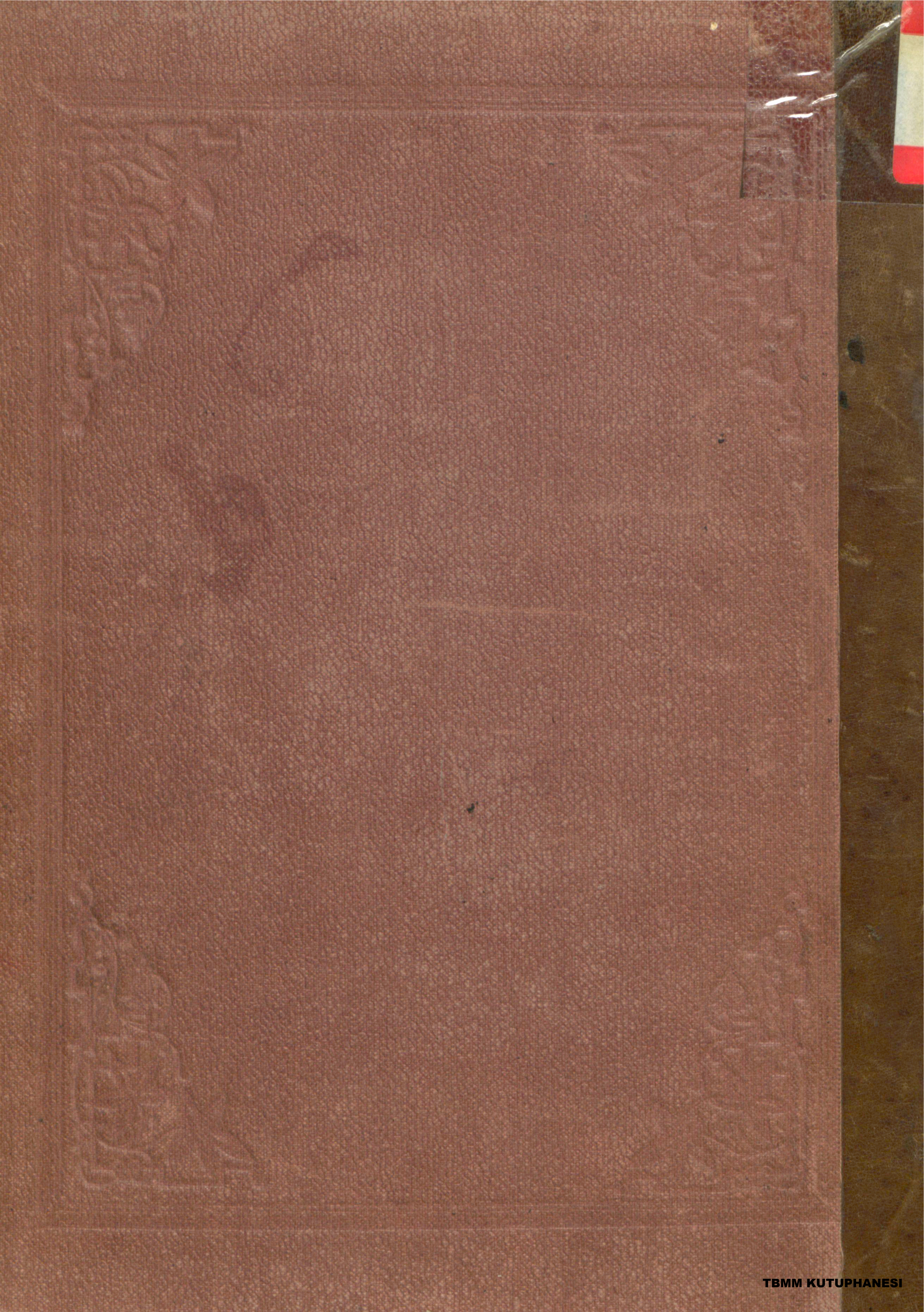

BÜYÜK MİLLET
MECLİSİ
KÜTÜPHANESİ

﴿ فهرس الجلد الثانى من ترجمة القاموس من فصل الضاد من باب الراء الى فصل الشين من باب القاف ﴾

فهرس الجلد الثانى من ترجمة القاموس

الجلد الثانی من القاموس

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل الضاد المعجمة

﴿فصل الضاد المعجمة﴾ (الضبر) صبر وزننده و (الضبران) فتحاتله دابّه یاخود ایاغی بوقاغیلو آدم
ایاقلرینی بر ارایه کتوروب صچرامق معناسنه‌در یقال ضبر الفرس والمقید ضبرا وضبرانا من الباب الثانی اذا
جمع قوائمه ووثب وضبر کاغدلری ویازلمش اوراق کتابلری بریکدروب دسته ایلمك معناسنه‌در مثلا اون قطعه
کاغدی بر ارایه کتوروب جزؤ ایلمك کبی یقال ضبر الکتب ضبرا اذا جعلها اضبارة وطاشلری وقیالری استف
ایدوب دیزمك معناسنه‌در یقال ضبر الصخر اذا نضده وضبر غزو ومحاربه‌یه عازم اولان جماعته اطلاق اولنور
تجمعلرینه مبنی وسلفده محاصرهٔ قلعه اسبابندن بر آلته دینورکه صغر ودوه کونلرندن بیوك چوال طرزنده دوزوب
ایچنی مجوّف واطرافنی اخشابله تعبیه واحاطه ایدوب حصار هنکامنده ایچنه بهادرلر دخول وآهسته آهسته حصار
دیبنه قدر یوریدوب اهل حصار ایله محاربه ایدرلر وبو دبابه اوله جقدر جمعی ضبوردر یقال قدّموا الضبور الی الحصون
وهی جلود یغشی خشبافیها رجال تقرّب الی الحصون للقتال وضبر یبان جوزی اغاجنه دینورکه یبان ناری کبی چیچکی
اولوب یمش طوتمز وجوز بوّایه دینورکه معروفدر (الضبر) طمر وزننده پك صچراغان آته دینور یقال فرس
ضبر ای وثّاب (التضبیر) تفعیل وزننده بریکدرمك معناسنه‌در تقول ضبرت الشیٔ اذا جمعته ووجودك کمیکلری پك
دیرنکلی واتی قوند وصیمصیقی وقورومی قوی اولمق معناسنه‌در ومنه یقال هو مضبّر الخلق ای ملزّزه وموثقه
(المضبور) بودخی مضبر معناسنه‌در یقال هو مضبور الخلق ومضبره ای ملززه (الضبارة) ضادك فتحیله وجود
دیرنکلو وقوند وقوی اولمق معناسنه‌در یقال رجل ذو ضبارة ای مجتمع الخلق وموثقه (الضبارم) علابط وزننده
و(الضبارمة) هایله خلقتی قوی ودیرنکلی وصیمصیقی ارسلانه دینور تأکیدا ایچون میملر زائددر یقال اسد ضبارم وضبارمة
ای مضبر الخلق (الاضبارة) همزه‌نك کسریله وفتحیله صحف واوراق دسته‌سنه دینورکه جزؤ وسیپاره تعبیر اولنور
جمعی اضابیردر یقال عنده اضابیر من الصحف (الضبار) کتاب وزننده و(الضبار) غراب وزننده کتابلره دینور
کتب معناسنه مفردی مسموع دکلدر (الضبر) کتف وزننده بودخی یبان جوزینك شجرینه دینور (الضبر) ضادك
کسریله قولتغه دینور ابط معناسنه (الضبار) رمّان وزننده بر نوع شجر اسمیدرکه بلوط آغاجنه شبیه اولور
مفردی ضباره‌در هایله (ضبیره) جهینه وزننده بر خاتون آدیدر (الضبار) کتان وزننده بر کلبك اسمیدر (الضبور)
صبور وزننده و(الضبّر) فلزّ وزننده و(المضبر) معظم وزننده ارسلانه دینور (الضبیر) امیر وزننده شدیدنسنه‌یه
دینور یقال شیٔ ضبیر ای شدید والت تناسله اطلاق اولنور (ضیبر) حیدر وزننده حجازده بر طاغك آدیدر (ضباری)
ضادك کسری والفك قصریله تمیم قبیله‌سندن بر رجل آدیدر (ضباری) حباری وزننده رباب قبیله‌سندن

(برکیمسه)

بر كسه آديدر (ضباره) ثمامه وزننده اساميدندر عمرو بن ضباره ربيعه قبيله سندن برفارس معروفدر وضبارة بن السليك ثقات محدثيندندر وضباره بر طوتام وبر دسته شيئه دينور خزمه معناسنه ضادك كسريله ده لغتدر (الضبطر) هزبر وزننده سخت وشديد شيئه دينور وجثه سى ايرى وبنيه سى دير نكلى وطقناز انسان وحيوانه دينور وبغايت چابك وچالاك ارسلانه دينور (الضبيطر) ضادك وبانك فتحيله بو دخى جرئ وچابك وماضى ارسلانه دينور (الضبغطرى) غين معجمه ايله قبعثرى وزننده پك اوزون آدمه دينور وتند وشديد كسه يه دينور واحمق وبيغز آدمه دينور وضبغطرى لسان عربده بر كلمه دركه آنكله كوچك چوچقلرى قورقودوب اسكات ايدرلر لسانمزده بوجوواومجه لفظلرى كبى وشول نسنه يه دينوركه برآدم آنى باشنده كوتوروب ودوشمامك ايچون اللريله طوتمش اوله سميدجى طبله سى كبى وايوق تعبير اولنان شكله دينوركه اكين كنارلرينه وبستانلر ايچره نصب ايدرلر وحوش وطيور آنى انسان قياس ايدوب اكينه كيرمزلر وصرتلان ديدكلرى جانوره دينور على قول ديشيسنه دينور تثنيه سنده ضبغطران ديرلر يقال هما ضبغطران ورأيت ضبغطرين (الضجر) ضادك وجيمك فتحيله غم وغصه دن ناشى اضطراب درون ايله تنكدل اولمق معناسنه در يقال ضجر الرجل منه وبه ضجرا من الباب الرابع اذا تبرّم وقلق وناقه صاغيلوركن زجتلنوب باغرراولمق معناسنه مستعملدر يقال ضجرت الناقة اذا صارت ترغو عند الحلب (الضجر) كتف وزننده وصفدر تاسه وغصه سببيله مضطرب وتنكدل آدمه دينور يقال رجل ضجر اى متبرّم قلق وطاريره اطلاق اولنوركه جيمك سكونيله ده بو معنايه در تخفيفا جيم اسكان اولنوب ياخود شكس كبى بنفسه صفتدر يقال مكان ضجر وضجر اى ضيق (الضجرة) ضادك ضميله اسمدر قلب صقنديسنه دينور يقال فيه ضجرة اى ضيق النفس (التضجر) تفعل وزننده بو دخى برغصه سببيله تنكدل اولوب اضطراب درون پيدا ايلمك معناسنه در يقال تضجر الرجل اذا تبرّم وقلق (الاضجار) همزه نك كسريله برآدمى متضجر ايلمك معناسنه در تقول انا اضجرته فانا مضجر من مضاجر ومضاجير پس مضاجر ومضاجير جمعى اولور (الضجور) صبور وزننده سودى صاغيلوركن مضطرب اولوب باغرراولان ناقه يه اطلاق اولنور يقال ناقة ضجور اذ كانت ترغو عند الحلب (الضجرة) ضادك ضميله برقوش آديدر (الضجحرة) ثانيه ده حاى مهمله ايله دحرجه وزننده قربه مقوله سنى طولدرمق معناسنه در يقال ضجحر القربة اذا ملأها (الاضجحرار) اقشعرار وزننده پك طولمق معناسنه در يقال اضجحرّ السقاء اذا امتلأ (الضرّ) ضادك فتحى وضميله زيانه دينوركه نفع وفائده مقابليدر فارسيده كزند ديرلر على قول ضادك فتحيله مصدردر زيان ايلمك معناسنه يقال ضرّه وضرّ به ضرا من الباب الاول ضدّ نفعه وضادك ضميله اسمدر زيانه دينور يقال اصابه ضرّ اى نفع *مؤلفك بصائرده بياننه كوره ضرّ ضادك ضميله اسمدر سوء حال معناسنه در اولدخى فى نفسه اولور قلت علم وفقه وفضل كبى يافى بدنه اولور نقص وعدم جارحه وعضو كبى ياحالت ظاهره ده اولور قلت مال وجاه كبى اشبو ﴿فكشفنا ما به من ضرّ﴾ الآيه كريمه سنده معانى ثلاثه محتملدر وضادك فتحيله مصدردر يقال ضرّه ضرّا اذا جلب اليه ضرّا انتهى * وضرّ ضادك ضميله سوء حال وفقر وفاقه معناسنه مستعملدر يقال اصابه ضرّ اى سوء حال وبرنسنه يه داخل اولان نقصانه اطلاق اولنور يقال فى بدنه ضرّ اى نقصان فى جارحته من ذهاب عين او يد وزوجه او زره برزوجه آلمغه ده دينوركه اسمدر كويا كه زوجهٔ اولايه ضرر ايدركما سيذكر وضرّ برصو آديدر (الاضرار) همزه نك كسريله برآدمه زيان ايلمك معناسنه در يقال اضرّه اضرارا اذا جلب اليه الضرر ويقال اضرّ السيل من الحائط واضرّ السحاب الى الارض اذا دنيا وبرنسنه يه سرعت ايلمك معناسنه مستعملدر اصابهٔ ضرر كبى يقال اضرّ اليه اذا اسرع وبرآدمى برنسنه اوزره زوراكى جبرو اكراه ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اضرّه على الامر اذا اكرهه (المضارّة) فى الاصل مفاعله وزننده و(الضرار) قتال وزننده بو دخى برآدمه زيان ايلمك معناسنه در يقال ضارّه مضارّة وضرارا بمعنى اضرّه ومخالفت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال ضارّ فلانا اذا خالفه وناس برى برينه پك يقين اولوب احد هما آخره صقشوب منضمّ اولمق معناسنه مستعملدر اصابت ضرردن مأخوذدر ومنه الحديث ﴿انه قيل انرى ربّنا يوم القيمة فقال اتضارّون فى رؤية الشمس فى غير سحاب قالوا لا قال فانّكم لا تضارّون فى رؤيته تعالى﴾ اى لا تضامّون تضامّايدنو بعضكم من بعض وقيل هو من ضارّه مضارّة وضرارا اذا خالفه كما ذكر پس اوّله كوره رؤيت ديدار الهى رزقنا الله تعالى هر كسه منفردا ميسر اولور ديمكدر وثانى يه كوره عيانا واضح وآشكار ميسر اولمغله صحت مشاهده بابنده احد هما آخره مخالفت ومنازعت ايلمزاولوركه هر كس اولبابده متفق القول اولور ديمكدر (الضاروراء) مدّ ايله قحط وشدت معناسنه در يقال اصابتهم سنة فيها ضاروراء اى قحط وشدّة وحاجت ومايحتاج اليه معناسنه در ضروره كبى (الضرر) فتحتينله بو دخى اسمدر بدحالله دينور ضرّ كبى تقول شاهدت فيه ضرّا وضررا اى سوء حال وبرشيئه داخل اولان زيان ونقصانه دينور يقال

اصاب فی ماله ضرر ای نقصان و طارلغه اطلاق اولنور یقال فی معاشه ضرر ای ضیق و طار یره اطلاق اولنور
یقال مکان ضرر ای ضیق و طاغلرده اولان غارلرك كنارینه اطلاق اولنور كه اشاغی قایوب دوشه جك مهلكه یرلردن
عبارتدر تقول رأیته یمشی فی الضرار ای فی شفا الكهف (التضرّة) تحله وزننده و (التضرّة) ضادك ضمیله
بونلرده ضرر كبی سوء حال معناسنه در * شارح دیر كه مؤلفك سوق كلامنه كوره بونلر اسمدر تهلكه كبی كه مایؤدّی
الی الهلاك معناسنه در لكن سیبویه كوره بونلر مصدرلردر نته كه تسرّه و تحله دخی مصدرلردر انتهی (الضرّاء)
سراء وزننده كوتورملكه اطلاق اولنور یقال به ضرّاء لایقدر ان یمشی و یقوم ای زمانة و سختی و شدّت و محنت معناسنه
مستعملدر یقال مسته الضرّاء ای الشدّة و انفس و امواله عارض اولان نقص و زیانه دینور یقال اصابتهم الضرّاء
ای النقیصة فی انفسهم و اموالهم (الضرّة) ضارك ضمیله و (الضرارة) خساره وزننده بونلرده انفس و امواله اصابت
ایدن نقصان و خسارته دینور تقول حفظنا الله عن الضرّاء و الضرّة و الضرارة ای النقص فی الانفس و الاموال
(الضریر) امیروزننده كوزسزه دینور كه مراد اعمی اوله رق متولد اولاندر نقص عضو معناسندن مأخوذدر تقول ابو العلاء
المعرّی كان ضریرا ای ذاهب البصر جمعی اضرّاء كلور و ضریر پك زبون و مهزول و ناتوان خسته یه اطلاق اولنور
یقال رجل ضریر ای مریض مهزول مؤنثی ضریره در و ضرر و زیانه مختلط اولمش نسنه یه دینور كه زیاندیده
تعبیر اولنور یقال شیٔ ضریر اذا اصار قد خالطه الضرّ و قسقانمغه دینور كه بعد المصدر اسم اوله رق مستعملدر یقال
ماشدّ ضریره علیها ای غیرته و ایكی زوجه بیننده اولان اورتاقلغه اطلاق اولنور یقال بینهما ضریر ای مضارّة
و دره نك قییسنه اطلاق اولنور كه صویك ضرر ایلدیكی محلدر یقال یمشی فی ضریر الوادی ای فی حرفه و نفس
و ذاته اطلاق اولنور همیشه موقع ضرر اولدیغیچون یقال هو سلیم الضریر ای النفس و بقیهٔ جسم و جسده اطلاق
اولنور یعنی برحادثه سببیله زیاندیده اولان وجودك بقیه سنه دینور و صبر و شكیب معناسنه مستعملدر یقال انّه لذو
ضریر ای صبر و صبور و متحمل آدمه اطلاق اولنور یقال رجل ضریر ای صبور (المضرور) بودخی زیاندیده شیئه
دینور یقال شیٔ ضریر و مضرور اذا اصار قد خالطه الضرّ (الاضطرار) افتعال وزننده برنسنه یه محتاج و ناچار اولمق
معناسنه در یقال اضطرّ الیه اذا احتاج الیه و برآدمی برنسنه یه محتاج و ناچار ایلك معناسنه متعدی اولور یقال اضطرّه
الیه اذا احوجه و الجأه فاضطرّ هو علی بناء المجهول (الضرّة) ضادك فتحیله اضطراردن اسمدر ناچارلغه و احتیاجه
دینور یقال فیه ضرّة ای احتیاج و لجأ و ضرّه ایكی زوجه نك هربرینه اطلاق اولنور كه احدهما آخرك ضرّه سیدر
اورتق و قومه تعبیر اولنور جمعی ضرائردر و بو فی الاصل فعله در یعنی مصدردر احدهما آخره ضرر ایلك معناسنه در
بعده مبالغة هربرینه اطلاق اولندی * قال الشارح و منه المثل * بینهم داء الضرائر * ای الحسد و ضرّه انسانك قیناقلرینك
كیك جانبندن یعنی ایچ طرفندن هربرینه اطلاق اولنور ایكیسنه ضرّتان دینور و ضیق معاش و شدّت و عسرت حال
معناسنه مستعملدر یقال سهل الله ضرّته ای شدة حاله و اشكنجه یه اطلاق اولنور یقال ازعجته الضرّة ای الاذیة
و ممه نك باشنه دینور خلف معناسنه و ممه نك كوكنه دینور اصل الثدی معناسنه و باش پرمغك آلتنده اولان اتجكزه
علی قول ال ایاسنك ایچنده اولان اتجكزه دینور كه بنه باش پرمغك آلتنده كی اوله جقدر و ممه نك مجموعنه دینور كلّ الضرع
معناسنه و ایاقده طبانك باش پرمق طرفنده اولان اتجكزه دینور كه یوریدكده یره مسّ ایدر جمعلری ضرائر كلور
بونلرك مجموعی ضرّهٔ زوجیتدن مأخوذدر و یكدیكره نسبت اوزره در و ضرّه شول ماله دینور كه سن اكا اعتماد اوزره
اوله سن حالا كه اول غیرك اوله و مالدن و دوه و قیون و كچی جنسندن بربلوك و برقطعه یه دینور (الضرورة) و (الضارورة)
و (الضارور) بونلرده حاجت و ناچاری معناسنه در یقال الجأته الیه الضرورة و الضارورة و الضارور ای الحاجة و یقال
قاتل الله الضرورة * مؤلفك بصائرده بیاننه كوره ضروره كه حاجت و ناچاری معناسنه دریای نسبتله ضروری كه ناچار
اولان شیٔ در اوچ وجه اوزره در بری بی اختیار یعنی قهر و قسر طریقیله اولور ریح شدیده نك تحریك ایلدیكی شجر كبی
و بری مدار حصول و وجود اولان نسنه در حفظ بدن خصوصنده انسانك ناچار اولدیغی غداء كبی و بری خلافنك
وقوعی ممكن اولمیان نسنه در مثلا مكاننده آن واحدده حصولی ممكن اولمیان جسم واحد كبی انتهی (الضرّ)
ضادك كسریله اسم مصدردر ضرر معناسنه و منه یقال فلان ضرّ اضرار ای داهیة فی رأیه و ضرّ و ضرّ ضادك ضمیله
برخاتون اوزره برخاتون آلمغه دینور یقال تزوّج علی ضرّ و ضرّ ای مضارّة بین امرأتین او ثلاث (المضرّ) اسم فاعل
بنیه سیله برنسنه یه پك یقین كلوب چاتمش نسنه یه دینور یقال صار مضرّا الیه ای دانیا و زوجه سی اوزره اورتق آلان
آدمه دینور یقال رجل مضرّ و امرأة مضرّ و مضرّة (المضرار) محراب وزننده افراط جنبش و نشاطندن كمی
آزویه آلوب توحّش و نفور صورتنده سركشلكله بری اوته قاچوب كلمز اولان خاتونه و دوه و آت مقوله سنه

دینور یقال امرأة مضرار وناقة وفرس مضرار اذا کانت تندّ وترکب شدقها من النشاط ﴿ضرار﴾ کتاب
وزنده اسامیدندر ضرار بن الازور وضرار بن الخطّاب وضرار بن القعقاع وضرار بن مقرن اصحابدندر
﴿الضوطر﴾ جوهر وزننده و﴿الضیطر﴾ صیقل وزننده و﴿الضیطار﴾ بیطار وزننده جثه‌سی عظیم اولان علی قول
جثه‌سی ایری وصغریسی بیوك لئیم وفرومایه شخصه دینور ضیطر وضیطارك جمعلری ضیاطر وضیاطره
وضیطارون کلور وضیطار شول تاجره دینورکه اولدیغی محلدن آخر یره کتمز اوله ﴿الضیطری﴾ الف مقصوره
ایله و﴿الضوطار﴾ شول کمسه‌یه دینورکه بازاره سرمایه‌سز داخل اولوب بری اوته دوباره ایله وآخر طریقلر ایله
اکتساب ایدر اوله ﴿بنو ضوطری﴾ قصر ایله آجلغك کنیه‌سیدر تقول قدحلنا بنو ضوطری ای الجوع * شارحك
بیانه کوره ابو ضوطری اولمق صوابدر وبنو ضوطری عربدن بر جماعتدر ﴿الضغادر﴾ دفاتر وزننده طاوقلره
دینور دجاج معناسنه مفردی ضغدره‌در قنفذه وزننده ﴿الضفر﴾ حفر وزننده صچرامق معناسنه‌در یقال
ضفر الرجل ضفرا من الباب الثانی اذا وثب وصاچ وقیطان مقوله‌سنی اورمك معناسنه‌در یقال ضفر الشعر
اذا نسج بعضه علی بعض وایپ واورغان بوکمك معناسنه‌در یقال ضفر الحبل اذا فتله ویلوب یوپورمق معناسنه‌در
یقال ضفر الرجل اذا عدا وسعی وضفر شول اورلمش ایپه دینورکه آنکله دوه‌یی بند ایدرلر بمعنی مفعولدر جمعی ضفور
وضفر کلور ضمتینله وبر طوتام وبر دسته اورلمش صاچ وقیل مقوله‌سنه دینورکه اورکو تعبیر اولنور وشول قوملغه
اطلاق اولنورکه اطرافدن بریکمکله عظیم اولمش اوله علی قول بری بری اوزره صمصیق بیغلوب اورلمش ایپ کبی
متعقد اولان قوملغه اطلاق اولنور جمعی ضفور کلور وضفر جبسین وکرج وبالچقسز یاپو یاپمق معناسنه
مستعملدر عرصهٔ محترقه کنارینه چوریلان دیوار کبی‌که دیوار اورمك تعبیر اولنور یقال ضفر البناء اذا بناء بحجارة
بلا کلس وطین ودابه‌نك آغزینه علف القا ایلمك معناسنه مستعملدر یقال ضفر العلف فی فم الدابّة اذا القاه وصاچی
بریکدروب طوپلمق معناسنه‌در یقال ضفر الشعر فی رأسه اذا جمعه ﴿الضفار﴾ سحاب وزننده ضفر کبی دوه بند
اولنه‌جق ایپه دینور ﴿الضفیرة﴾ سفینه وزننده اورلمش بر دسته صاچه دینور وضفیره وادی العقیق نام محلده
بر ارضك اسمیدر ﴿الضفرة﴾ فرحه وزننده بودخی بری بری اوزره بیغلوب متعقد اولان قوملغه دینور ﴿التضافر﴾ تفاعل
وزننده یاردملشمق معناسنه‌در یقال تضافروا علی الامر اذا تظاهروا ﴿الضفیر﴾ امیر وزننده دکزك قییسنه دینور
یقال قعد فی ضفیر البحر ای شطه وشامده بر طاغك آدیدر ﴿الضنطار﴾ قنطار وزننده شول قوجه کاره دینورکه
بدخلقت وموحش هیئت اوله ﴿الضمر﴾ ضادك ضمیله و﴿الضمر﴾ ضمتینله اسملردر انسان وحیوان آریقلیوب
قارنلری ایچری چوکوب یاپشمغه دینور یقال فیه ضمر وضمر ای هزال ولحاق بطن ﴿الضمور﴾ قعود وزننده
مصدردر آریقلقله بل اینجلوب قارن ایچری یاپشمق معناسنه‌در یقال ضمر الفرس وضمر ضمورا من الباب الاول
والخامس اذا هزل ولحق بطنه * مؤلفك بصائرده بیانه کوره حیوان قسمنك ضموری هزالدن اولمیوب بلکه اعماله
اولور ترکیده یراندرمق ویراق ایلمك تعبیر ایتدکلریدر مثلا برایر الجه سمته کتمك مراد ایلدکلرنده پرورده اولان آتلرك
یملرنی چندروز مقدّم تدریجله تقلیل ایدوب وهر صباح اخشام بنوب کزدیررلر وسکردرلر اولوجهله شیشکن اتلری
چکیلوب زاغلنمش قلجه دونرلر پس بوراده مؤلفك الهزال تعبیری مأوّل اولور ﴿الاضطمار﴾ افتعال وزننده ضمور
معناسنه‌در یقال اضطمر الفرس بمعنی ضمر ﴿الضامر﴾ ضموری اولان حیوانه دینور یقال جمل ضامر وناقة
ضامر اذا کان فیه ضمور وصوبی چکیلوب قوریمغه یوز طوتمش چبوغه وداله وصف اولور یقال قضیب ضامر
اذا ذهب ماؤه ﴿الضمر﴾ شکس وزننده شول آدمه دینورکه قارنی دوز وموزون وبلی اینجه‌رك وبدن واندامی نازك ولطیف
اوله سروسهی کبی یقال رجل ضمر ای الهضیم البطن اللطیف الجسم مؤنثنده ضمره دینور وقاش کیکلری اینجه‌رك
اولمغله یاقشقلی اولان آته وصف اولور یقال فرس ضمر اذا کان دقیق الحجاجتین * شارح دقیق الحاجبین نسخه‌سنی
ردّ ایلمشدر وضمر طار یره دینور یقال مکان ضمر ای ضیق وضمیر معناسنه‌درکه دروننده اضمار اولنان سرّه دینورکه
سیذ کرو بنو سعد دیارنده بر طاغك آدیدر ﴿الضمیر﴾ امیر وزننده صولمش اوزمه اطلاق اولنور ضمورندن ناشی یقال
عنب ضمیر ای ذابل درونده اضمار اولنان سرّه وداخل خاطره اطلاق اولنور درون قلبده اولمغله دقیق الوقوف اولمق
علاقه‌سنه مبنی جمعی ضمائر کلور سریر وسرائر کبی تقول فی ضمیری کذا ای فی سرّی وداخل خاطری وضمیر عمان
دیارنده بر بلده آدیدر ﴿الاضمار﴾ همزه‌نك کسریله قلبده بر ضمیر کزلمك معناسنه‌در یقال اضمر الضمیر اذا اخفاه
وبو معنادندرکه ارض بر آدمی سفر وغیبتله یاخود موتله غایب ونابود ایلدکده اضمر الرجل الارض دیرلر غیبته امّا
بسفر او بموت معناسنه واضمار آتی یراندرمق معناسنه‌در یقال اضمر الفرس اذا جعله ضامرا او بر خبرك ویا بر نسنه‌نك

اوته‌سنی كركی كبی اراشدرمق معناسـنه مستعملدر تفتيش وتنقير ايله كويا كه آنی ضامر ايدر يقال اضمر الشیٔ
اذا استقصاه و اضمار عروضيون اصطلاحنده بحر كامل اجزاسی اولان متفاعلن جزؤينك تاسنی اسكان ايلكه اطلاق
اولنور تا كه مستفعلن جزؤينه منقول اولور * شارح ديركه اضماری كامله تخصيص موتجه دكلدر (المضمر) مكرم
وزننده اضماردن اسم مكاندر و اسم مفعول اولوركه درونده اضمار اولنان سرّه دينور (المنضمر) انفعالدن اسم
فاعلدر بو دخی آب وتابی چكيلوب قوريمغه يوز طوتمش نهاله وصف اولور يقال قضيب منضمر اذا ذهب ماؤه
(التضمير) تفعيل وزننده آت قسمنی پراندرمق و پراق ايلك معناسنه دركه وجه مذكور اوزره اپراق محله كيده‌جك
اولدقده مقدّما علفنی زياده ايله كركی كبی طـاولندرمش اولملريله تدريجله تقليل ايليه‌رك اسـكی علفنه ردّ
ايدوب و هر كون كزدروب سـكرتمكله ايدرلر يقال ضمر الخيل تضميرا اذا علفهـا القوت بعد السمن يعنی
اذا علفها حتی تسمن ثم ردّهـا الی القوت بعد السمن (المضمار) محراب وزننده آت پراندره‌جق موضعه
دينور آلت منزلنه تنزيل اولنمشدر و قوشی ميدانه اطلاق اولنور يقال جری الفرس فی المضمار ای الغاية فی السباق
بوراده غايه جزؤيت وكليت علاقه‌سـيله ميدان اوله‌جقدر (المضطمر) اضطماردن اسم فاعلدر بری برينه
پيوسته اولمش اينجويه دينوركه پك صيق ديزلمشی اوله‌جقدر يقال لؤلؤ مضطمر ای منضمّ (التضمر) تفعل وزننده
كوده‌نك دريسی پك آريقلق سببيله صالقيلنوب بری برينه قاو شقلنمق معناسنه‌در يقال تضمر وجهه اذا انضمت جلدته
هزالا (الضمار) كتاب وزننده شول زائل اولان ماله دينوركه بر دخی صاحبنه عودتی مأمول اولميه يقال مال ضمار اذا
كان لا يرجی عوده و عوق و تأخيری متضمن وعده‌يه وصف اولور يقال عدة ضمار اذا كان ذا تسويف و كيزلويه
دينوركه عيان و آشـكار مقابليدر يقال شیٔ ضمار خلاف عيان و مدّت محدوده‌سز اولان بورجه وصف اولور
يقال دين ضمار اذا كان بلا اجل و ضمار بر مكانك آديدر و بر بتك اسميدركه قبل الاسـلام عباس بن مرداس ايله
قومی اكا پرستش ايدرلر ايدی (ضمر) ضادك ضميله بنو قيس بلادنده بر طاغك آديدر (ضمير) زبير وزننده دمشق
قربنده بر موضع و شام اولكه‌سنده بر طاغك اسميدر (بنوضمرة) تمره وزننده عمرو بن امية الضمری جماعتيدركه پك
حضرت رسول الله ايدی عليه الصلوة والسلام ورضی الله عنه (الضيمران) و (الضومران) ضادلرك و ميملرك فتحيله
ريحان برّی نوعندندركه يبان فسلكنی اوله‌جقدر علی قول ريحان فارسی اسميدركه فسلكن ديدكلريدر فارسـيده
شاهسفرم دينور (ضمران) سكران وزننده نجد اولكه‌سنده بر وادی آديدر و بر نوع نبات آديدركه شجری اشجار
دقيقه‌دندر (ضمران) عثمان وزننده بر كلب اسميدر جوهری غلط ايلكله بر ديشی كلبك اسميدر ديو رسم ايلشـدر
واستشهاد ايچون ايراد ايلديكی بيت بودر * فهاب ضمران منه حيث يوزعه * طعن المعارك عند المحجر النجد * (الضمخر)
ضادك ضمی و ميم مشدده‌نك فتحيله شمخر وزننده خودبين و متكبر آدمه دينور و جثه‌سی ايری شيشمان آدمه دينور
(الضمزر) زای معجمه ايله جعفر وزننده طپراغی پك يره دينوركه پورتعبير اولنور و جودی قالين خاتونه دينور و بر ناقه
آديدر و ارسلانه دينور (الضمزر) زبرج وزننده قویّ و توانا ناقه‌يه دينور (الضمازر) علابط وزننده توانا اركك دوه‌يه
دينور يقال بعير ضمازر ای قویّ (الضمزرة) دحرجه وزننده بر محلّ غليظ وخشن اولمق معناسنه‌در تقول ضمزر
علیّ البلد اذا غلظ (الضماطير) قناطير وزننده دره‌نك اشاغی طرفلرينه دينوركه سيلی نهايت بولديغی يرلريدر (ضنبر)
جعفر وزننده بر رجل آديدر (الضور) دور وزننده پك آجقمق معناسنه‌در يقال ضار الرجل يضور ضورا اذا جاع
شـديدا (الضور) ضادك ضميله سياه سحابه دينور (الاستضوار) صغر اينكی كوسنيك معناسـنه‌در يقال
استضورت البقرة اذا استحرمت (بنوضور) دور وزننده بر جمـاعتدر (الضهر) قهر وزننده قبلوبغه‌يه دينور
سلحفاة معناسنه و طاغك يوقاری يورەسنه دينور و طاغك اصل خلقت و جبلتنه مخالف قيالق اولان بقعه‌سنه دينور
مؤلفك مقصد تفسيرينی لسان العرب الضهر البقعة من الجبل يخالف لونها سائر لونه عبارتيله و اضحا بيان ايلشـدر
و ضهر يمنده بر طاغك آديدر (الضاهر) بو دخی طاغك يوقاری يورەسنه دينور و دره‌يه دينور (الضور) جور وزننده
و (الضير) غير وزننده ضرر و زيان ايلك معناسنه‌در يقال ضاره الامر يضوره ضورا و يضيره ضيرا اذا ضرّه * شارح ديركه
مؤلف واوته‌يی يائيه‌يه خلط ايلشدر (التضوّر) تفعل وزننده وجع ضربه‌دن ياخود شدّت جوعدن ناشی قيوريلوب
بورلمق معناسنه‌در يقال تضوّر الرجل اذا تلوّی من وجع الضرب او الجوع و كلب و قورد و ارسلان مقوله‌سی
حيوان آجلق سببيله فرياد ايلك معناسـنه‌در يقال تضوّر الذئب والكلب والاسد والثعلب اذا صاح عند الجوع
(الضورة) ضادك ضميله بين الناس كم قدر و اعتبار و بی وقع و شـان و حيثيت اولان حقير و ذليل آدمه دينور

فصل الطاء المهملة

﴿فصل الطاء المهملة﴾ (الطؤریّ) طانك ضمی و همزه‌نك سكونيله كس و كمسه معناسـنه‌در و نفی مقامنه

مخصوصدر يقال مابالدار طؤرىّ اى احد ﴿الطبر﴾ صبر وزننده پرتاو ايلمك معناسنه‌در يقال طبر الرجل طبرا
من الباب الاول اذا قفز وكيزلنمك معناسنه‌در يقال طبر الرجل اذا اختبا وآيغر قصراغه آشمق معناسنه‌در يقال
طبر الحصان الفرس اذاضربها ﴿الطبر﴾ طانك كسريله كوشكك بركننه‌دينور ﴿طبّار﴾ رمّان وزننده انجيراغاجنه
شبيه بركونه شجر اسميدر مفردات سائره‌ده انجيرك كبيرو قرمزى نوعيله مبين‌دركه غيرمأكولدر ﴿طبريّه﴾ فتحتينله
اردنّ ايالتنك قصبه‌سى اسميدر نسبتنده طبرانىّ دينور حافظ ابو القاسم سليمان بن احمد الطبرانىّ اورادندر وطبريّه
واسط قضاسنده برقريه آديدر بونك نسبتنده طبرىّ دينور ﴿طبرك﴾ كاف ذيلنده مرسومدر ﴿طابران﴾ بانك فتحيله
طوس ايالتنده واقع ايكى شهرك بريسيدركه ديكرينه نوقان ديرلر ﴿طبران﴾ فتحاتله قومس سنورنده بربلده آديدر
﴿طبرستان﴾ ايران اولكه‌سنده برايالت واسعه آديدر ﴿بنات طبار﴾ طانك فتحى و رانك فتحى وكسريله آفات ودواهى‌يه
اطلاق اولنور وثوب معناسندن مأخوذدر ﴿الطبرىّ﴾ عربىّ وزننده لغت شاميه‌ده بردرهمك ثلثان مقدارينه
اطلاق اولنور يقولون زن طبريّا وهو ثلثا الدرهم ﴿الطبندر﴾ سفرجل وزننده شرّو شور معناسنه‌در يقال بينهم
طبندر اى شرّ ﴿الطباشير﴾ طانك فتحيله بردوا اسميدركه هندقامشلرينك جوفلرنده تكوّن ايدر على قول كوكلرينى
ياقدقدنصكره حاصل اولان كولى اوله جقدر وقامشنك ايچنده اولان پوللرى و بوغوملرى درهم شكلنده مستدير
اولور شدّت رياحله قامشلر برى برينه تصادمدن محترق اولدقده اول پوللرى تفريق ايدرلر عندالبعض طباشير
بودر وبعضا اكا قيون باشنك محترق كيكلرينى خلط ايدرلر ﴿الطثرة﴾ طانك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله سودك
چالقاندقده وقينادلدقده يوزينه كلان اينجه قيمقنه دينوركه هنوز تخمير اولنمامغله كره ياغى اولمز بوكه سود يوزى
تعبير اولنور فارسيده سرشير ديرلر وطثره سياه چاموره دينور ويوصونه دينور وغليظ صويه دينور ورفاه ووسعت
معاش معناسنه‌در ومنه * لم يزل فى كثرة من الرياش وطثرة من المعاش * اى سعة العيش وقيونك وكچينك يوكنه وياغنه
دينوركه اهل باديه‌نك مدار معيشتلريدر ﴿الطثر﴾ حصروزننده و﴿الطثور﴾ قعود وزننده سود يوزباغلمق معناسنه‌در
يقال طثر اللبن طثرا وطثورا من الباب الاول اذا صار ذا طثرة ﴿الطيثار﴾ بيطار وزننده ارسلانه دينور وسينكه
دينور ذباب كبى ثانك تقديميله طيثار دخى بومعنايه‌در ﴿طثر﴾ قصروزننده ازدقبيله‌سندن بربطن‌در ﴿طثريّه﴾ عربيه
وزننده قشير قبيله‌سندن يزيد بن الطثريّه نام شاعرك والده‌سى اسميدر ﴿الاطثار﴾ همزه‌نك كسريله چوغالتمق
معناسنه‌در يقال اطثروا الشئ اذا اكثروا ﴿طيثره﴾ حيدره وزننده بررجل آديدر ﴿الطحر﴾ حاى مهمله ايله بحروزننده
كوزه دوشن چرك وخار وخاشاك مقوله‌سنى كوز طشره آتمق معناسنه‌در يقال طحرب العين قذاها طحرا من الباب
الثالث اذ ارمت به وجماع ايلمك معناسنه‌در يقال طحر المرأة اذا جامعها واذعانسز بر برختان ايلديكى چوجغك
دريسنى بتون كسمك معناسنه‌در يقال طحر الحجّام اذا استأصل القلفة فى الختان وطحار علتنه اوغرامق معناسنه‌در
يقال طحر الرجل طحرا من الباب الثانى اذا صار فى نفسه طحار ﴿الطحورة﴾ ضروره وزننده شول كوزه دينوركه
ايچنه دوشن خار وخاشاك مقوله‌سنى طشره آتار اوله يقال طحرت العين قذاها فهى طحورة ﴿الاطحار﴾
همزه‌نك كسريله بودخى سنت اولان چوجغك دريسنى تمامه كسمك معناسنه‌در يقال اطحر الحجّام اذا استأصل
القلفة ﴿الطحير﴾ زحير وزننده و﴿الطحار﴾ سعال وزننده زحير صدر علتندن برنوعك اسميدركه رنج وشدتله
يوقاريدن صولق آلور ضيق نفس انواعندندر يقال اصابه طحير وطحار وهو نوع من الزحير يعلو فيه النفس
﴿الطحور﴾ صبور وزننده چابك وچالاك انسان وحيوانه دينور يقال رجل طحور اى سريع واوقى ايراق كيدن يايه
دينور يقال قوس طحور اى البعيدة الرمى ﴿المطحر﴾ منبر وزننده بودخى اوقى ايراق سورن يايه دينور وارسلانه دينور
وايراق سورن اوقه اطلاق اولنور مبالغة يقال قوس مطحر اى البعيدة الرمى ويقال سهم مطحر اى البعيد الذهاب
﴿المطحرة﴾ مكنسه وزننده شول جنكه اطلاق اولنوركه عسكرى كيرو پوسكورب دفع ايدر اوله يقال حرب مطحرة اى
زبون ﴿الطحر﴾ بحروزننده و﴿الطحر﴾ فتحتينله و﴿الطحرة﴾ هاىله و﴿الطحرورة﴾ طانك ضميله و﴿الطحور﴾ ظهور
وزننده و﴿الطحريّة﴾ عفريّه وزننده بغايت اينجه وآزجه بلود پارچه‌سنه دينور يقال مافى السماء طحر وطحر وطحرة
وطحرورة وطحور وطحريّة اى لطخ من السحاب ﴿المطحر﴾ مكرم وزننده اوزادلمش نسنه‌يه دينور يقال نصل
مطحر اى مطوّل ﴿الطحمرة﴾ دحرجه وزننده صچرامق معناسنه‌در يقال طحمر الرجل اذا وثب وطولدرمق
معناسنه‌در يقال طحمر السقاء اذا ملأه ويايى قورمق معناسنه‌در يقال طحمر القوس اذا وترها ﴿الطحمير﴾ قطمير
وزننده و﴿الطحمرة﴾ طانك وميمك كسريله و﴿الطحمريرة﴾ قشعريره وزننده پك آزجه واينجه بلود پارچه‌سنه
دينور يقال مافى السماء طحمير وطحمرة وطحمريرة اى لطخ من السحاب ﴿الطحامر﴾ علابط وزننده پك بيوك

قارنلی کشی یه دینور یقال رجل طحا مرای بطین ﴿الطحمرة﴾ طانك ومیمك کسریله یك آزجه شیئه دینور یقال
ماعلی رأسه طحمرة ای شعرة ﴿الطخرور﴾ خای معجمه ایله طحرور وزننده ومراد فیدرکه ذکر اولندی جمعی
طخاریردر وغریب آدمه دینور وشول کمسه یه دینورکه نه جست وچالاك ونه کندوکرانجان اوله یقال رجل طخرور
اذا لم یکن جلدا ولا کشفا ﴿المطخرر﴾ مدحرج وزننده ضعیف وناتوان آدمه دینور ﴿الطاخر﴾ فاخر وزننده
سیاه بلوده دینور ﴿الطخر﴾ صخر وزننده یك یوقعه جه بلوده دینور ﴿الطخاریر﴾ طخرورك جمعیدرکه ذکر
اولندی واجناس مختلفه دن مجتمع اوباش ناسه اطلاق اولنور یقال جاءه طخاریر ای اشابة من الناس ﴿الطخاریّة﴾
طانك ضمیله صوی واشکین دیشی مرکبه وصف اولور یقال اتان طخاریّة فارهة عتیقة ﴿طخارستان﴾ طانك
ضمیله بر بلده آدیدر بو بلده ترکستانده واقعدر ﴿الطرّ﴾ طانك فتحی ورانك تشدیدیله دوه لری یك سوروب کوتورمك
معناسنه در یقال طرّ الابل طرّا من الباب الاوّل اذا شلها وساقها شدیدا وطاغنق کیدن دوه لری طوبلیوب یولنه
قومق معناسنه در یقال طرّ الابل اذا ضمها من نواحیها وطرّ وطرر بچاق مقوله سنی بیلیوب کسکین ایلك معناسنه در
یقال طرّ السکین وغیره اذا حددها وبنایی تجدید ایلك معناسنه در یقال طرّ البنیان اذا جدّده ویردن نبات تمکه
باشلیوب اوجلری کورنمك معناسنه در یقال طرّ النبات طرّا من الباب الاول والثانی اذا طلع کذلك تازه اوغلانك بیغی
ترلمك معناسنه مستعملدر یقال طرّ شارب الغلام اذا طلع ویارمق معناسنه در یقال طرّ الثوب اذا شقه وکسمك
معناسنه در یقال طرّ الشیٔ اذا قطعه یان کسیجی یه طرّار اطلاقی بوندن مأخوذ در وبرنسنه یی برتقریبله قاپوب
آلمق معناسنه در یقال طرّ الشیٔ اذا خلسه وچهره یه شمار اورمق معناسنه در یقال طرّ فلانا اذا لطمه ودوشمك
معناسنه در یقال طرّ من السطح طرّا من البابین المزبورین اذا سقط وطرّ دوه واشك مقوله سی حیوانك
دوکلدکدن صکره یکیدن نابت اولان تویلرینه دینور بمعنی فاعلدر یقال طفق ینشأ طرّ البعیر والحمار ای وبره
وشعره الناسل ﴿الطریر﴾ امیر وزننده بیلنوب کسکینلنمش ناملویه دینور یقال سنان طریر ای محدّد وطریر وطارّ
هنوز بیغی ترلین اوغلانه اطلاق اولنور یقال غلام طریر وطارّ اذا صار قد طرّ شاربه وخوش لقا وخوب منظر
محبوبه اطلاق اولنور یقال غلام طریر ای ذو منظر ورواء ﴿الاطرار﴾ همزه نك کسریله دوشورمك معناسنه در یقال اطرّ
فلانا اذا اسقطه وقندرمق معناسنه در یقال اطرّ فلانا علیه اذا اغراه وکسمك معناسنه در یقال اطرّ الشیٔ اذا قطعه
ومحبوب قسمی ناز وشیوه ایلك معناسنه در یقال اطرّ المحبوب اذا ادلّ وطرّهٔ وادی یی یعنی دره نك کناری بنی صیروب
کتمك معناسنه در ومنه المثل * اطرّی اوطرّی فانّك ناعلة * ای خذی طرر الوادی او ادلّی او اجمعی الابل فانّ علیك
نعلین یرید خشونة رجلیها بو مثلك منشأی بودرکه بر آدمك بر راعیه سی وار ایدی دائما دوه لری دوز یرلرده رعی ایدوب
صرپ وچقور یرلره واره مز ایدی دوه صاحبی برکون اکا کلام مزبوری ایراد ایلدی یعنی سن دوه لری دره کنارلرنده
اولان صرپ یرلرده دخی رعی وچرا ایله که سنك ایاقلرنده پاپوشلرك اولمغله آزرده اولمزسن مرادی چوبانك ایاقلرینك
دریلری درشت وغلیظ وشدید اولدیغنی اشعاردر وبعضلر اطراری ناز وشیوه ایلك وبعضلر دوه لری طوپلیوب
بریکدیرمك معنالرینه حمل ایلمشلردر لکن اقرب واصوب اولان معنای اوّلدر ومثل مر قوم امر شدیده مقتدر اولان آدمی
اقتدارینی اشعار ایله اکا سوق واغرا ایلك موقعنده ضرب اولنور ﴿الطرّة﴾ طانك فتحیله بدنده بوش بوکور تعبیر اولنان
عضوه دینور وآیغر دیشی یه بردفعه آشمقله کبه ایلکه دینور یقال القحها بطرّة ای بقرعة واحدة ﴿الطرّة﴾ طانك ضمیله
ثوبك صچاقسز اولان جانبنه دینور قطع معناسندن مأخوذدر یقال ثوب له طرّة حسنة وهی جانبه الذی لا هدب له
وچایك ودره نك قییسنه دینور یقال اخذ یمشی طرّة النهر والوادی ای شفیره وهر شیئك اوجنه وکنارینه دینور یقال
قطع طرّته ای طرفه وحرفه وجبهه ده اولان مطلقا صاچه اطلاق اولنور اوزادلجه کسیلوب پرداخته اولدیغیچون
یقال جاریة لها طرّة لطیفة ای ناصیة وثوب وقماشك کنارلرنده قلابدان مقوله سیله چکیلان نشانه یه واطرافنه
چوریلان اطلس مقوله سی سنجفنه دینور وآزیق چانطه سنه دینور مزاده معناسنه وطرّة الحمار اشك قسمنك
کورکلری اوزرندن بلنه طوغری خلق چکیلمش خطه دینورکه لوننه مخالف اولور ایکی طرفنده اولان خطلره طرّتان
دینور یقال حمار ذو طرّتین وهما خطتان علی کتفیه وبوکه جدّه دخی دیرلر وطرّة السحاب طولانی سحاب طریقه سنه
اطلاق اولنور وطرّه تازه قیزلرك جبهه لرنده کیسولرندن کسلمش کاکل تعبیر اولنان زلف قطعه سنه دینورکه تقیه
وفس مقوله سی کسوت آلتلرندن تمغای قماش کبی نمایان اولور وکاهجه راملك دیدکلری خوشبو ومسك ترکیبدن
نزاکتله یاپمه ایدرلر واکا طرور دخی دینور وطرّه نك جمعی طرر کلور درر ودرّه کبی وطرار کلور طانك کسریله
﴿الطرطور﴾ سرسور وزننده اینجه واوزون آدمه دینور یقال رجل طرطور ای دقیق طویل وبرکونه باش کسوتنه

(دینورکه)

دینورکه اینجه و اوزون اولور مولوی و بعض تراکه کلاهی کبی و بوغازی طوقلغنه خدمت ایدن ضعیف و بیوجود
کمسه یه دینور (الطرّیان) کسر تینله صلیان وزننده طعام تبسیسنه دینورکه سینی دخی دینور خوان معناسنه (المطرّة)
میمك ضمی و طانك فتحیله دأب و توره معناسنه در یقال لهم مطرّة حسنة ای عادة (الطرطرة) زلزله وزننده بوشبوغازلقله
بیهوده لاف و کذاف ایلك معناسنه در یقال طرطر الرجل اذا طرمذ و قیون قسمنی صاغمق ایچون چاغرمق معناسنه در
یقـال طرطر بضأنه اذا اشـلاها (طرطر) طانك ضمیله کلمهٔ امر مؤکده در برآدمه بیت مکرّمه مجاورت اوزره
دوام ایله دیمکدر لکن بنم عندمده صواب اولان طور ماده سنده رسم اولنمقدر فامّا ازهری و غیرلری اشبو مضاعف
ماده سنده ثبت ایلمریله بندخی آنلره اتباع و بوکونه تنبیه و الماع ایلدم (الطرّی) طانك ضمی و الفك قصریله ارکك
اشکك اکسه سـنه دوشوب طرد ایلدیکی دیشی اشکه دینور یقـال اتان طری ای مطرورة (طرّه) طانك ضمیله
افریقیه ده بربلده آدیدر (المطرّ) مصرّ وزننده مخیـل بن شحنه نام کمسه نك فرسی اسمیدر و مطرّ بلا موجب
نابجا اولان خشم و غضبه وصف اولور یقال غضب علینا غضبا مطرّا ای فی غیر موضعه و فیمالا یوجب (طرطر)
فدفد وزننده شـامده بر موضعدر (اطریه) همزه نك کسریله مغربده بر بلده در (الاطریراء) احلیلاء وزننده
تخمه دن یاخود غضبدن ممتلی اولمق معناسنه در یقال اطروری الرجل اذا امتلأ من بطنة او غضب (الطرجهارة)
طانك و جیمك فتحیله کاسه طرزننده برکونه مشربه اسمیدر (الطرمذار) ذال معجمه ایله زعفران وزننده بالطبع لاف
و کذاف یعنی یه مجبول بوش بوغاز شخصه دینور تقول لاتصغ فانّه طرمذار ای صلف (الطزر) طانك فتحی و زانك
سکونیله برآدمك کوکسنه یومرق ایله اوروب اوته قاقق معناسنه در یقال طزره طزرا من الباب الاول اذا دفعه
بالمکز (الطزر) فتحتینله صیفیه او طه یه دینور تزر فارسی معرّبیدر (الطیسر) جعفر وزننده چوق صویه دینور
طیسل دخی بومعنایه در (الطعر) طانك فتحی و عینك سـکونیله جماع ایلك معناسـنه در یقال طعر المرأة طعرا
من الباب الثالث اذا جامعها و قاضی و حاکم برآدمی حکمه مجبور ایلك معناسنه درکه بغیر حقّ جبر و اکراهله محکوم
ایلمکدن عبارتدر یقـال طعره القاضی اذا اجبره علی الحکم (الطغر) تغر وزننده بر مجلس و جمعیته دسـتورسز
بی پروا دخول و اقتحام ایلك معناسنه در یقال طغر علیهم طغرا من الباب الثالث اذا دغر (الطغر) صرد وزننده
بر قوش آدیدر جمعی طغران کلور طانك کسریله ظاهرا ترکیده طویغار آندن محرّفدر * شارح دیرکه بو ماده یه ملایم
اولان طوغرا کلمه سی که اعجمیه در مناشیر سلطانیه اوزره مرسوم علامت مخصوصه دن عبارتدرکه سلطانك اسم
و لقبنی متضمن اولور (الطفرة) طانك فتحی و فانك سکونیله و (الطفور) قعود وزننده دیوارکبی یوکسك نسنه یی
صیچرایوب اطلامق معناسنه در یقال طفر الحائط طفرة و طفورا من الباب الثانی اذا وثب الی ما وراءه * شارح دیرکه
مصباحك و سائرك بیانلرینه کوره طفره وثوبدن اخص در و عند البعض وثوب یوقاریدن اشاغی یه و طفره اشاغیدن
یوقاری یه صیچرامقدر یقـال وثب الرجل اذا کان من فوق و یقـال طفر اذا کان الی فوق کالحائط و طفره طثره
معناسنه درکه سودلك یوزنده اولان اینجه قیمغه دینور (التطفیر) تفعیل وزننده برینی یوکسك یردن صیچراتمق معناسنه در
یقال طفر الفرس تطفیرا اذا جعله طافرا (الطیفور) دیجور وزننده برکوچك قوش اسمیدر و طیفور شیخ الصوفیه
ابایزید البسطامی جنابلرینك اسملریدر (الاطفار) شارحك تصویبی اوزره افتعال وزننده آته راکب اولان آدم رکوب
ایدرکن ایاغنی آتك قولتغی آلتنه کتوروب نمك معناسـنه درکه عجملرك شیوه سیدر جندی قسمنه معایبندندر یقـال
اطفر الراکب فرسه اطفارا اذا ادخل قدمیه فی رفغیهما و هو عیب للراکب (الطمر) عمر وزننده برنسنه یی زیر ترابه
دفن ایلك معناسنه در یقال طمر الشیء طمرا من الباب الاول اذا دفنه و کیزلمك معناسـنه در یقـال طمره اذا خبأه
و طمر و طمور و طمار کتاب وزننده اشاغی یه صیچرامق علی قول یوکسکه صیچرامق معناسنه در یقال طمر الرجل طمرا
و طمورا و طمارا اذا وثب الی اسـفل او فی السماء ای العلو و طمر مطموره یی برنسنه ایله طولدرمق معناسـنه در
تقول طمرت المطمورة طمرا اذا ملأتها و یاره شیشوب قبارمق معناسنه مستعملدر کویا که یوقاری صیچرامش اولور
یقال طمر الجرح اذا انتفخ و دیش آغریسی شدّتلنمك معناسـنه در یقـال طمر الرجل فی ضرسـه علی بناء المجهول
اذا هاج وجعه و طمور سیر و سیاحت ایلك معناسنه مستعملدر یقال طمر الرجل طمورا اذا ذهب فی الارض (طمار)
قطام وزننده رانك فتحیله ده جائزدر مکان مرتفعه دینور یقال هوی من طمار ای مکان مرتفع (المطمورة) سرداب
و مخزن مقوله سی یر التنده اولان زیر زمینه دینورکه بعض حبوبات مقوله سی نسـنه حفظ ایدرلر یقال خبأ الطعام
فی المطمورة و هی الحفیرة تحت الارض (الطامر) صیچرایجی دیمکدر بو مناسبتله پیره یه اطلاق اولنور طامر بن طامر دخی
دیرلر مبالغة یقال اسهره طامر بن طامر ای البرغوث و پدری و کندیسی بعید و مجهول و بیوجود کمسه یه اطلاق اولنور

يقال هو طامر بن طامر اى بعيد مجهول هو وابوه ﴿ بنات طمار ﴾ قطام وزننده داهيه‌نك كنيه‌لرندندر يقال وقع
فى بنات طمار اى الداهية ﴿ ابنتا طمار ﴾ ايكى يصتم طاغه اطلاق اولنور ﴿ الطمر ﴾ فتحتينله برعضو شيشوب
قبارمق معناسنه‌در يقال طمرت يده طمرا من الباب الرابع اذا ورمت ﴿ الطمر ﴾ طانك كسريله اسكى ثوبه على قول
يوكدن نسج اولنمامش اولان كهنه و يبرك عبا وكليم واحرام مقوله‌سنه دينور جمعى اطماركلور ﴿ الطمرور ﴾ عصفور
وزننده بودخى طمر معناسنه‌در و برشيئه مالك اولميان بى نوا آدمه دينور يقال رجل طمرور اذا كان لا يملك شيئا
وآرى قوشنه دينور شقراق كبى وصوى و يوكرك كحيلان آته على قول آياقلرى اوزون جست وچالاك اولانه دينور
على رأى سكرتمه ياپنوب آماده اولانه دينور يقال فرس طمرور اى جواد او الطويل القوائم الخفيف او المستعدّ للعدو
﴿ الطمرّ ﴾ فلزّ وزننده و﴿ الطمرر ﴾ زبرج وزننده و﴿ الطمرير ﴾ قطمير وزننده و﴿ الاطمرّ ﴾ اردنّ وزننده بونلر دخى صوى
و يوكرك آته دينور ﴿ المطمار ﴾ محراب وزننده و﴿ المطمر ﴾ منبر وزننده بنا و معمارلرك بنا تقدير ايلدكلرى ايپه دينوركه
چرپى ايپى تعبير اولنور يقال قدّر البناء البناء بالمطمار والمطمر اى الخيط الذى يقدّره به بومعنادندركه عربلر فلان
خلقا وخلقا پدرينه مماثلدر ديه‌جك يرده هو على مطمار ابيه ديرلر يشبهه خلقا وخلقا معناسنه‌كه پدرينك چرپيسنده
ديمكدر و برحديث راويسنه روايت ايلديكى حديثى تقويم و تنقيح و الفاظ وعباراتنى وجه استقامت اوزره تصحيح قيل
ديه‌جك يرده اقم المطمر يا محدّث ديرلر قوّم الحديث وصحح الفاظه معناسنه و مطمار دائما كهنه اثواب كير اولان آدمه دينور
يقال رجل مطمار اذا كان لابس الاطمار ﴿ الطامور ﴾ و﴿ الطومار ﴾ درى ياخود كاغد صحيفه‌سنه دينوركه اكا يازو يازيلور
مراد طولانى صحيفه اوله‌جقدركه دوروب بوكرلر روزنامه و وقفيه كاغدلرى كبى اخفا معناسندن مأخوذدر
طومارك جمعى طوامير كلور ﴿ الطمر ﴾ سكر وزننده و﴿ الطمور ﴾ سنور وزننده اصل وعنصر معناسنه‌در ﴿ التطمير ﴾ تفعيل
وزننده برنسنه‌يى طومار كبى دوروب بوكمك معناسنه‌در يقال طمر الشئ اذا طواه و پرده‌يى صاليورمك معناسنه‌در
يقال طمروا بيوتهم اذا ارخوا استورهم ﴿ الطمرّة ﴾ ضمتينله و رانك شده‌سيله جوانلق هنكامنك اوّلنه اطلاق اولنور
يقال كان ذلك فى طمرّة الشباب اى اوّله و يقولون انت فى طمرّك الذى كنت فيه اى فى غربك وجهلك و بونلر
اخفادن مأخوذدركه احوال عالم اول هنكامده آنلره مجهول ومخفى اولور و بوراده وجهدك نسخه‌لرى غلطدر
غرب غين معجمه ايله حدّت وشطارت معناسنه‌در ﴿ المطمرات ﴾ محدّثات وزننده مهلكات معناسنه‌در يقال
از عجتهم المطمرات اى المهلكات ﴿ ابنا طمرّ ﴾ فلزّ وزننده ايكى طاغه اطلاق اولنور ﴿ الاطمار ﴾ همزه‌نك
كسريله فرجه آلت صوقمق معناسنه‌دركه اخفاء معناسندن مأخوذدر يقال اطمر الفرس غرموله فى الحجر اذا
اوعبه ﴿ مطامير ﴾ ميمك فتحيله قعقاع بن شور نام كسه‌نك فرسى اسميدر ﴿ الاطّمار ﴾ تشديد طا ايله افتعال وزننده
دابّه‌يه اكسه‌سندن صيچرايوب بنمك معناسنه‌در يقال اطّمر على فرسه اذا وثب عليه من ورائه وركبه ﴿ المطمرة ﴾
معظمه وزننده شول ديشى حيوانه دينوركه قوريمى كريملو اوزونجه وكوده‌سى دير نكلو وقوند ومحكم اوله يقال اتان
مطمرة اى مديدة موثقة الخلق ﴿ الاطمحرار ﴾ اقشعرار وزننده برنسنه‌يى معده‌سى ممتلى اولنجه قدر ايچمك
معناسنه‌در يقال اطمحرّ الرجل اذا شرب حتى امتلأ ﴿ الطماحر ﴾ علابط وزننده و﴿ الطمحرير ﴾ زمهرير وزننده
عظيم الجوف اولان انسان وحيوانه دينوركه طويمق بيلمز اولور ﴿ المطمحرّ ﴾ مضمحلّ وزننده لبالب طولمش قابه
دينور يقال اناء مطمحرّ اى ممتلئ ﴿ الاطمخرار ﴾ خاى معجمه ايله اطمحرار وزننده ومراد فيدركه ذكر اولندى
﴿ الطمخرير ﴾ زمهرير وزننده قارنى بيوك آدمه دينور بطين معناسنه ﴿ الطماخر ﴾ علابط وزننده دوه‌يه اطلاق اولور
بعير معناسنه ﴿ الطنبور ﴾ زنبور وزننده و﴿ الطنبار ﴾ سنجار وزننده معروف سازك اسميدركه فتحله طنبور تعبير اولنور
دنبۀ بره معرّبيدركه فارسيده قوزى قويريغى ديمكدر بطريق التشبيه اطلاق اولنمشدر و طنبار آندن تصرّف اولنمشدر
﴿ طنوبرة ﴾ طانك فتحى ونون مشدده‌نك ضميله اندلس اولكه‌سنده بربلده آديدر ﴿ الطنثرة ﴾ ثاى مثلثه ايله دحرجه
وزننده وجوده ثقلت عارض اولنجه قدريك ياغلو طعام يمك معناسنه‌در يقال طنثر الرجل اذا اكل الدسم حتى يثقل
جسمه و طنثره بررجل آديدر ﴿ التطنثر ﴾ تدحرج وزننده يك ياغلو نسنه يمكدن وجود آغرلشمق معناسنه‌در يقال
تطنثر جسمه اذا تثقل عن اكل الدسم ﴿ الطنجير ﴾ طانك كسريله معلومدر و بو معرّبدر فارسيسى پاتيله‌در
يعنى تنجره‌يه دينور لكن مؤلف ندن معرّب اولديغنى بيان ايلمامشدر ﴿ الطور ﴾ جور وزننده تاره معناسنه‌دركه
بركرّه و بردفعه ديمكدر فارسيده يكبار مرادفيدر تقول اتيته طورا بعد طور اى تارة بعد تارة جمعى اطوار كلور و برشيئك
حدّ ومقدارنجه اولان نسنه‌يه على قول راست وهموار حذاسنده اولان شيئه دينور طور وطوار دخى بومعنايه‌در
كاسيذكر وايكى نسنه ارالغنده اولان حدّ وفاصله‌يه دينور وقدر ومقدار معناسنه‌در يقال عدى طوره اى قدره

(وطور)

وطور مصدر اولور برنسنه نك چورەسنی چزكمك معناسنه‌در يقال طار حول الشیء يطور طورا اذا حام ﴿الطور﴾
طانك ضميله و ﴿الطوار﴾ سحاب وزننده بونلرده برشيئك حدّو مقدار نجه اولان على قول راست و همواره محاذيسی
اولان شيئه دينور تقول رأيت جبلا بطور هذا الحائط وطوره وطواره اى بحدّه يعنى بطوله ويقال هذه الدار بطور
هذه الدار وبطوارها اى حائطها متصل بحائطها على نسق واحد او بحذآئها وكلّ شيء ساوى شيئا فهو طوره
وطوره وطواره ويقال هو من طوار الدار وهو مايمتدّ معها من فنائها وغيرهامن حدودها وبونده طانك كسريله‌ده
جائزدر ﴿الطوران﴾ جولان وزننده طور كبی بودخی برنسنه نك چورەسنده چزكمك معناسنه‌در يقال طار حول
الشیء طورا وطورانا اذا حام ﴿الطوریّ﴾ طانك ضميله وحشی‌يه اطلاق اولنور كويا كه طوره يعنی طاغه منسوبدر
يقال فلان طوریّ اى وحشیّ لسانمزده طور طای تعبيری بوندن مأخوذدر وطوریّ وتأكيد نسبتله طورانی
كس وكسه معناسنه مستعملدر نفی مقامنه مخصوصدر يقال ما بالدار طوریّ وطورانیّ اى احد ﴿طوران﴾
طانك ضميله خراسانده هراة نام بلده قضاسنده برقريه آديدر ومداين ناحيه‌سنده بر قريه وسند اولكه‌سنده
بر ناحيه اسميدر ﴿الطور﴾ طانك ضميله حدّ ومقدار معناسنه‌دركه ذكر اولندی وطور طاغه دينور يقال صعد
الطور اى الجبل وفناء داره دينوركه بناسز اولان عرصه وحولوسندن عبارتدر تقول رأيته يقعد طور داره اى فناءه
وطور قصبهٔ ايله قربنده مخصوص بر طاغك اسميدركه سيناء وسينين كلمه‌لرينه اضافتله طور سيناء وطور سينين ايله
زبانزددر كما فی قوله تعالى ﴿من طور سيناء﴾ وفی قوله تعالى ﴿وطور سينين﴾ الآيه جبل مرقوم شام ايله مدين بيننده
واقعدر سويس دكزندن ينبع طرفنه كيدنلره كورينور وطور شام اولكه‌سنده بشقه بر طاغك دخی اسميدر على قول
طور سيناء بودركه مناجاتگاه حضرت موسى عليه السلامدر وقدس شريفده مسجد اقصانك جانب يميننده
بر طاغك دخی اسميدركه طور زيتا ديدكاريدر وبری دخی مسجدك قبله جانبنه دوشركه هارون نبی عليه السلام
حضرتلرينك مرقدلری آنده‌در حالا طور هارون تعبير ايدرلر ورأس العين ترابنده بر طاغك دخی اسميدر وطبريّه
اوزره مشرف بر طاغك دخی آديدر ومصرك اقليم قبليه‌سنده بر سنجاق آديدر ونصيبين نواحيسنده بر بلده
آديدر ﴿طورين﴾ طانك ضميله ايرانده ری شهرينك قضاسنده بر بلده آديدر ﴿الطورة﴾ طانك كسری وواوك
فتحيله طيره معناسنه‌دركه يرامز فال طوتمقدن عبارتدر كما سيذكر پس واوی ويائی اولور ﴿الاطورين﴾ رانك
كسريله آفت وداهيه‌يه اطلاق اولنور فی الاصل حدّ وسنور معناسندن افعل تفضيلدر ابلغ فی الحدّ معناسنه‌در
بعده مطلقا غايت ونهايت معناسنده استعمال اولندی وشدّتله متناهی اولمق علاقه‌سيله آفت وداهيه‌يه اطلاق
ايلديلر ومبالغة جمع عاقل اوله‌رق استعمال ايلديلر نته‌كه اقورين وامرّين كلمه‌لری دخی بو رسمه‌در يقال لقی منه
الاطورين اى الداهية يعنى العظيمة ومن امثالهم بلغ فلان فی العلم اطوريه بفتح الراء على التثنية وقد تكسر على الجمع
اى اوّله وآخره فلان درجهٔ علم ودانشك اوّل وآخرينه بالغ ديمكدركه مراد هر طرفنی محيط ومستوعب اولمشدر
ديمك اولور مأخذی آنفا بيان اولندی ﴿الطوطرة﴾ دحرجه وزننده برنسنه‌يه رمی ايلدكدنصكره تكرار رمی ايلمك
معناسنه‌در طور وتاره‌دن مأخوذدر تقول طوطرنی فلان اى رمانی مرمی بعد مرمی ﴿الطهر﴾ طانك ضميله
و ﴿الطهارة﴾ طانك فتحيله پاك اولمق معناسنه‌در يقال طهر الشیء وطهر طهرا وطهارة من الباب الاوّل والخامس
ضدّ نجس * شارحك بيانه كوره طهر اسم دخی اولور پاكلك معناسنه جمعی اطهار كلور قفل واقفال كبی يقال
امرأة ذات طهر وهنّ ذوات اطهار وطهر وطهاره خاتون قسمی حيض ونفاسدن غسل ايدوب آری اولمق
معناسنه مستعملدر يقال طهرت المرأة وطهرت اذا انقطع دمها واغتسلت من الحيض وغيره ﴿الطاهر﴾ و ﴿الطهر﴾
كتف وزننده و ﴿الطهير﴾ امير وزننده صفتلردر پاك نسنه‌يه دينور تفاوت صيغه‌لری معلومدر جمعلری اطهار وطهاری
كلور رانك فتحيله وطهرون كلور * مؤلف تشويش ايلمشدر اطهار طاهرك وطهاری طهيرك جمعيدر نديم وندامی كبی
وطهرون طهرك جمعيدر فرح وفرحون كبی ﴿الاطهار﴾ همزه‌نك فتحيله طهرك جمعيدركه ذكر اولندی واطهار خاتونلرك
حيض ونفاسدن پاك اولدقلری كونلره اطلاق اولنور يقال تقرّبها فی اطهارها اى فی ايّام طهرها ﴿التطهر﴾ تفعل
وزننده پاكلنمك معناسنه‌در يقال تطهرت المرأة بمعنى طهرت ويقال تطهرت الرجل اذا تنزه وكناه ايشلمكدن
تبرّی وامتناع ايلمك معناسنه مستعملدركه تطهر باطنی‌در يقال تطهر من الاثم اذا كفّ نفسه ﴿التطهير﴾
تفعيل وزننده برنسنه‌يی يقيوب پاك ايلمك معناسنه‌در يقال طهره بالماء اذا غسله به ﴿الطهرة﴾ طانك ضميله اسمدر
پاكلك معناسنه يقال هو ذو طهرة اى نقاء ﴿المطهرة﴾ ميمك كسری وفتحيله كندوسيله تطهر اولنه‌جق قابه
دينور ابريق وسطل كبی وخاصة اداوه‌يه يعنی تحريفله مطره تعبير اولنان معروف قابه دينوركه غالب استعمالدر

يقال عنده مطهرة اى مايتطهر به و الاداوة اوّله كوره اسم آلت اولور و ميمك فتحنه كوره مجلبه و مبخله قبيلندن اولور كه باعث طهارت ديمك اولور و منه يقال السواك مطهرة للفم اى حامل للطهارة و مطهره ميمك كسرى و فتحيله آبدستخانه يه و غسلخانه يه اطلاق اولنور ايكنجى يه كوره اسم مكان اولور ﴿الطهور﴾ طانك فتحيله ذكر اولنان طهر و طهاره كبى مصدر در پاك اولمق معناسنه كه قبول و وقود كلمه لرى دخى مصدر لردر يقال طهر الشئ و طهر طهرا و طهورا و طهارة ضد نجس و طهور اسم اولور مابه التطهر اولان شيئه دينور على قول ذاتنده پاك اولوب سائرى دخى پاك ايدر اولان شيئه دينور يقال شئ طهور اى مايتطهر به او طاهر مطهر * مؤلفك بصائرده بيانه كوره طهور اوچ كونه استعمال اولنور مصدر اولور قبول و وقود كبى و بو سيبويه قوليدر و اسم اولور مايتطهر به معناسنه نته كه غسول مايغسل به و فطور مايفطر به معناسنه و صفت اولور رسول كبى ﴿و انزلنا من السماء ماء طهورا﴾ الاية كريمه سنده اصحاب شافعى مطهر معناسيله تفسير ايلديلر و بعضلرى حنفى كبى طهارت مبالغه ايله بيان ايلديلر و بعضلرى طاهر و مطهر ايله تفسير ايلديلر پس بوراده قول ثالث اشبو بعضك قولى اولور ﴿الطهر﴾ قهر وزننده ابعاد ايلمك معناسنه در يقال طهر الشئ طهرا من الباب الثالث اذا ابعده ﴿طهران﴾ طانك كسريله اصفهان ايالتنده بر قصبه آديدر و رى سنجاغنده بر قصبه آديدر ﴿الاطّهر﴾ همزه نك كسرى و طاى مشدّده نك فتحى و هاى مشدده نك ضميله اصلى تطهر در يقال اطّهر الشئ اطّهرا اصله تطهر تطهرا تاء طايه قلب اولنوب ابتدا ساكن و سكون ايله متعذّر اولديغيچون اوّلنه الف وصل مكسوره جلب اولنوب اطّهر اولدى ﴿طهير﴾ زبير وزننده اسماء ندر احمد بن حسن بن طهير الموصلى محدّثيندندر ﴿الطيران﴾ جولان وزننده و ﴿الطير﴾ سير وزننده و ﴿الطيرورة﴾ صيروره وزننده اوچمق معناسنه در يقال طار الطائر يطير طيرانا و طيرا و طيرورة اذا تحرّك فى الهواء و هوله فى الجوّ كمشى الحيوان فى الارض و برنسنه او زامق معناسنه استعمال اولنور يقال طار الشعر اذا طال ﴿الاطارة﴾ همزه نك كسريله و ﴿التطيير﴾ تفعيل وزننده اوچورمق معناسنه در يقال اطار الغراب و طيره اذا طاره به و مالى توزيع و تقسيم ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اطار المال و طيره اذا قسمه و تطيير بغور دوه آشديغى ناقه لرك مجموعنى كبه قلمق معناسنه مستعملدر يقال طير الفحل الابل اذا القحها كلها ﴿المطايرة﴾ مفاعله وزننده بو دخى اوچورمق معناسنه در يقال طايره بمعنى اطاره ﴿الطير﴾ غير وزننده طائر لفظنك جمعيدر صحب و صاحب و ركب و راكب كبى و بعضا واحده دخى اطلاق اولنور بونك جمعى طيور و اطيار كلور و من الامثال * كانّ على رؤسهم الطير * اى ساكنون هيبة بونك اصلى بودركه قرغه قوشى بعض دوه نك باشنه قونوب تويلرى ايچره اولان كنه و صقرغه مقوله سى بوجكلرى ديوشورمكه باشلدقده دوه بغايت خوشلنوب مستريح اولمغله شايد قرغه يى اوركودوب قاچررم ديو اصلا باشنى قلداتميوب اويلجه ساكن طورر بعده اول هيئت اوزره سكون و آرام ايدن كمسه حقنده ضرب اولندى ﴿الطائر﴾ وجه مذكور اوزره طيرك مفرديدر و منه المثل يقال * فلان ساكن الطائر * اى و قور كويا كه باشنه بر قوش قونمغله كمال تمكين و وقارندن ناشى آنى جماد ظنيله متوحش اولمز و يقال طار طائره اذا غضب كما يقال ثار ثائره و طائر دماغه اطلاق اولنور يقال مافى عش رأسه طائر اى دماغ و انسانك تيمن و تشأم ايلديكى شيئه اطلاق اولنور فى الاصل اعراب بر اموره مبادرتلرنده اطارهٔ طير ايدر اولوب اكر صاغ طرفه طوغرى اوچارسه تفأل و صول طرفه اوچارسه تشأم ايدرلر ايدى بعده مطلقا تيمن و تشأم ايلدكلرى نسنه ده استعمال ايلديلر * قال الشارح و منه قوله تعالى ﴿الا انما طائرهم عند الله﴾ و قوله تعالى ﴿قال طائركم عند الله قالوا طائركم معكم﴾ الآيه و طائر حظ و بخت و نصيبه اطلاق اولنور يقال هو وافر الطائر اى الحظ و حكم و قضاء و قدر ايله انسانك عهده سنه الزام و تقليد اولنان خير و شرّ عمله اطلاق اولنور * قال الشارح و منه قوله تعالى ﴿وكل انسان الزمناه طائره فى عنقه﴾ اى عمله الذى طار عنه من خير و شرّ و نحن قسمنا مطبخندن معين اولان رزق و روزى يه اطلاق اولنور و طائر قتادة بن جرير السدوسىّ نام كمسه نك فرسى اسميدر ﴿التطاير﴾ تفاعل وزننده پراكنده و پريشان اولمق معناسنه مستعملدر يقال تطاير الشئ اذا تفرّق و اوزامق معناسنه مستعملدر يقال تطاير الشئ اذا طال و بلود هوانك هر طرفنه يايلوب عامّ و شامل اولمق معناسنه مستعملدر يقال تطاير السحاب فى السماء اذا عمها ﴿الاستطارة﴾ بو دخى پراكنده اولمق معناسنه مستعملدر يقال استطار الشئ اذا تفرّق و شفق آيدينلغى آفاقه يايلمق معناسنه مستعملدر يقال استطار الفجر اذا انتشر و بر شيئك ياريغى و چتلاغى اوجنه قدر وارمق معناسنه مستعملدر يقال استطار الشقّ اذا ارتفع * شارح استطار السوق نسخه لرينى تغليط ايلمشدر و بر نسنه باشدن باشه يارلمق معناسنه مستعملدر و بو معناى مذكورك غيريدر يقال استطار الحائط اذا انصدع يعنى من اوّله الى آخره و قليجى تيزدست صيرمق معناسنه مستعملدر يقال استطار السيف اذا سله مسرعا و ديشى كلب ارككه

قيزمق معناسنه در يقال استطارت الكلبة اذا ارادت الفحل و اوچورمق معناسنه در يقال استطير الطائر على المجهول بمعنى طيرو برنسنه دن على الغفله قورقق معناسنه مستعملدر يقال استطار الرجل اذا ذعرو پك سرعتله يوريمك وسكرتمك معناسنه مستعملدر يقال استطار الفرس اذا اسرع فى الجرى فهو مستطار ﴿الطيرة﴾و﴿الطورة﴾ عنبه وزنلرنده كندوسيله تشأم اولنان يرامز فاله دينور * شارح ديركه فال اعمدر وطيره اخص دركه فال رديه مخصوصدر و بعضا فال نيكوده دخى استعمال اولنور وكاهجه طيره جنس وفال نوع محلنده استعمال اولنور ومنه الحديث ﴿اصدق الطيرة الفال﴾ ﴿التطير﴾ تفعل وزننده برآدم طوتديغى فالى يرامز اوغورسز عد ايلمك معناسنه در يقال تطير بالشئ ومنه اذا تشأم ﴿المطارة﴾ منارة وزننده قوشلرى كثير اولان يره دينور يقال ارض مطارة اى كثيرة الطير وآغزى واسع اولان قويى يه وصف اولور يقال بئر مطارة اى واسعة الفم ﴿الطيور﴾ طانك فتحى وياءنك تشديديله شول آدمه اطلاق اولنور كه پك تيز مشرب اولوب برماده ضمننده همان سودكپوكى كبى قباروب لكن ينه چابك صاويشور اوله يقال هو طيور فيور اى حديد سريع الفيئة ﴿المطار﴾ ميمك ضميله و﴿الطيّار﴾ صيّاد وزننده بغايت يوركى حدّتلى ياوز وايشلك آته اطلاق اولنور يقال فرس مطار وطيّار اى حديد الفؤاد ماض وطيّار ريسان الخولانىّ نام كمسه نك فرسى اسميدر ﴿المستطير﴾ اطرافه يايلوب منتشر اولان شيئه اطلاق اولنور يقال صبح مستطير اى ساطع منتشر وقزغين كوپكه ودوه يه اطلاق اولنور يقال بعير وكلب مستطير اى هايج ﴿المستطار﴾ بغايت رونده ودونده آته اطلاق اولنور صورت مفعولده متصوّردر يقال فرس مستطار اى سريع جار ﴿المطير﴾ معظم وزننده قيرلمش آغاج پارەسنه دينور على قول تازه ومطرّ اسنه دينور ويارلمش وقيرلمش نسنه يه دينور يقال شئ مطير اى مشقوق مكسور وبركونه قماش اسميدر ﴿الانطيار﴾ انفعال وزننده يارلمق معناسنه در يقال انطار الشئ اذا انشقّ ﴿المطيرة﴾ مدينه وزننده سرّمن رأى نام بلده قربنده برشهرك آديدر ﴿طيره﴾ طانك كسريله دمشق قضاسنده برقريه آديدر ﴿طير﴾ ميروزننده برموضع آديدر ﴿طيرى﴾ ضيزى وزننده اصفهان قضاسنده برقريه آديدر نسبتنده طيرانى ديرلر ﴿الطيرة﴾ غيره وزننده و﴿الطيرورة﴾ صيروره وزننده خفت وسبك مشربلك معناسنه مستعملدر يقال فيه طيرة وطيرورة اى خفة وطيش

فصل الظاء المعجمة

﴿الظئر﴾ ظانك كسرى وهمزه نك سكونيله شول خاتونه وسائر حيوانه دينوركه غيرك ولدينه ياقلوب امزرراوله انسانده اولانه طايه وسود اناسى تعبير اولنور لكن سود اناسندن اعمدر زيرا ظئر ذكر وانثايه اطلاق اولنور جمعى اظؤر كلور افلس وزننده واظآر كلور ابيار وزننده وظؤور وظؤوره كلور ظارك ضميله وظؤار كلور رخال وزننده وظؤر كلور ظانك ضميله * قال الشارح وفى النهاية ومنه حديث ﴿سيف القين ظئر ابراهيم ابن النبى عليهما السلام﴾ وهو زوج مرضعته ومنه حديث عمر رضى الله عنه ﴿اعطى ربعة يتبعها ظئراها﴾ اى امّها وابوها وظئر كوشكك ركننه اطلاق اولنور يقال شيد ظئر القصر اى ركنه وبنالرده كريشلمه واوق تعبير ايتدكلرى بيوك ديركه اطلاق اولنور كه اوزرينه ديركلر وضع اولنمق ايچون ديوارك برياننه استوار اولنور ﴿الظأر﴾ ظانك فتحى وهمزه نك سكونيله و﴿الظئار﴾ كتاب وزننده برخاتونى ياخود برحيوانى امزرمك ايچون غيرك ولدينه ياقمق معناسنه در وبو معناده لازم اولور يقال ظأر المرأة والناقة على ولدغيرها ظأرا وظئارا من الباب الثالث فظأرت هى اى عطفها عليه فعطفت وفى المثل * الطعن ظئار قوم * اى يعطفهم على الصلح فاخفهم حتى يحبوك يعنى دشمنه مزراق سانجمق سلم وصلاحه آنلرى ياقوب موم ايدر همان سن مزراغكى سلكوب اخافه قيل كه طرفكه ميل وانقياده مضطرّ اولورلر جوهرينك مثل مذكورى الطعن يظأره عبارتيله ايرادى سهودر صواب اولان يظأر عنوانندە اولمقدركه ضمير مفعولدن عارى اولمقدر يعطف على الصلح ديمك اولور * مؤلف ابتدا مثل ظئار عنوانندە وارد اولوب مستقبل عنوانندە ايراد اولندقده ضميردن مجرّد اولەرق صحيح اولوب مع الضمير صحت معنا اولمديغنى اشعار ايدر ومثل مزبور بخيلدن اخافه ايله استحصال مال اولنه جغنى ايماضمننده ايراد اولنور وظئار ناقه يى آخرك ولدينه ياقمق ايچون برونه غمامه ايله علاج ايلمكه دينورنته كه درج ماده سنده تفصيل اولندى يقال ظأر الناقة بالظأر وهو ان تعالج الناقة بالغمامة فى انفها كى تظأر ﴿الاظآر﴾ همزه نك كسريله و﴿المظائرة﴾ مفاعله وزننده بونلرده ظأر معناسنه در يقال اظأر الناقة على ولد غيرها وظاءرها بمعنى ظأرها ومظاءره طرفيندن برى برينه ظئر اولمق معناسنه در يقال بينهما مظاءرة اى كل منهما ظئر صاحبه يعنى برى برينك ولدينه ياقيلوب امزررا ولديلر وامزرمك ايچون دايه اولمق معناسنه در يقال ظاءرت المرأة اذا اتخذت ولدا ترضعه وبرآدمك برخصوص ايشلمسنى ديلمك على قول اول خصوص ضمننده جبر واكراه ايلمك معناسنه مستعملدر تقول ظاءرنى على الامر اى راودنى او اكرهنى عليه بعض نسخه ده بوثلاثى عنوانيله

مرسومدر (الاظّأر) همزه نك وظاى مشدده نك كسريله افتعال وزننده غيرك ولدينه ياقلمق معناسنه در يقال ظأرها فاظّأرت (الظؤورة) ظانك ضميله غيرك ولدينه وولدغيره ياقلمغه دينور (الاضطئار) بودخى افتعال وزننده برآدم ولدينه دايه طوتمق معناسنه در يقال اضطأر لولده ظئرا اذا اتخذها (الظؤار) غراب وزننده ساج آيغنه اطلاق اولنور اثافىّ معناسنه (الظؤرى) بشرى وزننده اركه قزمش صغرا ينكنه دينور كه كوسنوك تعبير اولنور يقال بقرة ظؤرى اى ضبعة (الاستظئار) قانجق حيوان اركه قيزمق معناسنه در يقال استظأرت الكلبة اذا استحرمت (الظأر) ظانك فتحى وهمزه نك سكونيله مصدر در نته كه ذكر اولندى وشول شيئه اطلاق اولنور كه كندوسيله برابرجه مثل وعديلى اوله يقال عدو ظأر اذا كان مثله معه (الظرّ) ظانك كسرى ورانك تشديديله (والظرر) صرد وزننده و(الظررة) هايله مطلقا طاشه دينور حجر معناسنه على قول مدوّر اولوب تيز ومحدّد اوله يعنى اوجلرى بچاق كبى كسكين اوله جمعى ظرّان كلور ظانك ضميله وظرّان كلور ظانك كسريله (الاظرور) اسلوب وزننده و(الظرظور) سرسور وزننده و(المظرور) ميمك فتحيله بونلرده اول معنايه در مظرورك جمعى مظارير كلور (المظرّة) اظراردن اسم فاعل بنيه سيله ذكر اولنان وجهله طاشلق يره دينور يقال ارض مظرّة اى كثيرة الظرّ (الظرير) اميروزننده مظرّه معناسنه در يقال ارض ظرير اى مظرّة وظرير يول بولنمق ايچون نصب اولنان ميل مقوله سى نشانه دينور جمعى ظرار كلور ظانك كسريله واظرّه كلور اجله كبى (المظرّة) ميمك كسريله چقماق طاشنه دينور (المظرّة) ميمك وظانك فتحيله ذكر اولنان كسكين طاشى قيرمق معناسنه در يقال ظرّ الرجل مظرّة اذا كسر الظرّ * شارح قطعها نسخه سنى ردّ ايلمشدر وذكر اولنان كسكين طاش ايله حيوان بوغازلمق معناسنه در يقال ظرّ الناقة اذا ذبحها بالظرّ (الاظرار) همزه نك كسريله ذكر اولنان كسكين چقماق طاشلغى يرده يوريمك معناسنه در يقال اظرّ الرجل اذا مشى على الظرر ومنه المثل * اظرّى فانّك ناعلة * وهو بالطاء المهملة اعرف كما ذكر (ظرّ) ظانك فتحى وضميله برصو اسميدر (الظفر) ظانك فتحيله و(الظفر) ضمتينله و(الظفر) شاذ اوله رق ظانك كسريله طرنغه دينور انسانك وسائر طرنق وپنجه صاحبى حيوانك اولسون فارسيده ناخن دينور ظفرك جمعى اظفار واظافير كلور وقوله تعالى ﴿وعلى الذين هادوا حرّمنا كلّ ذى ظفر﴾ الآية دخل فيه ذوات المناسم من الابل والانعام لانّها كالاظفار لها (الاظفور) اسلوب وزننده بودخى طرنغه دينور جوهرينك اظفور دخى ظفرك جمعيدر ديمسى غلطدر زيرا اظفور مفرددر نته كه شاعرك اشبو * مابين لقمتها الاولى اذا انحدرت * وبين اخرى تليها قيد اظفور * بيتنده مفرد اوله رق وارددر * مصباح صاحبى جوهريى طغيان قلمه حمل ايله انصاف ايلمشدر اظفر تحرير ايده جك ايكن زيغ قلمه واوزياده اولمشدر وتقول العرب رجل مقلم الظفر او كليل الظفر اى مهين يعنى فرد واحده ايراث ضرر ايدر مقوله سى دكلدر زبون وذليلدر وظفره بردر بحكه دينور كه معاذالله تعالى كوزده حادث اولوب كوزى اورتمكله رؤيتنه مانع اولور صلابتده طرنغه تشبيه اولنمشدر كتب طبيه ده بوظفره عنوانده مرسوم وبرعلتدر كه طبقۀ ملتحمه ده ياخود كوزى احاطه ايدن حجابده حادث اولور برزياده لكدر اكثرى كوزك پيكارنده ظهور ايدر كاه صارى وكاهى قزل وكاهجه طونق اولور وكاهجه ممتدّ اولوب طبقۀ قرنيه يه طوغرى يوريوب كوزك بكنى اورتروكورمكه ضرر ايدر ديو مشروحدر وبوپرده تعبير ايلدكلرى علت اوله جقدر وظفر يايك كريش دوكلنديكى يردن اوجنه وارنجه على قول يايك اوجنه اطلاق اولنور يقال قوس لطيفة الظفر وهو ماوراء معقد الوتر الى طرف القوس او طرف القوس وظفر يمنده برحصن آديدر ونفى مقامنده كس وكمسه معناسنه استعمال ايدرلر يقال مابالدار ظفر اى احد ونفس وذات معناسنه مستعملدر تقول مارأيته بظفره اى بنفسه علاقه جزؤيّت وكليتدر (الاظفر) احمروزننده طرنقلرى اوزون وانلو اولان كمسه يه دينور يقال رجل اظفر اى الطويل الاظفار العريضها (الظفر) حفروزننده برآدمك يوزينى طرمليوب طرنقلرينى باتورمق معناسنه در يقال ظفر فلانا ظفرا من الباب الثانى اذا غرز فى وجهه ظفره وكورمك معناسنه مستعملدر تقول ماظفرتك عينى اى مارأتك (التظفير) تفعيل وزننده بودخى ظفر معناسنه در يقال ظفر فلانا اذا غرز فى وجهه ظفرا واظفار ديدكلرى عطر ايله برنسنه يى تطييب ايلمك معناسنه در يقال ظفر بالاظفار ثوبه اذا طيبه به وبرآدمه ظفر ونصرتله دعا ايلمك معناسنه در يقال ظفر فلانا اذا دعاله بالظفر وعرفج ديدكلرى شجر يپراقلنمغه باشلدقده طرنقلره شبيه نسنه لرى ظهور ايلمك معناسنه در يقال ظفر العرفج اذا خرج منه شبه الاظفار ويرنباتندن طرنقلر ايله قازيلوب چيقارمسى ممكن اوله جق مقدارى نبات چيقارمق معناسنه در يقال ظفرت الارض اذا اخرجت من النبات ما يمكن احتفاره بالاصابع والما وامرود وقرپوز مقوله سنه طرنق كومك معناسنه در يقال ظفر فى التفاحة وغيرها اذا غمز الظفر فيها ودرينك طرنق طرنق پروزلرى وقيورقلرى دوزلمك ايچون دريى اوغشدرمق معناسنه در يقال ظفر

الجلد اذا دلكه لتملاسّ اظفاره و اظفار الجلد ماتكسر منه فصارت له غصون (الاظفار) همزه‌نك كسريله بودخی برآدمك يوزينه طرنق باتورمق معناسنه‌در يقال اظفر فلانا اذا غرز فی وجهه ظفره (الظفرة) حفرة وزننده برنوع نباتدركه حريفيتلو يعنی لسانه ملاقی اولدقده اجزاسنی بری برندن تفريق ايدوب اصريجيدر قروح خبيثه‌يه نافع وضمادی كوده‌ده چيقان سكللرك ازاله‌سنده مفيددر بونباته تركيده طرنق اوتی تعبير ايدرلر ورقی مدوّر وطرنغه شبيه و يريوزينه منبسط اولور (ظفرة العجوز) ثمر الحسك اسميدركه دمورتيكنی وچوبان قالقيدان ديدكاری تيكنلك ثمرينه دينور قتی و مثلث و نخوددن اصغر اولور (ظفر النسر) برنبات آخر آديدر تركيده طوشنجل اوتی وسوكی اوتی ديدكاری نبات اوله‌جقدر يونانيده قاطانيقی ديرلر (ظفر القطّ) قافك ضميله برنبات ديكردر تركيده كدی چيناغی ديدكلريدر ساقی بقله ساقی كبی مربّع و ورقی سكرلی ورقنه شبيه اولور (الاظفار) همزه‌نك فتحيله و (الظفار) سحاب وزننده منصرفدر و بعضا ممنوع اولور عطر اقسامندندر ديبندن دريسی صويلمش طرنق طرزنده اولور و اشبو اظفار كلمه‌سی جمع صورتنده اولوب لكن مفردی يوقدر و بعضا مفردنده اظفاره دينور هايله كه مقتضای قياس اوزره جائز دكلدر و اظافير اوزره جمعلنور و اكر آندن مفرد سبك اولنسه قياس اولان مفردی ظفر اولمقدر فوه و افواه كبی كه فوه دخی عطر يا تدندر اشبو اظفار مفردات طبيه‌ده اظفار الطيب عنوانده مرسومدركه تركيده ابليس طرنغی و طرنق بخوری ديدكاری خوشبو داروددر و اظفار قطب شمالی طرفنده نسر و عقاب صورتنك اوكنده برنيچه خرده كواكبه اطلاق اولنور وكنه تعبير اولنان بوجكك بوكلرينه اطلاق اولنور (الظفرة) فتحاتله ذكر اولنان ظفر ديدكاری دريجكه دينوركه كوزده حادث اولورته‌كه تفصيل اولندی (الظفر) فتحتينله كوزده ذكر اولنان ظفر علتی پيدا اولمق معناسنه‌در يقال ظفرت العين ظفرا من الباب الرابع اذا نبتت فيها الظفرة و ظفر اطرافنه نسبت دوزو اوتوراقلو ارضه دينور و ظفر كذلك مصدر اولور مطلوبه دسترس اولمق معناسنه كه طرنق ايلشدرمك لازميدر يقال ظفر المطلوب و ظفر به و ظفر عليه ظفرا من الباب المزبور اذا فاز (الاظّفار) همزه‌نك و ظای مشدّده‌نك كسريله افتعال وزننده بودخی مطلوبه ظفر ياب اولمق معناسنه‌در يقال اظّفر فلان اذا ظفر مطلوبه و برنسنه‌يه طرنق ايلشدرمك معناسنه‌در يقال اظّفر عليه اذا اعلق ظفره به و شكاری قوش پنچه‌سيله شكار آلمق معناسنه‌در يقال اظّفر الصقر الطائر اذا اخذه ببراثنه (الظفرة) فرحه وزننده ذكر اولنان ظفره علتنه مبتلا كوزه دينور يقال عين ظفرة اذا اصابتها الظفرة (المظفور) ذكر اولنان ظفره علتنه مبتلا آدمه دينور يقال ظفر الرجل علی بناء المجهول فهو مظفور (المظفر) معظم وزننده و (الظفر) كتف وزننده و (الظفير) امير وزننده و (الظفير) سكيت وزننده و (المظفار) محراب وزننده شول آدمه دينوركه طلبنه عزم ايلديكی مطلوبه دائما ظفر ياب اولور اوله طالع و اقبالنك ياورلكندن اولور يقال رجل مظفر و ظفر و ظفير و ظفير و مظفار اذا كان لايحاول امرا الّا ظفر به (ظفار) قطام وزننده يمنده شهر صنعا قربنده بر بلده آديدر جزع يمانی كه كوز بونجغی ديدكلريدر اورايه نسبت اولنور و ينه يمنده مرباط قربنده برشهر آخر اسميدر قسط ظفاری اكا منسوبدر زيرا هندستاندن طوغری اورايه كلوب ديار آخرلره اورادن منتشر اولور و ينه شهر صنعانك جانب يميننده و جانب شمالنده بر حصن اسمليدر اوّلكی ظفار زيد وايكنجی ظفار الظاهر ايله مشتهردر (بنو ظفر) فتحتينله انصاردن بر بطندر و بنو سليم قبيله‌سنده بر بطندر (المظفار) منقاش وزننده و مرادفيدركه بربرلك جنبس تعبير ايتدكاری قيل ديوشوره‌جك آلتلرينه دينور (ظفر) جفر وزننده و (مظفر) معظم وزننده و (مظفار) محراب وزننده و (ظفير) امير وزننده اسامئ رجالدندر (الاظفور) اسلوب وزننده طرنغه دينوركه ذكر اولندی و شول صار مشق طرزنده اينجه فليزه دينوركه آصمه‌نك چبوغنه صارمشور (ظفران) و (ظفر) و (ظفير) فانك كسريله يمنده بر حصن اسمليدر (ظفر) جبل وزننده مدينه ايله شام مياننده حوأب قربنده برموضع آديدر و حجازده برقريه آديدر (ظفر الغنيج) سفر الزنج وزننده يمنده شهر زبيد اعمالندن برحصن آديدر (الظفريّة) نفريّه وزننده و (قراح ظفر) سحاب مطر وزننده بغدادده بر محله اسمليدر (المظفرة) معظمه وزننده ايكی اوجلرندن بر مقدار جه‌سی كسلمش اولان يايه دينور يقال قوس مظفرة اذا صارت قد قطع من ظفريها ای من طرفيها شئ (الظهر) نهر وزننده آرقه‌يه دينوركه قارن مقابليدر فارسيده پشت دينور و ظهر لفظی مذكردر جمعی اظهر كلور و ظهور كلور و ظهران كلور ظانك ضميله و منه يقال اعطاه عن ظهر يد ای ابتداء بلامكافاة يعنی عوض و مكافاتسز ابتداء اعطا ايلدی و يقال فلان خفيف الظهر ای قليل العيال و يقال فلان ثقيل الظهر ای كثير العيال و يقال هو علی ظهر ای مزمع للسفر يعنی سفره عزيمت اوزره‌در و جنكده آرقه طرفندن كلان دشمنلره اقران الظهر اطلاق ايدرلر يقال هم اقران الظهر ای يجيؤنك من ورائك و برآدم ازبردن قراءت ايلسه قرأه

من ظهر القلب دیرلر حفظا بلا کتاب معناسنه وسال وادیهم ظهرا دیرلر من مطر ارضهم معناسنه نته که وادیلری
ارض غیره یاغان یغموردن جریان ایلسه سال وادیهم درءا دیرلر دالك ضمیله وفلاندن خیرکثیره نائل اولدم دیه جك
یرده اصبت منه مطر ظهر دیرلر اضافتله واصّ عادی ظهر دیرلر عدا فی ظهر فسرقه وفلان بنم نفقه وارزاقله تعیش
ایدر دیه جك یرده هو یأکل علی ظهریدی دیرلر ویقال هو بین ظهری القوم وظهرانیهم بالتثنية ولا تکسر النون
وبین اظهرهم ای وسطهم وفی معظمهم کویا که اوکی وآردی قومك آرقه‌لرینه کلمکله هرجانبدن مکنوف ومحاط
اولمشدر بعده مطلقا بین القوم اقامتده استعمال اولندی وظهرانیهم کلمه‌سنده الف ونون تأکید ایچون زیاده
قلنمشدر وتقول لقیته بین الظهرین وبین الظهرانین ای فی الیومین او الثلاثة وظهر تثلیث دوه‌سنه اطلاق اولنورکه
سفرده اکا اغرلق یوکلنور یقال لهم ظهر ینقلون علیه ای رکاب واسکی تجره‌یه وچوملکه اطلاق اولنور تقول
طبخنا الطعام فی ظهر ای قدر قديمة وظهر برموضع آدیدر ومال کثیره‌یه اطلاق اولنورکه مراد دوابّ ومواشیدر
وظهر مصدر اولور برنسنه ایله فخر ومباهات ایلمك معناسنه‌در یقال ظهر فلان بذلك الشیء ظهرا من الباب الثالث
اذا فخر به وقوش یلکننك قیصه طرفنه ده ظهر دیرلر جمعی ظهران کلور وقاره‌یولنه اطلاق اولنور یقال سلك من الظهر
ای من طریق البرّ وغلیظ ومرتفع اولان ارضه اطلاق اولنورنته که ملایم وهموار اولانه بطن اطلاق اولنور وظهر قرآن
کریمك لفظ شریفنه اطلاق اولنور نته که تأویلنه بطن اطلاق اولنور ومنه الحدیث * ما نزل من القرآن آیة الّا ولها
ظهر وبطن * قال الشارح وقیل اراد بالظهر ماظهر بیانه وبالبطن مااحتاج الی تفسیره وظهر حدیث وخبره دینور
وبرآدمك غائب ایلدیکی شیئه اطلاق اولنورکه حاضر مقابلیدر ومنه یقال تکلم عن ظهر غیب بورادە ظهر غیب لفظنه
مضافدر لفظین مختلف اولدقده تأکید ایچون شیء نفسنه مضاف اولور نسیم الصبا وحق الیقین کبی وظهر کذلك
مصدر اولور برکسه‌نك آرقه‌سنه اورمق معناسنه یقال ظهر فلانا اذا ضرب ظهره ولاجل الاقتضاء احتیاطا حفظ
اولنه‌جق دوه اتخاذ ایلمك معناسنه‌در یقال ظهر الرجل اذا اتخذ ظهریّا وبرکسه‌نك حاجتنه مبالات ایلیوب
اهمال ومسامحه ایلمك معناسنه مستعملدر تقول ظهر فلان بحاجتی ای جعلها بظهر یعنی وراء ظهر واتخذ ظهریّا
(المظهر) محسن وزننده تثلیث دوه‌سی اتخاذ ایدن آدمه دینور یقال هم مظهرون اذا کان لهم ظهر کما یقال
منجبون اذا کانوا اصحاب نجایب ومظهر شول دوه‌یه دینورکه آنی زوال وقتنك اسیسی برباد ایلمش اوله یقال بعیر
مظهر اذا هجمته الظهيرة (الظهار) غراب وزننده بودخی قوش یلکننك قیصه طرفنه دینور وجماعت انسانی‌یه
اطلاق اولنور (الظهر) فتحتینله برآدمك آرقه‌سی آغریمق معناسنه‌در یقال ظهر الرجل ظهرا من الباب الرابع
اذا اشتکی ظهره (الظهیر) امیر وزننده آرقه آغریسنه مبتلا کشی‌یه دینور وارقه‌سی قویّ ومتین اولان انسان
وحیوانه دینور یقال رجل وفرس ظهیر ای قویّ الظهر وظهیر معین ویاوره اطلاق اولنور تقول اللّهم کن لنا
ظهیرا ای معینا وظهیر اسامیدندر محمد بن ظهیر الاربلیّ ومحمد بن اسمعیل بن الظهیر الحمویّ محدّثلردر (المظهر)
معظم وزننده بودخی قویّ الظهر اولانه دینور * مترجم دیرکه اهل مغرب حیز وپشتداده‌یه مظهر اطلاق
ایدرلر انتهی * ومظهر عبدالملك بن قریب الاصمعیّ جدّینك اسمیدر (الظهارة) کرامه وزننده برآدم قویّ الظهر
اولمق معناسنه‌در یقال ظهر الرجل ظهارة من الباب الاوّل اذا کان قویّ الظهر (الظهرة) ظانك کسریله
اسمدر عون ومدد معناسنه‌در تقول انا ظهرتك علی کذا ای عونك وبرآدمك قوم وعشیرتنه اطلاق اولنور
وابورهم احراب بن اسید الظهریّ اصحابدندر وحارث بن محمر الظهری تابعیندندر ومعافی بن عمران الظهری
ضعیف الرّوایه‌در (الظهرة) فتحاتله اومتاعنه دینورکه اثاث البیت تعبیر اولنور وبرآدمك عشیرت وتبارینه
اطلاق اولنور یقال هو من ظهرته ای عشیرته (الظاهر) عیان وآشکاره دیمکدرکه باطن مقابلیدر وظاهر
اسماء حسنادندر * قال الشارح وفی النهایة هو الذی ظهر فوق کلّ شیء وعلا علیه وقال الرّاغب الظاهر
والباطن فی صفة الله تعالی ولایقال الّا مزدوجین کالاوّل والآخر فالظاهر اشارة الی معرفتنا البدیهیة فانّ الفطرة
تقضی فی کلّ ما نظر الیه الانسان انّه تعالی موجود والباطن اشارة الی معرفته الحقیقیة وهی التی اشار الیها ابوبکر
رضی الله عنه بقوله * یا من غایة معرفته القصور عن معرفته * وقیل ظاهر بایاته باطن بذاته (الظاهرة) هایله دوه قسمی
صو ایچمك ایچون صواده هرکون نصف نهار وقتنده کلمکه دینور لکن امّهات سائره‌ده نصف نهارده صویه
ورود ایدن دوه‌لر ایله مفسّر اولمغله مؤلف ینه مسامحه ایلمشدر یقال ابل ظاهرة ای واردة کلّ یوم نصف النهار
وظاهره یمورطه‌سی طشره اوغرامش کوزه اطلاق اولنورکه صاحبنه لقمه‌کوز تعبیر اولنور یقال عین ظاهرة
ای جاحظة وبرآدمك قوم وعشیرتنه اطلاق اولنور (الظواهر) بلند ویوکسك یرلره اطلاق اولنور اشراف ارض

معناسنه سلفده قریش قبیله‌سندن دائما ظهر جبال مکه‌یه نازل اولان جاعته قریش الظواهر اطلاقی بو جهتله‌در
نته‌که بطاح مکه‌یه نازل اولنلره قریش البطاح دیرلرایدی ﴿الظهریّ﴾ ظانك کسریله اقتضا ملاحظه‌سیله احتیاطا
حفظ واتخاذ اولنان دوه‌یه اطلاق اولنور یقال بعیر ظهریّ ای معدّ للحاجة جمعی ظهاریّ کلور یای مشدده
ایله غیر منصرفدر زیرا واحدنده یای نسبت ثابته‌در وظهریّ شول نسنه‌یه اطلاق اولنورکه مبالات اولنمامغله
وراء ظهره آتیلوب ترك واهمال اولنمش اوله یقال اتخذه ظهریاً ای لم یلتفت الیه ونسیه اشبو ظهریّ کلمه‌سنده
ظانك کسری تغییر نسب قبیلندندر ﴿الاستظهار﴾ ذکر اولنان ظهریّ دیدکلری حاجت دوه‌سی ایدنمك
معناسنه‌در یقال استظهر الرجل اذا اتخذ ظهریاً للحاجة وبرکسه‌دن یاردم طلب ایلك معناسنه‌در یقال استظهر به
اذا استعان واز برایلك واز بردن اوقومق معناسـنه‌در یقال استظهر القرأن اذا حفظه وقرأه ظاهرا ﴿التظهیر﴾
تفعیل وزننده برنسـنه‌یه مبالات ایلامکله ترك واهمال ایلك معناسـنه‌در تقول ظهر فلان حاجتی اذا جعلها
بظهر وظهیره وقتنده بریره کتمك معناسـنه‌در یقال ظهر القوم اذا سـاروا فی الظهیرة وزوجه‌یه ظهـار ایلك
معناسنه‌در کما سیذکر یقال ظهر الرجل من امرأته بمعنی ظاهر ﴿الاظهار﴾ همزه‌نك کسریله تظهیر ایله معنای اوّلده
مرادفدر تقول اظهر حاجتی ای جعلها بظهر وبرنسنه‌یی عیان وآشکاره قلمق معناسنه‌در یقال اظهر الشیٔ اذا بینه
وظهیره وقتنه کیرمك معناسـنه‌در یقال اظهر القوم اذا دخلوا فی الظهیرة وظهیره وقتنده کزمك وبرسمته کتمك
معناسنه‌در یقال اظهر القوم اذا ساروا فی الظهیرة واز بردن اوقومق معناسنه‌در تقول اظهرت علی القرأن واظهرته
اذا قرأته علی ظهر لسانك ویقال حمل فلان القرأن علی ظهر لسانه کما یقال حفظه علی ظهر قلبه ﴿الاظّهار﴾ همزه‌نك
وظای مشدده‌نك کسریله افتعال وزننده بودخی برنسنه‌یه مبالات ایلیوب نسیا منسیا ترك واهمال ایلك معناسنه‌در
تقول اظهر فلان حاجتی بمعنی ظهرها ﴿الظهور﴾ قعود وزننده برنسـنه روشن وعیان اولمق معناسـنه‌در یقال
ظهر الشیٔ ظهورا من الباب الثالث اذا تبین وبرآدمه یاردم ایلك معناسـنه‌در تقول ظهر علی ظهرا وظهورا ای
اعاننی وغالب اولمق وفرصت بولمق معناسنه مستعملدر یقال ظهر به وظهر علیه اذا غلبه وبرنسـنه‌یی آشکاره قلمق
معناسنه‌در یقال ظهر بفلان اذا اعلن به * شارح نوله اشبو اعلن نسخه‌لرینی تغلیط وامّهات سائره‌ده مثبت اولدیغی
اوزره اعلی اولمغی تصویب ایلمشدرکه برآدمك درجه‌سنی ترفیع ایلك وعالی رتبه‌یه اصعاد ایلك معناسنه اولورنته‌که
بفلان قیدی دخی مؤیّددر ﴿الظهر﴾ ظانك ضمیله شمسـك نصف نهار دائره‌سـندن زائل اولدیغی ساعته دینورکه
اویله وقتی تعبیر اولنور ظهر نهاردن متصرّفدر تقول دخلنا الظهر ای سـاعة الزوال پس ظهر ساعت اعتباریله
مؤنث ووقت اعتباریله مذکر اولور ﴿الظهرة﴾ غرفه وزننده قیلو بغه‌یه اطلاق اولنور ومعین ومددکاره اطلاق
اولنور تقول هو ظهرتی ای معینی وبرآدمك قوم وعشیرتنه اطلاق اولنور تقول جاءنا فی ظهرته وفی ظهرته بالکسر
وفی ظهرته بالتحریك وفی ظاهرته ای فی عشیرته وقومه ﴿الظهارة﴾ ظانك کسریله برنسنه‌نك طشره یوزینه دینور
بطانه مقابلیدر مثلا بطانة الثوب جامه‌نك آستاری وظهاره طشره قاشیدر ﴿المظاهرة﴾ مفاعله وزننده و﴿الظهار﴾
قتال وزننده ایکی نسنه‌یی بری برینه مطابق ایلك معناسنه‌در مثلا ثوبك آستارینه یوز چورمك کبی یقال ظاهر بینهما
اذا طابق وظهار زوج زوجه‌سنه انت علیّ کظهر امیّ دیمك یعنی سنك آرقه‌ك والده‌مك آرقه‌سنه بکزر دیمکدرکه
﴿ والذین یظاهرون من نسائهم ﴾ الآیه کریمه‌سی آنی ناطقدر کفارت ایلدکجه قربان حرام اولورا کرچه نکاح فاسد
ومنفسخ اولمز وبو تسمیه‌یه سبب اعضادن ظهر سائر اعضانك بری برینه مشابهتلرندن زیاده مشابهتی اولدیغنه مبنی‌در
وسائر نکاحی حرام اولنلرك برینه‌ده تشبیهی لسانه کتورسه همشیره وعمه وخاله کبی ینه کفارت لازم کلور کفارت
دخی کفارت صوم کبیدر نته‌که کتب فقهیه‌ده مبسوطدر یقال ظاهر من امرأته مظاهرة وظهارا اذا قال لها انت علیّ
کظهر امّی ﴿التظهر﴾ تفعل وزننده بودخی زوجه‌سنه ظهار ایلك معناسـنه‌در یقال تظهر من امرأته بمعنی ظاهر
﴿المظهر﴾ مصعد وزننده ومرادفیدرکه صعود محلیدر ﴿الظهار﴾ سحاب وزننده حرّه دیدکلری قره طاشلغك طشره
طرفنه دینو یقال نزلوا الظهار ای ظاهر الحرّة ﴿الظهاریّه﴾ غرابیه وزننده کورشجیلر منصوبه‌لرندن بر منصوبه‌در
علی قول صارمه دیدکلریدر یاخود خصمی ارقه‌سی اوزره ییقمقدن عبارتدر یقال صرعه بالظهاریّة وهی نوع
من اخذ الصراع او هی الشغربیة او الصرع علی الظهر وبرکونه جماع ایلکه دینورکه خاتونی اوغلان کبی طومالدوب
آرقه طرفندن جماع ایلك اوله‌جقدر واسیرك النی آرقه طرفنه چویروب بند ایلکه دینور یقال اوثقه الظهاریّة اذا
کتفه ﴿ظهران﴾ سلمان وزننده بحرین قضاسـنده بر قریه آدیدر وقنان اطرافنده بر طاغك اسمیدر ومکه قربنده
بر وادی آدیدرکه مرّ لفظنك اضافتیله مرّ الظهران دیمکله مشهوردر ﴿ظهیر﴾ زبیر وزننده ابن رافع الصحابی اسمیدر

مطلب

و بر جماعت آديدر و ابو ظهير عبدالله بن فارس العمرى ابو عبدالرحمن السلمى شيخيدر ﴿ فصل العين المهملة ﴾
(العبر) صبرو زننده و (العبارة) كتابه وزننده دوش يورمق معناسنه در يقال عبر الرؤيا عبرا و عبارة من الباب
الاوّل اذا فسرها و اخبر بآخر مايؤول اليه امرها * مؤلفك بصائرده بيانه كوره مادّهٔ مذكوره بر حالدن بر حاله تجاوز
ايلمكه موضوعدر آندن عبور مادّه سى صويى تجاوز ايلمكده غالب اولدى كرك سباحت و كرك سفينه و دوابّ و قنطره
ايله اولسون و عبر العين و دمعه معناسنه اولان عبره آندن منشعبدر و عبارهكه لسان متكلّمدن سمع سامعه عابر اولان
كلام اولهجقدر و عبرتكه معرفت مشاهددن مشاهد اولميانه وسيلهٔ توصّل اولان حالتدن عبارتدر و عبر رؤيا
و تعبيركه رؤيانك ظاهرندن باطننه عبوردر آندن متفرّعلردر انتهى * و عبر و عبور ظهور وزننده چايلك و درهنك برى
يقاسندن اوته يقاسنه چكمك معناسنه دركه معناى موضوعيدر يقال عبر الوادى و النهر عبرا و عبورا اذا قطعه من عبره
الى عبره كماسيذكر و اولمك معناسنه مستعملدر يقال عبر القوم اذا ماتوا و سرعتله يولى ياروب كتمك معناسنه مستعملدر
يقال عبر السبيل اذا شقها اى مرّ كانّه شقها و باء حرفيله متعدّى اولور برآدمى بر و طرفه چكورمك معناسنه يقال عبر به
الماء اذا اجاز و عبر مكتوب مقوله سنى رفع صوت ايلميوب آهسته جه تأنّى ايله قراءت ايدرك معنا و مفهومنى تدبّر و تأمّل ايلمك
معناسنه مستعملدركه منطوقندن مفهوم منه عبور ايلمكدر يقال عبر الكتاب عبرا اذا تدبّره و لم يرفع صوته بقراءته و متاع
و آقچه مقوله سنك قاش و عيارى نه كونه در و وزنى نه مقدار در ديو نظر و دقّت و امعان ايلمك معناسنه مستعملدر يقال
اعبر المتاع و الدراهم اذا نظر كم وزنها و ماهى و قوچ قسمنك يوكنى برسنه قرقميوب اويلجه ترك ايلمك معناسنه مستعملدر
يقال عبر الكبش اذا ترك صوفه عليه سنة و قوشى اوركيدوب قالدرمق معناسنه مستعملدر يقال عبر الطير عبرا
من الباب الاوّل و الثانى اذا زجرها و محزون اولقدن ناشى كوز ياشى آقق معناسنه مستعملدر يقال عبر الرجل عبرا من الباب
الاوّل اذا جرت عبرته و حزن و عبر چوق شيئه دينور كماسيذكر (التعبير) تفعيل وزننده بودخى دوش يورمق معناسنه در
تثقيل مبالغه ايچوندر يقال عبر الرؤيا بمعنى عبرها و درونده جايكير اولان معنايى الفاظله اظهار و بيان ايلمك معناسنه در
يقال عبر عما فى نفسه اذا اعرب اى بيّن و برآدمك مافى الضميرينى افصاح و بيان قلمق معناسنه در يقال عبر عنه غيره
اذا اعرب عنه و برآدمى بر طرفدن اوته طرفه چكورمك معناسنه در يقال عبر به الماء اذا اجاز و التونى برر برر بشقه جه
وزن ايلمك على قول وزنى خصوصنده مبالغه ايلميوب مساهله ايلمك معناسنه مستعملدر اوّلده حقيقتنه عبور
و ثانيده مسامحه ايله عبور ايلمك اولور يقال عبر الذهب اذا وزنه دينارا دينارا اولم يبالغ فى وزنه و برآدمه كوزينك عبرينى
كوسترمك معناسنه در يقال عبر به اذا اراه عبر عينه كماسيذكر و بر ايش بغايت صعب و مشتدّ اولمق معناسنه در عبر
عيندن مأخوذدر يقال عبر به الامر اذا اشتدّ عليه و بركسه يى هلاك ايلمك معناسنه مستعملدر تقول عبرت به اذا اهلكته
(الاستعبار) برآدمه رؤيا تعبير ايتدرمك معناسنه در يقال استعبره الرؤيا اذا سأله عبرها و حزن و اندوه سببيله كوز ياشى
آقمق معناسنه در يقال استعبر الرجل اذا جرت عبرته و حزن (العبرة) تمره وزننده و (العبارة) كتابه وزننده اسملردر
مافى الضميرى بيان ايدن كلامه دينور تقول اعربت عما فى الضمير بالعبرة و العبارة و هو حسن العبرة و العبارة و هو
الكلام العابر من لسان المتكلم الى سمع السامع و عبره هنوز كوز ايچره اولوب طشره جريان ايلمامش اولان كوز ياشنه
دينور على قول درون سينه ده متردّد اولان بكايه دينور و على رأى بكاسز اولان حزن و اندوهه دينور قول اوّله كوره
مايؤول اليه و اخيرلره كوره سببيت عاديه مناسبتيله در جمعى عبرات كلور فتحاتله و عبر كلور عنب وزننده قال فى الاساس
تحلبت عبرته اى دمعته و تقول لاعبرة بعبرة مستعبر مالم يكن عبرة معتبر (العبر) عينك كسرى و فتحيله درهنك و چايك
قيسنه اطلاق اولنوركه اوته يكه جك يريدر يقال الفرات يضرب العبرين بالزبد و هما شطاه و ناحيتاه و عبر حركات
ثلاثله شول حيوانه و انسانه اطلاق اولنوركه بغايت قوى و توانا اولمغله مرور ايلديكى يرى كوياكه شقّ ايدوب
اويلجه عبور ايدر اوله و بونك مفرد و جمعى مساويدر يقال ناقة عبر اسفار مثلثة اى قويّة تشقّ مامرّت به و كذا رجل
و رجال و جمل و جمال و عبر عينك كسريله كثير الاهل اولان مجلسه وصف اولور عينك فتحيله ده لغتدر يقال مجلس
عبر و مجلس عبر اى كثير الاهل و عبر نهر فراتك جانب غربيسندن بريّهٔ عربه قدر ممتدّ اولان ارضه اطلاق ايدرلر و بر قبيله
آديدر (العبر) عينك ضميله حزن و اندوهدن ناشى كوزلك قزغنلغنه دينور آغلمق مقدّمه سى اولان حالتدر فتحتينله ده
لغتدر يقال اراه عبر عينه و عبر عينه اى سخنتها يعنى آنى سوممكدن ياخود محزون و اندوهناك اولمقدن ناشى اكا
كوزينك كرميتنى يعنى بكا ايليه جك اماره و علامتنى ارائت ايلدى * قال الشارح و فى حديث امّ زرع ﴿ و عبر
جارتها ﴾ اى انّ ضرّتها ترى من عفتها ماتعتبر و قيل انّها ترى من جمالها مايعبر عينها اى مايسخنها و يبكيها و منه
العين العبرى و عبر چوق شيئه اطلاق اولنور و جماعته اطلاق اولنور و بر قبيله آديدر و ولدى وفات ايلمش

خاتونه اطلاق اولنور يقال امرأة عبراى الثكلى وشدّت وسرعتله سيرايدن سحابلره اطلاق اولنور بونده عابرك
جمعى اولورو طوشنجل قوشنه اطلاق اولنور (المعبر) منبر وزننده كندوسيله نهرك اوته يقاسنه چكيلور اولان
شيئه دينور قايق وكوپرى وكلك وطولوم كبى يقال عبرالنهر بالمعبر وهو ماعبر به (المعبر) مقعد وزننده اسم مكاندر
نهرى اوته چكمك ايچون تهيئه اولنمش يره دينوركه چكيت تعبير اولنور ومعبر بحر هند ساحلنده بر بلده آديدر
(العبّار) كتّان وزننده ذكر اولنان عبر كبى مرور ايلديكى يرى شقّ ايدر صورتنده عبور ايدن اركك حيوانه
دينور يقال جمل عبار اى قوىّ يشقّ مامرّ به (العبرة) عينك كسريله عجب معناسنه دركه اسمدر (الاعتبار)
افتعال وزننده تعجب ايلمك معناسنه در يقال اعتبر منه اذا تعجب قريبا ذكر اولنديغى اوزره مؤلف بصائرده
عبره يى معرفت مشاهددن ماليس بمشاهد معرفتنه وسيلهٔ توصّل اولان حالت ايله بيان ايلمشدر پس بورادده
عجب ايله بيانى مجاز اولور ومنه قوله تعالى ﴿ انّ فى ذلك لعبرة لأُولى الابصار ﴾ وامّهات سائرهده اعتبار
تعجب ايده رك متعظ اولمق ايله مفسردركه عبرت آلمق تعبير اولنور وعبره آندن اسمدركه موعظه كبيدر پس
امر معتبر كنديدن تعجبله اتعاظ اولنه جق امر ديمك اولور نفيس وفاخر معناسى مجاز اولور (العابر) (والعبرى)
سكرى وزننده و (العبرة) فرحه وزننده حزن واندوهدن ناشى كوز ياشى دوكر اولان خاتونه وصف اولور
يقال امرأة عابر وعبرى وعبرة اى باكية حزين عبرى كلمه سنك جمعى عبارى كلور سكارى وزننده وعبرى
كوزه دخى وصف اولور يقال عين عبرى اى باكية ويقال رجل عبران كسكران وعبر ككتف (المستعبرة)
اسم فاعل واسم مفعول بنيه لريله زوجى عندنده قدر وحرمتى اولميان خاتونه دينور يقال امرأة مستعبرة ومستعبرة
اى غير خظية (العبير) امير وزننده چوق شيئه دينور يقال قوم عبير اى كثير ويلكى وافر اولان اوقه وصف
اولور معبر كبى كما سيذكر وعبير زعفران على قول انواع طيبدن مركب بر كونه تركيب آديدر تحفهٔ طبيه ده
مرسوم اولديغى اوزره عبير ديدكارى تركيب مخصوصدر صفتى صندل ابيض اوچ جزؤ مو ديدكارى كوك
وسنبل كوكى وكل احمر وسنبل هندى وايرسا وترنج چچكى وايكده چچكى وطوپالق ونارنج هر برندن بر
جزؤ ومقدار قليل مسك بغايت اينجه سحق ايدوب تركيب ايدرلر (الاعبار) همزه نك كسريله قيون يوكنى
قرقيوب اوزرنده چوغالتمق معناسنه در يقال اعبرالشاة اذا وفّرصوفها (المعبر) مكرم وزننده توبى چوق اولان
اركك دوه يه دينور يقال جمل معبر اى كثير الوبر وبوندن صيغه تصريف اولنوب اعبرته ديمك جائز دكلدر
نته كه قيون قسمنده مستعملدر ومعبر يلكى وافر اولان اوقه وصف اولور عبير كبى يقال سهم معبر وعبيراى موفور
الريش وشول اوغلانه دينوركه بلوغه قريب اولوب لكن هنوز ختان اولمامش اوله يقال غلام معبر اذا كان
قدكاد يحتلم ولم يختن بعد ويا ابن المعبرة شتم اى العفلاء يعنى كلمهٔ مذكوره بين العرب سبّ ودشنام كلماتندندر ابن
العفلاء ديمكدر وعفلاء آصيلق خاتونه ديمكله كوياكه آناسنك دبرندن حاصل اولديغى كنايه ايدر ومعبره شول
ناقه يه دينوركه اوچ سنه متصل طوغورمامقله وجودينه مدار صلابت يعنى اول سببله صلب ومتين اوله يقال
ناقة معبرة اذا صارت لم تنتج ثلاث سنين فكان اصلب لها (بنات عبر) عينك كسريله كذب وباطل كنيه سيدر عبر
كنار وادى معناسنه دركه ذكر اولندى يقال اتى ببنات عبراى بالكذب والباطل (العبرىّ) و (العبرانىّ) عينلرك
كسريله يهود طائفه سنك لغتلريدر * شارح ديركه عبرنهر نيله منسوب اولمق بعيد دكلدر يعنى چون حضرت آدم
عليه السلام تعليم ربّانى ايله جميع لغاته عارف اولوب حتى عند اهل التحقيق جنتده خاصة لسان عربى ايله تكلم
ايدر اولوب عندالزّله سلب و بعدقبول التوبه ينه الهام اولنمشيدى والحاصل بعد النزول اولادلريله هرلسان اوزره
مكالمه ايلديلر وحياتنده اولاد واحفادى متكثر اولوب هربرى كندو اولاديله برطرفه احتياز ايلديلر نيل كنارينه
نقل وايوا ايدن عبرى تكلم ايلديلركه نهر قيسنه منسوب اولديلر اقليم شامك اسمى سوريا اولمغله اوراده مقيم
اولنلرك لسانلرينه سريانى ديديلر وبرمقدارى دخى يمن طرفنى وسائر بعض اراضى يى اختيار وآنده قرار ايلديلر
(العبر) فتحتينله عبرت آلمق اعتبار معناسنه در يقال عبرمنه عبرا من الباب الرابع اذا اعتبر ومنه قول العرب
اللهم اجعلنا ممن يعبر الدنيا ولا يعبرها اوّلكى باب رابعدن وايكنجى باب اوّلدندر حاصل معنا الهى بنى دنيادن
عبرت المقسزين جانب آخرته عبور ايليوب بلكه اعتبار ايله رضاى شريفكه موافق عباداته موفق اولان
عبادكدن اولمغى ميسر ايله ودعاى مرقوم بالاقتضاء طول عمر وعافيت نيازينى متضمن در (ابو عبره) فتحاتله
و (ابو العبر) فتحتينله بى حياو كستاخ اولوب دائما هزل وهذيان ايدر اولان كمسه يه اطلاق اولنور يقال هو
ابو عبرة وابو العبراى هازل خليع (العبور) صبور وزننده طوقلى تعبير اولنان قيونه وچبش تعبير اولنان كچى يه

دینورکه ایکی یاشنده اولورلر جمعی عبائرکلور وختان اولمامش آدمه دینور یقال رجل عبور ای اقلف بونك
جمعی عبرکلور عینك ضمیله (العبیراء) حمیراء وزننده برنبات آدیدر (العوبر) جوهر وزننده پارس دیدکلری
جانورك انیکنه دینور جروالفهد معناسنه (المعابیر) میمك فتحیله سفینه ده لنکر تعبیر اولنان دموری هلا طلر ایله
صاروب باغلیه جق اخشابه اطلاق اولنور (عابر) هاجر وزننده ابن ارفخشد بن سام بن نوح علیه السلام در
(معبر) معظم وزننده دهناء ترابنده برطاغك آدیدر (المعبرة) معظمة وزننده هر طرفی تامّ و کامل اولان یایه وصف
اولور یقال قوس معبرة ای تامّة (العبران) سلمان وزننده برموضع آدیدر (عبرتی) جبرتی وزننده نهروان قربنده بر
قریه در (العبرة) عینك ضمیله برخرزه یعنی بعض ذی قیمت جوهرلردن مصنوع برتاج اسمیدرکه امرای عربدن ربیعة
بن الحریس تلبس ایدر ایدی بوسببله ذو العبره ایله ملقب اولمشیدی (یوم العبرات) فتحاتله بین العرب بریوم معروفدر
(العابرة) جائزه وسایغه معناسنه مستعملدر یقال لغة عابرة ای جائزة (العبوثران) و (العبیثران) عینلرك فتحی وثای
مثلثه ایله بونده درت لغت واردر بری واو وبری یا ایله در وثای مثلثه نك ضمه وفتحه لریله در برنبات آدیدر مفردات
طبیه ده بونی وارانقه ایله بیان ایدرلر بزم دیارلرده عبیطران تعبیر ایدرلر خوشبو برنباتدر حجاج کعبه دن سپتلر ایچره
کتوروب هدیّه ایدرلر وتطییب ایچون اثواب ارالغنه وضع ایدرلر اکا کعبه ریحانی دخی دیرلر مسحوقی عسل ایله
تعجین اولنوب فرزجه اولنسه احبال خصوصنده نافعدر وعبیثران شدید ودشوار ایشه دینور وشرّ ومکروهه
دینور ثانك فتحیله ده جائزدر وبرنوع شجر آدیدرکه تیکنلری وچالیلری پك چوق اولمغله ایلیشان نسنه دکه حالله آندن
آیرتلنوب برطرف اولمز آنکچون امر شدید ودشوارده ضرب مثل اولمشدر (عبیثر) غضنفر وزننده بررجل آدیدر
(عباثر) عینك فتحیله برطاره جق طاغ یولنك اسمیدرکه جزیرة العربده اضم نام محلدن چیقوب ینبع اسکله سنه
آندن سلوك اولنور (العبنجر) غضنفر وزننده قالین وغلیظ شیئه دینور (العبدریّ) جعفریّ وزننده عبدالدّار
قبیله سنه منسوب دیمکدر بلحارث کبی منحوته در یقال رجل عبدریّ ای منسوب الی بنی عبدالدار (العبسور)
عصفور وزننده یاوزتند وشدید ناقه یه دینور وچاپك ورونده ناقه یه دینور (العبسر) قنفذ وزننده عبسور
معناسنه در (عبقر) قافله جعفر وزننده بادیهٔ عربده برموضع اسمیدرکه آنده طائفهٔ جنّ کثیردر ویمنده برقصبه آدیدرکه
آنده بغایت اعلا ونازك ثیاب نسج اولنور ثوب عبقریّ مشهوردر * مؤلف بصائرده اختلاف اوزره رسم ایلمشدر
یعنی بعضلر عندنده بلاد جنّ وعند البعض برقریه درکه آنده جن طائفه سی ساکن اولورلر وعلی قول برارض اسمیدرکه
انسان وحیوان وثوب ومطلقا نادر وفائق وغریب اولان اشیاء اکا نسبت اولنور انتهی * وعبقر برخاتون اسمیدر
(العبقریّ) جعفریّ وزننده مطلقا نقص وقصوری اولمیان کامل شیئه دینور یقال شیءٌ عبقریّ ای کامل وبرقومك
سید وشریف وذیشانه دینور یقال هو عبقریّ قومه ای سیدهم وحسن ولطافت وسائر مزیّت جهتیله نهایت
درجه یه بالغ نسنه یه دینورکه فوقنده برشیء اولمیه کویاکه اول صنایع بشریّه دن اولمیوب بلکه جنّ وپری
صنعتیدر دیو تعجب اولنور اوله یقال هو عبقریّ ای لیس فوقه شیءٌ وتند وشدید انسان وحیوانه دینور وبر
کونه فاخر دوشه مه وبساط اسمیدر وکذب خالصه اطلاق اولنور یقال کذب عبقریّ ای خالص (العباقریّ)
عینك ضمیله بو دخی برنوع فاخر بساط آدیدر (العبقره) عنتره وزننده اتلو جانلو کوزل خاتونه دینور یقال
امرأة عبقرة ای تارّة جیلة وعبقره مصدر اولور یابانده سراب یلدرامق معناسنه یقال عبقر السراب اذا تلألأ
(العبوقر) سفرجل وزننده برموضع یاخود برطاغك آدیدر (عبیقر) عینك فتحی وقافك ضمیله برموضع
آدیدر (عباقر) عینك فتحیله بنو فزاره جماعتنه مخصوص برصو آدیدر * وابرد من عبقر * مثلی حبقر ماده سنده
بیان اولندی (العبهر) جعفر وزننده اتنه طلو طقناز آدمه دینور وعظیم الجثه آدمه دینور ومطلقا وجودی
تر ونازك ونرم اوله رق اوزنجه اولان شیئه دینور تازه محبوب وتازه نهال کبی ونرجس یعنی نرکس وزرّین تعبیر
اولنان شکوفه یه دینور ویاسمینه دینور وبشقه برشکوفه اسمیدرکه فارسیده اکا بستان افروز دیرلر ترکیده بستان
کوزلی ومیر عاشقان تعبیر ایدرلر (العباهر) علابط وزننده عبهر ایله ایکی معنای اوّلده مرادفدر (العبهرة) عبقره
وزننده بشرهٔ وجودی نازك ولطیف وسیم صافی کبی بغایت آق وبرّاق اولان محبوبهٔ دلارامه دینور یقال امرأة عبهرة
ای الرقیقة البشرة الناصعة البیاض وعبهره وهاسز عبهر آتنه طلو خاتونه دینور وخلقا وخلقا مجموعهٔ اجزای حسن
وجمال اولان محبوبهٔ دلارایه دینور یقال امرأة عبهرة ای جامعة للحسن خلقا وخلقا (العتر) عینك فتحی وتای فوقیه نك
سکونیله و (العتران) فتحاتله مزراق وسائر نسنه قاتیلنوب سخت وشدید اولمق معناسنه در یقال عتر الرمح وغیره عترا
وعترانا من الباب الثانی اذا اشتدّ ومزراق الده دترمك معناسنه در یقال عتر الرمح اذا اضطرب واهتزّ وعتر وعتور

(عقود)

قعود وزنده آلت تناسل قوامه كلمك معناسنه‌در يقال عتر الذكر عترا وعتورا اذا انعظ وعتر بوغازلمق معناسنه‌در
يقال عتر الشاة اذا ذبحها وعتر آلت تناسله دينور عينك كسريله‌ده جائزدر (العتّار) كتّان وزنده بودخى آلت
تناسله دينور ودلير وبهادره دينور يقال رجل عتّار اى شجاع وتوانا آته دينور يقال فرس عتّار اى قوىّ وموحش
ودرشت وخشن مكانه دينور يقال مكان عتّار اى خشن موحش (العتر) عينك كسريله اصل وبنياد معناسنه‌در
يقال هو كريم العتر اى الاصل وبر نوع نبـات على قول بركونه خرده شجر اسميدر بونى بعضلر عرفج ايله وبعضلر
چكدم چچكى ايله بيـان ايدرلر وعتر كافرلرك پرستش ايلدكلرى بته دينور صنم معناسـنه ومطلقا ذبح اولنه‌جق
حيوانه دينور وشول قيونه دينوركه جاهليتده مشركون عرب پرستش ايلدكلرى اصنام ايچون قربان ايدرلر ايدى
شارح شهر رجبه تخصيص ايلمشدر وعتر بر قبيله آديدركه پدرلرى عتر بن جشم نام كسه ايدى اصحابدن عبد الرحمن
بن عديس العترىّ آندندر وعتر بن معـاذ هوازن قبيله سـندن بر بطن آديدر سـنان بن مظاهر ومحمد بن موسى
وبكار بن سـلام وملك بن ضمرة التـابعىّ وابان وقاسم ابنا ارقم العتريّون كه محدثلردر بطن مرقوم رجالندندر
وسليم بن عتر التجيبىّ مصر قاضيسى ايدى كه رواتدندر ومحدثيندن فضيل بن مرزوق بنو عطر مواليسندندر وعتر بيل
وطرپان وپالته مقوله سنك صاپنه دينور على قول بيل دمورينك اوزرنده اولان آرقورى اغاجه دينوركه بيل ايله يرى
سوكن كسه اياغنى اكا وضع ايله زور ايدرلر وهذيان معناسنه‌در يقال اتى بالعتر اى الهذيان (العتيرة) سفينه وزنده
بودخى اهل جاهليتك اصنامى ايچون ذبح ايلدكلرى قيونه دينور (العتر) ضمتينله عاترك وعتورك جمعيدركه قوامه كلمش
آلته دينور (العتر) فتحتينله شدت وقوت معناسنه‌در يقال فيه عتر اى شدّة وقوّة وعتر اسمادندر عتر بن عامر ابو موسى
الاشعرى رضى الله عنه جنابلرينك جدّى اسميدر (العترة) عينك كسريله شول قلاده‌يه دينوركه نسوان عرب مسك
وسائر خوشبو نسنه‌لر ايله تخمير ايدوب كردنه طاقنورلر وعتره برآدمك نسل وذرّيتنه كذلك كرك ماضى وكرك باقى
قلانلردن يك يقين اولان اقربا وعشيرتنه اطلاق اولنور اصل معناسندن مأخوذدر قال الشارح ومنه حديث ابى بكر
رضى الله عنه ❊ نحن عترة رسول الله عليه السلام وبيضته التى تفقأت عنهم ❊ قال ابن الاثير لانّهم كلهم من قريش
وكذا فى الحديث ❊ خلفت فيكم الثقلين كتاب الله وعترتى ❊ عترة الرجل اخص اقاربه وعترة النبىّ عليه السلام
بنو عبد المطلب وقيل اهل بيته الاقربون وهم اولاده وعلىّ واولاده وعتره ديشك كسكينلكنه دينور وكسكين اوله‌رق
اينجه‌ونازك واينجو كبى آبدار اولمسنه دينور يقال فى سنه عترة اى اشر ودقّة فى غروبه ونقاء وماء يجرى عليه وعتره
مرزنجوش اسميدركه تحريفله مرجانكوش ديدكلرى خوشـبو نباتدر وكبره تعبير اولنان نباتك خيارينه دينوركه
پليددن اطول اولور ومحبوبك آغزندن سيلان ايدن لذيذ وخوشكوار صاليايه دينور يقال تجرى من فمه العترة اى
الريقة العذبة وبر پارچه خالص مسكه دينور وعتره اساميدندر عترة بن عمرو بن الحارث وعترة بن ناديه ايكى متعين كسه‌لر
ايدى (العتوارة) عينك كسريله بودخى مسك پارچه‌سنه دينور وبودور آدمه دينور يقال رجل عتوارة اى قصيرة
وعربدن بر كوچك قبيله آديدر بونده عينك ضميله ده‌زباندر (التعتور) تدحرج وزننده اطوار وافعالده ذكر اولنان
عتواره قبيله سـنه بكزنمك على قول آنلره نسبتلنمك معناسـنه‌در يقال تعتور الرجل اذا تشـبه بالعتوارة او انتسب
اليهم (عاتر) ساتر وزننده برخاتون آديدر (عتره) غرفه وزننده ابن عامر بن كعب‌در (عتر) زفر وزننده اسمادندر
عتر بن حبيب هوازن قبيله سـندن بر بطن‌در ومحمد بن عتيره سفينه وزننده محدثيندندر قلعة عمارة بن عتير زبير
وزننده فارس اولكه سنده بر قلعه‌در وعتير اصحاب بدردندر على قول ثاى مثلثه ايله‌در (عتور) درهم وزننده بر وادى
آديدر (العثر) عينك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله و(العثير) صرير وزننده و(العثار) كتاب وزننده انسانك
وحيوانك اياغى سورچوب وتوكزيوب يره قپانمق معناسنه‌در يقال عثر الرجل والفرس وعثر وعثر عثرا وعثيرا وعثارا
من الباب الثانى والاول والرابع والخامس اذا كبا بو معنادندركه فلانك بخت واقبالى برزده وبرباد اولدى ياخود
اولسون ديه‌جك يرده عثر جده‌ديرلر تعس بخته معناسنى اراده ايدرلر وعثر برنسنه‌يه مطلع اولمق معناسنه مستعملدر
كاسيذ كرويلان سويلك معناسنه مستعملدركه كرچكدن قايمقدر يقال عثر فلان اذا كذب وبدنده طمر آتمق معناسنه‌در
يقال عثر العرق اذا ضرب وعثر عثرىّ معناسـنه‌دركه يغمور صويى سق ايلديكى زرع واشجاره دينور كاسيذ كر
وعثار كتاب وزننده شرّ ومكروهه اطلاق اولنور يقال وقع فى عثار اى شرّ ومكروه (التعثر) تفعل وزننده بودخى
اياق قايوب سورچلك معناسنه‌در يقال تعثر الرجل بمعنى عثر (الاعثار) همزه‌نك كسريله برآدمك اياغنى قايدروب
يره قپاتمق معناسنه‌در يقال اعثر فلانا اذا اتعسه وبرآدمى برشيئه مطلع قلمق معناسنه‌در يقال اعثره عليه اذا اطلعه
وبرآدمى بر ورطه‌يه القا ايچون سلطان ووالى حضورنده قدح وفصل ومذمّت ايلك معناسـنه مستعملدر يقـال

اعثربه عنـد السلطان اذا قدح فيه يعنى طلب توريطه وان يقع به فى عاثور (التعثير) تفعيل وزنـده بودخى
بر آدمى سورچديروب يره قپاتمق معناسـنه‌در يقال عثر فلانا بمعنى اعثره (العاثور) كافور وزنـده بعض يرده
اولان ورطه ومهلكه‌يه دينور يقال وقع فى عاثور اى مهلكة من الارض وبرآدمى يابرجانورى دوشورمك ايچون
حفر وتهيئه قلنمش چقوره دينور وقويى‌يه اطلاق اولنور (العثور) قعود وزنده عثركبى برنسنه‌يه مطلع وآكاه اولمق
معناسـنه‌در من غير طلب ناكهانى مطلع اولمقدن عبـارتدر كوياكه آنك اوزرينه قايوب دوشمش كبيـدر يقال
عثر على سرّالرجل عثرا وعثورا من الباب الاول اذا اطّلع عليه (العثير) منبر وزننده طپراغه وهوايه اغان غباره
دينور ومنه يقال متلطفا لاتفتح فى العثير العين ويورركن اياق پرمقلرينك اوجلريله دوندريلوب سرپيلان چامور
وكسك مقولـه‌سنه دينور واثر خفىّ معناسنه‌دركه بللو بللوسز اولورنته‌كه عيثر دخى بومعنايه‌در صيقل وزنده ومنه المثل
* لااريله اثرا ولاعثيرا ولاعيثرا * اى اثرا خفيا وبونلرده عينك كسره وفتحه‌لريله جائزدر (العيثرة) بيطره وزنده
كوچك قيزلر فال ايچون قوشى اوركيدوب قاچيرمق معناسـنه‌در يقال عيثرت الجارية الطير اذا رأها فزجرها
(العثر) عينك ضميله طوشنجل قوشنه دينور ويلان سوزه دينور يقال يقول عثرا اى كذبا بونده فتحتيله‌ده جائزدر
(العثرىّ) عربىّ وزنده عثركبى بودخى محضا يغمورايله سقى اولنان زرع واشجاره دينور * شارح ديركه كوياكه
صاحبنى اعمال واتعاب ايليوب بنفسه صو اوزره دوشمش كبى اولور پس فتحتيله عثرىّ تغيير نسب قبيلندندر ومنه
فى حديث الزكاة ❋ ماكان بعلا اوعثريّاً ففيه العشر ❋ هو من النخيل الذى يشرب بعروقه من ماء المطر وكذا الزرع
وعثرىّ دنياو آخرت طلبندن معطل وفارغ اولان بى همت كسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل عثرىّ اذا لم يكن فى طلب
دنيا ولاآخرة بومعناده بعضا يايى مشدّد ايدرلر لكن صواب اولان مخفف اولمقدر * قال الشـارح ومنه الحديث
❋ ابغض الناس الى الله تعالى العثرىّ ❋ وهو الذى ليس فى امر الدنيا ولافى امر الآخرة (عثر) بقم وزنده بر ارسلان
ياتاغى محلّ اسميدر (عثر) بحر وزنده يمنده بربلده‌در (عثارى) سكارى وزنده بروادى آديدر (العثير) جعفر وزنده
برشيئك شخص وعينه اطلاق اولنور تقول رأيته بعثيره اى بعينه وشخصه * شارح ديركه بونده صواب اولان صيقل
وزنده اولمقدر (عثره) زنخه وزنده‌كه اشبو ❋ انه عليه الصلوة والسلام مرّبارض تسمى عثرة ❋ حديثنده وارد
اولمشدر برارضك آديدر نته‌كه خضر ماده‌سنده ذكراولندى (عيثر) حيدر وزنده ابن القاسم دركه محدثيندندر
(عثير) زبير وزنده عثرماده‌سنده ذكراولندى (عثران) عمران وزنده و(عثير) زبير وزنده و(عثير) امير وزنده
و(عثير) خديم وزنده اساميدندر (العثمرة) قنفذه وزنده صويى صوريلوب قبوغى قالمش اولان اوزوم دانه‌سنه دينور
تقول ناولنى عثمرة وهى من العنب ماامتصّ ماؤه وبقى قشره وعثمرهاسزطى قبيله‌سى بلادنده بردوز قومسال اسميدر
(العجر) فتحتينله برآدمك وجودى شيشمان وغليظ اولمق معناسنه‌در يقال عجر الرجل عجرا من الباب الرابع اذا غلظ
وسمن وبرآدمك قارنى پك بيوك اولمق معناسنه‌در يقال عجر الرجل اذا ضخم بطنه وبرنسنه پك وصلابتلو اولمق معناسنه‌در
يقال عجر الفرس اذا صلب (الاعجر) احمر وزنده وصفدر كوده‌سى قالين وشيشمان اولان كشى‌يه وبيوك قارنلو
كشى‌يه دينور يقال رجل اعجر اى غليظ سمن ويقال اعجر اى ضخم البطن (العجر) كتف وزنده و(العجر) ندس
وزنده صلب ومتين اولان شيئه دينور يقال وظيف عجر وعجر اى صلب (العجرة) عينك ضميله بدنده موضع عجره
دينوركه حجم وغلظت اولان يردر مراد غلظت سببيله تومب قباران يرى اوله جقدر واغاج مقوله‌سنده اولان دوكمه
وعقده‌يه دينور جمعى عجر كلور زفر وزنده ومنه المثل * يشكو عجره وبجره * اى عيوبه واحزانه ومابدى وماخفى
(العجر) فجر وزنده بيون بوكمك معناسنه‌در يقال عجر عنقه عجرا من الباب الثانى اذا ثناه وعجر وعجران خوفدن ياخود
پك عجله برخصوصدن ناشى سرعتله مرور ايلمك معناسنه‌در يقال عجر الرجل عجرا وعجرانا اذا مرّ سريعا من خوف
ونحوه واشك قسمى ايكى الرينى بردن قالديروب واندروب واياقلرينى خيريوغوركبى كوه لمك معناسنه‌در يقال
عجر الحمار اذا قمص وحمله وهجوم ايلمك معناسنه‌در يقال عجر عليه بالسيف اذا حمل عليه وبرآدمى برنسـنه‌دن منع
ايلمك معناسنه‌در يقال عجر عليه اذا حجر والحاح وابرام ايلمك معناسنه‌در يقال عجر على فلان اذا الحّ عليه (المعاجرة)
مفاعله وزنـده بودخى سرعتله مرور ايلمك معناسـنه‌در يقال عاجر الرجل اذا مرّ سريعا من خوف ونحوه
(الاعتجار) افتعال وزنده باشه دلبندى چكه آلتندن كتورميه‌رك صارنمق معناسنه‌در يقال اعتجر الرجل اذا لفّ
عمامته دون التلحى وتلحى دلبنـدك بعض طولامنى چكه آلتنـدن كتوره‌رك صارنمقدركه عربلرك حمار نشـيدر
واعتجار خاتون قسمى معجر طوتنمق معناسـنه‌در يقال اعتجرت المرأة اذا تلبست المعجر ويقـال خرجن معتجرات
اى مختمرات بالمعاجر وخاتون ولادتدن نوميد اولدقدنصكره ولد طوغورمق معناسنه‌در يقال اعتجرت المرأة بغلام

اوجارية اذا ولدته بعد يأسها من الولد (المجر) منبر وزننده نسوان هربه مخصوص بر نوع باش اورتوسنه دینور
شارحك بیانه كوره سربند دیدكلریدركه جاردن كوچك و مقنعه دن بیوك اولوب خاتونلر طولایی باشلرینه صاریورلر
آنكله باشلری قبالنور و مجر بمنه مخصوص بركونه ثوب اسمیدر و چواله شبیه بر طرزه ظرف آدیدركه لیفدن نسیج
اولنور (المجور) معنور وزننده شول آدمه دینوركه ناس كندیدن سؤال و جرّ ایده رك اموالی توكنوب قالمامش اوله
مثمود كبی الحاح معناسندن مأخوذدر یقال رجل مجور علیه اذا كان قد اخذ ماله كله بالسؤال (العجیر) امیر وزننده
عنین و بی رجولیت اولان آدمه و آته دینور یقال رجل و فرس عجیر ای عنین تركیده اكا پولوج تعبیر اولنور (عاجر)
و (عجیر) زبیر وزننده و (عوجر) جوهر وزننده و (اعجر) احمر وزننده و (عجر) بحر وزننده و (عجره) غرفه
وزننده اسماء رجالدندر و عجره بر قبیله پدرینك اسمیدر و غنی قبیله سندن نافع نام كسه نك فرسی اسمیدر و اصحابدن
كعب حضرتلرینك پدری اسمیدر و عجیر زبیر وزننده بر موضع اسمیدر و سلول قبیله سندن بر شاعر آدیدر (العجریّ)
كردیّ وزننده یلان سوزه دینور یقال كلام عجریّ ای كذب و آفت و داهیه یه دینور یقال اصابه عجریّ ای داهیة
(العجاجیر) عزازیل وزننده خمیر بو مقلرینه دینور كتل العجین معناسنه * شارح دیركه ظاهرا مفردی عجوّردر ابوّل
و ابابیل كبی و عجاجیر خمیر بو مقلرینی اكل ایدنلره دینور (العجّار) كتان وزننده بو دخی آچلدق خمیر بو مقلرینی اكل
ایدن آدمه دینور و شول كورشجی یه دینوركه یانلری قویّ و زورمند اولمغله صارمه تعبیر اولنان منصوبه سنه اصلا
بر خصم مقاومت ایده مز اوله یقال هو عجّار ای صریع لایطاق جنبه فی الصراع المشغرب لصریعه (العجراء) حمراء
وزننده دوز اولمیوب تكمه لو اولان دكنكه وصف اولور یقال عصا عجراء ای ذات الابن (العجاریّ) عینك فتحیله
دواهی و آفاته دینور یقال جاء بالعجاریّ ای بالدواهی و كیكلرك باشلرینه دینوركه یومری اولور مفردی عجراءدر
و بعض اشعارده یانك تخفیفیله ده كلمشدر (العجنجرة) سفرجله وزننده شول طقناز و طوپاج كوده لی خاتونه دینوركه
سبكروح اوله یقال امرأة عجنجرة ای مكتلة خفیفة الروح (العجارير) عجرورك جمعیدركه عصفور وزننده در روزكار
سببیله قوملقلرده حادث اولان یول یول اوزون خطلره دینور (العجوجر) صنوبر وزننده كیكلری ایری تنومند
آدمه دینور (العنجرة) حنجره وزننده دوداغی اوزادوب طشره دوبرمك معناسنه در یقال عنجر الرجل اذا مدّ
شفتیه و قلبهما اشبو عنجره دوداغه و زنجره پرمغه مخصوصدر (العنجورة) عینك ضمیله شیشه نك غلافنه دینور
(العجهرة) عینك و هانك فتحیله اعضا و اندام یاقشقسز غلیظ و ناتراش اولمغه دینور یقال فیه عجهرة ای جفاء و غلظ
الخلق بوراده جفاء یاقشقسزلق معناسنه در (عیجهور) حیزبون وزننده بر خاتون آدیدر (العدر) غدر وزننده
جرأت و اقدام اتمك معناسنه در یقال عدر علیه عدرا من الباب الاول اذا جرأ علیه و عدر صاغانقلی چوق یغموره
دینور بونده عینك ضمیله ده جائزدر تقول اصابنا عدر ای مطر شدید كثیر (العدر) فتحتینله كثرت مطر سببیله بر محلك
صویی چوق اولمق معناسنه در یقال عدر المكان عدرا من الباب الرابع اذا كثر ماؤه یعنی بالعدر (الاعتدار) افتعال
وزننده عدر معناسنه در یقال اعتدر المكان بمعنی عدر و بر یغموردن اصلاق اولمق معناسنه در یقال اعتدر المكان
اذا ابتلّ من المطر (العادر) یلانجی آدمه دینور یقال رجل عادر ای كذّاب (العدّار) كتّان وزننده كمیجی طائفه سنه
دینور ملّاح معناسنه (عدار) غراب وزننده ارض یمنه مخصوص بر نوع دابّه اسمیدركه انسان قسمنه راست كلدكده
همان اوزرینه دوشوب لواطه ایدرلر و نطفه لری خرده خرده قورتجغزلر در بوجهتله یك لوطی حقنده * الوط من
عدار * ضرب مثلدر و عدار و عدّار شداد وزننده اسامیٔ رجالدندر (العندرة) دحرجه وزننده یغمور مشتدّ اولمق
معناسنه در یقال عندر المطر اذا اشتدّ فهو معندر (العیدهور) حیزبون وزننده جست و رونده ناقه یه دینور (العذر)
عینك ضمی و ذال معجمه نك سكونیله اسمدر معروفدر یعنی بهانه یه دینوركه بر امرك اجراسنی ترك ایتمكه سبب و وسیله
اولاندر جمعی اعذار كلور * مؤلفك بصائرده بیانه كوره اشبو عذر ماده سی اصل عذره دن متفرّعدركه شیٔ نجس
معناسنه در قلفهٔ ذكر و مرأهٔ عذره و سائرلری آندن متصرفدر قلفه یه تشبیها جلد بكارت كذلك حلق صبیانده اولان
عارض و كیدرك بالعموم عارض آنكله تسمیه اولندی و انسانك محوذنوبی ضمننده ایراد ایلدیكی بهانه دخی آندن
مطلب
اخذ اولندی كویا كه آنكله نجس كناهنی محو ایدر و انقطاع میاه معناسنه اولان اعتذارده و دروس منازل معناسنه
اولان اعتذارده وضوح عذر ایله ذنبی منقطع و مندرس اولانه تشبیه تصوّر اولنمشدر و بدخویه عذور اطلاقنده
مردارلق متصوّردر و قالدیكه عذر اوچ كونه در بری اول ایشی ایشلمدم دیمكله حاصلدر ثانی شو نسنه یه مبنی ایشلدم
دیمكله دركه اول نسنه یی ذكر ایله موقع ذنبدن خروج ایدر ثالث كرچه آنی ایشلدم لكن من بعد ایشلم دیمكله در
و بو توبه در پس هر توبه عذر اولوب امر بالعكس دكلدر بینلرنده عموم و خصوص مطلق اولور انتهی * و عذر و عذر

ضمتیله وعذری بشری وزننده (ومعذره) منقبه وزننده و (معذره) مکرمه وزننده مصدرلردر برآدمك ایراد
ایلدیکی عذر وبهانه یی قبول ایلك معناسنه درکه معذور طوتمق تعبیراولنور یقال عذره فیما صنع عذرا وعذرا وعذری
ومعذرة ومعذرة من الباب الثانی اذا قبل عذره ورفع عنه اللوم فیه وعذر فوز وظفر معناسنه مستعملدر ومنه یقال
فی الحرب لمن العذر ای النجح والغلبة (المعذرة) میمك فتحی وذالك حرکات ثلاثیله و (العذرة) عینك کسریله اسملردر
ایراد اولنان عذروبهانه یی قبول ایلمکه دینور (الاعذار) همزه نك کسریله بودخی معذور طوتمق معناسنه در یقال
اعذر فلانا فیما صنع بمعنی عذر وبرماده ضمننده عذر وبهانه پیدا ایلك معناسنه در یقال اعذر الرجل اذا ابدی عذرا
وحدثلك معناسنه درکه عذره دن مأخوذدر یقال اعذر فلان اذا احدث وبرآدم ایچون عذر ثابت اولمق معناسنه درکه
معذور اولمقدر یقال اعذر من انذر ای ثبت له عذر وبرآدم برخصوصده جدّ ومبالغه ایلیوب تقصیر ایلك معناسنه در
حال بوکه کندیسنی مبالغه وامعان ایدر صورتنده ارائت ایلیه یقال اعذر الرجل فیه اذا قصر ولم یبالغ وهو یری انه
مبالغ *قال الشارح ومنه حدیث ابن عمر * اذا وضعت المائدة فلیأکل الرجل مما عنده ولا یرفع یده وان شبع ولیعذر
فان ذلك یخجل جلیسه * ای لیبالغ واعذار برخصوصده جدّ ومبالغه ایلك معناسنه کلمکله معنای سابق ایله بینلرنده
شبه تضاداولور یقال اعذر الرجل فیه اذا بالغ وبرآدمك عیوب وذنوبی کثیر اولمق معناسنه در یقال اعذر الرجل
اذا کثرت ذنوبه وعیوبه ومنه الحدیث * لن یهلك الناس حتی یعذروا من انفسهم * یعنی انهم لایهلکون حتی تکثر
ذنوبهم وعیوبهم فیعذروا من انفسهم ویستوجبون العقوبة ویکون لمن یعذبهم عذر کانّهم قاموا بعذره فی ذلك ویروی
بفتح الیاء من عذرته وهو بمعناه کما سیذکر واعذار آته اویان چکورمك علی قول کمنه باشلق طاقق معناسنه در یقال
اعذر الفرس اذا الجمه او جعل له عذارا واوغلانی ختان ایلك معناسنه در یقال اعذر الغلام اذا ختنه وسنت دوکونده
احباب ایچون طعام ترتیب ایلك معناسنه در یقال اعذر للقوم اذا عمل طعام الختان وانصاف ایلك معناسنه در یقال
اعذر الرجل اذا انصف وبرکسه یه اوروب اثر ایتدرمك معناسنه در یقال اعذر فی ظهره اذا ضربه فاثّر فیه وبریرده
فضلات ومهملات چوق اولمق معناسنه در یقال اعذرت الدار اذا کثرت فیها العذرة وبریکی بنا یاپدیروب یاخود
چوجق ختان ایلدکده یاخود برشیٔ جدید استفاده ایلدکده احباب ایچون تهنیه طعامی ترتیب وضیافت ایلك
معناسنه در یقال اعذر الرجل للاحباب اذا عمل طعام البناء او الختان او الاستفادة بشیٔ جدید وهلاکه مشرف
اولمق معناسنه در یقال ضرب زید فاعذر علی المجهول ای اشرف علی الهلاك (العذر) نذر وزننده و (العذر)
عینك ضمیله بونلرده برآدمك عیوب وذنوبی کثیر اولمق معناسنه در یقال عذر الرجل عذرا وعذرا من الباب الثانی
اذا کثرت ذنوبه وعیوبه ومنه الحدیث المذکور قد روی حتی یعذروا من انفسهم بفتح الیاء وچوجغی سنت ایلك
معناسنه در یقال عذر الغلام اذا ختنه ودابّه یه عذار چکورمك معناسنه در یقال عذر الفرس عذرا وعذرا من الباب الثانی
والاول اذا شدّ عذاره وچوجغی عاذور یعنی بوغاز آغریسی انجتمك معناسنه در یقال عذر الصبیّ العاذور اذا اصابه
واوجعه فعذر علی المجهول فهو معذور ای مصاب بالعاذور (التعذیر) تفعیل وزننده عذر ایراد ایدن آدمه عذر
ثابت اولمامق معناسنه درکه مراد عذر کاذب ایراد ایلمکدر یقال عذر الرجل تعذیرا اذا لم یثبت له عذر وذلك اذا
لم یأت بعذر صدق وبه فسر قوله تعالی * وجاء المعذّرون * الآیة کما سیجیٔ وتازه اوغلانك خطّ عذاری بتمك
معناسنه در یقال عذّر الغلام اذا نبت شعر عذاره وبرنسنه یی نجس ومردار ایله آلوده قلمق معناسنه در یقال عذّر
الشیٔ اذا لطخه بالعذرة وخانه وسرایك رسوم وآثارینی بالکلیه محو ومضمحلّ ایلك معناسنه در یقال عذّر الدار
اذا طمس آثارها وسنت دوکونی یاخود برجدید بنا وبرجدید نسنه اتخاذ ایلمکله احبابه ضیافت ایچون طعام ترتیب
ایلك معناسنه در یقال عذّر فلان اذا اتخذ طعام العذار وخلقی ذکر اولنان طعامه دعوت ایلك معناسنه در یقال
عذّر الناس اذا دعاهم الی طعام العذار (المعاذرة) مفاعله وزننده بودخی عذر کاذب ایراد ایلك معناسنه در
یقال عاذر الرجل اذا لم یثبت له عذر (التعذر) تفعل وزننده برایشدن کیرو لنمك معناسنه در یقال تعذّر عن
الامر اذا تأخر وبرمادّه بغایت دشوار اولمغله یولنه کیرمیوب حصولی عدیم الامکان اولمق معناسنه درکه عذر
قویّ ومانع عظیمی سببیله دائرهٔ حصوله دخولی ممتنع اولور یقال تعذّر الامر اذا لم یستقم وذلك اذا صعب
وتعسر مصنفلرك متعذّری ممتنع محلنده استعماللری بو معنادندر ابتداء بالساکن کبی وبرشیئك رسم واثری محو
ونابود اولمق معناسنه در یقال تعذّر الرسم اذا درس ونجس ومرداره بولاشمق وآلوده اولمق معناسنه در یقال تعذّر
الشیٔ اذا تلطخ بالعذرة وبرآدم کندی نفسی ایچون برماده ضمننده عذر وعلت سرد ایلك معناسنه درکه دلیل ایله
اعتذار ایلك اولور یقال تعذّر الرجل اذا احتجّ لنفسه وفرار ایلك معناسنه در یقال تعذّر الرجل اذا فرّ (العذیر)

امیروزننده عاذر معناسنه درکه عذر و بهانه یی قبول ایدن آدمه دینور و منه قول علیّ کرّم الله وجهه وهو ینظر الی ابن ملجم ﴿ارید حیاته ویرید قتلی * عذیرك من خلیلك من مراد﴾ ویقال عذیرك من فلان بالنصب ای هات من یعذرنی و عذیر بر آدم بر نسنه یی ایشلدکده معذور اولمق ایچون طلب و تشبث ایلدیکی حالته دینورکه باعث اعتذاری اولور و عذیر معین و نصیره اطلاق اولنور تقول من عذیری من فلان ای نصیری (العذار) کتاب وزننده آتك اویانندن و یولارندن یکاقلر ینه کلان یرینه دینورکه باشلق صالنتیسی اوله جقدر باشلغه دخی اطلاق اولنور جمعی عذر کلور ضمتینله ایکی طرفنه عذاران دینور و صقالك ایکی جانبنه اطلاق اولنور اصل قولاق یومشغنه طوغری بیاض اولان یرلر اولوب بعده صقاله سرایت ایلدی و عذار بر بنای جدید و ختان صبی و بر شیء جدید استفاده ایلدکده احباب ایچون تهیئه و ترتیب اولنان ضیافته دینور تقول کنا فی عذار فلان وهو طعام البناء الجدید والختان والاستفادة بالشیء الجدید وشول غلیظ یره دینورکه بر واسع و هموار صحرانك اورته سنده یاخود بعض یرنده معترض اوله و عذار العراق کوفه ناحیه سنده طف نام محلدن آچیلوب متوسع اولان ارضك اسمیدر و عذارین که تثنیه در ذوالرمه نام شاعرك شعرنده واقع اولمشدر ایکی اوزون اوزادی قوملق یاخود ایکی طریق مراددر و عذار شرم و حیایه اطلاق اولنور عذار دابه دن مأخوذدرکه مسیب الیز بومعنادندرکه خلیع العذار بی شرم و حیاء دیمکدرکه لسانمزده صیریق تعبیر اولنور کویاکه افساری صیرلقله مسیب و صالمه اولمشدر و عذار برکونه تمغا اسمیدرکه طوارك عذارینه باصیلورکه باشلق صالنتیسی کلان یرینه اوزون اوزادی اوریلور و عذار النصل نامملونك و تمرنك آغزینه اطلاق اولنور ایکی آغزینه عذاران دینور یقال شحذ عذاری النصل ای شفرتیه و چهره ده یکاغه اطلاق اولنور یقال غلام لطیف العذار ای الخدّ وکندوسیله دوه نك بورنده لغی باشلغنه بنداولنه جق ایپه دینور (العذیرة) سفینه وزننده عذیر و عذار کبی بقیاز و تهنیه طعامنه دینور (العذرة) غرفه وزننده عذار کبی دابه نك عذار یرینه باصیلور برکونه تمغا آدیدر و جبهه ده اولان پرچه دینور ناصیه معناسنه و بربلوك صاچه اطلاق اولنور و چوجغك سنت اولان دریجکزینه دینور قلفه معناسنه و آت قسمنك یغرنیسی اوستنده اولان تویلره دینور و فرج زنانده اولان لحم زائده دینور یقال ختنت العذرة ای البظر و ختان معناسنه در یقال دنی وقت عذرة الصبیّ ای ختانه و قیزلغه دینور بکارت معناسنه و منه یقال هو ابو عذرها ای مفتضها بوکلام بر غیر مسبوق نسنه اختراع ایدن کمسه حقنده ضرب اولنور ابو عذره دخی زبانزددر و عذره فلکده بش کوکب آدیدرکه کهکشانك اواخرنده اولور * شارحك بیانی اوزره شعرای عبورك تحتنده اولوب ایام وسط حرارتده طلوع ایدرلر و عذره قیزك بکارتنی ازاله ایلمکه دینور و منه ابو عذرتها ای مفتضها کما ذکر و بر کوکب آدیدرکه طلوعنده حرارت هوا مشتدّ اولور سهیل بوندنصکره طلوع ایدر و عذره علامت و نشان معناسنه در یقال هذه عذرته ای علامته و بوغاز علتلرندن بر علت آدیدر علی قول دمك غلیاننددن ناشی بوغازه عارض اولان وجعه دینور و بوغازده و جع مذکورك محلنه دینورکه کوچك دله قریبدر * شارح دیرکه ذکر اولنان علت مواضع حارّه ده عذره دیدکلری کوکب مذکورك طلوعنده چوجقلرك بوغازلرنده حادث اولور بر نسنه ایله دشوب مجتمع اولان قانی اخراج ایدرلر و عذره یمنده بر قبیله آدیدر عشق و عفتله مجبول اولان قبیله اوله جقدر (العاذور) بودخی ذکر اولنان عذره دیدکلری علته دینور (المعذور) عاذور دیدکلری علته مبتلا آدمه دینور (العذراء) حمراء وزننده بکر قیزه دینور جمعی عذاری کلور عینك ورانك فتحیله و عذاری کلور رانك کسریله و عذراوات کلور و عذراء دموردن برکونه آلته دینورکه انکله اوغری مقوله سی مجرملری اقرار و اخبار ایچون اشکنجه ایدرلر بورغو تعبیر ایتدکلریدر و شول قوملغه وصف اولورکه اکا اصلا ایاق باصوب چکنتمامش اوله یقال رملة عذراء اذا صارت لم توطأ و دلنمدك اینجویه وصف اولور یقال درّة عذراء ای غیر مثقوبة و سنبله برجنه علی قول جوزاء برجنه اطلاق اولنور قیز صورتی اولدیغیچون و عذراء مدینهٔ منوّره نك اسمیدر و دمشق شامه بر برید مسافه ده بر موضع آدیدرکه آنده معاویة بن حجر قتل اولندی علی قول شامده بر معروف قریه در (العاذر) عذر و بهانه قبول ایدن آدمه دینور و خاتونلرده اولان استحاضه طمرینه دینور و یاره صاغالدقدنصکره قلان اثرینه دینور و نجس و غائطه دینور عاذره دخی دیرلرهایله (العذرة) زنخه وزننده بودخی غائطه دینور (العذرة) تمره وزننده اوکنه و حولیسنده اولان عرصه یه دینور فناء دار معناسنه و ناسك مجتمع اولدیغی مجلسه دینور و بغدای ایچندن چیقان آتیله جق کترنسنه یه دینور (المعاذیر) معذارك جمعیدرکه پرده یه دینور * قال الشارح قال ابو عبید عن الضحاك فی قوله تعالی ﴿ولو القی معاذیره﴾ الآیة ای ستوره و معذار حجت و دلیله اطلاق اولنور یقال اتی بالمعذار ای بالحجة (العذوّر) عملّس وزننده ایچریسی واسع اولمغله طویمق بیلمز اولان حشاری اشکه دینور و بدخوی و شدید النفس اولان آدمه دینور

وملك شديده دينوركه تملك واستيلاسى هر كسه ممكن اولميه (الاعتذار) افتعال وزنده برآدم عذر وبهانه سرد ايلكله قصوريني ديلك معناسنه در يقال اعتذر عنه اذا طلب قبول معذرته وبر محلك رسم واثرى محو ومضمحل اولمق معناسنه در يقال اعتذر الرسم اذا درس واعتذار اشتكاء معناسنه در يقال اعتذر عنه اذا اشتكا وباشده صارلمش صارغه اكسه دن ايكي اوج صاليورمك معناسنه در يقال اعتذر العمامة اذا ارخى لها عذبتين من خلف وصو كسلمك معناسنه در يقال اعتذرت المياه اذا انقطعت (عذر) حسن وزنده ابن وائل دركه ابوموسى الاشعرى جنابلرينك جدى اسميدر (عذر) زفر وزنده ابن سعددركه همدان قبيله سندندر (المعذر) محدث وزنده كه اشبو ﴿وجاء المعذرون﴾ الآية اصلى معتذر ايدىكه اعتذاردندر تاء ذاله قلب وادغام وفتحه سى ماقبلنه نقل اولنمشدر فالمعنى المعتذرون الذين لهم عذر وقد يكون المعذر غير محق فالمعنى المقصرون بغير عذر وقرأ ابن عباس بالتخفيف من اعذر وكان يقول والله لهكذا انزلت وكان يقول لعن الله المعذرين كان المعذر عنده انما هو غير المحق وبالتخفيف من له عذر تفسير بيضاويده تعذيردن دخى اسم فاعل اولمق مرويدر يقال عذر فى الامر اذا قصر فيه موهما ان له عذرا ولا عذر له (العذافر) فابله علابط وزنده ارسلانه دينور وياوز وعظيم الجثه دوه يه دينور مؤنثنده عذافره دينور وعذافر بر رجل اسميدر (العذوفر) غضنفر وزنده عذافر ايله معناى ثانيده مرادفدر (التعذفر) تدحرج وزنده پك دارغنلق پيدا ايتلك معناسنه در يقال تعذفر الرجل اذا تغضب (العذمهر) سفرجل وزنده كنكيش وميدانلى يره دينور يقال بلد عذمهر اى رحب واسع (العر) عينك فتحى ورانك تشديديله و(العر) و(العرة) عينلرك ضميله اويوز علتنه دينور جرب معناسنه على قول عينك فتحيله اويوزلغه دينور وضميله بر كونه قرحه يه دينوركه دوه كوشكلرينك بيونلرنده عارض اولور وبر نوع علت اسميدركه دوه قسمنه مخصوصدر مبتلا اولان دوه لرك اويوز كبى تويلرى قاوليوب دوكيلور سائره سرايت ايتلمك ايچون اول دوه لره داغ اوررلر وعر عينك فتحيله مصدر اولور دوه قسمى اويوز اولمق كذلك علت مذكوره يه اوغرامق معنالرينه يقال عرت الابل عرا من الباب الاول والثانى اذا جربت ويقال عرت الابل على المجهول ويقال عرت الابل وعرت اذا اصابه داء العرة وهى داء يتمعط منه وبر الابل وهى معرورة وعر برآدمى بحضور ومغموم ايتلك معناسنه مستعملدر يقال عر فلانا اذا ساءه وبرآدمه برشر وكريهه اسناديله آلوده قلمق معناسنه مستعملدر يقال عره بشر اذا لطخه به وبر آدمدن من غير سؤال احسان امنيه سنه كلمك معناسنه در يقال عر فلانا اذا اتاه معترا وبرآدمى برورطه ومكروهه يه دوچار ايتلك معناسنه در يقال عر فلانا اذا اصابه بمكروه ودوه نك اوركجى صغير ياخود قليل ياخود كثرت عملدن يا بر مرضدن زائل اولمق معناسنه در يقال عر سنام البعير عرا من الباب الرابع اذا صغر او قل او ذهب وعر عرار كبى وقتندن مقدم سوددن كسلمش ولده دينور كما سيذكر بونده وصف اولور (المعرورة) جرب علتنه كذلك ذكر اولنان عره علتنه اوغرامش دوه لره دينور يقال عر البعير وعرت الابل فهو معرور وهى معرورة (التعرعر) تزلزل وزنده بو دخى دوه قسمى ذكر اولنان عره علتلرينه اوغرامق معناسنه در يقال تعرعرت الابل بمعنى عرت (الاستعرار) اويوز علتى دوه لره يايلمق معناسنه در يقال استعرهم الجرب اذا فشا فيهم (العرر) فتحتينله و(العرور) ظهور وزنده اويوز علتنه اوغرامغه دينور ودوه نك اوركجى صغير ياقليل ياخود زائل اولمغه دينور (الاعر) امر وزنده وصفدر اويوردوه يه دينور يقال بعير اعر اى بين العرر والعرور يعنى اجرب وكوكسى وبيونى سموز اولان اشكه دينور يقال حمار اعر اى سمين الصدر والعنق واوركجى صغير ياقليل ياخود بر عارضه سببيله زائل اولمش اركك دوه يه دينور يقال جمل اعر اى بين العرر (المعرار) معيار وزنده شول خرما آغاجنه اطلاق اولنوركه اويوزه اوغرامش دوه كبى الچقلغندن برك وبارى دوكيلور اوله يقال نخلة معرار اى جرباء (المعرة) ميمك وعينك فتحيله عر كلمه سندن مأخوذدر اويوزلغه دينور يقال فيه معرة اى جرب بو مناسبتله كناهه اطلاق اولنور واذى واشكنجه معناسنه مستعملدر تقول لاتفعل هذا لا تصبك منه معرة اى اثم او اذى وغرامت وديت وجنايت معنالرينه مستعملدر ومعره بر كوكب آديدركه كهكشان قربنده اولور اساسك بيانته كوره معره فلكده جهت شاميه ده بر محل اسميدركه نجومى كثير ومشتبكدر اويوز دوه يه تشبيه اولنمشدر اكا مبنى فلكه جرباء ديرلر ومنه سئل اعرابى عن منزله فقال نزلت بين المجرة والمعرة اراد بين حيين كثيرى العدد ومعره امير وسر عسكرك اجازتى اولميه رق عسكرك جنك وقتال ايلمسنه دينور قال الشارح ومنه حديث عمر ﴿اللهم انى ابرأ اليك من معرة الجيش﴾ وهو قتال الجيش دون اذن الامير ومعره غضبدن ناشى چهره نك لونى دونمكه دينور (العرار) كتاب وزنده دوه قوشى اوتمك معناسنه در يقال عر الظليم عرارا من الباب الثانى اذا صاح (المعارة) فى الاصل مفاعله وزنده و(العرار) قتال وزنده بو دخى اول معنايه در يقال عار الظليم معارة وعرارا اذا صاح ومعارره فك ادغامله بريرده اكلنوب

قالمق معناسنه در تقول عاررت فی المكان معاررة اذا تمكثت (التعارّ) فی الاصل تفاعل وزننده كیجه اویومیوب
فراش ایچره كندی كندیسنه سویلنه رك تقلب ایلك معناسنه در یقال هو یتعارّ ای یسهر و یتقلب علی الفراش
لیلا مع كلام لكن اساسده ونهایه ده تعارّ اویقودن كلامله اویانوب قالقمق معناسنه مرسومدر *قال فی الاساس
وفی الحدیث ﴿ كلما تعاررت ذكرت الله تعالی وكان سلیمان اذا تعارّ من اللیل قال سبحان ربّ النبیین واله المرسلین ﴾ وهو
ان یهبّ من النوم مع كلام و بو صیاح معناسنه اولان عرار ظلیمدن مأخوذدر (العرّ) عینك ضمیله یمنده عدن ایالتنده
واقع جبل مشهورك آدیدر و تازه اوغلانه دینور وقوش قسمنك صاغمسنه وچقرمسنه دینور (العرّه) هایله تازه قیزه
دینور وقوش ترسنه وانسان نجسنه دینور ودوه اوركجنك باغنه دینور و برشرّ وكریهه یه اوغرامغه دینور و جرم
وجنایته دینور وشول كمسه یه اطلاق اولنور كه قوم وعشیرتنك شین وقبحی یعنی لكه سی اوله یقال هو عرّة قومه
ای شینه (العرار) سحاب وزننده عرّ كبی و قتندن مقدّم سوددن كسلمش ولده دینور یقال ولد عرار و عرّ ای مجعل
عن الفطام مؤنثنده عراره وعرّه دینور و عرار قود و قصاص معناسنه در و شول شیئه دینور كه حسی یاخود معنوی
شیء آخره مقابل كله مثلا قاتلك دمی كبی كه مقتولك دمنه مساوی ومقابل اوله یاخود بر مقتولك دمی كه قبیله ٔ قاتلدن
برمقتول آخرك دمنه مساوی كله و عرار بر وادی اسمیدر و بهار البرّ اسمیدر كه یاپادیه نك صغر كوزی دیدكاریدر بهار
دخی دیرلر مفردی عراره در هایله و عراره قاتیلق شدت معناسنه در و رفعت و سودد و عزّت معناسنه در و دائما اوغلان
طوغورر اولان خاتونلره دینور و بد خویلق معناسنه در یقال فیه عرارة ای سوء الخلق (المعترّ) مضطرّ وزننده
فقیر وكدایه دینور یقال رجل معترّ ای فقیر وفقر واحتیاجی سببیله من غیر سؤال احسان و عطیه یه معترض اولان
آدمه دینور كه جنابندن یاخود حیاسندن سؤاله نفسی مطاوع اولمیوب لكن لسان حالله معترض اوله و بو قانع ایله
سائل بیننده اولان فقیردر یقال جاءه معترّا ای معترضا للمعروف من غیر ان یسأل (الاعترار) افتعال وزننده
معترّ مذكوردن مصدردر یقال اعترّه و به اعترار اذا اعترض للمعروف من غیر ان یسأل (العریر) امیر وزننده
برقوم وعشیرت ایچره غریب اولان آدمه دینور یقال هو عریر ای غریب فی القوم (المعرور) اوشومش آدمه دینور
یقال رجل معرور ای مقرور وشول آدمه دینور كه اوزرنده برقرار اولمیان برحادثه یه دوچار اولمش اوله یقال
رجل معرور اذ كان قد اصابه مالا یستقرّ علیه ومعرور بن سوید محدّثیندندر (المعرورة) هایله سودینه نظر
اصابت ایلمش خاتونه دینور یقال امرأة معرورة اذا صارت قد اصابت فی لبنها عین (العرّة) عینك فتحیله
جنكده اولان سختی وشدّت حالتنه دینور یقال اخذتهم عرّة الحرب ای شدتها وخصلت قبیحه یه دینور
(الاعرار) همزه نك كسریله برمحل كوره لو اولمق معناسنه در یقال اعرّت الدار اذا صارت ذات عرّة (العرّاء) غرّاء
وزننده ذكر اولنان اعرّ لفظندن مؤنثدر اوركجی صغیر یا قلیل یاخود زائل اولان ناقه یه دینور و بكر قیزه دینور
(العراعر) علابط وزننده شریف وجلیل الشان آدمه دینور جمعی عراعر كاور عینك فتحیله و برقومك سركرده سنه
دینور یقال هو عراعر القوم ای سیّدهم وسمز وطاولودوه یه دینور و برموضع آدیدر كه اندن طوز جلب اولنور (العرعرة)
عینلرك ضمیله هرشیئك تپه سنه ومعظم اولان یرینه دینور یقال عرعرة الجبل والسنام وكلّ شیء ای رأسه ومعظمه
و بورون دلیكلرینك مابیننه دینور و خاتونك فرجنه دینور و تقول العرب ركب فلان عرعره اذا اساء خلقه یعنی خودبینلك
وخودرایلق ایلدی دیمكدر معنای اوّلدن مأخوذدر كه كبر و ترفع جهتیله موافقت ایلمیوب سركشلك
ایلدیكندن كنایه در (العرعرة) زلزله وزننده برآدمك كوزینی اویوب چیقارمق معناسنه در یقال عرعر عینه اذا اقتلعها
و شیشه نك طپاسنی چیقارمق معناسنه در یقال عرعر صمام القارورة اذا استخرجه وعرعره اسم اولور شیشه نك
آغزنده اولان طپایه دینور بومعناده عینلرك ضمیله ده جائزدر و باشك دریسنه دینور و عرعره ارغلامق معناسنه در
یقال عرعر الشیء اذا حرّكه وصبیان عربه مخصوص بر نوع لعب اسمیدر (العرعر) فدفد وزننده شجر سرو
اسمیدر كه فارسیّ الاصلدر لكن مشهوری طاغ سرویسی اوله جقدر كه تیكنلو آردیج تعبیر اولنور (عرعار)
عینك فتحی وآخرینك كسر او زره بناسیله عرعره دیدكاری لعب مذكورك اسمیدر (عرار) قطام وزننده بر اوكوزك
آدیدر ومنه المثل * باءت عرار بكحل * كحل لحل وزننده بشقه بر اوكوزك آدیدر كه بركون بری بریله سوسشدكلرنده
ایكیسیده هلاك اولدیلر ایكی نسنه بری بریله برابر اولدقده ضرب اولنور (العارورة) قاروره وزننده اغورسز
مشئوم آدمه دینور یقال هو عارورة ای مشئوم واوركجی اولمیان دوه یه دینور ظاهرا برعلت یاكثرت استعمال سببیله
زائل اولمشدر (العری) عینك ضمیله زوجی غالب اولان خاتونه دینور وجوهرینك عراره ماده سنده وعراره بر فرسك
اسمیدر دیمسی تصحیفدر زیرا اول فرسك اسمی عراده در داللّه كذلك استشهاد ایلدیكی بیتده دخی تصحیفدر

ظاهرا ابن فارسك مجمل نام كتابندن اخذ ايلمشدر مع هذا ابن فارس صحيح اولمق اوزره آنى دال مهمله بابنده رسم
ايلمشدر * شارح ديركه ابومنصور دخى جوهرى كبى را ايله رسم ايلمشدر (معرّه) فتحاتله حما ايله حلب بيننده بر بلده
آديدر نعمان لفظنه اضافتله معرّة النعمان ايله مشتهردر نعم مادّه سنده مذكوردر ومعرّة علياء آنده بر محله در ومعرّه
حلبه برمرحله مسافه ده برسنجاق اسميدركه حالا معرّة مصرين ايله متعارفدر وكفر طاب قربنده برقريه آديدر وافاميه
قربنده برقريه آديدر ومعرّ هاسز شام اولكه سنده اون برقريه اسميدر (معرّين) كسر راى مشدّده ايله نصيبين
نواحيسنده بربلده در وشيزر قضاسنده برقريه در وحما قضاسنده برقريه دركه آنده اولان طاغده برمشهد واردر
زيارت اولنور واعزاز شماليسنده برقريه آديدر (العزر) عينك فتحى وزاى معجمه نك سكونيله لوم وسرزنش ايلك
معناسنه در يقال عزره عزرا من الباب الثانى اذا لامه وياردم ايلك معناسنه در يقال عزر فلانا اذا اعانه ومنع ايلك
معناسنه در يقال عزره اذا منعه وجماع ايلك معناسنه در يقال عزر جاريته اذا جامعها وبرآدمه برايش اوزره جبر
واكراه ايلك معناسنه در يقال عزره على الامر اذا اجبره وبرآدمى باب دين وملّت وفرائض وسائر احكام شرعيه
اوزره توقيف وتمكين ايلك معناسنه در يقال عزر فلانا اذا وقفه على باب الدين والفرائض والاحكام وعزرا كينى
بچيلان ترلاده باقى آكيز وچاير مقوله سنى طوار اوتارمق ايچون صاتدقده منعقد اولان ثمن وبهاسنه دينور (التعزير)
تفعيل وزننده بو دخى لوم وتوبيخ ايلك معناسنه در يقال عزّر فلانا اذا لامه وتأديب ايلك معناسنه دركه حدّ
شرعيدن ناقص ضرب ايتمكدن عبارتدر على قول اشدّ ضرب ايله ضرب ايلك معناسنه در يقال عزّر الجانى اذا ضربه
دون الحدّ اوهو اشدّ الضرب وبو نصرت ياخود منع معناسندن مأخوذدر وبركمسه يى اولولمق توقير وتعظيم
معناسنه در يقال عزّر فلانا اذا فخمه وعظمه بو صورتده اضداددن اولور وبرآدمه برخصوصده ياردم ايلك
معناسنه در يقال عزّره اذا اعانه وتقويت ايلك معناسنه در يقال عزّره اذا قوّاه وبر مغلوبه نصرت ايلك معناسنه در
يقال عزّره اذا نصره نصرت اعانتدن اخص در (العزير) امير وزننده بو دخى اكين بچلدكدنصكره يرنده قلان
صاتلمش اوتلق بهاسنه دينور (الغزاير) و (العيازر) عينلرك فتحيله مغيلان مثللو ايرى ميشه اغاجلرندن وعرفج وثمام
مقوله سندن كبير اولان اشجاره دينور وكراسته لك قورى كسلمش اغاجلره دينور وكسيلوب وقوپدقدنصكره
يرنده قلان اغاج بقيه لرينه دينور وبونلرك مفردلرى مسموع دكلدر (العيزار) بيطار وزننده صلب وشديد اولان شيئه
دينور وجست وخفيف الروح غلامه دينور وبركونه صرچه قدحه دينور اكا عيزرانه دخى ديرلر (ابو العيزار) برنوع
قوشك كنيه سيدركه بيونى اوزون اولور صولرده كزر على قول طورناقوشنه دينور (العوزر) جوهر وزننده اشك
كنكرى ديدكلرى اوتك جبلى نوعيدر (عيزار) بيطار وزننده و (عيزاره) هاايله و (عزره) طلحه وزننده و (عزرار)
سلسال وزننده (وعزران) سحبان وزننده اسامىٔ رجالدندر (الغزور) جعفر وزننده بدخوى آدمه دينور وديوّث
وقورمساق كمسه يه دينور يقال هو عزور اى السيئ الخلق وكذا الديوّث وعزور مدينه دن اوته جحفه نام موضعك
عقبه سى اسميدركه اوزرندن مكه يه عزيمت اولنور (العزورة) حيدره وزننده تپه يه دينور اكمه معناسنه وعزوره
مكه قربنده بر موضع ياخود اهل مدينه نك بطحاء مكه يه سالك يوللرنده برعقبه نك اسميدر (عازر) هاجر وزننده
عيسى نبى على نبينا وعليه السلام حضرتلرينك احيا ايلدكلرى رجلك آديدر (عزير) زبير وزننده كه اسم اعجمى در
خفتى ايچون منصرف اولور يعنى لوط ونوح قبيلندن اولور زيرا عزرك مصغرى وزننده در * شارح ديركه عزير اسم
عبرانيدر برپيغمبرك اسميدر انبياء بنى اسرائيلدندر (العيزارة) عينك فتحيله قيس نام شاعرك والده سى آديدر
(العسر) عينك ضميله و (العسر) ضمتينله و (العسر) فتحتينله و (المعسور) معقول وزننده برايش كوچ ودشوار اولمق
معناسنه در يقال عسر الامر عسرا وعسرا وعسرا ومعسورا من الباب الرابع ضدّ يسر ويقال عسر الامر
عسرا وعسارة من الباب الخامس (العسرة) عينك ضميله و (المعسرة) ميمك وسينك فتحيله و (المعسرة)
سينك ضميله و (العسرى) بشرى وزننده اسملردر كوجلك وچيارزلق معناسنه در يقال فى هذا الامر عسرة
ومعسرة ومعسرة وعسرى خلاف الميسرة وفقر واحتياج حالتنه اطلاق اولنور نته كه مقابللرى ثروت وغنايه
اطلاق اولنور * شارح ديركه يسرى ايسرك دخى مؤنثى اولور (العسر) كتف وزننده باب رابعدن و (العسير)
امير وزننده باب خامسدن صفتلردر دشوار اولان ايشه دينور يقال امر عسر وعسير ضدّ يسير وسخت وشديد اولان
على قول شوم ومنحوس اولان وقته اطلاق اولنور اعسر كبى كما سيذكر وچيرەشك اولان ايشه اطلاق اولنور
يقال حاجة عسر وعسير اى متعسرة وعسر كتف وزننده طبيعتى چيارز بدمزاج آدمه اطلاق اولنور يقال رجل
عسر اى بين العسر شكس وعسير امير وزننده شول عجمى ناقه يه اطلاق اولنور كه هنوز باش بيلمامكله تعليم ايچون

برونده‌لق یکوریلوب بنمکه شروع اولنه وعسر عسیر کبی هنوز باش بیلمان ارکك دوه‌یه دینور وعسیر کبه اوله‌جق سنه سنده قیصیر قالمش ناقه‌یه دینور وسکردرکن قویریغنی قالدیرر اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة عسیر اذا کانت ترفع ذنبها فی عدوها (الاعسر) احمر وزننده بودخی سخت وشدید یاخود اوغورسز وقته وصف اولور یقال یوم عسر وعسیر واعسر ای شدید او شؤم واعسر صولاق آدمه دینور یقال رجل اعسر اذا کان یعمل بشماله مؤنثنده عسراء دینور واعسر یسر یانك وسینك فتحیله صاغیله وصولیله ایشلیان آدمه دینور یقال رجل اعسر یسر اذا کان یعمل بیدیه جمیعا (التعسر) تفعل وزننده و (التعاسر) تفاعل وزننده بر ایش صرپلنوب کوجلنمك معناسنه‌در تقول تعسر علیّ الامر وتعاسر اذا اشتدّ والتوی وتعسر برکلام چیره شك ومشتبه اولمق معناسنه مستعملدر یقال تعسر القول اذا التبس (الاستعسار) بودخی بر ایش چپارزلنمغله کوچلك معناسنه‌در یقال استعسر الامر اذا اشتدّ والتوی وبر شیئك عسرته دوچار اولمسنی ایستمك معناسنه‌در یقال استعسره اذا طلب معسوره (العسر) کسر وزننده و (العسر) عینك ضمیله بورجلویه پك تنکدستلکی حالنده تقاضا ومؤاخذه ایلك معناسنه‌در یقال عسر الغریم عسرا وعسرا من الباب الاوّل والثانی اذا طلب منه علی عسرة وزمان سخت ودشوار اولمق معناسنه مستعملدر یقال عسر الزمان اذا اشتدّ وقبض اولمق معناسنه مستعملدر یقال عسر علیه مافی البطن اذا لم یخرج وبرآدمه مخالفت ایلك معناسنه مستعملدر یقال عسر علیه اذا خالفه وبرآدمك صول جانبندن کلمك معناسنه‌در تقول عسرنی فلان ای جاء عن یساری وعسر وعسران فتحاتله ناقه سکردرکن قویریغنی قالدرمق معناسنه‌در یقال عسرت الناقة عسرا وعسرانا من الباب الثانی اذا رفعت ذنبها فی عدوها (الاعسار) همزه‌نك کسریله بودخی فقیر وبی نوا اولمق معناسنه‌در یقال اعسر الرجل اذا افتقر وبورجلویه بغایت تنکدستلکی وقتده مؤاخذه وتقاضا ایلك معناسنه‌در یقال اعسر الغریم بمعنی عسره وولادت حالتی صرپلنوب دشوار اولمق معناسنه‌در یقال اعسرت المرأة اذا اعسر علیها ولادها وناقه سنه سنده طوغورمیوب قیصیر قالمق معناسنه در یقال عسرت الناقة اذا اعتاطت فی عامها فلم تحمل (المعاسرة) مفاعله وزننده بر آدمه چتینلك ایلك وچپارزلقله معامله قلمق معناسنه در یقال عاسره اذا عامله بالعسرة (التعسیر) تفعیل وزننده بودخی برآدمه مخالفت ایلك معناسنه‌در یقال عسر علیه اذا خالفه وبرآدمك صول طرفندن کلمك معناسنه‌در تقول عسرنی فلان اذا جاء عن یسارك (العسر) فتحتینله بدخویلق شکاسه معناسنه‌در وبرآدم صولاق اولمق معناسنه‌در یقال عسر الرجل والمرأة عسرا من الباب الرابع اذا کان اعسر (العسراء) حمراء وزننده صولاق خاتونه دینور وقنادلری اوجلرنده آق یلکلری اولان طوشنجل قوشنه دینور وصول قنادینك یلکلری صاغندن چوق اولان طوشنجله دینور وقنادك مقدّمنده اولان بیاض یلکلره دینور قادمهٔ بیضاء معناسنه وعسراء ضعیف الرّوایه علیّ بن محمد بن عیسی الخیّاط نام محدّثك والده‌سی اسمیدر (الاعتسار) افتعال وزننده هنوز باش اوکرنمدك طور ناقه‌یه برونده‌لق ویولار طاقوب بنمك معناسنه در یقال اعتسر الناقة اذا اخذها ریّضا فخطمها ورکبها وبرآدم کره وجبر ایله اوغلنك مخصوص مالندن آلمق معناسنه‌در یقال اعتسر فلان من مال ولده اذا اخذ منه کرها (العوسرانة) و (العیسرانة) عینلرك فتحیله باش اوکرنمدن رکوب اولنان ناقه‌یه دینور یقال ناقة عوسرانة وعیسرانة ای عسیر (العیسران) سینك ضمیله و (العیسرانیّ) یای مشدّده ایله باش اوکرنمدن بنلان ارکك دوه‌یه دینور وعیسران بر نبات آدیدر و (العاسر) سکردرکن قویریغنی قالدیرر اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة عاسر اذا کانت ترفع ذنبها فی عدوها (العسرة) فتحاتله بودخی قادمهٔ بیضاء معناسنه‌درکه مقدّم جناحده اولان آق یلکلردر (العسری) سکری وزننده وبشری وزننده زبانزددر برنوع مأکول نبات آدیدر (جیش العسرة) کوجلك عسکری دیمکدر تبوك غزوه‌سنه عازم اولان عسکر سلطان الانبیایه اطلاق اولنمشدر علیه الصلوة والسلام زیرا هوانك کمال حرارتی هنکامنده عزیمت اتلریله سفر مزبور بغایت دشوار اولمش ایدی (العسر) عینك کسریله جن طائفه‌سندن برقبیله‌نك یاخود برارضك آدیدرکه آنده جن طائفه‌سی ساکن اولورلر وبعضا عینی مفتوح ایدرلر (العسارات) عینك ضمیله و (العساری) سکاری وزننده بری برینك عقبنده یوریوب کیدن جماعته دینور یقال جاء القوم عسارات وعساری ای بعضهم فی اثر بعض (العسیر) شارحك تصویبی اوزره امیر وزننده برقویی اسمیدرکه فخر عالم صلی الله علیه وسلم حضرتلری اکا یسیره تسمیه ایلدیلر (العوسرانیة) عینك فتحیله سکردرکن قویریغنی قالدرمق عادتی اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة عوسرانیة اذا کانت من دأبها تعسیر ذنبها اذا عدت ورفعه (العساریات) عینك ضمیله طارطغان وتارمار جماعته دینور یقال ذهبوا عساریات ای متفرّقین فی کلّ وجه (المعسر) منبر وزننده

بورجلويه تضييق وتقاضا ايدر اولان آدمه دينور يقال رجل معسر اى مقعط على غريمه ﴿غزوة ذى العشيرة﴾ شين معجمه ايله اعرف واشهردر ﴿العسبر﴾ باى موحده ايله قنفذ وزننده قپلانه دينور نمر كبى مؤنثنده عسبره دينور ﴿العسبور﴾ زنبور وزننده و ﴿العسبورة﴾ هايله اركك كوپك قورد ايله چفتلشدكده بينلرنده متولد اولان انيكه دينور وعسبر وعسبوره صوى وجست وروندة ناقه يه دينور ﴿العيسجور﴾ حيزبون وزننده صلب وطيانقان ناقه يه دينور وجست وروندة اولانه دينور وجنّ طائفه سنك بك خبيثنه دينور سعلاة معناسنه قونجلوز تعبير اولنور ﴿العسجرة﴾ دحرجه وزننده ديكه ديكه شدتله باقق معناسنه در يقال عسجر اليه اذا نظر اليه نظرا شديدا ودوه لر بر دوزه يه يوريوب كتمك معناسنه در يقال عسجرت الابل اذا استمرّت فى سيرها واتى طوزلمق معناسنه در يقال عسجر اللحم اذا ملحه وخبث وفساد معناسنه اسم اولور يقال فى سجيته عسجرة اى خبث وفساد ﴿العسجر﴾ جعفر وزننده طوزه دينور وبرموضع آديدر ﴿المتعسقر﴾ قافله متدحرج وزننده هرحادثه دن بناى صبر وثباتى متزلزل اولميان جلادتلو ثابت وصبور آدمه دينور يقال رجل متعسقر اى جلد صبور ﴿العسكر﴾ جعفر وزننده جمع معناسنه دركه مجتمع اولان بنى آدمه دينور تركيده چرى تعبير اولنور ومطلقا كثير اولان شيئه دينور ولفظ مزبور فارسيدر وعسكر الليل كيجه نك ظلمتنه اطلاق اولنور يقال هزم النهار عسكر الليل اى ظلمته ﴿العسكران﴾ عرفات ايله منايه اطلاق اولنور ﴿العسكرة﴾ دحرجه وزننده بغايت شدّت وقحط ومضايقه يه دينور وعسكره مصدر اولور كيجه پك ظلمت باصوب چوكمك معناسنه يقال عسكر الليل اذا تراكمت ظلمته وناس اطرافدن كاوب بريكمك على قول قحط وشدّته اوغرامق معناسنه در يقال عسكر القوم اذا تجمعوا او وقعوا فى شدّة ﴿المعسكر﴾ مدحرج وزننده اسم مكاندر لشكركاه معناسنه در ﴿عسكر﴾ جعفر وزننده نيسابورده بر محله آديدر ومصرده بر محله در محدّثيندن محمد بن علىّ وحسن بن رشيق العسكريان اوراندر ورمله ده وبصره ده بر محله درو خوزستان ولايتنده بر بلده در ادبادن حسين بن عبدالله وحسن بن عبدالله اوراندر ونابلس ترابنده بر موضع آديدر وقرتين نام قضاده بر حصن آديدر ومصرده بر قريه در وسرّ من رأى شهرينك اسميدر زيرا معتصم خليفه آنى عسكر ايوا ايلك ايچون بنا ايلدى ابو الحسن علىّ بن محمد بن علىّ بن موسى بن جعفر الصادق وولد امجدلرى حسن الامامان العسكريان اوراده وفات ايتلريله اورايه نسبت اولنديلر وعسكر المهدى وعسكر المنصور بغداده بر موضعدر وعسكر وعساكر اساميدندر ﴿العشرة﴾ عينك وشينك فتحيله عقود اعدادك اوّلنك يعنى اوّل مرتبه سنك اسميدركه اون تعبير اولنور فارسيده ده دينور * مترجم ديركه مصباحدن وساير اصولدن مستفاد اولديغى اوزره اكر معدود مؤنث اولور ايسه اسم عدد تجريد اولنور استثقالا واكر مذكر اولور ايسه هاء الحاق اولنور ثلثة رجال وعشرة رجال وثلث نسوة وعشر نسوة كبى وثلاثه دن اونه قدر معدودك مفردى مذكر ايسه هاء الحاق ومؤنث ايسه حذف اولنور وعشره دن ثلثة عشره قدر مذكرنده احد عشر واثنا عشر دينور شينك فتحيله وهاسز ومؤنثنده احدى عشرة واثنتا عشرة دينور هايله وشينك فتحيله وثلثة عشره دن تسعة عشره قدر مذكرده عشره دن هايى حذف وصدرينه الحاق وشينى مفتوح واسمينى فتح اوزره مبنى اولهرق اسم واحد اولور ومؤنثنده هاى صدردن حذف وعشر لفظنه الحاق وشينى ساكن اولور مكسور اولمق دخى جائزدر مثلا تمّ الكتاب فى عام سبعة عشر وفى سنة تسع عشرة عنوانده رسم اولنور وبعض لغت عربده عشر لفظنك شينى مطلقا اسكان ايدرلر طول اسم وكثرت حركاته مبنى تخفيف ايچون وعربلرك مثلا سرنا عشرا قوللرندن مراد عشر ليال مع الايّام در بوراده مؤنث مذكر اوزره تغليب اولندى عددك السنه ده كثرت دورانه مبنى ومنه قوله تعالى ﴿يتربّصن بانفسهن اربعة اشهر وعشرا﴾ انتهى ﴿العشر﴾ عينك فتحى وشينك سكونيله اون عدددن برينى آلمق معناسنه دركه عشر آلمق وده يك آلمق تعبير اولنور ياخود طقوزه بر عدد زياده ايدوب اون ايلك معناسنه در يقال عشره عشرا من الباب الثانى اذا اخذ واحدا من عشرة او زاد واحدا على تسعة وبر جماعتك اونجيسى اولمق معناسنه در يقال عشر القوم اذا صار عاشرهم ﴿العاشر﴾ بر عددك اونجيسنه دينور نته كه تاسع وثامن طقوزنجى وسكزنجى ديمكدر فارسيده عددك آخرلرينه ميم زياده ايدرلر يكم وهشتم ودهم كبى ﴿العشارىّ﴾ غرابىّ وزننده طولى اون ذراع اولان شيئه دينور يقال ثوب عشارىّ اذا كان طوله عشرة اذرع ﴿العاشوراء﴾ و ﴿العشوراء﴾ الفلرك مدّى وقصريله و ﴿العاشور﴾ كافور وزننده محرّم الحرامك اونجى على قول طقوزنجى كوننه دينور ذكرى آتى يوم ورد بعيردن مأخوذ اولغله بر حسابده نه اونجى اولور يقال صام العاشوراء والعشوراء بالمدّ والقصر والعاشوراى عاشر المحرّم او تاسعه ﴿العشرون﴾ عينك كسريله عشرتان اسميدر يعنى ايكى كرّه اون عددك اسميدركه يكرمى تعبير اولنور ذكرى آتى عشر كلمه سنه مناسبتيچون عينى مكسور اولمشدر ياخود آحادى اولان اثنان لفظنك اوّلى مكسور اولمغله اطّراد

مطلب

(مكسور)

مكسور قلنمشدر نته كه ثلثون وار بعون وخمسون وسبعون وثمانون كلمه لرنده آحادلرينه موافقة مفتوح قلنمشدر وستون وتسعون كلمه لرنده مكسور قلنمشدر وعشرون يكرمى عددك مجموعنه ويكرمنجى يه اطلاق اولنور مأخذى وجمع صيغه سيله وروديك وجهى عنقريب مبسوطدر (العشرنة) دحرجه وزننده برعددى يكرمى قلمق معناسنه در وبو تصريف نوادردندر عشريندن اخذ وتصرّف اولنمشدر يقال عشرن الشيء عشرنة اذا جعله عشرين (العشير) اميروزننده عشره نك اجزاسندن برجزؤه دينوركه اونده بر تعبير اولنور جمعى اعشراءكلور نصيب وانصباء كبى * شارح ديركه بوراده تشويش ياخود اسقاط واردرزيرا مقتضاى سياق عباره عشور واعشار عشيرك جمعى اولمغى مقتضى در بونلر ايسه عشرك جمعلريدر عشيرك جمعى اعشراءدر انتهى * وعشير برآدمك قريب وصديقنه اطلاق اولنور عشرتدن مأخوذدر جمعى عشراءكلور كرماء وزننده يقال هو عشيره اى قريبه وصديقه وزوجه نك زوجنه اطلاق اولنور يقال هو عشيرها اى زوجها وبرآدمك همدم وهم الفتى اولان كمسه يه دينور يقال هو عشيره اى معاشره وعشير مساحهٔ ارض حسابنده قفيزك اونده بر بلوكنه دينور قفيز بردونم ترلايه دينوركه التمش ارشون طول والتمش آرشون عرضى مشتمل اولور وعشير صرتلان ديدكارى جانورك آوازينه دينور (المعشار) عشير ايله معناى اوّلده مرادفدركه اونده برديمكدر يقال اخذ العاشر المعشار وهو جزؤ من العشرة * شارح ديركه كسورده مرباع ايله معشاردن غيرى مفعال يوقدر وعندالبعض معشار عشر عشيره دينور وعشير عشر العشردر بوكه كوره معشار بيكده بر اولور انتهى * ومعشار سودى فراوان اولان ناقه يه دينور يقال ناقة معشار اذا كان يغزر لبنها (العشر) عينك ضميله بو دخى عددك اونده برينه دينور يقال اخذ العاشر عشر امواله وهو جزؤ من عشرة جمعى عشور واعشاركلور وعشر شول ناقه لره دينوركه ممه لرنده سود برخوشجه بريكمكسزين آزجه آزجه ادرار ايدرلر اوله لر بونده كويا كه عاشره نك جمعيدر يقال نوق عشر اذا صارت تنزل الدرّة القليلة من غير ان تجمع (العشر) نشر وزننده و(العشور) ظهور وزننده عشر اموال آلمق معناسنه در يقال عشر القوم عشرا وعشورا من الباب الثانى اذا اخذ عشر اموالهم (التعشير) تفعيل وزننده بو دخى مالك عشرينى آلمق معناسنه در يقال عشر القوم اذا اخذ عشر اموالهم واشك قسمى برصولقده اون كرّه وصل وترديد ايله آكيرمق معناسنه مستعملدر يقال عشر الحمار اذا تابع النهيق عشر او الغراب نعق كذلك اى عشر نقعات متواليات وناقه عشراء اولمق معناسنه در يقال عشرت الناقة اذا صارت عشراء كاسيذكر (العشار) عطّار وزننده عشر اموال ناسى قبض ايدن ويوده يه اطلاق اولنور يقال هو عشّار القوم اى قابض عشر اموالهم (العشر) عينك كسريله دوه قسمى صوايچديكى كونك اونجى كونى صوايچمك ايچون صويه كلمكه دينور ياخود طقوزنجى كونى كلمسنه دينوركه دوه يى سكزكون طقوزكيجه صودن آليقويوب طقوزنجى كونى صويه كتوررلر پس ايچديكى كوندن حسابله ينه اونجيسى اولور وعشر اونجى ياخود طقوزنجى كونى صويه كلمكه اطلاق اولنديغيچون عدد معهوده يعنى يكرمى عدده تثنيه بنيه سيله عشرين اطلاق ايليوب بلكه على كلا التقديرين ايكى طقوزدن حاصل اولان اون سكزه عشران اعتبارو اوچنجى صويه كلمك مدّتى كه ايكنجى يه ضم ايله يكرمى التى اوله جقدر آندن اون طقوزى ويكرمى يى كه عدد مذكورك بعضلرى اوله جقدر عشر تمام اعتباريله اوچ عشر عدّايدوب مجموعنه جمع صيغه سيله عشرين اطلاق ايلديلر نته كه ﴿الحجّ اشهر معلومات﴾ آيت كريمه سنده شهرك برمقدار كوننه كه اون كون اوله جقدر شهر اطلاق اولنمشدر پس اشبو قول ثانى يه كوره يكرمى عدده موضوع اولان عشرين لفظى مفرد اولميوب بلكه دوه نك طقوزكونده برصويه كلسنك اسمى اولان عشر لفظندن مأخوذ اولمغله عدد مزبور آندن فرع ومقيدى مطلقده استعمال قبيلندن اولور قاموسك بومحلى دخى معدود مطرح انظار اولان مقاملردن اولمغله برمقدار دخى بسط اولندى * معلوم اوله كه عربلر دوه قسمنى صويه هركون كتوروب صواررلرسه سقيناها رفهادبرلر واكركون آشورى كتوررلرسه سقيناها غبّا ديرلر واكر اوتلاقده ايكى كون اقامه واوچنجى كونى كتوررلرسه سقيناها ربعا ديرلر مقدّم ومؤخر ايچديكى ايكى كونى دخى حساب ايدرلر آنكيچون ثلثا ديمزلر حتى بركون طوتوب ايكى كون بوشليوب اوچنجى كونى طوتان سِتمه يه حمّى الرّبع اطلاق ايدرلر قالديكه دوه قسمنك صوسزلغى مدّتك تمامى غالبا سكزكون اولور طقوزنجى كونى كه شرب اوّلك اونجيسى اولور صويه كتوررلرسه سقيناها عشرا ديرلر پس عشر دائما طقوزكون اولور واون سكزه قدر سقيناها رفها بعد عشر ديرلر * پس مؤلفك العشرورد الابل اليوم العاشر قولندن مرادى صويه كلديكى سكزكون ومقدّم ايچديكى بركوندن عبارت اولمغله مجموعى طقوزكون اولوب اونجى كونى كلمسى اولور واونجى كون براعتبار ايله طقوزو براعتبار ايله اون اولورآنكيچون بوراده اوالتاسع قولنده كى اوكلمه سى تخييره محمولدرقوله * والعشرورد الابل * اى ورودها الماء للشربه

(مطلب جليل)

اليوم العاشر او التاسع اى فى اليوم العاشر او التاسع فالترديد للتخيير ولهذا اى ولكونه عبارة عن تلك الايّام
التسعة لم يقل بصيغة المجهول عشرين اى لعدم تعيين العاشر لورود الابل واحتمال التاسع ايضا لم يسموا
العدد المعهود بصيغة التثنيه فلم يقولوا عشرين بفتح الرّاء وقالوا عشرين بصيغة الجمع بكسر الرّاء جعلوا ثمانية
عشر يوما عشرين بفتح الرّاء يعنى اعتبروا ورود الابل للماء فى كلّ تسعة ايّام فجمعوا وردين فحصل ثمانية
عشر يوما والتاسعة عشر والعشرين طائفة من الورد الثالث فقالوا عشرين جمعوه بذلك اى جعلوا التاسعة
عشر والعشرين طائفة يعنى اعتبروه فسموهما ايضا عشرا اذ قد يسمى بعض الشئ باسم الكل كما قال تعالى
﴿الحجّ اشهر معلومات﴾ الآيه مع انّ زمن الحج شهر شوّال وذى القعدة وعشرة ايّام من الثالث فصار المجموع ثلثة
اعشار عشران كاملان ويومان من العشر الثالث فقالوا عشرين بصيغة الجمع بوراده بعض نسخه‌لرده لم يقولوا
عبارتيله واقعدر * وشارح ديركه صاحب مجملك بياننه كوره عشرين ابتداى امردن يكرمى عدده موضوع
اسمدر مذكر ومؤنثى مساويدر تثنيهٔ عشر اوزره جارى دكلدر وعشردن جمعدر ديو بعض ايراد ايلدكارى مقالات
صحيح الثبوت دكلدر انتهى (العواشر) عاشره‌نك جمعيدر وصف مذكور اوزره اون كونده ياخود طقوز كونده
برصويه كلان دوه‌لره دينوز وعواشر القرآن شول آيت كريمه‌يه اطلاق اولنوركه كنديلر ايله اون آيت تمام اوله‌كه
اونجيسى اولور مفردى عاشره‌در (عشار) عينك ضميله و(معشر) مثلث وزننده عشره كلمه‌سندن معدولردر
اونر ديمكدر نته‌كه ثلاث ومثلث اوچر ديمكدر يقال جاء القوم عشار عشار ومعشر معشر اى عشرة عشرة
(العشراء) نجباء وزننده اوزرندن اون آى كچن كبه ناقه‌يه دينور على قول سكز آى كچنه دينوركه ورد الماء
معناسنه اولان عشر مذكوردن اولورو على رأى ناقه‌دن عشراء نسوادن نفساء منزلنده‌در جمعى
عشراوات كلور عينك ضمى وشينك سكونيله وعشار كلور عينك كسريله * شارح ديركه عشراء ونفساء كلمه‌لرى
جمع صورتنده وارد مفردلردر وعشراء اسماء رجالدندر زبّان بن سيّار بن العشراء شعرادندر وبنو العشراء فزاره
قبيله‌سندن برجاعتدر وابو العشراء تابعيندن اسامة الدارمىّ كنيه‌سيدر وعشراء قله معناسنه‌دركه صبيانك
چليك وچومق اويونلرينك دكنكيدر (العشار) عينك كسريله كيمى طوغورمش وكيمسنك هنوز طوغورمسى
منتظر اولان ناقه سوريسنه اطلاق اولنور اسمدر وبرموضع آديدر (الاعشار) همزه‌نك كسريله ناقه عشراء
اولمق معناسنه‌در يقال اعشرت الناقة اذا صارت عشراء (الاعشار) همزه‌نك فتحيله عشرك جمعيدر نته‌كه
ذكر اولندى وقيريلوب اون پارچه اولان شيئه وصف اولور يقال قلب اعشار وقدر اعشار وقدورا عاشير
اى مكسرة على عشر قطع وعند البعض شول قزغانه وصف اولوركه پك عظيم اولمغله آنجق اون آدم قالديروب
كوتوررا اوله يقال قدر اعشار اى عظيمة لا يحملها الآعشرة * شارح ديركه اوّله كوره جمعيتى اجزاء اعتباريله اولور
واعشار الجزور ذبح اولنان دوه‌نك اتندن حصه‌لره اطلاق اولنور يقال اقتسموا بينهم اعشار الجزور اى الانصباء
(العشر) عينك كسريله و(العشارة) خلاصه وزننده تجره‌دن وسائر نسنه‌دن منكسر اولان پارچه‌يه دينوركويا كه
اون پارچه‌دن برپارچه‌در (العشرة) عينك كسريله معاشرت آتيدن اسمدر خلطت والفت معناسنه‌در يقال
بينهما عشرة اى خلطة (المعاشرة) مفاعله وزننده و(التعاشر) تفاعل وزننده ناس برى بريله انس واختلاط ايدوب
خوشجه چكنمك معناسنه‌در يقال عاشره معاشرة وتعاشروا اذا تخالطوا (العشيرة) سفينه وزننده برآدمك اقرب
اولان بنو اجدادينه دينور على قول قبيله‌سنه دينور يقال هم عشيرته اى بنو ابيه الادنون او قبيلته جمعى عشاير كلور
(المعشر) مقعد وزننده جماعته دينورو برآدمك اهل وعيال واولادينه دينور وجنّ كروهنه وانس كروهنه اطلاق
اولنور * شارح ديركه اصل معشر متحد الشان اولان جماعته دينور پس برآدمك اهل ومتعلقاتى ونوع جنّ ونوع
انس وسائر شانلرى واحد اولان جماعت آنك تحتنده داخلدر مثلا انس معشردر وجنّ معشر وانبياء معشر وفقهاء
معشردر ﴿يا معشر الجنّ والانس﴾ كريمه‌سنده اضافت بيانيه‌در * پس مؤلفك هر برينى معناى مخصوص عدادنده
ذكرى مسامحه‌در انتهى (عشر) صرد وزننده برنوع شجردركه شجر غضا كبى آتشناك اولمغله آندن دوزيلان
چقماق مرخ وعفار كبى سائر اغاجلر چقماقلرندن اجود وبهتر اولور وبرك وشاخلرندن يصدقلره حشو ايدرلر
وچچكلرندن وداللرندن سكر العشر ديدكارى معروف نسنه ظهور ايدركه طعمنده نوعا مرارت واردر شجرمز بورهند
ويمن وحجازده نابت اولور هنديلر اكا آك ديرلر آنده منعقد اولان رطوبته‌كه طوز پاره‌لرينه شبيه اولور تركيده تيغاله
ديرلر كثير الدواء برنسنه‌در (عشوراء) عينك فتحيله و(تعشار) تانك كسريله برموضع آديدر (ذو العشيرة) مصغر
بنيه‌سيله صمّان ترابنده برموضع آديدركه آنده ذكر اولنان شجر عشر اولورو ينبع ناحيه‌سنده بر بشقه موضع اسميدركه

(آنده)

آنده غزوهٔ حضرت نبوی واقع اولدی (العشيرة) يمامه‌ده برموضعدر (عاشره) ديشی صرتلانك عمليدر جمعی
عاشراتدر (المعشر) محدّث وزننده دوه‌لری طوغورمش اولان آدمه دينور ودوه‌لری عشار اولان آدمه دينور
(الاعشر) احمر وزننده اوغوز واحمق آدمه دينور (العويشراء) بنيهٔ تصغير ومدّ ايله قله معناسنه‌دركه صبيانك
چليك چومق ديدكاری آلت لعبدر (العشاريات) عينك ضميله عساريات وزننده ومرادفيدركه پراكنده وتارمار
ديمكدر يقال ذهبوا عشاريات بمعنی عساريات (العاشرة) مصحف شريفك عشر يرلرينه نشان ايچون وضع اولنان
حلقه‌يه دينور (العشنزر) زای معجمه ايله غضنفر وزننده مطلقا خلقتی عظيم وشديد اولان شيئه دينور مؤنثی
عشنزره‌در (العصر) عينك حركات ثلاثی وصادك سكونيله و(العصر) ضمتينله دهر وزمان معناسنه‌در جمعی
اعصار وعصور واعصر كلور ومنه يقولون جاء فلان لكن لم يجیٔ لعصر ای لم يجیٔ حين المجیٔ يعنی كلدی امّا وقتنده
كلمدی ويقال نام فلان ومانام لعصر ای لم ينم حين النوم يعنی اويودی لكن وقتنده اويومدی (وعصر) قصر
وزننده كوندزه كذلك كيجه‌يه اطلاق اولنور عصران كيجه وكوندزدر وايكندی وقتنه دينور كونش قزارنجه‌يه
قدر بونده فتحتينله‌ده جائزدر وصباح وقتنه اطلاق اولنور غداة كبی وعصر آليقومق حبس معناسنه‌در يقال
عصره عصرا من الباب الثانی اذا حبسه وعصر برآدمك رهط وعشيرتنه دينور ومعصرات اولان سحابدن ياغان
يغموره دينور وبرنسنه‌يی منع ايلك معناسنه‌در يقال عصر الشیٔ عنه عصرا اذا منعه وبركوويرمك معناسنه‌در
يقال عصره اذا اعطاه العطية واچنده‌كی چيقمق ايچون رطوبتلی نسنه‌يی صيقمق معناسنه‌در يقال عصر العنب
والثوب المغسول ونحوه اذا استخرج مافيه (العصر) فتحتينله پناه كتوره‌جك يره دينور ملجأ ومنجاة معناسنه
وتوزه دينور غبار معناسنه (العصر) عينك ضميله بودخی پناه ايده‌جك يره دينور (المعصر) معظم وزننده
عصر معناسنه‌در (الاعصار) همزه‌نك كسريله ايكندی وقتنه كيرمك معناسنه‌در يقال اعصر الرجل
اذا دخل فی العصر وقيز قسمی يتشوب كليناك اولمق علی قول بكی بالغه اولوب حيض كورمك ياخود يكرمی ياشنه
طوغری وارمق ياخود خاتون طوغورمق ياخود حيض وقتنده خانه‌سنده قالمق معناسنه‌در يقال اعصرت
المرأة اذا بلغت شبابها وادركت او دخلت فی الحيض او راهقت العشرين او ولدت او حبست فی البيت ساعة طمثت
واعصار يغموره اوغرامق معناسنه‌در يقال انّ القوم اعصروا علی بناء المجهول اذا امطروا واعصار شول يله دينوركه
شدّتندن سحاب توزيدوب كوتورر اوله علی قول آتشی يعنی صاعقه‌سی اوله ياخود يردن ديرك كبی هوايه قالقه‌كه
قاصرغه تعبير اولنور ياخود غبار شديدی اولان يله دينور * شارح ديركه مصدر ايله مسمّادركوياكه سحابی ياخود غباری
عصر ايدر واعصار مذكردر (العصره) فتحاتله بودخی اعصار ديدكاری ريح مذكوره‌يه دينور (التعصير) تفعيل
وزننده اعصار ايله معنای ثانيده علی الاختلاف المذكور مرادفدر يقال عصرت المرأة بمعنی اعصرت واكينك
سنبله‌لرينك قبجوغی بتمك معناسنه‌در يقال عصر الزرع اذا نبتت اكمام سنبله (المعصر) محسن وزننده ذكر اولنان
اعصاردن اسم مفعولدر ذات اعصار اولان قيزه دينور جمعی معاصر كلور (المعصور) و(العصير) امير وزننده
شيره‌سی ياخود دهنی آلنمق ايچون صيقلمش نسنه‌يه دينور وعصير عصاره كبی صيقلمش نسنه‌نك صقنديسنه دينور
بومعناد ندركه عربلر كريم النسب وطاهر العرق آدمه كريم العصير اطلاق ايدرلر وضع وكرم ومعامله‌سنه مبنی كرچه
نسخه‌لرده كريم العصر عنوانده مرسوم اولوب لكن شارحك تصويبی العصير اولمقدر (الاعتصار) افتعال
وزننده عصر كبی رطوبتلو نسنه‌يی صيقمق معناسنه‌در علی قول عصر برآدم برشيئی بنفسه صيقمق واعتصار
كنديسی ايچون صقلمق معناسنه‌در يقال اعتصر الثوب اذا استخرج مافيه او عصره اذا ولی ذلك بنفسه واعتصره
اذا عصرله واعتصار برآدمه ويرديكی عطيه‌يی استرداد ايلك معناسنه استعمال اولنور يقال اعطی فلانا عطية
فاعتصرها ای ارتجعها نسخه‌لرده الاعتصار انتجاع العطية عنوانيله مرسوم اولوب لكن شارح آنی پسند ايليوب
ارتجاع نسخه‌سنی تصويب ايلمشدر وانتجاع برآدمدن لطف واحسان استفاده قلمق معناسنه اولمغله اولدخی
ماده‌يه ملايمدر وشارح مثال مذكور ايله تمثيلدن بشقه اساسك ونهايه‌نك عباره‌لريله استدلال ايلمشدر * فی الاساس
يقال اعطاه شيئا ثم اعتصره ای ارتجعه وفی حديث الشعبی ❊يعتصر الوالد علی الولد❊ فی ماله قال ابن الاثير انّما عداه
بعلی لانه فی معنی يرجع عليه وبرآدمك بوغازينه طعام طقانمغله هضم ايچون آزجه آزجه صو ايچمك معناسنه‌در يقال
اعتصر بالماء ماغصّ به من الطعام اذا شربه قليلا قليلا ليسيغه وبركسه‌دن غرم وجريمه ياخود عطيه مقوله سيله
برمقدار مال چيقارمق معناسنه مستعملدر يقال اعتصر منه اذا استخرج منه مالا لغرم او غيره وبخل ايلك معناسنه‌در
يقال اعتصر عليه اذا بخل ومنع ايلك معناسنه‌در يقال اعتصره اذا منعه وصغنمق معناسنه‌در يقال اعتصر بفلان

اذا التجأ و برنسنه‌دن برمقدارجه شیٔ اخذ ایلمك معناسنه‌در یقال اعتصر من الشیٔ اذا اخذ منه (التعصر) تفعل
وزنده بودخی صقلمق معناسنه‌در یقال عصر العنب فتعصر و صغمق معناسنه‌در یقال تعصر به اذا التجأ
(الانعصار) انفعال وزنده بودخی صیقلمق معناسنه‌در یقال عصره فانعصر (العصارة) و (العصار) عینلرك
ضمیله برنسنه‌نك صقندیسنه دینور یقال عصارة الشیٔ و عصاره و عصیره ای ماتحلب منه (المعصرة) میمك و صادك
فتحیله اوزم و صوصم مقوله‌سی نسنه‌لری صقه‌جق یره دینور (المعصر) منبر وزنده شول تکنه و صال و حوض
مقوله‌سی نسنه‌یه دینورکه آنده صقلجق نسنه صقیلور (المعصار) اوزم و صوصم مقوله‌سی نسنه صقه‌جق آلته
دینور منکنه تعبیر اولنور (العواصر) شول اوچ طاشه دینورکه صیقلجق نسنه‌نك اوزرینه وضع اولنور (المعصرات)
اسم فاعل بنیه‌سیله یغمورلی بلودلره اطلاق اولنور مفردی معصره‌در (العصار) کتاب وزنده شدید اولان غباره
دینور و ضرطه‌یه اطلاق اولنور و یمنده برناحیه آدیدر و عصار وقت و زمانه دینور یقال جاء علی عصار من الدهر
ای حین (المعصر) مقعد وزنده و (المعتصر) مختصر وزنده اسم مکانلردرکه نسنه صقلجق یره دینور و (العصارة)
ثمامه وزنده صقندی‌یه دینورکه ذکر اولندی بومناسبتله اصل و عرق و نسب معناسنده استعمال اولنورلر یقال
رجل کریم المعصر و المعتصر و العصارة ای جواد عندالمسألة و معتصر هرم و عمر معناسنه مستعملدر (یعصر)
ینصر وزنده علی قول اعصر انصر وزنده برقبیله پدرینك اسمیدرکه باهله نام عشیرتك والدهسی اولان باهله
آنلردندر (العوصرة) حوصله وزنده بررجل آدیدر (عوصر) جوهر وزنده و (عیصر) حیدر وزنده
و (عنصر) جعفر وزنده بررموضع اسملریدر (عصر) عینك کسریله مدینه ایله وادی الفرع بیننده برطاغك آدیدر
(العصرة) تمره وزنده برنوع بیوك شجرك آدیدر (العصرة) غرفه وزنده قورتیلوب خلاص اوله‌جق یره دینور منجاة
معناسنه (المعتصر) اسم فاعل بنیه‌سیله دفع طبیعی ایدن آدمه اطلاق اولنور و منه الحدیث ❋امر بلالا ان یؤذّن قبل
الفجر لیعتصر معتصرهم❋ ارادقاضی الحاجة فکنی عنه بالمعتصر (بنو عصر) فتحتینله عبدالقیس قبیله‌سندن منشعب
برجماعتدر اشراف عربدن مرحوم العصری آنلردندر (العنصر) عینك و صادك ضمیله و صادك فتحیله لغتدر
اصل و حسب معناسنه‌در یقال کریم العنصر ای الاصل و الحسب قال الشارح و منه الحدیث❋ یرجع کلّ ماء الی عنصره❋
ای اصله (عصنصر) غضنفر وزنده برطاغك آدیدر (العصفر) قنفذ وزنده برنبات آدیدرکه لحم غلیظی مهرّا ایدر
و تخمنه قرطم دیرلر ترکیده تحریفله آصپور و تخمنه اصپور تخمی دیدکلریدر حین طبخده لحمه اضافه اولنسه سریعا
مهرّا ایدر و آنکله صاری بویانور (العصفرة) دحرجه وزنده اصپور ایله نسنه بویامق معناسنه‌در (التعصفر)
عصفره‌دن مطاوعدر یقال عصفر ثوبه فتعصفر اذا صبغه بالعصفر فانصبغ و تعصفر بیون بورلمق معناسنه‌در
یقال تعصفرت العنق اذا التوت (العصفور) زنبور وزنده سرچه قوشنه دینور مؤنثنده عصفوره دینور جمعی
عصافیردر بومعنادندرکه عربلر فلانك قارنی آجقدی دیه‌جك یرده نقت عصافیر بطنه دیرلر و عصفور ارکك چکرکه‌یه
دینور و هودجده و محفه‌ده شول خشبه‌یه دینورکه سائر اخشابك اوجلری آنك اوزرینه استوار اولورکه محفه‌نك
و هودجك ماده‌سی اوله‌جقدر و دوه سمرنده اولان شول اغاجلره دینورکه سمرك خانه‌لرینك اوجلری سکیرلر ایله اکا بند
اولنور و اول درت خشبه‌درکه سمر اغاجنك قاشنده اولور هر سمرك قاشنده ایکی خشبه اولور و ینه دوه سمرنده اولان
شول اغاج پاره‌سنه دینورکه اکا قنبلرك اوجلری بند اولنورکه سمرك اولك قاشنك آره‌یرنده مشدود اولور و عصفور
جبهه‌ده صاچك اصل منبتنه دینور و شول یومریجه کمیکه دینورکه آت قسمنك آلننده اولور و بو ایکی دانه اولور
ایکیسنه عصفوران دیرلر و دماغك برقطعه‌سنه دینورکه اصل دماغدن منفصلجه اولوب آرالرنده برانجه‌رك دریجکز
اولور و آتك آلننده برون دلیکلرینه قدر نازل اولمش غره‌یه دینور و کتابه دینور و کمی میخنه دینور مسمار السفینه معناسنه
و پادشاهه و والی و سید و سرکرده‌یه دینور (العصافیر) عصفورك جمعیدرکه ذکر اولندی و عصافیر برکونه شجر
آدیدرکه عربلر من رأی مثلی دخی دیرلر آنده خلقی سرچه صورتلری اولور فارس اولکه‌سنده کثیردر و عصافیرالمنذر
ملوك و امرای عرب عندلرنده گزیده و صوی و اعلا دوه‌لره اطلاق اولنور امرای عربدن نعمانك پدرینه مضافدر
(العصفریّ) قنفذیّ وزنده حجاجك برادری اولان محمدبن یوسفك فرسی اسمیدرکه حرّون نام فرس نسلندن ایدی
(العصفوریّ) تشدید یاایله ایکی اورکجلو ارکك دوه‌یه دینور (العصیفرة) مصغر بنیه‌سیله صاری شبوی تعبیر
اولنان چیچکه دینور (العصمور) عصفور وزنده دولابه دینور یاخود قوغه‌سنه دینور (العضر) عینك فتحی و ضاد
معجمه‌نك سکونیله یمنده برکوچك قبیله آدیدر و عضر مصدر اولور آشکارجه سوز سویلمك معناسنه‌در یقال
عضر بکلمة اذا باح بها (العضرة) تمره وزنده خبر و پیام معناسنه‌در تقول سمعت عضرة ای خبرا (العاضر) مانع

(ورادع)

ورادع معناسنه در ﴿العضوبر﴾ صنوبر وزننده كودهسی ایری وعظیم اولان آدمه دینور وشول ایری قیایه دینور كه آنكله قیاقیرارلر واركك قورده دینور دیشیسنه عضوبره دینور ﴿العضبارة﴾ عینك كسریله دكرمن طاشنه دینور وچریجی طاشنه دینوركه اوزرنده اثواب چرپیلور ﴿العضبرة﴾ دحرجه وزننده كوپك قسمی یاوزلنوب صالدیرر اولمق معناسنه در یقال عضبر الكلب اذا استأسد ﴿العضمر﴾ عملس وزننده بغایت بخیل وناكس وبی خیركسه یه دینور یقال هو عضمر ای بخیل ضیق ﴿العضمور﴾ عصمور وزننده طولابه دینور وبو عصمور مصحفی دكلدر ﴿العطر﴾ عینك كسریله خوش رایحه لو نسنه یه دینور طیب معناسنه جمعی عطور كلور یقال جائت وعلیها ینفح العطر ای الطیب ﴿العاطر﴾ عطری سون آدمه دینور یقال رجل عاطر ای محب العطر جمعی عطر كلور ضمتینله ﴿العطّار﴾ عطر صتان آدمه دینور بو یفروش معناسنه وسالم بن وابصه نك فرسی اسمیدر ﴿العطارة﴾ عینك كسریله عطارلق حرفتنه دینور ﴿العطر﴾ كتف وزننده دائما عطر سورینور اولان آدمه دینور مؤنثنده عطره دینور وعطره شول ناقه یه اطلاق اولنوركه صاتلمق ایچون پازاره واردقده قطعا ایلشمیوب رایج ومرغوب اوله عطاره كبی كما سیذكر كذلك صوی وكریم اولان ناقه یه دینور ﴿المعطارة﴾ میمك كسریله دائما طیب استعمال ایدن خاتونه دینور وهاسز معطار دخی دینور ومعطاره صوی وكریم اولان ناقه یه دینور یقال ناقة عطرة ومعطارة ای كریمة ﴿المعطرة﴾ محسنه وزننده و﴿المتعطرة﴾ بونلرده دائما عطر سورینور اولان خاتونه دینور ﴿المعطیر﴾ مكثیر وزننده و﴿المعطار﴾ بونلرده دائما عطر سورینان رجله وخاتونه دینور ومعطیر شول قرمزی تویلو ناقه یه دینوركه كودهسنك رایحهسی طیب اوله ومعطار متین اولوب واندام ومنظری خوش ولطیف اولان ناقه یه دینور ﴿المعطر﴾ محسن وزننده بو دخی خوشمنظر قوی ومتین اولان ناقه یه دینور ومعطره هایله صوی اولان ناقه یه دینور ﴿العطّارة﴾ بو دخی خوبلغندن ناشی رایج ومرغوب اولان ناقه یه دینور ﴿التعطر﴾ تفعّل وزننده خاتون قسمی اره وارمیوب پدری خانهسنده كابینلك آرایشندن معطل اوتورمق معناسنه در یقال تعطرت المرأة اذا اقامت عند ابویها ولم تتزوج * وكان صلی الله علیه وسلم یكره تعطر النساء وتشبههن بالرجال * ای تعطلهن من الحلی اشبو تعطر كلمهسنك راسی لامدن مبدله دركه اصلی تعطل ایدی وعربلرك بطنی عطری مثل سائر مادهسنده ذكر اولندی ﴿عطیر﴾ زبیر وزننده و﴿عطران﴾ سلمان وزننده اسامی رجالدندر ﴿العظر﴾ عینك وظای معجمهنك فتحیله برنسنه دن ایكرنمك معناسنه در یقال عظر الرجل الشیء عظرا من الباب الرابع اذا كرهه وطولدرمق معناسنه در یقال عظر السقاء اذا ملأه ﴿الاعظار﴾ همزهنك كسریله برآدمك ایچدیكی نسنه ایچریسنه ثقلت وزحمت ویرمك معناسنه در یقال اعظره الشراب اذا كظه وثقل فی جوفه ﴿العظور﴾ صبور وزننده ایچریسی شرابله طولمش آدمه دینور نه كونه مشروب اولورسه اولسون جمعی عظر كلور ضمتینله ﴿العظارة﴾ عینك كسریله اسمدر برآدمك معدهسی شرب ایلدیكی مشروبله طولمغه دینور ﴿العظاری﴾ عینك فتحیله اركك چكركهلره دینور ﴿العظیر﴾ رانك تشدیدیله اردب وزننده وتخفیفله جائزدر بودوركشی یه دینور قصیر معناسنه وجاموس كبی وجودی قوی وغلیظ آدمه دینور وكودهسی طقناز طوپاچ آدمه دینور وبدخوی كمسه یه دینور ﴿العظرة﴾ فرحه وزننده كبه ناقه یه دینور وقسیر ناقه یه دیمكله ضد اولور یقال ناقة عظرة ای لاقح ویقال ناقة عظرة ای حائل وكاه اولوركه ناقهده عرق العظر دیدكاری طمر اولمغله آنی كسدكده كبه اولور ﴿العفر﴾ عینك وفانك فتحیله طپراغك یوزینه دینور فانك سكونیله ده جائزدر یقال الزقه علی العفر ای وجه التراب جمعی اعفاردر واكینی الك اول صوارمغه دینور یقال اكتنی هذا الزرع بالعفر وهو اول سقیة سقیها الزرع وشول اورمجك آغی شكلنده موهوم ومستطیل نسنه یه دینوركه یك اسی كونده تكاثف هوا سببیله منظرهده تخیل اولنور عربلر اكا مخاط الشیطان دخی دیرلر اصطلاحمزده جرهٔ حسیه تعبیر اولنور وعفر مصدر اولور آهو قسمی اعفر اولمق معناسنه یقال عفر الظبی عفرا من الباب الرابع اذا كان اعفر ﴿العفر﴾ جفر وزننده برنسنه یی طپراغه بیلهمك علی قول طپراغه كومك معناسنه در یقال عفره فی التراب عفرا من الباب الثانی اذا مرّغه فیه او دسّه وبرنسنه یی یره اورمق معناسنه در یقال عفره اذا ضرب به الارض وتقول العرب كلام لاعفر فیه ای لاعویص فیه وبو معنای اولدن مأخوذدركه كلام مزبورك آسانلغندن ناشی طپراغه بیلركبی یری اوته بحث وتنقیره محتاج دكلدر دیمكدر ﴿التعفیر﴾ تفعیل وزننده عفر ایله معنای اولده مرادفدر یقال عفره فی التراب بمعنی عفره وبرآدم سیاه قیونلرینی بوزقیونلره قاتوب قارشدرمق معناسنه در یقال عفر فلان اذا خلط سود غنمه بعفر ووحشی قسمی كندی یاوریسنی سوددن كسمك ارادهسیله برنیچه كون امزرمیوب بعده آجیوب برمدت دخی امزردكدنصكره بتون بتون كسمك معناسنه در یقال عفرت الوحشیة ولدها اذا قطعت عنه الرضاع ثم ردته ثم قطعته ارادة للفطام ﴿الانفعار﴾ انفعال وزننده عفردن مطاوعدر طپراغه بلنمك یاخود طپراغه كوملك معناسنه

يقال عفره فى التراب فانعفر ﴿ التعفر ﴾ تفعل وزننده بوده تعفيردن مطاوعدر يقال عفره فى التراب فتعفر وعورت
عفريت اولمق معناسنه‌در يقال تعفرت المرأة اذا صارت عفريتا كاسيذكر و وحشى حيوان سمورمك معناسنه‌در
يقال تعفر الوحش اذا سمن ﴿ الاعتفار ﴾ افتعال وزننده برنسنه‌يى يره اورمق معناسنه‌در يقال اعتفره اذا ضرب به
الارض و ارسلان كبى بركسه‌اوزرينه آتيلوب قاورەمق معناسنه‌در يقال اعتفره اذا ساوره ﴿ الاعفر ﴾ احمروزننده
ذكر اولنان عفردن وصفدر شول آهويه دينوركه بياضنه حمرت عارض اوله‌كه بوز متق قزل اولور على قول
ظاهرنده قزللق اولوب بوكورلرندن قارننه قدر بياض اوله ياخود شديد البياض اولميه‌رق آق اوله‌كه آچق بوز
اولور يقال ظبى اعفر وهو مايعلو بياضه حمرة او الذى فى سراته حمرة واقرابه بيض او الابيض ليس بالشديد البياض
مؤنثنده عفراء دينور وعفراء آق اولان نسنه‌لره اطلاق اولنور بيضاء معناسنه تأنيثى موصوف اعتباريله‌در
وشول بياض ارضه وصف اولوركه اصلا پايمال اولمامش اوله يقال ارض عفراء اى بيضاء لم توطأ وعفراء
برارضك اسميدر وفلسطين قضاسنده برقلعه آديدر وبرخاتون اسميدر وقصر عفراء شامده برموضعدر
نوى قربنده‌در ﴿ العفرة ﴾ حمره وزننده اسمدر آهو اعفر اولمق حالتنه دينوركه بوزمتق قزللق تعبير اولنور وعفرة
البرد صووغك ابتدا هنكامنه دينور تقول جاءنا فى عفرة البرد اى اوّله ﴿ التعافر ﴾ تفاعل وزننده تريد اغارمق
معناسنه‌در يقال تعافر الثريد اذا ابيضّ ﴿ العفر ﴾ عينك ضميله هرآيك يدنجى وسكزنجى وطقوزنجى كيجه‌لرينه دينوه
وجست وجلد وبهادر آدمه دينور وغليظ وشديد آدمه دينور جمعى اعفار وعفار كلور عينك كسريله وعفر باديه‌ده
قيس بلادنده برنيچه قومسال آديدر وعفر جمع اولور بوز رنكلو قيونلره دينور مفردى اعفردر وآلش ويرش اولميان
چارسويه و بازاره دينور سوق كاسده معناسنه ﴿ اليعفور ﴾ ياى تحتيه‌نك فتحيله شول آهويه دينوركه توبى طپراق
رنكنده اوله‌كه بوز اولور على قول عامدر مطلقا آهويه دينور يانك ضميله‌ده جائزدر وآهو ياوريسنه دينور خشف
كبى و كيجه‌نك اجزاسندن برجزؤه دينور خمس وسدس كبى يقال جاء وقدمضى يعفور من الليل اى جزؤ من اجزائه
ويعفور طويلهٔ جليلهٔ نبويّه عليه افضل التحيه دوابندن برحمارك آديدر * شارح ديركه خيبر وقعه‌سنده دسترس
اولنمشيدى وآهو لوننده ايدى حضرت عزيرك مركب خاصلرى اولان حمارك آخر ذريّتى ايدى وفات حضرت
مصطفوى هنكامنده حزن واندوهندن كنديسنى برقويى‌يه القا وآنده فوت اولدى رحمة الله علينا انتهى على قول
انك اسمى عفيردر زبير وزننده ﴿ العفارة ﴾ خساره وزننده خبث وشيطنت معناسنه‌در ﴿ العفر ﴾ عينك كسريله و ﴿ العفرية ﴾
شرذمه وزننده و ﴿ العفريت ﴾ كبريت وزننده و ﴿ العفرّ ﴾ طمرّ وزننده و ﴿ العفرىّ ﴾ ياى مشدده ايله و ﴿ العفرنية ﴾ قذعمله
وزننده و ﴿ العفارية ﴾ علابطه وزننده نهايت درجه‌ده خبيث وشرير وستمكاره دينور يقال رجل عفر وعفرية وعفريت
وعفر وعفرىّ وعفرنية وعفارية اى خبيث منكر وعفريت وعفرين نونله عفريت وزننده و بعضا عفرّين دخى
ديرلر عينك وفانك كسرى ورانك تشديديله شول آدمه دينوركه دهاتدن اولوب امور ومصالحده نافذ وكاركذار
وبلا فتور پهلوان كبى جدّ واقدام صاحبى اوله اولمقوله‌يه جلادّ امور تعبير اولنور يقال رجل عفريت وعفرين
وعفرّين اى نافذ فى الامر مبالغ فيه مع دهاء مؤنثنده عفريته دينور وعفر وعفريه وعفريت وعفاريه وعفرنى فعلنى
وزننده‌كه سفرجل كلمه‌سنه ملحق‌در تند و شديد ارسلانه وصف اولور شيردرنده معناسنه يقال اسد عفر وعفرية
وعفريت وعفارية وعفرنى اى شديد تركيده اكا قغان ارسلان تعبير اولنور ويقال لبوءة عفرناة فى مؤنثه لبوءه
ديشى ارسلانه دينور ﴿ العفرّين ﴾ عينك وفانك كسرى ورانك تشديديله ارسلان بتاغنه دينور بوك وميشه
كبى عربلرك ليث عفرّين ديدكارى شديد ارسلان ديمكدر ليث العرين كبى زيرا بوك وميشه يرلرك ارسلانى
بيابان ارسلانلرندن شديد اولور ومنه المثل *اشجع من ليث عفرّين* وليث عفرّين بربوجك اسميدركه ديوار
ديبلرينك طپراغى يومشاق يرلرنده ساكن اولور على قول قياكلرينه شبيه برجانوردركه بعض سواريلره تعرّض
ايدوب قويريغله ضرب ايدر وكامل وضابط وقوّتى آدمه اطلاق اولنور * شارح ديركه جاحظك بيانى اوزره ليث عفرّين
برنوع اورمجكدركه التى كوزى واردر ذباب صيدنده بغايت چابك اولور ومعلوم اوله‌كه آدمك مراتب سننه نظرا
برر اسم اطلاق اولنمشدر مثلا اون يلشنده اولان غلامه لعّاب بالقلين ديرلر چليك چومق اوينايجى ديمكدر ويكرمى يه
بالغ اولنجه باغى نسين ديرلر طالب نسوان ديمكدر و اوتوزه بالغ اولنجه اسعى الساعين ديرلر وقرق ياشنده ابطش
الباطشين ديرلر اللى ياشنه بالغ اولنجه ليث عفرّين ديرلر والتمش ياشنده مونس الجليسين ديرلر يتمش ياشنده احكم
الحاكمين ديرلر سكسان ياشنده اسرع الحاسبين ديرلر طقسان ياشنده احد الارذلين ديرلر وميدانى ديديكه يوز ياشنده
لاحاء ولاساء ديرلر نه رجل ونه امرأه‌در ديمكدر صاحب تكمله نه محسن ونه مسئ ديمكدر ديدى و بعضلر نه قيونه

حاء و نه جاره ساء دیو زجره قادر دکلدر دیمکله تفسیر ایلدی انتهی (العفریة) زبرجه وزننده و (العفرة) ثمره وزننده
خروس قسمنك بیوننده اولان اوزون تویلره دینورکه بری بریله دوکشور ایکن قباروب قالقار و انسانك قفاسنده
اولان قیللره دینور و دابّه نك ناصیه سنده اولان پرچه دینور و انسانك وسط رأسنده اولان پرچه دینور (العفرات)
عینك کسریله و (العفرنیة) قذعمله وزننده بونلرده وسط رأســده نابت پرچه دینور (العفر) عینك کسریله
ارکك خنزیره دینور عینك ضمیله ده جائزدر علی قول مطلق خنزیره یاخود ولدینه دینور (العفر) ضمتینله وقت وحین
معناسنه در علی قول آیه دینور شهر معناسنه (العافور) کافور وزننده سختی و شدّت معناسنه در یقال وقع فی عافور
شرّای فی عاثوره یعنی شدّته (العفار) سحاب وزننده دیشی خرمایی آشیلامق تلقیح النخل معناســنه درکه اسمدر
و عفار برکونه شجر آدیدرکه آتشنالك او لمغله آندن عربلر چقماق اتخاذ ایدرلرنته که مرخ و مجد ماده لرنده بیان اولندی
مفردی عفاره در تحفه ترجمه سنده عفار قوجه یمشی اغاجیله مفسّر اولمغله ظاهرا یبانی نوعی اولور * شارح دیرکه
﴿افرأيتم النار التی تورون ءانتم انشاتم شجرتها﴾ الآیه کریمه سنده شجره دن مراد ذکر اولنان مرخ و عفار اولدیغی
بعض مفسرلرك قولیدر و عفار مکه ایله طائف بیننده بر موضع آدیدر و قاتقسز ساده جه مرتّب اولان سویقه دینور
و قاتقسز اتمکه دینور تقول اکلت عفارا ای خبزا بلا ادام (العفیر) امیر وزننده کونشده قوم اوزره قوریدیلان
پصدرمه یه دینور و و قاتقسز سویقه و قاتقسز اتمکه دینور (العفرة) غرفه وزننده و (العفرّة) عتله وزننده صوغوغك
اوائل هنکامنه دینور یقال ارتحل القوم فی عفرّة البرد و عفرّته ای اوّله و عفرّه تشدید ایله اجناس مختلفه دن مجتمع اوباش
ناسه دینور یقال تجمعت عفرّة من الناس ای الاخلاط (العفاریّ) غرابیّ وزننده جید و بهتر نامله یه وصف اولور
یقال نصل عفاریّ ای جید (معافر) میمك فتحیله بربلده آدیدر و همدان قبیله سـندن برجماعتك پدری اسمیدر
نکره لکی و معرفه لکی حالنده غیر منصرفدر زیرا غیر منصرف اولان جمع صیغه سی اوزره در ثیاب معافریّه بونلرك
برینه منسوبدر میمك ضمه سی غیر جائزدر (المعافر) مصاحب وزننده شول آدمه دینورکه یالکز بریره کتمیوب دائما رفیق
و یولداشـلر ایله کیدر اوله خستندن ناشی آنلرك فضلاتندن اکل ایلك ایچون یقـال رجل معافر اذا کان یمشی
مع الرفق ینال من فضلهم (العفیرة) سفینه وزننده یوق یوجکنك یوارلدیغی یوالغه دینور (العفرفرة) سفرجله
وزننده خبیث و بدکار کمسه یه دینور یقال رجل عفرفرة ای خبیث و ارسلانه دینور (العفرن) هزبر وزننده بودخی
ارسلانه دینور (العفاریات) عینك ضمی و رانك فتحیله عقیق مدینه نواحیسنده برنیچه قوم یغنلرینه دینور (عفربلا)
فتحتینله بیسان قربنده بربلده آدیدر (عفیر) زبیر وزننده بر رجل آدیدر و جهینه قبیله سنده بر فرسك اسمیدر (المعفورة)
کساده وارمش بازاره دینور یقال سوق معفورة ای کاسدة (عفاره) سحابه وزننده برخاتون آدیدر (دفار) سحاب
وزننده و (عفیر) زبیر وزننده و (عفراء) حمراء وزننده اسامیٔ رجالدندر (عفیره) جهینه وزننده حکماء جاهلیه دن
برخاتون آدیدر (العقّار) کتّان وزننده خرما اشـلایجی آدمه دینور یقال هو عقّار ای ملقح النخل (العفرناة)
فتحتینله دیشی ارسلانه دینورکه ذکر اولندی و غول بیابانی یه دینور (العفزر) زای معجمه ایله جعفر وزننده بغایت
چابك اولمغله سائرلری دائما سبق و کذارش ایدن انسان و حیوانه دینور و بیهوده و باطل عربده و شماطه سی کثیر
اولان شلتاق و یکشاق فضوله دینور یقال هو عفزر ای سابق سریع و کذا الکثیر الجلبة فی الباطل و عفزر اهل
حیره دن برکمسه ایدی که برچنکی و دلبر قیزی وار ایدی امرء القیس بعض اشعارنده آنکله تشبیب ایلمشدر و سالم بن
عامرك فرسی اسمیدر (العقرة) عینك فتحی و ضمی و قافك سکونیله اسمدر طوغورمزلق که قسیرلق تعبیر اولنور یقال
حملت بعد عقرة ای عقم (العقارة) خساره وزننده و (العقارة) عینك ضمیله خاتون و سائر حیوان قسیر اولمق
معناسنه در یقال عقرت المرأة عقارة و عقارة من الباب الخامس علی بناء المجهول اذا صارت عاقرا (العقر) فقر وزننده
و (العقر) عینك ضمیله و (العقار) غراب وزننده بونلرده قسیر اولمق معناسنه در یقال عقر الناقة عقرا و عقرا و عقارا
من الباب الثانی اذا صارت عاقرا (العاقر) طوغورمز اولان خاتونه و حیوانه دینورکه قسیر تعبیر اولنور جمعی عقر کاور
سکر وزننده فارسیده نستروندیرلر و عاقر و عقیر ایله رجال و صفلنور اصلا کندیدن ولد متولد اولمیان یعنی چوجغی
اولمز اولان کشی یه دینور یقال رجل عاقر و عقیر اذا کان لا یولد له ولد و عاقر اصلا برنسنه انبات ایلمز اولان قومساله
اطلاق اولنور یقال رمل عاقر اذا کان لا ینبت و عظیم اولان قوملغه اطلاق اولنور قسیر حیوان سموز اولمغله تشبیه
اولنمشدر یقال رمل عاقر ای عظیم و عاقر بر معروف قوملق آدیدر و حسن و جمالده مثل و ماننده اولمیان خاتونه
اطلاق اولنور یقال امرأة عاقر ای لا مثل لها (العقیر) امیر وزننده چوجغی اولمیان رجله دینورکه ذکر اولندی
و یاره لنمش و سکیرلنمش انسان و حیوانه دینور معقور معناسنه جمعی عقری کاور جریح و جرحی کبی و شول آدمه

دینورکه بغتة عارض اولان برخوف سببیله یاخود مدهوش اولمغله برقدم ایلرویه کتمکه قدرتی اولمیه عقر آتیدن مأخوذدر یقال قدصار فلان عقیرا اذا اصار قدفجئه الروع فلم یقدر ان یتقدّم او یتأخر اودهش (العقرة) عینك ضمیله همزه وزننده شول بونجغه دینورکه نسوان عرب حامل اولمامق ایچون اوچقور برنده کوتوررلر وطوار ارقه‌سنی یاغر ایدن تکلتی‌یه و پالانه دینور یقال سرج عقرة ای غیرواق یعقر الظهر وشول آدمه دینورکه دوه‌نك اوزرینه چوق واروب اتعاب اتمکله یاغر ایدر اوله و بعضلر عندنده عقره جارح اولان جماداته دینور تیکنلو آغاج کبی کاسیذکر ورحمنده علت اولان خاتونه دینور (العقر) عینك ضمیله برمصلحت نتیجه‌ویرمز اولمق معناسنه مستعملدر یقال عقر الامر عقرا من الباب الخامس اذالم ینتج عاقبة وعقر فرج مغصوبك بدلی و بریلان دیته دینور * قال الشارح ومنه حدیث الشعبی ❊لیس علی زان عقر وهو للمغتصبة من الاماء کالمهر للحرّة❊ قال ابن الاثیر العقر ماتعطاه المرأة علی وطأ الشبهة واصله انّ واطیٔ البکر یعقرها اذا افتضها فسمی ماتعطاه للعقر عقرا ثمّ صار عامّالها وللثیب وعقر منکوحه‌نك مهرینه دینور صداق معناسنه ومحله‌یه دینورکه شهرلرده اولور بونده عینك فتحیله‌ده جائزدر وعقر حوضك کیروسنه دینورکه دوه صیوادده وارد‌قده اوراده طورور علی قول حوضدن صو ایچه‌نك طوردیغی یره دینور وعقر النار آتشك معظم وجمعیتکاهنه دینورکه قورلری جمع اولان یردر عقر النار دخی بومعنایه‌در ضمتینله وعقر الدار اصل ووسط داره اطلاق اولنور داردن مراد کرك سرای وکرك شهر ومحله اولسون بونده فتحله‌ده لغتدر * قال الشارح وبه فسر حدیث ❊عقر دار الاسلام الشام❊ ای اصله کانّه اشاربه الی وقت الفتن یعنی یکون الشام یومئذ آمنا منها واهل اسلام به اسلم وعقر طعمه‌یه دینور وچایرك کزیده‌سنه دینور وابیات قصیده‌نك برجسته واحسن اولان بیتنه دینور یقال ماالطف عقر هذه القصیدة وهو احسن ابیاتها وخاتونك بکر اولوب اولمدیغنی استبرا اتمکه دینور وخرما آغاجنك لیفلرینی صیروب وبینیسنی چکوب چیقارمغه دینورکه آندنصکره آغاج قوریمغه یوز طوتار وبیضة العقر شول یمورطه‌یه دینورکه آنکله بکارت اختبار وتجربه اولنور علی قول طاوق قسمنك ابتدا طوغوردیغی یاخود الك صکره طوغوردیغی یمورطه‌یه دینور یاخود خروس یمورطه‌سیدرکه سنه‌ده بردفعه طوغورر ککلك یمورطه‌سندن بیوجك وطولانی اولور وبیضة العقر ولد وذرّیتی اولمیان ابتر آدمه دینور (العقر) فقر وزننده یاره‌لمق معناسنه‌در یقال عقره عقرا من الباب الثانی اذا جرحه وطوارك آیاغنی سکیرلمك معناسنه‌در یقال عقر الفرس والابل اذا قطع قوائمه کالحزّ ویقال عقر الناقة اذا حصد قوائمها بالسیف وخرما اغاجنك باشنی کسمك معناسنه‌درکه باشی کسلدکده حیوان کبی نمادن قالوب قورر زیرا بینیسی باشنده اولمغله برابر کسلمك حسبیله مادهٔ حیاتی منقطع اولور یقال عقر النخلة اذا قطع رأسها فییبست وشکار اورمق معناسنه‌در یقال عقر بالصید اذا وقع به وطوار چایراوتلامق معناسنه‌در یقال عقر الحمار الکلأ اذا اکله وعقر ایکی نسنه‌نك کشاده اولان ارالغنه دینور پاچه اراسی کبی وعربلره مخصوص آیاقلی طعام تپسیسنك آیاقلرینك ارالغنه دینور * قال الشارح قال الخلیل رایت اعرابیا وضع یده علی قائمتی المائدة ونحن نتغدّی فقال مابینهما عقر وعقر منزل ومأوایه دینور وکوشکه دینور قصر معناسنه بونده عینك ضمیله‌ده جائزدر علی قول خرابه ومتهدّم اولان کوشکه دینور وسحاب ابیضه یاخود شول سیاه سحابه دینورکه کونشك سمتندن نشئت ایدوب کونشك جرمنی واطرافنی بوزیوب ستر واحاطه ایلیه یاخود هوانك برطرفنده پیدا اولمغله برجانبه چکیلوب کرچه جرمی نظردن غائب لکن رعدی ایراقدن مسموع اوله وبلند ومرتفع بنایه دینور ومطلقا آق نسنه‌یه دینور وعقر کوفه قربنده برموضع آدیدر ودجیل ترابنده برقریه آدیدر ودسکور ناحیه‌سنده برقریه‌در ابو الدرّ لؤلؤ بن ابی الکرم بن لؤلؤ اورادندر وجبل حمرین دیبنده برقریه‌در وقبیلهٔ قیس بلادنده برارضك اسمیدر وبجیله بلادنده برموضع آدیدر وموصل قضاسنده برقلعه آدیدر فقهاء ومناظریندن محمد بن فضلون العدویّ اورادندر (التعقیر) تفعیل وزننده بودخی طواری سکیرلمك معناسنه‌در یقال عقر الابل بمعنی عقره (المعاقرة) مفاعله وزننده طواری سکیرلمك بابنده برکسه ایله مجادله ومفاخره اتمك معناسنه‌در یقال عاقر فلانا اذا فاخر فی عقر الابل ومنافره ومشاتمه معناسنه‌در یقال عاقره اذا نافره وشاتمه وبرنسنه‌یه ادمان وملازمت قلمق معناسنه‌در یقال عاقر الشیٔ اذا لازمه (التعاقر) تفاعل وزننده ایکی کسه طوار سکیرلمك بابنده مهارتلرینی اظهار ایچون هربری دوه‌لرینی سکیرلمك معناسنه‌در یقال تعاقرا اذا عقرا ابلهما لیری ایهما اعقر لها (العقیرة) سفینه وزننده عقر وجرح اولنان شکاره وسائره دینور فعیل بمعنی مفعولدر جمعی عقری کلور جریح وجرحی کبی وخوانده ومغنی آوازه‌سنه دینور وبکا ایدن وقرائت ایدن کسه‌لرك اوازینه دینور ومقتول اولان شریف ومتعین آدمه اطلاق اولنور وخاصة قطع اولنمش بالدره دینور ساق مقطوعه معناسنه وتپه‌سی

كسلمش خرما اغاجنـه وصف اولور يقال نخـلة عقيرة اى معقور الرأس ﴿الاعتقار﴾ افتعال وزنـنده طوارك
صرتى ياغراولق معناسنه‌در يقال اعتقر الظهر من الرحل والسرج اذادبر وقوش قسمى اولديغى يردن اوركيدوب
قالدرميوب حالى اوزره طوردرمق معناسنه مستعملدر كوياكه يرنده سكيرليوب اليقومش كبيدر تقول اعتقرت الطير
اى لم ازجرها ﴿الانعقار﴾ انفعال وزنـنده بودخى طوارك ارقه‌سى ياغر وجداو اولمق معناسـنه‌در يقال انعقر
ظهر الدابّة اذادبر ﴿المعقار﴾ و﴿المعقر﴾ منبر وزننده و﴿المعقر﴾ محسن وزننده و﴿العقرة﴾ همزه وزنـنده كما ذكر
و﴿العقر﴾ صرد وزننده و﴿العاقور﴾ شول اكره وسمره دينوركه دابّه‌نك صرتنى ياغرايدر اوله يقال سرج معقار
ومعقر ومعقر وعقرة وعقر وعاقور اى غيرواق بعقر الظهر وعقره همزه وزنـنده وعقر صرد وزنـنده ومعقر
منبر وزننده شول آدمه دينوركه دوه‌نك اوزرينه پك واررا ولمغله صرتنى ياغرايدر اوله يقال رجل عقرة وعقرومعقر
اذا كان يعقر الابل من اتعابه لها ومعقر محسن وزننده عقار واملاكى چوق آدمه دينور يقال رجل معقر اى كثير
العقار ﴿العقور﴾ صبور وزننده يرتجى جانوره وصف اولور كه هركورديكنى قاوريوب عقرايدر يقال كلب عقور
وكذافهد ونمرعقور جمعى عقر كلور عينك ضميله بعضلر عندنده عقور ذى روح اولانه وعقره همزه وزننده جماداته
مخصو صدرچالى وتيكنلو اغاج كبى ﴿العقار﴾ سحاب وزننده و﴿العقّار﴾ رمّان وزننده شول اوتلغه دينوركه او تلبان
مواشى يى هلاك ايدر اوله يقال كلأ عقار وعقّار اذا كان يعقر الماشية وعقار سحاب وزننده منزل ومأوايه دينور
وچفتلك وترلا وباغ وبسـتان مقوله‌سى ملكه دينور ودهناء قربنده برقوملق آديدر وبنوضبه جماعتنه مخصوص
برارضك اسميدر وباهله قبيله‌سى يوردنده برارضك آديدر ويمنده برقلعه آديدر وبنوقشير ديارنده برموضع آديدر
وقرمزى بويه‌يه دينور وخر مالغه دينور واو اسبابنه دينوركه اثاث البيت تعبيراو انور وشول فاخرا ومتاعنه دينوركه
همان عيد كونلرى كبى ايّام مخصوصه‌ده فرش واستعمال اولنوب ايّام سائره‌ده برمحفوظ محلده اسـتف ايدوب
حفظ ايدرلر وبعضا بونده عينى مضموم ايدرلر وقوريمش نسنه‌يه دينور يبيس معناسنه ﴿العقرى﴾ جرحى وزننده كه
اشـبو عقرى حلقى كلامنده واقعدر وتنوينله عقرا وحلقـا دخى ديرلر عقرها الله وحلقها ياخود تعقر قومهـا
وتحلقهم بشومها معناسـنه‌در * شارح ديركه نهايه‌ده بووجهله مسطوردر ومنه حديث صفية لما قيل انها حائض
فقال ❊عقرى حلقى❊ اى عقرها الله واصـابها بعقر فى جسدها بونك ظاهرى بددعادر لكن عادت عرب اوزره
معناسى مقصود دكلدر ابو عبيد ايتديكه صواب اولان تنوينله عقرا حلقا اولمقدركه مصدرلردر وسيبويه ديديكه
بونلر سقيا ورعيا بابندندر وزمخشرى ديديكه بونلر مرأة مشومه‌نك صفتلرى اولمغله هى عقرى وحلقى تقديرنده‌در
اوغورسزلغى سببيله قومنى عقر وحلق واستيصال ايدر ديمكدر ودعوى وشكرى كبى مصدر اولملرى محتملدر
انتهى * وعقرى حائض خاتونه دينور يقال امرأة عقرى اى حائض ﴿العقر﴾ كتف وزنـنده شول قوشه دينوركه
قناد ينك يلكنه برآفت اصابت ايلمكله دوكيلوب بردخى يرنده چيقمامش اوله يقال طائر عقر اذا صار قد اصاب
فى ريشه آفة فلم ينبت وعقره هايله تخويف اولنمدقجه صوايچمز اولان ناقه‌يه دينور ﴿العقار﴾ غراب وزننده چاپرك
كزيده وبهترينه دينور وخمر وباده‌يه دينور كويه ملازم اولديغيچون ياخود شاربنى يوريمكدن عقر ايلديكيچون
وعقار برنوع قرمزى بزك آديدر ﴿الاستعقار﴾ جانور قسمى ترديد وتطريب صوتله اورمك معناسنه‌در يقال استعقر
الذئب اذا رفع صوته بالتطريب فى العواء ﴿العقرى﴾ طوبى وزننده بودخى چفتلكه ومزرعه‌يه دينور عقار كبى ضيعه
معناسنه ﴿العقّار﴾ شداد وزننده كندوسيله تداوى اولنور اولان نباته على قول كوكنه دينور * شارحك بيانى اوزره
ادويه‌دن اولان كوكه دينور مرضى عقر ايلديكيچون جمعى عقاقير كلور ومنه يقال حديد جيد العقاقير اى كريم الطبع
وعقّار شجره اطلاق اولنور وبركلبك اسميدر ﴿العقير﴾ سكيت وزننده بودخى شجره دينور ﴿العقر﴾ فتحتينله برآدمه
ناكهانى برخوف عارض اولمغله اولديغى محلدن برخطوه ايلرو كيرو كتمكه قادر اولميوب اويلجه قالمق على قول
مدهوش اولمق معناسنه‌در يقال عقر الرجل عقرا من الباب الرابع ﴿عقاراء﴾ عينك فتحيله و﴿العقاراء﴾ حرف تعريفله
و﴿العقور﴾ عينك ضميله و﴿العواقر﴾ برموضع آديدر ﴿عقير﴾ زبير وزننده هجراولكه سنده ساحل بحرده بربلده
آديدر ويمامه‌ده بنوذهل جماعتنه مخصوص برخرمالق آديدر كذلك يمامه‌ده بنوعامره مخصوص برخرمالق آديدر
﴿معقر﴾ مقعد وزننده يمنده بروادى اسميدر صاحب كتاب صحيح مسلم عليه الرحمه‌نك شيخى احمد بن جعفر المعقرىّ
اورادندر ﴿معقر البارقىّ﴾ محدّث وزننده برشاعردر ﴿عقار﴾ شدّاد وزننده و﴿عقران﴾ عثمان وزنـنده اسامئ
رجالدندر ﴿التعقر﴾ تفعل وزننده يغمور دائمى اولمق معناسنه‌در يقال تعقر الغيث اذا دام وطوارك كوده‌سى ياغى
يرلو يرنده صيقيلنوب طولغونلنمق معناسنه‌در يقال تعقر شحم الناقة اذا اكتنز كلّ موضع منها شحما ونبات اوزامق

معناسنه‌در يقال تعقر النبات اذا طال (الاعقار) همزه‌نك فتحيله برشجر آديدر (العقراء) حمراء وزننده بلند
اولان قوملغه دينور (عقرى) سكرى وزننده برصو آديدر (الاعقر) احمر وزننده شول اركك دوه‌يه دينوركه آغزى
ديشلرى قيريلوب اوفانمش اوله يقال جمل اعقر اذا تهضمت انيابه (الاعقار) همزه‌نك كسريله خاتونى عقره قلمق
يعنى رحمنى عليل ايلك معناسنه‌در يقال اعقرها الله تعالى اى جعلها عقرة وبرآدمه عقره يعنى طعمه يدرمك معناسنه‌در
يقال اعقر فلانا اذا اطعمه عقرة اى طعمة (غب العقار) غين معجمه‌نك وعينك ضميله جزيرة العربده مهره بلادينه
قريب برموضعدر (العقيصير) صاد مهمله ومصغر بنيه سيله شول دابه‌يه دينوركه يك بداكل ايدر اولغله تلوثندن استكراه
اولنور اوله (العنقفير) زنجبيل وزننده آفت وداهيه‌يه دينور وحشارى وسليطه عورته دينور وعقربه دينور وشول
دوه‌يه دينوركه بغايت سمو زلنوب جثه سى عظيم اوله شويله كه بيوكلكندن قفاسى اموزلرينه دكوب طوقنمق درجه سنه بالغ
اوله (العقفرة) دحرجه وزننده و(الاعقنفار) احنكاك وزننده برآدمى داهيه وآفت يره چالوب هلاك ايلك معناسنه‌در
(التعقفر) تدحرج وزننده آندن مطاوعدر يقال عقفرته الدواهى وعقفرت عليه واعقنفرته فتعقفر اى صرعته فاهلكته
(العكر) مكر وزننده و(العكور) قعود وزننده دونه دونه حمله وهجوم ايلك معناسنه‌در يقال عكر على الشئ عكرا وعكورا
من الباب الثانى اذا كر وانصرف ويقال فرمن قرنه ثم عكر بالرمح اذا كر وحمل (العكار) عطار وزننده دونه دونه اعدا
اوزره حمله وهجوم ايدن آدمه دينور يقال هو عكار اى كرار عطاف * قال الشارح ومنه الحديث ❊ قلنا يارسول الله نحن
الفرارون فقال بل انتم العكارون ❊ (الاعتكار) افتعال وزننده جنكده عسكر برى برينه قارشمق معناسنه‌در يقال اعتكروا
فى الحرب اذا اختلطوا وعسكر برى برينه رجوع واختلاط ايلمريله صايلمسى نا ممكن اولمق معناسنه‌در يقال اعتكر العسكر
اذا رجع بعضه على بعض فلم يقدر على عده وكيجه‌نك ظلمتى يك مشتد اولمق معناسنه‌در يقال اعتكر الليل اذا اشتد سواده
والتبس اى اختلط بعضه فى بعض ويغمور كثرت و وفرت بولمق معناسنه‌در يقال اعتكر المطر اذا اشتد ويل توز كتورمك
معناسنه‌در يقال اعتكرت الريح اذا جاءت بالغبار وجوانلق برقرار اولمق معناسنه‌در يقال اعتكر الشباب اذا دام وثبت
(الاعكار) همزه‌نك كسريله بودخى كيجه‌نك ظلمتى برى برينه كيريشوب يك باصمق معناسنه‌در يقال اعكر الليل اذا اشتد
سواده والتبس و برنسنه‌يى طورطولى قلمق معناسنه‌در يقال اعكر الشئ اذا جعله عكرا و برنسنه‌يه طورطو و پوصه
قاتمق معناسنه‌در يقال اعكره اذا جعل فيه العكر و دوه‌نك اوركجى ياغلو اولمق معناسنه‌در يقال اعكر السنام اذا صار فيه
شحم (التعاكر) تفاعل وزننده جنكده عسكر شبكه كبى برى برينه كرشمك معناسنه‌در يقال تعاكر الجيش اذا تشاجروا
فى الخصومة (العكر) فتحتينله بشيوزدن زياده اولان دوه سوريسنه دينور على قول التمش ياخود اللى‌دن يوزه وار نجه
دوه‌لره دينور كافك سكونيله ده جائزدر و عكر بر رجل آديدر و قلجك پاسنه دينور و هر نسنه‌نك طورطوسنه دينور وعكر
مصدر اولور برنسنه طورطولى و پوصه‌لى اولمق معناسنه يقال عكر الماء والنبيذ عكرا من الباب الرابع اذا صار
عكرا (التعكير) تفعيل وزننده برنسنه‌يى طورطولى و پوصه‌لى قلمق و برنسنه‌يه طورطو قومق معناسنه‌در يقال
عكر الشئ اذا جعله عكرا وجعل فيه العكر (العكر) كتف وزننده طورطولى و پوصه‌لى شيئه دينور (العكرة)
فتحاتله دوه سوريسندن بر بلوكه دينور وآغزده لسانك كوكنه دينور جمع جنسى عكردر (العكر) عينك كسريله
اصل و بنياد معناسنه‌در يقال كريم العكر اى الاصل (العكركر) سفرجل وزننده يك قويى سوده دينور (عاكر)
و(العكير) زبير وزننده و(معكر) منبر وزننده اسماء رجالدندر (تعكر) تمنع وزننده يمنده برحصن آديدر وعدن
جبالندن برجبل آديدر (العنكرة) دحرجه وزننده دوه‌نك اوركجى ياغلو اولمق معناسنه‌در يقال عنكر السنام
اذا صار فيه شحم (عكار) شداد وزننده بربطن آديدر (العكبرة) قنفذه وزننده بنيه و اندامى تصلق بوغون ياقشقسز
عورته دينور يقال هى عكبرة اى جافية فى خلقها (عكبراء) عينك ضمى و بانك فتحى ومد وقصرايله سواد عراقده
برقصبه‌در نسبتنده عكبراوى دينور واوايله و عكبرى دينور (عكبر) جعفر وزننده عبدالله نام محدثك پدرى اسميدر
(العكبر) زبرج وزننده برنسنه‌دركه بال آريسى اويلقلرنده و بازولرنده آلوب كوتروب كوج ايچره بال ياپديغى يره وضع
ايدر بونسنه‌يى بعضلر بال آريسى قوانده بولنور جزئى عسل ايله ممزوج بال موميله بيان ايدرلركه فارسيده دارو
تركيده دوال تعبير اولنور واكثر مفرداتده وسخ الكوائر ايله تفسير ايدرلركه فارسيده برموم و تركيده پره بولى وبعض
ديارده اكيرمومى ديرلر (العكابر) عينك فتحيله آطه طوشانك ارككلرينه دينور (العمر) عينك فتحى وضمى وضمتينله
ديريلك حيات وزنده‌كى معناسنه‌در جمعى اعماردر تقول اطال الله عمرك اى حياتك * مؤلفك بصائرده بيانه كوره
بوماده‌نك اصلى عماره‌دركه خراب مقابليدر عمراندن مأخوذدركه بدنك حيات ايله عمارتى مدتنك اسميدر سائر معانى
دخى برمناسبتله آندن منشعبدر (العمر) عينك ضميله مسجده دينور تقول رأيته فى العمر اى فى المسجد و بيعه و كليسايه

(ومناستر)

و مناسترە دینور (العمر) عینك فتحیله دین و ملت معناسنه مستعمل اولور قیل و منه لعمری و یحرّك یعنی بعضلر اشبو
قسم معرضنده ایراد اولنان لعمری کلامنده عمر دین و ملت معناسنه در دیدی لکن اکثر علماء حیات و بقاء معناسنی اراده
ایدرلر پس لعمرك قولی سنك باشکه و جانکه و عندمده اعزّ و اشرف اولان حیاتکه آند ایچرم دیمك اولور و عربلر
عمرالله مافعلت کذا دیرلرکه نصبله در اظهاری متروك اولان فعل اضماریله منصوب مصادر موضعنه وضع اولنان
اسماء جمله سندندر زیرا اصلی عمرتك الله تعمیرا ایدی که زیاده لر حذف اولنوب اصل فعل اوزره قالمشدر خدای
متعالدن سنکیچون عمر و بقا نیاز ایدرم دیمکدر کذلك عمرك الله مافعلت کذا دیرلر بو دخی نصبله در و ایکیسنده دخی
لفظهٔ جلاله منصوبدر بونك اصلی اعمرك الله ان تفعل ایدی کویا که مخاطبه یمین و یروب و مخاطب ایچون ربّ
لایزالدن عمر و بقا استدعا ایدر حاصلی حق تعالی سکا عمر طویل احسان ایلسون اول عمر و بقا حقیچون بویله ایلدکی
یاخود بویله ایله دیمك اولور یاخود اصلی لعمرالله ایدی که و بقاءالله معناسنه در یعنی لعمرالله قسمی یاخود مااقسم به
تقدیرنده در که خدای متعالك بقاء و دوامنه قسمدر لام ساقط اولمغله مصادر نصبی کبی منصوب قلنمشدر عندالبعض
اصلی عمرك الله ایدی که اذکرك الله تذکیرا دیمکدر که حاصلی حق تعالانك بقاء و دوامنه اقراره قسمدر * شارح دیرکه
کاهجه یمین اراده اولنمیه رق همان دعا ایچون استعمال اولنور نته که اشبو * ایها المنکح الثریا سهیلا * عمرك الله کیف
یلتقیان * و بو سألت الله عمرك سبکنده در اصلی عمرتك الله تعمیرا ایدی که سؤالی متضمندر مصدر مقام فعله قائم اولدیغیچون
فعل حذف اولنوب بعده زوائد دخی حذف اولندی تعمیرا لفظی کبی عمرا دخی منصوب اولدی ایمدی مصدر
مفعول لنه مضافدر و لفظهٔ جلاله مصدر ایله یاخود مصدری ناصب فعل ایله منصوبدر * پس معنای بیت ای ثریایی کوکب
سهیله نکاح ایلمك قیدنده اولان آدم حق تعالی سکا عمر ویرسون آنلر نه کونه بری برینه ملاقی اولورلر که ملاقاتی ممکن
دکلدر انتهی و جاء فی الحدیث النهی عن قول لعمرالله زیرا عمر وجه مشروح اوزره بدنك روحله عمارت بولدیغی
مدّتدن عبارت اولمغله بقاء و دوام ایله بینلرنده فرق اولوب عمر بقادن دون اولمغله شان الوهیته اضافه سی ناسزادر
و عمر عینك فتحیله لحم مابین الاسنان یعنی دیشلرك ارالقلرنده اولان اتلره دینور علی قول لحم اللثه یعنی دیشلرك
منبتلرنده اولان اته دینور که دیش اتی تعبیر اولنور بونده شینك ضمیله ده لغتدر و عمر شنف معناسنه در که صالقم
کوپه یه دینور قولاغه طاقنورلر و هر ایکی دیشك ارالغنده سائل و مستطیل اولان اته دینور قاموسده بو محل دخی
مطرح نظردر نهایه ده بو وجهله مرسومدر و فی الحدیث ﴿اوصانی جبریل بالسواك حتی خشیت علی عموری﴾
العمور منابت الاسنان و اللحم الذی بین مغارسها الواحد عمر و قیل کلّ مستطیل بین سنین قالدیکه مؤلفك لحم مابین
الاسنان ایله تفسیرندن مراد لحم مابین مغارس الاسنان در که دیشلرك منبتلرنده اولان اتلرك مابینلرنده اولان ات
اوله جقدر که دیش ارالغنه کیرن ات اولمز و معنای ثانیده که و کلّ مستطیل بین سنین عبارتیله مفسردر مراد هر ایکی
دیشك ارالغنده صارقان اوزونجه اتجکز اولور بعض انسان و حیوانك پك اوزون اولور خلاصه دیش اتی اوچ
کونه اولور * بریسی دیشلرك منبتلرنده و کوکلرنده اولور * و بری دیشلرك اوستنده و آلتنده اولور که دیش اتی دیدکلریدر
و بری دیشلرك آرالقلرنده اولور مجموعنه عمر اطلاق اولنور * و قالدیکه جمیع نسخه لرده تا ایله بین سنتین عنوانده
مرسومدر سن کلمه سی ایسه مؤنثدر اولا تأنیثی دلاله علی الجمع ایچون اولمغله واحدنده تاء دخولی جائز اولور که تاء
وحدت اوله جقدر نته که ریح و ریحه دخی سائغدر ثانیا ضرس اعتباریله تذکیری محتملدر انتهی * و عمر اوزون آغاجلره
دینور شجر طوال معناسنه مفردی عمره در و سکر دیدکاری لذیذ و جید خرمانك آغاجلرینه دینور بونده عینك ضمیله
اعلادر (العمریّ) یای مشدده ایله بر بشقه نوع خرما اسمیدر (العمر) فتحتینله و (العمر) خروزنده و (العمر) عینك
ضمیله و (العمارة) اماره وزننده چوق زمان یشایوب قالمق معناسنه در که معمر اولمق تعبیر اولنور یقال عمر الرجل
و عمر عمرا و عمرا و عمرا و عمارة من الباب الرابع و الاول و الثانی اذا بقی زمانا ای طویلا و معمر ایلمك معناسنه در یقال
عمره الله ای ابقاه و بر آدمه برنسنه یی عمری وجهیله یعنی کندیسنك یاخود اول آدمك مدّت حیاتنه تعلیقله بخش و اعطا
ایلمك معناسنه در تقول عمرته ایاه اذا جعلته له عمره او عمرك و عماره و عموره عینك ضمیله بر آدم مالنه و خانه سنه
ملازمت ایلمك معناسنه در یقال عمر الرجل ماله و بیته عمارة و عمورة اذا لزمه و عماره بر آدمك مالی اوکوب
آبادان و فراوان اولمق معناسنه در یقال عمر المال نفسه و عمر و عمر عمارة من الباب الاول و الخامس و الرابع اذا صار
عامرا ای کثیرا وافرا و عماره باش کسوتنه دینور تقیه و قلنسوه کبی و عماره قبیله دن کوچکه دینورکه مراد
قبیله دن منشعب اولان کوچك قبیله اوله جقدر عینك کسریله ده جائزدر علی قول حیّ عظیم یعنی قبیله دن
کوچك و بطندن بیوك اولوب کندی باشلرینه قونوب کوچر اولان چوقلق جماعتدر ترکمانلر بوی

مطلب

تعبیر ایدرلر وشعب ماده سنده بیان اولنمشیدی که رأس وشعب بعده قبیله بعده عماره آندن بطن وآندن فخذ اطلاق
اولنور وعماره بین العرب شول مرصّع ومزیّن رقعه یه دینورکه سرکردهٔ قوم وقبیله اولان آدمك کندیلرینه
مخصوص سایبانلرینه علامت ریاست ایچون ترقیع اولنور کویا که شمسهٔ خیمهٔ وزراء منزلنده اولور وعماره تحیت
وتسلیم معناسنه در فی الاصل عمرك اوزون اولسون دیو دعاء معناسنه اولوب بعده مطلق تحیت وتسلیمده استعمال
اولندی عمار دخی بو معنایه در هاسز وعمرخر وزنده وعماره صوم وصلوة کبی حق تعالی درکاهنه عبادت ایلمك
معناسنه مستعملدرکه اعمار دین ایلمکدر یقال عمر ربّه عمرا وعمارة اذا عبده وصلی وصام (التعمیر) تفعیل وزننده
معمر ومستدام ایلمك معناسنه در یقال یقال عمره الله تعالی ای ابقاه وبرآدم کندی بقای نفسی ایچون مقدار محدود
ومعین تقدیر ایلمك معناسنه در یقال عمر فلان نفسه اذا قدّر لها قدرا محدودا * قال الشارح قوله تعالی ﴿ومایعمر
من معمر ولاینقص من عمره الا فی کتاب﴾ فسر علی وجهین وبر محلی آبادان ایلمك معناسنه در تقول عمر الله منزلك
ای جعله آهلا وبز وقماش مقوله سنك غزل ونسجنی کوزل ونازك ایلمك معناسنه در یقال عمر الثوب اذا اجاد
نسجه وغزله (العمری) بشری وزننده برآدم برمالی برکسه یه کندیسنك یاخود اول کسه نك حیاتنه تعلیقله
تفویض وتملیك واعطا ایلمکه دینورکه اسمدر مثلا عمرم اولدقجه یاخود عمرك اولدقجه بوخانه سنکدر بعد الوفاة
بمدر دیو تملیك ایلمك کبی تقول اعمرته الدار العمری ای جعلتهاله یسکنها مدّة عمری او عمره ومنه قولهم ما الدنیا الا عمری
ولاخلود الا فی الاخری * شارح دیرکه عمری ورقبی معاملات جاهلیه دن ایدی نته که رقب ماده سنده ذکر اولندی
وقال فی النهایة فاذا مات عادت الیّ وکذا کانوا یفعلون فی الجاهلیة فابطل ذلك واعلمهم انّ من اعمر شیئا اوارقبه
فی حیاته فهو لورثته من بعده وقد تعاضدت الروایات علی ذلك والفقهاء فیها مختلفون فنهم من یعمل بظاهر الحدیث
ویجعلها تملیکا ومنهم من یجعلها کالعاریة ویتأوّل الحدیث (الاعمار) همزه نك کسریله برنسنه یی برآدمه ذکر اولنان
عمری وجهله ویرمك معناسنه در تقول اعمرته ایّاه ای جعلته له عمره او عمری وبریری آباد ایلمك معناسنه در تقول
اعمر الله منزلك اذا جعله آهلا وبریری برآدمه معمور وآباد ایتدرمك وآباد ایدر قلق معناسنه در یقال اعمره المكان اذا
جعله یعمره وبریری معمور وآبادان بولمق معناسنه در یقال اعمر الارض اذا وجدها عامرة وبرآدمی زنکین ایلمك
معناسنه در یقال اعمر علیه اذا اغناه وبرآدمه جده عمره کتورمك خصوصنده اعانت ایلمك معناسنه در یقال اعمر فلانا
اذا اعانه علی اداء العمرة وکشی منکوحه سنه اهل واقرباسی یوردنده کردك ایلمك معناسنه درکه ایچ کویکو لکه کیرمك
اوله جقدر یقال اعمر فلان علی امرأته اذا بنی علیها فی اهلها (العمریّ) کردیّ وزننده عمره منسوب دیمکدرکه مراد
زمان طویلدن قالمش نسنه در ومنه یقال عمریّ الشجر ای قدیمه وعلی قول عمریّ الشجر انهار اوزره نابت اولان سدر
آغاجنه اطلاق اولنور (العمارة) کتابه وزننده معمور وآباد ایلمك معناسنه در تقول عمر الله بك منزلك عمارة من الباب
الاوّل اذا جعله آهلا وعماره کندیسیله برمکانك معمور وآباداوله جغی شیئه دینور وعماره بادیه ده سلیله نام محلده بر
صویك آدیدر (الاستعمار) بریری برآدمه آبادان ایتدرمك وآبادان ایدر قلق معناسنه در یقال استعمر فلانا فیه اذا جعله
یعمره ومنه قوله تعالی ﴿هو انشأکم من الارض واستعمرکم فیها﴾ ای اذن لکم فی عمارتها واستخراج قومکم منها
وجعلکم عمّارها (المعمر) مسکن وزننده صویی وچایر وچمنی فراوان اولان منزله دینور ومعمر اسامیدندر (العمارة)
ثمامه وزننده بریری عمارت ایلمك ایچون ویریلان اجرته دینور وعماره اسامیدندر (العمرة) تمره وزننده باش کسوتنه
دینور وشول بونجق مقوله سنه دینورکه آنکله اینجو وتسبیح وسائر نسنه دیزیسنك آرالقلری فصل اولنور بو مناسبتله
آنکله بعض نسوان تسمیه اولنمشدر (العمرة) عینك ضمیله زیارت معناسنه اسمدر حجّ افعالندن اولان فعل معهود
بوندندر وعمره برآدم زوجه سنی اهل وخویشاوندی یاننده زفاف ایلمکه دینورکه ایچ کویکولك اولورنته که کندی
خانه سنه کتورمکه عرس دینور (الاعتمار) افتعال وزننده باشه عمره یعنی کسوت کیمك معناسنه در یقال اعتمر الرجل
اذا لبس فی رأسه العمرة وزیارت ایلمك معناسنه در یقال اعتمره اذا زاره (المعتمر) اسم فاعل بنیه سیله زائر معناسنه در
وقاصد للشیء معناسنه در پس اعتمار قصد وآهنك معناسنه ده اولمش اولور (العمار) سحاب وزننده عماره کبی تحیت
وتسلیم معناسنه در وشول خوشبو چچکه دینورکه آنکله مجلس عشرت تزیین اولنور (العومرة) جوهره وزننده
ناسك غریو وغوغا وشماطه سنه دینور تقول ترکت القوم فی عومرة ای فی اختلاط وصیاح وجلبة وعومره
مصدر اولور ناسی بریرده بریکدروب آلیقومق معناسنه تقول مالك معومرا بالناس علی بابی ای جامعهم وحابسهم
(العمیران) مصغر بنیه سیله و(العمرتان) عینك ومیم مشدّده نك فتحیله و(العمیرتان) تصغیر بنیه سیله و(العمیمیرتان)
بو دخی مصغر بنیه سیله شول ایکی دانه کوچك کیکه دینورکه لسانك کوکنده اولور وآنلرك ایکی شعبه لری واردرکه

بوغازده اولان یومریجه اتی ایچ یوزندن احاطه ایلشدر (الیعمور) یعفور وزننده اوغلاغه دینور جدی معناسنه (الیعمورة) هایله بر نوع شجر اسمیدر جمعی یعامیردر (العمران) تمران وزننده که تثنیه در اثوابك ایکی یکلرینك ایکی اوجنه دینور (عمیره) سفینه وزننده بر بطن پدرینك اسمیدر وکوّارة النحل معناسنه درکه ماده سنده اختلاف اوزره مرسومدر بعضلر قوانه وبعضلر کومجه اطلاق ایلدیلر کما سیذکر (عمر) تمر وزننده اسماء

مطلب

رجالدندر جمعی اعمر کلور وعمور کلور * مترجم دیرکه بو واو ایله عمرو صورتنده رسم اولنور عمر ایله بینی فرق ایچون وحالت نصبده واو ترك اولنور الف نصب فارق اولدیغیچون وعمر کلمه سنده واو رسم اولمیوب عمرو کلمه سنده مرسوم اولمق زیرا عمرو کلمه سی اوّلی مفتوح ووسطی ساکن ومنصرف اولمق جهتیله خفیفدر وعمرو فرزدق نام شاعرك شیطانی اسمیدر (عامر) اسماء رجالدندر وکاه اولورکه آنکله قبیله تسمیه اولنور یعنی برقبیله پدرینك اسمی اولمغله اول قبیله آنکله مسمادر وعامر صرتلان اینکنه دینور (عمر) زفر وزننده برکشی یی آنکله تسمیه حالنده عامردن معدولدر زیرا صفت حالنده معدول اولسه العمر دینورکه عامر اراده اولنور (عمیر) زبیر وزننده (وعویمر) و(عمّار) کتان وزننده و(عمران) عینك کسریله و(یعمر) یعلم وزننده اسامیدندر (العمران) عینك فتحی وتثنیه بنیه سیله عمرو بن جابر ایله عمرو بن بدر مراد اولور وعمران بوغازده کوچك دل اوزره صارقش ایکی ات پاره جکنه دینور (العامران) عامر بن مالك ایله عامر بن الطفیل نام کسه لردر (العمران) عینك ضمی ومیمك فتحیله ابو بکر الصدیق وعمر الفاروق رضی الله عنهما حضرتلری اراده اولنور علی قول عمر الفاروق ایله خلفای امویه دن عمر بن عبد العزیز مراد اولور (عمرویه) عینك فتحی ومیمك سکونی وواو مفتوحه ویای ساکنه ایله اسم اعجمیدر شارح دیرکه بو ایکی لفظدر لفظ واحد حکمنده قلنمشدر سیبویه ونفطویه کبی مجموعنده هاء مکسور اولور زیرا بونلرك آخرلری اعجمی اولمغله اصواته شبیهدر غاق کبی واکر نکره قیلرسك منوّن ایدرسن امام مبرّد تثنیه سنده وجمعنده عمرویهان وعمرویهون دینور دیدی انتهی (ابو عمره) بنو جره وزننده مفلسلکك کنیه سیدر تقول قد تعلق بی ابو عمرة اللهم اقهره وهو کنیة الافلاس وآجلغك دخی کنیه سیدر یقال اخذه ابو عمرة ای الجوع وبرکشینك دخی کنیه سی ایدی که بغایت شوم قدم اولمغله قنغی قوم وقبیله یه نزول وحلول ایلسه اوراده البته جنك وقتال وسائر کونه بربلا وفتنه ظهور ایدر ایدی (حصن ابن عماره) ثمامه وزننده ارض فارسده بر حصن آدیدر (الیعمریة) بر صو آدیدر (الیعامیر) بر موضع یاخود بر شجر آدیدر وبو قطرب اللغوی روایتیدر لکن تخطئه اولنمشدر (امّ عمرو) و(امّ عامر) دیشی صرتلانك کنیه سیدر اینکنه عامر اطلاق اولنور (العمّار) شداد وزننده صلوة وصیامی کثیر اولان مسلمه دینور اعماردن ایلدیکیچون وایمان واعتقادی قویّ اولوب امر دیننده ثابت وپایدار آدمه دینور وهرکسی ذکر بالخیر ایله یاد ایدن لسانی پاك طیب الثناء آدمه دینور یقال هو عمار ای الطیب الثناء ودائما رایحهٔ طیبه استعمال ایدن آدمه دینور وشول کمسه یه دینورکه فی نفسه مجتمع الامر اولوب دائما جماعته ملازم وسلطان ووالی طرفلرینك اداره وتمشیتی لازم امورلرنده ومصالح ناسك وجه اعتدال اوزره رؤیت واداره سنده اقدام وهمت ایدر اوله * شارحك بیانه کوره بو معنا باش کسوتنك اسمی اولان عماره دن مأخوذدر یقال هو عمار ای المجتمع الامر اللازم للجماعة الحدب للسلطان وحلیم النفس اولوب کلام ومحاوراتنده وقار وتمکین صاحبی اولان آدمه دینور ودائما اولاد وعیالنی وقوم واصحابنی ادب نبوی وسنت مصطفوی اوزره جمع وارشاد ایدر اولان آدمه دینور والی الوفاة امر معروف ونهی منکر اوزره قائم ومداوم اولان آدمه دینور وبونلر اطلاقات شرعیه دندر یقال رجل عمار اذا کان کثیر الصلاة والصیام ورجل عمار ای القویّ الایمان الثابت فی امره ورجل عمار ای الطیب الثناء ورجل عمار ای الطیب الروایح ورجل عمار ای المجتمع الامر اللازم للجماعة الحدب علی السلطان ورجل عمار ای حلیم وقور فی کلامه ورجل عمار اذا کان یجمع اهل بیته واصحابه علی ادب رسول الله صلی الله علیه وسلم ورجل عمار ای القائم بالامر والنهی الی ان یموت (عموّریه) عینك فتحی ومیمك تشدیدیله روم اولکه سنده بر بلده آدیدر کتب جغرافیاده حالا اناطولیده انکوری دیدکاری بلده اولمق اوزره مرسومدر سلفده اناطولی روم عدّ اولنور ایدی ظاهرا عموریه معرّبدر (العماره) جبانه وزننده جاهلیه ده بر صویك آدیدر ومناده بر قویی اسمیدر (العماریّة) یمامه ده بر قریه آدیدر (العمرانیة) موصل شرقیسنده بر قلعه آدیدر (العمریّه) تمریّه وزننده نجد اولکه سنده بر صو آدیدر (العمریّه) زفریّه وزننده بغدادده بر محله در (بستان ابن عامر) نجد حاجنك میقاتی اولان ذات عرق نام محل ایله مکهٔ مکرّمه بیننده اولان نخله نام موضعده در بستان ابن معمر دیمك جائز دکلدر زیرا عبد الله بن عامر بن کریز بن ربیعه یه مضافدر (عمران) فتحاتله بر موضع آدیدر (عمر الزعفران) عینك ضمیله بر موضع آدیدر جزیره ده واقعدر

(عمر) سكر وزننده واسط قربنده برموضعدر (عمرنصر) سكر قصر وزننده سرّ من رأى قصبه سى ترابنده برموضعدر (العمير) زبير وزننده مكه يه قريب برموضعدر وحنظلة بن سيارك فرسى آديدر (بئر عمير) بنو عوال جماعتنه مخصوص برارض مرتفعه ده برقويى آديدر (ابو عمير) آلت تناسلك كنيه سيدر (جلد عميره) تجلق واستمنادن كنايه در * شارح ديركه عميره ال آيه سنه اطلاق اولنور (العمارىّ) صحابىّ وزننده ابرهة بن صباح حميرينك قلجى اسميدر (العمر) فتحتينله شول منديله ودلبنده دينوركه احرار اولان نسوان آنكله باشلرينى اورترلر على قول يشمغى وجارى اولمامغله باشلرينى اورتوب بوريدكارى كوملكلرى يكنه دينور عرب كوملكلرينك يكلرى بيوك وواسع اولمغله آنكله ده پرده لنورلر * مؤلفك او ان لايكون لها خمار عبارتى على عادته مسامحه يى متضمن در يعنى ان ايله مأوّل اولان مصدرى اسم فاعل اولمق اوزره اعتبار ايلمشدر * شارح ديركه صكره مطلقا يك اوجلرنده استعمال اولندى * كما قال فى النهاية ولا بأس ان يصلى الرجل فى عمريه هما طرفا الكمين فيما فسره الفقهاء وعمر برطاغك آديدركه آندن جريان ايدن يغمور صويى مكه نك سيلنه منصبّ اولور (العمير) اميروزننده صيق وتفه لو نسج اولنمش ثوبه دينور يقال ثوب عمير اى صفيق وعمير كثير كلمه سنه اتباع اولور يقال كثير بجير عمير (البيت المعمور) حالا آسمانده كعبۀ مكرّمه نك راست ازاء و برابرنده واقع بيت شريفك اسميدر احوالى كتب تفاسير واحاديثده مبسوطدر (العميدر) سفرجل وزننده بدنى برك كل كبى تروتازه ونازك اولان اوغلانه دينور تقول رأيت عميدرا وهو الغلام الناعم البدن ومالى چوق آدمه دينور (العميطر) سفرجل وزننده عباسيه دن محمد امين خلافتى هنكامنده دمشق شامده خروج ايدن مرد سفيانى اسميدر (العنبر) قنبر وزننده طيب معروف اسميدر بونك ماده سى بردابۀ بحريه نك روث وفضله سيدر ياخود درياده كائن برپيكاردن زفت كبى قينايوب چيقار يعنى دهنيتى سببيله صويك اوزرينه چيقوب منجمد اولدقده موج سوروب ساحل دريايه بولنور * مترجم ديركه اشبو عنبر ماده سنده متقدمين ومتأخرين اختلاف ايلديلر * مؤلفك بيانى متقدمينه كوره در حتى ديرلركه كاهجه اول منجمد اولان نسنه يى بالقلر يودوب كنديلرينه مضرّ اولمغله هلاك اولوب ضرب امواجله ساحلده بولدقدنصكره قارنلرينى ياروب چيقاررلر ايمش ومتأخرينه كوره بعض جزائر هند جبالنده اولان بال آريلرى خوشبو نباتاتدن رعى ايله حاصل ايلديكى عسلدركه كثرت باران سببيله آريلرك قوانلرينى سيل صويى دريايه كتوردكده اجزاى عسليه سى محو اولوب اجزاى شمعيه سى باقى قالدقده موج ساحله آتوب آنده بولنور وبو قول طبعه ملايمدر زيرا بعض عنبرلرده آرى قنادى وآياغى وقوريغى مشاهده اولنور وعنبرك اجودى اشهبى نوعيدركه آقلغى قاره لغنه غالب اولاندر انتهى * وعنبر كلمه سى مذكردر مؤنث دخى اولور وعنبر تميم قبيله سندن برجماعتك پدرى اسميدر بنو العنبر وتخفيفله بلعنبر ديدكلرى آنلردر وعنبر برنوع سمك بحرى اسميدر * مترجم ديركه مزبور بالق بغايت عظيم الجثه اولوب لحمندن حضرت رسول اكرم عليه الصلوة والسلام اكل ايلدكلرى كتب سيرده مسطوردر وعنبر زعفرانه دينور ويمن زعفرانه دينوركه ورس دخى ديرلر وذكر اولنان عنبر نام بالغك دريسندن دوزيلان قلقانه دينور (عنبره) هايله يمنده برقريه آديدر (عنبرة الشتاء) قيش فصلنك سختى وشدتنه اطلاق اولنور مستلزم بركت اولديغيچون تقول اتيته فى عنبرة الشتاء اى شدّته (عنبرة القدر) صوغانه اطلاق اولنور قدور اعرابك عنبرى مثابه سنده در (عنبرة القوم) ميانۀ قومده نسبى خالص وصافى اولانه اطلاق اولنور (عنبرىّ البلد) رشد وهدايت خصوصنده مثل سائردر زيرا ذكر اولنان بنو العنبر بالجمله اصحاب هدايت اولمريله اهل هدايت آنلره نسبت اولنور يقال هو عنبرىّ البلد وهو مثل فى الهداية (عنيبره) مصغر بنيه سيله بررجل آديدر (العنتر) تاى فوقيه ايله جعفر وزننده و(العنتر) جندب وزننده سينكه دينور ذباب معناسنه (العنترة) دحرجه وزننده سنك وزردامق معناسنه در يقال عنتر العنتر اذا صات وبو معناده اسم اولور وزردى يه دينور تقول آذانى عنترة الذباب اى صوته وشديد وسخت اولان احوال وافعاله سلوك واقتحام ايلك وجنكده بهادرلق ايلك معناسنه در تقول اعجبنى عنترته اى سلوكه فى الشدائد وشجاعته فى الحرب ومزراق سانجمق معناسنه در يقال عنتره بالرمح اذا طعنه وعنترة بن معاويه عبس قبيله سندن برمعروف كمسه دركه جاهليه دن وشعرادن ايدى (العنجرة) دحرجه وزننده جرأت واقداملو دلير خاتونه دينور يقال امرأة عنجرة اى جريئة (عنجوره) عينك ضميله بركمسه ايدى كه عنجر وعنجوره ديمكدن خويلنمش ايدى هركيم كنديسنه عنجره ياخود عنجوره ديسه پرآتش اولور ايدى وعنجوره عجر ماده سنده ذكر اولندى (العنصر) عينك ضمى وصادك ضمى وفتحيله آفت وداهيه يه دينور وهمه وحاجت معناسنه در يقال ماله فيه عنصر اى همة وحاجت واشبو عنصر كلمه سى عصر ماده سنده ذكر اولندى يعنى نونى زائده اولان عنصرك معناسى محلّ مزبورده بيان اولندى (العنقر) عينك

ضمی و قافك فتحی و ضمیله قامشك کوکنه دینور علی قول ابتدا بتن تازه و یومشق نباته دینور و قوغه لق و حصیر اوتی دیدکاری نباته دینور بردی کبی علی قول بیاض اولدیغی حالده اطلاق اولنور که مراد تازه سیدر و خرما بیتیسنه دینور و برآدمك اصل و عرق و نسبنه دینور یقال کریم العنقر ای الاصل و دهقانلرك یعنی کویلووا کینجی مقوله سنك اولادلرینه اطلاق اولنور نزارت و حقارتلرینه مبنی کویا که حصیر اوتنه تشبیه اولنمشدر و قافك ضمیله عنقر بر معروف صویی پاك ناقه نك اسمیدر (العنقرة) حنجره وزننده آتماجه دیدکاری قوشك دیشیسنه دینور و بر خاتون آدیدر (العنكرة) حنجره وزننده ایری جثه لو ناقه یه دینور (العور) فتحتینله برکوزك حسی یعنی قوّت باصره سی زائل اولمقکه مرادیك چشم اولمقدر یقال عور الرجل عورا من الباب الرابع و یقال عار یعار کخاف یخاف اذا ذهب حسّ احدی عینیه لکن مصباحده عورت العین اذا نقصت اوغارت عبارتیله مرسوم اولمغله * مؤلفك تفسیرینه مخالف اولور (الاعورار) احمرار وزننده و (الاعویرار) احمیرار وزننده بونلرده یكچشم اولمق معناسنه درلکن مبالغه یی متضمنلردر یقال اعورّ الرجل و اعوارّ بمعنی عور (الاعور) احمر وزننده عوردن وصفدر یكچشم کشی یه دینور جمعی عور کلور عینك ضمیله و عیران کلور عینك کسریله و عوران کلور عینك ضمیله و اعور قرغه یه اطلاق اولنور ضدیله تسمیه در زیرا قرغه حدّت بصر ایله موصوفدر اعمایه ابو البصیر و حبشی یه ابو البیضاء دیدکاری کبی برکوزلونك کویا که ایکی کوزی نوری متحد اولمغله حدّت بصره مالك اولور و اعور کوتو و کثرنسنه یه اطلاق اولنور یقال شیءٔ اعور ای ردیءٔ و شول قورقق و ضعیف و قاپران شخصه اطلاق اولنور که فی نفسه بی خیر و بی فائده اولمغله نه بر خیر و منفعت سمتنه دلیل اولور و نه برکسه آنك طرفنه بر یبی دلالت ایدرکه جاد قبیلندن اولمش اولور یقال رجل اعور ای ضعیف جبان بلید لا یدلّ و لا یندلّ و لا خیر فیه و حذاقتی اولمیان بد دلالت قولاغوزه اطلاق اولنور یقال دلیل اعور ای سیءٔ الدلالة و پك کهنه و فرسوده کتابه اطلاق اولنور یقال کتاب اعور ای مندرس و اوزرنده قامچیسی اولمیان آدمه اطلاق اولنور که مراد سلاحسز دیمکدر یقال رجل اعور اذا صار لا سوط معه و ابوین جهتندن قرنداشی اولمیان آدمه اطلاق اولنور پس یالکز بر جهتدن اولانه اطلاق اولنور یقال رجل اعور اذا لم یکن له اخ من ابویه و شول کمسه یه اطلاق اولنور که بر مطلبی سمتنه عزم ایدوب لکن حاجتی مساعده یه مظهر اولمامغله مأیوس و نامراد اولمش اوله یقال رجل اعور اذا صار قد عوّر و لم تقض حاجته و لم یصب ماطلب و باشده اولان کهله سرکه سنه دینور صؤاب معناسنه جمعی اعاور کلور و اعور الطریق نشان و علامتی اولمیان یوله اطلاق اولنور یقال اخذوا اعور الطریق ای الذی لا علم له (العور) جور وزننده برآدمی اعور قلمق معناسنه در یقال عاره یعوره عورا اذا صیره اعور و برنسنه یی آلوب کوتورمك علی قول تلف ایلك معناسنه در یقال عار الشیءٔ عورا اذا اخذه و ذهب به او اتلفه (الاعوار) همزه نك کسریله بودخی برآدمی اعور ایلك معناسنه در یقال اعور فلانا اذا صیره اعور و برنسنه ممکن و ظاهر اولمق معناسنه در یقال اعور الشیءٔ اذا ظهر و امکن و جنکده خصم اولان سوارك ضربه محلّ اولان برکدك و تولك یری بلورمك معناسنه در یقال اعور الفارس اذا بدا فیه موضع خلل للضرب (التعویر) تفعیل وزننده بودخی اعور قلمق معناسنه در یقال عوّر فلانا بمعنی اعوره و بر حاجتلو کمسه نك حاجتنه مساعده ایلیوب ردّ ایلك معناسنه مستعملدر یقال عور فلانا اذا ردّه و لم یقض حاجته و اولچکی و اولچولمشی تقدیر و تخمین ایلك معناسنه در یقال عور المکائیل اذا قدّرها و چوبان مواشی یی خوشجه کوزتمیوب عرضهٔ تلف ایلك معناسنه مستعملدر یقال عوّر الراعی الغنم اذا عرضها للضیاع (العویر) زبیر وزننده بودخی قرغه یه اطلاق اولنور و ایکی موضع و بر رجل آدیدر (العائر) کوزی علیل ایدر اولان شیئه دینور و کوز آغریسنه اطلاق اولنور و کوزه دوشن خار و خاشاك مقوله سنه اطلاق اولنور و برکونه سیوجه اسمیدرکه کوزك آلت قپاغنده حادث اولور و شول آتلمش اوقه اطلاق اولنورکه ناکهان کلوب وکلدیکی یر و آتان آدم معلوم اولمیه یقال سهم عائر اذا کان لا یدری رامیه (العوّار) رمّان وزننده بودخی کوزه دوشن خار و خاشاك مقوله سنه دینور یقال وقع فی عینه عائر و عوّار ای قذی و قرلنغج قوشنه دینور و کوزده حادث اولان شول اتجکزه دینورکه کوز اوتی اکیلوب تیمار اولنمغله چیقاریلور اوله و شول آدمه اطلاق اولنورکه طریق خصوصنده اصلا هدایتی اولمیه یعنی یول احوالنی بیلمز اوله و قورقق و ضعیف القلب آدمه اطلاق اولنور جمعی عواویر کلور و حاجتلری دبرلرنده اولان اشخاصه دینورکه مرادککز و مأبونلر اوله جقدر بونده عائرك جمعیدر یقال هم عوّار و هو عائر ای الذین حاجاتهم فی ادبارهم یعنی المأبونون و عوّار برکونه شجر آدیدرکه نسوان مکه آندن کردنبند اتخاذ ایدرلر (العائرة) و (العیرة) سیده وزننده شول ماله اطلاق اولنورکه کثرت و وفرت جهتیله ناظرك کوزینی طولدررر اوله کرچه بنی آدمك کوزینی برآوج طپراق طولدرر یقال

عليه من المال عائرة عينين وعيرة عينين اى كثيرة تملأ بصره * شارح ديركه زمان جاهليتده برآدمك دوه‌لرى بيك مهاره بالغ اولنجه فحلك كوزلرينى چيقاررلر ايدى بعده مطلقا مال فراوانده استعمال ايلديلر حتى مال كثير ايله كلدى ديه‌جك يرده جاء بمال تعوّر به عينا الفحل ديرلر (العوار) عينك حركات ثلاثيله عيب ونقيصه‌يه اطلاق اولنور يقال سلعة ذات عوار مثلثة اى عيب واثوابده اولان ياريغه ويرتغه اطلاق اولنور يقال ثوب فيه عوار اى خرق وشقّ (العوارى) سكارى وزننده عواركبى بودخى مأبونلره دينور (العوراء) حمراء وزننده اعورك مؤنثيدر وكلمهٔ قبيحه‌يه ياخود فعلهٔ قبيحه‌يه وصف اولور يقال بدت منه كلمة اوفعلة عوراء اى قبيحة وشاشى كوزلو خاتونه اطلاق اولنور حولاء معناسنه * شارح ديركه عربلر شاشى آدمه احول وحولاء ديدكلرى كبى اعور وعوراء دخى ديرلر (العوائر) و(العيران) عينك كسريله فرقه فرقه اولان چكركه سوريلرينه دينور (العورة) عينك فتحى وواوك سكونيله سرحدلرده ودربندلرده ومحلّ مخاربه‌لرده اولان كديكه اطلاق اولنوركه جاى خوفناك اولور وقرأ ابن عباس رضى الله عنهما وجماعة من القرّاء ﴿انّ بيوتنا عورة﴾ الايه اى ذات عورة يعنى بزم خانه‌لريمزده رجالدن خالى اولمغله سارقلردن خوف اولنه‌جق محللر وكدكلر واردر وعوره پوصولنه‌جق يره اطلاق اولنور مكمن معناسنه وانسانده سترى واجب اولان اعضايه اطلاق اولنوركه رجالده مابين السرة والركبه‌در اوديرى تعبير اولنور وعوره ليل ونهاردن اوچ ساعته اطلاق اولنوركه هربرى عورت يرينك كشاده اوله‌جق وقتيدر برى صلوة فجردن مقدّمجه اولان ساعتدركه يتاقدن قالقوب كيجه‌لك لباسنى نزع ايليه‌جك هنكام اولمغله بركمسه على الغفله سروقتنه دخول ايلسه اكثرى مكشوف العوره اولمغله امر محظوره دوچار اولور وبريسى نصف نهار وقتيدركه قيلوله ساعتيدر وبريسى ياتسو نمازندنصكره وقتدركه صويونوب يتاجق هنكامدر * شارح ديركه ساعات مزبوره‌يه عورت اطلاقى اطلاقات شرعيه‌دندر ظرفيت ومظروفيت علاقه‌سنه مبنيدر مأخذى سورهٔ نورده ﴿ياايها الذين آمنوا ليستأذنكم الذين ملكت ايمانكم والذين لم يبلغوا الحلم منكم ثلاث مرّات من قبل صلوة الفجر وحين تضعون ثيابكم من الظهيرة ومن بعد صلوة العشاء ثلث عورات لكم﴾ الايه كريمه‌سيدر بعض مفسرين سبب نزولنى بووجه اوزره بيان ايلديكه بركون نصف النهار وقتنده فخر عالم عليه السلام حضرتلرى فاروق اعظمى احضار ايچون ابناء انصاردن مدلج بن عمر ونام غلامى ارسال ايدوب مكر حضرت فاروق اول هنكامده قيلوله‌يه مشغول وعورت يرندن ثوب برطرف اولمغله غلام مزبور بغتةً دخول وايقاظ وتبليغ امر همايون ايلدكده صورت مرقومه‌دن منفعل وآزرده دل اوله‌رق قيام وكاشكى حضرت خداى متعال بووقتلرده بى اذن واعلام برآدمك سروقتنه دخول اولنماميق باينده امر سماوى انزال بيوره ايدى ديو تمنا ايده‌رك خاكپاى نبوى‌يه عازم اولوب لدى الوصول آيت مرقومه شرفيافتهٔ نزول اولمش بولمغله سجده كذار دركاه قاضى الحاجات اولديلر انتهى وعورت مطلقا شرم واستحيا اولنه‌جق شيئه اطلاق اولنور يقال هو عورة لايليق ان يفعل اى امر يستحيى منه وعورات الجبال طاغلرده اولان ياريقلر وچتلاقلردن عبارتدر وعورتى الشمس مشرق ومغربدن عبارتدر (العاريّة) يانك تشديديله وبعضا مخفف اولور و(العارة) ساره وزننده بين الناس متداول اولان شيئه دينوركه مراد هبه اولميه‌رق برى برينه حاجتى بتنجه‌يه دك ويردكرى نسنه‌در جمعى عوارىّ كلور يانك تشديدى وتخفيفيله * شارح ديركه مؤلف بونك بياننده اقتصار ايلدى بوتداول معناسنه اولان اعتواردن مأخوذدر وزنى فعليه‌در عينك فتحيله وازهرى ايتديكه بونك نسبتى عاره‌يه‌دركه اعاره‌دن اسمدر وليث ديديكه عاريه اطلاقى طالبنه عيب وعار اولديغنه مبنيدر وبعضلر ديديكه بونده اولان ياء معنايه دال دكلدر كرسى لفظنده اولان ياء كبيدر * لكن مؤلف عور ماده‌سندن اولديغنه ذاهب اولدى ظاهرا ستر ومحافظه معناسندن تصوير اولنمشدر عار ماده‌سندن اولسه معتلّ يائى اولور ايدى وعاره لفظنك اصلى عاريه‌دن مقلوب عائره ايدى واو محذوف اولدى وبعضلر عاريه كلمه‌سى فاعوله اولوب عاوره‌دن مقلوب اولمسنه ذاهب اولدى وعريان ماده‌سندن مأخوذ اولمق دخى محتملدر (الاعارة) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى برآدمه عاريت وجهيله ويرمك معناسنه‌در يقال اعاره الشيء واعاره منه اعارة (المعاورة) مفاعله وزننده بودخى برنسنه‌يى برآدمه عاريت ويرمك معناسنه‌در يقال عاوره اياه بمعنى اعاره واولچكارى تقدير وتخمين ايلمك معناسنه‌در يقال عاور المكائيل وعايرها معاورة ومعايرة اذا قدّرها ومعايره ايكى اولچكى چاقشديروب عيارلمق معناسنه‌در يقال عاير بين المكيالين معايرة اذا قدّرهما ونظر مابينهما (التعوّر) تفعل وزننده و(الاستعارة) برآدمه عاريت ويرديكى نسنه‌يى كيرو ايستمك معناسنه‌در يقال تعوّر العارية واستعارها اذا طلبها واستعاره بركمسه‌دن برنسنه‌يى عاريته ويرمكى ايستمك معناسنه‌در يقال استعار الشيء منه اذا طلب اعارته (الاعتوار) افتعال وزننده

(والتعور)

و ﴿التعوّر﴾ تفعل وزننده و ﴿التعاور﴾ تفاعل وزننده برنسنه یی الدن اله ویرمك و الدن اله كزدرمك معناسنه‌در
یقال اعتور القوم الشیٔ وتعوّروه وتعاوروه اذا تداولوه ﴿المعار﴾ میمك ضمیله یراق اولمش آته دینور علی قول
قویریغنك قیللری یولنمش یاخود طاولی سموز آته دینور یقـال فرس معار ای مضمر او المنتوف الذنب اوسمین
﴿عورتا﴾ فتحتینله نابلس قربنده بربلده آدیدر آنده تمش پیغمبر ذیشان مرقدی اولوب حتی عزیر ویوشع علی
نبینا وعلیهم السلام مرقدلری دخی آنده اولدیغی منقولدر ﴿الاستعوار﴾ برکسه یالکز یکانه اولمق معناسنه‌در یقال
استعور الرجل اذاانفرد ﴿العوران﴾ عینك ضمیله یقق وویرانه اشمه یه و قویی یه دینور مفرد و جمعنه اطلاق اولنور
یقال رکیة ورکایا عوران ای متهدّمة ﴿عوران قیس﴾ بش نفر شعرایه اطلاق اولنور بری تمیم بن ابیّ *ثانی راعی که
اسمی عبید ایدی *ثالث شمّاخ *رابع ابن احمرکه اسمی عمرودر * خامس حمید بن ثور ایدی ﴿العور﴾ کتف وزننده
بددرون وبدسریرت اولان کمسه یه وصف اولور یقال رجل عور ای الردیٔ السریرة ﴿مستعیر الحشّ﴾ حانك
ضمیله برقوش اسمیدر ﴿العهر﴾ قهر وزننده وعینك کسریله و فتحتینله و ﴿العهور﴾ و ﴿العهورة﴾ عینلرك ضمیله
و ﴿العهارة﴾ خساره وزننده کیجه‌ده یا کوندزده زنا ایچون برخاتونك اوغورلغنه کلمك معناسنه‌در یقال عهر الرجل
المرأة عهرا وعهرا وعهرا وعهورا وعهورة وعهارة من الباب الثالث اذا اتاها لیلا للفجور اونهارا * شارح دیرکه
بو ماده بو معنایه موضوع اولوب صکره زناده غالب اولدی و برکمسه شرّ ومنهیاته تابع اولمق معناسنه مستعملدر کرك
زنا وکرك سائر فسق وسفاهت اولسون یقال عهر الرجل اذا اتبع الشرّ وزنا ایلك علی قول خرسزلق ایلك معناسنه‌در
یقال عهر فلان اذا زنی اوسرق ﴿العهار﴾ قتال وزننده بودخی برعورتك زنا ایچون اوغورلغنه وارمق معناسنه‌در
یقال عاهر المرأة عهارا بمعنی عهرها ﴿العاهرة﴾ و ﴿المعاهرة﴾ مجاوره وزننده وجه مزبور اوزره زنا ایدن خاتونه
دینور * شارح دیرکه هاسز عاهر نسخه‌سی غلطدر زیرا عاهر وجه مذکور اوزره زنا ایدن کشی یه دینور نته‌که اشبو
﴿الولد للفراش وللعاهر الحجر﴾ حدیثنده وارد اولمشدر بعض عرب زنادن اثبات نسب ایدر اولمریله شرع نهی ایلدی
لصاحب الفراش تقدیرنده‌در ﴿العیهرة﴾ شیطره وزننده باشی طشره روسبی عورته دینور یقال هی عیهرة ای نزقة
خفیفة بلاعفة وغول بیابانی یه دینورکه قونجلوز تعبیر اولنور جمعی عیاهیردر و عیهره مصدر اولور قاری روسبی
اولمق معناسنه یقال عیهرت المرأة اذا صارت عیهرة ﴿التعیهر﴾ تفیعل وزننده عیهره معناسنه‌در ﴿العیهران﴾ شیقران وزننده
غول بیابانینك ارککنه دینور و بونلر اعراب تخیلاتندندر و یاوز و شدید ارکك دوه یه دینور ﴿ذو معاهر﴾ مجاور
وزننده حمیر ملوکندن برینك لقبیدر ﴿العیر﴾ غیر وزننده مطلقا اشکه دینور حمار کبی بعده حمار وحشیده غالب
اولدی جمعی اعیار کلور و عیار کلور عینك کسریله و عیور و عیوره کلور عینلرك ضمیله و معیوراء کلور مشیوخاء
کبی جمعی الجمعی عیارات کلور عینك کسریله وعیر اورته‌سی یومری وطومالج اولان کمیکه اطلاق اولنور
شارح دیرکه بوراده والعظم الناتیٔ وسطها نسخه‌لری غلطدر زیرا عظم مذکردر صواب اولان وسطه اولمقدر
وسائر امّهاتده والعظم الناتیٔ وسط الاعضاء عنوانیله مرسومدر مثلا کفك وسطنده اولان تومسك کمیکه عیر الکفّ
وآرقه ده کورکك وسطنده اولانه عیر الکتف وایاغك اوزرنده اولانه عیر القدم وقولاقده اولانه عیر الاذن
وتمرنك وسطنده اولان یومری یه عیر النصل وقیانك یومری وطومالج یرینه عیر الصخره اطلاق اولنور انتهی
وعیر مطلقا دوز وهموار اولان نسنه‌ده واقع یومری یه وطوماجه اطلاق اولنور وکوزك پیکارینه علی قول
قپاغنه یاخود ببکنه یاخود کوز قویریغیله باقغه دینور وقولاق کرتلکنك ایچ یوزندن اوله‌رق اوست طرفندن
آشاغیجه یه کلان سیوریجه وتومسکجه‌سنه دینور و بروادی اسمیدر و برموضع آدیدرکه سلفده بغایت اوتلو
وصولو معمور وآبادان اولوب صکره حوادث کردونله متغیر وخراب وبی آب وتاب قالمغله بین العرب بلد وحش
حقنده ضرب مثل اولمشدر * وعیر حمار بن مویلع نام کافرك لقبیدرکه کندیسـنه مخصوص برمعمور وادی
اولوب ارسـال الهی ایله آتش اصـابت ایلمکله محترق وبرباد اولدی بودخی خیر ومنفعتدن خالی اولان محل
حقنده ضرب مثل اولوب اخلی من جوف العیر ایله زبانزد اولمشدر وحمار مسفور حمر ماده‌سـنده دخی ذکر
اولنـدی وعیر هودجك ومحفه‌نك اوکنده اولان خشـبه یه دینور وقازیغه دینور وطاغه دینور وبرقومك
سـید ومهترینه دینور وپادشـاهه دینور ومدینه‌ده مخصوص برطاغك آدیدر وارقه کمیکنك برطرفنه دینور
ایکی طرفنه عیران دینور وتقول العرب ما ادری ایّ من ضرب العیر هو ای ایّ الناس وبو انسان العین معناسندن
مأخوذ کنایه‌در ومن الامثـال *عیر بعیر وزیادة عشرة* بونك اصلی بودرکه بنو امیه ملوکندن هرقچن بریسی
وفات ایلسـه جانشینی اولان کمسه عسکرك علوفه‌سـنه اون اقچه ترقی ضمّ ایدر ایدی کیدرك سلفدن خلف

انفع اولان مادّه‌ده مثل اولدی و یقولون فعلته قبل عیر وماجری ای قبل الحظ العین بومعنا قریبا ذکر اولندی
وعیر مصدر اولور برنسنه‌دن صیر یلوب چیقمش کبی کتمك معناسنه یقال عار الفرس والکلب یعیر عیرا اذاذهب
کانّه منفلت وبری اوته کیدوب کلمك معناسنه‌درکه اولطه چالمق تعبیر اولنور یقال عار الرجل اذاذهب وجاء متردّدا
وقوریغنی قالدروب آماده اولان ناقه‌یی بوغورترك ایدوب آخرناقه‌یه آشمق معناسنه‌در یقال عار البعیر اذاترك شوّلها
وانطلق الی اخری شوّل رکع وزننده‌در ضمیرناقه‌یه راجعدر وقصیده واشعار بین الناس روان ومنتشر اولمق
معناسـنه‌در یقال عارت القصیدة اذا سارت (العیر) عینك کسریله کاربانه دینور قافله معناسـنه وبومؤنثدر
علی قول ذخیره کوتورن دوه‌لره دینور مفردی لفظندن یوقدر وعلی رأی مطلقا ذخیره کوتورن دابه‌لره دینور
کرك دوه وکرك سائر دوآب اولسون جمعی عیرات کلور عنبات وزننده یانك سکونیله‌ده جائزدر (عییر وحده)
مصغر اومضافا کندی رأیی بکنور خود رأی وخود بین آدمه علی قول دائما یالکزجه طعام ایدر اولان کمسه‌یه
اطلاق اولنورکه مسافردن خوشلنمز اولور یقال هو عییر وحده ای معجب برأیه او یأکل وحده (العیار) کتاب
وزننده ذهاب وانفلات معناسندن اسمدر برنسنه‌دن صیریلوب چیقارکبی کتمکه دینور (الاعارة) اجاره وزننده
دابه مقوله‌سنی الدن بوشاندروب یاخوداورکیدوب قاچرمق معناسنه‌در یقال اعار الفرس صاحبه اذا افلته (المعار)
میمك ضمیله آندن اسم مفعولدر بشربن حازمك بیت آتیسنده واقع معار کلمه‌سی بومعنایه اولدیغی بعضلردن منقولدر
(العیارة) کتابه وزننده ذکر اولنان سیرقصیده معناسـندن اسمدر قصیده‌نك بین الناس انتشاری حالتنه دینور
(العیار) طیار وزننده دائما بری اوته کزینوب اولطه‌سی کثیر اولان آدمه دینور معنای مذکوردن مأخوذدر یقال
رجل عیار اذا کان کثیر المجیٔ والذهاب وهربری کزوب طولانمسی چوق اولان جست وتیزفهم وذکی آدمه دینور
یقال رجل عیار ای ذکیّ کثیر التطواف وارسلانه دینور وخالدبن ولیدك فرسی اسمیدر وبررجل علمیدر (العیرانة)
سکرانه وزننده بغایت جنبشلو ونشاطلو جست وچالاك دوه‌لره دینور (عیران الجراد) و(العائرة) عور ماده‌سنده
ذکر اولندی (العار) عیب ونقیصه لازم کله جك شیئه دینور یقال به عار وهو کلّ شیٔ لزم به عیب (التعییر) تفعیل
وزننده برآدمی برفعلی سببیله عارلندرمق معناسنه‌درکه برفعل ناسزا صادر اولان آدمك قباحتنی یوزینه اورمغله
اکا عار لاحق ایلمکدن عبارتدر یقال عیره الامر اذاقبحه علیه ونسبه الی العار ولاتقل بالامر یعنی باء حرفیله تعدیه
ایلمسی جائز دکلدر * شـارح دیرکه مصباحده جوازی مصرّحدر نهایت بنفسـه تعدیه‌سی مختاردر وتعییر اقچه
والتونی برر برر طارتوب عیارلمق معناسنه‌در یقال عیر الدنانیر اذاوزنهاواحدابعد واحد * شارح دیرکه اصل عیار
عینك کسریله ومعایره مفاعله وزننده اولچکی یاخود ترازویی صحتنی بیلمك ایچون برآخرایله چاقشدرمق معناسنه‌در
بعده عیار مطلقا برنسنه‌نك نظامنده استعمال اولندی یقال هو عیاره ای نظامه وازهری تفعیلدن ورودینی تخطئه
ایلدی ومغربك بیانی دخی بومنوال اوزره‌در پس عیار برنسنه‌نك مقیاسی اولور ومنه عیار الدراهم والدنانیر
وهوماجعل فیهما من الفضة الخالصة اوالذهب الخالص وصویك یوزی یوصون طوتمق معناسنه‌در یقال عیر الماء
اذا طحلب (التعایر) تفاعل وزننده بری برینك قباحتلرینی یوزلرینه اورمغله عارلندرشمق معناسنه‌در یقال تعایر
القوم اذا عیر بعضهم بعضا (ابنة معیر) منبر وزننده داهیه‌نك کنیه‌سیدر ومعیر اسـامیدندر ابومحذورة اوس
یاخود سمرة بن معیرصحابیدر (المعار) میمك کسریله راکبنی دائما یولدن صاپدرر اولان آته دینور یقال فرس معار
اذا کان یحید عن الطریق براکبه ومنه قول بشربن ابی حازم لاالطرمّاح وغلط الجوهریّ * وجدنا فی کتاب بنی تمیم
احق الخیل بالرکض المعار * ابوعبیده وسائر لغویون بونی میمك ضمیله روایت وعاریه‌دن مأخوذ ظن ایلدیلر واول
خطادر * شارح دیرکه اوّلا شطرثانی طرمّاحك بیتنده دخی واقع اولمغله جوهری غلطدن سالمدر وثانیا اکثر فحول
میمك ضمیله روایت وفرس مضمرایله تفسیر ایلدیلرکه واوی اولور مقامه دخی بوملایمدر (الاعیار) همزه‌نك فتحیله
برنیچه کوکب تابان اسمیدرکه سهیل نام کوکبك مجرای قدمنده واقعلردر (الاعیار) همزه‌نك کسریله تمرنك اورته‌سنی
یومریجه ایلمك معناسنه‌در یقال اعیر النصل اذا جعل له عیرا (برقة العیران) بانك فتحی وعینك کسریله ویانك
فتحیله برموضع آدیدر (عیرالسراة) برقوش آدیدر (تعار) تانك کسریله قیس بلادنده برطاغدر (المعایر) میمك
فتحیله معایب معناسـنه‌در (المستعیر) خلقتده یبان اشکنه شبیه اولان شیئه دینور

فصل الغین المعجمة

(الغبور) قعود وزننده بریرده مکث ایلمك معناسنه‌در یقال غبر الرجل غبورا من الباب الاوّل اذامکث وکتمك معناسنه
اولمغله ضدّ اولور یقال غبرالرجل اذاذهب وبرنسنه توز رنکنده اولمق معناسنه‌در یقال غبر الشیٔ اذا کان اغبر
(الغابر) ایکی معنای اوّلدن اسم فاعلدر ماکث وباقی وذاهب وماضی شیئه دینور جمعی غبردر رکع کبی (الغبر) غینك

ضميله برنسنه نك بقيه سنه دينور معناى اوّلدندر لكن دم حيضك ومه ده قلان سودك بقيه لرنده غالب اولمشدر جمعى اغبار
كلور ﴿الغبرة﴾ سكره وزننده بودخى برشيئك بقيه سنه دينور ﴿التغبر﴾ تفعل وزننده ممه ده قلان سودبقيه سنى صاغمق
معناسنه در يقال تغبر الناقة اذا احتلب غبرتها وخاتوندن ولد استفاده ايلك معناسنه مستعملدر يقال تغبر من المرأة ولدا
اذا استفاده منقولدركه عثمان بن حبيب نام كمسه رقّاش بنت عامر نام پيرزنى تزوّج مراد ايلكله احبابى كندويه مز بوره نك
مسنه اولديغنى خبرويردكارنده لعلى اتغبرمنها ولدا ديدى بعده مز بوره نك فراشندن براوغلو ظهور ايلكله اسمنى غبروضع
ايلدى زفروزننده ومرقوم نشوونما بولوب وبرقبيله كنديدن منشعب اولدى محدثيندن قطن بن نسيروممد بن عبيد
اول قبيله دندر وشارحك تصحيحى اوزره ذيل ماده ده مؤلفك الغبريّون بالضمّ عنوانده ثبت ايلديكى محدثلركه
عبّاد بن شرحبيل وعمر بن نبهان وعباد بن الوليد وسوار بن محشر وعباد بن قبيصه در اول قبيله دندر ﴿المغبار﴾ محراب
وزننده شول ناقه يه دينوركه كندوسيله برابر طوغورمش ناقه لرك سودلرى چوغالوب ادرار ايلدكدنصكره آنك سودى
چوغالوب ادراره باشليه يقال ناقة مغبار اذا كانت تغزر بعدما تغزر اللواتى ينتجن معها ودائما توزلنور اولان خرما آغاجنه
دينور يقال نخلة مغبار اذا كانت يعلوها الغبار ﴿داهية الغبر﴾ فتحتينله شول داهيه يه اطلاق اولنوركه مثل ونظيرينى
بولمق ممكن اولميه على قول شول كمسه يه اطلاق اولنوركه ابتدا سكا عناد وتمرّد ايدوب انجامكار كلامكه رجوع
ايدر اوله يقال انّه لاحدى الكبر وداهية الغبر وهى داهية لايهتدى لمثلها او الذى يعاندك ثم يرجع الى قولك معناى
اوّل كويا مرتفع اولان توزه تشبيه اولنمشدركه مثلنه اهتدا ممكن دكلدر ومعناى ثانى بقيه معناسندن مأخوذدركه
توزكبى يرنده قالور ﴿الغبر﴾ فتحتينله طپراغه اطلاق اولنور وغبر مصدر اولور ياره آزيدوب تباه اولمق معناسنه
يقال غبر الجرح غبرا من الباب الرابع اذافسد وغبر برعلت آديدركه دوه قسمنك بقنه غنك ايچ يوزنده حادث
اولور وطىّ قبيله سى يوردنده سلمى نام جبلده برموضع آديدر ﴿الغبار﴾ غراب وزننده توزه دينور ترابدن بقيه
اولديغيچون ﴿الغبرة﴾ فتحاتله بودخى توزه دينور غباركبى * شارحك بيانه كوره برنسنه يه چوكمش توزه دينور
واغاجلق يره دينور غبراء كبى ﴿الغبرة﴾ غينك ضميله بودخى توزه دينور وتوز رنكنه دينوركه بوزلق اوله جقدر
يقال فى لونه غبرة اى لون الغبار ﴿الاغبرار﴾ احمرار وزننده برنسنه پك توزلو لنمق معناسنه در يقال اغبرّ اليوم اذا اشتدّ
غباره وبرنسنه توز رنكنده بوز اولمق معناسنه در يقال اغبرّ الشئ اذا صار اغبر ﴿التغبير﴾ تفعيل وزننده برنسنه يى
توزه بولامق معناسنه در يقال غبر الشئ اذا لطخه بالغبار وتوز توزتمق معناسنه در يقال غبر الرجل اذا اثار الغبار
﴿الاغبار﴾ همزه نك كسريله بودخى توز رنكنده بوز اولمق معناسنه در يقال اغبر الشئ اذا صار اغبر وبرنسنه نك
طلبنده پك جدّ واهتمام ايلك معناسنه مستعملدر كويا كه توزه بولنمش اولور يقال اغبر فى طلبه اذا جدّ وبلود شدّتله
يغمور انزال ايلك معناسنه مستعملدر كوياكه توز توزيدر كبى اولور يقال اغبرت السماء اذا جدّ وقع مطرها وتوز
توزتمق معناسنه در يقال اغبر الرجل اذا اثار الغبار ﴿الاغبر﴾ احمر وزننده وصفدر توز رنكلو بوز شيئه دينور
وقورده اطلاق اولنور ذئب كبى و پايدار اولميوب غبار كبى زائل وذاهب اولمق شاننده اولان شيئه اطلاق اولنور
تقول لايغرّنّك عزّ الدنيا فانه اغبر اى ذاهب ﴿الغبراء﴾ اغبرك مؤنثيدر وغبراء ارضه اطلاق اولنور يقال جاء على
ظهر الغبراء اى على ظهر الارض يعنى راجلا وكنكلك قوشنك ديشيسنه اطلاق اولنور لونه مبنى پس اركَكنه ده
اغبر اطلاق اولنمق ملايمدر وغبراء اشجارى فراوان يره وصف اولور يقال ارض غبراء اى كثيرة الشجر ويمامه ده
برموضع آديدر ودوز ويومشق يرلرده نابت اولان نباتلره اطلاق اولنور وحمل بن بدر وقدامة بن مصاد نام كمسه لرك
فرسلرى آديدر وبرنبات آديدركه غبيراء دخى ديرلركاسيذكر ﴿الوطأة الغبراء﴾ يكى ايزه على قول بوز يلوب محو
اولمق درجه سنده اولان ايزه اطلاق اولنور يقال فى هذه الطريق وطأة غبراء اى جديدة او دارسة ﴿السنة الغبراء﴾
قوراق سنه دن عبارتدر قلت امطار سببيله آفاق واراضى مغبرّ اولديغيچون يقال اصابتهم السنة الغبراء اى الجدبة
﴿بنو غبراء﴾ فقرايه على قول شول غربايه اطلاق اولنوركه يكديكرى بيلميه رك مجلس شرابده مجتمع اوله لر يقال هم
بنو غبراء اى الفقراء او الغرباء المجتمعون للشراب بلاتعارف معناى اوّل كوياكه فقر وفاقه جهتيله تراب وغباره
ملتصق اولوب ومعناى ثانى هر برى كوياكه برارضك آدمى اولديغى تصوّريله در ﴿الغبيراء﴾ مصغر بنيه سيله برنبات
آديدركه مراد ايكده تعبير اولنان شجردر غبراء دخى دينور على قول غبراء آنك يمشينه وغبيراء شجرينه ياخود
برعكس اطلاق اولنور وغبيراء سكركه يه دينوركه بوزه تعبير اولنان شرابدر مصر بغداينده معمول اولور حالا
بوديارلرده داريدن اعمال ايدرلر وغبيراء غبراء لفظندن مصغردر توزلوجه نسنه يه دينور ومنه يقال تركه
على غبيراء الظهر وغبرائه اذا رجع خائبا قال فى الاساس طلب حاجة فرجع على غبيراء الظهر اى خائبا ﴿الغبر﴾

غینك کسریله حقد و کین معناسنه مستعملدر یقال وقع منه فی قلبه غبر ای حقد (الغبر) کتف وزننده غبر مذکوردن و صفدر فاسد و تباه اولمش یارهیه دینور یقال جرح غبر ای فاسد (الغبر) صردوزننده و (الغوبر) جوهروزننده برجنس بالق آدیدر (الغبارة) ثمامه وزننده بنوعبس یوردنده برصو آدیدر (الغبارات) غینك ضمیـله یمامه‌ده برموضع آدیدر (الغبران) غینك ضمیله برقبجوقده اولان ایکی خرمایه اطلاق اولنور جمعی غبارین کلور (الغبرون) سحنون وزننده برقوش آدیدر (المغبرة) محدّثه وزننده شول طائفه‌یه اطلاق اولنورکه ذکراللهله تغبیر یعنی تهلیل ایدوب و آوازه‌لرینی قراءت و مناجات و الهیاتله تردید و ترجیع ایدراوله‌لر ناسی غابره یعنی آخرته ترغیب ایلدکاریچون بواسمله تسمیه اولندیلر ذکراللهله تغبیر ناسی غابره‌یه تشویق دیمکدر مراد اذکار جهریه ایله تسبیح و تهلیل و مؤثر آوازایله قرأن و قصائد نعتیه و الهیات قراءت ایدر اولان جماعت اوله جقدر یقال قوم مغبرة ای یغبرون بذکرالله ای یهللون و یردّ دون الصوت بالقراءة و غیرهـا زمخشرینك مذهب و مشربی صوفیه‌یی انکار اولمغله اسـاسده بوعبارتله رسم ایلشـدر و یقال للذین یتناشدون الشعر بالالحان فیطربون فیرقصون و یرهجون المغبرّة و لتطریبهم التغبیر کویاکه سامعینی غبارکبی برپای رقص و جنبش ایدرلر و عن الشـفعیّ اری الزنادقة وضعوا هذا التغبیر لیصدّوا عن ذکرالله وقراءة القرأن و قیل سموا مغبرة لتزهیدهم فی الفانیة و ترغیبهم فی الغابرة خلاصه‌سی بعضلر عندنده جهرا اذکار ایدن صوفیه و بعضلر عندنده خواننده زمره‌سی اوله جقدر (الغبیر) امیروزننده برنوع خرما اسمیدر و محارب قبیله‌سی یوردنده برصو آدیدر (الغبرور) عصفور وزننده برکونه بوزمترق کوچك سرچه قوشنه دینور (المغبور) میمك ضمیله مغثور معناسنه درکاسیذکر (غبار) غراب وزننده و (غابر) و (غبره) فتحاتله اسامیدندر (غبر) زفروزننده بصره ایله واسط بطایحه متصل بربطیحه آدیدر (دارة غبیر) زبیروزننده بنوالاضبط یوردنده برموضعدر (الغباشیر) تباشیروزننده کیجه ایله کوندز ارالغنده اولان آیدنلغه دینورکه سحرایله اخشام و غروب ایله عشـاء آرالغنده اولان روشنلکدر (الغثرة) غینك و ثای مثلثه‌نك فتحیله و (الغثراء) صحراء وزننده و (الغثر) غینك ضمیله و (الغیثرة) حیدره وزننده سفله و ارذال ناسه دینور و (غثراء) غبراء معناسنه درکه توز رنکلو اولان شیئه علی قول اکاقریب بوزمتق شیئه دینور تأنیثی موصوف اعتباریله‌در و دیشی صرتلانه دینور و یوکی چوق اولان کلیمه و چکه‌یه دینور یقال کساء غثراء اذا کانت کثیرة الصوف و اجناس ناسدن مجتمع جماعت مختلطه‌یه دینور (غثار) قطام وزننده معرفه اوله‌رق بودخی دیشی صرتلانه دینور (الاغثر) احمر وزننده بودخی یوکی چوق اولان کلیم و عبا مقوله سنه دینور و برنوع قوش آدیدرکه بیونی اوزون اولور * شارحك وصفنه کوره صوقوشلرندن قره بتاق دیدکاری قوشدر و اغثر ارسلانه دینور (الغیثرة) وجه مذکور اوزره سفلهٔ ناسه دینور و مصدر اولور لسانله برآدمی تخویف ایلك معناسنه یقال غیثره اذا اوعده و تهدّده (الغثرة) کثره وزننده اوجوزلق و بوللق خصب و سعه معناسنه‌در یقال به غثرة ای خصب و سعة (الغثرة) غینك ضمیله قزلسی اولان بوزلغه دینور غبشه کبی یقال فی لونه غثرة ای غبشة یخلصها حمرة (المغثور) میمك ضمیله و (المغثر) منبروزننده ثمام و عشرورمث دیدکاری اشجاردن بال کبی ترشح ایدن شیره‌یه دینور جمعی مغاثیردر (الاغثار) همزه‌نك کسریله ذکر اولنان نباتده شیره پیدا اولوب سیلان ایلك معناسنه‌در یقال اغثرالرمث اذاسال منه المغثور (التمغثر) تدحرج وزننده ذکراولنان شیره‌یی دیوشورمك معناسـنه‌در یقال تمغثر الرجل اذا اجتنی المغثور (الغثوثر) سفرجل وزننده بودخی ارسلانه دینور (الغنثرة) نونله دحرجه وزننده و (التغنثر) تدحرج وزننده صوصامش اولمیه‌رق صوایچمك معناسنه‌در یقال غنثر الرجل و تغنثر بالماء اذاشربه بلاعطش و غنثره باشك قیلی چوق اولمق معناسنه‌در یقال غنثر رأسه اذاضفی شعره و غنثره اسم اولورکو بجل سینکه دینور ذباب ازرق معناسنه (الغنثر) جعفر و قنفذ وزنلرنده بون و احمق آدمه دینور یقال هوغنثر ای احمق (الغثریّ) عثریّ وزننده و مرادفیدرکه یغمور ایله سقی اولنان اکینه دینور یقال زرع غثریّ ای عثریّ (الغثر) فتحتینله لباسك پروزینه دینور زئبر معناسنه (الاغثیرار) احمیرار وزننده لباس پك پروزلنمك معناسنه‌در یقال اغثارّ الثوب اذا کثر غثره (الغثر) حصروزننده بهار وقتنده روی زمین نباتات ظهوریله هیجانه کلوب تاب و طراوت اظهار ایلك معناسنه‌در یقال غثرت الارض بالنبات غثرا من الباب الاول اذا مادت به (المغثریة) مسلقیه وزننده نبات سببیله هیجـانه کلمش ارضه دینور و بوغثری لفظندن اسم فاعلدر (المغثری) بودخی اسم فاعل بنیه سیله‌در صکره‌دن چوغالن شیئه دینور یقال وجد الماء مغثریّا ای مکثورا علیه (الغثمرة) دحرجه وزننده برنسـنه‌یی تباه ایلك معناسنه‌در یقال غثمر ماله اذا افسده (المغثمر) مدحرج وزننده قالین وفنا و بدترنسج اولنمش ثوبه دینور یقـال ثوب مغثمر اذا کان ردئ النسج خشـنا و آرتلنوب تمیزلنمامش و النوب پاکلنمـامش

بغدایه دینور یقال طعام مغثر اذا صار لم ینقّ ولم ینخل ﴿المغثر﴾ اسم فاعل بنیه سیله حقوقنی کسر و پامال ایدن کسه یه
دینور یقال رجل مغثر ای حاطم الحقوق ومهتضمها ﴿الغدر﴾ قدر وزننده و﴿الغدران﴾ فتحاتله وفاء مقابلیدر که
عهده طورمیوب وفاسزلق وخیانت ایلمك معناسنه‌در یقال غدره وغدر به غدارا من الباب الاوّل والثانی وهو
ضدّ الوفاء ای نقض عهده * مؤلفك بصائرده بیاننه کوره غدر الاخلال بالشیء وترکه معناسنه موضوعدر ترك
ونقض عهد معناسی آندن منشعبدر کذلك سائر معنالرده ترك ملحوظدر مثلا صو کولنه غدیر دیدکلری سیل اول
محلده صوینی ترك وابقا ایلدیکی مناسبتیله‌در وحالی اوزره ترکله اوزامش اولان صاچه غدیره دیرلر انتهی * وغدر
کولدن صو ایچمك معناسنه‌در یقال غدر الرجل اذا شرب ماء الغدیر ﴿الغدور﴾ صبور وزننده و﴿الغدر﴾ صرد
وزننده و﴿الغدّار﴾ و﴿الغدارّة﴾ معنای اوّلدن وصف مؤنثلردر ﴿الغادر﴾ و﴿الغدار﴾ و﴿الغدّیر﴾ سکیت وزننده
و﴿الغدور﴾ صبور وزننده و﴿الغدر﴾ صرد وزننده بونلرده رجاله وصفلردر نسوان قسمی بالطبع غدّار و بدعهد
وخیانتکار اولدقلری حسبیله مؤلف خلاف عاده مؤنث اوصافنی تقدیم ایلدی وعربلر خاصّة نداء ایله رجال قسمنه
یاغدر دیرلر که عمر وزننده‌در غادردن معدولدر ویامغدر دیرلر مقعد وزننده ویامغدر دیرلر منزل وزننده که کویا
مبالغة محل ومنشأ غدر دیمکدر ویاابن مغدر دیرلر مجموعی معرفه اوله‌رق غدر وخیانتله سبّ ودشنامی متضمن‌در
ونسوانه خطابا یاغدار دیرلر قطام وزننده یامکّاره وخائنه دیمکدر وبونلر حرف ندا ایله استعمال اولنورلر ﴿الاغدار﴾
همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی حالی اوزره ترك وابقا ایلمك معناسنه‌در یقال اغدر الشیء اذا ترکه وابقاه ﴿المغادرة﴾ مفاعله
وزننده و﴿الغدار﴾ قتال وزننده اغدار معناسنه‌در یقال غادره مغادرة وغدارا بمعنی اغدره ﴿الغدرة﴾ غینك ضمی
وکسریله حالی اوزره ترك وابقا اولنان شیئه دینور جمعی غدرات کلور ﴿الغدارة﴾ ثمامه وزننده و﴿الغدرة﴾ فتحاتله
و﴿الغدر﴾ فتحتینله بونلرده غدره معناسنه‌در ﴿الغدر﴾ صرد وزننده و﴿الغدیر﴾ امیر وزننده سیل ترك وابقا ایلدیکی
صویه دینور که کول تعبیر اولنور غدیرك جمعی غدر کلور صرد وزننده وغدران کلور تمران وزننده وغدیر قلیجه دینور
وبررجل آدیدر ومضر قبیله‌سی بلادنده بروادی آدیدر ﴿الغدیرة﴾ سفینه وزننده نبات قطعه‌سنه دینور یقال ارض
فیها غدیرة ای قطعة من النبات جمعی غدران کلور تمران وزننده واو زون کیسویه دینور ذؤابه کبی جمعی غدائردر
وسود بولامجی دیدکلری طعامه دینور رغیده کبی وچوبانك کیروده ترك ایلدیکی ناقه‌یه دینور اکر کندوسی
تخلف ایلمش ایسه غدور دیرلر یقال ناقة غدیرة اذا ترکها الراعی وناقة غدور اذا تخلفت هی ﴿الاستغدار﴾ برپرده
کوللر اولمق معناسنه‌در یقال استغدر المکان اذا صارت فیه غدران ﴿الاغتدار﴾ افتعال وزننده غدیره
دیدکلری طعام مزبور اتخاذ ایلمك معناسنه‌در یقال اغتدر الرجل اذا اتخذ غدیرة ﴿الغدر﴾ فتحتینله یغمور
صوینی ایچمك معناسنه‌در یقال غدر الرجل غدرا من الباب الرابع اذا شرب ماء السماء وکیجه قرا کو اولمق
معناسنه‌در یقال غدر اللیل اذا اظلم وناقه سوریدن کیرو لنوب قالمق معناسنه‌در یقال غدرت الناقه عن الابل
اذا تخلفت وقیون وکچی قسمی اوتلاقده ابتدا بتن چایردن طویمق معناسنه‌در یقال غدرت الغنم اذا شبعت
فی المرتع فی اوّل نبته وغدر شول صرپ یره دینور که دابّه قسمی اورایه وارەمز اوله وچاقر چقور یاریقلری
ویرتقلری ودلیکلری اولوب وطاشلق اولان یره دینور که سالکنه کویا غدر ایدر اولور وطاشلره اطلاق اولنور
وغدر کذلك مصدر اولور بریرده سلوکی دشوار ذکر اولنان یاریق ویرتق وطاشلق چوق اولمق معناسنه‌در
یقال غدرت الارض غدرا من الباب المزبور اذا کثر بها الغدر وتقول العرب رجل ثبت الغدر اذا کان یثبت فی القتال
والجدل وفی جمیع ما یأخذ فیه یعنی ارض مذکوره کبی دشوار اولان قتال وجدالده وسائر مباشرت ایلدیکی
امر مشکلده ثابت وپایدار در ﴿الغندرة﴾ حنجره وزننده شرّ وکریهه‌یه دینور یقال وقع فی غندرة ای شرّ ﴿الغیدار﴾
بیطار وزننده شول آدمه دینور که ذاتنده بدکمان اولوب لکن کماننده اصابت ایدر اوله یقال رجل غیدار ای السیء
الظنّ فیظنّ فیصیب ﴿آل غدران﴾ عثمان وزننده بربطن در ﴿الغدراء﴾ صحراء وزننده ظلمت معناسنه‌در
﴿غدر﴾ بدر وزننده شهر انبار قضاسنده برقریه در ﴿غدر﴾ زفر وزننده یمنده برناحیه در ﴿غندره﴾ قنفذه
وزننده برمعروف وادی آدیدر ﴿الغذیرة﴾ ذال معجمه ایله سفینه وزننده و﴿الغیذر﴾ حیدر وزننده برکونه اعراب
طعامنه دینور که اون اوزرینه سود صاغوب بولامج ایلدکدنصکره ایچنه قزغین طاشلر براغله طبخ وترتیب
ایدرلر ﴿الاغتذار﴾ افتعال وزننده غذیره دیدکلری طعام مزبوری ترتیب ایلمك معناسنه‌در یقال اغتذر الرجل اذا
اتخذ الغذیرة ﴿الغیذار﴾ بیطار وزننده حماره دینور جمعی غیاذیردر ﴿الغیذرة﴾ حیدره وزننده شرّ وکریهه‌یه دینور
ومجلسده سوز چوغالوب شوریده ومختلط اولمسنه دینور یقال وقعوا فی غیذرة ای فی شرّ وکذا کثرة الکلام والتخلیط

(الغذمرة) دحرجه وزننده برنسنه‌یی کیل و وزن ایلمکسزین کوتوری صاتمق معناسنه‌در یقال غذمر الشیء اذا
باعه جزافا و سوزی بی‌فاصله بری برینه تابع و متصل سویلك معناسنه‌در یقال غذمر الکلام اذا اتبع بعضه بعضا
و بر کلامی کیزلوجه سویلك معناسنه‌در کرك نفیس و فاخر و کرك وعید و تهدید اولسون و برنسنه‌یی پراکنده
و تفریق ایلك معناسنه‌در یقال غذمر الشیء اذا فرّقه و برشیئی قارش مورش ایلك معناسنه‌در یقال غذمر الشیء اذا
خلط بعضه ببعض و طارلمق معناسنه‌در یقال غذمر الرجل اذا غضب و غذمره اسم اولور قارشق سوزه و شماطه‌یه
و غریو و فریاده دینور جمعی غذامیر در یقال ماهذه الغذمرة ای الصخب و اختلاط الکلام و الصیاح (التغذمر)
تدحرج وزننده سوزی قارشدروب غریو و فریاد ایلك معناسنه‌در یقال تغذمر فی المجلس اذا صاح و صخب و اختلط
کلامه (المغذمر) اسم فاعل بنیه‌سیله شول آدمه دینورکه امور و مصالحه متشبث اولوب بوندن آلوب اکا ویره و آندن
آلوب بوکا ویره و آرالقده بعض استحقاقی اولنلرك حقنی ویرمیوب ترك ایدر اوله علی قول اهل و اربابنه هبهٔ حقوق
ایدر اولان آدمه دینور و عندالبعض شول سرکرده و سرکاره دینورکه زیر حکمنده اولنلره دلخواه اوزره حکومت
ایدوب اصلا حکمنی ردّ اولنمز اوله یقال رجل مغذمر و هو من رکب الامور فیأخذ من هذا و یعطی هذا او یدع لهذا
من حقه او هو من یهب الحقوق لاهلها او من یحکم علی قومه بماشاء فلا یردّ حکمه (الغذمرة) علبطه وزننده قارشق
بتمش نباته دینور (الغذامر) علابط وزننده چوق صویه دینور یقال ماء غذامر ای کثیر (الغرّ) غینك فتحی و رانك
تشدیدیله و (الغرور) ظهور وزننده و (الغرّة) غینك کسریله برآدمی باطل و بیهوده نسنه اطماعیله الداتمق
معناسنه‌در یقال غرّه غرّا و غرورا و غرّة من الباب الاوّل اذا خدعه و اطمعه بالباطل (المغرور) و (الغریر) امیر
وزننده آندن و صفلردر بی‌اصل و باطل نسنه اطماعیله فریفته اولمش کسه‌یه دینور و غریر برآدمی برنسنه‌دن تحذیر
ایدن کسه‌یه اطلاق اولنور تقول * انا غریرك منه * ای احذرك * شارح دیرکه کلام مزبور مثلدر غفلت معناسنه اولان
غرّه‌دن مأخوذدر برکسه غفلتله بر حالته او غرایوب کاهی وقوف تحصیل ایلدکدنصکره برآخر کسه دخی اول حالته
هوسناك اولدقده اوّلکی کسه کلام مزبوری ایراد ایدر یعنی بن اکا دوشدم سن آنك کیفیتنی بندن سؤال ایله سکا محذوراتنی
بیان ایده‌یم و سنده اکا میل و هوسدن فراغت قیل پس برنسنه‌یه کرکی کبی علمی محیط اولان آدم ضرب ایدر انتهی
و غریر کوزل خویه اطلاق اولنور ناسی مغرور ایلدیکی اعتباریله یقال خلق غریر ای حسن و کفیل معناسنه مستعملدر
یقال صار غریرا له ای کفیلا و غریر العیش شول دیرلکه اطلاق اولنورکه صاحبنی خوف و اندیشه‌یه دوشورمیوب
امن و فراغ اوزره اوله جمعی غرّان کلور غینك ضمیله یقال عیش غریر ای لا یفزع اهله و غریر شول جوانه اطلاق
اولنورکه دهرك احوال و کیفیاتنه و امور دنیویه‌یه اصلا تجربه‌سی مسبوق اولمیه جمعی اغرّاء کلور اجلاء کبی و اغرّه
کلور اجلّه کبی یقال شابّ غریر ای لا تجربة له (الاغترار) افتعال وزننده برآدمك بیهوده اطماعنه الدانمق معناسنه‌در
یقال غرّ فلانا فاغترّ هو و غافل اولمق معناسنه‌در یقال اغترّ الرجل اذا غفل (الغرور) صبور وزننده دنیایه
اطلاق اولنور صفت غالبه سیدر و آغزده غرغره اولنور اولان دوا و دارویه دینور و مطلقا آدمی الدایوب مغرور
ایدن شیئه دینور انسان اولسون و شیطان و مال و جاه اولسون علی قول شیطانه مخصوصدر و منه قوله تعالی
﴿ و لا یغرّنکم بالله الغرور ﴾ فسر بالدنیا و غیرها (الغرور) غینك ضمیله مصدردرکه ذکر اولندی و غرور غارّ
لفظندن جمع اولور سجود و ساجد کبی بیهوده و باطل نسنه‌لره دینور (التغریر) تفعیل وزننده و (التغرّة) تحلّه
وزننده برآدم کندی نفسنی خطر و مهلکه‌یه سوق و القا ایلك معناسنه‌در یقال غرّر فلان بنفسه تغریرا و تغرّة
اذا عرّضها للهلکة و طولدرمق معناسنه‌در یقال غرّر القربة اذا ملأها و قوش قسمی قنادلرینی آچوب اوچغه
یاتقمق معناسنه‌در یقال غرّرت الطیر اذا همّت بالطیران و رفعت اجنحتها (الغرر) فتحتینله تغریر و تغرّه‌نك
معناسی اوّلندن اسمدر خطر و تهلکه‌یه دینور * قال الشارح و فی الحدیث انّه علیه السلام ﴿ نهی عن بیع الغرر ﴾ و هو
الخطر یعنی ما کان علی غیر عهدة و لا ثقة و یدخل فیه البیوع التی لا یحیط بکنهها المتبایعان من کلّ مجهول مثلا
صوده بالق و هواده قوش صاتمق کبی (الغرّة) غینك ضمیله آت قسمنك جبهه‌سنده اولان بیاضه دینورکه صباح
الخیر تعبیر اولنور و کوله‌یه و جاریه‌یه دینور عبد و امه معناسنه * قال الشارح و فی النهایة انّه علیه السلام ﴿ جعل فی الجنین
غرّة عبدا او امة ﴾ مقدّما بیاض کوله و جاریه‌یه اطلاق اولنوب بعده تعمیم اولندی و عندالفقهاء بوشرط دکلدر
ثمنی نصف عشر دیته بالغ اولان عبد و امه اولمقدر و غرّة الشهر آیك لیلهٔ استهلالی یعنی ابتدا کیجه‌سنه و کوننه
اطلاق اولنور و غرّة الهلال یکی آیك طلعتندن عبارتدر و غرّة الاسنان دیشلرك ابتدا پارلیان بیاض یریدرکه
آغز آچلدقده ابتدا نمایان اولور و غرّة المتاع امتعه‌نك خیاری یعنی کزیده و فاخرینه اطلاق اولنور

(وغرة)

وغرّة القوم برجماعتك عزيز وشريف وذيشانندن عبارتدر وغرّة الكرم اصمه نك سرعت بسوقي يعني چابك اوزايوب
سورن فليزندن عبارتدر وغرّة الرجل كشينك وجهندن عبارتدر وغرّه مطلقا برشيئك الك اوّل نمايان اولان يرينه
اطلاق اولنور مثلا غرّة الضوء ضيانك ابتدا نمايان اولانى وغرة الصبح صباحك ابتدا ظاهر اولان روشنلكندن عبارتدر
وغرّة الاسلام صدر اسلامدن عبارتدر وغرّه مدينه ده بنو عمرو بن عوف جماعتنه مخصوص برقلعه نك اسميدر
برينه مسجد قبا مناره سى بنا قلندى (ذو الغرّه) اصحابدن برآء بن عازب ايله يعيش الهلالى لقبلريدر چهره لرنده
بياضلق اولديغيچون (الغرغرة) غينلرك ضميله بو دخى آتك آلننده اولان بياضه دينور غرّه كبى وشريف
وذيشان آدمه اطلاق اولنور (الاغرّ) غرّه دن وصفدر جبهه سنده غره سى اولان اركك آته دينور مؤنثى
غرّاءدر يقال فرس اغر وغراء اذا كانت فى جبهته غرة واغرّ مطلقا آق اولان شيئه اطلاق اولنور واغر
الايام يك اسّى اولان كونه اطلاق اولنور واغرّ الغفارىّ واغر الجهنىّ واغر المزنى صحابيلردر على قول اوچى
شخص واحددر ياخود ايكى اخيرى برذاتدر واغرّ ايكى نفر تابعى اسميدر وبرنيچه محدث اسملريدر واغرّ جمله
افعال واطوارى كريم وواضح وآشكار اولان آدمه اطلاق اولنور هرايشى كوزل اوله رق ميدانده اولور يقال
رجل اغرّ اى الكريم الافعال الواضحها وشول كمسه يه اطلاق اولنوركه يوزينى صقال قابليوب همان غره كبى
برمقدارجه آچق يرى قالمش اوله يقال رجل اغرّ اذا كانت قد اخذت اللحية جميع وجهه الا قليلا وعزيز وشريف
آدمه اطلاق اولنور جمعى غرر كلور غرفه وغرف كبى وغرّان كلور غينك ضميله واغرّ ضبيعة بن الحارث وعمر بن ابى
ربيعه وشدّاد بن معاوية العبسى ومعاوية بن ثور البكائى وعمرو بن الناسى الكنانىّ وطريف بن تميم العنبرىّ
ومالك بن حمار وبلعاء بن قيس الكنانى ويزيد بن سنان المرى واشعر الجعفىّ نام كمسه لرك فرسلرى اسميدر
(الغرّاء) اغرّك مؤنثيدر جبهه سى صباح الخيرلو قسراغه دينور ويك اسّى ايام وساعاته وصف اولور يقال هاجرة
غرّاء وظهيرة غراء ووديقة غراء اى شديدة الحرّ وغرّاء مدينهٔ منوره نك اسميدر فيوضات انوار قدسيه
واشعهٔ اسرار انسيه ايله تابدار اولديغيچون وبر نوع خوشبو نبات آديدر على قول غريراء ديدكارى نباتدر
كاسيذكر وبنواسد ديارنده برموضع آديدر وامويّه دن هشام بن عبد الملك قيزينك قسراغى اسميدر وبركونه قوش
اسميدركه باشى آق اولور ارككنه وديشيسنه اطلاق اولنور جمعى غرّ كلور غينك ضميله (ذو الغرّاء) عقيق مدينه
يانده برموضعدر (الغرر) فتحتينله و(الغرّة) غينك ضميله و(الغرارة) خساره وزننده برآتك يوزى صباح الخيرلو
كذلك برآدمك يوزى بياض ونورانى اولمق معناسنه در يقال غرّ وجهه يغرّ بالفتح غررا وغرّة وغرارة من الباب
الرابع اذا صار ذا غرّة وبرنسنه آغارمق معناسنه در يقال غرّ الشى اذا ابيضّ وغراره برآدم احوال وامور دنيويه ده
تجربه سز غافل ونابخته اولمق معناسنه در يقال غرّ الرجل وغررت المرأة غرارة من الباب المزبور اذا صار غرّا
كاسيذكر (الغرّ) غينك كسريله غرير كبى امور دنيويه يه تجربه سى مسبوق اولميان آدمه دينوركه چوقلق احوال
عالمه اطّلاعى اولميوب ساده لوح اولمغله چابك آلدانوب وهرنه سويلسه لر ايناتور اولور مؤنثنده كذلك غرّ دينور
وغرّه دينور هايله وغريره دينوركه غريرك مؤنثيدر *قال الشارح ومنه الحديث ۞ المؤمن غرّ كريم والمنافق
خبّ لئيم ۞ اى المؤمن ليس بذى نكر فهو ينخدع لانقياده ولينه يريد انّ المؤمن المحمود من طبعه الغرارة وقلة الفطنة
للشرّ وترك البحث عنه وليس ذلك منه جهلا ولكنه كرم وحسن خلق (الغارّ) غرورك مفرديدركه ذكر اولندى
وغافل آدمه دينور وقوبى قازيجى يه دينور *شارح ديركه غرّ قوبى قازمق معناسنه ده كلور (الغرّة) غينك كسريله اسمدر
غفلت معناسنه در (الغرار) كتاب وزننده مزراق وتمرن وقلج مقوله سى آلاتك آغزينه دينور وآز اويقويه دينور
وسائر آزجه نسنه يه دينور ونمازك طهارتنده ياخود ركوع وسجود كبى اركاننده اولان نقصانه اطلاق اولنوركه
تمام اجرا اولنمامقدن عبارتدر وتحيت وتسليم خصوصنده جمع اوله رق سلام عليكم عنوانده ديميوب بلكه مفرد
بنيه سيله سلام عليك ياخود ردّ سلامده كذلك عليكم ديميوب عليك ديمكدن عبارتدر اصل غرار نقصان معناسنه در
وبونلر اطلاقات شرعيه دندر قال فى النهاية وفى الحديث ۞ لا غرارة فى صلاة ولا تسليم ۞ فالغرار النقصان
وغرار النوم قلته ويريد بغرار الصلوة نقصان هيئتها واركانها وغرار التسليم ان يقول المجيب وعليك لا عليكم
وغرار چارشو وبازارك كساده وارمسنه دينور وناقه نك لبنى قليل اولمغه دينور وشول نمونه واورنكه دينوركه
اوق تمرنى آنك اوزرينه ايشلنور ومطلقا اورنكه دينور مثال معناسنه يقال ضرب نصله على غرار اى مثال
وغرار مفاعله دن مصدر اولور ناقه نك سودى آزالمق معناسنه در يقال غارّت الناقة غرارا اذا قلّ لبنها (المغارّ)
ميمك ضميله سودى آز اولان ناقه يه دينور جمعى مغارّ كلور ميمك فتحيله بو مناسبتله بخيل وممسكه مغارّ الكفّ

اطلاق اولنور يقال رجل مغارّ الكفّ اى بخيل * شارح ديركه المغارّ الكفّ البخيل نسخه‌لرى غلطدر (الغرارة) غينك كسريله‌كه فتحى جائزدكلدر چواله دينور جوالق معناسنه لكن قيلدن اورلمش بيوك چوالده مشهوردركه تحريفله خرار تعبير اولنور (الغرّ) غينك فتحيله و (الغرار) كتاب وزننده دوه‌يى اوتلاتمق معناسنه‌در يقال غرّ الراعى غرّا وغرارا من الباب الاوّل اذا رعى ابله وصو چكيلوب يره باتمق معناسنه‌در يقال غرّ الماء اذا انضب وغرغر ديدكارى اوتلق يمك معناسنه‌در يقال غرّ الرجل والدّابة اذا اكل الغرغر وقوش آغزيله ياوريسنى يملك معناسنه‌در يقال غرّ الطائر فرخه اذا زقّه وغرّ اسم اولور قوشك ياوريسنه اغزيله ويرديكى يمه دينور وپرده اولان ياريغه وچتلاغه دينور وپرده اولان اينجه نهره دينور جدول تعبير اولنور وثوبده ودريده اولان بوكومه وقيور يمه دينوركه آندن ديو شوريلور ومنه المثل * اطوه على غرّه * يعنى بوكومه‌قيورى برنسنه‌يى قولاينه واولديغى حالده ترك ايله ديه‌جك محلده ضرب اولنور وغرّ باديه‌ده بر موضع آديدر وقلچك آغزينه دينور وغرّ وغراره برنسنه محكم اولدقدنصكره بر طرفه ميل ايلك معناسنه‌در يقال غرّ الشئ غرّا وغرارة من الباب الثانى اذا تصابى بعد حنكة (الغرّ) غينك ضميله بر نوع صوقوشنك اسميدر (الغرراء) حيراء وزننده بر نوع خوشبو نبات آديدر دوه مرعاسندندر ومصرده بر موضع آديدر (الغرغر) كسرتينله بر نوع نبات آديدر چوبان دكنكى ديدكارى نباتك صغير نوعيدر وغرغر حبش طاوغنه على قول يبان طاوغنه دينور (الغرغرة) زلزله وزننده صويى بوغازده چالقمق معناسنه‌در يقال غرغر الرجل اذا ردّد الماء فى حلقه وبوغوق بوغوق سسلنمك معناسنه‌در يقال غرغر الرجل اذا صات معه بحح وتنجره قيناركن ظهور ايدن سسه دينور وچهره‌ده برونك قصبه‌سنى وشيشه‌نك تپه‌سنى كسر ايلك معناسنه‌در يقال غرغر انفه اذا كسر قصبه ويقال غرغر القارورة اذا كسر رأسها وغرغره قورسغه دينور حوصله معناسنه بو معناده غينلرك ضميله‌ده لغتدر وغرغره چوبانك آوازندن حكايه اولوركه قيون سسنه مشابه آواز ايله چاغرمسندن عبارتدر وغرغره جان چكشدرمك معناسنه‌در يقار غرغر الرجل اذا جاد بنفسه عندالموت وبوغازلمق معناسنه‌در يقال غرغره اذا ذبحه وبر آدمك بوغازينه مزراق سانجمق معناسنه‌در يقال غرغره بالسنان اذا طعنه فى حلقه وات قيناوب پشر ايكن هارل هارل سسلنمك معناسنه‌در يقال غرغر اللحم اذا سمع له نشيش عندالصلى (التغرغر) تزلزل وزننده صويى بوغازده چالقمق معناسنه‌در يقال تغرغر الماء اذا ردّده فى حلقه (الغارّة) حارّه وزننده بر كونه اوزون بالق آديدر (الغرّان) غينك ضميله صويك يوزنده اولان قبرجقلره دينور (غرّان) غينك فتحيله بر موضع آديدر (غرار) غراب وزننده تهامه‌ده برطاغك آديدر (الاغرّان) تثنيه بنيه‌سيله مكه يولنده ايكى طاغه اطلاق اولنور (الاستغرار) الدانمق معناسنه‌در يقال استغرّ الرجل اذا اغترّ وبريره ناكهانى كليورمك معناسنه‌در يقال استغرّ فلانا اذا اتاه على غفلة (المغارّة) ميمك ضميله مفاعله وزننده قمرى قوشى ديشيسنه آغزيله يم ويرمك معناسنه‌در يقال غارّ القمرىّ انثاه مغارّة اذا زقّها (اغرّ) فتحتينله و (غرّون) غينك فتحيله و (غرير) زبير وزننده اساميدندر (بطن الاغرّ) طريق مكه‌ده بر منزل آديدر (الغرّى) حبلى وزننده شول خاتونه دينوركه قبيله‌سنده سيده وسركار اوله يقال هى غرّى اى سيدة فى قبيلتها (غرغرى) ضمتينله وراى ثانيه‌نك تشديدى والفك قصريله كچى قسمنى صاغمق ايچون چاغره‌جق صوتدن حكايه‌در (الغزير) زاى معجمه ايله چوق نسنه‌يه دينور يقال شئ غزير اى كثير (المغزورة) چوق يغمور اصابت ايلمش يره وصف اولور يقال ارض مغزورة اذا اصابها مطر غزير (الغزيرة) سودى فراوان اولان حيوانه دينور يقال شاة وناقة غزيرة اذا كانت كثيرة الدرّ وصويى چوق قويى‌يه وپيكاره دينور يقال بئر وعين غزيرة اى كثيرة الما ويقال عين غزيرة اى كثيرة الدمع (الغزارة) خساره وزننده و (الغزر) غينك فتحيله و (الغزر) غينك ضميله حيوانك سودى وپيكارك صويى فراوان اولمق معناسنه‌در يقال غزرت الناقة مثلا غزارة وغزرا وغزرا من الباب الخامس اذا كثر درّها ومطلقا برنسنه چوق اولمق معناسنه‌در يقال غزر الشئ اذا كثر وحيوان سودينى كثرت وو فرتندن ناشى ادرار ايلك معناسنه‌در يقال غزرت الماشية اذا ادرّت البانها (المغزرة) محسنه وزننده حيوانك سودينى تكثير ايده‌جك شيئه دينور بعض مكثر لبن اولان نبات كبى ومغزره بر نبات آديدركه يپراغى تره يپراغنه شبيه اولور بقر قسمى آندن پك خوشلنوب وسودينى تكثير ايدر (الاغزار) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى چوق ايلك معناسنه‌در يقال اغزر المعروف اذا جعله غزيرا وبر آدمك دوه‌لرى چوق اولمق وسودلو اولمق معنالرينه‌در يقال اغزر القوم اذا غزرت ابلهم واغزر القوم اذا كثرت البان ابلهم (المغزر) مكرم وزننده سودى ودوه‌سى فراوان اولان آدمه دينور يقال رجل مغزرله وقوم مغزرلهم اذا كانوا قد غزرت البانهم وابلهم (غزران) عثمان وزننده

(بر موضع)

برموضع آديدر (المغازر) مجاور وزنده و (المستغزر) اسم فاعل بنيه سيله شول كسه يه دينوركه مقابلنده زياده وكثير
آلمق ايچون آدمه نسنه بخش ايدر اوله يقال رجل مغازر ومستغزر اذا كان يهب شيئا ليردّ عليه اكثرما اعطى (الغزر)
تمر وزنده برنوع قاب اسميدر حصير اوتندن وخرما يپراغندن دوزرلر (التغزير) تفعيل وزننده حيوان قسمنك
سودى چكيلوب آز المغه باشلدقده ايكى صاغمك ارامنده برصاغمى ترك ايلك معناسنه در تاكه ممه ده سود تكثر
بوله تقول غزّر ناقتك اى دع حلبة بين حلبتين وذلك اذا ادبر لبن الناقة (الغسر) كسر وزننده بورجلويه تشديد
وتقاضا ايلك معناسنه در يقال غسر على الغريم غسرا من الباب الاول اذا شدّد عليه و يغور قزغين اولميان ناقه يه
آشمق معناسنه در يقال غسر الفحل الناقة اذاضربها على غير ضبعة (الغسر) كتف وزننده چيره شك وطولاشق
ومشتبه اولان خصوصه دينور يقال امر غسر اى ملتبس ملتاث (الغسر) فتحتينله روزكارك صوكولنه آتديغى خار
وخاشاك وآغاج پاره سى مقوله سنه دينور (التغسر) تفعل وزننده برنسنه مشتبه وشوريده اولمق معناسنه در يقال
تغسر الامر اذا التبس واختلط و ايپلك مقوله سى طولاشمق معناسنه در يقال تغسر الغزل اذا التوى وصوكولنه
آغاج پاره لرى دوشمك معناسنه در يقال تغسر الغدير اذا وقع فيه العيدان (الغشمرة) شين معجمه ايله دحرجه وزننده
برخصوصه تثبت وتأنّى وتوقف ايلكسزين على الفور مباشرت واعمال ايلك معناسنه در يقال فلان يغشمر الامر
اذا اتاه من غير تثبت وظلم وستم ايلك معناسنه در يقال غشمر فلانا اذاتهضمه وظلمه وغشمره اسم اولور سسه دينور
تقول سمعت غشمرة اى صوتا جمعى غشامر كلور و برآدم مباشرت ايلديكى ايشده بى باك وپروا خود رايلق ايلك
معناسنه در يقال غشمر فلان اذا ركب رأسه فى الحق والباطل لايبالى ماصنع وسيل صوينى ظهور ايلك معناسنه در
يقال غشمر السيل اذا اقبل (الغشمرّية) ياى مشدده ايله ظلم وستم معناسنه در يقال ماهذه الغشمرّية اى الظلم
(الغشمير) غينك كسريله عنف وشدّت معناسنه در يقال اخذه بالغشمير اى بالشدّة (التغشمر) تدحرج وزننده
برنسنه يى قهر وشدّتله اخذ ايلك معناسنه در يقال تغشمره اذا اخذه قهرا وطارلمق معناسنه در يقال تغشمر عليه
اذا غضب عليه (الغضارة) غينك فتحيله اوزلو ياپشقان خالص چاموره دينور ونعمت ووسعت وخصب ووفرت
معيشته دينور يقال هو فى غضارة اى نعمة وسعة وخصب وبغرتلق قوشنه دينور (الغضار) سحاب وزننده بودخى
خالص اوزلو ياپشقان بالچقه دينور وبركونه يشل خزف پارهيه دينوركه عربلر دفع نظر ايچون استصحاب ايدرلر
(الغضراء) حمراء وزننده شول ارضه دينوركه طپراغى پاك وطيب واوزلو ويلشك اولوب وچاير وچمنله پرسبز
ولطافت اوله يقال ارض غضراء اى العلكة الطيبة الخضراء وشول ارضه دينوركه آنده خالص بالچق اوله وحفر
اولنمدقچه خرما نابت اولميان ارضه دينور يقال ارض غضراء اذا كانت لاينبت فيها النخل حتى يحفر (الغضيرة) سفينه
وزننده بودخى خالص بالچقلو ارضه دينور يقال ارض غضراء وغضيرة اذا كان فيها طين حرّ (الغضور) جهور
وزننده اوزلو وياپشقان بالچقه دينور وباديه ده برنوع شجر آديدر وطىّ قبيله سى يوردنده برصو اسميدر (الغضوّر)
عملس وزننده ارسلانه دينور وبرموضع آديدر (الغضر) فتحتينله برآدم قلت مال ايله مضايقه ده ايكن رفاه ووسعتله
خوشحال اولمق معناسنه در يقال غضر الرجل بالمال غضرا من الباب الرابع اذا اخصب بعد اقتار (الغضر)
خضر وزننده مضايقه ده اولان آدمى حق جلّ وعلا رفاه ونعمت احسانيله خوشحال ايلك معناسنه در يقال
غضره الله تعالى غضرا من الباب الاول اذا جعله فى خصب بعد اقتار وبرنسنه دن عدول وانصراف ايلك
معناسنه در يقال غضر عنه غضرا من الباب الثانى اذاعدل وانصرف وبرآدمى منع ايدوب آليقومق معناسنه در
يقال غضر فلانا اذاحبسه ومنعه وكسمك معناسنه در يقال غضره اذا قطعه وبرنسنه يه مهر ومحبتله ميل ايلك
معناسنه در يقال غضر عليه اذا عطف وبرآدمه اعطا ايچون برمقدار مال بولمك معناسنه در يقال غضر لفلان
من ماله اذا قطع له قطعة (المغضور) منصور وزننده اوغورلو مبارك على قول وسعت معاشى اولمغله خوشحال
اولان آدمه دينور يقال رجل مغضور اى مبارك اوفى غضارة من العيش (المغضر) محسن وزننده مغضور
معناسنه در (التغضر) تفعل وزننده بودخى برنسنه دن عدول وانصراف ايلك معناسنه در يقال تغضر عنه اذاعدل
وانصرف (الغاضر) حاضر وزننده كوزل واعلا دباغت اولنمش درى يه دينور يقال جلد غاضر اذا صار جيد
الدباغ وامور ومصالحنده اركن دپرنور اولان آدمه دينور يقال رجل غاضر اى مبكر فى حوائجه (الغضير)
امير وزننده تروتازه وسبز وخرّم اولان چايره واكينه دينور يقال كلأ وزرع غضير اى خضير ومطلقا تازه ونرم
ولطيف اولان شيئه دينور (الغضر) كتف وزننده بودخى تروتازه وخرّم شيئه دينور يقال نبت غضر
وعيش غضر مضر اى ناعم واوغورلو وخيرلو مبارك اولان انسان وحيوانه غضر الناصية اطلاق اولنور

يقال رجل غضر الناصية وداتبة غضرة الناصية اى مبارك (الغضرة) تمره وزننده بر نبات آديدر (اغضار) غراب وزننده برطاغك آديدر (الاغتضار) افتعال وزننده برآدم هنوز جوان وبدنى صاغ وسالم ايكن فوت اولمق معناسنه در يقال اغتضر فلان على بناء المجهول اذا مات شابا صحيحا (غضير) زبير وزننده و(غضران) سلمان وزننده اساميدندر (غاضره) حاضره وزننده اسدقبيله سندن منشعب بركوچك قبيله آديدر وصعصعه قبيله سندن برجماعت اسميدر (الغضورة) دحرجه وزننده طارلمق معناسنه در يقال غضور عليه اذا غضب (الغضبر) علبط وزننده و(الغضابر) علابط وزننده شديد وغليظ اولان انسان وحيوانه دينور (الغضنفر) سفرجل وزننده ارسلانه دينور وغليظ الجثه وجاهتلو ضخامتلو انسان وحيوانه دينور (الغضافر) علابط وزننده ارسلانه دينور (الغضفرة) دحرجه وزننده برنسنه ثقيل اولمق معناسنه در يقال غضفر الشيء اذا ثقل (الغضفر) جعفروزننده (والغنضفر) نونك تقديميله سفرجل وزننده وجودى غليظ وياقشقسز تصلق آدمه دينور (الغطر) سطروزننده بركسه قوللرينى قالدروب صاله رق صالنه رق يوريمك معناسنه در يقال غطر الرجل بيديه غطرا من الباب الثانى اذا خطر (الغطيرّ) اردبّ وزننده وغينك ضميله لغتدر وجودى طومرق كبى غليظ ويوغون اولان بودوره على قول كودهسنك اتلرى صيق ودرنكلى اولان اورته بويلو آدمه دينور (الغفر) جفر وزننده ستر ايلمك معناسنه در يقال غفر الشيء غفرا من الباب الثانى اذا ستره وبرنسنه يى برظرف ايچره وضع واخفا ايلمك معناسنه در يقال غفر المتاع فى الوعاء اذا ادخله وستره وصقالى تمامه بوياموق معناسنه استعمال اولنور يقال غفر الشيب بالخضاب اذا غطّاه وغفر وغفره غينك كسريله ومغفره وغفور قعود وزننده وغفران وغفير غينك فتحيله وغفيره هايله حضرت حق جل وعلا عبادك جرم وكناهنى ستر وعفو ايلمك معناسنه دركه يارلغمق تعبير اولنور يقال غفر الله ذنوبنا غفرا وغفرة ومغفرة وغفورا وغفرانا وغفيرا وغفيرة اى غطى عليه وعفى عنه وغفر اصلاح ايلمك معناسنه مستعملدر كماسيذكر وغفر قارنه اطلاق اولنور بطن معناسنه واثواب پوروزينه دينور زئبر معناسنه بونده فانك فتحيله ده لغتدر وطاغ كچيسنك ياوريسنه دينور بونده غينك ضميله اكثردر جمعى اغفار كلور وغفره كلور عنبه وزننده وغفور كلور غينك ضميله وغفر منازل قمردن برمنزل آديدركه اوچ كوكب صغيرى مشتملدر منزل مزبور ميزان برجنده وقوس عجمى نظامنده در وغفر چوال طرزنده برظرف اسميدر وغفر كذلك مصدر اولور خستهنك علتى نكس ايلمك معناسنه يقال غفر المريض وغفر على بناء المجهول غفرا من الباب الثانى اذا نكس وعاشقك معتاد اولديغى درد واندوهى عودت ايلمك معناسنه در يقال غفر العاشق اذا عاد عيده ويار ه آزمق معناسنه در يقال غفر الجرح اذا انتقض وبرمالك وفرت وكثرتى پازارى اوجوزتمق معناسنه در يقال غفر الجلب السوق اذا رخصها (الاغفار) همزهنك كسريله برنسنه يى برظرف ايچره صوقوب ستر ايلمك معناسنه در يقال اغفر المتاع اذا ادخله وستره ورمث وعرفط مقولهسى اغاجلر مغفر ديدكلرى صمغ آتى الذكرو برمك معناسنه در يقال اغفر الرمث اذا اخرجت مغافيره وخرما قوريغنه قشره شبيه برنسنه چوكمك معناسنه در يقال اغفر النخل اذاركب البسر شيء كالقشر اهل مدينه اكا غفار اطلاق ايدرلر (الاستغفار) برآدم حق تعالى دن كناهنه مغفرت نياز ايلمك معناسنه در يقال استغفر الله من ذنبه واستغفره اياه بحذف الجارّ من المفعول الثانى سماعا اى طلب منه غفره واياه (الغفور) صبور وزننده و(الغفّار) جبّار وزننده ذنوب عبادينى ستر ايدوب عيوب وخطاياسنى يارلغيجى حضرت مولاى متعالك اسماء حسناسندندر (الغفرة) غرفه وزننده و(الغفيرة) عقيره وزننده مدار اصلاح اوله جق شيئه دينور يقال غفر الامر بغفرته وغفيرته اى اصلحه بماينبغى ان يصلح به (المغفر) منبر وزننده و(المغفرة) هايله و(الغفارة) كتابه وزننده شول زرهكلاهنه دينوركه باش كسوتنك آلتندن كيلور اشق تعبير اولنور على قول باشى ويوزى اموزلره كلنجه بوروين زره كلاهنه دينوركه باشه يالكز كيلور فارسيده سرپناه وتركيده توغلغه تعبير اولنور ومغفر تمام مقولهسى آغاجلردن حاصل اولان صمغه شبيه شيره يه دينور وغفاره كتابه وزننده شول خرقه يه دينوركه نسوان باشلرنده اولان خمارى ادهاندن محافظه ايچون تلبس ايدرلر وكريشه ضرر الماسون ديو يايك طو نجنه صاردقلرى درى پارچهسنه دينور وبر آخر سحاب اوستنده اولان سحابه يه دينور وطاغك تپهسنه دينور وبرطاغك اسميدر (الغفر) فتحتينله و(الاغفيرار) احميرار وزننده ثوب پروزلنمك معناسنه در يقال غفر الثوب غفرا من الباب الرابع واغفارّ اغفيرارا اذا ثار زئبره وغفر خرده چايرلره دينور وبيونده وچنه آلتلرنده وقفاده اولان تويلره دينور (الغفر) غينك كسريله بوزاغى يه دينوز وبربوجك آديدر (الغفار) غراب وزننده و(الغفير) امير وزننده بونلرده بيونده وبوغازده وقفاده اولان تويلره دينور (غفر القفا) كتف وزننده قفاسى تويلو اولان آدمه دينور مؤنثى غفره در يقال رجل غفر القفا

وامرأة غفرة الوجه ﴿الجماء الغفير﴾ جيمك فتحى وميمك شدّه‌سيله شول بيضه‌يه دينوركه رأسى جمع وضم ايليه بوندن
مراد باشه كيدكارى مغفر مذكورك بيضه‌سيدركه قطعه قطعه اولان صفحات واجزاسنى خرده مسمارلر ايله برى
برينه جمع وبند واستوار ايلمكله كنديسى مادۀ مغفر اولورنته‌كه باشده قبيله تعبيراولنان پاره پاره كيكلرى باشك
بيضه‌سى برى برينه ربط وپيوند ايلمكه مدار اولمشدر * قال الشارح قال ابو عبيدة فى كتاب الدرع والبيضة البيضة
اسم جامع لما فيها من الاسماء والصفات التى من غير لفظها وللبيضة قبائل صفايح كقبائل الرأس يجمع اطراف بعضها
الى بعض بمسامير يشدون طرفى كلّ قبيلتين الى اخرى جمّاء وبو جمّ لفظندن مأخوذدر جمع ايلمك معناسنه‌در وغفير
ستر معناسندن مأخوذدركه كثرت سببيله هر طرفى ستر واحاطه ايديجى ديمكدر وجمّاء كلمه‌سى بيضه اعتباريله
مؤنثدر وتعبير مذكور جمع كثير معناسنده استعمال اولنوركه چوق اوله‌رق مجموع ديمك اولور يقولون جاؤا الجمّا
غفيرا بالنصب وجماء غفيرا بنصب الجماء ونصب غفيرا وجمّ الغفير وجماء الغفير بالاضافة والجمّاء الغفير وجمّاء الغفيرى
بالاضافة والقصر وجمّ الغفيرة وجمّاء الغفيرة والجمّاء الغفيرة والجمّ الغفير وبجماء الغفير وبجماء الغفيرة اى جاؤا جميعا
شريفهم ووضيعهم لم يتخلف احد منهم وهم كثيرون يعنى ناس فى ذاتهم كثير اوله‌رق وكنديلردن فرد واحد
تخلف ايليه‌رك بالجمله اعلا وادنالرى كلديلر وكلمۀ مزبوره سيبويه عندنده اسمدر مصدر موضعنه موضوعدر يعنى
سائر كثرته دالّ اولان مصادر كبى منصوب اولور پس مررت بهم جمّاء غفيرا مررت بهم جموما غفيرا سبكنده اولور
وسيبويهك غيرى مصدر اعتبار ايلديلر ابن انبارى هم لفظنى تقدير ايله خبريّت اوزره مرفوع اولمسنى تجويز ايلدى
وكسائى ايكى حالت اعتبار ايلوب ديديكه اكر قوم بالتمام كلديلر ايسه الجمّاء الغفير كلمه‌سى منصوب اولور واكر ناقص
كلديلر ايسه مرفوع اولور * شارح ديركه معرّف اولنلر عند البعض نكره ايله مأوّل حاللردر جاءّين غافرين تأويلنده‌در
﴿المغافير﴾ مغاثير معناسنه‌دركه ثمام وعرفط كبى ميشه اغاجلرندن ترشح وسيلان ايدن صمغه شبيه شيره‌يه دينور مفردى
مغفردر منبر وزننده ومغفر ومغفوردر ميملرك ضميله ومغفار ومغفيردر ميملرك كسريله ﴿المغفوراء﴾ ميمك فتحيله ذكر
اولنان مغافيرلو يره دينور يقال ارض مغفوراء اذا كانت ذات مغافير ﴿المغفر﴾ مكرم وزننده مغفور مذكورى اولان آغاجه
وشاخه دينور ومنه المثل * هذا الجنى لا ان يكدّ المغفر * مثل مزبور تفضيل وزياده موقعنده يعنى بعد الكدّ والقلة
برآدم خير كثير وغناى وفيره نائل اولدقده ضرب اولنور ﴿التغفر﴾ تفعل وزننده و﴿التمغفر﴾ تمسكن وزننده آغاجدن
ذكر اولنان مغافير ديوشورمك معناسنه‌در يقال تغفر الرجل وتمغفر اذا اجتنى المغافير ﴿غفيره﴾ جهينه وزننده
بر خاتون آديدر ﴿غفير﴾ زبير وزننده اساميدندر حسن بن غفير العطّار محدّثدر ﴿بنو غافر﴾ بر بطندر ﴿بنو غفار﴾
كتاب وزننده كنانه‌دن بر قبيله‌در ابو ذرّ الغفارىّ رضى الله عنه آنلردندر ﴿الغفيرة﴾ سفينه وزننده سجيه
وخصلت عفو ومغفرت معناسنه‌در يقال ما فيه غفيرة اى لا يغفر لاحد ذنبا ﴿الغوفر﴾ جوهر وزننده كوز
فصلنده نابت اولان قاونه دينور على قول بر نوع قاون اسميدر ﴿الغفاريّة﴾ شدّاديه وزننده مصرده بر قريه‌در
﴿غفر﴾ قفل وزننده يمنده بر حصن آديدر ﴿الغمر﴾ تمر وزننده چوق صويه دينور جمعى غمار كلور وغمور كلور
يقال دخل فى غمر اى ماء كثير وغمر كريم وواسع الخلق دريادل آدمه اطلاق اولنور يقال رجل غمر اى الكريم
الواسع الخلق ودريانك انكين يرينه دينور ويوكرك جنس آته اطلاق اولنور بحر كبى يقال فرس غمر اى جواد وهر طرفى
واسع ووافر لباسه اطلاق اولنور يقال ثوب غمر اى سابغ ومزدحم اولان جماعت ناسه اطلاق اولنور تقول دخلت
فى غمار الناس وغمرهم اى جماعتهم ولفيفهم واصلا امور واحوال جهانه تجربه‌سى سبق ايلمامش نادان وخامكار
آدمه اطلاق اولنور يقال فلان غمر اى غير مجرب للامور بو معناده غينك حركات ثلاثى وفتحتينله لغتدر وغمر خالد
بن يزيد بن معاويه‌نك قلجى اسميدر وحجّاف بن حكيم نام كمسنه‌نك فرسى اسميدر ومكه‌ده بر قديم قويى آديدر ومكه‌يه
ايكى مرحله مسافه‌ده بر موضع آديدر ويمامه‌ده بر صو آديدر وطىّ قبيله‌سى يوردنده بر موضعدر وبر رجل اسميدر
وغمر الرداء وغمر الخلق خانك ضميله بغايت منعم وكريم وكثير الاحسان آدمه اطلاق اولنور يقال رجل غمر الرداء وغمر
الخلق اى كثير المعروف سخى بين الغمورة من قوم غمار وغمور * شارح ديركه مؤلف بونده تشويش ايلدى زيرا
غمر الرداء سخىّ وكثير الاحسان وغمر الخلق دريادل واسع الخلق آدمه اطلاق اولنور وغمر مصدر اولور بر يرى ياخود
برنسنه‌يى صو باصوب بوريمك معناسنه يقال غمره الماء غمرا من الباب الاوّل اذا غطّاه ﴿الغمير﴾ امير وزننده بودخى
چوق صويه دينور وبهمى اوتنك يعنى چوجقلرك پسى پسى ديدكلرى كدى اوتنك دانه‌سنه دينور على قول بشقه
بر اوتك آديدر ياخود يريوزنده اولان بر مقدارجه سبز وخضره‌يه ياخود اوزرينى قورى اوتلق بوريمش اولان
سبز وتازه اوتلغه ياخود بر بشقه نبات دينبنده نابت اوتلغه دينور جمعى اغمراء كلور ﴿الغمر﴾ فتحتينله و﴿الغمرة﴾

تمره وزنده و (الغمارة) غينك ضمى وفتحيله بونلرده مزدحم ناسه اطلاق اولنور تقول دخلت فى غمر الناس وغمرتهم
وغمارتهم وغمارتهم اى فى جماعتهم ولفيفهم وغمر فتحتينله ات رايحه سنه دينور واله بولاشن زفيرينه دينور وبو
معناده مصدر اولور تقول غمرت يدى غمرا من الباب الرابع اذا علق بها دسم اللحم وغمر درونده منعقد حقد وكينه يه
دينور غينك كسريله ده جائزدر جمعى غمور كلور يقال فى قلبه غمر وغمر اى غلّ وحقد وغمر مصدر اولور درونده كين
طوتمق معناسنه در يقال غمر صدره غمرا من الباب الرابع اذا غلّ (الغمر) و (الغمرة) غينلرك ضميله زعفرانه دينور
(الاغتمار) افتعال وزنده زعفران سورنمك معناسنه در يقال اغتمرت المرأة بالغمر اذا طلت به وجهها ليصفو لونها
و برنسنه يى صو بوريمك معناسنه در يقال اغتمره الماء اذا غطاه وصويه طالمق معناسنه در يقال اغتمر الرجل اذا
اغتمس (التغمر) تفعل وزنده بودخى زعفران سورنمك معناسنه در يقال تغمرت المرأة بمعنى اغتمرت وصويى قانمق
درجه سندن آز ايچمك معناسنه در يقال تغمر البعير اذا لم يرو وطوار ذكر اولنان غمير ديدكلرى اوت اوتلامق
معناسنه در يقال تغمرت الماشية اذا اكلت الغمير وغمر ديدكلرى قدح ايله صو ايچمك معناسنه در يقال تغمر الرجل
اذا شرب بالغمر (الغمر) صرد وزنده بركونه قدح صغيره على قول پك كوچكنه دينور (الغمارة) غينك فتحيله
و (الغمورة) ضميله صو كثير اولمق معناسنه در يقال غمر الماء غمارة وغمورة من الباب الاول اذا كثر (المغتمر)
اسم فاعل بنيه سيله شربى چوق صودن اولان اغاجه دينور يقال نخل مغتمر اذا كان يشرب فى الغمرة وسرخوشه
اطلاق اولنور يقال رجل مغتمر اى سكران وشول بغدايه دينوركه تنقيه اولنميوب هنوز كپكيله قالمش اوله يقال
طعام مغتمر اذا كان بقشره يعنى لم ينقّ وكان بقشره (المغمور) بين الناس نام وشهرت وشانى اولميان كمنام
وبى وجود آدمه اطلاق اولنور يقال رجل مغمور اى خامل (الغامر) عامر مقابليدركه خرابه وويرانه يه دينور
على قول شول ارضه دينوركه هنوز سوكيلوب صبان كيرممش اوله كه بور تعبير اولنور (الغامرة) هايله صوارمغه
محتاج اولميان خرما اغاجنه دينور يقال نخلة غامرة اذا كانت لاتحتاج الى السقى (الغمرة) تمره وزنده شدّت
وسختى معناسنه در يقال هو يضرب فى غمرة الفتنة اى شدّته و برنسنه نك مزدحم ومعظم اولان يرينه دينور
بحرك انكنى كبى جمعى غمرات كلور فتحاتله وغمار كلور غينك كسريله (المغامر) اسم فاعل بنيه سيله و (المغمر)
محدث وزنده نفسنى شدّته وصرپ ايشلره القا ايدر اولان آدمه دينور يقال رجل مغامر ومغمر اذا كان
يلقى بنفسه فى غمار الامور (الانغمار) انفعال وزنده صويه طالمق معناسنه در يقال انغمر الرجل اذا
اغتمس (غمره) جمره وزنده طريق مكه ده بر منهل وچشمه آديدركه تهامه ايله نجد ميانده حدّ
فاصلدر (غمير) زبير وزنده ذات عرق قربنده بر موضع آديدر وبنو كلاب ديارنده بر موضعدر واجأ
نام جبلده بر صو آديدر (الغمار) كتاب وزنده نجد ديارنده بر وادى آديدر (ذو الغمار) بر موضعدر
(الغمران) سلمان وزنده بنو اسد بلادنده بر موضعدر (الغمرية) خمريه وزنده عبس قبيله سى يوردنده بر صو
آديدر (الغمرة) فرحه وزنده ات زفيرى بولاشمش اله دينور وبر نوع سياه ثوب آديدركه كوله وجاريه
قسمى كيرلر (التغمير) تفعيل وزنده برنسنه يى دفع ياخود رمى ايلك معناسنه در يقال غمر الشئ اذا دفعه
اورماه وصويك قلتندن ناشى دابه يى كوچك قواطه مقوله سيله صوارمق معناسنه در يقال غمر فرسه
اذا سقاه فى القدح لضيق الماء (ذوغمر) صرد وزنده بر موضع آديدر (الاغمار) همزه نك كسريله هوانك
پك اسيلكى سكونت بولدقده يوله كتمك معناسنه در تقول اغمر فى الحرّ اى فتر فاجترأت عليه وركبت الطريق
(هضب اليغامر) بر موضعدر (الغمجار) غينك كسريله شول طوتقاله دينوركه ياى اسكيوب
چتلامغه باشلدقده آنكله چتلاق يرلرى ياپشدرلمش اوله (الغمجرة) دحرجه وزنده يايك چتلاق يرلرينى
طوتقالمق معناسنه در يقال غمجر القوس اذا جعل عليها الغمجار وبر محلى يغمور صويى طولدرمق معناسنه در
يقال غمجر المطر الروضة اذا ملأها وصويى يودم يودم اولهرق پيدرپى ايچمك معناسنه در يقال غمجر الماء اذا تابع
جرعه (الغميذر) سفرجل وزنده دائما اقوال وافعالى شوريده ومختلط ونامنتظم اولان كمسه يه دينور وكندذهن
ونادان اولوب برشئ فهم ايلمز اولان كمسه يه دينور يقال هو غميذر اى مخلط فى كلامه وفعاله وكذا من لا يفهم
شيئا وتر وتازه واتلو جانلو نازك ونرم تن پرآب وتاب نوجوانه دينور (الغمذرة) دحرجه وزنده برنسنه يى
وافر اولهرق اولچمك معناسنه در يقال غمذر الشئ اذا كاله فاكثر (غنجار) دمدار وزنده محدثيندن عيسى
بن موسى التيمىّ البخارىّ وتاريخ بخارا صاحبى محمد بن احمد البخارىّ لقبلريدر (الغنافر) علابط وزنده
بوچغز مغفل ونادان كمسه يه دينور يقال رجل غنافر اى مغفل وپك تويلو صرتلانه دينور (التغنثر) ثاى مثلثه ايله

(تدحرج)

تدحرج وزننده اشتها یوغیکن صو ایچمك معناسنه‌در یقال تغنثر بالماء اذا شربه بلاشهوة ﴿الغنثرة﴾ دحرجه وزننده باشك قیللری چوق اولمق معناسنه‌در یقال غنثر رأسه اذا ضفی وکثر شعره ﴿الغنثر﴾ جعفر وزننده و﴿الغنثر﴾ جندب وزننده و﴿الغنثر﴾ قنفذ وزننده بین العرب کلمات سبّ ودشنامدندر یقولون یاغنثر ویاغنثر ویاغنثر ای یاجاهل او احمق او ثقیل او سفیه او لئیم ظاهرا بو غثره ماده‌سندندر که سفالت ورذالت معناسنه‌در ﴿الغندر﴾ جندب وزننده و﴿الغندر﴾ قنفذ وزننده اتلو جانلو ترو نازکبدن کنج ایریسی جوانه دینور یقال غلام غندر وغندر ای سمین غلیظ ناعم ویقال للبرم الملحّ یاغندر وغندر حفاظدن محمد بن جعفر البصریّ لقبیدر اعلام مشایخدن ابن جریحك مجلس املاسنده اکثار سؤال ایلمکله مومی الیه ماترید یاغندر عنوانیله مرامندن استفسار ایلدیکنه مبنی من بعد غندر ایله ملقب اولدی ﴿الغور﴾ جور وزننده برنسنه‌نك دیبنه دینور قعر معناسنه فارسیده بن دیرلر یقال بحر لایدرك غوره ای قعره وغور تهامه ایله نجد بینی حدّ فاصل اولان ذات عرق نام محلدن بحره قدر ارضه اطلاق اولنور که حالا غور تهامه تعبیر اولنور ومطلقا تهامه‌دن غرب طرفنه طوغری انیش وانکبه اولان ارضه اطلاق اولنور وقدس ایله حوران بیننده برالچق ومنخفض موضعك اسمیدر که ایکی فرسخ عرض واوچ مرحله مسافه طولی مشتملدر وبنو سلیم دیارنده برموضع آدیدر وبنو العدویّه یوردنده برصو آدیدر و﴿غور﴾ و﴿غؤور﴾ قعود وزننده مصدر اولور غور دیدکاری ارض مذکوره‌یه کلمك معناسنه یقال غار الرجل یغور غورا وغؤورا اذا اتی الغور وغور وغؤور وغیار کتاب وزننده برنسنه ایچره دخول ایلمك معناسنه‌در یقال غار فی الشیء غورا وغؤورا وغیارا اذا دخل فیه وغور صو یره باتمق معناسنه‌در که صو غشمق تعبیر اولنور یقال غار الماء اذا ذهب فی الارض ای سفل فیها ویره باتمش صویه‌ده غور اطلاق اولنور تسمیه بالمصدردر یقال ماء غور ای غائر وطاغلرده مغاره تعبیر اولنان کسمه‌لك یره دینور کهف کبی وغیار وغؤور کونش غروب ایلمك معناسنه‌در یقال غارت الشمس غیارا وغؤورا اذا غربت وغیار خصب ورخا وخیر ومنفعته نائل قلمق معناسنه‌در غارت وغواردن مأخوذدر یقال غارهم الله تعالی بخیر یغورهم ویغیرهم غیارا ای اصابهم بخصب ومطر ونفعهم بخیر ورزق غیارك اصلی غوار در کسره ایچون واو یایه مبدّل اولدی وهو انك اسیلکی زیاده ومشتدّ اولمق معناسنه‌در یقال غار النهار اذا اشتدّ حرّه ومعاش وزندکانی ضمننده مدد وعنایت ایلمك معناسنه‌در یقال غارلهم الله وغارهم ای اعانهم بمیر ورزق ویقولون اللهم غرنا بکسر الغین وفتحها من یغور ویغیر بغیث ای اغثنا به وغور نصف نهار وقتنده اویومق معناسنه‌در یقال غار الرجل اذا نام فی نصف النهار ﴿الغوری﴾ سکری وزننده غور کبی برنسنه‌نك دریلمکنه ودیبنه دینور ﴿الاغارة﴾ همزه‌نك کسریله بودخی ارض غوره کلمك معناسنه‌در یقال اغار الرجل اذا اتی الغور وتیز تیز یوریمك معناسنه‌در یقال اغار الرجل اذا عجل فی المشی وایپ مقوله‌سنی محکم بوکمك معناسنه‌در یقال اغار الحبل اذا شدّ فتله وارض ودیارده سیر وسیاحت ایلمك معناسنه‌در یقال اغار فلان اذا ذهب فی الارض وشبخون ایلمك معناسنه‌در یقال اغار علی القوم غارة واغارة اذا دفع علیهم الخیل * شارح دیرکه غاره اغاره‌دن اسم مصدردر طاعه واطاعه واذی وایذا کبی بعضا اسم مصدر موقعنه وضع واستعمال اولنور واغاره آت قسمی شبخونده وسائر حالنده شدّتله یلوب سکرتمك معناسنه‌در یقال اغار الفرس اذا اشتدّ عدوه فی الغارة وغیرها وبرقوم وعسکره نصرت ایچون امداده کلمك معناسنه‌در یقال اغار بنی فلان اذا جاءهم لینصروه وقد یعدّی بالی فیقال الی بنی فلان وسرعت وشتاب ایلمك معناسنه‌در بو معنا تکراری متضمندر ومنه قولهم فی الحج اشرق ثبیر کیما نغیر ای نسرع الی النحر ثبیر مزدلفه‌ده برطاغدر مراد طلوع شمسله تپه‌سنك اشراقیدر نته‌که یوقاریده بیان اولندی ﴿التغویر﴾ تفعیل وزننده بودخی ارض غوره کلمك معناسنه‌در یقال غوّر الرجل اذا اتی الغور وصو یره باتوب صو غشمق معناسنه‌در یقال غوّر الماء اذا ذهب فی الارض وکونش غروب ایلمك معناسنه‌در یقال غوّرت الشمس اذا غربت ونصف نهار وقتنه کیرمك معناسنه‌در یقال غوّر الرجل اذا دخل فی نصف النهار ونصف نهار وقتنده قیلوله ایچون بریره نزول ایلمك معناسنه‌در یقال غوّر السابل اذا نزل فی نصف النهار یعنی للقائلة ونصف نهارده اویومق معناسنه‌در یقال غوّر الرجل اذا نام فی نصف النهار ووقت مزبورده یوله کتمك معناسنه‌در یقال غوّر فلان اذا سار فی نصف النهار وعسکری بوزوب سوروب قوغمق معناسنه‌در یقال غوّر الجیش اذا هزمهم وطردهم ﴿التغوّر﴾ تفعل وزننده بودخی ارض غوره کلمك معناسنه‌در یقال تغوّر الرجل اذا اتی الغور ﴿المغارة﴾ و﴿المغار﴾ میملرك فتحی وضمیله طاغلرده لسانمزده دخی مغاره تعبیر اولنان کسمه‌لك جرده طرزنده یره دینور که اکثری اویمه اولور خلق چتلاقده دخی استعمال اولنور قعر معناسنه غوردن مأخوذدر اسم مکانلردر عربیده کهف دخی دینور ﴿الغار﴾ بودخی مغاره‌یه

دینور کهف کبی علی قول غارچتلاغه اطلاق اولنیوب همان طاغده قیادن اویمه اوطه شکلنده یره دینور یاخود
طاغده یلك چقور واڭچق یره دینور یاخود یوکسك یرلر ارالغنده اولان دوزواوتوراقلی مطمئن یره دینور یاخود وحشی
جانور اینه ودلیکنه دینور جمعی اغوار وغیران کلور جار وجیران کبی وغار آغزك ایچریسنك طماق تعبیر اولنان
اوست سقفنك اکسه طرفنه اطلاق اولنور علی قول ایکی چکه کمیکلرینك ارالغنده اولان اوزنجه بیوه یاخود
آغزك ایچنه اطلاق اولنور وغار ناسدن جمع کثیره دینور یقال تجمع من الاطراف الغار ای الجمع الکثیر
من الناس وآصمه بپراغنه دینور ودفنه اغاجنه دینورکه آندن یاغ چیقاریلور دفنه یاغی معروفدر دانه‌لرینی صو ایله
قینادوب اوزرینه کلنی آلورلر یاخود تازه ورقلرینك ودانه‌لرینك عصاره سنی زیتون یاغیله عصاره محو اولنجه
قینادرلر وغاره توزه دینور غبار معناسنه وغار بن جبله بر محدث اسمیدر علی قول زای معجمه ایله‌در واهل نسف عندنده
بر معروف اولچك اسمیدرکه یوز قفیز نسنه استیعاب ایدر وغار عسکره دینور جیش معناسنه ورشك وغیرت
معناسنه‌در یقال فلان شدید الغارة علی اهله ای الغیرة ﴿الغاران﴾ تثنیه بنیه‌سیله آغز ایله فرجه اطلاق
اولنور یقال فلان یسعی لغاریه اولقمه وفرجه وکوزلرك موضعی اولان ایکی کمیکه اطلاق اولنور ﴿الاستغارة﴾
بودخی غارت وشبخون ایلك معناسنه‌در یقال استغار علی القوم بمعنی اغار وکوده‌یه یاغ یایلوب قوّتلنوب
کرکی کبی سمن پیدا ایلك معناسنه مستعملدر یقال استغار الشحم فی الجسم اذا استطار وسمن ویاره شیشوب
قبارمق معناسنه‌در یقال استغارت الجرحة اذا تورّمت وچقور وآلچق یره ایمکی مراد ایلك معناسنه‌در یقال
استغار الرجل اذا اراد هبوط ارض غور ﴿الغوار﴾ کتاب وزننده و ﴿الغارة﴾ اسملردر شبخون وتاراجه دینور
مؤلف غاره‌یی مصدر موقعنده رسم ایلدیکی ذکر اولندی وغاره کوبکه دینور سرّه معناسنه ﴿المغوار﴾ محراب
وزننده اکثری غارت وشبخون ایدر اولان آدمه دینور یقال رجل مغوار ای بین الغوار کثیر الغارات ﴿الاستغوار﴾
اصلی اوزره حق تعالی درکاهندن زاد وذخیره نیاز ایلك معناسنه‌در یقال استغور الله تعالی اذا سأله الغیرة ای المیرة
وقدغار لهم غیاراکامرّ ﴿الغائرة﴾ قیلوله اویقوسنه دینور قائله معناسنه ونصف نهار وقتنه دینور ﴿مغیره﴾ مدیره
وزننده اسامیدندر مغیرة بن عمرو بن الاخنس ومغیرة بن الحارث ومغیرة بن سلمان ومغیرة بن شعبه ومغیرة بن نوفل
ومغیرة بن هشام صحابهٔ کراملردر ومغیره نامنده محدثیندن ذوات کثیره کلدیلر ﴿الغورة﴾ تمره وزننده کونشه دینور
یقال طلعت الغورة ای الشمس وقیلوله اویقوسنه دینور وبر موضع آدیدر ﴿غوره﴾ غینك ضمیله هرات شهرینك
دروازه‌سی یاننده بر قریه آدیدر نسبتنده غورجیّ دینور غیر قیاس اوزره ﴿غور﴾ سور وزننده عجم اولکه‌سنده بر ناحیه
آدیدر واهل خوارزم عندنده بر اولچك اسمیدرکه اون ایکی سخ مقدار نسنه آلور وسخ سینك ضمیله یکرمی درت من
مقدارینه دینور ﴿التغاور﴾ تفاعل وزننده بری برینه شبخون ایلك معناسنه‌در یقال تغاور القوم اذا غار بعضهم علی بعض
﴿الغویر﴾ زبیر وزننده بنوکلب یوردنده بر صو آدیدر ومنه قول الزبّاء * عسی الغویر ابؤسا * مثل مزبور قدیمدر جزیره
حاکمی حیره امیری اولان جزیمة الوضّاح قتل ایلدکده برینه قیزی که اسمی نائله ولقبی زبّاء ایدی جزیره‌یه حاکمه
اولدی وپدرینك انتقامی قیدینه دوشوب هزار مکر وآل ایله جزیمه‌یی کندی نفسنه اطماع وزفاف ایچون طرفنه
جلب وقتل ایلدکده یکنی اولان عمرو بن عدی حیره‌ده جانشین اولدی جزیمه‌نك وزیری اولان قصیر افندیسنك
انتقامی خصوصنه مباشرت ایدوب زبّایی فریفته ایلك ایچون کندی اختیاریله انفنی قطع وکویا که عمرو کندیسنی
قتل واعدام ایلك قصدنده اولدیغنه مبنی فرار صورتیله زبّاء طرفنه التجاء وشاهد مجروح اولان انفیله اثبات
مدّعا ایلمکله زبّایه اطمینان تام حاصل اولوب کندیسنه مقرّب ایلدی ذاتنده کارکذار اولمغله زبّاء مالیله اطرافدن
تجارته باشلیوب قتی وافر فوائد ومرابح ایراد وارائت ایلدی فوائد مزبوره‌یی نهانیجه عمرو جانبندن جلب وربح
صورتنده زبّایه عرض واعطا ایدر ایدی بعده تمام ایشلك قافیه‌سی کلدکده بیك صندوقه ایچره مسلح عسکر تعبیه
ایدوب دوه‌لره تحمیل وامتعه صورتنده اجتلاب ایدوب بودفعه ره راستدن غویر نام صو سمتنه عدول ایلمکله زبّاء
مکر باروی حصاردن قافله‌نك وردودینی تماشا ایدر اولمغله وضع مرقومی مشاهده ایلدکده درونه وهم وخدشه عارض
اولمغین قول مزبوری تفوّه ایلدی والحاصل شهره داخل وزبّایی قتل ایله اخذ کینه وانتقام شرفنه واصل اولدیلر
ابؤس کلمه‌سی بأس لفظندن جمعدر شدت ومحنت معناسنه‌در عند البعض مثل مرقومده واقع غویر غارك مصغریدر
اصلی بودرکه بر مقدار آدملر بر کوچك غار ایچره متمکن ایکن اوزرلرینه چوکوب علی قول ناکهانی دشمن هجوم
ایلمکله جمله‌سی هلاك اولمریله ضرب مثل اولدی کندیسندن شرّ ومضرّت ظهوری خوف اولنان نسنه حقنده
ضرب اولنور ﴿الاغتیار﴾ افتعال وزننده انتفاع ایلك معناسنه‌در یقال اغتار الرجل به اذا انتفع به ﴿الغوارة﴾ سحابه

(وزننده)

و زنده ظهران نام محل یاننده بر قریه در (غورین) غینك ضمیله بر ارضك آدیدر (غوریان) غینك ضمیله مروشهرینك قضاسنده بر قریه اسمیدر (ذوغاور) هاجر و زنده بنو الهان بن مالكدن بر امیرلقبیدر كه اذواء اقیال یمندندر (الغور) عنب وزنده دیت معناسنه در كه دم مقابلنده ادا اولنور یقال اعطی غوره ای دیته (الغیرة) غینك كسریله ذخیره یه دینور یقال جلب لقومه الغیرة ای المیرة (غیر) غینك فتحیله سوی معناسنه در كه ماعدا دیمكدر فارسیده جز و تركیده اوزكه ایله تعبیر اولنور و لاء نافیه معناسنه اولور كقوله تعالی ❁ فمن اضطر غیر باغ و لا عاد ❁ الآیه ای جایعا لا باغیا والا معناسنه اولور كه استثنا ایچون اولور كقولك ماجاءنی احد غیرك واشبو غیر كلمه سی معناده اضافته ملازمدر وكاهجه لفظا اضافتدن منقطع اولور اگر معناسی فهم اولنوب وكندیسنه لیس كلمه سی تقدم ایدر ایسه و بعضلر دیدیلركه ناسك لاء نافیه تسلیطی ایله لاغیر قوللری لحن وخطادر بعض مذكورك بو قولی یعنی تركیب مزبوری تلحینی غیر جیددر زیرا شاعرك اشبو * جوابا به تنجو اعتمد فوربنا * لعن عمل اسلفت لاغیر تسأل * بیتنده واردر ومسموع اولمشدر و ابن مالك شرح تسهیلك قسم بابنده بیت مرقوم ایله احتجاج ایلدی كویا كه بعض مزبور تلحین مذكوری سیرافی مرحومك اشبو الحذف انما یستعمل اذا كانت الا و غیر بعد لیس ولو كان مكان لیس غیرها من الفاظ الجحد لم یجز الحذف ولا یتجاوز بذلك مورد السماع عبارتندن اخذ ایلمشدر گرچه سیرافینك مفهوم كلامندن غیر كلمه سنه لیس لفظندن ماعدا الفاظ نافیه مسلط اولدیغنك عدم مسموعیتی منفهمدر لكن وجه مذكور اوزره شعر مرقومدن مسموع اولمغله كلام مزبور التفاته سزا دكلدر و مثلا قبضت عشرة لیس غیرها دینور غیرك رفعیله كه لیس كلمه سنك خبری محذوفدر لیس غیرها مقبوضا تقدیرنده در و لیس غیرها دینور غیرك نصبیله كه لیس كلمه سنك اسمی مضمردر لیس المقبوض غیرها تقدیرنده در و لیس غیرها دینور فتحیله كه مضاف الیهك لفظا حذفی و نیة ثبوتی وكذلك اسمك اضماریله در و لیس غیر دینور ضمله بلاتنوین بو صورتده ضمه سی ضمهٔ بنائیه و اعرابیه اولمق محتملدر یعنی آنده اوچ مذهب واردر مبرد و متأخرون ضمه نك بنائیه اولمسنه ذاهبلردر زیرا غیر كلمه سی غایاته مشابه اولمشدر قبل و بعد كلمه لری كبی و اخفش اعرابیه اولمسنه ذاهبدر زیرا قبل و بعد كلمه لری كبی اسم زمان و فوق و تحت كبی اسم مكان اولمیوب بلكه كل و بعض كلمه لری منزله سنده در و ابن خروف وجهینك احتماله ذاهب اولدی و لیس غیر دینور رفعله و لیس غیرا دینور نصبله پس بو صورتلرده حركه سی اعرابیه در و اشبو غیر كلمه سنك ابهامده توغل وشدتی اولمغله اضافتله كسب تعریف ایلمز و ضدین بیننده واقع اولدقده ابهامنه ضعف عارض یاخود بالكلیه زائل اولمغله متعرف اولنور نته كه ❁ غیر المغضوب علیهم ❁ الآیه كریمه سنده واقع اولمشدر و استثنا ایچون اولدقده الا كلمه سندن نصكره اولان لفظنك اعرابیله معرب اولور پس جاء القوم غیر زید كلامنده غیری منصوب ایدرسن زیرا غیر فی الاصل صفت اولوب استثنا ایچون اولمسی عارضیدر و ماجاء احد غیر زید كلامنده نصب و رفعی تجویز ایدرسن استثنائیه و وصفیه اوزره و غیر كلمه سی مبنی یه مضاف اولدقده فتح اوزره مبنی اولمسی جائزدر نته كه اشبو * لم یمنع الشرب منها غیر ان نطقت * حمامة فی غصون ذات اوقال * بیتنده واقع اولمشدر * مترجم دیركه بو مناسبتله حسان بن ثابت رضی الله عنه حضرتلرینك اشبو بیت مشكلی ثبت اولنمق روا گورلدی * اتانا فلم یعدل سواه بغیره * نبی بدا فی ظلمة اللیل هادیا * گرچه غیر ضمیرینی سوایه ارجاعله مرام حاصلدر لكن سوی لفظی غیر و عین معنالرینه اضداددن اولمغله بورادہ عین معناسنه حمل ایله مرام متعین اولور (التغیر) تفعل وزنده برحالدن برحاله دونمك معناسنه در كه بوزلمق تعبیر اولنور یقال تغیر الشیء عن حاله اذا تحول شارح دیركه تغیر و تغیر ایكی وجهله اولور بری برشیئك صورتی تغیر اولنوب ذاتنه عارض اولمامق وجهیله اولور و منه تقول غیرت داری اذا بنیتها بناء غیر الذی كان و بری غیره تبدیل ایله اولور و منه تقول غیرت غلامی و دابتی اذا ابدلتهما بغیرهما (التغییر) تفعیل وزنده برنسنه یی اولكی صورتندن بوزمق معناسنه در یقال غیر الشیء اذا جعله غیر ما كان و برآخره تحویل و تبدیل قلمق معناسنه در یقال غیر الشیء اذا حوله و بدله یعنی یغیره تركیده بوندن دگشمك ایله تعبیر اولنور (الغیر) سیر وزنده تغییر و تغیردن اسمدر و غیر مصدر اولور دیت ویرمك معناسنه یقال غاره یغیره غیرا اذا وداه (الغیرة) غینك كسریله اسمدر دیته دینور كه خونبها تعبیر اولنور جمعی غیر گلور عنب وزنده مبادله یی متضمن اولدیغندن اطلاق اولنمشدر یقال قبل منه الغیرة ای الدیة (الغیر) عنب وزنده تغییردن اسمدر بوزمغه و بوزلمغه دینور و منه الدهر ذو غیر ای ذو احداث مغیرة * قال الشارح وفی النهایة وفی حدیث الاستسقاء ❁ من یكفر الله یلق الغیر ❁ ای تغیر الحال و انتقالها عن الصلاح الی الفساد و الغیر الاسم من قولك غیر الشیء فتغیر (المغیرة) مسیره وزنده و (المغیورة) مسقی اولان ارضه دینور یقال ارض مغیرة و مغیورة ای مسقیة

مطلب

و بو ذخيره و احسان معناسندندركما سيذكر (الغيرة) و (الغير) غينلك فتحيله و (الغار) و (الغيار) كتاب وزننده
نام و ناموسه خلل ويره جك حالتدن حميت ايلك معناسنه دركه قسقانمق تعبيراولنور يقال غار الرجل على امرأته
وهى عليه تغار غيرة وغيرا وغارا وغيارا من الباب الرابع اذا انف من الحمية وغيار حق تعالى عبادينه رحمت انزال
وخير ورزق كثير احسان ايلك معناسنه در يقال غارهم الله بمطر يغيرهم غيارا من الباب الثانى اذا سقاهم
ويقال غارهم بخير اذا اعطاهم و ايصال نفع ايلك معناسنه در يقال غار فلانا اذا نفعه (الغيران) حيران وزننده
غيرتدن و صفدر پك غيرتلو حميتلو قسقانج كشى يه دينور جمعى غيارى كاورسكارى كبى وغيارى كاور كسالى كبى
(الغيور) صبور وزننده بودخى و صفدر جمعى غيركلور ضمتينله * قال الشارح و فى الحديث ❊ فان الله غيور ❊
معناه لا يرضى بالفواحش (المغيار) مصباح وزننده بودخى و صفدر جمعى مغايير درمؤنثنده غيرى دينور سكرى
وزننده جمعى غيارى در سكارى وزننده كذلك غيور دينورينه جمعى غيردر (الاغارة) همزه نك كسريله برآدم
زوجه سى اوزره برزوجه دخى آلمق معناسنه دركه زوجهٔ اولى يى غيرته دوشورمكى مستلزمدر يقال اغار الرجل اهله
اذا تزوج عليها فغارت (المغايرة) مفاعله وزننده بيع وشرا معامله سنده مبادله ايلك معناسنه دركه دكيش ايلك
تعبيراولنور يقال غايره اذا عارضه بالبيع وبادله (الاغتيار) افتعال وزننده ذخيره ايدنمك معناسنه در يقال اغتار الرجل
اذا امتار (بنات غير) اكاذيبه اطلاق اولنور يقال جاء ببنات غير اى باكاذيب (الغيار) جدال وزننده
بدال معناسنه دركه مفاعله دن مصدرلردر * مؤلفك بونى افراد ايلسنك وجهى نامعلومدر وغيار اسم اولور سلفده
اهل ذمت طائفه سنه مخصوص امتياز ايچون برعلامت اسميدر زنار وسائرى كبى بعض امهاتده ذكر اولنديغنه كوره
اوست لباسلرينك دوشنه رنك لباسه مخالف برمقدار جه نسنه ديكرلر ايدى حالا باش كسوتلرينه ومست وپاپوشلرينه اطلاق
اولنور (غيره) تمره وزننده حادث بن يزيدك فرسى اسميدر (غيره) عنبه وزننده بررجل اسميدر ❊ فصل الفاء ❊
❊ فصل الفاء ❊
(الفأر) فانك فتحى و همزه نك سكونيله معلومدركه صچانه دينور فارسيده موش دينور جمعى فئران كلور فانك
كسريله و فئره كلور عنبه وزننده و فؤر كلور صردوزننده و فأر لفظى مذكره مخصوصدر هايله فأره مذكر و مؤنثنه
اطلاق اولنور حمامه كبى لكن مذكر اولان فأره ده هاء وحدت ايچون اولمق اغلبدر * شارحك بيانه كوره تخفيفا
همزه نك تركى جائزدر و فأره دابه قسمنك بلكجه سنه عارض اولور برجنس ريحك اسميدركه صغنوب صقلدقده
طاغلوب ترك اولندقده ينه مجتمع اولور و برنوع شجر آديدر و فأره مسك كوبكنه دينور نافجة المسك معناسنه و هاسز
فأر بنفسه مسكه دينور ياخود صواب اولان بونى فور ماده سنده ذكر ايلكدركه رايحه سنك فورانندن ناشى اطلاق
اولنمغله اجوف اولور على قول مهموزا اولمسيده جائزدر زيرا فأرهيئتنده واقعدر و لطايفدندركه براعرابيدن اتهمز الفأر
يعنى فأر كلمه سنى مهموزا تفوه ايدرميسن ديو سؤال ايلدكلرنده جوابنده الهرة تهمزها يعنى فاره يى كدى قسمى
همز ايدر ديدى كه همز صقمق معناسنه اولمغله اكا حمل ايلدى (الفؤرة) فانك ضميله بودخى دابه قسمنك بلكجه سنه
عارض اولان ريح مخصوصه يه دينور (الفئر) كتف وزننده ايچنه فاره دوشمش نسنه يه دينور يقال لبن فئر اذا وقعت
فيها الفأرة (الفئرة) فرحه وزننده و (المفأرة) مأسده وزننده فاره سى چوق يره دينور يقال ارض فئرة ومفأرة اى كثيرة
الفأرة (الفأر) فانك فتحى و همزه نك سكونيله يرى قازمق معناسنه در يقال فأر التراب فأرا من الباب الثالث اذا حفره
و برير ه برنسنه يى دفن و اخفا ايلك معناسنه در يقال فأر الشئ اذا دفنه و اخفاه ذكر اولنان فأره نام ملعون بو معنالردندر
(الفئرة) فانك كسريله و (الفؤارة) ثمامه وزننده و (الفئيرة) كريمه وزننده و (الفئرة) عنبه وزننده و كاهى همزه لرى
تخفيف اولنور بردرلو اعراب طعامنه دينوركه سودى خرما ايله مزج ايلدكدنصكره طبخ ايدوب بولاج ايدرلر لوخسه
نسوانه مخصوصدر (فأر) فانك فتحيله اساميدندر سعيد بن فأر يزيد بن هرون نام محدثك شيخيدر و فأر ارمينيه
بلادندن بربلده آديدر (الفتور) ظهور وزننده و (الفتار) فانك ضميله برنسنه حدتدنصكره سكونت و شدتدنصكره
ملايمت بولوب سست و بى تاب اولمق معناسنه دركوشه ملك و فرسزلنمك تعبيراولنور يقال فتر الشئ فتورا و فتارا من الباب
الاول و الثانى اذا سكن بعد حدة و لان بعد شدة و قزغين صويك حرارتى نوعا چوب ايلى اولمق معناسنه در يقال
فتر الماء اذا سكن حره بو معنالر معناى اولده داخل ايكن مؤلف تخصيص ايلشدر و برنسنه يى فتر ايله يعنى سره ايله
اولچمك معناسنه در يقال فتر الشئ اذا كاله بفتره و فتور برآدمك مفاصل و اعضاسى كوشيوب بدنى فرسز اولمق
معناسنه در يقال فتر جسمه فتورا اذا لانت مفاصله و ضعف (التفتير) تفعيل وزننده برنسنه يى فاتر قلمق
معناسنه در يقال فتره الله اى جعله فاترا و هواده سحاب بولنديغى يرده جوكوب برسمته كتميوب ياغدرمغه
آماده اولمق معناسنه در يقال فتر السحاب اذا تحير و سكن و تهيأ للمطر (الفاتر) فتر و فتوردن اسم فاعلدر

(يقال)

يقال ماء فاتر اذا سكن حرّه و فاتر سست باقشلو كوزه وصف اولوركه چشم خسته تعبير اولنور ديدهٔ محابيب
او صافندندر كندى خسته ايكن صاغلرى عليل ايدر يقال طرف فاتر اى ليس بحادّ النظر يعنى فيه فتور و ضعف
مستحسن (الفاتور) بودخى حدّت حرارتى ساكن اولمش صويه دينوركه بومبالغه يى متضمن در (الفتر) فتحتيله
ضعيفلكه دينور تقول فى جسمى اليوم فتر اى ضعف و فتر بدنده اولان بالق اتنه دينور و غلالدن برمقدار معلومه
دينور (الافتار) همزه نك كسريله برنسنه يى فاتر و ضعيف قلمق معناسنه در يقال افتره الدواء اذا اضعفه و اوغلان
خسته چشم اولمق معناسنه در يقال افتر الغلام اذا ضعفت جفونه فانكسر طرفه و وجود شاربه شراب قيرقلق
وكوشكلك ويرمك معناسنه در يقال افتر الشراب اذا فتر شاربه (الفتار) غراب وزننده باده نك وسائر استعمال
اولنان نسنه نك دماغه واصل اولان ابتدا نشئه وكيفيتنه دينوركه دماغى هنوز قاوره يوب صارديغى نشئه در
تقول اختبرت فتاره اى ابتداء نشوته (الفتر) فانك كسريله باش پارمقله كشاده اولان شهادت پرمغى اوجنك مابينى
اولان مقداره دينوركه سره تعبير اولنور يقال قاسه بالفتر و هو مابين طرف الابهام و طرف المشيرة (الفترة)
غرفه وزننده شول صفره طرزنده نسنه يه دينوركه خرما يپراغندن اوريلوب اكا اون اله نور تركيده تپير تعبير
اولنور (الفترة) تمره وزننده ايكى پيغمبر ذيشان مابيننده اولان زمانه اطلاق اولنور وحى واحكام سماوينك وقت
سكونتى اولديغيچون قال الشارح و منه قوله تعالى ﴿على فترة من الرسل﴾ اى سكون حال عن مجئ رسول وفتره
برجنس بالق آديدركه اوزرينه برآدم اياغيله باصدقده اياغنه البته سستلك عارض اولور ترلينجه زائل اولمز
شارح ديركه بو بعينه رعاده ديدكارى بالقدر حالا نهر نيلده موجوددر (الفتر) قنب وزننده بودخى ذكر اولنان
بالغه دينور (الاستفتار) آت قسمى دكلمك معناسنه در يقال استفتر الفرس اذا استجم بوراده استجرّ نسخه لرى غلطدر
(التفتر) دفتر وزننده و مرادفيدركه دفتر تعبير ايلديكمز كتاب مفرداتدر (فتر) ستر وزننده برخاتون آديدر جوهرى
و همنه مبنى فانك كسريله ضبط ايلمشدر * شارح ديركه ابن برّى دخى كسر ايله ضبط ايلدى (الفتكر) خنصر وزننده
و (الفتكر) حضجر وزننده و (الفتكر ين) فانك حركات ثلاثى وكافك فتحيله و (الفتكرين) فانك كسرى وتانك
سكونى و كافك فتحيله آفت و داهيه يه على قول امر عجيب و عظيمه دينور (الفاثور) ثاى مثلثه ايله كافور وزننده
لكن تعبير اولنان قابه دينور طشت معناسنه على قول طشتخان اسميدركه طعام تپسيسى اوله جقدر سينى دخى
دينور طشتخان تشتخوان فارسى معرّبيدر ياخود شول تپسى يه دينوركه آق مرمردن يا كومشدن يا آلتوندن دوزلمش
اوله * مؤلف بونكله اشبو حديثه تلميح ايلمشدر قال فى النهاية و فى حديث اشراط الساعة ﴿و تكون الارض كفاثور
الفضة﴾ وفاثور ناجود مرادفيدركه مطلق شراب وضع اولنان قاب اوله جقدر و باطيه يه دينوركه ظرف معهوددر
وفاثور بر موضع آديدر و سرحدلرده اولان كوزجى عسكره و دربند بكجيلرينه دينوركه حرامى مقوله سى دشمن
ظهور ايلدكده طرد و دفعلرى ضمننده اكسه لرندن سوروب كيدرلر و جاسوسه دينور و پايه و منزلت و مرتبه
معناسنه در و دوشمه يه دينور بساط معناسنه * شارح ديركه نشاط نسخه سى غلطدر فلهذا يقولون هم على فاثور
واحد كانّهم يعنون على بساط واحد وفاثور كوكسه دينور صدر معناسنه و اغاجدن دوزلمش چناغه و قواطه يه
دينور (الفجر) زجر وزننده ضوء الصباح يعنى صباح يرينك روشنلكنه دينوركه سواد ليلك آخرنده شمسك افق
مشرقده ظاهر اولان حمرتندن عبارتدر شفق تعبير اولنور و فجر ايكيدر برى فجر كاذبدركه شكل مستطيل اوزره ظهور
ايدر ذنب السرحان ديدكارى بودر و برى آندنصكره ظهور ايدركه آفاقه منتشر اولور اولوقتده صائمه اكل و شرب
حرام اولور و اكا فجر صادق ديرلر * مؤلفك بصائرده بيانه كوره بو تسميه بالمصدردر و بمعنى فاعلدر كيجه يى
فجر يعنى شقّ ايلديكيچون تسميه اولندى (الانفجار) انفعال وزننده صباح يرى آچلمق معناسنه دركه شفق
سوكمك تعبير اولنور يقال انفجر الصبح و انفجر عنه الليل اذا انكشف و يردن صو قينايوب آقق معناسنه در
يقال انفجر الماء اذا سال بونلرك مفهومنده شقّ معتبر اولمغله يارەرق آقق معناسنه اولور كرلك قينايه رق يارمق
وكرلك يرى يارەرق آقق اولسون و مجازا بر بوزنده آققده دخى استعمال اولنور و انفجار هر طرفدن آفات
و دواهى ظهور و توجّه ايلك معناسنه مستعملدر يقال انفجرت الدواهى عليهم اذا اتتهم من كلّ وجه و بر
آدمك مالى كثير و عطا و بذلى و فير اولمق معناسنه مستعملدر يقال انفجر الرجل اذا صار ذا فجر (التفجر) تفعل
وزننده بودخى شفق سوكمك معناسنه در يقال تفجر الصبح بمعنى انفجر و صو يردن قينايوب آقق معناسنه در
يقال تفجر الماء اذا سال و بر آدمك عطا و احسانى مبذول و بيدريغ اولمق معناسنه مستعملدر يقال تفجر
بالكرمّ اذا تكرم و صار ذا فجر (الافجار) همزه نك كسريله فجر و قتنه داخل اولمق معناسنه در

يقال افجر الرجل اذا دخل فی الفجر و بر كسـه یی فاجر بولمق معناسـنه‌در يقال افجر فلانا اذا وجده فاجرا و برآدم
مال فراوان كتورمك معناسـنه مستعملدر يقال افجر فلان اذا جاء بالمال الكثير و يلان سويلك معناسـنه‌در يقال
افجر الرجل اذا كذب وزنا ايلك معناسـنه‌در يقال افجر فلان اذا زنا وكافر اولمق معناسـنه‌در يقال افجر الرجل
اذا كفر وحقدن صاپمق و طريق مستقيمدن عدول ايلك معناسـنه‌در يقال افجر فلان اذا مال عن الحقّ و يردن
پيكار قيناتمق معناسـنه‌در يقال افجر الينبوع اذا انبطه ﴿المفجر﴾ محسن وزننده فجر هنكامندن طلوع شمسـه قدر
اوزرندن وقت كچن آدمه دينور تقول انت مفجر اى ذو الافجار ﴿الفجار﴾ كتاب وزننده يوللره دينور طرق معناسنه
و مفاعله‌دن مصدر اولور ارتكاب فجور ايلك معناسنه يقال فاجرها فجارا اذا ارتكب الفجور معها و ايّام الفجار
اربعة افجرة فی الاشـهر الحرم كانت بين قريش ومن معها من كنانة و بين قيس غيلان وكانت الدبرة على قيس
فلما قتلوهم قالوا افجرنا حضرها النبی عليه السلام وهو ابن عشرين و فی الحديث ❋ كنت انبل على عمومتی يوم الفجار
و رميت فيه بأسهم و ما احبّ انّی لم اكن فعلت ❋ كتب سيرك بيانی اوزره بين العرب درت دفعه فجار واقع اولديكه
جمله‌سی اشهر حرم ايچره واقع اولمغله كويا كه هتك حرمت ايلدكلرندن ناشی ارتكاب فجور يعنی حقدن عدول
ايلديلر اعظمی فجار مذكوردر كه نبیّ اكرم عليه الصلوة والسلام حضرتلری اول وقتده يكرمی ياشنده اولوب
معركه‌يه عموجه‌لريله برابر حاضر اولمشلر ايدی قارشودن آتيلان اوقلری ديوشوروب عموجه‌لرينه ويررلر ايدی و اول
معركه‌ده بولنـدقلرندن محظوظلر ايدی و قيس طرفی منهزم اولمشـدر ﴿الفجر﴾ زجر وزنـنده صو آقتمق
معناسـنه‌در يقال فجر الماء فجرا من الباب الاوّل فانفجر اصل فجر برنسـنه‌يی شقّ واسع ايله شقّ ايلك معناسـنه
موضوعدر و فجر و فجور قعود وزنـنده معاصی و آثامه دوز شمك معناسـنه‌در كه طريق حقّ شـقّ ايلمش
اولور يقال فجر الرجل فجرا و فجورا اذا انبعث فی المعاصی و زنا ايلك معناسـنه‌در يقال فجر الرجل اذا زنا
و فجور فسـق ايلك معناسـنه‌در يقال فجر الرجل اذا فسـق و فجر و فجور يلان سويلك معناسـنه‌در يقال
فجر فلان اذا كذب و برآدمی تكذيب ايلك معناسـنه‌در يقال فجره اذا كذبه و عصيان و مخـالفت ايلك
معناسـنه‌در يقال فجره اذا عصاه و خالفه و خسـته صاغلمق معناسنه‌در يقال فجر من مرضه اذا برأ و برآدمك
بصری خيره و ضعيف اولمق معناسـنه‌در يقال فجر الرجل اذا كلّ بصره و برماده فاسـد و تبـاه اولمق
معناسنه‌در يقال فجر امرهم اذا فسد و فجور راكب بنديكی اكردن برطرفه قايمق معناسـنه‌در يقال فجر الراكب
اذا مال عن سرجه و حقدن عدول ايلك معناسـنه‌در يقال فجر عن الحقّ اذا عدل ﴿الفجور﴾ صبور وزنـنده
و ﴿الفاجور﴾ بغايت آثام و معاصی‌يه منهمك وزناكار آدمره دينور جمعی فجردر ضمتينله ﴿الفاجر﴾ فاسـق
و زانی‌يه دينور جمعی فجّاردر تاجر و تجّـار كبی و فجره كلور طلبه كبی و فاجرك زنكين مالدار آدمه اطلاق
اولنور و جادو و ساحره دينور يقال رجل فاجر ای متموّل وكذا ساحر ﴿التفجير﴾ تفعيل وزننده صويی آقتمق
معناسنه‌در يقال فجر الماء فانفجر ﴿المفجرة﴾ مسخره وزننده صويك قينايوب آقان يرينه دينور حوضده اولسون
سائر يرده اولسون منفجر معناسنه‌در و شول ارضه دينور كه دوز و مطمئن اولمغله آندن آقنديلر ودره‌لر منفجر اولور
﴿الفجرة﴾ فانك ضميله بودخی صويك قينايوب آقان يرينه دينور و فجرة الوادی دره‌نك وسعتلنوب ياپو انلنان يرينه دينور كه
اوراسنه اطرافدن صولر كلوب منفجر اولور ﴿الفجر﴾ فتحتينله عطاء وكرم و جود و احسانه اطلاق اولنور و چوق ماله
اطلاق اولنور ﴿فجار﴾ قطام وزننده فجور وزنانك اسميدر و فاجره‌دن معدول اولمغله نسوان قسمنه يا فجار ديو
سبّ و دشـنام ايدرلر يازانيه ديمكدر ﴿ذو فجر﴾ فتحتينله برموضع آديدر ﴿الفجيرة﴾ جهينه وزننده برموضعدر
﴿فجره﴾ تمره وزننده كذب معناسنه اسمدر يقال ركب فلان فجرة ممنوعة من الصرف اذا كذب ﴿المتفجر﴾ متحجر
وزننده حارث بن دعله‌نك فرسی اسميـدر ﴿الافتجار﴾ افتعال وزننده برآدم آخر كسـه‌دن ايشـيدوب ياخود
اوكرنميه‌رك كندی قريحه‌سندن بركلام اختراع ايلك معناسنه‌در يقال افتجر فی الكلام اذا اخترقه من غير ان يسمعه
من احد و يتعلمه ﴿الافتحار﴾ حای مهمله ايله افتعال وزننده غيرك متابعت ايليه‌جكی وجهله برآدم تلقاء نفسـندن
بركلام ياخود بررأی پيدا ايلك معناسـنه‌در يقال افتحر فلان الكلام والرأی اذا اتی به من قصد نفسـه و لم يتابعه
عليه احد ﴿الفخر﴾ فانك فتحی و خای معجمه‌نك سكونيله و حرف حلق سببيله فتحتينله و ﴿الفخار﴾ و ﴿الفخارة﴾ فالرك فتحتينله
و ﴿الفخيری﴾ خليفی وزننده و ﴿الفخيراء﴾ مدّ ايله برآدم متصف اولديغی خصال و فضائل ايله نازنده‌لك ايدوب اوكونمك
معناسنه‌در يقال فخر الرجل فخرا و فخارا و فخارة و فخيری و فخيراء من الباب الثالث اذا تمدّح بالخصال و بركسه‌يی
فخر جهتيله برآخر كسه اوزره تفضيل و ترجيح ايلك معناسنه‌در يقال فخره عليه اذا فضله عليه بالفخر ﴿الافتخار﴾

(افتعال)

افتعال وزننده بودخی فخر ومباهات ایلمك معناسنه‌در یقال افتخر الرجل بمعنی فخر (الفاخر) فخر ومباهات
ایدیجی آدمه دینور وجید ونفیس وبهتر شیئه اطلاق اولنور کویاکه لسان حاله نفاستی جهتندن فخر ایدر یقال
شیءٌ فاخر ای جید وایری اولوب چکردکی اولمیان خرما قوریغنه اطلاق اولنور یقال بسر فاخر اذا صار یعظم
ولانوی له (الفخور) صبور وزننده مبالغه‌در فخر ومباهات ایلمکه مجبول آدمه دینور وشول ناقه‌یه وصف
اولورکه ممه‌لری بیوك وسودی آز اوله یقال ناقة فخور اذا کانت عظیمة الضرع قلیلة الدرّ ویومری اولوب
دلیکلری طار وسودی آزجه اولان ممه‌یه دینور یقال ضرع فخور ای الغلیظ الضیق الاحالیل القلیل اللبن وشول
خرما آغاجنه صفت اولورکه اوزدکی ایری ودالاری بوداقلری قالین اوله یقال نخلة فخور ای العظیمة الجذع
الغلیظة السعف وخایه‌سی بیوك واوزون اولان آته اطلاق اولنور یقال فرس فخور ای العظیم الجرذان الطویلة
(التفاخر) تفاعل وزننده نیچه کیمسه‌لر بری بریله فخر ایدشمك معناسنه‌در یقال تفاخر القوم اذا فخر بعضهم علی بعض
(المفاخرة) مقاتله وزننده (الفخار) قتال وزننده برآدمه فخر ایله مباحثه وکرم وجود وعلم وحسب مقوله‌سی
فضائل ومزایایی تعداد ایدرك مجادله ایلمك معناسنه‌در یقال فاخره مفاخرة وفخارا اذا عارضه بالفخر وباب
مغالبه‌ده استعمال اولنور یقال فاخره ففخره اذا غلبه وکان افخر منه (الافخار) همزه‌نك کسریله برآدمی فخر
وشرف جهتیله سائر برآدم اوزره ترجیح وتفضیل ایلمك معناسنه‌در یقال افخره علیه اذا فضله علیه فی الفخر
(الفخیر) امیر وزننده برآدمه فخر ایدن کیمسه‌یه دینور تقول هو فخیرك ای مفاخرك یکدیکره فخیردر وفخر جهتنده
آخرك مغلوبی اولان آدمه دینور یقال هو فخیره ای مغلوب به فی الفخر (المفخرة) میمك فتحی وخانك فتحی وضمیله
مابه الفخر اولان شیئه دینور یقال مامفخرته حتی یفخر ای مافخر به (الاستفخار) فاخر ونفیس اوله‌رق نسنه اشترا
ایلمك معناسنه‌در یقال استفخر الشیءَ اذا اشتراه فاخرا (الفیخر) صیقل وزننده بودخی خایه‌سی بیوك واوزون آته
دینور جمعی فیاخر کلور (الفخّارة) جبّانه وزننده طپراقدن یاپلمش بیوك دستی‌یه دینور جرّه معناسنه جمع جنسی
فخاردر علی قول سقسی‌یه دینور خزف معناسنه بونلر نقر اولندقده کویاکه تفاخر ایدن شخص کبی سسلندکاری
ملاحظه‌سنه مبنی‌در یقال جاء وفی یده فخّارة ای جرّة او هو الخزف (الفخر) فتحتینله برنسنه‌دن عار واستنکاف ایلمك
معناسنه‌در یقال فخر الرجل منه فخرا من الباب الرابع اذا انف (الفاخور) ریحان الشیوخ اسمیدرکه قوجه یارپوزی
دیدکاری نباتدر (الفدر) غدر وزننده و (الفدور) قعود وزننده آیغر آت وبوغور دوه‌قسمی دیشی‌یه چوق وارمقدن
سست اولوب یورشومقله ابا ایدر اولمق معناسنه‌در یقال فدر الفحل فدرا وفدورا من الباب الثانی اذا فتر عن الضراب
وعدل وپشمش ات صوغومق معناسنه‌در یقال فدر اللحم اذا برد وهو طبیخ (الفادر) معنای اوّلدن اسم فاعلدر یقال
فحل فادر ای فاتر عن الضراب جمعی فدر کلور فانك ضمیله وفادر وفدر فتحتینله صرپ ویوکسك طاغلرده ایوا ایدن طاغ
کچیسنه دینور کذلك قرجه علی قول کنج اولوب وجوذی تام اولان طاغ کچیسنه دینور جمعی فوادر کلور وفدر کلور
ضمتینله وفدور کلور جالس وجلوس کبی ومفدره کلور مشیخه کبی وفادر دائما سوریدن بشقه‌جه کزوب طوران
ناقه‌یه دینور یقال ناقه فادر اذا کانت تنفرد وحدها عن الابل (التفدیر) تفعیل وزننده بودخی آیغر دیشی‌یه چوق
وارمقدن یورشویوب قالمق معناسنه‌در یقال فدّر الفحل بمعنی فدر وبرنسنه‌یی کوچك بیوك بلوك بلوك بولمك معناسنه‌در
یقال جارة تفدّر تفدیرا ای تکسر صغارا وکبارا (الافدار) همزه‌نك کسریله تفدیر ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال
افدر الفحل بمعنی فدر (المفدر) محسن وزننده و (المفدرة) میمك ودالك فتحیله آدمی جماعدن قطع ایدن شیئه دینور
افیون کبی یقال طعام مفدر ومفدرة اذا کان یقطع عن الجماع ومفدره اسم مکان اولور طاغ کچیسی کثیر اولان یره
دینور یقال مکان مفدرة ای کثیر الفادر (الفدور) صبور وزننده بودخی صرپ طاغلرده ایوا ایدن طاغ کچیسنه
دینور (الفادرة) طاغ تپه‌لرنده اولان بیوك یالچین قیایه دینورکه طاغك ماده‌سندن اولمیوب بشقه‌جه اوله (الفدرة)
فدیه وزننده برنسنه‌نك پاره وقطعه‌سنه دینور یقال فدرة اللحم وفدرة اللیل والجبل مثلا ای قطعته (الفندیرة) و (الفندیر)
فالرك کسریله فدره‌دن دون اولان قطعه‌یه دینور بوراده زیادهٔ مبانی مادون طرفنه مصروفدر (الفدر) کتف
وزننده بونواحق آدمه دینور وتیز قریلور اولان آغاج وکراسته مقوله‌سنه دینور یقال عود فدر ای سریع الانکسار
(الفدرّ) عتلّ وزننده کومشه دینور فضه کبی واتلوجانلو علی قول بلوغه متقارب اوغلانه دینور (الفدرة) فانك
ضمیله همزه وزننده دائما یالکزجه کزر اولان آدمه دینور یقال رجل فدرة اذا کان یذهب وحده (فربر) سجل
وزننده بخاری ایالتنده برقصبه آدیدر * مترجم دیرکه امام بخاری راویسی ابو عبدالله محمد بن یوسف بن مطر بن
صالح بن بشر الفربری اورادندر حالیا طریقندن اعلاسند یوقدر بحمده تعالی مترجم حقیر حجاز سفرنده نائل

اولمشدر طریق مرقومدن امام بخاری ایله بیتمزده اون نفر شیوخ عظام واردر علیهم الرحمه (الفرّ) فانك فتحی
و رانك تشدیدیله و (الفرار) کتاب وزننده و (المفرّ) میمك وفانك فتحیله و (المفرّ) فانك کسریله قاچمق معناسنه در یقال
فرّ الرجل فرّا و فرارا و مفرّا و مفرّا من الباب الثانی اذا راغ و هرب و فرّ و فرار فانك حرکات ثلاثیله دابّه قسمنك قاچ
یاشنده اولدیغنی بیلمك ایچون آغزینی آچوب دیشلرینه باقمق معناسنه درکه آرپه لق تعبیر اولنان دیشی طوره یورایسه
کنج اولوب والا قوجه اولور یقال فرّ الدابّة فرّا و فرارا مثلثة الفاء اذا کشف عن اسنانها لینظر ماسنها * مؤلفك
بصائرده بیانه کوره اصل بو مادّه کشف معناسنه موضوعدر مثلا فرار عن الحرب نفسنی عسکردن کشف ایلمکدن
عبارتدر و سائر معانی بر ر مناسبتله متفرّعدر و منه المثل * انّ الجواد عینه فراره * مثلثة الفاء یعنی جنس آتك نمایش
اندامنده علامات جودت ظاهر اولمغله اختباره حاجت یوقدر برنسنه نك ظاهری باطننه دلالت ایدوب احوالنی
بحث و تفتیش و تجربه یه محتاج دکلدر دیه جك موقعده ایراد اولنور و تقول العرب فرّ الامر جذعا اذا رجع عوداً لبدئه
یعنی اولکی کرته سنه دونوب کلدی بوراده فرّ مجهول بنیه سیله در و جذع فتحتینله تازه و حادث دیمکدر و فرّ
برنسنه دن بحث و تنقیر ایلمك معناسنه مستعملدر یقال فرعن الامر اذا بحث عنه (المفرّ) میمك فتحی و فانك کسریله
مصدردر که ذکر اولندی و اسم مکان اولور یقال این المفرّ ای موضع الفرار قال الشارح قوله تعالی ﴿ این المفرّ ﴾
ای الفرار و قریء بالکسر و هو المکان (الفرور) صبور وزننده و (الفرورة) هایله و (الفررة) فانك ضمیله
همزه وزننده و (الفرّار) کرّار وزننده و (الفرّ) صحب وزننده صفتلردر (الافرار) همزه نك کسریله قاچرمق
معناسنه در تقول افررته اذا جعلته فارّا و آت ودوه مقوله سنك قولون دیشلری دوشوب یرینه غیری دیش بتمك
معناسنه در یقال افرّت الخیل و الابل للاثناء اذا سقطت رواضعها و طلع غیرها و اثناء اولك دیشلری براقمغه دینور
و افرار برآدمه فرار ایده جك ایش ایشلمکله آنی فراره باعث اولمق معناسنه در یقال افرّ فلانا اذا فعل به ما یفرّ عنه
و قلجله برینك باشنه اوروب آیرمق معناسنه در یقال افر رأسه بالسیف اذا افراه ای شقه * مؤلف بونی تکرار ایلمشدر
(الفرّاء) غرّاء وزننده و مرادفیدر که دیشلری اینجو کبی پراب و تاب اولان خاتونه دینور یقال امرأة فرّاء ای غرّاء
(الافترار) افتعال وزننده نازکانه کولمك معناسنه در نازنده دلبرلرك تبسملری و شکرخنده لری کبی کشف معناسندن
مأخوذ اولمغله دیشلر ظاهر اولمق وجهیله نازکانه صرتمق اولور یقال افترّ المحبوب اذا ضحك ضحکا حسنا
و تابنده نسنه یلدرامق معناسنه در یقال افترّ البرق اذا تلألأ و برونه نسنه چکمك معناسنه در یقال افترّ الشیء اذا
استنشقه (الفریر) امیر وزننده و (الفرار) غراب وزننده و (الفرور) صبور وزننده و (الفرفور) زنبور
وزننده و (الفرفر) هدهد وزننده و (الفرافر) علابط وزننده قیون و کچی و بیان صغری قسمنك یاوریلرینه علی قول
همان اوغلاقلره قوزیلره دینور فریرك جمعی فرار کلور فانك ضمیله ندور اوزره و منه المثل * نزو الفرار استجهل
الفرارا * یعنی بقرهٔ وحشیه یاوریلری رسیده اولوب دیشیلری اوزره صچرامغه باشلدقده نارسیده اولنلر دخی آنلری
کوروب تقلید ایله صچرامغه باشلرلر استجهال حمل علی الخفه معناسنه در مثل مزبور صحبت و الفتندن اجتناب
اولنه جق بدکار کیمسه حقنده ضرب اولنور یعنی اولمقوله یه مقارن اولنجه لامحاله افعالنه متابعت اولنمغله بو دخی
بدکار اولور و فریر امیروزننده آغزه اطلاق اولنور فم معناسنه و آت قسمنك آغزنده آرپه لق تعبیر اولنان دیشنه
اطلاق اولنورکه یاشلری آندن یوقلنوب ادراك اولنور و فریر اسامیدندر بنوسلمه دن قیس نام کیمسه نك پدری
اسمیدر (فریر) زبیر وزننده ابن عنین بن سلامان اسمیدر (الفرفر) هدهد وزننده و (الفرفر) زبرج وزننده
و (الفرفور) عصفور وزننده برقوش اسمیدر * شارحك بیانه کوره بوقوش مصر دیارنده اولور اوردکدن
کوچکدر و فرفر هدهد وزننده سرچه قوشنه دینور و قرن و همتاسنی پاره پاره ایدن یاوز ارسلانه دینور و (فرفور)
عصفور وزننده سوددن کسیلوب اوتلامغه باشلامش قوزی یه دینور * شارح الجمل اذا اکل و اجترّ نسخه لرینی
تخطئه ایلمشدر کما سیذکر فی الفرافر و بدویلرك کچی بوینوزندن دوزدکلری سویقه دینور و نوجوان اوغلانه دینور
و طاوللی ارکك دوه یه دینور و سرچه قوشنه دینور (الفرّة) فانك ضمیله و (الافرّة) ضمتینله و بعضا همزه مفتوح
اولور حرارت هوانك اوّل هنکامنه دینورکه شدّتلی زمانیدر یقال جاء فی فرّة الحرّ و افرّته ای فی شدّته و اوّله
و قارشقلق و شدّت و محنت معناسنه در یقال وقع القوم فی فرّة و افرّة ای فی اختلاط و شدّة (الفرّ) فانك ضمیله
و (الفرّة) غرّة وزننده برقوم و جماعتك کزیده و سرکرده و خاندانه اطلاق اولنورکه ناس آنك سایهٔ فیض
و برکتنده ذوق و صفا و مسرّتله همیشه خنده ناك اولەلر یقال هو فرّ القوم و فرّتهم ای من خیارهم
و وجههم الذی یفترّون عنه (الفرفرة) زلزله وزننده برکیمسه یه حیقرمق معناسنه در یقال فرفره

(اذا صاح)

اذا صاح به وسوزی چوغالدوب خلط کلام ایلك معناسنه در یقال فرفر فی کلامه اذا خلط و برنسنه یی قیرمق
معناسنه در یقال فرفره اذا کسره وکسمك معناسنه در یقال فرفره اذا قطعه وچالقیوب ارغلامق معناسنه در
یقال فرفره اذا حرّکه وسلکوب صارصمق معناسنه در یقال فرفره اذا نفضه وبر آدمك عرض وناموسنه
خلل ویره جك اعتراضاتله دیلملك معناسنه در یقال فرفر فلانا اذا نال من عرضه وبر نسنه یی پاره پاره
ایلك معناسنه در یقال فرفر الذئب الشاة اذا مزّقها وحیوان قسمی وجودینی سلکمك معناسنه درکه سلکنمك
تعبیر اولنور یقال فرفر البعیر اذا نفض جسده وآدیملری صیق صیق آته رق تیز تیز کتمك معناسنه در یقال فرفر الرجل
اذا اسرع وقارب الخطو وخفیفلك وسبکسرلك ایلك معناسنه درکه وقار وتمکین مقابلیدر یقال فرفر الرجل
اذا طاش وخفّ وآت قسمی باشندن باشلغی صیرمق ایچون کمك طماغنی دیشلرینه چاله رق باشنی پیدرپی سلکمك
معناسنه در یقال فرفر الفرس اذا ضرب بفأس لجامه اسنانه وحرّك رأسه وفرفار دیدکاری مرکب نسوان
دوزمك معناسنه در یقال فرفر الرجل اذا عمل الفرفار وشجر فرفار ایله آتش یاقمق معناسنه در یقال فرفر
الرجل اذا اوقد بشجر الفرفار وبرنسنه یی یاروب آچمق معناسنه در یقال فرفر الزقاق وغیرها اذا خرقها ﴿الفرفار﴾
فانك فتحیله خفیف وسبکمشرب آدمه دینورکه شلفه ویل قوان تعبیر اولنور وچوق سوزلو یکشاق آدمه
دینور مکثار معناسنه در مؤنثلرنده فرفاره دینور وهر شیئی کسر وشکست ایدر اولان آدمه دینور وبرجنس
شجر آدیدرکه آندن قواطه دوزیلور ونسوانه مخصوص هودج کبی برمرکب آدیدر واقران وامثالنی پاره پاره ایدر
اولان ارسلانه دینور بونده فانك کسریله ده جائزدر ﴿الفرافر﴾ علابط وزننده بودخی هرشیئی کسر وهدم ایدن یاوز
آدمه دینور وکچی بوینوزی ثمرندن یاپدقلری قاووده دینور ونوجوان اوغلانه دینور و﴿فرافر﴾ عامر بن قیس
الاشجعی نام کسه نك فرسی اسمیدر وعامر بن یزید الکنانینك قلیجی آدیدر ونادان وبیغز آدمه دینور یقال رجل فرافر
ای اخرق وشول آته دینورکه باشلغنی صیرمق ایچون کمنك طماغنی دیشلرینه چالوب دائما باشنی سلکر اوله واقراننی
پاره لر اولان یاوز ارسلانه دینور وسوددن کسیلوب اوتلامغه باشلامش قوزویه دینور *شارح بورادهٔ والحمل اذا اکل
واستجرّ نسخه لرینی تخطئه والحمل اذا اکل واستجفر عبارتیله اولمغی تصویب ایلمشدر ﴿الفرفیر﴾ فانك کسریله
الواندن بر درلو رنك آدیدر ﴿الفرافرة﴾ علابطه وزننده بودخی همتاسنی پاره لر اولان یاوز ارسلانه دینور ﴿فرّین﴾
غسلین وزننده برموضع آدیدر ﴿الایّام المفرّات﴾ اسم فاعل بنیه سیله اخبار وحوادث اظهار ایدن کونلره اطلاق
اولنور ﴿التفارّ﴾ تفاعل وزننده قاچشمق معناسنه در یقال تفارّ القوم اذا تهاربوا ﴿المفرّ﴾ میمك کسریله شول
آته دینورکه اوستنه بنوب فرار ایلمکه صالح وروا اوله علی قول فراری خوش ومطبوع اوله یقال فرس مفرّ
اذا کان یصلح للفرار علیه او جید الفرار وقرئ قوله تعالی ﴿ این المفرّ ﴾ بکسر المیم عبر عن الموضع بلفظ الآلة ﴿فرفر﴾
هدهد وزننده اسامیدندر عمرو بن فرفر الجذامی بنووائل سیدیدر ﴿الفرّی﴾ عرّی وزننده بوزغون عسکره دینور
یقال کتیبة فرّی ای منهزمة ﴿التفرّر﴾ تفعل وزننده کولمك معناسنه در یقال تفرر الرجل اذا ضحك ﴿فارسکور﴾
مصر دیارنده برقریهٔ کبیره اسمیدر ﴿الفزر﴾ جزر وزننده یارمق معناسنه در یقال فزر الثوب فزرا من الباب الاول
اذا شقه وبر آدمك ارقه سنه دکنكله اورمق معناسنه در یقال فزر فلانا بالعصا اذا ضربه علی ظهره وبر آدمك
آرقه سنده یاخود کوکسنده قنبورلق ظهور ایلمك معناسنه در یقال فزر فلان اذا خرج علی ظهره او صدره فزرة
ای عجرة عظیمة فاحدب ﴿التفزر﴾ تفعل وزننده و﴿الانفزار﴾ انفعال وزننده یارلمق معناسنه در یقال فزر الثوب
فتفزر وانفزر ای انشقّ ﴿الفزرة﴾ غرفه وزننده آرقه ده یاخود کوکسده ظهور ایدن بیوك یومری یه دینور وطریق
واسعه دینور یقال اخذ بالفزرة ای الطریق الواسع ﴿الافزر﴾ احمر وزننده و﴿المفزور﴾ آرقه سندن یاخود کوکسنده
یومری چیقمقله قنبور اولان کشی یه دینور ﴿الفزر﴾ عنب وزننده یارقلر وچتلاقلره دینور شقوق معناسنه ﴿الفزراء﴾
حمراء وزننده اتنه طلو علی قول بلوغه تقارب ایتمش اولان قیزه دینور یقال جاریة فزراء اذا کانت ممتلئة لحما وشحما
او قاربت الادراك ﴿الفزر﴾ فانك کسریله ایکی وایکیدن زیاده جه کچی یه دینور بومناسبتله سعد بن زید مناة ملقب
اولدی زیرا موسم حجه برسنه برسوری کچی ایله واروب یغما ایتدردکده من اخذ منها واحدة فهی له ولا یؤخذ منها فزر
یعنی بر کچی آلان کسه یه صفای خاطر ایله حلال اولسون ایکی وایکیدن زیاده آلنمسون دیمکله فزر ایله ملقب اولدی
وبو ملابسه ایله *لا آتیك معزی الفزر* کلامی مثل اولدی که فزرك یغما کرده اولان کچیلری مجتمع اولنجه قدر
سکا کلم دیمکدر آنلرك جمعی ممکن اولمامغله کلامکی تأبید موقعنده ضرب اولنور وفزر اصل وبنیاد معناسنه در
وانسانك قاسقلرینك نهایتنه قریب یرده چبان بزی کبی چیقان یومریجه بزه دینورکه قاسق طاشی تعبیر اولنور

و اون عدد قیوندن فرقه یاخود اوچدن اونه وارنجه قیونه دینورو اوغلاغه دینور وفزر بن البیر عربدن برکمسه در
قیزینك اسمی فزره ووالده سنك اسمی فزاره در سحابه وزننده وفزاره دیشی قپلانه دینور وغطفاندن بر قبیله
پدرینك اسمیدر ﴿الفازر﴾ بر نوع قرنجه یه دینورکه رنکی قزلسی قرامتق اولور وواسع یوله دینور ﴿الفازرة﴾
هایله یره متصل قوملقده اولان یوله دینورکه یومشق وخلقة اوزون اوزادی اوله ﴿الافزار﴾ همزه نك کسریله
بر نسنه یی اوفاتمق معناسنه در یقال افزر الجلة اذافتتها ﴿فزر﴾ نزر وزننده اسامیدندر فزر بن اوس بن الفزر مقری
مصریدر وخالد بن فزر تابعیندندر ﴿بنو الافزر﴾ بر بطندر ﴿فزیر﴾ زبیر وزننده بر آدمك علمیدر ﴿الفسر﴾ کسر
وزننده اورتولی نسنه یی کشف وعیان ایلمك معناسنه در یقال فسر الشیٔ فسرا من الباب الثانی والاول اذا ابانه
وکشفه عن غطائه وطبیب علته استدلال ایچون خسته نك قاروره ده بولنه باقق معناسنه استعمال اولنور یقال
فسر الطبیب اذا نظر فی بول المریض ﴿التفسرة﴾ تکمله وزننده بودخی طبیب مریضك بولنه باقق معناسنه
مصدر در علی قول اسمدر خسته نك طبیب نظر ایده جك بولنه اطلاق اولنور یاخود بوکلمه مولده در قال فی الاساس
نظر الطبیب فی تفسرة المریض وهو ماؤه المستدلّ به علی علته ﴿التفسیر﴾ تفعیل وزننده فسر کبی پوشیده و مستور
نسنه یی روشن وعیان ایلمك معناسنه در یقال فسره اذا کشفه وابانه ومفسرین عرفنده تفسیر امام ثعلب قولی
اوزره تأویل ایله مرادفدر وعندالغیر تفسیر لفظ مشکلدن معنای مرادی کشف وبیان وتأویل ایکی محتمل اولان
معنانك بریی ظاهر کلامه مطابق اولان معنایه ردّ ایلمکدن عبارتدر ﴿فساران﴾ فانك ضمیله اصفهان قضاسنده
برقریه آدیدر ﴿الفاشریّ﴾ حاشریّ وزننده بونوع دوا اسمیدرکه یلان وسائر حشرات اصردیغی یره نافعدر
کتب طبیه ده یانك قصریله سریانی اولمق اوزره مرسوم واورنکلی وآق اصمه دیدکاری دوایی نباتله مفسردر
﴿الفشار﴾ غراب وزننده برلفظدرکه عامّه هرزه وهذیان موقعنده استعمال ایدرلر کلام عربدن دکلدر * مترجم دیرکه
لفظ مزبور فارسیدر صاچه معناسنه در ﴿الفیصور﴾ قیصوم وزننده نشاطلو حشاری جاره دینور ﴿الفطر﴾
سطر وزننده اسمدر یاریغه دینور شکاف معناسنه جمعی فطوردر یقال فیه فطر ای شقّ وفطر مصدر اولور
یارمق معناسنه یقال فطر الشیٔ فطرا من الباب الثانی والاول اذا شقه وحیوانك ممه سنی باش پرمق وشهادت
پرمقلریله صاغمق علی قول پرمقلرك اوجلریله صاغمق معناسنه در یقال فطر الناقة اذا حلبها بالسبابة والابهام
اوباطراف اصابعه وخمیرمایه لنمکسزین اتمك یاپمق معناسنه در یقال فطر العجین اذا اختبزه من ساعته ولم یخمره ودری یی
دباغته قاندرمیوب یوفقه جه یاپمق معناسنه در یقال فطر الجلد اذالم یروه من الدباغ وفطر وفطور ظهور وزننده
دابّه قسمنك آزی دیشی ظهور ایلمك معناسنه درکه آزیسنی یارمق تعبیر اولنور یقال فطر ناب البعیر فطرا وفطورا
اذاطلع وفطر یراتمق معناسنه در یقال فطر الله الخلق ای خلقهم وبرنسنه یی ابتداء ایجاد ایلمك معناسنه در یقال
فطر الله الخلق ای بدأهم *شارح برأهم نسخه لرینی تخطئه ایلشدر واقعا بصائرده دخی شارحه موافقدر وفطر برنسنه یه
باشلمق معناسنه در یقال فطر الامر اذا ابتدأه وبرنسنه یی انشا واحداث ایلمك معناسنه در یقال فطر الشیٔ اذا انشأه
وبوذکر اولنان ایجاد معناسندن اعمدر وفطر وفطر فانك کسریله اورجلو اورجنی بوزمق معناسنه در یقال فطر
الصائم فطرا وفطرا اذا اکل وشرب واورجلونك اورجنی بوزدرمق معناسنه در تقول فطرت الصائم اذاجعلته
مفطرا ﴿الفطر﴾ فانك ضمیله و﴿الفطر﴾ ضمتینله برنوع منتار اسمدرکه قتالدر دلوجه منتار دیدکلریدر یورکی شقّ
ایلدیکیچون اطلاق اولندی وفطر سود صاغلدیغی آنده ممه ده قلان سود فضله سنه دینور وممه نك دلیکاری اوزره
نمایان اولان سوده دینور ومنه مارواه النضر قول عمر رضی الله عنه وقدسئل عن المذیّ ﴿هو الفطر﴾ بوحدیثده فطر
لفظنی نضر بن شمیل فانك ضمیله روایت ایلمکله حضرت عمر مذی یی قلتندن ناشی ممه آغزنده ظاهر اولان سود
رشحه سنه تشبیه ایلمش اولور ونضردن ماعدا رواة فانك فتحیله روایت ایلملریله ایکی پرمقله صاغیلان سوده یاخود
ظهوریی دوه نك آزی دیشینك ظهورینه تشبیه ایلمش اولور ﴿الفطر﴾ فانك کسریله هنوز اوج کوسترمش اوزمه دینور
فانك ضمیله ده جائزدر وفطر اورجنی آچان آدمه اطلاق اولنور فی الاصل مصدر اولمغله مفرد وجمعی برابردر یقال
رجل فطر ورجال فطر ای مفطر وفطر اسم اولور اورج آچمغه دینور ﴿الانفطار﴾ انفعال وزننده و﴿التفطر﴾
تفعل وزننده یارلمق معناسنه در یقال فطر الشیٔ فانفطر وتفطر ای شقه فانشق ﴿الافطار﴾ همزه نك کسریله بودخی
دری یی دباغته طویورمیوب خفیفجه چلاچه یاپمق معناسنه در یقال افطر الجلد اذالم یروه واورجلو اورج آچمق
معناسنه در یقال افطر الصائم اذا اکل وشرب واورجلویه اورجنی آچدرمق معناسنه در تقول افطرت الصائم
اذا جعلته مفطرا واورج آچه جق وقت کلوب چاتمق معناسنه در یقال افطر الصائم اذا حان له ان یفطر وافطار

وقتنه كيرمك معناسـنه در يقال افطر الرجل اذا دخل فى وقت الافطار ﴿التفطير﴾ تفعيل وزننده بودخى صائمه
افطار ايتدرمك معناسنه در تقول فطرته بمعنى افطرته ﴿المفطر﴾ محسن وزننده افطار ايدن كسه در جمعى مفاطيردر
﴿الفطور﴾ صبور وزننده و﴿الفطورىّ﴾ ياى نسبتله كويا كه نفسنه منسوبدر اورج آچه جق نسنه يه دينور يقال
فلان يفطر الصوّام بفطور وفطورى حسن وهو ما يفطر عليه ﴿الفطير﴾ اميروزننده هنوز مايه سنى آلمامش خميره
دينور خبز الفطير مايه سز اتمكدركه يك آلچغيدر ومطلقا كرته سنى ادراكه عجله اولنمش اولان شيئه دينور ﴿الفطرى﴾
سكرى وزننده فطير معناسـنه در يقال اطعمه فطرى اى فطيرا * شارح ديركه جميع امهاتده فطرى فطيرك جمعى
اولمق اوزره مرسومدر وفطرى آفت وداهيه يه دينور ﴿فطير﴾ زبيروزننده تابعيندن برذات آديدر و برفرس اسميدركه
قيس بن ضرار آنى رقاد بن منذره بخش ايلمشيدى ﴿الفطرة﴾ فانك كسريله صدقهٔ فطره دينوركه رمضان صومنك
تشـكرى ضمننده فقرايه ويريلان صدقه دن عبارتدر * شارح ديركه مضاف محذوف اولوب واكا دلالت ايچون
آخرينه هاء الحاق اولندى پس الحاندن وموّلداتدن دكلدر وفطره خلق معناسنه اولان فطردن اسم اولور برادلشه
دينور خلقت وطينت وآفرينش معناسنه * شارحك بيانه كوره بو بناء نوعدر ومنه الحديث ❊ كلّ مولود يولد على فطرة
الاسلام ❊ قال فى النهاية الفطرة الحالة من الفطر كالجلسة والركبة والمعنى انّه يولد على نوع من الجبـلة والطبع
المتهيئ لقبول الدين فلو ترك عليها لاستمرّ على لزومها وفطره دين وملت معناسنه مستعملدر ومنه الحديث ❊ عشر من
الفطرة ❊ قال فى النهاية اى من السنة يعنى سنن الانبياء ﴿الفطار﴾ غراب وزننده شول قلجه دينوركه آغزنده چتلاقلر
اولمغله كسمز اوله يقال سيف فطار اذا كان فيه تشقق ولا يقطع ﴿الفطارىّ﴾ غرابىّ وزننده الندن خير وشر كلمز
اولان آدمه دينور يقال رجل فطارىّ اى لا خير فيه ولا شرّ ﴿الافاطير﴾ افطورك جمعيدر وافطور تازه جوانلرك
برونلرنده جابجا ظاهر اولان چتلاقلره دينور ﴿النفاطير﴾ نونك فتحيله نفطوره نك جمعيدر نون مفتوحه ايله ونفطوره
جابجا طاغنق نابت اولان اوتلقلره دينور على قول اوّل بهارده بتن ابتدا اوتلقلره دينور ﴿الفطيرة﴾ و﴿الفطورة﴾
فارك فتحيله يوم فطرده كسيلان قيونه دينور تقول ذبحنا فطيرة وفطورة اى شاة يوم الفطر ﴿الفعر﴾ فانك فتحى
وعينك سكونيله دابّه فعار ير اكل ايلمك معناسنه در يقال فعر الحمار فعرا من الباب الثالث اذا اكل الفعار ير على قول فعر
وفعار ير برمعنايه در وفعار ير فانك فتحيـله ذآنين اسميـدركه برنوع اوتلق آديدر علف دوابدندر ﴿الفغر﴾ ثغر
وزننده برآدم آغزينى آچمق معناسنه در يقال فغر افاه فغر من الباب الثالث والاوّل اذا فتحه وآغز آچلمق معناسـنه
لازم اولور يقال فغر فوه اذا انفتح ومنه يقال هو واسع فغر الفم اى بابه يعنى آغزينك برتمجى واسعدر وفغر هنوز
آچيلان كله وشكوفه يه دينور غنچهٔ نوشكفته معناسنه ﴿الافغار﴾ همزه نك كسريله بودخى آغز آچمق معناسنه در
يقال افغر فاه اذا فتحه ﴿الانفغار﴾ انفعال وزنـنده آغز آچلمق معناسـنه در يقال انفغر فوه اذا انفتح ﴿المفغره﴾
معصره وزنـنده ارض واسـعه يه دينور وطاغلرده كائن مغاره دن كوچك آرالق يره وچتـلاغه دينور
﴿الفغار﴾ شـدّاد وزننده على قول غراب وزننده فرسـان عربدن هبيرة بن نعمانك لقبيدر ﴿الفاغر﴾ بر بوجك
آديدر ﴿الفاغرة﴾ هايله برنوع طيب على قول كبابه ديدكلرى دارو ياخود نيلو فركو كارينـه دينور مفرداتده
آغزى آچق ديدكلرى دوا ايله مفسردر ﴿فغرى﴾ ضيزى وزننده برموضع آديدر ﴿الفغرة﴾ تمره وزننده ثريّانك
ابتداء طلوعنه دينوركه ابتداء هنكام طلوعيدر شتاء موسمنده اولور اول خلالده وسط سمايه كلدكده يك بعيـد
كورنمكله نظر ايدنلر باشلرينى قالديروب نظر ايلدكلريله البته آغزى آچيلور اولور ﴿الفغرة﴾ غرفه وزننده درهنك
آغزينـه دينور جمعى فغر كلور صرد وزنـنده ﴿فغار﴾ قطام وزنـنده اوته جانبه نافذ اولمش طعنه وضربه يه
دينوركه يارهنك آغزى آچيلور يقال طعنة فغار اى نافذة ﴿الفقر﴾ فانك فتحى وقافك سـكونيله فانك ضميله ده
لغتدر يوخسوللق معناسـنه در غنا مقابليدر * مؤلفك بصائرده بيانه كوره ثلاثيدن فقر صيغه سى هرنقدر قياس
ايسه ده استعمال اولنمامشدر لكن مصباحده فقر يفقر من باب تعب اذا قلّ ماله عبارتيله مرسوم اولمغله باب رابعدن
مصوغ اولديغى مصرّحدر وقال الفقر بفتح الفاء وضمها اسم من افتقر پس فقر مصدر متروك اولوب اسم اوله رق
مستعملدر ﴿الفقير﴾ فقروفاقه صاحبى كشى يه دينور جمعى فقراء كلور مؤنثى فقيره در جمعى فقائردر *معلوم اوله كه
فقرك مقدار درجه سى همان عيالنه كفايت ايليه جك قدر نسنه سى اولمقدن عبارتدر بعض نسخه ده ان لا يكون عنوانيله
منفيا مرسوم اولمغله عيالنى اداره ايده جك نسنه يه اقتدارى اولمامق ديمك اولور ظاهرا بوسهو تجمحدر واهل عربيّه
فقير ايله مسكين بينلرينى فرق ايدرلر بعضلر ديديلركه فقير شول كسه دركه سدّرمق ايده جق قوت وغدا بولور اوله
ومسكين اصلا برنسنه سى اولميه وعند البعض فقير محتاج وكدا ومسكين ذليل وحقيره دينور ذلت وحقارتى كرك

مطلب

فقر و فاقه سببیله و کرك احوال سائره سببیله اولسون امام شافعی علیه الرحمه دیدیکه فقراء کوترم و مقعد اولوب اصلا حرفت و صنعتلری اولمیانلره کذلك کرچه اهل حرفت اولوب لکن حرفتی حوایج ضروریه سنی اداره ایلمز اولانلره دینور و مساکین شول کمسه‌لره دینورکه کرچه حرفتلری اولوب لکن نفقهٔ عیالنه مغنی اولمامغله سؤال ایدر اوله‌لر یاخود فقیر کفایت مقداری معاشی اولانه و مسکین اصلا نسنه‌سی اولمیانه دینور و عندالبعض مسکین فقیردن حالی احسن اولانه دینور و علی قول ایکیسیده برابردرکه زوکورد وکدا اولانه دینور و فقیر اوکورغه کیکلری قیرلمش انسان و حیوانه دینور * شارحك بیاننه کوره اصل فقر بو معنایه موضوعدر یقال رجل فقیر اذا کان مکسور الفقار و خرما فدانی دیکه‌جك قویی کبی درین چقوره دینور جمعی فقر کلور ضمتینله علی قول فقر بری برینه چکیلوب اولان قویلره دینورکه هربری فقیردر و فقیر مخصوص براشمه قویی اسمیدر و شول طپراغی یومشق دوزیره دینورکه انده جابجا نظام اوزره قویلر قازیلوب اوله و صو مجراسی اولان کونککك آغزینه دینور و شول دوه‌یه دینورکه سرکش اولمغله برونی یاریلوب کریش چکورلمش اوله‌که یولاری اول کریشه بند ایلمکله آت قسمنك لجامی یرنده اولور (الفقارة) خسارة وزننده فقیر وکدا اولمق معناسنه‌در یقال فقر الرجل فقارة من الباب الخامس اذا کان فقیرا و فقاره اسم اولور ارقه‌ده یاغرنیدن قویرق صوقنه کلنجه ارقه کمیکنه دینورکه اوکورغه تعبیر اولنور جمع جنسی فقاردر (الافتقار) افتعال وزننده بودخی فقیر و محتاج اولمق معناسنه‌در مقتضاسی صکره‌دن فقیر اولمقدر یقال افتقر الرجل اذا صار فقیرا (الافقار) همزه‌نك کسریله فقیر قلمق معناسنه‌در یقال افقره الله تعالی ای جعله فقیرا و صید صیاد رامینك تولکنه کلمك معناسنه مستعملدر تقول افقرك الصید ای امکنك من جانبه و برآدم کندی دوه‌سنی یوك یوکلتمك یاخود بنمك ایچون آخره اعاره ایلمك معناسنه مستعملدر تقول افقرك بعیره ای اعارك ظهره للحمل او الرکوب (المفاقر) محاسن وزننده * شارحك بیاننه کوره غیر قیاس اوزره فقرك جمعیدر حسن و محاسن و لمح و ملامح کبی یاخود مفقرك جمعیدر وجوه فقر اولان امور و احواله دینور و منه یقال سدّ الله مفاقره ای اغناه و سدّ وجوه فقره (الفقرة) فانك کسریله و (الفقرة) فتحاتله و (الفقارة) سحابه وزننده‌که ذکر اولندی ارقه‌ده یاغرنیدن قویرق صوقنه قدر استف استف دیزیلی اولان اوکورغه کمیکلرینك هر برینه دینور فقره‌نك جمعی‌که کسریله‌در فقر کلور عنب وزننده و فقران کلور کسر ایله یاخود کسرتینله و جمع الجمعی فقرات کلور عنبات وزننده و فقاره‌نك جمعی فقاردر سحابه و سحاب کبی (الفقر) کتف وزننده و (المفقور) بونلرده اوکورغه کمیکلری قیرلمش انسان و حیوانه دینور و مفقور برونی یاریلوب کریش چکورلمش سرکش دوه‌یه دینور (التفقیر) تفعیل وزننده خرما فدانی دیکمك ایچون چقور قازمق معناسنه‌در یقال فقر للفسیلة اذا حفر لها حفرة لتغرس و مطلقا چقور قازمق معناسنه‌در یقال فقر الرجل اذا حفر (فقیر) زبیر وزننده برموضع آدیدر (الفاقرة) آفت و داهیه‌یه اطلاق اولنورکه کسر فقرات ایدر یقال فقرته الفاقرة ای الداهیة (الفقر) فانك فتحی و قافك سکونیله چقور قازمق معناسنه‌در یقال فقر الرجل فقرا من الباب الاوّل و الثانی اذا حفر و اینجك چکورمك ایچون بونجوق دلمك معناسنه‌در یقال فقر الخرز اذا ثقبه للنظم و سرکش دوه رام اولمق ایچون برونی کمیکه قدر یروب کریش چکورمك معناسنه‌درکه یولاری اول کریشه بند ایدوب آنکله استدیکی کبی قوللنورلر یقال فقر انف البعیر اذا حزّه بحدیدة حتی یخلص الی العظم ثمّ جعل علی موضع الحزّ وترا فلوّی علیه جزیرا لتذلیله و فقر تاسه‌یه اطلاق اولنور جمعی فقور کلور (الفقر) فانك ضمیله جانب معناسنه‌در جمعی فقر کلور صرد وزننده (الفقری) صغری وزننده افقار مذکوردن اسمدر حمل و رکوب ایچون اعاره اولنان دوه‌یه دینور مطیه اعتباریله‌در (المفقر) محسن وزننده قوی و زورمند انسان و حیوانه اطلاق اولنور فقرهٔ قوّیه صاحبی دیمکدر و بنمك زمانی تقرّب ایلمش طایه اطلاق اولنور یقال مهر مفقر اذا حان له ان یرکب و برماده‌نك کرکی کبی عهده‌سندن کلوب ضابط و مقتدر اولان آدمه اطلاق اولنور یقال انّه لمفقر هذا الامر ای مقرن له ضابط (ذوالفقار) سحاب وزننده عاص بن منبه نام کافرك قلجی لقبیدرکه ملحمهٔ بدرده طعمهٔ شیر شمشیر اولمغله طرف حضرت نبویه عائد اولدقده حیدر کرّار کرّم الله وجهه حضرتلرینه احسان بیوردیلر متننده فقره‌لر اولمغله ذوالفقار ایله تسمیه اولندی و ذوالفقار معشر بن عمرو الهمدانی لقبیدر (المفقر) معظم وزننده شول قلجه دینورکه صرتنده فقره شکلنده دوزجه کدکاری اوله‌رق مصنوع اوله ترکیده قرق نردبان دیدکاریدر و مفقر عهده‌سنه احاله اولنان هر اموری کماینبغی اجرا ایدر اولان آدمه اطلاق اولنور یقال رجل مفقر ای مجزئ لکلّ ما امر به (الفقرة) فانك ضمیله یقینلق معناسنه‌در یقال هو منی فقرة ای قربا و چقوره دینور یقال فقر فقرة ای حفرة و کوملکك باش چکه‌جك یرینه دینور (الفقرة) فانك کسریله اوکورغه کمیکنه دینورکه ذکر اولندی

(وفقره)

وفقره علم ونشانه دینور کرك طاغدن وکرك هدف مقوله سی نسنه دن اولسون وبرقصیده نك محتوی اولدیغی ابیاتك
الطف واجودینه اطلاق اولنورکه بیت القصید وشاه بیت تعبیر اولنور وشول ترلایه دینورکه اکین اکمك ایچون
سوریلوب اصلاح اولنمش اوله ﴿الفقرة﴾ ثمره وزننده برنبات آدیدر جمع جنسی فقرکلور ﴿الفقرن﴾ رعشن وزننده
ابوالخیر ابن عمرو الکندی قلجنك اسمیدر ﴿فقار﴾ سحاب وزننده برطاغك آدیدر ﴿الفیقر﴾ صیقل وزننده آفت
وداهیه یه اطلاق اولنور ﴿المتفقرة﴾ متفکره وزننده چقورلری چوق اولان یره دینور یقال ارض متفقرة اذا کانت
فیها فقر کثیرة ای حفر ﴿الفکر﴾ فانك کسری وفتحیله و﴿الفکرة﴾ فانك کسریله و﴿الفکری﴾ ذکری وزننده
برنسنه ده اعمال نظر ایلمك معناسنه درکه دوشونمك تعبیر اولنور فارسیده اندیشه دینور فکرك جمعی افکاردر
شارح دیرکه فکره نك جمعی فکردر فقره وفقرکبی ومنه یقال لفلان فکر کالها فقر وفکر مصدر اولور دوشونمك
معناسنه یقال فکر فیه فکرا من الباب الاول اذا اعمل النظر فیه ﴿الافکار﴾ همزه نك کسریله و﴿التفکیر﴾ تفعیل
وزننده و﴿التفکر﴾ تفعل وزننده بونلرده دوشونمك معناسنه در یقال افکر فیه وفکر وتفکر بمعنی فکر ﴿الفکیر﴾
سکیت وزننده و﴿الفیکر﴾ صیقل وزننده کثیر الفکر آدمه دینور یقال هو فکیر وفیکر ای کثیر الفکر ﴿الفکر﴾
فانك فتحی وقلیلا کسریله حاجت معناسنه در تقول مالی فیه فکر ای حاجة ﴿الفلاورة﴾ فانك فتحیله صیادله
معناسنه درکه چرچیلره وتحفجیلره دینور وکلهٔ مزبوره معربدر صیادله صیدلانی جمعیدرکه چرچی یه
وتحفجی یه وخرده جی یه دینور وفلاوره پیلور فارسی معربی وآندن متصرفدر ﴿الفنخیرة﴾ خای معجمه ایله انجیره
وزننده کثیر الافتخار اولان آدمه دینور وشول قیا طرزنده پارچه یه دینورکه طاغك تپه سندن قوپمش اولوب
وکوشکجه اوله ﴿الفنخر﴾ زبرج وزننده سوشبجی حیوانك چوق سوشمکدن جبهه سنده قلان یکلکه ونصرلغه
دینور ﴿الفنخر﴾ قنفذ وزننده و﴿الفناخر﴾ علابط وزننده عظیم الجثه انسان وحیوانه دینور مؤنثی فنخره وفناخره در
وفناخر برونك دلیکی واسع آدمه دینور ﴿الفنخرة﴾ دحرجه وزننده برونك دلیکی واسع اولان آدمك برونی
دلیکنه اوفورمك معناسنه در یقال فنخر فلانا اذا نفخ منخره الواسع ﴿الفندیر﴾ قندیل وزننده و﴿الفندیرة﴾ هاءیله
بیوك خرما کومه سنه دینور وطاغك تپه سندن قوپوب آیرلمش عظیم قیایه دینور ﴿الفنزر﴾ زای معجمه ایله جعفر
وزننده شول بکجی قولبه سنه دینورکه طولی التمش ذراعه قریب اخشاب اوزره بنا اولنمش اوله یانقین کوشکنه
وبالقجی دالیانه ده بومناسبتله اطلاق اولنور ﴿الفنقورة﴾ عصفوره وزننده و﴿الفنقور﴾ هاسز مقعدك دلیکنه دینور
ثقب الفقحه معناسنه ﴿الفور﴾ جور وزننده و﴿الفؤور﴾ ظهور وزننده و﴿الفوران﴾ دوران وزننده چشمه دن
وتنجره دن صوقینایوب فشقرمق معناسنه در یقال فار الماء والقدر یفور فورا وفؤورا وفورانا اذا جاش ومتعدی
اولور تقول فرته اناو فوران طمردن قان فشقروب چیقمق معناسنه در یقال فار العرق فورانا اذا هاج ونبع * مؤلف
بوراده وضرب کلمه سنی دخی تنسیق ایلمکله شارح دیرکه مؤلف محکم نام مأخذده نبع قولندنصکره وضرب فوار
ای رغیب واسع عبارتنی اشکال ایلمکله بی رویت کندیلری دخی ضرب لفظنی رسم ایلمشدر وفور ترازویه فیار
دیدکلری دمور یکورمك معناسنه در تقول فرت المیزان فورا اذا عملت له الفیار ﴿الافارة﴾ همزه نك کسریله قینادوب
فشقرتمق معناسنه در تقول افرت القدر اذا جعلته فائرا ﴿الفوأر﴾ غراب وزننده و﴿الفوران﴾ فتحاتله رایحه اطرافه
یایلمق معناسنه در یقال فار المسك فوأرا وفورانا اذا انتشر ومهموزا فأرته فأرا ماده سی فأر ذیلنده ذکر اولندی
﴿فارة الابل﴾ دوه قسمندن ظهور ایدن خوش رایحه یه اطلاق اولنورکه خوشبو نبات اوتلایوب اوزرینه صوایچوب
بدننه رطوبت کلدکده حاصل اولور الف واودن منقلبه در ﴿الفائر﴾ قینایوب فشقران نسنه یه دینور نسب اوزره
اسم فاعلدر بومناسبتله خشم وغضبی مشتد ومنتشر اولان انسان وحیوانه اطلاق اولنور ومنه یقال فار فائره کما یقال
ثار ثائره اذا اشتد غضبه ﴿الفور﴾ جور وزننده مصدردرنته که ذکر اولندی بومناسبتله برآدمك ورود ایلدیکی
سمت وجهته اطلاق اولنور کویا صویك فشقردیغی جهت کبیدر کذلك فی الحال ودرساعت وهمان معناسنه
استعمال اولنورکه تأخیری اولمیان وقت حاضرده مستعار اولوب بعده بطؤ ومکثدن بریء اولان حالتده استعمال
اولندی ومنه یقال اتوا من فورهم ای من وجههم او قبل ان یسکنوا * قال الشارح ومنه قول ابی حنیفة رحمه الله
الامر علی الفور لا علی التراخی مصدر فارت القدر اذا غلت استعیر للسرعة ثم سمیت به الحال التی لاریث فیها
﴿الفورة﴾ دوره وزننده اسمدر فشقرمغه دینور بومناسبتله طاغك مرتفع ومعظم اولان صرتنه فورة الجبل اطلاق
اولنور تقول صعدت حتی استویت الی فورة الجبل ای سراته ومنه ﴿ابو فوره﴾ جدیرة السلمی نام کمسه نك کنیه سیدر
﴿الفار﴾ انسانك کودهسنده اولان بالق اتلرینه دینور متحرك اولدیغیچون ﴿الفوارتان﴾ فانك فتحی وواوك تشدیدیله

فوّاره‌نك تثنیه‌سیدركه فوردن مبالغه‌در زیاده‌سیله قینایوب فشقریجی دیمكدر بومناسبتله پكاره اطلاق اولنوركه صویك منبعیدر وتثنیه اوله‌رق شول ایكی صره‌كمیكه اطلاق اولنوركه ایكی قیناغله دبری احاطه ایدن كمیكك بیننده اولور اومه‌جه‌كمیكی طرفنه طوغری‌كه یورركن ایكیسیده حركت واضطراب ایدر علی قول فوّاره اومه‌جه‌كمیكنك جوفه طوغری بوش خرقنه دینوركه اوكنده كمیك قسمی اولمز ایكی طرفنه فوارتان اطلاق اولنور وفوّاره‌ظهران یاننده برقریه آدیدر ﴿الفوارة﴾ ثمامه وزننده چوملكك پك قزغنلغندن ناشی قینایوب فشقران نسنه‌سنه دینور یقال فارت فوّارة القدر وهو مایفور من حرّها﴿الفیرة﴾ فانك كسریله لوخسه خاتون ایچون ترتیب اولنان سود بولامجنه دینور نته‌كه فأرماده‌سنده بیان اولندی﴿التفویر﴾ تفعیل وزننده لوخسه خاتون ایچون فیره‌دیدكاری بولامج یاپمق معناسنه‌در یقال فوّر للنفساء اذا عمل لها الفیرة﴿فیره﴾ فانك كسریله محدثیندن ابراهیم بن محمد بن حسین الاصبهانی جدّینك اسمیدر ورای مشدّدهٔ مضمومه ایله ابو القاسم ابن فیرة الشاطبی فنّ قراتده منظومهٔ معروفه صاحبیدر﴿الفور﴾ فانك ضمیله فائرك جمعیدر آهویه اطلاق اولنور ﴿الفورة﴾ هاایله وبعضا مهموز اولور آت قسمنك بلكجه‌سنه عارض اولان یله‌دینوركه صغاننجه طاغیلوب وترك اولنورسه مجتمع اولور ﴿الفیاران﴾ فانك كسریله شول ایكی دموره‌دینوركه ترازودلجكنك ایكی طرفنی چویرمش اولور﴿الفیور﴾ عبوق وزننده حدّتلو تند وتیزآدمه اطلاق اولنور یقال انه لفیور ای حدید﴿فور﴾ جوروزننده ثمامه‌ده برموضع آدیدر ضمله‌ده‌زبانزددر وبحر هندساحلنده ربلده آدیدركه پورمعربیدر﴿فور﴾ نور وزننده بررجل اسمیدر﴿فوران﴾ توران وزننده همدان قضاسنده برقریه‌در وبررجل آدیدر﴿فوفاره﴾ فانك ضمیله سغد قضاسنده برقریه‌در﴿الفهر﴾ فانك كسریله شول طاشه دینوركه جوزقیره‌جق مقدار علی قول ال آیه‌سنی طولدیره‌جق مقدار اوله كه آیالمه تعبیر اولنور وبومذكردر مؤنث دخی اولور جمعی افهار وفهور كلور تأنیثی صخره اعتباریله‌در یقال رماه بالفهر وهو الحجر قدر مایدقّ به الجوز او ماعلأ الكفّ وفهر قریشدن برقبیله اسمیدركه فهر بن مالك بن نضر بن كنانه‌دن منشعبدر قریشك مجموعی اكا منتسبلردر﴿الفهر﴾ فهروزننده وحرف حلق ایچون فتحیله جائزدر برخاتونله جماع ایدوب قبل الانزال آخر خاتونه واروب آنده انزال ایلك معناسنه‌در یقال فهر الرجل فهرا من الباب الثالث اذا نكح المرأة ثم تحوّل الی غیرها فانزل بوندن نهی شرعی صادر اولمشدر﴿الافهار﴾ همزه‌نك كسریله فهر معناسنه‌در یقال افهر الرجل بمعنی فهر ویهود طائفه‌سنك بیراملری كوننه حاضر اولمق علی قول هاورەلرینه وارمق معناسنه‌در فهر آتیدن مأخوذدر یقال افهر الرجل اذا شهد عیدالیهود او اتی مدراسهم وكوده‌نك اتی جابجا كلچه كلچه وطوپ طوپ اولمق وجهیله سمورمك معناسنه‌در بوصورت سموزلكك پك چركن حالتیدر یقال افهر الرجل اذا اجتمع لحمه وتكتل وهو اقبح السمن بجر معناسنه اولان فهردن مأخوذدر وداٰبه‌نك اوزرینك چوق وارمقله پك یوروب درمانده وبی مجال ایلك معناسنه‌در یقال افهر بعیره اذا ابدع فابدع به وبرآدم برآخر جاریه‌سی خشیلدی بی ایشیده‌رك برجاریه‌سیله جماع ایلك معناسنه‌در بودخی منهیدر یقال افهر الرجل اذا خلا مع جاریته وجاریته الاخری تسمع حسه وقزختان اولمق معناسنه‌در یقال افهرت الجاریة علی بناء المجهول اذا ختنت﴿الفهر﴾ فانك ضمیله یهود طائفه‌سنك هاورەلرینه دینوركه ایّام عیدلرنده اورایه مجتمع اولورلر علی قول فهر یهودك اكل وشرب وعیش وعشرت ایلدكلری یوم معروفلرینه دینوركه عیدلری اوله‌جقدر * قال الشارح وفی النهایه وفی حدیث علیّ رضی الله عنه رأی قوماقد سدلو اثیابهم فقال ﴿كانّهم الیهود خرجوا من فهرهم﴾ ای موضع مدراسهم وهی كلمة نبطیة اوعبرانیة عربت واصلها بهرة بالباء﴿التفهر﴾ تفعل وزننده برآدمك مال ومنالی فراوان اولمق معناسنه‌در تفهر الرجل فی المال اذا اتسع فیه﴿التفیهر﴾ تبیطر وزننده تفهر معناسنه‌در یقال تفیهر فی المال بمعنی تفهر وداٰبه قسمنه یورلمقدن ناشی صولویوب خشلده‌مق كلمك علی قول ضعفندن یاخود سكرتمسنك حكمی چكمك سببیله طورغنلق كلمك معناسنه‌در یقال تفیهر الفرس اذا اعتراه بهرا وترادّ عن الجری من ضعف او انقطاع فی الجری * شارح دیركه آت قسمنك سكرتمسنك خیزی چكدكده نقصاننك ابتدا حالتنه تراد بعده فتور آندنصكره تفیهر دینور﴿التفهیر﴾ تفعیل وزننده و﴿الفیهرة﴾ بیطره وزننده تفیهر ایله معنای ثانیده مرادفدر یقال فهر الفرس وفیهر بمعنی تفیهر﴿المفاهر﴾ میمك فتحیله كوكس اتلرینه دینور﴿الفیهرة﴾ حیدره وزننده و﴿الفیهر﴾ هاسزیك وطیانقان اولوب عظیم الجثه اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة فیهرة وفیهر ای صلبة عظیمة﴿فهیره﴾ جهینه وزننده اسامیدندر عامر بن فهیره حضرت ابوبكرك موالیسندندر﴿الفهیرة﴾ سفینه وزننده بدوی‌یه مخصوص بردرلو بولامج آشنه دینوركه یاغی آلنمش سود ایچره قزغین طاشلر براغوب قیناتدقدنصكره اون چالوب بولامج ایدرلر

﴿ فصل القاف مع الراء ﴾

﴿الفهدر﴾ قنفذ وزننده اتنه طلو وجودی تر ومطرّا تازه جوانه دینور یقال غلام فهدر ای ممتلیٔ ریّان و بو فرهد مقلوبیدر تجز الفاء مع الراء بعونه تعالی

فصل القاف مع الراء

﴿القبر﴾ قافك فتحی و بانك سكونیله انسان قسمنك بعدالوفاة مدفننه دینورکه کور ومزار و ترکیده سین تعبیر اولنور جمعی قبور در ﴿المقبرة﴾ میمك فتحی و بانك حرکات ثلاثیله و ﴿المقبرة﴾ مكنسه وزننده موضع قبوره دینورکه مزارلق تعبیر اولنور ﴿المقبریّون﴾ محدثیندن برجاعتدر ﴿القبر﴾ جبر وزننده و ﴿المقبر﴾ میمك و بانك فتحیله‌که مصدر میمیدر میتی دفن ایلمك معناسنه‌در یقال قبرالمیت قبرا و مقبرا من الباب الاول والثانی اذا دفنه ﴿الاقبار﴾ همزه‌نك کسریله برکسه ایچون مزار حاضرلمق واکا مزار یری کوسترمك ومزار یری و یرمك معناسنه‌در یقال اقبرفلانا اذا جعل له قبرا و برجاعته دفن ایچون مقتوللرینی و یرمك معناسنه‌در یقال اقبرالقوم اذا اعطاهم قتیلهم لیقبروه ﴿القبور﴾ صبور وزننده درین وچقور یره دینور ارض غامضه معناسنه وچابك میوه طوترا اولان خرما آغاجنه علی قول میوه‌سی دالرنده حاصل اولانه دینور یقال نخلة قبور اذا صارت سریعة الحمل او التی یکون حملها فی سعفها ﴿القبر﴾ قافك کسریله عود آغاجنده اولان چورك یره دینور ﴿القبرّی﴾ زمكی وزننده برونه دینور انف معناسنه و برونی بیوك آدمه دینور یقال ضرب قبرّاه ای انفه ویقال رجل قبرّی ای عظیم الانف ﴿القبرّات﴾ کسرتین و تشدید رایله ذکرباشنك اوجنه دینور مصغری قبیره‌در حذف زوائد اوزره ﴿قبّار﴾ رمّان وزننده مكه‌ده برموضع آدیدر و قبّار ایچنده صیداولان آغی چكمك ایچون مجتمع اولمش آدملره دینور بونده قابرك جمعیدر و صیّادك کیجه ایچره یاقدیغی چراغه دینور بالقجیلرك چراموزی کبی ﴿قبار﴾ همام وزننده شعبان بن عمرو الحمیری قلجنك اسمیدر ﴿القبر﴾ صرد وزننده برکونه اوزم اسمیدرکه آق واوزون اولور اعلا قوریسی اولور ﴿القبر﴾ سكر وزننده و ﴿القبر﴾ صرد وزننده طویغار قوشنه دینور ابو الملیح کنیه‌سیدر مفردی قبره و قبره‌در واکا قنبراء دخی دینور عنصلاء وزننده جمعی قنابردر قنفذه وزننده قنبره دیمك جائزدكلدر یاخود لغت ردیه‌در ﴿قبره﴾ تمره وزننده اندلسده برایالت آدیدر اعلامدن عبدالله بن یونس و عثمان بن احمد القبریّ اورادندر ﴿خیف ذی قبر﴾ عسفان قربنده برموضعدر ﴿قبریان﴾ قافك ضمیله افریقیه‌ده برقریه‌در ﴿قبرین﴾ قافك کسریله و تثنیه بنیه‌سیله تهامه‌ده برعقبه‌در ﴿المقبور﴾ مدفون معناسنه‌در ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرینك دجّال حقنده ﴿ولد مقبورا﴾ حدیثنك معناسی بودرکه دجّالی والده‌سی برپاریغی ودلیكی یوق دغارجق ایچره وضع ایلمكله قابله‌سی بواور و یومری تعبیر اولنان نسنه‌در بونك ایچنده ولد یوقدر دیدکده والده‌سی بوش دكلدر آنده ولد مقبور یعنی مستوردر دیمكله شق ایلدكلرنده سسلنوب استهلال ایلدی ﴿القبّاری﴾ شدّادی وزننده زاهد اسکندریّه ابوالقاسم منصور لقبیدر ﴿القبثر﴾ ثای مثلثه ایله عصفر وزننده و ﴿القباثر﴾ علابط وزننده بودور آدمه دینور ﴿القبثر﴾ جعفر وزننده و ﴿القباثر﴾ کذلك علابط وزننده خسیس و بی‌وقع و خامل کسه‌یه دینور ﴿القبنجر﴾ جیمله غضنفر وزننده قارنی بیوك آدمه دینور ﴿القبشور﴾ عصفور وزننده اصلا حیض کورمز اولان خاتونه دینور ﴿القبطریّة﴾ قافك و طانك ضمیله برنوع آق کتان بزینه دینور ﴿القبعرور﴾ سقنقور وزننده کتوردیٔ خرمایه دینور ﴿القبعثر﴾ ثای مثلثه ایله سفرجل وزننده بنیه و خلقتی عظیم اولان آدمه دینور ﴿القبعثری﴾ الف مقصوره ایله اعضا واندامی ایری و جثه‌سی عظیم کوه پیکر ارکك دوه‌یه دینور و زبون و مهزول دوه کوشكنه دینور و بر دابّه آدیدرکه دریاده اولور و مطلقا عظیم و شدید اولان انسان و حیوانه دینور و بونك الفی تأنیث ایچون دكلدر زیرا مؤنثنده قبعثراة دینور و سداسی‌یه الحاق ایچون دكلدر زیرا اسم سداسی یوقدرکه اکا الحاق اولنه بلكه قسم ثالثدر یعنی تكثیر و مبالغه ایچون زیاده قلنمشدر * شارح دیرکه کرچه مؤلف جوهری‌یه تعریض ایلمشدر لكن جوهری مبرّد قولنه تابع اولمشدر انتهی * و قبعثری کلمه‌سنك جمعنده قباعث دینور * شارح دیرکه زیرا رباعی‌یه زائد اولاندن جمع و تصغیر رباعی‌یه ردّ اولنور مكرکه حرف رابع حرف مدّ اوله اسطوانه و حانوت کبی ﴿القتر﴾ قافك فتحی و تانك سكونیله سدّرمق ایده‌جك قدر عیش و زندكانی‌یه دینور یقال لاینفق علی عیاله الاقترا و هو الرمقة من العیش و بو فی الاصل مصدردر اسم اوله‌رق مستعملدر تقتیر دخی بو یلجه‌در و ﴿قتر﴾ و ﴿قتور﴾ قعود وزننده نفقهٔ عیالی خست و قلت اوزره کوروب طار قوللنمق معناسنه‌در یقال قترعلی عیاله قترا وقتورا من الباب الاول والثانی اذا ضیق علیهم فی النفقة فهو قاتر وقتوروات مقوله‌سی نسنه‌نك رایحه‌سی یایلمق معناسنه‌در یقال قتراللحم اذا سطعت رایحته وقدر و تخمین معناسنه‌در یقال قتربین الامرین اذا قدر بونده فتحتینله‌ده جائزدر و نسنه‌یی بری برینه یناشدرمق معناسنه‌در یقال قترّالشیٔ اذا ضمّ بعضه الی بعض و زرهی مسمارلیوب اوجلریله برچینلمك معناسنه‌در یقال قترالدرع اذا جعل لها قتیرا و برنسنه‌یی دائمی ملازمت

ايلك معناسنه در يقال قتر الشئ اذالزمه (التقتير) تفعيل وزننده بو دخی اسم اوله رق مستعملدركه سدّرمق ايده جك
قدر ديرلكه دينور و نفقهٔ عيالده تضييق وتقصير ايلك معناسنه در يقال قتر على عياله اذا ضيق عليهم فى النفقة
وات و بخور مقوله سنك رايحه سی يايلمق معناسنه در يقال قتر اللحم اذا سطعت رايحته وارسلان آوجيسی رايحه
استشماميله ارسلان كلوب حفره يه دوشمك ايچون كوملته ايچره ات قومق معناسنه در يقال قتر الصائد للاسد
اذا وضع له لحما يجد قتاره ووحشى جانور آوجيسی جانور كندينك رايحه سنی حسّ واخذ ايتمامك ايچون دوه
تو يله توتسی و يرمك معناسنه در يقال قتر للوحش اذا دخّن باو بار الابل لئلاّ يجد ريح الصائد و برآدمی كو بره
و فشقيلق اوزره ييقمق معناسنه در يقال قتر فلانا اذا صرعه على قترة وامتعه مقوله سی نسنه لری بری برينه يناشدرمق
معناسنه در يقال قتر المتاع وغيره اذا ادنى بعضه الى بعض و يقال قتر بينهما اذا قارب (القاتر) و (القتور) صبور
وزننده و (الاقتر) احمر وزننده قتر مذكوردن صفتلر در نفقهٔ عيالنی تضييق وتقصير اوزره رؤيت ايدن آدمه دينور
(الاقتار) همزه نك كسريله بو دخی نفقهٔ عيالده تضييق ايلك معناسنه در يقال اقتر على عياله اذا ضيق فى النفقة
و صياد كوملته سی ايچره سپرلنمك معناسنه در يقال اقتر الصياد اذا استتر فى القترة و برنسنه يه دائمی ملازمت
ايلك معناسنه در يقال اقتر الشئ اذالزمه و فقير اولمق معناسنه در يقال اقتر الرجل اذا افتقر و عود آغاجيله بخورلنمق
معناسنه در يقال اقترت المرأة اذا تبخرت بالعود (القتر) فتحتينله و (القترة) فتحاتله و (القترة) تمره وزننده برنسنه اوزره
چوكش توزه دينور يقال بوجهه قتر وقترة وقترة اى غبرة (القتار) همام وزننده بخور وتنجره وكباب و بريان
و يانمش كيك مقوله سنك رايحه سنه دينور * شارح ديركه بو ماده بو معنايه موضوعدر معانئ سائره بر رعلاقه تصور يله
بوندن متشعبلر در (القتر) فتحتينله برنسنه نك رايحه سی يايلمق معناسنه در يقال قتر البخور قترا من الباب الرابع
اذا سطعت رايحته (القتر) قافك ضميله و (القتر) ضمتينله ناحيه وجانب معناسنه در جمعی اقتار در (التقتر) تفعل
وزننده يك طاريلوب قبارمق معناسنه در يقال تقتر الرجل اذا غضب وتنفش و برخصوصه يابنوب حاضرلنمق
معناسنه در يقال تقتر للامر اذا تهيأ له و بركسه ايچون منصوبه وحيله قورمق معناسنه در يقال تقتر فلانا اذا حاول
ختله و برنسنه دن آلارغه اولمق معناسنه در يقال تقتر عنه اذا تنحى (التقاتر) تفاعل وزننده برى برينه حيله
ومنصوبه لر قورمق معناسنه در يقال تقاتروا اذا تخاتلوا (القتر) قافك كسريله نشان اوقی ديدكارى اوقك تمرنه
دينوركه خرده اولور على قول سازلقدن وقامشدن دوزلمش خرده اوقلره دينوركه نشانه آتيلور (القتر) كتف
وزننده خودبين ومتكبر آدمه دينور يقـال رجل قتر اى متكبر (القتير) اميروزننده قوجه لغه دينور على قول
قوجه لغك اوّل حالتنه دينور يقال لاح به القتير او الشيب اوّله وزره چويلرينك اوجلرينه دينوركه برچين ايدرلر
(القاتر) و (المقتر) محسن وزننده شول پالانه وآت اكرينه دينوركه دابه نك صرتنه كوزل يرلشوب اويغون يراشور
اوله على قول لطيف ودلپذير اولانه دينور يقال رحل وسرج قاتر ومقتر اذا صار جيد الوقوع على الظهر او اللطيف
منهما (القترة) غرفه وزننده آوجی كوملته سنه دينور يقال بات الصائد فى قترته اى ناموسه وكو بره وفشق كومه سنه
على قول مولوز كومه سنه دينور يقال صرعه على القترة اى كثبة البعر او الحصى (ابن قتره) قافك كسريله بركونه
يلانه اطلاق اولنور كه كوچكجه و بغايت خبيث اولور * شارحك بيانه كوره اوق يلانی اوله جقدر قال فى الاساس
عضه ابن قترة وهى حية خبيثة لاينجو سليمها كانّ لها قترة ترمى بها (ابو قتره) قافك كسريله ابليس ملعونك كنيه سيدر
على قول قتره شيطانك علميدر اوق تمرنه تشبيه اولنمشدر (القتور) صبور وزننده بخيل وناكسه دينور (قتيره)
جهينه وزننده بر رجل آديدر و تجيب قبيله سندن منشعب بركوچك قبيله پدرينك اسميدر محدثيندن محمد بن روح
وحسن بن العلاء القتيريان آندندر (القترة) قافك وثای مثلثه نك فتحيله اوطاقنه دينوركه خرت مرت واوفق تفك
اشيادن عبارتدر مصغرى قتيره در (الاقتثار) افتعال وزننده برنسنه يی اوطاقی ايدنمك معناسنه در تقول اقتثرت
الشئ اذا اتخذته قاشالبيتك (التقثر) تفعل وزننده برحادثه وقوعنده صبرسزلقله تلاشدن برى اوته اولطه ايلك
معناسنه در يقال تقثر منه اذا تردّد وجزع (القحر) بحر وزننده يك سالخورده پير آدمه دينور شيخ هرم معناسـنه
وهنوز وجودنده قوّت بقيه سی اولان قوجه دوه يه دينور جمعی اقحر وقحور كلور واشبو قحر لفظنك مؤنثنده قحره ديمز
بلكه ناب دينور ياخود قحره لغت رديه در (الانقحر) نوله جردحل وزننده و (القحارية) علابطه وزننده بونلرده
وصف مذكور اوزره اولان قوجه دوه يه دينور وقحاريه وقحوره قافك ضميله بنيه وخلقتی عظيم اولان انسان
وحيوانه دينور وطارغين وغضوب آدمه دينور وايچه بللو بودور آدمه دينور (القحارة) خساره وزننده اسمدر
هنوز بقيهٔ قوّتی اوله رق دوه قسمنك قوجه لغنه دينور (القحثرة) ثای مثلثه ايله برنسنه يی الدن صاچوب پراكنده

قلمق معناسنه‌در يقال قحز الشئ من يده اذا بدّده ﴿القحطرة﴾ دحرجه وزننده ياى قورمق معناسنه‌در يقال قحطر القوس اذا وترهـا وجاع ايلك معناسنه‌در يقال قحطر المرأة اذا جامعها ﴿القحز﴾ قحز وزننده بر قورى نسنه‌يى بر آخر قورى نسنه‌يه اورمق معناسنه‌در يقال قحز الشئ اليابس على اليابس قحزا من الباب الثالث اذا ضربه ﴿القدر﴾ فتحتينله قضاء وحكم معناسنه‌دركه حق تعالانك حاضر ايلديكى ظهوراتده حكم وقضاسيدركه تعريف اصطلاحيسى ازلدن ابده‌دك جارى اولان احوال وشئوناتك صورت ووقوعى اوزره اعيان موجوداتده عادة‌الله اوزره وقوعه كلان حكم كلئ الهيدر * شارح ديركه قدر فى الاصل مصدردر و بعضلر قدر ايله قضا بيننى فرق ايلديلر يعنى قدر بارى تعالى امورى قبل الايقاع تقدير و قضاء اول تقديرى انفاذ ايله عدمدن فعل حدينه اخراج ايلمكدن عبارتدر و بو صحيحدر كما جاء فى الحديث ﴿ انّ النبىّ عليه الصلوة والسلام مرّ بكهف مايل للسقوط فاسرع المشى حتى جاوزه فقيل له اتفرّ من قضاء الله يا رسول الله فقال افرّ من قضائه الى قدره ﴾ وقدر بر نسنه‌نك مبلغ واندازه‌سنه دينور مقداركبى بونده قافك ضميله‌ده زبانزددر يقال هم قدر مائة وقدرهـا اى مبلغها وتاب وطاقت معناسنه‌در يقال ماله قدر اى طاقة جمعى اقدار كلور وقدر مصدر اولور تقدير معناسنه كما سيذكر و بر نسنه‌يه كوج يتوب قادر اولمق معناسنه‌در يقال قدر على الشئ قدرا من الباب الرابع اذا اقتدر و برآدمك بيونى قيصه اولمق معناسنه‌در يقال ندر الرجل اذاقصر عنقه ﴿المقدار﴾ بودخى بر نسنه‌نك مبلغ واندازه‌سنه دينور يقال هو على مقدار ماى مبلغه ﴿القدر﴾ بدر وزننده بودخى مقدار ومبلغ معناسنه‌در وتاب وطاقت معناسنه‌در بونكده جمعى اقداردر وقدر وقدر فتحتينله تقدير معناسنه‌در يقال قدر الله ذلك عليه قدرا وقدرا من الباب الاول والثانى بمعنى قدره وتقسيم رزق ايلمك معناسنه‌در يقـال قدر الرزق اذا قسمه وقدر غنا ويسار معناسنه استعمال اولنور يقال فلان ذوقدر اى ذوغنى ويسار وزور وقوّت معناسنه‌در يقال مابه قدر اى قوّة و بر نسنه‌يه كوج يتمك معناسنه‌در يقال قدر على الشئ قدرا من البابين المزبورين اذا اقتدر عليه وصيقشدرمق معناسنه‌در يقال قدر عليه اذا ضيق عليه وپشورمك معناسنه‌در يقال قدر اللحم اذا طبخه وتعظيم ايلك معناسنه‌در يقـال قدره اذا عظمه ومنه قوله تعالى ﴿ وماقدروا الله حق قدره ﴾ اى ما عظموه حق تعظيمه وتدبير خصوص ايلك معناسنه‌در يقال قدر الامر قدرا من الباب الثانى اذا دبّره و بر نسنه‌يى بر نسنه‌يه قياس ايلك معناسنه‌در يقال قدره به اذا قاسه به وقدر نه بيوك ونه كوچك اولوب اورته ومعتدل اولان بالانه واكره اطلاق اولنور يقال هذا رحل قدر وسرج قدر اى وسط واموزك باشنه دينور يقال ضرب على قدره اى رأس كتفه ﴿القدريّة﴾ فتحتينله معتزله‌دن قدر الهى‌يى انكار ايدن طائفه‌يه اطلاق اولنور عبادى افعالنك خالقيدر ديرلر جبريّه مقابليدر وكنديلرينه اهل عدل وتوحيد اطلاق ايدرلر بو امتك آنلر مجوسلريدر يقال هم قدريّة اى جاحدوا القدر ﴿التقدير﴾ تفعيل وزننده حضرت حق جلّ وعلا ازلدن ابده قدر خلق وايجاد ايليه‌جكى موجودات وكائناتى قبل الايقاع لوح محفوظده اوله‌جغى اوزره رسم ايلك معناسنه‌در نته‌كه قضاء اول امور مرسومه‌يى اوقاتى حلولنده انفاذ وايقاع ايلمكدن عبارتدر يقال قدّره الله عليه وله تقديرا ثم قضى على تقديره وتضييق ايلك معناسنه‌در يقال قدّر عليه اذا ضيق عليه و بر نسنه‌يى ترتيب وتسويه ضمننده اعمال فكر وانديشه ايله اورانلمق وتعيين مقدار ايلك معناسنه‌در يقال قدّر الامر اذا روّى وفكر فى تسويته و برآدمى قدريه طائفه‌سندن قلمق معناسنه‌در يقال قدّر فلانا اذا جعله قدريّا ﴿الاستقدار﴾ دركاه الهيدن برآدم كنديسى ايچون خير مقدور ايلمكى نياز ايلك معناسنه‌در يقال استقدر الله خيرا اذا سأله ان يقدره له به ﴿القدرة﴾ قافك ضميله و﴿المقدرة﴾ ميمك فتحى ودالك حركات ثلاثيله و﴿المقدار﴾ و﴿القدارة﴾ قافك فتحيله و﴿القدورة﴾ ضمتينله و﴿القدور﴾ قعود وزننده و﴿القدران﴾ قافك كسريله و﴿القدار﴾ قافك فتحى وكسريله غنا ويسار معناسنه‌درلر يقال هو ذو قدرة ومقدرة ومقدار وقدارة وقدورة وقدور وقدران وقدار اى ذوغنى ويسار و بونلر زور وقوّت معناسنه كلورلر بو معناده مصدر اولورلر يقال قدر عليه وقدر قدرة ومقدرة وقدارة وقدورة وقدورا وقدرانا وقدارا من الباب الاوّل والثانى والرابع اذا قوى عليه وهو قادر وقدير ﴿الاقتدار﴾ افتعال وزننده بر نسنه‌يه صاحب قدرت وقوّت اولمق معناسنه‌دركه كوجى يتمك تعبير اولنور يقال اقتدر عليه اذا قوى عليه ﴿الاقدار﴾ همزه‌نك كسريله برآدمى بر نسنه اوزره مقتدر قلمق معناسنه‌در يقال اقدره الله تعالى عليه اى جعله قادرا ﴿الاقدر﴾ احمر وزننده بيونى قيصه آدمه دينور قدر مذكوردن وصفدر يقال رجل اقدر اى قصير العنق وشول آته دينور كه يورركن آياقلرينى اللرينك باصديغى يره بصار اوله على قول لايق ومناسب اولان يره بصار اوله كه بو مدحه‌در يقال فرس اقدر اذا سار وقعت رجلاه مواقع يديه او الذى يضع رجليه حيث ينبغى ﴿القدر﴾ قافك كسريله معلوم مدركه

چوملكه و تجره يه دينور و بو مؤنثدر على قول مذكر و مؤنث اولور جمعى قدوردر (القادر) و (القدير) قدرت و مقدرتدن و صفتلردر و قدير ابلغدر و قادر و قدير چوملك ايچره طبخ اولنان شيئه دينور (القدار) همام وزننده اورته بويلو آدمه دينور و اشجى يه دينور على قول دوه قصابنه دينور جزّار معناسنه و چوملكده طعام طبخ ايدر اولان آدمه دينور و قدار بن سالف صالح پيغمبر على نبينا و عليه السلام حضرتلرينك ناقه سنى عقر ايدن بد بختك اسميدر و قدار بن عمرو بن ضبيعه رئيس قبيلهٔ ربيعه در و قدار بيوك اژدهايه دينور يقال فى الطريق قدار اى ثعبان عظيم (المقتدر) اسم فاعل بنيه سيله بو دخى چوملكده طعام طبخ ايدن آدمه دينور و مطلقا وسط يعنى معتدل اولان شيئه دينور يقال شئ مقتدر اى وسط و يقال رجل مقتدر الخلق اى وسطه ليس بالطويل و القصير (قدار) سحاب وزننده بر موضع آديدر (بنو قدراء) حمراء وزننده اغنياء و مياسيره اطلاق اولنور (القدرة) فتحاتله كوچك قاروره يه و هر ايكى خرما اغاجنك ارالغى مقدار معلوم و معين اولمق وجه اوزره خرما اغاجى ديكمكه دينور ومنه تقول كم قدرة نخلك و يقال غرس على القدرة و هى ان يغرس على حدّ معلوم بين كلّ نخلتين (المقادرة) مفاعله وزننده بر عملى بر آدمك عملنه قياسله انك قدر و اندازه سنه موافق ايشلمك معناسنه در تقول قادرته اى قايسته و فعلت مثل فعله (التقدّر) تفعل وزننده حاضرلنمق معناسنه مستعملدر يقال تقدّر له اذا تهيأ (الانقدار) انفعال وزننده قدر و تقديره مطاوعدر تقول قدرت الثوب فانقدر اى جاء على المقدار (القادرة) سيرى آسان و بى زحمت اولان مسافهٔ قريبه يه اطلاق اولنور تقول بيننا ليلة قادرة اى هينة السير لاتعب فيها (قيدار) بيطار وزننده بر رجل آديدر (القدراء) حمراء وزننده نه كوچك و نه بيوك اولمغله معتدل اولان قولاغه وصف اولور يقال اذن قدراء اى ليست بصغيرة و لا كبيرة (المقادرة) ميمك ضمى و دالك فتحيله طاره جق اولان خانه يه دينور يقال دار مقادرة اى ضيقة (القدارة) خساره وزننده حاضرلمق معناسنه در تقول قدرت الشئ قدارة من الباب الثانى اذا هيأته و توقيت و تحديد معناسنه در تقول قدرت الشئ اذا وقّته (القيدحور) حاى مهمله ايله حيزبون وزننده بدخوى و بد مشرب آدمه دينور (القندحر) جردحل وزننده دائما ناسه متعرّض اولان فضول و كستاخ آدمه دينور يقال هو قندحر اى متعرّض للناس (الاقدحرار) اقشعرار وزننده ناسه شر كيراولوب شتم و قتاله آماده اولمق معناسنه در يقال اقدحرّ الرجل اذا تهيأ للشرّ و السباب و القتال (القدّحرة) قافك كسرى و دال مشدده نك فتحيله و (القندحرة) جردحله وزننده اقتداردن خارج صعوبته دينور و منه يقال ذهبوا بقدّحرة و قندحرة اى بحيث لايقدر عليهم (القيذحور) ذال معجمه ايله قيدحور وزننده و جميع تراكيبنك مشتمل اولدقلرى معانى ايله مرادفدر (القذر) قافك و ذال معجمه نك فتحيله و (القذارة) خساره وزننده برنسنه مردار اولمق معناسنه در يقال قذّر الشئ و قذر و قذر قذرا و قذارة من الباب الرابع و الاوّل و الخامس ضدّ نظف (القذر) صعب وزننده و (القذر) كتف وزننده و (القذر) رجل وزننده و (القذر) جبل وزننده صفتلردر مردار شيئه دينور (القذر) نذر وزننده و (القذر) فتحتينله مصدرلردر برشيئى مردار قلمق معناسنه در يقال قذر الشئ و قذره قذرا و قذرا من الباب الرابع و الاوّل اذا جعله قذرا (التقذر) تفعل وزننده و (الاستقذار) برنسنه يى مردار صنمق معناسنه در يقال تقذّره و استقذره اذا عدّه قذرا (المقذر) مقعد وزننده دائما مردار و ناپاك اولان كمسه يه على قول ناس كنديدن اجتناب و تباعد ايدر اولان كمسه يه دينوركه مردار معنويدر يقال رجل مقذر اى متقذّرا و يجتنبه الناس (القذور) صبور وزننده دائما رجال طائفه سندن تباعد ايدر اولان خاتونه دينور يقال امرأة قذور اى متجنبة من الرجال و فواحشدن و مواقع تهمتدن پرهيز ايدر اولان خاتونه دينور يقال امرأة قذور اى متنزهة عن الاقذار اى الريب و الفواحش و شول كشى يه اطلاق اولنوركه بد خوى و بدمزاج اولمغله ناسله الفت و اختلاط ايلمز اوله قاذوركبى كاسيذكر و شول دوه يه اطلاق اولنوركه دائما سوريدن آلارغه ده ياتوب آنلره اختلاط ايلمز اوله و قذور بر خاتون اسميدر (القاذور) و (القاذورة) ها ايله و (ذو القاذورة) بونلرده ناس ايله الفت و امتزاج ايده مز اولان بدخوى و بدمزاج كشى يه دينور يقال رجل قذور و قاذور و قاذورة و ذو قاذورة اذا كان لايخالط الناس لسوء خلقه و قاذوره بغايت قسقانج اولان بدخوى آدمه دينوركه بدخويلغندن قسقانمغى افراط اوزره و بى نمك ايدر اوله يقال رجل قاذورة اى سىءُ الخلق غيور و قاذوره زنا و فجوره اطلاق اولنور قال الشارح و منه الحديث ❊من اصاب من هذه القاذورات شيئا فليستتر بستر الله❊ اراد ما فيه حدّ كالزنا و الشرب و قاذوره قذوركبى دوه سوريسنه قارشميوب دائما آلارغه ده ياتار اولان دوه يه اطلاق اولنور يقال بعير قذور و قاذورة اذا كان يبرك ناحية و برنسنه يى كريه كورمكله اكل ايليان آدمه اطلاق اولنور * قال الشارح و منه الحديث انه

عليه السلام كان قاذورة لا يأكل الدجاج حتى تعلف القاذورة ههنا الذي يقذر الاشياء و اراد بعلفها ان تطعم الشيء
الطاهر و الهاء للمبالغة ﴿ قيذار ﴾ بيطار وزننده ابن اسمعيل بن ابراهيم على نبينا و عليهما السلامدركه ابو العرب در
﴿ القذرة ﴾ قافك ضميله همزه وزننده ملامت كله جك اعمال و افعالدن دائما پرهيز و اجتناب ايدن آدمه دينور
يقال رجل قذرة اى متنزّه عن الملائم يعنى مايلام عليه ﴿ الاقذار ﴾ همزه نك كسريله مخاطبه سوزى چوغالتمق
معناسنه مستعملدركه مخاطبك ضجرت و استكراهنى مستلزمدر و منه يقولون يا ابن امّ قد اقذرتنا اى اكثرت
الكلام ﴿ المقذعرّ ﴾ مقدحرّ وزننده و مرادفيدركه ذكر اولندى ﴿ الاقذعرار ﴾ اقشعرار وزننده بركسه طرفنه
پيدر پى حرف اندازلق ايلك معناسنه در يقال اقذعرّ نحوهم اذا رمى بالكلمة بعد الكلمة ﴿ القذمور ﴾ عصفور
وزننده كومش تپسى يه دينور يقال يأكل الطعام على القذمور اى الخوان من الفضة ﴿ القرّ ﴾ قافك ضمى و رانك
تشديديله صوغوقه دينور برد معناسنه على قول قيش صوغوقنه مخصوصدر يقال يومنا ذو قرّ اى بردا و هو
يخص بالشتاء و قرار و مبلغ معناسنه دركه برشيئك اك صوك يرلشديكى مركزدن عبارتدر و منه يقال عند المصيبة
الشديدة وقعت بقرّ اى صارت بقرارها اى الى قرارها و مبلغها و مستقرّها ﴿ القرّة ﴾ قافك كسريله برآدمه اصابت
ايدن صوغوقه دينوركه اول آدم صوغوق چكمش اولور تقول آذتنى قرّة و هى ما اصابك من القرّ ﴿ القرّة ﴾ قافك
ضميله قوربغه يه دينور قافك حركات ثلاثيله ده لغتدر يقال يقرقر القرّة اى الضفدع و قرّه قادسيه قربنده برقريه
آديدر و برآتم شيئه دينور دفعه معناسنه و منه يقال قرّرت الناقة تقريرا اذا رمت ببولها قرّة قرّة اى دفعة دفعة
كما سيذكر ﴿ قرّة العين ﴾ صوترهسى ديدكلرى نباته دينور جرجير الماء دخى ديرلر و قرّة العين انسانك كوزينك آيدين
اولهجغى نسنه يه اطلاق اولنور تقول هو قرّة عينى اى ماتقرّ به عينى و قرّه چوملك دبنه ياپشوب قلان طعام
بقيهسنه اطلاق اولنوركه چوملك يانغى تعبير اولنور ﴿ التقرير ﴾ تفعيل وزننده ناقه قسمى بولنى آتم آتم آتمق
معناسنه در يقال قرّرت الناقة تقريرا اذا رمت ببولها قرّة قرّة اى دفعة دفعة و بدنسنه يى بريره يرلشدرمك معناسنه در
يقال قرّر فلانا فى المكان اذا ثبته و اسكن فيه و برآدمى برنسنه ضمننده اقراره كتورمك معناسنه در يقال قرّر فلانا
على الحقّ اذا جعله مقرّا عليه ﴿ القرّ ﴾ قافك فتحيله بركسه يه صوغوق طوقنمق معناسنه در يقال قرّ الرجل على بناء
المجهول قرّا و قرّ صفت اولور صوغوق شيئه دينور يقال يوم قرّ اى بارد و يقال ليلة قرّة اى باردة و برنسنه
صوغوق اولمق معناسنه در تقول قرّ يومنا قرّا من الباب الاوّل و الثانى و الرابع و الخامس اذا برد و قيديان تجرديه
صوغوق صودوكك معناسنه در يقال قرّ القدر اذا صبّ فيها ماء باردا و دوه قسمى صوينى بردفعه ايچوب ايكنجى
دفعهدن اكتفا ايلك معناسنه در يقال قرّت الناقة قرّا من الباب الثانى اذا انهلت و لم تعلّ و طاوق قسمى شماطهسنى
كسمك معناسنه در يقال قرّت الدجاجة اذا قطعت صوتها و برآدمك قولاغنه اكيلوب برنسنه بوشالدركبى كلامى
تمامه سويلك على قول فسلدهمك معناسنه در يقال قرّ الكلام فى اذنه اذا فرّغه او ساره و برنسنه اوزره صو
دوكك معناسنه در يقال قرّ عليه الماء اذا صبّه و بريرده سكون و آرام ايلك معناسنه در يقال قرّ بالمكان اذا ثبت
و سكن و قرّ پالان ايله سمر بيننده برشيئك آديدركه اكا رجال طائفهسى ركوب ايدرلر و هودجه و محفهيه اطلاق
اولنور و طاوق پلجنه دينور فرّوجه معناسنه و برموضع آديدر و ﴿ قرّ الثوب ﴾ بزك و جامهنك بوكنه اطلاق
اولنور و منه يقال اطو الثوب على قرّه اى غرّه يعنى بوكنه قيور ديمكدر ﴿ الاقرار ﴾ همزهنك كسريله صوغوق
چكورمك معناسنه در يقال اقرّه الله تعالى اى اصابه بالقرّ و هو مقرور و لاتقل قرّه يعنى بو معناده ثلاثيدن كليوب
بلكه افعالدن كلور و اسم مفعولنده غير قياس اوزره مقرور دينور مقرّ ديمز و اقرار صوغوقده كيرمك
معناسنه در يقال اقرّ الرجل اذا دخل فى القرّ و بريرده ثابت و پايدار قلمق معناسنه در يقال اقرّه فى المكان و اقرّه
عليه اذا اثبته و سكنه و برنسنه يى صوغتمق معناسنه در يقال اقرّ الله عينه و بعينه اى ابرده ابراد العين قلبى مسرور
ايلكدن كنايه در زيرا سرور سببيله كوزدن اقان ياش بارد و حزن سببيله اقان ياش حارّ اولغله ابرد الله عينه قولى خدا
آنى مسرور ايلسون و اسخن الله عينه محزون ايلسون ديمكدن كنايه در و اقرار برحقى اعتراف ايلك معناسنه در
يقال اقرّ بحقه اذا اذعن و اعترف و برنسنه يى برنده يرلشدرمك معناسنه در يقال اقرّه فى مكانه اذا ثبته و حيوانك
كبهلكى ثابت اولمق معناسنه در يقال اقرّت الناقة اذا ثبت حملها ﴿ المقرور ﴾ وجه مذكور اوزره صوغوق
چكمش آدمه دينور و بو خلاف قياس اوزره در زيرا قياس اقراردن مقرّ اولمقدر و مقرور صوغوق نسنهيه اطلاق
اولنور يقال يوم مقرور اى بارد ﴿ القرارة ﴾ ثمامه وزننده چوملكده قلان طعام بقيهسنه دينوركه چوملك ديبى
تعبير اولنور على قول چوملك دبنه ياپشوب قلانه دينور كرك ات و كرك حوايج و سائرى اولسون كه چوملك يانغى

تعبیر اولنور وقراره قافك حركات ثلاثیله طعام طبخ اولندقدنصكره دیبنه یاپشمسون دیو وضع اولنان صویه دینور
(القرورة) قافك ضمیله بودخی چوملك دیبنه یاخود چوملك یانغنه دینور و بعد الطبخ طعام تنجره یه یاپشماملق ایچون
دوكیلان صویه دینور (القررة) ضمتینله و (القررة) قافك ضمیله همزه وزننده بونلرده چوملك دیبنه یاخود یانغنه
دینور (القررة) فتحاتله بودخی طعام پشدكدنصكره یاپشمامق ایچون چوملكه دوكیلان صویه دینور (التقرّر)
تفعل وزننده دوه قسمی بولی فشقروب چوكدرمیوب ایاقلرینه دوكه‌رك ایشه‌مك معناسنه‌در یقال تقرّرت الابل
اذا صبت بولها علی ارجلها و دوه قوری اوتلق اكل ایلمكله بولی قویلنمق معناسنه‌در یقال تقررت الابل
اذا اكلت البیس فتخثرت ابوالها (القریر) صریر وزننده یلان سسلنمك معناسنه‌در یقال قرّت الحیة قریرا
من الباب الاوّل اذا صوّتت وقرّ وقریر طاوق سسنی كسمك معناسنه‌در یقال قرّت الدجاجة قرّا وقریرا اذاقطعت
صوتها (القرّة) قافك فتحی وضمیله و (القرور) ظهور وزننده كوزك آغلمسی منقطع اولمغله سرینلمك
معناسنه‌دركه دلشاد اولمقدن كنایه‌در علی قول مشتاق وآرزومند اولدیغنی كورمك معناسنه‌در ایكیسیده
سرور قلبی مستلزمدر یقال قرّت عینه قرّة وقرّة وقرورا من الباب الثانی اذا بردت وانقطع بكاؤها اورأت ما كانت
متشوّقة الیه (القرار) قافك فتحیله و (القرور) ظهور وزننده و (القرّ) قافك فتحیله و (التقرّة) شنوذ اوزره
تحله وزننده ثابت وساكن اولمق معناسنه‌در یقال قرّ بالمكان قرارا وقرورا وقرّا وتقرّة من الباب الثانی والرابع
اذا ثبت وسكن وقرار وقراره هایله آرام وسكونا ولنه‌جق یره اطلاق اولنور آرامكاه معناسنه *قال الشارح ومنه قوله
تعالی ❋ جعل لكم الارض قرارا ❋ ای مستقرّا وفی صفة النار قال تعالی ❋ فبئس القرار ❋ وقرار وقراره دوز
واوتوراقلی یره اطلاق اولنور ارض مطمئنه معناسنه وقیون وكچی قسمنه علی قول همان قیون قسمنه یاخود نقد
دیدكلری برجنس قیونه اطلاق اولنور ونقد ماده‌سنده بیان اولندی وقراره قیصه نسنه‌یه دینور ودوز ذكرمی
ارضه دینور (الاستقرار) و (التقارّ) بونلرده بریرده ثابت وساكن اولمق معناسنه‌در یقال استقرّ بالمكان وتقارّ اذا ثبت
وسكن (التقریر) برنسنه‌یی بریرده ثابت وپایدار ایلمك معناسنه‌در یقال قرّره فیه اذا اثبته واسكنه وبرآدمی برحق
ضمننده اقرار ایتدرمك معناسنه‌در یقال قرّره علیه اذا جعله مقرّا (القرور) صبور وزننده صوغوق صویه دینور
تقول شربت قرورا ای ماء باردا وشول خاتونه اطلاق اولنوركه كندیسندن بوسه وقربان طلبنه دائر معامله‌ده
ممانعت ایلیوب آرام وسكونت اوزره اولور اوله یقال امرأة قرور اذا كانت تقرّ لما یصنع بها لا تردّ المقبل والمراود
(القریرة) سریره وزننده و (القارّة) حارّه وزننده بشارت ومسرّت سببیله روشن اولان كوزه اطلاق اولنور
یقال عین قریرة وقارّة ویقال رجل قریر العین ای مسرور كما ذكر آنفا (یوم القرّ) قافك فتحیله یوم نحرك فرداسی
اولان كوندن عبارتدر حجاج اول كون مناده آرام ایلدكلری ایچون ذی الحجه‌نك اون برنجی كونی اولور *قال الشارح
ومنه الحدیث ❋ افضل الایّام یوم النحر ثمّ یوم القرّ ❋ (المقرّ) میمك وقافك فتحیله اسم مكاندر قرارگاهه دینور ومقرّ الرحم
بطن مادرده رحمك نهایتنه اطلاق اولنوركه جنین آرامگاهیدر ومقرّ برموضع آدیدر (القارورة) كوزك سیاهنه
اطلاق اولنور حدقة العین معناسنه وایچنه شراب مقوله‌سی وضع اولنان مطلقا ظرفه علی قول شیشه وصرچه‌دن
اولانه مخصوصدر قواریر جمعیدر ومنه قوله تعالی ❋ قواریر من فضة ❋ ای من زجاج فی بیاض الفضة وصفاء الزجاج
(الاقترار) افتعال وزننده ارككك منیسنی دیشینك رحمنده قرار ایلمك معناسنه‌در یقال اقترّ ماء الفحل اذا استقرّ
فی رحم الناقة وداببه قسمی درەنك اورته‌لرنده تازه اوتلق بقیه‌سنی آراشدرمق معناسنه‌در یقال اقترّت الناقة اذا تتبعت
ما فی بطن الوادی من الرطب وطویمق معناسنه مستعملدر یقال اقترّ المال اذا شبع وسمورمك علی قول نهایت
مرتبه‌ده سمورمك معناسنه‌در یقال اقترّت الناقة اذا سمنت اونهایته وقراره‌یی یعنی تنجره دیبنی یاخود یانغنی قاتیق
ایلمك معناسنه‌در یقال اقترّ الرجل اذا ائتدم بالقرارة وصوغوق صو ایله یونمق معناسنه‌در یقال اقترّ الرجل اذا اغتسل
بالقرور (المقرّ) اسم فاعل بنیه‌سیله ارككك منیسنی رحمنده عقد وامساك ایلمش اولان حیوانه وصف اولور یقال
ناقة مقرّ اذا صارت قد عقدت ماء الفحل فامسكته فی رحمها (القرّتان) قافك فتحی وتثنیه بنیه‌سیله صباح ایله اخشامه
اطلاق اولنور سرین اولدقلری ایچون (القرر) صرد وزننده چوربایه دینور وهر ایچملی اولان شیئه دینور (القرّی)
قافك ضمی والفك قصریله توقّی وتحفظ ایلدكدنصكره واقع ومصیب اولان شدّت ومحنته دینور و بعض نسخه‌ده
بعد توقّیها عنوانیله اولمغله وقت بوقت كالدكدنصكره واقع ومستقرّ اولان شدّت دیمك اولور وقرّی برموضع
یاخود بروادی اسمیدر (قرّان) قافك ضمیله بررجل وبین الحرمین بروادی اسمیدر ویمامه‌ده برقریه ومكه‌یه قریب
مرّ الظهران نام محلده برقریه آدیدر وآذربیجان ایالتنده برقصبه آدیدر (القرقرة) زلزله وزننده شدّتله قیرقیر

ایده‌رك ترجیعله کولمك معناسنه‌در یقال قرقر فی ضحکه اذا استغرق و رجّع فیه و دوه‌قسمی کوکره‌یه‌رك بوکورمك
معناسـنه‌در یقال قرقرالبعیراذاهدر قرقارآندن اسمدر و قرقره کوکرجین اوتمك معناسـنه‌در یقال قرقر الحمامة
اذا صاتت وقرقره طپراغی یومشق دوز واوتوراقلی یره دینور قرقر دخی دینور هاسز وقرقره سعدنام کسه‌نك
لقبیدرکه نعمان بن منذر نام امیرك مضحك وهـازلی ایدی وقرقرة الوجه یوزك ظـاهرینه علی‌قول محاسنندن
منظره‌ده نمایان اولان یرلرینه دینور یقال مااحسن قرقرة وجهه ای ظاهره اوما بدا من محاسنه ﴿القرقار﴾ ثرثار
وزننده اسمدر دوه‌نك تردید ایله باغرمسنه دینور و برکـونه قاب اسمیدر یارانك صراحی تعبیرایلدکاری شیشه
اوله جقدر ﴿القرقریر﴾ زمهریر وزننده اسمدر کوکرجین سسنه دینور تردید ایله اوتدکده ﴿القرقر﴾ فدفد وزننده
بودخی طپراغی ملایم دوزواوتوراقلی یره دینوروآرقه‌یه دینور ظهرمعناسنه ودوبدوزال آیه‌سی کبی املس اوه‌یه دینور
ونسوان لباسنه دینور وقرقر البلد شهرك نواحیٔ ظاهره‌سنه دینور ﴿القرقارة﴾ قافك فتحیله دوه اسردیکی وقتده
آغزندن چیقان قرمزی طغارجغه دینور شقشقه معناسـنه ﴿القراقر﴾ علابط وزننده خوش صدا وخوب نغمه
اوله‌رق نغماتله دوه سورن آدمه دینور قراقریّ دخی دینور وقراقرعامر بن قیسك فرسی و ابن‌عامر بن یزید الکنانینك
قلجی واشجع بن ریث بن غطفانك فرسی وکوفه ایله واسط بیننده برموضع ودهناء نام محلده بردوزاوه‌نك آدیدر
﴿القراقرة﴾ علابطه وزننده بودخی دوه‌نك اسردیکده آغزندن چیقان طغارجغه دینور ونجد دیارنده برصو
آدیدر وچوق سـوزلو اوزان آدمه دینور ﴿قراقری﴾ قافك ضمیله برموضع آدیدر ﴿قراقر﴾ قافك فتحیله مدینه
ناحیه‌سنده برموضع آدیدر ﴿القرقور﴾ عصفور وزننده قرقته کبی اوزون کمی‌یه علی‌قول بیوك اولانه دینور
﴿القرقرّی﴾ قافلرك کسری ورانك تشدیدی وقصرایله فعفلی وزننده آرقه‌یه دینور ظهرمعناسنه ﴿القریّة﴾ جریّه
وزننده قورسغه دینور حوصله معناسنه وقریّه فصاحتله معروف ایوب بن یزیدك والده‌سی جماعه بنت جشمك
لقبیدر ﴿القراریّ﴾ قافك فتحیله ترزی‌یه دینور کثیرالسکون اولدیغیچون ومنه یقال لیس من شـان القراریّ
ان یدور فی‌البراریّ واهل حضره اطلاق اولنورکه کوچر اولمـامغله اوتلاق طلبنده اولمازلر ومطلق اهل
صنعته قراری اطلاق اولنور ﴿قرقار﴾ قافك فتحی وآخرینك کسر اوزره بناسـیله اسم فعل امر مؤنثدر آرام
واستقرار قیل معناسـنه یقال قرقار یاهند ای استقرّی * شـارح دیرکه رباعیدن عرعار وقرقار کلمه‌لرندن غیری
مسموع دکلدر ﴿المقرّة﴾ معرّه وزننده کوچك حوضه دینور وقولپلو کوچك دستی‌یه دینور وبویمن لغتیـدر
﴿القرورة﴾ قافك فتحیله حقیرنسنه‌یه دینور ﴿القروری﴾ فتحتینله وقصرایله ایاقلری اوزون اولان کریملو آته
دینور وبادیه‌ده حاجز ایله نقره بیننده برموضع آدیدر ﴿المقارّة﴾ مفاعله وزننده برکسه ایله برابرجه قرار ایلمك
معناسنه‌در یقال قارّه مقارّة اذاقرّ معه ومنه قول ابن مسعود* قارّوا الصلوة *وهومن القراراي اسكنوا فيها ولا تتحرّكوا
﴿قروراء﴾ جلولاء وزننده برموضع آدیدر ﴿قرار﴾ سحاب وزننده یمنده برقبیله آدیدر ورومایلکه‌سنده برموضع
آدیدر ﴿قرّه﴾ غرّه وزننده و﴿قرقر﴾ هدهد وزننده و﴿قریر﴾ زبیروزننده و﴿قرار﴾ امام وزننده و ﴿قرار﴾
غمام وزننده اسامیدندر ﴿قرار﴾ همام وزننده برموضع آدیدر ﴿القزبر﴾ زای معجمه ایله قنفذ وزننده و﴿القزبریّ﴾
یای مشدده ایله اوزون وایری آلت تناسـله دینور ﴿القزبرة﴾ دحرجه وزننده جماع ایلمك معناسـنه‌در یقال
قزبرالمرأة اذا جامعها ﴿القسر﴾ کسر وزننده برآدمی برنسنه‌یه قهرواکراه ایلمك معناسـنه‌درکه زوراکی ایشلتمك
تعبیراولنور یقـال قسر فلانا علی امر قسرا من الباب الاوّل اذا قهره ای اکرهه علیه وقسر بجیله قبیله‌سندن
بربطن اسمیدر ویمنده سراة طاغنك اسمیدر ﴿الاقتسـار﴾ افتعال وزننده بودخی برآدمی برنسـنه‌یه زور ایله
مضطر قلمق معناسـنه‌در یقال اقتسره علی الامر بمعنی قسره ﴿القسـورة﴾ قافك وواوك فتحیله عزیز وغالب
وزبردست آدمه دینور قسردن مأخوذدر یقال هو قسورة ای عزیز وارسـلانه اطلاق اولنور قسـور دخی
دینور هاسز وکیجه‌نك نصفنه علی قول اوّلنه یاخود معظمنه دینور یقـال مضی قسورة اللیل ای نصفه او اوّله
اومعظمه وقسوره برکونه نبات آدیدرکه سهل یرلرده بتردوه علفندر جمع جنسی قسوردروقسوره کوزل تیرانداز
اولان ماهرصیّاده اطلاق اولنور مفردی قسوردر وناسك اصوات خفیه‌سـنه دینور وقوی وزورمند جوانه
دینور یقال شابّ قسورة ای قویّ وبررجل آدیدر ﴿القیسریّ﴾ صیقلیّ وزننده یاشلو کبیرآدمه دینور وبرنوع
بوق بوجکی اسمیدرکه قزل نوعیدر وعظیم الجثه دوه‌یه دینور جمعی قیاسر وقیاسره‌در ﴿قیساریه﴾ تخفیف ایله
فلسطین ایالتنده بربلده آدیدر کذلك روم‌ایلکه‌سنده بربلده آدیدر ایکیسیده قیصریّه اوله‌جقدرکه قیصرروم
بناکردمسیدراوّلکی حالاخرابه‌در ایکنجی اناطولیده حالامعموردراوّله نسبتده قیسرانی وثانی‌یه نسبتده قیسریّ

دینور ﴿القوسرة﴾ رانك تشدید و تخفیفیله قوصره وزننده و مرادفیدرکه قوصره ایله معروف ظرفدر ﴿القسورة﴾
دحرجه وزننده بر یرك اوتلغی فراوان اولمق معناسنه‌در یقال قسور النبت اذا کثر وقوجه لنمق معناسنه‌در
یقال قسور الرجل اذا اسنّ ﴿المقیسرة﴾ مسیطره وزننده قوجه دوه‌لره دینور یقال هذه مقیسرة بنی فلان وهی
الابل المسانّ ﴿اقیسر﴾ همزه‌نك ضمیله ابن الخفیف اسمیدرکه قضاعه قبیله‌سنك نسبی رجالندندر ﴿القسبریّ﴾
قزبریّ وزننده و ﴿القسبار﴾ قافك کسریله و ﴿القسابریّ﴾ علابطی وزننده اوزون اولان ذکره دینور ﴿القسبرة﴾
دحرجه وزننده جماع ایلك معناسنه‌در یقال قسبر المرأة اذا جامعها ﴿القسطریّ﴾ جعفریّ وزننده جسیم و تنومند
آدمه دینور ونقّاد وخبیر وآگاه آدمه دینور جهبذ معناسنه و صیرفی و منتقد الدراهم اولان کمسه‌یه دینور جمعی
قساطره‌در ﴿القسطر﴾ جعفر وزننده و ﴿القسطار﴾ قافك فتحیله بونلرده جهبذ وخبیر آدمه دینور ﴿القسطرة﴾
دحرجه وزننده اقچه‌یی صرّافلق معناسنه‌در یقال قسطر الدراهم اذا انتقدها ﴿القشر﴾ حشر وزننده برنسنه‌نك
قبوغنی یاخود دریسنی صویمق و صیرمق معناسنه‌در یقال قشر الشیء قشرا من الباب الثانی و الاول اذا سحا لحاءه
او جلده و اوغورسزو بیقدم کمسه برآدمی دخی شأمتنه اوغراتمق معناسنه‌در یقال قشرهم فلان اذا شأمهم ﴿الانقشار﴾
قشردن مطاوعدر یقال قشره فانقشر ﴿التقشیر﴾ بودخی قشر معناسنه‌در تضعیف سلب ایچوندر ﴿التقشر﴾ تقشیردن
مطاوعدر یقال قشره فتقشر ﴿القشارة﴾ قافك ضمیله برنسنه‌نك صویلان قبوغنه و دریسنه دینورکه صویلتی تعبیر
اولنور یقال هذه قشارته ای ماسحی منه ﴿القشر﴾ قافك کسریله برشیئك خلقة یاخود عرضا وجودینك قبوق
و دری مقوله‌سی پوششنه و اورتوسنه دینور و مطلقا ملبوسه قشر اطلاق اولنور جمعی قشور در یقال قشر الشجر
و قشر الحیة و علیه قشر حسن ای ملبوس ﴿القشر﴾ کتف وزننده قشری چوق اولان شیئه دینور یقال تمر قشر
ای کثیر القشر ﴿الاقشر﴾ احمر وزننده قبوغی صویلمش نسنه‌یه دینور یقال لوز مقشور و مقشر و اقشر ای منقشر
اللحاء و هوانك اسیلکندن برونك دریسی صویلوب قاوله‌مش کشی‌یه دینور یقال رجل اقشر اذا صار قد
انقشر انفه من الحرّ و پك قزل بکزلو آدمه اطلاق اولنور کویاکه دریسی صویلوب قبقزل اتی ظاهر اولمشدر یقال
رجل اقشر ای شدید الحمرة ﴿القشراء﴾ حمراء وزننده شول اغاجه وصف اولورکه کویا بعض یرلری صویلمش
طرزنده اوله و بوخلق اولور یقال شجرة قشراء کانّ بعضها قد قشر و قاوله‌مش یلانه دینور یقال حیة قشراء ای
سالخ ﴿القشرة﴾ غرفه وزننده و ﴿القشرة﴾ همزه وزننده یرك یوزینی صویوب کتورن تند و شدید یغموره وصف
اولور یقال مطرة قشرة و قشرة ای شدیدة تقشر وجه الارض و قشره همزه وزننده اوغورسز بدبخت آدمه
اطلاق اولنور یقال رجل قشرة ای مشئوم ﴿القاشور﴾ شول سنه‌یه وصف اولورکه پك قوراق و قیتلق اولمغله
هرشیئی صیروب یعنی ذی‌روحلری اهلاك و اموال و اشیالری بوغازه صرف و اتلافله مضمحلّ ایلیه یقال عام قاشور
و سنة قاشورة ای جدب شدید یقشر کلّ شیء و قاشور اوغورسز بدبخت کمسه‌یه اطلاق اولنور قدومی ایرشدیکی
محلی قحط و سائر شأمتله برباد ایلدیکیچون یقال لاتقرّبه الی دارك فانّه قاشور ای مشئوم و الك صکره کلان قوشی
آتنه اطلاق اولنور کویاکه سائر آتلری صیرمش اولور ﴿القاشر﴾ بودخی الك صکره کلان یارش آتنه اطلاق اولنور
﴿القشور﴾ صبور وزننده شول داروبه دینورکه آنکله چهره‌نك قیللری و قالینجه بشره‌سی صیریلوب نزاکتلنور
بشره صاف و شفّاف اولمق ایچون نته که بعض یولوق کذشتکان اپاشته‌لری پرورده مشمع یاپشدرمقله یوزلرینك
قیللرینی یولوب چهره‌لرینی صاف ایدرلر ﴿القشور﴾ جرول وزننده اصلا حیض کورمز اولان خاتونه دینور ﴿القشران﴾
قافك ضمی و تثنیه بنیه‌سیله خاصةً چکرکه‌نك ایکی قنادینه اطلاق اولنور ﴿قشیر﴾ زبیر وزننده ابن کعب بن ربیعه‌درکه
برقبیله پدریدر ﴿الاقیشر﴾ اخیضر وزننده اقشرك مصغریدر مغیره نام شاعرك لقبیدر و اصحابدن اسامة بن
عمیرك پدرینك جدّی اسمیدر ﴿القاشرة﴾ باش یاریغنك اوّل یعنی ادنی مرتبه‌سنه دینورکه همان دری‌یی صیروب
اته و کمیکه نفوذ ایلامش اوله یقال شجة قاشرة وهی اوّل الشجاج تقشر الجلد و شول عورته دینورکه یوزینی
قشور دیدکاری داروی مذکور ایله دائما تقشیر ایدر اوله صاف و رنکین قلمق ایچون ﴿المقشورة﴾ ذکر اولنان
دارو ایله معالجه اولنمش عورته دینور قاشره ایله مقشوره حقلرنده لعنتی متضمن حدیث شریف صادر اولمشدر
﴿القشورة﴾ دحرجه وزننده دکنکله اورمق معناسنه‌در یقال قشوره بالعصا اذا ضربه بها ﴿القشر﴾ قافك ضمیله
برجنس بالق اسمیدرکه برقارش مقدارنده اولور ﴿قشر﴾ نشر وزننده بر طاغك آدیدر ﴿القشرة﴾ قافك کسریله برجنس
خرده چکیرده‌یه دینورکه طوپ کبی یوارلق اولور ﴿المقتشر﴾ مقتدر وزننده چبلاق آدمه اطلاق اولنور یقال جاء مقتشرا
ای عریانا ﴿المقشر﴾ منبر وزننده مبرم دلنجی‌یه اطلاق اولنور یقال هو مقشر ای ملحّ فی السؤال ﴿قشار﴾ همام

(وزننده)

وزنده برموضعدر ﴿القشبر﴾ زبرج وزنده ايشه يرامز اولان يولك ويباغى يولنتيسنه دينور ﴿قشبر﴾ قنفذ وزنده
اندلس اولكه سنده طليطله نواحيسنده بر بلده آديدر ﴿القشبرّ﴾ اردبّ وزنده بوغون شيئه دينور ﴿القشابر﴾ علابط
وزنده بدنك هر يرينه يابلش اويوزلق علتنه دينور واوزون صقاللو آدمه دينور ﴿القشبار﴾ قافك ضميله خشن
ودرشت دكنكه دينور وصقالى اوزون آدمه دينور يقال رجل قشبار اللحية وقشابرها اى طويلها ﴿قشاسار﴾
قافك ضميله روم اولكه سنده بر بلده آديدر على قول شام ايله روم بيننده واقعدر آندن اعلا طوز چيقار ملح قشاسارى
معروفدر بو بلده حالا سيواس قربنده قوجحصار ديدكارى بلده اوله جقدر كه سلفده شام ايله روم بيننده اولمش
اولور برقوجحصار دخى اقسراى قربنده واقعدر ﴿القشعر﴾ قنفذ وزنده بجورة دينوركه خيار نوعندندر
﴿القشعريرة﴾ قافك فتحيله اسمدر كودەنك تويلرى دترەيوب اورپرمكه دينوركه خوف محلنده ياخود استمه مقدمه سنده
حادث اولور يقال اخذته قشعريرة اى رعدة ﴿الاقشعرار﴾ اسبطرار وزنده بر آدمك خوفدن ياصوغوقدن
كودەسى دتريوب تويلرى اورپرمك معناسنه در يقال اقشعرّ جلده اذا اخذته قشعريرة وقيتلق اولمق معناسنه در
يقال اقشعرّت السنة اذا امحلت ﴿القشاعر﴾ علابط وزنده شول نسنه يه دينوركه اله خشونتلى طوقنور اوله
پليد قبوغى كبى ﴿القصر﴾ حصر وزنده و ﴿القصر﴾ عنب وزنده و ﴿القصارة﴾ خساره وزنده بر نسنه قيصه
اولمق معناسنه در يقال قصر الشئ قصرا وقصرا وقصارة من الباب الخامس ضدّ طال * شارح ديركه عنب
وزنده قصر اسم دخى اولور قيصه لق معناسنه ﴿القصير﴾ امير وزنده وصفدر قيصه نسنه يه دينور جمعى قصراء
وقصار كلور كبراء وكبار كبى مؤنثى قصيره در جمعى كذلك قصار در وقصاره در هايله على قول قصاره قصيره
معناسنه در ونوادردندر ويقال سيل قصير اذا كان لايسيل واديا مسمى يعنى بوكسكجه دره يه چيقاميوب انكبه
ودوزجه يرلره صپان سيل صوييدر وعربلر پدرى معروف ونامدار اولمغله تعيين ذات ونسبنده همان پدريله
اكتفا ايدوب جدّنى تعداد ايلمكدن مستغنى اولان آدمه قصير النسب اطلاق ايدرلر وبو بين العرب مدار
افتخاردر مؤنثنده قصيرة النسب دينور وقصيره شول خاتونه دينوركه خانه سنده حفظ وحبس اولنوب طشره
چيقارلميه قصردن مأخوذدر وقريب موقعنده استعمال اولنور ومنه تقول هو ابن عمى قصرة بالفتح ويضمّ
ومقصورة وقصيرة اى دانى النسب ومن الامثال * قصيرة من طويلة * قصيره دن مراد تمره وطويله دن مراد
نخله در اختصار كلام موقعنده ايراد اولنور وقصير بن سعد ملك حيره اولان جذيمة الابرش نام كسه نك
صاحبى يعنى وزيرى ايدى كه زبّاء نام ملكه ايله ماجراسى مشهوردر جذيمة الابرش زبّاء طرفنه كتمكه عزم
ايلدكده زبّانك بوكونه تسليم نفس ايلمك صورتى البته خيرلو دكلدر ديه رك جذيمه يى منع وتعويق ضمننده
نصح وپند ايلدكده جذيمه سودمند اولمامغله * لايطاع لقصير امر * ديمكله بين العرب مثل اولدى اتّهام نصحاء
معرضنده ضرب اولنور وقصير شول آته اطلاق اولنوركه نفاستى ايچون صاحبى يانده اوتلامغه قوميوب
دائما كندى يانده بسلر اوله ﴿الاقاصر﴾ اقصرك جمعيدركه افعل تفضيلدر ﴿القصر﴾ حصر وزنده بر نسنه يى
قيصه قلمق معناسنه در يقال قصر الشئ قصرا من الباب الثانى اذا جعله قصيرا وصاچ وصقالك اوزون يرلرينى
قرقوب قيصالتمق معناسنه در يقال قصر الشعر اذا كفّ منه وبرنسنه يى قاصمق معناسنه دركه اوزادوب
سوندرمك مقابليدر يقال قصر الشئ ضدّ مدّه واختلاط ظلام معناسنه دركه اخشام قراكوسى ايرشمكدن
عبارتدر يقال قصر الظلام اذا اختلط * قال الشارح تقول جئت قصرا ومقصرا وذلك عند دنوّ العشىّ قبيل
العصر ويقال قصر العشىّ اذا امسيت وقصر آليقومق حبس معناسنه در يقال قصره فى بيته اذا حبسه وقصر
بوغون وكنده اوطونه دينوركه طومرق تعبير اولنور يقال جاء بقصر كثير اى حطب جزل ومنزل ومقام
على قول مطلقا طاشدن يابلش كاركير اوطه يه دينوركه كوشك اوله جقدر وقصر شهر وقريه وقلعه ودار
اوله رق اللى يدى موضعك اسميدركه جمله سنك اعجب واغربى قصر بهرام كور ايدى كه همدان قربنده ايدى
يكپاره حجر واحددن مبنى ايدى حالا خرابه در وقصر برآدمى برخصوصه تخصيص ايلمك معناسنه در يقال قصره
على الامر اذا ردّه اليه وتقول قصرت الشئ على كذا اذا لم تجاوز به غيره وتقول قصرت نفسى على هذا الامر
اذا لم تطمح الى غيره وبر ايشده تكاسل وتقصير ايلمك معناسنه در يقال احبّ القصر فى الامر اى ان يقصر
بو معناده فتحتينله ده جائزدر واخشاملمق معناسنه در تقول قصرنا اى دخلنا فى المقصر اى العشىّ وقصر غايت
ومبلغ معناسنه مستعملدركه برامرك نهايت كرته سندن عبارتدر كاسيذكر ﴿القصار﴾ كتاب وزنده صاچ وصقال
قرقمق معناسنه اولان قصردن اسمدر وبركونه تمغا اسميدركه دوه قسمنك بيونلرينك كوكنه باصيلور ﴿التقاصر﴾

تفاعل وزننده قیصه لق کوسترمك معناسنه‌در یقال تقاصر الرجل اذا اظهر القصر و بر خصوصی ایشلمکده قدرتی وار ایکن امتناع ایلك معناسنه‌در یقال تقاصر عن الامر اذا انتهی (التقوصر) تفوعل وزننده بودخی قیصه لق کوسترمك معناسنه‌در یقال تقوصر الرجل اذا اظهر القصر و ناس یاخود سائر نسنه قوصره سپتی کبی بری برینه کیروب صوقشمق معناسنه‌در یقال تقوصر الناس و الشیء اذا دخل بعضه فی بعض (القصور) ظهور وزننده بودخی برایشی ایشلمکه قدرتی وار ایکن امتناعله ال چکمك معناسنه‌در یقال قصر عن الامر قصورا من الباب الاول اذا انتهی و برنسنه‌دن عاجز اولمق معناسنه‌در یقال قصر عن الامر اذا عجز و برشدید نسنه یواشیوب ساکن اولمق معناسنه‌در تقول قصر عنّی الوجع و الغضب اذا سکن و برنسنه برکتلنوب آرتمق معناسنه‌در یقال قصر الطعام اذا نمی و برنسنه آغربهایه چیقمق معناسنه‌در یقال قصر اللحم اذا غلا و اکسلمك و اجوز اولمق معنالرینه اولمغله ایکی جهتدن ضدّ اولور یقال قصر الشیء اذا نقص و یقال قصر الشیء اذا رخص (الاقصار) همزه‌نك کسریله بودخی برنسنه‌یه قادر ایکن کیرولنوب امتناعله ترك ایلك معناسنه‌در یقال اقصر عن الامر اذا انتهی و اخشاملق معناسنه‌در یقال اقصرنا ای دخلنا فی المقصر ای العشیّ و خاتون قصیر القامه ولد طوغورمق معناسنه‌در یقال اقصرت المرأة اذا ولدت قصارا و منه قولهم الطویلة قد تقصر و القصیرة قد تطیل جوهری و همندن ناشی بو کلامی حدیث دیه‌رك ایراد ایلدی و اقصار قیون یاخود کچی قوجالمق معناسنه‌در یقال اقصرت النعجة او المعز اذا اسنت (التقصیر) تفعیل وزننده بودخی برنسنه‌یه مقتدر ایکن ال چکوب امتناع ایلك معناسنه‌در یقال قصر عن الامر اذا انتهی و برشدّتلو نسنه آرام و سکون بولمق معناسنه‌در یقال قصر عنی الوجع و الغضب اذا سکن و برنسنه‌یی کوجی یتشمامکله ترك ایلك معناسنه‌در یقال قصر عنه اذا ترکه و هو لا یقدر علیه و دوه‌نك بیونی کوکنه قصار دیدکاری تمغا باصمق معناسنه‌در یقال قصر قصرة الابل اذا وسمها بالقصار فعل مزبور دوه قسمنك بیونلری کوکنه مخصوص اولمغله ابل مقصرة دیمز بلکه قصرة مقصرة دینور و تقصیر برآدمه عطیه اوله‌رق ناچیز نسنه ویرمك معناسنه‌در یقال قصر فی العطیة اذا اخسّ و تقصیر داّبه قسمنه مخصوص برکونه داغك اسمیدر (القصرة) قافك ضمیله قصر کبی بر ایشده تکاسل و تقصیر ایلمکه دینورکه اسمدر یقال احب القصر و القصرة ای ان یقصر (المقصورة) و (القصورة) قافك فتحیله و (القصیرة) سفینه وزننده شول خاتونه اطلاق اولنورکه خانه‌ده حبس و حفظ اولنوب طشره‌یه خروجه رخصت ویرلمیه یقال امرأة مقصورة و قصورة و قصیرة ای محبوسة فی البیت لا تترك ان تخرج و مقصوره شول دار واسعه دینورکه اطرافی طاش دیوار ایله محصن اوله علی قول داردن اصغر اولوب و همان اکا صاحبی داخل اولور اوله قصاره دخی دینور جامعلرده اولان مقصوره بوندن مأخوذدر الك اوّل سلاطینه مخصوص ایدی معاویه اختراعیدر و مقصوره زفافخانه‌یه دینور حجله معناسنه و قریبه معناسنه مستعملدر کما سیذکر و قصوره زفافخانه‌یه دینور (القصارة) ثمامه وزننده بودخی مقصوره دیدکلری محجره‌یه دینور و غلال قلبورلندقدن صکره قلبورده قلان دانه‌یه علی قول برکرّه دوکلدکدن صکره سنبله‌ده باقی قالمغله صکره‌دن چیقان دانه‌یه یاخود دانه‌نك اوست قبوغنه دینور * شارح دیرکه مشهوری غله بچلدکدن صکره ترلاده قلان صاپنه دینور ترکیده اکیز تعبیر اولنور و قصارة الارض شول ترلا قطعه‌سنه دینورکه مقداری اللی ارشون دخی زیاده‌جه اولوب و ترابی بغایت پاکیزه و منبت اولمغله ذی قیمت اوله (القصریّ) هندیّ وزننده و (القصر) فتحتینله و (القصرة) فتحاتله و (القصری) کسری وزننده بونلرده قصاره کبی غله قلبورلندقدن صکره قلبورده قلان دانه بقیه‌سنه علی قول دوکلدکدن صکره سنبله‌ده قالمقله صکره‌دن چیقان دانه‌لره یاخود اوست قبوغنه دینور و قصر فتحتینلر کسلدکدن صکره یرده قلان آغاج کوکنه و بقیه‌سنه دینور و انسانك و دوه‌نك بیونلرینه دینور و قصر مصدر اولور بیونه قوریلق عارض اولمق معناسنه‌که علتدر یقال قصر البعیر قصرا من الباب الرابع اذا یبس عنقه فهو قصر و قصره فتحاتله پاره لنمش دمور پارچه‌سنه دینور و تخته و کراسته پاره‌سنه دینور و کسل و توانی معناسنه‌در یقال ماهذه القصرة ای الکسل و بیون کوکنه دینور جمعی اقصار کلور (الاقتصار) افتعال وزننده بر نسنه اوزره قصر ایلك معناسنه‌درکه آنکله قناعت و اکتفا ایلمکدن عبارتدر یقال اقتصر علیه اذا لم یجاوزه یعنی الی غیره (القاصر) و (المقصر) محسن وزننده شول صویه اطلاق اولنورکه دوابّ و مواشی آنك چوره‌سنده اوتلایوب غیری یره کتمز اوله علی قول چایرلقدن بعید اوله یاخود صوغوق اوله یقال ماء قاصر و مقصر اذا کان یرعی المال حوله او بعید عن الکلأ او بارد و مقصر قوجه قیونه یاخود قوجه کچی‌یه دینور (القصار) سحاب وزننده بودخی

(اوشنمکه)

اوشمكه دينور تقول ماهذا القصار اى الكسل (القصّرى) زمكى وزننده برقوش آديدر (القصر) كتف وزننده قصر مذكوردن وصفدر بيونه يبوست عارض اولان آدمه ودوه يه دينور (الاقصر) بودخى آندن وصفدر مؤنثنده قصراء دينور حمراء كبى (التقصار) و (التقصارة) تالرك كسريله نسوانك كردانلرينه طاقندقلرى كردانلغه دينور قلاده معناسنه جمعى تقاصيردر * شارح ديركه فى الاصل قصير قلاده يه دينوب بعده تعميم اولندى (المقصر) مقعد وزننده و (المقصر) منزل وزننده و (المقصرة) مرحله وزننده اخشام وقتنه دينور يقال جاءنا مقصرا ومقصرا ومقصرة اى عشيا (المقاصر) و (المقاصير) ياتسو وقتنه دينور عشاء اخير معناسنه * شارح ديركه بونلر لغات مذكورهنك جمعلرى اولوب امّهات سائرهده مطلق عشا ياءايله مفسر اولمغله مؤلف اخلال ايلمشدر ومقاصير الطرق يوللرك جوانب ونواحيسنه اطلاق اولنور * شارحك تحقيقى اوزره الطبق نسخهلرى غلطدر (القصريان) و (القصيريان) قصيرادن مصغردر وايكيسيده تثنيه اولهرق بدنده ايكى طرفلو بوكورلردن اشاغيجه اولان ايكو كيكلرينه دينوركه بوش بوكور اتلرينك اشاغيجه يانلرنده اولانلردر على قول بيون چنبرلرندن اشاغيجه اولانلره دينور عندالبعض قصيريانك مفردى اولان قصيرى الك اشاغى اولان ايكو كيكنه ياخود يانده اولان ايكو كيكلرينك الك آخرينه دينور مراد قيصه ايكو ديدكلرى اولهجقدر وقصيرى بيون كوكنه دينورو برنوع انكرك يلاننه دينوركه قيصه وقتال اولان نوعيدر (القصرى) جمزى وزننده و (القصرى) بشرى وزننده بونلرده قصيرى كبى برنوع انكرك يلانه دينور (القصار) شدّاد وزننده و (المقصر) محدّث وزننده چرپچى يه دينور محوّر الثياب معناسنه فارسيده كازر دينور (القصارة) كتابه وزننده چرپچيلك حرفتنه دينور (المقصرة) مكنسه وزننده چرپچى طوقمقنه دينور * شارح ديركه قصر الثوب تبييض معناسنه در فى الاصل صويه اصلاتمغله البته ثوب قيصالمقدن ناشى معناى مزبور متفرّع اولدى (القصرة) ثمره وزننده وقافك ضميله جائزدر مقصوره وقصيره كبى يقينلق ويقين معناسنه مستعملدر تقول هو ابن عمى قصرة ومقصورة وقصيرة اى دانى النسب (القوصرّة) قافك فتحى وراءنك تشديد وتخفيفيله معروف خرما قويهجق ظرفدركه لسانمزده قوصره سپتى تعبير اولنور وقوصره كشينك زوجه سندن كنايه اولور يقال اتّخذ قوصرة اى امرأة (قيصر) صيقل وزننده روم اولكه سنك پادشاهلرينه لقب خاصدر عجم شاهلرينه كسرى وهند پادشاهلرينه راى وچين پادشاهلرينه فغفور ديدكلرى كبى * معلوم اولهكه ابتدا قيصر ايله ملقب اولان اغستوس نام قرال ايدى حين ولادتنده والدهسى فوت اولمغله بطننى شق ايله اخراج ايلديلر روم لغتنده اول رسمه تولد ايدنه قيصر دينور (الاقيصر) احيمر وزننده برصنم اسميدر (ابن اقيصر) بركمسه ايدى كه آت علمنده ماهر وبصير ايدى (قاصرون) برموضع آديدر (القصار) قافك فتحى وضميله و (القصيرى) مصغر ومقصور اولهرق (والقصارى) قافك ضمى وقصر ايله نهايت واقتك مبلغ وانجامنه اطلاق اولنوركه عاقبة العاقبه اوراية منتهى اولور قصر دخى بومعناده استعمال اولنور تقول قصرك ان تفعل كذا وقصارك وقصيرك وقصارك اى جهدك وغايتك يعنى آخر امرك وبوحبس معناسندن متصرفدر زيرا برامرك غايتنه بالغ اولندقده البته اوراده عاملى حبس وتوقيف ايدر (المقاصر) مجاور وزننده كوشكى آخرك كوشكنه مقابل اولان آدمه دينور تقول هو مقاصرى اى قصره بحذاء قصرى (القصير) زبير وزننده بريّهٔ مصردن ساحل بحر يمنده بربلده آديدر حالا قنه وقصير شهرلرى معروفدر نيل ايله بحر قلزم بيننده واقعدر ثغور تسعهٔ مصريه دندر وقصير دمشق قضاسنده برقريه ويمنده جند ظاهرنده برقريه وجزيرهٔ هنكام قربنده برجزيرهٔ صغيره اسميدركه آنده مقام ابدال واردر (قصران) تثنيه بنيهسيله مجدده شهررى قضاسنده ايكى ناحيهدر وقاهرهٔ مصرده ايكى سراى آديدر قصرين معروفدر فاطميون بنالرندندر (التقصر) تفعل وزننده برنسنه ايله آوينوب اوياتمق معناسنه در تقول تقصرت به اذاتعللت به (قصائره) علابطه وزننده برطاغك آديدر (القاصرة) حابسه معناسنه در ومنه يقال امرأة قاصرة الطرف اى لاتمدّ عينها الى غيربعلها (سورة النساء القصرى) بشرى وزننده سورة الطلاق اسميدر زيرا سورهٔ نسايه نسبت قصيره در فرق ايچون قصرى ايله توصيف اولنمشدر (القصطبير) زنجبيل وزننده آلت تناسله دينور (القطر) سطر وزننده و (القطور) خطور وزننده و (القطران) فتحاتله طاملمق معناسنه در يقال قطر الماء والدمع قطرا وقطورا وقطرانا من الباب الاول اذا سقط قطرة ويقال قطرت استه اذا مصلت يعنى اسهاله اوغرادى وقطر متعدّى اولور طاملتمق معناسنه يقال قطره الله قطرا وقطر طامليان شيئه دينوركه طامله تعبير اولنور مفردى قطره در جمعى قطار در قافك كسريله وقطر واسط ايله بصره بيننده برموضع آديدر وقطر كذلك مصدر اولور دوهلرى قطارلمق معناسنه يقال قطر الابل قطرا اذا قرّب بعضها الى بعض على نسق وقطور

بك سرعتله كتمك معناسنه مستعملدر يقال قطر في الارض قطورا اذا ذهب واسرع و قطر بر آدمی عنف وشدتله
يره چالمق معناسنه مستعملدر يقال قطر فلانا اذا صرعه صرعة شديدة واثواب ديكمك معناسنه مستعملدر
يقـال قطر الثوب اذا خاطه و بر سمته آلوب كتورمك معناسـنه مستعملدر و نفی مقامنـه مخصوصدر تقول
ما ادری من قطره ومن قطربه ای اخذه ﴿الاقطار﴾ همزه‌نك كسريله طاملتمق معناسـنه در يقال اقطر المـاء
اذا سال به قطرة قطرة و برنسـنه طاملغه قريب اولمق معناسـنه‌در كه همان طاملمق اوزره اولمقدر يقال اقطر
الشیء اذا حان ان يقطر و برآدمی بريانی اوزره آقداروب يره دوشورمك معناسـنه‌در يقال طعنه فاقطره اذا القاه
علی قطره ای شقه وجانبه ودوه‌لری قطارلمق معناسنه در يقال اقطر الابل بمعنی قطرها ﴿التقطير﴾ تفعيل وزننده
بو دخی طاملتمق معناسنه‌در يقال قطر الماء اذا اساله قطرة قطرة و برنسنه‌يی عود اغاجيله بخورلمق معناسنه‌در يقال
قطر ثوبه اذا بخره بالقطر ای العود و برآدمی يانی اوزره آقداروب دوشورمك معناسنه‌در يقال قطر فلانا علی فرسه
اذا القاه علی قطره و دوه‌لری قطاره ديزمك معناسـنه‌در يقال قطر الابل اذا قرّب بعضها الی بعض علی نسق
وتقطير سلس البول علتنك اسميدر كه مبتلا اولان بولنی طوتمز اولور فی الاصل مصدر در يقال به تقطير ای
لم يستمسك بوله علت مزبوره بولك سيلانيله احتباسی بيننده بر حالتدر كا هجه سلس البول كبی كندی كنديسنه اقار
وكا هجه حبس البول كبی زورايله چيقار وچيقديغی وقتده درد ايله قطره قطره چيقار ﴿قطرو﴾ قافك ورانك ضميله
شيراز ايله كرمان بيننده بر بلده آديدر ﴿القطور﴾ صبور وزننده و﴿المقطار﴾ مكثار وزننده كثير القطر اولان سحابه
وصف اولور يقال سحاب قطور ومقطار ای كثير القطر ﴿القطار﴾ غراب وزننده عظيم القطر اولان سحابه دينور
﴿المقطورة﴾ يغمور اصابت ايلمش يره دينور يقال ارض مقطورة ای ممطورة وقطاره ديزلمش دوه‌لره دينور يقال
ابل مقطورة ای مقرّبة بعضها الی بعض علی نسق ﴿الاستقطار﴾ برنسنه‌نك طمله طمله سيلانی قيدينه دوشمك
معناسنه‌در يقال استقطره اذا رام قطرانه ﴿القطارة﴾ ثمامه وزننده برشيئك طاملانديسنه دينور و پك آزجه صويه
اطلاق اولنور ﴿القطران﴾ قافك فتحی وكسريله و﴿القطران﴾ ظربان وزننده ابهل وارز مقوله‌سی اغاجلرك
عصاره‌سـنه دينور كه تركيده دخی قطران ديرلر وقطران ظربان وزننده برشاعر آديدر وعمر بن عبّاد العدویّ
وعبّاد بن زياد بن ابيه نام كمسه‌لرك ايكی رأس ياغز آتلرينك اسميدر ﴿المقطور﴾ و﴿المقطرن﴾ قطرن صيغه سندن
اسم مفعول اوله‌رق قطران سورلمش نسنه‌يه دينور يقال شیء مقطور ومقطرن اذا كان مطليّا بالقطران ﴿القطر﴾
قافك كسريله اريمش باقره دينور نحاس ذائب معناسـنه علی قول باقردن بر نوعك اسميدر و بر نوع قماش آديدر
قطريّه دخی دينور * شارحك بيانته كوره فتحتينله قطر نام بلده‌يه منسوبدر كسره‌سی تغيير نسب ايچوندر تخفيفله
قطر دخی دينور و بو معنادن عربلر پدرينك مالنی اكل وبلع ايتدم ديه‌جك يرده بذرت قطرابی ديرلر اكلت ماله
معناسنه ﴿القطر﴾ قافك ضميله ناحيه وجانب معناسنه‌در جمعی اقطاردر اقطار السموات كوكلرك كنارلری وناحيه‌لری
ديمكدر فنّ هيئتده قطر دائره بوندن مأخوذدر بر دائره توسيط وتنصيف قلندقده حاصل اولان ايكی قوسك ميانی
فصل ايدن طوغری جزكيدر كه ايكی طرفك ناحيه‌سی اولور وقطر عود اغاجنه دينور كه طيب معروفدر يقـال
تبخر بالقطر ای العود ﴿التقطر﴾ تفعل وزننده عود اغاجيله بخورلنمق معناسنه‌در يقال تقطرت المرأة اذا تبخرت
بالقطر و برآدمی يانی اوزره آقداروب دوشورمك معناسنه در يقال تقطر به اذا القاه علی قطره ای جانبه وحرب
وقتال ايچون حاضرلنمق معناسـنه‌در يقال تقطر الرجل اذا تهيأ للقتال و برآدم بر يوكسك يردن كندی كنديسنی
آتمق معناسـنه‌در يقال تقطر الرجل اذا رمی بنفسه من علو واغاجك دالی قوپوب دوشمك معناسـنه در يقال
تقطر الجذع اذا انجعف وكيرويه قالمق معناسنه‌در يقال تقطر الرجل اذا تخلف ﴿القطر﴾ فتحتينله بركمسه مثلا برسپت
ياخود بردنك بغدايی وزن ايدوب كيرو قلاننی وزن ايلميوب اكا قياس وتخمينله اخذ ايلمك معناسنه‌در كه مقاطره دخی
دينور اسم موقعنده مستعملردر * قال الشارح ومنه حديث ابن سيرين ❁ انّه كان يكره القطر وهو ان يزن الرجل جلة
او عدلا من حبّ فيأخذ مابقی علی حساب ذلك ولا يزنه ❁ ويقال له المقاطرة وكانه مأخوذ من قطار الابل لاتباع
بعضه بعضا وقطر قطيف ايله عمان بيننده بر بلده آديدر ذكر اولنـان ثياب قطريّه اكا منسوبدر غير قياس اوزره
كذلك نجائب قطريّات ديدكلری صوی دوه‌لر اورايه منسوبلردر ﴿المقاطرة﴾ مفاعله وزننده قطر ايله معنای اوّلده
مرادفدر يقال اخذه قطرا ومقاطرة كاذ كرو دابّه‌يی بريره كيدوب كلمك وجه اوزره كرايه ويرمك معناسنه‌در يقال
اكراه مقاطرة ای ذاهبا وجائيا ﴿التقاطر﴾ تفاعل وزننده احدهمانك قطری آخرك قطرينه مقابل اولمق معناسنه در
يقال تقاطرا اذا تقابل اقطارهما ﴿القطاريّة﴾ غرابيه وزننده و﴿القطاریّ﴾ غرابیّ وزننده قاره يلانه دينور

علی قول شول یلانه دینورکه خرمادالرنده ایوا ایدراوله یاخود زهری پك چوق اولمغله طوردیغی یرده وکتدیکی یرده زهری تقاطر ایدر اوله یقال حیة قطاریّة وقطاریّ ای سوداء اوتأوی الی جذع النخل اویقطر منها السمّ لکثرته ﴿الاقطیرار﴾ احمیرار وزننده اوت صارار وب قورمغه باشلمق معناسنه در یقال اقطارّ النبت اذا ولّی واخذ یجفّ وطارلمق معناسنه در یقال اقطارّ الرجل اذاغضب ودوه قسمی اورکمك معناسنه در یقال اقطارّت الناقة اذا نفرت ﴿الاقطرار﴾ احمرار وزننده بودخی اوت قورمغه باشلمق معناسنه در یقال اقطرّ النبت اقطرارا اذا ولّی واخذ یجفّ وبعضلر دیدیکه اقطرار ناقه کبه اولمغله قوریغنی قالدیروب وباشنی یوقاری طوتمق معناسنه در یقال اقطرّت الناقة اذا لقحت فشالت بذنبها وشمخت برأسها ﴿المقطرّة﴾ مضطره وزننده ذکر اولنان وصف اوزره ناقه یه دینور ﴿القطار﴾ کتاب وزننده نسق واحد اوزره دیزلمش دوه لره دینورکه لسانمزده قتح قاف ایله تعبیر اولنور یقال جاءت الابل قطارا ای مقطورة مقرّبة بعضها الی بعض علی نسق ﴿المقطرة﴾ مکنسه وزننده و﴿المقطر﴾ منبر وزننده بخوردانه دینور مجمره معناسنه ومقطره محبوس ایاغنه اوریلان طومرق دیدکاری کتوکه دینور فارسیده کنده دیرلر ﴿المقطئرّ﴾ مطمئنّ وزننده طارغین آدمه دینور غضبان معناسنه ﴿القطراء﴾ صحراء وزننده برموضع آدیدر ﴿القطار﴾ شدّاد وزننده برصو اسمیدر ﴿القاطر﴾ قرداش قانی تعبیر اولنان دارویه دینور دم الاخوین دخی دیرلر وسلس البول اولان دوه یه دینور ومطلقا شجردن تقاطر ایدن صمغه ویوصه دینور ﴿قطوراء﴾ جلولاء وزننده برنبات آدیدر ﴿قطریّ﴾ حضریّ وزننده مرّی بن قطریّ تابعیندندر وقطریّ بن الفجاءة شعرادندر ﴿القطرة﴾ غرفه وزننده بغایت آزو ناچیز نسنه یه دینور ﴿القطیرة﴾ جهینه وزننده قطره معناسنه در تقول اعطنی منه قطرة وقطیرة ای تافها یسیرا خسیسا ﴿القطریّة﴾ زجریّه وزننده یمامه ده برناحیه آدیدر ﴿قطرونیه﴾ قافك فتحی ویانك تخفیفیله روم اولکه سنده بربلده آدیدر ﴿قطابر﴾ علابط وزننده یمنده برموضع آدیدر ﴿الاقطعرار﴾ اقشعرار وزننده و﴿الاقعطرار﴾ عینك تقدیمیله یورلمقدن ناشی صولق کسلمك معناسنه در یقال اقطعرّ الفرس واقعطرّ اذا انقطع نفسه من بهر ﴿القطمیر﴾ و﴿القطمار﴾ قافلرك کسریله خرما چکردکنده اولان خلقی یاریغه دینور علی قول چکردکنك قبوغنه یاخود چکردکله خرما بیننده اولان اینجه زاره یاخود چکردکك ظهرنده اولان الجه اثرو نکته یه دینورکه خرما آندن بیترو قطمیر اصحاب کهف حضراتنك کلبلرینك اسمیدر ابن کثیردن کلب مزبورك اسمی قطمور اولدیغی منقولدر عصفور وزننده وجوهری ترکیب مرقوم ذیلنده قطر ماده سنی ثبت ایلدکله نامناسبدر بلکه صواب اولان قمر ماده سی ذیلنده ذکر اولنمقدر ﴿القعر﴾ قافك فتحی وعینك سکونیله هرشیئك اقصاسنه یعنی نهایت اسفلنه دینورکه فارسیده بن وترکیده دیب ودرین تعبیر اولنور قوینك ودکزك دیبلری کبی جمعی قعوردر تقول انتهیت قعر البئر ای اقصاها وقعر مصدر اولور برنسنه نك دیبنه ایرشمك علی قول درین ایلمك معناسنه یقال قعر البئر قعرا من الباب الثالث اذا انتهی الی قعرها او عمقها وقابده اولان شیئك مجموعنی ایچمك معناسنه درکه سومورمك ودیب کوسترمك تعبیر اولنور یقال قعر الاناء اذاشرب مافیه وطعامی قابك دیبندن اکل ایلمك معناسنه درکه اکال آدملر یاغلوجه یری اولمغله اوراسنه صالدررلر یقال قعر الثریدة اذا اکلها من قعرها ویره چالمق معناسنه در یقال قعره اذا صرعه وآغاجی دیبندن کسمك معناسنه مستعملدر یقال قعر النخلة اذا قطعها من اصلها وحیوان غیرتامّ الخلقه یاوری دوشورمك معناسنه در یقال قعرت الشاة اذا القت مافی بطنها لغیر تمام وقعر قواطه یه اطلاق اولنور جفنه معناسنه وقعر وقعره تمره وزننده شول دره طرزنده یره اطلاق اولنورکه زمیندن آریلوب آچلمغله انوب چیقمسی پك دشوار اوله وقعر بلد معناسنه مستعملدر یقال مافی هذا القعر مثله ای البلد ﴿القعیر﴾ امیر وزننده و﴿القعور﴾ صبور وزننده پك درین شیئه دینور یقال واد قعیر وقعور ای بعید القعر ﴿القعارة﴾ جساره وزننده درین اولمق معناسنه در یقال قعر الماء قعارة من الباب الخامس اذا کان قعیرا ﴿الاقعار﴾ همزه نك کسریله درین ایلمك معناسنه در یقال اقعر البئر اذا جعل لها قعرا ﴿التقعیر﴾ تفعیل وزننده سوزی آوردنی یوره رق بوغازندن چیقارر هیئتنده تکلم ایلمك معناسنه در یقال قعر فی کلامه اذاتشدّق وتکلم باقصی فمه امّهات سائره ده قعر فی کلامه اذا اخرجه من قعر حلقه کما یقال شدّق فی کلامه اذا اخرج من شدقه عبارتیله مرسوم اولمغله مؤلف بوراده تشدّقی دخی مزج ایلمشدر تشدق ایسه تقعیره ملایم دکلدر وبورسمه تکلم بعض کسه ده خلقی اولور وبعضلر متکلم چکنمکله فضولانه اول کونه تکلف واداایله تکلم ایدرلر وبو معنا معنوی دخی اولورکه کلامی پك غور ودقیقه جهتیله تکلم ایلمکدن عبارتدر سوزده پك درین کتدی تعبیری زبانزددر وتقعیر حیقرمق معناسنه در یقال قعر الرجل اذا صاح ﴿التقعر﴾ تفعل وزننده تقعیر ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال تقعر فی کلامه بمعنی قعر

﴿القيعر﴾ حيدر وزننده و ﴿القيعار﴾ بيطار وزننده و ﴿المقعار﴾ مكثار وزننده كلامى وجه مذكور اوزره تشدق وتقعير ايله تكلم ايدر اولان آدمه دينور و مقعار واسع اولوب ديبى درين وچقور قابه دينور يقال قعب مقعار اى واسع بعيد القعر ﴿القعران﴾ سكران وزننده نسنه ديبنده اولان قابه دينور يقال اناء قعران اذا كان فى قعره شئ اساسده اذا كان الشئ فى قعره كما تقول قربان اذا كان قريبا من الملئ عبارتيله مرسومدر ﴿القعرة﴾ فرحه وزننده و ﴿القعرى﴾ سكرى وزننده ايچنده ديبنى سترايده جك نسنه اولان قابه دينور يقال قصعة قعرة وقعرى اذا كان فيها مايغطى قعرها و قعره فرحه وزننده و قعيره شريفه وزننده شول خاتونه اطلاق اولنور كه شهوتى كيج كلور اوله على قول شهوتنى فرجنك قعرنده بولور اوله يعنى آلت تا فرجنك ديبنه طيامدقجه شهوتى هيجان ايلمز اوله ياخود جماعده افراط و مبالغه يه خواهشكر اوله يقال امرأة قعرة وقعيرة اذا كانت بعيدة الشهوة او التى تجد الغلمة فى قعر فرجها او التى تريد المبالغة ﴿القعرة﴾ تمره وغرفه وزنلرنده بر قابك ايچنده ديبنى اورته جك قدر اولان شيئه دينور و ﴿قعره﴾ تمره وزننده زميندن آيرلمش دره كبى يره دينور كه هبوط و صعودى مشكل اوله ﴿الانقعار﴾ انفعال وزننده بر نسنه ديبندن قوپوب دوشمك معناسنه در يقال قعر النخلة فانقعرت اى قطعها من اصلها فسقطت وانجعفت ﴿القعراء﴾ صحراء وزننده بر موضع آديدر ﴿بنو المقعار﴾ مكثار وزننده بر بطن اسميدر ﴿القعر﴾ فتحتيله عقل و هوش معناسنه مستعملدر يقال فلان بعيد القعر و فلان مافيه قعر اى عقل ﴿القعور﴾ تنور وزننده پك درين قويى يه دينور يقال فى البادية قعور اى بئر عميقة ﴿قعار﴾ غراب وزننده بر طاغك آديدر ﴿القعرة﴾ غرفه وزننده چقور يره دينور ﴿قعير﴾ زبير وزننده بر رجل آديدر ﴿القعبرى﴾ جعبرى وزننده شديد و بخيل و بدخوى آدمه دينور على قول اهل و عيالنه ياخود همدم و اصحابنه شدت اوزره اولان بدمعامله كمسه يه دينور يقال هو قعبرى اى شديد بخيل سئ الخلق او الشديد على اهله او صاحبه او عشيرته ﴿قعبر﴾ قنفذ وزننده اساميدندر عليم بن قعبر تابعيندندر كه سلمان حضرتلرندن روايت ايلمشدر بونى بعضلر قعير ايله كه قعر مصغريدر ضبط ايلمكله تصحيف ايلمشدر ﴿القعثرة﴾ ثاى مثلثه ايله دحرجه وزننده بر نسنه يى كوكندن چكوب قوپرمق معناسنه در يقال قعثر الشئ اذا اقتلعه من اصله ﴿القعسرى﴾ جعفرى وزننده ايرى كوده لو تندو شديد حيوانه دينور وال دكرمنك صاپنه دينور ﴿القعسر﴾ جعفر وزننده بودخى ايرى كوده لو ياوز و شديد حيوانه دينور و قديم اولان شيئه دينور يقال مكان قعسر اى قديم و ابتدا چيقان خرده قاونه دينوركه دولك تعبير اولنور ﴿القعسرة﴾ دحرجه وزننده بر نسنه يه كوج يتوب اكا غالب اولمق معناسنه در يقال قعسر عليه اذا تقوى و صلب و شديد اولمق معناسنه در يقال قعسر الشئ اذا اصلب واشتد ﴿الاقعنصار﴾ احرنجام وزننده يره طوغرى چكيلوب سينمك معناسنه در يقال اقعنصر الرجل اذا تقاصر الى الارض ﴿القعطرة﴾ دحرجه وزننده يره چالمق معناسنه در يقال قعطره اذا صرعه و باغ و بنـد مقوله سنى پكشديروب محكم قيلمق معناسنه در يقال قعطره اذا اوثقه و طولدرمق معناسـنه در يقال قعطر الاناء اذا ملأه ﴿الاقعطرار﴾ اقطعرار وزننده ومراد فيدركه ذكر اولندى يقال اقعطر الرجل بمعنى اقطعر ﴿القفر﴾ جفر وزننده و ﴿القفرة﴾ تمره وزننده و ﴿المقفار﴾ معيار وزننـده خالى ارضه يعنى اوتسز و صوسز قير و خالى يره دينور قفرك جمعى قفار در قافك كسريله و قفور در و قفر قاتقسز اتمكه وصف اولور كما سـيذكر و قفر مصدر اولور بر آدمك ايزنه اويوب آردنجه كتمك معناسـنه يقال قفر الاثر قفرا من الباب الاول اذا اقتفاه و تبعه و قفر شـول اكوز طانه سـنه دينوركه چفته قوشـولمق ايچون اناسندن عزل و تفريق اولنمش اوله ﴿الاقفار﴾ همزه نك كسريله بر يرقير اولمق معناسنه در يقال اقفر المكان اذا خلا يعنى من الماء والكلاء والنـاس و بر آدم اهل و عيالنـدن آيريلوب يالكزجه قالمق معناسـنه در يقال اقفر الرجل اذا خلا من اهله اى انفرد عنهم و بقى وحده و بر آدمك يانده قوت و غداسى توكنوب آج قالمق معناسنه در يقال اقفر الرجل اذا ذهب طعامه وجاع و بر محلى اسيسز خالى بولمق معناسنه در تقول اقفرت البلد اذا وجدته قفرا اى خاليا عن الناس ﴿القفر﴾ فتحتيله بر آدمك مالى توكنمك درجه سنده آزالمق معناسـنه در يقال قفر ماله قفرا من الباب الرابع اذا قل و طعام قاتقسز اولمق معناسـنه در يقال قفر الطعام اذا صـار قفارا اى بلا ادام و قفر صاچه و قيله دينور ﴿القفر﴾ كتف وزننده كوده سنك قيللرى آز اولان آدمه دينور يقال رجل قفر اى قليل القفر اى الشـعر و شول قورده دينوركه ارض قفرده ايوا ايدر اوله ﴿القفار﴾ سحاب وزننـده شول قاوده دينوركه اكا آخر نسـنه قاتلمامش اوله يقال سـويق قفار اى غير ملتوت يعنى بالادم و قاتقسز اتمكه دينور نته كه قفردخى دينور يقال خبز قفر و قفار اى غير مأدوم و قفار خالد بن عامر نام كمسه نك لقبيدر بر وليمه ترتيب ايدوب همان نامى نان و لبن ايله صاووب قيون و كچى و دوه قسمى ذبح ايلمامكله قفار ايله تلقيب ايلديلر ﴿التقفير﴾ تفعيل وزننده

طپراق وسائر نسنه‌یی بر یکدرمك معناسنه‌در یقال قفر التراب وغیره اذا جمعه (القفیر) امیر وزننده زنبیله دینورکه
نسنه طاشیرلر وقاتقسز یه‌جکه دینور تقول اطعمنا قفیرا ای طعاما غیر مأدوم و بیوك سپته دینور و عذره قبیله‌سی
ارضنده بر صو آدیدرکه شام یولنده واقعدر (الاقتفار) افتعال وزننده (التقفر) تفعل وزننده بر آدمك ایزینه
اویوب کتمك معناسنه‌در کرك حسی وکرك معنوی اولسون یقال اقتفر اثره وتقفره اذا اقتفاه وتبعه و اقتفار کمیکده
اولان اتك مجموعنی کمیروب اکل ایلمك معناسنه‌در یقال اقتفر العظم ای تعرّقه (القفور) تنور وزننده خرما چچکنك
قبجوغنه دینور و بر اوت آدیدرکه بغرتلق قوشی اوتلار (القافور) کافور وزننده قفور ایله معنای اوّلده مرادفدر
(قفیره) جهینه وزننده فرزدق نام شاعرك والده‌سی اسمیدر (القفاخریّ) خای معجمه ایله علابطیّ وزننده و (القفاخر)
یاسز ایری جثه‌لو تنومند آدمه دینور و قفاخریّ مطلقا نوعی ایچره فایق وممتاز اولان شیئه دینور یقال شیء
قفاخریّ ای فائق فی نوعه واتنه طلو بدنی تر و نازك آدمه دینور (القفاخریّة) نبیله وعظیمه خاتونه دینور (القفاخرة)
علابطه وزننده خلقت و اندامی خوب خاتونه دینور یقال امرأة قفاخرة ای الحسنة الخلق (القنفخر) جردحل
وزننده بودخی ایری جثه‌لو آدمه دینور و حصیر اوتی دیدکلری نباتك کوکنه دینور (القفندر) سمندر وزننده بدمنظر
وزشت چهره آدمه دینور وشدید الرأس آدمه دینور و صغیر الرأس آدمه دینور و ایری ایاقلو آدمه دینور و طقناز
بودوره دینور و بیاض بکزلو آدمه دینور (القمرة) حمره وزننده الواندن شول رنکه دینورکه یشله مائل اوله‌که
هوایی رنك اولور علی قول بولانقسی آقلغه دینورکه کومشی وشکر رنك اوله جقدر یقال فی لونه قمرة ای لون الی الخضرة
او بیاض فیه کدرة (الاقمر) احمر وزننده آندن وصفدر یقال حمار اقمر واتان قمراء واقمر ماه پیکر اولان چهره‌یه
دینور یقال وجه اقمر ای مشبه بالقمر وآق نسنه‌یه دینور یقال شیء اقمر ای ابیض (القمراء) حمراء وزننده اقمرك
مؤنثیدر وآیك آیدننه دینور تقول قعدنا فی القمراء وهذه لیلة القمراء ای ضوء القمر وقمراء بر قوش آدیدر ومهتاب
کیجه‌یه دینور یقال لیلة قمراء ای فیها القمر (القمر) فتحتینله آیه دینور ماه معناسنه اوچنجی کیجه‌دن محاقه قدر
اطلاق اولنور اوچنه قدر هلال دینور (المقمرة) محسنه وزننده و (المقمر) هاسز و (القمرة) فرحه وزننده
بونلرده مهتاب کیجه‌یه دینور یقال لیلة مقمرة ومقمر وقمرة اذا کان فیها القمر (الاقمار) همزه‌نك کسریله آیك طلوعنه
منتظر اولمق معناسنه‌در یقال اقمر الرجل اذا ارتقب الی طلوع القمر ومیوه قسمی وقت معهودنده کمالی بولمیوب
صوغوق دوشنجه قدر قالمق معناسنه‌در یقال اقمر الثمر اذا تأخر ایناعه حتی یدرکه البرد و دابّه قسمی اوتی فراوان
علفزاره اوغرامق معناسنه‌در یقال اقمرت الابل اذا وقعت فی کلأ کثیر (التقمر) تفعل وزننده ارسلان قسمی مهتاب
کیجه‌ده شکار طلبنده اولمق معناسنه‌در یقال تقمر الاسد اذا طلب الصید فی القمراء آهو قسمنك مهتابده کوزلری
قماشور اولمغله صیادلر وسائر وحوش مهتابلرده آنلرك صیدی قیدنده اولمریله ارسلانه تخصیص ناموجهدر بلکه
عموم اوزره‌در و تقمر بر خاتونی خدعه ایله دوباره‌یه کتورمك علی قول مهتابده انکله جماع ایلمك معناسنه‌در
یقال تقمر المرأة اذا اختدعها او ابتنی علیها فی القمراء و بر آدمله قمار اوینامق معناسنه‌در یقال تقمره اذا قامره
کماسیذکر و تزوّج ایلمك معناسنه‌در یقال تقمر المرأة اذا تزوّجها (القمر) فتحتینله آیه دینورکه ذکر اولندی فی الاصل
مصدردر بیاض معناسنه کذلك مصدر اولور قر به‌نك بشره‌سندن ایچ طرفنك دریسی آچغه چیقمق
معناسنه‌درکه مهتاب تأثیریله چور یمکله محترق اولمش هیئتنده اولوب خارجیله داخلی بیننده صیرلمش کبی وهن
و نزارلق عارض اولور یقال قمر السقاء قمرا من الباب الرابع اذا بانت ادمته من بشرته وقاره باقمقدن کوز قرارمق
معناسنه‌در یقال قمر الرجل اذا تحیر بصره من الثلج ومهتابده اویومیوب اویانق طورمق معناسنه‌در یقال قمر
الرجل اذا ارق فلم ینم فی القمر ودوه صویه قانمق معناسنه‌در یقال قمرت الابل اذا رویت من الماء وصو وچایر
وسائر نسنه فراوان اولمق معناسنه‌در یقال قمر الماء والکلأ وغیرهما اذا کثر (القمر) کتف وزننده چوق نسنه‌یه
دینور یقال ماء قمر ای کثیر (المقامرة) مفاعله وزننده و (القمار) قتال وزننده کاغد اویونی کبی ایکی طرفلو بحثله
اویون اوینامشمق معناسنه درکه قمار اوینامق تعبیر اولنور و باب مغالبه‌ده استعمال اولنور یقال قامره مقامرة وقمارا
فقمره ای راهنه فغلبه قمار فی الاصل مصدر اولوب بعده وجه مذکور اوزره اولان لعبه اطلاق اولندی (التقامر)
تفاعل وزننده قمار اوینامشمق معناسنه‌در و بو خدعه معناسندن مأخوذدر یقال تقامروا اذا تراهنوا
(القمیر) امیر وزننده بر آدم ایله قمار اوینیان کسه‌یه دینورکه احدهما آخرك قمیریدر یقال فلان قمیرك ای مقامرك جمعی
اقماردر وقمیر بنت عمرو مسروق بن الاجدع نام کسه‌نك زوجه‌سی اسمیدر (القمر) امر وزننده قمار اوینامق
معناسنه‌در یقال قمر الرجل قمرا من الباب الثانی بمعنی قامر (القمریّة) کردیّه وزننده حمامه قسمندن بر نوع

اسميدركه قومرى تعبير اولنان معروف قوشدر ايكى كونه اولور برى صاروية مائل و بريسى بياض اولوركه صوت
حزين ايله اوترحق قرأن تعبير اولنور جمعى قارى كلور قافك فتحى و رانك كسريله لا ينصرف در و قركلور قافك
ضميله و عند البعض ديشيسنه قرّيه و اركَكنه ساق حرّ دينوركه آوازه سيله معبردر لكن ساق حرّ تركيده
قوسقووق ديدكلرى يابانى قوشدركه بودخى آوازه سيله معبردر بهار موسمنده باغچه لره كلوب قوسقووق ديه رك
اوتر * شارح ديركه قرى لفظى قره منسوبدركه ذكر اولنان قوشلرك برندن عبارتدر ياخود اقردن جمع اولان
قره نسبت ياخود قريدن جمعدر روم و رومى و زنج و زنجى كبى و كتب تواريخده ذكرى آتى جبل قره منسوب
اولوب منشأى اورادن و حالا آنده كثير اولمق اوزره مرسومدر ﴿ المقمار ﴾ معمار وزننده قوريغى آق اولان خرما
آغاجنه دينور يقال نخلة مقمار اى بيضاء البسر ﴿ المقمور ﴾ شرّ و كريهه يه اطلاق اولنور و منه المثل * وضعت يدى
بين احدى مقمورتين * اى بين احدى شرّتين ﴿ بنو قر ﴾ فتحتينله مهر قبيله سندن بر جماعت آديدر ﴿ غبّ القمر ﴾
غين معجمه نك ضميله يمنده ظفار ايله شحر بيننده بر موضعدر ﴿ بنو قير ﴾ زبير وزننده بر بطندر ﴿ قار ﴾ قطام وزننده
بر موضع آديدركه عود قارى اورايه منسوبدر كتب جغرافياده مشروح اولديغى اوزره هندستانده بر بلده در
عود اغاجى كسلدكدنصكره صفت مخصوصه ايله متصف اولنجه قدر زمينده دفن ايدرلر و طپراقده حددن زياده
طورانى سست و خفيف و متقشر اولور و عود قارى كه شهر مرقومده حاصل اولور دفن اولنمغه محتاج دكلدر
عنبر اشهب و مرغ طاوس دخى اول شهردن مجلوب اولور ﴿ قر المقنع ﴾ اثر المصنع وزننده شول آى صورتى ايدى كه
بعض كونه حيله و نيرنكله مقنع ديدكلرى كسه جوّ هواده اظهار ايلمشيدى ياخود زيبق ايله ترتيب ايلديكى صورتك
عكس شعاعى ايدى بونك تفصيلى بودركه مزبور مقنع كه مسمى حكيم بن عطا ياخود ثور بن عميره ايدى مهدئ عباسى
خلافتى زماننده ماوراء النهرده نواحئ سغد و ايلاقده ظهور ايدوب حلول و تناسخ اعتقادنده اولمغله ادّعا الوهيت
ايلدى فنّ سحر و نيرنجاتده مهارتى اولمغله قومى اكا اتّباع و عبادت ايلديلر و اعلاء كلمه سنه بالجمله جانلرينى فدا
ايدرلر ايدى سمرقند ايله تاشكندار اسنده سيام نام طاغك دامننده واقع نخشب نام چاهدن شعبده و نيرنكله برآى
صورتى اظهار ايلدى ماه آسمان غائب اولدقده اول طاغك اكسه سندن نمايان اولوب هر طرفدن درت فرسخ
يره قدر پرتوافشان اولور ايدى انك مادهٔ اعظمى زيبق ايدى اون درت سنه مدّت بومنوال اوزره فساد و شوكت
اوزره اولوب و رفته رفته متزايد اولدى تاكه ايكيوز التمش تاريخنده مهدى خليفه مسفورك ازاله سنه عزيمت
ايدوب بالدفعات محاربه وقوعندن صكره مقهور اولجه جغنى تيقن ايديجك بر بيوك قزغانده قطران قينادوب
كنديسنى ايچنه القا ايلمكله درحال طوز كبى اريوب محو و مضمحلّ اولدى بغايت بدچهره و يك چشم اولمغله
چهره سنى قناع يعنى نقابله تستر ايلديكندن مقنع ايله مقلب اولمشيدى ﴿ قر ﴾ قافك ضميله زنكبار بلادينك
وراسنده بر موضع آديدر ورق قارى ديدكلرى دارو آندن جلب اولنور و اول حرّيفيتلو طيب الطعم بر ورقدر و رق
مزبور تابنول تعبير اولنان نباتك يپراغى اوله جقدر صرمشق يپراغنه شبيه و بدو يره مائل و طعمى قرنفله قريبدر و ذكر
اولنان قر نام موضعك طاغلرينه جبال قر ديرلر خطّ استوا وراسنده در نهر نيلك منبعى اورادهدر ﴿ القمدر ﴾ جعفر
وزننده اوزون شيئه دينور طويل معناسنه ﴿ القمطر ﴾ سبحل وزننده آيرى كوده لو قوىّ و توانا اولان اركك دوه يه
دينور و بو دور آدمه دينور و كتاب وقايه سنه دينوركه ايچنده كتاب حفظ اولنه جق ظرفدر محفظه دخى دينورنته كه
اشبو * ليس بعلم مايعى القمطر * ماالعلم الاّ ماوعى الصدر * بيتنده واقع اولمشدر تشديد ميمله قطر جائز دكلدر و قطر
محبوس اياغنه اوريلان طومرغه دينور و قطر الرجل شول كوپكه وصف اولوركه انجكلرى اكرى اولمغله باغلو كبى
اولديغندن سرعتله سكرده مز اوله يقال كلب قطر الرجل اذا كان به عقال من اعوجاج ساقيه ﴿ القمطرى ﴾ زبعرى
وزننده بودخى بو دور آدمه دينور و ياقلرى قاوشديروب بريكدره رك يورويشه دينور يقال يمشى القمطرى وهى مشية
فى اجتماع ﴿ القمطرة ﴾ سبحله وزننده بودخى كتاب محفظه سنه دينور ﴿ القماطر ﴾ علابط وزننده پنير مايه سى تأثيريله
سودك طعمنده اولان دادسزلق كيفيتنه دينور يقال اخذ اللبن قاطر اى خبث يأخذه من الانفحة و قاطر سخت
و شديد نسنه يه دينور قطرير كبى كما سيذكر ﴿ القمطرة ﴾ دحرجه وزننده سودك طعمى پنير مايه سى تأثيريله دادسز
اولمق معناسنه در يقال قطر اللبن على بناء المجهول اذا خبث بما اخذه من الانفحة و بريكمك معناسنه در يقال قطر
الشئ على بناء المعلوم اذا اجتمع و جماع ايلمك معناسنه در يقال قطر الجارية اذا جامعها و قربه نك آغزينى باغله
باغلمق معناسنه در يقال قطر القربة اذا شدّها بالوكاء ﴿ القمطرير ﴾ زمهرير وزننده سخت و شديد اولان شيئه دينور
يقال يوم قاطر و قطرير اى شديد ﴿ الاقطرار ﴾ اقشعرار وزننده برنسنه پك شدّت بولمق معناسنه در يقال اقطرّ

اليوم اذا اشتدّ و عقرب قسمی بوزیلوب قوریغنی قیورمق معناسنه در یقال اقطرّت العقرب اذا اجتمعت و عطفت ذنبها جوهری وهمندن ناشی اشبو قطر مادّه سنی قطمر عقبنده ذکر ایلمشدر ﴿القنور﴾ قافك و نونك و واو مشدده نك فتحیله هیج وزننده ایری باشلو انسان و حیوانه دینور و سرکش چتین خویلو شراستلو انسانه و حیوانه دینور ﴿القنور﴾ سنور وزننده کوله یه دینور عبد معناسنه و اوزون شیئه دینور طویل معناسنه ﴿القنور﴾ تنور وزننده بادیه ده برطوزله آدیدرکه طوزی بغایت اعلا اولور ﴿المقنر﴾ محدّث وزننده و ﴿المقنور﴾ اسم فاعل بنیه سیله ایری کوده لو اولوب اندامی تصلق و نازیبا آدمه دینور و یاقشقسز تصلق صارق صارینور اولان آدمه دینور یقال رجل مقنّر و مقنور ای ضخم سمج و کذا معتمّ عمامة جافیة و عبدالرحیم بن احمد القنّاری که شدّادی وزننده در محدّثدر ﴿القنبیر﴾ عفریت وزننده و ﴿القنبر﴾ قنفذ وزننده بر اوت آدیدر ﴿القنبرة﴾ قنفذه وزننده طاوغك تپه سنده اولان پرچه دینور ﴿القنبرانیة﴾ قنفذانیه وزننده تپه سی پرچلو طاوغه دینور یقال دجاجة قنبرانیة اذا کانت علی رأسها قنبرة ﴿القنابری﴾ قافك ضمی و بانك و رانك فتحیله بقلة الغملول اسمیدر بو نبات اسفناخه شبیه و بر مقدار آجی و حدّتلی و برقارش قدر و ساقی اینجه و چچکی آق و خرده و تخمی نخود قدر غلاف ایچره اولور ترکیده ارمنیلر خیاری و بجن وسلوکلی پنچار دیرلر چاله سبزواتدن اقدم ظهور ایدر ارمنی قسمی بوندن یك خوشلنورلر و چاجق بپارلر ﴿قنبر﴾ عنبر وزننده اسامیدندر جوهری بونی وهمنه مبنی قبر ماده سنده ذکر ایلدی و قنبر امام علی کرم الله وجهه حضرتلرینك کوله سی اسمیدر محدثیندن عباس بن حسن و احمد بن بشر القنبریّان اکا منسوبلردر ﴿القنتر﴾ عنتر وزننده قیصه نسنه یه دینور ﴿القنثر﴾ ثای مثلثه ایله قنتر وزننده و مرادفیدر ﴿القنجور﴾ زنبور وزننده باشی کوچك و عقلی ضعیف آدمه دینور یقال رجل قنجور ای الصغیر الرأس الضعیف العقل ﴿القنخر﴾ نون مشدده و خای معجمه ایله جردحل وزننده برونلرینك دلیکلری و آغزی واسع اولوب و شدید الصوت اولان آدمه دینور و شول کمسه یه دینورکه باشی بغایت صلب و سخت اولمغله قوچ کبی سوسشوب طوقشور اوله یقال رجل قنخر ای الواسع المنخرین و الفم الشدید الصوت و کذا الصلب الرأس الباقی علی النطاح و شول قیا طرزنده طاغ پارهسنه دینورکه طاغك تپه سندن آیریلوب انمش اوله لکن قیا کبی سخت اولمیوب کوشکجه اوله و عظیم الجثه آدمه دینور ﴿القناخر﴾ علابط وزننده بو دخی عظیم الجثه آدمه دینور ﴿القنخرة﴾ زبرجه وزننده و ﴿القنخور﴾ زنبور وزننده صخرهٔ عظیمه یه دینور ﴿القندفیر﴾ زنجبیل وزننده پك قوجه قاری یه دینور و بوکنده پیر فارسی معرّبیدر ﴿التقنسر﴾ سینله تدحرج وزننده انسان پك پیر اولوب عروق و اعصابنه وهن تام کلمکله بلی بوکیلوب کرپی کبی و جودی بوز یلوب طوپلنمق معناسنه در یقال تقنسر الرجل اذا شاخ و تقبض و عسا ﴿القنسرة﴾ دحرجه وزننده انسانك پیرلك یاخود زمانك محن و شدائدی بلنی بوکوب تسبیح بوجکی کبی درطوپ قلق معناسنه در یقال قنسرته السنّ او الشدائد اذا شیبته و جعلته متقنسرا ﴿القنسر﴾ جعفر وزننده و ﴿القنسریّ﴾ جعفریّ وزننده و ﴿القنسر﴾ جردحل وزننده پك پیر و سالخورده آدمه دینور و قدیم اولان شیئه اطلاق اولنور ﴿قنسرین﴾ قافك کسری و نون مشدده نك فتحیله و ﴿قنسرون﴾ واو ایله و نونلرینك کسریله زبانزده در شام اولکه سنده بر ایالت آدیدر نسبتنده قنسری و قنسرینی دینور * شارح دیرکه بونلرك اعرابلری فلسطین و نصیبین لفظلرینك اعرابلری کبیدر ﴿القناسر﴾ علابط وزننده سخت و شدید اولان شیئه دینور جوهری اشبو قنسرین ماده سنی وهمنه مبنی قسر ذیلنده ذکر ایلمشدر ﴿القنشورة﴾ شین معجمه ایله خرنوبه وزننده اصلا حیض کورمز اولان خاتونه دینور و بوقشور لفظندن مصحّف دکلدر یقال هی قنشورة ای لاتحیض ﴿القناصر﴾ علابط وزننده سخت و شدید نسنه یه دینور یقال شیءٔ قناصر ای شدید ﴿قناصرین﴾ قافك ضمیله شامده بر موضع آدیدر ﴿القنصعر﴾ جردحل وزننده بیونی قیصه و آرقه سی قنبور کبی طوپاج و کوتوز اولان آدمه دینور قبلوبغه کبی یقال هو قنصعر ای قصیر العنق و الظهر المکتتل ﴿القنطعر﴾ جردحل وزننده ادویه قسمندن بر نوع اغاج پارهسنك اسمیدرکه جسمی متخلخل و آجی بقله و جهود بقله سی دیدکلری بقله نك مقشرینه شبیه اولور مقوی معده و مفتح سدّه در ﴿القنطرة﴾ قافك و طانك فتحیله در کوپری یه دینور جسر معناسنه تقول مررنا علی القنطرة ای الجسر * شارح دیرکه مشهوری جسر اعمدر و قنطره کرکر اوزره مبنی اولان کوپری یه مخصوصدر و زمخشری جسری صغیر ایله و قنطره یی کبیر ایله بیان ایلمشدر و قنطره مرتفع بنایه دینور ﴿قنطرة اربك﴾ همزه نك فتحیله خوزستان اعمالندن برقریه در ﴿قنطرة البردان﴾ بانك و رانك فتحیله بغدادده بر محله در شیوخ امام بخاریدن علیّ بن داود التمیمیّ القنطری اورادندر ﴿قنطرة خرّزاذ﴾ خای معجمه نك ضمیله سمرقندده ایدج ایله رباط نام محل بیننده بر کوپریدرکه عجایب دنیادندر طولی بیك ذراع و ارتفاعی یوز اللی ذراع

مقداريدر واكثرى قورشون ودمورايله برى برينه كليدلنه‌رك بنا اولنمشدر وخرذاذ ملوك سالفهٔ ايراندن اردشيرك مادرى اسميدر مزبور كوپرى آنك بنا كرده‌سيدر (قنطرة السيف) سينك كسريله اندلسده بر موضعدر محمد بن احمد بن مسـعود المالكىّ القنطرىّ اورادندر (قنطرة بنى زريق) زبيروزننده و (قنطرة الشول) شينك فتحيله و (قنطرة المعيدىّ) بغدادده بركوپرى آديدر (رأس القنطره) سمرقند اعمالندن برقريه‌در اعلامدن جعفر بن الصادق بن الجنيد القنطرى اورادندر ونيسابورده برمحله آديدر محدّثيندن حسن بن محمد بن سنان القنطرىّ اورادندر (القناطر) قافك فتحيله كوفه‌يه قريب بر موضع آديدر حذيفة بن اليمان رضى الله عنه اورايه قونمغله كنديسنه اضافتله قنـاطر حذيفه برله متعارف اولدى و قناطر سواد بغدادده بر موضعدر نعمان بن المنذر بنا ايلمشـدر واصفهانده برموضع ياخود برمحله آديدر احمد بن عبدالله بن اسحق القناطرى اورادندر واندلس اولكه‌سنده بر بلده آديدر احمد بن سعيد بن علىّ القناطرىّ اورادندر (القنطرة) دحرجه وزننده بدو يلكى يعنى صحراده خوش نشينلكى ترك ايدوب شهرده ياخود قريه‌ده اقامتله حضرى اولمق معناسـنه‌در يقال قنطر فلان اذا اقام بالامصار والقرى وترك البد و وقنطار ايله ماله مالك اولمق معناسـنه‌در يقال قنطر الرجل اذا ملك مالا بالقنطار وجـماع ايلمك معناسنه‌در يقال قنطر الجارية اذا نكحها و بريرده كوپرى كبى مدّت مديده اكلنوب قالمق معناسنه‌در تقول قنطر فلان علينا اذا طوّل واقام لايبرح (القنطار) قافك كسريله تازه عود اغاجنه دينوركه تبخير اولنور و قنطـار اوزاندر قرق اوقيه آلتون وزننه دينور على قول بيك ايكيوز عدد دينار ياخود بيك ايكيوز اوقيه آلتون ياخود يتمش بيك دينار ياخود سكسان بيك درهم ياخود يوز رطل آلتون ياخود اولمقدار كومش ياخود بيك دينار ياخود براكوز دريسنك طلوسى التون ياخود كومشه اطلاق اولنور * شارح ديركه راغبك بيانه كوره قنطار قنطره‌دن مأخوذدر انسانه كوياكه مدار عبور حيات اوله‌جق مقدار ماله اطلاق اولنور اول ايسه امر اضافيدر غناكبى بعض ارباب قناعت قليل ايله مستغنى اولور وبعض اصحاب حرص كثير ايله‌ده مستغنى اولمز انكچون حدّ و تعريفى خصوصنده اختلاف ايلديلر انتهى (المقنطر) اسم مفعول بنيه‌سـيله مكمّل معناسنه مستعملدر (القنطر) زبرج وزننده دبسىّ اسميدركه آلافاخته وقوسقووق تعبير اولنان قوشدر و قنطر وقنطير قطمير وزننده آفت وداهيه‌يه دينور (بنو قنطوراء) قافك فتحيله ترك طائفه‌سنه على قول سودان يعنى زنكى قومنه اطلاق اولنور وعند البعض قنطوراء ابراهيم الخليل على نبينا وعليه السلام حضرتلرينك برجاريه‌لرى اسميدركه ترك طائفه‌سى آنك نسلندن منشعب اولديلر * مترجم ديركه ترك طائفه‌سى جميع تواريخده حضرت نوح اولادندن اولمق اوزره مرسوم اولمغله اول قائلك قول مزبورى اغربدر ومنه حديث حذيفة ﴿يوشك بنو قنطوراء ان يخرجوا اهل العراق من عراقهم كانّى بهم خرز العيون خنس الانوف عراض الوجوه﴾ اهل تحقيقك بيانلرينـه كوره بنو قنطوراء تاتار ومغول طائفه‌سيدركه ترك اوله‌جقدر صفت مزبوره اوزره‌درلر جنكيزياندن هلاكوخان ايله عراقه استيلا ايلدكلرى مشهوردر ترك بن يافث نسلندندر (القنعار) سنجار وزننده سموز و بيوك طاغ كچيسنه دينور (القنغر) غين معجمه ايله جعفر وزنـنده برشجر آديدركه كبر اغاجنه شبيه واغاجى آندن قالين اولور دوه قسمى اكلنه پك حريص اولور (القنفر) فايله جعفر وزننده آلت تناسـله دينور (القنفير) قنديل وزننده و (القنـافر) علابط وزننده بودور آدمه دينور (القنفور) زنبور وزننده دبرك دليكنه دينور ثقب الفقحه معناسنه (القنهور) سمندل وزننده شول اوزون آدمه دينوركه جلادتى مدخول يعنى كوشكلك ايله معيوب اوله على قول ضعيف وجبان اولان كسـه‌يه دينور يقال رجل قنهور اى طويل مدخول الجلد اوالخوار الضعيف (القور) جور وزننده بر كسـه اياغنك سسى ايشيدلممك ايچون اياقلرينك اوجلرينى باصه‌رق يوريمك معناسـنه‌در يقال قار الرجل يقور قورا اذا مشى على اطراف قدميه لئلا يسمع صوتهما وصياد صيد ايچون منصوبه قورمق معناسـنه‌در يقال قار الصائد الصيد اذا ختله و بر نسـنه‌يى اورته‌سندن دكرمى اوله‌رق اويه‌رق كسمك معناسـنه‌در قرپوزك ابتدا باشندن دكرميجه كسمك كبى يقال قار الشىء اذا قطعه من وسطه خرقا مستديرا وختان ايلمك معناسنه مستعملدر يقال قار المرأة اذا ختنها وقور تازه يموقدن بوكلمش ايو وكوزل ايپه واورغانه دينور وتازه يموغه دينور على قول سنه‌سـنده زرع اولنمش اولان يموغه دينور (التقوير) تفعيل وزننده بودخى بر نسـنه‌يى وسطندن دكرميجه اويوب كسمك معناسـنه‌در قرپوزك باشنى دكرمى كسمك كبى وكوملك يقاسنى اويوب دكرمى چيقـارمق كبى يقال قوّر الشىء اذا قطعه من وسطه خرقا مسـتديرا ومنه قوّر الجيب (الاقتيار) و (الاقتوار) افتعال وزننده تقوير معناسنه‌در يقال اقتاره واقتوره بمعنى قوّره ومحتاج اولمق معناسنه‌در يقال اقتار الرجل اذا احتاج (القارة)

(شول)

شول كوچك طاغه دينوركه سائر طاغلردن منقطع و منفرد اوله على قول صخرهٔ عظيمه يه دينور ياخود قره طاشلق
يرده ياخود سياه قيايه دينور جمعى قارات كلور و قار كلوركه جمع جنسيدر و قور كلور قافك ضميله و قيران كلور جيران
كبى و ديشى آيويه دينور دبّه معناسنه و برقبيله آديدركه بالجمله تيرانداز لردر و منه المثل* قدانصف القارة من راماها*
شارحك بيانه كوره اصلى بودركه قاره قبيله سندن برآدم اسد قبيله سندن بركمسه يه مصادف اولوب بينلرنده مبارزته
دائر مناسبت آچلمغله قارى اسدى يه ديديكه سنكله مبارزت امتحان ايده لم اكر مراد ايدرسك اوق ياريشه لم ياخود
كورش طوتالم ياخود مسابقه ايده لم اسدى اوق يارشمغى اختيار ايلدكده مردقارى تيراندازلغنه اعتناء و اعتمادى
اولمغله كلام مزبورى ايراد ايلدى وقاره شام اولكه سنده برقريه آديدر حالا قاره لر تعبير ايلدكلريدركه حمص
جاده سنده واقعدر وقاره بحرين قضاسنده برقريه ودومه قربنده برحصن آديدر و اطيط ايله شبعاء بيننده بركوچك
طاغك آديدر ﴿القار﴾ نار وزننده قره ساقزه دينور قيروزفت كبى و دودلره على قول عظيم اولان دوه سوريسنه
دينور و بر نوع آجى شجر اسميدر مفرداتده يونانيده سطاخينس و سريانيده ارميان ديدكلرى نباتله مفسردركه
كياه ايله شجر بيننده و طعمى آجى و حدتلى بر نباتدر وقار مدينهٔ شريفه ده برقريه آديدر ﴿القوارة﴾ ثمامه وزننده
بو بدن وسائردن دكرمى كسيلان كسنتى يه دينور قارپوزك ابتدا تپه سندن كسيلان كسنتى و بقا او يونتيسى كبى
على قول ميشين و سختيان كسنتيسنه مخصوصدر كذلك برنسنه نك جوانبندن كسيلان كسنتى يه دينور
واطرافندن كسلمش اولان شيئه ديمكله ضد اولور لكن ضديتى منظور فيه در وقواره بصره ايله مدينه بيننده
بر موضع آديدر ﴿القوراء﴾ حمراء وزننده واسع اولان شيئه دينور تأنيثى موصوف اعتباريله در يقال دار قوراء وصحراء
قوراء اى واسعة ﴿الاقورار﴾ احمرار وزننده آريقليوب زبون اولمق معناسنه در يقال اقورّ الرجل اذا ضمر و بوزلمق
معناسنه در يقال اقورّ الشئ اذا تغير و درى بوريشوب بورترمق معناسنه در يقال اقورّ الجلد اذا تشنج و سمورمك
معناسنه اولمغله معناى اوّله نسبت ضدّ اولور يقال اقورّ الرجل اذا سمن و يرك نباتى زائل اولمق معناسنه در يقال
اقورّت الارض اذا ذهب نباته ﴿الاقورين﴾ همزه نك فتحى و رانك كسريله و ﴿الاقوريّات﴾ آفات و دواهى يه اطلاق
اولنور عور ياخود قطع معناسندن مأخوذدر و بلغين كلمه سى كبى شدتنه ايماء ادات عاقله ايله جمعلنمشدر تقول
لقيت منه الاقورين والاقوريّات اى الدواهى ﴿القور﴾ فتحتينله يكچشم اولمق معناسنه در يقال قور الرجل قورا
من الباب الرابع اذا عور ﴿قارات الحبل﴾ حاى مهمله ايله صردو زننده يمامه ده بر موضع آديدر ﴿قوره﴾ تمره وزننده
اندلسده اشبيليه قضاسنده برقريه آديدر ﴿قورين﴾ قافك ضميله جزيره ده بربلده در ﴿قوريّه﴾ سوريّه وزننده
اندلسده بر موضعدر ﴿قورى﴾ سكرى وزننده مدينه ده بر موضعدر ﴿قوران﴾ سكران وزننده بر موضعدر ﴿المقوّر﴾
معظم وزننده زفت سورلمش و زفتلنمش نسنه يه دينور يقال دنّ مقوّر اى مطلى بالقير ﴿الانقيار﴾ انفعال وزننده
يره دوشمك معناسنه در يقال انقار الشئ اذا وقع و برنسنه يه طوغرى ميل ايدوب اكيلمك معناسنه در يقال انقار به
اذا مال ﴿التقوّر﴾ تفعل وزننده كيجه نك اكثرى كچوب برمقدار جه سى قالمق معناسنه در يقال تقوّر الليل بمعنى
تهوّر و ييلان قيورلمق معناسنه در يقال تقوّرت الحية اذا تثنت ﴿ذوقار﴾ كوفه ايله واسط بيننده بر موضع آديدر و رى
قضاسنده برقريه در ﴿يوم ذى قار﴾ بين العرب بريوم معروفدركه شاه عجم اولان پرويز ذوقار نام محلده بنى شيبانى نهب
ايچون كلدكده لشكر عجم منهزم اولوب عربك عجم اوزره غالب اولدقلرينك ملحمهٔ اولاسيدر ﴿الاقير﴾ افضل وزننده پك
آجى ديمكدر زفت معناسندن افعلدر يقال هذا اقير منه اى اشدّ مرارة ﴿القهر﴾ قافك فتحى وهانك سكونيله
بركمسه يه غلبه ايلك معناسنه دركه بطريق التذليل اخذ ايلكدن عبارتدر يقال قهره قهرا من الباب الثالث اذا غلبه
وقهر بر موضع آديدر ﴿القهّار﴾ غالب مطلق اولان حضرت حق جل و علانك اسماء صفاتيه سندندر ﴿الاقهار﴾
همزه نك كسريله برآدمك قوم و اصحابى مقهور و مغلوب اولمق معناسنه در يقال اقهر الرجل اذا صار اصحابه
مقهورين و بركمسه يى مقهور بولمق معناسنه در يقال اقهر فلانا اذا وجده مقهورا ﴿القهرة﴾ فرحه وزننده اتى آزجه
اولان اويلغه وصف اولور يقال فخذ قهرة اى قليلة اللحم ﴿القهيرة﴾ فهيره وزننده و مراد فيدركه ذكر اولندى
﴿القاهرة﴾ قاعدهٔ ديار مصريّه اولان شهر معروفدر* مترجم ديركه عبيديوندن المعزّ لدين الله نام سلطان اسكى
مصرى تخريب ايدوب شهر مزبورى بنايه مباشرت و مرّيخ ساعتنده وضع اساس ايلكله قاهره ايله تسميه اولندى
زيرا عرب منجملرى مرّيخه قاهره اطلاق ايدرلر و قاهره مطلقا بادره معناسنه مستعملدر و كوكس تختهسنه
وكوكسه اطلاق اولنور ﴿القهرة﴾ قافك ضميله همزه وزننده بغايت شريره اولان قارى يه اطلاق اولنور يقال
امرأة قهرة اى شريرة ﴿القهقور﴾ عصفور وزننده صبيانك اوزون اوزادى طاشدن يابدقلرى بنايه دينوركه

ملاعبه لری جمله سندندر ﴿القهقر﴾ قافلرك فتحی و رانك تشدیدیله چپی تکه سنه دینور تیس معناسنه و یاشلو حیوانه دینور
و بك طاشه دینور ﴿القهقار﴾ ثرثار وزننده بو دخی بك طاشه دینور ﴿القهقرّ﴾ قافلرك ضمی و رانك تشدیدیله خرما
بینیسنك اوزرنده اولان اینجه و قرمزی زاره دینور و اغاج پوصنه دینور صمغ معناسنه ﴿القهقر﴾ جعفر وزننده
قابلره دیزلمش طعام کثیره دینور و کندیسیله نسنه سحق اولنان شیئه دینور هاون الی کبی و بك سیاه قرغه یه دینور
﴿القهاقر﴾ علابط وزننده بو دخی نسنه سحق ایده جك شیئه دینور ﴿القهقری﴾ قافلرك فتحی و الفك قصریله قهقر
کبی قابلره دیزلمش طعام کثیره دینور و قهقری اکسه یه دونمك رجوع الی خلف معناسنه * مؤلفك تفسیرنه کوره مثلا
بر سمته کیدرکن علی الفور اکسه یه دونمك اولورکه ایزاوزره دونمك تعبیر اولنور تثنیه سنده قهقران دینور یانك حذفیله
و نهایه ده وهو المشی الی خلف من غیر ان یعید وجهه الی جهة مشیه و قد قهقر و تقهقر و القهقری مصدر و منه قولهم
رجع القهقری ای رجع الرجوع الذی یعرف بهذا الاسم لانّه ضرب من الرجوع عبارتیله مفسّر اولمغله آردین
آردین کتمك دیمك اولور و بناء نوع اولور اکا بناء تثنیه سنده قهقران دینور * مترجم دیرکه بونده یانك تشدیدیله
اکثر عوام قهقریّ دیرلرکه غلط فاحشدر ﴿القهقرة﴾ زلزله وزننده و ﴿التقهقر﴾ تزلزل وزننده رجعت قهقری ایله
دونمك معناسنه در یقال قهقر الرجل و تقهقر اذا رجع القهقری و قهقره ترلاده شول بغدایه دینورکه یشللندکدنصکره
قرارمش اوله ﴿القهیقران﴾ زعیفران وزننده برجنس بوجك آدیدر ﴿القیر﴾ قافك کسریله قار معناسنه درکه
کندیسیله کمی قلفاتلنوب و دوه یاغلنان سیاه نسنه دن عبارتدر یاخود ایکیسیده زفت دیدکاری نسنه در مفرداتده
قار و قیر قاره ساقز دیدکاری نسنه ایله مبیندرکه اصلی عراق سمتنده اتی صولردن قینایوب چیقار منعقد اولدقده
زفت کبی نسنه اولور ﴿التقییر﴾ تفعیل وزننده بر نسنه یه قاره ساقز یاخود زفت سورمك معناسنه در یقال قیر الجبّ
والزقّ اذا طلاهما بالقیر ﴿الاقیر﴾ افضل وزننده افعل تفضیلدر پك آجی دیمکدر یقال هذا اقیر منه ای اشدّ
مرارة ﴿القیور﴾ تنور وزننده نسبی معروف اولمیان آدمه دینور یقال رجل قیور ای خامل النسب ﴿القیّار﴾
عیّار وزننده زفتجی یه دینور تقول اشتریت القیر من القیّار و قیّار اسامیدندر قیّار بن حیان الثوریّ جریر نام شاعرك
اصحابندندر و قیّار ضابئ بن الحارث نام کمسنه نك دوه سی یاخود فرسی اسمیدر و رقه ایله رصافه بیننده بر موضع
آدیدر و واسط قربنده بنی عجل جماعتنه مخصوص بر قویی آدیدر ﴿مشرعة القیار﴾ مزرعة العیار وزننده فرات اوزرنده
بر موضعدر ﴿درب القیّار﴾ بغدادده بر موضعدر محدثیندن عبدالسلام بن مکیّ القیّاریّ بونلرك برینه منسوبدر ﴿مقیر﴾
معظم وزننده بر رجل آدیدر و عراقده بر موضع آدیدر ﴿الاقتیار﴾ افتعال وزننده بر کلام و خبردن بحث و تنقیر ایلمك
معناسنه در یقال اقتار الحدیث اذا بحث عنه ﴿القیر﴾ هین وزننده پك تیرانداز آدمه دینورکه اتدیغی اصلا شاشرمز
فارسیده قادر انداز دیرلر ﴿القیروان﴾ قافك و رانك فتحیله کاروان فارسی معرّبیدرکه قافله یه دینور و مغربده بر بلده
آدیدر تجز القاف مع الراء بعونه تعالی ﴿ فصل الکاف مع الراء ﴾ ﴿الکبر﴾ عنب وزننده و ﴿الکبر﴾ کافك ضمیله
و ﴿الکبارة﴾ جساره وزننده بیوك اولمق و بیومك معناسنه درکه کوچکلك مقابلیدر یقال کبر الشیئ کبرا و کبارة
من الباب الخامس نقیض صغر و اولو و بزرك اولمق معناسنه در یقال کبر الشیئ اذا عظم و جسم و کبر عنب وزننده
و مکبر منزل وزننده یاشلو لنمق معناسنه در یقال کبر الشیئ کبرا و مکبرا من الباب الرابع اذا طعن فی السنّ * شارح دیرکه
معلوم اولدیکه وجود و شان جهتلریله اولان بیوکلك باب خامسدن و یاشلولق باب رابعدن مصوغدر و بوراده اوچ
کونه بیوکلك جمع اولمشدر بری کوچك ایکن بیومك و کوچك اولمیوب بیوك اولمق و بری اولو اولمق که حسی و معنوی
اولور جسامت و جلالت کبی و بری سن جهتیله اولان بیوکلکدر کهولت و شیخوخت کبی لطائف ادبیه دندرکه
حضرت عباس رضی الله عنه جنابندن رسول انام علیه السلام حضرتلریمی اکبر یوخسه سزلرمی دیو سؤال
ایتدکلرنده کمال تأدبدن ناشی انا اسن منه و هو اکبرمنی بیوردیلر انتهی ﴿الکبیر﴾ امیر وزننده و ﴿الکبّار﴾ رمّان وزننده
و ﴿الکبار﴾ غراب وزننده و صفلردر بیوك و اولو اولان شیئه دینور کبیرك جمعی کبار کلور کافك کسریله و کبارك جمعی
کبارون کلور کذلك کبیرك جمعی مکبوراء کلور مشیوخاء کبی مؤنثنده کبیره و کباره دینور و کبیر یاشلو سالخورده آدمه
دینور یقال فلان کبیر ای اسن ﴿الکابر﴾ اولو کبیر معناسنه در و بو باب مغالبه دن کابرته فکبرته اکبره صیغه سندندرکه
باب اوّلدندر و منه ورثوا المجد کابرا عن کابر ای کبیر عن کبیر ﴿التکبیر﴾ تفعیل وزننده و ﴿الکبّار﴾ کافك کسری
و بانك تشدیدیله که بنو الحارث لغتیدر تعظیم الهی ضمننده الله اکبر دیمك معناسنه درکه حضرت باری یی
عظمت و کبریا ایله یاد ایلمکدن عبارتدر یقال کبّر زید تکبیرا و کبّارا اذا قال الله اکبر * شارح دیرکه ترکیب مذکورده
اکبر فعیل موضعنه موضوع اولمغله الله الکبیر سبکنده در جلالت ربانیه یه افعل صیغه سی ملایمدر نته که

﴿فصل الکاف مع الراء﴾

مطلب

(وماربك)

و مارّبك بظلّام للعبيد ﴿ كريمه سنده دخی بو نکته مرعیدر یاخود الله اکبر کبیر تقدیرنده در که مضاف الیه محذوفدر
یاخود اکبر من کلّ شیء سبکنده در و ضوحنه مبنی حذف اولندی یاخود اکبر من ان یعرف کنه کبریائه تقدیرنده در
و الله اکبر کبیرا ترکیبنده کبیرا تکبیرا معناسنه درکه مقدّرا کبر فعلیله منصوبدر اسم مصدر مقامنه اقامت اولنمشدر
انتهی * و تکبیر برنسنه یی بیوتمك و اولو لتمق معناسنه در یقال کبّر الشیء اذا جعله کبیرا ﴿ الاستکبار ﴾ برنسنه یی اولو
و بیوك بیلمك وعظیم عدّ ایلمك معناسنه درکه بیوکسنمك تعبیر اولنور یقال استکبره اذا رأه کبیرا و عظم عنده و بیوکلنمك
و اولولنمق معناسنه در یقال استکبر الرجل اذا تعظم ﴿ الاکبار ﴾ همزه نك کسریله بو دخی برنسنه یی اولو کورمك
و بیوکسنمك معناسنه در یقال اکبر الشیء اذا رأه کبیرا و عظم عنده و چوجق تغوّط ایلمك معناسنه مستعملدر
یقال اکبر الصبیّ اذا تغوّط و خاتون حیض کورمك معناسنه مستعملدر یقال اکبرت المرأة اذا حاضت * قال الشارح
و روی عن ابن عباس انه قال فی قوله تعالی ﴿ فلما رأینه اکبرنه ﴾ ای حضن فان صحت الروایة فالهاء هاء وقفة لا هاء
کنایة ﴿ الکبر ﴾ جبر وزننده برآدم آخردن یاش جهتیله زائد اولمق معناسنه در یقال کبر فلانا بسنة کبرا من الباب
الاول اذا زاد علیه ﴿ الکبرة ﴾ کافك فتحیله و ﴿ المکبرة ﴾ میمك فتحی و بانك فتحی و ضمیله و ﴿ المکبر ﴾ منزل وزننده اسملردر
یاشلولغه دینور یقال علت فلانا کبرة و مکبرة و مکبرا ای اسنّ قال فی الاساس علته الکبرة و المکبرة ای علوّ السنّ
﴿ الکبر ﴾ کافك ضمیله و ﴿ الکبرة ﴾ کافك کسریله و ﴿ الاکبرّة ﴾ همزه نك و بانك کسری و رانك تشدیدیله و بعضا همزه
مفتوح اولور و ﴿ الکبرّ ﴾ و ﴿ الکبرّة ﴾ کافلرك و بالرك ضمی و رانك تشدیدیله اکبر معناسنه درلر کرك سنّ و کرك قدر جهتیله
اولسون علی قول قوم و اقاربنه نسبت نسب جهتیله اقعد یعنی جدّ اکبرینه آباء قلیله وساطتیله منتسب اولانه
دینورکه مفاخر دندر یقال هو کبرهم و کبرتهم و اکبرتهم و کبرهم و کبرتهم ای اکبرهم او اقعدهم بالنسب ﴿ الکبر ﴾ کافك
کسریله برشیئك معظمنه دینور یقال فی یده کبرامرهم ای معظمه و شرف و شان معناسنه مستعملدر بو ایکی معناده
کافك ضمیله ده جائزدر و بیوك گناهه اطلاق اولنور اثم کبیر معناسنه کبره دخی دینور هایله و شرف و شان
جهتیله اولان رفعت و عزته اطلاق اولنور و اولولق عظمت و تجبر معناسنه در ﴿ الکبریاء ﴾ جربیاء وزننده بو دخی
اولولق عظمت و تجبر معناسنه در یقال به کبر و کبریاء ای عظمة و تجبر * شارح دیرکه کبریاء مبالغهٔ عظمت معناسنه درکه
همان صفت ربّانیه در ﴿ التکبر ﴾ تفعل وزننده و ﴿ التکابر ﴾ بیوکلنمك معناسنه درکه نفسنی بیوك کورمکدن عبارتدر
ابلیس صفتیدر یقال تکبر الرجل و تکابر اذا تعظم ﴿ الکبر ﴾ صرد وزننده کبری لفظنك جمعیدرکه اکبرك مؤنثیدر
قال الشارح و منه قوله تعالی ﴿ انّها لاحدی الکبر ﴾ ﴿ الاستکبار ﴾ بو دخی بیوکلنمك تکبر معناسنه در یقال استکبر الرجل
اذا تعظم ﴿ الکبر ﴾ فتحتینله کبره تعبیر اولنان نباته دینور اصف کبی کبره یمشی معروفدر عامّه کبّار دیرلر رمّان وزننده
و کبر طبل و کوسه دینور جمعی کبار کاور جمل و جمال کبی و اکبار کاور سبب واسباب کبی و کبر برجبل عظیم آدیدر
و خوزستان ایالتنده برناحیه آدیدر ﴿ ذو کبار ﴾ غراب وزننده بر محدّث لقبیدر اسمی شراحیلدر ﴿ ذو کبار ﴾ کتاب
وزننده حمیر امراسندنکه اذواء تعبیر اولنور برامیرك لقبیدر ﴿ الاکبران ﴾ ابو بکر و عمر رضی الله عنهما حضرتلرینه
اطلاق اولنور ﴿ الکبیرة ﴾ سفینه وزننده نهر جیحون قربنده برقریه آدیدر ﴿ الاکبر ﴾ اثمد وزننده و ﴿ الاکبر ﴾ احمد
وزننده پره بولی تعبیر اولنان نسنه یه دینورکه بال آریسی کتورمکله قوغانلرنده بولنور قوری اون حلواسنه شبیه اوب
و پك حلاوتی اولمز بعض دیارده اکا اکیر تعبیر ایدرلر ﴿ اکبره ﴾ هایله بر موضع آدیدر ﴿ الکتر ﴾ کافك فتحی و تانك سکونیله
حسب و قدر و شرف معناسنه در یقال فلان رفیع الکتر ای الحسب و القدر و هر شیئك و سطنه دینور و سرخوش
یورویشی کبی یوریمکه دینور یقال یمشی الکتر ای مشیة کمشیة السکران و کوچك هودجه و محفه یه دینور و خرما
سره جك محلك دیوارینه دینور حائط الجرین معناسنه و یوکسك اورکجه دینور بونده کافك کسریله و فتحتینله
جائزدر یقال ناقة کان سنامها کترا ای مرتفعا ﴿ الکترة ﴾ تمره وزننده بو دخی یوکسك اورکجه دینور ﴿ الاکتار ﴾
همزه نك کسریله دوه نك یوکسك اورکجی عظیم اولمق معناسنه در یقال اکترت الناقة اذا عظم کترها ﴿ الکتر ﴾ کافك
کسریله عاد قومندن قالمش قبره دینورکه یوکسك اورکج طرزنده اولور اول زمانده قبورك اوزرلرینی طرزمذکور
اوزره یاپارلر ایمش یاخود قبه شکلنده بنایه دینورکه اوستی اورکج کبی چاتلمش اولور حالا چاتی قورلمش سطوح کبی
قال فی الاساس ناقة کانّ سنامها کتر و هو بناء شبه القبة یشبه بها السنام و یستعار ﴿ الکثرة ﴾ کافك فتحی و ثای مثلثه نك
سکونیله و کافك کسریله جائزدر چوقلغه دینورکه قلت مقابلیدر و کثره و کثاره مصدر اولور برنسنه چوق اولمق معناسنه
یقال کثر الشیء کثرة و کثارة من الباب الخامس نقیض قلّ ﴿ الکثر ﴾ کافك ضمیله بو دخی چوقلغه دینور کثره کبی
و منه یقال الحمد لله علی القلّ و الکثر ای علی القلة و الکثرة و برشیئك اکثر و معظمنه دینور یقال له کثر المال ای معظمه

واكثره (الكثر) عدل وزنده و (الكثير) اميروزنده و (الكثار) غراب وزنده و (الكاثر) صاحب وزنده
و (الكيثر) صيقل وزنده چوق نسنه يه دينورو (كثار) غراب وزنده جماعات معناسنه مستعملدر يقال في الدار
كثار من الناس اى جماعات بوراده كاثرينه باب مبالغه دندركه باب اوّلدن متصرفدر يقال كاثروهم فكثروهم اى كانوا
اكثرمنهم و (كثير) اميروزنده بر رجل آديدرو (كيثر) صيقل وزنده خير واحسانى پك چوق آدمه دينور يقال هو
كيثر اى خيرمعطاء (التكثير) تفعيل وزنده چوغالتمق معناسنه در يقال كثر الشئ اذا جعله كثيرا (الاكثار)
همزه نك كسريله بودخى چوغالتمق معناسنه در يقال اكثرالشئ بمعنى كثره و برآدم چوق نسنه كتورمك معناسنه در
يقال اكثرالرجل اذا اتى بكثيرو خرما اغاجى يمش ويرمك معناسنه در يقال اكثرالنخل اذا اطلع و برآدمك مالى فراوان
اولمق معناسنه در يقال اكثرالرجل اذا كثر ماله (المكثر) محسن وزنده مال فراوان صاحبى آدمه دينور يقال رجل
مكثر اى ذومال كثير (المكثار) و (المكثير) چوق سوزلواوزان كشى يه دينور يقال رجل مكثار ومكثير اى كثيرالكلام
(المكاثرة) مفاعله وزنده باب مبالغه دندر كثرت ووفرت خصوصنده معارضه ايلمك معناسنه در يقال كاثروهم
فكثروهم اى غالبوهم فى الكثرة فغلبوهم ذكر اولنان كاثر بوندن مصوغدر و برنسنه دن چوق آلمق قيدنده اولمق
معناسنه در يقال كاثره الماء اذا اراد لنفسه منه كثيرا ليشرب منه (الاستكثار) مكاثره ايله معناى ثانيده مرادفدر
يقال استكثره الماء اذا اراد لنفسه منه كثيرا ليشرب منه و برنسنه يى چوغالتمق ايستمك معناسنه در يقال استكثر
من الشئ اذا رغب فى الكثيرمنه (الكوثر) جوهروزنده چوق شيئه دينور يقال اعطاه الكوثر اى الكثيروبرى
رينه صاريلوب بورلمش چوق غباره اطلاق اولنور واسلام ونبوّت معنالرينه اطلاق شرعيدر و طائف قضاسنده
برقريه آديدركه حجّاج ظالم اوائل حالنده آنده معلم صبيان ايدى وخيرو حسناتى وانعام ومبرّاتى چوق آدمه دينوروسيد
وذيشان آدمه اطلاق اولنور يقال هو كوثر اى خيرمعطاء وكذا سيد و ايرمغه دينور نهر معناسنه و جنتده
مخصوص برنهرآديدركه جميع انهار جنان آندن منفجر ومنشعب اولورته كه سورهٔ كوثر آنى اشراب ايدر (الكثر)
كافك فتحى و ثانك سكونيله و فتحتينله جائزدر خرمابينيسنه دينور على قول چچكنه دينور (كثير) زبيروزنده شاعر
مشهوردركه عزّه نام نكارك صاحبى يعنى عاشق افتادهسيدر اشعارنده آنكله تغزّل ايدر (كثيره) سفينه وزنده
و (مكثر) محدّث وزنده اسامئ رجالدندر (كثرى) سكرى وزنده جديس و طسم قبيله لرينه مخصوص برصنم آديدر
نهشل بن الربيس آنى كسر ايدوب طرف حضرت رسول اكرمه لحوق واسلامله مشرّف اولدى (الكثيراء) كافك
فتحيله بركونه رطوبت يعنى شئ رطب اسميدركه شام اولكه سنده بيروت و لبنان طاغلرنده نابت برنوع شجرك
كوكندن ظهور ايدر اشبو كثيراء جميع مفرداتده قتاد نام شجردن حاصل اولان صمغ ايله مفسردركه تحريفله كتره تعبير
اولنان نسنه در (الكثرى) بشرى وزنده نبيذشربنى چوغه كتمكه دينور (الكاخرة) فاخره وزنده حيوانك جاعره دن
يعنى حلقهٔ دبرينك اشاغيسنه دينور (كيخاران) كافك فتحى وياى تحتيه نك سكونيله يمنده برموضع آديدرروادن عطأ بن
يعقوب الكيخارانى اورادندر (الكدارة) خساره وزنده و (الكدر) فتحتينله و (الكدور) و (الكدورة) كافلرك ضميله
و (الكدرة) كافك ضمى و دالك سكونيله برنسنه بولانق اولمق معناسنه دركه صفوت مقابليدر يقال كدر الماء مثلا وكدر
وكدر كدارة وكدرا وكدورا وكدورة وكدرة من الباب الثانى والرابع والخامس نقيض صفا وعند البعض كدره كافك ضميله
رنكده اولمغه مخصوصدركه قرامتق بوز و كول رنكى اولمقدر و كدوره ماء وعين ومعيشتده و كدر جمله سنده استعمال
اولنور (الاكدرار) احمراروزنده و (التكدّر) تفعل وزنده برنسنه بولانمق معناسنه در يقال اكدرّ الشئ اكدرارا
وتكدّر بمعنى كدر (الاكدر) احمر وزنده و (الكدر) كافك فتحى و دالك كسريله و (الكدر) دالك سكونيله كه فخذ
وفخذكبى و (الكدير) وصفلردر بولانق شيئه دينوروا كدر بر رجل آديدر وشول سيل صوينه اطلاق اولنوركه
اوغراديغى يره صيروب كتورراوله اولوجهله كدورت پيدا ايدر يقال سيل اكدر اذا صار قاشرا لوجه الارض واكدر
بركلب آديدر (التكدير) تفعيل وزنده برنسنه يى بولاندرمق معناسنه در يقال كدّر الماء اذا جعله كدرا (الكدرة) فتحاتله
حوضك چامورينه على قول يوزنده اولان يوصون مقوله سنه دينورويوقفه جه بلوده اطلاق اولنوروآت قسمى يورركن
وسكردركن اياغى التندن قوپوب صحرايان ايريجه كسك پارهسنه اطلاق اولنور و بچلمش اكين دمتنه دينور جمع جنسى
كدردر هاسز (الكدرى) كردىّ وزنده و (الكدارىّ) غرابىّ وزنده بونلرده يوقفه جه بلوده اطلاق اولنور
(الانكدار) انفعال وزنده سرعتله يوريمك معناسنه دركه كدورت بشره يى مستلزمدر يقال انكدر فى سيره
اذا اسرع وقوش قسمى هوادن سوزيلوب انمك معناسنه در يقال انكدر الصقر اذا انقضّ وناس براوغوردن دشمن
اوزره اوشوب دوكلمك معناسنه در يقال انكدر القوم عليهم اذا انصبوا وفلكده كواكب صاچلوب طاغلمق

(معناسنه در)

معناسنه‌در یقال انکدرت النجوم اذا تناثرت ﴿الکدیراء﴾ حمیراء وزننده اعرابه مخصوص بر درلو یه‌جك آدیدر
نسوان تسمین بدن ایچون تازه صاغلمش سود ایچره برنی دیدکاری خرمایی اصلدوب اکل ایدرلر ﴿الکدر﴾
ضمتینله و﴿الکندر﴾ قنفذ وزننده و﴿الکنادر﴾ علابط وزننده یوغون وغلیظ نسنه‌یه‌دینور یقال حمار کدر
وکندر وکنادر ای غلیظ وبو اکثری حمار قسمنده مستعملدر ﴿بنات الاکدر﴾ یبان اشکارینه اطلاق اولنور اکدر
نام ارککارینه نسبت اولنمشدر ﴿اکیدر﴾ احیمر وزننده دومة الجندل نام قلعه‌نك صاحب وو الیسی اولان کیمسه‌نك
اسمیدر ﴿الکدراء﴾ حمراء وزننده یمنده بربلده آدیدر ادیم کدرائی اورایه منسوبدر ﴿کودر﴾ جوهر وزننده
ملوك حمیردن برملك آدیدر علی قول مهاجر بن عبدالله الکلابی نام کیمسه‌نك عربیق اسمیدر ﴿کدیر﴾ زبیر وزننده
برصحابی اسمیدر وبصریّ الاصل برمحدّث اسمیدرکه کنیه‌سی ابو یحیی ایدی ﴿کدیره﴾ جهینه وزننده ابن
صالح درکه تابعیندندر ﴿الکدر﴾ غدر وزننده صو دوکك معناسنه‌در یقال کدر الماء کدرا من الباب الاوّل اذا صبه
﴿الاکدریّة﴾ احمریه وزننده علم فرائضده برمسئله‌نك لقبیدر صورتی برخاتون فوت اولوب زوجنی وامّنی
وجدّنی ولاب وامّ اختنی ترك ایلمکدر اصل مسئله آلتیدن اولوب طقوزه عول ویکرمی یدیدن تصحیح اولنور
امویه‌دن عبدالملك بن مروان مسئلهٔ مرقومه‌یی اکدر نام برآدمدن سؤال ایدوب حلنی بیلمامکله تلقیب اولندی
علی قول وفات ایدن خاتون اکدریّه یعنی بنو اکدردن ایدی یاخود زید بن ثابت صعوبتی سببیله مکدّر اولدیغی
سبب تلقیبدر زیرا بومسئله‌دن ماعداده اخت لابوینی جدّ ایله سهم فریضه‌یه ادخال ایلمدی ﴿الکدرّ﴾ عتلّ وزننده
قویّ وشدید اولان کنج ایرسنه‌دینور یقال شاب کدرّ ای حادر شدید ﴿الکدارة﴾ ثمامه وزننده کداده معناسنه‌درکه
چوملك دیبنده قلان یاغ یوصه‌سنه دینور ﴿المنکدر﴾ منزجر وزننده بنی العدویه جماعتنه مخصوص برفرس
اسمیدر ﴿طریق المنکدر﴾ یمامه‌دن مکه‌یه وارد طریق اوله‌جقدر ﴿الکدر﴾ بدر وزننده مدینه‌یه قریب برموضعدر
﴿الاکادر﴾ اکابر وزننده جبال معروفه‌در واحدی اکدردر ﴿الکدریّ﴾ ترکیّ وزننده بغرتلق قوشندن
برنوعك اسمیدرکه لونی بوز وصرتی منقش وبوغازی صاری اولور بغرتلق قوشی اوچ کونه‌در بری کدریّ
وبری جونی‌که قارنی وقنادلری سیاه اولور وبری غطاط درکه آرقه‌سی وقارنی بوز اولور ﴿الکرّ﴾ کافك فتحی
ورانك تشدیدیله و﴿الکرور﴾ غرور وزننده و﴿التکرار﴾ تذکار وزننده برنسنه‌دن بعدالرجوع مجدّدا اوزرینه میل
وتوجّه ایدوب سور صالمق معناسنه‌در یقال کرّ علیه کرّا وکرورا وتکرارا من الباب الاوّل اذا عطف وعنه رجع
مؤلفك عادتی اوزره معطوف معطوف علیه اوزره مترتبدر نته‌که جنکده مبارزلر دشمن اوزره هجوم ایدوب اللرنده‌کی
سلاحی آتدقدنصکره کیرو عسکری طرفنه رجوع ایدوب بعده مجدّدا حمله ایلمك وچاماق کوستوردکدنصکره دونمك
کبی * قال فی المصباح کرّ الفارس اذا فرّ للجولان ثمّ عاد للقتال وکرّ لیفدن یاخود خرما دالرینك قبوغندن اورلمش
باغه دینور وبو فی الاصل مصدردر اسم اولمشدر اول باغ قت‌قت اورلدیکیچون تسمیه اولنمشدر وشول ایپدن
کنده دینورکه آنکله خرما اغاجنه صعود اولنور علی قول هلاط تعبیر اولنان قالین ایپه‌دینور یاخود دهرکونه
ایپه دینور وشول ایپ وقایش مقوله‌سی باغه دینورکه پالانك ایکی طرفندن اتکاربنی دوشوروب بریکدرمك
ایچون چکیلور وکرّ قویی‌یه دینور بونده کافك ضمیله‌ده جائزدر واشمه تعبیر اولنان خرده‌ویقین قویی‌یه‌دینور
علی قول شول موضعه دینورکه آنده صو طورلمق ایچون ایرکیلور اوله جمعی کراردر کافك کسریله وکرّ شول
مندیله دینورکه آنی سجّاده ایدوب اوزرنده ادای نماز ایدرلر جمعی اکرار وکرور کلور ﴿الکرّار﴾ شدّاد وزننده
و﴿المکرّ﴾ میمك کسری وکافك فتحیله دونه دونه حمله ایدن مبارزه‌دینور یقال هو کرّار ومکرّ مابفرّار ﴿التکریر﴾
تفعیل وزننده و﴿التکرار﴾ تفعال وزننده‌که ثلاثی اولان تکرارك غیریدر و﴿التکرّة﴾ تحله وزننده برنسنه‌یی مرّة
بعد اخری اعاده ایلمك معناسنه‌در یقال کرّر الکلام تکریرا وتکرارا وتکرّة اذا اعاد مرّة بعد اخری ﴿الکرکرة﴾
زلزله وزننده بودخی برنسنه‌یی مرّة بعد اخری اعاده قلمق معناسنه‌در یقال کرکره بمعنی کرّره وغله اوکوتمك
معناسنه‌در یقال کرکر الحبّ اذا حشه وتردید ایله یعنی ککر ککر کولمك علی قول مطلقا کولمك معناسنه‌در یقال
کرکر الرجل اذا قرقر او ضحك ویل بلودی طاغلدقدنصکره ینه‌دوندرمك معناسنه مستعملدر یقال کرکرت
الریاح السحاب اذا صرّفته ای جمعته بعد تفرّق وعسکر بوزلمق معناسنه‌در یقال کرکر الجیش اذا انهزم وطاوغی
چاغرمق معناسنه‌در یقال کرکر بالدجاجة اذا صاح بها وبرنسنه‌یی برکیدرمك معناسنه‌در یقال کرکر الشیٔ
اذا جمعه ودفع ایلمك معناسنه‌در یقال کرکره عنه اذا دفعه وحبس ایلمك معناسنه‌در یقال کرکره اذا حبسه ودکرمن
چویرمك معناسنه‌در یقال کرکر الرحی اذا ادارها ﴿المکرّر﴾ معظم وزننده حروف هجادن راء حرفنه اطلاق اولنور

زیرا وقف حالنده طرف لمانده تکرار شائبه‌سی حسّ اولنور (الکریر) امیروزننده صدرده اولان شول آوازه دینورکه بوغیلان آدمك آوازینه شبیه اولورکه خرلدی تعبیر اولنور یقال له کریر وهو صوت فی الصدر کصوت المخنق و بومعناده مصدر اولور یقال کرّ الرجل یکرّ ویکرّ کریرا من الباب الرابع والثانی اذا صات من الصدر کصوت المخنق وکریر شول بوغوق سسه دینورکه بوغازه غبار کیتمکدن عارض اولور یقال اخذه کریر ای بحة تعتری من الغبار وکریر برنهرك اسمیدر (الکرّ) کافك ضمیله برنوع اولچك اسمیدرکه عراق دیارینه مخصوصدر وآلتی اشك یوکی مقدارنده اولان شیئه دینور وآلتمش قفیز علی قول قرق اردب مقدارینه دینور * قال الشارح قال فی النهایة وفی حدیث ابن سیرین ﴿ اذا کان قدر کرّ لم یحمل القذر ﴾ وفی روایة ﴿ اذا بلغ الماء کرّا لم یحمل نجسا ﴾ الکرّ بالبصرة ستة اوقار وقال الازهری ستون قفیزا والقفیز ثمانیة مکاکیك والمکوك صاع ونصف فهو علی هذا الحساب اثناعشر وسقا وکلّ وسق ستون صاعا وکرّ کلمه دینور کساء معناسنه وبرنهر آدیدرکه تفلیس شهرینه اوغرایوب کذران ایدر حالا کاف عجمیله نهر کر دیدکاریدرکه قالیقان طاغلرندن چیقوب لوری واخسقه‌یه اوغرایوب بعده تفلیسه واروب ایکی عظیم صخرهٔ نابته اراسندن کذران ایدر وفارس اولکه‌سنده برموضع آدیدر وموصل ناحیه‌سنده برایالت آدیدر (الکرّة) کافك فتحیله مرّه وزننده ومرادفیدرکه دفعه وباره معناسنه‌در تقول قلت له کرّة ای مرّة وحمله وهجوم معناسنه‌در یقال لا یطاق الی کرّته ای حملته جمعی کرّات کلور وکرّه صباح واخشامدن هربرینه اطلاق اولنور ایکیسنه کرّتان دینور تقول آتیه فی الکرّتین ای الغداء والعشیّ (الکرّی) بشری وزننده بودخی حمله وهجوم معناسنه‌در (الکرّة) کافك ضمیله شول چورمش دوه قیغنه دینورکه آنکله زرهلرك پاسنی آچارلر (المکرّ) مفرّ وزننده جنکاهه دینور معرکه معناسنه (کرار) قطام وزننده برنوع بونجق اسمیدرکه نسوان عرب اخذ وتسخیر ایچون افسونله استعمال ایدرلر وافسون وسحرلری بوکلامدن عبارتدر یا کرار کرّیه ویا همرة اهمریه ان اقبل فسرّیه وان ادبر فضرّیه (الکرکرة) کافلرك کسریله دوه قسمنك کوکسنده اولان دکرمی مهره‌یه دینورکه چوکرکن آنی یره ویروب اوزرنده قرار ایدر علی قول مطلقا خفّ صاحبی حیوانك کوکسنه دینور یقال برك البعیر علی کرکرته وهی رحی زوره اوهی صدر کل ذی خفّ وکرکره جماعت انسانی‌یه دینور یقال عنده کرکرة ای جماعة من الناس وکرکره ائمهٔ لغتدن ابومالك عمرولك پدری اسمیدر (المکرّة) میمك کسریله کونده ایکی دفعه صاغیلور اولان ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة مکرّة اذا کانت تحلب کلّ یوم مرّتین (کرّان) کافك فتحیله اصفهانده برمحله آدیدر وترکستانده تبت نام بلده ناحیه‌سنده بربلده آدیدر ومغربده برحصن آدیدر (الکرکر) عرعر وزننده دوه وتکه وصغر قسمنك ذکرلری قابنه دینور وبیلقان قربنده بربلده آدیدرکه نوشروان بنا کرده‌سیدر وبغداد ایله قفص بیننده برقریه آدیدر (الکرکورة) کافك ضمیله بغایت درین دره‌یه دینور (التکرکر) تزلزل وزننده قوش کذلك سحاب هواده تکرلنمك معناسنه‌در یقال تکرکر الطائر والسحاب اذا تردّی فی الهوی وصو آقدیغی یره رجوع ایلمك معناسنه‌درکه انافور ایلمك وکیروقارمق تعبیر اولنور یقال تکرکر الماء اذا تراجع فی مسیله وبرآدم برخصوصده تردّد ایلمك معناسنه‌در یقال تکرکر فی امره اذا تردّد (کربر) بای موحّده ایله زبرج وزننده بوکلمه‌یی کرچه ابن جنی حکایت ایلدی لکن تفسیر ایلدی بنم ظنمه کوره مصحفدر صواب اولان کربزاولمقدر آخرده زای معجمه ایله (الکردار) کافك کسریله شول بناء واشجاره وکبس مقوله‌سنه دینورکه برآدم کندی ملکی اولان مکاندن تراب نقلیله اورایی طولدروب ترلا ایلمش اوله ومنه قول الفقهاء یجوز بیع الکردار ولا شفعة یعنی مثلا امام المسلمین برارض میریه‌یی برآدمه لاجل المزارعه تفویض ایلیوب اول آدم دخی ارض مملوکه‌سندن تراب نقلیله آنده اولان بعض حفره وخرق مقوله‌سی یرلری کبس ایلسه یعنی طولدروب ترلا اتخاذ ایلسه یاخود اورایه اشجار غرس یاخود بنا طرح ایلسه اول ترلا وبناء واشجار کردار اولمغله آنك بیعی صحیح وارض مذکوره‌نك بیعی باطلدر زیرا کردار مرقوم اول آدمك حقّ القراریدر لکن آنده شفعه جاری اولماز زیرا منقولات جمله‌سندندر وکردار لفظ فارسیدر عمل معناسنه‌در فقهاء اخذ واستعمال ایلدیلر کبس وبناء وغرس اشجار اول آدمك عملی اولوب معمولده استعمال ایلدیلر قال فی البزازیة ولا شفعة فی الکردار ویسمی بخوارزم حقّ القرار لانّه نقلی وذلك کالاراضی التی حازها السلطان لبیت المال ویدفعها مزارعة الی الناس بالنصف فصار لهم فیها کردار کالبناء والکبس اذا کبسها من التراب حتی صار لهم کردار وبیع هذه الاراضی باطل وان بیع الکردار لکن لا شفعة فیه (کردر) جعفروزننده بلاد عجمده برناحیه آدیدر (کازر) زای معجمه ایله هاجر وزننده عجم اولکه‌سنده برنهرك اسمیدر وفارس ایالتنده شابور ناحیه‌سنده برموضع آدیدر (کیزر) حیدر وزننده فیروزآباد قضاسنده برقریه آدیدر (کزر) فتحتینله بر رجل اسمیدر

﴿ كازرون ﴾ زانك فتحيله ايرانده برشهر معروف آديدر ﴿ الكزبرة ﴾ كافك ضمى وبانك ضمى وبعضا فتحيله ابازير
جمله سندندر يعنى كشنش تعبير اولنان تخمك اسميدركه تجره حوايجندندر ﴿ الكسر ﴾ كافك فتحى وسينك سكونيله
قيرمق معناسنه‌در فارسيده شكستن مرادفيدر يقال كسر الشئ كسرا من الباب الثانى فانكسر وكوز قيمق
معناسنه مستعملدر يقال كسر من طرفه اذا غضّ وبرآدم كندى مالنه تقيّد ورعايت واهتمامى قليل اولمق
معناسنه مستعملدر يقال كسر الرجل اذا قلّ تعاهده لماله وكسر وكسور قوش قسمى يره اينمك صددنده قنادلرينى
دوشوروب قصمق معناسنه مستعملدر يقال كسر الطائر كسرا وكسورا اذا ضمّ جناحيه يريد الوقوع لكن
اساسده كسر الطائر جناحيه كسرا اذا ضمهما للوقوع ويقال كسر كسورا اذا لم يذكر الجناحين وهذا يدلّ
ان الفعل اذا نسى مفعوله وقصد الحدث نفسه جرى مجرى الفعل الغير المتعدى عبارتيله مرسوم اولمغله مؤلفك
تعبيرينه مخالف اولور وكسر برآدم متاعنى ثوب ثوب يعنى بر برمقدار برمقدار صاتمق معناسنه مستعملدر زيرا جملتا
ودفعة صاتمق رواج حالتيدر يقال كسر الرجل متاعه اذا باعه ثوبا ثوبا ويصديغى طيانمق ايچون بوكمك معناسنه
مستعملدر يقال كسر الوسادة اذا ثناه واتكأ عليه وكسر كافك فتحى وكسريله عضوك برجزؤنه على قول
عضو وافره ياخود اتلوكيكك نصفنه ياخود اوزرنده اتى چوق اولميان كيكه دينور * شارح ديركه مؤلف بونكله
اشبو حديثه تلميح ايلشدر قال فى النهاية وفى حديث عمر قال سعد بن الاخرم ﴿ اتيته وهو يطعم الناس من كسور ابل ﴾
وهو جزء من العضو او العضو الوافر او نصف العظم بما عليه من اللحم او عظم ليس عليه كثير لحم وكسر وكسر
چادرك اشاغى شقه‌سنه دينوركه كاهجه قالديرلوب ايندريلور على قول يره طوقنور اولمغله بوكيلوب قيور يلان
اتكنه دينور تقول ارفع كسر الخباء اى شقته السفلى او ماتكسر وتثنى على الارض منها وهر شيئك ناحيه
وجانبنه اطلاق اولنور جمعى اكسار وكسور كلور وكسر الحساب سهم تامّه بالغ اولميان جزؤدن عبارتدر يعنى
اجزاء واحددن جزء غير تامّ دركه كسور تسعه تعبير اولنور نصف وعشر وخمس وتسع كبى ومنه يقال انكسرت
السهام على الرؤس اذا لم تنقسم انقساما صحيحا وكسر بك آز شيئه اطلاق اولنور نزر قليل معناسنه ﴿ الاكتسار ﴾
افتعال وزننده بودخى قيرمق معناسنه‌در يقال اكتسر الشئ بمعنى كسره ﴿ الانكسار ﴾ انفعال وزننده مطاوعدر
قيرلمق معناسنه‌در يقال كسره فانكسر ﴿ التكسير ﴾ تفعيل وزننده چوق قيرمق ياخود بك قيرمق معناسنه‌در
﴿ التكسر ﴾ تفعل وزننده مطاوعيدر يقال كسره فتكسر ومعناى مزبوردندركه عربلر فلان سكا بك طارغيندر
ديه جك يرده هو يكسر عليك الفوق او الارعاظ ديرلر فوق فانك ضميله اوق كزينه دينور وارعاظ رعظك جمعيدر
ضمّ رايله اوقك تمرن لچه جك دليكنه دينور ﴿ الكاسر ﴾ اسم فاعلدر جمعى كسر در ركع وزننده مؤنثى كاسره‌در
جمعى كواسردر وكسر در ركع وزننده وكاسر هوادن نزول ايدركن قنادلرينى قصوب دوشورر اولان قوشه
وصف اولور يقال عقاب كاسر اذا ضمّ جناحيه يريد الوقوع وصف مزبور عقابده غالب اولمغله اسم اوله‌رق
كاسر دخى اطلاق اولنور ﴿ الكسير ﴾ اميروزننده مكسور معناسنه‌در بوجهتله وجودينه ضعف وقوتنه وهن وخلل
عارض اولمش ناقه‌يه كسير وصف اولور يقال ناقة كسير اى مكسورة جمعى كسرى كلور مرضى كبى وكسارى كلور
كافك فتحى والفك قصريله ﴿ الكواسر ﴾ كاسره‌نك جمعيدركه ذكر اولندى وكواسر شول دوه‌لره اطلاق اولنوركه
قوتلرندن ناشى اغاجلرى كسر ايدر اوله‌لر ﴿ الكسار ﴾ و﴿ الكسارة ﴾ كافلرك ضميله قيريلان شيئك قيرنتيسنه دينور يقال
هذا كسار الزجاج وكسارته اى ماتكسر منه ﴿ الاكسار ﴾ همزه‌نك فتحيله كسرك جمعيدركه ذكر اولندى ومنه يقال
جفنة اكسار عظيمة موصلة يعنى بيوك اولوب برقاچ پارچه‌دن اكلنمش قواطه‌در وبوثوب اسمال وبرمة اعشار
قبيلندندر هر جزؤى بركسر اعتبار اولنمشدر ﴿ المكسر ﴾ منزل وزننده اسم مكاندر نسنه قيريله جق يره وبرنسنه‌نك
قيريله جق يرينه دينور موضع كسر معناسنه وآدمك وصف اولنوب خبرو يريله جك صفتنه اطلاق اولنور ومنه يقال
عود طيب المكسر اى المخبر يعنى محمود عند الخبرة واصل وبنياد معناسنه مستعملدر يقال هو طيب المكسر اى الاصل
﴿ المكاسر ﴾ مجاور وزننده ناحيه معناسنه اولان كسردن مأخوذدر ديوار برقومشويه اطلاق اولنور تقول هو جارى
مكاسرى اى كسر بيته الى كسر بيتى يعنى جانبه الى جانبه ﴿ الكسر القبيح ﴾ بلك كيكنك ديرسك طرفنه طوغرى
نصفنه يعنى نصفندن ديرسكه وارنجه اطلاق اولنور تقول ضرب كسرى القبيح وهو عظم الساعد مما يلى
النصف منه الى المرفق ﴿ كسور الاودية ﴾ دره‌لرك بورغاج يرلرى واطرافه آيريلان چتاللرندن عبارتدر بونك
مفردى يوقدر ﴿ المكسر ﴾ معظم وزننده شول دره‌يه وصف اولوركه صو ذكر اولنان كسورلرندن جريان ايدر اوله
يقال وادمكسر اذا سالت كسوره اى معاطفه وشعابه ومكسر بربلده آديدر وعتيبة بن الحارث بن شهابك فرسى

اسميدر ﴿ المكسر ﴾ محدّث وزننده بر محدّث اسميدر وفرسان عربدن بركسه‌نك آديدر ﴿ كسرى ﴾ كافك كسرى
وبعضا فتحى والفك قصريله فرس پادشاهلرينه مخصوص لقبدر خسرو معرّبيدر جمعى اكاسره وكساسره
واكاسركاور وكسوركاور غيرقياس اوزره زيرا قياس اولان كسرون كلمكدر عيسون كبى نسبتنده كسرىّ وكسروىّ
دينور ﴿ الكسر ﴾ كافك كسريله يمنده وافرقيه‌لر اسميدر ﴿ الكسور ﴾ صبور وزننده اوركجى بيوك ناقه‌يه على قول
كبه‌لكنى اظهار ايچون قويريغنى برايكى كون قالدردقدنصكره اندرر اولان ناقه‌يه دينور يقال ناقة كسور
اذاكانت ضخم السنام اوتكسر ذنبه بعدما اشالته ﴿ الاكسير ﴾ همزه‌نك كسريله كيمياية دينوركه ثالث عنقادر
شارح ديركه اخلاط واجزاء كيمياده مشهوردر مثلا كبريت احمر كبى ﴿ الكاسور ﴾ كوى بقالنه دينور بقال القرى
معناسنه ﴿ الكسرة ﴾ كافك كسريله قريلان نسنه‌نك بر پارچه‌سنه دينور جمعى كسردر عنب وزننده يقال هذه كسرة
منه اى قطعة منه المكسر ﴿ الكسرات ﴾ فتحاتله هربيع وشراده دائما مغبون اولور اولان مغشوش آدمه دينور يقال
رجل ذوكسرات وهذرات اذاكان يغبن فى كلّ شئ ﴿ جمع التكسير ﴾ شول جمعدركه مفردينك بناسى تغيير اولنمش اوله
كوياكه بناسى كسر اولنمشدر درهم ودراهم ورجل ورجال كبى ﴿ كسير ﴾ زبير وزننده بريوكسك طاغ اسميدركه
اقصاى بحر عمان اوزره مشرفدر ﴿ الكسبرة ﴾ كافك وبانك ضمى وفتحيله جلجلان نباتيدركه سمسم يعنى صوصم
ديدكارى غله‌درو بوكزبره اوله جقدر ﴿ الكسبر ﴾ جندب وزننده فيل ديشندن اولان بلازكه‌دينوركه عرب نسوانلرى
بلكجه‌لرينه طاقنورلر جمعى كسابر كلور ﴿ كسكر ﴾ جعفر وزننده عراقده بر ولايت آديدركه واسط آنك قصبه‌سى
يعنى قاعده‌سيدر حاصل اولان خراجى اصفهان خراجى كبى اون ايكى بيك كرّه بيك مثقال التوندر ﴿ الكشر ﴾
حشر وزننده ديش صرتمق معناسنه‌در يقال كشر الرجل عن اسنانه كشرا من الباب الثانى اذا ابدى يكون فى الضحك
وغيره وكشر بركونه جماع ايلمكه دينور كاشر دخى دينور وبونلردن فعل تصرف اولنمز وكشر تبسّم ايلمك معناسنه
مستعملدر تقول لما رأنى كشر اى تبسّم وكشر يمن ايله مكه بيننده جرش نام موضع جبالندن بر جبل آديدر ﴿ المكاشرة ﴾
مفاعله وزننده برآدمك يوزينه صرتمق معناسنه‌در يقال كاشره اذا ابدى اسنانه فى وجهه ﴿ الكشرة ﴾ عشره وزننده
كشر ومكاشره‌دن اسمدر صرتمغه دينور ﴿ الكشر ﴾ فتحتينله قورى اتمكه دينور خبز يابس معناسنه واوزمى
صيريلوب اكل اولنمش صالقمه دينور تقول اعطانى كشرا اى عنقودا اكل ماعليه وكشر مصدر اولور قورقوب
قاچمق معناسنه‌در يقال كشر الرجل كشرا من الباب الرّابع اذا هرب ﴿ كشر ﴾ زفر وزننده صنعاء يمن ترابنده بر موضع
آديدر ﴿ كشور ﴾ درهم وزننده صنعا قضاسنده بر قريه آديدر ﴿ المكاشر ﴾ مجاور وزننده خانه‌لرى برى برينه قارشو
اولان قومشويه دينور هر برينه مكاشر البيت اطلاق اولنور تقول هو جارى مكاشرى اى يحذائى كانّه يكاشرنى
﴿ الكشمرة ﴾ دحرجه وزننده برآدمك برونى اوروب ازمك معناسنه‌در يقال كشمر انفه اذا كسره واغلق ايستمك
واغلمغه ياتمق معناسنه‌در يقال كشمر الرجل اذا اجهش للبكاء ﴿ الكشامر ﴾ علابط وزننده زشت وبدلقا آدمه
دينور يقال رجل كشامر اى قبيح ﴿ الكصير ﴾ قصير وزننده ومرادفيدركه قيصه نسنه‌يه دينور * شارحك بيانته
كوره كاف قافدن مبدلدر يقال شئ كصير اى قصير ﴿ الكظر ﴾ كافك ضمى وظاى معجمه‌نك سكونيله فرجك دوداغنه
دينور وايچريسنه طوغرى اولان اتجكزه دينور وكليتين يعنى بوبركار اوزرنده اولان ياغه دينوركه بوبرك ياغى
تعبير اولنور على قول بوبركار صيرلدقدنصكره ياغنه اطلاق اولنور واول ياغك يرينه ده كظر وكظره دينور كافلرك
ضميله وكظر يايك ايكى باشنده كريش حلقه‌لرى چوره‌جك كرتكه دينور * شارح ديركه جمعى اكظار كلور يقال
ردّ حلقة الوتر فى كظر القوس اى محزّها وفرضتها يقع فيه حلقة الوتر ويقال ردوا حلق الاوتار فى الاكظار
﴿ الكظر ﴾ كافك فتحيله يايك باشلرينه كريش بكه‌جك كرتك ايلمك معناسنه‌در يقال كظر القوس كظرا من الباب الاوّل
اذا جعل لها كظرا كذلك مرخ وعفار مقوله‌سى اغاجلردن دوزيلان چقماغه كرتك كرتمك معناسنه‌دركه
شراره اورادن ظهور ايدر يقال كظر الزندة اذا حزّ فيها فرضة ﴿ الكظر ﴾ كافك كسريله اوق كزينك
دبينه صاردقلرى سكيره دينور ﴿ الكعر ﴾ كافك وعينك فتحيله چوجق سموروب قارن قاصق صالمق معناسنه‌در
يقال كعر الصبىّ كعرا من الباب الرابع اذا امتلأ بطنه وسمن فهو كعر واكعر ودوه قسمى يك سموزلكدن اوركجى
ياغ باغلمق معناسنه‌در يقال كعر البعير اذا اعتقد فى سنامه الشحم ﴿ الكعر ﴾ كتف وزننده و ﴿ الاكعر ﴾ احمر
وزننده سموروب قارن قاصق صالمش آپالق چوجغه دينور ﴿ الاكعار ﴾ همزه‌نك كسريله و ﴿ التكعير ﴾ تفعيل
وزننده بونلرده دوه‌نك اوركجى سموزلكدن ياغ باغلمق معناسنه‌در يقال اكعر البعير وكعّر بمعنى كعر ﴿ الكوعرة ﴾
حوقله وزننده اوركج ياغ باغلمق معناسنه‌در يقال كوعر السنام اذا اعتقد فيه الشحم ﴿ الكيعر ﴾ حيدر وزننده

(سموز)

سموز و طاولی یاوری یه دینور یقال شبل کیعر ای سمین (الکعورة) جهوره وزننده بیوك برونلی آدمه دینور
(الکعرة) تمره وزننده کودهده جابجا بزکبی منعقد اولان یومربجه عقدهیه دینور (الکعر) کافك ضمیله بر نوع
تیکنلك اسمیدرکه یپراقلری ذراع کبی آچق و اوزون اولوب قرمزی و پرلاق چیچکلری اولور آری قسمی رعی ایدر
(المکعر) محسن وزننده سرعتله سکردوب کیدن آدمه دینور یقال مرّ فلان مکعرا ای مرّ یعدو مسرعا (الکعبرة)
کافك و بانك فتحیله شول خاتونه دینورکه اندامی تصلق و نازیبا و بودور و طقناز و بدهیکل اوله یقال امرأة کعبرة
ای جافیة علجة (الکعبرة) قنفذه وزننده اکین بوغوملرینك تکمهلرینه دینورکه کسمك تعبیر ایتدکاریدر و بغدای
آیرتلنوب اوکورتلندکده آتیلان فنانسنهیه دینور بو معنالرده رانك تشدیدیله ده جائزدر و مطلقا صیقی و طوپ اولان
شیئه دینور و بیلکجهنك باش پرمق طرفنده اولان کمیکنه دینور و بر پارچه اته دینور یقال اعطاه کعبرة من اللحم ای
فدرة و پك شدید و متعقد اولان کمیکه دینور و باشك کوکنه دینور و ایری و بیوك قیناغه دینور ورك ضخم معناسنه
ودوهنك قوریغنده قوریوب قالمش قیغه دینور (الکعبورة) کافك ضمیله بو دخی صمصیقی طوپاج و دیرنکلو شیئه
دینور یقال شئ کعبرة و کعبورة ای مجتمع (المکعبر) اسم مفعول بنیهسیله ایکی شاعر اسمیدر (المکعبر) اسم فاعل
بنیهسیله عربیّ الاصل اولان آدمه دینور و عجمیّ الاصل اولانه دینمکله اضداددندر یقال هو مکعبر ای عربیّ وکذا
عجمیّ (الکعترة) تای فوقیه ایله دحرجه وزننده سرخوش کبی ایکی طرفه تمایل ایدهرك یوریمك معناسنهدر یقال
کعتر فی مشیه اذا تمایل کالسکران و شدتله سکرتمك معناسنهدر یقال کعتر الرجل اذا عدا شدیدا و یوریمکده سرعت
ایلمك معناسنهدر یقال کعتر الرجل اذا اسرع فی المشی (الکعتر) قنفذ وزننده سرچهیه شبیه بر قوش آدیدر (الکفر)
کافك ضمی و فتحیله و (الکفور) و (الکفران) کافلرك ضمیله ایمانك ضدّیدرکه وحدانیتی یاخود نبوّت و شریعتی
انکار ایلمکدن عبارتدر یقال کفر الرجل کفرا و کفورا و کفرانا من الباب الاوّل ضدّ آمن * مؤلفك بصائرده بیاننه
کوره اصل کفر ستر معناسنهدر کافر حقی ستر ایلدیکیچون اطلاق اولندی و کفر مادّهسی دین و شریعت و کفران
نعمت انکارنده و کفور ایکیسندهغالب مستعملدر و کفور و کفران منعمك نعمتنی ستر و انکار ایلمك معناسنهدرکه
شکر مقابلیدر یقال کفر نعمة الله و بنعمتها کفورا و کفرانا اذا جحدها و سترها * شارح دیرکه کفر اسم اولهرق دخی
مستعملدر و درت نوع اوزرهدر بری کفر انکاریدرکه اصلا جناب باری تعالیی بیلیوب و اقرار و اعتراف ایلمامکدن
عبارتدر ثانی کفر جحود یدرکه قلبله بیلوب لکن لسانله اقرار ایلمامکدن عبارتدر کفر ابلیس علیه اللعنه کبی
ثالث کفر عنادیدر قلبله بیلوب و لسانله اقرار ایدوب لکن حسدا و بغیا دین اسلامله متدیّن اولمامقدن عبارتدر
ابوجهلك کفری کبی و عند البعض حقیقی بیلوب و اقرار ایدوب لکن قبولدن امتناع ایلمکدر ابوطالبك کفری کبیکه
اکا کفر عاریّ دخی دیرلر قومندن عار ایلدیکیچون تقبل ایلمدی رابع کفر نفاقیدرکه لسانله اقرار ایدوب قلبله
معتقد اولمامقدن عبارتدر ابن ابیّ بن سلول نام جهولك کفری کبی انتهی (المکافرة) مفاعله وزننده بر آدمك حقنی
انکار ایلمك معناسنهدر یقال کافره حقه اذا جحده (المکفر) معظم وزننده شول آدمه دینورکه انعام و احسانی
درکار ایکن نعمتی ستر و انکار اولنوب مقابلنده شکر اولنمیه یقال رجل مکفر ای مجحود النعمة مع احسانه
(الکافر) مؤمن اولمیان خاسردر و منعم حقیقی جلت نعمته حضرتلرینك نعمتلرینی انکار ایدن کمسهیه دینور جمعی
کفّار و کفره کلور فجره کبی و کفار کلور کتاب وزننده مؤنثنده کافره و جمعنده کوافر دینور یقال رجل کافر
و امرأة کافرة ای جاحد لانعم الله تعالی و کافر کیجهیه اطلاق اولنور ظلمتیله هر شیئی ستر ایلدیکیچون یقال جاء فی
جوف الکافر ای اللیل و دریایه اطلاق اولنور یقال غابت الشمس فی الکافر ای البحر و بیوك درهیه و بیوك ایرمغه
اطلاق اولنور و مظلم و مقسی سحابه اطلاق اولنور یقال سحاب کافر ای مظلم و اکینجی یه اطلاق اولنور تخمی
زمینده ستر ایلدیکیچون یقال هو کافر ای زارع و زرهه اطلاق اولنور یقال لبس کافرا ای درعا و انسان
قسمندن بعید اولان ارضه اطلاق اولنور و دوز و هموار ارضه دینور و چکنانمش پك چقور یره دینور و نبات
قسمنه اطلاق اولنور و کافر هذیل قبیلهسی بلادنده بر موضع آدیدر و قرا کولغه اطلاق اولنور و سلاحله
آراستهآدمه اطلاق اولنور و منه الحدیث انّ النبیّ علیه السلام قال فی حجة الوداع ❋ لاترجعوا بعدی کفارا
یضرب بعضکم رقاب بعض ❋ او معناه لاتکفروا الناس فتکفروا یعنی بندنصکره بری بریکز ایله بی وجه شرعی
قتال ایچون سلاحه کیروب آماده اولنره التحاق ایلمکز یاخود اهل اسلامدن اولان آدمی تکفیر ایلمکزکه کافر
اولورسز * قال الشارح و فی النهایة ❋ الا لاترجعنّ بعدی کفارا یضرب بعضکم رقاب بعض ❋ قیل اراد لابسی السلاح
کانه اراد بذلك النهی عن الحرب وقیل معناه لاتعتقدوا تکفیر الناس کما یفعله الخوارج اذا استعرضوا الناس

مطلب

فيكفر ونهم ﴿الكفّار﴾ شدّاد وزننده و ﴿الكفور﴾ صبور وزننده يك كافر كسه يه دينور يقال رجل كفّار وكفور اى
كافر مبالغة كفورك جمعى كفر كاور ضمتيله ﴿الكفر﴾ حفر وزننده و ﴿الكفر﴾ كافك ضميله برنسنه نك اوزرينى
اورتوب بورمك معناسنه در يقال كفر على الشيء كفرا وكفرا من الباب الثانى اذا غطّاه و برنسنه يى ستر ايلمك معناسنه در
يقال كفر الشيء اذا ستره وكفر ناسدن بعيد اولان ارضه دينور و فرس يعنى عجم طائفه سنك شاه و واليلرينه تعظيم ايلمرينه
دينوركه ديز بوكوب سجوده قريب انحنا ايله تعظيم ايدرلر حالا تركستانده معتاددر طاپو تعبير ايدرلر يقال يكفر كفر العلج
اى تعظيم الفارسى ملكه و كفر كيجه نك سواد و ظلمتنه دينور بونده كافك كسريله ده جائزدر و قبر و مزاره اطلاق اولنور
و طپراغه اطلاق اولنور و كويه دينور قريه معناسنه حالا عربستانده كفر طاب وكفر جبل وكفر غنى مقوله سى قريه لر
مشهوردر و قالين اولوب قيصه اولان خشبه يه دينور على قول قيصه دكنكه دينور ﴿التكفير﴾ تفعيل وزننده بودخى
برنسنه يى ستر ايلمك معناسنه در يقال كفر الشيء اذا ستره و كناهى ستر و ازاله قلمق معناسنه درنته كه ثوابى ستر و ازاله يه
احباط دينور ومنه قوله تعالى ﴿لكفرنا عنهم سيئاتهم﴾ اى سترناها حتى تصير كان لم تكن و بر كمسنه يه كمال تعظيمله خضوع
ايلمك معناسنه در يقال كفر له اذا خضع * شارح ديركه خضوع هيئتى برنسنه يى ستر ايدر هيئتنه شبيه اولديغيچون ياخود
بونك بناسى سلب ايچوندر كويا كه تعظيم و خضوعله سلب كفران ايلمش اولور و برآدمى شاه نصب ايلدكلرنده باشنه
تاج كيدرمك معناسنه در يقال كفر للملك على بناء المجهول اى توّج اذا رؤى و تكفير تاجك اسميدر تنبيت نبتك اسمى
اولديغى كبى و حنث لازم كلان يمين ايچون كفّارت ويرمك معناسنه در يقال كفر عن يمينه اذا اعطى لها الكفّارة
﴿الكفرة﴾ تمره وزننده ظلمت معناسنه در ﴿المكفر﴾ محدّث وزننده سلاحپوش آدمه دينور ﴿الاكفار﴾ همزه نك كسريله
برآدم كويه ملازمت ايلمك معناسنه در يقال اكفر الرجل اذا لزم الكفر اى القرية و بر كمسه يى كفره نسبت ايدوب
كافردر ديمك معناسنه در يقال اكفر فلانا اذا دعاه كافرا ﴿الاكتفار﴾ افتعال وزننده بودخى كويه ملازمت
ايلمك معناسنه در يقال اكتفر الرجل اذا لزم الكفر اى القرية ﴿الكفر﴾ كافك ضميله زفته دينوركه آنكله كمى
قلفاتلنور ﴿الكفر﴾ كتف وزننده عظيم اولان طاغه على قول بورغاج يوقش اولانه دينور ﴿الكفر﴾ فتحتينله عقاب
معناسنه دركه عقبه نك جمعيدر وخرما چيچكنك قابنه دينور ﴿الكافور﴾ و ﴿الكفرّى﴾ ضمتينله و رانك تشديديله و قصر
ايله و بونده كافك و فانك حركات ثلاثيله لغتدر خرما چيچكنك قبجوغنه دينور و كافور بر نوع نبات خوشبو اسميدركه
چيچكى پاپاديه چيچكنه شبيه اولور مفردات طبيه ده ريحان الكافور ايله مرسومدركه كافوراوتى تعبير اولنور و كافور
بو اسمله معروف طيب اسميدر بحر هندو چين جبالنده نابت برشجردن حاصل اولور يعنى آنك صمغيدر شجر مزبور بغايت
كبير اولمغله سايه سنده خلق كثير متمكن اولور اول مكانك حرارتى سببيله قپلانلر شجر مزبور اطرافنده ايوا ايدرلر
و كافورك قلتنه سبب بودر و احشابى آق و ملايم اولور كافور انلرك جوفنده بولنور و كافورك انواعى وار در ولونى ابتدا
قرمزى اولمغله تصعيد ايله بياض اولور و كافور آصمه نك ابتدا چبوغى يارو ب چيقاركن قبجوق يرنده اولان پك
خرده يپراغنه دينور جمعى كوافير و كوافر كلور و كافور جنتده بر پيكار آديدر تقول اللهمّ اسقنا من الكافور وهو عين فى
الجنة ﴿الكفارىّ﴾ غرابىّ وزننده قولاقلرى بيوك آدمه دينور يقال رجل كفارىّ اى عظيم الاذنين ﴿الكفّارة﴾ كافك
فتحى و فانك تشديديله كندوسيله تكفير ذنب وجنايت اولنان شيئه دينور يعنى خطيئه نك ستر و ازاله سنه توسّل اولنان
نسنه يه دينور صدقه و صوم كبى كفارۀ يمين وكفارۀ ظهار و كفارۀ قتل خطائى معلومدر ستر ذنب ايلديكيچون اطلاق
اولندى ﴿كفرّيه﴾ طبرّيه وزننده شامده بر قريه آديدر ﴿كفرّين﴾ عفرّين وزننده دهاتدن اولان آدمه دينور يقال رجل
كفرين اى داه ﴿الكفرنى﴾ عفرنى وزننده احمق و نادان و كنام و بى وجود آدمه دينور يقال رجل كفرنى اى خامل
احمق ﴿الكوافر﴾ كوپلره اطلاق اولنوردنان معناسنه مفردى كافره در ﴿الكافرتان﴾ تثنيه بنيه سيله ايكى اويلغه على قول
اويلقلرك خارجنده اولان ياغجق اتلرينه اطلاق اولنور ﴿المكفهرّ﴾ مطمئنّ وزننده غليظ و كثيف سياه بلوده دينور يقال
سحاب مكفهرّ اى غليظ اسود و مطلقا برى برى اوزره متراكب اولوب قاتلنمش كثيف شيئه دينور ومنه يقال
ظلام مكفهر اى متراكب و شول يوزه دينوركه اتى آزجه و دريسى غليظ اولوب شرم و حياسى اولميه كه اول وصفك
خاصه سيدر صيريق تعبير اولنور يقال وجه مكفهر اذا كان قليل اللحم غليظ الجلد الذى لا يستحيي بعضلر عندنده
غليظ اولوب لونى بوزمتق اولان يوزه دينور و ترش رو و متعبس آدمه دينور يقال رجل مكفهرّ اى متعبس و صلابتلو
بغايت صرپ و عالى طاغه دينور ﴿الاكفهرار﴾ اقشعرار وزننده يلدزك وجهى و پرتوى پك قرا كولقده روشن
و عيان اولمق معناسنه در يقال اكفهرّ النجم اذا بدا وجهه وضوءه فى شدة الظلمة ﴿الكمرة﴾ فتحاتله ذكرك باشنه دينور
جمع جنسى كمردر ومنه المثل * الكمر اشباه الكمر * برنسنه يى برنسنه يه تشبيه موقعنده ضرب اولنور ﴿المكمور﴾ شول

آدمه دینورکه ختان ایدن جرّاح کره سنه ضرر ایرشدرمش اوله وکره سی بیوك آدمه دینور جمعی مکمورا کاور مشیوخاء کبی (التکامر) تفاعل وزننده بیوکلکنی یوقلق ایچون بری برینك کره لرینه باقق معناسنه در یقال تکامرا اذا نظر ایّهما اعظم کمرة (المکامرة) مکابره وزننده باب مغالبه دندر عظم کمره خصوصنده مباحثه ایلك معناسنه در یقال کامره فکمره کمرا اذا غالبه فی عظم الکمرة فغلبه (الکمر) کافك کسریله شول خرما قوریغنه دینورکه هنوز بسر ایکن دیوشورلمکله یرده رطب اولمش اوله (الکمرّی) زمکی وزننده بودور آدمه دینور و برموضع آدیدر وکره سی بیوك آدمه دینور (الکمرّة) و (الکمرّ) عتله وعتلّ وزنلرنده بونلرده کمردسی بیوك آدمه دینور (المکمورة) جماع اولنمش خاتونه دینور (کمیر) حیدر وزننده فرزدق نام شاعرك جدّی اولان غالبك لقبیدر (الکمترة) دحرجه وزننده آدیملری صیق صیق آته رق یوریمك معناسنه در یقال کمترالرجل اذا مشی مشیة فیها تقارب و بودور آدمك سکرتمسنه دینور (الکمترة) کافك و تانك کسریله وجودی یصی و بوغون آدمك یورویشنه دینور (الکمتر) قنفذ وزننده و (الکماتر) علابط وزننده ایری فیل هیئت آدمه دینور و بودور کسه یه دینور وصلب وشدید آدمه دینور (الکمترة) دحرجه وزننده طولدرمق معناسنه در یقال کمترالسقاء اذا ملأه وقربه نك آغزینی باغله صاروب باغلمق معناسنه در یقال کمترالقربة اذا شدّها بوکائها (الکمثرة) ثای مثلثه ایله برنسنه نك اجزاسی بری برینه صوقشوب متداخل اولمغله دیرنکلو اولمق معناسنه در یقال کمثرالشیٔ اذا اجتمع وتداخل بعضه فی بعض (الکمثری) کافك ضمی ومیم مشدده نك فتحی و الفك قصریله امروده دینورکه میوهٔ معروفدر کمثره دن مأخوذدر مفردنده کمثراة وجمعنده کمثریات دینوروکاه اولورکه مذکراولور یعنی مفردنده دخی هاء ذکر اولنمز فیقال هذه کمثری ای واحدة ویقال هذه کمثری ای کثیرة ومصغرنده کمیثره وکمیثریه وکمیثرة وکمیثراة دینور (الکماثر) علابط وزننده بودور آدمه دینور (الکمعرة) دحرجه وزننده دوه نك اورکچی سموزلکدن یاغ باغلمق معناسنه در یقال کمعرالسنام اذاصارفیه شحم (الکمهدر) کافك ضمی ومیم مشدده نك و دالك فتحیله ذکرك باشنه دینورکره معناسنه (الکنار) غراب وزننده نبق اسمیدرکه سدر اغاجنك میوه سیدر عربستان کیراسی تعبیراولنور * مترجم دیرکه کنارفارسیدر (الکنّارة) کافك کسری ونونك تشدیدیله کتان بزینك پارچه سنه دینور (الکنّارات) کافك کسری وفتحی و نونك تشدیدیله و (الکنانیر) دنانیروزننده سازانواعندن لاغوته لره یاخود دفلره یاخود طبللره یاخود طنبورلره دینور *شارحك بیانی اوزره مفردی کناره در وقال فی النهایة وفی صفته علیه السلام فی التوراة ❊بعثتك تمحوالمعازف والکنّارات❊ ومنه حدیث علیّ ❊امرنا بکسر الکوبة والکنّارة والشیاع❊ (المکنر) محدث وزننده و (المکنور) ایری کوده لوتصلق ونازیبا آدمه دینوروباشنه صارغی تصلق ویاقشقسز صاران آدمه دینور یقال رجل مکنرومکنور ای ضخم سمج وکذا معتمّ عمامة جافیة (الکنبار) قنطار وزننده جوزهندی شجرینك لیفندن بوکلمش ایپه دینورکه کمی هلاطی ایدرلر (الکنبرة) زبرجه وزننده بادنجان کبی ایری اولان برون یومشاغنه دینور ارنبهٔ ضخمه معناسنه (الکنثر) ثای مثلثه ایله عنصروزننده و (الکناثر) علابطوزننده وجودی دیرنکلی طوپاج آدمه دینور وذکرك حشفه سنه دینور (المکنثر) اسم فاعل بنیه سیله غلیظ یوزه دینور یقال وجه مکنثر ای غلیظ (الکنثرة) کافك و ثانك فتحیله اشك قسمنك برونك ایلروسنه دینور نخره معناسنه (التکنثر) تدحرج وزننده برنسنه قباروب ایریلمك معناسنه در یقال تکنثرالشیٔ اذاضخم وانتفش (الکندر) قنفذ وزننده صاقزدن برنوع اسمیدرکه آق کونلك تعبیر اولنور بلغمی بغایت قاطعدر وکندر قالین کوده لو بودوره دینور وایری ودیزمان حماره دینور (الکنادر) علابط وزننده کندر ایله ایکی معنای اخیرده مرادفدر (الکندرة) جندره وزننده غلیظ ومرتفع ارضه دینور وطوغان قوشلرینك اوتراغنه دینورکه کنده تعبیر اولنور (الکندر) جعفروزننده فنّ نجومده حساب رومیدن برکونه حساب اسمیدر (الکندارة) کافك کسریله برنوع بالق اسمیدرکه اورجلو اولور (الکنیدر) قنیفذوزننده و (الکنیدر) سمیدع وزننده غلیظ نسنه یه دینور (الکندیر) قندیل وزننده کوده سی قالین حماره دینور و بررجل آدیدر (الکندیرة) هاایله غلظت وضخامت معناسنه دریقال انّه لذوکندیرة ای غلظ وضخامة (الکنعرة) جندره وزننده ناقهٔ عظیمه یه دینور جمعی کناعردر (الکنفیرة) فایله کندیره وزننده برونك اوجنه دینور (کنکور) کافلرك کسری وواولك فتحیله وبعضا کاف ثانیه مفتوح اولور ایرانده قیرمیسین ایله همدان بیننده برشهر اسمیدر قصر لصوص دخی دیرلر وجزیرهٔ ابن عمرقربنده برمتین ومعمور قلعه آدیدر (الکنهدر) سفرجل وزننده شول تسکره طرزنده شیئه دینورکه اوزرنده کرپیچ واوزم مقوله سی نسنه طاشیرلر تکنه تعبیر اولنور (الکنهور) سفرجل وزننده طاغ کبی عظیم اولان بلوت قطعه سنه دینور علی قول بری بری اوزره قات قات صیقشوب متراکم اولانه دینور

وايرى وديزمان كشى يه دينور (الكنهورة) هايله ناقهٔ عظيمه يه دينور وقوجه ناقه يه دينور (كنهره) مرحله وزننده دهناء
نام محلده جبلين بيننده بر موضع آديدر كه آنده نيچه حفره لر واردر آنلرده يغمور صويى ايركيلور (الكور) كافك ضميله
دابه نك سمرينه و پالانته دينور على قول هر طاقيله اطلاق اولنور جمعى اكوار واكور وكيران كاور كافك كسريله
ودمورجينك چامور دن اولان اوجاغنه دينور تركيده كوره دينور وآرى قوانه دينور كه ايچنده بال ياپارلر و بر طاغك
اسميدر (الكور) ثور وزننده دوه قسمندن عظيم سورى يه دينور على قول يوز اللى ياخود ايكيوز دخى زياده يه
دينور وصغر سوريسنه دينور جمعى اكوار كاور وكور زياده معناسنه در كور عمامه دن مأخوذدر ومنه الحديث
﴿ كان عليه السلام يتعوّذ من الحور بعد الكور ﴾ اى من النقصان بعد از زيادة و باشه صارق صارمق معناسنه در يقال
كار العمامة على رأسه يكور كورا اذا لاثها وادارها عليه و صارغك هر طولامنه و هر قولانته ده كور اطلاق اولنور
مكور معناسنه يقال هذه العمامة عشرون كورا وكور بلحارث بلادنده بر جبل آديدر و يمامه ده و نجران قضاسنده
بر ارضك اسميدر وكور طبيعت و جبلت معناسنه مستعملدر يقال له كور كريم اى طبيعة و يرقازمق معناسنه در يقال
كار الارض كورا اذا حفرها و سرعت ايلك معناسنه در يقال كار الرجل اذا اسرع وكاره كوتورمك معناسنه در
كاسيذكر يقال كار الحمال اذا حمل الكارة (التكوير) تفعيل وزننده بو دخى باشه صارق صارمق معناسنه در يقال كوّر
العمامة على رأسه اذا لاثها وادارها و يره چالمق معناسنه در يقال كوّره اذا صرعه ومتاعى بريكديروب بوغچه كبى
صاروب باغلمق معناسنه در يقال كوّر المتاع اذا جمعه وشدّه وجنكده سوارى يى مزراقله دورتوب طوربه كبى درطوپ
يره القا ايلك معناسنه در يقال كوّر فلانا اذا طعنه فالقاه مجتمعا وحق جلّ وعلا ليل ونهاردن هر بريني كور عمامه كبى
برى برينك ايچنه صوقشدرمق معناسنه مستعملدر كه حسب الموسم يكديكرى زياده ونقصان ايلكدن عبارتدر
يقـال كوّر الله الليل على النهار اى ادخل هذا فى هذا (الكارة) فاره وزننده غله دن مقدار معلومه دينور كه مراد
بر آرقه يوكى مقداردر فارسيده پشتواره دينور (الاستكاره) بو دخى سرعت ايلك معناسنه در يقال استكار
الرجل اذا اسرع وآرقه ده كاره يوكلنوب كوتورمك معناسنه در يقال استكار الرجل اذا حمل الكارة على ظهره (المكور)
منبر وزننده و (المكورة) هايله و (الكوارة) كتابه وزننده باشه صارنجق صارغه دينور عمامه معناسنه
وكواره نسوان عربه مخصوص بر كونه باش اورتوسنه دينور كه صارق كبى باشلرينه طولارلر (المكور) مقعد
وزننده دوه پالانته دينور ميمك كسريله ده جائزدر (المكورىّ) مقعدىّ وزننده لئيم و ناكس كمسه يه دينور و يصى
كوده لو بودوره دينور و بيوك برون اوجنه دينورروثهٔ عظيمه معناسنه * شارح ديركه سيبويه بونى بو معناده صفت
اعتبار ايلكله برونك اوجى بيوك آدم ايله تفسير ايلدى بو معنالرده ميمك كسريله ده لغتدر مؤنثنده مكوريه دينور
(الكورة) كافك ضميله مدينه و صقع يعنى قضاسيله شهره اطلاق اولنور كه بزم اصطلاحمزده ايل وولايت تعبير
اولنور *مترجم ديركه بو خورهٔ فارسى معربيدر مثلا شام بش ايالتدر كه سنجاق دخى تعبير اولنور ايالت فلسطين
وايالت حلب وايالت نابلس كبى نته كه بند مادّه سنده بسط اولندى وكوره نك جمع جنسى كوردر تقول دخلت
كورة من كور خراسان (الكوارة) كافك ضمى و واوك تخفيفى وتشديدى ايله كتابه وزننده دخى لغتدر شول آرى
قوانه دينوركه چيتدن وچبوقدن ياخود چاموردن دوزيلور تپه سى طار بر ظرفدر على قول مومده يعنى كومجده
اولان بالنه دينور جمعى كوارات در وعلى رأى اهليه يعنى شهرلرده اولان معهود قوانلره دينور (الكوائر) بودخى
كواره نك جمعيدر (الكار) ناروزننده ذخيره يوكلو اولوب آغرلغندن صويه باصق اولان كيلره دينور مفردى
كاره در وكار موصل قضاسنده بر قريه آديدر فتح بن سعيد الموصلىّ الزاهد الكارىّ اورادندر و بو مشهور فتح كبيرك
غيريدر و محدثيندن محمد بن الحارث الكارىّ دخى اورادندر وكار اصفهان قضاسنده بر قريه در محدثيندن عبد الجبّار
بن الفضل و علىّ بن احمد بن مرده اورادندر وآذربيجان اولكه سنده بر قريه آديدر (كاره) هايله بغداد قضاسنده
بر قريه آديدر (التكوّر) تفعل وزننده تكوير مذكوره مطاوعدر يره چالنوب يقلمق معناسنه در يقال كوّره فتكوّر اى
صرعه فسقط و يارلمق معناسنه در يقال تكوّر الشئ اذا تفطر وصغنوب چرنمك معناسنه در يقال تكوّر الرجل اذا تشمر
ودوشمك معناسنه در يقال تكوّر الشئ اذا سقط (الاكتيار) افتعال وزننده بو دخى يره چالنوب يقلمق معناسنه در
يقال كوّره فاكتار اى صرعه فسقط و صارق صارنمق معناسنه در يقال اكتار الرجل اذا تعمم و سرعتله يوريمك
معناسنه در يقال اكتار الرجل اذا اسرع فى مشيه وآت سكرتديكى حالده قويريغنى يوقارى طوتمق معناسنه در
يقال اكتار الفرس اذا رفع ذنبه عند العدو كذلك ناقه قسمى كبه اولديغى حينده قويريغنى قالدرمق معناسنه در
يقال اكتارت الناقة اذا رفعت ذنبها عند اللقاح و برآدمه سبّ و دشنام ايلكه ياپشمق معناسنه در يقال اكتار الرجل

(اذا)

ذا تهيأ للسباب ﴿دارة الكور﴾ كافك فتحيله بر موضع آديدر ﴿المكورىّ﴾ و ﴿المكورّ﴾ ميملرك حركات ثلاثى وثانيده رانك
تشديديله يكشاق فحش كوى آدمه على قول لئيم و فرومايه يه ياخود يصى كوده لو بودوره دينور ﴿دارة الاكوار﴾
داربنى ربيعه ايله دارنهيك قاوشديغى يرده بر منزل آديدر ﴿الاكوار﴾ همزه نك فتحيله موضع مزبورده نيچه جباله
اطلاق اولنور ﴿كوير﴾ زبير وزننده بر طاغك آديدر ﴿كورين﴾ كافك ضميله بر قريه آديدر ﴿عبد الكورىّ﴾ كافك
ضميله بحر هندده بر ليمان آديدركه فيلك قربنده در ﴿الكويرة﴾ جهينه وزننده قبليه ترابنده بر طاغ آديدر ﴿الاكارة﴾
همزه نك كسريله بر آدمى استذلال و استضعاف ايلك معناسنه در تقول اكرت عليه اذا استذللته و استضعفته
﴿الكهر﴾ قهر وزننده و مراد فيدر يقال كهره كهرا من الباب الثالث بمعنى قهره * قال الشارح وقرأ ابن مسعود
﴿فاما اليتيم فلا تكهر﴾ اى فلا تقهر و بر آدمى آزار ايله قوومق معناسنه در يقال كهره اذا انتهره و كولمك معناسنه در
يقال كهر الرجل اذا ضحك و بر آدمى تحقير و ازدراء و جهيله ترش رو ايله مقابله ايلك و چهره كوسترمك معناسنه در
يقال كهر فلانا اذا استقبله بوجه عابس تهاونا به و لهو و لعب ايلك معناسنه در يقال كهر الرجل اذا لهى و نهار
مرتفع اولمق معناسنه دركه قوشلق وقتنه وارمقدن عبارتدر يقال كهر النهار اذا ارتفع و اسيلك مشتدّ اولمق
معناسنه در يقال كهر الحرّ اذا اشتدّ و ياغ مقوله سنى ارتمك معناسنه در يقال كهره اذا صاهره ﴿الكهرورة﴾ كافك
ضميله و ﴿الكهرور﴾ هاسز ترش رولق تعبس معناسنه در وشول ترش روو بد چهره كمسه يه دينوركه بدزبان اولمغله
دائما ناسى زجر و آزار ايله آزرده ايدر اوله يقال رجل كهرورة وكهرور اى متعبس ينتهر الناس ﴿الكير﴾ كافك كسريله
دمورجى كوروكنه دينوركه طلو مدن مدوّر ياخود سختياندن كوشه لو اولور نته كه چامور دن اولان او جاغنه كور
دينور جمعى اكيار و كيره كاور عنبه وزننده و كيران كاور جيران وزننده و كير باديه ده بر موضع آديدر وتبريز ايله بيلقان
بيننده بر بلده آديدر ﴿الكير﴾ سيد وزننده شول آته دينوركه سكردركن قوير يغنى قالدرر اوله ﴿الكيار﴾ كتاب وزننده
آت سكردركن قوير يغنى قالدرمق معناسنه در يقال كار الفرس يكير كيارا اذا رفع ذنبه فى حضره ﴿فصل اللام﴾
﴿اللبيرة﴾ سفينه وزننده البيره دخى دينور اندلس اولكه سنده بر بلده آديدر محدثيندن محمد بن صفوان اللبيرىّ
اورادندر و اكا بيرىّ دخى ديرلر ﴿اللهبرة﴾ جندره وزننده تصلق و نازيبا بودور خاتونه دينور على قول لهبره
رهبله مقلوبيدركه كلامى خوشجه فهم اولنميان خاتوندر عند البعض آغر آغر يورر اولان كرانجان خاتونه دينور
﴿فصل الميم﴾ ﴿المئرة﴾ ميمك كسرى و همزه نك سكونيله كين و دحل و حقد و عداوت معناسنه در يقال بينهم
مئرة اى دحل و عداوة و يقال فى قلبه مئرة اى دحل و حقد و قوغجيلغه دينور يقال افسد بينهم بالمئرة اى النميمة ﴿المأر﴾
فتحتينله يارة آزتمق معناسنه در يقال مئر الجرح مأرا من الباب الرابع اذا انتقض و بر كمسه يه درونده كين و عداوت باغلمق
معناسنه در يقال مئر عليه اذا اعتقد عداوته ﴿المأر﴾ ميمك فتحى و همزه نك سكونيله قربه يى طولدرمق معناسنه در يقال
مأر السقاء مأرا من الباب الثالث اذا ملأه و ناسك بينلرينى افساد ايله بر برينه دوشورمك معناسنه در يقال مأر بين القوم
اذا افسد و اغرى ﴿المماءرة﴾ مفاعله وزننده و ﴿المئار﴾ قتال وزننده بونلرده مأر معناسنه در يقال ماءر بينهم
مماءرة و مئارا بمعنى مأر و مفاخره معناسنه در يقال ماءره اذا فاخره و بر آدمك فعلنده مساوات ايلك يعنى اول
نه ايشلرسه و نه كونه عمل ايدرسه برابرجه ايلك معناسنه در يقال ماءره فى فعله اذا ساواه ﴿المئر﴾ كتف وزننده
ناسى بر برينه دوشوروب بينلرينى افساد ايدر اولان فتنه كاره دينور يقال رجل مئر اى مفسد بوراده و غيث مئر
اى مفسد عبارتيله واقع اولمغله شارح اول نسخه يى تخطئه ايدوب صواب اولان وهو مئر ككتف و عنب عنوانده
اولمقدر ديو تنصيص ايلمشدر پس اكا كوره عنب وزننده مئر دخى اول معنايه اولور لكن غيث مئر نسخه سى
دخى مجاز ملايم اولور و مئر و مئير امير وزننده شديد اولان شيئه دينور يقال امر مئر و مئير اى شديد ﴿التماءر﴾ تفاعل
وزننده بربرينه فخر و مباهات ايلك معناسنه در يقال تماءر القوم اذا تفاخروا ﴿الامتئار﴾ افتعال وزننده درونده
كين طوتمق معناسنه در يقال امتأر على فلان اذا احتقد ﴿المتر﴾ ستر وزننده كسمك معناسنه در يقال متر الشئ
مترا من الباب الاول اذا قطعه و ايپ مقوله سى نسنه يى چكوب اوزاتمق معناسنه در يقال متر الحبل و نحوه اذا مدّه
و جماع ايلك معناسنه در يقال متر المرأة اذا جامعها و يورك سورمك معناسنه در يقال متر بسلحه اذا رمى به ﴿التماتر﴾ تفاعل
وزننده بر نسنه يى چكشمك معناسنه در يقال تماتروه اذا تجاذبوه و آتشدن ياخود چقماقدن قغلجم صچرايوب دوشمك
معناسنه در تقول رأيت النار من الزند تماتر اى تترامى و تتساقط ﴿الامّتار﴾ همزه نك و ميم مشدده نك كسريله افتعال
وزننده بر نسنه اوزانوب سونمك معناسنه در يقال امّتر الحبل امّتارا اذا امتدّ و بو امّصر امّصارا كبى افتعال بابندن اولوب
غير قياس اوزره تاى اولى ميمه قلب اولنمشدر ﴿المجر﴾ ميمك فتحى و جيمك سكونيله دوه و قيون و كچى قسمنك بطنلرنده

فصل اللام
فصل الميم

اولان یاوری یه دینور وکبه ناقه نك وقیون وکچینك بطنلرنده یاوری یی اشترا ایلمکه دینور کذلك ناقه نك هنوز
قارننده اولان یاوری یه بدل بردوه اشترا ایلمکه دینور * قال الشارح وفی الحدیث انه علیه السلام ﷺ نهی عن المجر ﷺ
ای عن بیع المجر وهو مافی البطون کنهیه عن بیع الملاقیح وکان من بیاعات الجاهلیة بو معنالرده فتحتینله مجر لغت ردیه
یاخود لحن وخطادر ومجر بیع وشراده اولان فضله وربا معناسنه در وعقل وهوش معناسنه در وچوق نسنه یه دینور
وعسکر عظیمه دینور وقار معناسنه در وهنوز سنبله ده اولان غله یی در انبار اولان غله یه واغاجده اولان تازه رطبی
خرمایه بدل بیع ایلمکه دینور محاقله ومزابنه معناسنه وصوصامق معناسنه در یقال مجر الرجل مجرا من الباب الاول
اذا عطش (المجرة) تمره وزننده آریق وزبون قیونه دینور یقال شاة مجرة ای مهزولة (الامجار) همزه نك کسریله
و(المماجرة) مقاتله وزننده و(المجار) قتال وزننده برنسنه یی وجه شرعیدن زیاده یه صاتمق معناسنه در یقال امجر
فی البیع وماجر مماجرة ومجارا اذا رابی وامجار برآدمك آغزینه آغزاوتی کبی برنسنه آقتمق ودوکمك معناسنه در یقال
امجره اللبن اذا اوجره وقیون وکچی قسمنك قارنلرنده یاوریلری اریلنمك معناسنه در یقال امجرت الشاة اذا عظم ولدها
فی بطنها (المجر) فتحتینله قارن صودن طوپطلو اولمشیکن هنوز قانمایوب تشنه قالمق معناسنه در یقال مجر من الماء
مجرا من الباب الرابع اذا تملأ بطنه ولم یرو وقیونك یاوریسی قارننده پك بیویوب اریلنمك معناسنه در یقال مجرت الشاة
اذا عظم ولدها فی بطنها (الممجار) محراب وزننده شول قیونه دینورکه بطننده ولدی پك اریلنمك معتادی اوله
وبو وقتنی بچورمکله اولورکه قیونه ضرری مورثدر (المجار) کتاب وزننده دوه نك دیزباغنه وکوستکه دینور عقال
معناسنه (ذو مجر) تمروزننده سوارقیه ناحیه سنده برموضع آدیدر (ماجر) هاجر وزننده ضرایه ایله ازاق میاننده
بربلده آدیدر وبو حالا مجار تعبیر اولنان طائفه نك ولایتلری اوله جقدر وضرایه دیدیکی دراوه اوله جقدر تحدیدی
تقریبیدر (الممجرة) محسنه وزننده شول سنه یه وصف اولورکه قوراق اولمغله مواشی زبونلقدن وقتنده طوغوره ممقله
ولدلری قارنلرنده پك اریلنوب عظیم اوله لر یقال سنة ممجرة اذا کانت یمجر فیها المال وداءما ایکیز طوغورر اولان
خاتونه دینور یقال امرأة ممجرة ای متئم (المحارة) حای مهمله ایله مناره وزننده حور ماده سنده ذکر اولندی (المخر)
میمك فتحی وخای معجمه نك سکونیله و(المخور) قعود وزننده کمی دریاده آقوب کتمك علی قول روان اولوب کیدرکن
روزکاری استقبال ایلمك معناسنه در یقال مخرت السفینة مخرا ومخورا من الباب الثالث اذا جرت او استقبلت الریح
فی جریتها * مؤلفك بصائرده بیانه کوره مخر شقّ ایلمك معناسنه موضوعدر یقال مخرت السفینة اذا شقت الماء
بجؤجؤها جریان شقّ دریایی وریحی استقبال کذلك ریحی شقّ ایلمکی مستلزمدر ومخر یوزکچ آدم صویی اللریله
یارمق معناسنه در یقال مخر السابح اذا شقّ الماء بیدیه وچرخك ومقره نك ایك کلان یرینی ایك آشندروب بولاتمق
معناسنه در یقال مخر المحور القبّ اذا اکله فاتسع فیه ویره مطیب اولمق ایچون صو صالیویرمك معناسنه در یقال
مخر الارض اذا ارسل فیها الماء لتجود ای لتطیب واوك کزیده اولان امتعه واشیاسنی اخذ ایلمك معناسنه در یقال مخر
البیت اذا اخذ خیار متاعه وسودك کثرت ووفرتی ناقه یی چوق صاغلمغه باعث اولمغله ضعف وزبونلغه اوغراتمق
معناسنه در یقال مخر الغزر الناقة اذا کانت غزیرة فاکثر حلبها فجهدها ذلك وترلا صوصالنمقله مطیب اولمق معناسنه در
یقال مخر الارض اذا ارسل فیها الماء لتجود فمخرت الارض ای جادت (المواخر) ماخره نك جمعیدر آقوب کیدرکن
هارلدیسی مسموع اولان کمیلره علی قول کوکسلریله صویی شقّ ایدن کمیلره یاخود ریح واحده ایله اقبال وادبار ایدن
کمیلره اطلاق اولنور یقال فلك مواخر وهی التی یسمع صوت جریها او تشقّ الماء بجآجئها او المقبلة والمدبرة بریح
واحدة (الامتخار) افتعال وزننده برنسنه یی اوکورتلیوب آلمق معناسنه در یقال امتخره اذا اختاره وکمیکدن ایلك
چیقارمق معناسنه در یقال امتخر العظم اذا استخرج مخه وآت قسمی استراحت ایچون روزکاره قارشو طورمق معناسنه در
یقال امتخر الفرس الریح اذا قابلها لیکون اروح لنفسه (الاستمخار) و(التمخر) تفعل وزننده بونلرده امتخار
ایله معنای اخیرده مرادفلردر یقال استمخر الفرس وتمخر بمعنی امتخر وفی الحدیث ﷺ اذا اراد احدکم البول فلیتمخر
الریح ﷺ وفی لفظ استمخروا الریح ای اجعلوا ظهورکم الی الریح کأنه اذا ولاها شقها بظهره فاخذت عن یمینه ویساره
وقد یکون استقبالها تمخرا غیر انه فی الحدیث استدبار یعنی سزلر آب افشان اوله جق وقتده روزکاره قارشو مقابل
اولمکزکه اوزرکزه رشاشه لری سرپلوب صچرار بلکه روزکاره ارقه کزی ویره سز وبو کویا که مخر سفینه دن
مأخوذدرکه روزکاری آرقه ایله یاروب ایکی طرفه آلمق اولور مع هذا روزکاری مقابله ایلمکه ده اطلاق اولنور نهایت
تطهر قرینهٔ حالیه سیله بو راده مراد روزکاره آرقه ویرمکدر زیرا روزکاری شق ایلمك آرقه ویرمکله ومقابله
ایله ده اولور نهایت بو راده استمخاردن مراد ابتدا ادراك وتمیز ایچون مجرای ریحه مقابله ایدوب بعده استدبار ایله

آب افشانلغه مباشرت ایلمكدر (الیمخور) یعفور وزننده یانك ضمیله ده جائزدر اوزون كشی یه دینور واو زون
كردنه دینور (الماخور) ماهوروزننده خراباته وبابوللق تعبیر اولنان موضعه ومیكده یه دینور بیت الریبه
معناسنه وبابوخانه جی یه و پیرمغانه دینور وبو میخور فارسی معرّبیدركه اوّله كوره حالك اسمی محله اطلاق
اولنمشدر یاخود لفظ عربیدر مخر سفینه معناسندن مأخوذدركه اقبال وادباری متضمندر خرابات اهلنك مقام
مزبوره تردّدلری علاقه سیله اطلاق اولنمشدر جمعی مواخر ومواخیر كلور قال فی الاساس لان یطرحك اهل الخیر
فی المأخیر خیر من ان یصدرك اهل المواخیر (بنات مخر) نبات صخر وزننده شول بیاض بلودلره دینوركه ایاّم
صیفك اوكنجه ظهور ایدرلر جوّ هوایی مخروشق ایلدكلریچون اطلاق اولندی واكا بنات بحر دخی اطلاق
اولنور یقال نشأت بنات مخر وهی سحائب بیض یأتین قبل الصیف (المخرة) تمره وزننده جوف انسانیدن چیقان
ریح خبیثه یه دینور یوقارودن اولسون اشاغیدن اولسون ومخره میمك حركات ثلاثیله اختیار اولنان شیئه دینور
یقال ذاك مخرته ای مختاره (المخیر) مصیر وزننده صو ایله قارشق سوده دینور (مخری) سكری وزننده حجازده
بر وادی اسمیدركه نیچه قلاع وقرایه مشتملدر (المدر) میمك ودالك فتحیله قوری بالچق قطعه لرینه دینوركه كسك تعبیر
اولنور فارسیده كلوخ دینور علی قول شول اوزلو یاپشقان بالچغه دینوركه آنده قوم شائبه سی اولمیه مفردی مدره در
هایله ومدر شهرلره وقریه لره اطلاق اولنور اكثر ابنیه لری مدر ایله اولدیغنه مبنی تتمه كه خوش نشینلرك خانه لرینه
وبر اطلاق اولنوردوه تویندن اولدیغنه بناء تقول ما رأیت فی الوبر والمدر مثله ای فی البدو والحضر ومدر مصدر اولور
برآدمك قارنی ایری وبیوك اولمق معناسنه یقال مدر الرجل مدارا من الباب الرابع اذا ضخم بطنه ومدر یمنده بر قریه
آدیدر (الامدر) احمر وزننده مدر مزبوردن وصفدر بیوك قارنلی كشی یه دینور مؤنثنده مدراء دینور وامدراثوابنه
یستهلر اولان كشی یه دینور علی قول كثیر الرجیع اولمغله حدثنی طوتهمز اولان كشی یه دینور یقال رجل امدر ای
خاریٔ فی ثیابه او الكثیر الرجیع العاجز عن حبسه وسنتسز كشی یه دینور یقال رجل امدر ای اقلف وتوز وطپراق
ایله آلوده اولور اولان كمسه یه دینور اغبر معناسنه تتمه كه سقاره اشعث دینور وایكی یانلری قباروب قبالمش كمسه یه
دینوركه سموزلكدن اولور یقال رجل امدر ای منتفخ الجنبین ویانلری مدر ایله اوغراشمقدن آلودهٔ خاك اولمش
كمسه یه دینور وكوده سنده نجاستندن برمقدار بولاشق اولان صرتلانه دینور یقال ضبع امدر اذا كان فی جسده لمع
من سلحه (المدارة) كتابه وزننده حجاره لفظنه اتباع اولور یقال ما فی الارض من حجارة ومدارة (الامتدار) افتعال
وزننده یردن كسك آلمق معناسنه در یقال امتدر المدر اذا اخذه (المدر) غدر وزننده بریری چامورلمق معناسنه در
یقال مدر المكان مدرا من الباب الاول اذا طانه وحوضك دلیكلرینی وارالقلرینی كسك ایله سدّ ایلمك معناسنه در
یقال امدر الحوض اذا سدّ خصص حجارته بالمدر (التمدیر) تفعیل وزننده بودخی بریری چامورلمق معناسنه در یقال
مدّر المكان تمدیرا اذا طانه ویورك سورمك معناسنه در یقال مدّر الرجل اذا سلح * شارحك بیاننه كوره اكثری
صرتلانده مستعملدر (الممدرة) مكنسه وزننده ومیمك فتحیله جائزدر خالص اوزلو بالچق اولان یره دینور (المدرة)
فتحاتله مدرك مفردیدركه ذكر اولندی ومدره برآدمك ساكن اولدیغی بلده سنه یاخود قریه سنه اطلاق اولنور
یقال هو من اهل مدرتك ای بلدتك او قریتك ومدره مكه قربنده بنی شعبه یوردنده برطاره جق محل آدیدركه
یمن طرفنه دوشر (بنو مدراء) حمراء وزننده اهل حضره اطلاق اولنور (مادر) نادر وزننده مخارق نام كمسه نك
لقبیدر بنو هلال بن مالك بن صعصعه جماعتندن برلئیم وناكس شخص ایدی دوه سنی حوضدن صوارد قدنصكره
برمقدارجه دیبنده صو قالمغله سائرك دوه سی كلوب ایچمسون دیو ایچنه یستهلیوب اطرافنی آنكله صیواردی
بوسببله مادر ایله تلقیب ایلدیلر * ابخل من مادر * والأم من مادر * مثل سائردر قال فی الاساس اللهمّ خلصنی
من هؤلاء المدرة ترید جمع المادر وهو الذی یمدر حوضه بسلحه لشحه لئلا یسقی فیه غیره ومنه المثل * ابخل من مادر *
(مدری) جمزی وزننده جبال نعماندن برجبل آدیدر (ثنیة مدران) میمك كسریله مدینه ایله تبوك بیننده مساجد
حضرت نبویدن برمسجد اسمیدر (المدراء) صحراء وزننده صرتلانه اطلاق اولنور دائما نجاستیله وجیفه بولاشغیله
آلوده اولدیغیچون ومدراء نجد دیارنده بنو عقیل یوردنده برصو آدیدر (الممدّرة) معظمه وزننده سموز دوه لره
اطلاق اولنور یقال ابل ممدّرة ای سمان (المذر) میمك وذال معجمه نك فتحیله یمورطه بوزیلوب ایكدین اولمق معناسنه در
یقال مذرت البیضة مذرا من الباب الرابع اذا فسدت ومعده دونوب بولانمق وجوز وفندق مقوله سی كذلك بوزیلوب
تباه اولمق معناسنه در یقال مذرت نفسه ومعدته اذا خبثت والجوزة اذا فسدت (المذرة) فرحه وزننده ایكدین
یمورطه یه دینور یقال بیضة مذرة ای فاسدة ومرداروناپاك عورته اطلاق اولنور یقال امرأة مذرة ای قذرة (التمذر)

تفعل وزننده بودخی يمورطه ايكدين اولمق ومعده وجوز مقوله‌سی فاسدو تباه اولمق معناسنه‌در يقال تمذّرت البيضة
والمعدة والجوزة اذا فسدت وخبثت و پراكنده اولمق معناسنه‌در يقال تمذّر الناس اذا تفرّق وسود پاره پاره كسلمك
معناسنه‌در يقال تمذّر اللبن اذا تقطع ﴿شذر مذر﴾ شذر ماده‌سنده ذكر اولندی ﴿الامذر﴾ احمر وزننده اكثر اوقاتی
مشاده كذران ايدن آدمه دينور يقال هو امذر ای كثير الاختلاف الی بيت الماء ﴿المذار﴾ سحاب وزننده واسط ايله
بصره ميانده بر بلده آديدر ﴿التمذير﴾ تفعيل وزننده طاغتمق معناسنه‌در يقال مذّر الشیء فتمذّر ای فرّقه فتفرّق
﴿المذار﴾ كتاب وزننده پك قوغجی فتنه كار عورته دينور يقال امرأة مذار ای نموم ﴿الامذقرار﴾ اقشعرار
وزننده يوغردكی قويلوب اويمش سود كسلمكله سود بر طرفه وصويی بر طرفه آيرلمق معناسنه‌در علی قول صو ايله
قارشمق معناسنه‌در يقال امذقرّ اللبن الرائب اذا صار اللبن ناحية والماء ناحية او اختلط بالماء وعند البعض ممذقرّ
شول سوده دينوركه كسيلش كبی پارچه‌لنوب لكن يايقده چالقندقده دوزلور اوله وممذقرّ مخلوط النسب اولان
كمسه‌يه اطلاق اولور يقال رجل ممذقر ای مخلوط النسب ﴿التمذقر﴾ تمسخر وزننده صو متغير اولمق معناسنه‌در
يقال تمذقر الماء اذا تغير ﴿المرّ﴾ ميمك فتحی ورانك تشديديله و ﴿المرور﴾ ظهور وزننده چوب كتمك معناسنه‌در
يقال مرّ الرجل مرّا ومرورا من الباب الاوّل اذا جاز وذهب ومفعول به ايله وبا ايله وعلی ايله صله‌لندقده اوغرامق
معناسنه استعمال اولنور يقال مرّه وبه عليه اذا جاز عليه وقوله تعالی ﴿فلما تغشاها حملت حملا خفيفا فمرّت به﴾
ای استمرّت به ومرّ ايپه دينور حبل معناسنه ودمور بيله دينور مسحاة معناسنه علی قول صاپنه دينور ومرّ
برآدمه صفرا غلبه ايلمك معناسنه‌در كما سيذكر وبر نسنه‌يه ايپ چكوب باغلمق معناسنه‌در يقال مرّ بعيره مرّا اذا شدّ
عليه المرار ای الحبل ﴿الاستمرار﴾ بودخی صاوشوب كتمك معناسنه‌در يقال استمرّ الرجل بمعنی مرّ وبردوزه‌يه اوزون
اوزادی چكيلوب كتمك معناسنه‌در يقال استمرّ الشیء اذا مضی علی طريقة واحدة وبرشيئی يوكلنوب كوتورمكه
كوج يتمك معناسنه‌در يقال استمرّ بالشیء اذا قوی علی حمله ومتين ومستحكم اولمق معناسنه مستعملدر يقال استمرّت
مريرته عليه ای استحكم عليه وقويت شكيمته ﴿الامترار﴾ افتعال وزننده بودخی اوغرامق معناسنه‌در يقال
امترّ به وعليه بمعنی مرّ ﴿الامرار﴾ همزه‌نك كسريله چوروب صاوشدرمق معناسنه‌در يقال امرّ فلانا علی الجسر
اذا سلكه فيه ومرور ايدر قلمق معناسنه‌در يقال امرّ به اذا جعله يمرّ به وبر نسنه آجی اولمق معناسنه‌در يقال امرّ
الشیء اذا صار مرّا وآجتمق وآجی قلمق معناسنه‌در يقال امرّ الشیء اذا جعله مرّا بو معناد ندركه فلان نه ضرر ونه
نفع ايدر ديه‌جك يرده هو مايمرّ ومايحلی ديرلر مايضرّ ومانيفع معناسنه وامرار بغدای ايچره مريراء ديدكلری نسنه
اولمق معناسنه‌در كما سيذكر يقال امرّ الطعام اذا صار فيه المريراء وبرآدم كنج وسركش ونارام دوه‌نك قويريغندن
طوتوب رام اولنجه‌قدر بری اوته صالليوب دوندرمك معناسنه‌در يقال امرّ البكرة الصعبة بذنبها اذا صرفها
شقّا لشقّ حتی يذلّلها بذلك ﴿الممارّة﴾ فی الاصل مفاعله وزننده بركمسه ايله برابرجه مرور ايلمك معناسنه‌در يقال
مارّ فلانا اذا مرّ معه وبرآدمی يره يقمق ايچون ياپشوب صارليه‌رق بری اوته دوندرمك معناسنه‌در يقال مازال فلان
يمارّ فلانا ای يتلوی عليه ويديره ليصرعه وممارّه ومرار قتال وزننده برنسنه بردوزه‌يه چكيلوب كتمك معناسنه‌در
يقال مارّ الشیء ممارّة ومرارا اذا انجرّ ﴿المرّة﴾ كرّه وزننده بركرّه ايشلمك فعلهٔ واحده معناسنه‌در جمع جنسی
مرّ كلور هاسز وجمع صيغی مرار كلور كرار كبی ومرر كلور عنب وزننده ومرور كلور ميمك ضميله ﴿ذات مرّة﴾
بركرّه ديمكدر يقال لقيه ذات مرّة ولايستعمل الا ظرفا ويقال لقيه ذات المرار وجئته مرّا اومرّين ای مرّة اومرّتين
شارح ديركه فعلته ذات مرّة عبارتنده فعلته فعلة ذات مرّة سبكنده اولمغله فعلهٔ مقدره‌نك صفتی اولوب فعلة هی
صاحبة هذا الاسم ديمك اولور ولقيه ذات مرّة عبارتی لقية ذات مرّة سبكنده اولور ﴿المرّ﴾ ميمك ضميله آجی نسنه‌يه
دينور حلو مقابليدر يقال ثمر مرّ ضدّ حلو وبرداروی معروف آديدركه مرّ صافی تعبير اولنور مغيلان اغاجنه شبيه
وتيكنلی برشجرك صمغيدر اوچ قسم وبغايت آجی اولور سعاله نافع وطلاسی عقرب لسعنه وسفوفی صو غلجانلر
اخراجنه مفيددر جمعی امرار كلور ومرّ اساميدندر تميم بن مرّ بن ادّ بن طابخه ومرّ بن عمر وطیء قبيله‌سندندر
﴿المرارة﴾ حراره وزننده برنسنه آجی اولمق معناسنه‌در يقال مرّ الشیء يمرّ بالفتح ويمرّ بالضم مرارة من الباب الرابع
والاوّل اذا صار مرّا ﴿المرّة﴾ ميمك ضميله برنوع شجر ياخود برنوع بقله آديدر جمع جنسی مرّ درهاسز وجمع صيغی
امراردر ومرّه اساميدندر مرّة بن كعب قريشدن برقبيله پدريدر ومرّة بن قيس غيلان قبيله‌سندن برقبيله پدريدر
﴿ابو مرّة﴾ ابليسك كنيه‌سيدر صورتيه متمثل اولديغی شيخ نجدينك كنيه‌سی ابو مرّه اولديغی جهتله مكنی اولدی
ومرّه بخيل وشحيح كمسه‌يه دينور ﴿المرّی﴾ درّی وزننده كاغ ديدكاری ادامه يعنی قاتيغه شبيه بر درلو قاتيق آديدر

كاغ ترشى تعبير اولنان قاتيق اوله جقدر سلفده پك داد سز يپارلر ايدى كيده‌رك كوناكون و لطيف يا پيلور اولمغله
مطلقا ترشى و صلاطه و جاجق مقوله سنه اطلاق اولندى و مرّىّ كذلك بردرلو قاتيقدر كويا كه مرارته منسوبدر
فارسيده آبكامه ديرلر سركه و سذاب و طوز و بوبر ايله ترتيب ايدرلر و مفردات طبيه ده مرّى بين الاطباء دواى
معروف اولمق اوزره مرسومدر يعنى بر معروف دوانك مايه سيدر و بعض ترشيلرده مايه اولور صنعتى آرپه يا بغداى
اونى آتى صو ايله طوز سز خمير اولنوب انجير ورقنه صارلدقدنصكره بر ظرفده متعفن اولوب قورو يجه سايه ده
حفظ ايدرلر ﴿الامرّين﴾ همزه نك و ميمك فتحى و رانك كسرى و فتحيله و ﴿المرّيين﴾ ميمك ضمى و راى مشدده نك
و يانك فتحه‌لريله شرّ و كريهه و امر عظيم معناسنه مستعملدر رانك كسرى بلغين كبى عاقل منزلنه تنزيل اولنمشدر
و فتحى صورتنده تثنيه اراده اولنور تقول لقيت منه الامرّين و الامرّين و المرّيين اى الشرّ والامر العظيم ﴿المرار﴾
ميمك ضميله بر نوع مرارتلو شجر اسميدر عشب قسمنك افضل و اضخمندندر دوه قسمى يپراغندن رعى ايلدكده
دوداقلرى چكيلوب بوزيلور آنكچون امرء القيسك جدّينه آكل المرار ديرلر ايدى زيرا دوداقلرى ديوشورملى
اولمغله دائما صريدركبى ديشلرى آچيق طورر ايدى و شجر مزبور آخر بهارده يتشور بر تيكنلكدر دوه تيكنى نوعندندر
مصرده بعضلر مرير و بعضلر دردريه ديرلر ورقى چكندرورقنه شبيه و سواده مائل و يره ملاصق اولور ﴿ذوالمرار﴾
كذلك ميمك ضميله بر ارضك آديدر ﴿ثنية المرار﴾ حديبيه‌يه هبوط ايده جك صرپ بيلك آديدر ﴿المرارة﴾
سحابه وزننده جوفده جكره ياپشيق بر نسنه در تركيده اود و فارسيده زهره دينور دوه قوشيله دوه دن ماعدا جميع
حيواناتده و انسانده اولور يقال ليس فى النعام مرارة و هى هنة لازقة بالكبد لكلّ ذى روح الا النعام والابل ﴿المريراء﴾
حميراء وزننده قره موق تعبير اولنان سياه دانه جكلردركه بغداى ايچنده اولمغله آيرتلنوب آتيلور ﴿المرّة﴾ ميمك
كسريله امزجهٔ بدندن بر مزاج اسميدركه صفرا تعبير اولنور و مرّ مرّ كبى مصدر اولور بر آدمه صفرا غلبه
ايلك معناسنه تقول مررت به على بناء المجهول امرّ مرّا و مرّة اى غلبت على المرّة و مرّه خلقك قوّت
و شدتنه دينور جمعى مرر كلور عنب وزننده و امرار كلور يقال رجل ذو مرّة اى قوىّ شديد جبريل امين
حضرتلرينه ذومرّه اطلاقى بو جهتله در كما فى قوله تعالى ﴿ذو مرّة فاستوى﴾ الآيه و مرّه عقل و هوش
معناسنه مستعملدر و اصالت و احكام و متانت معناسنه در و زور و قوّت معناسنه در يقال به مرّة اى عقل و كذا
اصالة و احكام و كذا قوّة و بوكلمش ايپ كابنه و قنقالنه دينور طاقة الحبل معناسنه ﴿المريرة﴾ سفينه وزننده
بودخى بوكلمش ايپ كابنه و قنقالنه دينور و بغايت محكم بوكلمش ايپه دينور على قول اينجه و اوزون اولان ايپه
دينور و عزّت نفس معناسنه مستعملدر يقال هو ذو مريرة اى عزّة نفس و عزيمت معناسنه در يقال له مريرة صادقة
اى عزيمة ﴿المرير﴾ هاسز بودخى عزيمت معناسنه در بعضلر عندنده مرير جبلاق ارضه دينور و مريره نك جمعى
مرائر كلور و مرير لطيف و نازك ايپه دينور ﴿الممرورة﴾ مشهوره وزننده طولمش قربه‌يه دينور يقال قربة ممرورة
اى مملوءة ﴿الامرّ﴾ همزه نك و ميمك فتحيله كودن بغرسقلرينه دينوركه فرث و لوث آنلرده مجتمع اولور و بواعمّ
لفظى كبى اسم جمعدر ﴿مرّان شنوءه﴾ ميمك فتحيله يمنده بر موضعدر ﴿بطن مرّ﴾ ميمك فتحيله مكه‌يه بر مرحله
مسافه ده بر موضعدركه حالا مرّ الظهران ديمكله متعارفدر ﴿التمرمر﴾ تزلزل وزننده برى اوته صالنوب ايرغنمق
معناسنه در يقال تمرمر الرجل اذا مار و كوده نرم و نازك كلكدن دردر دتره مك معناسنه در يقال تمرمر جسم الجارية
اذا اهتزّ و ترجرج ﴿المرمر﴾ عرعر وزننده رخام اسميدركه لسانمزده دخى مرمر تعبير اولنان متين طاشه دينور و نسوان
ثيابنه مخصوص كسيلردن بر كونه كسيه دينور ﴿الامرّان﴾ تثنيه بنيه سيله فقر ايله پك پيرلكه اطلاق اولنور يقال
نزل به الامرّان اى الفقر و الهرم و صبر ديدكلرى آجى دار و ايله خردله اطلاق اولنور خردلده اولان حدّت و حرافت
مرارت منزلنه تنزيل اولنمشدر ﴿المرّيان﴾ ميمك ضميله و تثنيه بنيه سيله شجر الاء ايله يعنى سرح آغاجيله بوشان
ديدكلرى نباته اطلاق اولنور ﴿المرّان﴾ عثمان وزننده بر نوع اوزون و دوز شجر آديدر و بويانى قزلجق آغاجى اوله جقدر
و مرّان قارغى مزرقلرينه دينور ﴿عقبة المرّان﴾ غوطهٔ دمشق اوزره مشرف بر عقبه در ﴿المرمر﴾ عرعر وزننده
و ﴿المرمار﴾ ثرثار وزننده بغايت آبدار اولوب اصلا شحمى اولميان تاره دينور و پالوذه كبى دردرد تره‌يجى نرم و نازك شيئه
دينور بدن محبوب كبى ﴿المرامر﴾ علابط وزننده بودخى دتره‌يجى تر و نازك نسنه‌يه دينور ﴿المرمرة﴾ جندره وزننده چوق
يغموره دينور و مرمره مصدر اولور دارلمق معناسنه در يقال مرمر الرجل اذا غضب و صويى يراوزره صاليورروب
آقتمق معناسنه در يقال مرمر الماء اذا جعله يمرّ على وجه الارض ﴿المارورة﴾ و ﴿المريراء﴾ حميراء وزننده و ﴿المرمورة﴾
عصفوره وزننده و ﴿المرمارة﴾ ثرثارة وزننده شول تازه محبوبه‌يه دينوركه بغايت نرم و تر و نازك اندام اولمغله بدنى

پالوده كبى ترل ترل دترر اوله يقال جارية ماروزة ومريراء ومرمورة ومرمارة اى ناعمة رجراجة (مرّ المؤذّن) ميمك
فتحيله بر محدّثدر (ذات امرار) همزه نك فتحيله بر موضعدر (المرّار) شدّاد وزننده اساميدندر مرار الكلبي ومرّار بن
سعيد الفقعسي ومرار بن منقد التيمي ومرّار بن سلامة العجلي ومرار بن بشر الشيباني ومرار بن معاذ الحرشي
شاعرلردر (مرامر) علابط وزننده اساميدندر مرامر بن مرّة ميمك ضميله خطّ عربي يي ابتدا وضع واختراع ايدن
كمسه در ابجاد ماده سنده تفصيل اولندى ومرامر باطل و بيهوده معناسنه در يقال اتى بالمرامر اى الباطل (الممرّ)
امراردن اسم فاعل بنيه سيله شول آدمه دينوركه سركش اولمغله قاچمق صددنده اولان كنج دوه يي اغفالله قوريغندن
اخذ وكركى كبى ضبط ايلدكدنصكره كنديسنى سوريوب كوتورمك ايچون اياقلرينى قازق كبى يره محكم صيقوب
دوه يي اليقور اوله نته كه مصدرى اولان امرار ذكر اولندى (التمرير) تفعيل وزننده برنسنه يى آجتمق وآجى ايلمك
معناسنه در يقال مرّر الشيء اذا جعله مرّا وبرنسنه يى يريوزينه دوشك كبى يصى يايوب دوبدوز دوشه مك معناسنه در
يقال مرّره اذا دحاه على وجه الارض (المستمرّ) استمراردن اسم فاعلدر متصل وهميشه ودائم معناسنه در
وقوىّ ومحكم معناسنه در ومنه قوله تعالى ❊سحر مستمرّ❊ اى محكم قوىّ اوذاهب باطل وقوله تعالى ❊في يوم نحس
مستمرّ❊ اى قوىّ في نحوسته اودائم الشرّ ومرّا ونافذ ماض فيما امر به وسخرله اوهو يوم الاربعا الذى لا يدور
في الشهر يعنى آيك صوك چارشنبه سى ويقال هو بعيد المستمرّ بفتح الميم الثانية اى قوىّ في الخصومة لا يسأم المراس
يعنى خصومتده پك قوىّ وپايداردر اصلا دورشمكدن واوغراشمقدن اوصانمز وكنديسنه فتور وملال عارض
اولمز (المزر) ميمك فتحى وزاى معجمه نك سكونيله برنسنه نك چاشنيسنى بيلمك ايچون جزؤيجه صورركبى ايچمك
معناسنه در يقال مزره مزرا من الباب الاوّل اذا احسا للذوق ومزر ظريف آدمه دينور وپرمقله يواشجه جدكلمك
معناسنه در يقال مزره مزرا وهو دون القرص وقربه نك اصلا بوش وبوكرى يرينى قوميوب كركى كبى طولدرمق
معناسنه در يقال مزر القربة اذا لم يدع فيها امتا وبركمسه يه غيظ وعداوت ايلمك معناسنه در يقال مزر الرجل اذا غاظه
وبرنسنه يى آزجه ايچمك معناسنه در يقال مزر من اللبن اذا شرب منه قليلا (المزير) اميروزننده بودخى ظريف
آدمه دينور يقال رجل مزر ومزير اى ظريف ويوركلو شديد القلب اولوب امور ومصالحنده شهاب كبى نافذودلير
وكاركذار آدمه دينور جمعى امازردر يقال رجل مزير اى شديد القلب نافذ (المزر) ميمك كسريله اوغوز واحمق آدمه
دينور وداريدن وآرپه دن ومصر بغدايندن معمول نبيذه دينوركه بوزه وآرپه صويى تعبيراولنور يقال تمزر المزر المزر
اى رجل الاحمق نبيذ الذرّة او الشعير ومزر اصل واساس معناسنه در يقال هو كريم المزر اى الاصل (المزارة) كرامه
وزننده برآدم مزير اولمق معناسنه دركه ذكر اولندى يقال مزر الرجل مزارة من الباب الخامس اذا صار مزيرا وميوه پكشمك
معناسنه در يقال مزر الثمر اذا استحكم (التمزير) تفعيل وزننده بودخى قربه نك بوش وبوكرى يرنى قوميوب كركى كبى
طولدرمق معناسنه در يقال مزر القربة بمعنى مزرها (التمزر) تفعل وزننده ممه ده باقى قلان سودى صاغمق معناسنه در يقال
تمزر اللبن اذا تمصر دوبرنسنه يى آزجه آزجه صوروب امك معناسنه در يقال تمزره اى تمصصه وبرنسنه يى آزجه ايچمك
على قول بردفعه ده ايچمك معناسنه در يقال تمزره اذا شربه قليلا او شربه بمرّة (مازر) هاجروزننده مغربده بربلده در
شارح صحيح مسلم محمد بن علىّ المازرىّ اورادندر واصفهان ايله خوزستان بيننده برقريه در صوفيوندن عياض بن
محمد بن ابراهيم الابهرىّ المازرىّ اورادندر مزر بن قزوين وزننده بخارى قضاسنده برقريه آديدر (المسر) كسروزننده
برنسنه يى برطاره جق نسنه دن صيروب چيقارمق معناسنه در يقال مسر الشيء مسرا من الباب الاوّل اذا اساله
واستخرجه من ضيق وناسى برى برينه غمز وسعايت ايلك على قول برى برينه قشقرتمق معناسنه در يقال مسر الناس
اذا غمز بهم وسعى او اغراهم (المشرة) ميمك فتحى وشين معجمه نك سكونيله خرما ييراغنه شبيه شول نسنه يه دينوركه
سلم ومغيلان كبى بيوك ميشه اغاجلرده وسائر اكثر اغاجلرده ظهور ايدر تركيده توزاق تعبير اولنوركه كوز موسمنده بعض
اغاجلرده تكوّن ايدر على قول شول تازه ويشل اغاج چبوقلرينه دينوركه هنوز براونله متلوّن وپكشوب مشيد اولمامش
اوله ومشره لباس وكسوه يه دينور يقال اشترى لاهله مشرة اى كسوة وبرقوش آديدر وهنوز شعبه لنوب صچاقلانمش
ييراغه دينور يقال بدت مشرة الشجرة اى ورقتها قبل ان تشعب ولطيف وموزون قولاغه دينور يقال اذن
حشرة مشرة اى لطيفة حسنة واندامى رطوبتلو ترونازك خاتونه وصف اولور يقال امرأة مشرة الاعضاء
اى ريّان (المشر) فتحتينله اغاج توزاقلنمق معناسنه در يقال مشرت الشجرة مشرا من الباب الرابع اذا اخرجت
فيها المشرة ومست بادهٔ سرور ونشاط اولمق معناسنه در يقال مشر الرجل اذا اشر ويقولون اذهبه مشرا اى
شتمه وهجاه اوسمع به يعنى فلانه شتم وقدح ايلدى ياخود تشهير ورسواى ايلدى ديه جك يرده اذهبه مشرا ديرلر

وبو توزاق معناسندن مأخوذدر معناى اوّله كوره كمال تخفيفى مستلزمدركه توزاق كبى تخفيف ايلدى وثانى يه كوره توزاق كبى هر طرفه اوچورب صاوردى ديمك اولور ﴿التمشير﴾ تفعيل وزننده بودخى اغاج توزاقلنمق معناسنه در يقال مشر الشجر بمعنى مشر وجاعه نشاط واقبال پيدا ايلك معناسنه در يقال مشر الرجل اذا نشط للجماع وبرنسنه يى تفريق وتقسيم ايلك معناسنه در يقال مشر الشئ اذا قسمه وفرّقه وبرآدمى كسوه تلندرمك معناسنه در يقال مشر فلانا اذا كساه ﴿الامشار﴾ همزه نك كسريله بودخى اغاج توزاقلنمق معناسنه در يقال امشر الشجر بمعنى مشر وكركى كبى اوزون اوزادى سكرتمك معناسنه در يقال امشر الرجل اذا انبسط فى العدو وشيشوب قبارمق معناسنه در يقال امشر بدنه اذا انتفخ وير نبات اخراج ايلك معناسنه در يقال امشرت الارض اذا اخرجت نباتها ﴿التمشر﴾ تفعل وزننده بودخى اغاج توزاقلنمق معناسنه در يقال تمشر الشجر بمعنى مشر وبرآدمك ظاهر حالنده غنا وثروت اثر وعلامتى كورينور اولمق معناسنه در يقال تمشر الرجل اذا رأى عليه اثر غنى ويپراقلر يشللنمك معناسنه در يقال تمشر الورق اذا اكتسى خضرة ولباس كيمك معناسنه در يقال تمشر القوم اذا لبسوا الثياب ورنج وتكلفله آزجه آزجه كسب وكار ايلك معناسنه در يقال تمشر لاهله اذا تكسب لهم شيئا وكسوت اشترا ايلك معناسنه در يقال تمشر لاهله اذا اشترى لهم مشرة اى كسوة ﴿المشر﴾ حشر وزننده اظهار ايلك معناسنه در يقال مشر الشئ مشرا من الباب الاوّل اذا اظهره ﴿المشر﴾ ميمك كسريله قزل چهره لو آدمه دينور يقال رجل مشر اى شديد الحمرة ﴿بنو المشر﴾ مذحج قبيله سندن بر بطندر ﴿المشارة﴾ ميمك فتحيله كرده معناسنه دركه بردونم اكلمش ترلادن عبارتدر * غرائبدندركه مؤلف ابتدا كرده يى دبره ايله ودبره يى بقعهٔ مزروعه ايله بعده شور ماده سنده مشاره يى دبره ايله واشبو مشر ماده سنده كرده ايله تفسير ايدوب واصلا فرقلرينى بيان ايلامشدر نته كه دبره ماده سنده افصاح اولندى وامهات سائره ده مشاره يى اشاره دن اخذ ومزروع اوله رق بردونم ترلا وبستان ايله بيان ايلمشلردركه حالا باغچوانلرك تخته تعبير ايلدكلريدر ﴿الماشرة﴾ شول ارضه دينوركه نباتى كركى كبى صويه قانوب قوّتلنمش اولمغله موجهٔ بحر كبى حركت واهتزاز ايدر اوله يقال ارض ماشرة اذا صارت قد اهتزّ نباتها وذلك اذا استوت ورويت من المطر ﴿المصر﴾ حصر وزننده اوچ پرمغك اوجلريله سود صاغمق على قول همان باش پرمق ومسبحه پرمغيله صاغمق معناسنه در يقال مصر الناقة او الشاة مصرا من الباب الاوّل اذا حلبها باطراف الاصابع الثلاث او بالابهام والسبابة فقط وآت قسمنك يوركالكى هنرينى خارجه چيقارمق معناسنه مستعملدر يقال مصر الفرس على بناء المجهول اذا استخرج جريه ﴿التمصر﴾ تفعل وزننده مصر ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال تمصر الناقة بمعنى مصرها وبرنسنه آزالمق وآز اولمق معناسنه در يقال تمصر الشئ وتمصر عطاؤه اذا قلّ وبرنسنه يى تتبع ايلك معناسنه در يقال تمصر الشئ اذا تتبع وطاغلمق معناسنه در يقال تمصر القوم اذا تفرّقوا ومعه ده قلان بقيه سودى صاغمق معناسنه در يقال تمصر الناقة اذا حلب بقايا اللبن فى ضرعها وبر يرشهر اولمق معناسنه دركه تمصيرك مطاوعيدركاسيذكر ﴿الامتصار﴾ افتعال وزننده تمصر ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال امتصر الناقة بمعنى تمصرها ﴿الامّصار﴾ همزه نك وميم مشدده نك كسريله كه بودخى افتعال وزننده در غير قياس اوزره تاء ميمه قلب وادغام اولنمشدر امّتار كلمه سى كبى ايپلك فتله فتله طاغيلوب پاره لنمك معناسنه در يقال امّصر الغزل اذا تمسّخ اى تقطع ﴿الماصر﴾ و﴿المصور﴾ صبور وزننده سودى آزجه آزجه چيقديغندن كيج صاغيلور اولان ناقه وقيون مقوله سنه دينور يقال ناقة وشاة ماصر ومصور اى بطيئة خروج اللبن ومصورك جمعى مصار كلور ميمك كسريله ومصائر كلور وماصر ايكى نسنه بيننده حاجز وحائل اولان شيئه دينور بينهما ماصر اى حاجز ﴿التمصير﴾ تفعيل وزننده آزالتمق معناسنه در يقال مصر الشئ اذا قلله وعطيه يى ارالغى كسه رك آزجه آزجه ويرمك معناسنه در يقال مصر عطيته اذا قطعها قليلا قليلا وقال فى الاساس اعطاه قليلا قليلا وبر يرى شهر ايلك معناسنه در يقال مصروا المكان فتمصر اى جعلوه مصرا ﴿المصارة﴾ ميمك ضميله شول محله دينور آنده آت سكرتدرمكله يوركالكى هنرى استخراج اولنور اوله يقال ركض الفرس فى المصارة اى الموضع الذى تمصر فيه الخيل ﴿المصر﴾ ميمك كسريله بودخى ايكى نسنه بيننده حاجز وفاصل اولان شيئه دينور وايكى ارض بيننده اولان حدّ وسنوره دينور وقابه دينور وعاء معناسنه وكوره معناسنه دركه شهر وقضاسندن عبارتدركه ولايت وسنجاق تعبير اولنور وآشى تعبير اولنان قيرمزى چاموره دينور ومصر شهر معروفك اسميدركه امّ الدّنيا ايله مكنادر تمصر وتمدّنى ايچون تسميه اولنمشدر ياخود بانيسى اولان مصر بن نوح يعنى مصر بن حام بن نوح عليه السلام اسميله مسمادر * شارح ديركه اشهرى مصر بن بيصر بن حام ايله مسمادركه قبط طائفه سنك نسبت اولندقلرى قبطيم نام كسه نك پدريدر وسلفده مصر شهرك اسميدركه حالا اسكى مصر ديدكلرى خرابه در

حاليا ولايتك اسمى اولوب شهرينك اسمى قاهره در انتهى * و اشبو مصر لفظى غير منصرفدر و مؤنثدر بقعه اعتباريله
وكاهجه مذكر و منصرف اولور بلد من البلاد اعتبـاريله و نسبتنده مصرىّ دينور بونك جمعنده مصارىّ دينور
وكاهجه يايى حذف اولنور يقال جار مصار و مصارىّ ﴿المصران﴾ تثنيه بنيه سيله كوفه ايله بصره يه اطلاق اولنور
﴿يزيد ذو مصر﴾ بر محدّثدر ﴿الممصر﴾ معظم وزننده آشى ايله بويانمش نسنه يه دينور يقال ثوب ممصر اى مصبوغ
بالمصر ﴿المصير﴾ امير وزننده بغرسغه دينور معاء معناسنه جمعى امصره و مصران كلور ميمك ضميله و جمع الجمعى
مصارين كلور * شارح ديركه بعضلر بونى صيرورتدن اخذ و اعتبار ايلديلر ﴿مصران الفار﴾ ميمك ضميله بر نوع كثر
خرما اسميدر ﴿المصيرة﴾ سفينه وزننده بر موضع آديدر ﴿المصور﴾ اصول وزننده مصرك جمعيدر حدود معناسنه در
يقال اشترى الدار بمصورها اى بحدودها ﴿المتمصرة﴾ متبصره وزننده آت قسمنك جبهه سنده اولان شول غرّه يه
دينوركه بعض يرده اينجلوب و بعض يرده قالينلشور اوله يقال غرّة متمصرة اذا كانت تدقّ من موضع و تغلظ من
موضع و طاغنق و پراكنده شيئه دينور يقال ابل متمصرة اى متفرّقة ﴿المصطار﴾ و ﴿المصطارة﴾ ميملرك ضميله اكشى
شرابه دينور خمر حامضه معناسنه * مؤلف بونى سطر ماده سنده دخى ذكر ايلدى لكن روميده مصطار طاتلو
شيره يه دينور ﴿المضر﴾ ميمك فتحى وضاد معجمه نك سكونيله و فتحتينله و ﴿المضور﴾ قعود وزننده سود اكشيوب اغارمق
معناسنه در بو حالت هنوز اويوب يوغرد اولماغله ككر متيلك پيدا ايدوب دلى بورمسنده اولور كذلك بو كيفيت
خمره و نبيذه ده عارض اولور يقال مضر اللبن او النبيذ و مضر و مضر مضرا و مضرا و مضورا من الباب الاول و الرابع
و الخامس اذا حمض و ابيضّ ﴿المضير﴾ امير وزننده و ﴿المضر﴾ كتف وزننده و ﴿الماضر﴾ اكشى اولوب ككرمتى
اولان سوده ﴿المضيرة﴾ سفينه وزننده شول چوربايه دينوركه لبن مضر ايله طبخ و ترتيب اولنه و بعضا اكا تازه
سود دخى قاتيلور ﴿المضارة﴾ ميمك ضميله لبن مضيردن سيلان ايدن آقندى يه دينور ﴿مضر﴾ زفر وزننده ابن
نزاردركه بر قبيله نك پدريدر اكا مضر الحمراء دخى ديرلرنته كه حمر ماده سنده بيان اولندى لبن ماضر ايچمكه حريص
اولديغيچون ياخود بكزى بياض اولديغيچون تسميه اولندى ﴿التمضر﴾ تفعل وزننده مضر قبيله سى كبى تعصب
ايلمك معناسنه در * شارح تغضب نسخه سنى تخطئه ايلمشدر يقال تمضر فلان لهم اذا تغضب لكن ماده يه كوره
تغضب دخى ملايمدر و تمضر مضر قبيله سنه نسبتلنمك معناسنه در ﴿التمضير﴾ تفعيل وزننده بر آدمى مضر قبيله سنه
نسبت ايلمك معناسنه در تقول مضرته فتمضر اى نسبته الى مضر فتنسب و هلاك ايلمك معناسنه در يقال مضرها
اى اهلكها ﴿تماضر﴾ تانك ضميله بر خاتون اسميدركه لقبى خنسادر ﴿المضر﴾ ميمك كسريله و ﴿المضر﴾
كتف وزننده هدر و باطل معناسنه در يقال ذهب دمه خضرا مضرا و خضرا مضرا اى هدرا بونلرده اتباع
دكلدر و اتباع اوله رق تازه و طرىّ محلنده استعمال اولنور تقول خذه خضرا مضرا و خضرا مضرا اى
غضّا طريّا ﴿مضره﴾ فرحه وزننده قيس جبالنده بر بلده آديدر ﴿المطر﴾ فتحتينله يغموره دينور ماء السحاب
معناسنه جمعى امطاردر و مطر اساميدندر مطر الليثى و مطر بن هلال و مطر بن عكامس اصحابدندر و مطر الطفاوىّ
و مطر بن ابى سالم و مطر بن عون و مطر بن طهمان و مطر بن ميمون محدّثلردر ﴿المطر﴾ سطر وزننده و فتحتينله
جائزدر يغموره اوغراتمق معناسنه در يقال مطرتهم السماء مطرا من الباب الاول اى اصابتهم بالمطر و بو ماده
خير و منفعتده مستعمل اولمغله مطرنى فلان بخير ديرلر اصابنى بخير معناسنه و مامطر منه خيرا و بخير ديرلر مااصابه
منه خير معناسنه ﴿المطور﴾ ظهور وزننده كتمك معناسنه در يقال مطر الرجل مطورا فى الارض اذا ذهب
و مطر و مطور سرعت ايلمك معناسنه در يقال مطر الفرس مطرا و مطورا اذا اسرع و مطر قربه يى طولدرمق
معناسنه در يقال مطر القربة اذا ملأها و قوش قسمى هوادن سرعتله نزول ايلمك معناسنه در يغمور كبى
يقال مطرت الطير اذا اسرعت فى هويها و برنسنه يى آلوب كوتورمك معناسنه بايله استعمال اولنور تقول لا ادرى
من مطر به اى اخذه ﴿التمطر﴾ تفعل وزننده بو دخى كتمك معناسنه در يقال تمطر الرحل اذا ذهب و قوش قسمى
يغمور كبى يره سرعتله نزول ايلمك معناسنه در يقال تمطرت الطير اذا اسرعت فى هويها و يارش آتلرى برى برينى
سبق ايده رك كلمك معناسنه مستعملدر يقال تمطرت الخيل اذا جاءت يسبق بعضها بعضا و يغموره طوتلق على
قول سرينلك ايچون يغموره چيقمق معناسنه در يقال تمطر الرجل اذا تعرّض للمطر او برزله لبرده ﴿المطّار﴾
عطّار وزننده سرعت معناسندن مأخوذدر يوكرك آته دينور يقال فرس مطّار اى عدّاء ﴿الامطار﴾ همزه نك
كسريله ياغدرمق معناسنه در مطر خيره مخصوص اولديغى كبى امطار عذابه مخصوصدر يقال امطرهم الله
و منه قوله تعالى ﴿ و امطرنا عليهم مطرا فساء مطر المنذرين ﴾ و بر آدمك جبهه سى ترلمك معناسنه مستعملدر

يقال امطر الرجل اذا عرق جبينه و برآدم باشنى يره ديكوب سـكوت ايلك معناسـنه مستعملدر تقول كلمت فلانا
فامطر اى اطرق وسكت و بريرى يغمور ياغمش بولمق معناسـنه‌در يقال امطر المكان اذا وجده ممطورا ﴿الممطر﴾
محسن وزنـنده و ﴿الماطر﴾ و ﴿المطر﴾ كتف وزنـنده يغمورلى كونه دينور يقال يوم ممطر وماطر ومطر اى
ذو مطر ﴿الممطور﴾ يغمور ياغمش مكانه دينور يقـال مكان ممطور اى مطير و مسواكى چوق استعمال ايدن آدمه
دينور يقال رجل ممطور اى كثير السواك ﴿المتماطر﴾ متقاطر وزنده ياز يغمورى كبى برساعت ياغوب برساعت
كسـيلور اولان يغموره دينور يقـال مطر متماطر اذا كان يمطر ساعة ويكفّ اخرى ﴿الممطر﴾ منبر وزنـنده
و ﴿الممطرة﴾ مكنسه وزنـنده يغمورلق تعبير اولنان اوست لباسه دينور فارسـيده باراني دينور تقول برزت
وماعلىّ ممطر وممطرة وهو ثوب صوف يتوقى به من المطر ﴿المستمطر﴾ اسم فاعل بنيه‌سـيله يغموره محتاج مكان
واكين مقوله‌سنه دينور يقال مكان وزرع مستمطر اى محتاج الى المطر وساكت وخوش آدمه دينور يقال رجل
مستمطر اى ساكت وطالب خير واحسان آدمه دينور يقال جاءه مستمطرا منه اى طالبا لخيره ويغموره اوغرامش نسنه‌يه
دينور يقال شئ ورجل مستمطر اذا صار قد اصابه المطر ﴿المستمطر﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله آچق وبارز يره دينور يقال
موضع مستمطر اى بارز ظاهر ﴿المتمطر﴾ متفطن وزنده برفرس وبررجل آديدر ﴿المطرة﴾ تمره وزنده و ﴿المطرة﴾ كلمه
وزنده و ﴿المطر﴾ قفل وزنده دأب وعادت معناسنه‌در يقال هذا مطره اى عادته ﴿المطرة﴾ فتحاتله قربه‌يه دينور
يقال شرب من المطرة اى القربة ومطرة الحوض وسطنه اطلاق اولنور ﴿المطر﴾ ميمك ضميله دارى تعبير اولنان
غله‌نك سنبله‌سـنه يعنى صارقان سنبله‌سـنه دينور ﴿المطرة﴾ فرحه وزنده مسواك استعمالنه ياخود اغتسال
ونظـافته مداومت ايدن خاتونه دينور يقـال امرأة مطرة اى لازمة للسواك او للاغتسـال والتنظف ﴿مطار﴾
غراب وزنده و ﴿مطار﴾ قطام وزنده طائف قربنده بروادى آديدر على قول بو غراب وزنده‌در وقطام وزنده
اولان بنو تميمه مخصوص برموضع آديدر ياخود بنو تميمله بنو يشكر ميانـنده واقعدر ﴿المطيرة﴾ سـفينه وزنـنده
سرّ من رأى قصبه‌سى نواحيسنده برقريه آديدر ياخود صواب اولان مطريّه اولمقدر زيرا مطر بن فزارة الشيبانى
الخارجىّ بنا كرده‌سيدر و ﴿مطريّه﴾ قاهرهٔ مصر ظاهرنده برقريه آديدر ﴿ذو المطارة﴾ سحابه وزنده برطاغك آديدر
﴿ذو المطارة﴾ ثمامه وزنده نابغه نام شاعرك ناقه‌سى لقبيدر ﴿مطاره﴾ سحابه وزنده بصره‌ده برقريه‌در ﴿المطار﴾
سحاب وزنـنده و ﴿المطارة﴾ هاىله آغزى بيوك قويى‌يه اطلاق اولنور يقال بئر مطار ومطارة اى واسـعة الفم
﴿المطرير﴾ قطمير وزنده دلى زفير سليطه وكستاخ عورته دينور يقال امرأة مطرير اى سليطة ﴿المطيرى﴾ ميمك ضمى
وطانك تشديديله سميهى وزنـنده استسقاء هنكامنده صبيان اعرابه مخصوص دعادر ﴿ماطرون﴾ شـامده برقريه
آديدر جوهرى ناطرون وهم ايلكله نطر ماده‌سنده ثبت ايلمسى غلطدر ﴿ممطور﴾ رواتدن ابو سلام الاعرج الحبشىّ
الدمشقى لقبيدر ﴿مطير﴾ زبير وزنده تابعيندن ايكى ذات اسميدر ﴿مطران﴾ قطران وزنده ميمك كسريله‌ده زبانزددر
نصارى طائفه‌سنك كبيرلرينه اطلاق اولنور وبو عربىّ محض دكلدر * معلوم اوله‌كه ملت نصارا‌ده پاپ كه پاپا تعبير
اولنان پاپاس خناس التباسدر خليفهٔ حضرت عيسـا مقامنده‌در وبطريق مجتهد وسرمذهب ومطران قاضى
واسقف مفتى وقسيس واعظ ومقرى وجاثليق امام وشمّاس مؤذن موقعنـده‌در ﴿المعر﴾ ميمك وعينك فتحيله
برنسنه طوقنمق سببيله طرنق يرندن آريلوب چيقمق معناسنه‌در يقال معر الظفر معرا من الباب الرابع اذا نصل من
شئ اصابه وكوده‌ده قيل وتوى ويلك مقوله‌سى آزجه اولمق معناسنه‌در يقال معر الشعر والريش ونحوهما اذا قلّ
وناصيه‌ده اولان صاچك مجموعى دوكيلوب كتمك معناسنه‌در يقال معرت الناصية اذا ذهب شعرها كله ﴿المعر﴾
كتف وزنده برنسنه‌يه طوقنمغله يرندن چيقان طرنغه دينور يقال ظفر معر اذا كان ناصلا من شئ اصابه وكوده‌سنده
قيللرى وتويلرى وقوش ايسه يلكلرى آزجه اولانه دينور يقال رجل وطائر معر اى القليل الشعر والريش ودوه كبى
طبان صاحبى حيواندن تويلرى دوكلشـنه دينور يقال بعير معر اذا صار قد ذهب وبره وقليل الخير اولان بخيل
وناكسه دينور يقال رجل معر اى بخيل قليل الخير ويره چوق دكوب طوقنور اولان شيئه دينور ومعارتلو يعنى
بد ودرشت خويه دينور يقال خلق معر زعر اى فيه معارة اى سوء وشكاسة ﴿الامعار﴾ همزه‌نك كسريله بودخى
كوده‌ده قيل وتوى مقوله‌سى آز اولمق معناسنه‌در يقال امعر الشـعر والريش اذا قلّ وبرآدمك زاد وزوادى
قالميوب فقير وبينوا اولمق معناسـنه‌در يقال امعر الرجل اذا افتقر وفنى زاده ويرده نبات اثرى اولمامغله قير اولمق
ياخود آزجه اولمق معناسـنه‌در يقال امعرت الارض اذا لم يكن فيها نبات او قلّ نباتها وبرآدمك مالنى سـلبله
زوكورد ايلك معناسـنه‌در يقال امعر فلانا اذا سلبه ماله ومواشى بريرى بتمامه اوتلايوب كل باش كبى قيرقومق

معناسنده‌در يقال امعرت المواشى الارض اذا رعتها فلم تدع بها مرعى (الامعر) احمر وزننده بودخى قيللرى وتويلرى آزجه اولان انسان وحيوانه دينور ودوكلمش قيللره وتويلره دينور وذات الخف اولان حيواندن تويلرى دوكلشنه دينور معركبى وشول آت وقاتر مقوله‌سى بتون طرنقلى دابه‌نك طرنغنه دينوركه بيلكجه‌سنك بوقاريسندن طرنغى اوزره صچاق كبى تويلر صارقوب بوريمش اوله (المعراء) حمراء وزننده بالجمله قيللرى دوكلمش ديزلاق ناصيه‌يه دينور يقال ناصية معراء اى الذاهبة شعرها كله (التمعير) تفعيل وزننده بودخى برآدمك زاد ومعاشى قالميوب فقير اولمق معناسنده‌در يقال معر الرجل اذا افتقر وفنى زاده وبرآدم غيظ وعداوت سببيله چهره‌سنى تغيير ايلك معناسنده‌در (التمعر) تفعل وزننده غيظ وعداوت سببيله چهره‌نك رنكى متغير اولمق معناسنده‌در يقال معر وجهه فتمعر اى غيره غيظا فتغير (المعرة) ميمك ضميله قرمزى چالان رنكه دينوركه مغره كبى كوه‌زى تعبير اولنان رنك اوله‌جقدر نهايت اعجامله مغره بوندن قويوجه اولور يقال به معرة وهى لون يضرب الى الحمرة (الممعور) مكور وزننده طارغنلقدن يوزينى كوزينى اكوب بورترمش اولان كشى‌يه دينور يقال رأيته ممعورا اى مقطبا غضبا (المعارة) ميمك فتحيله بدوچتين اولمغه دينور يقال به معارة اى شراسة (المغرة) ميمك فتحى وغين معجمه‌نك سكونيله وغينك فتحيله جائزدر آشى تعبير اولنان قرمزى چاموره دينور ونافع يغموره على قول خفيف ياخود ضعيف اولانه دينور وشامده بنى كلب جماعتنه مخصوص برموضع آديدر (الممغر) معظم وزننده آشى ايله بويانمش نسنه‌يه دينور يقال ثوب ممغر اى مصبوغ بالمغرة (الممغر) محدّث وزننده آشى رنكنده اولان شيئه دينور يقال بسر ممغر اذا كان لونه كلون المغرة (المغر) فتحتينله و(المغرة) ميمك ضميله خالص قرمزى اولميان رنكه دينور على قول بولانقلق اولوب صافى آل اولميان رنكه دينور لسانمزده كوه‌زى تعبير اولنان رنكدر اشماله معره آچق كوه‌زى وبوقويسى اوله‌جقدر يقال فى اونه مغر ومغرة اى ليس بناصع الحمرة او شقرة بكدرة (الامغر) احمر وزننده قيللرى ودريسى قزل اولان آدمه دينوركه چيل تعبير اولنور ووجهنده حمرت اولان بياض چهره‌لو آدمه دينور يقال رجل امغر اى الاحمر الشعر والجلد وكذا الذى فى وجهه حمرة فى بياض صاف (المغير) اميروزننده برعلت سببيله قان قارشمش سوده دينور يقال لبن مغير اذا كان احمر قد خالطه الدم (الامغار) همزه‌نك كسريله حيوان علت سببيله سودى قانله مختلط اولمغله قرمزى ظهور ايلك معناسنده‌در يقال امغرت الشاة اذا احمرّ لبنها وهى ممغر وبركسه‌يه اوق ايله على العجله اورمق معناسنده‌در تقول امغرته بالسهم اذا امرقته (الممغر) محسن وزننده سودى قانله مختلط قزل ظهور ايدن حيوانه دينور (الممغار) محراب وزننده سودى قانله قارشق قرمزى ظهور ايلك معتادى اولان حيوانه دينور وخرماسى قزل اولان اغاجه دينور يقال نخلة ممغار اذا صارت حمراء التمر (المغر) ميمك فتحى وغينك سكونيله سرعتله كتمك معناسنده‌در يقال مغر الرجل مغرا من الباب الثالث اذا ذهب واسرع (مغراء) صحراء وزننده اوس السعدىّ نام كمسه‌نك كه شعراى مضردندر والده‌سى اسميدر (مغران) سلمان وزننده بر رجل آديدر (ماغره) فاخره وزننده برموضع آديدر (التمغير) تفعيل وزننده ذكر اولنان اوس بن مغراء اشعارنى انشاد ايلك معناسنده‌در نته‌كه امويه‌دن عبدالملك بن مروان جرير نام شاعره مغرنا يا جرير ديمشدركه انشدنا كلمة ابن مغراء ديمكدر (المقر) ميمك فتحى وقافك سكونيله برآدمك يا برحيوانك دكنكله بيونه اوروب دريسى صاغ اولمق وجه اوزره كيكنى قيروب اوفاتمق معناسنده‌در يقال مقر عنقه مقرا من الباب الاول اذا ضربها بالعصا حتى تكسر العظم والجلد صحيح وطوزلو بالغى سركه ايچره باصوب سردله وصلاموره ياپمق معناسنده‌در يقال مقر السمكة المالحة اذا نقعها فى الخلّ ومقر زهره دينور سمّ معناسنه يقال قتله بالمقر اى السمّ (الامقار) همزه‌نك كسريله بودخى طوزلو بالغى سركه‌يه باصوب صلاموره ايلك معناسنده‌در يقال امقر السمكة المالحة بمعنى مقرها وبرنسنه آجى اولمق معناسنده‌در يقال امقر الشىء اذا صار مرّا وسودك طعمى بالكليه كيدوب دادسز اولمق معناسنده‌در يقال امقر اللبن اذا ذهب طعمه (المقر) فتحتينله آجيلغه ياخود اكشيلكه دينور يقال فيه مقر اى مرارة او حموضة (الممقر) محسن وزننده‌پك اكشى ياخود پك آجى شيئه دينور يقال شىء ممقر اى بين المقر حامض اومرّ وصويى آز اولان سوده دينور يقال لبن ممقر اذا صار قليل الماء كذلك صويى آز اولان اشمه‌يه دينور يقال ركية ممقر اذا صارت قليلة الماء (المقر) كتف وزننده ممقر ايله معناى اولده مرادفدر ومقر صبر ديدكلرى معروف آجى دارويه دينور على قول صبره شبيه بركونه آجى نسنه‌يه دينور ياخود زهره دينور سمّ معناسنه (الامقرار) احمرار وزننده كوده‌نك طمرلرى اوقلاغو كبى طومالوب قالقمق معناسنده‌در كه اكثرى غضب حالنده اولور يقال امقرّ الرجل امقرارا اذا تأعرقه (اليمقور) يعفور وزننده آجى شيئه دينور يقال هو يمقور اى مرّ (الامتقار) افتعال وزننده اشمه قيونك صويى

(چكيلوب)

چكيلوب دوكندكده اشاغيسنى يكيدن قازمق معناسـنه‌در يقال امتقر الركية اذا احتفرها حين نزح ماؤها وفى
(المكر) ميمك فتحى وكافك سكونيله برآدمى حيله ايله الداتمق معناسنه‌در يقال مكره ومكر به مكرا من الباب الاوّل
اذا خدعه * مؤلفك بصائرده بياننه كوره مكر برآدمى حيله ايله مقصددندن صرف ايلمك معناسنه‌در و بو ايكى نوعدر
مكر محموددركه اول صرف ايله آنك حقنده فعل جميل تحرّى اولنور وعلى ذلك قال تعالى ﴿ والله خير الماكرين ﴾ و بر
مكر مذموم دركه آنكله فعل قبيح تحرّى اولنور وعلى ذلك قال عزّ وجلّ ﴿ ولا يحيق المكر السيّئ الا باهله ﴾ ومكر آشى
تعبير اولنان قرمزى چاموره دينور مغره معناسـنه‌در وانسانك بالدرلرى اتى حسن ونزاكت اوزره طلو اولمق
معناسـنه‌دركه طلو طپوقلى اولقدن عبارتدر ومنه يقال امرأة ممكورة الساقين اى خدلتهما حسنا وصيصلق
چالمق معناسنه مستعملدر يقال مكر به اذا صفر وارسلانك دمورجى كوروكى كبى هارل هارل پوفله‌يرق خارلديسنه
دينور تقول ادهشنى مكر الاسد اى صوت نفخه وترلايى صوارمق معناسنه‌در يقال مكر ارضه مكرا اذا سقاها
(الماكر) مكر وحيله ايدن كمسه‌يه دينور وقورى اوزوم يوكلو قافله‌يه ياخود ذخيره حيوانه دينور يقال عير ماكر
اى يحمل الزبيب (المكّار) و(المكور) صبور وزننده مبالغه درلر (الممكور) و(الممتكر) محتكر وزننده آشى ايله
بويانمش نسنه‌يه دينور يقال ثوب ممكور وممتكر اى مصبوغ بالمكر وشول ارسلانه اطلاق اولنور كه اخذو اكل ايلديكى
شكارلرك قانلريله آلوده اولمغله كويا كه آشى ايله بويانمش اوله يقال اسد ممكور اذا صار ملطخا بدماء الفرايس كانّه
صبغ بالمكر (المكوّرى) ميمك وراء مشدّده‌نك فتحيله مفعلى وزننده لئيم وناكسه دينور ياخود صواب اولان
كور مادّه‌سنده ذكر اولنقدر نته‌كه اوراده بيان اولندى بعضلر ميمك اصالتنه وبعضلر زياده‌سـنه ذاهب اولمغله
مؤلف ايكى محلده دخى ثبت ايلمشدر (المكرة) تمره وزننده برنوع بوزمتق اوت اسميدركه دوابّ علفندندر جمع جنسى
مكردر وجمع صيغى مكوردر ومكره فاسد وتباه اولمش تازه خرمايه دينور وطلوجه وقباجه اوله‌رق خوب ولطيف
وموزون بالدره دينور يقال ما احسن مكرتها اى ساقها الغليظة الحسناء ورطب اولمغه باشلامش خرما قوريغنه
دينوركه هنوز پكجه اوله (الممكارة) ميمك كسريله شول خرما اغاجنه دينوركه ذكر اولنان مكره ديديكى قوريغى
فراوان اولور اوله يقال نخلة ممكارة اذا كانت تكثر مكرتها (الممكورة) بنيه‌سى پك ديرنكلى وديوشورملى اولان
خاتونه دينور على قول بالدرلرى قباق طولمسى كبى تكرلكجه ودكرميجه اولانه دينور ياخود اتلرى قوندو اندام
واعضاسى طقناز وصيق وكيركين اولانه دينور يقال امرأة ممكورة اى المطويّة الخلق او المستديرة الساقين
او المدمجة الخلق الشديدة البضعة (المكر) فتحتينله قزارمق معناسـنه‌در يقـال مكر الشيء مكرا من الباب الرابع
اذا احمرّ (التمكير) تفعيل وزننده حبوبات احتكار ايدوب خانه‌لرده صقلامق معناسنه‌در يقال فلان يمكر تمكيرا
اى يحتكر الحبوب فى البيوت (الامتكار) افتعـال وزننده خضاب ايدنمك معناسـنه‌در يقـال امتكر الرجل اذا
اختضب وترلايه غلال اككك معناسـنه‌در يقـال امتكر الحبّ اذا حرثه (مكران) سحبان وزننده ايرانده برشهر
معروفدر (المور) جور وزننده برنسـنه عرضى جهتندن ايكى طرفه طوغرى طالغه كبى سرعتله واروب كلمك
معناسنه‌در چلار ساعتك دقيقه‌لو ايپى كبى يقال مار الشيء يمور مورا اذا تردّد فى عرض و برآدم نجد اولكه‌سنه
كلمك معناسـنه‌در يقـال مار الرجل اذا اتى نجد اوآقق معناسـنه مستعملدر يقـال مار الدم اذا جرى وچالقنمق
معناسـنه‌در يقال مار الماء اذا ماج واضطرب وصو يريوزينه آقق معناسـنه مستعملدر يقـال مار الماء اذا جرى
على وجه الارض و بر ى اوته دپرنمك معناسنه‌در يقال مار الشيء اذا تحرّك ومور مسلوك ومستوى آسان يوله اطلاق
اولنور تسميه بالمصدردر بمعنى مفعولدر محلّ تردّد اولديغيچون تقول سلكت المور اى الطريق الموطوء المسوّى
ويومشق نسنه‌يه اطلاق اولنور شيء لين معناسنه شارح المشى اللين عبارتيله اولمغى تصويب ايلمشدر وذكرى آتى
مواره قول شارحى مؤيّددر ومور حيواندن يولك يولمق معناسنه‌در يقال مار الصوف اذا نتف ومور يمنده شهر زبيد
شماليسنده واقع قرالك ساحلى اسميدر ومور هوايه طپراق طوزوب صاورلمق معناسنه‌در يقال مار التراب مورا اذا ثار
(الامارة) همزه‌نك كسريله آقتمق معناسنه‌در يقال امار الدم اذا اساله و يل هوايه طپراق صاورمق معناسنه‌در يقال امارت
الريح التراب اذا اثارته (المور) ميمك ضميله هواده برى اوته متردّد اولان غباره دينور وهوايه صاوريلوب توزمش طپراغه
دينور (الموّارة) دوّاره وزننده آسان وملايم يورويشلى چابك ناقه‌يه دينور يقال ناقة موّارة اى سهلة السير سريعة
(المائر) دائر وزننده خفيف ونافذو اجسامه داخل ومؤثر اوقه دينور يقال سهم مائر اى خفيف نافذ داخل فى الاجسام
(الماريّة) تشديد ياايله بدنى سيم صافى كبى آق وبرّاق خاتونه دينور يقال امرأة ماريّة اى بيضاء برّاقة (الانميار)
انفعال وزننده حيواندن يولك وتوى مقوله‌سى يولنمق معناسـنه مطاوعدر تقول مرت الوبر فانمار اى نتفته فانتتف

مطلب

وحيوان تويى دوكيلوب قاولەمق معناسنه در يقال انما رو بر الدّابة اذا سقط (المورة) و (الموراة) ميملرك ضميله قيون يوكنك يولنتيسنه دينور كرك ديرى وكرك اولو اولسون (مارسرجس) رانك وسينك فتحى وجيمك كسريله بر موضع اسميدر فى الاصل رامهرمز كبى ايكى اسم اولوب اسم واحد قلنمشدر (التموّر) تفعل وزنده بر آدم برى اوته كلوب كتمك و اولطه اورمق معناسنه در يقال تموّر الرجل اذا جاء وذهب و بدنده قيل و توى مقولەسى صاغه صوله اوينايوب صالنمق ياخود دابّه نك تويى قاولەمق معناسنه در يقال تموّر الشعر اذا ذهب يمنة ويسرة اويقال تموّر و بر الدّابة اذا سقط (الامتيار) افتعال وزنده قلجى قيندن صيرمق معناسنه در يقال امتار السيف اذا استله (موريان) حوريان وزنده خوزستان نواحيسنده برقريه آديدر منصور عباسى وزيرى سليمان بن ابى ايوّب الموريانى اورادندر (خوريان موريان) خانك وميمك ضميله بحر يمنك هندستان جانبنده بر جزيره آديدر (المهر) نهر وزنده صداق معناسنه دركه خاتون تزوّجنده تعيين اولنان بدل نكاحدر كابين تعبيراولنور جمعى مهوردر يقال عين لها المهر اى الصداق و مهر مصدر اولور نكاح عقدنده زوجه ايچون كابين تعيين ايلك على قول كابين و يرمك معناسنه يقال مهر المرأة مهرا من الباب الثالث والاول اذا جعل لها مهرا او اعطاها مهرا (الامهار) همزەنك كسريله بو دخى خاتون ايچون مهر تعيين ايلك معناسنه در يقال امهر المرأة اذا جعل لها مهرا عندالبعض مهرها مهرا ديرلر اعطاها مهرا معناسنه و امهرها امهارا ديرلر زوّجها من غيره على مهر يعنى مهر اوزره برآدمه برخاتون تزويج ايلدكده و امهار بردوەيى مهرّيه قبيلەسنه نسبت ايلك يعنى مهرّيه در ديمك معناسنه در يقال امهر الناقة اذا جعلها مهريّة (الممهورة) مهرى ويرلمش خاتونه دينور ومنه المثل * كالممهورة احدى خدمتيها * يعنى خلخالارينك بريله مهرى ويرلمش خاتون كبى بو مثلك منشأى بودركه برآدم براحمق خاتون تزوّج ايليوب زفافه داخل اولدقده مهر مطالبەسيله تسليمدن امتناع ايلكله همان زوجى مزبورەنك اياقلرنده اولان خلخالك برينى چكوب ايشته سكا مهر ديو اعطا ايلدكده رضادار اولوب نفسنى تسليم ايلدى نهايت حماقتنه بالغ كمسه حقنده ضرب اولنور بونك نظيرى اولمق اوزره بركسه برآخركسه يه برمقدار مال اعطا ايدوب اولدخى مال مزبور ايله مالو يرن اول آدمك قيزينى تزوّج ايلدى بركون مزبورەيه اعطا ايلديكى مهر ايله امتنان ايلكله نامحل امتنان اولنان يرده * كالممهورة من مال ابيها * قولى ضرب مثل اولدى (المهيرة) سفينه وزنده مهرى پك غالى وزيادە اولان حرّه خاتونه دينور وهركارو عملده استاد و حاذق و ماهر آدمه دينور يقال رجل مهيرة اى ماهر حاذق بكلّ عمل وپك ماهر وچيره يوزجه دينور يقال هو مهيرة اى سابح مجيد جمعى مهرە كلور فتحاتله (المهر) قهر وزنده و (المهور) ظهور وزنده و (المهار) و (المهارة) ميملرك فتحيله حاذق و استاد اولمق معناسنه در يقال مهر الشئ وفى الشئ وبالشئ مهرا ومهورا ومهارا ومهارة من الباب الثالث اذا حذق (المهر) ميمك ضميله دوەنك كوكسى اورته سنده اولان كميكه دينوركه كركره دخى ديرلر و اكامهره دخى دينور هايله ومهر ابوجهل قارپوزينك ثمرينه دينور جمعى مهرەدر عنبه وزنده ومهر آت قسمنك ولدينه دينوركه كوچكنه قولون و بيوجكنه طاى تعبيراولنور على قول آتك وسائر دابّه نك الك اوّلكى دولنه دينور جمعى امهار و مهار كلور ميمك كسريله ومهاره كلور هايله مؤنثنده مهره دينور ومهره بونجغه دينور نسوان طائفه سى آندن پك خوشلنوب تزيّن ايدرلر على قول بوفارسيدر * مترجم ديركه واقعا برهانده فارسى اولەرق مرسومدر عرب دخى استعمال ايدرلر وحالا لسان ناسده خاتمه مهر تعبيرى بوندن مأخوذدر بعض بونجق انواعندن عقيق وسليمانى مقولەسى احجاردن اتخاذ اولنديغنه مبنى پس مهر لفظى عربى اولەرق تصرّف و استعماله مثلا مكتوبى تمهير ايلدم ديدكارى مولّدر بلكه ختم تعبيراولنمق فصاحتدر (المهر) صرد وزنده مهره نك جمعيدر كوكسده اوسطوج كبى برى برينه كرشمش صوقشدرمه مفصللره على قول قبورغه لرك اوجلرنده قطرداق تعبير اولنان يومشقجه كميكاره دينور وبو معناده فارسى ظن اولنور (مهره) تمره وزنده ابن حيدان در برجماعت پدريدر آنكله متعارفلردر مهريّه ديدكارى دوەلر اول جماعته منسوبدر جمعى مهارى كلور سكارى وزنده ومهار ومهارى كلور ومهريّه قزل بغدايه دينور (الممهر) محسن وزنده طايى اولان قسراغه دينور (ماهر) و (مهيره) جهينه وزنده ايكى رجل اسملريدر (مهور) قشور وزنده برموضع آديدر (نهرمهران) ميمك كسريله سند اولكه سنده برچاى آديدر (مهران) ميمك كسريله اصفهان قضاسنده برقريه آديدر واحمد بن الحسين المقرى جدّينك اسميدر (المهار) كتاب وزنده بختى دوەلرك برونلرينه چكور يلان اغاج برونده لغه دينور (المهرة) عنبه وزنده مهره نك جمعيدر كه ذكر اولندى ومهره صداق معناسنه اولان مهردن متصرّف اسم اولەرق ينه مهر معناسنه مستعمل اولور ومنه يقولون لم تعط هذا الامر المهرة اى لم تأته من وجهه يعنى سن شو مصلحتك راست ومناسب يردن مباشرت ايلدك (التمهير) تفعيل

مطلب

(وزنده)

و زنده طای طلب ایلك معناسنه در یقال مهر الرجل اذا طلب المهر و طای ایدنمك معناسنه در یقال مهر فلان
اذا اتخذ مهرا ﴿المتمهر﴾ متبصر وزننده شكار خصوصنده حاذق واوز ارسلانه دینور یقال اسد متمهر ای حاذق
بالافتراس ﴿التمهر﴾ تفعل وزننده اوز و حاذق اولمق معناسنه در یقال تمهر الرجل اذا حذق ﴿المیرة﴾ میمك كسریله
برمحلدن مجلوب اولان ذخیره یه دینور یقال اتی بالمیرة ای جلب الطعام ﴿المیر﴾ سیر وزننده محل آخردن ذخیره كتورمك
معناسنه در یقال مار فلان عیاله یمیرمیرا اذا اتاهم بمیرة و دواء مقوله سنك چاشنیسنی بیلمك ایچون طاتمق معناسنه در
تقول مرت الدواء اذا ذقته و یوكی و یپاغی یی دتمك معناسنه در تقول مرت الصوف اذا نفشته ﴿الامارة﴾
همزه نك كسریله بودخی برمحلدن ذخیره كتورمك معناسنه در یقال امار عیاله بمعنی مارهم وطمر كسمك
معناسنه در یقال امار اوداجه اذا قطعها و برنسنه یی ارتمك معناسنه در یقال امار الشیٔ اذا اذابه و زعفران
مقوله سنه صو دوكوب اصلاتمق معناسنه در یقال امار الزعفران اذا صب فیه الماء ثم دافه ﴿الامتیار﴾ افتعال
وزننده بودخی محل آخردن ذخیره چكمك معناسنه در یقال امتار لعیاله بمعنی امارهم ﴿المیار﴾ سیار وزننده
دائما آخر محللردن ذخیره جلب ایدن آدمه دینور یقال فلان میار ای جالب المیرة و میار شر سفه بن حلیف
المازنی نام كسنه نك فرسی اسمیدر ﴿المیار﴾ زوار وزننده مایرك جمعیدر نته كه رجاله وزننده میاره دخی آندن
جمعدر ذخیره جالبلرینه دینور ﴿التمایر﴾ تفاعل وزننده میانهٔ ناس فاسد وتباه اولمق معناسنه در نته كه مهموزا
تماءر دخی بو معنایه در یقال تمایر بینهم اذا فسد ﴿المواره﴾ ثمامه وزننده دیدیلان یولك و یپاغی یولنیسنه و دوكندیسنه
دینور ﴿الممایرة﴾ مفاعله وزننده برآدمه ذخیره كتورمك معناسنه در یقال مایره اذا اتی به المیرة و یقولون سایره
و مایره ای حكاه ففعل مثل ما فعل * شارح دیركه كرچه مؤلف بونی مجاز اوله رق ثبت ایلدی لكن ممایره معارضه
معناسنه لغتدر وقال فی الاساس سایرته و مایرته ای عارضته تجز المیم ﴿ فصل النون ﴾ ﴿النأر﴾ نونك فتحی

فصل النون

و همزه نك سكونیله هیجان ایلك معناسنه در یقال نأرت نائره ای هاجت هایجه ﴿النؤر﴾ صبور وزننده نور
ماده سنده مذكوردر ﴿النبر﴾ صبر وزننده بركلمه یی مهموز ایلك یعنی همزه ایله اداایلك معناسنه در مثلا فاره لفظنی
همزه ایله ادا ایلك كبی یقال نبر الحرف نبرا من الباب الثانی اذا همزه * قال الشارح و منه الحدیث قال رجل للنبی علیه
السلام یانبیٔ الله فقال ﴿لا تنبر باسمی﴾ ای لا تهمز و فی روایة ﴿انا معشر قریش لا ننبر﴾ و نبر برنسنه یی یوقاری قالدرمق
معناسنه در یقال نبر الشیٔ اذا رفعه و منه المنبر و بركمسه یی آزار ایله زجر و منع ایلك معناسنه در یقال نبر فلانا اذا زجره
وانتهره و تازه غلام یال و بال صاحبی اولمق معناسنه در یقال نبر الغلام اذا ترعرع و برآدمی سوء ذكر ایله لسانه آلمق و دیللمك
معناسنه در یقال نبر فلانا بلسانه اذا نال و منه و برنسنه یی سرعتله قاپمق معناسنه مستعملدر رفعی مستلزم اولدیغیچون
و منه یقال طعن نبر ای مختلس كانه ینبر الرمح عنه ای یرفعه بسرعة یعنی مزراغی سرعتله قالدركبی اوغورلین ساپجمق
بورادە نبر نابر معناسنه در و نبر قلیل الحیاء كمسه یه دینور یقال رجل نبر ای قلیل الحیاء ﴿المنبر﴾ مسطر وزننده
معروفدركه جامعده خطبه كاه خطیبدر رفعت معناسنه اولان نبردن اسم آلتدر رفع خطیب ایلر ﴿النبار﴾ شداد وزننده
فصیح و سخنور آدمه دینور یقال رجل نبار ای فصیح و بلند آواز آدمه دینور یقال رجل نبار ای عالی الصوت
﴿النبرة﴾ تمره وزننده دوداغك طشره یوزنده اولان چقورلك اورته سنه دینور و همزه یه دینوركه حرف مهموزده یعنی
الف متحركه در و بدنده اولان شیشه و قبارغه دینور و اطرافنه نسبت تومسك و طومالج اولان شیئه دینور و نبره
اندلس اولكه سنده مارده اعمالندن براقلیم آدیدر و خوف و فزعدن ناشی اولان صیحه و فریاده دینور تقول سمعت
نبرة ای صیحة الفزع و خواننده نك نغمه پردهٔ پستده ایكن تیز ایلمسنه دینور یقال ماالطف نبرة المغنی ای رفع صوته
عن خفض ﴿الانتبار﴾ افتعال وزننده كوده ده شیش پیدا اولمق معناسنه در یقال انتبر الجسد اذا تورم و كثرت
عملدن ال قبارمق معناسنه در یقال انتبرت یده اذا تنفطت و یوكسكه چیقمق معناسنه در یقال انتبر الخطیب اذا
ارتقی ﴿النبر﴾ صرد وزننده ایری لقمه لره دینور مفردی نبره در غرفه وزننده یقال ابتلع النبر ای اللقم الضخام
﴿النبیر﴾ زبیر وزننده پك زیرك آدمه دینور یقال رجل نبیر ای كیس ﴿نبر﴾ امع وزننده بغداد قضاسنده برقریه آدیدر
﴿النبیر﴾ امیر وزننده پنیره دینوركه معروفدر سوددن چالنور جبن معناسنه تقول اكلنا النبیر ای الجبن ﴿النبور﴾ صبور
وزننده كوته دینور است معناسنه ﴿النبر﴾ نونك كسریله كنه تعبیر اولنان بوجكه دینور قراد معناسنه و كنه یه شبیه
برنوع بوجكه دینوركه دوه نك اوز رنده یوریسه یوریدیكی یرلر شیشوب قبارر علی قول برنوع سینك یاخود برتجی
برجانور آدیدر و فاحش و لئیم اولان بودوره دینور جمعی انبار و نبار كلور نونك كسریله و منصور بن محمد
الواسطی النبری امی اوله رق برشاعر سخنوردر ﴿الانبار﴾ همزه نك فتحیله شول اوطه لره و مغازه لره دینوركه

تجّار قسمی آنلره امتعه و اشیالرینی وضع ایدرلر مفردی نبردر نونك كسریله و انبار عراقده برشهر قدیم اسمیدر و غلال
یغیلان یره دینورکه ترکیده دخی انبار دینور و انبار برّیه ایله ریف میاننـده معروف برقاچ موضعلرك اسمیدر و بلخ
قضاسـنده برقریه آدیدر محدّثیندن محمد بن علیّ الانباریّ اورادندر (سكة الانبار) مرو شهرنده برصوقاق آدیدر
اعلامدن محمد بن حسین بن عبدویه الانباریّ اورادندر نیچه كسه‌لر و همّلرندن ناشی مومی الیهی ذكراولنان انبار
نام شهرقدیمه نسبت ایتشلردر (الانبار) همزه‌نك كسریله انبار یاپمق معناسنه‌در یقال انبر الانبار اذا بناه (المنبورة)
و (المنبرة) معظمه وزننده مهموز اولان كلمه و قصیده‌یه دینور یقال قصائد منبورة و منبرة ای مهموزة یعنی همزیّه
كبی قافیه‌سی همزه اولان قصیده‌لردر (النبذرة) فعلله وزننده حق و محلی اولمیان یرلره مالی اسراف و اتلاف ایتك
معناسـنه‌در یقال نبذر فلان ماله اذا بذره فی غیرحقه بونك نونی اصلیه‌در عندالبعض زائده‌در پس وزنی تفعله
اولوب بذردن مأخوذ اولور (النتر) نونك فتحی و تانك سكونیله برنسنه‌یی پك زور و زحمتله چكمك معناسنه‌در یقال
نترالشیٔ نترا من الباب الاوّل اذا جذبه بجفاء و قوّة و ثوبی پرمقلر ایله یاخود دیشـلر ایله یرتمق معناسـنه‌در یقال
نترالثوب اذاشقه بالاصابع او الاضراس و یایی زور و شدّتله قوروب چكمك معناسنه‌در یقال نترالقوس اذا نزعها
و ضعف و وهن معناسـنه‌در یقال فیه نتر ای ضعف و وهن و مزراقی كركی كبی صانجمق معناسنه‌در یقال نتره الرمح
اذا طعنه مبالغا و غلیظ سوزلر سویلك معناسنه‌در یقال نترالكلام اذا غلظ فیه و شدّد و برنسنه‌یی اوغورلین قاپمق
معناسـنه‌در یقال نتره اذا خلسـه و عنف و تشـدید ایتك معناسـنه‌در یقال قابله بنتر ای بعنف (النتر) فتحتینله
برنسـنه بالكلیه فاسـد و تباه اولمق معناسنه‌در یقال نترالشیٔ نترا من الباب الرابع اذا فسـد و ضاع (الانتتار)
افتعال وزننـده جذب معناسـنه اولان نتردن مطاوعدر یقال نتره فانتتر ای جذبه فانجذب (الاستنتار) تبوّل
حالنده بالتمام بولك خروجنه صقندی ایله اقدام و اهتمـام ایتك معناسـنه‌در یقال اسـتنترالرجل من بوله اذا
اجتذبه و استخرج بقیته من الذكر عند الاستنجـاء حریصا علیه مهتمّـاً به * قال الشـارح و فی الحدیث ❊ان
احدكم یعذّب فی قبره فیقال انّه لم یكن یستنتر عند بوله❊ (الناترة) نادره وزننده شـول یایه دینوركه پك صلب
اولمغله قورلدقده صلا بتندن كیریشی چتلایوب پاره‌لنور اوله یقال قوس ناترة اذا كانت تقطع وترها لصلابتها
(النتره) تمره وزننده طعنهٔ نافذه معناسـنه (المناترة) مجاهره وزننده و مراد فیدر تقول كلمته منـاترة ای مجاهرة
(النثر) نونك فتحی و ثای مثلثه‌نك سـكونیله و (النثار) كتاب وزننده صاچمق معناسـنه‌در یقال نثرالشیٔ
نثرا و نثارا من الباب الاوّل و الثانی اذا رماه متفرّقا و برنسـنه‌یی چوغالتمق معناسـنه مستعملدر یقال نثر الكلام
والولد اذا اكثره (التنثیر) تفعیل وزنـنده بو دخی صاچمق معناسنـه‌در یقال نثرالشیٔ بمعنی نثره (الانتثار)
افتعال وزنـنده نثردن مطاوعدر صاچلمق معناسـنه‌در یقال نثره فانتثر و صویی برونه چكدكدنصكره نفسـله
كیرو چیقارمق معناسـنه‌دركه طقسرمق تعبیر اولنور یقـال انتثر المتوضیٔ اذا استنشـق الماء ثم استخرج ذلك
بنفس الانف و برونه صو چكمك معناسنه‌در یقال انتثر الرجل اذا ادخل الماء فی انفه (التنثر) تفعل وزننده بو دخی
صاچلمق معناسـنه‌در یقال نثره فتنثر (التناثر) تفاعل وزننده بو دخی صاچلمق معناسنه‌در یقال تناثر اللؤلؤ بمعنی
تنثر و ناس خسته اولوب جابجا وفات ایتك معناسنه مستعملدر یقال تناثر القوم اذا مرضوا فماتوا (النثارة) ثمامه
وزنـنده و (النثر) فتحتینله صاچیلان شیئه دینوركه صاچنتی تعبیر اولنور علی قول نثاره طعامدن صاچیلانه
مخصوصدركه دیوشوروب ثوابی ایچون اكل اولنور و نثر آندن اعمدر تقول ما اصبت من نثر فلان شیئا والتقط
نثارة الخوان ای ما تناثر منه (النثور) صبور وزننده اولادی چوق خاتونه دینور یقال امرأة نثور ای الكثیرة الولد
و شـول قیونه اطلاق اولنوركه طسقریجی اولوب و طسقردقده برونندن قورتجغز طرزنده فضله القا ایدر اوله
یقال شـاة نثور اذا كانت تطرح من انفها كالدود و ممه‌سـنك دلیكلری واسع اولان قیونه دینور یقال شـاة نثور
الواسعة الاحلیل (الناثر) نثور ایله معنای ثانیده مرادفدر (النیثران) ضیمران وزننده و (النثر) كتف وزننده
و (المنثر) منبر وزننده چوق سوزلو اوزان آدمه اطلاق اولنور (النثرة) تمره وزننده برونك دماغه قریب ایچنه
دینوركه ككز تعبیر اولنور خیشوم معناسنه و اكا قریب اولان یرینه دینور و برون دیركنه طوغری بیقلرك ارالغنده
اولان فرجه‌یه دینور و بو انسـان ایله ارسلانه مخصوصدر دیرلر و نثره منازل قمردن بر منزل اسمیدر و اول ایكی
كوكبدن عبارتدركه میانه‌لری برقارش مقدار اولوب و جرملرنده بیاض بلود پاره‌سـنه شبیه آقلق اثری واردر
اسد صورتنك برونده واقعلردر و نثره تلبسی سهل و ملایم اولان زرهه علی قول واسع زرهه دینور (النثیر) نفیر
وزننده دوب اقسمنك آقسرمسنه دینوركه طسقرمه تعبیر اولنور نته‌كه انسانك اقسرغنه عطاس دینور و بومعناده

مصدر اولور يقال نثرت الدابة نثيرا من الباب الثانى اذا عطس ﴿ الاستنثار ﴾ بورنه صويى چكدكدنصكره كيرو
پشقرمق معناسنه دركه بورنى تطهير ايچون ايدرلر يقال استنثر المتوضّى اذا استنشق الماء ثم استخرج ذلك بنفس
الانف و بورنه صو چكمك معناسنه در يقال استنثر الرجل اذا ادخل الماء فى انفه ﴿ المنثار ﴾ محراب وزننده قورقلرى
اغاجندن دوكيلور صاچلور اولان خرما اغاجنه دينور يقال نخلة منثار اذا صارت يتناثر بسرها ﴿ الانثار ﴾ همزه نك
كسريله برآدمك بورنى قناتمق معناسنه در يقال طعنه فانثره اى ارعفه و بركسه يى ككزى اوزره يره قپاتمق معناسنه در
يقال انثر فلانا اذا القاه على خيشومه و پسقرمغله بورنده اولان خلطى چيقارمق معناسنه در يقال انثر الرجل اذا اخرج
مافى انفه و صولغى بورندن چيقارمق معناسنه در يقال انثر الرجل اذا اخرج نفسه من انفه و بورنه صو چكمك
معناسنه در يقال انثر الرجل اذا ادخل الماء فى انفه ﴿ المنثر ﴾ معظم وزننده اصلا كنديده خير و منفعت اولميان يعنى
برايشه يراميان ضعيف وزبون آدمه دينور يقال رجل منثر اى ضعيف لاخير فيه ﴿ النجر ﴾ نونك فتحى و جيمك سكونيله
اصل و بنياد معناسنه در يقال هو كريم النجر اى الاصل و نجر مصدر اولور الك اورته پرمغنك بوغومنى بوكوب آنكله
برآدمك باشنه اورمق معناسنه در يقال نجره نجرا من الباب الثانى اذا ضمّ من كفه برجمة الاصبع الوسطى فضرب بها
رأسه و اغاج يونمق معناسنه دركه دولكرلك ايلكدر يقال نجر الخشب اذا نحته و منه النجّار و قصد و آهنك
ايلك معناسنه در يقال نجره اذا قصده و اسّى اولمق معناسنه در تقول نجر يومنا اذا احرّ و دوه يى عنف و شدّتله
سوروب كوتورمك معناسنه در يقال نجر الابل اذا ساقها شديدا و نجر مكه ايله مدينه ارضلرينك علميدر حرارت
معناسندندر و نجر جماع ايلك معناسنه در يقال نجر المرأة اذا جامعها و نجيره ديدكلرى طعام ياپمق معناسنه در
يقال نجرت المرأة اذا اتخذت نجيرة ﴿ النجار ﴾ كتاب وزننده و ﴿ النجار ﴾ غراب وزننده بونلرده اصل و حسب
معناسنه در و منه المثل * كلّ نجارا بل نجارها * اى فيه كلّ لون من الاخلاق و لايثبت على رأى معناى مثل هر جنس
دوه نك صويلرى بودوه ده موجود درديمكدر منشأى بودركه برآدم بردوه سرقه ايدوب بيعه عرض ايلدكده بركسه
دوه نك اصلندن يعنى صوينددن سؤال ايلكله سارق كلام مزبور ايله جواب و يردى بعده رأى واحد اوزره ثابت
اولميوب متلوّن مشرب اولان كمسه حقنده مثل اولدى ﴿ النجر ﴾ فتحتينله دوه و قيون قسمنه بعض يبانى ناموافق
تخملر اكلندن ناشى عارض اولان صوصه لق علتنه دينوركه هرنقدر صو ايچسه لر قانميوب وآندن عاقبت خسته
وهلاك اولورلر و عارضهٔ مزبوره بعضا انسانه اكثى سود ايچمكدن حادث اولوركه اصلا صويه قانمز اولور
﴿ النجرى ﴾ سكرى وزننده و ﴿ النجارى ﴾ سكارى وزننده و ﴿ النجرة ﴾ فرحه وزننده ذكر اولنان نجر علتنه
مبتلا قيونلره و دوه لره دينور يقال ابل و غنم نجرى و نجارى و نجرة اى مصابة بالنجر ﴿ النجارة ﴾ نونك ضميله دولكر
يونتيسنه دينوركه تلاش و نشاره تعبير اولنور ﴿ النجّار ﴾ عطّار وزننده دولكره دينور و دولكر درودكر فارسى
محرّفيدر ﴿ النجارة ﴾ كتابه وزننده دولكرلك حرفتنه دينور ﴿ النجران ﴾ سكران وزننده قپو اوكجه سى طوره جق
تخته يه دينوركه قپونك زيوانه سى كيره جك دليك آنده اولور سوو دتعبير اولنور يقال الباب يدور على نجرانه وهو الخشبة
فيها رجل الباب و نجران صوسزه دينور يقال رجل نجران اى عطشان و نجران يمنده برموضع آديدر هجرتّه نك
اونجى سالنده فتح اولندى نجران بن زيدان بن سبا اسميله مسمادر و بحرين ترابنده برموضع آديدر و حورانده
برموضع آديدركه دمشقه قريبدر اعلامدن يزيد بن عبدالله بن ابى يزيد و حميد النجرانيان اورادندر على قول حميد
بجران آخردندر و كوفه ايله و اسطبيننده برموضعدر ﴿ النوجر ﴾ جوهر وزننده شول خشبه يه دينوركه انكله ترلا
سوكيلور بوصبان ديدكلرى اوله جقدر * شارحك بيانته كوره نورج مقلوبيدر ﴿ المنجور ﴾ شول بيوك مقاره يه
دينوركه صو دوه سى انكله قيودن صو چكر ﴿ النجيرة ﴾ سفينه وزننده اخشابدن اولان اوستى اورتولى صفه يه دينوركه
آنده سازلق و سائر قاتلمش نسنه اولميه و سود و طحين ايله ياخود سود و صافى ياغله مرتب اولان بولامج آشنه دينور
و منه قولهم لانجرتّك نجيرتك اى لاجزينّ جزاءك و نجيره بودور اوتلغه دينور يقال مافى الارض رعى الاّ النجيرة
اى النبت الصغير ﴿ الناجر ﴾ رجب على قول صفر آينه دينور و ياز آيلرندن هر آيه دينور و بو حرارت معناسندندر
دوه قسمنك شدت عطشلرى هنكامدر تقول خرجنا فى شهر ناجر و هو كلّ شهر من شهور الصيف ﴿ الانجر ﴾ عنبر
وزننده كمى دمورينه دينوركه ليمانه كلدكده آنى دريايه براقوب كمى يى اسكان ايدرلر لنكر فارسى معرّبيدر و منه يقال
اثقل من انجر اى المرساة ﴿ المنجار ﴾ محراب وزننده صبيان عربه مخصوص برلعب آديدر على قول صواب اولان ميجار
اولمقدر ياى تحتيه ايله ﴿ بنو النجّار ﴾ عطار وزننده انصاردن برقبيله در ﴿ المنجر ﴾ مقعد وزننده طريقدن صاپه اولميان
مقصده دينور ﴿ الانجار ﴾ همزه نك كسريله طامه دينور اجّار معناسنه ﴿ النجير ﴾ زبير وزننده حضرموت

قر بنده بر حصن آدیدر و بادیه ده صفینه قر بنده بر صوآدیدر (النجارة) کتابه و زننده ماء مز بور قارشوسنده بشقه
بر صوآدیدر ایکیسیده چوراقجه در (نجار) کتاب وزننده بر موضعدر (نجار) غراب وزننده بلاد تمیمده بر موضعدر
و جبل الستّار قارشوسنده بر صوآدیدر (النجراء) صحراء وزننده بر موضع آدیدر که آنده امویّه دن ولید بن یزید بن
عبدالملك قتل اولندی (النحر) بحر وزننده کوکسك یوقاریسنه دینور سرسینه معناسنه علی قول قلاده موضعنه
دینور که بیونه قلاده بکورلدکده صارقوب طوردیغی یردن عبارتدر و نحر لفظی مذکردر جمعی نحوردر یقال
ضرب نحره وهو اعلا الصدر اوموضع القلادة و نحر و تنحار تذکار وزننده بر آدمك نحرینه اورمق یاطوقنمق
معناسنه در یقال نحره نحرا و تنحارا من الباب الثالث اذا اصاب نحره و کوکسك یوقاریسندن بوغاز ظاهر اوله جق یره
بچاق صوقمق معناسنه در که بوغاز چقوری اولور بعده اورادن ذبح ایلکده غالب اولدیغی یرادوه یی ابتدا اورادن ذبح
ایدرلر یقال نحر البعیر اذا طعنه حیث یبدو الحلقوم من اعلی الصدر یوم النحر معنای اخیردن مأخوذدر که عاشر
ذی الحجه در و نحر النهار کوندزك اوّلنه و نحر الشهر کذلك آیك اوّلنه اطلاق اولنور یقال جاءه فی نحر النهار و فی نحر
الشـهر ای اوّلهما بونکده جمعی نحوردر و نحر ایکی نسنه بری برینه کوکس کوکسه مقابل اولمق معناسنه در یقال
نحرت الدار الدار اذا استقبلتها و مصلی قیامده کوکسنی کره رك دیك طورمق علی قول صاغ النی صول الی اوزره
قومق یاخود نحرینی قبله یه قارشو طوته رق دیکیلوب طورمق معناسنه اطلاق شرعیدر یقال نحر المصلی فی الصلاة
اذا انتصب و نهد صدره اووضع یمینه علی شماله او انتصب بنحره ازاء القبـلة (المنحور) میمك ضمیله نحر کبی
بودخی کوکسـك یوقاریسـنه دینور یقال ضرب منحوره ای اعلا صدره (النحیر) امیر وزننده نحراولنمش یعنی
ذبح اولنمش دوه یه دینور جمعی نحری کلور مریض و مرضی کبی و نحراء کلور امراء کبی و نحائر کلور ذخائر وزننده
(الانتحار) افتعال وزننده برآدم کندی نفسنی قتل ایلك معناسنه در یقال انتحر الرجل اذا قتل نفسه و بر نیچه کمسه لر
بر نسنه اوزره بری برینی قتل ایلك درجه سنده حرص و ضنت ایدشمك معناسنه در که بناسی مشارکت ایچوندر
یقال انتحر القوم علی الامر اذا تشاحّوا علیه فکاد بعضهم ینحر بعضا (التناحر) تفاعل وزننده انتحار ایله معنای
ثانیده مرادفدر یقـال تناحروا علی الامر بمعنی انتحروا و ایکی نسـنه بری برینه مقابل اولمق معناسـنه در یقال
الداران یتناحران ای یتقابلان و ابناء سبیل یولدن صاپمق معناسـنه در یقال تناحروا عن الطریق اذا عدلوا عنه
(الناحرتان) و (الناحران) چکه ده ایکی طمره اطلاق اولنور علی قول زورده یعنی کوکسك اورته سنده اولان
قبورغه لردن ایکی قبورغه یه یاخود ایکی طرفده اولان ایکی قیصه ایکویه یاخود ایکی طرفلی بیون چنبرلرینه
دینور (النحیرة) سفینه وزننده و (الناحرة) نادره وزننده آیك اوّل کوننه علی قول آخرینه یاخود آخر کیجه سنه
دینور ناحره نك جمعی ناحرات و نواحر کلور (النحر) و (النحریر) نونلرك کسریله حاذق و ماهر و عاقل و امور
دیده کار آزموده متقن و فطن و حقایقه آکاه آدمه اطلاق اولنور کویاکه جنس علم و معرفتی ضبطنه آلوب نحر و ذبح
ایلمشـدر یقال رجل نحر و نحریر ای حاذق و ماهر عاقل مجرّب متقن فطن بصیر بکلّ شیء (برق نحره) فی الاصل
برق فعـل ماضی و نحره فاعلی اولوب تأبّط شرّه کبی بر آدمه تلقیب اولندی (المنتحر) منتخب وزننده
انتحاردن اسم مکاندر بو مناسبتله یولك وسـطنه منتحر الطریق اطلاق ایدرلر (المنحار) منشـار وزننده چوق
دوه ذبح ایدن آدمه دینور و منه یقولون انه لمنحار بوائکها ای ینحر سمان الابل بو کلام کثرت جود و ضیافتـله
وصف معرضنده ایراد اولنور که کنایه در (المنحر) مذبح وزننده اسم مکاندر حجّ قربانی و سائری ذبح اولنه جق
موضعه دینور (مسجد النحر) مناده بر مسجد معروفدر (النحرة) تمره وزننده صحره بحره لفظنه اتباعا ذکر اولنور
تقول لقیته صحرة بحرة نحرة بالتنوین ای عیانا کما ذکر (النخیر) ذخیر وزننده انسان و حیوان صوتی ککزه چکمك
معناسنه در که نغمه کبی ککزدن سسلنمکدن عبارتدر خم خم دیدکاری حالت کبی یقال نخر الانسان و الفرس نخیرا
من الباب الثانی اذا امدّ الصوت فی خیاشیمه (المنخر) میمك و خانك فتحیله و (المنخر) میمك و خانك کسریله و (المنخر)
میمك و خانك ضمیله و (المنخر) مجلس وزننده و (المنخور) میمك ضمیله برونه دینور انف معناسنه (نخرة الانف)
نقره وزننده برونك مقدّمنه یعنی ایلرو طرفنه دینور مثلا بره دوشسه اول محل ابتدا مسّ ایدر علی قول دلیکنه یاخود
ایکی دلیکنك مابیننه یاخود اوجنه دینور و نخرة الریح روزکارك شدت هبوبنه اطلاق اولنور (النخر) فخر وزننده
ناقه صاغدرمغه رام اولمق ایچون برونه ال صوقوب اوغشدرمق معناسنه در یقال نخر الناقة نخرا من الباب
الثالث اذا ادخل یده فی منخرها و دلکه لتدرّ (النخور) صبور وزننده نخر اولنمدقجه سود و یرمز اولان ناقه یه
دینور یقال ناقة نخور اذا کانت لا تدرّ الا علی النخر (النخر) کتف وزننده و (الناخر) چوریوب اوفانمش کیکه دینور

علی قول نخره چوریمش کمیکاره و ناخره مجوّف اولوب ایکی طرفنده دلیکی اولان یاخود کوز کوز دلیکلنمش کمیکاره
دینور ایکیسی دخی چوریمش اولوب لکن نخره ده نخرهٔ ریحله صاوریلور اولدیغی و ناخره ده چورکلکدن جابجا
دلنمکله صوت ریح مروری ملاحظه سنه مبنی در یقال عظم نخر و ناخر و عظام نخرة و ناخرة ای بالیة متفتتة او النخرة
البالیة و الناخرة المجوّفة التی فیها ثقبة و ناخر ایکدی طموزه دینور خنزیر ضاری معناسنه جمعی نخردر ضمتینله
وکسه معناسنه استعمال اولنور صوت مناسبتیله یقال مابالدار ناخر ای احد و بو نفی مقامنه مخصوصدر (النخر)
فتحتینله کمیك چوریوب اوفانمق معناسنه در یقال نخر العظم نخرا من الباب الرابع اذا بلی و تفتت (نخیر) زبیر وزننده
و (نخّار) شدّاد وزننده ایکی رجل آدیدر (النخوار) نونك کسریله خودبین ومتکبر اولان شریف ومتعیّن و ذیشان
آدمه دینور و قورقق کسه یه دینور و ضعیف و زبون آدمه دینور جمعی نخاوره کلور (النخوریّ) جهوریّ وزننده
آغزی و ایچریسی واسع آدمه دینور یقال رجل نخوریّ اذا کان واسع الفم و الجوف وذکرینك دلیکی بول اولان آدمه
دینور (المنخار) منشار وزننده شول خاتونه دینورکه مجنونه کبی جماع اولنورکن ککزندن سسلنور اوله یقال امرأة
منخار اذا صارت تنخر عند الجماع کانها مجنونة (التنخیر) تفعیل وزننده سوزسویلمك معناسنه مستعملدر یقال
نخره اذا کلمه (المنخر) مقعد وزننده بنی ربیعة بن عبدالله جماعتی یوردنده بر هضبه آدیدر (المنتخر) منتظر وزننده
مدینه قربنده فرش مالك ناحیه سنده بر موضع آدیدر (النخّار) شدّاد وزننده اسامیدندر نخار بن اوس انسب
عربدندر و عدّاء بن نخّار یوم بالغه ده بنی القین جماعتنك چرقه باشبوغلریدر (نخره) حمزه وزننده نونك ضمیله ده
زبانزده در اسامیدندر ابراهیم بن الحجاج بن نخره محدّثدر (الندور) ظهور وزننده برنسنه برشیئك جوفندن دوشمك
علی قول اشیاء متعدّده بیندن دوشوب ظاهره چیقمق معناسنه در یقال ندر الشیء ندورا من الباب الاوّل اذا سقط
من جوف شیء او من بین اشیاء فظهر و ضرطه لمق معناسنه در یقال ندر الرجل اذا خصف و تجربه ایلمك معناسنه در
یقال ندر الشیء اذا جرّبه و اولمك معناسنه در یقال ندر الرجل اذا مات و نباتك و اغاجك یپراقلری ظهور ایلمك
معناسنه در یقال ندر النبات اذا خرج ورقه و یقال ندرت الشجرة اذا ظهرت خوصتها و عند البعض آغاج
یشرملك معناسنه در یقال ندرت الشجرة اذا اخضرّت (الاندر) همزه نك و دالك فتحیله خرمن یرینه دینور علی قول
بغدای خرمننه دینور جمعی انادر کلور و اندر حلبه برکونلك مسافه ده بر قریه آدیدر عمرو بن کلثوم نام شاعرك اشبو
* ولاتبقی خمور الاندرینا * مصراعنده خمر قریهٔ مذکوره نك اهلنه نسبت اولنمغله اندریین کلمه سنده یاآت ثلاث مجتمع
اولدیغندن ناشی ضرورت ایچون یانك بریسی تخفیف اولندی علی قول اندری لفظنك جمعی اندرون در نته که
اشعری و اعجمی کلمه لرینك جمعلرندن اشعرون و اعجمون دینور (الاندریّ) احمریّ وزننده قالین ایپه دینور
(الاندرون) احمرون وزننده عشرت باده ایچون مجتمع اولمش متفرّق جوانلره دینور (نوادر الکلام) جمهوردن
شاذّ و خارج اولان کلمه یه اطلاق اولنور و فی الاساس یقال کلام نادر ای غریب خارج عن المعتاد امام سیوطینك
مزهرده بیانی اوزره نادر که شاذّ دخی دینور مطّرد مقابلیدر درت کونه اولور بری قیاس و استعمالده جمیعا مطرد اولور
قام زید کبی ثانی قیاسده مطرد و استعمالده شاذ اولور یدع و یذر کلمه لرینك ماضیلری کبی ثالث استعمالده مطرد
و قیاسده شاذ اولور اخوص الرمث و استصوبت الامر کبی رابع قیاس و استعمالده جمیعا شاذ اولور واویّ العین
و یائیّ العین اولان کلمه نك مفعوللری تمیم کبی فرس مقوود و رجل معوود من مرضه کبی انتهی (الندرة) تمره وزننده
و (الندری) جمزی وزننده نادر و قلیل معناسنه در بو معنادندر که لقیه ندرة و فی الندرة و ندری و فی ندری دیرلر
بین الایّام معناسنه یعنی دائما ملاقی اولمیوب احیانا ملاقی اولور و ندره معدنده بولنان آلتون قطعه سنه اطلاق اولنور
و عجله ایله ناکهان ظهور ایدن ضرطه یه اطلاق اولنور (نادرة الزمان) یکتای دهر و وحید العصر دیمکدر هاء مبالغه
ایچوندر یقال هو نادرة الزمان فی العلم ای وحید العصر (نوادر) جمع بنیه سیله بر موضع آدیدر (نادر) بر رجل اسمیدر
(الندّر) رکع وزننده نادرك جمعیدر و عتبة بن الندّر اصحابدندر امام طبری تصحیف ایلمکله بای موحده و ذال معجمه ایله
ضبط ایلمشدر (الاندرانیّ) همزه نك و دالك فتحیله که حاجی بکتاش طوزی دیدکاری شدید البیاض طوزه وصف
ایدرلر بو غلطدر صواب اولان ملح ذرآنیّ اولمقدر ذال معجمه و همزه ایله نته که ذرء ماده سنده بیان اولندی و قولهم
ملح اندرانیّ غلط صوابه ذرآنیّ ای شدید البیاض و اندرانیّ ایری و بیوك دغارجغه اطلاق اولنور یقال جراب اندرانیّ
ای ضخم (نیدر) حیدر وزننده مدینهٔ منوّره اسماسندندر علی قول داله نیدد اولمقدر (النذر) نونك فتحی و ذال
معجمه نك سکونیله نحب معناسنه در که برآدم بر واجب اولمیان شیئی کندی نفسی اوزره واجب ایلمکه دینورکه
اسمدر یقال اوفی نذره ای نحبه و نذر دیته دینور *شارحك بیانی اوزره اهل حجاز لغتیدر اهل عراق ارش دیرلر

يقال قضى بالنذر اى الارش جمعى نذوردر على قول نذور مطلقا يارەلردە اولوركە انلرك معاقلى يعنى ديتلريدر كرك
يارە كوچك وكرك بيوك اولسون تقول لى عند فلان نذر اذا كان جرحا واحداله عقل ونذر ونذور ظهور وزننده مصدر
اولور برآدم برنسنەيى كندى نفسنه واجب ولازم قلمق معناسنه يعنى الله ايچون برعبادتى عهدەسنه كشى آلمقدركه
بوطريقله عندالله دخى واجب اولوب اداسى لازم كلمكله لدى الاداء ﴿ يوفون بالنذر ﴾ كريمه سيله موصوف اولور
يقال نذره على نفسه نذرا ونذورا من الباب الثانى والاول اذا اوجبه ويقال نذر ماله ونذر الله سبحانه كذا اى اوجبه على
نفسه تبرعا من عبادة او صدقة اوغير ذلك وبعضلر ديديلركه نذر شرط وتعليقه مقارن وعددن عبارتدر پس فعلى
ان شفا الله مريضى كذا قولى نذردر وبلاشرط همان على ان اتصدق بدينار قولى نذراولمز ﴿ الانتذار ﴾ افتعال وزننده
نذر معناسنه در يقال انتذر على نفسه بمعنى نذر ﴿ النذيرة ﴾ سفينه وزننده نذر ايچون ادا اولنان شيئه دينور يقال اعطى
نذيرته وهى مايعطيه للنذر وشول نصرانى ولدينه اطلاق اولنوركه والدينى اكر ولديمز اولورسه كليسايه قيم
ياخود خادم ايدەلم ديو نذر ايلمش اولملريله ظهورنده حسب النذر كليسايه قيم ياخود خادم تعيينيله تفرغ
ايدەلر كرك ذكور وكرك اناث اولسون حضرت مريم قصەسى كبى ونذيرة الجيش عسكرك قراغولنه وچرقه جيسنه
اطلاق اولنوركه عسكرى عدونك وضع وكيفيتيله تحذير وانذار ايدرلر بومعناى آتيدن مأخوذدر ﴿ النذر ﴾
فتحتينله برنسنەيى بيلوب حذر ايلمك معناسنه در يقال نذر بالشئ نذرا من الباب الرابع اذا علمه فحذره ﴿ الانذار ﴾
همزەنك كسريله و﴿ النذر ﴾ نونك فتحى وذالك سكونيله ونونك ضمى وضمتينله و﴿ النذير ﴾ صرير وزننده برآدمه
برمادەيى اعلام وابلاغله تحذير وتخويف ايلمك يعنى اول مادەنك قورقنج اولديغنى اخبار واعلامله اكا قورقوو يروب
آكاه ايلمك معناسنه دركه تبشير مقابليدر يقال انذره بالامر انذارا ونذرا ونذرا ونذيرا اذا اعلمه وحذره وخوفه
فى ابلاغه والاسم النذرى بالضم كبشرى والنذر بضمتين ومنه قوله تعالى ﴿ فكيف كان عذابى ونذر ﴾ اى
انذارى پس ضمتينله نذر مصدر واسم اولور وقالديكه صيغهٔ مزبوره افعال بابندن اولوب مصدرى قياس اوزره
افعال وقياسه مخالف سماعى اولەرق ثلاثيدن دخى وارد اولمشدر عربدن بووجهله مسموعدر ﴿ النذير ﴾ صرير
وزننده مصدردركه ذكر اولندى واسم اولوركه قورقتمغه دينور وبونك اسم اولمسى امام شافعيدن مرويدر
﴿ النذارة ﴾ كتابه وزننده بودخى اسمدر يقال صدە عنه نذيره ونذارته اى انذاره ونذير منذر معناسنه كاوركه انذار
ايديجى كمسه در زيرا وجه مذكور اوزره باب افعالك مصدرى ثلاثيدن دخى وارد اولمشدر بونك جمعى نذر در ضمتينله
ونذير يايك چكيلدكده ظهور ايدن صوتنه اطلاق اولنور مخوف اولديغيچون تركيده چكرمه وچكردى تعبير اولنور
ونذير جانب الهيدن عباده مبعوث پيغمبر ورسوله اطلاق اولنور قال تعالى ﴿ وجاءكم النذير ﴾ اى الرسول
وشيب وپيرى يه اطلاق اولنور وخاصه نبى اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه اطلاق اولنوركما قال عز وجل
﴿ انا ارسلناك شاهدا ومبشرا ونذيرا ﴾ ﴿ النذير العريان ﴾ خثعم قبيله سندن بركمسه دركه ذى الخلصه معركه سنده
عوف بن عامر مزبورك اوزرينه حمله واخذ ايلدكدنصكره كنديسنك وخاتوننك اللرينى قطع ايلمشدر على قول
مطلقا حقله منذر اولان كمسه يه اطلاق اولنور زيرا عربلرك عادتندركه برآدم قومنى شبخون واغاره حدوثندن آكاه
وتخويف حالنده ثيابندن متجرد اولەرق كاوب اخبار وايقاظ ايدر بينلرنده حالت مزبورەيه اشارتدر ﴿ التناذر ﴾
تفاعل وزننده بربرينه قورقو خبرى ويرمك معناسنه در يقال تناذر القوم اذا انذر بعضهم بعضا ﴿ نذير ﴾ امير
وزننده و﴿ نذير ﴾ زبير وزننده و﴿ منذر ﴾ محسن وزننده و﴿ مناذر ﴾ مجاور وزننده و﴿ منيذر ﴾ مصغر بنيه سيله
اسامئ رجالدندر جديع بن نذير المرادى تصغير بنيه لريله خادم نبى اكرم عليه السلامدر ﴿ ابن منذر ﴾ ملك
حيره اولان نعماندر ومنه يقال بات بليلة ابن منذر اى بليلة شديدة ومزبورك بر قصهٔ شديدەسندن ناشيدر ﴿ ناذر ﴾
مكەنك اسماسندندر ﴿ المتناذر ﴾ ارسلانه اطلاق اولنور ﴿ ابن مناذر ﴾ ميمك فتحى وضميله برشاعر بصريدر اسمى محمد بن
المنذر بن المنذر اولمغله جميع صيغه سندەدر بوكه كوره غير منصرفدر وضمله اولديغنه كوره منصرف اولور
﴿ المناذرة ﴾ ميمك فتحيله آل منذره اطلاق اولنوركه ملوك حيرەدندر ﴿ مناذر ﴾ مساجد وزننده اهواز ناحيه سنده ايكى
بلدەدر برينه مناذر الكبرى وبرينه مناذر الصغرى ديرلر ﴿ النزر ﴾ نونك فتحى وزاى معجمەنك سكونيله آز نسنه يه دينور
يقال مال نزر اى قليل ومنه حديث ام معبد الخزاعية فى صفة كلامه عليه الصلوة والسلام ﴿ فصل لانزر ولا هذر ﴾ اى
ليس بقليل فيدل على عى ولا بكثير فاسد ونزر مصدر اولور سؤالده الحاح وابرام ايلمك معناسنه در سؤال مزبور كرك
اعطا وكرك علم جهتيله اولسون يقال نزر فلانا نزرا من الباب الاول اذا الح عليه فى السؤال ويقال نزر فلانا
اذا الح عليه فى مسئلة العلم ويقال فلان لا يعطى حتى ينزر اى يلح عليه ويهان وبركمسەيى برخصوص ايچون

(قندروب)

قندروب استعجال ايلمك معناسنه در يقال نزره اذا احثه واستعجله و نزر بركونه ورم اسميدركه ناقه نك ممه سنده
عارض اولور و نزر بيورمق معناسنه در يقال نزره اذا امره و بر آدمى يا برنسنه يى حقير كورمك معناسنه در يقال
نزره اذا احتقره كذلك قليل كورمك معناسنه در يقال نزره اذا استقله وكيچ وبطئ معناسنه مستعملدر تقول
ماجئت الانزرا اى بطيئا (النزر) امير وزننده و(المنزور) بونلرده آز نسنه يه دينور نزرك جمعى نزر كاور
ضمتينله (النزر) نونك فتحى و زانك سكونيله و(النزارة) كرامه وزننده و(النزورة) و(النزور) نونلرك ضميله
برنسنه آز اولمق معناسنه در يقال نزر الشئ نزرا و نزارة و نزورة و نزورا من الباب الخامس اذا قل (التنزير) تفعيل
وزننده برنسنه يى آز ايلمك معناسنه در يقال نزر الشئ اذا قلله (الانزار) همزه نك كسريله بودخى تقليل معناسنه در
يقال انزر عطاءه اذا قلله (التنزر) تفعل وزننده آزالمق معناسنه در يقال تنزر الشئ اذا تقلل و بركمسه
نزار قبيله سنه منتسب ياخود كنديسنى اول قبيله خلقنه اوضاع واطوارده مماثل ايلمك ياخود اول قبيله دن
دكل ايكن كنديسنى آنلره ادخال ايلمك معناسنه در يقال تنزر الرجل اذا انتسب الى قبيلة نزار اوشبه نفسه
بهم او ادخل نفسه فيهم (النزور) صبور وزننده و(النزرة) فرحه وزننده قليلة الولد خاتونه دينور على قول نزور
سودى آزجه اولان خاتونه دينور يقال امرأة نزور اى قليلة الولد او اللبن ومطلقا قلتلنور اولان شيئه دينور
وشول ناقه يه دينوركه ولدى هلاك اولمغله سائرك ولدينه ياقلمش اوله يقال ناقة نزور اذا صارت قدمات ولدها
وترأمت ولد غيرها و دائما كارهة كبه اولان ناقه يه دينور يقال ناقة نزور اذا كانت لاتكاد تلقح الا كارهة جمعى نزر
كاور ضمتينله ومنه يقال لقحت الحرب عن نزر اى عن حيال بوراده نزر جمع و اسم اولمق محتملدر معناسى جنك قسيرلقدن
كبه اولدى ديمكدركه بلا سبب قزشدى ديمك مرادر (نزار) كتاب وزننده ابن معد دركه بر قبيله پدريدر (النسر) نونك
فتحى و سينك كسريله بر قوش اسميدر جيفه مقوله سى نسنه يى ديدوب قوپارديغيچون مبالغة تسميه اولندى و بو قوش
كركس ديدكارى قوشدركه اسبع جوارحدر بوتركيده تحريفله كركنز ديدكاريدر طوغان وشاهين مقوله سنى دخى
آلور بو جهتله چقرجيلرك دشمنيدر عقابكه طوشنجل قوشيدر بو جنسدندر وبعضلر عقابى قاره قوش ايله و نسرى
طوشنجل و يلانجل ديدكارله بيان ايلديلر وآق بابا ديدكارى بوندن آليجى او ليان بطال نوعيدر ديديلر لكن صحيح
اولان كركنز ديدكاريدركه قره قوش نوعندندر و كركنز كركس محرفيدر جمعى انسر كاور و نسور كاور و نسر
ذى الكلاع قبيله سنه مخصوص بر صنم آديدركه ارض حميرده اولور ايدى * شارح ديركه يغوث ديدكارى صنم مذحج
و يعوق همدان قبيله لرينك صنملرى ايدى و نسر قطب شمالى سمتنده ايكى كوكب آديدركه برينه نسر واقع و برينه
نسر طائر ديرلر بونلر ايكى صورت كوكبيه دن مركب نسر صورتلريدر برى زمينه نازل و برى طائر صورتنده در
و نسر آت قسمنك طرنغى ايچره بريابس ات پاره سنه دينوركه چكركه طرزنده اولور على قول طرنغنك ايچ
يوزينك اوسته طرفنده اولان تومسك نسنه يه دينور جمعى نسوردر و نسر مصدر اولور برنسنه يى برنسنه نك
اوزرندن كيدورب ياخود صيروب آچق معناسنه در يقال نسره عنه نسرا من الباب الاول اذا كشطه
و پاره يى دشمك معناسنه در يقال نسر الجرح اذا نقضه و قوش قسمى منقاريله ات دتمك معناسنه در يقال نسره
البازى نسرا من الباب الثانى والاول اذا نتف لحمه بمنسره و نسر عقيق مدينه ده بر موضع آديدر و غنى بلادنده
ايكى جبل آديدركه ايكيسنه نسران دينور و نسر اساميدندر سفيان بن نسر و تميم بن نسر اصحابدندر و يحيى بن
ابى بكير بن نسر على قول بشردر و اول قاضئ بلدهٔ كرمان ايدى و مزبور امام مالك شيخى اولان يحيى بن بكيردن
اكبردر و نسر بر آدمى فصل و مذمت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نسر فلانا اذا وقعه (المنسر) مسجد وزننده
و(المنسر) منبر وزننده آليجى قوش قسمنك برونه دينور منقار معناسنه اولكى اسم مكان منزلنه منزلدر و منسر
و منسر اوتوزدن قرقه دك على قول قرقدن اللى يه دك ياخود التمشه قدر ياخود يوزدن ايكيوزه قدر سوارى يه اطلاق
اولنور عادتا عدويى نسر ايتدكاريچون و بربلوك عسكره اطلاق اولنوركه عسكر كبيرا وكنده عازم اوله لر چرقه جى
اوله جقدر عسكر كبيرك منقارى برنده در (التنسر) تفعل وزننده ايپك بوكومى چوزيلوب سوكلمك معناسنه در
يقال تنسر الحبل اذا انتقض و پاره دشيلوب چركى اطرافنه يايلمق معناسنه در يقال تنسر الجرح اذا انتشرت
مدته لانتقاضه و بز وكاغد مقوله سى اسكيوب پريمكله رفته رفته تباه اولوب كتمك معناسنه در يقال تنسر الثوب
والقرطاس اذا ذهبا شيئا بعد شئ و طاغلمق معناسنه در يقال تنسرت النعمة عنه اذا تفرقت (الناسور) شول طمره
دينوركه ايچى فاسد اولمغله سيلانى اصلا منقطع اولميه و بوعلتدر مؤلف الناسور العرق الغبر عبارتيله بيان ايلمكله
غبر غين معجمه و باى موحده ايله كتف وزننده در فاسد معناسنه در و مصباحده عرق غبر فى باطنه فساد كلما برأ اعلاه

رجع غبرا عنوانیله مبین اولمغله عبارت مذکوره‌دن اوضحدر و بر علت اسمیدرکه کوزك پیکارلرنده حادث اولور دائما
یاشی منقطع اولمز و حوالئ مقعدده دخی و دیش اتلرنده دخی حادث اولورکه دائما سیلان دم اوزره اولور حوالی
مقعدده دیدیکی بر دلیکدرکه بر شیشك دشلمسندن و یا کرکی کبی علاج اولنمدق بر یاره‌دن اولور و اول دلیك دخی
یامقعدك کنارنده اولور یامقعده قریب عضلاتده اولور و آندن ایرکلی صو اقار و کاهجه امعاء مستقیمه‌ده اولور و کاه
دلیك بر اولور و کاه برقاج اولور و کاهجه مثانه جانبنده دخی اولور (النسار) کتاب وزننده بنی عامر ایچون بر صو
آدیدرکه بین العرب آنده بر وقعه اولمشدر (الاستنسار) کرکس کبی قویّ و زورمند اولمق معناسنه‌در یقال استنسر
الطائر اذا صار کالنسر قوّة (نسیر) زبیر وزننده اسامیدندر نسیر بن ذعلوق تابعیندندر وقطن و عائذ و سفر نام محدثینك
پدرلری اسمیدر و عبد الملك بن محمد نام محدثك جدّی اسمیدر و قلعة نسیر بن دیسم بن ثور نهاوند قربنده بر قلعه‌در
(ناصره) نادره وزننده جرجان قضاسنده بر قریه‌در محدثیندن حسن بن احمد الناصریّ اورادندر کذلك محمد بن
محمد الفقیه الحنفی الناصری اورادندر (النسرین) نونك کسریله ورد معروف اسمیدرکه مصرکلی دیدکاریدر
ظاهرا لفظ مزبور فارسی الاصلدر زیرا برهانده نسرین نونك فتحیله مرسومدر و اول ایکی کونه‌در برینه کل مشکی
و دیکرینه کل عنبری دیرلر پس کسر نونله تعریب اولنمشدر (النساریّة) غرابیه وزننده طوشنجل قوشنه دینور
عقاب کبی (نستر) تای فوقیه ایله جعفر وزننده فرس قدیم ملتندن بر زاهد مجوسی اسمیدر نوشروانله معاصر ایدی
و نستر و نسترن زیادهٔ نونله ریحان معروف اسمیدرکه آغستوس کلی و یابانی کل دیدکاری چیچك اوله جقدر یاضنه یابانی
آق کل و صاریسنه یابانی صاری کل دیرلر (نستر) درهم وزننده عراقده بر ناحیه آدیدر قرای کثیره‌یه مشتملدر
(نسترو) نونك فتحی و آخرده واو ایله دمیاط ایله اسکندریه بیننده بر آطه‌نك آدیدر (منستیر) میمك ضمی و نونك فتحیله
افریقیه‌ده بر بلده آدیدر زهّاد و منقطعون معبدلریدر *مترجم دیرکه ظاهرا منستیر مناستیر رومی معرّبیدرکه تکیه و خانقاه
نصارایه دینور بعده بلده آنك اسمیله مسمّا اولمشدر نته‌کم روم ایلیده مناستر دیدکاری بلده دخی فی الاصل خانقاه
نصاری اولوب بعده بلده اولدیغی کتب جغرافیاده مرسومدر و منستیر کذلك افریقیه‌ده بر بلدهٔ اخری اسمیدر
اهالیسی قریشدن بر قومدر شهر قیروان ایله میانه‌سی التی قوناق مسافه‌در و اندلس شرقیسنده بر موضع اسمیدر
(النسطوریّة) نونك ضمی و فتحیله نصاری ملتندن بر طائفه‌درکه سائر اهل ملتنه مخالفت اوزره‌درلر یعنی مذهبلری
آنلره مخالفدر نسطور نام فیلسوفه منسوبلردر و اول مأمون عباسی عصرنده ظهور و انجیلده رأی خودی حکمیله
تصرّف ایلدی و آنك زعمی بودرکه حق تعالی واحد و اقانیم ثلاثه صاحبیدر بونلره لسان رومیده نسطورس
دیرلر *مترجم دیرکه ایکی طائفه دخی واردر بری ملکائیه و بری یعقوبیه‌در تفصیللری ملل نحل نام کتابده مشروحدر
(نشتبر) شین معجمه ایله جردحل وزننده خراسان طریقی اوزره بر قریه آدیدر (النشر) حشر وزننده رائحهٔ طیبه‌یه
دینور علی قول اعمدر و علی رأی نسوان قسمی اویودقدنصکره ظهور ایدن آغزینك و یانلرینك رائحه‌سنه دینور
و بو یاتلق معناسندن مأخوذدر و نشر و نشور ظهور وزننده مصدر اولور میتی احیا ایلك معناسنه و بو معناده
لازم اولورلر دیرلمك حیات معناسنه یقال نشر الله الموتی فنشروا نشرا و نشورا من الباب الاول ای احیاهم فحیوا
و نشر شول چایره اطلاق اولنورکه ینده قوریمش اولوب عقب صیفده یغمور سببیله تازه‌لنوب یشرمش اوله
صکره‌دن حیات بولدیغی سببیله و نشر اغاجك یپراغی هر طرفه طاغلمق معناسنه‌در نشرت اوراق الشجر
یعنی انتشرت و اغاج یپراقلنمق معناسنه‌در یقال نشر الشجر اذا اورق و ایوز اولمق معناسنه‌در یقال نشر نشره
ای جربه و جامه مقوله‌سی نسنه‌یی یایوب آچمق معناسنه‌درکه طیّ مقابلیدر یقال نشر الثوب و نحوه اذا بسطه
و اغاج یونمق معناسنه‌در یقال نشر الخشب اذا نحته و طاغتمق معناسنه‌در یقال نشر الشیء اذا فرّقه و نشر شول
پراکنده قوم و جماعته اطلاق اولنورکه بر سرکرده‌نك زیر جمع و ضبطنده اولمیه بونده فتحتینله‌ده لغتدر و بوراده
نشر منشور معناسنه‌در یقال جاء القوم نشرا و نشرا ای متفرّقین لایجمعهم رئیس و نشر نبات بتمکه باشلمق
معناسنه مستعملدرکه حیاتیدر یقال ما احسن نشر النبت ای بدء نباتها و بر خبری فاش و شایع قلمق معناسنه
مستعملدر یقال نشر الخبر نشرا من الباب الثانی و الاول اذا اذاعه و نشر اسامیدندر محمد بن نشر محدثیندندرکه
آندن لیث بن ابی سلیم روایت حدیث ایلدی و نشر بلوتلی کونده یل اسمك معناسنه‌درکه بلودی نشر ایدر یقال
نشرت الریح اذا هبت یوم غیم و مجنونه یاخود خسته‌یه رقیه و افسون ایلك معناسنه‌درکه علتنی نشر و ازاله ایدر
یقال نشر عن المجنون و المریض اذا رقاه و نشور یره یغمور یاغمقله نبات بتورمك معناسنه‌در یقال نشرت الارض
نشورا اذا اصابها الربیع فانبتت (الانشار) همزه‌نك کسریله بو دخی اولویی دیرلتمك معناسنه‌در یقال انشر الله

الميت اذا احياه ﴿التنشير﴾ تفعيل وزننده بودخی ثوب مقوله‌سی نسنه‌یی یایوب آچمق معناسنه‌در یقال نشر الثوب ونحوه اذا بسطه ومنه قوله تعالى ﴿صحف منشرة﴾ شدّد للكثرة ومجنونه یاخود مریضه رقیه ایله تعوید ایلمك معناسنه‌در یقال نشر عن العليل اذا عوّذ بالنشرة ﴿النشر﴾ ضمتینله نشورك جمعیدر رسول ورسل کبی وقرئ قوله تعالى ﴿و یرسل الرياح نشرا﴾ الآية بضمتين ونشرا بسكون الشين ونشرا بفتح النون ونشرا بالتحريك فالاوّل جمع نشور والثانی سكن الشين استخفافا ای طلبا للخفة والثالث معناه احياء بنشر السحاب الذی فيه المطر الذی هو حياة كل شیء والرابع شاذّ قيل معناه وهو الذی یرسل الرياح منشرة نشرا * قال الشارح وقرئ بشرا بالباء جمع بشيرة ونشر ضمتینله اسم اولور انسانك ذكرندن مذی چیقمغه دینور یقال لا یجب الغسل بالنشر ای بخروج المذی ﴿النشرة﴾ غرفه وزننده رقیه وافسونه دینورکه مجنون ومریض مقوله‌سنه معالجه اولنور علتی نشر وتفریق ایلدیکیچون ﴿الانتشار﴾ افتعال وزننده برنسنه یایلوب آچلمق معناسنه‌در یقال انتشر المتاع اذا انبسط و برنسنه سونوب اوزامق معناسنه مستعملدر یقال انتشر النهار اذا طال وامتدّ وخبر فاش اولمق معناسنه مستعملدر یقال انتشر الخبر اذا انذاع و پراکنده اولمق معناسنه‌در یقال انتشرت الابل اذا افترقت عن غرّة من راعيها قید مزبور اتفاقیدر رکن تفسیر دكلدر و برآدمك آلتی قوامه كلمك معناسنه‌در یقال انتشر الرجل اذا انعظ و یورلمق سببیله كودەنك سكيرلری شیشوب قبارمق معناسنه‌در یقال انتشر العصب اذا انتفخ واغاجك داللری هرطرفه یایلمق معناسنه‌در یقال انتشرت النخلة اذا انبسط سعفها ﴿المنشار﴾ محراب وزننده بچقی‌یه دینور یقال نشر الخشبة بالمنشار وهو ما نشر به وخرمنجیلرك یبا تعبیر ایلدكلری بش پرمقلو آلته دینورکه انكله خرمان صاوررلر ﴿النواشر﴾ نوادر وزننده قولك داخل وخارجنده اولان سكيرلره علی قول ایچ یوزنده اولان سكيرلره وطمرلره یاخود انجق طشره یوزنده اولان سكيرلره دینور مفردی ناشره‌در وناشره اسامیدندر ناشرة بن اغوات همام نام كمسه‌یی قتل ایدن كمسه‌در ومالك بن زید وعباس بن الفضل ومحمد بن عنبس وعبدالرحمن بن مزهر الناشریوّن محدّثلردر جدلری اولان ناشره نام كمسه‌یه منسوبلردر ﴿التناشير﴾ تای فوقیه‌نك فتحیله مكتب صبیانك یازدقلری یازویه اطلاق اولنور مفردی یوقدر یقال ما اشبه خطه بتناشير الصبيان وهی خطوطهم فی المكتب ﴿النشوار﴾ نونك كسریله دحراج وزننده دابّه قسمی علفی یدكدنصكره آرترمق معناسنه‌در یقال نشورت الدابة نشوارا اذا ابقت من علفها * مترجم دیركه نشوار نشخوار فارسی معرّبیدركه دوابّك آخورده وطوربه‌ده وزمینده اولان چایرده ابقا ایلدیكی علف بقیه‌سنك اسمیدر بعده تصرّف اولنمشدر ﴿النشير﴾ امیر وزننده پشتماله وفوطه‌یه اطلاق اولنور یقال اذا دخلت الحمّام فعليك بالنشير ای المئزر وهنوز دوكولمیوب یرنده یغین اولان اكين خرمننه دینور ﴿المنشور﴾ اموری طاغنق و پریشان آدمه اطلاق اولنور یقال رجل منشور ای المنتشر الامور وشول مكتوب ونامهٔ سلاطينه دینورکه مختوم اولمیه حالا فرمان و برات تعبیر اولنان نامهٔ شاهیدركه طغرای غرّا ایله موشّح اولور ﴿المنشورة﴾ مزبوره وزننده سخیه وكريمه اولان خاتونه دینور ﴿النشارة﴾ ثمامه وزننده كراسته بچلدكده بچقیدن دوكیلان تلاشه دینور ﴿النشری﴾ جمزی وزننده جرب علتی یایلمش دوه‌لره دینور یقال ابل نشری اذا انتشر فيها الجرب ﴿النشر﴾ فتحتینله دوه‌لره جرب علتی یایلمق معناسنه‌در یقال نشرت الابل نشرا من الباب الرابع اذا انتشر فيها الجرب ونشر طاغنق نسنه‌یه دینور منتشر معناسنه ومنه الحديث ﴿اللهم اضمم نشری﴾ ای ما انتشر من امری ونشر قیون وكچی سوریسی كیجه ایچره اطرافه رعی ایچون طاغلمق معناسنه‌در یقال نشرت الغنم نشرا من الباب المزبور اذا انتشر بالليل فترعى ﴿المنتشر﴾ انتشاردن اسم فاعلدر طاغنق شیئه دینور ومنتشر اسامیدندر ومنتشر بن وهب اعشی باهله نام كمسه‌نك لامّ برادریدر ﴿نشور﴾ ظهور وزننده دینور قضاسنده برقریه آدیدر ﴿النصر﴾ حصر وزننده و﴿النصور﴾ ظهور وزننده یاردم ایلمك معناسنه‌در یقال نصر المظلوم نصرا ونصورا من الباب الاوّل اذا اعانه ویغمور عموم اوزره یری صوارمق معناسنه مستعملدر یقال نصر الغيث الارض اذا عمها بالجود و برآدمی برنسنه‌دن قورترمق معناسنه مستعملدر یقال نصره منه اذا نجّاه وخلصه ونصر وصف اولور مفرد وجمعی برابر اولور عدل كبی یقال رجل نصر وقوم نصر ای ناصر وناصرون ونصر بن قعين برقبیله پدریدر جوهرینك رؤبه نام شاعره نسبتله استشهاد موقعنده انشاد ایلدیكی اشبو * لقائل یا نصر نصرا نصرا * مصراعی غلطدر و بو جوهرینك خود بخود انشادی دكلدر بلكه سيبویه وتیرهٔ مزبوره اوزره انشاد ایلمكله كندیسنه سابقدر وروایت صحیحه یا نضر نضرا نضرا اولمقدر ضاد معجمه ایله ونضر مزبور امويّه طرفندن خراسان والیسی اولان نصر بن سیّار نام نابكارك دربانی ایدی * مترجم دیركه شواهد

بغداديه‌ده‌دوشواهدمغنى اللبيبده مصراع مزبورك اعرابنه دائر اقوال شتا اولمغله خواهشكر اولنلر آنلره مراجعت ايده‌لر (الناصر) و (النصر) صردو زننده معين ومددكاره دينور ناصرك جمعى نصّاردرزائر وزوار كبى و انصاردر و نصر كاور صحب و صاحب كبى و ناصر دره‌يه صو آقه‌جق مجرايه اطلاق اولنوركه اسم اولمشدر جمعى نواصردر و ناصر تلعه‌دن اعظم و برميل اكا قريب مقدارجه اولور و شول شعبه‌يه دينوركه بعيد يرلردن ياركبى كلوب دره‌يه منتهى اولور كوياكه صو يله دره‌نك سيلابنه نصر و امداد ايدر (النصير) اميروزننده ناصر و معينه دينور مبالغه ايچوندر يقال الله نصيره اى ناصره (الانصار) همزه‌نك فتحيله فى الاصل ناصرك جمعيدر مدينه سكاننددن اوس وخزرج قبيله‌سندن طرف حضرت مصطفوى‌يه نصرت و اعانت ايدن ذواته وصف نصرت غلبه ايلمكله اسم مجراسنه اجرا اولنوب اول زمرۀ جليله‌يه اسم خاص قلندى (النصرة) نونك ضميله اسمدر حسن معونه معناسنه ونصره ايوبيه‌دن غازى سلطان صلاح الدينك اوغلونك اسميدر حديثده روايت صاحبيدر (الاستنصار) مدد ونصرت استه‌مك معناسنه‌در يقال استنصره اذا استمدّه وسؤال ايلمك معناسنه مستعملدر يقال استنصره اذا سئله سائله منتصر اطلاق اولنور كوياكه عطيه ايله فقر اوزره نصرت نياز ايدرو بركمسه اعداسنى دفع ايلمك بابنده برآدمدن ياردم استه‌مك معناسنه‌در و بومعناى اوّلدن اخصدر يقال استنصره عليه اذا سئله ان ينصره عليه (التنصر) تفعل وزننده برآدم بركمسه ايچون نصر ومدد ايلمكه دورشمك معناسنه‌در يقال هو يتنصرله اى يعالج النصرله * شارحك بيانه كوره بوتنوّر وتحلم بابندن دكلدر وتنصر نصارى دينه كيرمك معناسنه‌در يقال تنصر اليهود اذا دخل فى دين النصارى (التناصر) تفاعل وزننده بربرينه نصرت ايلمك اوزره ياردملشمق معناسنه‌در يقال تناصر القوم اذا تعاونوا على النصر وخبرلر بربرينى تصديق ايلمك معناسنه استعمال اولنور يقال تناصرت الاخبار اذا صدّق بعضها بعضا (الانصر) همزه‌نك و صادك فتحيله سنتسز آدمه دينور يقال رجل انصراى اقلف * شارحك بيانه كوره نصارى مادّه‌سندن مأخوذدر (بخت نصر) بانك ضمى وخاى معجمه‌نك سكونى و نونك و صاد مشدده‌نك فتحيله بوخت نصر عجمى معرّبيدر بوخت ابن معناسنه‌در و نصر بقم وزننده برصنم اسميدر بركون سادن صنمخانه ايچرويه كيروب كورديكه صنم مرسوم ياننده برطفل شيرخواره ياتور آلوب تربيه وابن نصر معناسنه بوخت نصر ايله تسميه ايلدى بعده شاه ايران لهراسب كيانى طرفندن مرزبان اولوب طغاة بنى اسرائيل اوزره تعيين وقتل عامّ وقدس شريفى خراب ايلدى (نصر) فتحتينله اسامیدندر ابراهيم بن نصر الضبى و عبدالله بن محمد بن عبدالله بن نصر محدّثلردر (نصير) زبيروزننده اساميدندر ابوالمنذر نصير النحوىّ كسائى حضرتلرينك تلميذيدر (نصره) فتحاتله برقريه اسميدركه آنده صلحاء اولورايدى (نصير) اميروزننده و (ناصر) و (منصور) و (نصّار) شداد وزننده اسامىٔ رجالدندر (الناصريّة) افريقيه‌ده برقريه آديدر (ناصره) طبريّه‌ده برقريه آديدر (نصرانه) نونك فتحيله شامده برقريه آديدركه كاناصره ونصوريّه دخى ديرلر نصارى طائفه‌سى اكا منسوبلردر يعنى ابتدا اورادن نشئت ايلديلر على قول نصارى نصران لفظندن جمعدر ندامى وندمان كبى ياخود نصرىّ كلمه‌سنك جمعيدر مهرىّ ومهارى كبى و نصرانيه و نصرانه نصارى لفظنك مفرديدر * شارح ديركه نصرانه قريه‌سنى نصارى طائفه‌سى مولد عيسى عليه السلام زعم ايدوب و نصارى اسمنى اندن اخذايلديلر لكن انجيلده مسطور اولديغى اوزره حضرت عيسى بيت لحم نام قريه‌ده تولدايدوب اول عصرده ملك مجوس اولان هاروس طرفندن احتراز ايلمرله بعض اقربالرى و الده‌سيله كنديسنى مصره نقل ايدوب ملك مسفورمرد اولدقدنصكره ناصره نام قريه‌يه كلديلر وانجيلده ايسوع الناصرىّ عنوانيله مرسوملردر و نصرانيه نصارى لفظنك مفرد اصليسيدر مفرد استعماليسى دكلدر زيرا ياى نسبتله استعمال اولنوب رجل نصرانىّ وامرأة نصرانية ديرلر بعض اشعارده اصلى اوزره ياخود ضرورت ايچون نصرانه واقع اولمشدر انتهى * ومفرد وجمعنده نصرانى و انصار دخى دينور و نصرانيه نصارى طائفه‌سنك دين وملتلرينه اطلاق اولنور يقال هو على النصرانية اى على دين النصارى وملتهم (التنصير) تفعيل وزننده برآدمى نصرانى قلمق معناسنه‌در يقال نصره الراهب اذا جعله نصرانيا (الانتصار) افتعال وزننده برآدم بركمسه‌دن دادآلمق انتقام وانتصاف معناسنه يقال انتصر منه اذا انتقم (المنصورة) سند اولكه‌سنده بربلدۀ اسلاميه‌در و واسط نواحيسنده بر بلده‌در و شهر خوارزم قديمك اسميدركه نهر جيحون شرقيسنده ايدى ومغربده شهر قيروان قربنده بربلده‌دركه منصوريّه دخى ديرلر وديلم بلادنده بربلده آديدر وقاهرۀ مصر ايله دمياط بيننده بربلده‌در عجايبدندركه بوذكراولنان منصوره‌لرك هربرينى برر پادشاه عظيم الشان وجليل السلطان بنا و نصر ودوام تفأليله منصوره تسميه ايلمشلر ايكن جمله‌سى ويران و بى اثر و بى نشان اولديلر

مطلب

(بنو ناصر) و (بنو نصر) عربدن برر بطندر وعبدالرحمن بن حمدان ومحمد بن علیّ بن محمد بن نصرویه النصرویان
محدثلردر (النصر یّون) محدثندن برجماعتدر (النضرة) نونك فتحی وضاد معجمه نك سكونیله اسمدر تازه لكه
وترلكه دینور یقال له نضرة ای نعمة وعیش وزندكانی معناسنه در یقال زاد الله نضرته ای عیشه وغنا ویسار
معناسنه در وحسن ورونق ولطافت معناسنه در و (نضره) و (نضور) قعودوزننده و (نضاره) كرامه وزننده
و (نضر) فتحیتنله مصدرلردر تروتازه وخوش ورونقدار اولمق معناسنه یقال نضر الشجر والوجه واللون
ونضر ونضر نضرة ونضورا ونضارة ونضرا من الباب الاول والخامس والرابع اذانعم وحسن ولطف ونضر
بومعناده متعدّی اولور یقال نضره الله نضرا من الباب الاول ای جعله ناضرا (الناضر) و (النضیر) و (الانضر)
خوب ورونقدار نسنه یه دینور یقال عود ووجه ناضر ونضیر وانضر ای ذو نضرة وناضر قویشل شیئه دینور
یقال ورق ناضر ای الشدید الخضرة ومطلقا الوانه مبالغة وصف اولور یقال اخضر ناضر واصفر ناضر
وصویك یوزنده اولان یوصونه اطلاق اولور یقال علی علی الماء الناضر ای الطحلب (التنضیر) تفعیل وزننده
و (الانضار) همزه نك كسریله برنسنه یی نضارتلو قلمق معناسنه در یقال نضره الله وانضره ای جعله ناضرا
وانضار لازم اولور یقال انضره فانضر (النضر) نونك فتحی وضادك سكونیله و (النضیر) امیروزننده و (النضار)
غراب وزننده و (الانضر) احمروزننده آلتونه دینور ذهب كبی علی قول كومشه دینور فضه كبی نضرك جمعی
نضار كلور نونك كسریله وانضر كلور افلس كبی و (نضر) اسامیدندر نضر بن كنانه ابو قریش در
وعباس بن الفضل بن زكریّا بن یحیی بن النضر النضروی محدثدر وحسین بن حسن بن النضر بن حكیم النضری
واوغلو قاضی عبدالله وشیخ الاسلام یونس بن طاهر النضری محدثلردر و (نضار) غراب وزننده تبر جنسندن
جوهر خالصه دینور وخشبه وتخته یه وكراسته یه دینور ویمش ویرن ایلغون آغاجنه دینور اثل كبی
علی قول یغمور صوییله نشوونما بولانه یاخود اوزون ودالاری طوغری وهموار اولانه یاخود جبلی نوعنه
دینور ونضار برنوع خشب اسمیدر كه آندن بعض قواطه مقوله سی اوانی دوزرلر ومنبر نبوی علیه السلام
آندن معمول ایدی * شارح دیركه بودخی ایلغون نوعندندر (النضیر) زبیروزننده ذكر اولنان نضر بن كنانه نك
برادری اسمیدر ابو نضرة المنذر بن مالك وامّ نضره تابعیلردر (نضار) كتاب وزننده اسامیدندر عبید بن نضار
محدثدر (النضر) نونك كسریله زوجه یه اطلاق اولنور یقال نضر الرجل ای امرأته (النضیر) امیروزننده
یهود خیبردن برطائفه در نسبتنده نضریّ دینور فتحیتنله امام واقدی شیخی بكر بن عبدالله النضری فی الاصل
طائفهٔ مرسومه دندر وابو النضیر بن تیهان اصحابدندر احد غزوه سنده حاضر اولمشدر (نضیره) سفینه
وزننده امّ سلمه جنابلرینك جاریه لری اسمیدر (نضار) غراب وزننده ابن حدیق دركه همدان نسبینك
سلسله سندن ایدی (النضارات) نونك ضمیله بالحارث بن كعب دیارنده برنیچه وادی یه اطلاق اولنور (النطثرة)
ثای مثلثه ایله دحرجه وزننده برآدم معده سی بولانوب ثقیل اولنجه قدر یاغلو طعام یمك معناسنه در وبو طنثره دن
مقلوب درتته كه ذكر اولندی (الناطر) و (الناطور) باغ وباغچه وخرمالق بكجیسنه دینور باغبان معناسنه یقال
هو ناطر الكرم والنخل وناطورها ای حافظها حمّام ناطری بو شعبه دندر وبو لفظ اعجمیدر ناطرك جمعی نطار كلور
رمان وزننده ونطراء كلور كرماء وزننده ونطره كلور فتحاتله وناطورك جمعی نواطیر كلور * شارحك مصباحدن
نقلی اوزره كلمهٔ نبطیه در ظای معجمه ایله نظر مادّه سندندر لكن ازهری براعرابیدن ایشتدیكنی روایت ایلدكله
اكا كوره عربی اولور (النطر) سطروزننده و (النطارة) كتابه وزننده باغ وباغچه بكلمك معناسنه در یقال نطر
فلان الكرم والنخل نطرا ونطارة من الباب الاول اذا حفظه (ابن الناطور) قیصر روم اولان هرقل وایلیاء صاحبی
یعنی هرقل طرفندن قدس شریف حاكمی ایدی ومنجم ایدی هرقل كندیسنی جملهٔ نصارای شام اوزره اسقف نصب
ایلمشیدی وبوظای معجمه ایله ده زبانزده دركه نظردن مأخوذدر (النطرون) نونك فتحیله بورق ارمنی اسمیدر كه
قیومجی بوره سی دیدكاری نسنه در لكن نطرون آندن برنوعدر كه عامه لطرون دیرلر (النثطر) زبرج وزننده آفت
وداهیه یه دینور (النطّار) رمّان وزننده اویوق تعبیر اولنان تمثاله دینوركه اكین ارالقلرنده جانورلری توحیش
ایچون نصب ایدرلر فارسیده تندیسه دینور وجوهری ناطرون شامده برموضع اسمی اولمق اوزره ثبت ایلمشدر
لكن غلطدر صواب اولان میمله ماطرون اولمقدر (النظر) نونك وظای معجمه نك فتحیله و (المنظر) مقعدوزننده
و (النظران) فتحاتله و (المنظرة) مرحمه وزننده و (التنظار) تذكاروزننده برنسنه یه صرف باصره ایلمك معناسنه دركه
باقمق تعبیر اولنور یقال نظره ونظره والیه نظرا ومنظرا ونظرانا ومنظرة وتنظارا من الباب الاول والرابع اذا تأمّله

بعينه شارح ديركه نظرده بصيرت دخي معتبردر في كلمه سيله استعمال اولندقده فكر معناسنه والى ايله و بنفسه اولورسه
رؤيت ولام ايله اولورسه رحمت وعلى ايله اولورسه غضب وبين ايله اولورسه حكم معناسنه اولور تقول نظرت
بين القوم اذا حكمت انتهى* ونظر يرنباتنى اظهار ايله كوزه كوستورمك معناسنه استعمال اولنور يقال نظرت الارض
اذا ارت العين نباتها و برآدمك حالنه آجيوب اعانت ايلمك معناسنه در يقال نظر لهم اذا رثى لهم واعانهم وبين الناس
حكم وفصل دعوا قلمق معناسنه مستعملدر يقال نظر بينهم اذا حكم و برنسنه يى تقدير وتقييس ايده رك فكر وتأمل
ايلمك معناسنه در يقال نظر فيه اذا فكر فيه يقدره ويقيسه ومنتظر اولمق معناسنه مستعملدر يقال نظر فلانا اذا انتظر
ونظر برى برينه مجاور اولان قوم وجماعته اطلاق اولنور دائما برى برينه نظرلرى دركار اولديغيچون يقال حىّ
نظر اى متجاورون ينظر بعضهم الى بعض وكهانت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نظر الرجل اذا تكهن *مؤلف
بوراده حكم ايله اعانت معنالرينى تكرار ايلمشدر ونظر برسوزه قولاق طوتمق معناسنه مستعملدر تقول انظرنى
اى اصغ الىّ وامهال وتأنى معناسنه مستعملدر يقال نظره اذا تأنى عليه و برنسنه يى مهلتله يعنى ويره سى يه صاتمق
معناسنه مستعملدر يقال نظر الشئ اذا باعه بنظرة (التنظر) تفعل وزننده برنسنه يه فكر وتأمل ايده رك دقتله باقمق
معناسنه دركتاب مطالعه ايدر كبى يقال تنظره اذا تأمله بعينه و برنسنه يى آهسته جه تأنى ايده رك معامله ايلمك
معناسنه در يقال تنظره اذا تأنى عليه ومنتظر اولديغى شيئك وقوعنى اومق وكوزتمك معناسنه مستعملدر يقال
يتنظر فلان اى يتوقع ما ينتظره (الناظر) نظردن اسم فاعلدر وناظر كوزه على قول كوزك ايچنده اولان سياه نقطه يه
اطلاق اولنور كه ببك تعبير اولنور ياخود نفس بصره ياخود برونده برطمره اطلاق اولنوركه كوزك ياشى آنده اولور
وجبهه دن ككزه طوغرى جارى ونازل اولان كيكه دينور وناظر خوزستان ايالتنده برقلعه آديدر وناطور معناسنه دركه
باغ وباغچه بكجيسنه دينور (الناظران) تثنيه بنيه سيله برونك ايكى جانبنده واقع ايكى طمره دينوركه كوزلرك پيكارلرندن
سيلان ايلمشلردر (التناظر) تفاعل وزننده برى برينه باقشمق معناسنه در يقال تناظروا اذا نظر بعضهم بعضا
وتناظر النخلتان آندن عبارتدركه خرما اغاجنك اركك ايله ديشيسى كرچه برى برينه قريب اولمغله ديشنك اركك
مجرد نظرى لقاح خصوصنده كفايت ايليوب تاكه اركك دن آشى تعبيه ايلمكدكجه ميوه طوتمز اولور يقال تناظرت
النخلتان اذا نظرت الانثى منهما الى الفحل فلم ينفعها تلقيح حتى تلقح منه وايكى نسنه برى برينه مقابل اولمق
معناسنه مستعملدر يقال تناظرت الداران اذا تقابلتا و برايش ضمننده برى برينه مدارا ايلمك معناسنه مستعملدر
يقال تناظرا فى الامر اذا تراوضا (المنظر) ميمك وظانك فتحيله و(المنظرة) هايله شكل وقيافتدن نظر تعلق
ايده جك يره دينوركه خوب ايسه ناظر استعجاب و بدايسه استقباح ايدر مخبر ومخبره مقابليدر فارسيده اكاديدار ديرلر
يقال له منظر حسن ومنظرة حسنة وهو ما نظرت اليه فاعجبك اوساءك (المنظرىّ) ياى نسبتله و(المنظرانىّ) تأكيد
نسبتله خوب منظر اولان آدمه دينور يقال رجل منظرىّ ومنظرانىّ اى حسن المنظر (النظور) صبور وزننده
و(النظورة) هايله و(الناظورة) و(النظيرة) شول سيد وذيشان آدمه اطلاق اولنوركه امرى جارى واحسانى مأمول
اولمغله هركس كنديسنه نظر ايدر اوله يقال فلان نظور ونظورة وناظورة ونظيرة اى سيد ينظر اليه وبونك مفرد
وجمعى ومذكر ومؤنثى برابردر على قول نظيره ونظوره نظائر اوزره جمعلنور ونظور صبور وزننده شول كمسه يه اطلاق
اولنوركه كنديسنه مهمّ اولان كمسه طرفندن دائما نظرنى اغفال ايلمز اوله يقال رجل نظور اذا كان لا يغفل نظره الى من
اهمّه كرچه نسخه لرده من عنوانيله اولوب لكن اساسده الى ما اهمه عبارتيله كه ماعنوانيله ده مرسومدر وبو اصوب
اولمق كركدر پس كندوسنه مهمّ اولان نسنه يه ادامهٔ نظر ايدر ديمك اولور ونظوره ونظيره عسكرك قراغولنه اطلاق
اولنور يقال هم نظورة الجيش ونظيرتهم اى طليعتهم سديد الناظر شول آدمه اطلاق اولنوركه شائبهٔ تهمتدن برئ
الساحه اولمغله برنسنه يه كركى كبى دقتله نظر ايدر اوله يقال هو سديد الناظر اذا كان بريئا من التهمة ينظر بملء
عينيه بنو نظرى جمزى وزننده وبعضا ظاء مشدد اولور زندوست چلبيلره اطلاق اولنوركه دائما زمرهٔ زنانه نظر
ايدوب وآنلر ايله انس والفت وتحبب ايدر اوله لر يقال هم بنو نظرى وقد تشدد الظاء اى اهل النظر الى النساء والتغزل
بهنّ المناظر ميمك فتحيله يوكسك يوكسك يرلره اطلاق اولنور حواله اولدقلرى سمته آنلردن نظر اولنديغى
حسبيله ومناظر بريهٔ شاميه ده عرض قربنده برقلعه وبرموضع آديدر وشهر هيت قربنده برموضع آديدر (الناظور)
و(الناطر) ناطور معناسنه دركه باغ وباغچه بكجيسنه دينور (ابن الناظور) نظر ماده سنده بيان اولندى (الانتظار)
افتعال وزننده تأنى ايلمك معناسنه در يقال انتظره اذا تأنى عليه و برنسنه يه نظر ديكوب مترقب اولمق معناسنه در
يقال انتظره اذا ترقبه (النظرة) فرحه وزننده اسمدر برخصوصده امهال وتأخير ايلمكه دينوركه مهلت ويرمه

(تعبير)

تعبیر اولنور ومنه قوله تعالى ﴿فنظرة الى میسرة﴾ الآیه یعنی عسیرالحال اولان مدیونه تقاضا اطیوب وقت یسیره
قدر مهلت و یرمك لازمدر (الاستنظار) بر خصوصده مهلت ایستمك معناسنه‌در یقال استنظره اذا طلب
النظرة منه (الانظار) همزه‌نك كسریله امهال و تأخیر معناسنه‌در یقال انظره اذا اخّره و برنسنه‌یی بر نسنه‌یه نظیر
قلمق معناسنه‌در یقال انظره‌له اذا جعله نظیرا له ویقال انظره به علی بناء المجهول و یقال ما كان هذا نظیرا لهذا
ولقد انظر به علی بناء المجهول یعنی شو نسنه شوكه بكزه‌مز ایدی لكن بكزه‌دلدی (النظیر) امیروزننده و (المناظر)
مجاور وزننده و (النظر) نونك كسریله مثل و مانند معناسنه‌در كویاكه احدهما آخره نظر ایدر یقال هذا نظیره
ومناظره ونظره ای مثله و نظیرك جمعی نظراء كلور كرماء كبی (النظرة) تمره وزننده عیب و نقیصه‌یه اطلاق اولنور
یقال فیه نظرة ای عیب و هیبت معناسنه مستعملدر یقال له نظرة ای هیبة و چركینلكه وسوء هیئته اطلاق
اولنور یقال انّ فیه لنظرة ای سوء هیئة وتغیّر جسم وشحوب معناسنه‌در و بایغنلغه دینور غشی معناسنه
علی قول جنّ طائفه‌سنك نظرینه اوغرامغه دینور قال الشارح ومنه الحدیث ﴿انه علیه السلام رأی جاریة بها
سفعة فقال انّ بها نظرة فاسترقوا لها﴾ ای بها عین اصابتها من نظر الجنّ و یقال نظر الرجل علی بناء المجهول فهو
منظور ونظره رحمت وشفقت معناسنه‌در یقال نظره بعین النظرة ای الرحمة (المنظور) نظردن اسم مفعولدر ومنظور
اسامیدندر منظور بن حبه راجز مشهوردر حبه والده‌سنك اسمیدر پدرینك اسمی مرثد ایدی و منظور بن سیّار
بر معروف كسه‌در (ناظرة) بنی عبس یوردنده بر طاغ یا بر صو یا بر موضع آدیدر (نواظر) ارض قبیلهٔ باهله‌ده
بر قاچ تپه‌لره اطلاق اولنور (المنظورة) عیبلو خاتونه دینور نظره‌دن مأخوذدر یقال امرأة منظورة ای معیوبة
وآفت وداهیه‌یه دینور (النظّار) شدّاد وزننده شهامتلو و یاوز و پولاد دل اولوب حدّت و شهامتندن دائما یوقاری
یوقاری نظر ایدر اولان آته دینور یقال فرس نظّار ای شهم حدید الفؤاد طامح الطرف (بنو النظّار) عكل قبیله‌سندن
بر قوم جماعتدر ابل نظّاریّه آنلره نسبت اولنور علی قول نظّار بر یغور آدیدر (النظّارة) سیّار وزننده شول
جماعته دینوركه برنسنه‌یه نظر ایدر اوله‌لر هلاله نظر ایدنلر كبی (المنظرة) میمك وظانك فتحیله بو دخی نظّاره
معناسنه‌در (النظارة) كرامه وزننده تنزّه وتفرّج معناسنه كرچه بعض فقهاء استعمال ایدرلر لكن لحن
وخطادر (نظار) قطام وزننده اسم فعل امردر منتظر اول معناسنه تقول نظار یا فلان ای انتظر
(المنظار) میمك كسریله آیینه‌یه دینور مرأة معناسنه (النظائر) افاضل و اماثله اطلاق اولنور یقال هم نظایر
ای افاضل واماثل ونظائر ایكیشر ایكیشر موقعنده استعمال اولنور تقول عددت ابلهم نظایر ای مثنی مثنی (المناظرة)
مفاعله وزننده بر نسنه‌یه مثل ونظیر اولمق معناسنه‌در یقال ناظره اذا صار نظیرا له و بر شیئی شیء آخره نظیر قلمق
معناسنه‌در یقال ناظر فلانا بفلان اذا جعله نظیره ومنه قول الزهریّ لاتناظر بكتاب الله ولا بكلام رسول الله
صلّى الله علیه وسلم ای لاتجعل شیئا نظیرا لهما او معناه لاتجعلهما مثلا لشیء یعرض كقول القائل جئت علی قدر
یاموسی لمسمّی بموسی اذا جاء فی وقت مطلوب * مترجم دیركه اكا مبنی بركوی مرحوم یحیی نام برآدمه یا یحیی
خذ الكتاب بقوة دیمك جائز دكلدر دیمشدر زیرا ابتذال و امتهان قرآنی مستلزمدر و اصطلاح آدابیه‌ده مناظره ایكی
كسه بری برینه یاخود برنسنه‌یه باقشمقدن مأخوذدركه ایكی شیء میاننده اولان نسبتده ایكی جانبدن بصر و بصیرتله
اظهارا للصواب نظر ایلمكدن عبارتدر (النظار) كتاب وزننده فراست معناسنه‌در یقال هو اهل النظار
ای الفراسة (النظرنّه) نونك ضمی وظانك سكونی وراء مضمومه ونون مشدّده ایله و نونك كسری و رانك فتحیله و نونك
و رانك كسریله لغتدر شول عورته دینوركه بدسكال و بدگمان اولمغله برنسنه‌یه نظر ایلسه آنده بر شائبهٔ سیئه كورمیه‌رك
سوء ظنّ ایدر اوله نته‌كه سمعنه دخی وزن مزبور اوزره بر نسنه استماع ایلسه ظنّ وكمانه دوشن عورته دینور
و بو حالتلر بددرون و فاسد القلب اولمقدن نشئت ایدر یقال امرأة سمعنة نظرنّة اذا تسمّعت او تنظّرت فلم ترشیئا
تظنّنته تظنّیا * مترجم حقیر دیركه بر قاچ دفعه بالمناسبه محللرنده دخی ذكر اولنمشدركه عربلر بر معناده مبالغه
قصد ایتدكلرنده لفظنه بر وزیاده حرف ضمّ ایدرلر اكثری میم و نون ویك مبالغه اراده‌سنده مشدّدا زیاده ایدرلر
مثلا دائما خلقك سوزینی دكلر اولان بددرون عورته‌كه دیكیجی تعبیر اولنور سمعنه دیرلر كذلك دائما ناسك امور
واحوالنه نظر ایدن ملعونه‌یه نظرنّه دیرلر كذلك ایشتدیكی سوزلرده و باقدیغی نسنه‌لرده بدگمان اولان كافره‌یه‌ده
سمعنه ونظرنّه اطلاق ایدرلر خلقك كلماتنی دیكلیوب واحوال واوضاعلرینه باقوب برینك اوزرینه بش دخی
قاتوب ابلیس كبی میانه‌لرینی افساد ایدر خذلهنّ الله تعالى (انظور) همزه‌نك فتحیله بعض عرب عندنده انظر
كلمه‌سنده لغتدركه متكلّم وحده صیغه‌سیدر ضمه‌یی اشباع ایدرلر نته‌كه اشبو * وانّنی حیثما یثنی الهوی بصری

مطلب

من حيثما سلكوا ادنو فانظور * بيتنده واقع اولمشدر ظاهرا ضرورته مخصوصدر ﴿النعرة﴾ نونك ضمى وعينك سكونيله و﴿النعرة﴾ همزه وزننده ككزه دينور خيشوم معناسنه ونعره همزه وزننده خودبينلكه وكبرو نخوته دينور تقول لاطيرن نعرتك اى خيلائك وكبرك ومهم اولان امرو مصلحته دينور وبيان اشكى قسمنك رحمده عقد ايلديكى جنينه دينوركه هنوز تامّ الخلقه اولميوب يكيجه مضغه دن متحوّل اوله على قول مطلقا كبه انسان وحيوانك رحملرنده صورت باغلمش ولدلرينه دينور وشول ريحه دينوركه ككز ايچره تحدثّ ايلمكله ككزى ودماغى مضطرب ايليه ومسوالك اغاجنك ابتدا يمشـنه دينورو بر نوع سينكه دينوركه كوكجل اولوب قوريغنده نيشـترى اولمغله حمار مقوله سى دوابّى صوقوب مضطرب ايدر وكاهجه حمارك برونه كيروب اذا ايلمكله حمار باشنى آلوب تلاشندن فرار ايدر برنسـنه آنى دوندره مز زكيده بوەلك واكريجه تعبيراولنور ﴿النعير﴾ نونك فتحيله و﴿النعار﴾ نونك ضميله حيقرمق معناسـنه در يقـال نعر الرجل نعيرا ونعارا من الباب الثـالث والثانى اذا صاح وككزدن سسلنمك معناسـنه در يقال نعر الرجل اذا صوّت بخيشـومه وبو معنـاده باب ثانيدن ورودى اكثردر ونعر ونعير طمردن قان فشـقرمق على قول قان چيقاركن طمر چتردامق معناسـنه در يقـال نعر العرق نعرا ونعيرا من الباب الثالث اذا فارمنه الدم او صوّت لخروج الدم واقطار وبلادى كشت وكذار ايلمك معناسـنه در يقال نعر فلان فى البلاد اذا ذهب وابا ومخالفت ايلمك معناسـنه در يقال نعره اذا خالفه وابى وعسكر جمعيت وهيجان ايلمك معناسنه در يقال نعر القوم اذاهاجوا واجتمعوا وبر خصوصه قيام وسعى واهتمام ايلمك معناسنه در يقال نعر فى الامر اذا نهض وسعى وتوجّه واقبال معناسنه مستعملدر تقول من اين نعرت الينا اى اقبلت وبركمسه يه كلمك معناسـنه در يقال نعر اليه اذا اتاه ﴿النعير﴾ نونك فتحيله مصدر درنته كه ذكر اولندى ونعير جنك وجدال ياخود شرّ وفتنه هنكامنده ناسك غريووغوغا وفريادينه دينور تقول سمعت نعيرهم وهو الصياح فى حرب اوشرّ ﴿النعّارة﴾ شدّاده وزننده شماته جى چاغرغان فاحشه وبدزبان عورته دينور يقال امرأة نعّارة اى صخّابة فاحشة ﴿الناعور﴾ قانى كسلميان طمره دينور يقال عرق ناعور اذا كان لا يرقأ دمه ودكرمن پرينه دينور جناح الرحى معناسنه ﴿الناعورة﴾ هايله باغچه دولابنه دينور وباغچه صواردقلرى بيولك قوغه يه دينور جمعى نواعيردر يقال ما اكثر النواعير على شط الفرات اى الدواليب وكذا الدلاء يستقى بها ﴿النعرة﴾ فتحاتله كبرو نخوت وخيلاء معناسنه در ومصلحت مهمه يه اطلاق اولنور ﴿النعر﴾ صرد وزننده بودخى بيان اشكينك رحمنده منعقد اولان ياورى يه دينوركه هنوز خلقتى ناتمام اوله ﴿الانعار﴾ همزه نك كسريله مسوالك اغاجى يكيجه يمش وبرمك معناسـنه در يقال انعر الاراك اذا اثمر ﴿النعر﴾ فتحتينله مركبك برونه بوەلك كيرمكله مضطرب اولمق معناسنه در يقال نعر الحمار نعرا من الباب الرابع اذا دخل النعرة فى انفه فاضطرب ﴿النعر﴾ كتف وزننده برونه بوەلك كيرمش اشكه دينور مؤنثى نعره در ﴿النعور﴾ صبور وزننده بعيد معناسنه در يقال نية نعور اى بعيدة ويقال سفر نعور اى بعيد وشول يله دينوركه سن حرارت ايچره ايكن ناكهان سرينلكله ظهور ايليه ياخود على العكس اوله يقال ريح نعور وهى ما فاجأك ببرد وانت فى حرّ او عكسه ﴿النعّار﴾ شدّاد وزننده سركش وعاصى وباغى كمسه يه اطلاق اولنور يقال صار نعّارا اى عاصيا ودائما فتنه واختلال احداثنه سعى وخروج ايدر اولان فتنه ارباشيسى كمسه يه دينور يقال رجل نعّار اى خرّاج سـعّاء فى الفتن وچاغرغان آدمه دينور يقـال رجل نعّار اى صيّاح ﴿النعرة﴾ تمره وزننده ككزدن اولان سسه دينور ونعرة النجم ريح وحرارته دالّ اولان بركوكبك طلوعيله هبوب ريح واشتداد حرارتدن عبارتدر يقال هذا من نعرة النجم الفلانىّ وهو هبوب الريح واشتداد الحرّ عند طلوعه ﴿التنعير﴾ تفعيل وزننده اوقك طوغريلغنى بيلمك ايچون طرنق اوزره چويروب فرلندرمق معناسنه در يقال نعر السهم اذا اداره على الظفر ليعرف قوامه ﴿بنوالنعير﴾ امير وزننده بر بطن آديدر ﴿نعير﴾ زبير وزننده اساميدندر نعير بن بدر وعطية بن نعير محدثلردر ﴿النعر﴾ كتف وزننده بريرده برقرار اولميوب برونه بوەلك كيرمش مركب كبى برى اوته حركت ايدر اولان كمسه يه دينور ﴿النعرى﴾ سكرى وزننده چاغرغان عورته دينور يقال امرأة غيرى نعرى اى صخّابه واشبو نعرى كلمه سى نعران لفظنك مؤنثى دكلدر زيرا فعلان وفعلى وزنلرى باب رابعدن كلور باب ثالثدن كلمز ﴿النغر﴾ نونك وغين معجمه نك فتحيله و﴿النغران﴾ فتحاتله بر آدمك افراط غضبدن درونى جوش وخروش ايلمك معناسنه در يقال نغر الرجل ونغر عليه نغر او نغرانا من الباب الرابع والثـانى والثالث اذا غلا جوفه غضبا وناقه اكسه سنى قيصوب دير نشـدروب كتمك معناسـنه در يقال نغرت النـاقة اذا ضمت مؤخّرها فمضت وتنجره قينامق معناسـنه در يقال نغرت القدر اذا فارت ﴿التنغر﴾ تفعل وزننده بودخى غضبدن درون جوش وخروشه كلمك معناسنه در يقال تنغر الرجل اذا غلا جوفه غضبا وبركمسه يه

(انفعال)

انفعال سببیله چهره‌یی دکشمك علی قول طارغنلق پیدا ایلمك معناسنه‌در یقال تنغر علیه اذا تنکر او تذمر (النغر) کتف وزننده نغر مزبوردن وصفدر طارغنلقدن ایچریسی قینامش آدمه دینور (النغرة) فرحه وزننده قسقانج خاتونه دینور یقال امرأة ای نغرة ای غیری (التنغیر) تفعیل وزننده چاغرمق معناسنه‌در یقال نغر بالناقة اذا صاح بها و چقلمق و قوجوندرمق معناسنه‌در یقال نغر الصبی اذا دغدغه (النغر) صرد وزننده بلبل قوشنه دینور و سرچه یاوریسنه دینور و قیاقوشنك بر نوعنه علی قول ارککنه دینور جمعی نغران کاورصرد و صردان کبی مصغری نغیردر کما جاء فی الحدیث ✽ ان النبی علیه الصلوة والسلام قال لبنی کان لابن طلحة الانصاری وکان له نغر فمات یا ابا عمیر ما فعل النغیر ✽ و یحیی بن نغیر اصحابدندر ابن فغیر دخی دیرلر فائده و نغر صرد وزننده کبه انسان و حیوانك اولادینه اطلاق اولنور هنوز سسلندیکی و قتده ظاهرا کرك قارن ایچره و کرك طشره‌ده اولسون زیرا هنوز قارنده ایکن سسلندکاری منقولدر (النغر) فتحتینله صویی چوق ایچمك معناسنه‌در یقال نغر الرجل من الماء نغرا من الباب الرابع اذا اکثر (الانغار) همزه‌نك کسریله یمورطه بوزیلوب ایکدین اولمق معناسنه‌در یقال انغرت البیضة اذا فسدت و قیون قسمنك علت سببیله سودی قزارمق علی قول سود ایله مخلوط قان چیقمق معناسنه‌در یقال انغرت الشاة اذا احمر لبنها او نزل مع لبنها دم (المنغر) محسن وزننده صاغیلورکن سودیله مخلوط قان چیقان قیونه دینور (المنغار) محراب وزننده وجه مذکور اوزره سودی دم ایله مخلوطه چیقمق عادتی اولان قیونه دینور (النغار) شداد وزننده دائماقان سیلان ایدن یاره‌یه دینور یقال جرح نغار اذا کان یسیل منه الدم (النغر) فتحتینله شور صو پیکارینه دینور تقول سقیت دابتی من النغر ای من عین الماء الملح (التناغر) تناکر وزننده و مرادفیدر یقال تناغر الرجل اذا تناکر (النفر) نونك فتحی و فانك سکونیله طاغلمق معناسنه‌در یقال نفر القوم نفرا من الباب الثانی اذا تفرقوا و نفر نافر لفظندن جمع اولور صحب و صاحب کبی یقال قوم نفر و هو جمع نافر و غالب اولمق معناسنه‌در یقال نفره نفرا اذا غلبه و نفر حجاج منادن اورکش قیون سوریسی کبی بوشانوب مکه جانبنه روان اولمق معناسنه‌در کما سیذکر و نفر شول قوم و جماعته دینورکه برآدمه بر حادثه عارض اولسه بالجمله انکله کیدوب و حرب و قتال خصوصنده بری برینی اولرنده قومیوب سوروب کوتوررا و لهلر علی قول هر خصوصده تقدم ایدر اولان جماعته دینور و بو اسم جمعدر یقال جاء نفرهم وهم القوم ینفرون معك و یتنافرون فی القتال او هم الجماعة یتقدمون فی الامر (النفور) قعود وزننده و (النفار) کتاب وزننده دابه قسمی برنسنه‌دن اورکمك معناسنه‌در یقال نفرت الدابة نفورا و نفارا من الباب الثانی و الاول اذا جزعت و تباعدت و (نفور) و (نفر) حجاج منادن اورکش قیون کبی بوشانوب مکه طرفنه روان اولمق معناسنه‌در یقال نفر الحاج من منی نفورا و نفرا من الباب الثانی اذا اندفعوا الی مکة و هو یوم النفر و النفر محرکة و النفور و النفیر و نفار و نفور و نفیر ناس بر خصوص ایچون بردن کتمك معناسنه‌در یقال نفر القوم للامر نفارا و نفورا و نفیرا من الباب المزبور اذا ذهبوا و کذلك للقتال و نفور بر عضو شیشوب قبارمق معناسنه مستعملدر یقال نفرت العین و غیرها نفورا اذا هاجت و ورمت (النافر) و (النفور) صبور وزننده اورکك دابه‌یه دینور و نافر شول قیونه دینورکه طسقر دنجه برونندن قورتجغز کبی خلط و فضله القا ایدر اوله یقال شاة نافر ای ناثر (النفر) حفر وزننده و (النفران) فتحاتله وحشی حیوان اورکوب قاچمق معناسنه‌در یقال نفر الظبی نفرا و نفرانا اذا شرد (الاستنفار) بو دخی اورکوب قاچمق معناسنه‌در یقال استنفر الظبی بمعنی نفر و متعدی اولور اورکتمك معناسنه تقول استنفرته بمعنی نفرته و یقال استنفرهم فنفروا معه (الینفور) یای تحتیه‌نك فتحیله پك اورکك حیوانه دینور یقال فرس ینفور ای الشدید النفار (التنفیر) تفعیل وزننده اورکتمك معناسنه‌در تقول نفرته اذا جعلته نافرا و احد همانك غلبه سیله آخر اوزره حکم ایلمك معناسنه‌در یقال نفره علیه اذا قضی له بالغلبة و برآدمه بر مکروه و مستهجن لقب وضع ایلمك معناسنه مستعملدر یقال نفر فلانا اذا لقبه لقبا مکروها عرب طائفه‌سی شویله زعم ایدرلرکه بر ولدتولد ایلدکده اکا بر مکروه لقب وضع اولنسه جن طائفه‌سی آندن اورکوب فرار ایدرلر و اکا سوء نظر اصابت ایلمز لهذا بر ولد تولد ایلدکده نفرعن ولدك دیرلر یعنی ولدکه بر لقب مکروه وضع ایدوب جن طائفه‌سنی آندن تنفیر قیل * شارح دیرکه بر اعرابی بکا روایت ایلدیکه بن تولد ایلدیکمده پدریمه نفرعن ولدك دیمشلر پدرم دخی بکا قنفذ دیو تلقیب ایلمش (الانفار) همزه‌نك کسریله بو دخی اورکتمك معناسنه‌در تقول انفرته بمعنی نفرته و بر آدمك دودلری اورکوب قاچمق معناسنه‌در یقال انفر القوم اذا نفرت ابلهم و احد همایی آخر اوزره غلبه ایله حکم ایلمك معناسنه‌در یقال انفره علیه الحاکم اذا قضی له علیه بالغلبة و مدد و نصرت ایلمك معناسنه‌در یقال انفروه اذا نصروه و مدوه (یوم النفر) حفر وزننده و (یوم النفر) فتحتینله و (یوم النفیر) امیر وزننده حجاجك منادن مکه جانبنه بوشانوب بر اوغوردن

روان اولدقلری کونه اطلاق اولنور (التنافر) تفاعل وزننده بودخی ناس برخصوص ایچون بردن روان اولمق
معناسنه‌در یقال تنافر القوم للامر اذا ذهبوا و برماده فصلی ایچون حاکم حضورینه مرافعته کتمك معناسنه‌در یقال
تنافرا اذا تحاکما (النفر) فتحتینله ناسك مجموعنه دینور علی قول اوندن اشاغی اولان رجاله دینور جمعی انفاردر
(النفیر) امیر وزننده بودخی نفر معناسنه‌در یقال جاء نفر من الناس ونفیر ای الناس کلهم وکذا مادون العشرة
من الرجال * شارح دیرکه مصباحك بياننه کوره نفر اوچدن اونه قدر علی قول یدی یه قدر جماعت رجاله دینور اوندن
زیاده یه اطلاق اولنمز ونفیر ونفره تمره وزننده نفر مذکور کبی قتاله سنکله برابر چیقوب کیدن یاخود خصوصده تقدّم
ایدن جماعته دینور (النفرة) طفره وزننده و(النفارة) و(النفورة) نونلرك ضمیله منافرین بیننده اولان حکم وقضایه
دینور ونفاره غالبك مغلوبدن آلدیغی نسنه یه علی قول حاکمك غالبدن حکمی جهتیله آلدیغی نسنه یه دینور
(النفریّة) نونك کسریله عفریّه وزننده و(النفریت) عفریت وزننده و(النفاریة) عفاریه وزننده و(النفر) عفر
وزننده و(النفریّة) عفریّه وزننده مجموعی موازین مزبوره یه تأکیداً اتباع وجهیله ذکر اولنور یقال رجل عفریّة
نفریّة وعفریت نفریت وعفاریة نفاریة وعفر نفر وعفریّة نفریّة ای منکر خبیث مارد (بنونفر) جفر وزننده
بربطندر (ذونفر) اذواء تعبیر اولنان ملوك حمیردن برینك لقبیدر (نفیر) زبیر وزننده اسامیدندر نفیر بن مالك
اصحابدندر وجبیر بن نفیر تابعیندندر (النفرة) غرفه وزننده و(النفرة) تؤده وزننده شول نسنه یه دینورکه اصابت
نظر خوفندن ناشی چوجقلره تعلیق اولنور یقال ماعلی الصبیّ نفرة ونفرة ای شیء یعلق علیهم لخوف النظرة
بوراده صیغهٔ اولی بمعنی مفعولدرکه جنیلرك نفرت ایلدیکی نسنه دیمکدر وصیغهٔ ثانیه بمعنی فاعلدر (نفره) نونك
کسریله امّع وزننده بابل اعمالندن برقریه آدیدر اعلامدن احمد بن الفضل النفریّ اورادندر (النفاریر) شعاریر وزننده
سرچه قوشلرینه دینور عصافیر معناسنه نفرور مفردیدر عصفور وزننده (المنافرة) مفاعله وزننده حسب
وشرف جهتنده حکم تعبیر اولنان حاکمه مراجعت ایلك معناسنه‌در علی قول بری بریله مفاخره ایلك معناسنه‌در
یقال نافر الرجلان اذا حاکما فی الحسب او فاخرا وتقول نافرته الی الحاکم فنفرنی علیه ای قضی لی علیه (النافرة)
و(النفرة) تمره وزننده و(النفورة) نونك ضمیله برآدمك یقین اقرباسنه اطلاق اولنورکه انك برخصوص ضمننده هیجان
ایدن غضبیله غضبناك اوله‌لر تقول جاءنا فی نافرته ونفرته ونفورته ای فی اسرته وفصیلته التی تغضب لغضبه (النفراء)
صحراء وزننده برموضع آدیدر (النیلوفر) نونك وفانك فتحیله وبونده نینوفر دخی دینور لام بدلی نونله ریاحین
نوعندندر عوام ترکیده لوفر دیدکلری چیچکدر میاه راکده ده نابت اولور درجهٔ ثالثه ده بارد وثانیه ده رطبدر ملین
وخشونت صدری وسعالی مصلح ویان وآق جکرده حادث اولان اوجاعه مفید وصوایله معجون اولمش کوکی
دفعاتله طلا بهق علتنی مزیل وزفت ایله معجون اولنمشی طلا داء الثعلب علتنی ازاله ده بیعدیلدر * مترجم دیرکه
مفردات فارسیه ده نیلوفر نیلوپر معرّبی اولمق اوزره مرسومدر (النفاطیر) اساطیر وزننده نفطوره‌نك جمعیدر نونك
ضمیله ونونی زائده‌در پراکنده بتمش چایرلره دینور واوّل بهارده ابتدا نابت اولان نباتاته دینور (النقر) فقر وزننده
اورمق معناسنه‌در یقال نقره نقرا من الباب الاول اذا ضربه و برآدمی عیبلمك معناسنه‌در یقال نقره اذا عابه وقوش
یاوری چیقارمق ایچون یمورطه‌سنی دلمك معناسنه‌در یقال نقر الطائر البیضة عن الفرخ اذا نقبها وبوری یی اوفلمك
معناسنه‌در یقال نقر فی الناقور اذا نفخ وطاشه اویماجیلقله یازو یازمق معناسنه‌در یقال نقر فی الحجر اذا کتب
وقوش اورادن بورادن دانه دیوشورمك معناسنه‌در یقال نقر الطائر اذا لقط من ههنا وههنا وطاش وآغاج مقوله‌سنی
اویمق معناسنه‌در یقال نقر الحجر والخشب اذا نقبه ودلك اوجی طماغه یاپشدرمقله اصلق چالمق معناسنه‌درکه
مصدردر علی قول اسمدر دلك آغزده اضطرابنه دینور وعلی رأی شول اصلق کبی اینجه جلك صوته دینورکه انکله
آت قسمنی ازعاج ایدرلر وفدکی المنقری نام شاعرك اشبو * انا ابن ماویّة اذ جدّ النقر * مصراعنده نقر لفظی‌که
فتحتینله‌در فی الاصل نقردر قافك سکونیله آتی سورمك ایچون وجه مذکور اوزره اصلق چالمغه دینور لکن مصراع
مزبورلفظ مرقوم اوزره وقف اولنمغله رانك حرکه‌سی قافه نقل اولندی نته‌که هذا بکر ومررت ببکر دیرسن وبوحال
نصب حالتنه مخصوصدر * شارح دیرکه حرکه‌یی نقل ایلیوب ساکنین اوزره وقف اولنمق دخی جائزدر نهایت حرف
اوّله برحرکهٔ مختلسه اعطا اولنور ونقر باش پرمغی اورته پرمغنه اورمقله سسلندرمك معناسنه‌در یقال نقر فلان
اذا قرع الابهام علی الوسطی وصوّت وبومعناده اسم اولور اول صوته دینور وبرآدمی یا برجماعتی خاصة دعوت ایلك
معناسنه مستعملدر کویا که جمعیتدن مدعوّی نقر ایدر یقال نقربهم اذا دعاهم خاصة (النقری) جمزی وزننده
تعییب معناسندن اسمدر عیبلمکه دینور ودعوت خاصّه یه دینور تقول دعوته النقری ای دعوة خاصة * شارح

مصباحدن نقل ایدرکه نقلی جفلی مقابلیدر زیرا جفلی من غیر اختصاص دعوت عامّه یه دینور یقـال دعا فلان
فی الجفلی لا فی النقری ای الدعوة الخاصّة ﴿الناقور﴾ بوری یه دینورکه آغز ایله چالنور یقال نقر فی الناقور ای
الصور ﴿المنقار﴾ منشار وزننده طاش یونه جق ودکرمن طاشی دیشیه جك وطاشده اویماجیلق ایلیه جك آلته
وطاشجیلرك دمورقلملرینه دینور یقال نقر النقّار الرحی بالمنقار وهو حدیدة کالفأس ینقربها ومنقار الطائر قوش برونه
دینور یقال نقر الطائر الحبّ بمنقاره ای بمنسره وجزمه‌نك برونه اطلاق اولنور یقال ضرب الارض بمنقار خفه
ای بمقدّمه ﴿النقیر﴾ نونك فتحیله خرما چکردکنك ظهرنده اولان بیاض چقوره دینورکه فدان ونبات آندن بتر
کویاکه رحم یرنده‌در بك خرده برچقور جغزدرتته‌که فتیل چکردکك یاریغنده اولان ایپلکه دینور وقطمیر چکردکه
یاپشق اولان اینجه قبوغه دینور واصح اولان بودر تقول ما اثابنی نقیرا وهو نکتة فی ظهر النواة قال الراغب
فی المفردات قوله تعالی ﴿ولا یظلمون فتیلا﴾ وهو مایکون فی شقّ النواة وقوله تعالی ﴿مایملکون من قطمیر﴾
ای الاثر فی ظهر النواة وفسر المؤلف علی الاختلاف وقوله تعالی ﴿ولا یظلمون نقیرا﴾ وهو ثقبة فی ظهر النواة
واویلان واویماجیلقله نقش اولنـان طاشه وتخته یه دینور وشول خرما اوزدکنه دینورکه آنی جابجا اویوب
بصه‌مق ایدرلر وآنکله یوکسك قاعه‌لره چیقارلر اویمه نردبان تعبیر ایدرلر وشول آغاج کوکنه دینورکه اویوب ایچنه
نبیذ بصارلر آنده حاصل اولان نبیذك نشئه‌سی شدید اولور ونقیر برآدمك اصل وعرق وحسبنه اطلاق اولنور یقال
هوکریم النقیر ای الاصل والنجار وبغایت فقیر وبینوا کمسه یه دینور وبرکونه سیاه سینك اسمیدر ونقیر حقیر لفظنه
اتباع اولنور یقال حقیر نقیر ﴿النقرة﴾ غرفه وزننده و﴿النقر﴾ نونك کسریله و﴿الانقور﴾ اسلوب وزننده بونلرده
خرما چکردکنك ظهرنده اولان یوه دینورکه فدان آندن نابت اولور ونقره یرده اولور دکرمی خلقی اویمه چقوره
دینورکه آنده صو ایرکیلور وبعض قیالرده دخی اولور جمعی نقرکلور صرد وزننده ونقارکلور نونك کسریله
ونقره قفا چقورینه دینور واریدلمش آلتون وکومش پارەسنه دینور جمعی نقاردر نونك کسریله وخانهٔ چشمه دینور
وقب العین معناسنه وکوت دلیکنه دینور ثقب الاست معناسنه وقوش یمورطلیه جق چقوره دینور ﴿المنقر﴾ میمك
وقافك ضمیله منخل وزننده و﴿المنقر﴾ منبر وزننده اغاجدن اولان اویمه مشربه یه دینور جمعی مناقیر کلور شـاذ
اوله‌رق ومنقر منخل وزننده طپراغی پك یرده قازلمش کوچك اوله‌رق آغزی طار قویی یه دینورکه کویاکه طاشدن
اویولمش کبی اولور علی قول صویی چوق اولان قویی یه دینور وحوضه دینور ﴿التنقیر﴾ تفعیل وزننده قوش
قسمی یمورطلمق ایچون بریری اویوب چقورلمق معناسنه‌در یقال نقر الطائر فی الموضع اذا سهله لیبیض فیه وبرآدمی
برجماعت ایچره خاصة اسمیله یاد وتعیین ایلمك معناسنه مستعملدر یقال نقر باسمه اذا سماه من بین الجماعة وبرنسنه‌یی
کرکی کبی تفتیش ایلمك معناسـنه مستعملدر یقال نقر الشیء ونقر عنه اذا بحث عنه واصلغه شبیه سس چیقارمق
معناسـنه‌در یقال نقر بدابته اذا اخرج شبه الصفیر ﴿المناقرة﴾ و﴿النقار﴾ نونك کسریله و﴿الناقرة﴾ و﴿النقرة﴾
نونك کسریله بری برینه سوز دوندرمك معناسنه‌در ایکی اخیر اسملردر یقال بینهما مناقرة ونقار وناقرة ونقرة ای
مراجعة فی الکلام ﴿الانتقار﴾ افتعال وزننده اوزندولمك اختیار معناسنه‌در فارسیده کزیدن مرادفیدر یقال انتقره
اذا اختاره وبرشیئی صورشدروب کرکی کبی تفتیش ایلمك معناسنه‌در یقال انتقر الشیء اذا بحث عنه ودعوت خاصّه
ایلمك معناسـنه‌در یقال انتقر القوم اذا دعا بعضا دون بعض وآت قسمی طرنغیله یری چقورلمق معناسنه‌در یقال
انتقر الخیل بحوافرها نقرا اذا احتفرت ﴿التنقر﴾ تفعل وزننده بودخی برنسنه‌یی تفتیش ایلمك معناسـنه‌در یقال
تنقر الشیء اذا بحث عنه ﴿الانقار﴾ همزه‌نك کسریله برایشدن کیرو طوروب فراغت ایلمك معناسـنه‌در یقال انقر
عنه اذا کفّ ویقال فما انقر عنه حتی قتله ای ما اقلع عنه ﴿النقر﴾ فتحتینله طارلمق معناسنه‌در یقال نقر علیه نقرا
من الباب الرابع اذا غضب وقیونه نقره دیدکاری مرض اصابت ایلمك معناسنه‌در یقال نقرت الشاة اذا اصابتها
النقرة وبرآدمك مال ومنالی قالمیوب زائل اولمق معناسـنه‌در یقال اعوذ بالله من العقر والنقر ای ذهاب المال
﴿النقرة﴾ نونك ضمیله همزه وزننده قیون قسمنك ایاقلرینه مخصوص بچلغان مرضنه دینور ﴿الناقرة﴾ برموضع
آدیدر وآفت وداهیه یه اطلاق اولنور وحجته یعنی دلیل وبرهانه اطلاق اولنور یقال رماه الله بالناقرة ای الداهیة ویقال
اتی بالناقرة ای الحجة ومصیبته اطلاق اولنور * شارح واو ایله والمصیبة عبارتنی تخطئه ایلمشدر وتخطئه‌سی ذکری آتی
نواقر دلالتیله بجادر ﴿النقرة﴾ تمره وزننده ادنی نسنه موقعنده استعمال اولنور یقال ما اثابه نقرة ای شیئا ﴿الناقر﴾
نشانه اصابت ایدن اوقه اطلاق اولنور یقال سهم ناقر اذا اصاب الهدف ﴿المنقر﴾ محسن وزننده بك اکشی سوده
دینور ﴿المنقر﴾ منبر وزننده کلنك دیدکاری آلته دینور معول کبی وتمیم قبیله سندن بربطن آدیدر ﴿انقره﴾ همزه‌نك فتحی

وقافك كسريله حيره‌ده برموضع آديدر وروم اولكه سنده بربلده آديدر انكوريه معربى اولديغى منقولدر اكر
بو صحيح ايسه عموريه ديدكارى بلده اوله جقدركه معتصم عباسى اكا غزا ايلدى وآنده امرء القيس مسموما هلاك
اولمشدر بلدهٔ مزبوره حالا اناطوليده انكورى ديدكارى شهرمشهوردر ﴿النقيرة﴾ سفينه وزننده ثاج ايله كاظمه
بيننده براشمه قويى اسميدر ﴿نقيره﴾ سفينه وزننده عين التمر نام موضعده برقريه آديدر ﴿نقير﴾ زبير وزننده اساميدندر
ضريب بن نقير معروف كسه‌دركه تابعيندن اوله جقدر على قول نفيردر فايله ونفيل دخى دينوركه بو اصحابدندر
﴿النقارة﴾ ثمامه وزننده ايونتى يه دينور بو مناسبتله نسنه موقعنده استعمال اولنور تقول ماترك عندى نقارة الا انتقرها
اى ماترك عندى شيئا الا كتبه ونقاره قوش منقاريله نقر ايليه جك قدرجه شيئه دينور تقول ماذكرنى بنقارة وهى
قدر ماينقره الطائر ﴿منقر العين﴾ معظم وزننده و ﴿منتقر العين﴾ منتخب وزننده باطقين كوزلو كشى يه دينور يقال
انه لمنقر العين ومنتقر العين اى غائرها ﴿النقرة﴾ تمره وزننـده اضاح ايله مأوان نام موضع بيننده حجاج عراقه
مخصوص برمنزل آديدر واكا معدن النقره دخى دينور قافلرك كسريله ده زبانزددر ﴿النقرة﴾ فرحه وزننده مطلقا
آقنديلى انكبه اولان ارضه دينور بنى فزاره يوردنده ايكى نقره واردركه بينلرى برميل مسافه‌در ﴿بنات النقرى﴾
جمزى وزننده شول نسوانه اطلاق اولنوركه بريرده اوتوروب كذاران ايدن آدملرى برعيب ونقيصه ايله تعييب
ايدر اوله‌لر يقال هن بنات النقرى وهى النساء اللواتى يعبن من مر بهن ﴿النواقر﴾ آدمى آزرده دل ايدوب جكر كاهه
تأثير ايدن سوزلره على قول مصيب اولان دليل وحجتلره اطلاق اولنور تقول اتتنى عنه نواقر اى كلام يسوءنى
اوهى الحجج المصيبات ﴿نقر﴾ صرد وزننده برموضع آديدر ﴿النكر﴾ نونك فتحى وكافك سكونيله و ﴿النكارة﴾
نظاره وزننده و ﴿النكراء﴾ صحراء وزننده و ﴿النكر﴾ نونك ضميله پك زيركلك دهاء وفطنت معناسـنه‌در يقال
فلان فيه نكر ونكارة ونكراء ونكر اى دهاء وفطنة * مؤلف مصدر ايله اسمى تخليط ايلمشدر ﴿النكر﴾ كتف وزننده
و ﴿النكر﴾ عضد وزننده و ﴿النكر﴾ جنب وزننده وصفلردر پك زيرك جن فكرلو آدمه دينور يقال رجل نكر ونكر
ونكر اى داه فطن جمعلرى انكار كلور همزه‌نك فتحيله ﴿المنكر﴾ مكرم وزننده بو دخى اول معنايه‌در جمعى مناكيردر
يقال رجل منكر من مناكير اى من دهاة ويقال امرأة نكر بضمتين اى داهية فطنة ﴿النكر﴾ نونك ضميله و ﴿النكر﴾
ضمتينله منكر اولان يعنى عقل قبول ايتميه جك مرتبه‌ده اعجب واغرب اولان شيئه دينور وشديد ودشوار اولان
ايشه دينور يقال وقع فى نكر اى امر شديد ﴿النكراء﴾ صحراء وزننده بو دخى عقل قبول ايتميه جك منكر شيئه دينور
ومسهل داروية دينور يقال استمشى فلان نكراء اى لونا مما يسهله عند شرب الدواء * شـارح كرماء وزننده نكراء
ضبط اولنان نسخه‌لرى تخطئه ايلمشدر استمشار مسهل ايچمك ولون بوراده صنف معناسنه‌در ونكراء آفت وداهيه يه
دينور يقال اصابتهم من الدهر نكراء اى داهية ﴿النكرة﴾ فرحه وزننده معرفه‌نك خلافيدركه نحويون اصطلاحندندر
وشول قان واريك مقوله‌سى چركه دينوركه چوجقله برابر كذلك چبان وياره مقوله‌سندن وزحير علتنه اوغرايان
كمسه‌دن خروج ايدر ومنه يقال اسهل فلان نكرة ودما وبوندن فعل مشتق يوقدر ﴿نكره﴾ غرفه وزننده اساميدندر
نكرة بن لكيز وعمرو بن مالك واوغلو يحيى وحفيدى مالك بن يحيى ويعقوب بن ابراهيم وبرادرى احمد بن ابراهيم
وبرادر زاده‌سى عبد الله بن احمد وبوسعيد وخداش النكر يون محدثلردر ﴿النكارة﴾ نظاره وزننده برماده دشوار
اولمق معناسنه‌در يقال نكر الامر نكارة من الباب الخامس اذا صعب ﴿الينكور﴾ يعفور وزننده راست ومعروف
اولميان يوله اطلاق اولنور يقال طريق ينكور اى على غير قصد ﴿التناكر﴾ تفاعل وزننده بيلمزلك معناسـنه‌در
يقال تناكر فلان اذا تجاهل وبرى برينه عداوت ايلمك معناسنه‌در يقال تناكر القوم اذا تعادوا وبرنسنه‌يى بيلمامك
جهل معناسـنه اولور يقال تناكره اذا جهله ﴿المنكر﴾ مكرم وزننده شرع شريفك تقبيح وتحريم ايلديكى شيئه
دينوركه معروف مقابليدر * مؤلفك بصائرده تعريفنه كوره منكر شول فعل وعملدن عبارتدركه عقول صحيحه آنك
قبحنه حكم ايليه ياخود استقباح واستحسـانى جهتنده عقول متوقف اولوب قبحيله شريعت حكم ايليه ومنكر
ونكير فتان قبر اولان ايكى ملكك اسميدر ﴿النكر﴾ فتحتينله و ﴿النكر﴾ و ﴿النكور﴾ نونلرك ضميله و ﴿النكير﴾ نونك
فتحيله بيلمامك جهل معناسنه‌در يقال نكر الشئ نكرا ونكرا ونكورا ونكيرا من الباب الرابع اذا جهله ﴿الانكار﴾
همزه‌نك كسريله بو دخى بيلمامك جهل معناسنه‌در يقال انكره اذا جهله * مؤلفك بصائرده بيانته كوره اصل انكاردر
ونه تصور ايلديكى نسنه وارد اولمقدن عبارتدركه جهلدن برنوعدر خلاصه‌سى بيلديكندن ناشى اويله دكلدر ديمكدن
عبارتدركه معناى لازميدر ﴿الاستنكار﴾ انكار معناسـنه‌در يقال استنكره بمعنى انكره وبيلديكى نسنه‌يى بركسه‌دن
استفهام ايلمك معناسـنه‌در يقال استنكر امرا انكره اذا استفهمه ﴿النكرة﴾ فتحاتله انكاردن اسمدر نفقه انفاقدن

اسم اولديغى كبى * قال الشارح وفى حديث بعضهم كنت لى اشدّ نكرة اى انكارا ﴿ناكور﴾ اساميدندر سميفع بن
ناكور ملوك حميردن ذو الكلاع الاصغر اسميدر ﴿النكير﴾ امير وزنـنده فعيل بمعنى مفعولدر موصوفنه افراط
ومبالغه ايراث ايدر ومنه يقال مثلا حصن نكير اى حصين وانكار معناسنه مستعملدر * قال الشارح وبه فسر قوله
تعالى ﴿فكيف كان نكير﴾ اى انكارى ونكير تنكر معناسندن اسم اولور ﴿المناكرة﴾ مفاعله وزنده محاربه ومقاتله
معناسنه مستعملدر يقال ناكره اذا قاتله وحاربه ﴿التنكر﴾ تفعل وزنده حسن حالدن سوء حاله تغير ايلك معناسنه در
يقـال تنكر الرجل اذا تغير عن حال تسرّه الى حال يكرهها ﴿النمرة﴾ نونك ضمى وميمك سكونيله بنكه دينور نكته
معناسنه هرنه رنكدن اولورسه اولسون يقال به نمرة من غير لونه وهى نكتة من اىّ لون كان ﴿الانمر﴾ احمر وزنده
آق وقاره بنكلو نسنه يه دينوركه وصف غالبدر يقال شئ انمر اى فيه نمرة بيضاء واخرى سوداء مؤنثى نمراء در حمراء كبى
وانمر قپلان آلاجه سى اولان آته وسائر چارپايه اطلاق اولنور يقال فرس وثور انمر اذا كان على شية النمر ﴿النمر﴾
كتف وزنـنده و﴿النمر﴾ نونك كسريله سبع معروف اسميدركه قپلان تعبير اولنـان يرتجى جانور در فارسيده
پلنك دينور پوستى بنكلو اولمغله تسميه اولنمشـدر جمعى انمر كلور افلس وزنـنده وانمار ونمر كلور ضمتينله ونمر
كلور نونك ضميله ونمار ونماره كلور نونلرك كسريله ونمور كلور ﴿النمرة﴾ فرحه وزنده كوچك بلود پارهسـنه
اطلاق اولنور كوياكه جوّ هواده بنكلوجه نسـنه در جمعى نمر در هاسز والاجه قماشه اطلاق اولنور وآق وقره
چبوقلى وقلملى اولان احرامه دينور على قول يوكدن معمول بر نوع برده يه دينوركه اعراب تلبس ايدرلر يقال جاء
وعليه نمرة اى حبرة وكذا شملة فيها خطوط بيض وسود او بردة من صوف يلبسها الاعراب ونمره قورد دوزاغنه دينور
نامورة كبى ونمره عرفاتده برموضع على قول برجبل اسميدركه علامت حرم اولان ميللر آنده نصب اولنمشدر كوياكه جابجا
بنكلى نسنه در موقف قصديله مأزميندن چيقلدقده صاغ طرفه كاور ومسجد نمره اوراده مسجد معروفدركه يوم
عرفه ده آنده نماز اقامت اولنور ونمره قديد ترابنده برموضع آديدر وعقيق نمره ارض تباله ده برموضع آديدر ونمره قپلان
الاجه سى اولان بلوده دينوركه عادتا يغمورلى اولور قيـاس اولان نمراء اولمقدر زيرا انمرك مؤنثيدر ومنه المثل
* ارنيهـا نمرة اركها مطرة * يعنى سن سحابه يى بكا نمره اوله رق كوستركه بن دخى سكا يغمور ياغديره رق كوسترهيم
مثل مزبور برنسـنه نك آثار ومخايل وتباشيرى نمودار اولدقده وقوعى متيقن اوله جغى محلده ضرب اولنور
﴿النمر﴾ كتف وزنده و﴿النمير﴾ امير وزنده پاك وپاكيزه طورى صويه دينور يقال ماء نمر ونمير اى زاك وپاكيزه
اصل وحسبه وصف اولور يقال حسب نمر ونمير اى زاك ومطلقا هاضم وناجع اولان چوق صويه دينور كرك
عذب اولسون كرك اولمسون اشمه صويى كبى ونمر كتف وزنده اساميدندر نمر بن قاسط برقبيله پدر پدر نسبتنده
نمرىّ دينور ميمك فتحيله تخفيفـا ومنه المثل * اسق اخاك النمرىّ يصطبح * برحاجتدنصكره برحاجت طلب ايدن
آدم حقنده ضرب اولنور وشيوخدن حاتم بن عبيدالله وحافظ يوسف بن عبدالله بن عبدالبرّ النمرىّ اول قبيله دندر
ونمر بن تولب شاعر مخضر ميدر دركاه حضرت رسالتپناهله شرفياب اولمشدر وبونده نونك فتحى وميمك سكونى
ونونك كسريله زبانزده در ﴿النامرة﴾ و﴿النمرة﴾ فرحه وزنده و﴿النامورة﴾ سباعدن قورد دوزاغنه دينوركه
ايچنه برقيون تعبيه ايدوب قورد اكا كلدكده دوزاغه دوشر على قول اولدمور دن برقپاندركه چنكاللرى وارد رآنلره
ات پارچه لرى ايلشدررلر اترايحه سيله كلوب قپانچه يه قيصلور ﴿النامور﴾ قانه دينور دم معناسنه ﴿النمر﴾ فتحتينله
قپلان كبى بدخوى وخشمناك اولمق معناسنه در يقال نمر الرجل نمرا من الباب الرابع اذا غضب وساء خلقه وسحاب
پول پول قپلان الاجه سى اولمق معناسنه در يقال نمر السحاب اذا صار على لون النمر ﴿التنمير﴾ تفعيل وزنده و﴿التنمر﴾
تفعل وزنده بونلرده قپلان كبى بدخوى وخشمناك اولمق معناسنه در يقال نمر الرجل وتنمر اذا غضب وساء خلقه
وتنمر برآدمى لسانله تهديد ايدركن غضبندن كومره نور كبى صوتنى اوزادوب كتمك معناسنه در يقال تنمر فلان اذا تمدد
فى الصوت عند الوعيد وصولت وشراستده ياخود چاپكلكده قپلانه بكزتمك معناسنه در يقال تنمر الرجل اذا تشبه
بالنمر وبرآدمه آزغين چهره كوستروب لسـانله تخويف ايلك معناسـنه در يقال تنمر فلان لفلان اذا تنكر وتغير
واوعده ﴿النمر﴾ امر وزنده باير وطاغ مقوله سى يوكسكه چيقمق معناسنه در يقال نمر فى الجبل نمرا من الباب الاول
اذا صعد ﴿ذو نمر﴾ كتف وزنده نجد اولكه سنده بر وادى اسميدر ﴿نمار﴾ كتاب وزنده سليم قبيله سى يورنده
برطاغك آديدر ﴿نمار﴾ غراب وزنده جشم قبيله سى يورنده بروادى ياخود شقّ يمامه ده برموضع آديدر ﴿النمارة﴾
عماره وزنده برموضع اسميدركه آنده بروقعه اولمغله بين العرب يوم النماره معروفدر وبررجل اسميدر ﴿نميرة بيدان﴾
جهينه وزنده نجد ايله بصره بيننده برطاغ ياخود بريوكسك تپه اسميدر ياخود جواب قربنده ايكى تپه اسميدركه

نميرتان اطلاق اولنور (انمار) همزه‌نك فتحيله ابن نزاردركه انمار الشاة دخى ديرلر حجر ماده‌سنده بيان اولندى (النمرانية) عثمانيه وزننده غوطهٔ دمشقده برقريه‌در (نمير) زبيروزننده ابن عامردركه برقبيله پدريدر (الانمار) همزه‌نك كسريله ماء نميره يعنى پاكيزه صويه مصادف اولمق معناسنه‌در يقال انمر الرجل اذا صادف ماء نميرا (نمران) عمران وزننده اسامیدندر (الانمار) همزه‌نك فتحيله بيان اكوزينك بجاقلرنده اولان آلاجه خطوطه دينور (نمرى) ذكرى وزننده مصر نواحيسنده برقريه‌در (نمر) نونك ضميله هذيل بلادنده برموضعدر (النور) نونك ضميله آيدينلغه دينور ضوء وضياء معناسنه هرنه اولورايسه اولسونكه ظلمتك ضدى اولور فارسيده روشنايى دينور على قول پرتو وشعاعنه دينوركه دافع ظلمت اولان شعله‌دراشق تعبيراولنور جمعى انوارونيران كلور نونك كسريله * مؤلفك بصائرده بيانه كوره ضياء نوردن اخص دروزمخشرينك بيانه كوره ضياء نوردن اقوادركما قال الله تعالى ﴿وجعل الشمس ضياء والقمر نورا﴾ ينه مؤلفك بصائرده بيانه كوره نورايكى نوعدر دنيوى واخروى بدردنيوى دخى ايكى نوعدر برى عين بصيرت ايله معقول اولوركه انوار الهيه دن منتشر اولان نوردر نورعقل ونورقرآن كبى و برى عين بصر ايله محسوس دركه اجسام نيره دن عبارتدر شمس وقمرونجوم كبى ونوراخروى ﴿يسعى نورهم بين ايديهم﴾ الاية كريمه‌سنده منصوص اولان نوردر و بعض مفسرين اشبوابيات آتيه ده اقسام انوارى درج ايلمشدر * ثلثة انوار تضئ من السماء * وفى سر قلبى مثلهن مصور * فاوله بدر وثانيه كوكب * وثالثه شمس منير مدور * علومى نجوم القلب والعقل بدره * ومعروفة الرحمن شمس منور * امامى كتاب الله والبيت قبلتى * ودينى من الاديان اعلى وافخر * شفيعى رسول الله والله غافر * ولارب الا الله والله اكبر * انتهى ونور باعث روشنايئ عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه اطلاق اولنور كما قال تعالى ﴿قد جاءكم من الله نورو كتاب مبين﴾ ونورحقايق اشيايى كماهى كشف وبيان ايدن نسنه‌يه اطلاق اولنور ونور بخارى قضاسنده برقريه آديدر اعلامدن حافظ ابوموسى عمران وحافظ حسن بن على النوريان اورادندر وواعظ مشهور حسين النورى يه نور ايله تلقيبك وجهى بودركه چون وعظ وتذكيره مباشرت ايلسه عالم غيبدن نور برق ولمعان ايدر ايدى (جبل النور) جبال مكه دن جبل حرا اوله‌جقدر (ذو النور) طفيل بن عمرو الدوسى رضى الله عنه لقبيدر فخر عالم عليه السلام حضرتلرى ﴿اللهم نوّر له﴾ عبارتيله كنديسنه دعا ايلمريله ايكى كوزينك اراسنده برنور ظهور ولمعان ايلمشدر شهرتدن احترازايله موضع ديكره تحوللنى نيازايلمكله تازيانه سنك اوجنه انتقال ايلدى مظلم كيجه‌لرده برق كبى تابان اولور ايدى (ذو النورين) عثمان بن عفان رضى الله عنه لقبيدر ايكى كريمهٔ نبويه‌يى تزوج ايلمكله ملقب اولديلر (النور) جور وزننده روشن وآيدين اولمق معناسنه‌در يقال نار ينور نورا اذا اضاء وداغ وتمغا اورمق معناسنه‌در تقول نرت البعير نورا اذا جعلت عليه نارا اى سمة ونور ونوره نوار كبى آغاجك ونباتك چچكنه دينور زهر معناسنه على قول بياض اولاننه دينور صاريسنه زهر دينور جمعى انوار كلور ونور ونوار نونك فتحى وكسريله خاتون قسمى باعث سوء ظن وسبب تهمت اولان نسنه دن نفور وپرهيز ايلمك معناسنه‌در يقال نارت المرأة نورا ونوارا ونوارا اذا نفرت من الريبة وبومعناده متعدى اولور خاتونى موقع تهمدن انفار ايلمك معناسنه يقال نار الواعظ المرأة اذا نفرها عن الريبة ونور جنكده بوزلمق معناسنه‌در يقال نار القوم نورا اذا انهزموا وايراقدن آتش كورمك معناسنه‌در يقال ناروا النار من بعيد اذا تبصروها (الانارة) همزه‌نك كسريله بودخى روشن وآيدين اولمق معناسنه‌در يقال انار الشئ اذا اضاء واغاج قسمى چچكلنمك معناسنه‌در يقال انار الشجر اذا اخرج نوره وبرنسنه حسن ولطافت پيدا ايلمك معناسنه مستعملدر يقال انار الشئ اذا حسن وظاهر وعيان اولمق معناسنه مستعملدر يقال انار الشئ وانور على الاصل اذا ظهر وروشن وآيدين قلمق معناسنه‌در يقال انار البيت اذا اضاءه (الاستنارة) بودخى روشن اولمق معناسنه‌در يقال استنار البيت اذا اضاء وبرشيئك پرتوندن ضياء استمداد ايلمك معناسنه‌در يقال استنار به اذا استمد شعاعه وبرخاتونى موقع تهمتدن تنفير ايلمك معناسنه‌در يقال استنار المرأة اذا نفرها من الريبة وبركمسه‌يه ظفر بولوب غالب اولمق معناسنه‌در يقال استنار عليه اذا ظفر به وغلبه (التنوير) تفعيل وزننده بودخى روشن اولمق معناسنه‌در يقال نوّر الشئ اذا اضاء وبرايشى برآدمه شعبده كبى تخييل ايلمكله مشتبه وملتبس قلمق ياخود ذكرى آتى نوره نام جادونك عملى كبى عمل كوسترمك معناسنه‌در يقال نوّر على فلان اذا لبس عليه امره او فعل فعل نورة الساحرة وخرما چكردكلنمك معناسنه‌در يقال نوّر التمر اذا خلق فيه النوى وصباح يرى روشن اولمق معناسنه‌در يقال نوّر الصبح اذا ظهر نوره وآغاج چچك اچمق معناسنه‌در يقال نوّر الشجر اذا اخرج نوره وبرنسنه‌يى منور قلمق معناسنه‌در كما قال النبى عليه السلام لطفيل الدوسى ﴿اللهم نوّر له﴾ اى اجعل له نورا واكين يتشمك

(معناسنه‌در)

معناسنه در يقال نوّر الزرع اذا ادرك و برآدم قولنه نعل كسدكدنصكره اوزرينه چويت ياخود ايچ ياغى اسى دوكمك
معناسنه در يقال نوّر ذراعه اذا غرزها بابرة ثمّ ذرّ عليها النؤورة كاسيذكر و خاتونى سوء ظن موقعندن تنفير ايلمك
معناسنه در يقال نوّر المرأة اذا نفرها عن الريبة ﴿التنوّر﴾ تفعل وزننده روشن و آيدين اولمق معناسنه در يقال
تنوّر المكان اذا اضاء و حام اوتى سورنمك معناسنه در يقال تنوّر الرجل اذا اطلى بالنورة و عسكر بوزلمق معناسنه در
يقال تنوّر القوم اذا انهزموا و ايراقدن آتش كورمك معناسند در يقال تنوّروا النار من بعيد اذا تبصروها ﴿المنارة﴾
ميمك فتحيله اسم مكاندر اصلى منوره در مفعله وزننده نور موضعنه دينور و مسرجه معناسنه دركه اوزرينه چراغ
وضع ايده جك اوزون نسنه در فارسيده چراغپايه دينور طشره مملكتلرده و كويلرده قوللنورلر تركيده چراقه ديرلر
يقال وضع السراج على المنارة اى المسرجة و جامعده اذان اوقويه جق معروف يره دينوركه لسانمزده دخى مناره
تعبير اولنور يقال بنى للمسجد منارة اى مأذنة فارسيده كلدسته دينور جمعى مناور كلور و بونده همزه ايله منائر دينلر حرف
اصليه يى زائده تشبيه ايدرلر نته كه مصائب لفظنده تشبيه ايلشلردر زيرا اصلى مصاوب در ﴿المنار﴾ هاسز بو دخى
موضع نوره دينور و يول اوزره فرسخ ياخود منشعب اولان يوللرى تعيين ايچون نصب اولنان ميل و نشانه دينور
يقال اهتدوا بمنار الارض اى علمها * شارحك بيانه كوره بونك مفردى منار ه در و منار ايكى نسنه بيننده سنور تعيينى
ايچون وضع و نصب اولنان نشانه دينور و يولك مسلوك اولان جادّه و شاهراهنه اطلاق اولنور تقول اسلك من منار
الطريق اى من محجتها ﴿النار﴾ معروفدركه آتشه دينور و بو مؤنثدر بعضا مذكر اولور جمعى انوار كلور و نيران
كلور نونك كسريله و نيره كلور قرده وزننده و نور كلور نونك ضمى و واوك مدّيله و نيار كلور نونك كسريله و نار كوده يه
باصيلان داغ و تمغايه اطلاق اولنور يقال ما نار هذه الابل اى سمتها و رأى و تدبيره اطلاق اولنور ظلمت حيرت
وقتنده ضيايه تشبيه اولنمشدر و منه الحديث ❊ لاتستضيئوا بنار اهل الشرك ❊ اى برأيهم ﴿النورة﴾ نونك ضميله بو
دخى كوده يه باصيلان داغ و تمغايه دينور و حام اوتنه دينوركه كرجدن و زرنيخدن معمول اولور آنكله ازالهٔ شعر
ايدرلر * مؤلف الهناء كلمه سيله تفسير ايلشدر هناء قطرانه دينمكله كوياكه طلا مناسبتيله آندن مطلى معناسنى اعتبار
ايلشدر حرف تعريف عهد خارجى يه حمل ايله الهناء كلمه سى المطلى المعهود سبكننده اولور زيرا نوره تعبيرى هر
لسانده شايعدر و مصباحده نوره عند البعض عربيه و عند الاخر معرّبه اولمق اوزره مرسومدر انتهى * و نوره بر
جادو عورتك اسميدر ﴿النورة﴾ تمره وزننده و ﴿النوّار﴾ رمّان وزننده نوركبى بونلرده اغاجك چچكنه على قول
بياض اولانه دينور صاريسنه زهر دينور ﴿الانور﴾ افضل وزننده افعل تفضيلدر بو مناسبتله كوزل و خوب نسنه يه
اطلاق اولنور يقال وجه انور اى حسن ﴿الانتيار﴾ افتعال وزننده حام اوتى سورنمك معناسنه در يقال انتار الرجل
و اتنور على الاصل اذا اطلى بالنورة ﴿النؤور﴾ صبور وزننده چويده دينور نيلج معناسنه و ايچ ياغى ياقمقدن حاصل
اولان ايسه دينور و سرمه طاشنه شبيه برنوع خرده طاشه دينوركه سرمه كبى دوكوب ديش اتلرينه بصارلر
و تهمت و سوء ظن موقعندن بغايت نفرت و پرهيز ايدن خاتونه دينور يقال امرأة نؤور اى نفور جمعى نور در نونك
ضميله اصلى نوردر ضمتينله و واو اوزره ضمه استثقال اولندى ﴿النوار﴾ سحاب وزننده بو دخى موقع تهمتدن پرهيز
كار اولان خاتونه دينور * شارح ديركه نور بونك جمعيدر مؤلف تشويش ايلشدر و نوار ارككدن قاچنور اولان ديشى
حيوانه دينور جمعى نور كلور نونك ضميله يقال بقرة نوار اذا صارت تنفر من الفحل و يقال فرس و ديق نوار اذا
استودقت و هى تريد الفحل و فى ذلك منها ضعف ترهب صولة الناكح يعنى قصراق كرچه كوسنك اولوب لكن
ضعفى سببيله ايغرك صولتله هجومندن خوف ايلسه ﴿منور﴾ مقعد وزننده بنى سليم حرّه سنك ظهرنده بر موضع
ياخود بر جبل اسميدر ﴿ذو النويرة﴾ جهينه وزننده عامر بن عبد الحارث نام شاعرك لقبيدر و ذو النويرة مكمل
بن دوس برقوّاس ايدى و متمم بن نويره اصحابدندر كنديسى و برادرى مالك شاعرلر ايدى و نويره مصرده بر
ناحيه آديدر ﴿ذو المنار﴾ تبابعه دن ابرهه بن الرايش نام ملكك لقبيدر ابتدا غزا ايلديكى ممتلرك يوللرينه حين
رجعتده اهتدا ايچون نشانلر نصب ايلديكندن آنكله ملقب اولدى ﴿بنو النار﴾ عمرو بن ثعلبه نام كمسنه نك قعقاع
و ضنان و ثوب نام اوغللرينه اطلاق اولنور اوچيده شاعر ايدى امرء القيس بر وقتده آنلره اوغرايوب صحبت ايلكله
اثناى صحبتده هر برى زادهٔ طبعى اولان بعض اشعار كزيده لرينى انشاد ايلدكده كمال استحسان و استعظامندن ناشى
انّى لاعجب كيف لا يمتلى عليكم بيتكم نارا من جودة شعركم ديمكله بنو النار ايله مكنى اولديلر ﴿المناورة﴾ مفاعله وزننده برى
بريله سوكشمك معناسنه در يقال ناوره اذا شاتمه ﴿النيرة﴾ كيسه وزننده و ﴿ذات منور﴾ مقعد وزننده جمله يه روشن و ظاهر
اولان حالتده استعمال اولنور يقال بغاه الله نيرة و ذات منور اى ضربة او رمية نيرا اى تظهر فلا تخفى على احد

بوراده بغاه كلمه‌سی طلب معناسندن مجازدر اصابه معناسنه‌در (النهر) نونك فتحی وهانك سكونيله وعينی حرف حلق اولمغله فتحيله‌ده جائزدر صو مجراسنه دینورکه چای و ایرمق تعبیر اولنور فارسیده جوی ورود دینور جمعی انهاردر ونهر كلور نونك ضمی وهانك سكونيله ونهور كلور وانهر كلور افلس وزننده * شارح دیرکه مصباحك بیاننه کوره نهر ماء جاری متسع معناسنه اولوب بعده مجاورت علاقه‌سیله اخدوده یعنی مجراسی اولان درهیه ویاریغه اطلاق اولندی پس جری النهر كلامنده جریانی نهره اسناد حقیقی اولمش اولور سال المیزاب قبیلندن اولمز (النهريون) محدثيندن عبد الله بن علی واحمد بن عبید الله ایله شعرادن علی بن حسن بن میمون نام ذواتدن عبارتدر ونهر قهر وزننده مصدر اولور ایرمغی آقتمق معناسنه يقال نهر النهر نهرا من الباب الثالث اذا اجراه و برآدمی آزار ایله سورمك معناسنه‌در يقال نهر الرجل اذا زجره وقویی حفر ایدن کمسه صویه وارمق معناسنه‌در يقال حفر البئر حتی نهر ونهر نهرا من الباب الثالث والرابع اذا بلغ الماء (الانتهار) افتعال وزننده بودخی برآدمی آزار ایله سورمك معناسنه‌در يقال انتهر السائل بمعنی نهره وطمرك قانی دیکمیوب همیشه اقق معناسنه‌در يقال انتهر العرق اذا لم يرقأ دمه واسهاله اوغرامق معناسنه مستعملدر يقال انتهر بطنه اذا استطلق (الاستنهار) ایرمق آقه آقه یری یتاقلندرمق معناسنه‌در يقال استنهر النهر اذا اخذه لمجراه موضعا مكينا (المنهر) مقعد وزننده ایرمغك ایچنده صو قازنتیسی اولان موضعه دینور وحصن وحصار بارولرنده واقع شول یاریغه دینورکه نافذ اولمغله آندن طشره‌یه حصارك صویی اقار اوله (المنهرة) مزبله وزننده خانه‌لر اوکلرنده اولان بوش وآچق یره دینورکه اورایه سپورنديلرینی دوکرلر (الانهار) همزه‌نك كسريله بودخی حفار صویه وارمق معناسنه‌در يقال حفر البئر حتی انهر ای بلغ الماء وایرمغی توسیع ایلك معناسنه‌در يقال انهر النهر اذا وسعه واعضادن قانی ظاهره چیقاروب آقتمق معناسنه مستعملدر يقال انهر الدم اذا اظهره واساله وطمرك قانی دیکمیوب آقق معناسنه‌در يقال انهر العرق اذا لم يرقأ دمه وبرآدم مأمول ایلدیکی خیر ومنفعته نائل اولمیوب خائب ومحروم اولمق معناسنه‌در وبو زجر معناسندندر يقال انهر فلان اذا لم يصب خيرا وسمورمك معناسنه‌در يقال انهرت المرأة اذا سمنت وکیجکمك معناسنه‌در يقال انهر في العدو اذا ابطأ وآقق معناسنه‌در يقال انهر الدم اذا سال ونهاره داخل اولمق معناسنه‌در يقال انهر الرجل اذا صار في النهار (النهر) فتحتينله بولق سعه معناسنه‌در (النهر) كتف وزننده نهردن اشتقاقله مبالغه‌یی متضمن اولمغله وسعتی افاده ایدر يقال نهر نهر ای واسع ونهاردن اخذله دائما چته وچاپل کبی غارت اعدایه کوندز کیدن آدمه وصف اولور يقال رجل نهر ای صاحب نهار یعنی یغیر فيه ونهر نهار لفظنه تأکید اولور يقال نهار نهر مبالغة مثل ليل لیل والیل یعنی پك روشن کوندز ونهر بیاض اوزومه دینور تقول اطعمنی عنقودا من النهر ای العنب الابيض (النهير) کثیر وزننده ومرادفی اوله‌رق مستعملدر يقال شیء نهير ای كثير (النهيرة) سفینه وزننده سودی چوق ناقه‌یه اطلاق اولنور يقال ناقة نهيرة ای غزيرة (النهار) سحاب وزننده طلوع فجر ایله شمسك غروبی بیننده اولان آیدنلغه دینور علی قول شمسك طلوعندن غروبنه قدر دینور ترکیده کوندز وفارسیده روز دینور عند البعض ضیاء بصرك انتشار وافتراقندن نشئت ایدن وقتدن عبارتدرکه ظلمتك مندفع اولوب آفاقك روشنلکندن عبارتدر جمعی انهر كلور ونهر كلور ضمتینله وعند البعض نهار لفظی سراب وعذاب كلمه‌لری کبی جمعلنمز تقول فعلته نهارا وهو ضياء ما بين طلوع الفجر الى غروب الشمس او من طلوع الشمس الى غروبها او انتشار ضوء البصر وافتراقه پس قول اوله کوره یوم ایله مرادف اولورکه کون تعبیر ایتدیکمزدر وثانی‌یه کوره کوندز دیدیکمزدر ثالثه کوره ینه قول اوله راجعدر * شارح دیرکه مطرزی مغربده دیدیکه نهار مجرای واسع معناسنه اولان نهردن مأخوذدر زیرا نهار اول ضوء واسعك اسمیدرکه طلوع شمسدن غروبه دك ممتد اولور وصاحب مصباح دیدیکه نهار یوم مرادفیدرکه طلوع فجردن معتبردر * مؤلفك قول راجحی دخی بودور وعرف ناسده طلوع شمسدن معتبردر ونهار بغرتلق قوشنك یاوریسنه دینور علی قول بایقوشك ارککنه یاخود چاغرغان طوی دیدکلری قوشك یاوریسنه یاخود طوی قوشنك ارککنه دینور جمعی انهره كلور اجوبه وزننده ونهر كلور ضمتینله ودیشیسنه لیل اطلاق اولنور ونهار اسامیدندر نهار بن توسعه بکر بن وائل قبیله‌سندن برشاعردر (الانهر) احمر وزننده نهر کبی نهاری تأکید ایچون ایراد اولنور يقال نهار نهر وانهر مبالغة مثل ليل اليل وليل (النهروان) نونك فتحی ورانك حرکات ثلاثیله ونونك ورانك ضمیله جائزدر واسط ایله بغداد بیننده اوچ قریه اسمیدر برینه نهروان اعلی وبرینه نهروان اوسط وبرینه نهروان اسفل دیرلر (الناهور) بلوده دینور سحاب معناسنه (الانهران) تثنیه بنیه‌سیله منازل قمردن عوا ایله سماك نام منزللره اطلاق اولنور

قر آنلره نزول ایلدکده اکثری یغمور یاغدیغی ایچون (الناهر) بودخی بیاض اوزومه دینور (النهرة) نونك فتحی
وهانك سکونیله دعوت وخلسه معناسنه‌در * شارح دیرکه امّهات سائره عبارتلرینه کوره صواب اولان دغره
وخلسه اولمقدرکه برنسنه‌یی اوغرلین قاپمغه دینور وخسله عطف تفسیردر نته‌که صاغانی النهرة الدغرة وهی
الخلسة عبارتیله ثبت ایلمشدر (النهابر) نونك فتحی وبانك کسریله و (النهابیر) زنابیر وزننده مهلکه اولان یرلره
دینور مهالك معناسنه‌در * قال الشارح ومنه الحدیث ❊ من اصاب مالا من مهاوش اذهبه الله فی نهابر ❊ المهاوش
جمع مهوش وهو كلّ مال اصیب من غیر حله ولایدری ما وجهه والنهابر مقصور من النهابیر او مستقلّ بمعنی
المهالك یعنی وجوه نامرضیه‌دن لاابالیانه کسب وجمع اولنان مالك صاحبنه دوام وبرکتی وخیر ومنفعتی اولمیوب
عن قریب عرضهٔ هدر وتلف اولوب * از بادهوا آمدو بربادهوا رفت * هواسنجه بربادو هبا اوله‌جغی یرادر
واطرافندن بلند اولان یرلره وقوملقلره دینور علی قول تپه‌لر آر الغنده اولان چقورلره دینور مفردی نهبره ونهبور ده‌در
نونلرك ضمیله ونهابر جهنمه اطلاق اولنور اعاذنا الله تعالی منها (النهبرة) حیدره وزننده اوزون ولاغر وزبون
علی قول هلاکه مشرف خسته وناتوان خاتونه دینور ومنه الحدیث ❊ لاتتزوجن نهبرة ❊ ای طویلة مهزولة او هی
التی اشرفت علی الهلاك (النهترة) تای فوقیه ایله دحرجه وزننده یلان خبر سویلمك معناسنه‌در تقول نهتر فلان علینا
اذا تحدّث بالکذب (النهثرة) ثای مثلثه ایله دحرجه وزننده برکونه یوریمکه دینور (النهسر) سینله جعفر وزننده
قورده دینور ذئب کبی علی قول صرتلان ایله قورد امتزاجندن متولّد یاوری‌یه دینور وجست وچالاك آدمه دینور
وات یمکه حریص واکول اولان آدمه دینور (النهسرة) دحرجه وزننده اتی کسوب طوغرامق معناسنه‌در
یقال نهسر اللحم اذا قطعه وطعام یمك معناسنه‌در یقال نهسر الطعام اذا اکله (النیر) نونك کسریله قامش وایپلك
وابریشم دسته‌سنه دینور وثوب سنجفنه دینور علم الثوب معناسنه فارسیده طراز جامه دیرلر جمعی انیاردر وبزك
صچاغنه دینور هدب معناسنه وارغاجنه دینور لحمه معناسنه وچفتجی آلاتندن جمله ادواتیله بوندرغه دینورکه
هیئت مجموعه‌سی اوله‌جقدر جمعی انیاردر ونیران‌در نونك کسریله ویولك برجانبنه وصدرینه علی قول جاده‌سنده
کثرت سلوکدن اوزون اوزادی یاریق شکلنده اولان طریقه‌یه دینور یقال اخذوا نیر الطریق ای جانبه وصدره
او هو اخدود واضح فیه ونیر بغداد قضاسنده برقریه آدیدر محدّثیندن ابو جعفر احمد بن عبدالله اورادندر وبنی
غاضره یوردنده برطاغك اسمیدر (النیر) سیر وزننده جامه‌یه سنجف ایلمك معناسنه‌در تقول نرت الثوب نیرا
من الباب الثانی اذا جعلت له نیرا (التنییر) تفعیل وزننده و (الانارة) اقامه وزننده بونلرده نیر معناسنه‌در تقول
نیرت الثوب وانرته بمعنی نرته وانارة برآدمه سس ایلمك معناسنه‌در یقال انار به اذا صات (المنیر) معظم وزننده
ایکی ارغاج اوزره طوقنمش ثوبه دینور یقال ثوب منیر ای منسوج علی نیرین فارسیده اکادوپوذ دینور ومنیر
قالین دری‌یه اطلاق اولنور یقال جلد منیر ای غلیظ (النیرین) نونك کسریله‌که نیر کلمه‌سندن تثنیه‌در ایکی ارغاج
دیمکدر بومناسبتله ناقه قوجه اولوب لکن هنوز قوّتندن بقیه قالمش اولسه ناقة ذات نیرین وذات انیار دیرلر
یقال ناقة ذات نیرین وانیار اذا صارت مسنة وفیها بقیة (نیار) کتاب وزننده اسامیدندر ابو بردة بن نیار
ونیار بن ظالم بن عبس ونیار بن مسعود بن عبده ونیار بن مکرم الاسلمیّ اصحابدندر (الانیر) افضل وزننده پك واضح
وآشکار نسنه‌یه دینور یقال هذا انیر منه ای اوضح (المنایرة) مفاعله وزننده بری بریله ارغاجلشمق معناسنه‌در
بومناسبتله بری برینه القای شرّ وشور ایلمك معناسنده مستعملدر ومنه یقال بینهم منایرة ای شرّ ❊ فصل الواو ❊
❊ فصل الواو ❊
(الوأر) واوك فتحی وهمزه‌نك سکونیله برآدمی قورقتمق معناسنه‌در یقال وأر الرجل وأرا من الباب الثانی
اذا افزعه وذعره وبرآدمی برشرّ وکریهه‌یه القا ایلمك معناسنه‌در یقال وأر فلانا اذا القاه فی شرّ وآتش یاقق
ایچون اوجاق یاپمق معناسنه‌در یقال وأر النار ووأر للنار اذا عمل لها ارة (التوئیر) تفعیل وزننده بودخی برآدمی
برشرّ ومکروهه القا ایلمك معناسنه‌در یقال وأر فلانا اذا القاه فی شرّ (الاستیئار) دوه‌لر سوری ایله اورککله
بری برینه اویوب قاچمق معناسنه‌در یقال استوأرت الابل اذا تتابعت علی نفار (الارة) عده وزننده آتشه دینور
وآتش یاقه‌جق اوجاغه دینور موقد النار معناسنه جمعی ارات کلور واورون کلور همزه‌لرك کسریله واره اشکنبه
ایچره طبخ اولنمش اته دینور تقول اکلت ارة ای لحما طبخ فی کرش (الوأرة) غرفه وزننده بودخی آتش یاقه‌جق
یره واوجاغه دینور جمعی وأر کلور صرد وزننده واور کلور همزه‌نك ضمیله‌که مقلوبدر (الایئار) همزه‌نك
کسریله اورکتمك معناسنه‌در یقال اوأره ایئارا اذا نفره وبیلدرمك معناسنه‌در یقال اوأره اذا اعلمه (الوأر) کتاب
وزننده چامور قازنتیلری اولان چقورلره دینور (الوأرة) فرحه وزننده اسّیسی پك چوق یره دینور یقال ارض

و ثرةاى كثيرة الأ و ار وهواخرّ و اشبو وثره كلمه سى اوره‌دن مقلو بدر ﴿الوائر﴾ دائر وزننده قورقو يه دينور فزع معناسنه
﴿الوبر﴾ فتحتينله دوه و طوشان و تلكى مقوله سنك تويته دينوركه قيونك يوكى مثابه سنده‌در جمعى او باردر ﴿الوبر﴾
كتف وزننده و ﴿الاوبر﴾ احمر وزننده يك تويلو حيوانه دينور مؤنثلرنده وبره و وبراء دينور فرحه و حمراء
وزنلرنده ﴿بنات اوبر﴾ احمر وزننده برنوع منتاره دينوركه خرده و طپراق لوننده اولوب اوزرنده خرده خرده
تويلرى اولور وآفت و داهيه يه اطلاق اولنور تقول لقيت منه بنات اوبر اى الداهية ﴿التوبير﴾ تفعيل وزننده دوه
قوشى ياوريسى صاريجه تويلنمك معناسنه در يقال وبّر رأل النعام اذا ازلغبّ و برآدم ناسدن توحّش وتنفر ايلمك على
قول برمدّت خانه سنده انزوا ايله اقامت ايلمك معناسنه در يقال وبّر فلان اذا تشرد و توحّش او اقام فى منزله حينا لايبرح
و طاغ چيچى ياخود تلكى ايزينى بلورتمامك ايچون يك و صرپ يرلرده كزمك معناسنه در يقال وبّر الايّل او الثعلب
اذامشى فى الحزونة ليخفى اثره عندالبعض بو معناده توبيردواب قسمندن طوشانه و قره قولاغه ياخود اطه طوشاننه
مخصوصدر و توبير ديشى خرمايه اركك‌دن آشى قلمق معناسنه در يقال وبّرت النخلة على بناء المجهول اى لقحت
و بر يرده اقامت ايلمك معناسنه در يقال وبّر الرجل اذا اقام ﴿الوبر﴾ صبر وزننده بر عجوز كونلرندن بر كونك اسميدر
و كدى يه شبيه برجانور اسميدر تركيده آق طوشان و اطه طوشانى تعبير اولنور مؤنثنده وبره دينور جمعى وبور كلور
و اولك ضميله و وبار و وباره كلور و اولك كسريله و وبر مصدر اولور بر يرده اقامت ايلمك معناسنه يقال وبر الرجل
يبر وبرا كوعد يعد وعدا اذا اقام ﴿امّ الوبر﴾ برخاتونك كنيه سيدر ﴿الوبراء﴾ صحراء وزننده بر نبات آديدر ﴿وبار﴾
قطام وزننده غير منصرفدر و بعضا منصرف اولور يمن ايله رمان يبرين بيننده برارضك اسميدر و بار بن ارم بن
سام بن نوح عليه السلام ايله مسمادر سلفده عاد قومنك محللرى ايدى مظهر آتشپارهٔ غضب الهى اولمغله ارض
مذكوره يى جن طائفه سنه توريث ايدوب من بعد اورايه انسان قسمى داخل اولمز اولدى وقرأن كريمده
﴿امدّكم بانعام و بنين و جنات و عيون﴾ الآيه كريمه سنده منصوص اولان ارض مرقومه‌در ﴿الوبار﴾ كتاب
وزننده برنوع تيكنلى و حوضتلى شجر اسميدركه ارض تباله ده نابت اولور ﴿وبره﴾ فتحاتله يمامه ده برقريه آديدر
و وبره اساميدندر وبرة بن مشهر و وبرة بن محصن ياخود ابن يحنس اصحابدندر ﴿وبر﴾ فتحتينله و بانك سكونيله
زبازددر ابن ابى دليله دركه امام بخارى شيخيدر ﴿وبير﴾ زبير وزننده يمامه ده بروادى اسميدر ورميل بن وبيركه
ابير دخى ديرلر سالم بن دارهنك قاتليدر ﴿الوتر﴾ واولك كسرى و فتحيله بالكسر فرد معناسنه در على قول عدددن
چفت اولميانه دينوركه تك تعبير اولنور * قال الشارح وقرئ فى السبعة ﴿و الشفع و الوتر﴾ بالكسر على لغة الحجاز
و تميم و بالفتح فى لغة غيرهم و وتر عرفه كوننه اطلاق اولنوركه قربان بيرامندن بر كون مقدّم اولان كوندر سنه ده
براولديغيچون اطلاق اولندى زيرا رمضان بيرامنك عرفه سى اولمز و وتر يمامه ده بروادى آديدر و وتر دم و انتقام
كينه سى على قول دم يعنى قتل جهتيله اولان ظلم و تعدّى يه دينور ﴿الترة﴾ عده وزننده بودخى دم و انتقام كينه سى
ياخود اول جهتله اولان ظلم وتعدّى يه دينور و وتر و تره وعد و عده كبى مصدر اولورلر برآدمى دم جهتيله كينه دار
ايلمك ياخود اول جهتله ظلم ايلمك معناسنه در يقال وتره يتره وترا وترة اذا اصابه بذحل و برنسنه نك عددنى تك قلمق
معناسنه در يقال وتر القوم اذا جعل شفعهم وترا و برآدمى قورقتمق معناسنه در يقال وتر الرجل اذا افزعه و برآدمى
بركريهه يه اوغراتمق معناسنه در يقال وتره اذا ادركه بمكروه و برآدمك حقّ و مالنى نقصان و يرمك معناسنه در يقال
وتره ماله اذا نقصه اياه و صلاة وترادا ايلمك معناسنه در كاسيذ كر و يايه كريش چكورمك معناسنه در يقال وتر القوس
اذا علق عليها وترها ﴿الوتيرة﴾ سفينه وزننده بودخى دم و انتقام ياخود اول جهتله اولان ظلم و تعدّى يه دينور و تر
وتره كبى يقال طلب منه وتره وترته و وتيرته اى ذحله و وتيره طريقه معناسنه در كرك حسى و كرك معنوى اولسون
على قول طاغه ملاصق اولان طريقه يه دينور بعده نسق و اسلوب معناسنده مستعمل اولمشدر يقال هم على وتيرة واحدة
اى طريقة و سجية و برايشده اولان فترته دينوركه اراسى آچلهرق ايشلنمكدن عبارتدر يقال ما فى عمله وتيرة اى فترة
و مسامحه و تكاسل و توانى معناسنه در يقال ماهذه الوتيرة فيه اى الغميزة و التوانى و كيجكدرمك حبس و ابطاء معناسنه در
و برون دليكلرينك ارالقلرنده اولان پرده يه دينوركه برون ديركى تعبير اولنور يقال خرم وتيرة انفه وهى حجاب مابين
المنخرين و قولاغك اوست يانده اولان كوچك كرتلكه دينور و باش پارمغله سبّابه بيننده اولان در يجكزه دينور
و هر پارمغك آرالقلرنده اولان دريجكزلره ده دينور و كريشلمه تعبير اولنان دريكه ارقورى كريشلنمش اولان اوه دينور
و مزراق هواسكارلرينك تعليم حلقه لرينه دينوركه دريئه دخى ديرلر و شول ارض قطعه سنه دينوركه كتدكجه اينجلوب
اوزون اوزادى بردوزه يه قالينلشه‌رق سهل و منقاد اولور اوله و قبر و مزاره اطلاق اولنور و طپراغى بياض

ارضه دینور و قرمزی که علی قول آق که دینورکه وانکلی تعبیر اولنور و بعض آتك آلننده اولان دکرمی غرّه یه
دینور آق که تشبیهله ومطلقا کل غنچه‌سنه دینور ووتیره مکه‌نك طرف اسفلنده خزاعه قبیله‌سی یوردنده برصو
آدیدر و عقد عشره‌نك اسمیدرکه عدد اونه بالغ اولدقده وتیره اطلاق اولنور ﴿الایتار﴾ همزه‌نك کسریله بودخی
برنسنه‌نك عددنی تك ایلك معناسنه‌در یقال اوترالقوم اذاجعل شفعهم وترا و برنسنه‌یی بری بری آردنجه قلمق
معناسنه‌در یقال اوتر بین اخباره اذا تابعه و پایه کریش چورمك معناسنه‌در یقال اوترالقوس اذا جعل لهاوترا
وصلاة وتر قلمق معناسنه‌در یقال اوترالمصلی اذاصلّی الوتراو وترالصلوة وترا و اوترها ایتارا و وتّرها توتیرا بمعنی یعنی
صلی الوتر و برنسنه‌یی یالکز منفرد قلمق معناسنه‌در یقال اوترالشیء اذاافذّه ای جعله فذّا ﴿التواتر﴾ تفاعل وزننده
امور متعدّده بری بری آردنجه ظهور ایلك علی قول اشیاء متتابعه بینلرنده برمقدار فصل وفترتله اوله‌رق پیدرپی
ظهور ایلك معناسنه‌در یقال تواترت الابل اذا تتابعت اومع فترات ﴿المتواتر﴾ تواتردن اسم فاعلدر اهل عروض
اصطلاحنده شول قافیه‌یه دینورکه آنده متحرك بین ساکنین واقع اوله مفاعیلن کبی ﴿المواترة﴾ مفاعله وزننده
و﴿الوتار﴾ قتال وزننده بودخی اشیاء متعدده‌یی بری بری آردنجه قلمق معناسنه‌در یقال واتره مواترة ووتارا اذا تابعه
عند البعض اشیاء بینلرنده مواتره مابینلرنده نوعا فصل وفترت اولدقجه متصوّر اولمز واکر بلا فاصله متتابع
اولورسه اکمدارکه و مواصله دینور مواتره اطلاق اولنمز ولهذا مواترة الصوم برکون امساك و برکون یاخود ایکی
کون افطار ایله صائم اولمقدن عبارتدرکه وتراوترا ادا اولنور انکله بهرکون اولان صوم مراد اولمز زیرا وتردن مأخوذ
اولمغله تك تك اولمق اقتضا ایدر کذلك مواترة الکتب مکتوبلرك اکسه‌سنی کمیوب ارالق ارالق دائما ارسال
ایلمکدن عبارتدر * مترجم دیرکه تتابع ماده‌سنده اتصال ملحوظ اولمغله صوم متتابع روزهٔ هرروزه دیرکه مابیننه
افطار تخلل ایلمیه حریرینك درّه‌ده بیاننه کوره تتابع ایله تواتری برمعنایه استعمال اوهامدندر زیرا وجه مشروح
اوزره تتابعك مفهومنده اتصال معتبردر مثلاجاءت الخیل متتابعة دیرلر بلا فصل بری برینك آردنجه کلسه‌لر
وجاءت متواترة دیرلر بینلرنده فاصله اوله‌رق متلاحقا کلسه‌لر زیرا تواتر وتردن مأخوذ اولمغله یالکز کلمك
معناسنی متضمندر لکن تبع البتّه متبوعنه مقارن اولمق مقتضی اولمغله اتصالی مشعردر وشرحنده شهابك
بیاننه کوره کرچه حال بومنوال اوزره اولوب لکن عربلر احدهما یی آخر موضعنده استعمال ایدرلر انتهی ﴿تتری﴾
سلمی وزننده وتنوینله جائزدر بری برینك آردنجه برر برر دیمکدر اصلی وتری ایدی واو تایه منقلب اولدی وجاه
وتجاه کبی بونك الفی عندالبعض تأنیث ایچوندر وعندالبعض جعفر وزننه الحاق ایچون زیاده اولمشدر آنکچون
تنوینله‌ده استعمال اولنور یقال جاء القوم تتری وتتری ای متواترین ﴿الوترة﴾ فتحاتله وتیره کبی بودخی برون دیرکنه
دینور وقولاغك یوقاریسنده اولان ایجه کرتلکنه دینور وابهامله سبّابه بیننده وهر پرمغك ارالقلرنده اولان ایجه
دریجکزه دینور وکریشله‌سی اولان اوه دینور وبرون دلکنك اوجنه دینورکه کسلدکده یریق اولور وحشفه‌نك ایچ
یوزنده اولان طمره دینور وشول سکیره دینورکه آت قسمنك دیرنده اولورکه ترسلدکدنصکره آنی قاوشدیرر وتحت
لساننده اولان سکیره دینور وحیوان قسمنك صرتلری سکرینه دینورکه آندن کریش وصرم اشلنور وبرونك اوجیله
بیغك ارالغنه دینور وعربی یایك اوق قورتله‌جق یرینه دینورکه قبضه اوله‌جقدر معانیٔ مزبوره‌نك جمع وعنده جمع
جنسی وتردرهاسز ووتر کریشه دینور جمعی اوتاردر ﴿التوتیر﴾ تفعیل وزننده یایی قورمق معناسنه‌در یقال
وتّرالقوس اذاشدّ وترها ﴿التوتّر﴾ تفعل وزننده سکیرلر وطمرلر پکشمك معناسنه‌در یقال توتّرالعصب والعرق
اذا اشتدّ یعنی صارکالوتر * شارح والعنق نسخه‌سنی تخطئه والعرق نسخه‌سنی تصویب ایلمشدر ﴿الوتیر﴾ امیر
وزننده برموضع آدیدر وجبل عرفاتله ادام اراسنده اولان ارضه دینور ﴿المواترة﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله شول
ناقه‌یه دینورکه چوکرکن یره ابتدا بردیزینی بعده او بردیزینی وضع ایدر اوله بوحالت راکبی رنجیده ایدر یقال ناقة
مواترة اذا کانت تضع احدی رکبتیها اوّلا فی البروك ثمّ الاخری لامعا فیشقّ علی الراکب ﴿الوتران﴾ فتحاتله هذیل
بلادنده بربلده آدیدر ﴿الوتائر﴾ وسائل وزننده مکه ایله طائف بیننده برموضع آدیدر ﴿الموتور﴾ شول آدمه
دینورکه اقربندن بری قتل اولوب هنوز انتقامنی المامش اوله یقال هو موتور ای قتل له قتیل فلم یدرك بدمه
﴿الوترة﴾ غرفه وزننده حورانده برقریه آدیدر ﴿الوثر﴾ واوك فتحی وثای مثلثه‌نك سکونیله دوشك ومندر مقوله‌سنی
دوزلدوب یومشتمق معناسنه‌در یقال وثره یثره وثرا اذاوطأه ووثر وصف اولور یومشق دوشك مقوله‌سنه دینور
ووثر کورشجی کسوتی کبی دریدن معمول شول کسوه‌یه دینورکه اوزون اوزون صرم کبی دیلنوب وهردلیك
عرضی در درپرمق یاخود برر قارش اولوب یاخود صرم کبی اوزون قایشلر ایله صریغله معمول اولور وآنی کوچك

مطلب

اعراب قيزجغزلرى كيرلر على قول وثر سراويل طرزنده اولوب لكن آغى و پاچه سى اولمز ونسوان عربك اوستلك
تعبير اولنان بزلرينه شبيه ثوبه دينور ووثرا ركك منيسنه دينوركه رحم ناقه ده مجتمع اولوب لكن كبه اولميه وجماع
ايلمك معناسنه دركه سيذكر واركك دوه ديشي يه چوق آشوب لكن كبه ايليوب قسير قالمق معناسنه در يقال
وثر الفحل الناقة وثرا اذا اكثر ضرابها فلم تلقح (التوثير) تفعيل وزننده بودخى دوشك ومندر مقوله سنى ال ايله
ياچكنمكله پك دوزلتمك معناسنه در يقال وثّر الفراش توثيرا اذا وطأه (الوثارة) واولك فتحيله دوشك مقوله سى
نسنه يومشمق معناسنه در يقال وثر البساط وثارة من الباب الخامس اذا وطؤ وكوده نك اتى چوق اولمغه دينور
يقال وثر لحمه اذا كثر (الوثر) كتف وزننده و(الوثير) امير وزننده يومشق مندر ودوشك مقوله سنه دينور مؤنثنده
وثيره دينور (الوثارة) واولك كسرى وفتحيله اسمدر دوشك ومندر مقوله سى نسنه نك يومشق اولمسنه دينور (الوثيرة)
سفينه وزننده كوده سنده اتى چوق اولان على قول سموز اولمغله جماعه پك اويغون كلان ياتى ياتجغى طلو خاتونه دينور
جمعى وثاير كلور ووثار كلور واولك كسريله (الوثير) امير وزننده و(الوثر) واولك كسريله و(الميثرة) مكنسه
وزننده كه اصلى موثره در شول ثوبه دينوركه سائر اثواب اوزره كيلمكله انلر دخى قباروب يوكسلور مراد اوستلك
لباسى اوله جقدر وميثره اكر يصديغنه دينوركه اكر بالدرى انجمسون ديو اتخاذ اولنور بعض دياردة اكا كوپجك
تعبير ايدرلر جمعى مواثر ومياثر كلور ومياثر يرتجى جانور پوستلرينه دينور وحرير وديبادن اولان اكر وپالان مندرلرينه
دينور (التواثير) تماثيل وزننده تأثير معناسنه دركه ضابط وصوباشى خدمتكارلرينه دينوركه قول اوشاقلرى
تعبير اولنور مفردى تؤثور درتانك ضميله (وثير) زبير وزننده ابن المنذر دركه محدثيندندر (الاستيثار) استكثار
وزننده ومراد فيدر يقال استوثر منه اذا استكثر (الوثر) واولك كسريله يومشق دوشكه ومندره دينور ومنه يقال
اعجب الاشياء وثر بالفتح على وثر بالكسر اى نكاح على فراش وثير (الاوثر) همزه نك فتحيله عداوت وخصومت
معناسنه اسمدر (الوجور) صبور وزننده دردناك اولان آغزه دوكدكارى دوايه دينوركه آغزاوتى تعبير اولنور
نته كه بورونه چكيلان دوايه سعوط ديرلر (الوجر) اجر وزننده آغريسى اولان آغزه آغزاوتى دوكمك معناسنه در
يقال وجره وجرا كوعده وعدا اذا جعل الوجور فى فيه ووجر طاغلرده اولان مغاره طرزنده چتلاغه وشكافه
دينور وبرآدمه خوشلنمديغى سوز ايشتدرمك معناسنه در تقول وجرته اجره وجرا اذا اسمعته مايكرهه ووجر
اجأ ايله سلمى نام طاغلرك بيننده برطاغك آديدر وهجر قضاسنده برقريه آديدر (الايجار) همزه نك كسريله برآدمك
آغزينه آغزاوتى دوكمك معناسنه در يقال اوجر الوجور اذا جعله فى فيه وبركسه نك آغزينه مزراق صانجمق
معناسنه مستعملدر يقال اوجره الرمح اذا طعنه فى فيه (التوجّر) تفعل وزننده دوا مقوله سنى تكلفله آزجه آزجه
يوتمق معناسنه در يقال توجر الدواء اذا بلعه يعنى شيئا بعد شئ وبرنسنه يى كوكلسز ايستراسته مز ايچمك معناسنه در
يقال توجّر الماء اذا شربه كارها (الميجر) و(الميجرة) ميملرك كسريله خونى طرزنده بر قابدركه انكله آغزه دوا دوكيلور
بورون طاسى تعبير ايتدكاريدر يقال اوجره بالميجر والميجرة وهو كالمسعط يوجر به الدواء (الوجر) فتحتينله
برنسنه دن بلكليوب حذر ايلمك معناسنه در يقال وجرمنه وجرا من الباب الرابع اذا اشفق (الوجر) كتف وزننده
و(الاوجر) احمر وزننده معناى مزبوردن وصفلر درمؤنثنده وجره ووجراء دينور جوهرى مؤنثنده وجراء ديمز
ديمكله وهم ايلمشدر (الوجار) واولك كسرى وفتحيله صرتلان مقوله سى جانور اينيه دينوركه طاغلرده اولور جمعى
اوجره كلور اعمده كبى ووجر كلور ضمتينله وسيل صوينك درهلرده قازوب يارديغى يار دينور (وجره) تمره وزننده
مكه ايله بصره بيننده برموضع اسميدركه قرق ميل مقدار يردر اوراده اصلا شنلك وقوناق يرى يوقدر ووحوش مجمعى
جاى خطرناكدر (الوجور) واولك فتحيله ذكر اولنان اسماع بالمكروه معناسندن اسمدر برآدمه اسماع اولنان
ناخوش سوزه دينور (الاوجار) همزه نك فتحيله شول چقورلره دينوركه وحوش صيادلرى قازوب ايچلرنده يوصولنورلر
جانورلر اوزرلرينه اوغرايجه چابك قلج ايله چالوب سكيرلر مفردى وجره در جره كبى ووجره دخى دينور
فتحتينله (الاتجار) افتعال وزننده دوا استعمال ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اتجر الرجل اذا تداوى * شارح آغز
اوتنه تخصيص ايلمشدر وبونك اصلى اوتجر ايدى تجارتدن اولان اتجار تجردن مأخوذدر (وجرى) سكرى وزننده
ارمينيه قربنده بربلده در (الميجار) ميزان وزننده چوكانه شبيه برنسنه دركه طوپ وچوكان اوينيانلر آنكله
چوكان كبى طوپ اورورلر (الوحرة) واولك وحاى مهمله نك فتحيله سام ابرص كبى يشل وزهرناك كاره شبيه برنوع كار
اسميدر على قول كرتنكله دن برنوعك اسميدركه باصوب كزديكى يرى زهرناك ايدر ووحره قيصه يا پيلودوه يه دينور
وسياه وچركين بد اندام على قول قزل چهره لو بودور خاتونه دينور يقال امرأة وحرة اى سوداء دميمة او حمراء

قصيرة ﴿الوحر﴾ فتحتينله وحره ديدكارى جانور مزبورك اوغرايوب يوريديكى طعامى برآدم اكل ايلمكله زهرلنمك
معناسنه‌در يقال وحر الرجل وحرا من الباب الرابع اذا اكل ماد بّت عليه الوحرة فأثّر فيه سمّها وطعامه ذكر اولنان
جانور دوشمك معناسنه‌در يقال وحر الطعام اذا وقعت فيه الوحرة ودرونده كين طوتمق معناسنه‌در تقول
وحر علىّ صدره يحر ويوحر وييحر من الباب السادس والرابع اذا استضمر الوحر ﴿الوحر﴾ بحر وزننده
اسمدر حقد وكينه‌يه ياخود غيظ وغش واغبراره دينور ﴿الوحر﴾ كتف وزننده آندن وصفدر يقال انّه لوحر
الصدر اى فيه حقد او غيظ وغشّ ﴿الايحار﴾ همزه‌نك كسريله وحره ديدكارى جانور مزبور بر طعامه اوغرايوب
زهرنأك ايلمكله اكل ايدن كمسه‌يى قئ واسهاله مضطر قلمق معناسنه‌در يقال اوحرت الوحرة الطعام اذا جعلته
بحيث يأخذ آكله القئ والمشى ﴿التودير﴾ تكدير وزننده برآدمى برمهلكه‌يه دوشورمك على قول تشويق واغرا
ايلمكله مهلكه‌يه ايقاع ايليه‌جك نسنه‌يه متكلف ومرتكب ايلمك معناسنه‌دركه پرنده‌دن آتمق وياردن اوچورمق
تعبير اولنور يقال ودّر فلانا توديرا اذا اوقعه فى مهلكة او اغراه حتى تكلف ماوقع منه فى مهلكة وبرسمته ايلچى
يوللمق معناسنه‌در يقال ودّر رسوله اذا بعثه وبرشرّ وكريهه‌يى برطرف ايلمك معناسنه‌در يقال ودّر الشرّ اذا نحّاه
وبعده وبرآدمه اغوا ويروب كمراه ايلمك معناسنه‌در يقال ودّر فلانا اذا اغواه وبيهوده اسراف مال ايلمك
معناسنه‌در يقال ودّر فلانا ماله اذا بذّره واسرف فيه ﴿التودّر﴾ تفعل وزننده معناى اخيردن مطاوعدر يقال
ودّر ماله فتودّر وبرورطهٔ خطرناكه دوشمك معناسنه‌در يقال تودّر فى الامر اذا تورّط وبرآدمى برمهلكه‌يه دوشورمك
معناسنه‌در كرك صداقت وكرك كذب وخيانت وجهيله اولسون يقال تودّر صاحبه اذا اورده فى مهلكة ﴿الودر﴾
غدر وزننده بيهوش اوله‌جق درجه‌ده سرخوش اولمق معناسنه‌در تقول ودرت ادر ودرا اى سكرت حتى كاد يغشى
علىّ وبرشيئى آلارغه ايلمك معناسنه‌در تقول ودر وجهك عنى اى نحه وبعده ﴿الوذرة﴾ واوك فتحى وذال معجمه‌نك
سكونيله وفتحاتله جائزدر كميكسز كوچك ات پارچه‌سنه دينور على قول انلو درطوپ كسلمش پارچه‌يه دينور يقال
عنده وذرة من لحم اى قطعة صغيرة لاعظم فيها او هى ماقطع منه مجتمعا عرضا ونسوان فرجنده ديلاق ديدكارى
لحم زائده دينور جمعى وذر در هاسز وفتحتينله ده جائزدر ﴿الوذر﴾ نذر وزننده كسمك معناسنه‌در يقال وذره يذره
وذرا من الباب الثانى اذا قطعه وياره‌لمق معناسنه‌در يقال وذره اذا جرحه * شارح ديركه بوراده سقطهٔ نسّاخ واقع
اولمشدر اصل عباره وجرحه شرطه عنوانده‌دركه ياره‌يى يارمق معناسنه‌در ووذرات پارچه‌سنى تكه تكه كسوب
طوغرامق معناسنه‌در يقال وذر الوذرة اذا بضعها وقطعها وقول العرب يا ابن شامّة الوذر قذف وهى كناية
عن المذاكير والكمر بوراده وذروجه مذكور اوزره وذره‌نك جمع جنسيدركه ات پاره‌لرينه ديمكله عربلر ذكرلردن
وحشفه‌لردن كنايه ايله سبّ ودشنام ايدرلر وتعبير مذكور قذف اولمغله حدىّ موجبدر كوناكون آلات شمّ ايدن
عورتك اوغلى ديمكدر ﴿التوذير﴾ تفعيل وزننده بودخى ات پارچه‌سنى تكه تكه كسوب پاره‌لمك معناسنه‌در يقال
وذّر الوذرة اذا بضعها وقطعها ﴿الوذرتان﴾ تمرتان وزننده ايكى دوداغه اطلاق اولنور يقال امرأة لمياء الوذرتين
وهما الشفتان ﴿الوذرة﴾ فرحه وزننده ديلاغى بيوك اولان خاتونه دينور يقال امرأة وذرة اى الكبيرة الوذر ووجودى
بدبوى اولان على قول قالين دوداقلو خاتونه دينور يقال امرأة وذرة اى الكريهة الرائحة او الغليظة الشفة ﴿ذره﴾
ذالك فتحى ورانك سكونيله فعل امردر ضمير مفعوليدر دعه معناسنه‌دركه آنى ترك ايت ديمكدر ﴿يذر﴾ يانك وذلك
فتحيله مضارعيدر يترك معناسنه‌در يدع يسع صيغه‌لرى كبى باب رابعدندر عربلر بونك ماضى ومصدر واسم
فاعلنى نطق واستعمال ايليوب تركه يذره تركا فهو تارك عنوانيله ذكر ايلمديلر عند البعض شاذّ اوله‌رق وذرته ديمشدر
﴿وذره﴾ تمره وزننده اكشونيهٔ اندلس قضاسنده برموضع آديدر ﴿الوذارة﴾ ثمامه وزننده درزيلرك لباس يقاسندن
اويوب چيقاردقلرى اوينتى‌يه دينور ﴿وذار﴾ سحاب وزننده سمرقند قضاسنده برقريه‌در واصفهانده برقريه‌در ﴿الورّة﴾
واوك وراء مشدده‌نك فتحيله قازلمش چقوره دينور وانسانك قيناغنه واومه‌جه باشنه دينور ﴿الورّ﴾ هاسز بودخى
قيناغه دينور واوجوزلق خصب معناسنه‌در يقال ضرب ورّته وورّه اى وركه وبلدفيه ورّ اى خصب ﴿الوروريّ﴾
بربرىّ وزننده ضعيف البصر آدمه دينور يقال رجل وروريّ اى ضعيف البصر وابو عبدالله نام نحوينك لقبيدركه
ابو تمام ايله معاصر ايدى ﴿الورورة﴾ زلزله وزننده برنسنه‌يه ديكه ديكه باقمق معناسنه‌در يقال ورور نظره اذا احدّه
وتيز تيز سويلمك معناسنه‌در يقال ورور فى كلامه اذا اسرع ﴿المورور﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله دائما ناسى الدادوب
تغرير ايدر اولان آدمه دينور نته‌كه زاى معجمه ايله موزوز دخى بو معنايه‌در يقال رجل مورور اى مغرّر ﴿الوزر﴾ واوك
وزاى معجمه‌نك فتحيله بغايت صرپ طاغه دينور جبل منيع معناسنه ومطلقا حصن ومعقله وقله وپلانقه

مقولەسنه دینور و صغنەجق یره دینور تقول انت وزری ای حصنی و ملجأی و معتصمی (الوزر) و اولك كسریله
كناه و اثم معناسنەدر یقال لیس فیه وزر ای اثم و آغرلق ثقل معناسنه و یوك ارقه یوكنه دینور كارهٔ كبیره معناسنه
و سلاحه دینور و اغر یوكه دینور حمل ثقیل معناسنه جمعی اوزار كلور و وزر مصدر اولور یوك كوتورمك معناسنەدر
یقـال وزره یزره وزرا كوعده یعده وزرا اذا حمله و وزر و وزر واولك فتحیله وزره عده وزنـنـده كنهكار
اولمق معناســنەدر یقال وزر الرجل یزر كوعد یعد و وزر یوزر كوجل یوجل و وزر یوزر علی بناء المفعول
وزرا و وزرا وزرة اذا اثم و وزر وعد وزنـنـده كدلك قپامق معناســنەدر یقال وزر الثلمة كوعد اذا سـدّها
وغالب اولمق معناسنەدر یقال وزره اذا غلبه وكناه تهمتنه اوغرامق معناســنەدر یقال وزر الرجل علی بناء
المجهول اذا رمی بوزر (الموزور) مجهول مزبور صیغهسـندندر مرتكب كناه اولان آدمه دینور واما قوله
علیه السلام لزائرات القبور ❁ ارجعن مأزورات غیر مأجورات ❁ فانه للازدواج یعنی اصلی موزورات
ایكن مأجورات لفظنه مزاوجه ایچون همزه ایله وارد اولدی افراد حالنده یته موزورات دینور (الوزیر)
امیر وزنـنـده خواصّ پادشاهیدن شول مقرّبه اطلاق اولنور كه پادشـاهك ثقلتنی تحمل و امور و مصالح
ملكیەسنده رأی و تدبیری ایله مدد و اعانت ایدر اوله كه حالا دستور اعظم و صاحب مهر تعبیر اولنور وزراء
سـائره دخی بالقوّه یاخود عهدهلرینه موكول اولان امور ولایتی رؤیت ایلدكلرینه مبنیدر اشـتقاقی حمل ثقل
معناسندندر جمعی اوزار كلور شریف و اشراف كبی و وزراء كلور امراء كبی و وزیر معاون معناسـنه كلور
جلیس مجالس معناسـنه كلدیكی كبی یقال هو وزیره ای موازره و معاونه و برآدمك علمیدر (الاستیزار) پادشاه
برآدمی وزیر ایدنمك معناسنەدر یقال استوزر الملك فلانا اذا جعله له وزیرا و برنسنه‌یی آلوب كوتورمك معناسنەدر
یقال استوزر الشیٔ اذا ذهب به (التوزّر) تفعل وزننده پادشاهه وزیر اولمق معناسنەدر یقال استوزره فتوزّر له
(الموازرة) مفاعله وزننده بو دخی وزیر اولمق معناسنەدر یقال وازره بمعنی توزّر (الوزارة) و اولك كسری و فتحیله
اسمدر وزیرلك حالنه دینور (الایزار) همزهنك كسریله احراز ایلمك معناسنەدر یقال اوزر الشیٔ اذا احرزه و برنسنه‌یی
آلوب كوتورمك معناسنەدر یقال اوزر الشیٔ اذا ذهب به و بریری كندیسنه ملجأ و ملاذ ایدنمك معناسنەدر یقال
اوزره اذا جعل له وزرا یعنی یأوی الیه ویلجأ و برنسنه‌یی محكم و استوار ایلمك معناسنەدر یقال اوزر الشیٔ اذا
اوثقه و كیزلمك معناسنەدر یقال اوزر الشیٔ اذا خبأه (الاتّزار) افتعال وزننده كناه ارتكاب ایلمك معناسنەدر یقال
اتزر الرجل اذا اركب الوزر (الوشر) شین معجمه ایله نشر وزننده اشر لفظنده لغتدر كه بچقی ایله بچمك معناسنەدر
یقال وشر الخشـبة بالمیشار بمعنی اشرها بالمنشار اذا نشرها و نسوان قسمی دیشلرینك اوجلرینی بچقی آغزی كبی
یوقلدوب كسكین ایلمك معناســنەدر یقال وشرت المرأة اسـنانها اذا حدّدتهـا و رققتها (المؤتشرة) اسم فاعل
بنیەسیله كندی دیشلرینك وشر اولنمسنی استیان خاتونه دینور بونی عربلرده قوجه قاریلر ایدر تازه‌یه تشبه ایچون
قال الشارح و منه الحدیث ❁ لعن الله الواشرة و المؤتشرة ❁ واشبو مؤتشره لفظی اكر همزه ایله تلفظ اولنور ایسه
اشردن مأخوذ اولوب وشردن اولمز و اكر مهموز قلنمز ایسـه موجه كلام متشرەدر متجرد كبی (المستوشرة)
بو دخی متشره معناســنەدر (موشّر العضدین) معظم وزنـنـده اصورغان بوجكنه دینور همزه ایله مؤشر دخی
لغتدر (الوشر) ضمتیله اشر لفظنده لغتـدر كه ذكر اولندی (الوصر) و اولك كسریله عهد و پیمان معناسـنەدر
یقـال اخذ منه الوصر ای العهد و سجلات تحریر اولنان صك و حجت حاكمه دینور (الوصیرة) سفینه وزنـنـده
و (الوصرّة) فتحاتله و رانك شدەسیله بونلر ده صك و حجته دینور یقال كتب له الوصر و الوصیرة و الوصرة ای الصك
(الاوصر) همزهنك و صادك فتحیله اسمدر مرتفع ارضه دینور (الوضر) و اولك و ضاد معجمەنك فتحیله یاغلو نسنه‌نك
و سودك و سخنه علی قول قربه و چناق مقولەسـنك یاپقانیسنه دینور یقال اناء فیه وضر و هو وسخ الدسم و اللبن
او هو غسالة السقاء و القصعة و نحوهما و قابده قلان قطران بقیەسـنه دینور و قوقش و بوزلمش طعام رایحەسـنه
دینور و زعفران مقولەسنك بولاشغنه دینور جمعی اوضار كلور و (وضر) مصدر اولور برنسـنه یاغ و سود
بولاشغیله كیرلنمك معناسـنه یقال وضر الاناء وضرا من الباب الرابع اذا اتسخ بالدسم او اللبن (الوضر) كتف
وزننده آندن وصفدر مؤنثی وضره و وضری در فرحه و سكری كبی (الوضراء) صحراء وزننده بنور فزاره‌یه
مخصوص بر كونه تمغا اسمیدر كه دوەلرینك بیونلرینه اوررلر قرغەنك پنجەسی شكلنده اولور (الوضری) سكری
وزننده و مد ایله جائزدر كوته دینور فندوره معناسنه (وضره) تمره وزننده یمنده بر طاغ اسمیدر كه آنده نیچه قلعەلر
واردر (الوطر) فتحتینله كركلو حاجت و غرض علی قول بغایت مهمّ اولان حاجته و مطلبه دینور كه اكا ظفریاب

(اولنجه)

اولنجه قضاى وطر ايلمش اولورسن جمعى اوطاردر *شارحك بيانه كوره بوندن فعل متصرّف اولمز ﴿الوظر﴾
واولك وظاى معجمه نك فتحيله كركى كبى سموروب طولوم كبى طولمق معناسنه در يقال وظر الرجل وظرا من الباب الرابع
اذا سمن وامتلأ ﴿الوظر﴾ كتف وزننده وصفدر پك سموز على قول اويلقرى وقارنى قاسغى ات ايله طوپطلو
كسه يه دينور ﴿الوعر﴾ واولك فتحى وعينك سكونيله و﴿الوعر﴾ كتف وزننده و﴿الواعر﴾ و﴿الوعير﴾ امير وزننده
و﴿الاوعر﴾ احمر وزننده صرپ ودرشت يره دينور يقال مشى فى الوعر والوعر والواعر والوعير والاوعر وهو
ضدّ السهل جوهرينك ولاتقل وعر بكسر العين قولى برشئ دكلدر ووعر كلمه سنك جمعى اوعردر افلس كبى
ووعور واوعاردر ووعر ووعر فتحتينله ووعوره واولك ضميله ووعاره خساره وزننده ووعور قعود وزننده
برصرپ ودرشت اولمق معناسنه در يقال وعر المكان ككرم ووعر كوعد ووعر كولع وعرا ووعرا ووعورة
ووعارة ووعورا من الباب الخامس والثانى والرابع اذا صاروعرا ووعر برآدمى ايشندن آليقومق معناسنه در
يقال وعره وعرا من الباب الثانى اذا حبسه عن حاجته ووعر بر جبل آديدر ووعر آزنسنه يه دينور يقال جعل معروفه
وعرا اى قليلا ويقال شئ وعر اى قليل ويقال شعر معر وعر وقليل وعر اتباع ﴿التوعير﴾ تفعيل وزننده يرى صرپ
ودرشت قلمق معناسنه در تقول وعرت المكان اذا جعلته وعرا وبرآدمى ايشندن آليقومق معناسنه در يقال
وعّر فلانا اذا حبسه عن حاجته ﴿التوعّر﴾ تفعل وزننده برصرپ ودرشتلنمك معناسنه در يقال توعّر المكان اذا صار
وعرا وبرماده كوجلنوب صرپلنمق معناسنه مستعملدر يقال توعّر الامر اذا تعسر وبرآدم برخصوصده تعصب
وتشدّد ايلمك معناسنه مستعملدر يقال توعّر الرجل اذا تشدّد ومتكلمك كلامى چپرشكلنمك ايله مخاطب فهم ايده ميوب
متحير اولمق معناسنه مستعملدر يقال توعّر فى الكلام اذا تحير وبو معناده متعدى اولور تقول توعّرته فى الكلام
اى حيرته ﴿الايعار﴾ همزه نك كسريله يول سالكه صرپلنمق معناسنه در يقال اوعر به الطريق اذا وعر عليه
ويول كتدكجه صرپ يره چيكمك معناسنه در يقال اوعر به الطريق اذا افضى به الى وعر وصرپ يره دوشمك معناسنه در
يقال اوعر السالك اذا وقع فى وعر من الارض وبر آدمك مالى آزالمق معناسنه مستعملدركه صاحبنك عسرت
حالنى مستلزمدر يقال اوعر الرجل اذا قلّ ماله وبرنسنه يى آزالتمق معناسنه مستعملدر يقال اوعر الشئ اذا قلله
ويولى صرپ بولمق معناسنه در يقال اوعر الطريق بمعنى استوعره ﴿الاستيعار﴾ بريرى صرپ ودشوار كورمك
معناسنه در يقال استوعر القوم الطريق اذا رأوه وعرا ﴿وعيره﴾ جهينه وزننده كرك قلعه سى قربنده برحصن آديدر
﴿الاوعار﴾ همزه نك فتحيله برموضع آديدر ﴿الوعر﴾ فتحتينله وغر لفظنده كه اعجامله در لغتدر كما سيذكر ﴿الوغرة﴾
واولك فتحى وغين معجمه نك سكونيله اسيلك شدّتنه دينور يقال جاء فى وغرة القيظ اى فى شدّة الحرّ ﴿الوغر﴾ واولك فتحى
وغينك سكونيله هوانك اسى اولمق معناسنه در يقال وغرت الهاجرة وغرا كوعد وعدا اذا رمضت واشتدّ حرّها
ووغر حقد وكين وعداوت معناسنه در بونده فتحتينله ده لغتدر يقال عقدله فى قلبه وغرا اى حقدا وضغنا
وعداوة ويقال وغر عليه صدره ووغر وغرا كوعد ووجل اذا حقد وغاظ وافراط اوزره خشم وغضبدن
درون پرآتش اولمق معناسنه در يقال وغر صدره ووغر وغرا ووغرا من البابين المزبورين ويغر بكسر
اوّله اذا توقد من الغيظ ﴿ووغر﴾ عسكرك جغلتى وشماطه وغريوينه دينور بونده فتحتينله ده جائزدر ﴿الايغار﴾
همزه نك كسريله اسى وقته كيرمك معناسنه در يقال اوغر القوم اذا دخلوا فى الوغرة وبرآدمى آخر حقنده
سعايتله قيزدروب اكا كين طوتدرمق معناسنه در يقال اوغر فلانا اذا غاظه وسودى وغير قلمق معناسنه در يقال
اوغر اللبن اذا صنعه وغيرا كما سيذكر وصويى قيناتوب قيزدرمق معناسنه در يقال اوغر الماء اذا سخنه واغلاه
وبعض طائفهٔ نصارى عادتى اولمق اوزره صويى بغايت قيزدروب ايچندهديرى خنزيرى خشلدقدنصكره
ذبح ايلمك معناسنه در يقال اوغر النصارى الخنزير اذا اغلوا له الماء وسمطوه وهو حىّ ثم ذبحوه وفى الاساس
ومنه المثل * كرهت الخنازير الماء الموغر * وبرآدمى برنسنه يه مضطر قلمق معناسنه در يقال اوغره اليه اذا الجأه
وويوده ومحصل ميرى وخراج آلمق معناسنه در على قول سلطان برارضى برآدمه من غير خراج بروجه مقاطعه
تفويض ايلمك وعلى رأى عهده سنده خراج وميرى اولان كسه ويوده دن ومحصلدن قاچوب بالنفس پادشاه
طرفنه ادا ايلمك معناسنه در يقال اوغر العامل الخراج اذا استوفاه اوهو ان يوغر الملك الرجل الارض فيجعلها له
من غير خراج اوهو ان يؤدّى الخراج الى السلطان الاكبر فرارا من العمال وكاه اولوركه ضمان خراجه ده ايغار
اطلاق اولنور وبوكلمه مولده در وايغار ميقات وميعاد تعيين ايلمك معناسنه دركما سيذكر ﴿التوغير﴾ تفعيل وزننده
بودخى برآدمى بركسه حقنده قيزدروب كيندار اولمغه اغرا ايلمك معناسنه در يقال وغّره عليه اذا اغراه بالحقد عليه

وسودی و غیرقلمق معناسنه در یقال وغرالبن اذا صنعه وغیرا ﴿الوغیر﴾ امیروزننده قزغین طاش او زره بریان اولمش
اته دینورکه اعراب بادیه کاریدر کذلك ایچنه قیزغین طاشلر القا اتمکله قیزمش سوده دینور وآتشده قینادیلوب
طبخ اولمش سوده دخی دینور ﴿التوغّر﴾ تفعل وزننده خشم وکینه دن پرآتش اولمش معناسنه در یقال توغرالرجل
اذا تلهب غیظا ﴿المستوغر﴾ اسم فاعل بنیه سیله عمرو بن ربیعة بن کعب نام شاعرك لقبیدر زادهٔ طبعی اولان اشبو
* ینشّ الماء فی الربلات منها * نشیس الرضف فی اللبن الوغیر * بیتی باعث تلقبیدر ﴿المیغر﴾ منبروزننده میقات ومیعاد
معناسنه در یقال اوغروا بینهم میغرا ای میقاتا ومیعادا ﴿الغرة﴾ عده وزننده ومرادفیدر یقـال وغره یغره غرة
بمعنی وعده یعده عدة ﴿الوفر﴾ واوك فتحی وفانك سكونیله زنكینلكه دینور یقال له وفر ای غنی وواسع وفروان مال
ومتاعه دینور علی قول فراوانلقدن ناشی مطلقا عام وشامل شیئه دینور جمعی وفور كلور یقال له وفرمن المال
ای كثیر اوهو العامّ من كلّ شیٔ ﴿الوفارة﴾ خساره وزننده و﴿الوفر﴾ حفر وزننده و﴿الوفور﴾ قعود وزننده
و﴿الفرة﴾ عده وزننده مال ومتاع فراوان اولمق معناسنه در یقال وفرالمال والمتاع ووفر وفارة ووفرا ووفورا وفرة
من الباب الخامس والثانی اذا كثر ووفر وفره مالی چوغالتمق معناسنه در یقال وفرله المال وفرا وفرة من الباب
الثانی اذا كثره ﴿ووفر﴾ برآدمك ناموسنه شتم وازدرا ایله كسرونقصان ویرمیوب مدح وثنا ایله محافظه ایلمك معناسنه
مستعملدر كویا كه عرض وناموسنی تامّ ووافر اوله رق ابقا ایدر یقال وفره عرضه وفرا ای لم یشتمه یعنی كانه ابقاه له
كثیرا طیبا لم ینقصه بشتم وعیب وبرآدمك احسانی بعد القبول ثنا ووجه رضا ایله ردّ ایلمك معناسـنه در
یقال وفره عطاءه اذا ردّه علیه وهو راض ووفرشول قربه یه اطلاق اولنوركه تمامیله بتون بركوندن چیقوب
قطعا بریردن كسیلوب اكسلمامش اوله واكا اوفر دخی دینور یقال سقاء اوفر ووفر اذا صار لم ینقص من ادیمه شیٔ
﴿الاتفار﴾ همزه نك وتای مشدّده نك كسریله مال ومتاع چوغالمق معناسـنه در یقـال اتّفرالمال والمتاع اذا كثر
﴿الوفراء﴾ حمراء وزننده نباتی چوق ارضه اطلاق اولنور یقـال ارض وفراء اذا كانت فی نباتها فرة ای كثرة
وكركی كبی طلو شیئه وصف اولور تأنیثی موصوف اعتباریله در یقـال قصعة وفراء ای ملأی وتمام دریدن
مصنوع طولومه وصف اولور یقال مزادة وفراء ای الوافرة الجلد وبیوك قولاغه وصف اولور یقال اذن وفراء
ای عظیمة ووفراء برموضع آدیدر وشول ارضه اطلاق اولنوركه اصلا نباتندن برنسنه نقصان بولمامش اوله
یقال ارض وفراء اذا كانت لم ینقص من نباتها شیٔ ﴿التوفیر﴾ تفعیل وزننده برنسنه یی چوغالتمق معناسـنه در
یقـال وفّرالمال اذا كثره ووفركبی برآدمك ناموسنه نقصان ویره جك شتم وتعییب مقوله سی حالتدن اجتناب
ایلمك معناسنه مستعملدر نته كه ذكر اولندی یقال وفرله عرضه اذا لم یشتمه وبرنسنه یی تام وفراوان قلمق معناسنه در
یقال وفّر الشیٔ اذا كمله وجعله وافرا وثوبدن برپارچه آرترمیوب طوپنی كسمك معناسـنه در یقال وفّر الثوب
اذا قطعه وافرا ومدیوندن حقنی تماما آلمق معناسنه در یقال وفّر حقه اذا استوفاه ﴿الوفرة﴾ تمره وزننده باشده
طوپ اولان علی قول قولاقلره قدر صارقان یاخود قولاغك یومشغنی صاوشان صاچه دینور آندن اشاغی صارقانه
جمه واموزلره قدر صارقانه لمه دینور جمعی وفار درواوك كسریله یقال جاریة ذات وفرة وهی الشعر المجتمع علی الرأس
اوما سال علی الاذنین منه اوما جاوز شحمة الاذن ﴿الوافرة﴾ بیوك قوچ قویریغنه وصف اولور یقال كبش له
وافرة ای الیة عظیمة ودنیایه وحیاته اطلاق اولنور ومطلقا شحمهٔ مستطیله یه اطلاق اولنور تقول اكلت
من الوافرة وهی الشحمة المستطیلة ﴿الوافر﴾ ابحر عروضیه دن بحر رابعك لقبیدركه وزنی التی كرّه مفاعلتن در
وفرت حركاتی سبب تسمیه در ﴿الموفور﴾ و﴿الموفّر﴾ معظم وزننده ذكر اولنان بحر وافردن شول جزؤه
اطلاق اولنوركه كندیده خرم علتنك جریانی جائز ایكن اجرا اولنمامش اوله خرم مفاعلتن جزئنك میمی
اسقاط ایلمكه دینور بوجهتله اوتادی وافر اولور ﴿امّ وافره﴾ دنیانك كنیه سیدر ﴿التوفر﴾ تفعل وزننده
برآدمك عرض وناموسنه تماما حرمت ورعایت ایلمك معناسنه در یقال توفّر علیه اذا رعی حرماته ﴿المتوافر﴾
توافردن اسم فاعلدر چوغالمش نسنه یه دینور یقال هم متوافرون اذا كانت فیهم كثرة ﴿الاستیفار﴾ مدیوندن
حقی تماما اخذ وقبض ایلمك معناسـنه در یقـال استوفر حقه اذا استوفاه ﴿الوقر﴾ واوك فتحی وقافك سكونیله
قولاق آغرلشمق علی قول قوّهٔ سامعه بالكلیه كیتمك معناسـنه دركه صاغر اولمقدر یقال وقرت اذنه ووقرت
كوعد ووجل ووقرت علی بناء المجهول وقرا اذا ثقلت اوذهب سمعه كله كرچه باب رابعدن قیاس اولان فتحتینله
اولمقدر لكن غیرقیاس اوزره وارد اولمشدر ووقر متعدی اولور یقال وقرالله اذنه وقرا من الباب الثانی ای اثقله
اوذهب بسمعه ووقر ووقور دو اوك ضمیله اوتورمق جلوس معناسنه در یقال وقر فی بیته وقرا ووقورة من الباب الثانی

اذا جلس و وقر بالدرده اولان چتلاغه دینور یقال فی ساقه وقر ای صدع و بعض طاشده و کوزده و کمیکده اولان
رخنه طرزنده باصقلق وچوککلك یاخود صنقلق صورتنه دینور یقال فی هذه الحجر والعین وقر ای وکتة او هزمة
وقره دخی دینور هایله و یقال وقر العظم علی بناء المفعول اذا اصابه وقرة و برنسنه یی رخنه لمك معناسنه در یقال
وقر العظم اذا صدعه و وقر بغض و حقد و کینه معناسنه در یقال فی صدره وقر ای وغر ﴿الوقر﴾ واوك کسریله
آغر یوکه دینور علی قول اعمدر خفیف اولسون ثقیل اولسون جمعی اوقاردر ﴿الایقار﴾ همزه نك کسریله آغر یوك
یوکلتمك معناسنه در یقال اوقر الدّابّة ایقارا و قرة اذا حملها اشبو مصدر ثلاثی اولان قره لفظی افعالدن مصدر
ثانی اوله رق سماعا وارد اولمشدر نته که امثالی کثیردر و دابه نك طرنغی طاشه طوقند رمغله رخنه دار ایلمك
معناسنه در یقال اوقر الله الدّابّة ای اصابها بوقرة ﴿الوقری﴾ سکری وزننده آرقه سنده آغر یوکی اولان دابّه یه دینور
یقال دابّة وقری ای موقرة ﴿الموقر﴾ مکرم وزننده حمل ثقیلی اولان آدمه دینور یقال رجل موقر ای ذو وقر
﴿الموقرة﴾ محسنه وزننده و ﴿الموقرة﴾ مکرمه وزننده و ﴿الموقر﴾ محسن وزننده و ﴿الموقّرة﴾ معظمه وزننده
و ﴿المیقار﴾ محراب وزننده و ﴿الموقر﴾ مکرم وزننده و بوشاذدر میوه سی فراوان اولوب شاخلری آغرلشمش خرما
اغاجنه وصف اولور میقارك جمعی مواقردر * شارح دیرکه صیغهٔ اخیره نك شاذّ اولمسنك سببی فعل نخله ایچون
مبنی اولمیوب محسن وزننده موقر دینديکی وصف مخصوص نسا اولان حامل و طالق کلمه لرینه قیاساً اولوب لکن مکرم
وزننده موقر نه حقیقتا و نه قیاساً اداة تأنیثدن عاری اولمسنه مجال اولمامغله ترك تأنیث شاذ اولمشدر ﴿الاستیقار﴾
یوك طوتمق معناسنه در یقال استوقر وقره طعاما ای اخذه و سمورمك معناسنه مستعملدر یقال استوقرت الابل اذا
سمنت ﴿الوقار﴾ سحاب وزننده آغرمشربلولکه دینورکه لنکرلواولمق تعبیر اولنور رزانه معناسنه در شیمهٔ مقبوله در
خفت مقابلیدر محافظهٔ ناموسی موجب خصلتدر و وقار محدّثیندن زکریا بن یحیی المصریّ لقبیدر و وقار و وقاره
مصدر اولورلر برآدم تمکینلو و سنکین اولمق معناسنه یقال وقر الرجل وقارة و وقارا من الباب الخامس اذا رزن
و وقار مبالغة تمکینلو آدمه اطلاق اولنور یقال رجل وقار ای وقور ذو رزانة ﴿الوقار﴾ شدّاد وزننده محدّثیندن
ابن الحسین الکلابیّ اسمیدر ﴿القره﴾ عده وزننده بودخی تمکینلو و وقارلو اولمق معناسنه در یقال وقر الرجل قرة
من الباب الثانی اذا رزن و قره شول قیون سوریسنه دینورکه یاننده کوپکی و چوبانی و مرکبی برابر اوله بونلردن
بریسی اکسك اولسه اطلاق اولنمز و قره عیاله اطلاق اولنور و آغرلق ثقل معناسنه در تقول ماعلیّ منك قرة ای
ثقل و یك پیر و سالخورده آدمه دینور و خسته لك و مرض وقتنه دینورکه آغرلق هنکامیدر یقال اثقله القرة ای
وقت المرض و قیونه و سائر مال و مواشی یه دینور ﴿التوقر﴾ تفعل وزننده و ﴿الاتقار﴾ اتّصال وزننده برآدم وقار
و تمکین پیدا ایلمك معناسنه در یقال توقر الرجل واتقر اذا صار وقورا ﴿التیقور﴾ طیفور وزننده وقار معناسنه در
بونك اصلی ویقور ایدی و اولك یایه مقارنتی کریه اولمغله واو تایه منقلب اولدی یقال هو صاحب التیقور ای الوقار
﴿الوقور﴾ صبور وزننده و ﴿الوقر﴾ عضد وزننده و صفلر در صاحب وقار و تمکین اولان آدمه دینور مؤنثنده
دخی وقور دینور یقال رجل وقور و وقر و امرأة وقور ﴿التوقیر﴾ تفعیل وزننده برآدمه تعظیم و احترام ایلمك
معناسنه مستعملدر طشره ترکیسنده آغرلمق تعبیر اولنور یقال وقّر الشیخ اذا بجله و کیدن دابّه یی طوردرمق معناسنه
مستعملدر یقال وقر الدابّة اذا سکنها و یاره لمق معناسنه در یقال وقره اذا جرّحه و برنسنه یی آغر و سنکین ایلمك
و آغرلشدرمق معناسنه در یقال وقره اذا رزّنه و برنسنه ده آثار ایلمك معناسنه درکه بعض یرینی رخنه لیوب نشانلمقدن
عبارتدر یقال وقرله اذا صیّرله وقرات ای آثارا ﴿الوقرات﴾ فتحاتله وقرك جمعیدرکه فتحتیله در اثر و نشانه دینور
﴿الوقرة﴾ تمره وزننده طاش و کمیك مقوله سنده اولان رخنه یه دینور ﴿الموقور﴾ و ﴿الوقیر﴾ امیر وزننده رخنه لنن
شیئه دینور یقال وقر العظم علی بناء المجهول فهو موقور و وقیر و وقیر بعض قیالرده اولان خلق اویمه یوك چقوره دینورکه
آنده صوایرکیلور اکا وقیره دخی دینور هایله و عربلرك فقیر و قیر قوللری خرده قیونلره تشبیهله در یاخود اتباع و جهیله در
﴿الوقیره﴾ سفینه وزننده بودخی قیالرده اولان اویمه یه دینور و قیون سوریسنه دینور علی قول خرده لرینه یاخود
بشیوز یاخود دائم یعنی مطلقا قیون قسمنه دینور و کوپکی و چوبانی و حماری بیله جه اولان قیون و کچی سوریسنه دینور
و برموضع یاخود برجبل آدیدر ﴿الوقری﴾ جمزی وزننده ذکر اولنان وقیره چوبانه علی قول قیون بسلیان آدمه دینورکه
تجارت ایچون اولمیه و اشکاری اولان آدمه دینور و شهرده ساکن اولان کمسه لره دینورکه بدوی مقابلیدر یقال هم الوقری
ای ساکنو المصر ﴿الموقّر﴾ معظم وزننده شول آدمه دینورکه ذاتنده عاقل و درایتمند اولوب تقلبات دهر دخی کندیسنی
کوناکون تجاربیله حقایق رازنامهٔ روزکاره آکاه ایلمش اوله یقال رجل موقر ای مجرّب عاقل قد حنکته الدهور و موقر

ارض بلقاده دمشق اعمالندن برموضع آديدر (وقر) ضمتينله برموضع آديدر (الموقر) مجلس وزننده طاغ اتكنده اولان دوز وملايم يره دينور تقول نزلنا الموقر وهو الموضع السهل عند سفح الجبل (واقره) برموضع آديدر (الوكر) و(الوكرة) واوك فتحى وكافك سكونيله قوش يواسنه دينور اچنده هرنقدر قوش يوق ايسه ده وكره دخى دينور هايله جمعى اوكر واوكار ووكور ووكر كلور صرد وزننده يقال بيت كوكر الطائر ووكرته اى عشه * صاحب مصباحك بيانه كوره وكر عشدن اعمدر زيرا عش اغاجلرك داللرنده چورچوپدن ياپدقلرى يوايه دينور ووكر اشجار وجبال وعمارتده اولانه والخوص ارضده اولانه مخصوص صدر ووكر مصدر اولور يومرق ايله برآدمك برونه اورمق معناسنه در يقال وكره يكره وكرا اذا ضرب انفه بجمع يده وبو زاى معجمه ايله وكزدن مصحف دكلدر لغت مستقله در و(وكر) و(وكور) قعود وزننده قوش يوايه كلمك على قول يوايه كيرمك معناسنه در يقال وكر الطائر وكرا ووكورا اذا اتى الوكرا ودخله وصچرامق معناسنه در يقال وكر الظبي وكرا اذا وثب * شارح الصبى نسخه سنى تخطئه ايلمشدر وطولدرمق معناسنه در يقال وكر الاناء اذا ملأه ووكيره ديدكارى طعام ترتيب ايلك معناسنه در يقال وكر للاحباب اذا اتخذ لهم الوكيرة ووكر حيوان قسمنه مخصوص بركونه سكرتمكه دينور كه اسمدر مراد صچرايه رق سكرتمكدر وبو معناده مصدر اولور يقال وكرت الناقة اذا عدت الوكر وناقه چابك اولمق على قول قصير ولحيم اولمق معناسنه در يقال وكرت الناقة اذا كانت وكرى كما سيذكر (الوكرة) تمره وزننده بودخى يوايه دينور كه وكرك واحديدر (التوكير) تفعيل وزننده و(الايكار) همزه نك كسريله بونلرده طولدرمق معناسنه در يقال وكر الاناء واوكره اذا ملأه (التوكر) تفعيل وزننده چوجغك قارنى كذلك قوشك قورسغى طوپطلو اولمق معناسنه در كه طولمش يوايه دونر يقال توكر الصبى اذا امتلأ بطنه ويقال توكر الطائر اذا امتلأت حوصلته (الوكرة) تمره وزننده و(الوكرة) فتحاتله و(الوكير) اميروزننده و(الوكيرة) سفينه وزننده شول ضيافت طعامنه دينوركه يكى بنا ياپدرمش آدم احباب ايچون ترتيب ايدر (الوكر) فتحتينله و(الوكرى) جمزى وزننده وكركبى صچرايه رق سكرتمكه دينور يقال هو يعدو الوكر والوكر والوكرى وهو ضرب من العدو يعنى بالوثبات ووكرى چابك على قول قصير ولحيم اولان ناقه يه دينور يقال ناقه وكرى اى سريعة او قصيرة لحيمة ويره شدتله باصوب چكنيان خاتونه دينور يقال امرأة وكرى اذا صارت شديدة الوطئ على الارض (الاتكار) اتصال وزننده قوش كنديسنه يوا ايدنمك معناسنه در يقال اتكر الطائر اذا اتخذ وكرا (الوكراء) صحراء وزننده برموضع آديدر (الوكرة) جمره وزننده صويه وارهجق كدكه وارالق فرجه يه دينور (وكار) كتاب وزننده برموضع آديدر (التونير) نونله تفعيل وزننده برنسنه يى يوكسكه قالدروب قومق معناسنه در تقول وترته تونيرا اذا اعليته (الوهر) واوك وهانك فتحيله كونشك اسى وقتلرده زمينه علوچلار كبى كمال شدتله طوقنمسنه دينوركه تف وتابندن بخار طرزنده اضطراب حس اولنور يقال ماهذا الوهر وهو توهج وقع الشمس على الارض حتى ترى له اضطرابا كالبخار (التوهر) تفعل وزننده تهور معناسنه دركه برنسنه نك چوغى كيدوب آزى قالمقدن عبارتدر يقال توهر الليل والشتاء والرمل بمعنى تهور وبرآدمى كلامده متحير ومبهوت درجه سنه مضطر ايلك معناسنه در يقال توهر زيد فلانا اذا اضطره الى ما بقى فيه متحيرا (وهران) سلمان وزننده برقومك پدرى اسميدر واندلسده بربلده آديدر حافظ ابو عمر ابن عبد البر النمرى شيخى عبد الرحمن الوهرانى اورادندر ووهران فارسده برموضع آديدر (الوهر) قهر وزننده و(التوهير) تفعيل وزننده برآدمى خروج وخلاصى ممكن اولميان يره دوشورمك معناسنه در كرك حسى وكرك معنوى اولسون يقال وهره وهرا من الباب الثانى ووهره توهيرا اذا اوقعه فيما لا مخرج منه (المستوهر) و(المستيهر) واو يايه ابدال الله واسم فاعل بنيه لريله مستيقن معناسنه در تقول انا مستوهر به ومستيهر اى مستيقن (وهره) تمره وزننده اساميدندر يوسف بن ايوب بن وهره محدثيندندر

فصل الهاء

فصل الهاء

الهبرة هانك فتحى وبانك سكونيله برنوع بونجق آديدركه جادو عورتلر رجالى تسخير ايچون آنكله افسون ايدرلر وكميكسز صوم ات پارهسنه على قول طوپاق اولان پارهسنه دينور يقال قطع هبرة من اللحم اى بضعة لحم لا عظم فيها او قطعة مجتمعة منه وهبره بررجل آديدر (الهبر) صبر وزننده اتى ايرى ايرى طوغرامق معناسنه در يقال هبر اللحم هبرا من الباب الاول اذا قطعه قطعا كبارا واتدن بربيوك پارچه كسمك معناسنه در يقال هبرله من اللحم هبرة اى قطع له قطعة وهبر مبالغة وصف اولور هابر معناسنه كه اتى بولوب كسيجى ديمكدر ومنه يقال ضرب هبر وهبير كما سيذكر اى هابر ودوز واوتوراقلو يره دينور كذلك دوز واوتوراقلو قوملغه دينور جمعى هبور وهبر كلور هانك ضميله وهبر فن قرائتده هر آيت كريمه باشلرنده وقف ايلكه دينوركه مكروهدر يقال هو يتلو القرآن بالهبر وهو ان يقف على رأس الآى وهو مكروه (الهبير) اميروزننده بودخى اتى بولوب كسيجى هابر معناسنه در

يقال ضرب هبيراى هابرو وهبير شول دوز واوتوراقلى يره وقوملغه دينوركه اطرافى يوكسك اولمغله اطرافنه
نسبت حولو طرزنده اوله جمعى هبر كلور هانك ضميله واهبره كلور اشربه كبى وهبيرفرجه اطلاق اولنور وهبير سيّار
طريق مكه ده زرور قربنده بر قوملق آديدر (الهبّار) شـدّاد وزننده بغايت كسيجى شيئه دينور يقال سيف هبّار
اى بتّاك وتويى چوق ميمونه دينور وهبّار اساميدندر هبّار بن الاسود وهبّار بن سفيان اصحابدندر (الهبر) هانك
ضميله كتان طرانتيسـنه دينور واوزم دانه سنه دينور (الهبرّ) فزّ وزننده كسلمش منقطع معناسنه (الهبر) كتف
وزننده و (الاهبر) احمر وزننده كودسى اتلوارككه دوه يه دينور يقال جمل هبر واهبر اى كثير اللحم ويقال ناقة
هبرة وهبراء ومهوبرة اى كثيرة اللحم (الهبر) فتحتينله دوه سموروب اتلو اولمق معناسنه در يقال هبر البعير هبرا
من الباب الثالث اذا صار هبرا (الهبرية) شرذمه وزننده يموغاك وقوش يلككنك اوچونتى توزاغنه دينور
وباش قيللرينك ديبلرنده وسخدن وبخاردن حاصل اولان كپك طرزنده نسنه يه دينوركه قوكاق تعبير اولنور يقال
مال الدنيا هباء اوهبرية وهو ماطار من الريش وكذا مايعلق باسـفل الشـعر مثل النخالة من وسخ الرأس
(الهبارية) علابطه وزننده بودخى يموق وتوى ويلك اوچونتسى توزاغه دينور (الهوبر) جوهر وزننده
پارس ديدكلرى جانوره دينور على قول اينكنه دينور وسـوسن اسميدركه زنبق تعبير اولنان شكوفه در ياخود
قرمزى نوعنه دينور وتويى چوق ميمونه دينور وبر موضع اسميدركه آنده قتاديعنى كوركن تعبير اولنان چالى پك چوقدر
ومنه المثل * ان دون الطلمة خرط قتاد هوبر * بوراده الظلمة نسخه لرى غلطدر صواب اولان طلمه اولمقدر طانك فتحى
ولامك سـكونيله كه اتمكه دينور خبز معناسـنه يعنى نان عزيز تحصيل ايلمك كوركن چاليسنى صيرمق كبيدركه
بغايت دشواردر وهوبر اساميدندر يزيد بن هوبر الحارثى رؤساى عربدن بر كمسه ايدى كه عاقبت مقتول اولدى
(هبيره) جهينه وزننده ابن شبل دركه اصحابدندر وهبيرة بن سعد والوة بن هبيره عربدن ايكى كمسه در ايكيسيده مفقود
وبى نام ونشان اولمغله ضرب مثل اولديلر مثلا ابدى بن سكا كلم ديه جك يرده * لاآتيك هبيرة بن سعد ولاآتيك الوة بن
هبيرة * ديرلر حتى يؤوب هبيرة وحتى يؤوب الوة سبكنده در هبيره والوه لفظلرينى دهر مقامنه اقامه ايلمريله ظرفيت اوزره
منصوب اولديلر (هبّار) شدّاد وزننده و (هابر) غابر وزننده ايكى رجل آديدر (الاهبار) همزه نك كسريله حسن
ولطافت اوزره ياقشقلو سمورمك معناسـنه در يقال اهبر الرجل اذا سمن سمنا حسنا (الاهتبار) افتعال وزننده
دوه نك كودسنك اتى اريوب توكنمك معناسـنه در يقال اهتبر البعير اذا فنى لحمه وكسمك معناسـنه در يقال اهتبره
بالسيف اذا قطعه (المهوبرة) هوبره دن اسم فاعل واسم مفعول بنيه لريله اوزرى تويلو وقيللو اولان قولاغه دينور
يقال اذن مهوبرة ومهوبرة اذا كان عليها وبر وشعر (الهبّاران) شدّادان وزننده شهور روميه دن كانون اوّل ايله
كانون ثانيه اطلاق اولنور موقع ثلج اولمق مناسبتيله (الهبور) صبور وزننده اورمجك ديدكلرى بوجكه اطلاق اولنور
عنكبوت كبى (الهبور) تنور وزننده خرده قرنجه يه دينور (الهبيره) جهينه وزننده ديشى صرتلانه على قول
صغيره سنه دينور (ام هبيره) جهينه وزننده ديشى قوربغه نك كنيه سيدر اركككنه ابو هبيره ديرلر (الهبارّية) غرابيه
وزننده توزلو طپراقلو يله وصف اولور يقال ريح هبارّية اى ذات غبار (الهنبر) زبرج وزننده لفظ رباعى اولمغله
محلى هنبر ماده سـيدر جوهرى وهمندن ناشى بوراده رسم ايلمشـدر (الهبتر) جعفر وزننده بودور كشى يه دينور
(الهتر) ستر وزننده بر آدمك عرض وناموسنه خلل ويره جك قول وفعل ايله خرق وبرباد ايلمك معناسنه در يقال
هتر عرض فلان هترا من الباب الثانى اذا مزقه وبر آدمى پيرلك فرتوت وشوريده دماغ ايلمك معناسنه يقال هتره
الكبر اذا جعله مهترا (الهتر) هانك كسريله يلان سوزه دينور يقال هو اهل الهتر اى الكذب وآفت وداهيه يه دينور
جمعى اهتاردر ومنه يقال انّه لهتر اهتار اى داهية من الدواهى ويقال هتر هاتر مبالغة وامر عجيب معناسـنه در
يقال اتى بهتر اى امر عجب وخطا وسقط وبيمعنى سوزه دينور يقال جاء بهتر من القول اى بسقط وخطأ وكيجه نك
نصف اوّلنه دينور داهيه يه تشبيها (الهتر) هانك ضميله پيرلكدن ياخود بر علت ياحزن وكدر مقوله سى عارضه دن
ناشى عقل وشعوره عارض اولان زوال واختلاله دينوركه اسمدر يقال عرض له الهتر وهو ذهاب العقل من كبر
اومرض او حزن (الاهتار) همزه نك كسريله بر آدم پيرلكدن ياخود مرض وكدردن شعورى زائل اولمق معناسنه دركه
پيرلكده بونامق تعبير اولنور يقال اهتر الرجل اذا فقد عقله من الكبر او المرض او الحزن فهو مهتر بفتح التاء شـاذّ
وقد قيل اهتر على بناء المفعول ولم يذكر الجوهرى غيره واهتار كورديكى وايشتديكى نسنه حقنده ضرب كلامه
حريص ومجبول اولمق معناسنه در يقال اهتر الرجل على بناء المفعول اذا اولع بالقول فى الشى فهو مهتر (المهتر)
مكرم وزننده پيرلك ياخود مرض وحزن سببيله فرتوت ومختلّ الدماغ اولمغله بيمعنى وهذيان سويلر اولان آدمه

دینور و بوشاذدر زیرا بناء فاعلدندر لکن وجه مذکور اوزره بناء مفعولدن دخی کلمکله اکا محمول اولدیغی حینده
مؤلفك شذوذه حملی موجه دکلدر و مهتر کوروب ایشتدیکی نسنه حقنده سوز سویلمکه حریص و دوشکون آدمه
دینور ﴿التهتار﴾ تذکار وزننده حمق و جهل معناسنه درکه حماقت سببیله نادان اولمقدن عبارتدر ﴿التهتر﴾
جعفر وزننده بودخی حمق و جهل معناسنه در یقال فیه تهتار و تهتر ای حمق و جهل ﴿الهترة﴾ تمره وزننده نهایت
درجه ده اولان حمق و بلاهته دینور یقال به هترة ای حمقة مستحکمة ﴿المستهتر﴾ اسم مفعول بنیه سیله شول آدمه
دینورکه برنسنه یه بغایت حریص و مفتون اولمغله دائما آنکله بی پروا اوغراشوب اولبابده حقنده ناسك شتم و تعییب
و زجر وجفا مقوله سی اقوال و افعالنه مبالات ایلمزاوله یقال هو مستهتر به ای مولع به لایبالی بما فعل فیه و شتم له وشول
کمسه یه دینورکه ذاتنده هرزه کار اولمغله باطل و بیهوده اقوال و افعالی کثیر اوله یقال رجل مستهتر اذا کثرت اباطیله
﴿الاستهتار﴾ صیغهٔ مذکوره دن مصدردر یقال استهتر الرجل بکذا علی بناء المجهول اذا صار مستهترا به ﴿التهاتر﴾
تفاعل وزننده احدهما آخردن بیهوده و باطل ادعا ایدشمك معناسنه در یقال تهاتر الرجلان اذا ادّعی کلّ علی صاحبه
باطلا ﴿المهاترة﴾ مفاعله وزننده بر آدمه هرزه و یعنی ادا ایله سوکمك معناسنه در یقال هاتره اذا سابه بالباطل
﴿التهاتر﴾ تای اولانك فتحی و ثانیه نك کسریله بری برینی مکذب اولان شهادتلره دینور کویاکه تهتر لفظنك جمعیدر
جعفر وزننده ﴿الهیتکور﴾ حیزبون وزننده کیجه کوندز کوزی اویقودن آچلمیان ات باش آدمه دینور یقال هو
هیتکور ای لایستیقظ لیلا ولانهارا ﴿الهتمرة﴾ دحرجه وزننده اوزاتلق و یکشاقلق ایلك معناسنه در یقال هتمر الرجل
اذا اکثر فی الکلام ﴿الهجر﴾ زجر وزننده و ﴿الهجران﴾ هانك کسریله برآدمدن دوستلغی و الفتی کسمك معناسنه درکه
وصل مقابلیدر یقال هجره هجرا و هجرانا من الباب الاوّل اذا صرمه و برنسنه یی ترك ایلك معناسنه در یقال هجر الشیء
اذا ترکه و صوم حالتنده جماعدن اعتزال ایلك معناسنه مستعملدر یقال هجر فی الصوم اذا اعتزل فیه عن النکاح
ویقال هجر الشرك هجرا و هجرانا و هجرة حسنة و تقول لقیته عن هجر ای بعد حول او بعد ستة ایّام فصاعدا او بعد
مغیب و یقال ذهبت الشجرة هجرا ای طولا و عظما یعنی آغاج اوزونلغنه یاخود ایریلکنه افراط اوزره نشو و نما
بولسه کویاکه بری یاخود قوجاقلق درجه سنی ترك ایلمش اولور و هجر پك خوب و نیکو نسنه یه اطلاق اولنور
کمال حسنندن کویاکه نوعنی ترك ایله ممتاز اولمشدر یقال کبش هجر و رجل هجر ای حسن کریم جید هجر
بوراده هاجر معناسنه در و دوه نك برونه چکردکاری یولاره اطلاق اولنور سائر دوه لردن یاخود سرکشلکدن
هاجر اولدیغیچون و هجر هاجره معناسنه درکه سیذکر و دوه یه هجار دیدکاری ایپ باغلمق معناسنه در یقال
هجر البعیر هجرا اذا شدّه بالهجار و هجر برموضع آدیدر ﴿الاهجار﴾ همزه نك کسریله بودخی ترك ایلك معناسنه در
یقال اهجره اذا ترکه و قیز حسن و لطافتله یال و بال پیدا ایدوب یتشمك معناسنه مستعملدر کویاکه امتیاز جهتیله
بنات نوعنی ترك ایلمش اولور یقال اهجرت الجاریة اذا شبت شبا باحسنا * شارح الناقة نسخه سنی تغلیط ایلمشدر
و اقعا جمیع امهاتده الجاریة مرسومدر و اهجار هرزه و هذیان سوز سویلك معناسنه در یقال اهجر فی منطقه
اهجارا و هجرا اذا تکلّم بالهذی بوراده هجر هانك ضمیله اسم مصدردر بورسمه مستعملدر و برآدمی استهزا ایلك
معناسنه در یقال اهجر بفلان اذا استهزأ به و برآدمه فحش و ناسزا سویلك معناسنه در یقال اهجر بفلان
اذا تکلم بالمهاجر ای الهجر و اهجار هاجره وقتنده یوله کتمك معناسنه در تقول اهجرنا ای سرنا فی الهاجرة
﴿الاهتجار﴾ افتعال وزننده و ﴿التهاجر﴾ تفاعل وزننده بری برندن آیریلوب کسلمك معناسنه در یقال هما یهتجران
و یتهاجران ای یتقاطعان ﴿الهجرة﴾ هانك کسریله قطع و ترك معناسندن اسمدر برآدمدن و بر محلدن آیریلوب
کسلمکه دینور و هجره و هانك ضمیله هجره بر ارضدن ارض اخرایه خروج ایلمکه دینور ﴿الهجرتان﴾ تثنیه بنیه سیله
ایکی هجرت دیمکدرکه مراد بعض اصحاب کرامك اذیت قریشه تحمل ایده میوب اذن نبوی ایله حبش دیارینه
و بعده حضرت رسول اللهله مکه دن مدینه یه هجرتلریدر ﴿ذوالهجرتین﴾ وجه مذکور اوزره ایکی هجرت صاحبی
اولان اصحاب کرامدر ﴿المهاجرة﴾ مفاعله وزننده بر ارضدن ارض اخرایه هجرت ایلك معناسنه در یقال هاجر
من بلدة اذا خرج منها الی بلدة اخری ﴿الهجرّ﴾ فلزّ وزننده خاصّة قریه لره هجرت ایلمکه دینور ﴿المهجر﴾
محسن وزننده و ﴿المهجرة﴾ محسنه وزننده پك اوزون و ایری اولان خرما آغاجنه وصف اولور یقال نخلة مهجر
و مهجرة ای طویل عظیمة و مهجر صویی پاك و بنیه و اندامی کوزل دوه یه دینور و مطلقا ایو و بهتر اولان شیئه وصف
اولور یقال شیء مهجر ای جیّد و سائرلردن فضل و مزیتله فائق اولان نسنه یه اطلاق اولنور بو معنالر نوعنی امتیاز
جهتیله ترك ایلك ملاحظه سنه مبنی در و مهجر چوق نسنه یه اطلاق اولنور کویاکه عدّ و حسابی اهجار ایلمشدر

(یقال)

يقال شيءٌ مهجر اى كثير و مهجره هايله سمن و سير جهتلريله سائردن فايق اولان ناقه يه اطلاق اولنور يقال ناقة مهجرة اى فائقة فى الشحم و السير (الاهجر) افضل وزننده سائره نسبتله اطول ياخود اضخم اولان نسنه ده استعمال اولنور كوياكه اول ايكى وصفله آخرى ترك ايلمشدر يقال هذا اهجر منه اى اطول او اضخم (الهجر) كتف وزننده و (الهاجر) تاجر وزننده بونلرده سائردن فايق و فاضل اولان شيئه اطلاق اولنور يقال شيءٌ هجر و هاجر اى فائق فاضل على غيره و هجر آغر آغر ضعيف و آهسته يورر اولان انسانه و حيوانه دينور يقال رجل و حمار هجر اذا كان يمشى مثقلا ضعيفا و هاجر برقبيله آديدر (الهاجرىّ) ياى نسبتله بودخى كوزل و كريم و جيد و اعلا نسنه يه اطلاق اولنور يقال شيءٌ هاجرىّ اى حسن كريم جيد و هاجرىّ هجر ولايتنه منسوب ديمكدر كاسيذكر و هاجرىّ بنّاء و معماره اطلاق اولنور يقال هو هاجرىّ اى بنّاء * مترجم ديركه عربلر دمورجى يه هالكى اطلاق ايدرلر فى الاصل هالك قبيله سندن استاد دمورجى پيدا اولديغنه مبنى كذلك شهر هجردن استاد بناء ظهور ايلمكله بنّاء و معمارده هاجرى اطلاق ايدرلر انتهى * و هاجرىّ حضره يعنى شهر و قرايه ملازمت ايدن آدمه اطلاق اولنور يقال رجل هاجرىّ اذا صار يلازم الحضر (الهجر) هانك ضميله فحش و قبيح و ناسزا سوزه دينور يقال يتكلم الهجر اى القبيح من الكلام و هجر مصدر اولور صايقلامق معناسنه در يقال هجر الرجل فى نومه و مرضه هجرا اذا هذى (الهجراء) صحراء وزننده بودخى فحش و ناسزا كلماته دينور (الهجر) هانك كسريله سائرلره فائق و راجح اولان ديشى و اركك دوه يه دينور (المهاجر) محاسن وزننده هجرك جمعيدركه فحش و قبيح كلامه دينور و بوغير قياس اوزره در نته كه محاسن حسن لفظندن جمعيدر (الهاجرات) و (المهجرات) محسنات وزننده ناموسه مخلّ اولان عار و فضيحه يى مستلزم اولان كلماته اطلاق اولنور يقال رماه بهاجرات و مهجرات اى بفضايح (الهجيرى) خليفى وزننده و (الاهجيرى) مصدرلردر بونلرده هجر كبى صايقلامق معناسنه در يقال هجر فى نومه و مرضه هجرا و هجيرى و اهجيرى اذا هذى و هجيرى و اهجيرى و اهجيراء و هجير سكيت وزننده و اهجوره اضحوكه وزننده و هجريّ ياى اولانك تشديديله عادت و قانون معناسنه در يقال هذا هجيراه و اهجيراه و اهجيراؤه و هجيره و اهجورته و هجرياه اى دأبه و شانه (الهجراء) هانك كسريله غناء و كفايت معناسنه در يقال ماعنده غناء ذلك و لا هجراؤه بمعنى (الهجير) اميروزننده و (الهجرية) سفينه وزننده و (الهاجرة) زوال شمس وقتنده ظهر ايله بيله نصف نهار زماننه على قول شمسك زوالندن عصره قدر زمانه اطلاق اولنور زيرا ناس او لوقتده شدّت حرارتدن خانه لرنده آرام ايلمكله كوياكه برى برندن هجرت ايلرلر عندالبعض يك اسّى اولان نصف نهار وقتنه دينوركه اصطلاحزده اويله اصيجغى تعبير اولنور و هجير اميروزننده بيوك و اسع اولان حوضه دينور جمعى هجردر ضمتينله و قور يمش اولان شور اوتلغه دينور و كودەسى غليظ اولان يبان اشكنه دينور و بيوك چناغه دينور و هجير كوفه ايله بصره بيننده بنو عجل جاعتى يوردنده برصو آديدر و شول سموز اركك دوه يه دينوركه ديشى يه چوق آشمقدن يقغن اوله و يك قويو سوده دينور (التهجير) تفعيل وزننده هاجره وقتنده كزمك و بريره كتمك معناسنه در تقول هجرنا اى سرنا فى الهاجرة و اشبو ﴿المهجر الى الجمعة كالمهدى بدنة﴾ حديثنده واقع مهجر كلمه سى كه تهجيردن اسم فاعلدركه تبكير معناسنه در جمعه نمازينه سرعت ايدوب ار كن واران آدم قربان هدى ايده نك ثوابنه نائل اولور ديمكدر كذلك ﴿لو يعلمون مافى التهجير لاستبقوا اليه﴾ حديثنده واقع تهجير دخى تبكير معناسنه دركه مراد اوائل اوقاتده نمازلره سبق و ابتدار ايلمكدر و بونلرده تهجيرها جره دن مأخوذ دكلدر شارح ديركه تهجير لغت حجازيه ده برايشه سبق و تبكير ايلمك معناسنه اولمغله حديثين مذكورينده لغت مستقله اولور (التهجر) تفعل وزننده بودخى وقت هاجره ده يوله كتمك معناسنه در تقول تهجرنا اى سرنا فى الهاجرة و مهاجرينه بكزنمك معناسنه در يقال تهجر الرجل اذا تشبه بالمهاجرين (الهجار) كتاب وزننده كريشه دينور يقال قوس قوية الهجار اى الوتر و شول خاتمه دينوركه عجم تيراندازلرى و نيزه كذارلرى آنى نشان ايدوب حلقه سندن چكوررلر و طوق و تاجه ده اطلاق اولنور طوقدن مراد ملوك سالفهٔ فرسك كردنلرينه چكوردكارى التون طوق اوله جقدر و هجار شول اپيه دينوركه دوه نك بلكجه سنه باغليوب عريان ايسه براوجنى بلنه و پالانلو ايسه پالاننه بندايدرلر (الهجر) زجر وزننده و (الهجور) قعود وزننده دوه نك اياغنه هجار باغلمق معناسنه در يقال هجر بعيره هجرا و هجورا اذا شدّه بالهجار (هجر) فتحتينله يمن اولكه سنده بر بلده آديدر عثر نام بلده ايله مابينى بر مرحله در و هجر كلمه سى مذكر و منصرفدر و بعضا بلده تأويليله مؤنث و لا ينصرف اولور نسبتنده هجرىّ دينور و غير قياس اوزره هاجرىّ دينور و هجر بحرين ارضنك مجموعنك اسميدر آنده يك چوق خرما حاصل اولور و منه المثل * كمستبضع تمر الى هجر *

مثل مزبور انواع هنر و فضائل ایله متحلی اولان آدمه اظهار فضل و هنر ایلمك موقعنده ایراد اولنور و قول عمر رضی الله عنه * عجبت لتاجر هجر * کأنّه اراد لکثرة وباءه اولرکوب البحر * مترجم دیرکه نهایه ده بو عباره ایله مرسومدر * عجبت لتاجر هجر و راکب البحر * وانما خصها لکثرة وبائها ای ان تاجرها و راکب البحر سواء فی الخطر و هجر مدینه قربنده برقریه آدیدر قلال هجریه اوراپه علی قول هجر یمنه مخصو صدر و یمنده ماذن ناحیه سندن برحصه آدیدر و (هجران) تثنیه بنیه سیله شهر حضرموت قربنده برجبل حصین تپه سنده بری برینه قارشو ایکی قریه لردر برینه خیدون و برینه دمون وایکیسنه بردن هجران دیرلر و هجر اوجوزلق و بوللق یره اطلاق اولنور محالّ مزبوره خصب و رخا ایله موصوف اولدیغنه مبنی و منه یقال مابلده الاّ هجر من الا هجار ای خصب (هاجر) جیمك فتحیله حلیلهٔ حضرت خلیل و امّ جناب اسمعیل علیهما السلام در و اکا آجر دخی دینور همزه ایله (هجیر) زبیر وزننده برموضع آدیدر (الهجوریّ) صبوریّ وزننده نصف نهار وقتنده اکل اولنان طعامه دینور اوزون کونلرده اکل ایدرلر اویله یمکی تعبیر اولنور تقول اکلنا هجوریّا و هو الطعام یؤکل فی نصف النهار (هجرة البحیح) زجرة الشریح وزننده یمنده شهر صنعا قربنده برموضعدر (هجرة ذی غیب) کذلك یمنده شهر ذمار قربنده برموضعدر (ذو هجران) فتحاتله اذواء اطلاق اولنان ملوك یمندن ابن تسیمی لقبیدرکه بنو میتم بن سعد قبیله سندندر (المتهجر) متفجر وزننده عبد یغوث بن عمرو بن مرّه نك فرسی اسمیدر (الهجرة) تمره وزننده سنهٔ تامّه یه دینور مصغری هجیره در * شارحك بیاننه کوره السنة التامة عبارتی تصحیف قبیحدر صواب اولان السمینة التامّة اولمقدرکه هر اعضاء واندامی تام سموز خاتون دیمکدر (الهدر) هانك و دالك فتحیله لغو و باطل اولوب مفته کیدن شیئه دینور کرك دم و کرك غیری اولسون یقال ذهب دمه اوماله اوسعیه هدرا ای باطلا و یقال دماؤهم هدر ای مهدرة بونده عن عمل اولورکه دملری ابطال اولنمغله دیت و قصاص و جهیله قاتللری مؤاخذه اولنمز و هدر غدر وزننده و هدر فتحتینله مصدر اولور برنسنه مفته کیدوب لغو و باطل اولمق معناسنه یقال هدر الشیٔ هدرا و هدرا من الباب الثانی والاول اذا بطل و بو معناده متعدّی اولور تقول هدرته اذا ابطلته و هدر بدر وزننده ساقط و بی اعتبار اولان نسنه یه دینور هادر دخی دینور و هدر هدیرکبی دوه باغرمق معناسنه درکما سیذکر و هدر و تهدار تذکار وزننده کوکرجین اوتمك معناسنه در یقال هدر الحمام هدرا و تهدارا اذا صوّت و قینامق معناسنه مستعملدر یقال هدر الشراب هدرا و تهدارا اذا غلی و آغاجك چچکی قبجوغی یارلمق معناسنه در یقال هدر النخل اذا انشقّ کافوره (الاهدار) همزه نك کسریله بو دخی برنسنه یی لغو و هدر ایلمك معناسنه در بونده ثلاثی و مزید برمعنایه درکه فعلت و افعلت بابندندر یقال اهدره بمعنی هدره (التهادر) تفاعل وزننده بری برینك دملرینی هدر ایلمك معناسنه در یقال تهادر القوم اذا اهدروا دماء هم (الهادر) هدرکبی ساقط و بی اعتبار اولان شیئه دینور یقال شیٔ هدر و هادر ای ساقط و شول سوده دینورکه اوستی قویو و التی یوفقه اوله بو حالت اکشیدکدنصکره اولور یقال لبن هادر اذا صار قدخثر اعلاه و اسفله رقیق (الهدرة) فتحاتله و (الهدرة) عنبه وزننده و (الهدرة) همزه وزننده ساقط و بی اعتبار اولوب اصلا برشیٔ عدادنده اولمیان نفوس زائده یه اطلاق اولنور یقال هم هدرة و هدرة و هدرة ای ساقطون لیسوا بشیٔ وکذا الواحد و الانثی (الهدر) غدر وزننده و (الهدیر) صریر وزننده دوه آغزندن دغارجغنی چیقارمیه رق بوکورمك معناسنه در یقال هدر البعیر هدرا و هدیرا من الباب الثانی اذا صوّت فی غیر شقشقة و نبات کرکی کبی اوزایوب و چوغالوب کمالنی بولمق معناسنه در یقال هدر العشب هدیرا اذا طال جدّا و کثر و تمّ (التهدیر) تفعیل وزننده بو دخی دوه آغزندن دغارجغنی چیقارمیه رق بوکورمك معناسنه در یقال هدّر البعیر بمعنی هدر و منه المثل * کالمهدّر فی العنة * یعنی ضرابدن ممنوعا آغیل ایچره محبوس اولدیغی حالده بوکورن دوه کبیدر قول و فعلنده نفوذی اولمیوب بیهوده باغروب چاغران عاجز حقنده ضرب اولنور (الهدور) قعود وزننده هدیرکبی نبات کرکی کبی اوزایوب و چوغالوب کمالنی بولمق معناسنه در یقال هدر العشب هدیرا و هدورا اذا طال جدّا و کثر و تمّ و ضربه سببیله برآدمك آق جکری یرندن اوینایوب دوشمك معناسنه مستعملدر یقال ضربه فهدرت رئته هدورا ای سقطت (الهادرة) نهایت درجه ده چایری فراوان اولان یره دینور یقال ارض هادرة ای کثیرة العشب متناهیة (هدار) سحاب وزننده یمامه ده برموضع یاخود بر وادی آدیدر ادّعای نبوّت ایدن مسیلمة الکذاب اوراده تولد ایلمدی (ابو الهدّار) شدّاد وزننده برشاعردر و نعیم بن هدّار یاخود همّار و منکدر بن عبد الله بن الهدیرکه زبیر وزننده در ایکیسیده اصحابدندر (الهدراء) صحراء وزننده نجد دیارنده بنو عقیل و بنو الوحید قبیله لرینه مخصوص برصو آدیدر (الهدر) هانك کسریله ثقیل و کرانجان آدمه دینور یقال رجل هدر ای ثقیل

(الاهدر) احمر وزننده شیشكن وجوده دینور یقال جسم وجوف اهدر ورجل اهدر ای منتفخ (المهدرة) میمك
ودالك فتحیله اولك دیشلرك كوچك اولانه دینور (الاهدیدار) اقشعرار وزننده یغمور طولومدن بوشانور كبی
بوشانوب آقق معناسنه‌در یقال اهدودر المطر اذا انصبّ وانهمر (الهدكر) علبط وزننده شول خاتونه
دینوركه اتلرینی كیكارینی یعنی وجودینی ارغلیه‌رق یورر اوله ویوغردكبی پك قویوسوده‌دینور (الهیدكر) هانك
ودالك فتحیله و (الهدكورة) هانك ضمیله و (الهیدكور) حیزبون وزننده و (الهیدكورة) هایله كوده‌سی پك اتلو
تنومند خاتونه دینور وهیدكور وهدكوره عزّ ومناعت صاحبی مدافع آدمه دینور متدرّیٔ معناسنه وبنیه‌سی
ایری شیوه وناز ورفتاری كوزل خاتونه دینور ویوغردكبی پك قویوسوده‌دینور وهیدكور حارث بن عدیّ بن
المنذرك لقبیدركه شریف وذیشان كمسه ایدی وكنده قبیله‌سندن بر رجل لقبیدر وهدكوره هیدكور كبی بنیه‌سی
ایری ادا وشیوه‌سی خوب نازنده خاتونه دینور (التهدكر) تدحرج وزننده سودی پك چوق ایچوب قائمقله رطوبتندن
اویومق معناسنه‌در یقال تهدكر الرجل من اللبن اذا روی حتی نام وناس اوزره ترفعلنوب بالاتغاث معناسنه‌در
یقال تهدكر علی الناس اذا تنزّی (المتهدكر) اسم فاعل بنیه‌سیله بری برینه قارشمش سودلره دینور (الهیدكور)
حیزبون وزننده معنای سابق ذكر اولندی وهیدكور ثابت وپایدار نسنه‌یه دینور یقال بیت هیدكور الاساطین
ای ثابت العمد لایزاحم ركنه (المتهدكرة) متدحرجه وزننده شول كردیاغنه دینوركه یازمو سمنده چیقارلغله صویق
اولدیغندن یاغمیدر سودمیدر فرق اولنمامغله طوكمق ایچون اوزرینه صو دوكرلر وبعضا اصلاح اولوب یاغ كرته‌سنی
بولور (الهذر) هانك فتحی وذال معجمه‌نك سكونیله برآدمك كلامنده خطأ وهذیان كثیر اولمق معناسنه‌در یقال هذر
كلامه هذرا من الباب الرابع اذا كثر فی الخطأ والباطل وهذر اسم اولور بیهوده یعنی چوق سوزه دینور وعلی قول
مطلقا عبث وساقط سوزه دینور یقال كلام هذر ای كثیر ردیٔ اوسقط (الهذر) ندروزننده و (التهذار) تذكار
وزننده هرزه وهذیان سویلك وصایقلمق معناسنه‌در یقال هذر الرجل فی منطقه هذرا وتهذارا من الباب الثانی
والاول اذا هذی وكون پك اسّی اولمق معناسنه‌در یقال هذر الیوم هذرا اذا اشتدّ حرّه (الاهذار) همزه‌نك كسریله
بودخی هرزه وهذیان سویلك معناسنه‌در یقال اهذر فی منطقه اذا هذی (الهذر) كتف وزننده و (الهذر) ندس
وزننده و (الهذرة) همزه وزننده و (الهذرّة) عتله وزننده و (الهذّار) شدّاد وزننده و (الهیذار) بیطار وزننده
و (الهیذارة) هایله و (الهذریان) سندیان وزننده و (المهذار) مكثار وزننده و (المهذارة) هایله و (المهذر) منبر وزننده
دائما نابجا هرزه وهذیان سویلیان یاوه‌كو وهرزه‌چانه كمسه‌یه دینور مؤنثنده هذره دینور فرحه وزننده ومهذار دینور
(الهاذر) پك اسّی كونه دینور یقال یوم هاذر ای شدید الحرّ (الهذخرة) خای معجمه ایله دحرجه وزننده و (التهذخر)
تدحرج وزننده خاتون نازورفتار ایله یوریمك معناسنه‌در یقال هذخرت المرأة وتهذخرت اذا تبخترت (التهذكر) تهدكر
وزننده ومرادفیدركه بالاشاره ذكر اولندی یقال تهذكر فی المشی بمعنی تهدكر ومسرور ودلشاد اولمق معناسنه‌در
تقول تهذكرت به ای ابتهجت وسررت (الهرّ) هانك فتحی ورانك شدّه‌سیله و (الهریر) صریر وزننده بر نسنه‌دن
خوشلنمیوب كریه كورمك معناسنه‌در یقال هرّ الشیٔ هرّا وهریرا من الباب الاول والثانی اذا كرهه وهرّ تیكنلو
شجر ونباتك تیكنلری قوریمغله اوربروب دیكلنمك معناسنه‌در یقال هرّ الشوك هرّا اذا یبس وتنفش وطاغلمش
اوزم دانه‌لرینی اكل ایلمك معناسنه‌در یقال هرّ الرجل اذا اكل هرور العنب واسهالله یوریك سورمك معناسنه‌دركه
قوش قسمنده صاغنه‌مق وچقرمق تعبیر اولنور یقال هرّ بسلحه اذا رمی به وبدخوی اولمق معناسنه‌در یقال هرّ الرجل
هرّا من الباب الرابع اذا ساء خلقه ودوه قسمی هرار علتنه اوغرامق واسهاله اوغرایوب هلاك اولمق معنالرینه‌در
كماسیذكر ان وهرّ دوه قسمنه مخصوص بركونه زجر وآزار حكایه‌سیدر وبرآدمك یوزینه كوپك كبی حیقرمق معناسنه‌در
یقال هرّ فی وجهه كما یهرّ الكلب اذا صوّت وهریر كوپك قسمی صوغوغه تحمل ایلمامكدن ناشی اوررومكدن اشاغیجه
سسلنمك معناسنه‌دركه صیزلمق وسیلمك وقغردنمق تعبیر اولنور یقال هرّ الكلب هریرا من الباب الثانی اذا صات
دون نباح من قلة صبره علی البرد وبو معناده متعدّی اولور یقال هرّ الكلب البرد اذا صوّته ویای چكرمك معناسنه‌در
یقال هرّت القوس اذا صوّتت (الاهرار) همزه‌نك كسریله كوپكی صزلدوب سیلنتمك وقغرداتمق معناسنه‌در
یقال اهرّ الكلب اهرار اذا صوّته ومنه المثل * شرّا هرّ ذاناب * یعنی آزی صاحبنی كه مراد كلبدر برشرّ عظیم
قغرداتدی برشرّ وكریهه امارتلری ظهوری حیننده ضرب اولنور اصلی بودركه كلب قسمنك وقت غیر
معهودده غیر معروف اولان هریرنی ایشتدكده برشرّ ناكهانی حدوثندن احتراز ایلكله كندی نفسنه ویانده اولان
كمسه‌لره كلبك بو وقتده هریری بوش دكلدر البته برطارقه‌یه مبنیدر دیو اعظام حالله آكاه وآماده اولمغی تنبیه ایدر كلام

مزبورا صلده مااهرّ ذاناب الآشرّ ایدی که تقوّی‌یی متضمن معنای نفیه عائددر فلهذا نکره ایله ابتدا موجّه اولمشدر
واهرار قیون قسمنی صو ایچمکه چاغرمق یاخود کتورمك معناسنه در یقال اهرّ بالغنم اذا دعاها الی الماء او اوردها
﴿الهرّ﴾ هانك کسریله کدی‌یه دینور سنور کبی جمعی هرره کاور قردو قرده کبی مؤنثنده هرّه دینور جمعی هرر کاور عنب
وزننده وهرّ قیون وکچی سورمك یاخود صو ایچمکه چاغرمق صوتندن حکایه‌در *ولا یعرف هرّا من برّ* مثلی بر ماده سنده
بیان اولندی وهرّ بر خاتون آدیدر وایرانده بر بلده آدیدر ﴿الهرّ﴾ هانك ضمیله ارض یمامه‌ده بر قیالق طاغك آدیدر وچوق
صویه وچوق سوده دینور وارسلانه دینور ﴿الهرار﴾ غراب وزننده دوه قسمنه مخصوص بر علت آدیدر ورم کبی
بر عارضه‌در اتیله دریسی بیننده حادث اولور اولدوه‌یه مهرور دینور علی قول دوه قسمنك بورلسور مسی عارضه‌سیدر
نه کونه علتدن اولورسه اولسون وهرار هرّ کبی مصدر اولوردوه مرض مزبوره اوغرامق معناسنه یقال هرّت الابل هرّا
وهرارا اذا اصارت مهرورا واسهاله اوغرایوب هلاك اولمق معناسنه در یقال هرّ سلحه اذا استطلق حتی مات واسهاله
اوغرامق معناسنه در یقال هرّه اذا اطلق بطنه ﴿الهراران﴾ شدّادان وزننده نسر واقع وقلب عقرب دیدکاری
ایکی کوکبه اطلاق اولنور طلوعلرنده شتاء شدید اولوب کلابی صیزلتدقلری ایچون وشهور رومیه‌دن کانون اوّل وثانی‌یه
اطلاق اولنور ﴿الهرّار﴾ شدّاد وزننده معاویة بن عباده‌نك فرسی اسمیدر ﴿الهرهور﴾ سرسور وزننده و﴿الهرهار﴾
ثرثار وزننده و﴿الهراهر﴾ علابط وزننده پك چوق صویه وپك چوق سوده اطلاق اولنور وهرهور بر کونه
کمی‌یه دینور وطاغنق اوزم دانه‌لرینه دینور وپك قوجه قیونه دینور وچاغلغان چوق صویه اطلاق اولنورکه
اقارکن هرهر دیو چاغلدیسی اوله یقال ماء هرهار ای کثیر اذا جری سمعت له هرهر وهرهار بیهوده یره دائما
خنده ایدن آدمه اطلاق اولنور یقال رجل هرهار ای ضحاك فی الباطل وزبون اته دینور یقال لحم هرهار
ای غثّ وارسلانه دینور وهراهر دخی ارسلانه دینور ﴿الهرهر﴾ زبرج وزننده شول ناقه‌یه دینورکه پك یاشلو اولمغله
رحمنده نطفه‌یی امساك ایده میوب القا ایدر اوله وپك قوجه قیونه دینور ﴿الهرور﴾ صبور وزننده بو دخی طاغنق اوزم
دانه‌لرینه دینور ﴿هرهر﴾ بربر وزننده چاغلغان صوپك چاغلدیسندن حکایه‌در تقول سمعت هرهر الهرهار
ای صوته ﴿الهرهرة﴾ زلزله وزننده قیون وکچی قسمنك صو ایچمکه چاغرمق یاخود صویه کتورمك معناسنه در یقال
هرهر بالغنم اذا دعاها للماء او اوردها وبر نسنه‌یی ارغلامق معناسنه‌در یقال هرهر الشیء اذا حرّکه وبر آدمه
تعدّی ایلك معناسنه‌در یقال هرهر الرجل علیه اذا تعدّی وهرهره هندیلرك جنك هنکامنده اولان غریو
وفریادلرندن حکایه‌در وقیون قسمی بردن مله‌مك معناسنه‌در یقال هرهر الضأن اذا صات وبیهوده کولمك
معناسنه‌در یقال هرهر الرجل اذا ضحك فی الباطل ﴿الهرهیر﴾ هالرك کسریله بر نوع بالق آدیدر وبر جنس
خبیث یلان اسمیدرکه قبلوبغه ایله اسود سالخ تعبیر اولنان یلان بیننده اولور التی آی مدت نائم اولوب اویاندقدنصکره
سلیمی سالم اولمز یعنی صوقدیغی انسان وحیوان علی الفور هلاك اولور یقال رماه الله بالهرهیر وهو جنس
من اخبث الحیات مرکب بین السلحفاة وبین اسود سالخ تنام ستة اشهر ثم لا یسلم سلیمه تفألا لدیغه سلیم
تعبیر اولنور ﴿هرور﴾ صبور وزننده موصل اعمالندن بر حصن آدیدر وبر موضع اسمیدر ﴿هریره﴾ جهینه
وزننده هرّه‌نك مصغریدر بر کون اصحاب کرامدن عبد الرحمن بن صخر رضی الله عنه جنابلرینك یکننده بر کدی
یاتور ایدی فخر عالم علیه السلام حضرتلری کوردکده یا اباهریرة تعبیریله نوازشانه خطاب بیورملریله کنیهٔ مرقومه
ایله شهرتیاب اولدی واسمی خصوصنده اوتوزدن زیاده اختلاف اولندی * شارح دیرکه اصحّی مؤلفك تعیین
ایلدیکیدر وهریره اعلام نسادندر وآخر دهناده بر موضع آدیدر ﴿رأس هرّ﴾ هانك کسریله ارض فارسده
بر موضعدر ﴿هرّان﴾ هانك کسریله یمنده شهر ذمار قربنده بر حصن آدیدر ﴿یوم الهریر﴾ امیر وزننده بکر بن وائل
قبیله‌سیله تمیم قبیله‌سی میاننده بر معرکه کونیدر سید تمیم اولان حارث بن بیبه اول کون قتل اولندی ﴿المهارّة﴾
مفاعله وزننده بر آدمك یوزینه کلب کبی چاغروب آزار ایلك معناسنه‌در یقال هارّه مهارّة اذا هرّ فی وجهه
کما یهرّ الکلب ﴿الهزر﴾ هانك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله بر آدمك یا بر حیوانك یاننه وصرتنه پك پك اورمق معناسنه‌در
یقال هزره بالعصا هزرا من الباب الثانی اذا ضربه بها علی جنبه وظهره شدیدا وبر آدمك وجودینی پك چمدکلیوب
صیقمق معناسنه‌در یقال هزره اذا غمزه غمزا شدیدا وسوروب قوومق معناسنه‌در یقال هزره اذا طرده ونفاه
فهو مهزور وهزیر ویره چالمق معناسنه‌در یقال هزر به الارض اذا صرعه وچوق ویرکی ویرمك معناسنه‌در یقال
هزر له اذا اکثر له من العطاء وکولمك معناسنه‌در یقال هزر الرجل اذا ضحك وبر ایشده چاپك دپرنمك
معناسنه‌در یقال هزر الرجل اذا اسرع فی الحاجة وبر نسنه‌یی قحط وغلا هنکامی کبی تصرف ایده‌رك پهالو صاتمق

(معناسنه‌در)

معناسنه در يقال هزر الرجل اذا اغلى فى البيع و تقحم فيه (المهزور) و (الهزير) امير وزننده مطرود و منفى آدمه
دينور (المهزر) منبر وزننده و (ذو هزرات) فتحاتله هر ماده ده الدانوب مغبون اولور اولان آدمه دينور يقال
رجل مهزر وذوهزرات اذا كان يغبن فى كل شئ هزرات هزره نك جمعيدر تمره وزننده الدانمغه دينور (الهزر) هانك
كسريله هر ماده ده مغبون اولان احمق و بيغز آدمه دينور وتند وشديد كمسه يه دينور يقال رجل هزر اى مغبون احمق
وكذا شديد (الهزرة) تمره وزننده زانك فتحيله ده لغتدر طپراغى يوقه ارضه دينور (هزر) صرد وزننده يمنده
برقبيله آديدركه دشمنلرى طرفندن شبخون اولنمغله جمله سى قتل اولنديلر على قول برموضع آديدركه قوم ثمود
آنده هلاك اولديلر ياخود هذيل قبيله سنه مخصوص بربلده آديدركه بركيجه اعدا طرفندن شبخون اولنوب استيصال
اوزره قتل اولنديلر ياخود برموضع آديدركه آنده جاهليه دن برقومك قبرلرى واردر (مهزور) بروادى آديدر
(هيزر) حيدر وزننده بر رجل آديدر (الهزوّر) عملس وزننده ضعيف و ناتوان آدمه دينور يقال رجل هزوّر اى
ضعيف (الهزيرة) جهينه وزننده هزره نك مصغريدركه پك اوشنكلكه دينور جمعى هزرات كلور فتحاتله يقال
انه لذو هزرة و هزرات وفيه هزرات اى كسل تامّ (الهزار) سحاب وزننده برقوش اسميدركه فارسيده هزار دستان
دينور مفردات فارسيه بيانلرينه كوره بلبل اوله جقدر و هزار فارس اولمكه سنده بركوره آديدر (الهزبر) سجل وزننده
و (الهزبر) درهم وزننده و (الهزابر) علابط وزننده ارسلانه دينور و ايرى و دزمان و يوغون شيئه دينور و صلب
وشديد شيئه دينور جمعى هزابر كلور هانك فتحيله (الهزنبر) سفرجل وزننده و (الهزنبران) الف و نون زياده سيله
تيزدماغ و تيزفهم اولان شهاب ذهن زيرك آدمه دينور جوهرى بونلرى سيئ الخلق ايله تفسير ايلمكله وهم ايلمشدر صواب
اولان زائين معجمتين ايله اولمقدر ماده سنده كلور (الهزبرة) دحرجه وزننده كسمك معناسنه در يقال هزبر الشئ اذا قطعه
(الهزمرة) دحرجه وزننده حركت شديده معناسنه در و برنسنه يى عنف و شدتله صرصوب اوغلامق معناسنه در يقال
هزمره اذا عنف به و تعتعه (هزمير) ازمير وزننده مغربده بربلده آديدر (الهسيرة) سينله جهينه وزننده هسره لفظنك
مصغريدر وهسره هانك ضميله اعمام و اخواله دينور كويا كه اصلده اسره اولوب همزه ها يه ابدال اولندى (الهشر)
حشر وزننده برنسنه ده اولان يكلولكه دينور خفت معناسنه در يقال فيه هشر اى خفة و رقة و هشر مصدر اولور ممه ده
اولان سودك مجموعنى صاغمق معناسنه در يقال هشر الناقة هشرا من الباب الاول اذا حلب مافى ضرعها اجمع
(الهيشر) حيدر وزننده صالق و كوشك و ضعيف شيئه دينور يقال هو هيشر اى رخو ضعيف و بر نبات ضعيف آديدر
على قول كنكر برّى اسميدر ياخود قومساللرده نابت اولور برشجر آديدر ياخود خشخاش اسميدر (المهشار) محراب
وزننده شول ناقه يه دينوركه چكيلور كن كنديسنى كركى كبى ويروب تسليم فرج ايلمكله ابتداء ضربه ده حامل اولوب
اصلا الدادوب تخلف ايلميه يقال ناقة مهشار اذا صارت تضع قبلها و تلقح فى اوّل ضربة و لا تماجن (المهشور) آق
جكرى يانق دوه يه دينوركه علتدن و پك اتعابدن اولور يقال بعير مهشور اى محترق الرّئة (الهشور) صبور وزننده
و (الهشرة) فرحه وزننده يپراقلرى چابك دوكيلور اولان آغاجه دينور يقال شجرة هشور و هشرة اذا كانت يسقط
ورقها سريعا (الهشيرة) جهينه وزننده هشره نك مصغريدر و هشره هانك ضميله فرح و ممرتده طاشقنلق ايلمك
بطر معناسنه در كويا كه اصلده اشره ايدى همزه ها يه مبدل اولدى (الهيشور) قيصوم وزننده جوهرى كرچه
برشجر ايله تفسير ايلمشدر لكن مصحفدر صواب اولان هيشوم اولمقدر و استشهاد ايلديكى اشبو * لبابة
من همق هيشور * مصراعى دخى مصحفدر زيرا رجز مرسوم ميميه در (الهصر) حصر وزننده برنسنه يى كندى
طرفنه چكوب اكمك معناسنه در يقال هصر الشئ هصرا من الباب الثانى اذا جذبه و اماله و قيرمق معناسنه در يقال
هصر الشئ اذا كسره و برنسنه يى اوته قاقق معناسنه در يقال هصره اذا دفعه و برنسنه يى كنديسنه يقلشدرمق
معناسنه در يقال هصره اذا ادناه و آغاج دالى كبى تروترم نسنه يى اكوب چتلاتمقسزين قيرمق على قول مطلقا
برنسنه يى اكمك معناسنه در يقال هصر الغصن و بالغصن اذا عطفه و كسره من غير بينونة او هو عطف اىّ شئ
كان (الانهصار) انفعال وزننده معناى اخيردن مطاوعدر يقال هصره فانهصر اى عطفه و كسره فانعطف
و انكسر من غير بينونة (الاهتصار) افتعال وزننده بودخى برنسنه يى اكوب چتلاتمقسزين قيرمق معناسنه در
و بومعناده لازم و مطاوع اولور يقال اهتصر الغصن فاهتصر بمعنى هصره فانهصر و آغاجك داللرينى
و چبوقلرينى دوزلدوب طوغرلتمق و اويغون ايلمك معناسنه در يقال اهتصر النخلة اذا ذلّل عذوقها و سوّاها
(الهصور) صبور وزننده و (الهيصر) حيدور وزننده و (الهيصار) بيطار وزننده و (الهصار) شدّاد وزننده

و(المهصر) منبر وزنده و(الهصرة) همزه وزنده و(الهاصر) و(الهصورة) قسوره وزنده و(الهصور) جعفر
وزنده و(المهصار) و(المهصير) مكثير وزنده و(الهصر) كتف وزنده و(الهصر) صرد وزنده و(المهتصر)
مقتصر وزنده جمله سی ارسلانه دینور كسر معناسندندر (مهاصر) اسامیدندر مهاصر بن حبیب بر شاعردر و مهاصر
بن مالك تابعیندندر عروة بن حزام نام كسه نك عمیدركه حبّ نام كسه یدنده مقتول اولدی (المهاصریّ) بردورلو ءین
قاشنك اسمیدر و ابو المهاصر ریاح بن عمرو و یزید بن مهاصر محدّثلردر (الهصرة) تمره وزنده و صادك فتحیله
لغتدر بر كونه بونجق آدیدركه تسخیر و تأخیذه دائر سحر و افسون ایله استعمال ایدرلر (الهطر) هانك فتحی و طانك
سكونیله كوپكی دكنكله اوروب اولدرمك على قول مطلقا اورمق معناسنه در یقال هطر الكلب هطرا من الباب الثانی
اذا ضربه بالخشبة او هو مطلق الضرب (الهطرة) قطره وزنده سائل و فقیر قسمنك سؤال هنكامنده زنكین
آدمه تذلل و مسكنت ایلمسنه دینور یقال له هطرة الفقیر ای تذلله للغنیّ اذا سأله (هاطری) طانك فتحی و قصر ایله بر رجل
علمیدر و سرّ من رأى قضاسنده بر قریه آدیدر و ارض میسانده بر قریه آدیدر (التهطر) تفعل وزنده قویی چوكوب
ییقلمق معناسنه در یقال تهطرت البئر اذا تهوّرت (الهیعرة) حیدره وزنده غول بیابانی یه دینور و روسپی و فاجره
على قول بغایت خفت و طیشی اولان عورته دینور و هیعره مصدر اولور خفت و طیش معناسنه یقال هیعر الرجل
اذا طاش و خفّ و عورت قسمی بر محلده آرام ایلیوب چالی قوشی كبی دائما اورایه بورایه كزوب یورمك
معناسنه در یقال هیعرت المرأة اذا كانت لاتستقرّ بمكان (الهیعرون) حیزبون وزنده داهیه و آفته دینور و پك
قوجه قاری یه دینور (التهیعر) تشیطن وزنده هیعره ایله معنای اخیرده مرادفدر یقال تهیعرت المرأة بمعنى هیعرت
(الهقوّر) قافله عزوّر وزنده كوده سی ایری بویی اوزون احمق آدمه دینور یقال فلان هقوّر ای طویل ضخم
احمق (الهقرة) غرفه وزنده قیون و كچی قسمنه مخصوص بر وجع اسمیدر (الهكر) مكر وزنده و هانك كسری
و فتحتینله لغتدر عجبلمك على قول پك عجبلمك معناسنه در یقال هكر الرجل منه و هكر هكرا و هكرا و هكرا من الباب
الثانی و الرابع اذا عجب او اشدّه و هكر و هكر فتحتینله اویوقلمق على قول درین اویقویه وارمق معناسنه در
یقال هكر الرجل هكرا و هكرا من الباب الرابع اذا اعتراه النعاس او اشتدّ نومه (المهكر) مقعد وزنده
و (المهكرة) معصره وزنده مدار تعجب اولان شیئه دینور یقال ما فیه مهكر و مهكرة ای معجب و معجبة
(الهكر) كتف وزنده و (الهكر) ندس وزنده دائما اویوقلیان آدمه دینور و (هكر) كتف وزنده یمنده
بر بلده آدیدر على قول روم طائفه سنه مخصوص بر كلیسا یاخود بر قصر اسمیدر (هكران) سلمان وزنده
مرّان حذاسنده بر موضع یاخود بر جبل آدیدر (الهكاریّة) شدّادیّه وزنده موصل شهرندن یوقاریجه ده
بر ناحیه اسمیدر (التهكر) تفعل وزنده تعجب ایلمك معناسنه در یقال تهكر الرجل اذا تعجب و متحیر اولمق
معناسنه در یقال تهكر الرجل اذا تحیر (الهمر) امر وزنده صو مقوله سنی دوكمك معناسنه در یقال همر الماء
همرا من الباب الثانی و الاول اذا صبه و دوكلمك معناسنه در یقال همر الماء اذا انصبّ و ممه ده اولان سودك مجموعنی
صاغمق معناسنه در یقال همر ما فی الضرع اذا حلبه كله و سوزی چوغالتمق معناسنه در یقال همر الكلام اذا اكثر منه
و آت طرنغیله یری پك پك اورمق معناسنه در یقال همر الفرس الارض اذا ضربها بحوافره شدیدا و ناقه نك سودی فراوان
اولمغله صاحبی چوق صاغوب اورسلمك حسبیله درمانده ایلمك معناسنه در یقال همر الغرز الناقة اذا جهدها
و مال ویرمك معناسنه در یقال همر له من ماله اذا اعطاه و بنایی هدم ایلمك معناسنه در یقال همر البناء اذا هدمه
(الانهمار) انفعال وزنده صو دوكیلوب آقق معناسنه در یقال انهمر الماء اذا انسكب و سال و آغاجك یپراغی صیرركن
اوفانوب دوكلمك معناسنه در یقال انهمرت الشجرة اذا انحتت عند الخبط و بنا ییقلمق معناسنه در یقال همر البناء
فانهمر ای هدمه فانهدم (الاهتمار) افتعال وزنده بودخی آت طرنغیله یره پك پك اورمك معناسنه در یقال اهتمر
الفرس الارض اذا ضربها بحوافره شدیدا و آت سكرتمك معناسنه در یقال اهتمر الفرس اذا جرى (الهمّار) شدّاد
وزنده و (الهامر) یغموری پك سیلان ایدن بلوده دینور یقال سحاب همّار و هامر ای سیّال و همّار پك اوزان
یكشاف یاوه كو آدمه دینور یقال رجل همّار ای الكثیر الكلام مهذار و همّار اسامیدندر نعیم بن همّار
اصحابدندر (المهمار) مكثار وزنده و (المهمر) منبر وزنده و (الیهمور) یعفور وزنده بونلرده چوق سوزلو
هرزه كو آدمه دینور (الهمرة) هصره وزنده و مرادفیدركه ذكر اولندی و براوغوردن دوكیلان یغموره دینور تقول
اصبنا الهمرة ای الدفعة من المطر و خشم و غضبله كومور دنمكه دینور یقال ماهذه الهمرة ای الدمدمة بغضب

و بر کونه بونجق اسمیدر که تأخیذو تسخیر ایچون نسوان عرب قوللنورلر یا همرة اهمریه دیه رك افسون ایدرلر ﴿ بنو همره ﴾
بر بطن آدیدر ﴿ الهمیر ﴾ امیر وزننده بدن و اندامی خوب و لطیف و دلکش آهویه دینور یقال ظبیة همیر ای حسنة
الجسم و پك عجوز فانیه یه دینور ﴿ الهمر ﴾ کتف وزننده وجودی غلیظ و سمین آدمه دینور یقال رجل همر ای غلیظ
سمین و چوق قوملغه دینور یهمور دخی دینور ﴿ الهمری ﴾ جمزی وزننده چاغرغان شلتاق عورته دینور یقال
امرأة همری ای صخّابة ﴿ الهمیرة ﴾ حیدره وزننده همیر کبی عجوز فانیه یه دینور ﴿ بنو همیر ﴾ زبیر وزننده بر بطن
اسمیدر ﴿ المهامرة ﴾ مفاعله وزننده بر نسنه یی کوتوری آلمق معناسنه در یقال هو یهامر الشیٔ ای یجرفه ﴿ الهنرة ﴾
هانك فتحی و نونك سکونیله قولاغك دلیکنه دینور و بو شاذ در زیرا نون بعدها راء بولنمق کلام عربده نادر در
﴿ الهنبر ﴾ صنبر وزننده و ﴿ الهنبر ﴾ سجل وزننـده و ﴿ الهنبر ﴾ زبرج وزننده صرتلانه علی قول ابو الهنبر
ارککنه و امّ الهنبر دیشیسنه دینور و هنبر صنبر وزننده اکوزه دینور و آته دینور و فناو کثر سختیانه دینورو میشینه
دینور علی قول کنارلرینه دینور ﴿ الهنبرة ﴾ زبرجه وزننده و ﴿ امّ الهنبر ﴾ زبرج وزننده قانجق اشکه دینور
﴿ الهنبر ﴾ خنصر وزننده اشك صوپه سنه دینور هنبره مؤنثیدر ﴿ النهابیر ﴾ نهابیر وزننده و مرادفیدر که ذکر
اولندی ﴿ الهور ﴾ جور وزننده بر آدمه بر نسنه ایله تهمت ایلك معناسنه در یقال هار فلانا بالامر یهوره هورا اذا ازنّه
و بر آدمه بر نسـنه ایله کمان ایلك معناسنه در یقال هاره بکذا اذا ظنه به و بر آدمی بر نسنه دن صرف و تحویل ایلك
معناسنه در یقال هاره عن الشیٔ اذا صرفه عنه و بر آدمی بر نسنه اوزره سوق و حمل ایلك معناسنه در یقال هاره
علی الشیٔ اذا حمله علیه و ناسی قتل ایدوب کشته لری بری برینك اوزرینه دوشورمك معناسنه در یقال هار القوم
اذا قتلهم و کبّ بعضهم علی بعض و بر آدمه دلك و غش و خیانت ایلك معناسـنه در یقـال هار فلانا اذا غشـه
و بر نسنه یی تقدیر و تخمین ایلك معناسـنه در یقال هار الشیٔ اذا حزره و یره چالمق معناسنه در یقال هار فلانا
اذا صرعه و بنایی ییقمق معناسنه در هار البناء اذا هدمه و بنا کندیسی ییقلمق معناسنه لازم اولور یقال هار
البناء اذا انهدم و هور شول بحیره یه دینور که کندیسـنه بعض میشـه لردن و بوکلردن و دره لردن صولر آقوب
کلمکله ککیشوب طاشقین اوله جمعی اهوار در و هور قیون و کچی سوریسنه اطلاق اولنور کثرت و ازدحامندن بری
بری اوزره ییقیلوب یاتدقلری ملاحظه سیله ﴿ الهورة ﴾ هانك ضمیله ایکی معنای اوّلدن اسمدر تهمت و کمان معنالرینه در
یقال فیه هورة ای تهمة و ظنّ ﴿ التهویر ﴾ تفعیل وزننده بودخی یره چالمق معناسنه در یقال هوّره اذا صرعه ﴿ الهائر ﴾
حائر وزننده و ﴿ الهار ﴾ انهدام معناسنه اولان هوردن اسم فاعلدر اشاغی یه اوچوب ییقلمغه یوز طوتمش بنایه دینور
تپه دن اشاغی یه اوچان قوم و طپراق کبی و هار ضعیف و ساقط و ناتوان آدمه اطلاق اولنور یقال رجل هار بالجر
و هار بالرفع ای ضعیف * شارح دیر که جرّ صورتنده همزهٔ هائر عقب رایه نقل اولنوب هاریٔ اولدقدنصکره اسقاط
اولندی و رفع حالتنده همزه حذف اولندی و هار فلاکت زده آدمه دینور یقال رجل هار ای ضعیف ساقط من شدّة
الزمان ﴿ التهوّر ﴾ تفعل وزننده و ﴿ التهیر ﴾ یائی اوله رق و ﴿ الانهیار ﴾ انفعال وزننده بنا چوکوب ییقلمق معناسنه در
یقال تهوّر البناء و تهیر و انهار اذا انهدم و تهوّر بر آدم قلت اندیشه و مبالات سببیله بر ایشه بی پروا صالدرمق معناسنه در که
انجامی کریهه یی موجب اولور یقال تهوّر الرجل اذا وقع فی الامر بقلة مبالات و بر علت ناسه عموم اوزره مستولی اولمق
معناسنه در یقال تهوّر الوعك الناس اذا اخذهم و عمهم و کیجه چکوب کتمك علی قول چوغی کیدوب آزی قالمق معناسنه در
یقال تهوّر اللیل اذا ذهب او ولی اکثره مجموعی سقوط معناسندن مأخوذدر ﴿ الهیّار ﴾ شدّاد وزننده بو دخی ضعیف و ناتوان
آدمه اطلاق اولنور ﴿ الهورة ﴾ تمره وزننده مهلکه یه دینور جمعی هورات کلور و منه الحدیث ❊ من اتقی الله وقی الهورات ❊
ای الهلکات ﴿ الهورورة ﴾ سفرجله وزننده هلاکه مشرفه عورته دینور ﴿ الاهتوار ﴾ افتعال وزننده هلاك اولمق معناسنه در
یقال اهتور الرجل اذا هلك ﴿ التیهور ﴾ طیفور وزننده یار کبی چوکوب ییقلمش قوملغه دینورو اطرافنه نسبت دوز
و اوتوراقلو ارضه دینورو صعب و شدید اولان دشت و بیابانه دینور ﴿ الهوارة ﴾ سحابه وزننده هلاکلك معناسنه در
و منه الحدیث ❊ من یتق الله فلا هوارة علیه ❊ ای لا هلکة ﴿ الهیر ﴾ کیس وزننده شول آدمه دینور که هر شیئه اندیشه
و مبالات ایلیه رك صالدروب کیریشور اوله یقال رجل هیر اذا صار یتهوّر فی الاشیاء ﴿ مهور ﴾ مقعد وزننده حجازده
بر موضع آدیدر ﴿ الهیرة ﴾ هانك فتحی و یانك سکونیله دوز و یومشق یره دینور ﴿ الهیر ﴾ هانك کسری و فتحیله و ﴿ الهیر ﴾
سیدو زننده کیجه نك نصف اوّلنه دینور هتر معناسنه و پویراز یلنه دینور تقول جاء هیر اللیل ای هتره و یقال هبت الهیر
ای ریح الشمال ﴿ الهیرون ﴾ جیرون وزننده بر نوع خرما اسمیدر ﴿ البهیرّ ﴾ یانك فتحی و رانك تشدیدیله پك طاشه
دینور علی قول ال آیه سی مقدارنده اولان طاشلره دینور و بیوك صمغ قطعه لرینه دینورو سرابه دینور که بیابانده

ایراقدن صوکبی کورینور ومنه المثل* فلان اکذب من الیهیرّ * ولجاجه وعناد معناسنه درو یلان سوزه دینور یقال
ماهذا الیهیرّ ای اللجاجة وکذا الکذب وحشراتدن بر نوع جانور اسمیدرکه فاره‌دن بیوك اولور وابوجهل قارپوزینه
دینور وآغو یه دینور سمّ معناسنه یقال سقاه یهیرّا ای سمّا وطلح اغاجنك صمغنه دینور * شارحك بیاننه کوره اشبو یهیرّ
کلمه سنك وزنی یفعلّدر زیرا کلام عربده فعیلّ یوقدر ﴿الیهیرّة﴾ هایله شول ناقه یه دینورکه سودی پك چوق
اولمغله دائمامه سندن سیلان ایدر اوله یقال ناقة یهیرّة اذا کانت یسیل لبنها کثرة ﴿الیهیرّی﴾ الف مقصوره ایله چوق
صو یه دینور و بیهوده وباطل نسنه یه دینور یقال ذهب ماله فی الیهیرّی ای الباطل و برنبات یاخود برشجر آدیدر
و بونك وزنی یفعلّی یاخود فعیلی یاخود فعللی در ﴿هیر﴾ هانك کسریله بادیه ده برموضع آدیدر ﴿الهیار﴾ سحاب وزننده
شول نسنه یه دینورکه او برولنمش قوم کبی دائما چوکوب ییقیلور اوله یقال شیٔ هیار اذا صار ینهارو یسقط

فصل الیاء التحتانیة

فصل الیاء التحتانیة

﴿یبرین﴾ یانك فتحیله هجر یمامه‌دن کون طوغریسی سمتنك صاغ طرفنده واقع برقوملق
آدیدرکه پك عظیم اولمغله اطرافنه ادراك اولنمزوا کا ابرین دخی دینور همزه ایله و حلب قربنده برقریه آدیدرو بونك
حالت رفعنده یبرون دینورو اوایله * شارحك بیاننه کوره تعریف وتأنیثله غیرمنصرفدر ﴿التیاجر﴾ تفاعل وزننده
برنسنه‌دن عدول وانصراف ایلك معناسنه در یقال تیاجر عنه اذا عدل عنه ﴿المیحار﴾ حای مهمله ایله میزان وزننده
چوکانه دینور صولجان معناسنه ابن سیده بونی یحر ماده سی ذیلنده ذکر ایلمشدر ﴿یدّر﴾ بقم وزننده محمد بن یحیی السبتی
نام محدثك جدّی اسمیدر ﴿الیرر﴾ فتحتینله برنسنه قتی وسخت وشدید اولمق معناسنه در یقال یرّ الشیٔ ییرّ یررا
من الباب الرابع اذا کان شدیدا لغت مزبوره شدّت معناسنه اولمغله صو و بالچق کبی ملایم نسنه‌لرده استعمال اولنمیوب
بلکه طاش کبی صلابتلو نسنه‌لرده استعمال اولنور واسّی اولمق معناسنه در یقال یرّ الشیٔ یررا اذا کان حارّا ﴿الایرّ﴾
همزه‌نك ویانك فتحیله معنای اوّلدن وصفدر قتی وشدید نسنه یه دینور مؤنثی یرّاء در یقال حجر ایرّ ای شدید
وصخرة یرّاء ای شدیدة ﴿الیارّ﴾ حار کلمه سنه اتباعا ذکر اولنور یقال شیٔ حارّ یارّ ویقال حرّان یرّان اتباع لکن
اتباعده معنا متصوّر اولمیوب بونده ایسه مؤلف وقدیرّ یررا عبارتیله حرارت معناسنه رسم ایلمشدر خصوصا یرّه
آتشه دینور مکر بعضا مرادف دخی اتباع اوله ﴿الیرّة﴾ ذرّه وزننده آتشه دینور ﴿الیرّ﴾ شرّ وزننده واکا اتباع کونه
ذکر اولنور یقال هذا البرّ والشرّ کانّه اتباع ﴿یزر﴾ کتف وزننده خراسانده خوارزم ناحیه سندن برقضا آدیدر
﴿الیسر﴾ یانك فتحی وسینك سکونیله وفتحتینله برنسنه چتین اولمیوب یواش وقولای اولمق معناسنه در یقال یسر
الرجل یسرا و یسرا من الباب الثانی اذالان وانقاد وقویلق معناسنه اسم اولور یقال ولدته یسرا ای فی سهولة
وخاتون قولایلقله طوغورمق معناسنه مصدر اولور یقال یسرت المرأة یسرا اذا سهلت علیها الولادة و یسر
ایپ مقوله سی نسنه یی الی اشاغی طرفه چکرك بوکمك معناسنه درکه بوکرکن صاغ الك جسدکه طوغری توجّه
ایدر شزر مقابلیدر یقال فتله یسرا وهو الفتل الی اسفل وهو ان تمدّ یمینك نحو جسدك وطعن یسر مزراغی یوزك
حذاسندن سانجمقدر نته‌که شزر صاغ وصول طرفلرندن سانجمغه دینور یقال طعنه یسرا ای حذو وجهه
و یسر برآدمك صاغ طرفندن کلمك معناسنه در تقول یسرنی فلان یسرا ای جاء عن یساری واوق ایله قار
اوینامق معناسنه در یقال یسر الرجل اذا لعب بالقداح ﴿الیسر﴾ فتحتینله قولای و یواش نسنه یه دینور یقال
رجل وفرس یسر ای سهل وقولایلنوب حاضر ومهیا قلنمش نسنه یه دینور یقال شیٔ یسر ای میسر معدّ وقار
اوزره مجتمع ناسه دینور تقول رأیت یسرا ای قوما اجتمعوا علی المیسر وقار اوقلری اوزره مؤکل اولان آدمه دینور
ضریب کبی ﴿الیاسر﴾ بودخی سهل ومنقاد اولان شیئه دینور یقال رجل وفرس یاسر ای سهل و یاسرا سامیدندر
یاسر بن سوید و یاسر بن عامر اصحابدندر وابو بکر بن کلاب قبیله سی یوردنده یاسره نام صویك آلت طرفنده
برطاغك آدیدر وتابعه‌دن برشاهك اسمیدر وذوالحاجتین محمد بن ابراهیم بن یاسر اوّل خلفاء عباسیه اولان
عبدالله السفاحه ابتدا بیعت ایدنلکسه‌در مسندآرای خلافت اولدقدنصکره کلّ یوم ایکی حاجت رجاسنه مرقومه
مساعده ایلمکله لقب مزبور ایله مقلب اولدی و یاسر ذکر آتی میسرنام دوه‌یی ذبح ایدن آدمه دینور واول دوه‌نك
اتنی تقسیم ایلمکه مؤکل ومعین اولان آدمه دینور جمعی ایساردر ﴿المیاسرة﴾ مفاعله وزننده برآدمه یواشلق
وملایمت ایلك معناسنه در یقال یاسره اذالاینه و برنسنه‌یی صول جانبه آلمق معناسنه در یقال یاسر الشیٔ اذا
اخذه فی جهته الیسار ورفق وسهولتله معامله ایلك معناسنه در یقال یاسره اذاساهله ﴿الموفّق الیسری﴾
فتحتینله حنابلهٔ شامدن برکسه در ﴿الایسار﴾ همزه‌نك کسریله خاتون سهولتله طوغورمق معناسنه در
یقال ایسرت المرأة اذاسهلت علیها الولادة وزنکین اولمق معناسنه در یقال ایسر الرجل ایسارا و یسرا

اذا صار ذاغنى فهو موسر بورآده يسرينه سمعياتدن اولەرق استعمال اولنمشدر (التيسير) تفعيل وزننده برآدمك دوەلرى وقيون وكچیلرى آسانلقله طوغورمق معناسنەدر يقال يسر الرجل اذا سهلت ولادة ابله وغنمه ومواشينك سودى على قول دوەلرى چوق اولمق معناسنەدر يقال يسرت الغنم اذا كثر لبنها اونسلها وبرنسنەيى آسان قلمق معناسنەدر يقال يسر الشئ اذا سهله وبوخيروشرده مستعملدر فمن الاوّل قوله تعالى ﴿فسنيسره لليسرى﴾ ومن الثانى ﴿فسنيسره للعسرى﴾ (اليسر) يانك ضميله واليسر ضمتينله و(اليسار) سحاب وزننده و(اليسارة) و(الميسرة) ميمك فتحى وسينك حركات ثلاثيله اسملردر آسانلق معناسنەدر يقال فيه يسر ويسر ويسار وميسرة مثلثة السين اى سهولة وزنكينلكه دينور غنا معناسنه ويسر قولايلغه دينوركه عسر مقابليدر ويسر برموضع آديدر (اليسار) سحاب وزننده يسرايله مرادفدركه ذكر اولندى ويسار صول جانبه دينور يانك كسريله ده لغتدر ياخود كسرى افصحدر وكتان وزننده دخى لغتدر جوهرى وهمندن ناشى يانك كسرينى منع ايلمشدر جمعى يسر كاور ضمتينله ويسر كاور سينك سكونيله ويسار غلام نبىّ اكرم عليه السلام اسميدركه عرن قبيلەسى اشقيالرى آنى شهيد ايلديلر ويسار بن عبد ياخود يسار بن عمرو ويسار بن سبع ويسار بن سويد ياخود يسار بن عبدالله ويسار بن بلال ويسار بن ازيهر ويسار الراعى ويسار الخفاف صحابەلردر ويسار ابو الحسن البصرىّ مرحومك اسميدر وعطاء وبرادرلرى سليمان وعبد الملك نام اعلام تابعينك پدرلرى اسميدر وسعيد بن الحباب نام كمسەنك پدرى اسميدر ومسلم بن يسار الطنبذىّ ومسلم بن يسار البصرىّ ويسار بن ابى مريم اعلام علمادندر ويسار نامنده كباردن وافر ذوات كلمشدر وزهير بن ابى سلمى نام شاعرك چوبانى اسميدر وذو الغصه حسين بن يزيدك فرسى اسميدر وعنده برطاغك آديدر (الميسرة) سينك حركات ثلاثيله سهولت وغنا معنالرينەدركه ذكر اولندى وميسره سينك فتحيله صول جهته وصول طرفده اولان كمسەلره وصول قول جانبنده اولان عسكره دينور ميمنه مقابليدر مادۀ عسكر بشدركه خميس تعبير اولنور مقدّمه قلب ساق ميمنه ميسرەدر (الموسر) ايسار مذكوردن اسم فاعلدر زنكين آدمه دينو جمعى مياسيردر (التيسر) تفعل وزننده برنسنه قولايلنمق معناسنەدر يقال تيسّر الامر اذا تسهل وهو اسرين اولمق معناسنه مستعملدر يقال تيسر النهار اذا برد (الاستيسار) بودخى برنسنه قولايلنمق معناسنەدر يقال استيسر الامر اذا تسهل وحاضر ومهيّا اولمق معناسنه مستعملدر يقال استيسرله الامر اذا تهيأ (الميسور) آسان قلنمش نسنه يه دينور يقال شئ ميسور اى يسر عند البعض ميسور مفعول وزننده كلان مصادردندر معقول ومجلود كبى (اليسير) امير وزننده آز نسنه يه اطلاق اولنور يقال شئ يسير اى قليل وقولاى شيئه دينور يقال شئ يسير اى هين ويسير ابو النصير العبشمىّ فرسنك اسميدر وقمار اوينيان آدمه دينور وابو اليسير محمد بن عبدالله وابو اليسير علوان بن حسين محدّثلردر وابوجعفر محمد بن يسير شعرادندر (يسير) زبير وزننده اصحابدندر ويسير بن عمر ومخضرميندندر ويسير بن عميله ويسيركه سليمان الكوفىّ پدرينك اسميدر تابعيلردر ويسير بن موسى محدّثدر على قول بو امير وزننده‌در (اليسور) صبور وزننده بودخى دائما قمار اوينيان آدمه دينور يقال رجل يسور اى قامر (اليسرى) بشرى وزننده يمنى مقابليدركه صول اله دينور يد يمنى ويد يسرى تعبير اولنور (اليسرة) يانك فتحيله صول جانبه دينور يمنه مقابليدر يقال جاء من يسرته ضدّ يمنته (اعسر يسر) عسر مادەسنده بيان اولندى (الميسر) ميمك فتحى وسينك كسريله بين العرب اوق ايله اوينادقلرى قمار اويونه دينور قولايلقله كسب مال اولديغيچون على قول قمار ايچول ذبح اولنان دوەيه دينور صورتى بودركه قمار مراد ايدن كمسەلر ويرەسيه بردوه آلوب ذبح واتى يكرمى سكز ياخود اون پاى ايلدكدنصكره اوقلرى بعضيسنه نشان ايدرلر بعده برر برر اول كمسەلرك اسمى نيتنه اخراج ايدرلر علامتلو اولان هركيمك اسمنه چيقارسه اول فائز اولوب علامتسزى چيقان مظهر غرامت اولور عند البعض ميسر نرد ديدكلرى لعبدركه حالا طاوله تعبير اولنان آندن برنوعدر ياخود مطلقا قاره ميسر دينور كاغد اويونى وسائرى كبى (ميسر) مقعد وزننده برموضع اسميدر وبرنبات آديدر (اليسرة) فتحاتله ال آيەسنده اولان جزكيلره دينور برى برينه يتشك اولمزسه كه ممدوح اولان بودر يقال فى يسرته ميمنة وهى اسرار الكفّ اذا كانت غير ملتصقة ودوه قسمنك اويلقلرينه مخصوص برتمغا آديدر جمعى ايساردر ويسرة بن صفوان محدّثدر (التياسر) تفاعل وزننده ذكر اولنان ميسر ديدكلرى دوەنك اتنى بولشمك معناسنەدر يقال تياسر القوم اذا اقتسموا بينهم لحم الميسر وبرى برينه رفق وسهولتله معامله ايلمك معناسنەدر يقال تياسروا اذا تساهلوا وصول طرفه چكمك وصول قوله وارمق معناسنەدر يقال تياسر الرجل ضدّ تيامن وبرنسنەيى صول جانبه آلمق وصول طرفه كتورمك معناسنەدر يقال تياسرهم اذا اخذبهم فى جهة اليسار (الاتسار) اتّباع وزننده

و (الایتسار) تایی یایه قلبله بونلرده میسر دیدکاری دوه‌نك اتنی بولشمك معناسنه‌در یقال اتسر القوم وایتسر وایتسرون ویاتسرون اتسارا وایتسارا اذا اقتسموا لحم المیسر (التیسور) طیفور وزننده و (التیسر) تانك فتحی وسینك کسریله دابه‌نك سهولت ولطافتله ال وایاق آلمسنه ونقلمسنه دینور یقال دابة حسن التیسور والتیسر ای حسن نقل القوائم * مؤلف بوراده اسم موضع اولان میسری تکرار ایلمشدر (یاسورین) موصلدن بوقاریده برموضع آدیدرکه بلده‌یمکله متعارفدر (المیسر) معظم وزننده زماورد اسمیدرکه قادین بوطی تعبیر ایتدکاری طعامه دینور فارسیده نواله دیرلر تقول اطعمنا میسرا ای زماوردا (الایسر) بر محدث لقبیدرکه کندیسی ابن منده‌دن وکندیسندن حسین الخلال روایت ایلمشدر (الیستعور) یفتعول وزننده برموضع آدیدر وباطل وبیهوده نسنه‌یه دینور یقال عمله یستعور ای باطل ودوه‌نك اکسه‌سنه اورتدکاری جاجیمه دینور وبرشجر اسمیدرکه آندن پك اعلا مسواکلر اولور وارض سراتده نابت اولور (الیعر) یانك فتحی وعینك سکونیله شول اوغلاغه دینورکه صیاد آنی قورد یاخود ارسلان دوزاغنه بند ایدرلر علی قول مطلقا اوغلاغه دینور یعره دخی دینورکه واحدی اوله جقدر ومنه المثل * هو اذل من الیعر * وبرشجر آدیدر وبرطاغك اسمیدر وبربلده آدیدر (الیعار) غراب وزننده قیون یاخود کچی آوازینه دینورکه مله‌مه تعبیر اولنور علی قول قیون قسمنك شدتلو آوازینه دینور تقول سمعت یعارا ای صیاح الغنم او المعزی او الشدید من اصوات الشاء ویعار مصدر اولور قیون یاخود کچی مله‌مك معناسنه‌در یقال یعرت الشاء او المعزی یعارا من الباب الثانی والثالث اذا صاحت (الیعور) صبور وزننده شول قیونه دینورکه دائما سودی صاغیلورکن تبول ایلمکله سودی مردار ایدر اوله یقال شاة یعور اذا کانت تبول علی حالبها فتفسد اللبن وچاغرغان قیونه دینور یقال شاة یعور ای کثیر الیعار (الیعارة) یساره وزننده ضراب وقتنده ناقه یغوردن نفور ایلمکله یغور ارقه‌سندن یتشوب چوکردکدنصکره آشمغه علی قول ناقه پك صوی اولمغله دوه‌لر ایچره ضرابدن امتناع ایدر اولمغین تنهاجه یرده چوکروب یغوری اکا کوتروب آشدرمغه دینور یقال اعترض الفحل الناقة یعارة اذا عارضها فتنوخها او هی ان لاتضرب مع الابل بل یقاد الیها الفحل لکرمها (الیامور) کیك تعبیر اولنان حیوانك ارککنه دینور ذکر الایل معناسنه بوراده ابل نسخه‌لری غلطدر (یتار) شداد وزننده حمدان بن عارم الزندنی البخاری نام محدثك جدی اسمیدر (الیهر) نهر وزننده وهانك فتحیله جائزدر واسع موضعه دینور واونکوللك لجاج معناسنه‌در یقال ماهذا الیهر ای اللجاج (الاستیهار) برنسنه‌یه اوزون اوزادی مشغول ومتوغل اولمق معناسنه‌در یقال استیهر فی الامر اذا تمادی فیه وبرآدمك عقلی زائل اولمق معناسنه‌در یقال استیهر الرجل اذا ذهب عقله وبرنسنه‌یه یقین حاصل ایلمك معناسنه‌در یقال استیهر الرجل اذا استیقن بالامر ویقال استوهر بالواو وبرشیئی شیء آخر ایله مبادله ایلمك معناسنه‌در تقول استیهر بابلك ای استبدل بها ابلا غیرها ذو یهر یانك وهانك فتحی وسکونیله ملوك حمیردن برینك لقبیدر (الیهیر) هیر ماده‌سنده ذکر اولندی * تم حرف الراء بفضل الله ذی الآلاء والحمد لله الذی بنعمته تتم الصالحات * والصلوات علی افضل الموجودات وعلی آله واصحابه اولی الکرامات اللهم انی اسئلك ان توفقنی باتمام مابقی من هذا علی احسن الحال واتم المنوال انك علی کل شیء قدیر وبیدك قلم التقدیر والتصویر

باب الزای المعجمة

فصل الهمزة

(الابز) همزه‌نك فتحی وبای موحده‌نك سکونیله و (الابوز) قعود وزننده و (الابزی) جمزی وزننده آهو صحرایه رق سکرتمك علی قول اصلا بر یرده ایلشمیوب سرعتله اوق کبی طوغری سکردوب کتمك معناسنه‌در یقال ابز الظبی ابزا وابوزا وابزی من الباب الثانی اذا وثب او تطلق فی عدوه عند البعض ابزی مصدر دکلدر بلکه اسم مصدردر وابز وابوز انسان آراده دکلنه‌رك سکردوب کتمك معناسنه‌در یقال ابز الانسان اذا استراح فی عدوه ثم مضی وبجأة اولمك معناسنه مستعملدر یقال ابز الرجل اذا مات مغافصة وبغی وطغیان ایلمك معناسنه‌در یقال ابز بصاحبه اذا بغی علیه (الابز) کتف وزننده و (الاباز) شداد وزننده و (الابوز) صبور وزننده معنای اولدن وصفلردر صحراغان آهویه دینور یقال ظبی وظبیة ابز واباز وابوزای وثاب وابوز سکرتمك خصوصنده پك طیانقان اولان صوی ناقه‌یه وقصراغه دینور یقال نجیبة ابوز اذا کانت تصبر صبرا عجیبا یعنی فی العدو (الاجز) همزه‌نك فتحی وجیمك سکونیله بررجل آدیدر (الاستیجاز) یصدغه کرکی کبی طیانمامق وجه اوزره سویکنمك معناسنه‌در شویله که یصدیق دیرسکی آلتنده یاارقه طرفنده ایسه چکیلدکده دوشمز اوله نته‌که عربلر احتباء ایلیه‌رك اول رسمه سویکنورلر یقال استأجز علی الوسادة اذا تحنی علیها ولم یتکیء (الاروز) قعود وزننده کرپی کبی طورطوپ بوزیلوب طورمق معناسنه‌در نته‌که لدی السؤال بخیلك صفتیدر یقال ارز الرجل وارز اروزا من الباب الاول

(والثانی)

باب الزای المعجمة

فصل الهمزة

و الثانی و الرابع اذا تقبض و تجمع و ثبت ویلان قسمی کیرو اینه التجاایله کیروب یرنده طورمق معناسنه در یقال
ارزت الحیة و ارزت اذا لاذت بجحرها و رجعت الیه و ثبتت فی مکانها و کیجه پك صوغوق اولمق معناسنه در یقال
ارزت اللیلة اذا بردت (الآرز) عاجز وزننده و (الاروز) صبور وزننده معنای اوّلدن وصفلردر کرپی کبی طورطوپ
بوزیلور اولان آدمه دینور (الارز) همزه نك فتحی و رانك سکونیله التیام کلام معناسنه درکه پریشان و هذیان
اولمیوب بری برینه ملایم و مناسب و منتظم اولمسندن عبارتدر تقول عجبت من ارز کلامه ای التیامه و ارز صنوبر
آغاجك اسمیدر علی قول ارکك نوعنه دینور یاخود شجر عرعر اسمیدرکه طاغ سرویسی و تیکنلی اردیج تعبیر
اولنور همزه نك ضمیله دهزبازده در (الآرزة) عاجزه وزننده یاوز و توانا اولان ناقه یه دینور یقال ناقة آرزة ای قویّة
شدیدة و صوغوق کیجه یه دینورکه آدمی بورشدیرر یقال لیلة آرزة ای باردة و یرنده کوك صالمش ثابت و استوار
اغاجه دینور یقـال شجرة آرزة ای ثابتة (الاریز) امیر وزننده قیراغو تعبیر اولنان رطوبته دینور صقیع معناسـنه
و برقوم و قبیله نك سیّد و عمیدینه دینور یقال هو اریز القوم ای عمیدهم و صوغوق کونه دینور یقال یوم اریز ای بارد
(الارزة) ثمره وزننده ارز کبی چام اغاجنه یاخود ارککنه دینور هاء وحدت ایچوندر (الارز) فتحتینله شجر ارزن
اسمیدرکه آجی بادم اغاجیدر (المأرز) مجلس وزننده صغنه جق یره دینور ملجأ معناسنه تقول هو مأرزی ای ملجأی
(الارزّ) همزه نك فتحی و رانك ضمی وزانك تشدیدیله اشدّ وزننده و (الارزّ) عتلّ وزننده و (الارز) قفل وزننده
و (الارز) طنب وزننده و (الرزّ) همزه نك اسـقاطیله و (الرنز) رانك ضمی و نونك سکونیله که زاء نونه مبدّلدر
و (الآرز) کابل وزننده و (الارز) عضد وزننده بو ایکی اخیرلر کراع لغوی نقلیدر مجموعی حبّ معروف
اسمیدرکه برنج تعبیر اولنان غله در محدثیندن ابوروح ثابت بن محمد الارزیّ که رزّی دخی زبانزد در بیعنه منسوبدر
(الازّ) همزه نك فتحی و زانك شدّه سیله و (الازیز) و (الازاز) همزه لرك فتحیله چوملك پك قینامق معناسنه در
علی قول شدید اولمیه رق قینامق معناسنه در یقال ازّت القدر ازّا و ازیزا و ازازا من الباب الاوّل و الثانی اذا اشتدّ غلیانها
او هو غلیان لیس بالشدید و آتش یاقمق معناسنه در یقال ازّ النار اذا اوقدها و ایراقدن کوك کورلدهمك معناسنه در
یقال ازّت السحابة اذا صوّتت من بعید و برنسنه یی پك پك دپره دوب ارغلامق معناسنه در یقال ازّ الشیء اذا حرّکه
شدیدا (الایتزاز) افتعال وزننده و (التأزّز) تفعل وزننده بونلرده چوملك شدّتله قینامق یاخود شدّتسز قینامق
معناسـنه در یقال ائتزت القدر و تازّزت بمعنی ازّت و ایتزاز استعجال معناسـنه در یقال ائتزّ الرجل اذا استعجل
(الازز) فتحتینله مجلس ناس ایله طلو اولمغه دینور یقال فی مجلسه ازز ای امتلاء و طارلق ضیق معناسنه درو طلو
مجلسه دینور تقول اتیت الوالی و المجلس ازز ای ممتلیء من النـاس و ازز مجاریء قردن برکونه حساب اسمیدرکه
شهور ایله سنین بینده تداخل ایدن اوقاتك فضولندن عبارتدر مراد دورهٔ قرده عدد ایّامك اختلافی مقتضاسنجه
دورهٔ شمسیه ایله بینلرنده متفاوت اولان حسابدر زیرا دورهٔ قر اعتباریله محسوب اولان سال که سنهٔ قریّه دینور
شهورك بعضنده یکرمی طقوز کون کلمکله ناقص اولدیغندن اوچیوز اللی درت کون اولور و دورهٔ کاملهٔ
آفتاب که سـنهٔ شمسیّه دینور اوچیوز آلتمش بش وربع یومدر بو جهتله سـنهٔ شمسیّه قریّه دن اون بر کون و یوم
واحدك یکرمی بر جزؤندن بر جزؤ کون زیاده اولور و ازز جمع کثیره دینـور (الازیز) مصدر در نته که ذکر
اولندی و ازیز صوغوقه دینور تقول فی یومنا ازیز ای برد و صوغوق نسنه یه دینور بارد معناسنه و پك بوریمکه
دینور (الازّ) همزه نك فتحیله چوملك قینامق معناسنه درکه ذکر اولندی و ازّ طمر آتمق معناسنه در یقال ازّ العرق
اذا ضرب و چبان مقوله سی قرحه و خراج آجیوب آغریمق معناسنه در و جماع ایلمك معناسنه در یقال ازّ الجاریة
اذا جامعها و ناقه یی پك پك صاغمق معناسنه در یقال ازّ الناقة اذا حلبها شدیدا و صودوکمك معناسنه در یقال ازالماء
اذا صبه و صویی قیناتمق معناسنه در یقال ازّ الماء اذا اغلاه (الافز) همزه نك فتحی و فانك سکونیله صچرامق معناسنه در
کویا که وفز لفظندن مقلوبدر یعنی واوی همزه یه مبدلدر (الافاز) کتاب وزننده سرعتله کتمك و فاز معناسنه در تقول
انا علی افاز ووفاز کاشـاح ووشاح یعنی وشاح لفظنده اشاح لغت اولدیغی کبی وفازده دخی افاز لغتدر
(الالز) همزه نك فتحی ولامك سکونیله برشیئه مداومت معناسنه در یقال ازالشیء والزبه الزا من الباب الثانی اذالزمه
(الالز) فتحتینله مضطرب و بیقرار اولمق معناسـنه در یقال الزالرجل الزا من الباب الرابع اذاقلق (الاوز) جوز
وزننده ذکر اولنان ازز معناسنه درکه مجاریء قردن حساب معهوده دینور یاخود احدهما آخردن مصحفدر (الاوزّ)
همزه نك کسریله حدبّ وزننده کودهسی قالین بودوره دینور یقال رجل اوزّ ای غلیظ قصیر و قاز تعبیر اولنـان

صوقوشنه دینور بط معناسـنه جمعی اوزّون کلور زیرا معنای مذکوردن مأخوذدر * مترجم دیرکه زمخشری
وسائرلری اوردك ایله تفسیر ایلمشدر ﴿المأوزة﴾ مأسده وزننده قازی چوق یره دینور یقال ارض مأوزة ای کثیرة
الاوز ﴿الاوزّی﴾ همزه نك کسریله والفك قصر ومدیله جنبشلوآت یورویشی کبی او ینیارق یوریمکه دینور علی قول کاه
برجانبه وکاه او برجانبه اعتماد ایده رك یوریمکه دینور یقال یمشی الاوزّی وهی مشیة فیها ترقص او یعتمد علی احدالجانبین

فصل الباء الموحدة

﴿البأز﴾ بانك فتحی وهمزه نك سکونیله بازی لفظنده لغتدرکه طغان قوشـنه دینور
جمعی ابؤز کلور افلس وزننده وبؤوز کلور ضمتینله وبئزان کلور بانك کسریله ﴿البحز﴾ بانك فتحی وحای
مهمله نك سکونیله یومرقله اورمق معناسنه در یقال بحزه بحزا من الباب الثالث اذا وکزه ﴿البخز﴾ بانك فتحی وخای
معجمه نك سکونیله کوز چیقارمق معناسنه در یقال بخز عینه بخزا من الباب الثالث اذا فقأها ﴿ابخاز﴾ انصار وزننده
ناسدن برجیل یعنی برطائفه اسمیدر * مترجم دیرکه ابخاز ترکستانده برشهر اولوب اهالیسی بالجمله مجوس ونصاری
اولمق اوزره کتب جغرافیاده مرسومدر ﴿البراز﴾ سحـاب وزننده آچق صحرایه دینورکه یازی تعبیر اولنور
یقال خرج الی البراز ای الفضاء * شارحك بیانه کوره شول آچق صحرایه دینورکه آنده قویلمه جق بنا وطاش
واغاج مقوله سی اولمیه اعراب بادیه نشین اولمرله قضای حاجت ایچون امکنهٔ خالیه یه خروج ایلدکلرندن حالیت
ومحلیت علاقه سیله قضای حاجتده استعمال ایلدیلر انتهی * و براز اسامیدندر ﴿البروز﴾ قعود وزننده صحرایه
چیقمق معناسنه در برزالرجل بروزا من الباب الاول اذا خرج الی البراز ای الفضاء وکیزلندکدنصکره ظاهر
وآشکاره اولمق معناسنه در یقال برزالرجل اذا ظهر بعدالخفاء ﴿البرز﴾ فتحتینله بروز معنالرینه در یقال برزالرجل برزا
من الباب الرابع بمعنی برز بروزا فی المعنیین ﴿التبرّز﴾ تفعل وزننده بودخی بیانه چیقمق معناسنه در یقال تبرّزالرجل
اذا برزالی الفضاء ووجه مذکور اوزره مجـاز اوله رق قضای حاجت ایچون چیقمق معناسـنه مستعملدر یقال
تبرّزالرجل اذا خرج الی البراز ﴿المبارزة﴾ مفاعله وزننده و﴿البراز﴾ قتال وزننده اوغراش ایچون طابوردن خصمه
قارشو میدانه چیقمق معناسنه در یقال بارزالقرن مبارزة و برازا اذا برزالیه یعنی فی الحرب ﴿التبارز﴾ تفاعل وزننده
جنك ایچون ایکی خصم بری برینه قارشو میدانه چیقمق معناسنه در یقال هما یتبارزان ویقال تبارزا اذا انفرد کلّ
منهما عن جماعته الی صاحبه ﴿الابراز﴾ همزه نك کسریله مکتوبی آچمق معناسنه مستعملدر یقال ابرزالکتاب اذا
نشره فهو مبرز کمکرم ومبروز وابراز خالص آلتون آلمق معناسنه در یقال ابرزالرجل اذا اخذ الابریز وسفره عزم
وآهنك ایلمك معناسنه مستعملدر یقال ابرزالرجل اذا عزم علی السفر و برنسنه یی ظاهره اخراج ایلمك معناسنه در
یقال ابرزالشیء اذا اخرجه یعنی الی الظاهر ﴿المبرز﴾ مکرم وزننده و﴿المبروز﴾ آچلمش مکتوبه دینور یقال کتاب
مبرز ومبروز ای منشور ابرازدن مفعول اولمغله صیغهٔ ثانیه غیرقیاس اوزره در ﴿البرزة﴾ ثمرزه وزننده محاسنی ظاهر
وآشکاره اولان خاتونه دینور علی قول شول خاتونه دینورکه قومی بیننده عقیله ومدبّره وفی ذاتها عفیفه اولوب ومسنه
اولمغله تسویهٔ امور وتمشیت مصالح ایچون خارجه چیقوب ناس کندیسنه امورلرینی عرض واحواللرینده دائر صحبت
ایدر اوله لر یقال امرأة برزة ای بارزة المحاسن او متجاهرة کهلة جلیلة تبرز للقوم یجلسون الیها ویتحدّثون وهی عفیفة
و برزه طاغده اولان عقبه یه اطلاق اولنور واصحابدن عبّاس بن مرداسك فرسی اسمیدر ودمشق قضاسنده برقریه آدیدر
محدثیندن عبدالعزیز بن محمد وامّ عمرو بن الاشعث بن لجأ اورادندر و برتابعیه خاتون اسمیدرکه دجاجه بنت اسمانك
معتقه سی ایدی ونیسابور نواحیسندن بیهق ناحیه سنده برقریه آدیدر نسبتنده برزهی دینور هاایله صاحب التصانیف
حمزة بن الحسین البیهقیّ اورادندر ﴿ابوبرزه﴾ برجماعت کنیه سیدر ﴿البرز﴾ طرز وزننده و﴿البرزیّ﴾ طرزیّ
وزننده شول آدمه اطلاق اولنورکه عفیف و بیغرض وهوشمند اولمغله عقل ورای وتدبیری جمله عندنده موثوق
ومعتمد اوله یقـال رجل برز وبرزیّ ای عفیف موثوق بعقله ورأیه ﴿البرازة﴾ کرامه وزننـده برآدم عفیف
و بیغرض اولمغله موثوق الرأی اولمق معناسنه در یقال برزالرجل برازة من الباب الخامس اذا کان برزا بو معنا اصل
ماده معناسندن رفعت معناسنه انتقالله مرتبهٔ ثانیه ده مأخوذدر ﴿التبریز﴾ تفعیل وزننده برآدم فضل وعلم یاخود
شجاعت وشهامت جهتیله اقران واصحابنه غالب وفایق اولمق معناسنه در یقال برّزالرجل تبریزا اذا فاق اصحابه فضلا
او شجاعة وآت سائر آتلری سبق وتقدّم ایلمك معناسـنه در یقال برّزالفرس علی الخیل اذا سبقها وآت بغایت یوکرك
اولمغله راکبنی محل خطردن قورتاروب سلامته چیقارمق معناسنه در یقال برّزالفرس راکبه اذا نجاه وظاهر وآشکاره ایلمك
معناسنه در یقال برّزالشیء اذا اظهره وبینه ﴿الابریز﴾ همزه نك کسریله و﴿الابریزیّ﴾ مبالغه یای نسبتله خالص آلتونه دینورکه
غشّ اثری اولمیه یقال ذهب ابریز وابریزیّ ای خالص ﴿برازروز﴾ بانك فتحی ورانك ضمیله بغداد قضاسنده برناحیه آدیدر

(البارز) بيهس الجرمىّ نام كمسه نك فرسى آديدر و كرمان قربنده بر بلده آديدر (برز) بانك ضميله مرو قضاسنده بر قريه آديدر محدّثيندن سليمان بن عامر الكندىّ اورادندر (برزه) غرفه و زننده برشعبه آديدر كه بئر الرويثيه نام محله منتهى اولور على قول ايكيسى ايكى شعبه درهر برينه برزه دينور (يوم برزه) ايام عربدن بريوم معروفدر و برزه عبدالجبّار بن عبدالله نام محدّثك جدّى اسميدر (برزى) كردىّ وزننده اصحاب حديثدن ابو حاتم محمد بن الفضل المروزىّ لقبيدر (برزى) بشرى وزننده واسط قضاسنده بر قريه در راوىٔ صحيح مسلم اولان امام رضى الدّين بن البرهان اورادندر و بغداد اعمالندن بر قريهٔ ديكر آديدر (الاستبراز) برنسنه يى ظاهره چيقارمق معناسنه در يقال استبرز الشىء اذا اخرجه يعنى الظاهر (تبريز) تانك فتحيله و كاه اولور كه مكسور اولور آذربيجان قاعده سى اولان شهر مشهور اسميدر (البراز) بانك كسريله غائطه اطلاق اولنور * شارح بانك فتحنى ترجيح ايدرتته كه اوّل مادّه ده بيان اولندى (برزويه) عمرويه وزننده موسى بن الحسن الانماطىّ نام محدّثك جدّى اسميدر (ابرويز) بانك فتحى و كسريله وابرواز دخى زبانزده در پرويز فارسى معرّبيدر ملوك فرسدن برشاهك اسميدر مراد پرويز بن هرمز بن نوشروان دركه لقبى خسرو ايدى (البرغز) غين معجمه ايله جعفر وزننده و (البرغز) قنفذ وزننده و (البرغوز) عصفور وزننده و (البرغاز) طريال وزننده صغر ياوريسنه دينوركه بوزاغى تعبير اولنور على قول اناسيله يوريوب كزر اولمق كرته سنه واردقده اطلاق اولنور * شارحك بيانته كوره بيان صغرينك ياوريسى اوله جقدر مؤنثنده برغزه و برغازه دينور و برغز قنفذ وزننده بدخوى آدمه دينور على قول بو مصحفدر صواب اولان بزغر اولمقدر زايك تقديميله (البزّ) بانك فتحى و زايك شدّه سيله مطلق ثيابه يعنى لباس مادّه سنه دينوركه لسانمزده دخى بز تعبير اولنور على قول ثيابدن و ثياب مقوله سندن اولان او متاعنه دينور يقال خرج زيد و عليه البزّ اى الثياب او متاع البيت من الثياب و نحوها و بزّ سلاحه دينور قلچ و زره كبى يقال غزى فى بزّ كامل اى سلاح و بزّ و بزّيزى خليفى وزننده مصدر اولور لر غالب اولمق معناسنه يقال بزّه بزّا و بزّيزى اذا غلبه و برنسنه يى بركسه دن نزع و سلب ايلك معناسنه در يقال بزّ ثوبه اذا نزعه و سلبه و برنسنه يى برآدمدن قهر و جفا ايله اخذ ايلك معناسنه در يقال بزّ الشىء منه اذا اخذه بجفاء و قهر و بزّ عراقده بر قريه آديدر * و آخر البزّ على القلوص * مثلى ختع مادّه سنده مرسومدر و بزّ النهر چايك نهايتنه دينور (البزّاز) شدّاد وزننده بزصتان آدمه دينوركه بزجى تعبير اولنور يقال هو بزّاز اى بايع البزّ و بزّاز محدّثين زمره سندن برجماعتدر ابو طالب غيلان آنلردندر و عيسى بن ابى عيسى بن بزّاز القابسىّ روايت حديث ايلشدر و بزّاز مذار ايله بصره بيننده بر بلده آديدر (البزازة) كتابه وزننده بزّازلق حرفتنه دينوركه بزجيلك تعبير اولنور (البزّة) بانك كسريله بودخى سلاحه دينور و هيئت و قيافته دينور يقال انّه لذو بزّة حسنة اى هيئة (البزز) فتحتينله بودخى يراغه و سلاحه دينور (الابتزاز) افتعال وزننده بودخى نزع و سلب ايلك معناسنه در يقال ابتزّ ثوبه اذا نزعه و سلبه و بركسه دن برنسنه يى زورايله آلمق معناسنه در يقال ابتزّه منه اذا اخذه بجفاء و قهر (البزباز) ثرثار وزننده سير و سفرده جست و چالاك اولان اوغلانه دينور على قول كثير الحركه اولان آدمه دينور و آتش اوفليه جك كوروك آغزنده اولان دمور لوله يه دينوركه آنكله آتش اوفلنور و فرجه دينور و بردواى معروف اسميدركه بسباسه تعبير اولنان دارو اوله جقدر (البزبز) قنفذ وزننده و (البزابز) علابط وزننده بونلرده چالى قوشى كبى آرامسز كثير الحركه اولان آدمه دينور و شول آدمه دينوركه وجودى قوىّ و شديد اولوب لكن زهره و شجاعتى اولميه كمى ارسلانى كبى (البزبزة) زلزله وزننده دابه يى عنف و شدّتله سورمك معناسنه در يقال بزبز الدّابّة اذا ساقها شديدا و سرعتله يوريمك معناسنه در يقال بزبز الرجل اذا سار سريعا و قاچمق معناسنه در يقال بزبز الرجل اذا فرّ و سرعتله كثرت حركت معناسنه در يقال هو يبزبز اى يتحرّك كثيرا بالسرعة و برنسنه يه دوريشوب اصلاح ايلك معناسنه در يقال بزبزه اذا عالجه و اصلحه و برنسنه يى شدّتله صارصوب ارغلامق معناسنه در يقال بزبزه اذا تعتعه و برنسنه يى برآدمدن سلب ايلك معناسنه در يقال بزبز الشىء منه اذا سلبه و برنسنه يى الدن آتوب آندن قطع رغبت ايلك معناسنه در يقال بزبز الشىء اذا رمى به ولم يرده (بزّ) بانك ضميله محدّثيندن ابراهيم بن عبدالله النيسابورىّ لقبيدر بز فارسى معرّبيدركه كچى يه دينور و قاسم بن بزّة المخزومىّ كه محدّث مشهوردر بانك فتحيله در مجموع اولادى قرّاء ايدى احمد بن محمد البزّى كه ابن كثيرك راويسيدر جملهٔ اولادندر و محمد بن احمد بن عبدالله بن علىّ بن بزّه كه محدّثدر بانك ضميله در (ابن بزيزه) سفينه وزننده مالكىّ مغربيدر تصانيف كثيره صاحبيدر (البغز) بانك فتحى و غين معجمه نك سكونيله تپه ايله ياخود دكنكله اورمق معناسنه در يقال بغزه بغزا من الباب الثالث اذا ضربه بالرجل او بالعصا و جنبش و نشاطه دينور يقال فرس ذو بغز اى نشاط و دوه يى شوق و جنبشه كتوروب تحريك نشاط

ایلمك معناسنه در یقال بغز الناقة باغزها اذا حرّكها محرّكها من النشاط ﴿الباغز﴾ غینك كسریله شوق ونشاطه دینورکه شنلك تعبیر اولنور و بو اسمدر كاهل و غارب كبی علی قول دوه قسمنده اولان نشاطه مخصوصدر و حدّت و تیزی معناسنه در یقال فیه باغزای حدّة و دائما زنا و فجور اوزره اولان یاخود اولبابده مقدم و متهالك اولان كمسه یه دینور یقال رجل باغزای مقیم علی الفجور او مقدم علیه وفاحش و بدكار آدمه دینور یقال رجل باغزای فاحش ﴿الباغزیة﴾ ثیاب خزیه دن بردرلو قماشه دینور علی قول حریره شبیه اولور ﴿البلأزة﴾ دحرجه وزننده قاچمق معناسنه در یقال بلأز الرجل اذا فرّ وسكرتمك معناسنه در یقال بلأز اذا عدا و طعامی طویجه قدر یمك معناسنه در یقال بلأز الرجل اذا اكل حتی شبع ﴿البلئز﴾ بلعز وزننده شیطان اسماسندندر و بودور آدمه دینور و اعضا واندامی صلب و غلیظ اوغلانه دینور ﴿البلئز﴾ زبرج وزننده بودخی صلب و غلیظ غلامه دینور ﴿البلز﴾ كسر تینله بودور آدمه دینور یقال رجل بلز ای قصیر و ایری كودهلو علی قول خفیفه خاتونه دینور ﴿الابتلاز﴾ افتعال وزننده برآدمدن برنسنه یی اخذ ایلمك معناسنه در یقال ابتلز منه اذا اخذه ﴿المبالزة﴾ مفاعله وزننده مؤلف وهی المبالزة عنواننده ایراد ایلمكله عادتی اوزره اسم اولمق اقتضا ایدر لكن بعض مفرداتدن استنباط اولندیغی اوزره مفاعله بابندن اشتراك ایچوندركه بری برندن نسنه آلمق معناسنه در ﴿بلیزه﴾ بانك و لام مشدّده نك كسریله ابو القاسم عبدالله بن احمد الاصفهانی نام مقری لقبیدر سمعانی كتاب انسابنده تای فوقیه ایله ضبط ایلمشدر ﴿طین الابلیز﴾ همزه نك كسریله طین مصردركه نیل چكیلدكدنصكره طاشدیغی یرلرده قلان چامور اولهجقدر عامّه طین ابلیس تعبیر ایدرلر و ابلیز لفظ اعجمی در ﴿البلنزی﴾ حبنطی وزننده غلیظ و شدیداولان اركك دوه یه دینور ﴿البهز﴾ بانك فتحی و هانك سكونیله برآدمی عنف و شدّتله اوته قاقق معناسنه در یقال بهزه بهزا من الباب الثالث اذا دفعه عنیفا و برآدمك كوكسنه الایله و ایاق ایله علی قول ایكی الایله اورمق معناسنه در یقال بهز فلانا اذا ضرب صدره بالیدو الرجل او بكلتی الیدین و بهز بنو سلیم قبیله سندن برجاعت آدیدر اصحابدن حجاج بن علاط وضمرة بن ثعلبة البهزیان آنلردندر ﴿البهماز﴾ شهباز وزننده تابعیندن عبدالرحمن الحجازی پدرینك اسمیدر ﴿الباز﴾ راز وزننده بازی لفظنده لغتدركه طغان دیدكاری شكاری قوشه دینور جمعی ابواز و بیزان كلور و بازی لفظنك جمعی بزاة كلور قضاة كبی ان شاء الله تعالی بزی ماده سنده اعاده اولنور و یقال بازباز رفع و بازان وابو از و باز باجر و بازیان و بواز كروام و باز اسامیدندر حسین بن نصر بن باز و ابراهیم بن محمد بن باز محدثلردر و حسین بن عمر البازی كه محدّثدر جدّینه منسوبدر و زیادبن ابراهیم و سلام بن سلیمان و محمدبن الفضل و احمد بن محمد بن اسمعیل و محمد بن حمدویه البازیّون محدثلردر و مهموز العین اولان بأز لفظی ماده سنده ذكر اولندی مترجم دیركه غریبدركه اشبو باز ماده سنده تلاش واقع اولمشدر بردفعه عینی همزه اولهرق و بردفعه واو اولهرق و بردفعه ده معتلّ یائی اولهرق رسم اولنمشدر و معتل بابنده تطاول معناسندن مأخوذ اولدیغنه تلمیح اولنمغله اول نه كوزلدر امّا كرك مهموز العین و كرك معتلّ العین اولانك مأخذلرندن سكوت اولنمشدر قالدیكه فارسیده دخی طغانه باز دینمكله بازی عربیّ مخصوص اولوب باز فارسیدن مأخوذ اولمق اغلب ملحوظدر ﴿الخازباز﴾ خای معجمه و زالرك كسراوزره بناسیله و ﴿الخزباز﴾ قرطاس وزننده و ﴿خازباز﴾ زالرك فتحیله و ﴿خازباز﴾ زای اولانك فتحی و ثانیه نك ضمیله و ﴿خازباز﴾ اولانك ضمی و ثانیه نك كسریله و ﴿خازباز﴾ اولانك كسری و ثانیه نك ضمیله و ﴿خازباء﴾ قاصعاء وزننده زانك حركات ثلاثیله و ﴿خزباء﴾ حرباء وزننده و ﴿خازباز﴾ مضاف اولهرق اولانك ضمی و ثانیه نك تنوینی ایله بر نوع سینكه دینوركه باغچه و چمنزارده اولور علی قول وزر دیلرندن حكایه در *شارح دیركه* الخازباز اخصب* امثالدندر زیرا اول سینك بهار ایامی ظهور و خصب ساله دلالت ایدر وخازباز بركونه مرض آدیدركه دوه نك و انسانك بوینلرنده و بوغازلرنده عارض اولور و ایكی كونه نبات آدیدر و كدی یه دینور سنور كبی ﴿البیز﴾ بانك فتحی و یانك سكونیله و ﴿البیوز﴾ قعود وزننده هلاك اولمق معناسنه در یقال باز الرجل یبیز بیزا و بیوزا اذا هلك و حیاتده اولمق معناسنه در یقال باز الرجل اذا عاش و یقال فلان لاتبیز رمیته ای لاتعیش یعنی اوردیغی شكار یاسارئ یاشه مز همان فی الفور هلاك اولور و یقال فلان لم تبز رمیته ای لم یفلت یعنی اول رتبه نشانجیدركه اوكندن شكار برتقریبله قاچوب قورتلمز

فصل التاء

﴿التأز﴾ تانك فتحی و همزه نك سكونیله یاره اوكولوب بتشمك معناسنه در یقال تأز الجرح تأزا من الباب الثالث اذا التئم و عسكر جنكده بری برینه یقلشوب چاتمق معناسنه در یقال تأز القوم فی الحرب اذا تدانوا ﴿التئز﴾ كتف وزننده اعضاسی دیرنكلو صمصیق قوندكودهلو اشكه دینور یقال عیر تئز ای معصوب الخلق ﴿تبریز﴾ آذربایجان ایالتنك دارالملكی اولان شهردرنته كه ماده سنده بیان اولندی ابن درید رباعی ماده سنده ثبت ایلمشدر ﴿التارز﴾ عاجز وزننده شول یابس نسنه یه دینوركه آنده روح و رطوبت اثری اولمیه یقال شیء تارز ای یابس

مطلب

فصل التاء

لاروح فيه وميته اطلاق اولنور (الترز) غرز وزننده تارزمذكوردن مصدردر يقال ترز الشیٔ والرجل وترز ترزا
من الباب الثانی والرابع اذا يبس ومات وآجقمق معناسنه دريقال ترز الرجل اذا جاع ويره چالمق معناسنه در يقال
ترزه اذا صرعه وقيون وكچی قسمی قيراغو تعبير اولنان رطوبتلو چاير او تلامغله ايچريسی پارهلنمك معناسنه در يقال
ترز الغنم اذا اكل حشيشا فيه الندی فتقطع اجوافها (التراز) غراب وزننده قيون وكچی قسمنه عارض اولان
قرغنلغه دينوركه همان طوردقلری يرده دوشوب هلاك اولورلر يقال اصاب الغنم التراز ای القعاص (الترز)
فتحتينله صو بوزكسوب طوكمق معناسنه در يقال ترز الماء ترزا من الباب الرابع اذا جمد وبرعلتدن ناشی دوه نك
قوريغی تويلری بتون دوكيلوب قاولهمق معناسنه در يقال ترزت اذناب الابل اذا ذهبت شعورها من داء اصابها
(التروز) قعود وزننده برنسنه غليظ وپك اولمق معناسنه در يقال ترز الشیٔ تروزا اذا غلظ واشتد (الاتراز) همزه نك
كسريله برنسنه يی صلب ويابس قلمق معناسنه در يقال اترز الشیٔ اذا صلبه وايبسه (الترعوزی) تانك فتحيله
ترعوز لفظنه منسوبدر عين بابنده مرسومدر (الترامز) علابط وزننده قوتی كماله ايرشمش اركك دوه يه دينور
علی قول پك قوجه اولمغله علف اكل ايدركن باشی دترراولانه دينور (تليزه) تانك فتحی ولام مشدده نك كسريله
ابو القاسم الاصبهانی لقبيدر سمعانی بورسمه وسائرلری بای موحده ايله ضبط ايلمشدر نته كه مرور ايلدی (التوز)
تانك ضميله طبيعت وخلق وسجيت معناسنه در يقال له توز حسن ای طبيعة وخلق وبرشجر آديدر واصل وبنياد
معناسنه در يقال هو من توز كريم ای اصل وشول تختهيه دينوركه چوجقلر آنكله بجه ديدكاری لعب اوينارلر
وتوز سمراء ايله فيد بيننده برموضع آديدر محدثيندن محمد بن مسعود التوزی اورايه منسوب اولمق ملحوظدر (الاتوز)
صبور وزننده كريم الاصل آدمه دينور يقال رجل اتوز ای كريم الاصل (توزين) تانك ضميله ياخود تيزين تانك
فتحيله حلب قضاسنده بركوره وسنجاق آديدر (التوز) جوز وزننده غليظ اولمق معناسنه در يقال تاز الشیٔ
يتوز توزا اذا غلظ (توز) بقم وزننده فارس اولكه سنده بربلده آديدر توج دخی ديرلر ثياب توزيه اورايه منسوبدر
محدثيندن محمد بن عبدالله اللغوی وابو يعلی محمد بن الصلت وابراهيم بن موسی واحمد بن علی التوزيون اورادندر
(التياز) شداد وزننده وجودی غليظ وشديد اولان بودوره دينور واكينجی يه دينور يقال رجل تياز ای حراث
(التيزان) فتحاتله اولمك معناسنه در يقال تاز الرجل يتيز تيزانا اذا مات (التتيز) تفعل وزننده اياقلری سورييدرك
يوريوب يردن قوپاررطرزنده يورمك معناسنه در يقال تتيز فی مشيه اذا تقلع (المتايزة) مفاعله وزننده مغالبه معناسنه در
يقال تايزه اذا غالبه (التيز) تانك فتحی ويانك سكونيله بودخی مغالبه معناسنه در (التيز) تانك كسريله هجف وزننده
كميكاری وقبورغه لری صمصيقی شديد ومتين اولان انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس تيز ای الشديد الالواح

﴿ فصل الجيم ﴾

(الجأز) جيمك فتحی وهمزه نك سكونيله اسمدر بوغازده برنسنه نك طيقانوب طورمسنه دينور علی
قول خاصة صويك طورمسنه دينور يقال اخذه الجأز وهو اسم الغصص او انما يكون بالماء (الجأز) فتحتينله مصدردر
بوغازده برنسنه ياخود صو طيقانوب طورمقله بوغلمق معناسنه در يقال جئز ه جأزا من الباب الرابع اذا غصص به
(الجبز) جيمك كسريله قوری وقالين كوده لو آدمه دينور وبخيل وناكسه دينور وضعيف وزبون آدمه دينور ولئيم
وفرومايه يه دينور (الجبيز) اميروزننده مايه سز اتمكه دينور ياخود قاتقسز قوری اتمكه دينور تقول اكلت جبيزا
ای خبزا فطيرا او يابسا قفارا (الجبازة) كرامه وزننده اتمك جبيز اولمق معناسنه در يقال جبز الخبز جبازة من الباب
الخامس اذا كان جبيزا (الجبز) نبز وزننده كسمك معناسنه در (الجبزة) تمره وزننده قطعه يه دينور يقال جبز له
من ماله جبزة ای قطع له منه قطعة (الجأبزة) دحرجه وزننده سعی وفرار معنالرينه در * شارحك بيانه كوره ايكيسی
برمعنادر يقال جأبز الرجل اذا فر وسعی (الجرز) جيمك فتحی ورانك سكونيله تيز تيز يمك معناسنه در يقال جرز
الرجل جرزا من الباب الاول اذا اكل اكلا وحيا وقتل ايلمك معناسنه در يقال جرزه اذا قتله ودكنكله ياراغاجله
دورتمك معناسنه در يقال جرزه اذا نخسه وكسمك معناسنه در يقال جرزه اذا قطعه وجرز اوتسز يره اطلاق اولنور
كما سيذكر (الجروز) صبور وزننده اكول علی قول سريع الاكل اولان انسان وحيوانه دينور مذكر ومؤنثه اطلاق
اولنور يقال رجل وناقة جروز ای اكول او سريع الاكل (الجرازة) كرامه وزننده جروز اولمق معناسنه در يقال جرز
جرازة من الباب الخامس اذا كان جروزا (الجرز) ضمتينله و(الجرز) رانك سكونيله و(الجرز) و(الجرز) فتحتينله
و(المجروزة) اصلا منبت اولميان يره ياخود نباتی اكل اولنان ياخود قطعا يغمور طوقنميان يره دينور يقال ارض جرز
وجرز وجرز وجرز ومجروزة اذا كانت لاتنبت او التی اكل نباتها او لم يصبها مطر جمعلری اجراز كلور ويقال ارض
اجراز كما يقال ارضون اجراز (الاجراز) همزه نك كسريله قيتليغه اوغرامق معناسنه در يقال اجرز القوم

اذا المحلوا و دوابّ ومواشی زبون اولمق معناسنه‌در یقال اجرزت الناقة اذا هزلت وهی مجرز ﴿الجارزة﴾ شول
یبوستلو طپراغی غلیظ یره دینورکه آنی قومسال یاخود طپراغی ملایم دوز اوه احاطه ایلمش اوله یقال ارض جارزة
ای یابســة غلیظة قد اکتنفها رمل او قاع ﴿الجرزة﴾ فتحاتله هلاك معناســنه‌در یقال رماه الله بجرزة ای هلاك
﴿الجرزة﴾ غرفه وزننده بردمت شیئه دینور یونجه وسائر نسنه اولسون یقال جاء بجرزة من القتّ ونحوه ای حزمة
﴿المجرز﴾ محسن وزننده مهزول ناقه‌یه دینور ﴿الجرز﴾ جیمك ضمیله دمور چوماغه دینور جمعی اجراز وجرزه گلور
عنبه وزننده * مترجم دیرکه کرز فارسی معرّبیدر ﴿الجرز﴾ جیمك کسریله نسوان عربه مخصوص برکونه لباس آدیدرکه
دوه توییندن و قیون یوستندن ایدرلر قوزی کورکی طرزنده اولور جمعی جروز گلور ضمتینله ﴿الجرز﴾ فتحتینله قوراق
ییله دینور سنهٔ جدبه معناسنه وجسم و بدنه دینور جمعی اجراز گلور ومنه یقال طوت الحیة اجرازها ای جسمها
یعنی ییلان بدننی قیوردی هر برقیورمی برجسم مخصوص اعتبار اولنمشدر وجرز انسانك کوکسنه یاخود بلنه دینور
یقال ضربه جرزه ای صدره او وسطه وارکك دوه‌نك آرقه‌سی اتنه دینور ﴿الجراز﴾ غراب وزننده کسکین قلجه
دینور یقال ضربه بالجراز ای السـیف القاطع ﴿ذو الجراز﴾ ورقاء بن زهیرك قلجی اسمیدرکه اول قلجله خالد بن
جعفری اوروب لکن کسدیره‌مدی ﴿الجراز﴾ سحاب وزننده برنوع اوتلق آدیدرکه نباتی قبق نباتنه شبیه اوله‌رق
ظهور ایدوب لکن یپراغی اولمز کیده‌رك برانسان قاعد قدر اولدقدنصکره تپه‌سی انجلوب اوجلرنده دفنه چچکی کبی
چچکلر آچلور بغایت خوشنظر اولمغله منابتی اولان جبال آنکله پرزیب وجمال اولور قطعا رعی وسائر جهتله
منتفع دکلدر همـان خوشنظردر وجراز غلظت وصلابت معناسـنه‌در یقال رجل ذو جراز ای غلیظ صلب
﴿الجارز﴾ اوکسرکی شدید انسان وحیوانه دینور یقال رجل وفرس جارز ای الشدید السعال وطوغورمز اولان
قسیرخاتونه دینور یقال امرأة جارز ای عاقر ﴿جرءز﴾ قرطق وزننده بصره‌ده برموضع آدیدر ﴿المجراز﴾ محراب
وزننده اوتسز قوراق بیابانه دینور یقال مفازة مجراز ای مجدبة ﴿المجارزة﴾ مفاعله وزننده سوکشمکه شبیه
پرده بیرونجه لطیفه ومزاح ایلك معناسنه‌درکه قزل شقا وخوراد شقاسی تعبیر اولنور یقال جارزه اذا فاکهه
مفاکهة تشبه السباب ﴿التجارز﴾ تفاعل وزننده سوکشمك معناسنه‌در یقال تجارزوا اذا تشاتموا وقولا یاخود
فعلا بری برلرینه بدلك ایلك معناسـنه‌در یقال تجارزوا اذا اساء کلّ واحد منهم قولا او فعلا ﴿جرزان﴾ عثمان
وزننده ارمینیة الکبری نواحیسندن برناحیه آدیدر ﴿الجربزة﴾ دحرجه وزننده کتمك علی قول بوزیلوب بورتشمق
یاخود دوشمك معناسنه‌در یقال جربز الرجل اذا ذهب او انقبض او سقط وبغایت دوباره‌جی زیرك ومکّار وعیّار
اولمق معناسنه‌در یقال جربز الرجل اذا صار جربزا ﴿الجربز﴾ قنفذ وزننده بغایت دوباره‌جی زیرك وداهیه آدمه
دینور یقال هو جربز ای خبّ خبیث وبوکربز فارسی معرّبیدر * مترجم دیرکه جربزه بوندن متصرفدر حکمتك
طرف افراطنه‌که طاشقین طرفیدر جربزه اطلاق اولنور وطرف تفریطنه‌که نقصان طرفیدر خمود وبلادت اطلاق
اولنور پس عقل حکیمانه رتبهٔ عدالتدر ﴿الجرافز﴾ فایله علابط وزنـنـده ایری ودیزمان وعظیم اولان شیئه
دینور ﴿الجرمزة﴾ جربزه وزننده کرپی کبی دیوشوریلوب طورطوپ اولمق معناسنه‌در یقال جرمز الرجل اذا
انقبض واجتمع بعضه الی بعض ودرعقب دونوب قاچمق معناسنه‌در یقال جرمز الرجل اذا نکص وفرّ ﴿الاجرمّاز﴾
تشدید میمله اصلی اجرنماز اولمغله افعنلال وزننده‌در بودخی دیوشوریلوب کرپی کبی طورطوپ اولمق معناسنه‌در
یقال اجرمّز الرجل اذا انقبض واجتمع بعضه الی بعض وکیجه چکوب کتمك معناسـنه‌در یقال اجرمّز اللیل اذا
ذهب ﴿الجرامز﴾ جیمك فتحیله وحشی جانورلرك ایاقلرینه وجسـدلرینه دینور وانسانك بدننه دینورکه مجموع
اعضاسندن عبارتدر ﴿الجرامیز﴾ جرماز وجرموزك جمعیدرکه جمع کثیر معناسنه‌در بومناسبتله جرامیز کوتری
هپ ومجموع معناسنه مستعملدر یقال اخذه بجرامیزه ای بحذافیره ای اجمع ﴿التجرمز﴾ تدحرج وزننده دوشمك
معناسنه‌در یقال تجرمز علیهم اذا سقط وکیجه صاوشوب کتمك معناسنه‌در یقال تجرمز اللیل اذا ذهب ﴿الجرموز﴾
جهور وزننده شول حوضه دینورکه دیوارلری یوکسك اوله علی قول حوض صغیره دینور کذلك قلوبه کبی
بیت صغیره دینور وقورد انیکنك ارککنه دینور وایچریسی یاپلامش اشمه طرزنده قویی‌یه دینور وجرموز اسامیدندر
بنو جرموز بربطندرکه جرامیز دخی دیرلر وعمرو بن جرموز قاتل زبیر بن العوامدر ﴿المجرمّز﴾ اجرمازدن اسم فاعلدر
شول سنه‌یه اطلاق اولنورکه اوائلنده یغمور اولمیوب وسطنده زیاده سیله کثیر وارزان اوله یقال عام مجرمّز اذا لم یعجل
بالمطر ای فی اوّله ثم یجتمع الماء فی وسطه ﴿الجزّ﴾ جیمك فتحی وزایك شده‌سیله و ﴿الجزّة﴾ هایله و ﴿الجزّة﴾ جیمك کسریله
بنـای نوع اوله‌رق یولك قرقق واوت بچمك معناسـنه‌در یقال جزّ الشـعر والحشیش جزّا وجزّة وجزّة

حسنة من الباب الاول اذا قطعه فهو مجزوز وجزيز و اكينك بچمى وخرمانك كسمى وقتى كلوب چاتمق معناسنه در
يقال جزّ النخل اذا حان لهاان يجزّ اى يقطع ثمره وجزّ اصفهانده برقريه آديدروكيجه دن برپارديه اطلاق اولنور
يقال مضى جزّ من الليل اى قطعة منه ﴿المجزوز﴾ و ﴿الجزيز﴾ امير وزننده تويى قيرقلمش حيوانه واوتى بچلمش
مكانه دينور ﴿الاجتزاز﴾ افتعال وزننده بودخى يوك قرقق واوت بچمك معناسنه در يقال اجتزّ الشعر والحشيش
بمعنى جزّه ﴿الاجزاز﴾ همزه نك كسريله خرمانك كسيم وقتى كلوب چاتمق معناسنه در يقال اجزّ النخل اذا حان
لها ان يجزّ تأنيث ضميرى نخله تاويلنه مبنى در وخرما قوريمق معناسنه در يقال اجزّ التمر اذا يبس وبرآدمك قيون
وكچيلرينك قرقم وقتى كلوب چاتمق معناسنه در يقال اجز القوم اذا حان جزاز غنمهم وبرآدم برآدمه قيون وكچى
قيرقنديسنى ويرمك معناسنه در يقال اجزّ الرجل اذا جعل له جزة الشاة وپير فانى اولان آدمك وفاتى يقلشمق
معناسنه مستعملدر يقال اجزّ الشيخ اذا حان له ان يموت ﴿الجزوز﴾ قعود وزننده بودخى خرماقوريمق معناسنه در
يقال جزّ التمر جزوزا من الباب الثانى اذا يبس ﴿الجزز﴾ فتحتينله و ﴿الجزاز﴾ غراب وزننده و ﴿الجزازة﴾ ثمامه وزننده
و ﴿الجزّة﴾ جيمك كسريله يوكك قرقنديسنه دينور على قول جزّه سائر حيوانك تويلرى قارشمامش خالص قيون
ياغيسنه ياخود بريللق ياغى يه ياخود قرقلدقدنصكره اصلا استعمال اولنمامش ياغى يه دينور جمعى جزز كلور
عنب وزننده وجزائز كلور ومنه يقال للحيانى كانه عاض على جزّة اى صوف شاة جزّت يعنى اول مناسبتله صقالى
بيوك آدمك صقالنى قير قلمش ياغى كلچه سنه تشبيه ايدرلر ﴿الجزوز﴾ صبور وزننده و ﴿الجزوزة﴾ هايله يوكى
قرقله جق قيونه وكچى يه دينور ارككنه وديشيسنه اطلاق اولنور حلوبه وركوبه كبى ﴿الجزاز﴾ سحاب وزننده
و ﴿الجزاز﴾ كتاب وزننده حصاد معناسنه دركه اكين بچمى وخرما كسمى وسائر ميوه ديرمى اوله جقدر يقال حان
وقت الجزاز والجزاز اى زمن حصاد الزرع او صرام النخل وغيره ﴿الجزاز﴾ غراب وزننده يوك قرقنديسنه دينور
نته كه ذكر اولندى وكسيلان ميشين وسختيان وكاغد مقوله سنك كسنديسنه وقرپنديسنه دينور تقول اعطنى
جزازة اديمك وهى مافضل منه اذا قطع ﴿مجزّز﴾ محدّث وزننده اساميدندر مجزّز المدلجىّ وعلقمة بن مجزّز اصحابدندر
﴿الجزيزه﴾ سفينه وزننده و ﴿الجزجزه﴾ جيملرى كسريله برطوتام يوكه و ياغى يه دينور تقول عندى جزيزة من صوف
وجز جزة اى خصلة منه ﴿الجزاجز﴾ جيمك فتحيله ذكرلره دينور مذاكير معناسنه ظاهرا مفردى جزجزه در
﴿جزّة﴾ غزّه وزننده برارض اسميدركه دجّال ملعون آندن خروج ايده جكدر * شارحك بيانه كوره اصفهانده برقريه در
﴿الاستجزاز﴾ اكين بچيلوب ديرلمكه كلمك معناسنه در يقال استجزّ البرّ اذا استحصد ﴿الجعز﴾ جيمك فتحى وعينك
سكونيله جأز معناسنه دركه ذكر اولندى ﴿حباجعيزان﴾ حانك فتحى وجيمك ضميله براوت آديدر ﴿الجفز﴾ جيمك
فتحى وفانك سكونيله سرعتله يوريمك معناسنه در يقال جفز الرجل جفزا من الباب الاول اذا اسرع فى المشى ﴿الجلز﴾
جيمك فتحى ولامك سكونيله برنسنه يى دورمك معناسنه در يقال جلز الشىء جلزا من الباب الثانى اذا طواه وبورمق
معناسنه در يقال جلزه اذا لواه وبرنسنه يى چكوب سوندرمك معناسنه در يقال جلزه اذا مدّه * شارح ديركه
جميع نسخه لرده كرچه والمدّ عنوانده مرسوم اولوب لكن جلهٔ امهاتده والعقد عبارتيله مثبت اولمغله دوكوملمك
معناسنه اولور ونزع ايلمك معناسنه در يقال جلزه اذا نزعه وجلزسوط اصبحى يعنى اصبح نام اميره منسوب اولان
برنوغ قامچينك اوجنه صاريلان سيره دينور وبچاق وقامچى مقوله سنك صاپنى دوه سكريله صاروب باغلمق
معناسنه در يقال جلز مقبض السكين وغيره جلزا اذا حزمه بعلباء البعير وجلز قامچينك معظمنه دينور ومزراق
تمرننك ديبنده اولان دكرمى حلقه يه دينور وجلز وجليز سرعتله بريره كتمك معناسنه در يقال جلز فى الارض
جلزا وجليزا اذا ذهب مسرعا وقامچينك صاپنه دينور ال ياپشه جق يريدر ﴿التجليز﴾ تفعيل وزننده جلز ايله
درت معناى اوّلده مرادفدر يقال جلزه بمعنى جلزه وسرعتله كتمك معناسنه در يقال جلز فى الارض اذا ذهب
مسرعا واوقك تمرنى يايك قبضه سنه كلنجه قدر كريشنى چكمك معناسنه در يقال جلز الرجل اذا اغرق
فى نزع القوس حتى بلغ النصل ﴿الجلاز﴾ كتاب وزننده بودخى قامچينك اوجنه صاريلان سكيره دينور ﴿الجلائز﴾
جيمك فتحيله يايك هر برينه صاريلان سكيرلره دينور مفردى جلاز وجلازه در جيملرك كسريله ﴿المجلوز﴾ سكيز
صارلمقله متين ومحكم اولمش قامچى يه دينور بومناسبتله كودەسنك اتى صمصيق قوند وقوى اولان آدمه مجلوز اللحم
ورأى وعقل وتدبيرى محكم واستوار اولانه مجلوز الرأى اطلاق اولنور يقال رجل مجلوز اللحم والرأى اى محكمه
﴿الجلواز﴾ جيمك كسريله شرطى معناسنه دركه شحنه وصوباشى واستانبولده يكيچرى اغاسى وبستانجى باشى
مقوله سى ضابطدن عبارتدر على قول ثؤرور معناسنه دركه سرهنك وقول اوشاغى وقوللق نفرى وموجى

وحربه‌جی وسائر ضابط خدامندن عبارتدر جمعی جلاوزه‌در سرعت معناسندن مأخوذدر (الجلوز) سنورو زننده بندق اسمیدرکه فندق تعبیر اولنان میوه‌در * مترجم دیرکه کاوز فارسی معرّبیدر وجلوّز تنومند اوله‌رق بهادر آدمه دینور (مجز) منبرو زننده عمروبن لؤیّ التیمیّ فرسنك اسمیدر و(ابومجز) تابعیندن لاحق بن حمیدك کنیه‌سیدر (الجلئز) زبرج وزننده بودور خاتونه دینور (الجلوزة) دحرجه وزننده سرعتله کیدوب کلمك معناسنه‌در یقال جلوز الجلواز اذا خفّ فی الذهاب والمجیٔ (جاز) بررجل آدیدر (الجلبز) علبط وزننده صلب وشدید آدمه دینور (الجلحز) حای مهمله ایله جعفر وزننده و(الجلحاز) قرطاس وزننده زیاده‌سیله بخیل وناکس کمسه‌یه دینور یقال رجل جلحز وجلحاز ای ضیق بخیل (الجلفزیز) فایله زنجبیل وزننده دریسی بورشمش قوجه قاری‌یه علی قول هنوز بقیهٔ قوّتی اولان قوجه قاری‌یه دینور تقول رأیت جلفزیزا وتشأمت بها ای عجوزا متشنجة او هی التی فیها بقیة وشول ناقه‌یه دینورکه کرچه یاشلو اولوب لکن هنوز توانا اولمغله حمول وعمول اوله وآفت وداهیه‌یه دینور و پك آغر نسنه‌یه دینور و بنیه و اندامی صلب وغلیظ اولان ناقه‌یه دینور (الجلفز) جعفر وزننده جلفزیز ایله معنای اخیرده مرادفدر و جلفز وجلافز علابط وزننده مطلقا صلب وشدید اولان شیئه دینور (الجلمزیز) جلفریز وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (الجلنزی) علندی وزننده غلیظ وشدید اولان ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل جلنزی ای غلیظ شدید (الجلهزة) دحرجه وزننده برنسنه‌دن بیله‌رك متغافلانه مسامحه واغضا ایلمك معناسنه‌در یقال جلهز عنه اذا اغضی عنه وهو عالم به (الجمز) غمز وزننده برکونه یلمك معناسنه‌درکه حضر ایله که سکرتمکدر عنق بیننده اولورکه سرعتله کریله‌رك یلمکدر مراد قوردلنکی تعبیر اولنان یلمکدر یقال جمز الانسان والبعیر جمزا من الباب الثانی اذا عدا دون الحضر وفوق العنق و بریره کتمك معناسنه‌در یقال جمز الرجل اذا ذهب فی الارض وهزل واستهزا ایلمك معناسنه‌در یقال جمزه اذا استهزأ به وجمز خرما ساقمنك چوپی کسلدکدنصکره دینلده قلان بقیه‌یه دینور بومعناده جیمك ضمیله‌ده جائزدر جمعی جموز کلور (الجمزی) فتحاتله والفك قصریله اسمدر قوردلنکی یلمکه دینور یقال هو یعدو الجمزی وهو عدو دون الحضر وفوق العنق * مؤلف مصدر ثانی صورتنده رسم ایلمشدر لکن اسمدر وجمزی اشکن جست وچاپك اشکه دینور یقال حمار جمزی ای سریع (الجمّاز) شدّاد وزننده دائما قوردلنکی یلراولان دوه‌یه دینور یقال بعیر جمّاز وناقة جمّازة اذا کان له الجمز وجمّاز صحراغان حیوانه دینور یقال حمار جمّاز ای وثاب وجمازه شول درّاعه‌یه یعنی نسوانه مخصوص اوست لباسنه دینورکه یوکدن منسوج اولور وجمّازه عبدالله بن خیثم نام کمسه‌نك فرسی اسمیدرکه خیول عربك اکرمی ایدی (الجمزة) غرفه وزننده برکلچه خرمایه دینور وکش تعبیر اولنان یوغورد قوریسنه دینور ودانه‌سی اولان نباتك بوغومنه دینور (الجمیز) امیروزننده ذکر اولنان عدو وجمز معناسندن فعیلدر بومناسبتله بغایت ذکیّ وسریع الذهن آدمه جمیز الفؤاد اطلاق اولنور یقال رجل جمیز الفؤاد ای ذکیّ الفؤاد (الجمیز) قبیط وزننده و(الجمیزی) قصرایله ارکك انجیره دینورکه الوان ونوعا حلاو تلو اولور مفردات سائره‌نك بیانی اوزره انجیردن برنوعدرکه اکاعربلر تین الاحمق دیرلر میوه‌سی بی‌مزه‌در ترکیده عربستان انجیری دیرلر (المجمز) محدّث وزننده دائما جمّازدیدکاری مذکور دابّه‌یه بنن آدمه دینور یقال رجل مجمز اذا کان یرکب الجمّاز (الجنز) کنز وزننده اورتمك معناسنه‌در یقال جنز الشیٔ جنزا من الباب الثانی اذا ستره و بریکدرمك معناسنه‌در یقال جنز الشیٔ اذا جمعه وجنز کرپجدن و باتچقدن یاپلمش مختصر اوه دینور (الجنازة) جیمك کسریله میته دینور جیمك فتحیله‌ده جائزدر علی قول جیمك کسریله میته وفتحیله سریره یعنی تابوته دینور علی قول عکس اوزره‌در یاخود کسرایله اوستنده میت اوله‌رق تابوته دینور و بوستر معناسندن مأخوذدر مترجم دیرکه فضلانك برندن ماالفرق بین الجنازة والجنازة دیو سؤال اولندقده الفتح للفتح والکسر للکسر عبارتیله جواب ویرمشدر فتحه کلمه‌نك اوستنده اولمغله مفتوحه میته وکسره التنده اولمغله مکسوره سریره اطلاق اولندیغنی تلمیح ایلمشدر وجنازه جیمك کسریله مطلقا ناس اوزره ثقیل اولوب آنك سببیله مغموم ومکدّر اولنه‌جق شیئه دینور یقال اصابتهم الجنازة وهی کلّ ماثقل علی قوم واغتموا به وجنازه خسته ومریضه اطلاق اولنور وشراب طولومنه دینور زقّ الخمر معناسنه (جنزه) ثمره وزننده اران اولکه‌سنك اعظم بلادی اولان بلده‌نك اسمیدر شارحك بیانه کوره کنجه معرّبیدر واصفهانده برقریه آدیدر اعلام محدّثیندن ابوالفضل اسمعیل الجنزویّ آنلرك برندندر و یزید بن عمرو بن جنزه محدّثیندندر (التجنیز) تفعیل وزننده که حسن بصریّ مرحومك کلامنده واقع اولمشدر میتی سریر اوزره وضع ایلمك معناسنه‌در وهولمّا احتضرت النوّار اوصت ان یصلی علیها الحسن البصری فقیل له فی ذلك فقال * اذا جنزتموها فآذنونی * ای اذا وضعتموها علی السریر فاعلمونی (الجوز) جیمك

مطلب

فتحی و واوك سكونیله و (الجؤوز) قعود وزننده و (الجواز) سحاب وزننده و (المجاز) میم مفتوحه ایله بر یری سیر و سلوكله كچوب كتمك معناسنه‌در یقال جاز الموضع یجوز جوزا وجؤوزا وجوازا ومجازا ویقال جاز به اذا سار فیه وخلفه (الجواز) جیمك كسریله مفاعله‌دن مصدردر بو دخی جوز وجواز معناسنه‌در یقال جاوز الموضع بمعنی جازه و برآدمی بر یردن اوته طرفه كچورمك معناسنه‌در یقال جاوزه ای اجازه (الاجازة) همزه‌نك كسریله بر آدمی بر یردن اوته‌یه صاوشدرمق معناسنه‌در یقال اجاز غیره اذا جعله مجاوزا و ترلایی یاخود مواشی‌یی صوارمق ایچون صو و یرمك معناسنه‌در تقول استجزت فلانا فاجازنی اذا سقی ارضك او ماشیتك كما سیذكر و بر نسنه‌یی روا و معقول كورمك و دستور و یرمك و مناسب طوتمق معناسنه مستعملدر یقال اجازله ذلك اذا سوّغه و رأی و امری انفاذ ایلمك معناسنه مستعملدر یقال اجاز رأیه اذا انفذه و بر ماده‌نك جوازینه امضا و تقریر ایلمك معناسنه مستعملدر یقال اجازله البیع اذا امضاه و بر یردن كچوب كتمك معناسنه‌در یقال اجاز الموضع اذا خلفه و اجازه فنّ قرض شعرده روی حرفندن صكره كلان حرفك حركاتی مختلف اولمقدن عبارتدر مثلا بیتك برنده مضموم و دیكرلرنده مكسور و مفتوح اولمق كبی علی قول قافیه ظاء معجمه ایكن دیكرنده دال كبی حرف ایرادندن عبارتدركه بو خلیل قولیدر سائرلر بوكه اكفاء دیرلر علی رأی غیرك نظم ایلدیكی مصراعی اتمام ایلمكدن عبارتدر و اجازه مجروحی چابك قتل ایلمك معناسنه مستعملدر تقول اجزت علی الجریح اذا اجهزت (المجتاز) مختار وزننده اجتیازدن اسم فاعلدر سالك و رهرو دینور و چابك قطع مسافه ایدن آدمه دینور و سبق و سرعتی سور اولان آدمه دینور (الجواز) سحاب وزننده مرور تذكره‌سنه دینور تقول خذ جوازك ای صكّ المسافر و مواشی و زروع سقی اولنان صویه دینور یقال سقاه جوازا لمواشیه وارضه ای الماء (الاستجازة) بركسه‌دن ترلا یاخود مواشی سقی ایده‌جك صو ایستمك معناسنه‌در تقول استجزته فاجاز اذا سقی ارضك او ماشیتك و اذن و دستور ایستمك معناسنه‌در یقال استجازه اذا طلب منه الاجازة ای الاذن (التجویز) تفعیل وزننده دوه‌لری برر برر یدهرك بر محلدن كچورمك معناسنه‌در یقال جوّزلهم ابلهم اذا قادها لهم بعیرا بعیرا حتی تجوز و رأی و امری انفاذ ایلمك معناسنه‌در یقال جوّز رأیه اذا انفذه و طواری صوارمق معناسنه‌در یقال جوّز ابله اذا سقاه و بر ایشی روا و معقول كوروب امضا و تقریر ایلمك معناسنه‌در یقال جوّز الامر اذا سوّغه و امضاه و بر نسنه‌یی جائز قلمق معناسنه‌در یقال جوّز الامر اذا جعله جائزا (الجوائز) جائزه‌نك جمعیدركه كچوب كیدیجی دیمكدر بو مناسبتله جمله عندنده مرغوب و مطبوع اولدیغندن ناشی دیار بدیار سیر و كذران ایدن اشعار و امثاله اطلاق اولنور یقال اتی بجوائز الاشعار والامثال وهی ما جاز من بلد الی بلد و جائزه و یركویه اطلاق اولنور یقال اجازه بجائزة سنیة ای عطیة * شارحك بیانی اوزره وجه تسمیه بودركه ملوكدن بری دشمن اوزره عزم ایدوب اتفاقی بینلرینه بر نهر حاجز اولمغله هر كیم بو نهردن اوته یقایه عبور ایدرسه اكا شوقدر عطیه احسان ایدرم دیمكله عبور ایدنلره وجه موعود اوزره اعطا ایدوب بعد مطلقا عطیه‌ده استعمال اولندی و جائزه تحفه نسنه‌یه دینور و لطف و حسنه‌یه دینور و قویی كنارنده صو چكن آدمك طوراغنه دینور و بر ایچم صویه دینور (التجوّز) تفعل وزننده سائرده جائز اولمیان شیئی بر نسنه حقنده اغماض ایله جائز كورمك معناسنه‌در یقال تجوّز فی هذا اذا احتمله و اغمض فیه و بر آدمك جنحه و كناهندن كچوب مؤاخذه‌سندن عفو و تجاوز ایلمك معناسنه‌در یقال تجوّز عن ذنبه اذا لم یؤاخذه به و اقچه‌نك جید و زیوفنه باقیوب قبول ایلمك معناسنه‌در یقال تجوّز الدراهم اذا قبلها علی مافیها من الداخلة و نمازده تخفیف و تسهیل ایلمك معناسنه مستعملدر یقال تجوّز فی الصلاة اذا خفف و كلامی مجاز طریقیله تكلم ایلمك معناسنه‌در یقال تجوّز فی كلامه اذا تكلم بالمجاز (المجاز) میمك فتحیله اسم مكاندر بو مناسبتله بر اوجندن او بر اوجنه قطع مسافه ایله كذر اولنان یوله اطلاق اولنور و مجاز اهل علوم اصطلاحنده حقیقت مقابلیدركه موضوع له اولمیان معناده بر علاقه و مناسبت سببیله استعمال اولنان كلمه‌دن عبارتدر و مجاز ینبع قربنده بر موضع آدیدر (المجازة) مناره وزننده طپراغی چوراق یرده واقع یوله اطلاق اولنور و بر موضع علی قول دهناء قوملغنك ابتداسی اولان یره دینور (الجائز) شول آدمه اطلاق اولنوركه صوسز اوله‌رق بر جماعت اوزره اوغرامش اوله كرك سقی اولنسون و كرك اولنمسون و بستانه دینور و كاركیر بنالرده اوق و كریشمله تعبیر اولنان قالین دیركه دینوركه خانه‌نك ایكی دیوارینك ارالغنه آرقوری وضع اولنوب دانه و حاطل تعبیر اولنان خرده دیركلر آنك اوزرینه وضع اولنور فارسیده داكتیر دیرلر جمعی اجوزه كلور و جوزان كلور جیمك ضمیله و جوائز كلور (التجاوز) تفاعل وزننده و (المجاوزة) مفاعله وزننده بر آدمك جنحه و كناهیله مؤاخذه ایلیوب جرمندن اغماض ایله عفو

ومسامحه ایلمك معناسنه مستعملدر یقال تجاوز عن ذنبه وجاوز اذا لم یؤاخذه به واغمض و برنسنه ده حدّ اعتدالی
چكمك معناسنه در یقال تجاوز الرجل فیه اذا افرط (الجوز) لوز وزننده هر نسنه نك اورته سنه دینورکه چوق و معظم
اولان یریدر یقال مضی جوز اللیل ای وسطه و معظمه و جوز ثمر معروف اسمیدرکه قوز تعبیر اولنورکه کوز فارسی
معربیدرکه جمعی جوزات کلور و جوز مجموع مجازا اولکه سنه اطلاق اولنور وسط دنیا اولمق اعتباریله و اهلنه جوزی
اطلاق اولنور و جوز بنو صاهله یه مخصوص برنیچه جبال آدیدر و جبال الجوز تهامه وادیلرندن بر وادی آدیدر
(الجوزاء) حمراء وزننده بروج فلکیه دن بر برجك اسمیدر جوزاء بیضاء الوسط قیونه دینمکله اکا تشبیها برج مرقومه اطلاق
اولندی و برخاتون اسمیدر و شول سیاه قیونه دینورکه وسطی بیاضه مائل اوله نته که آنفا ذکر اولندی (المجوّزة) معظمه
وزننده بودخی وسطی بیاضه مائل سیاه قیونه دینور (الجوزه) تمره وزننده بر صوارم صویه علی قول بر ایچم صویه
دینور و بر نوع اوزم اسمیدرکه بغایت خرده اولور (الجواز) غراب وزننده صوسزلغه دینور (الجیزة) جیمك کسریله
ناحیه معناسنه در جمع جنسی جیز در و جیز کلور عنب وزننده و جیزه دره نك بر جانبنه دینور و مصر اولکه سنده بر قریه
آدیدر (الجیز) هاسز بودخی دره نك بر جانبنه دینور و قبر و مزاره دینور (ذوالمجاز) میمك فتحیله عرفاته بر فرسخ مسافه ده
بر بازار یعنی بر پنایر آدیدرکه کبکب ناحیه سنده واقعدر (ابوالجوزاء) حمّاد بن سلمه نك شیخی کنیه سیدر و امام مسلم
شیخی اولان احمد بن عثمانك کنیه سیدر و تابعیندن اوس بن عبداللهك کنیه سیدر (جوزه) جیمك ضمیله موصل
قضاسنده بر قریه آدیدر (جویزه) جهینه وزننده بنت سلمه درکه نسوان عربدندر و بر محدّث آدیدر (جیزان) جیمك
کسریله یمنده بر ناحیه آدیدر (جوز بوّی) ترکیده دخی جوز بوّی تعبیر اولنور معروف دارودر هندستانده نابت بر شجرك
ثمریدر (جوز ماثل) ثای مثلثه نك کسریله تاتوله تعبیر اولنان نبات اسمیدر (جوز القیء) یمنه مخصوص بر شجرك ثمریدر
فندق قدر و جوفنده پرده لری ایچره حبّ صنوبر مقداری و نوعا کریه الرائحه دانه لری اولور ادویه جمله سندندر
(المجیز) اجازه دن اسم فاعلدر ولی یه دینورکه بر ماده ده جهت ولایتی اولان کسه در ولیّ مخطوبه کبی یقال امرأة
لیس لها مجیز ای ولیّ و یتیمك امورینه وصیّ و قیم اولان آدمه دینور و شول کوله یه اطلاق اولنورکه افندیسی اکا تجارت
ایلمکه اذن و یرمش اوله نفسنی افندیسی خدمتندن سمت تجارته اجازه ایلدیکی ملاحظه سنه مبنیدر (التجواز)
تانك کسریله بر نوع الاجه قماش آدیدر جمعی تجاویزدر (جوزان) جیمك ضمیله اصفهانده ایکی قریه آدیدر (جوزان)
سلمان وزننده یمنده بر قریه آدیدر (الجوزات) جیمك فتحیله ایکی چنه نك بری برینه قاوشدیغی یرده اولان بز کبی
یومریجه یرلره دینور (الجواز) شدّاد وزننده القابدندر محمد بن منصور الجوّاز محدّثیندندر (المجوّز) محدّث وزننده
القابدندر حسن بن سهل بن المجوّز محدّثیندندر (الجهاز) جیمك کسری و فتحیله میت و عروس و مسافر مقوله سنك
محتاج اولدقلری اسباب و مهماته دینور جمعی اجهزه و جمع الجمعی اجهزات کلور و جهاز جیمك فتحیله راحله اوزره
اولان پالان و سائر اسبابه دینور و منه المثل * ضرب فی جهازه * نفور و غیبت ایدوب بردخی عودت ایلمین حقنده ضرب
اولنور اصلی بودرکه دوه قسمنك ادواتیله پالانی صرتندن قایوب ایاقلری ارالغنه دوشدکده آندن تلاش و اضطرابله
اورککله مقدوری مقداری قاچوب کیدر بوراده ضرب کلمه سی سار معناسنه در فی حرفی ضرب کلمه سنك مضمنی
اولان معنانك صله سندن اولمغله سار عاثرا فی جهازه تقدیرنده اولور زمخشری ضرب قوائمه عند النفار فی جهازه
تقدیریله قید ایلمشدر و جهاز نسوانك فرجنه اطلاق اولنور (التجهیز) تفعیل وزننده بر آدمك مهماتنی ترتیب
و تنظیم ایلمك معناسنه در کلینی جهازلمك و مسافرك ساز و سامان طریقنی و سفینه نك ادواتنی تهیئه و تنظیم ایلمك کبی
(التجهز) تفعل وزننده معنای مزبوردن مطاوعدر یقال جهز المسافر فتجهز ای هیأ اداته فتهیأ و تجهز بر ایشه
حاضرلنمق معناسنه مستعملدر تقول تجهزت للامر اذا تهیأت له (الجهز) رمز وزننده مجروحك قتلنده سرعت
ایدوب ایشنی تمام ایلمك معناسنه در یقال جهز علی الجریح جهزا من الباب الثالث اذا اثبت قتله و اسرعه
و تمم علیه (الاجهاز) همزه نك کسریله جهز معناسنه در یقال اجهز علی الجریح بمعنی جهز (المجهز) محسن
وزننده و (الجهیز) امیر وزننده موت سریع معناسنه در یقال موت مجهز و جهیز ای سریع و جهیز یوکرك آته
اطلاق اولنور یقال فرس جهیز ای خفیف (جهیزه) سفینه وزننده بر شاشقین رعنا خاتون آدیدر * قطعت
جهیزة قول کلّ خطیب * مثلنك منشأیدر اصلی بودرکه ایکی قبیله میانده دم و دیته دائر بر ماده اولمغله قبیلهٔ
اخرادن نیچه کسه لر مقتول طرفنه کلوب دیته ارضا ایلمك بابنده نصحی متضمن خطبه انشادینه آغاز ایلدیلر
جهیزهٔ مزبوره قبیلهٔ مذکوره نسواندن اولمغله مستمعین کروهنده ایدی اثناء خطبه ده عجابیدندرکه مقتولك
ولیسی قاتله ظفریاب اولمغله قتل ایلدی دیمکله جمله سی دلیدن اوصلو خبرلخواسنجه * قطعت جهیزة قول کلّ

خطيب ديوب طرح ماده ايلديلر و جهيزه سباعدن قوردك على قول ديشى قوردك ياخود ديشى صرتلانك ياخود
ديشى آيونك ياخود انيكنك علميدر و بشقه بر اوغوز خاتونك اسميدركه شبيب خارجينك والده سى ايدى سبايادن
اولمغله شبيبك پدرى اشترا و استفراش ايدوب شبيبه حامل اولدى رحمنده حركته باشلدقده نه اولديغنى ادراك
ايتامكله اقربا زينه قارنمده برنسنه حركت ايده يور قارنمى دلمك استيور ديو شكايت ايدر ايدى بو جهتله بينلرنده
* احمق من جهيرة * مثل اولدى ياخود جهيزهٔ مذكوره دن مراد ديشى قورددر زيرا كندى ياوريسنى ترك ايدوب
صرتلانك ياوريسنى امزيرر انكيچون ياوريلو صرتلان صيد اولندقده ياوريسنه قورد كفيلدر ديو مبالات ايلمزلر
(الجهزاء) حمراء وزننده يوكسك يره دينور يقال ارض جهزاء اى مرتفعة و يمورطه سى طشره اوغرامش
لقمه كوزه دينور يقال عين جهزاء اى خارجة الحدقة و بورا مهمله ايله اعرفدر نته كه ذكر اولندى (الاجهيزاز)
اجبيرار وزننده بر ايشه هر تداركنى كوروب كاى حاضرلنمق معناسنه در تقول اجهازززت للامر اذا تهيأت له

فصل الحاء المهملة

(الحجز) حانك فتحى و جيمك سكونيله و (الحجيز) صرير وزننده و (الحجيزى)
خصيصى وزننده و (الحجازة) كتابه وزننده منع ايلمك معناسنه در يقال حجزه حجزا وحجيزا وحجيزى وحجازة
من الباب الاول والثانى اذا منعه و كفه و ايكى شيئك ارالغى فصل ايلمك معناسنه در يقال حجز بينهما اذا فصل
و دوه يى چوكردوب اياقلرينك طبانلرى ديبلرينه بردن حجاز ديدكارى ايپى چكوردكدنصكره اول ايپى دوه نك آلتندن
چكوب پالانك ايكى يانلرينه باغلمق معناسنه در دوه نك ياغرينه تيمار ايده جك وقتده قلدامسون ديو ايدرلر يقال
حجز البعير اذا اناخه ثم شدّ حبلا فى اصل خفيه جميعا من رجليه ثم رفع الحبل من تحته فشدّ على حقويه ليداوى وبرته
(الانحجاز) انفعال وزننده معناى اوّلدن مطاوعدر يقال حجزه فانحجز اى منعه فامتنع وحجاز اولكه سنه كلمك
معناسنه در يقال انحجز الرجل اذا اتى الحجاز (الحجاز) كتاب وزننده ياغر دوه نك ياغرينه تيمار ايده جك وقتده
اياقلرينه باغلدقلرى ايپه دينور نته كه آنفا ذكر اولندى و مطلقا اثوابى چره يوب باغلمق ايچون قوشاق كبى
بله باغلنان شيئه دينور وحجاز جزيرة العربده مكه و مدينه و طائف و مخلافلرندن يعنى ناحيه و قصالرندن عبارت
اولان اولكه نك اسميدر نجد ايله ارض تهامه بينى ياخود نجد ايله ارض سراة بينى حاجز و فاصل اولديغيچون ياخود
حرار خمس ايله محجوز يعنى مسون اولديغيچون اطلاق اولندى و حرار خمسكه بش حرّ يعنى بش قره طاشلق
تپه دربونلردر حرّهٔ بنى سليم وحرّهٔ واقم وحرّهٔ ليلى وحرّهٔ شوران وحرّة النار (الحجزة) عجزه وزننده ظالمره
دينور حقوقى منع و ابطال ايلدكلريچون و شول كمسه لره دينوركه ناسك منازعه لرينى قطع و بينلرينى حق ايله فصل
ايلرلريله برى برينه تسلط و هجومدن منع ايدر اوله لر مفردى حاجزدر يقال هم حجزة مصيطرون على العجزة اى ظلمة
ويقال انهم حجزة يذبوّن عن العجزة اى يمنعون بعض الناس من بعض و يفصلون بينهم بالحقّ (المحجوز) بدننده
ازار باغلنه جق يرندن مصاب اولمش آدمه دينور وحجاز ديدكارى مذكور ايپ ايله بند اولنمش دوه يه دينور يقال
رجل محجوز اى مصاب فى محتجزه ويقال بعير محجوز اى مشدود بالحجاز (الحجزة) غرفه وزننده بلده چپ
چوره فوطه باغلنه جق يره دينور مقعد ازار معناسنه وطون و شلوار مقوله سنك اوچقورلغنه دينور بو مناسبتله
شدّة الحجزه پك صبر و تحملدن كنايه اولور يقال هو شديد الحجزة اى صبور على الشدّة والجهد وحجزة الفرس آتك
قارننك اسفلنده قيل بتن درينك آلتنده اولان يوفقه درينك نهايتيله بوكورلرينك قاوشديغى يره دينور و منه يقال
هو دانى الحجزة اى ممتلئ الكشحين و بو معايب دوابدندر وحجزه قوجاغه اطلاق اولنور و يقال وردت الابل ولها
حجز اى شباعا عظام البطون (حجز) غرف وزننده حجزه نك جمعيدر (الحجز) حانك كسريله و ضميله اصل و بنياد
معناسنه در يقال هو كريم الحجز اى الاصل و عشيرت و تبار معناسنه در و ناحيه معناسنه در (الحجز) فتحتينله
پك صوسز قالمقدن ناشى ايچرو ده بغرسقلر بوريشوب بورتشمق معناسنه در يقال حجز الرجل حجزا من الباب الرابع
اذا نجع (حجزى) ذكرى وزننده دمشق قضاسنده بر قريه آديدر نسبتنده حجزاوى دينور غير قياس اوزره (الاحتجاز)
افتعال وزننده حجاز اولكه سنه كلمك معناسنه در يقال احتجز الرجل اذا اتى الحجاز و مجتمع اولمق معناسنه در يقال
احتجز الشئ اذا اجتمع و برنسنه يى قوجاقده كتورمك معناسنه در يقال احتجز الشئ اذا حمله فى حجزته و فوطه
باغلمق معناسنه در يقال احتجز بالازار اذا شدّه على وسطه (الاحجاز) همزه نك كسريله بودخى حجاز ولايتنه كلمك
معناسنه در يقال احجز الرجل اذا اتى الحجاز (المحتجزة) اسم فاعل بنيه سيله صالقملرى بينيسنده اولان خرما
اغاجنه اطلاق اولنور يقال نخلة محتجزة اذا كانت عذوقها فى قلبها (المحاجزة) مفاعله وزننده ممانعه
معناسنه در يقال حاجزوا عدوّهم اذا مانعوهم (التحاجز) تفاعل وزننده تمانع معناسنه در يقال تحاجزا

اذا تمانعا (الجائز) حانك فتحيله يمامه ده برموضع آديدر (جازيك) حانك فتحى وتثنيه بنيه سيله حنانيك وحذاذيك
كلەلرى كبى مرّة بعداخرى معناسنى متضمن در واغرابى مشتملدر اصلى اجزانت جازين ايدى قومك ميانه كيروب مرّة
بعداخرى فصل واسكاتلرينه اهتمام قيل ديه جك يرده مستعملدر تقول جازيك اى اجز بين القوم جزا بعد جز
(الحرز) حانك كسريله بعض آفات دفعى ايچون اتخاذ والتزام اولنان نسخه وطلسم وهيكل مقولەسنه دينوركه
محافظهٔ نفسه وسيله اوله جق نسنه دن عبارتدر تقول عملت له حرزا اى عوزة * شارحك بيانه كوره بو مادّه حفظ
معناسنه موضوع اولغله معناى مزبور مجازدر وحرز قلعه كبى محكم ومتين ودسترس اولمسى مشكل محفوظ موضعه
وپناكاهه دينور يقـال لاذ بحرز اى موضع حصين ويقـال هذا حرز حريز للتأكيد اى حصين منيع لا يقدر عليه
(الحرازة) كرامه وزننده برمكان قلعه كبى متين ومحفوظ اولمق معناسـنه در يقال حرز المكان حرازة من الباب
الخامس اذا كان حرزا (الحرز) فتحتينله اوكدوله دينور يقال اخذ الحرز اى الخطر وشول محكوك جوزه دينوركه
چوجقلر آنكله اويون اوينارلر تقول رأيته يلعب بالحرز وهو الجوز المحكوك يلعب به الصبيان ومطلقا محرز
ومحفوظ اولان شيئه دينور بونده فعل فتحتينله بمعنى مفعولدر ومنه المثل * واحرزا وابتغى النوافلا * يعنى واى بنم
محرز اولان قديم مالمكه حالا بن آندن فوائد وزوائد دخى مأمول ايدرم مثل مرقوم ربح طلب ايدركن سرمايه يى تلف
ايدن كسه حقنده ضرب اولنور واحرزا كلەسى اصلده واحرزاه ايدى هاء حذف اولندى والف ياى اضافتدن
منقلبه در (الحرزة) فتحاتله مالك كزيده ومختارينه اطلاق اولنور صاحبى حرز وصيانت ايدراولديغيچون ومنه الحديث
فى الزكوة ﴿لا تأخذوا من حرزات اموال الناس﴾ اى من خيارها شارح ديركه روايت مشهوره زاى معجمه نك
تقديميله در (الحرائز) نفايس وزننده شول دوه لره اطلاق اولنوركه نفاستلرينه بناء صاحبى بيع ايلمز اوله لر يقال
عنده ابل حرائز اى لا تباع نفاسـة بها مفردى حريزه در (حراز) سحاب وزننده مكه ده برجبل آديدر عامّه نك
ظن ايلدكلرى كبى جبل حراء دكلدر وحراز اسمادندر حراز بن عوف بن عدى ذو الكلاع قبيله سـندن بر بطن
پدريدر حرازيون جماعتى آنك نسلندندر ويمنده برناحيه آديدر وعلىّ ابن ابى حرازه كه هايله در عباس الدورىّ
آندن حكايه ايلمشدر (حرّاز) شدّاد وزننده اساميدندر حرّاز بن عمرو وحرّاز بن عثمان محدّثلردر (محرز) محسن
وزننده اساميدندر محرز بن نضله ومحرز بن زهير اصحابدندر ومحرز بن عون امام مسلم مشايخندندر (ابو حريز) امير
وزننده اصحابدندر (ابو محيريز) كه عبدالله بن محيريزدر تابعيندندر (المحرزىّ) محسنىّ وزننده اسـفل بصره ده
برقريه در (الحرز) حانك فتحى وزانك سكونيله حفظ ايلمك معناسنه در يقال حرزه حرزا من الباب الاول اذا حفظه
على قول بونك اصلى حرس ايدى سين زايه ابدال اولندى (الحرز) فتحتينله نيچه معنالرى بيان اولندى وحرز مصدر
اولور برآدمك ورع وتقواسى كثير اولمق معناسنه در يقال حرز الرجل حرزا من الباب الرابع اذا كثر ورعه (التحريز)
تفعيل وزننده برنسـنه نك حفظى خصوصنده مبالغه واهتمام ايلمك معناسـنه در يقال حرّز الشىء تحريزا اذا بالغ
فى حفظه وبرمحل برآدمه پناه وملجأ اولمق معناسنه در يقال حرّز المكان الرجل اذا الجأه (الاحراز) همزه نك كسريله
بركسنه برنسنه يى كندوسى آلوب پايلمق معناسنه در يقال احرز الاجر اذا حازه وبرنسنه يى وجه متانت اوزره حفظ
ووقايه ايلمك معناسـنه در يقـال احرزت المرأة فرجها اذا احصنته وبرمحل برآدمه ملجأ وپناه اولمق معناسـنه در
يقال احرز المكان الرجل اذا الجأه (المحارزة) مفاعله وزننده حدّادندن خارج مشاتمه يه شبيه ملاطفه ومفاكهه ايلمك
معناسـنه در يقال حارزه محارزه اذا فاكهه مفاكهة تشبه السباب (الاحتراز) افتعال وزننده و (التحرّز) تفعل
وزننده صاقنمق وتحفظ ايلمك معناسنه در يقال احترز منه وتحرّز اذا توقى (حريز) اميروزننده اسمادندر حريز بن
عثمان خارجيدر وحريز يمنده برقريه آديدر (الاحرنفاز) افعنلال وزننده ناس بريكمك معناسنه در يقال احرنفز
القوم للخروج اذا اجتمعوا (المحرنفزات) اسم فاعل بنيه سيله جمعيت معانى يه مشتمل اولان برجسته ونازك ابيات
واشعاره وصف اولور يقال ابيات محرنفزات اى جياد (الحرمزة) حانك وميمك فتحيله جريزه وزننده ذكا وفطنت
معناسـنه در تقول اعجبنى حرمزته اى ذكاءه ولعن ونفرين ايلمك معناسـنه در يقال حرمزه اذا لعنه (الاحرمّاز)
تشديد ميمله كه افعنلال وزننده در نونى ميمه ابدال وادغام اولنمشدر و (التحرمز) تدحرج وزننده برآدم ذكىّ وزيرك اولمق
معناسنه در يقال احرمّز الرجل وتحرمز اذا صار ذكيا * مترجم ديركه برهان قاطع اواخرنده تحرمز مادەسى حرامزاده دن
تصرّف فارسى اولمق اوزره ده مرسومدر (حرمز) زبرج وزننده برقبيله پدرينك اسميدر (بنو الحرماز) قرطاس وزننده
تميم قبيله سندن برجماعتدر (الحزّ) حانك فتحى وزانك تشديديله كسمك معناسنه در يقال حزّ الشىء حزّا من الباب الاول
اذا قطعه وچتله واغاج مقوله سنه كرتك كرتمك معناسنه در يقال حزّ الخشبة اذا فرضها ويقال حز فى رأس القوس اذا فرض

فيه و حزّ اول كونه كرتكه دينور يقال ردّ الوتر الى حزّ القوس اى فرضها مفردى حزّه درهايله و وقت و زمانه اطلاق
اولنور مقطوع و معهود اولديغى حسبيله يقال هذا حزّ مجئ فلان اى حينه و وقته و شرف و شان و كرم و اصالت او زره
فضل و زياده اولمق معناسنه در يقال ليس فى القبيلة من يحزّ على كرم فلان اى يزيد و درين دره كبى آلچق و چقور يره
دينور و حزّ سراة ارضنده بر موضع آديدر و درشت سوزلو غليظ الكلام آدمه دينور يقال رجل حزّ اى غليظ الكلام
﴿ الاحتزاز ﴾ افتعال وزننده بودخى كسمك معناسنه در يقال احتزّ من كتفه اذا قطعه ﴿ الاحزاز ﴾ همزه نك كسريله
بودخى شرف و كرم او زره فاضل و زائد اولمق معناسنه در يقال احزّ فلان على شرف فلان اذا زاد ﴿ المحزّ ﴾ ميمك كسريله
مكرّ وزننده بودخى درشتكوى آدمه دينور يقال رجل محزّ اى غليظ الكلام ﴿ الحازّ ﴾ اسم فاعلدر كسيجى و كرتيجى نسنه يه
دينور بو مناسبتله دوه نك كوكسنده اولان كركره يعنى دكرمى مهره سنه دير سكى اوجى يورركن طوقنوب قنادر اولسه اكا
حازّ اطلاق اولنور و اكر قناتمز ايسه اكا ماسح دينور دوه نك ضعف و بى تابلغندن نشئت ايدر و منه المثل * حزّت حازّة
من كوعها * كوع كافك ضميله بلكجه نك باش پرمقدن طرفنه دينور ضمير خاتونه راجعدر بر قوم امور سائره دن منصرف
اولوب كندى امور و مصالحلرينه مشتغل اولدقلرنده ايراد اولنور ﴿ الحزّة ﴾ حانك ضميله طوناوچقورلغنه دينور حجزه
معناسنه و بيونه دينور يقال اخذ بحزّته اى بعنقه و طولانى كسلمش ات پارەسنه دينور على قول جكره مخصوصدر ﴿ حزه ﴾ حانك
فتحيله غزّه وزننده نصيبين ايله رأس عين بيننده بر موضع آديدر و موصل قربنده بر بلده آديدر و حجازده بر موضع آديدر ﴿ الحزاز ﴾
كتاب وزننده و ﴿ المحازة ﴾ مفاعله وزننده بر نسنه نك اوته سنى اراشدرمق و كركى كبى تفتيش ايلمك معناسنه در يقال حازه حزازا
و محازة اذا استقصاه و منه يقال بينهما شركة حزاز اذا كان لا يثق كلّ بصاحبه فيستقصى احدهما الآخر ﴿ الحزز ﴾
فتحتينله شدّت معناسنه در ﴿ الحزازة ﴾ سحابه وزننده باشك قيللرى ارالغنده كپك طرزنده حادث اولان شيئه دينور كه قوناق
تعبير اولنور هبريه دخى دينور جمع جنسى حزاز در يقال الخطمى تذهب بحزاز الرأس اى الهبرية و حزازه غيظ و غضب
و تألم كبى حالاتدن درونه عارض اولان وجع و خراش كونه طرمانتى يه دينور كه آدمك يوركنى قازيوب رنجيده ايدر
تقول فى صدرى حزازة و هى وجع فى القلب يحدث من غيظ و نحوه و حزازة بن ابراهيم بن سليمان الكوفى محدّثيندندر
﴿ الحزاز ﴾ شدّاد وزننده قلبى و خاطرى طرمليوب حك ايدن عارضه يه دينور كدر و غيظ و غضب كبى حانك ضميله ده
جائزدر يقال فى صدره حزّاز و هو كلّ ما حزّ فى القلب و حكّ فى الصدر و حزّاز شول آدمه اطلاق اولنور كه
طوار سورمسى و سائر عمل و حركتى شديد اوله يقال رجل حزّاز اى شديد السوق و العمل و شول طعامه اطلاق اولنور كه
فاسد اولديغيچون معده ده اكشيوب قالور اوله و حزّاز اساميدندر اصحابدن خالد بن عرفطه و حمزة بن النعمان
و عبدالله بن ثعلبه نك جدلرى اسميدر ﴿ الحزيز ﴾ اميروزننده و ﴿ والحزاز ﴾ سحاب وزننده و ﴿ الحزازىّ ﴾ ياى مشدده ايله
بونلرده سوق و عملى شديد اولان آدمه دينور و حزيز صرپ اولميان پك يره دينور يقال مكان حزيز اى غليظ منقاد
جمعى حزان كلور حانك ضمى و زايك تشديديله و احزّه كلور اعزّه وزننده و حزز كلور ضمتينله و حزيز سميراء نام
محلك صول جانبنده بر صو اسميدر كه مكه يه كيدن كمسه نك دخى صول طرفنه دوشر و قبيلهٔ كلب ديارنده بر موضع
آديدر و ضبه ديارنده بر موضع آديدر و بصره طريقنده و محارب و غنى و عكل قبيله لرينه مخصوص بر موضع آدلريدر
و بنواسد يوردنده بر صو آديدر حزيز تلعه و حزيز رامه و حزيز غول برر موضعدر ﴿ الحزحزة ﴾ زلزله وزننده
خوفدن يا بر وجعدن درونه عارض اولان الم و غصه دغدغه و اضطراب و يرمك معناسنه در تقول فى قلبى
حزحزة اى الم من خوف او وجع و تقول يحزحز الالم فى قلبى و حزحزه جنك هنكامنده سر كردهٔ عسكر آلاى
تعبيه ايدوب كيمنى كيرو و كيمنى ايلرو يرلو يرنجه يصامق معناسنه در يقال يحزحز الرئيس الجيش اى يعبى الصفوف
بتقديم بعض و تأخير بعض ﴿ التحزيز ﴾ تفعيل وزننده ديشلرده اولان كسكنلكه دينوركه اسمدر يقال فى اسنانه
تحزيز اى اشر و مصدر اولور ديشلرى كسكين ايلمك معناسنه يقال حزّز اسنانه تحزيزا تتكه اشر ماده سنده بيان
اولندى ﴿ التحزّز ﴾ تفعل وزننده پاره پاره كسلمك معناسنه در يقال تحزز الشئ اذا تقطع ﴿ حوّاز القلوب ﴾ حوز
ماده سنده مذكوردر ﴿ الحفز ﴾ حانك فتحى و فانك سكونيله بر آدمى اكسه سندن قاقيورمك معناسنه در يقال حفزه
حفزا من الباب الثانى اذا دفعه من خلفه و مزراغله دورتمك معناسنه در يقال حفزه بالرمح اذا طعنه و بر آدمى بر ايشه
حثّ و تعجيل ايله يرندن تحريك و ازعاج ايلمك معناسنه در يقال حفزه عن الامر اذا عجله و ازعجه * قال الشارح
و منه حديث ابى بكرة رضى الله عنه * انه دبّ الى الصف راكعا و قد حفزه النفس * اى اعجله و سوق ايلمك
معناسنه در يقال حفز الليل النهار اذا ساقه و جماع ايلمك معناسنه در يقال حفز المرأة اذا جامعها ﴿ الحوفزان ﴾
حانك و فانك فتحيله حارث بن شريك الشيبانى لقبيدر قيس بن عاصم رضى الله عنه فرصت فوت اولمقدن خوف

الملكه مز راغله حفز ايلديكندن ملقب اولمشدر ﴿الحفز﴾ فتحتينله غايت وقت واجل و امد معناسنه در تقول جعلت بيني و بين فلان حفزا اى امدا و اجلا ﴿الاحتفاز﴾ افتعال وزننده كركى كبى يرلشميوب عجله قالقار كبى اياقلرينى ديكوب ياخود ديزلرينى يره قويوب دينى يره قومامق وجهيله اوتورمق معناسنه در يقال احتفز الرجل اذا استوفز و يور يمكده چباليوب اقدام ايلمك معناسنه در يقال احتفز فى مشيته اذا احتثّ و اجتهد و سجود و جلوس حالتلرنده كركى ديوشوريلوب دير نشمك معناسنه در يقال احتفز الرجل اذا تضامّ فى سجوده و جلوسه وچوملوب اوتورمق معناسنه دركه دينى يره قوميوب اياقلرى اكسه سنه صقشديره رق اوتورمقدر يقال احتفز الرجل اذا استوى جالسا على وركيه ﴿التحفز﴾ تفعل وزننده احتفاز ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال تحفز الرجل اذا استوفز ﴿المحافزة﴾ مفاعله وزننده بركسه ايله ديز ديزه يناشى اوتورمق معناسنه در يقال حافزه اذا جاثاه و داناه ﴿الحوفزى﴾ حانك فتحى وقصر ايله برآدم برچوجغى آياقلرينك اوجلرينه باصدروب قالدره رق اويناتمغه دينوركه اسمدر ﴿الحوفزة﴾ دحرجه وزننده معناى مز بوردن مصدردر طشره تركيسنده چوجغى هو بآجه ايلمك تعبير اولنور يقال حوفز الصبىّ اذا علله بالحوفزى وهو ان تلقى الصبىّ على اطرف رجليك فترفعه ﴿الحافز﴾ حاجز وزننده چهره ده آوردك يوزدن برطرفه دونوب چوريلور اولان يرينه دينور يقال ضرب حافزه وهو حيث تثنى من الشدق ﴿الحاقزة﴾ قاف ايله قافله وزننده شول دابّه يه دينوركه آياقلريله تپه اورر اوله كويا كه قاحزه لفظندن مقلوبدر يقال دابّة حاقزة اذا كانت تحقز برجلها پس حقز آندن مصدر اولور ﴿الحلز﴾ حانك فتحى و لامك سكونيله بر نسنه نك قبوغنى صويمق و يوزمك معناسنه در يقال حلز الاديم و العود حلزا من الباب الاول اذا قشرهما ﴿الحلز﴾ حانك و لام مشدده نك كسريله جلق وزننده بدخوى آدمه دينور يقال هو حلز اى سيّئ الخلق و بخيل و ناكسه دينور و بودور آدمه دينور و بر نبات آديدر وبايقوشه دينور مجموعنك مؤنثنده حلزه دينور هايله وحلزه بركوچك بوجك آديدر وحارث بن حلزة اليشكرىّ شعرادندر ﴿الحالز﴾ لامك كسريله طار و صقنديلى قلبه وصف اولور يقال قلب حالز اى ضيق ﴿الحلزة﴾ فرحه وزننده ياره لو جكره دينور يقال كبد حلزة اى قرحة ﴿التحلز﴾ تفعل وزننده بر نسنه دن آرتوب باقى قالمق معناسنه در يقال تحلز الشئ اذا بقى وكوكل بر عارضه سببيله دردناك اولمق معناسنه در يقال تحلز القلب اذا توجّع و بر خصوص ايچون صيغنوب حاضرلنمق معناسنه در يقال تحلز للامر اذا تشمر ﴿الاحتلاز﴾ افتعال وزننده بر آدم بورجلوسندن حق ومطلوبنى المق معناسنه در يقال احتلز منه حقه اذا اخذه ﴿التحالز﴾ تفاعل وزننده ايكى كسه برى بريله محاوره ايلمك معناسنه در تقول تحالزنا بالكلام اى قال لى وقلت له ﴿الحلزون﴾ حانك و لامك فتحيله بر دابّه يعنى بر بوجكدركه رمث ديدكارى شور اوتلق ارالغنده اولور على قول صدف جنسندندر مفردات طبيكنك بيانلرينه كوره قبوقلى سموكلى بوجك ديدكلريدركه برّيسى و بحريسى اولور برّيسى بستانلرده واوتلق ارالقلرنده اولور و بحريسى صدف جنسندندركه قابنى مهره ايدرلر ﴿الحلبجز﴾ جلحز وزننده ومرادفيدركه محلنده بيان اولندى ﴿الحمز﴾ غمز وزننده بر نسنه نك طعمى حرافتلو اولمق يعنى لسانه ملاقى اولدقده اجزاسنى برى برندن تفريق ايدوب زياده اصريجى اولمق معناسنه در خردل طعمى كبى يقال شراب يحمز اللسان حمزا من الباب الثانى وفيه حمزة وحمزة اى حرافة و بر نسنه يى كسكين ايلمك معناسنه مستعملدر يقال حمز حديدته اذا حدّدها و قبض ايلمك معناسنه مستعملدر تقول كلمته بكلمة فحمزت فؤاده اى قبضته وحر يفيتلو نسنه لسانى اصروب ياقمق معناسنه در يقال حمز الشراب اللسان اذا لذعه ﴿الحمازة﴾ كرامه وزننده بر نسنه صلب وشديد اولمق معناسنه در يقال حمز الشئ حمازة من الباب الخامس اذا اشتدّ وصلب و منه فلان حميز الفؤاد و حامزه اى ذكىّ خفيف الفؤاد ظريف بونلرده حمازه شدّت ذكا جهتندن مأخوذدر وحامز حموضتلو اولان شيئه اطلاق اولنور يقال رمّانة حامزة اذا كانت فيها حموضة وحامز بر موضع آديدر ﴿الاحمز﴾ افعل تفضيلدر اشدّ اولان شيئه دينور بومناسبتله بغايت متين وقوىّ اولان نسنه يه اطلاق اولنور ومنه الحديث سئل النبىّ عليه السلام اىّ الاعمال افضل فقال ❊ احمزها ❊ اى امتنها ﴿حماز﴾ كتاب وزننده اساميدندر حبيب بن حماز تابعيندندر وعمرو بن زالف بن عوف بن حماز مصر فتحنده حاضر اولمشدر بعضلر بونى مهمله ايله ثبت ايلمشدر ﴿الحمزة﴾ تمره وزننده ارسلانه دينور و بر بقله آديدركه طعمى تيزدر ﴿الحموز﴾ صبور وزننده شدّت معناسندن مأخوذدر اخذ وقبض ايلديكنى محكم ضبط ايدن آدمه اطلاق اولنور يقال انه لحموز لما حزه اى ضابط لما ضمه ومنه اشتقاق حمزة او من الحمازة يعنى اسمادن اولان حمزه نك اشتقاقى بوندندر ياخود حمازه دندر ﴿حمزان﴾ صليان وزننده نجران يمن قضاسنده برقريه در ﴿محموز البنان﴾ پرمقلرينك اوجلرى

شديد و پرزور اولان آدمه اطلاق اولنورکه قویّ وزورمند دیمك اولور يقال رجل محموز البنان ای شديد البنان
(الحوز) جوزوزننده و(الحيازة) كتابه وزننده برآدم برنسنه يی كندی نفسنه اخذ و جمع ايدوب طرفنه ضمّ ايلك
معناسنه دركه بركسه يه ويرميوب كندو پايلمقدن عبارتدر يقال حاز الشئ يحوز حوزا وحيازة اذا جمعه وضمه
يعنى الى نفسه وطواری آهسته جه سورمك وعنف وشدّتله سورمك معنالرينه اولمغله اضداددن اولور يقال
حاز الابل اذا ساقها سوقا لينا ويقال حازها اذا ساقها شديدا و نرم وآهسته يوريمك معناسنه در يقال حاز الرجل
اذا سار لينا وحوز شول موضعه اطلاق اولنوركه اطراف اربعه سی تومسك سنور كسلمش اوله جوانبی سنورلی
ترلا و بستان كبی مفردی حوزه در وحوز مالك اولمق معناسنه در يقال حازه اذا ملكه و جماع ايلك معناسنه مستعملدر
يقال حاز المرأة اذا نكحها ای جامعها و يايی زور ويره رك عنف وشدتله چكمك معناسنه در يقال حاز القوس
اذا اغرق فی نزعها وحوز بغدادده يعقوبانك اوست طرفنده برمحله آديدر عبد الحق بن محمود الفراش الزاهد
الحوزیّ اورادندر و واسط قضاسنده برقريه آديدر ابو طاهر السلفیّ الاصبهانی شيخی خميس بن علی اورادندر
وكوفه قضاسنده برقريه در محدّثيندن حسن بن زيد بن الهيثم الحوزی اورادندر وديكر برقريه آديدر (الاحتياز)
افتعال وزننده بودخی برنسنه يی بركسه كندوسی اخذ واحراز ايلك معناسنه در يقال احتاز الشئ اذا جمعه
وضمه (الحوزة) روضه وزننده ناحيه معناسنه در و بيضة الملك معناسنه دركه بلده نك مجموع قضا و نواحيسندن
و پادشاهك بالجمله قلمرو سلطنتندن عبارتدر ومنه يقال سلطان الانام يحمی حوزة الاسلام وهی الناحية وكذا
بيضة الملك وحوزه بركونه اوزم اسميدر ونسوانك فرجنه اطلاق اولنور وطبيعت وجبلت معناسنه در وحجازده
بروادی اسميدر (ليلة الحوز) دوه قسمنی ابتدا صويه سوردكلری كيجه يه اطلاق اولنور يقال هذه ليلة الحوز وهی
اوّل ليلة توجّه الابل الی الماء (التحويز) تفعيل وزننده دوه قسمنی ليلهٔ مذكوره ده صويه ايلتمك معناسنه در يقال
حوّز الابل اذا وجّهها الی الماء ليلة الحوز (المحاوزة) مفاعله وزننده مخالطه معناسنه در يقال حاوزه اذا خالطه
وچكنه مك معناسنه در يقال حاوزه اذا وطئه (الاحوزیّ) احوذیّ وزننده ومرادفيدركه امور ومصالحنده
جدّ وبصيرت اوزره اولان كاركذار آدمه دينور احوز دخی دينور يقال رجل احوزیّ واحوز ای احوذیّ
وسياه آدمه دينور وامور ومصالحی احسن وجهله سوق وتنظيم ايدن آدمه دينور يقال رجل احوزیّ اذا كان
حسن السياقة يعنی يسوق الامور احسن سياق (الحوزیّ) حانك ضميله احوزی ايله معنای ثالثده مرادفدر
علی قول شول آدمه دينوركه آخره قارشميوب يالكزجه قونوب كوچر اوله وشول آدمه دينوركه رأی وعقلی مدّخر
يعنی ذاتنده اهل رأی ورشاد اولوب هرماده يه رأينی مبتذل ايليوب امور عظيمه يه صرف ايدر اوله يقال رجل
حوزیّ اذا كان رأيه وعقله مدّخرا (الانحياز) انفعال وزننده برنسنه دن عدول وانصراف ايلك معناسنه در يقال
انحاز عنه اذا عدل و بركسه طوردیغی مركزی دكشوب آلارغه اولمق معناسنه در يقال انحاز القوم اذا تركوا مركزهم
الی آخر * شارح ديركه محاربه ده انكسار احباء طرفنده واقع اولور ايسه ادباء انحازوا عن العدوّ ديرلر واعداء جانبنده
اولورسه انهزموا ياخود ولّوا مدبرين ديرلر (التحاوز) تفاعل وزننده جنكده ايكی عسكر بری برندن چكيلوب
الارغه اولمق معناسنه در يقال تحاوز الفريقان اذا انحاز كلّ واحد منهما عن الآخر (حوّاز القلوب) شدّاد وزننده كه
ابن مسعود رضی الله عنه حضرتلرندن مروی اولان اشبو ❊ الاثم حوّاز القلوب ❊ حديثنده وارد اولمشدر ملّاك
معناسنه اولمغله كناه قلوبه مالك وغالب اولمقدن ناشی ناسزا اولان افعال واحوالك ارتكابنه سوق وبعث ايدركه اول
قلوب اصحابی كيتدكجه منهيات ومحظوراته متوغّل ومتهالك اولور وبعضلر زای مشدده ايله حوّاز عنوانده روايت
ايلديلركه حازّه نك جمعی اولور طرملايوب قازيجی ديمكدر پس حوّاز القلوب شول اموردن عبارت اولوركه قلوبده
اطمينان اولمامغله معاصی اولملری ملاحظه سی جهتندن خدشه وخراش ايراثيله دغدغه وخلجان ويرر اوله لر
(التحوز) تفعل وزننده قيورلمق معناسنه در يقال تحوّزت الحية اذا تلوّت نته كه يايله تحيز دخی بو معنايه در و برمكاندن
چكيلوب الارغه اولمق معناسنه در يقال تحوز الرجل اذا تنحّی ويقال دخل عليه فتحوّز له عن فراشه (الحوزيّة) حانك
ضميله شول ناقه يه دينوركه سوری يه قارشميوب دائما الارغه ده اولور اوله علی قول سيرمذخوری اولان ناقه يه دينور
يعنی ذاتنده روندهو دونده اولوب لكن مايه سنی بردن مبتذل ايليوب كيتدكجه آرتورر اولمغله سائرلری ادراكندن عاجر
ايدر اوله ياخود خلقت وفراهت يعنی بنيه واشكنلك جهتلريله سائر دوه لردن ممتاز ومنقطع اوله نته كه اولقوله يه منقطع
القرين دخی اطلاق اولنور يقال ناقة حوزيّة ای منحازة عن الابل او التی عندها سير مذخور او التی لها خلقة انقطعت
عن الابل فی خلقتها وفراهتها (الحويزاء) مصغر بنيه سيله شول زاد وذخيره يه اطلاق اولنوركه رفيق وهمدمندن

صاحبی کتم ایدر اوله کویا که آنی مستقلاً کسب ایلمش اولمغله دیکری قارشدرمیه ﴿حوزان﴾ سلمان وزننده بر قریه در ﴿حویزه﴾ دویره وزننده ایرانده خوزستان ایالتنده بر قصبه در فقیه و شاعر احمد بن محمد بن محمد الحویزیّ و اوغلو حسن که شعرادندر اورادندر و محدثیندن عبدالله بن الحسن واحمد بن العباس الحویزی دخی اورادندر و خطیب و محدث محمود بن اسمعیل الحوزانی دخی اورادندر کویا که امتیاز ایچون تغییر نسبت اولندی و حویزه امام حسین رضی الله عنه حضرتلریله مقاتله ایدن بدکارلردن بر نابکار آدیدر علیه مایستحقّ و بدر بن حویزه محدثیندندر ﴿حوّاز﴾ شداد وزننده بر رجل آدیدر ﴿الحوّاز﴾ رمّان وزننده ایری بوق بوجکلرینه دینور ﴿الحوزاء﴾ حمراء وزننده شول جنك و محاربه یه وصف اولورکه قوم کثیری حائز و جامع اوله یقال حرب حوزاء اذا صارت تحوز القوم یعنی الکثیر ﴿احوز﴾ احمد وزننده اسمادندر هلال بن احوز جهم بن صفوانك قاتلیدر ﴿الحیز﴾ حانك فتحی و یانك سکونیله حوز کبی طواری عنف و شدتله سورمك و آهسته جه سورمك معنالرینه اولمغله اضداددن اولور یقال حاز الابل یحیز حیزاً اذا ساقها شدیداو ساقها رویدا ﴿التحیز﴾ تفعل وزننده قیورلمق معناسنه در تحوّز کبی یقال تحیزت الحیة اذا تلوّت ﴿حیز﴾ جیز وزننده که زانك کسریله در اشك قسمنه مخصوص زجر و آزار اصواتندندر ﴿بنو حیّاز﴾ شداد وزننده طیّ قبیله سندن بر بطندر ﴿حیزان﴾ حانك کسریله دیار بکر ایالتنده بر بلده در فقیه و شاعر محمد بن اسمعیل و ادبادن محمد بن ابی طالب الحیزانیّ اورادندر

فصل الخاء المعجمة

﴿الخبز﴾ خانك ضمی و بانك سکونیله معروفدرکه نان عزیزه دینور و منه المثل * کلّ اداة الخبز عندی غیره * یعنی اتمك پیاجق آلات و اداتك مجموعی یانمده موجوددر لکن اتمك یوقدر اصلی بودرکه نیچه کمسه‌لر برآدمه مهمان اولدیلر ترحیب و خوش آمدی مراسمی بعدالتأدیه میدانه بر سفره القا و اوستنه برال دکرمنی وضع و ایکاریني تسویه و طاشلرینی بری بری اوزره اویدیره رق قپادی مهمانلر آلت خبزك بو رسمه حضورندن تعجب ایلدیلر بعده دکرمنك صاپندن طوتوب بوشنه چویرمکه باشلدی مهمانلر برادرنه ایشلیورسن دیو استفسار ایلدکلرنده کلام مزبوری ایراد ایلدی ﴿الخبز﴾ خانك فتحی و بانك سکونیله دوه اتمك پیارکبی الیله یره اورمق معناسنه در یقال خبز البعیر خبزاً من الباب الثانی اذا ضرب بیده الارض و طواری عنف و شدتله سورمك معناسنه در یقال خبز الدابّة اذا ساقها شدیدا و اورمق معناسنه در یقال خبزه اذا ضربه و اتمك پشورمك معناسنه در یقال خبز الخبز اذا صنعه و اتمك یدرمك معناسنه در یقال خبز فلانا اذا اطعمه الخبز ﴿الخبز﴾ فتحتینله وجود صالق و سلپوك اولمغه دینور تقول فی جسمی الیوم خبز ای رهل و خبز اطرافنه نسبت آلچق اولوب دوز و اوتراقلی اولان مکانه دینور ﴿الخبّازی﴾ خانك و بانك تشدید و تخفیفی و الفك قصریله و ﴿الخبّاز﴾ رمّان وزننده و ﴿الخبازة﴾ هاءیله و ﴿الخبیز﴾ قبیط وزننده ابه کومجی تعبیر اولنان نباته دینور ﴿خبزون﴾ خانك و بانك فتحیله غیر منصرف اوله رق یوزی صومون کبی شیشکن اولان آدمه دینور مؤنثی خبزونه در یقال رجل خبزون و امرأة خبزونة ای منتفخ الوجه ﴿الخابز﴾ اتمك صاحبی یعنی اتمکی اولان آدمه دینور تامر و لابن قبیلندندر یقال رجل خابز ای ذو خبز ﴿الخبازة﴾ کتابه وزننده اتمکجیلك حرفتنه دینور ﴿الخبّاز﴾ کتّان وزننده اتمکجی یه دینور نسبتنده خبازیّ دینور ابو بکر محمد بن الحسن الخبازیّ مقریء خراساندر ﴿الخبزة﴾ خانك ضمیله اسّی کوله کومکله پشوریلان اتمکه دینور تقول اطعمنی خبزة ای طلمة و خبزه ینبع اوزره مشرف بر جبل اسمیدر و سلام ابن ابی خبزه و محمد بن الحسن ابن ابی خبزه و احمد بن عبدالرحیم ابن ابی خبزه محدثلردر ﴿امّ خبزه﴾ طائف قضاسنده بر قریه در ﴿خبزه﴾ عنبه وزننده بو دخی طائف قضاسنده بر قریه در ﴿الخبیز﴾ امیر وزننده پشمش اتمکه دینور یقال خبز خبیز ای مخبوز و ثریده دینور تقول اکلت خبیزاً ای ثریدا ﴿الانخباز﴾ انفعال وزننده بر مکان آلچق اولمق معناسنه در یقال انخبز المکان اذا انخفض ﴿الخبیزات﴾ خانك فتحیله بر موضع آدیدر ﴿الاختباز﴾ افتعال وزننده برکمسه کندی نفسیچون اتمك یاپمق و اتمك ایدنمك معناسنه در یقال اختبز الخبز اذا خبزه لنفسه ﴿الخرز﴾ خانك فتحی و رانك سکونیله میشین و سختیان مقوله سنی دیکمك معناسنه در خیاطه ثیابه مخصوص اولدیغی کبی یقال خرز الخفّ خرزاً من الباب الاول والثانی اذا کتبه ﴿الخرزة﴾ غرفه وزننده دیکلمش سختیان و میشین مقوله سنك دیکشنه دینور فارسیده درز دینور یقال دوال بین الخرزة ای الکتبة جمعی خرزدر غرف کبی ﴿المخرز﴾ منبر وزننده کندوسیله سختیان دیکیلان ایکنه یه دینور ﴿الخرازة﴾ کتابه وزننده وجه مذکور اوزره دیکیجیلك حرفتنه دینور ﴿الخرز﴾ فتحتینله بر آدم طوتدیغی ایشنی داغماقوی و محکم ایدر اولمق معناسنه در یقال خرز الرجل خرزاً من الباب الرابع اذا احکم امره ﴿الخرزة﴾ فتحاتله مطلق جوهره دینور لعل و یاقوت والماس کبی و بونجغه دینورکه ایپلکه دیزیلور مهره معناسنه جمع جنسی خرزدر یقال کلام فلان کخرز الاماء ای متفاوت درّة و ودعة و شوراوت نوعندن بر نبات آدیدرکه تپه سندن دیبنه قدر بونجق دیزیسی کبی

مدوّر دانه‌لردن دیزیسی اولور وخرزه فزاره قبیله‌سی یوردنده برصو آدیدر (المخرّز) معظم وزننده مطلقا شول
قوشه اطلاق اولنورکه قنادلرنده بنك بنك بونجق کبی نقش ونکاری اوله یقال طائر مخرّز ای علی جناحیه نمنمة
کالخرز (الخرزات) فتحاتله خرزه‌نك جمعیدرکه جواهره دینور ومنه خرزات الملك ای جواهر تاجه سلفده
بر پادشاهك مدّت سلطنتندن برسنه حولاننده تاجنه برجوهر وضع ایدرلر ایدی سنین سلطنتنك اعدادی انكله
بیلنور ایدی (الخربز) خانك وبانك کسریله قاونه دینور بطیخ معناسنه وبوعربی صحیحدر علی قول اصلی فارسیدر
یعنی فارسیده خانك فتحیله قاونه وقارپوزه دینور خانك کسریله معرّبدر (الخزّ) خانك فتحی وزانك سكونیله ثیاب
جنسندن ثوب معروف اسمیدر جمعی خزوز کلور * مؤلف ثوب معروفله اکتفا ایلیوب لكن مشتبه برنسنه در نهایه‌ده
بورسمه مسطوردرکه بعبارته ایراد اولندی وفی حدیث علیّ رضی الله عنه * انّه نهی عن رکوب الخزّ والجلوس
علیه * الخزّ المعروف اوّلا ثیاب تنسج من صوف وابریسم وهی مباحة وقد لبسها الصحابة والتابعون فیكون النهی
عنها لاجل التشبه بالعجم وزیّ المترفین وان ارید بالخزّ النوع الآخر وهو المعمول الان فهو حرام لانه جمیعه معمول
من الابریسم یعنی سلفده خزّ دیدكاری بین العرب برثوب معروفدرکه یوکدن وتفتكدن وایپكدن معمول اولورایدی که
ارشی ایپك وارغاجی یوکدن یاخود تفتكدن ایدی حالا ارغاجی ایپلكدن اولانه حلالی وقطنی تعبیر اولنور اولدخی
بونلر کبی برثوبدر مباح اولمغله اصحاب وتابعون کیرلر ایدی بعده عجم طائفه‌سنه ودنیا محتشملرینه تشبه جهتنده مبنی
نهی صادر اولدی وایكنجیسی ارشی وارغاجی ایپك اولاندرکه صكره‌دن اکا دخی خزّ اطلاق ایلدیلر بوحرامدر
زمخشری مقدّمة الادبده نوع ثانی ایله بیان ایلمشدر ومصباحك ومغربك بیانلرینه کوره خزّ اصل برجانور اسمی
اولوب بعده آنك تفتكندن معمول اولان ثوبه اطلاق اولندی وهدایه شرحی نهایه‌نك بیاننه کوره خزّ برنوع ثوب
اسمیدرکه ارشی حریر وارغاجی بحری برحیوانك تفتكندن معمول اولور وعنایه‌نك بیاننه کوره برجانور اسمی اولوب
بعده آنك تفتكندن مصنوع اولان ثوبه اطلاق اولندی حتی اسكیدكده تكرار بوزوب مجدّدا اکیروب ینه نسج
اولنور اولدیغی منقولدر خلاصه خزّ ایكی کونه قماشه اطلاق اولنور بری ارشی وارغاجی ایپك اولاندرکه
بوحرامدر ودیكری وجه مذکور اوزره ایپك ایله برجانور بحری تویندن معمول اولاندرکه بوحلالدر واول جانور
بحری دکز قیونی دیدكاری حیوان اولدیغی تصحیحكردهٔ مترجم حقیردر واول حیوان بعض انهارده مشهود مز
اولمشدر بوصورتده آندن معمول ثوب شال نوعندن اولور ومؤلف اشاغیده طوشان اسمی اولان خززدن مشتق
اولدی دیو برمبهم کلام دخی ایراد ایلمشدر ظاهرا حیوان مزبورك تویی طوشانه شبیه اولدیغندن یاخود ثوب معهود
طوشان تویی کبی یومشق اولدیغندن اکا دخی خزّ اطلاق اولندیغی مراد ایلمش اوله انتهی الكلام * وخزّ مصدر
اولور دیوار اوزره کیمسه صیریلوب چیقمامق ایچون تپه‌سنه تیكنلی چالی وضع ایلك معناسنه یقال خزّ الحائط
بالشوك خزّا من الباب الاول اذا وضع علیه لئلا یتسلق وعدولری اوقه ومزراغه دیزمك یعنی بری بری آردنجه
اوق ایله یامزراغله اورمق معناسنه در یقال خزّه بسهمه اورمحه اذا انتظمه وطعنه (الاختزاز) افتعال وزننده
بودخی عدولری اوقه ومزراغه دیزمك معناسنه در یقال اختزه بسهمه اورمحه اذا انتظمه وطعنه قال فی الاساس
اختززته ای اصبته وانفذته وطعنته وبرجماعته کاوب ایچندن همان مقصودی اولان کیمسه‌یی اخذ ایلك معناسنه در
تقول اختززته ای اتیته فی جماعة فاخذته منها وتقول اختززت البعیر من الابل ای استقته وترکتها (خزاز) سحاب
وزننده تغلب قبیله‌سندن بربطن آدیدر وبررجل اسمیدر وواسط ایله بصره میاننده برنهر آدیدر (خزاز) قطام
وزننده براشمه قویی آدیدر (الخزز) صرد وزننده ارکك طوشانه دینور جمعی خزّان کلور خانك کسریله واخزّه
کلور اعزّه وزننده (المخزة) میمك وخانك فتحیله ارکك طوشانی فراوان اولان موضعه دینور ومنه اشتق الخزّ
کما ذکر وخزز بنی یربوع قبیله‌سنه مخصوص برفرس آدیدر وخزز اسامیدندر خزز بن لوذانی شعرادندر وخزز بن
مصعب محدثیندندر وحسان بن عتاهیة بن خزز بن خزز التجیبیّ مخضرمیندندر ومحمد بن خزز الطبرانی تاریخ کبیر
صاحبیدر (خزازی) حبالی وزننده علی قول سحاب وزننده‌در برطاغك علمیدرکه عربلر غارت ایلدكاری
کیجه‌نك صباحنده آنك باشنده آتش یقارلر (الخزخز) هدهد وزننده کوده‌سنده بالق اتلری قالین وغلیظ اولان
آدمه دینور یقال رجل خزخز ای الغلیظ العضل (الخزخز) علبط وزننده و(الخزاخز) علابط وزننده
قویّ وشدید آدمه دینور (الخزیز) امیر وزننده عوسج یعنی سنجان تیكنی وموسی آغاجی دیدكاری شجرك بغایت
کنده وتصلق ونا موزون اولانه دینور (التخزبز) تدحرج وزننده بیوکلمك معناسنه در یقال تخزبز الرجل
اذا تعظم ویوز اکشیمك معناسنه در یقال تخزبز اذا تعبس ودوه قسمی اوکنه کلنلری الاریله اورمق معناسنه در

مطلب

يقال تخزبز البعير اذا ضرب بيده كل من لقى ﴿الخزباز﴾ بوز مادّه سنده ذكر اولندى ﴿الخاميز﴾ ميمك كسريله
صوغومش وياغى سوزلمش اكشى آش چورباسنه دينور و بولفظ اعجميدر تقول اطعمنا الخاميز وهو مرق السكباج
المبرّد المصفى ﴿الخنوز﴾ قعود وزنده و﴿الخنز﴾ فتحتينله ات قوقق معناسنه در يقال خنز اللحم خنوزا وخنزا
من الباب الرابع اذا انتن فهو خنز ككتف وخنز بفتحتين پس خنز تسميه بالمصدر اولور ﴿الخنزوان﴾ خانك فتحى وزانك
ضميله ميمونه دينور قرد معناسنه واركك خنزيره دينور ﴿الخنزوان﴾ عنفوان وزنده و﴿الخنزوانة﴾ هايله
و﴿الخنزوانية﴾ ياى مشدّده ايله و﴿الخنزوة﴾ قنفذه وزنده بيو كلنمكه دينور يقال رجل ذوخنزوان وخنزوانة وخنزوانية
وخنزوة اى كبر ﴿الخنّاز﴾ رمّان وزنده آلاجه كاره دينور وزغه معناسنه وشول يهود طائفه سنه دينوركه ات قسمنى
متعفن اولنجه يه دك حفظ ايدر اوله ﴿الخنوز﴾ تنور وزنده صرتلانه دينور وصقر وطابورك مؤخرينه دينور كيول
معناسنه ﴿خناز﴾ قطام وزنده كودهسى بدبوى اولان عورته دينور ﴿الخنيز﴾ اميروزنده مايه سز اتمك تريدينه دينور
تقول اكلت خنيزا اى ثريدا من الخبز الفطير ﴿الخوز﴾ جوز وزنده دشمنلك ايلك معناسنه در يقال خازه يخوزه خوزا
اذا عاداه وناسدن برطائفه اسميدركه بلاد عجمده اولورلر وخوزستان بلادينك مجموعنك اسميدر ﴿سكة الخوز﴾
اصفهانده بركوچه آديدر محدّثيندن احمد بن الحسن الخوزىّ اورادندر ﴿شعب الخوز﴾ مكه ده برشعب آديدركه
شعب المصطلق دخى ديرلر محدّثيندن ابراهيم بن يزيد الخورىّ اورادندر ﴿خوزان﴾ عثمان وزنده اصفهانده برقريه در
وهراة قضاسنده برقريه در وپنج ده نواحيسنده برقريه در ﴿خوزيان﴾ خانك ضميله برحصن آديدر ونسف قضاسنده
برقريه آديدر ﴿الخازياز﴾ بوز مادّه سنده ذكر اولندى ﴿ فصل الدّال المهملة ﴾ ﴿الدحز﴾ دالك فتحى وحانك
سكونيله جماع ايلك معناسنه در يقال دحز المرأة دحزا من الباب الثالث اذا جامعها وصلب شديد آدمه دينور يقال
رجل دحز اى صلب شديد ﴿الدرز﴾ فرز وزنده دنيانك نعيم ولذّاتنه دينور يقال ابطره الدرز اى نعيم الدنيا ولذّاتها
وديكش يونه دينور فارسى معرّبيدر جمعى دروزدر ﴿الدرز﴾ فتحتينله نعم ولذّات دنيويه متمكن يعنى دائما آنكله
متنعّم اولمق معناسنه در يقال درز الرجل درزا من الباب الرابع اذا تمكن من نعيم الدنيا ولذّاتها ﴿بنات الدروز﴾
كهلهلره اطلاق اولنور ديكش يولرنده ايوا ايلدكلريچون وصبيانه اطلاق اولنور ﴿اولاد درزه﴾ فرحه وزنده
سفله وادانى مقوله سنه دينور ودرزيلره دينور خيّاطون معناسنه وجلاهلره دينور ﴿الدعز﴾ دالك فتحى وعينك
سكونيله اوته قاقق معناسنه در يقال دعزه دعزا من الباب الثالث اذا دفعه وجماع ايلك معناسنه در يقال دعز المرأة اذا
جامعها ﴿الدلمز﴾ سبحل وزنده صلب وشديد شيئه دينور ﴿الدلامز﴾ علابط وزنده شيطانه دينور وقوىّ وماضى ونافذ
آدمه دينور وبرّاق آدمه دينور ﴿الدلمز﴾ علبط وزنده دلامز ايله ايكى معناى اخيرده مرادفدر ﴿الدلمزة﴾ دحرجه
وزنده لقمه يى بيوك آلمق معناسنه در يقال دلمز الرجل اذا ضخم اللقمة ﴿الدليزان﴾ دالك ضميله احمق وسبكمغز
اولان سموز وتنومند اوغلانه دينور ﴿الدلامزة﴾ دالك ضميله پك خبيث وعيّار وطرّار اوغريلره دينور يقال
لصوص دلامزة اى خبثاء منكرون ظاهرا مفردى دلمزدر ﴿التدلمز﴾ تدحرج وزنده برخصوصه عزم ايلك
معناسنه در يقال تدلمز على الامر اذا اجمع عليه ﴿الدهدموز﴾ عضرفوط وزنده شديد الاكل آدمه دينور ﴿الدهليز﴾
دالك كسريله قپوايله خانه نك آرالغنه دينوركه تركيده فتح داله دهليز وقپو آرالغى تعبير اولنور * شارحك بياننه
كوره داليز فارسى معرّبيدر ودهليز جيئه معناسنه در جيمك فتحى ويانك سكونيله * شارح ديركه بعض نسخه ده
بورسمه وبعضنده خنيه عنوانده مرسومدركه خاى معجمه نك فتحى ونونك كسرى وياى مشدّده ايله در نسخهٔ
اولايه كوره صوايركيلان موضع اولور وثانيه يه كوره فحش وهذيان كلمات ديمك اولور * مترجم ديركه برهانده
دهليز بمعنى وهرزه وهذيان كلمات ايله مفسر اولمغله نسخهٔ ثانيه مرجّح اولور ودهليزك جمعى دهاليزدر
﴿ابناء الدهاليز﴾ صوقاقدن ياخود جامعدن قالدرلمش اطفاله اطلاق اولنور يقال لاخير فى ابناء الدهاليز وهم الذين
يلقطون ﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ ﴿الذرز﴾ فتحتينله درز معناسنه دركه ذكر اولندى يقال ذرز الرجل
ذرزا من الباب الرابع بمعنى درز ﴿الذرمازىّ﴾ ذالك فتحيله محدّثيندن محمد بن الفضل نسبتيدركه ابو حفص عمر بن
شاهين السمرقندىّ آندن روايت حديث ايلدى * شارح ديركه دزماز صواب اولان دال مهمله وزائين معجمتين
ايله اولمقدر نته كه ائمهٔ انساب اول رسمه ضبط ايلديلر لكن جهت نسبتنى بيان ايلمديلر * مترجم ديركه غالبا اصوب
اولان دزمار اولمقدر دال مضمومه وزاى معجمه وآخرده مهمله ايله زيرا برهانده دزمار كلزار وزنده شمرقنده
برموضع اولمق اوزره مرسومدر ﴿ فصل الراء المهملة ﴾ ﴿الربيز﴾ اميروزنده كياستلو فطانتلو
ظريف وزيرك آدمه دينور يقال رجل ربيز اى ظريف كيس وكودهسى صمصيق قوريغى پك بيوك قوجه

﴿ فصل الدّال المهملة ﴾

﴿ فصل الذال المعجمة ﴾

﴿ فصل الراء المهملة ﴾

وصغريسى بيوك سائر حيوانه دينور يقال كبش ربيزاى مكتنزا عجز وكذا غيره وفننده كبير و بزركوار اولان آدمه
دينور يقال رجل ربيزاى كبير فى فنه (الربازة) كرامه وزننده ربيز مذكوردن مصدردر ربيز اولمق معناسنه در يقال
ربز الرجل ربازة من الباب الخامس اذا كان ربيزا (التربيز) تفعيل وزننده قربه يى طولدرمق معناسنه در يقال
ربز القربة اذا ملأها (الارتباز) افتعال وزننده بر نسنه تام وكامل اولمق معناسنه در يقال ارتبز الشئ اذا تم
وكمل (الرجز) رانك كسرى وضميله نجس ومرداره دينور قذر معناسنه يقال تلطخ بالرجزاى القذر وبته طاپغه
دينور عبادة اوثان معناسنه واشكنجه وعذاب معناسنه در وشرك معناسنه دركه حاشا واحد بچون جل شانه
طرفنه شريك اسناد ايلمكدر يقال اتقوا من الرجزاى عبادة الاوثان والشرك ويقال كشف الله عنك الرجز
اى العذاب (الرجز) فتحتينله شعردن بر نوعدركه وزنى التى كرّه مستفعلن در حروفى آز واجزاسى متقارب
اولديغيچون رجز ايله تسميه اولندى ذكرى آتى دوه يه مخصوص علت رجزدن مأخوذدر زيرا دوه قسمى اول علت
سببيله متعاقبا مرتعش الاقدام اولور امام خليل عندنده رجز شعردن معدود دكلدر بلكه انصاف واثلاثا بياتدن
عبارتدر ورجز دوه قسمنه مخصوص بر علت آديدركه دوه نك اكسه طرفنه وصغريسنه عارض اولور حركت
ايلدكده اياقلرى صيق صيق رعشه دار اولور صكره آچلور (الارجوزة) ارجوفه وزننده بحر رجزدن قصيده كبى
اولان شعره دينوركه هر مصراعى مفرد اوله رق قصيده اولور جمعى اراجزدر (الرجز) عجز وزننده ارجوزه
انشاد ايلمك معناسنه در يقال رجز الراجز رجزا من الباب الاول اذا انشد الارجوزة ويقال رجزبه اذا نشده
الارجوزة (الارتجاز) افتعال وزننده بو دخى ارجوزه انشاد ايلمك معناسنه در يقال ارتجز الراجز اذا انشد
الارجوزة وكوك كورلده مك معناسنه در يقال ارتجز الرعد اذا صات (الترجيز) تفعيل وزننده بر آدمه ارجوزه
انشاد ايلمك معناسنه در يقال رجزه اذا انشده ارجوزة (الارجز) احمر وزننده ذكر اولنان رجز علتنه
اوغرامش اركك دوه يه دينور مؤنثى رجزاء در (الرجاز) شداد وزننده و(الرجاز) رمان وزننده بر وادى اسميدر
(الرجازة) رانك كسريله هودجدن كوچرك بركونه نسوان مركبنه دينور على قول شول پلاسه دينوركه ايچنه طاش
ياخود بر مقدار قيل ويوك مقوله سى وضع ايدوب دنك اولمق ايچون محفه نك خفيف طرفنه تعليق ايدرلر (المرتجز)
اسم فاعل بنيه سيله رسول اكرم عليه السلام حضرتلرينك فرسلرى اسميدر باباسنك اسمى ملاءه در سواد بن حارث بن
ظالم نام اعرابيدن اشترا بيوردیلر بغايت خوب صهيلى اولغله مرتجز ايله تسميه بيوردیلر (الترجز) تفعل وزننده پيدرپى
كوك كورلده مك معناسنه در يقال ترجز الرعد اذا صات يعنى متتابعا وسحابك يغمورى پك چوق اولغله آغر آغر
آهسته جه حركت ايلمك معناسنه در يقال ترجز السحاب اذا تحرك بطيئا لكثرة مائه ودوه سورن كمسه دوه يى
ارجوزه اوقويه رق سورمك معناسنه در يقال ترجز الحادى اذا حدا بالرجز (التراجز) تفاعل وزننده نيچه
شعرا ارجوزه انشاد ايدشمك معناسنه در يقال تراجزوا اذا تنازعوا الرجز بينهم اى تعاطوا (رخبز) خاى معجمه
وباى موحده ايله جعفر وزننده بر رجل اسميدر (الرز) رانك فتحى وزاينك تشديديله چكركه قسمى يمورطه كومك
ايچون قويريغنى يره صوقمق معناسنه در يقال رزت الجرادة رزا من الباب الاول والثانى اذا غرزت ذنبها التبيض
ودورتوب سانجمق معناسنه در يقال رز فلانا اذا طعنه وقپويه وپنجره يه رزه ديدكارى دمور ياپمق معناسنه در
يقال رز الباب اذا اصلح عليه الرزة كما سيذكر وبر نسنه يى بر نسنه ده يرلشديروب ثابت واستوار قلمق معناسنه در
يره قازق ودیواره اكسر استوار ايلمك كبى يقال رز الشئ اذا ثبته وسحاب يغمور ياغدرركن فشلده مق معناسنه در
يقال رزت السماء اذا صوتت من المطر (الارزاز) همزه نك كسريله بو دخى چكركه يمورطه كومك ايچون قويريغنى
يره صوقمق معناسنه در يقال ارزت الجرادة بمعنى رزت (الرزة) رانك فتحيله شول دموره دينوركه قپويه كايد كچورمك
ايچون ايدرلر تركيده تخفيفله رزه تعبير اولنور (الرز) رانك ضميله برنجه دينوركه غلهء معروفدر ارز ماده سنده
لغتلرى بيان اولندى (المرزز) معظم وزننده برنجله پشمش طعامه دينور يقال طعام مرزز اى معالج بالرز (الرز)
رانك كسريله و(الرزيز) خصيصى وزننده ايراقدن مسموع اولان سسه دينور على قول اعمدر يعنى كرك ايراقدن
وكرك يقيندن اولسون وعلى رأى رعد سسنه واسرمش اركك دوه سسنه مخصوصدر (الترزيز) تفعيل وزننده
كاغدى مهرلمكله مصيقل ايلمك معناسنه در يقال رزز القرطاس اذا صقله وبر خصوصى توطئه وتمهيد ايله
تسهيل ايلمك معناسنه در يقال رزز امره اذا وطأه ومهده (الارتزاز) افتعال وزننده بخيل قسمى سؤال
هنكامنده قازق كبى يرنده سكوت ايله ايركيلوب امساك ايلمك معناسنه در يقال ارتز البخيل عند المسئلة اذا بقى وبخل
واوق نشانده يرلشمك معناسنه در يقال ارتز السهم فى القرطاس اذا ثبت (الرزيز) اميروزننده بر نبات آديدركه آنكله

نسنه بويانور تركيده آلاجهره ديدكلرى صارى بويه اولهجقدر ﴿رزيز﴾ زبيروزننده اسمادندر ابو البركات مسلم بن البركات بن الرزيز دمياطى مرحومك شيخيدر ﴿الارزيز﴾ همزهنك كسريله دترمكه دينور يقال اخذه الارزيز من البرداى الرعدة و دورتوب ساتجمغه دينور تقول نفذا رزيزه فى جوفه اى طعنه و قاره شبيه خرده طلو دانه سنه دينوركه دپى و قرمسى تعبير اولنور و طويل الصوت اولان شيئه دينور ﴿الرزاز﴾ رصاص وزننده و مراد فيدركه قلايه وقورشونه شاملدر ﴿الرزّاز﴾ شدّاد وزننده القابدندر ابو جعفر البحترى و عثمان بن احمد بن سمعان و علىّ بن احمد بن محمد بن بيان و بغدادده مدرسهٔ نظاميه مدرسى اولان سعيد بن محمد بن سعيد و حفيدى سعيد و احمد بن محمد بن علويه و محمد بن النفيس بن منجب الرزازون محدثلردر ﴿الرزرزة﴾ زلزله وزننده ارغلامق معناسنه در يقال رزرز الشئ اذا حرّكه و يوك دنكلرينى برابرلشدرمك معناسنه در يقال رزرز الحمل اذا سوّاه ﴿الرطز﴾ رانك و طانك فتحيله ضعيف اولان قيللرده و سائر نسنه لرده دينور ﴿الرطازات﴾ خرابات وزننده جزء نامه كبى بى اصل و واهى حكاياته دينور خرافات معناسنه يقال ماهذه الرطازات اى الخرافات ﴿الرعز﴾ رانك فتحى و عينك سكونيله جماع ايلك معناسنه در يقال رعز الجارية رعزا من الباب الاوّل اذا جامعها ﴿المرعزّ﴾ ميمك و عينك كسرى و زانك تشديديله و ﴿المرعزّى﴾ الف مقصوره ايله و ﴿المرعزاء﴾ زانك تخفيفى و الفك مدّيله بو نلرك مجموعنده ميمك فتحيله ده لغتدر كچى قسمنك قيللرى دينده اولان خرده و يومشق تويلره دينوركه تفتك تعبير اولنور ﴿الممرعز﴾ مدحرج وزننده ذكر اولنان تفتكله نسج اولنمش جامه يه دينور شال كبى يقال ثوب ممرعز اى منسوج بالمرعز ﴿المراعز﴾ اسم فاعل بنيه سيله دائما هركسه لوم و عتاب ايدن آدمه دينور يقال رجل مراعز اى معاتب ﴿المراعزة﴾ مفاعله وزننده منقبض اولمق معناسنه در يقال راعز الرجل اذا انقبض ﴿الاسترغاز﴾ غين معجمه ايله بر نسنه يى ضعيف و لين عدّ ايلك معناسنه در يقال استرغزه اذا استضعفه و استلانه ﴿الرفز﴾ رانك فتحى و فانك سكونيله اورمق معناسنه در يقال رفزه رفزا من الباب الثانى اذا ضربه ﴿الرافز﴾ آتيجى طمره دينور عرق ضارب معناسنه و يقال ما يرفز منه عرق اى ما يضرب ﴿الرقز﴾ رقص وزننده و مرادفيدر يقال رقز الغلام بمعنى رقص ﴿الراقز﴾ رافز وزننده و مرادفيدر و منه يقال ما يرقز منه عرق اى ما يضرب ﴿الركز﴾ رانك فتحى و كافك سكونيله يره مزراق مقوله سى نسنه ساتجمق معناسنه در يقال ركز الرمح ركزا من الباب الاوّل و الثانى اذا غرزه فى الارض و طمر سكريمك معناسنه در يقال ركز العرق اذا اختلج ﴿التركيز﴾ تفعيل وزننده بو دخى يره مزراق مقوله سنى ساتجمق معناسنه در يقال ركز الرمح بمعنى ركزه ﴿الارتكاز﴾ افتعال وزننده طمر سكريمك معناسنه در يقال ارتكز العرق اذا اختلج و بر نسنه يرنده ثابت و پايدار اولمق معناسنه در يقال ارتكز الشئ اذا ثبت يعنى فى محله و يايك بر كوشه سنى يره قويوب اوستنه طيانمق معناسنه در يقال ارتكز على القوس اذا وضع سيتها على الارض ثم اعتمد عليها ﴿المركز﴾ مقعد وزننده دائره نك حاق وسطنه اطلاق اولنوركه نقطهٔ دائره تعبير اولنور يقال زاغ الفرجار من المركز اى وسط الدائرة و بر آدمك موضع و قرارگاهنه اطلاق اولنور يقال حلّ فلان بمركزه اى موضعه و محله و عسكرك مأمور اولدقلرى مقرّ و آرامگاهلرينه اطلاق اولنور يقال انّ الجند اخلوا مركزهم اى حيث امروا يلزموه ﴿الركز﴾ رانك كسريله صوت خفى يه دينور *قال الشارح و منه قوله تعالى ﴿ او تسمع لهم ركزا ﴾ اى حسا و صوتا خفيا و ركز عالم و عاقل اوله رق سخى و كريم آدمه دينور يقال هو ركز من الاركاز اى عالم عاقل سخىّ كريم ﴿الركزة﴾ رانك كسريله ثبات عقل و رشد معناسنه در تقول كلّمته فما رأيت له ركزة اى ثباتا من عقله و ركاز لفظندن مفرد اولوركه حق جلّ و علانك معدنلرده ركز و احداث ايلديكى فلزّات و جواهردن عبارتدر و جاهليت اهلنك زير زمينه دفن ايلدكلرى كنج و ماله اطلاق اولنور و معدندن ظهور ايدن كومش و آلتون قطعه لرينه دينور ﴿الركيزة﴾ سفينه وزننده بو دخى معدنده يد قدرتله مركوز و محدث اولان جواهره دينور و رمال اصطلاحنده عتبهٔ داخله تعبير اولنان خانه يه اطلاق اولنوركه بر زوج ايله طولانى اوچ فردن عبارتدر اشبو ⁞ صورتده در دليل كنوز اولديغيچون اطلاق اولندى ﴿الاركاز﴾ همزه نك كسريله دفينه بولمق معناسنه در يقال اركز الرجل اذا وجد الركاز و معدنده ركاز اولمق معناسنه در يقال اركز المعدن اذا صار فيه الركاز ﴿الركزة﴾ تمره وزننده شول خرما آغاجنه دينوركه اوزدكدن آريلوب ديكلمش اوله ﴿مركوز﴾ ميمك فتحيله بر موضع آديدر ﴿الرمز﴾ غمز وزننده و رانك ضمى و فتحتينله لغتدر مطلق اشارت ايلك على قول دوداقلر ايله ياخود كوز ايله ياخود قاش ايله ياخود آغز ايله ياخود ال ايله ياخود دل ايله اشارت ايلك معناسنه در يقال رمز اليه رمزا و رمزا و رمزا من الباب الاوّل و الثانى اذا اشار او هو الايماء بالشفتين او العينين او الحاجبين او الفم او اليد او اللسان و ثقلتدن ياخود شيشمانلكدن يورركن مضطرب و متلاشى اولمق معناسنه در كاسيذ كرو بر آدم اسكى چوبانك رعيندن خشنود اولمامغله قيونى

وبکیسنی آخر چوبانه قاتمق معناسنه‌در یقال رمز غنمه رمزا من الباب الاول اذا لم یرض رعیة الراعی فحوّلها الی راع آخر وقربه طولدرمق معناسنه‌در یقال رمز القربة اذا ملأها (الرمازة) غمازه وزننده سافله‌یه یعنی دبره اطلاق اولنور وروسپی عورته اطلاق اولنور ودیزکو زننده اولان شحمه‌یه اطلاق اولنور اضطرابندن ناشی وشول عسکر عظیمه اطلاق اولنور که کثرت وازدحامی سببیله اطرافندن دریا کبی چالقنور اوله یقال کتیبة رمّازة ای کبیرة ترتمز من جوانبها ای تتحرّك وتضطرب (الارتماز) افتعال وزننده مضطرب وبیقرار اولمق معناسنه‌در یقال ارتمز الشیء اذا اضطرب وبرآدم یرندن دپرنمك معناسنه‌در یقال ارتمز الرجل اذا تحرّك فی مجلسه لقیام اوخصومة (الرمیز) امیر وزننده کثیر الحرکه آدمه دینور وعظیم القدر وجلیل الشان آدمه دینور مرموز ومشار الیه اولدیغیچون یقال رجل رمیز ای مجل معظم وعاقل ودانا آدمه دینور وچوق شیئه دینور یقال درهم رمیز ای کثیر واصیل وعریق ونجیب آدمه وسائر حیوانه دینور ووقار وتمکین صاحبی رزین آدمه دینور وطارقلبه اطلاق اولنور صاحبنك اضطرابنی مستلزم اولور یقال رجل رمیز الفؤاد ای ضیقه (الرمازة) کرامه وزننده ذکر اولنان رمیز کلمه‌سندن مصدردر یقال رمز رمازة من الباب الخامس اذا صار رمیزا فی الکلّ (الراموز) قاموس وزننده دریایه دینور اضطرابندن ناشی واصل وبنیاده دینور صاحبنی مشیر اولدیغیچون واورنکه دینور نموزج معناسنه بودخی تمثالی مشیردر (الارمیزاز) اقشعرار وزننده برآدم یابرنسنه یرندن زائل اولمق معناسنه‌در یقال ارمازّ الرجل اذا زال عن مکانه ویرندن آیرلمیوب ملازم اولمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال ارمازّ الرجل اذا لزم مکانه وبوزیلوب منقبض اولمق معناسنه‌در یقال ارمازّ الرجل اذا انقبض (الترمّز) تفعل وزننده مضطرب وبیقرار اولمق معناسنه‌در یقال ترمّز من الضربة اذا اضطرب ویرندن دپرنمك معناسنه‌در یقال ترمّز القوم اذا تحرّکوا فی مجالسهم لقیام اوخصومة وحاضرلنمق معناسنه‌در یقال ترمّز الرجل اذا تهیأ وشدّتله ضرطه‌لمق معناسنه‌در یقال ترمّز اذا ضرط شدیدا (الترامز) علابط وزننده قوّتی تام وکامل اولان قویّ وشدید دوه‌یه دینور (الرمز) رانك ضمیله پك طاولی سموز دوه‌لره دینور یقال ابل رمز ای سمان صحاح ظاهرا مفردی رمیزدر ویقال هذه ناقة ترمز ای لاتکاد تمشی من ثقلها وسمنها (الرمزان) فتحاتله پرتاو ایلمك معناسنه‌در یقال رمز الظبیّ رمزانا اذا نقز واغرا ایلمك معناسنه‌در یقال رمز فلانا بکذا اذا اغراه به (الرمیز) زبیر وزننده دکنکه دینور عصا معناسنه (المرمهزّ) مشمئزّ وزننده جست وچالاك وخفیف آدمه دینور یقال رجل مرمهزّ ای خفیف (المرمهزّ) هانك فتحیله طمع اوله‌جق محله دینور یقال فیه مرمهزّ ای مطمع (الارمهزاز) اشمیزاز وزننده نسنه ویرمك معناسنه‌در یقال هو لایرمهزّ لشیء ای لایعطی شیئا بو طمع معناسندن مأخوذدر (الرز) رانك ضمی ونونك سکونیله ارز لفظنده لغتدر که برنج مأکوله دینور (الروز) رانك فتحی وواوك سکونیله تجربه ایلمك معناسنه‌در یقال رازه یروزه روزا اذا جرّبه وبرآدم چفتلکی اوزره قائم اولوب دائما تنظیم واصلاح ایلمك معناسنه‌در یقال راز الرجل ضیعته اذا قام علیها واصلحها وبر آدم برکسه عندنده اولان نسنه‌یی استکای اولمق معناسنه‌در یقال راز ماعند فلان اذا طلبه واراده (الراز) یاپوجیلرك رئیسنه دینور که معمار اوله جقدر اوزرلرینه قیم اولوب کارلرینی تنظیم واصلاح ایلدیکیچون مفردی رازه‌در ساس وساسه کبی * شارحك بیانه کوره اصلی رایزدر شاك وشائك کبی (الریازة) کتابه وزننده معمارلق حرفتنه دینور شارح دیرکه هرکار وصنعتده معمار مثابه‌سنده اولان سرکردهٔ پیشه‌ورانه راز اطلاق اولنور کما فی الحدیث ❊ کان راز سفینة نوح جبریل علیهما السلام والعامل نوح ❊ (رویز) زبیر وزننده واسامیدندر محمد بن رویز محدثیندندر (الرویزیّ) یای مشدده ایله طیلسانه دینور یقال علیه رویزیّ ای طیلسان * شارحك بیانه کوره رازیّ مصغریدرکه عجمده ریّ شهرینه منسوب دیمکدر فی الاصل آنده معمول اولدیغنه مبنیدر (المراز) و (المرازة) میملرك فتحیله روزدن اسم مکاندر مقدار ومیزان معناسنه مستعملدر یقال هو خفیف المراز والمرازة اذا رازه لینظر ماثقله عربلر راز الحجر روزا دیرلر طاشك آغرلغنی بیلمك ایچون وزن ایلدکاری وقتده ویقولون راز الدینار اذا رزنه لیعلم قدره مذکور مراز ومرازه بومعنادن مأخوذدر (المرازان) تثنیه بنیه‌سیله ممه‌لره اطلاق اولنور (الترویز) تفعیل وزننده برنسنه‌دن صکره آخر نسنه‌یه قصد وعزم ایلمك معناسنه‌درکه اوّلکیسنی ترك ایدوب ایکنجیسنه عزم ایلمکدن عبارتدر یقال روّز رأیه اذا همّ بشیء بعد شیء (رازان) اصفهان قضاسنده برقریه‌در مهملتین ایله راراندن مصحف دکلدر صقن شبهه ایله محدثیندن خالد بن محمد الرازانی اورادندر وبروجرد شهرنده برمحله آدیدر محدثیندن بدر بن صالح بن عبدالله الرازانی اورادندر ❊ فصل الزای المعجمة ❊ (الزباز) زانك فتحیله و (الزبازاء) مدّ ایله بودور خاتونه دینور (الزبازیة) کراهیه وزننده ناس بیننده واقع شرّ وشور وفتنه‌یه دینور یقال وقعت بینهم زبازیة ای شرّ

❊ فصل الزای المعجمة ❊

﴿الزريز﴾ عزيز وزننده جست وسبكروح اولەرق نظيف آدمه دينور يقال رجل زريز اى خفيف نظيف ورأى
ورشد وتدبيرى متين ومحكم عاقل ودانا آدمه دينور يقال رجل زريز اى عاقل محكم الرأى ﴿الززّ﴾ زانك فتحى
و ثانيه نك تشديديله بو ماده يى جمهور مصنفين تأليفاتلرنده ترك و اهمال ايلديلر لكن بسيط النحو نام كتابده ززه يززه
ززا اذا صفعه عبارتيله مرسومدر پس ززّ كلمه سى شمار اورمق معناسنه اولور وباب اوّلدن مصوغدر ﴿الزلز﴾
فتحتينله و﴿الزلز﴾ كتف وزننده آغرلق اثاث و اثقال وبار وبنكاه معناسنه در يقال احتمل القوم بزلزهم وزلزهم اى
اثاثهم و بر آدمك كلديكى يوله دينور يقال رجع الى زلزه اى الطريق الذى جاء منه و زلز فتحتينله مصدر اولور مضطرب
و بيقرار اولمق معناسنه يقال زلز الرجل زلزا من الباب الرابع اذا قلق ﴿الزلزة﴾ فرحه وزننده شول عورته دينوركه
بغايت خفيفه و شلفه اولمغله دائما قومشو اولرينى طولاشور اوله يقال امرأة زلزة اى طياشة دائرة فى بيوت جاراتها
﴿الزلزاء﴾ صحراء وزننده امر و مصلحته دينور يقال جمع القوم زلزاءهم اى امرهم ﴿زوزان﴾ زايك ضميله حفاظدن
محمد بن ابراهيم الانطاكى جدّينك اسميدر ﴿زوزن﴾ زايك فتحيله خراسانده شهر هراة ايله نيسابور بيننده بر بلده آديدر
﴿الزوازية﴾ علابطه وزننده ايرى و بيوك تجريه دينور يقال قدره زوازية اى ضخمة و يومرى كودەلو بودور آدمه
دينور جماعتده وصف اولور يقال رجل وقوم زوازية اى قصار غلاظ ﴿الزوزى﴾ حبنطى وزننده و﴿الزوزىّ﴾
تشديد زايله حدّ و قدرتندن ازيدر شد و كياست و حذق ومهارت ادعاسنده اولان آدمه دينور يقال رجل زوزى
و زوزىّ اى متكائس متحذلق ﴿الزوازة﴾ زانك فتحيله بر آدمى خوارليوب قوغمق معناسنه در تقول زوزيت به
زوزاة اذا استحقرته وطردته * شارح ديركه مادهٔ مزبوره معتلّ اولمغله جوهرى معتل بابنده ثبت ايلدى ﴿الزيزاء﴾
زايك كسريله و﴿الزيزاء﴾ زايك فتحيله و ﴿الزيزى﴾ قصر ايله و ﴿الزازية﴾ تخفيف يايله طپراغى غليظ يره دينور
و كوچك تپه يه دينور وقوش يلكنه على قول اوجلرينه دينور جمعى زيازى كاور ﴿الزيزاءة﴾ زانك كسريله
و﴿الزيزاة﴾ قصر ايله زيزاء ايله ايكى معناى اوّلده مرادفدر ﴿الزيازية﴾ كراهيه وزننده عجله معناسنه در ﴿زى زى﴾
زالرك كسريله جن طائفه سنك صوتلرندن حكايه در ﴿زيزى﴾ ضيزى وزننده شامده بر موضع آديدر

فصل السين

فصل السين ﴿السجزى﴾ سينك فتحى وكسرى وجيمك سكونيله ايرانده سجستان اقليمنه منسوب ديمكدر
امام مشهور صاحب السنن ابو داود سليمان بن الاشعث و ابو سعيد عثمان بن سعيد الدارمى وصاحب التصانيف ابو حاتم
محمد بن حبان وخليل بن احمد القاضى ودعلج و ابو نصر عبيد الله الوائلى المجاور و مسعود بن ناصر الركاب و يحيى
بن عمّار الواعظ وعلى بن بشرى الليثى وعبد الكريم بن ابى حاتم وعبد الله بن عمر بن مأمور و ابو الوقت عبد الاوّل
السجزيّون اورايه منسوبلردر ﴿السلغزة﴾ غين معجمه ايله دحرجه وزننده پك سكرتمك معناسنه در يقال سلغز الرجل
اذا عدا عدوا شديدا ﴿سينيز﴾ سينين وزننده فارس اولكه سنده بر قريه در احمد بن عبد الكريم السينيزى المقرئ
و علىّ بن المعلى المحدث اورادندر ﴿سنانيز﴾ سينك فتحيله يزد قضاسنده بر قريه در ﴿سهريز﴾ سينك ضمى وكسريله
تمر لفظنه نعت اولەرق و مضاف اولەرق زبانزده در بر نوع خرمادركه بصره ديارنده كثير اولور ﴿سيازه﴾ سينك
فتحيله بخارا قضاسنده بر قريه در محدثيندن عليك الطويل ديمكله معروف علىّ بن الحسن السيازىّ اورادندر عليك
لفظنده كاف تصغير ايچوندر

فصل الشين المعجمة

فصل الشين المعجمة ﴿الشأز﴾ فتحتينله و﴿الشؤزة﴾ شينك ضميله بر مكان
يوكسك اولەرق غلظتلو و خشونتلو اولمق معناسنه در يقال شئز المكان شأزا وشؤزة من الباب الرابع اذا غلظ
وارتفع واشتدّ و بر آدم برنسنه دن قورقوب مضطرب و بيقرار اولمق معناسنه در يقال شئز الرجل اذا قلق وذعر
و يقال شئز الرجل على بناء المجهول فهو مشئوز و مشوز ﴿الشئز﴾ كتف وزننده و﴿الشأز﴾ شكس وزننده معناى
اوّلدن وصفلردر غلظتلو خشونتلو يوكسك مكانه دينور يقال مكان شئز وشأز اى غليظ شديد مرتفع ﴿المشئوز﴾
مشغول وزننده و ﴿المشوز﴾ مقول وزننده برنسنه دن قورقمغله مضطرب و بيقرار اولمش كمسه يه دينور يقال شئز
الرجل على بناء المجهول فهو مشئوز و مشوز اى قلق وذعر فهو مذعور وقلق ﴿الاشأز﴾ همزه نك كسريله بر آدمى
قورقودوب مضطرب ايلمك معناسنه در يقال اشأزه غيره اذا ذعره و اقلقه ﴿الشأز﴾ شينك فتحى و همزه نك
سكونيله جماع ايلمك معناسنه در يقال شأز المرأة شأزا من الباب الثالث اذا جامعها ﴿الاشتأز﴾ افتعال وزننده
اوركمك معناسنه در يقال اشتأز اذا نفر ﴿الشأزة﴾ شينك فتحى و همزه نك سكونيله طاولى آتلره اطلاق اولنور يقال
خيل شأزة اى سمان ﴿الشحز﴾ نحس وزننده جماع ايلمك معناسنه در يقال شحز الجارية شحزا من الباب الثالث
اذا جامعها و برنسنه دن بلكليوب قورقمق معناسنه در يقال شحز الرجل شحزا من الباب الرابع اذا فزع وخاف
﴿الشخز﴾ خاى معجمه ايله شحز وزننده اضطراب معناسنه در يقال شخز الرجل شخزا من الباب الثالث اذا جعله

مضطربا و برآدمی محنت ومشـقته اوغراتمق معناسـنه‌در يقـال شحزه اذا اوقعه فى المشـقة والعناء ودورتوب
سانجمق معناسنه‌در يقال شحزه بالرمح اذا طعنه به‌وكوزچيقارمق معناسنه‌در يقال شحز عينه اذافقأها وناس بينى
افساد ايدوب فتنه براقق معناسـنه‌در يقال شحز بين القوم اذا اغرى (التشاخز) تشاخس وزننده ومرادفيدركه
برى بريله عداوت وخصومت ايدشمك معناسنه‌در يقال تشاخزوا بمعنى تشاخسوا (الشرز) شينك فتحى ورانك
سكونيله غليظ اولمق معناسـنه‌در يقـال فيه شرزاى غلظ وكسمك معناسـنه‌در يقـال شرزه شرزا من البـاب
الاول اذاقطعه وشدّت وصعوبت معناسـنه‌در يقال فيه شرزاى شدّة وصعوبة وسخت وشديد شيئه دينور يقال
امر شرزاى شديد وزور وقوّت معناسـنه‌در يقال هو ذوشرز اى قوّة (الشرزة) تمره وزننده هلاك ومهلكه
معناسـنه‌در يقال رماه‌الله بشرزة اى هلكة (المشارزة) منازعه وزننده ومراد فيدر يقـال شـارزه اذا نازعه
وبدخويلق ايلك معناسنه‌در ومنه يقال رجل مشارز اى سيّئ الخلق (التشريز) تعذيب وزننده‌ومراد فيدر يقال
شرّزه اذا عذّبه‌وسوكمك معناسنه‌در يقال شرّزه اذاسبه (الشرّاز) كفار وزننده دائما ناسى تعذيب ايدن كسه‌لره
دينور يقال هم شرّازاى معذبوا الناس (الشيراز) شينك كسريله سوزمه يوغرده دينور تقول اتانى بشيراز اى اللبن
الرائب المستخرج ماؤه جمعى شواريز كلور وشراريز كلور اصلى شرّاز اولمق اعتباريله دنّار ودنانير كبى وشأريز
كلور همزه ايله مفردنده مهموزا شئراز ديين لغته مبنى وشيراز پيشداديان تعبير اولنـان سلاطين عجمدن طهمورثك
اوغلى اسميدركه فارسده شهرشيرازك بانيسى اولغله اسميله مسمى اولمشدر (شروز) صبور وزننده برقلعهٔ حصينه
اسميدر (شرز) جلق وزننده‌ديلم بلادنده برطاغك اسميدر (الاشراز) همزه‌نك كسريله بركسه‌يى خروج وخلاص
ممكن اولميـان برمكروهه القا ايلك معناسـنه‌در يقال اشرزه الله اى القاه فى مكروه لايخرج منه (المشرّز) معظم
وزننده‌شول شيئه دينوركه بعض اجزاسى بعضنه بنداولنوب وايكى طرفى ديوشوريلوب برى برينه يناشدرلمش اوله
شيرازه‌لنمش كتـاب كبى واشبو مشرّز كلمه‌سى لفظ فارسى اولان شيرازه‌دن اخذ وتصرّف اولنمشدر يقـال شئ
مشرّز اى المشدود بعضه الى بعض المغموم طرفاه (المشارزة) اسم فاعل بنيه‌سـيله شول بچاق وقلج مقوله‌سـنه
دينوركه نيه اوغراسه فى الحـال قطع ايدر اوله تأنيثى موصوف اعتباريله‌در يقـال حديدة مشـارزة اذا كانت
تقطع كلّ شئ مرّت عليه (شيرز) شينك كسرى ورانك فتحيله سرخس قضاسـنده برقريه آديدر محدثيندن
محمدبن محمدبن سعيد وعمربن محمدبن علىّ الشيرزيّان آندندر (الشزازة) زاى ايله كرامه وزننده برنسنه پك قورى
اولمق معناسنه‌در يقال شزّ الشئ شزازة من الباب الرابع اذايبس شديدا (الشزّ) شينك فتحيله و (الشزيز) امير
وزننده وصفلردر پك قورى نسنه‌يه دينور يقال شئ شزّوشزيز اى يابس جدا (الشغيزة) غين معجمه ايله سفينه
وزننده‌چوالدوزه دينور مسله معناسنه (الشغز) شينك فتحى وغينك سكونيله برآدمه استيلاوجهيله شركير اولمق
معناسـنه‌در يقـال شغز عليه شغزا من البـاب الثالث اذا تطـاول وناسى برى برينه قشقردوب فتنه اولچرمك
معناسـنه‌در يقـال شغز بين القوم اذا اغرى (بحر الشغزى) عطشى وزننـده برطاشدركه مكه‌يه قريب برمحلده
اولور ناس طوارلرينه اكا باصوب بنرلركه بنك طاشـيدر (الشغبز) شغبر وزننـده ومراد فيدركه ذكر اولندى
(الشفز) شينك فتحى وفانك سكونيله برآدمه آياغك كوكسيله تپه اورمق معناسنه‌در يقال شفزه شفزا من الباب
الثانى اذارفسه بصدر قدمه (الشكز) شينك فتحى وكافك سـكونيله پرمقله دورتمك معناسـنه‌در يقـال شكزه
شكزا من الباب الاول اذانخسه بالاصبع وبرآدمى لسانله آزرده قلمق معناسنه‌در يقال شكزه اذا اذاه بلسانه‌ودورتوب
سانجمق معناسنه‌در يقال شكزه بالرمح اذاطعنه وجماع ايلك معناسـنه‌در يقال شكز المرأة اذا جامعها وشكز وصف
اولور بدخوى كسه‌يه دينور كماسـيذكر (الشكاز) شدّاد وزننـده شول آدمه دينوركه نسوان ايله كركى كبى
مخالطت ايلكسزين هنوز صحبت ايدركن انزال ايدر اوله يقال رجل شكاز اذاحدّث المرأة انزل قبل ان يخالطها
وتيتاء معناسـنه‌دركه جماع ايدركن يستهليان ياخود هنوز ادخال اتمكسزين انزال ايدن آدمه دينور يقال رجل
شـكاز اى تيتـاء وداثمـا مجلس عشرتده عربده وغوغا ايدر اولان بدمست آدمه دينور تقول لاتقرّبوا فلانامن
مجلسـكم فانّه شكاز اى معربد عنـدالشرب (الشكازة) غدّاره وزننـده شول نفسـنه قالمش يادكاره دينوركه
بردلبر محبوب كوردكده همان قارشوسنده طوروب تجلق ايدراوله بوطيالجيدن اشنعجه‌در يقال رجل شكازة اذارأى
مليحا وقف تجاهه فجلدعميره (الشكز) شكس وزننده و (الشكز) كتف وزننده بدخوى آدمه دينور يقال رجل
شكزو شكزاى سيّئ الخلق (الاشكزّ) طرطبّ وزننده‌آق تصمه يه‌وصريمه‌دينوركه آنكله آت اكرى وقلتاق صاريلور
(الشمز) غمز وزننده نفس انسانى مكروه كورديكى نسـنه‌دن ايكرنمك معناسـنه‌در تقول شمزت نفسى منه شمزا

من الباب الاوّل اى نفرت منه لكراهته (التشمز) تفعل وزننده بكز بوزلمق معناسنه‌در يقال تشمز وجهه اذا تمعر وبوريشوب بورشمق معناسنه‌در يقال تشمز اذا تقبض (الاشميزاز) اقشعرار وزننده منقبض اولمق معناسنه‌در يقال اشمأز الرجل اذا انقبض وعلى الغفله دتره‌يوب تويلر اورپرمك على قول برنسنه‌دن درونه قورقو دوشمك معناسنه‌در يقال اشمأزّ الرجل اذا اقشعرّ اوذعر وبرنسنه‌يى كريه كوروب ايكرنمك معناسنه‌در يقال اشمأزّ الشئ اذا كرهه (الشمأزيزة) شينك وهمزه‌نك فتحيله اسمدر اشميزاز حالتنه دينور (المشمئزّ) اشميزازدن اسم فاعلدر برنسنه‌يى كريه كوروب نفرت ايدن آدمه دينور يقال صار مشمئزّا منه اى نافرا كارها منه وبرنسنه‌دن بلكليوب قورقش آدمه دينور يقال رجل مشمئزّ اى مذعور (الشمزىّ) شرقىّ وزننده شمزدن نسبتدر احمد بن ابراهيم الشمزىّ وعمر بن عثمان الشمزىّ كه بو فتحتينله‌در معتزليلردر (الشمخز) شينك ضمى وكسرى وميم مشدّده‌نك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله دائما كوزينى قالديروب كورديكى نسنه‌لره دقتله نظر ايدن آدمه دينور وايرى وديزمان دوديه وآدمه دينور (الشمخزة) هايله و(الشمخزيزة) شينك ضمى وميم مخففه‌نك فتحيله كبر ونخوت معناسنه‌در يقال انّ الشمخزة والشمخزيزة لا ينبغى للنفس العزيزة اى الكبر (الشينيز) شينك ونونك كسريله و(الشونيز) شينك ضميله و(الشهنيز) شينك كسرى وهايله چورك اوتنه دينور حبة السوداء دخى دينور عند البعض بو فى الاصل لفظ فارسيدر (الشونيزيّة) بغدادده صلحاى امّته مخصوص بر مقبره‌در (الشناهز) شينك فتحيله حضرموت ايالتنده بر قلعه‌در (الاشوز) اسود وزننده خودبين ومتكبر كمسه‌يه دينور يقال هو اشوز اى متكبر (الشوز) جوز وزننده كرميتلو عاشق افكننده اولمق معناسنه‌در يقال شيز به شوزا على المجهول اذا شعف به (المشوز) مقول وزننده تلاش واضطرابه اوغرامش آدمه دينور نته‌كه مهموز امشؤوز دخى لغتدر يقال جاء وهو مشوز اى قلق (شهريز) سهريز وزننده ومراد فيدركه ذكر اولندى (الشهنيز) شينيز وزننده ومراد فيدركه ذكر اولندى مؤلّف شونيز ماده‌سنده اطّرادا ذكر ايلمشدر (الشيز) شينك كسريله و(الشيزى) ضيزى وزننده بر نوع سياه آغاجدركه آندن قواطه وچناق مقوله‌سى دوزيلور على قول آبنوس ياخود ساسم يعنى زاج آغاجيدر على رأى جوز اغاجى اوله‌جقدر وشيز آذربيجان اولكه‌سنده بر ناحيه آديدر (المشيز) معظم وزننده قرمزى قرمزى يول يول خطوطى اولان قاشه دينور يقال بردمشيز اى مخطط بحمرة (التشييز) تفعيل وزننده قاشى مشيز نسج ايلمك معناسنه‌در يقال شيز البرد اذا جعله مشيزا

فصل الضاد المعجمة

(الضأز) ضادك فتحى وهمزه‌نك سكونيله و(الضأز) فتحتينله برآدمه جور وستم ايلمك معناسنه‌در يقال ضأزه ضأزا وضأزا من الباب الثالث اذا جار عليه وبرآدمك حقنى ناقص ويرمك معناسنه‌در يقال ضأز فلانا حقه اذا بخسه ونقصه (الضأزى) ضادك حركات ثلاثى وقصر ايله ضيزى لفظنده لغتدركه ناقصه ديمكدر يقال قسمة ضأزى اى ناقصة (الضبارز) علابط وزننده كوده‌سى ايرى واعضاء واندامى صمصيقى قوند وقوى اولان انسان وحيوانه دينور يقال رجل وحمار ضبارز اى المضبر الخلق الموثّق (الضبيز) اميروزننده سباعدن ياوز وحيله‌كار اولان قورده دينور يقال ذئب ضبيز اى شديد محتال (وضبز) كتف وزننده و(ضبيز) اميروزننده معناى آتيدن مأخوذدركه كوزلرى شمعه كبى پارلديان قورده دينور يقال ذئب ضبز وضبيز اى متوقد اللحظ (الضبز) قبض وزننده كوز قوريغيله يك يك باقق معناسنه‌در يقال ضبزه ضبزا من الباب الثانى اذا لحظه شديدا (الضخز) خاى معجمه ايله ضبز وزننده كوزى اوروب ياخود اويوب شحمه‌سيله چيقارمق معناسنه‌در يقال ضخز عينه ضخزا من الباب الثالث اذا بخصها (الضرزّ) فلزوزننده بخيل وناكسه دينور يقال رجل ضرزّ اى بخيل ويك سخت وصلب اولان قيايه دينور وارسلانه دينور (الضرزة) هايله فرومايه اولان بودور عورته دينور يقال امرأة ضرزّة اى قصيرة لئيمة (الضرز) طرز وزننده برارضك دوزلرى آز وتومسك تومسك وديش ديش يوكسكلرى چوق اولمق معناسنه‌دركه سلوكى صعب اولور تقول اعيانى ضرز تلك الارض اى كثرة هبرها وقلة جددها (المضرئزّ) مطمئنّ وزننده نفسنه بيله شحيح وبخيل ونامهربان اولان كمسه‌يه دينور يقال هو مضرئزّ اى شحيح بنفسه (الاضرهزاز) اطمينان وزننده برنسنه‌يه طوغرى سينوب كزلنه‌رك اوغرولغه كيدركبى سورنوب كتمك معناسنه‌در يقال اضرهزّ الى كذا اذا دب اليه مستترا (الاضزّ) همزه‌نك وضادك فتحيله بدخوى وبدمزاج اولان كمسه‌يه دينوركه الفت وامتزاجى يك كوج اوله يقال رجل اضزّ اى السيء الخلق العسر وبالطبع طارغين وخشمناك آدمه دينور يقال رجل اضزّ اى غضبان وشول آدمه دينوركه آوردلرى طار اولمغله اوست ديشلرى آلت ديشلرينه ياپشق كبى اولديغندن تكلمده كلامى خوشجه ادا وبيانه مقتدر اولميه على قول چنه‌لرى خلقة بتشك كبى اولديغندن تكلم ايدركن كركى كبى

(آرمغه)

آيرمغه مقتدر اولميه ياخود شول آدمه دينوركه مخرج كلام تكلمده كنديسنه مضايقه ويرمكله ضاد حرفيله استعانه
يعني هر كلمه ده ضاد حرفني اضافه ايلدكجه تكلم ايده‌مز اوله يقال رجل اضزّ اى الضيق الشدق الذى التقت
اضراسه العليا والسفلى فلم يبن كلامه او الذى اذا تكلم لم يستطع ان يفرّج بين حنكيه خلقة او من يضيق عليه مخرج
الكلام حتى يستعين بالضاد وهم الضزّاز كالقطاع واضزّ طار وصعصيق محكم او لان عورت فرجنه دينور يقال
ركب اضزّ اى شديد ضيق (المضزّ) مضرّ وزننده بودخى طارغين آدمه دينور (الضزز) فتحتينله بركسه اضزّ
اولمق معناسنه‌در يقال ضزّ الرجل ضززا من الباب الرابع اذا كان اضزّ (الاضزاز) همزه‌نك كسريله بخل
واساكله برآدمى مضايقه‌ده قومق معناسنه‌در تقول اضزّ فلان علىّ فما يعطينى اى ضاق يعنى بخل وامسك
وآت قسمى كمى چيكنمك معناسنه‌دركه كمى كومك تعبير اولنور يقال اضزّ الفرس على اللجام اذا ازم (الضعز) ضادك
فتحى وعينك سكونيله برنسنه‌يى شدّتله باصوب چكنمك معناسنه‌در يقال ضعزه ضعزا من الباب الثالث اذا وطأه
وطئا شديدا (الضغز) ضادك كسرى وغين معجمه‌نك سكونيله ارسلانه دينور ومطلقا بدخوى اولان يرتجى جانوره
دينور قپلان كبى (الضفز) ضادك فتحى وفانك سكونيله دوه‌يه برنسنه‌يى يومق ايدوب يوتدرمق على قول زوراكى
يوتدرمق معناسنه‌در يقال ضفزه البعير ضفزا من الباب الاول اذا لقمه اومع كراهة ذلك واوته‌يه قاقيويرمك
معناسنه‌در يقال ضفزه اذا دفعه وجماع ايلك معناسنه مستعملدر يقال ضفز المرأة اذا جامعها وسكرتمك معناسنه‌در
يقال ضفز الرجل اذا عدا وصچرامق معناسنه‌در يقال ضفز اذا وثب وقالقمق معناسنه‌در جيران وشاطر كبى
يقال ضفز اذا قفز وال ايله ياخود اياغله اورمق معناسنه‌در يقال ضفزه اذا ضربه بيده او برجله وآتك آغزينه كم
اورمق معناسنه‌در يقال ضفز الفرس اذا ادخل اللجام فى فمه (الضفيز) هزيز وزننده اويوبان آدمك موشلتيسنه
دينور تقول نام فلان حتى سمعت ضفيزه اى غطيطه (الضفيزة) سفينه وزننده بيوك لقمه‌يه دينور (الاضطفاز)
افتعال وزننده برنسنه‌يى ايستر ايستمز يوتمق معناسنه‌در يقال اضطفزه اذا التقمه كارها (الضفاز) شدّاد
وزننده قوغجى‌يه دينور يقال رجل ضفّاز اى نمّام (الضفز) فتحتينله شول ارپه بلغورينه دينوركه دوه‌يه علف
ايدرلر قوغجى‌يه ضفّاز اطلاقى بوندن مأخوذدر زيرا ارپه‌يى علف ايلك ايچون دوكوب حاضر ايلدكارى كبى
نمّام دخى مقالهٔ زور وملعنتى حاضر ايدر (الضكز) ركز وزننده ال ايله برنسنه‌يى پك صقمق معناسنه‌در يقال ضكزه
ضكزا من الباب الاول اذا غمزه شديدا (الضمز) رمز وزننده خاموش اولمق معناسنه‌در يقال ضمز الرجل ضمزا من الباب
الاول والثانى اذا سكت ولم يتكلم ودوه كوشنى آغزنده چيقيوب طوتوب طورمق معناسنه مستعملدر يقال ضمز البعير
اذا امسك جرّته فى فيه ولم يجترّ وبرآدمك مالنه دائما نظارت وتقيد واهتمام ايلك معناسنه مستعملدر تقول ضمز
على مالى اذا جدّ عليه ولزمه وبرآدم كندى مالنه بخل وامساك ايلك معناسنه مستعملدر يقال ضمز على ماله اذا شحّ
عليه ولقمه‌يى يوتمق معناسنه‌در يقال ضمز اللقمة اذا التقمها وضمز مكان غليظه اطلاق اولنور وباصق تپه‌يه دينور
وشول منفرد طاغه دينوركه طاشلرى قزل وپك اولوب اصلا چامور اثرى اولميه مفردى ضمزه‌در هايله (الضامز)
و(الضموز) صبور وزننده معناى اوّلدن وصفدر خاموش وساكت آدمه دينور وضموز ضمز كبى منفرد وطاشلرى قزل
وپك اولوب اصلا چامور اثرى اولميان طاغه دينور مفردى ضموزه‌در وارسلانه دينور وضامز دائما ناسى تعييب ايدر
اولان حرفكير آدمه دينور يقال رجل ضامز اى عياب للناس (الضمّخز) ضادك ضمى وكسرى وميم مشدده‌نك فتحيله ايرى
وديزمان آدمه ودوه‌يه دينور وتنومند بوغور دوه‌يه وآيغر آته دينور (الضمرز) زبرج وزننده و(الضمارز) علابط
وزننده قوجه ناقه‌يه على قول قوجه اولوب سودى اولميان ناقه‌يه دينور وضمارز يومرى كوده‌لو غليظ الجثه بوغور
دوه‌يه دينور يقال فحل ضمارز اى غليظ (الضمرز) جعفر وزننده ارسلانه دينور وصلا بتلو شديد ارضه دينور (الضمرزة)
دحرجه وزننده برمكان درشت وغليظ اولمق معناسنه‌در يقال ضمرز عليه البلد او القبر اذا غلظ وضمرزه اسم اولور شول
درشت وغليظ قاره طاشلق تپه‌يه دينوركه صرپلغندن آنده كيجه كيدلمز اوله وغليظة الجثه اولان خاتونه دينور يقال امرأة
ضمرزة اى غليظة (الضهز) ضادك فتحى وهانك سكونيله برنسنه‌يى شدّتله چكنمك معناسنه‌در يقال ضهز الشىء ضهزا
من الباب الثالث اذا وطأه وطئا شديدا وجماع ايلك معناسنه‌در يقال ضهز المرأة اذا جامعها ودابّه برنسنه‌يى ديشلرينك
اوجيله اصرمق معناسنه‌در يقال ضهزته الدابّة اذا عضته بمقدّم فيه (الضوز) جوز وزننده برنسنه‌يى آغزده برى
اوته كوده‌ليه‌رك چينمك معناسنه‌در يقال ضاز التمرة يضوز ضوزا اذا لاكها فى فمه وضوز مسواكك آغزده قلان
خرده‌لرينه دينور وبرآدمك حقنى ناقص ويرمك معناسنه‌در يقال ضازه حقه ضوزا اذا نقصه (الضوازة) ثمامه
وزننده بودخى مسواكك آغزده قلان خرده‌لرينه دينور (الضيز) ضادك فتحى وپانك سكونيله اكسلتمك نقص

معناسنه در يقال ضازه حقه يضيزه ضيزا اذا نقصه وجور وجفا ايلك معناسنه در يقال ضازه اذا جاره (الضيزى)
ضادك كسرى وقصر ايله ناقصه معناسنه در ضئزى كبى كه مهموزدر نته كه ذكر اولندى ومنه قوله تعالى ﴿تلك اذا
قسمة ضيزى﴾ اى ناقصة * مترجم ديركه شهاب درة الغواص شرحنده بو وجه اوزره بيان ايلمشدركه ضيزى كلمه سى
فعلى وزننده صفتدر ناقصه معناسنه كه فانك ضميله يايه مجاورت سببيله ضادك ضمه سى كسره يه مبدل اولدى اجوف
يائى اولان ضيزدن مأخوذدر اكر ضوزدن اوليدى همان ضوزى دينور ايدى قالديكه كلام عربده صفت اولەرق
فانك كسريله فعلى وزننده كلمه يوقدر وزن مزبور بنيهٔ اسمادندر شعرى وذكرى كبى وقرئ ضئزى بالهمزة وحاشيهٔ

مطلب

سعديه نك بيانه كوره قول مرقوم سيبويه قوليدر سائرى صفاتدن فعلى وزننده كه فانك كسريله در ورودنى نقل
وحيكى وكيصى ايله تمثيل ايلديلر يقال مشية حيكى اى يحيك فيها يعنى يتبختر ويقال رجل كيصى اى يأكل وحده
وينزل وحده نجز بعونه تعالى

فصل الطاء المهملة

(الطبز) طانك كسرى وبانك سكونيله طاغك بر كننه
دينور وايكى اوركجلى اركك دوه يه دينور (الطبز) قبض وزننده جماع ايلك معناسنه در يقال طبز المرأة
طبزا من الباب الاول اذا جامعها ومطلقا طولدرمق معناسنه در يقال طبزه اذا ملأه (الطنبريز) زنجبيل وزننده
نسوانك فرجنه دينور (الطحز) طانك فتحى وحاى مهمله نك سكونيله جماعدن كنايه در پس لغت مستقله اولمز
(الطخز) طانك كسرى وخاى معجمه نك سكونيله يلان سوزه دينور يقال جاء بالطخز اى الكذب (الطرز)
طانك فتحى ورانك سكونيله شكل وهيئت معناسنه در يقال ما احسن طرزه اى هيئته (الطراز) طانك كسريله
ثوب ولباسك سجفنه وال آلتيسنه ويك قپاغنه دينوركه قاشدن ايدرلر تراز فارسى معربيدر علم الثوب معناسنه
وطراز ثياب فاخره نسج اولنان كارخانه ودستكاهه دينور يقال عمل هذا الثوب فى طراز فلان وهو الموضع الذى
تنسج فيه الثياب الجيدة ونمط واسلوب معناسنه در يقال هو على طراز ذاك اى نمطه وخاصة پادشاه ايچون نسج
اولنان جامه يه دينور ومرو واصفهان شهرلرنده بر محله آديدر واسبيجاب قربنده بر بلده آديدر طانك فتحيله ده
زبانزده در (التطريز) تفعيل وزننده جامه يه طراز ايلك معناسنه در يقال طرز الثوب اذا اعلمه (التطرز) تفعل
وزننده تطريزدن مطاوعدر يقال طرز الثوب فتطرز (الطراز دان) طانك كسريله ترازو قويه جق ظرف
وغلافه دينور ترازودان فارسى معربيدر (الطرز) فتحتينله برنسنه ياقشقسز ايكن حسن هيئت وزيبا قيافته كيرمك
معناسنه در يقال طرز الشئ طرزا من الباب الرابع اذا تشكل بعد تخن وبر كيمسه بدخوى ايكن كوزل خويلو اولمق
معناسنه در يقال طرز الرجل اذا حسن خلقه بعد اساءة ولباس خصوصنده تكلف واهتمام ايدوب دائما نفيس
وفاخر كيراولمق معناسنه در يقال طرز الرجل فى الملبس اذا تأنق فلم يلبس الا فاخرا (الطعز) طانك فتحى وعينك
سكونيله قاقيورمك معناسنه در يقال طعزه طعزا من الباب الثالث اذا دفعه وجماع ايلك معناسنه مستعملدر يقال
طعز المرأة اذا جامعها (الطنز) طانك فتحى ونونك سكونيله برآدمى هزل وسخريه ايلك معناسنه در يقال طنز به
طنزا من الباب الاول اذا سخر به وطنز برنوع بالق آديدر (الطناز) شداد وزننده دائما ناسى هزل وسخريه ايدن
كمسه يه دينور يقال رجل طناز اذا كان يسخر بالناس (طنزه) تمره وزننده بر قريه آديدر (المطنزة) ميمك ونونك
فتحيله شول كمسه لره دينوركه كندى قدر وناموسلرينه حرمت ايليوب خفيف ولاابالى اولمريله بى وقع وحيثيت
اولمريله مسخره كونه بى خير وهرزه كار اوله لر يقال هم مطنزة اى لاخير فيهم هينة انفسهم عليهم (الطواز)
شداد وزننده لين المس اولان شيئه دينور يومشق قوم يغنى كبى نجز بعونه تعالى

فصل العين المهملة

(العجز) عينك حركات ثلاثى وجيمك سكونيله و(العجز) ندس وزننده و(العجز) كتف وزننده كه بش لغتدر
برنسنه نك كيروسنه دينور مؤخر الشئ معناسنه دابه نك صغريسى كبى وبو مذكردر ومؤنث اولور جمعى اعجازدر
يقال ركب عجز البعير اى مؤخره (العجز) ضرب وزننده و(المعجز) و(المعجزة) ميملرك فتحى وجيملرك كسرى وفتحيله
و(العجزان) فتحاتله و(العجوز) قعود وزننده ضعف معناسنه دركه مراد درمانده اولمقدر يقال عجز عنه وعجز عجزا
ومعجزا ومعجزة وعجزانا وعجوزا من الباب الثانى والرابع اذا ضعف اى لم يقتدر وعجز قلجك بالچغنه دينور مقبض
السيف معناسنه وبر علت آديدركه دابه نك صغرى طرفنده ظهور ايدر *شارح بو ايكى معناده فتحتينله تصويب ايلمشدر
وعجز سبق ايلك معناسنه دركه سيذكر * مؤلفك بصائرده بيانه كوره بو ماده تاخر معناسنه موضوع اولوب معانئ
سائره بر مناسبتله آندن منشعبدر (العاجز) برنسنه يه قدرتى اولميان فرومانده يه دينور جمعى عواجزدركه
نوادردندر (العجوز) قعود وزننده خاتون عجوز يعنى پير اولمق معناسنه در يقال عجزت المرأة وعجزت عجوزا
من الباب الاول والخامس اذا صارت عجوزا (التعجيز) تفعيل وزننده بودخى قارى عجوز اولمق معناسنه در

يقال عجزت المرأة اذا صارت عجوزا وخاتونك عجيزه‌سی يعنی قيچی بيوك اولمق معناسنه‌در يقال عجزت المرأة
علی بناء المفعول اذا عظمت عجيزتها و برآدمی برنسنه‌دن تأخير ايله آليقومق معناسنه‌در يقال عجزه عن الامر
اذا ثبطه و برآدمی عجزه نسبت ايلمك يعنی عاجزو فرومانده در ديمك معناسنه‌در يقال عجز فلانا اذا نسبه الی العجز
وعدم الاقتدار ﴿ العجز ﴾ فتحتينله و﴿ العجز ﴾ عينك ضميله بونلرده خاتون بيوك قيچلی اولمق معناسنه‌در يقال عجزت
المرأة عجزا وعجزا من الباب الرابع اذا عظمت عجيزتها ﴿ العجيزة ﴾ سفينه وزننده خاصة نسوانك قسمنك قيچ طرفنه
دينوركه فارسيده سرين و كونسته دينور عجزا جمعدر ورجالك صغر يسنه ردف دينور و بعضا عجيزه اطلاقی تشبيه
جهتيله‌در ﴿ العجوز ﴾ صبور وزننده قوجه قاری‌يه دينور عمرينی آخرلديغيچون ياخود اكثر اموردن عاجز
اولديغيچون و بو وصف خاص‌در ﴿ ايام العجوز ﴾ لسان ناسده حسوم تعبيراولنان يدی كوندن عبارتدر برد العجوز
معروفدر هر برينك وتيرهٔ آتيه اوزره اسم مخصوصی وارددركه بونلردر (١) صن در صادك كسريله (٢)
صنبردر جردحل وزننده (٣) و بردر صبروزننده (٤) آمردر عامروزننده (٥) مؤتمردر مقتدروزننده (٦) معلل‌در
محدّث وزننده (٧) مطفیٔ الجمر ياخود مكفیٔ الظعن‌در * شارح ديركه آخرفصل شتاده اولدقلری باعث تسميه اولمق وجوه
سائره‌دن ارجحدر انتهی * وعجوز يتمش يدی معنايه كاوركه حروف هجا اوزره مرتبا مرسومدركه بونلردر * الالف (١)
الابرة يعنی ايكنه‌در (٢) الارض يعنی ير (٣) الارنب يعنی طوشان (٤) الاسد يعنی ارسلان (٥) الالف من كل
شیٔ يعنی مطلقا بيك عدده دينور هزارمعناسنه * الباء (٦) البئر يعنی قويی (٧) البحر يعنی دكز (٨) البطل يعنی
بهاردر (٩) البقر يعنی صغر * التاء (١٠) التاجر يعنی بازركان (١١) الترس يعنی قلقان (١٢) التوبة يعنی كناهدن
رجوع * الثاء (١٣) الثور يعنی اكوز * الجيم (١٤) الجايع (١٥) الجعبة يعنی تركش (١٦) الجفنة اغاج قواطه و چناق
(١٧) الجوع آجلق (١٨) جهنم * الحاء (١٩) الحرب يعنی جنك (٢٠) الحربة قيصه مزراق (٢١) الحمی استه علتی
* الخاء (٢٢) الخلافة (٢٣) الخمر (٢٤) الخيمة * الدال (٢٥) دارة الشمس يعنی كونشك آغيلی (٢٦) الداهية يعنی
آفت (٢٧) درع المرأة يعنی نسوان قسمنك اوستلكی و فراجه‌سی (٢٨) الدنيا * الذال (٢٩) الذئب اركك قورد (٣٠)
الذئبة ديشی قورد * الراء (٣١) الراية يعنی سنجاق (٣٢) الرخم قرتال قوشی (٣٣) الرعشة دترەمك (٣٤) الرمكة
قصراق باركير (٣٥) رملة معروفة يعنی برمعروف قوملق آديدر * السين (٣٦) السفينة يعنی كمی (٣٧) السماء (٣٨)
السمن صافی ياغ (٣٩) السموم سام يلی (٤٠) السنة يعنی يل * الشين المعجمة (٤١) شجر معروف آديدر (٤٢) الشمس (٤٣)
الشيخ پيركشی (٤٤) الشيخة قوجه قاری‌يه دينور عجوزه ديمز ياخود لغت رديه‌در جمعی عجائزدر و عجزدر ضمتينله
* الصاد (٤٥) الصحيفة (٤٦) الصنجة چكی طاشی (٤٧) الصومعة * الضاد المعجمة (٤٨) ضرب من الطيب يعنی بركونه
طيب اسميدر (٤٩) الضبع صرتلان * الطاء (٥٠) الطريق (٥١) برنوع طعام اسميدركه بحری نباتلردن ترتيب اولنور
* العين (٥٢) العاجز (٥٣) العافية (٥٤) عانة الوحش حمار وحشينك ديشيسی (٥٥) عقربه دينور * الفاء (٥٦)
الفرس (٥٧) الفضة كومش * القاف (٥٨) القبلة يعنی وجهه كه تركيده يون تعبير اولنور (٥٩) القدر تنجره و چومك
(٦٠) القرية يعنی كوی (٦١) القوس (٦٢) القيمة يعنی برنسنه‌نك دكری و بهاسی * الكاف (٦٣) الكتيبة يعنی عسكر
و آلای (٦٤) الكعبة بوقبله‌دن اخص‌در (٦٥) الكلب * الميم (٦٦) المرأة يعنی عورت كنجه و ياشلوسنه دينور
(٦٧) مسافره دينور (٦٨) المسك يعنی مشك اذفر (٦٩) المسمار فی قبضة السيف يعنی قلج بالچغنده اولان مخه و پرچينه
دينور (٧٠) الملك يعنی پادشاه (٧١) مناصب القدر يعنی تنجره اوتورتدقلری طاشلر * النون (٧٢) نار يعنی آتش
(٧٣) ناقه يعنی ديشی دوه (٧٤) نخله يعنی خرما آغاجی (٧٥) نصل السيف يعنی قلج يلمانی * الواو (٧٦) ولاية يعنی
والی اولمق * الياء (٧٧) يدعی يعنی صاغ ال ﴿ العجزة ﴾ عينك كسريله برآدمك آخر ولدينه دينور عينك ضميله ده
لغتدر يقال هو عجزة ابيه ای آخر ولده ﴿ العجزاء ﴾ حمراء وزننده بيوك قيچلی عورته دينور يقال امرأة عجزاء
ای العظيمة العجز و يوكسك قوملق يغننه دينور و قويريغی قيصه اولان طوشنجل قوشنه دينور و قويريغنده
آق يلكی اولان طوشنجل قوشنه دينور و پنچه سنك دائره‌سی سخت و شديد اولان طوشنجل قوشنه دينور
﴿ العجاز ﴾ كتاب وزننده قلج بالچغی صاريلوب بند اولنان سكيره دينور ﴿ العجازة ﴾ كتابه وزننده و ﴿ الاعجازة ﴾ همزهٔ
مكسوره ايله شول بوغچه‌يه دينوركه نسوان عرب صغريلرينه بند ايدرلر بيوك كوسترمك ايچون زيرا عربلر يننده
صغريسی بيوك اولان عورت بغايت مقبولدر فرجنك ضخامت و جسامتنه دلالت ايلديكيچون و ﴿ عجازه ﴾ قوش
قسمنك پرمقلرينك اكسه سنده اولان مهميز كبی زائد پرمغه دينور دابرة الطائر معناسنه ﴿ الاعجاز ﴾ همزه‌نك
كسريله برنسنه برآدمی فوت ايلمك معناسنه‌دركه اول آدمی كويا كه عاجز ايدر يقال اعجزه الشیٔ اذا فاته و برآدمی

عاجز بولمق معناسنه در يقال اعجز فلانا اذا وجده عاجزا و عاجز قلمق معناسنه در يقال اعجزه اذا صيره عاجزا ﴿المعجزة﴾
محسنه وزننده انبياء عظام عليهم السلام حضراتندن صادر اولان خارق عاده يه اطلاق اولنور كه خصم منكر
تحدّى و انكاره مبادرت ايلدكده عاجز قلمق ايچون اظهار ايدرلر آخرنده كى هاء مبالغه ايچوندر ﴿تعجز﴾ تنصر وزننده
اعلام نسادندر ﴿ابن عجزه﴾ غرفه وزننده بنولحيان بن هذيلدن بر رجلدر ﴿بنات العجز﴾ عينك فتحى و جيمك
سكونيله اوقلره اطلاق اولنور سهام معناسنه و برجنس قوشه اطلاق اولنور * شارح ديركه مقتضاى سياق طائر
مزبوره بنات عجز اطلاق اولنمقدر لكن جميع اصوللث بيانى اوزره طائر مرقومك اسمى عجزدر و مراد زمّج ديدكلرى
قوش اوله جقدر كه مادّه سنده بيان اولندى * پس مؤلف تخليط ايلمشدر انتهى ﴿العجيز﴾ امير وزننده مجامعته مقتدر
اوليان كشى يه اطلاق اولنور كه عنين اوله جقدر يقال رجل عجيز اى لا يأتى النساء ﴿المعجوز﴾ شول آدمه دينوركه
سؤالده الحاح اولنمش اوله كه مراد ماملكى سؤال و جرّ اولنه رق نهايت بولمش اوله اكا ممثود دخى ديرلر يقال
انه لمعجوز وهو الذى الحّ عليه فى المسئلة ﴿الاعجاز﴾ همزه نك فتحيله عجزك جمعيدر كه هر نسنه نك كيروسنه دينور
اعجاز النخل خرما اغاجنك كوكارينه اطلاق اولنور و عربلر فلان مطلوبى اولان شيئك طلب و تحصيلى ضمننده
ارتكاب ذلّ و محنت و صبر ايلدى ديه جك يرده ركب فى الطلب اعجاز الابل ديرلر ركب الذلّ و المشقة و الصبر
معناسنه زيرا اعجاز ابل راكبه ذلّ و مشقتلودر ﴿عجز هوازن﴾ بنو نصر بن معاويه و بنو جشم بن بكر جماعتلريدر
﴿المعجاز﴾ محراب وزننده يوله اطلاق اولنور طريق معناسنه ﴿المعاجزة﴾ مفاعله وزننده بر آدم اردندن يتشلمامك
وجه اوزره كتمك معناسنه در يقال عاجز فلان اذا ذهب فلم يوصل اليه و باب مغالبه دن مسابقه معناسنه
كلور يقال عاجز فلانا اى سابقه فعجزه اى سبقه و سائرك عجزنى موجب اولان ثقه و معتمد طرفنه ميل و مراجعت
ايلك معناسنه در يقال عاجز الى ثقة اذا مال اليه وقوله تعالى ﴿والذين سعوا فى آياتنا معاجزين﴾
اى يعاجزون الانبياء واولياءهم يقاتلونهم و يمانعونهم ليصيروهم الى العجز عن امر الله تعالى او معاندين
مسابقين او ظانين انهم يعجزوننا ﴿التعجز﴾ تفعل وزننده طوارك اردينه بنمك معناسنه در تقول تعجزت البعير
اذا ركبت عجزه ﴿العجروز﴾ عصفور وزننده قوملقده روزكاردن پيدا اولان خط مستطيله دينوركه يول شكلنده
اولور جمعى عجاريزدر ﴿العجلزة﴾ عينك كسرى و فتحى و لامك كسريله ياوز و تند و توانا اولان قسراق آته دينور
اركك آته عجلز ديمز يعنى بو مادّه قسراغه خاصدر انجق اركك توانا دوه يه عجلز و ناقه يه عجلزه اطلاق اولنور
يقال فرس عجلزة و جمل عجلز و ناقة عجلزة اى شديدة و عجلزه عينك كسريله باديه ده حفر ابى موسى قرشوسنده برقوملق
آديدر و عجلزه لفظنك جمعى عجالزدر ﴿العرز﴾ عينك و رانك فتحيله ثمام ديدكلرى نباتك خرده و اينجه نوعندن بر شجر
آديدر كرچه اهل لغت بورسمه ذكر ايلديلر لكن مصحفدر صواب اولان غين معجمه ايله اولمقدر و عرز مصدر اولور
برنسنه پكيشوب صلابتلنمك معناسنه يقال عرز الشئ عرزا من الباب الرابع اذا اشتدّ و صلب ﴿العرز﴾ عينك فتحى
و رانك سكونيله برنسنه يى عنف و زور ايله يرندن چكوب چقارمق معناسنه در يقال عرز الشئ عرزا من الباب الثانى
اذا انتزعه انتزاعا عنيفا و برآدمه لوم و عتاب ايلك معناسنه در يقال عرز فلانا اذا لامه و عتبه و برنسنه غليظ و مشتدّ
اولمق معناسنه در يقال عرز الشئ اذا اشتدّ و غلظ و برآدمه نمونه كوسترمك ايچون برنسنه يى اوجله آلوب
برمقلرينى صيقه رق مجموعنى كوسترميوب برمقدارينى كوسترمك معناسنه در يقال عرز لفلان اذا قبض على شئ
فى كفه ضامّا عليه اصابعه يريه منه شيئا لينظر اليه و لا يريه كله و بوريشوب بورشمق معناسنه در يقال عرز الشئ
اذا انقبض ﴿التعرّز﴾ تفعل وزننده برنسنه كوجلنمك معناسنه در يقال تعرّز الشئ عليه اذا استصعب
﴿الاستعراز﴾ تعرّز معناسنه در يقال استعرز عليه اذا استصعب و برنسنه شدتلنوب صلابتلنمك معناسنه در يقال
استعرز الشئ اذا اشتدّ و صلب ﴿التعريز﴾ تفعيل وزننده كزلمك معناسنه در يقال عرّزه اذا اخفاه و خصومت
ياخود خطبه يعنى دوكورلك مقوله سى خصوصلرده تصريح ايليوب تعريض و كنايه كونه اشراب و ايما ايلك
معناسنه در يقال عرّزه فى الخصومة او الخطبة اى قال له كالتعريض و بوزيلوب بورشمق معناسنه در يقال عرّز
اذا انقبض ﴿التعارز﴾ تفاعل وزننده و ﴿المعارزة﴾ مفاعله وزننده بونلرده منقبض اولمق معناسنه در يقال
تعارز الشئ و عارز اذا انقبض و معارزه معانده و مجانبه و مخالفه و مغاضبه معنالرينه در يقال عارزه اذا عانده
و يقال عارزه اذا جانبه و يقال عارزه اذا خالفه و يقال عارزه اذا غاضبه ﴿الاعراز﴾ همزه نك كسريله برنسنه يى فاسد
و تباه ايلك معناسنه در يقال اعرزه اذا افسده ﴿العرّاز﴾ قطاع وزننده دائما ناسى فصل و غيبت ايدن كمسه لره دينور
مفردى عارزدر يقال هم عرّاز اى مغتابون للناس ﴿العرطزة﴾ دحرجه وزننده عرطسه لفظنده لغتدركه آلارغه

(اولمق)

اولمق معناسنه در يقال عرطز الرجل اذا تنحى ﴿ الاعرنفاز ﴾ فاءله افعنلال وزننده صوغك شـدتندن اولومجل
اولمق معناسنه در يقال اعرنفز الرجل اى كاد يموت من البرد ﴿العزّ﴾ و﴿العزّة﴾ عينلرك كسريله و﴿العزازة﴾ عينك
فتحيله برآدم عزيز وشريف وعاليقدر اولمق معناسنه در يقال عزّ الرجل عزّا وعزّة وعزازة من الباب الثانى اذا صار
عزيزا وبركسه ذليل ايكن قوىّ وذى قدرت اولمق معناسنه در يقال عزّ فلان اذا قوى بعدذلة وبرنسنه بولنمز درجه سنده
قليل ونادر اولمق معناسنه مستعملدركه كياب اولمق تعبير اولنور يقال عزّ الشئ اذا قلّ فلا يكاد يوجد وصو وسائر
نسنه سيلان ايلك معناسنه مستعملدركه مسيل اوزره تغلبى مشعردر يقال عزّ الماء اذا سال ويقال عزّت القرحة اذا
سال ما فيها وبرنسنه برآدمك زياده سيله كوجنه كلك معناسنه مستعملدر تقول عز علىّ ان تفعل كذا يعزّ كيقلّ
ويملّ يعنى من الباب الثانى والرابع اى حق واشـتدّ ومنه يقولون للرجل اتحبنى فيقول لعزّ ما اى لشدّما يعنى
لحقّ وصعب علىّ ماقلت يعنى سكا محبتم عيان ومستغن عن البيان ايكن بنى سورميسين ديو سؤالك پك كوجه
كلدى وكرم جهتيله غيره زائد وراجح اولمق معناسنه در تقول عززت عليه عزّا من الباب الثانى اى كرمت ومعازّه
جهتنده منازعنه غالب اولمق معناسنه در يقال عزّه عزّا من الباب الاول اذا غلبه فى المعازّة ويقال عزّه اذا غالبه
فى الخطـاب اى غلبه فى الاحتجاج ومن الامثال * اذا عزّ اخوك فهن * اى اذا غلبك ولم تقاومه فلن له يعنى اول
آدم سكا غلبه ايدوب مقاومت ايلمجكنى تحقيق ايلدكده اكا مدارا وملايمتله معامله يه ابتدار ايله * شارح ديركه
مثل مزبورده هن كلمه سى كه امر حاضردر هانك كسريله در زيرا هانك ضميله اولسه هو اندن اولور ذلت معناسنه
عرب قسمى فى ذاتهم ابية النفس اولمريله ذلتله امر واشارت ايلمزلر انتهى * ومن الامثال ايضا * من عزّ بزّ * اى من
غلب سلب وعربلر البته خواه وناخواه فلان شيئى آل كتور ديه جك يرده جئ به عزّا بزّا ديرلر لامحالة موقعنده ﴿التعزز﴾
تفعل وزننده برآدم عزتلنمك يعنى صكره دن عزيز وشريف اولمق معناسـنه در يقال تعزّز الرجل اذا صار عزيزا
وناقه نك ممه سى دليكى طار اولمق معناسنه در يقال تعززت الناقة اذا صارت عزوزا وكودنك اتى صمصيق صلب وشديد
اولمق معناسنه در يقال تعزز لحمه اذا اشتدّ وصلب ﴿الاعزاز﴾ همزه نك كسريله برآدمى عزيز قلمق معناسنه در يقال
اعزّه الله تعالى اى جعله عزيزا وبرنسنه برآدمه پك عظيم وشديد كلك معناسنه در تقول اعززت بما اصابك على بناء
المجهول اى عظم علىّ وناقه طار ممه لى اولمق معناسنه در يقال اعزّت الناقة اذا كانت عزوزا وطپراغى پك وشديد
اولان يره اوغرامق معناسنه در يقال اعزّ الرجل اذا وقع فى العزاز وبرآدمه محبت ايلك معناسنه در يقال اعز فلانا اذا
احبه وقيون قسمنك كبه لكى بلوروب ممه لرى بيومك معناسنه در يقال اعزّت الشاة اذا استبان حملها وعظم ضرعها
وحيوانك وضع حملى كوچ اولمق معناسنه در يقال اعزت البقرة اذا عسر حملها اى وضعه ﴿التعزيز﴾ تفعيل وزننده بودخى
برآدمى عزيز ايلك معناسنه در يقال عزّزه اذا جعله عزيزا * قال الشارح ومنه قوله تعالى ﴿ فعزّزنا بثالث ﴾ اى قوّينا
وشدّدنا ويغمور يرى پكشدرمك معناسنه در يقال عزز المطر الارض ومن الارض اذا لبدها ﴿العزة﴾ عينك كسريله
مصدر درنته كه ذكر اولندى واسم اولور جميع معنالرنده ﴿العزيز﴾ امير وزننده شريف وبزركوار آدمه دينور ونادر وكياب
شيئه دينور جمعى عزاز كلور عينك كسريله واعزه واعزاء كلور اجله واجلاء كبى يقال شئ عزيز اى قليل لايكاد
يوجد وعزيز پادشاهه اطلاق اولنور يقال هو عزيز اى ملك وسـلفده اسكندريه ايله معا مصر سلطاننك لقب
مخصوصلرى ايدى قيصر روم كبى ﴿العزوز﴾ صبور وزننده ممه لرينك دليكلرى طار اولان ناقه يه دينور جمعى
عزز كلور ضمتينله يقال ما العزوز كالفتوح اى الناقة الضيقة الاحليل كالواسعة ﴿العزوز﴾ قعود وزننده و﴿العزاز﴾
كتاب وزننده ناقه عزوز اولمق معناسنه در يقال عزت الناقة عزوزا وعزازا من الباب الاول اذا كان عزوزا ﴿العزازة﴾
كرامه وزننده عزوز معناسنه در يقال عززت الناقة عزازة من الباب الخامس اذا كانت عزوزا ﴿المعازّة﴾ مفاعله
وزننده عزّت جهتيله مباحثه ايلك معناسـنه در يقال عازّه اذا عارضه فى العزة ومباحثه ومجادله ده غالب اولمق
معناسـنه در يقال عازه اذا غلبه فى الخطاب ﴿العزعزة﴾ زلزله وزننده معازّه معناسـنه در يقال عزعزه بمعنى عازه
وخاصة كچى قسمنى آزارليوب سورمك معناسنه در ﴿التعزعز﴾ تزلزل وزننده عزعزه دن مطاوعدر يقال عزعز
بالعنز فلم تتعزعز اى زجرها فلم تتنحّ ﴿عزعز﴾ فدفد وزننده كچى قسمنه مخصوص زجر وآزار حكايه سيدر ﴿العزة﴾
عينك فتحيله آهونك ديشى اولان ياوريسنه دينور عزّه بنت جميل آنكله تسميه اولندى ﴿العزاز﴾ سحاب وزننده
پك يره دينور ارض صلبه معناسـنه وعزاز يمنده برموضع آديدر وحلب قربنده بربلده در طپراغى عقرب اوزره
اكيلسه در ساعت هلاك اولور ﴿العزاء﴾ عينك فتحى وزايك شده سـيله قحط وقوراق سـنه يه دينور يقال سنة
عزاء اى شديدة ﴿المعزاز﴾ پك شديد نسنه يه دينور ومنه يقال هو معزاز المرض اى شديده ﴿العزّى﴾ عينك ضمى

وقصر ايله عزيزه وشريفه خاتونه دينوركه اعز لفظندن مؤنثدر و برصنم اسميدر على قول سمره ديدكلرى برشجر
ايدى كه غطفان قبيله سى اكا طپرلر ايدى شجر مزبورى ابتدا معبود اتخاذ ايدن ظالم بن اسعد نام شخص ايدى ذات
عرق نام محلدن بستانه طوغرى طقوز ميل مقدار يوقاريجه ده واقع ايدى آنك اوزرينه بيت احداث ايدوب بسّ
ايله تسميه ايلمشيدى واكا شيطان حلول ايلمكله آندن صوت استماع ايدرلر ايدى تاكه حضرت رسول اكرم عليه
السلام خالد بن وليدى مأمور ارسال اولدخى بيت مرقومى هدم وشجرهٔ مرسومه يى احراق ايلدى (العزيزى)
مصغر بنيه سى وقصر ومدّ ايله آت قسمنك اويلغى اوجنه دينوركه يانجق تعبير اولنور على قول قويرق صوقيله يانجق
اتلرنده اولان يومرى يرلك ارالغنه دينور (عزان) عينك كسريله و (اعز) فتحتينله و (عزازه) سحابه وزننده
و (عزّون) حمدون وزننده و (عزيز) اميرو زننده و (عزيز) زبيرو زننده اسامىٔ رجالدندر اعزّ بن عمر بن محمد السهروردىّ
واعزّ بن علىّ الظهيرىّ واعزّ بن العليق وابو الاعزّ قراتكين محدثلردر (عزان) عينك فتحيله فرات اوزرنده برحصن
آديدر و (عزّان خبت) و (عزّان ذخر) يمنده ايكى حصن آديدر (تعزّ) تقلّ وزننده يمن اولكه سنك قاعدة الملكى
اولان شهرك اسميدر (الاعتزاز) افتعال وزننده برآدم آخر بركسه سببيله كندى نفسنى عزيز عدّ ايلمك يعنى اكا
انتساب ومجاورت مقوله سى حالتله عزيزلنوب عزّ تفروش اولمق معناسنه در يقال اعتزّ بفلان اذا عدّ نفسه عزيزا به
(الاستعزاز) برنسنه شدّتلنوب تغلب ايلمك معناسنه در يقال استعزّ عليه المرض اذا اشتدّ عليه وغلبه واولدرمك
معناسنه مستعملدر شدته اوغراتمق معناسندن منشعبدر يقال استعز الله به اى اماته قال فى الاساس استعزّ بالرجل
اذا اصابه بعزّاء وهى الشدّة من مرض او موت وقوم وطپراق برى برينى طوتمقله پكشوب شدتلنمك معناسنه
مستعملدر يقال استعزّ الرمل اذا تماسك فلم ينهل اى لم يجر (عزوزى) عينك فتحى وزايك ضميله حرمين بيننده بر
موضع آديدر (المعزة) ميمك وعينك فتحيله خمخام بن حمله نك فرسى اسميدر (عزّ) عينك كسريله ارّان ناحيه سنده
رستاق بردعه ده برقلعه آديدر وعزّ مطر شديده دينور (الاعزّ) افعل تفضيلدر عزيز معناسنه ده استعمال
اولنوركه اصل فعل مقصوددر اكبر كبير يرنده مستعمل اولديغى كبى * قال الشارح وبه فسر قوله تعالى ﴿ليخرجنّ
الاعزّ منها الاذلّ﴾ اى العزيز ذليلا (المعزوزة) شديده معناسنه در تأنيثى موصوف اعتباريله در يقال ارض
معزوزة اى شديدة ويغمور ياغمش يره دينور يقال ارض معزوزة اى ممطورة (عزيز) زبيرو زننده اساميدندركه ذكر
اولندى محمد بن عزيز السجستانى غريب القرأن مؤلفيدر علماء بغداد راء مهمله ايله تكلم ايدرلر لكن مصحفدر حتى
بعضلرى مدّعاسنى اثبات ايچون ناسك كلاملرينى جمع ايله اولبابده رساله تأليف ايلديلر لكن صوغوق دمور
دوكديلر وعزيز برنوع كحل معروف اسميدر (حفرعزّى) عينك كسريله موصل قضاسنده برناحيه آديدر (العزيزه)
سفينه وزننده كه ابو كبير الهزلى نام شاعرك اشبو * حتى انتهيت الى فراش عزيزة * سوداء روثة انفها كالمخصف *
بيتنده واقعدر مراد طوشنجل قوشيدر وفراش آنك يوه سيدر روثة انف منقاريدر مخصف پاپوشجى بيزيدر ولفظ
مزبور غريبه عنوانيله ده مرويدركه مراد سياه ديمك اولور (العشزان) شين معجمه ايله جولان وزننده اياغى
كسلمش كسه نك يوريشى كبى يكديره رك يوريمك معناسنه در يقال عشز الرجل عشزانا من الباب الثانى اذا مشى
مشية المقطوع الرجل وعصايه طيانمق معناسنه در يقال عشز على عصاه اذا توكأ (العشوز) جعفر وزننده
و (العشوّز) تشديدواو ايله عذوّر وزننده پك يره دينور ارض صلبه معناسنه على قول ياوز وشديد اولان دوه يه دينور
وخشونتلو درشت بوله دينوركه سلوكى دشوار اولور وخشونتلو ارضه دينور وچوق اته دينوركه مراد بدنده اولان اتدر
(العشز) عينك فتحى وشينك سكونيله جسم غليظ اولمق معناسنه در وبونك فعلى ممات يعنى مهجوردر آندن تصرّف
افعال مسموع دكلدر (العشوزن) غضنفر وزننده غليظ الجثه دوه يه دينور عشز مزبوردن مأخوذدر (العضز) عينك
فتحى وضاد معجمه نك سكونيله منع ايلمك معناسنه در يقال عضزه عضزا من الباب الثانى اذا منعه وآغزده نسنه چينمك
معناسنه در يقال عضز اللقمة اذا مضغها بعضلر كرچه كوفيوندن بولغتى بورسمه نقل ايلديلر لكن بصريون عندنده
مجهولدر وذاتنده لفظ ثقيل ومستنكردر (العضمز) قلمس وزننده ارسلانه دينور ومطلقا شديد اولان شيئه دينور
يقال شئ عضمز اى شديد وبخيل وناكسه دينور يقال رجل عضمز اى بخيل (العضمزة) هاايله مؤنثيدر وچكه
كميكلرى قالين وكنديسى داهيه وآفت اولان قوجه قارى يه دينور على قول زشت چهره بدلقا قوجه قارى يه دينور
ولئيمه اولان بودور خاتونه دينور يقال تزوج فلان عضمزة اى عجوزا غليظة اللحيين داهية او القبيحة الوجه وكذا
لئيمة قصيرة (العيضموز) حيزبون وزننده قوجه قارى يه دينور وشول ايرى وتنومند ناقه يه دينوركه پك سموز
اولمغله كبه لكنه مانع اوله على قول كريملو وعظيم الجثه اولانه ياخود اعضاسى دير نكلو واتلرى غليظ ياخود

شول كودەسى دیرنكلو وكنديسى ياوز وشديد ناقه يه دينوركه دائما خشمناك هيئتنده يعنى طارغين چهره‌لى اوله واوزون وبيوك قيايه دينور (العيطموز) حيزبون وزننده طويله وعظيمه اولان ناقه يه وصخره يه دينور على قول اصلى عيطموس اولمغله زايى سيندن مبدله‌در (عفرّزاز) عينك وفانك وراء مشدده‌نك فتحيله برمخنث اسميدركه بصره‌ده اولور ايدى (العفز) عينك فتحى وفانك سكونيله جوز اسميدركه ثمر معروفدر وعفز مصدر اولور كشى كندى زوجه‌سيله ملاعبه ايلك معناسنه‌در يقال عفز الرجل زوجته عفزا من الباب الاول اذا لاعبها ودوه‌يى چوكرمك معناسنه‌در يقال عفز بعيره اذا اناخه (العفاز) سحاب وزننده بودخى جوزه دينور (المعافزة) مفاعله وزننده بودخى كشى اهليله ملاعبه ايلك معناسنه‌در يقال بات يعافز زوجه اى يلاعبها (العفازة) سحابه وزننده تپه يه وبايره دينور (العفازة) ثمامه وزننده پموق قوزه‌سنه دينور جوزة القطن معناسنه (العقز) عينك فتحى وقافك سكونيله خرده قرنجه مقوله‌سى خرده خرده يوريمك معناسنه‌در * شارحك بيانى اوزره بونك فعلى مهجوردر (العنقز) جعفر وزننده اشك قسمنك ذكرينه دينور ومرزنجوش اسميدركه تحريفله مرجانكوش ديدكارى خوشبو نباتدر (العنقزة) هايله بيراغه دينور رايه معناسنه وآفت وداهيه يه دينور وآغويه دينور سمّ معناسنه (ابو العنقز) بركسه‌نك كنيه‌سيدركه بعض قضاة آنك كنيه‌سى سببيله شهادتنى ردّ ايلديلر وعمرو بن محمد العنقزى واوغلو حسين محدّثلردر مرزنجوشه منسوبدر (دارة العنقز) ديار بكر بن وائل ترابنده برموضعدر (العكز) ركز وزننده بوزيلوب بورشمق معناسنه‌در يقال عكز الرجل عكزا من الباب الرابع اذا تقبض وعكّازه يه طيانمق معناسنه‌در يقال عكز على عكّازته عكزا من الباب الاول اذا توكأ ويره مزراق سانجمق معناسنه‌در يقال عكز الرمح اذا ركزه وبرنسنه دلالتيله طوغرى يوله سلوك ايلك معناسنه‌در يقال عكز به اذا اهتدى به (العكز) عينك كسريله اوغورسز وبخيل وبدخوى كشى يه دينور تقول لاتصحبه فانه عكز اى السىء الخلق البخيل المشؤم (التعكز) تفعل وزننده بودخى عكازه يه طيانمق معناسنه‌در يقال تعكز الرجل اذا توكأ على عكازته (العكوز) جرول وزننده اوجى حربه‌لى عصايه دينور ودموردن زره طرزنده طوربه كبى قابه دينوركه اياغى كسلمش كمسه اياغنى آنك ايچنه وضع ايدر (العكّاز) رمّان وزننده بودخى اوجى حربه‌لى عصايه دينور مفردى عكّازه‌در واوجنده اولان حربه يه دينور (التعكيز) تفعيل وزننده عصا ومزراغه حربه گچورمك معناسنه‌در يقال عكز العكاز اذا اثبت فيه الزج (العكبز) قنفذ وزننده انسانك ذكرى باشنه دينور (العكمز) عكبز وزننده و(العكموز) عصفور وزننده بونلرده عكبز معناسنه‌در واتلو جانلو كودەسى صمصيق خاتونه دينور عكمز وعكموزه دخى دينور هايله وايرى وصمصيق آلت تناسله دينور (العلز) فتحتينله خسته واسير ومحتضر وبرنسنه يه بغايت حريص اولان كمسه تلاش واضطراب وخفتله بيقرار اولمق معناسنه‌در يقال علز المريض والاسير والحريص والمحتضر علزا من الباب الرابع اذا اخذه القلق والخفة والهلع (العلز) كتف وزننده صفتدر درد وتلاش واضطرابندن اويويه‌مز اولان كشى يه دينور يقال بات فلان علزا اى وجعا قلقا لاينام (العلوز) سنور وزننده قارن آغريسنه دينور بورنتى ايله عارض اولان قارن آغريسى اوله‌جقدر وجنون علتنه دينور يقال اخذ العلوز اى وجع البطن وكذا الجنون وفى الحال اولمكه دينور موت وحىّ معناسنه ونسوانك غليظ اولان لحم زائدينه دينور (عالز) لامك كسريله برموضعدر (الاعلاز) همزه‌نك كسريله عاجز قلمق معناسنه‌در يقال اعلزه اذا اعجزه (العلكز) زبرج وزننده و(العلكز) جعفر وزننده و(العلنكز) غضنفر وزننده كودەسى قالين وشديد وصلب وعظيم اولان آدمه دينور مانده كبى (العلهز) زبرج وزننده ايرى كنه يه وصقرغه يه دينور قراد ضخم معناسنه وبرنوع طعام اسميدركه اعراب طائفه‌سى پك قحط اياملرده دوه‌نك تويلرينى قانله يوغوروب اكل ايدرلر وشول قوجه ناقه يه دينوركه هنوز بقيهٔ قوّتى اوله وبرنوع نبات آديدركه بنوسليم ديارنده نابت اولور (المعلهز) اسم فاعل بنيه‌سيله هنوز نضج بولمامش تاتارى چيك اته دينور (المعلهزة) هايله آربق قيونلره دينور (العنز) كنز وزننده ديشى گچى يه دينور جمعى اعنز وعنوز كلور وعناز كلور عينك كسريله ايكى كمسه شرف وشانده برى برينه متساوى اولسه‌لر عربلر هما كركبتى العنز ديرلر زيرا گچى قسمى چوكوب اوتورنجه ايكى ديزلرى يره بردن كلور وبركمسه سبب هلاكى اوله‌جق شيئه تصادف ايلسه لق فلان يوم العنز ديرلر (يوم العنز) شول كوندركه برقصّاب برعنزى ذبح قصديله ياتوروب لكن بچاغنى بوله‌مغله اول غائله‌ده ايكن گچى تلاشندن اياقلريله يرى تپوب قازمغله ناكاه طپراغك آلتندن بربچاق ظهور ايدوب آنكله ذبح اولنمشدر * كالباحث عن حتفه بظلفه * مثلندن دخى مراد بودر * شارحك بيانه كوره عنزيبان گچيسنك ديشيسنه‌ده اطلاق اولنور انتهى * وعنز سنان بن شريط نام كمسه‌نك فرسى ياخود قلچى اسميدر وطپراغى سياه اولان تپه يه دينور وطوشنجل قوشنك ديشيسنه دينور

وبرنوع بیوك بالق آدیدركه بردانه‌سنی برقاطر چكوب كوتورەمز وبركونه صو قوشـنه دینور وطوی قوشنك
وكركس قوشنك دیشیلرینه دینور وعنز طسم قبیله‌سندن برخاتون آدیدر * هذا شرّ یومیّ * مثلی آندن نشئت ایلدی
مزبورەیی برقبیله خلقی سبی واسیر ایدوب برمحفه‌یه اركاب ویولده غم وحشتنی ازاله ضمننده قولا وفعلا تطییب
ونوازشـنه ابتدار ایلدكارنده كلام مرقومی ایراد ایلدی غوائلی مراد اولنـان كسه حقنده قولا وفعلا حسن
معـامله اولندیغی حینده ضرب اولنور كلام مرسومده واقع شرّ لفظی ظرفیت اوزره منصوب اولمغله ركبت
بجدح فی شرّ یومیها سبكنده‌در وعنز عدول ایلمك معناسنه‌در یقال عنز عنه عنزا من الباب الاول اذا عدل وعنزه
ایله سانجمق معناسـنه‌در یقال عنزه اذا طعنه بالعنزة وعنز بن وائل بن قاسط برجاعت پدریدر 《العنزة》 فتحاتله
حربه تعبیر اولنان قیصه مزراغه دینور یقال طعنه بالعنزة وهی رمح بین العصا والرمح فیه زجّ وبركونه جانور
اسمیدركه كلبدن كوچكجه اولور دوه قسمنك دبرندن قاپوب اكثری هلاك ایدر علی قول كنجك دیدكاری جانوره
شبیه اولور چوكش ناقه‌نك فرجنه كیروب دورتشـدیره‌رك رحمنه قدر وارمغله ناقه اوتوردیغی یرده هلاك
اولور وعنزة الفاس بالته‌نك وتبرك آغزینه اطلاق اولنور وعنزه اسامیدندر عنزة بن اسدبن ربیعه علی قول عنزة
بن عمرو بن عوف ازد قبیله‌سندن برجاعتك پدریدر 《عنیزه》 جهینه وزننده برسیاه آلچق بایر اسمیدركه بطن فلج
نام محلده واقعدر وبرجاریه آدیدر 《عنیزتان》 تصغیر وتثنیه بنیه‌لریله برموضعدر 《الاعناز》 همزه‌نك كسریله
برنسنه‌یی برطرفه اماله ایلمك معناسـنه‌در یقال اعنز الشیء اذا اماله 《المعنز》 معظم وزننده كوچك باشلو آدمه
دینور یقال رجل معنز ای الصغیر الرأس ومعنز الوجه یوزینك اتی آزجه اولانه دینور یقال رجل معنز الوجه ای
قلیل لحمه ومعنز اللحیة تكه صقاللی آدمه اطلاق اولنور یقال رجل معنز اللحیة اذا كانت لحیته كالتیس 《الاعتناز》
افتعال وزننده و 《الاستعناز》 برطرفه چكیلوب الارغه اولمق معناسـنه‌در یقال اعتنز عنه واستعنز اذا تنحی
《العنیز》 امیر وزننده و 《المعنوز》 داهیه وآفته اوغرامش آدمه دینور یقـال رجل عنیز ومعنوز ای مصاب
بداهیة 《بنو العناز》 كتاب وزننده برقبیله‌در 《العنقز》 عقز ماده‌سنده ذكر اولندی * مؤلف نونك زیاده‌سـنه
وسائرلری اصالتنه ذاهب اولدیلر 《العوز》 جوز وزننده اوزم دانه‌سنه دینور مفردی عوزه‌در 《العوز》 فتحتینله
حاجت واحتیاج معناسنه‌در یقال اصابه عوز ای حاجة وفقر * شارح دیركه * سداد من عوز * مثلی فقر واحتیاجدن
خلاص بوله‌جق مقدار ادنی نسنه‌ده ضرب اولنور انتهی * وعوز مصدر اولور برنسنه بولنمز اولمق معناسنه‌در یقال
عوز الشیء عوزا من الباب الرابع اذا لم یوجد وفقیر ومحتاج اولمق معناسنه‌در یقال عوز الرجل اذا افتقر وبرخصوص
صرپلنوب مشتدّ اولمق معناسنه‌در یقال عوز الامر اذا اشتدّ واذا لم تجد شیئا قل عازنی الشیء یعنی بومعناده باب
اوّلدن مصوغ اولور كویا كه اول نسنه بولنمامغله طالبنی شدّت وعسرته اوغراتمش اولور * شارح دیركه بومعناده
غیرمعروف اولدیغنی ازهری تنصیص ایلدی انتهی 《الاعواز》 همزه‌نك كسریله بودخی فقیر وكدا اولمق معناسنه‌در
یقال اعوز الرجل اذا افتقر وبرنسنه‌یه محتاج اولمق معناسـنه‌دركه اول نسنه اقتضاء سببیله اول كسه‌یی محتاج
ایلمش اولور یقال اعوزه الشیء اذا احتاج الیه وفقیر ومحتاج قلمق معناسـنه‌در یقال اعوزه الدهر اذا احوجه
وتقول العرب مایعوز لفلان شیء الاّ ذهب به ای مایشرف كما تقول مایوهف له شیء الاّ اخذه ای مایشرف یعنی
مایرتفع بوراده ارتفاع احتیاجك لازمیدر زیرا برآدمك پك محتاج اولوب وصولی دشوار اولان نسنه كویا كه الی
یتشه‌جك یردن مرتفع اولور 《المعوز》 منبر وزننده و 《المعوزة》 هایله مبتذل اولان كهنه لباسه دینور معوزین یعنی
محتاجین لباسی اولدیغیچون جمعی معاوزدر یقال جاء وعلیه معوز ومعوزة ای ثوب خلق مبتذل 《العوز》 كتف وزننده
محتاج وكدایه دینور وكاه اولوركه تأكیدا لوز كلمه‌سنی اتباع ایچون ایراد ایدرلر یقال انه لعوز لوز ای محتاج 《عوز》
عینك ضمیله بررجل آدیدر 《عیزعیز》 عینلرك كسری وفتحی وزالرك فتحی اوزره بناسیله قیون قسمنه مخصوص زجر

فصل الغين المعجمة

وآزار حكایه‌سیدر ترك چوبانلرینك عی عی دیدكاری منزلنده‌در ﴿فصل الغین المعجمة﴾ 《الغرز》 غینك فتحی
وراءنك سكونیله اكنه وتیكن مقوله‌سی نسنه‌یی سانجمق وباترمق واثواب نكندەلمك معناسنه‌در یقال غرزه بالابرة غرزا
من الباب الثانی اذا نخسه وغرز دریدن اولان اوزنكی‌یه دینور اكرمه‌دنی اولورسه ركاب دیرلر یقال علق لفرسه
غرزا ای ركابا من جلد وذكر اولنان اوزنكی‌یه ایاق باصمق معناسنه‌در یقال غرز رجله فی الغرز اذا وضعها فیه
وتقول العرب الزم غرز فلان ای امره ونهیه یعنی هرامر ونهینه امتثال ایله ویقولون اشدد یدیك بغرزه ای حثّ
نفسك علی التمسك به یعنی فلانه كركی كبی یاپشوب ملازمت ورضا ومطاوعتنه دائما نفسكی حثّ وتشویق ایله
اصطلاحجزده دخی بومقامده فلانك اوزنكیسنه پك صارل تعبیری واردر وغرز برآدم والی وپادشـاهه عاصی

وسركش ايكن مطيع ومنقاد اولمق معناسنه در يقال غرز الرجل غرزا من الباب الرابع اذا اطاع السلطان بعد
عصيان وغرز وغراز كتاب وزننده ناقه نك سودى آزالمق معناسنه در يقال غرزت الناقة غرزا وغرازا اذا قل
لبنها وهى غارز وغرز غروزك مفردى اولور كاسيذكر (الاغتراز) افتعال وزننده بودخى ذكر اولنان اوزنكى يه
باصمق معناسنه در يقال اغترز الراكب بمعنى غرز وبرآدمك برسمته سير وسفرى هنكامى كلوب چاتمق معناسنه
مستعملدر كه يادر ركاب اولمق تعبير اولنور يقال اغترز السير اذا دنا وانقولى مرحوم عجيب ترجمه ايلمشدر حتى
اساسده اغترزت السير اذا دنا مسيرك عبارتيله مرسومدر ونهايه ده انّ رجلا سأله عن افضل الجهاد فسكت عنه
حتى اغترز فى الجمرة الثالثة اى دخل فيها كما يدخل قدم الراكب فى الغرز عنوانى اغتراز اوزنكى معناسنه اولان
غرزدن مأخوذ اولديغنى تأييد ايدر (الغارز) سودينه قلت كلان ناقه يه دينور وغارز وغارزه هاايله بمورطه كومك
ايچون قويريغنى يره صوقان چكركه يه وصف اولور يقال جرادة غارز وغارزة اذا اصارت قدرزّت ذنبها فى الارض
لتسرأ وتقول العرب هو غارز رأسه فى سنته اى جاهل يعنى فلان طوغديغى سنه دنبرو بهرسنه باشنى يره كوميجيدر كه
برنسنه دن بيخبر جاهل ونادان ديمكدن كنايه در (الغروز) غينك ضميله غرزك جمعيدر كه آصمه يه اوريلان آشى
قلمه دينور وعربلر آصمه دن غيرى آشى اوريلان آغاجى بيلمدكلرندن ناشى اكا حصر ايلمشلر در (المغرزة) محدثه
وزننده بودخى بمورطه كومك ايچون يره قويريغنى صوقان چكركه يه وصف اولور (الغرز) فتحتينله ثمام ديدكلرى
اوتلقدن برنوع على قول نباتى مكه آريغنك نباتنه شبيه اولانه دينوركه دوه اوتلاغنك پك يرامزيدر مفرداتده
چوبان دكنكى ديدكلرى اوتك صغير نوعيله مبيندر (المغرز) محسن وزننده ذكر اولنان نباتلى مكانه دينور يقال واد
مغرز اى به الغرز (الاغراز) همزه نك كسريله برمكان غرز ديدكلرى نباتلى اولمق معناسنه در يقال اغرز الوادى
اذا صارذا غرز (التغاريز) تعاشيب وزننده تغريزك جمعيدر تانك كسريله آخر محله نقل وغرس اولنمش فدانلره
دينور (الغريزة) سفينه وزننده انسانك مجبول اولديغى طبيعته اطلاق اولنور مغروز يد قدرت اولديغيچون
يقال هو حسن الغريزة اى الطبيعة (غرزه) تمره وزننده مكه ايله طائف بيننده برموضعدر (غريز) زبير وزننده
ضريّه نام محلده على قول بلاد ابى بكر بن كلابده برصو آديدر (غراز) قطام وزننده وسحاب وزننده برموضع
آديدر (التغريز) تفعيل وزننده ناقه نك صاغمسى ترك اولنمق على قول سودى چكيلوب كسلمك ايچون ممه سنه
صوغوق صو اورلمق ياخود ايكى صاغم ارالغنده برصاغمى ترك اولنمق معناسنه در يقال غرّزت الناقة على بناء
المجهول اذا ترك حلبها اوكسع ضرعها بماء بارد لينقطع لبنها او تركت حلبة بين حلبتين (الغزز) فتحتينله
برنسنه يى برآدم اختيار ايدوب نفسنه مخصوص ايدنمك معناسنه در يقال غزّ فلان بفلان اذا اختصه من بين
اصحابه وحيوان وصبى مقوله سنه اصابت نظرى صرف ايچون رنكين بولك آصمق معناسنه در يقال غزّ الابل والصبى
اذا علق عليهما العهون (الاغتزاز) افتعال وزننده بودخى اختصاص معناسنه در يقال اغتزّ به اذا اختصه
(الغزّ) غينك ضميله و(الغزغز) هدهد وزننده آورده دينور شدق معناسنه وغزّ ترك جنسندن برصنف طائفه نك
اسميدر حالا اوغوز عشيرتى ديدكلريدر (الاغزاز) همزه نك كسريله آغاجك تيكنلرى چوق وقاتى اولمق معناسنه در
يقال اغزّت الشجرة اذا كثر شوكها واشتدّ واينك قسمنك وضع حملى دشوار اولمق معناسنه در يقال اغزّت البقرة
اذا عسر حملها اى وضعه (المغزّ) اسم فاعل بنيه سيله وضع حملى عسير اولان اينكه دينور (الغزيز) زبير وزننده
بنو تميم يوردنده برصو آديدر (المغازة) مفاعله وزننده مبادره معناسنه در تقول غازرته اى بادرته (التغازز) تفاعل
وزننده تنازع يعنى برنسنه يى چكشمك معناسنه در تقول تغاززناه اى تنازعناه (الغزّاز) رمّان وزننده شول آدملره
دينوركه دائما اقرباء واولادينه وقومشولرينه برّ واحسان ايدر اوله لر يقال هم غزّاز اى بررة بالقرابات والاولاد والجيران
(غزّه) غينك فتحيله فلسطين ايالتنده بربلده دركه امام شافعى رحمه الله آنده تولد ايلدى وجدّ رسول اكرم عليه
السلام اولان هاشم بن عبد مناف اوراده وفات ايلدى مطرود بن كعب اشبو * وهاشم فى ضريح عند بلقعة * تسفى
الرياح عليه وسط غزّات * بيتنده جمع بنيه سيله ايراد ايلمشدر * مترجم ديركه هر ناحيه سنى برغزّه اعتبار ايلمشدر
ضرورت ايچون الفنى اشباع ايلمك دخى محتملدر وغزه بنو سعد بلادنده برقوملق آديدر وافريقيه ده بربلده آديدر
(الاغزّ) اسماددر كسيل بن اغزّ البربرى بررجل معروف آديدر (الغمز) غينك فتحى وميمك سكونيله برآدمى برمقله
ياحود ال ايله دورتركبى چدكلوب صيقمق معناسنه در يقال غمزه غمزا من الباب الثانى شبه نخسه وكوز ايله ياخود كوز
قپاغنى قيمق ايله ياقاش ايله اشارت ايلمك معناسنه در يقال غمزه بالعين والجفن والحاجب اذا اشاره بها وبرآدمى سعايت
ايلمك معناسنه مستعملدر يقال غمزه بالرجل اذا سعى به شرّا وبرانسانك يابرحيوانك مرضى ياخود عيبى آشكار اولمق

معناسنه مستعملدر يقال غمز داؤه اوعيبه اذا ظهر و طوارك برطرفه اياغى آقسيوب يكه مك معناسنه در يقال غمزت
الدابّة اذا مالت من رجلها اى ظلعت وحيوانك سموز لكنى بيلمك ايچون ارقه سنى ال ايله بالمشديروب يوقلشدرمق
معناسنه در يقال غمز الكبش اذا غبطه (الغمّازة) طنّازه وزننده شول محبوبه يه اطلاق اولنوركه اعضاء واندامى
حسنة الغمز اوله يعنى بركسه نك وجوديني پرمقلريله صيقوب چمدكلمسى نازك ولطيف اوله كه عشقباز دلبرقيزلرك
ملاعبه وملاطفه سندندر يقال جارية غمازة اى الحسنة الغمز للاعضاء (المغمز) مسكن وزننده و (الغميزة)
سفينه وزننده طعن وتعييب على قول طمع وآرزو اولنه جق نسنه يه اطلاق اولنور يقال مافيه مغمز وغميزة اى
مطعن اومطمع (الغموز) صبوروزننده آريقلغى وسموزلكى بيلنمك ايچون ال ايله يوقلنور اولان ناقه يه دينور يقال
ناقة غموز اى عروك (الغمز) فتحتينله ضعيف وناتوان كشى يه دينور يقال رجل غمز اى ضعيف ودوه وسائر
مواشى مقوله سى مالك دوكنديلرينه وآلچقلرينه دينور (الاغماز) همزه نك كسريله مالك آلچغنى كسب
ايلمك معناسنه در يقال اغمز الرجل اذا اقتنى الغمز وهوانك شدّت حرارتى سكون بولمق معناسنه مستعملدر
وبورجل ضعيف معناسنه اولان غمزدن مأخوذدر هوا كوياكه ضعفنى اشارت ايلمشدر ياخود اشارت معناسندن
مأخوذ اولمغله كوياكه سكونني اشعارايله سيروسلوكه ابتدار ايلسنى اشارت ايدر تقول اغمزنى الحرّ اى فتر
فاجترأت عليه وسرت فيه وبرآدمى تعييب وتحقير ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اغمز فى فلان اذا عابه وصغره
ودوه نك اوركچى سموروب ياغ باغلمق معناسنه مستعملدر يقال اغمزت الناقة اذا صار فى سنامها شحم (المغموز)
متهم آدمه اطلاق اولنور يقال رجل مغموز اى متهم (غمازه) امامه وزننده بنى تميم يوردنده برصو آديدر ياخود
بصره ايله بحرين بيننده برقويى آديدر (التغامز) تفاعل وزننده برى برلرينه كوزلريله اشارت ايدشمك معناسنه در
يقال تغامز القوم اذا اشار بعضهم الى بعض باعينهم (الاغتماز) افتعال وزننده برآدمه طعن وتشنيع ايلمك
معناسنه در يقال اغتمزه اذا طعن عليه (غميز الجوع) اميروزننده رمّان نام محل طرفنده بر ايوك آديدر (الغوز)
جوز وزننده قصد ايلمك معناسنه در يقال غازه يغوزه غوزا اذا قصده (الاغوز) احمر وزننده اهل وعيالنه
بغايت برّ واحسان ايدر اولان آدمه دينور يقال رجل اغوز اى بارّ باهله وحذيفة بن اسيد بن خالد بن
الاغوزكه اغوس دخى ديرلر وربيعة بن الغاز صحابيلردر (غيزان) غينك كسريله شهر هراة قضاسنده برقريه در
محدثيندن محمد بن احمد بن موسى الغيزى انى آندندر تجز بحمده تعالى

فصل الفاء

(الفجز) عجز
وزننده فجس لغتنده لغتدر تكبر ايلمك معناسنه در يقال فجز الرجل فجزا اذا تكبر (الفخز) فانك وخاى معجمه نك
فتحيله و (الفخز) فانك فتحى وخانك سكونيله تكبرلك ايلمك على قول كنديسنك وغيرك فضيلتنى لاف اوله رق
اظهار ايله طفره فروشلق ايلمك معناسنه دركه اوكونمك تعبير اولنور يقال فخز الرجل فخزا وفخز فخزا
من الباب الرابع والثالث اذا تكبرا وجاء بفخزه وفخز غيره كاذبا فى مفاخزته وفخز فضل وافضال معنالرينه در
يقال له فخز اى فضل وافضال (التفخز) تفعل وزننده تكبر وتعظم معناسنه در يقال تفخز الرجل اذا تكبر
(الفاخز) چكردكسز اولان خرمايه دينور على قول بوراء مهمله ايله در وصحيحى بودر (الفيخز) حيدر وزننده دابّه
قسمنك ذكرينه على قول ذكرى ايرى اولان آته وآدمه دينور (الفخوز) صبور وزننده دليكلرى طار اولان حيوان
ممه سنه دينور يقال ضرع فخوز اى ضيق الاحاليل (الفرز) فانك فتحى ورانك سكونيله اطرافنه نسبت دوز واوتراقلى
ارضه دينور وفرز مصدر اولور برنسنه يى آخر نسنه دن آيروب بشقه قلمق معناسنه يقال فرز الشئ فرزا من الباب الثانى
اذا عزله عن غيره ومازه (الافراز) همزه نك كسريله فرز معناسنه در يقال افرزه بمعنى فرزه وصيد صيادك تولكنه كلمك
معناسنه مستعملدر يقال افرزه الصيد اذا امكنه عن كثب اى قرب كوياكه صيادك كندى حصه سنه افراز ايلمش اولور
(التفرزة) تفرقه وزننده برنسنه يى كسوب ايرمق معناسنه در تقول فرّز علىّ برأيه تفرزة اى قطع علىّ به (الفرزة) فانك
كسريله برنسنه دن آيرلمش قطعه يه دينور (الفرزة) غرفه وزننده نوبت وفرصت معنالرينه در يقال فاتت فرزته
اى نوبته وكذا فرصته وتپه ده وبايرده اولان يوله اطلاق اولنور يقال اخذ الفرزة اى الطريق فى الاكمة وعمامه ده
برطاغك آديدر (الفرز) فانك كسريله بودخى تپه ده وبايرده اولان يوله دينور (الفارز) ايكى شيئك بينى قطع وفصل
ايدن شيئه دينور يقال لسان وكلام فارز اى بين فاصل وفارز سياه قرنجه نك جدّى اسميدر نته كه عقفان عثمان
وزننده قزل قرنجه نك جدّى اسميدركه ابتدا خلق اولنانلرى اوله جقدر هربرى نوعلرى اعتباريله ابوالنمل
اولور ابوالبشر كبى يقال ومن مخلوقه تعالى الفارز وهوجدّ السود من النمل وعقفان وهو جدّ الحمر (المفارزة)
مفاعله وزننده برنسنه دن كسيلوب آيرلمق معناسنه در يقال فارز شريكه اذا فاصله وقاطعه (فرزان) فانك كسريله

سطرنج آلاتندن فرز تعبیر اولنان مهره‌در فرزین فارسی معرّبیدرکه فتحله‌در (الفرّ) عتلّ وزننده صحیح کوله‌یه
دینور عبد صحیح معناسنه علی قول اتلوجانلو حرّ صحیحه دینور یقال هو فرّ ای عبد صحیح اوحرّ صحیح تارّ (فرزین)
فانك کسریله برموضعدر (فرزن) جعفر وزننده برقریه‌در (المفروز) اطرافی سنجف کبی پروازه‌لنمش ثوبه دینور
چوره‌واویه کبی *شارحك بیانه کوره پرواز معرّبی اولان فروازدن مأخوذدر (الفروزة) دحرجه وزننده اولمك
معناسنه‌در یقال فروز الرجل اذا مات (الافریز) همزه‌نك کسریله صوندرمه‌یه و صچاغه دینورکه قپویی
ودیواری یغموردن حفظ ایچون ایدرلر و بوپروز فارسی معرّبیدر (الفارزة) یره یاپشق اینجه و یومشق قوملقده
اولان یول شکلنده اوزون طریقه‌یه دینور (فیروز) فانك فتحیله پیروز فارسی معرّبیدر سعید و خرّم معناسنه
بومناسبتله بعض کمسنه‌لره تسمیه اولنمشدر ازانجمله فیروز الدیلمیّ اصحابدندر کندیسندن اوغللری ضحّاك وسعید
وعبدالله روایت حدیث ایلدیلر وفیروز الهمدانیّ الوادعیّ جاهلیت واسلامی ادراك ایلدی بعضلر صحابه‌دن
عدّ ایلدیلر (فیروزآباذ) فانك فتحی وکسریله فارس اولکه‌سنده بر بلده‌درکه مؤلفك شهریدر وینه فارسده مردشت
قربنده برقریه‌در وآذربیجان اولکه‌سنده برقلعهٔ حصینه‌در وظاهرشهر هراتده ومکران قربنده برقریه وهندستانده
بربلده آدیدر (فیروزقباد) باب الابواب قربنده سلفده بربلده ایدی وبغداد نواحیسندن برناحیه آدیدر
(فیروزکوه) هراة ایله غزنین بیننده برقلعهٔ حصینه آدیدر وجبل دنباوند بر آخر قلعه آدیدر (الافتراز)
افتعال وزننده برآدم کندی مصلحتنی قطع وفصل ایدنمك معناسنه‌در یقال افترز امره دون اهل بیته اذا قطعه
(الفزّ) فانك فتحی وزاینك تشدیدیله عدول وانصراف ایلمك معناسنه‌در تقول فزّ فلان عنی فزّا من الباب الاول
ای عدل و برآدم یالکز کندی باشنه اولمق معناسنه‌در یقال فزّ الرجل اذا انفرد و بلکیوب قورقق معناسنه‌در یقال
فزّ الظبي اذا فزع و برکمسه‌نك درونه خوف القاسیله یرندن ازعاج ایلمك معناسنه‌در یقال فزّ فلانا عن موضعه
اذا ازعجه وافزعه وفزّ وصف اولور خفیف کشی‌یه دینور یقال رجل فزّ ای خفیف وبقرهٔ وحشیه یاوریسنه دینور
جمعی افزازدر (الفزازة) فانك فتحیله و (الفزوزة) فانك ضمیله برآدم برنسنه سببیله علو کبی مضطرب و بیقرار اولمق
معناسنه‌در یقال فزّ الرجل فزازة وفزوزة من الباب الثانی اذا توقّد (الفزیز) ازیز وزننده یاره صولنوب چرکی سیلان
ایلمك معناسنه‌در یقال فزّ الجرح فزیزا من الباب المزبور اذا سال وندی (الاستفزاز) برآدمك تمکین ومتانتنی
ازاله ایله مضطرب و بیقرار ایلمك معناسنه‌در یقال استفزّه الخوف اذا استخفه و برآدمی یرندن قوپاروب اخراج
ایلمك معناسنه‌در یقال استفزّه اذا اخرجه من داره وازعجه (الافزاز) همزه‌نك کسریله برکمسه‌یی قورقویه دوشورمك
معناسنه‌در تقول افززته ای افزعته (فزّ) فانك ضمیله نیسابورده برمحله آدیدر (فزّان) حسان وزننده فیوم
مصر ایله طرابلس غرب ارالغنده برواسع ولایت آدیدر فزّان بن حام بن نوح علیه السلام ایله مسمادر (التفزّز)
تفعل وزننده برزحمته اوغرایوب محنته دوشمك معناسنه‌در یقال تفزّز الرجل اذا عنی (الافتزاز) افتعال وزننده
غالب اولمق معناسنه‌در یقال افتزّ علیه اذا غلب (الفزفزة) زلزله وزننده طرد وتبعید ایلمك معناسنه‌در یقال
فزفزه اذا طرده انسانا او غیره (التفازز) تفاعل وزننده تبارز وتغالب معناسنه‌در تقول تفاززنا ای تبارزنا (الفطز)
فانك فتحی وطانك سکونیله اولمك معناسنه‌در یقال فطز الرجل فطزا من الباب الثانی اذا مات علی قول فطس
لفظنده لغتدر (الفقز) فانك فتحی وقافك سکونیله فقس لفظنده لغتدرکه اولمك معناسنه‌در یقال فقز الرجل فقزا
من الباب الثانی اذا مات (الفلز) کسرتینله وتشدید زا ایله و (الفلزّ) هجفّ وزننده و (الفلزّ) عتلّ وزننده شول بیاض
باقره دینورکه آندن دوکه تنجره‌لر وقزغانلر دوزیلور عندالبعض دمور بوقنه دینور خبث الحدید معناسنه علی قول
طاشلره دینور حجاره معناسنه وعلی رأی مطلقا جواهر ارضیه‌یه دینور آلتون وکومش وباقر وسائر معدنیات کبی فلزّات
تسعه معروفدر یاخود جواهر ارض اذابه اولندقده متمیز اولان خبث ووسخنه دینور وغلیظ وشدید اولان آدمه
دینور وقلج تجربه ایده‌جك نسنه‌یه دینورکه اکا اورمقله تجربه ایدرلر وبخیل وناکسه دینور بونلر تشبیه طریقیله‌در
(الفوز) جوز وزننده خوف وخطردن نجات وسلامت بولوب خیر ومأموله ظفر وفرصت بولمق معناسنه‌در یقال
فاز الرجل اذا نجی وظفر بالخیر و یالکز ظفر معناسنه کلور یقال فاز منه اذا نجی منه ویقال فاز بالثواب
اذا ظفر به وهلاك اولمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال فاز الرجل اذا هلك اساسده بیان اولندیغی اوزره مفازه
تفأل جهتیله مهلکه‌یه وبیابانه اطلاق اولنمغله آندن فوز ماده‌سی اخذ وهلاك معناسنده استعمال اولنمشدر
پس ضدّیتی حقیق اولمز واولمك معناسنه‌در یقال فاز الرجل اذا مات وفوز حمص قضاسنده برقریه آدیدر (الافازة)
همزه‌نك کسریله ظفریاب ایلمك معناسنه‌در یقال افازه الله بکذا ففاز به ای اظفره به فذهب به یعنی ففاز وذهب به

(المفازة) میمك فتحیله اسم مكاندر قورتله جق محله دینور یقال هو بمفازة منه ای منجاة ومهلكه یه دینور كه هلاك
معناسنه اولان فوزدندر یقال هو بمفازة ای مهلكة وصوسز چول بیابانه دینور معنای اوّله وثانی یه كوره ده
تفأل جهتیله‌در یقال ركب المفازة ومضى فیها ای الفلاة لاماء بها (التفویز) تفعیل وزننده اولمك معناسنه‌دركه
مفازهٔ برزخه وارمش اولور یقال فوّز الرجل اذا مات ویول بللو وعیان اولمق معناسنه‌دركه سالكنی فائزایدر یقال
فوّز الطریق اذا بدا وظهر وچوب كتمك معناسنه‌در یقال فوّز الرجل اذا مضى وچوله دوشمك معناسنه‌در یقال
فوّز الرجل بابله اذا ركب بها المفازة (الفازة) ایكی دیركلی سایبانه دینوركه مراد احشامك آلاچق دیدكاریدر
یقال ضرب الفازة فی المفازة وهی مظلة بعمودین وفازه ساحل بحر یمندن اهواب ترابنده برموضع آدیدر (الفائز) سعید
بن زید بن عمرو بن نفیل رضی الله عنه جنابنك قلجی اسمیدر (الفیزّ) هجفّ وزننده كودەسنده بالق اتلری صلب
وشدید اولان آدمه دینور یقال رجل فیزّ ای الشدید العضل (الانفیاز) انفعال وزننده انفراد معناسنه‌در یقال
انفاز الرجل اذا انفرد

﴿ فصل القاف ﴾

﴿ فصل القاف ﴾ (القبز) قافك كسری وبانك سكونیله بخیل وناكس بودور آدمه
دینور (القحز) قافك فتحی وحای مهمله‌نك سكونیله صیچرامق معناسنه‌در یقال قحز الرجل قحزا من الباب الثالث
اذا وثب ومضطرب وبیقرار اولمق معناسنه‌در یقال قحز الرجل اذا قلق * شارح بو ایكی معنایی برعدّ ایلكله
مضطرب اولوب یرندن صیچرامق دیمك اولور ودكنكله اورمق معناسنه‌در یقال قحزه بالعصا اذا ضربه بها
ویره چالمق معناسنه‌در یقال قحز بالرجل اذا صرعه وردّ ایلمك معناسنه‌در یقال قحز الرجل على المجهول اذا ردّ
(القحوز) قعود وزننده بیجان كبی یره دوشمك معناسنه‌در یقال ضربه فقحز قحوزا ای سقط كالمیت وآتیلان اوق
ایلری كتمیوب آتانك اوكنه دوشمك معناسنه مستعملدر یقال قحز السهم اذا رماه فوقع بین یدیه وقحز قافك فتحی
وحانك سكونیله وقحوز وقحزان فتحاتله كوپك قسمی سیمك معناسنه‌در یقال قحز الكلب ببوله قحزا وقحوزا وقحزانا
اذا رمى به (التقحیز) تفعیل وزننده بودخی دكنكله اورمق معناسنه‌در یقال قحزه بالعصا اذا ضربه بها وبرآدمه
غلیظ غلیظ سوز سویلمك معناسنه مستعملدر یقال قحز الكلام له اذا غلظه وصیچراتمق تنزئه معناسنه‌در یقال قحزه
اذا نزّأه (التقحز) تفعل وزننده بودخی تغلیظ كلام معناسنه‌در یقال تقحز الكلام اذا غلظه (القاحزات) محن
وشدائده اطلاق اولنور یقال اصابته القاحزات ای الشدائد (القحاز) غراب وزننده برمرض آدیدركه قیون وكچی
قسمنه عارض اولور على قول دوه قسمنه مخصوص اوكسورك عارضه‌سنه دینور (القحزی) جمزی وزننده
اوق آتاركن الدن قایوب صیچراغان اولان یایه دینور (القحازة) رمّانه وزننده بركونه قوش دوزاغنك اسمیدركه
برتقریبله صیچرایوب قوشی بندایدر (القحفزة) دحرجه وزننده برآدمه غلیظ ودرشت سوزلر سویلمك معناسنه‌در
یقال قحفزله الكلام اذا غلظه وسرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال قحفز فی المشی اذا اسرع وهكبه ویصدق مقوله‌سنه
یومشق حشوی باصوب طولدرمق معناسنه‌در یقال قحفز الحقیبة اذا حشاها حشوا ناعما (القحفلیز) زنجبیل
وزننده فرجه دینور (القحلزة) دحرجه وزننده بودور آدمك یورو یشنه دینور ویقال هو یقحلز ای یمشی
مشیة القصیر وتغلیظ كلام معناسنه‌در یقال قحلز الكلام له اذا غلظه (التقحلز) تدحرج وزننده یره قپانمق
معناسنه‌در یقال ضربه فتقحلز ای انجدل (القخزة) قافك فتحی وخای معجمه‌نك سكونیله برقوری نسنه‌یی برآخر
قوری نسنه‌یه اورمق معناسنه‌در یقال ماأشدّ صوت قخزته وهو ضرب شیٔ یابس بمثله (القرز) فرز وزننده
پرمقلرك اوجلریله یردن طپراق آلمق معناسنه‌در یقال قرز التراب قرزا من الباب الاول اذا قبضه باطراف الاصابع
وچدكلمك معناسنه‌در یقال قرزه اذا قرصه وقرز تپه‌یه وباره دینور وغلیظ یره دینور (القرز) قافك ضمیله چاملرك
یاغدانه دینور (القرزة) غرفه وزننده برقبضه‌یه شبیه نسنه‌یه دینوركه تمام آوج طلموسی اولمز یقال اخذ قرزةمنه
وهی شبه القبضة (القربز) جربز وزننده ومرادفیدركه دوبارەجی خبیث وداهیه كسه‌یه دینور كربز معرّبیدر
یقال رجل قربز ای خبّ بجربز (قرغز) قافك وغین معجمه‌نك كسریله ترك زمره‌سندن برآدمك اسمیدركه غزنه
شهرنده برمدرسه بنا ایلمشدر (القرمز) زبرج وزننده بركونه بویه اسمیدركه بلاد ارمنیه‌یه مخصوصدر حقیقتی
بلادمز بوره میشه‌لرنده تكوّن ایدر برنوع كوچك قورتجغزك عصاره‌سیدر عند البعض مرجمك قدر ویك قزل
دانه‌لردركه شهر ازاررومیده چه كبی برنوع بلوط آغاجنه نازل اولور دیوشورلمسنده غفلت واهمال اولنورسه قنادلنوب
پرواز ایدرلر قیرمز دیدكاری بویه اول دانه‌لرك ایچلرنده اولور آنكله حیوانی اولان یعنی بویك وایپك مقوله‌سنی
بویرلر بموق بویانمز * مترجم دیركه مفردات طبیه‌ده بورسمه مرسومدركه قیرمز دیدكاری كه ناس اكا قربز دیرلر
معروفدر بویه‌جیلر استعمال ایدرلر اوراق اشجار اوزره خصوصا چیدار نام شجر هندی اوزره تكوّن ایدر بغایت

احمر ونخود قدر ومستدير وكريه الرايحه بر بوجكدر وقرمز لغت روميدر عربيده اكا دود الصبّاغين ديرلر
وبر نوع حبه يه ده قرمز دينوركه تركيده قربز تخمى ديرلر اوّلكى ايله ايپك بويانور بر جزؤى اون ايكى جزؤ ايپكى
بويار وبونكله ده بويارلر لكن اوّلكنه اويمز وبلاد ارمنه مخصوص دكلدر بزم ممتلرده دخى متكوّن اولور اتّى
صوده حشلميوب هلاك ايدرلر انكيچون اصحاب ورع آندن وبويه سندن استنكاف ايدرلر وتركيده قرمزى
اكا منسوبدر (القرميز) قافك كسريله ضعيف وناتوان كشى يه دينور (القرماز) قرطاس وزننده كوله كومكله
طبخ اولنمش اتمكه دينور تقول اكلنا قرمازا اى خبزا محوّزا (القزّ) قافك فتحى وزاى معجمه نك سكونيله صچرامق
على قول صچرامق ايچون ديوشوريلوب طورطوب اولمق معناسنه در يقال قزّ الرجل قزّا من الباب الاول والثانى
اذا وثب او انقبض للوثب وقزّ ايپكه دينور ابريسم معناسنه لكن متعارف اولان خام ايپك اولمقدركه كژ فارسى
معرّبيدركه وقزّ نفس برنسنه يى قبول ايليوب آندن ايكرنمك معناسنه در تقول قزّت نفسى عنه اى ابته وعافته
(القزّ) قافك ضميله آلوده ومردار ووسخناك مقوله سندن احتراز ايدوب برطرف اولمق معناسنه در يقال هو
يقزّ من الدنس قزّا اى يتباعد وقافك حركات ثلاثيله آلوده ومردار ووسخناك مقوله سندن دائما حذر ومجانبت
ايدن پاكيزه مشرب آدمه دينور مؤنثى هايله در يقال رجل قزّ بالتثليث اى متقزّز وهى قزّة (التقزّز) تفعل
وزننده بودخى مردار ووسخناك نسنه لردن صاقنوب تنزّه وتباعد ايلمك معناسنه در يقال هو يتقزّز اى يتباعد
عن الدنس (القازوزة) قاروره وزننده بر كونه مشربه يه دينور قاقوزه وقاقزّه دخى دينور تشديد زايله
على قول قدح وكاسه يه دينور ياخود كوچك قاروره يه دينور وطاس تعبير اولنان قابه دينور (القازّ) شيطانه
اطلاق اولنور * قال الشارح وفى الحديث ❊ انّ ابليس ليقزّ القزّة من المشرق فيبلغ المغرب ❊ اى يثب الوثبة
(القزز) فتحتينله شول ظريف ونازك طبع آدمه دينوركه نزاهتندن وپاكيزه مشرب اولديغندن ناشى عيوب
ونقايصدن متوقّى ومتحاشى اوله كذلك الواث معاصى ومعايبدن متجانب اولان آدمه دينور (القزّاز) رمّان وزننده
قزز معناسنه در يقال رجل قزز وقزّاز اى ظريف متوقّ للعيوب وكذا متقزّز من المعاصى والمعايب لا كبرا يعنى
بل من النزاهة (القزاز) سحاب وزننده بيوك اژدهايه دينور على قول قيصه يلانلره دينور (القزّاز) شدّاد
وزننده ايپك صتانه دينور بايع القزّ معناسنه (ابن قزقز) هدهد وزننده احمد بن محمد نام محدّث كنيه سيدر (قزقز)
عرعر وزننده بر موضعدر (القزاقز) قافك فتحيله برنسنه دن بر نبذه يه دينور تقول اخذت منه قزاقزا اى نبذا (القاقزان)
قزوين قضاسنده بر دربند آديدر (القشنيزة) قافك فتحى وشين معجمه نك سكونيله بر نوع نبات آديدركه ورقى خرده
هندبا ورقنه شبيه وپك يشيل وسودلو اولور مأكولدر قيون وكچى قسمى آندن پك خوشلنور ظاهرا كشنيز
كوهيدر (القعز) قافك فتحى وعينك سكونيله قابى طولدرمق معناسنه در يقال قعز الاناء قعزا من الباب الثالث
اذا ملأه شرابا او غيره وقاب ايچره اولان نسنه يى شدّتله ايچمك معناسنه در يقال قعز ما فى الاناء اذا شربه شربا
شديدا (الاقعنفاز) افرنقاع وزننده ذكرى آتى قعفزى وجه اوزره اوتورمق معناسنه در يقال اقعنفز الرجل
اذا جلس القعفزى (القعفزى) قافك فتحى وقصر ايله استيفاز معناسنه دركه عجله قالقوب كيدر شكلنده چوملوب
اوتورمغه دينور يقال جلس القعفزى اى مستوفزا (القعفزة) دحرجه وزننده باشدن صاومق ايچون برآدمه
غلظت وخشونتله سوز سويلمك معناسنه در يقال قعفزله الكلام اذا اراد ان يدفعه عن نفسه وآدملرى صيق
صيق آته رق يوريمك معناسنه در يقال قعفز فى المشى اذا مشى مشيا ضيقا وبر خصوصه قصد قيام ايدر شكلنده
ديزلرى واو يلقلرى صيقه رق برلشيوب چوملوب اوتورمق معناسنه در يقال قعفز الرجل اذا جلس جلسة
المحتبى ضامّا ركبتيه وفخذيه كالذى يهمّ لامر (التقعفز) تدحرج وزننده برير ده چوكوب ثابت ومقيم اولمق معناسنه در
يقال تقعفز الرجل اذا برك (المتقعفز) اسم فاعل بنيه سيله شاخلرى اشاغى يه صارقش سرنكون اغاجه وصف
اولور صالقم سكود كبى يقال شجرة متقعفزة اى متكبية (القعفوز) عصفور وزننده بر نوع نبات آديدر (القفز)
قافك فتحى وفانك سكونيله و(القفزان) فتحاتله و(القفاز) قافك ضميله و(القفوز) قعود وزننده صچرامق
معناسنه در يقال قفز الظبىٔ قفزا وقفزانا وقفازا وقفوزا من الباب الثانى اذا وثب واولمك معناسنه مستعملدر يقال
قفز فلان اذا مات (القفزى) جمزى وزننده اسمدر صچرامغه وصچرايشه دينور (القفيز) امير وزننده بر جنس
اولچك آديدركه سكز مكوك استيعاب ايدر ومكوك بر بچق صاع آلور وقفيز يوز قرق درت ذراع مقدارنده اولان
ارضه دينور جمعى اقفزه وقفزان كلور قافك ضميله يقال اعطاه قفيزا من البرّ وهو مكيال ثمانية مكاكيك ومن الارض
قدر مائة واربع واربعين ذراعا (القفّاز) رمّان وزننده الدوانه دينوركه ايچنه پنبه قويوب ديكرلر پك صوغوق

كونلرده نسوان اللرينه كچوررلرحالا بوديارلرده يوله كيدنلر استعمال ايدرلر فارسيده دستوانه ديرلر على قول قفاز نسوان حلياتندن بركونه زينت اسميدركه اللرينه واياقلرينه كچوررلر والده شكارى قوش اوتوردقلرى الدوانه ده دينوركه عربلر صوقشدرمه دمورتللردن نسج ايدرلر وآت قسمنك اللرنده دير سكلرينه قدر اولان بياضه يعنى سكيله دينور ﴿التقفز﴾ تفعل وزننده خاتون قسمى اللرينه واياقلرينه قنه ايله الدوان شكلنده نقش ايدنمك معناسنه دريقال تقفزت المرأة بالحناء اذا نقشت يديها ورجليها به ﴿الاقفز﴾ احمر وزننده و﴿المقفز﴾ معظم وزننده شول آته دينوركه يالكز اللرى دير سكلرينه قدر سكيل اولوب اياقلرنده اولميه يقال فرس اقفز ومقفز اذا كان بياض تحجيله فى يديه الى المرفقين دون الرجلين ﴿القفيزى﴾ قافك ضميله سميهى وزننده صبيانه مخصوص برلعب اسميدركه براغاجى ديكوب اوزرندن صچراشوررلر ﴿القوافز﴾ قافزه نك جميدرقوربغه يه اطلاق اولنور صچراغان اولديغيچون وقافزه سكردركن آهو كبى پرتاو ايدن يوكرك آته دينور تأنيثى موصوف اعتباريله در يقال خيل قافزة وقوافز اى سراع تثب فى عدوها ﴿قفيز﴾ اميروزننده نبئ اكرم عليه السلام حضرتلرينك غلاملرى اسميدر ﴿القاقز﴾ قاقله قز ماده سنده ذكراولندى كه مشربه يه دينور ﴿القلز﴾ قافك فتحى ولامك سكونيله بركونه صو ايچمك معناسنه در * شارح ديركه بعضلر بردن ايچمك وبعضلر صورردرق ايچمك ايله بيان ايلمديلر يقال قلز الرجل الماء قلزا من الباب الاول والثانى وهو نوع من الشرب واورمق معناسنه در يقال قلزه اذا ضربه وآتمق معناسنه در يقال قلز بسهمه اذا رمى وجنبش ونشاطلنمق معناسنه در يقال قلز اذا نشط وصچرامق معناسنه در يقال قلز اذا وثب وطوپاللنمق معناسنه در يقال قلز الرجل اذا عرج وقلز ضعيف وخفيف آدمه دينور يقال رجل قلز اى ضعيف خفيف وقلز دكنكله يرى دورتشدرمك معناسنه در يقال قلز بعصاه الارض اذا نكتها بها وبر آدمه كاسه كاسه صو ايچورمك معناسنه در تقول قلزته اقداحا اى جرّعته وچكركه يمورطه كومك ايچون قويريغنى يره صوقمق معناسنه در يقال قلز الجراد ذنبه اذا رزّ ذنبه فى الارض ﴿التقلز﴾ تفعل وزننده بودخى نشاط وجنبشه كلمك معناسنه در يقال تقلز الرجل اذا نشط وآهو وجيران مقوله سى سكردوب قاچمق معناسنه در يقال تقلز الوعل اذا عدا ﴿القنز﴾ حمص وزننده روم ديارنده سميساط قربنده برمرج آديدر ﴿القلزّ﴾ عتلّ وزننده و﴿القلزّ﴾ فلزّ وزننده شول صارى باقره دينوركه بغايت سرد اولمغله اكاتيمور يعنى آلت كار ايلمز اوله وتند وشديد كشى يه دينور ﴿الاقتلاز﴾ افتعال وزننده كاسه كاسه صو ايچمك معناسنه در تقول قلزته اقداحا فاقتلزها اى جرّعته اقداحا فتجرعها ﴿الاقلاز﴾ همزه نك كسريله و﴿التقليز﴾ تفعيل وزننده بونلرده چكركه قويريغنى يره كومك معناسنه در يقال اقلز الجراد وقلز اذا رزّ ذنبه فى الارض ﴿القلحزة﴾ دحرجه وزننده بودور آدمك يوريمسنه دينور يقال يمشى القلحزة اى مشية القصير ﴿القلحز﴾ جردحل وزننده شول خودبين ولافزن شيشمانه دينوركه قولى فعلندن يعنى اجرا وايفاسى وعد ولافندن اكثر اوله يقال رجل قلحز اى سمين تائه قوله اكثر من فعله ﴿القلمزة﴾ هبنقه وزننده لئيمه اولان بودور خاتونه دينور يقال عجوز قلمزة اى لئيمة قصيرة ﴿القمزز﴾ قافك ضميله همقع وزننده و﴿القمزز﴾ علبط وزننده خرده قولاقلى آدمه دينور وبودور كسه يه دينور ﴿القمز﴾ غمز وزننده بريكدرمك معناسنه در يقال قمز الشئ قمزا من الباب الاول اذا جمعه وبرنسنه يى پرمقلرك اوجلريله آلمق معناسنه در يقال قمز الشئ اذا اخذه باطراف الاصابع ﴿القمز﴾ فتحتينله اصلا ايشه يرامز اولان مال كثره دينور يقال اعطاه قمزا اى رذالا لاخير فيه ﴿الاقماز﴾ همزه نك كسريله وجه مذكور اوزره اولان مال قزانمق معناسنه در يقال اقمز الرجل اذا اقتنى القمز ﴿القمزة﴾ غرفه وزننده برپنچه شيئه دينور يقال اخذ قمزة من التمر وغيره اى قبضة واوتك دانه لو وتخملو اولان بوغومنه دينور ﴿القمز﴾ صرد وزننده قمزه نك جميدركه برقبضه اولان شيئه دينور ومنه يقال الكلأ هنا قمز اى متقطع غير متراصّ يعنى بوراده چاير برى برينه پيوسته اولميوب پارچه پارچه در ﴿القمهزية﴾ بلهنيه وزننده پك بودور خاتونه دينور يقال هى قمهزية اى قصيرة جدا ﴿القنز﴾ قافك كسرى ونونك سكونيله و﴿الاقنيز﴾ ازميل وزننده ديبى سيورى كوچك كوپه دينور وقنز كيرومر داردن صاقنور اولان پاكيزه مشرب آدمه دينور بونده ضمله ده لغتدر يقال هو قنز اى متقزز ﴿الاقناز﴾ همزه نك كسريله اقنيز ايله صو ايچمك معناسنه در يقال اقنز الرجل اذا شرب بالاقنيز ﴿القنز﴾ فتحتينله ساقسى يه دينور خزف معناسنه وشكاره دينور قنص معناسنه ﴿القانز﴾ قانصَ وزننده ومراد فيدركه آوجى يه دينور ﴿المقنز﴾ محدّث وزننده و﴿القنّاز﴾ شدّاد وزننده بونلرده آوجى يه دينور ﴿القوز﴾ جوز وزننده دكرمى قوملغه دينور ويوكسك قوم يغننه دينور جمعى اقواز وقيزان واقاويز واقاوز كلور ﴿التقوّز﴾ تقلز وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى يقال تقوّز الرجل بمعنى تقلز ودره ايچى كبى انكبه وچقوره طوغرى اينوب كتمك معناسنه در يقال تقوّز اذا تهوّى وبناچوكوب ييقلمق معناسنه در يقال تقوّز البيت اذا تهدم وتقوّض وآهو وجيران مقوله سى سكردوب كتمك معناسنه در يقال تقوّز الوعل اذا عدا

(القواز)

(القوّاز) شداد وزننده طوّاز معناسنه درکه ذکر اولندی (الاقتياز) افتعال وزننده برآدمی یا برحیوانی برنجی
جانورا خذو اکل ایلك معناسنه در یقال اقتازه الثمر اذا اکله (التقويز) تفعیل وزننده اوت فراوان اولمق معناسنه در
یقال قوّز النبت اذا کثر (القهز) قافك فتحی وکسری وهانك سکونیله و(القهزی) یای نسبتله برکونه ثیابه دینورکه
تفتك کبی نازك ولطیف قرمزی یوکدن نسج اولنوب بعضا حریر دخی خلط واضافه ایدرلر شال کبی بر جامه
اولور *قال الشارح فی النهاية وفی حدیث علیّ رضی الله عنه ﴿انّ رجلا اتاه وعلیه ثوب من قهز﴾ قال الزمخشری
القهز ضرب من الثیاب تتخذ من صوف کالمرعزیّ وربّما خالطه الحریر وقهز غمز وزننده مصدر اولور صچرامق
معناسنه یقال قهز الظبی قهزا من الباب الثالث اذا وثب (القهيز) امیر وزننده خام ایپکه دینور قزّ معناسنه
(القهقزات) قافلرك فتحیله صوبی پاك وجثه‌سی عظیم اولان دوه‌لره دینور مفردی قهقزه‌در (القهقز) جعفر
وزننده سیاه آدمه دینور مؤنثی قهقزه‌در (القهقزية) بودور خاتونه دینور (القهمزة) دحرجه وزننده صچرامق
معناسنه‌در یقال قهمز الرجل اذا وثب وقهمزه اسم اولور بودور کشی‌یه وبودور عورته دینور یقال رجل
وامرأة قهمزة ای قصیر وجثه‌سی بیوك اولوب ایاغی آغر اولان ناقه‌یه دینور (القهمزی) قهقری وزننده بر دوزه‌یه
سکردوب کتمکه دینور وسرعت ونشاط معناسنه‌در یقال انطلق الرجل بالقهمزی ای الاحضار وکذا السرعة
والنشاط (قهندز) قافك وهانك ودالك ضمیله درت موضع اسمیدر وبو معرّبدر زیرا کلام عربده دالدنصکره
بلا فاصله زای معجمه بولنمز اشبو قهندز کهندز فارسی معرّبیدرکه اسکی قلعه دیمکدر مراد شهر ایچره اولان قلعه
اوله‌جقدر بومناسبتله نیچه قلاع آنکله تسمیه اولندی ازجمله بدخشانده برمشهور قلعه مسمادر دز کلمه‌سی دالك
کسریله اولوب تعریبده مضموم اولدی ﴿ فصل الکاف ﴾ (الکروز) بروز وزننده کیرمك معناسنه‌در
یقال کرز الیه کروزا من الباب الثانی اذا دخل وکیزلنمك معناسنه‌در یقال کرز الرجل اذا استخفی وبرکسه‌یه التجا
ایلك معناسنه‌در یقال کرز الیه اذا التجأ ومیل ایلك معناسنه‌در یقال کرز الیه اذا مال وارکك حیوان دیشینك
بولنی قوقلمق معناسنه‌در یقال کرز الفحل البول اذا تشممه ودائما کش تعبیر اولنان بوغرد قوریسی اکل ایدر
اولمق معناسنه‌در یقال کرز الرجل کرزا من الباب الرابع اذا دام علی اکل الاقط (الکراز) غراب وزننده و(الکرّاز)
رمّان وزننده قاروره‌یه علی قول آغزی طار برداغه دینور جمعی کرزان کلور کافك کسریله یقال شرب بالکراز
والکرّاز ای القارورة او الکوز الضيق الرأس (الکرّاز) جماد وزننده شول قوچه دینورکه بیوك وقوّتلو اولمغله چوبان
هکبه سنی اکا تحمیل ایدوب اولدخی مرکب کبی کوتورر اوله وکراز سلیمان الطفاوی نام محدّثك پدری اسمیدر (الکرّز)
سکر وزننده و(المکرّز) معظم وزننده لئیم وفرومایه کمسه‌یه دینور وکرّز خبیث ومکار آدمه دینور بو ایکی معناده
کرزی دخی دینور نفسنه نسبتله وکرز اوز وحاذق واستاذ آدمه دینور یقال رجل کرّز ومکرّز وکرّزیّ ای لئیم
وکذا کرّز وکرّزیّ ای خبیث ویقال کرز ای حاذق وکلامی افاده وبیاندن عاجز آدمه دینور یقال لا احوجك الله
الی کرز ای عییّ وبر یاشنده طوغانه وسائر قوشه دینورکه تولمش اولمغله تولك تعبیر اولنور جمعی کرازه‌در (الکريز)
امیر وزننده کش دیدکاری بوغرد قوریسنه دینور تقول اکلت الکريز ای الاقط (الکرز) برج وزننده چوبانك
خرجنه دینورکه ایچنه زادنی قور جمعی کرزه کلور غصن وغصنه کبی (کراز) سحاب وزننده حصین بن علقمة
الذکوانی فرسنك اسمیدر یاخود زائین معجمتینله‌در (کارز) و(کريز) زبیر وزننده و(مکرز) منبر وزننده اسماء
رجالدندر وکارز نیسابورده برقریه آدیدر عبدالرحمن بن السرّاج شیخی ابو الحسن الکارزیّ اورادندر (المکارزة)
مفاعله وزننده برمحله شتابله سکرده‌رك واروب آنده اختفا ایلك معناسنه‌در یقال کارز الی المکان اذا بادر الیه واختبأ فیه
وبرکسه‌دن خوفله قاچوب کتمك معناسنه‌در یقال کارز عنه اذا هرب وبرکسه ایله مسابقه ایلك معناسنه‌در یقال کارز
فلانا اذا عاجزه (کارزين) بارزین وزننده فارس اولکه سنده بربلده‌در مقریٔ الحرم محمد بن الحسین اورادندر *ومؤلفك
بیانی اوزره مولدلری بلدهٔ مزبوره‌در واوراده وافر علماء ومحدّثین منسوبلردر (التکريز) تفعیل وزننده طوغان
وشاهین قسمی تولمك معناسنه‌در یقال کرّز البازی علی بناء المجهول اذا اسقط ریشه (کرزين) کافك ضمیله برقلعه
آدیدر (کرز) کافك ضمیله اسمادندر کرز بن علقمة علی قول بوکوزدر واو ایله وکرز بن جابر وکرز بن اسامه ودیکر
کرزکه جهت نسبتی بو قدر صحابیلردر (الکريز) زبرج وزننده ایری وبیوك خیاره وعجوره دینور (الکزازة) زای
معجمه ایله کرامه وزننده و(الکزوزة) کافك ضمیله برنسنه قوریمغله چکیلوب بوزلمك وبورشمق معناسنه‌در طراوتی
چکیلمش ات ودری کبی یقال کزّ الشیٔ کزازة وکزورة من الباب الاوّل اذا یبس وانقبض (الکز) کافك فتحیله صفتدر
قوریمغله بوریشوب بورشمش نسنه‌یه دینور یقال شیٔ کزّ ای یابس منقبض ویقال رجل وجسم کزّ ای یابس منقبض

﴿ فصل الکاف ﴾

جمعی کزکلور کافك ضمیله یقال هوکزّ وهم کزّ وکزّ چرکین چهره‌یه اطلاق اولنور یقال وجه کزّ ای قبیح و بخیل
وناکسه کزّ الیدین اطلاق اولنور جعد الیدین کبی یقال رجل کز الیدین ای ذو کزز ای بخل وکزّ مصدر اولور
بر نسنه‌یی طار اتمق معناسنه‌در یقال کزّ الشیٔ کزّا اذا ضیقه و یوررکن آدملر صیق صیق اولمق معناسنه‌در
یقال کزّت خطاه اذا تقاربت وکزّ بغایت پك وقاتی نسنه‌یه دینور یقال ذهب کزّ ای صلب جدّا (الکزاز) غراب
وزننده و (الکزّاز) رمّان وزننده برکونه علته دینورکه شدید صوغوق تأثیرندن عارض اولورکه بدن بوریشوب
قیوریلی قالور علی قول صوغوغك شدّتندن عارض اولان دترتمکه دینور (المکزوز) ذکر اولنان کزاز علتنه
اوغرامش کشی‌یه دینور یقال کزالرجل علی المجهول فهو مکزّوز ای اصابه الکزاز والکزّاز وهو داء من شدّة
البرد او الرعدة منها وکزاز غراب وزننده محدثیندن محمد بن احمد بن ابی اسد الهروی لقبیدر (کزاز) قطام
وزننده حصین بن علقمة السلمی فرسنك آدیدر (الکزّة) بزّه وزننده شول یایه دینورکه آغاجی پك قوری اولمغله
اکیلمسی پك زور وعسیر اوله یقال قوس کزّة اذا کان فی عودها یبس عن الانعطاف وتکرلکری ارالغی پك دار
اولمغله شدتله چغردار اولان بکره‌یه دینور یقال بکرة کزّة ای ضیقة شدیدة الصریر (الاکزاز) همزه‌نك کسریله
برآدمی کزاز مذکور علتنه اوغراتمق معناسنه‌در یقال اکزّه الله ای رماه بالکزاز (الاکتزاز) افتعال وزننده
بوزیلوب بورشمق معناسنه‌در یقال اکتزّ الرجل اذا تقبض جوهرینك کلأز ماده‌سنی بوراده ذکری وهمندن
ناشیدر زیرا لامی اصلیه‌در پس صواب اولان کلز رسمنده ایراد اولنمقدر * شارح دیرکه لامنك زیاده واصالتی
مختلف فیها اولمغله مؤلفك امضاسی نابجالدر انتهی (الکعز) کافك فتحی وعینك سکونیله برنسنه‌یی پرمقلر ایله
بریکدرمك معناسنه‌در یقال کعز الشیٔ کعزا من الباب الثالث اذا جمعه باصابعه (الکلز) کافك فتحی ولامك
سکونیله بریکدرمك معناسنه‌در یقال کلز الشیٔ کلزا من الباب الثانی اذا جمعه (التکلیز) تفعیل وزننده کلز
معناسنه‌در یقال کلزه بمعنی کلزه (کلّاز) شداد وزننده اعلامدندر (الکلزّ) حدبّ وزننده شول آدمه دینورکه
بالق اتلری شدید وقوی واعضاسی دیرنکلی وطقناز اوله (کلز) کسرتینله جلق وزننده حلب ایله انطاکیه
بیننده برقریه آدیدر حالا کلیس تعبیر ایلدکلری قصبه اوله جقدرکه عزاز ناحیه سندندر ظاهرا عزاز قدیم اولوب کلز
قصبه‌سی صکره‌دن حادث اولمغله اهالیسی اطراف واکنافدن مجتمع اولدیغی باعث تسمیه‌در وارض مذکوره بلاد
عربدندر (کلیز) امیر وزننده ریّ نام بلده‌یه برقوناق مسافه‌ده برموضع آدیدر (الکوالیز) کالوزك جمعیدر شول
جماعته دینورکه صویك قلتنه مبنی بری برندن دریغ وضنت ایلدکلری چون صو باشنه سلاحله چیقار اوله‌لر (الاکلیزاز)
اشمیزاز وزننده بوریشوب بوزلمك علی قول دابهٔ مرکوبه‌نك اوزرنده خوشجه تمکن واستقرار ایلیان کمسه‌نك سائره
بیلدیرممك وجه اوزره خفیجه مطمئنّ وهموار اولمیه‌رق بوزیلوب دوشورلمسی طرزنده اولان بوزلمك معناسنه‌در
یقال اکلأزّ الرجل اذا انقبض او هو انقباض فی خفأ لیس بمطمئنّ بمنزلة الراکب اذا لم یتمکن من ظهر الدابّة
وشکاری قوش شکاره صالمق وقتنده طورطوپ دوشورلمك معناسنه‌در یقال اکلأزّ البازی اذا همّ باخذ الصید
ای تجمع له علی قصده (الکلنز) جعفر وزننده اعضاسی دیرنکلی آدمه دینور یقال رجل کلنز ای متقارب الخلق
وسوبو اولمیه‌رق اتلری شدید اولان یوزه دینور یقال وجه کلنز ای شدید العضل فی غیر امتداد (المکلنز) اسم فاعل
بنیه‌سیله متشدد معناسنه‌در یقال رجل مکلنز ای متشدّد (المکلهزّ) مکلئزّ وزننده ومرادفیدرکه منقبض
نسنه‌یه دینور (الکمز) غمز وزننده برنسنه‌یی ایکی الیله دکرمیجه کومه کبی بریکدرمك معناسنه‌در یقال کمز الشیٔ
کمزا من الباب الثانی اذا جمعه بیدیه حتی یستدیر (الکمزة) غرفه وزننده بر طوپاق وبرکلچه شیئه دینور وبریغن
وبرکومه قوم وطپراق مقوله‌سنه دینور جمعی کمز کلور غرف وزننده (الکنز) کافك فتحی ونونك سکونیله مال مدفونه
دینور فارسیده کنج دینور یقال وجد کنزا ای مالا مدفونا وکنز مصدر اولور یره مال دفن ایلمك معناسنه‌در یقال
کنز المال کنزا من الباب الثانی اذا دفنه فی الارض وکنز آلتونه وکومشه اطلاق اولنور ومال حفظ اولنه جق شیئه
دینور مخزن وصندوقه کبی وکنز یره مزراق دیکمك معناسنه‌در یقال کنز الرمح کنزا اذا رکزه فی الارض ومطلقا
برقابه یاخود بر یره برنسنه‌یی قصوب صوقشدرمق معناسنه‌در یقال کنز الشیٔ فی وعاء او ارض اذا غمزه وقیشلق
ایچون خرمایی قوصره‌یه باصمق معناسنه‌در یقال کنز القوم التمر اذا جعلوه کنیزا (الاکتناز) افتعال وزننده برنسنه
برقاب ایچره صمصیق طورطوپ طولمق معناسنه‌در یقال اکتنز التمر فی الوعاء اذا اجتمع وامتلأ (الکنیز) امیر وزننده
قیشلق ایچون قوصره‌یه باصلمش خرمایه دینور وبحر نام محدثك پدری اسمیدر (الکناز) کافك فتحی وکسریله
شتاء ایامنه صقلمق ایچون خرمانك قوصره‌لره باصمنه دینور یقال دنا زمن الکناز ای او ان کنز التمر (الکناز) کتاب

(وزننده)

وزننده كودەسی سموز اولوب اتلری صمصیق پك وقوند اولان ناقه وخاتونه دینور یقال ناقة وجارية كناز
ای كثيرة اللحم صلبة جمعی كنز كلور ضمتیله وكناز كلور مفردی كبی كه حركتینك و الفك اختلافی تصورینه مبنی
(كنزه) تمره وزننده یمامەده برو ادی اسمیدر وام شملة بن بردالمنقری اسمیدر و محمد بن علیّ الاهوازی نام محدثك
جدّی اسمیدر و مقعد بن شمّاس السعدی فرسنك اسمیدر (كنّاز) كتّان وزننده ضبه قبیلەسندن بر رجل آدیدر وكنّاز
بن حصن یاخود ابن حصین الغنویّ صحابیدر كنّاز بن صریم وكناز بن نعیم شاعرلردر (كنیز) زبیر وزننده اسمادندر
كنیز الخادم بر محدثدر و (كنیز دبّة) دالك ضمیله برخوانندەدر (الكوز) كافك ضمیله معروفدركه برداغه دینور
جمعی اكواز وكیزان وكوزه كلور اعواد وعیدان وعوده كبی وكوز اسمادندر كوز بن كعب بنو ضبەدن بر بطندر
وكوز بن علقمه اصحابدندر یاخود بو كرزدر وبنو كوز بنی اسددن بر بطندر (الكوز) جوز وزننده بریكدرمك
معناسنەدر یقال كازه یكوزه كوزا اذا جمعه وبرداقله صو ایچمك معناسنەدر یقال كاز الرجل اذا شرب بالكوز
(التكوّز) تفعل وزننده بریكمك معناسنەدر یقال تكوّزوا اذا اجتمعوا (كویز) زبیر وزننده و (مكوز) منبر
وزننده و (مكوزه) میمك فتحیله اسامیٔ رجالدندر (كازه) مرو قضاسنده بر قریەدر نسبتنده كازقی دیرلر قافله
(كوزكنان) كاف اولانك ضمی و ثانیەنك فتحیله آذربیجان ولایتنده بر قریه آدیدر (كوزی) طوبی وزننده طبرستان
اولكەسنده بر قلعه آدیدر شول درجەده بلند وعالیدركه قوش قسمی هر نقدر هوالنسه وسحاب ندكلو یوكسلسه
طبقەسنه صعو ایدەمیوب آنجق یورەسنده وقوف ایده بیلور (الاكتیاز) افتعال وزننده صویه برداغی طالدیروب
آلمق معناسنەدر یقال اكتاز الماء اذا اغترفه بالكوز (المكوز) معظم وزننده برداقلنمش دیمكدر بو مناسبتله باشی
برداق كبی سوبو اولان آدمه مكوّز الرأس اطلاق اولنور یقال رجل مكوّز الرأس ای طویله

فصل اللام

(اللبز) لامك فتحی وبانك سكونیله بر نسنەیی شدتله اكل ایلمك معناسنەدر یقال لبزه لبزا من الباب الثانی
اذا اكله شدیدا ویوتمق معناسنەدر یقال لبزه اذا لقمه وال ایله بر آدمك صرتنه اورمق معناسنەدر یقال لبزه
اذا ضرب ظهره بیده وشدتله اورمق معناسنەدر یقال لبزه اذا ضربه شدیدا او نبز معناسنەدر كاسیذكر وناقه قسمی
طبانی مشتیله یره اورمق معناسنەدر علی قول آهسته آهسته لطافتله اورمق معناسنەدر یقال لبزت الناقة
الارض اذا ضربها بجمیع خفها او ضر بالطیفا فی تخامل (اللبز) لامك كسریله یارەیه مرهم ویاقی صارمق معناسنەدر
ابو عمرو فانك كسریله فعل مثالنده بو رسمه ذكر ایلدی یقال لبز الجرح لبزا اذا ضمده بالدواء (اللتز) لامك فتحی
وتانك سكونیله لكز معناسنەدر علی قول وكز معناسنەدر كاسیذكر ان یقال لتزه لتزا من الباب الاول والثانی
اذا لكزه او وكزه (اللجز) جمیله كتف وزننده لزج لفظندن مقلوبدركه یلشك نسنەیه دینور جوهری بونی ابن
مقبلك بیتیله استشهاد ایلكله بو استشهادی تصحیف واضحدر صواب اولان لجن اولمقدر نونله زیرا قصیده
نونیەدر * مؤلفك مرادی اشبو بیتدر * یعلون بالمرد قوش الورد ضاحية * علی سعابیب ماء الضالّة اللجن * (اللحز)
لامك فتحی وحای مهملەنك سكونیله ابرام والحاح ایلمك معناسنەدر یقال لحزه لحزا من الباب الثالث اذا الحه (اللحز)
لامك كسریله و (اللحز) كتف وزننده تنكخوی وتیز مشرب اولان بخیل وناكسه دینور صمانی زاده افندی كبی
یقال رجل لحز ولحز ای بخیل ضیق الخلق (اللحز) فتحتینله بر كمسه بخیل تنكخوی اولمق معناسنەدر یقال لحز
الرجل لحزا من الباب الرابع اذا كان لحزا (التلحز) تفعل وزننده لحز معناسنەدر یقال تلحز الرجل بمعنی لحز
وكیرولنمك معناسنەدر یقال تلحز عنه اذا تاخّر وبر كمسه اكشی یه متعلق نسنه اكل ایدركن آخر كمسەنك آغزی
صولنمق معناسنەدر یقال تلحز الرجل اذا تحلب فوه من اكل رمّانة حامضة ونحوها شهوة لذلك بو مناسبتله تنشیط
قلوب قصدیله اطایبدندركه * برنو بالغه قیز بر كون تحته پوشلرندن نهانیجه قومشو خانەسنه نظر ایدركن مكر اول
قومشو اول هنكامده كندو تحته پوشلرنده عیالیله مجامعت ایدرلر ایمش قیزجغز بو معاملەیی كوردكده همان
والدەسنه شتاب ایدوب جانم والده بزم قومشو تحته پوشلرنده اهلی ایله غایة الغایه بر اكشی نسنه تناول ایده یور
دیدكده والده قادین دخی آهستەجه كلوب نوالەیه مطلع اولدقده دونوب آقیزم اول تناول ایلدكلری اكشی دكلدر
عالمده آندن طتلو نسنه یوقدر دیدی قیز سوزه كلوب آو الده چونكه اول اكشی دكلدر كورنجه نیچون آغزم صولندی
دیدكده قیزم او سنك اكشیلكندن نشئت ایلمشدر دیو طتلوجه مطایبه ایلدكلری محكیدر وبر آدم حرب وقتال
یاخود سیر وسفر قصدیله اثوابنی صیغیوب چرەمك معناسنەدر یقال تلحز الرجل اذا شمر ثیابه للقتال او السفر
(الملاحز) میمك فتحیله طار وصیق یره دینور یقال وقعوا فی الملاحز ای المضایق (اللحیزاء) غبیراء وزننده
ذخیرەیه دینور (التلاحز) تفاعل وزننده كوج سوزلر سویلشمك معناسنەدر یقال تلاحز وافی القول اذا تعاوصو

(لطیفه)

شارح تعاوص وتقارض نسخه‌لرینی پسند ایلیوب تعارض نسخه‌سنی ترجیح ایلمکله معارضه فی‌الکلام معناسنه
اولور وتلاحز بری برایله مسجع ومقفی منثور ومنظوم سویلشمك معناسنه‌در یقال تلاحز الصبیان اذاتا قلوا
بالقوافی عرب اشعاره قوافی اطلاق ایدرلر رکن اعظم ایله تسمیه‌در (المتلاحز) اسم فاعل بنیه‌سیله دالری بری برینه
کیریشوب صیق وصوقشدرمه اولان آغاجلره دینور یقال شجر متلاحز ای متضایق داخل یعنی بعضه فی بعض
(اللخز) لامك فتحی وخای معجمه‌نك سكونیله بیلنمش كسكین بچاغه دینور یقال قطعه باللخز ای السكین المحددة
(اللزّ) لامك فتحی وزانك تشدیدیله و(اللزز) فتحتینله برنسنه‌یی برنسنه‌یه ربط ایدوب یاپشدرمق معناسنه‌در یقال
لزّه لزّا ولززا من الباب الاول اذاشدّه والصقه ودورتمك معناسنه‌در یقال لزّه اذا طعنه و برنسنه آخر نسنه‌یه
ملازم اولمق معناسنه‌در یقال لزّ الشیء بالشیء اذا لزمه وبرنسنه‌یی آخر نسنه‌یه لازم قلمق معناسنه‌در یقال
لزّه به اذا الزمه به ولزّ زرفین اسمیدرکه قپو وپنجره چرچوه‌لرنده وسپت وصندوق قپاقلرنده کلیدوزنجیرگچورلمك
ایچون یاپدقلری حلقه‌یه‌وورزه‌یه دینور ولزّ بحر هرمزده قیس جزیره‌سنده برموضع آدیدر ولزّ کزّ لفظنه اتباع اولور
زیاده‌سیله ممسك دیمکدر یقال رجل کزّ لزّ ای بخیل ممسك (الانزاز) همزه‌نك كسریله بودخی برشیئی شیء آخره
باغلیوب یاخود صارمقله یاپشدرمق معناسنه‌در یقال الزّه الزازا اذا شدّه والصقه (اللزّ) لامك كسریله برنسنه‌یه
یاپشق اولان شیئه دینور یقال هولزّ شرّ ای لصیقه (اللزیز) امیر وزننده بودخی یاپشق نسنه‌یه دینور یقال
هولزیز شرّ ای لصیقه ولزیزآت قسمنك کوکسندن بوقر بجه‌ات بریکدیکی یره دینور (اللزاز) لامك كسریله برنسنه‌یه
ملاصق اولمق معناسنه‌در یقال لازّته لزازا ای لاصقته ولزاز قپودکه سنه وطرقازینه دینورکه قپونك اکسه‌سنه
وضع اولنور ولزاز بر رجل علمیدر ونبی اکرم علیه السلام حضرتلرینك فرسی اسمیدرکه اسکندریه والیسی
مقوقس ماریه جنابلریله برابر اهدا ایلمشلر ایدی (اللزوز) عجوز لفظنه اتباع اولوریك قوجه‌لق سببیله اعضاو اندامی
بری برینه یاپشمش دیمك اولور یقال عجوز لزوز (الملزّ) میمك كسریله شدید الخصومه آدمه اطلاق اولنور یقال
رجل ملزّ ای شدید الخصومة (اللزز) فتحتینله بودخی قپو طرقازینه وسورکوسنه ومنداله دینور (الملزّز) معظم
وزننده اعضاسی دیرنكلی وصیق وعروق واعصابی قوندو قوی آدمه دینور یقال رجل ملزّز ای المجتمع الخلق
الشدید الاسر (التلزیز) تفعیل وزننده برآدمی حق تعالی ملزّز خلق ایلمك معناسنه‌در یقال لزّزه الله ای خلقه ملزّزا
(التنزلز) تزلزل وزننده ارغالنمق معناسنه‌در یقال تنزلز الشیء اذا تحرّك (الاصوز) لصوص وزننده ومرادفیدرکه
لصّ لفظندن جمعدر (اللطز) لامك فتحی وطانك سكونیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال لطز المرأة لطزا اذاجامعها وناقه
دایله یاوریسنی یلامق معناسنه‌در یقال لطزت الناقة فصیلها اذا الطعته * شارح دیرکه کرچه نسخه‌لرده لطزعنوانیله
مرسوم اولوب لکن صحیح اولان لعزاولمقدر عین مهمله ایله واقعامؤلفك کالمنع قولیله تقییدی که عادتی اوزره باب ثالثه
اشارتدر شارحی تأیید ایدر (اللغز) لامك فتحی وغین معجمه‌نك سكونیله برشیئی جهت ووجهه‌سندن صرف وامالة ایلمك
معناسنه‌در یقال لغزه لغزا من الباب الاول اذا امال به عن وجهه (اللغز) لامك ضمیله و(اللغز) ضمتینله و(اللغز) فتحتینله
و(اللغز) صردوزننده و(اللغیزاء) حمیراء وزننده و(اللغیزی) غینك تشدیدیله سمیهی وزننده و(الالغوزة) اضحوکه
وزننده مراد تعمیه اولنمش یعنی مستور المرام اولان کلامه دینور فارسیده چیستان وترکیده بیلمجه تعبیر اولنور نته‌که
ادباء وشعراء نظما ونثرا برنسنه‌یی نازکانه سیر وتعمیه ایله ترتیب ایدرلر معمادن فرقی لغز سؤال طریقیله اولور ودرت
اوّلکیلرك جمعی الغاز کلور ولغز لامك ضمی وفتحیله ولغز صردوزننده کلرو فاره وعرب طوشانی تعبیر اولنان
یبان فاره‌سنك یوه‌لرینه دینور توریه وتعمیه ایله حفر ایلدکلرینه مبنی فی الاصل عرب طوشانك یوه‌سنه اطلاق
اولنور ایدی‌که نافقاء ایله قاصعاء ارالغنی قعرزمینه طوغری مستقیما حفر ایلدکدن صکره یمینا وشمالا عرضی یلان
ایکوسی کبی بورغاج اوله‌رق حفر ایدر تاکه بولنمسی دشوار اوله بعده بوطرز اوزره بورغاج اولوب صعب السلوك اولان
یوله‌ده اطلاق اولنور لغزلرده اولان صچان یولی آندن مأخوذدر ونافقاء اوته طرفده یریوزینه خروجه طپراغی
یك آز ویوفقه قالمش یوه‌سنه دینورکه بروطرفدن تضییق اولندقده همان اورادن فرار ایدر وقاصعاء مدخلی اولان
یوه‌سنه دینور (الالغاز) همزه‌نك كسریله کلامده مرادی ستر وتعمیه ایلمك معناسنه‌در یقال الغز کلامه
وفی کلامه اذا اعمی مراده (ابن الغز) احمد وزننده بنوایاد قبیله‌سندن برکسنه ایدی‌که اسمی سعد یاخود عروه یاخود
حارث ایدی * انکح من ابن الغز * مثلنك منشأیدر بغایت کبیر الذکر وکثیر الجماع ایدی منقولدرکه صحراده ارقه‌سی
اوزره مکشوفا یاتوب اویورکن آلتی قوامه کلوب اول اثناده بعض دوه کوشکاری اوغرادقده اویوز دوه‌لرسورنمك
ایچون نصب اولنان طومرق ظنیله اکا سورنورلر ایدی (اللقاز) شدّاد وزننده دائما نامی تعریض وکنایه ایله

(فصل)

فصل و قدح ایدن بدزبان کمسه یه اطلاق اولنور یقـال رجل لغآز ای وقاع فی النـاس ﴿الالغاز﴾ همزه نك فتحیله
وجه مذکور اوزره لغزك جمعیدرکه بیان فارهسنك یوهسنه دینور بومناسبتله سلوکی مشکل یوله اطلاق اولنور
یقال سلکوا فی الالغاز ای الطرق الملتویة المشکلة علی سالکها ﴿اللقز﴾ لامك فتحی و قافك سکونیله برآدمك کوکسنه
یاخود هر برینه یومرق ایله اورمق معناسنه در عند البعض لکز و لقز یومرق ایله یونه وکوکسه اورمق و وهز تپه‌لر ایله
و بهز دیرسکله و لهز بیونه اورمغه مخصوصدر ﴿اللکز﴾ لامك فتحی و کافك سکونیله وکز معناسنه درکاسیذکر یقال
لکزه لکزا من الباب الاول بمعنی وکزه و چکه یه وکوکسه یومرقله اورمق معناسنه در یقال لکزه اذا وجأ فی صدره
وحنکه و لکز بحر خزر قربنده دربند شروان اکسه‌سنده بربلده آدیدر * شارحك و جغرافیانك بیانلرینه کوره
بلده اولمیوب حالا لزکی تعبیر اولنان طائفه نك اسمی اوله‌جقدر ﴿اللکز﴾ کتف وزننده بخیل و ناکسه دینور یقـال
رجل لکز ای بخیل ﴿اللکاز﴾ کتاب وزننده قویی بکردسنك نخاسه سنه دینورکه بکردنك دلیکی آشنوب بولاملغله
برآغاجی دلوب اکاصوقدقدنصکره ارقوری طوران بکردنك اغاجنی اول دلنمش اغاجه چورلر ﴿لکیز﴾ زبیر وزننده
برکمسه نك اسمیدرکه * یحمل شن و یفدی لکیز * مثلنك منشأیدر اصلی بودرکه اقصی بن عبد القیس نام کمسـه نك
شن ولکیز نام ایکی اوغلو وار ایدی بروقتده و الده‌لری لیلی بنت قرّان نام خاتونله سفرده بولنوب کشت وکذار
ایلیه‌رك ذوطوی نام محله نزول و آرام و آندن نهضت وار تحاله مبادرت‌لرنده و الده‌لری لکیز مرقومی تفدیه یعنی و الده‌ك
سکا فدا اولسون دیو اظهار مهر و محبت ایلدکدنصکره شن مرقومی چاغروب بنی راحله که ارکاب ایله بولده اقتضا ایدن
خدماتمه سعی و اهتمام قیل دیوب مرقوم دخی تفدیه یی لکیزه تخصیصدن منفعل اولدیغی حسبیله غضبناك اوله‌رق
و الده‌سنی ارکاب و برابرجه کیدرکن برعقبه‌ده و الده‌سنی دوه‌دن القا ایلمکله فی الحال هلاك اولدی اول حینده
شن اوله‌جق ناخلف کلام مزبوری ایراد ایلدی بعده صورتمای غیظ اوله‌رق لکیزه متوجه اولوب علیك بجعرات
امّك یالکیز یعنی و الده‌كك لاشه‌سنه مقید اول دیدی مثل مزبور برنسنه موضعنك غیری‌یه وضع اولندقده ضرب
اولنور ﴿اللمز﴾ غمز وزننده برکمسه‌یی عیبلمك معناسنه در یقال لمزه لمزا من الباب الثانی و الاول اذا عابه وکوز ایله
یاقاشله برآدمه اشارت ایلمك معناسنه درکه مراد برآدمی هزل و مذاق و استخفاف جهتیله بشقه برآدمه کوستورمك
اشارتدر یقال لمزه اذا اشاره بالعین و نحوها و اورمق معناسنه در یقال لمزه اذا ضربه و اوته قاقق معناسنه در یقال
لمزه اذا دفعه و برآدمك صاچنده صقالنده پیرلك نشانی بلورمك معناسنه مستعملدر یقال لمزه القتیر اذا ظهر فیه
﴿اللماز﴾ سحاب وزننده و ﴿اللمزة﴾ لامك ضمیله همزه وزننده دائما ناسی تعییب ایدن علی قول یوزینه قارشو تعییب
ایدر اولان کمسه‌یه دینور نته‌که همزه ناسی غیابنده تعییب ایدن کمسه‌یه دینور یاخود همزه دائما فصل و غیبت
ایدن و لمزه ناسه عیب و نقیصه عزو ایدن یاخود ایکیسیده برمعنایه‌در یاخود همزه یوزه قارشو و لمزه غیابده
فصل و مذمت ایدن یاخود همزه ناسك نفسنه متعلق عیوب و نقایصنی ذکر ایله طعن و تعییب ایدن و لمزه نسبنه
متعلق حالات جهتیله طعن و تشنیع ایدن یاخود همزه کوز ایله اشارت ایده‌رك و لمزه لسانله طعن ایدن یاخود
علی العکس در یقال رجل لماز و لمزة ای عیّاب للناس او هو الذی یعیبك فی وجهك و الهمزة من یعیبك فی الغیب
او الهمزة المغتاب و اللمزة العیاب او هما بمعنی واحد او الهمزة المغتاب فی الوجه و اللمزة فی القفا او الهمزة
الطعّان فی الناس و اللمزة الطعّان فی انسابهم او الهمزة بالعین و اللمزة باللسان او عکسه ﴿التلمز﴾ تلمس وزننده
و مراد فیدرکه برنسنه‌یه پیدرپی ال سوروب یوقلامق معناسنه در یقال تلمزه بمعنی تلمسه و تیز تیز یورمك
معناسنه در یقال تلمز فی السیر اذا اسرع ﴿اللوز﴾ جوز وزننده بادم تعبیر اولنان معروف میوه‌یه دینور مفردی
لوزه‌در و بو ایکی نوع اولورکه طتلو بادم و آجی بادم دیرلر ﴿الملازة﴾ میمك فتحیله بادمی چوق یره دینـور
یقال ارض ملازة ای کثیرة اللوز ﴿اللوّاز﴾ شدّاد وزننده بادم صتان آدمه دینور ﴿الملوّز﴾ معظم وزننده شول
خرمایه دینورکه چکردکنی چیقاروب برینه بادم ایچی طولدرلمش اوله یقال تمر ملوّز ای محشوّ باللوز و بغـایت
خوب و دلبر چهره‌یه اطلاق اولنور یقال وجه ملوز ای حسن ملیح ﴿اللوزیّة﴾ بغدادده برمحله آدیدر ﴿اللوز﴾
لامك فتحی و واوك سکونیله صغنمق معناسنه در لوذ کبی یقال لاز الیه یلوز لوزا اذا لجأ و اکل ایلمك معناسنه در یقال
لاز الشیء اذا اکله و قورتلق معناسنه در یقال مایلوز منه ای مایتخلص ﴿الملاز﴾ میمك فتحیله صغنه‌جق برملجأ
معناسنه ﴿اللوزینج﴾ لامك فتحیله بادم حلواسنه دینور لوزینهٔ فارسی معرّبیدر ﴿اللوز﴾ کتف وزننده عوز لفظنه
اتباعا ذکر اولنور یقال انه لعوز لوز ای محتاج ﴿اللهز﴾ لامك فتحی و هانك سکونیله برجماعته دخول و اختلاط ایلمك
معناسنه در یقال لهز فلان القوم لهزا من الباب الثالث اذا خالطهم و مشت ایله کوکسه اورمق معناسنه در یقال لهزه

يعنى لكزه ودوه ياوريسى اناسنى امر ايكن باشيله مه سنه اورشدرمق معناسنه در يقال لهز الفصيل ضرع امّه
اذاضربه برأسه عندالرضاع ﴿التلهيز﴾ تفعيل وزننده بودخى مشت ايله اورمق معناسنه در يقال لهزه اذا لكزه
﴿دائرة اللاهز﴾ دوائر مخصوصهٔ خيولدندر يعنى آت قسمنده نشان وچفته تعبير اولنان دائره لردن بعضيسنك
قولاغى طوزنده اولان دائره يه دينوركه خيّال بينلرنده بوممدوح دكلدر ولاهز سلوك اولنه جق طريقه مضرّ اولان
طاغه وتپه يه دينور ﴿اللاهزان﴾ تثنيه بنيه سيله شول ايكى طاغه اطلاق اولنوركه برى برينه قاوشمق رتبه سنده
اولمريله ارالقلرى بغايت طارقالمش اوله ﴿الملهوز﴾ تنومند اولوب اعضا واندامى صيقى وقوندوقوى اولان انسان
وحيوانه دينور يقال رجل وفرس ملهوز اى مضبر الخلق وصاچ وصقالنه قير سرپمش آدمه دينور يقال
رجل ملهوز اذاصار قد خالطه الشيب وقولاغى طوزندن داغلنمش دوه يه دينور ﴿اللهاز﴾ كتاب وزننده دليكى
بولانمش بكره يه چكوريلان چوى يه وچوپه دينور ﴿اللهزة﴾ فتحاتله قولاق طوزنده چكه كميكنك نهايتنده اولان
سيوريجه كميكه دينور يقال ضرب لهزته اى لهزمته ﴿اللهزة﴾ فرحه وزننده آوردلرينك طشره يوزلرى
اتلو ويومرى اولان خاتونه دينور يقال امرأة لهزة اى السمينة ظهور الشدقين ﴿الملهز﴾ منبر وزننده دائما
قولاق طوزلرينه وبيون كوكارينه يومرقله ضرب ايدن كمسه يه دينور يقال رجل ملهز اى ضارب بالجمع فى اللهازم
والرقبة وملهز بركشينك علميدر ﴿الليز﴾ ميز وزننده صغنمق معناسنه در يقال لاز اليه يليز ليزا اذا لجأ پس واوى
ويائى اولور ﴿المليز﴾ مكيل وزننده صغنه جق بر ملجأ معناسنه در ملاز كبى تقول انت مليزى وملازى اى ملجأى

فصل الميم

﴿ فصل الميم ﴾ ﴿المتز﴾ ميمك فتحى وتاى فوقيه نك سكونيله يورك سورمك معناسنه در يقال متز الرجل بسلحه
متزا من الباب الاول اذارمى به ﴿المحز﴾ ميمك فتحى وحاى مهمله نك سكونيله و ﴿المحاز﴾ كتاب وزننده جماع ايلك
معناسنه در يقال محز الجارية محزا ومحازا من الباب الثالث اذا نكحها ومحز برآدمك كوكسنه مشت ايله اورمق
لهز معناسنه در يقال محزه بمعنى لهزه بعضلر ديديكه محز وبحز ونحز ونهز ولهز ومهز وبهز ولكز ووكز ووهز
ولقز ولعز جمله سى اخواتدر ﴿الماحوز﴾ رياحين جنسندندر يعنى برخوشبو نباتدركه مروماحوزى ومرماحوزى
دخى ديرلر وبوخزنباش ديدكاريدر خرش مادّه سنده مرسومدر بونبات فارسيده مروخوش وتركيده قوجه يارپوزى
ديدكاريدركه يارپوز انواعندندر ﴿المرز﴾ درز وزننده برآدمى پرمق اوجلريله آجتيه رق آهسته جه چمدكلك
معناسنه در آجيده رق پكجه چمدكلكه قرص دينور يقال مرزه مرزا من الباب الاول اذا قرصه باطراف الاصابع
رفيقا غير موجع فاذا اوجع فقرص وبركسه يى عيبلك وشين ونقيصه ايراث ايلك معناسنه در يقال مرز فلانا اذاعابه
وشانه وال ايله اورمق معناسنه در يقال مرزه اذا ضربه باليد ومرز بحرين قضاسنده برقريه وديكر برقريه آديدر ومرز
كسمك معناسنه در يقال مرزه اذا قطعه ﴿المرزة﴾ ميمك كسريله برپاره خميره دينوركه مراد پرمق اوجلريله آلنمش
برطوپاق خميردر تقول امرزلى من عجينك مرزة اى اقطع لى منه قطعة ﴿المرزة﴾ ميمك ضميله چيلق قوشنه دينور
على قول طوشنجله شبيه برقوش آديدر ﴿المرزتان﴾ ميمك فتحى وتثنيه بنيه سيله قولاق يومشقلرينك يوقاريجه لرنده
اولان تومسكجه كرتكاره دينور يقال اذن مليحة المرزتين وهما الهنتان الناتئتان فوق الشحمتين ﴿المرزة﴾ ميمك
فتحيله و﴿المرزة﴾ ميمك كسريله پاره وقطعه معناسنه در ﴿الامتراز﴾ افتعال وزننده برآدمك عرض وناموسنه لسانله
طوقنمق معناسنه در يقال امترز عرضه اذانال منه ومال مشتركى آيرمق معناسنه در يقال امترز شريكه اذاعزل عنه
ماله وبرآدمك برمقدار مالنه نائل اولمق معناسنه در يقال امترز من ماله مرزة بالكسر ومرزة بالفتح اذانال منه قطعة
﴿التمرز﴾ علبط وزننده وميمك تشديديله جائزدر بودوركشى يه دينور يقال رجل تمرز وتمرز اى قصير ﴿الممارزة﴾
ممارسه وزننده ومراد فيدركه ورزش وادمان ايلك معناسنه در يقال مارزه اى مارسه ﴿المزّ﴾ ميمك فتحى وزانك
تشديديله برنسنه يى ممه كبى اموب صورمق معناسنه در يقال مزّه مزّا من الباب الاول اذامصه ومزّ وصف اولور
كوج نسنه يه دينور يقال امر مزّ اى صعب ﴿المزّة﴾ مرّه وزننده بناء مرّه در بركرّه صورمق معناسنه در يقال
مزّه مزّة اذامصه مصة وخوشمزه اولان باده يه وصف اولور يقال خمر مزّة اى اللذيذة الطعم ﴿المزّاء﴾ ميمك ضميله
بودخى خوشمزه باده يه وصف اولور ﴿المزّ﴾ ميمك ضميله بودخى مزّاء معناسنه در ومزّ لوفان تعبير اولنان مخوش ناره
دينور يقال رمّان مزّ اى بين الحامض والحلو ﴿مزّه﴾ ميمك كسريله دمشق قضاسنده برقريه آديدر ﴿المزّة﴾ ميمك
ضميله طعمنده اكشيلك اولان ترشمزه باده يه وصف اولور يقال خمر مزّة اذا كانت فيها حموضة ﴿المزّ﴾ ميمك كسريله
قدر وفضل ومزيّت معناسنه در تقول له مزّ عليك اى فضل ﴿المزازة﴾ ميمك فتحيله فضل ومزيّت صاحبى اولمق
معناسنه در تقول مززت ياهذا مزازة من الباب الرابع اى صرت مزيزا ﴿المزيز﴾ اميروزننده فضل ومزيّت صاحبى

(آدمه)

آدمه دینور یقال رجل مزیز ای فاضل و آزنسنه یه دینور یقال شیٔ مزیز ای قلیل و کوچ شیئه دینور یقال امر مزیز
ای صعب وعزیز لفظنه اتباع اولور یقال عزیز مزیز ﴿الامزّ﴾ اعزّ وزننده پك کوچ نسنه یه دینور ﴿المزمزة﴾ زلزله
وزننده ارغلامق معناسنه‌در ﴿التمزمز﴾ تزلزل وزننده ارغلانمق معناسنه‌در یقال مزمز الشیٔ فتمزمز ای حرّکه
فتحرّك و قاعدقیام ایچون یرندن دپرنمك معناسنه‌در یقال تمزمز للقیام اذا نهض و ناس بری برندن تنافر ایله پراکنده
اولمق معناسنه‌در یقال تمزمز بنو فلان اذا انحاشوا وتفرّقوا ﴿الممازّة﴾ مفاعله وزننده ایراغ ایلمك معناسنه‌در
تقول مازرت بینهما ای باعدت ﴿التمازز﴾ تفاعل وزننده تباعد معناسنه‌در یقال تمازت به النیة ای تباعدت
﴿التمزّز﴾ تفعل وزننده برنسنه یی آغزده صورشدرمق و صورشدیره‌رق ایچمك معناسنه‌در یقال تمزّز الشراب
اذا تمصصه ﴿المزز﴾ فتحتینله رفق و سکینه معناسنه تقول افعله علی مزز ای مهل و چوقلق معناسنه‌در یقال فیه مزز
ای کثرة ﴿المشلوز﴾ میمك کسری و لامك فتحیله لی طتلو اولان زردالویه دینور تقول اکلنا المشلوز ای المشمشة الحلوة
المخّ ازهری بونی شلز ماده‌سنده رسم ایلدی لکن احق اولان مواقع ثلاثه‌نك برنده ذکر اولنمقدر * اوّلا مضاعف الثین
موقعیدر زیرا صدری مضاعفدر که مرادمش لفظیدر * ثانیا معتلّ الزای موقعیدر زیرا عجزی که مرادلوزدر اجوفدر
ثالثا رباعی الثین موقعیدر و بو انسبدر زیرا کلمهٔ مزبوره مرکبدر یعنی مشمش ایله لوزدن منحوته اولمغله شقحطب
و حیعل کلمه‌لری کبی اولمشدر ﴿المضوز﴾ ضاد معجمه ایله صبور وزننده قوجه ناقه یه دینور یقال ناقة مضوز ای مسنة
﴿المطز﴾ میمك فتحی و طانك سکونیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال مطز الجاریة مطزا من الباب الاوّل اذا نکحها
﴿المعز﴾ میمك فتحی وعینك سکونیله و ﴿المعز﴾ فتحتینله و ﴿المعیز﴾ امیر وزننده و ﴿الامعوز﴾ اسلوب وزننده و ﴿المعاز﴾
کتاب وزننده و ﴿المعزی﴾ میمك کسری و قصر ایله و مدّ ایله ده جائزدر غنم صنفندن قیونك مخالفنه دینورکه ترکیده
کچی تعبیر اولنور اسم جنسدر و معزی کلمه‌سی که قصر ایله‌در مذکر و منصرفدر مؤنث وغیر منصرف دخی اولور
﴿الماعز﴾ معزك مفردیدر ارککنه و دیشیسنه اطلاق اولنور جمعی مواعزدر و ماعز کوده‌سنك سکیرلری قویّ
و شدید اولان آدمه دینور یقال رجل ماعز ای الشدید عصب الخلق و کچینك دریسنه دخی دینور یقال سلخ
الماعز ای جلد المعز و سواد عراقده برقریه آدیدر و شول آدمه اطلاق اولنورکه نفسنده صاحب شهامت اولمغله
وراسندن قصد ایدن بدخواهلرینی دفع و منع ایدر اوله یقال رجل ماعز ای شهم مانع ماوراءه و ماعز بر بطن پدرینك
اسمیدر * و ماعز بن مالك الاسلمیّ زمان سعادتده رجم اولندی و ماعز بن مجالد و ماعز بن ماعز و ماعز تمیمی که برمحله
نسبتی نامعلومدر صحابیلردر ﴿الامعوز﴾ اسلوب وزننده کچی یه دینور نته که ذکر اولندی و آهو سوریسنه علی قول
طاغ کچیسنك سوریسنه دینور جمعی اماعیز و اماعز کلور یقال صادوا امعوزا ای سربا من الظباء او جماعة
الاوعال ﴿المعّاز﴾ شدّاد وزننده کچی صاحبنه دینور ﴿المعزیّ﴾ عربیّ وزننده شول بخیل و ناکسه اطلاق اولنورکه
دائما جمع مال اوزره اولوب و برکسه یه برنسنه ویرمز اوله یقال رجل معزیّ ای بخیل یجمع و یمنع ﴿المعز﴾ فتحتینله کچی یه
دینورکه ذکر اولندی و معز مصدر اولور صلابت معناسنه یقال معز الشیٔ معزا من الباب الرابع اذا صلب
و برآدمك کچیلری فراوان اولمق معناسنه‌در یقال معز الرجل اذا کثرت معزاه ﴿الامعز﴾ احمر وزننده صلب و سخت
اولان مکانه دینور مؤنثی معزاءدر یقال مکان امعز و ارض معزاء جمعی معز کلور میمك ضمیله و یقال فی التعجب
ما امعزه من رجل ای ما اشدّه ﴿التمعز﴾ تفعل وزننده برآدمك چهره‌سی بوریشوب بورشمق معناسنه‌در یقال تمعز
وجهه اذا تقبض و دوه شدّتله سکرتمك معناسنه‌در یقال تمعز البعیر اذا اشتدّ عدوه ﴿الامعاز﴾ همزه‌نك کسریله برآدم
چوق کچی صاحبی اولمق معناسنه‌در یقال امعز الرجل اذا کثرت معزاه ﴿الاستمعاز﴾ بر ایشده جدّ وجهد ایلمك
معناسنه‌در یقال استمعز الرجل اذا جدّ فی الامر ﴿معیز﴾ زبیر وزننده اسامیدندر عبدالله بن معیز تابعیندندر
﴿الممعز﴾ معظم وزننده کوده‌سنك دریسی پك اولان آدمه دینور یقال رجل ممعز ای صلب الجلد ﴿المعز﴾ میمك فتحی
وعینك سکونیله کچی قسمنی قیون قسمندن برطرفه آیرمق معناسنه‌در نته که ضأن قیونی کچیدن آیرمغه دینور تقول
معزت المعزی معزا من الباب الثالث و ضأنت الضأن ای عزلت هذه من هذه ﴿الملز﴾ میمك فتحی و لامك سکونیله
برنسنه یی ایلتمك معناسنه‌در یقال ملز بالشیٔ ملزا من الباب الاول اذا ذهب به و کیرو قالمق معناسنه‌در یقال ملز عنه
اذا تأخّر ﴿الاملاز﴾ همزه‌نك کسریله و ﴿التملز﴾ تفعل وزننده بونلر ده برنسنه یی ایلتمك و آلوب کوتورمك معناسنه‌در
یقال املزه و تملزّه اذا ذهب به و تملز برنسنه‌دن صیریلوب قورتلمق معناسنه‌در یقال تملز عنه اذا تخلص ﴿التمليز﴾
تفعیل وزننده برآدمی برنسنه‌دن صیروب قورتارمق معناسنه‌در یقال ملزه فتملز ای خلصه فتخلص ﴿الامتلاز﴾
افتعال وزننده برنسنه یی چکوب آلمق معناسنه‌در یقال امتلز الشیٔ اذا انتزعه ﴿الانملاز﴾ انفعال وزننده بو دخی

برنسنه دن صیریلوب قورتلق معناسنه در یقال امّلز منه اذا افلت (الملز) کتف وزننده کوده سنده بالق اتلری
چوق واری اولان آدمه دینور یقال رجل ملز ای عضل (الملاز) شدّاد وزننده سباعدن قورده دینور (الملزی)
جمزی وزننده قطعی اولوب فسخ وافساد ورجوعه مجال اولمیان بیع وشرا معامله سنه اطلاق اولنور تقول بعته
الملزی ای البیعة الملسی (الموز) جوزوزننده ثمر معروف اسمیدر طبیعتی ملین وبولی مدرّ وجماعی محرّك ونطفه یی
وبلغم وصفرایی مکثّردر واکثار اکلی هاضمه یی پك مثقل ومضعفدر آغاجنك هر شاخنده اوچدن بشیوزه
قدر میوه حاصل اولور ثمر معروف مصر وحجاز طرفنه مخصوصدر مفردی موزه در (الموّاز) کتّان وزننده
موز صاتیجی آدمه دینور ومواز بن حمویه محدّثدر (المهز) بهز وزننده دفع ایلمك معناسنه در یقال مهزه مهزا
من الباب الثالث اذا دفعه (المیز) میمك فتحی ویانك سكونیله برنسنه یی بشقه دن آیروب جدا قلمق معناسنه در
یقال مازه یمیزه میزا اذا عزله وفرزه وبر نسنه نك بعضنی بعض اوزره تفضیل وترجیح ایلمك معناسنه مستعملدر
یقال ماز الشیء اذا فضل بعضه علی بعض وبر محلدن محل آخره انتقال ایلمك معناسنه در یقال ماز فلان اذا انتقل
من مكان الی مكان ومیز وصف اولور بالق اتلری قویّ وشدید اولان آدمه دینور بو معناده میز مخففیدر میت ومیت
کبی یقال رجل میز ومیز ای شدید العضل (الامازة) همزه نك کسریله و (التمییز) تفعیل وزننده بونلرده
برنسنه یی آخردن آیروب وسچوب باشقه جه قلمق معناسنه در (الامتیاز) افتعال وزننده و (الانمیاز) انفعال
وزننده و (التمیز) تفعل وزننده برنسنه دن آیریلوب جدا اولمق معناسنه در یقال مازه وامازه ومیزه فامتاز
وانماز وتمیز ای عزله فانعزل وتمیز غیظ وغضبدن اعضانك بندلری سوكیلوب ایرلمق درجه سنه كلمك
معناسنه مستعملدر یقال تمیز فلان من الغیظ اذا تقطع (الاستمازة) بو دخی امتیاز معناسنه در یقال میزه فاستماز
وآلارغه اولمق معناسنه در یقال استماز الرجل اذا تنحّی وقول القاتل للمقتول ماز رأسك وقد یقول
ماز ویسكت معناه مدّ عنقك قال الازهریّ لا ادری ماهو الا ان یکون بمعنی ماز فاخّر الیاء فقال مازی
وحذف الیاء للامر وقال ابن الاعرابیّ اصله انّ رجلا اراد قتل رجل اسمه مازن فقال ماز رأسك والسیف
ترخیم مازن فصار مستعملا وتكلمت به الفصحاء * ومترجم دیرکه امثال میدانیده اصمعیدن منقولا مرسوم مدرکه
مازن نامنده بر آدم برکسه یی اسیر ایدوب آخر برکسنه نك اول اسیره حقد وکینه سی اولغله تجسس ایدرك مازن قتنده
بولدقده همان سلّ سیف ایدوب خشمله مازنه خطابا مرخم اوله رق * ماز رأسك والسیف * دیمكله مازن دخی کندی
باشنی صاقنوب حریف مزبور قلجله اول مأسورك کردننه ضرب وقتل ایلدی کیده رك جلاد وقتّال زبانند امثالدن اولدی

فصل النون

﴿ فصل النون ﴾ (النبز) نونك کسریله خرما اغاجنك اوست قبوغنه دینور (النبز) نونك فتحیله لمز معناسنه درکه
ذکر اولندی یقال نبزه نبزا من الباب الثانی بمعنی لمزه وبر آدمه لقب قومق معناسنه در یقال نبز فلانا اذا لقبه
شارحك بیانه کوره بدو مستهجن تلقیبده شایعدر (التنبیز) تفعیل وزننده بو دخی تلقیب معناسنه در یقال
نبزه اذا لقبه (النبز) فتحتینله اسمدر لقب معناسنه در یقال بئس النبز ای اللقب (النبز) کتف وزننده شول کمسه یه
دینورکه لئیم الحسب والخلق اوله یقال رجل نبز ای لئیم فی حسبه وخلقه (النبزة) نونك ضمیله همزه وزننده
ناسه دائما وضع لقب ایدر اولان کمسه یه دینور یقال رجل نبزة اذا کان یلقب الناس کثیرا (التنابز) تفاعل وزننده
بری برینه عار ونقیصه ویره جك القابله ندا ایدشمك معناسنه در یقال تنابزوا اذا تعایروا وتداعوا بالالقاب (النجز)
نونك وجیمك فتحیله برنسنه توکنوب بتمك معناسنه در یقال نجز الشیء نجزا من الباب الرابع اذا انقضی وفنی وموعود
اولان نسنه حاضر اولمق معناسنه در یقال نجز الوعد اذا حضر وکلام منقطع اولمق معناسنه مستعملدر یقال
نجز الكلام اذا انقطع (النجز) نونك فتحی وجیمك سكونیله بو دخی برنسنه توکنوب بتمك معناسنه در یقال نجز الشیء
نجزا من الباب الاول اذا انقضی وفنی ووعد حاضر اولمق وسوز کسلمك معنالرینه در یقال نجز الوعد اذا حضر
ونجز الكلام اذا انقطع وبر آدمك حاجتنی روا ایلمك معناسنه در یقال نجز حاجته اذا قضاها وحاجت روا اولمغه
مشرف اولمق معناسنه در نونك ضمیله ده لغتدر تقول انت علی نجز حاجتك ونجزها ای علی شرف من قضائها
(الانجاز) همزه نك کسریله بو دخی برآدمك حاجتنی روا ایلمك معناسنه در یقال انجز حاجته اذا قضاها ومجروحك
قیدنی چابك کوروب علی الفور قتل ایلمك معناسنه مستعملدر یقال انجز علی القتیل اذا اجهز ووعده وفا قلمق
معناسنه در یقال انجز الوعد اذا وفا به ومنه المثل * انجز حرّ ما وعد * یعنی کریم واصیل اولنلر وعدینه وفا ایدرلر
اصلی بودرکه حارث بن عمرو نام کمسه متعینان عربدن صخر بن نهشله برکون سکا بر غنیمت عظیمه یه دلالت ایلسم
دسترس اولدیغك اموالك خمسنی بكا ویرمیسن دیدکده اولدخی اقرار وتعهد ایلمكله مزبورك دلالتیله صخر سكان

عنده بر طائفه یی شبخون واموال واشیالرینی انتهاب ایلدکدنصکره سالما غانما محلنده ایاب ایلدکده حارث مرقومه
کلام مزبوری ایراد ایلدی من بعدمثل اولوب وعده وفا اولندقده ضرب اولنور وبعضا وعده وفا ایلمکه تحریض
واستنجاز موقعنده ضرب اولنور (الناجز) و(النجیز) امیروزننده حاضر اولان نسنه یه دینور یقال شیٔ ووعد
ناجز ونجیز ای حاضر (المناجزة) مفاعله وزننده مقاتله معناسنه در ومنه المثل * المحاجزة قبل المناجزة * یعنی مسالمه
ومصالحه یه مبادرت حرب وقتاله مباشرتدن مقدمدر بومثل مقاومته مقتدر اولمیان کسنه تعجیل فرار ایله حزم
واحتیاط ایلدکده کذلك قتالدنصکره مصالحه طلبنده اولدقده ضرب اولنور (التناجز) تفاعل وزننده قتال
ایدشمك معناسنه در یقال تناجزوا اذا تقاتلوا (الاستنجاز) بركسه آخردن ایشنی بتورمك ایستمك معناسنه در
یقال استنجز حاجته اذا استنجحها ووعده وفا ایستمك معناسنه در یقال استنجز العدة اذا سأل انجازها (التنجز)
تفعل وزننده بودخی بركسه دن ایشنی بتورمك ایستمك معناسنه در یقال تنجز حاجته اذا استنجحها وبرنسنه یی
ایچمکده مبالغه وشدت ایلمك معناسنه مستعملدر یقال تنجز الشراب اذا الحّ فی شربه (نجاویز) نونك فتحیله
عنده بربلده در (النحز) نونك فتحی وحای مهمله نك سکونیله اوته قاقق معناسنه در یقال نحزه نحزا من الباب الثالث
اذا دفعه وبرنسنه ایله دورتمك معناسنه در یقال نحزه اذا نخسه وبوبر مقوله سی نسنه یی هاونده دوکك معناسنه در
یقال نحز الفلفل اذا دقه بالمنحاز (المنحاز) مصباح وزننده هاوون یعنی قرنفل وبوبر کبی نسنه لر دوکه جك
هاونه دینور آلت مقامنه قائمدر ومنه المثل * دقّك بالمنحاز حبّ الفلفل * اصمعی فلفل کلمه سی قافلر ایله در فالر ایله
مصحفدر دیدی وابو الهیثم عکسنه قائل اولدی زیرا حب القلقل دقّ اولنور مقوله دن دکل دیدی وفلفل فالر ایله
معلومدرکه بوبره دینور وقلقل قافلر ایله آق بوبر کبی دخی بیوجك وطعمی اجترق کوزل قوقولیجه لونی بیاض
شکل اولور حب القلقل دیمکله معروفدر بعضلر بیان ناری تخمیدر دیرلر ومثل مزبور بخیـل وجری کسه یی
طبیعتنه قومیوب کندیدن ابرام والحاحله یاخود جبرواذلاله نسنه اخذ واستحصال اولندقده ضرب اولنور
(النحاز) غراب وزننده بر علت آدیدرکه دوه نك آق جکرینه عارض اولمغله شدتله اوکسرك حادث اولور (الناحز)
و(النحیز) امیروزننده و(النحز) کتف وزننده و(المنحوز) نحاز علتنه اوغرامش دوه یه دینور یقال بعیر ناحز
ونحیز ونحز ومنحوز اذا صار به نحاز وهو داء للابل فی رئتها تسعل به شدیدا و(نحاز) و(نحاز) کتاب وزننده اصل
وبنیاد معناسنه در یقال هو کریم النحاز ای الاصل (النحزة) فرحه وزننده و(المنحزة) محدّثه وزننده نحاز علتنه
اوغرامش ناقه یه دینور یقال ناقة نحزة ومنحزة اذا صاربها نحاز (الانحاز) همزه نك کسریله برآدمك دوه لری نحاز
مرضنه اوغرامق معناسنه در یقال انحز القوم اذا اصاب ابلهم النحاز (النحیزة) سفینه وزننده طبیعت معناسنه در
یقال هو کریم النحیزة ای الطبیعة وبعض ارضده واقع طریقهٔ خشنه یه علی قول ارضدن اوزون اوزادی
چکلمش قطعه یه دینورکه بعض درهلرده اوز تعبیر ایتدکلریدر وشول یصی وانلو شریده دینورکه قولان طرزنده
چادر شقه لری قاوشدیغی یرلره چکوب دیکرلر ونحیزه غطفان دیارنده بر وادی آدیدر (الانحزان) تثنیه بنیه سیله
نحاز علتیله قرح علتنه اطلاق اولنورکه دوه علتلرندندر (المنحاز) میمك کسریله عباد بن الحصین نام کسه نك
فرسی اسمیدر (النخز) نونك فتحی وخای معجمه نك سکونیله بچاق مقوله سی نسنه ایله دورتمك معناسنه در یقال نخزه بحدیدة
نخزا من الباب الثالث اذا وجأه بها وبرآدمی سوز ایله رنجیده ایلمك معناسنه مستعملدر یقال نخزه بکلمة اذا اوجعه بها
(النزز) مرز وزننده برقورقو واندیشه دن کیزلنمك معناسنه در یقال نزز الرجل نززا من الباب الاول اذا استخفی من
فزع ونزز برموضع آدیدر (نززه) ثمره وزننده و(نارزه) اسامیٔ رجالدندر (نریز) امیروزننده آذربیجان ایالتنده بر
قریه در احمد بن عثمان الحافظ الفرضیّ النززیّ اورایه منسوبدر (نیریز) نونك فتحیله فارس اولکه سنده بر قصبه آدیدر
(النیروز) نونك فتحیله نوروز فارسی معرّبیدرکه یکی کون دیمکدر سنه نك یعنی سنهٔ شمسیه نك ابتدا کوننه دینور مراد
فروردینماهك اوّل کونیدرکه نیر اعظمك نقطهٔ اوّل حمله تحویل ایلدیکی کوندر * مرویدرکه امام علی رضی الله عنه
حضرتلرینه یوم مزبورده حلویاته دائر نسنه تقدیم اولنمغله سببندن سؤال ایتدکلرنده نیروز رسمی اولدیغنی افاده
ایللریله نیرزونا کلّ یوم دیدیلر جمع امر بنیه سیله کذلك روز مهرجانده ینه رسم مزبور اجرا اولندقده مهرجونا کلّ
یوم دیدیلر یعنی سزلر بزه هر کون نوروز وهر کون مهرجان قاعده سنی اجرا ایلیه سز ومهرجان سابع شهور شمسیه درکه
شمسك میزانه تحویلی هنکامدر فرس قدیمده ایکی عید عظیم وار ایدی بری نوروز وبری مهرجان کونی ایدی
ظاهرا امام علی عراق طرفنده اولدقلری ایامده واقع اولمشدر وابن نیروز الانماطیّ محدثدر (النز) نونك فتحی
وکسری وزانك تشدیدیله یردن ترشح ایدن صو صزندیسنه دینور یقال فی ارضه نزّ ونزّ وهو ما یتحلب منها

من الماء وچوق نسنه یه دینور یقال شیء نزّ ای کثیر وذکیّ الفؤاد چاپکذهن اوله‌رق جست وسبکروح ظریف
آدمه دینور یقال رجل نزّ ای ذکیّ الفؤاد ظریف خفیف وجوانمرد آدمه دینور یقال رجل نزّ ای سخیّ وچالی قوشی
کبی بر یرده قرار ایلمز اولان یل‌قوان آدمه دینور یقال رجل نزّ ای طیاش کثیر التحرّك وخاصّة بر یرده آرام ایلمیان
ارکك دوه قوشنه دینور یقال ظلیم نزّ ای لایستقرّ فی مکان (المنزّ) میمك کسریله بودخی خفیف وکثیر الحرکه و بی
تمکین آدمه دینور وبشکه اطلاق اولنور مهد معناسنه (النزیز) ازیز وزننده سکرتمك معناسنه در یقال نزّ الظبی نزیزا
من الباب الثانی اذا عدا وسسلنمك معناسنه در یقال نزّ الظبی اذا صوّت * شارح بو ایکی معنایی آهو یه تخصیص ایلمشدر
و یردن صو صزمق معناسنه در علی قول یرده جابجا صو منبعلری ظاهر اولمق معناسنه در یقال نزّت الارض اذا تحلب
منها النزّ اوصارت ذات منابع ومنفرد اولمق معناسنه در تقول نزّ عنی فلان اذا انفرد و نزیز کثیر الشهوه آدمه دینور
یقال رجل نزیز ای شهوان و ظریف آدمه دینور واوق آتارکن کریش او ینامق معناسنه در یقال نزّ الوتر اذا اضطرب
عند الرمی و نزیز و نزاز کتاب وزننده لزیز ولزاز معناسنه درکه ذکر اولندی یقال هو نزیز شرّ و نزازه ای لزیزه ولزازه
(النزّة) نونك کسریله شهوت معناسنه در یقال ذو نزّة ای شهوة (الانزاز) همزه‌نك کسریله بر نسنه بغایت پکشوب
قاتیلنمق معناسنه در یقال انزّ الشیء اذا تصلب وتشدّد (المنازّة) معازّه وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی
یقال نازّه منازّة ای عازّه (النزنزة) زلزله وزننده بر آدم باشنی بری اوته او ینامق معناسنه در یقال نزنز رأسه اذا حرّکه
(النزانز) علابط وزننده چوق آشیجی بی وهن و فتور اولان کزیده آیغر آته و یوغور دوه‌یه دینور (التنزیز) تفعیل
وزننده تنزیه معناسنه در یقال نزّزه عن کذا اذا نزّهه و آهو کندی یاوریسنی بسلیوب بیوتمك معناسنه در یقال نزّزت
الظبیة ولدها اذا ربّته طفلا (النشز) نونك فتحی وشین معجمه‌نك سکونیله و (النشاز) سحاب وزننده و (النشز)
فتحتینله توسك یره دینور تقول علوت نشزا من الارض ونشازا و نشزا ای مرتفعا اوّلکینك جمعی نشوز کلور
اوچنجینك جمعی انشاز و نشاز کلور سبب واسباب وجبل وجبال کبی و نشز نونك فتحی و شینك سکونیله مصدر
اولور بر یرده یوقاری اوتورمق معناسنه در یقال نشز الرجل فی مکانه نشزا من الباب الاول والثانی اذا ارتفع
و برکسنه‌یی قالدروب یره چالمق معناسنه در یقال نشز بقرنه اذا احتمله فصرعه و معده بولانوب کوکل دونمك معناسنه
مستعملدر یقال نشزت نفسه اذا جاشت (النشوز) قعود وزننده خاتون زوجنه بغض وعداوت ایدوب عصیان ایله
معامله ایلمك معناسنه در طاعتندن کویا که نفسنی رفع ایلمش اولور یقال نشزت المرأة نشوزا من الباب الاول
والثانی اذا استعصت علی زوجها وابغضته ونشوز زوج طرفندن دخی اعتبار اولنورکه زوجه‌یه بیوجه
ضرب وجفا ایلمك اولور یقال نشز بعلها علیها اذا ضرب بها وجفاها (الناشز) شول طمره اطلاق اولنورکه
برعلت سببیله دائما قالقق اولوب آتار اوله یقال عرق ناشز ای منتبر یضرب من داء وبرقورقو سببیله یرندن
او ینایوب قالقمش یورکه وصف اولور یقال قلب ناشز اذا صارقد ارتفع عن مکانه رعبا (الانشاز) همزه‌نك
کسریله حضرت مبدیء ومعید جل شانه میتك متفرّق ورمیم اولان کمیکلرینی قالدیروب یرلو یرلرینه وضع
وترکیب ایلمك معناسنه در یقال انشز الله عظام المیت اذا رفعها الی موضعها ورکب بعضها علی بعض و برنسنه‌یی
یرندن یوقاری قالدیرمق معناسنه در یقال انشز الشیء اذا رفعه عن مکانه (المنشز) فتحتینله شول آدمه دینورکه کرچه
پیر اولوب لکن هنوز کوجلو قوّتلو اوله یقال هو نشز ای مسنّ قویّ (التنشز) تفعل وزننده برکسه ایله دوکشمکه
قالقوب دیکلمك معناسنه در یقال تنشز له اذا تشزّن (نطنز) نونله جعفر وزننده عجمده قم نام بلده ایله اصفهان
بیننده برشهر آدیدر نطنزه دخی دیرلر هایله (النغز) نونك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله ناس بیننه فتنه براقوب
بری برینه قشقرتمق معناسنه در یقال نغز بین القوم نغزا من الباب الثالث اذا اغری یعنی حمل بعضهم علی بعض واضلال
واغوا ایلمك معناسنه در یقال نغزهم النغّاز اذا نزغهم النزّاغ ونغز ججقلمق معناسنه در یقال نغز الصبیّ اذا دغدغه
(النغّاز) رمّان وزننده دائما ناسی شیطان کبی اغوا واضلال ایدن کمسه‌یه دینور یقال هو نغّاز ای نزّاغ
(النفزان) فتحاتله آهو صچرامق معناسنه در یقال نفز الظبی نفزانا من الباب الثانی اذا وثب (الیفوز) یعفور
وزننده صچراغان آهو یه دینور یقال ظبی ینفوز ای وثّاب (التنفیز) تفعیل وزننده خاتون چوجغنی داندین ایدوب
او ینانمق معناسنه در یقال نفزت المرأة ولدها اذا رقّصه وطوغریلغنی اکریلکنی بیلمك ایچون اوقی طرنق اوزره
چویرمك معناسنه در یقال نفز السهم اذا اداره علی ظفره لیبین له اعوجاجه من استقامته (الانفاز) همزه‌نك کسریله
تنفیز ایله معنای ثانیده مرادفدر یقال انفز السهم بمعنی نفزه (النفیز) امیر وزننده و (النفیزة) هایله یایقده
طاغیلوب مجتمع اولمامش کره یاغنه دینور (النوافز) طوار قسمنك ایاقرینه اطلاق اولنور مفردی نافزه‌در (نفزه)

تمره وزننده مغربده بر بلده آديدر ﴿التنافز﴾ تفاعل وزننده برى برى اوزره صچراشمق معناسنه‌در يقال تنافزوا
اذا تثاوب بعضهم على بعض ﴿النفاز﴾ رمّان وزننده اطفال عربه مخصوص بركونه اويون اسميدركه برى برينه
صچراشورلر ﴿النقز﴾ قافله كتف وزننده لذيذ وصافى وخوشكوار صويه دينور يقال ماء نقز اى صاف عذب
ولقب معناسنه‌در بونده فتحتينله‌ده جائزدر ﴿الانقاز﴾ همزه‌نك كسريله دائما صافى ولذيذ وخوشكوار صو ايچمك
معناسنه‌در يقال انقز الرجل اذا داوم على شرب النقز وكمتر وبى قيمت مال قزانمق معناسنه‌در يقال انقز الرجل
اذا اقتنى النقز كاسيذكر وبرآدمك مواشيسنه نقاز علتى اوشمق معناسنه‌در يقال انقز الرجل اذا وقع فى ماشيته النقاز
وبركسه‌يى چابك وعلى الفور قتل ايلك معناسنه‌در يقال انقز عدوّه اذا قتله قتلا وحيّا ﴿النقز﴾ نونك ضميله قويى‌يه
دينور بئر معناسنه ﴿النقز﴾ نونك فتحى وقافك سكونيله و﴿النقزان﴾ فتحاتله صچرامق معناسنه‌در يقال نقز الظبى
نقزا ونقزانا من الباب الثانى اذا وثب ﴿النقز﴾ فتحتينله مالك كمترينه دينور يقال اعطاه النقز اى رذال المال نونك
كسريله‌ده لغتدر ﴿النـاقز﴾ خسيس وناچيز شيئه دينور يقال عطاء ناقز اى خسيس ﴿النقاز﴾ غراب وزننده
مواشى‌يه مخصوص بر علتدركه طاعونه شبيه‌در هلاك اولنجه قدر تلاشندن برى اوته صچرايوب آتيلور چالق مرضى
تعبير اولنور ﴿المنقوزة﴾ نقاز علتنه اوغرامش قيونه دينور تأنيثى موصوف اعتباريله‌در يقال شاة منقوزة اى بها نقاز
وهو داء للماشية شبيه بالطاعون تنقز منه حتى تموت ﴿النقّاز﴾ رمّان وزننده و﴿النقّاز﴾ شدّاد وزننده بر قوش آديدر
على قول سرچه‌نك كوچكنه دينور ﴿الانتقاز﴾ افتعال وزننده مواشى نقاز علتنه اوغرامق معناسنه‌در يقال
انتقزت الشاة اذا اصابها النقاز وبركسه‌يه مالك كمترندن ويرمك معناسنه‌در يقال انتقزله من ماله اذا اعطاه خسيسه
﴿نقيزه﴾ سفينه وزننده مصرده بركوره وقضا آديدر ﴿النواقز﴾ دابه قسمنك اياقلرينه اطلاق اولنور يقال وثب
على نواقزه اى قوايمه ﴿التنقيز﴾ تفعيل وزننده رقص ايتدرمك معناسنه‌در يقال نقزت الصبىّ اذا رقصته ﴿النكز﴾ نونك
فتحى وكافك سكونيله قويينك صويى توكنمك معناسنه‌در يقال نكزت البئر نكزا من الباب الاول اذا فنى ماؤها
ويلان بركسه‌يى برونيله صوقمق معناسنه‌دركاسيذكر يقال نكزته الحية اذا لسعته بانفها واورمق معناسنه‌در يقال
نكزه اذا ضربه ودفع معناسنه‌در يقال نكزه اذا دفعه وبرنسنه‌دن چكنليوب دونمك معناسنه‌در يقال نكزه عنه
اذا انكص واوجى يلمانلو نسنه ايله دورتمك معناسنه‌در يقال نكزه اذا غرزه بشئ محدّد الطرف ﴿النكز﴾ فتحتينله بودخى
قويينك صويى توكنمك معناسنه‌در يقال نكزت البئر نكزا من الباب الرابع اذا فنى ماؤها ﴿الانكاز﴾ همزه‌نك كسريله
قويينك صويينى توكتمك معناسنه‌در تقول انكزت البئر اذا افنيت مائها ﴿الناكز﴾ و﴿النكوز﴾ صبور وزننده صويى
توكنمش قويى‌يه دينور جمعلرى نواكز ونكز كلور ضمتينله ﴿النكوز﴾ قعود وزننده صو چكيلوب يره باتمق معناسنه‌در
يقال نكز الماء نكوزا من الباب الاول اذا غار ﴿النكز﴾ نونك كسريله آلچق وكمترنسنه‌يه دينور يقال هو نكز اى رذل
وكميكده قلان ايليكه دينور ﴿النكاز﴾ شدّاد وزننده شول يلانه دينوركه برونيله صوقار اوله وبو بر نوع يلاندركه
باشى قويروغندن فرق اولنمز درجه‌سنده اينجه اولوب آغزى يوق كبى اولور يلان قسمنك بغايت اخبثيدر جمعى
نكاكيز ونكاز كلور يقال لدغه النكاز اى حية لا تنكز الا بانفه ليس له فم لا يعرف ذنبه من رأسه لدقته من اخبث الحيّات
﴿النهز﴾ نونك فتحى وهانك سكونيله اورمق معناسنه‌در يقال نهزه نهزا من الباب الثالث اذا ضربه ودفع ايلك معناسنه‌در
يقال نهزه اذا دفعه وقريب اولمق معناسنه‌در يقال نهز الشئ اذا قرب وباشى برى اوته دپره‌دوب اويناتمق معناسنه‌در
يقال نهز رأسه اذا حرّكه وطوار قسمى يوريمك هنكامنده كوكسنى ايلرى قاقوب دپرتمك معناسنه‌در يقال نهزت
الدابّة بصدرها اذا نهضت به للسير وقويى‌ده قوغه‌يى طولمق ايچون برى اوته چالمق معناسنه‌در يقال نهز بالدلو
فى البئر اذا ضرب بها فى الماء لتمتلئ ونهز مقدار معناسنه‌در نهاز دخى دينور كاسيذكر ﴿النهزة﴾ غرفه وزننده فرصت
معناسـنه‌در تقول هذه نزهة فاختلسها اى فرصة ﴿الانتهاز﴾ افتعال وزننده فرصتى فوت ايليوب غنيمت بيلك
معناسنه‌در يقال انتهز النهزة اذا اغتنمها وكولمكده افراط ايدوب بدلكه وارمق معناسنه‌در يقال انتهز فى الضحك
اذا افرط وقبح ﴿المناهزة﴾ مفاعله وزننده برنسنه‌يه يقلشوب چاتمق معناسـنه‌در يقال ناهزه اذا داناه وسبق
وسرعت ايلك معناسـنه‌در يقال ناهز الصيد اذا بادره ﴿التناهز﴾ تفاعل وزننده مبادرت ايدشمك معناسنه‌در
يقال تناهزا اذا ابتدرا ﴿النهاز﴾ غراب وكتاب وزنلرنده قدر ومقدار معناسـنه‌در قرب معناسندن مأخوذدر
نهز كبى يقال نهز كذا ونهازه ونهازه اى قدره وزهائه ﴿النهز﴾ كتف وزننده ارسلانه دينور ﴿النهّاز﴾ شدّاد
وزننده شول اشكه دينوركه يورركن دائما كوكسنى ايلرى ايلرى قاقوب اويناد اوله يقال حمار نهّاز اذا كان
ينهز بصدره للسير ﴿المنهز﴾ مكرم وزننده دولاب قويسنك ظهرندن صو چكن دابه‌نك طورديغى يردن وبر

فصل الواو

قوينك آغزينه يقين اولان آچق يره دينور (ناهز) و (نهّاز) شدّاد وزننده اسامئ رجالدندر (التنويز) تفعيل
آزالتمق معناسنه در يقال نوّزه اذا قلله (نوز) ضم نونله برقريه آديدر فصل الواو (الوتز) واوك
فتحى وتاى فوقيه نك سكونيله لغت يمانيه ده برشجر آديدر (الوجز) واوك فتحى وجيمك سكونيله سريع الحركه
آدمه دينور مؤنثى وجزه در يقال رجل وجز اى سريع الحركة وامرأة وجزة وسريع العطاء آدمه دينور وجست
وخفيف اولان سوزه وسائر ايشه دينور يقال رجل وجز اى سريع العطاء ويقال كلام وامر وجز اى خفيف ومختصر
نسنه يه دينور ووجز مصدر اولور كاسيذكر (الواجز) و (الوجيز) امير وزننده بونلرده مختصر نسنه يه دينور
يقال شئ وجز وواجز ووجيز اى موجز (الوجز) عجز وزننده و (الوجازة) كرامه وزننده و (الوجوز) قعود
وزننده برآدمك كلامى مختصر اولمق وكلامى مختصر سويلك معناسنه در يقال وجز الرجل ووجز فى منطقه وجزا
ووجازة ووجوزا من الباب الخامس والثانى اذا كان وجيزا (المواجز) ميمك فتحيله برموضع آديدر (الايجاز)
همزه نك كسريله كلام آزجه ومختصر اولمق معناسنه در يقال اوجز الكلام اذا قلّ وكلامى مختصر سويلك معناسنه در
يقال اوجز الكلام اذا قلله وعطيه يى تعجيل ايلك معناسنه در يقال اوجز العطية اذا عجلها (الميجاز) ميمك كسريله
دائما كلامى مختصر سويليان آدمه دينور (التوجّز) تفعل وزننده بركسه دن برنسنه نك حصولنى طلب ايلك
معناسنه در يقال توجّز الشئ اذا تنجزه والتمسه (وجزه) تمره وزننده يزيد بن سنانك فرسى اسميدر (ابووجزه) سعد
قبيله سندن يزيد بن عبيد ياخود ابوعبيد نام شاعرك كنيه سيدر (الوخز) واوك فتحى وخاى معجمه نك سكونيله
اوته طرفه چكميه رك بركسه يه مزراق وسائر نسنه ايله دورتمك معناسنه در يقال وخزه وخزا من الباب الثانى
اذا طعنه بالرمح وغيره ونشترسانجمق معناسنه در يقال وخزه اذا نزغه ووخز آزجه شيئه دينور يقال شئ
وخز اى قليل وآرالق آرالق قير سرپمش قيللره دينوركه باشك كيرو قلان يرلرى هنوز سياه اوله وبو معناده
مصدر اولور يقال وخزه القتير وخزا من الباب المزبور اذا شمط شعرة بعد شعرة ووخز وخيز ديدكلرى طعام ياپتق
معناسنه در يقال وخز الرجل اذا عمل الوخيز ومعناى اوّلدندركه عربلر جماعت دردر دردر كلديلر ديه جك يرده
جاؤا وخزا وخزا ديرلر اربعة اربعة معناسنه (الوخيز) امير وزننده بال ايله ياپيلان تريده دينور يقال عمل لنا الوخيز اى
ثريد العسل (ورز) درز وزننده برموضع آديدر وابراهيم بن محمد بن بشرويه بن ورز محدّثدر (ورزه) تمره وزننده
مقاتل بن وليدك لقبيدر (الوريزة) سفينه وزننده معده دن جكره واران طمرك اسميدر وغسّان قبيله سندن بر رجل
آديدر (الوزّ) واوك فتحى وزانك شدّه سيله اوز كلمه سندن لغتدركه اوردكه وعند المؤلف قازه دينور (الوزين)
زاى معجمه نك كسريله بودخى اوز معناسنه در (الموزّة) ميمك وواوك فتحيله اوردكى چوق يره دينور يقال ارض
موزّة اى كثيرة الوزّ (الوزواز) واوك فتحيله برقوش آديدر ويك خفيف يل قوان آدمه دينور وزاوزه دخى دينور
علابطه وزننده يقال رجل وزواز ووزاوزة اى طياش خفيف ووزواز قچنى بوروب چويره رك يورر اولان آدمه
دينور يقال رجل وزواز اذا كان يوزوز اى يلوّى استه اذا مشى وبودور آدمه دينور (الوزوز) فدفد وزننده
اولومه دينور موت معناسنه وتخته دن يصيجه برآلتدركه آنكله يوكسك يردن اشاغى يه طپراق صيروب ايندررلر
تركيده كابرى ديدكلرى كورك اوله جقدر (الوزوزة) وسوسه وزننده يورركن قچنى برى اوته بوروب چويرمك
معناسنه در يقال يوزوز استه اذا مشى اى يلوّى وخفت وطيش معناسنه در تقول ماهذه الوزوزة اى الخفة وسرعته
صيچرامق معناسنه در يقال وزوز الرجل اذا وثب سريعا وبدنى اوينادرق وآديملرى صيق صيق اتارق يوريمك
معناسنه در يقال يمشى موزوزا اى مقارب الخطو ومع تحريك الجسد (الموزوز) موسوس وزننده مطرب وخواننده يه
دينور يقال رجل موزوز اى مفرّد (الاوزاء) اوز ماده سنده بيان اولندى (الوشز) واوك فتحى وشين معجمه نك
سكونى وفتحيله نشز ونشز معناسنه دركه مكان مرتفعه دينور وعيش وزندكانى سخت وشديد اولمغه دينور
يقال فى عيشه وشز اى شدّة ويوريمك خصوصنده قوىّ وتوانا دوه يه دينور يقال بعير وشز اى قوى على السير
وعجله ايلك معناسنه در يقال وشز الرجل وشزا من الباب الثانى اذا عجل وصغنوب طيانه جق نسنه يه دينوركه
تركيده سويكه تعبير اولنور يقال فى ظهره وشز اى الذى يسند اليه ويلجأ (الاوشاز) همزه نك فتحيله اعوان
وانصاره دينور وسفلهٔ ناسه دينور انذال معناسنه وبدنده اولان اكاره دينور اوصال معناسنه يقال هم اوشازه
اى اعوانه ويقال هم اوشاز اى انذال ويقال تقطعت اوشازه اى اوصاله بونلرك مفردلرى وشزدر ومحن وشدائده
دينور وعجله معناسندن جمع اولور تقول لقيته على اوشاز اى على اوفاز (الوشز) فتحتينله عجله معناسنه دركه
جمعى اوشازدر تقول لقيته على اوشاز ووشز اى على اوفاز ووفز (الوشايز) ايچى يك چوق طولمش قولتق

(يصدقلرينه)

يصدقلرينه دينور مفردى وشيزه‌در ﴿ التوشز ﴾ تفعل وزننده شرّ وشـور وكريهه‌يه متهئ اولوب حاضرلنمق
معناسنه‌در يقال توشزللشرّ اذا تهيأ له ﴿ الوعز ﴾ واوك فتحى وعينك سكونيله برخصوصده بركمسه‌يه سبق وتقدم
ايلمك معناسنه‌در يقال وعّز اليه فى كذا ان يفعل او يترك وعزا من الباب الثانى اذا تقدم و بيورمق معناسنه‌در يقال
وعزه بكذا اذا امره ﴿ الايعاز ﴾ همزه‌نك كسريله و ﴿ التوعيز ﴾ تفعيل وزننده بونلرده سبق وتقدم معناسنه‌در يقال
اوعز اليه فى كذا ووعّز اذا تقدّم ﴿ الوفز ﴾ واوك فتحى وفانك سكونيله وفتحتينله عجله معناسنه‌در جمعى اوفازدر
ومنه تقول نحن على اوفاز ووفز اى على حدّ عجلة جمع بنيه‌سى مبالغه‌يه محمولدر ووفز مرتفع مكانه دينور يقال
مكان وفز اى مرتفع ﴿ الايفاز ﴾ همزه‌نك كسريله ايودرمك معناسنه‌در يقال اوفزه اذا اعجله ﴿ الاستيفاز ﴾ يرلشميوب
اياقلرى ديكه‌رك اوتورمق على قول قينـاقلرى يره قوميه‌رق ديزلرى يره قويوب اوتورمق ياخود صچرايوب
قالقمغه متهئ اولمغله هنوز قيامه طوغرلميه‌رق اياقلرى اوزره چوملوب اوتورمق معناسـنه‌دركه مجموعى عجله
معناسـنه‌ندر يقال استوفز فى قعدته اذا انتصب فيها غيرمطمئنّ اووضع ركبتيه ورفع اليتيه اواستقلّ على رجليه
ولما يستوقائما وقد تهيأ للوثوب ﴿ المتوفّز ﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله كيجه فراشنده برى اوته مضطرب ومتقلب اوله‌رق
اويوميان آدمه دينور يقـال بات متوفّزا من الغمّ اى متقلبا لاينام ﴿ التوفّز ﴾ تفعل وزننده برنسـنه‌يه حاضرلنمق
معناسنه‌در يقال توفّزللشرّ اذا تهيأ ﴿ المتوفّز ﴾ قافله متوفّز وزننده ومرادفيدركه ذكراولندى ﴿ الوكز ﴾ ركز وزننده
اوته‌يه قاقيورمك معناسـنه‌در يقال وكزه وكزا من الباب الثانى اذا دفعه ودورتوب سانجمق معناسـنه‌در يقال
وكزه بالرمح اذا طعنه به ويومرقله اورمق معناسنه‌در يقال وكزه اذا ضربه بجمع الكف وطولدرمق معناسنه‌در
يقال وكز القربة اذا ملأها ويره‌مزراق ديكمك معناسنه‌در يقال وكز الرمح فى الارض اذا ركزه وييلمك معناسنه‌در
يقـال وكز الرجل اذا عدا ووكز برموضع آديدر ﴿ التوكز ﴾ توشّز وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى يقـال
توكز للشرّ بمعنى توشّز وعصايه طيانمق معناسـنه‌در يقال توكز على عصاه اذا توكأ عليها وكركى كبى طولمق
معناسنه‌در يقال توكز من الطعام اذا تملأ ﴿ الومز ﴾ رمز وزننده بركمسه برونى اوينـاتمق معناسنه‌در اكثرى غضب
حالنده‌اولور يقال ومز بانفه ومزا من الباب الثانى اذا رمع به ﴿ التومّز ﴾ تفعل وزننده سرعتدن ناشى صچرايه‌رق
وآتيله‌رق يوريمك معناسـنه‌در يقال يتومّز فى المشى اى يتنزّى سرعة واركاك دابّه ديشى‌يه آشمق صددنده
ذكرينك باشى قوّت شهوتدن ناشى برى اوته دپرنمك معناسنه‌در يقال يتومّز رأس جردانه اى يتحرّك عند النزاء
وقيامه حاضرلنمق ويكنمك معناسنه‌در يقال تومّز الرجل اذا تهيأ للقيام ﴿ الوهز ﴾ واوك فتحى وهانك سكونيله
بودورآدمه دينور وخلقت وبنيه‌سى قوى وشديد على قول وجودى قالين اولوب اورته‌بويلو اولان آدمه دينور يقال
رجل وهز اى شديدالخلق او الغليظ الربعة ووهز مصدراولور اياقله چكنه‌مك وباصمق معناسنه يقال وهزه وهزا
من الباب الثانى اذا وطئه وقاقيورمك معناسـنه‌در يقال وهزه اذا دفعه وقندرمق معناسنه‌در يقال وهزه على كذا
اذاحثه وكهله‌يى صيقوب اولدرمك معناسنه‌در يقال وهز القملة اذا قصعها ﴿ الاوهز ﴾ احمروزننده كوزل يورويشلو
كشى‌يه دينور يقال رجل اوهز اى الحسن المشـية ﴿ الوهازة ﴾ كرامه وزننده اهل پرده وحيا اولان خاتونلرك
يورويشنه دينور يقال تمشى الوهازة وهى مشية الخفرات ﴿ الموهّز ﴾ معظم وزننده‌و ﴿ المتوهز ﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله
يوركن يره شدّتله بصان آدمه دينور يقال رجل موهّز ومتوهّزاى شديد الوطأ ﴿ التوهّز ﴾ تفعل وزننده شدتله صچرايوب
آتلمق معناسنه‌در يقال توهّز خلفه اذاتوثّب ﴿ فصل الهاء ﴾ ﴿ الهبوز ﴾ قعود وزننده و ﴿ الهبزان ﴾ فتحاتله
اولمك على قول آنسزين اولمك معناسنه‌در يقال هبز الرجل هبوزا وهبزانا من الباب الثانى اذا مات اوفجأة ﴿ الهبز ﴾
هبروزننده ومرادفيدركه اطرافى يوكسك اولان دوزواوتوراقلى يره دينور تركيده آلاك تعبيراولنور ﴿ الهبرزى ﴾ هانك
ورانك كسريله فرس يعنى عجم اساوره سندن براسواره يعنى برجندى وشهسواره دينور نته‌كه سور ماده‌سـنده
بيان اولندى * شارح ديركه اصلى ابرزىّ ايدى‌كه مبارزتدندر همزه هايه مبدله‌در وهبرزىّ دينار جديده دينور
ومطلقا خوش ودلكش لطيف وجميل شيئه دينور وارسلانه دينور وايووا علا جزمه‌يه دينور وخالص التونه دينور
﴿ امّ الهبرزىّ ﴾ جانك كنيه‌سيدر امّ ملدم كبى ﴿ الهجز ﴾ عجز وزننده هجس معناسـنه‌دركه كزلوجه خبر وحديثه
دينور ﴿ المهاجزة ﴾ مفاعله وزننده فسلده‌مك معناسنه‌در يقال هاجزه اذا سارّه ﴿ الهرز ﴾ درز وزننده ال ايله‌پك
صيقمق معناسنه‌در يقال هرزه هرزا من الباب الاول اذا غمزه شديدا واورمق معناسنه‌در يقال هرزه اذا ضربه
وهلاك اولمق معناسنه‌در يقال هرز الرجل هرزا من الباب الرابع اذا هلك ﴿ الهروزة ﴾ دحرجه وزننده‌و ﴿ التهروز ﴾
تدحرج وزننده بونلرده هلاك اولمق معنالرينه‌در يقال هروز الرجل وتهروز اذاهلك ﴿ الهرمزة ﴾ دحرجه وزننده

﴿ فصل الهاء ﴾

آغزده لقمه يى برى اوته كوملك معناسنه‌در يقال هرمز اللقمة اذا لاكها فى فيه وآتش سو نمك معناسنه‌در يقال
هرمزت النار اذا طفئت ولؤم ودنائت معناسنه‌در تقول ماهذه الهرمزة اى اللؤم ولقمه يى آغزده آهسته‌جه چيڭنك
معناسنه‌در يقال هرمز اللقمة اذا مضغها خفيفا وهمدم ورفيقدن كتم واخفا اولنان كلامه دينور (هرمز) قنفذ
وزننده بحر هنداخوارندن برخوره اوزره واقع بربلده اسميدر وقدس ايله كرك بيننده برقلعه آديدر وهرمز اعلام
رجالدندر وملوك عجمدن شهنشاه اولانه اطلاق اولنور هرمزان وهارموزدخى ديرلر رانك فتحيله (رامهرمز) ميم
اولانك فتحيله خوزستانده بربلده‌در * شارح ديركه اكثرى رام كلمه‌سنى وجوه ثلاثه يعنى رفع ونصب وجر حالاتنده
فتح اوزره مبنى ايدرلر وبعضلر معرب منصرف وبعضلر مضاف مضاف اعتباريله ثانى يى لاينصرف ايدوب اوّلده اعرابك
وجوه ثلثه سنى اجرا ايدرلر (الهرنبز) سفرجل وزننده و(الهرنبزان) و(الهرنبزانى) بغايت پرتاو ايديجى وثّاب
معناسنه‌در وتيز وحديد انسان وحيوانه دينور (الهزّ) هانك فتحى وزانك تشديديله برنسنه يى دپرتمك معناسنه‌در
يقال هزّه وبه هزّا من الباب الاوّل اذا حرّكه (الهزيز) اريز وزننده دوه سورن كمسه طرب ونغماتله دوه‌يى شوق
وجنبشه كتورمك معناسنه‌در يقال هزّ الحادى الابل هزيزا اذا نشطها بحدائه ويلدز دوشمك معناسنه‌دركه يلدز
آقق تعبير اولنور يقال هزّ الكوكب اذا انقضّ وهزيز سسه دينور تقول سمعت هزيزه اى صوته ويلك خشلديسنه
دينور يقال للريح هزيز اى دوىّ وكورل كورل كوك كورلتوسنه دينور يقال للرعد هزيز اى تردّد صوت (الهزّة)
هانك كسريله جنبش وشوق ونشاطه دينور تقول حصلت منه لى هزّة اى نشاط وارتياح وقيقيان تنجره‌نك سسنه
دينور وترديد ايله كوك كورلتوسنه دينور وبركونه دوه يوريشنه دينوركه شوق وجنبشله يوريشى اوله‌جقدر
وكشايش خاطره وفرح ومسرّته دينور يقال به هزّة اى اريحية (الهزهز) علبط وزننده و(الهزاهز) علابط
وزننده و(الهزهز) هدهد وزننده و(الهزهاز) صفصاف وزننده فراوان اولان ماء جارى‌يه دينور يقال ماء هزهز
وهزاهز وهزهز وهزهاز اى كثير جار وهزهز علبط وزننده جست وچالاك آدمه دينور يقال رجل هزهز اى
خفيف سريع وهزهز هدهد وزننده ديبى درين قويى‌يه دينور يقال بئر هزهز اى بعيدة القعر وهزهاز ناملوسى
صاف ومجلا ورخشان قلجه دينور يقال سيف هزهاز اى صاف لمّاع وهزهاز بركلبك اسميدر (التهزيز) تفعيل وزننده
تحريك ايلمك معناسنه‌در (الاهتزاز) افتعال وزننده و(التهزّز) تفعل وزننده مطاوعدر دپرنمك معناسنه‌در يقال
هزّزه فاهتزّ وتهزّز اى حركه فتحرّك واهتزاز فرح ومسرّتدن شوق وجنبشه كلمك معناسنه‌در ومنه الحديث
❁ اهتزّ عرش الرحمن لموت سعد ❁ اى ارتاح بروحه واستبشر لكرامته على ربّه سعدن مراد سيد الانصار سعد
بن معاذدر رضى الله عنه (الهزهزة) زلزله وزننده و(الهزاهز) هانك فتحيله فتنه وبليه وجنك مقوله‌سى حالات
مزعجه ناسى دريا كبى اوينادوب دپرتمكه دينور يقال شهد الهزهزة والهزاهز وهى تحريك البلايا والحروب الناس
وهزهزه مصدر اولور تذليل معناسنه يقال هزهزه اذا ذلّله ودپرتمك معناسنه‌در يقال هزهزه اذا حرّكه (التهزهز)
تدحرج وزننده فرح وسروردن ناشى كوكل كشايش بولوب وجد وجنبشه كلمك معناسنه‌در تقول تهزهز اليه
قلبى اى ارتاح للسرور (الهقز) هانك فتحى وقافك سكونيله قهز معناسنه‌دركه ذكر اولندى لبيدك اشبو * فصوايق ان
ايمنت فظنة * منهـا وخاف الهقز او طلحا مها * بيتى هقز ايله وقهز ايله ده روايت اولندى (التهلز) تشمز وزننده
ومرادفيدركه ذكر اولندى (الهمز) غمز وزننده ومرادفيدركه ال ايله يا پرمق ايله صيقمق معناسنه‌در يقال همز الشئ
همزا من الباب الاول والثانى اذا غمزه وبرطاريره قيصديروب صقشدرمق معناسنه‌در يقال همزه اذا ضغطه همزه
حرفى بو معنادن مأخوذدركه مخرجندن صقندى ايله خروج ايدر وبرنسنه ايله دورتمك وباترمق معناسنه‌در يقال
همزه اذا نخسه واوته يه قاقى‌ويرمك معناسنه‌در يقال همزه اذا دفعه واورمق معناسنه‌در يقال همزه اذا ضربه واصرمق
معناسنه‌در يقال همزه اذا عضه وقرمق معناسنه‌در يقال همزه اذا كسره واشبو كان النبى عليه السلام اذا استفتح
الصلوة قال ❁ اللهم انى اعوذ بك من الشيطان الرجيم من همزه ونفثه ونفخه ❁ حديثنده واقع همز شيطانى رسول اكرم
عليه السلام حضرتلرى موته ايله يعنى جنون ايله تفسير ايلمديلر زيرا جنون شيطانك قلب انسانى دورتوب صيقمسندن
عارض اولور وهمزيره چالمق معناسنه‌در تقول همزت به الارض اى صرعته (الهامز) و(الهمزة) لمزه وزننده
غمازه دينور صيغهٔ اخيره دوامى متضمندر (المهمز) منبر وزننده و(المهماز) تحريفله ماهميز تعبير اولنان اوجى
سيورى كوچك دموره دينوركه جزمه‌نك اوكجه‌لرينه نصب ايدوب ايكى طرفلو آتك قارننه دورترلر تاتار
سواريلرنده خصوصا جانبازلرده متعارفدر جمعى مهامز ومهاميز كلور (المهمزة) مكنسه وزننده چكيجه دينور
مقرعه معناسنه ودكنكه على قول اوكندره وبزلنكج تعبير اولنان باشى اكسرلى دكنكه دينوركه آنكله اشك

سوررلر (همیز الفؤاد) ذکی وذهین وزیرك آدمه اطلاق اولنور کویا که ادراکی پریشان اولمیوب مجتمعا صقلشدرلمش اولور یقال رجل همیز الفؤاد ای ذکیّ (همزی) جمزی وزننده برموضع آدیدر و همزی پك کورلتولی یله وصف اولور یقال ریح همزی اذا صار لها صوت شدید و اوقی پك میدانلو سورن یایه دینور یقال قوس همزی ای شدیدة الدفع للسهم (همیز) زبیروزننده و (همّاز) غمّاز وزننده اسامیدندر (الهامرز) میمك فتحیله ملوك عجمدن برینك اسمیدر (الهنیزة) سفینه وزننده اشکنجه و اذیّت معناسنه در یقال مضت ایّامه بالهنیزة ای الاذیّة (الهنداز) هانك کسریله حدّ وقیاس معناسنه در اندازهٔ فارسی معرّبیدر که اولچی یه دینور یقال اعطاه بلا هنداز ولا حساب (المهندز) اسم فاعل بنیه سیله هنداز مرقومدن متصرّف قدر صو یوللرینی و بنالری قیاس و تقدیر ایدن استاده دینور عربلر زای سینه ابدال ایله مهندس دیرلر زیرا کلام عربده ماقبلی دال اولهرق زای معجمه یوقدر و اندازه دن معرّب ایکن هاپی مکسور ایلدیلر زیرا مضاعفك غیریده فانك فتحیله بنای فعلال عزیز و نادردر (الهوز) هانك ضمیله خلق و ناسه دینور تقول مافی الهوز مثلك ای فی الخلق وتقول ماادری ایّ الهوز هو ای ایّ الناس (الاهواز) همزه نك فتحیله بصره ایله فارس بیننده واقع طقوز قضایه اطلاق اولنور که هر برینك اسم مخصوصی واردر مجموعنه اهواز دینور هر برینه مفرد اولهرق هوز اطلاق اولنمز اول طقوز قضا بونلردر (١) رامهرمز (٢) عسکرمکرم (٣) تستر (٤) جندیسابور (٥) سوس (٦) سرّق (٧) نهرتیری (٨) ایدج (٩) مناذر (التهویز) تفعیل وزننده اولمك معناسنه در یقال هوّز الرجل اذا مات (هوّز) هانك و واو مشدده نك فتحیله حساب جمل ایچون وضع اولنان حروف مرتبه یه اطلاق اولنور ذکر الجزء و ارادة الکل قبیلندندر

باب السین المهملة
فصل الهمزة

باب السین المهملة

فصل الهمزة (الابس) حبس وزننده برکسه یه لوم وعتاب ایدوب خوف واندیشه یه دوشورمك معناسنه در یقال ابسه ابسا من الباب الثانی اذاو بخه و روّعه و قهرو تذلیل ایلمك معناسنه درکه غلبه ایله یواشیدوب رام و ذلول قلمقدن عبارتدر یقال ابس به اذا ذلله وقهره وحبس ایلمك معناسنه در یقال ابس فلانا اذا حبسه و برکسه یی امر مکروه ایله قارشولمق معناسنه در دلازارلقله قارشولمق کبی یقال ابسه اذاقابله بالمکروه و برآدمی خوارلمق معناسنه در یقال ابسه اذا صغره و حقره و ابس قیتلغه و قوراقلغه دینور یقال اصابهم ابس ای جدب و درشت و خشن مکانه دینور بونده همزه نك کسریله ده جائزدر و ارکك قبلوبغه یه دینور (التأبیس) تفعیل وزننده بودخی خوارلمق معناسنه در یقال ابسه اذا صغره وحقره (الابس) همزه نك کسریله فنا وکثر اصل و نسبه دینور یقال هو من ابس ای اصل سوء (الاباس) غراب وزننده بدخوی عورته دینور یقال امرأة اباس ای سیئة الخلق (التأبّس) تفعل وزننده بوزلمق معناسنه در یقال تأبّس الشیء اذاتغیر یاخود بو ابن فارس ایله جوهری تصحیفیدر صواب اولان تأیّس اولمقدر یای تحتیه ایله یعنی اشبو * تطیف به الایّام ماتأبّس * مصراعنده مصحف قلدیلر (الارس) همزه نك کسریله پاك و طیب اولان اصل و نسبه دینور یقال هو من ارس ای اصل طیب (الاریسیّ) و (الاریس) همزه لرك فتحیله و (الارّیس) سکّیت وزننده چفتجی یه و اکینجی یه دینور اکّار معناسنه جمعی اریسیون و اریسون و ارّیسون و ارارسه و اراریس و ارارس کلور و ارّیس سکّیت وزننده امیر و حاکمه دینور یقال هو ارّیس القوم ای امیرهم (الارس) غرس وزننده برکسه چفتجی اولمق معناسنه در یقال ارس الرجل ارسا من الباب الثانی اذا صار اریسا (التأریس) تفعیل وزننده ارس معناسنه در یقال ارّس الرجل بمعنی ارس و برکسه یی ایشده و خدمتده قوللنمق معناسنه در یقال ارّسه اذا استعمله و استخدمه * شارح دیرکه نهایهٔ ابن اثیرده بو ماده یه متعلق کلمات مفیده مرسومدر (بئراریس) جلیس وزننده مدینه ده مسجد قبایه قریب برقویی آدیدر (الاسّ) همزه نك حرکات ثلاثی و سینك تشدیدیله و (الاساس) سحاب وزننده و (الاسس) سبب وزننده بنانك تملنه دینور یقال بنی بیته علی اسّه واساسه واسسه ای علی اصله و اسّك جمعی اساس کلور همزه نك کسریله عسّ و عساس کبی و اساسك جمعی اسس کلور ضمتینله قذال وقذل کبی و اسسك جمعی اسأس کلور سبب و اسباب کبی و هرشیئك اصل و مبناسنه اطلاق اولنور ومنه یقال کان ذلك علی اسّ الدهر بحرکات الثلاث ای علی قدمه و وجهه یعنی زمان قدیمدنبرو اولدیغی طرز و جهت اوزره اولدی (الاسّ) همزه نك فتحیله برنسنه یی فساده و یرمك معناسنه در و بونده همزه نك حرکات ثلاثیله لغتدر یقال اسّ بینهم اسّا و اسّا و اسّا اذا افسد. واعضاب معناسنه درکه قیروب اوفاتمق معناسنه در بعض نسخه ده غین معجمه ایله اغضاب واقعدرکه طارلتمق معناسنه اولور * شارح عین و صاد مهملتین ایله اعصاب نسخه لرینی تغلیط ایلمشدر و اسّ بال آریسی بال کومجی یاپمق معناسنه در یقال اسّ النحل اذا سلح و اوی یاپمق معناسنه در یقال اسّ الدار اذا بناها و قویون قسمنی اس اس دیو آزارلمق معناسنه در یقال اسّ الشاة اذا زجرها باس اس و اسّ الطریق اباق ایزیله

ياخود طوار ترسى مقوله‌سى نشانه‌لر ايله اهتدا اولنان طريقه اطلاق اولنور كويا كه انلر طريقك اساسى اولمش اولور نته‌كه بللو و عيان اولانه شرك الطريق اطلاق اولنور تقول خذا سّ الطريق و ذلك اذا اهتديت باثر او بعر فاذا استبان الطريق تقول خذ شرك الطريق ﴿الاسّ﴾ همزه‌نك ضميله تمله دينوركه ذكر اولندى و ساج اياقلرى ار القلرنده قلان كول بقيه‌سنه اطلاق اولنور و انسانك قلبنه اطلاق اولنور رحمده ابتدا متكوّن اولديغيچون يقال له اسّ سليم اى قلب و قد اطلق عليه لانه اوّل متكون فى الرحم و هر نسنه‌نك اثر و نشانه‌نه اطلاق اولنور ﴿اس اس﴾ همزه‌لرك كسريله قيون قسمنه مخصوص زجر و آزار حكايه‌سيدر ﴿الاسيس﴾ امير وزننده عوض و مكافات ايچون و يريلان شيئه دينور يقال اعطاه اسيسا اى عوضا و هر شيئك اصل و مبناسنه دينور ﴿اسيس﴾ زبير وزننده دمشق ترابنده بر موضعدر ﴿التأسيس﴾ تفعيل وزننده بنا اولنه جق خانه‌نك حدودنى بيان ايله تمل ياپوب قالدرمق معناسنه دركه تمل براقق تعبير اولنور يقال اسّس داره اذا بين حدودها و رفع قواعدها و بنى اصلها و تأسيس اهل عروض اصطلاحنده قافيه واقع اولان كلمه‌ده كائن شول الف حرفنه دينوركه آنكله روى اولان حرفك بيننده همان بر حرف واقع اوله نته‌كه نابغة الذبيانى نام شاعرك اشبو * كلينى لهمّ يا اميمة ناصب * و ليل اقاسيه بطئ الكواكب * بيتنده واقع ناصب و كواكب كلمه‌لرنده اولان الف كبى و عند البعض تأسيس قافيه حرفنه اطلاق اولنوركه دخيلدن مقدّم ذكر اولنور ذكر اولنان الف كبى ﴿اس﴾ همزه‌نك ضمى و سينك سكونيله بر كلمه‌دركه ييلان طوتان كسه‌لر ييلانى طوتار ايكن تكلم ايلرلر يله ييلان قسمى اكا خضوع و مطاوعت ايدرلر ﴿الالس﴾ همزه‌نك فتحى و لامك سكونيله عقل شوريده و مختل اولمق معناسنه‌در يقال السّ الرجل على بناء المجهول السا اذا اختلط عقله فهو مألوس و خيانت ايلمك معناسنه‌در يقال السه اذا خانه و الداتمق معناسنه‌در يقال السه اذا غشه و يلان سويلمك معناسنه‌در يقال الس الرجل اذا كذب و خرسزلق ايلمك معناسنه‌در يقال الس المال اذا سرقه و رأى و تدبيرده خطا ايلمك معناسنه‌در يقال الس فى رأيه اذا اخطأ و تهمت و ريبه معناسنه‌دركه سوء ظن ايراث ايده‌جك نسنه‌در تقول اعوذ بالله من الالس اى الريبة و مرضدن ياخود سائر عارضه‌دن ناشى خلقت و وجود متغير اولمق معناسنه‌در تقول ماهذا الالس اى تغير الخلق و دلورمك معناسنه‌در يقال اصابه الالس اى الجنون و اصل سوء معناسنه‌در يقال هو من الس اى اصل سوء ﴿الالاس﴾ همزه‌نك ضميله بودخى دلورمكه دينور جنون معناسنه ﴿المألوس﴾ شوريده عقل اولان آدمه دينور و شول سوده دينوركه ياغى چيقارلميوب قالمغله طعمى اكشيمش اولور يقال لبن مألوس اذا كان لم يخرج زبده و قدمّ طعمه ﴿الياس﴾ همزه‌نك كسرى و فتحيله علم اعجميدر * مؤلفك بصائرده بيانه كوره بر پيغمبر كزين اسميدركه بنى اسرائيل پيغمبرلرندندر و اول الياس بن ياسين بن فنحاص بن عيزار بن هارون بن عمراندر بعلبك اهاليسنه مبعوث ايدى اذيّت و نقض عهودلرندن متنفر اولمغله حضرت حقه نياز ايدوب مفارقتلرينه مأذون و شهوت اكل و شرب كنديدن مسلوب اولمغين طبع ملائكه ايله منطبع اولوب خضر عليه السلام كبى انسىّ و ملكىّ و ارضىّ و سماوىّ و شرقىّ و غربىّ و برّى و بحرى اولديلر ﴿الّيس﴾ قبيط وزننده انبار ناحيه‌سنده بر قريه اسميدر ﴿آلس﴾ صاحب وزننده بلاد روم مدن طرسوس شهرينه بر قوناق مسافه‌ده دريايه قريب بر نهر اسميدر ﴿التاآلس﴾ تفعل وزننده‌در دو وجع اظهار ايلمك معناسنه‌در يقال ضربه فما تاآلس اى ما توجّع ﴿المؤالسة﴾ مفاعله وزننده الداوب خيانت ايلمك معناسنه‌در يقال هو لا يدالس و لا يؤالس اى لا يخادع و لا يخون ﴿الامبربارس﴾ همزه‌نك فتحى و ميمك سكونيله و ﴿الانبربارس﴾ ميم بدلى نونله و ﴿البرباريس﴾ باى مفتوحه ايله لغت روميده زرشك اسميدركه بين الاطباء امبربارس و تركيده قادين طوزلغى ديدكلرى لذيذجه دانه‌نك اسميدر ﴿امس﴾ همزه‌نك فتحى و سينك حركات ثلاثيله مبنى اوله‌رق ظروف زمانيه‌دندر دونكى كون ديمكدر فارسيده دوش دينور اشبو امس كلمه‌سى معرفه اوله‌رق مبنى و معرب اولور و چون حرف تعريف داخل اولسه معرب اولور و بعض عربدن شاذ اوله‌رق تنوينله امس عنوانده دخى مسموع اولدى اصواته مشابه اولديغيچون غاق كبى جمعى آمس كلور همزه‌نك مدّيله فلس و افلس كبى و اموس كلور و آماس كلور اصحاب كبى ﴿الانس﴾ همزه‌نك كسريله بشر معناسنه‌دركه آدم اوغلانى تعبير اولنور جنّ و ملك مقابليدر مفردى انسىّ در جنّ و جنىّ كبى و انسىّ در همزه‌نك و نونك فتحيله تخفيفا جمعى اناسىّ كلور همزه‌نك فتحى و يانك تشديديله و اناسيه كلور هايله و آناس كلور آجال وزننده و قرأ يحيى بن الحارث ﴿و اناسى كثيرا﴾ بالتخفيف و انسىّ هر شيئك ايسر طرفنه اطلاق اولنور * شارحك بيانه كوره اصمعيدن منقولدركه انسانك چفت اولان عضولرندن صاغنه يعنى انسانك نفسى و وجودى كلان طرفنه انسىّ و اوته طرفنه وحشىّ اطلاق اولنور مثلا الك ايچ يوزينه و اياغك اوستنه و بيلكجه‌لرك ايچرى طرفنه انسى و مقابلرينه وحشى دينور و ازهرى بونك عكسنه ذاهب اولدى ظاهرا اصمعينك قولى ارجحدر زيرا

بصر معناسـنه اولان انسدن مأخوذدر پس یمین ویسار تعبیری انسانك وجودینه نسبتله اولور انتهی * وانسیّ
القوس یای طوتان کمسه یه قرشو کلان برینه اطلاق اولنور که یایك بغری اولور صید جانبنه کلان برینه وحشی دینور
وانس وابن انس آدمك خالص یار وهمدمنه اطلاق اولنور تقول هو انسك وابن انسك ای صفیك وخاصتك ﴿الانسان﴾
همزه نك کسریله بو دخی انس کبی بشر معناسنه در رجل ومرأه یه اطلاق اولنور ومرأه یه انسانه اطلاقی لغت عامیه در
کرچه اشـبو * لقد کستنی فی الهوی * ملابس الصبّ الغزل * انسـانة فتاّنة * بدر الدجی منها خجل * اذا زنت
عینی بها * فبالدموع تغتسل * شعرده مسموع اولدی لکن مولّدا ولمق ظنّ اولنور * مؤلفك بصائرده بیاننه کوره انس
جمع جنسدر مفردی انسیّ در روم ورومیّ کبی وانسان فعلان وزننده در من حیث اللفظ جمعی اناسین در سرحان
وسراحین کبی لکن اشبو جمع اصلی غیر مستعملدر جمع معروفی ناس واناس وانس در ضمتینله واناسی لفظنـده
اختلاف واردر بعضلر انسی لفظنك جمعیدر دیدیلر کرسیّ وکراسیّ کبی وعندالبعض انسـانك جمعیدر اصلی
اناسین ایدی وناس کلمه سی اناس مخففیدر وانسان کلمه سنك الف ونونی عندالبعض زائده در وعند اهل التحقیق
فی الاصل تثنیه در زیرا انسان ایچون ایکی انس واردر بری انس بالحقّ وبری انس بالخلق در زیرا بالروح انس بالحقّ
وبالجسم انس بالخلق ایدر وعند بعضهم انس بالعقبی وانس بالدنیا ایله مأنوسلر در وبعضلر عندنده ایناس ماده سندن
مأخوذدر که ابصار واحساس معناسنه در زیرا اشیایه بطریق العلم واقف وبواسطة الرؤیه واصل وبوسیلة الحواس
مدرك اولورلر وعلی قول تحرّك معناسنه اولان نواسدن مأخوذدر وعلی قول ناسك اصلی ناسی ایدی وانسان آندن مسبوك
اولدی ومصباحك بیاننه کوره انسان اسم جنسدر اشتقاقنده اختلاف اولدی لکن نون اخیره نك زیاده سنده متفقلر در
عندالبصریّین انسدن مأخوذدر پس همزه سی اصلیه ووزنی فعلان در وعندالکوفیین نسیاندن مأخوذدر همزه سی
زائده ووزنی افعان در نقص اوزره زیرا اصلی انسیان ایدی افعلان وزننده اکا مبنی مصغرنده اصلنه ردّ اولنوب انیسیان
دینور واناس لفظنك وزنی فعال در انسدن مأخوذدر تخفیفا همزه سی حذف اولنوب ناس دخی دینور انتهی وانسان
پرمق اوجلرینه دینور انمله معناسنه وآدمك کولکه سنه اطلاق اولنور وطاغك باشنه دینور واکین اکلدك یوریره دینور
وکوزك ببکنه دینور که انسان العین دخی دیرلر وانسانك دخی جمعنده اناسیّ دینور همزه نك فتحیله ﴿الاناس﴾ همزه نك
ضمیله ناس معناسنه در نته که ذکر اولندی واناس اسمادندر انس بن ابی اناس شعرادندر ﴿الانوس﴾ صبور وزننده
عقور اولمیان کلبه اطلاق اولنور یقال کلب انوس ای غیر عقور جمعی انس کلور ضمتینله ﴿مئناس﴾ محراب وزننده
بر خاتون اسمیدر که او غلی مراد قبیله سنه منسوب بر شاعر ایدی ﴿المأنوس﴾ انس والفت اولنمش نسنه در ومأنوس
اسامیدندر اعزبن مأنوس الیشکریّ شعراء جاهلیه دندر ووهب بن مأنوس اتباع تابعیندندر ﴿الانیس﴾ جلیس وزننده
خروسه اطلاق اولنور کیجه لر اوازیله انس وآرام ایراث ایلدیکیچون وانس والفت ایدن آدمه دینور تقول هو انیسی
ای مؤانسی وانس والفت اولنان شیئه دینور یقال هو انیسه ای مأنوسه وکس وکمسه معناسنه استعمال اولنور یقال
مابالدار من انیس ای احد وانیس بن عبد المطلب رجال جاهلیه دندر ﴿الانیسة﴾ سفینه وزننده و ﴿المانوسة﴾ آتشه اطلاق
اولور یقال باتت الانیسة والمأنوسة انیستی ای النار ﴿الآنسة﴾ جالسه وزننده پاکیزه ذات وخوشسمات اولان محبوبه یه
وصف اولور یقال جاریة آنسة ای طیبة النفس ﴿الانس﴾ همزه نك ضمیله و ﴿الانس﴾ فتحتینله و ﴿الانسة﴾ ها ایله اسملر در
بر نسنه یه یاخود برکمسه یه اولان آلشقلغه دینور فارسیده رامش وآلفت دینور تقول لی به انس وانس وانسة ای ضدّ
الوحشة وانس وانس مصدر اولورلر یقال انس به وانس انسا وانسا من الباب الثانی والرابع والخامس ضدّ توحش
ای سکن به قلبه ولم ینفر وانس فتحتینله ناسـدن جماعت کثیره یه دینور وبریرده مقیم اولان قبیله یه دینور تقول
رأیت انسـا قد جاؤا ای جماعة کثیرة وبالبلد انس ای حیّ مقیمون وانس اسمادندر انس بن مالك خادم رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم جنابلریدر وانس بن ابی اناس ذکر اولندی ﴿الایناس﴾ همزه نك کسریله برآدمی رام
وانیس ایلمك معناسـنه در یقال آنسـه ایناسا ضدّ اوحشه وکورمك معناسـنه در یقال آنس الشیء اذا ابصره
وبیلمك معناسـنه در یقال آنسـه اذا علمه وبرنسنه یی حسّ ایلمك معناسـنه در یقال آنس منه رشدا اذا احسّ به
وایشتمك معناسـنه مستعملدر که حسّ سمعیدر یقال آنس الصوت اذا سمعه ﴿التأنیس﴾ تفعیل وزنـنده بودخی
رام ومونس قلمق معناسنه در یقال انّسه ضدّ اوحشه وکورمك معناسـنه در یقال انّسه اذا ابصره ﴿المونسـة﴾
مکرمه وزننده نصیبین قربنده برقریه در ﴿المونسـیة﴾ صعید ناحیه سنده برقریه در ﴿یونس﴾ یانك ضمی ونونك
حرکات ثلاثیله یؤنس دخی زبانزددر همزه ایله علمدر * مؤلفك بصائرده بیاننـه کوره علم اعجمی در غیر منصرفدر
یونس بن متی بر پیغمبر کزیندر وعندالبعض عربیدر ایناسـدن مأخوذدر ﴿الاستیناس﴾ برآدمك یا بر حیوانك

وحشتی زائل اولمغله آلشوب انس والفت طوتمق معناسنه در یقال استأنس الرجل الیه اذاذهب توحشه والف
ووحشی جانور بر یرده انسان حس ایلمك معناسنه در یقال استأنس الوحشی اذا احس انسیا و برکسه دن
برنسنه یی اعلام ایلسنی طلب ایلمك معناسنه در یقال استأنس الرجل اذا استأذن و برنسنه یه دقت وامعانله
نظرقلمق معناسنه در یقال استأنس الشیٔ اذا تبصره (المتأنس) اسم فاعل بنیه سیله ارسلانه اطلاق اولنور
علی قول ایراقدن طعمه وشکارینی حس وادراك ایدر اولان ارسلانه اطلاق اولنور تقول رایت متأنسا ای اسدا
اوهو الذی یحس بالفریسة من بعد (المونسات) موبقات وزننده اسلحه واداة حربه علی قول مزراغه وتوغلغه یه
وچوقال وتجیم تعبیر اولنان جنك لباسنه وبتون زرهه وقلقانه اطلاق اولنور قلبه اطمینان ویردکلریچون یقال
لبس المونسات ای السلاح کله اوالرمح والمغفر والتجفاف والتسعیة والترس (مؤنس) محدث وزننده ابن فضاله درکه
صحابیدر (انیس) زبیر وزننده اعلام رجالدندر (ابواناس) غراب وزننده ارباب خبردن عبد الملك بن
جوّیه نك کنیه سیدر (ام اناس) بنت ابی موسی الاشعری کنیه سیدر و عبد المطلب بن هاشمك جدّه سی اولان قرط
نام خاتونك کنیه سیدر واسماء بنت ابو بکر الصدیق رضی الله عنهك جدّه سی کنیه سیدر ونیچه نسوانك کنیه لریدر
(الاوس) همزه نك فتحی وواوك سکونیله ویرمك معناسنه در یقال آسه یؤسه اوسا اذا اعطاه اساسده ایاس کلمه سنی
دخی مصدر ثانی اوله رق ذکر ایلمشدرکه اصلی اواس اولوب کسره مجاورتیله واو یایه منقلب اولمشدر و برکسه یه
برنسنه دن بدل اوله رق عوض ویرمك معناسنه در یقال آسه اذا عوّضه من شیٔ واوس قورده دینور ذئب معناسنه
ونهزه وفرصت معناسنه در یقال اغتنم اوسا ای نهزه واوس برقبیله نك پدری اسمیدرکه خزرجك برادریدر
انصار کرام بونلردن منشعبلردر (الأویس) مصغر بنیه سیله بودخی سباعدن قورده دینور واویس بن عامر القرنی
سادات تابعیندندر (الآس) ناس وزننده شجر معروف اسمیدرکه مرسین آغاجیدر مفردی آسه در وآس اوجاقده
قلان کول بقیه سنه دینور وباله دینور عسل معناسنه علی قول قوانده قلان بقیه سنه دینور وقبر ومزاره دینور
وصاحب وهمدمه دینور * شارحك بیاننه کوره اصلی آیس ایدی بعد القلب آخری ساقط اولدی یاخود آسی
ایدی که معتلدر نته که اثر وبقیهٔ دار معناسنه ده کلور پس لفظنه نظرا سین بابنده ایراد اولنمش اولور یقال هو آسه
ای صاحبه وخرابه خانه نك باقی قلان اثر وعلامتنه دینورکه آنکله بیلنور ومطلقا خفی اولان اثر ونشانه دینور
(المستأسة) مستعاضه وزننده ومرادفیدر عوض ویرلمسی مطلوب اولان شیئه دینور تأنیثی موصوف اعتباریله در
یقال سلعة مستأسة ای مستعاضة ومستصحبه ومستعطاة ومستعانه معنالرینه در (اوس اوس) همزه لرك فتحی
وواو وسینلرك سکونیله قیون وکچی وصغر قسمنه مخصوص زجر وآزار اصواتندندر (الایاس) کتاب وزننده نومید
اولمق معناسنه در یقال ایس منه ایاسا من الباب الرابع اذا قنط (الایئاس) همزه نك کسریله و(التأییس) تفعیل
وزننده نومید ایلمك معناسنه در تقول آیسته ایئاسا وأیّسته تأییسا اذا اقنطته وتأییس برنسنه یی آزنسیق معناسنه در
تقول أیّسته اذا استقللته و برنسنه ده تأثیر ایلمك معناسنه در یقال أیّسه اذا اثّر فیه وبومشتق معناسنه در یقال
أیّسه اذا لینه (الایس) همزه نك فتحی ویانك سکونیله قهر معناسنه در یقال آسه یئیسه ایسا اذا قهره وبومشتق
معناسنه در تقول استه ایئس ای لنته (الایسان) انسان وزننده ومرادفیدر جمعی ایاسین کلور ظاهرا یاء نوندن
مبدله در (التأیّس) تفعل وزننده بومشتق معناسنه در یقال تأیّس الشیٔ اذا لان (ایاس) سحاب وزننده ارمن دیارنده
برلیمان آدیدرکه اول دیارك اسکله سیدر اهل اسلامه نصیب اولمشدر (ایاس) کتاب وزننده اون یدی نفر صحابی
ونیچه محدثلر اسمیدر ﴿فصل الباء الموحدة﴾ (البأس) بانك فتحی وهمزه نك سکونیله عذاب معناسنه در
یقال له بأس شدید ای عذاب وشدّت فی الحرب معناسنه در یقال هو ذو بأس ای ذو شدة فی الحرب ویقال حرب
فیها بأس ای شدّة وشدتله جنك ایدیجی دلاور اولمق معناسنه در یقال بؤس الرجل بأسا من الباب الخامس
فهو بئیس اذا صار شجاعا ذا شدّة فی الحرب وشدّت فقر وفاقه دن بدحال اولمق معناسنه در کما سیذکر (البئس)
کتف وزننده شدتله جنك ایدیجی شجیع ومحارب دلاوره دینور (البؤس) بانك ضمیله و(البؤوس) قعود وزننده
و(البأس) یأس وزننده و(البؤسی) بشری وزننده و(البئیسی) خلیفی وزننده برآدم بغایت فقر واحتیاجله بدحال
اولمق معناسنه در یقال بئس الرجل بؤسا وبؤوسا وبأسا وبؤسی وبئیسی من الباب الرابع اذا اشتدت حاجته
(البأساء) بانك فتحیله و(الابؤس) افلس وزننده آفت وداهیه یه دینور ومنه المثل * عسی الغویر ابؤسا * ای داهیة
شارح دیرکه صواب اولان الدواهی اولمقدر زیرا ابؤس بؤسك جمعیدر ومثل مزبور غور ماده سنده بیان اولندی
(البیئس) فیعل وزننده شدید نسنه یه دینور یقال وقع فی امر بیئس ای شدید وارسلانه دینور (البئس) بانك کسریله

﴿فصل الباء الموحدة﴾

و ﴿البئيس﴾ اميروزننده و ﴿البيئس﴾ جيأل وزننده بونلرده سخت وشديد معناسنه‌در يقال عذاب بئس وبئيس
وبيئس اى شديد ﴿بئس﴾ بانك كسرى وسينك فتحى اوزره بناسيله كلمهٔ ذمّ وقدحدر فعل مدح اولان نعم مقابليدر
تقول بئس رجلا زيد وبوفعل ماضئ غيرمتصرفدر يعنى مضارع ومصدرى كلمز زيرا اصل فعل كندى
موضعندن زائل اولمشدر زيرا بئس فعلندن منقولدركه شدّته اوغرايوب بدحال اولدى معناسنه‌دركه خلاصه
اول شخص نه‌فنا ونه‌كوتو كسه‌در ديمكدر بوصورتده حرفه شبيه اولمغله متصرف اولمز نته‌كه نعم كلمه‌سى دخى
بويله‌در وبونده لغات عديده واردر تفصيلى نعم ماده‌سنده مذكوردر ﴿بنات بئس﴾ بانك كسريله آفات
ودواهى‌يه اطلاق اولنور يقال رماه‌الله ببنات بئس اى الدواهى ﴿المبتئس﴾ ابتأس لفظندن اسم فاعلدر
برنسنه‌ده نفسك قبول ايليه‌جكى كراهت مشاهده‌سيله محزون وغمكين اولان آدمه دينور يقال اقبل غيرمبتئس
منه اى غيركاره حزين ﴿التباؤس﴾ تفاعل وزننده ناسه ذلّت ومسكنت وجهيله فقراء صورتنده عرض بؤس
ومذلّت ايلمك معناسنه‌در يقال تباءس الرجل اذا تفاقر اى ارى تخشع الفقراء اخباتا وتضرّعا ﴿البابوس﴾ كابوس
وزننده ناقه‌نك كوچك ياوريسنه دينور يقال حنت الناقة الى بابوسها اى ولدها وسود امر صبى‌يه على قول
مطلقا ولده دينور وبولغت روميه‌در يقال جائت وفى حجرها بابوس اى صبىّ رضيع اوولد ﴿البجس﴾ بانك فتحى
وجيمك سكونيله صويى ويارەيى ياروب آقتمق معناسنه‌در يقال بجس الماء والجرح بجسا من الباب الاوّل والثانى
اذا شقّه * مؤلفك بصائرده بياننه كوره بجس متعدّى ولازم اولور طاروردن وطار نسنه‌دن خروج وسيلانده
مستعملدر لكن انفجار اعمدر و بجس وصف اولور قيناپوب آقان صويه دينور يقال ماء بجس اى منبجس ﴿البجوس﴾
قعود وزننده برآدمه سوكمك معناسنه‌در يقال بجس فلانا بجوسا اذا شتمه ﴿التبجيس﴾ تفعيل وزننده صويى منبعدن
آقتمق معناسنه‌در ﴿الانبجاس﴾ انفعال وزننده و ﴿التبجس﴾ تفعل وزننده مطاوعلردر يقال بجس الماء فانبجس
وتبجس اى فجره وانفجر وتفجر على قول انبجاس يردن قيناپوب آقغه مخصوصدر وعلى راى اعم‌در ﴿بجسه﴾ تمره وزننده
يمامه‌ده برموضع ياخود بر پكار آديدر ﴿البجيس﴾ اميروزننده صويى فراوان پكاره‌وآيازمه‌يه دينور يقال عين بجيس
اى غزيرة ﴿التبحلس﴾ حاى مهمله ايله تدحرج وزننده بوش وتهى دست اولمق معناسنه‌در يقال جاء يتبحلس اى جاء فارغا
يعنى لاشئ معه ﴿البخس﴾ بانك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله برنسنه‌يى اكسلتمك معناسنه‌در يقال بخسه بخسا من
الباب الثالث اذا نقصه وظلم وتعدّى ايلمك معناسنه‌در يقال بخسه اذا ظلمه * مؤلفك بصائرده بياننه كوره بخس على
سبيل الظلم نقص ايلمكه مخصوص اولمغله بوراده البخس النقص والظلم عنوانيله تفسير ايلمكله معناى واحد اولمش
اولور برآدمك حقّنى نقصان ويرمك كبى * وشارحك بياننه كوره هر برنده دخى استعمال اولنور ومنه قوله تعالى
﴿ولاتبخسوا النّاس﴾ اى لاتظلموهم وكوز چيقارمق معناسنه‌در يقال بخس عينه اذا فقأها بالاصبع وغيرها
و بخس شول تارلايه اطلاق اولنوركه زروعى همان يغمور ايله حاصل اولور اوله‌كه مسقى مقابليدر صودن نصيبى
مبخوس اولديغنه مبنى‌در و بخس مال ومتاعدن باج وكمرك آلمق معناسنه‌در يقال بخس الناس اذا مكسهم ﴿الباخس﴾
نقص ايديجى معناسنه‌در ومنه المثل * تحسبها حمقاء وهى باخس اوباخسة * مثل مزبور ظاهرا بلاهت وحماقت
اظهار ايدوب لكن نفسنده مكر ودها صاحبى كسه حقنده ضرب اولنور اصلى بودركه برآدم برمالدار خاتونى
كوروب ظاهر حالندن حمقاء اولمق ظنيله بن مالمى بونك مالنه خلط ايدوب بعد زمان تقسيم ايلديكمزده مالك
كزيده‌سنى بن آلورم ياخود بونك بعض مالنى غدر ديه‌رك حصّه‌مه افراز ايدرم ملاحظه‌سيله مالنى مزبوره‌نك
مالنه خلط ايلدى لكن تقسيم وقتنده خاتون بالجمله مالنى استيفا ايلدكدنصكره ضرر دخى ادّعا ايلمكله مرقومدن
كنديسنه برمقدار مال دخى آلويرديلر ومرقومه بوبابده لوم وتوبيخ ايتدكلرنده كلام مزبورى ايراد ايلدى
﴿الاباخس﴾ همزه‌نك فتحيله بتون پرمقلره دينور ديبلريله برابر وكوده‌ده اولان سكيرلره دينور يقال تقطعت
اباخسها وهى الاصابع واصولها والعصب ﴿التبخيس﴾ تفعيل وزننده و ﴿التبخس﴾ تفعل وزننده كوده‌ده اولان
ايلكلر اكسيلوب همان برمق كميكلرنده وكوزلك ايچنده قالمق معناسنه‌در يقال بخس المخ وتبخس اذا نقص ولم
يبق الّا فى السلامى والعين بوايكى اعضاده ايلك سائر اعضادن صكره قالور ﴿التباخس﴾ تفاعل وزننده بربرى
بربنى الدادوب مغبون ايلمك معناسنه‌در يقال تباخسوا اذا تغابنوا ﴿بدليس﴾ بانك كسريله شهرخلاط قربنده
بركوزل بلده اسميدر ﴿باذغيس﴾ ذال وغين معجمتين ايله خراسانده شهرهراة قضاسنده برقريه على قول قصبات وقراى
كثيره‌يى مشتمل برناحيه آديدر بادخيز فارسى معرّبيدركه مهيج الريح ديمكدر ارض مذكوره بغايت هوادار اولمغله
بواسمله مسمّا اولمشدر ﴿البرس﴾ بانك كسريله پموغه دينور قطن معناسنه على قول پموغه شبيه برنسنه‌در ياخود

حصیراوتی وقوغه‌لق تعبیراولنان سازلغك ایچنده اولان اوزپموغنه دینورکه سابقا مصرده آندن کاغد یپارلر
حتی بین الاطباء قرطاس اطلاق ایتدکلری اول کاغد اوله‌جقدر بومعناده بانك ضمیله‌ده لغتدر و برس بانك کسریله
حذاقت دلیل معناسنه‌در بانك فتحیله‌ده جائزدر یقال هذا الدلیل مااعجب برسه ای حذاقته و برس کوفه ایله حله بیننده
برقریه آدیدر (برسان) عثمان وزننده اسمادندر برسان بن کعب بن الغطریف الاصغر ازد قبیله‌سندن برقبیلهٔ صغیره
پدرینك اسمیدر (البرس) بانك فتحی ورانك سکونیله بورجلو شدّت وتقاضا ایلمك معناسنه‌در یقال برس الرجل
برسا من الباب الرابع اذا اشتدّ علی غریمه (التبریس) تفعیل وزننده یری دوزلدوب طپراغنی سهل وملایم قلمق
معناسنه‌در یقال برس الارض اذا سهلها ولینها (البرسـاء) صحراء وزننده و (البراساء) ناس معناسـنه‌در تقول
مادری ایّ البرساء والبراساء هو ای ایّ الناس (بربوس) بالرك فتحیله جریرك شعرنده واقع اولمشدر برموضع آدیدر
(البربسة) دحرجه وزننده طلب ایلمك معناسنه‌در یقال بربسه اذا طلبه (البرباس) قرطاس وزننده درین قویی‌یه
دینور (التبربس) تدحرج وزننده کلب یورویشی کبی یوریمك علی قول آهسته‌جه یوریمك یاخود سرعتله چوب کتمك
معناسنه‌در یقال تبربس الرجل اذا مشی مشیة الکلب او مشی خفیفا او مرّ مرّا سریعا (البرجیس) قندیل وزننده
بریلدز علی قول مشتری یلدزینك اسمیدر وسودی فراوان اولان ناقه‌یه دینور (البرجاس) بانك ضمیله مزراق
تپه‌سی مقوله‌سی یوکسك یرلرده دیکیلان اوق نشـانه دینورکه هوایه آتارکبی اکا اتارلر ولفظ مزبور مولّددر
وبرنوع حجر اسمیدرکه قویینك کوزلری آچیلوب وصویی طیب ونازك اولمق ایچون قویی‌یه براقورلر وطاشلردن
اویوق طرزنده نصب اولنان هیکله دینور یقـال هوکالبرجاس لیس من جنس النـاس وهو شبه الامرة ینصب
من الحجارة (البردس) زبرج وزننده خبیث ومکار کمسه‌یه دینور ومتکبروخودبین شخصه دینور وبغایت داهی
ومنکر کمسه‌یه دینور یقال هو بردس ای خبیث وکذا متکبروکذا منکر (البردیس) ابلیس وزننده بردس ایله ایکی
معنای اوّلده مرادفدر (بردس) سرجس وزننده بررجل اسمیدر (المبرطس) اسم فاعل بنیه‌سـیله دوه واشك
کیراجیسنه دینور یقال هومبرطس ای یکتری للناس الابل والحمیرویأخذ علیه جعلا (برطـاس) بانك ضمیله بر
رجل علمیدر وبرطائفهٔ انسـانی اسمیدرکه روم ارضنه متاخم اوله‌رق بلاد واسعه‌لری واردر کتب جغرافیـاده
برطاس ترکستانده بر ولایت آدی اولمق اوزره مرسومدر آندن اعلافروه‌لر ظهور ایدر وروس حدودنده دخی
برشهر اسمی اولمق اوزره مسطوردر و برطاس قدس قضاسنده برقریه آدیدر (البرعیس) عین مهمله ایله قندیل
وزننده شدّت ومحنته بغایت صبور ومتحمل اولان آدمه دینور یقال هوبرعیس ای صبور علی اللأ واءو برعس
زبرج وزننده وبرعیس شکل وهیئتی خوب واعضاء واندامی تامّ صوی ناقه‌یه دینور یقال ناقة برعس وبرعیس
ای جمیلة تامّة الخلق کریمة (البرغیس) غین معجمه ایله برعیس وزننده هر برشیئه صبور ومتحمل اولوب اصلا
عوارض شاقّه‌ده اولسه مبالات ایلمز اولان آدمه دینور یقال هو برغیس ای صبور علی الاشیاء لایبالیها (البراغیس)
صوی دوه‌لره دینور (برلّس) باء ورانك ولام مشدده‌نك ضمه‌لریله سواحل مصرده برقریه آدیدر (البرنس)
قنفذ وزننده برکسیم باش کسـوتی اسمیدرکه مولوی کلاهی کبی اوزون اولور علی قول مطلقـا تپه‌سی کندیدن
یعنی اندامی وتپه‌سی بر بچیم اولان لباسه دینور کرك درّاعه وکرك جبه‌وکرك یغمورلق اولسون چوبانلرك وکمی
طایفه‌لرینك کپنکلری وعبالری کبی جزائرلوندلرینك تحریفله بورنوز دیدکلری لباسلری بوندن مأخوذ اولور
شارحك بیانه کوره اصل برنس سلفده مولوی کسوتی کبی براوزون قلنسوه ایدی که علمایه مخصوص ایدی یقال جاء
وعلیه برنس ای قلنسوة طویلة اوهوکلّ ثوب رأسه منه درّاعة کان او جبة او ممطرا (البرنساء) بانك ونونك فتحی ورانك
سکونیله ورانك فتحی ونونك سکونیله‌ده لغتدرو (البرناساء) ناس معناسنه‌در تقول مادری ایّ البرنساء هو وایّ
برنساء هو وایّ برناساء ای ایّ الناس وبرنساء القول صالمیه‌رق طوغریجه یورویشه دینور یقال جاء یمشی
البرناساء ای من غیر صیعة (البس) بانك فتحی وسینك سکونیله طواری آهسته سورمك معناسنه‌در یقال بسّ
الابل بسّـا من الباب الاول اذا ساقها سوقالینا وبسیسه دیدکلری طعام ایدنمك معناسـنه‌در یقال بسّ الرجل
اذا اتخذ البسیسة وبس بس دیو دوه قسمنی آزار ایله تسکین ایلمك معناسنه‌در یقـال بسّ الرجل اذا زجر الابل
ببس بس ومواشی‌یی اطراف واکنافه پراکنده وارسال ایلمك معناسـنه‌درکه رعی ایچون ایدرلر یقال بسّ المال
اذا ارسلها فی البلاد وفرّقها وطلب ایلمك معناسنه‌در یقال بسّه اذا طلبه وجهد وطاقت معناسنه‌در یقـال جاء به
من بسّه ای من جهده ویقولون جاء به من حسه وبسه مثلثی الاول یعنی حانك وبانك حرکات ثلاثیله ای من جهده
وطاقته یعنی فلان شیئی مبلغ قدرتندن کتوردی که کوجی آنجق اکا یتشدی وتقول لاطلبنه من حسی وبسی ای من

جهدی و طاقتی یعنی قدرتم یتشدیکی قدر البته آنی طلب ایدرم و بسّ اهلی اولان کدی یه دینورکه پیان کدیسنه دیمز
عامّه بانك کسریله تلفظ ایدر مفردی بسه در و بسّ بانك فتحی و سین مشدددنك ضمیله حسب معناسنه درکه یتشور
وکفایت ایدر دیمکدر علی قول بو لغت مسترذله در یقال اعطاه حتی قال بسّ ای حسب * شارح دیرکه لفظ فارسی
اولان بس کلمه سندن مأخوذدر و بسّ حمیردن بربطن آدیدر قاضیٔ مصر اولان ابو محجن توبة بن النمر البسی آندندر
و بسّ برآدمك برمقدار مالی کتمك معناسنه در یقال بسّ فی ماله بساً اذا ذهب شیٔ من ماله و برنسنه یی ریزه ریزه خرد
خشخاش ایلمك معناسنه در و منه قوله تعالی ﴿ و بست الجبال بساً ﴾ ای فتتت فصارت ارضا ﴿ البسیسة ﴾ سفینه
وزننده برطعام اسمیدرکه سویق یاخود دقیق یاخود ازلمش کشی صافی یاغله یازیتون یاغیله بولایوب طبخ ایلمکسزین
اکل ایدرلر فارسیده چنکالی و ترکیده اوماج دیدکلریدر کذلك برنوع یه جکه دینورکه اتمکی قورتدقدنصکره دوکوب
صو ایله قارشدروب سویق کبی ایچرلر و بسیسه بین الناس ایقاع اولنان نمیمه و سعایته اطلاق اولنور یقال اوقع
بینهم البسیسة ای النمیمة والشرّ والسعایة ﴿ الابساس ﴾ همزه نك کسریله بو دخی دوه یی تسکین ایچون بس بس
دیمك معناسنه در یقال ابسّ البعیر اذا زجره لیسکن بس بس و کچی یی صو ایچمکه چاغرمق معناسنه در یقال ابسّ
بالمعز اذا اشلاها الی الماء ﴿ البسوس ﴾ صبور وزننده شول ناقه یه دینورکه سودینی صاغارکن ابساس اتمینجه یعنی
بس بس دیو او خشایوب تلطیف ایلمدکجه سود ویرمز اوله یقال ناقة بسوس ای لاتدرّ الا علی الابساس ای التلطف
بان یقال لها بس بس تسکینا لها و بسوس بر مشئومه عورت آدیدر * اشأم من بسوس * مثلنك منشأیدر اصلی
بودرکه مزبوره نك زوجی بر کیجه رؤیاسنده اوچ مستجاب دعا ایله تبشیر اولنمغله بعد الانتباه کیفیت رؤیایی زوجه سی
اوله جق مزبوره یه تقریر ایلدکده دعانك برینی البته بکا بخش و صرف ایله دیو الحاح ایلدی اولدخی اظهار
صورت رضا و اقرار ایله مطلبنی استنطاق ایلدکده اسرائیلیه دن اولمغله جملهٔ نسوان بنی اسرائیلدن حسن
و جمال ایله ممتاز و مستثنا اولمق مطلوبی اولدیغنی افاده ایلدی پس بدبخت حریف ابتدا خصوص مزبور ایچون دعا
ایلدکده در ساعت حوری صفت بر نکار پری صورت اولدیکه تعبیر حسن و جمالی بیرون حوزهٔ تقریردر النه آیینه
آلوب حسن و جمالنی مشاهده ایلدکده بن بو صفت بدیعه ایله سنك کبی هیئت بشیعه یه بر وجهله لیاقت و مناسبتم یوقدر
دیو مفارقت داعیه سنه دوشمکله مزبور دخی غضبناك اولوب همان بر قانجق کوپك اولسنی نیاز ایتدکده درحال بر
قانجق کوپك اولدی اول هنکامده طشره دن اولادلری کاوب بو کلب ندر دیو سؤال ایلدکارنده قضیه یی نقل ایلمکله
بین الناس بزه بو کیفیت موجب عار و نقیصه در البته کیرو قلان دعا ایله والده مزك هیئت اصلیه سنه رجوعنی نیاز
قیل دیو ابرام ایلمریله بالاخره اول اوچنجی دعایی دخی ملعونه یه صرف ایله خائب و خاسر قالدی ﴿ بس بس ﴾
بانك حرکات ثلاثیله قیون و کچی قسمنی چاغرەجق اصواتدندر ﴿ بسّ ﴾ بانك ضمی و سینك تشدیدیله ذات عرق
نام محلده برطاغك آدیدر و بنو نصر بن معاویه یه مخصوص بر ارضك اسمیدر و غطفان قبیله سنه مخصوص بر
بیت اسمیدرکه کعبه یه نظیر اولمق ایچون بنا ایلدیلر قبیلهٔ مزبوره اهالیسندن ظالم بن اسعد نام کمسه قریشك کعبهٔ
مکرّمه یی طواف و صفا و مروه بیننی سعی ایتدکارینی کوریجك کعبه نك طول و عرضنی بعد المساحه صفا و مروه دن
برر حجر آلوب رجوع ایلدی قبیله سنه کلدکده اول مساحه اوزره بر بیت بنا و صفا و مروه نامیله اول ایکی
حجری وضع ایلیوب من بعد قبیله سی اهالیسی کعبه یه کتمیوب بیت مزبوری طواف ایدراولدیلر زهیر بن جناب
الکلبیّ نام کمسه مزبورك بو وضعنه تحمل ایده میوب برکون علی الغفله شبخون و کندیسنی قتل و بیت مرسومی هدم
ایلدی ﴿ البسبس ﴾ عرعر وزننده اوتسز و صوسز چول یره دینور یقال اخذوا بسبسا ای قفرا خالیا و برنوع شجر
آدیدرکه آندن دوه سمرلری اتخاذ اولنور یاخود بونده صواب اولان سبسب اولمقدر و بسبس بن عمرو اصحابدندر
﴿ الترّهات البسابس ﴾ صفت اوله رق و اضافتله ترّهات البسابس دخی زبانزددر بیهوده و باطل دیمکدر بسابس
بسبسك جمعیدرکه اوتسز صوسز چوله دینور ترّهات کلمه سی تأکید اولورکه پك بیهوده و بیمعنی دیمك اولور یقال
جاء بالترّهات البسابس و بترّهات البسابس ای الاباطیل ﴿ البسباسة ﴾ بانك فتحیله برشجر آدیدرکه عرب بیننده متعارفدر
انسان و مواشی اکل ایدرلر طعمی و ریحی هاوجك طعم و ریحنی مذکردر و بسباسه برنوع صاری یپراغك اسمیدرکه
ادویه دندر هندستاندن جلب اولنور ترکیده دخی بسباسه ایله متعارفدر اطبانك استعمال ایلدکاری بودر و بسباسه
بنی اسددن برخاتون اسمیدر ﴿ الباسّة ﴾ و ﴿ البسّاسة ﴾ حسّاسه وزننده مکهٔ مکرّمه نك اسمیدر ذنوبی بسّ ایلدیکیچون
یعنی ریزه ریزه هبا ایلدیکیچون ﴿ البسیس ﴾ امیر وزننده آزجه طعامه دینور تقول اکلنا بسیسا ای طعاما قلیلا
﴿ البسبس ﴾ هدهد وزننده اصلنوب قارشدرلمش قاودلره دینور و انیس و رام اولان ناقه لره دینور و چوبانلره

دینور ﴿ البسبسة ﴾ زلزله و زننده تیز تیز کتمك و ایشی چابك چابك طوتمق معناسنه‌در یقال بسبس الرجل اذا اسرع
و قیون و کچی یاخود ناقه قسمنی بس بس دیو چاغرمق معناسنه‌در یقال بسبس بالغنم او الناقة اذا دعاها فقال بس
بس و ناقه برنسنه او زره مداومت ایلمك معناسنه‌در یقال بسبست الناقة اذا دامت علی الشیء ﴿ بسیس ﴾ زبیر
وزننده اسامیدندر بسیس الجهنیّ اصحابدندر ﴿ التبسبس ﴾ تزلزل وزننده صو آقق معناسنه‌در یقال تبسبس الماء
اذا جری ﴿ الانبساس ﴾ انفعال وزننده یلان کبی آقوب کتمك معناسنه‌در یقال انبسّ الرجل اذا انساب ﴿ بطیاس ﴾
جریال وزننده دروازهٔ حلب الشهبا قربنده برقریه آدیدر ﴿ بطلیوس ﴾ بانك و طانك فتحی و یای مثناة ایله اندلسده
بر بلده آدیدر ﴿ بطلیموس ﴾ بانك و لامك فتحیله بر حکیم یونانی اسمیدر ﴿ البعوس ﴾ صبور وزننده شول ضعیف و زبون
ناقه‌یه دینورکه سودی اولمدیغندن ممه‌لری یوقاری چکیلوب قالقمش اوله جمعی بعایس کلور و بعاس کلور بانك
کسریله ﴿ البعنس ﴾ جعفر وزننده حمقاء جاریه‌یه دینور ﴿ البعنسة ﴾ دحرجه وزننده برآدم برکسه‌یه خدمت سببیله
یاخود غیر سببله ذلیل اولمق معناسنه‌در یقال بعنس الرجل اذا ذل بخدمة او غیرها ﴿ البغس ﴾ بانك فتحی و غین
معجمه‌نك سکونیله یمن لغتنده سواد و سیاه معناسنه‌در ﴿ بغراس ﴾ بانك فتحیله شام دیارنده جبل لکام دیبنده بر بلده
آدیدر مسلمة بن عبدالملك بن مروانك عهده‌سنده ایدی ﴿ البقس ﴾ بانك فتحی و قافك سکونیله برشجر آدیدرکه یپراغی
و دانه‌سی مرسین اغاجنه شبیه اولور علی قول شمشاد یعنی چشیر اغاجیدر قابض و بلل امعایی مجفف و نشاره‌سی
عسل ایله ضماد شعری مقوّی و مکثّر و صداعی مانع و یمورطه آقیله مفاصل و وثی و کسر ایچون نافعدر و اکا بقسیس
دخی دیرلر ﴿ البکس ﴾ بانك فتحی و کافك سکونیله دشمنی قهر ایلمك معناسنه‌در یقال بکس الخصم بکسا من الباب
الاول اذا قهره ﴿ البکسة ﴾ غرفه وزننده شول ساقسی پاره‌سنه دینورکه صبیان آنکله برنوع اویون اوینارلر
و اکا کجه دخی دیرلرنته‌که محلنده ذکر اولندی ﴿ بکاّس ﴾ شدّاد وزننده انطاکیه قربنده برقلعهٔ حصینه اسمیدر
﴿ البلس ﴾ فتحتینله شول کسه‌یه دینورکه آنده اصلا خیر و منفعت اولمیه یعنی هیچ برایشه یرامیوب جماد قبیلندن اوله
علی قول شرّ و مضرّت و ابلاس اهلی اوله و بلس انجیره شبیه برمیوه آدیدر و انجیرك دخی اسمیدر مفرداتده بیاض
انجیر ایله مشروحدر ﴿ البلس ﴾ ضمتینله قبیلهٔ محارب بلادنده بر قزل طاغك اسمیدر و بلس مرجکه دینور نته‌که
بلسن دخی دینور آخرنده نونله ﴿ البلس ﴾ کتف وزننده شول نومید یاخود محزون و متحیر آدمه دینورکه بت کبی
خاموش و اپسم طورر اوله یقال رجل بلس ای ساکت علی مافی نفسه ﴿ البلاس ﴾ سحاب وزننده مسح معناسنه‌درکه
پلاس تعبیر ایتدکلریدر جمعی بلس کلور ضمتینله * شارحك بیاننه کوره پلاس معرّبیدر و بلاس دمشق ترابنده برموضع
آدیدر و واسط ایله بصره بیننده بر بلده‌در ﴿ بلاسه ﴾ سحابه وزننده بجیله ترابنده برقریه آدیدر ﴿ البلاس ﴾ شدّاد
وزننده پلاس صتان آدمه دینور ﴿ البلسان ﴾ فتحاتله حناّ اغاجنه شبیه برنوع شجر صغیر اسمیدرکه همان ظاهر قاهرهٔ
مصرده واقع عین الشمس نام موضعده نابت اولور اندن حاصل اولان دهن بغایت مرغوب و معتبردر عامّه پلسنك
یاغی تعبیر ایدرلر ﴿ المبلاس ﴾ محراب وزننده بغایت کوسلنمش ناقه‌یه دینور یقال ناقة مبلاس ای المحکمة الضبعة
﴿ الابلاس ﴾ همزه‌نك کسریله نومید اولمق معناسنه‌در یقال ابلس الرجل اذا یئس و متحیر اولمق معناسنه‌در یقال
ابلس الرجل اذا تحیر عزازیل علیه اللعنه‌یه ابلیس اطلاقی بو معنالردندر یاخود اسم اعجمیدر و ابلاس ناقه پك
کوسلنمکدن ناشی سسلنمز اولمق معناسنه‌در یقال ابلست الناقة اذا لم ترغ من شدّة الضبعة ﴿ البلوس ﴾ صبور وزننده
علوس کلمه‌سنه مزاوجه ایچون ذکر اولنورکه طعام ناچیزه دینور تقول ماذقت علوسا و لا بلوسا ای شیئا ﴿ بولس ﴾
بانك ضمی و لامك فتحیله جهنمده برسجن اسمیدر اعاذنا الله تعالی منها ﴿ بالس ﴾ صاحب وزننده فرات کنارنده بر بلده‌در
محدّثیندن احمد بن بکر البالسیّ کذلك محدّثیندن بر جماعت اورادندر ﴿ بلبیس ﴾ غرنیق وزننده و بعضا بای اولی
مفتوح اولور مصر دیارنده بر بلده آدیدر ﴿ البلعس ﴾ جعفر وزننده کوده‌سی ایری اولوب وجودی صالیق و سلپوك
و ایاغی آغر اولان ناقه‌یه دینور ﴿ البلعوس ﴾ جردحل وزننده و ﴿ البلعوس ﴾ حلزون وزننده بون و شاشقین خاتونه
دینور ﴿ البلعبیس ﴾ بای اولانك ضمی و لامك فتحیله اعجوبه نسنه‌لره دینور یقال اتی بالبلعبیس ای الاعاجیب ﴿ بلقیس ﴾
بانك کسریله یمنده سبا مملکتنك ملکه‌سی اولان خاتونك اسمیدرکه حضرت سلیمان علی نبینا و علیه السلام ایله
قصه‌سی معروفدر ﴿ بلنسیه ﴾ بانك و لامك فتحی و سینك کسری و یای مخففه ایله اندلس شرقیسنده بر بلده آدیدرکه
اطراف اربعه‌سی انهار جاریه و باغ و باغچه‌لر ایله محفوف اولوب هر نره‌یه نظر اولنسه چشمه‌لر و آب روانلر و انواع
اشجار پر اثمار کورینوب و بلبل و قمری کبی کوناکون طیور خوش الحان نغماتی مسموع اولور ﴿ بلنیاس ﴾ سرطراط
وزننده حمص سواحلنده بر بلدهٔ دلکشا آدیدر ﴿ البلهسة ﴾ دحرجه وزننده تیز تیز یوریمك معناسنه‌در یقال بلهس

(الرجل)

الرجل اذا اسرع فی مشیه ﴿البنس﴾ فتحتینله برشرّ و کریهه دن قاچق معناسنه در یقال بنس الرجل بنسا من الباب الاول
اذا فرّ من الشرّ ﴿الابناس﴾ همزه نك کسریله بنس معناسنه در یقال ابنس بمعنی بنس ﴿التبنیس﴾ تفعیل وزننده
کیرو لنمك معناسنه در یقال بنس الرجل اذا تاخرّ ﴿ابناس﴾ همزه نك کسریله مصرده برقریه آدیدر ﴿البناقیس﴾
قافله دنانیر وزننده هنوز خرده و فندق و جوز کبی مدوّر چچکدن ظهور ایلمش قاون و قرپوز دولکارینه دینور
مفردی بنقوس در عصفور وزننده و بناقیس الطرثوث شول خرده نسنه لردرکه طرثوث ایله یعنی قولغان تیکنی ایله
یاننده برابرجه نابت اولور ﴿البوس﴾ بانك فتحی و واوك سکونیله اوپمك معناسنه در یقال باسه یبوسه بوسا اذا قبله
و بو فارسیدن معرّبدر یعنی اصلی بانك ضمیله فارسی ایدی که اسمدر اوپوش معناسنه بعده تعریبله بایی مفتوح
ایدوب آندن صیغه تصریف ایلدیلر و اسم اوله رق دخی مستعملدر و بوس قاتوب قارشدرمق معناسنه در یقال
باسه به بوسا اذا خلطه به و درشت و خشن اولمق معناسنه در یقال باس الشیء اذا خشن و حسن بن عبدالاعلی البوسیّ
الصغّانی محدثیندندر ﴿التبهرس﴾ تدحرج وزننده صالنمق معناسنه در نته که تهبرس دخی بو معنایه در یقال
مرّ یتبهرس و یتهبرس ای یتبختر ﴿البهس﴾ بانك فتحی و هانك سکونیله جرأت ایلمك معناسنه در یقال بهس علیه بهسا
من الباب الثالث اذا جرأ ﴿البیهس﴾ حیدر وزننده ارسلانه دینور و بهادر و شجاع آدمه دینور یقال هو بیهس
ای شجاع و کوزل یورویشلی خاتونه دینور تقول رأیت بیهسا ای امرأة حسنة المشی و برکسه اسمیدرکه بین العرب
ادراك ثار یعنی اخذ انتقام خصوصنده ضرب مثل ایدی ﴿ابو بیهس﴾ خوارجدن هیصم بن جابرك کنیه سیدر
بیهسیه اطلاق اولنان طائفهٔ خوارج اکا منسوبلردر ﴿التبیهس﴾ تفیعل وزننده صالنمق معناسنه در یقال
تبیهس الرجل اذا تبختر و منه یقال جاء یتبیهس ای لاشیء معه یعنی الی بوش صالنی صالنی کلدی ﴿بهیس﴾ زبیر وزننده
اسامیدندر قرفة بن بهیس تابعیندندر ﴿التبهلس﴾ تدحرج وزننده برآدم بربلده دن صفر الید اوله رق ناکهان
چقه کلمك معناسنه در یقال تبهلس فلان اذا طرأ من بلد لیس معه شیء ﴿البهنس﴾ جعفر وزننده و جودی قبا و ثقیل
و کرانجان آدمه دینور یقال هو بهنس لایأنس ای ثقیل ضخم و ارسلانه دینور و رام و ذلول ارکك دوه یه دینور
و محمد بن بهنس المروزی محدثدر ﴿البهینس﴾ مصغر بنیه سیله و ﴿المتبهنس﴾ اسم فاعل بنیه سیله بونلرده ارسلانه دینور
﴿البهانس﴾ علابط وزننده بو دخی رام و ذلول ارکك دوه یه دینور ﴿التبهنس﴾ تدحرج وزننده صالنمق معناسنه در
یقال تبهنس الرجل اذا تبختر ﴿بهنسی﴾ قهقری وزننده صعید مصرناحیه سنده بر قضا آدیدر ﴿بیس﴾ لیس وزننده
اندلسده شهر سرقطه قضاسنده بر ناحیه آدیدر ﴿بیسان﴾ میدان وزننده شامده بر قریه در و مرو قضاسنده بر قریه در
قاضیء فاضل دیمکله معروف عبد الرحیم بن علی البیسانی اورادندر و یمامه ده بر موضع آدیدر ﴿بیسك﴾ و بیسك
وزننده و مرادفیدرکه کلمهٔ رأفت و رقتدر و ای سکا و یازق سکا دیمکدر ﴿البیس﴾ بانك فتحی و یانك سکونیله ناسی کبر
و طفره ایله آزرده قلمق معناسنه در یقال باس الرجل یبیس بیسا اذا تکبر علی الناس و آذاهم ﴿بیاس﴾ سحاب وزننده بر
قریه آدیدر حالا ساحل بحر شامده پیاس دیدکاری قصبه اوله جقدر تجز بعونه تعالی

فصل التاء الفوقیة

فصل التاء الفوقیة

﴿التخس﴾ خای معجمه ایله صرد وزننده دریا جانورلرندن برجانور آدیدرکه بعض غریق اولان کمسه نك یوزوب
خلاص اولمسیچون آرقه و یروب برابرجه معاونت ایلمکله باتورمز اکا دلفین دخی دیرلر لکن دلفین مفرداتده
خلقك تلفین دیدکاری بیوك بالق اولمق اوزره مرسومدر ﴿الترس﴾ تانك ضمیله معلومدرکه قلقانه دینور جمعی
اتراس کلور و ترسه کلور عنبه وزننده و تراس کلور تانك کسریله و تروس کلور تانك ضمیله و ترس ارضدن پك درشت
و خشن و غلیظ اولان قطعه یه اطلاق اولنور تقول واجهتنا ترس من الارض و هی من جلد الارض و غلیظها
﴿التراس﴾ شدّاد وزننده قلقان صاحبنه یعنی قلقانلو آدمه دینور و قلقان ایشلیان کمسه یه دینور ﴿التراسة﴾ کتابه
وزننده قلقانجیلق صنعتنه دینور ﴿التتریس﴾ تفعیل وزننده و ﴿التترس﴾ تفعل وزننده قلقان ا کسه سنده سپرلنمك
معناسنه در یقال ترّس الرجل و تترّس اذا تستر بالترس ﴿المترس﴾ منبر وزننده قپو آچلمامق ایچون آردینه وضع اولنان
قالین سورکویه و طیاغه اطلاق اولنور بو اصلده فارسی اوله رق مترس ایدی میمك و تانك فتحی و رانك سکونیله که
ترسیدن دن نهی حاضردر قورقمه معناسنه در کویا خانه صاحبنه بو اغاج قپونك آردنده اولدقجه سارق و سائر
موذیلردن سن قورقمه دیو خطاب ایدر بعده تعریب ایدوب مترس دیدیلر حالا جنکاهده مترس تعبیر اولنان و قایه بوندن
مأخوذدر ﴿المترسة﴾ مکنسه وزننده مطلقا کندوسیله سپرلنوب تستر اولنان شیئه دینور میمك فتحیله ده جائزدر
﴿الترمس﴾ قنفذ وزننده بر نوع شجرك یمشنه دینورکه نصاری تسبیحی کبی هر طرفی کوشه لو و جزکیلو اولور علی قول
باقلاء مصری اسمیدرکه مصر بقله سی و آجی بقله تعبیر اولنور و ترمس بنی اسد یوردنده بر صو آدیدر تانك فتحیله ده

مسموعدر (ترمسان) عنفوان وزننده حمص قضاسنده برقریه‌در (الترامس) تانك فتحیله کومش تکمه‌لره و قباره‌لره
دینور چمان معناسنه ترمس مفردیدر (الترمسة) قنفذه وزننده یرآلتنده اولان سردابه دینور یقال حفر ترمسة
تحت الارض ای سردابا (الترمسة) دحرجه وزننده حرب و فتنه مقوله‌سی شورش وغوغادن کیزلنوب غیبوبت
ایلمك معناسنه‌در یقال ترمس فلان اذا تغیب عن حرب او شغب (التسس) ضمتیله اصول ردیّه معناسنه‌در یقال
هم من التسس ای الاصول الردیّة (التعس) تانك فتحی و عینك سکونیله هلاك اولمق معناسنه‌در یقال تعس الرجل
وتعس تعسا من الباب الثالث والرابع اذا هلك ویقـال تعساله ای هلاکا اصل بوماده ایاق قایوب یوز اوزره
ییقلمق معناسـنه موضوعدر جمیع معنالرنده خطاب صورتنده باب ثالثدن تعست تعسـا دیرسن و حکایه و غیبت
صورتنده باب رابعدن تعس دیرسن و تعس متعدی اولور یقال تعسه الله ای اهلکه و ایاق قایوب یوز اوزره دوشمك
معناسـنه‌در یقـال تعس الرجل اذا عثر و سقط و شرّ معناسـنه‌در یقال هو اهل التعس ای الشرّ و ایراق اولمق
معناسنه‌در یقال تعس الرجل اذا بعد و رتبه‌دن ساقط اولمق معناسنه‌در یقال تعس من منزله اذا انحطّ (الاتعاس)
همزه‌نك کسریله هلاك ایلمك معناسنه‌در یقـال اتعسه الله ای اهلکه (التاعس) و (التعس) کتف وزننده
هالك و ساقط اولان کسه‌لره دینور یقـال رجل تاعس و تعس ای هالك و ساقط (التغس) تانك فتحی و غین
معجمه‌نك سکونیله هواده برمقدار جه سحاب پارچه‌سنه دینور (تفلیس) تانك فتحیله و عامّه مکسور ایدرلر کرجستانك
دار الملکی اولان بلدهٔ مشهوره‌در دائره‌سنی ایکی حصار محیطدر و حاملرنده خدایی ایلیجه‌لر قینایوب چقمغله
آتش تکلفندن آزاده‌در (تمسان) تانك و میمك کسریله مغرب اولکه‌سنك پای تختی اولان شهر مشهوردر
باغ و باغچه و انهار جاریه‌لر ایله هربری نمونهٔ جنت اولوب و نیچه حصون و قلاعی مشتمل و متعدد ترسانه‌لری
و لیمانلری محتوی بر بلدهٔ وسیعة الاکنافدر (التلیسة) سکینه وزننده خایه و خصیه‌یه دینور و خرما یپراغندن
اورلمش برکوچك نسنه‌یه دینورکه مراد شربتجیلرك ققعه تعبیر ایتدکاری بوغازی اوزون و اینجه صرچه‌یه شیشه‌یه
شبیه زنبیلجکدر ایچنه نسنه قورلر و دفتر کیسه‌سـنه دینور یقـال وضع الدفتر فی التلیسة ای کیسه تانك فتحیله
جائزدکلدر (تنیس) سکین وزننده جزائر بحر رومدن برجزیره‌درکه دمیاط قربنده واقعدر اکا ثیاب فاخره نسبت
اولنور (تونس) مونس وزننده بلاد افریقیه‌نك قاعدة الملکی اولان بلده‌در قرطاجنه نام خرابه بلده‌نك انقاضندن
بناء و تعمیر اولنمشدر و محمد بن محمد التنسیّ حرکاتله که محدثیندندر اسکندریدر و حالا نسلی باقیدر * شارحك بیاننه
کوره ساحل افریقیه‌ده اسکندریه نام برقریه‌یه منسوبدر (التوس) تانك ضمیله خلق و طبیعت معناسنه‌در یقال
کریم التوس ای الطبیعة والخیم و صوی و اصل معناسـنه‌در یقـال هو من توس صدق ای اصل صدق و بؤس
و جؤس معناسنه‌در یقال توساله و جوسا دعاء علیه ای بؤساله (التیس) لیس وزننده آهونك و کچینك و طاغ
کچیسنك ارککنه دینورکه تکه تعبیر اولنور علی قول برباشنده اولان ارککنه دینور یعنی آندن کوچك ایکن اطلاق
اولنمز جمعی تیوس و اتیاس کلور و تیسه کلور عنبه وزننده و متیوساء کلور مشیوخاء کبی (التیاس) شدّاد وزننده
تکه‌جی‌یه دینورکه صاتمق ایچون تکه اتخاذ ایدر و تیّاس محدثیندن ولید بن دینارك لقبیدر (التیساء) حمراء وزننده شول
کچی‌یه دینورکه بوینوزلری طاغ کچیسنك بوینوزلری کبی اوزون اولمغله تکه طرزنده اوله یقال عنز تیساء ای بینة
التیس و هی التی قرناها کقرنی الوعل طویلین (التیسیة) سیفیه وزننده و (التیسوسیة) کیفوفیه وزننده تکه‌لك
شیوه‌سنه دینورکه تکه‌سی اولمق تعبیر اولنور یقال فیه تیسیة و تیسوسیة ای کونه مثل التیس (تیاس) کتاب وزننده
بادیه‌ده برموضع آدیدرکه آنده بنو عمرو ایله بنو سعد محاربه ایدوب بنو عمرو مظفر اولدی (تیاسان) کتابان وزننده بادیه‌ده
ایکی طاغه اطلاق اولنور هر برینه تیاس دینور (التیّاسان) شدّادان وزننده ایکی کوکبه اطلاق اولنور (تیسی) تانك
و سـینك کسریله برکلمه‌درکه برنسنه‌یی ابطال و تکذیب موقعنده ایراد اولنور بوسوزك لغو و کذب و باطلدر
دیمکدر علی قول لعن و سبّ و نفرین اداتندندر و یقال للضبع تیسی جعار یعنی تکه کبی دنك و دبنك اول هی مردار
دیمکدر پس تیسی کن کالتیس فی حمقه دیمك اولور بومناسبتله موقع مزبورده دخی استعمال اولندی (تس تس) تالرك
کسریله تکه‌یی دوندرمکه مخصوص صوت آزارحکایه‌سیدر (التتییس) تفعیل وزننده آتی کرکی کبی تعلیمله رام و ذلول
و معلّم قلمق معناسنه‌در کویا که تکه کبی مونس ایدر یقال تیس فرسه اذا راضه و ذلّله (الاستتیاس) دیشی کچی تکه‌لك
صاتمق معناسنه‌درکه تکه لنمك تعبیر اولنور یقـال * استتیست العنز * اذا سارت کالتیس و هو مثل یضرب للذلیل
اذا تعزّز (المتایسة) مفاعله وزننده و (التیاس) فعال وزننده برنسنه‌یه ادمان ایلمك معناسـنه‌در یقـال
تایسه متایسة و تیاسا اذا مارسه و برکسه‌یه زیرکلك باننده معارضه ایلمك معناسنه‌در یقال تایسه اذا کایسه و مدافعه

معناسنه در يقال تابسه اذا دافعه ﴿ فصل الجيم ﴾ ﴿ الجبس ﴾ جيمك كسريله جامد و بى خير و ثقيل و كرانجان
كسه يه دينوركه اصلا بر ايشه يرامز اوله و فاسق و فاجره دينور و آلچق و كترورديء كسه يه و قورقق و جبان
آدمه و لئيم و فرومايه يه دينور يقال هو جبس اى جامد ثقيل الروح و كذا الفاسق و كذا الردئ و كذا الجبان
و كذا اللئيم و آيو ياوروسنه دينور و آلچى يه دينور جص معناسنه جمعلرى اجباس و جبوس كلور يقال طلاه
بالجبس اى الجص ﴿ الجبيس ﴾ امير وزننده بو دخى لئيم و فرومايه يه و آيو ياوريسنه دينور ﴿ الجبوس ﴾ صبور وزننده
دنى و ناكس بى خير و منفعت شخصه دينور يقال رجل جبوس اى فسل ﴿ الاجبس ﴾ احمر وزننده ضعيف و زبون
كسه يه دينور ﴿ المجبوس ﴾ مأبون كسه يه دينوركه ككز تعبير اولنور يقال سمعت ان هذا المنحوس مجبوس اى يؤتى
طايعا يعنى مأبون جاهليتده ابانته متصف همان ابو جهل و زبرقان بن بدر و طفيل بن مالك و قابوس بن المنذر ايدى كه
ملك حيره اولان نعمان بن منذرك عمى ايدى * مترجم حقير ديركه علت مذكوره ايله اول فرعون عليه اللعنه ده تحدث
ايلديكى بعض كتب معتبراتده رسيدهء نظرمز اولمشدر ملعون چونكه فرط تكبر و تجبر ايله مجبول اولمغله حق
جل و علا حضرتلرى اول كافرى تذليل و يوزينى يره سورتدرمكله ارغام و تنكيل ايلمشدر العياذ بالله تعالى كبر و غرورك
بر نوع عقابى دخى بودر ﴿ التجبس ﴾ تفعل وزننده صالنى صالنى يورمك معناسنه در يقال تجبس الرجل اذا تبختر
﴿ الجحس ﴾ نحس وزننده كيرمك معناسنه در يقال جحس فيه جحسا من الباب الثالث اذا دخل و طرملامق معناسنه در
يقال جحس جلده اذا كدحه و خدشه و قتل ايلمك معناسنه در يقال جحس فلانا اذا قتله و كيد و مكر معناسنه در
يقال ذلك من جحسه و دحسه اى مكره ﴿ الجحاس ﴾ قتال وزننده مدافعه معناسنه در يقال جاحسه جحاسا اى جاحشه
يعنى دافعه و مزاحمه معناسنه در يقال جاحسه اذا زاحمه ﴿ جديس ﴾ امير وزننده بر قبيله آديدر ﴿ جدس ﴾ فتحتينله
لخم قبيله سندن بر بطن آديدر على قول مصحفدر صواب اولان حاى مهمله ايله اولمقدر ﴿ الجادسة ﴾ حرث و زرع
و عمارت اولنمامش يوزيره دينور جمعى جوادس كلور يقال ارض جادسة اذا كانت لم تعمر و لم تحرث و اكا جادس
دخى دينور و صف خاص اعتباريله و جادس بنانك منهدم و مندرس اولان اثر و علامتنه دينور يقال مابقى من الدار
الا جادس اى دارس و يكشوب شدت بولمش نسنه يه دينور يقال شئ جادس و هو كل ما اشتد من شئ و قوريمش
قانه دينور ﴿ الجرجس ﴾ زبرج وزننده اوفق سيورى سنكه دينور و بال مومنه دنور و مهر مومنه دينور و صحيفه يه
دينور يقال جاء و فى يده جرجس اى شمع و كذا الطين الذى يختم به و كذا الصحيفة ﴿ جرجيس ﴾ قنديل وزننده
بر پيغمبر ذيشان اسميدر على نبينا و عليه السلام ﴿ الجرس ﴾ جيمك فتحى و رانك سكونيله سسه على قول كيزلو
و يواشنه دينور جيمك كسريله ده لغتدر و عند البعض منفردا ذكر اولنورسه جيم مفتوح اولور مثلا ما سمعت له جرسا
ديرلر جيمك فتحيله و مرادف مقوله سى لفظه مقارن اولور ايسه جيم مكسور اولور مثلا ما سمعت له حسا و لا جرسا
دينور و جرس برنسنه يى يلامق معناسنه در يقال جرسه جرسا من الباب الاول و الثانى اذا لحسه و برنسنه دن بر بلوكه
دينور تقول عندى جرس منه اى طائفة و يقال مضى جرس من الليل اى طائفة و تكلم ايلمك معناسنه در يقال جرس
الرجل اذا تكلم ﴿ التجرس ﴾ تفعل وزننده بو دخى تكلم معناسنه در يقال تجرس الرجل اذا تكلم ﴿ الجرس ﴾ جيمك كسريله
اصل و بنياد معناسنه در يقال هو من صدق جرس اى اصل ﴿ الجرس ﴾ فتحتينله چاك تعبير اولنان نسنه يه دينوركه
دوه نك بوينه اصارلر و چالدقلرى چاكه دخى دينوركه مراد نصارى چاكارى اوله جقدر تقول سمعت صوت الجرس
و هو الذى يعلق فى عنق البعير و كذا الذى يضرب به و جرس بر كلبك اسميدر و جرس بن لاطم بن عثمان بن مزينه
اتباع تابعيندن صاحب روايتدر ﴿ جريس ﴾ زبير وزننده عبدالرحمن ايله عوفك پدريدركه ايكيسيده اتباع تابعيندندر
﴿ الجاروس ﴾ اكول آدمه دينور يقال رجل جاروس اى اكول ﴿ جروس ﴾ صبور وزننده هراة ايله غزنه بيننده بر بلده آديدر
و نجد ديارنده بنى عقيل يوردنده بر صو آديدر ﴿ الجاورس ﴾ واوك فتحيله معروف غله اسميدركه تركيده قره جه دارى
و صورت داريسى و جواز دارى ديدكلرى خرده دارى اوله جقدر ظاهرا كاورس فارسى معربيدر ﴿ جاورسه ﴾ مرو
قضاسنده بر قريه در تابعيندن عبدالله بن بريدة بن حصيبك مزارى اورادەدر ﴿ جاورسان ﴾ واوك فتحيله رى
قضاسنده بر قريه آديدر ﴿ قه جاورسان ﴾ قافك ضميله اصفهان قضاسنده بر قريه در و قه كلمه سى كوه معربيدر ﴿ الجريسة ﴾
سفينه وزننده كيجه و قتنده اوغرلنمش قيونه و كچى يه دينور آهسته جه سس ايله اخذ و سوق اولنديغيچون ﴿ الاجراس ﴾
همزه نك كسريله قوش اوچاركن قنادلرينى سسلندرمك معناسنه در تقول اجرس الطائر اذا سمعت صوت مرة و دوه
سورن كسه نغمات ايلمك معناسنه در يقال اجرس الحادى اذا حدا و نسوانك پيرايه سى قعقشدەمك معناسنه در يقال
اجرس الحلى اذا صات و يرتجى جانور انسان سسنى ايشتمك معناسنه در يقال اجرس السبع اذا سمع جرس الانسان

(بديعه)

﴿التجريس﴾ تفعيل وزننده امور وحوادث برآدمی صاحب تجربه ایلكله رأی وعقل وتدبيرنی محكم قلمق معناسنه‌در يقال جرّسته الامور اذا جرّبته وحكّمته ای جعلته خبيرا ومجرّبا ومحكم الرأی وبرآدمی تشهير ورسوا قلمق معناسنه‌در يقال جرّس بالقوم اذا سمّع بهم ﴿الاجتراس﴾ افتعال وزننده اكتساب معناسنه‌در يقال اجترسه اذا اكتسبه ﴿الجرفاس﴾ قرطاس وزننده‌و ﴿الجرافس﴾ علابط وزننده ايری وشديد آدمه دينور وبيوك جثه‌لو اركك دوه‌يه دينور وشكار افكن اولان ارسلانه دينور اسد هصور معناسنه ﴿الجرفسة﴾ دحرجه وزننده يره چالمق معناسنه‌در يقال جرفسه اذا صرعه وبرشيئك مجموعنی صيروب آلمق معناسنه‌در يقال جرفسه اذا صرعه وشدّتله اكل ايلمك معناسنه‌در يقال جرفسه اذا اكله شديدا ﴿الجرنفس﴾ سمندل وزننده ايری وشديد آدمه دينور يقال جاء جرنفس ای رجل ضخم شديد ﴿الجرهاس﴾ قرطاس وزننده جسيم وتنومند آدمه دينور وغليظ وشديد ارسلانه دينور ﴿الجسّ﴾ جيمك فتحی وسينك تشديديله برنسنه‌يی ال ايله يوقلمق معناسنه‌در يقال جسّ الشیء جسّا من الباب الاول اذا مسه بيده‌و خبر آراشدرمق معناسنه‌در يقال جسّ الاخبار اذا تفحصها وكوز ايله برنسنه‌يی ادراك ايچون اراشدرمق معناسنه‌ده مستعملدر يقال جسه بعينه اذا احدّ النظر اليه ليستثبت ای يستبين ﴿المجسة﴾ ميمك وجيمك فتحيله ال سوروب يوقلنه‌جق موضعه دينور جمعی مجاسّ كلور وفی المثل * احناكها وافواهها مجاسّها * يعنی دوه‌لرك چنه‌لری ياخود آغزلری سموزلكلرينی بيلمك ايچون يوقلنه‌جق يرلريدرزيرا دوه‌كركی كبی اكل وشرب ايلديكی سمن وقوّته دلالت ايلكله كودسنی ال ايله يوقلمغه حاجت قالمز ظاهر حال باطننه دلالت ايدن نسنه حقنده ضرب اولنور وعربلر فلان كمسه‌نك قلبی طاردر ديه‌جك يرده فلان ضيق المجسة ديرلر ﴿التجسس﴾ تفعل وزننده خبر اراشدرمق معناسنه‌در يقال تجسس الخبر اذا تفحصه وقوله تعالی ﴿ولا تجسسوا﴾ ای خذوا ما ظهر ودعوا ما ستر الله تعالی اولا تفحصوا عن بواطن الامور اولا تبحثوا عن العورات ﴿الجاسوس﴾ و﴿الجسيس﴾ امير وزننده شرّه دائر اولان سرّی تجسس ايدن كمسه‌يه دينور ﴿الجواسّ﴾ حواسّ وزننده ومرادفيدركه حواسّ خمسه معروفدر ﴿الجساسة﴾ جيمك فتحی وسينك تشديديله برجانور اسميدركه جزائر بحرده اولور دائما اخبار تجسس ايدوب دجّال ملعونه نقل ايدر شارحك بيانه كوره تميم داری حضرتلرندن روايت اولنان حديثده مذكوردر ﴿الجساس﴾ شدّاد وزننده شول ارسلانه اطلاق اولنوركه اخذ ايلديكی شكاری پنچه‌سيله مؤثّر اولميه يعنی پنچه‌سنی ايشلدوب برتار وپاره‌لر اوله‌وجساس بن قطيب بر راجز معروفدر وجساس بن مرّه قاتل كليب بن وائلدر وعبدالرحمن بن جساس اتباع تابعيندندر مترجم ديركه تميم داری رضی الله عنه قصهٔ مشهورده‌سنده مذكور اولان جساسه‌يی مؤلف ترك ايلمشدر فورتنه ايله براطه‌يه دوشدكلرنده برباغلو جانوره تصادف ايدوب بعينه انسان كبی تكلم ايدر ايدی كندودن نفسنی صوردقلرنده اسمی جساسه اولديغنی بيان ايلمشيدی كتب احاديثك هربرنده بو قصه مثبتدر مزبور دجّالك خبر صورر يجيسی ايدی ﴿جساس﴾ كتاب وزننده ابن نشبة بن ربيع التيمی‌دركه بر قبيله پدريدر ﴿جس﴾ جيمك كسريله دوه قسمنه مخصوص زجر وآزار اصواتندندر ﴿الاجتساس﴾ افتعال وزننده حيوان چايری اغزيله اراشديره‌رق اوتلامق معناسنه‌در يقال اجتست الابل الكلأ اذا رعته بمجاسّها ﴿جشنس﴾ جيمك ونونك كسری وبينهما شين معجمه‌نك سكونيله ابو بكر محمد نام محدّثك جدّی اسميدركه اول ابو بكر محمد بن احمد بن جشنسدر ﴿الجعس﴾ جيمك فتحی وعينك سكونيله غائط ونجاسته دينور رجيع معناسنه وبو مولّددر علی قول نجاست دوكدكاری يره دينور ﴿الجعسوس﴾ عصفور وزننده ياقشقسز تصلق بودوره دينور يقال رجل جعسوس ای قصير دميم ﴿التجعس﴾ تفعل وزننده نجاسته بيلاشمق معناسنه‌در يقال تجعس الرجل اذا تقذّر وبركمسه‌يه فحش ومردار سوز سويلك معناسنه‌در يقال تجعس الرجل له اذا بذا بلسانه ﴿الجعبس﴾ عصفر وزننده‌و ﴿الجعبوس﴾ عصفور وزننده سمه وشاشقين آدمه دينور مائق معناسنه يقال هو جعبس وجعبوس ای مائق ﴿الجعموس﴾ عصفور وزننده نجاسته دينور رجيع معناسنه ﴿الجعمسة﴾ دحرجه وزننده مجموع فضلهٔ طبعيه‌يی بردن وضع ايلمك معناسنه‌در يقال جعمس الرجل اذا وضع الجعموس بمرّة واحدة ﴿الجعامس﴾ علابط وزننده اهل جعمسه اولان آدمه دينور ﴿الجعاميس﴾ هذيل لغتنده خرما اغاجلرينه دينور ﴿الجعموسة﴾ جيمك ضميله بنی ضبينه يوردنده برصو آديدر ﴿الجعانس﴾ مجانس مقلوبيدركه بوق بوجكلرينه دينور ﴿الجفس﴾ فتحتينله و ﴿الجفاسة﴾ كتابه وزننده تخمه وامتلا اولمق معناسنه‌در يقال جفس الرجل جفسا وجفاسة من الباب الرابع اذا اتخم ﴿الجفس﴾ جيمك كسريله و ﴿الجفس﴾ كتف وزننده ضعيف وعاجز وچولپه آدمه دينور يقال هو جفس وجفس ای ضعيف فدم ولئيم وفرومايه‌يه دينور و ﴿الجفيس﴾ امير وزننده بودخی لئيم وفرومايه‌يه دينور ﴿الجلوس﴾ قعود وزننده‌و ﴿المجلس﴾ مقعد

(وزنده)

وزننده اوتورمق معناسنه‌در يقال جلس الرجل جلوسا ومجلسا من الباب الثانى اذا قعد وقعود ايله بينلرنده اولان
مقابله قعود فصلنده ذكر اولندى * ومؤلفك بصائرده بيانه كوره اصل جلس ارضك غليظ اولان يرينه موضوعدر
بعده غلظت سببيله نجد بلادى جلس ايله مسمّا اولدى واول مناسبتله ارض مذكوره ده اوتورمق بعده مطلقا
اوتورمقده استعمال اولندى (الاجلاس) همزه‌نك كسريله اوتورتمق معناسنه‌در تقول اجلسته اى اقعدته (المجلس)
لامك كسريله و (المجلسة) اسم مكاندر اوتوره‌جق يره دينور (الجلسة) جيمك كسريله بناء نوع وحالتدركه آندن
لفظ فعل اوزره زائد بر معنا منفهم اولور لسانمزده آندن اوتورش ايله تعبير اولنور يقال انه لحسن الجلسة وهى الحالة
التى يكون عليها الجالس (الجلسة) تؤده وزننده كثير الجلوس آدمه دينور يقال رجل جلسة اى كثير الجلوس (الجلس)
جيمك كسريله برآدم ايله همنشين اولان كمسه‌يه دينور تقول هو جلسك اى مجالسك وعاجز وچولپه آدمه اطلاق اولنور
يقال رجل جلس اى فدم وجلس بن عامر بن ربيعه عربدن بر رجلدر (الجليس) انيس وزننده بودخى همنشين
معناسنه‌در يقال هو جليسك وجليسك اى مجالسك وقاضى جليس عبدالعزيز بن حبّاب نام اديب ومحدثك
لقبيدر (الجلّاس) قطاع وزننده همنشين اولان آدمره دينور يقال هم جلّاسك اى جلساؤك (الجلس) جيمك
فتحى ولامك سكونيله ارضك غليظ اولان يرينه دينور وقويوباله دينور تقول اكلنا جلسا اى عسلا غليظا وبوغون
آغاجه دينور وكودهسى صيق وقوند وغليظ اولان ناقه‌يه دينور وقابده قلان بال بقيه‌سنه دينور يقال فى الاناء
جلس اى بقية العسل ودائما خانه‌سى فناسنده اوتورر اولان خاتونه دينور يقال امرأة جلس اذا كانت تجلس
فى الفناء لاتبرح وعند البعض قومى بيننده شرف وشان صاحبه‌سى اولان خاتونه دينوركه اكثرى خانه‌سنده
اقامت اوزره اولور يقال امرأة جلس اى شريفة وجلس نجد اولكه‌سنه دينور واهل مجلسه دينور يقال قام
الجلس اى اهل المجلس وصوكولنه دينور غدير معناسنه وطاغلرده صو ايركيله جك دليكه وچقوره دينور وقب
معناسنه واوزون اوقه دينور وباده‌يه دينور خمر معناسنه ويوكسك طاغه دينور (الجلمى) جيمك كسريله كوزلك
سياهنك چوره‌سنه دينور يقال ما احسن جلسية اى ماحول حدقته (الجلاس) غراب وزننده اساميدندر
جلاس بن عمرو وجلاس بن سويد صحابيلردر (الجلسان) جيمك ضمى ولام مشدده‌نك فتحيله كلشن فارسى معرّبيدركه
كل باغچه‌سنه دينور (مجالس) ميمك ضميله بنى عقيل ياخود بنى قصيم قبيله‌سنه مخصوص بر فرسك اسميدر (الجاموس)
كاوميش فارسى معرّبيدركه صو صغرينه دينور جمعى جواميس كلور مؤنثى جاموسه‌در (الجموس) جلوس
وزننده ياغ طوكمق معناسنه‌در يقال جمس الودك جموسا من الباب الاول اذا جمد وبعضلر ديديلركه جمد اكثرى
صويك طوكسنده وياغ وسائر نسنه‌ده جمس استعمال اولنور فيقال جمد الماء وجمس السمن (الجامس) تاب وطراوتى
كچمش نباته دينور يقال نبات جامس اذا كان قد ذهبت غضوضته (الجمسة) غرفه وزننده بر بلوك دوه‌يه
دينور و بربلوك قورى خرمايه دينور وشول خرماقوريغنه دينوركه هريرى اولمق درجه‌سنه واروب لكن هنوز
يك وقاتى اولمغله تناول وهضمه صلاحيتى اولميه (الجمسة) جمره وزننده آتشه دينور يقال اوقد الجمسة اى النار
(الجماسية) خماسيه وزننده شول صوغوق كيجه‌يه دينوركه آنده صولر منجمد اوله يقال ليلة جماسية اى باردة يجمس
فيها الماء (الجماميس) جيمك فتحيله بر نوع منتاره دينور مفردى مسموع دكلدر (الجامسة) برنده ثابت وپايدار اولان قيايه
دينور يقال صخرة جامسة اى ثابتة فى موضعها (الجنس) جيمك كسريله اشيادن بر صنف وقسمه دينور وبو نوعدن اعمدر
مثلا دوه قسمى بهائمدن بر جنسدر وتويلو دوه مطلقا دوه جنسندن بر نوعدر جمعى اجناس كلور وجنوس كلور
(الجنس) فتحتينله طوكمق معناسنه‌در يقال جنس الماء جنسا من الباب الرابع اذا جمد (الجنيس) الجليس وزننده جنسى
ايچره صوى وعريق اولان انسان وحيوانه دينور يقال هو جنيس اى عريق (الجنيس) سكيت وزننده بر كونه
بالق اسميدركه لونى بياضله صفرت بيننده يعنى شكرى اولور (المجانس) ميمك ضميله مشاكل ومشابه معناسنه
مستعملدر يقال هذا مجانس ذاك اى مشاكله (الجنس) جيمك فتحى ونونك سكونيله تازه خرمانك هريرى اولوب
كمال بولمق معناسنه‌در يقال جنست الرطبة جنسا من الباب الاول اذا نضج كلها يعنى كانها صارت جنسا واحدا
(التجنيس) تفعيل وزننده جنس ماده‌سندن تفعيلدر ايكى شيئى برى برينه مشاكل قلمق معناسنه‌در يقال جنسه به
اذا شاكله جوهرى ابن دريددن اصمعى جنس ومجانسه ماده‌سى لغت عاميه‌در ديدى ديو نقل ايلمكله كلام مزبور
غلطدر زيرا ائك اوّل اجناس لقبنى احداثله كتاب الاجناس نام كتاب وضع وتأليف ايدن اصمعى ايدى * شارح ديركه
اصمعى مادۀ مزبوره‌يى رأسا انكار ايلميوب بلكه جامدو بلكه غير عربى اولمغله تصريف واشتقاقى خصوصنه رضاداده
اولمامشدر (الجوس) جيمك فتحى وواوك سكونيله و (الجوسان) فتحاتله بر شيئك اوته‌سنى اراشديرەرق طلب

ایلك معناسنه‌در یقال جاس الشیٔ یجوس جوسا وجوسانا اذا طلبه بالاستقصاء وغارت ایچون او به‌لرك واولرك
ارالقلرینی بری اوته‌کزوب طولاشمق معناسـنه‌در یقال جاسوا خلال الدور والبیوت ای تردّدوا بینها للغارة
وضمضم بن جوس تابعیندندر ﴿الاجتیاس﴾ افتعال وزننده جوس معنالرینه‌در یقال اجتاسه بمعنی جاسه ﴿الجوّاس﴾
شدّاد وزننده ارسلانه اطلاق اولنور وجوّاس بن قعطل وجوّاس بن قطبه وجوّاس بن حیّان وجوّاس بن نعیم
بن الحارث که بنی الهجیم جماعتنك بریدر وجواس بن نعیم که بنی خرثان جماعتندندر شعرالردر ﴿الجوس﴾ جیمك
ضمیله جوع لفظنه اتباعا ذکر اولنور یقال جوعاله وجوسا * شارح دیرکه جوس هذیل لغتنده جوع معناسنه‌در
﴿جوسیه﴾ جیمك ضمیله شامده حمص قربنده برقریه‌در محدّثیندن ابن عثمان الجوسیّ اورادندر ﴿جهیس﴾ زبیر وزننده
اسماندندر جهیس بن اوس النخعی صحابیدر علی قول جهیش بن یزید درکه شین معجمه ایله‌در ﴿جیسان﴾ جیمك فتحیله
بررجل آدیدر ﴿الجیسوان﴾ جیمك فتحیله برجنس خرما اغاجنه دینورکه جمیع خرمالرك افخریدر کیسوان فارسی
معرّبیدرکه ذوائب معناسنه‌در بالتشبیه نخل مرقومه اطلاق اولندی نجز بعونه تعالی ﴿ فصل الحاء المهملة ﴾
﴿الحبس﴾ حانك فتحی وبانك سکونیله و﴿المحبس﴾ مقعد وزننده منع ایلك معناسـنه‌درکه آلیقومق اوله‌جقدر
یقال حبسه حبسا ومحبسا من الباب الثانی اذامنعه یعنی ضدّ خلّاه وحبس شجاعت معناسـنه‌در یقال به حبس ای
شجاعة وبرموضع یاخود برجبل آدیدر بونده حانك کسریله‌ده زبانزددر وبیولك طاغه دینوروغزاة ایچون فی سبیل الله
ات وقف ایلك معناسنه‌در یقال حبس الفرس اذا جعله موقوفا فی سبیل الله تعالی ویتاجق فراشی چارشب ایله
اورتمك معناسـنه‌در تقول حبست الفراش بالمحبس اذا سترته ﴿الحبس﴾ حانك کسریله شول آغاجلره وطاشلره
دینورکه صویی آلیقومق ایچون اوکنی آنلر ایله سدّایدرلر حانك فتحیله‌ده جائزدر ومصنعه طرزنده اولان برده دینورکه
آنده صو ایرکیلور وهودج ومحفه قوشاغنه دینور ودستماله ومقرمه‌یه دینور یقال مسح وجهه بالحبس ای المقرمة
ویتاق فراشی اوزره طرح اولنان چارشبه دینورکه آنك اوزرینه یاتوب اویورلر وشول صویه دینورکه مادّه‌سی
اولمیوب اورادن بورادن کلوب بریکمش اوله یقال هذا الماء حبس ای مجموع لامادّة له وشول کومش بلازکه دینورکه
عربلر برمقدار صریمی طوبلیوب آنی وسطنه چکیررلر کیجه‌لر چادرلك درونی نوعا آنك پرتویله روشنجه اولمق
ایچون ﴿الحبس﴾ ضمّتینله پیاده کروهنه اطلاق اولنور سواریلردن کیرو قالدقلری ایچون یقال فی الجیش حبس کثیر
ای رجّالة وتقرّب الهی قصدیله وقف اولنمش نسنه‌لره دینور اشجار وباغات وعقارکبی که اصلی بیع وارث ورهن
مقوله‌سی حالاتدن حبس وغلات وحاصلاتی تسبیل اولنور یقال احتبس حبسا وهو کل شیٔ وقفه صاحبه من نخل
اوکرم وغیرها یحبس اصله ویسبل غلته ﴿الحبس﴾ رکع وزننده بودخی پیاده‌لره دینور رجّاله معناسنه ﴿الحبسة﴾ غرفه
وزننده لساننده اولان طوتقنلغه دینورکه طلاقت وبیان اوزره تکلم متعذّر اولور یقال فی لسانه حبسة وهی تعذر الکلام
عند ارادته ﴿الحبیس﴾ امیر وزننده بودخی غزاة ایچون فی سبیل الله موقوف اولان آته دینور یقال فرس حبیس
ای موقوف فی سبیل الله وحبیس رقه قضاسنده برموضع آدیدر ﴿ذات حبیس﴾ مکه‌ده برموضعدرکه ظلم ایله مقلب
اولان جبل سیاه اورادده‌در ﴿المحبوس﴾ و﴿المحبس﴾ مکرم وزننده بونلرده فی سبیل الله غزاة ایچون موقوف اولان
آته دینور ﴿الاحباس﴾ همزه‌نك کسریله غزاة ایچون آت وقف ایلك معناسـنه‌در یقال احبس فرسه اذا جعله
موقوفا فی سبیل الله ﴿التحبیس﴾ تفعیل وزننده یتاجق فراشی چارشب ایله اورتمك معناسنه‌در تقول حبست الفراش
بالمحبس اذاسترته به وبرنسنه‌یی فی سبیل الله وقف ایلك معناسـنه‌در یقال حبس الشیٔ اذا ابقی اصله وجعل ثمره
فی سبیل الله ﴿الحابسة﴾ نسب اوزره ﴿والحبایس﴾ حبیسه‌نك جمعیدر شول صویی پاك دوه‌لره اطلاق اولنورکه
استعمال اولنیوب همان دوللرینی آلمق ایچون خانه‌ده بسلنوب محبوس اوله‌لر ﴿حبسان﴾ عثمان وزننده کوفه قربنده
برصو آدیدر ﴿الاحتباس﴾ افتعال وزننده متعدی ولازم اولور حبس ایلك وحبس اولنمق معنالرینه یقال احتبسه
ای حبسه فاحتبس ﴿التحبس﴾ تفعل وزننده برکمسه برنسنه اوزره نفسنی حبس ایله باغلنوب طورمق معناسنه‌در
یقال تحبس علی کذا اذا حبس نفسه علیه ﴿المحابسة﴾ مفاعله وزننده برآدمی حبس ایلك وبری برینی حبس ایلك
معناسـنه‌در یقال حابس صاحبه اذا حبسه اوجعل کل واحد منهما الاخر محبوسا ﴿حبوس﴾ صبور وزننـده
اسامیدندر قانون بنت ابی غالب بن مسعود بن الحبوس محدثه‌در ﴿الحبرفس﴾ سفرجل وزننده خیره وجوره اولان
قوزیلره ودوه کوشکارینه دینور ﴿الحبلبس﴾ سفرجل وزننده دائما تقاعد سـپاهیسی کبی برینه ملازم اولوب
برطرفه کتمز وقلدانمز اولان آدمه دینور یقـال رجل حبلبس ای مقیم بالمکان لایبرحه ﴿الحدس﴾ حانك فتحیله
ظنّ وتخمین ایلك معناسـنه‌در یقال حدس فیه حدسا من الباب الاول والثانی اذا ظنّ وخمن فیه وبرکلامك

﴿ فصل الحاء المهملة ﴾

معناو مفهو منده كذلك بر خصوصك وضع واسلوبنده بشقه كونه وهم وخيال ايلك معناسنه در يقال حدس فى معانى
الكلام والامور اذا توهّم فيها وتقول بلغنى عن فلان امر وانا احدس فيه اى اقول بالظنّ والتوهّم وحدس قصد
ايلك معناسنه در يقال حدسه اذاقصده واياقله باصوب چكنه مك معناسنه در يقال حدسه اذاوطئه وكورش
طوتقده غالب اولوب خصمنى باصمق معناسنه در يقال حدسه اذا غلبه فى الصراع وتيز تيز يوريمك معناسنه در يقال
حدس فى السير اذا اسرع وطوغريلغنه اوزون اوزادى كتمك معناسنه در يقال حدس فلان اذا مضى على طريقة
مستمرّة وقيونى ذبح ايچون ياتورمق معناسنه در يقال حدس الشاة اذا اضجعها للذبح ومنه يقولون حدس لهم
بمطفئة الرضف اى ذبح لهم شاة مهزولة تطفئ النار ولاتنضج يعنى فلان مهمانلرينه بر كونه زبون ومهزول قيونلر
ذبح ايلديكه كال هزاللرندن اصلا پشميوب بلكه آتشى سويندررلر وحدس ناقه يى چوكرمك معناسنه در يقال
حدس الناقة اذا اناخها ﴿حدس﴾ فتحتينله بر كلمه دركه دوابدن قاطر قسمنى زجر وآزار ايچون تلفظ اولنور فى الاصل
حضرت سليمان على نبينا وعليه السلام زماننده بر قومك اسمى اولوب دائما قاطر استعمال وبغايت تعنيف وتشديد
ايدر اولدقلرندن قاطر قسمى آنلردن دلكير وبيزار ايديلر شويله كه بركسه حدس لفظنى ذكر ايلسه نفرت ايدرلر ايدى
كيده رك زجر وآزار موقعنده استعمال ايلديلر وبعضلر عينله عدس ديرلر ﴿بنو حدس﴾ عربدن بر بطن عظيمدر
﴿حدس﴾ ضمتينله اسمادندر وكيع بن حدس على قول عدس تابعيندندر ﴿الحداس﴾ كتاب وزننده قوشى ميدانينك
نهايتنه دينور ومنه تقول بلغت به الحداس اى الغاية التى يجرى اليها ﴿المحدس﴾ مجلس وزننده مطلب معناسنه
مستعملدر يقال فلان بعيد المحدس اى المطلب ﴿التحدّس﴾ تفعل وزننده بيلنميه جك يعنى بر فرد بيلميه رك
وطويميه رق اخبار وحوادث ادراك ايلك قيدنده اولمق معناسنه در يقال تحدّس الاخبار وعن الاخبار اذاتخبرها
واراد ان يعلمها من حيث لايعلم به ﴿الحرس﴾ حانك فتحى ورانك سكونيله و ﴿الحراسة﴾ فراسه وزننده حفظ ايلك
معناسنه در يقال حرسه حرسا وحراسة من الباب الاول اذا حفظه فهو حارس وحرس دهر وزمانه دينور جمعى
احرس كلور افلس كبى يقال مضى عليه حرس اى دهر وبرنسنه اوغورلمق معناسنه در يقال حرس الشئ حرسا
من الباب الثانى اذاسرقه وچوق زمان معمر اولمق معناسنه در يقال حرس الرجل حرسا من الباب الرابع اذاعاش
زمانا طويلا ﴿الحارس﴾ حافظ ونكهبانه دينور جمعى حرس كلور فتحتينله واحراس وحرّاس كلور خدّام وزننده
﴿الحرسىّ﴾ فتحتينله پاسبانه دينوركه سلاطين وامراء دائره لرينك حفظ وحراستنه مؤكللردر حرس لفظنك مفرديدركه
اسم جنس در روم ورومىّ كبى اولور جمعنده حرّاس دينور خدام وزننده * شارح ديركه اسم جنس اولديغندن
ياى نسبت داخل اولدى وبونك مفردنده حارس ديمز مكركه معناى حراست ملاحظه اولنوب وصفيت اعتبار اولنه كه
اسم جنس معناسى اراده اولنمز ﴿الحرسان﴾ حانك فتحيله بنى عامر بن صعصعه بلادنده ايكى طاغه دينور هر برينه حرس
ديرلر ﴿الاحتراس﴾ افتعال وزننده برنسنه اوغورلمق معناسنه در يقال احترس الابل اذاسرقها وبرنسنه دن كنديسنى
محافظه ايدوب صاقنمق معناسنه در تقول احترست منه اى تحفظت فهو محترس ومنه المثل * هو محترس من مثله وهو
حارس * مثل مزبور بغايت اخبث كسه بر خبيثى تعييب ايلدكده ضرب اولنور ﴿الحريسة﴾ سفينه وزننده اوغورلنمش
نسنه يه دينور سرقه معناسنه جمعى حرائس كلور وقيون وكچى قسمنى حفظ ايچون آغيل طرزنده طاشدن چويرلمش
ديوارجغه دينور ﴿الاحرس﴾ اقدم وزننده اوزرندن زمان مديد مرور ايلمش قديم نسنه يه دينور يقال شئ احرس
اى قديم عادىّ اتى عليه الحرس اى الدهر ﴿حروس﴾ صبور وزننده بر موضعدر ﴿حريس﴾ زبير وزننده ابن بشير
البجلىّ اسميدركه سفيان الثورى شيخيدر ﴿حرسى﴾ فتحتينله والفك قصريله دمشق قپوسنه قريب بر قريه آديدر وحلب
قضاسنده بر حصن آديدر ﴿التحرّس﴾ تفعل وزننده بودخى برنسنه دن صاقنمق معناسنه در تقول تحرست منه اى تحفظت
﴿الحرماس﴾ قرطاس وزننده دوز واملس يره دينور يقال بلد حرماس اى املس وپك يره دينور يقال ارض حرماس اى
صلبة ﴿الحرامس﴾ حرمس لفظندن جمعدركه زبرج وزننده در قوراق وقيتلق يللره دينور يقال سنون حرامس اى
شداد مجدبة ﴿الحسّ﴾ حانك فتحى وسينك تشديديله مكر وحيله معناسنه در تقول احسست منه حسّا اى حيلة وقتل
معناسنه در يقال حسه حسّا من الباب الاول اذا قتله واستيصال معناسنه در يقال حسهم اذا استأصلهم وطوارى
قشاغى ايله قشاغيلمق معناسنه در يقال حسّ الدابّة اذانفض ترابها بالمحسة وصوغوق نباتاتى ياقق معناسنه در يقال
حسّ البرد الكلأ اذا احرقه وحسّ وحسّ حانك كسريله بركسه نك حالنه آجيوب رقت وشفقت ايلك معناسنه در
تقول حسست له وحسست له حسّا وحسّا من الباب الثانى والرابع اذا رققت له وبرنسنه يى ادراك ايدوب شعور
حاصل ايلك معناسنه در تقول حسست الشئ اذا علمته وشعرت به وپشورمك ايچون آتش قورى اوزره ات قومق

معناسنه‌در تقول حسست اللحم اذا جعلته على الجمر وكوله كوميلان اتمك ياخود ات پشمك ايچون اوزرينه دكنكله
آتش دويرمك معناسنه‌در تقول حسست النار اذا رددتها بالعصا على خبز الملة و برنسنه‌يه يقين حاصل ايتمك معناسنه‌در
تقول حسست به حسّا من الباب الرابع اذا ايقنت وكاه اولوركه سين ثانيه يايه قلب ايله حسيت ديرلر و تقول العرب
ايت به من حسك و بسك اى من حيث شئت * مؤلف بسّ ماده‌سنده من جهدك و طاقتك عبارتيله تفسير ايلمشيدى
شارحك بيانه كوره بوراده حسّ استقصاء و بسّ رفق فى الطلب معناسنه اولمغله كرك چوق وكرك آز تجسّس ايله
نه‌يه‌پارسك و نيرده بولورسك بول همان آلوب كتور ديمك اولور ﴿المحسة﴾ ميمك كسريله قشاغى‌يه دينور
فرچون معناسنه ﴿الحس﴾ حانك كسريله حركت معناسنه‌در يقال ماسمعه له حسا ولاجرسا اى حركة ولاصوتا
وحسّ وحسيس اميروزننده برنسنه قريبكدن مرور ايدركن كندى كورلميوب مرورينك ايشيديلان خيال كونه
كيزلوجه سسنه دينور تقول قدمّ شخص من قريبى ولم اره ولكن سمعت حسه وحسيسه اى صوته الخفى و مطلقا
سسه دينور تقول ماسمعت منه حسا اى صوتا و نفساء خاتونه بعدالولاده عارض اولان درد و وجعه دينور يقال
تشتكى النفساء حسّا اى وجعا يأخذها بعد الولادة و نباتاتى چالوب احراق ايدن صووغه دينور يقال حسّ
الحس الكلاء اى احرقه البرد و سس مناسبتيله نسنه معناسنه استعمال اولنور و منه تقول الحق الحس بالأس
اى الشئ بالشئ اى اذاجاء شئ من ناحية فافعل مثله اس برنسنه‌نك اثرو نشانه و حس كيزلو سسه ديمكله كوياكه
برطرفدن سكا ظهور ايدن آزجه نسنه‌يه سن دخى آزجه مجازات ايله مفهوم كلامدن چوق اولورسه سن دخى چوق ايله
ديمك منفهم اولور و حسّ مصدر اولور شعور و ادراك ايلمك معناسنه‌ نته‌كه ذكر اولندى * شارحك بيانه كوره اسم اوله‌رق
دخى مستعملدر يقال هو سليم الحس اى الادراك ﴿الحسة﴾ حانك كسرى و فتحيله حالت معناسنه‌در يقال بات
بحسة سوء اى بحالة سوء ﴿الحاسوس﴾ جاسوس وزننده و مرادفيدر على قول حا ايله خيره متعلق و جيمله شرّه دائر
اولانده مستعملدر و حاسوس اوغورسز كسه‌يه دينور يقال رجل حاسوس اى مشؤم وقيتلق ييله دينور ﴿الحسوس﴾
صبور وزننده بو دخى قيتلق ييله دينوركه مواشى‌يى استيصال ايدر يقال سنة حاسوس وحسوس اى شديدة
﴿المحسة﴾ ميمك و حانك فتحيله دبره اطلاق اولنور محل صوت خفى اولمق مناسبتيله ﴿الحواسّ﴾ حانك فتحيله حاسّه‌نك
جمعيدركه مدركه معناسنه‌در انسانده سمع و بصر و شمّ و ذوق و لمس تعبير اولنان قواى خمسه و مشاعر ظاهره‌دن
عبارتدر هر بريندن مودوع اولان قوّت سببيله انسان شئ محسوسك كيفيتنى ادراك ايدر و حواسّ الارض صوغوق
و كوكدن ياغان طلو و يل و چكركه و مواشيدن عبارتدركه يرك نباتاتنى استيصال ايدرلر ﴿الحسحسة﴾ زلزله وزننده
پشمك ايچون آتش قورى اوزره ات قومق معناسنه‌در تقول حسحست اللحم اذا جعلته على الجمر و برعضو
آغريمقله ناله و زارى قلمق معناسنه‌در يقال حسحس الرجل اذا توجّع ﴿حسّان﴾ حانك فتحى و سينك تشديديله
بر رجل عليدر حسان بن ثابت رضى الله عنه شعراى اصحابدندر * شارح ديركه اكر حس لفظندن مشتق ايدوب
فعلان وزنيدر دينورسه غير منصرف اولور و اكر حسن كلمه‌سندن فعال دينورسه منصرف اولور زيرا نونى اصليه
اولور و حسان و اسط ايله دير العاقول ميانده برقريه آديدر حالا قرية حسان و قرية امّ حسان ايله معروفدر و مكه
قربنده برقريه آديدركه ارض حسان ديمكله متعارفدر ﴿الحسحاس﴾ حانك فتحيله بغايت كسكين قلجه دينوركه
ضربه‌ده ايلمشك اثرى قومز يقال سيف حسحاس اى مبير و جوانمرد آدمه دينور يقال رجل حسحاس اى جواد
و بررجلك عليدر ﴿بنو الحسحاس﴾ عربدن برجماعتدر ﴿الحساس﴾ غراب وزننده برنوع خرده بالغه دينوركه
قوريدوب صلاموره ايدرلر و حساس خرده طاش قريقلرينه و برنسنه‌نك كسنتلرينه و قرپنديلرينه دينور ﴿حساس﴾
قطام وزننده بركلمه‌دركه برآدم مطلوبنى بولمديغى وقتده تلفظ ايدر كوياكه اظهار توجّع ايدر ياخود نيرده قالدك
محسوس و مشهود اول ديمك سبكنده‌در ﴿الاحساس﴾ همزه‌نك كسريله ظنّ و كمان ايلمك و بولمق و كورمك و بيلمك
و برنسنه‌نك حركتنى ياخود صوتنى حس و درك ايلمك معناسنه‌در تقول احسست الشئ اذا ظننته و وجدته و ابصرته
و علمته و وجدت حسه وكاه اولوركه سين ثانيه‌يى يايه قلب ايدوب احسيت ديرلر و بعضا تخفيف ايدوب احست
ديرلر سينك واحده ايله و بو شواذ تخفيفدندر ﴿التحسس﴾ تفعل وزننده ناسك كلامنه قولاق اوروب ديكلمك معناسنه‌در
ديكجيلك ايلمك تعبير اولنور اويلسى كسه‌يه ديكجى تعبير اولنور يقال فلان يتحسس اى يستمع حديث القوم
و ناسك حوادث و اخبارنى آراشدرمق معناسنه‌در لكن خيره متعلق اخباره مخصوصدر * قال الشارح و منه فى التنزيل
﴿يابنىّ اذهبوا فتحسسوا من يوسف واخيه﴾ الآيه اى تطلبوا اخبرهما ﴿الانحساس﴾ انفعال وزننده برنسنه قوپوب
اوفانمق معناسنه‌در يقال انحسست اسنانه اذا انقلعت و تحاتت ﴿التحسحس﴾ تزلزل وزننده برى اوته دپرنمك

معناسنه‌در يقال تحسحس للقيام اذا تحرك ودوه‌نك تويلرى اوفانوب دوكلك معناسنه‌در يقال تحسحست
اوبار الابل اذا تحاتت (حسه) حانك ضميله اسمادندر فاطمه بنت احمد بن عبدالله بن حسة الاصبهانيه محدثه‌در
(الحسانيات) حانك فتحيله باديه‌ده بر نيچه صولره اطلاق اولنور (الحسحس) عرعر وزننده فى الاصل كلمهٔ توجع
اولان حس لفظندن مركبدر عربلر مثلا على الغفله بر آتشه باصوب عضوى آجيسه حس ديرلر حانك فتحى وسينك
تشديدى وتخفيفيله آه ديمكدر بعده تركيب ايدوب حسحس ديديلركه آه واه ديمك اولور وبوندن تصرف ايدوب
حسحس حسحسة ديديلر اظهار توجع معناسنه قبل التصرف آه واه ديمك معناسنه نظرا بن فلانك جميع اموال
واشياسنى نهب وغصب ايدوب كنديسنى صفر اليد اوله‌رق همان آه واه ايله ابقا ايدرم ديه‌جك يرده لاخلفنه بحسحسه
ديرلر بذهاب ماله حتى لايبقى منه شئ معناسنه (حسنس) قنفذ وزننده على بن محمد بن صغدان نام محدثك لقبيدر
(الحيفس) هزبر وزننده شول كسه‌يه دينوركه كمى ارسلانى كبى تنومند وغليظ الجثه اولوب اصلا الندن بر هنر كلمز
وبرايشه يرامز اوله واكول وبطين آدمه دينور وشول سبكمغز آدمه دينوركه بيهوده يردن طاريلوب وبيهوده
يردن خشنود اولور اوله يقال هو حيفس اى غليظ وضخم لاخير فيه وكذا اكول وبطين وكذا الذى يغضب
ويرضى من غير شئ (الحيفساء) مد ايله و(الحفيساء) حانك وفانك فتحيله و(الحفاسى) غرابى وزننده و(الحيفسى)
هزبرى وزننده بونلرده حيفس ايله معناى اولده مرادفلردر (الحيفس) صيقل وزننده شول كسه‌يه دينوركه
دائما ناس كنديسنى اغضاب ايدر اوله‌كه هركس خويى اوكرنمكله قوجنديغى سوز ايله اغضاب ايدرلر يقال
رجل حيفس اى مغضب (التحيفس) تفيعل وزننده يتاقده بى آرام اولوب برى اوته اوينايوب حركت وانقلاب
ايلك معناسنه‌در يقال تحيفس الرجل على المضجع اذا تحرك عليه وتخلخل (الحفس) حانك فتحى وفانك سكونيله
اكل ايلك معناسنه‌در يقال حفس الرجل حفسا من الباب الثانى اذا اكل (الحفدلس) سفرجل وزننده
سياه عورته دينور (الحفنس) زبرج وزننده بى حياء وبدزبان عورته دينور وجورده آدمه دينور يقال امرأة حفنس
اى القليلة الحياء البذئة اللسان ويقال رجل حيفس اى الصغير الخلق (الخفنسأ) سفرجل وزننده قارنى بيوك
بودوره دينور (الحلس) حانك كسريله چوله دينوركه دوه‌نك سمرى التندن صرتنه وضع ايدرلر وكاه حصير كبى
بساط جيده آلتنه بسط ايدرلر فتحتينله ده جائزدر جمعى احلاس وحلوس كلور وحلسه كلور عنبه وزننده يقال
قعد على الحلس وهو كساء على ظهر البعير تحت البردعة ويبسط فى البيت تحت حر الثياب وقار اوقلرينك درد نجيسنه
دينور وكبير آدمه اطلاق اولنور ودائما خانه‌سنده قرار ايدوب غيرى محله كتمز اولان كسه‌يه اطلاق اولنور يقال
هو حلس بيته اذا لم يبرح مكانه (بنو حلس) ازد قبيله‌سندن بر بطندر (ام حلس) قانجق اشكك كنيه‌سيدر
(الحلس) كتف وزننده بودخى قار اوقلرينك درد نجيسنه دينور وبهادر آدمه دينور يقال رجل حلس اى شجاع
وحريص كسه‌يه دينور يقال رجل حلس اى حريص (حليس) زبير وزننده اساميدندر حليس الخصى وحليس
بن يزيد بن صيفى صحابيلردر وحليس بن علقمه احابيش طائفه‌سنك سيدى وسركرده‌سى ايدى وحليس بن يزيد
كنانه رجالندندر (الحليسية) حسينيه وزننده بنو حلس يوردنده بر صودر (الحلس) حانك فتحى ولامك سكونيله
طواره چول اورتمك معناسنه‌در يقال حلس البعير حلسا من الباب الثانى اذا غشاه بحلس وبولت چوق زمان
يغمور ياغدرمق معناسنه مستعملدركه هر يره چول قپلار كبى احاطه ايدر يقال حلست السماء اذا دام مطرها
وحلس عهد وپيمانه دينور حانك كسريله‌ده لغتدر يقال بينهم الحلس اى العهد والميثاق ومواشى زكاتنى آلان عامل
فريضه يرينه نقد اقچه آلمق معناسنه‌در يقال حلس المصدق اذا اخذ النقد مكان الفريضة وبر نسنه‌يه اصلا
منفك اولمامق اوزره ملازم اولمق معناسنه‌در يقال حلس فى هذا الامر اذا لزمه ولصق به (الحلسم) اردب وزننده
بودخى حريص آدمه دينور تأكيد ايچون ميم مشدده زياده قلنمشدر يقال رجل حلس وحلسم اى حريص (الحلس)
فتحتينله دوه‌نك صرتنده چول كله‌جك يرينك لونى دوه‌نك لون اصليسنه مخالف اولمق معناسنه‌در يقال حلس البعير
حلسا من الباب الرابع اذا كان موضع حلسه مخالفا لونه (المحلوس) اتى آزجه اولان فرجه اطلاق اولنور يقال
حرح محلوس اى القليل اللحم (الحلساء) حمراء وزننده شول ديشى قيونه دينوركه آرقه‌سنك تويلرى جابجا
قزل ايله قارشيق سياه اوله مذكرنده احلس دينور يقال ضأن احلس وشاة حلساء اذا كان شعر ظهرها اسود
وقد اختلطت به شعرة حمراء (الحلاساء) حانك ضميله شول دوه‌لره دينوركه حوضه اوتلاغه ملازمت ومداومت
اوزره اوله‌لر لزوم ولصوق معناسنه اولان حلس مذكوردن مأخوذدر (ابو الحلاس) غراب وزننده طلحة بن ابى
طلحة بن عبد العزى نام كسه‌نك اوغلنك كنيه‌سيدركه احد ملحمه‌سنده كافر اوله‌رق قتل اولندى (ام الحلاس)

يعلى بن اميه نك وخالدك قزلرى كنيه سيدر (الحوالس) عرب اطفالنه مخصوص برنوع اويوندر برطپراغى يومشق
ودوز يرده طقور جون خانه سى كبى بش خانه جزوب وهرخانه ده بش عدد بعره بعيرو ضع ايلدكدنصكره اول خانه لرك
ارالقلرينه بش بوش خانه دخى جزرلر بعده بيلنلرنده معهود اولان وضع اوزره اول بعره لرى خانۀ مزبوره چكرلر اول
خانه لرك هربرينه حالس اطلاق ايدرلر (الاحلاس) همزه نك كسريله طوارى چوللامق معناسنه در يقال احلس
البعير اذا البسه الحلس وسحاب خرده خرده دائمى يغمور ياغدرمق معناسنه در يقال احلست السماء اذا امطرت
مطرا دقيقا دائما ومشترى يى الداتمق معناسنه در يقال احلسه اذا غبنه فى البيع ومفلس اولمق معناسنه در يقال
احلس الرجل اذا افلس ويقال رجل محلس اى مفلس ونبات زياده سيله چوق اولمغله يرك يوزينى بورمك
معناسنه در يقال احلس النبات اذا غطى الارض بكثرته (الاستحلاس) دوه زياده سيله سمورمكله اوركجنى بتون چول
طرزنده ياغ بوريوب قپلامق معناسنه در يقال استحلس السنام اذا ركبته وادف الشحم ونبات يك چوق اولمغله يريوزنى
چول كبى بورمك معناسنه در يقال استحلس النبات اذا غطى الارض بكثرته وبرآدمه قورقو مفارق اولمامق وجه
اوزره عارض اولمق معناسنه در يقال استحلس فلانا الخوف اذا لم يفارقه وبركسه صويى ترلاسنه وباغچه سنه صرف
ايليوب سائره صاتمق معناسنه در يقال استحلس الماء اذا باعه ولم يسقه (المحلسة) محسنه وزننده شول يره دينوركه
آنده نبات وفرتندن چول دوشنمش طرزنده اوله يقال ارض محلسة اذا صار النبات عليها كالحلس كثرة (الاحلساس)
احمرار وزننده برنسنه احلس اولمق يعنى لونى سياه ايله قرمزى بيننده اولمق معناسنه دركه قويو كوه زى اولور يقال احلس
الشیء احلساسا اذا صار احلس (التحلس) تفعل وزننده برنسنه نك چوره سنى طولانمق معناسنه در يقال تحلس لكذا
اذا طاف له وحام به وبريرده اقامت ايلمك معناسنه در يقال تحلس بالمكان اذا اقام (المحلس) مكرم وزننده اصلا فتور
عارض اولميان يوروبشه دينور يقال سير محلس اذا صار لا يفترعنه وبرنسنه اوزره الزام والصاق اولنان شيئه اطلاق
اولنور ومنه يقـال ماهو الا محلس على الدبر اى الزم هذا الامر الزام الحلس الدبر (الحلبس) جعفر وزننده
و(الحلبس) علبط وزننده و(الحلابس) علابط وزننده بهادر ودلاور آدمه دينور وبرنسنه يه دائمى ملازم اولان كمسه يه
دينور وارسلانه دينور وحلبس جعفر وزننده اساميدندر حلبس بن عمرو شعرادندر وحلبس الحنظلى كه حارث بن ابى
اسامه نك شيخيدر ويونس بن ميسرة بن حلبس الحارثى ومحمد بن حلبس البخارى محدثلردر (ابو حلبس) تابعيندندر
ومحدثيندن برينك كنيه سيدركه معاوية بن قرّه دن روايت ايلمشدر (الحبلبس) سفرجل وزننده بو دخى بهادر آدمه دينور
(الحلبيس) قنديل وزننده ارسلانه دينور (الحلبوس) عصفور وزننده چوق حيوانه دينور يقال ضأن وابل
حلبوس اى كثيرة (الحلبسة) دحرجه وزننده كتمك معناسنه در يقال حلبس الرجل اذا ذهب (الحلفس) هزبر
وزننده سمور قيونه دينور ومطلقا اتلو ومحم انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس حلفس اى الكثير الهبر
والبضع (الحمس) فتحتينله بركسه دين ياقتال خصوصلرنده شدت وصلابت اوزره اولمق معناسنه در يقال حمس
الرجل حمسا من الباب الرابع اذا اشتد وصلب فى الدين او القتال (الحمس) كتف وزننده و(الاحمس) احمر وزننده
معناى مزبوردن وصفلردر يقال رجل حمس واحمس اى متشدد ومتصلب فى الدين والقتال احمسك جمعى حمس
كلور حانك ضميله واحمس حماسه دن دخى وصف اولور بهادر وشجيع آدمه دينوروپك وصلابتلو مكانه دينور
بونكده جمعى حمس كلور حانك ضميله يقال مكان احمس اى صلب وامكنة حمس اى صلاب واحمس قوراق
وقيتلق ييله دينور يقال عام احمس اى شديد ويقال سنة حمساء اى شديدة جمعى احامس وحمس كلور يقال اصابتهم
سـنون احامس وحمس اى شديدة (الحمس) حانك ضميله احمسـك جمعيدركه صلابتلو مكانلره دينور بونكله
جاهليتده قريش وكنانه وجديله وانلره تابع اولنلر مقلب اولديلر امردينده متصلب اولدقلريچون ياخود حمسايه
يعنى كعبه يه ملتجى اولدقلريچون تلقيب اولنديلر (الحمساء) حمراء وزننده سياهه مائل بياض طاشـلر ايله ياپلمش
بنايه دينور كعبۀ مكرمه يه حمساء اطلاقى اكا مبنى در وحمساء قيتلق ييله دينورنته كه ذكر اولندى (الحميس) امير
وزننده و(الحمس) كتف وزننده بهادر آدمه دينور (الحماسة) كرامه وزننده بهادر اولمق شجاعه معناسنه در يقال
حمس الرجل حماسة من الباب الخامس اذا شجع (الاحامس) احمسك جمعيدركه ذكر اولندى وقولهم وقع فى هند
الاحامس اى الداهية او مات * شارحك بيانه كوره بنو هند بين العرب شدت وحماستله معروف برطائفه اولمغله احامسه
اضافتى شجعانلرينه اضافتدر وكثرت تداولدن بنى لفظى تخفيف اولندى وبعضلرك بيانه كوره هنـد الاحامس
برشجيع قومك سركرده سى ايدى سائر قبائل انلرك شرلرندن دائما احتراز ايدرلر ايدى كيده رك داهيه دن كنايه
ايلديلر (حماس الليثى) كتاب وزننده عربدن بركسـه دركه عهد نبويده تولد ايلدى وحماس بن ثامل شعرادندر

(ذوجماس) برموضعدر (الجمس) لمس وزننده ات قاورمق معناسنه‌در يقال جمس اللحم جمسا من الباب الاول
اذا قلاه و طارلتمق معناسنه‌در يقال جمس فلانا اذا اغضبه وجمس انسانك آهسته‌جه سسنه دينور تقول سمعت
جمسه اى جرسه (جمس) حانك كسريله برموضع آديدر (الاجماس) همزه‌نك كسريله و (التحميس) تفعيل وزننده
بونلرده برآدمى طارلتمق معناسنه‌در يقال اجمسه وجمسه اذا اغضبه وتحميس دوا مقوله‌سى نسنه‌يى آتش اوزره
طاوله‌مق معناسنه‌در يقال جمس الدواء اذا وضع على النار قليلا وبو شدّت معناسندندر لبلبو وقهوه قاورمسنه
تحميس وكيده‌رك محلنه اطلاقى بومعنايه مبنى‌در (الجميسة) سفينه وزننده قاورمه‌يه دينور تقول اكلت الجميسة
اى القلية (الجميس) امير وزننده بهادره دينور نته‌كه ذكر اولندى وتنوره دينور يقال القاه فى الجميس اى التنور
وقاتى وشديد نسنه‌يه دينور يقال شئ جميس اى شديد (الجمسة) غرفه وزننده حرمت معناسنه‌در يقال فلان
لايعرف الجمسة اى الحرمة (الجمسة) فتحاتله بر درياجانورى على قول قبلوبغه‌يه دينور جمع جنسى جمس‌در فتحتينله
(الجومسيس) زنجبيل وزننده مهزول انسان وحيوانه دينور يقال انه جومسيس اى مهزول (الاحتماس) افتعال
وزننده جنك ايچون شدّتلنوب خروش وهيجان ايلمك معناسنه‌در يقال احتمس الديكان اذا هاجا (الاجميّاس)
افعيعال وزننده خشم وغضبه كلمك معناسنه‌در يقال اجومس الرجل اذا غضب (ابن ابى الجمساء) جمراء وزننده
برسعادتمنددركه مبعث حضرت نبويدن مقدّم ايمان وتبعيت ايلمشيدى (بنو احمس) ضبيعه قبيله سندن بر بطندر
(الجمارس) علابط وزننده شديدآدمه دينور وارسلانه دينور وجرئ ودلير ومقدام كمسه‌يه دينور يقال رجل جمارس
اى شديد وكذا جرئ مقدام (امّ الجمارس البكريّه) بر معروفه خاتوندر (الجماقيس) حانك فتحيله شدائده وآفات
ودواهى‌يه دينور يقال وقعوا فى الجماقيس اى الشدائد والدواهى (التحمقس) تدحرج وزننده خباثت پيدا
ايلمك معناسنه‌در يقال تحمقس الرجل اذا تخبث (الحندس) زبرج وزننده مظلم كيجه‌يه دينور وقرا كولغه
دينور ظلمت معناسنه يقال سروا فى الحندس وحندس الليل وهو الليل المظلم والظلمة جمعى حنادس كاور
وحنادس هر آيك اواخرنده اولان اوچ مظلم كيجه‌يه اطلاق اولنور (التحندس) تدحرج وزننده كيجه قرا كو
اولمق معناسنه‌در يقال تحندس الليل اذا اظلم وبركمسه قوّتندن دوشوب ضعيف وزبون اولمق معناسنه‌در يقال
تحندس الرجل اذا سقط وضعف (الحندلس) حانك ودالك فتحى ولامك كسريله يوريمسى آغر وبطئ اولان
ناقه‌يه دينور وسموز اولوب وجودى صالق وسولپك اولان ناقه‌يه دينور وبغايت صوى وكريمه اولان ناقه‌يه
دينور (الحنس) فتحتينله بهادر كمسه فرط شجاعتندن ناشى دائما محاربه‌ده جنكاهك كوم اولان وسطنه
ملازم اولمق معناسنه‌در يقال فلان يحنس وسط المعركة حنسا من الباب الرابع اذا لزمه شجاعة (الحنس) ضمتينله
ورع وتقوى صاحبلرينه دينور يقال هم حنس اى ورعون متقون (الحوتس) عملس وزننده شول شهامت
ومناعت صاحبى آدمه دينوركه بركمسه كنديسنه جور وتعدّى ايده‌مز اولوب وبهادرلغندن ناشى مقامندن برقدم
منفك ايدمز اوله يقال هو حوتس اى لايضيمه احد واذا اقام فى مكان لايحلحله احد (حنوس) تنور وزننده ابن
طارق دركه مقرى ايدى (الحنفس) زبرج وزننده بدزبان وبيحياء عورته دينور نته‌كه حفنس دخى بومعنايه‌در (الحوس)
جوس وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى يقال حاسوا خلال البيوت بمعنى جاسوا * قال الشارح وقرئ قوله تعالى
﴿فحاسوا خلال الديار﴾ الآية وحوس يورركن اتكى سوريمك معناسنه‌در يقال حاست المرأة ذيلها اذا سحبته وقصاب
اوّل باوّل پوستى يوزوب صيرمق معناسنه‌دركه مراد بردن صيروب چيقارميوب تدريجى يوزه‌رك صيرمقدر يقال
حاس الجزار الاهاب اذا كشطه فى سلخه اوّلا فاوّلا وناس ارالغنده طولاشوب نسنه جرّ وطلب ايلمك معناسنه مستعملدر
ومنه تقول تركت فلانا يحوس بنى فلان اى يتخللهم ويطلب فيهم (الحوّاس) شدّاد وزننده دائما كيجه وقتى كزوب
نسنه طلب ايدر اولان آدمه دينور يقال انه لحوّاس غوّاس اى طلّاب بالليل (الحوّس) ركع وزننده شول امور واحوال
عظيمه‌يه اطلاق اولنوركه بر طائفه‌يه وقوع وجمله‌سنى احاطه ودار وديارلرينه متخلل اوله شبخون كبى يقال نزلت عليهم
الخطوب الحوّس اى امور نزلت بهم فتغشاهم وتخللت ديارهم (الحوساء) حمراء وزننده اكول اولان ناقه‌يه
وشديدة النفس اولان ناقه‌يه دينور (الحوس) حانك ضميله مرعادن حركتلرى بطئ اولان دوه‌لره دينور
يقال ابل حوّس اى بطيئات التحرّك من مرعاها (الاحوس) افضل وزننده جرئ ودليرآدمه دينور يقال رجل
احوس اى جرئ وسباعدن قورده دينور (الحواسة) حانك ضميله يقينلق قرابت معناسنه‌در ودم وقصاصه
متعلق ماده مطلوبه‌يه دينور يقال بينهما حواسة اى قرابة وكذا طلبة من الدم وشبخون وغارته دينور واجناس
مختلفه‌دن قارشق جماعته دينور واول مقوله اجناسك جميتكاهنه دينور (الحواسات) حانك ضميله بريكمش دوه‌لره

دینور و اکول دوه‌لره دینور (الحویساء) مصغر بنیه‌سیله قرابته دینور (التحوّس) تفعل وزنده اظهار شجاعت ایلمك
معناسنه‌در یقال تحوّس الرجل اذا تشجع و برنسنه ایچون آجیوب دردناك اولمق معناسنه‌در یقال تحوّس له اذا توجّع
و سفر ارادہ‌سنه مقارن اقامت ایلمك معناسنه‌در که کرچه سفر قصدنده اولوب لکن هنوز برنسنه ایله مشغول اولمغله
نهضت اوزره اولمامقدن عبارتدر یقال تحوّس فلان اذا اقام مع ارادة السفر (الحوسی) سکری وزنده چوق دوه‌لره
دینور (الاستحواس) برایشه طوتیلوب یاخود اویالنوب کجکمك معناسنه‌در یقال مازال یستحوس ای یتحبس
و یبطی (الحیس) لیس وزنده قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در یقال حاس الشیء یحیس حیسا اذا خلطه وحیس بین العرب
بر طعام اسمیدر که چکردکی چیقارلمش خرمایی صافی یاغ و کش تعبیر اولنان یوغردقوریسنه کرکی کبی قاتوب مزج و کاهی
ایچنه سویق دخی اضافه ایله ترتیب ایدرلر و حیس طعام مزبور اتخاذ ایلمك معناسنه مصدر اولور یقال حاس الحیس
اذا اتخذه و حیس ردیء و کمتر و غیر محکم اولان امر و مصلحته دینور و منه المثل * عاد الحیس یحاس * ای عاد الفاسد یفسد
بونك منشأی بودر که برخاتون برکمسه‌یی زنا ایدرکن کورمکله تعییر و تعییب ایدوب بعد زمان اول کمسه مزبوره‌یی دخی
حالت مرقومه ارتکابنده کورمکله کلام مزبوری ایراد ایلدی عند البعض برکمسه بر مصلحته مأمور اولوب احکام
ایده‌ممکله برشخص آخر مزبوری تعییب و ملام ایلدکدنصکره مصلحت مزبوره‌نك احکامی خصوصنه قیام ایدوب
لکن آندن ازید توهین ایلمکله اول مصلحتی امر ایدن کمسه کلام مرقومی ایراد ایلدی و حیس هلاك معناسنه مستعملدر
و منه یقال حیس حیسهم ای دناهلاکهم و ایپ بوکمك معناسنه‌در یقال حاس الحبل اذا فتله (المحیوس) شول کشی‌یه
دینور که اب و ام جهتلرندن جاریه ولدی اوله یقال رجل محیوس اذا کان قد ولدته الاماء من قبل ابیه و امّه * شارح
دیر که نهایه‌ده اتاسی عبد و اناسی جاریه اولمق عنوانیله مرسومدر (حیوس) تنور وزنده اسامیدندر ابو الفتیان
حیوس بر شاعردر نجز بحمده تعالی

فصل الخاء

(الخبس) حبس وزنده برنسنه‌یی آوجله آلمق
معناسنه‌در یقال خبس الشیء خبسا من الباب الاول اذا اخذه بکفه و ظلم و تعدّی ایلمك معناسنه‌در یقال خبسه
فلانا حقه اذا ظلمه و غشمه (الخبوس) عبوس وزنده پك ظالم کمسه‌یه دینور یقال رجل خبوس ای ظلوم و ارسلانه
دینور (الخباسة) و (الخباساء) خانك ضمیله غنیمته دینور یقال اخذ الخباسة و الخباساء ای الغنیمة (الخبس) خانك
کسریله دوه‌یه مخصوص اولان صوسزلقدن برصوسزلق اسمیدر (خباس) غراب وزنده قیم بن جریرك فرسی
اسمیدر (خباسه) ثمامه وزنده عبید یوتن ملوکندن برینك بر سر عسکری اسمیدر (الاختباس) افتعال وزنده
برنسنه‌یی قهر و تغلب جهتیله آلمق معناسنه‌در یقال اختبسه اذا اخذه مغالبة و برکمسه‌نك مالنی آلوب کوتورمك
معناسنه‌در یقال اختبس ماله اذا ذهب به (المختبس) و (الخابس) و (الخباس) ارسلانه دینور (التخبس) تفعل
وزنده اغتنام معناسنه‌در تقول ماتخبست من شیء ای ما اغتنمت (الخندریس) زنجبیل وزنده بادہ‌یه دینور خمر
معناسنه کرچه بو خدرسه‌دن مشتق اولوب لکن تفسیرینه تعرّض اولنمامشدر عند البعض لغت رومیه‌دن معرّبدر
یقال شرب الخندریس ای الخمر و خندریس قدیم نسنه‌یه دینور یقال حنطة خندریس ای قدیمة * شارح دیر که لغت
رومیه‌ده خندریس قدیم معناسنه اولمغله اسکی شرابه علم ایلیوب بعده عرب اخذ و مطلق شرابده استعمال ایلدیلر
(الخندلس) حندلس وزنده و مرادفیدر که سموز اولوب سلپوك اولان ناقه‌یه دینور (الخرس) خانك فتحی و کسری
و رانك سکونیله کوپه دینور دنّ معناسنه جمعی خروس کلور یقال شرب حتی انتفخ کالخرس ای الدنّ (الخرّاس)
شدّاد وزنده کوپجی‌یه دینور (الخرس) خانك ضمیله ولادت طعامنه دینور که ضیافت اولور یقال دعوا الی الخرس
و هو طعام الولاد (الخرسة) غرفه وزنده همان لوخسه ایچون تهیه قلنان طعامه دینور یقال اطعموا النفساء
خرستها و هی طعامها خاصّة (الخروس) صبور وزنده ائك ابتدا کبه لکی اولان ناقه‌یه دینور و کندیسی ایچون خرسه
دیدکلری طعام ترتیب اولنمش لوخسه‌یه دینور و سودی آز اولان خاتونه دینور یقال امرأة خروس ای القلیلة
الدرّ (الخرس) فتحتینله برنسنه‌یی کوپ ایله ایچر اولمق معناسنه‌در یقال خرس الرجل خرسا من الباب
الرابع اذا شرب بالخرس و برآدم دلسز و لال اولمق معناسنه‌در یقال خرس الرجل اذا صار اخرس (الاخرس)
احمر وزنده دلسزه دینور جمعی خرس کلور و خرسان کلور خانك ضمیله یقال رجل اخرس ای منعقد
اللسان عن الکلام و اخرس قویولغندن ناشی قابده چالقنوب سسلنمز اولان سوده اطلاق اولنور یقال لبن
اخرس ای خاثر لاصوت له فی الاناء و شول بول نشانی اولان میله اطلاق اولنور که طاغدن بعید اولمغله یاخود
صدا عکس ایلیان طاغ سمتنده اولمغله انده عکس صوت مسموع اولمیه یقال علم اخرس اذا کان لم یسمع
فیه صوت صدی (الاخراس) همزه‌نك کسریله دلسز قالمق معناسنه‌در یقال اخرسه الله ای جعله اخرس

(الاخيرس) صيغهٔ تصغيرايله حارث بن هشامك كه صحابيدر قلجى اسميدر (الخرساء) حمراء وزننده اخرسك مؤنثيدر وشول عسكره اطلاق اولنور كه جمله سى اهل وقار اولمغله محاربه هنگامنده غريو وآوازلرى مسموع اولميه على قول زرهلرى وكيملرى اكثرى خرده حلقه لو اولمغله سلاحلرينك آوازى چيقمز اوله يقال كتيبة خرساء اذا كانت لايسمع لها صوت لوقارهم او صمتت من كثرة الدروع ليس لهـا قعاقع وداهيه وآفته اطلاق اولنور صداسز وقوعندن ناشى يقال رماه بخرساء اى الداهية ورعد وبرقى اولميان سحابه يه اطلاق اولنور يقـال سحابة خرساء اى ليس فيها رعد ولا برق (الخرس) كتف وزننده كيجه لر اصلا اويومز اولان آدمه اطلاق اولنور يقال رجل خرس اذا كان لاينام بالليل (الخرسى) حبلى وزننده اصلا بوكورمز اولان ناقه يه دينور يقال ناقة خرسى اذا صارت لاترغوا (خراسان) خانك ضميله ايرانده بر ولايت آديدر بلاد عديده يى مشتملدر نسبتنده خراسانى وخراسىّ دينور الفك حذفى وسينك كسريله وخرسىّ دينور صردى وزننده (التخريس) تفعيل وزننده لوخسه يه اكل ايلك ايچون طعام مخصوص ترتيب ايلك معناسنه دريقال خرّس على المرأة اذا اطعم فى ولادتها (التخرس) تفعل وزننده لوخسه كندى نفسى ايچون طعام اتخاذ ايلك معناسنه دريقال تخرّست النفساء اذا اتخذت الخرسة لنفسها ومنه المثل * تخرّسى يانفس لامخرّسة لك * منشأى بودركه برلوخسه خاتون خرسه طبخ ايليه جك كمسه سى اولمامغله كنديسى طبخ ايدەرك كلام مزبورى ايراد ايلدى بنفسه امورينه سعى واعتنا ايدر كمسه حقنده ضرب اولنور (الخربسيس) زنجبيل وزننده صلب وسخت يره دينور يقـال ارض خربسيس اى صلبة ونسنه معناسـنه در نفى مقامنده مستعملدر يقال مايملك خربسيسا اى شيئا (الاخرنماس) احرنجام وزننده ساكت اولمق معناسنه در يقال اخرنمس الرجل اذاسكت كالاخرمّاس مدغمة النون واخرمّاس ذلّ وتواضع وخضوع ايلك معناسنه در يقال اخرمّس له اذا ذلّ وخضع له (الخرمس) زبرج وزننده قرا كوكيجه يه دينور يقـال سرى فى الخرمس اى الليل المظلم (الخسّ) خانك فتحى وسينك شدّه سـيله مارول تعبير اولنان سبزه يه دينور (خسّ الحمار) اسم شنجار دركه هواجوا واشك مارولى واكلك تعبير اولنان داروية دينوركه موبجيلر آنكله موم ديبى بويارلر (الخسّ) خانك ضميله ابن حابس دركه اياد قبيله سندن بركمسه در هند بنت الخسّ الايادية نك پدريدر عـلى قول مزبوره عمالقه دندر ايادية اولان جمعه بنت حابس در وايكيسيده دهاة فصحادندر (الخسان) رمّان وزننده اصلا غروب ايتمز اولان يلديزلره دينور جدى وقطب وبنات النعش وفرقدان كـبى (الخسّ) خانك فتحيله بركمسه نك حصه سنى پك حقير وكمتر وناچيز قلمق معناسـنه در يقال خسّ نصيبه خسا من الباب الاول اذا جعله خسيسا دنيأ حقيرا (الخسيس) امير وزننده دنئ وفرومايه نسنه يه دينوركه اصلا اعتبار ومبالاته لايق اولمز يقـال شئ خسيس اى دون لايعبأ به (الخسة) خانك كسريله و (الخساسة) خانك فتحيله دون وخسيس اولمق معناسنه در تقول خسست يافلان خسة وخساسة من الباب الرابع اى كنت فى نفسك خسيسا (الخسيسة) سفينه وزننده ناقه نك اوك ديشلرينك يانلرنده اولان ديشلره دينور وبو آلتنجى ياشنه كيروب اوك ديشلرى براقديغى وقتده اولور وناقهٔ معهوده اولوقت عيدوحج قربانلرينه صالح اولور يقال جاوزت الناقة خسيستها وهى اسنانها دون الاثناء وخسيسه خصلت دنيه ورديه يه دينور ومنه تقول رفعت من خسيسته اذا فعلت فعلا يكون فيه رفعته ويقال رفع الله خسيسة فلان اذا رفع حاله بعد انحطاطها بوراده حالت رديّه ديمك اولور (الخساسة) ثمامه وزننده آت قسمنك چيكنتى ايدوب آوينـه جغى علفه دينور برمقدارجه صمان واوتلق كبى علالة الفرس معناسنه وآز وحقير وكمتر ماله دينور يقال اعطاه خساسة من المال اى قليلا (الخساس) كتاب وزننده الدن اله تداول اولنه جق نسنه لره دينور يقال هذه الامور خساس بينهم اى دول يعنى يتدا ولونها (الاخساس) همزه نك كسريله خسيس ايش ايشلك معناسـنه در تقول اخسست يافلان اى فعلت فعلا خسيسـا وبر آدمى دنى وناكس بولمق معناسـنه در تقول اخسست فلانا اذا وجدته خسيسا (الاستخساس) بر نسنه يى خسيس عدّ واعتبار ايلك معناسـنه در يقـال استخسه اذا عدّه خسيسا (المستخسّ) خانك كسرى وفتحيله آلچق ودون شيئه دينور وزشت چهره كشى يه دينور مؤنثى مستخسه در يقال رجل مستخسّ وامرأة مستخسة اى القبيح الوجه (التخاسّ) تفاعل وزننده برنسنه يى الدن اله تداول قلمق معناسنه در يقال تخاسّوه اذا تداولوه وبرنسنه يه قوشـوب سبق ومبادرت ايلك معناسنه در يقال تخاسّوه اذا تبادروه (الخفس) خانك فتحى وفانك سكونيله هزل واستهزا ايلك معناسـنه در يقال خفسه خفسا من الباب الاوّل اذا استهزأ به وآزجه يمك معناسـنه در يقال خفسه اذا اكله قليلا وبنايى ييقمق معناسنه در يقال خفس البناء اذا هدمه وبر آدمه بدو چركين سوز سويلك معناسـنه در يقال خفسه اذا نطق له بالكلام القبيح وكورش خصوصنده همتاسنه غالب اولمق معناسنه در يقال خفسه اذا غلبه فى الصراع

وصویی آز علی قول چوق ایچمك معناسـنه‌در یقال خفس الماء اذا شربه قلیلا اوکثیرا ﴿الاخفاس﴾ همزه‌نك
کسریله بودخی یرامز سوزسویلمك معناسنه‌در یقال اخفس الرجل اذانطق بالقبیح من الکلام وصویی آز علی قول
چوق ایچمك معناسنه‌در یقال اخفس من الماء اذا اقلّ او اکثر فی شربه ﴿التخفیس﴾ تفعیل وزننده اخفاس ایله
معنای اخیرده مرادفدر یقال خفس من الماء بمعنی اخفس ﴿التخفس﴾ تفعل وزننده یره چالنوب اوزانمق معناسنه‌در
یقال تخفس الرجل اذا انجدل واضطجع ﴿الانخفاس﴾ انفعال وزننده برنسنه بوزلمق معناسنه‌در یقال انخفس الماء
اذا تغیر ﴿الخفیس﴾ امیروزننده صویی چوق شرابه دینور یقـال شراب خفیس اذا کان کثیرالمزاج ﴿المخفس﴾
مفلس وزننده چابك سرخوش ایدن شرابه دینور یقال شراب مخفس ای سریع الاسکار ﴿الخلس﴾ خانك فتحی
ولامك سکونیله شول قوری چایره دینورکه دیبندن تازه چایر بتمکله بری برینه مختلط اوله یقال فی المرعی خلس
وهو الکلأ الیابس ینبت فی اصله الرطب فیختلط وخلس مصدر اولور قاپمق معناسـنه نته‌که خصیصی وزننده
خلیسی دخی بو معناده مصدردر یقال خلس الشیٔ خلسا وخلیسی من الباب الثانی اذا سلبه * شارح دیرکه خلس
علی غفلة قاپمق وخطف شاهین کبی سرعتله قاپمق معناسـنه‌در ﴿الخلیس﴾ امیروزننده خلس ایله معنای اوّلده
مرادفدر وصاچ وصقالنه قیرسیچمش آدمه دینور یقال رجل خلیس ای اسمط وصراروب قوریمغه یوز طوتمش
نباته دینور یقال نبات خلیس ای هایج وشول قزل بکزلو کشی‌یه دینورکه بیاضی اسمری اوله یقال رجل خلیس
ای الاحمر الذی خالط بیاضه سواد مؤنثی خلساءدر کما سیذکر ﴿الاختلاس﴾ افتعال وزننده بودخی قاپمق معناسنه‌در
خلس کبی علی قول بونك مفهومنده سرعت معتبردرکه چابك قاپمق اولور یقـال اختلسه بمعنی خلسه
اوهو اوحی من الخلس ﴿الخلسة﴾ فرصه وزننده اسمدر قاپمه وقاپش معناسنه‌در یقال هوسریع الخلسة ای السلب
واخلاس معناسـندن دخی اسم اولور نباتك یاش وقوری قارشـقلغنه دینور ﴿الاخلاس﴾ همزه‌نك کسریله
نباتك یاشی قوریسیله قارشق اولمق معناسـنه‌در یقال اخلس النبات اذا اختلط رطبه بیـابسه ﴿الخلس﴾ خانك
ضمیله بیاضی سمرتله مختلط اولان قزل بکزلو خاتونلره دینور خلساء مفردیدر تقدیرا یاخود خلیس در فعیل وزننده‌که
مذکر ومؤنثه شاملدر یاخود خلاسیه‌در زائدنی یعنی یا ایله هایی حذف تقدیری اوزره کویاکه خلاس لفظنی جمع
ایلمش اولور کتاب وکتب کبی ﴿الخلاسیّ﴾ خانك کسریله شول ولده دینورکه والدینك بری آق وبری سیاه اوله
عرب جاریه‌سندن بیاض آدمك ولدی کبی‌که اصطلاح جزده حبشی تعبیر اولنور تقول رایت ولدا خلاسیا وهو بین
ابوین ابیض واسوده وهندی وفارسی دجاجه بیننده حاصل اولان خروسه دینور فارسی دیدیکی حالا متعارف
اولان دجاجه‌در مؤنثی خلاسـیه‌در ﴿خلاس﴾ کتاب وزننده اسمادندر خلاس بن عمرو وخلاس بن یحیی
تابعیندندر ﴿خلّاس﴾ شدّاد وزننده اسمادندر سماك بن سعد بن خلّاس اصحابدندر ﴿ابوخلاس﴾ شعرای جاهلیه‌دندر
وقومك مهتروسرکرده‌سی ایدی ﴿خلیس﴾ زبیر وزننده اسامیدندر عباس بن خلیس اتبـاع تابعیندن محدثدر
﴿مخالس﴾ میمك ضمیله بنی هلال یاخود بنی عقیل یاخود بنی فقیم جماعتنه مخصوص برآیغرآت اسمیدر ﴿التخالس﴾
تفاعل وزننده قاپشمق معناسـنه‌در یقال تخالسوه اذا تسالبوه ﴿الخلابس﴾ علابط وزنـنده رقیق ونازك وملایم
سوزه دینور یقال اخذ قلبه بالخلابس ای بالحدیث الرقیق وصرف یلان سوزه دینور یقال غرّه بالخلابس ای الکذب
﴿الخلابس﴾ و﴿الخلابیس﴾ خانك فتحیله باطل وبیهوده معناسنه‌در یقال وقعوا فی الخلابس والخلابیس ای الباطل
وخلابیس هربری برسمتدن کلمش متفرّق ناسه دینور وبونك مفردی معروف دکلدر یاخود مفردی خلبیس‌در خانك
فتحیله وخلابیس یلان کلماته دینور وشـول دوه‌لره دینورکه صویه قاندقدنصکره چـوبانی ادراکلرندن عاجز
ایده‌جك مرتبه شدّتله روان اوله‌لر * مؤلف بو راده‌دخی ینه مسامحه طریقیله تفسیر ایلمشدر ونسق ونظام واستوا
اوزره جاری اولمیان پریشان صورت نسنه‌لره دینور ولئیم وسفله واندال کسه‌لره دینور ﴿الخلنبوس﴾ عضرفوط
وزننده چقماق چاقجق طاشه دینور حجر قداح معناسـنه ﴿الخلبسة﴾ دحرجه وزننده برکسه‌یی دلکش کلامله
مفتون ایدوب کوکلنی آلمق معناسنه‌در یقال خلبس فلانا وخلبس قلبه اذا فتنه وذهب به ﴿الخلامیس﴾ خلابیس
وزننده دوه قسمنه مخصوص صوسزلقدن بریدرکه درت کون متصل اوتلاقده‌قالدقدنصکره صباح یاخود اخشام
وقتی صویه کلری اوله‌جقدرکه‌ورد واحداوزره متفق اولمز یعنی صوسز قاله‌جغی اوچ کون اولورکه صوایچدیکی
کون محسوب اولور قچن دوه‌یی بورسمه اوتلاقده ابقا ایلسه‌لر رعیت خلوسادیرلر خانك ضمیله ﴿الخمسة﴾ خانك
فتحیله بش عددك اسمیدر یقـال خمسة رجال وخمس نسوة والتذکیر بالهاء ﴿الخامس﴾ بشنجی اولان نسـنه‌در
یقال جاء فلان خامسـا وسینی یایه ابدال‌له خامی دخی لغتدر ﴿المخموس﴾ طولی بش اندازه اولان شیئه دینور یقال

ثوب ورمح مخموس اذا كان طوله خمس اذرع وبش قات ایپه واورغانه دینور یقال حبل مخموس اذا كان من خمس
قوى ﴿ الخميس ﴾ امیر وزننده بودخی طولی بش اندازه اولان شیئه دینور یقال ثوب مخموس وخمس اذا كان طوله خميس
اذرع وخميس مرتب عسكره اطلاق اولنور بش اركاندن مركب اولدیغیچون كه مقدمه وقلب ومیمنه ومیسره
وساقه دن یعنی دمداردن عبارتدر یقال غزاهم بالخميس ای الجيش وخميس بر رجل آدیدر وخميس الحوزی
وابن خميس الموصلی محدثلردر وجماعت انسانی یه اطلاق اولنور تقول ما ادری ای خميس الناس هو ای ای جماعتهم
﴿ یوم الخميس ﴾ پنجشنبه كونیدر جمعی اخمساء واخمسه كلور ﴿ الخمس ﴾ لمس وزننده قومك مالارینك خمسنی یعنی
بشده برینی آلمق معناسنه در تقول خمستهم خمسا من الباب الاول اذا اخذت خمس اموالهم وبر جماعتك
بشنجیسی اولمق علی قول كندی نفسیله انلری تمام بش نفر قلمق معناسنه در تقول خمستهم خمسا من الباب
الثانی ای كنت خامسهم او كملتهم خمسة بنفسی معنیین مزبورین بیننده فرق خفیجه در زیرا معنای اخیرده
تراخیء زمانی لازم دكلدر ﴿ الخمس ﴾ خانك كسریله دوه قسمنك صوسز قالدیغی كونلردن بر كونه دینوركه اوچ كون
اوتلاقده قالوب دردنجی كون صویه كلمكدر شرب اوّل محسوبدر نته كه عشر ماده سنده دخی بو یلجه در یقال
الخمس شر الاظماء وهو ان ترعى ثلاثة ايام وترد الرابع وهی ابل خوامس وخمس بر رجل آدیدر ویمن ملوكندن
برینك آدیدر كه خمس دید كاری قاشی ابتدا كندیسی ایچون اختراع ایلدیلر وشول بیابانه دینوركه صوبی بعید
اولمغله دوه لرك صویه كلمری یوم شربلرندن بشنقه دردنجی كونده اوله ﴿ الاخماس ﴾ همزه نك فتحیله
خمس لفظنك جمعیدر یقولون هما فی بردة اخماس ای تقاربا واجتمعا واصطلحا اوفعلا فعلا واحدا یشتبهان فیه
كانهما فی ثوب واحد ویقولون هو یضرب * اخماسا لاسداس * ای یسعی فی المكر والخديعة يضرب لمن يظهر
شيئا ويريد غيره لان الرجل اذا اراد سفرا بعيدا عوّد ابله ان تشرب خمسا سدسا وضرب بمعنی بین یعنی مكر وخدیعه
جهتنده سعی وكوشش ایدر خلقی اغفال ایچون بر خصوصی اظهار ایدوب لكن غیری خصوص اراده سنده
اولان كمسه حقنده ضرب اولنور وجه مذكور اوزره دوه صوسزلغندن نوع مخصوصدر زیرا بر كمسه سفر بعيد
مراد ایلدكده دوه سنه خمس وسدس شربلرینی اعتیاد ایدر ویضرب كلمه سی اظهار معناسنه او لان ضربدن مأخوذ
اولمغله يظهر اخماسا لاجل اسداس دیمكدر یعنی دوه سنی خمسدن سدسه مرتقی ایلركه مرادی سدس اولمغله
خمسه آلشدیره رق سدسه واررد یمك اولور ﴿ الخمس ﴾ خانك ضمیله و﴿ الخمس ﴾ ضمتینله بشده بره دینور پنجیك
معناسنه یقال اخذ خمس اموالهم وخمسها ای جزءا من خمسه ﴿ خماس ﴾ خانك ضمیله و﴿ مخمس ﴾ میمك فتحیله
خمسة خمسة لفظلرندن معدوللردر بشر بشر دیمكدر یقال جاؤا خماس ومخمس ای خمسة خمسة كما قالوا ثناء ومثنى
وثلاث ومثلث ﴿ خماساء ﴾ خانك فتحیله براكاء وزننده بر موضع آدیدر ﴿ الاخماس ﴾ همزه نك كسریله جماعت
بش اولمق معناسنه در یقال اخمس القوم اذا صاروا خمسة وبر آدمك دوه سی دوردنجی كون صویه كلمك معناسنه در
یقال اخمس الرجل اذا وردت ابله خمسا ﴿ التخميس ﴾ تفعیل وزننده بر نسنه یی بش ركنلو وبش كوشه لو قلمق
معناسنه در یقال خمس الشیء اذا جعله ذا خمسة اركان ﴿ الخماسی ﴾ غرابی وزننده مقدار قامتی بش قارش
اولان غلامه دینور التی ویدی قارش اولسه سداسی وسباعی دیمز زیرا اولوقتده رجل اولور یقال غلام خماسی
اذا كان طوله خمسة اشبار ﴿ الخنابس ﴾ علابط وزننده بدچهره وكریه المنظر كمسه یه دینور یقال رجل خنابس
ای الكريه المنظر وارسلانه دینور جمعی خنابس در خانك فتحیله وقدیم وشدید وثابت اولان شیئه دینور یقال
شیء خنابس ای قدیم شدید ثابت وپك مظلم كیجه یه دینور وكوده سی ایری ویوغون اولان قیصه بویلی آدمه دینور
جمعی خنابسون در ﴿ الخنبس ﴾ جعفر وزننده بودخی قیصه بویلو ایری كوده لو آدمه دینور ودعجه بن خنبس بر شاعر
وفارسدر ﴿ خنبس ﴾ زبرج وزننده هدبة بن خشرم وزیادة بن زید نام شاعرلرك جدلری اسمیدر ﴿ الخنبسة ﴾ دحرجه
وزننده غنیمتی بولشدرمك معناسنه در یقال خنبس الرجل اذا قسم الغنيمة وخنبسه ارسلانك طقنازلغنه علی قول
یورویشنه دینور ﴿ الخنس ﴾ خانك فتحی ونونك سكونیله و﴿ الخنوس ﴾ جلوس وزننده كیرو تمك معناسنه در
یقال خنس عنه خنسا وخنوسا من الباب الاول والثانی اذا تأخر وكرو تمك معناسنه معتدی اولور یقال خنس
زيدا اذا اخره وباش پرمغی یومق معناسنه در یقال اشار باربع وخنس ابهامه اذا قبضها وبلورسز ونابدید قلمق
معناسنه در یقال خنس بفلان اذا غاب به ﴿ الانخناس ﴾ انفعال وزننده كیرو تمك وصوكه قالمق معناسنه در
یقال انخنس منهم اذا تأخر وتخلف ﴿ الاخناس ﴾ همزه نك كسریله كیرو لمك معناسنه در یقال اخنسه اذا اخره
﴿ التخنس ﴾ تفعل وزننده غائب ونابود ایلمك معناسنه در یقال تخنس بفلان لذا غاب به * مؤلف انخناس ایله تخنس

مادهلرینی تکرار ایلشـدر ﴿الخناس﴾ شدّاد وزننده شیطانه اطلاق اولنور عبادتدن تأخیر ایدوب و یاخود ذکر
الهی وقتنده رجعت وتأخر وغیبت ایلدیکیچون قال الشارح ومنه قوله تعالی ﴿من شرّ الوسواس الخنّاس﴾ ای
الشـیطان قال الراغب ای الشـیطان الذی یخنس ای ینقبض اذا ذکر الله تعالی ﴿الخنس﴾ رکع وزننده خانسـك
جمعیدر مطلقا کواکبه اطلاق اولنور کوندز غائب کیجه ظهوره راجع اولدقلریچون علی قول سبعۀ سیّاره یه یاخود
خمسۀ متحیره یه اطلاق اولنورکه زحل ومشـتری ومریخ وزهره وعطارددر اسـتقامتلری کبی سیرلرنده تأخر
ورجعتلرینه مبنی ﴿الخنس﴾ فتحتینله برونك اوجی آزجه قالقق اولوب کیروسی باصق اولمغه دینورکه بوفطسدن
یاقشقلوجه اولور یقال فی انفه خنس وهو تأخر عن الوجه مع ارتفاع قلیل فی الارنبة و بوصفت صغر قسمنك برونلرنده
اولور ﴿الاخنس﴾ احمر وزننده برونی وصف مذکور اوزره اولان کشی یه دینور خنساء مؤنثیدر واخنس کنه
وصقرغه تعبیر اولنان بوجکه دینور وارسلانه دینور واخنس بن غیاث بن عصمه واخنس بن العباس بن خنبس
واخنس بن نعجة بن عدی شاعرلردر واخنس بن شهاب بن شریق واخنس بن جنّاب السلمی صحابیلردر وابو عامر ابن
ابی الاخنس شاعردر ﴿الخنساء﴾ حمراء وزننده اخنسك مؤنثیدر وخنساء بنت خذام وخنساء بنت عمرو بن الشرید
صحابیه لردر وخنساء بنت عمرو صخرك قیز قرنداشیدرکه شاعرۀ معروفه‌در اکا خناس دخی دیرلر غراب وزننده
وخنساء بقرۀ وحشیه یه یعنی صغن دیدکاری حیوانك دیشیسنه وصف اولور وعمیرة بن طارق الیربوعی نام کسه نك
فرسی اسمیدر ﴿الخنوس﴾ سنور وزننده ارسلانه دینور ﴿خناس﴾ غراب وزننده یمنده برموضع آدیدر ومنذر بن
سرحك جدی اسمیدر واوغللری یزید ومعقل وعبدالله بن النعمان بن بلدهه بن خنـاس وامّ خنـاس مظهر
شرف صحبت اولدیلر وهمام بن خناس تابعیندندر ﴿خنیس﴾ زبیر وزننده اسامیدندر خنیس بن خالد وخنیس بن
ابی السـائب وخنیس بن حذافه وابو خنیس الغفاری صحابیلردر ﴿الخنس﴾ ضمتینـله آهولره اطلاق اولنور
و بناقرینه‌ده اطلاق اولنور وصغرلره دینور بقر معناسـنه ﴿الخنعس﴾ جعفر وزننده صرتلانه دینور ضبع
معناسـنه ﴿الخنفسه﴾ دحرجه وزننده بر جماعتدن دلکیر وناخوش اولمغله آنلردن عدول ومفارقت ایلمك
معناسـنه‌در یقال خنفس عن القوم اذا کرههم وعدل عنهم ﴿الخنافس﴾ علابط وزننده ارسـلانه دینور
﴿الخنافس﴾ خانك فتحیله انبار نام بلده قربنده برمصعددر وخنافس خنفساءدن جمع اولور ﴿دیر الخنافس﴾ دجله‌نك
غربیسنده‌واقع بر جبل شاهقك تپه‌سنده برموضع آدیدرکه سنه‌ده اوچ کون آنده برمرتبه خرده خنفساء جمع اولورکه
دیوارلری وسقوف واراضیسی مرکب صوانمش کبی سیم سـیاه اولوب اوچ کوندنصکره بر دانه بولنمز اولور
﴿یوم الخنفس﴾ جعفر وزننده ایام عربدن بریوم معروفدر ﴿الخنفسة﴾ قرطقه وزننده و﴿الخنفسة﴾ علبطه وزننده
شول دوه‌یه دینورکه آزجه اوتلاغه راضی وقانع اوله ﴿الخنفساء﴾ خانك ضمی وفانك فتحیله و﴿الخنفس﴾ جندب
وزننده و﴿الخنفس﴾ خندف وزننده و﴿الخنفسة﴾ قنبعه وزننده و﴿الخنفسـة﴾ قرطقه وزننده اوصورغان
بوجکنه دینور کراهت معناسندن مأخوذدر ﴿الخوس﴾ جوس وزننده غدر وخیانت ایلمك معناسـنه‌در یقال
خاس به یخوس خوسا اذا غدر به وخان ولاشه تعفن ایلمك معناسنه‌در یقال خاست الجیفة اذا اروحت وبرنسنه
کاسد اولمق معناسـنه‌در یقال خاس الشیٔ اذا کسـد وعهد وپیمانه خلف ایلمك معناسـنه‌در یقال خاس بالعهد
اذا اخلف ﴿مخوس﴾ منبر وزننده معدی کرب الکندی اوغلیدرکه قرنداشی مشرح وجمد وابضعه‌که دوردی
دخی امرادن ایدی وعمرّده نام برهمشیره‌لری وارایدی جمله‌سنك حقنده رسول اکرم علیه السلام حضرتلری لعن
ونفرین ایلدیلر مقدما اشعث الکندی ایله درکاه رسالتپناهه وفود شرفیاب اسلام اولوب بعده مرتدّ اولدیلر عاقبت
عهد خلافت صدیق اکبرده حضرموت قضاسنده واقع نجیر محمه‌سنده دلالت سیوف اسلامیه ایله عازم بئس
المصیر اولدیلر مرثیه‌خوانلری اولان قارینك اشبو * یاعین بکی للملوك الاربعه * مصراعی ترتیب ایلدیکی مرثیه‌سندندر
﴿التخویس﴾ تفعیل وزننده دوه‌لری صو باشنده ازدحام اولمامق ایچون صویه برر برر یوللامق معناسنه‌در یقال
خوس ابله اذا ارسلها الی الماء بعیرا بعیرا ولایدعها تزدحم ﴿المتخوّس﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله شول دوه‌یه دینورکه
بغایت سموز لکندن لحم وشحمی ظاهر وآشکار اوله ﴿الخیس﴾ خانك کسریله بری برینه صارمشمش کور وصیق
آغاجلغه دینورکه قوریلق تعبیر اولنور علی قول جمله‌سی سـازلق وقامشلق اولانه دینورکه بونك تعبیر اولنور
وارسلان یتاغی اولان یره دینور خیسه دخی دینور هایله جمعی اخیاس وخیس کلور عنب وزننده وخیس سودده
دینور وخیر وفیض وبرکت معناسنه‌در ومنه یقال اقلّ الله خیسه ای درّه وخیره و برموضع آدیدر ﴿الخیس﴾ لیس
وزننده غم وتاسـه‌یه دینور یقال اخذه الخیس ای الغمّ وخطاء وضلال معنالرینه‌در یقـال اهتدی من خیسه

(ای)

اى خطائه وكذا ضلاله ومصر كوره‌لرندن حوف غربى كوره‌سنده برموضع اسميدر خانك كسريله‌ده مسموعدر
محدّثيندن محمد بن ايوّب الخيسىّ اورادن اولمق كركدر وخيس يلان سويلمك معناسنه‌در يقال خاس يخيس خيسا
اذا كذب وخيس وخيسان فتحاتله نقض عهد ايلمك ووفاسزلق ايتمك معناسنه‌در يقال خاس بالعهد خيسا وخيسانا
اذا غدر ونكث وبركمسه يرندن آيرلميوب ملازمت ايلمك معناسنه‌در يقال خاس فلان اذا لزم موضعه ولاشه قوقمق
معناسنه‌در يقال خاست الجيفة اذا اروحت ورغم وذلّ وحقارت معناسنه‌در ومنه يقال ان فعل فلان كذا فانه يخاس
انفه اى يرغم ويذلّ ‹الاخيس› افضل وزننده چتلق وقوريلق معناسنه اولان خيسدن كوياكه افعل تفضيل اولمغله
پك چوق نسنه‌ده استعمال ايلديلر يقال هو فى عيص اخيس اوعدد اخيس اى كثير العدد ‹التخييس› تفعيل
وزننده تذليل ايلمك معناسنه‌در يقال خيسه اذا ذلّله ‹المخيس› معظم وزننده و‹المخيس› محدّث وزننده زندانه دينور
وخاصة برزندان اسميدركه امير المؤمنين امام على رضى الله عنه بنا ايلدى مقدّما سازلقدن صلاج وقولوبه طرزنده بنا
ونافع ايله مسمّا ايلمشلر ايدى بركيجه آنده محبوس اولان اوغريلر نقب وفرار ايلملرندن ناشى خصانت ومتانتله زندان مزبورى
بنياد واشبو * اماترانى كيسا مكيسا * بنيت بعد نافع مخيسا * بابا حصينا وامينا كيسا * ارجوزه‌سنى انشاد ايلديلر
وسنان بن المخيس كه محدّث وزننده‌در سهم بن بردهنك قاتليدر وابو المخيس السكونى ومخيس بن ظبيان الاوّابىّ
تابعيلردر ومخيس بن تميم اتباع تابعيندندر على قول بومجز وزننده‌در ‹المخيسة› معظمه وزننده شول دوه‌لره دينوركه
مرعايه صاليويرلميوب نحر ايچون ياخود قسم ايچون خانه‌ده حبس اولنمش اوله‌لر يقال ابل مخيسة اذا كانت لم تسرح
ولكنها حبست للنحر او القسم ﴿فصل الدال﴾ ‹الدبس› دالك كسرى وكسرتينله خرما پكمزينه دينوركه
تازه خرمادن سيلان ايدر عسل التمر معناسنه وباله دخى دينور عسل النحل معناسنه حالا پكمز ديديكمز عسل العنب
ديرلر فارسيده دوشاب عربيده صقر دينور يقال ائتدموا بالدبس اى عسل التمر وكذا عسل النحل * شارح ديركه
بعده اوزم پكمزنده شايع اولمشدر ودبس انساندن جمع كثيره اطلاق اولنور دالك فتحيله‌ده جائزدر ‹الدبس›
دالك فتحيله مطلقا لونى سياه اولان شيئه دينور ‹الدبس› دالك ضميله ادبس لفظندن جمعدركه لونى سواد ايله
حمرت بيننده اولان قوشه دينوركه قرامتق قزل اولور دبسىّ ديدكارى قوش اكا منسوبدركه لونى قرامتق قرمزيجه
اولور وكوكرجين كبى الحان ايدر مؤنثى دبسيه‌در بوقوش فارسيده موسيچه ديدكاريدركه بوديارلرده اكا قرى ديرلر
بغايت انيس برقوشدر خانه‌لرك پنجره‌لرنده ورفلرده آشيانه ياپارلر ‹الدبوس› صبور وزننده شول خرما خلاصه‌سنه
دينوركه ياغى اريدركن ايچنه آتارلر ياغك طعمنى پك خوش ايدر ‹الدبّوس› تنور وزننده طپوزه وبوزطوغانه دينور
كوياكه معرّبدر واقعا صبور وزننده دبوس فارسى معرّبيدر طپوزه دخى دبّوس محرّفيدر جمعى دبابيس‌در ‹دبوسيه›
بانك تخفيفى وتشديديله صغد سمرقند ناحيه‌سنده برقصبه‌در ‹دباس› غراب وزننده جبّار بن قرط نام كمسه‌نك
فرسى اسميدر ‹درّى دبس› دالك ضميله درّ لفظندن فعل امر مؤنثدر ودبس صرد وزننده‌در يقال للسماء اذا
اخالت المطر سحابك يغمور علامتنى اطفال عرب كوردكده سحابه‌يه خطابا كلام مزبورى تفوّه ايدرلر نته‌كه
بزم اطفاللر ياغدر اللهم ياغدر يغمورلى بولود قرامتق اولديغندن دبس ايله تعبير ايدرلر ‹الدباساء› دالك كسريله
ديشى چكركه‌يه دينور دباساة مفرديدر ‹الدبساء› حمراء وزننده اصحابدن مجاشع بن مسعودك برقصراغى
اسميدركه سبّاقدن ايدى ‹الادباس› همزه‌نك كسريله يرنباتات اظهار ايلمك معناسنه‌دركه اولوقتده يرك يوزى
قرامتق اولور يقال ادبست الارض اذا اظهرت النبات ‹التدبيس› تفعيل وزننده برنسنه‌يى ستر ايلمك
وستر اولنمق معنالرينه متعدّى ولازم اولور يقال دبّس الشئ فدبّس هواى واراه فتوارى وبرنسنه‌يى يمايوب
مرمّت ايلمك معناسنه‌در يقال دبّس خفه اذا لدمه ‹الادبساس› افعلال وزننده سياه اولمق معناسنه‌در يقال
ادبسّ الشئ اذا صار اسود ‹الدبّحس› دالك ضمى وباى مشدّده‌نك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله شمخر وزننده
فيل كبى عظيم الهيكل ضخامتلو آدمه دينور وارسلانه دينور ‹الدبخس› خاى معجمه ايله دبحس وزننده ومراد فيدر
‹الدحس› نحس وزننده ناس بيننده فتنه القاسيله افساد ايلمك معناسنه‌در يقال دحس بين القوم دحسا
من الباب الثالث اذا افسد وقصّاب بوغزلنمش قيونك دريسنى يوزوب چيقارركن النى كوده ايله درينك اراسنه صوقمق
معناسنه‌در يقال دحس الجزّار اذا ادخل اليدين جلد الشاة وصفاقها للسلخ وطولدرمق معناسنه‌در يقال
دحس الشئ اذا ملأه وسنبله‌نك قبجوقلرى دانه‌لر ايله طولمق معناسنه‌در يقال دحس السنبل اذا امتلأت اكمته
من الحبّ واياقله تپمك معناسنه‌در مذبوحك تپمسى كبى يقال دحس برجله اذا دحص وبركمسه‌دن برسوزى
يابرخبرى صاقلمق وكتم ايلمك معناسنه‌در يقال دحس عنه الحديث اذا غيبه وبرايشى فرد واحدك بيلميه‌جكى

﴿فصل الدال﴾

جهتدن بغایت کیرلو ایشلمك معناسنه‌در اکثری شرّ و نامرضی امور و افعالده مستعملدر یقال دحس بالشرّ
اذا دسّه من حیث لا یعلم و دحس شول اکینه دینورکه سنبله‌لری بتون دانه‌لر ایله طولمش اوله مصدر ایله تسمیه
اولنمشدر یقال زرع دحس ای امتلأ حبّا (داحس) حانك کسریله عبس قبیله‌سندن قیس بن زهیرك فرسی
اسمیدر * وقع بینهم حرب داحس * مثلنك * و اشأم من داحس * مثلنك منشأیدر صورتی بودرکه قیس ایله ذبیان
قبیله‌سندن حذیفة بن بدر نام کمسه آتلرینی قوشوب یارشدرمق خصوصنده یکرمی مهار دوه اوکدل اولمق اوزره
بحث ایدوب آتلرینی قرق کون براندردقدنصکره یوز اوق آتمی مقدارنده بر میدان تعیین ایلدیلر قیسك داحس و غبراء
نامنده ایکی آتی وار ایدی و حذیفه‌نك خطّار و حنفاء نامنده ایکی آتی وار ایدی هر بری آتلرینه سوار و دیکرلرینی
یدکلرینه آلوب بلاد بنی فزاره‌دن ذات الآصاد نام محلدن ارخای عنان ایلدیلر لکن بنو فزاره حذیفه‌نك جماعتندن
اولمغله غیرتنه مبنی رهکذرلرنده بر یوصویه کیزلوجه برقاچ کمسه‌لر تعیین ایتمشلر ایدی قیس غبراء اوزرنده
حذیفه‌یی سبق و تقدّم ایدوب کیدرکن ناکاه یوصودن مزبورلر خروج و غبرانك چهره‌سنه ضرب ایله تعویق
ایتملریله قبیلتین مرقومتین بینلرنده آتش حرب و قتال مشتعل و قرق سنه مدّت ممتدّ و متصل اولدی و فرس مزبوره‌یه
داحس تسمیه‌سنك وجهی بودرکه فرس مزبوره‌نك اناسی که جلوی الکبری نامنده ایدی قرواش بن عوف نام
کمسه‌نك اولوب برکون صاحبی النده یدەرك ذو العقال نام آیغرك اولدیغی قبیله سمتندن کذار ایدر ایکن اتفاقی
ایکی قیز ذو العقالی بر محلده اوتلامغه مشغوللر ایدی سمتنه یقین کلوب قصراغی کوردکده یرانمغه بشلدی
مکر او حوالیده قبیلهٔ مزبوره اهالیسندن بر جوان دخی حاضر بولنمغله کیفیت مذکوره‌یی کورنجه خنده‌ناك اولمغین
قیزلر اوتاندقلرندن شوریده‌دل اولمریله بر تقریب اللرندن بوشانوب جلوایه بی منازعه آشدی بعده قیزلر ذو العقالی
اوبه‌لرینه کتوردکده صاحبی اولان حوط آتك کوزندن قصراغه آشدیغنی ادراك ایتمکله بعد السؤال واقف حال
اولدقده ذاتنده برشریر و بدمزاج کمسه اولمغله مزبور قرواشك اوبه‌سنه کلوب ماء فحلنی مطالبه و تشدید ایلدکده
شرّکه لعنت وار آل دیو جواب ایتملریله همان النی چاموره بولایوب قصراغك فرجنه ادخال و رحمندن کندی
زعمنجه نطفه‌یی نزع و اخراج ایلدی مکر قصراغك رحمی نطفه‌یی اخذ و اشتمال ایلمش اولمغله حامل اولوب مدّتی
انقضاسنده بر یاوری طوغردی قرواش آنی داحس ایله تسمیه ایلدی کویا که ذو العقال آتك پدریدر بو جهتله * اشأم
من داحس * مثل اولدی من حیث لا یعلم دسّ ایتمك معناسندندر و داحوس کابوس وزننده بریاره یاخود بر سیوجه
اسمیدرکه طرنقله اتك بیننده حادث اولوب کاهجه اول سببله طرنقی یرندن قوپوب آبریلور قورلغان و اتیران دیدکلریدر
بونك خفیف نوعنه طانه بورنی و طولامه تعبیر ایدرلر (المدحوسة) ذکر اولنان داحس علتنه اوغرامش پرمغه
دینور یقال اصبع مدحوسة اذا اصاب بها الداحس و (الدحّاس) رمّان وزننده و (الدحاس) شداد وزننده بر نوع
صاری بوجك اسمیدرکه چوجقلر آنی دوزاغه باغلیوب سرچه صید ایدرلر دائما یرآلتنده کیزلندیکیچون تسمیه
اولندی (المدحوس) و (الدحاس) کتاب وزننده اهل و سکانله مملو اوه وصف اولور یقال بیت مدحوس و دحاس
ای مملوٴة کثیرة الاهل بو راده دار اعتباریله مؤنث وارد اولمشدر (الدیحس) صیقل وزننده مطلقا شیٴ کثیره دینور
(الدحس) جعفر وزننده و (الدحس) زبرج وزننده و (الدحس) برقع وزننده مطلقا سیاه‌نسنه‌یه دینور و منه
یقال لیلة دحسة و لیل دحس ای مظلم و دحس جعفر وزننده و دحامس علابط وزننده و دحسان و دحسانی
دالك ضمیله کوده‌سی غلیظ و سمین اولان قاره‌یاغز آدمه دینور یقال رجل دحس و دحامس و دحسان و دحسانی
ای آدم غلیظ سمین و دحس سرکه طلومنه دینور و دحسان بون و آحمق آدمه دینور و دحامس بهاردر کمسه‌یه
دینور (الدحامس) دالك فتحیله حنادس معناسنه‌درکه هر آیك اوآخری اولان اوچ مظلم کیجه‌یه دینور (دختنوس)
خای معجمه ایله عضرفوط وزننده دختر نوش فارسی معرّبیدرکه بنت الهنی یعنی خوشکوار قیز دیمکدر نوشروان
کندی قیزینه تسمیه ایلدی بعده تعریب ایدوب لقیط بن زرارة التمیمی کندی قیزینه‌ده تسمیه ایلدی و بر کوچك
قبیله‌نك دخی اسمیدر و دخدنوس دخی دیرلر دالله (الدخیس) امیر وزننده کوده‌ده اولان صیق و طقناز چوق اته
دینور و دابه‌نك بلکجه‌سنده اولان خرده‌لرك اشاغیلرنده‌کی اك واو یناق یرینه دینورکه کوستك اورایه چکیریلور
و طرنقلرینك ایچنده اولان کیکیجکزه دینور و انسانك آوجی ایچنده اولان اته دینورکه آیه‌اتی تعبیر اولنور و پك
چوق عدده یعنی معدودنسنه‌یه دینور و تپه‌لری بوکری یومشاق چوق قوم یغنلرینه دینور و چوق اواثوابنه دینورکه
خردمرد مقوله‌سی اوله‌جقدر و بری برینه صارمشمش اوتلقلره دینور (الدیخس) صیقل وزننده بو دخی بری برینه
صارمشق اوتلقلره دینور (الدخس) دالك فتحی و خانك سکونیله اتنه طلو طقناز و اعضاسی دیرنکلی آدمه دینور

يقال رجل دخس اى تارّ مكتنز و كنج آويه دينور و برنسنه طپراغه كومولمك معناسنه مصدراولور صاج اياغنك
كوله كومولمسى كبى يقال دخس الشئ فى التراب على بناء المجهول اى اندسّ اكامبنى صاج اياقلرينه دواخس اطلاق
اولنور ﴿الدخس﴾ صرد وزننده تخس معناسنه دركه دلفين ديدكلرى دابهٔ بحريه در ﴿الدخس﴾ فتحتينله برعلت
آديدركه طوارلك طرنغنه قريب كرتلكده حادث اولور و مصدر اولور طوار علت مزبوره يه اوغرامق معناسنه
يقال دخس الحافر دخسا من الباب الرابع اذا اصابه الدخس ﴿الدخاس﴾ كتاب وزننده چوق نسنه يه دينور يقال
عدد دخاس اى كثير و صيق حلقه لى زرهه دينور يقال درع دخاس اى متقاربة الحلق ﴿الدخامس﴾ علابط وزننده
ايرى كوده لو سياه آدمه دينور ﴿الدخمسة﴾ دحرجه وزننده مكروخدعه ايله الداتمق معناسنه در يقال دخمس فلانا
اذا خبه و مكر و حيله سندن مقصودينى بيان و اظهار ايليوب ستر و توريه ايلك معناسنه در يقال فلان يدخمس عليك
اى لا يبين لك ما يريد ﴿المدخمس﴾ مدحرج وزننده مستور نسنه يه دينور يقال امر مدخمس اى مستور ﴿الدخنس﴾
جعفر وزننده تندو شديد آدمه و دوه يه دينور على قول شديد اولوب سموز و طاولى اولان دوه يه دينور ﴿الدرباس﴾
قرطاس وزننده ارسلانه دينور و كلب عقوره دينور ﴿الدرابس﴾ علابط وزننده ايرى و تندو شديد دوه يه دينور
﴿التدربس﴾ تدحرج وزننده تقدّم ايلك معناسنه در يقال تدربس الرجل اذا تقدّم ﴿الدردبيس﴾ زنجبيل وزننده
داهيه و آفته دينور و پيرفانى يه و عجوز فانيه يه دينوركه چكين قوجه لر در يقال رماه بالدردبيس اى الداهية و يقال
شيخ و عجوز دردبيس اى فان و برنوع بونجق آديدركه تسخير و محبت ايچون آنكله افسون ايدرلر ﴿الدرداقس﴾
دال مضمومه و قاف مكسوره ايله رومى لغتنده باش ايله بيون ارالغنده وصّاله اولان كميكك اسميدر ﴿الدروس﴾
جلوس وزننده برنسنه نك اثرى محو و مضمحلّ اولمق معناسنه در يقال درس الرسم دروسا من الباب الاوّل
اذا عفا * مؤلفك بصائرده بياننه كوره بو ماده بقاء الاثر معناسنه موضوع اولوب و برشيئك اثرينك بقاسى اول
شيئك فى نفسه انمحاسنى مستلزم اولمغله معناى لازميسى اولان انمحا ايله تفسير ايلديلر و درس كتاب و درس علم
آندن منشعبدركه حفظ ايله اثرنى تناول لدن عبارتدر و تناول اثرى مداومت قرأتله حاصل اولديغندن ناشى درس
ادامهٔ قراءت ايله تعبير اولندى و بطريق الكنايه حيض مرأيه دخى اطلاق اولندى كذلك جرب بعير دخى آندن
منشعبدركه اثر صحتى محو اولور انتهى * و درس معناى مزبورده متعدّى اولور يقال درست رسم الدار الريح اذا
عفته و درس و دروس خاتون حيض كورمك معناسنه در يقال درست المرأة درسا و دروسا اذا حاضت و درس
و دراسه كتابه وزننده كتاب اوقومق معناسنه در يقال درس الكتاب درسا و دراسة من الباب الاوّل و الثانى اذا
قرأه و جماع ايلك معناسنه در يقال درس الجارية اذا جامعها و بونلر تناول اثر معناسندن مأخوذدرلر و درس
و دراس كتاب وزننده خرمنده غله دوكمك معناسنه مستعملدر يقال درس الحنطة درسا و دراسا اذا داسها
و دوه يك اويوز اولمغله قطرانلمق معناسنه در يقال درس البعير اذا جرب جربا شديدا فقطر و لباسى اسكيتمك
و لباس اسكيمك معناسنه متعدّى و لازم اولور يقال درس الثوب اذا اخلقه فدرس هو اى خلق و درس كيرلو جه
يوله اطلاق اولنور يقال سلك فى الدرس اى الطريق الخفىّ ﴿الدارس﴾ حائض خاتونه دينور ﴿الادراس﴾
همزه نك كسريله و ﴿التدريس﴾ تفعيل وزننده بونلرده كتاب اوقوتمق معناسنه در يقال ادرسه الكتاب و درّسه
اذا اقرأه له ﴿ابو ادراس﴾ خاتونك فرجى كنيه سيدر ﴿المدروس﴾ مجنونه اطلاق اولنور كه عقلى مضمحل درو اسكيمش
ثوبه دينور يقال رجل مدروس اى مجنون و يقال ثوب مدروس اى خلق ﴿الدرسة﴾ دالك ضميله رياضه معناسنه دركه
عجمى دابه يه باش اوكرتمكدن كذلك تقليل اكل و شربله نفسى زبون و تربيه قلمقدن عبارتدر و منه يقال فى العفو
درسة اى رياضة ﴿الدرس﴾ دالك كسريله و فتحيله دوه نك قويريغنه دينور و اسكى لباسه دينور جمعى ادراس كلور
و درسان كلور دالك ضميله ﴿الدريس﴾ اميروزننده بو دخى دوه نك قويريغنه و اسكى لباسه دينور ﴿ادريس﴾ همزه نك
كسريله بر پيغمبر ذيشان در على نبينا و عليه السلام و بو اكثر ناسك توهم ايلدكلرى كبى دراستدن مشتق دكلدر زيرا لفظ
مزبور اعجميدر و اسمى خنوخ در صبور وزننده ياخود اخنوخ در همزهٔ مضمومه ايله * مؤلفك بصائرده بياننه كوره
اخنوخ اسم سريانيسيدر همزه نك ضمى و فتحى مرويدر و اشبو قاموسده اولان كلامى ضيق و مضطربدر كتب
متعدده ده مرسوم اولديغى اوزره حضرت آدمدن زمان ادريسه قدر لغت متداوله عبرانى ايدى حضرت حق
جلّ و علا ادريس پيغمبره سريانى تعليم ايلدى پس ادريس لفظ سريانى ياخود لفظ عربى اولەرق اخنوخ لفظنك
تفسيرى اولوركه مؤلفك بو راده مرادى دخى بودر فليتظر لكن برهان قاطعده اخنوخ اسم پدر ادريس اولمق
اوزره مرسومدر بو صورتده دخى ادريس اسم سريانى اولوب واقع اولان اشكال مندفع اولور ﴿ابو ادريس﴾

ذکر انسانی کنیه سیدر ﴿المدرس﴾ منبر وزننده کتابه دینور ﴿المدراس﴾ محراب وزننده قرأن قراءت اولنان موضعه
دینور مدراس الیهود بوندن مأخوذدرکه توراة قراءت ایتدکاری محلدر اهل اسلام مدراسی مدرسه یه تحویل ایلدیلر
ومدراس ذنوب وعصیانله آلوده اولان کمسه یه دینور جرب معناسندن مأخوذدر یقال رجل مدراس اذا کان قارف
الذنوب وتلطخ بها وهمیشه بالنفس یاخود غیره قراءت ایدر اولان آدمه دینور یقال هو مدراس ای مقارئ
﴿الدرواس﴾ قرطاس وزننده برکلبك آدیدر وباشی بیوك کلبه دینور وبیونی قالین اولوب رام وذلول اولان دوه یه
دینور وبهادر آدمه دینور وارسلانه دینور ﴿الدریاس﴾ دالك کسریله بودخی ارسلانه دینور ﴿المدرّس﴾ محدّث
وزننده کتابی چوق اوقیوب تکرار ایدن کمسه یه دینور ﴿المدرّس﴾ معظم وزننده اهل تجربه اولان کمسه یه دینور یقال
هو مدرّس ای مجرّب ﴿المدارسة﴾ مفاعله وزننده بری برینه اوقومق معناسنه در ومنه قوله تعالی ﴿ولیقولوا
دارست﴾ الآیه علی قراءة ابن کثیر وابی عمرو ای قراءت علی الیهود وقرأوا علیك ﴿الاندراس﴾ انفعال وزننده برنسنه نك
رسم واثری بلورسز اولمق معناسنه در یقال اندرس الرسم ای انطمس ﴿الدرعوس﴾ قرطعب وزننده کوزل
خویلو دوه یه دینور یقال بعیر درعوس ای حسن الخلق ﴿الدرفس﴾ حضجر وزننده عظیم الهیکل دوه یه دینور
وایری جثه لو آدمه دینور وبیوك سنجاغه دینور علم کبیر معناسنه * مترجم دیرکه ظاهرا درفش معرّبیدر شین معجمه ایله
فی الاصل فریدون شاهك علمی ایدی که درفش کاویانی دیدکاریدر بعده مطلق علم کبیرده استعمال ایلدیلر انتهی * ودرفس
حریره دینور ﴿الدرفاس﴾ قرطاس وزننده بیوك دوه یه وایری آدمه وایری ارسلانه دینور ﴿الدرفسة﴾ دحرجه
وزننده بیوك دوه یه بنمك یاخود بیوك سنجاق چکمك معناسنه در یقال درفس الرجل اذا رکب الدرفس او حمل العلم
الکبیر ﴿الدرومس﴾ فدوکس وزننده یلانه دینور حیه معناسنه ﴿الدرمسة﴾ دحرجه وزننده طنمایوب سکوت
ایلمك معناسنه در یقال درمس الرجل اذا سکت وستر ایلمك معناسنه در یقال درمس الشیٔ اذا ستره ﴿الدرانس﴾
علابط وزننده ایری ویاوز آدمه ودوه یه دینور ﴿الدرناس﴾ قرطاس وزننده ارسلانه دینور ﴿الدرهوس﴾ فردوس
وزننده شدید معناسنه در یقال شیٔ درهوس ای شدید ﴿الدراهس﴾ دالك فتحیله شدائده دینور یقال وقعوا
فی الدراهس ای الشدائد ﴿الدراهس﴾ علابط وزننده مطلقا کوده سنده اتی چوق اولوب وشدید اولان انسان
وحیوانه دینور ﴿الدسّ﴾ دالك فتحی وسینك تشدیدیله و﴿الدسّیسی﴾ خصیصی وزننده برنسنه یی برنسنه نك آلتنه
دفن ایله اخفا ایلمك معناسنه در یقال دسّ الشیٔ فی التراب دسّا ودسّیسی من الباب الاول اذا اخفاه ودفنه تحته
﴿الدسیس﴾ دالك فتحیله شول قوقلق رایحه سنه دینورکه اصلا بردارو ایله دفع وزائل اولمیه یقال ما انتن دسیسه
وهو الصنان الذی لا یقلعه الدواء وکیزلوجه بر خبر آلوب کتورمك ایچون ارسال اولنان جاسوسه اطلاق اولنور
یقال هذا دسیس قومه لمن یبعثونه سرّا لیأتیك بالاخبار وکوله کومکله بریان اولمش اته اطلاق اولنورکه کول بصدی
کبابدر تقول اطعمنا دسیسا ای مشویا فی الرماد ﴿الدسس﴾ ضمتینله قوقلق رایحه لرینه دینورکه طشره اوغرایه دسیس
مفردیدر وشول مرایی وزرّاقلره اطلاق اولنورکه قرّاء وعبّاد کروهنه ظاهر اعماللریله داخل وباطنا خارج اوله
یقال هم دسس ای مراؤن باعمالهم یدخلون مع القرّاء ولیسوا منهم ﴿الدسّاسة﴾ سیّاره وزننده چامورلرده اولان
صوغلجانه اطلاق اولنور ﴿الدسّاس﴾ شدّاد وزننده برکونه خبیث یلانه دینور کتّاز دخی دیرلر ﴿الدسّة﴾
دالك ضمیله اطفال عربه مخصوص برنوع لعب ادیدر ﴿التدسیس﴾ تفعیل وزننده برنسنه یی پك اورتوب کیزلمك
معناسنه در ومنه قوله تعالی ﴿وقد خاب من دسّیها﴾ ای دسّسها ابدلت سینها یاء کتظنیت فی تظننت لان البخیل
یخفی منزله وماله او معناه دسّ نفسه مع الصالحین ولیس منهم او معناه خابت نفس دسّاها الله تعالی ﴿الاندساس﴾
انفعال وزننده طپراق آلتنه کومولمك معناسنه در یقال اندس الشیٔ اذا اندفن ﴿الدعس﴾ دالك فتحی
وعینك سکونیله برقابه حشویّات تپوب طولدرمق معناسنه در یصدق وچوال وغرار مقوله سنه یموق ویوك
وقنیق مقوله سنی طولدرمق کبی یقال دعس الوعاء دعسا من الباب الثالث اذا حشاه وانقولی مرحوم حشو
کلمه سنی مصحف وهم ایلمشدر ودعس برنسنه یی شدّتله باصوب چکنه مك معناسنه در یقال دعسه اذا وطئه
ودحس معناسنه درکه قصاب قیونی یوزرکن النی دری ایله کوده نك ارالغنه صوققدن عبارتدر یقال دعس
القصّاب بمعنی دحس ودعس ایزه اطلاق اولنور تسمیه بالمصدردر وطیٔ معناسندندر تقول مشیت فی دعسه ای اثره
ومزراق سانجمق معناسنه در یقال دعسه بالرمح اذا طعنه ودعس شول یوله اطلاق اولنورکه آنده یوجیلرپك چوق
کتمکله ایزلر اوله یقال طریق دعس ای کثیر الآثار ﴿التدعیس﴾ تفعیل وزننده مزراق سانجمق معناسنه در یقال
دعسه بالرمح اذا طعنه ﴿الدعس﴾ دالك ضمیله بوغه دینور ودعص لفظنده لغتدرکه ذکرمی قوم یغننه دینور

(المدعاس)

﴿المدعاس﴾ محراب وزننده اقرع بن حابس رضی الله عنه حضرتلرینك فرسی اسمیدر و اصلا اكیلوب بوكلز اولان مزراغه دینور یقال رمح مدعاس ای لا ینثنی وشول ایشلك یوله دینوركه چوق چكنامكله سردلكی كیدوب ملایم اولمش اوله ﴿المدعس﴾ منبر وزننده بودخی ناسك چكنه ملریله ملایم اولان یوله دینور یقال طریق مدعاس ومدعس اذالینته المارّة وتیز سانجیلور اولان مزراغه دینور ومزراق سانجمقده چیره دست اولان آدمه دینور یقال رمح مدعس ای یدعس به ویقال رجل مدعس ای طعّان ﴿المدعس﴾ مقعد وزننده برنسنه نك طمع اولنه جق یرینه كذلك طمع تعلق ایده جك نسنه یه دینور یقال هولیس بمدعس ای مطمع وجماع معناسنه در پس بونده مصدر میمی اولور ﴿المدّعس﴾ مدّخر وزننده صحراده اهل بادیه نك اتمك پشوره جك وبوغاچه كومه جك وات بریان ایده جك یرلرینه دینوركه فرون ایدندكلری یر اوله جقدر ﴿المداعسة﴾ مفاعله وزننده مزراق دورتشمك معناسنه در یقال بینهم مداعسة ای مطاعنة ﴿الدعوس﴾ صبور وزننده جریٔ و مقدام آدمه دینور یقال رجل دعوس عطوس ای مقدام ﴿الدعبوس﴾ عصفور وزننده احمق آدمه دینور یقال هو دعبوس ای احمق ﴿الدعفس﴾ زبرج وزننده شول دوه یه دینوركه صویه كلدكده سائر دوه لرك ایچملرینه منتظر اولور تاكه جمله سی ایچدكدنصكره بقیه لرینی كندیسی ایچر اوله ﴿الدعكسة﴾ دالك وكافك فتحیله مجوس طائفه سنه مخصوص برلعب آیدركه اكا فارسیده دستبند دیرلر بری برینك اللرینی طوته رق رقص ایدركی دوران ایدرلر صره رقصی اوله جقدر ومجوسدن مراد فرس قدیمدر ودعكسه مصدر اولور صره رقصی اوینامق معناسنه در ﴿التدعكس﴾ تدحرج وزننده دعكسه معناسنه در یقال دعكسوا وتدعكسوا اذالعبوا الدعكسة ﴿المدعمس﴾ عین مهمله ایله ﴿المدغمس﴾ غین معجمه ایله مدحرج وزننده كیزلو نسنه یه دینور یقال امر مدعمس ومدغمس ومدخمس ومدهمس ومنهمس ای مستور ﴿الدفطسة﴾ فایله دحرجه وزننده بركسه مالنی ضایع قلمق معناسنه در یقال دفطس الرجل اذا ضیع ماله ﴿الادفاس﴾ همزه نك كسریله برآدمك من غیرعلة چهره سی سیاهلنمق معناسنه در یقال ادفس الرجل اذا اسودّ وجهه من غیرعلة ﴿الدفنس﴾ زبرج وزننده شاشقین واغوز خاتونه دینور ودنیٔ واحمق كشی یه دینور وثقیل وكرنجان خاتونه دینور ﴿الدفناس﴾ قرطاس وزننده بودخی دنی واحمق آدمه دینور وبخیل وناكسه دینور وشول تنبل چوبانه دینوركه دائما كندیسی اویوب دوه لر مسیب اوتلر اوله ﴿المدفنس﴾ مدحرج وزننده اصلا یرندن آیرلماز اولان تنبل وثقیل آدمه دینور یقال رجل مدفنس ای ثقیل لا یبرح ﴿الدقاریس﴾ قافله تفاریق وزننده دلكولره دینور ثعالب معناسنه ﴿الدقوس﴾ جلوس وزننده اقطار بعیده یه كتمك معناسنه در یقال دقس فلان فی البلاد دقوسا من الباب الاوّل اذا اوغل فیها ویقال ماادری این دقس هو واین دقس به ای ذهب وذهب به وقازیق زمینه چوب كتمك معناسنه در یقال دقس الوتد فی الارض اذا مضی ودشمن ارقه سندن حمله وهجوم ایلك معناسنه در یقال ادقس خلف العدو اذا حمل حملة وقیویی طولدرمق معناسنه در یقال دقس البئر اذا ملأها ﴿المدقس﴾ منبر وزننده یانندكسه یی طوردرمز اولان تند وشدیدار كك دوه یه دینور جمعی مداقیس كلور یقال جمل مدقس ای شدید دفوع وابل مداقیس ای شدیدة دفوعة ﴿الدقسة﴾ غرفه وزننده صورت داریسنه شبیه برنوع غله اسمیدر وبربوجك آدیدر بونده دالك فتحیله ده جائزدر یاخود صواب اولان مفتوح اولمقدر ﴿دقیوس﴾ دالك فتحیله سلفده برپادشاه اسمیدركه اصحاب كهف حضراتنك مرقدلری اوزره مسجد بنا ایلمشدر ﴿دقیانوس﴾ دالك فتحیله كذلك برپادشاه ایدی كه اصحاب كهف آندن فرار وكهفه التجا ایلمدیلر * قنده كیدن دقیانوس * مثلی آندندر ﴿الدمقس﴾ قطر وزننده ایپكه دینور ابریسم معناسنه نته كه مدقس دخی دینور تقدیم میمله ﴿الدكس﴾ نكس وزننده طپراق صاچمق معناسنه در یقال دكس التراب علیه دكسا من الباب الاول اذا حثا ﴿الدكس﴾ فتحتینله برنسنه بری برینك اوزرینه قات قات بنكشیوب متراكب اولمق معناسنه در یقال دكس الشیٔ دكسا من الباب الرابع اذا تراكب بعضه علی بعض ﴿الدكاس﴾ غراب وزننده امز غنمغه دینور تقول اخذنی الدكاس ای النعاس ﴿الدوكس﴾ جوهر وزننده ارسلانه دینور وچوق مواشی یه دینور ودوكس ودوكسه هایله بری برینه صارمشمش اوتلق قطعه سنه دینور یقال لمعة دوكس ودوكسة ای ملتفة ﴿الدیكس﴾ ضیغم وزننده و ﴿الدیكس﴾ قطر وزننده بونلرده چوق مواشی یه دینور ﴿الدیكساء﴾ دالك كسری ویانك فتحیله عظیم اولان مواشی بلوكنه دینور ﴿الداكس﴾ كافك كسریله كادس معناسنه دركه كندیسیله یرامز فال اولان نسنه در عربلرك آقسرق مقوله سی واهی نسنه لرده ایتدكلری فال كبی یقال هو یتطیر بالداكس ای الكادس وهو مایتطیر به من العطاس ونحوه ﴿الدكیسة﴾ سفینه وزننده جماعته دینور ﴿الادكاس﴾ همزه نك كسریله برنباتات اظهار ایلك معناسنه در یقال ادكست الارض

اذا اظهرت نباتها ﴿ المتداكس ﴾ اسم فاعل بنيه سيله چوق شيئه دينور يقال شئ متداكس اى كثير وچتين
وچپارز خويلو آدمه دينور يقال رجل متداكس اى شكس ﴿ الدلس ﴾ فتحتينله و ﴿ الدلسة ﴾ دالك ضميله
قرا كولغه دينور يقال اتانا دلس الليل و دلسته اى ظلمته ودلس قرا كولق قارشمسنه دينور تقول اتيته دلس الظلام
اى فى اختلاطه و يازمو سمنك اواخرنده يشروب بپراقلنان اوته دينور على قول بعدالرعى قلان او تلق بقيه سنه دينور
جمعى ادلاس كلور ﴿ الادلاس ﴾ همزه نك كسريله ذكر اولنان دلس ديدكارى او تلقلره اوغرامق معناسنه در تقول
ادلسنا اى وقعنا فى الادلاس و يرذكر اولنان او تلقلر ايله يشللنمك معناسنه در يقال ادلست الارض اذا اخضرت
بالادلاس ﴿ الدلس ﴾ دالك فتحى و لامك سكونيله رنك وخدعه معناسنه در تقول مالى فيه دلس اى خديعة ﴿ التدليس ﴾
تفعيل وزننده بايع حيله ايدوب حين بيعده متاعنك عيبنى مشتريدن كتم ايلمك معناسنه در يقال دلّس له فى البيع اذا كتم
عيب السلعة عن المشترى وفن حديثده تدليس بوندن مأخوذدركه محدّث روايت ايلديكى حديثى مثلا شيخنك شيخنه
اسناد ايدوب كندى شيخنك اسمنى طى ايدر كويا اندن بلاواسطه روايت ايدر معهذا شيخ مزبورى كورمش
ياخود كورمش اولوب اندن اخذ حديث ايلامشدر بلكه آندن متأخر اولاندن ياخود اندن تلقى ايدندن اخذ
ايلمشدر و بو اسناد اوزره ثقاتدن برجماعت روايت حديث ايلمشلردر * مترجم ديركه اصول حديثده تدليس
وارسال خفى فرقلرى دقيقدر زيرا ارسال خفى صورتنده دخى لقيان محتمل اولان صيغه ايله روايت ايلمك معتبردر
لكن عند الحذّاق عدم لقيانلرى وراوى ايله محدّث بيننده واسطه اولديغى ثابتدر وتدليس لقيانى معروف اولاندن
روايته مخصوصدر ومرسل خفى معاصردن روايت ايدندن روايته مخصوصدركه ايكيسنده ده اول واسطه ساقط
اولملودر خلاصه تدليسده مجرد معاصرت كافى دكلدر بلكه لقيانى محتمل اولمليدر لكن ارسال خفيده معاصرت
كفايت ايدر ولقيانى معتبر اولان صيغه مثلا حدّثنا واخبرنا ديميوب قال وعن كلمه لريله ايراد ايلمكدر وجزرى مرحوم
تدليسى ايكى يه تقسيم ايلمشدر برى تدليس الاسناد و برى تدليس الشيوخدر تدليس الاسناد وجه مذكور اوزره لقيانى
محتمل اولاندن بالذات مسموعى اولميان حديثى سماعى موهم اولان تعبيرات مزبوره ايله روايت ايلمكدر و تدليس الشيوخ
اخذ وسماع ايلديكى شيخك اسمنى ستر ايدوب معروف اولميان اسم و وصف ايله تسميه ايتمكدر اشبو ايكى صورت دخى
كذبدن برئ ومنزهلردر انتهى ﴿ التدلّس ﴾ تفعل وزننده تكلفله كيزلنمك معناسنه در يقال تدلّس الرجل اذا تكتم
وطعامى آزجه آزجه آلمق معناسنه در يقال تدلس الطعام اذا اخذه قليلا قليلا واوتلاقده چاير قالملغله دابّه
كمترنسنه ايله يلانمق معناسنه در يقال تدلست الدابّة اذا لحست الشئ القليل فى المرتع ﴿ الادليساس ﴾ افعيلال
وزننده اوتلاقده طوار يلانه جغى جزئى نسنه قالمق معناسنه در مؤلف لازميله تفسير ايلمشدر يقال ادلاسّت
الارض اذا اصاب المال منها شيئا قليلا فتدلّس ﴿ المدالسة ﴾ مفاعله وزننده بركمسه يه ظلم وخيانت ايلمك معناسنه در
يقال هو لا يدالس ولا يوالس اى لا يظلم ولا يخون ﴿ الدلعس ﴾ جعفر وزننده و ﴿ الدلعس ﴾ حضجر وزننده و ﴿ الدلعوس ﴾
فردوس وزننده و ﴿ الدلعيس ﴾ برطيل وزننده و ﴿ الدلعاس ﴾ قرطاس وزننده و ﴿ الدلاعس ﴾ علابط وزننده
وجودى ايرى اولهرق سلپوك وصالقى اولان ناقه يه دينور و دلعوس فردوس وزننده و ﴿ دلعوس ﴾ حلزون وزننده
شول خاتونه دينوركه نفسنه متعلق امور ومصالحنده دلير اولوب لكن زوجنه عصيانى اوله يقال هى دلعوس ودلعوس
اى جريئة على امرها عصية لاهلها و شول ناقه يه دينوركه كيجه و قتنده يول يوريمكده دلير اولوب و وجودى سموز
ومتين و توانا اولديغى حالده كلين كبى ايكى طرفنه صالنه رق يورر اوله ودلعاس قرطاس وزننده ودلاعس علابط
وزننده رام وذلول اولان اركك دوه يه دينور يقال جمل دلعاس ودلاعس اى ذلول ﴿ الدلمس ﴾ علبط وزننده آفت
وداهيه يه دينور و پك مظلم كيجه يه دينور ﴿ الدلمس ﴾ زبرج وزننده بودخى داهيه يه دينور ﴿ الدلامس ﴾ علابط وزننده
بودخى داهيه يه و پك مظلم كيجه يه دينور ﴿ دلمس ﴾ جعفر وزننده بر رجل اسميدر ﴿ الادلمّاس ﴾ اجرمّاز وزننده
كيجه پك مظلم اولمق معناسنه در يقال ادلمس الليل اذا اشتدّت ظلمته ﴿ الدلهمس ﴾ سفرجل وزننده جرئ و دلير
ونافذ وكاركذار آدمه دينور يقال هو دلهمس اى جرئ ماض و ارسلانه دينور ومصرّح ومبين اولميوب باشى
اورتولو غامض ومشكل ايشه دينور يقال امر دلهمس اى مغمض غير مبين و پك قرا كو كيجه يه دينور وجثه سى
ايرى اولهرق جلد وچالاك آدمه دينور يقال رجل دلهمس اى ضخم جلد ﴿ الدموس ﴾ جلوس وزننده كيجه نك
ظلمتى مشتدّ اولمق معناسنه در يقال دمس الظلام دموسا من الباب الثانى والاوّل اذا اشتدّ ﴿ الدامس ﴾ و ﴿ الادموس ﴾
اسلوب وزننده مظلم كيجه يه دينور يقال ليل دامس وادموس اى مظلم ﴿ الدمس ﴾ لمس وزننده زير زمينه دفن ايلمك
معناسنه در كرك ديرى وكرك اولوبى اولسون يقال دمسه فى الارض دمسا من الباب الاوّل اذا دفنه حيّا

مطلب

(كان)

كان اوميتّا و برمحل خراب ومضمحل اولمق معناسنه دريقال دمس الموضع اذادرس و ناس بيننى اصلاح ايلمك
معناسنه مستعملدركه شقاق ونزاعى دفن ايتمش اولور يقال دمس بينهم اذا اصلح و برخبرى كيزلمك معناسنه
مستعملدر يقال دمس على الخبر اذا كتمه وجماع ايلك معناسنه مستعملدر يقال دمس المرأة اذا جامعها و پوستكى يى
تو يلرى يولنمق ايچون برنسنه ايله اورتوب بوريمك ياخود طپراغه كومك معناسنه مستعملدر يقال دمس
الاهاب اذا غطّاه ليمرط شعره ودمس شخص وشبح معناسنه در تقول رأيت دمسا اى شخصا ﴿ التدميس ﴾ تفعيل
وزننده بودخى برنسنه يى دفن ايلك معناسنه در يقال دمّسه فى الارض اذا دفنه ﴿ الدموس ﴾ صبور وزننده شول
پوستكى يه دينوركه يومشيوب تو يى آسان يولنمق ايچون بر يره دفن اولنمش ياخود كرجلنوب اوزرى اورتولمش
اوله جمعنده دمس دينور ضمتينله ﴿ الديماس ﴾ دالك فتحى و كسريله كيزلنوب تستر و تحفظ ايده جك نسنه يه
و يره دينور پرده وايزبه وقولوبه وقويتو يرلركبى يقال دخل فى الديماس اى الكنّ وسردابه واغمكى زيرزمينه
دينور سرب معناسنه وحمامه دينور جمعى دياميس كلور ودماميس كلور يانى ميمه تبديل ايله يقال بالديماس
ناس اى بالحمام وديماس حجّاج ظالمك برزندانى اسميدركه يرآلتنده و پك مظلم ايدى ﴿ الاندماس ﴾ انفعال وزننده
ديماسه كيرمك معناسنه دركه معانئ مذكوره يه شاملدر يقال اندمس الرجل اذا دخل فى الديماس ﴿ الدمس ﴾ فتحتينله
و ﴿ الدميس ﴾ اميروزننده اورتيلوب پورنمش نسنه يه دينور يقال شئ دمس ودميس اى مغطى ﴿ الداموس ﴾ آوجى
كوملته سنه دينور قتره معناسنه ﴿ الدماس ﴾ كتاب وزننده برنسنه يى اورتوب بوريجك شيئه دينور ﴿ الدودمس ﴾
دال اولانك ضمى و ثانيه نك فتحى و ميمك كسريله برنوع يلان اسميدركه بوغازى كورك كبى شيشكن اولوب نفسيله
اوغرادیغى يرى آتش اصابت ايدركبى احراق ايدر جمعى دودمسات كلور ودواميس كلور حذف زائد ايله ﴿ المدمّس ﴾
معظم وزننده كيرلو ومردار نسنه يه دينور كيرلوطى كبى يقال شئ مدمّس اى مدنّس ﴿ التدمس ﴾ تفعل وزننده
بيلاشمق معناسنه در يقال تدمست المرأة بكذا اذا تلطخت ﴿ المدامسة ﴾ مفاعله وزننده بركمسه دن برشيئى ستر ايلك
معناسنه در يقال دامسه اذا واراه ﴿ دومس ﴾ دالك ضميله ارّان قضاسنده برناحيه آديدر ﴿ الدمس ﴾ دالك ضميله
عظيم ايشلره دينور يقال جا نابامور دمس اى عظام ﴿ الدماحس ﴾ حاى مهمله ايله علابط وزننده ارسلانه دينور
﴿ الدمحسىّ ﴾ دالك ضميله سياه آدمه دينور وسمين وشديد آدمه دينور يقال رجل دمحسىّ اى سمين شديد
﴿ الدمقس ﴾ هزبر وزننده ايپكه دينور على قول خام ايپكه دينور قزّ معناسنه ياخود ديبايه دينور ديباج معناسنه
ياخود كتانه دينور ﴿ الدمقاس ﴾ قرطاس وزننده دمقس معناسنه در ﴿ المدمقس ﴾ مدحرج وزننده دمقس ايله نسج
اولنمش قماشه دينور يقال ثوب مدمقس اى منسوج بالدمقس ﴿ الدمانس ﴾ علابط وزننده مصرده بر بلده و تفليس
قضاسنده برقريه آدلريدر ﴿ الدنحس ﴾ حاى مهمله ايله جعفر وزننده كوده سنك اتى شديد ومحكم اولان تنومند
آدمه دينور يقال رجل دنحس اى شديد اللحم الجسيم ﴿ الدنس ﴾ فتحتينله كير و پاسه دينور وسخ معناسنه ودنس
ودناسه كيرلنمك معناسنه مصدر اولورلر حقيقى ومعنويدن اعمدر يقال دنس ثوبه وعرضه وخلقه دنسا ودناسة
من الباب الرابع اذا اتسخ ﴿ الدنس ﴾ كتف وزننده كيرلو پاسلو آدمه دينور يقال رجل دنس وقوم ادناس
ومدانيس ﴿ التدنيس ﴾ تفعيل وزننده برنسنه يى كيرلتمك معناسنه در يقال دنّس ثوبه اذا وسخه و برآدمك عرض
وناموسنه شين وخلل ويره جك ايش ايشلمك معناسنه مستعملدر يقال دنّس عرضه اذا فعل به مايشينه ﴿ الدنفاس ﴾
دفناس وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى ﴿ الدنافس ﴾ علابط وزننده بدخوى آدمه دينور يقال رجل دنافس
اى السيئ الخلق ﴿ الدنفس ﴾ زبرج وزننده احمق عورته دينور يقال هى دنفس اى حمقاء ﴿ الدنقسة ﴾ قافله دحرجه
وزننده ناس بيننى افساد ايلك معناسنه در يقال دنقس بينهم اذا افسد و برآدمه ذلّ وتواضع جهتيله سرفرو قلمق
معناسنه در يقال دنقس الرجل اذا طأطأ راسه ذلا وخضوعا وكوزى قپه رق باقمق معناسنه در يقال دنقس اذا نظر
بكسر العين ﴿ الدنكسة ﴾ دحرجه وزننده بركسه خلقك امور ومصالحنى كورمك ايچون وايشلرنده بولنمامق
ايچون خانه سندن طشره چيقميوب اختفا ايلك معناسنه در يقال دنكس الرجل اذا اختفى ولم يبرز لحاجة القوم
وهو عيب ﴿ الدوس ﴾ دالك فتحى و واوك سكونيله و ﴿ الدياس ﴾ و ﴿ الدياسة ﴾ دالرك كسريله كه اصللرى واوى
اولوب لاجل الكسره يايه منقلب اولمشدر برنسنه يه اياقله باصوب چكنه مك معناسنه در يقال داس الشئ يدوس
دوسا ودياسا ودياسة اذا وطئه بالرجل و شدّت و مبالغه وجهيله جماع ايلك معناسنه مستعملدر يقال داس المرأة اذا
جامعها بمبالغة ورام وذلول قلمق معناسنه در يقال داسه اذا ذلّله ودوس بن عدنان بن عبد الله برقبيله پدريدر ودوس
قلج وآيينه مقوله سنه جلا ويرمك معناسنه مستعملدر يقال داس السيف اذا صقله ﴿ الدوس ﴾ دالك ضميله دانسك

جمعیدر که صیقلو پر بچیلره دینور ﴿المدوس﴾ منبرو زنبده قلچ مقوله سنه جلاو یره جك نسنه یه دینور مصقله معناسنه
یقال داس السیف بالمدوس ای المصقلة و خرمن دوکه جك آلته دینور دوکن و خرمن عربه سی کبی یقال داس الطعام
ای الحنطة بالمدوس وهو مایداس به ﴿المدواس﴾ محراب وزننده مدوس معناسنه در ﴿المداس﴾ سحاب وزننده
پاپوشه دینورکه معروف اپاق قابیدر ﴿المداسة﴾ مناره وزننده خرمن دوکه جك یره دینور ﴿الدوّاس﴾ شدّادو زننده
ارسلانه دینورو بهادر آدمه دینور وکارو پیشه سنده حاذق و ماهر آدمه دینور یقال رجل دوّاس ای شجاع وکذا
ماهر ﴿الدوّاسة﴾ حساسه وزننده برونه اطلاق اولنور انف معناسنه ﴿الدواسة﴾ سحابه وزننده و ﴿الدویسة﴾
سفینه وزننده جماعت انسانی یه دینور ﴿الدیسة﴾ کیسه وزننده صیق وکور اورمانه و بوکه دینور جمعی دیس
کلور عنب وزننده ودیس کلور کیس وزننده که جمع جنسیدر ﴿الدایس﴾ یانك کسریله خرمنه دینور نسب اوزره در
﴿الدوایس﴾ بری برینك آردنجه ایزلرینی چکنیه رك روان اولان جماعته اطلاق اولنور ومنه یقال اتهم الخیل
دوایس ای یتبع بعضها بعضا ﴿الدهس﴾ دالك فتحی وهانك سکونیله شول نباته دینورکه لونه یشللك غالب
اولمیه که کوف و پاس رنکنده اولور و چامورلی و قومسال اولمیان دوزو طپراغی ملایم یره دینور ﴿الدهاس﴾ سحاب
وزننده دهس ایله معنای ثانیده مرادفدرو کوتی بیوك عورته دینور کاسیذکر ﴿الادهاس﴾ همزه نك کسریله ذکر
اولنان دهس دیدکلری یره کتمك معناسنه در یقال ادهس القوم اذا سلکوا الدهاس ای ساروا فیه ﴿الدهس﴾
فتحتینله یرچامورلی و قومسال اولمیوب دوز و ملایم اولمق معناسنه در یقال دهس المکان دهسا من الباب الرابع
اذا کان سهلا لیس برمل ولاتراب ای وحل ﴿الادهس﴾ احمر وزننده دوزو ملایم اولان قوملغه دینور یقال رمل ادهس
ای بین الدهس ﴿الدهسة﴾ غرفه وزننده و ﴿الدهاسة﴾ حماسه وزننده اسملردر برآدمك خویی سهل و ملایم اولمغه
اطلاق اولنورکه یواش خویلولق تعبیر اولنور یقال له دهسة و دهاسة ای سهولة الخلق ﴿الدهّاس﴾ شدّادو زننده
ملایم خویلو آدمه دینور یقـال هو دهّاس ای سـهل الخلق ﴿الدهساء﴾ حمراء وزننده ملایم خویلو خاتونه
دینور وکوتی بیوك خاتونه دینور دهاس کبی یقـال امرأة دهسـاء ودهاس ای عظیمة العجز وشول کچی یه
اطلاق اولنورکه لونی قزل چلار قرامتق اوله صدءاکبی لکن بونك قزلی آندن آزجه اولور یقال عنز دهساء
کالصدءاء الا انه اقل حمرة ﴿الدوس﴾ صبور وزننده ارسلانه دینور ﴿الادهیساس﴾ اشمیزاز وزننده یرك ترابی
قزله مائل قرامتق اولمق معناسنه در یقال ادهاسّت الارض اذا صارت دهساء اللون ﴿الدهرس﴾ جعفر وزننده آفت
و داهیه یه دینور جمعی دهارس کلور و خفت و جنبش و نشاط معناسنه در یقال ناقة ذات دهرس ای خفة و نشاط
﴿الدهمسة﴾ دحرجه وزننده فسلده ملك معناسنه در یقال دهمسه اذا ساره و مشاوره ایلمك معناسنه در یقال دهمسه
اذا شـاوره و شدّتله یاپشوب طوتمق معناسـنه در یقال دهمسه اذابطشـه ﴿المدهمس﴾ مدحرج وزننده پنهان
و مسـتور معناسنه در یقال امر مدهمس و منهمس ای مسـتور ﴿الدیس﴾ لیس وزننده خاتون ممه سـنه دینور
ثدی معناسنه و بو لغت عراقیه در عربیه دکلدر ﴿دیسان﴾ انسان وزننده شـهر هراة قضاسـنده بر قریه آدیدر
﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ ﴿اذریطوس﴾ همزه نك کسریله ادویه دن بر دار و آدیدر کلمهٔ مزبوره رومیه دن معرّبدر
شـارح دیرکه صاحب منهاجك بیانه کوره ایارج ثیادریطوس اکبر دیدکلریدرکه زمان جالینوسدن اقدم تألیف
واول عصرك پادشاهی اولان ثیادریطوس اسمیله مسمّا اولمشـدر ایارج مزبور سائر ایارجلردن اقوادر یکرمی
بش اجزان ترکیب اولنور ﴿الذفطسة﴾ دفطسه وزننده و مرادفیدرکه برکسه مالنی ضایع ایلمك معناسنه در یقال
ذفطس الرجل اذا ضیع ماله ﴿ فصل الراء المهملة ﴾ ﴿الرأس﴾ رانك فتحی و همزه نك سکونیله اعضاء حیوانیه دن
باشنه دینور فارسیده سر دیرلر و هر شـیئك یوقریسنه و اعلاسنه یعنی باش طرفنه اطلاق اولنور کوده نك باشی کبی
یقال رأسه مستطیل ای اعلاه و برقومك سید و سرکرده سنه اطلاق اولنور یقال هو رأس القوم ای سیدهم جمعی
ارؤس کلور افلس وزننده و رؤس کلور ضمتینله و رأس کثرت سببیله عزت بولان طائفهٔ انسانی یه اطلاق اولنور یقال
هم رأس ای قوم کثیر عزیز و رأس مصدر اولور برکسه نك باشـنه اورمق یا طوقنمق معناسنه در یقال رأسه رأسا
من الباب الثالث اذا اصاب رأسه و عربلر برکسه یه بنم حقمده در کار اولان رأی و تدبیرك بد و فنا اولدی دیه جك
یرده رمیت منك فی الرأس دیرلر بناء مجهول اوزره زیرا باشنه ضرب اولنان کمسه بغایت مضطرب و دردناك اولمغله
باشنی یوقری قالدرمغه قدرتی اولمز ﴿الرّیس﴾ کیس وزننده و ﴿الرئیس﴾ امیر وزننده برقومك باشبوغنه و سرور
و سرکرده سنه دینور رئیس الکتاب کبی یقال هو ریّسهم و رئیسهم ای سیدهم و رئیس باشنه اورلمش یاخود باشنده
برعلت حادث اولمش قیونه دینور یقال شاة رئیس اذا صارت قد اصیب رأسها جمعی رأآسی کلور رانك فتحی و همزه نك

فصل الذال المعجمة

فصل الراء المهملة

مدّی وآخرنده الفك قصريله و رئيس القابدندر رئيس بن سعد محدّثيندندر ﴿المرأس﴾ مقعد وزننده قوی وشديد اولان
باشه دينور يقال رأس مرأس ای مصاك جمعی مرائس كلور ﴿الرؤّس﴾ ركع وزننده قوی وشديد اولان باشلره دينور
يقال رؤس مرائس ورؤّس ای مصاكيك ﴿بيت رأس﴾ شام اولكه سنده برموضعدر اكا خمر نسبت اولنور ﴿رأس عين﴾
جزيره ده برقصبه در * شارح ديركه نسبتنده رسعنی دينور عبشمی كبی ﴿رأس الاكل﴾ يمنده برقريه در ﴿رأس الانسان﴾
مكه ده برطاغدر ﴿رأس ضان﴾ دوس قبيله سی يوردنده برطاغدر ﴿رأس الحمار﴾ حضرموت قربنده بربلده در
﴿رأس الكلب﴾ قومس قضاسنده برقريه در و برعقبه آديدر ﴿رأس كيفی﴾ جزيره ده ديار مضردن برموضعدر
﴿ذو الرأس﴾ جرير بن عطيه نام شاعرك لقبيدر ﴿ذو الرأسين﴾ خشين بن لای و امية بن جشم نام كمسه لرك لقبلريدر
﴿رأس المال﴾ سرمايه يه دينور تقول مالی رأس مال ای اصله ﴿الاعضاء الرئيسة﴾ درت عضوه اطلاق اولنور كه قلب
ودماغ وجكر وخايه دن عبارتدر ﴿الرئيس﴾ سكيت وزننده چوق رياست ايدن آدمه دينور يقال رجل رئيس ای كثير
الترؤس ﴿المرآس﴾ محراب وزننده شول آته دينور كه قوشی يه كيدركن برابرنده كيدن آتلرك باشلرينی اصررا اوله
علی قول سبق و تقدّم جهتيله رئيسلری اولوراوله يقال فرس مرأس اذا كان يعضّ رؤس الخيل فی المجاراة او الذی
يرءس فی تقدّمه وسبقه وباشندن غيری يرده شحم وقوّتی قالمامش دوه يه دينور كما سيذكر ﴿الرآس﴾ شدّاد وزننده
قيون وكچی باشلری صتان آدمه دينور عامّه رواسی ديرلر كه لحندر حفاظدن عمر بن عبد الكريم الدّهستانی الرواسی
او جهتدندر ﴿المرأس﴾ معظم وزننده و﴿المرأس﴾ مصباح وزننده و﴿الرؤس﴾ صبور وزننده شول دوه يه اطلاق
اولنور كه باشندن غيری عضونده شحم وقوّت قالمامش اوله يقال بعير مرأس و مرأس و رؤس اذا لم يبق له طرق الا
فی رأسه ﴿المرأس﴾ محدّث وزننده ارسلانه دينور ﴿الروائس﴾ دره لرك اوست طرفلرينه اطلاق اولنور اعالیٔ اوديه
معناسنه رائس مفرديدر و سحابلردن ايلری ايلری اولان قطعه لرينه دينور ﴿الرّائس﴾ برطاغك و برقويونك اسملريدر
ووالی وحاكمه اطلاق اولنور ﴿المرؤس﴾ رعيت وزيردستانه اطلاق اولنور يقال هو رائس ای وال وهم مرؤس ای
رعية وشهوتی همان باشنده اولان آدمه دينور يقال رجل مرؤس اذا كانت شهوته فی رأسه لاغير و باشی بيوك آدمه
دينور ﴿الرياسة﴾ كتابه وزننده برجماعته باشبوغ اولمق و سرور و سركار اولمق معناسنه در يقال رأس فلان القوم
رياسة من الباب الثانی اذا صار رئيسا ﴿الارأس﴾ افضل وزننده بيوك باشلو كشی يه دينور يقال رجل ارأس ای كبير
الرأس ﴿الرئاس﴾ كتاب وزننده قلج قبضه سنه علی قول پرازاونه سنه دينور يقال احكم رئاس السيف ای مقبضه
اوقبيعته ورئاس الامر برايشك اوّلنه اطلاق اولنور يقال اخذ رئاس الامر ای اوّله ﴿الرأساء﴾ حمراء وزننده باشی و يوزی
سياه وكوده سی بياض اولان قيونه دينور يقال نعجة رأساء اذا كانت سوداء الرأس والوجه ﴿بنو روأس﴾ غراب
وزننده برجماعتدر محدّثيندن ابو دواد يزيد بن معاويه ووكيع بن الجراح وحميد بن عبد الرحمن بن حميد الرؤاسيون
آنلردندر ﴿الرؤاسی﴾ غرابی وزننده باشی بيوك انسان وحيوانه دينور ﴿الترئيس﴾ تفعيل وزننده برآدمی باشبوغ
وسردار ايلك معناسنه در يقال رأسه اذا جعله رئيسا ﴿الارتئاس﴾ افتعال وزننده رئيس اولمق معناسنه در يقال
ارتأس الرجل اذا صار رئيسا و بركسه يی مشغول قلمق معناسنه مستعملدر يقال ارتأس زيدا اذا اشغله فی الاصل
بركسه نك بيونندن طوتوب باشنی يره اكمك معناسنه اولوب بومناسبتله اشغال معناسنده استعمال اولندی ﴿الترأس﴾
تفعل وزننده بودخی رئيس اولمق معناسنه در يقال ترأس الرجل اذا صار رئيسا ﴿المرائس﴾ مجادل وزننده حرب
وقتالده تخلف ايدر اولان آدمه دينور يقال رجل مرائس ای متخلف فی القتال ﴿الربس﴾ حبس وزننده ال ايله
اورمق معناسنه در يقال ربسه بيده ربسا من الباب الاوّل اذا ضربه بها و طولدرمق معناسنه در يقال ربس القربة
اذا ملأها وربس آفت وداهيه دينور ﴿الربساء﴾ حمراء وزننده شديد اولان داهيه يه وصف اولنور يقال داهية
ربساء ای شديدة ﴿ربسی﴾ سكری وزننده برقصراق آديدر ﴿الربيس﴾ اميروزننده بهادره دينور يقال رجل ربيس
ای شجاع ودانه لری صيق اوزم سالقمنه دينور وطقناز قوچه دينور يقال كبش ربيس ای مكتنز ومضروب
معناسنه در و مال ياخود سائر جهتله مصيبة اوغرامش كمسه يه دينور يقال هو ربيس ای مصاب بمال اوغيره وآفت
وداهيه يه دينور وچوق شيئه دينور يقال مال ربيس ای كثير ﴿امّ الرّبيس﴾ زبير وزننده انكرك يلاننك كنيه سيدر
﴿ابو الربيس﴾ شعرادن عباد بن طهمة الثعلبی كنيه سيدر ﴿ربيس﴾ جعفر وزننده ابن عامر الطائيدركه اصحابدندر
شارح ديركه تای فوقيه ايله ربتسدر كما سيذكر ﴿ربيس﴾ سكيت وزننده يهود قومندن سامرّه طائفه سنك كبيرلرينه
دينور ﴿الربسة﴾ بجله وزننده چركين و وسخناك اولان عورته دينور يقال امرأة ربسة ای قبيحة وسخة
﴿الرباس﴾ رانك كسريله بواسمله معروف نباتدر فارسيده اشخون ديرلر اندن شربت ياپارلر ريباس شربتی

معروفدر حصبه یه و چیچکه و طاعونه نافع و عصاره سنی اکتحال تحدید نظر خصوصنده مفیددر ﴿الارتباس﴾
افتعال وزننده شوریده و مختلط اولمق معناسنه در یقال ارتبس الشیٔ اذا اختلط و برنسنه صیصیق و طقناز اولمق
معناسنه در یقال ارتبس اللحم وغیره ﴿الاربساس﴾ افعلال وزننده برسمته طوغری کتمك معناسنه در یقال اربسّ
الرجل اذا ذهب فی الارض و برآدمك ایشی سست و ضعیف اولمق معناسنه در اربسّ امرهم اذا ضعف حتی
تفرّقوا و مراغمه وتذلیل معناسنه در * شارح دیرکه بو معناده صواب اولان ارباس اولمقدر افعال بابندن نته که نهایه ده
بو رسمه مرسومدر و اربساس تصرّف معناسنه در یقال یربسّ فی امره ای یتصرّف و کیرو قالمق معناسنه در یقال
اربسّ امره اذا استأخر ﴿ربتس﴾ تای فوقیه ایله جعفر وزننده ابن عامر الطائی درکه درکاه رسالتپناهه وفود
ایدوب کندی ایچون نامهٔ سعادت تحریر اولندی آنفا مؤلف ربیس عنوانیله ده ثبت ایلمشدر ﴿الرجس﴾ رانك فتحی
و جیمك سکونیله بلوتلر دپرنوب کوك پك کورلدهمك معناسنه در یقال رجست السماء رجسا من الباب الاول
اذا رعدت شدیدا و تمخضت و دوه کوکردمك معناسنه در یقال رجس البعیر اذا هدر و مرجاس ایله صو تقدیر ایلمك
معناسنه در یقال رجس فلان اذا قدّر الماء بالمرجاس و برآدمی ایشندن عوق و تأخیر ایلمك معناسنه در یقال رجسه
عن الامر من الباب الاول والثانی اذا عاقه ﴿الارجاس﴾ همزه نك کسریله بودخی مرجاس ایله صو تقدیر ایلمك
معناسنه در یقال ارجس الرجل اذا قدّر الماء بالمرجاس ﴿الراجس﴾ و ﴿الرّجاس﴾ شداد وزننده پك کورلده یجی
سحابه وصف اولور یقال سحاب راجس و رجّاس ای شدید الصوت و رجّاس و رجوس صبور وزننده و مرجس
منبر وزننده چاغزغان دوه یه وصف اولور یقال بعیر رجاس و رجوس و مرجس ای صوات و رجّاس دریایه اطلاق
اولنور ﴿المرجوسة﴾ برایشه شورش و اختلاط عارض اولمغله قارش مورش اولمق معناسنه درکه قرشقنلق تعبیر
اولنور * شارحك بیاننه کوره تاء مصدریه در یقال هم فی مرجوسة ای اختلاط و التباس ﴿المرجاس﴾ محراب وزننده
شول طاشه دینورکه برایپه باغلیوب قویی یه صارقدرلر و آنکله قویینك دیبنده اولان بولانق صویی کرکی کبی
چالقارلر بعده اول بولانق صویی چکوب چیقارمغله قویی پاك اولنور علی قول صوتیله قویینك صوینك درینلکنی
بیلمك ایچون قویی ایچره براقیلان طاشه دینور و علی رأی قویی ایچره صویك اولوب اولمدیغنی بیلمك ایچون
آتدقلری طاشه دینور ﴿الراجس﴾ قویی یه ذکر اولنان رجس دیدکلری طاشی آتان آدمه دینور ﴿الرجس﴾ رانك
کسریله نجس و مرداره دینور قذر معناسنه و فتحتینله و رانك فتحی و جیمك کسریله لغتدر و کناه و مأثم معناسنه در
یقال هو رجس یتضمخ بك ای قذر و فیه رجس ای مأثم و مطلقا مردار و مستهجن و مکروه کار و عمله دینور و عذابی
مؤدی اولان ایشه دینور یقال عمله رجس ای مؤدّ الی العذاب و شك و کمان معناسنه در و اشکنجه و عقاب معناسنه در
و خشم و غضب معناسنه در یقال فیه رجس ای شك و هو علی الرجس ای العقاب و کذا الغضب * مؤلفك بصائرده
بیاننه کوره رجس نجس و مردار معناسنه موضوعدر و اول درت وجه اوزره اولور من جهة الطبع اولور نجس
صرف کبی و من جهة العقل اولور شرك و شك و کمان کبی و من جهة الشرع اولور خمر و میسر و لحم خنزیر کبی و من
جهة الکل اولور میته کبی که طبعا و عقلا و شرعا مرداردر سائرلری بونلره قیاس ﴿الرجاسة﴾ نجاسه وزننده یرامز
و چرکین ایش ایشلمك معناسنه در یقال رجس الرجل و رجس رجاسة من الباب الرابع والخامس اذا عمل عملا قبیحا
﴿النرجس﴾ نونك کسری و فتحیله معروف شکوفه درکه زرّین تعبیر اولنور استشمامی برودتدن حادث اولان زکام
و صداعه نافع و صوغانی ایکی کیجه لبن ایچره نقع ایلدکدنصکره سحق ایدوب رأسندن ماعدا ذکره طلا اولنسه
آلت عنینی قوامه کتوروب و فعل عجیب ایراثنده غریب المنافع در بو نرکس فارسی معرّبیدر * نرکسی چشمکه
دیدم بکزر * ایشیدنلر دیدی و فیه نظر * ﴿الارتجاس﴾ افتعال وزننده صارصلمق معناسنه در یقال ارتجس البناء اذا
رجف و کوك کورلدمك معناسنه در یقال ارتجست السماء اذا رعدت ﴿الرحامس﴾ حای مهمله ایله علابط وزننده
دلیر و بهادره دینور یقال رجل رحامس ای جری شجاع ﴿الارخاس﴾ خای معجمه ایله افلاس وزننده برنسنه نك نرخ
و بهاسنی اوجوزتمق معناسنه در یقال ارخس السعر اذا ارخصه ﴿رخس﴾ نحس وزننده اسامیدندر عتبه
بن سعید بن رخس محدثدر ﴿الردس﴾ کدس وزننده برآدمه طاش آتمق معناسنه در یقال ردس القوم ردسا
من الباب الاول اذا رماهم بحجر و مردس و مرداس دیدکلری نسنه ایله دیواری یاپری دوزلتمك ایچون ریزه
ریزه ایلمك معناسنه در یقال ردس الحائط والارض اذا دکه بشیٔ یقال له المردس و المرداس و برنسنه یی قیروب
پاره پاره اوفاتمق معناسنه در یقال ردس الحجر بالحجر ردسا من الباب الاول والثانی اذا کسره و برنسنه یی ایلتمك
معناسنه در یقال ردس بالشیٔ اذا ذهب به ﴿المردس﴾ منبر وزننده و ﴿المرداس﴾ مصباح وزننده برآلتدرکه یصی

ومتین اولور آنکله دیوارلكٔ وارضك طاشلرینی هدم وكسر ایله زمینه برابر ایدرلر و مرداس باشه اطلاق اولنور رأس
معناسنه و عبّاس بن مرداس السلمیّ اصحابدندر شاعر و شجیع و كریم ایدی ﴿الردّیس﴾ سكّیت وزننده و ﴿الردوس﴾
صبور وزننده بغایت طاش آتجی آدمه دینور یقال رجل ردّیس وردوس ای دفوع ﴿المرادسة﴾ مفاعله وزننده
طاشلشمق معناسنه در یقال رادسه اذا راماه ﴿التردّس﴾ تفعل وزننده اشاغی یه یوارلنوب دوشمك معناسنه در
یقال تردّس من مكانه اذا تردّی ﴿رودس﴾ رانك ضمی ودالك كسریله بحر رومده اسكندریه حذاسنده برجزیره
آدیدر ﴿روذس﴾ رانك ضمی وذال معجمه نك كسریله رودس لفظنك معرّبیدركه جزیرۀ مزبوره در اسكندریه
حذاسنده و برمرحله در حضرت معاویه اكاغزا ایلشدر * مؤلف بوراده تشویش ایلشدر ﴿الرسّ﴾ رانك فتحی
و سینك شده سیله و ﴿الرسیس﴾ رزیز وزننده مطلقا برنسنه نك اوّل و ابتداسنه دینور ومنه رسّ الحمی و رسیسها
ای ابتداؤها قبل ان یشتدّ یعنی سِتمه نك ابتدا كرینوب و تویلری قبارمق حالتی اوله جقدر و رسّ ایچریسی طاشله
اورلمش قویی یه دینور یقال وقع فی الرسّ ای فی البئر التی طویت بالحجارة و رسّ مخصوص برقویی اسمیدركه ثمود
قومنك بقیه لری انی استعمال ایدرلر ایدی كندیلره مبعوث اولان پیغمبری آنك ایچنه القا و آغزینی طاشله اوردیلر
ومنه قوله تعالی ﴿واصحاب الرسّ﴾ الایه و رسّ مصدر اولور میانۀ ناسی رفع نزاعله اصلاح ایلك معناسنه یقال
رسّ بین القوم رسّا من الباب الاول اذا اصلح و میانۀ ناسه فتنه القاسیله افساد ایلك معناسنه اولمغله اضداددن
اولور یقال رسّ بینهم اذا افسد و رسّ آذربیجان اولكه سنده بر وادی آدیدركه اوزرنده بیك قدر شهر واردر
و رسّ قویی قازمق معناسنه در یقال رسّ البئر اذا حفرها و طپراق آلتنده برنسنه یی پنهان ایلك معناسنه در
یقال رسّ الشیٔ اذا دسّه و میتی دفن ایلك معناسنه در یقال رسّ المیت اذا دفنه و رسّ عروضیون اصطلاحنده
الف تأسیسدن مقدم اولان حرفك حركه سنه یاخود
الف تأسیسدن مقدم اولان فتحه یه دینور و رسّ برقومك امور و اخبارینه كركی كبی طلب و سؤال و فكر و اندیشه
اعمال ایدرك مطلع اولمق معناسنه در یقال رسّ فلان امور القوم و خبرهم اذا تعرّف و رسّ رزّ معناسنه دركه زای
معجمه ده بیان اولندی ﴿الرسّی﴾ یای نسبتله رسّ نام موضع مزبوره منسوب دیمكدر محمد بن اسمعیل الرسّیّ علویوندندر
﴿الرسیس﴾ رزیز وزننده هرنسنه نك ابتداسنه دینورته كه ذكر اولندی و خاصّة حمّانك ابتدا عارض اولان
حالتنه دینور و برنده ثابت و پایدار اولان نسنه یه دینور یقال شیٔ رسیس ای ثابت و عاقل و دانا و زیرك آدمه
دینور یقال رجل رسیس ای فطن عاقل و صحتی اولمیان خبره دینور یقال خبر رسیس اذا لم یصحّ و عشق و محبتك
ابتدا و مقدمه سنه اطلاق اولنور یقال به رسیس الحبّ ای ابتداؤه ﴿الرسّة﴾ یرده محكم دیكلمش ستونه وصف اولور
یقال ساریة رسّة ای محكمة ﴿الرسّة﴾ رانك ضمیله و ﴿الارسوسة﴾ ارجوزه وزننده باش كسوتنه دینور قلنسوه معناسنه
﴿الرسّی﴾ حمی وزننده آلچق و یصبجه طاغه دینور ﴿الرسارس﴾ علابط وزننده اسمادندر رماحس بن رسارس
انساب كنانه دندر ﴿الرسرسة﴾ زلزله وزننده دوه قالقمق ایچون دیزلرینی یره قویوب دپرنوب یكینمك معناسنه در یقال
رسرس البعیر اذا تمكن للنهوض ﴿التراسّ﴾ فی الاصل تفاعل وزننده فسلدشمك معناسنه در یقال یتراسّون الخبر
ای یتسارّون ﴿الارتساس﴾ افتعال وزننده برخبر ناس ایچره فاش و شایع اولمق معناسنه در یقال ارتسّ الخبر
فی الناس اذا جری و فشا ﴿المراسّة﴾ فی الاصل مفاعله وزننده مفاتحه معناسنه در یقال راسّه اذا فاتحه ﴿الرطس﴾
رانك فتحی و طانك سكونیله ال آیاسنك ایچیله اورمق معناسنه در یقال رطسه رطسا من الباب الثانی اذا ضربه
بباطن كفه ﴿الارطساس﴾ افعلال وزننده برنسنه اوزره بعض نسنه لر بری برینك اوزرینه قپانمق معناسنه در یقال
ارطست علیه الحجارة اذا تطابق بعضها فوق بعض ﴿الرعس﴾ رانك فتحی و عینك سكونیله دترهمك معناسنه در
یقال رعس الرجل رعسا من الباب الثالث اذا ارتعش و انتفض و یورغونلقدن آهسته آهسته زبون زبون یوریمك
معناسنه در یقال یرعس فلان ای یمشی ضعیفا من اعیاء ﴿الرعسان﴾ فتحاتله پك پیر لكدن ناشی باش دترهمك
معناسنه در یقال یرعس رأسه رعسانا ای یتحرّك من الكبر ﴿الرعوس﴾ صبور وزننده اویوقلمق سببیله باشی
صرصوب حركت ایدن آدمه دینور یقال هو رعوس ای یرجف رأسه نعاسا و جنبش و نشاطندن باشی
بری اوته اوینایوب دپره نور اولان ناقه یه دینور یقال ناقة رعوس ای یرجف رأسها نشاطا و یوروركن الرینی
دیوشروب آلمسی چاپك اولان ناقه یه دینور یقال ناقة رعوس ای سریعة رجع الیدین و قارغیسی سرد اولمامغله
الده دترر اولان مزراغه دینور یقال رمح رعوس ای لدن مهزّ ﴿الرعّاس﴾ شدّاد وزننده بو دخی ذكر اولنان
مزراغه دینور ﴿الرعیس﴾ امیر وزننده شول دوه یه دینوركه ایپله الری ایاغنه باغلنمش اوله علی قول یورویشی

مضطرب و ناهموار اوله يقال بعير رعيس اذا صار قدشدّت يده الى رجـله او هو المضطرب فى سيره ﴿المرعس﴾
منبر وزننده شول خسيس شخصه دينوركه مزبله‌لردن حبوباب سقاطه‌سنى دوشورر اوله يقـال رجل مرعس
اى خسيس يلتقط الطعام من المزابل ﴿الارعاس﴾ همزه‌نك كسريله برآدمى دترتمك معناسـنه‌در ﴿الارتعاس﴾
افتعال وزننده دترمك معناسـنه‌در يقال ارعسه فارتعس اى ارعشه فارتعش ﴿الراعسة﴾ شوق ونشـاطلو
اولان ناقه‌يه دينور يقـال ناقة راعسة اى نشيطة ﴿الرغس﴾ رانك فتحى وغين معجمه‌نك سـكونيله نعمته دينور
جمعى ارغاس‌در وخير وبركت ونماء وكثرت معناسنه‌در يقال به رغس اى نعمة وكذا خير وبركة ونمأ ورغس مصدر
اولور مال ونعمتى بركتلندروب چوق ايلمك معناسنه‌در يقال رغسه الله مالا اى اكثرله وبارك فيه ﴿المرغوس﴾
مبارك ومسعود معناسنه‌در وكثير الخير آدمه دينور يقال رجل مرغوس وشئ مرغوس اى مبارك وكذا كثير الخير
﴿المرغوسة﴾ مرجوسة وزننده ومرادفيدركه اختلاط والتباس معناسـنه‌در يقال هم فى مرغوسة اى مرجوسة
وطوغرغان خاتونه دينور يقال امرأة مرغوسة اى ولود ﴿الارغاس﴾ همزه‌نك كسريله مال ونعمتى فراوان ونمادار
قلمق معناسـنه‌در يقال ارغسه الله مالا اى اكثرله وباركله فيه ﴿المرغس﴾ محسن وزنـنده كندى نفسنى منعم ايدن
آدمه دينور يقال رجل مرغس اى ينعم نفسه وواسع ديرلكه دينور بونده غينك فتحيله‌ده جائزدر ﴿الاسترغاس﴾
برنسنه‌يى سهيل ولين عدّ ايلمك معناسـنه‌در يقال استرغسه اى استلانه ﴿الرفس﴾ رانك فتحى وفانك سكونيله
و﴿الرفاس﴾ كتاب وزننده تپه ايله تپمك معناسنه‌در يقال رفسه رفسا ورفاسا من الباب الاول والثانى اذا ركض
برجله ودوه‌يى رفاس ايله باغلمق معناسـنه‌در يقال رفس البعير اذا شدّه بالرفاس ﴿الرفاس﴾ رانك كسريله اباض
معناسنه‌دركه دوه‌نك بيلكنى قولنه بند ايده‌جك ايپه دينور ﴿الرفسه﴾ تمره وزننده اياقله كوكسه اوريلان تپه‌يه
دينور فارسيده لكد ديرلر ﴿مرقس﴾ قافله مقعد وزننده طىّ قبيله‌سندن برشاعرك لقبيدر اسمى عبدالرحمن ايدى بنو
معن بن عتودك بريسيدر ﴿الركس﴾ عكس وزننده برنسنه‌يى ترسنه چويرمك معناسنه‌در يقال ركس الشئ ركسا
من الباب الاول اذا ردّه مقلوبا وبرشيئك اوّلنى آخرينه دوندرمك معناسـنه‌در يقال ركسه اذا قلب اوّله على آخره
ودوه‌يى ركاس ديدكارى ايپ ايله باغلمق معناسنه‌در يقال ركس البعير اذا شدّه بالركاس ﴿الركاس﴾ كتاب وزننده شول
ايپه دينوركه براوجى دوه‌نك برونه وديكر اوجى صيقيجه بيلكنه باغليوب كروب چكملريله دوه‌نك باشى معلقه قالور
زيرا راكبى يولاردن چكوب اولدخى اشاغيدن چكمكله باشى معلق قالور بوايپى سركش دوه‌لره بند ايدرلر ﴿الركس﴾
رانك كسريله رجس معناسـنه‌دركه مرداره دينور وچوق جماعت انسانى‌يه دينور يقـال جاء ركس من الناس
اى كثير ﴿الراكس﴾ برده‌نك اسميدر وشول اوكوزه دينوركه دوكيلان خرمنك اورته سنده اولوب سائر اوكوزلر
آنك چوره‌سـنده دورايدرلر مؤنثى راكسه‌در ﴿الركوسية﴾ رانك فتحيله برطائفه‌دركه ملتلرى نصارى ايله صابئين
بيننده اولور ﴿الركاسة﴾ رانك فتحى وكسريله آخيه كبى يره صوقيلان شـيئه دينور وآخيه همزه‌نك مدى وياءنك
تشديديله ايكى طرفى قازيقلو طويله ايپنه دينور ﴿الاركاس﴾ همزه‌نك كسريله بودخى ركس معناسنه‌در ومنه قوله
تعالى ﴿والله اركسهم بما كسبوا﴾ الآيه اى نكسهم وردّهم فى كفرهم وقيزك ممه‌لرى ظهور ايلمكه باشلمق معناسنه‌در
يقال اركست الجارية اذا طلع ثديها نته‌كه تورنج ممه‌لى اولسه نهدت الجارية ديرلر ﴿الارتكاس﴾ افتعال وزننده
سرنكون اولمق انتكاس معناسنه‌در يقال ارتكس الشئ اذا انتكس وبرحادثه‌يه دوشمك معناسنه‌در يقال ارتكس
الرجل اذا وقع فى امر ومزدحم اولمق معناسـنه‌در يقال ارتكس الشئ اذا ازدحم ﴿الرماحس﴾ حاى مهمله ايله
علابط وزننده دلير وبهادره دينور نته‌كه رحامس دخى دينور وارسلانه دينور ورماحس بن عبدالعزى بن رماحس
امراء امويه‌دن مروان بن محمدك صوباشيلرى اوزره مؤكل ايدى ﴿الرمس﴾ رانك فتحى وميمك سكونيله برخبرى
كتم ايلمك معناسـنه‌در معناى آتيدن منشعبدر يقال رمس الخبر رمسا من الباب الاول اذا كتمه وطپراغه دفن ايلمك
معناسـنه‌در يقال رمس الشئ اذا دفنه ورمس قبر ومزاره اطلاق اولنور ومنه يقـال غدا الى الرمس كان لم يغن
بالامس وهو القبر جمعى ارماس ورموس كلور ورمس قبرك طپراغنه دينور يقال حثى على رمسه الرمس وهو ترابه
وآتمق معناسنه‌در يقال رمسه بحجر اذا رماه به ﴿المرمس﴾ مقعد وزننده و﴿الراموس﴾ بونلرده قبر ومزاره دينور
﴿الرو امس﴾ و﴿الرامسات﴾ طپراغى صاوروب ايزلرى اورتوب بصان يللره دينور يقال اليوم تهب الرو امس والرامسات
اى الرياح الدوافن للاثار وروامس كيجه وقتنده اوچان قوشلره على قول مطلقا كيجه وقتنده بروز وخروج ايدر
اولان دابه‌لره وجانورلره اطلاق اولنور ﴿ترمس﴾ تنصب وزننده بنى اسد يوردنده بروادى اسميدر ﴿الارتماس﴾
افتعال وزننده صويه طالوب كتمك معناسـنه‌در يقال ارتمس فى الماء اذا اغتمس ﴿رومانس﴾ رانك ضمى ونونك

(سكونيله)

سكونيله منذر كلبي نام شاعرك ونعمان بن منذرك والده‌لرى اسميدركه مزبورلر لام قرنداشلردر ﴿الروس﴾ دوس
وزنده صالنه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال راس الرجل يروس روسا اذا مشى متبخترا وسيل صويى خار وخاشاكى
كوتورب كتمك معناسنه‌در يقال راس السيل الغثاء اذا احتمله وناز كانه چوق طعام يمك معناسنه‌در يقال راس فلان
اذا اكل كثيرا وجوّد وروس رجل مقامنده استعمال اولنور يقال انه لروس سوء اى رجل سوء ﴿روس﴾ رانك
ضميله برطائفه‌دركه اولكه‌لرى صقالبه وترك اولكه‌لريله سنورداشدر حالا مسقو لوكفر دسى اوله جقدر موسقه نام شهر
قديملرينه منسوبلردر روسيه‌لو دخى ديرلر قهرهم الله تعالى ﴿رويس﴾ زبير وزننده يعقوب بن اسحق الحضرمى
راويسى محمد بن المتوكل القارى لقبيدر ﴿الرهس﴾ رانك فتحى وهانك سكونيله اياقله برنسنه‌يى پك باصوب چكنه‌مك
معناسنه‌در يقال رهس الشئ رهسا من الباب الثالث اذا وطئه شديدا ﴿الرهوس﴾ جرول وزننده اكول آدمه
دينور يقال هو رهوس اى اكول ﴿الارتهاس﴾ افتعال وزننده دره صوايله طولمق معناسنه‌در يقال ارتهس الوادى
اذا امتلأ وناس مزدحم اولمق معناسنه‌در يقال ارتهس القوم اذا ازدحموا ويوروركن طوارطپوق چالمق معناسنه‌در
يقال ارتهست رجلا الدابة اذا اصطكتا وچكركه كثرتندن برى برينك اوزرينه بيغلمق معناسنه‌در يقال ارتهس
الجراد اذا ركب بعضه بعضا ﴿الترهس﴾ تفعل وزننده برى اوته چالقنوب ارغلانمق معناسنه‌در يقال ترهس الشئ
اذا تمخض وتحرك واويناyوب مضطرب اولمق معناسنه‌در يقال ترهس الشئ اذا اضطرب ﴿الرهمسة﴾ دحرجه
وزننده فسلده‌مك معناسنه‌در يقال رهمسه اذا ساره وبر آدمه شرّ وكريهه ايله تعريض ايلمك معناسنه‌در يقال
رهمس له اذا عرّض له بالشرّ ﴿المرهمس﴾ مدهمس وزننده ومرادفيدركه مستور معناسنه‌در يقال امر مرهمس
مدهمس اى مستور ﴿الريس﴾ رانك فتحى ويانك سكونيله و﴿الريسان﴾ فتحاتله صالنه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال
راس الرجل يريس ريسا وريسانا اذا مشى متبخترا وبر نسنه‌يه غالب اولوب ضبط ايلمك معناسنه‌در يقال راس
الشئ اذا ضبطه وغلبه وبرطائفه‌يه سركار وصاحب حكم اولمق معناسنه‌در يقال راس القوم اذا اعتلى عليهم كما
يقال رأس بالهمزة ﴿ريسون﴾ جيحون وزننده اردن قضاسنده برقريه آديدر ﴿فصل السين المهملة﴾ ﴿سابس﴾
كابل وزننده واسط قضاسنده برقريه‌دركه نهر سابس اكا مضافدر ﴿السجس﴾ سينك وجيمك فتحيله صو بولانوب
متغير اولمق معناسنه‌در يقال سجس الماء سجسا من الباب الرابع اذا تغير وكدّر ﴿السجس﴾ كتف وزننده
و﴿السجيس﴾ امير وزننده وصفلردر بولانوب متغير اولمش صويه دينور ومنه تقول لا آتيك سجيس الليالى وسجيس
الاوجس بفتح الجيم وسجيس الاوجس بضم الجيم وسجيس عجيس اى ابدا يعنى وجه مذكور اوزره سجيس بريرده
چوق طورمقله متغير اولمش صويه ديمكله بو مناسبتله هميشه وابدى ودائمى محلنده استعمال اولندى حاصل معنا
كيجه‌لر ودهر موجود اولدقجه بن سكا وارمم ديمكدر كيجه‌لرك ودهرك وجوده كلديكى يوقدر پس بندخى هيچ
وارمم ديمك اولور وعجيس لفظى آخر معناسنه اولمغله تأكيد اولور ﴿الساجسى﴾ بنو تغلب قبيله‌سنه مخصوص
برجنس قيونه اطلاق اولنور وشول قوچ قيونه دينوركه بغايت بياض وصوى اولوب دولى المق ايچون پرورده اولنه
﴿التسجيس﴾ تفعيل وزننده صويى بولاندرمق معناسنه‌در يقال سجس الماء اذا كدّره ﴿سجستان﴾ سينك وجيمك كسريله
سيستان معربيدركه ايرانده بلدهٔ معروفه‌در نسبتنده سجزى دينور وسجستانى دخى دينور ﴿سجاس﴾ كتاب وزننده
همدان ايله ابهر بيننده بر بلده‌در ﴿سجلاطس﴾ كسرتينله وتشديد لام وضمّ طا ايله روم ديارنه مخصوص منقش نهالى
وپرده اسميدرله وساقز چيتلرى وبصمه‌لرى كبى وكلهٔ مزبوره روميه اولوب تعريب اولنمشدر ﴿سجلماسه﴾ كسرتينله
مغرب زمينده بر ولايتك قاعدة الملكى اولان شهرك اسميدر انهار كثيره واشجار وفيره‌يى مشتمل معمور وآبادان
بر ولايتدر اهاليسى كلاب قسمنى قيون بسلر كبى بسليوب تاولندقدنصكره اكل ايدرلر ﴿السدس﴾ سينك ضميله
و﴿السدس﴾ ضمتينله و﴿السديس﴾ سينك فتحيله التى حصه‌دن برحصه‌يه دينوركه آلتيده بر تعبير اولنور يقال طرح
سدسه وسدسه وسديسه اى جزءا من ستة وسديس بازلدن مقدم بتن ديشه دينور وبازل دوه قسمى طقوز ياشنه بالغ
اولنجه چيقان ديشنه دينور وسديس مكولك تعبير اولنان اولچك انواعندن برنوعك اسميدر والتى ياشنه وارمش قيونه
دينور يقال شاة سديس اذا اتت عليها السنة السادسة وطولى التى ذراع اولان ازاره وفوطه‌يه دينور يقال ازار سديس
اذا كان طوله ستة اذرع ﴿السدس﴾ سينك كسريله دوه‌نك درت كون صويه كليوب بشنجى كون صويه كلمسنه دينوركه
صويى ايچديكى كون محسوب اولور نته‌كه عشر وخمس دخى بويلجه‌در يقال وردت الابل سدسا وهو ان تقطع
اربعة وتردفى الخامس ﴿السدس﴾ فتحتينله سديس ايله معناى ثانيده مرادفدركه بازلدن مقدم بتن ديشه دينور جمعى
سدس كلور سينك ضميله وسدس كلور ضمتينله ﴿السداسى﴾ سينك ضميله بودخى طولى التى ذراع ازاره دينور

فصل السين المهملة

(السدوس) سينك ضميله نيلنج معناسنه دركه بدنه نعل كسن كسه نك توتسو ايلديكى ايچ ياغى توتسوسنه دينور
ويشال طيلسانه دينور بونده سينك فتحيله ده جائزدر و (سدوس) طى قبيله سندن بر رجل آديدر (سدوس) صبور
وزننده شيبان وتيم قبيله لرندن بر آدمك اسميدر وحارث بن سدوس عربدن بركسه دركه يكرمى بر نفر اركك
اولادى اولمشدر (سدوسان) سينك فتحيله سند اولكه سنده بر بلده آديدر مخصب وكثير الخير بربلده در (السدس)
سينك فتحى ودالك سكونيله قومك آلتيده برمالنى آلمق معناسنه در يقال سدس القوم سدسا من الباب الاوّل اذا
اخذ سدس مالهم وبر جماعتك آلتنجيسى اولمق معناسنه در يقال سدس القوم سدسا من الباب الثانى اذا كان لهم
سادسا (الاسداس) همزه نك كسريله برآدمك دوه سى درت كون مرعاده اكلنوب بشنجى كونى كه صوايچديكنك
آلتنجى كونيدر صويه كلمك معناسنه در يقال اسدس الرجل اذا وردت ابله سدسا ودوه قسمى رباعيه دن اوته اولان
ديشلرينى براقق معناسنه در ورباعيه اولك ديشلرك يانلرنده اولان درت ديشدر يقال اسدس البعير اذا القى السن
بعد الرباعية (الستّ) سينك كسرى وتانك تشديديله آلتى عدده دينور اصلى سدس ايدى نته كه ست فصلنده ذكر
اولندى (سرخس) فتحتينله وخاى معجمه نك سكونيله خراسانده برشهر عظيم اسميدر قضاسنده نهر جاريسى يوقدر
(السرس) كتف وزننده و (السريس) اميروزننده عنين آدمه على قول اصلا نسوانه تقرّب ايلمز اولانه يا خود
ولدى اولمز اولانه دينور نسوانه عدم تقرّبى برعلتدن ياخود عدم محظوظيت مقوله سى حالاتدن اولور يقال رجل
سرس وسريس اى عنين اوالذى لايأتى النساء اومن لايولدله وشول آيغره دينوركه آشديغى كبه قلمز اوله يقال
فحل سرس وسريس اذا كان لايلقح وضعيف وناتوان آدمه دينور يقال رجل سرس وسريس اى ضعيف وشول
زيرك وهوشمند آدمه دينوركه النده اولان مالى حفظ ايدوب تلف ايلمز اوله جمعى سراس كلور سينك كسريله
وسرساء كلور كرماء وزننده يقال رجل سرس وسريس اى كيس حافظ لما فى يديه (السرس) فتحتينله بر آدم
سريس اولمق معناسنه در يقال سرس الرجل سرسا من الباب الرابع اذا كان سريسا وبدخوى اولمق معناسنه در
يقال سرس الرجل اذا ساء خلقه وبعد الجهل عاقل وحازم اولمق معناسنه در يقال سرس الرجل اذا عقل وحزم
بعد جهل (المسرّس) معظم وزننده شيرازه لنمش كتابه دينور يقال مصحف مسرّس اى مشرّز (سروس) صبور
وزننده افريقيه قربنده بر بلده در اهاليسى بالجمله اباضيه مذهبنده در (سسويه) سينلرك ضمى وثانيه نك تشديديله
اساميدندر ابونصر محمد بن احمد بن عمر بن ممشاد بن سسوية الاصطخرى محدّثيندندر (اسفس) فايله اثمد وزننده
مرو قضاسنده بر قريه در محدثيندن خالد بن رقاد بن ابراهيم الدهلىّ الاسفسىّ آندندر وجزيرۀ ابن عمرده برقريه
آديدر بساتين كثيره يى مشتملدر (السلس) سينك فتحى ولامك سكونيله شول ايپه دينوركه اكا كوچك قيزلر بياض
بونجق ديزوب قلاده ايدرلر على قول كوپه يه دينور (السلس) كتف وزننده سهل وملايم ومنقاد اولان شيئه دينور
انسان وحيوان وسائر نسنه اولسون يقال هو سلس اى سهل لين منقاد (السلس) فتحتينله و (السلاسة) سينك
فتحيله اسملردر انقياد وملايمته دينوركه ككزلك ويواشلق تعبير اولنور يقال فيه سلس وسلاسة اى سهولة وانقياد
(السلاس) سينك ضميله عقل زائل اولمق معناسنه در (المسلوس) مجنونه دينور يقال سلس الرجل سلاسا على بناء
المجهول فهو مسلوس اى ذهب عقله فهو مجنون (السلس) فتحتينله خرما اغاجنك اموز باشى كبى قلان بداق ديبلرى
كيدوب دبدوز اولمق معناسنه در يقال سلست النخلة سلسا من الباب الرابع اذا ذهب كربها وتحته واغاج پيريوب
چوريمك معناسنه در يقال سلست الخشبة اذا نخرت وبليت (الاسلاس) همزه نك كسريله سلس ايله معناى اوّلده
مراد فدر يقال اسلست النخلة بمعنى سلست وناقه اكسك طوغرمق معناسنه در يقال اسلست الناقة اذا
اخدجت الولدقبل تمام الايّام (المسلاس) محراب وزننده شول خرما اغاجنه دينوركه بداق ديبلرنده قلان اموز
باشى كبى اومچه لرى كيدوب دوبدوز اولمش اوله يقال نخلة مسلاس اى ذاهبة الكرب (السلسة) خجله وزننده
اشك كنكرينه شبيه براو تلق آديدر (المسلس) محسن وزننده كوندن اوّل اكسك طوغران ناقه يه دينور
(التسليس) تفعيل وزننده خاتونلر پيرايه لرينى جوهر ايله تركيب وتزيين ايلمك معناسنه در بونجقدن اولان زينتده
استعمال اولنمز يقال سلست الحلىّ اذا رصّعته والفته بالجوهر سوى الخرز (السلس) كتف وزننده سهل ومنقاد
اولان شيئه دينور بومناسبتله بولنى طوته ميوب دائمابى اختيار سيلان ايدن آدمه سلس البول اطلاق اولنور يقال
فلان سلس البول اى لا يستمسكه (سلعوس) سينك ولامك فتحيله طرسوس وراسنده بوبلده آديدر (سلماس)
فتحتينله آذربيجان ايالتنده بر بلده آديدر (سنبس) زبرج وزننده ابن معاوية بن جرول دركه طىّ قبيله سندن
برجماعتك پدريدر وجابر بن رالان السنبسى شاعردر وسنبس جست وچالاك انسان وحيوانه دينور (السنبسة)

دحرجه وزننده سرعت ایلمك معناسنه‌در یقال سنبس الرجل اذا اسرع (سنبوس) سلعوس وزننده روم
دیارنده تمندوه قربنده برموضعدر (سنیس) زبیروزننده اسامیدندر محمد بن سنیس ابو الاصبع الصوری ایله مکنی
محدثدر (السندس) قنفذ وزننده بر نوع انجه و نازك اطلسه علی قول انجه و لطیف و نازك دیبایه دینور بونك معرّب
اولمسنده خلاف یوقدر * شارح دیرکه تعریبی خصوصی مختلفدر خصوصا امام شافعی الفاظ معرّبه‌نك قرآن کریمده
وقوعنی نافی اولمغله توافق لغاتدن اولمق اقربدر یقال لبس سندسا وهو ضرب من البزیون او ضرب من رقیق
الدیباج (السوس) سینك ضمیله طبیعت معناسنه‌در یقال الکرم من سوسه ای طبیعته و اصل و بنیاد معناسنه‌در
یقال کریم السوس ای الاصل و سوس بر شجر معروف اسمیدرکه عروقنده حلاوت و فروعنده مرارت اولور ترکیده
میان و کوکنه میان کوکی تعبیر اولنور بزم دیارلرده آندن شربت یاپارلر و سوس کوه تعبیر اولنان بوجکه دینورکه
صوف و شال مقوله‌سی اثوابه دوشر و تخل بتنه ودیش قوردینه دخی اطلاق اولنور و سوس اهواز ایالتنده
برقضا آدیدر دانیال پیغمبر علی نبینا و علیه السلام حضرتلرینك مرقدی آنده‌در آنك شهریله تستر شهرینك
سورلری طوفاندنصکره بنا اولنان سورلرك اقدمیدر شهر مزبوری سوس بن سام بن نوح علیه السلام بنا ایلدی
و سوس مغربده دخی بر بلده‌نك اسمیدرکه سوس اقصی تعبیر اولنور بینلری ایکی آیلق مسافه‌در و روم اولکه‌سنده
دخی بر بلده‌در و برموضعك دخی اسمیدر (السوس) سینك فتحی و واوك سکونیله برنسنه‌یه کوه دوشمك و کوه‌لنمك
معناسنه‌در یقال ساس الطعام یساس سوسا کخاف یخاف و سوس یسوس کسمع یسمع و سیس کقیل اذا وقع فیه السوس
و قیون قسمنه کهله اوشمق معناسنه‌در یقال ساست الشاة سوسا کخاف یخاف اذا کثرت قملها (الاساسة) همزه‌نك
کسریله بودخی سوس معنالرینه‌در یقال اساس الطعام بمعنی ساس و یقال اساست الشاة بمعنی ساست
(التسویس) تفعیل وزننده بودخی برنسنه کوه‌لنمك معناسنه‌در یقال سوّس الطعام بمعنی ساس و برنسنه‌یی
برکمسه‌یه ترغیب و تحبیب ایچون خوب و زیبا کوسترمك معناسنه‌در یقال سوّس له امرا فرکبه کما تقول سوّل له و زیّن
و ناس اوزره والی و حاکم اولمق معناسنه‌در یقال سوّس فلان امر الناس علی بناء المفعول اذا صیر ملکا (السوسة)
سینك ضمیله نعمان بن منذرك فرسی اسمیدر و مغربده دریا اوزره برشهر آدیدرکه کورهٔ جزیره ایله قیروان اولکه‌سی
بینلرنده حدّ فاصلدر (سیواس) سینك کسریله روم دیارنده بر بلده‌در (سوسیه) سینك ضمیله اردن ایالتنده برقضا
اسمیدر (السواس) غراب وزننده برعلت آدیدرکه آت قسمنك بیونلرنده و بوغازلرنده ظهور ایدوب آنی اغاج کبی
قوریدوب هلاك ایدر (سواس) سحاب وزننده برجبل یاخود برموضع آدیدر و برشجر آدیدرکه عربلرك چقماق
اتخاذ ایلدکلری اشجارك افضلیدر مفردی سواسه‌در هایله (السیاسة) حراسه وزننده والی و حاکم اولمق
معناسنه‌در تقول سست الرعیة سیاسة ای امرتها و نهیتها * شارح دیرکه فی الاصل سیاسه برنسنه‌یه تقید و صلاحی
خصوصنه اهتمامله کوروب کوزتمك معناسنه اولوب بعده امور رعیته محافظه ایله والی و حاکم اولمق معناسنده
استعمال اولندی بو معنا اوزره والی و حاکمه سایس اطلاق اولنور آت قسمنه تیمار ایدن حاجی غنومه سایس
اطلاقی بو ملابسه‌یه مبنی‌در انتهی * و فلان حاکم و محکوم و مؤدّب و مؤدّب اولمغله وقایع دهریّه و تقلبات کونیّه‌یه
تجربه‌سی سبق ایتمش اهل وقوف و صاحب اطّلاعدر دیه‌جك یرده فلان مجرّب قدساس و سیس علیه دیرلر ادب
و ادب معناسنه (سس) سینك ضمیله کویا که سیاستدن فعل امردر اسامیدندر محمد بن مسلم سس محدّثیندندر
(السوس) فتحتینله برعلت آدیدرکه دابّه قسمنك صغریسی تملرنده حادث اولور و سوس مصدر اولور دابّه ذکر
اولنان علته اوغرامق معناسنه‌در یقال سوست الدابّة سوسا من الباب الرابع اذا اصابها السوس (الاسوس) احمر
وزننده وصفدر سوس علتنه اوغرامش حیوانه دینور (ساسان) اسماء اعجمیه‌دندر (ابو ساسان) کسری
نوشروان بن قبادك کنیه‌سیدر و ساسان الاکبر ابن بهمن بن اسفندیاردر و ساسان الاصغر ابن بابك‌درکه
ابو الاکاسره‌در (ذات السواسیّ) سینك فتحیله بنی جعفر یوردنده برطاغك یاخود برنیچه دره یوللرینك
آدیدرکه تنوف نام محله منصب اولور (الساس) ناس وزننده دیشلرده تکوّن ایدن قورتجغزه دینور و قوردیمش
دیشه دینور بونك اصلی سایس‌در هار و هائر کبی (سهنساه) سینك و هانك کسری و آخرده هانك ضمّ
و کسریله برکلمه‌درکه هر شیئك آخر و انجامنده استعمال اولنور و مستقبل موقعنه مخصوصدر یقال افعل
ذلك سهنساه ای افعله آخر کلّ شیٔ پس فعلته سهنساه دیمز (السیساء) سینك کسریله آرقه‌ده اوکورغه
کمیکلرینك دیزلدیکی یره دینور و سیساء الفرس آتك کورکی باشنه دینور و سیساء الحمار اشکك صرتنه دینور
جمعی سیاسی کلور و سیساء حدّ معناسنه‌در یقال حمله علی سیساء الحقّ ای حدّه (السیساءة) هایله زمیندن

اینجه اوزون اوز کبی قطعه یه دینورکه طپراغی سهل و منقاد اوله یقال سلك السیساءة ای المنقادة من الارض المستدقة
(السیس) فتحتینله بو دخی برنسنه کوه لنمك معناسنه در یقال سیس الطعام سیسا وسأسا من الباب الرابع اذا سوّس
ای وقع فیه السوس (سیسه) سینك کسری و هایله انطاکیه ایله طرسوس بیننده بر بلده آدیدر * مؤلف هاسز سیس
دیمکدن نهی ایلمشدر حالا سیس ایله متعارفدر (سیس) هاسز اسامیدندر سمرة بن سیس تابعیندندر وسنان
بن سیس اتباع تابعیندندر وسلمة بن سیس ابو عقیل المکیّ درکه تابعیندندر تجز السین بعون الملك المعین

فصل الشين المعجمة

﴿فصل الشين المعجمة﴾ (الشأس) شینك و همزه نك فتحیله برنسنه پك اولمق معناسنه در یقال شئس الشیء
شأسا من الباب الرابع اذا صلب (الشئس) کتف وزننده و (الشأس) شکس وزننده وصقلر در پك نسنه یه
دینور یقال مکان شئس وشأس ای صلب وشأس لفظنك جمعی شئیس کلور ضأن وضئین کبی که امیر وزننده در
وشأس خیبر ایله مدینه بیننده بر طریقك اسمیدر وشأس بن نهار بنو العبید قبیله سندن بر شاعردرکه ممزق ایله ملقبدر
علقمة بن عبده نام شاعرك برادریدر (الشحس) شینك فتحی وحای مهمله نك سکونیله بر شجر اسمیدرکه زیتون
جبلی یه شبیه لکن بوآندن اوزون اولوب و بغایت خشك اولغله آندن یای اتخاذ اولنمز (الشخس) شینك فتحی
وخای معجمه نك سکونیله بری اوته مضطرب و مختلف اولمق معناسنه درکه چالق کبی ناهموار بری اوته کزشمکدن
عبارتدر یقال شخس الرجل شخصا من الباب الثالث اذا اضطرب واختلف واشك قسمی اسنز ایکن آغزینی
اچوب آیرمق معناسنه در یقال شخس الحمار اذا فتح فاه عند التثاؤب (التشاخس) تفاعل وزننده بو دخی
اشك اسنزایکن آغزینی آچمق معناسنه در یقال تشاخس الحمار بمعنی شخس و بر آدمك دیشلرینك کیمی اکیلوب
وکیمی دوشمکله ناهموار و بی نظام اولمق معناسنه در پیرلك هنکامنده اولور اضطراب واختلاف معناسندندر یقال
تشاخست اسنانه اذا اختلفت ومال بعضها وسقط بعضها هرما و برجماعتك آراء وامورلری شیرازه دن چیقوب
پراکنده اولغله میانه لری فاسد و تباه اولمق معناسنه در یقال تشاخس مابین القوم اذا فسد امرهم وافترق و برنسنه
ایکی آیرلمق معناسنه در تقول تشاخس رأسه من ضربی اذا افترق فرقتین (الشخیس) امیر وزننده پراکنده
نسنه یه دینور یقال امر شخیس ای متفرّق ویقال منطق شخیس ای متفاوت (الاشخاس) همزه نك کسریله
بد و ناخوش سوز سویلمك معناسنه در یقال اشخس فی المنطق اذا تجهّم و برکسه یی فصل و غیبت ایلمك
معناسنه در یقال اشخس فلانا اذا اغتابه (المشاخسه) مفاعله وزننده کندجی کند ایلدیکی قابك یاریغی بر جانبه
مائل کندلمك معناسنه درکه کما فی الاوّل بتشمیوب ناهموار قالور یقال شاخس الشعاب الصدع اذا مایله فبق
غیر ملتئم (الشرس) فتحتینله و (الشراسة) و (الشریس) امیر وزننده چتین خویلو بد مزاج وناس ایله دائما نزاع
ومخالفت اوزره اولمق معناسنه در یقال شرس الرجل شرسا وشراسة وشریسا من الباب الرابع اذا کان سیّئ الخلق
وشدید الخلاف وشرس تیکنلی آغاجلرك صغیر اولاننه دینورکه چالی تعبیر اولنور تسمیه بالمصدر در شرس دخی دینور
شینك کسریله یقال یرعی المال الشرس والشرس ای ماصغر من شجر الشوك وشرس مواشی دائما ذکر اولنان چالیلری
اوتلامق معناسنه در یقال شرس المال شرشا من الباب المزبور اذا دام علی رعی الشرس وناسه دوستلق ومحبت
کوستورمك معناسنه در یقال شرس فلان اذا تحبب الی الناس وشراسه مواشی علفی شدّتله اکل ایلمك معناسنه در
یقال شرست الماشیة شراسة من الباب الاول اذا اکل شدیدا (الاشرس) احمر وزننده و (الشرس) کتف وزننده
و (الشریس) امیر وزننده معنای اوّلدن وصفلردر چتین خویلو بد مزاج و بد مشرب او نکو آدمه دینور
یقال رجل اشرس وشرس وشریس ای سیّئ الخلق وشدید الخلاف شریس کلمه سی مصدر و صفت اولور
ومن الامثال *عثر باشرس الدهر * ای اطّلع بشدّة الدهر واشرس حرب و قتالده جریء و دلیر آدمه دینور
یقال رجل اشرس ای جریء فی القتال وارسلانه اطلاق اولنور واشرس بن غاضرة الکندیّ اصحابدندر
وشرس کتب وزننده شدید الاکل اولان حیوانه دینور یقال انّه لشرس الاکل ای شدیدة وشریس دخی ارسلانه
اطلاق اولنور (الشرساء) حمراء وزننده و (الشراسیّ) ثمانی وزننده و (الشرّاس) رمّان وزننده قاتی
وسخت وشدید ارضه وصف اولور یقال ارض شرساء وشراس وشرّاس ای شدیدة وشرساء یوفقه و بیاض
سحابه یه وصف اولور یقال سحابة شرساء ای رقیقة بیضاء (الشراس) شینك کسریله پاپوشجیلرك قایش
یاپشدیره جق نسنه لرینك افضلیدرکه اطباء عرب اکا اشراس دیرلر همزهٔ مکسوره زیاده سیله ترکیده تحریفله
چریش دیدکاری اوله جقدر (الشرس) شینك فتحی و رانك سکونیله طواری یولار ایله چکمك معناسنه در یقال شرس
الدابّة شرسا من الباب الاول اذا جذبها بالزمام ودری یی اصلتمق ایچون صویه براقمق معناسنه در یقال شرس

الجلد اذا مرسه و برادمی درشت وجکر سوز کلماتله سوزناك ایلمك معناسنه‌در یقال شرس صاحبه اذا مضه بالکلام
الغلیظ و دوه‌یه باش قیج اوکرتمك معناسنه‌در یقال جمل لم یشرس علی بناء المجهول اذا لم یرض (الشرس)
شینك ضمیله دوه قسمنك دوداقلرنده حادث اولان اویوزلغه دینور (المشروسة) دوداقلرنده اویوزلق
تحدث ایلمش دوه‌لره دینور یقال ابل مشروسة ای فی مشافرها شرس ای جرب (المشارسة) مفاعله
وزننده و (الشراس) قتال وزننده برآدمه شدّت وعسرتله معامله ایلمك معناسنه‌در یقال شارسه
مشارسة وشراسا اذا عامله شدیدة (التشارس) تفاعل وزننده بری برینه چتینلنوب خصومت
ایدشمك معناسنه‌در یقال تشارس القوم اذا تعادوا (الشسّ) شینك فتحی وسینك تشدیدیله شول پك
یره دینور که جرمی کویا که برجردن یکپاره ویکلخت اوله جمعی شساس کلور شینك کسریله وشسوس
کلور وشسیس کلور ضأن وضئین کبی وشسّ شثّ کلمه‌سنده لغتدر که ثای مثلثه ایله بر نبات اسمیدر (الشاسّ)
بغایت نحیف و نزار و زبون آدمه دینور نال قلم کبی یقال رجل شاسّ ای ناحل ضعیف (الشسوس) قعود
وزننده یابس اولمق معناسنه‌در یقال شسّ الشیٔ شسوسا من الباب الاوّل اذا یبس (الشطس) بطش
وزننده بغایت زیرك اولوب هرشیئه کماهو عالم و واقف اولمق معناسنه‌در یقال رجل ذو شطس ای دهاء وعلم به
و برسمته کتمك معناسنه‌در یقال شطس فی الارض شطسا من الباب الاوّل اذا ذهب فیها (الشطسیّ) شینك
ضمیله جمحیّ وزننده منکر و مارد و خبیث و داهیه اولان کمسه‌یه دینور عفریت کبی (الشطسة) و (الشطس)
شینلرك ضمیله خلاف وعناد معناسنه‌در تقول ماهذه الشطسة والشطس ای الخلاف والعناد (الشطوس)
صبور وزننده مأمور اولدیغی ماده‌ده دائما عناد و مخالفت اوزره اولان آدمه دینور یقال رجل شطوس ای مخالف
للامر و دائما رفیق و همدمندن کناره کیر اولان آدمه دینور یقال هو شطوس ای ذاهب فی ناحیة (الشكس) شینك
فتحی وکافك سکونیله هلالدن یعنی غرّهٔ شهردن برکون یا ایکی کون مقدّم اولان کونه دینور که شهر کذشته‌نك
محاقی اوله‌جقدر (الشكس) ندس وزننده که کتف وزنی اوله‌جقدر و (الشكس) ینه ندس وزنیکه دالك ضمیله‌در
چتین خویلو سرکش طبیعت انسان و حیوانه دینور جمعی شکس کلور شینك ضمیله یقال رجل و فرس شکس
وشکس ای الصعب الخلق وشکس کتف وزننده بخیل و ناکسه اطلاق اولنور (الشكاسة) کرامه وزننده چتین
خویلو اولمق معناسنه‌در یقال شکس الرجل شکاسة من الباب الخامس اذا کان شکسا (المتشاكس) بری بریله
عسرت و اختلافله سوء معاشرت ایدن اشخاصه دینور یقال هم متشاکسون ای مختلفون عسرون (التشاكس)
تفاعل وزننده بری برینه چتینلك ایدوب مخالفت ایدشمك معناسنه‌در یقال تشاکسوا اذا تخالفوا (المشاكسة)
مفاعله وزننده برکسه‌یه چتینلك و چپارزلق ایلمك معناسنه‌در یقال شاکسه اذا عاسره (الشمس) امس وزننده
کنشه دینور که جمله‌یه روشندر و بومؤنثدر جمعی شموس کلور کویا که هرجزؤی برشمس یاخود هرکون طالع
اولانی برشمس اعتبار اولنور و شمس برکونه طراغه دینور برنوع قلادهٔ نسوان آدیدر و سلفده برصنم قدیم آدیدر
و برچشمه آدیدر و عربدن بربطن پدرینك اسمیدر قریشدن عبد شمس دیدکاری بطن اکا اضافتله تسمیه اولندی
ابوعلی تذکره سنده عبد شمس لفظنده شمسك تعریف و تأنیث علتلرینه مبنی عدم انصرافنی تنصیص ایلمشدر
زیرا شمس سمایه عبادت ایدر اولملریله عبد اکا مضاف اولدی نسبتنده عبشمیّ دینور که منحوتدر امّا عبشمس که
ابن سعد بن زید مناة‌در بونك اصلی عبّ شمس درحبّ شمس معناسنه که ضیاء شمس دیمکدر عین حادن مبدّله‌در نته‌که
حبّ قرّ لفظنده که کوکدن یاغان طلویه دینور عبّ قرّ دیرلر وکاهجه تخفیف اولنور یاخود اصلی عبء شمس ایدی
همزه ایله که نظیر شمس دیمکدر * شارح دیرکه مصباحك بیاننه کوره عبد شمس لفظی تأنیث و علمیّت و معرّف
باللامدن عدل سببلریله غیر منصرفدر انتهی * وعین شمس مصرده مطریه‌ده برموضع آدیدرکه شجر بلسانك منبت
اوّلیدر و شمس مصدر اولور کوندز کنشلو اولمق معناسنه تقول شمس یومنا و شمس شمسا من الباب الاوّل والثانی
والرابع اذا صار ذا شمس و برکمسه‌یه خصومت اظهار ایلمك معناسنه‌در یقال شمس لفلان اذا ابدی له العداوة
(الشمستان) بنو غاضره یوردنده واقع جبل طرفنده عریض نام قلهٔ جبل جوفنده ایکی کوچك صویه اطلاق اولنور
و یمامه‌ده فردوس نام باغك حذاسنده ایکی باغچه‌یه اطلاق اولنور (الشمّاس) شدّاد وزننده طائفهٔ نصاری
پاپاسلرندن برینه اطلاق اولنور که باشلرینك اورته‌لرینی تراش ایدرلر و دائما کلیسایه ملازمت اوزره اولورلر جمعی
شمامسه‌در * معلوم اوله که نصاری طائفه‌سنده بطریق که پاتریك معرّبیدر مجتهد و صاحب مذهب یرنده‌در و پاپ
خلیفه یرنده‌در و مطران قاضی و اسقف مفتی و قسیس مقری و جاثلیق امام و شمّاس مؤذن یرلرنده‌در و شمّاس اصحابدن

ثابت بن قيسك جدّى اسميدر (الشماسية) دمشق شامده بر محله در و رصافهٔ بغداد قربنده بر موضعدر (الاشماس)
همزه نك كسريله بودخى كوندز كنشلو اولق معناسنه در تقول اشمس يومنا اذا صار ذا شمس (الشموس) جلوس وزننده
و(الشماس) كتاب وزننده داتّه قسمى سركش اولغله اوزرينه آدم بندرمز اولمق معناسنه در يقال شمس الفرس شموسا
وشماسا من الباب الاول اذا منع ظهره * شارح ديركه زمخشرى لايكاد يستقرّ عبارتيله تفسير ايلمكله شمس سماء بوندن
مأخوذ اولور انتهى (الشامس) و(الشموس) صبور وزننده اوزرينه آدم بندرمز اولان سركش وبدخو حيوانه دينور
تركيده تحريفله چاموش تعبير اولنور شموسك جمعى شمس كلور وشمس كلور ضمتينله وشموس باده يه اطلاق اولنور يقال
هو يشرب الشموس اى الخمر وشموس اسامئ نسواندندر شموس بنت ابى عامر عبدعمرو الراهب وشموس بنت عمرو بن
حزام وشموس بنت مالك بن قيس وشموس بنت النعمان صحابيه لردر وشموس اسود بن شريك ويزيد بن حذّاق وسويد بن
حذّاق وعبدالله بن عامر القرشى وشبيب بن جرادكه وحيد ابناسندندر فرسلرى اسميدر وشموس بغايت صعب الصعود
بر بايرك اسميدر (التشميس) تفعيل وزننده برنسنه يى كنشه سرمك معناسنه در يقال شمس الشئ اذا بسطه فى الشمس
وكنشه طاپمق معناسنه در يقال شمس الكافر اذا عبد الشمس (المتشمس) اسم فاعل بنيه سيله قوى وشديد وتوانا آدمه
اطلاق اولنور يقال رجل متشمس اى قوىّ شديد وبغايت بخيل وناكسه اطلاق اولنور عطيه سى كوياكه شمس كبى
دسترس اولنمق ناقابل اولديغيچون يقال هو متشمس اى بخيل غاية ومتشمس تابعيندن اسيدك پدرى اسميدر (شماسه) ثمامه
وسحابه وزنلرنده بر رجل آديدر (شامستان) بلخ قضاسنده بر قريه در (جزيرة شامس) جزائر يونانيه دن بر جزيره در
اوچيوز جزيره نك فوقنده وقوعى منقولدر (اشناس) همزه نك فتحيله اسم اعجميدر وساحل بحر فارسده بر موضع آديدر
(الشوس) فتحتينله كبر ونخوتدن ياخود بركمسه يه غيظ وغضبدن ناشى كوزك قويريغيله باقق على قول كوزى قيوب
كوچلدەرك باقق معناسنه در يقال شوس الرجل شوسا من الباب الرابع اذا نظر بمؤخّر العين تكبرا او تغيظا او صغر العين
وضمّ الاجفان للنظر ويقال شاس يشاس كخاف يخاف (الاشوس) معناى مذكوردن صفتدر جمعى شوسدر شينك ضميله
(التشاؤس) تفاعل وزننده بودخى كبر ودماغدن ياخود غيظ وغضبدن كوزك قويريغيله باقق معناسنه در يقال تشاؤس
الرجل بمعنى شمس (الشوس) شينك فتحى وواوك سكونيله آغزى مسواكلمك معناسنه در يقال شاس فاه بالسواك يشوس
شوسا اذا شاصه (ذوشويس) زبير وزننده بر موضعدر (المشاوس) مجاور وزننده قويى ايچره اولان شول صويه
دينوركه بغايت قلتندن ياخود بعدندن كورنميه جك درجه ده اوله يقال ماء مشاوس اى قليل لم تكد تراه فى البئر قلة او
بعدا **فصل الصاد المهملة** (صفاقس) صادك فتحى وقافك ضميله افريقيه اولكه سنده دكز اوزره بر بلده
آديدر انهار وعيونى اولمامغله صولرى قويلره منحصردر **فصل الضاد المعجمة** (الضبس) فتحتينله بر
آدم بدخوى وخبيث النفس مفسد ومزوّر اولمق معناسنه در يقال ضبست نفسه ضبسا من الباب الرابع اذا لقست
وخبثت (الضبس) كتف وزننده چتين خويلو بد مزاج وبدمعاشرت كمسه يه دينور يقال رجل ضبس اى شكس
عسر وآفت وداهيه يه دينور ودائما ناسى الدادوب دوباره ورنك ايدن خدّاعه دينور يقال هو ضبس اى خبّ
(الضبيس) امير وزننده بودخى امتزاجسز چپارز خويلو بد مشرب كمسه يه دينور يقال هو ضبيس اى شكس
عسر وشرير ومفسد كمسه يه دينور كاسيذكر وجسم وجانى ثقيل هضمى كوج آدمه دينور يقال رجل ضبيس
اى الثقيل البدن والروح وقورقق جبان آدمه دينور وعقلى ضعيف وبدنى نحيف احمق وبيغز آدمه دينور يقال
رجل ضبيس اى الاحمق الضعيف البدن (الضبس) ضادك كسريله بودخى هر كسه شركير اولور اولان شرير
آدمه دينور يقال هو ضبس شرّ وضبيسه اى صاحبه شرّه اضافتى تجريد ياخود مبالغه وجهيله در (الضبس)
حبس وزننده يورجلو يه الحاح وتقاضا ايلمك معناسنه در يقال ضبس على الغريم ضبسا من الباب الاول اذا
الحّ عليه (الضرس) ضادك فتحى ورانك سكونيله ديشلر ايله برنسنه يى پك اصرمق معناسنه در يقال ضرس
الشئ ضرسا من الباب الثانى اذا عضه شديدا بالاضراس وزمان بر آدمه سخت وشديد اولوب آزرده
ورنجيده ايلمك معناسنه مستعملدر يقال ضرسهم الزمان اذا اشتدّ عليهم وبركون اخشامه قدر خاموش طورمق
معناسنه مستعملدر كوياكه لسانى اصرمقله تكلمدن عاجز اولمش اولور يقال ضرس الرجل اذا صمت يومه
الى الليل وسركش دوه رام وذلول اولمق ايچون برونى طاشله جرح ايلدكدنصكره بروننه كريش ياخود بر
قايش چكرمك معناسنه مستعملدر يقال ضرس البعير اذا اقر انفه بمروة ثمّ وضع عليه وترا وقدّا ليذلّل به
وضرس نباتاتى سيرك سيرك وپارچه وپارچه اولان ارضه اطلاق اولنوركه ديش ديش اولور بوراده ضرس
مضروس معناسنه در يقال ارض ضرس اذا صار نباتها ههنا وههنا وضرس قويينك ايچريسنى طاشله اورمك

فصل الصاد المهملة
فصل الضاد المعجمة

معناسنه مستعملدر يقال ضرس البئر ضرسا من الباب الثانی اذا طواها بالحجارة ﴿الضِرس﴾ ضادك كسريله ديشه
دينور سنّ معناسنه وبومذكردر جمعی ضروس واضراس كلور * شارح ديركه بعض امهاتده بعد البلوغ ظهور
ايدن ايكی ديش ايله مفسّردركه ضرس الحلم وضرس الرحی دخی ديرلر پس بوكوپك ديشندنكه آزی تعبير
اولنور بشقه اولور لكن مؤلفه وسائر بعض لغويينه كوره مطلق ديشه دينور وبومذكردر بعضا سنّ
تأويليله مؤنث اولور نته‌كه سنّ دخی ضرس تأويليله مذكر اولور انتهی *وضرس درشت وخشن تپه‌يه اطلاق
اولنوركوياكه ارضك ديشيدر يقال فی الارض ضرس ای اكمة خشنة وآزجه يغموره اطلاق اولنوركه ارالق ارالق
پراكنده نزول ايدر جمعی ضروس كلور يقال وقعت فی الارض ضروس من المطر ای القليل المتفرّق ونمازده
اوزون اوزادی قيامه اطلاق اولنوركه ديش كبی ديكيلوب طورمش اولور يقال اعجبنی ضرسه فی الصلاة ای طول
قيامه * مؤلف بوراده مسامحه ايلمشدر ونقابك كوز يرلرنده اولان طرّهٔ مستطيله‌يه اطلاق اولنور وياوشان واتنك
وآجی ايلغنك شاخ وخطبلرينی دوه رعی ايلدكدنصكره قلان نباتنه اطلاق اولنوركه ديش هيئتنده قالور
وقيويی اوردكاری طاشه اطلاق اولنور جمعی ضروس كلور ﴿ضرس البعير﴾ علقمة بن ذی قيفانك قلجی
اسميدر ﴿ذوضروس﴾ اذواء تعبير اولنان امراء حميردن ذوكنعان نام اميرك قلجی اسميدركه صفحه‌سنده انا
ذوضروس قاتلت عادا وثمود باست من كنت معه ولم ينتصر عبارتی مرسوم ايدی ﴿ضراس﴾ كتاب وزننده جبال
يمنده برقريه‌در ﴿المضروسة﴾ شول قره طاشلغه اطلاق اولنوركه آنده كلاب ديشلری كبی سيوری سيوری بيوك
طاشلر اوله يقال ارض مضروسة اذا كانت فيها حجارة كاضراس الكلاب وايچريسی طاشله اورلمش قويی‌يه
اطلاق اولور يقال بئر مضروسة ای مطوية بالحجارة ﴿الضرس﴾ فتحتينله اكشی نسنه يمكله ديشلری كونكولنوب
قماشمق معناسنه‌در يقال ضرست اسنانه ضرسا من الباب الرابع اذا كلت من تناول حامض ﴿الاضراس﴾
همزه‌نك كسريله ديشی قماشدرمق معناسنه‌در يقال اضرس اسنانه الحامض اذا كلها وبر نسنه‌يه ديش كومك
وديشلك معناسنه‌دركه سيذكر ومضطرب وبيقرار ايلك معناسنه مستعملدر يقال اضرسه اذا اقلقه وبرآدمی
سوز ايله اسكات وابكات ايلك معناسنه مستعملدر يقال اضرسه بالكلام اذا اسكته ﴿الضرس﴾ كتف وزننده
شول آدمه دينوركه آجقدقده طارغنلق پيدا ايدر اوله يقال رجل ضرس اذا كان يغضب من الجوع وچتين
خويلو آدمه اطلاق اولنور يقال رجل ضرس ای الصعب الخلق وبرفرس اسميدركه نبیّ اكرم عليه السلام
حضرتلری برفزاريدن اشترا واسمنی تغيير ايله سكب ايله مسمّا ايلديلر ﴿الضروس﴾ صبور وزننده شول بدخوناقه‌يه
اطلاق اولنوركه سوديني صاغانی اصرر اوله يقال ناقة ضروس اذا كانت سيئة الخلق تعضّ حالبها ﴿الضريس﴾
امير وزننده بودخی ايچريسی طاشله اورلمش قويی‌يه دينور وآرقه‌ده اولان اوكورغه كميكلرينه اطلاق اولنور
وبغايت آجقمش آدمه دينور جمعی ضراسی كلور حزين وحزانی كبی يقال رجل ضريس ای جايع جدّا
وديشلنه‌جك وديشلنمكه صالح اولان شيئه دينور بسر وتمر وكعك كبی تقول اضرسنا من ضريسك ای التمر
والبسر والكعك ﴿ضريس﴾ زبير وزننده برجل علميدر ﴿التضريس﴾ تفعيل وزننده وقايع زمان وحوادث
دوران برآدمی اهل تجربه ومحكم الرأی ايلك معناسنه مستعملدر يقال ضرّسته الحروب اذا جرّبته واحكمته
﴿المضرّس﴾ محدّث وزننده شول ارسلانه دينوركه طعمه وشكارينك لحمنی چينيوب لكن يوتمز اوله يقال اسد مضرّس
اذا كان يمضغ لحم فريسته ولا يبتلعه ومضرّس بن سفيان صحابيدر ومضرّس بن ربعیّ شاعردر ﴿المضرّش﴾ معظم
وزننده برنوع قماش منقش اسميدركه جابجا ديش ديش صورت وزمانلری اولور ﴿التضارس﴾ تفاعل وزننده
بنانك قورلری ناهموار اولمق معناسنه مستعملدركه ديش كبی كيرشلی چيقشلی اولمسندن عبارتدر يقال تضارس
البناء اذا لم يستو ﴿المضارسة﴾ مفاعله وزننده محاربه ومخاصمه معناسنه مستعملدر يقال ضارسوا اذا تحاربوا وتعادوا
﴿الاضرس﴾ اخرس وزننده واكا اتباع اولور يقال رجل اخرس اضرس اتباع كما يقال ضرس شرس بمعنی ﴿الضغابيس﴾
ضادك فتحی وغين معجمه ايله ضغبوسك جمعيدر وضغبوس عصفور وزننده عجوردیدكاری سبزه‌نك خرده نوعنه دينوركه
عربستانده اولور صغار قثاء معناسنه‌در وثمام ديدكاری نباتك وتيكنلو نباتك مأكول اولان شاخلرينه اطلاق
اولنور علی قول قوش قونمز اوته شبيه برنبات آديدر وتيلكو اينكنه دينور وضعيف ونحيف وبيمجال آدمه اطلاق
اولنور وياشلو وطاولو اولميان دوه‌يه اطلاق اولنور ﴿المضغبة﴾ مسغبه وزننده عجوری چوق اولان يره دينوركه
عجور بستانی اوله‌جقدر يقال ارض مضغبة ای كثيرة الضغابيس اشبو مضغبه ارض معقره ومثعله قبيلندندر نته‌كه
محلنده بيان اولندی ﴿الضعرس﴾ جرول وزننده بغايت حرص وشره صاحبی طويمز آدمه دينور يقال هو ضغرس

اى نهم حريص ﴿الضفس﴾ ضادك فتحى و فانك سكونيله دابه قسمنه اشك كنكرى ديدكارى نباتك قوريسنى آوجله
طوتامليوب يوتدرمق معناسنه‌در يقال ضفس البعير ضفسا من الباب الثانى اذا جمع من حلى فالقمه اياه
﴿الضمس﴾ لمس وزننده برنسنه‌يى آغزده آهسته‌جه چينمك معناسنه‌در يقال ضمس الشئ ضمسا من الباب الثانى
اذامضغه خفيا ﴿الضنبس﴾ زبرج وزننده ضعيف البطن اولوب فتور و انكسارى سريع اولان آدمه دينور *شارحك
بيانته كوره البطش نسخه‌لرى غلطدر وكوشك وسست اوله‌رق لئيم و بى مايه كمسه‌يه دينور يقال رجل ضنبس
اى الضعيف البطن السريع الانكسار وكذا الرخو اللئيم ﴿الضنفس﴾ فايله ضنبس وزننده و مرادفيدر ﴿الضوس﴾
قوس وزننده طعام يمك معناسنه‌در يقال ضاس الطعام يضوس ضوسا اذا اكله ﴿الضهس﴾ ضادك فتحى و هانك
سكونيله برنسنه‌يى اوك ديشلرينك اوجلريله اصروب كرمك معناسنه‌در يقال ضهس الشئ ضهسا من الباب الثالث
اذاعضه بمقدّم فيه ﴿الضاهس﴾ نسب اوزره اسم فاعلدر شول آزجه و خرده نباته اطلاق اولنمشدركه دابه‌نك
ديشنه كلمامكله اوك ديشلرينك اوجلريله قاورەيوب ناچيز اولديغندن مضغ تكلفنده اولمز عربلر بد دعا موقعنده
لااطعمه الله‌الاّ ضاهسا و لاسقاه‌الاّ قارسا ديرلر و قارس بغايت صوغوق صويه ديمكله حق تعالى انى نعمت ناچيزه
ولبن وادامسز ايچلمز درجه‌سنده صوغوق صويه مبتلا ايلسو نكه مراديه جك نسنه بولمسون ديمكدر ﴿الضيس﴾
ضادك فتحى و يانك سكونيله نبات صولوب صرارمغه باشلمق معناسنه‌در يقال ضاس النبت يضيس ضيسا اذا ادبر
واراد ان يهيج و ضيس و ضيس كيس وزننده و ضائس صفت اولورلر صراروب قورمغه باشلمش نباته دينور
فصل الطاء ﴿الطبرس﴾ زبرج وزننده و ﴿الطبرس﴾ جعفر وزننده كذّاب و دروغكو شخصه دينور
﴿الطبس﴾ حبس وزننده مطلقا سياه نسنه‌يه دينور ﴿الطبس﴾ طانك كسريله سباعدن قورده دينور ﴿الطبس﴾
فتحتينله و ﴿الطبسان﴾ فتحاتله خراسانده ايكى ولايت آديدر كلمات اعجميه‌دندر ﴿التطبيس﴾ تفعيل وزننده برنسنه‌يى
چامورلمق و چامور ايله صوامق معناسنه‌در يقال طبسه اذاطينه ﴿الطبيس﴾ امير وزننده صويى پك فراوان دريايه
وصف اولور يقال بحر طبيس اى كثير الماء ﴿الطحس﴾ نحس وزننده جماع ايلك معناسنه‌در يقال طحس
الجارية طحسا من الباب الثالث اذا جامعها ﴿الطخس﴾ طانك كسرى و خاى معجمه‌نك سكونيله اصل و بنياد
معناسنه‌در يقال هو كريم الطخس اى الاصل و منه يقال هو طخس شرّاى نهاية فيه كويا كه شرّك اصل و منشأيدر
﴿الطرس﴾ طانك كسريله يازو يازه‌جق صحيفه‌يه على قول يازوسى سيلنوب صكره يازيلان صحيفه‌يه دينور جمعى
اطراس و طروس كلور يقال كتب فى الطرس اى الصحيفة او التى محيت ثم كتبت ﴿الطرس﴾ عرس وزننده برنسنه‌يى
محو ايلك معناسنه‌در يقال طرس الشئ طرسا من الباب الاول اذا محاه ﴿التطريس﴾ تفعيل وزننده قپويى سياهه
بويامق معناسنه‌در يقال طرّس الباب اذا سوّده و يازلدقدن صكره سيلنمش صحيفه‌يه تكرار يازمق معناسنه‌در
يقال طرّس الرجل اذا اعاد الكتابة على المكتوب ﴿التطرّس﴾ تفعل وزننده دائما طيب و نفيس اكل و شرب
ايدر اولمق معناسنه‌در يقال فلان يتطرّس اى لايطعم ولايشرب الا طيبا و برنسنه‌دن تنزه و استغنا كوستورمك
معناسنه‌در يقال تطرّس عنه اذا تكرّم اى تنزه ورفع نفسه عن الالمام به و تجنب ايلك معناسنه‌در يقال
تطرّس عنه اذا تجنب ﴿المتطرّس﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله شول آدمه دينوركه دائما امور و احوال و اكل و شرب
والبسه خصوصنده دقت و اهتمام صاحبى اولوب كزيده و پسنديده و لطيف و پاكيزه اختيار و استعمال ايدر اوله
يقال هو متطرّس اى متانق مختار ﴿طرسوس﴾ حلزون وزننده بر بلدهٔ اسلاميه‌دركه بغايت خصب و رخا
موقعى برشهر آباداندر مقدما ارمنيلر تصرفنده اولوب بو عصرده ايدىٔ اسلامه اعاده اولندى حالا سكون را
ايله طرسوس ديدكلريدركه بلاد شاميه‌دندر ﴿طرابلس﴾ طانك فتحى و بانك و لامك ضميله ديار شامده بر بلده‌در
كذلك مغربده بر بلده‌در عند البعض شامده اولانك اسمى همزه ايله اطرابلس‌در و بعضلر كلهٔ مزبوره الفاظ
روميه‌دندر اوچ شهر ديمكدر ﴿الطردسة﴾ دال ايله دحرجه وزننده برنسنه‌يى محكم و استوار قلمق معناسنه‌در
يقال طردسه اذا اوثقه ﴿الطرطبيس﴾ زنجبيل وزننده چوق صويه دينور و سلپوكلنمش صالق قوجه قارى‌يه
دينور و سودى صاغيلور كن قيغلر اولان ناقه‌يه دينور ﴿الطرفاس﴾ فايله قرطاس وزننده و ﴿الطرفسان﴾ تلمسان
وزننده قوملق قطعه‌سنه على قول اشجار يانلرينه ييغلمش اولان قوم كومه‌سنه دينور و طرفسان ظلمت معناسنه‌در
يقال ما اشدّ طرفسان الليلة اى ظلمتها ﴿الطرفساء﴾ طانك كسريله قرا كو كيجه‌يه دينور يقال ليلة طرفساء اى ظلماء
﴿الطرفسة﴾ دحرجه وزننده تيز تيز نظر ايلك على قول كوزلرى قيپوب نظر ايلك معناسنه‌در يقال
طرفس الرجل اذا حدّد النظر او نظر و كسر عينيه و ثياب كثيره كيمك معناسنه‌در يقال طرفس

فصل الطاء

الرجل اذا لبس الثياب الكثيرة و كيجه مظلم او لمق معناسنه در يقال طرفس الليل اذا اظلم و صو ادبولانمق معناسنه در يقال طرفس المورد اذا تكدر وصوادده صو ابجمكه كلنلر كثير اولمق معناسـنه در يقـال طرفس الماء اذا كثر ورّاده (المطرفسة) اسم فاعل بنيه سـيله سحابه قابلايى بورنمش هوايه اطلاق اولنور نته كه مطنفسه دخى بو معنايه در لبس ثياب كثيره معناسـندن مأخوذ لردر تأنيثلرى موصوف اعتبـاريله در يقال السماء مطرفسة و مطنفسة اى مستغمدة فى السحاب (الطر مساء) طانك وميمك كسريله ظلمت على قول تراكم ظلمت معناسـنه در يقال ماهذه الطر مساء اى الظلمة او تراكمها و بوقفه جه سحابه دينور و توزه و غباره دينور (الطرموس) عصفور وزننده كولده پشمش اتمكه دينور بوديارلرده بوغاچه ديدكلريدر تقول اطعمنا الطرموس اى خبز الملة (الطرمسة) دحرجه وزننده بوزيلوب بورتشمق معناسنه در يقال طرمس الشئ اذا انقبض و برنسنه دن قچينيلوب كيرو قاچمق معناسنه در يقال طرمس عنه اذا نكص و هرب و صحيفه دن يازوبى سيلوب محو ايلمك معناسنه در يقال طرمس الكتابة اذا محاها و بوزاكشتمك معناسنه در يقال طرمس وجهه اذا قطب وتعبس (الاطرمّاس) اجلوّاز وزننده كيجه پك قرا كو اولمق معناسنه در يقال اطرمّس الليل اذا اظلم (الطس) طانك فتحى و سينك تشديديله و (الطسة) هاايله و (الطسة) طانك كسريله طست معناسنه دركه لكن تعبيراولنان قابدر فارسيده طشت دينور جمعى طسوس و طساس كلور طانك كسريله و طسيس كلور ضأن و ضئين كبى و طسات كلور (الطسّاس) شدّاد وزننده لكن يبان آدمه دينور (الطساسة) كتابه وزننده لكنجيلك حرفتنه دينور و طسّ مصدر اولور بركمسه يه مخاصمه و مباحثه ده غالب اولوب الخام ايلك معناسنه در يقال طسه طسا من الباب الاول اذا خصمه و ابكمه و صويه باتورمق معناسـنه در يقال طسه فى الماء اذا غطسه فيه و كتمك معناسـنه در تقول مادرى اين طسّ اى ذهب (التطسيس) تفعيل وزنـنده بودخى كتمك معناسنه در يقال اين طسّس هو اى ذهب (الطاسّة) شول اوق و مزراق طعنه سنه وصف اولوركه مطعونك جوفنه نافذ اولمش اوله صويه طالدرمق معناسندن مأخوذ در يقال طعنة طاسّة اى جائفة الجوف (الطسّان) كتّان وزننده ثوران ايدن غبـار عظيمه دينور يقال ثار الطسّان و هو العجاج حين يثور (الطعس) طانك فتحى و عينك سكونيله جماع ايلك معناسنه در يقال طعس الجارية طعسا من الباب الثالث اذا جامعها (الطغموس) غين معجمه ايله عصفور وزننده شيطان مارده وغول خبيثه دينور و سائر خبيث و مارد انسان و حيوانه دينوركه غول در تركيده قونجلوز ديدكلريدر ومنه يقال فلان جليس جلوته دعبوس و انيس خلوته طغموس اى المارد من الشياطين و الخبيث من الغيلان و غيرها (الطغرس) زبرج وزننده ملايم مشرب و سهل الطبع نازك آدمه دينور (الطفس) طانك فتحى و فانك سكونيله جماع ايلك معناسنه در يقال طفس الجارية طفسا من الباب الثانى اذا جامعها (الطفوس) جلوس وزننده اولمك معناسنه در يقال طفس فلان طفوسا من الباب الاول اذا مات (الطفاسة) نجاسه وزننده و (الطفس) فتحتينله انسان تنزه و توقى ايليوب سونه يه اولمق حسبيله دائما مردار و وسخناك اولمق معناسنه در يقال طفس الرجل طفاسة و طفسا من الباب الرابع اذا قذر و لم يتعهد نفسه (الطفس) كتف وزننده صفتدر مردار وملوّث كيرلو پاسلو كمسه يه دينور يقال رجل طفس اى قذر نجس (الطلس) طانك فتحى و لامك سكونيله صحيفه دن يازوبى سيلوب محو و نابديد ايلك معناسنه در يقال طلس الكتاب طلسا من الباب الثانى اذا محاه و طلس طيلسان اسودده دينوركه خاصدر كما سيذكر و برنسـنه يى فى الحال قرشوسنه كتورمك معناسـنه در يقال طلس بالشئ على وجهه اذا جاءبه و صكره دن اعمى اولمق معناسـنه در يقال طلس بصره اذا ذهب و يللنمك معناسنه در يقال طلس بها اى بالمرأة اذا حبق بها عربلر فراش واحد اعتبـاريله دائما ضرطه يه نسوانى هدف ايدرلر وزندانه القا اولنمق معناسـنه در يقال طلس به فى السجن على بناء المجهول اذا رمى به (التطليس) تفعيل وزنـنده بودخى يازوبى سيلوب نابديد ايلك معناسـنه در يقال طلس الكتاب اذا محاه (الطلس) طانك كسريله يازو يازه جق صحيفه يه على قول يازوسى سيلنمش صحيفه يه دينور يقال كتب بالطلس اى الصحيفة او الممحوّة و كيرلو پاسلو ثوبه دينور يقال عليه طلس اى ثوب وسخ ودوه نك توبى دوكيلوب قاولدبغى وقده اوبلقلرينك دريسـنه دينور و توبى دوكلش قاولاق قورده دينور ذئب امعط معناسـنه (الطلاّسة) طانك فتحى و لامك تشديديله صحيفه دن يازوسيله جك بجاوره يه دينور يقال محا اللوح بالطلاّسة اى الخرقة التى يمسح بها اللوح (الاطلس) احمر وزننده اسكى بيرك لباسه دينور يقال ثوب اطلس اى خلق و لونى قرامتق بوز اولان قورده دينور يقال ذئب اطلس اذا كانت فى لونه غبرة اى السواد و مطلقا لون مزبورده اولان شيئه اطلاق اولنور يازوسى سيلنمش صحيفه يه تشبيهله در و برقبيح و نامعقول قول وفعل ايله متهوم ياخود مكدر اولمش كمسه يه اطلاق اولنور يقال رجل اطلس و هو الذى

رمی بقبیح وحبشی کبی سیاه چهره آدمه دینور یقال جاء رجل اطلس ای اسود دوکیرلو پاسلو آدمه دینور یقال رجل
اطلس ای وسخ و برکلبك اسمیدر واوغری یه اطلاق اولنور قورده تشبیها یاخود کیجه کزدیکی ایچون یقال هو
اطلس ای سارق ﴿الطلیس﴾ سکیت وزننده اعمایه اطلاق اولنور ﴿الطیلس﴾ صیقل وزننده و ﴿الطیلسان﴾
لامك حرکات ثلاثیله که قاضی عیاض وسائر اعلامدن منقولدر تالسان فارسی معرّبیدر *مؤلف تعریفنه تعرض
ایلمامشدر تال فارسیده بیولك تبسی یه دینور وسان اداة تشبیهدر شال وسائر نسنه دن باشه واموزه اورتدکلری
جارکبی ثوبه اطلاق اولنمشدر حالا بزم باش وبیون شالی اوله جقدر رداءبلدن یوقاری یه استعمال اولنان ثوبه دینورکه
اموزی وآرقه یی احاطه ایدر وطیلسان باشی واموزلری احاطه ایدر خلاصه حالا باشمزه اورتدیکمز شال اوله جقدر
وبعضلر طرّه سان معرّبیدر دیدیلر طرّه صچاغه وصوندرمه یه دینور وصوفیلرك صالندردقلری صارق اوجنه
اطلاقلری تشبیه طریقیله در انتهی * وطیلسان عجمه مخصوص اولمغله عربلر شتم موقعنده یا ابن الطیلسان دیرلر
اعجمی اولدیغنه کنایه ایدرلر وطیلسانك جمعی طیالسه در هایی عجمه ایچون یعنی ازالهٔ عجمه ایچوندر وطیلسان
ایرانده دیلم نواحیسندن براقلیم واسع اسمیدر ﴿الانطلاس﴾ انفعال وزننده نهان اولمق معناسنه در یقال انطلس
امره اذا خفی ﴿الطلساء﴾ طانك کسریله شول ارضه دینورکه آنده یول بیلدیره جك میل ونشان مقوله سی اولمیه
یقال ارض طلساء ای لیس بها منار ولاعلم وظلمت معناسنه در یقال لیلة ذات الطلساء ای الظلمة ﴿الطلسانة﴾
طانك کسریله مظلم کیجه یه دینور یقال لیلة طلسانة ای مظلم وصوسز یره دینور یقال ارض طلسانة ای لاماء بها
﴿الطلسة﴾ دحرجه وزننده تعبس ایدوب یوز اکشتمك معناسنه در یقال طلس الرجل اذاقطب وجهه ﴿الطلهیس﴾
یای تحتیه ایله سفرجل وزننده چوق عسکره دینور وکیجه نك ظلمتنه دینور ﴿الطلهیس﴾ قندیل وزننده بودخی
چوق عسکره دینور ﴿الاطلنساء﴾ افعنلاء وزننده ترکثرتندن بتون کوده یه آقق معناسنه در یقال اطلنسی
العرق اذاسال علی الجسد کله ﴿الطمرس﴾ زبرج وزننده کذاب کمسه یه دینور ولئیم ودنی شخصه دینور یقال رجل
طمرس ای کذّاب وکذا لئیم دنیّ ﴿الطمروس﴾ عصفور وزننده یوغاچه یه دینور وقوزی یه دینور خروف معناسنه
تقول اطعمنا طمروسا مشویّا بالطمروس ای خروفا بخبزالملة ﴿الطمرساء﴾ طرمساء وزننده کوندز تحدّث ایدن اینجه
غباره دینورکه مرادی یوفقه جه سحاب اوله جقدر ﴿الطمرسة﴾ دحرجه وزننده منقبض اولمق معناسنه در یقال
طمرس الرجل اذا انقبض وقورقوب چکینلمق معناسنه در یقال طمرس عنه اذا نکص ﴿الطموس﴾ جلوس وزننده
برنسنه بلورسز اولمق معناسنه در یقال طمس الشیء طموسا من الباب الاول والثانی اذادرس وامحا ﴿الطمس﴾ لمس
وزننده بلورسز ایلمك معناسنه در تقول طمست الشیء طمسا اذا محوته وتقول طمست الشیء اذا استأصلت اثره
ومنه قوله تعالی ﴿واذا النجوم طمست﴾ واهلاك معناسنه مستعملدر ومنه قوله تعالی ﴿ربنا اطمس علی اموالهم﴾
ای اهلکها وبرنسنه یه نظر بعید ایله باقق معناسنه مستعملدر کویا که بعد نظر سببیله باصره سنی ازاله ایدر یقال طمس
بعینه اذا نظر نظرا بعیدا وایراقلشمق معناسنه مستعملدر کویا که قریبدن بعد ایله نفسنی ازاله ایدر یقال طمس
الرجل اذا تباعد ﴿طمیس﴾ امیر وزننده یاخود طمیسه در که جهینه وزننده در یاخود سفینه وزننده در طبرستان
اولکه سنده بربلده در ﴿الطامس﴾ بعید معناسنه در جمعی طوامس در یقال بلد طامس ای بعید وطامس
القلب جامدالقلب اولوب حفظ وفهم وتعلمدن بریء اولان بلید ومرده دله اطلاق اولنور نسب اوزره در یاخود
مطموس معناسنه در یقال رجل طامس القلب ای میته یعنی لایعی ولایفهم شیئا ﴿الطمیس﴾ امیر وزننده و﴿المطموس﴾
صکره دن بصری زائل اولمش آدمه اطلاق اولنورکه مراد کوزلری سیلنمش کبی دوبدوز اولان اعمادر یقال رجل
طمیس ومطموس ای ذاهب البصر ﴿الطماسة﴾ حماسه وزننده برنسنه یی اولچومك معناسنه در یقال طمس الشیء
طماسة من الباب الثانی اذا حزره ای قدره ﴿الانطماس﴾ انفعال وزننده و ﴿التطمس﴾ تفعل وزننده برنسنه
بالکلیه محو ونابدید اولمق معناسنه در یقال انطمس الشیء وتطمس اذا انمحی واندرس ﴿الطملس﴾ عملس وزننده
قوری اتمکه علی قول یوفقه وخفیف اولانه دینور یقال رغیف طملس ای جاف اوخفیف رقیق ﴿الطملسة﴾
دحرجه وزننده جدّ وجهد ایله سعی ایلمك معناسنه در یقال طملس الرجل اذا دأب فی السعی ولطائف الحیل
ودسیسه اعمال ایلمك معناسنه در یقال طملس فیه اذا تلطف وتدسّس ودرونده کین طوتمق معناسنه در یقال
ماهذا الطملسة ای الغلّ ﴿الطنس﴾ فتحتینله ظلمت شدیده یه دینور ﴿الطنفسة﴾ فایله دحرجه وزننده برآدم
خوشخوی ایکن صکره دن بدخوی اولمق معناسنه در یقال طنفس الرجل اذاساء خلقه بعدحسن وثیاب کثیره کیمك
معناسنه در یقال طنفس الرجل اذا لبس الثیاب الکثیرة وطنفسه طانك وفانك حرکات ثلاثیله وطانك کسری

(وفانك)

وفانك فتحیله و طانك فتحی و فانك کسریله طنافس لفظنك مفردیدرکه قالیچه تعبیر اولنان دوشمه یه وکچه یه و هاولی واحرامه وحمام دوشمه لرینه دینور وخرما داللرندن اورلمش حصیره دینورکه برذراع عرضنده اولور * مترجم دیرکه طنفسه تنبسهٔ فارسی معربیدر ﴿الطنفس﴾ زبرج وزننده ردیٔ وزشت وبی اندام ونازیبا کمسه یه دینور یقال رجل طنفس ای ردیٔ سمج قبیح ﴿الطوس﴾ طانك فتحی و واوك سکونیله آیه اطلاق اولنور قر معناسنه حسن ونضارت معناسنهدر یقال طلع الطوس ای القمر ومصدر اولور ایاقله باصمق وچکنهمك معناسنه یقال طاس الشیٔ یطوس طوسا اذا وطئه و بعد العلة چهره کوزلنوب پرآب وتاب اولمق معناسنهدر یقال طاس وجهه اذا حسن ونضر بعد علة ﴿الطوس﴾ طانك ضمیله برنسنهنك دوام وامتدادینه دینور یقال لاطوس له ای لادوام و بردارو اسمیدرکه قوت حافظه ایچون شرب اولنور بواذر یطوس دیدکاریدر کما قال فی الاساس شرب فلان الطوس ای الاذر یطوس نتهکه مادهسنده بیان اولندی وطوس بلد معروف اسمیدرکه خراسان اولکهسندهدر ﴿طواس﴾ سحاب وزننده بر موضعدر ومحاق کیجهزندن برکیجه یه دینور ﴿الطاس﴾ صو ایچه جك معروف مشربه یه دینورکه ترکیده دخی طاس دینور ﴿الطاووس﴾ طاغوت وزننده بواسمله معروف قوشدر حسن ونضارتی سبب تسمیهدر مصغرنده طویس دینور حذف زیاداتله جمعی اطواس وطواویس کلور وطاووس حسن وجمال صاحبی آدمه اطلاق اولنور یقال ان فلانا لطاووس ای جمیل وکومشه دینور * شارحك بیاننه کوره یمن لغتیدر یقال عنده الطاووس ای الفضة وشول یره اطلاق اولنورکه آنده انواع نباتات موجود اولوب کمخای سبز دوشنمش کبی یم یشل اوله تقول ارض طاووس ای مخضرة فیها کل ضرب من النبت وطاووس بن کیسان الیمانی تابعیندندر ﴿طواویس﴾ جمع بنیهسیله بخاراده برقریهدر ﴿طویس﴾ زبیر وزننده برمخنث اسمیدر مقدما اسمی طاووس اولوب بعد التخنث تحقیرا طویس اطلاق ایلدیلر کنیهسی ابو عبد النعیم ایدی اسلامده اك اول ضرب وتغنی ایدن مزبوردر * اشأم من طویس * مثلنك منشأیدر والدهسی بغایت نمامه ومفسده اولمغله نسوان انصار بینلرینی دائما غمز ونمیمه ایله افساد وتخریش ایدرایدی اول حال اوزره کذارندهٔ لیال ایکن فخر انام علیه السلام حضرتلری ملأ اعلایه اعتزامری کیجهسنده مزبوری وضع وتولیدایلدی وابوبکر الصدیق رضی الله عنه وفات ایلدیکی کون سوددن کسیلوب وفاروق اعظم رضی الله عنه وفات ایلدیکی کون بالغ اولوب وحضرت عثمان رضی الله عنه شهید اولدیغی کون تزوج ایدوب وامام علی کرم الله وجهه شهید اولدقری کون برولدی دنیایه کلدیکنی کندیسی نقل وفن مثلی دیهرك اوغورسزلقده یکانه اولدیغی اعتراف ایدرایدی ﴿المطوس﴾ معظم وزننده رونق ولطافتلو خوب ودلبر نسنه یه دینور یقال شیٔ مطوس ای حسن ومطوس بر صحابی اسمیدر ﴿التطویس﴾ تفعیل وزننده برسمته ایلتمك معناسنهدر فی الاصل برنسنهیی تزیین ایلمك معناسنه اولوب عادتا مزین نسنهیی براقیوب آلوب کوتردکاری ملاحظهسنه مبنیدر تقول ما ادری این طوس به ای این ذهب به ﴿التطوس﴾ تفعل وزننده خاتون طاووس کبی زینتلنمك معناسنهدر یقال تطوست المرأة اذا تزینت ﴿طهرمس﴾ طانك وهاء ومیمك ضمهسیله مصرده برقریهدر محدثیندن اسحق بن وهب الطهرمسی آندندر ﴿الطهس﴾ طانك فتحی وهانك سکونیله برآدم کندی ارضندن چیقوب ارض دیکره داخل اولمق معناسنهدر کرك آنده ثابت اولمق وکرك بعید اولوب کتمك جهتیله اولسون یقال طهس فی الارض طهسا من الباب الثالث اذا دخل فیها راسخا او واغلا وباء حرفیله ایلتمك معناسنهدر تقول ما ادری این طهس به وطهس به علی المجهول ای این ذهب به وذهب به ﴿الطهلس﴾ زبرج وزننده عسکر کثیره دینور نتهکه لامك تقدیمیله و یاء زیادهسیله طلهیس دخی بو معنایهدر ﴿الطیس﴾ طانك فتحی و یانك سکونیله عدد کثیره دینور ومطلقا ریو زنده اولان نسنهلره دینور طبراق وخار وخاشاك کبی علی قول کثیر النسل اولان مخلوقه دینور سینك وبالق وقرنجه وسائر هوام کبی یاخود خرده طپراغه یاخود دریایه دینور نتهکه طیسل دخی علی الخلاف بو معنالردهدر یاخود مطلقا کثیر وفراوان شیئه دینور قوم وصو وسائرلری کبی * مؤلف بورادهینه مسامحه ایلمشدر و برنسنه فراوان اولمق معناسنه مصدر اولور یقال طاس الشیٔ یطیس طیسا اذا کثر ﴿طیسمانیه﴾ طانك وسینك فتحیله اندلسده بر بلدهدر

فصل العین

﴿عبدوس﴾ حرقوص وزننده عینك فتحیله دهزبازدهدر اعلام ناسدندر سینك زائد اولدیغی دخی منقولدر ﴿عوبس﴾ جوهر وزننده برسودلو ناقهنك اسمیدر ﴿العبس﴾ عینك فتحی و بانك سکونیله و ﴿العبوس﴾ جلوس وزننده بحضور لقدن یوز بورتیلوب اکشیمك معناسنهدر یقال عبس وجهه عبسا وعبوسا من الباب الثانی اذا کلح * شارح دیرکه عبس متعدی اولهرق دخی مستعملدر وعبس بر نبات آدیدرکه فارسیده شابانك دینور یاخود سیسنبر دیدکاریدر مصریلر اکا برنوف دیرلر مفرداتده شابانك

و بر نوف ایت منکشه سی دیدکاری و سیسنبر مارصمه دیدکاری نباتله مفسردر وعبس بر طاغك آدیدر ونجد اولکه سنده
بنو اسد دیارنده برصو آدیدر وكوفه ده بر محله آدیدر و عبس بن بغیض بن ریث برقبیله پدریدر و عابس بن عبس
یاخود عبس بن عابس صحابیدر ﴿ التعبیس ﴾ تفعیل وزننده بودخی یوز اکشیتمك معناسـنه در یقال عبس وجهه
اذا كلح ﴿ العابس ﴾ عبد الرحمن بن سلیم الكلبی نام کمسنه نك قلجی اسمیدر وعابس ارسلانه اطلاق اولنور وعابس
حویطب بن عبد العزّانك كوله سی اسمیدر وعابس بن ربیعه معمرینندر صحابیدر وعابس طائف قربنده برقریه در
﴿ العبوس ﴾ صبور وزننده و﴿ العبّاس ﴾ شدّاد وزننده بونلر دخی ارسلانه اطلاق اولنور وعبوس شدید وكریه وناخوش
نسنه یه اطلاق اولنورکه شدت وكراهتندن چهره لر متعبس اولور ومنه قوله تعالی ❁ یوما عبوسا ❁ ای كریها
تعبس منه الوجوه ﴿ العباسیة ﴾ نهر الملك قضاسنده برقریه در ومصرده بر بلده در عبّاسة بنت احمد بن طولونه نسبتله
تسمیه اولندی ﴿ العبس ﴾ فتحتینله دوه نك قوبریغنه یاپشوب قلان فشقی قوریسنه دینور ومصدر اولور اعضاده
كیر و پاس قوریوب قالمق معناسـنه در یقال عبس الوسخ فی یده عبسا من الباب الرابع اذا یبس وعبس اسمادندر
علقمة بن عبس عثمان ذی النورین حضرتلرینی تولیه ایدن آلتی نفرك بریسیدر * شارح دیرکه مؤلف ولوا عثمان
عنوانیله رسم ایدوب لکن ولو الفظی وار وا كلمه سندن محرّفدر نته كه تبصیرده وابن قتیبه نك غریبنده واروا ودفنوا
عبارتیله مثبتدرکه حضرت عثمانی دفین تراب ایدن التی نفرك بریسیدر دیمك اولور وعمرو بن عبسه اصحابندندر
﴿ عبیس ﴾ زبیر وزننده اسمادندر عبیس بن بیهس وعبیس بن میمون محدثلردر وعبیس بن هشـام شیخ الشیعه در
﴿ عبوس ﴾ تنور وزننده بر موضع آدیدر ﴿ العبوس ﴾ جرول وزننده جمع كثیره دینور ﴿ التعبس ﴾ تفعل وزننده
ترش رو كوسترمك معناسنه در یقال تعبس الرجل اذا تجهم ﴿ عبقس ﴾ جعفر وزننده و ﴿ عبقوس ﴾ عصفور وزننده
بر بوجك آدیدر ﴿ العبنقس ﴾ سفرجل وزننده بدخوی آدمه دینور یقال رجل عبنقس ای السیئ الخلق واوزون بویلو بدنی
ترونازك آدمه دینور یقال رجل عبنقس ای ناعم طویل وشول كمسه یه دینورکه ایکی جدّلری یعنی پدرینك والده سی
و والده سنك والده سی اعجمیه اوله لر یقال هو عبنقس وهو الذی جدّتاه عن قبل ابویه اعجمیتان ﴿ العبقسی ﴾ عینك
وقافك فتحیله عبد القیس قبیله سنه منسوب دیمكدر عبشمی كبی منحوتدر ﴿ العبنقساء ﴾ عینك و بانك فتحیله بالطبع جنبشلو
نشاطمند شوخ وشن آدمه دینور یقال هو عبنقساء ای نشیط ﴿ العباقیس ﴾ عینك فتحیله عقب وانجام اشیاده قلان
بقایایه دینور عقابیل كبی عتّاس تای فوقیه ایله شدّاد وزننده اسمعیل بن حسن بن علی نام محدّثك جدّ والدی اسمیدر
﴿ العترس ﴾ جعفر وزننده و ﴿ العترّس ﴾ عذوّر وزننده اعضاسی دیرنكلی وصیق وتنومند وجسیم اولوب اعصاب
ومفاصلی ایری اولان آدمه دینور یقال رجل عترس وعترّس ای الحادر الخلق العظیم الجسیم العبل المفاصل ویانلری
ویانجقلری قبا وصمصیق طقناز اولان دابه یه دینور وارسلانه دینور وخروسه دینور ﴿ العترسان ﴾ عنفوان وزننده
بودخی خروسه دینور دیك معناسنه ﴿ العتریس ﴾ عفریت وزننده جبّار وغضبان آدمه دینور وغول بیابانینك ارككنه
دینور یقال رجل عتریس ای جبّار غضبان وكذا الغول الذكر وآفت وداهیه یه دینور ﴿ العنتریس ﴾ زنجبیل وزننده
بودخی آفت وداهیه یه دینور یقال رماه الله بالعتریس والعنتریس ای الداهیة وجثه سی غلیظ واعضاء واندامی
قوند وقویّ ومحكم ناقه یه دینور ﴿ العترسة ﴾ دحرجه وزننده برشیئی بر كمسه یی عنف وشدّت وجفاء وغلظتله اخذ
ایلك معناسنه در یقال عترسه اذا اخذه بالشدّة والجفاء والعنف والغلظة ﴿ العجس ﴾ عینك حركات ثلاثی وجیمك
سكونیله و ﴿ المجس ﴾ مجلس وزننده یایك قبضه سنه دینور وعجس كیجه نك وسطندن علی قول آخرندن برمقداره
دینور وعجس عینك فتحیله مصدر اولور بر كمسه یی ایشندن آلیقومق معناسـنه یقال عجسه عن حاجته عجسا
من الباب الثانی اذا حبسه عنها وبر نسنه یی آوجله قبض ایلك معناسنه در یقال عجسه اذا قبضه وداتبه كمال جنبش
ونشاطندن بوطورلق ایدوب راكبی یولدن بری اوته صاپتمق معناسنه در یقال عجست به الناقة اذا نكبت به عن الطریق
من نشاطها وعجس بر نسنه نك وسطنه دینور ﴿ العجوس ﴾ صبور وزننده ثقیل وكثیف سحابه دینور یقال سحاب
عجوس ای ثقیل وكثرتله طلومدن بوشانور كبی صاغانقلی یغموره دینور یقال مطر عجوس ای منهمر ﴿ الاعجس ﴾
افضل وزننده وسطی شدید وقویّ اولان نسنه یه دینور یقال شیئ اعجس ای شدید العجس ای الوسط ﴿ العجاساء ﴾
عینك فتحی والفك مد وقصریله دوه سوریسندن قطعهٔ عظیمه یه دینور كذلك كیجه دن وظلمتدن قطعهٔ عظیمه یه
دینور جمعنده مفردی كبی عجاساء دینور * شارح دیركه ارموی جمعی قصر ایله تقیید ایلمشدر وامور ومصالحه
مانع اولنلره دینور تقول عجستنی عجاساء الامور عنك ای حبستنی موانعها وعجاساء بر عظیم قوملق آدیدر
﴿ العجس ﴾ ندس وزننده فتحی طرفنه دینور عجز معناسـنه جمعی اعجاس كلور ﴿ العجسة ﴾ غرفه وزننده كیجه دن

برساعته دینور یقال مضت عجسة من اللیل ای ساعة منها و خاصة سحر وقتنك ابتدا هنكامنه دینور یقال خرج
بعجسة من اللیل ای بسحرة (العجوس) جلوس وزننده عجاساء یعنی چوق دوه بلوكی یوریوب كتمك معناسنه در
یقال عجست العجاساء عجوسا اذامشت (العجوس) علوص وزننده عجول معناسنه در كه عجله اكل ایچون آلنان برآوج
خرمایه دینور (العجیس) حسیس وزننده آشدیغی دیشی یی كبه ایتمز اولان تخممز اركك دینور یقال فحل عجیس
اذا كان لایلقح و سجیس عجیس سجس ماده سنده بیان اولندی (العجیسی) خلیفی وزننده آغر آغر آهسته
یورویشه دینور یقال یمشی العجیسی ای المشیة البطیئة (التعجس) تفعل وزننده برنسنه نك آردینه دوشوب ایشنی
اراشدرمق معناسنه در یقال تعجس امره اذا تتبعه وتعقبه و یره مرّة بعد اخری یغمور یاغمق معناسنه در یقال
تعجست الارض غیوث اذا اصابها غیث بعد غیث و ابتدای سحرده چیقوب كتمك معناسنه در یقال تعجس فلان
اذا خرج بعجسة من اللیل ای بسحرة و بركسه یی ایشندن آلیقومق معناسنه در یقال تعجس بهم اذا حبسهم و بركسه یی
عزیمتندن اویالندروب كیجكدرمك معناسنه در یقال تعجس بهم اذا ابطأ بهم و كیرو لنمك معناسنه در یقال تعجس الرجل
اذا تأخر و برآدمی برماده ضمننده تعییرو تقریع ایلمك معناسنه در یقال تعجس فلان اذا عیره علی امر و بركسه یی
محامد و مكارم جهتندن قاصر ایلمك معناسنه مستعملدركه حبس و ابطاء معنالرندن منشعبدر یقال تعجسه عرق
سوء اذا قصربه عن المكارم (المتعجس) اسم فاعل بنیه سیله مدمّغ و خود بین و صاحب پنداره دینور یقال رجل
متعجس ای متشمخر (العجنس) نوله عملس وزننده جثه سی ایری و وجودی صلب و شدید وقویّ اولان اركك
دوه یه دینور (العجانس) عینك فتحیله جعانس مقلوبیدركه اوصورغان بوجكارینه دینور (العدبّس) بای
موحده ایله عملس وزننده تندو شدید اولوب بنیه و خلقتی دیرنكلو و محكم و توانا اولان دوه یه و سائر حیوانه دینور
جمعی عدابس در عینك فتحیله و چتین خویلو سركش انسان و حیوانه دینور و جثه سی ایری و قالین انسان
و حیوانه دینور و بررجل كنانی لقبیدر و ابو العدبّس رواة تابعیندن منیع بن سلیمانك كنیه سیدر (العدس) عینك
فتحی و دالك سكونیله بركسه یه خدمت ایلمك معناسنه در یقال عدسه عدسا من الباب الثانی اذا خدمه و عدس
و عدسان فتحاتله و عداس كتاب وزننده و عدوس جلوس وزننده ذهاب فی الارض معناسنه در یقال عدس
فی الارض عدسا و عدسانا و عداسا و عدوسا اذا ذهب و عدس طواری اوتلاتمق معناسنه در یقال عدس المال
اذا رعاه و عدس حدس معناسنه دركه ظنّ و تخمین و توهّم ایله سوزسویلمكدر یقال هو اهل العدس ای الحدس
و شدّتله باصوب چكنه مك معناسنه در یقال عدسه اذا وطئه شدیدا و كسب و كار جهتنده امك چكمك معناسنه در
یقال فلان یعدس ای یكدح و قاتر قسمنی عدس دیو زجر و آزار ایلمك معناسنه در تقول عدست بالبغل ای قلت له
عدس (عدس) زفر وزننده یاخود ضمتینله در بررجل آدیدر علی قول عدس بن زید بن عبدالله بن دارم ضمتینله در
ماعداسی زفر وزننده در (العدوس) صبور وزننده جرأت و اقدام صاحبه سی خاتونه دینور یقال امرأة عدوس
ای جریئة و یقال رجل عدوس السری ای قویّ علیه یعنی كیجه وقتی یوله كتمك بابنده دلیرو توانادر شدّت وطئ
یاخود ذهاب معناسندن مأخوذدر (العدس) فتحتینله مرجمك دینوركه معروف غله در مفردی عدسه در و عدسه
برنوع سیوجه دركه انسانك بدننده چیقار و هلاكه مؤدّی اولور * شارحك بیاننه كوره جدری كبی بدنك هر یرنده
تحدّث ایدر طشره تركیسنده قاره حصبه تعبیر ایدرلر طاعون جنسندندر ابولهب بو علتله هلاك اولدی (المعدوس)
عدسه علتنه اوغرامش آدمه دینور یقال عدس الرجل علی بناء المجهول فهو معدوس ای اصابته العدسة (عدس)
فتحتینله و سینك سكونیله دوابدن قاتر قسمنه مخصوص كلمهٔ زجرو آزاردر و برقاترك اسمیدرو برقاترجینك اسمیدركه سلیمان
نبی علی نبینا و علیه السلام زماننده ایدی دائما قوللندیغی قاترلره زورو تعنیف ایدر ایدی علی قول بو حای مهمله ایله
حدس در نته كه ماده سنده ذكر اولندی (عدیس) زبیر وزننده اسمادندر عبدالله و عبدالرحمن ابنا عدیس صحابیلردر
(عدّاس) شدّاد وزننده بررجل اسمیدر (بنو عدسه) فتحاتله طیّ و كلب قبیله لرنده بر جماعتلردر (العدامس)
علابط وزننده بریرده پك چوق اولان قوری اوتلغه دینور یقال كلأ عدامس ای كثیر یبیس (العربس) زبرج
وزننده و (العربسیس) عینك فتحی و قلیلا كسریله یاخود كسری و همدر یردن سهل و هموار و ملایم اولان صرته
دینوركه اكا تعریس اولنور یعنی سحره قرشو یولجیلر نزول و آرام ایدرلر (العرندس) سفرجل وزننده تندو شدید
اولان دوه یه دینور یقال جمل عرندس و ناقة عرندس و عرندسة ای شدید و چوق سیل صوینه دینورو ارسلانه دینور
(العرادیس) عینك فتحیله انسانك و حیوانك كودهلرنده هر ایكی كیكارك قاوشدقری یره دینور یقال عرادیسه
صلبة و هی مجتمع كلّ عظمین (العردسة) دحرجه وزننده یره چالمق معناسنه در یقال عردسه اذا صرعه

(العروس) صبور وزننده بر صفتدركه ار وعورته اطلاق اولنور مادام دوكون اثناسنده اوله‌لر يعنى يكى كلينه وكويكويه اطلاق اولنور كويكويه اطلاق اولنان عروسك جمعى عرس كلور ضمنيله وكلينه اطلاق اولنانك جمعى عرائس كلور يقال هو عروس وهم عرس وهى عروس وهنّ عرائس *شارحك بيانه كوره ملازمت معناسندن مأخوذدر و عروس يمنده برحصن آديدر وعربدن بركشينك اسميدركه عذره قبيله‌سندن اسماء بنت عبد اللهك زوجى وعمزاده‌سى ايدى * لاعطر بعد عروس * مثلى مزبوره اسماء تكلم ايتمشدر اصلى بودركه عروس مزبور وفات ايلدكدنصكره مزبوره‌يى بر بدمزاج و بدخوى وآغزى بدبوى بخيل و زشت چهره كمسه تزوّج ايلمكله كندى اوبه‌سنه نقل ايتمكله مباشرت ايلدكده اسماء زوج اوّلى اولان عروس حقنده مرثيه انشاد ايلمك ضمننده استيذان ايدوب اولدخى روى رضا اظهار ايلدكده * ابكيك ياعروس الاعراس * ياثعلبا فى اهله واسدا عندالباس * مع اشياء لايعلمها الناس * ارجوزه‌سيله ندبه ايلدى زوج ثانى فقرهٔ اخيره‌نك مضموننده سؤال ايلمكله * كان عند الهمة غير نعاس * ويعمل السيف صبيحات الباس * فقره‌لريله بيان مجمل ايلدكدنصكره * ياعروس الاغرّ الازهر الطيب * الخيم الكريم المحضر مع اشياء لاتذكر * فقراتيله مرثيه‌يه آغاز ايلدكده بنه زوجى اشياء مبهمه‌دن استفسار ايلمكله * كان عيوفا للخنا والمنكر * طيب النكهة غير ابخر * ايسر غير اعسر * فقره‌لريله تحرير مراد ايلدكده زوجى كنديسنه تعريض ايلديكنى ادراك ايلدى بعده سوار اولوب عزيمته مبادرتلرنده اسماء عطر قوتوسنى يرنده براقغله زوجى عطركى يانكه آل ديدكده مثل مزبورى ايراد ايلدى بعضلر مثل مزبورى *لامخبأ لعطر عروس *عنوانده روايت واصلنى بورسمه بيان ايلديكه بروجودى بدبوى كمسه برخاتون تزوّج ايدوب ليلهٔ زفافده خاتون رائحهٔ كريهه‌سنى استشمام ايلدكده عطرك يوقيدر ديو استفسار ايلمكله اولدخى صقلدم ديو جواب ايتدكده مثل مزبورى تكلم ايلدى يعنى عروس كچدكدنصكره عطرى پنهان ايلمك نابجادر مثل مزبور شئ نفيس كنديسندن صكره‌يه ابقا اولنميه‌جق كمسه حقنده ضرب اولنور (العروسين) عينك فتحيله يمنده برحصن آديدر (وادى العروس) مدينه قربنده برموضعدر (العرس) عينك كسريله زوج وزوجه‌دن هربرينه اطلاق اولنور يقال هى عرسه اى امرأته ويقال هو عرسها اى زوجها وديشى ارسلانه دينور جمعى اعراسدر (ابن عرس) بركوچك جانوردركه كوزينك قپاقلرى دورلك وكسيك قولاقلى اولور تركيده كلنجك ديدكلريدر جمعى بنات عرسدر مذكر ومؤنثك جمعى بويلجه‌در *شارح ديركه بوراده مؤنث تغليب اولنمشدر واخفشدن بنات عرس وبنو عرس تعبيرى منقولدر (العرسىّ) عينك كسريله بركونه بويايه دينور ابن عرس لوننده اولان بويه اوله‌جقدر (العرس) عينك فتحى وراءك سكوننه دوه‌نك بيوننى ايپ ايله قولنه باغلمق معناسنه‌در يقال عرس البعير عرسا من الباب الاول اذا شدّ عنقه الى ذراعه وعدول وانصراف ايلمك معناسنه‌در تقول عرس عنى اى عدل وعرس قره‌چادرلك وآلاچغك اورته ديركنه دينور ودائما فرح ومسرّت اوزره اولمق معناسنه‌در يقال يعرس فلان اى يقيم فى الفرح وعرس ايپه واورغانه دينور يقال اوثقه بالعرس اى الحبل ودوه كوشكنك كوشكنه دينور فصيل صغير معناسنه بونده عينك ضميله ده جائزدر جمعى اعراسدر وعرس شول ديواره دينوركه قيش اولرينك ايكى ديوارى ارالغنه چكيلوب براوجنى تمام ديواره ابلاغ والصاق ايلمزلر دهليز كبى قالور بعده اوزرنى اورتوب مسقف ايدرلر تاكه صيجق اوله بعينه حمام جامكانى كبى مصندره شكلنده برچيقمه اوطه اولور قيش ايامنده اوراده تمكن ايدرلر ووضع مزبور بلاد بارده‌يه مخصوصدر اول اوطه‌يه معرّس ديرلر (العراس) كتاب وزننده دوه‌نك بيوننى قولنه بند ايلدكلرى ايپه دينور (العرّاس) شدّاد وزننده و(المعرّس) محدّث وزننده عرس يعنى كوچك دوه كوشكلرى صاتيجى آدمه دينور (المعرس) معظم وزننده ذكر اولنان عرس ديدكلرى ديوار ايله ياپلمش قيش اوطه‌سنه دينور تقول بتنا فى المعرس وهو بيت بنى بالعرس وهو حائط بين حائط البيت الشتوى لايبلغ به اقصاه ويسقف ليكون ادفأ وكيجه يوله كيدن كمسه‌نك سحر هنكامى استراحت ايچون قوندقلرى موضعه دينور (العرس) فتحتينله دهشتلنمك معناسنه‌در يقال عرس الرجل منه عرسا من الباب الرابع اذا دهش فهو عرس ككتف وافراطله مسرور ودلشاد اولمق معناسنه‌دركه شادمرك درجه‌سنده اوله يقال عرس الرجل اذا بطر وبرنسنه‌يه مداوم اولمق معناسنه‌در يقال عرس به اذا لزمه وبرنسنه‌يى آخره ويرميوب ضنت وامتناع ايلمك معناسنه‌در يقال عرس على ماعنده اذا امتنع (العرس) كتف وزننده معناى اوّلدن وصفدر يقال هو عرس اى دهش وارسلانه دينور (العرس) عينك ضميله و(العروس) ضمتينله وليمه طعامنه دينوركه دوكون آشى تعبير اولنور جمعى اعراس وعرسات كلور ضمتينله تقول حضرنا العرس والعروس اى طعام الوليمة وعروس نكاح يعنى جماع معناسنه‌دركه اسمدر * شارح ديركه مصباحده زفاف ايله تفسير

(اولندى)

اولندیکه اخصّ اولور و بو معناده تذکیر و تأنیثی جائزدر و طعام معناسنه اولان عرس مذکردر انتهی ﴿العرساء﴾ شهداء وزننده بر موضع آدیدر ﴿الاعراس﴾ همزه‌نك کسریله بو دخی بر نسنه‌یه ملازم اولمق معناسنه‌در یقال اعرسه اذا لزمه و ولیمه طعامی ترتیب ایلمك معناسنه‌در یقال عرس الرجل اذا اتخذ عرسا و بر کمسه اهلنه زفاف ایلمك معناسنه‌در یقال اعرس باهله اذا بنی علیها و مسافر کیجه‌نك آخرنده استراحت ایچون بر محله قونمق معناسنه‌در یقال اعرس القوم اذا نزلوا فی آخر اللیل للاستراحة ﴿المعرس﴾ منبر وزننده شول قافله و عسکر سورنجیسنه دینورکه مصلحت مزبوره‌ده حاذق اولمغله سوروب کتوردکاری اشخاصده شوق و نشاط حسّ ایلدکده یوریدوب و کسل و فتور مشاهده ایتدکده قوندروب آرام و استراحت ایتدرر اوله کاربان باشیلرك وضعی کبی یقال هو معرس ای سائق حاذق السیاق اذا نشطوا سار بهم واذا کسلوا عرس بهم ﴿العرّیس﴾ سکّیت وزننده و ﴿العرّیسة﴾ هاءیله ارسلان یتاغی اولان یره دینور یقال امنع من العرس فی عرّیسه و عرّیسته ای من الاسد فی مأویه ﴿ذات العرائس﴾ بر موضعدر ﴿التعریس﴾ تفعیل وزننده بو دخی مسافر کیجه‌نك آخرنده استراحت ایچون بر محله قونمق معناسنه‌در اعراس کبی لکن بونك استعمالی اکثردر اول محله معرس و معرّس دینور یقال عرّس القوم بمعنی اعرسوا ﴿لیلة التعریس﴾ شول کیجه‌یه اطلاق اولنمشدرکه آنده فخر عالم صلی الله علیه و سلم حضرتلری اویوب قالمغله وقت صباح کذران ایتمشیدی بو بر غزاده واقع اولمشدر ﴿الاعتراس﴾ افتعال وزننده پراکنده اولمق معناسنه‌در یقال اعترسوا عنه اذا تفرّقوا ﴿التعرس﴾ تفعل وزننده زوج زوجه‌سنه اظهار محبت ایلمك معناسنه‌در یقال تعرّس لامرأته اذا تحبب الیها ﴿العرطسة﴾ دحرجه وزننده بر کمسه قوم و جماعتیله اوغراشمقدن ذلیل و بی نوا اولمغله آنلردن مفارقت ایدوب بر طرف اولمق معناسنه‌در یقال عرطس فلان اذا تنحی عن القوم وذلّ عن مناواتهم و منازعتهم ﴿العرفاس﴾ فاءیله قرطاس وزننده روندەلك باینده بغایت صبور و متحمل ناقه‌یه دینور و ارسلانه دینور علی قول بونده صواب اولان عفراس اولمقدر فانك تقدیمیله ﴿العرفسیس﴾ زنجبیل وزننده جثه‌سی ایری و یاوز و تند و شدید اولان ناقه‌یه و خاتونه دینور ﴿العرکسة﴾ دحرجه وزننده نسنه‌یی بری بری اوزره بریکدرمك معناسنه‌در یقال عرکس الشیء اذا جمع بعضه علی بعض ﴿الاعرنکاس﴾ احرنجام وزننده بر نسنه بری بری اوزره قات قات بریکمك معناسنه‌در یقال اعرنکس الشیء اذا ارتکم و قیللرو صاچ و صقالك سیاه اولمق معناسنه‌در یقال اعرنکس الشعر اذا اشتدّ سواده ﴿العرمس﴾ زبرج وزننده قیایه دینور صخره معناسنه و صلب و متین ناقه‌یه دینور ﴿العرمّس﴾ عملّس وزننده ایشلك و ظریف و کارکزار آدمه دینور یقال رجل عرمّس ای ماض ظریف ﴿العرمسة﴾ دحرجه وزننده بر آدمك بدنی صالق و سست ایکن صلب و متین اولمق معناسنه‌در یقال عرمس الرجل اذا صلب بدنه بعد استرخاء ﴿العرناس﴾ نونله قرطاس وزننده کوکرجنه شبیه بر قوش آدیدر ایاغك آلتندن علی الغفله قالقوب اوچمینجه اوکلکده قوش اولدیغی بیلمزسن و طاغك برونه دینورکه بر طرفندن چیقان سیوری اوجیدر و خاتونلرك یموق دوروب بوکدکاری موضعه دینور ﴿العسّ﴾ عینك فتحی و سینك تشدیدیله و ﴿العسس﴾ فتحتینله کیجه کزوب طولاشمق معناسنه‌در یقال عسّ الرجل عسا و عسسا من الباب الاول اذا طاف باللیل و خاصة کیجه و قتنده مکاردن و اهل فساددن بر محلی محافظه ایچون هر طرفنی کزوب طولاشمق معناسنه‌درکه صو باشی و ضابط کاریدر یقال بات یعسّ فلان ای ینفض اللیل من اهل الریبة و خبر بکلمك معناسنه‌در یقال عسّ خبره اذا ابطاء و بر آدمه آزجه نسنه اطعام ایلمك معناسنه‌در یقال عسّ القوم اذا اطعمهم شیئا قلیلا و ناقه یالکزجه اوتلامق معناسنه‌در یقال عست الناقة اذا رعت وحدها و عسك و بسك کلمه‌سی حسّ ماده‌سنده بیان اولندی تقول جئ بالمال من عسك و بسك لغة فی حسك یعنی نیره‌دن اولورسه اولسون همان کتور ﴿الاعتساس﴾ افتعال وزننده بو دخی کیجه کزوب طولاشمق معناسنه‌در یقال اعتسّ الرجل اذا طاف باللیل و منه المثل * کلب اعتس خیر من کلب ربض * بر آدمی کسب و سعی جهتنه تشویق و اغرا محلنده ضرب اولنور و اعتساس اکتساب معناسنه مستعملدر یقال اعتس الرجل اذا اکتسب و ناقه سوریسنك ایچنه کیروب سودلرینی ادرار ایچون ممه‌لرینی بر مقله صغمق معناسنه‌در یقال اعتسّ الرجل اذا دخل فی الابل و مسح ضرعها لتدرّ ﴿العاسّ﴾ عسّ و عسس مذکوردن اسم فاعلدر شهری و بر محلی اوغریدن و بر امردن حراست ایچون کیجه وقتی دقت ایدەرك کزوب طولاشجی آدمه دینور صو باشی و اوسته کبی جمعی عسس کلور خادم و خدم کبی و عسیس کلور حاجّ و حجیج کبی ﴿العسوس﴾ صبور وزننده دائما یالکزجه اوتلار اولان ناقه‌یه دینور و سودو یرمسی آز اولان علی قول ناسدن متباعد اولمدقجه سودو یرمز اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة عسوس اذا کانت قلیلة الدرّ او هی التی لا تدرّ حتی تباعد الناس و شول ناقه‌یه دینورکه سودینی صاغمق ایچون

قالدیرلدقده براز طولاشدقدنصکره ادرارلبن ایدراوله یقال ناقة عسوس اذا ابیرت طوفت ثمّ درّت وصاغیلورکن خویسزلق ایدن ناقه یه دینور یقال ناقة عسوس اذا کانت سیئة الخلق عندالحلب وشول ناقه یه دینورکه هلاك اولمش دوه کمیکلرینی طولشوب آنلره رقت وحنین ایدراوله یقال ناقة عسوس اذا کانت تعتسّ العظام وترعیها وممه سنده سودی وارمیدر یوقیدر دیوممه سی صغنوب یوقلنمش ناقه یه دینور یقال ناقة عسوس اذ کانت تزار ابهالبن ام لا وشول قاری یه دینورکه ارکك قسمنه قریب اولمقدن وآنلر ایله الفت ومخالطت ایلمکدن مبالات ایلمز اوله یقال امرأة عسوس اذا کانت لاتبالی ان تدنو من الرجال وخیری آز یعنی بی خیرو منفعت کمسه یه دینور یقال رجل عسوس ای القلیل الخیر وشکار طلبنده اولان انسان وحیوانه دینور (العسیس) امیروزننده و(العساس) کتان وزننده و(العسعاس) ثرثار وزننده سباعدن قورده اطلاق اولنور کیجه لرکزوب طولاشدیغی ایچون (العساس) کتاب وزننده عسّ لفظنك جمعیدرکه عینك ضمیله در بیوك قدحه دینور یقال شربوا بالعساس ای الاقداح العظام وعساس مفرد اولور ناقه کرها سود ویرمکه دینور یقال درّت الناقة عساسا ای کرها (بنوعساس) عربدن بربطن آدیدر (العسّ) عینك ضمیله بیوك قدحه دینورکه ذکر اولندی وآلت تناسله دینور (العسس) ضمتینله حریص وطمعکار تاجرلره دینور یقال تجار عسس ای حرصاء وبیوك قابلره دینور (عسعس) عرعر وزننده بادیه ده برموضع آدیدر وورای ضریه ده براوزون طاغك آدیدر وعسعس بن سلامه برجوان معروفدر (دارة عسعس) حما شهرینك غربیسنده برموضعدر (العسعاس) ثرثار وزننده سرابه دینورکه چوللرده اراقدن صوکبی کورینور (العسعسة) زلزله وزننده کیجه نك ظلمتی توجه واقبال ایلمك یعنی قرا کولغه باشلمق یاخود قرا کولغی کیتمکه باشلمق معناسنه درکه طرفین لیلده اولورلر یقال عسعس اللیل اذا اقبل ظلامه او ادبر وقورد قسمی کیجه کزوب طولشمق معناسنه در یقال عسعس الذئب اذا طاف باللیل وقبلایی سحاب سیس وطمان کبی یریوزینه چاتمق معناسنه در یقال عسعس السحاب اذا دنا من الارض وبرایشی باشی اورتلی کورمك معناسنه در یقال عسعس الامر اذا لبسه وعماه وبرنسنه یی ارغلامق معناسنه در یقال عسعس الشیء اذا حرّکه (التعسعس) تزلزل وزننده برنسنه یی قوقلمق معناسنه در یقال تعسعس الشیء اذا شمه وشکار اراشدرمق معناسنه در یقال تعسعس الذئب اذا طلب الصید (المعسّ) میمك وعینك فتحیله مطلب معناسنه در یقال هو قریب المعسّ ای المطلب (العماعس) عینك فتحیله کرپی تعبیر اولنان جانورلره دینور کیجه کزدکاری ایچون ظاهرا مفردی عسعس در (العسطوس) حلزون وزننده علی قول سینی مشدددر جزیره یه مخصوص برآغاج اسمیدر حیزران اغاجنه شبیه اولور وروم لساننده رئیس نصارایه دینور (العضرس) ضاد معجمه ایله جعفر وزننده بیان اشکنه دینور حمار وحش معناسنه وصوغوغه دینور بردمعناسنه وبارد وخوشکوار صویه دینور وکوکدن یاغان طلویه دینور وقاره دینور واوزرینه چه یاغمش بپراغه دینور علی قول صوایچنده اولان طاشلرده یوصون کبی یاپشمش اولان بپراقلره دینورکه جریانله یااوستنه دوکلمکله یاپشوب قالور وبرنوع نبات اسمیدرکه آچق یشل اولور رطوبتی بغایت متحملدر علی قول بوزبرج وزننده درکه خطمی اغاجنه دینور مرادیبانی خاتم چچکنك اغاجی اوله جقدرکه اطباء اکا شحم المرج اطلاق ایدرلر (العضارس) علابط وزننده عضرس ایله جمیع معانیده مرادفدر جمعی عضارس در عینك فتحیله جوالق وجوالق کبی (عطروس) عصفور وزننده که خنساء نام شاعره نك اشبو * اذا تخالف ظهر البیض عطروس * مصراعنده واقعدر وتفسیر اولنمامشدر کرچه ابن عبّاد بورسمه نقل ایلمش لکن مزبوره نك دیوانده ظفریاب اولمدم (العطسة) عینك فتحی وطانك سکونیله اسمدر آقسریغه دینور ومنه یقال هو عطسة فلان ای یشبهه خلقا وخلقا (العطس) عینك فتحی وطانك سکونیله و(العطاس) عینك ضمیله مصدرلردر آقسرمق معناسنه یقال عطس الرجل عطسا وعطاسا من الباب الثانی والاوّل اذا اتته العطسة * شارح دیرکه عطاس عطسه علتنده اسم دخی اولور * مترجم دیرکه عطاس ظهورنده پرمغیله برونی نفسی منقطع اولنجه قدر طوتمق مزیلدر انتهی * وعطسه وعطاس شفق سوکمك معناسنه مستعملدر یقال عطس الصبح اذا انفلق واولمك معناسنه مستعملدر کویا که روحی عطس ایدر یقال عطس فلان اذا مات ویقال عطست به اللجم اذا مات لجم صرد وزننده لجامك جمعیدر کندیسیله تطیر وتشأم اولنان شیئه اطلاق اولنور ذهاب حاجتدن منع ایلدیکیچون وعربلر آقسریقدن تشأم ایدرلر مثلا برسمته عزیمت نیتیله خانه سندن خروج ایلدکده برآقسریق ایشتسه تطیر ایدوب رجعت ایدرلر پس برکمسه یه برشوم اصابت ایلسه یاخود وفات ایلسه عطست به اللجم دیرلر (التعطیس) تفعیل وزننده برکمسه یی آقسرتمق معناسنه در یقال عطسه غیره اذا جعله عاطسا (العاطوس) برون اوتی کبی آقسردیجی نسنه یه دینور یقال عطسه بالعاطوس ای مایعطس منه وبرجانور آدیدرکه عربلر آنکله تشأم ایدرلر (المعطس) مجلس وزننده و(المعطس)

مقعد وزننده برونه اطلاق اولنور يقال هواشمّ المعطس والمعطس اى الانف ﴿العاطس﴾ و ﴿العطاس﴾ غراب وزننده
صبح وقتنه اطلاق اولنور تقول جاء ناقبل العاطس والعطاس اى الصبح وقرشودن ظهور ايدن آهويه اطلاق اولنور كه
عربلر آنكله تطير ايدرلر ﴿المعطس﴾ معظم وزننده بورنى يره سوريلوب تذليل وتحقير اولنمش كسه يه دينور تقول
رددته معطسا اى راغم الانف يعنى مرغما ﴿اللجم العطوس﴾ صبردو صبور وزننده اولومه اطلاق اولنورنته كه بيان
اولندى ومنه قولهم عطست به اللجم اى مات ﴿العطلس﴾ عملس وزننده يك اوزون شيئه دينور ﴿العيطموس﴾ حيزبون
وزننده بنيه سى تامّ وكامل اولان ناقه وخاتونه دينور وخوب ودلبر خاتونه على قول كوزل اولوب بالا بلند واتنه طلو
قسير خاتونه دينور يقال امرأة عيطموس اى التامّة الخلق وكذا الجميلة او الحسنة الطويلة التارّة العاقر ويك قوجه ناقه يه
دينور جمعى عطاميس در وعطامس در ياسز شذوذ اوزره ﴿العطموس﴾ عصفور وزننده عيطموس ايله ايكى معناى اوّلده
مرادفدر ﴿العفرس﴾ فايله زبرج وزننده و ﴿العفريس﴾ عفريت وزننده و ﴿العفراس﴾ قرطاس وزننده و ﴿العفروس﴾
عصفور وزننده و ﴿العفرنس﴾ سفرجل وزننده ياوز ارسلانه دينور ﴿العفرسة﴾ دحرجه وزننده خصمنه غالب
اولوب يره چالمق معناسنه در يقال عفرس فلانا اذا صرعه وغلبه ﴿العفرنس﴾ خذرنق وزننده ارسلانه
دينور كه ذكر اولندى وبيونى قالين دوه يه دينور ﴿ابن العفريس﴾ قنديل وزننده ابوسهل احمد بن محمد الزوزنى
الشافعى در كه جمع الجوامع نام كتابك صاحبيدر امام شافعينك كتابلرندن اختصار ايلمشدر ﴿العفس﴾ عينك فتحى وفانك
سكونيله بركسه يى ايشندن آليقومق معناسنه در يقال عفسه عفسا من الباب الثانى اذا حبسه وبرنسنه يى خوار ومبتذل
طوتمق معناسنه در يقال عفس ثوبه اذا ابتذله ودوه يى شدتله سورمك معناسنه در يقال عفس الابل اذا ساقها شديدا وميشين
وسختيان مقوله سنى اوغمق معناسنه در يقال عفس الاديم اذا دلكه واياقله برآدمك كوتنه اورمق معناسنه در يقال عفسه
اذا ضرب عجزه برجله وبرآدمى يابرنسنه يى زور وشدتله بريره قصديروب صقشديره رق يره طوغرى چكمك
معناسنه در يقال عفسه اذا جذبه الى الارض فى ضغط شديد ﴿المعفس﴾ مجلس وزننده بدنده اولان اك واوياق
يرينه دينور يقال شديد المعفس اى المفصل ﴿العيفس﴾ حيفس وزننده بودور آدمه دينور ﴿الانعفاس﴾ انفعال وزننده
يره سورنمكله طپراغه بلنمك معناسنه در يقال انعفس الشئ فى التراب اذا انعفر ﴿التعافس﴾ تفاعل وزننده
كورشجيلر برى بريله كورشمكده دورشوب چبالمق معناسنه در يقال تعافسوا اذا تعالجوا فى الصراع ﴿المعافسة﴾
مفاعله وزننده دورشمك معناسنه در يقال عافسه اذا عالجه ﴿العفاس﴾ كتاب وزننده فساد معناسنه در يقال فيه
عفاس اى فساد وعفاس بر ناقه نك اسميدر ﴿الاعتفاس﴾ افتعال وزننده مضطرب ومتلاشى اولمق معناسنه در
يقال اعتفس القوم اذا اضطربوا ﴿العفنقس﴾ سمندل وزننده چتين خويلو چبرشك مزاجلو آدمه دينور ولئيم
وفرومايه شخصه دينور يقال رجل عفنقس اى العسر الاخلاق وكذا اللئيم ﴿العفنقسة﴾ دحرجه وزننده برآدمى
بدخوى ايلمك معناسنه در يقال ماعفقسه اى اىّ شئ اساء خلقه بعد ان كان حسنه ﴿العقنبس﴾ قافله سمندل وزننده
بدخوى آدمه دينور ﴿العقابيس﴾ عينك فتحيله دواهى وآفاته دينور ﴿عقرس﴾ جعفر وزبرج وزنلرنده يمنده
برقبيلهٔ صغيره آديدر ﴿العقنفس﴾ قافك تقديميله عفنقس وزننده ومرادفيدر ويقال ماعقنفسه اى ماعفنقسه
﴿العكبس﴾ علبط وزننده و ﴿العكابس﴾ علابط وزننده چوق دوه لره على قول بيك عدده قريب اولان دوه لره دينور
﴿التعكبس﴾ تدحرج وزننده برنسنه كثرتندن برى برينك اوستنه يغلوب متراكم اولمق معناسنه در يقال تعكبس الشئ
اذا ركب بعضه بعضا ﴿العكس﴾ عينك فتحى وكافك سكونيله كلام مقوله سنى قلب ايلمك معناسنه در يقال عكس
الكلام ونحوه اذا قلبه بوجمله دندركه قاضئ فاضل آت اوزرنده كيدركن عماد كاتبه تصادف ايلدكده عماد بالبداهه
﴿ بديعه ﴾
سرفلا كبابك الفرس ديدى كه مقلوبى دخى يكساندر همان قاضى فاضل دخى دام علا العماد قوليله مقابله ايلدى
وعكس برنسنه نك آخرينى اوّلنه والتنى اوستنه چويرمك معناسنه در يقال عكس الشئ عكسا من الباب الثانى
اذا ردّ آخره الى اوّله ودوه يى يواشتمق ايچون برونده لغنه ايپ چروب براوجنى قوللرينه بندايلمك معناسنه در يقال
عكس البعير اذا شدّ حبلا فى خطمه الى يديه ليذلّ وطعامه عكيس دوكوب قاتمق معناسنه در يقال عكس فى الطعام
اذا صبّ العكيس فيه ﴿العكاس﴾ كتاب وزننده دوه يى يواشتمق ايچون برونده لغنه چروب قوللرينه بند ايلدكارى
ايپه دينور وعكاس مفاعله دن مصدر اولور ايكى كسه برى برينك پرچمندن طوتوب اوغراشمق معناسنه كه منازعه
حالتيدر ومنه يقال دون هذا الامر عكاس ومكاس وهو ان تأخذ بناصيته ويأخذ بناصيتك والمكاس اتباع ﴿العكيس﴾
امير وزننده شوربايه سود دوككله مرتب اولان طعامه دينور وشول آصمه چبوغنه دينور كه آخر يردن بتمك ايچون
يره طالدرلمش اوله تركيده اكا طالدرمه تعبير اولنور وشول تازه سوده دينور كه اوزرينه چرويش ياغى دوكلمش اوله كه

عربلر اویله ایدوب تناول ایدرلر (العکیسة) سفینه وزننده قرانکو کیجه یه دینور یقال لیلة عکیسة ای ظلماء وچوق دوه‌لره دینور یقال ابل عکیسة ای کثیرة (التعکس) تفعل وزننده انکرك یلاننك یورویشی کبی یورمك معناسنه‌درکه مراد بکلکین سرخوش یورویشیدر یقال تعکس الرجل فی مشیته اذا مشی مشی الافعی (الانعکاس) انفعال وزننده و (الاعتکاس) افتعال وزننده مقلوب اولمق معناسنه‌در یقال انعکس الشیٔ واعتکس اذا انقلب (العکمسة) دحرجه وزننده کیجه مظلم اولمق معناسنه‌در یقال عکمس اللیل اذا اظلم (العکموس) عصفور وزننده اشکه دینور چار معناسنه (العکمس) علبط وزننده و (العکامس) علابط وزننده چوق دوه‌لره علی قول بیك عدده قریب دوه‌لره دینور یقال ابل عکمس وعکامس ای کثیرة اوقاربت الالف وعکامس مظلم کیجه یه دینور یقال لیل عکامس ای مظلم (العکندس) سمندل وزننده صلب وشدید دوه یه دینور مؤنثی عکندسه‌در ویاوز قغان ارسلانه دینور (العلس) فتحتینله کنه وصقرغه تعبیراولنان بوجکه دینور قراد معناسنه وبرنوع بغدایه دینورکه قشر واحدده ایکیشر دانه‌سی اولور یمنده صنعا شهرینك طعامیدر یعنی اورایه مخصوصدر ومرجکه دینور وبرنوع قرنجه یه دینور ومسیب بن علس برشاعردر (العلسیّ) فتحتینله قویّ وشدید کشی یه دینور یقال رجل علسیّ ای شدید وبرنوع نبات اسمیدرکه چچکی سوسن چچکنه شبیه اولور بونبات صبر تعبیراولنان دارونك نباتی اوله‌جقدر (العلس) عینك فتحی ولامك سکونیله اکل وشرب اولنه‌جق نسنه یه دینور وایچمك معناسنه‌در یقال علس الماء علسا من الباب الثانی اذا شربه (العلوس) صبور وزننده اکل وشرب اولنه‌جق جزئی نسنه دینور ومنه تقول العرب ماعلسنا علوسا ای ماذقنا شیئا (العلاس) غراب وزننده طعام معناسنه‌در تقول ماکانت علاسا ای طعاما (علوس) تنور وزننده اکراد طائفه‌سنه مخصوص برقلعه اسمیدر (علیس) زبیر وزننده برجل آدیدر (التعلیس) تفعیل وزننده نسنه یدرمك معناسنه‌در یقال ماعلسوه تعلیسا ای ماطعموه شیئا ومرض مشتد اولمق معناسنه‌در یقال علس الداء اذا اشتد وبرّح وفریاد ایلمك معناسنه‌در یقال علس الرجل اذا صخب (المعلس) معظم وزننده احوال عالمه تجربه‌سی مسبوق مرد آگاهه دینور یقال رجل معلس ای مجرّب (المعلسة) معظمه وزننده ارکك دوه کبی شدید وتوانا اولان ناقه یه دینور یقال ناقة معلسة ای مذکرة مفاوز وبیابانلرده چوق تردّد ایتمکله کویا که تجربه صاحبی اولمغین ارکك دوه کبی یول یورمکدن اصلا مبالات ایتمز اولور (العلطبیس) زنجبیل وزننده پك دوز واملس اولوب برّاق اولان شیئه دینور تبسی ومهره کبی (العلطوس) فردوس وزننده صوی وکزیده وروند ناقه یه دینور واوزون کشی یه دینور (العلطسة) دحرجه وزننده یولدن صپارق سکرتمك معناسنه‌در یقال علطس الرجل اذا عدا فی تعسف (العلطمیس) زنجبیل وزننده شدید وتوانا اولوب یوکسك اولان ناقه یه دینور وتویسز وقیلسز اولان ایری باشه دینور مدوّر غازغان دیبی کبی یقال هامة علطمیس ای ضخمة صلعاء واتنه طلو قامت واندامی خوب وموزون وزیباقزه دینور تقول رأیت علطمیسا ای جاریة تارّة حسنة القوام وطعامی پك پك بلع ایدن اکول آدمه دینور یقال هو علطمیس ای الکثیر الاکل الشدید البلع (علکس) جعفر وزننده یمن اهالیسندن بررجل آدیدر (المعلنکس) اسم فاعل بنیه‌سیله کثیر ومجتمع اولان قوری نسنه یه دینور وطرطوب بریکمش قومه‌لغه دینور وکور وصیق اولوب بغایت سیاه اولان صاچه دینور یقال شعر معلنکس ای الشدید السواد الکثیف ودائما بریا وته تردّد یعنی اولطه ایدر اولان آدمه دینور (المعلکس) نونسز وینه اسم فاعل بنیه‌سیله معلنکس معنالرینه‌در (العلهسة) دحرجه وزننده برنسنه یه شدتله دورشمك معناسنه‌در یقال علهس الشیٔ اذا مارسه بشدّة (العمرّس) عملس وزننده قویّ وشدید وزورمند کشی یه دینور یقال رجل عمرّس ای شدید وحیوان قسمی صو ایچمك ایچون صووادده چابك کلمکه دینور یقال ورد عمرّس ای سریع وسیر شدید معناسنه‌در یقال سیر عمرّس ای شدید ومحنتلو سخت وشدید کونه دینور یقال یوم عمرّس ای شدید وچتین خویلو اولوب وجودی قویّ وتوانا انسان وحیوانه دینور یقال رجل ودابة عمرّس ای الشرس الخلق القویّ (العمروس) عصفور وزننده قوزی یه دینور جمعی عماریس‌در وشاذ اوله‌رق عمارس کلور واتلو جانلو طقناز اوغلانه دینور یقال غلام عمروس ای حادر ومحمد بن عبیدالله بن احمد بن عمروس المالکی محدّثدر عینك فتحیله استعمال بعض محدّثینك خطالرندندر (العماس) سحاب وزننده حرب شدیده دینور یقال وقع بینهم عماس ای حرب شدید وسمت وجهتی ویوره‌سی بولنمیان پك چبره‌شك مشکل ماده یه دینور یقال امر عماس ای لایقام له ولایهتدی لوجهه وبغایت مظلم کیجه یه دینور یقال لیل عماس ای المظلم الشدید جمعی عمس کلور ضمتینله وعمس کلور میمك سکونیله ویاوز ارسلانه دینور (العمیس) امیر وزننده عماس ایله ایکی معنای اوّلده مرادفدر (العمس) شکس وزننده بودخی اوجی بولنمیان مشتبه ومشکل

ایشه دینور و مصدر اولور کون سخت وشدید اولمق معناسنه کاسیذ کر و برنسنه محوونابود اولمق معناسنه در یقال عمس الکتاب عمسا من الباب الاوّل اذا درس و برنسنه یی کیزلمك معناسنه در یقال عمس الشیٔ اذا اخفاه و تجاهل ایلمك معناسنه در یقال عمس فلان فی الامر اذا اری انه لایعرفه و هو یعرفه ﴿العموس﴾ صبور وزننده بودخی جهتی بولنمیان دشوار ایشه دینور و یاوز ارسلانه دینور و شول کمسه یه دینورکه هرخصوصده نادان کبی تعسف ایدوب بولمزسو یلیوب و بولمز ایشلر اوله یقال رجل عموس اذا کان یتعسف الاشیاء کالجاهل ﴿العماسة﴾ حماسه وزننده و ﴿العموس﴾ جلوس وزننده و ﴿العمس﴾ لمس وزننده که ذکر اولندی و ﴿العمس﴾ فتحتینله کون سیاه و شدید اولمق معناسنه در کرك حسی و کرك معنوی اولسون تقول عمس یومنا و عمس عماسة و عموسا و عمسا من الباب الخامس و الرابع اذا اشتدّ واسودّ واظلم ﴿عمیس الحمائم﴾ نفیس العمائم وزننده بین الحرمین بدر یولنده بر وادی اسمیدرکه فخر عالم علیه السلام بدر غزاسنه عزیمتلرنده نزول بیوردقلری منازلك بریدر ﴿عمیس﴾ زبیر وزننده ابو اسماء ابن معدّدرکه صحابیدر ﴿الاعماس﴾ همزه نك کسریله بودخی بر شیئی کیزلمك معناسنه در یقال اعمس الشیٔ اذا اخفاه ﴿العمیسة﴾ سفینه وزننده و ﴿العمیسیة﴾ یای مشدده ایله حق اوزره اولمیان یمینه اطلاق اولنور یقال حلف علی العمیسة والعمیسیة ای علی یمین غیر حقّ ﴿التعامس﴾ تفاعل وزننده تغافل معناسنه در یقال تعامس عنه اذا تغافل و برایشی قولا او فعلا باشی اورتلو قلغله ناسی شبهه ده قومق معناسنه در تقول تعامس علیّ ای تعامی علیّ و ترکنی فی شبهة من امره ﴿المعامسة﴾ مفاعله وزننده عداوتی آچقلیوب زیر پردهٔ خفاده قوللنمق معناسنه در یقال عامس فلانا اذا ساتره ولم یجاهره بالعداوة و برکسه نك قولاغنه فسلدهمك معناسنه در یقال عامسه اذا سارّه ﴿المعامسة﴾ اسم فاعل بنیه سیله شول قاری یه دینورکه هوای نفسانیه سنه سلوکده تستر ایدوب پرده بیرون اولمیه یقال امرأة معامسة اذا کانت تستر فی شبیبتها ولا تتهتك ﴿المعمسات﴾ تعمیسدن اسم فاعل بنیه سیله پیچ و تابندن سمت و جهتی بولنمیان مشکل و مشتبه اموره اطلاق اولنور تقول جاءنا بامور معمسات ای مظلمة ملویّة عن وجهها ﴿العمکوس﴾ عصفور وزننده اشکه دینور حمار معناسنه نته که عکمسوس و کعسوس و کسعوم دخی دینور ﴿العملس﴾ عینك و میمك و لام مشدده نك فتحیله یوریمك خصوصنده بغایت قویّ و توانا اولان جست و رونده انسان و حیوانه دینور و سباعدن خبیث قورده دینور و کلب شکاری یه دینورکه تازی تعبیر اولنور یقال صاده بالعملس ای کلب الصید و بر رجل اسمیدرکه والده سنك حقنه بغایت مراعات ایدر ایدی حتی آرقه سنده حجّ شریفه کوتورر ایدی و منه المثل * ابرّ من العملس * ﴿العملوسة﴾ عینك ضمیله شول یابه دینورکه قویّ وشدید اولوب اوقی سرعتله چیقوب کیدر اوله ﴿العملسة﴾ دحرجه وزننده سرعت ایلمك معناسنه در یقال عملس فی السیر اذا اسرع ﴿عمیانس﴾ عینك ضمی و نونك کسریله خولان قبیله سنه مخصوص بر صنم ایدی که مواشی و مزروعاتلرندن اکا حصه افراز ایدرلر ایدی ﴿العنبس﴾ جعفر وزننده و ﴿العنابس﴾ علابط وزننده ارسلانه دینور و عنبس کلمه سنی اسم اوله رق اطلاق اولندقده غیر منصرف اوله رق عنبسه دینور اسامه کبی علم جنس در و عنبس اسامیدندر عنبس بن ثعلبه و اوغلو خالد اصحابدندرلر و عنبسة بن ربیعة الجهنیّ صحابی علی قول تابعیدر ﴿العنابس﴾ جمع بنیه سیله قریش قبیله سندن امیة بن عبدالشمس نام کمسه نك آلتی نفر اولادینه اطلاق اولنورکه بونلردر ١ حرب ٢ ابو حرب ٣ سفیان ٤ ابو سفیان ٥ عمرو ٦ ابو عمرودر بهادرلقلرینی تلمیحله اطلاق اولندیلر ﴿العنس﴾ عینك فتحی و نونك سکونیله صلب و متین ناقه یه دینور و طوشنجل قوشنه دینور و مصدر اولور اغاجی اکوب ترسنه چویرمك معناسنه یقال عنس العود عنسا من الباب الثانی اذا عطفه و قلبه و عنس یمندن بر قبیله پدری اولان زید بن مالك بن اود نام کمسه نك لقبیدر یمنده مخلاف عنس اکا مضافدر ﴿العنوس﴾ جلوس وزننده و ﴿العناس﴾ کتاب وزننده قز حدّ بلوغه وارد قدنصکره اصلا اره وارمیوب ابکار عدادندن خروج درجه سنده پدر و مادری یاننده اکلنوب قالمق معناسنه در یقال عنست الجاریة و عنست عنوسا و عناسا من الباب الرابع و الاول و الثانی اذا طال مکثها فی اهلها بعد ادراکها حتی خرجت من عداد الابکار و لم تتزوج قطّ وهی عانس ﴿الاعناس﴾ همزه نك کسریله و ﴿التعنیس﴾ تفعیل وزننده بونلرده عنوس معناسنه در یقال اعنست الجاریة و عنست و عنست علی المجهول بمعنی عنست و اعناس برنسنه یی تغییر ایلمك معناسنه در یقال اعنسه اذا غیره و چهره یه پیرلك نشانه سی قارشمق معناسنه در یقال اعنس الشیب وجهه اذا خالطه و تعنیس قزی پدر و مادری اره ویرمیوب پیرزن اولنجه قدر آلیقومق معناسنه در یقال عنسها اهلها اذا حبسوها عن التزویج ﴿العانس﴾ عنوس مذکوردن صفتدر اصلا اره وارمیوب پدری خانه سنده عجوز اولان قزه دینور جمعی عوانس و عنس کاور عینك ضمیله و عنس کاور رکع

وزنده وعنوس كلور عينك ضميله وعانس وصف مشتركدر دائما اركن قالوب تأهل ايلامش اركككه اطلاق اولنور
شارحك بيانه كوره بو قليلدر وعانس سموز واندام واعضاسي تامّ اولان اركك دوه يه دينور مؤنثي عانسه در (العناس)
كتاب وزنده مصدر دركه ذكر اولندي وعناس آينه يه دينور يقال رأيتها تنظر الى العناس اي المرآة (العنس) فتحتينله
هر ساعت آينه يه باقق معنا سنه در يقال هو يعنس عنسا من الباب الرابع اي ينظر في العناس اي المرآة كل ساعة
(عنّاس) شدّاد وزنده بر رجلك علميدر (عنيس) قصير وزنده بر معروف قوملق آديدر * شارح رجل نسخه لريني
تخطئه ورمل اولمغي تصويب ايلمشدر (الاعنس) افضل وزنده ابن سليماندركه شعرادندر (الاعنيناس) اعشيشاب
وزنده ناقه نك قويريغنك صچاقلري وصالقملري طويل وفراوان اولمق معناسنه در يقال اعنونس ذنب الناقة اذا
وفر هلبه وطال (العنفس) زبرج وزنده لئيم وفرومايه اولان بودوره دينور يقال رجل عنفس اي لئيم قصير
(العنقس) قافله جعفر وزنده آفت كبي خبيث وداهي وفتّان كمسه يه دينور يقال هو عنقس اي داه خبيث (عنكس)
جعفر وزنده بر نهرك اسميدر (العوس) عينك فتحي وواوك سكونيله و(العوسان) فتحاتله كيجه كزوب طولشمق
معناسنه در يقال عاس الرجل يعوس عوسا وعوسانا اذا طاف بالليل وبر آدم عيالني اداره بابنده چالشوب امك چكمك
معناسنه در يقال عاس على عياله اذا كدّ عليهم وكدح وعيالني نفقه لندرمق معناسنه در يقال عاس عياله اذا قاتهم
وعوس وعياسه كتابه وزنده بركمسه مالنه كركي كبي تقيد ايدوب خوشجه كوروب كوزتمك معناسنه در يقال عاس
ماله عوسا وعياسة اذا احسن القيام عليه وقورد قسمي كيجه طعمه طلبيله كزمك معناسنه در يقال عاس الذئب اذا طلب
شيئا يأكله بالليل (العوس) عينك ضميله برجنس قيون آديدر ويقال هو كبش عوسيّ * شارحك بيانه كوره تويلري
پك بياض اولانيدر (العوس) فتحتينله ضحك واكل وتكلم ايدركن آورداري ايچري چكك اولمق معناسنه در يقال عوس
الرجل عوسا من الباب الرابع اذا كان يدخل شدقاه عند الضحك وغيره (الاعوس) احمر وزنده عوس مذكوردن
صفتدر مؤنثنده عوساء دينور حمراء كبي واعوس قلج وآينه مقوله سنه جلا ويرن آدمه دينور صيقل معناسنه وبر
نسنه يي پك وصف ايدر اولان آدمه دينور يقال هو اعوس اي صيقل وكذا وصّاف للشيء (العواساء) عينك فتحيله
براكاء وزنده اوصورغان بوجكنك خاصة كبه سنه دينور (العواسة) ثمامه وزنده ايچه جك شربته دينور سود
وسائري اولسون (العيس) ليس وزنده بوغورك منيسنه دينور ماء الفحل معناسنه بوني سمّ قاتلدر ديرلر وعيس
مصدر اولور بوغور ناقه يه آشمق معناسنه يقال عاس الفحل الناقة يعيس عيسا اذا ضربها (العيس) عينك كسريله
شول بياض دوه لره دينوركه بياضلرينه نوعا قومرالق قارشق اوله مفردي اعيس ومؤنثي عيساء در وعيساء بر خاتون
اسميدر وديشي چكركه يه دينور (عيسى) عينك كسريله اسم عبراني ياخود سريانيدر جمعنده عيسون دينور سينك
فتحيله وضميله ده جائزدركه كوفيون قوليدر تقول جاءني العيسون ورأيت العيسين ومررت بالعيسين بو ايكيده سينلرك
فتحيله در وكوفيون سينلريني مكسور ايدرلر ونسبتنده عيسيّ دينور يانك حذفي وسينك كسريله مرميّ وملهيّ كبي
وعيسويّ دينور عينك وواوك كسريله كه ياء واوه منقلب اولمشدر * مترجم ديركه كتب اسلافده عيسى ايشوع
سرياني معرّبي اولمق اوزره مسطوردركه سيد ومبارك معنالرينه در بيضاوي عبرانيتنه ذاهبدر وصاحب تيسير
عيشي معرّبي اولمسني قائلدركه شين معجمه ايله در وبعضلر عوس وعيس ماده لرندن عربيتنه ذاهب اولديلر لكن
صرف مرجوحدر (الاعياس) همزه نك كسريله اكين سنبله لرينك ياشي قالميوب هپ قوريمق معناسنه در يقال اعيس
الزرع اذا لم يكن فيه رطب (التعيس) تفعل وزنده دوه قسمي قرامتق آق اولمق معناسنه در يقال تعيست الابل
اذا صارت بياضا في سواد (ابو الاعيس) محدثيندن عبدالرحمن بن سلمان الحمصيّدر

فصل الغين المعجمة

(الغبس) غينك وبانك فتحيله و(الغبسة) غينك ضميله ظلمت معناسنه در على قول كولرنكنده اولان آقلغه دينوركه
بوز اوله جقدر يقال به غبس وغبسة اي ظلمة او بياض فيه كدرة رماد وغبس حرملة بن المنذر الطائي نام شاعرك
ناقه سي اسميدر (الاغبس) غبس وغبسه دن وصفدر بوز قورده دينور يقال ذئب اغبس اذا كان فيه غبسة
جمعي غبسدر غينك ضميله (الورد الاغبس) قوله آته دينور سمند معناسنه (ابن الاغبس) احمد بن بشير التجيبيّ
نام محدثدر (الغبيس) زبير وزنده كه بنيهٔ تصغيردر وعربلرك اشبو لا آتيك ما غبا غبيس كلامنده واقع وابدا
قوليله مفسردر بونك اصلي معلوم اولمدي بعضلر عندنده اغبس لفظندن كه بوز قورده دينور مرخما تصغير
اولندي پس كلام مذكور بن سكا قورد قسمي قيونلره ارالق ارالق هجوم ايدر اولدقجه كلم ديمك اولور قوردك
قيونه هجومدن انقطاعي اولمامغله تأبيد ودوامدن كنايه اولمش اولور بوكه كوره غبا كلمه سنك اصلي غبّ اولور بانك
بريسي يايه مبدل اولمشدر * مترجم ديركه بوصورتده ذئب تعميم اولنمشدر لكن زمخشرينك بيانه كوره غبيسدن

فصل الغين المعجمة

مرادزماندر ناس اوزره عدو واضرارندن ناشی قورده تشبیه اولندی وعلی قول غبیسدن مراد جدی نام کوکبدر
خفأ وتستّر جهتیله قورده تشبیه اولنمشدر وغباغبی معناسنه در که خفی معناسنه در (الغبس) حبس وزننده
و (الاغبساس) احمرار وزننده و (الاغبیساس) احمیرار وزننده کیجه مظلم اولمق معناسنه در یقال غبس اللیل
غبسا من الباب الاوّل واغبس اغبساسا واغباسّ اغبیساسا اذا اظلم مبالغه معنالری معلومدر (ابو الغیداس)
غینك فتحیله آلت تناسلك کنیه سیدر (غدامس) غینك ضمی و فتحی وذالك اعجامیله مغربده بر بلده آدیدر که سودان
بلادی سمتنه دوشر جلود غدامسیه اورادن ظهور ایدر (الغرس) غینك فتحی ورانك سکونیله یره اغاج دیکمك
معناسنه در یقال غرس الشجر غرسا من الباب الثانی اذا اثبته فی الارض وغرس مغروس معناسنه اولور که دیکلمش فدانه
دینور جمعی اغراس وغراس کلور غینك کسریله ومنه یقال هو غرس یمینه (بئر غرس) مدینه ده بر قیو آدیدر که
فخر عالم علیه الصلوة والسلام آنك صویله غسل اولندی ومنه الحدیث ❁ غرس من عیون الجنة ❁ ظاهرا
غسل اولنه جقلری سرّینه اشارت بیوردیلر (وادی الغرس) فدك قربنده بر وادی آدیدر (الاغراس) همزه نك
کسریله بودخی یره اغاج دیکمك معناسنه در یقال اغرس الشجر بمعنی غرسه (الغرس) غینك کسریله مولود
ولودنده بیله جه چیقان سمولك طرزنده غلیظ نسنه یه دینور علی قول شول یوفقه زارکبی دریجکه دینورکه دوه
یاوریسی طوغدقده یوزنده صارلمش چیقار اکر ساعتنده ازاله اولنمز ایسه بوکاوب هلاك اولور جمعی اغراس کلور وغرس
قاره قارغه یه دینور (الغراس) سحاب وزننده مسهل تناول ایدن آدمك فضلهٔ طبیعتنه دینور (الغراس) غینك کسریله
فدان دیکمی وقتنه دینور یقال هذا زمن الغراس ای وقت غرسه ودیکلمش فدانه دینور (المغروسة) قارشقلق
معناسنه در یقال هم فی مغروسة ومرعوسة ای فی اختلاط (الغریسة) سفینه وزننده هنوز بتمش اولان خرمافدانه
دینور علی قول هنوز دیکلمش خرمافدانه دینور بر نده پکشوب طوتنجه قدر (الغریس) امیر وزننده دیشی قیونه دینور
وغریس غریس قیونی صاغمق ایچون چاغره جق کلماتدندر (غریسه) سفینه وزننده جاریه لره علم مخصوصدر (الغسّ)
غینك فتحی وسینك تشدیدیله مسافر بلاد وقصباته اوغرایوب کچمك معناسنه در یقال غسّ فی البلاد غسا من الباب
الاوّل اذا دخل فیها ومضی و برآدمك قول وفعلنه حرف انداز لقله دخل وتعییب ایلمك معناسنه در یقال غسّ الخطبة
اذا عابها وصویه طالدرمق معناسنه در یقال غسّ فلانا فی الماء اذا غطه فیه وکدی قسمنی غسّ دیو ازارلمق
معناسنه در یقال غسّ القطّ اذا زجره فقال غسّ (الانغساس) انفعال وزننده صویه طالمق معناسنه در یقال
غسّه فی الماء فانغسّ (غس) غینك فتحی وسینك سکونیله کدی قسمنه مخصوص زجر وآزار حکایه سیدرکه لسانمزده
پس دینور (الغسغسة) زلزله وزننده کدی قسمنی غس غس دیو آزارلمق معناسنه در یقال غسغس القطّ اذا زجره
فقال غس غس (المغسوسة) شول خرما اغاجیدرکه خرما ویروب لکن حلاوتی اولمز اوله یقال نخلة مغسوسة
اذا کانت ترطب ولا حلاوة لها وکدی یه دینور هرّه کبی (الغسوس) صبور وزننده شول طعامه دینورکه لذیذ اولوب
راحة الحلقوم کبی چینمکسزین یودیلور اوله صویه طالدرمق معناسندندر یقال هذا الطعام غسوس صدق ای
طعام صدق (الاغساس) همزه نك کسریله غسوس اولان اطعمه دن یدرمك معناسنه در تقول انا اغسّ واسق
ای اطعم یعنی الغسوس (الغساس) غراب وزننده دوه یه مخصوص بر مرض آدیدر (المغسوس) غساس علتنه
اوغرامش دوه یه دینور یقال بعیر مغسوس اذا اصابه الغساس وفاسد وتباه اولمش خرمایه دینور کما سیذکر (غسّان)
کتّان وزننده یمنده بر قبیله پدرینك اسمیدر ملوك غسّان آنلردندر ویمنده زمع ایله زبید بیننده بر صو آدیدر ازد
قبیله سندن اول صویه نزول ونوش ایدن جماعت غسّان ایله مسمّی اولوب نوش ایلدیکلری تسمیه اولنمدی (الغسّ) غینك
ضمیله ضعیف ولئیم اولان کمسه یه دینور اساسده وسائر امّهاتده لئیم ضعیفه وصف اوله رق مرسومدر کما قال
فی الاساس فلان غسّ من قوم اغساس وهو الضعیف اللئیم (الغسیس) خسیس وزننده و (المغسس) معظم
وزننده مغسوس کبی فاسد وتباه اولمش تازه خرمایه دینور یقال رطب غسیس ومغسوس ومغسس ای فاسد
(الغضس) غینك وضاد معجمه نك فتحیله یمن لغتنده بر نبات یاخود کرویا اسمیدرکه قرمان کیمونی دیدکلری نباتدر
(الغطرس) زبرج وزننده و (الغطریس) عفریت وزننده ظالم ومتجبّر ومتکبّر شخصه دینور جمعی غطارس
وغطاریس کلور یقال هو غطرس وغطریس ای ظالم متکبر (الغطرسة) دحرجه وزننده خود بینلك وعجب
وپندار ایلمك معناسنه در یقال فلان یغطرس ای یعجب بنفسه واقران وامثاله بالا پروازلق وطفره فروشلقله حواله
اولمق معناسنه در یقال هو یغطرس ای یتطاول علی الاقران وکبر ودماغ ایلمك معناسنه در یقال غطرس علیه
اذا تکبّر وبرآدمی دارلتمق معناسنه در یقال غطرسه اذا اغضبه (التغطرس) تدحرج وزننده برآدمه کوجنوب

دارغنلق پیدا ایلمك معناسنه در یقال تغطرس له اذا تغضب و صالنه رق یوریمك معناسنه در یقال تغطرس فی مشیته اذا تبختر و یولدن صاپوب یولسز کیتمك معناسنه در یقال تغطرس فلان اذا تعسف الطریق و بخل و امساك ایلمك معناسنه در یقال تغطرس الرجل اذا بخل ﴿الغطس﴾ غینك فتحی و طانك سکونیله صویه طالدرمق معناسنه در یقال غسطه فی الماء غسطا من الباب الثانی اذا غمسه و صویه طالمق معناسنه اولمغله متعدی و لازم اولور یقال غطس فی الماء اذا انغمس و منه تقول العرب غطست به النجم ای ذهبت به المنیة تته که عین مهمله ایله عطس به النجم دخی دیرلر و نجم ماده سی اوراده بیان اولندی و غطس صویی اکیلوب آغزیله ایچمك معناسنه در یقال غطس فی الاناء اذا کرع ﴿الغطوس﴾ صبور وزننده حروب و خطرات و مهالکه طالوب صالدریجی دلیره دینور یقال رجل غطوس ای مقدام فی الغمرات و الحروب ﴿التغاطس﴾ تفاعل وزننده تغافل معناسنه مستعملدرکه طالغنلق کوستورر یقال تغاطس الرجل اذا تغافل و ایکی کمسه بری برینی صویه طالدرمق معناسنه در یقال تغاطسا اذا تماقلا ﴿المغنطیس﴾ میمك کسری و نونك فتحیله و ﴿المغنیطیس﴾ نونك کسر و مدیله و ﴿المغناطس﴾ میمك کسریله تحریفله مقناطس دیدکاری طاشه دینورکه بالخاصه دموری جذب ایدر و بو معربدر یعنی یونانیدن معربدرکه یونانیده مغناطس دمور قاپجی طاش دیمکدر ﴿الغطلس﴾ عملس وزننده سباعدن قورده دینور ابو الغطلس ایله ده مکنی اولور ﴿الغلس﴾ فتحتینله کیجه نك آخرنده اولان قرا کولغه دینورکه صباح قرا کولغی اوله جقدر یقال ذهب فی الغلس ای ظلمة آخر اللیل ﴿الاغلاس﴾ همزه نك کسریله کیجه نك آخرنده اولان قرا کولغه کیرمك معناسنه در یقال اغلس القوم اذا دخلوا فی الغلس ﴿التغلیس﴾ تفعیل وزننده کیجه نك آخرنده کیدوب صویه وارمق معناسنه در یقال غلسوا اذا ساروا و وردوا بغلس * شارح دیرکه تغلیس مطلقا وقت مذکورده برایش طوتمق معناسنه در ﴿الغلیس﴾ امیر وزننده حمار قسمنك اعلامندندر ﴿تغلس﴾ ضمتینله و لام مشدده نك کسریله تجیب و تهلك کبی اشد و منکر داهیه یه اطلاق اولنور فی الاصل باصقن صباح قرا کولغنده اولمغله معنای مزبوردن تسبیك و تصرف اولندی و بو غیر منصرفدر علمیت و وزن فعل ایچون یقال وقع فی وادی تغلس ای فی داهیة منکرة ﴿المغلس﴾ محدث وزننده اسمادندر جبارة بن المغلس بر محدث کوفیدر ﴿الغمس﴾ لمس وزننده صویه طالدرمق معناسنه در یقال غمسه فی الماء غمسا من الباب الثانی اذا مقله و یلدز باتمق معناسنه در یقال غمس النجم اذا غاب ﴿الغموس﴾ صبور وزننده طالدریجی شیئه دینور بو مناسبتله بیله رك قصده مقرون ناحق یره اولان یمینه وصف اولدی صاحبنی کناهه بعده نار جهنمه طالدردیغیچون علی قول غیرك حقوقنی قطع و ابطال ایچون اولان یلان یمینه اطلاق اولنور * قال الشارح و منه الحدیث ❋ الیمین الغموس تذر الدیار بلاقع ❋ و هی التی تغمس صاحبها فی الاثم ثم فی النار او التی تقطع بها مال غیرك و هی الکاذبة التی یتعمد صاحبها عالما بان الامر بخلافه و غموس شدت و محنته طالدریجی امر شدیده اطلاق اولنور یقال امر غموس ای شدید غامس فی الشدة و طوغرمسی تقرب ایدنجه قدر کبه لکی بللو اولمیان ناقه یه اطلاق اولنور شبهه یه طالدردیغیچون یاخود ولدی بطننده کتم ایلدیکیچون یقال ناقة غموس اذا کانت لا یستبان حملها و ایلیکی اریوب تباهی اولمش یوخسه قوریتمشیدر دیو شك و اشتباه اولنان ناقه یه اطلاق اولنور یقال ناقة غموس اذا کانت یشك فی مخها اریر ام قصید و شول ناقه یه اطلاق اولنورکه بطننده کرچه ولد اولوب لکن علامتی اولمق اوزره قوریغنی قالدرمز اولمغله کبه لکی بللو اولمیه و بو معنای اوله مغایردر یقال ناقة غموس اذا کان فی بطنها ولد و هی لا تشول فیبین و ایچرویه ایشلیان طعنه یه وصف اولور یقال طعنة غموس ای نافذة ﴿الغمیس﴾ امیر وزننده قوری اوتلق ایچنده مستور اولان تازه اوته دینور یقال نبات غمیس ای غمیر و منلم کیجه یه و ظلمته اطلاق اولنور و هنوز ظاهره مخرج و عند الناس معروف اولمامش نسنه یه اطلاق اولنور یقال شیء غمیس اذا کان لم یظهر للناس و لم یعرف بعد و منه قصیدة غمیس و اورمانه و صیق سازلغه و بوکه اطلاق اولنور و مطلقا صیق و کور اغاجلق و اوتلق و سازلق مقوله سنه اطلاق اولنورکه ایچنه دخول و اختفا اولنور اوله و سبزوات و نباتات ارالغنده اولان کوچك صو خرقنه اطلاق اولنور ﴿الغمیس﴾ زبیر وزننده ثعلبیه یه طقوز میل مسافه ده بر برکه اسمیدرکه آنده بر خرابه قصر و اردر عربلرك اوراده بر وقعه لری اولمغله یوم الغمیس بینلرنده معروفدر ﴿وادی الغمیسه﴾ جهینه وزننده بر وادیدر ﴿الغماسة﴾ غینك فتحی و میمك تشدیدیله قره بتاق تعبیر اولنان صوقوشنه دینور جمع جنسی غماسدر ﴿التغمیس﴾ تفعیل وزننده شربی آز ایچمك معناسنه در یقال غمس الشرب اذا قلله ﴿الاغتماس﴾ افتعال وزننده خاتون النی نقش و تصویرسز قبلایی قنه لمق معناسنه در یقال اغتمست المرأة اذا غمست یدها خضابا مستویا من غیر تصویر ﴿المغمس﴾ معظم وزننده و ﴿المغمس﴾ محدث وزننده طائف یولنده بر موضعدرکه کعبه یی

هدم قصديله ورود ايدن ابرههنك دليلى اولان ابى رغال نام شخصك قبرى آندهدر حالا كاوب كيدنلر عمره يولنده قبرينى سنكسار ايدرلر ﴿القملس﴾ عملس وزننده خبيث وجرئ اولان شخصه دينور انكچون بونكله خبيث اولان قورد صفتلنور يقال ذئب عملس اى خبيث جرئ ﴿الغملاس﴾ قرطاس وزننده اسرمش دوهنك بوغازندن چيقان قزل دعارجغك قوغه كبى ايرى اولانه دينور يقال شقشقة غملاس اى ضخمة ﴿الغواس﴾ سحاب وزننده عسكرك دوشمندن منهزم وسبى وغارت اولنديغى كونه دينور يقال يوم غواس اى فيه هزيمة وتشليح ﴿المغوّس﴾ معظم وزننده تيكنلرى قيريلوب تميز واصلاح اولنمش خرده خرما آغاجنه دينور يقال اشاء مغوّس اذا كان قد شذب عنه سلاؤه ﴿الغيسانى﴾ غينك فتحى ويانك سكونيله شول دلبره دينوركه قامتى نهال سهى كبى خوب وموزون ومعتدل اوله يقال هو غيسانىّ اى جميل كانه غصن فى حسن قامته ﴿الغيسان﴾ و﴿الغيساة﴾ تايله يكتلك اوّلنه دينوركه حدّت وطراوتى هنكامدر يقال فعله فى غيسان الشباب وغيساته اى اوّله وحدّته ونعمته وصنف وكونه معناسنهدر يقال انّه ليس من غيسانه اى من ضربه ﴿الغيس﴾ ليس وزننده كودهده اولان چوق وواقر اولهرق تر وتازه اته دينور يقال لحم غيس اى اثيثة وافرة ناعمة تجز بعونه تعالى ﴿فصل الفاء﴾ ﴿الفأس﴾ فانك فتحى وهمزهنك سكونيله معروفدركه بالتهيه دينور اودون قيرارلر جمعى افؤس وفؤوس كلور وفأس اللجام اويان بالتهسىكه كم طماغى تعبير اولنور وفأس الرأس باشك اكسهسنده قفا اوزره مشرف اولان يومريجه كميكه اطلاق اولنور وفأس مصدر اولور يارمق معناسنه يقال فأس الخشبة فأسا من الباب الثالث اذا شقها وبالته ايله اورمق معناسنهدر يقال فأسه اذا ضربه بالفأس وباشك اكسهسنده فأس ديديكى مزبور كميكه اورمق ياطوقنمق معناسنهدر يقال فأسه اذا اصابه فأس رأسه وطعام يمك معناسنهدر يقال فأس الطعام اذا اكله وفأس مغربده برشهر معروف آديدركه كثرت استعمالله همزهسى ترك اولنمشدر ﴿الفجس﴾ فانك فتحى وجيمك سكونيله كبر وتعظم ايلمك معناسنهدر يقال فجس الرجل فجسا من الباب الاول اذا تكبر وتعظم وقهر ايلمك معناسنهدر يقال فجسه اذا قهره وخاصة برشرّ وكريههٔ نامسبوق اختراع ايلمك معناسنهدر يقال فجس الرجل اذا ابتدع فعلا ولايكون الاشرّا ﴿التفجس﴾ تفعل وزننده بودخى تكبر وتعظم معناسنهدر يقال تفجس عليه اذا تكبر وتعظم ﴿الافجاس﴾ همزهنك كسريله بيهوده وبيمعنى نسنه ايله افتخار ايلمك معناسنهدر يقال افجس الرجل اذا افتخر بالباطل ﴿الفحس﴾ حاى مهمله ايله نحس وزننده الده اولان نسنهيى دل ايله ياآغز ايله المق معناسنهدر يقال فحس الشئ فحسا من الباب الثالث اذا اخذه من يده بلسانه اوفمه من الماء وغيره وپيغمبر آرپهسى ديدكلرى آرپهنك قلچقلرى آيرلمق ايچون الده اوغوشدرمق معناسنهدر يقال فحس السلت اذا دلكه حتى تقلع عنه السفاء ﴿التفحس﴾ تبيطر وزننده صالنهرق يوريمك معناسنهدر يقال تفحس فى مشيته اذا تبختر ﴿الفدس﴾ فانك ضميله اورمجكه دينور عنكبوت معناسنه جمعى فدسه كلور قرده وزننده ﴿الفدسىّ﴾ عربىّ وزننده نهيه منسوب اولديغى معلوم اولميان آدمه دينور يقال فلان الفدسى اذا كان لايعرف الى ماذا نسب * شارح ديركه مؤلف بوبابده صغانىيى تقليد ايلمكله آنك محرفنى ماده اولهرق ثبت ايلمشدر ابتدا ازهرى مرحوم رأيت بالخلصاء دحلا يعرف بالفدسىّ قال ولا ادرى الى اى شئ نسب عبارتيله نقل ايلمشيدى يعنى خلصاء نام محلده فدسىّ ديمكله معروف برچقور كوردم لكن منسوب اليهى اولهجق فدس معلوم اولمدى صغانى عبارت مزبورهده اولان دحل كلمهسنى رجله تصحيف ايدوب بعده مادهٔ مخصوصهيه تحريف ايلدى * مؤلف دخى نظر جليل ايله اخذ ووجه مرقوم اوزره ثبت ايلمشدر لسان العرب دخى تقرير شارحه مطابقدر ﴿الفيدس﴾ حيدر وزننده اهل مصر لغتنده دريا مسافرلرى يعنى اهل سفينهنك استصحاب ايلدكلرى جرّهٔ كبيرهيه دينوركه مانجنه تعبير اولنان صوقابى اولهجقدر ﴿الافداس﴾ همزهنك كسريله قابه اورمجكلر اوشمق واورمجكلنمك معناسنهدر يقال افدس الرجل اذا صار فى انائه العناكب ﴿الفدوكس﴾ سمندل وزننده ياوز ارسلانه وياوز آدمه دينور واخطل لقبيله معروف غياث بن غوث التغلبى نام شاعرك جدّى اسميدر ﴿الفردوس﴾ فانك كسرى ودالك فتحيله شول وادىيه دينوركه هرجنس نباتات انبات ايدر يعنى آنده انواع نباتات نابت اولور اوله بوراده جميع نسخهلرده من لفظى ساقطدر بالجمله امّهات سائرهده من الاودية التى عنوانده مثبتدر نسخهلر تصحيح اولنه وفردوس شول بستانه وباغچهيه دينوركه بستانلرده نابت اولان اشجار وسبزواتك مجموعنى جامع اولوب وآنده اوزم آصمهلرى دخى اوله * قال المؤلف الفردوس من الاودية التى تنبت ضروبا من النبت والبستان يجمع كلّ مايكون فى البساتين يكون فيه الكرم * شارح ديركه مؤلف فقرهٔ ثانيهيى وصل طريقيله ثبت ايلمكله تشويش ايلمشدر زيرا عربلر ذكر اولنان بستانه وخاصة اوزم باغنهده فردوس اطلاق ايدرلر وفردوس مذكردر

بعضا مؤنث اولور جنت تأويليله و بوعربيه در على قول روميه دن ياخود سريانيه دن منقولدر وفردوس يمامه
قربنده بنى يربوع يوردنده برچمنزار اسميدر وكوفه قربنده بنوتميم يوردنده برصو آديدر وقلعة فردوس قزوين
ايالتنده برقلعه در (الفردوس) عصفور وزننده كثير وفراوان اولان طعامه دينور * مؤلف بونده دخى مسامحه
ايلمشدر (الفراديس) فردوسك جمعيدر دمشق قربنده برموضع اسميدركه ابواب دمشقدن باب الفراديس اكا
مضافدر وحلب قربنده برقريهٔ خساف ايله حاضر قبيلهٔ طىّ بيننده برموضعك آديدر (الفرادس) علابط وزننده
كميكلرى ايرى اولان آدمه دينور يقال رجل فرداس اى ضخم العظام (الفردسة) دحرجه وزننده سعه ووسعت
معناسنه در ومنه يقال صدر مفردس اى واسع فردوسك عربيته ذاهب اولنلر بومعنادن مأخوذدر ديديلر
وفردسه برآدمى قاپوب يره چالمق معناسنه در يقال فردسه اذا صرعه وضرب به الارض وچوال وسپت وقوصره
مقوله سنى صمصيق باصوب طولدرمق معناسنه در يقال فردس الجلة اذا حشاها مكتنزا (الفرس) فتحتينله آته
دينور ارككنه وقسراغنه شاملدر على قول قسراغنه فرسه دينور هايله جمعى افراس وفروس كلور وعربلر ايكى
كيمسه برايشه بردن شروع ومبادرت ايدوب نهايته قدر يكديكره برابر اولسه لر هما كفرسى رهان ديرلر يعنى يارش
آتلرى كبى و بوتشبيه ابتدار ايلديكلرى خصوصك ابتداسنده ضرب اولنور زيرا نهايت البته سابقدن تجليه ايدر
يعنى لامحاله بريسى نهايتده سابق اولور (الفارس) آتلويه دينور سوار معناسنه تقول رايت فارسا اى راكب فرس
وبولابن وتامر كبى نسبيه دركه صاحب فرس ديمكدر جمعى شاذّ اوله رق فوارسدر زيرا مذكر عاقلده فواعل فاعله نك
جمعى اولور وفارس عموم اوزره مستعملدر يعنى همان راكب فرس اولانه مخصوص دكلدر بلكه قاطر وسائر ذى حافر
اولانلرك مجموعنده استعمال اولنور فيقال مرّ فارس على بغل وعلى كل ذى حافر پس بوتغليب اوزره اولور و بعضلر
آته تخصيص ايلديلر وفارس ارسلانه اطلاق اولنور وفوارس جمع بنيه سيله دهناده نيجه قومساله اطلاق اولنور
(ربيعة الفرس) جمر ماده سنده بيان اولندى (فرسان) تثنيه بنيه سيله بحر يمنده برجزيرهٔ آبادان اسميدر و برقبيله نك
لقبيدركه نه پدرلرينك ونه والده لرينك اسميدركه آندن منشعب اولمش اوله لر بلكه تغلب قبيله سندن اخلاط ناس آيريلوب
بينلرنده بولقبى كنديلره تلقيب ايلديلر عبديد الفرسانى نام كيمسه آنلردندر (الفروس) صبور وزننده و (الفرّاس)
شدّاد وزننده فارس كبى ارسلانه اطلاق اولنور (الفريسة) سفينه وزننده ارسلانك صيد ايلديكى شكاره دينور
فرس آتيدن مأخوذدر (الفرس) فانك فتحى وراءنك سكونيله بيونى قطع ايلكسزين قيروب خرد ايلمك معناسنه در
يقال فرس الاسد فريسته فرسا من الباب الثانى اذا دق عنقها بوملابسه ايله مطلقا قتل ايلكده استعمال اولندى يقال فرسه
اذا قتله وفرس هذيل قبيله سى يوردنده برموضع ياخود بربلده آديدر وفرس دائما فراس ديدكلرى خرما اكل ايدر اولمق
معناسنه در يقال فرس الرجل من الباب الرابع اذا دام على اكل الفراس وطوارقسمى فرس ديدكلرى نبات اوتلامق معناسنه در
يقال فرس الحمار فرسا اذا رعى الفرس (الفريس) امير وزننده مقتوله دينور يقال هو فريسه اى قتيله جمعى فرسى كلور
قتيل وقتلى كبى و قولان مقوله سى ايپلرك وشريتلرك اوجلرنده اولان آغاجدن حلقه يه دينوركه فارسيده چنبر دينور
وفريس بن ثعلبه تابعيندندر (ابو فراس) كتاب وزننده فرزدق نام شاعرك كنيه سيدر وارسلانك كنيه سيدر واصحابدن
ربيعة بن كعب كنيه سيدر وفراس بن يحيى الهمدانى كوفىّ الاصل برمحدّث ومكتب يعنى معلم املاء وكتابتدر (فارس)
رانك كسريله فرس اهلنه على قول بلاد وممالكنه يعنى اولكه لرينه دينور * مترجم ديركه پارس عجمى معرّبيدر (الفرسة)
تمره وزننده بركونه ريحدركه آرقه يه عارض اولوب آرقه يى دقّ ايلديكيچون اطلاق اولندى (الفرس) فانك
كسريله برنوع نبات آديدر على قول قصقاص ياخود دحبن ياخود بروق ديدكلرى نباتدر (فراس) سحاب وزننده برنوع
خرمادركه پك قرامتق اولور وبوشهريز ديدكلرى خرما دكلدر (الفراسة) كتابه وزننده تفرّسدن اسميدركه رأى وظن
وادراكده دقت نظر ايدەرك مصيب اولمغه دينور قال الشارح ومنه الحديث ❊ اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر
بنور الله ❊ يقال بمعنيين احدهما مادلّ ظاهر هذا الحديث عليه وهو ما يوقعه الله تعالى فى قلوب اوليائه فيعلمون احوال
بعض الناس بنوع من الكرمات واصابة الظن والحدس والثانى نوع يعلم بالدلائل والتجارب والخلق والاخلاق
فيعرف به احوال الناس (الفراسة) كرامه وزننده و (الفروسة) عمومه وزننده و (الفروسية) ياى مشدده ايله بنجيلك
فننده وآت قسمنه مخصوص احوالده حاذق وماهر اولمق معناسنه در يقال فرس الرجل فراسة وفروسة وفروسية
من الباب الخامس اذا حذق بركوب الخيل وامرها (الفرسن) زبرج وزننده دوه قسمنك بقنه غنه دينوركه طوارك
طرنغى يرنده در وبومؤنثدر نونى زائده در (الفرناس) قرطاس وزننده دهقانلرك سركرده سنه دينور كوى كتخداسى
وبوى بكيلرى كبى وعرب فلاحلرينك شيخلرى وروم ايلى رعايالرينك قوجه باشيلرى كبى جمعى فرانسه كلور وارسلانه

دینور و یاوز و بهادر آدمه دینور و بنوسلیط جماعتندن بر رجل آدیدر ﴿الفرانس﴾ علابط وزننده بو دخی ارسلانه
دینور ﴿الافراس﴾ همزهنك کسریله بر نسنه‌دن بر مقداریني آلوب کیروسنی آلیقومق معناسنه‌در یقال افرس عن بقیة
مال اذا اخذه و ترك منه بقیة و چوبان غفلتله سوریدن بر قیونی قورده قاپدرمق معناسنه‌در یقال افرس الراعی اذا غفل
فاخذ الذئب شاة من غنمه و برکسه نفسنی تخلیص ایچون دابه‌سنی بر تجی جانوره فدا و سپر قضا ایلمك معناسنه‌در یقال
افرس الرجل الاسد حماره اذا ترکه له لیفترسه و ینجو هو ﴿التفرّس﴾ تفعل وزننده بر نسنه‌یی دقّت و تأمّل ایدەرك وجه
مصیب اوزره ادراك ایلمك معناسنه‌در یقال تفرّس فیه اذا تثبت و نظر فراست بوندن اسمدر و جندیلك و بهجیلك
صاتمق معناسنه‌در یقال تفرّس الرجل اذا اری الناس انه فارس ﴿الافتراس﴾ افتعال وزننده آولمق معناسنه‌در یقال
افترسه اذا اصطاده ﴿الفرنسة﴾ دحرجه وزننده خاتون امور بیتی کوزلجه تمشیت و تنظیم ایلمك معناسنه‌در تقول
اعجبتنی فرنسة فلانة ای حسن تدبیرها لامور بیتها ﴿فرسیس﴾ فانك فتحیله مصرده ایکی قریه‌در برینه فرسیس
الصغری و برینه فرسیس الکبری دیرلر ﴿الفرطوسة﴾ فانك ضمیله و ﴿الفرطیسة﴾ فانك کسریله خنزیرك بورننه علی قول
ذکرینه دینور و فرطیسه مطلقا بورنك اوجنه دینور ارنبه معناسنه و منه یقال هو منیع الفرطیسة ای منیع الحوزة
یعنی بغایت حمیت و عصبیتلودر ﴿الفرطسة﴾ دحرجه وزننده خنزیر فرطیسه سنی اوزاتمق معناسنه‌در یقال
فرطس الخنزیر اذا مدّ فرطیسه ﴿الفرطاس﴾ قرطاس وزننده عریض نسنه‌یه دینور ﴿الفراطیس﴾ غلیظ اولان
ذکر باشلرینه دینور ﴿فرطس﴾ جعفر وزننده بغداد قضاسنده بر قریه‌در احمد بن ابی الفضل المقرئ الفرطسیّ
اورادندر ﴿فرطسه﴾ هایله مصرده بر قریه‌در ﴿الفسفاس﴾ نسناس وزننده نهایت درجه‌ده احمق اولان آدمه
دینور که سمه تعبیر اولنور و کسمز کند قلیجه دینور یقال هو فسفاس ای الاحمق النهایة فیه و یقال سیف فسفاس
ای کهام و بغایت بدرایحه بر نبات آدیدر ﴿الفسیس﴾ خسیس وزننده عقلی یاخود بدنی ضعیف آدمه دینور جمعی
فسس کلور ﴿الفسیفساء﴾ فای اولانك ضمی و ثانیه‌نك کسریله الوان فصوص خزردن بیوك اولرك دیوارلرینه استوار
ایلدکاری نسنه‌یه دینور *مؤلف تعریفده ایجاز ایلمشدر بوتپه جامی دیدیکمز اوله جقدر که الوان فصوص زجاجیه‌دن
معمول و کوناکون نقوش ایله منقوش اولوب جوامعك و بیوك قوناقلرك بالای دیوارینه استوار ایدرلر لفظ
مزبور عند البعض رومی لغتیدر ﴿الفسفسة﴾ فارك کسریله فصفصه وزننده و آنك مرافیدر که یونجه اوتنه دینور
﴿الفسفسی﴾ فارك فتحی و الفك قصریله عربلره مخصوص برکونه اویون آدیدر ﴿فطرس﴾ قطرب وزننده بر رجل
آدیدر رمله قربنده جریان ایدن نهر فطرس اکا مضافدر منبعی نابلس قربنده بر جبلده‌در و اکا نهر ابی فطرس دخی دینور
﴿الفطس﴾ فانك فتحی و طانك سکونیله مرسین اغاجنك دانه‌سنه دینور که یمشی اوله جقدر ﴿الفطسة﴾ تمره وزننده فطس
لفظنك مفردیدر و ذبح اولنمیه‌رق هلاك اولان حیوانك پوستنه دینور و بر نوع بونجق آدیدر که عرب نسوانی تسخیر
ضمننده آنکله اخذته بالفطسة بالثوباء و العطسه دیه‌رك افسون ایدرلر ﴿الفطس﴾ فتحتینله بورنك قصبه‌سی دوز
اوله‌رق یایوان اولمق علی قول ایکی طرفه طوغری دوشکلی یعنی یصتم اولمق معناسنه‌در اکثر زنجی عرب بورنلری کبی
یقال فطس الرجل فطسا من الباب الرابع اذا تطامن قصبة انفه او انفرش انفه فی وجهه ﴿الفطسة﴾ عطسه وزننده آندن
اسمدر ﴿الافطس﴾ احمر وزننده آندن صفتدر یصی بورنلی آدمه دینور مؤنثنده فطساء دینور ﴿الفطوس﴾ جلوس وزننده
اولمك معناسنه‌در یقال فطس الرجل فطوسا من الباب الثانی اذا مات ﴿الفطیس﴾ سکین وزننده بیوك چکیجه دینور
دمورجی چکیجی کبی فطس آتیدن مأخوذدر یقال فطس الحدّاد الحدید بالفطیس و هو المطرقة العظیمة علی قول
بو لغت رومیه یاخود سریانیه‌در ﴿الفطیسة﴾ سکینه وزننده خنزیرك بورننه دینور نته که فنطیسه دخی دینور نوله
علی قول خنزیرك بتون بورنیله دائرا مادار چوره‌سنه دینور و انسانك و دوه‌نك و فیلك دوداغنه دینور و بر تجی
جانورك بورننه دینور ﴿الفطس﴾ فانك فتحی و طانك سکونیله بر آدمك یوزینه سوز سویلمك یعنی فظاظتله سوزی یوزینه
اورمق معناسنه‌در که معنای آتیدن مأخوذدر یقال فطس فلانا بالکلمة فطسا من الباب الثانی اذا قالها فی وجهه
و دموری چکیج ایله یصیلتمق معناسنه‌در یقال فطس الحدّاد الحدید اذا عرّضه ﴿التفطیس﴾ فطس ایله معنای اولده
مرادفدر یقال فطسه بالکلمة بمعنی فطسه ﴿الفاعوس﴾ عین مهمله ایله ییلانه دینور حیه معناسنه و ذکرك باشنه
دینور و آفت و داهیه معناسنه‌در و طاغ کچیسنه دینور و یاتق تعبیر اولنان بر داغه دینور و مطلقا عملانده قدم و ثقیل
و پیر دابه‌یه دینور و عربلره مخصوص بر اویون آدیدر ﴿الفاعوسة﴾ هایله خاتونلرك فرجنه دینور کلمهٔ آتیه‌دن
مأخوذدر اشتقاق کبیر جهتیله ﴿الانفعاس﴾ انفعال وزننده بر نسنه ایکی ایرلمق معناسنه‌در یقال انفعس
الشیء اذا انفرج ﴿الفقوس﴾ جلوس وزننده اولمك معناسنه‌در یقال فقس الرجل فقوسا من الباب الثانی اذا مات

(الفقس) حبس وزننده قوش يمورطه‌سنی قیروب ایچنده اولان یاوری‌یی چیقارمق علی قول یمورطه‌یی جلق ایتمك
معناسنه‌در يقال فقس الطائر بيضه فقسا من الباب الاول اذا كسرها واخرج مافيها او افسدها و قتل ایلمك معناسنه‌در
يقال فقس الحيوان اذاقتله و بر كمسه‌یی ایشندن زورا كی دوندرمك معناسنه‌در يقال فقسه عن الامر اذا وقه
و بر كمسه‌نك صاچندن یاصقاللندن طوتوب اشاغی‌یه چكمك معناسنه‌در يقال فقس فلانا اذاجذبه بشعره سفلا
علی قول بواوچ معناده قافك تقدیمیله‌در (التفاقس) تفاعل وزننده ایكی كمسه بری برینك صاچندن یاصقاللندن
طوتوب اشاغی طوغری چكشمك معناسنه‌در يقال هما يتفاقسان ای يتجاذبان بشعورهما سفلا (الفقاس) غراب
وزننده مفاصله مخصوص بر علت آدیدر (الفقوس) تنور وزننده بطيخ شامی‌یه یعنی حجبه دینوركه قرپوز
اوله جقدر (فاقوس) مصرده بر بلده آدیدر (فقيس) زبیر وزننده بر رجل علمیدر (الانفقاس) انفعال وزننده
بر طرفه دونمك معناسنه‌در يقال انفقس الشیء اذا انقلب (المفقاس) محراب وزننده قوش طوته‌جق قپانده وفقده
اولان اگریجه اغاجه دینوركه قوش اكا باصدقده اوزرینه دوریلوب آلتنده قصلوب قالور (فقعس) جعفر
وزننده اسم ابن طریفدركه اسد قبیله‌سندن بر جماعتك پدری ایدی و بو علم مرتجل وقیاسیدر (الفلحس) حای مهمله
ایله جعفر وزننده حریص كمسه‌یه دینور و كلبه دینور و قوجه آیو‌یه دینور و ناسك طعام وقتنی كوزدوب بی تكلیف
طرح ثقلت ایدن اویونتی‌یه دینور و بنو شیبان جماعتنك رئیسی اسمیدركه دسترس اولدقلری غنیمتدن كندیسنه عائد
حصه‌یی قبض ایلدكدنصكره زوجه‌سی ایچون و ناقه‌سی ایچون دخی بر رحصه استرا اولمغله * اسأل من فلحس * مثل
اولمشدر (الفلحسة) هایله صغریسی كوچك و اتسر خاتونه دینور يقال امرأة فلحسة ای رسحاء صغيرة العجز
(الفلحاس) قرطاس وزننده چركین وتصلق و نازیبا كمسه‌یه دینور يقال رجل فلحاس ای قبيح سمج (التفلحس)
تدحرج وزننده طال قاوقلق ایلمك معناسنه‌در يقال تفلحس الرجل اذاتطفل (الفلس) فانك فتحی ولامك سكونیله
معلومدركه پوله و منقره دینور سلفده مسكوك و متعامل ایدی جمعی افلس و فلوس كلور و ذمیلرك بوغازلرنده اولان
جزیه مهرینه دینوركه سلفده جزیه‌سنی ادا ایدن ذمیلر جزیه‌دار مهری ایله مختوم اولان كاغدی بیونلرینه تعلیق
ایدرلر ایدی افتخار ایچون و مطالبه‌دن تحفظ ایچون نته‌كه حالا چوبان مقوله‌لری دخی جزدان كبی بر ظرفه وضع
ایدوب حمائل وار بیونلرنده طاشرلر (الفلاس) كتان وزننده پول صاتیجی‌یه دینور (الفلس) فانك كسریله
طی قبیله‌سنه مخصوص بر صنم آدیدر (الفلس) فتحتینله مالی بتروب پوله محتاج اولمغه دینور افلاس آتیدن اسمدر
يقال صار امره الى الفلس ای عدم النيل (الافلاس) همزه‌نك كسریله بر آدمك مالی توكنمك معناسنه‌دركه مفلس
اولمق تعبیر اولنور همزه‌سی سلب ایچوندر كو یاكه اقچه‌لری فلوس اولدی یاخود بر حاله واردیكه یاننده بر پولی
یوق دیمكه محل اولدی يقال افلس الصراف اذا لم يبق له مال كانما صارت دراهمه فلوسا اذاصار بحيث يقال ليس
معه فلس (التفليس) تفعیل وزننده قاضی بر آدمك مفلس اولدیغنه حكم ایلمك معناسنه‌در يقال فلسه القاضی
اذا حكم بافلاسه (مفاليس) میمك فتحیله یمنده بر بلده آدیدر (تفليس) تانك فتحی و قلیلا كسریله بر بلده‌دركه
حضرت عثمان رضی الله عنه خلافتنده فتح اولندی فقیه معروف عمر بن بندار التفلیسی اندندر حالا اخسخه‌دن
اوته بر بلده آباداندر (المفلس) معظم وزننده شول نسنه‌یه دینوركه بشره سنده پول پول ابرص كبی بنكاری اوله يقال
شیء مفلس اللون اذا كان على جلده لمع كالفلوس (الفلطاس) قرطاس وزننده و (الفلطوس) جردحل وزننده
و (الفلطيس) زنبیل وزننده و (الفلطوس) زنبور وزننده قالین ذكر باشنه علی قول یصی اولان اوجنه دینور
(الفلطيسة) فانك كسریله خنزیرك برونه دینور (التفلطس) تدحرج وزننده آدمك برونی ككیش و یایوان اولمق
معناسنه‌در يقال تفلطس انف الانسان اذا اتسع (الفلنقس) سمندل وزننده شول آدمه دینوركه پدری مولی یعنی
عبد معتق اولوب والده‌سی عربیه اوله علی قول پدر و مادری عربی اولوب ایكی جده‌لری دخی جاریه اوله علی
رأی والده‌سی عربیه اولوب پدری اولمیه بو اولكیدن بشقه‌دركه اعمدر یاخود پدری و والده‌سی قول جنسندن
اوله‌لر يقال هو فلنقس وهو من ابوه مولى وامه عربية او ابواه عربيان وجدتاه امتان او امه عربية لا ابوه او كلاهما
مولى و فلنقس بخیل و ردیء و كمتر كمسه‌یه دینوركه فلقس دخی دینور جعفر وزننده (الفنجليس) خندریس
وزننده كرهٔ عظیمه‌یه دینور و وصف اوله‌رق استعمال اولنور فيقال كمرة فنجليس ای عظيمة (الفندسة)
دحرجه وزننده یلك معناسنه‌در يقال فندس الرجل اذا عدا نته‌كه قافله فندسه بعد المعصيه توبه ایتمك
معناسنه‌در كاسیجیء (الفنس) فتحتینله معاذالله تعالی آدمی خاكسار ایدن فقر و فاقه‌یه دینور تقول نعوذ بالله
من الفنس ای الفقر المدقع (الفانوس) قوغجی‌یه دینور و بو امام ابو عبدالله المازری روایتیدر يقال رجل

فانوس ای تمام کو یاکه فانوس الشمع که فناردر بوندن مأخوذدر ﴿الفنطيس﴾ قنديل وزننده ذکره دینور وولادتی
جهتندن یعنی مادرزاد اولان لئیم وناکسه دینور ویصی برونلی کشی یه دینور یقال رجل فنطيس ای لئيم
من قبل ولادته وکذا العريض الانف ودلیکاری بول اولوب اوجی یصتم ویایوان برونه دینور جمعی فناطیس کلور
﴿الفنطيسة﴾ هایله خنزیرك وقوردك برونه دینور ومنه قولهم هو منيع الفنطيسة ای منيع الحوزة حمی الانف
﴿الفنطاس﴾ قرطاس وزننده کمینك حوضنه دینورکه صو صزندیلری انده مجتمع اولور سنتنه تعبیر اولنور وفچی یه
ومانجنه یه دینورکه کمیده ایچه جك صو آنکله طاشنور وکمیده ایچه جك صو تقسیم ایتدکاری چناغه دینور
﴿الفنطليس﴾ خندریس وزننده کرهٔ عظیمه یه دینور ﴿فاس﴾ مغربده بر بلده در نته که فأس ماده سنده بیان اولندی
﴿الفهرس﴾ زبرج وزننده شول کتابه یعنی صحیفهٔ مکتوبه یه دینورکه آنده کتب یعنی اسامئ کتب جمع وثبت اولنمش
اوله فهرست معرّبیدر وبونده فعل تصریف ایلدیلر یقال فهرس کتابه اذا جعل له فهرسا * شارح دیرکه حالا کتب
اوائلنده مشتمل اولدیغی ابواب وفصولی ثبت اولنان مفردات تفصیلیه ده متعارفدر وفهرست لغة رومیه در جامع
الاشیاء معناسنه در ﴿الفهنس﴾ عملس وزننده بر رجل علمیدر تجز بعونه تعالی ﴿فصل القاف﴾ ﴿القبرس﴾

فصل القاف

قنفذ وزننده باقر قسمنك یك ایوسنه دینور اجود النحاس معناسنه وقبرس بحر رومده برجزیرهٔ عظیمه اسمیدر
حضرت انسك خاله سی وعباده نك زوجه سی اولان امّ حرام بنت ملحان اوراده وفات ایلدی ﴿القبس﴾ فتحتینله
و﴿المقباس﴾ میمك کسریله عظیم آتشدن اخذ اولنان شعله یه یعنی پرلاق آتش کوزینه دینور تقول خذلی قبسا
ومقباسا ای شعلة نار تقتبس من معظم النار ﴿القبس﴾ حبس وزننده اوجاقدن وعظیم آتشدن پرلاق آتش
کوزی آلمق معناسنه در یقال قبس من معظم النار قبسا من الباب الثانی اذا اخذ منها شعلة نار ﴿الاقتباس﴾
افتعال وزننده قبس معناسنه در یقال اقتبس بمعنی قبس واستفادهٔ علم ایلك معناسنه مستعملدر یقال اقتبس العلم
اذا استفاده ﴿قابس﴾ ناصر وزننده مغربده طرابلس غرب ایله سفاقس بیننده بر بلده در ﴿القابوس﴾ چهره سی
خوب ولون وبشره سی دلبر آدمه اطلاق اولنور یقال رجل قابوس ای الجميل الوجه الحسن اللون ﴿ابو قابوس﴾
ملك عرب اولان نعمان بن منذرك کنیه سیدر وقابوس کاووس اعجمی معرّبیدر عجمه ومعرفه علتلریله غیر منصرفدر
﴿ابو قبیس﴾ زبیر وزننده مکهٔ مکرمه جنبنده بر طاغدر مذحج قبیله سندن بردمورجینك اسمیله مکتنی اولمشدر زیرا
ابتدا آنده قبه بنا ایدن مزبور ایدی اوائلده اول طاغه امین اطلاق ایدرلر ایدی زیرا حجر اسود آنده مستودع ایدی
وابو قبیس اعمال حلبدن برحصن آدیدر ویزید بن قبیس شامئ الاصل محدثدر ﴿قبیس﴾ قافك کسریله زیرك
وزننده عبدالله بن قیس نام محدثك جدّی اسمیدر ﴿القبس﴾ قافك کسریله اصل وبنیاد معناسنه در یقال کریم
القبس ای الاصل ﴿القبيس﴾ امیر وزننده و﴿القبس﴾ کتف وزننده شول آیغره وپوغوره اطلاق اولنورکه
آشدیغی دیشی یی چابك کبه ایدر اوله سرعتده ناره تشبیه اولنمشدر یقال فحل قبيس وقبس ای سريع الالقاح
ومنه المثل * لقوة صادفت قبيسا * او لقوة واب قبيس * لقوه تمره وزننده ارککك منیسنی چابك تلقی ایلمکله همان کبه
اولان دیشی یه دینور ایکی متفقك اجتماعلری وقتده ضرب اولنور ﴿القبس﴾ فتحتینله و﴿القباسة﴾ کرامه وزننده
ارککك دیشی یی چابك کبه ایدر اولمق معناسنه در یقال قبس الفحل قبسا وقبس قباسة من الباب الرابع والخامس
اذا کان قبيسا ﴿الاقباس﴾ همزه نك کسریله برآدمه علم اوکرتمك معناسنه مستعملدر یقال اقبسه اذا اعلمه وبرآدمه
آتش پاره سی ویرمك معناسنه در یقال اقبسه اذا اعطاه قبسا وبرکسه ایچون آتش پاره سی طلب ایلك معناسنه در یقال
اقبس فلانا نارا اذا طلبها له افعال بابنك بناسی استفعال معناسنه ده کلور ﴿قنبس﴾ عنبر وزننده بر رجل اسمیدر
﴿الاقبس﴾ اخرس وزننده شول آدمه دینورکه قبل الختان حشفه سی ظاهر اولمش اوله مراد سنتلو طوغمش اولاندر
یقال هو اقبس وهو من تبد وحشفته قبل ان یختن ﴿القداحس﴾ حای مهمله ایله علابط وزننده بهادر آدمه دینور
یقال رجل قداحس ای شجاع وبدخوی کمسه یه دینور یقال رجل قداحس ای سيئ الخلق وارسلانه دینور
﴿القدس﴾ قافك ضمیله و﴿القدس﴾ ضمتینله پاکلکه دینورکه اسمدر یقال فيه قدس وقدس ای طهر وپاك اولمق
معناسنه مصدر اولور یقال قدس الشیء قدسا من الباب الخامس اذا طهر وقدس نجدا ولکه سنده برجبل عظیم آدیدر
وبیت المقدس اسمیدر آنده لوث ذنوبدن تطهر اولندیغیچون وجبریل علیه السلامه اطلاق اولنور نته که
روح القدس دخی دینور طرف الهیدن قدس ایله یعنی نفوس عبادی مطهر اولان قرآن وحکمت وفیض ربانی ایله
نازل اولدیغیچون وحجازده ایکی طاغك اسمیدر برینه قدس الاسود وبرینه قدس الابیض دیرلر ﴿القداس﴾ غراب
وزننده کومشدن تکمه طرزنده یاپدقلری شیئه دینورکه قوزه تعبیر اولنور اکثری رختلره استوار ایدرلر وعرب

نسوانلری دیزی ایدوب قلاده ایدرلر وشول طاشه دینورکه حوضه صو دوکیله جك یره نصب ایدرلر بونده قافك
فتحی ودالك تشدیله ده قلیلا جائزدر علی قول شول طاشه دینورکه دوه صواریلان حوض ایچره براقوب آنكله
صو حصه سنی تقدیر ایدرلرکه آنی بوریوب اورته جك مقداری صوبی حصه عدّ ایدرلر ومنیع وعظیم وعالی اولان
شرف وشانه اطلاق اولنور یقال شرف قداس ای منیع ضخم (القدس) صرد وزننده و (القدس) ضمتینله
کتب وزننده غمر دیدکاری کاسه طرزنده برکونه کاسه نك اسمیدرکه انكله تطهر ایدرلر (القدیس) امیر وزننده
اینجویه دینور (القدس) جبل وزننده سطل وبقراج تعبیر اولنان قابه دینور یقال اغتسل بالقدس ای السطل
وقدس حمص قربنده بربلده آدیدر بحیرهٔ قدس اکا مضافدر (القادس) دالك کسریله بیولکی یه دینور سفینهٔ عظیمه
معناسنه وقادس اندلسده برجزیره آدیدر * شارح دیرکه حالا غادس دیدکاریدرکه خارج سبته ده در وخراسانده
شهرهرات قضاسنده برقصبه آدیدر (القادسیّة) کوفه قربنده برقریه در حضرت ابراهیم علیه التسلیم اورایه
مرور وبرعجوزه مسافر اولوب بعد الاکرام سر وکیسولرینی غباردن غسل وتنظیف ایلدکله قدست من ارض
کلامیله ارض مزبوره نك نظافتنی اشعار ایله حجاج محلی اولمق بابنده دعا ایلدیلر اکا بناء قادسیه تسمیه اولندی
لسان ابراهیم عربی اولمامغله ظاهرا نقل بالمعنا اولور (القدّوس) قافك ودال مشدده نك ضمیله وفتحی جائزدر
شائبه نقایصدن پاك ومنزه اولان حق جل وعلا حضرتلرینك اسماء حسناسندندر عیوب ونقائصدن پاك ومبرّا
یاخود مبارك معناسنی مفید صیغهٔ مبالغه درکه فعول وزننده در وکلام عربده فعول وزننده اولان کلماتك مجموعی
فائك فتحیله در الّا اشبو قدّوس وسبوح وذرّوح وفرّوج کلملری فائك ضمیله در وبعضا بونلرده مفتوح اولورلر
(القدوس) صبور وزننده قلج ایله برکسه اوزرینه حواله اولان آدمه دینور یقال هو قدوس علیه بالسیف ای قدوم به
(قیداس) قافك فتحیله و (مقداس) میمك کسریله اسامیٔ ناسدندر (التقدیس) تفعیل وزننده تطهیر معناسنه در
تقدیس الهی جناب باری یی عیوب وشرك ونقایصدن تنزیهه دالّ اولان تعبیراتله ذکر ووصف واعتقاد ایلمکدن
عبارتدر ومنه الارض المقدّسة وبیت المقدس کمجلس ومعظم ارض شام وبیت مذکور موقع انبیاء اولمغله
تقدیس ایله موصوف اولدی (المقدّس) محدّث وزننده راهب ومتعبده اطلاق اولنور (التقدّس) تفعل وزننده
زیاده سیله پاك اولمق معناسنه در یقال تقدّس الرجل اذا تطهر (قدیسه) جهینه وزننده اسماء نسواندندر
قدیسة بنت الربیع عبدالرحمن بن ابراهیم بن الزبیر بن سهیل بن عبدالرحمن بن عوفك والده سیدر (قداس) غراب
وزننده اسماء رجالدندر حسین بن قداس محدثدر (القدموس) عصفور وزننده چوق دانکی نسنه یه دینور یقال
حسب قدموس ای قدیم وعظیم الشان پادشاهه دینور تقول سلطاننا قدموس ای ملك ضخم وعظیم الهیکل
دوه یه دینور جمعی قدامیس کلور (القدموسة) هایله جثه سی ایری وبیوك اولان قیایه وقاری یه دینور یقال صخرة
ومرأة قدموسة ای ضخمة عظیمة (القربوس) فتحتینله حزون وزننده آت اکرینك قاشنه دینور اوك
وآرد قاشلرینك هربرینه اطلاق اولنور ایکیسنه قربوسان دینور وبونك آنجق ضرورت شعرده رایی اسکان
اولنور جمعی قرابیس کلور یقال کسر قربوس السرج ای حنوه (قردوس) عصفور وزننده ابن الحارث بن
مالك بن فهم بن غنم بن قردوس ازدیاخود قیس قبیله سندن برجاعتك پدریدر محدثیندن هشام بن حسّان القردوسیّ
انلردندرکه خیار اتباع تابعیندندر علی قول آنلرك موالیسندندر وسعید القردوسیّ قتیبة بن مسلمك قاتلیدر
(القردسة) دحرجه وزننده برنسنه یی متین ومحکم قلمق معناسنه در یقال قردس الشیٔ اذا اوثقه وکوپك انیکنی
چاغرمق معناسنه در یقال قردس جرو الکلب اذا دعاه وشدت وصلابت معناسنه در یقال فیه قردسة ای شدة
وصلابة (درب القرادیس) دالك فتحیله بصره ده بردروازه آدیدر (القرس) درس وزننده شدید صوغوغه
دینور تقول ماهذا القرس ای البرد الشدید وصوغوق نسنه یه دینور یقال ماء قرس ای بارد وبغایت بارد وکثیف
اولان قیراغویه دینور یقال نزل فی هذا الصبح قرس ای صقیع اکثف وابردو قرس مصدر اولور طوکمك معناسنه یقال
قرس الماء قرسا من الباب الثانی اذا جمد وصوغوق مشتدّ اولمق معناسنه در یقال قرس البرد اذا اشتدّ (القارس)
و (القریس) امیر وزننده مؤلفك عادتی اوزره بونلرده برد شدید معناسنه در *لکن شارحك واصول سائره نك بیانلرینه
کوره وصفلردر بارد نسنه یه دینور کما قال فی الاساس ماء قارس وقریس ای بارد وقدیم نسنه یه دینور یقال شیٔ
قارس وقریس ای قدیم وقریس پختی تعبیر اولنان طعامه دینورکه بالقدن پارلر وپاچه دن دخی اولور طوکدرلمق
حسبیله یقال سمك قریس اذا طبخ وعمل فیه صباغ وترك حتی جمد وقال فی الاساس قرّسوا قریسا وهو مرق بلحم
بقراوباکارع یبرّد (القرس) فتحتینله طوك وطوکمش نسنه یه دینور یقال شیٔ قرس ای جامد وقرس مصدر

اولور صوغوق مشتد اولمق معناسنه‌در يقال قرس البرد قرسا من الباب الرابع اذا اشتد (القرس) قافك كسريله
و (القرقس) زبرج وزننده خرده سينكاره دينور (قراس) كتاب وزننده ابن سالم الغنوى دركه شعرادندر (القراسية)
قافك ضمى و يانك تخفيفيله ايرى و شديد اولان دوه‌يه دينور (قورس) قافك ضمى و رانك كسريله حلب نواحيسنده
برقضا اسميدر حالا خرابه‌در (الاقراس) همزه‌نك كسريله و (التقريس) تفعيل وزننده صوغوتمق و اوشوتمك
معناسنه‌در يقال اقرسه البرد و قرسه اذا برده (آل قراس) سحاب وزننده سراة ناحيه‌سنده برنيچه بارد جبال اسميدر
ياخود تپه‌لرك اسميدر * شارح ديركه آلدن مراد اطراف وحواليسيدر (القرطاس) قافك حركات ثلاثيله
و (القرطس) جعفر وزننده و (القرطس) درهم وزننده كاغده دينور و (قرطاس) قافك كسريله شول اركك
دوه‌يه دينوركه تويى زياده آق اولوب كوزلرى سياه اوله و بالابلند اولوب بدنى پنبه كبى بياض اوله و مطلقا
صحيفه‌يه دينور هرنه شيئك اولورسه اولسون و ميشيندن و سختياندن اولان اوق نشاننه دينور و مطلقا نشانده
دخى مستعملدركه طبله و بوته تعبير اولنور (القرطاسية) ياى مشدده ايله سود قير اولان دابه‌يه دينوركه قطعا
الاجه‌سى اولميه يقال دابة قرطاسية اذا كانت لايخالط بياضها شية (القرطسة) دحرجه وزننده اوقى نشانه
اورمق معناسنه‌در يقال رمى فقرطس اذا اصاب القرطاس (التقرطس) تدحرج وزننده هلاك اولمق معناسنه‌در
يقال تقرطس الرجل اذا هلك (قرطس) جعفر وزننده مصر ديارنده برقريه‌در (القرعوس) عين مهمله ايله
فردوس وزننده و (القرعوس) زنبور وزننده ايكى اوركچلو اركك دوه‌يه دينور (القرقوس) حزون وزننده شول
طپراغى صلب و املس و غليظ اولان اووه‌يه دينوركه آنده اصلا نبات اثرى اولميه و بعضا آنده آتش كبى محترق
وخبيث صو قينار اوله و صحراى مزبوره‌نك مرتفع و مطمئن يرلرى دخى اولنور (القرقس) جرجس وزننده
و مرادفيدركه ذكر اولندى (قرقيسا) قافك فتحى و كسريله و الفك مدى و قصريله نهر فرات اوزره بربلده‌در
بانيسى اولان قرقيسا بن طهمورث اسميله مسمادر (قرقسان) تلمسان وزننده بودخى بربلده‌در (قرقوس) قافك
فتحيله كوپكى چاغرهجق صوتدن حكايه‌در و اوغلاق قسمنى دخى صوايچمكه چاغردقلرنده قرقوس ديو چاغررلر
(القرقسة) دحرجه وزننده كوپكى قرقوس ديه‌رك چاغرمق معناسنه‌در يقال قرقس الكلب اذا دعاه فقال له
قرقوس (قرمس) جعفر وزننده اندلسده بربلده‌در (قرميسين) قافك كسريله مجدده دينور قربنده بربلده‌در
كرمان شاهان معربيدر (القرناس) قافك ضمى و كسريله طاغدن برون كبى چيقان سيوريه دينور و شول
ناقه‌يه دينوركه هرطرفى قالقق و يوكسك اوله كوياكه هريانندن برون چيقمش كبى و خاتونلرك يوق بوكه جك
يرلرينه ديور (القرنس) درهم وزننده قرناس ايله معناى ثانيده مرادفدر (القرانيس) قافك فتحيله سيل صوينك
اوائلنه دينوركه خار و خاشاكى يرلردن قوپاروب كوتورمكه باشلامش اوله (المقرنس) مدحرج وزننده چاتمه
طوانه دينوركه نردبان هيئتنده اولور احشاب خانه‌لرك طوانلرى بورتمه‌در يقال سقف مقرنس اذا كان قد عمل على
هيئة السلم * شارح سيف مقرنس نسخه‌لرينى تخطئه ايلمشدر و سيف نسخه‌سنه كوره قرق نردبان تعبير اولنان قلج
اولوركه آغزى قدمه قدمه اولور (القرنسة) دحرجه وزننده شكارى طوغانى ابتدا الده شكاره آلشديره‌جق
هنكامده تولدوب و كوزلرينى ديكمك معناسنه‌در يقال قرنس البازى و قرنس على بناء المجهول اذا كرز
وخيطت عيناه * مؤلفك تفسيرنه كوره فعل لازمدر و قرنسه خروس باشنك تويلرينى قباردوق برآخر خروسدن
قاچمق معناسنه‌در يقال قرنس الديك اذا فر وقبزع (القس) قافك حركات ثلاثى وسينك تشديديله برنسنه‌نك
آردينه دوشوب آراشدرمق معناسنه‌در يقال قس الشئ قسا مثلثة من الباب الاول اذا تتبعه و طلبه و قوغجيلق
ايلك معناسنه‌در و منه يقال هو قساس اى نمام (التقسس) تفعل وزننده برنسنه‌نك كركى كبى آردينه دوشوب
آراشدرمق معناسنه‌در يقال فلان يتقسس الاخبار اى يتتبعها و يطلبها (القس) قافك فتحيله شول دوه صاحبنه
دينوركه دوه‌لرندن اصلا مفارقت ايلمز اوله و علم جهتيله نصارى طائفه‌سنك رئيسلرينه دينوركه كشيش
اوله‌جقدر قسيس دخى دينور كاسيذ كرجمعى قسوس كاور مصدرى قسوسه و قسيسه‌در كاسيذ كر و قس قيراغويه
دينور صقيع معناسنه و تابعيندن عبد الرحمن بن عبد الله المكى نام عابدك لقبيدر عنفوان شبابنده سلامه نام
چنكى‌يه مفتون اولمشيدى و قس دوه‌يى كوزل اوتارمق معناسنه‌در يقال هو يقس الابل اى يحسن رعيه
و طوارسورمك معناسنه‌در يقال قس الابل اذا ساقه و قس ارض مصردن عريش ايله فرماء بيننده برموضع آديدر
ثياب قسيه آندن چيقار و بعضا قافى مكسور ايدرلر على قول اصلى قزيه ايدى كه قزه يعنى حريره منسوب ايدى
زايى سينه ابدال ايلديلر و قس هندستانده برساحل آديدر (دير القس) دمشقده برموضع آديدر و درهم قسى

سینك تشدیدی و تخفیفیله زیوف دیمكدر یقال درهم قسیّ ای ردیٔ و قسّ بركسه یی بد سوز ایله رنجیده ایلمك معناسـنه در یقال قسهم اذا اذاهم بكلام قبیح و كیكده اولان اتی و ایلیكی بالجمله صیروب اكل ایلمك معناسنه در یقال قسّ ماعلی العظم اذا اكل لحمه و امتخخه و ناقه یالكزجه اوتلامق معناسـنه در یقال قست الناقة اذا رعت وحدها (القسوسة) قافك ضمیله و (القسیسة) قافك كسریله مصدرلردر نصارادن بری كشیش اولمق معناسنه در یقال قسّ فلان قسوسة و قسیسة اذا صار قسًّا (القسیس) سكیت وزننده قسّ كبی نصاری طائفه سنك علم و دین جهتنده رئیسـلرینه دینور كه كشیش تعبیر اولنور جمعی قسیسون و قساوسـه كلور مهالبه كبی اصلی قساسـه اولوب سینلرك كثرتندن ناشی سین ثانیه واوه ابدال اولندی (التقسیس) بودخی دودی كوزل اوتارمق معناسنه در یقال قسس الابل اذا احسن رعیه (القسة) قافك فتحیله كوچك كویه دینور قریهٔ صغیره معناسنه (القسقسة) زنزله وزننده بودخی كیكده اولان اتی و ایلیكی بالجمله صیروب سلكوب یمك معناسنه در یقال قسقس ماعلی العظم اذا اكل لحمه و امتخخه و دكنكی اویناتمق معناسنه در كاسیذكر و سرعتله كتمك معناسنه در یقال قسقس الرجل اذا اسرع و كوپكی قوس قوس دیو چاغرمق معناسنه در یقال قسقس الكلب اذا صاح به فقال قوس قوس لسانمزده بواوش اوش اوله جقدر و برنسنه یی ارغلامق معناسنه در یقال قسقس الشیٔ اذا حرّكه و دور و دراز تعب و محنت چكوب یوریمك معناسنه در یقال قسقس الرجل اذا دأب السیر (القسوس) صبور وزننده دائما یالكزجه اوتلار اولان ناقه یه دینور یقال ناقة قسوس اذا كانت ترعی وحدها و خویسزلق ایدن علی قول سودی چكیلمكه باشلمش ناقه یه دینور یقال ناقة قسوس اذا ضجرت و ساء خلقها او تولّی لبنها (قسّ) قافك ضمیله ابن ساعدة الایادیّ دركه بلیغ و حكیم ایدی و فیه الحدیث ❋ یرحم الله قسا انی لارجو یوم القیمة ان یبعث امّة وحده ❋ (قسّ الناطف) كوفه قربنده برموضعدر (قسیس) زبیر وزننده برموضعدر و عبدالله بن یاقوت نام محدثك جدّی اسمیدر (قساس) سحاب وزننده ابن ابی شمر بن معدی كرب اسمیدر كه شعرادندر (قساس) غراب وزننده ارمینیه ده بردمور معدنیدر سیوف قساسیه اكا منسوبدر و بنو نمیر دیارنده برطاغك اسمیدر (القسقاس) حسحاس وزننده ایاغی چابك انسان و حیوانه دینور یقال رجل و فرس قسقاس ای سریع و اوز و حاذق قولاغوزه دینور یقال هو قسقاس ای دلیل هاد و شدید صوغوغه و شدید آجلغه دینور یقال برد و جوع قسقاس ای شدید ❋ مؤلفك بونه مسامحه ایله تفسیر ایلمشدر و ایو و محكم قویی اینه دینور و كسمز كسند قلیجه دینور و پك مظلم كیجه یه دینور علی قول صعب السیر اولان متعب كیجه یه دینور یقال لیلة قسقاس ای مظلم او هی ما اشتدّ السیر فیها و كرفسه شبیه براوت اسمیدر و ارسلانه دینور (القسقس) عرعر وزننده و (القساقس) علابط وزننده بونلرده ارسـلانه دینور (القسقاسة) قافك ضمیله دكنكه دینور علی قول قسقاسة العصا و قسقسة العصا دكنكی اویناتمغه دینور قسقاسه اسم و قسقسه مصدر اولور (القسس) ضمتینله عقلاء و هوشمندانه دینور یقال هم قسس ای عقلاء و طوار سورمكده حاذق اولان آدملره دینور یقال قوم قسس ای ساقة حذاق (التقسقس) تزلزل وزننده سسه قولاق اوروب دیكلمك معناسنه در یقال تقسقس الصوت اذا تسمعه (القسطاس) قافك ضمی و كسریله ترازویه دینور علی قول سائر میزانلردن اقوم اولانه یعنی كفتینی برابر اولوب پك طوغری اولانه دینور یاخود قسطاس میزان عدل اوله جقدر كه یوم قیامتده كندوسـیله وزن اعمال اولنه جق ترازودر پس دنیا ترازوسنه اطلاقی تشبیه جهتیله اولور قسط لفظندن مأخوذ اولور عندالبعض لفظ مزبور رومیه دن معرّبدر اوّلكی قوللره كوره نه كونه میزان اولورسه اولسون یعنی كرك كوچك و كرك بیوك اولسون و كرك آلتون و كومش ترازوسی و كرك قپان اولسون یقال فلان یقیس بمقیاسه و یزن بقسطاسه و هو المیزان او اقوم الموازین او هو میزان العدل قال الشارح و فی مفردات الراغب و منه قوله تعالی ❋ وزنوا بالقسطاس المستقیم ❋ المیزان و یعبر به عن العدالة كما یعبر بالمیزان عنها (القسطناس) قافك ضمیله و طانك فتحیله عطارلرك طیب ازه جك سماقی طاشلرینه دینور و برشجر آدیدر و بونك اصلی قسطنس اولوب مدّ و اشباع اولندی (القصطاس) قافك ضمی و كسریله قسطاس لفظنده لغتدر (القطربوس) قافك فتحی و قلیلا كسریله صوقسی شـدید اولان عقربه دینور و چابك علی قول یاوز و شدید ناقه یه دینور (القنطریس) زنجبیل وزننده ایری و یاوز فارهیه و ناقه یه دینور (القعس) فتحتینله كوكس طشره چیقوب آرقه ایچرو كیرمك و جهیله قنبور اولمق معناسنه در یقال قعس الرجل قعسـا من الباب الرابع ضدّ حدب (الاقعس) احمر وزننده و (القعس) كتف وزننده و صفلردر كوكسی طشره چیقوب آرقه سی ایچرو كیرمش قنبوره دینور و اقعس شول آته اطلاق اولنور كه صرتی چوكك اولوب صغریسی و یانجقلری قالقق اوله یقال فرس اقعس ای المطمئنّ الصهوة المرتفع القطاة و شول دوه یه اطلاق اولنور كه باشی

و بيونى آرقه طرفندن صرتنه طوغرى مائل اوله يقال بعير اقعس اى المائل رأسه وعنقه نحو ظهره * شارح ديركه
نسخه‌لردن نحو لفظى ساقط اولمشدر صحيحى نحو ظهره اولمقدركه اقعس شكلنده اولور واقعس يك اوزون كيجه‌يه
اطلاق اولنور كوياكه قنبورلنوب يرندن قلده‌مز اولور يقال ليل اقعس اى طويل يعنى كانّه لايبرح
وديار ربيعه‌ده برطاغك اسميدر ذو الهضاب ايله مكنّادر وعلوّ شان ومناعت ومكانت صاحبى آدمه اطلاق
اولنور يقال رجل اقعس اى منيع وثابت وپايدار ومتمكن عزّ وشانه اطلاق اولنور يقال عز اقعس اى ثابت
ويمامه‌ده برخرمالغك وبرارضك اسميدر (الاقعسان) تثنيه بنيه‌سيله ضمضم نام كسه‌نك اقعس وهبيره نام اوغلرينه
اطلاق اولنور واقعس ومقاعس ضمرة بن ضمره‌نك ايكى اوغلريدر (القعساء) حمراء وزننده اقعسك مؤنثيدر
وشول قرنجه‌يه وصف اولوركه كوكسنى وقويريغنى قالديروب كيدر اوله يقال نملة قعساء اذا كانت رافعة
صدرها وذنبها ومعاذ الهندىّ نام كسه‌نك فرسى اسميدر (القعوس) جرول وزننده پك پير وسالخورده آدمه دينور
(قعاس) كتاب وزننده برطاغك آديدر (قعاس) غراب وزننده قيون وكچى قسمنه مخصوص برعلت آديدر كثرت
اكلدن حادث اولوب عاقبت هلاك اولور تخمه تعبير ايتدكاريدر (قعسان) سلمان وزننده برموضعدر (القوعس)
جوهر وزننده مطلقا بيونى يوغون وصرتى شديد ومحكم اولان حيوانه دينور (القعس) قافك فتحى وعينك سكونيله
منتن وبدبوى طپراغه دينور (القعسوس) عصفور وزننده برچركين وتصلق عورتك لقبيدر (قعيسيس) مصغر
بنيه‌سيله بررجل اسميدر (الاقعاس) همزه‌نك كسريله پك زنكين ومالدار اولمق معناسنه‌در يقال اقعس الرجل
اذا صار غنيا مكثرا (التقاعس) تفاعل وزننده اريكيلوب كيرو لنمك معناسنه‌در يقال تقاعس عنه اذا تأخّر
وآت يده‌كه كليوب كيرو چكنمك معناسنه‌در يقال تقاعس الفرس اذا لم ينقد لقائده (الاقعنساس) برسمته كيدركن
كيرولنوب اكسه‌يه دونمك معناسنه‌در يقال اقعنسس الرجل اذا تأخّر ورجع الى خلف (المقعنسس) اسم فاعل
بنيه‌سيله شديد اولان انسان وحيوانه دينور مصغرنده مقيعس ياخود مقيعيس دينور ياء زياده‌سيله ياخود قعيس
دينور ميمك وسينك برينى حذفله جمعى مقاعس ومقاعيس كاور (مقاعس) مجاور وزننده تميم قبيله‌سندن
برجاعتك پدريدر قومى بيننده واقع بريمين خصوصندن تأخّر ايلديكيچون تلقيب ايلديلر (التقعوس) تدحرج
وزننده پك پيرفانى اولمق معناسنه‌در يقال تقعوس الشيخ اذا كبروخانه خراب اولوب يقلمغه يوز طوتمق معناسنه
مستعملدركه بل ويرمك تعبير اولنور يقال تقعوس البيت اذا تهدّم (القفس) قافك فتحى وفانك سكونيله و(القفوس)
جلوس وزننده اولمك معناسنه‌در يقال قفس الرجل قفسا وقفوسا من الباب الاول اذا مات وآهونك الريني واياقلرينى
باغلمق معناسنه‌در يقال قفس الظبى اذا ربط يديه ورجليه وبركسه‌نك صاچندن قاوريوب طوتمق معناسنه‌در يقال
قفس فلانا اذا اخذ بشعره وبرنسنه‌يى بركسه يدندن غضبله چكوب آلور وجهله آلمق معناسنه‌در يقال قفس الشئ
اذا اخذه اخذ انتزاع وغضب (القفس) فتحتينله برآدمك برونك يومشغى بيوك اولمق معناسنه‌در يقال قفس الرجل
قفسا من الباب الرابع اذا عظمت روثة انفه (الاقفس) مقرف معناسنه‌دركه پدرى قول جنسى اولوب والده‌سى احراردن
اولان كسه‌يه دينور وفرس جنسنده مقرف اناسى عربيه اولوب باباسى بوزآت اولاندر يقال رجل وفرس اقفس اى مقرف
ومطلقا اوزون اولوب كمان كبى منحنى وخميده اولان شيئه دينور (القفساء) حمراء وزننده معده‌يه دينور وقارنه
دينور بطن معناسنه وكوتو وفرومايه اولان عورته دينور يقال امرأة قفساء اى لئيمة رديئة (قفاس) قطام وزننده
بودخى لئيمه ورديئه اولان عورته دينور (القفس) قافك ضميله كرمان مملكتنده متمكن برصنف اكراد طائفه‌سنه
اطلاق اولنور (التقفس) تفعل وزننده صچرامق معناسنه‌در يقال تقفس الظبى اذا وثب (التقافس) ايكى
كسه برى برينك صاچندن قاپوب طوتمق ايچون برى برينك اوزرينه صچراشمق معناسنه‌در يقال هما يتقافسان
بشعورهما اى يتواثبان يعنى حتى يأخذ كلّ واحد منهما بشعر صاحبه (المقوقس) اسم فاعل بنيه‌سيله برنوع قوش
اسميدركه بوغازنده كوكرجين كبى بياضه مائل قرامتق طوقى اولور وقبط زمره‌سندن جريج بن مينا نام كسه‌نك
لقبيدركه زمان سعادتده مصر واسكندريّه‌نك صاحبى يعنى ملكى ايدى وآنى صحابه‌دن عدّ ايلديلر وسلفده
مطلقا مصر واسكندريّه ملكلرينه لقب خاص ايدى وهند پادشاهلرينه‌ده لقب اولديغى ابن عبّاددن منقولدر
لكن غلط اولمق كركدر وقافيس بن صعصعة بن ابى الحريف محدّثدر * شارح ديركه ذكر اولان مقوقس شرف لقا
ايله مشرّف اولمديغندن بشقه ملكنه ضنتله نصرانى اوله‌رق فوتى متفقدر (القلحاس) حاى مهمله ايله قرطاس
وزننده چركين وتصلق وبد اندام كشى‌يه دينور يقال رجل قلحاس اى سمج قبيح (اوقليدس) همزه‌نك ضمى
وزياده‌ٔ واو ايله علم معروفده يعنى هيئت وهندسه وحساب فننده ابتدا كتاب وضع وتصنيف ايدن كسه‌نك اسميدر

ابن عبّاد اول کتابك اسميدر ديمكله غلط ايلمدى * مترجم ديركه برهان قاطعده مرسوم اولديغى اوزره اقليدس لفظ
يونانيدر مفتاح معناسنه اولان اقلى ايله هندسه معناسنه اولان دس لفظندن مركبدر ارقام رياضيه‌ده وضع اولنان
كتابه تسميه اولنمشدر مصنفك اسمى اولمق دخى منقولدر ﴿ القلس ﴾ قافك فتحى و لامك سكونيله كمينك هلاط
تعبير اولنان يوغون ايپنه دينوركه ليفدن ياخود خرما قبوغندن و سائر نسنه‌لردن بوكرلر جمعى قلوس كلور يقال
جرّوا السفينة بالقلس و السفين بالقلوس و هو حبل ضخم من ليف او خوص او غيرهما * مؤلف بنه مسامحه ايلمشدر
و قلس بوغازدن آغز طلوسى و آندن آزجه چيقان نسنه‌يه دينور و بوقئ دكلدر اكر عودت ايدرسه اكا قئ اطلاق اولنور
قال الشارح قال فى النهاية و فى الحديث ❁ من قاء او قلس فليتوضأ ❁ القلس بالتحريك و قيل بالسكون ماخرج من الجوف
ملء الفم او دونه و ليس بقئ فان عاد فهو القئ و قلس طرب و تغنى ايدرك رقص ايلمك معناسنه‌در يقال قلس فلان قلسا
من الباب الثانى اذا رقص فى غناء و لطيف و نازك نغمات ايلمك معناسنه‌در يقال قلس المطرب اذا غنى غناء جيدا و چوق
نبيذ ايچمك معناسنه‌در يقال قلس الرجل اذا اكثر شرب النبيذ و معده بولانوب كوكل دونمك معناسنه‌در يقال قلست
نفسه اذا غثت و كاسه لبالب طولديغيچون شرابى طشره‌يه سكورمك معناسنه‌در يقال قلس الكأس بالشراب اذا قذفه
امتلاء و يقال قلس البحر بالماء اذا قذفه امتلاء و منه يقال بحر قلّاس اى زخّار ﴿ قالس ﴾ صاحب وزننده برموضع آديدركه
فخر عالم عليه السلام حضرتلرى آنى عذره قبيله‌سندن بنو الاحبّ جماعتنه بروجه مقاطعه توجيه بيوردیلر
﴿ قلوس ﴾ صبور وزننده رى شهرى قربنده برقريه‌در ﴿ قليس ﴾ قافك ضمى و لام مشددەنك فتحيله قبيط
وزننده يمنده صنعاء شهرنده بركليسا آديدر بوكليسايى ابرهة نام يمن واليسى كعبه‌يه نظير اولمق زعميله بنا و خلق
حجّ ايچون اكا صرف قصدنده اولوب اول اثناده عربدن بركمسه بركيجه نهانى كلوب كليسايه تغوّط ايلمدى صباحدن
كيفيت ابرهه‌يه منعكس اولدقده فيل محمودى استصحابيله كعبه‌يى هدم قصدينه عزيمت ايدوب مكه‌يه قريب يرده
عسكر ابابيل ايله نوعا عصف مأكول اولديلر ﴿ القليس ﴾ اميروزننده بخيل و ناكسه دينور يقال رجل قليس اى بخيل
﴿ الانقليس ﴾ همزه‌نك و لامك فتحه و كسره‌لريله برنوع بالق آديدركه ييلان شكلنده اولور مفردات سائرده بونى
ييلان بالغى ايله بيان ايلمشلردر ﴿ القلنسوة ﴾ و ﴿ القلنسية ﴾ قافلرى مفتوح ايدرسك سينلرى مضموم و اكر قافلرى
مضموم ايدرسك سينلرى مكسور ايدرسن باش كسوتنه دينورنه كونه اولورسه اولسون جمعى قلانس و قلانيس كلور
و قلنس كلور فتحتينله و بونك اصلى قلنسو ايدى كلام عربده آخرى حرف علت اولوب ماقبلى مضموم كلمه اولمديغنه مبنى
واو حذف اولنوب و آخرينه ماقبلى مكسور ياء الحاق اولندى پس اسمك آخرى ياء اولوب ماقبلى مكسور اولمغله قاضى
كلمه‌سنك اعلالى كبى اعلال اولندى و جمعنده قلاسى دخى دينور ياء تعويضيله و قلاس دينور حذفله و مصغرنده قلينسه
دينور و قلينيسه دينور اشباعله و قليسيه دينور نونك حذفى و ياى ثانيه‌نك تخفيفيله ﴿ القلسية ﴾ دحرجه وزننده
و ﴿ القلنسة ﴾ نونله باشه كسوت كيدرمك معناسنه ﴿ التقلسى ﴾ و ﴿ التقلنس ﴾ مطاوعلريدر تقول قلسيت فلانا و قلنسته
فتقلسى و تقلنس اى البسته القلنسوة فلبس ﴿ قلنسوه ﴾ فتحتينله و سينك ضميله فلسطين ايالتنده برحصن آديدر
﴿ التقليس ﴾ و اليلر شهره كلدكلرنده دف چالوب آهنك و نغماتله شنلكار ايدرك و قلچ و حربه‌لر ايله اونلره يرق استقبال
ايلمك معناسنه‌در * قال الشارح و منه حديث عمر رضى الله عنه ❁ لمّا قدم الشام لقيه المقلسون بالسيوف و الريحان ❁
و هم الذين يستقبلون الولاة عند قدومهم بضرب الدفّ و الغناء و اصناف اللهو و تقليس بركمسه برذيشان آدم
حضورنده اللرينى سينه‌سنه وضع ايدوب اكا تواضع و خضوع و تعظيم ايلمك معناسنه‌در يقال قلس له الذمىّ
اذا وضع يديه على صدره و خضع له ﴿ القلقاس ﴾ قافك ضميله برنوع نبات كوكيدركه طبخ و اكل اولنور جماعى
مقوّى و ادمانى سودايى مولددر بو نبات مصر و شامده چوقدر پنجار كبى انكده طعامنى پيارلر ﴿ القلمس ﴾ عملس
وزننده صويى پك فراوان و طاشقين اولان قويى‌يه و نهر و بحره دينور يقال بحر و ركية قلمس اى الكثير الماء و خير
و فضل و عطاسى كثير آدمه اطلاق اولنور يقال رجل قلمس اى الخير المعطاء و عظيم الشان سيد و متعين آدمه
اطلاق اولنور و بغايت زيرك رشد و دها صاحبى دور انديش و بعيد الغور آدمه اطلاق اولنور يقال هو قلمس اى سيد
عظيم و كذا داهية منكر بعيد الغور و كنانه قبيله‌سندن بررجل جاهلى آديدركه شهورده نسيئه اعتبار ايدنلرك بريدر
حتى موسم حجده جمرة العقبه عندنده طوروب اللهمّ انى ناسىء الشهور و واضعها موضعها و لا اعاب و لا اجاب اللهمّ
انى قد احللت احد الصفرين و حرّمت صفر المؤخّر و كذلك فى الرجبين انفروا على اسم الله ديه‌رك ناسه ندا ايدرلر
ايدى صفرينندن مراد محرّم و صفردر و رجبين رجب و شعباندر بعده حضرت ربّ متعال نسئ مذكورى ابطال
ايلمدى نته‌كه ❁ انما النسئ زيادة فى الكفر ❁ آيت كريمه‌سى آنى ناطقدر ﴿ القلهبس ﴾ شمردل وزننده بيان اشكينك

قوجه‌سنه دینور قلهبسه مؤنثیدر و قلهبسه انسان ذکرینك حشفه‌سنه دینور و دکرمی اولان باش تپه‌سنه اطلاق اولنور یقال هامة قلهبسة ای مدوّرة ﴿القلهمس﴾ سفرجل وزننده اعضاسی کرپی کبی طوپ و دیرنکلی بودوره دینور ﴿القمس﴾ لمس وزننده صویه طالمق معناسنه‌در وطالدرمق معناسنه لازم و متعدی اولور یقال قمس الرجل فی الماء قمسا من الباب الاول والثانی اذا غاص ویقال قمسه فی الماء اذا غمسه و باب مغالبه‌ده استعمال اولنور تقول قامسته فقمسته ای غلبته بالغوص و چوجق والدهسی قارننده اوینامق معناسنه‌در یقال قمس الولد فی البطن اذا اضطرب ﴿الاقماس﴾ همزه‌نك کسریله صویه طالدرمق معناسنه‌در یقال اقمسه فی الماء اذا غمسه ﴿القماس﴾ کتاب وزننده اسمدر صویه طالمغه دینور ﴿القموس﴾ صبور وزننده شول قویی‌یه دینورکه صویی پك چوق اولمغله قوغه آنده اوزتیلوب بورینور اوله یقال بئر قموس اذا کانت تغیب فیها الدلاء من کثرة مائها بینة القماس ﴿القمیس﴾ سکّین وزننده دکزه دینور جمعی قامیس کلور ﴿القومس﴾ جوهر وزننده بکه دینور یقال هو قومس قومه ای امیره و دکزك انکین یرینه دینور یقال غرق فی قومس البحر ای معظمه ﴿القمس﴾ سکر وزننده شریف و ذیشان آدمه دینور یقال هو قمس ای شریف ﴿القمامسة﴾ قافك فتحیله بطارقه‌یه دینورکه بطریقك جمعیدر نصاری پاتریکی اوله‌جقدر ﴿القوامس﴾ آفات و دواهی معناسنه‌درکه انسانی محنته طالدرر یقال وقعوا فی القوامس ای الدواهی ﴿قومس﴾ قافك ضمی و میمك فتحیله خراسان ایله بلاد جبل بیننده بر بیوك قضانك اسمیدر و اندلسده بر اقلیم آدیدر ﴿قومسه﴾ هایله اصفهان قضاسنده بر قریه‌در ﴿قومسان﴾ همدان قضاسنده بر قریه‌در ﴿المقامسة﴾ مفاعله وزننده صویه طالشمقده مجادله و معارضه ایدشمك معناسنه‌درکه باب مغالبه اوله‌جقدر یقال قامس فلانا اذا فاخره بالقمس بو معنادندرکه کندیدن اعلم ایله برکسه مناظره و مباحثه ایلدکده هو یقامس حوتا دیرلر یناظر من هو اعلم منه معناسنه ﴿الانقماس﴾ انفعال وزننده کوکب باتمق معناسنه مستعملدر یقال انقمس النجم اذا غاب ﴿القاموس﴾ دریایه علی قول پك درین یرینه دینورکه انکین تعبیر اولنور یقال غرق فی القاموس ای البحر او هو ابعد موضع فیه غورا ﴿قنبس﴾ قنبر وزننده اعلام نسواندندر ﴿القندسة﴾ دحرجه وزننده معصیتدنصکره توبه و انابت ایلمك معناسنه‌در یقال قندس الرجل اذا تاب بعد معصیة و برطرفه متحوّل اولمیه‌رق اوزون اوزادی برسمته طوغری یوریوب کتمك معناسنه‌در یقال قندس فی الارض اذا ذهب علی وجهه ضاربا فیها ﴿القنس﴾ قافك فتحی و کسریله اصل و نهاد معناسنه‌در یقـال فلان شعبة من قنساك ای اصلك ﴿القنس﴾ قافك کسریله باشنك یوقاریسنه دینور جمعی قنوس کلور ﴿القونس﴾ جوهر وزننده بودخی باشك یوقاریسنه دینور یقال ضرب قنسه و قونسه ای اعلی رأسه و قونس و قونوس فتحتینله جنك کوننده باشه کیله‌جك دمور توغلغه‌نك تپه‌سنه دینور یقال ضرب بالسیف قونس بیضته و قونوسها ای اعلاها و قونس آت قسمنك قولاقلری اراسنده اولان سیوری کمیکه دینور یقال ضرب بالسوط قونس الفرس و هو عظم ناتئ بین اذنیه و یولك جادّه و وسطنه اطلاق اولنور تقول خذ قونس الطریق ای جادّتها ﴿القنس﴾ فتحتینله قیٔ قلیل معناسنه‌درکه آز قوصونتی‌یه دینور یقال غثت نفسه و جاءت بالقنس ای الطلعاء و قنس برخوشبو نبات اسمیدرکه فارسیده راسن دینور ترکیده آندز تعبیر ایدرلر جمع آلام و اوجاع بارده‌یه و مالیخولیاو وجع ظهر و مفاصله نافع و جالی و مفرّح و ملیّن و قلب و معده‌یی متوّی و عسل ایله لعوقی سعال و عسر نفسی مزیل و غیظ و خلجان خاطری و آفات و هوامی مبعد و دافعدر ﴿القینس﴾ حیدر وزننده اکوزه دینور ثور معناسنه ﴿القانسة﴾ قانصه وزننده و مرادفیدرکه قوشك قورسغنه دینور ﴿الاقناس﴾ همزه‌نك کسریله برفرومایه کمسه براصل شریفه انتساب یعنی اصیلزاده‌لك ادّعا ایلمك معناسنه‌در یقـال اقنس الرجل اذا ادّعی الی قنس شریف و هو خسیس ﴿القنطریس﴾ قطرس ماده‌سنده ذکر اولندی ﴿القنعاس﴾ قافك کسریله عظیم الهیکل دوه‌یه دینور یقـال بعیر قنعاس ای عظیم و أبیّ النفس شدید و منیع آدمه دینور جمعی قناعیس کلور یقال رجل قنعـاس ای شدید منیع ﴿القناعس﴾ علابط وزننده عظیم الخلقه آدمه دینور جمعی قناعیس کلور قافك فتحیله جوالق و جوالیق کبی ﴿القنعسة﴾ دحرجه وزننده بیون قنبور بیونی کبی قیصه و شدید و محکم اولمق معناسنه‌در یقال فی عنقه قنعسة ای شدّة فی قصرها کالا حدب ﴿القوس﴾ قافك فتحی و واوك سکونیله معلومدرکه یایه دینور مؤنثدر قلیلا مذکر اولور مصغرنده قویسه و قویس دینور جمعی قسیّ کلور قافك کسریله و قسیّ کلور قافك ضمیله ایکیسیده قوؤس لفظندن مقلوبدر و اقواس و قیاس کلور و قواس ارشونه و اندازه‌یه دینور ذراع معناسنه مذروع کندیسیله تقدیر و قیاس اولندیغیچون و منه قوله تعالی ﴿فکان قاب قوسین او ادنی﴾ ای قدر قوسین عربیتین او قدر ذراعین و قوس قوصره‌نك وسپدك دیبنده

قلان خرما بقیه‌سنه اطلاق اولنورکه جوانبنده قوس شکلنده قالور یقال مافی الجلة الا قوس وهی مابقی من التمر فی اسفلها وفلکده بر برجك اسمیدرکه قوس برجی تعبیر اولنور وقوس مصدر اولور سبق وتقدم ایلمك معناسنه‌در یقال قاسهم یقوسهم قوسا اذا سبقهم وتقدیر وقیاس ایلمك معناسنه‌در یقال قاس الشیء بغیره قوسا اذا قدره علی مثاله کما یقال قاسه یقیسه قیسا (القوس) قافك ضمیله راهب صومعه‌سنه دینور وآوجی کوملته‌سنه دینور وقوس کلب قسمنی زجر وآزار ایده‌جك صوتدن حکایه‌در مکررا قوس قوس دیرلر اوش اوش یرنده‌در چاغرنجه قس قس دیرلر وقوس بر وادی اسمیدر (القوس) فتحتینله بیرلکدن یاعلتدن بل بوکلمك معناسنه‌در یقال قوس الرجل قوسا من الباب الرابع اذا انحنی ظهره (الاقوس) معنای مذکوردن وصفدر یقال شیخ اقوس ای المنحنی الظهر و یوکسك قوملغه دینورکه صرتی قوس شکلنده اولور ومحنتلو شدتلو مشکل زمانه اطلاق اولنور تقول صادفنا دهرا اقوس ای صعبا وبلدهٔ بعیده‌یه اطلاق اولنور بونلر شیخ هرم کبی ممتد اولدقلری ملاحظه‌سیله‌در واوزون کونه اطلاق اولور یقال یوم اقوس ای طویل واقوس داهیه‌یه اطلاق اولنور پك شدیدینه اجنی اقوس اطلاق ایدرلر اجنی پك اکری دیمکدر یقال رماه الله باجنی اقوس ای بداهیة (القویس) زبیر وزننده قوسك مصغریدر وفی المثل * هو من خیر قویس سهما * او صار خیر قویس سهما * روایت اولی لسان العربده وثانیه مستقصاده مرسومدر یعنی فلان کمسه اوقی خیرلو اولان یای قسمندندر یاخود اوقی خیرلو اولان یای قسمندن اولدی مثل مزبور ابتدا برکمسه‌یه مخالفت اوزره اولدقدنصکره ترك مخالفتله رضا وخوشنودلغی جهتنه عودت ایدن کمسنه حقنده ضرب اولنور وقویس سلمة بن الحوشب نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر (ذو القوسین) حسان بن حصن الفزاری نام کمسه‌نك قلجی اسمیدر (ذو القوس) سرکردهٔ تمیم اولان حاجب بن زرارەنك لقبیدر کندی قومیله بدعای حضرت نبوی‌یه دوچار اولمریله برقحط عظیمه مبتلا اولوب ناچار کسرای عجم اولان کمسه‌یه التجا وشدت مرقومه مندفع اولنجه‌قدر عجم اولکه‌سندن برناحیه‌ده تمکن ایلملرینی استدعا ایلدکده کسری سزلر طائفهٔ اعراب اولوب مقتضای طینتکز اوزره غدار وحریص وطمعکار اولدیککز حسبیله فساددن خالی اولمیوب ناسك اموالنه تعرض وایصال خسارت ایدرسز دیو امتناع ایلدکده حاجب برفردك اولمقوله فساده مجاسرت ایلمیه‌جکنه تکفل ایدرم دیمکله نوشروان عهد مزبورك وفاسی ضمننده رهن طلب ایلدی حاجب مستصحبی اولان یاینی رهن اولمق اوزره وضع ایده‌جك اولدقده حاضر بالمجلس اولنلر خنده‌نالك استخفاف اولدیلر کسری بوآدم مقدما یاینی برکمسه‌یه تسلیم ایدر مقوله‌دن دکلدر دیوب رهن مزبوری قبول وکندیلره برمحل تعیین ایلدی بعده ینه دعای حضرت رسول الله ایله بلیهٔ قحط وغلا اوزرلرندن زائل اولوب محل قدیملرینه مراجعت ایده‌جك اولدقلرنده حاجب مزبور فوت اولمش اولمغله عطارد نام اوغلو کسرایه واروب پدرینك رهن ایلدیکی یایی طلب ایلدکده یایدن ماعدا خلعت فاخره‌یه‌ده نائل اولدی بعدالرجعه طرف حضرت نبوی‌یه بطریق الهدیه عرض ایلمکله قبول بیورلمامغین بر یهودی‌یه درت بیك درهمه بیع ایلدی * شارح دیرکه اشبو بیت اکا اشارتدر * تاهت علینا بقوس حاجبها * تیه تمیم بقوس حاجبها * وذو القوس سنان بن عامرك دخی لقبیدر قوسنی نعمان اکبریانه حارث بن ظالمی قتل ایلمك ایچون بیك مهار دوه مقابلی رهن ایلدیکنه مبنی ملقب اولدی (القوس) کتف وزننده و (القوسی) قافك ضمیله بونلرده صعب وشدید اولان زمانه اطلاق اولنور یقال دهر قوس وقوسی ای صعب (المقوس) منبر وزننده یای قویه‌جق ظرفه دینورکه کدلج تعبیر اولنور ومیدانه اطلاق اولنور وخاصة قوشی میدانه دینورکه آنده آت سکردرلر وشول اوزون ایپه دینورکه طوله اپی کبی قوشی‌یه کیده‌جکلرك اوکارینه کررلر تاکه مجموعی هموار طاریور اولوب یرلرندن بردوزه‌یه حرکت ایلیه‌لر (قاسان) ماوراء النهرده بربلده‌در واصفهان قضاسنده برناحیه‌در شهر قم ایله مذکور اولان قاشانك بوغیریدرکه اول معجمه ایله‌در (التقویس) و (التقوس) تفعل وزننده یای کبی اکیلوب ایکی قات اولمق معناسنه‌در یقال قوس الشیء تقویسا وتقوس تقوسا اذا انحنی (الاقتیاس) افتعال وزننده برشیئی شیء آخره قیاس وتطبیق ایلمك معناسنه‌در تقول تقتاس الشیء بغیره ای تقیس ومنه یقال یقتاس فلان بابیه ای یسلك سبیله ویقتدی به (المتقوس) اسم فاعل بنیه‌سیله یانده یای طاشیان آدمه دینور وقورومی یایه شبیه اولان قاشه دینور (المستقوس) متقوس ایله معنای ثانیده مرادفدر یقال حاجب متقوس ومستقوس ای مشبه بالقوس (المقاوس) معارض وزننده و (القیاس) کتان وزننده میدانده یارش آتلرینی قوشی‌یه صالیورمکه مؤکل اولان آدمه دینورکه ترتیب وتسویه ایدوب ارسالنه اذن واشارت ایدر (قوسی) سکری وزننده حجازده سراة بلادنده برموضعدر آنده برمعرکه اولمغله یوم قوسی معروفدر (قوسان) سلمان وزننده واسط اعمالندن

برناحیه‌در اعلامدن‌حسن بن صالح القوسانی‌اورادندر (قوسان) فتحاتله‌واسط قرینده برقریه‌در خطیب‌مشهور منتخب بن‌مصدّق‌القوسانی اورادندر (القهبسة) قافك و بانك فتحیله کودهسی قالین قانجق اشکه دینور (القهبلس) جحمرش وزننده‌انسانك آلت‌تناسلنه علی‌قول عظیم و غلیظ اولانه دینور وخرده کهله‌یه دینور وجثه‌سی ایری خاتونه دینور و بوز متق اولان آق نســنه‌یه دینور (قهوس) جرول وزننده بر پوغور دوه‌نك اسمیدرکه دولی آلورلرایدی و نعمان التیمیّ نام کسه‌نك پدری اسمیدر و پك اوزون آدمه دینور وشول کچی تکه‌سنه دینورکه‌اياقلری سیاه وسائر یرلری بیاض و بوینوزلری اوزون وایری اوله (التقهوس) تدحرج وزننده و (القهوسة) دحرجه وزنـنده سرعت ایلك‌معناســنه‌در یقال تقهوس الرجل وقهوس اذا اسرع وتقهوس انحناء واضطراب ایدرك یورمك معناسنه‌در یقال فلان یتقهوس ای یمشی منحنیا مضطربا (القیس) قافك فتحی ویانك سكونیله و (القیاس) کتاب وزننده برنسنه‌یی مثالی اولان نسنه‌یه تقدیر ایدوب اویدرمق معناسنه‌در یقال قاس الشیٔ بغیره وعلی غیره یقیســه قیسا وقیاســا اذا قدّره علی مثاله وقیس القاب واسمادندر قیس غیلان بر قبیله پدریدرکه اسمی الناس بن مضردر نوئله وقیس صالنمق معناسنه‌در یقال قاس قیسا اذا تبخرت وقیتلق شدّت معناسنه‌در وآجلق معناسنه‌در یقال اصابهم قیس ای شـدّة وجوع وآلت تناســله دینور وقیس مصرده بر قصبــا آدیدر فاتحی اولان قیس بن حارث ایله مسمادر و بحر عمانده برجزیره آدیدر کیش معرّبیدر (القیسان) تثنیه بنیه‌سیله طیّ قبیله‌سندن قیس بن عتّاب ایله قیس بن هذمة بن عتاب نام کسه‌لردر وعبد القیس بن اقصی اسد قبیله‌سندن‌منشعب برقبیله پدریدر وامرء القیس بن عابس الکندیّ وابن الاصبغ الکلبیّ وابن الفاجر بن الطمّاح صحابیلردر وملك ضلیل امرء القیس سلیمان بن حجر الکندی شاعر مشهوردر وارد اولان حدیث مشهور موجبنجه لوای شعرای کفاری سمت سعیره رافع وقائد اوله‌جقدر وامرء القیس بن بحر وابن حمام بضم الحاء وابن بکر وابن ربیعه وابن عدی وابن کلاب بضم الکاف وابن مالك شـاعرلردر نسبتلرنده مرئی‌ّ دینور مرعیّ وزننده‌الآمسفور ابن جحرك نسبتنده مرقسی دینور مرعشی وزننده (الاقتیاس) افتعال وزننده بودخی برشیئی مثالنه قیاس ایلك‌معناسنه‌در یقال اقتاس الشیٔ بغیره بمعنی قاســه به وولد پدری مســلکنه سلوك واقتفا ایلك معناســنه مستعملدر واوی ویائیدر یقال هو یقتاس بابیه ای یسلك سـبیله و یقتدی به (الانقیاس) انفعال وزننده مطاوعدر برنســنه مثالی اوزره قیاس اولنمق معناسنه‌در یقال قاسه فانقاس (المقیاس) مقدار وزننده ومرادفیدرکه تقدیر وقیاس اولنه‌جق آلته دینور یقــال قاسه بالمقیاس ای المقدار ومنه مقیاس نهر النیل (القیس) قافك کسریله و (القاس) اولچو وقدر معناسنه‌در یقال بینهما قیس رمح وقاس رمح ای قدره (التقیس) تفعل وزننده قیس غیلان قبیله‌سنه تشبه ایلك یاخود معاهده ویا جوار یاخود ولایعنی موالیلرندن اولمق سببنه تمسکله آنلره نسبت قیدنده اولمق معناسنه‌در یقال تقیس فلان اذا تشبه بقبیلة قیس غیلان او تمسك منهم بسبب حلف او جوار او ولاء (قیسون) بر موضع آدیدر (مقیس) منبر وزننده ابن حبابه‌درکه کندیسنی قومندن نمیة بن عبدالله قتل ایلدی (المقایسة) برنسنه‌ده قیاسلشمك معناسنه‌درکه هر بری کندی قیاسنك موافقتی بابنده معارضه ایلمکدن عبارتدر تقول قایست فلانا اذا جاریته فی القیاس وایکی نسنه بینی تقدیر وقیاس ایله احدهمانی آخره تطبیق ایلك معناســنه‌در تقول قایست بین الامرین ای قدرت

فصل الکاف

(الکأس) کافك فتحی وهمزه‌نك سکونیله صو وشربت ایچه‌جك قابه دینور علی‌قول ایچنده مشروباتدن نسنه اولمدقجه کأس اطلاق اولنمز امّهات سائره‌نك بیاننه کوره کأس همزه ایله وتخفیفله ده مستعملدر معروف برداغه دینورکه فارسیده جام دینور ایچنده صو وسائر مشروب بولنمغه خاصــدر والا اکا قدح دینور وکأس لفظی مهموز ومؤنثدر وکأس ایچیله‌جکه‌ده اطلاق اولنور یقال کأس خالیة وشربت کأسا وکأس طیبة ای شراب جمعی اکؤس کلور افلس کبی وکؤوس کلور وکاسات کلور تخفیف همزه ایله وکئاس کلور کافك کسریله وکأس اسم بنت کلعبة العربیّ‌در (الکبس) حبس وزنـنده قویی وچقور وچای مقوله‌سنی طپراقله طولدروب اورتمك معناسنه‌در یقال کبس البئر والنهر کبسا من الباب الثانی اذا طمهما بالتراب و برآدم باشنی خرقه‌یه چکوب ستر ایلك معناسنه مستعملدر یقال کبس الرجل رأسه فی ثوبه اذا اخفاه وادخله فیه وکبس طاغك دیبنده اولان مغاره‌یه دینور یقال دخل الظبی بکبس وهو غار فی اصل الجبل و بر آدم اوزره شبخون ایدوب اطرافنی عسکر ایله چویرمك معناسنه مستعملدر یقال کبس داره اذا هجم علیه واختلط ودفعة جماع ایلك معناســنه مستعملدرکه فرجنی بردن طولدرمش اولور یقال کبس المرأة اذا جامعها مرّة بوراده مرّة عدد واحده دیمك دکلدر (الکبس) کافك کسریله قویی وخرق مقوله‌سنی طولدردقلری طپراغه دینور

يقال استخرج كبس الوادى اى ترابه المطموم و بيوك باشه اطلاق اولنور يقال رأس كبس اى كبير و بالجقدن يابلمش
اوه اطلاق اولنور يقال دخل فى كبسه وهو بيت من طين واصل و بنياد معناسنه مستعملدر يقال كريم الكبس اى الاصل
ويقال هو فى كبس غنى اى فى اصله ‹الاكبس› انحس وزننده تومسك و يومرى فرجه اطلاق اولنور يقال فرج
اكبس اى ناتئ و تپه سى ايلرو چيقق و جبهه سى ايچنه چوكك اولان آدمه اطلاق اولنور يقال رجل اكبس اذا
كان قد اقبلت هامته و ادبرت جبهته ‹الكباس› غراب وزننده ايرى ذكره اطلاق اولنور و باشى بيوك آدمه اطلاق
اولنور يقال رجل كباس اى العظيم الرأس و دائما باشنى خرقه سنه چكوب اوپور اولان آدمه اطلاق اولنور يقال رجل
كباس اذا كان يكبس رأسه و كباس بن جعفر بن ثعلبه و على بن قسيم بن كباس محدثلردر ‹الكباسة› كافك كسريله
بيوك خرما سالقمنه دينور ‹الكبيس› امير وزننده برنوع خرما اسميدر و عرب نسوانند مخصوص بر كونه زينته
دينوركه مجوف اولوب ايچنى طيب ايله طولدردقدنصكره طاقنورلر يقال لها كبيس و هو حلى مجوّف محشوّ طيبا
‹الكبيسة› كبس اولنمش يعنى طولدرلمش نسنه يه دينور تأنيثى موصوف اعتباريله در سنهٔ كبيسه بو معنادندر كه
كندى ايچون بر كون سرقت اولنمش سنه يه اطلاق اولنور و بو هر درت سنه ده بر اولور سنهٔ شمسيه نك اوچيوز
التمش التى كونه كلديكى سنه در درت سنه ده بر كسور ايامنى جمع ايدوب شباط آخرينه زياده ايدرلركه اكافضل السنه
تعبير اولنور سنهٔ شمسيه اوچيوز التمش بش كون و ربع كون اولمغله دورانله درت سنه ده بر اوچيوز التمش التى كون
كامل كاور خلاصه سى روزنامه و تقويم حسابنده تاريخ رومى اسكندريده تشرين ثانيدن درت او توز كون و شباط
اوچ سنهٔ بسيطه ده يكرمى سكز اولوب دردنجى سنه ده يكرمى طقوز اولوب بر كون زياده اولور اول يوم زائده و اول
سنه يه ده كبيسه اطلاق اولنور * مؤلف و السنة الكبيسة التى يسرق منها يوم و ذلك فى كل اربع سنين عبارتيله بيان
ايلمكله بورادة التى يسرق منها نسخه لرى غلطدر صواب اولان لها اولمقدر مكرر من لفظى لام معناسيله تأويل اوله
‹كبيس› زبير وزننده بر موضعدر ‹كبيسة› جهينه وزننده هيئت قربنده بريّة السماوه طرفنده بر چشمه آديدر
‹الكابوس› اويقوده عارض اولان آغرلغه دينوركه آغر باصمه حالتى تعبير اولنور انسان حركته مقتدر اولمز و بو
صرع مقدمه سيدر كبس لفظندن مأخوذدر مبالغه در يقال وقع عليه الكابوس و هو مايقع على الانسان بالليل اى بالنوم
لايقدر معه ان يتحرك كتب طبيه ده سببى مشروحدر اكثرى صوسز ياتمقدن تحدث ايدر و كابوس بر كونه جماعه
اطلاق اولنوركه اوزرينه كركى كبى چوكرك اولان جماعدر نته كه كبس بردن جماع معناسنه كلديكى ذكر اولندى
‹الكابسة› شول برون يومشغنه وصف اولوركه اوست دوداق اوزره حواله و چوكك اوله يقال ارنبة كابسة اى
مقبلة على الشفة العلياء ‹الكابس› حمله و هجوم ايديجى معناسنه مستعملدر و منه يقال جاء كابسا اى شادّا و قولهم
رجل عابس كابس اتباع و كابس بن ربيعه تابعيندن برذاتدركه حليه سى حليهٔ نبوى يه مشبه ايدى ‹الكبس› ركع
وزننده صلب و شديد اولان طاغلره وصف اولور يقال جبال كبس اى صلاب شداد ‹المكبس› محدّث وزننده دائما
باشنى يره ديكوب طوريجى آدمه دينور على قول دائما ناس اوزره هجوم و اقتحامله شبخون و حصار ايدر اولان
كمسه يه دينور يقال رجل مكبس اى مطرق او هو من يقتحم الناس فيكبسهم و مكبس عتيبة بن الحارث و عمرو بن صحارك
فرسلرى اسميدر ‹الكدس› كافك فتحى و دالك سكونيله آغر يوكلو دابه نك سرعتله يورتمك معناسنه در يقال كدس
الدابّة كدسا من الباب الثانى اذا اسرعها فى السير مثقلة و كدس و كداس كافك ضميله بهائم قسمى آغسرمق معناسنه در
قليلا انسانده دخى استعمال اولنور يقال كدس الضأن كدسا و كداسا اذا عطس و يره يقمق معناسنه در يقال كدس
به اذا صرعه ‹الكدسة› عطسه وزننده اسمدر بهائم قسمنك آقسريغنه دينور بعضا انسانده دخى مستعملدر يقال
اخذه الكدسة اى العطسة ‹الكادس› كنديسيله تشأم اولنوب اوغورسز عدّ اولنان شيئه دينور كرك فال
و كرك آقسريق و كرك سائر حالات اولسون عربلر آقسرقدن دخى حظ ايلمزلر يقال فال كادس اى يتطير به و كادس
قعيد اولان يعنى آرقه سمتندن ظهور ايدن آهويه اطلاق اولنوركه آنكله ده تشأم ايدرلر ‹الكدس› كافك ضميله
و ‹الكداس› رمّان وزننده دوكولمامش غله خرمننه دينوركه هنوز ترلادن بچيلوب صاپ اوله رق ييغن اولور
يقال جعل الحصيد كدسا و كدّاسا و هو الحبّ المحصود المجموع ‹الكداس› غراب وزننده قار ييغننه دينور ‹الكداسة›
ثمامه وزننده خرمن كبى برى برينك اوزرينه ييغلمش ييغنه دينور ‹الكندس› قنفذ وزننده تركيده قوندز تعبير اولنان نباته
دينوركه داخلى صارو و خارجى سياه مقيئ و مسهل و طلاسى بهق علتنى مزيل و مسحوقنى سعوط بغايت معطس و ضعف
باصره يه مفيد و شبكور علتنى دافعدر ‹التكدّس› تفعل وزننده سرعتله يوريمك معناسنه در يقال تكدس الرجل اذا
مشى مسرعا و يورركن كوكس تخته سنى ايلرو ديكوب اموزلرى اوينادرق يوريمك معناسنه در يقال فلان يتكدّس

(اى)

ای یمشی یحرّك منکبیه و ینصب مابین ثدییه ﴿الکرباس﴾ قرطاس وزننده خام بزه دینورکه پموق ایپلکندن نسج
اولنور معروفدر کافك فتحیله کرباس فارسیدن معرّبدر تعریبنده کافی مکسور اتمکله تغییر ایلدیلر زیرا کلام
عربده فتح فایله فعلان وزنی عزیز و نادردر نسبتنده کرابیسی دینور کرچه قیاس اولان کرباسیّ دیمکدر کویاکه
انصاری یه تشبیه و قیاس اولندی یعنی مفرد اعتباریله نسبت ایلدیلر ﴿المکربس﴾ اسم مفعول بنیه سنله طوپ باشلو
آدمه اطلاق اولنور بزطوپی کبی یقال هو مکربس الرأس ای مجتمعه ﴿الکربسة﴾ دحرجه وزننده ایاغی بوقاغیلو
کسه نك یورویشی کبی یوریمك معناسنه در یقال فلان یکربس اذا کان یمشی مشی المقید ﴿الکردوسة﴾ کافك
ضمیله عظیم اولان سواری بلوکنه دینور یقال جاءت الخیل کردوسة بعد کردوسة وهی قطعة عظیمة منها واتك
واوناق یرلرنده بری برینه قاوشان کمیکلرك هربرینه دینورکه مراد اوجلربدر اموز باشلری ودیز کمیکلری و یوج
کمیکلری کبی یقال ضخم الکردوسة وهی کل عظمین التقیا فی مفصل واتی قبا اولان کمیکه دینور * شارحك بیاننه کوره
جمعی کرادیس کلور ﴿الکردوسان﴾ کافك ضمیله مالك بن حنظله نك اوغللری قیس ایله معاویه یه اطلاق اولنور
﴿الکردسة﴾ دحرجه وزننده سرعسکر سواری لشکری آلای آلای و بلوك بلوك قلمق معناسنه در یقال کردس
القائد الخیل اذا جعلها کتیبة کتیبة وکردسه باغه و بوقاغویه دینور وثاق معناسنه * شارح دیرکه کردسه بو معناده
دخی مصدردر یقال فردسه وکردسه اذا اوثقه و ایاغی بوقاغیلو کسه کبی آدیملری خرده خرده آته رق یوریمك
معناسنه در یقال فلان یکردس ای یمشی فی تقارب خطو کالمقید و طواری عنف و شدتله سورمك معناسنه در یقال
کردس الحمار اذا ساقه عنیفا و برکسه نك اللرینی و ایاقلرینی برابر ایله قاوشدیروب طکوز طوپی ایلمك معناسنه در
یقال کردس الرجل علی المجهول اذا جمعت یداه ورجلاه ﴿المکردس﴾ مدحرج وزننده کودسی صمصیق طقناز
و طوپاج قورملی آدمه دینور یقال رجل مکردس ای الملزّز الخلق ﴿التکردس﴾ تدحرج وزننده کرپی کبی بوزیلوب
درطوپ اولمق معناسنه در یقال تکردس الرجل اذا انقبض واجتمع ﴿الکرس﴾ کافك کسریله برآز آدملر بریره کلوب
یورد اتخاذ ایلدکلری اولرك مجموعنه بردن دینورکه ترکانلر اوبه تعبیر ایدرلر جمعی اکراس و جمع الجمعی اکارس
کلور و اکاریس کلور و کرس کوچك اوغلاقلر یاتمق ایچون حمام خلوتی طرزنده یاپلمش قولبه یه دینور والچی یه
دینور صاروج معناسنه و بونده صواب اولان کلس اولمقدر لامله و کرس بنو عدیّ جماعتنه مخصوص برخرمالق
آدیدر و دوه و قیون مقوله سنك بول و فشقیلری بری برینه قارشوب کرپج کبی بری بری اوزرینه قاتیلنوب پکشمش قالبه
دینور و اکراس القلائد والوشح لفظندن مفرد اولورکه بری برینه ضمّ والصاق اولنمش قلاده و وشاحه و سائره
دینور هربرینه کرس دینور یقال قلادة ذات کرسین وذات اکراس اذا ضممت بعضها الی بعض ﴿الاکراس﴾ همزه نك
کسریله کوچك اوغلاقلری کرس مذکوره صوقمق معناسنه در یقال اکرس طلیان المعزی اذا ادخلها فی الکرس
و طوار بول ایله قارشق قالب قالب فشقی یغار اولمق معناسنه در یقال اکرست الدابة اذا صارت ذات کرس
﴿الکروّس﴾ عملّس وزننده و بعضا واوی مضموم ایدرلر بیوك باشلو آدمه دینور یقال رجل کروّس ای العظیم الرأس
وسیاه آدمه اطلاق اولنور و بیوك طبانلو بوغون ایاقلو ارکك دوه یه دینور ﴿کرسی﴾ سکری وزننده سنجارك ایکی
طاغی بیننده برموضعدر ﴿الکرسیّ﴾ کافك ضمی وکسریله تخته دینور سریر معناسنه حالا اسکمله و صندلی یه اطلاقی
اول مناسبتله در یقال رأیته یقعد علی الکرسیّ ای السریر و علم شریفه اطلاق اولنور جمعی کراسیّ کلور یقال
هو من اهل الکرسیّ ای العلم * شارحك بیاننه کوره یانك تشدید و تخفیفیله در * مترجم دیرکه مفسرینك تحریرلری اوزره
کرسیّ کافك کسریله کرس مذکوره منسوبدرکه بری برینك اوزرینه قاتلنوب قالب اولمش فشقی یه دینور سریرده
و صندلیده استعمالی بری بری اوزره اخشابك انضمامی ملاحظه سیله در بعده نسبت مذکوردی استکراه سببیله
کسره یی ضمه یه تبدیل برله نسبی تغییر ایلدیلر و قلیلا اصلی اوزره ده استعمال ایدرلر بعده امر معتمد علیه اولمق
مناسبتیله علم و دانشه ده کرسیّ اطلاق اولنور کذلك پادشاهه و عالمه و ملکه دخی حالیت و محلیت علاقه سیله کرسیّ
اطلاق اولنور یاخود پادشاه و عالم سائر ناسك معتمد و مستندلری اولمق ملاحظه سیله ده محتملدر پس آیة الکرسیده
واقع کرسیه لفظ شریفنك ضمیر جلاله اضافتی استعارهٔ تمثیلیه یه یاخود علمدن کنایه یه یاخود ملك و سلطنت
ارادهسنه که مجاز مرسل طریقیله در محمول اولور انتهی * و کرسیّ طبریه قضاسنده برقریه در حضرت عیسی علی نبینا
و علیه السلام حواریونی اوراده جمع و ناسی دعوت دین ایچون اقطار و نواحی یه ارسال ایلدی ﴿الکرّاسة﴾ رمّانه وزننده
مفرددر جمع جنسی کرّاس در و جمع صیغی کراریسدر صحیفه دن برجزؤه یعنی اوراق متعدده دن جمع اولنمش
برجزؤه دینورکه حالا اون صحیفه برجزؤدر تقول قرأت کرّاسة من الکتاب ای جزءا من صحیفة ﴿الکریاس﴾

مطلب

یای تحتیه ایله کرباس وزننده طام اوزره یعنی فوقانی اولان کنیف ومشابه دینورکه کنك ایله زمینه اولاشدرلمش اوله حالا قوناقلرك اوست قاتلرنده اولان کنیف اوله جقدر ولفظ مزبور کرس لفظندن که متلبد اولان فشقی یه دینور ایدی فعیالدر (المکرسة) مکرمه وزننده و (المکرّسة) معظمه وزننده شول قلادەیه وصف اولورکه اینجو وبونجق ایله دیزلدکدنصکره بری برینه بناشدیریلوب ایکیسنی بردن آچق آچق ایری بونجقلره چکررلر یقال قلادة مکرسة ومکرّسة اذا کانت منظومة من اللؤلؤ والخرز فی خیط ثم ضمتا بفصول بخرز کبار (المکرّس) معظم وزننده اتنه طلو وصمصیق طقناز بودوره دینور یقال رجل مکرّس ای التارّ القصیر الکثیر اللحم (التکریس) بنایه تمل براقق معناسنه در یقال کرّس البناء اذا اسّسه (الانکراس) انفعال وزننده برنسنه اوزره یوزی قویی قپانمق معناسنه در یقال انکرس علیه اذا انکبّ وبریره یوزاوزره سورینەرك صوقلمق معناسنه در یقال انکرس فی الشیء اذا دخل فیه منکبا (الکرفس) کافك ورانك فتحیله سبزهٔ معروف اسمیدر ترکیده تحریفله کرویزدیرلر عظیم المنافع مدرّ البول محلل الریاح وکلی وکبد ومثانه یی منق وسدەلرینی مفتح وجماعی مقوی در خصوصا سحق اولنمش تخمی سکر وسمن ایله ممزوجا اوچ کون علی الریق ایچلسه اولبابده عجیب الاثردر لکن رحمده اولان جنینلره وکبه خاتونلره ومصروعلره مضردر (الکرفس) قنفذ وزننده بموغه دینور قطن معناسنه (الکرفسة) دحرجه وزننده ایاغی بوقاغیلو کسه کبی یوریمك معناسنه در یقال هو یکرفس ای یمشی مشیة المقید ویقال فی مشیته کرفسة ودوەنك ایاقلرینی صمصیق محکم باغلق معناسنه در یقال کرفس البعیر اذا قیده وضیق علیه (التکرفس) تدحرج وزننده کرپی کبی بغایت بوزیلوب درطوپ اولمق معناسنه در یقال تکرفس الرجل اذا انضمّ ودخل بعضه فی بعض (الکرکسة) دحرجه وزننده برنسنه یی بری اوته واروب کلدرمك معناسنه در یقال کرکس الشیء اذا ردّده وبر آدمك یاحیوانك ایاغنی بوقاغیلمق معناسنه در یقال کرکسه اذا قیده (المکرکس) مدحرج وزننده شول کسه یه دینورکه آنی جاریەلر طوغرمش اوله یعنی سلسلهٔ نسبنده اصلا احرار نساء اولمیه علی قول ایکی جاریه طوغرمش اوله اناسی واناسنك اناسی یاخود باباسنك اناسی جاریه اوله وعلی رأی اوچ جاریه طوغرمش اوله یعنی اناسی واناسنك اناسی وباباسنك اناسی جاریه اوله وعند البعض بالکز باباسنك اناسی جاریه اوله وعلی قول اناسنك اناسی واناسنك اناسنك اناسی وباباسنك اناسنك اناسی جاریه اوله کویاکه جماعت مذمومه یه ردّ اولنمشدر یقال رجل مکرکس اذا ولدته الاماء او امتان او ثلاث او امّ ابیه او امّ امّه وامّ امّ امّه وامّ امّ ابیه اماء (الکرناس) نونله کریاس لفظنده لغتدرکه یای تحتیه ایله در اوست قاتده اولان ممشایه دینور (الکسّ) کافك فتحی وسینك تشدیدیله برنسنه یی کرکی کبی دوکوب خردایلمك معناسنه در یقال کسّ الشیء کسّا من الباب الاول اذا دقّه دقّا شدیدا (الکسکسة) زلزله وزننده کسّ معناسنه در البتّه بومکرّر اولمغله تاکیدی مشتملدر یقال کسکس الشیء بمعنی کسّه (کس) کافك کسری وفتحیله سمرقنده قریب برقریه اسمیدر بونی شین معجمه ایله تلفظ ایلمه که اول بشقه اولمغله عن قریب ذکر اولنور وعجمده ارض مکرانده بر بلده آدیدر (الکسّ) کافك ضمی وسینك تشدیدیله خاتون فرجنه دینور وبوعربیه دکلدر انجق مولدەدر لکن فارسیده سکون سینله اول معنایه اولمغله تشدید ایله تعریبی اغلب ملحوظ مترجمدر (الکسیس) امیر وزننده خرما نبیذنه دینور یقال شرب الکسیس ای نبیذ التمر وطاشلر اوزره قوریدلدقدنصکره دوکیلوب سویق طرزنده اولان اته دینورکه سفرەلرده آزق ایدینورلر وخرده خرده طوغرانمش اتمکه دینور نته که مکسوس دخی دینور تقول ما عندی الاّ الکسیس والمکسوس ای الخبز المکسور (الکسس) فتحتینله انسانك دیشلری قیصه علی قول کوچك یاخود دیبلرینه یاپشق اولمق معناسنه در یقال کسّ الرجل کسسا من الباب الرابع اذا قصرت اسنانه او صغرت او لصقت بسنوخها فهو اکسّ (الکسکاس) کافك فتحیله قالین کودەلو بودوره دینور یقال رجل کسکاس ای قصیر غلیظ (التکسس) تکلف وزننده ومرادفیدر یقال تکسس فیه اذا تکلف (الکسکسة) زلزله وزننده تمیم قبیلەسی لسانندرکه وقف حالنده کاف مؤنثه سین مهمله الحاقیله تکلم ایدرلر مثلا مؤنثه خطاب اولان اکرمتك وبك کلمەلرنده اکرمتکس وبکس دیرلر بوقبیلهٔ بکر لسانی دکلدر (الکعس) کافك فتحی وعینك سکونیله پرمقلرك علی قول بوغوملرینك کمیکلرینه دینور یقال کعسه غلیظ ای عظام السلامی او عظام البراجم فی الاصابع واحدی کعسه در کذلك قیون وصغر مقولەسنك بوغوم یرلرینك کمیکلرینه دینور واللردەو ایاقلرده الك واوبناق یرلرنده بری برینه قاوشور اولان کمیکه دینور جمعی کعاس کلور کافك کسریله یقال کعسه رخو وهو العظام التی تلتقی فی مفاصل الیدین والرجلین (الکعسوم) عصفور وزننده اشکه دینور حمار معناسنه میمی زائدەدر (الکفس) کافك وفانك فتحیله برکسەنك ایاغی اکری اولمق حنف معناسنه در یقال کفس الصبیّ کفسا من الباب

الرابع اذا حنف ﴿الاكفس﴾ معناى مزبوردن صفتدر اياغى اكرى كشى يه دينور كفساء مؤنثيدر يقال رجل اكفس
اى احنف وامرأة كفساء ﴿الكفاس﴾ كتاب وزننده دثار معناسنه دركه شعار اوزره كيدكارى لباسدر يقال جاء
وعليه كفاس اى دثار وبشكده چوجق صاردقلرى بغردغه دينور قماط معناسنه ﴿الانكفاس﴾ انفعال وزننده
بوريلوب قيورلمق معناسنه در يقال انكفس الرجل اذا تلوّى ﴿الكلس﴾ كافك كسريله آلچى يه دينور صاروج
معناسنه ﴿الكلسة﴾ كافك ضميله طلمسه كبى بر كونه لوندركه مرادقرامتق بوزلقدر ومنه يقال ذئب اكلس ﴿الكلّاس﴾
كتان وزننده بغايت كسيجى نسنه در يقال سيف كلّاس اى قطّاع ﴿الانكليس﴾ انقليس وزننده ومرادفيدركه
ذكر اولندى ﴿التكليس﴾ تفعيل وزننده بركسه اوزره حدّت وشدتله حمله وهجوم ايلك معناسنه در يقال كلس عليه
اذا حمل عليه وحدّ وجنكده خصم وهمتاسندن قورقوب قاچمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال كلس عن قرنه
اذا جبن وفرّ وصويه قانمق معناسنه دركما سيذكر ﴿التكلس﴾ تفعل وزننده بودخى صويه قانمق معناسنه در يقال
كلس من الماء تكليسا وتكلس تكلسا اذا روى ﴿المتكلس﴾ اسم فاعل بنيه سيله سكرتمسى شديد اولان انسان وحيوانه
دينور يقال رجل وفرس متكلس اى الشديد العدو ﴿الكلمسة﴾ دحرجه وزننده كتمك معناسنه در يقال كلمس الرجل
اذا ذهب كما يقال كلسم ﴿الكاهسة﴾ دحرجه وزننده بر مهول نسنه دن بلكيوب قورقق معناسنه در يقال كاهس
الشئ اذا فرق منه وخافه وبر ايشه مكبّ ومتوغّل اولوب جدّ وجهد ايلك معناسـنه در يقال كاهس على العمل
اذا اكبّ وجد فيه وآچقدن رو بر وجنكه واروب دشمنه حمله وهجوم ايلك معناسـنه در يقال كاهس فلان
اذا واجه القتال وحمل على العدوّ وبرآدم باشنى اشاغى اكوب وكوكسى اوزره چوكوب اموزلرينك اراسنى قصد بر درق
بورمك معناسـنه در يقال فلان يكاهس اذا كان يمشى راكبا صدره خافضا رأسـه مقرّبا بين منكبيه ﴿الكموس﴾
جلوس وزننده ترش رو اولمق معناسنه در يقال كمس الرجل كموسا من الباب الاول اذا عبس ﴿الاكمس﴾ قوّت
باصره سى اولميان آدمه دينوركه كورمز كبى اوله يقال رجل اكمس اذا كان لايكاد يبصر ﴿الكيموس﴾ جيحون وزننده
لغت سريانيده خلط طبيعت معناسنه در * معلوم اوله كه اطباء لساننده كيلوس وكيموس ديدكلرى الفاظ يونانيه دندر
كيلوس فى الاصل مطبوخ ومنضوج معناسنه در واصطلاح اطباده معده يه واصل اولان اغديه نك طبخ اولندن
عبارتدركه هضم اوّل تعبير اولنور كرچه فى الحقيقه هضم اوّلك ابتداسى مضغ حالنده حاصل اولور لكن انتهاسى
معده ده صورت بولور غدا بعينه كشكك صفتنده اولور بو هضمك فضله سى امعا طريقندن مقعده واصل اولوب
خارجه مندفع اولور وكيموس تكرار طبخ ونضج معناسـنه در واصطلاح اطبـاده غدانك مرتبهٔ ثانيه ده كبدده
طبخ ونضج بولمسندن عبـارتدركه هضم ثانى تعبير اولنور چونكه هضم اوّل ايله هضم اولنوب كيلوس اولان
غدانك لطيفى معده دن ماساريقا ديدكلرى طمرلره كيروب متجزّى اولور وماساريقا اينجه طمرلردركه بر طرفى نهايت
معده يه واصل وطرف آخرى مقعره نازل يعنى قره جكرك چقور طرفنه متصل اولور پس لطيف كيلوس ماساريقادن
كبده واصل اولنجق كبدده تكرار طبخ ونضج بولوب بر هضم دخى اولوركه بدل مايتحلل بو اوله جقدر اجزاى
وجوديه بوندن على قدرها حصه مند اولورلر ايشته بو مرتبه ده اخلاط اربعه متميز ومتكوّن اولور * پس مؤلفك
سريانيه يه حملندن بشقه همان خلط ايله بيانى قاصردر ﴿كامس﴾ ميمك كسريله بر قريه در ﴿كامسه﴾ ها ايله بر موضعدر
﴿الكندس﴾ قنفذ وزننده كدس ماده سنده ذكر اولندى ﴿الكناس﴾ كتاب وزننده آهو قسمنك اغاجلق واورمانلق
ارالغنده كزلنديكى يتـاغنه دينور آنده اولان قومى طپراغه وارنجه سپوروب آچديغى ايچون اطلاق اولنمشدر پس
كنس لفظندن مأخوذ اولور جمعى كنس كلور ضمتينله وكنس كلور صرد وزننده وكنـاس بر موضع آديدر
﴿الكنوس﴾ جلوس وزننده آهو قسمى ذكر اولنان يتاغنه كيرمك معناسـنه در يقال كنس الظبى كنوسا من الباب
الثانى اذا دخل فى كناسه ﴿التكنس﴾ تفعل وزننده بودخى آهو قسمى يتـاغنه صوقيلوب كيرمك معناسنه در يقال
تكنس الظبى بمعنى كنس وبرآدم چادر ايچره دخول ايلك معناسـنه مستعملدر يقـال تكنس الرجل اذا دخل
فى الخيمة ويقال تكنست المرأة اذا دخلت الهودج ﴿الكنس﴾ ركع وزننده كانس لفظندن جمعدر يتاغنه كيروب
كيزلنجى آهويه دينور ومنه قوله تعالى ﴿فلا اقسم بالخنس الجوار الكنس﴾ الآيه فالجوار الكنس هى الخنس لانها
تكنس فى المغيب كالظباء فى الكنس او هى كل النجوم لانها تبدو ليلا وتخفى نهارا او الملئكة او بقر الوحش وظباؤه ﴿الكناسة﴾
كافك ضميله سپورندى يه دينور قمامه معناسنه * شـارح ديركه غريبدركه مؤلف كنـاسه يى ذكر ايدوب مأخذندن
مسامحه ايلدى مأخذى كنس دركه كافك فتحى ونونك سكونيله در سپورمك معناسنه يقال كنس البيت كنسا من الباب
الثانى اذا كسحه انتهى * وكناسه كوفه ده بر موضع آديدر وعربلر بونكله بعض كسه لره تسميه ايلديلر ﴿الكنيسة﴾

مطلب

سفينه وزننده يهود قومنك ياخود نصارانك ياخود كفارك يعنى مشركك طائفه سنك عبادتكاهنه دينوركه مسجد
اسلام منزلندهدر يقال دخلوا فى كنيستهم وهى متعبد اليهود او النصارى او الكفار * مترجم ديركه كنشت فارسى
معربيدر وكليسا كنيسه محرفيدر وكنيسه عربى اولمق دخى محتملدر انتهى * وكنيسه بحر يمنده زبيد طرفنده برليمان
آديدر وكوزل خاتونه اطلاق اولنور كويا كه وجودى قبح وكدورتدن سپورلمشدر يقال امرأة كنيسة اى حسناء
وكنيسة السوداء مصيصه سرحدنده بر بلده آديدر (الكنيسة) كافك ضمى ويانك تشديديله كه كنيسه مصغريدر
بدى موضع اسميدر التيسى مصر دياندهدر وبرى عكا قربنده بر بلدهدر (المكنوسة) شول دوه بقنه غنه اطلاق
اولنوركه ايچ يوزى تبسى كبى دوز واملس اوله على قول تويسز اوله يقال فرس مكنوسة اى ملساء الباطل او جرداء
الشعر (مكناسة الزيتون) ميمك كسريله مغربده بر بلدهدر ومكناسه اندلسده بر حصن آيدر (الكوس) كافك فتحى
وواوك سكونيله بر اياغى سكيرلنمش دوه اوچ اياغيله سكرك يوريمك معناسنهدر يقال كاس البعير يكوس كوسا اذا مشى
على ثلاث قوائم وهو معرقب ويلان قسمى اينه طوغرى دونوب كتمك معناسنهدر يقال كاست الحية اذا تحوّلت
فى مكاسها اى مكانها وبر كمسه يى قاپوب يره چالمق معناسنهدر يقال كاس فلانا اذا صرعه وخاتونك فرجنه
دورتهرك جماع ايلمك معناسنهدر يقال كاس فلانة اذا طعنها فى الجماع وتجارتده متاعى دكرندن اشاغى صاتوب
ضرر ايلمك معناسنهدر يقال كاس فى البيع اذا اتضع ثمنه ووكس فيه ومنه لاتكسنى فى البيع يا فلان كما سيذكر
وآهسته آهسته يوريمك معناسنهدر يقال يكوس فى السير اى يهوّد وكشيشله ديدكلرى روزكارك قارشودن
اسمسنه دينور يقال ردّ السفينة من مجراها كوس الازيب اى نحتها وليث لغوى كوس بر لفظدركه اهل دريا غرق
اولمغه مشرف اولدقده خوفلرى هنكامنده تلفظ ايدرلر يعنى اولوقتده كوس كوس ديرلر ديو نقلى رجم بالغيب
يعنى ظنيات قبيلندندر * شارح ديركه ابن سيده دخى بو رسمه ثبت ايدوب وليث كلمهٔ عجميه اولمسنى تلميح ايلمشدر
انتهى (المكاس) ميمك فتحيله يلانك اينه دينور (الاكاسة) اقامه وزننده بو دخى برآدمى يره ييقمق معناسنهدر يقال
اكاس فلانا اذا صرعه وتاجره معاملهده بهايى اكسك ويروب ضرر ايتدرمك معناسنهدر ومنه تقول لاتكسنى
يا فلان فى البيع اى لاتنقص الثمن وبر اياغى سكيرلنمش دوه يى اوچ اياغيله سكرك يورتمكه اقدام ايلمك معناسنهدر
يقال اكاس البعير اذا حمله على ان يكوس بعرقبته (الكوس) كافك ضميله طبل اسميدركه تحريفله طاول تعبير اولنور
فارسيدن معربدر وكوس دولكرلرك كراسته تربيعى قياس ايده جكلرى آلته دينوركه مثلث الشكل تختهدن
بر نسنهدر زاويه محرفى زيوه تعبير ايدرلر يقال قاس النجار الخشبة بالكوس وهو خشبة مثلثة يقيس بها النجار تربيع
الخشب (الكوسىّ) كافك ضميله قيصه اياقلو آته دينوركه قولى قيصه تعبير اولنور چقور اوده آتلرى كبى يقال فرس
كوسىّ اى قصير الدوارج (كوسين) كافك ضميله بر قريهدر (مكوّس) معظم وزننده بر حمار آديدر جوهرى وهمندن
ناشى بونى كندى قلميله مفعل يعنى مقعد وزننده ضبط ايلمشدر (كاسان) ماوراء النهرده بر بلدهدر (الكوساء) حمراء
وزننده شول چاير پارچهسنه دينوركه بغايت فراوان اولوب برى برينه صارمشق اوله جمعى كوس كاور كافك ضميله
يقال لمعة كوساء اى ملتفة كثيرة النبت ويقال لماع كوس وكذا يقال رمال كوس اى متراكمة وكوساء بر موضع آديدر
(التكويس) تفعيل وزننده ترس دوندرمك معناسنهدر يقال كوّسه اذا قلبه (التكاوس) نسنه برى برينك اوزرينه
قات قات ييغلمق معناسنهدر يقال تكاوس لحم الغلام اذا تراكب واوتلق كثيف وفراوان اولمق معناسنهدر يقال
تكاوس العشب اذا كثر وكثف (المتكاوس) اسم فاعل بنيه سيله عروضيون اصطلاحنده ايكى سببك تركيلرى
حسبيله اربع حركات متواليات مجتمع اولان قافيه يه دينور ضربنى كبى * مترجم ديركه ضربنى كلمه سنده سببين تركى
اولمديغى ظاهردر بلكه سبب ثقيل ايله وتد مجموعندن مركبدر كتب عروضده فجبر كلمه سيله تمثيل اولنمشدر وبو قافيه
معايبندندر (الاكتياس) افتعال وزننده بر آدمى ايشندن آليقومق معناسنهدر يقال اكتاس فلانا عن حاجته
اذا حبسه (التكوّس) تفعل وزننده باش اشاغى سر نكون اولمق معناسنهدر يقال تكوّس الرجل اذا تنكس
(الكهمس) جعفر وزننده ارسلانه دينور وچركين چهرهلو آدمه دينور وبيوك اوركجلو ناقه يه دينور وكهمس الهلالى
اصحابدندر وكهمس بن الحسن التميمىّ اتباع تابعيندندر وكهمس ربيعة بن حنظله قبيله سندن بر جماعتك پدريدر
(الكهمسة) دحرجه وزننده پاچهلرك ارالغى بتشك كبى يقين اولمغله پاچهلرى ايوجه آيرهميوب آديملرى صيق صيق
آتوب طپراق صاوررق يوريمك معناسنهدر يقال فلان يكهمس اذا كان يمشى يحثى التراب لتقارب ما بين رجليهما
(الكيس) كافك فتحى ويانك سكونيله و(الكياسة) فراسه وزننده ذكا وفطنت معناسنهدركه حمق وبلاهت مقابليدر
يقال كاس الغلام يكيس كيسا وكياسة ضدّ حمق وجماع ايلمك معناسنهدر يقال كاس المرأة اذا جامعها ومنه الحديث

(الآتى)

الآتی وطبّ یعنی طبابت معناسنه‌در * لکن شارح طبّ نسخه‌سنی تغلیط و طیب اولمغی تصویب ایلمشدر وکیس
جوانمردلك معناسنه‌در یقال هو اهل الکیس ای الجود وعقل وهوش معناسنه‌در یقال صاحب الکیس ای العقل
ورشد وفطانتده برآدمه غالب اولمق معناسنه‌در که باب مغالبه‌ده مستعملدر یقال کایسه فکاسه کیسا ای غلبه فی الکیاسة
ومنه الحدیث انه علیه السلام ﴿ قال لجابر اترانی انما کستك لآخذ جملك لك الثمن ولك الجمل ﴾ ای غلبتك بالکیس
وفیه ایضا قال علیه السلام ﴿ لجابر فاذاقدمت فالکیس الکیس ﴾ وهو امر بالجماع اونهی عن المبادرة الی الجماع
باستعمال العقل فی استبرائها لئلا یحمله الشبق علی غشیانها حائضا * یعنی یاجابر سزلر سفردن کلدیککزده همان زوجه‌کز
ایله اولاد طلبی ایچون جماعه مبادرت ایلیه‌سز و وجه ثانی‌یه کوره همان سفردن کلدیککز کبی عیالکز حائضمیدر
یوخسه پاکمیدر تحرّی ایدوب استعمال عقل ایله تحقیق ایلمکسزین جماعه مبادرت ایلیه‌سز تاکه شدّت شهوت سزی
تقرّب حائضه دوچار ایلیه * پس بوکه کوره کیس عقل معناسنه مأخوذدر ﴿ الکیس ﴾ جید وزننده ظریف وزیرك
آدمه دینور یقـال رجل کیس ای ظریف جمعی کیسی کاور حمقی کبی وزید بن الکیس النمریّ علم انسـابده ماهر
برکمسه‌در وکیس بن ابی الکیس محدّثدر وکیسة بنت ابی بکرکه اسمی نفیع در تابعیه‌در وکیسة بنت الحارث مسیلمة
الکذّاب نام شخصك زوجه‌سیدرکه عاقبت اسلامه کلمشدر وابوکیسه براء بن قیس نام محدّثك کنیه‌سیدر یاخود
بومعجمه ایله وبای موحده ایله ابوکبشـه‌در واما علیّ بن کیسة المقری بوکسر وسکون ایله‌در وکیسة بنت ابی کثیر
تابعیـه‌در ﴿ الکیسی ﴾ کافك کسریله و ﴿ الکوسی ﴾ بشری وزننده اکوس لفظندن مؤنثلردر نسخه‌لر کرچه
اکوس‌در لکن اسـاسده اکیس عنوانده مؤسّسدر ﴿ کیسان ﴾ سلمان وزننده غدر و بیوفالغك اسمیدر وایوب
السختیانی نام محدّث مشهورك پدری اسمیدر ومختار بن ابی عبید نام کمسه‌نك لقبیدر رافضیلردن کیسانیه طائفه‌سی
اکا منسوبلردر بونلر یهود کبی بدایه قائللردر ﴿ امّ کیسان ﴾ رکبه‌نك یعنی دیزك لقبیدر وظهر قدم ایله انسـانك
کیروسنه اورمغه اطلاق اولنور ﴿ الکیس ﴾ کافك کسریله اقچه کیسه‌سنه دینور جماع معناسندن مأخوذدر اقچه‌یی
جمع ایلدیکیچون جمعی اکیاس کاور وکیسـه کاور عنبه وزنـنـده وکیس مشبه‌یه اطلاق اولنور که رحمده اولان
چوجق یتاغنه دینور ﴿ الاکیاس ﴾ همزه‌نك کسریله و ﴿ الاکاسة ﴾ اقامه وزننده برآدم ظریف وزیرك اولاد صاحبی
اولمق معناسنه‌در یقال اکیس الرجل واکاس اذاولدت له اولاد کیسی ﴿ التکییس ﴾ تفعیل وزننده آدمی ظریف
وزیرك قلمق معناسـنه‌در یقال کیسه الله تعـالی ای جعله کیسا ﴿ التکیس ﴾ تفعل وزننده ذکا وظرافت صاتمق
معناسـنه‌در یقال تکیس فلان اذا تظرّف ﴿ المکایسة ﴾ مفاعله وزننده ذکا وظرافت خصوصنده مبـالغه ایلمك
یعنی زیاده‌لك ادّعا ایلمك معناسـنه‌در یقال کایسه اذا غالبه فی الکیس

فصل اللام

﴿ اللبس ﴾ لامك
ضمیله اثواب کیمك معناسنه‌در یقال لبس الثوب لبسا من الباب الرابع اذا استتر به * مؤلفك بصائرده بیانه کوره
لبس ماده‌سی ستر معناسنه موضوع اولمغله معانیٔ سائره آندن متفرّعدر و برکمسه برخاتون ایله برمدت اروعورت
اولمق معناسنه مستعملدر لباس دائمی کیلیوب اسکید کدنصکره طرح اولندیغی تصوّرینه مبنی‌در یقال لبس فلان
امرأة اذا تمتع بها زمانا وبرجماعت ایله وافر زمان برلکده اولوب انس وزندکانی ایلمك معناسنه مستعملدر یقال
لبس قوما اذا تملی بهم دهرا وبرآدم بتون جوانلغی هنکامنی برخاتونله امرار ایلمك معناسنه مستعملدر یقال لبس
فلان فلانة عمره اذا کانت معه شبابه کله بونده عمره قیدیله مقید اولور ﴿ اللباس ﴾ کتاب وزننده کیله‌جك جامه‌یه
دینور یقال علیه لباس حسن وهو مایلبس وزوج وزوجه‌دن هربرینه اطلاق اولنور هربری آخری تعاطیٔ قبحدن
منع ایلدیکیچون وقوله تعالی ﴿ ولباس التقوی ﴾ الآیة ای الایمان اوالحیاء اوستر العورة وکذا قوله تعالی ﴿ فاذاقها
الله لباس الجوع ﴾ الآیة لمابلغ بهم الجوع الغایة ضرب له اللباس مثلا لاشتماله کویاکه لباس کبی آجلق آنلری
محیط ومستوعب اولمشدر ولباس اختلاط واجتماع معنالرینه‌در یقال بینهم لباس ای اختلاط واجتماع ﴿ اللبوس ﴾
صبور وزننده بودخی جامه‌یه دینور یقال علیه لبوس فاخر ای لباس وزرهه اطلاق اولنور یقال علیه لبوس ای درع
﴿ اللبس ﴾ لامك کسریله بودخی جامه‌یه دینور وسمحاق معناسنه مستعملدرکه جلد ایله لحم ارالغنده اولان زار کبی
یوفقه دریجکزه دینور ولبس الکعبة کسوتندن عبارتدر وبرنوع ثوبه دینورکه لبسه دخی دینور ﴿ الملبس ﴾ مقعد
وزننده بودخی جامه‌یه دینور یقال جاء وعلیه ملبس انفس ای لبـاس وعربلر فلانده کبر ونخوت صفتی یوقدر
متواضعدر دیه‌جك یرده انّ فیه لملبسا دیرلر مابه کبر معناسنه بوراده ملبس مستمتع معناسنه مستعاردر تواضعدن
کنایه‌در زیرا متکبردن تمتع وانتفاع متصوّر دکلدر ومنه الامثال * اعرض الثوب الملبس * یضرب لمن کثرمن یتهمه
یعنی برآدمك اتهام ایلدیکی کمسه‌لر چوق اولدقده ضرب اولنور وبونده منبر ومفلس وزنلرنده دخی وارداولمشدر

بوراده اعرض كلمه سى صارذاعرض معناسنه در * يعنى متهمك لباسى عريض اولديكه كندى تهمتلو ايكن هركسه
عزو واسناد ايدر ملبس مغطى معناسنه دركه مرادتهمتله محاطدر ديمكدر منبر و مفلس وزنلرنده مغطى معناسنه دركه
اسم فاعلدر وبعضلر اعرض فعلنى ظهر معناسنه حمل ايلمكله متهمك تهمتى ظاهر اولدى ديمك اولور بوكه كوره
كنديسنى اتهام ايدنلر كثير اولدقده ضرب اولنور وزمخشرى مستقصاده بشقه كونه ضرب ايلمشدر ﴿الملبس﴾
منبر وزننده بودخى جامه يه دينور ﴿اللبسة﴾ لامك كسريله بناى نوعدركه لباس كيمك حالاتندن برحالتدر لسانمزده
آندن كيش ايله تعبير اولنور يقال ما احسن لبسته وهى حالة من حالات اللبس ولبسه بركونه ثوبك اسميدر
﴿اللبسة﴾ لامك ضميله شبهه معناسنه مستعملدر يقال فى حديثه لبسة اى شبهة ﴿اللبيس﴾ امير وزننده شول جامه يه
دينوركه چوق كيلمكله كهنه لنمش اوله يقال عليه لبيس اى ثوب قد اكثر لبسه فاخلق ومثل ونظير معناسنه
مستعملدر يقال ليس له لبيس اى نظير ﴿اللبساء﴾ حمراء وزننده وراى عقلده اولان منكر وعظيم داهيه يه وصف
اولور يقال داهية لبساء اى منكرة ﴿اللبسة﴾ فتحاتله برنوع سبزه اسميدر ﴿اللبس﴾ حبس وزننده برشيئى مشتبه
قلمق ايچون خلط ايلمك معناسنه در يقال لبس عليه الامر لبسا من الباب الثانى اذا خلطه ﴿الالباس﴾ همزه نك
كسريله برنسنه يى اورتوب بورتمك معناسنه در يقال البسه اذا غطاه ﴿الملبس﴾ محسن وزننده و ﴿الملتبس﴾
محتبس وزننده مشتبه ومختلط نسنه يه دينور يقال امر ملبس وملتبس اى مشتبه ﴿التلبيس﴾ تفعيل وزننده
برنسنه يى تخليط ايله مشتبه قلمق معناسنه در يقال لبس الامر اذا خلطه وتدليس معناسنه دركه ذكر اولندى يقال
لبسه اذا دلسه ﴿اللباس﴾ شداد وزننده لباسى چوق ياخود لباس كيمى چوق آدمه دينور يقال رجل لباس اى كثير
اللباس او اللبس ولا تقل ملبس كمحدث ﴿التلبس﴾ تفعل وزننده مختلط اولمق معناسنه در يقال تلبس بالامر
وبالثوب اذا اختلط وبرنسنه آخره بولاشوب ياپشمق معناسنه مستعملدر يقال تلبس الطعام باليد اذا التزق
﴿الملابسة﴾ مخالطه معناسنه در يقال لابسه اذا خالطه ويقال لابس فلانا اذا عرف باطنه يعنى فلانله شويله اختلاط
وامتزاج ايلديكه سرائر خفيه درونه مطلع اولدى پس معناى لازميله تفسير اولور ﴿الالتباس﴾ افتعال وزننده برنسنه
مختلط ومشتبه اولمق معناسنه در ومنه الحديث فى المولد والمبعث فجاء الملك فشق عن قلبه قال عليه السلام * فخفت
ان يكون قد التبس بى * اى خولطت فى عقلى ماخوذ من قولهم فى رأيه لبس اى اختلاط ﴿اللحس﴾ نحس وزننده
و ﴿الملحس﴾ مقعد وزننده و ﴿اللحسة﴾ لحظه وزننده و ﴿اللحسة﴾ لامك ضميله يلامق معناسنه در يقال لحس
القصعة لحسا وملحسا ولحسة من الباب الرابع اذا لعقها باللسان ولحس كوه شال مقوله سى اثواب كيمك معناسنه
مستعملدر يقال لحس الدود الصوف لحسا من الباب الثالث اذا اكله كذلك چكركه نباتى يلايوب بتورمك معناسنه
مستعملدر يقال لحس الجراد الخضر اذا رعاه ﴿الملاحس﴾ ملحسك جميدركه اسم مكاندر يلايه جق يره دينور ومنه
قولهم تركته بملاحس البقر اى بمواضع تلحس البقر يعنى بقر الوحش فيها اولادها ويروى بملحس البقر اولادها
اى بموضع ملحس البقر اولادها * اوله كوره بن آنى يبان صغرلرينك كندى اولادلرينى يلادقلرى يرلرده براقوب
كلدم وايكنجى يه كوره ملحس مصدر اولوب وكلامده مضاف محذوف اولور على الوجهين مراد اسسز يبابانده
ترك ايلدم ديمكدر ﴿اللاحوس﴾ اوغورسز كمسه يه اطلاق اولنور شأمتندن قومنى يلايوب توكتديكنه مبنى يقال
رجل لاحوس اى مشؤم ﴿الملحس﴾ منبر وزننده حريص وطمعكاره اطلاق اولنور يقال رجل ملحس اى حريص
وميدانه كلان نسنه يى فرط حرص وشرهندن كوجى يتديكى قدر اخذ ايدر اولان كمسه يه اطلاق اولنور يقال
هو ملحس اى يأخذ كل ماقدر عليه وبهادره اطلاق اولنوركه خصمنى لسان سيفله لحس ايدر يقال رجل ملحس
اى شجاع ﴿اللحاسة﴾ علامه وزننده ديشى ارسلانه اطلاق اولنور ﴿اللاحسة﴾ بغايت قيتلق وقوراق سنه يه
وصف اولوركه نبات وحيوانى محو ايدر يقال سنة لاحسة اى شديدة ﴿اللحوس﴾ صبور وزننده سينك كبى دائما
طتلو نسنه اراشدرر اولان كمسه يه اطلاق اولنور يقال فلان لحوس اذا كان يتتبع الحلاوة كالذباب ﴿اللحوس﴾
جرول وزننده حريص كمسه يه دينور ﴿الالحاس﴾ همزه نك كسريله يريكيجه نبات بتورمكه باشلمق معناسنه دركه
طوار يلايه جق قدر انبات ايلمكدر على قول يرك اوتنى طوار يلايوب توكتمك معناسنه در يقال الحست الارض
اذا انبتت اول ماتنبت البقل او لحست الدواب نبتها ومواشى يه آزجه اوتلاتمق معناسنه دركه يلادركبى اوتلاتمقدر
يقال الحس الماشية اذا رعاها ادنى رعى ﴿الالتحاس﴾ افتعال وزننده بركمسه دن برآدم حقنى اخذ ايلمك معناسنه
مستعملدر يقال التحس منه حقه اذا اخذه ﴿الملحوس﴾ چليمسز فرجه وصف اولور يقال حر ملحوس اى قليل
اللحم ﴿اللدس﴾ لامك فتحى ودالك سكونيله آتمق معناسنه در يقال لدسه بحجر لدسا من الباب الاول اذا رماه به

(ويلامق)

و يلامق معناسنه در يقال لدسه اذا لحسه و ال ايله اورمق معناسنه در يقال لدس فلانا اذا ضربه باليد ﴿ الملدس ﴾ لامك كسريله سست و تنبل و اوشنكن آدمه دينور يقال هو لدس اى خوّار فاتر ﴿ الملدس ﴾ منبر وزننده شول ايرى طاشه دينوركه آنكله چكردك اوفادرلر و يره پك پك باصه رق يورر اولان كمسه يه اطلاق اولنور يقال رجل ملدس اى شديد الوطئ ﴿ اللديس ﴾ شريف وزننده سموز آدمه دينور جمعى الداس كلور ﴿ الالداس ﴾ همزه نك كسريله يرك نباتى اوج كوستروب بتمكه باشلمق معناسنه در يقال الدست الارض اذا طلع فيها النبات ﴿ التلديس ﴾ دوه نك بقنه غنى نعلمك معناسنه دركه نعل كبى بتون چارق چكوررلر يقال لدّس بعيره اذا انعل فرسنه و دوه نك ضبانى طاشدن يرتلغله درى ايله يماق معناسنه در يقال لدّس خف البعير اذا اصلحه برقاع ﴿ اللسّ ﴾ لامك فتحى وسينك تشديديله اكل ايلك معناسنه در يقال لسّ الطعام لسّا من الباب الاول اذا اكله و يلامق معناسنه در يقال لسّ القصعة اذا لحسها و طوار آغزينك اوجيله قيصه چايرلرى يولوب اوتلامق معناسنه در يقال لست الدابة الكلأ اذا نتفته بمقدّم فيها ﴿ اللساس ﴾ غراب وزننده هنوز چيقان چايره دينوركه قيصه و خرده اولوب لكن اولدقجه طوارلك آغزينه كلمكه قابليتى اوله يقال ترعى المواشى اللساس و هو ما استمكنت من البقل الراعية و هو صغار ﴿ اللسّان ﴾ تبّان وزننده على قول غراب وزننده بر نوع اوتلق اسميدركه خشونتلى اولور لسان الثور نباتنه شبيهدر لسان الثور دكلدر انسانك و دوه نك لسانلرينه عارض اولان اوجاعه دواى نافع و خفقان و حرارت معده و قلاع و امراض فمه مفيددر ﴿ لسلسى ﴾ لاملرك فتحيله بر موضعدر ﴿ لسيس ﴾ امير وزننده يمنده بر حصن آديدر ﴿ اللسلاس ﴾ و ﴿ اللسلسة ﴾ لاملرك كسريله كسلمش اوركجه دينور سنام مقطوع معناسنه ﴿ اللسس ﴾ ضمتينله اوزو حاذق چاللره دينور ﴿ الالساس ﴾ همزه نك كسريله الداس معناسنه دركه ذكر اولندى يقال الست الارض بمعنى الدست ﴿ الملسلس ﴾ مدحرج وزننده زنجيرلنمش مسلسل معناسنه در * شارح ديركه ظاهر ابو ملقوبدر و يول يول قملى الاجه قماشه دينور يقال ثوب ملسلس اى موشى مخطط ﴿ اللطس ﴾ لامك فتحى و طانك سكونيله بر نسنه يه بريصى نسنه ايله اورمق معناسنه در دوه تپه ايله اورمق كبى يقال لطسه البعير لطسا من الباب الاول اذا ضربه بخفه و طاش و سائر نسنه آتمق معناسنه در يقال لطسه بالحجر و غيره اذا رماه و چهره يه شمار اورمق معناسنه در يقال لطسه اذا لطمه و طاشى طاشه چالمق معناسنه در يقال لطس الحجر بالحجر اذا ضربه به ﴿ الملطس ﴾ منبر وزننده طاشچيلرك طاش قيره جق بيوك كلنكنه دينوركه واريوز تعبير اولنور و چكردك اوفاده جق بيوك طاشه دينور و شديد الوطئ اولان دوه طبانته و آت طرنغنه اطلاق اولنور يقال خفّ وحافر ملطس اى وقاح ﴿ الملطاس ﴾ محراب وزننده ملطس ايله ايكى معناى اوّلده مرادفدر ﴿ المتلاطس ﴾ برى برينه چارپيلور اولان شديد طالغه لره وصف اولور يقال موج متلاطس اى متلاطم ﴿ اللعس ﴾ لامك فتحى و عينك سكونيله اصرمق معناسنه در يقال لعسه لعسا من الباب الثالث اذا عضه ﴿ اللعس ﴾ فتحتينله بعض دوداقده اولان قرامتغه دينوركه اجزاى حسن و ملاحتدن معدوددر زيرا خالص قرمزى اولمقده اوقدر ملاحت اولمز و بو معناده مصدر اولور يقال لعس الغلام لعسا من الباب الرابع اذا كان فى شفتها سواد و هو مستحسن فيها * شارح ديركه لعسه دخى اسمدر و فعل دوداق و صفندن دخى متصرّف اولور يقال فى شفته لعس و لعسة و لعست الشفة لعسا ﴿ الالعس ﴾ معناى مزبوردن وصفدر لعساء مؤنثيدر يقال غلام العس و جارية لعساء و يقال شفة لعساء جمعى لعس كلور لامك ضميله و العس كور و صيق اولان نباته اطلاق اولنور يقال نبات العس اى كثير كثيف هيئتى قرامتق مرئى اولديغيچون اطلاق اولنور و العس بر موضع آديدر و لعساء شول قيزه اطلاق اولنوركه رنك بشره سى قرمزى يه مائل قاره ياغز اوله يقال جارية لعساء اذا كان فى لونها ادنى سواد و مشربة من الحمرة ﴿ اللعوس ﴾ صبور وزننده جزئيجه اصره جق و دوداغه طوقنه جق مقدار يجكه اطلاق اولنور تقول ماذقت لعوسا اى شيئا و مثله ماذقت لعوقا ﴿ لعس ﴾ لامك فتحيله ﴿ لعسان ﴾ لامك كسريله بر موضع اسملريدر ﴿ المتلعس ﴾ متعبس وزننده طعامى پك پك اكل ايديجى آدمه دينور يقال رجل متلعس اى شديد الاكل ﴿ اللعوس ﴾ جرول وزننده سباعدن قورده دينور و طعامى حرص و خفتله اكل ايدر اولان كمسه يه دينور يقال هو لعوس اى خفيف فى الاكل حريص ﴿ اللغوس ﴾ غين معجمه ايله لعوس وزننده و مراد فيدر و بغايت عيّار و خبيث و نشال و حيله كار اوغرى يه دينور يقال هو لغوس اى ختول خبيث و او تلامغه قابل اولان اوتلاغه دينور و يوفقه و خفيف نباته دينور و شول ترو تازه نباته دينوركه ملايمتندن دترر اوله ﴿ الملغوس ﴾ مظربل وزننده هنوز نضج بولمامش چيك طعامه و خامجه ميوه يه دينور يقال لحم و ثمر ملغوس اى نئ لم ينضج ﴿ اللغوسة ﴾ لامك و واوك فتحيله اثر و حقيقتى خوشجه متبين اولمامش خبره دينور يقال هو لغوسة من خبر اذا لم يتحقق شئ منه ﴿ الليفس ﴾ لامك

كسرى و يانك فتحيله حيفس كلمه سنه اتباعا ذكر اولنور يقال حيفس ليفس اى شجاع ﴿ اللقس ﴾ لامك فتحى
و قافك سكونيله بركسه يى عيبلمك معناسنه در يقال لقسه لقسا من الباب الاول و الثانى اذا عابه ولقس اويوزلغه
دينور يقال اصابه لقس اى جرب ﴿ اللقس ﴾ كتف وزننده دائما ناسه لقبلر وضع ايدوب هزل وسخريه ايدن كسه يه
دينور يقال هو لقس اى يلقب الناس ويسخر منهم و برطريق وو تيرداوزره مستمر و مستقيم اولميان اويناق ومتلوّن
كسه يه دينور يقال رجل لقس اى لايستقيم على وجه و برنسنه يى چابك فهم ايدن زيرك آدمه دينور يقال هولقس
اى فطن بالشئ ﴿ اللقس ﴾ فتحتينله برنسنه يه كوكل شدتله اوزليوب آرزو ايلمك معناسنه در يقال لقست نفسه
الى الشئ لقسا من الباب الرابع اذا نازعته اليه و برنسنه دن ايكرنوب كوكل دونمك ومعده بولانمق معناسنه در
يقال لقست نفسه منه اذا غثت وخبثت و انما كره صلى الله عليه و سلم لفظ خبثت لقبحه ولئلا ينسب المسلم الخبث
الى نفسه يعنى فخر عالم عليه السلام حضرتلرى اشبو ﴿ لايقولنّ احدكم خبثت نفسى ولكن ليقل لقست نفسى ﴾ حديثيله
تعبير مذكوردن نهى بيوردقلرى ايكى سببه مبنيدر برى خبث وخباثت مادهسنى استقباح ايلديكيچون و برى
مسلم اولان آدم نفسنه خباثت نسبتى لايق اولمديغنى ارشاد ايچوندر ﴿ اللاقس ﴾ لقس كبى اويوزلغه دينور جرب
معناسنه ﴿ اللقاس ﴾ لامك كسريله ملاقسهدن اسمدر ﴿ الملاقسة ﴾ مفاعله وزننده برى برينه وضع القاب ايلمك
معناسنه در يقال هم يلاقسون اى يلقب بعضهم بعضا وتقول ماهذا اللقاس فهو عيب لايليق للمسلم ﴿ الملاقس ﴾
اسم فاعل بنيهسيله مصابر و متثبت و متحمل آدمه دينور يقال رجل ملاقس اى مصابر ﴿ التلاقس ﴾ سوكشمك معناسنه در
يقال تلاقسوا اذا تسابوا ﴿ اللكس ﴾ كتف وزننده پك سركش اولوب اصلا منقاد اولميان آدمه دينور يقال
فلان شكس لكس اى عسر قليل الانقياد * شارح ديركه ثعلب بونى اتباع و ابن سيده لغت مخصوصه اولوب
و اولمديغنده اشتباهنى ثبت ايلدى ﴿ اللمس ﴾ رمس وزننده برنسنه يه ال دكورمك و ال سورمك و ال ايله يوقلمق و الله مك
معناسنه دركه حواسّ ظاهره جملهسندندر يقال لمسه لمسا من الباب الاول والثانى اذا مسه بيده * شارح ديركه
راغبك بياننه كوره لمس اله مخصوص دكلدر ظاهر بشره ايله ده اولور وكاهى برنسنه يى ال ايله يوقليوب بولمديغى
صورتده دخى استعمال اولنور ومس حاسهٔ لمس ايله مدرك اولان محلده استعمال اولنور انتهى * وقوله تعالى حكاية
عن الجنّ ﴿ انالمسنا السماء فوجدناها ملئت حرسا شديدا ﴾ الآيه اى عالجنا غيبها فرمنا استراقه * يعنى بزلر اخبار
غيبيهٔ سماويه يى كلوب كاهنلره اخبار ايچون ملائكهدن استراقه ايلمكه چوق دورشدك لكن حراس شديددن وشهب
و صواعقدن تقرّبه بروجهله يول بولهمديق ديمك اولور * ولمس جماع ايلمك معناسنه مستعملدر يقال لمس الجارية
اذا جامعها ﴿ الملموس ﴾ لمس اولنمش نسنه يه دينور ومنه يقال اكاف ملموس الاحناء اذا كان قدنحت ماكان فيه من
اود وارتفاع يعنى اول سمره و پالانه اطلاق اولنوركه قلتاق يرنده اولان اكريلكى و ايچقلغى و يوكسكلكى ال ايله
دوزلنوب اويغون و هموار اولمش اوله ﴿ اللامس ﴾ لمس ايديجى ديمكدر بومعناده دركه عربلر فلان عورت روسبولق
ايدر ديه جك يرده هى امرأة لاتمنع يدلامس ديرلر كذلك پك نرم ولين الجانب اولمغله حقنده ريب و مظنه اولنور ديه جك
يرده ايراد اولنور يقال هى امرأة لاتمنع يدلامس اى تزنّ بلين الجانب وفلان پك بى ناموس وحميتدر ديه جك يرده هو
لايردّ يدلامس ديرلر ﴿ اللموس ﴾ صبور وزننده سموزلكنده شك وشبهه اولنان ناقه يه اطلاق اولنوركه ال ايله يوقلارلر
جمعى لمس كلور لامك ضميله يقال ناقة لموس اذا صارت يشكّ فى سمنها و پدرينك غيرى يه نسبت ادعاسنده اولان
على قول حسب و نسبنده عيب و فساد اولان كسه يه اطلاق اولنور ملموس معنوى اولديغيچون يقال فلان لموس
اى دعىّ اوفى حسبه قضأة ﴿ اللموسة ﴾ هايله يوله اطلاق اولنور يولى غائب ايدنلر يولجيلرك ايزلرينى اراشديروب
يوقلشدردقلرى ملاحظهسيله در و بو فعوله بمعنى مفعوله در ﴿ اللميس ﴾ امير وزننده ياپشوب يوقليه جق
و صيقشديره جق اعضاء و اندامى نرم و نازك خاتونه اطلاق اولنور يقال امرأة لميس اى اللينة الملمس و لميس اعلام
نسواندندر ﴿ لميس ﴾ زبير وزننده اعلام رجالدندر ﴿ لماس ﴾ قطام وزننده و ﴿ المتلمسة ﴾ اسم فاعل بنيهسيله كه
عربلرك كواه لماس وكواه المتلمسة قولنده واقعدر اصاب موضع دائه معناسنه در * مؤلف قصر ايلمشدر متلمسه كه
تلمسدن اسم فاعلدر برنسنه ده علامتده مستعملدر و لماس قطام وزننده اول معنايه اولوب بعده اول علامتده
علم اولمشدر بعده مجاز بمرتبتين طريقهسيله دودنك داغلنه جق علتى محلنده استعمال اولندى پس كواه لماس
وكواه المتلمسة قولى داغى تمام علت يرينه باصدى ديمكدر لماس و المتلمسة بدل بعض حكمنده اولمريله كوى الرجل البعير
محلّ دائه سبكنده اولور ﴿ الالتماس ﴾ افتعال وزننده طلب ايلمك معناسنه مستعملدر معناى لازميدر يقال التمس
الشئ اذا طلبه ﴿ التلمس ﴾ تفعل وزننده برنسنه يى تكرار بتكرار طلب ايلمك معناسنه در يقال تلمس الشئ

(اذا)

اذا تطلبه مرّة بعد اخرى ﴿المتلمس﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله جریر بن عبدالمسیح نام شاعرك لقبیدر اشبو * وذاك اوان
العرض ظنّ ذبابه * زنابیره والارزق المتلمس * بیتی باعث تلقیب اولمشدر بونده عرض لفظی یمامه‌ده بروادی
اسمیدر ﴿الملامسة﴾ مفاعله وزننده برنسنه‌یه ال ایله یاپشوب یوقلق معناسنه‌در یقال لامسه ای ماسّه ومجامعه
معناسنه‌در یقال لامسها اذا جامعها وملامسه فی البیع شول معامله‌یه اطلاق اولنورکه بایع ومشتریدن هربری
آخره چون متاعکه ال اوروب یاپشورسم یاخود متاعمه ال اوروب یاپشور ایسك بیغزده شو بهایه بیع وشرا منعقد
اولسون دیو مقاوله ایدەلر علی قول متاعك ایچنی آچیوب یوشیده‌سی اوستنده ال ایله یوقلمله منعقد اولان معامله‌دن
عبارتدر * شارح دیرکه بونلر تغریر اقسامندن اولمغله نهی شرعی صادر اولدی قال فی النهایة ❁ انه علیه السلام نهی
عن بیع الملامسة ❁ وهو ان یقول اذا لمست ثوبك او لمست ثوبی فقد وجب البیع وقیل هو ان یلمس المتاع من وراء الثوب
ولا ینظر الیه ثم یوقع البیع علیه نهی عنه لانه غرر ولانه تعلیق او عدول عن الصیغة الشرعیة وقیل معناه ان یجعل اللمس
بالید قاطعا للخیار ویرجع ذلك الی تعلیق اللزوم وهو غیر نافذ ﴿اللوس﴾ لامك فتحی وواوك سكونیله برآدم طتلو
وخوشمزه نسنه‌لری اكل ایچون اراشدرمق معناسنه‌در یقال لاس فلان الحلاوات وغیرها یلوس لوسا اذا تتبعها لیأكلها
وطاتمق معناسنه‌در یقال لاسه اذا ذاقه ولقمه‌یی آغزده دل ایله بری اوته چالوب دوندرمك معناسنه‌در یقال
لاس الشیء فی فمه اذا اداره بلسانه ﴿اللائس﴾ و﴿اللؤوس﴾ صبور وزننده و﴿اللواس﴾ شدّاد وزننده معنای اوّلدن
وصفلردر طتلو وخوشمزه نسنه‌لری اكل ایچون اراشدرر اولان آدمه دینور * مترجم دیرکه عربستانده لوّاس طعامی
سفره‌یه كتورمزدن اقدمجه هرقابدن بر ایكیشر لقمه تناول ایدن صوغومسز كمسه‌یه اطلاق اولندیغی مسموعمز
اولمشدر فارسیده اكا جلاس دیرلر ﴿اللوس﴾ لامك ضمیله طعامه دینور ﴿اللواسة﴾ ثمامه وزننده لقمه‌یه دینور
﴿اللؤوس﴾ صبور وزننده و﴿اللواس﴾ سحاب وزننده دادیملق نسنه‌یه دینورکه لقمه‌دن اقل اولور تقول ماذقت لؤوسا
ولا لواسا ای ذواقا لكن بو تركیبه كوره لؤوس بمعنی مفعول اولوب لواسدن زیاده‌جه اولمق منفهم اولور ﴿ابولاس﴾
محمد بن الاسود كنیه‌سیدركه اصحابدندر ﴿اللهس﴾ لامك فتحی وهانك سكونیله یلامق معناسنه‌در یقال لهس الشیء
لهسا من الباب الثالث اذا لحسه وسود امن چوجق اناسنك ممه‌سنی صوروب چكمه‌یه رك دلیله یلاركبی اممك
معناسنه‌در یقال یلهس الصبیّ ثدی امّه ای یلطعه بلامصّ وحرص وشرهدن ناشی طعامه اوشونتی ایلمك
معناسنه‌در یقال لهس فلان الطعام اذا زاحم علیه حرصا ویقال لهس القوم الطعام اذا زاحموا علیه حرصا
﴿الملاهسة﴾ مفاعله وزننده بودخی حرصدن ناشی طعامه اوشونتی ایلمك معناسنه‌در یقال لاهس الطعام اذا زاحم
علیه حرصا وحرص وطمعدن ناشی برنسنه‌یی اوّل اخذ ایچون شتاب وتعجیل ایله ازدحام ایلمك معناسنه‌در یقال
لاهس فلان الیه اذا بادر الیه وازدحم علیه ویقال هو یلاهس بنی فلان اذا كان یغشی ویزدحم علی طعامهم
﴿اللهسة﴾ لقمه وزننده یلامتی اوله‌جق شیء یسیره دینور بعده ناچیز نسنه‌ده استعمال اولندی ومنه یقال مالك
عندی لهسة ای شیء ﴿اللواهس﴾ ایاغی چابك خفیف الروح اولان كمسه‌لره دینورکه یولی وایشی كویاكه یلارلر
مفردی لاهس‌در یقال هم لواهس ای خفاف سراع ﴿اللهاس﴾ و﴿اللهاسة﴾ لاملرك ضمیله جزئی طعامه دینور
تقول اكلت لهاسا ولهاسة ای قلیلا من الطعام ﴿لیس﴾ لامك فتحیله نفی ایچون موضوع بركلمه‌در اصلی لیس ایدی
فرح وزننده بعده تخفیف ایچون یاء اسكان اولندی عند البعض اصلی لا ایس ایدی همزه اسقاط ولام یایه وصل
اولنوب لیس اولدی زیرا عربلر ایتنی من حیث ایس ولیس دیرلر من حیث هو ولا هو معناسنه‌كه واردن یوقدن
كتوردیمكدر یاخود من حیث وجد ولا وجد معناسنه‌درکه ایس ولیس ماضیء مخفف اولورلر یاخود ایس موجود
ولا ایس غیر موجود دیمكدر تخفیف ایدوب لیس دیدیلر وكاهجه لاء تبرئه یعنی نفی جنس ایچون اولان لاء معناسنه
استعمال اولنور * شارح وانّما جاءت نسخه‌لرنی تخطئه وربّما جاءت اولمسنی تصویب ایلمشدر ومؤلف ایس ماده‌سنده
معنای مذكوردن سكوت ایلمشدر * شارح دیرکه * لا یعرف ایس من لیس * عنوانیله‌ده مثل واردركه موجودی
ناموجوددن فرق ایلمز دیمكدر كرچه كتب لغتده ایس كلمه‌سی تنها صراحة معنای مذكورده وارد اولمامشدر
انجق مجموع لا ایس لا وجد معناسنه ذكر اولنمشدر ومفتی الثقلین ابن كمال مرحوم مخصوص ایس ولیس بیاننده
كرچه بر رساله تحریر ایدوب لكن اولدخی مأخذندن سكوت ایلمشدر وحكمای اسلام بیننده ایس ولیس مبحثی
متداولدر وجود وعدم معناسنی اراده ایدرلر قالدیكه بوخصوصده اقرب اولان اصلی اوس اولەكه عطا
معناسنه‌درکه وجود معناسنده مستعمل اولمشدر ولیس كلمه‌سنه مشاكلة واوی یایه ابدال اولنمشدر یاخود لین
وملایمت معناسنه اولان ایس ماده‌سندن مأخوذ اوله ﴿الملیس﴾ فتحتینله بهادر اولمق معناسنه‌درکه امور هائله‌دن

مبالات ایلمز اولور یقال لیس الرجل لیسا من الباب الرابع اذا شجع وغافل اولمق معناسنه درکه ادراکدن مسلوب اولور یقال لیس عنه اذا غفل (الالیس) احمر وزننده معنای اولدن وصفدر دلیرو بهادره دینور یقال رجل الیس ای شجاع وطیانقان توانادوه یه اطلاق اولنورکه هرندکلو تحمیل اولنورسه تحمل ایلیه یقال بعیر الیس ای یحمل ماحمل واصلا خانه سندن مفارقت ایلمز اولان آدمه دینور یقال رجل الیس اذا کان لایبرح منزله وارسلانه دینور وناموس وغیرتی اولمیوب دائما هزل وسخریه اولنان دیوث وقورمساغه دینور یقال هو الیس ای دیوث لایغار ویتهزأبه وخویی کوزل آدمه دینور یقال رجل الیس ای الحسن الخلق (التلایس) تفاعل وزننده کوزل خویلو اولمق معناسنه در یقال تلایس الرجل اذا حسن خلقه وبرنسنه دن اغماض ومسامحه ایلمك معناسنه در یقال تلایس عنه اذا اغمض (الملایس) اسم فاعل بنیه سیله آغر دپرنشلو انسان وحیوانه دینور یقال رجل وفرس ملایس ای بطئ (اللیاس) کتاب وزننده اصلا خانه سندن آیرلمز اولان دیوث وپزونکه دینورکه عورتنه مسافرکوزه دوب طورر یقال هولیاس ای دیوث لایبرح منزله

فصل المیم

(المأس) میمك فتحی وهمزه نك سکونیله طارلمق معناسنه در یقال مأس علیه مأسا من الباب الثالث اذا غضب وناس ارالغنه فتنه وفساد القا ایلمك معناسنه در یقال مأس بین القوم اذا افسد ودرییی سورتوب اوغشدرمق معناسنه در یقال مأس الجلد اذا عرکه وناقه نك ممه لرنده سودی چتلامق درجه سنده مجتمع اولمق معناسنه در یقال مأست الناقة اذا اشتد حفلها ویاره بولالمق معناسنه در یقال مأس الجرح اذا اتسع (المأس) فتحتینله بودخی یاره بولالمق معناسنه در یقال مئس الجرح مأسا من الباب الرابع اذا اتسع (الممئس) منبر وزننده جست وچالاك آدمه دینور وقوغجی یه دینور نمام معناسنه (المائس) و(المؤوس) صبور وزننده بونلرده قوغجی یه دینور (المتس) میمك فتحی وتانك سکونیله نجاست آتمق معناسنه در یقال متس فلانا متسا من الباب الاول اذا رماه بالجعس وبرنسنه یی اوغورلین چکوب المق ایچون تلکی کبی سیکه رك کتمك معناسنه در یقال متسه متسا من الباب الثانی اذا راغه لینتزعه نبتا کان او غیره (مجوس) صبور وزننده سلفده قولاغی کوچك برکسنه اسمیدرکه آتش پرستلك آیینی وضع واختراع ایدوب ناسی اکادعوت ایلمشیدی منج کوش فارسی معربیدرکه کوچك قولاقلو دیمکدر کیده رك اتباعنه اطلاق اولنمشدرکه قبیله مجراسنه جاری اولمشدر مفردنده مجوسی وجمع جنسنده مجوس دینور یهودی ویهود کبی (التمجیس) برکسنه یی مجوسی قلمق معناسنه در (التمجس) مجوسی اولمق معناسنه در یقال مجسه فتمجس ای صیره مجوسیا فصار هو (المجوسیة) یای مشدده ایله مجوس ملتنه دینور (المحس) نحس وزننده درییی دباغت ایدوب اوغمق معناسنه در یقال محس الجلد محسا من الباب الثالث اذا دلکه ودبغه (الامحس) حاذق دباغه دینور (التمخس) خای معجمه ایله تفعل وزننده چوق حرکت ایتمك معناسنه در یقال فلان یتمخس ای یتحرك کثیرا (المدس) میمك فتحی ودالك سکونیله دری مقوله سنی اوغمق معناسنه در یقال مدس الادیم ونحوه مدسا من الباب الاول اذا دلکه (المدقس) سبطر وزننده ایپکه دینور ابریسم معناسنه (المرسة) فتحاتله ایپه دینور حبل معناسنه جمع جنسی مرس وجمع الجمعی امراس کلور (المرس) فتحتینله مقاره نك ایپی مقاره ایله تکرلکك ارالغنه ایلشور اولمق معناسنه در یقال مرست البکرة مرسا من الباب الرابع اذا کانت ینشب حبلها بینهاو بین قعوها (المرس) درس وزننده مقاره نك ایپی برجانبنه دوشمك معناسنه در یقال مرس حبل البکرة مرسا من الباب الاول اذاوقع فی احد جانبیها وچوجق پرمغنی امك معناسنه در یقال مرس الصبی اصبعه اذا مرثها ویاغلقله ال سیلمك معناسنه در یقال مرس یده بالمندیل اذا مسحها وخرمایی طراوت بولمق ایچون صویه اصلتمق معناسنه در یقال مرس التمر فی الماء اذا نقعه ومرثه بالید (المروس) مقول وزننده ایپی دائماتکرلکه تخته سی اراسنه ایلشور اولان مقاره یه دینور (المراس) کتاب وزننده شدت معناسنه در (المراس) شداد وزننده شدید نسنه یه دینور یقال نخل مراس ای ذو مراس ای شدة ومنه یقال لیلة مراسة ای بعیدة دائبة السیر یعنی شدیدة ومتعبة (المریس) امیر وزننده تریده دینور تقول اکلت المریس ای الثرید وصویه یاسوده اصلنمش خرمایه دینور یقال تمر مریس ای ممروس فی الماء او اللبن (المرمریس) دردبیس وزننده آفت وداهیه یه دینور ودوز واملس نسنه یه دینور واوزون بیونه دینور یقال عنق هو مرمریس ای طویل وصلابتلو نسنه یه دینور یقال حجر مرمریس ای صلب واصلا اوت بتورمز اولان یوریره دینور یقال ارض مرمریس اذا کانت لاتنبت شیئا (مریسه) سکینه وزننده صعید ناحیه سنده برقریه در متکلمیندن بشر بن غیاث المریسی اورادندر (المرمیس) قندیل وزننده کرکدن دیدکاری جانوره دینورکه هندستانده اولور (المارستان) رانك فتحیله دار المرضی یعنی دار الشفا تعبیر اولنان یره دینورکه آنده خسته لره تیمار اولور وبو معربدر یعنی فارسیدن معربدر رانی مکسور اولمغله فتح ایله تعریب اولنمشدر فارسیده

ماربيمار كبى خستهيه دينور روستان محلّ معناسنه در ﴿الامراس﴾ همزه نك كسريله بكره نك ايپى بر طرفه دوشمشيكن
يه مجراسنه كتورمك على قول تكرلكله دمورى اراسنه ايلشدرمك معناسنه در يقال امرس حبل البكرة اذا اعاده
الى مجراه او انشبه بين البكرة و القعو ﴿الممارسة﴾ مفاعله وزننده برايشه دورشوب چالشمق معناسنه در يقال مارسه
اذا عالجه و زاوله ﴿بنو ممارس﴾ عربدن بر بطن در ﴿التمرّس﴾ تفعل وزننده و ﴿الامتراس﴾ افتعال وزننده بر نسنه ايله
قاشنمق و سورتنمك معناسنه در يقال تمرّس بالشئ و امترس اذا احتكّ به ﴿المتمرّس﴾ متفرّس وزننده ابن عبدالرحمن
الصحارى و ابن ثالج العكلىّ نام شاعرلردر ﴿التمارس﴾ اورشمق معناسنه در يقال تمارسوا اذا تضاربوا ﴿المراسة﴾
سحابه وزننده قيتلق شدّت معناسنه در يقال اصابتهم المراسة اى الشدّة ﴿مرسيه﴾ ميمك ضمى و يانك تخفيفيله
مغربده بر بلدهٔ اسلاميه اسميدر مسيره و تفرجگاه كثيره يى مشتملدر ﴿مرقس﴾ جعفر وزننده عبدالرحمن الطائىّ
نام شاعرك لقبيدر بونك وزنى فعلل در مفعل دكلدر زيرا كلام عربده رقس ماده سى يوقدر ﴿المرقسىّ﴾ ميمك كسريله
بنو امرئ القيس ديدكلرى جماعته منسوب ديمكدركه منحوت اولور ﴿المسّ﴾ ميمك فتحى و سينك تشديديله و ﴿المسيس﴾
ازيز وزننده و ﴿المسّيسى﴾ خليفى وزننده بر نسنه يه دكمك معناسنه در تقول مسسته لكسر امسه بالفتح مسا و مسيسا
و مسيسى من الباب الرابع و تقول مسسته من الباب الاول و ربما تقول مسته بكسر الميم و حذف السين الاولى اذا مسته
شارح ديركه مؤلف كرچه بوراده لمس ايله تفسير ايدوب لكن لمس ماده سنده تقييد ايلديكنه بناء مسّ اعم اولمق
مقتضيدر زيرا لمس ال ايله و مسّ ال و سائر اعضا ايله دكمكده مستعملدر انتهى * و قوله تعالى ﴿ذوقوا مسّ سقر﴾ الآية
اى اوّل ماينالكم منها كقولك و جد فلان مسّ الحمى اى اوّل ماناله منها و مسّ جنون معناسنه مستعملدر عند العرب
جنّ طائفه سنك دكوب طوقنمسندن عارض اولديغيچون ﴿الممسوس﴾ مجنونه اطلاق اولنور يقال مسّ به على بناء
المجهول فهو ممسوس اى جنّ فهو مجنون ﴿الماسّة﴾ مسّ ايديجى نسنه يه دينور تأنيث موصوف اعتباريله در و منه
يقال بينهم رحم ماسّة اى قرابة قريبة و يقال قد مست بك رحم فلان اى قربت و يقال حاجة ماسّة اى مهمة
و يقال قد مست اليه الحاجة ﴿المسوس﴾ صبور وزننده طعمى شور ايله طتلو بيننده اولان شوراجه صويه اطلاق
اولنور ضرورتده حاجت مسّ ايدر اولديغنه مبنى در يقال شرب ماء مسوسا اى بين العذب و الملح و ال ايله آلنمسى
قابل اولان صويه اطلاق اولنور يك يقين قيويى صويى كبى يقال ماء مسوس اذا تنالته الايدى و صوسزلغه طوقنوب
اولدقجه ازاله ايدن صويه اطلاق اولنور يقال ماء مسوس اذا كان يمسّ الغلة فيشفيها و مطلقا صوسزه شافى اولوب
صوسزلغى دفع ايدن صويه و سائر نسنه يه دينور و يك طتلو و خوشگوار و صافى صويه ديمكله اضداددن اولور
تقول شربت ماء مسوسا اى عذبا صافيا و مسوس فاد زهره يعنى پازهره دينوركه معروفدر مارى و حجرى اولور
پازهر پادزهر فارسى محرّفيدر و مسوس مرو قضاسنده بر قريه آديدر ﴿المسماس﴾ ثرثار وزننده خفيف و چابك آدمه
دينور يقال رجل مسماس اى خفيف ﴿مسيس﴾ امير وزننده اساميدندر بشرى بن مسيس محدثيندندر ﴿مسه﴾
ميمك ضميله تابعيهٔ ازديّه بر خاتوندر و بو اعلام نسوانددر ﴿مساس﴾ قطام وزننده مسّ لفظندن معدول اسم فعل
امردر دراك و نزال كبى فيقال لامساس اى لاتمسّ پس لامساس نهى حاضر اولورسن دكه و ياپشمه معناسنه و به قرئ
قوله تعالى ﴿انّ لك فى الحياة ان تقول لامساس﴾ و هو من الشواذ قرأه ابوحيوة و قد يقال مساس فى الامر و اما فى القراءة
المشهورة قوله تعالى ﴿لامساس﴾ فبكسر الميم و نصب السين منصوبا على التنزيه معناه لاامسّ و لاامسّ يعنى نه بدنم بركسه يه
و نه بدنمه بركسه دكوب طوقنسون پس مساس مفاعله دن اولور ﴿التماسّ﴾ تفاعل وزننده برى برينه دكمك معناسنه در و منه
قوله تعالى ﴿من قبل ان يتماسا﴾ و هو كناية عن المباضعة ﴿المسماس﴾ زلزال وزننده و ﴿المسمسة﴾ زلزله وزننده بر خصوص
مختلط و مشتبه اولمق معناسنه در يقال مسمس الامر مسماسا و مسمسة اذا اختلط و التبس ﴿المطس﴾ ميمك فتحى و طانك
سكونيله زور و قوّتله مردار آتمق معناسنه در يقال مطس العذرة مطسا من الباب الثانى اذا رماها بمرّة و يوزه شمار اورمق
معناسنه در يقال مطس وجهه اذا لطمه ﴿المعس﴾ ميمك فتحى و عينك سكونيله بر نسنه يى يك اوغمق معناسنه در يقال معس
الشئ معسا من الباب الثالث اذا دلكه دلكا شديدا و جماع ايلك معناسنه در يقال معس جاريته اذا جامعها و اهانت
ايلك معناسنه در يقال معس فلانا اذا اهانه و مزراق سانجمق معناسنه در يقال معسه اذا طعنه بالرمح و معس سوده
دينور يقال مافى الناقة معس اى لبن ﴿المعّاس﴾ شدّاد وزننده شديد الاقدام آدمه دينور يقال رجل معاس اى مقدام
﴿الامتعاس﴾ افتعال وزننده بركسه كوننى يره كركى كبى يرلشديروب سختيان سورتركى برى اوته سورتمك معناسنه در
يقال امتعس استه اذا امكنها من الارض و حرّكها عليها كما يمعس الاديم ﴿المغس﴾ ميمك فتحى و غين معجمه نك سكونيله
دورتمك معناسنه در يقال مغسه بالرمح مغسا من الباب الثالث اذا طعنه به و برشيئى ال ايله يوقلمق معناسنه در يقال

مغسه اذا جسه و مغس و مغس فتحتیله مغص و مغص کلمه‌لرنده لغتدر سانجو علتنه اوغرامق معناسنه‌در یقال مغس
فلان علی بناء المجهول و مغس مغسا و مغسا من الباب الرابع اذا مغص (التمقحس) تدحرج وزننده کوکل بولانوب
معده دونمك معناسنه‌در تقول تمقحست نفسی اذا غثت ولقست (التمقس) تفعل وزننده تمقحس معناسنه‌در
تقول تمقست نفسی بمعنی تمقحست (مقس) میمك فتحی و قافك سکونیله نیل مصر اوزرنده برموضع آدیدر
و مقس مصدر اولور صویه طالدرمق معناسنه‌در یقال مقسه فی الماء مقسا من الباب الاول اذا غطه و طولدرمق
معناسنه‌در یقال مقس القربة اذا ملأها و قرمق معناسنه‌در یقال مقس الشیء اذا کسره و آقق معناسنه‌در یقال
مقس الماء اذا جری (مقّاس) شدّاد وزننده خابورده برطاغك آدیدر و مشهر بن النعمان العابدیّ نام شاعرك
لقبیدر حقنده برآدم هو یمقس الشعر کیف شاء ای یقوله دیمکله ملقب اولدی بوراده مقس طالدرمق معناسندن
مأخوذدر (المقس) فتحتیله کوکل بولانوب معده دونمك معناسنه‌در یقال مقست نفسه مقسا من الباب الرابع
اذا غثت (التمقیس) صویی پك چوق دوکمك معناسنه‌در یقال مقس الماء اذا اکثر صبه (المماقسة) مفاعله
وزننده صویه طالشمق معناسنه‌در یقال هو یماقس حوتا ای یقامسه و یغاطه (المکس) عکس وزننده برآدمك
صاتلق مالنه معامله‌ده غدر و جنایت ایتمك یعنی دکرندن اکسك بها ایله آلمق معناسنه‌در یقال مکس فی البیع مکسا
من الباب الثانی اذا جبی مالا و اکسلتمك معناسنه‌در یقال مکس الشیء اذا انقصه و ظلم و تعدّی ایتمك معناسنه‌در
یقال مکس فلانا اذا ظلمه و مکس شول اقچه‌یه دینور که جاهلیتده بازارده برکسه برنسنه صاتدقده آندن آلورلر
ایدی که متاعنه کوره معین ضریبه ایدی حالا باج تعبیر ایلدکلریدر که دیار اسلامیه‌ده اول ظلم جاهلی جاری و شایعدر
و ابناء سبیلدن و تجاردن دخی آلورلر بعض دیار اتراکده اکا قرطل تعبیر ایدرلر کپری باشنده و دربندلرده اکلنوب
مرور ایدنلردن دخی اخذ ایدرلر یاخود مکس مصدقلرك یعنی عشر اموال آلانلرك که کمرکجی تعبیر اولنور حق اوزره
عشری آلوب استیفا ایلدکدنصکره زیاده آلدیغی اقچه‌یه دینور و بو تسمیه بالمصدردر * قال الشارح و منه الحدیث
❋ لا یدخل الجنة صاحب مکس ❋ و هو دراهم کانت تأخذ من بایعی السلع فی الاسواق فی الجاهلیة او هو درهم کان
یأخذه المصدّق بعد فراغه من الصدقة بو معنا اوزره ماکس باججی‌یه و ظالم کمرکجی اغایه دینور (التماکس) تفاعل
وزننده بیع و شراده حرص و ضنتله سردلك ایدشمك معناسنه‌در یقال تماکسا فی البیع اذا تشاحّ (المماکسة) مفاعله
وزننده برمالك بیع و شراسنده حرص و ضنت ایتمك معناسنه‌در بایع ایسه دکرندن زیاده ایستمك و مشتری ایسه
اکسك بها ویرمکدن عبارتدر یقال ماکسه فیه اذا شاحّه (المکاس) میمك کسریله عکاس لفظنه اتباعدر عکس
ماده‌سنده ذکر اولندی (الملس) میمك فتحی و لامك سکونیله دابه‌یی عنف و شدتله سورمك معناسنه‌در یقال
ملس الابل ملسا من الباب الاول اذا ساقه شدیدا و قراکولق قارشمق معناسنه‌در یقال ملس الظلام اذا اختلط
و قوچی انیوب طمرلریله چیقارمق معناسنه‌در یقال ملس الکبش اذا سل خصیتیه بعروقهما (الاملاس) همزه‌نك
کسریله بودخی قراکولق قارشمق معناسنه‌در یقال املس الظلام اذا اختلط و قیونك توکاری دوکیلوب املس
اولمق معناسنه‌در تقول املست شاتك ای سقط صوفها (الملوس) صبور وزننده شول دوه‌یه اطلاق اولنور که
بغایت اشکین و رونده اولمغله هر نره‌یه کتسه سائرلره سبق ایدر اوله یقال ابل ملوس ای معناق سابق فی کلّ مسیر
(الملسی) جمزی وزننده نهایت درجه‌ده جست و رونده ناقه‌یه دینور یقال ناقة ملسی ای نهایة فی السرعة و ملسی
برکلمه‌درکه بیع اثناسنده تکلم اولنور ملاسه معناسندندرکه ایلشکسز قطعی معناسنه مستعملدر تقول ابیعك الملسی
ای لا عهدة ای تملس و تنفلت و لا ترجع الیّ و قال فی الاساس بایعتك الملسی ای البیعة التی لا یتعلق بها تبعة و لا عهدة
(الملاسة) کرامه وزننده و (الملوسة) میمك ضمیله برنسنه الایاسی کبی دوز و صیرنجق و هموار اولمق معناسنه‌در یقال
ملس الشیء و ملس ملاسة و ملوسة من الباب الخامس و الاول ضدّ خشن (الاملس) معنای مزبوردن وصفدر
دوز و هموار صیرنجق نسنه‌یه دینور یقال حجر املس و صخرة ملساء و صرتی صاغ و صحیح اولان حیوانه اطلاق
اولنور و منه المثل * هان علی الاملس مالاقی الدبر * یضرب فی سوء اهتمام الرجل بشان صاحبه * یعنی آرقه‌سی یاغر
اولان دابه‌نك چکدیکی دردو محنت آرقه‌سی صاغ اولانه آسان کلور * و املس زحمتلو و محنتلو سخت و شدید ایشه اطلاق
اولنور کویا که دو بدو زشدّت اوزره‌در یقال خمس املس ای متعب شدید (الملساء) املسك مؤنثیدر شول باده‌یه
اطلاق اولنور که ایچیملو خوشکوار اولمغله بوغازده جریانی سهل و آسان اوله‌نته‌که او یلجه اولان صویه زلال و سلسال
اطلاق اولنور یقال خمر ملساء ای سلسة فی الحلق و خالص سود قاتلمش اکشی سودده اطلاق اولنور که طعمی هموار
اولور یقال لبن ملساء ای حامض شیبّ بها المحض بوراده تأنیث شربت تأویلنه مبنیدر (الملیساء) مصغر بنیه‌سیله

(دقیقه)

بودخی خالص سود قاتلمش اکشیجه سوده اطلاق اولنور طعمنده نوعا هموارلغه مبنی ونصف نهار وقتنه اطلاق اولنور واخشام ایله یاتسو آراسنه اطلاق اولنور وشهر صفره اطلاق اولنور وصفریّه ایله یعنی اوّل خریف ایله قیش آرالغنده اولان آیه اطلاق اولنورکه ذخیره‌نك انقطاعی سببیله هرکسك ووقتك املس اوله‌جغی ایامدر وملیساء بغدای ایچره ایشه یرامز برنسنه‌یه دینورکه آیرتلیوب اتارلر قرموق کبی وطائفه‌ده برحصن آدیدر (الاملیس) و (الاملیسة) همزه‌لرك کسریله شول چول بیابانه اطلاق اولنورکه آنده اصلا نبات اثری اولمیه جمعی امالیس کلور وشاذ اوله‌رق امالس کلور یقال فلاة املیس واملیسة وبید امالیس وامالس ای لیس بها نبات (الاملیسیّ) یای نسبتله ذکر اولنان چوله منسوب دیمکدر ورمّان املیسیّ دیدکلری برجنس نارکو یاکه اول چوله منسوبدر مراد چکردکسز برنوع نار اولورکه اکا رمّان املیسیّ دیرلر چکردکی اولمامق جهتیله کو یاکه اورایه منسوبدر (الملّاسة) جبّانه وزننده آکینجیلرك سورکو تعبیر ایلدکلری تخته‌یه دینورکه ترلانك ترابنی تسویه ایدرلر (الامّلاس) میمك تشدیدیله افتعال وزننده‌که اصلی امتلاس ایدی و (التملس) تفعل وزننده و (الاملیساس) احمیرار وزننده و (الانملاس) انفعال وزننده سیوشوب وصیریلوب قورتلمق معناسنه‌در صابونك الدن سیوشدیکی کبی یقال امّلس من الامر وتملس واملاسّ وانملس اذا افلت وامتلاس اصلی اوزره سرعتله قاپمق معناسنه‌در یقال امتلس بصره علی بناء المجهول اذا اختطف (المالوسة) فاغوسه وزننده الندن ایش کلمز شاشقین ونادان خاتونه دینور یقال هی مالوسة ای حمقاء خرقاء وآتشه واوجاغه دینور بو ایکی معناده ماموس دخی دینور (المنس) فتحتینله جنبش ونشاط معناسنه‌در یقال فیه منس ای نشاط (المنسة) تمره وزننده یاشلو وسالخورده اولان انسان وحیوانه دینور (الموس) میمك فتحی وواوك سکونیله تراش ایلمك معناسنه‌در یقال ماس شعر رأسه یموس موسا اذا حلقه ومسی لفظنده لغتدرکه ناقه‌نك رحمنی ارکك منیسندن پاك ایلمك معناسنه‌در یقال ماس رحم الناقة اذا مسی یعنی نقی من ماء الفحل واو ستره معناسنه اولان موسی لفظنك اصلنی بیان ایلمك معناسنه‌در یقال ماس ابو عبیدة ای اسّس الموسی التی تحلق بها بعضلر موسی لفظنی منون یعنی منصرف ایدرلر وعند البعض موس لفظندن فعلی یعنی حبلی وزننده‌در پس میمی اصلیه اولوب آخرینه تنوین الحاق اولنمزو بونده مؤنث اولور یاخود اولمز وعند البعض وزنی مفعل‌در حلق معناسنه اولان ایساء ماده‌سندندر تقول اوسیت رأسه اذا حلقته * شارح دیرکه مؤلف کلامی مضطرب ایتمشدر زیرا حق عباره وهو فعلی من الموس فالمیم اصلیة فلا ینوّن او مفعل من اوسیت فالیاء اصلیة وینوّن عبارتیله ثبت اولنمقدر مصباحده بو وجهله مرسومدرکه موسی لفظی که استره‌یه دینور بعضلر میمی زائددر وزنی اوسی ماده‌سندن مفعل‌در دیدی پس منصرف وحالت تنکیرده منوّن اولور وبعضلر میمی اصلیه‌در وزنی فعلی‌در حبلی کبی دیدی پس الفی مقصوره اولمغله غیر منصرف اولور وابن انباری بیانی اوزره وزنی مفعل ایسه جمعی مواسی اولور وفعلی ایسه موسیات اولور حبلیات کبی وابن سکیت مفعل اولمسنی ترجیح ایلدی پس مؤلفك وبعضهم ینوّن موسی واشاغیده ویؤنث اوّلا قوللری کلمات ائمه‌یی بیان صددنده تخلیط صرفدر انتهی * وموسی بن عمران علیه السلام لفظ عبرانیدر مو ایله شا لفظندن مرکبدر موصویه وشین معجمه ایله شا آغاجه دینور حضرت موسایی والده‌سی طوغردقدنصکره فرعونك خوفندن برصندوقه ایچره وضع ایدوب نهر نیله صالیوردی جریان ایده‌رك فرعونك قصر حرمسرایی التنده واقع برآغاجك دیبنه ایلشوب قالمشیدی فرعونك زوجه‌سی آسیه جنابلری کوروب اخذ وقصه‌سی متعارف اولدیغی اوزره تربیه‌سنه قیام ایدوب بو سببله اسمنی موشا تسمیه ایلدیلر بعده تعریب ایدوب موسی دیدیلر مؤلفك بصائرده بیانی بو سیاق اوزره‌در وعلی قول توراتده مشیتهو عنوانیله مثبت اولمغله اسم اولدقدنصکره تعریبله موسی دیدیلر ومشیتهو میمك فتحی وشین معجمهٔ مشدده‌نك وتای فوقیه‌نك کسر ومدلری وهانك ضم ومدیله وجد فی الماء معناسنه‌در (الماس) مال وزننده شول کیمسه‌یه دینورکه پك بیعار اولمغله کندیسنه اصلا لوم وعتاب مؤثر ومفید اولمیه علی قول بغایت خفیف ویل قوان اوله یقال رجل ماس اذا کان لا ینفع فیه العتاب او هو خفیف طیّاش غریبدرکه مؤلف بونی مسی ماده‌سنده معتلّ اوله‌رق ثبت ایلمشدر پس اصلی ماسی اولمغله بورایه مناسبتی یوقدر انتهی * وماس معروف ذی قیمت حجر یعنی جوهر اسمیدرکه اعظمی نادرا جوز قدری اولور جمیع اجساد حجریه‌یی کسر ایدر آغزده طوتمسی دیشلری پاره پاره ایدر واکا آتش ودمور امثالی آلات کارکر اولمز انجق اکا رصاص یعنی قورشون تأثیر ایدر قورشونله سحق ایدوب اینجو مقوله‌سی نسنه دلنلر مثقبك اوجنه استوار ایدرلر وبونده الف مقطوعه ولاملة الماس دیمك لحن وخطادر بو جوهر حالا الماس ایله معبر اولان جوهر معروف اوله‌جقدر * شارح دیرکه مؤلف ابن سینا قولنه ذاهب اولمشدر وماس الماس معربی اولمق دخی محتملدر انتهی (موّاس) شدّاد وزننده اسامیدندر عباس بن

موّاس بركاتب متقن بغدادى ايدى ومويس بن عمرانكه اويس وزننده‌در متكلمينندر (الميس) ليس وزننده
و(الميسان) فتحاتله صالنمق معناسنه‌در يقال ماس الغلام يميس ميسا وميسانا اذا تبختروبى پاك ولاابالى اولمق
معناسنه‌در يقال ماس الرجل اذا مجن وبر كيمسه‌نك درد ومرضنى تكثير ايلمك معناسنه‌در يقال ماس الله مرضه
اى كثره وميس برنوع شجر عظيم اسميدر بوشجر يونانيده لوطوس وتركيده يبان ييرى آغاجى ديدكلريدر وبرنوع
قورى اوزم اسميدر وبركونه آصمه‌يه دينوركه ساق واحد اوزره قائم اولانيدر (المايس) و(الميوس) صبور
وزننده و(الميّاس) شدّاد وزننده تبختر معناسندن وصفلردر صالنى بولانى يورر اولان كيمسه‌يه دينور وميّاس
صالنه‌رق يوريان ارسلانه دينور وسباعدن قورده دينور وشقيق بن جزء القتبىّ نام كيمسه‌نك فرسى اسميدر
(التميس) صالنمق معناسنه‌در يقال تميس الرجل اذا تبختر (الميسون) جيحون وزننده قدّوقامتى خوب ودلارا
دلبر اوغلانه دينور وزبّاء ايله ملقبه اولان ملكهٔ مشهوره‌نك اسميدر وميسون بنت بجدل امّ يزيد بن معاويه‌در
(الميسان) عطشان وزننده دائما صالنه‌رق يوريان كيمسه‌يه دينور وجوزاء برجنده بركوكبك اسميدر على قول
هرزاهر ومتلالى كوكبه اطلاق اولنور جمعى مياسين كلور وميسـان بصره ايله كوفه ميانده برقضا آديدر
نسبتنده ميسانى وزيادهٔ نونله ميسنانى دينور وميسان ليلهٔ بدر اسميدركه مهتاب كيجه‌سـيدر وهقعه منزلنده واقع
ايكى كوكبك برينك اسميدر (التمييس) تفعيل وزننده برنسـنه‌يه اتك ايلمك معناسـنه‌در يقال ميسه اذا ذيّله

فصل النون

(النبراس) قرطاس وزننده چراغه دينور مصباح معناسنه واوق ومزراق تمرننه دينور
سنان معناسنه (النباريس) بنى كليب يورده برقاچ قويىلره اطلاق اولنور (النبس) حبس وزننده و(النبسة)
نونك ضميله مجلسده سرعت ايدوب سوز سويلك معناسنه‌در ودپرنمك معناسنه‌در بومعنالرده اكثرى نفى مقامنده
استعمال اولنور يقال مانبس فلان بالمجلس نبسا ونبسة من الباب الثانى اى ماتكلم فاسرع ويقال مانبس اى ماتحرّك
(الانبس) احمر وزننده ترشرو عبوس الوجه كيمسه‌يه دينور يقال هوانبس الوجه اى عابسه (النبس) ضمتينله
انبس لفظندن جمعدر ناطقون ومسرعون معنالرينه‌در * شارح ديركه مؤلف كرچه معناى اوّلده سرعتى تكلمه
تقييد ايلدى لكن نبس يالكز تكلم ويالكز سرعت معناسنه اولديغى امهات سائره‌ده مثبتدر (النجس) نونك فتحى
وكسرى و(النجس) فتحتينله و(النجس) كتف وزننده و(النجس) عضد وزننده مردار وپليده دينوركه اعم‌در
يقال هونجس ونجس ونجس ونجس ضدّ طاهر ونجس نونك فتحيله ونجاسه مصدر اولور مردار اولمق
معناسنه‌در يقال نجس الشئ ونجس نجسـا ونجاسة من الباب الرابع والخامس ضدّ طهر (الانجاس) همزه‌نك
كسريله و(التنجيس) مردار قلمق معناسنه‌در يقال انجسه ونجسه اذاجعله نجسا وتنجيس شول نسنه‌نك اسميدركه
عربلر نجس ياخود ميت كميكلرى وحائض خرقه‌سى كبى مردار نسنه‌دن حرز ايدوب جن طائفه‌سنك عشق
ومحبتى خوف اولنه‌جق شخصك بيونلرينه تعليق ايدرلر بورسمه تعويذ ايديجى كيمسه‌يه منجس اطلاق ايدرلر
محدّث وزننده ومنه يقال اذا جاء القدر لم يغن المنجم والمنجس ولا الفيلسـوف والمهندس فالتنجيس اسم شئ
من القذر اوعظام الموتى اوخرقة الحايض كان يعلق على من يخاف عليه من ولوع الجنّ به زيرا جنّ طائفه‌سى
مردار نسـنه‌دن نفرت ايدرلر (التنجس) تفعل وزننده مردار اولمق معناسـنه‌در يقال نجسـه فتنجس
ومردارلقدن خروج ايده‌جك برايش ايشلمك معناسنه‌دركه مراد مردارلغى ازاله ياخود آندن صاقنمقدر يقال
تنجس الرجل اذا فعل فعلا يخرج به عن النجاسة بونك بناسى سلب ايچوندر نته‌كه تأثم وتحنث دخى بوبابدندر
(الناجس) و(النجيس) اميروزننده اصلا اوكولمز اولان علته اطلاق اولنور كوياكه مجنسلرى عاجز ايدر
يقال داء ناجس ونجيس اذاكان لايبرأ منه (النحس) نونك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله مظلم يعنى مبهم اولان
ايشه دينور يقال امر نحس اى مظلم وباطىيه تحوّل ايلمش ريح بارده‌يه دينور يقال ريح نحس اى باردة قدادبرت
واقطار واطراف هوايى طوتمش توزه وطمانه دينور ونحس اوغورسزلغه دينور واوغورسز وقوتسز نسنه‌يه
دينوركه وصف بالمصدردر يقال فيه نحس وهو نحس ويوم نحس بالوصف والاضافة اى ضدّ السعد وجفا
ايلمك معناسنه مصدر اولور يقال نحسه نحسا من الباب الثالث اذاجفاه وبرآدمى يابرحيوانى بغايت زحمت ومشقته
اوغراتمق معناسنه‌در يقال نحست الابل فلانا اذا عنته واشقته (النحس) فتحتينله و(النحوسة) نونك ضميله
قوتسز واوغورسز نامبارك اولمق معناسنه‌در يقال نحس طالعه ونحس نحسا ونحوسة من الباب الرابع والخامس
ضدّ سعد فهو نحس وهى ايّام نحيسة ونحسة كفرحة ونحسات اى مشؤمات (النحسان) تثنيه بنيه‌سـيله فلكده
زحل ايله مريخ يلدزينه اطلاق اولنور نته‌كه مشترى ايله زهره‌يه سعدان اطلاق اولنور يقال وقع قران النحسين

ای زحل و المرّيخ (الناحس) و (النحيس) اميروزننده قيتلق ييله وصف اولور يقال عام ناحس و نحيس ای مجدب
(المناحس) ميمك فتحيله اوغورسز نسنه‌لره دينور يقال هی مناحس ای مشايم * شارحك بيانته كوره بو غير قياس
اوزره نحس لفظنك جمعيدر شوم و مشايم كبی (النحاس) نونك حركات ثلاثيله كه ابو العباس الكواشی روايتيدر
معدنياتدن باقره دينور قطر معناسنه و آتشه دينور نار معناسنه و توج و دمور دوكيلوركن دوشوب و صچرايان
شراره سنه دينور * شارح ديركه نحاس تتونسز خالص علوه دخی دينوب و بو معنا متعارف اولمغله غالبا نسخه‌لردن
سقوط واقع اولمشدر انتهى * و نحاس طبيعت معناسنه‌در يقال هو كريم النحاس ای الطبيعة و برشيئك مبلغ اصلنه
دينور يقال نحاس فلان من سمح ای مبلغ اصله (التنحس) تفعل وزننده بر كلام و خبرك آردينه دوشوب كركی كبی
صورشديره رق اراشدرمق معناسنه‌در يقال تنحس الاخبار اذا تخبر عنها و تتبعها بالاستخبار و آجقمق معناسنه‌در
يقال تنحس الرجل اذا جاع و برآدم دوا ايچمك ايچون ياخود ايچديكی ايچون آج طورمق معناسنه‌در يقال
تنحس لشرب الدواء اذا تجوّع له و نصاری طائفه‌سی ايّام معهوده‌لرنده لحم اكلندن پرهيز ايلمك معناسنه‌در يقال
تنحس النصاری اذا تركوا اكل اللحم (الاستنحاس) تنحس ايله معنای اوّلده مرادفدر يقال استنحس الاخبار
يعنی تنحسها (النحس) صرد وزننده هر آيك اون اتنجی و اون يدنجی و اون سكزنجی كيجه‌لرندن كه كلان
اوچ كيجه‌لره اطلاق اولنور كذلك هر آيك اواخرينه طوغری مظلم كيجه‌لره اطلاق اولنور (النخس) نونك فتحی
و خای معجمه‌نك سكونيله دابّه‌يی يورتمك ايچون اكسه سنه ياخود يانلرينه اوكندره مقوله‌سيله دورتمك معناسنه‌در يقال
نخس الدّابة نخسا من الباب الاول و الثالث اذا غرز مؤخرها او جنبها بعود و نحوه و بركمسه‌نك بنديكی دابّه‌يه
دورتشدره رك قوغوب كتمك معناسنه‌در يقال نخسوه ای طردوه ناخسين به بعيره و دليكی آشنمش بكره‌يه نخاس
چكورمك معناسنه‌در يقال نخس البكرة نخسا من الباب الثالث اذا جعل فيها النخاس كما سيذكر و بركمسه مهزول
اولوب وجودينك اتی آزالمق معناسنه‌در يقال نخس لحمه علی بناء المجهول اذا قلّ (النخّاس) شدّاد وزننده طوار
صاتجی‌يه دينوركه لسانمزده جانباز تعبير اولنور يقال هو نخاس ای بيّاع الدواب كذلك اسير صاتجی‌يه دينوركه
اسيرجی تعبير اولنور يقال فلان نخاس ای بيّاع الرقيق (النخاسة) نونك كسری و فتحيله اسمدر جانبازلق
و اسيرجيلك حرفتنه دينور (الناخس) دوه‌نك قولتغنده حادث اولان چتلاغه دينوركه قولان و ايپ كسمه‌سندن
اولور و دوه‌نك قويريغی يانده اولان اويوزلغه دينور و كنج طاغ كچيسنه دينور و دائرة الناخس شول دائره‌يعنی
تويدن اولان نشاندركه آتك يانچقلری التنده اولور پوچ كيكلرينه وارنجه قدركه بوكريه عدّ اولنور (المنخوس)
قويريغنك يانلری اويوز اولان دوه‌يه دينور يقال بعير منخوس اذا اصاره ناخس ای جرب عند ذنبه (النخوس) صبور
وزننده بو دخی طاغ كچيسنك كنجينه دينور (النخيس) اميروزننده دوه‌نك بطان باغلنه‌جق يرينه دينور و بطان
كتاب وزننده دوه‌نك قرنی آلتنه باغلدقلری آخر قولانه دينور و شول بكره‌يه دينوركه دليكی آشنوب بولالمغله بر
اغاجی دلوب اول دليكه چروب آر قوری طورن بكره اغاجنی اول دليكه چكورمشلر اوله يقال بكرة نخيس و هی مايتسع
ثقبها من اكل المحور فتثقب خشيبة فی وسطها و تلقم الثقب المتسع (النخاس) و (النخاسة) نونلرك كسريله
شول كوچك اغاجه دينوركه ذكر اولنان وجه اوزره بكره‌نك دليكنه استوار ايدرلر (النخيسة) سفينه وزننده قيون
سوديله قارشمش كچی سودينه دينور كذلك طتلو سود ايله قارشمش اكشی سوده دينور تقول شربت نخيسة و هی لبن
العنز و النعجة خلط بينهما و كذا الحلو و الحامض (ابن نخسه) نونك كسريله و لدازنايه اطلاق اولنور نخسه دورتمكه
دينور يقال هو ابن نخسة ای زنية (التناخس) تفاعل وزننده صوكولری بری برينه صو دوكمك معناسنه مستعملدركه
مراد احدهمادن آخره صو كلور اولمقدر كويا كه احدهما آخره صو ايله نخس و دفع ايدر اولور يقال الغدران
تتناخس ای يصبّ بعضها فی بعض كانّ الواحد ينخس الآخر و يدفعه (الندس) نونك فتحی و دالك سكونيله
دورتمك معناسنه‌در و بعضا اياقله دورتمكده دخی استعمال اولنور يقال ندسه بالرمح ندسا من الباب الاول اذا طعنه به
و قد يقال ندسه برجله و ندس وصف اولور كيزلو سسی چابك استماع ايدن آدمه دينور يقال هو ندس ای سريع
الاستماع للصوت الخفیّ و زيرك و تيزفهم و سريع الانتقال آدمه دينور يقال رجل ندس ای فهم و ندس بركمسه‌يی
اوروب يره يقمق معناسنه‌در يقال ندس به الارض اذا ضربه و صرعه و برآدمی يولدن الارغه قلمق معناسنه‌در يقال
ندسه عن الطريق اذا نحاه و بركمسه‌يه برآدم تحقيق و تيقن ايلمديكی حالتده ظنّ و كمان ايلمك معناسنه‌در يقال ندس
عليه الظنّ اذا ظنّ به ظنا لم يحققه (الندس) عضد وزننده و (الندس) كتف وزننده بونلرده فهم و فطانت
صاحبی آدمه دينور يقال رجل ندس كما ذكر و ندس و ندس ای فهم (الندس) فتحتينله بركمسه زيرك و تيز فهم

اولمق معناسنه‌در يقال ندس لغلام ندسا من الباب الرابع اذا كان ندسا ﴿المندوسة﴾ اصورغان بوجكنه
اطلاق اولنور دائما چوجقلر دورتشدردكارى ايچون ﴿الندوس﴾ صبور وزننده آزجه اوتلاغه راضى
وقانع اولان ناقه‌يه اطلاق اولنور كوياكه يرى آغزيله دورتشدرر يقال ناقة ندوس اذا كانت ترضى بادنى مرتع
﴿التندّس﴾ تفعل وزننده يره چالمق معناسندن مطاوعدر يقال ندسه فتندّس اى صرعه فوقع فوضع يده على فه
شارح ديركه مؤلف تشويش ايلمشدر زيرا وضع يده ضميرى صارعه وفه ضميرى مصروعه راجعدر پس ندس برآدم
بركمسه‌يى يره چالوب سسى چيقمامق ايچون الني اول كمسه‌نك اغزينه قيامق معناسنه اولور انتهى *وتندّس برخبرك آردينه
دوشوب كركى كبى صورشديره‌رق اراشدرمق معناسنه‌در يقال تندّس الاخبار اذا تحسها وقويينك صويى پك
چوق اولمغله اطرافندن طاشمق معناسنه‌در يقال تندّس ماء البئر اذا فاض من جوانبها ﴿المنداس﴾ محراب وزننده
شلفه وسبك مشرب خاتونه اطلاق اولنور يقال امرأة منداس اى خفيفة ﴿المنادسة﴾ مفاعله وزننده دورتشمك
على قول برى برينه بدلقب وضع ايلمك معناسنه‌در يقال نادسه اذا طاعنه اوناز دوسرعت سيرده زياده وفضيلتلرى
ظاهر اولمق ايچون يورويشمك معناسنه‌در يقال نادسه اذا سايره ﴿التنادس﴾ تفاعل وزننده برى برينه بدلقب
وضع ايدشمك معناسنه‌در يقال تنادسوا اذا تنابزوا بالالقاب ﴿النرجس﴾ رجس ماده‌سنده ذكر اولندى ﴿نرس﴾
نونك فتحى وراءنك سكونيله عراقده برقريه آديدر ثياب نرسيه اوراده ايشلنور ﴿نارسه﴾ اسماء اشخاصدندر ﴿النرسيان﴾
نونك كسريله برنوع خرمادركه بغايت اجود واعلا اولور مفردى نرسيانه‌در ﴿النسّ﴾ نونك فتحى وسينك تشديديله
طوار سورمك معناسنه‌در يقال نسّ الناقة نسّا من الباب الاول والثانى اذا ساقها وطوارى آزارلمق معناسنه‌در
يقال نسّ البعير اذا زجرها ونسّ ونسوس جلوس وزننده قورىمق معناسنه‌در يقال نسّ الخبز نسّا
ونسوسا اذا يبس وهرخصوصده دائما اوشنيوب وتاخير وتراخى اتميوب ايشلك ونافذ اولمق معناسنه‌در على
قول سرعتله كتمك معناسنه‌در يقال نسّ فلان اذا لزم المضاء فى كلّ امر اوذهب سريعا ونسّ وتنساس كه
تذكار وزننده مصدردر خاصّة صويه كلمك معناسنه‌در يقال نسّ القوم نسا وتنساسا اذا وردوا الماء خاصّة
وصاچ پريشان اولمق معناسنه‌در يقال نست الجمة اذا تشعثت ﴿النسنسة﴾ زلزله وزننده نس ايله ايكى معناى اوّلده
مرادفدر لكن تكرارى تاكيدى متضمندر يقال نسنس البعير اذا ساقها ونسنسه اذا زجره وضعيف وزبون
اولمق معناسنه‌در يقال نسنس الرجل اذا ضعف وقوش سرعتله اوچمق معناسنه‌در يقال نسنس الطائر
اذا اسرع ويل سرين سرين اسمك معناسنه‌در يقال نسنست الريح اذا هبت هبوبا باردا ﴿الناسّة﴾ قوريمق
معناسندن وصفدر قورى نسنه‌يه دينور يقال خبزة ناسّة اى يابسة وناسّه مكۀ مكرّمه‌نك اسميدر نسّاسه دخى
دينور سلفده صويى پك آز اولمغله كوياكه اصلا رطوبتى يوق كبى اولديغى ياخود ايچنده بغى ايده‌نى طشره‌يه
سوق واخراج ايدر اولديغى باعث تسميه‌در ﴿المنسة﴾ ميمك كسريله اسم آلتدر دكنكه دينور يقال نسه بالمنسة اى
ساقه بالعصا ﴿النسيس﴾ ازيز وزننده پك آجلغه دينور يقال اخذه النسيس اى الجوع الشديد وانسانك نهايت وسع
وطاقتنه دينور تقول بذلت فيه نسيسى اى غاية جهدى وجبلت وطبيعته دينور يقال كريم النسيس اى الخليقة
وبدنده روح بقيه‌سنه دينور يقال مابقى الاّ نسيسه اى بقية روحه وبدنده ايكى طمرك هربرينه دينوركه ايليكى
آنلر سقى ايدر ﴿النسيسة﴾ ازيزة وزننده ناس بينى افساد ايدوب برى برينه دوشرمك معناسنه‌در يقال هو اهل
النسيسة اى الايكال بين الناس وياتان اوطونك اوجنده تكوّن ايدن رطوبته دينور وطبيعت معناسنه‌در يقال هو
حديد النسيسة اى الطبيعة ونسيس كبى رمق نفس وبقيۀ روح معناسنه‌در ومنه يقال بلغ منه نسيسه ونسيسته
اى كاديموت يعنى فلان اولجل اولوب همان اولمك اوزره‌در ﴿النسس﴾ ضمتينله كوتى وفنا اصول وعروقه دينور
ظاهرا خليقه معناسنه اولان نسيسك جمعيدر يقال لهم نسس اى اصول رديّة ﴿النسناس﴾ نونك فتحى وكسريله
برجنس مخلوقدركه برر اياقلرى اولمغله سكركك يوررلر وفى الحديث *انّ حيّا من عاد عصوا رسولهم فمسخهم الله نسناسا
لكل انسان منهم يد ورجل من شق واحد ينقزون كما ينقز الطائر ويرعون كما ترعى البهائم* يعنى عاد قومندن برجماعت
كنديلره مبعوث اولان پيغمبره عصيان ايلمريله حضرت حق جلّ وعلا آنلرى مسخ ايدوب نسناس ايلدى هربرينك
برر ال وبرر اياقلرى اولمغله قوش كبى سكرك وصچرايرق يورييوب وبهائم كبى نباتات رعى ايدرلر وبعضلر ديديكه اول
ممسوخ اولنلر منقرض اولديلر وحالا اول خلقتده موجود اولنلر صورت مزبوره‌ده على حدة خلق اولندى وعند
البعض طائفۀ مزبوره اوچ جنسدر برينه ناس وبرينه نسناس وديكرينه نسانس ديرلر على قول نسانس ديشيلرينه
دينور ياخود بونلرك قدر وحيثيتلرى نسناسدن ارفع واعلا اولور وبعضلر عندنده يأجوج ومأجوج قومى بونلردر

مطلب

یاخود بنی آدمدن بر قوم مخصوصدر یاخود انسان صورتنده بر نوع مخلوقدر که انساندن خارج و اشیاء کثیرده انسانه مخالفدر لسانمزده بونلر یبان آدمیسی دیدکلریدر نته‌که جهان نماده یمن اولکه‌سی فصلنده مذکوردر قال الشارح و منه حدیث ابی هریرة رضی الله عنه ❊ ذهب الناس و بقی النسناس ❊ و نسناس سیر شدیده اطلاق اولنور نسنسه‌دن مأخوذدر یقال ناقة ذات نسناس ای سیر باق و سریع و رونده معناسنه‌در یقال قرب نسناس ای سریع و یقال قطع الله نسناسه ای سیره و اثره (التنسیس) تفعیل وزننده چوجغی اس اس دیه‌رك قضای حاجته طوتمق معناسنه‌در یقال نسنس الصبی تنسیسا اذا قال له اس اس لیبول او یتغوّط و بهایمی اس اس دیه‌رك سوروب یورتمك معناسنه‌در یقال نسنس البهیمة اذا مشاها (التنسس) تفعل وزننده برنسنه‌نك خبر و اثرینی اخذ و احساس ایلمك معناسنه‌در یقال تنسس منه خبرا اذا تنسمه (نسطاس) قرطاس وزننده رومی لغتنده اعلامدندر عالم بالطبّ معناسنه‌در و عبید بن نسطاس البکائیّ محدثیندندر (النطس) نونك فتحی و طانك سکونیله و (النطس) کتف وزننده و (النطس) عضد وزننده عالم و دانایه دینور فعل آتیدن وصفلردر (النطس) فتحتینله عالم و دانا اولمق معناسنه‌در یقال نطس الغلام نطسا من الباب الرابع اذا صار عالما و هو نطس و نطس و نطس ای عالم (النطاسیّ) نونك کسری و فتحیله بودخی عالم و دانایه دینور * شارح عالم بالطبّ ایله تقیید ایلمشدر (النطیس) سکّیت وزننده علم طبه پك دوشجی آدمه دینور یقال رجل نطیس ای متطبب * شارح حاذق و مدقق طبیب ایله امّهات سائرده مفسر اولدیغنی نقل ایدر (الناطس) جاسوسه دینور (النطس) کتف وزننده عالمه دینورکه ذکر اولندی و پسلکدن و مردارلقدن بغایت پرهیز و تنزه ایدن پاکیزه مشرب آدمه دینور یقال رجل نطس ای متقزز متقذر (النطس) ضمتینله حاذق طبیبلره دینور و ناپاکلکدن بغایت پرهیز ایدوب نظافت خصوصنده پك دقت و اهتمام ایدن کمسه‌لره دینور ظاهرا مفردی نطیس یاخود انطس‌در یقال هم نطس ای اطباء حذاق و یقال هم نطس ای متقززون (النطسة) نونك ضمیله همزه وزننده کثیر التنطس اولان آدمه دینور (التنطس) تفعل وزننده نظافت خصوصنده پك پرهیز و اهتمام ایلمك معناسنه‌در کذلك کلام و طعام و لباس و سائر بالجمله امور و احوالده بغایت دقت و اهتمام اوزره اولمق معناسنه‌در یقال فلان یتنطس ای یتقذر و یتانق فی الطهارة کذلك یتانق فی الکلام و المطعم و الملبس و فی جمیع الامور (النعاس) نونك ضمیله امزغنمه و ایوقلمغه دینورکه اهل کیف شکر ایله تعبیر ایدرلر علی قول اویقو کلوب باصمقله حواسّه عارض اولان ایوشقلغه و فتوره دینور تقول اخذنی النعاس ای الوسن او هو فترة من الحواسّ (النعس) نحس وزننده برآدمه نعاس عارض اولمق معناسنه‌در یقال نعس الرجل نعسا من الباب الثالث اذا رکبه النعاس (الناعس) و (النعسان) عطشان وزننده‌که لغت قلیله‌در وسنان و وسن بنیه‌سنه محمولدر نعاس عارض اولمش کشی‌یه دینور (النعوس) صبور وزننده بغایت ادرارلین ایدر اولان ناقه‌یه اطلاق اولنور کویاکه صاغیلورکن امزغنور او لمغله صاغان آدم دیلدیکی مقدار بی محابا صاغوب آلور یقال ناقة نعوس ای سموح بالدرّ (النعس) نونك فتحی و عینك سکونیله امزغنمق معناسنه‌در که ذکر اولندی و برآدمك رای و تدبیری و وجودی یوفقه و ضعیف اولمق معناسنه مستعملدر یقال نعس رأیه و نعس جسمه اذا لان و ضعف و بازار کاسد اولمق معناسنه مستعملدر یقال نعست السوق اذا کسدت (التناعس) تفاعل وزننده صورتا اویوجیلغه اورمق معناسنه‌در یقال تناعس الرجل اذا تناوم (الانعاس) همزه‌نك کسریله برآدمك تنبل او غلاری اولمق معناسنه‌در یقال انعس الرجل اذا جاء ببنین کسالی (النفس) نونك فتحی و فانك سکونیله جانه دینور روح معناسنه یقال خرجت نفسه ای روحه و قانه اطلاق اولنور و منه حدیث النخعی ❊ مالا نفس له سائلة لاینجس الماء اذا سقط فیه ❊ ای لادم له یجری قان حامل روح و قوام حیات اولدیغیچون اطلاق اولندی و نفس جسده اطلاق اولنور محل نفس اولدیغیچون یقال عظیم النفس ای الجسد و یاوز کوزه اطلاق اولنورکه درحال نظری اصابت ایدر نفس کبی مؤثر اولدیغنه مبنی یقال اصابته نفس ای عین و کوز دکورمك معناسنه مصدر اولور تقول نفسته بنفس ای اصبته بعین و عند معناسنه مستعملدر مجاورت علاقه‌سیله و منه قوله تعالی حکایة عن عیسی علیه السلام ❊ تعلم ما فی نفسی و لا اعلم ما فی نفسك ❊ ای ما عندی و ما عندك او حقیقتی و حقیقتك و برنسنه‌نك عین و جوهرینه اطلاق اولنور تقول جاءنی بنفسه ای بعینه و شخصه بونده تأکیدی متضمن اولور و بردری‌یی دباغت ایده‌جك مقدار پلامود و مازی مقوله‌سی نسنه‌یه اطلاق اولنور دباغتله کویاکه پوستکینك حیاتنه مدار اولور تقول اعطنی نفسا امعس به منیئتی ای قدر دبغة مما یدبغ به الادیم من قرظ و نحوه و نفس عظمت و عزّت معنالرینه مستعملدر یقال هو ذو النفس ای العظمة و العزّة و الهمة و انفه و حمیت معناسنه‌در

يقال هو اهل النفس اى الانفة و غيب معناسنه مستعملدر حقيقت روح نامعلوم اولديغنه مبنى قيل ومنه قوله
تعالى ﴿ تعلم مافى نفسى ﴾ الآيه اى غيبى و اراده و مشيت معناسنه مستعملدر ملابسه تصورينه مبنى در يقال هكذا
نفسه اى ارادته و اشكنجه و عقوبت معناسنه مستعملدر قيل ومنه قوله تعالى ﴿ و يحذركم الله نفسه ﴾ اى عقوبته
شارح ديركه پس نفس اون بش معنايه مستعمل اولوب مجموعنك جمعى انفس و نفوس كلور نسيم هوا معناسندن
مأخوذدر انتهى ﴿ النفس ﴾ فتحتينله انفاس لفظنك مفرديدركه صولوغه دينور فى الاصل جوف حيوانه ردّ اولنان
نسيم هوايه دينور بعده حيوانك ايچرى چكوب المسى حالتنه كه صولوق تعبير اولنور اطلاق اولندى يقال شرب
الماء بنفس واحد و بنفسين و بثلاثة انفاس و بوللق و بر ايشده ميدانلولق حالتنه اطلاق اولنوركه صولوقلى
تعبير اولنور تقول اعمل و انت فى نفس من امرك ونفس من عمرك اى فى سعة و فسحة و جرعه يه اطلاق اولنوركه
برصو لقلق اولور تقول اكرع فى الاناء نفسا او نفسين ولا تزد عليه اى جرعة او جرعتين و قانمغه اطلاق اولنور
و سعت ملابسه سيله تقال شراب ذو نفس اى فيه سعة وريّ ويقال شراب غير ذى نفس اى كريه آجن اذا ذاقه
ذائق لم يتنفس فيه يعنى بر درجه ده متغير و ناخوش و بيزه دركه صولوق آله رق ايچمسى ممكن دكلدر بلكه بالضروره
ايچلدكده همان برصولوقده ايچيله بيلور و نفس كلام طويله اطلاق اولنور يقال كتابا نفسا اى طويلا و فى قوله
عليه السلام ﴿ لا تسبوا الريح فانها من نفس الرحمن ﴾ و كذا قوله عليه السلام ﴿ اجد نفس ربكم من قبل اليمن ﴾ اسم وضع
موضع المصدر الحقيقىّ من نفس تنفيسا و نفسا اى فرّج تفريجا و المعنى انها تفرّج الكرب و تنشر الغيث و تذهب
الجدب و قوله من قبل اليمن المراد ماتيسر له عليه السلام من اهل المدينة و هم يمانون من النصرة والايواء يعنى
بو ايكى حديثده واقع اولان نفس كلمه لرى نفس ينفس تنفيسا و نفسا صيغه سنده اولان مصدر حقيقى موضعنه
موضوع اسملردركه بونده اسم مصدر مصدر موقعنده در اطاع يطيع طاعة كبى پس فانها من نفس الرحمن قولى
من تنفيس الله بها عن المكروبين و اجد نفس ربكم قولى تنفيس ربكم سبكنده دركه تفريج و كشف غموم معناسنه در
حديث اوّل سزلريله سبّ و دشنام ايتميه سز زيرا يل ارسال الهى ايله كربت و غمومى كشف و رحمت محض اولان
امطارى نشر و قحط و يبوستى دفع و ازاله ايدر ديمك اولور و حديث ثانيدن مراد اهل مدينه نك طرف نبويلرينه
ابراز ايلدكارى نصرت و مظاهرت و مدينه يه جلب و ايوا كبى خدمت و معاونتلريله وقوعياب اوله جق تفريج
احواله اشارت و تلميحدر زيرا انصار كرام يمنىّ الاصل اولان ازد قبيله سندن منشعبلردر خلاصه بو حديثلرده
نفس تنفيس معناسنه در و نفس نفاسه كبى مصدر اولور كما سيذكر ﴿ النافس ﴾ كوزى دكر اولان كمسه يه دينور
يقال رجل نافس اى عاين و قمار اوقلرينك بشنجيسنه اطلاق اولنور ظاهرا نصيبى عظيم اولديغنه مبنى در ﴿ النفيس ﴾
امير وزننده و ﴿ المنفوس ﴾ و ﴿ المنفس ﴾ مخرج وزننده شول فاخر و مرغوب نسنه يه دينوركه تحصيل و تملكى
خصوصنده ناس بر بريله تنافس ايدر اوله لر يقال شئ نفيس و منفوس و منفس اذا كان يتنافس فيه و يرغب و نفيس چوق
ماله اطلاق اولنور يقال لفلان نفيس اى مال كثير و نفيس بن محمد موالئ انصاردندر قصر نفيس ناميله اولان
قصرى مدينه يه ايكى ميل مسافه بر موضعده در و منفوس يكى طوغمش ولده اطلاق اولنور * قال الشارح و فى حديث ابن
المسيب ﴿ لا يرث المنفوس حتى يستهل صارخا ﴾ اى حتى يسمع له صوت ﴿ النفاسة ﴾ نونك فتحيله و ﴿ النفاس ﴾ كتاب وزننده
و ﴿ النفس ﴾ فتحتينله بر نسنه حقنده منافسه اولنه جق رتبه ده فاخر و نفيس و مرغوب اولمق معناسنه در يقال نفس الشئ
نفاسة و نفاسا و نفسا من الباب الخامس اذا كان نفيسا يتنافس فيه و نفس بر نسنه يى بر كمسه دن ضنت ايدوب دريغ ايتمك
معناسنه در بونده باء ايله مستعملدر يقال نفس به نفسا من الباب الرابع اذا ضنّ و بر كمسه نك مالك اولديغى نسنه يه حسد
ايتمك معناسنه در يقال نفس عليه بخير اذا حسد عليه و نفاسه بر كمسه يى بدنده اولان نسنه يه لايق كورميوب آنى اكا
چوق كورمك معناسنه در يقال نفس عليه نفاسة اذا لم يره اهلا له ﴿ النفاس ﴾ نونك كسريله خاتونك وضع و ولادى حالتنه
دينور لوغسه لق تعبير اولنور دم معناسنه اولان نفسدن مأخوذدر و بو اسمدر يقال خرجت من نفاسها و هو و لادها اذا
وضعت ﴿ النفساء ﴾ توباء وزننده و ﴿ النفساء ﴾ حسناء وزننده فانك فتحيله ده جائزدر لوغسه خاتونه دينور جمعلرى نفاس
كلور جياد وزننده و شذوذ اوزره نفاس كلور رخال وزننده و نفس كلور كتب وزننده و نفس كلور فانك سكونيله كتب
كبى و نوافس كلور و نفساوات كلور نونك ضمى و فانك فتحيله و كلام عربده فانك كسريله فعال اوزره جمعلنن
فعلاء وزننده اشبو نفساء و عشراء كلمه لرندن غيرى و فانك ضميله فعال اوزره جمعلنن فعلاء يالكز نفساء كلمه سندن
غيرى وارد اولمدى ﴿ النفس ﴾ حبس وزننده و ﴿ النفاسة ﴾ حماسه وزننده و ﴿ النفاس ﴾ كتاب وزننده خاتون لوغسه
اولمق معناسنه در يقال نفست المرأة كسمع و نفست كعنى يعنى على بناء المجهول نفسا و نفاسة و نفاسا من الباب

مطلب

الرابع اذا صارت نفسـاء و حيض كورمك معناسنه در و بونده معلوم صيغه سى اكثر دريقال نفست المرأة و قد يقال
نفست اذا حاضت و بونلر دم معناسنه اولان نفسدن متصرفلردر ﴿ التنفسة ﴾ غرفه وزننده مهلت معناسنه مستعملدر
تقول لك فى هذا الامر نفسـة اى مهلة ﴿ نفوسه ﴾ نونك فتحيله مغربده نيچه جبـاله اطلاق اولنور ﴿ الانفاس ﴾
همزه نك كسريله بر بديع نسـنه بر آدمه عجب و يرمك معناسنه در يقال انفسـه الشئ اذا اعجبه و بر ايشه تشويق
و ترغيب ايلك معناسنه در يقال انفسـه فى الامر اذا رغبه ﴿ المنفس ﴾ محسن وزننده و ﴿ المنفس ﴾ مكرم وزننده
مال كثيره وصف اولورلر يقال مال منفس و منفس اى كثير ﴿ التنفس ﴾ تفعل وزننده صولوق آلمق معناسنه در
يقال تنفس الرجل اذا ادخل النفس الى باطنه و اخرجه و صباح يرى آچيلوب باضى آفاقه طاغلمق معناسنه مستعملدر
يقال تنفس الصبح اذا تبلج و ياى چتلايوب يارلمق معناسـنه مستعملدر يقـال تنفست القوس اذا تصدعت و دكزك
طالغه سى صويى طشره سرپمك معناسنه دركه دكز كوياكه صولور يقال تنفس الموج اذا نضح الماء و مشربه يى
آغزدن آيرميوب صولوغنى ويره رك ايچمك معناسـنه در يقال تنفس فى الاناء اذا شرب من غير ان يبينه عن
فيه و هر صولوغى طشره ويره رك اوچ صولوقده ايچمك معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال تنفس فى الاناء
اذا شرب بثلاثة انفاس فابان الاناء عن فيه فى كل نفس و جه اوّل مكروه و ثانى مسنوندر كما فى الحديث ✻ انه عليه
السلام كان يتنفس فى الاناء ثلاثا و نهى عن التنفس فى الاناء ✻ ﴿ المنافسة ﴾ مفاعله وزننده بر نفيس نسـنه يه مقدّم
ظفرياب اولمق جهتيله كسب كرم و انفراد ايلك ايچون بطريق المعـارضه اكا رغبت ايدشمك معناسـنه در يقال
نافس فيه فلانا اذا رغب على وجه المباراة فى الكرم ﴿ التنافس ﴾ منافسه معناسنه در يقال تنافسوا فيه بمعنى نافسوا
﴿ النقرس ﴾ قافله زبرج وزننده بر كونه ورم و وجع اسميدركه طپوقلرك و اياق پرمقلرينك مفاصللرنده يعنى اويناق
يرلرنده حادث اولور يقال اخذه النقرس و هو ورم و وجع فى مفاصل الكعبين و اصابع الرجلين * مترجم ديركه كتب
اطبّانك بيانلرينه كوره يونانيده اياغك پرمقلرينه نقورس دينوب مرض مزبور اوراده حادث اولمغله اطلاق الحال
باسم المحلّ و جهيله مخففا نقرس اطلاق اولندى انتهى * و نقرس هلاك معناسنه در يقال وقع فى النقرس اى الهلاك
و داهيۀ عظيمه يه اطلاق اولنور يقال اصابه النقرس اى الداهية العظيمة و حاذق و ماهر قولاغوزه دينور و بغايت
ماهر و متقن و مدقّق طبيبه دينور يقـال هو نقرس اى طبيب ماهر نظـار مدقق و نسوان حلياتندن بر كونه حلى
اسميدر ورد شكلنده آلتوندن وكومشدن دوزيلوب باشلرينه كچوررلر حالا چيچك تعبير ايلدكارى زينت اوله جقدر
يقال جاءت و على رأسها نقرس و هو شئ يتخذ على صنعة الورد تغرزه المرأة فى رأسها ﴿ النقريس ﴾ ياء زياده سيله
بودخى اوز قولاغوزه و بغايت استاذ و ماهر طبيبه دينور ﴿ الناقوس ﴾ نصارى طائفه سنك آيينلرى اوزره نمازلرى
وقتلرنده اعلام ايچون موقّت چالدقلرى نسنه يه دينوركه چاك تعبير اولنور فى الاصل برى بيوك و برى كوچك
مصنع تخته دن عبـارت اولوب بيوكنه ناقوس و كوچكنه وبيل ديرلر ايدى ﴿ النقس ﴾ رقص وزننده چالك
چالمق معناسنه در يقال نقس الراهب بالوبيل الناقوس نقسـا من الباب الاول اذا ضربه به و بر آدمى عيبلك
معناسنه در يقال نقسه اذا عابه و مسخره لغه المق معناسنه در يقال نقسه اذا سخر به * بوراده مؤلفك و اللقس قولى
زائددر زيرا تكراردر واويوزلق معناسنه در يقال اصابه النقس اى الجرب ﴿ النقس ﴾ نونك كسريله يازى يازه جق
مركبه دينور جمعى انقـاس و انقس كلور يقال كتبه بنقس ثابت اى بمداد ﴿ التنقيس ﴾ دواته مركب قومق
معناسنه در يقال نقس دواته اذا جعل النقس فيها و بر كمسه يه لقب قومق معناسنه در يقال نقسه اذا لقبه ﴿ النقاسة ﴾
كتابه وزننده معناى مزبورلردن اسمدر ﴿ الناقس ﴾ اكشى نسنه يه دينور يقال لبن ناقس اى حامض ﴿ الانقس ﴾
انحس وزننده و الده سى جاريه اولان كمسه يه دينور يقال غلام انقس اى ابن الامة ﴿ النكس ﴾ عكس وزننده بر نسنه يى
باش اشـاغى چويرمك معناسنه در يقال نكسه نكسـا من الباب الاول اذا قلبه على رأسه و بر كمسه نك علتى نكس
ايتدرمك معناسنه در يقال نكس الطعـام و غيره داء المريض اذا اعاده ﴿ التنكيس ﴾ تفعيل وزننده بودخى بر شيئى
سرنكون ايلك معناسنه در يقال نكسه بمعنى نكسه ﴿ المنكوس ﴾ سرنكون اولمش نسنه يه دينور و منه يقال فلان
يقرأ القرأن منكوسـا اى يبتدئ من آخره و يختم بالفاتحة او من آخر السـورة فيقرأها الى اوّلها مقلوبا و كلاهما
مكروه لا الاوّل فى تعليم الصبية و منكوس اشكال رمليه دن انكيس ديدكارى شـكله اطلاق اولنوركه اوچ زوج
متوالى ايله بر فرددن عبارتدركه بو صورتده در ⁛ و ولاده منكوس چوجغك ابتدا اياقلرى بعده باش طرفى چيقماقدن
عبارتدر اول ولده منكوس دينوركه ترسى دونمش تعبير اولنور يقال ولد منكوس اذا كان قد خرجت رجلاه قبل
رأسه و علتى نكس و عودت ايلمش خسته يه دينور يقال نكس فى مرضه على بناء المجهول فهو منكوس اذا عاودته

العلة (النكس) نونك ضميله و(النكاس) غراب وزننده اسملردر صاغالمش خسته نك علتي كيرو دونمكه دينور ومنه
يقال تعساله ونكسا وقد يفتح ازدواجا اى عادت علته عودا (الناكس) دائما باشنى اشاغى اكوب طورر اولان
آدمه دينور جمعى نواكس كلور شذوذ اوزره زيرا قياس ناكسه نك جمعى اولقدر يقال فلان ناكس اى متطاطئ
رأسه (النكس) ضمتينله شول پيرو ساخورده آدمره دينوركه پك ياشلولق سببيله بيونلرينك عروق واعصابنده
قوت ماسكه قالميوب باشلرى اشاغى دوشمش اوله يقال هم نكس اى مدرهمون هرمون بونك مفردى ناكسدر
(النكس) نونك كسريله شول اوقه اطلاق اولنوركه كزى اوفانمغله يوقاريسى اشاغى چويرلمش اوله يقال سهم
نكس اذا صار قدانكسر فوقه فجعل اعلاه اسفله وشول يايه اطلاق اولنوركه كريش چوريلان يرينك اشاغيسى
ياى دوزدكلرى شاخك باشى قلنه يعنى شاخك اوجندن يايك اياقلرى دوزلمش اوله وبويايه عيبدر واكا منكوسه دخى
دينور يقال قوس نكس ومنكوسة اذا كانت قد جعل رجلها رأس الغصن وضعيف وزبون آدمه اطلاق اولنور
يقال رجل نكس اى ضعيف وشول اوق تمرننه اطلاق اولنوركه ديبى قرلمغله اوجى ديب قلنمش اوله يقال نصل
نكس اذا انكسر سنخه فجعل طبته سنخا وترس طوغمش ولده اطلاق اولنور وغايت كرم ونجدتدن مقصر اولان
كمسه يه اطلاق اولنوركه مراد فرومايه در يقال رجل نكس اى مقصر عن غاية الكرم جمعلرى انكاس كلور
(المنكس) محدث وزننده شول آته اطلاق اولنوركه زبونلغندن ناشى سكردركن باشنى وبيوننى يوقارى قالديره ميوب
يره ياتيق كيدر اوله على قول بولده سائر آتلره يتشميوب كيرو قالور اوله يقال فرس منكس اذا صار لايسمو برأسه
ولا بهاديه اذا جرى ضعفا اولم يلحق الخيل (الانتكاس) افتعال وزننده باش اشاغى تپه اوزره دوشمك ويقلمق
معناسنه در يقال انتكس الرجل اذا وقع على رأسه (الناموس) بركمسه نك محرم اسرارى اولوب امور واحوالنك
ايچ يوزينه واقف ومطلع اولان آدمه دينور على قول اسرار خيريه سنك صاحب وحامل وواقفى اولانه
دينوركه خاص در يقال فلان ناموس الملك اى صاحب سره المطلع على باطن امره او صاحب سره الخير
بوماده سر معناسنه موضوعدر وناموس جبريل عليه السلام حضرتلرينه اطلاق اولنور سائر ملائكه نك
مطلع اولدقلرى اسرار وحى وغيبه واقف ومحرم اولمق جهتيله واكا ناموس اكبر اطلاق اولنور وحاذق وماهر
آدمه دينور وامور ومصالحه وجه لطافت ونزاكتله كيريشور اولان آدمه اطلاق اولنور يقال هو ناموس اذا كان
يلطف مدخله وآوجى كوملته سنه دينور وآغه ودوزاغه دينور شرك معناسنه وقوغجى يه دينور يقال هو ناموس
اى نمام وشول نسنه يه دينوركه برآدم انكله حيله وصنعت وتدبير جهتيله تستر ايدركه انى حيله سنه سپر ايدر يقال
ذالك الشئ ناموس فلان وهو ماتنمس به من الاحتيال قال فى الاساس فلان صاحب ناموس اى ذومكر وخديعة
وارسلان يتاغنه دينور عريسه معناسنه واكا ناموسه دخى دينور (المنامسة) مفاعله وزننده آوجى كوملته سنه
كيرمك معناسنه در يقال نامس الصائد اذا دخل الناموس اى القترة وبرآدمه برسوز فسلدمك معناسنه در يقال
نامسه اذا ساره (النماس) شداد وزننده بودخى قوغجى يه دينور (النمس) نونك كسريله بر كوچك جانور آديدركه
مصر ديارنده اولور اژدهالرى قتل ايدر * شارح ديركه پصدرمه شكلنده بريصيجه جانوردر اكثرى باغچه بكجيلرى
اژدهادن خوف ايلدكلرنده آنى باغچه لرينه جلب ايدرلر وتحفه مترجمى ديركه هند ومرو اولكه لرنده دخى اولور
ماوراء النهر تركلرى اكا لاكجنه تعبير ايدرلر اسرديكى حينده كدى كبى فرياد ايدر (النمس) فتحتينله صافى ياغ
بوزيلوب تباه اولمق معناسنه در يقال نمس السمن نمسا من الباب الرابع اذا فسد (الانمس) احمر وزننده اونى
كدورتلى يعنى قرامتق بوز اولان شيئه دينور يقال شئ انمس اى اكدر (النمس) نونك ضميله بغرتلق قوشنه
دينور رنكى مكدر اولديغيچون (التنميس) تلبيس وزننده ومرادفيدر يقال نمس عليه الامر اذا لبسه (الانماس)
همزه كسريله ناس بينى افساد ايدوب برى برينه دوشورمك معناسنه در يقال انمس بين القوم اذا ارش (الانماس)
همزه نك ونون مشدده نك كسريله افتعال وزننده كه تاء نونه قلب اولنمشدر كيزلنمك معناسنه در يقال انمس الرجل
اذا استتر (النوس) نونك فتحى وواوك سكونيله و(النوسان) فتحاتله معلق اولان نسنه برى اوته اوينايوب صالنمق
معناسنه در يقال ناس الشئ ينوس نوسا ونوسانا اذا تذبذب يعنى متدليا ونوس دوه سورمك معناسنه در يقال ناس الابل
اذا ساقها (ذونواس) غراب وزننده اذواء اطلاق اولنان ملوك يمندن زرعة بن حسان لقبيدر دائما صرتنه
طوغرى صالنور صاچى اولمغله ملقب اولدى زيرا نواس صالنان شيئه دينور (ابونواس) حسن بن هانئ نام
شاعر مشهورك كنيه سيدر (النواسى) غرابى وزننده برنوع بياض اوزم اسميدركه سراة ارضنده اولور بغايت
اعلا قوريسى اولور صالقملرينك اوزون اولمسى باعث تسميه در (النواس) شداد وزننده صالق واندامى

مضطرب آدمه دینور یقال رجل نوّاس ای مضطرب مسترخ ونوّاس بن سمعان اصحابدندر (الناس) انس
وجنه شاملدر اصلی اناس ایدی همزه‌نك ضمیله انس لفظنك جمعی اولمغله جمع عزیزدر اناسك همزه‌سی تخفیف
اولنوب وبدل اولمیه‌رق الف ولام ادخال اولنمغله الناس دیدیلر * شارح دیرکه مؤلف بونی محلی اولان انس ماده‌سنده
ثبت ایلمشیکن بوراده دخی ایرادی ظاهرینه نظردن بشقه بعضلر نوس ماده‌سنده مأخوذدر دیمکله قول مزبورده
تلمیح ایلمشدر انتهی * وناس اسم قیس غیلاندر وناس تاواندن آصلمش آویزه مقوله‌سنه دینورکه اصلی ناوس اولور
یقال فی السقف ناس ینوس وهو مایعلق منه (الاناسة) همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی بری اوته اوینادوب دپرتمك
معناسنه‌در یقال اناسه اذا حرّکه (التنویس) مقیم اولمق معناسنه‌در یقال نوّس بالمکان اذا اقام (المنوّس) محدّث
وزننده بر طرفی سیاهلنمش خرمایه دینور (النهس) نونك فتحی وهانك سکونیله برنسنه‌یی دیشلرك اوجلریله
اصروب دیشلمك معناسنه‌در یقال نهس اللحم ونهس نهسا من الباب الثالث والرابع اذا اخذه بمقدّم اسنانه ونتفه
(المنهوس) کوده‌سنك اتی آز چلمسز آدمه اطلاق اولنور یقال رجل منهوس ای القلیل اللحم وایاقلرینك اتی آزجه
وقوری اولان آدمه منهوس القدمین اطلاق اولنور یقال رجل منهوس القدمین ای معرّقهما (المنهس) مقعد
وزننده شول مکانه دینورکه اندن نسنه اخذ واکل اولنور اوله قیصه چایرلو مرعی کبی یقال ارض کثیرة المناهس
ای الامکنة ینهس منه الشیٔ ای یؤکل (النهّاس) شدّاد وزننده و (النهوس) صبور وزننده و (المنهس) منبر
وزننده ارسلانه اطلاق اولنور ونهاس بن فهم محدثیندندر (نهس) صرد وزننده برشکاری قوش اسمیدرکه سرچه
صید ایدر جمعی نهسان کاور نونك کسریله * شارحك بیانه کوره کوچکن دیدکاری قوش نوعندندر (نهیس)
زبیر وزننده نعیم بن راشد نام محدّثك جدّی اسمیدر (المنهمس) مندرس وزننده مستور شیئه دینور یقال امر منهمس
ای مستور (نیسان) نونك فتحیله سابع اشهر رومیه اسمیدر تشرین اوّلدن محسوب اولور ❊ فصل الواو ❊

فصل الواو

(الوجس) واوك فتحی وجیمك سکونیله و (الوجسان) فتحاتله قلبه یاخود سمعه صوت وسائر هائل نسنه وقوعی
سببیله درون بلنکلیوب اورکمك معناسنه‌در یقال وجس فلان وجسا من الباب الثانی اذا فزع مما وقع فی قلبه او سمعه
من صوت او غیره * مؤلف مسامحه وجهیله تفسیر ایلمشدر ووجس کیزلو سسه دینور تقول سمعت وجسا ای صوتا
خفیا وبر آدم خاتونیله یاخود جاریه‌سیله جماع ایدرکن برغیری جاریه یا خاتون قریب اولوب واندن پك مبالات
ایلمدیکی حسبیله خشلدیلرینی ایشتمك معناسنه‌در قال الشارح ومنه الحدیث ❊ انه نهی عن الوجس ❊ وهو ان یجامع
الرجل امرأته وجاریته والاخری تسمع حسها (الاوجس) احمر وزننده وجیمك ضمیله‌ده جائزدر دهر وزمان
معناسنه‌در ومنه تقول لا افعله سجیس الاوجس ای ابدا واوجس جزئیجه طعام وشرابه دینور تقول ماذقت عنده
اوجس ای شیئا من الطعام والشراب * شارحك بیانه کوره نفی مقامنه مخصوصدر (الواجس) قلبه خطور ایدن
خاطره‌یه دینور تقول وقع فی قلبی واجس ای هاجس (میجاس) محراب وزننده اعلام ناسدندر (الایجاس) همزه‌نك
کسریله یورکده قورقو بولوب اضمار ایلمك معناسنه‌درکه مراد برعارضه‌دن یورکده پیدا اولان قورقویی اضمار
ایلمکدر ومنه قوله تعالی ❊ فاوجس فی نفسه خیفة ❊ ای احسّ واضمر (التوجّس) تفعل وزننده صوت خفی‌یه قولاق
طوتوب دیکلمك معناسنه‌در یقال توجّس الرجل اذا تسمع الی الصوت الخفی وطعام وشرابی آزجه آزجه طاتمق
معناسنه‌در یقال توجّس الطعام او الشراب اذا تذوّقه قلیلا قلیلا (الودس) واوك فتحی ودالك سکونیله خفی
اولمق معناسنه‌در یقال ودس الشیٔ ودسا من الباب الثانی اذا خفی وحرف جر واسطه‌سیله متعدّی اولور کیزلمك
معناسنه‌در یقال ودس به اذا خبأه وکتمك معناسنه‌در یقال ودس الرجل اذا ذهب ویرك برمقدارجه چایری
ظاهر اولمق معناسنه‌در یقال ودست الارض اذا ظهر نبتها ولم یکثر وبرکمسه‌یه تمام وتکمیل ایلمیه‌رك برسوز طرح
ایلمك معناسنه‌درکه یارم سویلمك تعبیر اولنور یقال ودس الیه بکلام اذا طرحه ولم یستکمله (التودیس) بودخی
کیزلنمك معناسنه‌در یقال ودّس الشیٔ اذا خفی ویرك نباتی هنوز برخوشجه چوغالمیه‌رق ظاهر اولمق معناسنه‌در
یقال ودّست الارض بمعنی ودست (الوادس) یکیجه ظهور ایدن آزجه نباته دینور (المودوسة) ذکر اولندیغی
اوزره اوتلری برمقدارجه بتمش اولان ارضه دینور (الودیس) امیر وزننده کثرتندن ارضی بورویوب اورتمش
نباته دینور نبات حافّ معناسنه‌که حای مهمله ایله‌در * شارح جیم نسخه‌سنی تخطئه ایلمشدر (الوداس) کتاب
وزننده شول اوتلغه دینورکه یرك یوزینی قبلایوب وکرچه هنوز شعبه‌لری اطرافه منتشر اولمیوب لکن ذاتنده
فراوان وبری برینه صارمشق ظهور ایلیه (التودّس) تفعل وزننده طوار وداس مذکور اوتلامق معناسنه‌در یقال
تودّس الحمار اذا رعی الوداس (ورتنیس) تای فوقیه ونونله خندریس وزننده افریقه نواحیسنده بر بلده‌در

(الورس) واوك فتحی وراانك سكونيله سمسم طرزنده بر نبات آديدر يمن اولكه سنه مخصوصدر بردفع زرع اولندقده يكرمی سنه يه دك چچك وثمر ويردك قالور طلامی كلف وشربی بهق علتلرينه نافع وآنكله بويانمش لباس كيمك جماعی مقوّيدر وكاهجه طاغ سرويسی ورمث ديدكاری نباتده وسائر اشجارده دخی حاصل اولور خصوصا حبش اولكه سنده دخی اولور لكن مزروع اولاندن آلچقدر بو نبات فارسيده اسپرك وتركيده آلا جهره ويمن زعفرانی ديدكلريدركه آنكله صاری بويانور (التوريس) ثوبی ورس ايله بويامق معناسنه‌در يقال ورّس الثوب اذا صبغه بالورس (الوريسة) سفينه وزننده ورس ايله بويانمش نسنه يه دينور تأنيثی موصوف اعتباريله‌در يقال ملحفة وريسة ای مورّسة (ورس) درس وزننده برمعروف سودلوچی اسميدر واسحق بن ابی الورس محدثدر (الورسیّ) يای نسبتله برنوع كوكرجنه دينوركه لونی حمرت وصفرته مائل اولور يعنی صارمتق قرمزی اولور ونضار ديدكاری اغاجدن معمول اولان قدحك پك ايوسنه دينور ونضار غراب وزننده ماده سنده بيان اولندی (الورس) فتحتينله صو ايچره طاش دوبدز ويمشيل يوصون طوتمق معناسنه‌در يقال ورست الصخرة ورسا من الباب الرابع اذا ركبها الطحلب حتی تخضارّ وتملاسّ (الايراس) همزه‌نك كسريله رمث ديدكاری نباتده ذكر اولنان ورس حاصل اولمق معناسنه‌دركه آخر صيفده كالی بولدقده يپراقلری صاری چارشب كبی اولوب نيره يه طوقنسه ورس صحيح كبی صاپصاری ايدر يقال اورس الرمث اذا اصفرّ ورقه فصار عليه مثل الملاء الصفر واغاج يپراقلنمق معناسنه مستعملدر يقال اورس الشجر اذا اورق (الوارس) و (المورس) محسن وزننده كنديده ورس حاصل اولان رمث ديدكاری نباته دينور ومورس كرچه ايراس ماده سندن اسم فاعل اولمغله قياس اوزره استعمالی كثير اولمق لازمدر لكن پك قليل واقع اولمشدر وجوهری كرچه نوادردندر ديمشدر لكن نادر قياسه مخالف اولانه اطلاق اولنمغله بونده وهم ايلمشدر لكن جوهری استعمالی نادر ديمكله توهمی مندفع اولور (الوسّ) واوك فتحی وسينك تشديديله عوض وحسن جزا ايلك معناسنه‌در يقال وسّه وسّا من الباب الاول اذا عاضه (الوسواس) واوك فتحيله شيطانه دينور وآوجينك وكوپكارك آهسته‌جه سسلرينه دينور وآوادانلق سسنه دينوركه جغشدی تعبير اولنور وبر طاغك اسميدر ووسوسه لفظندن اسم اولور زلزال زلزله‌دن اسم اولديغی كبی (الوسوسة) زلزله وزننده و (الوسواس) زلزال وزننده نفس وشيطان قلبه نفع وخيری اولميان خاطره القاسيله دغدغه ويرمك معناسنه‌در يقال وسوست له واليه نفسه والشيطان اذا احدّثته وحدّثه بما لا نفع فيه ولا خير (وسوس) فدفد وزننده قبليه‌ده بروادی اسميدر (الوطس) واوك فتحی وطانك سكونيله اياغك جزمه سيله وسائر نسنه ايله پك اورمق معناسنه‌در يقال وطسه وطسا من الباب الثانی اذا ضربه شديدا بالخفّ وغيره وقرمق معناسنه‌در يقال وطسه اذا كسره (الوطيس) امير وزننده تنوره دينور يقال حفر وطيسا ای تنورا ومنه قوله عليه السلام ❊الآن حمی الوطيس❊ ای اشتدّت الحرب پس بو كنايه اولور (الوطيسة) سفينه وزننده شدّت امر معناسنه‌در يقال اقلقته وطيسة الامر ای شدّته (اوطاس) همزه‌نك فتحيله هوازن يوردنده بروادی اسميدر (الوطّاس) شدّاد وزننده چوبانه اطلاق اولنور (التواطس) تفاعل وزننده بركمسه اوزره شركير اولمق معناسنه‌در تقول تواطسوا علیّ ای تواطحوا وطالغه‌لر تلاطم ايلك معناسنه‌در يقال تواطس الموج اذا تلاطم (الوعس) واوك فتحی وعينك سكونيله برنوع شجر اسميدركه آندن لاغوته وطنبور مقوله سی سازلر دوزيلور واثر ونشانه دينور يقال ذهب وبقی له وعس ای اثر واياقله باصوب چكنمك معناسنه‌در يقال وعسه وعسا من الباب الثانی اذا وطئه ووعس شول يومشق وخرده قوملغه دينوركه يورركن اياق كومولمكله يوريمسی دشوار اوله يقال مشی فی الوعس ای الرمل السهل يصعب فيه المشی (الايعاس) همزه‌نك كسريله ذكر اولنان قوملغه اوغرامق معناسنه‌در يقال اوعس القوم اذا ركبوا الوعس من الابل (الوعساء) صحراء وزننده شول قوملق تپه يه دينوركه آنده احرار البقول يعنی طبخ اولنقسزين مأكول اولان نبات اوله ووعساء ثعلبيه ايله خزيميه ميانه‌نده برموضع معروف اسميدر (الاوعس) احمر وزننده يومشق قوملی مكانه دينوركه انده يوريمك دشوار اوله جمعی وعس كلور واوك ضميله واواعس كلور شارحك بيانه كوره جمع الجمعيدر يقال مكان اوعس اذا كان ذا رمل سهل يصعب فيه المشی ويقال امكنة وعس واواعس (الميعاس) محراب وزننده شول قوملغه دينوركه غلظتندن ناشی اياقدن قاچنور اولەكه اياق ايلشوب طوتمز اوله وچكنمامش يره دينور يقال ارض ميعاس اذا كانت لم توطأ ويومشق قومه دينور ويوله ديمكله كويا كه ضدّ اولور كه شبيه بالضدّ اولور (ذات المواعيس) برموضعدر (المواعسة) مفاعله وزننده دوه قسمی بركونه يوريمك معناسنه‌دركه مراد بيونی اوزادوب آديملرينی سيرك سيرك اتارق يوريمك اوله جقدر يقال الابل واعست ليلتها مواعسة

وهی ضرب من سیرها ووعس دیدکاری مذکور قوملغی چکنه‌مك معناسنه‌در یقال واعست الابل اذا واطأت
الوعس ویورمکده معارضه ایلك یعنی سبق وزیادتلری عیان اولمق ایچون بری بریله یورویشمك معناسنه‌در علی
قول بویورویشمك کیجه‌یه مخصوصدر یقال واعس فلانا اذا باراه فی السیر ولا یکون الا لیلا (الوقس) واوك فتحی
وقافك سکونیله دری بی صویمق معناسنه‌در یقال وقس الجلد وقسا من الباب الثانی اذا قرفه وصویلتی‌یه دینورکه
حاصل بالمصدر در یقال انّ بالبعیر لوقسا اذا قارفه شیٔ من الجرب ووقس فاحشه قسمی فحشی ذکریله لسانه آلوب
دیلمك معناسنه‌در یقال وقس الفاحشة اذا ذکرلها * مؤلف والفاحشة والذکرلها عبارتیله بیان ایلکله المجبی زید
وکرمه قیلمالندر واویوزلق علتی هنوز یرلشمکسزین بدنه یایلمق معناسنه‌در یقال وقس الجرب فی بدنه اذا انتشر
قبل استحکامه (الموقوس) اویوزلقدن دریسی صویلمش دوه‌یه دینور یقال بعیر موقوس اذا کان قد قرف من الجرب
(الاوقاس) همزه‌نك فتحیله جماعت انسانی‌یه علی قول سفله‌وفرومایه وقول جنسی اولنلرینه یاخود پراکنده اوله‌رق
آزجه جماعته اطلاق اولنور کویاکه جنس انسانك صویتیلری منزله سنده درلر وبونك مفردی مسموع دکلدر
تقول اتانا اوقاس من بنی فلان ای جماعة اوسقاط وعبید اوقلیلون متفرّقون (التوقیس) اویوز علتنه اوغراتمق
معناسنه‌در یقال وقّس الابل اذا اجربها ویقال ابل موقّسة ای مجربة (واقس) نجد اولکه‌سنده برموضعدر (الوکس)
عکس وزننده اکسیلك معناسنه‌در یقال وکس الشیٔ وکسا من الباب الثانی اذا نقص واکسلتمك معناسنه متعدّی
اولور یقال وکسه اذا نقصه وفلکده آی نجم مکروهه داخل اولمق معناسنه‌درکه مراد برمنحوس کوکبه‌که اتصال
یاخود طریقهٔ محترقه‌یه دخول ایلمکدر یقال هذه لیلة الوکس وهی لیلة دخول القمر فی نجم یکره ووکس آیك منخسف
اوله‌جغی منزله اطلاق اولنور وصف بالمصدر در منزل مزبوره دخول لندارض حیلولتیله منخسف اولور یقال حلّ
القمر بالوکس ای المنزل الذی ینکسف فیه وامّ الرأس یعنی دماغی جمع ایدن یوفقه دریده یاره سببیله قان یاپرکیلك
یاره‌سی قالمغه دینور یقال برئت شجة امّ الرأس علی وکس ای دم واقع فیها او عظم ویقال برئت الشجة علی وکس
ای فیها بقیة ویقال للطبیب انظر ان کان فیها وکس فاخرجه پس بوکه کورده وکس اول قلان نسنه‌یه دد دینور ووکس
تاجر تجارتده زیان وخسرانه اوغرامق معناسنه‌در یقال وکس الرجل فی تجارته علی بناء المجهول فوکس ماله علی
المعلوم ای خسر وذهب ماله (الایکاس) همزه‌نك کسریله بودخی تاجر زیان وخسرانه اوغرامق معناسنه‌در
یقال وکس التاجر کامرّ واوکس مجهولین فوکس ماله واوکس معلومین ای خسر فذهب ماله (التوکیس) لوم وتوبیخ
ایلك معناسنه‌در یقال وکسه اذا وبّخه واکسلتمك معناسنه‌در یقال وکس ماله اذا نقصه (الاوکس) اخس وزننده
خسیس وناکسه اطلاق اولنور یقـال رجل اوکس ای خسیس (الولوس) صبور وزننده یوننی سوندیره‌رك
سرعت وسعتله یورر اولان رونده ناقه‌یه دینور یقال ناقة ولوس اذا کانت تلس فی سیرها ای تعنق (الولس) واوك
فتحی ولامك سکونیله و(الولسان) فتحاتله دوه قسمی یوننی سوندروب پردوشنه‌رك سرعت وفسحت اوزره یوریمك
معناسنه‌درکه قزدقلری وقتده اول کونه یوررلر اول یوروبشله قطع مسافه ایدرلر یقال ولست الابل ولساو ولسانا
من الباب الثانی اذا اعنقت فی سیرها وولس خدعه وخیانت ایلك معناسنه‌در یقال ولسه اذا خانه وخدعه وتقول ماله
فی هذا الامر ولس ای خیانة وخدیعة وبرخبر وکلامی تصریح ایتیوب تعریض وکنایه وجهیله سویلك معناسنه‌در یقال ولس
الحدیث به اذا عرّض به ولم یصرّح (الولّاس) کتّان وزننده سباعدن قورده اطلاق اولنور (الایلاس) همزه‌نك کسریله
بودخی برسوزی تعریض وکنایه وجهیله سویلك معناسنه‌در یقال اولس الحدیث به اذا عرّض به ولم یصرّح (الموالسة)
مفاعله وزننده ایلاس معناسنه‌در یقال والس الحدیث به اذا اولسه والداتمق معناسنه‌در یقال والسه اذا خادعه ومداهنه
معناسنه‌در یقال والسه اذا داهنه (التوالس) تفاعل وزننده برمکر وخدیعه بابنده یارد ملشمق معناسنه‌در یقال توالسوا اذا
تناصروا فی خبّ وخدیعة (الومس) رمس وزننده برنسنه‌یی آخر برنسنه‌یه دریسی وقبوغی صویلنجه قدر سورشدرمك
معناسنه‌در یقال ومس الشیٔ به ومسا من الباب الثانی اذا احتکه به حتی ینجرد (المومسة) محسنه وزننده زناکار عورته دینور
ایماس آیدن مأخوذدر جمعی مومسات ومواميس کلور یقال امرأة مومسة ای فاجرة (الایماس) همزه‌نك کسریله خاتون زنایه
نفسنی تسلیم وتمکین ایلك معناسنه‌در یقال اومست المرأة اذا امکنت نفسها من الومس ای الاحتکاك (الموّمس) معظم
وزننده هنوز باش اوکردلمامش طوروجی دوه‌یه دینور یقال بعیر موّمس اذا کان لم یرض بعد (الوهس) واوك فتحی وهانك
سکونیله سرعتله پك پك یوریمك معناسنه‌در یقال وهس الرجل وهسا من الباب الثانی اذا سار شدیدا واسرع فیه وبرآدم
قوم وعشیرتنه بالاپروازلقله حواله وشر کیر اولمق معناسنه‌در یقال فلان یهس علی عشیرته ای یتطاول علیهم بالشرّ
وحیله ایلك معناسنه‌در یقال وهس فیه اذا احتال وقوغجیلق ایلك معناسنه‌در یقال افسد بینهم بالوهس ای النمیمة

وبرنسنه‌یی دوکوب خرد ایلمك معناسنه‌در یقال وهسه اذا دقّه وقیرمق معناسنه‌در یقال وهسه اذا کسره دوباصوب چكنمك
معناسنه‌در یقال وهسه اذا وطئه (التوهّس) تفعل وزننده و(التواهس) تفاعل وزننده و(المواهسة) مفاعله وزننده
وهس ایله معنای اوّلده مرادفلردر یقال توهّس الرجل وتواهس وواهس اذا سار شدیدا واسرع فیه وتوهّس یری
شدّتله باصه‌رق یورمك معناسنه‌در یقال مرّ فلان یتوهّس الارض فی مشیته ای یغمزها غمزا شدیدا ودوه کوزل یورو یشله
یورومکه باشلمق معناسنه‌در یقال توهّست الابل اذا جعلت تمشی احسن مشیة وآغر یوکلی انسان وحیوان یوریمسی
کبی یورمك معناسنه‌در یقال توهّس الرجل اذا مشی مشی المثقل (الوهّاس) شدّاد وزننده ارسلانه دینور وبر رجل علمیدر
(الوهیسة) سفینه وزننده بدوی اطعمه‌سندن شول طعامه دینورکه چکرکه‌یی بشروب قورتدقدنصکره دوکوب یاغله
قارشدروب اکل ایدرلر یقال اکل الوهیسة وهی جراد مطبوخ جفف ودقّ وخلط بدسم (ویس) واوك فتحی ویانك
سکونیله برکلمه‌درکه چوجغی اسرکیوب وسووب نوازش ایلدکلرنده تکلم ایدرلر وبو ویح ماده‌سنده ذکر اولندی (الویس)
لیس وزننده فقر وفاقه معناسنه‌در یقال اصابه الویس ای الفقر وانسانك مراد ایلدیکی نسنه‌یه دینمکله ضدّ اولور یقال لقی
ویسا ای لقی ما یرید * شارح دیرکه وجه ضدّیت معلوم دکلدر ﴿فصل الهاء﴾ (التهبرس) تدحرج وزننده صالنمق
معناسنه‌در یقال مرّ فلان یتهبرس ای یتبختر (الهبس) فتحتینله خیری اسمیدرکه منثور و نمام دخی دینور ترکیده شبوی
دیدکاری چچکدر (الهبلس) زبرج وزننده و(الهبلیس) زیادهٔ یایله کس وکسه معناسنه‌در یقال ما بالدار هبلس وهبلیس
ای احد (الهجبوس) حیزبون وزننده اوزون واحمق وبغایت تصلق بی‌اندام آدمه دینور یقال رجل هجبوس ای اهوج
جاف (الهجرس) زبرج وزننده میمونه دینور قردکبی وتلکی‌یه علی قول اینکنه دینور ولئیم وفرومایه‌یه دینور وآیویه دینور
دبّ کبی علی قول کیجه ایله کزن جانورلره دینورکه تلکودن کوچك ویبان فاره‌سندن بیوك اوله یورسق وچقال وسکسار
کبی وفی المثل * هو ازنی من هجرس * ای الدبّ اوالقرد ویقال * اغلم من هجرس * ای القرد وهجرس بر رجل اسمیدر
(الهجارس) هجرسك جمعیدر وشدائد ایّامه اطلاق اولنور یقال اصابتهم الهجارس ای شدائد الایّام ودپی تعبیر اولنان
خرده یغموره دینورکه پك صوغوق هنکامده قراغوکبی یغار یقال تمطر الهجارس ای القعقط الذی فی البرد مثل الصقیع
(الهجس) هانك فتحی وجیمك سکونیله قلبه برخاطره خطور ایلمك علی قول واهمه قلبه وسوسه کبی براندیشه وخلجان
تحدیث ایلمك معناسنه‌در یقال هجس الشیء فی صدره هجسا من الباب الثانی اذا خطر بباله اوهو ان یحدّث نفسه
فی صدره مثل الوسواس وهجس شول خبرده دینورکه ایشیدیلوب لکن حقیقتی فهم اولنمیه وصف بالمصدردر تقول سمعت
هجسا ای نبئة تسمع ولاتفهم ومطلقا قلبه عارض اولان خاطره‌یه اطلاق اولنور تقول وقع فی خلدی هجس ای شیء
وبرکسه‌یی بر ایشدن دوندرمك معناسنه‌در یقال هجسه اذا ردّه عن الامر (الهجیسی) مصغر بنیه‌سیله نمیریّ وزننده
بنوتغلبه مخصوص برفرس آدیدر (الهجّاس) شدّاد وزننده دائما سس دیکلیجی ارسلانه دینور (الانهجاس) انفعال
وزننده مطاوعدر ایشدن دونمك معناسنه یقال هجسه فانهجس اذا ردّه عن امره فارتدّ (المهجوس) چیره‌شك وقارشق
وطولاشق ایشه دینور یقول وقعوا فی مهجوس من الامر ای فی ارتباك واختلاط (الهجیسة) سفینه وزننده طولومده
بوزلمش سوده دینور تقول شربت هجیسة ای لبنا متغیرا فی السقاء (المتهجس) اسم فاعل بنیه‌سیله مایه‌سی آلمامش اتمکه
دینور یقال خبز متهجس ای فطیر لم یختمر عجینه (الهجنس) هزبر وزننده ثقیل وکرانجان کمسه‌یه دینور (الهدبس)
عملس وزننده ببر دیدکاری جانورك ارککنه علی قول یاوریسنه دینور (الهداریس) هانك فتحیله دهاریس کبی دواهی
وآفاته دینور (الهدس) فتحتینله جمیع اهل یمن لغتنده مرسین آغاجنه دینور آس معناسنه (الهرجاس) قرطاس وزننده
جوهری وبعض لغویّین بونی جسیم وتنومند ایله تفسیر ایلمرلریله غلط ایلدیلر زیرا اول معناده جرهاس در جیمك تقدیمیله
(الهرس) هانك فتحی ورانك سکونیله پك پك یمك معناسنه‌در یقال هرس الطعام هرسا من الباب الاول اذا اکله اکلا
شدیدا وبرنسنه‌یی زورو قوّتله دوکوب خرد ایلمك معناسنه‌در یقال هرس الشیء اذا دقّه دقّا عنیفا وهرس کدی‌یه دینور
هرس کبی کاسیذکر (الهریس) امیر وزننده و(الهریسة) ها ایله کشکك تعبیر اولنان طعامه دینور معنای ثانیدن مأخوذدر
(الهرّاس) شدّاد وزننده دائما کشکك پیان آدمه دینور (المهراس) محراب وزننده دیبکه وهاونه دینور یقال هرس الحبّ
فی المهراس ای دقّه فی الهاون وشول ایچی اویولمش بیوك دیبك طرزنده طاشه اطلاق اولنورکه ایچنده آبدست آلورلر
ومهراس احد طاغنده برصو آدیدر ویمامه‌ده برموضع آدیدرکه اعشی نام شاعر اورایه نازل اولمشیدی ومهراس
شدید الاکل اولان دوه‌یه اطلاق اولنور کذلك جسیم وثقیل دوه‌یه اطلاق اولنور وشول جریء وقویّ ودلیر آدمه
اطلاق اولنورکه نه کیجه ونه کیجه‌لرده یوله کتمك بابنده اصلا خوف واندیشه ومبالات ایلمیه یقال رجل مهراس
اذا کان لا یتهیبه لیل ولاسری (الهراس) غراب وزننده و(الهرّاس) شدّاد وزننده و(الهرس) کتف وزننده

پنجه‌سنه کیردنی اوفادوب خرد ایلمکده و نسنه یمکده یاوز و شدید اولان ارسلانه دینور یقال اسد هراس وهرّاس
وهرس ای الشدید الکسر والاکل وهرس کتف وزنده اسکی و ییرتك ثوبه وصف اولور یقال ثوب هرس ای خلق
وهرس کبی کدی‌یه دینور سنور معناسنه ﴿الهراس﴾ سحاب وزنده برجنس تیکنلی اغاجدرکه نبق یعنی عربستان
کراسی کبی یمشی اولور مفردی هراسه‌در بعض مفرداتده اکثر کیده یمشن آغاجی دینور دیو مفسردر بو عربستانده
وبزم دیارلرده اولور یمشی نخوددن اکبرو قرمزی ومأکولدر چکردکلو اولور ﴿الهرسة﴾ فرحه وزنده هراس
نام شجر مذکور انبات ایدن ارضه دینور یقال ارض هرسة اذا کانت تنبت الهراس ﴿هراسه﴾ سحابه وزنده هراسك
مفردیدر بونکله ابراهیم بن هراسه مسمادر ومرقوم ابراهیم محدّثیندن اولوب لکن متروك الحدیثدر ﴿الهرس﴾ فتحتینله
پك پك اکل ایدر اولمق معناسنه‌در یقال هرس الرجل هرسا من الباب الرابع اذا اشتدّ اکله ﴿الهرنکس﴾ غضنفر
وزنده مطلقا استیصال وجهیله برباد واهلاك ایدیجی نسنه‌یه وصف اولور ﴿الهرماس﴾ قرطاس وزنده و ﴿الهرمیس﴾
ابلیس وزنده و ﴿الهرامس﴾ علابط وزنده پك یاوز آدمجل صالدریجی ارسلانه دینور تقول صادفنا هرماسا وهرمیسا
وهرامسا وهو الاسد الشدید العادی علی الناس وهرماس قپلان یاوریسنه دینور وهرماس بن زیاد اصحابدندر
علی قول اسمی شریح اولمغله هرماس لقبیدر وهرمیس کرکدن دیدکلری جانوره دخی دینور ﴿الهرمسة﴾
دحرجه وزنده ترشروو بد چهره اولمق معناسنه‌در یقال هرمس وجهه اذا عبس وناسك غریو وغوغا
وفریادینه دینور یقال ماهذه الهرمسة ای ضجیج الناس وصخبهم ﴿الهسّ﴾ هانك فتحی وسینك تشدیدیله
برنسنه‌یی دوکوب اوفاتمق معناسنه‌در یقال هسّ الشیٔ هسّا من الباب الاول اذا دقّه وکسره وبر آدم کندی
کندیسنه آهسته آهسته سویلنمك معناسنه‌در یقال هسّ الرجل هسّا من الباب الثانی اذا حدّث نفسه ﴿هس﴾
هانك ضمی وسینك سکونیله قیون وکچی قسمنه مخصوص زجروآزار حکایه‌سیدر بونك هاسی مکسور قلنمز *مؤلف
بونکله بعضلره تعریض ایلمشدر ﴿الهسیس﴾ ازیز وزنده خرد خشخاش اولمش نسنه‌یه دینور یقال شیٔ
هسیس ای فتیت وکیزلو سوزه دینور تقول سمعت هسیسه ای کلامه الخفیّ ﴿الهسهاس﴾ هانك فتحیله شول
چوبانه دینورکه بتون کیجه قیونی وکچی‌یی اوتلادر اوله علی قول شول آدمه دینورکه کیجه‌لر تا بصباح ایش
ایشلمکدن ناشی اصلا اویومز اوله یقال هو هسهاس ای راع یرعی الغنم لیله کله او هو الذی لاینام لیله عملا وقصابه
دینور وچاپك وسریع دوه‌یه دینور یقال قرب هسهاس ای سریع ﴿الهسهسة﴾ زلزله وزنده صو جغل جغل
آقمق معناسنه‌در یقال یهسهس الماء ای یتسلسل وزره ونسوان آوادانلغی قغشدامق وخشردامق معناسنه‌در
یقال هسهست الدرع والحلیّ اذا صاتت بالحرکة وتقول سمعت هسهسة الدرع والحلیّ ای صوت حرکتهما
ومطلقا کیجه‌لر ایاق سسی کبی کیزلوجه نسنه سسلنمك معناسنه‌در یقول سمعت باللیل هسهسة ای صوت حرکة
الرجل وکلّ ماله صوت خفیّ یقال فیه الهسهسة ﴿التهسهس﴾ تزلزل وزنده هسهسه معنالرینه‌در
﴿الهساهس﴾ هزاهز وزنده جن طائفه‌سنك جولدیلرینه دینور تقول سمعت هساهس الجنّ ای عزیفها
وانسانك فهم اولنمیه‌رق آهسته آهسته جغلتیلرینه دینور وکیجه وقتی یابجه یابجه یورویشلره دینور عسعس
یورویشلری کبی یقال بینهم هساهس ای الکلام الخفیّ المجمجم ویقال فی الزقاق هساهس الناس وهو مشیهم باللیل
﴿التهطرس﴾ تدحرج وزنده ایکی طرفه میلان ایله صالنه‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال فلان یتهطرس اذا کان یتمایل
فی المشی ویتبختر فیه ﴿الهطلس﴾ جعفر وزنده و ﴿الهطلس﴾ عملس وزنده کسکین ونشال اوغری‌یه دینور
یقال هو هطلس وهطلس ای لصّ قاطع وسباعدن قورده دینور ﴿التهطلس﴾ تدحرج وزنده اوغری
اوغرلیه‌جق نسنه طلبنده مکر واحتیال ایلمك معناسنه‌در یقال تهطلس اللصّ اذا احتال ومرضدن افاقت
بولوب صاغالمق معناسنه‌در یقال تهطلس المریض من علته اذا افاق فابلّ ﴿الهقلس﴾ عملس وزنده بدخوی
کمسه‌یه دینور یقال رجل هقلس ای السیٔ الخلق وسباعدن قورده دینور ودلکویه دینور جمعی هقالس
کلور ﴿الهکارس﴾ هانك فتحیله قوربغه‌لره دینور ﴿الهکلس﴾ عملس وزنده سخت وشدید آدمه دینور ﴿الهلبیس﴾
جعفر وزنده و ﴿الهلبسیس﴾ خندریس وزنده احد وفرد معناسنه‌در و بو مقام نفیه مخصوصدر یقال مافی الدار
هلبیس وهلبسیس ای احد یستأنس به وهلبسیس وهلبسیسه هایله کیه‌جك لباسه دینور یقال ماعلیه
هلبسیس وهلبسیسة ای ثوب وناچیز وجزئی نسنه‌یه دینور تقول مااصبت هلبسیسا ای شیئا یسیرا ﴿الهلس﴾ هانك
فتحی ولامك سکونیله خیر کثیره دینور یقال اصاب هلسا ای خیرا کثیرا ووجود آریقلیوب انحلمکه دینور دقّت
وضمور معناسنه وهلس وهلاس غراب وزنده سلّ مرضنه دینورکه قوری خسته‌لکدر ناس بوکه ورم تعبیر ایدرلر

يقال اصابه هلس وهلاس اى مرض السلّ وهلس آرقلدوب مهزول ايلمك معناسنه در يقال هلسه المرض هلسا
من الباب الثانى اذا هزله (المهلوس) سلّ مرضنه اوغرامش آدمه دينور يقال هلس الرجل على بناء المجهول
فهو مهلوس اى مسلول (الهوالس) هانك فتحيله وجودلرى خفيف وزبون اولان كمسه‌لره دينور يقال رجال
هوالس اى الخفاف الاجسام (المهلوسة) شول خاتونه اطلاق اولنور كه زياده آريقلقدن فرجى كوياكه اتى صيريلوب
بردرى وبركيك قالمش اوله يقال امرأة مهلوسة اى ذات ركب مهلوس كانّما جفل لحمه (الهلس) ضمّتينله
خسته لكدن هنوز افاقت بولوب قالقمش كمسه‌لره دينور وضعيف وزبون كمسه‌لره دينور هرنقدر خسته‌لك
چكمامشلر ايسه‌ده كه مراد ذاتنده ضعيف اولنلردر يقال هم هلس اى ضعفى وان لم يكونوا نقهاء (الاهلاس)
همزه‌نك كسريله كوشك كوشك كولمك معناسنه در يقال اهلس الرجل اذا ضحك فى فتور وسوزى پك آهسته وسرّانى
سويلمك معناسنه در يقال اهلس الحديث اذا اخفاه واسرّه (التهليس) آريقلمق معناسنه در يقال هلس الرجل
اذا هزل (المهتلس) اسم فاعل بنيه‌سيله آريقلمش وضعف وهزال بولمش كمسه‌يه دينور ومنه يقال فلان مهتلس العقل
اى مسلوبه (المهالسة) مفاعله وزننده برآدمه سوز فسلدهمك معناسنه در يقال هالسه اذا سارّه (الهلطوس)
فردوس وزننده سسى آهسته ويابجه اولان قورده دينور يقال ذئب هلطوس اى الخفىّ الصوت (الهلقس) لامك
تشديديله جردحل وزننده شديد آجلغه وسائر حالاته دينور وكودهسى اتلو ملحم آدمه دينور (الهلكس) هلقس
وزننده ومرادفيدر وآلچق وناكس وردىّ الاخلاق كمسه‌يه دينور (الهلكس) زبرج وزننده بودخى دنى وجرى
مشرب ناكسه دينور يقال هو هلكس وهلكس اى دنئ ردى الاخلاق (الهمس) لمس وزننده كيزلو سسه دينور
تقول سمعت من جانبه همسا اى صوتا خفيا ومطلقا كيزلو نسنه‌يه على قول بغايت كيزلو ويابجه اياق طاوشنه دينور
وصيقمق معناسنه مصدر اولور يقال همس العنب همسا من الباب الثانى اذا عصره وقيرمق معناسنه در يقال همسه اذا
كسره وآغزى آچيه‌رق تقمه چينه‌مك معناسنه دركه كيزلوجه اولور يقال همس الطعام اذا مضغه وفه منضمّ وكلال
وفتورسز كيجه كتمك على قول كيجه وكوندزده قلّت فتور ايله كتمك معناسنه در يقال همس فلان اذا سار بالليل بلا فتور
او هو قلة الفتور بالليل والنهار وصدردن چيقديغى بللو اولميه‌رق وجهر واضهار ايليه‌رك آغزك ايچندن پك كيزلوجه
صوت كبى سوز سويلمك معناسنه در يقال همس الكلام اذا حسّ الصوت فى الفم مما لا اشراب له من صوت الصدر
ولا جهارة فى المنطق (المهموسة) اخفا اولنمش كلمات واشيايه دينور ومنه الحروف المهموسة وهى *حثه شخص فسكت*
وبونلر حروف مجهوره مقابليدر پس حروف مهموسه اون حرفدركه كلاممز بورجع ايلمشدر بونلر تلفظ اولنور كن
موضعلرينه برمرتبه اعتمادلرى ضعيفدر كه حين تلفظده نفس بونلر ايله بيله جه جارى اولور (الهموس) صبور وزننده
كيجه‌لرچوق كزن آدمه دينور يقال رجل هموس اى سيّار بالليل وشول ياوز ارسلانه دينوركه شكار وطعمه‌سنى قيروب
خرد ايدر اوله (الهماس) شدّاد وزننده بودخى اول كونه ارسلانه دينور (الهميس) امير وزننده دوه قسمنك يورركن اياقلرى
طاوشنه دينور تقول سمعت هميس الابل اى صوت نقل اخفافها (المهامسة) مفاعله وزننده (التهامس) تفاعل وزننده
فسلدشمك معناسنه در يقال هامسوا وتهامسوا اذا سارّوا (الهملس) عملس وزننده انجكارى وبالدرلرى قوى اولمغله
شدتله يورر اولان انسان وحيوانه دينور يقال هو هملس اى القوىّ الساقين الشديد المشى (اهناس) اجناس
وزننده مصرده صعيد ناحيه‌سندن بهنسى قضاسنده ايكى بلده‌در برينه اهناس كبرى وبرينه اهناس صغرى ديرلر
(الهنبسة) دحرجه وزننده و (التهنبس) تدحرج وزننده تجسس اخبار ايلمك معناسنه در يقال هنبس
الاخبار وتهنبس اذا تجسس منه (الهندس) زبرج وزننده ياوز ارسلانه دينور ومجرّب وجيد النظر وصائب
الفكر مدقق آدمه دينور يقال هو هندس اى مجرّب جيد النظر (الهندوس) عصفور وزننده عارف ودانا آدمه
دينور يقال هو هندوس الامر اى العالم به جمعى هنادسه‌در (المهندس) اسم فاعل بنيه‌سيله كنكلر ايله صو يولنك
قازلسى وقازله‌جغى يرلرى تقدير وتعيين ايديجى استاده دينوركه صو يولجى تعبير اولنور يقال فلان مهندس
اى مقدّر مجارى القنا حيث تحفر (الهندسة) هانك ودالك فتحيله مهندسدن اسمدر صو يولجلغه دينور
وبو هنداز دن مشتق ومأخوذدركه آب انداز فارسى معرّبيدر زاى سينه ابدال اولندى زيرا كلام عربده مابعدى زاى
معجمه اوله‌رق دال مهمله واقع كلمه يوقدر شارح ديركه آب انداز معرّبى اولمق بعيدو متكلفدر بلكه اندازه معرّبيدر
حتى اولچويى مشتمل اولان علم هندسه دخى بو معنادندر (الهوس) هانك فتحى وواوك سكونيله برنسنه‌يى دوكوب
اوفاتمق معناسنه در يقال هاس الشئ يهوس هوسا اذا دقّه وقيرمق معناسنه در يقال هاسه اذا كسره وكيجه
وقتى كزوب طولاشمق معناسنه در يقال فلان يهوس بالليل اى يطوف واكل شديد معناسنه در يقال هاس الطعام

(اذا)

اذا اكله شديدا و طواری آهسته جه سورمك معناسنه در يقال هاس الابل اذا ساقها لينا و يره زور و يروب محكم طيانه رق يوريمك معناسنه در يقال فلان يهوس اذا كان يمشي معتمدا على الارض و تباه و افساد ايلمك معناسنه در يقال هاس الذئب فى الغنم اذا افسد فيها و دوران ايلمك معناسنه در يقال هاس حوله اذا دار حوله (الهوس) فتحتيله جنوندن بركونه اثر و شائبه يه دينور چالق كبی يقال فی رأسه هوس ای طرف من الجنون (المهوّس) معظم وزننده هوسناك اولان كمسه يه دينور يقال هو مهوّس ای فيه هوس (الهوّاسة) هانك فتحی و واوك تشديديله و (الهوّاس) هاسز پنچه سنه كيرنی خرد خشخاش ايديجی ارسلانه دينور هاء مبالغه ايچوندر يقال اسد هوّاسة و هوّاس ای هصور و بهادر آدمه اطلاق اولنور يقال رجل هوّاسة ای شجاع و هوّاس اسرمش اركك دوه يه دينور هوس كبی كاسيذ كر و هوّاسه كوسنمش و اركككه قزمش ناقه يه دينور يقال ناقة هوّاسة ای ضبعة (الهواس) كتاب وزننده ناقه نك كوسنمسنه دينوركه اسميدر (الاهوس) احمر وزننده اكل شديد معناسنه اولان هوسدن و صفدر مؤنثی هوسی در عطشی وزننده و منه تقول العرب مثلا * الناس هوسی و الزمان اهوس * ای يأكلون طيبات الزمان و الزمان يأكلهم بالموت (الهويس) امير وزننده فكر و انديشه يه دينور تقول اری فيك هويسا ای فكرا و درونده اضمار و اخفا اولنان ضميره دينور تقول له فی قلبی هويس ای شیء خفیّ (الهوس) كتف وزننده هوّاس كبی اسرمش اركك دوه يه دينور يقال فحل هوّاس و هوس ای مغتلم (الهيس) ليس وزننده برنسنه يی چوق اخذ ايلمك معناسنه در يقال هاس الشیء يهيس هيسا اذا اخذه بكثرة و هيس چفت اوكوزلرينه على قول چيفتجيلرك آلات و ادواتنه دينور يقال اعدّ الاكار الهيس ای الفدّان اواداته كلها و سير ايلمك معناسنه در نه كونه اولورسه اولسون يقال هاس الرجل اذا سار ایّ ضرب كان و چكنيوب پايمال قلمق معناسنه در يقال حمل فلان على الجيش فهاسهم ای داسهم (هيس هيس) مكررا هالرك فتحی و سينلرك كسريله بركلمه دركه برماده نك فرصت امكانی ظهور ايلكله برآدمی اكا اغراء و سوق و تعجيل ايلمك موقعنده ايراد اولنور * شارحك بيانه كوره بوچكنه مك معناسنه اولان هيسدن مأخوذ در امر معناسنه مستعمل كلمهٔ اغراءدر (الاهيس) اكيس وزننده بهادره اطلاق اولنور چكنه مك معناسنه ندر يقال رجل اهيس ای شجاع و شول ياوز و ليردوه يه دينوركه اصلا برنسنه دن اركيلوب منقبض اولمز اوله يقال بعير اهيس ای جریء لا ينقبض عن شیء (هيسان) هانك فتحيله اصفهانده برقريه آديدر

فصل الياء التحتية

(اليأس) يانك فتحی و همزه نك سكونيله و (اليأسة) نفاسه وزننده مأمولندن نوميد اولمق قنوط معناسنه دركه رجاء مقابليدر على قول برنسنه دن امل منقطع اولمق معناسنه دركه كندی قلبندن اول املی قطع و فراغت ايلمكدن عبارتدر يقال يئس منه و يأس ييئس كيمنع و ييأس كيضرب شاذ ايأسا و يأسة من الباب الرابع و الثانی اذا قنط منه او قطع الامل * مؤلفك كيمنع قيدی بابه اشارت اولميوب مجرّد عينك مفتوح اولمسی تمثيلدر و فی حديث امّ معبد فی صفة النبیّ صلى الله عليه وسلم * لا يأس من طول * ای قامته لا تؤيس من طوله لانه كان الى الطول اقرب * يعنی قامت سعادتلری طوله اقرب اولمغله طولی جهتندن مأيوس اولنمز ايدی مراد قصير اولميوب و پك طويل دكلدر ديمكدركه برمقدار اوزنجه ديمك اولور و يروی لا يائس من طول ای لا ميئوس منه من اجل طوله ای لا ييأس مطاوله منه لافراط طوله پس بوكا كوره يائسكه اسم فاعلدر دافق كبی اسم مفعول معناسنه اولور و معنا قامت سعادتلريله اوزونلق بحثيله يارش ايدنلر مأيوس اولمزلر زيرا پك اوزون دكل ايديكه بنم بويم يتشمز ديو انلر مأيوس اوله لر و قرأ ابن عباس قوله تعالى * لا ييأس من روح الله * الاية على لغة من يكسر اوّل المستقبل الّا ما كان بالياء و انما كسروا فی ييأس و ييجل لتقوّی احدی اليائين بالاخری يعنی ابن عباس حضرتلری يای اولانك كسريله قراءت ايلديلر قراءت مذكوره تميم و قيس و هذيل و اسد قبيله لری يای تحيه دن غيری مضارعت حرفنی مكسور ايلمريله انلرك لغتنه مبنی در لكن ييأس و ييجل كلمه لرنده ياء اخری ايله متقوّی اولديغيچون مكسور ايلديلر و يأس بيلمك علم معناسنه كلور يقال يئس الرجل اذا علم و منه قوله عزّ و جلّ * افلم ييأس الذين آمنوا * ای افلم يعلم * مؤلف بصائرده بو معنا نخع قبيله سنك لغتی اولمق اوزره تقييد ايلمشدر (اليأس) الف و لاميله اسم ابن مضر بن نزاردر ذكری آتی يأس يعنی سلّ مرضی عربده اك اوّل مزبوره عارض اولمغله اسم مزبور ايله تسميه ايلديلر (اليؤس) ندس وزننده و (اليؤوس) صبور وزننده و صفلردر نوميد اولان كمسه يه دينور يقال هو يؤس و يؤوس ای قنوط (الاستيئاس) و (الاتأس) اتجاه وزننده كه افتعال بابندندر بونلرده مأيوس و نا اميد اولمق معناسنه در يقال استيأس منه و اتأس بمعنى يئس (اليأس) فتحتيله ورم و قوری خسته لك علتنه دينور يقال اصابه اليأس ای السلّ (الايتاس) همزه نك كسريله و (المؤايسة) مفاعله وزننده نوميد ايتمك معناسنه در

تقول ايأسه ايئاسا وآيسته مؤايسة اذا قنطته (اليبس) يانك فتحى و بانك سكونيله و (اليبس) يانك ضميله ياش نسنه قوريمق معناسنه‌در يقال يبس الشئ ييبس بالفتح اى كعلم يعلم ويأبس بقلب الياء همزة وييبس كيضرب وهو شاذ يبسا ويبسا من الباب الرابع والسادس اذا كان رطبا فجف (اليابس) و (اليبس) كتف وزننده و (اليبيس) اميروزننده و (اليبس) شكس وزننده وصفلردر ياش اولوب صكره قورمش نسنه‌يه دينور و (يبيس الماء) اميروزننده تره اطلاق اولنور يقال جاء وعليه يبيس الماء اى العرق ويبيس البقول احرار بقولك يابس اولانه على قول اعشاب وسبزواتك قوريدقدنصكره طاغيلور اولاننك يابسنه ياخود مطلقا قورمش نباته دينور يقال يبس البقل فهو يبيس كسلم فهو سليم (اليبوسة) عمومه وزننده اسمدر قوريلغه دينور (اليبس) فتحتينله اصلنده ياش اولوب بعده قورمش اوليوب بلكه ذاتنده قورى اولان شيئه دينور واما طريق موسى الذى جاء فى قوله تعالى ﴿فاضرب لهم طريقا فى البحر يبسا﴾ فانه لم يعهد قط طريقا لا رطبا ولا يابسا انما اظهره الله تعالى حينئذ مخلوقا على ذلك يعنى آيت مزبورده واقع طريق كه بحرده ظاهر اولمشيدى مقدما طريق اولمامغله رطوبت ويبوستدن برى اولوب همان جناب بارى تعالى آيات باهره‌سنى اظهار ايلمك حكمتنه مبنى اول آنده خلق وايجاد ايلدى پس خلق طريق يابس اولمش اولور وحسن بصرى بانك سكونيله قراءت ايلدى كه مقدما طريق اوليوب لكن موضع ماء اولمغله كويا كه بعد الرطوبه يابس اولديغى اعتبارينه مبنى اولور و يبس فتحتينله ايشه يرامز بى خير ومنفعت عورته اطلاق اولنور يقال امرأة يبس اى لا خير فيها وسودسز قيونه اطلاق اولنور يقال شاة يبس اى بلا لبن بونده بانك سكونيله ده زبانزده‌در (الايبس) انحس وزننده افعل تفضيلدر يابس معناسنه‌ده مستعملدر يقال شئ ايبس اى يابس واياغك انجيك تعبير اولنان يرنده اولان كميكه دينوركه صقلمقده بغايت وجعنك اولور قورى انجيك تعبير ايتدكلريدر جمعى ايابس كلور يقال ضرب فى ايبسه وهو ظنبوب فى الساق اذا غمز يألم وايابس شول صلابتلو يك نسنه‌لره اطلاق اولنوركه انده تيغبازلر سيوف امتحان ايدرلر (يباس) قطام وزننده عورت يرينه على قول دبرك دليكنه دينور (يبوس) يانك ضميله ارض شنوءه‌ده بر موضعدر (اليابس) حكيم بن جبلة العبدى نام كسه‌نك قلجى اسميدر و بحر رومده بر قورى اطه‌نك اسميدركه طولا او توز ميل وارضا يكرمى ميل يرى مشتملدر وانده بركوزل بلده واردر * شارح ديركه اندلس جزايرندندر (الايباس) همزه‌نك كسريله قورتمق معناسنه‌در يقال ايبس الشئ اذا جففه وسكوت ايلمك معناسنه مستعملدركه تخفيف لسان ايدر تقول ايبس يارجل كاكرم اى اسكت ويرك نباتى قوريمق معناسنه‌در يقال ايبست الارض اذا يبس بقلها وقورى يرده يوريمك معناسنه‌در يقال ايبس القوم اذا ساروا فى الارض اليابسة (التيبيس) تفعيل وزننده بودخى برنسنه‌يى قورتمق معناسنه‌در يقال يبس الشئ اذا جففه (اليس) يانك فتحى وسينك تشديديله كزمك معناسنه‌در يقال يس الرجل يسا اذا سار

﴿ باب الشين المعجمة ﴾

﴿ فصل الهمزة ﴾ (الابش) همزه‌نك فتحى وبانك سكونيله بريكدرمك معناسنه‌در يقال ابش الشئ ابشا من الباب الاول اذا جمعه (التأبيش) بودخى بريكدرمك معناسنه‌در يقال ابشه بمعنى ابشه وقارشق وشوريده كلمات ايلمك معناسنه‌در تقول ابشت كلاما اى اخذته اخلاطا (الاباشة) ثمامه وزننده جماعة انسانى‌يه دينوركه مراد اخلاط اجناس‌در يقال جاءت اباشة من الناس اى جماعة (الآبش) حابش وزننده شول آدمه دينوركه برآدمك حولوى بيتنى وقپوسى اوكنى انواع طعام وشرابيله تزيين ايدر اوله (اتش) همزه‌نك وتاء فوقيه‌نك فتحيله محدثيندن محمد وعلى ابنى الحسن الصغانى الانبارى جدلرينك اسميدر (الاتيشة) جهينه وزننده ضعفاى قومدن حرب وقتاله حاضر اولميان كسه‌يه دينور يقال هو اتيشة اى حارض ضعيف من القوم (الارش) همزه‌نك فتحى ورانك سكونيله ديته دينوركه خونبهادر يقال وجب فيه الارش اى الدية * شارح جراحت ديتنه تخصيص ايلمشدر وارش طرملامق معناسنه‌در يقال ارش وجهه ارشا من الباب الاول اذا خدشه وديت ايستمك معناسنه‌در يقال ارش الرجل على بناء المجهول اذا طلب بالارش وحق ابطال ايچون ويريلان رشوته دينور يقال اعطا فيه الارش اى الرشوة ونزاع واختلاف وخصومت معناسنه‌در يقال بينهما ارش اى اختلاف وخصومة وصاتيلق اولان متاعدن عيب سببيله اشاغى واريلان بهايه اطلاق اولنوركه نزاع وخصومتى مستلزمدر يقال باع الثوب بالارش وهو مانقص العيب منه وبر متاعك مشترى سلامتى شرطيله بعد الاشتراء عيبنه مطلع اولدقده ثمن مدفوعندن استرداد ايلديكى بر مقدار اقچه‌يه اطلاق اولنوركه ديتى منزله‌سنده اولور يقال رد ارش السلعة وهو مايدفع بين السلامة والعيب فى السلعة وقشقرتمق معناسنه‌در يقال ارش عليه ارشا اذا اغراه

(وويرمك)

﴿ باب الشين المعجمة ﴾

﴿ فصل الهمزة ﴾

و و یرمك معناسنه مستعملدر یقال ارشه اذا اعطاه وخلق معناسنه در تقول ما ادری ایّ الارش هو ای ایّ الخلق
﴿المأروش﴾ مخلوق معناسنه در ﴿آرش﴾ صاحب وزننده بر طاغك آدیدر ﴿التأریش﴾ آتشی اوکچروب علولندرمك
معناسنه در یقال ارّش النار اذا ارّثها ﴿الایتراش﴾ افتعال وزننده جراحت ضمننده دیت آلمق معناسنه در
تقول ائترش منه خماشتك یا فلان ای خذ ارشها و مجروح دیت و قصاصه راضی و منقاد اولمق معناسنه در یقال
ایترش للخماشة ای استسلم للارش کما یقال استسلم للقصاص ﴿الاشّ﴾ همزه نك فتحی و شینك تشدیدیله قوری اتمکه
دینور تقول اکلت اشّا ای خبزا یابسا و برشرّ و کریهه ضمننده قیام و حرکت ایلمك معناسنه در یقال اشّ القوم
اشّا من الباب الاوّل اذا قاموا و تحرّکوا للشرّ و هشّ معناسنه درکه دکنکله آغاجدن یپراق سلکمکدر یقال
اشّ علی غنمه بمعنی هشّ یعنی خبط الورقة بالعصا ﴿الاشاش﴾ و ﴿الاشاشة﴾ همزه لرك فتحیله هشاس و هشاشة
معناسنه درکه شن و نشاطمند اولمقدن عبارتدر ﴿الاشّ﴾ همزه نك کسریله اسّ معناسنه درکه سین بابنده ذکر
اولندی تقول الحق الحشّ بالاشّ ای الحسّ بالاسّ یعنی الشیٔ بالشیٔ ﴿اقیش﴾ زبیر وزننده عکل قبیله سندن
بر جماعتك پدری اسمیدر و حارث بن اقیش یاخود و قیش اصحابدندر و جمال بنی اقیش بر جنس صویسز دولردرکه
هر نسنه دن اورکر اولورلر ﴿اوش﴾ همزه نك ضمهٔ غیر مشبعه سیله فرغانه ایالتنده بر بلده در محدثیندن مسعود بن
منصور و محمد بن احمد بن علیّ و علیّ بن عثمان الشهیدی و القدوة علیّ بن محمد بن علیّ الاوشیون اورادندر * مترجم دیرکه
علم عقائدده * یقول العبد فی بدء الامالی * بیتیله مصدّر اولان منظومهٔ مشهوره نك ناظمی علیّ بن عثمان بن محمد بن
سلمان الاوسیّ شهیدیّ مذکوردر بتوفیقه تعالی جامع و مشبع شرحی خدمتنه بو فقیر موفّق اولمشیدم بعد الاتمام
مرح المعالی فی شرح الامالی ایله تسمیه اولنوب بحمده تعالی حالیا امت محمد آندن مستفید اولورلر

فصل الباء

فصل الباء

﴿البأش﴾ بانك فتحی و همزه نك سکونیله برآدمی علی الغفله یره ییقمق معناسنه در یقال بأشه بأشا من الباب الرابع
اذا صرعه غفلة و برآدمی اوته قاقق معناسنه در تقول ما بأشته بشیٔ ای مادفعته و امتناع ایلمك معناسنه در یقال
ما بأش منّی ای ما امتنع ﴿المباءشة﴾ مفاعله وزننده برآدمی قاپوب یره ییقوب اول آدمه اصلا بر نسنه یاپیوب ایسم
اولمق معناسنه در یقال باءش فلانا اذا اخذه فصرعه و لم یصنع هو شیئا ﴿بئشه﴾ بانك کسریله همزه دی یایه قلبیله
بیشه دخی دیرلر بمنده بر ارسلان یتاغی یرك اسمیدر فارسیده بیشه اورمانه دینکله ظاهرا معرّبدر ﴿البحش﴾ و حش
وزننده لیث روایتی اوزره بریکمك معناسنه در یقال بحش القوم بحشا من الباب الثالث اذا اجتمعوا و بونده لیثی
سائرلری تخطئه ایلدی و بعضلر دیدیلرکه صواب اولان تحبش اولمقدر ﴿البرخاش﴾ بانك کسریله قرقشلق
و غریو و غوغا و هنکامه معناسنه در یقال وقعوا فی خرباش و برخاش ای فی اختلاط و صخب * مترجم دیرکه ظاهرا
برخاش فارسی معرّبیدرکه جنك و غوغا معناسنه در ﴿الباذش﴾ ذال معجمه ایله صاحب وزننده اسمادندر ابو عبد الله
محمد بن الباذش نحاة مغربدندر ﴿البرش﴾ فتحتینله و ﴿البرشة﴾ غرفه وزننده آت قسمنك تویلرنده اولان خرده خرده
آلاجه بنکاره دینورکه سائر لونه مخالف اولور سیس تعبیر اولنور بعض قیرآتلرده بقله قیری و سیسلو قیر تعبیر
ایدرلر یقال له فرس فی جلده برش و برشة و هو نکت صغار فی شعره یخالف سائر لونه و طرنقده حادث اولان بیاضلغه
دینور ﴿الابرش﴾ احمر وزننده و ﴿البریش﴾ امیر وزننده و صفلر در سیسلو آته دینور یقال فرس ابرش و بریش
ای فیه برش و ابرش ملوك عرب دن جذیمه نك لقبیدر ابرص اولوب لکن ناس ابرص تعبیرندن احتراز ایلمریله
ابرص بدلی ابرش ایله توصیف ایلدیلر و ابرش مختلف الالوان و کثیر النبات مکانه اطلاق اولنور یقال مکان ابرش
ای مختلف الالوان کثیر النبات ﴿البرشاء﴾ ابرشك مؤنثیدر و یقال ارض برشاء ای مختلفة الالوان کثیرة النبات و نباتاتی
فراوان اولان سنه یه وصف اولور یقال سنة برشاء ای کثیرة العشب و ناس علی قول جماعت انسانی یه اطلاق
اولنور تقول ما ادری من ایّ البرشاء هو ای من ایّ الناس او من ایّ جماعتهم و برشاء ذهل و شیبان و قیس بنی ثعلبه
نام کسه لرك و الدهلرینك لقبلریدر و جودنده برش اولدیغندن یاخود اورتغی اولان خاتونله میانلرنده اختلاف
وقوعندن تلقیب اولنمشیدی و مزبورلره بنو البرشاء اطلاق اولنور ﴿المبرطش﴾ اسم فاعل بنیه سیله دلّاله علی قول
بایع ایله مشتری بیننده اولان میانجی یه دینور * و کان عمر رضی الله عنه فی الجاهلیة مبرطشا * ای دلّالا او ساعیا
بین البایع و المشتری او هو بالسین المهملة ﴿البرغش﴾ غین معجمه ایله جعفر وزننده سیوری سنکه دینور ﴿الابرغشاش﴾
اقشعرار وزننده خسته یاخود مجروح صاغالمغله قالقوب کزمکه باشلمق معناسنه در یقال ابرغشّ الرجل من مرضه
اذا برأ و اندمل و قام و مشی ﴿ابو براقش﴾ بانك فتحیله کرپی یه شبیه بر کوچك طائر برّی یه اطلاق اولنورکه یلکلرینك
یوقاریسی بغایت آق و اورته سی قرمزی و اشاغیسی سیاه اولور بر نسنه دن قورقوب بلکلدکده تویلری قباروب

طاوس كبى كوناكون الوانله متلوّن اولور ذكرى آتى اختلاف الوان معناسندندر بو جهتله تلوّن طبيعتى اولان آدمه
ابو براقش اطلاق ايدرلر ﴿البرقش﴾ زبرج وزننده بر بشـقه قوش اسميدركه شرشور دخى ديرلر مادهسـنده ذكر
اولندى و برقش تيم قبيلهسندن برشـاعر اسميدر ﴿البرقشة﴾ دحرجه وزننده پراكنده اولمق معناسـنه‌در يقال
برقش القوم اذا تفرّقوا و خلط كلام ايلمك معناسـنه‌در يقال برقش الكلام اذا خلطه و نسنه يكه توجه واقبـال
ايلمك معناسنه‌در يقال برقش على اكل الطعام اذا اقبل عليه و منقش نسنه‌نك لونى مختلف اولمق معناسـنه‌در يقال
برقش لول الارقش اذا اختلف ﴿براقش﴾ بانك فتحيله برقانجق كلبك اسميدر * على اهلها دلت براقش * و على اهلها
تجنى براقش * مثلثك منشأيدر كلب مزبورك صاحبى اوزرينه سوء قصديله بركيجه دشمن ظهور ايدوب لكن ظلمت
ليلدن خانه‌سنى كورميوب مبـاعدت اوزره ايكن كلب مزبور آت اياقلرينك طبطابنه اورمكله دوشمنلر دونوب
كلب آوازيله صاحبنى شبخون و غارت ايلمكله كلام مزبور مثل اولمشدر بركسه ضررى كندى اوزرينه عائد اولان بر عمل
ايشلدكده ضرب اولنور بعضلر ديديكه براقش لقمان بن عادك زوجه‌سى اسميدركه و قتنك ملكى ايدى بركون لقمان
سفره كيدوب مزبوره‌يى جانشين وضع ايلدى و مقدما لقمان بر مخصوص مكان تعيين ايلمشيدى كه على الغفله بر طرفدن
بر حادثه ظهور ايلسه همان اوراده تتون قالدروب بو وجهله اطراف و اكنافده عساكرى فى الحال مجتمع اولورلر ايدى
لقمـان سفره كتدكدنصكره جاريه‌لر بركيجه ذوق طريقيله بنه مكان مرقومده تتون قالدرملريله اطرافده بولنـان
عسكرلر بر عارضه ظهورى ملاحظه‌سيله على العاده مجتمع اولديلر براقش كيفيته واقف اولدقده ارباب امور كنديسنه
فعل مرقوم جاريه‌لرك عبث و لهولرندن نشـئت ايلدى ديو عسـكرلر ارجاع اولنسـه من بعد جدّى هزله حمل
ايده‌جكارى دركار اولمغله سر رشـته و يرميه‌رك بونلره بر ايش بولمق لازمهٔ حالدندر ديو اراءت مصلحت
ايلدكلرنده مزبوره دخى تيزالدن بر بنا تصميم و مجتمع اولان عسـكرى اول بنا بنيـانه تعيين ايليوب چند روز
ظرفنده ختامپذير ايلديلر وقتـا كه لقمان سـفردن عودت ايدوب بناى مزبورك اصلندن استفسـار ايلدكده
براقش دخى صورت حالى بيان ايلمكله لقمان كلام مزبورى ايراد ايلدى و بعضلر ديديكه مزبوره براقش واقعا لقمان
مرقومك زوجه‌سى ايدى و لقمانك قومى قطعا دوه قسمنك اتنى اكل ايلمزلر ايدى و لقمانك براقشـدن بر اوغلو
وار ايدى بركون لقمان ايله براقشك قرنداشلرينى كورمكه كيدوب و براقش دخى برابر ايدى مزبورلرك خانه‌لرينه
واروب مسافر اولدقلرنده اكراما بردوه ذبح و طبخ ايلديلر غلام مزبور براتلو كيك آلوب لقمانه كتوردى
لقمـان اكل ايلدكده بغـايت خوشـلنوب مدّة العمر بويله لطيف ات يمدم بوندر ديو سئوال ايلدكده اولدخى
كنديسيچون ذبح اولنـان دوه‌نك اتى اولديغنى بيان ايلمكله براقش جمل فاجتمل يعنى سن بزه بوندنصكره جمل
اطعـام ايدوب وسـندخى آندن اكل ايله ديدى و براقشـك دوه‌لرى يك چوق ايدى من بعد لقمـان مزبوره‌نك
و برادرلرينك وقوم و قبيله‌سـنك دوه‌لرينى ذبح و اكل ايلمكه مبـادرت ايلمكله كلام مزبور ايراد اولندى
و براقش و هيلان سـيلان وزننده يمنده ايكى طاغك ياخود ايكى واديك آديدر و ايكى قديم بلده اسميدركه
حالا خرابه‌در ﴿التبرقش﴾ تدحرج وزننده كوناكون رنكلر ايله متزيّن اولمق معناسـنه‌در يقال تبرقش لنا
فلان اى تزيّن بالوان مختلفـة ﴿البرنشـاء﴾ فتحتينله ناس معناسـنه‌در تقول مادرى اىّ البرنشـاء هو اى
اىّ النـاس ﴿البشّ﴾ بانك فتحى و شـينك شدّه‌سـيله و ﴿البشـاشة﴾ رشاشه وزننده كولر يوزلو اولمق
معناسـنه‌در تقول بششت بشّـا و بشاشة من الباب الرابع اذا كان طلق الوجه و لطـافتله نازكانه سئوال
ايلمك معناسـنه مستعملدر يقال بشّ له فى المسئلة اذا لطف و بركمسه‌يه كوله‌رك جنبش و نشـاطله اقبال و تلقى
ايلمك معناسنه مستعملدر يقال بشّ له اذا اقبل عليه و ضحك اليه و بر دوست بر دوسته ملاقى اولدقده فرح و مسرّت
اظهار ايلمك معناسـنه مستعملدر تقول لقيته فبشّ بى اى فرح و سرّ ﴿الابشّ﴾ اعزّ وزننده آبش معناسـنه‌دركه
ذكر اولندى ﴿البشيش﴾ اميروزننده يوزه اطلاق اولنور يقال طلق البشيش اى الوجه ﴿البشيشة﴾ سفينه وزننده
برآدمك مالك اطلاق اولنـان مالنده مستعملدر مسـتلزم بشاشت اولديغيچون تقول اخرجت له بشيشتى
اى مالك يدى ﴿الابشاش﴾ همزه‌نك كسريله يرك نباتى برى برينه صارمشق اولمق على قول يكيجه بتورمك معناسنه‌در
يقال ابشت الارض اذا التفّ نبتها او انبتت اوّل نباتها ﴿التبشبش﴾ تزلزل وزننده بركمسه‌يه كولر يوز كوستروب
انس و التفـات و مواصلت ايلمك معناسـنه‌در يقـال تبشبش به اذا آنسـه و واصله و حق تعالى طرفندن تبشبش
عبدندن خشنود اولمغله اكرام و احسان ايلمك معناسنه اولور * مؤلف بونكله اشبو حديثه تلميح ايلمشدر ﴿لا يوطنّ
الرجل المسـاجد للصلاة الا تبشبش الله به كما يتبشبش اهل البيت بغائبهم﴾ ﴿البطش﴾ بانك فتحى و طانك سكونيله

برکسه یی ارسلان کبی عنف وسطوتله قاورایوب طوتمق معناسنه‌در یقال بطش به بطشا من الباب الثانی والاول اذا اخذه بالعنف والسطوة و بعضلر عندنده بطش هرنسنه‌یی عنف وشدتله یاپشوب طوتمق معناسنه‌در و ابطاش انسانی اخذ ایلمکه خاص‌در و بطش بأس وقوّت معناسنه مستعملدر یقال هوذو بطش ای بأس و خسته لکدن کرچه افاقت بولوب لکن هنوز ضعیف اولمق معناسنه‌در یقال بطش من الحمّی اذا افاق منها وهو ضعیف ﴿الابطاش﴾ همزه‌نك کسریله بودخی برآدمی عنف وشدتله قاورایوب طوتمق معناسنه‌در یقال ابطشه اذا اخذه بالعنف والسطوة او البطش الاخذ الشدید فی کل شیٔ ﴿البطیش﴾ امیر وزننده شدید البطش اولانه دینور یقال هو بطیش ای الشدید البطش ﴿بطاش﴾ کتاب وزننده و ﴿مباطش﴾ مسافر وزننده ایکی رجل اسملریدر و اسمعیل بن هبة الله بن باطیش که بعد الطاء یایله‌در فقیه شافعی‌در ﴿المباطشة﴾ مفاعله وزننده برنسنه‌یه دورشمك معناسنه‌در یقال باطشه اذا عالجه و ایکی کمسه کورشجیلر کبی بری برینی قاورەمق ایچون اللرینی اوزادوب اوغراشمق معناسنه‌در یقال باطشا اذا مدّ کلّ منهما یده الی صاحبه لیبطش به ﴿التبطش﴾ تفعل وزننده دوه‌نك یوکی پك آغر اولوب و یورلمق سببیله آلتنده قلدانمز درجه‌سنه وارمغله ایاقلرینی سوریه‌رك یوریمك معناسنه‌در یقال ان الرکاب تبطش باحمالها ای تزحّف بها لاتکاد تتحرّك بونك اصلی تتبطش ایدی‌که فعل مضارعدر ﴿البغشة﴾ بانك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله ضعیف یاغان یغموره دینورکه چسنتی تعبیر اولنور تقول جاءنی وفی السماء بغشة ای مطرة ضعیفة ﴿البغش﴾ نقش وزننده بلود چسنتی یاغدرمق معناسنه‌در یقال بغشت السماء بغشا من الباب الثالث اذا امطرت البغشة وچوجق آغلامسیه‌رق اناسنه یاخود باباسنه قوشمق معناسنه مستعملدر یقال الصبیّ یبغش الی امّه اذا اجهش الیها و خانه‌نك باجه‌سندن ذرّه تعبیر اولنان اینجه توز کیرمك معناسنه مستعملدر یقال بغش الهباء فی الکوّة اذا دخل فیها ﴿الباغش﴾ باطش وزننده چسنتی وجه اوزره یغار اولان یغموره دینور یقال مطر باغش ای ذو بغشة اشبو بغشه لفظنده تاء وحدت ایچوندر ﴿البقش﴾ نقش وزننده برشجر اسمیدرکه فارسیده اکاخوش‌سای دیرلر * شارح دیرکه سین مهمله ایله بقس دیدکاری اولمق ظاهردر ﴿البکش﴾ نقش وزننده دوه‌نك ایاغی باغنی چوزمك معناسنه‌در یقال بکش عقال بعیره بکشا من الباب الاول اذا حلّ ﴿بلاطنش﴾ بانك فتحی وطاء ونونك ضمیله شام اولکه‌سنده بربلدهٔ صغیره اسمیدر حصن واشجار وعیونی مشتملدر ﴿البنش﴾ بانك فتحی ونونك سکونیله برایشده سلپوکلك ایدوب کوشك دیرنمك معناسنه‌در یقال بنش فی الامر بنشا من الباب الاول اذا استرخی فیه ﴿التبنیش﴾ تفعیل وزننده بنش معناسنه‌در لکن بوبابده استعمالی اندن اکثردر یقال بنش فی الامر بمعنی بنش ﴿البنشی﴾ سکری وزننده متأخرین محدثیندن شامیّ الاصل عبدالمنعم البستیّ لقبیدر ﴿البوش﴾ بانك فتحی وواوك سکونیله قارشق جماعته علی قول قبائل مختلفه‌دن مجتمع اولانه مخصوصدر یاخود مطلقا ناس کثیره دینور بانك ضمیله‌ده جائزدر یقال جاؤا فی بوش ای جماعة مختلطة اولا یکون الّا من قبائل شتّی او الکثرة من الناس ومنه یقال بوش بائش و برباباك اوغللرینه اطلاق اولنور برارایه کلوب برکدکاری حالده یقال هذه الحضّار بوش ای بنواب وذلك اذا اجتمعوا و بوش مصر دیارینه مخصوص برنوع طعام اسمیدر بغدای ایله مرجکی قارشدروب برزنبیلده غسل ایلدکدنصکره بردستی ایچره وضع ایدوب فرونده طبخ ایدرلر و بوش اجناس مختلفه آدملرك غریو وغوغا وفریادلرینه دینور تقول ماهذا البوش ای ضجیج الاخلاط من الناس و بومعناده مصدر اولور یقال باش القوم اذا ضجو وتقول ترکتهم هوشا بوشا ای مختلطین و یحیی بن اسعد بن بوش البوشی که جدّینه منسوبدر محدثیندندر و بوش برکسه‌یه ال ایله برنسنه صونمق معناسنه‌در یقال باش فلانا اذا اهوی الیه بشیٔ ﴿البوشیّ﴾ یای مشدده ایله فقیر و کثیر العیال آدمه دینور یقال رجل بوشیّ ای فقیر معیل وسفله و فرومایه کمسه‌یه دینور بونده بانك ضمیله‌ده لغتدر یقال هو بوشیّ ای من خمّان الناس ودهمائهم ﴿التباوش﴾ تناوش وزننده ومرادفیدرکه بری برینه دست‌درازلق ایلمك معناسنه‌در یقال تباوشا ای تناوشا ﴿الانبیاش﴾ انفعال وزننده برنسنه‌دن تحاشی ایلمکله ایرکیلوب بورتلمق معناسنه‌در یقال هو لاینباش من شیٔ ای لاینحاش ولاینقبض ﴿التبویش﴾ تفعیل وزننده و ﴿التبوّش﴾ تفعل وزننده ناس قارشق اولمق معناسنه‌در یقال بوّش القوم وتبوّشوا اذا اختلطوا ﴿بوش﴾ بانك ضمیله مصرده برقریه‌در ثیاب بوشیه اوراده نسج اولنور ومحدثیندن علیّ بن ابراهیم البوشیّ اورادندر ﴿البهش﴾ بانك فتحیله مقل دیدکاری یمشك تازه‌سنه دینورکه دوم اغاجنك ثمریدر هند وحجازده اولور قوریسنه خشل دیرلر و بهش وصف اولور کولر یوزلو کشاده‌رو بشاشتلو آدمه دینور یقال رجل بهش ای هشّ بشّ معنای آتیدندر و بلاد البهش دیار حجازه اطلاق اولنور ذکر اولنان ثمر بهش اوراده نابت اولدیغیچون و بهش مصدر

اولور برنسنه‌یی صوروب آراشدرمق معناسنه‌در یقال بهش عنه بهشا من الباب الثالث اذا بحث عنه وآرزو
کرده‌سی اولان نسنه‌یه فرح وشوقله شتاب واقبال ایلمك معناسنه‌در یقال بهش الیه اذا ارتاح له وخفّ بارتیاح
وبرنسنه‌یه ال صونوب لکن آلمیوب محروم اولمق معناسنه‌در یقال بهش الیه اذا تناوله لیأخذه ولم یأخذه
وبرکسه باللکزجه اغلمغه یاخود کولمکه متهیّیٔ اولمق معناسنه‌در یقال بهش الرجل اذا تهیأ للبکاء وحده او للضحك
ایضاو آلمق ایچون برنسنه‌یه ال صونمق معناسنه‌در یقال بهش بیده الیه لیتناوله وبریکمك معناسنه‌در یقال بهش القوم
اذا اجتمعوا (التبهش) تفعل وزننده بودخی بریکمك معناسنه‌در یقال تبهش القوم اذا اجتمعو (بهیش) زبیر وزننده
ذوالرمّه نام شاعرك جدّی اسمیدر وعلیّ بن بهیش محدّثیندندر (بهوش) جرول وزننده بررجل اسمیدر (المبهش)
معظم وزننده سیر سریع معناسنه مستعملدر اجتماع معناسندندر یقال سیر مبهش ای سریع (التباهش) تفاعل
وزننده ایکی کمسه بری برینه اللریله برنسنه صونمق معناسنه‌در یقال تباهشا بینهما الشیٔ اذا اهوی کلّ منهما الی الاخر
بشیٔ (بیش) بانك فتحی ویانك سکونیله برموضع آدیدرکه آنده نیچه معدنلر واردر (بیش) و (بیشه) بارلك
کسریله طریق یمامه‌ده بروادی اسمیدرکه ارسلان یتاغیدر وبیشه لفظی مهموزا لغتدر نته‌که ذکر اولندی وبیش
زنجبیله شبیه برنبات اسمیدرکه تازه‌سی وقوریسی اولور واکثری آنده زهر قتال حاصل اولور اکل ایدن حیواناتی
هلاك ایدر وتریاقی فارة البیش دیدکاریدرکه آنکله تغدی ایدر وبلدرجن قوشی دخی آنی تناول ایدر واصلا
ضرر ایلمز ودواء المسك دیدکاری معجون دخی اکا مقاوم اولور اشبو بیش دیدکاری نبات بلاد چینده هلاهل
نام طاغده بتر بر کوکدر بوسببدن سمّ هلاهل اطلاق ایدرلر زهر قاتلدر انواعی واردر ترکیده بلدرجن اوتی دیرلر
وفارة البیش که فارسیده بیش موش دیرلر فاره‌یه شبیه بر حیواندر عندالبعض جدوار دیدکاریدر بیش جوارنده
اولور وانك تریاق دفعیسیدر (التبییش) تفعیل وزننده یوزی بیاض وخوب ودلارا قلمق معناسنه‌در یقال
بیش الله وجهه ای بیضه وحسنه

فصل التاء الفوقیة

(الترش) تانك فتحی وفتحتینله خفیفلك وبی تمکینلك
ودکسزلك وشلفه‌لك علی قول بدخویلق وبخل وضنت معناسنه‌در تقول ماهذا الترش والترش ای الخفة والنزق
او سوء الخلق والضنة وترش فتحتینله معنای مزبورده مصدر اولور یقال ترش الرجل ترشا من الباب الرابع
اذا کان ذا ترش (الترش) کتف وزننده و (التارش) معنای مزبوردن صفتدر (الترشاء) تانك کسریله ایپه دینور
حبل معناسنه وبومعتل اولمغله موضع ذکری رشی ماده‌سیدر (تالش) صاحب وزننده عجمده کیلان ولاهیجاندن برایالت
آدیدر (التمش) تانك فتحی ومیمك سکونیله بریکدرمك معناسنه‌در یقال تمش الشیٔ تمشا من الباب الاوّل اذا جمعه

فصل الثاء المثلثة

(ثباش) غراب وزننده اعلام رجالدندر کویاکه شباث مقلوبیدر (الثش) ثانك فتحی
وشینك تشدیدیله اوفورلمش طولومدن یل چقرمق معناسنه‌در یقال ثشّ السقاء وفشه اذا اخرج منه الریح

فصل الجیم

(الجأش) جیمك فتحی وهمزه‌نك سکونیله وبعضا همزه‌سز یعنی القله استعمال اولنور
برنسنه‌دن خوفله مضطرب اولدقده انسانك یورکی اوینایوب دترمکه دینور تقول اخذنی منه الجأش وهو رواع
القلب اذا اضطرب عندالفزع وانسانك نفس ناطقه‌سنه دینور یقال سکن جأشه ای نفسه وجأش لفظنك جمعی
جؤوش کلور وجأش برموضع آدیدر ومصدر اولور برنسنه‌یه توجّه واقبال ایلمك معناسنه‌در یقال جأش الیه
جأشا من الباب الثالث اذا اقبل وحزن یاخوف سببیله یورك یرندن اوینایوب قالقمق معناسنه‌در یقال جأشت
نفسه اذا ارتفعت من حزن او فزع (الجؤشوش) عصفور وزننده کوکسه یاخود وسطنه دینورکه یورك اوزرینه
کلان یری اولور یقال ضرب جؤشوشه ای صدره او حیزومه وغلیظ آدمه دینور یقال رجل جؤشوش ای غلیظ
وجؤشوش اللیل وجؤشوش الناس کیجه‌دن وانساندن بربلوکه دینور یقال مضی جؤشوش اللیل ای قطعة منه
ومرّ جؤشوش من الناس ای قطعة (الجبش) جیمك فتحی وبانك سکونیله تراش ایلمك معناسنه‌در یقال جبش
الشعر جبشا من الباب الثانی اذا حلقه (الجبیش) امیروزننده تراش اولمش عورت یرینه دینور یقال رکب جبیش
ای محلوق (الجباش) شدّاد وزننده اسماندندر محمد بن علیّ بن طرخان بن جبّاش محدّثیندندر کندیدن او غلو
حافظ عبدالله روایت حدیث ایلدی (الجحرش) جعفر وزننده کوده‌سی قالین اعضاسی دیرنکلی صیق آته دینور
یقال فرس جحرش ای غلیظ مجتمع الخلق (الجحش) جیمك فتحی وحای مهمله‌نك سکونیله دری‌یه اصابت ایدن
نسنه‌یی صویوب صیرمق معناسنه‌در علی قول بوطرملامقدن اشاغیجه‌که قاشیمقدر یاخود طرملامقدن زیاده‌که
قازیوب کیدرمکدر یقال جحش الجلد جحشا من الباب الثالث اذا اسحجه وقشره من شیٔ یصیبه اوهو کالخدش
اودونه او فوقه وجحش اشك صوپه‌سنه دینور جمعی جحاش کلور وجحشان کلور جیمك کسریله مؤنثی جحشه‌در وآتك

فصل التاء الفوقیة
فصل الثاء المثلثة
فصل الجیم

(طاپنه)

طابنه‌ده اطلاق اولنور مهر الفرس معناسنه و جثه و اندامك تصلق و قالین و یاقشقسزلغنه دینور یقـال فی هیكله
جحش ای جفاء و غلظ و جهاد و غزا معناسنه‌در و كیكه اطلاق اولنور ظبی معناسنه و جهینه قبیله‌سندن بر صحابی
اسمیدر و امّ المؤمنین زینب و برادرلری عبدالله و عبد بنو جحش بن رئاب صحابیلردر رضی الله عنهم و جحش خابور
قضاسنده بر قریه‌در (الجحشة) تمره وزننده شول یولك پارهسنه دینورکه چوبان آنی حلقه حلقه قولنه صاروب
اوجندن اكیرمكه باشلر (الجحوش) جرول وزننده شول صبی‌یه دینورکه هنوز اعضاسی تامّ اولوب قوّتلنمامش اوله
یقال هو جحوش وذلك یقال للصبیّ قبل ان یشتدّ (الجحیش) امیر وزننده بریانه و بر ناحیه‌یه دینور بو معنادندر كه
دائما قومنه قارشمیوب آنلردن باشقه الارغه‌یه نزول ایدر اولان آدمه جحیش المحلّ اطلاق اولنور یقال رجل جحیش
المحلّ اذا كان ینزل ناحیة عن الناس و لم یختلط بهم (المجحوش) بریانه بر عارضه اصابت ایلمش آدمه دینور یقال
رجل مجحوش اذا اصیب شقه (جحاش) كتاب وزننده اسامیدندر جحاش بن ثعلبه غطفان قبیله‌سندن بر جماعتك
پدریدر (الجحیش) زبیر وزننده جحشك مصغریدر صویه‌جق دیمكدر و منه یقال هو جحیش وحده ای مستبدّ
برأیه لایشـاور الناس و لایخالطهم كوچك صوپه قسمی ناسدن اوركوب دائما قاچنور اولدیغنه مبنی خود رای
و خود پسند اولوب اصلا بر كمسه ایله اختلاط و استشاره ایلز اولان كمسه‌یه اطلاق اولندی نته‌كه عییرو حده دخی
بو مقامده مستعملدر (المجاحشه) مفاعله وزننده مدافعه معناسـنه‌در یقـال جاحشه اذا دافعه (الاجحنشاش)
اقعنساس وزننده چوجغك قرنی پك بیومك معناسنه‌در یقال اجحنشش بطن الصبیّ اذا عظم (الجحمرش) جیمك
و میمك فتحی و رانك كسریله پك یاشلو قوجه قاری‌یه دینور و چركین و تصلق عورته دینور و امزكلی طوشانه دینور
ارنب مرضع معناسـنه و پك ایری و خشن انكرلك یلاننه دینور جمعی جحامر كلور و مصغرنده جحیمر دینور
شارح دیركه هر خماسینك جمع و تصغیرلرنده بورسمه اخیری اسقاط اولنور و اگر حرف زائد اولورسه زائدی حذف
اولادر (الجحمش) جعفر وزننده و (الجحموش) عصفور وزننده پك یاشلو قوجه قاری‌یه دینور (الجحنش) جعفر
وزننده قالین و غلیظ نسنه‌یه دینور یقـال شیء جحنش ای غلیظ و بر رجل آدیدر (الجحنشة) دحرجه وزننده
و (الاجحنشاش) اقعنساس وزننده چوجغك قرنی بیومك معناسنه‌در ثانیده مبالغه واردر یقـال جحنش بطن
الصبیّ و اجحنشش اذا عظم (الجدش) جیمك فتحی و دالك سكونیله بر نسنه‌یی آلمق ایچون كندیسنه طوغری
چویرمك معناسنه‌در یقـال جدش الشیء جدشا من الباب الثانی اذا اداره لیأخذه (الجدش) فتحتینله طیراغی
قالین یره دینور جمعی اجداش كلور و لغت مزبوره ابن القطاع روایتیدر (جردش) جعفر وزننده ابن حزام دركه
عربدن بر بطن پدریدر (الجرش) جیمك فتحی و رانك سكونیله بر نسنه‌یی قاشیوب قازیمق معناسنه‌در یقال جرش الشیء
جرشا من الباب الاول والثانی اذا حكه و بر نسنه‌نك قبوغنی صویوب كیدرمك معناسنه‌در یقال جرش الشیء
اذا قشره و دریی دوزلتمك ایچون سورتوب اوغوشدرمق معناسـنه‌در یقـال جرش الجلد اذا دلكه تملاسّ
و بر نسنه‌یی ایریجه دوكمك معناسنه‌در یقال جرش الشیء اذا لم ینعم دقّه و طراقله قوناق دوكلنجه قدر باشی طرایوب
قازیمق معناسنه‌در یقال جرش رأسه اذا حكه بالمشط حتی اثار هبریته و آغر آغر سكرتمك معناسنه‌در یقال جرش
الرجل اذا عدا عدوا بطیئا و جرش الافعی انكرلك یلانی دریسنی سورتدكده ظهور ایدن خشیر دیسنه دینور
یقـال مرّ الافعی وله جرش ای صوت خروجها من الجلد اذا حكت بعضها ببعض و كیجه‌نك اوّلینه ثلثی بیننده
اولان مقدار زمانه دینور بونده جیمك ضمیله و كسریله و فتحتینله و صرد وزننده دخی لغتدر تقول اتیته بعد جرش
من اللیل و جرش و جرش و جرش و جرش ای مابین اوّله الی ثلثه و جرش فتح جیمله آخر لیله‌ده اطلاق اولنور و یقال
اتاه بجرش من اللیل ای باخرمنه و جرش بر موضع آدیدر (الجریش) امیر وزننده ایری دوكلمش نسنه‌یه دینور یقال
شیء جریش ای لم ینعم دقّه و قلج كبی كسكین و نافذ كاركزار آدمه دینور یقال رجل جریش ای صارم نافذ و ایری
و طاشلو طوزه دینور یقال ملح جریش اذا كان لم یطیب و بردیشی چكینك اسمیدر و عبد قیس بن خفاف بن عبد
جریش بر شاعردر (جرش) فتحتینله اردن ناحیه‌سنده بر بلده‌در (جرش) صرد وزننده یمنده بر اولكه آدیدر
آندن اعلا سختیان و دوه ظهور ایدر و محدثیندن بر جماعت اورادندر ربیعة بن عمرو بن عوف الجرشیّ كبی (جرشیّ)
فتحتینله و یای مشدده ایله (و حرشیّ) حای مهمله ایله عبدالله بن علیم بن جناب نام كمسه‌نك اوغلاریدر (الجرشی)
زمكی وزننده نفس و ذات معناسـنه‌در یقـال كریم الجرشی ای النفس (جریش) زبیر وزننده جاهلیتده بر بتك
اسمیدر (جراشه) ثمامه وزننده اسامیدندر تمیم بن جراشه اصحابدندر و اسد بن جراشه محدثیندندر (الجراش)
رمّان وزننده جارش لفظندن جمعدر كه جانی معناسنه‌در جنایت ایدیجی كمسه‌یه دینور یقال هم جرّاش ای جناة

﴿الاجريشاش﴾ اشميزاز وزننده بركسه مهزول اولدقدنصكره اتى جانى يرينه كاوب ايريلشمك معناسنه‌در يقال اجرأشّ الرجل اذا ثاب جسمه بعد هزال ويقــال اجروشّ بالواو ودوه قرن قاسيق صالوب كركى كبى طاولنمق معناســنه‌در يقــال اجرأشّت الابل اذا امتلأت بطونها وسمنت ﴿المجرأشّة﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله‌كه شاذدر قياس اولان اسم فاعل اولمقدر قرن قاسيق صالوب طاولنمش دوه‌لره دينور يقال ابل مجرأشّة اى السمينة الممتلئة البطون وبو احصن فعلندن اسم مفعول بنيه‌سيله محصن كالديكى كبى بويلجه شاذ اوله‌رق كلمشدر ﴿المجرئشّ﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله يانلرى قالين انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس مجرئشّ اى الغليظ الجنب ﴿الاجتراش﴾ افتعال وزننده كسب وكار ايلمك معناســنه‌در يقــال اجترش لعياله اذا كسب وبرشيئى اغورلين قاپمق معناسنه‌در يقال اجترش الشئ اذا اختلسه ﴿المجروّش﴾ ميمك ضمى وراء وواومشدده‌نك فتحيله وجودك يانلك اورته‌سنه دينور يقال ضرب فى مجروّشه اى اوسط جنبه ﴿الجرائش﴾ علابط وزننده پك ايرى نسنه‌يه دينور يقال شئ جرائش اى ضخم ﴿الجرنفش﴾ فايله سمندل وزننده و﴿الجرافش﴾ علابط وزننده جثه‌سى بيولك تنومند آدمه دينور على قول يانلرى قبا آدمه دينور يقــال رجل جرنفش وجرافش اى العظيم او العظيم الجنبين وقبا صقاللو آدمه جرنفش اللحيه اطلاق اولنور يقــال انه لجرنفش اللحية اى ضخمها ﴿الجشّ﴾ جيمك فتحى وشينك تشديديله برنسنه‌يى بلغور كبى ريزه ريزه دوكوب اوفاتمق معناسنه‌در يقال جشّ الشئ جشّامن الباب الاول اذا دقّه وكسره ودكنكله اورمق معناسنه‌در يقال جشّ فلانه بالعصا اذا ضربه بها وسپورمك معناســنه‌در يقــال جشّ المكان اذا كنسه وقويى آرتلمق معناسنه‌در يقــال جشّ البئر اذا نقاها وبرآدم كوزينى صيقوب ياش چيقارمق معناســنه‌در يقال جشّ الباكى دمعه اذا امتراه واستخرجه وقويينك ايچنى كركى كبى سيلوب سپوروب تميز ايلمك معناسنه‌در يقــال جشّ البئر اذا كنسها ونقاها وجش درشت وخشن طاشلق يره دينور يقال موضع جشّ اى الخشن الحجارة وجشّ الدابّة طوارك بلنه دينور يقال ضرب جشّ الحمار اى وسطه وجشّ الفقر اوكورغه كميكارينك وسطنه دينور نته‌كه بوايكى معناده جشّان دخى دينور جيمك ضميله ﴿الاجشاش﴾ همزه‌نك كسريله بودخى برنسنه‌يى دوكوب اوفاتمق معناسنه‌در يقال اجشّ الشئ اذا دقّه وكسره ويرك نباتاتى برى برينه صارمشمق معناسنه‌در يقال اجشّت الارض اذا التفّ نبتها ﴿الجشجشة﴾ زلزله وزننده بودخى قيويى كركى كبى سيلوب پاك ايلمك معناسنه‌در يقال جشجش البئر اذا كنسها ونقّاها ﴿الجشّاش﴾ شدّاد وزننده بلغور دوكيجى‌يه دينور وهاشم بن عبد الواحد الجشّاش الكوفى وابراهيم بن الوليد الجشّاش محدّثلردر ﴿الجشيشة﴾ سفينه وزننده بلغور ويارمه مقوله‌سنه دينور وبلغور پلاونه دينوركه ايچنه ات ياخرما قيوب طبخ اولنمش اوله يقال اطعمنا الجشيشة وهى حنطة تطحن جليلا فتجعل فى قدر ويلقى فيها لحم اوتمر فتطبخ ﴿المجشّ﴾ و﴿المجشّة﴾ ميملرك كسريله ال دكرمننه دينور ﴿الجشيش﴾ امير وزننده قاووده دينور سويق معناسنه وبررجل اسميدر ﴿جشيش﴾ زبيروزننده اصحابدن ابن الديلمى اسميدركه امراء يمندن ايدى دعواى نبوّتله اولطرفى افساد ايدن اسود العنسى نام كذّابك قتلى خصوصنده اعانت ايدنلردن ايدى وجشيش بن مالك تميم قبيله‌سندندر وجشيش بن مرّ مذحج قبيله سندن وابن عوف كنانه رجالندندر ﴿الجشّ﴾ جيمك ضميله طاغه دينور جمعى جشاش كلور جيمك كسريله وجشّ الليل كيجه‌دن برساعته اطلاق اولنور يقــال مضى جشّ من الليل اى ســاعة منه ودوداق كبى اوبر يلوب قالقمش قالينجه تپه طرزنده يره اطلاق اولنور وصور ايله طبريّه بيننده برشهر اسميدر وحجازده جشم قبيله‌سى يوردنده بركوچك طاغك آديدر واجأ نام طاغك ياننده برطاغك اسميدركه تپه‌ســنده عاد قومنك صخره‌دن اويولمش مسكنلرى وآثار عجيبه‌لرى واردر ﴿جشّ اعيــاد﴾ شريّه اطرافنده برموضع ياخود برشوراق صويك آديدر ﴿الجشة﴾ جيمك فتحيله وضميله برسمته بردن توجّه وعزيمت ايدن جماعته اطلاق اولنور وبرقومك برمحلدن قيام وحركتلرينه دينور تقول شهدت جشة القوم اى نهضتهم وجشة بنت عبد الجبّار محدّثه‌در ﴿الجشة﴾ جيمك ضميله شدّت صوت معناســنه‌در يقــال لصوته جشة اى شدة وككزدن ظهور ايدن قالين وبوغوق سسه دينور ﴿الاجشّ﴾ فتحتينله قالين سسلو انسانه وآته ورعدوسائر نسنه‌يه دينور يقال رجل وفرس ورعد اجش الصوت اى غليظه وموسقيده اصول والحان سبك اولنه‌جق آوازدن برآوزه‌يه دينوركه بوغوقسى وغليظجه اوله‌رق ككزدن خروج ايدر ﴿الجشّاء﴾ اجشك مؤنثيدر وجشاء چكره‌سى بوغون يايه اطلاق اولنور يقال قوس جشّاء اى الغليظة الارنان وشول دوزوبومشق يره دينوركه كرچه مولوزلى اولوب لكن خرماديكمكه صلاحيتى اوله يقال ارض جشّاء اى سهلة ذات الحصباء صالحة للنخل ﴿الجعشوش﴾ جيمك ضميله اوزون آدمه دينور وبودوره ديمكله ضدّ اولور يقــال

رجل جعشوش ای طویل ویقال جعشوش ای قصیر و یاقشقسز بداندام کسه یه دینور دمیم معناسنه وایجه وآریق چلمسز
آدمه دینور یقال رجل جعشوش ای دقیق نحیف ضامر ﴿الجفش﴾ جیمك فتحی و فانك سکونیله برنسنه یی آهسته جه
صیقمق علی قول پرمقلرك اوجلریله مه یی صغمق معناسنه در یقال جفشه جفشا من الباب الثانی اذا عصره یسیرا او هو
الحلب باطراف الاصابع ﴿الجفشیش﴾ قندیل وزننده ابو الخیر معدان بن الاسود بن معدی کرب الصحابی لقبیدر
﴿الجمش﴾ جیمك فتحی و میمك سکونیله باش تراش ایلك معناسنه در یقال جمش رأسه جمشا من الباب الاول اذا حلقه
و کیزلو آهسته سسه دینور تقول سمعت من جانبها جمشا ای صوتا خفیا و منه تقول العرب * لایسمع فلان اذنا جمشا * ای
ادنی صوت ای لایقبل نصحا او معناه متصامّ عنك وعمّا لایلزمه یعنی فلان دین و دنیاسنه یرار پند و نصیحت قبول ایلمز
یاخود سنك سوزکه و ایشنه یرامیان سوزلره قولاق آصمیوب کندیسنی صاغرلغه اورر و جمش پرمقلرك اوجلریله
آهسته جه سود صاغمق معناسنه در یقال جمش اللبن اذا حلبه باطراف الاصابع و محبوب ایله لاغ و ملاعبه ایدوب
اوته سنی بروسنی صقشدرمق معناسنه در یقال ظلّ یجمش الغلام ای یغازلها و یلاعبها و بوحلب مذکور معناسندندر
و قویینك اورکوسیله دیواری بینه جماش ایلك معناسنه در یقال جمش البئر اذا جعلها جماشا کما سیذکر ﴿الجمیش﴾
امیر وزننده تراش اولمش عورت یرینه دینور یقال رکب جمیش ای محلوق و نبات اثری اولمیان چبلاق یره
اطلاق اولنور یقال مکان جمیش ای لانبت فیه و جمیش مکه ناحیه سنده بر صحرا آدیدر و بغایت کسکین خرزمه یه
دینور ﴿الجموش﴾ صبور وزننده بودخی پك کسکین حمام اوتنه دینور تقول استعملت فی الحمام جمیشا و جموشا
ای نورة حالقة و صویی اطراف و نواحیسندن چیقار اولان قویی یه دینور و نباتاتی احراق ایدن اسّی و قوراق
سنه یه اطلاق اولنور یقال بئر جموش اذا کانت یخرج ماؤها من نواحیها و یقال سنة جموش ای محرقة للنبات
﴿التجمیش﴾ تفعیل وزننده بودخی محبوبله ملاطفه ایدوب اوراسنی بوراسنی صقشدیرمق او یناشمق معناسنه در
یقال جمشه اذا غازله و لاعبه ﴿الجماش﴾ شدّاد وزننده شول زندوسته دینور که هر کوردیکی خاتونه حرف
اندازلق ایدوب تعرّض ایدر اوله کویا که ابلق فرج اراشدیرر اوله یقال رجل جماش ای متعرض للنساء کأنه
یطلب الرکب الجمیش و جماش بر رجل اسمیدر ﴿الجمشاء﴾ حمراء وزننده فرجی بیوك خاتونه دینور یقال امرأة
جمشاء ای العظیمة الرکب ﴿الجماش﴾ کتاب وزننده قویینك ایچریسنی طاشله اوررکن قویینك دیواریله اورکو بینه
وضع و استوار ایلدکاری نسنه یه دینور ﴿الجنش﴾ جیمك فتحی و نونك سکونیله قویینك مجموعی صوینی چکمك
معناسنه در یقال جنش البئر جنشا من الباب الاول اذا نزح ماءها و برقوم برآخر قوم طرفنه توجّه ایلك معناسنه در
یقال جنش القوم الی القوم اذا اقبلوا الیهم و برنسنه قبا و یوغون اولمق معناسنه در یقال جنش الشیء اذا غلظ و شهوته
کلمك معناسنه در یقال جنش الرجل اذا تاق و برنسنه دن بلکلیوب خوف ایلك معناسنه در یقال جنش منه اذا فزع
و جنش مسافه سی قریب مکانه دینور جانش دخی دینور یقال مکان جنش و جانش ای قریب و صباح وقتنه علی
قول سحر وقتنك آخرینه دینور تقول اتانی جنشا ای قبل الصبح او آخر السحر و برمحل قیتلق اولمق معناسنه در
یقال جنش المکان جنشا من الباب الثانی اذا اجدب و قورقودن یورك یرندن قالقوب اویناملق معناسنه در یقال
جنشت نفسه للموت ای جاشت ﴿الجنشة﴾ تمرة وزننده مولوزلی قویی یه دینور یقال بئر جنشة اذا کانت فیها حصباء
﴿الجوش﴾ جیمك فتحی و واوك سکونیله کوکسه دینور یقال ضرب جوشه ای صدره و کیجه دن برقطعهٔ عظیمه یه
علی قول آخرینه دینور یقال مضی جوش اللیل ای القطعة العظیمة منه او آخره و انسانك بلنه دینور تقول ضرب
جوشی ای وسطی کذلك کیجه نك وسطنه دینور و مصدر اولور بتون کیجه کتمك معناسنه یقال جاش الرجل
یجوش جوشا اذا سار اللیل کله و جوش بلقین بن جسر بلادنده برطاغك آدیدر منصرفدر و قلیلا غیر منصرف
اولور و برموضع آدیدر ﴿الجوش﴾ جیمك ضمیله و فتحیله انسانك کوکسنه دینور و برقبیله یاخود برموضع آدیدر
و طوس قضاسنده برقریه آدیدر ﴿جوش﴾ زفر وزننده اسفرائن قضاسنده برقریه آدیدر ﴿التجوّش﴾ تفعل وزننده
کیجه نك بربلوکی چکمك معناسنه در یقال تجوّش اللیل اذا مضی منه قطعة و برارضه دخول ایلك معناسنه در
یقال تجوّش فی الارض اذا خشّ ﴿المتجوّش﴾ اسم فاعل بنیه سیله پك آریق اولمیان مهزوله دینور یقال هو متجوّش
ای مهزول لا شدیدا ﴿الجهش﴾ جیمك فتحی و هانك سکونیله و ﴿الجهوش﴾ قعود وزننده و ﴿الجهشان﴾ فتحاتله
اغلامسیه رق قورقو ایله برکمسه یه طوغری قوشوب صغنمق معناسنه در اناسنه اغلامسیه رق قوشوب صغنان صبی
کبی یقال جهش الیه و جهش جهشا و جهوشا و جهشانا من الباب الرابع و الثالث اذا فزع الیه و هو یرید البکاء
کالصبیّ یفزع الی امّه و جهشان برنسنه دن قورقمق یاخود قورقو ایله قاچمق معناسنه در یقال جهش من الشیء

جهشانا من الباب الثالث اذا خاف او هرب (الاجهاش) همزه نك كسريله بودخی اغلامسیه رق بركسه یه قوشوب
ضغنمق معناسنه در یقال اجهش اليه بمعنى جهش و ایو درملك معناسنه در یقال اجهش فلانا اذا اعجله و اغلامغه یاقمق
معناسنه در یقال اجهش بالبكاء اذا تهيأ له (الجهشة) تمره وزننده اقان كوز یاشنه دینور یقال ما كانت بهشة الا و بعدها
جهشة و جماعت انسانی یه دینور (الجاهشة) بودخی جماعت انسانی یه دینور یقال جاءت جهشة و جاهشة ای
جماعة من الناس (الجهوش) صبور وزننده شول جست و چالاك آدمه دینوركه همان بر ارضدن ارض اخرایه
قوپوب كذران ایدر اوله یقال رجل جهوش ای يجهش من ارض الى ارض ای یتقلع و یسرع بوراده جهش مجازا
سرعت سیر معناسنه در (الجیش) جیمك فتحی و یانك سكونیله و (الجیوش) قعود وزننده و (الجیشان) فتحاتله
قینامق معناسنه در یقال جاش البحر او القدر و غيرهما يجيش جيشا و جيوشا و جيشانا اذا غلا و كوزك یاشی طاشوب
دوكلك معناسنه در یقال جاشت العين اذا فاضت و دره و چای طولوب طاشمق معناسنه در یقال جاش الوادی اذا
زخر و كوكل بولانمق على قول غثیان كلمكله كوكل دونمك معناسنه در یقال جاشت النفس اذا غثت او دارت الغثيان
و حزن و اندوه یاخود خوف سببیله یورك یرندن اوینامق معناسنه در یقال جاشت نفسه اذا ارتفعت من حزن
او فزع (التجيش) تفعل وزننده بودخی كوكل بولانمق یاخود دونمك معناسنه در یقال تجيشت نفسه بمعنى جاشت
(الجائشة) نفس انسانی یه اطلاق اولنور یقال جاشت جائشته ای نفسه (الجيش) جیمك فتحی و یانك سكونیله
عسكره دینور جند معناسنه على قول حرب و قتاله یاخود سائر یره كیدن عسكره مخصوصدر و بوغلیان معناسندن
تسمیه بالمصدر در یقال جيش عظيم ای جند او هو للسائرين لحرب او غيرها و جیش اسماندندر ابو الجيش ماجد
بن علیّ و محمد بن جیش محدثلردر و عبد الصمد بن ابی الجيش مقرئ العراق ایدی و جیش بن محمد مقرئ تابعیدر
بعض نسخه ده نافعی مرسوم اولمغله امام نافع قرائتنده مقری دیمك اولور (ذات الجيش) یاخود (اولات الجيش)
مدینه قربنده بر موضعدركه صدیقه رضی الله عنهانك قلاده لری اوراده منقطع و غائب اولمشیدی (الجيش) جیمك
كسریله بر نوع نبات اسمیدركه طویل و دانه لر ایله مملوّ واوزون اوزون سنبله كبی قبجوقلری اولور فارسیده اكا
شلمز دیرلر بعض مفردات فارسیه ده انكیز وزننده شلمیز عنوانده بر نبات مرسوم و حلبه ایله مفسردركه تركیده
بوی و تخمنه بوی تخمی دیرلر (جيشان) میدان وزننده اسكی مصرده بر خطه آدیدر و یمنده بر اولكه آدیدر و امراء
یمندن عبدان بن حجر بن ذی رعین نام كسه نك لقبیدر جیشانیون دیدكلری جماعت اكا منسوبلردر و ابو تميم الجيشانی
یمنیّ الاصل تابعیدر (الجيّاش) كتان وزننده شول آته دینوركه راكبی همان اوكچه لریله تحریك ایلسه درحال
جوش و خروش ایلیه یقال فرس جيّاش و هو الذی اذا حرّكته بعقبك جاش و جیاش حفاظدن یكندیّ الاصل
محمد بن علیّ بن طرخان نام كسه نك جدّی اسمیدر ﴿ فصل الحاء المهملة ﴾ (الحبرش) زبرج وزننده بغایت
كیندار و مبطن كسه یه دینور یقال هو حبرش ای حقود (الحبرفش) سفرجل وزننده خرده یاپیلو اركك دوه یه
دینور (الحبش) فتحتینله و (الحبشة) هاءیله و (الاحبش) همزه نك و بانك ضمیله قره لر طائفه سندن بر جنس ناسك
اسمیدر اوّلكیلرك جمعی حبشان كاور حانك ضمیله و ثالثك جمعی احابش كاور و حبش اسماندندر محمد بن حبش
و پدرلری و حسین بن محمد بن حبش محدثلردر و حبشه ذكر اولنان حبش طائفه سنك اولكه لرینه دینور یقال جاء
حبشیّ من الحبشة ای من بلاد الحبشان و حبشان بركونه چكركه یه دینوركه سیاه نوعی اوله جقدر (الحباشة)
ثمامه وزننده و (الاحبوشة) اضحوكه وزننده قبیلهٔ واحده دن اولمیان یعنی قبائل متعدده دن مجتمع اولان جماعته دینور
یقال عنده حباشة و احبوشة ای جماعة ليسوا من قبيلة و حباشه سلفده تهامه نك بر بازاركاهی یعنی پناری اسمیدر و بنو
قینقاع یورد نده بشقه بر پنایر آدیدر و حارثة بن كلثوم النجيبیّ جدینك اسمیدر (حبيش) زبیر وزننده اسامیدندر
حبیش بن خالد كه صاحب خبرامّ معبددر و عبد الله بن حبیش و فاطمه بنت ابی حبیش صحابیلردر و حبیش كه بر
نسنه یه نسبتی یوقدر و حبیش الحبشیّ و حبیش بن سریج و ابن دینار تابعیلردر و حبیش بن سلیمان و حبیش بن سعید
و ابن مبشر و ابن عبد الله و ابن موسی و ابن دلجه و ابن محمد بن حبیش و ابو حبیش یاخود معاویة بن ابی حبیش
و راشد و زرّ ابنا حبیش و ربیعة بن حبیش و قاسم بن حبیش و محمد بن جامع بن حبیش و محمد بن ابراهيم بن حبیش
و ابراهيم بن حبیش و محمد بن علیّ بن حبیش و حارث بن حبیش و سایب بن حبیش و حسین بن عمر بن حبیش و عبد الرحمن
بن یحیی بن حبیش و مبارك بن كامل بن حبیش و خطیب دمشق اولان موفّق بن حبیش رواة حدیثدندر و معاذة بنت
حبیش كه رواتدندر بعضلر بنت حنش عنوانندده كه نونله و فتحتینله در ضبط ایلدیلر (حبيش) امیر وزننده
احبش نام كسه نك برادریدركه حارث بن اسد بن عمرو بن ربیعة بن الحضرمیّ الاصغر اوغللریدر و ابن حبیش

التونسیّ شاعر محسندر (حبشیّ) کردیّ وزننده اسفل مکه‌ده برطاغك اسمیدر احابیش قریش تعبیر اولنان
جماعت بوندن مأخوذدر اصلی بودرکه قریش وکنانه وخزیمه وخزاعه قبیله‌لری ذکر اولنان طاغده عقد جمعیت
ایدوب مادامکه کیجه مظلم وکوندز آشکار واشبو جبل حبشیّ ثابت وپایدار اولدقجه جمله‌سی یکدل ویکجهت
اولوب برعارضه ظهورنده بری برینه مدد ونصرت ایلمك بابنده عهد ویمین ایلدیلر بناء علیه آنلره احابیش
اطلاق اولنمشیدی وقریش مجموعنك ساداتی اولمغله اکا اضافتله احابیش قریش دیدیلر وحبشیّ اسامیدندر حبشی
بن جناده اصحابدندر وحبشیّ بن عمرو بن الربیع بن طارق محدثیندندر عند البعض فتحتینله در حبشیّ بن اسمعیل کبی که
بودخی رواتدندر واما حبشی بن محمد وعلیّ بن محمد بن حبشیّ ومحمد بن محمد بن محمد بن عطاف بن حبشی که رواتدندرلر
حانك فتحی وبانك سکونیله درلر وحبشة بن سلول که اصحابدن عمران بن حصینك جدیدر حانك ضمی وبانك سکونیله در
(الحبشیّ) فتحتینله حبشه منسوب دیمکدر وحبشی سمیراء شرقیسنده برطاغك آدیدر وبنو اسد بلادنده برطاغك دخی
آدیدر (درب الحبش) فتحتینله بصره حصارنده بر دروازه‌در قصر الحبش تکریتده‌در برکة الحبش مصرده‌در
(الحبشیة) فتحتینله وحانك ضمیله یك سیاه اولان دوه‌لره اطلاق اولنور یقال ابل حبشیة ای الشدیدة السواد وکدی
اوتنك چوق وصارمشق اولاننه اطلاق اولنور (الحبشیة) کردیّه وزننده قرنجه‌نك ایری وسیاه نوعنه اطلاق
اولنور یقال نمل حبشیة ای سود عظام (الحباشة) ثمامه وزننده طوشنجل قوشنه اطلاق اولنور که قره قوش دخی
دیرلر (حبوش) تنور وزننده ابن رزق الله المصری درکه محدّثدر (حباش) غراب وزننده اسامیدندر حباش
الصوری وحسن بن حباش محدثلردر (حبشان) رمضان وزننده محمد بن علی بن جعفر الواسطی نام فقیه ومحدثك
جدیدر (الحبش) حبس وزننده و(الحباشة) حانك ضمیله و(التحبیش) تفعیل وزننده نسنه بریکدرمك معناسنه‌در
تقول حبشت له حبشا وحباشة من الباب الاول وحبشت تحبیشا اذا جمعت له شیئا (حبشان) سحبان وزننده حفاظدن
محمد بن علی بن طرخان البیکندی جدیدر (احبش) احمد وزننده ابن قلع درکه شاعردر (حبشون) حمدون
وزننده اسامیدندر حبشون البصلانی وحبشون بن یوسف النصیبی وحبشون بن موسی الخلال وعلی بن حبشون
محدثلردر ویحیی بن منصور الحبیشی که زبیری وزننده‌در فنّ حدیثده امام ایدی رحمه الله تعالی علیه وعلی جمیع الامة
(الحتروش) عصفور وزننده و(الحترش) زبرج وزننده کوچك یاپیلو آدمه دینور یقال رجل حتروش وحترش
ای الصغیر الجسم وبودوره دینور یقال رجل حتروش وحترش ای قصیر وحتروش جست وسبکپا وتیزکار
اوغلانه دینور یقال غلام حتروش ای خفیف نشیط وخفیف الطبع بی تمکین آدمه دینور علی قول صلب وشدید
آدمه دینور یاخود کودسنك اتی آز چلمسز آدمه دینور یقال رجل حتروش ای نزق او صلب شدید او القلیل
اللحم (الحتارش) حانك فتحیله کویا که حترشه‌دن جمعدرکه جدّ وسعی معناسنه‌در بعده چوجغك چبالیه‌رق
حرکتنده استعمال اولندی ومنه یقال ما احسن حتارش الصبی ای حرکاته (الحترشة) دحرجه وزننده
چکرکه نبات اکل ایدرکن آغزی چتردامق معناسنه‌در یقال یحترش الجراد ای یصوت عند اکل النبات (التحترش)
تدحرج وزننده بریکمك معناسنه‌در یقال تحترش القوم اذا اجتمعوا وبرکمسه‌یی طوتمق ایچون اوشونتی ایله
جدّ وسعی ایلمك معناسنه‌در یقال تحترشوا علیه فلم یدرکوا ای سعوا علیه وجدّوا لیأخذوه (بنو حترش) زبرج
وزننده بنو عقیل قبیله‌سندن بر بطندر (الحتارشة) هیاطله وزننده بطن مزبور اشخاصنه دینور (الحتش) حانك
فتحی وتانك سکونیله بریکمك معناسنه‌در یقال حتش القوم حتشا من الباب الاوّل اذا احتشدوا وبرنسنه‌یه کوز
دیکوب طورمق معناسنه‌در یقال حتش النظر الیه اذا ادامه وبرآدم شوقه کتوریلوب نشاط وشطارتله تهییج
وتحریك اولنمق معناسنه‌در یقال حتش الرجل علی بناء المجهول اذا هیّج بالنشاط (حتش) کتف وزننده سمرقند
ترابنده بر موضعدر محدثیندن احمد بن محمد بن عبد الجلیل الحتشیّ اورادندر (التحتیش) قشقرتمق معناسنه‌در
(الاحتتاش) افتعال وزننده مطاوع اولمغله قشقرلدیغی نسنه اوزره حواله اولمق معناسنه‌در یقال حتش فلان
علیه تحتیشا علی بناء المجهول فاحتتش هو ای حرّش علیه فاحترش (حدرش) جعفر وزننده بر رجل اسمیدر
(الحربش) زبرج وزننده و(الحربشة) هابله وبعضا رالری مکسور وبالری مشدّد اولور انکرلشیلاننه علی قول
بیوك اولاننه یاخود یورویشنك خشردیسی ایری وخشن اولاننه دینور وحربش بنی اسد بن جزیمه نسبنده
برکسه‌درکه حربش بن نمیر دیرلر وبشقه برآدم آدیدرکه بنو عنبردندر وحربش درشت وخشونتلو قوجه قاری‌یه
اطلاق اولنور یقال عجوز حربش ای خشنة (الحربیش) قندیل وزننده مطلقا درشت وخشن شیئه دینور یقال
شیء حربیش ای خشن (الحرش) فرش وزننده و(التحراش) تذکار وزننده خاصّة کلر صید ایلمك معناسنه‌در

يقال حرش الضبت حرشا وتحراشا من الباب الثانی اذا صاده وكلر صیدینك طریقی بودركه صیاد كلرك دلیكی
آغزینه كلوب النی بری اوته اویناتدر ایچرودن كلر اول حركتی یلان قیاسیله اورمق ایچون قویریغنی طشره
چیقاردقده صیـاد همان چابك قویریغندن طوتوب استخراج ایدر * هذا اجلّ من الحرش * مثلی بوندندر وبو
اكاذیب عربدندر كلر لسـانندن اولەرق نقل ایدرلر كویا كه كلر یكی طوغمش ولدینه حرش مرقومدن احتراز
اوزره اولمرینی توصیه ایدرلر یعنی صقنوب دلیك آغزنده حركت ایدنی یلان ظنیله قویریغكزی طشره اخراج
ایلیەسز دیو تنبیه وتحذیر ایدرلر بركون صیاد قازمه كوركله دلیكی آغزینه كلوب قازمغه مباشرت ایلدكده ولد
مزبور باباسنه ای پدر تحذیر ایلدیكك حرش بومیدر دیو سئوال ایلدكده پدری كلام مرقومی ایراد ایلدی یعنی
بوحرشدن اعظمدر برنسـنه‌دن احتراز ایدركن اندن اعظمی ظهور ایلدكده ضرب اولنور وحرش طرملامق
معناسنه‌در یقال حرش فلانا اذا خدشه وخاتونی ارقەسی اوزره یاتوروب جماع ایلك معناسنه‌در یقال حرش
جاریته اذاجامعها مستلقیة وحرش اثر ونشـانه اطلاق اولنوركه مراد یاره اثری وبره اولەجقدر یقال اندمل
جرحه وبقی منه حرش ای اثروجماعت انسانی‌یه اطلاق اولنور جمعی حراش كلور حانك كسریله (الاحتراش)
افتعال وزننده حرش ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال احترش الضبّ بمعنی حرشه وچالشوب كسب وكار ایلك
معناسنه مستعملدر یقال احترش لعیاله اذا اكتسب (حراش) كتاب وزننده اسمادندر ربعی وربیع ومسعودكه
بنوحراش‌در تابعیلردر وحراش بن مالك شعبه‌نك معاصریدر (الحریش) امیر وزننده پرمق مقدارنده ایاقلری
چوق بربوجك آدیدر علی قول قولاغه قچان دیدكلری بوجكدر وحریش اسـامیدندر حریش بن هلال القریعی
شاعردر وحریش بن كعب قیس قبیلەسی نسبنك رجالندندر وحریش بن جزیمه ازد قبیلەسی وحریش بن عبدالله
كلب قبیلەسی رجالندندر وحریش بن جحجبی بن كلفه انصار كرام نسبنده‌در انصـارده بوندن غیری معجمه ایله
بوقدر سائری مهمله ایله‌در وبوانس بن مالك واحیحة بن الحلاّج جدّیدر ذهبی بونی مهمله ایله تقیید ایلكله وهم
ایلمشـدر وحریش اكول اولان اركك دوه‌یه دینور یقال جمل حریش ای اكول وشول دوه‌یه دینوركه دلنی
تیكنلر یرتوب صیرمغله دلنی طشره چیقاروب صـالندیرر اوله جمعی حرش كلور ضمتینله وكركدن دیدكلری
جانور هندی‌یه دینور وبرجانور بحری اسمیدر (الحریشة) سـفینه وزننده ماملك تعبیر اولنـان ماله اطلاق
اولنوركه ال قزانجی اولەجقدر تقول اخرجت وله حریشتی ای ملك یدی (الحرشـة) غرفه وزننده خشونت
معناسنه‌در یقال فیه حرشة ای خشونة (الاحرش) درشت وخشن شیئه دینور یقال دینار احرش ای خشن لجدته
یعنی ضربخانه‌دن یكی چیقمغله سرد وخشندر وكذا یقال ضبّ احرش ای الخشن الجلد (الحرش) فتحتینله برنسنه
سرد ودرشت اولمق معناسـنه‌در یقال حرش الشیٔ حرشا من الباب الرابع اذا خشن (الحرشاء) حمراء وزننده
دریسی سرد اولان یلانه وصف اولور یقال حیة حرشاء ای بینة الحرش یعنی خشنة الجلد وحرشاء برنوع نباته
علی قول یبان خردلنه دینوركه برنوعنه قجی وبرنوعنه ككج تعبیر اولنور واویوز ناقه‌یه دینور یقال ناقة حرشاء ای
جرباء (الحرّاش) شدّاد وزننده اسود سالخ یعنی سنه‌ده بردفعه قابندن قاولیوب چیقان سیاه یلانه دینوركه برنوع
شدید یلاندر كلر قسمنی دلیكلرندن حرش واخراج ایلدیكیچون اطلاق اولندی وحرّاش بن مالك یحیی بن عبید نام محدثدن
استماع حدیث ایلمشـدر (الحرشون) حلزون وزننده بركونه تیكنلك اسمیدركه قیونك تویلرینه ایلشوب قالور
تركیده پوتراق تیكنی تعبیر اولنور (الحرش) كتف وزننده اویومز اولان علی قول آجلقدن ناشی اویومیان آدمه
دینور یقال بات حرشا وهو من لاینام وقیل جوعا (التحریش) تفعیل وزننده ناسی یاخود كوپكلری بری برینه
قشقردوب اوغراشدرمق وطلاشدرمق معناسـنه‌در یقال حرّش بین القوم او الكلاب اذا اغری بعضهم ببعض
(الاحراش) همزەنك كسریله یاغلنمش دوەنك كـودەسنی قطران خرده خرده سیوجه لندروب قبارتمق
معناسنه‌در یقال احرش الهناء البعیر اذا بثره ومحمد بن موسی الحرشیّ كه فتحتینله‌در محدثدر (الحرنفش) غضنفر
وزننده جثه‌سی غلیظ وتصلق وناز یبـا علی قول عظیم الهیكل فیل صفت آدمه دینور یقال رجل حرنفش ای
جاف غلیظ اوعظیم (المحرنفش) اسم فاعل بنیه‌سـیله وجودی شیشمان آدمه دینور یقـال رجل محرنفش ای
منتفخ وهرنسـنه‌دن طارغنلق پیدا ایدن بالطبع طارغین آدمه دینور یقـال هو محرنفش ای متغضب غضبان
وشرّ وشوره متهیٔ كمسـه‌یه دینوركه دائما شرّ وكریهه آرقه‌سـنده كزر یقال رجل محرنفش ای مهتیٔ للشر
(الحرفش) زبرج وزننده و (الحرافش) علابط وزننده انكرك یلانه دینور (الحشّ) حانك فتحی وشینك
تشدیدیله آتشی اولچروب علولندرمك معناسنه‌در ذكری آتی حشّ الدابّة معناسندن مأخوذدر كویا كه آتشی

حطب ايله اطعام ايدر يقال حشّ النار حشًّا من الباب الاول اذا اوقدها ورحمده ولد اولمكله قوريوب قالمق
معناسنه‌در يقال حشّ الولد فى البطن اذا يبش‌وال چولاق اولمق معناسنه‌دركه يبوست پيدا ايدر يقال حشت اليد
اذا شلت وخرما فدانى قوريمق معناسنه‌در يقال حشّ الودى من النخل اذا يبس وسرعتله اشوب يوريمك
معناسنه‌در يقال حش الفرس اذا اسرع وقورى اوت بچمك معناسنه‌در يقال حشّ الحشيش اذا قطعه وبركمسه‌نك
حالنى اصلاح ايلك معناسنه‌در يقال حشّ فلانا اذا اصلح من حاله ومالى چوغالتمق معناسنه‌در يقال حشّ المال
اذا كثره وبركمسه‌يه دوه ويرمك معناسنه‌در يقال حشّ زيدا بعيرا وبعيرا اذا اعطاه اياه وشكارى ايكى طرفندن قووليوب
سوره‌رك بر ارايه طوپلمك معناسنه‌در يقال حشّ الصيد اذا ضمه من جانبيه وطواره اوت دوكمك معناسنه‌در يقال
حشّ الفرس اذا القى له حشيشا ومنه المثل * احشك وتروثنى * يعنى بن سكا اوت دوكيورم سن بكا ترسليورسن احسان
مقابلنده اساءت ايدن كمسه حقنده ضرب اولنور (الاحشاش) همزه‌نك كسريله بودخى ال قوريوب چولق اولمق
معناسنه‌در يقال احشت اليد اذا شلت وبر آدمى بر ايشدن ناشى ايودرمك معناسنه‌در تقول احششته عن حاجته
اذا اعجلته عنها بوراده اعجالك عن ايله تعديه‌سى انقطاع وانفصال معناسنى متضمن اولديغنه مبنيدر پس ايشندن
چاپك قورتيلوب مصلحت اخرايه متشبث اولمق ايچون ايودرمش اولور ياخود عن ناشئه اولورنته‌كه اوئلجه ترجمه
اولندى واشبو ﴿ ما اعجلك عن قومك ياموسى ﴾ آيت كريمه‌سنده بعض مفسرين ماالذى اعجلك متباعدا متجاوزا
عن قومك عبارتيله وبعضلر ماالحامل على انفصالك عن قومك مستعجلا عنوانيله تفسير ايلديلر واحشاش بركمسه ايله
بيله‌جه اوت بچمك معناسنه‌در تقول احششت فلانا اى حششت معه واوت بچلمكه قابل اولمق معناسنه‌در يقال
احشّ الكلأ اذا امكن لان يحشّ وخاتونك قرنده ولد اولمكله قوريوب قالمق معناسنه‌در يقال احشّت المرأة
اذا يبس الولد فى بطنها وهى محشّ (الاستحشاش) بودخى ال چولق اولمق معناسنه‌در يقال استحشت اليد اذا شلت
وناقه پك سموروب بالدرلرى قباغمغله بلكلرينك كيكلرينى اينجه‌رك كوستورمك معناسنه‌در يقال استحشّ الناقة
الشحم اذا دقت اوظفتها من عظمها وكثرة شحمها كما سيذكر وصوصه‌مق معناسنه‌در يقال استحشّ الرجل
اذا عطش واغاجك دالرى اوزامق معناسنه‌در يقال استحشّ الغصن اذا طال وبلكلر سموروب قباغمغله
اشاغيسندن اكانسبت ال كوچكجه قالمق معناسنه‌در يقال استحشّ ساعد المرأة كفها اذا عظم حتى صغرت
الكفّ عنده بونلرده كوياكه كور اوتلق كبى اول عضولرى استيعابله حواله اولور (المحشّ) ميمك كسرى وحانك
فتحيله و (المحشة) هايله آتش اولچره‌جك كورك مقوله‌سى آلته دينور ومحش بهادر وجنكاور كمسه‌يه
اطلاق اولنور يقال حش النار بالمحش والمحشة اى بما تحشّ به النار ويقال رجل محشّ اى شجاع ومحشّ
ومحشه ايچنه بچيلان اوتلغى قويه‌جق طوربه مقوله‌سى ظرفه دينور بونده ميمك فتحيله افصحدركه اسم مكاندر واوت
بچه‌جك اوراق مقوسى آلته دينور بونده ميمك كسرى افصحدر ومحشّ وجه مذكور اوزره آتش اولچره‌جك
كوسكويه دينمكله فن حربى عارف وجنك پيدا ايلمنك طريقنه آشنا اولوب آتش اشعال ايدر كبى جنكى قزشدرر
اولان دليره محشّ حرب اطلاق اولنور يقال هو محشّ حرب اى موقد لها طبن بها (المحشّ) و (المحشة) ميمك
وحانك فتحيله اسم مكاندر اوتلغى فراوان اولان يره دينور يقال ارض محشّ ومحشة اى الكثيرة الحشيش
وكوره‌لكه اطلاق اولنور بونده ميمك كسريله‌ده زبانزده‌در ومحشّه‌دبره دينور جمعى محاشّ كلور * قال الشارح
ومنه الحديث ﴿ نهى ان تؤتى النساء فى محاشّهن ﴾ اى ادبارهن (الحشّ) حانك حركات ثلاثيله ادبخانه‌يه دينور مخرج
ومتمشى معناسنه فى الاصل حشّ بستانه دينور بدوى قسمى مخرج مخصوص اولميوب بستانلره چيقوب قضاى
حاجت ايدرلر ايدى كيده‌رك مطلقا مخرجده استعمال اولندى * مؤلف بستان معناسنى ضمنا بيان ايدوب لكن
جميع امهاتده مرسومدر وبونك جمعى حشوش كلور حانك ضميله وحشون كلورشينى نونه ابدالله (الحشّ) حانك
فتحيله شول خرما اغاجنه دينوركه مسقى ومعمور اولمامغله بويسز وبدنسز اويلجه قصيلوب بودور قالمش اوله
جمعى حشّان كلور حانك كسريله ضيف وضيفان كبى (الحشّ) حانك ضميله اناسى قرننده هلاك اولمش ولده
دينور حشّ كوكب وحشّ طلحه مدينه‌ده بر موضعلردر وابن حشة الجهنى تابعيندندر ومحمد بن عبدالله
(الحشّاش) كتّان وزننده محدثدر وزبينة بن مالك وعبدالله وحشّان حانك كسريله وحرمان بونلرك دورديده‌كه
مالك بن عمرو بن تميم اوغللريدر وكعب بن عمرو بن تميم بونلرك مجموعى بر قبيله اولوب جمله‌سنه حشّان اطلاق اولنور
حانك كسريله (حشّان) حانك ضميله مدينه خارجنده پلانقه كبى برقله آديدر (المحشّاة) ميمك فتحيله قرنده
معده‌دن فضله طعام وارەجق موضعك الك اشاغيسنه دينوركه آندن مخرجه مؤدى اولور ومحشّاة الدواب طوارك

مبعر ومخرجنه دینور * شارح دیرکه کلمهٔ مزبوره معتل اولمغله محلی معتل بابیدر واقعا مؤلف اوراده دخی ثبت
ایلمشدر انتهی ﴿الحشیش﴾ امیر وزننده قوری اوتلغه دینور یقال حشّ الحشیش ای الکلأ الیابس وحشیش
اسامیدندر حشیش الزاهد الموصلیّ الکبیر عابد مشهوردر وهبة الله بن حشیش که طرابلس شامده ناظر الجیوش
ایدی تحدیث ایلمشدر ﴿حشیش﴾ زبیر وزننده اسامیدندر حشیش بن عمران تمیم نسبنده‌در وحشیش بن هلال
بجیله قبیله‌سی وابن عدی کنانه وابن حرقوص ینه تمیم قبیله‌سنک نسبی رجالندندر ﴿الحشاش﴾ و ﴿الحشاشة﴾
حالرک ضمیله خسته‌نک ومجروحک وجودنده قلان روح بقیه‌سنه دینورکه رمق یسیر تعبیر اولنور اصل
بونلر برچم اوته دینور یقال مابقی فیه الاحشاش وحشاشة‌ای بقیة الروح ﴿حشاشا﴾ قصارا وزننده مرادفیدرکه
نهایت جهد وطاقت معناسنه‌در حشاشه‌دن مأخوذدر تقول حشاشاك ان تفعل کذا ای قصارك ﴿یوم حشاش﴾
بین العرب بریوم معروفدر ﴿الحشاش﴾ حانک کسریله ایچنده حشیش اولان چواله دینور وجانب معناسنه‌در
یقال حشاشاه‌ای جانباه ﴿الحشة﴾ حانک ضمیله قبهٔ عظیمه‌یه دینور جمعی حشش کلور ضمتینله ﴿المحشّ﴾ احشاشدن اسم
فاعلدر چوجغی قرننده هلاک اولمغله قوریوب قالمش اولان خاتونه دینور ﴿الاحتشاش﴾ افتعال وزننده قوری اوتلق
اراشدروب بریکدرمک معناسنه‌در یقال احتشّ الحشیش اذا طلبه وجمعه ﴿التحشحش﴾ تزلزل وزننده ناس پراکنده
اولمق معناسنه‌در یقال تحشحش القوم اذا تفرقوا وبرسمته عزیمت ایچون حرکت ایلمک معناسنه‌در یقال تحشحشوا اذا
تحرّکوا ﴿الحشحشة﴾ زلزله وزننده بودخی برمحله عزیمت ایچون دپرنوب حرکت ایلمک معناسنه‌در یقال حشحش
القوم اذا تحرّکوا ای للنهوض ﴿المستحشة﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله شول ناقه‌یه دینورکه سموروب قبالمغله اتی ویاغی
بلکچه‌لری اوزره حواله اولدیغندن کیکلری اکا نسبتله انجه‌رک قالمش اوله یقال استحشّ الناقة الشحم فهی
مستحشة وهی التی دقّت اوظفتها من عظمها وکثرة شحمها کما ذکر ﴿الحشّ﴾ حانک کسریله حسّ لغتنده لغتدر
تقول الحق الحشّ بالاشّ کما ذکر فی المهملة ﴿الحفش﴾ حانک فتحی وفانک سکونیله برشیئک قبوغنی کیدرمک معناسنه‌در
یقال حفش الشیء حفشا من الباب الثانی اذا قشره واستخراج معناسنه‌در یقال حفش الماء اذا استخرجه
وجدّ وسعی ایلمک معناسنه‌در یقال حفش فیه اذا جدّ وبریکدرمک معناسنه‌در یقال حفش المال اذا جمعه
وسیل صولری هرطرفدن برکولجکه آقوب کلمک معناسنه‌در یقال حفش السیل اذا جری الی مستنقع واحدو آب
مرّة بعد اخری سکرتمک معناسنه‌در یقال حفش الفرس اذا جری جریا بعد جری وناس بریکمک معناسنه‌در یقال
حفش القوم اذا اجتمعوا وطرد ایلمک معناسنه‌در یقال حفشه اذا طرده ﴿الحفش﴾ حانک کسریله خاتونلرک
ایک وایپلک قویه‌جق قوطولرینه دینور وسپته دینور یقال وضعه فی الحفش ای السقط وبک کوچک اودواوطه‌یه
علی قول قیل چادردن اولانه دینورکه بدویلر اویدر ودوه‌نک اورکجنه اطلاق اولنور یقال قطع حفش البعیر
ای سنامه وخاتونلرک فرجنه اطلاق اولنورکه مغزل لحمی قوطوسیدر ودرج معناسنه‌درکه خردوات قوطوسیدر
واسکی وچورک نسنه‌یه دینور وایشه یرامیان وقریق صریق صرچه وسائر مقوله‌سی قابلره دینورکه بعض
یاغ وزیت مثللو نسنه قورلر وبیوک اسکی چواله دینور جمعی احفاش کلور وبعضلر عندنده احفاش البیت
خرت مرت تعبیر اولنان خانه اسبابنه اطلاق اولنور یقال ارتحلوا وبقیت احفاش البیت ای قماشه ورذال متاعه
واخفاش الارض کلر وکرتنکله وکرپی مقوله‌سی جانورلره اطلاق اولنور یقال ارض کثیرة الاحفاش ای ضبابها
وقنافذها ﴿الحفش﴾ فتحتینله دوه‌نک اورکجنک اوک طرفنده یاغرلق ظهور ایدوب دیبندن تپه‌سنه دک پیه‌رک یوریوب
همان کیروسی صاغ ودرست قالمق معناسنه‌در یقال حفش السنام حفشا من الباب الرابع اذا اخذته الدبرة
فی مقدّمه فاکلته من اسفله الی اعلاه وبقی مؤخره صحیحا وخاتون کندیسنه زوجی محبت ایلمک خصوصنه چالشمق
معناسنه‌در یقال حفشت المرأة لزوجها الودّ اذا اجتهدت فیه وسحاب برساعتک ایچنده صاغانقلی شدید یغمور
یاغدرمق معناسنه‌در یقال حفشت السماء اذا جاءت بمطر شدید ساعة ﴿الحفش﴾ کتف وزننده معنای اوّلدن
وصفدر ﴿الاحفش﴾ و ﴿الحفشاء﴾ و ﴿الحفشة﴾ فرحه وزننده کذلک وصفلردر اورکجنده حفش مذکور ظهور ایدن
دوه‌یه دینور یقال بعیر حفش السنام وجمل احفش وناقة حفشاء وحفشة اذا کان فیه الحفش ﴿الاحفاش﴾
همزه‌نک کسریله ایودرمک معناسنه‌در یقال احفشه اذا اعجله ﴿التحفیش﴾ و ﴿التحفش﴾ تفعل وزننده دائما
حفش دیدکلری بیت صغیرده اوتورمق معناسنه‌در یقال حفش الرجل وتحفش اذا لزم البیت الصغیر ﴿الحکش﴾
عکس وزننده بریکدرمک معناسنه‌در یقال حکش الشیء حکشا من الباب الثانی اذا جمعه ودیرنشوب درطوپ
اولمق معناسنه‌در یقال حکش الرجل اذا تقبض ﴿الحکش﴾ کتف وزننده خصمی اوزرینه صیچرایوب صارلمق

ایچون دیرنشوب درطوب اولان آدمه دینور یقال رجل حکش عکش ای ملتو علی خصمه یعنی متقبض للالتواء (حوکش) جوهزوزننده مهره قبیله سندن برآدمدر ابل حوکشیه اکامنسوبدر (حنکش) جعفر وزننده بر رجل اسمیدر نونی زائده‌در (الحمش) حانك فتحی و میمك سکونیله بریکدرمك معناسنه‌در یقال حمش الشیء حمشا من الباب الاوّل اذا جمعه و طارلتمق معناسنه‌در یقال حمش فلانا اذا اغضبه و ناسی طارغنلقله سوروب کوتورمك معناسنه‌در یقـال حمش القوم اذ ساقهم بعضب و برکسه انجه بجاقلو اولمق معناسـنه‌در کاسیذکر و صفت اولورکه انجه بجاقلو آدمه دینور و انجه کریشه دینور کاسیذکر (التحمیش) تفعیل وزننده بودخی بریکدرمك معناسـنه‌در یقال حمش الشیء اذا جمعه (الاحماش) همزه‌نك کسریله بودخی طارلتمق معناسنه‌در یقال احمش فلانا اذا اغضبه و تنجره‌یی چابك قیناتمق ایچون آلتنه هارل هارل طوترق صوقشدرمق معناسنه‌در یقال احمش القدر و بالقدر اذا اشبع وقودها و آتشی چوقجه اودونلرقومقله قوّتلندرمك معناسنه‌در یقال احمش النار اذا قوّاها بالحطب و برنسنه‌یه قندرمق معناسنه‌در یقال احمش القوم اذا حرّضهم (الحمش) فتحتینله و (الحمشة) حانك فتحی و میمك سکونیله طارلمق معناسـنه‌در یقال حمش الرجل حمشا وحمشة من الباب الرابع اذا غضب و برشرّ و کریهه شدتلنمك معناسـنه‌در یقال حمش الشرّ اذا اشتدّ و حمش حانك فتحی و میمك سکونیله و حمش فتحتینله برآدم انجه بجاقلی اولمق معنـاسنه‌در یقال حمش الرجل حمشا و حمشا من الباب المزبور اذا صار دقیق السـاقین (الاحمش) و (الحمش) شکس وزننده وصفلردر انجه بجاقلو کشی‌یه دینور یقال رجل احمش السـاقین وحمشهما ای دقیقهما جمعی حماش کاور حانك کسریله یقال رجال حماش السوق و سوق حماش (الحموشة) حانك ضمیله بجاق انجه اولمق معناسنه‌در یقال حمشت الساق و حمشت حموشـة من الباب الثانی والخامس اذا دقّت (التحمش) تفعل وزننده و (الاستحماش) بونلرده طارلمق معناسنه‌در یقال تحمش الرجل و استحمش اذا غضب (حماش) کتاب وزننده اسامیدندر حماش بن الاربش الکلابی المقعد شعرادندر (الحمشة) زنخه وزنـنده اتی آزجه اولان دیشی اتنه وصف اولور یقـال لثة حمشة ای قلیلة اللحم (الحمش) کتف وزننده و (الحمش) شمس وزنـنده کاذکر و (المستحمش) اسم فاعل بنیه‌سـیله انجه کریشه وصف اولور یقال وترحمش و حمش و مستحمش ای دقیق و یقال اوتار حمشة و حمشة و مستحمشة ای دقیقة (الحمیش) امیر وزننده ایچ یاغنه دینور شحم معناسنه (الاحتماش) افتعال وزننده خروسلر بری بریله دوکشمك معناسـنه‌در یقال احتمش الدیکان اذا اقتتلا (الحنبشة) دحرجه وزننده رقص ایلمك معناسـنه‌در یقال حنبش المطرب اذا رقص و صیچرامق معناسنه‌در یقال حنبش الرجل اذا وثب و ال چالمق معناسنه‌در یقال حنبش الرجل اذا صفق و دیشی‌یه آشمق معناسنه‌در یقال حنبش علیها اذا نزاعلیها و یوریمك معناسنه‌در یقال حنبش الرجل اذا مشی و لعب ایلمك معناسنه‌در یقال حنبش الصبی اذا لعب و یقـال الجواری حنبشن ای لعبن و کولمك معناسنه‌در یقال حنبش الرجل اذا ضحك و برکسه‌یی سوز ایله اکلندرمك معناسنه‌در یقال حنبش فلانا اذا آنسه بالحدیث (حنبش) جعفروزننده بر رجل اسمیدر (الحنش) فتحتینله سینکه دینور ذباب معناسنه و ییلانه دینور حیه معناسنه و مطلقا صیداولان حیوانه دینور کرك قوش و کرك و کرك هوام و کرك حشرات ارض اولسون علی قول باشی ییلان باشنه شبیه اولان جانوره دینور سام ابرص کبی جمعی احناشدر و معشر بن منصور و عطـاء بن عبس الحنشیان شاعرلردر (المحنوش) کندیسنی ذکر اولنان حنش صوقش آدمه دینور یقال هو محنوش ای ملدوغ الحنش و بریره جبرو اکراهله سوق اولنمشه دینور تقول انا محنوش فیه ای مسوق کرها و عرق و اصل و حسبی مجهول و مستور کمسه‌یه دینور یقال هو محنوش ای مغمور الحسب و برنسنه‌یه اغرا و تشویق اولنمش آدمه دینور یقال رجل محنوش ای مغری (التحنیش) تفعیل وزننده طرد ایلمك معناسـنه‌در یقال حنشه اذا طرده و برنسـنه‌دن طرف آخره میل ایتدیرمك معناسـنه‌در یقال حنشه عن الشیء اذا عطفه و آو آولامق معناسنه‌در یقـال حنش الصید اذا صاده (الاحناش) همزه‌نك کسریله بودخی برنسنه‌دن میل ایتدرمك معناسنه‌در یقال احنشه عن الشیء اذا عطفه و ایودرمك معناسـنه‌در یقال احنشه اذا اعجله (المحنش) منبروزننده دائما چالشوب کسب و کار اوزره اولان آدمه دینور یقال رجل محنش ای معتمل کسوب (الحنفش) زبرج وزننده و (الحنفیش) قندیل وزننده انکرك ییلانه دینور علی قول برنوع ییلانه دینورکه باشی بغایت ایری و کوده‌سی الاجه و بوزاولور اوزرینه و اریلوب یاخود قزدرلدقده بوینك طمرلری اوقلغو کبی شیشوب قبارر و عندالبعض بعینه حفاث دیدکلری ییلاندرکه ماده‌سنده ذکر اولندی (الحوش) حانك فتحی و واوك سکونیله شکاری آغ و دوزاق طرفنه صرف ایچون اطرافنده قوللیه‌رق سورمك معناسنه‌در یقال حاش الصید یحوش حوشا اذا جاءه من حوالیه لیصرفه الی الحبالة و دوه‌لری بریکدیروب سورمك معناسنه‌در

يقال حاش الابل اذا جمعها وساقها وحوش عراق لغتنده خطيره يعنی آغیل طرزنده چویرلمش یره دینور * شارح دیرکه مصرده حوش خانه نك حولوسنه دینور وحوش اسفرائن قضاسنده بر قریه آدیدر وحوش طعامی بتور نجه قدر جوانب واطرافندن اکل ایلمك معناسنه در یقال حاش الطعام حوشا اذا اكله من جوانبه حتی نهكه ﴿الاحاشة﴾ همزه نك کسریله و ﴿الاحواش﴾ اصلی اوزره بونلرده شکاری آغه دوشرمك ایچون اطرافندن قوللیه رق سوروب کتورمك معناسنه در یقال احاش الصيد واحوش بمعنی حاش ﴿الحواشة﴾ ثمامه وزننده شرم وحیا اولنه جق نسنه یه دینور یقال صدر منه حواشة ای مایستحیی منه ورحم وقرابت معناسنه در یقال بینهما حواشة ای قرابة ورحم وحاجت معناسنه در تقول لی منه حواشة ای حاجة وشول ایشه دینورکه آنده کناه وقطع رحم اوله یقال فی هذا الامر حواشة ای اثم وقطيعة ﴿الحائش﴾ بربلوك خرما اغاجلرینه دینور مفردی مسموع دکلدر ﴿الحيشة﴾ حانك کسریله اصلی حوشه ایدی حرمت وحشمت معناسنه در یقال هو اهل الحيشة ای الحرمة والحشمة ﴿حاش لله﴾ کلمهٔ تنزیهدر تقول حاش لله ای تنزیها له ولاتقل حاش لك بل حاشاك وحاشالك * مؤلف بونی معتل بابنده دخی ثبت ایلمشدرکه حاشیه دن مأخوذ اولدیغنه مبنی در * وبوراده ذکری حوش آتی البیاندن مأخوذ اولمق قولنه مبنی در ابن حاجبك بیانه کوره بونك اصلی حاشا ایدی که مستثنی منه جمله سندن تنزیهی متضمن استثناء کلمه سیدر تخفیفا الف اخیره حذف اولندی بعده تنزیه موضعنه وضع اولندی ولام بیانیه در سقیالك عبارتنده اولدیغی کبی واقوال سائره مفصلات نحویه ده مبسوطدر پس حاش لله حضرت حق صفات عجزدن منزهدر دیمك اولور ﴿الحوشيّ﴾ حانك ضمیله معناسنه انتقال مشکل اولان غامض کلامه دینور یقال كلام حوشيّ ای غامض ومظلم کیجه یه دینور یقال ليل حوشيّ ای مظلم ووحشی اولان دوه یه وسائر حیوانه دینورکه حوشه نسبت اولنور وحوش بلاد جنده دینور علی قول جنّ طائفه سنك دوه لرندن برقاچ ارکك دوه درکه مهره قبیله سنك برقاچ ناقه سیله امتزاج ایلمکله آنلردن حاصل اولانه حوشی اطلاق اولنور ﴿حوش الفؤاد﴾ حانك ضمیله زیرك وحديد الذهن آدمه اطلاق اولنور یقال رجل حوش الفؤاد ای حديده لکن اساسده حوشيّ الفؤاد عنوانده مرسومدر ﴿المحاش﴾ میمك فتحیله اواثوابنه دینور اثاث البيت معناسنه واجناس مختلفه دن مجتمع جماعته دینور علی قول بونده میمك کسریله درکه محشة النار ماده سندن مأخوذدر ﴿التحويش﴾ چوق بریکدرمك معناسنه در یقال حوّشه اذا جمعه ﴿الاحتواش﴾ افتعال وزننده ناس شکاری بری برینك اوزرینه اورکیدوب سورمك معناسنه در یقال احتوش القوم الصيد اذا انفره بعضهم علی بعض وبر آدمك اطرافنی قوشادوب اورته یه آلمق معناسنه در یقال احتوشوا علی فلان اذا جعلوه وسطهم ﴿التحاوش﴾ تفاعل وزننده احتواش ایله معنای ثانیده مرادفدر یقال تحاوشوه بينهم بمعنی احتوشوا ﴿التحوش﴾ تفعل وزننده برنسنه دن الارغه اولمق معناسنه در یقال تحوّش عنه اذا تنحی واوتانمق معناسنه در یقال تحوّش منه اذا استحيی وخاتون قوجه سندن آیریلوب طول اولمق معناسنه در یقال تحوّشت المرأة من زوجها اذا تأيمت ﴿الانحياش﴾ انفعال وزننده برنسنه دن اورکوب تحاشی ایلمکله بوزیلوب بورتلمك معناسنه در یقال انحاش عنه اذا نفر عنه وتقبض ﴿المحاوشة﴾ مفاعله وزننده قندرمق معناسنه در تقول حاوشته عليه ای حرّضته وشمشکك یغموری موقعندن آلارغه یه صاوشمق معناسنه درکه شمشك نره یه دونرسه کندی آخر طرفه انحیاز ایده تقول حاوشت البرق اذا انحرفت عن موقع مطره حيثمادار ﴿الحاشا﴾ برکونه نبات اسمیدرکه بال آروسی اوتلیوب آندن بال اولور ترکیده ککك تعبیر ایتدکاریدرکه زعتر برّی اوله جقدر ﴿الحيش﴾ حانك فتحی ویانك سکونیله برنسنه دن بلکلیوب قورقمق معناسنه در یقال حاش منه يحيش حيشا اذا فزع وبو معناده متعدی اولور یقال حاش فلانا اذا فزعه وبرنسنه یه چره نوب سرعت وشتاب ایلمك معناسنه در یقال حاش له اذا انكمش واسرع ودره اوزون اوزادی چکیلوب کتمك معناسنه در یقال حاش الوادی اذا امتدّ ﴿التحيش﴾ تفعل وزننده برنسنه دن اورکوب اندیشه ایلمك معناسنه در یقال تحيشت نفسه اذا نفرت وفزعت ﴿الحيشان﴾ سلمان وزننده كثير الفزع اولان کمسه یه علی قول برتهمت ایله خوف القا اولنمش کمسه یه دینور مؤنثی حیشانه در یقال رجل حيشان وامرأة حيشانة ای الكثير الفزع او المذعور ﴿حيّاش﴾ شداد وزننده اسامیدندر حيّاش بن وهب جاهلیه دن برکمسه درکه بنوسامة بن لؤيّ بن غالب جماعتندندر وابو رقاد شويش بن حياش عتبة بن غزوان رضی الله عنه حضرتلرینك خطبهٔ مشهوره سنی روایت ایلمشدر ﴿حيوش﴾ تنور وزننده ابن رزق الله درکه طبرانی مرحومك شیخیدر

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾

﴿الخبش﴾ حبس وزننده اورادن بورادن نسنه لری بریکدیروب آلمق معناسنه در یقال خبش الاشياء من ههنا وههنا من الباب الاول اذا جمعها وتناولها

مطلب

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾

(التخبش) تفعل وزننده خبش معناسنه در يقال تخبش الاشياء بمعنى خبشها (خبش) فتحتينله بر بطن آديدر
رواة حديثدن عبدالله بن شهر وخالد بن نعيم الخبشيان آندندر (خباش) سحاب وزننده عمامه ده بنى يشكر جماعتنه
مخصوص بر خرمالق آديدر (خبوشان) خانك فتحيله نيسابور ايالتنده بر بلده در (الخباشات) خانك ضميله خباشه نك
جمعيدركه ديرنتى نسنه يه دينور خباشات العيش بو معنادندركه شورادن بورادن جمع وتناول اولنمش بغداى
وسائر نسنه مقوله سى ديرنتى وبركنتى شيئه دينور يقال معاشه من خباشات العيش وهى ما يتناول من طعام ونحوه
وخباشات الناس قبائل متفرقه دن مجتمع جماعته دينور يقال فى الدار خباشات الناس اى الجماعة من قبائل شتى
(قاع الاخباش) همزه نك فتحيله يمنده بر موضعدر (خباشه) ثمامه وزننده زر بن خبيش الاسدى جدينك اسميدر
وشريك نام محدثك پدرى اسميدر على قول بو مهمله ايله در وخبيش زبير وزننده در (الخترشة) دحرجه وزننده
چكركه نبات اكل ايدركن آغزى چتر چتر اوتمك معناسنه در تقول اعجبنى خترشة الجراداى صوت اكله (الختارش)
خانك فتحيله چوجقلرك حركاتنه دينور وبو حاى مهمله ايله ده لغتدر نته كه ذكر وتمثيل اولندى (ختش) سكر وزننده
محدثيندن رستم بن عبدالله الاشر وسنى جدينك اسميدر وابو نصر احمد بن على بن ختاش البخارى كه شداد
وزننده در محدثيندندر (الخدش) خانك فتحى ودالك سكونيله طرملامق معناسنه در يقال خدشه خدشا من الباب الثانى
اذا خمشه ودرى يى طرمق طرمق يرتمق معناسنه در كرك آز وكرك چوق اولسون على قول درينك يوزينى
اغاجله يا بر غيرى نسنه ايله صيروب صويمق معناسنه در ومنه الخادشة يقال خدش الجلد اذا مزقه قل او كثر
او قشره بعود ونحوه وخدش اسم اولور طرنق يارمسى وبره ويرتق كبى اثر ونشانه دينور جمعى خدوش كلور يقال
فى جلده خدش اى اثر الخمش (الخادشة) سنبله قبچوغنك اوچلرينه اطلاق اولنوركه قلچقلو اولور (الخدوش)
صبور وزننده سينكه اطلاق اولنور ذباب معناسنه وپره يه اطلاق اولنور برغوث معناسنه (خداش) كتاب وزننده
اسميدندر خداش بن سلامه ياخود ابن ابى سلامه اصحابدندر وخداش بن زهير وخداش بن حميد وخداش بن بشر
شعرادندر (المخدش) منبر وزننده و (المخدش) محدث وزننده دوه نك كوركنه دينوركه يونى كوكى اوله جقدر
تقول شد الرحل على مخدش بعيرك ومخدشه اى كاهله ومخدش محدث وزننده كدى يه اطلاق اولنور هره معناسنه
(المخادش) بودخى كدى يه دينور ومخادش اسماء رجالدندر (الخربشة) دحرجه وزننده بر نسنه يى افساد وتباه ايلمك
معناسنه در يقال خربش الكتاب اذا افسده (الخرباش) خانك كسريله برخش ماده سنده ذكر اولندى كه
غريو وغوغايه دينور وبيوك نسنه يه دينور يقال فقعة خرباش اى عظيمة (الخرنباش) ضمتينله مرماحوز اسميدركه
قوجه يار پوزى ديدكلرى نباتدر مر واقسامنك اجودو اعلاسيدر فساد مزاجى مزيل وقطعى رياحى دافع وصداع
بارده نافع ومعده يى مصلح وسده بارده يى مفتح عظيم المنافع خوشبو بر نباتدر (الخرش) خانك فتحى ورانك سكونيله
طرملامق معناسنه در يقال خرشه خرشا من الباب الثانى اذا خدشه وكار وكسب ايدوب معاش طلبنده اولمق
معناسنه مستعملدر يقال خرش لعياله اذا كسب لهم وطلب الرزق ودوه يى مخراش ايله بر آدم كنديسنه طوغرى
چكمك معناسنه در يقال خرش البعير اذا اجتذبه بالمخراش وخرش اويومز اولان آدمه دينور كاسيذكر (الاخترشاش)
افتعال وزننده خرش ايله ايكى معناى اولده مرادفدر يقال اخترشه واخترش لعياله بمعنى خرش (المحراش)
محراب وزننده چوكانه دينور محجن معناسنه ومخرش منبر وزننده پاپوشچى آلاتندن بر آلات اسميدركه محط
وتحريفله مقط تعبير ايتدكاريدر آنكله جزكى جيزرلر (الخراش) كتاب وزننده دوه دمغالرندن بركونه تمغا اسميدركه
جزكى طرزنده اوزون اولور وخراش اساميدندر ابو خراش خويلد بن قرة الهذلى شاعردر وخراش اهل
حديثدندركه انس حضرتلرندن روايت ايلمشدر كذا بدر وعبد الرحمن بن محمد بن خراش حفاظدندر واحمد
بن حسن بن خراش امام مسلم حضرتلرينك شيخيدر (كلب خراش) اضافتله اوغراشيجى كوپكه دينور كلب هراش
كبى (المخروش) خراش ديدكلرى تمغاى مذكور ايله تمغالنمش دوه يه دينور يقال بعير مخروش اذا وسم سمة الخراش
وهى مستطيلة (الخراشة) ثمامه وزننده طرمنتى يه دينور بو مناسبتله بر كمسه نك ذمتنده اولان مطلوب يسيره اطلاق
اولنور تقول لى عنده خراشة اى حق صغير ودمور آلت مقوله سيله يار يلوب كسيلان نسنه دن دوكيلان تلاشه
ودوكنديه دينور وابو خراشه فارس مشهور حفاف بن عمير السلمى كنيه سيدر (الخرش) فتحتينله خرت مرت
مقوله سى او اسبابنه دينور جمعى خروش كاور يقال نقل خرش بيته اى سقط متاع بيته (الخرشة) فتحاتله سينكه
دينور تاء وحدت ايچوندر ذبابه معناسنه وسماك بن خرشة بن لوذان صحابيدر (الخرشاء) خانك كسريله يلان قاوينه
دينور تقول رأيت عليها قميصا مثل خرشاء الحية اى جلدها يعنى سلخها ويمورطه نك اوست قبوغنه دينور

تقول اقشر خرشاء البيضة وهى قشرها العليا لكن اساسده قشرها الداخلة عنوانده مرسومدر وشول يوفقه جه
درى كبى نسنه يه دينوركه سودك يوزنده اينجه زار طرزنده پيدا اولور سود يوزى تعبير اولنور يقال اكل خرشاء اللبن
وهى الجلدة الرقيقة تركب اللبن و بلغمه دينور يقال القى من صدره الخرشاء اى البلغم وهوا يوزنده اولان سيسلكه
وتوزلولغه دينور يقال طلعت الشمس فى خرشـاء اى فى غبرة (الخراشىّ) زرابىّ وزننده بلغم كبى قويو توكركه
دينور يقال القى من صدره خراشىّ اى بصاقا خاثرا (الخرش) كتف وزننده خرش كبى بودخى اويومز اولان
آدمه دينوركه اويومديغندن طرم طرم طرملنور يقال رجل خرش وخرش اذا كان لاينام (الخورش) نونك
وخانك فتحيله نفوعل وزننده كه سيبو يهـك غفلت ايلديكى ابنيه دندر دائما ناسى طلايوب وقاوره يوب طرملار
و يارهلر اولان شخصه دينور يقال كلب نخورش اى كثير الخرش پس بو مبالغه ابنيه سـندن اولور (مخارش)
و (مخترش) اساميدندر خو يلدبن صخر بن عبدالعزى بن معاويه بن المخترش اصحابدندر و بنو السفاح سلمة بن خالد بن
عبيد بن عبدالله بن يعمر بن المخترش برخاندانلر ايدى كه بين العرب نجدت وشرف ورفعت وكثرت صـاحبلرى
ايدى (التخارش) تفاعل وزننده كو پكلر خرلداشوب طلاشمق معناسنه در يقال تخارشت الكلاب اذا تهارشت
(المخرفش) اسم مفعول بنيه سـيله قارش مورش اولمش شوريده نسـنه يه دينور يقال شئ مخرفش اى مخلط
(الخرمشة) دحرجه وزننده يازوبى افساد وتباه ايلمك معناسنه در يقال خرمش الكتاب اذا افسده (الخشاش)
خانك كسريله دوه نك برونى كيكنه چورد كارى اغاجدن بروسنه لغه دينوركه بواشمق ايجون چوررلر تقول شدّ
فى انف بعيرك الخشاش وهو مايدخل فى عظم انف البعير من خشب و چواله دينور تقول القه فى الخشاش اى الجوالق
وطارغنلغه دينور يقال حرّك خشاشه اى غضبه وطرف وجانب معناسنه در وايشلك وماضى ونافذ آدمه دينور
بونده خانك حركات ثلاثيله لغتدر وخاصة طاغ يلاننه دينور يقال لدغه الخشاش اى حية الجبل نته كه صحرا يلاننه
افعى دينوركه انكرك اوله جقدر ايكيسيده صوقديغنى صاغ قومز وخشاش بنيه سى اوليان دواب ارضه وقوشه
دينور دوه قوشى وطوى قوشى كبى ومدينه قربنده ايكى طاغك آديدركه خشـاشان اطلاق اولنور وخشاش
خانك حركات ثلاثيله حشرات ارضه دينور وسرچه لره وسرچه مقوله سى كوچك قوشلره دينور مفردى خشاشه در
(الخشاش) خانك ضميله الچق وردئ شيئه دينور يقال لم يبق الا خشاشه اى رديئه ودپشى يه قيزغين دوه يه دينور
يقال بعير خشاش اى مغتلم (الخشّ) خانك فتحى وشينك تشديديله كيزلوجه برآدمه بغض ولوم ايلمك معناسنه در
تقول خششت فلانا خشاً من الباب الاول اى شنأته ولمته فى خفاً * شارح ديركه تكمله ده وعبابده خششت فلانا شيئا
ناولته فى خفاً عبارتيله مرسوم اولغله مؤلف خششت فلانا شنأته ولمته عبارتنه تصحيف ايلمشدر پس خش برآدمه
كيزلوجه برنسه صونوب ويرمك معناسنه اولور وخشّ كيرمك معناسنه در تقول خششت فيه اى دخلت ودوه يه
برونسه لق چورمك معناسنه در تقول خششت البعير اذا جعلت فى انفه الخشاش وخشّ وصف اولور بغايت
سردوخشن نسنه يه دينور يقال شئ خش اى اخشن وسياه نسنه يه دينور وپياده لره دينور رجّاله معناسنه خاشّ
مفرديدر وبرونه برونسه لق چورلمش دوه يه دينور وبرنسنه ده اولان ياريغه وچتلاغه دينور وآزجه يغموره دينور
وآزجه يغمور ياغدرمق معناسنه مصدر اولور يقال خشّ السحاب خشاً من الباب الاول اذا جاء بالخشّ اى المطر
القليل (الاخشاش) همزه نك كسريله بودخى دوه يه برونسه لق چورمك معناسنه در تقول اخششت البعير بمعنى
خششت (الخشّاء) خانك فتحى وشينك شده سيله بالچقلو وچقل طاشلو يره دينور يقال ارض خشّاء اى فيها طين
وحصى وآر يلو يره وآرى قوانلرى قونيلان يره دينور يقال ارض خشّاء اذا كانت موضع النحل والدبر (الخشاء) خانك
كسريله قورقمغه دينور تخويف معناسنه (الخشاء) خانك ضميله قولاقلرك آردلرنده اولان يومريجه تومسك كيكه
دينور بونك اصلى خششاء ايدى كبراء وزننده ادغام اولنوب خشّاء اولدى تثنيه سنده خششاوان دينور يقال ضرب
على خششاويه وهما العظمان الناتئان خلف الاذنين (المخشّ) ميمك كسرى وخانك فتحيله آلت تناسـيله دينور
وكيجه ايله ايشده دليرو مقدام آدمه دينور يقال رجل مخش اى جرئ على العمل فى الليل وجسور وزهره دار آته
دينور يقال فرس مخش اى جسور (الخشّ) خانك ضميله اويوكه دينور طپراقدن تپه در تل معناسـنه (خشّان)
حسّان وزننده اساميدندر حشان بن لأى بن عصم فزاره دندر وخشان اصحابدن عبد العزيز بن بدر بن زيد بن
معاويه نك جدينك جدى اسميدر قبل الاسلام اسمى عبدالعزّى اولوب بعد الاسلام فخر انام عليه السلام حضرتلرى
تغيير ايدوب عبد العزيز تسمية ايلديلر (الخشيش) زبير وزننده كوچك جيرانه دينور غزال صغير معناسنه ومحمد بن
خشيش بن خشه كه خانك ضميله در وخشة بنت مرزوق رواة حديثدندرلر وابو خشة الغفارى تابعيتدندر ومحمد بن

اسدالخشى كه خانك ضميله در و بونده خوشىّ دخى ديرلر محدثدر ﴿الخشش﴾ فتحتيله بو دخى كوچك آهو يه دينور
﴿الخشخاش﴾ خانك فتحيله بو اسمله معروف نباتدر بر قاچ نوع اولور بريسى خشخاش بستانيدركه آق خشخاش
ديدكاريدر چچكى آق اولور و برى خشخاش منثوردركه قمر خشخاش ديرلر و بريسى خشخاش مقرّن دركه چچكى
صارى وثمرى صغر بوينوزينه شبيه اولمغله مقرّن ديديلر و برى خشخاش زبدى دركه بغايت بياض اولمغله دكز
خشخاشى دخى ديرلر جمله سى منوّم ومخدّر و مبرّددر يارم درهم قشرنى صباح وقتنده واويقويه وارمزدن اقدمجه
صوغوق صو ايله شرب دموى وصفراوى اولوب حرارت والتهابله عارض اولان اسهالى درحال قطع ايلمكده
عجيب الاثردر و خشخاش خشخشه دن مأخوذ وصف اولور زره وسلاحله آراسته جماعت وعسكره دينور يقال
قدجائت خشخاش كثيراى جماعة فى سلاح ودروع و خشخاش بن مالك بن الحارث ياخود ابن جناب بن الحارث
اصحابدندر وابو الخشخاش شعرادندر ﴿خشاخش﴾ علابط وزننده دهناده واقع طاغلرك اعظمى اولان بر طاغك
آديدر ﴿التخشخش﴾ تزلزل وزننده قغشده مق وخشردمق معناسنه در يقال تخشخش السلاح والحلىّ اذا صوّت
واغاجلق وقوريلق مقوله سى يره كيروب نابديد اولمق معناسنه دركه خشرده رق كيريلور يقال تخشخش فى الشجر
اذا دخل وغاب ﴿الخشخشة﴾ زلزله وزننده سلاح قغشده مسنه دينور تقول سمعت خشخشة السلاح اى صوته
و يقال خشخش السلاح اذا صات ومطلقا يابس نسنه نك بعضى بعضنه سورتلمكله ظاهر اولان آوازنه دينور
حلى قغشده مسى كبى و خشخشه برنسنه ايچره كيرمك معناسنه دركه خشرده مسى اوله يقال خشخش فى الشجراء
وفى القوم اذادخل ﴿الانخشاش﴾ انفعال وزننده خشخشه ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال انخشّ فيه اذادخل فيه
﴿الخفاش﴾ رمّان وزننده يراسه قوشنه دينور و طواط كبى كوزلرى كوچك و بصرى ضعيف اولديغندن تسميه اولندى
دماغنى تحت قدمه طلا جماعى محرك ومحروقنى اكتحال بياض عينى دافع ودمنى مراهق عانه سنه طلا انبات
شعرى مانع ومرارهسنى عسر ولادتى اولان خاتونك فرجنه طلا فى الحال اخراج جنين خصوصنده مفيددر جمعى
خفافيش در ﴿الخفش﴾ فتحتينله خلقى برآدمك كوزى كوچك وبصرى ضعيف اولمق على قول آغريسز اولەرق
كوز قپاقلرى فاسد اولمق معناسنه در يقال خفش الرجل خفشا من الباب الرابع اذا صغر عينه وضعف بصره
خلقة اوهو فساد فى الجفون بلاوجع و كيجه كوروب كوندز كورەمز كذلك بلوتلى كونده كوروب آيازلقده كورەمز
اولمق معناسنه دركه كال ضعف بصردن قاشور اولور يقال فى عينه خفش اى يبصر بالليل دون النهار وفى يوم
غيم دون صحو ودوه نك اوركجنك اوك طرفى اوزون وسوبو اولميه رق كوچك وطوپاق اولمق معناسنه در يقال خفش
سنام البعير اذا صغر مقدمه وانضمّ بلاطول وضعيف اولمق معناسنه مستعملدر يقال خفش الرجل اذا ضعف
﴿الاخفش﴾ وصفدر كوزنده خفش اولان كشى يه واوركجنده خفش اولان اركك دوه يه دينور مؤنثنده خفشاء
دينور ﴿الخفش﴾ خانك فتحى وفانك سكونيله برنسنه يى بركمسه يه آتمق معناسنه در يقال خفشه به خفشا
من الباب الاول اذا رمى به ﴿التخفيش﴾ بنايى ييقمق معناسنه در يقال خفش البناء اذا هدمه وبركمسه يى يره
چالوب اوزرينى چكنه مك معناسنه در يقال خفش فلانا اذا صرعه ووطئه وبدن ضعيف اولمق معناسنه در يقال
خفش البدن اذاضعف و برى طپراغى صقشوب پكشمك ايچون كركى كبى اصلتمق معناسنه در يقال خفش بالارض
اذالبد ﴿الخفوش﴾ صبور وزننده مصر بغداينه دن ياپيلان بر نوع اتمكه دينور ﴿الاخافش﴾ اخفش لفظندن
جمعدر ائمۀ نحاتدن اوچ ذاتك لقبيدر *برى اخفش اكبردركه ابو الخطّاب عبد الحميد بن عبد المجيددر
سيبويهك ستاذلرينك بريسيدركه *وديكرى اخفش اوسطدركه ابو الحسن سعيد بن مسعده در ولاء علاقه سيله
مجاشع قبيله سنه منسوبدر علم نحوى سيبويهدن اخذ ايلدى وسيبويهدن اسنّ واكبرايدى *واوچنجيسى اخفش
اصغردركه علىّ بن سليماندر مبرّد وثعلبدن اخذ ايلدى ﴿الخمش﴾ خانك فتحى وميمك سكونيله يوزى طرملامق
معناسنه در يقال خمش وجهه خمشا من الباب الثانى والاول اذا خدشه * شارح اسسادن وجهه مخصوص
اولديغى تنصيص ايلمشدر وچهره يه ثمار اورمق معناسنه در يقال خمش وجهه اذا لطمه واورمق معناسنه
مستعملدر يقال خمشه اذا ضربه واعضادن برعضو كسمك معناسنه در يقال خمش فلانا اذا قطع عضوا منه
﴿الخامشة﴾ كوچك صو آقنديسنه اطلاق اولنور مسيل صغير معناسنه جمعى خوامشدر ﴿ابوالخاموش﴾ بنى العنبر
قبيله سندن بركمسه در ﴿الخموش﴾ صبور وزننده سيورى سنكه اطلاق اولنور تقول اسهرنى الخموش اى البعوض
﴿الخماشة﴾ ثمامه وزننده شول يارەيه دينوركه ارش معلومى يعنى ديت معينى اولميه بوصورتده حكومت عدله يعنى حاكم
عدلك تقديرنه محتاج اولور على قول ارشى ديت كامله دن دون اولانه دينور قطع يدوقطع اذن ايله اولان كبى

جمعی خماشات کاور يقال بينهم خماشات وهی الجراحات التی ليس لها ارش معلوم او هی مادون الدية كقطع يد
واذن ونحوه ﴿ابو خناش﴾ غراب وزننده اصحابدن خالد بن عبدالعزّی کنيه‌سيدر ﴿الخنبش﴾ جعفر وزننده خانك
وبانك كسريله ده جائزدر كثير الحركه اولان کمسه‌يه دينور بو علاقه ايله بعض کمسه‌لر تسميه اولندی وهب بن
خنبش الطائیّ وعبدالرحمن بن خنبش اصحابدندر وخنبش بن يزيد الحمصیّ ومحمد بن احمد بن ابی خنبش البعلیّ
وعبدالصمد بن خنبش وعبدالله بن احمد بن خنبش الخنبشی محدّثلردر ﴿الخنشوش﴾ عصفور وزننده مال بقيه‌سنه
دينور ودوه سوريسنه دينور ﴿المخنشة﴾ معظمه وزننده و﴿المتخنشة﴾ بودخی اسم مفعول بنيه‌سيله شول خاتونه
دينوركه كرچه ياشلوجه اولوب لكن هنوز كنجلك بقيه‌سی اوله يقال امرأة مخنشة ومتخنشة اذا كانت فيها
بقية من شبابها ويقال نساء مخنشات ومتخنشات ﴿الخوش﴾ خانك فتحی وواوك سكونيله بوكور تعبير اولنان عضوه
دينور انسانك ايكی بوكورينه خوشان دينور يقال ضرب خوشه ای خاصرته ومصدر اولور دورتمك وسانجمق
معناسنه يقـال خاش فلانا بالرمح يخوش خوشـا اذا طعنه به وجماع ايلمك معناسـنه مستعملدر يقال خاش جاريته
اذا جامعها واخذ ايلمك معناسـنه‌در يقـال خاش الشیء اذا اخذه وچوال مقوله‌سی قابه اون وصمـان مقوله‌سنی
ال ايله آتوب طولدرمق معناسـنه‌در يقال خاش الشیء فی الوعاء اذا حشاه ﴿الخوشان﴾ سلمان وزننده سرمق يعنی
اسفناخ رومی ديدكاری نباته شبيه بر نبات آديدر لكن بونك يپراغی آندن الطف اولوب وطعمنده حموضت اولور
ومأكولدر ﴿خاش ماش﴾ شينلرك فتحی وكسريله خرت مرت مقوله‌سی او اسبابنه دينور چناق چوملك مثللو
نسنه‌لردر يقال بقی فی البيت خاش ماش ای قماشه وسقط متاعه ﴿خوش﴾ خانك ضميله اسفرائن قضاسنده برقريه‌در
﴿خواش﴾ غراب وزننده سيستان اولكه‌سنده بر بلده‌در ﴿خش﴾ خانك ضميله كه اعشی نام شاعرك بيتنده واقعدر
خوش فارسی معرّبيدركه طيب ديمكدر ﴿التخويش﴾ اكسلتمك معناسنه‌در يقال خوّش الشیء اذا نقصه ﴿التخوّش﴾
تفعل وزننده بودخی اكسلتمك معناسـنه‌در يقـال تخوّش الشیء اذا نقصه كرچه نسخه‌لرده بورسمه مرسومدر
لكن مقتضای ماده اكسلمك معناسنه لازم اولمقدر وتخوّش بدن آريقلنوب مهزول اولمق معناسنه‌در يقال تخوّش
فلان اذا هزل ﴿المخاوشة﴾ مفاعله وزننده دوشكده ياتاركن يانی وبوكوری الارغه ايلمك معناسـنه‌در يقال خاوش
جنبه عن الفراش اذا جافاه ﴿الخيش﴾ خانك فتحی وبانك سـكونيله بركونه بزه دينوركه كتـان طرانتيسندن تللری
يوغون اولوب ونسجنده رقّت اولور علی قول عصب ديدكاری بزلرك قالين نوعنه دينور اصل عربستانده خيش
ديدكاری قالين كتان بزيدركه خاتونلر اوستوبی تعبير ايدرلر جمعی اخياش وخيوش كاور فحولدن احمد بن محمد بن
دلان ومحمد بن محمد بن عيسی النحویّ الخيشيّان آنك نسجنه منسوبلردر وخيش دنیء وناكس شخصه دينور
وبرطاغك آديدر وايشـده جست وتيزدست آدمه دينور يقال رجل خيش العمل ای سريعه ﴿خيشـان﴾ سلمان
وزننده خراسان قضاسـنده برقريه‌در محدّثيندن ابوالحسن الخيشانی اكا ياخود خيشـان نام جدّنه منسوبدر
﴿ذو الخيشية﴾ سلفده برعابد وزاهد ايدی اوزرنده همان سترعورت ايده‌جك برفوطه‌سی وار ايدی وفات ايدنجه‌قدر
مكه‌ده حجون نام محلده ساكن اولور ايدی رياضت جهتيله دائما غبار آلود وبشره‌سی خيش ديدكاری بزكبی خشونت
پيدا ايلمكله آنكله ملقب اولمشـيدی واحمد بن محمد بن سلمة الخيـاش كه شـدّاد وزننده‌در محدّثدر جزؤ مؤلف
صاحبيدر بزم سندامز رجالندن اولمغله آندن روايت ايدرز ﴿الخيوشة﴾ خانك ضميله انجه‌لك معناسنه‌در يقال فيه
خيوشة ای دقة

فصل الدال

﴿الدبش﴾ دالك فتحی وبانك سكونيله برشيئك قبوغنی كيدرمك معناسنه‌در
يقال دبش الشیء دبشـا من الباب الاوّل اذا قشره ويمك معناسـنه‌در يقال دبش الطعام اذا اكله ﴿الدبش﴾
فتحتينله خرت مرت مقوله‌سی او اسبابنه دينور ﴿المدبوشة﴾ شول يره دينوركه نباتنی چكركه يمش اوله يقـال
ارض مدبوشة اذا كانت قد اكل الجراد نبتها ﴿دحرش﴾ حای مهمله ايله جعفر وزننده جن طائفه‌سـندن برقبيله
پدرينك آديدر ﴿الدخبش﴾ خای معجمه ايله جعفر وزننده و﴿الدخابش﴾ علابط وزننده بيوك قارنلو آدمه دينور
يقـال رجل دخبش ودخابش ای عظيم البطن ﴿دخرش﴾ جعفر وزننده بررجل اسميدر نشـاهرا دحرش مذكور
مصحفيدر ﴿الدخش﴾ فتحتينله بدن ات ايله طولمق معناسـنه‌دركه كركی كبی اتلو جانلو تنومند اولمقدر يقال دخش
الرجل دخشا من الباب الرابع اذا امتلأ لحما ﴿الدخشم﴾ جعفر وزننده و﴿الدخشم﴾ عصفر وزننده و﴿الدخشن﴾
جعفر وزننده يوغون وغليظ نسنه‌يه دينور ميم ونونلری زائددر كويا كه دخش مذكوردن مأخوذلردر ﴿الدرشة﴾
دالك ضميله اونكولك ونـازلك معناسـنه‌در يقال فی طبعه درشة ای لجاجة ﴿الدارش﴾ معروف سياه دری‌يه
دينور تركيده قارقين تعبير اولنان دری اوله‌جقدركه صغرينك سياه وايشه يرامز اولانيدر فارسیّ الاصل اولمق

(مظنوندر)

مظنوندر (الادرعشاش) اقشعرار وزننده خسته و مجروح صاغالمق معناسنه در يقال ادرعش المريض من مرضه
اذا اندمل و برأ (درعش) جعفر وزننده سيستان ايالتندن دوّار نام ايالتده بر بلده آديدر (الدشّ) دالك فتحى وشينك
تشديديله كزمك معناسنه در يقال دشّ فى الارض دشا من الباب الاوّل اذا سار فيها و دشيشه ديدكلرى طعام ياپمق
معناسنه در يقال دش فلان اذا اتخذ الدشيشة (الدشيشة) سفينه وزننده بغداى يارمه سندن ياپدقلرى شوربايه
دينوركه دوكه شورباسى و يارمه شورباسى تعبير اولنور تقول اطعمنا الدشيشة وهى حسو يتخذ من برّ مرضوض
(الدغش) دالك فتحى و غين معجمه نك سكونيله هجوم ايلمك معناسنه در يقال دغش عليه دغشا من الباب الثالث اذا هجم
عليه و قرا كولغه كيرمك معناسنه در يقال دغش فى الظلام اذا دخل (الادغاش) بو دخى قرا كولغه كيرمك معناسنه در
يقال ادغش فى الظلام اذا دخل (الدغش) فتحتينله قرا كولغه دينور يقال ليلة فيها دغش اى ظلمة (الدغوشة)
دحرجه وزننده و (التداغش) تفاعل وزننده جنكده ياخود عربده و غوغاده عسكر برى برلرينه قارش مورش
اولمق معناسنه در يقال دغوش القوم و تداغشوا اذا اختلطوا فى حرب او صخب (المداغشة) مراجه وزننده
و مرادفيدر يقال داغشه اذا زاجه و صوسزلقدن ناشى صو ايچمك ايچون صوينك چورەسنى طولشمق معناسنه در
يقال داغش حول الماء اذا حام عطشا و بر نسنه يه حرص و هجومله سالره و برميوب و آلدرمامق خصوصنده
احتياله چبالمق معناسنه در يقال داغش فيه اذا اراغ حرصا له و منعا و ايودرك ايچمك معناسنه در يقال داغش
الماء اذا شربه على عجلة و آزجه ايچمك معناسنه در يقال داغش الماء اذا شربه قليلا (دغفش) جعفر وزننده
بر رجل اسميدر (الدغمشة) دحرجه وزننده چابك يوريمك معناسنه در يقال دغمش فى المشى اذا اسرع (الدقشة)
قافله تمره وزننده صرتى بنك بنك الاجه بر كوجك جانور اسميدر بغرتلق قوشندن كوجك اولور على قول بر منقش
قوش اسميدر (الدقش) نقش وزننده و مرادفيدر يونس نحويدن منقولدركه ابو الدقيش نام اعرابى يه دقيش
لفظنك معناسندن سئوال ايلمش جوابنده معلومم دكلدر لكن بو مقوله لر براز اسملردركه اولجه مسموعمز اولوب بز دخى
تسمى ايدرز (الدمش) فتحتينله حرارتدن ياخود بر مؤثّر دوا ايچمكدن ناشى يورك دونوب قالقمق معناسنه در
يقال دمش الرجل دمشا من الباب الرابع اذا هاج و ثار قلبه من حرارة او شرب دواء (المدمّش) معظم وزننده بر نسنه
ايچره درج اولنوب صيمصيق محكم اولمش نسنه يه دينور يقال شئ مدمّش اى مدمج (الدنفشة) دحرجه وزننده
كوزلرى قيپه رق باقق معناسنه در يقال دنفش الرجل اذا نظر و كسر عينيه (الدنقشة) قافله دنفشه معناسنه در
يقال دنقش الرجل بمعنى دنفش و ناس بينى افساد ايدوب برى برينه دوشرمك معناسنه در يقال دنقش بين
القوم اذا افسد (دنقش) جعفر وزننده بر رجل علميدر (الدوش) فتحتينله كوز طمانلى اولمسنه دينور يقال
فى عينه دوش اى ظلمة البصر و كوز على قول كوزك چورەسنك طار اولمسنه دينور يقال فى عينه دوش اى صغر
فيها او حولها و بر آدمك كوزى بر مرض سببيله فاسد و تباه اولمق معناسنه در يقال دوشت عينه دوشا من الباب
الرابع اذا فسدت من داء اصابها (الاودش) معناى مذكوردن و صفدر مؤنثى دوشاءدر (دهرش) جعفر وزننده
جن طائفه سندن بر قبيله پدرينك اسميدر (الدهش) فتحتينله سركشته و حيران اولمق على قول غفلتدن و طالغنلقدن
ياخود وله و حيرتدن عقل كيدوب اوبلجه دنك و بيهوش اولمق معناسنه در يقال دهش الرجل دهشا من الباب
الرابع فهو دهش ككتف اذا تحير او ذهب عقله من ذهل او وله و يقال دهش الرجل على بناء المجهول فهو
مدهوش (التدهيش) و (الادهاش) بر آدمى مدهوش ايلمك معناسنه در يقال دهشه غيره و ادهشه اذا جعله
مدهوشا (الدهفشة) قافله دحرجه وزننده آلداتمق معناسنه در يقال دهفش فلانا اذا خدعه و خاتونله اريشوب
اوينا شمق معناسنه در يقال دهفش الرجل المرأة اذا غازلها (دهمش) جعفر وزننده بر رجل علميدر (الديش)
ديك وزننده و مرادفيدر كه خروسه دينور و ديش بن الهون بن خزيمه بركسه در و بعضا دالى مفتوح اولور (دائش)
نصارى طائفه سنك اسملرندندر ﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ (الذشّ) دشّ وزننده و مرادفيدركه كزمك معناسنه در
﴿فصل الذال المعجمة﴾
يقال ذشّ الرجل لغة فى دشّ ﴿ فصل الراء المهملة ﴾ (الربش) رانك و بانك فتحيله كنج آدمك طرنغنده حادث
﴿فصل الراء المهملة﴾
اولان بياضه دينور (الربشاء) حمراء وزننده چايرلق يره دينور يقال ارض ربشاء اى كثيرة العشب (الاربش)
احمر وزننده لونى مختلف اولان شيئه دينور مثلا بعض يرى بياض و بعض يرى سياه اوله نته كه ارمش دخى بو معنايه در
و منه يقال رجل اربش و ارمش اى مختلف اللون (الارباش) همزه نك كسريله اغاج ياروب يپراقلنمق معناسنه در
يقال اربش الشجر اذا اورق و تفطر (رخش) رانك فتحى و خاى معجمه نك سكونيله اسمادندر اسمعيل بن رخش
محدثدر (الترخش) تفعل وزننده دپرنمك معناسنه در يقال ترخش الرجل اذا تحرّك (الرخشة) تمره وزننده

آندن اسمدر دپرتمکه دینور یقال له رخشة ای حركة ﴿الارتخاش﴾ افتعال وزننده مضطرب اولمق معناسنه در یقال
ارتخش الرجل اذا اضطرب ﴿الرشّ﴾ رانك فتحی و شینك تشدیدیله و ﴿الترشاش﴾ تذكار وزننده صو سرپمك
معناسنه در یقال رشّ الماء والدم والدمع رشّا وترشاشا من الباب الاوّل اذا نفضه ورشّ چسنتی و سرپندی
یغموره دینور تسمیه بالمصدردر تقول اصابنا رشّ ای مطر قلیل جمعی رشاش كلور رانك كسریله و ضرب موجع
معناسنه مستعملدر یقال آلمه برشّ ای ضرب موجع و چسنتی یاغدرمق معناسنه در یقال رشّت السماء اذا جاءت
بالرشّ ﴿الرشاش﴾ سحاب وزننده سرپندی یه دینور یقال اصابه رشاش وهو ما ترشّش من الدم والدمع ونحوه
﴿الرشراش﴾ ثرثار وزننده كوشك و سلپوك كیكه دینور یقال عظم رشراش ای رخو وسموز كبابه و بریانه دینور
یقال شواء رشراش ای سمین یعنی یقطرودكه وكوشك یشمش قوری اتمكه دینور ﴿الرشرش﴾ عرعر وزننده
بو دخی كوشك یشمش قوری اتمكه دینور یقال خبز رشراش ورشرش ای یابس رخو و یقال خبزة رشراشة
ورشرشة ای رخوة یابسة ﴿الارشاش﴾ همزه نك كسریله بو دخی چسنتی یاغدرمق معناسنه در یقال ارشّت السماء
یعنی رشّت ومزراق طعنه سی یرندن قان فشقردوب صاچمق معناسنه مستعملدر یقال ارشّت الطعنة اذا اتّسعت
فتفرّق دمها وآتی اوینادوب قوشدرمغله ترلتمك معناسنه مستعملدر یقال ارشّ الفرس اذا عرّقه بالركض وناقه
قسمی یاوریسی كندی ممه سنی امتمك ایچون قوریغنی قاشیمق معناسنه دركه سیذكر ﴿الاسترشاش﴾ ناقه نك یاوریسی
امك ایچون اناسنك پاچه سی ارالغنه بیونی اوزاتمق معناسنه در یقال ارشت الناقة الفصیل اذا حكت ذنبه
لیرتضع فاسترش هو للرضاع ای مدّ عنقه بین فخذی امّه ﴿الرشرشة﴾ زلزله وزننده كوشك و سلپوك اولمق معناسنه در
یقال رشرش الشیء اذا استرخی و یقال فیه رشرشة ای رخاوة و برآدم خوف ایلدیكی كمسه یه كوجی یتمك معناسنه در
یقال رشرش فلان اذا اطاق بمن یخافه ﴿الرعش﴾ فتحتینله و ﴿الرعش﴾ رانك فتحی وعینك سكونیله دترمك معناسنه در
یقال رعش الرجل ورعش رعشا ورعشا من الباب الرابع والثالث اذا اخذته الرعدة ﴿الارعاش﴾ همزه نك كسریله
دترتمك معناسنه در یقال ارعشه الله ای ارعده ﴿الرعوش﴾ صبور وزننده شول ناقه یه وصف اولوركه قوجه لقدن
باشی دترر اوله یقال ناقة رعوش اذا كانت ترجف رأسها كبرا ﴿الرعش﴾ كتف وزننده و ﴿الرعشیش﴾ رانك كسریله
قورقاق آدمه اطلاق اولنور یقال رجل رعش ورعشیش ای جبان وحرب وقتاله جست و سریع اولان آدمه
اطلاق اولنور كذلك انعام واحسان ایلمكه سریع اولانه اطلاق اولنمغله ضدّ اولور یقال انّه لرعش ورعشیش
الی التقال ای سریع و یقال هو رعش ورعشیش الی المعروف ای سریع ورعش كتف وزننده جعفی قبیله سنه
مخصوص برفرسك اسمیدر ﴿الرعشاء﴾ حمراء وزننده چابك وسكپا دوه قوشنه دینور یقال نعامة رعشاء ای سریعة
وشول ناقه یه دینوركه بغایت رونده و اشكین اولمغله سرعتندن ایكی طرفه یوجه اورەرق یورر اوله یقال ناقة رعشاء
اذا كان لها اهتزاز فی السیر سرعة ورعشاء لبید نام شاعرك جدّی اولان مالك بن جعفرك فرسی اسمیدر وشامده
بربلده آدیدر ﴿مرعش﴾ مقعد وزننده شامده انطاكیه قربنده بربلده آدیدر ومرعش برجنس كوكرجن قوشنه
دینوركه سیذكر ﴿ذو مرعش﴾ اذواء حمیردن برملك لقبیدر بیت مقدسه واروب وجدارینه باسمك اللهمّ انا حمیر
انا ذو مرعش الملك بلغت هذا الموضع ولم یبلغه احد قبلی ولا یبلغه احد بعدی عباره سنی كتب ایلمشدر ﴿المرعش﴾
مكرم وزننده و ﴿المرعش﴾ مقعد وزننده برجنس كوكرجینه دینوركه هواده اوچركن تقله بازلق ایدر قوشجیلر
دونك تعبیر ایدرلر ﴿الارتعاش﴾ افتعال وزننده دترەمك معناسنه در یقال ارتعش الرجل اذا ارتعد ﴿الرعشن﴾
نونله ضیفن وزننده اعضاسی دترر اولان آدمه دینور لغت مزبوره نك هرنقدر نونی زائده ایسه ده لفظنه مراعاتله
نون ماده سنده ذكر ایلدم ونونك زائده اولدیغنه تنبیها بو مقامده دخی ذكر ایلدم ﴿المرغّش﴾ محدّث وزننده دائما
كندی نفسنی نعمتله طویلیوب پرورش نفسیله اوغراشور اولان آدمه دینور یقال هو مرغّش ای ینعم نفسه وبو
مهمله ایله مرغس كلمه سنده لغتدر ﴿الرغش﴾ رانك فتحی وغینك سكونیله فتنه قوپرمق معناسنه در ومنه تقول
لاترغش علینا رغشا من الباب الثالث ای لاتشغب ﴿الرفش﴾ رانك فتحی وضمی وفانك سكونیله و ﴿المرفشة﴾ مكنسه
وزننده چپا تعبیر اولنان آلته دینوركه چفتجیلر وباغبانلر قوللنورلر ومنه قولهم من الرفش الی العرش یعنی مجرفه ایله
طپراق صیروب رنجبرلك ایدركن سریر سلطنته نائل اولدی اولمقوله كمسه كردش دورایله سركاره كچدكده ضرب
اولنور ورفش مصدر اولور برنسنه یی دوكوب اوفاتمق معناسنه یقال رفش الشیء رفشا من الباب الاوّل اذا دقّه
وهرسه ورفاه ونعمت صاحبی اولمغله نفیس یوب ایچمك معناسنه در یقال هو یرفس ای یأكل ویشرب جیدا
فی النعمة ﴿الرفّاش﴾ شدّاد وزننده بغدای چپا ایله بغدای اولچن كمسه نك النه طوغری صیروب كوتوریجی آدمه

(دینور)

دینور (الرفوش) قعود وزننده برنسنه ده بول قوللنمق معناسنه در یقال رفش فی الشیٔ رفوشـا من الباب الاول
اذا اتّسع (الرفش) فتحتینله بیوك قولاقلی اولمق معناسنه در یقال رفش الرجل رفشـا من الباب الرابع اذا عظمت
اذنه وکبرت (الارفش) احمر وزننده و صفتدر بیوك قولاقلی آدمه دینور ومنه الحدیث ❋کان سلمان ارفش الاذنین❋
(الارفاش) همزه نك کسریله بر آدم دائما فوقانی وتحتانی غائله سیله اوغراشمق معناسـنه در یقال ارفش الرجل
اذا وقع فی الاهیفین ای الرفش والقفش وهما الاکل والجماع وبرکسه بر بلدده قالوب آندن بردرلو ایرلمیوب مقیم
وبرقرار اولمق معناسـنه در یقـال ارفش الرجل بالبلد اذا الحّ فلا یبرح ولا یریمه (الترفیش) صقـالی طرایوب
چپا شکلنده یصیلتمق معناسـنه در یقال رفّش لحیته اذا سرّحهـا حتی تصیر کانها رفش (الرقش) نقش وزننده
ومرادفیدر یقال رقشه رقشـا من الباب الاول اذا نقشه (الرقاش) سحاب وزننده یلانه دینور حیه معناسنه
شـارحك بیانه کوره الاجه یلانه مخصوصدر (رقاش) قطام وزننده اعلام نسـواندندر وبعضا منصرف
اولور (بنو رقاش) بکر بن وائل قبیله سنده وکلب وکنده قبیله لرنده بر بطندرکه رقاش نام والده لرینه منتسبلردر
(الرقاشـان) رانك فتحیله شریف اوزره مشرف ایکی طاغه اطلاق اولنور (الرقشـاء) رقطاء وزننده اق وقاره
بنکلی الاجه یلانه دینور یقال حیة رقشاء ای منقطة بسواد وبیاض واسرمش دوه نك بوغزندن چیقان قزل دغارجغه
دینور شقشقه معناسنه وچطوطه شبیه بر الاجه بوجك آدیدر اوتلقلر ارالغنده اولور قرمزی وصاری نقطه لری
اولور (الارقش) احمر وزننده الاجه ومنقش نسنه یه دینور (الرقیش) زبیر وزننده و(الاریقش) احیمر وزننده
ارقش لفظنك مصغریدر (الترقیش) کلامه حسن قیافت وزیب وزینت ویرمکله دوزوب قوشمق معناسـنه در
یقال رقّش کلامه اذا زوّره وزخرفه (المرقّش) محدّث وزننده ترقیش مذکوردن اسم فاعل اولوب آنکله بعض
شعرا ملقب اولدیلر ازجمله مرقّش اکبر عمرو بن سعد ومرقّش اصغر ربیعة بن حرمله نام شاعرلردر (الترقش) تفعل
وزننده زینتلنمك معناسنه در یقال ترقّش الرجل اذا تزیّن (الارتقاش) افتعال وزننده جنکده عسـکرلر بری برینه
قارش مورش اولمق معناسنه در کویا که منتقش اولور یقال ارتقش الجیش اذا اختلطوا فی القتال (الرمش) رانك
فتحی ومیمك سکونیله برطوتام چیچك مقوله سنه دینور تقول جاءنی وفی یده رمش وهو طاقة من الریحان ونحوه * شارح
دیرکه رامشنه دخی بو معنایه در ورمش مصدر اولور آتمق معناسنه یقال رمشه بالحجر رمشا من الباب الثانی والاول
اذا رماه به وقیونه وکچی یه بر مقدارجه اوت اوتلاتمق معناسنه در یقال رمش الغنم اذا رعاه شیئا یسیرا وبرنسنه یی ال ایله
اللیوب یوقلامق معناسـنه در یقال رمش الشیٔ اذا لمسه بیده وبرنسنه یی پرمقلرك اوجلریله آلمق معناسـنه در یقال
رمش الشیٔ اذا تناوله باطراف الاصابع (الرمش) فتحتینله تازه لرك طرنقلرنده حادث اولان بیاضه دینور ربش
معناسـنه وقیللرده اولان بوکله وقیورجغه دینور یقال فی شعره رمش ای تفتل وکوز قپاقلری قزل قزل اولوب
دائما یاشی سیلان اوزره اولمغه دینورکه کوز علتلرندندر (الارمش) احمر وزننده وصفتدر کوزینك قپاقلری قزل
قزل اولوب دائما یاشی سیلان ایدن کشی یه دینور مؤنثی رمشـادر حمراء وزننده وارمش اربش معناسـنه درکه
مختلف اللون اولان نسنه یه دینور ورمشـاء شول یره دینورکه اوتلغی وچایری فراوان اوله یاخود قوراق اوله
بو وجهله ضدّیته شبیهدر یقال ارض رمشاء ای ربشاء او جدبة (المرماش) محراب وزننده کوزینی دوندیردرك علی قول
کوزلرینی چوق تحریك ایدرك نظر ایدر اولان آدمه دینور یقال رجل مرماش ای رأراء او هو من یحرك عینیه
عند النظر کثیرا (المرمّش) معظم وزننده شول نسنه یه دینورکه کوزلری فاسد اولوب اصلا قپاقلری صاغ طورمز اوله
یقال رجل مرمّش ای الفاسد العینین لا یبرأ جفنه (الارماش) همزه نك کسریله آغاج یاروب یپراقلنمق معناسـنه در
یقال ارمش الشجر اذا اورق وتفطر وبرکسه نك کوزلری فاسد اولمغله اکثری ضعف وکلالله بقار اولمق معناسنه در
یقال ارمش الرجل اذا طرف کثیرا بضعف کذلك بر آدمك کوزی علیل اولمغله آزجه آزجه یاش آقیدر اولمق
معناسنه در یقال ارمش فی الدمع اذا ارش قلیلا (الروش) رانك فتحی وواوك سکونیله چوق اکل ایلمك معناسنه در
یقال راش الرجل یروش روشا اذا اکل کثیرا وآز اکل ایلمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال راش الرجل اذا اکل
قلیلا وبر آدمی بر مرض وعلت پك زبون ایلمك معناسـنه در یقال راشـه المرض اذا ضعفه (الراش) رایش
مقلوبیدرکه راشی اولور قاضی کبی شول ارکك دوه یه دینورکه قولاقلرینك تویلری چوق علی قول بلی ضعیف اوله
یقال جمل راش بالرفع ای کثیر شعر الاذن او ضعیف الصلب مؤنثنده راشه دینور یقال ناقة راشة وضعیف مزراغه
وصف اولور یقال رمح راش ای ضعیف (الرؤوش) صبور وزننده بو دخی جمل مذکوره دینور یقال جمل
رؤوش بمعنی راش (الرهبش) رانك فتحیله دابّه قسمی ضعفندن ناشی یوررکن قوللری بری برینه چالنوب سورتنکله

طمرلری وسکیرلری یارلق وجه اوزره طپوق چالمغه دینور (الراهشان) تثنیه بنیه‌سیله قوللرك ایچ یوزلرنده اولان ایکی طمره دینور علی قول رواهش ال آیه‌لرینك طشره یوزلرندن اولان طمرلره دینور (الرهشوشة) و (الرهشة) راءلرك ضمیله بر آدم جوانمرد و عاجناب و ردّ و مدافعه‌دن حیا ایدر اولمق معناسنه‌در (الرهشوش) رانك ضمیله کریم وجوانمرد و عاجناب اولوب ردّ و مدافعه‌دن حیا ایدن آدمه دینور یقال رجل رهشوش ای بین الرهشوشة والرهشة سخیّ حیی ای کریم رفیق الوجه لایقدر دفع السائل وسودی چوق ناقه‌یه دینور (الرهیش) امیروزننده و (الرهیشة) سفینه وزننده بودخی سودی چوق ناقه‌یه دینور یقال ناقة رهشوش ورهیش ورهیشة ای غزیرة عند البعض آرقه‌سنك اتی آزجه اولان ناقه‌یه دینور وکوشك اولمغله اشاغی‌یه صیریلور دوکیلور اولان طپراغه دینور ورهیش ضعیف وزبون آدمه دینور وبنیه‌سی اینجه واتی آز چلمسز آدمه دینور یقال رجل رهیش ای ضعیف وکذا دقیق قلیل اللحم ویوفقه ناملویه وتمرنه دینور شول اوقه دینورکه یره‌سورنمکله صویلوب اینجه وخفیف قالمش اوله وشـول اینجه یایه دینورکه قوریلوب چکیلدکده کریشی یایك خانه‌سـنه طوقنور اوله (الارتهاش) افتعال وزننده یای رهیش اولمق معناسنه‌در یقال ارتهشت القوس اذا صارت رهیشـا ودترمك معناسـنه‌در یقال ارتهش الرجل اذا ارتعش وبر نسـنه‌یی کوکندن کسمك معناسـنه‌در یقال ارتهش الشیء اذا اصطلمه ومزراغی آرقوری صانجمق معناسنـه‌در یقال ارتهش الرمح اذا طعنه فی عرض وناس بیننده جنك وقتال واقع اولمق معناسنه‌در یقال ارتهش القوم اذا وقعت بینهم الحرب (الریش) رانك کسریله قوش یلکنه دینور جمعی ارياش ورياش کلور ولباس فاخره اطلاق اولنور یقال اعطاه مائة بریشها ای بلباسها واحلاسها یعنی فلان کسـه‌یه یوز مهار دوه ویردی جمیع لباسی وپوشش وسـائر ادواتیله بعضلر دیدیلرکه بونك اصلی بودرکه ملوك عرب بر آدمه مثلا برمقدار دوه احسان ایلسه‌لر ملك عطیه‌سی اولدیغی اعلام ایچون اورکجلرینه دوه قوشی یلکلری صوقرلر ایدی وریش خصب ورفاه ومعاشـه اطلاق اولنور یقـال فی بلدهم ریش عظیم ای خصب ومعاش (ذوالریش) سمح بن هند الخولانی نام کسه‌نك فرسی اسمیدر (ذات الریش) ایوه طنه دیدکلری نباته شبیه بر نبات آدیدر (الراش) ریش کبی قوش یلکنه دینور جمعی ارياش کلور ناب وانیاب کبی وراش قولاقلرده اولان تویلره وقیللره اطلاق اولنور یقال جمل ذوراش ای الکثیر شعر الاذنین وپك ضعیف واینجه مزراغه اطلاق اولنور ضعف وخفتدن ناشی کویاکه یلك کبی اوله یقال رمح راش ای خوّار شبه بالریش ضعفا اسـاسك بیانه کوره بونك اصلی رایش اولمغله مقلوبدر شائك وشاك کبی (الریاش) کتاب وزننده بودخی لباس فاخره اطلاق اولنور لبس ولباس برمعنایه اولدیغی کبی یقال له ریاش ای لباس فاخر کویاکه قوش تویی کبی نازکدر (ریشه) رانك کسریله برقبیله پدرینك اسمیدر علی قول بنت معاویة بن بکر بن مالك الوحید بن عبدالله بن هبل اسمیدر (الریش) رانك فتحی ویانك سکونیله اوقه یلك چکورمك معناسنه‌در یقال راش السهم یریشه ریشا اذا الزق علیه الریش ومال وسـپاهیلق جمع ایلمك معناسـنه مستعملدر یقال راش الرجل اذا جمع المال والاثاث وبرآدمی یدیروب ایچروب کسوتلندرمك معناسنه‌در یقال راش الصدیق اذا اطعمه وسقاه وکساه وبرکسه‌یی خیر ومنفعت ایراثیله نظام حال صاحبی قلمق معناسنه‌در یقال راش فلانا اذا اصلح حاله ونفعه (الترییش) تفعیل وزننده بودخی اوقه یلك چکورمك معناسـنه‌در یقال ریّش السهم اذا راشه (المریش) مقیل وزننده ریشـدن اسم مفعولدر یلکلنمش اوقه دینور (المریّش) معظم وزننده ترییشدن اسم مفعولدر مریش معناسنه‌در یقال سهم مریش ومریّش اذا جعل له الریش وقولاغی پك تویلو اولان دوه‌یه اطلاق اولنور یقال بعیر مریّش ای ازبّ وچلمسز دوه‌یه اطلاق اولنور یقال بعیر مریّش ای القلیل اللحم والاجه ومنقش قماشه اطلاق اولنور یقال برد مریّش ای موشی وبلی وصرتی اینجه ونارین آدمه اطلاق اولنور یقال رجل مریّش ای الضعیف الصلب وقایش وصرم ایله تنظیم واصلاح اولمش محفه‌یه اطلاق اولنور (الرایش) رایح وزننده راشی ایله مرتشی بیننده میانجی اولان کمسه‌یه اطلاق اولنور یقال هو رایش ای سـفیر بین الراشی والمرتشی ویلکلی اوقه دینور یقـال سهم رایش ای ذوریش (الریّش) هین وزننده و (الریش) یانك تخفیفیله هین وزننده چوق یپراقلو نباته وصف اولور یقـال کلأ ریّش وریش ای کثیر الورق (ریشـان) سلمان وزننده یمنده ابین اعمالندن بر حصن آدیدر وینه یمنده مهجم نام محل اوزره مشرف بر طاغك آدیدر (الریش) فتحتینله قولاغك ویوزك قیللری وتویلرینك چوقلغنه دینور (الریاش) سحاب وزننده قولاقلرینك ویوزلرینك تویلری چوق اولان ناقه‌یه دینور (الاریش) الاحمر وزننده یوزلری وقولاقلری قیللو آدمه دینور یقال ناقة ریاش وجمل ذوراش کامرّ ورجل اریش ای الکثیر الشعر فی اذنیه ووجهه (الاراشة)

(اقامه)

اقامه‌وزننده‌و (الترويش) یای واوه قلبله قولاق و یوزیك قیللو اولمق معناسنه‌در یقال اراش الرجل وروّش اذا کان
اریش (المرّیشة) معظمه وزننده کودەسی چلمسز ناقه‌یه وصف اولور یقال ناقة مرّیشـة اللحم ای قلیلة
فصل الزای المعجمة (الزوش) زانك فتحی و واوك سکونیله عبدلیمه دینور عامّه زانك ضمیله تلفظ ایدرلر
(الازوش) احمروزننده خودبین ومتکبرآدمه دینور یقال رجل ازوش ای متکبر فصل الشین المعجمة (الشخش)
شخص وزننده دکز طاشلری کبی یلدرایجی پرلاق چقل طاشـلرینك خرده خرده اوفاقلرینه دینور و بو لغت
ابن قطّاعدن مرویدر (الشربش) بابله جعفر وزننده بز صچاغنه دینور و بولغت مولّده‌در (شعش) نعش
وزننده اسامیدندر شعش اللات اضافتله ابن رفیدة بن سور بن کلاب تیم اللات نام کمسه‌نك برادریدر (الشغوش)
غین معجمه ایله صبور وزننده و (الشغوشیّ) یای نسبتله دلوجه‌سی چوق کثر و آلچق بغدایه دینور و بعضا شینی
مضموم ایدرلر (شاش) ماوراء النهرده بر بلده آدیدر و بو منصرفدر بعضا ممنوع اولور (الشوشاء) حمراء وزننده
و (الشوشاة) هاایله ایاغی چابك ناقه‌یه دینور یقال ناقة شوشاء و شوشاة ای خفیفة (شوش) شینك ضمیله جزیرهٔ
ابن عمر قربنده بر موضعدر وجرجان شهرنده بر محله‌در و دجلهٔ موصل شرقیسنده بر قلعه‌در که آنده اعلا حبّ رمّان
ولطیف قربوزلر حاصل اولور و بلدهٔ بغداد بهشت آبادده ابو العلا ادریس بن محمد بن عثمان عفیف الدین العامری
الشوشیّ محدّثدر مؤلف نسبتی تعییندن سکوت ایلشدر ظاهرا شوش اخیردر و شوش خوزستانده سوس دیدکاری
قصانك اسمیدر که تعریب ایدوب شوش دیدیلر و شوش اشوش لفظندن جمع اولور که غیظ و خشم و غضبدن
کوزینك قوریغیله بقان آدمه دینور یقال ابطال شوش ای شوس (شوشه) شینك ضمیله ارض بابلده بر موضعدر
ذو الکفل علی نبینا و علیه السلام حضرتلرینك مرقدی آنك قربنده واقعدر (الشواش) سحاب وزننده نزاع
و اختلاف معناسـنه‌در یقال بینهم شواش ای اختلاف (التشویش) تفعیل وزننده که بر نسـنه‌یی شوریده و مختلط
ایلك معناسـنه‌در و (المشوّش) تشویشـدن اسم مفعولدر و (التشوش) تفعل وزننده بونلرك مجموعی لحن
وخطادر جوهری و همندن ناشی ثبت ایلشدر صواب اولان معنای مزبورده هـایله تهویش و مهوّش و تهوّش
اولمقدر * شارح دیرکه اکثر ائمهٔ لغت ثبت ایلشدر شواش مذکوردن مأخوذدر (التشاوش) قارشمورش اولمق
تهاوش معناسـنه‌در یقال تشاوش الامر ای تهاوش غریبدرکه مؤلف بو عنوانی انکار ایلدکدنصکره تشاوش
لفظنی رسم ایلدی (المشاوش) مجاور وزننده بعد و قلتندن کورنمز اولان صویه دینور یقال ماء مشاوش اذا کان
لا یری بعدا و قلة (الشیش) و (الشیشاء) شینلرك کسریله چکردك باغلمز اولان خرمایه دینور و اکر چکردك باغلر
ایسه چکردکی پکشمز اولور و قوریدقده لذتمز بیزه و فنا اولور (الاشاشة) همزه‌نك کسریله خرما آغاجنك
میوەسی ذکر اولنان شیش اولمق معناسنه‌در یقال اشاشت النخلة اذا صار حملها شیشا (شیشویه) شیرویه وزننده
اسامیدندر نفیس بن عبد الجبّار بن شیشویه محدّثیندندر فصل الطاء (الطبش) طانك فتحی و بانك
سـکونیله طمش کبی ناس معناسـنه‌در یقال ما فی الطبش مثله ای فی الناس (الطخش) طانك فتحی و خانك
سکونیله و (الطخش) فتحتینله بر کمسـه‌نك کوزی طمانلمق معناسـنه‌در یقال طخشت عینه طخشا و طخشـا
من الباب الرابع اذا اظلمت (الطرش) فتحتینله خفیف و اهون اولەرق صاغر اولمق معناسـنه‌در یقال طرش
الرجل طرشا من الباب الرابع و هو اهون الصمم او هو مولّد (الطرشة) غرفه وزننده اسمدر آزجه صاغرلغه
دینور (الطرش) طانك ضمیله اطرش لفظندن جمعدر یقال قوم طرش ای لهم طرشة (الاطروش) همزه‌نك ضمیله
صاغره دینور اصمّ معناسنه‌در یقال هو اطروش ای اصمّ (التطارش) تفاعل وزننده بر کمسه کندیسنی صاغرلغه
اورمق معناسنه‌در یقال تطارش الرجل اذا تصامّ (التطرّش) تفعل وزننده خسته و مجروح صاغالمق معناسنه‌در
یقال تطرّش المریض اذا ابرغش و حیوان بیه ارالغنه قارشمق معناسنه‌در یقال تطرّش البعیر بالبهم اذا اختلف
بها (طرطوشه) طانك ضمی و بعضا فتحیله اندلس دیارنده بر بلده‌در (طرطوانش) طانك فتحیله اندلسده باجه
اعمالندن بر بلده‌در (الاطرغشاش) ابرغشاش وزننده خسته صحته دنوب افاقت بولمغله ایاغه قالقوب یوریمکه
باشلمق معناسنه‌در یقال اطرغشّ المریض اذا تمایل من مرضه و تحرّك و قام و مشی و ناس قحط و قلته اوغرامشیکن
رحتلر یاغوب اکینلر بتمکله خصب و رخایه نائل اولمق معناسنه‌در یقال اطرغشّ القوم اذا غیثوا و اخصبوا بعد
الجهد و قوش یاوریسی یووده قلدانوب اوینامغه باشلمق معناسـنه‌در یقال اطرغش الفرخ اذا تحرّك فی الوکر
(الطرغشة) دحرجه وزننده اطرغشاش ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال طرغش المریض بمعنی اطرغش
وطرغشه یمامه‌ده بنو العنبر یوردنده بر صو آدیدر (الطرفشه) فایله طرغشه وزننده و مرادفیدر یقال طرفش

فصل الزای المعجمة
فصل الشین المعجمة
فصل الطاء

المريض يعنى طرغش و برآدمك كوزى ضعيف اولوب طمانلنمق معناسنه در يقال طرفشت عينه اذا اظلمت و ضعفت
وكوزلرى قيپه‌رق باقق معناسنه در يقال طرفش الرجل اذا نظر وكسر عينيه ﴿الطرافش﴾ علابط وزننده
بدخوى آدمه دينور يقال رجل طرافش اى السيئ الخلق ﴿الطرمشة﴾ دحرجه وزننده كيجه پك قراكو اولمق
معناسنه در يقال طرمش الليل اذا اظلم ﴿الطش﴾ طانك فتحى و شينك تشديديله و ﴿الطشيش﴾ هزبز وزننده
مطر ضعيفه دينوركه رذاذدن يعنى چسنتيدن زياده‌جه اولور يقال ماوقع الاطش و طشيش اى مطر ضعيف وهو
فوق الرذاذ و طش مصدر اولور ذكراولنان يغمور ياغدرمق معناسنه يقال طشت السماء طشاً من الباب الاول والثانى
اذاجائت بالطشيش و برآدم طشاش ديدكارى علته اوغرامق معناسنه در يقال طش الرجل على المجهول اذا اصاب
بالطشاش ﴿الاطشاش﴾ همزه‌نك كسريله بودخى ذكراولنان يغمور ياغدرمق معناسنه در يقال اطشت السماء بمعنى
طشت ﴿الطشاش﴾ رشاش وزننده و ﴿الطشاش﴾ و ﴿الطشة﴾ طانك ضميله زكام كبى برعلت آديدر بوعلت نزله
انواعندن زكامك رطوبتلوسى اوله‌جقدركه دماغدن ماده مندفع اولوب آغزدن و بروندن وكوزدن
دائما سيلان اوزره اولور ﴿الطشة﴾ طانك كسريله كوچك چوجغه دينور صبى صغير معناسنه ﴿الطغمشة﴾
دحرجه وزننده بصر ضعيف اولمق معناسنه در يقال فى بصره طغمشة اى ضعف ﴿المطغمش﴾ اسم فاعل
بنيه‌سيله شول كمسه‌يه دينوركه كوزلرى فاسد و عليل اولمغله كوزلرينى قيپه‌رق خفى و خفيف نظر ايدر اوله يقال
رجل مطغمش اذاكان ينظر نظرا خفيا لفساد عينه ﴿المطفرش﴾ فاعله مطغمش وزننده و مرادفيدر ﴿الطفش﴾
طانك فتحى و فانك سكونيله جماع ايلمك معناسنه در يقال طفش جاريته طفشا من الباب الثانى اذا جامعها و منه يقال
مازال فلان فى طفش و رفش اى جماع و اكل و برنسنه‌يى مردارلمق معناسنه در يقال طفشه اذا قذره ﴿التطفش﴾
تفعل وزننده طفش معناسنه در ﴿الطفاشاء﴾ طانك فتحيله آريق و مهزول اولان خاتونه دينور يقال هى طفاشاء
اى مهزولة ﴿الطفنشاء﴾ فتحتينله باب همزه‌ده ذكر اولندى‌كه ضعيف و قورقق آدمه دينور * مؤلف بونى تكرار
ايلدى ﴿الطفنش﴾ جعفر وزننده طبانلرينك كوكسلرى ميدانلو وككيش آدمه دينور يقال رجل طفنش اى الواسع
صدور القدمين ﴿الطفنشاء﴾ فتحتينله ضعيف آدمه و قورقق آدمه دينور ﴿الطلش﴾ طانك فتحى و لامك
سكونيله بچاغه دينور سكين معناسنه و بو شلط مقلوبيدر * شارح ديركه مؤلف طبش ماده‌سنده طمش لغتنه‌ده
اشارت ايلمكله بوراده ذكرى لازم ايدى غالبا نساخ اسقاطيدر ﴿الطنفش﴾ جعفر وزننده و ﴿الطنفشى﴾
ياى نسبتله ضعيف و زبون آدمه دينور ﴿الطنفشة﴾ دحرجه وزننده برنسنه‌يه كوز ديكوب دقتله باقق معناسنه در يقال
طنفش اليه اذا جمع النظر اليه و كوزى قيصوب كوجلده‌رك باقق معناسنه در يقال طنفش عينه اذا صغرها يعنى
عندالنظر ﴿الطوش﴾ طانك فتحى و واوك سكونيله خفت عقل معناسنه در يقال فى عقله طوش اى خفة ﴿التطويش﴾
تفعيل وزننده مديون دينى اداده چكدرمك معناسنه در يقال طوّش الرجل اذا مطل غريمه ﴿الطهش﴾ طانك
فتحى و هانك سكونيله برايشى فساده ويرمك معناسنه در يقال طهش العمل طهشا من الباب الثالث اذا افسده
و برآدم مباشرت ايلديكى ايشى كندى اليله بوزوب فاسد و شوريده قلمق معناسنه در يقال طهش الرجل فيما اخذ
فيه من عمل اذا اختلط فيه و افسده بيده ﴿طهوش﴾ جرول وزننده بر رجل آديدر ﴿الطيش﴾ طانك فتحى و يانك سكونيله
خفيف و بى تمكين و سبكمشرب اولمق معناسنه در يقال طاش الرجل يطيش طيشا اذا نزق و خف و بركمسه‌نك عقلى
كيتمك معناسنه در يقال طاش الرجل اذا ذهب عقله و اوق نشانه دكيوب چاووب كيتمك معناسنه در يقال طاش السهم
عن الهدف اذا جاز عنه و لم يصبه ﴿الطايش﴾ و ﴿الطياش﴾ خفيف و بى تمكين و سبكمشرب آدمه دينوركه شلفه
تعبير اولنور و طياش شول كمسه‌يه دينوركه خفت عقلندن و تلاعب طبعندن بردوزه‌يه طورميوب هر لحظه برطرفه
وهرآن برعمله شروع ايدر اوله يقال رجل طايش و طياش اى نزق و خفيف و كذلك لايقصد وجها واحدا ﴿الاطاشة﴾
همزه‌نك كسريله اوقى نشانه اورميوب برطرفه صاپتمق معناسنه در يقال اطاش السهم اذا اماله عن الهدف ﴿الاطيش﴾
احمر وزننده بر قوش آديدر ﴿فصل الظاء المعجمة﴾ ﴿الظش﴾ ظانك فتحى و شينك تشديديله سرد و خشن
موضعه دينور شظف كبى ﴿فصل العين﴾ ﴿العبش﴾ عينك فتحى و بانك سكونيله صلاح معناسنه دركه برنسنه‌نك
ايو و خوش اولمسنه دينور يقال الختان عبش للصبى اى صلاح نته‌كه عمش دخى بو معنايه‌در و يقال الختان صلاح
للصبى فاعبشوه واعمشوه و عبش غباوته دينور بو معناده فتحتينله‌ده لغتدر يقال فيه عبش اى غباوة ﴿العبشة﴾ تمره
وزننده و ﴿العبشة﴾ فتحاتله غفلت و نادانى معناسنه در يقال به عبشة و عبشة اى غفلة ﴿العتش﴾ عينك فتحى و تاى
فوقيه‌نك سكونيله برنسنه‌يى برجانبه اكمك معناسنه در يقال عتش الشئ عتشا من الباب الثانى اذا عطفه

﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾

﴿ فصل العين ﴾

﴿العیدشون﴾ حیزبون وزننده بر بوجك آدیدر و بولغت مصنوعه‌در ﴿العرش﴾ فرش وزننده هو عرش الله تعالی
ولایحدّ او یاقوت احمر یتلألأ من نور الجبّار تعالی یعنی عرش الهیدرکه تحدید وتقدیری عقول بشریه‌دن خارجدر
حقیقتی و مقداری علم الهی یه منوطدر یاخود حقیقتی بر یاقوت احمردرکه نور حضرت جبّاردن متلالی و تابانندر
فارسیده کرزمان دینور * شارح دیرکه حکماء عندنده عرش فلك اعظمدرکه محدّد الجهاتدر وکرسی فلك ثوابتدرکه
فلك ثامندر اصلی عرش سقف معناسنه موضوعدر وعرش جمله فلکك خصوصا جنتك سقفی منزله‌سنده‌در
وسائر معانی آندن متفرعدر انتهی * وعرش پادشاهك تختنه اطلاق اولنور علو و رفعت مناسبتیله یقال قعد الملك
علی عرشه ای سریره وعزّ وسلطان ومجد وشان معناسنه مستعملدر یقال له عرش عظیم ای عزّ ومجد وسلطان
و برایشك مدار قیامی اولان شیئه دینور ومنه یقال ثلّ عرشه ای هدم ماهو علیه من قوام امره و برنسنه‌نك رکننه دینور
یقال هو عرشه ای رکنه وعرش البیت خانه‌نك سقفنه دینور وچادره دینور خیمه معناسنه وکولکه‌لك ایچون
یاپلمش چارطاق مقوله‌سی اوه دینور جمعی عروش وعرش کلور ضمتینله واعراش وعرشه کلور قرده وزننده
وعرش القوم برجماعتك مدبّر امورلری اولان رئیسلرینه اطلاق اولنور یقال هو عرشهم ای رئیسهم المدبّر
لامورهم وکوشکه دینور تقول قعدنا فی العرش ای القصر وعرش شول درت خرده کوکبه اطلاق اولنورکه
عوّاء دیدکاری صورت شمالیه‌نك آلتی یاننده‌دیرلر وآنلره عرش السماك وعجز الاسد دخی دینور وعرش تابوته اطلاق
اولنور قیل ومنه الحدیث ﴿اهتزّ العرش لموت سعد بن معاذ﴾ وتابوتك جنبش واهتزازی سعد حضرتلرینی
حامل اولمق شرفنه مظهر اولمغله اول شوقله فرح ونشاطندن کنایه‌در وعرش ملك وسلطنته اطلاق اولنور
وعرش البئر قیونك دیبندن آدم بویی قدر طاشله دیوار یاپدقدنصکره آغزینه قدر یوقاریسنی یاپدقلری تخته وکراسته‌لره
اطلاق اولنور وعرش القدم ایاغك پرمق طرفنه طوغری یوزنده اولان یومریجه تومسکه اطلاق اولنور تقول
وقع علی عرش قدمی وهو ماتتأ من ظهره وکولکه‌لکه وسایبانه دینورکه اکثری سازلق مقوله‌سندن یاپارلر صلاج
وقولبه کبی وقویی کنارنده اولان شول تخته‌یه دینورکه صو چکن کیمسه آنك اوزرنده قائم اولور وعرش الطائر
قوشك یواسندن عبارتدر یقال دخل الطائر فی عرشه ای عشه وعرش مصدر اولور آتش طوترغنی متصل
طوتشدروب یاندرمق معناسنه یقال عرش الوقود علی بناء المجهول عرشا اذا اوقد وادیم وکرویدوچارطاق یاپمق
معناسنه‌در یقال عرش للکرم عرشا من الباب الاول والثانی اذا بنی له عریشا وصیده اغرا اولنان تازی عجزندن
یاخود صویسزلغندن یاخود عجمی اولدیغندن صیده هجوم ایلیوب اویلجه طورمق معناسنه‌در یقال عرش الکلب
اذا خرق ولم یدن للصید وبر کیمسه افراط نشاطندن دماغی آشفته اولمغله حیران ومبهوت قالمق معناسنه‌در یقال
عرش الرجل اذا بطر وبهت کما یقال عرش الرجل عرشا وعرشا بفتحتین من الباب الرابع کاسیذکر واو یاپمق معناسنه‌در
یقال عرش البیت اذا بناه وعرش وعروش قعود وزننده آصمه‌نك چبوقلرینی هرلك اوزره وکروید اوزره قالدرمق
معناسنه‌در یقال عرش الکرم عرشا وعروشا اذا رفع دوالیه علی الخشب وقویینك دیبنی آدم بویی قدر طاشله
یاپدقدنصکره یوقاریسنی تخته ایله یاپمق معناسنه‌در یقال عرش البئر اذا طواها بالحجارة قدر قامة من اسفلها
وسائرها بالخشب وبر کیمسه‌نك بیونك عرش دیدکاری یرینه اورمق معناسنه‌در یقال عرش فلانا اذا ضرب عرش
رقبته کاسیذکر وبر یرده اقامت ایلمك معناسنه‌در یقال عرش بالمکان اذا اقام وبورجلویه تقاضا ایلمك معناسنه‌در یقال
عرش بغریمه عرشا من الباب الرابع اذا لزمه وبرنسنه‌دن عدول وانصراف ایلمك معناسنه‌در تقول عرش عنی اذا
عدل وبر کیمسه‌نك ویره‌جکی نسنه‌یه حائل اولوب امتناع ایلمك معناسنه‌در تقول عرش علیّ ماعند فلان اذا امتنع
﴿العریش﴾ امیر وزننده بو دخی کولکه‌لك ایچون یاپیلان اوجکزه وچارطاق ومهتابیه مقوله‌سنه دینور ومکهٔ مکرمه‌یه
اطلاق اولنور وهودج ومحفه طرزنده بر مرکوبه دینورکه نسوان رکوب ایدرلر شبریه کبی چاتمه بر مرکوبدر و آصمه
کرویدنه وچارطاغنه دینور وآلاچق تعبیر اولنان خیمه‌یه دینورکه آغاجدن وتمام دیدکاری اوتلقدن چاتوب قولبه
وصلاج کبی ایدوب ایچنده استظلال ایدرلر جمعی عرش کلور عینك ضمیله وعریش مصر اعمالندن بر بلده آدیدرکه
حالا خرابه‌در * لکن مؤلف زمانندنصکره ینه معمور اولمشدر وعریش درت یاخود بش چتال فدان بتوب کالنه ایرمش
خرما آغاجنك کوکنه دینور * مؤلف بوراده مسامحه ایلمشدر زیرا وان یکون فی الاصل الواحد اربع نخلات او خمس
عبارتیله تفسیر ایلدی بوراده ان مصدریه اولمغله الاصل الواحد الکائن فیه اربع نخلات تأویلنده‌در ﴿العرش﴾
عینك ضمیله بیونك بر طرفنده اولان اوزونجه اتجکزه دینور ایکی طرفنده اولانه عرشان دینورکه قفانك ایکی جاننده
اولان اتلر اوله‌جقدر علی قول بیونك ایکی طرفلو کوکنده اولان اتلره یاخود ایکی طرفلو حجامت موضعلرینه دینورکه

يغرينك ايكى جانبيدر و بوغزك اوجنده كوچك دلك آلتندهكه ايكى كميكه دينوركه لسان آنلر اوزره قائم اولور
وعرش آت قسمنك يليسنك نهايتنه دينوركه بيوننك كوكى طرفيدر وقولاغه دينور وكوكسى كرويدكبى عريض
وبلند اولان ايرى جثهلو ناقهيه دينور يقال ناقة عرش اى ضخمة كانها معروشة الزور وعرش مكهٔ مكرمهيه
على قول بيوت قديمهسنه دينور بونده عينك فتحيلهده جائزدر عند البعض فتحله مكهيه وضمله بيوتنه دينوركه
عروش دخى دينور بنيهٔ جعله ومنه قول سعد وفلان كافر بالعرش يعنى معاوية مقيم بمكة يعنى معاويه جنابلرينك
تمتع حج شريفندن نهى ايلديكى سعد حضرتلرينه بالغ اولدقده ﴿ تمتعنا مع رسول الله عليه السلام وفلان يعنى
معاوية كافر بالعرش ﴾ ديدكلرى كلامده عرش عريشك جمعيدركه مراد وجه مذكور اوزره بيوت مكهدر اول
اوانده آغاج وسازلق مقولهسى چاتمه آلاچق كبى اولمغله عريش اطلاق ايدرلر ايدى پس معنا وهو مقيم بمكة
فى حال كفره قبل اسلامه ديمك اولور وعرش انسانك اياغنك يوزنده اولان يومرى ايله پرمقلرينك ارالغى اولان
يره دينور يقال وقع الحجر فى عرشه اى مابين العير والاصابع من ظهر قدمه و بونده فتحلهده جائزدر جمعى عرشه
كلور قردهوزننده واعراش كلور ﴿المعروش﴾ عريش هيئتنده يابلمش نسنهيه دينور بوملابسه ايله يانلرى كرويد
كبى قبا و بيوك دوهيه معروش الجنبين اطلاق اولنور يقال بعير معروش الجنبين اى عظيمها يعنى كالعريش ﴿التعريش﴾
تفعيل وزننده بودخى آتش طوترغنى متصل طوتشديروب ياندرمق معناسنهدر يقال عرّش الوقود على بناء المجهول
اذا اوقد واديم وعريش يايمق معناسنهدر يقال عرّش الرجل اذا بنى عريشا وآصمه داللرينى كرويد اوزره آلمق
معناسنهدر يقال عرّش الكرم اذا رفع دواليه على الخشب واركك حشارى اشك باشنى هوايه طوتوب آغزينى
آچهرق دبشى اشكه هجوم ايلمك معناسنهدر يقال عرّش الحمار بعانته اذا حمل عليها فرفع رأسه وشحافاه * شارح
عرش الحمار برأسه نسخهسنى تخطئه ووجه مذكور اوزره اولمغى تنصيص ايلمشدر * مترجم ديركه عباره عرّش الحمار
برأسه اذا حمل على عانته عنواننده اولمق اغلب احتمالدر وتعريش اوى تاوانلمق معناسنهدر يقال عرّش البيت
اذا سقفه و برايشى بجكدرمك معناسنهدر يقال عرّش الامر اذا ابطأ به ﴿الاعراش﴾ همزهنك كسريله بودخى عريش
يايمق معناسنهدر يقال اعرش الرجل اذا بنى عريشا ﴿العرش﴾ فتحتينله بركيمسه افراط نشاطندن مبهوت اولمق
معناسنهدر يقال عرش الرجل عرشا كامرّ وعرشا من الباب الرابع اذا بطر وبهت ﴿التعرّش﴾ تفعل وزننده بر يرده
ثابت و برقرار اولمق معناسنهدر يقال تعرّش بالمكان اذا ثبت و برايشه ايلشمك معناسنهدر يقال تعرّش بالامر اذا تعلق
﴿التعروش﴾ ترهوك وزننده بودخى برايشه ايلشمك معناسنهدر يقال تعروش بالامر اذا تعلق وطواره بنمك معناسنهدر
يقال تعروش الدابة اذا ركبها ﴿الاعتراش﴾ افتعال وزننده آصمه داللرى كرويد اوزره آشمق معناسنهدر يقال
اعترش العنب اذا علا على العريش و برآدم عريش ايدنمك معناسنهدر يقال اعترش فلان اذا اتخذ عريشا وطواره
بنمك معناسنهدر يقال اعترش الدابة اذا ركبها ﴿الاعروّاش﴾ اجلوّاز وزننده بودخى طواره بنمك معناسنهدر يقال
اعروّش الدابة اذا ركبها ﴿المعروش﴾ اسم فاعل بنيهسيله آغاج مقولهسى كولكه لكله دائما كولكهلنور اولان آدمه دينور
﴿عرنش﴾ نونله زبرج وزننده ابن سعد بن خولان الخولانى اسميدر ﴿العشة﴾ عينك وشين معجمهنك فتحيله شول خرما
آغاجنه دينوركه داللرى آز واسفلى يعنى اوزدكى اينجه اوله يقال نخلة عشة اذا كانت قليلة السعف دقيقة الاسفل
ومنبتى صويسز ولئيم اولوب شاخلرى اينجه وقوتسز اولان آغاجه دينور يقال شجرة عشة اى اللئيمة المنبت الدقيقة
القضبان وشول خاتونه دينوركه قامتى اوزون وكودهسى چلمسز اوله على قول اللرينك واياقلرينك كميكلرى اينجه
اوله يقال امرأة عشة اى طويلة قليلة اللحم او الدقيقة عظام اليد والرجل وارض غليظهيه دينور يقال ارض عشة
اى غليظة ﴿العشّ﴾ عينك فتحيله خرما آغاجى عشه اولمق معناسنهدر يقال عشت النخلة عشا من الباب الاوّل اذا
كانت عشة وعش صفت اولور بويى اوزون وكودهسى چلمسز على قول اللرينك واياقلرينك كميكلرى اينجه اولان كشىيه
دينور يقال امرأة عشة ورجل عشّ وشول يغوره دينوركه ناقهنك كوسنك اولديغنى ادراك ايلمشيكن آشمقدن استنكاف
ايدر اوله يقال فحل عشّ اذا كان يبصر ضبعة الناقة ولا يظلمها وعشّ طلب معناسنهدر يقال عشّ الشئ عشّا اذا طلبه
و بريكدرمك معناسنهدر يقال عشه اذا جمعه وكسب ايلمك معناسنهدر يقال عشه اذا كسبه واورمق معناسنهدر يقال
عشه اذا ضربه وكوملك يمامق معناسنهدر يقال عشّ القميص اذا رقعه وآز و يركو و يرمك معناسنهدر يقال عش المعروف
اذا اقلّه اى اعطاه قليلا وعشّ آزجه و يركويه دينور يقال عطاء عش اى قليل وقوش كندى يوهسنه ملازمت ايلمك
معناسنهدر يقال عشّ الطائر اذا لزم عشه وقولهم جاء به من عشه و بشه لغة فى السين كما ذكر فى محله و برقوم برجماعت
اوزره قونوب آنلرى بحضور ايلمكله يرلرينى دكشدرمكه مجبور ايلمك معناسنهدر يقال عشهم القوم اذا نزل منزلا

قد نزلوه فاذاهم حتى تحولوا (التعشيش) تفعيل وزننده بودخی خرما آغاجی ذکر اولنان عشه اولمق معناسنه در یقال
عششت النخلة اذا صارت عشة و قوش قسمی آغاج اوزره یوه ایدنمك معناسنه در یقال عشش الطائر اذا اتخذ عشا
ومنه الحديث الذى اخرجه الترمذى فى قصة ام زرع * ولا تملأ بيتنا تعشيشا * اى لا تخون فى طعامنا فتخبأ فى كل
زاوية شيئا فيصير كعشش الطيور یعنی بزم مأ کولمز اوله جق ذخیره مزه خیانت ایدوب هر کوشه یه صقلیوب
کیزلمکله خانه نك زاویه لرینی قوش یوه لرینه دوندرمز و تعشیش چایر و یرقوریمق معناسنه در یقال عشش الکلأ
و الارض اذا یبسا و اتمك کوفلنوب چچکلنمك معناسنه در یقال عشش الخبز اذا تکرّج (العشاشة) سماحه وزننده
و (العشوشة) عمومه وزننده و (العشش) فتحتینله وزننده بدن اینجه و آریق اولمق معناسنه در یقال عشّ بدنه عشاشة
وعشوشة وعششا من الباب الرابع اذا نحل وضمر (العشّ) عینك ضمیله شول قوش یوه سنه دینور که آغاجك داللری
ار الغنده خار و خسدن اتخاذ ایلیه عینك فتحیله ده جائزدر جمعی اعشاش کلور و منه المثل * ليس هذا بعشك فادرجی *
اى ليس لك فيه حقّ فامضى یوه یی دیشی قوش یاپمغله خطاب مؤنثدر یعنی بوسنك آشیانه نك دکلدر بولکه
صاوشوب کیت بومثل سنك بونده حقك یوقدر فراغت قیل یاخود بوسنك ایشك دکلدر دیه جك یرده ضرب
اولنور وتقول العرب تلمس اعشاشك اى تلمس العلل و التجنى باهلك یعنی سن کندی یوه لره کك قید و غائله سنه
نظر و تقید ایله غیرك یوه لرنده نه ایشك وار بومثل کندی خانماننده علل و نوائب و نقایص درکار ایکن اندن بیخبر
یاخود بی مبالات سائرك احوال خانمانی قید و غائله سنه دوشن فضول حقنده ایراد اولنور وعشّ اسم ابن لبيد بن
عدّاءدر که شعرادندر (ذو العشّ) بلاد مرّده بر موضعدر آدیدر (اعشاش) همزه نك فتحیله طمیه قریننده بنی سعد
بلادنده بر موضعدر (العشعش) عینلرك فتحی و ضمیله آغاج داللری ار الغنده بری بری اوزرنده یاپلمش بری برینه ملتصق
قوش یوه لرینه دینور (المعشّ) میمك و عینك فتحیله مطلب معناسنه در طلب معناسنه اولان عشّ مذکوردندر
تقول هو معشیّ اى مطلبى (المعشة) هاله ارض غلیظه یه دینور (الاعشاش) همزه نك کسریله ارض غلیظه یه
اوغرامق معناسنه در یقال اعشّ الرجل اذا وقع فى ارض عشة اى غليظة و برکسه یی ایشندن صرف و منع ایلمك
معناسنه در یقال اعشّ فلانا عن حاجته اذا صده و آهو یی یتاغندن قالدروب قاچرمق معناسنه در یقال اعشّ
الظبى اذا ازعجه اى من كناسته و برجماعت اوزره قونوب آنلری بحضور ایلمکله ناچار یرلرینی دکشدرمك
معناسنه در یقال اعشّ القوم اذا نزل منزلا قد نزلوه فاذاهم حتى تحوّلوا و برکسه نك بدنی زبون و نحیف ایلمك
معناسنه در یقال اعش الله بدنه اى انحله (الاعتشاش) افتعال وزننده قوش قسمی یوه ایدنمك معناسنه در یقال
اعتشّ الطائر اذا اتخذ عشاً و برمقدارجه ذخیره یوکی کوتورمك معناسنه در یقال اعتشّ القوم اذا امتاروا ميرة قليلة
(الانعشاش) انفعال وزننده مطاوعدر کوملك یاتمق معناسنه در یقال انعشّ القمیص اذا ترقع (العطش)
فتحتینله صوسزلغه دینور تقول اخذنى العطش و مصدر اولور صوصه مق معناسنه یقال عطش الرجل عطشا
من الباب الرابع و مشتاق و آرزومند اولمق معناسنه مستعملدر یقال عطش اليه اذا اشتاق (العطش) کتف وزننده
و (العطش) و (العطشان) سکران وزننده و (العاطش) صفتلردر صوسزار ککه دینور لکن عطشان حالده و عاطش
استقبالده مستعملدر و عطشان لفظنك جمعی عطشى کلور سکری وزننده و عطاشى کلور عینك فتحی و الفك
قصریله و عطاش کلور عینك کسریله مؤنثنده عطشه دینور فرحه وزننده و عطشه دینور طانك ضمیله و عطشى
دینور کذلك سکرى وزننده و عطشانه دینور سکرانه وزننده و جمع مؤنثنده عطشات دینور فرحات وزننده و عطشات
دینور طانك ضمیله و عطاش دینور عینك کسریله و عطشانات دینور یقال هو عطش و عطش و عطشان الآن
و عاطش غدا وهم عطشى و عطاشى و عطاش وهى عطشة و عطشة و عطشى و عطشانة وهنّ عطشات
و عطشات و عطاش و عطشانات و عطشان مشتاق و آرزومند معناسنه مستعملدر تقول انّى اليك لعطشان اى
مشتاق و عطشان عبد المطلب بن هاشمك قلیجی اسمیدر (العطاش) غراب وزننده صوصه لق تعبیر اولنان
علته دینورکه هرنقدر صو ایچسه قانمز اولور یقال اصابه عطاش و هو داء لا يروى صاحبه (المعطاش) محراب وزننده
صوسز دوه لری اولان کسه یه دینور اراولسون عورت اولسون یقال رجل وامرأة معطاش اى ذو ابل عطاش
(المعاطش) میمك فتحیله دوه قسمنك صوسز قالدقلری اوقاته دینور مفردی معطش در مقعد وزننده یقال تطاولت
على الابل المعاطش اى مواقيت اظماء و صویی اولمیان دشتی ارضه دینور بونك مفردی معطشه در هاله تقول
زرعنا بارض معطشة واراضى معاطش اى التى لا ماء بها (المعطوش) کندیسنه آرزو و اشتیاق اولنمش کسه یه دینور
وعربلر بونکله بعض کسه لری تسمیه ایلدیلر اصل ماده سی لازم اولمغله کویاکه ادات تعدیه اولان الى حرفی

منوی درکه معطوش انیه سبکنده‌در مشتاق الیه دیندیکی کبی یاخود باب مغالبه‌دن اعتبـار اولنمشدر عاطشته که فعطشته فهو معطوش تقدیرنده‌در یعنی بن آنکله اشتیاق جهتنده معـارضه و مباحثه ایلدم عاقبت بن اکا غالب اولدم پس بوکونه اعتبـار مصحح اولمشدر (الاعطاش) همزه‌نك کسریله برکسـه‌نك طوارلری صوسز اولمق معناسنه‌در یقـال اعطش الرجل اذا عطشت مواشیه و برآدمی صوسز قومق معناسـنه‌در یقـال اعطش فلانا اذا اظمأه و دوه قسمنی صو یه کتورمکدن منعله صوسزلق مدتنی آرترمق معناسنه‌در یقال اعطش الابل اذازاد فی اظمائها و حبسها عن الورود (التعطیش) تفعیل وزننده‌دوه‌نك صوسزقومق مدتنی چوقجه ارترمق معناسنه‌در تشدید مبالغه ایچوندر یقال عطش الابل اذا بالغ فی اظمائها (المعطش) معظم وزننده صودن آلیقونلمش دوه‌یه دینور یقال بعیر معطش ای محبوس عن الماء (التعطش) تفعل وزننده برکسه نفسنه جبرایدوب تکلفله صوسزقالمق معناسنه‌در یقال تعطش الرجل اذا تکلف العطش (العفنجش) جحمله سمندل وزننده تصلق و یاقشقسز جافی و نازیبا کسه‌یه دینور (العفش) عینك فتحی و فانك سکونیله برکدرمك معناسـنه‌در یقال عفشه عفشا من البـاب الثانی اذا جمعه (العفاشة) عینك ضمیله شورادن بورادن برکش دیرنتی ایشه یرامز کسه‌لره دینور یقال هؤلاء عفاشة من النـاس ای لاخیر فیهم (الاعفش) اعمش وزننده و مرادفیدر (العفنش) عملس وزنـنده پك قوجه آدمه دینور شیخ کبیر معناسـنه و منه یقال انه لعفنش اللحیة و عفانشها بالضم ای ضخمها و وافرها و یقال هو عفنش العینین ای ضخم الحاجبین (العفنشة) دحرجه وزننده برآدمك صقالی قبا اولمق معناسنه‌در یقال عفنشت لحیته اذا ضخمت کما یقال عنفشت (العقش) نقش وزننده آغاج دالنی اکمك معناسنه‌در یقال عقش العود عقشا من الباب الاول اذا عطفـه و برکدرمك معناسـنه‌در یقال عقش الماء اذا جمعه و عقش و عقش فتحتینله برنوع نبـات آدیدر صرمشق کبی ثمام و مرخ آغاجلرینه صرمشور و آصمه چبوقلرینك اوجلرینه دینور و مسواك آغاجنك یمشنه دینور (العکباش) عینك کسریله شول آهویه دینورکه هنوز بیومزدن اقدم بوینوزلری ظهور ایلمش اوله (العکبشة) دحرجه وزننده برنسنه‌یی محکم چکوب باغلمق معناسنه‌در یقال عکبش الشیء اذا شده وثیقا (التعکبش) تدحرج وزننده آغاجك تیکنلو شاخی برنسنه‌یه ایلشوب طوتمق معناسنه‌در یقال تعکبش فیه الغصن اذا نشب فیه بشوکه (العکرش) زبرج وزننده شـور اوتلردن برنوع اوته دینورکه خرما آغاجلرینك دیبلرنده نابت اولور و آغاجلرك آفتی اولمغله قوریدوب هلاك ایدر بعضلر عندنده ثیل دیدکلریدرکه آیرق تعبیر اولنان اوتدر علی قول کنکر انواعندندر یاخود عشبۀ مقدسه یاخود بسلکی دیدکلریدر یاخود برنوع نباتدرکه یریوزینه منبسط و انجه چچکلری و صورت داریسـنه شبیه تخملری و تره‌یه شبیه طعمی اولور * مؤلف عشبۀ مقدسـه‌یی برمحلده بیان ایلدی و مفرداتده ظفریاب اولمدی نهایت برنده سپارینه و برنده آنذ دیدکلری نبات اولمسنه اشارت فهم اولنمشدر و بلسکی دیدکلری چوبان سوزکی تعبیر اولنان نباتدر و عکرش جمیع مفرداتده آیرق دیدکلری نباتك برنوعی اولمق اوزره مثبتدر (العکرشة) هایله ایری دیشی طوشـانه دینور و یمامه‌ده بنوعدی جماعتی یوردنده برصو آدیدر و عراقده حلۀ مزیدیه قضاسنده برقریه آدیدر و دریلری بورشمش قوجه قاری‌یه دینور یقال تزوج فلان عکرشة ای عجوزا متشنجة و عکرشه بنت عدوان مالك و مخلد ابنی النضر بن کنانه‌نك والده‌سیدر و ابو الصهباء عکراش که قرطاس وزننده‌در ابن ذویب اصحابندندر عصرینك بغایت تیراندازی ایدی (العکش) فتحتینله قیل و صاچ بری برینه صرمشوب کچه‌لنمك معناسـنه‌در یقال عکش الشعر عکشـا من الباب الرابع اذا التوی و تلبد و نبـات فراوان اولوب بری برینه صارمشمق معناسنه‌در یقال عکش النبت اذا کثر و التف (التعکش) تفعل وزننده بودخی قیل و صاچ بری برینه صاریلوب کچه‌لنمك معناسنه‌در یقال تعکش الشعر بمعنی عکش و برایش کوجلنوب چپارزلنمق معناسـنه مستعملدر یقال تعکش الامر اذا تعسر و اورمجك کندیسنه او یپارکن ایاقلرینی دیوشرمك معناسـنه‌درکه نسج ایدرکن ایاقلرینی دیوشرر یقـال تعکشت العنکبوت اذا قبضت قوائمها تنسج و برنسـنه بورتشوب اجزاسی بری برینه کیرشمك معناسـنه‌در یقال تعکش الشیء اذا تقبض و تداخل ای بعضه فی بعض (العکش) کتف وزننده قیورجق صاچه دینور یقال شعر عکش ای جعد و شول کسه‌یه اطلاق اولنورکه کندی نفسندن برکسه‌یه خیر اخراج ایلمز اوله یعنی فردواحده خیرو منفعتی طوقنمز اوله یقال رجل عکش اذا کان لایخرج من نفسه خیرا و برنسنه‌یی برکدریجی آدمه دینور (العکشة) فرحه وزننده شول آغاجه دینورکه داللری چوق و فراوان اولمغله بری برینه صرمشمش اوله یقال شجرة عکشة ای کثیرة الفروع ملتفة (العکش) نقش وزننده برکسه اوزرینه اورلمق یاخود حمله و هجوم ایلمك معناسنه‌در یقال عکش علیهم عکشا من الباب الثانی اذا عطف

او حل عليهم و اورمجك او يامق معناسنه در يقال عكشت العنكبوت اذا نسجت و بر يكدرمك معناسنه در يقال
عكش الشيء اذا جمعه و الجامع عكش ككتف و ذاك معكوش پس اسم فاعل عكش اولمق خلاف قياس اولور
وعكش كوپكلر انسان وحيوانلرك اطرافنه اوشونتو ايدوب چويرمك معناسنه در يقال عكشت الكلاب بالثور
اذا احاطت به و بر آدمى محكم باغلمق معناسنه در يقال عكش فلانا اذا شدّ وثاقه (العكاش) رمّان وزننده و (العكاشة)
رمّانه وزننده اورمجكه على قول ارككنه ياخود اورمجك اوينه دينور و عكاش رمّان وزننده باديه ده طميه نام
جبله مقابل برجبل آديدر و من خرافاتهم عكاش زوج طمية و عكّاش شول صرمشغه دينوركه آغاجلره صارمشوب
چيقدقدنصكره اطرافه طاغيلور و عكّاشه رمّانه وزننده وتخفيفله جائزدر اساميدندر عكاشه الغنوى و عكاشة
بن ثور و عكاشة بن محصن كه سابقيندندر صحابه لردر (التعكيش) تفعيل وزننده اتمك چكلنمك معناسنه در يقال
عكش الخبز اذا تكرّج (العوكشة) عينك وكافك فتحيله چفتجى آلاتندن خرمان صاوردقلرى يبايه دينور
(عكّاش) شدّاد وزننده (عكيش) زبير وزننده اسماء رجالدندر (العلوش) سنور وزننده چقاله دينور ابن آوى
معناسنه وقورده دينور ذئب معناسنه و ربوجك آديدر و بر برتجى جانور آديدر وخفيف وحريص اولان كمسه يه
دينور و بو علش لفظندن مشتقدر كه حرص و خفت معناسنه در وكلام عربده كلمهٔ مزبوره دن ولشّ ولشلشه
ولشلاش كلمه لرندن غيرى مابعدى شين لامى متضمن كلمه يوقدر (العمش) فتحتينله كوز اكثر اوقاتده ياشى آقوب
ورؤيتى ضعيف اولمق معناسنه دركه اول كوزه شيرلغانلو تعبير اولنور يقال عمشت عينه عمشا من الباب الرابع اذا سال
دمعها فى اكثر الاوقات مع ضعف البصر و بر كمسه يه سوز تأثير ايلمك معناسنه در يقال عمش فيه الكلام اذا نجع
وخسته افاقت بولوب جسم وجانى يرينه كلمك معناسنه در يقال عمش المريض اذا ثاب اليه (العمش) نقش وزننده عبش
معناسنه دركه ذكر اولندى و من غير قصد بر كمسه يه اورمق معناسنه در يقال عمشه عمشا من الباب الاول اذا ضربه
بلا تعمد و بر نسنه يه اويغون اولان شيئه دينور يقال طعام عمش لك اى موافق (التعميش) تفعيل وزننده
خسته يى كالاول صاغ وسالم ايلمك معناسنه در يقال عمش الله المريض اذا اثاب اليه جسمه (العمشوش) عصفور
وزننده شول اوزم صالقمنه دينوركه اوزمنك كيمى اكل اولنوب كيمى اوزرنده قالمش اوله تقول رأيته وفى يده
عمشوش اى عنقود قد اكل بعض ما عليه (التعمش) تفعل وزننده بر نسنه دن تغافل ايلمك معناسنه در يقال تعمش
عنه اذا تغافل و كوزدن عمش علتنى ازاله قلمق معناسنه دركه بناسى سلب ايچوندر يقال تعمشه الله تعالى اى ازال
عمش عينه (التعامش) تفاعل وزننده تعمش ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال تعامش عنه اذا تغافل (الاستعماش)
بر كمسه يى احمق عدّ ايلمك معناسنه در يقال استعمشه اى استحمقه (العنجش) قنفذ وزننده پيرفانى على قول
دريلرى بوريشوب بورتشمش قوجه آدمه دينور يقال صار زيد عنجشا وهو الشيخ الفانى او المنقبض الجلد (العنش)
عينك فتحى و نونك سكونيله بر نسنه يى اكمك معناسنه در يقال عنش العود عنشا من الباب الاول اذا عطفه
و بر كمسه يى زور ايله يرندن قاچروب ازعاج ايلمك معناسنه در يقال عنش فلانا اذا ازعجه واستفزّه وانسانى
ياحيوانى اوزون اوزادى سوروب طرد ايلمك معناسنه در يقال عنش الدابة اذا ساقها او طردها (العنشوش) عصفور
وزننده مال بقيه سنه دينور يقال ماله عنشوش اى بقية مال و نسنه معناسنه در يقال ماله عنشوش اى شيء (الاعنش)
اعمش وزننده آلتى پرمقلى آدمه دينور يقال رجل اعنش اى له ستّ اصابع (العنشنش) سفرجل وزننده پك اوزون
آدمه دينور وجست وچالاك و سبكپا آدمه وآته دينور مؤنثى عنشنشه در (المعنوشة) اوزون كردنه وصف اولور
يقال عنق معنوشة اى طويلة (العنواش) عينك كسريله يوكسك و بالا بلند ناقه يه دينور يقال ناقة عنواش اى
طويلة فى السماء (العناش) كتاب وزننده دشمنله مقاتل و محارب اولان دليره دينور يقال هو عناش وهو من يقاتل خصمه
(المعانشة) معانقه وزننده و مراد فيدركه برى برينك بوينه صرمشمق معناسنه در يقال عانشه اذا عانقه (الاعتناش)
افتعال وزننده جنك هنكامنده خصمك بوينه صارلمق معناسنه در يقال اعتنشه اذا اعتنقه فى القتال و بر آدمه ظلم
ايلمك معناسنه در يقال اعتنش فلانا اذا ظلمه (العنفش) جعفر وزننده و (العنافش) علابط وزننده و (العنفشيش)
زنجبيل وزننده صقالى اوزون وصيق و قبا آدمه دينور يقال رجل عنفش اللحية و عنافشها و عنفشيشها اى طويلها
كثها (العنقاش) قافله قرطاس وزننده صويسز لئيم وفرومايه كمسه يه دينور يقال رجل عنقاش اى لئيم وغدّ
وكويلرى طولاشوب اشياء بيع ايدن آدمه دينور چرچى كبى يقال هو عنقاش وهو الذى يطوف فى القرى يبيع الاشياء
(العنقشة) دحرجه وزننده بر نسنه يه ايلشمك معناسنه در يقال عنقش الشيء اذا تعلق به (العنقش) جعفر وزننده
آريقلق هزال معناسنه در يقال به عنقش اى هزال (التعنقش) تدحرج وزننده بر نسنه يه محكم صاريلوب ياپشمق

معناسنه در يقال تعنقش به اذا تلوى اليه و تشدّد (عنقش) عنبر وزننده بر رجل اسميدر (العنكش) جعفر وزننده
شول كسه يه دينوركه ياغ سورنمك و بعض زينتلر ايله زينتلنمك حالتنه اصلا ميل و مبالات ايلمز اوله يقال هو عنكش
اذا كان لايبالى ان لايدهن ولايتزيّن و عنكش بر رجل اسميدر (العنكشة) دحرجه وزننده يردن اوتلر قينايوب
چيقمق معناسنه در يقال عنكش العشب اذا هاج (التعنكش) تدحرج وزننده صاج بري برينه صاريلوب چكه لنمك
معناسنه در يقال تعنكش الشعر بمعنى تعكش (المعوشة) ميمك فتحيله ازد قبيله سى لغتنده معيشه لفظنده لغتدركه
واوى اولور (العيش) عينك فتحى و يانك سكونيله ديرلكه دينور حيات و زندكانى معناسنه * شارحك بيانه كوره
حيوانه مخصوص حياته دينوركه حياتدن اخصّ اولور يقال له عيش اى حياة و طعامه اطلاق اولنور مدار حيات
اولديغيچون و كندوسيله چكنلوب تعيش اولنه جق نسنه يه دينوركه معيشه ايله مرادف اولور يقال انه لفى عيش رغد
و هو مايعاش به و اتمكه اطلاق اولنور تقول اكلت عيشا اى خبزا و عيش و معاش و معيش و معيشه ميملرك
فتحيله و عيشه عينك كسريله و عيشوشه شيخوخه وزننده مصدرلردر ديرلمك و چكنمك معناسنه يقال عاش
يعيش عيشا و معاشا و معيشا و معيشة و عيشة و عيشوشة اذا صار ذا حيوة (الاعاشة) همزه نك كسريله و (التعييش) تفعيل
وزننده ديرلتمك و چكندرمك معناسنه در يقال اعاشه الله تعالى و عيشه اذا جعله ذا حياة (المعيشة) ميمك فتحيله
مصدردر نته كه ذكر اولندى و اسم اولور كندوسيله ديريلوب چكنله جك شيئه دينور مطعومات و مشروباتدن كه
ما به الحياة اوله جق نسنه دن عبارتدر ديرلك تعبير اولنور كذلك مدار تعيش اولان شيئه دينوركه روزمرّه و اردات
اوله جقدر ياخود كنديده تعيش اولنور ارض و نهار كبى جمعى معايش كلور يقال له معيشة واسعة و هى التى تعاش بها
من المطعم و المشرب و مايكون به الحياة و مايعاش به او فيه * شارح ديركه قول جمهور اوزره جمعى معايش دركه ميمى زائده
اولمغله مفاعل وزننده در همزه ادراج اولنمز و بو وجه اوزره سبعه قراءت ايلدى و بعضلر معش ماده سندن مأخوذ
اولمغله ميمى اصليه در ديديلر پس وزنى فعيله اولمغله جمعى اولان معايش فعائل اولمغله همزه ادراج اولنور ابو جعفر
المدنىّ و اعرج بو وجهله قراءت ايلديلر انتهى * والمعيشة الضنك فى قوله تعالى ﴿ انّ له معيشة ضنكا ﴾ عذاب القبر
(العايش) عيش مذكوردن اسم فاعلدر و معاش جهتنده حسن حال و ساز و سامان صاحبى آدمه اطلاق اولنور
يقال رجل عايش اى له حالة حسنة و عايش اسمادندر عبدالرحمن بن عايش الحضرمىّ و زيد بن عايش المزنىّ كه
قريبا ذكر اولنور عندالبعض بو عبوسدن مأخوذدركه مهمله ايله عابس در صحابه لردر و عايش بن انس عطادن
روايت حديث ايلمشدر و بنو عايش بن مالك بن تيم الله بر جماعتدركه صعق بن حزن العايشىّ و سائر عايشيون اطلاق
اولنان جماعت محدثين آنلره منسوبلردر (عيّاش) شدّاد وزننده اسمادندر ابو عيّاش زيد بن الصامت ياخود ابن النعمان
و عيّاش بن ابى ربيعه و عياش بن ابى ثور صحابه لردر و عيـاش بن ابى مسلم و عياش بن عبدالله و عياش بن يونس
و عياش بن ابى سنان و عياش بن عبدالله اليشكرى و عياش بن عبدالله بن ابى معلى و عياش بن عقبه و عياش بن عياس
القتبانى و عياش بن الوليد و عياش بن الفضل و عياش بن عمرو و ابوبكر و حسن و عمر ابنا عياش و محمد بن على بن
عياش الدبّاس و محمد بن علىّ بن شمام و ابراهيم بن مسعود بن عياش محدثلردر (عيش) عينك كسريله اسمادندر
عيش بن حرام و عيش بن اسيد قضاعه قبيله سنك نسبى رجالندندر و عيش بن ثعلبه بنى الحارث بن سعد و عيش
بن عبد بن ثور مزينه و عيش بن خلاوه غطفان قبيله لرى نسبلرندندر (عائشه) رجال و نسوانه علم اولور از جمله
رجالدن عائشه بن نمير بن واقف بر كسه دركه مدينه قربنده واقع بئر عائشه اكا مضافدر و عائشة بن عثم كذلك بر آدمدر
* اضبط من عائشة * مثلنك منشائيدر ضبط ماده سنده كلور (عيشان) سلمان وزننده بخارى قضاسنده بر قريه در
(المتعيش) اسم فاعل بنيه سيله كنديسنه كفايت ايده جك قدر چكنه جكى اولان كسه يه دينور يقال انه لمتعيش اذا كانت
له بلغة من العيش ﴿ فصل الغين المعجمة ﴾ (الغبش) فتحتينله و (الغبشة) غرفه وزننده كيجه نك آخرنده اولان ﴿ فصل الغين المعجمة ﴾
قرا كولغه دينوركه يوفقه اولور جمعى اغباش كلور سبب و اسباب كبى تقول خرجنا فى الغبش و الغبشة اى بقية الليل
او ظلمة آخره و غبش مصدر اولور كيجه دن بقيه قالمق ياخود آخرينك يوفقه جه قرا كولغى قالمق معناسنه در يقال
غبش الليل غبشا من الباب الرابع اذا بقيت بقية منه او اظلم ظلمة يخالطها بياض فى آخره * قال الشارح و منه الحديث
﴿ انه عليه السلام صلى الفجر بغبش ﴾ (الاغباش) همزه نك كسريله غبش معناسنه در يقال اغبش الليل بمعنى غبش
(الغابش) دائما ناسه دوباره و رنك و خدعه ايدر اولان عيّار و مكاره اطلاق اولنور يقال رجل غابش اى غاشّ خادع
و ظالم و ستمكاره اطلاق اولنور يقال هو غابش اى غاشم بوراده غامش نسخه لرى غلطدر (التغبّش) تفعل وزننده ظلم
ايلمك على قول بر كسه دن باطل و ناحق دعوى ادعا ايلمك معناسنه در يقال تغبش فلانا اذا ظلمه او ادعى قبله دعوى باطلة

(الاغبش) احمر وزننده و(الغبش) كتف وزننده پك قراكو كيجه يه دينور يقال ليل اغبش وغبش اى مظلم
(غبشان) عثمان وزننده بررجل اسميدر (ابوغبشان) غينك فتحى وضميله خزاعه قبيله سندن بركسه دركه * احمق
من ابى غبشان * واخسر من ابى غبشان * مثلنك منشأيدر اصلى بودركه مزبور قريشدن مقدم بيت معظمك
خدمتنه متولى اولمغله مفتاحى كندى ضبطنده ايدى بركون جدقريش اولان قصىّ بن كلاب ايله طائفده همبزم
شراب اولوب قصىّ طلولر ويره‌رك مرقومى كركى كبى سرخوش ايلمكله آشفته لكى خلالده مفتاحى كنديسندن
برطولوم شرابه اشترا وعقد مرقومه نيچه كسه‌لرى اشهادايله رشتهٔ معامله يى توثيق ايلدكدنصكره مفتاحى كندى
اوغلى عبدالدّاره تسليم وعلى جناح الاستعجال مكه يه ارسال ايليوب اول وجهله خدمت كعبه نك توليتنه نائل اولدى
بعده ابو غبشان هوشيار اولوب كيفيت مزبوره يه واقف اولدقده ندامتله ضرب المثل اولان كسعى نام كسه دن
ازيد ندامته كرفتار اولمغله حقنده مثل مزبور زبانزد اولدى (الغرش) عرش وزننده برنوع اغاجك يمشنه دينور
(الغشّ) غينك فتحى وشينك تشديديله بركسه يه منافقانه نصيحتله خيانت ايلمك ياخود ضميرنده اولانك خلافنى اظهار
ايله خيانت ايلمك معناسنه دركه ايكيسنكده مرجعى خيانتدر يقال غشه غشا من الباب الاوّل اذ لم يمحضه النصح
او اظهرله خلاف مااضمر وغشّ صفت اولور شره وحرصى عظيم اولان كسه يه دينور * شارح عظيم السره
وعظيم الشره نسخه‌لرينى تخطئه ايلمشدر يقال رجل غش اى عظيم الشره (التغشيش) تفعيل وزننده غشّ معناسنه در
يقال غششه بمعنى غشه (الغش) غينك كسريله اسمدر وجه مذكور اوزره خيانته دينور يقال لاتسمعه فى نصحه
ودلالته غش اى عدم محض وقلبده مضمر اولان حقد وكينه يه اطلاق اولنور يقال له فى قلبه غشّ اى غلّ وحقد
(الغش) غينك ضميله دائما منافقانه نصح ودلالتله ناسه خيانت ايدوب الداديجى مكاره دينور جمعى غشون كلور
يقال رجل غش اى غاشّ وغشّ برموضع معروف اسميدر (المغشوش) خالص اولميان شيئه دينور يقال لبن مغشوش
اى غير خالص (الغشش) فتحتينله آخرنسنه قارشمغله كدرناك اولان شيئه دينور يقال شئ غشش اى كدر مشوب
(الغشاس) غينك كسرى وفتحيله عجله وشتاب على قول كونش باتديغى وقته ياخود كيجه يه اطلاق اولنور تقول
لقيته غشاشا اى على عجلة او عند مغيربان الشمس او ليلا وغشاش غينك كسريله كيجه ظلمتنك اوّلنه وآخرينه اطلاق
اولنور بياضله مغشوش اولديغيچون يقال جاء على حدّ غشاش اى اوّل الظلمة او آخرها وآزجه على قول عجله
ايله ياخود طيب ومرئ اولميان ايچمه دينور يقال شرب غشاش اى قليل او عجل او غير مرئ (الاغشاش)
همزه نك كسريله ايودرمك معناسنه در تقول اغششته عن حاجته اذا اعجلته (المغاشّ) ميمك ضميله مغاشّه دن كه
مفاعله وزنيدر اسم فاعلدر كيجه نك آخر ظلمتنده صباحلمغه مبادرت اوزره اولان كسه يه دينور يقال جاء القوم
مغاشّين للصبح اى مبادرين له (الاغتشاش) افتعال وزننده بركسه نك خيانت آميز اولان نصحنى قبول ايلمك
معناسنه در يقال اغتشه ضد انتصحه (الاستغشاش) نصح ايدن كسه يى خيانت آميز عدّ ايلمك ياخود آنده خيانت
كمان ايلمك معناسنه در يقال استغشه ضدّ استنصحه او ظنّ به الغشّ (الغطرشة) دحرجه وزننده مظلم ايلمك ومظلم
اولمق معناسنه متعدّى ولازم اولور يقال غطرش الليل بصره اذا اظلم عليه فغطرش هو اى اظلم (التغطرش)
تدحرج وزننده برنسنه يى كورمزدن كلمك معناسنه در يقال تغطرش عنه اذا تعامى (الغطش) غينك فتحى وطانك
سكونيله كيجه قراكو اولمق معناسنه در يقال غطش الليل غطشا من الباب الثانى اذا اظلم وغطش وغطشان فتحتينله
خسته لكدن ياخود پيرلكدن ناشى آهسته آهسته يوريمك معناسنه در يقال غطش فلان غطشا وغطشانا اذا مشى
رويدا من مرض او كبر (الاغطاش) همزه نك كسريله بودخى كيجه قراكو اولمق معناسنه در يقال اغطش الليل
اذا اظلم ومظلم قلمق معناسنه در يقال اغطش الله الليل اى اظلمه (الغطش) فتحتينله كوزشبرلغانلو اولمق معناسنه در
يقال فى عينه غطش اى عمش (الغطشاء) حمراء وزننده شول بيابانه اطلاق اولنوركه سلوك ايليه جك يولى وسمت
بوله جق علامتلرى اولميه يقال فلاة غطشاء اذا كانت لايهتدى لها (التغطيش) باشى اورتولى نسنه دن اظهار
وبيان ايليه جك بروجه وطريق آچق معناسنه در تفعيل ازاله ايچوندركه غطشى يعنى ظلمتى ازاله ايدر تقول
غطش لى شيئا اى افتح لى شيئا ووجها وبر ايشك ياخود برراى وكلامك وجه وطريقنى تهيئه ايلمك معناسنه مستعملدر
تقول غطش لى اى هيئ لى وجه العمل والرّأى والكلام (التغاطش) تفاعل وزننده تغافل ايلمك معناسنه در يقال
تغاطش عنه اذا تغافل (التغطش) تفعل وزننده برآدمك كوزى طومانلنمق معناسنه در يقال تغطشت عينه
اذا اظلمت (الغطمش) عملس وزننده باصره‌سى ضعيف اولان آدمه دينور يقال رجل غطمش اى الكليل
البصر وپك ظالم وستمكاره دينور يقال هو غطمش اى ظلوم جاف وارسلانه اطلاق اولنور دسترس اولديغى

ظلم وجور ايله كسر و قهر ايلديكيچون (ابو الغطمش) اسد قبيله سندن برشاعردر (الغطمشة) دحرجه وزننده
برنسنه يى جبر و قهر ايله اخذ ايلك معناسنه‌در يقال غطمشه اذا اخذه قهرا (الغفش) فتحتينله كوزدن اقان چرك
وچپاغه دينور غمص معناسنه (الغمش) فتحتينله برآدمك پك آجلقدن ياخود صوسزلقدن كوزلرى طومانلنوب
كورمكدن قالمق معناسنه‌در يقال غمش الرجل غمشا من الباب الرابع اذا اظلم بصره من جوع او عطش بعضلر ديديكه
عين مهمله ايله عمش اصلى و خلقى اولان و معجمه ايله عارض و زائل اولان سوء بصره مخصوصدر (ابو غنيش) زبير
وزننده برشـاعردركه بنو مبذول بن لؤىّ جماعتندندر (الغنشوش) عصفور وزننده بقيه معناسنه‌در يقال مابقى
من ابله غنشوش اى بقية ونسنه معناسنه‌در يقال ماله غنشوش اى شئ عند البعض صواب اولان مهمله ايله اولمقدر
نته‌كه ذكر اولندى ﴿فصل الفاء﴾ (الفتش) فانك فتحى وتانك سكونيله برنسنه يى صوروب آراشدرمق
معناسنه‌در يقال فتشه فتشا من الباب الثانى اذا طلبه فى بحث (التفتيش) كركى كبى صوروب آراشدرمق معناسنه‌در
يقال فتشه تفتيشا و التشديد للمبالغه (الفجش) فانك فتحى و جيمك سكونيله ايچى بوش نسـنه‌يى قيروب اوفاتمق
معناسنه‌در يقال فجشه فجشا من الباب الاوّل اذا شدخه و برنسنه‌يى بولاتمق معناسنه‌در يقال فجش الشئ اذا وسّعه
(الفاحشة) حاى مهمله نك كسريله زنايه دينور يقال رمى فلانة بالفاحشة اى بالزنا و بغـايت قبيح و منكر اولان
كناهه دينور يقال اتى بالفاحشة وهى ما اشتدّ قبحه من الذنوب و مطلقا حق جلّ و علا حضرتلرينك نهى ايلديكى
شيئه دينور * شارحك بيانى اوزره اصل فحش مادّه‌سى حدّى متجاوز عظيم القبح اولان قول و فعله موضوعدر
(الفحشاء) صحراء وزننده اداء زكاة بابنده اولان بخل خصلتنه اطلاق اولنور بوندن مراد قرآن مبينده مذكور اولان
فحشادر (الفاحش) بغايت بخيل و ناكسه اطلاق اولنور يقال رجل فاحش اى بخيل جدّا و كثير و غالب اولان شيئه
اطلاق اولنور * قال الشارح و منه حديث بعضهم و قد سئل عن دم البراغيث فقال * ان لم يكن فاحشا فلا بأس * اى
كثيرا غالبا (الفحش) فانك ضميله مصدردر برنسنه حدّى متجاوز قبيح اولمق معناسـنه‌در يقال فحش الامر فحشا
من الباب الخامس اذا كان قبيحا متجاوز الحدّ و حدّى متجاوز قول و جواب ايلك معناسنه مستعملدركه قبح و نامزايه
مؤدّى اولور و منه الحديث ﴿لاتكونى فاحشة﴾ قاله عليه السلام لعايشة اراد بالفحش التعدّى فى القول و الجواب
(الفحّاش) شـدّاد وزننده مبالغه‌در كثير الفحش كمسـه‌يه دينور يقـال رجل فاحش و فحّاش فى القول و العمل
(الافحاش) همزه‌نك كسريله فحش سويلك معناسـنه‌در يقال افحش الرجل اذا قال الفحش (التفاحش) تفاعل
وزننده آچقدن فحش سويلك و ايشلك معناسنه‌در يقال تفاحش الرجل اذا اتى بالفحش و اظهره (الفخش) فانك
فتحى و خاى معجمه‌نك سكونيله برنسنه‌يى تلف و ضايع قلمق معناسـنه‌در يقال فخش الشئ فخشا من الباب الثالث
اذا ضيعه (الفدش) فانك فتحى و دالك سكونيله باش يارمق معناسـنه‌در يقال فدش رأسه فدشا من الباب الاوّل
اذا شدخه و فدش پك احمق و نادان كمسـه‌يه دينور يقال رجل فدش مدش اى اخرق (الفرش) عرش وزننده
و (الفراش) كتاب وزننده برنسنه‌يى يايمق و دوشه‌مك معناسنه‌در يقال فرش الشئ فرشا و فراشا من الباب الاوّل
اذا بسطه و بركمسه‌يه برايشى تضييق ايليوب ميدانلو قلمق معناسنه مستعملدر يقال فرشه امرا اذا اوسعه ايّاه و فرش
متاع بيتدن دوشمه تعبير اولنان شيئه دينور كليم و كچه و قاليچه كبى مفروش معناسنه‌در يقال له فرش كثير اى مفروش
من متاع البيت و بپراقلرى يريوزينه طوغرى دوشنمش اكينه اطلاق اولنور و ككيش عرصه و ميدانه اطلاق اولنور
يقال فضاء فرش اى واسع و نباتى چوق محله اطلاق اولنور يقال موضع فرش و خرده دوه‌لره اطلاق اولنور و منه
قوله تعالى ﴿و من الانعام حمولة و فرشا﴾ و يقال ماعنده الاّ فرش من الابل اى الصغار و اغاج و اودون مقوله‌سنك
خرده‌لرينه و كوچكلرينه اطلاق اولنور يقال مابالارض الاّ فرش من الشجر و الحطب اى دقّ صغار بونلرك مجموعنده
مفردى مسموع دكلدر و فرش برنسنه‌يى يره‌يايوب طاغتمق معناسنه‌در يقال فرش الشئ اذا بثه و فرش ذبحدن غيرى
استعماله صلح اولميان صغر و قيون و كچيلره اطلاق اولنور حين ذبحده يره مفروش اولدقلريچون يقال له فرش
من البقر و الغنم اى التى لاتصلح الاّ للذبح و دوه قسمنك اياقلرى فى الجمله و سـعتلو و ميدانلو اولمق حالتنه دينوركه
بوصفات ممدوحه‌دندر زيرا پك واسع اولنجه اوكچه‌لرى برى برينه چارپلوب طوقنور يقال فى رجل البعير فرش
اى اتساع قليل و يلان سوزه دينور و يلان سويلك معناسنه مستعملدر يقال ماقوله الاّ فرش اى كذب و يقال فرش
الرجل اذا كذب و فرش عميس الحمايم نام موضعله صخيرات اليمامه بيننده بر واديه اسميدركه رسول اكرم صلى الله
عليه و سـلم حضرتلرى بدر غزاسنه عزيمتلرنده اورايه نازل اولديلر و فرش الجبى جيمك فتحى و الفك قصريله
برموضعدر و فرش بركمسه‌يه دوشك يايمق معناسنه‌در يقال فرش فلانا فرشا اذا بسطه له (الفراش) فانك كسريله

مصدردر نته‌كه ذكر اولندى و دوشكه دينور جمعى فرش كلور ضمتيله و برآدمك زوجه‌سنه اطلاق اولنور قيل
ومنه قوله تعالى ﴿و فرش مرفوعة﴾ اراد بها نساء اهل الجنة رفعن بالجمال عن نساء اهل الدنيا وقوش يوه‌سنه اطلاق
اولنور يقال دخل الطائر فراشه اى عشه وآغزك نهايتنده لسان ياتديغى يره اطلاق اولنور يقال اشتكى فراش
لسانه اى موقعه فى قعر الفم ‹المفارش› ميمك فتحيله مفروشك جمعيدر ازواجدن كنايه اولنور ومنه يقال هو كريم
المفارش اى يتزوج الكرائم ‹الفراشة› سحابه وزننده كلبك تعبير اولنان پرنده‌يه دينوركه كيجه‌لر كنديسنى شعله‌ٔ
شمعه ايقاع ايدر فارسيده پروانه دينور بعد الايقاع قنادلرينى يايوب مفترش اولديغيچون اطلاق اولندى جمع جنسى
فراشدر وفراشة القفل كليد پرينه اطلاق اولنور طماق تعبير اولنور يقال انكسرت فراشة القفل وهى ماينشب
فيه يعنى اسنانه وهر يوفقه جه كميكه فراشه اطلاق اولنور وآزجه صويه اطلاق اولنوركه پرنده مفروش هيئتنده اولور
يقال مابقى فى الحوض الا فراشة اى القليل من الماء وخفيف وسبكمشرب آدمه اطلاق اولنور كلبك ديدكارى جانور
مذكوره تشبيها يقال ماهو الا فراشة اى خفيف وفراشه بغداد ايله حله ميانده برقريه آديدر وباديه‌ده برموضع آديدر
وبر رجالك علميدر ‹درب فراشه› بغدادده برمحله آديدر ‹فراشاء› برموضع آديدر ‹الفراش› سحاب وزننده شول
بالچغه اطلاق اولنوركه صو چكيلدكدنصكره يراوزره قوريوب قالمش اوله وفراش النبيذ اوزرنده قلان قبارجقلره
اطلاق اولنور يقال ماالطف فراش النبيذ وهو الحبب الذى يبقى عليه وفراشان تثنيه بنيه سيله لسانك آلتنده اولان ايكى
سياه طمره اطلاق اولنوركه دل آلتى اولنلر انلردن فصد ايدرلر وآت اوياننده واقع ايكى دموره اطلاق اولنوركه اوياتك
ايكى طرافلو عذارلرى انلره بند اولنور ‹الفريش› امير وزننده طوغره‌لى يدى كون اولمش قصراغه دينوركه
قصراغك چكلمسى اوقاتنك افضليدر يقال فرش فريش اذا مضى عليها بعد نتاجها سبع ليال اول كونده چكلديكى
اعتباريله اطلاق اولنور ويكى طوغرمش قصراغه اطلاق اولنوركه نسوانده نفساء منزلنده‌در ومنه الحديث ﴿لكم
العارض والفريش﴾ اى الفرش التى وضعت حديثا جمعى فرايش كلور واوطه لق اتخاذ اولنان جاريه‌يه اطلاق اولنور
يقال جارية فريش اى افترشها الرجل وفريش اسماندندر وردان بن مجالد بن علفة بن الفريش كه خوارجدندر
امير المؤمنين على بن ابى طالب كرم الله وجهه حضرتلرينك قاتلى اولان ابن ملجم ديدكارى لعينك ماده‌ٔ مزبوره‌ده شريك
وهمدستى اولان ملعوندر ‹فريش› سكيت وزننده قرطبه قربنده بربلده‌در ‹فراش› شداد وزننده طائف قربنده
برقريه‌در ‹المفرش› منبر وزننده فارسيده شاذ كونه ديدكارى دوشمه‌يه شبيه بردوشمه آديدر ‹المفرشة› مكنسه وزننده
مفرش مذكوردن كوچك برمندر اسميدر پالان اوزره يايلوب اوستنه بنلور ‹الفرشة› فانك كسريله بناء نوع وحالتدركه
آندن دوشه‌يش ايله تعبير اولنور يقال هو حسن الفرشة اى هيئة الفرش ‹الافراش› همزه‌نك كسريله دوشك ياىمق
معناسنه‌در بومناسبتله برآدمى ضرب ايلدكدنصكره آنى تنفيس ايليوب درحال قتل ايلمكده استعمال اولنور
يقال ضربه فما افرش عنه حتى قتله اى ما اقلع عنه وبركسه حقنده بدونامزا سوزلر سويليوب فحش وغيبت ايلمك
معناسنه مستعملدر يقال افرش فلانا اذا اساء القول فيه واغتابه وبرآدمه خرده دوه‌لر ويرمك معناسنه‌در يقال
افرش فلانا اذا اعطاه فرشا من الابل وقلج ناملوسنى يوفقلدوب كسكين ايلمك معناسنه‌در يقال افرش السيف اذا
رققه وارهفه ودوشك دوشه‌مك معناسنه‌در يقال افرش فلانا بساطا اذا بسطه له وبريرك فراشى چوق اولمق
معناسنه‌در يقال افرش المكان اذا كثر فراشه ‹التفريش› بودخى برآدمه دوشك دوشه‌مك معناسنه‌در يقال فرش
فلانا بساطا اذا بسطه له وزمينه قالدرم دوشه‌مك معناسنه‌در يقال فرش الدار اذا بلطها وقوش برنسنه اوزرينه
اينركن قنادلرينى ياىمق معناسنه مستعملدر يقال فرش الطائر اذا رفرف على الشئ ‹المفرشة› محدثه وزننده شول
باش ياريغنه دينوركه كميكى يارمش اولوب لكن پارەلنمش اوله يقال شجة مفرشة اذا كانت قد صدعت العظم
وماهشمت ‹المفرش› محدث وزننده وجه ارضه منبسط اولان اكينه دينور يقال زرع مفرش اى منبسط الى الارض
‹المفرش› معظم وزننده اورگجى يوق اركك دوه‌يه دينور يقال جمل مفرش اى لاسنام له ‹التفرش› تفعل وزننده
بودخى قوش برنسنه اوزره اينركن قنادلرينى اول نسنه‌يه طوغرى ياىمق معناسنه‌در يقال تفرش الطائر اذا رفرف
على الشئ ‹الافتراش› افتعال وزننده برنسنه‌يى اياقله چكنه‌مك معناسنه‌در يقال افترش الشئ اذا وطئه وافتراش
الذراعين ساجد سجده‌ده قوللرينى يره دوشه‌مكدن عبارتدر يقال افترش ذراعيه اذا بسطهما على الارض وبركسه‌يه
غالب اولوب يره ييقمق معناسنه مستعملدر يقال افترش فلانا اذا غلبه وصرعه وبركسه‌نك ناموسنه خلل ويره‌جك
كريهه ايله دللمك معناسنه مستعملدر يقال افترش عرضه اذا استباحه بالوقيعة فيه وبرنسنه ياىلوب دوشنمك
معناسنه‌در يقال افترش الشئ اذا انبسط وبركسه‌نك ايزينه اويمق معناسنه مستعملدر يقال افترش اثره اذا قفاه

وبسط لسان ايدوب دلنه نه كلورسه سويلك معناسنه مستعملدر يقال افترش لسانه اذا تكلم كيف شاء و برآدمك
مالني غصب ايلك معناسنه مستعملدر يقال افترش المال اذا اغتصبه ﴿ الفش ﴾ فانك فتحى وشينك تشديديله طلومى صيقوب
ايچندن يل چيقارمق معناسنه در يقال فش الوطب فشا من الباب الاول اذا اخرج مافيه من الريح وككرمك معناسنه در
يقال فش الرجل اذا تجشأ وچابك چابك سود صاغمق معناسنه در يقال فش الناقة اذا حلبها بسرعة و فش ينبوت
يعنى يبانى كچى بوينوزى اغاجنك يمشنه دينور وقوغجيلق ايلك معناسنه مستعملدر يقال هو يفش بين الناس اى ينم
وسارق اوغورلق ايچون كمترو بى قيمت نسنه لر آراشدرمق معناسنه در يقال هو يفش السرقة الدون اى يتتبعها
وفش احمق آدمه دينور يقال رجل فش اى احمق وكچى بوينوزى ديدكارى يمشه دينور خروب معناسنه و صو
ايركيلوب طوردیغى يرلره دينور مفردى فشه در يقال ركدالماء فى الفش اى منقعه و قرارته و ايپى اينجه و طوقومسى
صيق اولان قالين ومحكم كليمه و عبايه دينور فشاش جمعيدر يقال جاء و عليه فش اى كساء غليظ رقيق الغزل
﴿ الفشوش ﴾ صبور وزننده بودخى كچى بوينوزى ديدكارى يمشه دينور خروب معناسنه و ايپى اينجه و طوقومسى
صيق ومحكم عبايه و كليمه دينور و شول ناقه يه دينوركه ممه لرينك دليكارى بول اولغله سودى صاغيلوركن فاشر فاشر
سيلوب صاچيلور اوله يقال ناقة فشوش اى المنتشرة الشخب و شول طلومه دينوركه ايچندهكى نسنه طشره صزوب
آقار اوله يقال سقاء فشوش اذا كان يتحلب و شماته جى قارى يه دينور يقال امرأة فشوش اى حلابة و جماع ايدركن فرجى
اوتوب سسلنور اولان ياخود يل چيقارر اولان قارى يه دينور يقال امرأة فشوش اذا كانت تسمع خفيق فرجها عند الجماع
او يخرج الريح منها عنده و باطل و بيهوده ايله افتخار ايدن كمسه يه دينور يقال رجل فشوش اذا كان يفتخر بالباطل
﴿ الفشفاش ﴾ فانك فتحيله بودخى ايپى اينجه و طوقمسى صيق و قالين ايپه دينور ﴿ فشاش ﴾ قطام وزننده شول عورته
دينوركه جماع هنكامنده كنديدن ريح چيقار اوله و منه المثل * فشاش فشيه من استه الى فيه * اى افعلى به ماشئت فانه
انتصار مثل مزبور بركمسه خشمه كلوب لكن اجراسنه قادر اولمدقده ضرب اولنوركه اكا ديلديكنى ايشله اندن
نسنه كلمز معرضنده در فش طلومدن يل چيقارمق معناسنه دركه ذكر اولندى ﴿ الفشفشة ﴾ زلزله وزننده بركمسه
ضعيف الرأى اولمق معناسنه در يقال فشفش الرجل اذا ضعف رأيه و افراط اوزره يلان سويلك معناسنه در يقال
فشفش فلان اذا افرط فى الكذب و بول ايدركن فاشر فاشر صاچوب سرپمك معناسنه در يقال فشفش ببوله
اذا انضحه ﴿ فش ﴾ فانك ضميله اسماندر يوسف بن فش بخارى الاصل محدثدر و ابن الفش بر زاهد بغدادى در
﴿ الانفطاش ﴾ انفعال وزننده ياش اغاج آريلوب قيرلمق معناسنه در يقال انفطش العود اذا انفضخ و لايكون الا رطبا
﴿ الفقش ﴾ نقش وزننده يمورطه يى ال ايله قيروب اوفاتمق معناسنه در يقال فقش البيضة فقشا من الباب الاول
اذا فضخها و كسرها بيده ﴿ الفنجش ﴾ جندل وزننده واسع نسنه يه دينور يقال شئ فنجش اى واسع ﴿ الفندشة ﴾
دحرجه وزننده غالب اولمق معناسنه در يقال فندش فلانا اذا غلبه ﴿ الفندش ﴾ جندل وزننده ضبط و تصرف
صاحبى اوغلانه دينور يقال غلام فندش اى ضابط و فندش بن حيان الهمدانى بركمسه دركه اعشى همدان نام
شاعر اكا مرثيه نظم ايلمشدر ﴿ التفنيش ﴾ تفعيل وزننده برايشده كوشكلك ايدوب صالقى اولمق معناسنه در يقال
فنش فى الامر اذا استرخى ﴿ الفيش ﴾ فانك فتحى و يانك سكونيله اركك ديشى يه آشمق معناسنه در يقال فاش الحمار
الاتان يفيش فيشا اذا علاها بو ماده كويا كه فيشهٔ آيتدن مأخوذدر و بركمسه مالك اولمديغى نسنه ايله تكبر و افتخار
ايدوب لاف و كذاف ايلك معناسنه در يقال فاش الرجل اذا افتخر و تكبر و رأى ماليس عنده ﴿ الفياش ﴾ شداد
وزننده شول آورد ولافزن كمسه يه دينوركه بيهوده فخر و مباهات ايدوب دائما عرض دارات و تجملات و كاهجه
انجازى معدوم وعده لر ايدر اوله فارسيده بادغن ديرلر يقال رجل فياش اى نفاخ بالباطل و ليس عنده طائل
و فياش كثير الفضل و الاحسان اولان سيد و ذيشانه ديمكله ضد اولور يقال رجل فياش اى سيد مفضال
﴿ فايش ﴾ يمنده بر وادى اسميدركه ملوك يمندن ذو فايش سلام بن يزيد اليحصبى اورايى حمايه ايدر ايدى ملك مزبور
سنه ده بر دفعه نقاب پوش اولهرق چيقوب ناسه عرض وجود ايدر ايدى ﴿ فاشان ﴾ مرو شهرنده بر قريه آديدر
﴿ فيشان ﴾ سلمان وزننده يمامه ده بر قريه در ﴿ فاشون ﴾ بخاراده بر موضعدر ﴿ فيشون ﴾ بر نهر اسميدر ﴿ الفيش ﴾ و ﴿ الفيشة ﴾
فانك فتحى و يانك سكونيله ذكرك باشنه دينور ﴿ الفيشوشة ﴾ ديمومه وزننده ضعف و رخاوت معناسنه در يقال فيه
فيشوشة اى ضعف و رخاوة ﴿ المفايشة ﴾ مفاعله وزننده و ﴿ الفياش ﴾ قتال وزننده مفاخره معناسنه در يقال فايشه
مفايشة و فياشا اذا فاخره و جنك و قتال خصوصنده خصم طرفنه پك چوق تهديد و تخويف ايدوب صكره يلان
چيقمق معناسنه دركه عهده سندن كلمكه بى قدرت اولمقدن عبارتدر يقال فايش فلانا اذا اكثر الوعيد فى القتال ثم كذب

﴿التفيش﴾ تفعل وزننده بيهوده وباطل نسنه ادّعا ايلمك يعنى بيهى لاف وكزاف ايلمك معناسنه‌در يقال تفيش الشیء اذا ادّعاه باطلا و برنسنه‌دن ضعف وعجز سببيله دونمك معناسنه‌در يقال تفيش عنه اذا انقلب عنه

فصل القاف

﴿القأش﴾ قافك فتحى و همزه‌نك سكونيله لغت عراقيّه‌ده قلش معناسنه‌در * مؤلف قلش لفظنى ماده‌سنده بيان ايليوب بلكه قلاشه عنوانده رسم ايلمشدر ﴿القبلش﴾ جعفر وزننده ذكرلك باشنه دينور كره معناسنه ﴿القربشوش﴾ قافك وبانك فتحيله او متاعنه دينوركه خرت‌مرت اسبابى اوله‌جقدر قماش البيت معناسنه ﴿الاقتحاش﴾ حاى مهمله ايله تفتيش ايلمك معناسنه‌در تقول لاقتحشنه فلا نظرنّ هو اسخىّ ام لا اى لافتشنه بو ماده افتعال بابندن متعدّى اوله‌رق وارداولان موادّك بريدركه نوادردندر ﴿القرش﴾ قافك فتحى و رانك سكونيله كسمك معناسنه‌در يقال قرش الشیء قرشا من الباب الثانى و الاوّل اذا قطعه و شورادن بورادن نسنه بريكدروب برى برينه ضمّ والحاق ايلمك معناسنه‌در يقال قرش الشیء اذا جمعه من ههنا و ههنا وضمّ بعض الى بعض و جنكده برى برينه قارشوب مزراقلرى برى برينه قارش‌مورش طوقشدرمق معناسنه‌در يقال قرش الجيش بالرّماح اذا تداخلوا واوقعوا بعضها على بعض ﴿القريش﴾ مصغر بنيه‌سيله معروف قبيله‌نك اسميدركه پدرلرى نضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن الياس بن مضردر باعث تسميه‌سنده اختلاف اولنمشدر بعضلر عندنده تجارت ايچون اطراف بلاده پراكنده اولدقدنصكره حرم شريفه كلوب متقرّش يعنى مجتمع اولدقلرى ايچون تسميه اولندى وعند البعض كسب ايچون صاتلق متاع اشترا ايدوب موسمنده حجاجه بيع ايدر اولدقلرى سبب تسميه‌در اخذ الشیء اوّلا فاوّلا ياخود اكتساب معناسندن مأخوذدر على قول بر كون نضر بن كنانه جامه‌سنه بورنوب در طوب اوتورر ايكن ناس كوروب تقرّش النضر يعنى تجمع ديمكله لفظ مزبوردن لقب مذكور اخذ اولندى ياخود مرقوم نضر بغايت ياوز وشديد اولمغله بر كون شدّتله قومنه كلدكده كانّه جمل قريش اى شديد ديمكله لقب مزبور آندن اخذ اولندى ياخود قصى بن كلابه قرشىّ اطلاق اولنور ايدى خلقى جمع ايلديكيچون بعده نسلنه‌ده قريش اطلاق اولندى ياخود قبيلهٔ مزبوره خلقى دائما ناسك حوايجنى تفتيش ايدوب قضاى آمال ايدر اولدقلرندن لقب مرقومله ملقب اولديلر بوكه كوره مدانس اموردن تنزّه معناسنه اولان تقرّشدن مأخوذدركه مرؤتسزلك ايليوب خلقك احتياجنى دفع ايلمكدن عبارتدر ياخود قرش ديدكلرى دريا جانورينك مصغرى اولان قريش ايله تسميه اولنديلر ياخود قريش بن مخلد بن غالب بن فهر اسميله تسميه اولنديلر مزبور بارخانه صاحبى بركسه اولمغله تجارتدن بارخانه‌سى كلوب كتدكده قدمت عير قريش وخرجت عير قريش ديرلر ايدى و قريشك نسبتنده قرشىّ دينور قافك ضمى و رانك فتحيله و قريشىّ دينور ياى تصغيرك تصريحيله ﴿القريش﴾ امير وزننده شديد معناسنه‌در يقال جمل قريش اى شديد ﴿القرش﴾ قافك كسريله بر جنس دريا جانورينه دينوركه آندن درياده اولان جميع جانورلر خوف ايدرلر ﴿القروش﴾ خردل وزننده شورادن بورادن جمع اولنمش نسنه‌يه دينور ﴿القرواش﴾ قافك كسريله طال‌قاوق كسه‌يه دينور طفيلى معناسنه و بيوك باشلى آدمه دينور يقال رجل قرواش اى العظيم الرأس وقرواش بن حوط الضبىّ وشريح بن قرواش العبسىّ شاعرلردر ﴿القارشة﴾ شول باش يار يغنه دينوركه باضعه‌يه شبيه اوله و باضعه شول باش ياريغيدركه دريى و اتى شقّ ايدوب قانى ظهور ايدوب لكن سيلان ايتميه ﴿القريشية﴾ مصغر بنيه‌سيله جزيرهٔ ابن عمرده بر قريه‌در آنده اعلا الما حاصل اولور ﴿نهر قريش﴾ واسط ترابنده بر نهردر ﴿ابو قريش﴾ ينه واسط قضاسنده بر قريه‌در ﴿الاقراش﴾ همزه‌نك كسريله برآدمى حاكم ياخود دشمن ياننده غمز و سعايت ايدوب مساويسنى ذكر ايلمك معناسنه‌در يقال اقرش به اذا سعى به ووقع فيه و باش يارمسى كميكى قيروب اوفاتمامق وجهله يارمق معناسنه‌در يقال اقرشت الشجة اذا صدعت العظم ولم تهشمه ﴿التقريش﴾ ناس بيننه فتنه القاسيله برى برينه قشقرتمق معناسنه‌در يقال قرّش بين القوم اذا حرّش واغرى و اكتساب معناسنه‌در يقال هو يقرّش لعياله اى يكتسب ﴿المقرّشة﴾ محدّثه وزننده قحط سنه‌يه دينور زيرا تعاون واستعانت ايچون اول ايّامده حواشىٔ ناس بر آرايه مجتمع اولورلر يقال سنة مقرّشة اى محل ﴿التقرّش﴾ تفعل وزننده تجمع معناسنه‌در يقال تقرّش القوم اذا تجمّعوا ومكروه و مرداروناسزا ايشلردن صاقنمق معناسنه‌در يقال تقرّش زيد اذا تنزّه عن مدانس الامور و برنسنه‌يى اوّل باوّل آلمق معناسنه‌در يقال تقرّش الشیء اذا اخذه اوّلا فاوّلا ﴿التقارش﴾ تفاعل وزننده قارشق جنك اثناسنده مزراقلر برى برينه كيريشوب قويلق معناسنه‌در يقال تقارشت الرماح اذا تداخلت فى الحرب ﴿القوارش﴾ جنكده برى برينه كيريشن مزراقلره وصف اولور يقال رماح قوارش اى متداخل بعضها على بعض ﴿الاقتراش﴾ افتعال وزننده بو دخى جنك خلالنده مزراقلر برى برينه كيريشوب طوقشمق معناسنه‌در يقال اقترشت الرماح اذا وقع بعضها على بعض ﴿مقارش﴾

میمك ضمیله بر رجل آدیدر (اقریطش) همزه‌نك فتحی و رانك و طانك كسریله روم دیارنده برجزیرهٔ مشهوره اسمیدر
دوره‌سی اوچیوز اللی میل یاخود اون‌بش قوناق مسیره‌یی مشتملدر حالا آق دكزده كریت اطه‌سی اوله‌جقدركه
خانیه و قندیه نام بلده‌لری مشتملدر و جزیرهٔ مزبوره‌ده بر بلده واردركه مصر دیارینه آندن بال و پنیر جلب اولنور
(القرعوش) زنبور وزننده و (القرعوش) فردوس وزننده ایكی اور كجلی اركك دوه‌یه دینور وارسلان یاوریسنه
دینور (القرنفش) سمندل ایری و دیزمان شیئه دینور (القرمشة) دحرجه وزننده بر نسنه‌یی فساده ویرمك
معناسنه‌در یقال قرمش الشیء اذا افسده و بركدرمك معناسنه‌در یقال قرمش الشیء اذا جمعه (القرمش) جعفر
وزننده (والقرمش) زبرج وزننده و (القرمیش) قندیل وزننده قارشق اجناس مختلفه ناسه دینور یقال فی الدار
قرمش من الناس و قرمش و قرمیش ای اخلاط (القرتمش) عملس وزننده شول اكول كمسه‌یه دینوركه هرشیئی اكل ایدر
اوله و ایشه یرامیوب خیر و منفعت مأمول اولمیان كمسه‌لره دینور (القشوش) قعود وزننده قحط و محنت سببیله ضعیف
و نحیف اولدقدنصكره و جودلری یرینه كلوب خوشحال اولمق معناسنه‌در یقال قشّ القوم قشوشا من الباب الاوّل
اذا صلحوا بعد الهزال و سفره‌ده شورادن بورادن آلوب اكل ایلمك معناسنه‌در یقال قشّ الرجل اذا اكل من ههنا
و ههنا و كذا چشم كسنه سفره‌دن كوجی یتدیكی طعامی اتمكه دوروب قالدرمق معناسنه‌در یقال قشّ الرجل
اذا لفّ ماقدر علیه مّما علی الخوان و بركدرمك معناسنه‌در یقال قشّ الشیء اذا جمعه و طواری تیز تیز صاغمق
معناسنه‌در یقال قشّ الناقة اذا اسرع حلبها و كیر و بلاشق مقوله‌سی نسنه‌یی ال ایله قازیوب كیدرمك معناسنه‌در
یقال قشّ الشیء اذا حكه بیده حتی ینحاتّ و زبون و مهزول آدمك یورویشی كبی یوریمك معناسنه‌در یقال قشّ
الرجل اذا مشی مشی المهزول و خلقك سپورندیلكه آتدقلری نسنه‌یی یاخود سؤال و صدقه‌دن بركش اتمك قرقلرنی
اكل ایلمك معناسنه‌در یقال قشّ الرجل اذا اكل ممایلقیه الناس علی المزابل او اكل كسر الصدقة و اوت قوریمق
معناسنه‌در یقال قشّ النبات اذا یبس و خلق سرعتله كوچوب كتمك معناسنه‌در یقال قشّ القوم اذا انطلقوا
فجفلوا (القشّ) قافك فتحیله ایشه یرامز و كمتر خرما آغاجنه دینور دقل كبی وایری و بیوك قوغه‌یه دینور (التقشیش)
بودخی شورادن بورادن آلوب اكل ایلمك معناسنه‌در یقال قشش الرجل اذا اكل من ههنا و ههنا (الانقشاش)
انفعال وزننده بودخی خلق سرعتله كوچوب كتمك معناسنه‌در یقال انقشّ القوم اذا انطلقوا فجفلوا (القشة)
قافك كسریله میمونه علی قول دیشی اولان یاوریسنه دینور و جثه‌سی كوچك جوجه قیزه دینوركه بویلنمیوب قالور
یقال صبیة قشة ای الصغیرة الجثة و خنفسایه شبیه بر بوجك آدیدر و قطران ایله یاغلنمش طوار صرتنه چكیلدكدنصكره
ایشه یرامز اولغله آتیلان پوستكی‌یه دینور * شارح صوفة كالهنأ نسخه‌لرینی تخطئه و صوفة الهنأ اولمغی تصویب
ایلمشدر (القشیش) امیر وزننده و (القشاش) غراب وزننده یردن قالدریلان بولونتی و دوشورنتی مقوله‌سنه
دینور لقاطه معناسنه و قشیش ییلان قسمنك یوررکن دریسی بری برینه سورتمكله ظاهر اولان قشردی‌یه دینوركه
قوجه انكرك ییلانلرندن ظهور ایدر تقول سمعت قشیش الحیة و هو صوت جلدها یحكّ بعضها ببعض و قشیش
اعلامدن علیّ بن محمد بن علیّ المالكیّ جدّینك اسمیدر (الاقشاش) همزه‌نك كسریله چبان و چچك مقوله‌سی
عارضه‌دن صاغلمق معناسنه‌در یقال اقشّ الرجل من الجدری اذا برأ منه و بر یرك قوراقلغی چوق اولمق
معناسنه‌در یقال اقشت البلاد اذا كثر یبسها (التقشقش) تزلزل وزننده بودخی چچك و ایوز و چیان مقوله‌سی
خسته‌لكدن ایو اولمق معناسنه‌در یقال تقشقش من الجدری اذا برأ منه (القشقشة) زلزله وزننده اویوز و چچك
مقوله‌سی عارضه‌دن صاغالتمق معناسنه‌در یقال قشقش الهناء الجرب اذا برّأه تبرئة (المقشقشتان) اسم فاعل
بنیه‌سیله سور قرآنیه‌دن سورهٔ كافرون ایله سورهٔ اخلاصه اطلاق اولنور قطران اویوز مرضنی ازاله ایلدیكی
كبی بو سوره‌لر قلوبدن نفاق و شرك شائبه‌لرینی ازاله ایلدكلری‌چون اطلاق اولنمشدر تقول قرأت المقشقشتین
ای سورتی الكافرین و الاخلاص ای المبرّئتان من النفاق و الشرك تبرّئان كما یقشقش الهناء الجرب (القعش) رعش
وزننده بركدرمك معناسنه‌در یقال قعش الشیء قعشا من الباب الثالث اذا جمعه و بر كسه آغاجك و چبوغك
باشنی كندیسنه طوغری اكمك معناسنه‌در یقال قعش رأس الخشبة اذا عطفه الیه و قعش هودجه شبیه بر مركب
اسمیدركه نسوان ركوب ایدرلر جمعی قعوش‌در و قعش بنا مقوله‌سنی ییقمق معناسنه‌در یقال قعش البناء و غیره
اذا هدمه (القعوش) جرول وزننده خفیف آدمه دینور و كوده‌سی یوغون دوه‌یه دینور (القعشاء) حمراء وزننده
یورركن باشنی یوقاری قالدرر اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة قعشاء اذا كانت رافعة رأسها (القعوشة) دحرجه
وزننده یره چالوب ییقمق معناسنه‌در یقال قعوش فلانا اذا صرعه (التقعوش) تدحرج وزننده بنا چوكوب ییقلمق

معناسـنه‌در يقال تقعوش البيت اذا تهدّم و بر كمسه بغايت پير فانی اولمق معناسـنه‌در يقال تقعوش الشيخ اذا كبر
(الانقعاش) ناس يرلرندن كوچوب كيتمك معناسنه‌در يقال انقعش القوم اذا انقلعوا فذهبوا و بنا ييقلمق معناسنه‌در
يقال انقعش الحائط اذا انهدم (القفش) قافك فتحی وفانك سكونيله طعامی بركونه اكل شديدايله يمك معناسنه‌در
يقال قفش الطعام قفشا من الباب الاول وهو ضرب من الاكل شديد وچوق جماع ايلمك معناسـنه‌در يقال قفش
المرأة اذا نكحها كثيرا وقفش كونجی قيصه خفه دينوركه كفش فارسی معرّبيدر بشمق و پاپوش اوله جقدر
وسرعتله سود صاغمق معناسنه‌در يقـال قفش الناقة اذا اسرع حلبها و مه‌ده قلان سودی سرعتله سلكوب
صيرمق معناسـنه‌در يقال قفش ما فی الضرع اذا نفضه سريعا و برنسنه‌يی اخذ وجمع ايلمك معناسـنه‌در يقال
قفش الشی اذا اخذه وجمعه وجنبش ونشاط معناسـنه‌در يقال له قفش ای نشاط ودكنكله و قلجله اورمق
معناسنه‌در يقال قفشه بالعصا وبالسيف اذا ضربه (القفش) فتحتينله پك خبيث وعيّار اولان خرسزلره دينور
(الانقفاش) اورمجك وسائر جانور دليكنه كيروب اياقلرينی ديوشوروب بوزلمك معناسنه‌در يقال انقفش العنكبوت
وغيره اذا انجحره وضمّ جراميزه وقوائمه (القلاش) سحاب وزننده كوچك اولوب تسبيح بوجكی كبی بورتشق
ومنقبض اولان شـيئه دينور (القلاشة) سحابه وزننده كوچكلكه وقيصلغه دينور يقال فيه قلاشة ای صغر
وقصر (اقلش) همزه‌نك ضميله اندلس ديارنده بر بلده‌در مشاهيردن احمد بن معد بن عيسی الاقلشی اورادندر
(اقلوش) اسلوب وزننده غرناطه اعمالندن بر بلده‌در (قليوشه) قافك فتحيله اندلسده بر بلده‌در (قلشانه) قافك
فتحيله افريقيه‌ده بر بلده‌در (الاقلش) احمر وزننده و (القلّاش) شدّاد وزننده اسم اعجميلردر * شـارح ديركه
بونلر ايله بغايت دوباره‌جی محيل ومتلاعب كمسه‌لردن كنايه اولور (القماش) غراب وزننده ير يوزنده دوكلمش
وآتلمش اولان اشياء واثواب قرنتيلرينه دينوركه خرت مرت مقوله‌سـيدر سفله ورذالهٔ ناسـه قماش اطلاقی
بو معنايه مبنيدر تقول ماعطانی الاّقماشـا ای اردأ ماوجده وجاء قماش النـاس ای رذالتهم (القمش) قافك
فتحی وميمك سكونيله شورادن بورادن ذكـر اولنان قماش اشياء جمع ايلمك معناسـنه‌در يقـال قمش الرجل
قمشا من الباب الاول اذا جمع القمـاش (قامشه) ابن وائله‌دركه جذب نام نسّـابه‌نك جديدر (القميشة)
سـفينه وزننده اعرابه مخصوص بر درلو طعامدركه سود ايله وابو جهل قرپوزينك تخمی مقولهسـيله ترتيب
ايدرلر (التقمش) تفعل وزننده بر كمسـه بولديغی والنه كيرديكی نسـنه‌يی هر نقدر كمتر ونامأكول قبيلندن
ايسه‌ده اكل ايلمك معناسنه‌در يقال تقمس الرجل اذا اكل ماوجد وان كان دونا (التقنيش) نونله تفعيل وزننده
تقصير وتنقيص معناسنه‌در يقال لم يقنش فيه علی بناء المجهول ای لم يقتر ولم ينقص (القنفرش) جحمرش وزننده
دريسی بورشمش زياده‌سيله قوجه قاری‌يه دينور وايری ذكر باشـنه دينور (القنفشة) قافك وفانك كسريله
احناش ارضدن بر كوچك آديدر فارسيده ترك وتركيده تسبيح بوجكی ديدكاريدر ودريسی بورشمش قوجه
قاری‌يه دينور (المنقفشة) اسم فاعل بنيه‌سيله بودخی دريسی بورشمش قوجه قاری‌يه‌دينور (القنفشة) دحرجه
وزننده بوزيلوب بورشمق معناسنه‌در يقال قنفش الرجل اذا تقبض وبرنسنه‌يی تيز تيز بريكدرمك معناسنه‌در
يقال قنفش الشیٔ اذا جمعه سريعا (القنافش) علابط وزننده شول كمسه‌يه دينوركه برونی قاولمش قزل اتكبی
قبقزل وصقالی قبـاوتصلق اوله يقال رجل قنافش ای المتقشر الانف الجافی اللحية (المقنفش) اسم فاعل
بنيه‌سيله فاخراولسه‌ده اصلا لباس ياقشمز اولان پريشان اندامه دينور زيب جامه اولميانلر يقال رجل مقنفش فی اللباس
ای قبيح الهيئة واللبسة (القوش) قافك ضميله خرده جثه‌لو جوجه آدمه دينور يقال رجل قوش ای صغير الجثة
(قوشه) هاايله بنت الازيم الكلبيه اسميدركه زيد الخيل رضی الله عنه حضرتلرينك والده‌سيدر (قوش قوش)
مكرر اكوپك قسمنه مخصوص زجر وآزار حكايه‌سيدر تركيده اوش اوش يرنده‌در (القواشة) سحابه وزننده اوزم
كسلدكدنصكره اصمه‌ده وتكاكده قلان بقيه‌يه دينوركه بشاق تعبير اولنور (قاشان) عجمده بر بلده‌دركه قم نام
شهر ايله ذكر اولنور يعنی قم قربنده‌در (قاش ماش) خرت مرت واوفق تفك اواسبابنك اسميدر كوياكه صوتيله
مسمادر

فصل الكاف

(الكأش) كافك فتحی والفك سكونيله اكل ايلمك معناسنه‌در يقال كأش
الطعام كأشا من الباب الثالث اذا اكله (الكبش) كافك فتحی وبانك سكونيله شول اركك قوزی‌يه دينوركه ايكی
ياشنی طولدرمش اوچنه كيرمش علی قول اولك ديشلرندنصكره اولان رباعيه ديشلرينی چيقارمش يعنی دردينه
كيرمش اوله تركيده قوچ تعبير اولنور جمعی اكبش وكباش واكباش كلور وكبش القوم برجماعتك باشبوغنه وسيّد
وسركرده‌سنه اطلاق اولنور يقال هو كبش القوم ای سيّدهم وقائدهم وكبش بر موضع آديدر محدثيندن احمد بن

محمد الصبّاح و احمد بن عليّ بن نصر الكبشيان اورادندر ﴿ كبشه ﴾ تمره وزننده جبل ريانده برقله اسميدر يوم كبشه
ايام عربدن بريوم معروفدر و مشركين طائفه سى فخر عالم عليه الصلوة و السلام حضرتلرينه ابن ابى كبشه اطلاق
ايدرلر ايدى اصنامه عبادت ايلمك خصوصنده قريشه مخالفت ايدن خزاعى ابو كبشه نام كمسه يه تشبيه ايدرلر ايدى زيرا
مرسوم ابو كبشه اصنامه عبوديت ايليوب شعرى نام كوكبه پرستش ايدر ايدى عندالبعض ابو كبشه حضرت
رسول اللهك والده لرى طرفندن جدلرى اولان وهب بن عبد منافك كنيه سى ايدى حضرت رسول كزين حليه
و اندام جهتيله مرقومه شبيه ايدى على قول ابو كبشه حضرت رسولك مرضعه لرى اولان حليمهٔ سعديه نك زوجى
كنيه سى ايدى ياخود مزبوره نك اوغلنك عموجه سى كنيه سى ايدى و ابو كبشه اصحابدن سليم ياخود اوس الدوسىّ
و عمرو بن سعد الانمارى كنيه لريدر و ابو كبشة السلولىّ محدث معروفدر ﴿ امّ كبشة القضاعية ﴾ صحابيه در
﴿ ابو كباش ﴾ كتاب وزننده ايكى كمسه در برى عبسى دركه محدث تابعيدر و برى كندى دركه محدث آخردر ﴿ كبشات ﴾
كافك فتحيله بنو ذويبه ديارنده برنيچه طاغلردر اوراده برصوواردر ﴿ كبيش ﴾ زبير وزننده بر موضعدر ﴿ كباش ﴾
غراب وزننده اسمادندر احمد بن محمد كباش القصّاب محدثدر و جعفر بن الياس الكبّاش و ابو الحسين بن الكبّاش كه
شداد وزننده درلر محدثلردر ﴿ الكدش ﴾ خدش وزننده و مرادفيدركه طرملامق معناسنه در يقال كدشه كدشا
من الباب الثانى اذا خدشه و قلجله ياخود مزراغله اورمق معناسنه در يقال كدشه اذا ضربه بسيف او رمح و عنف
و شدتله قاقيورمك معناسنه در يقال كدشه اذا دفعه دفعا عنيفا و كسمك معناسنه در يقال كدشه اذا قطعه و اوزون
اوزادى سوروب قوغمق معناسنه در يقال كدشه اذا ساقه و طرده و امك چكوب كسب ايلمك معناسنه مستعملدركه
معناى اوّلدن مأخوذدر يقال كدش لعياله اذا كدح و كسب و بركمسه دن برتقريبله عطيه و بخشش قوپرمق معناسنه
مستعملدر تقول كدشت منه عطاء اى اصبت ﴿ الكدّاش ﴾ شداد وزننده مبرم و جرّار سائله دينور يقال هو كدّاش
اى مكدّ ﴿ كداش ﴾ غراب وزننده بر رجل اسميدر ﴿ الاكداش ﴾ همزه نك كسريله بركمسه دن برخبرى طرنقليه رق
اوجندن بوجاغندن خبردار اولمق معناسنه در يقال اكدش بخبر اى اخبر بطرف منه بوراده اخبر مجهول
صيغه سيله در * لكن شارحك بيانه كوره اكدش امر صيغه سيله اولمغين برخبرك اوجنى آچوب بيان ايلمك معناسنه اولور
ترجمهٔ اوّل ماده يه موافقدر و اكداش كمسه دن برتقريبله عطيه و بخشش قوپرمق معناسنه در تقول اكدشت منه عطاء
و كدشت كما ذكر اى اصبت ﴿ الكربشة ﴾ باى موحده ايله دحرجه وزننده برنسنه يى طوتوب باغلمق معناسنه در يقال
كربشه اذا اخذه و ربطه و بوقاغيلو آدمك يورويشى كبى يوريمك معناسنه در يقال هو يكربش اى يمشى مشى المقيد
و صچرامق ياخود غيرى برحالت ايچون اياقلرى ديوشوروب برلشدرمك معناسنه در يقال يكربش فلان اى يجمع
بين قوائمه للوثوب و نحوه ﴿ التكربش ﴾ تدحرج وزننده بوزيلوب بورش يارش اولمق معناسنه در يقال تكربش
الجلد اذا تشنج ﴿ الكرش ﴾ كافك كسريله و ﴿ الكرش ﴾ كتف وزننده اشكنبه يه دينوركه هر كويش كتورن حيوانده
اولور انسانده معده منزلنده در و بو مؤنثدر معده اعتباريله يقال انتزع الجرّة من كرشه و هى لكل مجترّ بمنزلة المعدة
للانسان و منه المثل * لو وجدت اليه فا كرش * اى سبيلا بونده جملهٔ جزائيه مقدردر لفعلته سبكنده در وفاً لفظى
فم لفظنك حالت نصبى و كرش مضاف اليهيدر بو مثلك اصلى بودركه بركمسه برقيونى ذبح ايدوب جميع اعضاسنى
پارهليوب اشكنبه سى ايچره پيشورمك ايچون صمصيق طولدردى بعض عضوى كيرو قالمغله آنلرى دخى وضع ايله
ديدكارنده اشكنبه نك آغزنده قويه جق يرى قالمامغله كلام مزبورى ايراد ايلدى برامر مشكل تكليف اولندقده امكان
و اقتداردن خارج اولديغنى بيان معرضنده ضرب اولنور و كرش انسانك عيالنه و اولاد صغارنه اطلاق اولنور يقال
هم كرشه اى عياله و صغار ولده و جماعت انسانى يه اطلاق اولنور تقول هم كرشى اى جماعتى و كرش بنو ابى بكر بن
كلاب ديارنده برطاغك آديدر و بوكسكدن جارى برصو آقنديسنه دينور * شارحك بيانه كوره معجم قرينده در
و براو تلق آديدركه دوه او تلاغنك كزيده سيدر ﴿ الكرشيون ﴾ عراقده شهر واسط اهاليسنه اطلاق اولنور شهر مزبورك
بانيسى اولان حجاج ظالم بعد البناء حكمداران امويّه دن عبد الملك طرفنه حالا برجبل ايله مصرين يعنى بصره و كوفه
ميانده واقع ارضك كرشنده يعنى اشكنبه مثابه سنده اولان وسطنده برشهر بنا و واسط ايله مسمّا ايلدم ديو تحرير
ايلمكله سكاننه كرشيون اطلاق اولندى ﴿ الكرش ﴾ فتحتينله درى بورشوب بورتشمق معناسنه در يقال كرش الجلد
كرشا من الباب الرابع اذا تقبض و بركمسه يالكز باشنه ايكن عسكر صاحبى اولمق معناسنه در يقال كرش الرجل اذا صار له
جيش بعد انفراده ﴿ الكرشاء ﴾ حمراء وزننده بيوك قرنلى خاتونه دينور يقال امرأة كرشاء اى العظيمة البطن
و پك اتلو و دوز طبانلو اياغه اطلاق اولنور يقال قدم كرشاء اذا كثر لحمها و استوى اخمصها و يانلرى و بوكرلرى

يك قبا اولان قانجق اشكه دينور يقال اتان كرشاء اى الضخمة الخاصرتين و ايراق اولان رحم و قرابته وصف اولور
يقال رحم كرشاء اى بعيدة و كرشاء بسطام بن قيسك فرسى اسميدر ﴿كرش﴾ عرش وزننده قريم و لا يتنده كفا ايله
آزاق بينده برشهر اسميدر ﴿كرشان﴾ عثمان وزننده برقبيله نك پدرى اسميدر ﴿كراش﴾ كتاب وزننده برطاغك آديدر
﴿كرّاش﴾ زنار وزننده بربوجك آديدر *شارحك بيانه كوره صقرغه ديدكلرى بوجكدركه دوه لره يابشور ﴿التكريشة﴾
تانك فتحيله اشكنبه لر ايچره طبخ اولنمش اطعمه يه دينور ﴿المكرّشة﴾ معظمه وزننده بردرلو طعام اسميدركه دوه
اشكنبه سنى دكرمى كسوب ايچنه ات و ياغ قويوب طبخ ايدرلر ﴿المكرّشة﴾ محدّثه وزننده برنوع قاونه دينوركه چكردكى
اكرى اولور ﴿التكريش﴾ تفعيل وزننده يوزى اكشيدوب بورترمق معناسنه در يقال كرش وجهه اذا قطبه
و مكرّشه ديدكلرى طعام مذكورى ياپمق معناسنه در يقال كرّش الرجل اذا عمل المكرّشة ﴿التكرّش﴾ تفعل وزننده
ناس بركلك معناسنه در يقال تكرّش القوم اذا تجمّعوا و بركسه نك يوزى اكشيوب بورتلق معناسنه در يقال تكرّش
وجهه اذا تقبض ﴿الاستكراش﴾ قوزينك و اوغلاغك پنيرمايه سى اشكنبه اولمق معناسنه دركه اوت اوتلامغه
باشلدقده اولور يقال استكرشت الانفحة اذا صار كرشا ﴿الكشيش﴾ ازيز وزننده انكرك يلانى يورركن دريسى
خشيرخشير اوتمك معناسنه در يقال كشت الافعى كشيشا من الباب الثانى اذا صاتت من جلدها لا من فيها و يقال
هو يكش كشيش الافعى اى صوت جلدها و دوه قسمى ابتداء آهسته جه كوكرمك معناسنه در يقال كشّ الجمل
اذا هدر اوّلا و هو دون الكتّ و كشيش الشراب كوپده قينار كن ظهور ايدن فقرديسنه و فشر ديسنه دينور يقال
سمع كشيش الشراب اى صوت غليانها و كشيش الزند چقماقدن آتش چيقاركن حاصل اولان چاتر ديسنه دينور
بونلرده اسم اوله رق مستعملدر و صغر قسمى بوكورمك معناسنه در يقال كشت البقرة اذا صاحت ﴿الكشة﴾ كافك
ضميله جبهه ده اولان كاكله ياخود برطوتام صاچه دينور ﴿الكشّ﴾ كافك ضميله خرما اغاجنى آشليه جق آشى يه دينور
تقول القح النخلة بالكشّ و هو الذى يلقح به ﴿كشّ﴾ كافك فتحيله جرجان قضاسنده برقريه در ﴿الكشكشة﴾ زلزله
وزننده قورقوب قاچمق معناسنه در يقال كشكش الرجل اذا هرب و انكرك يلانى يورركن دريسى فاشر فاشر
اوتمك معناسنه در يقال كشكشت الافعى اذا صاتت من جلدها و كشكشه بنو اسد ياخود ربيعه قبيله سنه مخصوص
برلغت قبيحه دركه كاف خطاب مؤنثدن شينى بدل ايدوب مثلا عليك مقامنده عليش ديرلر و بعضلر عندنده كاف
مجروره دنصكره شين زياده ايلكدن عبارتدركه عليك يرنده عليكش ديرلر و كافك نصبيله عليكش ديمزلر زيرا
مؤنثه مخصوصدر لكن بعضلر كذا كش ديدكلرينى حكايه ايلديلر و باديه ده برزن اعرابيه برجاريه يه خطابله * تعالى
الى مولاش يناديش * عبارتيله ندا ايلديكى مسموع اولمشدر الى مولاك يناديك مقامنده در * شارح ديركه مؤلف ترديدايله
ذكر ايلدى لكن قبيله مذكوره نك بعضلرى قول اوّل و بعضلر ثانى اوزره تكلّم ايدرلر و كشكشه قويى و سائر كول
مقوله سنك صوينى چكوب بتورمك معناسنه در يقال بحر لا يكشكش اى لا ينزح ماؤه بالاستقاء ﴿الكشمش﴾ زبرج
وزننده برنوع كوچك و چكردكسز اوزم اسميدركه معروفدر اوزمدن الين و قبضى اقل و خروجى اسهل اولور فارسيده
قشمش و تركيده كشنش اوزمى و قوش اوزمى ديدكلريدر ﴿الكعبشة﴾ كربشه وزننده و جميع معانيسنده مراد فيدركه
ذكر اولندى ﴿التكعنش﴾ نونله تدحرج وزننده قوش آغه و دوزاغه ايلشمك معناسنه در يقال تكعنش الطائر
اذا نشب فى الشبكة و باتمق معناسنه در يقال تكعنش فى الشئ اذا غرق ﴿الكمش﴾ كافك فتحى و ميمك سكونيله
و ﴿الكميش﴾ اميروزننده جست و چالاك آدمه دينور يقال رجل كمش و كميش اى سريع و يقال رجل كميش الازار
اى مشمر الازار و كمش و كميش كوچك ذكرلى آته دينور و قصراغه وصف اولدقده ممه سى كوچك اولان مراد اولور
يقال حصان كمش و كميش اى الصغير الجرذان و فرس كمش و كميش اى الصغيرة الضرع و كمش ناقه نك ممه سنى
صارقى ايله برنوع باغلمق معناسنه در و برنسنه نك اوجلرينى كسمك معناسنه در يقال كمشه بالسيف كمشا من الباب
الاوّل اذا قطع اطرافه و زاد و ذخيره توكنمك معناسنه در يقال كمش الزاد اذا فنى ﴿الكماشة﴾ حماسه وزننده جست
و چالاك اولمق معناسنه در يقال كمش الرجل كماشة من الباب الخامس اذا كان كميشا ﴿الكموش﴾ صبور وزننده
و ﴿الكمشة﴾ فرحه وزننده ممه سنك امجكلرى قيصه ياخود ممه سى كوچك قيونه دينور يقال شاة كموش و كمشة اى قصيرة
الخلف او صغيرة الضرع ﴿الاكمش﴾ افضل وزننده شول كمسه يه دينوركه قوّت باصره سى ضعيف اولمغله برنسنه يى
ايوجه كورمز اوله يقال رجل اكمش اذا كان لا يكاد يبصر و اياقلرى قصه آدمه دينور يقال رجل اكمش اى القصير
القدمين ﴿الاكماش﴾ همزه نك كسريله ناقه نك ممه سنك مجموع امجكلرينى صاروب باغلمق معناسنه در يقال اكمش بالناقة
اذا صرّ اخلافها جمع ﴿التكميش﴾ تفعيل وزننده ايودرمك معناسنه در يقال كمش فلانا اذا اعجله و دوه يى جدّ

وجهد ایله سورمك معناسنه‌در یقال کش الحادی اذا جدّ فی السوق (التکمش) تفعل وزننده سرعت ایلمك
معناسنه‌در یقال تکمش الرجل اذا اسرع ودری بوزیلوب بورش یارش اولمق معناسنه‌در یقال تکمش الجلد
اذا تقبض واجتمع (الانکماش) انفعال وزننده بو دخی سرعت ایلمك معناسنه‌در یقال انکمش الرجل
اذا اسرع (التکنبش) تدحرج وزننده ناس قارش مورش اولمق معناسنه‌در یقال تکنبش القوم اذا اختلطوا
(الکندش) قنفذ وزننده صقصغان قوشنه دینور قندز دیدکاری آقسردیجی داروی مشهوره همین سین
مهمله ایله کندس دیرلر یاخود شین معجمه ایله لغت مرذوله‌در (الکنش) کافك فتحی ونونك سکونیله کایم
وکچه مقوله‌سنك اوجلرینی بوکمك معناسنه‌در یقال کنش الکساء کنشا من الباب الاول اذا فتله ای اطرافه
وخشونتلو مسواکك باشنی یومشتمق معناسنه‌در یقال کنش المسواك اذا لین رأسه (الکنشاء) کافك کسریله
شول کسه‌یه دینورکه صاچلری پك قیورجق وبدچهره وزشت منظر اوله (الکنّاشات) زنّارات وزننده شول
کوکلره دینورکه انلردن فلیزلر وفدانلر منشعب اوله مفردی کنّاشه‌در یقال اصول کناشات ای تتشعب منها الفروع
شارح دیرکه اصطلاح مغاربه‌ده قواعد وفوائد قید اولنان مجموعه‌یه کناشه اطلاق بوندندر (الاکناش) همزه‌نك
کسریله برایشی چابك طوتمق ایچون ایودرمك معناسنه‌در یقال اکنشه عن الامر اذا اعجله (الکوش) کافك
فتحی وواوك سکونیله و(الکواشة) ثمامه وزننده ذکر باشنك اوجنه دینور رأس الکوشله معناسنه وکوش برنسنه‌دن
بلکلیوب قورقمق معناسنه‌در یقال کاش عنه یکوش کوشا اذا فزع وجماع ایلمك معناسنه‌در یقال کاش
جاریته اذا جامعها (الکوشان) سلمان وزننده بلدهٔ عمّان اهالیسنه مخصوص بردرلو طعام اسمیدرکه برنج ایله
بالقدن ترتیب ایدرلر (الاکیاش) همزه‌نك فتحیله شول ثوبه دینورکه ماده‌سی حریر وصوف کبی تکرارا کیرلمش اوله
یك اینجه اولمغیچون علی قول ردیٔ وکمتر ثوبه دینور یقال ثوب اکیاش وهو الذی اعید غزله مثل الخزّ والصوف
او هو الردیٔ * شارح دیرکه لفظ مزبوری مؤلف الذی کلمه‌سیله موصول ایلدیکی مفرد اولدیغنه مبنیدر بعضلر عندنده
ثوب اخلاق قبیلندندر وبونده صواب اولان بای موحّده ایله اولمقدرکه یمن قماشلرندن برنوع قماش اسمیدر
فصل اللام (اللشّ) لامك فتحی وشینك تشدیدیله طرد ایلمك معناسنه‌در یقال لشه لشا من الباب الاول
اذا طرده ولشّ سماق دیدکاری معروف اکشی دانه‌یه دینور وماش تعبیر اولنان غله‌یه دینور (اللشلشة) زلزله
وزننده‌درون برنسنه‌دن خوف واضطراب ایلمك سببیله بریرده آرام ایده‌میوب بری اوته چوق تردد ایلمك معناسنه‌در
یقال یلشلش فلان ای یکثر التردّد لفزعه ویضطرب احشاؤه (اللشلاش) جلاج وزننده هرنسنه‌دن ایچریسی
دتره‌یوب مضطرب اولور اولان قورقق آدمه دینور یقال هو جبان لشلاش ای مضطرب الاحشاء (اللقش)
قافله کتف وزننده بغایت کهنه قوری قربه‌یه وطلومه دینور یقال شنّ لقش ای یابس بال (اللمش) لامك فتحی
ومیمك سکونیله بیهوده نسنه‌یه دینور یقال یشتغل باللمش ای العبث (لامش) صاحب وزننده فرغانه قضاسنده
برقریه آدیدر فصل المیم (المأش) میمك فتحی وهمزه‌نك سکونیله دفع ایدوب صاومق معناسنه‌در یقال
مأشه عنه بکذا مأشا من الباب الثالث اذا دفعه ویغمور یریوزندن طپراغی وچاموری صیروب کوتورمك معناسنه‌در
یقال مأش المطر الارض اذا سحاها (المتش) میمك فتحی وتای فوقیه‌نك سکونیله برنسنه‌یی برنسنه‌دن پرمقلر ایله
آیرمق معناسنه‌در یقال متش الشیٔ متشا من الباب الثانی اذا فرقه باصابعه وناقه‌نك ممه‌سنی صغایه‌رق یابجه یابجه
صاغمق معناسنه‌در یقال متش اخلاف الناقة اذا احتلبها احتلابا ضعیفا ومتش وبش معناسنه‌درکه کنج آدملرك
طرنقلرنده حادث اولان بیاضه دینور وبصرده اولان ضعف وعلته دینور یقال فی بصره متش ای سوء (الامتش)
احمر وزننده باقمقده زحمت چکن کسه‌یه دینورکه باصره‌سنده ضعف وعلت اولمقدن نشئت ایدر یقال رجل
امتش اذا کان یشقّ علیه النظر (الماجشون) جیمك ضمیله کمی‌یه دینور سفینه معناسنه وبرنوع ثیاب مصبغه‌یه
دینور وبرآدمك لقبیدرکه ماه‌کون فارسی معرّبیدر آی رنکلی یعنی آی چهره‌لی دیمکدر * مترجم دیرکه آیه ماه کبی
ماج دخی دیمکله تعریبی وجه واحدایله اولور (المنجشانیة) میمك فتحیله بصره‌یه آلتی میل مسافه‌ده برموضع آدیدر
قیس بن مسعودك کوله‌سی اولان منجش نام کسه‌یه منسوبدر الف ونون تغییرات نسب قبیلندندر (المحش) وحش
وزننده شدتله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال محش جاریته محشا من الباب الثالث اذا جامعها شدیدا
ویك پك طعام یمك معناسنه‌در یقال محش الطعام اذا اکله شدیدا واتك دریسنی صویمق معناسنه‌در یقال محش
جلده اذا قشره من اللحم وسیل صویی اوغرادیغی نسنه‌یی قوپروب کوتورمك معناسنه‌در یقال محش السیل المامر
علیه اذا اقتلعه (الماحش) قارنی طولوم کبی اولنجه قدر اکل طعام ایدن اکوله دینور یقال رجل ماحش ای الکثیر

فصل اللام

فصل المیم

الاكل حتى يعظم بطنه و ياقيجى نسنه يه دينور * شارحك بيانى اوزره ياقق معناسنه اولان محش لفظندن مأخوذدر يقال شئ ماحش اى محرق (الممحش) محسن وزننده بودخى ياقيجى نسنه يه دينور امحاش احراق معناسنه در يقال شئ ممحش اى محرق (المحاش) غراب وزننده يانق نسنه يه دينور يقال هو محاش اى محترق (المحاش) سحاب وزننده او اسبابنه سپاهيلغه دينور متاع و اثاث معناسنه (المحاش) كتاب وزننده شول قبائل متفرقه دن مجتمع جماعته دينوركه عادت اعراب اوزره آتش ياننده عهدو پيمان ايدر اولهلر (الامتحاش) افتعال وزننده محترق اولمق معناسنه در يقال امتحش الخبز اذا احترق (التمخش) خاى معجمه ايله تفعل وزننده چوق حركت ايلمك معناسنه در يقال تمخش الرجل اذا تحرك كثيرا (المدش) فتحتينله بك آجلقدن ياخود هوانك بك اسيلكندن كوز قرارمق معناسنه در تقول مدشت عينى مدشا من الباب الرابع اذا اظلمت من جوع او حرّ و اللرك سكيرلرى كوشك واتى آزجه و اينجه رك اولمق معناسنه در على قول دوه قسمنك كوزل و لطيف يوريه رك اللرينك آليشى و دپرنشى چابك اولمغه دينور يورغه آت كبى عند البعض دوه نك بلكجه لرينك ايچ يوزلرى يوررکن برى برينه چارپلق جهتيله اولان طپوق چالمغه دينوركه بلكجه لرينك چارپيق اولمسندن نشئت ايدر و چهره ده اولان حمرت و خشونته دينور يقال فى وجهه مدش اى حمرة و خشونة (الامدش) احمر وزننده اللرينك سكيرلرى كوشك واتى آز و اينجه رك اولان كسه يه دينور يقال رجل امدش اذا كان فى عصب يده رخاوة و قلة لحم و دقة و نزار و مهزول آدمه دينور يقال رجل امدش اى مهزول و عقل و ادراكى آز آدمه دينور يقال رجل امدش اى القليل العقل (المدشاء) حمراء وزننده شول ناقه يه دينوركه يورويشى لطيف و نازك اوله رق اللرينك آلشى و دپرنشى چابك اوله يقال ناقة مدشاء اذا كانت فى اوبها سرعة فى حسن سير (المدّاش) كتان وزننده چيره دست آدمه دينور ومنه يقال رجل مدّاش اليد اى سارقها (المدشة) ميمك فتحيله كودەنك اتى آزجه اولمغه دينور يقال فى لحمه مدشة اى خفة (المدش) ميمك فتحى و دالك سكونيله آزجه اكل ايلمك معناسنه در يقال مدش الرجل مدشا من الباب الاول اذا اكل قليلا و آز نسنه ويرمك معناسنه در يقال مدش له اذا اعطى قليلا ومدش ومدوش صبور وزننده آزجه ويركى يه دينور تقول مامدشت به مدشا ومدوشا اى ما اعطيته *شارح مامدشت منه نسخه لرينى تغليط ايلمشدر و تقول مامدشنى اى ما اعطانى (الامداش) همزه نك كسريله و (التمديش) تفعيل وزننده بونلرده آزجه نسنه ويرمك معناسنه در تقول ماامدشنى و مامدّشنى اى ما اعطانى شيئا (الامتداش) افتعال وزننده برنسنه يى بركسه دن آلمق على قول اصولله قاپمق معناسنه در تقول امدشته من يده اذا اخذته او اختلسته (المردقوش) ميمك و دالك فتحيله مرزنجوش اسميدركه تحريفله مرجانكوش تعبير اولنان نبات معروفدر و لفظ مزبور مرده كوش فارسى معرّبيدركه اولو قولاقلى ديمكدر مراد يومشق قولاقلو ديمكدر معرّبنده ميمى مفتوح و كافى قافه ابدال ايلديلر و مردقوش زعفرانه دينور و برنوع طيب اسميدركه لونى حمرت و سواده مائلدر نسوان صاچلرينى طرادقده طراقلرينه سوررلر و مردقوش يومشق قولاقلو كسه يه دينور نته كه ذكر اولندى (المرزنجوش) ميك و زاى معجمه نك فتحيله بودخى ذكر اولنان مردقوش نام نباته دينور و بو مرزنكوش فارسى معرّبيدر مرزن فاره يه و كوش قولاغه ديمكله فاره قولاقلى ديمكدر نبات مذكوره عربيده سمسق دينور زمزم وزننده عسربول و سانجوعلتنه وعقرب صوقديغنه و صوغوقدن عارض اولان وجعلره و ماليخوليا و نفخ و لقوه علتلرينه و آغزدن ساليار آقق عارضه سنه نافع و بولى بغايت مدرّ و رطوبات معده و امعايى مجفف در (المرش) فرش وزننده طرملامق معناسنه در يقال مرش وجهه مرشا من الباب الثانى اذا خدشه و پرمقلرك اوجلريله قاشيمق معناسنه در يقال مرش عضوه اذا حكه باطراف اصابعه و مرش شول ارضه دينوركه يوزينى يغمور قازيوب صيرمش اوله تقول انتهينا الى مرش اى الارض التى مرش المطر وجهها و طپراغى كوشك اولديغندن همان يغمور ياغدقده صيريلوب كيدن ارضه دينور تقول لاتزرع فى المرش اى الارض التى اذا مطرت سالت سريعا و مرش برآدمى سوز ايله آزرده قلمق معناسنه در يقال مرشه مرشا اذا آذاه بالكلام (المرشاء) حمراء وزننده هرحيوانك عقور اولانه دينور تأنيثى دابه اعتباريله در و چايرى چوق ارضه دينور يقال ارض مرشاء اى الكثيرة العشب (المراشة) ثمامه وزننده مطلوب قليل و حق صغير معناسنه در تقول لى عنده مراشة اى حقّ صغير (الامرش) ابرش وزننده پك شرير آدمه دينور يقال رجل امرش اى شرّير (التمريش) تفعيل وزننده مطر قليله دينور تفعيل وزننده كلان اسمادندر (الامتراش) برنسنه يى چكوب قوپارمق معناسنه در يقال امترش الشئ اذا انتزعه وسهولتله قاپمق معناسـنه در يقال امترش الشئ من يده اذا اختلسه و چالشوب كسب ايلمك معناسنه در يقال امترش لعياله اذا اكتسب (مرشانه) ميمك فتحيله اندلس ديارنده بربلده در (المشّ) ميمك فتحى و شينك تشديديله دارو مقوله سى نسـنه يى صو مثللو نسنه ايچره طوزكبى اريجه قدر قارشدرمق

معناسنه‌در يقال مش الشئ مشا من الباب الاول اذاخلطه حتى‌يذوب و الى زفيردن و بولاشقدن پاك ايلمك ايچون
برنسنه ايله سيلمك معناسنه‌در يقال مش يده اذا مسحها بشئ لتنظيفها و قطع دسمها و خصومت ايلمك معناسنه‌در
يقال مش فلانا اذا عاداه و كميكك اوجلرينى آغزه آلوب صورمق معناسنه‌در يقال مش العظم اذا مص اطرافه
و بركسه‌نك مالنى جسته جسته صاغوب آلمق معناسنه‌در يقال مش مال فلان اذا اخذه شيئا بعد شئ و ناقه‌نك
سودينك برمقدارينى صاغوب برمقدارينى ممه‌ده آليقومق معناسنه‌در يقال مش الناقة اذاحلب بعض لبنها و ترك
بعضه فى الضرع ومش هش لفظنه اتباع اولوركه طيب ولطيف ديمكدر يقال اطعمه هشا مشا اى طيبا ﴿ التمشش ﴾
تفعل وزننده بودخى كميكك اوجلرينى آغزه آلوب صورمق معناسنه‌در يقال تمشش العظم اذا مص اطرافه ﴿ المشوش ﴾
صبور وزننده ال سيله‌جك مقرمه‌يه و ياغلغه‌دينور يقال مش يده بالمشوش وهو ماتمس به اليد ﴿ المشش ﴾ فتحتينله
مهره تعبير ايتدكلرى نسنه‌دركه طوارك قوللرنده سيوريلوب چيقار كرچه كميك كبى حجمى اولوب لكن كميك قدر
برك اولمزو مشش مصدر اولور طوارك قولنده ذكر اولنان مهره چيقمق معناسنه يقال مششت الدابة مششا من الباب
الرابع اذاشخص فى وظيفها المشش و بوماده اصل اوزره وارد اولدى بونك تحت ماده‌سندن غيرى نظيرى يوقدر
شارح ديركه ضبب كلمه‌سى دخى بوقبيلدندر و مشش دوه قسمنك كوزلرينه عارض اولان آقلغه دينور ﴿ الامش ﴾ همزه‌نك
و ميمك فتحيله كوزينه آق عارض اولان اركك دوه‌يه دينور مؤنثنده مشاء دينور يقال جمل امش و ناقة مشاء اذا اعترى
فى عينه بياض ﴿ المشاشة ﴾ ثمامه وزننده چيقمسى ممكن اولان ملايم كميك باشنه دينوركه قطردق تعبير اولنور جمع جنسى
مشاشدر و شول طپراغى پك ارضه دينوركه آنده اشمه‌لر وكسمه قويلر اتخاذ اولنوب واول ارضك وراسنده صويك
اوته‌نشف ايلمسنه طاش وقيا كبى حاجز اولمغله اول اشمه‌لرو قويلر يغمور صويله طولدقلرنده ارض مزبوره صويى
كنديسنه صوروب امساك ايلمكله اشمه‌لردن وقويى‌لردن برقوغه صوچكيلسه ارض مذكوره آنك يرينه صورديغى
صودن برقوغه افراغ ايدر اوله ومشاشه ارضك جوفنه دينور يقال طريقة مشاشة اى فيها حجارة خوارة وطاشى
طپراغى كوشك يوله دينور و اشمه‌نك وكسمه قويينك طپراغى پك يرينه ياخود قياسنه دينوركه صويك كوزى آنده
اولمغله قويى‌يه صو آندن ترشح ايليه ﴿ المشاش ﴾ غراب وزننده مشاشه‌نك جمع جنسيدركه ذكر اولندى و مشاش
طپراغى يومشق يره دينور ارض لينه معناسنه و نفس وذات معناسنه‌در يقال كريم المشاش اى النفس و طبيعت
و جبلت معناسنه‌در يقال طيب المشاش اى الطبيعة واصل ومبنا معناسنه‌در وشول آدمه دينوركه جست وسبكروح
وظريف اولوب سفر وحضرده ناسك خدمتنده سعى و سرعت ايدر اوله يقال رجل مشاش اى خفيف ظريف
خدام فى الحضر والسفر ﴿ الامشاش ﴾ همزه‌نك كسريله كميك ايليك طوتمق معناسنه‌در يقال امش العظم اذا اخ
وسلم ديدكلرى تيكنلو اغاجك اوجلرندن چيقان نسنه‌لرى تازه وملايم اوله‌رق چيقمق معناسنه‌در يقال امش
السلم اذا اخرج مايخرج من اطرافه ناعما رخصا ﴿ التمشيش ﴾ تفعيل وزننده كميكدن ايليك چيقارمق معناسنه‌در
يقال مشش العظم اذا استخرج منه المخ ﴿ الامتشاش ﴾ افتعال وزننده طاش وكسك مقوله‌سيله استنجاء ايلمك
معناسنه‌در يقال امتش المتغوط اذا استنجى بحجر اومدر و ممه‌ده اولان سودك مجموعنى صاغمق معناسنه‌در
يقال امتش ما فى الضرع اذا اخذ جميعه و خاتون كوكسندن زينتنى كسمك معناسنه‌در يقال امتشت المرأة حليها
اذا قطعتها عن لبتها ﴿ الممتش ﴾ منبر وزننده پك خبيث وعيار اوغرى‌يه دينور * شارح ديركه امهات سائره‌نك
بيانه كوره بو ممتش اولمقدركه امتشاشدن اسم فاعلدر زيرا منبر وزننده ممتش حسب الماده متش لفظندن اسم آلتدر
واول امتشاش ضرع معناسندن مأخوذدر انتهى ﴿ الانمشاش ﴾ انفعال وزننده حاصل اولمق معناسنه‌در تقول
هل انمش لك شئ اى حصل ﴿ المثمشة ﴾ زلزله وزننده صويه دوا اصلتمق معناسنه‌در يقال مثمش الدواء اذا
نقعه فى الماء وخفت وسرعت ايلمك معناسنه‌در يقال مثمش الرجل اذا خف واسرع ﴿ المثمش ﴾ ميملرك كسرى
وفتحيله ميوهٔ معروف اسميدركه قيسى وزردالو تعبير اولنان ميوه‌در معده‌يى تبريد ايدوب وسرعت تعفنله
تلطيخ و ضعيف ايلمكده آندن اشد برنسنه بولنمق نادردر عند البعض قليلى معده‌يه مضر و ملطخ و كثيرى نافع
و مصلح‌در و بعضلر اجاصه يعنى اريكه مثمش اطلاق ايدرلر ﴿ مشاش ﴾ ميمك كسريله بر رجل آديدر ﴿ المعش ﴾
رعش وزننده رفق وسهولتله اوغمق معناسنه‌در يقال معش يده معشا من الباب الثالث اذا دلكه رفيقا ﴿ مقدشو ﴾
ميمك فتحى وقافك سكونى و دالك كسرى و شينك ضميله زنكبار ايله حبشه بيننده بربلدهٔ كبير آديدر عامه دالى
مفتوح ايدرلر ﴿ الملش ﴾ ميمك فتحى و لامك سكونيله برنسنه‌يى كنديسنده برشئ آراشدرر كبى ال ايله يوقليوب
اراشدرمق معناسنه‌در يقال ملش الشئ ملشا من الباب الاول اذافتشه بيده كانه يطلب فيه شيئا ﴿ الموش ﴾ ميمك

(فتحى)

فتحى و واوك سكونيله آصمه دن و تكا كدن اوزمى كسدكدنصكره كيرو قلان بشاقلرى اراشدرمق معناسنه در يقال ماش كرمه يموش موشا اذا طلب باقى قطوفه (الماش) بو اسمله معروف غله در تركيده مردمك ديرلر طبيعتى معتدل و توليد ايلديكى خلط محمود و صالح در محموم و مزكومه نافع و ملين و سركه ايله مطبوخنى طلاجرب متقرحه مفيد و ضمادى اعضاى واهيه يه ايراث تقويتده بعديلدر و ماش خرت و مرت او اسبابنه و چناق چوملك مقوله سى خردواتنه دينور ومنه المثل *الماش خير من لاش *يعنى خانه ده موجود بى قيمت خردوات مقوله سى اشياء خانه نك خالى اولمسندن خيرلودر لاش قولى لاشئ لفظندن مخففدر (المهش) ميمك فتحى و هانك سكونيله ياقق معناسنه در يقال مهشه مهشا من الباب الثالث اذا احرقه و طرملامق معناسنه در يقال مهشه اذا خدشه (الامتهاش) افتعال وزننده يانمق معناسنه در يقال امتهش الشئ اذا احترق و عورت قسمى يوزينك قيللرينى اوسترديله تراش ايلمك معناسنه در يقال امتهشت المرأة اذا حلقت وجهها بالموسى (المهشاء) حمراء وزننده تيز مهزول اولان ناقه يه دينور يقال ناقة مهشاء اذا امرع هزالها (الميش) ميمك فتحى و يانك سكونيله يوكى قيله قارشدرمق معناسنه در يقال ماش الصوف بالشعر يميش ميشا اذا خلطه به و قيون سوديني كچى سودينه قاتمق معناسنه در يقال ماش لبن الضأن بلبن الماعز اذا خلطه به و بركلام وخبرك برمقدارينى كتم ايدوب برمقدارينى سويلمك معناسنه در يقال ماش الخبر اذا كتم بعضه و اخبر بعضه و ممه ده اولان سودك برازينى صاغوب برازينى آليقومق معناسنه در يقال ماش الناقة اذا حلب بعض مافى ضرعها و مطلقا برنسنه يى آخر نسنه يه قاتوب قارشدرمق معناسنه در يقال ماش الشئ بالشئ اذا خلطه به (الميشة) ميمك فتحيله برارضه اوغرامق معناسنه در يقال ماشوا الارض ميشة اذا مروا بها (ماشان) بر نهر اسميدر (ماوشان) همدانده برناحيه اسميدر

فصل النون

(النأش) نونك فتحى و همزه نك سكونيله برنسنه يه ال صونوب آلمق معناسنه در يقال نأش الشئ نأشا من الباب الثالث اذا تناوله و بومهموز و اجوف اولور و بطش و شدتله طوتمق معناسنه در يقال نأشه اذا اخذه فى بطش و تأخير ايلمك معناسنه در يقال نأشه اذا اخره و دپرنوب قيام ايلمك معناسنه در يقال نأش من مكانه اذا انهض (التناءش) تفاعل وزننده بودخى برنسنه يه ال صونوب آلمق معناسنه در يقال تناءش الشئ اذا تناوله (النؤوش) صبور وزننده قوى و غالب آدمه دينور يقال رجل نؤوش اى قوى غالب (النئيش) امير وزننده اخير معناسنه در يقال فعله نئيشا اى اخيرا و تقول لحقنا نئيشا من النهار اى بعد ماتولى يعنى نهارك حكمى قالميوب همان مقدار يسيرى قالدقدنصكره يتشدك و بونلر تأخير معناسندن مأخوذلردر * قال الشارح و يقال فعل كذا نئيشا اى بعد مافات (المنؤوشة) اخذاولنمش نسنه يه دينور تأنيثى موصوف اعتباريله در ومنه يقال ناقة منؤوشة اللحم اى قليله كويا كه اتى مأخوذدر (الانتأش) افتعال وزننده ايودرمك معناسنه در تقول انتأشنى اى اعجلنى و مواشى يى يرلرندن قالدروب كوچورمك معناسنه در يقال انتأش بغنمه اذا ظعن بها (النبش) نونك فتحى و بانك سكونيله مستور نسنه يى اظهار ايلمك معناسنه در يقال نبش المستور نبشا من الباب الاول اذا ابرزه و برنسنه يى آخر نسنه دن كشف و عيان ايلمك معناسنه در يقال نبش الكنز عن الارض اذا كشفه عنها و منه النباش و استخراج حديث ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نبش الحديث اذا استخرجه و امك چكوب كسب ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نبش لعياله اذا اكتسب و اوقى آتديغى شيئه اوره ميوب صاپتمق معناسنه در يقال نبشه بسهم اذا رماه فلم يصبه ظاهرا بودخى مجاز اولوب لكن عدم اصابت مفهوم ماده دن خارج اولمق غالبدر (النباش) شداد وزننده قبرى قازوب كفن چيقاريجى كمسه يه دينور كه كفن صويجى تعبير اولنور كشف معناسندن مأخوذدر و منه المثل *رحم الله النباش الاول* و نباش اساميدندر نباش بن زراره ياخود مالك بن زرارة بن النباش ياخود ابو هالة بن النباش بن زراره ياخود زرارة بن النباش ياخود مالك بن النباش بن زراره خديجة الكبرى رضى الله عنها جنابلرينك زوج اولى و اصحابدن ربيب حضرت نبوى اولان هند بن ابى هاله نك پدريدر ابو هاله كنديننك كنيه سيدر (النبش) نونك كسريله چام آغاجنه شبيه برنوع شجر اسميدر آبنوس اغاجندن قوندو متين اولور (النبش) فتحتينله شول اركك دوه يه دينور كه طبانلك آلتنده برنشانه سى اولمغله باصديغى يرده معلوم و نمايان اولور يقال جمل نبش اذا كان فى خفه اثر يتبين فى الارض (نبيشه) جهينه وزننده اساميدندر نبيشة الخير و هوذة بن نبيشه اصحابدندر و نبيشة بن الحبيب شول كسه دركه امرئ القيس استمداد ايچون قيصره كتدكده رفيق اولمشيدى (نباشه) ثمامه وزننده و نابش اسامئ رجالدندر (الانبوش) اسلوب وزننده يردن قازيلوب اخراج اولنان سبزه و نباتك كوكنه على قول كوكيله و طمرلريله بالتمام يردن قلع و اخراج اولنان آغاجه دينور انابيش جمعيدر (النتش) نونك فتحى و تانك سكونيله كوده يه باتمش تيكن مقوله سنى جنبسترة ايله چيقارمق معناسنه در يقال نتش الشوكة و نحوها نتشا من الباب الثانى

اذا استخرجها بالمنتاش و برنسنه يى چمدكله ياخود ماشه مقوله سى نسنه يه قصدر مقله چكمك معناسنه در يقال
نتش اللحم ونحوه اذا جذبه قرصا * وقيل وتوى يولمق معناسنه در يقال نتش الشعر اذا نتفه وامك چكوب
كسب ايلك معناسنه مستعملدر يقال نتش لعياله اذا اكتسب لهم واورمق معناسنه در يقال نتشه اذا ضربه
و بر شيئى اياغله اوته قاقيورمك معناسنه در يقال نتش الجر اذا دفعه برجله ونتش وتنتاش تذكار وزننده
بر آدمه نهانى عتاب وسرزنش ايلك معناسنه در يقال يقال نتش فلانا نتشا وتنتاشا اذا عتبه سرّا وقويينك
مجموع صو يى چكوب بتورمك معناسنه در يقال بئر لاتنتش ولاتنكش على بناء المجهول اى لاتنزح (المنتاش)
منقاش وزننده ومرادفيدركه قيل يوله جق جنبسترهيه دينور فارسيده موى چين دينور (النتّاش) زنار وزننده
سفله نهاد وعيّار كسه لره دينور ناتش جمعيدر يقال هم نتّاش اى سفل عيّارون (النتش) فتحتينله نباتك
اشاغيسندن ويوقاريسندن ابتدا سوروب چيقان برينه دينور (الانتاش) همزه نك كسريله مزروع اولان تخم
و دانه نك زير ترابده اوزى رطوبتلنمكله اطرافنه زيل آتوب فليز سورمك معناسنه در يقال انتش الحب اذا ابتل فضرب
نتشه فى الارض ونبات برآلتنده هنوز اطرافه فليز سورمكسزين طشرديه اوج و يرمك معناسنه در يقال انتش
النبات اذا اخرج رأسه من الارض قبل ان يعرق (النجش) نونك فتحى وجيمك سكونيله متاع صاحبى مشتريه
متاعنى مدح ووصف ايدركن ترويج ايچون بركسه دخى صاحبنه موافقت ايلك يعنى برابرجه مدح و وصف ايلك
على قول اشتراسى مطلوبى دكل ايكن زياده بها ايله صاتلق ايچون مصنع اولق اوزره متاعه زياده بها ايله مشترى
اولق معناسنه در تاكه متاع مزبوره ناظر اولان اول بهايه كرفتار اوله وعلى رأى ناسى بر متاعدن ذم وقدح ايله تنفير
ايدوب متاع آخره صرف واماله ايلك معناسنه در يقال نجش الرجل فى البيع نجشا من الباب الاول اذا واطأ رجلا
يريد بيعا ان يمدحه اوهو ان يريد الانسان ان يبيع بياعة فيساومه الاخر فيها بثمن كثير لينظر اليه ناظر فيقع فيها
او ان ينفرّ الناس عن الشئ الى غيره قال الشارح وفى الحديث ❊ انه نهى عن النجش فى البيع ❊ ونجش صيدا ولنه جق
جانورى اوركيدوب يرندن قالدرمق معناسنه در و بو معناى موضوعيدر يقال نجش الصيد اذا اثاره و برنسنه يى
آراشدروب يرندن دپرتمك معناسنه در يقال نجش الشئ اذا بحث عنه واستثاره و بريكدرمك معناسنه در يقال نجشه
اذا جمعه واستخراج معناسنه مستعملدر يقال نجش الشئ اذا استخرجه وآتش ياقق معناسنه در يقال نجش النار
اذا اوقدها وسرعت ايلك معناسنه در يقال مرّ فلان ينجش اى يسرع (النجاشة) كتابه وزننده بو دخى سرعت
ايلك معناسنه در يقال نجش نجشا ونجاشة اذا اسرع (النجاشى) نونك فتحى وكسرى على قول كسرى افصحدر
وآخرنده يانك تشديدى وتخفيفيله على قول تخفيفى افصحدر ملك حبشه اولان اصحمه نك لقبيدر * شارح ديركه
مطلقا حبشه ملوكنك علم خاصلريدر قيصر روم كبى * واصحمه زمان سعادتده اولان ملكك اسميدركه مهاجرين اول
اكا هجرت ايلديلر واصحمه نبط لغتنده عطيه معناسنه در انتهى ونجاشىّ حارثىّ راجز معروفدر ونجاشى شول كسه يه
دينوركه آولرى اوركيدوب صياد سمتنه سوق ايدر اوله (الناجش) و (المنجاش) ميمك كسريله بونلرده آولرى
اوركيدوب صياد سمتنه سوق ايدن كسه يه دينوركه مخصوص اولورلر يقال هو نجاشى وناجش ومنجاش اى يثير الصيد
ليمرّ على الصائد (المنجشانية) ميمك فتحيله برصو اسميدر بصره قربنده منجشان ياخود منجش نام كسه يه منسوبدر
نته كه مجش ماده سنده ذكر اولندى (ذو منجشان) ابن كلاه دركه معروف كسه در (المنجش) منبر وزننده شول بدزبان
كسه يه دينوركه دائما ناسك عيوب ومساويسنى كشف واظهار ايدوب عرض وناموسلرينه حرف انداز اوله يقال
رجل منجش اى وقاع فى الناس كشاف عن عيوبهم وتصمه طرزنده شول ترشه يه وقايشه دينوركه ايكى سختيانك
ارالغنه صوقوب اوزرندن ديكرلر (النجاش) نونك كسريله بودخى ذكر اولنان ترشه يه دينور (انجشه) همزه نك
وجيمك فتحيله چاكران حضرت رسالتپناهيدندر نغماتله دوه سوررايدى (النجيش) امير وزننده و (النجّاش)
شداد وزننده آوجى يه دينور صائد معناسنه (التناجس) تفاعل وزننده بيع ومهر نكاح مثللو معاملاتده تزايد
ايلك معناسنه دركه نجش مذكوردن تفاعلدر حديث شريفله نهى اولنمشدر يقال تناجشوا فى البيع وغيره اذا تزايدوا
(النحاشة) حاى مهمله ايله كتابه وزننده يانق اتمكه دينور خبز محترق معناسنه (النخورش) خاى معجمه ايله جحمرش
وزننده ناسه صالدروب قاورمغه باشلمش كوپك انيكنه دينور على قول پك يرتجى وخبيث ومقاتل كوپكه دينور
يقال جرو نخورش اذا كان قد تحرك وخدش اوهو الخبيث المقاتل (النخش) نونك فتحى وخانك سكونيله قندرمق
معناسنه در يقال نخش فلانا له نخشا من الباب الاول اذا حثه وطوارى پك سورمك معناسنه در يقال نخش الدابة
اذا ساقها شديدا وتحريك ايلك معناسنه در يقال نخشه اذا حركه ورنجيده ايلك معناسنه در يقال نخشه اذا آذاه

(وبر)

و برشيئك قبوغنى كيدرمك معناسنه در يقال نخش العود اذا قشره و برنسنه‌نك نخبه ونقاوه‌سنى اخذ ايلك
معناسنه‌دركه يقال نخش الشيء اذا اخذ نقاوته و طرملامق معناسنه‌در يقال نخشه اذا خدشه و نخش بر بلوك ماله
دينور تقول اعطانى نخشا من المال اى طائفة وآريقليوب مهزول اولمق معناسنه در يقال نخش الرجل نخشا
من الباب الثالث و نخش على بناء المجهول فهو منخوش وهى منخوشة اذا هزله (النخش) فتحتينله برنسنه نك
آشاغى طرفى اسكيوب چوريمك معناسنه‌در يقال نخش الشيء نخشا من الباب الرابع اذا بلى اسفله (التنخش)
تفعل وزننده برنسنه‌يه طوغرى دپرنمك معناسنه‌در يقال هو يتنخش الى كذا اى يتحرك اليه (الندش) نونك فتحى
ودالك سكونيله و فتحتينله برنسنه‌يى صوروب آراشدرمق معناسنه‌در يقال ندش عن الشيء ندشا من الباب الثانى
اذابحث عنه وپموق آتمق معناسنه‌در يقال ندش القطن اذاندفه (النرش) فرش وزننده برنسنه‌يه ال صونوب
آلمق معناسنه‌در يقال نرش الشيء نرشا اذاتناوله باليد و بو ابن‌دريد نقليدر لكن بنم عندمده بو تصحيفدر يعنى نوش
مصحفيدر زيرا كلام عربده ماقبلى نون اوله‌رق رايى مشتمل كلمه يوقدر (النش) نونك فتحى وشينك تشديديله طوارى
رفق وسهولتله سورمك معناسنه‌در يقال نش البعير نشا من الباب الاول اذاساقه وقارشدرمق معناسنه‌در
يقال نش الشيء اذاخلطه ونش يارم اوقيه‌يه دينوركه يكرمى درهم مقدارندن عبارتدر زيرا عند العرب اوقيه
قرق درهمدر يقال ماعنده الانش منه اى نصف اوقية عشرون درهما (المنشوش) طيبله مرتب اولان
سورينه‌جك ياغه دينور خلط معناسندن مأخوذدر يقال دهن منشوش اى مرتب بالطيب (النشيش) هزيز
وزننده حوضك وكولك صويى چكيلوب قوريمغه باشلمق معناسنه‌در يقال نش الغدير نشيشا من الباب الثانى
اذا اخذ ماؤه فى النضوب وصو وسائر نسنه قيناركن سسلنمك معناسنه‌در يقال نش الماء وغيره اذا صات
عند الغليان (النشاشة) حساسه وزننده شول چوراق يره دينوركه اصلا ايچنك نمناك اولان طپراغى قوريميوب
وچايرى بتمز اوله يقال سبخة نشاشة اذا كانت لايجف ثراها ولاينبت مرعاها (النشاش) كتان وزننده بنو نمير يوردنده
بر وادى اسميدركه شوراوتلرى فراوان اولور وآنده بنى عامر ايله اهل يمامه بيننده بر وقعه حادث اولمشدر (النشناش)
ثرثار وزننده و (النشنشى) بربرى وزننده هرايشده جست وچيره دست وتيز كار اولان آدمه دينور يقال رجل
نشناش ونشنشى الذراع اى خفيف فى عمله ومراسه (ابو النشناش) برشاعردر (النشيشة) سفينه وزننده
و (النشناشة) نونك فتحيله اصلا نبات بتورمز اولان چوراق يره دينور يقال ارض نشيشة ونشناشة اى ملحة لاتنبت
(النشنشة) نونلرك كسريله طبيعت وعادت معناسنه‌در نته‌كه شنشنه دخى بو معنايه‌در يقال كريم النشنشة اى الشنشنة
وطاشه دينور ومنه قول عمر لابن عباس رضى الله عنهم حين سأله فى شيء شاور فيه فاعجبه كلامه *نشنشة من اخشن*
اى حجر من جبل حضرت عباسى شهامت وجلادتده طاغه وابن عباسى متانتده اول طاغك حجرينه ياخود ابن
عباسى جبله وكلامنى قوت ومتانتده حجره تشبيه ايلديلر (النشنشة) زلزله وزننده درى‌يى تيز تيز صويمق معناسنه‌در
يقال نشنش الجلد اذاسلخه فى سرعة وتنجره قيناركن فقر فقر سسلنمك معناسنه‌در يقال نشنشت القدر اذا صوتت
عندالغليان وبرنسنه‌يى شدتله تحريك ودفع ايلك معناسنه‌در يقال نشنش الشيء اذا دفعه وحركه شديدا واوزون
اوزادى سوروب قوغمق معناسنه‌در يقال نشنشه اذا ساقه وطرده وجماع ايلك معناسنه‌در يقال نشنش الجارية
اذا جامعها وسراويلى چوزمك معناسنه‌در يقال نشنش سراويله اذاحله واثوابى صويوب چيقارمق معناسنه‌در
يقال نشنش ثوبه اذا خلعه وقابده اولان نسنه‌يى بوشالدوب سلكمك معناسنه‌در يقال نشنش الوعاء اذانفض
مافيه وقوش قسمى بتلنوركن برونيله آهسته‌جه بعض تويلرينى ويلكلرينى يولوب اوچورمق معناسنه‌در يقال
نشنش الطائر ريشه بمنقاره اذا اهوى له اهواء خفيفا فنتف منه وطيره وتيز تيز سرعتله نسنه يمك معناسنه‌در
يقال نشنش اللحم اذا اكله بعجلة وسرعة وآرقه‌ده زره قعقشدرمق معناسنه‌در يقال نشنش الدرع اذا صوتت
وابن عبادك محيط نام كتابنده انتشت الشجرة اذا طالت قولى يعنى افتعال بابندن اوله‌رق انتشاش لفظى آغاج
اوزامسيله تفسيرى مصحفدر صواب اولان انتشت اولمقدركه اكرمت وزننده‌در يعنى افعال بابندن اولمقدر نته‌كه
نتش ماده‌سنده ذكر اولندى (النطش) نونك فتحى وطانك سكونيله بنيه وخلقتك قوى وشديد اولمسنه دينور
ومنه يقال رجل نطيش اى شديد الجبلة ومؤسس الخلقة ونطيش حركت معناسنه‌در يقال مابه نطيش اى حركة
(النطشان) عطشان لفظنه مزاوجة ذكر اولنور يقال عطشان نطشان (النعش) رعش وزننده يوقارى قالدرمق
معناسنه‌در يقال نعشه الله نعشا من الباب الثالث اذا رفعه وفقره مبتلا اولان كمسه‌يى خوشحال ايلك معناسنه
مستعملدر يقال نعش فلانا اى اجبره بعد فقر وميتى ذكر بالخير ايله ياد ايلك معناسنه مستعملدر يقال نعش الميت

اذا ذکره ذکرا حسنا و برنسنه یه باقق ایچون کوزینی یوقاری قالدرمق معناسنه مستعملدر یقال نعش طرفه اذا رفعه
یعنی لینظر و بقاء و دوام معناسنه در یقال ماله نعش ای بقاء و نعش محفه طرزنده برنسنه یه دینورکه خلال راهده
سلاطین و امراء خسته اولنجه اکا وضع و ارکاب ایدرلر تخت روان دیدیکمز اوله جقدر و ایچنده میت کوتردکاری
تابوته دینور * شارحك بیانه کوره ایچنده میت بولنمغه مخصوصدر والا سریر دینور و نعش بر نوع دوزاغه
دینورکه بر آغاجك اوجنه بر مقدار پچاورهیی بعض صنعتله چروب آنکله دوه قوشی یاوریلرینی صید ایدرلر ﴿الانعاش﴾
همزهنك کسریله بودخی یوقاری قالدرمق معناسنه در یقال انعشه الله ای رفعه ﴿التنعیش﴾ بودخی یوقاری قالدرمق
معناسنه در یقال نعشه الله بمعنی انعشه و ایاغی سورچوب یقلان کمسه یه انعشك الله دیو دعا ایلمك معناسنه در یقال نعشه
تنعیشا اذا قال له انعشك الله یعنی من عثرتك ﴿بنات نعش﴾ فلکده ایکی صورتدر بری بنات نعش الکبری درکه قطب شمالی
سمتنده دب اکبر صورتنده مرکوز یدی کوکبدن عبارتدر ترکیده یدیکر تعبیر اولنور دردینه نعش دیرلر مربع الشکل
اولدیغیچون و اوچنه بنات اطلاق ایدرلر و بریسی بنات نعش الصغری درکه دب اصغر صورتنده کذلك یدی
کوکبدر بونلرك مفردنده ابن نعش دینور آنکیچون بعض اشعارده بنو نعش عنوانیله وارد اولمشدر و بونده نعش
کلمهسی نکره اولهرق منصرف اولور معرفه اولدیغی حالده اولمز * شارح دیرکه سیبویه ایله فراء بونك معرفه و تأنیث
علتلریله عدم انصرافنه ذاهب اولدیلر ﴿الانتعاش﴾ افتعال وزننده ایاغی سورچوب یقلان کمسه طوغریلوب
قالقمق معناسنه در یقال انتعش العاثر اذا انتهض من عثرته ﴿النغش﴾ غین معجمه ایله نعش وزننده و ﴿النغشان﴾ فتحاتله
اضطراب کونه بری اوته حرکت ایلمك یعنی چالقمق معناسنه در یقال نغش الشیء نغشا و نغشانا من الباب الثالث
اذا تحرك شبه الاضطراب و برنسنه یرنده اولدیغی حالده بری اوته قلدانوب دپرنمك معناسنه درکوچك چوجغك
بنقلدهیغی کبی یقال نغش الشیء اذا تحرك فی مکانه و میل ایلمك معناسنه در یقال هو ینغش الیه ای یمیل ﴿الانتغاش﴾
افتعال وزننده و ﴿التنغش﴾ تفعل وزننده بونلرده نغش معناسنه در یقال انتغش الشیء و تنغش بمعنی نغش
و تنغش مطلقا قوش و بوجك مقولهسی یرنده اوینایوب قلدانمق معناسنه در یقال تنغش الطائر او الهامة اذا تحرك
فی مکانه ﴿النغاشی﴾ و ﴿النغاش﴾ نونلرك ضمیله بغایت بودور آدمه دینورکه جوجه تعبیر ایتدکاریدر فارسیده زادخواست
دینور یقال رجل نغاشی و نغاش ای قصیر جدا اقصر مایکون من الرجال ﴿النغاشة﴾ ثمامه وزننده برقوش آدیدر
﴿النفش﴾ نونك فتحی و فانك سکونیله پموق و یوك مقولهسی نسنهیی پرمقلر ایله بری برندن آیروب دیتمك معناسنه در یقال
نفش القطن و الصوف نفشا من الباب الاول اذا شعثه بالاصابع حتی ینتشر و مواشی کیجه وقتی چوبانسز کندی
باشلرینه اوتلامق معناسنه در یقال نفشت الغنم او الابل و نفشت نفشا من الباب الثانی و الاول و الرابع اذا رعت
لیلا بلا راع ﴿التنفیش﴾ تفعیل وزننده بودخی نفش معناسنه در یقال نفش القطن بمعنی نفشه ﴿الانفاش﴾ همزهنك
کسریله مواشییی کیجه وقتی اوتلاغه مسیب صالیورمك معناسنه در یقال انفش الراعی الغنم او الابل اذا ارسلها
لیلا ترعی و ترکها ﴿النفش﴾ فتحتینله و ﴿النفاش﴾ رمان وزننده و ﴿النوافش﴾ کیجه اوتلاقده چوبانسز مسیب
ترك اولنمش مواشییه دینور یقال ابل نفش و نفاش و نوافش اذا ترکت لیلا بلا راع و نفش فتحتینله یوکه دینور صوف
معناسنه و اجوزلغه و بوللوغه دینور یقال بلد ذو نفش ای خصب ﴿النفوش﴾ قعود وزننده اجوزلغه و بوللغه
ایرشمك معناسنه در تقول نفشنا نفوشا من الباب الاول ای اخصبنا و برنسنهدن خوشلنمغله اکل ایچون اکا اقبال
ایلمك معناسنه در یقال نفش علی الشیء اذا اقبل علیه یأکله ﴿النفیش﴾ امیر وزننده بر ظرف ایچره طاغنق
متاع و اسبابه دینور یقال فی الوعاء نفیش ای متاع متفرق ﴿المنتفش﴾ انتفاشدن اسم فاعل اولهرق و ﴿المتنفش﴾
تنفشدن اسم فاعل اولهرق ایچی کوشك و ملایم اولان قبارمش یومری نسنهیه دینور پموق و یوك ایله طلو چوال کبی
﴿المنتفشة﴾ انتفاشدن اسم فاعل اولهرق صاچی طاغنق خاتونه اطلاق اولنور یقال امة منتفشة الشعر ای شعثاء
و شول برون اوجنه وصف اولورکه زنجی برونی کبی قنادلی اولوب یوزه طوغری یایوان اوله یقال ارنبة منتفشة
ای منبسطة علی الوجه ﴿التنفش﴾ تفعل وزننده کدی قسمی تویلرینی قباردوب قالدرمق معناسنه درکه برنسنهدن
قورقوب یاخود بری بریله دوکشدکاری وقتده اولور یقال تنفشت الهرة اذا ازبأرت و قوش قسمی برنسنهدن
قورقوب یاخود دترکبی یلکارینی اورپردوب سلکمك معناسنه در یقال تنفش الطائر اذا انفض ریشه کانه یخاف
او یرعد ﴿النقش﴾ نونك فتحی و قافك سکونیله برنسنهیی ایکی یاخود برقاچ رنکلر ایله الاجه ایلمك معناسنه در یقال
نقش الشیء نقشا من الباب الاول اذا لونه بلونین او الوان و جماع ایلمك معناسنه در یقال نقش الجاریة اذا جامعها
و خرما سالقمی نضج بولوب رطب اولمق ایچون تیکنلك ایله ضرب ایلمك معناسنه درکه تیز یومشیوب رطب

اولسون دیو تیکنلکلر ایله دورتشدروب ضرب ایدرلر یقال نقش العذق اذا ضربه بشوك حتی یرطب و بدنه باتمش تیکنی چیقارمق معناسنه در یقال نقش الشوكة من رجلها اذا استخرجها و برنسنه یی کرکی کبی عیان اولمق ایچون اوته سنی اراشدرمق معناسنه مستعملدر استخراج شوك معناسندن مأخوذدر یقال نقش عن الشیٔ اذا استقصی کشفه و نقش صعروردن اصغر اولان صمغه دینور و صویه اصلنمش خرمایه دینور و قیون و کچی یتاغنی تیکن و طاش مقوله سی نسنه لردن پاك ایلك معناسنه در یقال نقش مربض الغنم اذا نقاه من الشوك و نحوه ﴿المنقاش﴾ محراب وزننده و ﴿المنقش﴾ منبر وزننده جنبسترهیه دینور که بدنه باتمش تیکن چیقار یلور ﴿التنقیش﴾ تفعیل وزننده نقش ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال نقش الشیٔ اذا الوّنه بلونین او الوان ﴿النقیش﴾ نفیش وزننده و مرادفیدرکه ایچنده متفرّق متاع و اسباب اولان چوال مقوله سی قابه دینور و مثل و نظیر معناسنه در یقال ماله نقیش ای مثل ﴿النقاشة﴾ کتابه وزننده نقاشلق حرفتنه دینور ﴿المنقوشة﴾ شول باش یاریغنه دینورکه آندن جنبستره ایله کمیکلر استخراج اولنه یقال شجة منقوشة اذا كانت ینقش منها العظام ای یستخرج ﴿الانقاش﴾ همزه نك کسریله برکمسه بورجلوسنه استقصا ایلك یعنی بورجنی و یره جك نسنه سی وارمیدر دیو کرکی کبی صوروب تدقیق ایلکدن عبارتدر یقال انقش الرجل علی غریمه اذا استقصی علیه و هربار صویه اصلنمش خرما یمك معناسنه در یقال انقش الرجل اذا دام علی اكل النقش و چوق جماع ایدر اولمق معناسنه در انقش الرجل اذا دام علی الجماع ﴿المنقشة﴾ محدّثه وزننده شول باش یاریغنه دینورکه جنبستره ایله کمیکاری اوزرندن قشورلری نقل و اخراج اولنور اوله یقال شجة منقشة ای منقلة ﴿الانتقاش﴾ افتعال وزننده ایاقدن تیکن چیقارمق معناسنه در یقال انتقش الرجل اذا اخرج الشوك من رجله و حکاکه مهر قازدرمق معناسنه در یقال انتقش الرجل اذا امر النقاش ینقش فصه و دوه قسمی بقنه غنه تیکن و طاش مقوله سی کیرمکله چیقارمق ایچون طبانی یره اورمق معناسنه در یقال انتقش البعیر اذا ضرب بخفه الارض لشیٔ یدخل فیه و منه قولهم لطمه لطمة المنتقش و برنسنه یی طشره چکوب چیقارمق معناسنه در یقال انتقش الشیٔ اذا استخرجه و برنسنه یی سائرلری بیننده اورندولیوب اختیار ایلك معناسنه در یقال انتقش الشیٔ اذا اختاره ﴿المناقشة﴾ مفاعله وزننده برکمسه نك محاسبه سنده کرکی کبی تدقیق و استقصا ایلك معناسنه در یقال ناقشه فی الحساب اذا استقصاه * قال الشارح و منه الحدیث ❋من نوقش الحساب عذب❋ ﴿النکش﴾ نونك فتحی و کافك سکونیله قویینك ایچنده اولان صویی و چاموری بتون چکوب چیقارمق معناسنه در یقال نکش الركیة نکشا من الباب الاول و الثانی اذا اخرج ما فیهما من الحمأة و الطین و منه قول رجل فی علیّ رضی الله عنه بحر لا ینکش ای لا ینزف و لا یغیض یعنی امام علی بردریادرکه نه صویی چکیلمکله توکنور و نه غور و یبوست طریان ایدر و نکش برنسنه یی توکتمك معناسنه در یقال نکش الشیٔ اذا افناه و منه لمعة لا تنکش یعنی اول برکونه فراوان چایرلق قطعه سیدرکه اوتلانغله و چکیلمکله توکنمز و برایشدن فارغ اولمق معناسنه در یقال نکش منه اذا فرغ ﴿المنکش﴾ منبر وزننده امور و مصالحده مدقق و دوراندیش و مزایاشناس آدمه دینور یقال رجل منکش ای نقّاب فی الامور ﴿الانتکاش﴾ افتعال وزننده بودخی قویینك ایچنده اولان صو و بالچق مقوله سنی بالجمله چکوب چیقارمق معناسنه در یقال انتکش الركیة بمعنی نکشها ﴿النمش﴾ فتحتینله سیاه و بیاض بنکاره دینورکه برنسنه نك اصل رنکنه مخالف اولور علی قول بشره ده الاجه لغه دینورکه اصل رنکنه مخالف اولور اطبانك نمش تعبیر ایتدکاری عارضه بومعنا اعتباریله در و اول یوزه عارض اولور مرجمك کبی سیاه نقطه لردرکه دمك و یاصفرانك احتراقندن حادث اولور اکثری یکتلرده و خاتونلرده تحدّث ایدرکه چغیت تعبیر اولنور خصوصا یازکونلرنده چوق اولور و پول پول بیاض و سواد نقطه لری اولان آته کهبقله قیری تعبیر اولنور انمش دیدکاری بوجهتدندر و نمش بومعناده مصدر اولور یقال نمش الرجل نمشا من الباب الرابع اذا صار فیه نمش ای نقط بیض و سود او بقع تقع فی الجلد تخالف لونه و نمش الاجه مقوله سنك خطوط منقشه لرینه دینور ﴿النمش﴾ کتف وزننده شول دوه یه دینورکه طبانده مخصوص داغ و نشانه سی اولمغله انك نقشیله ایزی متبین اولور یقال بعیر نمش اذا كان فی خفه اثر یتبین فی الارض من غیر اثره و ناملوسی پول پول جوهرلی اولان قلیجه دینور یقال سیف نمش اذا كان فیه شطب ﴿النمش﴾ نونك فتحی و میمك سکونیله قوغیلق ایلك معناسنه در یقال نمش الرجل نمشا من الباب الاول اذا نمّ و فسلدهمك معناسنه در یقال نمش فی اذنه اذا اسارّ و یردن برنسنه یی عبث و بیهوده صورتنی اراءت ایدهرك قالدرمق معناسنه درکه قالدردیغی آخره بیلدرممك جهتله اوله جقدر یقال نمش من الارض اذا التقط كالعابث و یلان سویلمك معناسنه در یقال نمش الرجل اذا كذب و چکرکه یرده اولان اکین و اوتلق مقوله سنی اکل ایلك معناسنه در یقال نمش الجراد الارض اذا اكل ما علیها ﴿الانماش﴾ همزه نك کسریله بودخی قوغیلق ایلك

معناسنه در يقال انمش الرجل اذا اتى بالنميمة ﴿ التنميش ﴾ تفعيل وزننده قولاغه نسنه فسلدهمك معناسنه در يقال
نمش فى اذنه اذا اسرّ ﴿ نامش ﴾ صاحب وزننده بيهق قضاسنده بر قريه‌آديدر ﴿ النوش ﴾ نونك فتحى و واوك سكونيله
بر نسنه‌يه ال صونوب آلمق معناسنه در يقال ناش الشئ ينوشه نوشا اذا تناوله و طلب ايلك معناسنه در يقال
ناشه اذا طلبه و يورمك معناسنه در يقال ناش الرجل اذا مشى و سرعتله دپرنوب قالقمق معناسنه در يقال ناش
البعير اذا اسرع فى النهوض ﴿ النؤوش ﴾ صبور وزننده قوىّ وتوانا آدمه دينور يقال رجل نؤوش اى قوىّ
﴿ التناوش ﴾ تفاعل وزننده بر نسنه‌يه ال صونوب آلمق معناسنه در يقال تناوشه اذا تناوله و رجوع ايلك
معناسنه در يقال تناوش الرجل اذا رجع ﴿ الانتياش ﴾ افتعال وزننده بودخى تناول معناسنه در يقال انتاشه
اذا تناوله واخراج ايلك معناسنه در يقال انتاش الشئ اذا اخرجه ﴿ المناوشة ﴾ مفاعله وزننده جنكده ايكى عسكر
برى برينه كيروب دست وكريبان اولمق معناسنه در يقال ناوشوهم بالقتال اذا ناولوهم ﴿ التنوّش ﴾ تفعل وزننده
ياغلغه ال سيلك معناسنه در يقال تنوّش يده بالمنديل اذا مشها من الغمر ﴿ نهرش ﴾ زبرج وزننده زيد بن ضبات
نام كمسه‌نك جدّى اسميدركه رقاع اطلاق اولنان اوچ كمسه‌نك بريسيدر ماده‌سنده مرسومدر ﴿ النهش ﴾ نونك فتحى
وهانك سكونيله بر نسنه‌يى اوك ديشلرك اوجيله اصرركبى طوتمق معناسنه در يقال نشه نهشا من الباب الثالث
اذا نهسه و يلان وعقرب صوقمق معناسنه در يقال نهشته الحية او العقرب اذا لسعته واصرمق معناسنه در
على قول آزى ديشلرى ايله قاورديوب طوتمق معناسنه در يقال نهشه اذاعضه او اخذه باضراسه و بالسين معناه
اخذه باطراف الاسنان كما ذكر وزمان برآدمى محنته اوغراتمق معناسنه مستعملدر يقال نهشه الدهر فاحتاج
و بازولر اينجه‌رلك اولمق معناسنه در يقال نهشت عضداه على بناء المجهول اذا دقتا و يقال نهش اليدين و القوائم
اى خفيفهما ﴿ المنهوش ﴾ رنج ومحنته اوغرامش آدمه دينور يقال رجل منهوش اى مجهود ومنهوش القدمين
اياقلرينك اتى آزجه اولان كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل منهوش القدمين اى معرّقهما ﴿ النهاوش ﴾ نونك فتحى
و واوك كسريله مظالم و محايف و مصادراته اطلاق اولنور يقال جمع مالا من نهاوش اى المظالم والاجحافات بالناس
قال الشارح هو من قولهم نهشه اذا جهده فهو منهوش كما ذكر ﴿ المتنهشة ﴾ انتهاشدن اسم فاعلدر ماتم و مصيبت
هنكامنده صاچلرينى يولوب يوزينى يرتان عورته دينور يقال امرأة متنهشة اى خامشة وجهها فى المصيبة ﴿ النهش ﴾
كتف وزننده نمش معناسنه دركه ذكر اولندى يقال بعير نهش اى نمش

فصل الواو

﴿ الوبش ﴾ واوك
فتحى و بانك سكونى و فتحتينله طرنقده حادث اولان بياض بنكه دينور يقال بظفره وبش وهو النمم الابيض و دوه‌نك
دريسنده او يوزلقدن جابجا منتشر اولمش پول پول الاجه‌لغه دينور يقال بالبعير وبش من جرب اى رقط يتفشى
فى جلده منه ﴿ الوبش ﴾ فتحتينله طرنقده بياض بنك پيدا اولمق و دوه‌نك دريسى ايوزلقدن پول پول الاجه‌لنمق
معنالرينه در يقال وبش الظفر و وبش جلد البعير وبشا من الباب الرابع اذا صار فيه وبش و وبش او باش لفظنك
مفرديدركه اجناس مختلفه رذال وسفله‌ء ناسه دينور يقال هو من الاوباش اى الاخلاط و السفلة ﴿ وابش ﴾ اساميدندر
بنو وابش بن زيد بن عدوان عربدن بر بطندر و وابش بن دهمه همدان قبيله‌سى نسبندندر ﴿ الايباش ﴾ همزه‌نك
كسريله سرعت ايلك معناسنه در يقال اوبش الرجل اذا اسرع و يرنبات بتورمك على قول هرجنسدن قارشق
نباتلو اولمق معناسنه در يقال اوبشت الارض اذا انبتت او اختلط نباتها ﴿ التوبيش ﴾ تفعيل وزننده آتش كوزينى
روزكار او يناتمغله اشيق معناسنه در يقال وبش الجمر اذا تحرّكت له الريح فظهر بصيصه و برماده‌يه نيجه كمسه‌لر
اولدقلرى يردن ياپشوب تمشيتى قيدينه دوشمك معناسنه در يقال وبش القوم فى امر اذا تعلقوا به من كل مكان
﴿ الوتش ﴾ واوك فتحى وتاى فوقيه‌نك سكونيله آزجه نسنه‌يه دينور يقال فيه وتش من المال اى قليل و ناسك سفله
و فرومايه‌لرينه دينور يقال هم وتش القوم اى رذالهم ﴿ الوتش ﴾ فتحتينله بررجل اسميدر ﴿ الوتشة ﴾ فتحاتله
پك زبون وضعيف وناتوانه دينور ﴿ الوحش ﴾ واوك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله و ﴿ الوحيش ﴾ امير وزننده
يبانى حيوانه دينوركه اهلى و انسى مقابليدر جمعى وحوش و وحشان كلور و اولرك ضميله و وحش اسم جنس اولمغله
مفردنده وحشىّ دينور زنج وزنجى كبى يقال ارض كثيرة الوحش اى حيوان البرّ و يقال حمار وحش بالاضافة
و حمار وحشىّ على النعت يعنى يبان اشكى و وحش آدمسز خالى و نامسكون يره اطلاق اولنور يقال بلد وحش اى
قفر وتقول لقيته بوحش اصمت اى ببلد قفر * شارح ديركه بونك اصلى بوحش يقال فيه اصمت يعنى بغايت تنها
ومخوف وخطرناك اولمغله رفيقلر برى برينه مدد سسلنمه سكوت ايله ديرلر اصمت صموتدن امردر كثرت استعماله محلّ
من بوره اطلاق اولندى و وحش آچ آدمه دينور بونك جمعى اوحاش كلور يقال بات وحشا اى جايعا و يقال هم اوحاش

(اى)

اى جياع ووحش مصدر اولور دشمندن فرار ايدن كسه كنديسنى تخفيف ايچون اكننده اولان لباسنى وسلاحنى
چيقاروب آتمق معناسنه‌در يقال وحش بثوبه وحشا من الباب الثانى اذا رمى به مخافة ان يلحق ﴿الموحوشة﴾
وحشى جانورلرى چوق اولان ارضه دينور يقال ارض موحوشة اى كثيرة الوحوش ﴿الوحشىّ﴾ ياى مشدده ايله
وحش لفظنك مفرديدركه ذكر اولندى وهر شيئك صاغ جانبنه على قول صول جانبنه اطلاق اولنور * شارح
ديركه ازهرى ديديكه وحشى انساندن ماعدا جميع حيوانك صاغ جانبنه دينوركه اورادن راكب ركوب ايلمز
وحالب سودنى حلب ايلمز وانسى صول جانبنه دينور وابو عبيد نقلنه كوره وحشى راكبك ركوب وحالبك
حلب ايلديكى جهته دينور زيرا دابه اول جهتدن تنفر ايله صاغ جانبه فرار ايدر ازهرى بو كلامى تخطئه ايلدى
وابن انبارى ديديكه دابه يه ركوب وحلب ايچون صول جهتندن وارلمغله اندن تنفر ايله موضع امن اولان ايمن
طرفنه فرار ايدر آنكيچون جانب ايمنه وحشى اطلاق اولنور كذلك وحشىّ اليد والقدم صاحبنه مقبل اولميان
جهتيدر وانسىّ مقبل اولان جهتيدر * پس مؤلفك اختلاف اوزره ذكرى قولين مذكورينه مبنى در انتهى
و وحشىّ القوس يايك ارقه طرفيدر نته كه انسىّ القوس اوق اتان كسه يه توجه ايدن طرفنه اطلاق اولنور و وحشىّ
بن حرب اصحابدندر حبشىّ الاصل اولوب جبير بن مطعمك كوله‌سى ايدى شرفياب اسلام اولمزدن مقدم حضرت
حمزه يى شهيد ايدوب بعد الاسلام ادعاى نبوت ايدن مسيلمة الكذاب نام لعينى قتل ايلدى ﴿الوحشية﴾ ها ايله
شول يله اطلاق اولنوركه قوتندن ناشى اثوابك ايچنه دخول ايدوب يوريمكدن آليقويه تقول تمنعنى عن المشى
ريح وحشية وهى تدخل تحت الثياب لقوتها ﴿الوحشة﴾ رعشه وزننده همّ وغصه معناسنه مستعملدر تقول
اخذتنى وحشة اى همّ وتنهالغه دينور تقول تركته فى وحشة اى خلوة وخوف وخشيت معناسنه‌در يقال ماهذه
الوحشة اى الخوف وخالى ومخوف يره دينور يقال ارض وحشة اى مستوحشة ﴿التوحيش﴾ تفعيل وزننده
بو دخى فرار ايدن كسه خفتلنمك ايچون لباسنى صويوب آتمق معناسنه‌در يقال وحّش بثوبه اذا رمى به مخافة ان يلحق
﴿الوحشان﴾ عطشان وزننده مغموم وغصه ناك آدمه دينوركه صفتدر جمعى وحاشى كلور حيران وحيارى
كبى يقال رجل وحشان اى مغتمّ وقوم وحاشى ﴿الايحاش﴾ همزه‌نك كسريله بر يرى خالى ومخوف بولمق معناسنه‌در
يقال اوحش الارض اذا وجدها وحشة وقوناق يرندن ناس كوچوب كتمكله تنها قالمق معناسنه‌در يقال اوحش
المنزل اذا صار وحشا وذهب الناس عنه وآجقمق معناسنه‌در يقال اوحش الرجل اذا جاع وبر كسه‌نك آزيغى
توكنمك معناسنه‌در يقال اوحش زيد اذا انفد زاده ﴿التوحّش﴾ تفعل وزننده بو دخى قوناغك خلقى كوچوب
كتمكله خالى وتنها قالمق معناسنه‌در يقال توحّش المنزل اذا صار وحشا وذهب عنه الناس وقارن آچلقدن بوش
طلوم كبى خالى قالمق معناسنه مستعملدر يقال توحّش الرجل اذا خلا بطنه من الجوع ومنه تقول توحش يافلان
اى اخل معدتك من الطعام والشراب لشرب الدواء يعنى دوا ايچمك ايچون معده‌كى طعام وشرابدن خالى ايله كه
على الريق اولديمكدر ﴿الاستيحاش﴾ وحشتلنمك معناسنه‌در يقال استوحش الرجل اذا وجد الوحشة ﴿الوخش﴾
واوك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله ماوراء النهرده بر بلده آديدر و وخش هر نسنه‌نك كوتوسنه وكمترينه دينور
وناسك فرومايه وسفله ورذالنه دينور مفرد وجمعى ومذكر ومؤنثى مساويدر وبعضا جمعنده اوخاش وتثنيه‌سنده
وخشين دينور وجمعنده وخاش دخى دينور واوك كسريله يقال هو من الاوباش والاوخاش اى رذالهم وسقاطهم
﴿الوخاشة﴾ واوك فتحيله و﴿الوخوشة﴾ واوك ضميله بر نسنه آلچق وكمتر اولمق وبر كسه فرومايه ورذيل اولمق
معناسنه‌در يقال وخش الشئ وخاشة ووخوشة من الباب الخامس اذا صار رديئا ويقال وخش الرجل اذا كان رذيلا
﴿الايخاش﴾ همزه‌نك كسريله آز عطيه ويرمك معناسنه‌در يقال اوخش له بعطية اى اقلها وبر كسه‌نك عرض
وناموسنه طوقنوب كسر ونقيصه ويرمك معناسنه‌در يقال اوخش فى عرضه اذا أثر فيه وتنقصه وبر شيئى قارش
مورش ايلك معناسنه‌در يقال اوخش الشئ اذا خلطه وقمار اوقلرينى نصيبه راضى اولمامغله مرة بعد اخرى قبورينه
كيرو صالمق معناسنه‌دركه رذالتى مستوجبدر يقال اوخش القوم اذا ردوا السهام فى الربابة مرة اخرى ﴿التوخيش﴾
تفعيل وزننده بو دخى آزجه عطيه ويرمك معناسنه‌در يقال وخّش العطية اذا اقلها وبر كسه النده اولان آلات
واسلحه يى براقوب قرشوسنده اولان آدمه انقياد ايلك معناسنه‌در يقال وخّش الرجل اذا القى بيده واطاعه ﴿الودش﴾
واوك فتحى ودالك سكونيله فساد معناسنه‌در يقال فيه ودش اى فساد ﴿الوروش﴾ قعود وزننده طعامه ال صونوب
آلمق معناسنه‌در يقال ورش الطعام وروشا من الباب الثانى اذا اكله وحرصله يلك يلك يمك معناسنه‌در يقال ورش
الرجل اذا اكل شديدا حريصا وطمع ايلك معناسنه‌در يقال ورش اليه اذا طمع ودقايق امور ومصالحه دقت

وامعانله خرده بينلك ايلك معناسنه در يقال ورش الرجل اذا اسف لمداقّ الامور و قشقرتمق معناسنه در يقال ورش
فلان بفلان اذا اغراه و بركسه طعام اكل ايدنلرك ايچنه دعوتسز صوقيلوب كيرمك معناسنه در يقال ورش عليهم
اذا دخل عليهم وهم يأكلون ولم يدع اول كسه يه وارش دينور نته كه شراب طالقاوغنه واغل دينور ﴿ورش﴾
عرش وزننده مقرئ زمره سندن عثمان بن سعيدك لقبيدر * شارح ديركه ورشان مخففيدركه اسم طائردر و ورش
برنسنه اسميدركه سوددن ياپيلور بونى برنوع پنير ايله بيان ايدرلر ﴿الورش﴾ فتحتينله بركونه اغرى يه دينوركه
انسانك جوفنه عارض اولوركه يورك اغريسى اوله جقدر ودوه وسائر حيوان جنبشلو و نشاطلو جست وچالاك
اولمق معناسنه در يقال ورش البعير وغيره ورشا من الباب الرابع اذا كان نشيطا خفيفا ﴿الورش﴾ كتف وزننده
جنبشلو نشاطلو جست وچالاك اركك حيوانه دينور مؤنثنده ورشه دينور يقال بعير ورش وناقة ورشة اى نشيط
وخفيف ﴿التوريش﴾ تحريش وزننده ومرادفيدركه خلق برى برينه دوشورمك معناسنه در يقال ورش القوم اذا
حرّش ﴿الورشان﴾ واوك ورانك فتحيله ساق حرّ ديدكلرى قوشدركه مؤلفه كوره اركك قرى قوشى اوله جقدر لحمى
كوكرجين لحمندن خفيفدر مؤنثنده ورشانه دينور جمعى ورشان در واوك كسريله و وراشين در بوقوشك حقيقتى
حرّ ماده سنده شرح اولندى ومنه المثل * بعلة الورشان يأكل رطب المشان * يعنى ورشان بهانه سيله تازه خرمايى
اغاجندن كنديسى اكل ايدر * شارحك بيانه كوره بركسه خرمالغنه كندى كوله سنى بكجى نصب ايلمكله كوله قوشه
واوغرى يه حاجت قوميوب كندى اكل ايتمكه باشلدى اغاسى كاوب عتاب كونه سئوال ايلدكجه ورشان اكل ايده يور
ديو جواب ايدر ايدى عاقبت اغاسى قضيه يه مطلع اولمغله كلام مزبورى ايراد ايلدى مثل مزبور مراد اولان نسنه نك
خلافى برشئ اظهار ايدن كسه حقنده ضرب اولنور ومشان غراب وزننده برنوع تازه خرما اسميدر ﴿الوشوشة﴾
وسوسه وزننده خفت معناسنه دركه وقار وتمكين مقابليدر يقال فى طبعه وشوشة اى خفة وفهمى كوج مختلّ ومشوّش
سوزه دينور يقال ماهذه الوشوشة اى الكلام المختلط لايكاد يفهم و بركسه يه آزجه نسنه صونوب ويرمك معناسنه در
تقول وشوشته اذا ناولته اياه بقلة ﴿الوشواش﴾ وسواس وزننده خفيف وبى تمكين كسه يه دينور يقال رجل وشواش
اى خفيف وجست وچالاك دوه قوشنه دينور وروننده ناقه يه دينور ﴿وشوشىّ الذراع﴾ نشنشىّ الذراع وزننده
ومرادفيدركه تيزدست وتيزكار آدمه دينور يقال هو وشوشىّ الذراع اى نشنشيه ﴿التوشوش﴾ تزلزل وزننده
جماعت برى بريله كيزلوجه برسوز سويله شه رك يرلرندن حركت ايلمك معناسنه در يقال توشوش القوم اذا تحرّكوا وهمس
بعضهم الى بعض ﴿الوطش﴾ بطش وزننده برسوزك وخبرك اوجنى آچوب بيان ايلمك معناسنه در يقال وطش الخبر
وطشا من الباب الثانى اذا بين طرفا منه ودفع ايلمك معناسنه در يقال وطشه عنه اذا دفعه واورمق معناسنه در يقال وطشه
اذا ضربه ووجه كلامى كركى كبى بيان ايليوب مجمل ومبهم قومق معناسنه در يقال وطش الكلام اذا لم يبنه وآزنسنه
ويرمك معناسنه مستعملدر تقول ماوطش لنا اى لم يعطنا شيئا ﴿التوطيش﴾ تفعيل وزننده بودخى بركلام وخبرك
اوجنى آچوب فى الجمله بيان ايلمك معناسنه در يقال وطش الحديث اذا بين طرفا منه ومنه تقول وطّش لى شيئا
من الحديث وعطش حتى اذكره اى افتح لى شيئا و بركسه يه بركلامك يابر رأى وتدبيرك ياخود برعملك وجه
وطريقنى تهيئه وترتيب ايلمك معناسنه در يقال وطّش له اذا هيأ له وجه الكلام والرأى والعمل و برنسنه يه تأثير
ايلمك معناسنه در يقال وطّش فيه اذا اثّر وآزجه ويرمك معناسنه در يقال وطّش له اذا اعطاه قليلا ودفع ايلمك
معناسنه در يقال ضربوه فما وطّش اليهم اى لم يدفع عن نفسه يعنى مامدّ يده اليهم ولا دفعهم ﴿وقش﴾ نقش وزننده
يمنده شهر صنعاء قربنده بر بلده در ووقش بن رغبه كه اوس قبيله سندندر كنديسى واوغلو رفاعه وحفيدلرى سلمة
بن ثابت وسلمه وسلكان وسعد واوس كه بنو سلامه در وعباد بن بشر اصحابدندرلر ووقش ووقشه وفتحتينله
لغتلردر حسّ وحركت معناسنه در تقول سمعت وقشه ووقشه اى حسه وحركته و يقال وجد فى بطنه وقشا
اى حركة من ريح او غيرها واوطون خرده لرينه دينور يقال جمع الوقش والوقشة اى صغار الحطب ووقش مصدر
اولور برشيئك رسم واثرى محو ومضمحلّ اولمق معناسنه در يقال وقش الرسم وقشا من الباب الثالث اذا درس
﴿الاوقاش﴾ اوباش وزننده ومرادفيدركه اجناس مختلفه دن مجتمع بوصمه واوند مقوله سى كسه لردر يقال هم اوقاش
اى اوباش ﴿بنواقيش﴾ وقش لفظندن مصغردركه برجماعتدر اصلى وقيش ايدى هر واو مضمومه كه صدر كلمه ده واقع
اوله همزه يه ابدال ايلمك جائزدر وحشو كلمه ده واقع اولانى ابدال نادردر ﴿التوقش﴾ تفعل وزننده دپرنمك معناسنه در
يقال توقّش الشئ اذا تحرّك ﴿الومشة﴾ ثمره وزننده انسانك بدننده اولان آق بكه دينور يقال فى جبهته ومشة اى خال
ابيض بوكه اتبك تعبير اولنور ﴿التوهّش﴾ توحّش وزننده يالن اياق يوريمك معناسنه در يقال توهّش الرجل

اذا مشى حافيا و يوكى آغر كسه نك يورويشى كبى يوريمك معناسنه در يقال يتوهش فلان اى يمشى مشية المثقل
﴿ فصل الهاء ﴾ (الهبش) نبش وزننده بريكدرمك معناسنه در يقال هبش الشئ هبشا من الباب الاول اذا جمعه
وكسب ايلك معناسنه در يقال هبش لعياله اذا كسب و آجيدوب آغريدىجى اوروشله اورمق معناسنه در يقال هبشه
اذا ضربه موجعا و برفائده يه نائل اولمق معناسنه در تقول هبشته اى اصبته (الهابشة) جماعت جديده يه دينور
يقال نزلت بها هابشة اى جماعة جديدة (الهباشة) ثمامه وزننده شورادن بورادن بريكمش بركنتى يه دينور يقال معه
هباشة اى حباشة (الهبّاش) شدّاد وزننده كسب وجمع خصوصنده ماهر ومقدام آدمه دينور يقال هو هبّاش
اى كسوب جموع (التهبيش) تفعيل وزننده چوق بريكدرمك معناسنه در يقال هبش المال اذا جمعه (التهبش)
تفعل وزننده تجمع معناسنه در يقال تهبش القوم اذا تجمعوا (الاهتباش) افتعال وزننده اجتماع معناسنه در يقال
اهتبش المال اذا اجتمع و بركسه نك عطاسنه نائل اولمق معناسنه در يقال اهتبش منه عطاء اذا اصابه (الهتش)
فتش وزننده كوپكلرى ياخود يرتجى جانورلرى برى برينه قشقردوب طلاشدرمق معناسنه در (الاهتتاش) افتعال
وزننده كوپكلر ياخود يرتجى جانورلر برى برينه دوشوب طلاشمق معناسنه در يقال هتش الكلب او السبع على بناء
المجهول هتشا فاهتتش اى حرّش فاحترش و بوكلب ياخود سبع قسمنه مخصوصدر (الهجشة) عطشه وزننده
نهضت و قيام معناسنه در يقال جاءت منه هجشة الى موضع كذا اى نهضة (الهاجشة) هابشه وزننده و مرادفيدركه
جماعت جديده يه دينور (الهجش) عجز وزننده طوارى آهسته جه سورمك معناسنه در يقال هجش الدابة
هجشا من الباب الاول اذا ساقها لينا و اشارت ايلك معناسنه در يقال هجش اليه اذا اشار * شارح ديركه صواب
اولان ثاى مثلثه ايله اثار اولمقدر و هجش ناسى برى برينه دوشورمك معناسنه در يقال هجش بين القوم اذا
حرّش و شهوت و توقان معناسنه در تقول هجشت له نفسى اى تاقت (الهدش) خدش وزننده كوپكلرى برى برينه
دوشوروب طلاشدرمق معناسنه در (الانهداش) انفعال وزننده كوپكلر برى برينه دوشوب طلاشمق معناسنه در
يقال هدش الكلب هدشا على بناء المجهول فانهدش اى حرّش فاحترش (الهرجشة) هانك و جيمك كسريله قوجه
ناقه يه دينور (الهردشة) هانك و دالك كسريله پك قوجه ناقه يه دينور كذلك پك قوجه قارى يه و ديشى قيونه دينور
(الهرش) فرش وزننده زمان محنتلو و شدتلو اولمق معناسنه در يقال هرش الدهر هرشا من الباب الاول
و الثانى اذا اشتدّ (الهرش) فتحتينله بدخوى اولمق معناسنه در يقال هرش الرجل هرشا من الباب الرابع اذا ساء خلقه
(التهريش) تفعيل وزننده كوپكلرى قشقردوب برى برينه دوشورمك كذلك ناس بيننى افساد ايدوب برى برينه
دوشورمك معناسنه در يقال هرّش بين الكلاب و الناس اذا حرّش (المهارشة) مفاعله وزننده كوپكى و ناسى برى
برينه دوشورمك معناسنه در يقال هارش بعض الكلاب على بعض اذا حرّش (المهارش) مهارشه دن اسم فاعلدر
قشقرديجى معناسنه بو مناسبتله بيونى يومشق و ديزكنى الده اولان آته مهارش العنان اطلاق اولنور كه كويا كه
دائما دلخواهى اولان يوريمكه و سكرتمكه و صچرامغه تهريش ايدر يقال فرس مهارش العنان اى خفيفه (الهرش)
كتف وزننده و جودى تصلق و نازيبا احمق و نادانه دينور يقال رجل هرش اى مائق جاف (هرشى) سكرى وزننده
طريق مكه ده جحفه يه قريب برصرپ و قشلو بلاك آديدر (التهارش) تفاعل وزننده كوپكلر برى برينه دوشوب
طلاشمق و خرلداشمق معناسنه در يقال تهارشت الكلاب اى اهترشت (التهرّش) تفعل وزننده بلود آچلوب
هوا ايازلنمق معناسنه در يقال تهرّش الغيم اذا تقشع (الهشّ) هانك فتحى و شينك تشديديله دكنكله آغاجدن يپراق
سلكمك معناسنه در يپراق دوكلك ايچون يقال هش الورق هشا من الباب الاول و الثانى اذا خبطه بعصا ليتحاتّ و هشّ
هشاشة آتيدن و صف اولور شاد و فرحناك آدمه دينور تقول انا به هشّ بشّ اى فرح مسرور و سرد اولميوب كوشك
و ملايم اولان شيئه اطلاق اولنور يقال خبز هشّ اى رخو لين و چوق ترلين آته اطلاق اولنور كه صلود مقابليدر يقال
فرس هشّ اى الكثير العرق ضدّ الصلود و تقول العرب رجل هشّ المكسر اى سهل الشان فيما يطلب منه يعنى كنديسندن
مطلوب اولنان نسنه خصوصنده اصلا قوّه ردّ و مدافعه سى اولميوب سهل المأخذ در قدرتنده يوغيسه ده طتلو دل
و كولريوز ايله جواب ايدر هشاشه لفظندن مأخوذ در و مكسر منزل وزننده در (الهشاشة) و (الهشاش) هالرك
فتحيله شاد و مسرور اولوب جنبش و نشاطه كلك معناسنه در تقول هششت بفلان و هششت به هشاشة و هشاشا
من الباب الثانى و الرابع اذا ارتحت له و خففت اليه و هشاش پك ملايم نسنه يه دينور يقال خبز هشاش اى هش
(الهشيش) امير وزننده شول كريم آدمه دينوركه كنديسندن برنسنه طلب اولندقده بغايت فرحناك و منبسط
اولور اوله يقال رجل هشيش اى يفرح اذا سئل و سرد اولميوب كوشك و ملايم اولان شيئه دينور يقال شئ

هشيش اى رخولين (الهشوشة) هانك ضميله برنسـنه ملايم اولمق معناسـنه‌در يقال هشّ الخبز هشوشة
من الباب الثانى اذا صار هشا (الهشوش) صبور وزننده سودى چوق ويرن قيونه دينور يقال شاة هشوش
اى بارّة باللبن (الهشاشة) سحابه وزننده شول قربه‌يه دينوركه دريسى پك يوفقه اولوب صويى طشره صزوب
آقار اوله يقال قربة هشاشة اذا كانت يسيل ماؤها لرقّتها (الهشهاش) ثرثار وزننده خويى كوزل كريم وجوانمرد
اولان آدمه دينور يقال رجل هشهاش اى حسن الخلق السخىّ (التهشيش) تفعيل وزننده برنسنه‌يى ضعيف
كورمك معناسنه‌در يقال هششه اذا استضعفه وبركسـه جنبش ونشاطه كتوروب فرحناك ايلمك معناسـنه‌در
يقـال هشش فلانا اذا نشـطه وفرّحه (الاستهشاش) استخفاف معناسـنه‌دركه جنبش وخفت كتورمكدر
يقال استهشه اذا استخفه ويقال فلان لا يستهشه النعيم اى لا يستخفه (الهشهشة) زلزله وزننده ارغلامق معناسنه‌در
يقال هشهش الشئ اذا حرّكه (المتهشهشة) شول خاتونه دينوركه زوجنه بغايت مهر ومحبتى اولمغله دائما قارنيله
فرحناك اوله يقال امرأة متهشهشة اى متحببة الى زوجهـا فرحة (الهلبش) جعفر وزننده و (الهلابش)
علابط وزننده اسامئ رجالدندر (الهمرّش) جحمرش وزننده پك قوجه قارى‌يه دينور وپك سودلو ناقه‌يه دينور
وبرديشى كلبك اسميدر (التهمرش) تدحرج وزننده دپرنمك معناسنه‌در يقال تهمرش القوم اذا تحرّكوا (الهمرشة)
دحرجه وزننده معناى مزبوردن اسمدر دپرنمكه ودپرنشه دينور (الهمش) هانك فتحى وميمك سكونيله بريكدرمك
معناسنه‌در يقال همش الشئ همشا من الباب الاوّل اذا جمعه وبركونه سود صاغمق معناسنه‌در يقال همش الناقة
همشا وهو ضرب من الحلب واصرمق معناسنه‌در يقال همشه اذا عضه وسوزى چوغالتمق معناسنه‌در يقال همش
الرجل وهمش همشا من الباب الثانى والرابع اذا اكثر الكلام (الهمشى) جمزى وزننده چاغرغان شماته‌جى عورته
دينور يقـال امرأة همشى اى كثيرة الجلبة (الهامش) ميمك كسريله كتاب كنارينه دينور وبومولّددر جمع ياخود
اكثار كلام معناسـندن مأخوذدر تقول كتبته بهامش الكتاب اى حاشيته (الاهتماش) افتعال وزننده ناس
برى برينه قارشوب قرنجه كبى قينيارق برى اوته كيدوب كلمك معناسنه‌در يقال اهتمش القوم اذا اختلطوا واقبلوا
وادبروا ولهم همشة ويقال اهتمشت الدابّة والجراد اذا دبّت دبيبا يعنى برى بريله قيناشوب برى اوته كيدوب كاسه‌لر
(التهمش) تفعل وزننده قويينك كوزندن صوصزمق معناسنه‌در يقال تهمش منبط الركية اذا تحلب (المهامشة)
مفاعله وزننده بركسه‌يى برايشه ايودرمك معناسنه‌در يقال هامشه اذا عاجله (الهمشة) تمره وزننده اسمدر جميتك
قيناشوب قارشقلغنه دينور يقال وقعت فى الاناء جراد او نمل ولها همشة اى خلطة وحركة وغليان (التهامش)
تفاعل وزننده ناس برى برينه كيريشوب برى اوته درياكبى چالقنمق معناسنه‌در يقال تهامش القوم اذا دخل
بعضهم فى بعض وتحرّكوا (الهنشنش) سفرجل وزننده خفيف وبى تمكين آدمه دينور يقال هو هنشنش اى
خفيف (الهوش) هانك فتحى وواوك سكونيله عدد كثيره دينور يقال عنده هوش منه اى عدد كثير وهوش
مصدر اولور مضطرب اولمق على قول كوچك قرنلو اولمق معناسـنه يقال هوش الرجل هوشا من الباب
الرابع اذا اضطرب او صغر بطنه (ذو هاش) برموضع آديدر (هاشه) براوغرى آديدركه قومنك كشى زاده‌سى
ايدى جعد بن قنان بن هاشه نام كسه آنك ذرّيتندندر (الهوشة) عطشه وزننده قارشقلق فتنه واضطراب واختلال
معناسنه‌در يقال بينهم هوشة اى فتنة وهيج واضطراب واختلاط (الهويشة) سفينه وزننده قارشق جماعت
انسـانى‌يه دينور يقال اجتمعت الهويشـة اى الجماعة المختلطة (الهايش) هوش لفظنى تأكيد ايچون ايراد
اولنور يقال جاء بالهوش الهائش اى بالكثرة يعنى بالعدد الاكثر (الهواشـات) هانك ضميله قارشق جمـاعات
انسانى‌يه كذلك اجناس مختلفه دودلره دينور وحلال وحرامدن مجتمع قارشـق امواله دينور (المهاوش) ميمك
فتحيله غصب وسرقت كبى جهت نامشروعه‌دن مجتمع امواله دينور (التهاوش) تاى فوقيه ايله مهاوش وزننده‌كه
حديثده يعنى اشبو ﴿من اصاب مالا من تهاوش اذهبه الله فى نهابر﴾ حديثنده وارد اولمشدر تهاوش لفظنك جميدركه
اصلى تهاويش اولمغله قصر اولنمشدر هوش لفظندن تفاعلدر حلال وحرامدن جمع مال ايلمكه دينور * پس معنا
بركسه‌كه جهات نامشروعه‌دن كسب مال ايليه حق تعالى اول مالى مهالكه صرف واضاعت ايدر * شارح ديركه ميمله
مهاوش ونونله نهـاوش عنوانلريله‌ده مرويدر ميمله كوياكه مهوش لفظندن جمعدركه هوشدن مفعلدر ونونله
مظالم ومحايف معناسنه‌دركه ماده‌سـنده ذكر اولندى ونهابر مهالك معناسـنه‌در (التهويش) تفعيل وزننده
برنسنه‌يى قارش مورش ايلمك معناسنه‌در يقال هوّشه اذا خلطه وروزكار طپراغى كوناكون رنكلر ايله صاوروب
كتورمك معناسـنه‌دركه اوغراديغى طپراقلرى برى برينه قارشدرمقدن نشئت ايدر يقال هوّشت الريح بالتراب

(اذا)

اذا جاءبه الوانا (التهوّش) تفعل وزننده و (التهاوش) تفاعل وزننده قارش مورش اولمق معناسنه در يقال تهوّش القوم وتهاوشـوا اذا اختلطوا وتهوّش شورادن بورادن بريكمك معناسـنه در يقال تهوّشـوا عليه اذا اجتمعوا (المهاوشة) مخالطه وزننده ومرادفيدر يقال هاوشهم اذا خالطهم (الهيش) هانك فتحى و يانك سكونيله فساده ويرمك معناسنه در يقال هاش الشئ يهيش هيشا اذا افسده وجوش وخروشه كلوب حركت واضطراب ايلمك معناسنه در يقال هاش القوم اذا هاجوا وتحركوا وسودى آهسته جه صاغمق معناسنه در يقال هاش الناقة اذا حلبها رويدا و بريكدرمك معناسنه در يقال هاش المال اذا جمعه و سوزى چوغالتمق معناسنه در يقال هاش الرجل اذا اكثر الكلام (الهيشة) هوشه وزننده ومرادفيدركه فتنه وشورشه دينور يقال وقعت فى السوق هيشة اى هوشة ومنه الحديث ❋ليس فى الهيشات قود❋ اى فى القتيل فى الفتنة لايدرى قاتله و هيشه قارشق جماعته دينور تقول رأيت عنده هيشة اى جماعة مختلطة وامّ حبين اسميدركه قيا كلرى ديدكلرى جانوردر نجز بعونه تعالى

فصل الياء التحتية

فصل الياء التحتية (اليشّ) يانك فتحى وشينك تشـديديله فرحناك اولمق معناسـنه در يقال يشّ الرجل يشّا واشّ اشّا من الباب الرابع اذا فرح نجزت الشين

باب الصاد المهملة

باب الصاد المهملة

فصل الهمزة

فصل الهمزة (الابص) همزه نك فتحى و بانك سكونيله جنبش و نشاطلو اولمق معناسنه در يقال ابص الرجل ابصا من الباب الرابع اذا ارن ونشط (الابوص) صبور وزننده سائر آتلردن يوكرك اولان نشاطلو آته دينور يقال فرس ابوص اى نشيط سبّاق (الاجّاص) همزه نك كسرى و جيمك تشديديله ثمر معروف اسميدركه تركيده ارك تعبير اولنان ميوه در مفردى اجّاصه در و لفظ مزبور دخيلدر يعنى عربىّ محض دكلدر زيرا كلام عربده جيمله صاد بر كلمه ده جمع اولمز و بونده نونله انجاص ديمك جائز دكلدر ياخود لغت رديئه در و اجّاصك خاصه سى صفرايى مسهل و صوسزلغى ويورك حرارتنى مسكن در اعلاسى ايرى و حلاو تلو نوعيدر و اهل شام لغتنده زردالويه و امروده اجّاص اطلاق اولنور (الاصّ) همزه نك فتحى وصادك تشديديله قرمق معناسنه در يقال اصّ الشئ اصّا من الباب الاول اذا كسره و برنسنه يى مهره تخته سى كبى دوبدوز ياپچين ايلمك معناسنه در يقال اصّ الشئ اذا ملسه و يلدرايوب پارلدامق معناسنه در يقال اصّ الشى اصاً من الباب الثانى اذا برق وحيوانك اعضاسى اوسطوج كبى ديوشورملى و برى برينه كيركين قوند اوله رق اتى پك و صيق و محكم اولمق معناسنه در يقال اصّت الناقة اصّا من الباب الاول و الثانى اذا اذا اشتدّ لحمها وتلاحكت الواحها قيل و منه اصبهان اصله اصّت بهان اى سمنت المليحة سمّيت لحسن هوائها وعذوبة مائها وكثرة فواكهها فخففت والصواب انهـا العجمية يعنى بعضلر عند نده اصبهان لفظى كه عجمده شهر مشهور اسميدر بوندن مأخوذدر يعنى اصلى اصّت بهان ايدى كه عربىّ وفارسيدن مركبدر سمنت المليحة معناسنه در زيرا اصّ لفظى وجه مذكور اوزره اعضا واندام دير نكلو و سموز اولمق معناسنه در و بهان كلمه سى فارسى اوله رق به كلمه سنك كه خوب و ايو معنا سـنه در جمعيدر شهر مزبورك هواسى كوزل و صويى طتلو و فواكهى فراوان اولمغله حكايه طريقيله مدح اولنوب كيده رك اسم اولمغين تخفيف اولنوب اصبهان ديديلر لكن صواب اولان لفظ مزبور كلمۀ عجميه در اصلى اسپاهان ايدى كه اسپاهك جمعيدر عساكر ديمكدر زيرا لغت درييده اسپاه عسكر معناسـنه در زيرا سلفده شهر مرقوم عسكرى طائفه سـنه مخصوص اولمغله بالجمله آنده ساكن اولورلر ايدى و بعضلر ديديكه نمرود لعين كه عراق و عجمك شاهى ايدى فرط عتوّ و طغيان و حماقتندن سكان آسمانله محاربه ايلمكى نيت ايلمكين شهر مرقومك سكاننى دخى معيتنه طلب و دعوت ايلدكده جوانده * اسپاهان آن نه كه باخدا جنك كنند * يعنى عسكرك نه جدى واردركه خدا ايله جنك ايده لر ديو تحرير ايلمر يله من بعد اول شهره شهر اسپاهان اطلاق ايلديلر و كاهجه همزه يى مكسور و بعضا تعريب جهتيله سينى صاده و باى فارسـيه يى فايه ابدال ايدرلر و بعضلر عندنده اصبهان ايدى كه اسب هان معربيدر اسب آته دينور و هـان كويا كه دليل جمعدر پس شـهر اسـبان ديمك اولورآنده اعلا آتلر ظهور ايلديكيچون واصّ ناقه پك سودلى اولمق معناسنه در يقال اصّت الناقة اذا غزرت و مجلسده مزاحمه ايلمك معناسـنه در يقال اصّ بعضهم بعضا اذا زحم (الاصوص) صبور وزننده قسـير اولوب سموز و طاولى اولان ناقه يه دينور يقـال ناقة اصوص اى حابل سمينة واوغرى يه دينور لصّ كبى جمعى اصص كلور ضمتينله (الاصّ) همزه نك حركات ثلاثيله اصل و مبنـا معناسـنه در و بو ابن مالكدن منقولدر جمعى آصاص كلور همزه نك مديله (الاصيص) امير وزننده دترمكه دينور يقال اخذه الاصيص اى الرعدة و برنسـنه دن قورقوب قوجنمغه دينور يقال فى قلبه منه اصيص اى زعر وقاب قاجاق قرنتيسنه على قول يارم دستى يه و كوپه دينوركه ايچنه چچك اكيلور سقسى اوله جقدر و شـول لكنه ياخود باطيه يه دينوركه كيجه لر ياخود اختيار آدملر مخصوص تبوّل ايچون اتخاذ

ایدرلر ترکیده اوردك تعبیر ایلدکاریدر ومتین ومحکم یاپو یه دینور یقال بناء اصیص ای محکم و بیوك دستی طرزنده
برنسنه یه دینورکه ایکی طرفلو قولبلری اولمغله انکله چامور طاشنور تسکره کبی برنسنه اولهجقدر (الاصیصة)
سـفینه وزننده بری برینه متقارب اولره دینور یقال بیوت اصیصة ای متقـاربة ومنه یقال هم اصیصة واحدة
ای مجتمعون (التأصیص) تفعیل وزننده بنامقوله سی نسنه نك اجزا وارکاننی بری برینه چیتیوب وصوقشدروب
بغایت متین واسـتوار قلمق معناسـنه در یقال اصّص البنـاء اذا اوثقه وشدّه والزق بعضه ببعض (التأصّص)
تفعل وزننده و (الایتصاص) افتعال وزننده اجتماع معناسنه در یقال تاصّص القوم وائتصّوا اذا اجتمعوا (الآمص)
صاحب وزننده و (الآمیص) یاء زیاده سیله برکونه طعام اسمیدرکه بوزاغینك اتنی پارهلیوب دریسنه صاروب طبخ
ایدرلر علی قول اکشی آش تعبیر اولنان طعامك تبریداولنوب یاغی سوزلمش صافی صوینه دینور وبو خامیز فارسی معرّبیدر

فصل الباء الموحدة

فصل الباء الموحدة (البخص) بانك وخای معجمه نك فتحیله ایاغك اتنه دینورکه مرادطبان اتیدر ودوه نك
بقنه غنه دینور فرسن البعیر معناسنه والده پرمق دیبلرنده اولان اتلره دینورکه آیه طرفنده واقعدر وشول اته دینورکه
فاسد وتباه اولمغله بعض یرنده بیاضلق عارض اولمش اوله وکوزلرك اوست وآلت قپـاقلرنده اولان یومری اته
دینورکه شیش طرزنده اولور بعض کمسه ده پك زیاده اولور وبخص مصدر اولور کوز قپاقلری پك اتلو اولمق معناسنه
یقـال بخص الرجل بخصا من الباب الرابع اذا کان ابخص * قال الشـارح ویقال فی عینه بخص وبخصت عینه
(الابخص) احمروزننده کوزینك قپاقلری اتلو ویومری کشی یه دینور یقال رجل ابخص اذا کان فوق عینیه اوتحتهما
لحم ناتئ کهیئة النفخة (البخص) بانك فتحی وخانك سکونیله کوزی اویوب یاغیله چیقارمق معناسنه در یقال
بخص عینه بخصا من الباب الثالث اذاقلعها بشحمها ومنه مبخوص القدمین ای قلیل لحمهما کانه قدنیل منه فعرّی
مکانه یعنی طبانلرینك اتی آزدرکو یاکه اتلرندن آلنمغله یرلری خالی قالمشدر * قال الشارح قدجاء فی صفته علیه السلام
﴿انه کان مبخوص العقبین﴾ ای قلیل لحمهما (البخص) کتف وزننده شول حیوان ممه سنه دینورکه اتلری وطمارلری
چوق اوله یقال ضرع بخص ای الکثیر اللحم والعرق وسودی زور وشدّتله چیقان ممه یه دینور یقال ضرع بخص
اذا کان لایخرج لبنه الابشدّة (التبخص) تفعل وزننده برنسنه یه کوز دیکیلوب قپاقلری دوریله رك دنك ومتحیر باقه
قالمق معناسنه درکه افراط حیرتدن نشئت ایدر * قال الشارح وفی حدیث القرطیّ فی قوله تعالی ﴿قل هوالله احد
الله الصمد﴾ لوسکت عنها لتبخص عنها رجال فقالوا ماصمد قال فی النهایة البخص بالتحریك لحم تحت الجفن الاسفل
یظهر عند تحدیق الناظر اذا انکرشیئا اوتعجب منه یعنی لولا البیان اقترن فی السورة بهذا الاسم لتحیر فیه حتی تنقلب
ابصارهم (المبخوصة) شول ناقه یه دینورکه طبانی اتنه برمرض اصابت ایلمکله آغسیوب یکه رك یورر اوله یقال
بخصت الناقة علی بناء المجهول فهی مبخوصة اذا اصابهـا داء فی بخصها فظلعت منه (التبخلص) تدحرج وزننده
کوده نك اتی کثیر وغلیظ اولمق معناسنه در یقال تبخلص لحمه اذاغلظ وکثر (البربصة) دحرجه وزننده ترلا قوتلنمك
ایچون صوصالیورملك یاخود جابجا آریق کبی یاروب کرکی کبی صو یه قاندرمق معناسنه در یقال بربص الارض اذا ارسل
فیها الماء لتجود او بقرها وسقاها سـقیا رویاً (بربعیص) زنجبیل وزننده حمص قضاسنده برقریه در (البرص)
فتحتینله برعلت آدیدرکه انسانك فسادمزاجندن ناشی ظاهر بدننده جابجا بیاضلق حادث اولور عضوه غدا اولان
نسنه لرده لزوجتلو بلغم اولسه وداٸما عضو آنی غدا النوب دفع ایلمسه علت مزبوره تحدث ایدر ترکیده ابرشلق علتی
تعبیر اولنور یقال اصابه برص وهو بیاض یظهر فی ظاهر البدن لفساد مزاج وبرص مصدر اولور برکسه ابرش اولمق
معناسنه یقال برص الرجل برصا من الباب الرابع اذا کان ابرص وبرص طوارك کوده سنده برآخر طوارك اصرمسندن
تحدث ایدن بیاضلغه دینورکه اوکولدقدنصکره یری اویلجه قالور یقال فی ظهر الحمار برص ای بیاض من اثر العضّ
(الابرص) احمروزننده صفتدر برص علتنه اوغرامش کشی یه دینورکه ابرش تعبیر اولنور یقال رجل ابرص اذا اصابه
البرص وآیه اطلاق اولنور یقال طلع الابرص ای القمر (سامّ ابرص) میمك تشدیدیله وزعه نك یعنی کلردیدکاری
جانورك بیوك نوعنه دینورکه کرتنکله یه شبیه وسیاه بنکاری اولوب بغایت خبیث وموذی ودمندن بدنه اصابت ایلسی
علت برصی موجب برآلاجه کاردر دم وبولی سدیکی طوتلمش چوجغك احلیلنه تقطیر فی الحال محلل وباشـنی
دوکوب ضماد ایلمسی تیکن مقوله سی نسنه یی بدندن جاذبدر وبونك تثنیه سنده هذاساماّ برص وهؤلاء سوامّ ابرص
یاخود هؤلاء السوامّ دینور ابرصی ترك ایله یاخود هؤلاء البرصة والابارص دینور برصه قرده وزننده در * شارح دیرکه
بوایکی کلمه اسم واحد قلندی اوّلده اعراب اجراسـیله ثانی یه اضافه واوّلی فتح اوزره بنا ایله ثانیده اعراب اجراسی
جائزدر وایکی صورتده دخی علمیت جنسیت ووزن فعل سببلریله غیرمنصرف اولور (بنوالابرص) بنویربوع بن

حنظله يه اطلاق اولنوركه بربطن در وعبيد بن الابرص برشاعردر ﴿البرصاء﴾ حمراء وزننده شبيب نام شاعرك
والده سى لقبيدر اسمى امامه در على قول قرصافه در وبرصاء شول يره اطلاق اولنوركه نباتى رعى اولنمش اوله يقال
ارض برصاء اذا صارت رعى نباتها وپول پول بياض الاجه يلانه اطلاق اولنور يقال حية برصاء اذا كانت فيها لمع
بياض ﴿البريص﴾ اميروزننده طوپلاق ديدكارى نباته شبيه برنبات آديدر ودمشق ترابنده برموضعدر وپرلدايوب
يلدرامق معناسنه در يقال له بريص اى بصيص وبريق ﴿الابراص﴾ همزه نك كسريله برص علتنه اوغراتمق
معناسنه در يقال ابرصه الله تعالى اى جعله ابرص وبرآدمك ابرص ولدى اولمق معناسنه در يقال ابرص الرجل اذا جاء
بولد ابرص ﴿البراص﴾ كتاب وزننده جن طائفه سنك منازلنه دينوروقومسال يرده اولان دوز اوه كبى صحرالره
دينوركه نبات انبات ايلمز اوله لر مفردلرى برصه در بقعه وزننده ﴿البرص﴾ بانك فتحى ورانك سكونيله بركوچك بوجك
آديدركه قويلرده اولور ﴿التبريص﴾ تفعيل وزننده باش تراش ايلمك معناسنه مستعملدر يقال برّص رأسه اذا حلقه
وترلايه چفت سورلمزدن اوّل ياغمور ياغمق معناسنه در يقال برّص المطر الارض اذا اصابها قبل ان تحرث ﴿التبرّص﴾
تفعل وزننده اوتلاقده اصلا اوت براقيوب جمله سنى اوتلاتمق معناسنه در يقال تبرّص الارض اذا لم يدع فيها
رعيا الآرعاه ﴿التبرعص﴾ تدحرج وزننده بركسه نك يقوب التنه آلديغى آدم تپنوب چبالمق معناسنه در يقال
تبرعص فلان تحته اذا اضطرب ﴿البصيص﴾ هزيز وزننده يلدرامق معناسنه در يقال بصّ الشيء بصيصا من الباب
الثانى اذا برق ولمع وبرآدمه آزجه نسنه ويرمك معناسنه در تقول بصّ لى بيسير اى اعطانى وصوصزمق معناسنه در
يقال بصّ الماء اذا رشح وبصيص دترمكه دينور يقال اخذ بصيص اى رعدة وصايى يه دينور يقال حصيصهم
وبصيصهم كذا اى عددهم ﴿الابصاص﴾ همزه نك كسريله بودخى صوصزمق معناسنه در يقال ابصّ الماء اذا
رشح ويردن نبات هنوز چيقمغه باشلمق معناسنه در يقال ابصت الارض اذا ظهر منها اوّل ما يظهر ﴿البصّاصة﴾
حسّاسه وزننده كوزه اطلاق اولنور عين معناسنه يلدرايوب پارلديغيچون ﴿البصباص﴾ ثرثار وزننده يوريمكده
بغايت چباليوب جدّ وجهد ايدن دوه يه دينور ومنه يقال قرب بصباص اى جادّ ويراق دوه يه دينور يقال بعير
بصباص اى ضامر وسوده دينور وآزجه صويه دينور تقول سقانى بصباصا اى لبنا وكذا ماء قليلا وصابده قلان
شول اوت بقيه سنه دينوركه بيان فاره سنك قويريغى كبى قالمش اوله واتمكه دينور خبز معناسنه ﴿البصابص﴾ علابط
وزننده طونه اشقرلق غالب اولان طورى آته دينوركه خرمايى طورى اوله جقدر يقال كميت بصابص قد علته
شقرة ﴿البصبصة﴾ زلزله وزننده يرك نباتى هنوز ظهور ايدر اولمق معناسنه در يقال بصبصت الارض اذا ظهر
منها اوّل ما يظهر وصويه كيدن دوه سرعتله يوريمك معناسنه در يقال بصبصت الابل قربها اذا سارت فاسرعت
وكوپك برى اوته قويريغى صالوب يلتاقلنمق معناسنه در يقال بصبص الكلب اذا حرّك ذنبه وكوچك كوپك
ايكى كوزلرينى آچمق معناسنه در يقال بصبص الجرو اذا فتح عينيه ﴿التبصيص﴾ تفعيل وزننده بودخى يرك نباتى
هنوز ظهور ايدر اولمق معناسنه در يقال بصصت الارض اذا ظهر منها اوّل مايظهر وكوپك ايكى كوزلرينى آچمق
معناسنه در يقال بصص الجرو واذا فتح عينيه ﴿التبصص﴾ تفعل وزننده برنسنه پارل پارل يلدرامق معناسنه در يقال
تبصص الشيء اذا تبلق ﴿التبعرص﴾ تدحرج وزننده تبرعص معناسنه دركه يقوب آلتنه آلديغى آدم تپنوب اضطراب
ايلكدر على قول بوعضو مقطوعك اضطراب ايلسنه مخصوصدر ﴿البعص﴾ بانك فتحى وعينك سكونيله بدن آريق
ونحيف اولمق معناسنه در يقال بعص بدنه بعصا من الباب الثالث اذا نحف ومضطرب وبيقرار اولمق معناسنه در يقال
بعص الرجل اذا اضطرب ﴿البعصوص﴾ عصفور وزننده و﴿البعصوص﴾ جلون وزننده پك چلمز اينجه آريق
آدمه دينور واوجه كيكنه دينور يقال رجل بعصوص وبعصوص اى ضئيل ويقال اشتكى بعصوصه اى عظم وركه
﴿البعصوصة﴾ بانك ضميله برخرده بوجكدركه بياضلغندن پارلدار ﴿التبعصص﴾ تزلزل وزننده و﴿التبعص﴾ تفعل
وزننده مضطرب وبيقرار اولمق معناسنه در يقال تبعصص الرجل وتبعص اذا اضطرب وتبعصص قتل اولنمش يلان
قيورلمق معناسنه در يقال تبعصصت الحية اذا قتلت فتلوت ﴿البلخص﴾ خاى معجمه ايله جعفر وزننده يوغون شيئه
دينور يقال شيء بلخص اى غليظ ﴿التبلخص﴾ تدحرج وزننده برنسنه كثرت بولمغله غلظتلنمق معناسنه در يقال
تبلخص الشيء اذا غلظ وكثر ﴿البلاص﴾ شداد وزننده صعيد مصر ديارنده برقريه در دير بلاص اكا مضافدر
﴿البلصوص﴾ حلزون وزننده برقوش آديدر جمعنده شاذ اوله رق بلنصى دينور حبنطى وزننده على قول بلنصى
مفرديدر جمعى بلصوص در ياخود بلنصى مؤنثى وبلصوص مذكريدر ياخود على العكس در ﴿البلص﴾ بانك ولام
مشدده نك كسريله و﴿البلوص﴾ سنور وزننده و﴿البلصة﴾ فتحاتله ابو بريص اسميدركه برقوشدر وابو بريص

كرتنكله نك كنيه سيدر * لكن شارحك بيانه كوره بوراده مراد قوشدر ﴿البلنصاة﴾ حبنطاة وزننده برنوع
مأكول نباتدر بلنصى جمعيدر وبرقوش اسميدركه يمورطه سى يشل اولور باديه ده مغيلان اغاجلرنده يمورطلر جمعى
بلاصىّ كلور ﴿ابن بلصى﴾ جمزى وزننده بودخى برقوشدر قوريغى اوزون وقنادلرى قيصه اولور ﴿البلصى﴾ زمكى
وزننده كوچكن قوشنه شبيه برقوش آديدر بلصّ مفرديدر على قول بلصوّدر فتحتينله وصادك ضمى وواوك
شده سيله مؤنثى بلصوّه در ﴿التبليص﴾ تفعيل وزننده بركسه دن مطلوبك مجموعنى آلوب ذمتنى تخليص ايلك
معناسنه در تقول بلصته من مالى اى لم ادع عنده شيئا اى اخذته وخلصته ومواشينك سودى آزالمق معناسنه در يقال
بلصت الغنم اذا قلت البانها ﴿التبلص﴾ تبرّص وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى يقال تبلص الارض اذا تبرّص
وبرنسنه يى كيزلوجه ايستمك معناسنه در يقال تبلص الشئ اذا طلبه فى خفأ وبرشيئى اوغورلين تلكوكبى كورمز
طرفندن سيوشدرمك معناسنه در يقال تبلص له اذا اراغه واراده وبرده اولان اوتلرى طوار بتون اوتلامق
معناسنه در يقال تبلصت الغنم الارض اذا رعت ما فيها اجمع ﴿الابلنصاء﴾ اسلنقاء وزننده كتمك معناسنه در يقال
ابلنصى الرجل اذا ذهب وبركسه لباسندن صويونوب چيقمق معناسنه در يقال ابلنصى من ثيابه اذا خرج
﴿المبالصه﴾ مفاعله وزننده بركسه اوزره صيچرايوب آتيلق معناسنه در يقال بالصه اذا واثبه بونك بناسى مشاركت
ايچون دخى اولور ﴿البلأصة﴾ همزه ايله دحرجه وزننده قورقوب قاچمق معناسنه در يقال بلأص الرجل اذا
هرب ﴿البلعص﴾ بانك وعينك ضمى على قول فتحه لريله عورت فرجنك كنارينه ياخود بعينه فرجنه دينور
﴿البلهصة﴾ دحرجه وزننده برنسنه دن قورقغله سرعتله سكردوب قاچمق معناسنه در يقال بلهص الرجل اذا عدا
من الفزع واسرع ﴿التبلهص﴾ تدحرج وزننده بركسه لباسندن صويونوب چيقمق معناسنه در يقال تبلهص الرجل
اذا خرج من ثيابه ﴿البوص﴾ بانك فتحى وواوك سكونيله سائرلرى سبق وتقدّم ايلمك معناسنه در يقال باصه فلان
يبوص بوصا اذا سبقه وتقدّمه واستعجال معناسنه در يقال باصه اذا استعجله وبركسه دن قاچوب كيزلنمك معناسنه در
يقال باص منه اذا هرب واستتر والحاح وابرام ايلمك معناسنه در يقال باص فى الامر اذا الحّ ورنك ولون معناسنه در
يقال تغير بوصه اى لونه وخاتونك صغريسنه دينور عجيزه معناسنه بو ايكى معناده بانك ضميله ده لغتدر وپك يوريمك
معناسنه در يقال باص الرجل اذا سار شديدا ويورلمق معناسنه در يقال باص منه اذا تعب ﴿البوص﴾ بانك ضميله
بركونه نبات يمشيدر وصغرى ياغنك يومشقلغنه دينور بونده فتحله ده جائزدر تقول اعجبنى بوصها وبوصها
اى لين شحمة عجزها وبوص ابواص لفظنك مفرديدركه مواشى ودوابك انواعى ديمكدر يقال بوص من الغنم
والدوابّ اى نوع منها ﴿التبويص﴾ تفعيل وزننده بوص ديدكلرى نبات مذكور يمش ويرمك معناسنه در يقال
بوّص البوص اذا اثمر وعورتك قيچى بيوك اولمق معناسنه در يقال بوصت المرأة اذا عظمت عجيزتها ويارشده
سائرلرى صاوشوب كچمك معناسنه در يقال بوّص فلان اذا سبق فى الحلبة ورنكى صافى اولمق معناسنه در يقال
بوّص الشئ اذا صفا لونه ﴿البوصاء﴾ بيوك قيچلى خاتونه دينور يقال امرأة بوصاء اى العظيمة العجز وعرب صبيانه
مخصوص برلعب اسميدركه براغاجك اوجنه آتش قيصديروب باشلرى اوزره فرل فرل چويررلر ﴿الابواص﴾ همزه نك
فتحيله برموضع آديدر ﴿البوصىّ﴾ بانك ضميله بركونه كمى اسميدر بوزىّ فارسى معرّبيدر ﴿بوصان﴾ بانك ضميله
اسد قبيله سندن بربطن اسميدر ﴿البهص﴾ فتحتينله صوصه مق عطش معناسنه در يقال بهص الرجل بهصا من الباب
الثالث اذا عطش ﴿البهصوص﴾ عصفور وزننده آزنسنه يه دينور تقول ما اصبت منه بهصوصا اى شيئا ﴿الابهاص﴾
همزه نك كسريله منع ايلمك معناسنه در تقول ما ابهصنى اى ما منعنى ﴿التبهلص﴾ تدحرج وزننده برآدم لباسندن
صويونوب چيقمق معناسنه در تبلهص كبى يقال تبهلص الرجل اذا خرج من ثيابه ﴿البيص﴾ بانك فتحى وياءنك سكونيله
شدّت وضيق ومحنت معناسنه در يانك كسريله ده جائزدر ومنه يقال وقع فى حيص بيص بفتح الحاء والباء والصاد
وفى حيص بيص بكسر الحاء والياء وفتح الصاد وحيص بيص بفتح الحاء والباء وكسر الصاد وحيص بيص
بكسر الصاد الاولى وجرّ الثانية وحيص بيص بجرّهما وفى حاص باص بكسرهما اى وقع فى اختلاط لا محيص عنه
ويقال * جعلتم الارض عليه حيص بيص وحيصا بيصا * اى ضيقتم عليه حتى لا يتصرّف فيها يعنى روى زمينى اكا شول
درجه ده تضييق ايلديكزكه برجانبه دونه جك قدرتى قالمدى تجز بعونه تعالى ﴿ فصل التاء الفوقية ﴾

﴿ فصل التاء الفوقية ﴾

﴿التخريص﴾ تانك كسرى وخاى معجمه نك سكونيله و﴿التخريصة﴾ هايله لباسك تيريزنه دينور بنيقة الثوب
معناسنه وبو تيريز فارسى معرّبيدر ﴿التراصة﴾ سماحه وزننده برنسنه قوىّ ومحكم اولمق معناسنه در يقال ترص
الشئ تراصة من الباب الخامس اذا قوى واحكم ﴿التريص﴾ امير وزننده صفتدر قوىّ ومحكم نسنه يه دينور

يقال شیٔ تریص ای قویّ محکم و تریص ایکی کفه‌سی پس برابر طوغری و محکم ترازو یه دینور کماسیذکر
(الاتراص) همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی قوند وقویّ و محکم قلمق معناسنه‌در تقول اترصته اذاقوّیته‌واحکمته
وترازویی تسویه وتعدیل ایلمك معناسنه‌در یقال اترص المیزان اذا سوّاه و عدّله (التارص) بنیه وترکیبی قویّ
ومحکم آته دینور یقال فرس تارص ای محکم الخلق (المترص) مکرم وزننده تریص کبی ایکی کفه‌سی بس
برابر اولان راست و محکم ترازویه دینور یقال میزان مترص و تریص ای مستوعدل محکم لایحیف (الترییص)
تفعیل وزننده بودخی ترازویی تسویه‌وتعدیل ایلمك معناسنه‌در یقال ترّص المیزان اذا سوّاه وعدّله (التعصوصة)
بعصوصه وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (التعص) فتحتینله چوق یوریمکدن ایاغك سکیرلری اغریمق
معناسنه‌در یقال تعص الرجل تعصا من الباب الرابع اذا اشتکی عصبه من کثرة المشی وتعص معص کبیدر
لکن ثابت دکلدر ومعص پك یورلمقدن ایاغك سکیرلری بوریلوب قصیلق معناسنه‌در (التلیص) تفعیل
وزننده برنسنه‌یی یومشدوب دوبدوز مهره تخته‌سی کبی قلمق معناسنه‌در یقال تلص الشیٔ تلیصا اذا ملسه ولینه
﴿ فصل الجیم ﴾ (الجأص) جیمك فتحی و همزه‌نك سکونیله ایچمك معناسنه‌در یقال جأص الماء جأصا
من الباب الثالث اذا شربه (الجراصیة) علابطه‌وزننده فیل کبی ایری جثه‌لی آدمه دینور ویاوز شدید ارکك دوه‌یه
دینور یقال رجل جراصیة ای ضخم وکذا جمل جراصیة ای شدید (جابلص) بانك ولامك فتحی یاخود سکونیله
اقصای مغربده بربلده‌درکه آندن اوته‌ده انسی یوقدر یعنی شن و مسکون دکلدر * مترجم دیرکه برهان قاطعده بیان
اولندیغی اوزره جابلص که جابلسا معرّبیدرکه نهایت مغربده بربلده‌در بیك دروازه‌سی وهردروازه‌ده بیك پاسبان
اوتورر بونك مقابلنده نهایت مشرقده دخی انك کبی برشهر واردر و بونلر اهل تحقیق عندلرنده عالم مثالده واقعدرکه
مجموع صور واشکال عالمانده موجوددر وصوفیون عندنده جابلسا سالکك تعلق وتقید عالمندن اطلاقه ومرکز
محیطه وصول ایچون قطع ایلیه‌جکی منازلك آخر منزلنه اشارتدر و جابلقاسعی و سلوکه قطع ایده‌جکی منازلدن
اوّل منزله اشارتدر (الجصّ) جیمك فتحی و کسری و صادك تشدیدیله معلومدرکه کرجه دینور آنکله دیوار صوانور
کچ فارسی معربیدر و جص مصدر اولور باغلو طوتساغك باغی صیق و محکم اولدیغندن ایکلیوب ناله‌وزاری قلمق
معناسنه یقال بات یجصّ فی الرباط جصّا من الباب الثانی ای یتأوّه مضیقا علیه مشدودا ربطه کویاکه آه و ناله ایله
رباطك دیوارلرینی صوار (الجصاص) شدّادوزننده کرج ایشلیان آدمه دینورکه کرجچی تعبیر اولنور (الجصّاصات)
حسّاسات وزننده جصاصه‌نك جمعیدرکه کرجخانه‌یه دینور تبانه و خمّاره کبیدر (الجصاجص) علابط وزننده
کرج ایله صوانمش کبی بغایت آق ودوزیره دینور یقال مکان جصاجص ای ابیض مستو (الجصیصة) سفینه
وزننده خانه‌لری واوبه‌لری بری برینه پك یقین اولمغله برطائفه کبی اولان جماعته دینور یقال هذه جصیصة
من ناس واصیصة اذا تقاربت حلتهم * شارح بصیصه عبارتنی تخطئه ایلمشدر (الاجتصاص) افتعال وزننده
اولری واوبه‌لری بری برینه متقارب اولمغله برطائفه کبی برارده اولمق معناسنه‌در یقال اجتصّ القوم اذاتقاربت
حلتهم فاجتمعوا (الجصیص) امیروزننده مربوط و مقید کمسه‌نك ناله وزاریسنه دینور یقال بات یجصّ فی الرباط
کاذکروله جصیص ای تأوّه (التجصیص) تفعیل وزننده قابی طولدرمق معناسنه‌در یقال جصص الاناء
اذا ملاه و بنایی کرجله صوامق معناسنه‌در یقال جصص البناء اذا طلاه بالجصّ وکوپك انیکی کوزلرینی آچمق
معناسنه‌در یقال جصص الجرو اذا فتح عینیه واغاجك یپراقلری و یمشلری یکیجه ظهور ایتمکه باشلمق معناسنه‌در
یقال جصص الشجر اذا بدا اوّل مایخرج ودشمنه حمله ایلمك معناسنه‌در یقال جصص علی العدوّ اذا حمل
علیه (الجلبصة) دحرجه وزننده قاچمق فرار معناسنه‌در یاخود بونده صواب اولان خای معجمه ایله اولمقدر
(الجمص) جیمك فتحی ومیمك سکونیله برکونه نبات آدیدر (الاجنیص) نونله اقلید وزننده تنبل آدمه دینورکه
اوشندیکندن یرندن آیرلمز یقال رجل اجنیص ای لایبرح موضعه کسلا ونفع وضرّه وخیروشرّه یرامیان عاجز
وچولپه کمسه‌یه دینور یقال هو اجنیص ای فدم لایضرّ و لاینفع ورعب‌واحترازندن ناشی اموره کریشه‌میوب
اویالنوب کیرولنور اولان مرعوب و اندیشه‌ناك کمسه‌یه دینور یقال هو اجنیص ای مرعوب متباطئ عن الامور
(الجنیص) امیروزننده میته دینور (التجنیص) تفعیل وزننده اولمك معناسنه‌در یقال جنص فلان اذا مات
وبرنسنه‌دن قورقوب قاچمق معناسنه‌در یقال جنص الرجل اذاهرب فزعا وبرنسنه‌یه دیکه‌دیکه باقق علی قول
قورقودن کوزلرینی بلرتمك معناسنه‌در یقال جنص البصر اذا حدّده اوفتحه فزعا و یورك سورمك وچقرمق
معناسنه‌در یقال جنص بسلحه اذا رمی به (ابن جوصا) سکری وزننده محدّث مشهوردر ﴿ فصل الحاء المهملة ﴾

فصل الجیم
فصل الحاء المهملة

﴿الحبرقص﴾ قافلة غضنفر وزننده جثه سی کوچك خرده اركك دوه یه دینور وكوزه خواركتربودوره دینور
مؤنثلری حبرقصه در وطقناز آدمه دینور وحرقوص دیدكاری بوجك یاوریسنه دینوركا سیذكر ﴿الحربصیصة﴾
حانك وبانك فتحلریله نسوان آوادانلغنه دینور یقال ماعلیها حربصیصة ای شیٔ من الحلی ﴿الحربصة﴾ ربصه
وزننده ومرادفیدركه ذكر اولندی یقال حربص الارض بمعنی ربصها ﴿الحرص﴾ حانك كسریله جشع معناسنه دركه
برنسنه یی رغبت مذمومه وجهی اوزره ولزومندن زیاده شدتله طلب وآرزو قلمق معناسنه در وبو اسمدر یقال
الحرص شوم ومصدر اولور یقال حرص علی الشیٔ وحرص حرصا من الباب الثانی والرابع اذا جشع ﴿الحریص﴾
امیروزننده وصفدر جمعی حراص در حانك كسریله وحرصاء در كرماء وزننده وحریص یرتق ثوبه دینور یقال ثوب
حریص ای مشقوق ﴿الحرصة﴾ فتحاتله هر شیئك وسطنك قراركاهنه دینور یقال هو حرصة ذاك الشی ای مستقرّ
وسطه ﴿الحارصة﴾ یغمور ایله یرك یوزینی صویوب صیرراولان بلوده دینور یقال سحابة حارصة اذا كانت تقشر وجه
الارض بمطرها وشول باش یاریغنه دینوركه باشك دریسنی جزئجه یارمش اوله یقال شجة حارصة اذا كانت قدشقت الجلد
قلیلا ﴿الحریصة﴾ سفینه وزننده حارصه ایله معنای اوّلده مرادفدر ﴿الحرصة﴾ عرصه وزننده حارصه ایله معنای ثانیده
مرادفدر وحرصه ناقه نك ممه سی صیق صار لمغله دلیكلرینك آغزلری یاره اولمقدن ناشی بولا لدیغی حسبیله صاغیلورکن
سودی قابه دوزوطوغری اكیلوب اطرافه طاغلمسنه دینور ﴿الحرص﴾ قرص وزننده یارمق معناسنه در یقال حرص الشیٔ
حرصا من الباب الاوّل اذاشقه واوتلاغك اوتلرندن اصلا برنسنه ترك اولنمامق اوزره مجموعی اوتلامق معناسنه در
یقال حرص المرعی علی بناء المجهول اذالم یترك منه شیٔ وبرنسنه نك قبوغنی صویمق معناسنه در یقال حرص الشیٔ اذا
قشره ﴿الحرصیان﴾ حانك كسریله بطنك دریسنك ایچ یوزینه دینور وفیل دیدكاری جانورك دریسنك ایچ یوزینه
دینور وشول یوفقه قزل دریجكزه دینوركه مثلا قیونك دریسی صویلدقدنصكره قصاب آنیدخی چكوب صویار
مرادات ایله پوستكی اراسنده اولان انجه دری اوله جقدر جمعی حرصیانات كلور وبو حرصیان كلمه سی فعلیان
وزننده در قبوق صویمق معناسنه اولان حرصدن مأخوذدر ﴿التحرّص﴾ تفعل وزننده طعامی كنارلرندن اكل ایله
اكسلتمك معناسنه در یقال انه لیتحرص غداءهم وعشاءهم ای یتحیفهما ﴿الاحتراص﴾ افتعال وزننده برنسنه یه افراط
اوزره حرص ایدوب تحصیلنه چبالمق معناسنه در یقال احترص الرجل اذاحرص وجهد ﴿التحرفص﴾ فایله تدحرج
وزننده بوزیلوب بورشمق معناسنه در یقال تحرفص الشیٔ اذا تقبض ﴿الحرقوص﴾ قافلة عصفور وزننده
پره كبی بر كوچك بوجكدر آری ایكنه سی كبی ایكنه سی اولور علی قول كنه دیدكاری بوجكه شبیه اولور
انسانك كوده سنه یاپشور عندالبعض بوق بوجكندن كوچك بربوجكدركه طولوملری وقربه لری دلوب وباكره
قیزلرك فرجلرینه صوقیلور حراقیص جمعیدر عربلرك عاشق الابكار دیدكاری بوجك اوله جقدر وحرقوص خرمانك
یشیل قوریغنك چكردكنه دینور وحرقوص بن مازن تمیم قبیله سندن بركسه دروحرقوص بن زهیر مقدما اصحابدن اولوب
بعده زمان خلافت حضرت كرّار یده خارجی اولدی ﴿الحرقصی﴾ فتحتینله حبركی وزننده بربوجك آدیدر حرقصاة
مفردیدر هایله ﴿الحرقصة﴾ دحرجه وزننده آدیملری صیق صیق اتارق یوریمك معناسنه در یقال حرقص فی المشی
اذا اقارب خطاه وتیز تیز سویلك معناسنه در یقال حرقص الكلام اذا قاربه ﴿المحرقص﴾ مدحرج وزننده صیق
ونسیج اولنمش نسنه یه دینور یقال نسیج محرقص ای متقارب ﴿الحصّ﴾ حانك فتحی وصادك تشدیدیله تراش ایلك
معناسنه در یقال حصّ الشعر حصا من الباب الاوّل اذا حلقه وبرنسنه دن بركسه یه حصه دوشمك معناسنه در
تقول حصنی منه كذا ای صارت حصتی منه كذا وبركسه یی اجاره وحمایه ایلیوب نامردلك ایلك معناسنه مستعملدر
كویاكه مجموع ناسی صفحهٔ التزامدن تراش ایدر یقال هو یحصّ ای لایجیر احدا یعنی یمنع الجوار ﴿الحاصّة﴾ خاصه
وزننده برعلتدركه داء الثعلب كبی مبتلا اولان كسه نك قیللری دوكیلور یقال الق الله فی رأسه الحاصّة وهی داء
یتناثر الشعر وحاصّه كه عربلرك بینهم رحم حاصة قولنده واقعدر مخصوصه معناسنه دركه حلقدن مستعار
مقطوعه دیمكدر یاخود نسب اوزره اولمغله ذات حصّ دیمكدركه بینلرنده قرابت منقطعه واردیمك اولور ﴿الحصص﴾
فتحتینله باشك قیللری آز اولمق معناسنه در ﴿الاحصّ﴾ وصفدر باشنك قیللری آز اولان كشی یه دینور یقال
رجل احصّ ای بین الحصص یعنی قلیل شعر الرأس وكذا یقال طائر احصّ الجناح ای القلیل الریش واحص
كنشلو بغایت آیازلق كونه وصف اولور یقال یوم احصّ اذا كانت قدطلعت شمسه وصفت سماؤه ونامملوسنده
اصلا اثر ورخنه وكدورت اولمیان مجلا قلجه وصف اولور یقال سیف احصّ ای لااثرفیه واوغورسز
كسه یه دینور یقال رجل احصّ ای مشئوم ﴿الاحصان﴾ تثنیه بنیه سیله عبد ایله حماره اطلاق اولنور * شارحك

(بیانی)

بیانی اوزره بونلر بهالرینی کویاکه اوزرلرنده طاشیوب بیراولدقلرنده تنقیص ایلملریله خیرسز اولدقلرینه مبنی در
پس شأمتلری مآل اعتباریله اولور واحص وشبیث زبیروزننده تهامه ده ایکی موضعلردر وحلب ترابنده دخی ایکی
موضعلردر (الحصاء) خیر ومحصولدن عاری قوراق سنه یه وصف اولور یقال سنة حصاء ای جرداء لاخیر فیها
وحصاء سراقة بن مرداس یاخود حزن بن مرداسك قسراغی اسمیدر واوغورسز عورته دینور یقال امرأة حصاء
ای مشؤمة وطوزسز طوپراقسزیله دینور یقال ریح حصاء ای صافیة بلا غبار (الحصّاصة) حصّاصه وزننده
سواد عراقده قصر ابن هبیره یه قریب بر قریه در (الحصة) حانك کسریله بهره ونصیب معناسنه در جمعی حصص در
قرد وزننده وبوحلق معناسندن مستعار قطعه معناسنه اولوب بعده نصیب معناسنده استعمال اولندی یقال
اخذ حصته ای نصیبه (الحصّ) حانك ضمیله ورس اسمیدرکه یمن زعفرانی وآلاجهره دیدکاریدر علی قول زعفرانه
دینور جمعی حصوص در وابجویه دینور لؤلؤ معناسنه (الحصاص) غراب وزننده اشك قسمی قولاغنی
قصوب قویریغنی بری اوته صاله رق سکرتمسنه دینور واو صورغه دینور ویك سکرتمکه دینور * قال الشاح اذا سمع
الشیطان الاذان تولّی وله حصاص ای شدّة العدو وقیل هو ان یصر الحمار باذنیه ویمصع بذنبه ویعدو وقیل هو
الضراط وحصاص اویوزلغه دینور جرب معناسنه (الحصاصة) ثمامه وزننده باغده وآصمه ده اوزوم کسلدکدنصکره
قلان بشاغه دینور تقول اقتطفت الحصاصة ای مابقی فی الکرم بعد قطافه (الحصیص) امیروزننده صایی یه
اطلاق اولنور یقال حصیصهم کذا ای عددهم وبوقاغیلغی آز تویلو آته دینور یقال فرس حصیص ای قلیل
شعر الثنة وقاز یمش قیله دینور یقال شعر حصیص ای محصوص وحصیص عبدالقیس قبیله سندن بر بطن در
(حصیصه) سفینه وزننده ابن اسعدرکه شعرادندر وحصیصه آتك طرنقلری اطرافنك بوقریلرنده بتن تویلره
دینور (الحصحص) زبرج وزننده طوپراغه وطاشه دینور (الحصحاص) ثرثار وزننده طوپراغه دینور
وفتورسزرونده دوه یه دینور یقال قرب حصحاص ای جادّ سریع بلا فتور (ذوالحصحاص) ذی طوی نام محل اوزره
مشرف بر طاغك اسمیدر (الحصاصاء) حانك فتحیله طوپراغه دینور (الاحصاص) همزه نك کسریله بر کمسه یه
حصه ویرمك معناسنه در تقول احصصته اذا اعطیته نصیبه وعزل ایلمك معناسنه در تقول احصصته عن امره
اذا عزلته (التحصیص) تفعیل وزننده بر نسنه آچق وعیان اولمق معناسنه در یقال حصص الشیٔ اذا بان وظهر
(الحصحصة) زلزله وزننده بودخی بر نسنه ظاهر وعیان اولمق معناسنه در یقال حصحص الحق اذا بان وظهر
و بر نسنه یی بر نسنه ایچره کرکی کبی یرلشمك ایچون بری اوته تحریك ایلمك معناسنه در * قال الشارح ومنه قول عنین سمرة
حین اشتری له جاریة من بیت المال وادخلها علیه لیلة ثم سأله مافعلت فقال فعلت حتی حصحصت فیها فسأل الجاریة
فانکرت فقال خلّ سبیلها یا محصحص وتیز تیز یوریمك معناسنه در یقال حصحص فی المشی اذا اسرع وایچندن
نسنه اراشدرر کبی طوپراغی بری اوته اشنوب دوریمك معناسنه در یقال حصحص التراب اذا فحصه یمینا
وشمالا ویورلك سورمك معناسنه در یقال حصحص بسلحه اذا رماه * مؤلف بونی تکرار ایلمشدر وبر آدم بر کمسه یه
مبرم دلنجی کبی یاپشوب ابرام والحاح ایلمك معناسنه در یقال حصحص فلانا اذا لزق به والحّ علیه ودوه قالقرکن
دیزلرینی زور ایله یره ویروب طیامق معناسنه در یقال حصحص البعیر رکبتیه اذا اثبتهما للنهوض وایاغی
بوقاغیلو کمسه نك یوروشی کبی یوریمك معناسنه در یقال هو یحصحص ای یمشی مشی المقید (التحاصّ) تفاعل
وزننده و (المحاصّة) مفاعله وزننده حصه لشمق وپایلشمك معناسنه در یقال تحاصّوا وحاصّوا اذا اقتسموا حصصا
(التحصحص) تزلزل وزننده یره یاپشوب دوبدوز اولمق معناسنه در یقال تحصحص الشیٔ اذا لزق بالارض واستوی
(الانحصاص) انفعال وزننده قیل وتوی دوکیلوب زائل اولمق معناسنه در یقال انحصّ الشعر اذا ذهب وحیوانك
قویریغی کسلمك معناسنه درکه کودلك تعبیر اولنور یقال انحصّ ذنبه اذا انقطع ومنه المثل * افلت وانحصّ الذنب *
یعنی صیرلوب قورتلدك اماقویرقده کتدی دیمکدر هلاکه مشرف اولمشیکن بر تقریبله تخلیص کریبان ایدن کمسه
حقنده ضرب اولنور * شارح دیرکه معاویه دمشقده کندی نفسیچون بر قصر عالی بنا ایدوب لکن جوارنده بر کلیسا
اولمغله دائما اول جهتدن بحضور اولور ایدی هدم وازاله سنه وسیله جوی اولوب عاقبت قرار دادهٔ تصوری اوزره
قیصر رومه بر ایلچی ترتیب وبعدالوصول قیصر حضورنده تحقیر وازدراسنه دائر حرکت ایلمسنی امر وتنبیه ایلمکله
اولدخی امر موجبنجه عمل ایلدکده ارکان قیصر ایلچینك قتلنی اراده ایلدیلر قیصر ایلچینك بوکونه حرکتی معاویه نك
دسیسه سی اولمغله بزلر بونی قتل ایلدیکمزده نقض صلح بزم طرفدن واقع اولمغله کندیسی دخی قلمرو حکومتنده
اولان نصارایی بالجمله استیصال ایلمك قصدنده در دیو قتلنه رضا ویرمیوب سالما ارجاع ایلدی ایلچی معاویه یه

کلوب وقعه‌یی حکایت ایلدکده معاویه کلام مزبوری ایراد ایلدی ایلچی دخی کلا انّه لبهلبه دیدی یعنی قویریغی
کسملك دکل بلکه قویریغنك صچاقلریله بیله کلدیکه برقیلنه زیان کلمدی انتهی (الحفص) حانك فتحی وفانك سکونیله
میشین زنبیله دینورکه انکله آرتلنان قوینك چامورینی چکوب پاك ایدرلر جمعی احفاص وحفوص کلور وحفص
ارسلان یاوریسنه دینور بومعنایه مبنی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری عمر بن الخطاب رضی الله عنه
جنابلرینی ابو حفص ایله تکنیه ایلدیلر وحفص بن ابی جبله وحفص بن السائب وحفص بن المغیره اصحابدندر
وحفص مصدر اولور بریکدرمك معناسنه یقال حفص الشیء حفصا من الباب الثانی اذا جمعه وبر نسنه‌یی الدن
براقق معناسنه‌در یقال حفص الشیء من یده اذا القاه (حفصه) طلحه وزننده امّ المؤمنین بنت عمر بن الخطاب
رضی الله عنهما اسمیدر وحفصه دیشی سرتلانه دینور (امّ حفصه) طاوغك کنیه‌سیدر (الحفاصة) ثمامه
وزننده جمع معناسندن اسمدر برکنتی‌یه دینور (الحفص) فتحتینله نبق وآلچ مثللو یمشلرك چکردکنه دینور (الحنفص)
زبرج وزننده چلمسز ونحیف آدمه دینور یقال رجل حنفص ای ضئیل (الحقص) رقص وزننده شدّت وسرعتله
سکرتمکه دینور تقول سبقنی حقصا وقبصا وشدّا بمعنی واحد (الحکیص) امیروزننده تهمت وسوء کمانه اوغرامش
کمسه‌یه دینور یقال صار فلان حکیصا ای مرمیا بالریبة (الحمص) حانك فتحی ومیمك سکونیله و (الحموص) قعود
وزننده یاره‌نك شیشی اینوب ساکن اولمق معناسنه‌در یقال حمص الجرح حمصا وحموصا من الباب الاول اذا سکن ورمه
وصانجغك شدّتله صالنمسی کیدوب یواشمق معناسنه‌در یقال حمصت الارجوحة اذا سکنت فورتها وکوزه
دوشن خار وخاشاکی سهولتله چیقارمق معناسنه‌در یقال حمص القذاة اذا اخرجها من عینه برفق وچوجق صالنجقده
کندی کندیسنه صالنمق معناسنه‌در ودابه‌دن صوکتمك یعنی کرکی کبی تربوشانوب آقغه دینور * شارحك بیانه کوره
قوشی‌یه کتمزدن مقدّمجه مثلا برآتك اوزرینه چوللر اورتوب کرکی کبی ترلمسندن عبارتدر تاکه یرانوب صولقلو سکردر
اوله (الحمیصة) سفینه وزننده و (المحموصة) اوغورلنمش قیونه دینور جمعی حمایص‌در وحمیصة بن جندل
شعرادندر (الاحمص) قیون خرسزنه دینور یقـال هو احمص ای لص یسرق الحمایص وهی الشیاه المسروقة
بوراده تجرید اعتباریله‌در (المحماصة) اوز وحاذقه اولان خرسز عورته دینور یقال هی محماصة ای لصة حاذقة
(الحمصیص) فتحتینله وکاهجه میمك شده‌سیله برنوع نبات مأکول اسمیدرکه طعمی حامض وقومساللرده نابت اولور
کش تعبیر اولنان یوغرد قوریسنه قاتوب اکل ایدرلر مفردی حمصیصه‌در (حمص) حانك کسریله شـام دیارنده
برولایت آدیدر سکانی فی الاصل یمنیلر ایدی وبو مؤنثدر بعضا مذکر اولور (حمص) حمّزوزننده وقنب وزننده حبّ
معروف اسمیدرکه نخود تعبیر اولنان غله‌در نافخ وملین وبولی مدرّ ومنی ودم وشهوتی مکثر وبدنی وآلت تناسلی
مقوّی‌در لکن اکل وتناولی طعامدن مقدّم ومؤخر اولمیوب طعام اراغنده اولمغه مشروطدر وحمص اندلسده
بربلده آدیدر اعلامدن محمد بن احمد بن حلف الحمصیّ اورادندر وابراهیم بن الحجاج الحمصیّ وعموجه‌سی عبدالله
الحمصی که رواتدندر مصرده دار الحمص نام محلده ساکن اولدقلریچون نسبت اولندیلر (حمصه) حانك کسری
ومیم مشدده‌نك فتحیله راوی مجلس البطاقه اولان ابو الحسن علیّ بن عمر نام ثقه‌نك جدّی اسمیدر * مؤلف مجلس
بطاقه‌یی بوراده ومادّه‌سنده بیاندن سـکوت ایلمشـدر لکن قرافی علیه الرحمه‌نك بیانه کوره عمر بن عبد العزیز
رحمه الله تعالی دفن اولنور ایکن علی ملأ الناس آسماندن بربطاقه‌یه ملفوف بورقه نازل اولوب بعد الفتح درونده
براءة من الله لعمر بن عبد العزیز من النار عبارتی مسطور ایدی مجلس بطاقه بو اوله‌جقدر (الحمصیّ) حانك ضمی
ومیم مشدده‌نك فتحیله محمود بن علی نام متکلمك نسبتیدر مرقومدن امام فخر الدین الرازی اخذ علوم ایلدی علی قول
بوضاد معجمه ایله‌در (التحمیص) تفعیل وزننده نصف نهار وقتنده آهو صید ایلمك معناسنه‌در یقال حمص الرجل
اذا صاد الظباء نصف النهار (المحمص) معظم وزننده قاورلمش دانه‌یه دینور یقال حبّ محمص ای مقلوّ لسانمزده
تحمیص قهوه تحمیس کبی بومعنادندر (الانحماص) انفعال وزننده بوزیلوب کوچله‌رك سیلمك معناسنه‌در یقال
انحمص منه اذا انقبض وتضائل وچکرکه قسمی قرظ دیدکاری میشه اغاجنی اوتلامغله کوده‌سی بتون قزاروب
وغلظتی کتمك معناسنه‌در یقال انحمصت الجرادة اذا اکلت القرظ فاحمرّت وذهب غلظها ویاره‌نك وبر عضوك
شیشی اینمك معناسنه‌در یقال انحمص الورم اذا سکن ودابه سموز ایکن آریقلنمق معناسنه‌در یقال انحمصت الناقة
ای کانت بادنة فنحفت (التحمص) تفعل وزننده بوزیلوب بورتشمق معناسـنه‌در یقال تحمص الرجل اذا انقبض
وات قوریمغله چکیلوب بورشمق معناسنه‌در یقال تحمص اللحم اذا جفّ وانضمّ (حنبص) جعفروزننده بررجل
آدیدر (الحنبصة) دحرجه وزننده جنکده اورغون اورغون تلکو کبی حرکت ایلك معناسـنه‌در یقال حنبص

(فلان)

فلان فی الحرب اذا راغ (ابو الخنبص) زبرج وزننده تلکونك کنیه سیدر (الخنص) حانك فتحی و نونك سکونیله اولمك
معناسنه در یقال خنص الرجل خنصا من الباب الاوّل اذا مات (الخنصأو) جردحل وزننده ضعیف و زبون آدمه دینور
(الخنفص) فاپله زبرج وزننده جثه سی کوچك آدمه دینور (الحوص) حانك فتحی و واوك سکونیله و (الحیاصة) کتابه
وزننده دیکش دیکمك معناسنه در یقال حاص الثوب یحوص حوصا وحیاصة اذا خاطه ومنه المثل * ان دواء الشق
ان تحوصه * یعنی یرتغك علاجی دیکمکدر خلل بولمش امرك اصلاحنه سعی ایتمك معرضنده ضرب اولنور وتقول العرب
* لاطعنن فی حوصك * ای لاکیدنك ولاجهدن فی هلاکك یعنی سکا کیدو مکردن البته خالی اولمیوب بهر حال هلاکك
خصوصنه جدّ و جهد ایدرم زمخشری بونی دیکدیککی سوکرم یعنی اصلاح ایلدیککی افساد ایدرم موقعیله بیان
ایلدی وکذا فی المثل * طعن فی حوص امر لیس منه فی شیٔ * بونده حانك ضمیله وحوصی امر عبارتیله ده وارد اولمشدرکه
طوبی وزننده در بوجهله الندن کلمیوب یاقشدرمیه جغی ایشه عبث و بیهوده زحمت چکوب سعی و ورزش ایدن
کمسه حقنده ضرب اولنور و حوص و حیاصه ایکی نسنه نك اراغنی قاوشدرمق کبی طار ایتمك معناسنه مستعملدر یقال
حاص بینهما اذا ضیق و حوص سانجو علتنه دینور یقال اخذ الحوص ای المغص و برنسنه نك چورهسنی طولشمق
معناسنه در یقال حاص حوله اذا حام (الحائص) فرجی بتشك اولان ناقه یه دینور نسوانده رتقاء منزلنده درکه
آسلمق تعبیر اولنور یقال ناقة حائص وهی کالرتقاء فی النساء (الحواص) کتّب وزننده قالین دیکه جك نسنه لرده
چوالدوز یرینه قوللندقلری اغاج پارسنه دینورکه آغاجدن چوالدوز اوله جقدر (حاص بص) بیص ماده سنده
سبق ایلدی (الحیاصة) کتابه وزننده مصدر درکه ذکر اولندی و حیاصه اکرك قولانی او جنه چکریلان اینجه قایشه
دینورکه قیاصه تعبیر اولنور حیاصه محرّفیدر و بونك اصلی حواصه در کسره مجاورتیله واو یایه ابدال اولندی
(الحوص) فتحتینله کوزلرك قوبریقلری طار اولمق علی قول برکوز آخره نسبت طار اولمق معناسنه درکویا که
دیکلمش کبی اولور یقال حوص الرجل حوصا من الباب الرابع اذا ضاق مؤخر عینیه او احدهما (الاحوص)
صفتدر کوزلرینك قوبرقلری یاخود برکوزی طار کشی یه دینور یقال رجل احوص و امرأة حوصاء وعین حوصاء
(الاحوصان) تثنیه بنیه سیله ایکی احوصدن عبارتدر بری احوص بن جعفر درکه اسمی ربیعه در و دیکری عمرو بن
الاحوص درکه قومنه رئیس اولمشیدی (الاحاوص) جمع بنیه سیله احوص بن جعفر مزبورك اوغللری عوف
و عمرو و شریح نام کمسه لره اطلاق اولنور (الاحتیاص) افتعال وزننده لاابالی اولمیوب حزم و احتیاط و احتراز
اوزره حرکت ایتمك معناسنه در یقال هو یحتاص فی امره ای یحزم و یتحفظ (المحتاصة) محتاجه وزننده شول ناقه یه
دینورکه رحمی بتشك مرتبه ده طار اولمغله ارکك عملی نافذ اولمیه یقال ناقة محتاصة اذا کانت قد احتاصت ای ضاقت
رحمها لایقدر علیها الفحل (حویصه) و (محیصه) تصغیر ایله و صادلرك تشدیدیله مسعود بن کعب الاوسی
اوغللریدرکه صحابه لردر (الحیص) و (الحیصة) حارك فتحیله و (الحیوص) قعود وزننده و (المحیص) و (المحاص)
میملرك فتحیله و (الحیصان) فتحاتله برنسنه دن قاچمق و چهی اوزره صاپوب دونمك معناسنه در یقال حاص عنه
یحیص حیصا و حیصة و حیوصا و محیصا و محاصا و حیصانا اذا عدل و حاد او یقال للاولیاء حاصوا وللاعداء انهزموا
(الانحیاص) انفعال وزننده حیص معناسنه در یقال انحاص عنه بمعنی حاص (المحیص) مصدر درکه ذکر اولندی
و اسم مکان اولور صاپوب یان ویره جك و قاچه جق یرلره دینور یقال ماله من محیص ای محید و معدل و میل و مهرب
(الحیوص) صبور وزننده اورکك طواره دینور یقال دابة حیوص ای نفور (الحیصاء) حمراء وزننده و (المحیاص)
محراب وزننده فرجنك ایچریسی طاره جق حیوانه دینور یقال فرس و ناقة حیصاء و محیاص ای الضیقة الحیاء
(حیص بیص) بیص ماده سنده بیان اولندی (المحایصة) مفاعله وزننده برکمسه یی برتقریب طوتمق یاخود الندن
برطرفه قورتلوب قاچمق ایچون تلکو کبی بری اوته قوبرق صاووب اوینامق معناسنه در یقال حایصه اذا راوغه

فصل الخاء المعجمة

﴿فصل الخاء المعجمة﴾ (الخبص) خانك فتحی و بانك سکونیله برنسنه یی قاتوب قارشدرمق معناسنه در یقال
خبص الشیٔ خبصا من الباب الثانی اذا خلطه و خبیص دیدکاری حلوا پشورمك معناسنه در یقال خبص الرجل
اذا عمل الخبیص (الخبیص) امیر وزننده خرما و صافی یاغدن معمول بردرلو حلوا اسمیدر خلط معناسندن مأخوذدر
حالا بودیارلرده اون و عسل ایله یاپدقلریدرکه فارسیده افروشه و ترکیده اون حلواسی دیرلر و خبیص کرمان ایالتنده
برقریه آدیدر (المخبصة) مکنسه وزننده ذکر اولنان حلوایی قارشدروب دوندره جك قاشیغه و کپچه یه دینور تقول
اقلب الخبیص بالمخبصة وهی ملعقة یقلب الخبیص بها فی الطنجیر (التخبیص) تفعیل وزننده و (التخبص) تفعل
وزننده و (الاختباص) افتعال وزننده بونلرده خبیص دیدکاری حلوا یاپمق معناسنه در یقال خبص و تخبص

واختبص اذا عمل الخبيص ﴿ الخربصة ﴾ دحرجه وزننده مواشى اوتلاقده برنسنه قوميوب جمله سنى سپورى اوتلامق معناسنه در يقال خربص المال كلّ النبات اذا وقع فى الرعى واخّ فى الاكل وشيئك مجموعنى آلوب ايلتمك معناسنه در يقال خربص المال اذا اخذه فذهب به وخربصه اتنه طلوتازه خاتونه دينور يقال امرأة خربصة اى شابّة تارّة واشيايى برى برندن آيروب تميز ايلك معناسنه در يقال خربص الاشياء اذاميز بعضها من بعض ﴿ الخربصيصة ﴾ خانك وبانك فتحيله پك آزجه نسنه يه دينور معناى آتيدن مأخوذدر ومنه ماعليها خربصيصة اى شئ من الحلىّ ويقال مافى الوعاء او السقاء خربصيصة اى شئ وبرنوع بونجق آديدر ﴿ الخربصيص ﴾ هاسزپك كوچك برنسنه دركه قوملق ارالغنده او لوب چكركه كوزى كبى ايشيلر خربصيصه بوندن مأخوذدر على قول برنبات آديدر كه دانه سى او لوب آندن اعراب طائفه سى طعام اتخاذ ايدرلر پك كوچك وآزجه بولنور برنباتدر * قال الشارح ومنه الحديث ﴿ انّ نعيم الدنيا اقلّ واصغر عندالله من خربصيصة ﴾ قال فى النهاية الخربصيص هنة فى الرمل لها بصيص كانّها عين الجرادو خربصيص قطعه سى كوچك اركك دوه يه دينور ونحيف ومهزول انسان وحيوانه دينور وكوپه يه دينور قرط معناسنه ونسوانك آو ادانلق حبه سنه دينور ﴿ المخربص ﴾ اسم فاعل بنيه سيله بغايت حسابى ومتصرف آدمه دينوركه ادنى شيئى حساب ايدر على قول شول كدا چشم كمسه يه دينوركه پك مرتكب ومتنزّل اولمغله تحصيل اشياء خصوصنده ذلت وخاكسارلق ارتكاب ايدر اوله يقال رجل مخربص اى حسابة او مسفّ للاشياء مدقع فيها ﴿ الخرص ﴾ خانك فتحى ورانك سكونيله برنسنه يى تقدير وتخمين ايلك معناسنه در يقال خرص العدد خرصا من الباب الثانى اذا حزره وقدّره ويلان سويلك معناسنه در يقال خرص الرجل اذا كذب ومطلقا ظنّ وتخمينله سوز سويلك معناسنه در يقال خرص فيه اذا قال فيه بالظن ونهرك آغزينى بند ايلك معناسنه در يقال خرص النهر اذا سدّه ﴿ الخرص ﴾ خانك كسريله معناى اوّلدن اسمدر قدر وقياس معناسنه در تقول كم خرص ارضك اى قدرها وماحزن فيها وخرص يانلرى وايكولرى قوند وقوىّ اولان تند وشديد اركك دوه يه دينور يقال جمل خرص اى شديد ضليع ولطيف ونازك مزراغه دينور وآيويه دينور دبّ كبى غالبا بونده خرس فارسى معرّبيدر ومطرّزى روايتى اوزره زنبيله ده دينور وطغارجغه دينور جراب معناسنه ﴿ الخرص ﴾ خانك ضميله آغاجك دالنه دينور يقال قطع خرص الشجر اى غصنه ومزراق قارغيسنه دينور قناة معناسنه وتمرنه دينور بونده خانك كسريله ده جائزدر يقال ركب الخرص فى رمحه اى السنان والتون وكومش حلقه يه دينور على قول كوپه نك حلقه سنه ياخود نسوان آوادنلغنده اولان بعض كوچك حلقه يه دينور جمعى خرصان كلور خانك ضمى وكسريله وخرما اغاجنك دالنه دينور جريد النخل معناسنه وشول اوجى سيورلمش آغاج پارچه سنه دينوركه صوطولومنك آغزنده اولان باغه صوقشدريلور تقول ركب الخرص فى السقاء وهو عويد محدّد الرأس يغرز فى عقده بومعنا مناسبتيله پك آز وحقير نسنه ده استعمال اولنور يقال مايملك خرصا اى شيئا بونده خانك كسريله ده مستعملدر وخرص خانك حركات ثلاثيله مزراق تمرننك قوانى اوزره اولان دمورينه دينوركه يلمان طرفى اوله جقدر على قول تمرنك اشاغيسنى چويرن حلقه يه دينور ومزراغك كنديسنه دينور رمح معناسنه وطغارجغه دينور ﴿ الخراصة ﴾ كتابه وزننده اصلاح ايلك معناسنه در يقال خرص المال خراصة من الباب الاول اذا اصلحه ﴿ الخرص ﴾ فتحتينله صوغوقدن اوشويه رك آجقمق معناسنه در يقال خرص الرجل خرصا من الباب الرابع اذا جاع فى قرّ ﴿ الخرص ﴾ كتف وزننده معناى مزبوردن صفتدر ﴿ المخرص ﴾ منبر وزننده بودخى مزراغه دينور يقال طعنه بالمخرص اى الرمح ﴿ الاخراص ﴾ همزه نك فتحيله شول آغاج پارچه لرينه دينوركه بال صغان كمسه انلر ايله قواندن بال چيقاررلر مفردى خرصدر صرد وزننده وخرصدر طنب وزننده وخرصدر خانك ضميله برد وزننده ﴿ الخرصة ﴾ غرفه وزننده رخصت معناسنه در يقال ماوجدله خرصة اى رخصة وصوحصه سنه دينور تقول اعطنى خرصتى من الماء اى شربى منه ولوغسه خاتونك طعام مخصوصنه دينور ﴿ الخرصان ﴾ خانك كسريله بحرين قضاسنده برقريه در اوراده مزراقلر بيع وشرا اولنور اولمغله تسميه اولندى ﴿ ذو الخرصين ﴾ خانك كسريله قيس بن الخطيم الانصارى نام شاعرك قلجى اسميدر ﴿ الخرصيان ﴾ حرصيان وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى ﴿ المخارص ﴾ ميمك فتحيله تمرنلره دينور اسنه معناسنه مخرص مفرديدر ﴿ الخريص ﴾ امير وزننده صوغوق صويه دينور تقول شربت خريصا اى ماء باردا وخرما وسائر آغاجلرك ديبلرنده اولان حوضه دينور وطولو قابه دينور يقال اناء خريص اى ممتلئ وشول بيوك حوض كبى يره دينوركه اكا نهرك صويى صاپوب اركيلور ونهرك برجانبنه دينور ودرياده اولان آطه يه دينور تقول رأيته يمشى فى خريص النهر اى فى جانبه وتقول خرجنا الى الخريص اى جزيرة البحر ﴿ التخرّص ﴾ تفعل وزننده بركسه يه افك وافترا ايلك معناسنه در يقال تخرّص

(عليه)

عليه اذا افترى ﴿الاختراص﴾ افتعال وزننده يلان دوزمك معناسنه در يقال اخترص الرجل اذا اختلق و طغار جغه
نسنه قومق معناسنه در يقال اخترص الرجل اذا جعل فى الخرص اى الجراب مااراد ﴿المخارصة﴾ مفاعله وزننده
دكشيك ايلك معناسنه در يقال خارصه اذا عاوضه وبادله ﴿الاخرمصاص﴾ اسبطرار وزننده خاموش اولمق
معناسنه در يقال اخرمصّ الرجل اذا سكت ﴿الخرنوص﴾ جردحل وزننده خنزير انيكنه دينور ﴿الخصّ﴾ خانك
فتحى و صادك تشديديله و﴿الخصوص﴾ قعود وزننده و﴿الخصوصية﴾ خانك ضمى و فتحيله و﴿الخصيصى﴾ خليفى
وزننده و مدّ ايله و﴿الخصية﴾ خانك كسريله و﴿التخصة﴾ تحله وزننده بركسه يى بر نسنه ايله تفضيل ايلك معناسنه دركه
اول كسه يى اول نسنه ايله مشاركندن متفرّد و ممتاز ايلكدن عبارتدر يقال خصّ فلانا بالشيء خصّا و خصوصا
و خصوصية و خصيصى و خصية و تخصة من الباب الاوّل اذا فضله به و كذا يقال خصه بالودّ اذا فضله به دون غيره
شارح ديركه خصوصيه لفظنده مؤلف كرچه ضمه يى ترجيح ايلدى لكن عند الجمهور فتحى افصحدر و يانك تشديد
و تخفيفى جائزدر وحرف جرّ اولان باء كلمه سى مثال مزبورده مقصوره داخلدر انتهى ﴿الخاصّ﴾ و﴿الخاصّة﴾ صادلرك
تشديدلريله عامّ وعامّه مقابليدركه بر نسنه ده بولنوب سائرده بولنميان شيئه دينور وخاص ممتاز و متعين آدمه اطلاق
اولنور جمعى خواص كاورشارحك بيانه كوره خاصّه ده كى هاء مبالغه و تاكيد ايچوندر ﴿الخصار﴾ خانك كسريله
وضميله ممتاز و متعين آدملره دينور خواصّ معناسنه ظاهرا خاصّك جمعيدر يقال انّما يفعل هذا خصان الناس
اى خواصّهم ﴿الخويصة﴾ خانك ضمى و صادك تشديديله خاصّه لفظنك مصغريدر يايى ساكنه در زيرا يای تصغير
متحرّك اولمز *شارح ديركه اصلى خويصصه اولغله ادغام اولندى واجتماع ساكنين مصحح اولان اوّلك حرف لين وثانينك
مدغم اولمسيدر انتهى * ومنه يقال عليك بخويصة نفسك اى بحالتك الخاصّة ﴿الخصاص﴾ و﴿الخصاصة﴾ خالرك
فتحيله فقر و احتياج معناسنه در يقال اصابته خصاص وخصاصة اى فقر وتقول خصصت يارجل خصاصا
وخصاصة من الباب الرابع اى افتقرت و مطلقا رخنه و خلل على قول قاپو و قلبور و الك و نقاب مقوله سنده اولان
كدكه و رخنه يه دينور ياخود كوچك دليكه دينور يقال سدّ خصاصه اى خلله او هو كل خلل و خرق فى باب و منخل
و برقع و نحوه او الثقب الصغير و ساج اياقلرينك فرجه لرينه دينور ﴿الخصاصاء﴾ خانك فتحيله بودخى فقر واحتياج
معناسنه در ﴿الخصاصة﴾ خانك ضميله آصمه و باغ كسلدكدنصكره باقى قلان اوزم بشاغنه دينور تقول اقتطفت
الخصاصة اى مابقى فى الكرم بعد قطافه وآزجه نسنه يه دينور نبذ يسير معناسنه جمع جنسى خصاصدر
﴿الخص﴾ خانك ضميله سازلقدن وقامشدن اولان اوه دينوركه تركانلر وكوردلر هوغ تعبير ايدرلر على قول
يالكز تاوانى تخته لر ايله اورتلامش اوه دينور ارج ديدكلرى اوكى جمعى خصاص در خانك كسريله و خصوصدر
قول ثانى يه كوره ديوارلرى سازلق اولوب يالكز سقفى تخته اولاندركه چاتمه اولور وخصّ ميخانه يه دينور هرنقدر
سازلقدن بنا اولنمش دكل ايسه ده وايو باديه يه دينور خمر جيد معناسنه ﴿الخصّ﴾ خانك كسريله مطلقا اكسك شيئه
دينور يقال شهر خصّ اى ناقص ﴿الاخصاص﴾ همزه نك كسريله بر نسنه ده تقصير ايلك معناسنه در يقال اخصّ به
اذا ازرأ ﴿خصى﴾ خانك ضميله رتّا وزننده بغداد قضاسنده دجيل طرفنده بر بيوك قريه آديدر فضلادن محمد بن علىّ بن
محمد الخصى اورادندر و موصل شرقيسنده بشقه بر قريه آديدر سكانى بالجمله دوه جيلردر ﴿الخصوص﴾ خانك ضميله
كوفه ده بر موضعدر آنده اعلا كوپلر ايشلنوردنان خصيه او رايه منسوبدر غير قياس او زره ومصرك شرقيسنده عين
الشمس ترابنده بر قريه آديدر وينه مصر بلادندن اسيوط قضاسنده بر قريه در وينه شرقيهٔ مصريه ده بر قريه دركه حالا
خصوص السعاده ديمكله متعارفدر وباديه ده بر موضع آديدر ﴿التخصيص﴾ تفعيل وزننده بر نسنه يى خاص ايلك
معناسنه دركه سائرك مشارك اولمديغى شيء ايله متفرد و ممتاز ايلكدن عبارتدر يقال خصّصه ضدّ عمّمه و تخصيص
چوجق قسمنه مخصوص بر لعبه دينوركه بر قامشك ايچنه آتش وضع ايدوب اول قامشى اويناده رق آتشى كوسترمكدن
عبارتدر و بو اسمدر ﴿الاختصاص﴾ افتعال وزننده بر نسنه يى بر كسه يه ياخود بر كسه يى بر نسنه يه خاص و مخصوص قلمق
معناسنه و مخصوص اولمق معناسنه متعدى و لازم اولور يقال اختصّه بالشيء اى خصّه به فاختصّ ﴿التخصص﴾ تفعل
وزننده خاص و مخصوص اولمق معناسنه در يقال تخصص به بمعنى اختصّ ﴿الخلبصة﴾ دحرجه وزننده قاچمق
معناسنه در يقال خلبص الرجل اذا هرب ﴿الخلبوص﴾ حلزون وزننده سرچه دن كوچك و سرچه رنكنده
بر قوش آديدر ﴿الخلوص﴾ جلوس وزننده و﴿الخالصة﴾ عافيه وعاقبه وزننده بر نسنه صافى وخالص اولمق
معناسنه دركه مغشوش و متكدر اولمامقدن عبارتدر يقال خلص الشيء خلوصا وخالصة من الباب الاول اذا صار
خالصا * مؤلفك بصائرده بيانه كوره خالص و صافى بر معنايه در نهايت خالص مقدّم مشوب ايكن شائبه سى زائل اولانه

دینور و صافی آندن اسمدر و خلوص یتشمك و صول معناسنه در یقال خلص الیه اذا وصل (الخلص) فتحتینله
الده و ایاقده اولان کیکار اینجه قلیرلر کبی چتال چتال قیمقلو شاخ شاخ اولمق معناسنه در بوالرده و ایاقلرده اولان
اینجه اینجه اوزون کیکارده اولورکه ارالرنده جزئیجه اتلر صوقشدرلمش اولور و هندطاوقلرینك بالدرلری کیکاری دخی
بورسمه اولور یقال خلص العظم خلصا من الباب الرابع اذا تشظی فی اللحم و ذلك فی قصب عظام الید و الرجل
شارح نشط نسخه لرینی تخطئه و تشظی اولمغی امضا ایلمشدر و خلص برنوع صرمشق اوتنه دینورکه آصمه کبی
آغاجلره صرمشوب چیقار بغایت خوشبوو دانه لری عقیق کبی اولوب پارلدار مفردی خلصه در (الخالص) صفو تلو
نسنه یه دینور یقال شیٔ خالص ای صاف و پك بیاض نسنه یه اطلاق اولنور یقال شیٔ خالص ای ابیض و خالص
بغدادك شرقیسنده برنهرك اسمیدرکه اوزرنده خالص اطلاق اولنور برکورهٔ کبیره وار در ظاهرا اول قضا نهرك
اسمیله مسمادر (الخالصة) مصدردرکه ذکر اولندی و اسم فاعل اولور صافیه معناسنه ومنه قوله تعالی ﴿ انا اخلصناهم
بخالصة ذکری الدار ﴾ ای بخلة خلصنا لهم یعنی خالصة کلمه سی مقدر خلة لفظنك صفتیدرکه خصلت معناسنه در
و ذکری الدار قولی هی ذکری الدار تقدیرنده یاخود بدلدر و امام نافع و هشام اضافتله قراءت ایلدیلر و داردن مراد
دار آخرتدر و خالصه صقلیه جزیره سنده یعنی آق دکزده ایتالیا سمتنده چجلیا دیدکاری اطه ده بر بلده اسمیدر
و اجفر ایله خزیمیه نام محل بیننده بر برکه آدیدر (الخلصاء) صحراء وزننده دهناده بر موضع آدیدر (خلص) خانك
فتحیله دیار مزینه دن آره نام محلده بر موضع آدیدر (خلیص) زبیر وزننده عسفان ایله قدید میاننده بر حصن اسمیدر
و هر ابیض شیئه خلیص اطلاق اولنور (الخلص) خانك فتحی و لامك سکونیله برنسنه دن خلاص بولان شیئه
دینور بو مناسبتله اسکی قربه نك ایکی طرفنده اولان قایشلرك ارالغندن سوزیلوب اقان صویه اطلاق اولنور
ومنه یرشح خلصا الشنة ای عرقاها یعنی ماخلص من الماء من خلل سیورها (الخلص) خانك کسریله خالص و صمیم
دوسته اطلاق اولنور جمعی خلصاء کلور کرماء وزننده یقال هو خلصك ای خدنك (الخلاصة) خانك ضمیله
و کسریله برنسنه نك صاف و کزیده سنه اطلاق اولنور خلاصة السمن قولندن مأخوذدرکه کره یاغنی ارتدکده
ایچنه بعض نسنه قاتارلر تمام اریوب میانه سی بولدکده صزدروب چوکندیسندن تمیز ایدرلر ایشته اول طورناکوزی کبی
طوری و خالص اولان صزندی یه اطلاق اولنور یقال هذه خلاصة السمن ای ماخلص منه (الخلاص) خانك
کسریله اثر معناسنه درکه همزه نك کسریله در بودخی ذکر اولنان یاغك خلاصه سنه دینور و آتشله خلاصه
اولنمش آلتونه و کومشه و کره یاغنه دینور یقال هذا خلاص الذهب و الفضة و الزبد ای ما اخلصته النار منها
مؤلفك و الزبد قولی اطراددر (الخلاص) رمان وزننده اوده و اوطه ده اولان خلل و رخنه یه دینور تقول سد
خلاص البیت ای خلله (الخلوص) صبور وزننده خلاصه اولنان یاغك دیبنده قلان چوکنکه و طورطویه دینور
بوراده بالضم نسخه سی غلطدر (ذو الخلصة) فتحاتله و ضمتینله یمنده خثعم قبیله سنه مخصوص سلفده بر بیت اسمیدرکه
کعبه یه نظیر اولمق اوزره بنا ایلمشلر ایدی کعبة الیمانیه اطلاق ایدرلر ایدی درونده خلصه نام بر صنملری اولوب یاخود
زمینی ذکر اولنان نبات خلصه نك منبتی اولمغله ذو الخلصه تسمیه ایلمشلر ایدی (الاخلاص) همزه نك کسریله
برنسنه یی خالص قلمق معناسنه در یقال اخلص الشیٔ اذا جعله خالصا و اخلاص فی العبادة ریا و سمعه شائبه سنی
ترك ایله لله عبادت ایلمکدن عبارتدر یقال اخلص لله اذا ترك الریاء و برشیئك خلاصه سنی آلمق معناسنه در یقال
اخلص السمن اذا اخذ خلاصته و دوه ایلکلی و سموز اولمق معناسنه در یقال اخلص البعیر اذا صار مخه قصیدا
سمینا (التخلیص) تفعیل وزننده برکسه یه خلاص ویرمك معناسنه در یقال اخلصه اذا اعطاه الخلاص کما ذکر
بعض نسخه ده سحاب وزننده مضبوط اولمغله شارحك بیانی اوزره اجرت معناسنه مستعملدر و تخلیص برشیئك
خلاصه سنی آلمق معناسنه در یقال خلص الرجل اذا اخذ الخلاصة و قورتارمق معناسنه در یقال خلص فلانا
اذا نجاه * شارحك بیانه کوره خلاص بولمدن اسمدر (التخلص) تفعل وزننده قورتلمق معناسنه در یقال خلصه
فتخلص (المخالصة) مفاعله وزننده برکسه ایله کدرسز صفوت اوزره کچنمك معناسنه در یقال خالصه اذا صافاه
(الاستخلاص) برنسنه یی برکسه اورندولیوب کندی نفسنه مخصوص ایدنمك معناسنه در یقال استخلصه لنفسه
اذا استخصه (الخمص) خانك فتحی و میمك سکونیله و (الخموص) قعود وزننده یارهنك شیشی اینمك معناسنه در یقال
خمص الجرح خمصا و خموصا من الباب الاول اذا سکن ورمه و خمص آجلق برکسه یی زبون ایدوب قارننی ایچرو
چکورمك معناسنه در کما سیذکر (المخمصة) مغضبه وزننده اسمدر آجلغه دینور مجاعه معناسنه و مخمصه
مصدر اولور خمص و خموص کبی آجلق برآدمی زبون ایدوب قارننی ایچرو چکورمك معناسنه یقال خمصه الجوع

(خمصا)

خمصا وخموصا ومخمصة من الباب الاوّل اذا جعله خميص الحشا وآجقمق معناسنه‌در يقال خمص البطن
خمصا وخموصا ومخمصة من الباب الاوّل والرابع والخامس اذا خلا اى جاع (الانخماص) انفعال وزننده بودخى
ياره‌نك شيشى اينمك معناسنه‌در يقال انخمص الجرح بمعنى خمص (الخمصة) خانك فتحيله بناء مرّه‌در جوعه معناسنه
وتپه‌لر وطاغلر ار القلرنده اولان بعض دوزجه كوچك يره دينوركه طپراغى ملايم ويوريمسى آسان اولور (المخمص)
منزل وزننده باديه‌ده بر طريقك اسميدر (الخمصان) خانك ضميله وفتحاتله (والخميص) امير وزننده آج كشى‌يه
دينور وقرنى آزجه واورته‌لغى اينجه‌جه اولان كشى‌يه اطلاق اولنور يقال رجل خمصان وخمصان وخميص الحشا
اى ضامر البطن ويقال امرأة خمصانة وخميصة من نساء خمائص وهم قوم خماص اى جياع (الخميصة)
سفينه وزننده بركونه سياه عبايه دينوركه درت كوشه‌لو وايكى طرفى زنجفلو اولور سلفده تلبس ايدرلر (ابو خميصه)
عبدالله بن قيس واحمد بن خميصه محدّثلردر وابو خميصه معبد بن عباد صحابيدر ياخود بو ضاد معجمه وحاى مهمله ايله‌در
(التخامص) تفاعل وزننده بر نسنه‌دن كنار كسوب بر طرف اولمق معناسنه‌در يقال تخامص عنه اذا تجافى وسحره
قريب كيجه‌نك ظلمتى رقتلنمك معناسنه مستعملدر يقال تخامص الليل اذا رقّت ظلمته عند السحر و بركسه‌نك
حقنى ويرمك معناسنه مستعملدركه آندن متباعد اولور تقول تخامص عن حقه اى اعطه يعنى فتجاف له عن حقه
(الاخمص) همزه‌نك وميمك فتحيله انسانك طبانى اورته‌سنده اولان چقورجه آچقلغه دينوركه يره باصدقده اوراسى
يره طوقنمز ومنه ✲ كان صلى الله عليه وسلم خمصان الاخمصين ✲ اى باطن قدميه الذى لا يصيب الارض شديد التجافى
عن الارض والخمصان بضم الخاء المبالغ منه وبو صفت ميمنتدن صايلور مقابلنه دوز طبان تعبير اولنوركه دوز طبانلدر
(الخنبوص) عصفور وزننده چقماقدن چاقيلور ايكن صچرايوب دوشن شراره‌يه دينور (الخنوص) جردحل
وزننده خنزير انيكنه دينور وهر شيئك كوچكنه دينور جمعى خنانيص‌در (الخنوصة) هايله ال يتشور اولان
خرما آغاجنه دينور وبيرديدكارى جانورك ياورسنه دينور (الخنصيص) خانك كسريله بودخى ببر ياورسنه دينور
(الاخنيص) ازميل وزننده تنبل واوشنكن آدمه دينور ياخود صواب اولان اجنيص اولمقدر جيمله (الخوص)
فتحتينله انسانك كوزلرى ايچرى باتق اولمق معناسنه‌در يقال خوص الرجل خوصا من الباب الرابع اذا غارت عينيه
(الاخوص) صفتدر كوزلرى ايچرى باتقن كشى‌يه دينور بو جهتله زيد بن عمرو نام شاعر وفارسه تلقيب اولندى
(الخوصاء) حمراء وزننده شول اسى يله دينوركه يل اسيلكندن ناشى كوز آچلميوب فرسز وقيپق باقيلور اوله يقال
ريح خوصاء اذا كانت تكسر العين حرّا ودرين قويى‌يه وصف اولور يقال بئر خوصاء اى قعيرة ويوكسك سياه
قيايه دينور يقال قارة خوصاء اى مرتفعة وكوزينك برى سياه وبرى اغارمش اولان ديشى قيونه دينور يقال نعجة
خوصاء اذا صارت قدا سودّت احدى عينيها وابيضت الاخرى وخوصاء سبرة بن عمرو الاسدى وثوبة بن الحمير
الخفاجى فرسلرينك اسميدر وبك اسى اولان اويله زمانه دينور يقال ظهيرة خوصاء اذا كانت اشدّ حرّا وقاسم بن
ابى الخوصاء حمصىّ الاصل محدّثدر (الخوص) خانك ضميله خرما يپراغنه دينور مفردى خوصه‌در (الخوّاص)
كتان وزننده خرما يپراغى صتان آدمه دينور (الاخواص) همزه‌نك كسريله خرما اغاجى يپراقلنمق معناسنه‌در
يقال اخوصت النخل اذا اخرجت الخوص كذلك سائر اغاجلر يپراق ياروب چيقارمق معناسنه‌در يقال اخوص
العرفج اذا تفطر بورق (التخويص) تفعيل وزننده بركسه‌دن آزجه نسنه آلمق معناسنه‌در كوياكه يپراق قدر
آلمقدر تقول خوّص ما اعطاك اى خذه وان قلّ وتخويص التاج خرما يپراقلرى طرزنده تاجى آلتون تنكه وقباره‌لر ايله
زينت ايلمكدن عبارتدر يقال خوّص التاج اذا زينه بصفايح الذهب و بركسه ابتدا كرام وخيار اولان آدملره
بعده فرومايه ولئام اولنلره اكرام ايلمك معناسنه‌در يقال خوّص فلان اذا ابتدأ باكرام الكرام ثم اللئام و بركسه‌ده پيرلك
علامتلرى ظهور ايلمك يعنى صاچ وصقالنه يپراق يپراق قيرسمك معناسنه‌در يقال خوّص الشيب فلانا اذا بدا فيه
(التخوّص) تفعل وزننده بودخى بركسه‌دن آزجه نسنه آلمق معناسنه‌در تقول خوّص ما اعطاك وتخوّص
اى خذه وان قلّ (المخوّصة) محدّثه وزننده شول يره دينوركه آنده الاء وارطى وعرفج وسبط نام آغاجلرك
يپراقلرى فراوان اوله يقال ارض مخوّصه اذا كانت بها خوص الالاء والارطى والعرفج والسبط (المخاوصة) مفاعله
وزننده متاعى متاعه دكشمك وجهيله پازار ايلمك معناسنه‌در تقول خاوصته البيع اذا عارضته ومخاوصه كوزلك
برازينى قيپه‌رق بر نسنه‌يه دقتله نظر ايلمك معناسنه‌در اوق طوغرلدركن طوغريلغنه ياخود كنشك جرمنه
نظر ايدركبى (التخاوص) تفاعل وزننده مخاوصه ايله معناى ثانيده مرادفدر يقال هو يتخاوص ويتخاوص
اذا غضّ من بصره شيئا وهو فى ذلك يحدّق النظر كانه يقوّم قدحا وكذا اذا نظر الى عين الشمس (الخيص) خانك

فتحی و یانك سكونیله و (الخائص) آزجه احسان و عطیه یه دینور تقول نلت منه خیصا و خائصا ای قلیلا من النوال
وتقول نلت منه خیصا ای شیئا یسیرا و خیص آز اولمق معناسنه مصدر اولور یقال خاص الشئ یخیص خیصا
اذا قلّ (الخیصاء) حمراء وزننده خسیس و کمتر عطیه یه دینور یقال عطیة خیصاء ای تافهة و شول دیشی
کچی یه دینورکه بوینوزینك بری دیك و بریسی باشنه یاتق و یاپشق اوله یقال معز خیصاء اذا کان احد قرنیها
منتصبا والاخر ملتصقا برأسها (الاخیص) احمر وزننده بوینوزینك بریسی قریق اولان قوچه دینور یقال کبش
اخیص ای المنکسر احد القرنین و یقال عنز خیصاء و کوزینك بری کوچك و بریسی بیوك انسان و حیوانه دینور
یقال کبش اخیص اذا کانت احدی عینیه صغیرة والاخری کبیرة و یقال نعجة خیصاء (الخیص) فتحتینله انسان
و حیوانك کوزلرینك بری کوچك و بری بیوك اولمق معناسنه در یقال خیص خیصا من الباب الرابع اذا صغرت
احدی عینیه وکبرت الاخری (الخیصی) خانك فتحی و الفك قصریله هر نسنه دن نبذه لره دینور یقال خیصی
من عشب ای نبذمنه و طاغنق و پراکنده ناسه اطلاق اولنور و منه یقال اجتمعت خیصاهم ای متفرّقوهم و انضمّ
بعضهم الی بعض (الخیصان) خانك فتحیله هر نسنه دن بر مقدار آزجه شیئه دینور یقال خیصان من مال ای قلیل منه

فصل الدال المهملة

(الدأص) دالك و همزه نك فتحیله حدّی متجاوز طاشقین مسرور و شادان اولمق
معناسنه درکه کره طای کبی بوطورلق ایلکدن عبارتدر یقال دأص الرجل دأصا من الباب الرابع اذا اشرّ و بطر
و مواشی کرکی کبی سموروب لحم و شحمله طوبطلو اولمق معناسنه در یقال دأص المال اذا امتلأ سمنا (الدحص)
نحس وزننده ذبح اولنان حیوان ایاقلریله تپنوب اشمك معناسنه در یقال دحص المذبوح برجله دحصا من الباب
الثالث اذا ارتکض و فحص (المدحص) مقعد وزننده اسم مکاندر مذبوحك تپنوب اشندیکی یره دینور مفحص
معناسنه (الدخرصة) خای معجمه ایله دحرجه وزننده برمبهم ایشی اظهار و بیان ایلك معناسنه در یقال دخرص
الامر اذا بینه (الدخرص) زبرج وزننده امور ایچره اولوب امورك حقایق و دقایقنه آگاه اولان مصلحت شناس
و کارکزار آدمه دینور یقال هو دخرص فی الامور ای الداخل فیها والعالم (الدخریص) تخریص وزننده مرادفیدرکه
اثواب تیرزینه دینور (الدخوص) جلوس وزننده قیز قسمی اتنه طولوب بالق کبی سموروب یاغ باغلمق معناسنه در یقال
دخصت الجاریة دخوصا من الباب الثالث اذا امتلأت شحما (الدخوص) صبور وزننده کرکی کبی اتنه طولو قیزه دینور
یقال جاریة دخوص ای ممتلئة شحما (المدخصة) مکرمه وزننده بودخی سموز قیزه دینور یقال صبیة مدخصة ای سمنة
(الدربصة) دحرجه وزننده قورقودن ناشی خوش اولمق معناسنه در یقال دربص الرجل اذا سکت فرقا (الدرص)
دالك فتحی و کسریله کرپی و طوشان و ترلا صچانی و صچان و کدی مقوله سی حیوانلرك یاوریسنه دینور دریص
مصغّریدر و منه المثل * ضلّ دریص نفقه * یعنی یاوریجق اینجکزینی غائب ایلدی برخصوصده خصمی الزام
ایچون حاضرلدیغی دلیلی اقتضا و قتنده انوتمغله عاجز و فرومانده قلان کمسه حقنده ضرب اولنور و درص دالك
کسریله قانجق مرکبك قرنندن اولان یاوریسنه دینور بونلرك جمعلری درصه کلور عنبه وزننده و ادراص کلور
و درصان کلور دالك کسریله و دروص کلور ضمتینله و ادرص کلور افلس وزننده (ام ادراص) همزه نك فتحیله
داهیه و آفته اطلاق اولنور یقال اصابته امّ ادراص ای داهیة (الدروص) صبور زوننده روننده ناقه یه دینور
یقال ناقة دروص ای سریعة (الدرصاء) حمراء وزننده قوجه لقدن دیشلری شکست اولمش ناقه یه دینور یقال
ناقة درصاء اذا تکسرت اسنانها کبرا (الدرص) فتحتینله ناقه درصاء اولمق معناسنه در یقال درصت الناقة درصا
من الباب الرابع اذا صارت درصاء (الدرافص) فایله علابط وزننده ایری و بیوك جثه لو شیئه دینور (الدرداقص)
دالك ضمی و قافك کسریله بیونك اوست طرفنه دینورکه باشدن طرفی اوله جقدر علی قول قفاده اولان کوچك کمیکه
دینورکه باش ایله بیونك بینی فاصلدر جمعی درداقصات کلور یقال هو غلیظ الدرداقص ای طرف العنق الاعلی
او عظم صغیر (الدصدصة) زلزله وزننده ایکی ال ایله قلبور و الك مقوله سنی چالقمق معناسنه در یقال دصدص
المنخل اذا ضربه بیدیه (الدصّ) دالك فتحی و صادك تشدیدیله برنسنه یه تیمار ایده رك خدمت ایلك معناسنه در
یقال دصه دصا من الباب الاوّل اذا خدمه سایسا (الدعص) دالك کسریله و (الدعصة) هایله دکرمجه
قوملق قطعه سنه علی قول اویلك کبی بریکمش قوم یغننه یاخود کوچك اولان یغننه دینور جمعی دعص کلور عنب
وزننده و ادعاص کلور و دعصه کلور عنبه وزننده (الدعص) دالك فتحیله قتل ایلك معناسنه در یقال دعصه دعصا
من الباب الاوّل اذا قتله و مذبوح کبی ایاقله تپنمك معناسنه در یقال دعص برجله اذا ارتکض (الادعاص) همزه نك
کسریله بودخی قتل ایلك معناسنه در یقال ادعصه اذا قتله و برآدمی هوانك اسیلکی بوکالدوب هلاك ایلك

معناسنه‌در يقال ادعصه الحرّ اذاقتله ﴿الدعصاء﴾ حمراء وزننده شول دوز يره دينوركه طپراغى يومشق اولوب اكا كنش بغايت تأثير ايدر اولمغله اسّيلكى سائرلردن شديد اوله يقال ارض دعصاء اى سهلة تحمى عليها الشمس فتكون رمضاؤها اشدّحرّاً من غيرها ﴿المدعص﴾ مخرج وزننده هوانك اسّيلكى تأثيرندن بوكالوب هلاك اولمش آدمه دينور على قول اسّيلكدن طبانلرينك اتلرى پيريوب طاغلمش اولانه دينور يقال رجل مدعص اذا اشتدّ عليه حرّالرمضاء فهلك او تفسخ قدماه‌منه ﴿المداعصة﴾ مفاعله وزننده بركسه‌يى ناكهانى سرعتله طوتمق معناسنه‌در تقول اخذته مداعصة اى مغارة ﴿المندعص﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله اجزاسى طاغلمش ميته دينور ﴿التدعّص﴾ تفعل وزننده ات بوزلمغله پيريوب طاغلمق معناسنه‌در يقال تدعّص اللحم اذا تهرّأ فسادا ﴿الدعفصة﴾ دالك وفانك كسريله چلمسز اينجه ونحيفه خاتونه دينور يقال جائت امرأة دعفصة اى ضئيلة ﴿الدعموس﴾ عصفور وزننده بركونه سياه بوجك ياخود سياه قورد جغزه دينوركه صوكوللرينك وآرقلرك صوينى چكيلمكله باشلدقده ديبلرنده وكنارلرنده پيدا اولور فارسيده اكا كفجليز ديرلر باشى وبدنى مدوّر وغايت سياه وكوچك قوريغى اولور چو جقلرا كا ايت بالغى وقوربغه ياوريسى تعبير ايدرلر جمعى دعاميص دروددعموص شول كاركذار آدمه دينوركه امور ومصالحه اختلاط ودخول ايدوب ملوك وكبار مجلسلرينه تردد ايدر اوله ومنه الحديث ❊ الاطفال دعاميص الجنة اى سيّاحون فى الجنة لايمنعون من بيت ❊ يعنى اطفال عالم دنياده حرملره دخول ايدوب منع اولنمدقلرى كبى جنتده دخى هرمحلى كزوب وهرسرايه بى پروا وبلامزاحم دخول ايدرلر ودعموص بركسه ايدى‌كه بغايت فاجروزناكار اولمغله حق جلّ وعلا مسخ ايدوب آنى دعموص ايلدى ﴿الدعمصة﴾ دحرجه وزننده صويك دعموصى چوق اولمق معناسنه‌در يقال دعمص الماء اذا كثرت دعاميصه ﴿دعيميص الرمل﴾ مصغر بنيه‌سيله سلفده دهاتدن برعبداسود لقبيدر رهبرلك خصوصنده بغايت حاذق وماهر ايدى يمنده وباريدكارى آرامكاه طائفه‌جن اولان يره آندن غيرى بركسه وضع قدم ايده‌مز ايدى مواسم حجك برنده على رؤس الانام قيام واشبو * فمن يعطنى تسعا وتسعين بكرة * هجانا وادما اهده لوبار * بيتنى انشاد ايلدكده مهره قبيله‌سندن بركسه ناس اراسندن قالقوب مطلوبى اولان طقسان طقوز كنج وكريم دوه‌لرى وادملرى اعطا ايلمكله اولدخى مزبورى اهل وعيال واشياء واموالبله يوكلدوب كوتورمكه مبادرت ايلدى كيدرك قوملغك وسطنه طوغرى واصل اولدقده ناكهاجن طائفه‌سى مرقوم دعيميصك كوزلرينى چارپوب كور ايلمكله متحيرقالوب عاقبت كنديسى ويانده اولنلر اول قوملقلرده هلاك اولديلر بومناسبتله عربلر برمصلحته بغايت عارف وآشنا اولان كسه حقنده * هودعيميص هذا الامر * ديرلر ﴿الداغصة﴾ غين معجمه‌نك كسريله ديز قپاغنده اولان دكرمى اوينا ق كميكه دينوركه ديز آغرشغى تعبير اولنور تقول اصاب داغصتى وهى العظم المدوّر المتحرك فى رأس الركبة وريقتلو صافى صويه دينور جمعى دواغص در ﴿الدغص﴾ فتحتينله دوه‌اشك كنكرى ديدكارى اوتلغى پك چوق يمكله ايچريسنده بوريلوب ضيق نفس اولمق معناسنه‌دركه كويش كتوره‌مز اولور يقال دغصت الابل دغصا من الباب الرابع اذا استكثرت من الصليان فالتوى فى حيازيمها وغصت به وطعامدن ياغضبدن شيشوب طولمق معناسنه‌در يقال دغص الرجل اذا امتلا من الاكل والغضب ﴿الدغاصى﴾ حيارى وزننده دغص علتنه اوغرامش دوه‌لره دينور يقال ابل دغاصى اذا اصابها الدغص ﴿الادغاص﴾ همزه‌نك كسريله برآدمى غيظ وغضبله طولدرمق معناسنه‌در يقال ادغصه اذا املأه غيظا وقتل ايلمك معناسنه‌در يقال ادغصه اذا اناجزه ﴿الدغصان﴾ غضبان وزننده ومرادفيدر ﴿المداغصة﴾ مفاعله وزننده استعجال معناسنه‌در يقال داغص فى الامر اذا استعجل ﴿الدغفصة﴾ دحرجه وزننده كوده سموروب لحم وشحمى چوق اولمق معناسنه‌در يقال دغفص الرجل اذاسمن وكثر لحمه ﴿الدفص﴾ دالك فتحى وفانك سكونيله برنسنه مهره تخته‌سى وطوپ كبى دوبدوز املس اولمق ملوسه معناسنه‌در وبونك فعلى ممات ومهجوردركه آندن صيغه مستعمل دكلدر ﴿الدوقص﴾ جوهر وزننده صوغانه دينور ملاستى ايچون ﴿دكنكص﴾ سفرجل وزننده هندستانده برنهرك اسميدر وبوابن عباد روايتيدر وابن عزيز ديوان الادب وميدان العرب نام كتابنده دكنكوص عنوانيله ثبت ايلمشدر ايكيسى دخى روايتلرنده وهم ايلملريله غالبدر زيرا عربك غيرى لسـانده صاد حرفى يوقدر واهل فرسك يوزعدده صد تعبيرى اصطلاحيدر مثلا صد ودوصد وسه‌صد ديرلر طقوز يوزه وارنجه * مترجم ديركه برهانك بيانى اوزره صدسد معرّبيدر ﴿الدليص﴾ اميروزننده سرت اوليوب ملايم وبراق اولان نسنه‌يه دينور يقال شئ دليص اى لينّ برّاق ويلدرامق معناسنه‌در يقال دلص الشئ دليصا من الباب الاوّل اذابرق والتون صوينه دينور يقال زيّنه بالدليص اى بماء الذهب ﴿الدلاص﴾ دالك كسريله بودخى سرت اوليوب ملايم وبرّاق نسنه‌يه دينور خصوصا ملايم وپروزسز دوبدوز مصيقل زرهه دينور جمعى دلاص در مفردى كبى بومقوله‌لرك مفردلرى

برموهوم وزن مناسب اعتبار اولندقدنصكره جعلنورلر يقال درع دلاص وورع دلاص اى ملساء لينة (الدلاصة)
كرامه وزننده زره پروزسز ملايم ومصيقل اولمق معناسنه در يقال دلصت الدرع دلاصة من الباب الرابع اذا صارت
دلاصا ويك قوجه لقدن دوه نك ديشلرى دوكلمش اولمق معناسنه در يقال دلصت الناب اذا صارت دلصاء (الدلّاص)
شدّاد وزننده ملاستلو نسنه يه دينور يقال ارض وناقة دلّاس اى ملساء (الدلصة) زنخه وزننده شول ناقه يه
دينوركه تويلرى بتون دوكلكله كودەسى دوز وصيرنجق قالمش اوله يقال ناقة دلصة اذا طار وبرها وبغايت
دوز وهموار اولان يره دينور يقال ارض دلسة اى مستوية (الادلص) احمر وزننده و (الادلصى) مبالغه نفسنه
نسبتله شول طواره دينوركه مقدّما تويى دوكيلوب صكره دن يرينه يكى تويلر بتمش اوله يقال حار ادلص وادلصىّ
اذا كان قدنبت له شعر جديد وادلص ودلص كتف وزننده تويسز يلابق كودەلو كشى يه دينور دلصاء مؤنثيدر
يقال رجل ادلص ودلص وامرأة دلصاء اى ازلق ودلص دوز وهموار يره دينور جمعى دلاص در دالك كسريله
(الدلّوص) سنور وزننده دائما جيوه كبى قل قل اوينار اولان نسنه يه اطلاق اولنوركه الده طورميوب صيريلور
(التدليص) تفعيل وزننده برنسنه يى ملايم وصيرنجق ايلك معناسنه در يقال دلّصه اذا لينه وملسه وفرجك
خارجنه سورشدرەرك جماع ايلك معناسنه در يقال دلص الرجل اذا جامع خارج الفرج (الاندلاص) انفعال
وزننده برنسنه الدن صيريلوب دوشمك معناسنه در يقال اندلص من يده اذا سقط (الدلمص) علبط وزننده
و (الدلامص) علابط وزننده پارلداىجى نسنه يه دينور يقال شئ دلمص ودلامص اى برّاق ويقال ذهب دلامص
اى لمّاع ودلمص علبط وزننده تويسز طاز باشه دينوركه طاس كوتى تعبير اولنور صرچه كبى پارلدار يقال رأس دلمص
اى اصلع (التدلمص) تدحرج وزننده بركمسه نك باشى طاز اولمق معناسنه در يقال تدلمص رأسه اذا صلع (الدمص)
طمس وزننده هرايشده سرعت ايلك معناسنه در يقال دمص فى المشى وغيره دمصا من الباب الاول اذا اسرع
وقانجق كوپك قبل الوقت انيكنى دوشورمك معناسنه در يقال دمصت الكلبة ولدها اذا اسقطت وطاوق يمورطلق
معناسنه در يقال دمصت الدجاجة بيضها اذا اسقطت (الدمص) فتحتينله قاشك قويريغى اينجه وايلريسى كور
اولمق معناسنه در يقال دمص الرجل دمصا من الباب الرابع اذارقّ مؤخّر حاجبه وكثف مقدّمه وباشك قيللرى
آز اولمق معناسنه در يقال دمص الرجل اذا قلّ شعر رأسه (الادمص) احمر وزننده معناى مزبورلردن صفتدر
دمصاء مؤنثيدر (الدمص) دالك كسريله ديوار بناسنك صرەسنه دينوركه قور تعبير اولنور لكن الك اشاغى
تملده اولان قوره اطلاق اولنمز اكا رهص دينور (الدومص) جوهر وزننده جنك لباسلرندن باشه كيلان دمور
توغلغه دينور (الدمقص) سجل وزننده و (الدمقاص) قرطاس وزننده خام ايپكه دينور قزّ معناسنه (الدملص)
علبط وزننده و (الدمالص) علابط وزننده برّاق نسنه يه دينور (الدنفصة) دالك وفانك كسريله بربوجك آديدر
وجثه سى اينجه وآريق چلمسز خاتونه دينور يقال امرأة دنفصة اى ضئيلة (التدويص) تفعيل وزننده حسى
ومعنوى درجهٔ عليادن سفلايه اينك معناسنه در يقال دوّص الرجل اذا نزل من عليا الى سفلى (الدهماص)
قرطاس وزننده محكم ومتين صنعته دينور يقال صنعة دهماص اى محكمة (الديصان) فتحاتله برطرفه ميل وعدول
ايدوب صاپمق معناسنه در يقال داص الرجل يديص ديصانا اذا زاغ وحاد وبدنده اولان بز ويومرى مقوله سى
نسنه يه ال اوردقده برى اوته اوينامق معناسنه در يقال داصت الغدّة اذا جاءت وذهبت تحت يد محرّكها وكذا كل
ماتحرّك تحت يدك (الديّاص) شدّاد وزننده شول كمسه يه دينوركه اكا كوج يتشمز اوله على قول پك سموز آدمه دينور
يقال رجل ديّاص اى لايقدر عليه او سمين (الدائص) اوغرى يه دينور لصّ معناسنه جمعى داصه در بايع وباعه كبى
ووالبلر ارقه لرنده يوررراولان آدمه دينور وبرنسنه نك چورەسنده دوران ايدراولان آدمه دينور (المداص) ميمك
فتحيله صودە طالەجق موضعه دينور مغاص معناسنه (الدياصة) سيّاره وزننده شيشمان بودور عورته دينور
يقال امرأة ديّاصة اى لحيمة قصيرة (الديص) دالك فتحى ويانك سكونيله جنبش ونشاطه كلمك معناسنه در يقال
داص الرجل يديص ديصا اذا انشط وبركمسه رفيع الشان ايكن ذلّت وحقارته دوشمك معناسنه در يقال داص
فلان اذا خسّ بعد رفعته وجنكدن قاچمق معناسنه در يقال داص فلان اذا فرّ من الحرب (الانداص) انفعال
وزننده برنسنه صيرنجق اولمغله صابون كبى الده طورميوب صيريلوب سيوشمك معناسنه در يقال انداص الشئ
اذا انسلّ من اليد وبرآدمى ناكهانى شرّ وكريهه يه صتاشدرمق معناسنه در يقال انداص فلانا بالشرّ اذا فاجأه
(المنداص) ميمك ضميله دائما ناسى ناكهانى شرّ وكريهه يه اوغرادراولان كمسه يه دينور يقال انّه لمنداص بالشرّ اى مفاجئ
به وقّاع فيه ﴿فصل الراء المهملة﴾ (الربص) رانك فتحى وبانك سكونيله برآدمه نازل وحادث اولەجق

فصل الراء المهملة

حالت ووقعه یه منتظر اولمق معناسنه‌در کرك خیر وکرك شرّ اولسون یقال ربص بفلان ربصا من الباب الاول
اذا انتظر به خیرا او شرّا یحلّ به و برآدمی انتظارده قومق معناسنه‌در تقول ربصنی امر وانا مربوص ﴿التربّص﴾
تفعل وزننده ربص ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال تربّص به بمعنی ربص ﴿الربصة﴾ غرفه وزننده اسمدر
اختلاف لون معناسنه‌در ربشه معناسنه وانتظار معناسنه‌در تقول لی فیه ربصة ای تربّص ونسوانك زوجی جماعه
مقتدر اولمامغله انحلال واقتداری انتظارینه مکث ایلمسی ضمننده تعیین اولنان وقته دینورکه اول مدّته قدر جماع ایده
بیلورسه فبها والا میانه‌لری تفریق اولنور یقال اقامت المرأة ربصتها فی بیت زوجها وهی الوقت الذی جعل لزوجها
اذا عنن عنها فان اتاها والا فرّق بینهما ﴿الرخص﴾ رانك ضمی وخانك سکونیله اوجوزلغه دینور یقال فیه
رخص ای ضدّ الغلاء ورخص مصدر اولور اوجوز اولمق معناسنه‌در یقال رخص السعر رخصا من الباب الخامس
ضدّ غلا و رخصهٔ شرعیه حق جلّ وعلا طرفندن عباده تکلیف اولنان احکامده شدّت وتضییق اولنیوب تخفیف
وتسهیل وجهله وسعت ومساعده‌دن عبارتدر بو معناده ضمتینله‌ده جائزدر جمعی رخص کلور صرد وزننده مثلا
صائمك سفرده اکل وصلاتی قصر ایلمسی کبی قال الشارح ومنه الحدیث ✽ ان الله یحبّ ان تؤتی رخصه کما یحبّ
ان تؤتی عزائمه ✽ وهی بضمة وبضمتین ترخیص الله العبد مما یخففه علیه والتسهیل ورخصت صو حصه‌سنه
اولان نوبته دینور تقول هذه رخصتی من الماء ای نوبتی من شربه ﴿الرخاصة﴾ سماحه وزننده و﴿الرخوصة﴾ عمومه
وزننده برنسنه تر وملایم ونازك اولمق معناسنه‌در یقال رخص الشیء رخاصة ورخوصة من الباب الخامس اذا نعم
ولان ﴿الرخص﴾ شخص وزننده صفتدر تر وملایم ونازك نسنه‌یه دینور یقال شیء رخص ای ناعم ومنه یقال اصابع
رخصة ای غیر کزّة ورخصه لفظنك جمعی غیرقیاس اوزره رخایص کلور ﴿الرخیص﴾ امیر وزننده اوجوز نسنه‌یه
دینور یقال متاع رخیص ضدّ غال وملایم ونازك ثوبه دینور یقال ثوب رخیص ای ناعم وفجاءة موته اطلاق اولنورکه
زحمتسز اولور یقال موت رخیص ای ذریع ﴿الارخاص﴾ همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی اوجوز قلمق معناسنه‌در
یقال ارخصه اذا جعله رخیصا و برنسنه‌یی اوجوز بولمق معناسنه‌در یقال ارخصه اذا وجده رخیصا واوجوز
آلمق معناسنه‌در یقال ارخصه اذا اشتراه رخیصا ﴿الاسترخاص﴾ برنسنه‌یی اوجوز کورمك معناسنه‌درکه اوجوز صیمق
تعبیر اولنور یقال استرخصه اذا راه رخیصا ﴿الارتخاص﴾ افتعال وزننده اوجوز عدّ ایلمك معناسنه‌در یقال
ارتخصه اذا عدّه رخیصا ﴿الترخیص﴾ تفعیل وزننده برخصوصده شدّت واستقصا ایلیوب رخصت ویرمك
وخفت ومساعده ایلمك معناسنه‌در ﴿الترخّص﴾ تفعل وزننده شدت واستقصا اولنیوب مساعده ورخصت بولمق
معناسنه‌در یقال ترخّص له فی کذا فترخّص هو ای لم یستقص ﴿رخاص﴾ غراب وزننده اسماء نسواندندر ﴿الرصّ﴾ رانك
فتحی وصادك تشدیدیله نسنه‌لری بری برینه یناشدروب یاپشدرمق معناسنه‌در یقال رصّ الشیء رصّا من الباب الاول
اذا الزق بعضه ببعض وضم ومنه قوله تعالی ✽ کانهم بنیان مرصوص ✽ وقوجغه طاوق اوزرلرینه یاتمق ایچون یمورطه‌لرینی
برونیله بری برینه یناشدروب دوزلتمك معناسنه مستعملدر یقال رصّت الدجاجة بیضتها اذا سوّتها بمنقارها
﴿الترصیص﴾ تفعیل وزننده رص ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال رصّص الشیء بمعنی رصّه وخاتون نقابنی همان
کوزلری کورینور وجهله طار وصیق باغلمق معناسنه‌در یقال رصّصت المرأة نقابها اذا ادنته من عینها ﴿الرصاص﴾
سحاب وزننده معلومدرکه معادن سبعه‌نك بریسیدر ایکی نوع اولور بریسی سیاه نوعیدرکه اسرب وابار دخی دیرلر
ترکیده قورشون تعبیر اولنور ودیکری بیاض اولورکه قلعی وقصدیر وترکیده قلای تعبیر اولنورکه قاب چاناق
قلایلنور آندن برمقداری شجره ایچره وضع اولنسه ایچنده اولان اتك پشمسنه مانع اولور وآندن مصنوع حلقه ایله
برشجر مثمری تطویق میوه‌یی مکثر اولوب دوکلمکدن محفوظ ایدر ﴿المرصّص﴾ معظم وزننده قلای سورلمش نسنه‌یه
دینور یقال شیء مرصّص ای مطلی بالرصاص ﴿المرصوصة﴾ دیواری قورشون یاخود قلای ایله اورلمش قویی‌یه
دینورکه مراد طپراغی اوستی تنکه قپلانمش اولاندرکه یقلامق ایچون ایدرلر یقال بئر مرصوصة اذا طویت بالرصاص
﴿الرصیص﴾ امیر وزننده بری برینك اوزرینه استف اولمش یمورطه‌لره دینور یقال بیض رصیص اذا کان بعضها
فوق بعض وخاتونك کوزلرینه صیق طوتمش نقابه وصف اولورکه همان کوزلری کورینور اوله یقال نقاب رصیص
اذا ادنت المرأة من عینها ﴿الارصّ﴾ اعزّ وزننده دیشلری بری برینه پك یقین صیق اولان کشی‌یه دینور یقال رجل
ارصّ ای المتقارب الاسنان ﴿الرصّاء﴾ حمراء وزننده اراalغی پك طار اولوب بتشك مثابه‌سنده اولان اویلغه وصف اولور
یقال فخذ رصّاء اذا التصقت باختها ﴿الارصوصة﴾ ارجوحه وزننده برنوع قلنسوه‌یه دینورکه قاون شکلنده
اولور حالا مجوّزه تعبیر ایلدکلریدر یقال جاء وفی رأسه ارصوصة وهی قلنسوة کالبطیخة ﴿الرصّاصة﴾ علامه وزننده

بخيل و ناكسه اطلاق اولنور يقال رجل رصّاصة اى بخيل و چشمه‌نك چورەسنه نصب واستوار ايلدكلرى
طاشلره دينور ﴿الرصراصة﴾ رانك فتحيله بودخى چشمه حواليسنه نصب اولنان طاشلره دينور وطپراغى پك
اولان يوريره دينور يقال ارض رصراصة اى صلبة ﴿الرصرصة﴾ زلزله وزننده بنايى بغايت محكم ومتين ياپمق
معناسنه‌در يقال رصرص البناء اذا احكمه وشدّده و بريرده ثابت وپايدار اولمق معناسنه‌در يقال رصرص
فى المكان اذاثبت ﴿التراصّ﴾ تفاعل وزننده ناس طابورده ياخود نماز صفنده يكپاره كبى برى برينه پك‌بناشى صيقى
طورمق معناسنه‌در يقال تراصّ القوم فى الصفّ اذا تلاصقوا و انضمّوا ﴿الرعص﴾ رانك فتحى وعينك سكونيله
سلكلمك معناسنه‌در يقال رعص الشئ رعصا من الباب الثالث اذانفضه و برنسنه‌يى برى اوته‌چكوب صرصوب
ارغلامق معناسنه‌در يقال رعصه اذاهزّه وجذبه وحرّكه ﴿الارعاص﴾ همزه‌نك كسريله رعص ايله معناى ثانيده
مرادفدر يقال ارعصه بمعنى رعصه ﴿الارتعاص﴾ افتعال وزننده و﴿الترعّص﴾ تفعل وزننده قيوريلوب بورلمق
معناسنه‌در يقال ارتعص الحبل والحية وترعص اذا التوى وسلكلمك معناسنه‌در يقال ارتعصت الشجرة
وترعّصت اذا انتفضت وارتعاص برشيئك نرخى بهالو اولمق معناسنه‌در يقال ارتعص السعر اذا غلا وشمشك
چاقمق معناسنه‌در يقال ارتعص البرق بمعنى اعترص بالصاد المهملة واوغلاق جنبش ونشاطندن برى اوته
صچرايوب پرنده آتمق معناسنه‌در يقال ارتعص الجدى اذا طفر نشاطا ومزراق پك دترەمك معناسنه‌در
يقال ارتعص الرمح اذا اشتدّ اهتزازه ﴿الرفصة﴾ غرفه وزننده صوخصوصنده اولان نوبته دينور تقول هذه
رفصتى من الشرب اى نوبتى ﴿الرفيص﴾ امير وزننده صوخصوصنده اولان نوبتداشه دينور تقول هو رفيصك
اى شريك ﴿الارتفاص﴾ افتعال وزننده نرخ بهايه چيقمق معناسنه‌در يقال ارتفص السعر اذاغلا ﴿الترافص﴾
تفاعل وزننده صوده نوبتلشمك معناسنه‌در يقال ترافصوا الماء اذا تناوبوه ﴿الرقص﴾ نقص وزننده قالقيوب
اوينامق معناسنه‌در يقال رقص الرقّاص رقصا من الباب الاوّل اذا لعب وسراب يلابيوب اوينامق معناسنه
مستعملدر يقال رقص الآل اذا اضطرب وكوبده شراب قينامق معناسنه مستعملدر يقال رقصت الخمر اذاغلت
ورقص ورقص فتحتينله ورقصان فتحاتله يله‌رك يوريمك معناسنه مستعملدر يقال رقص البعير رقصا ورقصا
ورقصانا اذا خبّ ولايكون الرقص الّا للاعب والابل ولما سواه القفز والنقز يعنى اشبو رقص ماده‌سى‌كه
قالقيوب اوينامق معناسنه‌در همان رقّاص ايله دوه‌يه مخصوصدر ماعداحيوانده اولورايسه قفز ونقز اطلاق اولنور
﴿الرقاصة﴾ سيّاره وزننده عربلره مخصوص بركونه لعب اسميدر وشول يره دينوركه هرنقدر يغمور ياغسه اصلانسنه
انبات ايلز اوله يقال ارض رقّاصة اذا كانت لاتنبت وان مطرت ﴿الارقاص﴾ همزه‌نك كسريله دوه‌يى يلدرمك
معناسنه‌در يقال ارقص البعير اذا حمله على الخبب ﴿الترقص﴾ تفعل وزننده هارل هارل يوقارى قالقيوب اينمك
معناسنه‌در سراب يلدرامسى كبى يقال ترقص الشئ اذا ارتفع وانخفض ﴿الرمص﴾ رانك فتحى وميمك سكونيله
اصابت ايدن مصيبته عوض ومكافاتله جبر ايلمك معناسنه‌در يقال رمص الله مصيبته رمصا من الباب الاوّل
اذا جبرها واصلاح ايلمك معناسنه‌در يقال رمص بينهم اذا اصلحه وطاوق ترسلمك معناسنه‌در يقال رمصت
الدجاجة اذاذرقت ويرتجى جانور طوغورمق معناسنه‌در يقال رمصت السباع اذاولدت وكسب ايلمك معناسنه‌در
يقال رمص فلان اذا كسب ﴿الرموص﴾ صبور وزننده دائما اورايه بورايه ترسلر اولان طاوغه دينور يقال دجاجة
رموص اى ذروق ﴿الرمص﴾ فتحتينله كوزك پيكارنده مجتمع بياض چپاغه دينور ومصدر اولور كوز چپاقلنمق معناسنه
يقال بعينه رمص ويقال رمصت عينه رمصا من الباب الرابع اذا جمد الوسخ الابيض فى مؤ وقها ﴿الارمص﴾
و﴿الرمصاء﴾ وصفلردر يقال رجل ارمص وامرأة رمصاء ويقال عين رمصاء ﴿رميص﴾ امير وزننده برموضعدر
﴿رميصاء﴾ مصغر بنيه سيله بنت ملحان دركه صحابيه‌در واول امّ سلمه دركه انس حضرتلرينك والده‌سى وابو طلحه‌نك
حليله سيدر ﴿الروص﴾ رانك فتحى وواوك سكونيله احمق وكند ذهن ايكن عقل ورشد صاحبى اولمق معناسنه‌در
يقال راص فلان يروص روصا اذاعقل بعد رعونة ﴿الرهص﴾ رانك كسريله ديوارك الك اشاغى صره‌سنه دينوركه
تمل قورى تعبيراولور نته‌كه رمص ماده‌سنده ذكراولندى تقول اذا بنيت جدارا فاحكم رهصه وهو العرق الاسفل
من الحائط وشول چامورە دينوركه برى برى اوزره وضع اولنوب طاش قورى كبى آنك اوزرينه ديوار بنا اولنور پس كرپچ
اوله جقدر ﴿الرهّاص﴾ كتان وزننده رهص وجهيله ياپو پيان بنّايه دينور كرك طاش وكرك كرپچ وكرك كرميدايله
اولسون واشبو رهص حالاجوامع ورباط بنالرى اوله جقدركه مهره ديوار تعبير اولنور فارسيده اكاپاخيره ديرلر
﴿الرهص﴾ رقص وزننده برنسنه‌يى پك صيقمق معناسنه‌در يقال رهص الشئ رهصا من الباب الثالث اذاعصره

(شديدا)

شديدا ولوم وتوبيخ ايلك معناسنه‌در يقال رهصه اذالامه واستعجال معناسنه‌در يقال رهصه اذا استعجله
و بورجلو يه شدّت وتقاضا ايلك معناسنه مستعملدركه معناى اوّلدن مأخوذدر تقول رهصنى بحقه اى اخذنى
اخذا شديدا (الارهاص) همزه‌نك كسريله مهره ديوار ياپمق معناسنه‌در يقال ارهص الحائط اذا رهصه
وخداى متعال برآدمى معدن خيروحسنات قلمق معناسنه‌در يقال ارهص الله فلانا اذا جعله معدنا للخير وحيوانى
مرهوص قلمق معناسنه‌دركاسيذكر يقال ارهصه الله اى جعله مرهوصا واصرار واستحكام معناسنه مستعملدر
ومنه يقال لم يكن ذنبه عن ارهاص اى اصرار و ارصاد وانما كان عارضا * شارح ديركه ارهاص النبوّة تعبيرى اولان
رهصدن مأخوذدركه تأسيس بناى نبوّت ديمكدر قبل البعثه ظهور ايدن خوارقدن عبارتدر (الرهصة) رعشه
وزننده طاش طوقنمقدن ناشى طوارك طرنغى ايچره حادث اولان وقره ويارديه دينوركه طرنغنك ايچى او يولور
(الرهيص) اميروزننده و(المرهوص) طاش طوقنمغله طرنغنك ايچى او يولوب مجروح اولمش حيوانه دينور يقال
رهص الفرس على بناء المجهول ويقال رهص رهصا من الباب الرابع فهو مرهوص ورهيص اذا اصابته
الرهصة ورهيص طاش طوقنمغله اويولوب مجروح اولان طرنغه دينور يقال خفّ رهيص اذا اصابه الحجر
(الاسدالرهيص) هبّار بن عمرو بن عميره‌نك لقبيدر بونى عنترة بن شدّادك قاتلى اولمق زعم ايدرلر (الرهص) فتحتينله
طوارك طرنغى ايچى طاش طوقنمغله او يولوب مجروح اولمق معناسنه‌در يقال رهص الفرس رهصا من الباب الرابع فهو
رهيص كما ذكر (الرواهص) شول طاشلره دينوركه طوارك طرنقلرينه طوقنمغله توكزيدر اوله تقول لاتسق دابتك
فيها فان بها رواهص كثيرة اى الحجارة التى تنكب الدوابّ وديزلمش هيئتنده يرلو قيالره دينور يقال صخور
رواهص اى متراصفة ثابتة (المراهصة) مراصده وزننده ومرادفيدركه بورجلو يه تقاضا ايلك معناسنه‌در يقال
راهص غريمه اذا راصده (المراهص) ميمك فتحيله مراتب ودرجات معناسنه‌در مفردى مسموع دكلدر بورادة
نسخه‌لر المراهص لم يسمع بواحدها عبارتيله مبهم واقع اولمشدر * شارحك بيانه كوره المراتب قولى قلم نساخدن ساقط
اولمشدر وامّهات سائره‌ده كيف مرهصة فلان عندالملك اى مرتبته وفضل فلان على فلان بمراهص عنوانيله
مفردا وجمعا مرسومدر نجز بعونه تعالى

فصل الشين المعجمة

(الشبربص) سفرجل وزننده قطعه‌سى
كوچك اركك دوه‌يه دينور (الشبص) فتحتينله برنسنه سرت ودرشت اولمق خشونت معناسنه‌در يقال فيه
شبص اى خشونة وآغاجك تيكنلرينك برى برينه كيركيملكارينه دينور (التشبص) تفعل وزننده آغاجلر برى برينه
كيريشوب صوقشمق معناسنه‌در يقال تشبص الشجر اذا تشبك (الشحص) شينك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونى
وفتحتينله و(الشحصاء) حمراء وزننده و(الشحاصة) سحابه وزننده و(الشحصة) فتحاتله سودينك مجموعى صوغلمش
قيونه دينور وسموز ديشى قيونه دينور وقسر قيونه دينور واصلا كندينسه قوچ يوكورمش قيونه دينور جمعلرى
اشحاص كلور وشحاص كلور شينك كسريله وشحص كلور مفردينك لفظى اوزره وشحصات كلور حركات وزننده
وشحص كلور فتحتينله (الشحوص) صبور وزننده يورغونلقدن زبون ومهزول اولمش ديشى قيونه دينور
(الاشحاص) همزه‌نك كسريله يورمق معناسنه‌در يقال اشحصه اذا اتعبه وبركسه‌يى يرندن آيرمق معناسنه‌در يقال
اشحصه عن المكان اذا اجلاه (الشخص) شينك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله انسانك وسائرك قرارتيسنه
دينوركه ايراقدن كورينور جمعى اشخص وشخوص واشخاص كلور تقول رايت شخصا وهو سوادالانسان وغيره
يرى من بعد (الشخوص) قعود وزننده مرتفع اولمق معناسنه‌در يقال شخص الشيء شخوصا من الباب الثالث
اذا ارتفع وكوزلرى آچوب كرپكلرى اوينا تميه‌رق وباقيه‌رق ديكوب طورمق معناسنه‌دركه بلرى قالمق تعبير اولنور
افراط حيرتدن ودهشتدن نشئت ايدر محتضر باقشى كبى يقال شخص بصره اذا فتح عينيه وجعل لا يطرف وكوزى
سمايه ديكمك معناسنه‌در يقال شخص الميت بصره اذا رفعه وبرمحلدن محلّ آخره عزم وسفر ايلك معناسنه‌در
يقال شخص من بلد الى بلد اذا ذهب ويوكسك يره طوغرى كتمك معناسنه‌در يقال شخص الرجل اذا سار
فى ارتفاع وياره شيشوب قبارمق معناسنه‌در يقال شخص الجرح اذا انتبر وورم واوق نشانه طوقنيوب اوزرندن
چاوب كتمك معناسنه‌در يقال شخص السهم اذا ارتفع عن الهدف ويلدز طوغمق معناسنه‌در يقال شخص النجم
اذا طلع وحين تكلمده سوز اوست طماغه طوغرى آغمق معناسنه‌دركه كلمه‌يى اوست طماغه اورمنجه تكلم ايده‌مز
بعض كسه‌ده بوحالت خلقى اولور يقال شخص الكلمة اذا ارتفعت نحو الحنك الاعلى وبرحادثه ظهوريله مضطرب
وبيقرار اولمق معناسنه‌در يقال شخص به على بناء المجهول اذا اتاه امر اقلقه وازعجه (الشخاصة) كرامه‌وزننده
ايرى وتنومند اولمق معناسنه‌در يقال شخص الرجل شخاصة من الباب الخامس اذا بدن وضخم (الشخيص)

وصفدر تنومند كشى يه دينور مؤنثى شخيصه در يقال رجل شخيص وامرأة شخيصة اى جسيم وسيّد وذيشـانه
اطلاق اولنور يقـال رجل شخيص اى سيّد واوطون كبى غليظ ودرشت سوزه دينور يقال منطق شخيص اى فيه
تجهم ﴿الاشخاص﴾ همزه‌نك كسريله بركسه‌يى يرندن ازعاج ايلمك معناسنه‌در يقال اشخصه اذا ازعجه وبرآدمك
برسمته سير وسفر زمانى كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال اشخص فلان اذا حان سيره وذهابه وبركسه‌يى فصل وغيبت
ايلمك معناسنه‌در يقال اشخص به اذا اغتابه واوق آتان كسه اوقى نشان اوزرندن چاودرمق معناسنه‌در يقال اشخص
الرامى اذا جاز سهمه الهدف ﴿المتشاخص﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله مختلف ومتفاوت قول وفعله دينور يقال قول وفعل
متشاخص اى مختلف ومتفاوت ﴿الشرص﴾ شينك كسريله انسانك جبهه‌سيله قولاغى ارالغنده طولون تعبير اولنان
آچق يرينه دينوركه اوراده قيل بتمز جمعى شرصه كلور عنبه وزننده وشراص كلور شينك كسريله يقال اشتكى
شرصه وهو النزعة عند الصدغ ﴿الشرصتان﴾ تثنيه بنيه‌سيله ناصيه‌نك ايكى يانلرينه دينوركه طولون اورالردن
آچلمغه باشلر يقال ضرب شرصتيه اى ناحيتى ناصيته ومنهما تبدا النزعتـان پس شرصه شرصه‌دن بشقه اولور
﴿الشرص﴾ فتحتينله دوه قسمنك برونى اوزرينه كرتدكارى كرتكه دينوركه اورايه بركريش چكوروب يولارى اول
كريشه محكم بند ايلدكدنصكره آتك اويانى كبى قوللنورلر تاكه رام اولوب زياده اشمكه باشليه وشرص كورش
طوتمقده خصمنى يوچى اوستنه وضعله ييقمغه دينور يقال غلبه بالشرص وهو ان يضعه على وركه فيصرعه وبرلك
قالينلغنه وغلظتنه دينور ﴿الشرص﴾ شينك فتحيله سود امن دوه كوشكى هنوز يوريمكه باشلمق معناسنه‌در يقال شرص
الحوار شرصا من الباب الاوّل اذا مشى اوّل المشى وچكمك معناسنه‌در يقال شرصه اذا جذبه وشدّت وغلظت
معنـاسنه‌در يقـال ماهذا الشرص اى الشدّة والغلظة وبرآدمى ناموسـنه خلل ويربد وناسزا كلامله آزرده
ايلمك معناسنه‌در يقال شرصه بكلامه اذا سبعه به ﴿المشروص﴾ مقروص وزننده ومرادفيدركه چدكله صقلمش
كسه‌در ﴿المشراص﴾ مقراض وزننده دموردن براكريجه نسنه‌دركه آنكله اشك قسمنك كوركارى ارالغنى راكبى
آهسته آهسته دورتر اشوب يوريمك ايچون تركيده بيز لنكچ تعبير ايدرلر ﴿الشريصة﴾ سفينه وزننده يكاغه دينور
وجنه معناسنه جمعى شرائص‌در ﴿الشرواص﴾ شينك كسريله ايرى ويومرى اوله‌رق كوشك وسلپوك اولان
شيئه دينور يقـال هو شرواص اى ضخم رخو ﴿الشصّ﴾ شينك كسرى وصادك تشديديله اولمه‌يه دينوركه
آنكله بالق صيدايدرلر شينك فتحيله‌ده جائزدر يقـال صاد السمك بالشصّ وهو حديدة عقفـاء يصادبها السمك
واوز وعيّار اوغرى‌يه اطلاق اولنور جمعى شصوص‌در يقـال هو شصّ من الشصوص اى لصّ من اللصوص
﴿الشصّ﴾ شينك فتحيله منع ايلمك معناسنه‌در تقول شصصته شصّا من الباب الاوّل اذا منعته ﴿الشصوص﴾ صبور
وزننده قيتلق وقوراق سنه‌يه دينور يقال سنة شصوص اى جدبة وقويو سودلو ناقه‌يه دينور يقال ناقة شصوص
اى الغليظة اللبن جمعى شصـايص وشصص كلور ضمتينله وشصاص كلور وشصوص سودى آز ناقه‌يه دينوركه
شاذ اوله‌رق اشصاص لفظندن مأخوذدر كاسيذكر ﴿الشصوص﴾ قعود وزننده و﴿الشصاص﴾ كتاب وزننده
ناقه قويو سودلو اولمق معناسنه‌در يقال شصت الناقة شصوصا وشصاصا من الباب الثانى اذا كانت غليظة اللبن
وبركسه شدائده ديش قيصوب صبر وتحمّل ايلمك معناسنه‌در يقال شصّ فلان اذا عضّ نواجذه صبرا وديرلك
تنك وشديد اولمق معناسنه‌در يقال شصت المعيشة اذا اشتدّت ومنع ايلمك معناسنه‌در يقـال شصّ عنه اذا منعه
وكتمك معناسنه‌در تقول مادرى اين شصّ هو اى اين ذهب ﴿الاشصاص﴾ همزه‌نك كسريله منع معناسـنه‌در
يقال اشصه اذا منعه وابعاد معناسـنه‌در يقال اشصه اذا ابعده وناقه‌نك سودى قليل اولمق معنـاسنه‌دركه مراد
معدوم اولمسيدر يقال اشصت الناقة اذا اقلّ لبنها ﴿المشصّ﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله سودى صوغشمش ناقه‌يه دينور
نته كه غير قياس اوزره اشصاصدن شصوص دخى دينور ﴿الشصأصأ﴾ سفرجل وزننده قوراق وقيتلق سنه‌يه
دينور وكندپاوبى راحت ننكه دينور مركب سوء معناسنه وعجله معناسنه ياخود حاجت مهمه معناسنه استعمال اولنور
ومنه تقول لقيته على شصأصأ اى على عجلة او حاجة لايستطيع تركها ﴿الشصص﴾ ضمتينله سودلرى صوغشمش
قيونلره دينور مفرد وجمعى برابردر يقال شاة وشياه شصص اذا ذهب لبنها ﴿الشقص﴾ شينك كسريله حصّه ونصيب
معناسنه‌در يقال فى هذا المال شقصى اى سهمى ونصيبى واورتاقلق معناسنه‌در يقال له فيه شقص اى شرك ﴿الشقيص﴾
اميروزننده بودخى اورتاقلق معناسنه‌در يقال فيه شقيص اى شركة واورتاغه دينور يقال هو شقيصه اى شريكه
ويوكرك صوى آته دينور يقال فرس شقيص اى جواد وچوق نسنه‌دن آزجه بلوكه دينور تقول اعطانى شقيصا منه
اى قليلا من كثير ﴿المشقص﴾ منبر وزننده يصى تمرنه على قول يصى تمرنلو اوقه دينور يقـال اصابه بالمشقص

اى النصل العريض او السهم فيه ذلك و اوزون تمرنه دينور ياخود اوزون تمرنلو اوقه دينوركه وحوش قسمنه
رمى اولنور ﴿التشقيص﴾ تفعيل وزنده قربانى شركاء بيننده وجه عدالت اوزره بولوب توزيع ايلمك معناسنه در
يقال شقص الذبيحة اذا فصل اعضائها سهاما معتدلة بين الشركاء ﴿المشقص﴾ محدّث وزنده قصابه اطلاق اولنور
﴿الشكص﴾ كتف وزنده و ﴿الشكيص﴾ امير وزنده سركش و بدخوى انسان وحيوانه دينور سينله شكص
لفظنده لغتدر يقال رجل وفرس شكص وشكيص اى السيء الخلق ﴿الشكاص﴾ شينك كسريله ديشلرى منتظم اولميوب
مختلف بتمش اولان كمسه يه دينور يقال رجل شكاص اى المختلفة نبتة اسنانه ﴿الشمص﴾ طمس وزنده طوارى جنبش
ونشاطه كتوره رك على قول عنف وشدتله اوزون اوزادى سوروب كتمك معناسنه در يقال شمص الدوابّ اذا
طردها طردا نشيطا او عنيفا و اورمق معناسنه در يقال شمص فلانا اذا ضربه ﴿التشميص﴾ تفعيل وزنده شمص
ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال شمص الدوابّ بمعنى شمصها و طوارى چاموش كبى چالقلتمق ايچون برى اوته
دورتشدرمك معناسنه در يقال شمص الدابة اذا نخسها حتى تفعل فعل الشموص ﴿الشموص﴾ شموس وزنده
ومرادفيدركه چاموش دابه يه دينور ﴿الشماص﴾ شينك ضميله عجله معناسنه در يقال اخذه بالشماص اى العجلة
﴿الشمص﴾ فتحتينله سوزى تيز تيز سويلمك معناسنه در يقال شمص الرجل شمصا من الباب الرابع اذا تسرّع
بالكلام ﴿الانشماص﴾ انفعال وزنده قورقويه دوشمك معناسنه در يقال انشمص فلان اذا ذعر ﴿المتشمص﴾
متقبض وزنده ومرادفيدر يقال شيء متشمص اى متقبض و يونجه يى چوق يمكدن تخمه اولمش آته دينور يقال
فرس متشمص اذا سنق من الرطبة ﴿الشماص﴾ كتاب وزنده برنسنه الده و يرده طورميوب سيوشك اولمغه دينور ومنه
يقال جارية ذات شماص و ملاص اى ذات تفلت و انملاس ﴿شنبص﴾ جعفر وزنده بر رجل اسميدر ﴿الشنوص﴾
جلوس وزنده برنسنه يه ايلشمك على قول برنسنه يه ملازمت ايلمك معناسنه در يقال شنص به و شنص
شنوصا من الباب الاول والرابع اذا تعلّق به او سدك به ولزمه ﴿شناص﴾ غراب وزنده بر موضع آديدر ﴿الشناص﴾
رباع وزنده و ﴿الشناصىّ﴾ ياى مشدده ايله وشينك ضميله لغتدر اوزون وكريملو ياوز يوكرك آته دينور يقال فرس
شناص وشناصىّ اى طويل شديد جواد ﴿الشنقصة﴾ قافله دحرجه وزنده برنسنه نك اوته سنى اراشدرمق استقصاء
معناسنه در و بومولّددر يقال شنقصه اذا استقصاه ﴿الشناقصة﴾ بر نوع عسكره دينور مفردى شنقاصى در شينك
كسريله ﴿الشوص﴾ شينك فتحى و واوك سكونيله برنسنه يى ال ايله يره ديكوب برى اوته ارغلامق معناسنه در يقال
شاص الشيء يشوص شوصا اذا نصبه بيده وزعزعه عن مكانه و ال ايله اوغوشدرمق معناسنه در يقال شاصه اذا
دلكه بيده و مسواكى آغزده برى اوته سوروب مسواكلمك على قول اشاغيدن يوقارى يه مسواكلمك معناسنه در
يقال شاص السواك اذا مضغه واستنّ به او استاك من سفل الى علو وشوص ديش آغريمق ياخود قرن آغريمق معناسنه در
يقال شاص الرجل يشاص و يشوص من الباب الرابع والاول اذا وجع ضرسه او بطنه وچوجق انا سنك قرننده
برى اوته قلداغق معناسنه در يقال شاص الولد يشاص و يشوص اذا ارتكض فى بطن امّه و برنسنه يى يايقيوب
پاك ايلمك معناسنه در يقال شاص الشيء اذا غسله و نقّاه ﴿الاشاصة﴾ همزه نك كسريله و ﴿التشويص﴾ تفعيل وزنده
مسواكى اشاغيدن يوقارى يه سوره رك مسواكلمك معناسنه در يقال اشاص الرجل اشاصة وشوّص تشويصا
اذا استاك من سفل الى علو ﴿الشوص﴾ فتحتينله شوص معناسنه دركه ذكر اولندى ﴿الشوصة﴾ تمره وزنده قرن
اغريسنه دينور على قول ماده سى بر يحدركه ايكولرك التنه صوقيلوب دردناك ايدر ياخود بر شيشدركه ايكولرك
ايچ يوزنده اولان پرده سنده حادث اولور ذات الجنب كبى يقال اخذته شوصة اى وجع فى البطن او ريح تعتقب
فى الاضلاع او ورم فى حجابها من داخل و طمرسكريمكه دينور يقال فى عرقى شوصة اى اختلاج ﴿الشوصاء﴾ حمراء
وزنده شول كوزه دينوركه قورومى يوقارى اولمغله كوياكه يوقاريسندن نظر ايدركبى اوله يقال عين شوصاء اذا كانت
كانها تنظر من فوقها ﴿الشياص﴾ كتاب وزنده چتين خويلولق شراست معناسنه در بونك اصلى شواص ايدى واو
يايه قلب اولندى يقال به شياص اى شراسة الخلق ﴿الشيص﴾ شينك كسريله چكرده كى پكشمز اولان خرمايه دينوركه
برجنسدر على قول پك فنا وكمترا ولانه دينور مفردى شيصه در تقول اطعمنى شيصا وهو تمر لا يشتدّ نواه او هو
اردأ التمر و ديش اغريسنه على قول قرن اغريسنه دينور يقال اخذه الشيص اى وجع الضرس او البطن و بر نوع
بالغه دينور وابو الشيص الخزاعى شعرادندر ﴿الشيصاء﴾ شينك كسريله بودخى چكردكى پكشمز اولان خرمايه
دينور شيص كبى ﴿الاشاصة﴾ همزه نك كسريله خرما آغاجى آشى طوتمامق معناسنه دركه اول صورتده خرماسى
شيص اولور يقال اشاصت النخلة اذا لم تتلقح ﴿الشياص﴾ شينك كسريله چتين خو يلولق شراسه معناسنه در

فصل الصاد

وبو واو يدر نته كه ذكر اولندى ﴿التشييص﴾ اشكنجه ايله تعذيب ايلمك معناسنه در يقال شيصهم اذا عذبهم بالاذى ﴿المشايصة﴾ مفاعله وزننده منافرت معناسنه در يقال بينهم مشايصة اى منافرة ﴿فصل الصاد﴾ ﴿الصصص﴾ فتحتينله چوجق قةدلغه دينور يقال صصص الصبى وققه اى حدثه اشبو صصص وققق كلمه لرندن غيرى كلام عربده فاء وعين ولامى جنس واحددن اوله رق بولنمامشدر * شارح ديركه ببّ بمعنى صوّت وززز بمعنى صفع وفى لسانه ههه اى حبسة وددد للعب بونلرده وارد اولمشدر ﴿الصعفصة﴾ صادك وفانك فتحيله عامه لغتنده اكشى آش ديدكلرى طعامه دينور سكباجه معناسنه ﴿الصوص﴾ صادك ضميله شول لئيم وناكسه دينوركه بر يره كتدكده رفيقلرندن بشقه جه قونوب ويالكزجه اكل وشرب ايدوب وكنديسنى مهمان كورمك ايچون آى قرا كوسنده اكلنور اوله نته كه اناطوليده ديوركى قصبه سنك عامهٔ اهاليسى بو جبلتده در بر قافله ده طعام ايتدكلرنده طامه طاشى كبى بشقه بشقه اوتوروب هركس باشنى يره ديكه رك اطرافنه باقيه رق زهرلنورلر حتى پدرو پسرو برادرلر دخى اولسه بو اسلوب اوزره در بردنى ولئيم طائفه در ومنه المثل * اصوص عليها صوص * يعنى ناقة سمينة عليها لئيم ينزل وحده ويأكل وحده وفى ظل القمر لئلا يراه الضيف مثل مزبور بر نفيس نسنه يه بردنى ولئيم مالك اولدقده ضرب اولنور ﴿المصوصى﴾ ميمك ضمى وصاد ثانيه نك كسريله ايام عجوزدن بر يومك اسميدر ﴿الصيص﴾ شيص وزننده و﴿الصيصاء﴾ شيصاء وزننده ومرادفلريدركه ذكر اولندى وصيصاء ابوجهل قرپوزينك اوزى اولميان چكردكنه دينور ﴿الصيص﴾ صادك فتحيله و﴿الاصاصة﴾ همزه نك كسريله و﴿التصييص﴾ تفعيل وزننده خرما صيص اولمق معناسنه در يقال صاصت النخلة واصاصت وصيصت اذا كان ما عليها صيصا ﴿الصيصة﴾ صادك كسريله شول تيكنه دينوركه جلاهلر آنكله بزك ارش وارغاجنى دوزلدرلر وخروسك اياغنده اولان ماهميزه دينور وصغر وكيك قسمنك بوينوزلرينه دينور وحصن وحصاره دينور ومطلقا حصار وقلعه ويلانقه كبى صرپ ومتمنع يره دينور جمعى صياصى كلور يقال تحصنو بالصيصة اى الحصن وكل ماامتنع به ومواشى يه كوزل تيمار وتقيد واهتمام ايدن چوبانه دينور وبوينوز طرزنده اكريجه شول قازيغه دينوركه آنكله آغاجدن خرماقوپاريلور تجز بعونه تعالى ﴿فصل العين المهملة﴾ ﴿العبقص﴾ جعفر وزننده و﴿العبقوص﴾ عصفور وزننده بر بوجك آديدر

فصل العين المهملة

﴿العتص﴾ عينك فتحى وتاى فوقيه نك سكونيله مهجور الفعل اولان كلماتدندر بعضلرك زعمنجه اعتياص دريعنى اعتياص بوندن افتعالدركه مشكل اولمق معناسنه در * شارح ديركه اعتياص عوصدن مأخوذدر ﴿العرص﴾ عينك فتحيله عرس معناسنه دركه خانه نك بر كوشه سنه ارقورى چكيلان ديواره دينور نته كه ماده سنده تفصيل اولندى محدثلر لحن ايدوب بونى ضاد معجمه ايله ضبط ايدرلر مؤلفك مرادى اشبو حديثه تلميحدر * قالت عائشة رضى الله عنها نصبت على باب حجرتى عباءة مقدمه من غزاة خيبر او تبوك فهتك العرص حتى وقع بالارض * وعرص وصف اولوريك چاقوب يلابيان شمشكه دينور كما سيذكر وسحابده متصل شمشك چاقمق معناسنه مصدر اولور يقال عرصت السماء عرصا من الباب الثانى اذادام برقها ودوه مضطرب وبيقرار اولمق معناسنه در يقال عرص البعير اذا اضطرب ﴿العرصة﴾ تمره وزننده اولرارالغنده اولان بنادن خالى حولو كبى فضاى واسعه دينور جمعى عراص كلور عينك كسريله وعرصات كلور واعراص كلور ﴿العرصتان﴾ تثنيه بنيه سيله عقيق مدينه ده ايكى عرصه در برينه عرصهٔ كبرى وبرينه صغرى دينور ﴿العرّاص﴾ شدّاد وزننده رعد وبرقلو بلوده دينور يقال سحاب عرّاص اى ذو الرعد والبرق وكثير اللمعان سحاب وبرقه دينور يقال سحاب وبرق عرّاص اى كثير اللمعان وچوق چاقوب يلابيان شمشكه دينور يقال برق عرّاص اى المضطرب ويومشق ونازك مزراغه دينور وبرّاق وتابان قلجه دينور يقال سيف عرّاص اى لمّاع ﴿العرص﴾ فتحتينله شمشك چوق چاقوب يلابمق معناسنه در يقال عرص البرق عرصا من الباب الرابع اذا اضطرب شديدا وجنبش ونشاط معناسنه در يقال به عرص اى نشاط ويقال عرص عرصا اذا نشط ونماكلكدن خانه نك ونباتك رايحه سى بوزلغه دينور يقال عرصت رايحة البيت والنبت من الندى اذا تغيرت ﴿العرص﴾ كتف وزننده و﴿العرص﴾ شكس وزننده وصفلردر شدتله چقان شمشكه دينور يقال برق عرص وعرص اى كثير الاضطراب ﴿الاعراص﴾ همزه نك كسريله مضطرب وبيقرار اولمق معناسنه در يقال اعرص الشئ اذا اضطرب ﴿العروص﴾ صبور وزننده شول ناقه يه دينوركه ترلدكده ترى بغايت خوش قوقار اوله يقال ناقة عروص اى الطيبة الرايحة اذا عرقت ﴿المعراص﴾ يكى آيه اطلاق اولنور هلال معناسنه ﴿المعرّص﴾ معظم وزننده قوريمق ايچون اولك عرصه سنه سرلمش اته دينور على قول پاره پاره كسلمش ياخود كول بصدى ايلمك ايچون آتش قورى اوزره قونوب كوله قارشمغله ايو جه پشمامش اولانه دينور يقال لحم معرّص اذا كان ملقى فى العرصة ليجف او مقطع او ملقى

على الجمر فيختلط بالرماد ولا يجود نضجه وشول دوه يه دينوركه صرتى رام وذلول اولوب باشى اولميه يعنى بورنسه لقسز ويولارسز بغلريله اويلجه آشوب آرقه سنه بندرمكه تعسر ايليوب لكن باشى سرت اولمغله الده اولميه يقال بعير معرّص اذا ذلّ ظهره الآ رأسه ﴿الاعتراص﴾ افتعال وزننده اوينايوب جنبش ونشاط ايلك معناسنه در يقال اعترص الغلام اذا لعب ومرح وسكريمك معناسنه در يقال اعترص جلده اذا اختلج ﴿التعرّص﴾ تفعل وزننده مقيم اولمق معناسنه در يقال تعرّص بالمكان اذا اقام ﴿العرفاص﴾ فايله قرطاس وزننده والى وحاكملرك مجرملرى دوكدكارى قرباج تعبير اولنان قامچى يه دينور يقال يضرب فلانا بالعرفاص ولا يتأدّب اى بالسوط الذى يعاقب به السلطان وكريش دوزه جك برطوتام اوزون سكيره دينور ومحفه اغاجلرينك باشلرينى صاروب باغليه جق كذلك برطوتام سكيره دينور عرافيص جمعيدر ﴿العرقصاء﴾ عينك وقافك ضميله و﴿العريقصاء﴾ مصغر بنيه سيله و﴿العريقصانة﴾ و﴿العرنقصان﴾ رادن صكره نون زياده سيله و﴿العرقصان﴾ عينك ورانك فتحيله حندقوقى اسميدر على قول بربطو اسميدر حندقوقى يبانى ترفيل ديدكارى نباتدر وبربطو يانك وبانك فتحيله بر نباتدركه ساقى رازيانه ساقنه شبيه ويپراقلرى كوكنك حواليسنده مجتمع اولور وبانك انواعنه عظيم النفع وسنونى قورد اكل ايلمش اسنانه وثقلت سامعه يه ووجع طحاله وصداع مزمنه ونزله يه وغيرى امراضه مفيددر مفردات صاحبلرى بونى بخور الاكراد ديدكارى نباتله بيان ايلديلر ﴿العرقصة﴾ دحرجه وزننده رقص ايلمك معناسنه در يقال عرقص الغلام اذا رقص ويلان قسمنك يوريمسنه دينور يقال تعرقص الحية اذا مشت ﴿العصّ﴾ عينك فتحى وصادك تشديديله اصل ومبنا معناسنه در يقال كريم العصّ اى الاصل وعصّ وعصص فتحتينله مصدر اولورلر برنسنه پك وقاتى اولمق معناسنه در يقال عصّ الشئ عصاً وعصصا من الباب الرابع اذا صلب واشتدّ ﴿العصعص﴾ قنفذ وزننده و﴿العصعص﴾ علبط وزننده و﴿العصعص﴾ جحجب وزننده و﴿العصص﴾ ادد وزننده و﴿العصص﴾ زبر وزننده و﴿العصعوص﴾ عصفور وزننده قويرق صوقنه دينوركه اوتراق يرنده اولان يوج كميكيدر اوّل يراديلان والك صكره چوريان كميكدر ﴿العصعصة﴾ زلزله وزننده قويرق صوقمى آغريمق معناسنه در يقال عصعص عصعصه اذا وجع ﴿العصعص﴾ قنفذ وزننده بى خير وبى منفعت ناكسه دينوركه كسه يوزندن خير كورمز يقال رجل عصعص اى نكد قليل الخير يعنى عديمه وطقناز آدمه دينور يقال رجل عصعص اى المنزالخلق ﴿العصنصى﴾ حبنطى وزننده ضعيف وزبون آدمه دينور يقال رجل عصنصى اى ضعيف ﴿التعصيص﴾ تفعيل وزننده بورجلو يه تقاضا وابرام ايلمك معناسنه در يقال عصص على غريمه اذا الحّ عليه ﴿العفص﴾ عينك فتحى وفانك سكونيله معلومدركه مازو يه دينور مركبجيلر ودبّاغلر حوايجندندر على قول بلوط جنسندن برشجردركه برسنه بلوط وبرسنه عفص ويرر واشبو عفص كلمه سى مولددر على قول عربىّ صحيحدر وذكر اولنان مازو ادويه دندر طبيعتى قابض ومجفف وباشدن منصب اولان ماده لرى ردّ ايدوب ضعف ورخاوت طارى اولان اعضايى شدّ وتقويتده نافع وسركه ايچره منقوعى شعرى مسوّددر وعفص مصدر اولور برنسنه يى يرندن قوپرمق معناسنه در يقال عفص الشئ عفصا من الباب الثانى اذا قلعه وكورشجى خصمنى زبون ايلك معناسنه در يقال عفص فلانا اذا اثخنه فى الصراع وبركسه نك اللى بوروب چويرمك معناسنه در يقال عفص يده اذا لوّاها وجماع ايلك معناسنه در يقال عفص جاريته اذا جامعها وشيشه نك آغزينه درى چكوروب صارمق معناسنه در يقال عفص القارورة اذا شدّ عليها العفاص وبرنسنه يى ايكى قات اكمك معناسنه در يقال عفص الشئ اذا ثناه وعطفه ﴿المعفص﴾ معظم وزننده مازو بويه سيله بويانمش نسنه يه دينور يقال ثوب معفص اى مصبوغ بالعفص ﴿الاعفاص﴾ همزه نك كسريله بودخى شيشه يه غلاف چكورمك كذلك آغزينه دريدن باغ صارمق معنالرينه در يقال اعفص القارورة اذا شدّ عليها العفاص ﴿العفص﴾ فتحتينله انسانك برونى قيورق اولمق معناسنه در يقال فى انفه عفص اى التواء ﴿العفاص﴾ كتاب وزننده ايچنه يه جك مقوله سى قودقلرى قابه دينور كرك دريدن وكرك بز واسطار مقوله سندن اولسون وشيشه غلافنه دينور وشيشه نك آغزينه چكوردكارى درى يه دينوركه قپاغى اوله جقدر نته كه طقاجنه صمام دينور ﴿العفوصة﴾ عينك ضميله مرارت وقبضدن مركب برطعم دركه ككره لك تعبير اولنور لسانى بوروشدروب سطحنده احداث ايلديكى خشونت قابضه غالب اولور اثرى تبريد وتكثيف وتصليب وردع وخشونتدر ﴿العفص﴾ كتف وزننده طعمى ككره اولان شيئه دينور يقال شئ عفص اى به عفوصة اى المرارة والقبض ﴿المعفاص﴾ نهايت درجه ده بدخوى اولان قيزه دينور معقاص كه قاف ايله در بوندن اشرّ واشدّدركه مجسم سوء خلق اولور يقال جارية معفاص اى النهاية فى سوء الخلق ﴿الاعتفاص﴾ افتعال وزننده بركسه دن برآدم حقنى آلمق معناسنه در يقال اعتفص منه

حقه اذا اخذه (العقص) نقص وزننده صاچی اوروب بوكمك معناسنه‌در يقال عقص شعره عقصا من الباب الثانی اذا ضفره وفتله (العقصة) عينك كسريله و (العقيصة) سفينه وزننده باش اوزره ديوشوريلوب بوكلمش واورلمش اولان صاچه دينور عقصه‌نك جمعی عقص‌در عينك كسری وقافك فتحيله وعقاص كلور عينك كسريله وعقيصه‌نك جمعی عقايص كلور (ذو العقيصتين) اصحابدن ضمام بن ثعلبه‌نك لقبيدر ايكی بلوك صاچلرينی دائما اوروب اموزی باشلرينه اسدال ايدر ايدی (العقاص) كتاب وزننده صاچ باغنه دينور (العقصة) عقده وزننده بو بنوزلرده اولان عقده‌يه دينوركه مراد بورومی اوله‌جقدر جمعی عقص‌در غرف وزننده يقال فی قرن الشاة عقص ای عقد يعنی التواء (المعقص) منبر وزننده اكری اوقه علی قول شول اوقه دينوركه تمرنی قريلوب ديبی اوقك اوجنده قالمغله يكيدن چكج ايله دوكيلوب اوزادلدقدنصكره يرينه چكلمش اوله (المعقاص) معقاص معناسندن اسوء وابلغدر نته‌كه ذكر اولندی واكری بوينوزلو قيونه دينور يقال شاة معقاص ای المعوّجة القرن (عقيصی) عينك فتحی والفك قصريله تابعيندن ابو سعيد التيمیّ لقبيدر (الاعقص) احمر وزننده بوينوزلری قولاقلری اوزرندن اكسه‌سنه قيورق اولان تكه‌يه دينور يقال تيس اعقص ای الملتوی قرناه علی اذنيه من خلفه وپرمقلری بری بری اوزره بنكشمش اولان آدمه دينور يقال رجل اعقص اذا تلوت اصابعه بعضها علی بعض واوك ديشلری آغزينك ايچنه طوغری قيورق اولان آدمه دينور يقال رجل اعقص ای اذا دخلت ثناياه فی فيه (العقص) فتحتينله عروضيون اصطلاحنده بحر وافرك جزؤی اولان مفاعلتن لفظنده عصب علتنی اجرا ايلدكدنصكره خرم ايلمكدن عبارتدر نته‌كه اشبو * لولا ملك رؤف رحيم * تداركنی برحمته هلكت * بيتنده واقع اولمشدر * مؤلف بونده ايجاز قصر ايلمشدر اوّلا عصب ايله لامی ساكن اولوب خرم ايله ميمی ساقط اولمغله فاعلتن قالور بوندن بشقه كفّ علتی دخی اجرا اولنوركه فاعلت قالوب يرينه مفعول وضع اولنور وبيت مزبورك يالكز جزؤ اولی اعقص‌در وبعضلر عقص خرم ايله نقص وكفك اجتماعندن عبارت اولمق اوزره بيان ايلمديلر اوّل ووسط وآخرك تغيرنی اعوجاج قرنه تشبيه ايلمديلر (العقص) كتف وزننده شول منعقد قوملغه دينوركه آنده بردرلو سلوك ايده‌جك يول اولميه (العقص) عنق وزننده اشكنبه‌يه دينور كرش معناسنه وبخيل وناكسه اطلاق اولنور يقال رجل عقص ای بخيل (العيقص) حيدر وزننده و (العقيص) سكيت وزننده بونلرده ناكس وبخيله دينور (العقيصاء) تصغير ايله بيوك اشكنبه‌نك يانينده اولان كوچك اشكنبه‌يه دينور (العقنقصة) عكنكعه وزننده و (العقنقصة) قاف ثانيه‌نك كسريله خبفنقه وزننده بركوچك بوجك آديدر (المعاقصة) مفاعله وزننده تغلب واستعلا ايلمك معناسنه‌در يقال اخذه معاقصة ای معازّة (العكص) عكس وزننده ردّ ايلمك معناسنه‌در يقال عكصه عكصا من الباب الثانی اذا ردّه (العكص) فتحتينله بدخوی اولمق معناسنه‌در يقال عكص الرجل عكصا من الباب الرابع اذا ساء خلقه وطوارحرون اولمق معناسنه‌در يقال عكصت الدابة اذا حرنت ودابه‌نك اعضا واندامی پك ديرنكلو وبری بری اوزره بنكشمش آيرق اولمق حالتنه دينور يقال فيها عكص ای تدان وتراكب فی خلقها (العكص) كتف وزننده وصفدر بدخوی كمسه‌يه دينور (العكصة) فرحه وزننده سلوكی بغايت رنج ومشقتلو اولان قوملغه دينور يقال رملة عكصة ای شاقة المسلك (التعكص) تفعل وزننده برنسنه‌يی ويرمكده ضنت ايلمك معناسنه‌در تقول تعكص به علیّ ای ضنّ (العكمص) علبط وزننده آفت وداهيه‌يه دينور يقال رماه الله بالعكمص ای الداهية ومطلقا طقناز وقوند شيئه دينور يقال شیء عكمص ای حادر (ابو العكمص) تميم قبيله‌سندن برشخص معروفدر (العلوص) سنور وزننده تخمه وامتلاء عارضه‌سنه دينور يقال اخذه العلوص ای التخمة وقارن آغريسنه دينور (التعليص) تفعيل وزننده تخمه عارضه‌سی معده‌يی آزرده قلمق معناسنه‌در يقال علصت التخمة فی معدته اذا اوجعتها (عليص) جمیز وزننده برنباتدركه آندن بدويلر قاتيق اتخاذ ايدوب وچورباپشوررلر وعليص بن ضمضم حارثه وجبله نام بطنلرك پدرلريدر (العلصة) غرفه وزننده پك آزنسنه‌يه دينور (الاعتلاص) افتعال وزننده پك آزنسنه آلمق معناسنه‌در يقال اعلتص منه شيئا اذا اخذه علصة وهی الی القلة ماهی ماء كلمه‌سی بورادة تقليل قلت ايچوندر (العلاص) قتال وزننده اورشمق معناسنه‌در يقال عالصه علاصا اذا ضاربه (العلفصة) دحرجه وزننده عنف وشدتله رای وامر ايلمك معناسنه‌در يقال علفص فی الرأی والامر اذا عنف وبرايشی زوراكی طوتدرمق معناسنه‌در يقال علفصه فيه اذا قسره ومقاومتدن عاجز وزبون اوله‌رق كورش طوتديغی خصمنه صارلمق معناسنه‌در يقال علفص مصارعه اذا تلوّاه وهو عاجز عنه (العلمص) علبط وزننده تعجب اولنه‌جق شيئه دينور يقال شیء علمص اذا كان يتعجب منه (العليمص) و (العمليص) عينلرك كسريله شديد ومتعب اولان سير وذهابه دينور يقال قرب عليمص وعمليص ای شديد متعب

(العلهاص) قرطاس وزننده شیشه طقاجنه دینور یقال شدّ القارورة بالعلهاص ای الصمام (العلهصة) دحرجه وزننده شیشه آغزنده اولان طقاج یكشمكله چیقارمغه چبالمق معناسنه‌در یقال علهص القارورة اذا عالجها لیستخرج منها صمامها وكوزی یرندن چیقارمق معناسنه‌در یقال علهص العین اذا استخرجها من الرأس و بركسه ایله كركی كبی اوغراشمق معناسنه‌در یقال علهص فلانا اذا عالجه علاجا شدیدا و بركسه‌دن برنسنه جكه نائل اولمق معناسنه‌در یقال علهص منه اذا نال شیئا و برخصوصده بركسه‌یه زوراكی عنف و جبر ایلك معناسنه‌در یقال علهص بالقوم اذا عنف بهم وقسرهم (المعلهص) مدحرج وزننده تاتاری پشمش اته دینور یقال لحم معلهص ای لیس بنضیج (العمص) كتف وزننده اكشی نسنه‌یه دوشكون آدمه دینور یقال رجل عمص ای مولع باكل الحامض (العماص) عماس وزننده و مرادفیدركه ذكر اولندی یقال یوم عماص ای عماس شدید (العمص) عینك فتحی و میمك سكونیله بردرلو طعام اسمیدر (العامص) آمص وزننده و مرادفیدركه ذكر اولندی (عاموص) قدس شریف قضاسنده بیت لحم قربنده برقریه‌در (العملیص) عملیص وزننده و مرادفیدركه ذكر اولندی (العنصیة) عینك و صادك كسری و یانك تخفیفیله و (العنصاة) عینك كسریله و (العناصی) اراضی وزننده و (العنصوة) عینك حركات ثلاثی و صادك ضمیله مطلقا آز و طاغنق نسنه‌یه دینور نبات و سائری اولسون و مالك نصفدن ثلث مقدار بقیه‌سنه دینور و بربلوك دوه‌یه یاخود قیونه و كچی‌یه دینور عنصیه و عنصوه‌نك جمعی عناصی كلور و منه یقال مابقی من ماله الاعناص ای ذهب معظمه (الاعناص) همزه‌نك كسریله برآدمك باشنده سیرك سیرك آزجه قیللر قالمق معناسنه‌در یقال اعنص الرجل اذا بقی فی راسه عناص ای شعر متفرّق و عند البعض عناص شعره مخصوص اولمیوب هرشیئك بقیه‌سنه دینور مفردی عنصوه‌در (العنصنص) سفرجل وزننده شدتلو سیره دینور یقال قرب عنصنص ای شدید (العنفص) زبرج وزننده بدزبان و بی حیا عرضسز عورته دینور یقال هی عنفص ای بذیئة قلیلة الحیاء و چلمز خرده بدنلو سیر و حركتی چوق خاتونه دینور یقال هی عنفص ای القلیلة الجسم الكثیرة الحركة و بغایت یرامز و خبیثه و فاسقه عورته دینور و عجب و پندارلو حیله كار بودور عورته دینور یقال امرأة عنفص ای داعرة خبیثة و كذا قصیرة محتالة معجبة و دیشی دلكو ایكنه دینور و بدخوی كشی‌یه دینور یقال هو عنفص ای سیّئ الخلق (العنفصة) هایله چوق سوزلو یكشاق عورته دینور و كوده‌سی بد رایحه اولان عورته دینور یقال امرأة عنفصة ای الكثیرة الكلام و كذا المنتنة الریح (التعنفص) تدحرج وزننده بیهوده لاف و كزاف و تمدّح معناسنه‌در یقال یتعنفص فلان ای یتصلف و خفت و طیش معناسنه‌در تقول ماهذا التعنفص ای الخفة و كبر و نخوت و فخر و بالا پروازی معناسنه‌در یقال به تعنفص ای الخیلاء والزهو (العیاص) كتاب وزننده و (العوص) فتحتینله بركلام فهم معناسی كوج و چبره‌شك اولمق معناسنه‌در یقال عوص یعوص الكلام كفرح یفرح و عاص یعاص كخاف یخاف عیاصا و عوصا اذا صعب و برنسنه مشتدّ و دشوار اولمق معناسنه‌در یقال عوص الشیء اذا اشتدّ و عیاص و عوص افعال بابنده مصدر موقعنده استعمال اولنور بركسه‌یه ایشنی پیچاپیچ ایدوب محنته اوغراتمق معناسنه یقال عوص بالخصم عیاصا و عوصا اذا لوّی علیه امره بونده قیاس اولان اعواص اولمقدر لكن عربلر ثلاثینك مصدرینی اسم مصدر اعتباریله بورسمه استعمال ایلدیلر نته‌كه صلی صلوة و آذی اذاة دخی بوكونه‌در و اعواص كه افعال بابندندر بركسه‌یه خلاصی كوج دلیل و حجت ایراد ایلك معناسنه‌در یقال اعوص علیه اذا ادخل علیه من الحجج ما عسر مخرجه منه (العایص) نیچه یللر دركبه اولمامش قیونه دینور جمعی عوص در عینك ضمیله یقال شاة عایص اذا كانت لم تحمل اعواما (العویص) امیر وزننده شول شعره دینوركه معنا و مضمونی فهم و استخراج ایلك مشكل اوله یقال شعر عویص اذا صعب استخراج معناه و مأنوسه اولمیان غریب و وحشی سوزه دینور یقال كلمة عویص ای غریبة و شدید اولان آفت و داهیه‌یه دینور یقال داهیة عویص ای شدیدة و صعب و دشوار ایشه دینور یقال امر عویص ای صعب و شدّت و محنت معناسنه‌در یقال ركب العویص ای الشدّة و پك و صلب اولان طپراغه دینور و سرت و صرب و درشت مكانه دینور یقال مكان عویص ای شئز و نفس و روح حیوانی معناسنه‌در یقال هو شدید العویص ای النفس و زور و قوّت و حركت معنالرینه‌در یقال به عویص ای قوّة و یقال له عویص ای حركة و دلكو یوللرینه دینوركه اكری بوكری اشاغیلی یوقاریلی اولور حیله كار حیوان اولمغله انده سائر جانورلك سلوكی پك كوج اولور (الاعوص) احمر وزننده بودخی معنا و مفهومنی فهم و استخراج ایلك دشوار اولان شعره دینور و مدینه قربنده برموضع اسمیدر و دیار باهله‌ده بر وادی آدیدر اكا اعوصین دخی دیرلر تثنیه بنیه‌سیله (العوصاء) حمراء وزننده بودخی غریب و غیرمانوسه سوزه دینور یقال كلمة عوصاء ای غریبة و شدید اولان آفت و داهیه‌یه دینور (العواص) سحاب

وزننده بودخی دلکو یولرینه دینور عویص کبی (عاص) و (عویص) زبیر وزننده بین الحرمین ایکی وادی اسملریدر
(العووص) صبور وزننده شول قیونه دینورکه هرنقدر جهد اولنسه اصلا سود دینی ویرمز اوله یقال شاة عووص
اذا کانت لاتدرّ وان جهدت (التعویص) تفعیل وزننده معناسی چبره شك دشوار فهم بیت انشاد ایلمك معناسنه در
یقال عوّص فلان اذا القی بیتا عویصا (المعاوصة) مفاعله وزننده کورش طوتمق معناسنه در یقال عاوصه
اذا صارعه (الاعتیاص) افتعال وزننده برماده بغایت شدتلنوب پك چبره شك چپارز وطولاشق اولمق معناسنه در
یقال اعتاص الامر علیه اذا اشتدّ والتاث علیه فلم یهتد للصواب وناقه یه ارکك چکیلمش ایکن طوتمیوب قسیر قالمق
معناسنه در یقال اعتاصت الناقة اذا ضربت فلم تلقح (عوص) قوس وزننده بر رجالك علمیدر (العیص) عینك
کسریله چتلق بری برینه صارمشق اغاج قورولغنه دینور جمعی اعیاص وعیصان کاور عینك کسریله یقال
نزلوا فی عیص وهو الشجر الکثیر الملتف واصل ومنشأ معناسنه مستعملدر یقال هو من عیص صدق ای اصل صدق
وتیکنلو میشه آغاجلرینك یاخود قالین کوهی اغاجلرك قورولغنه دینور وکزیده اشجار منبتنه دینور وعیص بنو سلیم
دیارنده برصو آدیدر ومدینه ناحیه لرندن بر ناحیه اسمیدر (الاعیاص) همزه نك فتحیله قریش قبیله سندن امیة بن
عبد شمس الاکبر بن عبد مناف اولادی اولان عاص وابو العاص وعیص وابو العیص نام کسه لردن عبارتدر
(العیصان) عینك کسریله عربستان معدنلرندن بر معدنك آدیدر (عیصو) عینك کسری وصادك ضمّ ومدّیله
ابن اسحق بن ابراهیم علی نبینا وعلیه السلام اسمدرکه حضرت یعقوبك برادریدر (المعیص) میمك فتحیله منبت
معناسنه در یقال نبت من معیص سوء ای منبت سوء (المعیاص) شول کمسه یه دینورکه کندیسندن برنسنه طلب
واراده اولندقده صرپه چکوب بخل وتشدد ایدر اوله یقال رجل معیاص ای مشدّد فیما یراد منه علی المرید
نجز بعونه تعالی

فصل الغین المعجمة

فصل الغین المعجمة

(الغبص) فتحتینله کوزدن اقان چرك وچپاغه دینور یقال فی عینه
غبص ای غمص وغبص مصدر اولور کوز چوق چپاقلنمق معناسنه یقال غبصت عینه غبصا من الباب الرابع
اذا کثر رمصها (المغابصة) مغافصه وزننده ومرادفیدرکه برکمسه یی غافل ایکن یقالیوب طوتمق معناسنه در
یقال اخذه مغابصة ای مغافصة (الغصة) غینك ضمی وصادك تشدیدیله قلبه عارض اولان صقندی یه وتاسه
واندوهه دینور جمعی غصص کاور صردوزننده یقال رکبته الغصة ای الشجی وبوغازه طیقاقنوب طوران طعام
وشرابه دینور یقال اخذته الغصة وهی ما اعترض فی الحلق فاشرق (ذو الغصة) اصحابدن حصین بن یزیدك
لقبیدر بوغازنده یومری کبی غصه سی اولمغله کلامی برخوشجه بیان ایلیه مز ایدی وفرسان عربدن عامر بن مالك
بن الاصلع نام کمسنه نك لقبیدر کذلك بونکده بوغازنده یومریسی وار ایدی (الغصص) فتحتینله برکمسه نك بوغازینه
برنسنه طیقانوب طورمق معناسنه در تقول غصصت بالکسر والفتح غصصا من الباب الرابع والاول ای صرت
ذاغصة (الغاص) و (الغصان) وصفلردر بوغازینه نسنه طورمش آدمه دینور وغص ناس ایله طبطلو
اولمش مکانه اطلاق اولنور یقال منزل غاص ای بالقوم ممتلئ (الغصفص) جعفر وزننده بر نبات آدیدر
(الاغصاص) همزه نك کسریله بریری تضییقله اهلنه مضایقه ویرمك معناسنه در تقول اغص علینا الارض
ای ضیقها (المغافصة) مفاعله وزننده برکمسه یی غافل ایکن ناکهانی باصوب طوتمق معناسنه در یقال غافصه
اذا فاجأه واخذه علی غرّه (الغافصة) ناکهانی حادث اولان وقعه روزکاره دینور جمعی غوافص در
تقول وقانا الله تعالی من الغوافص ای اوزام الدهر (الغلص) غینك فتحی ولامك سکونیله بوغاز دلکنك
باشنی یعنی خرتلاغك اوجنی کسمك معناسنه در یقال غلصه غلصا من الباب الاول اذا قطع غلصمته
(الغمص) رمس وزننده و (الغمص) فتحتینله برکمسه یی یابرنسنه یی خوار وحقیر کورمك معناسنه در یقال
غمصه کضرب وغمصه کسمع وفرح غمصا وغمصا من الباب الثانی والرابع اذا احتقره وبرکمسه یی عیبلیوب
شاننی تحقیر ایلمك معناسنه در یقال غمصه اذا عابه وتهاون بحقه وکفران نعمت ایلمك معناسنه در یقال
غمص النعمة اذا لم یشکرها وغمص فتحتینله کوزدن اقان چرك چپاغه دینور واکر آقیوب کوشه سنده قالورسه
رمص دینور یقال فی عینه غمص وهو ماسال من الرمص وکوزك چپاغی آقمق معناسنه مصدر اولور یقال غمصت
عینه غمصا من الباب الرابع اذا سال رمصه وغمص میمك سکونیله برکسه حقنده کذب وافترا ایلمك معناسنه در تقول
لاتغمص علیّ غمصا من الباب الثانی ای لاتکذب (الاغتماص) افتعال وزننده بودخی احتقار ایلمك معناسنه در
یقال اغتمصه اذا احتقره (المغموص) عیبلمك معناسنه اولان غمصدن اسم مفعولدر ومنه یقال هو مغموص علیه
ای مطعون فی دینه متهم بالنفاق (الغموص) صبور وزننده کذب معناسندن وصفدر ومنه یقال هو غموص

الخنجرة ای کذاب و یمین غموص یمین غموس معناسنه درکه ماده سنده ذکر ایلدی (الاغمص) احمر وزننده دائما
کوزندن چپاق اقان کشی یه دینور غمصاء مؤنثیدر (الغمیصاء) مصغر بنیه سیله شعری دیدکاری ایکی کوکبك
برینه اطلاق اولنور و دیکرینه عبور دینور معلوم اوله که فلکده جوزادنصکره ایکی روشن کوکب طلوع ایدر
کهکشانك ایکی جانبنده اولورلر بری جنوبه و بری شماله مائلدر جنوبه مائل اولان بیوك و روشن و شماله مائل
اولان کوچك و سرخ رنکدر جنوبه مائل اولانه شعرای یمانی و عبور دیرلرکه کلب اکبر صورتنك آغزنده در و شماله
مائل اولانه شعرای شامی و غمیصاء دیرلرکه کلب اصغر صورتنك کواکبندندر عربلرك افسانه لرندندرکه بو ایکی
کوکب سهیل یمنی نام کوکبك قزقرنداشلری ایدی سهیل بونلری ترك ایدوب یمن جانبنه عزیمت ایلدی بعده شعرای
یمانی دخی شامی یی ترك ایدوب سهیل آرقه سندن عزم و کهکشانی عبور ایدوب اوته یه کیتدی آنکچون اکا عبور اطلاق
اولندی آنك دردفراقندن شعرای شامی بکا ایده رك قالوب کوزلری چپاق طوتمغله اکا غمیصاء اطلاق ایلدیلر
و اکا غموص دخی دیرلر و غمیصاء برموضع آدیدرکه آنده خالد بن ولید رضی الله عنه بنوجذیمه یی هزم ایلدی و غمیصاء
انس بن مالکك والده سی اسمیدر * لکن مؤلف رمیصاء اولمق اوزره ده ثبت ایلشیدی (الغنص) فتحتینله صقندی
سببیله کوکل طار اولمق معناسنه در یقال غنص صدره غنصا من الباب الرابع اذا ضاق (الغوص) غینك فتحی
و واوك سکونیله و (المغاص) میمك فتحیله و (الغیاصة) کتابه وزننده و (الغیاص) غیاث وزننده صویه طالمق
معناسنه در یقال غاص فی الماء یغوص غوصا و مغاصا و غیاصة و غیاصا اذا نزل تحته و برنسنه نك غور و حقیقتنه
مطلع اولوب بیلمك معناسنه مستعملدر یقال غاص علی الامر اذا علمه (المغاص) میمك فتحیله مصدر درکه ذکر
اولندی و اسم مکان اولور طاله جق موضعه دینور یقال هذا مغاص اللؤلؤ ای موضع غوصه و ایاقده اینجکك
یوقاریسنه دینور اعلی الساق معناسنه (الغوّاص) شدّاد وزننده طالغجه دینور اینجو چیقارمق ایچون دریایه طالار
(الغائصة) شول عورته دینورکه حائض ایکن حیضنی زوجنه بیلدرمز اوله تا که زوجی اجتناب ایلیوب قربان ایلیه
(المغوّصة) محدثه وزننده شول عورته دینورکه حایض دکل ایکن حیضم وار دیو زوجنه خلاف سویلیه
و منه الحدیث ﴿لعنت الغائصة و المغوّصة﴾ فالغائصة التی لاتعلم زوجها انها حائض لیجتنبها فیجامعها و هی حائض
و المغوّصة التی لاتکون حائضا فتکذب زوجها و تقول انی حائض بوراده نسخه لرده سقط اولمغله * شارحك بیانی
اوزره اصل عباره بورسمه در ﴿فصل الفاء﴾ (الفترصة) دحرجه وزننده کسمك معناسنه در یقال فترصه

﴿فصل الفاء﴾

اذا قطعه (الفحص) فانك فتحی و حای مهمله نك سکونیله برشیئك ایچ یوزینی اشه لیوب کرکی کبی تفتیش ایلمك
معناسنه در یقال فحص عنه فحصا من الباب الثالث اذا بحث عنه و یغمور یرك یوزینی صیروب طپراغنی دورمك
معناسنه مستعملدر یقال فحص المطر التراب اذا قلبه و سرعت ایلمك معناسنه در یقال فحص فلان اذا اسرع
و چوجغك اوك دیشلری اوینامق معناسنه در یقال فحص الصبی اذا تحرّك ثنایاه و بغرتلق قوشی طپراغی اشنوب
یوه ایدنمك معناسنه در یقال فحص القطا التراب اذا اتخذ فیه الفحوصا و فحص مطلقا ساکن اولمه جق موضعه دینور
و فحص مغربده برقاچ موضعه دینورکه اضافتله متعین اولورلر فحص طلیطله و فحص اکشونیه و فحص اشبیلیه
و فحص البلوط و فحص الاجم و فحص سورنجین دیدکاری مواضعدر (التفحص) تفعل وزننده و (الافتحاص)
افتعال وزننده برنسنه نك ایچ یوزینی جدّ و مبالغه ایله اراشدرمق معناسنه در یقال تفحص عنه و افتحص اذا استقصی
فی البحث عنه (الافحوص) اسلوب وزننده و (المفحص) مقعد وزننده خاصة بغرتلق قوشنك یوه سنه دینورکه
یرده اشنوب یوا ایدر (الفحصة) تمره وزننده انسانك اککی اورته سنده اولان چقورجه یه دینور تقول ما املح فحصة
هذا الصبیّ ای نقرة ذقنه (الفحیص) امیروزننده و (المفاحص) مجاور وزننده دائما بری برینك عیب و سرّینی تجسس
ایدر اولان ایکی همدمك هر برینه دینور تقول هو فحیصی و مفاحصی اذا کان کل منهما یفحص عن عیب صاحبه
و سرّه (المفاحصة) مفاعله وزننده دائما احدهما آخرك ایچ یوزینی تفتیش ایلمك معناسنه در یقال فاحصا اذا کان
کل منهما یفحص عن عیب صاحبه و سرّه (الفرص) فانك فتحی و رانك سکونیله کسمك معناسنه در یقال فرصه
فرصا من الباب الاول اذا قطعه و یرتمق معناسنه در یقال فرصه اذا خرقه و شقّ ایلمك معناسنه در یقال فرصه
اذا شقه و برکسه نك فریصه سنه اورمق یاطوتمق معناسنه در یقال فرص فلانا اذا اصاب فریصته و فرص مقل
دیدکاری یمشك چکردکنه دینور مفردی فرصه در و فرصه شول یله دینورکه آرقه یه عارض اولوب قنبورلق
احداث ایدر و منه یقال فلان ان فاتته الفرصة اخذته الفرصة و هی الریح التی یکون منها الحدب (الفرصة) غرفه
وزننده نوبت معناسنه در قطع معناسندن مأخوذدر تقول جاءت فرصتی منه ای نوبتی و صودن اولان حصه یه دینور

يقال جأت فرصة اى شربه من الماء (المفرص) منبر وزننده و (المفراص) محراب وزننده دموردن برآلتهدر
دينوركه آنكله دمور ياخود كومش قطع ايدرلر * شارحك بيانه كوره پاپوشجى بچقيسى طرزنده اولور يقال فرصه
بالمفرص والمفراص وهو الحديد يقطع به الحديد او الفضة (الفريص) اميروزننده صوخصوصنده اولان نوبتداشه
دينور تقول هو فريصى اى يفارصنى فى الشرب و بيون طمرلرينه دينوركه قطعله هلاك اولور مفردى فريصه در
ومنه يقال للجرئ ضخم الفريصة وهى ودج العنق و فريصه انسان وحيوانده يان ايله يعنى بوش بوكور ايله كوركك
ميانده اولور دائما وخاصة خوف وقتنده ترل ترل دترر يقال ارتعدت فريصته وهى لحمة بين الجنب والكتف
لاتزال ترعد و فريصه دبرلك اسميدر امّ سويد معناسنه (الفرصاء) حمراء وزننده شول ناقه يه دينوركه حوض
باشنه كلدكده دوه لر ايچره صوقليوب الارغه ده طوره چكن حوضك باشى خالى قالدقده واروب يالكزجه ايچر اوله
يقال ناقة فرصاء اذا كانت تقوم ناحية فاذاخلا الحوض شربت (الفرّاص) شدّاد وزننده باهله قبيله سندن
بربطنك پدريدر (الفرصة) فانك كسريله حايض خاتونك سيلنوب پاك اوله جقلرى بز و يولكو بموق مقوله سنه دينور
جمعى فراص كلور (الافراص) همزه نك كسريله بركسه يه فرصت ال ويرمك معناسنه در يقال افرصته الفرصة
اذا امكنته (الافتراص) افتعال وزننده فرصت بولمق و فرصتى غنيمت بيلمك معناسنه در يقال افترص الفرصة
اذا انتهزها (الفراص) كتاب وزننده ياوز انسان وحيوانه دينور يقال رجل وجمل فراص اى شديد وغليظ واحمر شيئه
دينور وعمرو بن احمر نام شاعرك جدّى اسميدر و فراص ثوبه اطلاق اولنور قطع معناسندندر يقال ماعليه فراص
اى ثوب (التفريص) تفعيل وزننده اياق قابنك اسفلنى دمور او جيله نقش ايلك معناسنه در يقال فرّص النعل اذا نقشه
بطرف الحديد (المفارصة) مفاعله وزننده نوبتلشمك معناسنه در يقال فارصه فيه اذا ناوبه (التفارص) تفاعل
وزننده صوحصه سنده نوبتلشمك معناسنه در يقال تفارص صوابئرهم اذا تناوبوها (الفرافص) علابط وزننده
و (الفرافصة) هابله كوده سى يومرى غليظ و شديد اولان ارسلانه دينور و مطلقا قالين كوده لو يرتجى جانوره دينور
و شديد البطش آدمه دينور (فرافص) فانك فتحيله بر رجل اسميدر (الفصّ) فانك حركات ثلاثى و صادك تشديديله
يوزك قاشنه دينور فارسيده نكين دينور جوهرينك فانك كسريله لحن درديمه سى وهمدر جمعى فصوص در *شارح ديركه
جوهرينك كلامنده لحن عبارتى اولميوب نهايت لغت عامّه درديكندن بشقه ليث وابن السكيت وابو نصر الفارابى
جوهرى ايله متفقلردر و فصّ كوده ده هر ايكى كميكك قاوشديغى يره اطلاق اولنوركه الك يرى و اويناق يرى تعبير اولنور
ومنه يقال للفرس ان فصوصه لظماء اى ليست برهلة كثيرة اللحم وهى ملتقى كلا عظمين و فصّ الامر بر مادەنك
فصل و بيان اولنه جك كرته سنه اطلاق اولنور يقال هو يأتيك بالامر من فصّه اى مفصله و كوزك سياهنه اطلاق
اولنور يقال رماه بفصّ عينه اى حدقتها و صرمساق ديشنه اطلاق اولنور سنّ الثوم معناسنه (الفصيص)
ازيز وزننده ياره رطوبتلنوب آقق معناسنه در يقال فصّ الجرح فصيصا من الباب الثانى اذا ندرى وسال و برنسنه يى
برنسنه دن چكوب آيرمق معناسنه در يقال فصّ كذا من كذا اذا فصله و انتزعه و او جاق چكركه سى اوتمك معناسنه در
يقال فصّ الجندب اذا صوت و چوجق آهسته جه آغلمك معناسنه در يقال فصّ الصبى اذا بكى بكاء ضعيفا و فصيص
شول چكردكه دينوركه ياغلنمش كبى لكه سز پاكيزه اوله و فصيص برپيكار اسميدر و برنسنه دن برمقدارجه اثر
حاصل اولمق معناسنه مستعملدر معناى اوّلدن مأخوذدر ومنه يقال مافصّ فى يدى شئ منه اى مابرديعنى ماحصل
(الفصفصة) زلزله وزننده تيزتيز سويلك معناسنه در يقال فصفص الكلام اذا عجل فيه و برخبرى كنه و حقيقتيله
وقوعى اوزره ادا ايلك معناسنه در يقال فصفص الخبر اذا اتى به حقا (الفصفصة) فانك كسريله يونجه تعبير اولنان
نباته دينور فارسيده اسبست دينور فصافص جمعيدر (الفصافص) علابط وزننده جلادتلو ياوز آدمه دينور
يقال رجل فصافص اى جلد شديد (الفصافصة) هابله ارسلانه دينور (الافصاص) همزه نك كسريله برنسنه دن
برنسنه يى فصل و اخراج ايلك معناسنه در تقول افصصت اليه شيئا من حقه اذا اخرجته (التفصيص) تفعيل
وزننده كوزى آچوب برنسنه يه ديكه ديكه باقق معناسنه در يقال فصصه بعينه اذا حملق بها (الانفصاص)
انفصال معناسنه در يقال انفص منه اذا انفصل (الافتصاص) افتعال وزننده برنسنه دن برشيئى آيرمق معناسنه در
يقال افتص الشئ منه اذا فصله (الاستفصاص) استخراج معناسنه در يقال مااستفص منه شيئا اى مااستخرج
(التفصفص) تدحرج وزننده ناس برنسنه دن نفرت ايدوب طاغيلى ويرمك معناسنه در يقال تفصفصوا عنه اذا
تنادوا (الفصاص) شداد وزننده يوزك قاشى پيان و صتان كمسه يه دينور اول جمله دن محمد بن احمد الفصاص محدثيندندر
(الفقص) نقص وزننده يمورطه يى ياروب قيرمق معناسنه در يقال فقص البيضة فقصا من الباب الثانى اذا كسرها

وفضخها ﴿الفقيصة﴾ سفينه وزننده و ﴿المفقوصة﴾ ياريلوب قرلمش يمورطه يه دينور ﴿الفقيص﴾ امير وزننده
اكينجيلر ادواتندن حلقه كبي بر دمور طوقدركه بعض ادواتي برارايه كتوروب چوررلر ﴿الفقوص﴾ تنور وزننده لغت
مصريه ده خام قاونه دينور ﴿المفقاص﴾ كرز تعبير اولنان چوماغك اوجنده نارشكلنده طوپه دينوركه آنكله هرنيه
اورسه لر يمورطه كبي تارمار ايدر بوچوماغك يوالق تپه سي اوله جقدر يقال فضخه بالمفقاص و هو شبه رمّانة تكون
في طرف جرز تفقص كل شئ ادركته ﴿التفليص﴾ تفعيل وزننده قورتارمق معناسنه در يقال فلصه اذا خلصه
﴿الافلاص﴾ همزه نك كسريله و ﴿الانفلاص﴾ انفعال وزننده و ﴿التفلص﴾ تفعل وزننده صيريلوب قورتلمق معناسنه در
يقال فلصه فافلص و انفلص و تفلص اي خلصه فتخلص ﴿الافتلاص﴾ افتعال وزننده بر كمسه نك الندن برتقريبله
برنسنه يي آليورمك معناسنه در تقول افتلصته من يده اذا اخذته ﴿المفاوصة﴾ مفاعله وزننده برسوزي كشف و بيان
ايلمك معناسنه در يقال فاوص الحديث اذا بينه ﴿التفاوص﴾ تفاعل وزننده تباين معناسنه دركه بين لفظندن
مأخوذدر بياندن دكلدر پس بري برندن آيرلمق معناسنه در يقال تفاوصا اذا تباينا ﴿الفيص﴾ فانك فتحي و يانك
سكونيله سياحت ايلمك معناسنه در يقال فاص في الارض يفيض فيصا اذا ذهب و زائل اولمق معناسنه در تقول
مافصت اي مابرحت و سوزي آچوب بيان و افصاح ايلمك معناسنه در يقال مايفيص به لسانه اي مايفصحه
﴿المفيص﴾ ميمك فتحيله صاپه جق يره دينور يقال ماعنه مفيص اي محيد ﴿الافاصة﴾ همزه نك كسريله سوزي اظهار
و بيان ايلمك معناسنه در يقال افاص الكلام اذا بينه و تبوّل ايدركن سديكي چوكدرمك معناسنه در يقال افاص
ببوله اذا رمى به و برنسنه يي آوجليوب آلوركن پرمقلر آچلمق معناسنه در يقال افاصت يده اذا تفرجت اصابعها
عن قبض الشئ

﴿ فصل القاف ﴾

﴿القبص﴾ قافك فتحي و بانك سكونيله برنسنه يي پرمقلرك اوجلريله يابشوب
آلمق معناسنه در يقال قبص الشئ قبصا من الباب الثاني اذا تناوله باطراف اصابعه و برآدم يابر حيوان صوايچركن
هنوز قانمقسزين ايچمكدن آليقومق معناسنه در يقال قبص فلانا اذا قطع عليه شربه قبل ان يروى و اركك
حيوان ديشي يه آشمق معناسنه در يقال قبص الفحل اذا نزا و طونه اوچقور چكروب چكمك معناسنه در يقال
قبص التكة اذا ادخلها في السراويل فجذبها و آت قسمي جنبش و نشاطه كلوب شطارت ايلمك معناسنه در
يقال قبص الفرس اذا خفّ و نشط ﴿التقبيص﴾ تفعيل وزننده بودخي برنسنه يي پرمقلري اوجلريله آلمق معناسنه در
يقال قبص الشئ بمعنى قبصه ﴿القبصة﴾ قافك فتحي و ضميله پرمق اوجلريله النان برپنچه شيئه دينور تقول
اخذت قبصة منه و هي المتناول باطراف الاصابع و قبصه قافك فتحيله چكركه يه دينور و ايكي آوجك كوتورديكي
بغداي و خرما مقوله سي طعامه دينور قافك ضميله ده لغتدر يقال اخذ منه قبصة اي ماحملت كفاه ﴿القبيصة﴾
سفينه وزننده طپراق و چقل طاشي و مولوز كومه سنه دينور و موصل شرقيسنده برقريه آديدر و سرّ من رأى
قصبه سي قربنده برقريه در و قبيصة بن الاسود و قبيصة بن البراء و قبيصة بن جابر و قبيصة بن ذويب و قبيصة بن
شبرمه ياخود ابن برمه و قبيصة بن الدمون و قبيصة بن المخارق و قبيصة بن قاص اصحابلردر ﴿القبوص﴾ صبور وزننده
بنيه سي قوندو قوي و اعضاسي دير نكلي آته دينور يقال فرس قبوص اي الوثيق الخلق و شول آته دينوركه طرنقلرينك
اولك اوجلريله نقللر اوله يقال فرس قبوص اذا ركض لم يصب الارض الا اطراف سنابكه ﴿القبص﴾ قافك كسريله
ناسدن عدد كثيره دينور يقال جاء قبص من بني فلان اي عدد كثير و اصل و منشأ معناسنه در و پك فراوان
قوملق مجمعنه دينور بونده قافك فتحيله ده جائزدر ﴿المقبص﴾ منبر وزننده شول ايپه دينوركه تسويه و تنظيم ايچون
قوشي آتلرينك اوكلرينه چكيلور يقال سوى الخيل بالمقبص و هو الحبل الذي يمدّ بين يدي الخيل في الحلبة و منه
قولهم اخذته على المقبص اي على قالب الاستواء ﴿القبص﴾ فتحتينله بركونه وجعه دينوركه آج قرننه چوق خرما
يمكدن جكره عارض اولور يقال اصابه القبص و هو وجع الكبد من اكل التمر على الريق و قبص انسانك باشي ايري
و قبا اولمق معناسنه در يقال قبص الرجل قبصا من الباب الرابع اذا ضخم هامته و جنبش و نشاطه كلمك معناسنه در
يقال قبص الرجل على بناء المجهول اذا خفّ و نشط و ناقه نك رحمنك آغزي قاوشوب يومولمق معناسنه در
يقال قبصت رحم الناقة قبصا من الباب المزبور اذا انضمت و اغاجلره ياخود اكينلره چكركه اوشمك معناسنه در
يقال قبص الجراد على الشجر اذا تقبص ﴿الاقبص﴾ احمر وزننده باشنك تپه سي ايري و قبا و مدوّر اولان آدمه
دينور يقال رجل اقبص الرأس اي ضخم مدوّر و شول آته دينوركه اياقلرينك ايلروسيله كيروسنده اوچه يولرينه
طپراق صچارق يوررا وله يقال فرس اقبص اي الذي يمشي فيحثي التراب بصدر قدمه على موضع العقب ﴿القبصاء﴾
حمراء وزننده ايري و يوارلق باش تپه سنه دينور يقال هامة بيضاء اي ضخمة مدوّرة ﴿القبص﴾ كتف وزننده

جنبشلو نشاطلو آدمه دینور وسونوب اوزانمیان ایپه دینورکه قیورق اولمغله چکیلوب اوزانمز (المتقبص) متعبس
وزننده بودخی ممتد اولمیان ایپه دینور یقال حبل قبص ومتقبص ای غیر ممتد (القبصی) زمکی وزننده پك سکرتمکه
دینور عدو شدید معناسنه (الانقباص) انقباض وزننده ومرادفیدکه بورشوب چکلمك معناسنه در یقال
انقبص غرمول الفرس اذا انقبض (القحص) قافك فتحی وحای مهمله نك سکونیله سرعت وشتابله مرور ایلمك
معناسنه در یقال قحص الرجل قحصا من الباب الثالث اذا مرّ مرّا سریعا وسپورمك معناسنه در یقال قحص البیت
اذا کنسه وایاقله تپمك معناسنه در یقال قحص برجله اذا رکض وسکرتمك معناسنه در تقول سبقنی قحصا ای عدوا
(الاقحص) همزه نك کسریله و(التقحیص) تفعیل وزننده بعید ایلمك معناسنه در یقال اقحصه وقحصه اذا ابعده
عن الشیء (القرص) فرض وزننده ایکی پرمقله برکسه نك اتنی صیقوب آجتمق معناسنه درکه چمدکلمك تعبیر اولنور
یقال قرص لحمه قرصا من الباب الاول اذا اخذ باصبعیه قالمه وپره اصرمق معناسنه مستعملدر یقال قرصه
البرغوث اذا لسعه وبرنسنه یی آوچلیوب آلمق معناسنه در یقال قرص الشیء اذا قبضه وکسمك معناسنه در یقال
قرصه اذا قطعه واتمك یاپمق ایچون خمیر آچمق معناسنه در یقال قرص قرص العجین اذا بسطه (القوارص) قارصه نك
جمعیدر مخاطبی آزرده دل ایدن کلماته اطلاق اولنور یقال لا یزال یقرص الناس بالقوارص ای الکلمات المنغصة المولمة
(القارص) سیوری سنکه شبیه بربوجکه دینورکه تاتارجق اوله جقدر ولسانی یوروب اصران اکشی سوده دینور
علی قول شول اکشی سوده دینورکه اوزرینه چوق سود صاغلمقله اکشیلکی کتمش اوله یقال لبن قارص اذا کان
یحذی اللسان او هو حامض حلب علیه حلیب کثیر فذهبت حموضته (المقراص) مقصه دینورکه صندی دخی
دیرلر کاغد وبز کسیلور یقال قرصه بالمقراص وهو السکین المعقرب الرأس (قرص) قافك ضمیله ارض غسانده
برایولك آدیدر وقرص بن اخت الحارث بن ابی شمر الغسانی اسمیدر وقرص بردانه اتمك کلیچه سنه دینور وقرص
الشمس کردهٔ آفتابدن عبارتدرکه مراد کنشك جرمیدر یقال طلع قرص الشمس ای عینها (القرصة) غرفه
وزننده بودخی اتمك کلیچه سنه دینور قرصك جمعی قرصه کلور قافك کسری وزانك فتحیله غصن وغصنه کبی
واقراص کلور وقرصه نك جمعی قرص کلور غرفه وغرف کبی (القریص) امیر وزننده بردرلو قاتیق آدیدرکه مراد
یختی دیدکلری طعامدر بالقدن وپاچه دن اولور (القراص) رمان وزننده پاپادیه دیدکاری نباته دینور بابونج معناسنه
وبرنوع ربیعی نبات آدیدر ویمن زعفرانه دینور واحمر لفظنی تأکید اولورکویا که فرط حمرتندن بصری قرص ایدر
یقال احمر قراص ای قانیء (القرص) فتحتینله برکسه دائما ناس ایله منافرت وفصل وغیبت ایدر اولمق معناسنه در یقال
قرص الرجل قرصا من الباب الرابع اذا دام علی المنافرة والغیبة (القراص) کتاب وزننده بنی عمر بن کلاب جماعتی
یوردنده برصو آدیدر (القرصنة) قافك وصادك ضمی ونونك تشدیدیله قرس لفظندن صفت مؤنثدر *معناسی معدن
ونظرته نظردن صفت اولدیغی کبی پس قرصنه بریسی کندیسنی چمدکلسه آندن ظن وکمانه دوشن عورته دینور
وبونلر صیغهٔ مخصوصه در *کرچه شارح بوکونه تفسیر ایلدی لکن چمدکچی عورت اولمق اغلبدر (التقریص) اتمك
یاپمق ایچون یومق یومق خمیری کسمك معناسنه در یقال قرّص العجین اذا قطعه (المقرّص) معظم وزننده قرص کبی
دکرمی اولان آرایش نسوانه دینور یقال حلیّ مقرّص ای مستدیر کالقرص (القرفصی) قافك وفانك حرکاتی ثلاثی والفك
قصریله و(القرفصاء) قافك وفانك ضمی والفك مدیله و(القرفصاء) قافك وبالاتباع رانك ضمیله چاله یه کیرن صوفیلرك
اوتورمسی کبی قیناقلرینی یره قویوب واویلقلرینی قرنینه قیصوب ودیزلرینی دیکوب والرینی کمرکبی اینجکلرندن قوجه رق
اوتورمغه دینور علی قول دیزلری اوزره کرکی کبی منکبّ اوله رق قارنی اویلقلرینه یاپشدیروب والرینی قولتقلرینه
قصدیغی حالده اوتورمقدرکه اعراب اوتوروشیدر یقال قعد القرفصی والقرفصاء والقرفصاء وهو ان یجلس علی الیتیه
ویلصق فخذیه ببطنه ویحتبی بیدیه یضعهما علی ساقیه او یجلس علی رکبتیه منکبا ویلصق بطنه بفخذیه ویتأبط کفیه
(القرافص) علابط وزننده وجودی ایری جلدو چالاك آدمه دینور یقال رجل قرافص ای جلد ضخم (القرفاص) قرطاس
وزننده شول پوغوره دینورکه بر آتشمقله کبه ایدر اوله فحل مجزیء معناسنه (القرافصة) قرامطه وزننده اوغریلره دینور
لصوص معناسنه القرفصة دحرجه وزننده برکسه نك اللرنی ایاقلرنی آلتندن کتوروب درطوب چکوب باغلمق معناسنه در
طموزطوپی باغلمق تعبیر اولنور یقال قرفصه اذا شدّ یدیه تحت رجلیه وعورتك ایکی طرفنی برآرایه صمصیق دیرنشدروب
درطوپ ایده رك جماع ایلمك معناسنه در یقال جامعها مقرفصا وهو ان یجمع بین طرفیها یقرفصها (التقرفص)
تدحرج وزننده خاتون ثیابنه بورنوب بوزله رك اوتورمق معناسنه در یقال تقرفصت العجوز اذا تزملت فی ثیابها
(القرفصة) دحرجه وزننده کوپك ایکنی چاغرمق معناسنه در یقال قرفص بالجرو اذا دعاه (القرفوص) زنبور

(وزننده)

وزننده كوپك اينكنه دينور (القرمص) زبرج وزننده و (القرماص) قرطاس وزننده بدويلره مخصوص شول
چقوره دينوركه ايچريسى بول و آغزى طار اولور اوشومش آدم اصنمق ايچون ايچنه كيروب اوتوررلر وكولمه اتمك
پشوره جك چقور اوجاغه دينور وكوكرجين يورطليه جق يوه يه دينوركه اولدخى باديه ده چقور يرلرده اولور جمعى
قراميص در وقرماص يناقرلك قيصه لغنه دينور يقال فى وجهه قرماص اى قصر الخدين (القرمصة) دحرجه
وزننده اوشومش كمسه ذكر اولنان چقوره كيرمك معناسنه در يقال قرمص الصرد اذا دخل فى القرماص (القرامص)
علابط وزننده دل بوران اكشى سوده دينور تقول اتانى بالقرامص اى اللبن القارص (القرنصة) دحرجه وزننده
خروس توبلرينى قباردەرق خصمندن قاچمق معناسنه در يقال قرنص الديك اذا فرّ وقنزع على قول بونده
صواب اولان سينله اولمقدر وقرنصه طغانى آولتمق ايچون تولتمك معناسنه در وبو معناده لازم اولور يقال قرنص
البازى اذا اقتناه للاصطياد فقرنص البازى نفسه (القرانيص) جزمه نك قونجنده اولان نكنندلره دينور
على قول جزمه نك برونى طرفنه دينور قرنوص مفرديدر قافك ضميله (القصّ) قافك فتحى وصادك تشديديله
و(القصص) فتحتينله بركسه نك ايزينى سوروب آردنجه كتمك معناسنه در يقال قصّ اثره قصا وقصصا من الباب الاول
اذا تتبعه ومنه قوله تعالى ﴿فارتدا على آثارهما قصصا﴾ اى رجعا من الطريق الذى سلكاه يقصان الاثر * شارح ديركه
اصل قصص اسمدر مصدر موضعنده دخى استعمال اولنور وقصّ وقصص برآدمه برخبر وكلامى بيان ايدوب
بيلدرمك معناسنه در يقال قصّ الخبر اذا اعلمه وقوله تعالى ﴿نحن نقصّ عليك احسن القصص﴾ اى نبين لك احسن
البيان بوراده قصص اسمدر وقصّ برنسنه يى مقراضله كسوب قرقمق معناسنه در يقال قصّ الشعر والظفر
قصا اذا قطع منهما بالمقصّ وقصّ وقصص كوكسه دينور صدر معناسنه على قول كوكسك باشنه دينوركه دوش
تعبير اولنور ياخود كوكسك اورته سنه ياخود كوكس كميكنه دينور جمعى قصاص در قافك كسريله وقيوندن
قيرقلمش يوكه دينور وقصّ قيون ياخود آتك كبه لكى بللو اولمق معناسنه در على قول كوسنكلكى صاوشوب كبه
اولمق معناسنه در يقال قصت الشاة او الفرس قصا اذا استبان حملها اوذهب وداقها وحملت والوجل اولمق
معناسنه مستعملدر كويا كه اولوم آنى تتبع ايدر يقال قصه الموت اذا دنا منه واولوجل ايلمك معناسنه در يقال ضربه
حتى قصه من الموت اى ادناه منه (القاصّ) قصه وداستان سويلر اولان آدمه دينور يقال واعظ قاصّ اى يأتى
بالقصة (القصة) قافك فتحيله وكسريله كرجه دينور جصه معناسنه كه جمع جنسيلرى قصّ وجصّ در ومنه الحديث
عن عائشة رضى الله عنها ﴿انها قالت للنساء لاتغتسلن من المحيض حتى ترين القصة البيضاء﴾ اى ترين الخرقة
بيضاء كالقصة يعنى سزلر حيضدن پاك اولدق ظنيله اغتساله مبادرت ايلميه سز تاكه طوتديغكز حيض بزنى
كرج كبى لكه سز كورمدكجه وقصه نك جمعى قصاص كلور قافك كسريله (ذو القصه) قافك فتحيله زباله
وشقوق نام محللر بيننده برموضعدر واجأ نام جبلده بنوطريف يوردنده برصودر (المقصّ) ميمك كسريله صندى يه
دينور يقال قطعه بالمقصّ اى المقراض تثنيه سنده مقصّان دينور * شارح ديركه جمعى مقاص كلور وبعضلر تثنيه
بنيه سيله مقصّان دينور افرادى جائز دكلدر واهل لغت بوبابده متفقلر ديدى پس اكا كوره مقصّ برقنادى اولور
وسيبويه كتابنك باب مايعتمل به ديديكى محلده مفرد اوله رق مقصّ اطلاق اولنديغنى ثبت ايلمكله مؤلف دخى اكا اقتدا
ايلمدى * پس مؤلفك وهما مقصان قولى تثنيه يه اشارت اولور انتهى (القصاص) قافك حركات ثلاثيله باشده
قيل بتمكه باشلديغى يره دينوركه آندن اشاغيده قيل بتمز كرك آردندن وكرك اوكندن اولسون يقال شجه قصاص
الشعر بالحركات الثلاث وهو حيث ينتهى نبتته من مقدمه اومؤخره ومقعدده ايكى قيناغك قاوشديغى يره دينوركه
اويلق ديبلرى اولور (القصاص) سحاب وزننده برشجر آديدركه بال آريسى اوتليوب آندن بال پيار عسل
قصاص ديدكارى بودر مفرداتده بونى آرى اوتى ديدكارى نباتده بيان ايلديلركه بياض وصارى وقرمزى اولور
مخصوص آرى قوانلرى وضع ايتدكارى سمتلرده زرع ايدرلر (قصاص) غراب وزننده برطاغك اسميدر وقصاص
باشك اورته سندن ابتدا مقراضله قرقلمغه باشلنه جق يره دينور على قول قفانك نهايت بولديغى يره دينور ياخود
قيل بتديكى يرلرك دائرامادار جوره سنك نهايتنه دينور (القصاصة) ثمامه وزننده برموضعدر (الاقصاص) همزه نك
كسريله بودخى قيونك ياخود قصراغك كبه لكى بللو اولمق على قول كوسنكلكى كيدوب كبه اولمق معناسنه در
يقال اقصت الشاة او الفرس اذا استبان حملها اوذهب وداقها وحملت وهى مقصّ من مقاصّ ودوه قسمى
پك زبونلغندن يردن قلدايه مز اولمق معناسنه در يقال اقصّ البعير هزالا اذا صار لايستطيع ان ينبعث وقاتلى
ياخود جارحى قصاص ايلمك معناسنه در يقال اقصّ الامير فلانا من فلان اذا اقتص له منه فجرحه مثل جرحه

اوقتله قودا و برقصيص ديدكارى نبات بتورمك معناسنه در يقال اقصت الارض اذا انبتت القصيص * مؤلف قصيص نه كونه نبات اولديغنى بيان ايلامشدر * شارح ديركه قصيص بركونه نباتدركه منتار يانلرنده بتر آنكله منتاره دلالت اولنور لكن تحفه مترجمى تودرى ايله كه قوش اتمكى ديدكارى نباتدر بيان ايلمشدر و اقصاص بركسه كندى نفسنى قصاص اولنمغه تسليم وتقرير ايلمك معناسنه در يقال اقصّ الرجل من نفسه اذا مكن من الاقتصاص منه و بركسه اولومجل اولمق معناسنه در يقال اقتصه الموت اذا دنامنه و اولومجل ايلمك معناسنه در يقال ضربه حتى اقصه من الموت اى ادناه منه (المقصّ) ميمك ضمى و قافك كسريله حملى ظاهر اولان قيونه و قسراغه دينور مقاصّ جمعيدر يقال شاة اوفرس مقصّ اذا استبان حملها (القصقص) عرعر وزننده و (القصيص) امير وزننده كوكسده قيل بتن يره دينور و قصيص اجأنام جبلده برصو آديدر و قصقص و قصيص سسه دينور صوت معناسنه (القصيصة) سفينه وزننده شول دوه يه دينوركه بنك دوه لرينك ايزلرينه دوشوب كيدر اوله و نقل و حكايه اولنه جق قصه و داستانه دينور يقال فلان يقصّ قصيصة اى قصة و كوچك تپليت دوه سنه دينور و بريرده بريكمش طائفه يه دينور تقول رأيت قصيصة من الناس وهى طائفة مجتمعة فى مكان (القصقص) هدهد وزننده و (القصقصة) هايله و (القصاقص) علابط وزننده و (القصقاص) ثرثار وزننده بوغون كوده لو على قول بودور آدمه دينور يقال رجل قصقص و قصقصة و قصاقص و قصقاص اى غليظ او قصير و قصاقص و قصقصه و قصقاص ارسلانه صفت اولوركه ايرى و فيل هيئت ديمك اولور و قصاقص لفظنك جمع مكسرى قصاقص در قافك فتحيله و جمع سالمى قصاقصات در و قصاقص پك يرامز موذى و مردم آزار اولان يلانه دينور يقال حية قصاقص اى خبيثة و قوىّ و توانا اركك دوه يه وصف اولور يقال جمل قصاقص اى قوىّ (قصاقصه) هايله بر موضع آديدر (القصة) قافك كسريله امر و حال و شان معناسنه دركه ايزكبى تتبع اولنمق شانندندر يقال له قصة عجيبة اى امر و شان و قلمه آلنان افسانه و داستانه دينور شهنامه كبى قصص جمعيدر عنب وزننده تقول قصّ لنا ليلتنا القصص اى الحكايات التى تكتب (القصة) قافك ضميله جبهه ده اولان كاكله دينور جمعى قصص در صرد وزننده و قصاص در رجال وزننده و قصه اسمادندر شجاع بن مفرّج بن قصه محدّثيندندر (القصاص) كتاب وزننده و (القصاصاء) قافك كسريله و (القصاصاء) قافك ضميله جنايتده اودشمكه دينور قود معناسنه دركرك قتل وكرك جراحتده اولسون شارحك بيانه كوره اقتصاص اثر معناسندن مأخوذدر دين مقابله سنده اولان دينده استعمال اولنوب بعده قتل قاتل و جرح جارح و قطع قاطعده غالب اولدى و بونك فعل و مصدرنده ادغام واجبدر يقال قاصّه مقاصّة انتهى * يقال وجب عليه القصاص و القصاصاء و القصاصاء اى القود (التقصيص) تفعيل وزننده بنايه كرج سورمك معناسنه در يقال قصص الدار اذا جصصها (الاقتصاص) افتعال وزننده بركسه نك ايزينه دوشمك و ايزينى سورمك معناسنه در يقال اقتص اثره اذا اقصه و برآدمدن بركسه يى قصاص ايلمكى طلب ايلمك معناسنه در يقال اقتص فلانا اذا سأله ان يقصّه بونده افتعال استفعال معناسنه در و بركسه دن قصاص المق معناسنه دركه قصاصنى اودشمكدن عبارتدر يقال اقتص منه اذا اخذ منه القصاص و برخبر و كلامى و قوعى اوزره كنه و حقيقتيله راست و درست نقل و روايت ايلمك معناسنه در يقال اقتص الحديث اذا رواه على وجهه (التقصص) تفعل وزننده بودخى بركسه نك ايزينى سورمك و ايزينه دوشمك معناسنه در يقال تقصص اثره اذاقصه و برسوزى ازبره آلمق معناسنه در يقال تقصص الكلام اذا حفظه (الاستقصاص) بودخى برآدمدن بركسه يى قصاص ايلمسنى طلب قلمق معناسنه در يقال استقصه اذاسأله ان يقصه منه (التقاصّ) تفاعل وزننده بركسه ايله اودشمك معناسنه دركرك حساب وكرك سائر خصوص اولسون يقال تقاصّ القوم اذا قاصّ كلّ واحد منهم صاحبه فى حساب وغيره بركسه آلاجغنى و يره جكنه حواله مقامنده فلانه تقاص ايتدى تعبيرى بوندن مأخوذدر (القصقصة) زلزله وزننده كوپك انيكنى چاغرمق معناسنه در يقال قصقص بالجرو اذا دعاه (القعص) قافك فتحى و عينك سكونيله على الفور اولمك معناسنه در يقال مات فلان قعصا اى موتا وحيا و يقال مات فلان قعصا اى اصابته ضربة اورمية فمات مكانه و چاپك اولدرمك معناسنه در يقال قعصه قعصا من الباب الثالث اذا قتله مكانه (القعاص) غراب وزننده قيون قسمنه مخصوص بر مرضدركه اصابت ايلديكى ساعت هلاك اولور يقال اصاب الغنم قعاص اى داء لا يلبثها ان تموت و بشقه بر مرض آديدركه صدره عارض اولور بيون بوريلوب كويا كه شكست اولور (المقعوصة) قعاص علتنه اوغرامش قيونه دينور يقال قعصت الشاة على بناء المجهول فهى مقعوصة اذا اصابها القعاص (المقعاص) محراب وزننده و (المقعص) منبر وزننده و (القعّاص) شدّاد وزننده چاپك قتل و اهلاك ايدن ارسلانه دينور

يقال اسد مقعص ومقعاص وقعّاص اذا كان يقتل سريعا (القعوص) صبور وزننده شول قيونه دينوركه حالبنى
اوروب صاغدرمز اوله يقال شاة قعوص اذا كانت تضرب حالبها وتمنع الدرّة (القعص) فتحتيله قيون صكره‌دن
قعوص اولمق معناسنه‌در يقال قعصت الشاة قعصا من الباب الرابع اى ما كانت قعوصا فصارت (الاقعاص) همزه‌نك
كسريله‌در ساعت اولدرمك معناسنه‌در يقال اقعصه اذا قتله مكانه (الانقعاص) انفعال وزننده فى الحال اولمك
معناسنه‌در يقال انقعص الرجل اذا مات مكانه وبرنسنه اكيلوب ايكى قات اولمق معناسنه‌در يقال انقعص الشئ
اذا انثنى (القعموص) قافك ضميله منتاره دينوركاه معناسنه وفضلهٔ طبيعته دينوركه غائطدر ذو البطن معناسنه
(القعمصة) دحرجه وزننده فضلهٔ طبيعتى بردفعه‌ده دفع ايلمك معناسنه‌در يقال قعمص الرجل اذا وضع قعموصه بمرّة
(القفص) قافك فتحى وفانك سكونيله آهو مقوله‌سى حيوانك اياقلرينى برارايه كتوروب چكوب باغلمق معناسنه‌در
يقال قفص الظبى قفصا من الباب الاول اذا شدّ قوائمه وجمعها وشيئى برى برينه قريب ايلمك معناسنه‌در يقال
قفص الشئ اذا قرّب بعضه من بعض وبال آريسنك بك تعبير اولنان سركرده‌لرينى طشره چيقمامق ايچون قوان
ايچره ايپلكله باغلمق معناسنه‌در يقال قفص اليعسوب اذا شدّه فى الحلية بخيط لئلا يخرج وبردرد ووجعه اوغراتمق
معناسنه‌در يقال قفصه اذا اوجعه ويوكسكه چيقمق معناسنه‌در يقال قفص الرجل اذا صعد وارتفع (القوافص)
يوكسك اولان صو آقنديلرينه دينور صعود وارتفاع معناسندندر يقال تلال قوافص اى رفيعة (قفصه) تمره وزننده
آفريقيه طرفنده بر بلده آديدر محدّثيندن مالك بن عيسى وابراهيم بن محمد القفصىّ اورادندر وعربستانده بر موضع
اديدر قافك ضميله‌ده جائزدر (القفاص) غراب وزننده طاغ كچيسنه دينور وعل معناسنه وطوار قسمنه مخصوص
بر مرض آديدركه اياقلرينى دكنك كبى قوريدر (القفيص) اميروزننده چفتجى آلاتندن صبان اوننه كچوردكارى
طوقه دينور (قفوص) صبور وزننده بر بلده‌در قافك ضميله‌ده زبانزددر آنده بغايت خوشبولبنى يعنى عسلبند
بخورى چيقارلبنى قفوص مشهوردر (القفص) قافك ضميله كرمان ترابنده بر طاغك آديدر وبغداد ايله عكبرا بيننده
بر قريه‌در محدّثين وصلحادن احمد بن حسن بن احمد ونيجه محدّثلر اورادندر وقفص قوش قفصى وبالق آغى
وپرمقلق كبى برى برينه صوقشديرلمش مشتبك نسنه‌يه دينور ومنه الحديث ❊ فى قفص من الملائكة او قفص من النور ❊
بونده فتحتينله‌ده جائزدر (القفص) فتحتينله قوش محبسنه دينوركه تركيده قفس تعبير اولنور يقال طار العندليب
من القفص وهو محبس الطير واكنجيلرك خرمن يرينه دمت طاشيدقلرى تسكره كبى قيزاقلرينه دينور وقفص
مصدر اولور جنبش ونشاطه كلمك معناسنه‌در يقال قفص الرجل قفصا من الباب الرابع اذا خفّ ونشط وصوغوقدن
بوزيلوب بورشمق معناسنه‌در يقال قفص الرجل اذا تقبض من البرد وخرما اوزره صو ايچمكله معده‌ا كشيوب
بوغاز ياتمق معناسنه‌در يقال قفص الرجل اذا اصابت حرارة فى حلقه وحموضة فى معدته من شرب الماء على التمر
(القفص) كتف وزننده شول آته دينوركه نشاطسز اولوب منقبض اولمغله عهده‌سنده اولان سكرتمكى كمال اوزره
اخراج واجرا ايلميه يقال فرس قفص اى منقبض لا يخرج ما عنده كله وشول چكركه‌يه دينوركه صوغوقك
شدّتندن قنادلرى سرتلمكله تحريك ايده‌مز اوله يقال جراد قفص اذا كان يجسو جناحاه من البرد (الاقفاص)
همزه‌نك كسريله بر قفص قوش صاحبى اولمق معناسنه‌در يقال اقفص الرجل اذا صار ذا قفص من الطير (المقفص)
معظم وزننده قفص شكلنده مخطط ومنقش اولان ثوبه دينور يقال ثوب مقفص اى مخطط كهيئة القفص
(التقافص) برنسنه قفص كبى صوقشدرلمق معناسنه‌در يقال تقافص الشئ اذا اشتبك (التقفص) تفعل وزننده
درنشمك معناسنه‌در يقال تقفص الرجل اذا تجمّع (القلوص) جلوس وزننده صچرامق معناسنه‌در يقال قلص
الرجل قلوصا من الباب الثانى اذا وثب وكوكل بولانوب معده دونمك معناسنه‌در يقال قلصت نفسه اذا غثت
وصو كثرت بولمغله يوقارى يوكسلمك معناسنه‌در يقال قلص الماء اذا ارتفع وناس بارخانه‌لرينى يوكلنوب كوچوب
كتمك معناسنه‌در يقال قلص القوم اذا احتملوا فساروا ودوداق يوقرى چكيلوب بورشمق معناسنه‌دركه تبسرمك
تعبير اولنور اكثرى صوسزلغك وحرارتك شدّتندن اولور يقال قلصت شفته اذا ازوّت وشمرت وكولكه چكيلوب
ديو شورلمك معناسنه‌در يقال قلص الظلّ عنّى اذا انقبض وثوب يايقاندقدن صكره چكيلوب بوزلمك معناسنه‌در
يقال قلص الثوب بعد الغسل اذا انكمش (القلص) فتحتينله بودخى غثيان كلمك معناسنه‌در يقال قلصت نفسه
قلصا من الباب الرابع اذا غثت نفسه (القالص) و (القليص) اميروزننده و (القلّاص) شداد وزننده كثرتندن
يوكسلوب قالقان صويه دينور (القلصة) فتحاتله قويى ايچره يغليوب كثرت بولمغله يوكسلمش صويه دينور جمعى
قلصات كلور (القلوص) زبور وزننده كنج ديشى دوه‌يه دينوركه انسانده قز مثابه‌سنده‌در على قول سيراوزره

باقيه اولانه يعنى طقوز ياشنه وارنجه اطلاق اولنور ياخود ابتدا ركوب اولنان ديشى دوه يه دينوركه بش ياشنه قدر اولور بعده ناقه اطلاق اولنور واياقلرى اوزون اولان ناقه يه ده دينور هرحالده قلوص ديشى دوه يه مخصوصدر جمعى قلائص در وقلص در ضمتينله جمع الجمعى قلاص در قافك كسريله وقلوص دوه قوشنك وياور يسنك ديشيسنه دينور كذلك طوى قوشنك ديشى ياوريسنه دينور وعربلر قلوص ايله تازه قيزدن كنايه ايدرلر *وآخر البز القلوص* مثلى ختع ماده سنده مرسومدر ﴿الاقلاص﴾ همزه نك كسريله دوه نك اوركجى برمقدارجه بلورمك معناسنه در يقال اقلص البعير اذا ظهر سنامه شيئا وناقه ياز ايامنده سمورمك على قول بك سمورمكله سودى چكيلمك معناسنه در يقال اقلصت الناقة اذا سمنت فى الصيف اوغارت وارتفع لبنها ﴿التقليص﴾ تفعيل وزننده ناقه بريرده اركليوب بردوزه يه صوكبى يوريوب كتمك معناسنه در يقال قلصت الناقة اذا استمرت فى مضيها ولباسى صيغيوب چرمك معناسنه در يقال قلص قيصه اذا شمره وبو معناده لازم اولور يقال قلص الثوب فقلص هو تقليصا اى تشمر ﴿المقلص﴾ معظم وزننده اياقلرى چرك واوزون اولوب كنديسى اوستلكلى ويوكسك اولان آته دينور يقا فرس مقلص اى مشمر مشرف طويل القوائم ﴿التقلص﴾ تفعل وزننده برنسنه نك اجزاسى دير نشوب چكيلوب ديوشورنمك معناسنه در يقال تقلص الشئ اذا انضم وانزوى ﴿مقلاص﴾ مفتاح وزننده احمددن عبدالعزيز بن عمران بن ايوبك پدرينك جدى اسميدر مرقوم عبدالعزيز امام شافعى اصحابندندر مقدما اكابر مالكيه دن اولوب امام شافعى يه ملاقى اولدقده تشفع ايلدى ﴿القمرصة﴾ دحرجه وزننده بادم يمك معناسنه در يقال قرص الرجل اذا اكل اللوز ﴿القمارص﴾ علابط وزننده لسانى يوروب اصرر اولان اكشى سوده دينور يقال لبن قارص اى قارص ﴿القمص﴾ قافك فتحى وميمك سكونيله و﴿القماص﴾ قافك ضمى وكسريله آت وسائر دابه ايكى الارينى معا رفع ومعا وضع ايدرك اياقلرينى خيريوغر كبى كوهليه رك يوريمك معناسنه در يقال قص الفرس وغيره قصا وقاصا وقاصا من الباب الاول والثانى اذا رفع يديه ويطرحهما معا ويعجن برجليه بعضلر عندنده حالت مذكوره عادتى اولور ايسه قافك ضميله قاص والاكسريله معبردر ودكزك طالغه سى كمى يى برى اوته اوينادوب چالقمق معناسنه در يقال قص البحر بالسفينة اذا حركها وقاص قافك كسريله قلق واضطراب معناسنه در يقال اخذه القماص اى القلق وصيچرامق معناسنه در قافك ضميله ده جائزدر يقال قص قاصا وقاصا اذا وثب ومنه المثل * ما بالعير من قاص * مثل مزبور حركته مجالى اولميان ضعيف وناتوان حقنده ودولت دوشكونى فلكزده حقنده دخى ضرب اولنور ﴿القموص﴾ صبور وزننده شول دابه يه دينوركه صيچراغان اولمغله صاحبنى اوستندن سلكوب صيچرادر اوله يقال فرس ودابة قوص اى يقمص صاحبه وارسلانه دينور وبى سكون وآرام اولان مضطرب وبيقراره دينور يقال رجل قوص اى قلق لا يستقر وقوص حيبر ابنده برطاغك آديدركه اوزرنده ابو الحقيق نام يهودينك قلعه سى وارايدى ﴿القميص﴾ اميروزننده قوص ايله معناى اولده مرادفدر وكوملكه دينور پيراهن معناسنه وبو مذكردر مؤنث دخى اولور عند البعض قيص پموق ايپلكندن منسوج اولانه مخصوصدر يوكدن وسائردن اولورسه اطلاق اولنمز جمعى قص كلور ضمتينله واقصه در وقصان در قافك ضميله وقيص مشيمه يه اطلاق اولنوركه رحمده چوجق يتاغى اولان اينجه دريدن عبارتدر ويوركك غلافنه اطلاق اولنوركه ياغ كبى اينجه زاردن عبارتدر يقال هتك الخوف قيص قلبه اى غلافه ﴿القمصى﴾ زمكى وزننده قبصى معناسنه دركه پك سكرتمكه دينور ﴿القمص﴾ فتحتينله برنوع خرده سينكه دينوركه صو يوزلرنده اولور على قول ماء راكد اوزره اولان خرده سيورى سينكه دينور ويمورطه دن هنوز ياروب چيقمش اولان چكركه يه دينور ﴿التقميص﴾ تفعيل وزننده برآدمه كوملك كيدرمك معناسنه در يقال قصه اذا البسه قيصا ومنه الحديث قال عليه الصلوة والسلام لعثمان رضى الله عنه * ان الله سيقمصك قصا وانك لتلاص على خلعه فاياك وخلعه * اى ان الله سيلبسك لباس الخلافة وانك لتراد وتدار على خلعه فلا تخلع حضرت عثمانك وقعهٔ مزبوره ده خلعدن امتناع ونفسنى فدا ايلمرى اشبو تنبيه عالى يه مبنيدر يعنى ياعثمان حضرت حق تعالى سكا عن قريب خلافت خلعتنى الباس ايدر وخلعى ضمننده سكا تضييق وتقاضا ايدرلر الحذر خلع ايلميه سن پس عموم حكم مقتضاسنجه منخلع اولان خلفاء آثم اولمق اقتضا ايدر ﴿التقمص﴾ تفعل وزننده كوملك كيمك معناسنه در يقال قصه فتقمص ﴿القنص﴾ قافك كسريله اصل ومبنا معناسنه در يقال كريم القنص اى كريم الاصل ﴿القنص﴾ قافك فتحى ونونك سكونيله آولمق معناسنه در يقال قنص الظبى قنصا من الباب الثانى اذا صاده ﴿القانص﴾ و﴿القنيص﴾ اميروزننده و﴿القناص﴾ شداد وزننده آوجى يه دينور وقنيص وقنص فتحتينله شكار اولان صيده دينور يقال جاء بقنيص وقنص كثير اى مصيد وقنص سلفده معد بن

﴿دقيقه﴾

عدنانك اوغلی اسمیدر دیکر برادرینك اسمی قنـاصه‌در ثمامه وزننده ﴿القوانص﴾ قانصه‌نك جمعیدرکه قوش
قسمنك جوفنده شول نسنه‌درکه اکل ایلدیکی نسنه اکا وارر سائر حیوانده مصارین بغرسقلری مثابه‌سنده‌در
لکن مشهوری قوشك قورسغنه دینورکه انسانده معده منزلنده‌در طاشلق تعبیر اولنور یقال یؤکل الطیر ومالقانصه
الآفضلات قوانصه وهی للطیر کالمصارین للغیر وقانصه بك صیاد اولان یرتجی قوشـه دینور ومنه الحدیث
❁ فتخرج النار علیهم قوانص ❁ ای تخطفهم قطعا خطفة الجارحة الصید * یعنی روز محشرده آتش جهنم آنلرك
اوزرلرینه بلوك بلوك هجوم ایدوب یرتجی قوش شکاری خطف ایدرکبی خطف ایدر وقانصه شول یره دیکلمش
عموده دینورکه تاوان مقوله‌سی اورتو آنك اوزرینه عقد اولنور ﴿القوینصة﴾ تصغیر بنیه‌سیله دمشق قضاسنده
برقریه‌در ﴿الاقتناص﴾ افتعال وزننده و ﴿التقنص﴾ تفعل وزننده آو آولمق معناسـنه‌در یقال اقتنصه وتقنصه
اذا اصطاده ﴿قوص﴾ قافك ضمیله صعید اولکه‌سـنك دارالملکی اولان شهرك آدیدر دیار مصریه‌ده فسطاط
شهرندنصکره آندن معمور وآبادان بلده یوقدر وینه دیار مصریه‌ده اشمونین قضاسنده برقریه آدیدرکه قوس قام
دیمکله متعارفدرکاهجه صادی زایه قلبله قوزقام دخی دیرلر تفرقه وتمییز ایچون ﴿القیص﴾ قافك فتحی ویانك سکونیله
دیش کوکندن چیقوب دوشمك معناسـنه‌در یقال قاصت السنّ تقیص قیصا اذا سقطت من اصلها وقیص البطن
قرنده ریحك اوینامسـنه دینور تقول اجد فی بطنی قیصا ای حرکة الریح وقیص کوکره‌ین دوه‌یه دینور جمعی
اقیاص وقیوص کلور یقال جمل قیص اذا کان یتقیص ای یهدر ﴿مقیص﴾ منبر وزننده ابن صبابه‌درکه یوم فتح
مکه‌ده طرف شرف نبویدن قتل اولندی لکن صواب اولان سینله اولمقدر جوهری وهمنه مبنی صاد ایله ثبت
ایلمشدر * شارح دیرکه هروی وسائر محدّثین صاد ایله رسم ایلدیلر ﴿القیصانة﴾ قافك فتحیله برکونه صاری بالق
اسمیدرکه یسی بالغی کبی دکرمی اولور ﴿التقیص﴾ تفعل وزننده دوه کوکرمك معناسنه‌در یتقیص الجمل ای یهدر
وقویی چوکوب ییقلمق معناسنه‌در یقال تقیصت البئر اذاانهارت ﴿القیاصة﴾ سیّاره وزننده دیوارلری ییقلمش قویویه
دینور یقال بئر قیّاصة الجول ای متهدّمته ﴿الانقیاص﴾ انفعال وزننده قوم وطپراق هارل هارل اینوب چوکمك
معناسنه‌در یقال انقاص الرمل والتراب اذا انهال وقویینك صویی چوغالمق معناسنه‌در یقال انقاص الماء فی البئر
اذا کثر وآغزدن دیش دوکلمك معناسنه‌در یقال انقاصت السنّ اذاسقطت وقویی چوکوب ییقلمق معناسنه‌در یقال
انقاصت البئر اذاانهارت ﴿المنقاص﴾ میمك ضمیله کوکندن اویلوب دوشمش دیشه دینور یقال سنّ منقاص ای منقعر
فصل الكاف
من اصله ❦ فصل الکاف ❦ ﴿الکأص﴾ کافك فتحی وهمزه‌نك سکونیله قهر وتذلیل ایلمك معناسنه‌در سرکش
دابه‌یی یواشتمق کبی یقال کأصه کأصا من الباب الثالث اذا ذلّله وقهره ونسنه یمك علی قول چوق یمك یاخود چوق
ایچمك معناسنه‌در یقال کأص الشیء اذا اکله او اکثر من اکله اوشربه وکأص صفت اولور اکل وشربه یاخود شرابه
صبور ومتحمل اولان آدمه دینورکه مرادا کول وشروب اولاندر ﴿الکؤصة﴾ غرفه وزننده بودخی کأص معناسنه‌در
یقال هو کأص وکؤصة ای صبور علی الاکل والشرب او الشراب ﴿الکباص﴾ و ﴿الکباصة﴾ کافلرك ضمیله ایشلتمك
خصوصنده قویّ وتوانا اولان دوه‌دومرکب مقوله‌سی طواره دینور ﴿الکحص﴾ نحس وزننده برنوع نباتدرکه چکرکه
کوزینه شبیه دانه‌لری اولور وکحص مصدر اولور ایاقله طپراغی تپوب ایشمك معناسنه یقال کحص برجله کحصا
من الباب الثالث اذافحص ومحو ومضمحل اولمق معناسنه‌در یقال کحص التراب اذادرس ﴿الکاحص﴾ ایاقله یری
اوروب اشین انسان وحیوانه دینور ﴿الکحوص﴾ جلوس وزننده خراب ومضمحل اولمق معناسنه‌در یقال کحص
الاثر کحوصا اذادثر ودوه قوشی کورنمیه‌رك کورلیوب چوب کتمك معناسنه‌در یقال کحص الظلیم اذامرّ فی الارض
لایری ﴿التکحیص﴾ تفعیل وزننده محو ومضمحلّ ایلمك معناسنه‌در یقال کحصه البلی اذادثره ویقال کحص الکتاب
فتکحص هوای درسه فدرس ﴿الکواحص﴾ ییقلوب محو ومضمحل اولمش نسنه‌لره دینور یقال اطلال کواحص
ای دوارس ﴿الکریص﴾ امیر وزننده شول کش دیدکاری یوغرد قوریسنه دینورکه طراثیث یاخود حمصیص دیدکاری
اوتلر قاتلمقله کثرت بولمش اوله یوخسه هرکشه اطلاق اولنمز جوهری بونده وهم ایلدی وجوهری بوماده‌یی
ثبت ایلمشیکن بنم حجرت نشانیله رسم ایلدیکم جوهرینك همان لفظ مزبوره قصرندن بشقه وجه مذکور اوزره
مختلّ المعنی اوله‌رق ایرادنه بناء عدم مثابه‌سـنه تنزیل اولنمق نکته‌سنه مبنی‌در * شارح دیرکه جوهری امام فرّاء
قولنی اخذ ایلمشدر وکریص ذخیره‌یه دینور یقال جاء بالکریص ای الذخیرة وبردرلو مطبوخه دینورکه قوزی
قولاغی نباتنی سود ایله طبخ ایلدکدنصکره قوریدوب یازکونلری پك اسّی وقتلرده تبرّد ایچون تناول ایدرلر علی
قول خرما قاتلمش کش اوله جقدر * مؤلفك اوان بکرس قولی عادتی اوزره مسامحه‌در وکریص کش دوزدکاری

موضعه دینور (الكرص) كافك فتحى ورانك سكونيله خرمايى كشه قاتمق معناسنه‌در يقال كرص التمر بالاقط
اذا خلطه به وكشى دوكوب اوفاتمق معناسنه‌در يقال كرص الاقط كرصا من الباب الثانى اذا دقه (المكرص)
منبر وزننده ايچنه سود صاغيله‌جق قابه ياخود طولومه دينور آلت منزلنه منزلدر (التكريص) تفعيل وزننده
كريص يمك معناسنه‌در يقال كرّص الرجل اذا اكل الكريص (الاكتراص) افتعال وزننده بريكدرمك معناسنه‌در
يقال اكترص الشئ اذا جمعه (الكصّ) كافك فتحى وصادك تشديديله بريكمك معناسنه‌در يقال كصّ الشئ كصاً
من الباب الثانى اذا اجتمع وكصّ وكصيص ازيز وزننده اينجه وپاپچه سسلنمك معناسنه‌در يقال كص الرجل كصاً
وكصيصا اذا صات صوتا دقيقا وكصيص دترمكه دينور يقال اخذه الكصيص اى الرعدة ودپرنمكه دينور
تحرك معناسنه وزحمت ومحنتدن بوريلوب بوريشوب قيورلغه دينور يقال اخذه الكصيص من الجهد اى الالتواء
والانقباض وبلكليوب قورقغه دينور يقال عرض له منه الكصيص اى الذعر وچكركه سسنه دينور صوت
الجراد معناسنه وقلق واضطراب معناسنه‌در تقول ماهذا الكصيص اى الاضطراب وصو اوزره ناس چوغالوب
بيغلق معناسنه‌در يقال الماء يكص بالناس كصيصا اذا اكثروا عليه وبو اجتماع معناسندندر (الكصيصة)
سفينه وزننده جماعت معناسنه‌در يقال جاءت كصيصة من الناس اى جماعة وآهو دوزاغنه دينور (الاكصاص)
همزه‌نك كسريله دشمندن منهزم اولوب قاچمق معناسنه‌در تقول اكصصت يارجل اى هربت وانهزمت (التكاصّ)
تفاعل وزننده ناس بريكوب متزاحم اولمق معناسنه‌در يقال تكاصّ القوم اذا تزاحموا واجتمعوا (الاكتصاص)
افتعال وزننده بودخى اجتماع وازدحام معناسنه‌در (العكص) كافك فتحى وعينك وعينك سكونيله كأص لفظنده
لغتدركه اختلاف مذكور اوزره اكل ايلمك معناسنه‌در يقال كعص الشئ كعصا من الباب الثالث اذا اكله
او اكثر من اكله او شربه (الكعيص) كافك فتحيله خاصّة فاره ايله قوش ياوريسنك جولديسنه دينور
(الكناص) غراب وزننده كباص معناسنه‌دركه ذكر اولندى ياخود صواب اولان نونله اولمقدر با ايله مصحفدر
(التكنيص) تفعيل وزننده هزل واستهزا جهتيله برون اويناتمق معناسنه‌در يقال كنص الرجل اذا حرّك انفه
استهزاء (الكيص) حيص وزننده و(الكيصان) فتحاتله و(الكيوص) جلوس وزننده برنسنه‌دن خوف
سببيله عاجز وناتوان اولمق معناسنه‌در يقال كاص الرجل يكيص كيصا وكيصانا وكيوصا اذا كعّ عن الشئ
وبركسه طعامى يالكزجه يمك معناسنه‌در يقال كاص طعامه اذا اكله وحده وطعامى چوغه كتمك معناسنه‌در
يقال كاص من الطعام اذا اكثر منه وتقول كصنا عنده ماشئنا اى اكلنا وكيص افراط مرتبه بخل وامساكه دينور
يقال فيه كيص اى بخل تامّ وچاپك يوريمك معناسنه‌در يقال هو يكيص اى يمشى سريعا ويقال مرّ فلان يكيص
اى يعجل (الكيص) كافك كسريله بغايت تنك مشرب آدمه دينور يقال رجل كيص اى الضيق الخلق جدّا
ونهايت درجه‌ده بخيل وناكسه دينور يقال فلان كيص اى بخيل جدّا وطقناز بودوره دينور يقال رجل كيص
اى قصير تارّ (الكيص) سيد وزننده كيص ايله ايكى معناى اخيرده مرادفدر (الكيص) عنب وزننده و(الكيص)
هجف وزننده بالق اتلرى قوند وقوى وشديد آدمه دينور يقال رجل كيص وكيص اى الشديد العضل (الكيصى)
عيسى وزننده وتنوينله جائزدر و(الكيصى) سكرى وزننده شول كمسه‌يه دينوركه يالكزجه ييوب وبريره يالكزجه
قونوب ونفسندن غيرى يى مهمّ ايلمز اوله همان * همتى لذمّتى * قولنجه كندى نفسنك قيدنده اوله يقال فلان كيصى
وكيصى وكيصى اذا كان يأكل وحده وينزل وحده ولايهمه غير نفسه (الكيّاص) شدّاد وزننده پك چاپك وچالاك
آدمه دينور يقال انه لكياص المشى اى رخو البادّ يعنى سريعه (المكايصة) مفاعله وزننده برنسنه‌يه دائمى دورشوب
اوغراشمق معناسنه‌در يقال مازال يكايصه اى يمارسه ﴿ فصل اللام ﴾ (اللحص) نحس وزننده برنسنه
برشيئه ايلشوب طوتلمق معناسنه‌در يقال لحص الرجل فى الامر لحصا من الباب الثالث اذا نشب فيه وبرخبرى كركى
كبى استقصا ايدوب جسته جسته بيان ايلمك معناسنه‌در يقال لحص خبره اذا استقصاه وبينه شيئا شيئا (التلحيص)
لحص ايله معناى ثانيده مرادفدر يقال لحص خبره بمعنى لحصه وبرآدمى برخصوصده تشديد وتضييق ايلمك
معناسنه‌در يقال لحصه فى كذا اذا اشدّده وضيقه (لحاص) قطام وزننده شدّت واختلاطك اسميدر على قول
شول خطه‌يه يعنى حادث اولان امر عظيمه دينوركه آدمى برايشه يابرنسنه‌يه مضطرّ وملتجى ايليه (اللحص) فتحتينله
كوزك اوست قپاغنده چوقجه قيپقلق اولمغه دينوركه طمرلرينك ضعفندن برخوشجه طوغرلدوب باقه‌مز اولور
آنكچون دائما قيپه‌رق باقه بيلور يقال فى عينه لحص وهو تغضن كثير فى اعلا الجفن (اللحصان) فتحاتله يلمك
معناسنه‌در يقال سريع اللحصان اى العدو وسرعت ايلمك معناسنه‌در يقال ماهذا اللحصان اى السرعة

﴿ فصل اللام ﴾

﴿الملحص﴾ مقعد وزننده صغنه‌جق یر ملجأ وملاذ معناسنه‌در یقال هو ملحصه ای ملجاؤه ﴿الالتحاص﴾ افتعال
وزننده برکسه‌یی برنسنه‌یه مضطرّ وناچار قلمق معناسنه‌در یقال التحصه الی ذلك الامر اذا الجحه واضطرّه الیه
وبرکسه‌یی ایشندن آلیقویوب کیجکدرمك معناسنه‌در یقال التحصه عن کذا اذا حبسه وثبطه ویمورطه‌مقوله‌سی
نسنه‌نك ایچنده‌اولانی ایچمك معناسنه‌در یقال التحص مافی البیضة ونحوها اذا تحساها وبرنسنه برنسنه‌یه‌ایلشوب
طوتلمق معناسنه‌در قلیج ناملوسی قینه ایلشوب طوتلدیغی کبی یقال التحصه الشیٔ اذانشب فیه * مؤلف بوراده
الجاء واضطرار معناسنی تکرار ایلشدر والتحاص ایکنه‌نك یوردیسی قپانمق معناسنه‌در یقال التحصت الابرة
اذا انسدّ سمّها وقوردقیونك کوزینی یرندن قوپاروب یوتمق معناسنه‌در یقال التحص الذئب عین الشاة اذا اقتلعها
وابتلعها ﴿اللخصة﴾ لامك وخای معجمه‌نك سکونیله کوزك ایچنده اولان اتجکزه دینورکه کوزك ماده‌سیدر
شحمة العین دخی دیرلر جمعی لخاص‌در لامك کسریله ﴿اللخص﴾ فتحتینله کوزك چوره‌سی شیشکن وقبا اولمق
معناسنه‌درکه اتلو اولمقدن نشئت ایدر یقال لخصت عینه لخصا من الباب الرابع اذا ورم ماحولها وکوزك اوست
قپاغی اتلو اولمق معناسنه‌در یقال لخص الرجل اذا کان جفن عینه الاعلی لحیما ﴿اللخصاء﴾ حمراء وزننده چوره‌سی
شیشکن اولان کوزه دینور ﴿الالخص﴾ احمر وزننده کوزلرینك چوره‌شی شیشکن اولان آدمه دینور ﴿اللخص﴾
کتف وزننده اتلو ممه‌یه دینورکه سودی پك صیقمغله چیقار اوله یقال ضرع لخص ای کثیر اللحم یخرج لبنه بشدة
﴿اللخص﴾ لامك فتحی وخانك سکونیله دوه‌نك کوزینه یاغ ایغشمی یوخسه ایغامشمی دیو کوزینی آروب ایچنه باقق
معناسنه‌در یقال لخص البعیر لخصا من الباب الثالث اذا نظر الی عینه منحورا هل فیها شحم ام لا ﴿الالخاص﴾ همزه‌نك کسریله
دوه‌نك کوزنده رؤیتنه مانع یاغ وارمی اوله دیو باقیلوب یاغ اولدیغی ظاهر اوله یقال الخص البعیر علی بناء المجهول اذا فعل
به اللخص فظهر نقیه قال اعرابی فی جرة ماالخص فی ابلی فانحروه ومالم یلخص فارکبوه یعنی براعرابی برسنهٔ مجدبه‌ده
دوه‌لرینی پازاره سوروب ناسه دیدیکه بنم دوه‌لریمك کوزلرینه نظرایدك کوزلرنده بصره مانع یاغی اولانی ذبح ایدوب
اولمیاننی اشترا ایدوب سوار اوله‌سز ﴿التلخیص﴾ تفعیل وزننده مجمل کلامی شرح وبیان ایلمك معناسنه‌در یقال لخص
الکلام اذا بینه وشرحه وبرنسنه‌یی خلاصه ایلمك وبرنسنه‌نك خلاصه‌سنی آلمق معناسنه‌در یقال لخصه اذا خلصه
﴿اللصّ﴾ لامك فتحی وصادك تشدیدیله برایشی کیزلوجه ایشلمك معناسنه‌در یقال لصّ الشیٔ لصا من الباب الاول
اذافعله سترا وقپویی قپایوب باغلمق معناسیه‌در یقال لصّ الباب اذا اغلقه واطبقه ولصّ لامك حرکات ثلاثیله
اوغری‌یه دینور ذکر اولنان معنالردندر جمعی لصوص والصاصدر مؤنثی لصه‌در جمعنده لصات ولصائص دینور
یقال هو لصّ وهی لصّة ای سارق ﴿اللصص﴾ فتحتینله و ﴿اللصاص﴾ لامك فتحیله و ﴿اللصوصیة﴾ لامك
فتحیله و ﴿اللصوصیة﴾ لامك ضمیله مصدرلردر اوغریلق ایلمك معناسنه یقال لصّ فلان لصصا ولصاصا ولصوصیة
ولصوصیة من الباب الثالث اذا کان سارقا ولصص برکسه‌نك اموزلری بری برینه قریب اولمق معناسنه‌در یقال
فی منکبیه لصص ای تقارب وآغزده دیشلر صیق اولمق معناسنه‌در یقال به لصص ای تقارب الاضراس وآت
قسمی دیرسکلری کوکسنه طوغری صیقیجه اولمق معناسنه‌درکه صفت مدیحه‌در یقال بالفرس لصص ای تضامّ
مرفقیه الی زوره ﴿الملصة﴾ میمك ولامك فتحیله اوغریسی چوق خرسزیتاغی یره دینور یقال ارض ملصة ای کثیرة اللصّ
﴿الالصّ﴾ اعزّ وزننده اموزلری بری برینه یقین اولان آدمه دینور کذلك دیشلری صیق آدمه دینور یقال رجل الصّ
ای قریب المنکبین وکذا قریبة الاضراس ﴿اللصّاء﴾ حمراء وزننده طار جبهه‌یه وصف اولور یقال جبهة لصّاء
ای ضیقة وبوینوزلرینك بری ایلرو وبری کیرو اولان قیونه دینور یقال شاة لصاء اذا اقبل احدقرنیها وادبر الآخر
واویلقلری بتشك عورته دینور انکچون زنکی طائفه‌سنه الصّ الالیتین دیرلر یقال امرأة لصاء ای الملتزقة الفخذین
لا فرجة بینهما ﴿التلصیص﴾ تفعیل وزننده بنایی قویّ وصمصیق محکم یاپمق معناسنه‌در یقال لصص البنیان
اذا رصّصه ﴿الالتصاص﴾ افتعال وزننده برنسنه یاپشق وبتشك اولمق معناسنه‌در یقال التصّ الشیٔ به اذا التزق به
﴿اللصلصة﴾ زلزله وزننده ارغلامق معناسنه‌در یقال لصلص الشیٔ اذا حرکه ﴿اللعص﴾ فتحتینله چتین اولمق
معناسنه‌در یقال لعص الامر لعصا من الباب الرابع اذاعسر واکل وشرب خصوصنده اصلاطویمازلق ایدوب
حرص وشره ایلمك معناسنه‌در یقال لعص الرجل فی الاکل والشرب اذانهم جمیعا ﴿التلعص﴾ تفعل وزننده چتینلك
ایلمك معناسنه‌در تقول تلعص علینا اذا تعسر ﴿اللقص﴾ لامك وقافك فتحیله طارالمق معناسنه‌در یقال لقص الشیٔ
لقصا من الباب الرابع اذا ضاق وکوکل بولانوب معده دونمك معناسنه‌در یقال لقصت نفسه اذاغثت وخبثت
﴿اللقص﴾ کتف وزننده طارنسنه‌یه دینور یقال شیٔ لقص ای ضیق ویکشاق اولوب شرّ وشورده چابك اولان آدمه

يقال رجل لقص اى الكثير الكلام سريع الشرّ (اللقص) نقص وزننده دری‌یی آتشده کوینددرمك معناسنه‌در
يقال لقص جلده لقصا من الباب الثالث اذا احرقه ظاهرا بو بلا شرط وارد اولان باب ثالثدندر (الالتقاص)
اقتعال وزننده آلمق معناسنه‌در يقال التقص الشئ اذا اخذه (الملتقص) اسم فاعل بنیه‌سیله دائما دقايق امور
واحوالی تتبع ایدن آدمه دینور يقال رجل ملتقص اى متتبع لمداقّ الامور (اللمص) لمس وزننده پالوذه‌یه دینور
فالوذ معناسنه على قول پالوذه طرزنده بردرلو یه‌جکدرکه پکمز قاتوب چوجقلره یدررلر طاتسزجه بر بولامج
اوله‌جقدر يقال اطعمه لمصا اى فالوذا اوشئ يشبه لاحلاوة له يأكله الصبىّ بالدبس ولمص مصدراولور ذکر
اولنان یه‌جکی یمك معناسنه يقال لمص الصبىّ لمصا من الباب الاول اذا اكل اللمص وبال وپکمزکبی برنسنه‌یی
پرمغك اوجیله آلوب یمك معناسنه‌در يقال لمص الشئ اذا اخذه بطرف اصبعه فلطعه كالعسل وشبهه وچدکمك
معناسنه‌در يقال لمص فلانا اذا قرصه (اللموص) صبور وزننده کذّاب وحیله‌کار وتمام ومکّار شخصه دینور
يقـال رجل لموص اى كذّاب خدّاع همّاز (الالماص) همزه‌نك کسریله اغاج قسمی چدك چدك قوپاریلوب
اوتلانمغه قابل اولمق معناسنه‌در يقال المص الشجر اذا امكن ان يلمص (اللوص) لامك فتحی وواوك سکونیله قپو
یاریغی کبی یاریقدن ودلیکدن ایچرویه باقق معناسنه‌در يقال لاص الرجل يلوص لوصا اذا المح من خلل باب ونحوه
وقولاق آغریسنه على قول بوغاز آغریسنه دینور قال الشارح ومنه الحديث ✻ من سبق العاطس بالحمد امن الشوص
واللوص ✻ وهووجع الاذن او النحر ولوص صاپمق معناسنه‌در يقال لاص عنه اذا حاد (الملاوصة) مفاعله وزننده
بودخی قپو یاریغی کبی یردن باقق معناسنه‌در يقال يلاوص فلان اى يلمح من خلل باب ونحوه وبرکمسه اخذنی مراد
ایلدیکی نسنه‌یه ظاهرا باقیوب کویاکه برآدمی اغفال ایچون بقار کبی بری اوته بقشدرمق معناسنه‌در يقال لاوص
اليه اذا نظر كانه يختل ليروم امرا وقطعی مراد اولان براغاجه نه محلدن کسمك سهل ومناسبدر دیو صاغنه صولنه
نظر ایلمك معناسنه‌در يقال لاوص الشجرة اذا اراد ان يقطعها بالفاس فلاوص فى نظره يمنة ويسرة كيف يأتيها
وكيف يضربها (اللواص) سحاب وزننده و(الملوّص) معظم وزننده پالوذه‌یه دینور فالوذ معناسنه والواص
رواق باله دینور عسل صافی معناسنه (التلويص) تفعيل وزننده پالوذه یمك معناسنه‌در يقال لوّص الرجل
اذا اكل اللواص (اللوصة) تمره وزننده ارقه آغریسنه دینور تقول اعوذ بالله من اللوصة اى وجع الظهر (الالاصة)
اقامه وزننده برنسنه‌یی برکمسه‌دن مراد ایلمکله تکرار بتکرار اكا اداره ایلمك معناسنه‌در يقال الاص فلانا على الشئ
اذا اداره عليه واراده منه ودترتمك معناسنه‌در يقال اليص الرجل على بناء المجهول اذا ارعش (التلوّص) تفعل
وزننده برنسنه چوریلوب بورلمق معناسنه‌در يقال تلوّص الشئ اذا تلوى وتقلب (الليص) حيص وزننده
برطرفه میل وعدول ایلمك معناسنه‌در يقال لاص يليص ليصا اذا حاد وبرنسنه‌یی برطرفه اکوب قاکیرمق على قول
یرندن چکوب چیقارمق ایچون بری اوته ارغلامق معناسنه‌در تقول لصت الشئ اذا ازغته او حرّكته لتنتزعه
(الالاصة) همزه‌نك کسریله ليص ایله معنای اخیرده مرادفدر تقول الصته بمعنى لصته وبرنسنه‌یه برکمسه‌دن صمیمی
استیوب دیلمك معناسنه‌در تقول الصته عن كذا ارکذا اذا اراد اوته عنه ❁ فصل الميم ❁ (المأص) میمك وهمزه‌نك
فتحیله آق وکزیده مایه دوه‌یه دینور معص ومغص کلمه‌لرنده لغتدر (المحص) فحص وزننده آهو سکرتمك معناسنه‌در
يقـال محص الظبى محصا من الباب الثالث اذا عدا ومذبوح ایاقلریله تپنمك معناسنه‌در يقال محص المذبوح
برجله اذا ركض وآلتونی آتشده قال ایدوب غلّ وغشدن پاکیزه ایلمك معناسنه‌در يقال محص الذهب بالنار
اذا خلصه مما يشوبه وایاقله یری اورمق معناسنه‌در يقال محص بالرجل الارض اذا ضرب به ویورك سوروب
چقرمق معناسنه‌در يقال محص بسلحه اذا رمى به وسراب یاخود شمشك یلاپمق معناسنه‌در يقال محص السراب
او البرق اذا لمع وقاچمق معناسنه‌در تقول محص منى اذا هرب وتمرنه جلا ویرمك معناسنه‌در يقال محص السنان
اذا جلاه ومحص وصنف اولور قوىّ البنيه اولان یاوزآته دینور کاسیذکر (المحّاص) شدّاد وزننده لمعان ایدیجی
سرابه یاخود شمشکه دینور يقال سراب او برق محاص اى لمّاع (الممحوص) و(المحيص) امیر وزننده یاسی آچلوب
جلاویرلمش تمرنه دینور واعضاو اندامی دیرنکلی قوندو صمصیق انسان وحیوانه دینور يقال رجل وفرس ممحوص
ومحيص اى الشديد الخلق المدمج وایاقلرنده سلپوکلك وکوشکلك اولمیوب قوندو قوىّ اولان آته ممحوص القوائم
اطلاق اولنور يقال فرس ممحوص القوائم اذا خلص من الرهل بوراده رجل ممحوص القوائم نسخه‌لری غلطدر
(المحص) کتف وزننده پروزلری کیدوب دوزوملایم اولمش ایپه دینور يقال حبل محص اذا ذهب زئبره (الممحّص)
معظم وزننده بودخی بنیه‌وترکیبی قوىّ توانا آته دینور يقال فرس ممحّص كامرّ ومحص اى شديد الخلق (الدوّية المحاص)

❁ فصل الميم ❁

سنية المناص وزننده شول بيابانه دينوركه آنده سلوك ايدنلر جدّ وسرعتله وسكرتمكله كيدەلر ذكراولنسان عدو وركض بالرجل معنالرندندر دوتّه بيابانه دينور يقال سلكوا دوّية محاصا اى الفلاة التى يمحص الناس فيها السير اى يجدّون (الامحص) شول آدمه دينوركه صادقل اولمغله صادق وكاذبك اعتذارنى قبول ايدر اوله يقال رجل امحص اى يقبل اعتذار الصادق والكاذب (الامحاص) همزەنك كسريله خستەوعليل صاغالمق معناسنەدر يقال امحص المريض اذا برأه ومنكسف اولان كنش كسوفدن آچلمق معناسنەدر يقال امحصت الشمس اذا ظهرت من الكسوف وانجلت (الانمحاص) بودخى منكسف كنش كسوفدن آچلمق معناسنەدر يقال انمحصت الشمس بمعنى امحصت وصيريلوب قورتلق معناسنەدر يقال انمحص من يده اذا افلت واعضانك شيشى ساكن اولمق معناسنەدر يقال انمحص الورم اذا سكن (التمحيص) تفعيل وزننده برآدمى برنسنه ايله دنه يوب امتحان واختبار ايلمك معناسنەدر يقال محص فلانا اذا ابتلاه واختبره واكسلتمك معناسنەدر تقول محص الله عنك ذنوبك اى نقصك واتى سكيردن پاك ايلمك معناسنەدر يقال محص اللحم اذانقاه من العقب (المرص) ميمك فتحى وراءنك سكونيله مەمه وبناق كبى اعضايى پرمقله صيقمق معناسنەدر يقال مرص الثدى ونحوه مرصا من الباب الاول اذاغمزه بالاصابع (المروص) صبورزننده چابك ناقه يه دينور (المرص) فتحتينله سبق وتقدّم ايلمك معناسنەدر يقال مرص الرجل مرصا من الباب الرابع اذاتقدّم (التمرّص) تفعل وزننده آرپه وبغداى مقوله سنك قبوغى صاوريلوب اوچمق معناسنەدر يقال تمرّص قشر السلت اذاطار (المصّ) ميمك فتحى وصادك تشديديله برنسنه يى آهسته جه صورەصورە ايچمك معناسنەدر تقول مصصت اللبن بكسر العين امصه بفتحها يعنى من الباب الرابع ومصصته بالفتح امصه بالضم يعنى من الباب الاول كخصصته اخصه اذاشربته شربا رفيقا * شارح ديركه حق عبارە جذب نفس ايله تقييد ايلمكدركه تركيده امك وصورمق تعبيراولنور فارسيده مكيدن مرادفيدر (الامتصاص) مص معناسنەدر يقال امتصصه بمعنى مصه (الامصاص) همزەنك كسريله امدرمك وصوردرمق معناسنەدر تقول امصنى فلان فمصصته (المصّان) ميمك فتحيله صفتدر مؤنثى مصّانه در وعربلر بونلرى شتم ودشنام موقعنده ايراد ايدرلر يقولون يامصان وللمرأة يامصانة اى ياماصّ بظر امّه اوراضع الغنم لؤمابهى اناسنك فرجنك اوته سنده ديلاق ديدكارى ات پارەسنى اموب صورېجى يادكار ياخود خست ولا متندن ناشى قومشو ياخود مسافر ايشتمسون ديو قيونى وكچى يى صاغميوب مەسنى آغزينه آلوب اموب صورر اولان بركزار ديمكدر ولئيم وناكسه عربلر ماصّان اطلاق ايدرلر يقولون ويلى على ماصّان بن ماصّان وللمرأة على ماصّانة بنت ماصّانة اى لئيم بن لئيم وماصّان لفظنده كى الف مبالغه ايچوندر اصلى مصّان در (الماصّة) بركونه مرض اسميدركه چوجقلره عارض اولور اوكورغه كيكلرينك اوجلرنده قيللر بتمكله چوجق قسمى ايچنه سينه رك خوشجه اكل وشرب ايده مز اولورتاكه اول قللرى يولوب كيدرمينجه يقال بالصبى ماصّة وهى داء يأخذ الصبىّ من شعرات على سناسن الفقار فلاينجع فيه اكل وشرب حتى تنتف تلك الشعرات (المصاص) ميمك ضميله برنبات اسميدر على قول دوه تيكننك ديبلرنده بتن ثدّاء ديدكارى اوتك قورىمشنه دينور ياخود اول برنباتدركه كاظمه ترابنده نابت اولورسه قيصوم ودهناء خاكنده نابت اولورسه مصاص ديرلر ومصاص ديديكى نبات مزبورسرت اولمامغله قنب كبى آنكله بعض نسنه لر ديكرلر ودوه مرعاسندن معدوددر ومصاص هرشيئك خالصنه دينور يقال حسب مصاص اى خالص (ذومصص) برموضعدر (المصامص) علابط وزننده بودخى هرنسنه نك خالصنه دينور ومصاص ومصمص علبط وزننده مفاصل وعظامنك بنيه وتركيبى قوىّ وشديد اولان آته دينور يقال فرس مصامص ومصمص اى شديد تركيب المفاصل ومصامص قومى ايچره حسيب واصيل وعريق آدمه اطلاق اولنور خالص معناسنەندر يقال انه لمصامص اى حسيب زالك (المصيصة) سفينه وزننده قواطه يه دينور يقال وضعه بالمصيصة اى قصعة ومصيصه شام ديارنده بربلده آديدر صادك تشديدى جائز دكلدر حالا مسيس ديدكارى قصبه در (المصيص) اميروزننده نمناك اولان طپراغه وقومه اطلاق اولنوركه يرك جوفنده اولان طپراق وقوم اوله جقدر يقال بالارض مصيص الثرى اى الندى من التراب والرمل (المصة) ميمك ضميله بودخى خالص معناسنەدر يقال مصة المال اى مصاصه (الممصوص) ايچه رك بالدره وايچكه اطلاق اولنوركوياكه اتى صورلمش اولور يقال وظيف ممصوص اى دقيق (المصوص) صبور وزننده بردرلو طعام اسميدركه اتى طبخ ايدوب سركه ايچره وضع ايلمكله ترتيب ايدرلركه سركه لو يخنى اولور على قول خاصة قوش اتندن مرتب اولور مفرداتده يلج وكنجطاوق وسبزوات حاره وبارده وادويهٔ خوشبوايله وبرقسمى اكشى ميوه لر صويله مرتب اولور ديو مرسومدر ومصوص جماع هنكامنده اركك اوزره حرص وشره ايدن عورته دينور يقال امرأة مصوص

اذا كانت تحرص على الرجل عند الجماع وشول فرجه دينوركه آلتده اولان رطوبتى بالجمله اموب صورر اوله جمعى
مصايص كلور يقال فرج مصوص اى منشفة لماعلى الذكر من البلة (المصوصة) و (الممصوصة) پك زبون وآرق
عورته اطلاق اولنور يقال امرأة مصوصة وممصوصة اى مهزولة (المصمصة) مضمضه وزننده صويى دل اوجيله
آغزده چالقمق معناسنه در نته كه مضمضه اعجامله بتون آغز ايله چالقمقدن عبارتدر يقال مصمص الماء اذا مضمضه
بطرف لسانه وتنقيه وتطهير معناسنه مستعملدر ومنه ممصمصة الذنوب اى ممحصتها * مؤلفك اشبو (القتل
فى سبيل الله ممصمصة الذنوب) حديثنه اشارت ايلشدر و بونده تاء تأنيث شهادت اراده سيله ياخود خصلة
تقديرينه مبنى در (التمصص) تفعل وزننده برنسنه يى آزجه آزجه تدريجله اموب صورمق معناسنه در يقال
تمصف الشئ اذا امصه فى مهلة (المعص) فتحتينله اياغك سكيرى بوريلوب بوزلمك معناسنه دركه قيصه لوركبى
اولغله اياقلر طوغرى باصه ميوب برطرفه اكريلور بعده ال ايله يابچه يابچه صغيه رق طوغريلور بعضلر
عندنده بورجله مخصوصدر يقال معص الرجل معصا من الباب الرابع اذا التوى عصب رجله كأنه
يقصر عصبه فيتعوّج قدمه ثمّ يسوّيه بيديه اوخاصّ بالرجل * مؤلفك فى عصب الرجل قولى رانك فتحى
وجيمك ضميله اولمق غالبدر والّا ترديد ملايم اولمز ومعص چوق يوريمكدن سكيرلر آغريمق معناسنه در يقال
معص عصبه اذا وجع من كثرة المشى ومأص معناسنه دركه آق وكزيده مايه دوه يه دينور وشول قرقلق
وفتور حالتنه دينوركه چوق آت سكرتمك وسائر كونه يورلمق كبى احوالدن وجودك برطرفنه عارض اولور
تقول لى معص وهو تكسر فى طرف الجسد لكثرة الركض اوغيره ومعص برآدمك الك واو يناق يرى بورقلمق
معناسنه در يقال معص الرجل معصا من الباب المزبور اذا التوى مفصله و بركسه نك الندك يااياغندن دردى اولمق
معناسنه در يقال معصت يده اورجله اذا اشتكاها و بركسه نك اياغى آغرقلى اولغله اياغى باغلو آدمك يورويشى كبى
يورر اولمق معناسنه در يقال معص الرجل اذا صار فى مشيته جحل و برعارضه سببيله پرمق اكيلوب بوكلمك
معناسنه در يقال معصت الاصبع اذا انكبت (بنومعص) قريش قبيله سندن بر بطن در (بنوماعص) بر بطن
صغيردر (التمعص) تفعل وزننده بركسه نك قرنى آغريمغله دردناك اولمق معناسنه در يقال تمعص بطنه
اذا اوجعه (المغص) ميمك فتحى وغين معجمه نك سكونى وفتحتينله سانجو علتنه دينور جوهرى بونده يعنى فتحتينله
ورودنى انكارده وهم ايلدى لكن جوهرى عامه يه عزو ايلشدر وعربلر مغص ايله ثقيل وكرانجان كسه دن كنايه
ايدرلر يقولون فلان مغص من المغص اذا كان ثقيلا ومغص مأص لفظنده لغتدركه آق مايه دوه يه دينور جمعى امغاص
كلور على قول بو لفظندن مفردى اولميان جوعدندر (الممغوص) سانجيلنمش آدمه دينور يقال مغص فلان
على بناء المجهول فهو ممغوص (الملاص) كتاب وزننده آق يابچين قيايه دينور وملاص آق دكزده چچليه
اطه سنك سواحلنده برقلعه آديدر وملاص بالق كبى الده طورميوب قايوب كيدن شيئه دينور ومنه يقال جارية
ذات شماص وملاص اى ذات تفلت (الملص) ميمك فتحى ولامك سكونيله يورك سورمك معناسنه در يقال ملص
بسلحه ملصا من الباب الاوّل اذا رمى به (الملص) فتحتينله بركسه ياخود برنسنه قايوب دوشمك معناسنه در يقال
ملص الرجل وغيره ملصا من الباب الرابع اذا سقط متزلّجا (الملص) كتف وزننده شول ايپه واورغانه دينوركه
پك صيرنجق اولغله آلدن ال قايوب كيدر اوله يقال حبل ملص اذا كان تزلق عنه الكفّ (الملّاص) شداد وزننده
پك صيرنجق اولغله الده طورميوب سيويشور اولان شيئه دينور ومنه قولهم ياابن ملّاص شتم (الاملص) املس
وزننده ومرادفيدركه دوز وصيرنجق نسنه يه دينور بومناسبتله باشى طاز اولوب طاس كوتى كبى صيرنجق اولان
كسه يه املص الرأس اطلاق اولنور يقال املص الرأس اى اثلطه (الامليص) انجيل وزننده پك سرعتلو يوريمكه
وصف اولور يقال سيرا مليص اى سريع (الملصة) زنخه وزننده الدن قايوب سيويشور اولان بالغه دينور
(الاملاص) همزه نك كسريله خاتون قرننده اولان چوجغى ميت اوله‌ق دوشورمك معناسنه در يقال املصت
المرأة اذا القت ولدها ميتا و برشيئى قايدرمق معناسنه در يقال املص الشئ اذا ازلقه (المملص) محسن وزننده
چوجغى ميت اوله‌رق دوشورن خاتونه دينور اكر بوعادتى ايسه اكا مملاص دينور يقال امرأة مملص اذا اسقطت
ولدها ميتافان اعتادته فمملاص (المليص) ميمك فتحيله افعال بابندن فعيل وزننده كلان اوزاندر ياخود
مملوص معناسنه در يقال القت ولدها مليصا مليصا (التملص) تفعل وزننده برتقريبله سويشوب قورتلمق
معناسنه در يقال تملص منه اذا تخلص (الانملاص) انفعال وزننده سيوشمك معناسنه در يقال انملص
من يده اذا افلت (الموص) ميمك فتحى وواوك سكونيله برشيئى آهسته جه يايقامق معناسنه در يقال ماص

(الثوب)

فصل النون

الثوب يموص موصا اذا غسله لينا و ال ايله اوغمق معناسنه‌در يقال ماص الشئ اذا دلكه بالثوب و ابوجهل
قاوونی يايقامغه دورشمك معناسنه‌در يقال هم يموصون الهبيد ثلاث موصات اى يعالجونه بغسله ثلاث مرّات
و موص صمان‌ه دينور تبن معناسنه (التمويص) تفعيل وزننده بركمسه تجارت ايچون صمان آلوب صاتمق معناسنه‌در
يقال موّص الرجل اذا جعل تجارته فى الموص اى التبن و اثوابى غسل و تطهير ايلمك معناسنه‌در يقال موّص ثيابه
اذا غسلها و نقّاها (المواصة) ثمامه وزننده يايقندى‌يه دينور يقال هذه مواصة الثياب اى غسالتها (التمهيص)
تفعيل وزننده اثوابى غسل و تنظيف ايدوب اغارتمق معناسنه‌در يقال مهص ثوبه اذا نظفه و بيضه (التمهص)
تفعل وزننده صويه طالمق معناسنه‌در يقال تمهص فى الماء اذا انغمس (الامهيصاص) اشهيباب وزننده يرلك اوتلرى
و يپراقلرى بتون كيدوب قيرقالمق معناسنه‌در يقال امهاصّت الارض اذا ذهب نبتها و ورقها (المهصاء) حمراء
وزننده چبلاق قالمش ارضه دينور يقال ارض مهصاء اى ذاهبة النبت و الورق ﴿فصل النون﴾ (النبص)
حبس وزننده هنوز بتمكه باشلمش آزجه اوته دينور يقال طفق النبص يرى و هو القليل من البقل اذا طلع و نبص
تكلم ايلمك معناسنه مصدر اولور يقال ماينبص نبصا من الباب الثانى اى مايتكلم (النبصة) تمره وزننده كلمه معناسنه‌در
تقول ماسمعت له نبصة اى كلمة (النبيص) نونك فتحيله چوجق قسمى قوشلرى چفتلشدرر ايكن دوداقلرينى اصلپق
كبى يابجه اوتدرمك معناسنه‌در يقال نبص الغلام نبيصا من الباب الثانى اذا صوّت شفتيه عند تزويج الطائر بالشاه
وسرچه وسائر قوش يابجه اوتمك معناسنه‌در يقال نبص العصفور اذا صوّت صوتا ضعيفا (النبصاء) حمراء وزننده
سسلو چكره‌يجى يايه دينور معناى اوّلدن مأخوذدر يقال قوس نبصاء اى مصوّتة (النحص) نحس وزننده و(الناحص)
قسير اولان حمار وحشى‌يه دينور و نحص مصدر اولور بركمسه‌نك بورجلوسنه بورجنى ادا ايلمك معناسنه تقول
نحصت له نحقه نحصا من الباب الثالث اذا اديته عنه (النحص) نونك ضميله طاغك دبينه دينور اصل الجبل معناسنه
(النحوص) صبور وزننده ياوريسز و سودسز قانجق اشكه دينور يقال اتان نحوص اى لاولدلها و لالبن و پك سموز
ناقه‌يه دينور على قول پك سموزلك سببيله كبه قالميان ناقه‌يه دينور يقال ناقة نحوص اى الشديدة السمن او هى التى منعها
السمن من الحمل (النحيص) اميروزننده نحوص معناسنه‌در (النحوص) جلوس وزننده ناقه پك سموزلمك معناسنه‌در
يقال نحصت الناقة نحوصا من الباب الثالث اذا سمنت مبالغة (المنحاص) محراب وزننده اوزون بويلو كوده‌سى چلمسز
خاتونه دينور يقال امرأة منحاص اى طويلة دقيقة (النخص) نونك فتحى و خاى معجمه‌نك سكونيله پك آريقلدن كوده‌نك
درى‌سى بيوبوروش بارش اولمق معناسنه‌در يقال نخص الرجل نخصا من الباب الثالث والاوّل اذا تخدّد جلده وهزل
(الناخص) شول قوجه قارى‌يه دينوركه پيرلك درى‌سنى بيوبوروش بارش ايتمش اوله يقال عجوز ناخص اذا نخصها
الكبر (الانخاص) همزه‌نك كسريله پيرلك ياخود علت كوده‌يى آريقلدوب درى‌سنى بوروش بارش ايلمك معناسنه‌در
يقال انخص الكبر العجوز اذا جعلها ناخصا (النخص) فتحتينله كوده‌نك اتى كيدوب آريقلمق معناسنه‌در يقال نخص
لحمه نخصا من الباب الرابع اذا ذهب (الانتخاص) افتعال وزننده بودخى نخص معناسنه‌در يقال انتخص لحمه
اذا ذهب (الندوص) جلوس وزننده برآدمك كوزى بوغلمش كمسه‌نك كوزى كبى خانه‌سندن بتون چقمغه قريب
طشره طومالمق معناسنه‌در يقال ضرب فلانا حتى ندصت عينه ندوصا من الباب الاوّل اى جحظت وكادت
تخرج من فلتها كما تندص عينا الخنيق و ندوص ندص معناسنه‌در كما سيذكر (المنداص) محراب وزننده قيناقلرى
چلمسز اولان خاتونه دينور يقال امرأة منداص اى رسحاء و شاشقين اوغوز خاتونه دينور يقال امرأة منداص
اى حمقاء و دلى زفير بدزبان عورته دينور و بغايت طيش وخفتى اولان شلفه عورته دينور يقال امرأة منداص
اى بذئة وكذا طيّاشة خفيفة وشول كمسه‌يه دينوركه دائما ناسه شرّ و مكروه و نامسزا ايشلر ايدر اوله يقال رجل
منداص اذا كان لايزال يطرأ على قوم بما يكرهون و يظهر بشرّ (الندص) فتحتينله سيوجه و جبان مقوله‌سى
ال ايله صقلوب چرك و جراحتى چقمق معناسنه‌در يقال ندصت البثرة ندصا من الباب الرابع اذا غمزت فخرج
ماويها (الندص) نونك فتحى و دالك سكونيله و(الندوص) جلوس وزننده طشره چقمق معناسنه‌در يقال
ندص الرجل ندصا وندوصا من الباب الاوّل اذا خرج و بر نسنه بر نسنه‌دن طشره اوغرايوب چاوى ويرمك
معناسنه‌در اوقك يايدن طشره چاومسى كبى يقال ندص الشئ من الشئ اذا امترق (الانداص) همزه‌نك كسريله
و(الاستنداص) چكوب چيقارمق معناسنه‌در يقال اندص حقه منه واستندصه اذا استخرجه (النشوص) جلوس
وزننده يوقرى آغمق معناسنه‌در يقال نشص السحاب نشوصا من الباب الاوّل اذا ارتفع و خاتون زوجنه بغض
وعصيان ايلمك معناسنه‌در يقال نشصت المرأة اذا نشزت و ابغضت زوجها ودورتوب ساچمق معناسنه‌در يقال

نشص فلانا اذا طعنه و غثيان كلمك معناسنه در يقال نشصت نفسه اذا جاشت و آغزده ديش اوزامق معناسنه در
يقال نشصت سنه اذا طالت و برنسنه يى طشره چيقارمق معناسنه در يقال نشص الشئ اذا استخرج (النشاص)
كتاب وزننده و (النشاص) سحاب وزننده يوكسك بلوده على قول برى برى اوزره قات قات اولان يوكسك بلوده
دينور يقال لمع البرق فى قطر النشاص و النشاص اى السحاب المرتفع او المرتفع بعضه فوق بعض جمعى نشص در
ضمتيله (المنشاص) ميمك كسريله زوجنى فراشندن منع ايدر اولان عورته دينور يقال امرأة منشاص اذا كانت
تمنع زوجها فى فراشها (النشيص) امير وزننده و (النشوص) صبور وزننده ديكيلوب طوران مزراغه دينور
و نشيص شول تكنه يه دينوركه يوغورلمش خميربر خوشجه مايه لنمدن مايه لنمق ايچون اكا وضع اولنور (النشاصىّ)
نونك فتحيله يانلرى وهر طرفى يوكسك آته دينور يقال فرس نشاصىّ اى مشرف الاقطار (الانتشاص) افتعال وزننده
اغاجى يرندن چكوب قوپرمق معناسنه در يقال انتشص الشجرة اذا اقتلعها (النشاص) سحاب وزننده برنسنه يه
برابر و مستوى اولان شيئه اطلاق اولنور كوياكه آنك كبى بودخى مرتفعدر ومنه يقال رأيت نشاص جوار اذا
كنّ اترابا و رأيت نشاص خيل و ابل اذا كانت مستوية (النصّ) نونك فتحى و صادك تشديديله برخبرى اسناد ايله
قائلنه دك رفع ايلمك معناسنه در يقال نصّ الحديث اليه نصّا من الباب الاوّل اذا رفعه اليه و طوارك يوريمسنك
غايتنى استخراج ايچون شدّتله سورمك معناسنه در يقال نص ناقة اذا استخرج اقصى ماعندها من السير و تحريك
ايلمك معناسنه در يقال نصّ الشئ اذا حرّكه و منه يقال فلان ينصّ انفه غضبا اى يحرّكه و متاعى برى برى اوزره
ديزوب استف ايلمك معناسنه در يقال نصّ المتاع اذا جعل بعضه فوق بعض و بركسه دن برشيئك نهايتنى صورشدروب
اوته سنى اراشدرمق معناسنه در يقال نصّ فلان اذا استقصى مسألته عن الشئ و كلينى دوكون كونلرنده صندلى
اوزره اوتورتمق معناسنه دركه عربستانده متعارفدر كلوب كيدنلر تماشا ايدرلر يقال نصّ العروس اذا اقعدها
على المنصة و برنسنه يى اظهار و بيان قلمق معناسنه در يقال نصّ الشئ اذا اظهر و برقول و فعلى رئيس اكبره
اسناد ايدوب آنده توقيف ايلمك معناسنه در يقال نصه الى الرئيس الاكبر اذا اسنده و وقفه فيه و برنسنه يى اشيادن
برشى اوزره تعيين ايلمك معناسنه در يقال نصّه اذا عينه على شئ تمّا * شارح ديركه نصّ القرآن و نصّ الحديث كه
غير محتمل اولميان معنايه دلالت ايدن لفظدن عبارتدر بو معنادن مأخوذدر و دليل معناسنه اولان نصّ الفقهاء
بوندن مأخوذدر و عند البعض استخراج و اظهار معنالرندن مأخوذدر و نصّ نصيص معناسنه دركما سيذكر
و برشيئك مبلغ و نهايتنه دينور و منه حديث علىّ رضى الله عنه * اذا بلغ النساء نصّ الحقاق او الحقايق فالعصبة
اولى * اى اذا بلغن الغاية التى عقلن فيها او قدرن فيها على الحقاق و هو الخصام او حوّق فيهنّ فقال كلّ من الاولياء
انا احق او استعارة من حقاق الابل اى انتهى صغرهنّ اشبو حديثده محدّثين ايكى كونه روايت ايلديلر برى الحقاق
و برى الحقايق عنوانيله در ايكيسيده برمعنايه در و اوچ كونه توجيه ايلديلر * اوّلا نصّ الحقاق ياخود نصّ الحقايق
نسوان طائفه سنك حقايق امور و احوالى بيلوب بنفسها مصالحنه قيام ايده جك مرتبه ديمكدر پس قيز قسمى مبلغ
رشد و ادراكه بلوغ و امورنده تصرّفه اقتدار مركزنه وصولنده تزويجى خصوصنه برادرلر و اعمام كبى عصبانك
ولايتلرى والده سندن احقّ و اولادر * ثانيا حقاق مفاعله بابندن مخاصمه معناسنه اولقله قيزلك سنى بنفسها مخاصمه يه
قيام ايلمكه صلاحيتى اوله جق مبلغه وارنجه ديمك اولور * ثالثا بنه حقاق مفاعله دن مصدر مجهول اولمغله قيزلك
حقنده اولياء و عصباتى بن سندن احقّ و اولايم ديو منازعه ايلمك كرته سنه وارنجه ديمك اولور * رابعا حقاق لفظى
حقه نك جمعيدركه درت ياشنه كيرمش دوه يه ديمكله آندن استعاره اولور حقه ركوب و حمله صلاحيتى هنكامنه
كلديكى كبى قيزلرده حال صغردن خلاص اولوب تصرفه قدرتياب اولدقلرى زمانده تزويجلرى خصوصنده محرم
اولان عصباتك ولايتلرى والده لرندن احقّ و اولادر ديمك اولور بو حديث ايله نكاح كبيره خصوصنده ولى يى
شرط ايدنلر احتجاج ايدرلركه امام مالك و شافعى قوللريدر امام اعظمدن دخى مرويدر (النصاص) شدّاد وزننده
تحريك معناسنه در و منه نصّاص الانف اى محرّكه (المنصة) ميمك كسريله ارتفاع معناسندن اسم آلتدر تازه
كلينى زيب و زينتله اوتورتدقلرى صندلى يه و سريره دينور و زفافخانه ده كلين ايچون تخت كبى برى برى
اوزره يايلان فراش مرتفعه دينوركه آنك اوزرنده زفاف اولور يقال اقعدن على المنصة و هى ما ترفع عليه
(الانتصاص) افتعال وزننده كلين منصه اوزره اوتورمق معناسنه در يقال انتصت العروس اذا قعدت على
المنصة و منقبض اولمق معناسنه در يقال انتصّ الشئ اذا انقبض و برنسنه ديكيلوب طورمق معناسنه در
يقال انتصّ الرمح اذا انتصب و يوكسلمك معناسنه در يقال انتصّ الشئ اذا ارتفع (النصيص) نونك فتحيله

كباب و بريان آتش اوزره جزبز ايدرك جزر دامق معناسنه‌در يقال نصّ الشواء نصيصا من الباب الثانى
اذا صوّت على النار و تنجره فرت فرت قينامق معناسنه‌در يقال نصت القدر اذا غلت ونصيص كتدكجه ترفع
وتزايد اوزره اولان يوريمكه وصف اولور نصّ كبى يقال سير نصّ ونصيص اى جدّ رفيع وعدد معناسنه
مستعملدر يقال نصيص القوم اى عددهم ﴿المنصة﴾ ميمك فتحيله اسم مكاندر كردك اوينه دينور حجله معناسنه
دار الزفاف اوله‌جقدر آنده كلينك جهازى ومتاعى ديزلمكله تسميه اولندى تقول رأيتها تقعد فى المنصة اى الحجلة
﴿النصة﴾ نونك فتحيله ديشى سرچه‌يه دينور ﴿النصة﴾ نونك ضميله برطوتام صاچه دينور على قول نسوانك
باشنك اوك طرفندن يوزينه طوغرى صارقان كاكله دينور يقال قطع نصتها وهى خصلة من الشعر او الشعر الذى
يقع على وجهها ﴿النصناص﴾ زلزال وزننده كثير الحركه اولان يلانه دينور يقال حية نصناص اى كثيرة الحركة
﴿التنصيص﴾ تفعيل وزننده سؤال و حساب مقوله‌سى بر ماده‌يى كركى كبى استقصا و مناقشه و تدقيق ايلمك معناسنه‌در
يقال نصص غريمه اذا استقصى عليه وناقشه ﴿المناصّة﴾ مفاعله وزننده تنصيص معناسنه‌در يقال ناص غريمه
يعنى نصصه ﴿النصنصة﴾ زلزله وزننده برنسنه‌يى ارغلامق معناسنه‌در يقال نصنص الشئ اذا حرّكه وقلقله
و دوه قسمى ديزلرينى يره چوكوب قالقمغه دپرنمك معناسنه‌در يقال نصنص البعير اذا اثبت ركبتيه فى الارض وتحرّك
للنهوض ﴿النعص﴾ نونك فتحى و عينك سكونيله چكركه يربوزنده اولان نباتى بالجمله يمك معناسنه‌در يقال نعص الجراد
الارض نعصا من الباب الثالث اذا اكل نباتها ﴿النعص﴾ فتحتينله تمايل معناسنه‌در يقال نعص الرجل نعصا
من الباب الرابع اذا تمايل ﴿الناعصة﴾ اعوان و انصاره دينور تقول هو من ناعصتى اى ناصرتى و بو تمايل معناسندن
مأخوذدر و اسد بن ناعصه قدمادن بر شاعر نصرانيدر ﴿النواعص﴾ بر موضعدر ﴿الانتعاص﴾ افتعال وزننده
خشم و غضبه كلمك معناسنه‌در يقال انتعص الرجل اذا غضب و حرد و سورچوب ييقلدقدنصكره كنديلكندن
قالقمق معناسنه‌در يقال انتعص الرجل اذا انتعش بعد سقوط جوهرى بو ماده‌ده ناعص هاسز اوله‌رق بر رجلك
اسميدر ديو ثبت ايلمسى وهمدر بو جهتله كويا كه سائر نسنه رسم ايلمامش اولمغله ماده‌يى حمرتله رسم ايلدك *شارح
ديركه ليث و ازهرى ناعص بر رجلك اسميدر ديو ثبت ايلدكلرندن بشقه بو ماده‌نك ثبوت عربيتى عندمزده منصوص
دكلدر ديمليله جوهرى ماده سائره‌يه تعرّض ايليوب التزام صحاح قاعده‌سنجه اكتفا ايلدى ﴿النغص﴾ نونك
و غين معجمه‌نك فتحيله دوه‌لرى صويه كتوروب ايچورد كدنصكره آنلرى صرف ايدوب غيريسنى كتورمكه دينور
يقال فلان يورد الابل نغصا و هو ان يوردها الحوض فاذا شربت صرفها و اورد غيرها و برآدمك مقصودى تمام
اوليوب ناقص قالمق معناسنه‌در يقال نغص الرجل نغصا من الباب الرابع اذا لم يتمّ مرادها كذلك دوه مرادى
اوزره صو ايچميوب ناقص قالسه نغص البعير ديرلر و ايچه‌جك نسنه ناتمام اولسه نغص الشراب ديرلر ﴿الانغاص﴾
همزه‌نك كسريله و ﴿التنغيص﴾ بركمسه‌نك عيش و زندكانيسنى مكدّر ايلمك معناسنه‌در يقال انغص الله عليه العيش
و نغصه وعليه اذا كدّره ﴿التنغص﴾ تفعل وزننده برآدمك عيش و زندكانيسى مكدّر اولمق معناسنه‌در يقال تنغصت
معيشته اذا تكدّرت ﴿التناغص﴾ تفاعل وزننده مزدحم اولمق معناسنه‌در يقال تناغصت الابل اذا ازدحمت
﴿المنفاص﴾ فاءله محراب وزننده چوق كولان آدمه دينور كه كولكن تعبير اولنور يقال رجل منفاص اى كثيرة الضحك
و دوشكه تبوّل ايدر اولان كمسه‌يه دينور يقال فلان منفاص اى بوّالة فى الفراش ﴿النفيص﴾ نفيس وزننده طتلو
و خوشكوار صويه دينور ماء عذب معناسنه‌در ﴿النفص﴾ حفص وزننده هارل هارل تبوّل ايلمك معناسنه‌در يقال
نفص ببوله اذا دفعه و سوزى تيز تيز سويلمك معناسنه‌در يقال نفص بالكلمة اذا اتاها سريعا ﴿النفاص﴾ غراب وزننده
بر علتدركه قيون قسمنه عارض اولوب هارل هارل تبوّل ايده‌رك هلاك اولور يقال اصابت الشاة نفاص و هو داء لها
تنفص بابوالها ﴿النفصة﴾ غرفه وزننده برفشقرق قانه دينور دفعهٔ دم معناسنه ﴿الانفاص﴾ همزه‌نك كسريله
بودخى تيز تيز سويلمك معناسنه‌در يقال انفص بالكلمة اذا اتاها سريعا و چوق كولمك معناسنه‌در يقال انفص
بالضحك اذا اكثر منه و قيون قسمى دك دك ايشه‌مك معناسنه‌در يقال انفصت الشاة ببولها اذا اخرجته دفعة
دفعة و برآدمه رموز سويلر كبى دوداقله رمز و اشارت ايلمك معناسنه‌در يقال انفص الرجل بشفته اذا اشار كالمترمز
﴿المنافصة﴾ مفاعله وزننده سدك يارشمق معناسنه‌در يقال نافصه اذا قال له * بل و ابول فننظر اينا ابعد بولا * يعنى
بركمسه‌يه سن ايشه بنده ايشه‌يم بقه‌لم قنغيمز سديكى ايراق اولور ديسه ﴿الانتفاص﴾ همزه‌نك كسريله پرمقلرك اره‌لرندن
آلت تناسله صو سرپمك معناسنه‌دركه استبراء تام ايچون ايدرلر زيرا آلتك باشنه صو سرپوب و صو طملاتمق بقيهٔ
بولك خروجنه مداردر يقال انتفص الرجل اذا رشّ الماء من خلل الاصابع على الذكر ﴿النقص﴾ رقص وزننده

و(التنقاص) تذكار وزننده و (النقصان) نونك ضميله برآدمك نصيبنى اكسلتمك معناسنه در يقال نقص حظه نقصا و تنقاصا و نقصانا من الباب الاوّل اذا اخسر منه و اكسلمك معناسنه لازم اولور يقال نقص بنفسه اذا خسر ونقصان اسم اولور منقوصدن اكسيلان مقداره دينوركه اكسك تعبير اولنور يقال نقصانه كذا وكذا وهو قدر الذاهب منه و نقصان لفظى دين و عقلده استعمال اولنمز بلكه آنلرده نقص استعمال اولنور فيقال دخل عليه نقص فى دينه وعقله و لايقال نقصان * شارحك بيانه كوره نقص ضعف و هوان معناسنى متضمن اولوب و نقصان برنسنه نك بعداتمام ذهابنه اطلاق اولنور وفى الحديث ﴿شهرا عيد لا ينقصان﴾ اى فى الحكم وان نقصا عددا * يعنى عيد فطر ايله عيد اضحى آيلرى هرنقدر عدد جهتلريله ناقص كاسه‌لر احكاملرى جهتيله ناقص اولمزلر يعنى رمضانى يكرمى طقوز كون طوتديغكز حينده قلبكزده شك و تردّد عارض اونسون و يوم حجده خطا واقع اولور ايسه مناسك لازمه‌يى ناقص ادا ايلميه‌سز (النقيصة) سفينه وزننده ناموس نامى نقص ايده‌جك غيبت و مذمته اطلاق اولنور تقول ماهذه النقيصة اى الوقيعة فى الناس و عيب و عارى مستلزم خلصت دنيه‌يه ياخود خصلت ضعيفه‌يه اطلاق اولنور يقال مافيه نقيصة اى خصلة دنية او ضعيفة (النقاصة) كرامه وزننده صو طتلو و خوشكوار اولمق معناسنه در يقال نقص الماء نقاصة من الباب الخامس اذا عذب (النقيص) امير وزننده و صفدر طتلو خوشكوار صويه دينور تقول شربت ماء نقيصا اى عذبا و مطلقا رايحه‌سى خوش اولان طيبه دينور يقال طيب نقيص اى طيبة الرائحة (الانقاص) همزه‌نك كسريله و (الانتقاص) افتعال وزننده و (التنقيص) اكسلتمك معناسنه در يقال انقصه وانتقصه ونقصه بمعنى نقصه و انتقاص اكسلمك معناسنه لازم اولور يقال نقصه فانتقص و انتقاص معناسنه دركه استبرا ايچون آلته صو سرپمكدر يقال انتقص الرجل بمعنى انتفص (التنقص) تفعل وزننده بركسه‌يى فصل و مذمت ايلمك معناسنه دركه ناموسنى تنقيص ايدر يقال هو يتنقصه اى يقع فيه و يذمّه (الاستنقاص) برنسنه‌نك بهاسنى تنزيل ايلمكى ايسته‌مك معناسنه در يقال استنقص الثمن اذا استحطه (النكص) عكس وزننده و (النكوص) جلوس وزننده و (المنكص) مطلب وزننده برماده‌يه اقدام ايتيوب كيرو لنمك و كيرو طورمق معناسنه دركه چكنلمق تعبير اولنور يقال نكص عن الامر نكصا و نكوصا و منكصا من الباب الاول اذا تكأكأ عنه و احجم و برخير ايشده ايكن ايزاوزره كيرو دونمك معناسنه در يقال نكص على عقبيه اذا رجع عما كان عليه من خير و بوخيره مخصوصدر جوهرى اطلاقنده وهم ايلدى ياخود شرده استعمالى نادر در * شارح ديركه زمخشرى و ابن قطاع و سائرلرى دخى تعميم ايلديلر (المنكص) مقعد وزننده مصدر دركه ذكر اولندى و اسم مكان اولور الارغه اوله‌جق يره دينور يقال اخذ منكصا اى متنحى (النمص) لمس وزننده قيل يولمق معناسنه در يقال نمص الشعر نمصا من الباب الاول اذا نتفه (النامصة) شول ماشطه‌يه دينوركه نسوانك چهره‌لرنده اولان قيللرى يولوب كيدرمكله تزيين ايدر اوله (المتنمصة) اسم فاعل بنيه‌سيله چهره‌سنى يولدران عورته دينور قال الشارح و منه الحديث ﴿انه عليه السلام لعن النامصة و المتنمصة﴾ (النمص) فتحتينله بدنده پك اينجه و خرده اولان قيللره دينور شويله كه صارى توى كبى كورينور اوله يقال فى وجهها نمص اى شعر رقيق دقيق حتى تراه كالزغب * مؤلف عادتى اوزره مسامحه ايله تفسير ايلمشدر زيرا رقة الشعر و دقته حتى تراه كالزغب عبارتيله تفسير ايلمشدركه شعر رقيق و دقيق تأويلنده‌در و نمص پك قيصه اولان قوش يلكنه دينور و حصير اوتى نوعندن برنباته دينوركه آندن سپت كبى بعض نثرفلره قپاق و طبقلر دوزيلور جوهرى وهمندن ناشى بونى نونك كسريله تقييد ايلمشدر (النميص) امير وزننده يولنمش قيللره دينور يقال شعر نميص اى منتوف و شول اوتلره دينوركه مواشى آنلرى آغزلريله يولوب قوپارمش اولمغله ينه تازه لنمش اوله جوهرى اكل اولنمش اوله ديو تقييد ايلمكله وهم ايلمشدر (النماص) كتاب وزننده ايكنه‌يه چكورلمش ايپلك تلنه دينور (النماص) غراب وزننده شهر معناسنه دركه اوتوز كوندن عبارتدر جمعى نمص كلور ضمتينله و انمصه كلور تقول لم يأتنى نماصا اى شهرا (نماصين) نونك ضمى و صادك فتحيله برموضعدر (الانماص) همزه‌نك كسريله نبات اوج كوسترمك معناسنه در يقال انمص النبت اذا طلع (التنميص) تفعيل وزننده و (التنماص) تذكار وزننده قيللرى چوق يولمق معناسنه در يقال نمص الشعر تنميصا و تنماصا اذا نمصه (النوص) حوص وزننده كيرو لنمك معناسنه در يقال ناص عنه ينوص نوصا اذا تأخر و نوص حمار وحشى‌يه دينور دائما نائص يعنى اوركش كبى باشنى يوقارى قالدرير اولديغيچون اطلاق اولنمشدر نهوص آتى معناسندن مأخوذدر و نوص دپرنمك تحرك معناسنه در كاسيذكر و آريلوب آلارغه اولمق معناسنه در يقال ناص عنه اذا تنحى و فارقه و قيامه طاورانمق معناسنه در يقال ناص اليه اذا نهض (المناص) ميمك فتحيله ملجأ و ملاذ معناسنه در يقال مالك من مناص اى ملجأ

ومناص مصدر اولور دپرنمك معناسنه در (النويص) نونك فتحيله و(النياصة) كتابه وزننده و(النوصا) فتحاتله
بو نلر ده دپرنمك معناسنه در يقال ناص الرجل مناصا ونويصا ونياصة ونوصا ونوصانا اذا تحرك (النوصة) تمره وزننده
برنسنه يى صو ايله ياخود غيرى نسنه ايله ياقماغه دينور يقال طهره بالنوصة اى الغسلة بالماء وغيره بونك اصلى موصه
ايدى ميم نونه تبديل اولندى (الاناصة) همزه نك كسريله مراد ايلمك معناسنه در يقال اناصه اذا اراده (المناوصة)
مفاعله وزننده مناوشه معناسنه دركه ذكر اولندى يقال ناوصه اذا ناوشه و برنسنه يه دورشوب چالشمق معناسنه در
يقال ناوصه اذا مارسه (الاستناصة) دپرتمك معناسنه در يقال استناصه اذا حركه و برآدمى تحريك ايدوب ايشنه
برابر كوتورمك معناسنه در يقال استناصه اذا استخفه فذهب به فى حاجته وآت سكرتمكه دپرنمك معناسنه در يقال
استناص الفرس اذا تحرك للجرى (النيص) حيص وزننده حركت ضعيفه معناسنه در يقال ناص ينيص نيصا
اذا تحرك ضعيفة ونيص كرپى ديدكارى جانورك اسميدر قنفذ كبى ﴿فصل الواو﴾ (الوأص) وعد وزننده
يره اورمق معناسنه در يقال وأص به الارض يئص وأصا اذا ضرب به الارض (الوئيصة) سفينه وزننده جماعت
معناسنه در و ناس معناسنه در و منه تقول مادرى اى الوئيصة هو اى اى الناس (التوائص) تفاعل وزننده
صواوزره ناس يغيلوب مزدحم اولمق معناسنه در يقال تواءص القوم اذا تجمعوا و تزاحموا على الماء (الوبص)
حبس وزننده و(الوبيص) واوك فتحيله يلدرامق معناسنه در يقال وبص البرق يبص وبصا ووبيصا اذا لمع و برق
و كوپك اينكى كوزلرينى آچمق معناسنه در يقال وبص الجرو اذا فتح عينيه و يرك نباتى فراوان اولمق معناسنه در يقال
وبصت الارض اذا كثر نبتها (الايباص) همزه نك كسريله يرپك اوتلو اولمق معناسنه در يقال اوبصت الارض
اذا صارت ذات نبت كثير وآتشك يالكى پارلدايوب ظهوره چيقمق معناسنه در تقول اوبصت نارى اذا ظهر لهبها
(لوباص) شداد وزننده لونى براق نسنه يه دينور وآيه اطلاق اولنور قمر معناسنه يقال شئ وباص كالوباص اى براق
اللون كالقمر (وابص) بررجلك عليدر (الوابصة) و(الوبيصة) سفينه وزننده آتشه اطلاق اولنور ووابصه
برموضع اسميدر ووابصة بن معبد اصحابدندر ووابصه هرايشتديكنه اعتماد ايدن ساده لوح آدمه دينور يقال انه
لوابصة سمع اذا كان يثق بكل ما يسمع (وبصان) واوك فتحى و ضميله ربيع الآخر آينك اسم قديميدر (الوبص)
فتحتينله جنبش ونشاطه كلمك معناسنه در يقال وبص الرجل وبصا من الباب الرابع اذا نشط (الوبص) كتف
وزننده اويناق نشاطلو آته دينور يقال فرس وبص اى نشيط (التوبيص) تفعيل وزننده برآدمه جزئيجه نسنه
ويرمك معناسنه در تقول وبص لى يسيرا اى اعطانيه (الوحص) نحس وزننده شول كوچك سيوجه لره دينوركه كوزل
قيزلرك يوزلرنده ظهور ايدر ووحص مصدر اولور برنسنه يى چكوب سوريمك معناسنه در يقال وحصه وحصا
من الباب الثانى اذا سحبه (الوحصة) تمره وزننده صوغوقه دينور تقول اصبحت وليس بالبلاد وحصة اى برد (الوخوص
خاى معجمه ايله خلوص وزننده حركت معناسنه در يقال وخص الشئ وخوصا من الباب الثالث اذا تحرك (الايخاص)
همزه نك كسريله بيابانه كيدن سوارى حركت سببيله قارشودن كورينان سرابى يوقارى اشاغى اوينامق معناسنه دركه
تخيلاتدندر يقال اوخص الراكب فى السراب اى جعل يرفعه مرة و يخفضه اخرى وآزجه ويركو ويرمك معناسنه در
تقول اوخص لى بعطية اذا اقل منها (الودص) واوك فتحى ودالك سكونيله بركسه يه ناتمام سوز سويلمك معناسنه در يقال
ودص اليه بكلام يدص ودصا اذا القى اليه كلاما لم يستتمه و بولغات عاليه دن دكلدر (الورص) قرص وزننده طاوق
يمورطه يى بردن وضع ايلمك معناسنه در يقال ورصت الدجاجة ترص ورصا اذا وضعت البيض بمرة (الايراص) همزه نك
كسريله و(التوريص) تفعيل وزننده ورص معناسنه در يقال اورصت الدجاجة وورصت بمعنى ورصت وتوريص قضاى
حاجت ايدركن مقعدى ارالغنى پك آچوب فضلهٔ طبيعى يى بردن القا ايلمك معناسنه در يقال ورص الشيخ توريصا
اذا استرخى حتار خورانه وابدى (الميراص) شول عورته دينوركه جماع اثناسنده حدثلر اوله يقال امرأة ميراص
اذا كانت تحدث اذا وطئت جوهرى بو ماده يى و همندن ناشى بالجمله ضاد معجمه ايله ثبت ايلدى (الوص) واوك فتحى
و صادك تشديديله بر ايشى متين و محكم ايشلمك معناسنه در يقال وص العمل وصا من الباب الاول اذا احكمه
(الوصوص) عرعر وزننده و(الوصواص) وسواس وزننده پرده ده اولان كوز اويو منجه دليكه دينوركه اندن نظر
اولنور يقال ينظر من الوصوص و الوصواص اى من خرق فى الستر بمقدار عين ينظر فيه (الوصوصة) وسوسه
وزننده وصواص ديدكلرى دليكدن باقمق معناسنه در يقال وصوص الرجل اذا نظر من الوصواص و كوپك اينكى
كوزلرينى آچمق معناسنه در يقال وصوص الجرو اذا فتح عينيه و خاتون يوزينك نقابنى طار ايلمك يعنى همان كوزلرى
كورينور ايلمك معناسنه در يقال وصوصت المرأة اذا ضيقت نقابها (التوصيص) بودخى خاتون نقابنى تضييق

﴿فصل الواو﴾

ایلمك معناسنه‌در یقال وصّصت المرأة بمعنى وصوصت (الوصاوص) شول کوچك نقابلره دینورکه قیزلر یوزلرینه طوتنورلر مفردی وصواص درو صرپ وپك یرلرده اولان یرلو طاشلره دینور (الوقص) نقص وزننده بوینی قیرمق معناسنه‌در یقال وقص عنقه وقصا من الباب الثانی اذا کسرها و بیون قیرلمق معناسنه لازم اولور یقال وقصت العنق اذا انکسرت ویقال وقصت به راحلته اذا کسرت عنقه وهو کقولك خذ الخطام وخذ بالخطام و وقص آت قسمی زور وقوتله کیدرکن وسکردرکن طاشلری وطپراقلری خرد ایلمك معناسنه مستعملدر یقال وقص الفرس الاکام اذا دقها وعیب معناسنه مستعملدر یقال مابه وقص ای عیب و اکسلتمك معناسنه مستعملدر یقال وقصه اذا انقصه وعروضیون اصطلاحنده اضمار ایله خبن علتنی جمع ایلمکدن عبارتدر بونده فتحتینله ده جائزدر (الموقوص) بوینی قیرلمش آدمه دینور یقال وقص الرجل على بناء المجهول فهو موقوص (واقصه) بادیه‌ده فرعا ایله عقبة الشیطان بیننده برموضع آدیدر وبنوکعب جماعتنه مخصوص برصو آدیدرکه کوفه طریقنده واقع ذومرخ نام موضع یاننده‌در ویمامه‌ده برموضع آدیدر (وقّاص) شدّادوزننده اسامیدندر ابو اسحق سعد بن ابی وقّاص مالك بن وهیب عشرهٔ مبشره‌دندر (الوقاصیه) سواد عراقده برقریه‌در وقّاص بن عبدة بن وقّاص نام مکسه یه منسوبدر (الوقص) فتحتینله برآدمك بوینی قیصه اولمق معناسنه‌در یقال وقص الرجل وقصا من الباب الرابع اذا قصر عنقه و وقص خرده اغاج قیرقلرینه دینورکه آتشه براقوب طوترق ایدرلر تقول الق فی النار الوقص ای کسار العیدان واوقاص لفظندن مفرداولورکه ایکی فریضه‌نك مابیننده دینور یعنی صدقه‌ده عفو اولان عددلر نه مثلا بش دوه‌نك زکوتی برقیوندر اونه وارنجه زکات یوقدر واونده ایکی قیوندر پس بش ایله اونك مابیننه وقص دینور قال الشارح ومنه حدیث معاذ ❊ انه اتی بوقص فی الصدقة فقال لم یأمرنی فیه رسول الله بشیء الوقص مابین الفریضتین ❊ کالزیادة على الخمس من الابل الى التسع وعلى العشر الى اربع عشرة (الاوقص) احمر وزننده قیصه بوینلو کشی یه دینور یقال رجل اوقص ای قصیر العنق واقرب معناسنه مستعملدر تقول خذ اوقص الطریقین ای اخصرهما (بنو الاوقص) بربطندر (الایقاص) همزه‌نك کسریله خدای متعال برکسه‌یی اوقص قلمق معناسنه‌در یقال اوقصه الله اذا صیره اوقص (الوقایص) بیون کوکنك کیکلرینك اوجلرینه دینور مفردی وقیصه‌در (الاوقاص) همزه‌نك فتحیله پراکنده ومتفرق جماعته دینور یقال صار القوم اوقاصا ای شلالا متبددین وتقول اتانا اوقاص من بنی فلان ای زعانف ای طوایف (التواقص) تفاعل وزننده برکسه بوینی ایچرو چکوب قیصه بوینلو آدمه بکزتمك معناسنه‌در یقال تواقص الرجل اذا تشبه بالاوقص (التوقص) تفعل وزننده دوه قسمی یلمك ایله تقلّلق بیننده یوریمك معناسنه‌درکه آدیملری قیصه قیصه اتارق تاتاری یورغلق اوله جقدر على قول ایاقلری آلتنده اولان نسنه‌لری دقّ ایدر کبی شدتله باصه‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال توقص البعیر اذا سار بین العنق والخبب او هو شنق الوطء فی المشی کانه یقص ماتحته ای یکسر (الوهص) رهص وزننده برکوشك نسنه‌یی قیروب چیقمق معناسنه‌در یقال وهص الشیء الرخو وهصا من الباب الثانی اذا کسره وشدتله باصوب چکنه‌مك معناسنه‌در یقال وهصه اذا وطئه شدیدا وعنف وزور ایله برنسنه‌یی آتمق معناسنه‌در ومنه الحدیث ❊ انّ آدم ❊ على نبینا وعلیه السلام ❊ حین اهبط من الجنة وهصه الله تعالى الى الارض ❊ ای کانما رمى به رمیا عنیفا وباش وقاون وقارپوز مقوله‌سنی مجوف نسنه‌یی یارمق وقیرمق معناسنه‌در یقال وهصه اذا شدخه وطواری انه‌مك وانسانی طواشی قلمق معناسنه‌در یقال وهصه اذا جبه وخصاه (الوهصة) تمره وزننده اراضیء مرتفعه ارالغنده اولان دوز واوتور اقلو دکرمجه‌لره دینور (الوهّاص) شدّاد وزننده ویرکوسی چوق آدمه دینور یقال رجل وهّاص ای معطاء (الموهوص) و (الموقص) معظم وزننده کیکلری دیرنکلو وصوقشدرلمش کبی صیق وقونداولان آدمه دینور یقال رجل موهوص الخلق وموهصه اذا کانت قد تداخلت عظامه (بنو موهصی) میمك وهانك فتحیله خوزلی وزننده قول جنسنه اطلاق اولنور عبید معناسنه خصی معناسندن منشعبدر

فصل الهاء

(الهبص) فتحتینله جنبش ونشاطله کلمك معناسنه‌در یقال هبص الرجل هبصا من الباب الرابع اذ انشط وعجله وشتاب ایلمك معناسنه‌در یقال هبص فی العمل اذا عجله وصید وشکاره دوشکون اولمق معناسنه‌در یقال هبص فلان اذا حرص على الصید وبنه‌جك نسنه اوزره کمال حرصندن ناشی مضطرب وبیقرار اولمق معناسنه‌در یقال هبص على الشیء بلا کلفة اذا حرص علیه فقلق لذلك (الاهتباص) افتعال وزننده بودخی عجله ایلمك معناسنه‌در یقال اهتبص فیه اذا عجل وافراطله کولمك معناسنه‌در یقال اهتبص الرجل اذا بالغ فی الضحك (الهبص) ککتف وزننده جنبشلو نشاطلمند آدمه دینور یقال رجل هبص ای نشیط (الهبصى) جمزى وزننده سرعتله یوریمکه دینور یقال مشى الهبصى

اى المشية السريعة (الانهباص) انفعال وزننده بودخى افراطله كولمك معناسنه در يقال انهبص للضحك اذا
بالغ فيه (الهرص) فتحتيله خرده قورتجغزه دينور دودمعناسنه وبركسه قورى بجيك علتنه اوغرامق معناسنه در
يقال هرص الرجل هرصا من الباب الرابع اذا حصف جلده (التهريص) برآدمك كوده سنده قورى بجيك پيدا
اولمغله يانوب طوتشمق معناسنه در يقال هرّص الرجل اذا اشتعل بدنه حصفا على قول مادۀ مزبوره ضاد
معجمه ايله در (الهريصة) سفينه وزننده صو ايركيلوب طورديغى يره دينور (الهرنصانة) هانك وراڭ كسريله
آغاج قوردينه دينور سرفه معناسنه (الهرنصة) دحرجه وزننده آغاج قوردى يوريمك معناسنه در يقال
هرنصت الهرنصانة فى الشجر اذا مشت (الهصّ) هانك فتحى وصادك تشديديله برمجوّف نسنه يى اياقله باصوب
اوفاتمق معناسنه در يقال هصّ الشئ حصّا من الباب الاول اذا اوطئه فشدخة (الهصيص) و(المهصوص) اياقله
باصيلوب قيرلمش واوفادلمش مجوّف نسنه يه دينور وهصيص يلدرامق معناسنه در يقال هصيص النار اى بصيصها
(هصيص) زبير وزننده ابن كعب بن لؤىّ دركه مرّة بن كعبك قرنداشيدر والده سى مخشية بنت شيبان در (الهصهاص)
هانك فتحيله كوزلرى آتش كبى پارلدايوب لمعان ايدن آدمه دينور يقال رجل هصهاص اى البرّاق العينين
(الهصهص) هدهد وزننده و(الهصاهص) حلاحل وزننده قوىّ وزورمند اولان انسانه وارسلانه دينور
(هصان) غسان وزننده ابن كاهل دركه محدّثيندندر محدثين هانك كسريله تقييد ايدرلركه لحن در وبر بطن
بدرى اولان عامر بن كعبك لقبيدر (التهصيص) برآدم ياحيوان كوزلرينى پارلداتمق معناسنه در يقال هصص الرجل
اذا برق عينيه (الهاصّة) خاصّة وزننده فيل ديدكارى حيوانك كوزينه اطلاق اولنور ومنه يقال ان قيل لك
ما الهاصّة فقل عين الفيل خاصّة (المهصهصة) اسم فاعل بنيه سيله خاصّة خرسزلرك كيجه وقتنده كوزلرينه
اطلاق اولنور ومنه اذا قيل لك ما المهصهصة فقل بالليل عيون المتلصصة (الهصهصة) زلزله وزننده برنسنه يى
ال ايله صيقمق معناسنه در يقال هصهصه اذا غمزه (الهلنقص) غضنفر وزننده بودور آدمه دينور (الهمص)
لمس وزننده ات يمك معناسنه در يقال همص لحمه همصا من الباب الاوّل اذا اكله وبرآدمى يقوب اوستنه چوكوب
قتل ايلمك معناسنه در يقال همص فلانا اذا صرعه وعلاه وقتله (الاهتماص) همص ايله معناى ثانيده مرادفدر
يقال اهتمص فلانا بمعنى همصه (المهموص) معناى ثانيدن مفعولدر بومناسبتله كوكلى بغايت صقنديلى اولان آدمه
مهموص الفؤاد اطلاق اولنور يقال رجل مهموص الفؤاد اى مضغوطه (الهنبص) زبرج وزننده ضعيف وحقير وكمتر
كمسه يه دينور يقال رجل هنبص اى ضعيف حقير ردئ (الهنبص) قنفذ وزننده بيوك قرنلو آدمه دينور يقال
رجل هنبص اى العظيم البطن (الهنبصة) دحرجه وزننده پك يابجه كولمك معناسنه در يقال هنبص الرجل
اذا ضحك خفيا (الهيص) حيص وزننده برنسنه يه زور ايلمك معناسنه در يقال هاص الشئ يهيص هيصا
اذا عنف به وبرآدمك بيونى شكست ايتمك معناسنه در يقال هاص عنقه اذا دقّها وقوش قسمى چقرمق وصاغنه مق
معناسنه در يقال هاص الطير اذا رمى بسلحه وهيص قوشك نجسنه اطلاق اولنور (المهايص) ميمك فتحيله مهيصك
جمعيدركه مقعد وزننده در قوش چقره جق يرلره دينور مساح الطير معناسنه

فصل الياء

(التيصيص) تفعيل
وزننده كوپك ايكى كوزلرينى اچمق معناسنه در يقال يصص الجرو اذا جصص وبرنباتلرينى اظهار ايلمك معناسنه در
يقال يصصت الارض اذا تفتحت بالنبات ونبات واشجار چچكارينى اچمق معناسنه در يقال يصصت النبات اذا تفتح
بالنور ودشمن اوزره حمله وهجوم ايلمك معناسنه در يقال يصص على القول اذا حمل عليهم (الينص) يانك فتحى ونونك
سكونيله كرپى يه دينور نيص لفظندن ملقوبدر ياخود بريسى مصحفدر (اليوصّى) يانك وواوك فتحى وصاد
مشدده نك كسرى ويانك شدّه سيله عراق ديارينه مخصوص جوارحدن برقوش اسميدركه قنادلرى آتمجه دن اوزون
وصيد جهتيله پك خبيث اولور على قول حرّ ديدكارى قوشدركه چقر طغان نوعندندر تجز الصاد بعون ربّ الانجاد

باب الضاض المعجمة

فصل الهمزة

(الابض) همزه نك فتحى وبانك سكونيله دوه نك اولك النى يوقارى قالقمق ايچون بيلكجه سنى
بوكوب قرهجه سنه چكوب باغلمق معناسنه در يقال ابض البعير ابضا من الباب الثانى اذا شدّ رسغ يده الى عضده حتى ترتفع
يده عن الارض وبركسه نك يابر حيوانك اياغنده اباض ديديكى طمره اورمق معناسنه در يقال ابضه اذا اصاب
عرق اباضه * شارح ديركه عرق اباض يوم الاحد قبيلندندر انتهى * وابض قالچه ده نسأ ديدكارى طمر بوزلمك
معناسنه در يقال ابض نسأه اذا تقبض ومواشى ودوابّ باغليوب مسيب قلمق معناسنه در يقال ابض الماشية
اذا خلّاها وساكن اولمق معناسنه در يقال ابض الشئ اذا سكن وحركت ايلمك معناسنه در يقال ابض

فصل الياء
باب الضاض المعجمة
فصل الهمزة

الشیٔ اذا تحرّك ﴿الاباض﴾ کتاب وزننده دوه‌نك بیلکجه‌سنی قولنه بندایده‌جك ایپه دینور جمعی ابض کلور ضمّتینله
ومنه یقال کانه فی الاباض من فرط الانقباض وهو حبل یشدّ به رسغ البعیر الی عضده * واباض ایاقده بر طمرك اسمیدرکه
دیزك ایچ یوزنده اولان بیوك طمر اوله‌جقدر واباض اسمادندر عبدالله بن اباض التمیمیّ خارجیدرکه اباضیه دیدکاری
خوارج طائفه‌سی اکا منتسبلردر ﴿اباض﴾ غراب وزننده یمامه‌ده برقریه آدیدر آندن زیاده خرما آغاجلری اوزون
برمحل کورلمامشدر ﴿المأبض﴾ مجلس وزننده دیزك ایچ یوزینه دینور یقال طعنه فی مأبضه ای باطن رکبته ومأبض
البعیر دوه‌نك دیرسکنك ایچ یوزینه دینورکه قولتوغی ایچی اوله‌جقدر ﴿الابض﴾ همزه‌نك ضمیله مأبض معناسنه‌در
ودهر وزمانه دینور جمعی آباض کلور ﴿الابایض﴾ همزه‌نك فتحیله ثنیهٔ هرشی نام عقبه‌یه مقابل برنیچه کوچك طاغلره
اطلاق اولنور ﴿الابض﴾ فتحتینله بودخی اویلقده نسأ دیدکاری طمر بوزلمك معناسنه‌در یقال ابض النسأ ابضا
من الباب الرابع اذا تقبض ﴿ابضه﴾ همزه‌نك حرکات ثلاثیله مدینه قربنده بلعنبر یاخود طیّ قبیله‌سی یوردنده برصو
آدیدر ﴿الابوض﴾ صبور وزننده پك جست وچابك آته دینور یقال فرس ابوض ای شدید السرعة ﴿مؤتبض النسأ﴾
اسم فاعل بنیه‌سیله قرغه‌یه اطلاق اولنور کویا که نسأ طمری بوزلمش اولمغله دوزیوریمیوب سکه‌رك یوریدیکیچون
اطلاق اولندی ﴿المتأبّض﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله اباض دیدکاری مذکور ایپ ایله بیلکجه‌سی قولنه باغلنمش دوه‌یه
دینور یقال بعیر متأبّض ای معقول بالاباض ﴿التأبّض﴾ تفعل وزننده دوه‌یی اباض ایله باغلمق معناسنه‌در
وباغلنمق معناسنه لازم اولور تقول تأبّضت البعیر اذا شددته بالاباض فتأبّض هو ﴿الارض﴾ همزه‌نك فتحی
ورانك سکونیله یره دینور زمین معناسنه مؤنّث واسم جنسدر علی قول جمعدر مفردی مسموع دکلدر کرچه
حق ارضه دیمکدر لکن غیر مسموعدر جمعی ارضات کلور همزه‌نك فتحی ورانك سکونیله واروض کلور
همزه‌نك ضمیله وارضون کلور فتحتینله وآراض کلور اهل وآهال کبی واراضی کلور غیر قیاس اوزره کویا که آراض
جمعیدر وارض طوار قسمنك ایاقلرینك اشاغیسنه اطلاق اولنور وهرالچق واشاغی نسنه‌یه اطلاق اولنور
وزکام علتنه دینور یقال اخذه الارض ای الزکام وسلکنمکه وصرصلمغه دینور نفضه معناسنه ودترمکه دینور
قال الشارح ومنه قول ابن عباس رضی الله عنهما * ازلزلت الارض ام بی ارض * ای نفضة ورعدة وعربلر قدح وذمّ
ودشنام موقعنده لاارض لك دیرلر لاامّ لك دیدکاری کبی ﴿ارض نوح﴾ بحرین قضاسنده برقریه‌در ﴿ابن ارض﴾
غریب الدیار دیمکدن کنایه‌در یقال هو ابن ارض ای غریب ﴿ابن الارض﴾ معرّف باللام اوله‌رق برنوع نباتدرکه
صاچ طرزنده اولور ومأکول‌در وارض لفظی مصدر اولور یرك چایری فراوان اولمق معناسنه‌در یقال ارضت الارض
ارضا من الباب الاول اذا کثر فیها الکلأ ویری چایرلو بولمق معناسنه‌در تقول ارضت الارض اذا وجدتها کثیرة الکلأ
﴿المأروض﴾ زکام علتنه اوغرامش آدمه دینور یقال ارض الرجل علی بناء المجهول فهو مأروض ای مزکوم
وشول آدمه دینورکه اهل ارضدن یاخود جنّ طائفه‌سندن مصاب اولمغله بلا قصد باشنی وکوده‌سنی اوینادوب
حرکت ایتدرر اوله یقال رجل مأروض اذا صار به خبل من اهل الارض والجنّ یحرّك رأسه وجسده بلا عمد
شارحك بیانته کوره بوراده والمحرّك نسخه‌سی غلطدر ومأروض آغاج قوردی یمش اغاجه وتخته‌یه دینور یقال
خشب مأروض اذا اکلته الارضة ویقال خشبة مأروضة ﴿الارضة﴾ ثمره وزننده آغاج قوردینه دینور یقال هو
افسد من الارضة وهی دویبة تأکل الاخشاب ﴿الارض﴾ فتحتینله یاره آزوب نصرلنمق معناسنه‌در یقال ارضت
القرحة ارضا من الباب الرابع اذا مجلت وفسدت ﴿الاستیراض﴾ ارض معناسنه‌در یقال استأرضت القرحة
بمعنی ارضت ﴿الاراضة﴾ کرامه وزننده یرمنبت وخوشمنظر وپاکیزه جوهر اولمق معناسنه‌در یقال ارضت
الارض اراضة من الباب الخامس اذا کانت اریضة ﴿الارض الاریضة﴾ شول یره دینورکه خاص وخوشمنظر
وخیرلو ومنبت اوله یقال ارض اریضة ای زکیة معجبة للعین خلیقة للخیر ﴿الارضة﴾ همزه‌نك کسری وضمیله و﴿الارضة﴾
عنبه وزننده چوق چایره دینور تقول نزلنا ارضة وارضة ای کلأ کثیرا ﴿الآرض﴾ همزه‌نك مدّی ورانك فتحیله
الیق وانسب معناسنه مستعملدرکه پك یرنده ایله تعبیر اولنور یقال هو آرضهم به ای اجدرهم ﴿الاریض﴾
عریض لفظنه اتباع اولور یقال شیٔ عریض اریض وعند البعض اریض سموز دیمکدر یقال جدی اریض ای
سمین واریض علی قول بریض بربلده یاخود بر وادی اسمیدر ﴿الاراض﴾ کتاب وزننده پك عریض وواسع
نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال شیٔ اراض ای عراض وساع وقیون یوکندن یاخود دوه تویندن معمول ایری
وقبا دوشمه‌یه دینور ﴿الایراض﴾ همزه‌نك کسریله زکام علتنه اوغراتمق معناسنه‌در یقال آرضه الله ای ازکمه
﴿التأریض﴾ یرك مجموع اوتلرینی اوتلادوب سائر اوتلو یر طلب ایلمك معناسنه‌در یقال ارّض فلان اذا رعی کلأ الارض

(فارتاده)

فارتاده و کیجه دن صومه نیت ایدوب حاضر لنمق معناسنه در یقال ارّض فلان الصوم اذا نواه وتهیأ وسوزك پرو زنی
تنقیح ایدوب پاکیزه ومهذّب قلمق معناسنه در یقال ارّض الکلام اذا شذّبه وهذّبه و برنسنه یی آغر ایلك
وآغرلندرمق معناسنه در یقال ارّضه اذا اثقله واوکارمق معناسنه در یقال ارّضه اذا اصلحه واکلندرمك وقتلندرمق
معناسنه در یقال ارّضه اذا لبثه وطولومی اصلاح ایلك ایچون ایچنه صو یاخود سود یاخود دیاغ و ربّ مقوله سی قومق
معناسنه در یقال ارّض السقاء اذا جعل فیه لبنا وماء وسمنا وربّا لاصلاحه (التأرّض) تفعل وزننده یره طوغری
آغرلشوب آورلمق معناسنه در یقال تأرّض الشیء اذا تثاقل الی الارض و برنسنه یه تصدّی وتعرّض ایلك
معناسنه در یقال تأرّض الیه اذا تعرّض وتصدّی له واوت بتشوب بچمکه قابل اولمق معناسنه در یقال تأرّض
النبت اذا تمکن من ان یجزّ (المستأرض) اسم فاعل بنیه سیله شول خرما فدانه دینورکه یرده کوکی اوله اکرانا جك
اوزدکندن چیقمش اولورسه اکا راکب اطلاق اولنور یقال فسیل مستأرض اذا کان له عرق ویقال ودیّة
مستأرضة ای فسیلة (الاضّ) همزه نك کسریله اصل ومبنا معناسنه در یقال کریم الاضّ ای الاصل (الاضاض)
کتاب وزننده ملجأ وملاذ معناسنه در یقال هو اضاضهم ای ملجأهم و ناقه طوغورمق بوریسی حالتنده ناله وفریاد
ایلمکه دینور (الاضّ) همزه نك فتحی وضادك شدّه سیله افراط محنت ومشقته کرفتار ایلك معناسنه در تقول اضّنی
الامر اضّا من الباب الاوّل ای بلغ منی المشقة و برکسه یه یا برنسنه یه مضطرّ ومحتاج وملتجی قلمق معناسنه در تقول
اضّنی الفقر الیك ای احوجنی والجأنی وقیرمق معناسنه در یقال اضّ الشیء اذا کسره ودوه قوشی یومه سنه
قصد ایلك معناسنه در یقال اضّت النعامة الی ادحیها اذا ارادته (المواضّه) مفاعله وزننده اضّ ایله معنای
اخیرده مرادفدر یقال آضّت النعامة مواضّة الی ادحیها بمعنی اضت (الایتضاض) افتعال وزننده طلب ایلك
معناسنه در یقال ایتضه اذا طلبه واورمق معناسنه در یقال ائتضه اذا ضربه و برنسنه یه مضطرّ وناچار اولمق
معناسنه در یقال ائتضّ الیه اذا اضطرّ (المواضّ) میمك ضمیله مؤاضه دن اسم فاعلدر برشیئه مبادرت ایلمش آدمه
دینور یقال هو مؤاضّ الیه ای مبادر و بوریسی طوتمغله ناله وفریاد واضطراب ایدن ناقه یه دینور یقال ناقة
مؤاضّ ای ماخض (الامض) فتحتینله برکسه برایشه عزم وربط قلب ایلمکله ناسك لوم وعتابندن مبالات ایلیوب بنه
اول عزیمتی درونده نافذ و برقرار اولمق معناسنه در یقال امض الرجل امضا من الباب الرابع اذا لم یبال من المعاتبة
وعزیمته ماضیة فی قلبه ودرونده مضمر اولان مقصودینی کتم ایله صاپیدوب غیریسنی سویلك معناسنه در یقال
امض الرجل اذا ابدی لسانه غیر ما یریده (الانیض) امیر وزننده نضج بولمامش تاتاری اته دینور یقال لحم انیض
ای نیء و برنسنه دن بلکلیوب قورقق سببیله ایچروده بغرسقلرك دترهیوب اوینامسنه دینور تقول اخذنی انیض
الامعاء وهو خفقانه فزعا وانیض ات بوزلمق معناسنه در یقال انض اللحم انیضا من الباب الثانی اذا تغیر (الاناضة)
اکرامه وزننده ات ایوجه پشمیوب تاتاری اولمق معناسنه در یقال انض اللحم اناضة من الباب الخامس اذا صار انیضا
(الایناض) همزه نك کسریله اتی ایوجه پشورمیوب چیك قومق معناسنه در یقال آنض اللحم ایناضا اذا لم ینضجه
(الایض) همزه نك فتحی ویانك سکونیله ایشلنلمش نسنه یی کیرو دونوب تکرار ایشلك معناسنه در یقال آض الیه یئیض
ایضا اذا عاد و برنسنه اوّلکی حالندن دیکر حاله دونمکله غیری نسنه اولمق معناسنه در یقال آض الفقیر غنیا ای صار
ورجوع ایلك معناسنه در یقال آض الی اهله اذا رجع الیهم اشبو ایض ماده سی فی الاصل وجه مذکور اوزره عودت
معناسنه درنته که فعل ذلك ایضا دیرلر فعله معاودا معناسنه که ایشلدیکی ایشی عودتله تکرار ایشلدی دیمکدر بعده
معنای انتظارده مقاربت علاقه سیله صیرورت معناسنه مستعار اولوب فعل ناقص اولان صار معناسنه استعمال اولندی
یقال آض کذا اذا صار کما ذکر ﴿ فصل الباء الموحدة ﴾ (البرض) قرض وزننده آزجه نسنه یه دینور جمعی
براض کلور بانك کسریله و بروض وابراض کلور یقال مابقی فی الحوض الابرض ای قلیل من الماء و برض مصدر
اولور صو چشمه دن آزجه چیقمق معناسنه در یقال برض الماء من العین برضا من الباب الاوّل اذا خرج وهو
قلیل وآزجه نسنه ویرمك معناسنه در تقول برض لی من ماله برضا من الباب الاوّل والثانی ای اعطانی منه قلیلا
(البراض) غراب وزننده بودخی آزجه شیئه دینور یقال بقی من ماله براض ای قلیل (الابتراض) افتعال وزننده
بودخی صو پیکاردن آزجه چیقمق معناسنه در یقال ابترض الماء بمعنی برض (المبروض) شول کمسه یه دینورکه افراط
بذل وعطادن کندیسی محتاج و بی نوا قالمش اوله یقال رجل مبروض ای مفتقر لکثرة عطائه (البرّاض) شدّاد
وزننده و (المبرض) محسن وزننده هپ مالنی بیهوده اکل وافساد واتلاف ایدیجی کمسه یه دینور یقال رجل برّاض
ومبرض اذا کان یأکل کلّ ماله ویفسده و برّاض ابن قیس الکنانی درکه فتاك عربك بریسیدر (البرضة) غرفه

﴿ فصل الباء الموحدة ﴾

وزننده شول موضعه دینورکه آنده اصلا شجر بتمز اوله وشول صویه دینورکه چشمه‌دن آزجه آزجه قینایوب
چیقار اوله «البریض» امیر وزننده بروادی اسمیدر یاخود صواب اولان بریض اولمقدر یای تحتیه ایله «البارض»
یردن هنوز نباتاتك اجناسی ظهور ایتمکسزین ابتدا ظهور ایدن نباته اطلاق اولنورکه نوع واحد حکمنده اولمغله
معنای قلتی متضمندر یقال اطلعت الارض بارضها وهو اوّل ماتخرجه من نبت قبل ان تتبین اجناسه «البروض»
قعود وزننده یردن سائر اجناسدن مقدّم نبات ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال برّض النبات بروضا من الباب الاوّل
اذا خرج اولا قبل تبین الاجناس «الابراض» همزه‌نك کسریله یرك ابتدا چیقان اوتی فراوان اولمق معناسنه‌در یقال
ابرضت الارض اذا کثر بارضها «التبریض» ابراض معناسنه‌در یقال برضت الارض بمعنی ابرضت «التبرض»
تفعل وزننده آزجه نسنه ایله قناعت ایدوب چکنمك معناسنه‌در یقال تبرض الرجل اذا تبلغ بالقلیل و بر نسنه‌یی آزجه
آزجه آلمق معناسنه‌در یقال تبرض الشیء اذا اخذه قلیلا و برکسه برآدم طرفندن جسته جسته بر وظیفه واحسانه
نائل اولوب آنکله تعیش ایلمك معناسنه‌در یقال تبرّض فلان فلانا اذا اصاب منه الشیء بعد الشیء وتبلغ «البضّ» بانك
فتحی وضادك شده‌سیله کوده‌سی پالوده کبی تر و نرم اولوب دریسی اینجه و نازك اوله‌رق اتنه طلو کشی‌یه دینور
مؤنثی بضه‌در یقال غلام بضّ وجاریة بضة ای الرخص الجسد الرقیق الجلد الممتلیء و بضّ وبضه اکشی سوده
دینور تقول شربت بضاو بضة ای لبنا حامضا و بضّ مصدر اولور و بضوض و بضیض کبی کما سیذکر «البضیضة»
سفینه وزننده و «الباضّة» و «البضاضة» سحابه وزننده بونلرده نرم تن و نازکبدن نازنین خاتونه دینور یقال امرأة
بضیضة وباضّة و بضاضة ای بضة و بضیضة آزجه صویه دینور یقال ما فی السقاء بضیضة ای یسیر ماء و آزجه
یغموره دینور یقال ماوقع العام الا بضیضة ای مطر قلیل و برکسه‌نك ملکیت وجهیله مالنه دینور یقال هو له بضیضة
ای ملك یده «البضوض» صبور وزننده صویی آزجه آزجه چیقان قویویه دینور جمعی بضاض کلور بانك کسریله
یقال بئر بضوض اذا کانت یخرج ماؤها قلیلا «الباضوض» یاشارتی‌یه و اصلاغه دینور یقال ما فی البئر باضوض
ای بللة «البضاضة» ثمامه وزننده بودخی آزجه صویه دینور یقال ما فی السقاء بضاضة و بضیضة ای یسیر ماء «البضّ»
بانك فتحیله و «البضوض» قعود وزننده و «البضیض» ازیز وزننده صو آزجه آزجه اقق معناسنه‌در یقال بضّ الماء
بضاً و بضوضا و بضیضا من الباب الثانی اذا سال قلیلا قلیلا ومنه المثل * ما یبضّ حجره * یعنی بر مرتبه‌ده بخیلدرکه
حجر مثابه‌سنده اولان یدی رشحه ریز فیض واحسان اولمز و آز نسنه ویرمك معناسنه‌در یقال بضّ له اذا اعطاه
قلیلا وسازه دوزن ویرمك معناسنه‌در یقال بضّ اوتار العود اذا حرّکها لیهیئها للضرب «الابضاض» همزه‌نك
کسریله بودخی آزجه نسنه ویرمك معناسنه‌در یقال ابضّ له اذا اعطاه قلیلا «البضض» فتحتینله آزجه صویه
دینور یقال فی الحوض بضض ای ماء قلیل «البضّ» بانك کسریله کندیدن نسنه طلب اولنان کمسه صراحة
لا دیمیوب لا اشارتیله دوداغنی بری برینه یاخود دلنی طماغنه اورمق معناسنه‌درکه جیق دیو اوتدررآنکچون طالبه
ردّ قطعی اولمامغله یأس کلی حاصل اولمزنه‌که مض و بیض ومیض دخی بو معنایه‌در اوّللرك کسریله یقال ماعلمك
اهلك الا مضاً و بضا و بیضا و میضا وهو ان یسأل عن الحاجة فیتمطق بشفته «البضاض» سحاب وزننده منتاره
دینور تقول اکلت بضاضا ای کمأة «البضابض» علابط وزننده قویّ و زورمند آدمه دینور یقال رجل بضابض
ای قویّ «التبضیض» تفعیل وزننده بر نسنه تر وملایم ونازك اولمق معناسنه‌در یقال بضض الشیء اذا اتم «الابتضاض»
برکسه برآدمه احتیاج واضطرار سببیله کندی نفسنی تحقیر ایدوب تذلّل والتیام ایلمك معناسنه‌در تقول ابتضضت
نفسی له ای استزدتها له و بر عسکری استیصال ایلمك معناسنه‌در تقول ابتضضت القوم ای استأصلتهم «التبضض»
تفعل وزننده برآدمك جمیع شیئنی آلمق معناسنه‌در تقول تبضضته اذا اخذت کل شیء له و برکسه‌ده اولان مطلوبنی
جسته جسته بالجمله استیفا ایلمك معناسنه‌در تقول تبضضت حقی منه اذا استنظفته قلیلا قلیلا «البعض» بانك فتحی
وعینك سکونیله هر نسنه‌دن بر طائفه‌یه یعنی بر جزؤه و بر پاره‌یه دینور جمعی ابعاض کلور تقول اعطانی بعضه
ای طائفة منه واشبو بعض کلمه‌سنه لام تعریف داخل اولمز اضافت تقدیریه اعتباریله لکن نحاتدن ابن درستویه
دخولنه قائلدر و ابو حاتم دیدیکه سیبویه و اخفش کندی کتابلرنده بعض کلمه‌سنی معرّفا استعمال ایلدیلر اشبو علم نحوه
قلت علم و اطلاعلرندن ناشیدر و بعض مصدر اولور سیوری سینك اصروب آزرده ایلمك معناسنه‌در یقال بعض القوم
علی بناء المجهول بعضا اذا اذاهم البعوض «البعوضة» بانك کسریله سیوری سینکه دینور جثه‌سی خرده اولدیغیچون
جمع جنسی بعوض در یقال ارض کثیرة البعوض ای البق ومنه تقول العرب * کلفنی مخّ البعوض * ای مالا یکون یعنی
بکا ممکن الحصول اولمیان نسنه تکلیف ایلدی و بعوضه بنی اسد یوردنده بر صو آدیدر «البعضة» فرحه وزننده

(والمبعوضة)

و (المبعوضة) سيورى سينكى چوق كيجه يه وصف اولور يقال ليلة بعضة ومبعوضة اى كثيرة البعوض و بعضه
سيورى سينكى چوق يره وصف اولور يقال ارض بعضة اى كثيرة البعوض (الابعاض) همزه نك كسريله يرسيورى
سينكلى اولمق معناسنه در يقال ابعض القوم اذا صار فى ارضهم البعوض (البعضوضة) بانك ضميله اوصورغان
بوجكنه شبيه بر بوجك آديدر (التبعضض) تدحرج وزننده برى برينه اوشمق معناسنه در يقال الغربان تتبعضض
اى يتناول بعضها بعضا (التبعيض) برنسنه يى بولك بولك و پاره پاره قلمق معناسنه در (التبعض) تفعل وزننده
مطاوعدر تقول بعضته فتبعض اى جزّأته فتجزّأ (البغض) بانك ضمى وغين معجمه نك سكونيله برنسنه يى
سومكه دينوركه محبتك ضديدر يقال هو من اهل البغض وهو ضدّ الحبّ * مؤلفك بصائرده بياننه كوره
بغض مرغوب عنه اولان نسنه دن نفسك نفرتندن عبارتدر نته كه محبت مرغوب فيه اولان نسنه يه نفسك
انجذابندن عبارتدر (البغضة) بانك كسريله و (البغضاء) صحراء وزننده شدّت بغض معناسنه در يقال بينهم بغضة
و بغضاء اى شدة البغض (البغاضة) كرامه وزننده بغض ايدر اولمق معناسنه در يقال بغض الرجل و بغض و بغض
بغاضة من الباب الخامس والاول والرابع اذا صار بغيضا وعربلر بركسه يه بددعا مقامنده بغض جدّك ديرلر تعس
جدّك ديدكلرى كبى يعنى بختك سكا ياور ومساعد اولمسون ودعا موقعنده نعم الله بك عينا و بغض بعدوك عينا ديرلر
يعنى خداى متعال محبوبك اولان كمسه نك ديداريله كوزكى روشن ايلسون ودشمنكك كوزينى دائما مبغوضى اولان
كمسه يى كورمكله تيره و مظلم ايلسون و مادهٔ مذكوره باب اولدن ابغضه و يبغضنى عنوانده متعدى اولهرق ورودى
لغت رديه در (ما ابغضه) فعل تعجبدر افعال بابندن اولمغله قياسه مخالفدر تقول ما ابغضه لى يعنى اول بكا نه عجب
مبغوضدر * شارح ديركه لغت مزبوره دن وارد اولمغله قياسى اولور وما ابغضه الىّ ديرسن اكر آنك سنك عندكده
مبغوض اولديغى خبرويرمك مراد ايدرسن وما ابغضنى ديرسن اكرسن اكا مبغض اولديغى اخبار مراد ايدرسن
(الابغاض) همزه نك كسريله بغض ايلمك معناسنه در يقال ابغضوه اذا مقتوه (البغيض) امير وزننده بغاضه دن
صفتدر ناسه بغض ايدر اولان كمسه يه دينور و بغض ابن ريث بن غطفان دركه برجماعتك پدريدر و بغيض التميمى
اصحابندركه فخر عالم عليه السلام حضرتلرى اسمنى تغيير ايدوب حبيب تسميه ايلديلر (التبغيض) بركسه يه
بغض ايتدرمك معناسنه در يقال بغضه ضدّ حببه (التباغض) تفاعل وزننده برى برينه بغض ايدشمك معناسنه در
يقال تباغضوا ضدّ تحابّوا (التبغض) تفعل وزننده بغض كوستورمك معناسنه در يقال تبغض اليه ضد تحبب
(البوض) بانك فتحى و واوك سكونيله بر محلده دائمى اقامت ايلمك معناسنه در يقال باض بالمكان يبوض بوضا
اذا اقام به و لزم و بركسه نك چهره سندن كلف يعنى چغيد تعبير اولنان لكه كيدوب حسن و جمال پيدا ايلمك معناسنه در
يقال باض الرجل اذا حسن وجهه بعد كلف (البهض) بانك فتحى و حانك سكونيله ثقلت ويرمك معناسنه در تقول
بهضنى الامر بهضا من الباب الثالث اى فدحنى (الابهاض) همزه نك كسريله بهض معناسنه در تقول ابهضنى
يعنى بهضنى و بو ماده ظاى معجمه ايله اكثردر (الابيض) همزه نك فتحيله آق نسنه يه دينور يقال شئ ابيض اى ضدّ
الاسود يعنى ذو بياض جمعى بيض كلور بانك كسريله اصلى بيض ايدى بانك ضميله ياء صحيح اولمق ايچون يعنى يايى
صيانت ايچون ضمه يى كسره يه تبديل ايلديلر و ابيض قلجه اطلاق اولنور و كومشه اطلاق اولنور و بركوكب اسميدركه
كهكشانك حاشيه سنده واقعدر و ابيض عرض و ناموسى لكه سز پاك و پاكيزه آدمه اطلاق اولنور يقال رجل ابيض
اى النقىّ العرض و ابيض حرمين بيننده عرج نام محلده برجبل آديدر و مكه ده برجبل آديدر و مداينده اكاسرهٔ عجم
بنا كرده سى برقصرك اسميدر عجايب دنيادن معدود ايدى خلفاى عباسيه دن مكتفى بالله يقدروب انقاضيله
بغدادده تاج نام سرايى بنا ايلدى غرايب انقلاباتدندركه شرفه لرينك انقاضيله سراى مزبورك اساسى و اساسنك
انقاضيله سراى مرقومك شرفه لرى بنا اولنمغله خليفه بوكونه تقلبدن استعجاب ايلدى (الابيضان) تثنيه
بنيه سيله صو ايله سوده على قول شحم ايله سوده ياخود شحم ايله شبابه ياخود اتمك ايله صويه ياخود بغداى ايله صويه
اطلاق اولنور * قال الشارح فى الاساس لايشرب الآ الابيضين الماء واللبن واجتمع للمرأة الابيضان الشحم والشباب
و ابيضان ايكى آى ياخود ايكى كون ديمكدر تقول مارأيته مذ ابيضان اى شهران او يومان (الموت الابيض) موت
فجاءه يه اطلاق اولنور نته كه موت احمر قتل ايله اولانه اطلاق اولنور (الابايض) ابض ماده سنده ذكر اولندى
(البيضاء) آفت و داهيه يه اطلاق اولنور تفأل طريقيله يقال اصابته البيضاء اى الداهية و بغدايه اطلاق
اولنور و پيغمبر آرپه سنك تازه سنه دينور و ارض خرابه يه اطلاق اولنور و تجره يه اطلاق اولنور نته كه ام بيضاء
دخى دينور ضدّيله تسميه در و صياد آغنه دينور و قعنب بن عتّاب نام كمسه نك فرسى اسميدر و بصره ده عبيدالله بن

زيادك سرايى اسميدركه مخيس دخى ديرلر ايدى ومصر ديارنده درت قريه آديدر وفارس اولكه سنده بر بلده
آديدر ومغربده بر ايالت آديدر وحمى الزبدة ترابنده برموضعدر وبحرين ترابنده برموضعدر وجبل مناقبده
برعقبه در ونجد ديارنده بنو معاويه يوردنده برصوآديدر وباب الابواب وراسنده بربلده آديدركه بلاد خزردندر
وبيضاء حلب الشهبا نام بلده نك اسميدر وقطيفه ده برموضع آديدر ومكه ده عقبة التنعيم اسميدر وبنو سلول
يوردنده برصو آديدر (البياض) بانك فتحيله سوده اطلاق اولنور وبياض وبياضه ابيض اولان شيئك لوننه
دينوركه آقلق تعبير اولنور يقال فيه بياض وبياضة اى ضدّ سواد وبونك افعل تفضيلنده هذا اشدّ بياضا
دينور ابيض منه ديمك شاذ اولەرق كوفيوّن مذهبيدر * شارحك بيانه كوره ابيض اسم فاعلدر ذو بياض
معناسنه وبياض يمامه ده برموضع ويمنده برحصار آديدر ونجد اولكه سنده بنى عامر يوردنده بر ارضك
اسميدر (بنو بياضه) انصاردن برقبيله در (البيضة) تمره وزننده اسم جنس اولان بيضك مفرديدركه
قوش يمورطه سنه دينور بياض اولديغيچون جمعى بيوض وبيضات كلور بانك فتحيله وبيضه توغلغه يه
دينوركه جنكده باشه كيرلر وخصيه يه اطلاق اولنور وهرشيئك حوزه وحوليسنه اطلاق اولنوركه بيضه كبى
حمايتى لازمه دن اولور يقال فلان يحوط بيضة الاسلام اى حوزته وبرقوم وجماعتك ساحه لرينه وحولولرينه
اطلاق اولنور يقال حمى بيضة القوم اى حوزتهم وبيضه صمّان نام محلده برموضع آديدر كسر ايله ده
زبانزد در (بيضة النهار) كوندزك روشنلغنه اطلاق اولنور تقول عاجلنى من بيضة النهار الى سواد الليل
اى بياضه (بيضة البلد) دوه قوشنك يمورطه سنه اطلاق اولنور بلد دوه قوشنك ياورى چيقارديغى يره دينور
ومنه يقال * هو اذلّ من بيضة البلد * اى من بيضة النعام التى تتركها يعنى دوه قوشنك ميدانده ترك ايدوب
كتديكى يمورطه دن ازيد ذليل وحقيردر ويقولون هو بيضة البلد اى واحده الذى يجتمع اليه ويقبل قوله بونده
دوه قوشنك ياورى اخراجى ايچون دائما كوزديكوب طورديغى يمورطه مراد در وشول متفرّد وممتاز آدمه
اطلاق اولنوركه ناس اكا توجّه واقباله باشنه جمع اولوب جميع اقوالى قرين سمع قبول وانقياد اوله وبيضة
البلد منتار نوعندن بر الماسى ديدكلرينه اطلاق اولنور (بيضة العقر) خروس قسمنك مدّة العمر بردفعه
يمورطلديغى يمورطه يه دينور (بيضة الخدر) جار وپوشيده التنده اولان محبوبه يه اطلاق اولنور يقال هى بيضة
الخدر اى جاريته (البيضتان) تثنيه بنيه سيله وكسر ايله زبانزد در زباله نام محل قربنده برموضعدر (البيضة)
بانك كسريله طپراغى بغايت بياض وزمينى دوز واملس اولان يره دينور وخرما الواننده بركونه لون اسميدركه
آچيق اولمسيدر جمعى بيض در (ابن بيض) بعضا بايى مفتوح اولور ياخود فتحى جوهرى وهميدر سلفده عاد
قومندن بر تاجر توانكر ايدى كه برعقبه ده ناقه سنى سكيرليوب يولى طوتمغله خلقك عبورينه مانع اولمشيدى سدّ ابن
البيض الطريق كلامندن مراد بودر (بيضان الزروب) بانك كسريله بربلده آديدر وبيضان بنى سليم
يوردنده برطاغك آديدر وانساندن بياض چهره لو اولنلره دينوركه سودان مقابليدر ابيضك جمعيدر
(البيض) بانك فتحيله بركونه شيشه اطلاق اولنوركه آت قسمنك قوللرنده حادث اولور يمورطه شكلنده اولور
وبو معناده مصدر اولور يقال باضت يد الفرس تبيض بيضا اذا ورمت يعنى ورما على هيئة البيضة وقوش يمورطلمق
معناسنه در يقال باضت الدجاجة اذا القت بيضها وهو انك اسيلكى مشتدّ اولمق معناسنه مستعملدر يقال
باض الحرّ اذا اشتدّ وكدى اوتنك قلچق كبى اوزون اوزون فليزلرى دوكلمك معناسنه در يقال باضت البهمى اذا سقطت
نصالها وبركسه يه آقلقده غالب اولمق معناسنه در يقال باض فلانا اذا غلبه فى البياض وآغاجك وكراسته نك
رطوبتى چكيلوب سمك معناسنه در يقال باض العود اذا ذهبت بلته وبريرده مقيم اولمق معناسنه در يقال باض
بالمكان اذا اقام به وبلوت يغمور ياغدرمق معناسنه مستعملدر يقال باض السحاب اذا امطر (البايض) و(البيوض)
يمورطلجى طاوغه دينور بيوضك جمعى بيض وبيض كلور كتب وميل وزنلرنده (الاباضة) همزه نك كسريله
و(التبييض) بونلرده كدى اوتنك فليزلرى دوكلمك معناسنه در يقال اباضت البهمى وبيضت اذا سقطت نصالها
وتبييض اغارتمق معناسنه در يقال بيض الشئ ضدّ سوّده وطولدرمق معناسنه در يقال بيض السقاء اذا ملأه
وبوشالتمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال بيض القربة اذا فرّغها (المبيضة) مضيئه وزننده شول خاتونه دينوركه
بياض چهره لو اولاد طوغرر اوله يقال امرأة مبيضة اذا ولدت البيضان نته كه مسوّده بونك ضدّيدر ومبيضه
اطفال عرب بيننده برلعبك اسميدركه برى برينه ابيضى حبالا واسيدى حبالا ديه رك اوينارلر (المبيضة) محدّثه وزننده
ثنويه دن برفرقه دركه خلفاى عباسيه دن مسوّده لره يعنى سياه جامه كينلره مخالفت ايچون بياض لباس كيرلر ايدى

(الابتياض)

فصل التاء الفوقية
فصل الجيم

(الابتياض) افتعال وزنده باشه توغلغه كيمك معناسنه‌در يقال ابتاض الرجل اذا لبس البيضة و بر عسكرى
استصيال ايلمك معناسنه‌در يقال ابتاض القوم اذا استأصلهم ويقال ابتيض القوم على المجهول اى استؤ صلوا
(الابيضاض) احمرار وزنده و (الابييضاض) احميرار وزنده برنسنه كركى كبى آغارمق معناسنه‌در يقال
ابيضّ الشئ وابياضّ ضدّاسودّ واسوادّ (ايام البيض) بانك كسريله ايام الليالى البيض تقديرنده‌دركه روشن اولان
كيجه‌لرك كونلرى ديمكدر هر آيك اون اوچ و اون درت و اون بش كونلريدر على قول اون ايكى و اون اوچ و اون درت
كونلرندن عبارتدر پس كلام مذكور تقدير مزبور اوزره اولمغله اضافتسز الايام البيض ديمك جائزدكلدر * قال الشارح
ومنه الحديث * كان عليه السلام يأمرنا ان نصوم ايام البيض * وهى الثالث عشر الى الخامس عشر او الثانى عشر
الى الرابع عشر بتون كيجه مهتاب اولديغيچون اطلاق اولندى

فصل التاء الفوقية

(ترياض) جريال
وزنده نسوان عرب اسماسندندر

فصل الجيم

(الجرض) فتحتينله توكركه و آغز يارينه دينور ريق معناسنه
وجرض مصدر اولور بركسه غم و غصه‌دن ناشى توكركنى يوداميوب يوتقنوب قالمق معناسنه‌در يقال جرض الرجل
بريقه جرضا من الباب الرابع اذا ابتعله بالجهد على هم وتوكرك يوتدليوب بوغازه طيقانمق معناسنه‌دركه افراط غم
وغصه‌دن اولور يقال جرض بريقه اذا غصّ (الاجراض) همزه‌نك كسريله بركسه‌نك توكركنى بوغازينه
طوردرمق معناسنه‌دركه مغموم واندوهناك ايلمكدن كنايه‌در يقال اجرضه بريقة اذاغصه (الجريض) امير
وزنده بوغازه طورمش توكركه دينور وغم وغصه‌دن كنايه اولور ومنه المثل * حال الجريض دون القريض * يعنى غصه
واندوه شعر اوكنه سپر اولدى معناسنه‌در قريض شعر معناسنه‌در كلام مزبورى جوشن بن قنفذ تكلم ايلدى پدرى قنفذ
قومى بيننده شاعريتله ممتاز ايدى وقتاكه جوشن برقاچ ياشنه بالغ اولدقده لهجه‌سنده امارۀ بلاغت حس ايلمكله
كنديسنه غالب اولمق خوفندن قتله تعليق ايله مزبورى شعر سويلمكدن منع ايلدى وقتاكه مبلغ رجاله بالغ اولدقده
درونده اشعار كثيره جولان ايلمكه باشليوب لكن قتلدن خوفله اظهار ايليه‌مز ايدى انجام كار بوغصه ايله بيمار
ومشرف موت اولدقده قنفذ سربالينه كلوب كيفيتنه مطلع اولنجه بعد اليوم شعر سويلمكه سكا اذن ويردم قتل وهمنى
درونكدن اخراج ايله ديدكده جوشن كلام مزبورى ايراد ايلدى برخصوص اوكنه برعائق ومانع حلول ايلدكده
ضرب اولنور وجريض مغموم وتاسه ناك آدمه دينور يقال رجل جريض اى مغموم جمعى جرضى كلور مرضى كبى
(الجرياض) و (الجرءاض) همزه ايله قرطاس وزنلرنده بونلرده مغموم وغصه ناك آدمه دينور وجرياض قالين
كوده‌لو ياوز آدمه دينور و ارسلانه دينور (الجرواض) جرياض وزنده وايكى معناى اخيرده مرادفدر (الجراض)
كتاب وزنده و (الجرئض) علبط وزنده و (الجرائض) علابط وزنده بونلرده جرواض معناسنه‌در
وجرئض علبط وزنده اسمادندر عبد الله بن الجرئض محدّثيندندر وجرائض علابط وزنده شول ياوز اكول
دوه‌يه دينوركه ديشلريله آغاجلرى كوتر كوتر كروب بچراوله يقال جمل جرائض اى اكول شديد الفصل بانيابه للشجر
(الجراض) غراب وزنده ياوريسنه پك لطف وحنين ايدن ناقه‌يه دينور يقال ناقة جراض اى لطيفة بولدها (الجرض)
قرض وزنده بوغمق وبوكالتمق معناسنه‌در يقال جرضه جرضا من الباب الاوّل اذا خنقه (الجرافض) علابط
وزنده ثقيل وناكوار وبى نمك شخصه دينور يقال رجل جرافض اى ثقيل وخم (الجرامض) جرافض وزنده
ومرادفيدر (الجضّ) عضّ وزنده صالنى بولانى ادا ايله يوريمك معناسنه‌در يقال جضّ فلان جضاً من الباب الاول
اذا مشى الجيضى وبركسه اوزرينه قلجله حمله ايلمك معناسنه‌در يقال جض عليه بالسيف اذا حمل (التجضيض)
جضّ ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال جضّض عليه بالسيف اذا حمل عليه وپك سكرتمك معناسنه‌در يقال جضض
البعير وغيره اذا عدا عدوا شديدا (الجلاهض) جرافض وزنده ومرادفيدركه ذكر اولندى (الجهوضة) جيمك
ضميله و (الجهاضة) كرامه وزنده حدّت نفس معناسنه‌در (الجاهض) جرئ وحديد النفس اولان آدمه دينور
يقال رجل جاهض اى فيه جهوضة وجهاضة وپك ديك ويوكسك اولان دوه اوركجنه وسائر نسنه‌يه دينور يقال
سنام وشئ جاهض اى شاخص مرتفع (الجاهضة) برياشنده ديشى اشك صوپه‌سنه دينور جمعى جواهض در
(الجهاضة) علامه وزنده پك قوجه اولان ديشى حيوانه دينور يقال ناقة واتان جهّاضة اى هرمة (الجهيض) امير
وزنده و (الجهض) كتف وزنده ناتمام دوشمش اولان چوجغه وياورى‌يه دينور على قول خلقتى تمام اولوب بدننه
جان كلمش دوشوكه دينوركه ياشاميه يقال جاءت بالجهيض والجهض اى بالولد السقط او ماتمّ خلقه ونفخ فيه روحه من غير
ان يعيش (جهاض) سحاب وزنده مسواك اغاجنك يمشنه دينور على قول تازه‌و مطرّا اولديغى حالده اطلاق اولنور
(الجهض) نهض وزنده بركسه‌يه غلبه ايدوب مشغول ومقيد اولديغى ايشدن برطرف ايلمك معناسنه‌در يقال

فصل الحاء المهملة

جهض فلانا عن الامر جهضا من الباب الثالث اذا غلبه ونحاه عنه (الاجهاض) همزه‌نك كسريله جهض
معناسنه‌در يقال اجهضه بمعنى جهضه واپودرمك معناسنه‌در يقال اجهضه اذا اعجله وناقه تويلنمش
ياورى دوشورمك معناسنه‌در يقال اجهضت الناقة اذا القت ولدها وقد نبت وبره (المجهض) محسن وزننده
تويلنمش ياورى دوشورن ناقه‌يه دينور جمعى مجاهيض‌در (المجاهضة) مفاعله وزننده ممانعت ايلمك معناسنه‌در
يقال جاهضه اذا مانعه واپودرمك معناسنه‌در يقال جاهضه اذا عاجله (الجيض) حيض وزننده برنسنه‌دن
ميل وعدول ايلمك معناسنه‌در يقال جاض عنه يجيض جيضا اذا حاد وعدل (التجييض) جيض معناسنه‌در يقال
جيض عنه بمعنى جاض (الجيض) هجف وزننده و(الجيضى) زمكى وزننده صالنى بولانى ادا ايله يوريمكه دينور
يقال يمشى الجيض والجيضى اى بالتبختر والاختيال (المجايضة) مفاعله وزننده مفاخره معناسنه‌در يقال
جايضه اذا فاخره ﴿ فصل الحاء المهملة ﴾ (الحبض) فتحتينله تحرك معناسنه‌در يقال مابه حبض ولا نبض
اى حراك وصوت معناسنه‌در تقول سمعت حبضه اى صوته وطمرپك آتوب اوينامغه دينوركه نبضدن ابلغ‌در
وزور وقوت معناسنه‌در يقال مابه حبض اى قوة ورمق حيات معناسنه‌در يقال فيه حبض اى بقية الحياة وحبض
السهم معناسنه‌در كما سيذكر (الحبض) قبض وزننده اولمك معناسنه‌در يقال حبض الرجل حبضا من الباب الثانى
اذا مات ويايك كريشنى طنقردتمق ايچون چكوب صاليويرمك معناسنه‌در يقال حبض بالوتر وحبض به حبضا من الباب
الثانى والرابع اذا نبض وحبض وحبض فتحتينله اوق طوغرى نشانه كتميوب اتان كسه‌نك اوكنه دوشمك معناسنه‌در
يقال حبض السهم وحبض حبضا وحبضا من البابين المزبورين اذا وقع بين يدى الرامى ولم يستقم وحبض صوت
ضعيف معناسنه‌در ويورك بر مقدار اويناديقدن صكره ساكن اولمق معناسنه‌در يقال حبض القلب حبضا
من الباب الثانى اذا ضرب ضربا ثم سكن (الحبوض) قعود وزننده قويينك صويى اكسلمك معناسنه‌در يقال حبض ماء
الركية حبوضا من الباب الاول اذا نقص وبرآدمك حقى هدر اولمق معناسنه‌در يقال حبض حقه اذا بطل واوغلان
كوچك ايكن كنديسندن خير وفلاح مأمول اولوب صكره خلاف مأمول ظهور ايلمك معناسنه‌در يقال حبض
الغلام اذا ظن به خير فاخلف واكسلمك معناسنه‌در يقال حبض القوم اذا نقصوا (الحباض) غراب وزننده
ضعف معناسنه‌در يقال فيه حباض اى ضعف (الاحباض) همزه‌نك كسريله برآدمك حقنى هدر ايلمك منعاسنه‌در
تقول احبضت حقه اى ابطلته وسعى وكوشش قلمق معناسنه‌در يقال احبض الرجل اذا سعى واوقى نشانه
يتشدرميوب برولره دوشورمك معناسنه‌در يقال احبض السهم ضد اصرده وقويينك صوينى صرف ايدوب
دوكتمك معناسنه‌در يقال احبض الركية اذا كدها فلم يترك فيها ماءا (المحبض) منبر وزننده بال صاغان كسه‌نك
بال صاغاجق آغاجنه دينور على قول صاغاركن آريلرى دفع ايليه‌جك آلتنه دينور وحلاج يايينه دينور مندف معناسنه
(حبوضه) سبوحه وزننده شام قربنده بر قريه آديدر (حبيض) اميروزننده معدن بنى سليم قربنده بر طاغك آديدر
(التحبيض) تخفيف معناسنه‌در يقال حبض الله عنه اى خفف (الحرض) فتحتينله برآدمك بدنى ياخود دين ومذهبى
ياخود عقل وشعورى فاسد وتباه اولمق معناسنه‌در يقال حرض الرجل حرضا من الباب الرابع اذا فسد بدنه
اومذهبه اوعقله ويقال فيه حرض اى فساد وحرض مزاجى پك فاسد وتباه اولان خسته وناتوان كسه‌يه دينوركه
تسميه بالمصدردر يقال رجل حرض اى فاسد مريض وبغايت درمانده وعاجز وفرومانده‌يه دينور يقال اصبح
حرضا اى كالا معيا واولومجل خسته‌يه دينور يقال هو حرض اى مشرف على الهلاك وبى خير ومنفعت كسه‌يه
على قول نه خيرى مأمول ونه شرندن احتراز اولنان جماد كبى هيچ كسه‌يه دينور يقال رجل حرض اى لا خير عنده
اولا يرجى خيره ولا يخاف شره بونلرك مفرد وجمعى ومذكر ومؤنثى برابردر زيرا فى الاصل مصدرلردر وبعضا
احراض اوزره وحرضان اوزره كه حانك ضميله‌در وحرضه اوزره كه عنبه وزننده‌در جمعلنورلر وصفيت
ملاحظه سيله وحرض عشق ياخود حزن وكدر آتشى وجودينى اريدوب خيال ايلمش كسه‌يه دينور يقال رجل
حرض اذا صار قد اصابه العشق او الحزن وارباب جنك اولميان ملا محمد طاقنه دينور يقال هو حرض اى لا يتخذ
سلاحا ولا يقاتل وحركت وقيامه مجالى اولميان افتاده وناتوانه دينور يقال صار حرضا اى ساقطا لا يقدر على النهوض
وبو معناده مصدر اولور يقال حرض الرجل حرضا من الباب الرابع اذا صار ساقطا لا يقدر على النهوض وحرض
ناسك وكلامك كوتوسنه وكمترينه دينور يقال رجل وكلام حرض اى ردئ ووجودى مرض وعلتدن زبون اولوب
خلال كبى اريوب قالمش آدمه دينور ومنه قوله تعالى ﴿حتى تكون حرضا﴾ الايه اى مضنى مرضا وسقما وبركسه‌نك
درد ومحنت ومرضى اوزايوب كتمك معناسنه‌در يقال حرض الرجل حرضا اذا طال همه وسقمه ورذيل وفاسد اولمق

معناسنه در يقال حرض الرجل اذا رذل و فسد و حرض بك آريق ناتوان ناقه يه دينور يقال ناقة حرض اى ضاوية
و يمنده بربلده آديدر وحرض الثوب كنارنده اولان پروازينه وصچاغنه وزنجفنه وسائر بومقوله نسنه سنه دينور
وحرض اصپور تخمى ديوشرمك معناسنه در يقال حرض الرجل حرضا اذا لقط الاحريض و معده فسادينه
اوغرامق معناسنه در يقال حرض فلان اذا فسدت معدته ﴿الحارضة﴾ و ﴿الحارض﴾ و ﴿الحرض﴾ كتف وزننده
حرض كبى مزاجى پك فاسد وتباه اولان خسته وناتوان كمسه يه دينور و حارض اولو مجل خسته يه دينور يقال
هو حارض اى مشرف على الهلاك و رذيل و فاسد و متروك و بى اعتبار كمسه يه دينور يقال رجل حارض اى رذيل
فاسد متروك بين الحراضة و الحروضة و الحروض و حرض كتف وزننده قيامه قدرتى قالميان دوشكون و ناتوان كمسه يه
دينور يقال رجل حرض اذا كان لايقدر على النهوض ﴿المحرّض﴾ معظم وزننده بودخى عشق ياحزن وغصه كنديسنى
زار و زبون ايلمش آدمه دينور يقال رجل محرّض اى اذابه العشق او الحزن و حركت وقيامه بى مجال اولان ساقط
وزبون آدمه در ﴿الحريض﴾ اميروزننده بودخى حركت و قيامه مقتدر اولميان ناتوانه دينور ﴿الاحريض﴾
همزه نك كسريله حريض معناسنه در يقال رجل حريض و احريض اى ساقط لايقدر على النهوض و احريض
اصپور چچكنه دينور يقال صبغ ثوبه بالاحريض اى العصفر ﴿الحروض﴾ قعود وزننده بركسه درد و علتدن نحيف
و ناتوان اولمق معناسنه در يقال حرض الرجل حروضا من الباب الاول و الثانى اذا كان حرضا اى مضنى مرضا و سقما
﴿الحرض﴾ عرض وزننده بركسه كندى نفسنى برحالتله فاسد و تباه قلمق معناسنه در يقال حرض الرجل نفسه حرضا
من الباب الثانى اذا افسدها ﴿الحراضة﴾ كرامه وزننده بركسه نك درد و علتى اوزايوب كتمك معناسنه در يقال حرض
الرجل حراضة من الباب الخامس اذا طال همه و سقمه و رذيل و فاسد اولمق معنادر يقال حرض الرجل اذا رذل
وفسد و حراضة و حروضة حالرك ضميله اسملردر رذالت و فساد و بين الناس سقوط و متروكيت معناسنه در
يقال هو حارض فاسد بين الحراضة و الحروضة و الحروض ﴿الحرضة﴾ حانك كسريله رذيل و فاسد و فرومايه شخصه
دينور جمعى حرض كلور عنب وزننده يقال رجل حرضة اى رذيل فاسد متروك ﴿المحروض﴾ مرذول و محقر
كمسه يه دينور ﴿الحرض﴾ حانك ضميله و ﴿الحرض﴾ ضمتينله اشنان اسميدركه چوغان ديدكارى كوكدر و قرئ به قوله
تعالى ﴿حتى تكون حرضا﴾ اى حتى تكون كالاشنان نحولا و يبسا و محدثيندن منصور بن محمد و عبدالباقى بن عبد
الجبار الحرضيان آنك بيعنه منسوبلردر ﴿المحرضة﴾ ميمك كسريله ايچنده چوغان اصلتدقلرى قابه دينور ﴿الحرّاض﴾
شداد وزننده قليه طاشى دوزمك ايچون چوغان احراق ايدر اولان كمسه يه دينور و قيالر اوزره نوره و كرج ياقجى
كمسه يه دينور باديه ده اوجاق اولامغله قيالر اوزره يقارلر ﴿الحرّاضة﴾ چوغان صاتيلان چارشو يه دينور يقال بالكوفة
حرّاضة اى سوق الحرض ﴿حراض﴾ غراب وزننده ذات عرق نام محلدن يوقارى مشاش ايله غمير ميانده برموضع
آديدركه مكه قربنده در ﴿ذو حرض﴾ عنق وزننده معدن نقره يانده برموضع ياخود بر وادى اسميدر و جبل احد
يانده برموضعدر ﴿حراضان﴾ خراسان وزننده قبليه ده بر وادى اسميدر ﴿حراضة﴾ ثمامه وزننده مدينه يه قريب
بنوجشم يوردنده برصو آديدر ﴿الاحرض﴾ احمر وزننده كوزلرينك كنارلرى تباه اولمغله ديدك ديدك اولمش كشى يه
دينور يقال رجل احرض اى المتفتت اشفار عينه ﴿احرض﴾ رانك ضميله هذيل بلادنده برطاغك آديدر آنده برصو
اولمغله آندن ايچن معده فسادينه اوغرامغله تسميه اولندى ﴿الحرضة﴾ غرفه وزننده قارجيلرك امينى اولان كمسه يه
دينور يقال هو حرضة المقامرين اى امينهم ﴿الاحراض﴾ همزه نك كسريله بركسه يى برعارضه فاسد و متغير قلمق
معناسنه در يقال احرضه الحب اذا افسده و بركسه نك يرامز اولادى ظهور ايلمك معناسنه در يقال احرض فلان
اذا ولدله ولد سوء ﴿التحريض﴾ تفعيل وزننده بركسه يى برايشه قندرمق معناسنه در يقال حرّضه اذا حثه و بركسه
تجارتنى چوغان معامله سنه حصر ايلمك معناسنه در يقال حرّض زيد اذا جعل شغل بضاعته فى الحرض و اصپور
چچكيله اثواب بويامق معناسنه در يقال حرض ثوبه اذا صبغه بالاحريض و بزك صچاقلرى بيريوب چوزيلمك معناسنه در
يقال حرض الثوب اذا بلى طرته ﴿المحارضة﴾ مفاعله وزننده برايشه مداومت ايلمك معناسنه در يقال حارض على عمل
كذا اذا دام و قمار اوقلريله قمار اوينامق معناسنه در يقال حارضه اذا ضاربه بالقداح ﴿الحرفضة﴾ حانك و فانك كسريله
صوى و پاكيزه جنس اولان ناقه يه دينور ﴿الحرافض﴾ حانك فتحيله چلمسز مهزول اولهرق يواش دودلره دينور
مفردى مسموع دكلدر يقال ابل حرافض اى مهازيل ضوامر ذلل ﴿الحضّ﴾ حانك فتحى وضادك تشديديله و ﴿الحضّ﴾
حانك ضميله و ﴿الحضيضى﴾ حثيثى وزننده و ﴿الحضيضى﴾ حانك ضميله بركسه يى برايشه تشويقله قيزدروب قندرمق
معناسنه در يقال حضه عليه حضاً و حضاً حضيضى و حضيضى من الباب الاول اذا حثه و احاه عليه و عند البعض

حانك ضميله حض كلمه‌سی اسمدر قندرمه و قندرش دیمكدر (التحضيض) پك قندرمق معناسنه‌در يقال حضضه
عليه و التشديد للمبالغة (الحضيض) اميروزننده اوتوراقلو متمكن يره دینور مراد طاغ و بایر مقوله‌سی یوكسك
محلرك منقطع اولدقلری الچق و دوزواوتوراقلو يراوله‌جقدر اوج مقابليدر جمعی احضه و حضض كلور ضمتينله
(الحضض) زفر وزننده و (الحضض) عنق وزننده ادويه‌دن بردار و اسميدركه ايكی نوع اولور برينه حضض
عربی و برينه حضض هندی دیرلر حضض عربی خولان نام نباتك عصاره‌سيدر وحضض هندی فيلزهرج
ديدكاری نباتك عصاره‌سيدر ايكی نوعيده اورام رخوه و خوّاره‌يه و اسكی یاره‌لره و نفاخات ورمد و جذام و باسور
علتلرينه وحشرات صوقديغی يرلره وغرغره‌سی خناقك انواعنه نافع وطلاسی وكلّ يوم نصف مثقال صو ايله
شربی كاب ديوانه اصرمسنه مفيدو صاچ وصقالی مكثردر و حضض بشقه برنبات آديدر و بردوا آديدركه دوه بولندن
ترتيب ايدرلر (حضوض) صبور وزننده قادسيه ايله حيره بيننده برنهرك اسميدر (الحضحض) قنفذ وزننده بر
نبات آديدر (حضوضى) شروری وزننده و صبور وزننده زبازددر دريا ایچره برجبل آديدركه سلفده عربلر
خلعايی يعنی تبرّی ايتدكاری اولادلرينی اورايه نفی ايدرلر ايدی وحضوضى ايراقلق معناسنه‌در يقال بينهما
حضوضى ای بعد و آتشه دينور نارمعناسنه (الحضوضاة) هايله ناسك غريو و فريادينه دينور تقول ماهذه
الحضوضاة ای الضوضاة (الحضض) فتحتينله نسنه معناسنه‌در يقال ماعنده حضض ولابضض ای شیٔ
و بونفی مقامنه مخصوصدر (الحضيضة) بضيضة وزننده و مرادفيدركه ملك يد معناسنه‌در تقول اخرجت
اليه حضيضتی و بضيضتی ای ملك يدی (المحاضة) ضادك تشديديله مفاعله وزننده ايكی كسه بری برينی
برشيئه قندرمق معناسنه‌در يقال حاضّة اذا حضّ كلّ منهما صاحبه (التحاضّ) تفاعل وزننده برنیجه كسه‌لر
بری برلرينی قندرشمق معناسنه‌در يقال تحاضّوا اذا تحاثّوا (الاحتضاض) ابتضاض وزننده و مرادفيدركه بركسه‌يه
قارشو برآدم كندی نفسنی احقتار ايلك معناسنه‌در تقول احتضضت نفسی ای ابتضضت (حفرضض) فايله
سفرجل وزننده سراة ترابنده تهامه جنبنده برجبل آديدر (الحفض) رفض وزننده برنسنه‌يی الدن براقيورمك
معناسنه‌در يقال حفض الشیٔ حفضا من الباب الاوّل اذا القاه و طرحه من يده و آغاجی وچبوغی اكوب بوكمك
معناسنه‌در يقال حفض العود اذا حناه و عطفه (التحفيض) حفض ايله معنای اوّلده مرادفدر يقال حفض الشیٔ
يعنی حفضه و برآدمی براقوب كيروده ترك ايلك معناسنه‌در تقول حفضت القوم ای طرحتهم خلفی وخلفتهم
و تخفيف معناسنه‌در يقال حفض الله عنه ای خفف و یری قوريلق معناسنه‌در يقال حفض الارض اذا يبسها
و يقال خفضت ارضنا على البناء للمجهول و هی محفض (الحفض) فتحتينله كوچ وقتنده طواره تحميل ایچون
تهيئه قلنان اواسبابنه دينور ومنه المثل * يوم بيوم الحفض المجوّر * بومثل جور ماده‌سنده بيان اولندی و او اسبابی
يوكلنه‌جك دوه‌يه دينور وطناب و ستونيله بالجمله قيل چادره دينور وحامل علم يعنی عالم آدمه دينور وضعيف
اركك دوه‌يه دينور و آلاچق قوردقلری يركه دينور جمعی حفاض كلور حانك كسريله و احفاض كلور (المحفض)
معظم وزننده پك قوری يره دينور يقال حفضت ارضنا فهی محفض ای يابسة مقعقعة (الحمض) حانك فتحی و ميمك
سكونيله طوزلیجه و آجيترق اولان اوته دينوركه شوراوت تعبير اولنور نته‌كه خله طتلو اولان اوته دينور عرب
عندنده حمض دوه قسمنك فاكهه‌سی و خله اتمكی مثابه‌سنده‌در جمعی حموض كلور حانك ضميله يقال رعت الابل
الحمض و هو ماملح و امرّ من النبات و حمض و حموض قعود وزننده دوه شوراوت اوتلامق معناسنه‌در يقـال
حمضت الابل حمضا و حموضا من الباب الاوّل اذا اكلت الحمض و برنسنه‌دن خوشلنميوب ايكرنمك معناسنه‌در
تقول حمضت عنه اذا كرهته و برنسنه‌يه اشتها ايلك معناسنه‌در تقول حمضت به اذا اشتهيته و حمض يمامه‌يه قريب
تيم قبيله‌سی يوردنده برصو آديدر (الاحماض) همزه‌نك كسريله دوه شوراوت اوتلامق معناسنه‌در يقال احمضت
الابل اذا اكلت الحمض و دوه‌يه شوراوت اوتلاتمق معناسنه‌در تقول احمضت الابل اذا رعيتها الحمض و برنسنه‌يی
اكشی قلمق معناسنه‌در يقال احمضه اذا جعله حامضا (الحامضة) شوراوت اوتلايجی دوه‌لره دينور جمعی
حوامضدر (الحمضية) جدّيه وزننده دائما شوراوت اوتلار اولان دوه‌لره دينور يقـال ابل حمضية ای مقيمة
فی اكل الحمض (المحمض) ميم اولانك فتحی و ضمی و ثانيه‌نك فتحيله دوه‌نك شوراوت اوتلادقلری موضعه دينور
(الحميضة) سفينه وزننده شوراوتی فراوان يره دينور يقال ارض حميضة ای كثيرة الحمض جمعی حمض كلور حانك
ضميله (الحمضة) حانك فتحيله شهوت و اشتها معناسنه‌در تقول مالی حمضة اليه ای شهوة (بنو حمضة) بربطن‌در
وعبدالله بن حمضه تابعيندندر و معاذ بن حمضه و ريحان بن حمضه محدثلردر (الحمضيون) محدثيندن برجماعتدر

﴿حمض﴾ فتحتینله بصره ایله بحرین بیننده بر طاغك آدیدر ﴿الحمض﴾ حمد وزننده و ﴿الحمض﴾ فتحتینله و ﴿الحموضة﴾
عموه وزننده بر نسنه اكشی اولمق معناسنه در یقال حمض الشیء وحمض وحمض حمضا وحمضا وحموضة من الباب
الاول والرابع والخامس اذا كان حامضا عند البعض باب رابع سودك اكشی اولمسنه مخصوصدر فیقال حمض
اللبن حمضا من الباب الرابع وحموضه اسم اولهرق استعمال اولنور یقال فی طعمه حموضة ﴿الحامض﴾ اكشی نسنه یه
دینور ویقال رجل حامض الفؤاد ای متغیره فاسده ﴿الحوامض﴾ بنو عمیر جماعتنه مخصوص بر نیچه شوراق صولره
اطلاق اولنور ﴿حمضه﴾ فرحه وزننده ساحل بحر یمنده عثر قضاسنده بر قریه آدیدر ﴿یوم حمضی﴾ جمزی وزننده
ایام عربدن بر یوم معروفدر ﴿حمیضه﴾ سفینه وزننده و ﴿حمیضه﴾ جهینه وزننده ابن رقیم درکه اصحابدندر وحمیضة
بنت یاسر وحمیضة بنت الشمردل رواة حدیثدندر ﴿الحماض﴾ رمّان وزننده بر نباتدر كه یپراغی هندبا
یپراغنه شبیه وطعمی میخوش اولور بر نوعی واردركه آجترق اولور ایكی نوعیده صوسزلغه صفرا وغثیان
وخفقان حارّه ودیش آغریلرینه ویرقان علتنه نافع وتخمی بز پارچه سنه باغلیوب نسوانك صول بازولرینه بند
ایلك انده طوردقجه حملی مانعدر بو نبات قوزی قولاغی دیدكلری نباتدر كه برّی وبستانی ومائی اولور وحماض الاترج
آغاج قاونك جوفنده اولان اكشیسنه اطلاق اولنور یقال كأنّه حماض الاترجّ وهو ما فی جوفه ﴿التحمیض﴾ آز ویرمك
وآز ایلك معناسنه در یقال حمّض لنا فلان فی القری اذا اقلّ ﴿المستحمض﴾ اسم فاعل بنیه سیله شول سوده اطلاق
اولنور كه اویوب یوغرد اولمسی كیج اوله یقال لبن مستحمض ای البطئ الروب ومحمود بن علیّ الحمّضی حانك ومیم
مشدده نك ضمیله متكلم مشهوردركه امام فخر رازینك شیخیدر ﴿الحوض﴾ حانك فتحی وواوك سكونیله معلومدركه
لسانمزده دخی حوض تعبیر اولنور جمعی حیاض كلور كه اصلی حواض ایدی حانك مكسوریتی واوی یایه ابدال
ایلدی واحواض كلور مادّهٔ مزبوره حاضت المرأة یاخود حاض الماء ای جمعه مادهسندن مأخوذدر وحوض
مصدر اولور صویی بركدرمك معناسنه یقال حاض الماء یحوض حوضا اذا جمعه وحوض یاپمق معناسنه در یقال
حاض الرجل اذا اتّخذ حوضا ﴿حوض الحمار﴾ بین العرب سبّ ودشنام تعبیراتندندر مهزوم الصدر دیمكدركه
كوكسنه اورلمغله كوكسی ایچرو چكمش معناسنه در مغلوب ومقهوردن كنایه در یقولون یا حوض الحمار ای مهزوم
الصدر اشك قسمنك حوضی بری بریله اوغراشمقدن خراب اولدیغی ملاحظه سیله در ﴿ذو الحوضین﴾ جدّ نبیّ
اكرم علیه السلام اولان عبد المطلب جنابنك لقبیدر اسمی شیبه ایدی علی قول عامر بن هاشم بن عبد منافك
لقبیدر وحسحاس بن غسّانك دخی لقبیدر وابو عمر والحوضیّ ثقاتدندر محدّث مشهوردر ﴿حوضی﴾ سكری وزننده
بر موضع آدیدر ﴿المحوّض﴾ معظم وزننده شول حوض طرزنده خرما آغاجلرینك دیبلرینه چویردكاری چوراننی یه
دینوركه اندن كوكاری تشرّب ایدر ﴿الاستحواض﴾ بركسه حوض ایدنمك معناسنه در یقال استحوض الماء اذا
اتّخذ لنفسه حوضا ﴿التحویض﴾ بر نسنه نك چوره سنی چزكنوب طولاشمق معناسنه مستعملدر تقول انا احوّض
لك هذا الامر ای ادور حوله ﴿الحیض﴾ فیض وزننده و ﴿المحیض﴾ و ﴿المحاض﴾ میملرك فتحیله خاتونك
عادت وقتنده قانی آقق معناسنه دركه نمازسز اولمق تعبیر اولنور یقال حاضت المرأة تحیض حیضا ومحیضا ومحاضا
اذا سال دمها بعضلر وجه مذكور اوزره حوض مادّهسی بوندن مأخوذدر دیدیلر اكا صو سیلان ایلدیكی مناسبتله
ومحیض مصدر اولدیغی كبی اسم دخی اولور نمازسزلغه دینور یقال بلغت سنّ المحیض * شارحك بیاننه
كوره محیض مصدر واسم زمان ومكان ودم حیض اسمی اولور ﴿الحایض﴾ و ﴿الحایضة﴾ نمازسز اولان خاتونه
دینور حائض وصف خاصّ اولدیغنه مبنیدر وحایضه حاضت المرأة تركیبندن اعتبار ایله در حایضه نك جمعی
حوایض وحایضك جمعی حیض كلور ركع وزننده * مؤلف ترتیبنده تشویش ایلمشدر ﴿الحیضة﴾ حانك فتحیله
بناء مرّه در یقال حاضت حیضة ای واحدة ﴿الحیضة﴾ حانك كسریله اسمدر نمازسزلغه دینور * قال الشارح
ومنه حدیث عایشة قال لها ﴿ انّ حیضتك لیست فی یدك ﴾ وهی الاسم من الحیض وحیضه حیض پچاورهسنه
دینوركه طوتنورلر یقال اقذر من الحیضة وهی الخرقة التی تستثفر بها ﴿التحییض﴾ تفعیل وزننده آقتمق
معناسنه در یقال حیّض الماء اذا اسیله وخاتونله نمازسز ایكن جماع ایلك معناسنه در یقال حیّض جاریته اذا
جامعها فی الحیض ﴿المستحاضة﴾ شول خاتونه دینوركه قانی حیض قانی اولمیوب یعنی رحمدن كلیوب عاذل
دیدكاری طمردن كله وبو مبنیّ للمفعول اولان استحیضت صیغه سندندر یقال استحیضت المرأة فهی مستحاضة
ای یسیل دمها لا من الحیض بل من عرق العاذل ﴿حیض﴾ حانك فتحیله طائفده بر طاغك آدیدر ﴿التحیض﴾
تفعل وزننده خاتون حیضی ایامنده نمازدن عزلت ایلك معناسنه دركه اطلاق شرعیدر یقال

تحيضت المرأة اذا قعدت ايام حيضهـا عن الصلاة مؤلف صومدن اكتفا ايلمشـدر ﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾
(الخريضة) سفينه وزننده تازه وكوزل وسيمين اولهرق اتنه طلو محبوبه قيزه دينور و بو امام ليث روايتيدر صواب
اولان صاد مهمله ايله اولمق ملحوظدر (الخضاض) سحاب وزننده آزجه نسـوان زينتنه دينور يقـال ما عليها
الاخضاض اى يسير من الحلىّ و بون واحمق آدمه دينور خضاضه دخى دينور وبازو يازه جق مركبه دينور كسر
ايله ده جائزدر يقال ما فى الدواة خضاض اى مداد وكدى ياخود اهل آهونك بونلرينـه طاقدقلرى بونجق تعبير
اولنان قلاده يه دينور مخففه معناسنه وطوتساق بيونه چكوردكلرى دمورطوقه ودمورلاله يه دينور غلّ الاسير
معناسـنه (الخضض) فتحتينله درلو درلو طعاملره دينور يقـال اطعمنا فى القرى خضضا اى الوان الطعام
وكوچك قيزلرك طاقندقلرى اوفق آق بونجقلره دينور يقال ماعليها خضض وهو الخرز البيض الصغار
تلبسها الصغار (التخضيض) ذكر اولنان بونجقلر ايله قيزجغزلرى بزەمك معناسـنه در يقال خضض الاماء اذا
زينها بالخضض (الخضيض) اميروزننده شول طپراقلو يره دينوركه آنى يغمورلر چايك اصلدوب چامورايدر
اوله (الخضخاض) ثرثار وزننده اويوز دوه يه طلا ايلدكلرى سياه وصيويق نفت ياغنه دينور يقال هنأ البعير
بالخضخاض وهو نفط اسـود رقيق تهنأ به الابل الجرب (الخضاخض) علابط وزننده صولو وآغاجلو يره
دينور يقال مكان خضاخض اى الكثير الماء والاشجار و بيوك قارنلو سموز آدمه ودوه يه دينور يقال رجل وجمل
خضاخض اى سمين بطين و صبا ايله دبور يعنى لدوس بيننده اسن يله دينوركه كشلشله اوله جقدر على قول مشرق
طرفندن اسن يله دينوركه كون طوغيسى ديدكلريدر يقال تهب الخضاخض وهى ريح بين الصبا والدبور اوريح
تهبّ من المشرق (الخضاخضة) هاءيله و (الخضخض) هدهد وزننده و (الخضخض) علبط وزننده بونلرده قارنى
بيوك سموز آدمه ودوه يه دينور (الخضخضة) زلزله وزننده صو وسويق مقولهسى نسنه يى برى اوته چالقمق
معناسنه در يقال خضخض الماء والسويق ونحوه اذا حرّكه وتحلق ايلمك معناسنه در يقال خضخض الرجل اذا
استمنى بيده (التخضخض) تزلزل وزننده چالقنمق معناسنه در يقال خضخض الماء فتخضخض اى تحرك (المخاضّة)
مفاعله وزننده برنسنه يى دكش طريقيله صاتمق معناسنه در تقول خاضضته اذا بايعته معاوضة (الخفض) خانك
فتحى وفانك سكونيله حضور وراحته دينوركه رفاه ووسعت معاش اثريدر معناى آتيدن مأخوذدر يقال هو
فى خفض من العيش اى فى دعة وسهولة ورغد وآهسته آهسته ملايم يورمك معناسنه در يقال خفضت الابل خفضا
من الباب الثانى اذا سارت لينا وآلچاقلتمق معناسنه در يقال خفضه خفضا ضدّ رفعه ومنه قوله تعالى ﴿ واخفض لهما
جناح الذلّ من الرحمة ﴾ اى تواضع لهما اوهومن المقلوب اى اخفض لهما جناح الرحمة من الذل وفى الحديث ﴿ ان الله
يخفض القسط ويرفعه ﴾ اى يبسط الرزق لمن يشاء ويقدره على من يشاء وخفض نحويون اصطلاحنده اعرابدن جرّ
معناسنه دركه رفع ونصب مقابليدر يقال خفض الكلمة بالباء اذا جعله مكسورا وآوازى پست ايلمك معناسنه در
يقال خفض صوته اذا غضه ويرده اقامت ايلمك معناسنه در يقال خفض بالمكان اذا اقام وخاصة نسوان قسمنى
سنت ايلمك معناسـنه در يقال خفضت الجارية على المجهول كختن الغلام خاصّ بهنّ (الخافض) رفاه وراحت
وحضور اوزره اولان وسعتلو ديرلكه دينور يقال عيش خافض اى ذو خفض وخافض زمرهٔ جبّارين وفراعنه يى
پست وقهر وتذليل ايديجى حق سبحـانه وتعالى حضرتلرينك اسم شريفيدر وفى الاسماء الحسنى الخافض وهو
يخفض الجبّارين والفراعنة ويضعهم خافض الطير وقور وساكن ومتمكن ديمكدن كنايه دركه واقع الطير وساكن
الطير دخى ديرلر هوا وخفتى يوقدر ديمكدر يقال هو خافض الطير اى وقور (الخافضة) يوكسك اوليوب دوز
واوتوراقلى اولان صو آقنديسنه دينور يقال تلعة خافضة اى مطمئنة وعورت سنتجيسى اولان خاتونه دينور يقال
فلانة خافضة اى تخفض النساء واشاغى ايندريجى والچاقلديجى نسـنه يه دينور تأنيثى موصوف اعتباريله در
ومنه قوله تعالى فى صفة القيامة ﴿ خافضة رافعة ﴾ اى ترفع قوما الى الجنة وتخفض قوما الى النار (خافضة السقيا)
صوارمسى آسان اولان ارضه وصفـاولور سيرلين معناسندن مأخوذدر نتهكه رافعة السقيا بونك مقابليدر يقال
ارض خافضة السقيا اى سهلة السقى ويقال رافعة السقيا اى صعبه (التخفيض) سوزى آهسته وملايم سـويلمك
معناسنه مستعملدر تقول خفض القول يافلان اى لينه وبرايشى سهولتله طوتمق معناسنه مستعملدر تقول خفض الامر
اى هوّنه و بيك ايچون دوه نك باشنى اشاغى چكوب اكمك معناسنه در تقول خفض رأس البعير اى مدّه الى الارض
لتركبه (الاختفاض) اشاغيلق معناسنه در يقال اختفض السعر اذا انحط وقيز سنتلنمك معناسنه در يقال اختفضت
الجارية اذا اختتنت (الحروف المنخفضة) حروف مستعليه اطلاق اولنان * قط خصّ ضغط * حروفندن ماعدا

(حروفه)

حروفه اطلاق اولنور (الخوض) خانك فتحی و واوك سكونيله و (الخياض) كتاب وزننده صويه كيرمك معناسنه‌در
يقال خاض الماء يخوضه خوضا وخياضا اذا دخله و باء حرفيله متعدی اولور طواری صويه صوقمق معناسنه يقال
خاض بالفرس اذا اورده بالماء و قوله تعالى ❋ وكنا نخوض مع الخائضين ❋ ای فی الباطل ونتبع الغاوين وقوله تعالى
❋ وخضتم كالذی خاضوا ❋ ای كخوضهم و العرب تجعل ما والذی وان مع صلاتها بمنزلة المصادر و شربه‌يی قارشدرمق
معناسنه‌در يقال خاض الشراب اذا خلطه و شدائد و مخاوفه اقدام ايدوب صوقلمق معناسنه مستعملدر يقال خاض
الغمرات اذا اقتحمها و قلجی اوردیغی نسنه‌ده تحريك ايلك معناسنه‌در يقال خاض بالسيف اذا حركه و خوض عمان
يانده بر وادی آديدر و خوض الثعلب هجر وراسنده بر موضع آديدر (التخويض) و (الاختياض) بونلرده صويه
كيرمك معناسنه‌در يقال خوض الماء و اختاضه اذا دخله (الاخاضة) همزه‌نك كسريله و (المخاوضة) مفاعله وزننده
طواری صويه صوقمق معناسنه‌در يقال اخاض الفرس و خاوضه اذا اورده (المخاضة) ميمك فتحيله صوده سواری
و پياده عبور ايده‌جك يره دينوركه كچيت يری تعبير اولنور جمع جنسی مخاض و جمع صيغی مخاوض‌در يقال
اقتحم المخاضة و هی ماجاز الناس فيه مشاة وركبانا (المخوض) منبر وزننده مشروبات قسمنی قارشديره‌جق آلته
دينور نته‌كه سويق قارشديره‌جق آلته مجدح دينور يقال خاض الشراب بالمخوض وهو كالمجدح للسويق
(الخوضة) تمره وزننده اينجو دانسنه دينور (الخيض) كيس وزننده شول قلجه اطلاق اولنوركه نامعلوم دمورك
اركككندن و ديشيسندن قارشق چكلمش اوله يقال سيف خيض اذا صيغ من حديد انيث و حديد ذكر (التخوض)
تفعل وزننده كوجله صويه كيرمك معناسنه‌در يقال تخوض الرجل اذا تكلف الخوض (التخاوض) تفاعل وزننده
لاقردی‌يه كيرشمك معناسنه‌دركه سوزه طالمق تعبير اولنور يقال تخاوضوا فی الحديث اذا تفاوضوا ❁ فصل الدال ❁
❁ فصل الدال ❁
(الدأض) فتحتينله كودمنك درسنده اصلا نقصان و رخاوت اولميه‌رق اتنه طولغون سموزلكه دينور يقال فيه
دأص ای سمن و امتلاء بحيث لا نقصان فی جلده (الدحض) دالك فتحی و حانك سكونيله مذبوح كبی اياقله يری تپنوب
اشنمك معناسنه‌در يقال دحض برجله دحضا من الباب الثالث اذا فحص بها و برنسنه‌يی تفتيش ايلك معناسنه
مستعملدر يقال دحض عن الامر اذا بحث و اياق سورچوب قايمق معناسنه‌در يقال دحضت رجله اذا زلقت
و كونش زواله وارمق معناسنه مستعملدر يقال دحضت الشمس اذا زالت (الدحوض) قعود وزننده دليل
و حجت باطل اولمق معناسنه‌در زلق الرجل معناسندن منشعبدر يقال دحضت الحجة دحوضا اذا بطلت
(الادحاض) همزه‌نك كسريله دليل و حجتی ابطال ايلك معناسنه‌در يقال ادحض الحجة اذا ابطلها (دحيضه)
جهينه وزننده بنو تميم يوردنده بر صو آديدر (الدحض) شكس وزننده و فتحتينله جائزدر حرف حلق ايچون
و (الدحوض) صبور وزننده صيرنجق يره دينور يقال مكان دحض و دحوض ای زلق دحضك جمعی دحاض‌در
دالك كسريله (المدحضة) مصطبه وزننده مزلهٔ اقدام اولان يره دينور يقال هذه مدحضة القوم ای مزلتهم
(دحوض) صبور وزننده حجازده بر موضع آديدر (دحرض) قنفذ وزننده و وسيع امير وزننده ايكی صو آدلريدر
عنترة بن شدّاد اشبو * شربت بماء الدحرضين فاصبحت * زوراء تنفر عن حياض الديلم * بيتنده تغليبا تثنيه قلمشدر
(الدخض) خای معجمه ايله دحض وزننده برتجی جانور كذلك چوجق قسمی حدثلمك معناسنه‌در يقال دخض
السبع و الصبیّ دخضا من الباب الثالث اذا سلح (الدضّ) دالك فتحی وضادك شده‌سيله هر وجهله تقيدو رعايت
ايده‌رك خدمت ايلك معناسنه‌در يقال دضّه دضّا من الباب الاول اذا خدمه سايسا (الدفض) رفض وزننده
مجوّف نسنه‌يی قيروب اوفاتمق معناسنه‌در يقال دفضه دفضا من الباب الثانی اذا شدخه و كسره (الادهاض)
اجهاض وزننده و مرادفيدركه ذكر اولندی يقال ادهضت الناقة بمعنی اجهضت (الديضی) جيضی وزننده
و مرادفيدركه ذكر اولندی يقال مشية ديضی ای جيضی ❁ فصل الرا المهملة ❁ (الربض) فتحتينله بغرسقلره
❁ فصل الراء المهملة ❁
دينور علی قول قرنده يوركدن ماعدا جمله احشاء و اجزايه دينور يقال رمی الجزّار ربض المذبوح ای الامعاء
او ما فی البطن سوی القلب و شهرك سورو باروسنه و شرانپويه دينور اساسك بيانه كوره و اروشه اطلاق اولنور
و قويون و كچی ماندره‌سنه و آغيلنه دينور يقال ساق الغنم الی ربضها ای مأواها و پالان و سمرايپنه علی قول يردن
طرفه اشاغيسنده اولان ايپلره مخصوص‌در يوقريسنده اولانه اطلاق اولنمز و برآدمه قوت و غدای كافی اولان
سوده دينور ومنه المثل * منك ربضك وان كان سمارا * ای منك اهلك وخدمك وان كانوا مقصرين يعنی اقارب
و اتباع و متعلقاتك سندندر هر نقدر دنائت ايدوب رعايت و خدمتده مقصر اولورلر ايسه‌ده مثل مزبور برآدمك
اهل و اتباعی هر نقدر خلاف مشرب حركت ايدرلر ايسه‌ده ناچار تحمل ايله مسامحه قيلديه‌جك موقعده ايراد اولنور

بو مثل*انفك منك ولوكان اجدع*مثلنه اقربدر وربض برنسنه نك ناحيه وجانبنه دينور وشول قولانه دينوركه قوشاق
كبی دوه نك ایكی یانلرندن چكوب قبا اویلقلرندن آشوررلر وربض هركسك مأوی ومرجع ومستراح اتخاذ
ایلدكلری محله دینور خانه واهل واقربا ومال كبی مأوای غنمدن مأخوذدر یقال لفلان ربض وهو كل مایأوی الیه
ویستراح لدیه من اهل وقریب ومال وبیت ونحوه ربض لفظنك جمعی ارباض كلور ﴿الربض﴾ رانك كسریله
صغر سوریسنه دینور یتاقده مجموعی طوروب اكلندكلری حالده وبو ماده همان كتاب المزدوج صاحبندن
منقولدر ﴿الربض﴾ رانك ضمیله برشیئك اورته سنه دینور یقال هذا ربض ذاك ای وسطه وبنانك تملنه دینور
یقال متین الربض ای الاساس ومطلقا یره دكن شیئه دینور وكشینك زوجه سنه اطلاق اولنور بومعناده ضمتینله
ورانك فتحی وفتحتینله جائزدر زوجنی ایوا واراحه ایلدیكیچون اطلاق اولندی علی قول ربض والده یاخود
قزقرنداشه دینور زیرا بنوّت واخوّت سببیله جماع ایلیه مزلر ربض الكبش معناسندن مأخوذدر وربض پكاره
دینور عین معناسنه وطلح وسمر دیدكلری تیكنلو بادیه اشجارینك جماعتنه دینور ﴿الربضة﴾ غرفه وزننده
بیوك ترید قطعه سنه دینور وایشه یرامیوب بریرده عجزندن مقیم ومتقاعد اولان كمسه یه دینور ﴿الربضة﴾ همزه
وزننده بودخی عجزندن برنده مقیم ومتقاعد كمسه یه دینور یقال رجل ربضة وربضة ای متربض ﴿الربضة﴾ رانك
كسریله بربقعه ده مقتول اولان قومك مقتلنه دینور*قال الشارح ومنه حدیث القرّاء ﴿یوم الجماجم كانوا ربضة﴾
وهی مقتل قوم قتلوا فی بقعة واحدة وربضه جثه یه دینور ومنه ثرید كانّه ربضة ارنب یعنی اول ترید قطعه سیدركه
بیوكلكندن كویاكه یتاغنده یتان طوشان جثه سیدر وربضة الناس جماعت انسانی یه اطلاق اولنور ﴿الربض﴾
قبض وزننده و﴿الربضة﴾ هایله و﴿الربوض﴾ قعود وزننده قیون وكچی وآهو مقوله سی دیزچوكوب اوتورمق
معناسنه در یقال ربضت الشاة ربضا وربضة وربوضا من الباب الثانی مثل بركت الابل ومنه قوله علیه السلام
للضحاك وقدبعثه الی قومه بنی عامر ﴿اذا اتیتهم فاربض فی دارهم ظبیا﴾ ای اقم آمنا كالظبی فی كناسه اولا تأمنهم
بل كن یقظا متوحشا فانك بین اظهر الكفرة یعنی حدیث مزبوری ایكی وجه مقابل ایله تفسیر ایلدیلر وجه اوّل
یاضحاك سن قومكه واردقده آهوكندی یتاغنده نه كونه امین وفارغ البال ومستریح اولورسه سن دخی درونكه
اصلا اندیشه وخدشه كتورمیوب اویلجه مستریح البال اوله سن وجه ثانی یاضحاك سن قومكه واردقده آهو
قسمی نه كونه متوحش ومتبصر واطرافه چشم وكوش اولورلر ایسه سن دخی اویلجه متبصر ومتیقظ اولوب غافل
اولمیه سن زیرا اطرافك بالجمله كفار اولمغله سن كفره ایچره قالورسن وربض وربوض سكون واستراحت ایچون
بركسه یه یابریره ایوا والتجا ایلمك معناسنه در یقال ربضه ربضا وربوضا من الباب الاول والثانی اذا آوی الیه
وقوج قسمی قیونلره آشمقدن اوصانوب من بعد ترك وعدول ایلمك علی قول آشمقدن بیتاب اولوب عاجز اولمق
معناسنه در یقال ربض الكبش عن الغنم ربضا من الباب الثانی اذا ترك سفادها وعدل اوعجز عنه وارسلان
شكاری اوزره وخصم خصمی اوزره آوریلوب چوكمك معناسنه در یقال ربض الاسد علی فریسته والقرن
علی قرنه اذا برك وكیجه قراكوسی یردن باصمق معناسنه مستعملدر یقال ربض اللیل اذا القی بنفسه ﴿الربضة﴾
رانك كسریله بناء نوعدر قیون وآهو قسمی بركونه چوكمك معناسنه در یقال ربضت الشاة ربضة حسنة ای بركة
﴿المرابض﴾ مربضك جمعیدركه منزل وزننده در قیون وكچی یتاغنه وماندره سنه دینور وقارنده بغرسقلرك جمعیتكاهنه
دینور ﴿الارباض﴾ همزه نك كسریله قیون وكچی قسمنی یتاغنه یاتورمق معناسنه در یقال اربض الغنم اذا آواها
فی المربض وبركمسه اهل وعیالنك نفقه سنی رؤیت وادارده قائم اولمق معناسنه در یقال اربض اهله اذا قام بنفقته
وكونش اسیسی مشتد اولمق معناسنه دركه وحوشی یرندن قلداتمز اولور یقال اربضت الشمس اذا اشتدّ حرّها
وقاب طلوسی سود یاشراب جماعتی قاندروب آغرلشدروب سركی كبی یره سروب یاتورمق معناسنه مستعملدر
یقال اربض الاناء القوم اذا رواهم حتی ثقلوا وناموا ممتدّین علی الارض ﴿الرویبضة﴾ رابضه نك مصغریدر حقیر
وسافل وبی حیثیت واعتبار كمسه یه اطلاق اولنوركه معالیء اموردن عاجز وطلبندن قاعد اولور تاء مبالغه ایچوندر
ومنه الحدیث ان النبیّ علیه السلام ذكر من اشراط الساعة ﴿ان ینطق الرویبضة فی امر العامّة﴾ قیل وما الرویبضة
یارسول الله قال ﴿الرجل التافه﴾ ای الحقیر یعنی اشراط ساعتك بریسیده اسافل ناسدن اولنلر حلّ وعقد امور ناسه
اختلاط واولبابده رأی وتدبیر ایدر اوله لر وبو وجه مذكور اوزره تفسیر نبویدر ﴿الربض﴾ ضمتینله شول هیچ كمسه یه
دینوركه برایشه قالقمز اوله یقال رجل ربض عن الحاجات اذا كان لا ینهض فیها ﴿الرابضة﴾ شول ملائكهٔ كرامدركه
آدم علیه السلام ایله زمینه برابر نازل اولدیلر وحملهٔ حجت اولان ملكارك بقیه سنه دینوركه وجه ارض آنلردن خالی

قالمز * شارح دیرکه اشبو رابطه کلمه‌سی زمخشرینك بیانه کوره اشبو حدیثده وارد اولدی ❁ قال فانبعث له واحد
من الرابضة وهم ملائكة اهبطوا مع آدم يهدون الضلال سمی لاقامتهم فی الارض ❁ وقالوا الرابضة بقية حملة الحجة
لايخلو منهم الارض لكن ایکنجی معناده تهذيبده وغريبين شرحلرنده ظفرياب اولنمدی پس وبقية حملة الحجة قولی
عطف تفسیری اولمق غالبدر (الربوض) صبور وزننده ایری و داللری ککیش آغاجه دینور جمعی ربض کلور
ضمتینله واهالیسی چوق قریه‌یه دینور یقال قرية ربوض ای الكثيرة الاهل وایری و یوغون زنجیره دینور و بول
زرهه دینور درع واسعه معناسنه (الرابضان) ترك ایله حبشه طائفه‌سنه اطلاق اولنور * قال الشارح ومنه حديث
معاوية ❁ لاتبعثوا الرابضين ❁ ای الترك والحبشة يريد لاتهيجوهم عليكم ماداموا لايقصدونكم (الربيض) امير
وزننده چوبانلریله بیله‌جه یتاقلرنده وماندره‌لرنده مجتمع قیون وکچی سوریسنه دینور یقال هذا ربيض فلان ای غنمه
برعاتها مجتمعة فی مربضها وقارنده بغرسقلرك جمعیتگاهنه دینور مربض کبی که مجلس ومقعد وزنلرنده‌در (الربّاض)
شدّاد وزننده ارسلانه دینور (التِرباض) تانك کسریله اصپور چچکنه دینور عصفر کبی (التربيض) طولومك
دیبنی طولدروب اورته‌جك قدر صو مقوله‌سی قومق معناسنه‌در یقال ربض السقاء اذا جعل فيه مايغمر قعره
(الرحض) محض وزننده یایقمق معناسنه‌در یقال رحض الثوب رحضا من الباب الثانی اذا غسله ورحض اسکی
قربه‌یه واسکی صو طولومنه دینور (الارحاض) همزه‌نك کسریله بودخی یایقمق معناسنه‌در یقال ارحضه بمعنی
رحضه (الرحيض) امیر وزننده و(المرحوض) یایقانمش نسنه‌یه دینور یقال ثوب رحيض ومرحوض ای مغسول
(المرحاض) چرپجی ولباس یایقایجنك طوقاغنه وطوقاجنه دینور یقال رحض ثوبه بالمرحاض وهی خشبة
تضرب بها الثوب وایچنده نسنه یایقیه‌جق شیئه دینور طشت وتکنه کبی وغسلخانه‌یه اطلاق اولنور وبعضا
ممشادن کنایه اولنور جمعی مراحیض‌در (المرحضة) مکنسه وزننده ایچنده توضی ایده‌جك نسنه‌یه دینور
کنیف دیدکلری کبی یقال جاء بالمرحضة وهی شیء يتوضأ فيه (الرحضية) رانك کسریله انصار کرامه وبنی سليمه
مخصوص بر قریه‌در (الرحضاء) حششاء وزننده حمی عقبنده ظهور ایدن تره دینور علی قول شول چوق تره دینورکه
چوقلغندن کوده‌نك دریسنی غسل ایدر اوله یقال اخذته الرحضاء وهی العرق اثر الحمی او عرق يغسل الجلد كثرة
ویقال رحض المحموم على بناء المجهول فهو مرحوض (الرحاض) غراب وزننده اسمدر حمی عقبنده ترلمکه
دینور (رحّاض) شدّاد وزننده اسامیء رجالدندر (الارتحاض) رسوای اولمق معناسنه‌در یقال ارتحض الرجل
اذا افتضح (رحضه) تمره وزننده اسمادندر خفاف بن ايماء بن رحضه اصحابدندر (الرضّ) رانك فتحی وضادك
تشدیدیله بر نسنه‌یی بلغور کبی دوکوب اوفاتمق معناسنه‌در یقال رضّ الشیء رضّا من الباب الاول اذا دقه وجرشه
ورضّ چکردکی چیقاریلوب صوده اصلانمش اولان خرمایه دینورکه قهوه التی ایدرلر مرضّه دخی دینور (الرضيض)
امیر وزننده و(المرضوض) دوکیلوب خردخشخاش اولمش نسنه‌یه دینور یقال شیء رضيض ومرضوض ای مدقوق
(المرضّة) میمك ضمی ورانك کسریله و(المرضّة) میمك کسری ورانك فتحیله بونلرده چکردکی چیقاریلوب سودده
اصلادلمش خرمایه دینور ومرضّه میمك ضمیله مأکولات ومشروباتدن شول نسنه‌یه دینورکه اکل وشرب اولندقده
حرارتندن درحال بدندن تر آقیدر اوله یقال هی مرضّة ای اكلة او شربة اذا اكلتها او شربتها ارضّت عرقك
فاسالته (الرضاض) رانك ضمیله اوفانتی‌یه دینور (الرضراض) رانك فتحیله و(الرضرض) عرعر وزننده چقل
طاشنه علی قول خرده‌لرینه دینورکه چای طاشی تعبیر اولنور یقال الماء يجری على الرضراض والرضرض
ای الحصى او صغارها ورضراض چقل طاشلریله دوشنمش یره دینور وشیشمان کشی‌یه دینور مؤنثی رضراضه‌در
یقال رجل رضراض وامرأة رضراضة ای لحيم وخرده یغمور قطره‌لرینه دینور وسموزلکندن دترر اولان
صغری‌یه دینور یقال كفل رضراض ای مرتج (الارضّ) همزه‌نك ورانك فتحیله یرندن آیرلمیان تنبله دینور یقال
رجل ارضّ ای قاعد لايبرح (الارضاض) همزه‌نك کسریله یرندن آغر وکیج دپرنور اولمق معناسنه‌در یقال
ارضّ الرجل اذا ابطأ وثقل ورثیئه یعنی اکشی سود قاتیلان تازه سود یوغرد کبی قویولمق معناسنه‌در یقال ارضّت
الرثيئة اذا خثرت وپك سکرتمك معناسنه اولمغله معنای اوّل ایله ضدّ اولور یقال ارضّ الرجل اذا عدا عدوا شديدا
(الرضرضة) زلزله وزننده قیرمق معناسنه‌در یقال رضرضه اذا كسره (الترضرض) تزلزل وزننده قیرلمق
معناسنه‌در یقال الحجارة تترضرض ای تتكسر (الرفض) خفض وزننده و(الرفض) فتحتینله ترك ایلمك
معناسنه‌در یقال رفضه رفضا ورفضا من الباب الثانی والاوّل اذا ترکه ودوه‌لری اوتلاقده مسیب صالیویرمك
معناسنه‌در یقال رفض الابل اذا تركها تبدّد فی مرعاها ورفض اوتلاقده مسیب صالیورلمش دوه‌لره دینور

فتحتیله‌ده جائزدر جمعی ارفاض کلور ورفض خرمانك صالقمی طاغلوب قیجوقلری دوکلك معناسنه‌در یقال
رفض النخل اذا انتشر عذقه وسقط قیقاؤه ودره آچیلوب بولالمق معناسنه‌در یقال رفض الوادی اذا اتسع وآتمق
معناسنه‌در یقال رفضه اذا رماه ‌﴿الارفاض﴾ همزه‌نك کسریله بودخی دوه‌لری اوتلاقده صالمه ایلمك معناسنه‌در
یقال ارفض الابل بمعنی رفضها ودره کتدکجه بولالمق معناسنه‌در یقال ارفض الوادی اذا اتسع ﴿الرفوض﴾
قعود وزننده دوه سوریسی چوبان کیرودن کوزتدیکی حالده کندی باشلرینه مسیب اوتلامق معناسنه‌در یقال رفضت
الابل رفوضا من الباب الاول اذا رعت وحدها والراعی ینظر الیها ورفوض الناس انسان بلوکارینه دینور که رفضك
جمعیدر تقول رایت رفضا من الناس ورفوضا ای فرقة وفرقا ورفوض الارض تحت تملکه داخل اولمیه‌رق ارضلره
دینور و پراکنده پارچه پارچه چایرلره دینور یقال فی المرعی رفوض من الکلأ ای متفرقة ﴿الرافضة﴾ چوبان کیرودن
کوزه‌درك کندی باشلرینه مسیب اوتلایجی دوه‌لره دینور رفض دخی دینور یقال ابل رافضة ورفض ای راعیة
وحدها والراعی ینظر الیها وباشبوغلرینی وسرعسکرلرینی ترك ایدن عسکره دینور روافض جمعیدر یقال لاخیر
فی الروافض وهی کل جند ترکوا قاعدهم ورافضه شیعه طائفه‌سندن برفرقه‌یه اطلاق اولنور که مقدما زید بن علی بن
الحسین بن علی المرتضی رضی الله عنهم حضرتلرینه بیعت ایدوب بعده زیدك حضرت ابوبکر وعمردن تبری ایلمسنی
استدعا ایلملریله انلر جد امجدم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینك وزیرلری ایدی نه کونه تبری ایده‌یم دیو ابا ایلدیکندن
زیدی ترك ایدوب یاندن طاغلملریله رافضه اطلاق اولندی نسبتنده رافضی دینور ﴿الاسترفاض﴾ بودخی دره
بولالمق معناسنه‌در یقال استرفض الوادی اذا اتسع ﴿الرفیض﴾ امیر وزننده ترك اولنمش نسنه‌یه دینور یقال شیٔ
رفیض ای مرفوض وتره دینور عرق معناسنه و پاره پاره قیرلمش مزراغه دینور یقال رمح رفیض ای متکسر
﴿الرفاض﴾ غراب وزننده برنسنه‌نك اوفانمش طاغنتیسنه دینور یقال رفاض الشیٔ ای ماتحطم منه فتفرق ﴿الرفاضة﴾
جبانه وزننده دائما پارچه پارچه چایرلقلری اوتلادر اولان چوبانلره دینور ﴿الرفض﴾ فتحتینله وفانك سکونیله
آزجه صویه دینور یقال فی القربة رفض من الماء ای قلیل ﴿المرافض﴾ میمك فتحیله دره‌نك سیل صولری منصب اولان
موضعلرینه دینور یقال جاء سیل تخر منه مرافض الوادی ای حیث یرفض الیه السیل ﴿الرفضة﴾ همزه وزننده
برنسنه‌یی تیز ترك ایدر اولان کسه‌یه دینور نته‌که قبضه برنسنه‌یی چابك اخذ وتمسك ایدن آدمه دینور یقال رجل قبضة
رفضة اذا کان یتمسك بالشیٔ ثم یدعه ﴿الترفیض﴾ قربه‌ده جزئیجه صو آلیقومق معناسنه‌در یقال رفض فی القربة
اذا ابقی فیها قلیلا من الماء وآیغر آت آلتنی صالقیجه صالیورمك معناسنه‌در یقال رفض الفرس اذا ادلی ولم یستحکم
انعاظه ﴿الارفضاض﴾ کوزیاشی چهره‌یه صاچلمق معناسنه‌در یقال ارفض الدمع اذا ترشش وبرنسنه طاغیلوب
کیتمك معناسنه‌در یقال ارفض الشیٔ اذا تفرق وذهب ﴿الترفض﴾ تفعل وزننده ارفضاض معناسنه‌در و پاره
پاره قیرلمق معناسنه‌در یقال ترفض الشیٔ اذا تکسر ﴿الرافض﴾ تارك ورامی معنالرینه‌در وعمرو بن احمر الباهلی
نام شاعرك اشبو * اذا ما الجازیات اعلقن طنبت * عیثاء لایألوك رافضها صخرا * بیتنده واقع اولان رافض رامی
معناسنه‌در مفهوم بیت بودرکه حجاز اولکه‌سی ذات اشجار اولمغله محبوبه‌لری امتعه واسبابلرینی آغاجلر اوزره آتوب
استظلال ایلدکلرنده ممدوحه اولان محبوبه‌لر سهله ولینه اولان ارضلرنده که کمال لین وسهولتندن رامی برطاش
بولامغله سکا آتمغه قدر تیاب اولمازلر اول محبوبه‌لرده آنده چادرلرینی قوروب طنابلرینی چکرلر ﴿الرکض﴾ رانك
فتحی وکافك سکونیله ایاقله هارل هارل تپك معناسنه‌در ومنه قوله تعالی ﴿ ارکض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب ﴾
وقاقیورمك معناسنه‌در یقال رکضه اذا دفعه وآت سکرتسون دیو راکب ایاقلریله اوروب هارل هارل تپك
معناسنه‌در یقال رکض الفرس برجلیه اذا استحثه للعدو وقوش اوچارکن یاخود اوچق ایچون قنادلرینی دپرتمك
معناسنه مستعملدر یقال هو یرکض جناحیه ای یحرك وقاچمق معناسنه‌در ومنه قوله تعالی ﴿ اذا هم یرکضون ﴾
ای یهربون وسکرتمك معناسنه‌در یقال رکض الفرس علی بناء المجهول فرکض هو ای عدا ﴿الرکضة﴾ تمره وزننده دفعه
وحرکه معناسنه‌در * قال الشارح ومنه الحدیث فی المستحاضة ﴿ هی رکضة من الشیطان ﴾ ای دفعة وحرکة منه وتقول
العرب هو لایرکض المحجن ای لایدفع عن نفسه ﴿الراکض﴾ سکردیجی آته دینور ﴿المرکوض﴾ رکض رجل ایله
سکرتدرلمش آته دینور که مجهولدندر ﴿مراکض الحوض﴾ میمك فتحیله حوضك کنارلرینه اطلاق اولنور که دمبدم
اورالری صو ضرب ایدر تقول قعدنا علی مراکض الحوض ای جوانبه التی یضربها الماء ﴿المرکض﴾ منبر وزننده
آتش اولچره‌جك کوسکی‌یه دینور مسعر النار معناسنه ﴿المرکضة﴾ مکنسه وزننده یایك برجانبنه دینور که برخانه‌سی
اوله‌جقدر ایکیسنه مرکضتان دینور ودائما ایاقلریله یری تپوب اوران آته دینور تاء مبالغه ایچوندر یقال فرس

مركضة اذا كان يركض الارض بقوائمهـا (الاركاض) همزه‌نك كسريله خاتونك قارننده چوجغى پك بيومك معناسـنه‌در يقال اركضت المرأة اذا عظم ولدها فى بطنها (الارتكاض) مضطرب و بى قرار اولمق معناسنه‌در يقـال ارتكض الرجل فى امره اذا اضطرب (المرتكض) اسم مكاندر قيوده صويك بريكوب چوغالهجق يرينه دينور يقـال هذا مرتكض الماء اى مجمه (المراكضة) مفاعله وزننده آت سكردشمك معناسـنه‌در يقال راكضه اذا اعدى كلّ منهما فرسه (التركضاء) تانك فتحى و كافك ضميله و (التركضاء) تانك و كافك كسريله ايكى كلمه‌دركه نحويون انلر ايله تمثيل ايدوب لكن معنالرينى تفسير ايلمديلر بنم ظنمده ركض معناسـنه‌درلر * شارح ديركه ابوحيان شرح تسهيلده صالنه‌رق يوريمك ايله تفسير ايلمشدركه بنه ركضدن مأخوذ اولور قالوا هو يمشى التركضاء و التركضاء وهى مشية فيها تبختر (الرمض) فتحتينله كونشك اسيسى قومه و طاشـه بغايت تأثير ايلمك معناسـنه‌در يقال رمضت الشمس رمضا من الباب الرابع اذا وقعت على الرمل وغيره وقعا شديدا و كون زياده‌سيله اسىّ اولمق معناسنه‌در تقول رمض يومنا رمضا اذا اشتدّ حرّه و قيزغين يرده يالين يوريمكله اياق يانمق معناسـنه‌در يقال رمضت قدمه اذا احترقت من الرمضاء و مواشى پك اسىّ و قتده اوتلامغله جكرلرى يارهلنمق معناسنه‌در يقال رمضت الغنم اذا رعت فى شدّة الحرّ فقرحت اكبادها (الرمضـاء) حمراء وزننده كونشك شـدّت حرارتندن پك قيزغين يره دينور يقال مشى على الرمضاء اى الارض الشـديدة الحرّ (الرمض) رانك فتحى و ميمك سكونيله قيونى دريسى اوزرنده اولهرق ياروب قيزغين طاش اوزره وضع ايلمدكدنصكره اوستنه اسىّ كول اورتمك جهتيله بريان ايلمك معناسنه‌دركه اورمان كبابى بردر لوسـيدر يقال رمض الشاة رمضا من الباب الثانى اذا شقها و عليها جلدهـا وطرحها على الرضفة و جعل فوقها الملة لتنضج و قيونى قيزغين يرده اوتلاتمق معناسـنه‌در يقال رمض الغنم اذا رعاها فى الرمضاء و تمرنى يوفقلدوب كسكينلتمك ايچون ايكى يالچين طاش اراسنه قيوب دوكمك معناسنه‌در يقال رمض النصل رمضا من الباب الاول و الثانى اذا جعله بين حجرين املسين ثم دقه ليرق (الارماض) همزه‌نك كسريله بودخى مواشىيى قيزغين يرده اوتلاتمق معناسـنه‌در يقال ارمض الغنم اذا رعاها فى الرمضاء و بركسه‌نك بريرينى آجيدوب اغرتمق معناسنه مستعملدر يقال ارمضه اذا اوجعه و ياقمق معناسنه‌در يقال ارمضه اذا احرقه و اسىّ پك شديد اولمغله ناسى آزرده قلمق معناسنه‌در يقال ارمض الحرّ القوم اذا اشتدّ عليهم فاذاهم (الترميض) بودخى مواشىيى قزغين يرده اوتلاتمق معناسنه‌در يقال رمّض الغنم بمعنى ارمضها و بركسه‌يه برمقدارجه منتظر اولوب صاووشوب كتمك معناسنه‌در تقول رمضته اى انتظرته شيئا قليلا ثمّ مضيت و اوروج طوتمغه نيت ايلمك معناسنه‌در تقول رمضت الصوم اى نويته (الرماضة) رانك فتحيله برنسنه‌نك زياده‌سيله كسكينلكنه دينور يقال فيه رماضة اى حدّة و وقع (الرميض) اميروزننده پك كسكين و مؤثر بچاغه دينور يقـال شفرة رميض اى بين الرماضة و قيع حديد (الرمضة) فرحه وزننده شول خاتونه دينوركه يورركن اويلقلرينى بريبرينه سـوررراوله يقال امرأة رمضة اذا كانت تحكّ فخذها فخذها الاخرى (رميض) زبيروزننده اساميدندر رشيد بن رميض شعرادندر رشيد دخى مصغردر (شهر رمضان) مؤمنلرك معلوميدركه مادروزه‌در جمعى رمضانات و رمضانون كلور و ارمضه كلور و ارمض كلور شاذ اولهرق افلس وزننده و رمضان تسميه‌سـنك وجهى بودركه وقتاكه عربلر شهورى اسماء قديمه‌سـندن تحويل ايلدكلرنده اول سـنه هرآى نه موسمده واقع اولديسه آنكله تسميه ايلديلر ماه مزبورك لغت قديمه‌ده اسمى ناتق اولوب اول سنه موسم شدّت حرّه تصادف ايلمكله رمضان ايله تسميه ايلديلر عندالبعض رمض الصائم اذا اشـتدّ حرّ جوفه ماده‌سندن ياخود حرق معناسنه اولان رمضدن مأخوذدر صائمك كناهلرينى ياقوب محو ايلديكيچون اطلاق اولندى و رمضان لفظى بعضلر عندنده اسماء حسنادن اولمغله بوقول اكر صحيح ايسه مشتقّ دكلدر ياخود غافر معناسـنه راجعدركه ذنوبى محو و ازاله ايديجى ديمك اولور * شارح ديركه مصباحك بيانه كوره جمعى ارمضاء و يونس روايتى اوزره رماضين دخى مسموعدر شعابين كبى و بعض علماء يالكزجه جاء رمضان ديمكى منع ايلديلر بلكه جاء شهر رمضان ديمك لازمدر زيرا ﴿لاتقولوا رمضان فانّ رمضان اسم من اسماء الله تعالى و لكن قولوا شهر رمضان﴾ عنوانده حديث وارد اولمشدر لكن بيهقى بوحديثى تضعيف ايلدى و حتى احاديث صحيحه‌ده ثابتدركه ﴿اذا جاء رمضان فتحت ابواب الجنة و غلقت ابواب النار و صفدت الشياطين﴾ عنوانيله حديث شريف وارد اولمشدر پس مجرّدا ايرادى جائزدر (الرمضىّ) رانك و ميمك فتحيله يازموسمنك آخرى و كوزفصلنك اوّلنده نمايان اولان سحابه و يغموره اطلاق اولنور يقال سحاب و مطر رمضىّ وهو ما كان فى آخر الصيف و اوّل الخريف (الترمّض) تفعل وزنـنده اويله اسيلكنده آهو صيد ايلمك معناسـنه‌در يقال ترمّض الظبى اذا صاده فى الهـاجرة و معده بولانوب غثيان

كلمك معناسنه‌در تقول ترمضت نفسی اذا غثت (الارتماض) یرندن قالقیدوب صچراتمق معناسنه‌در یقال
ارتمضت الفرس براکبها اذا وثبت به تانیث قسراق اولمق اعتباریله‌در و برکسه‌یه برعارضه‌یك کوج و شدّتلو کلمکله
مضطرب و بیقرار اولمق معناسنه‌در یقال ارتمض زید من کذا اذا اشتدّ علیه و اقلقه و برکسه‌یه آجیوب اسرکمك
معناسنه‌در یقال ارتمض لفلان اذا حدب له و برآدمك چکری فاسد و تباه اولمق معناسنه‌در یقال ارتمض کبده
اذا فسدت (الروضة) رانك فتحیله و (الریضة) رانك کسریله قوملقدن وچایرلق وچمنلکدن صو یتاغی اولان
یعنی جابجا صولو اولان یره دینورکه مرغزار تعبیر اولنور اشتقاق کبیر و جهیله استراضهٔ ماء ماده سندن مأخوذدر
یقال فی ارضه روضة و ریضة و هی من الرمل و العشب مستنقع الماء و روضه قربه‌نك یاریسی مقداری صویه دینور یقال
فی القربة روضة ای نحو النصف و مطلقا کولجك و حوض و بند مقوله‌سی یرلرده مجتمع صویه دینور جمع جنسی روض در
و جمع صیغی ریاض و ریضان کلور رالك کسریله (الریاض) روضه‌نك جمعیدر و مهره ایله حضرموت بیننده برموضع
اسمیدر (ریاض الروضة) مهره‌ده برموضعدر (ریاض القطا) برموضع آخردر (الریاض) کتاب وزننده‌و (الریاضة)
کتابه وزننده طورطایه باش اوکرتمك معناسنه‌در یقال راض المهر ریاضا و ریاضة من الباب الاوّل اذا ذلّله (الرایض)
طورطایلره باش اوکردیجی جندی‌یه دینور جمعی راضه کلور قائدو قاده کبی و روّاض کلور حسّاد وزننده (المروض)
مقول وزننده باش اوکردلمش طایه دینور (الارتیاض) افتعال وزننده طای تعلیم اولنمغله باش اوکرنمك معناسنه‌در
یقال ارتاض المهر اذا صار مروضا (الرّیّض) سیّد وزننده شول طور و عجمی دابّه‌یه دینورکه ابتدا باش اوکردلمکه
باشلنوب لکن هنوز اوکرنمیوب طورلاق اوله یقال ناقة ریّض اذا کانت اول ماریضت و هی صعبة بعد (المراض)
میمك فتحیله اسم مکاندر شول یومشق ارضك اشاغیسنده اولان پك وقاتی ارضه دینورکه صواورایه وارد قده
صالیورمیوب طوتر اوله جمعی مرائض و مراضات کلور و مراض و مرضات و مرائض بر موضع آدلریدر
(الاراضة) همزه‌نك کسریله سود اوزره سود قومق معناسنه‌در یقال اراض الرجل اذا صبّ اللبن علی اللبن وقانمش
ایکن ینه ایچوب معده‌سنی سود حوضنه دوندرمك معناسنه‌در یقال اراض الرجل اذا روی فنقع بالریّ و برکرّه
ایچدکدنصکره تکرار ایچمك معناسنه‌در یقال اراض الرجل اذا شرب عللا بعد نهل و قاندرمق معناسنه‌در یقال
اراض القوم اذا ارواهم و منه حدیث امّ معبد ❁فدعا باناء یریض الرهط❁ فی روایة بعض و الاکثرون یربض بالموحدة
و اراضه دره‌ده صو ایرکیلوب چوغالمق معناسنه‌در یقال اراض الوادی اذا استنقع فیه الماء (الاستراضة) بودخی
دره‌ده صو ایرکیلوب چوغالمق معناسنه‌در یقال استراض الوادی بمعنی اراض و برمحل آچلوب بولالمق معناسنه‌در
یقال استراض المکان اذا اتسع و دیبنی اورته‌جك قدر حوضه صو دوکلمك معناسنه‌در یقال استراض الحوض اذا
صبّ فیه من الماء مایواری ارضه و کوکل و طبیعت خوش اولمق معناسنه مستعملدر یقال استراضت النفس اذا طابت
(الترویض) مرغزارلره ملازمت ایلمك معناسنه‌در یقال روّض الرجل اذا لزم الریاض و قیریری چمنزار قلمق معناسنه‌در
یقال روّض القراح اذا جعله روضة (المراوضة) مفاعله وزننده برایشه ادخال ایچون برکسه‌یه مدارا ایلمك
معناسنه‌در یقال راوضه اذا داراه یعنی حتی یدخله فی الامر و شول مراوضهٔ مکروهه‌که اثرده واردا اولمشدر بایع
صاتلق متاعی حضورده یوغیکن مشتری‌یه وصف و مدح ایده‌رك بیع ایلمکدن عبارتدر اکا بیع مواصفه دخی
دیرلر *مؤلف اشبو اثره تلمیح ایلمشدر قال فی النهایة و فی حدیث ابن المسیب ❁انّه کره المراوضة❁ و هو ان یواصف الرجل
بالسلعة لیست عنده و یسمی بیع المواصفة و بعض الفقهاء یجیزه اذا وافقت السلعة الصفة یعنی وصف مبیعك ذاتنه
موافق اولورسه جائز دیدیلر

فصل الشین المعجمة

(الشرواض) شینك کسریله جثه‌سی ایری اوله‌رق سلپوك
و کوشك اولان ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل شرواض ای رخو ضخم (الشرناض) شینك کسریله ایری اولوب اوزون
بیونلو اولان ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل شرناض ای ضخم طویل العنق (الشمرضاض) شینك و میمك کسریله
جزیره‌ده برشجر آدیدر

فصل الضاد المعجمة

(الضوضی) ضادك فتحی و الفك قصریله ناسك شماطه‌سنه
و غریو و فریادنه دینور همزوزده لغتدر (المضوضی) اسم فاعل بنیه‌سیله شماطه‌جی شلتاق کمسه‌یه دینور یقال
رجل مضوض ای مصوّت

فصل العین المهملة

(العجمضی) حبرکی وزننده برنوع خرمایه دینورکه
خرده اولور (العریاض) قرطاس وزننده قالین کوده‌لو آدمه و دوه‌یه دینور و ثقیل و عظیم الهیکل ارسلانه دینور
و قاپو طرقاجنه دینورکه یوغون اولور و عرباض اسمادندر ابو نجیح عرباض بن ساریه و عرباض الکندی صحابیلردر
(العربض) قطر وزننده عرباض ایله ایکی معنای اوّلده مرادفدر و عریض نسنه‌یه دینور (العرابض) علابط
وزننده ایری و غلیظ آدمه دینور (العروض) صبور وزننده مکهٔ مکرّمه‌یه و مدینهٔ منوّره‌یه و نواحی و چوره‌لرینه

(دینور)

دینور یقال استعمل فلان علی العروض ای علی مکة والمدینة وماحولهما و باش اوکردلمامش عجمی ناقه یه
دینورکه کیدرکن صاغه وصوله صپار یقال ناقة عروض اذا کانت لم ترض ومیزان شعره اطلاق اولنورکه
افاعیل وتفاعیلدن عبارتدر شعر آنکله معارضه ومقابله اولنوب تصحیحله موزونی ناموزوندن متمیز اولدیغیچون
یاخود علم عروض علوم کلیه دن بر ناحیه اولدیغیچون تسمیه اولندی زیرا عروض ناحیه معناسنه ده کلور یاخود باش
اوکرنمامش عجمی ناقه کبی صعب اولوب سهولتله طالبه رام وذلول اولدیغیچون یاخود شعر کندیسنه عرض
وتطبیق اولنمغله موافق اولانی صحیح ومخالف کلانی فاسد اولدیغیچون یاخود مخترعی اولان امام خلیل فن مزبوره
مکه ده ملهم اولدیغیچون تسمیه اولندی وعروض شعردن هر بیتك مصراع اولنك جزؤ اخیرینه دینور کرك علل
وزحافاتدن سالم وکرك مغیر اولسون نته که مصراع ثانینك جزؤ اخیرینه ضرب دینور وبو مؤنثدر جمعی
اعاریض در کویا که اعریضك جمعیدر وعروض ناحیه معناسنه در تقول خذفی عروض سوی هذه ای ناحیة
وطاغك یوره سنده اولان طاره جق یوله دینور تقول سلکنا فی عروض الجبل ای فی طریق فی عرضه فی مضیق
وعروض الکلام برکلامك فحوی ومفهومنه دینور تقول عرفت ذلك من عروض کلامه ای فحواه وشول مکانه
دینورکه سلوك ایدنك اوکنه آرقوری کله ومطلقا چوق نسنه یه دینور یقال حیّ عروض ای کثیر وبلوده اطلاق
اولنور آرقوری ظهور ایلدیکیچون وطعامه دینور تقول اکلت عروضا ای طعاما وعروض قرّة الاسدی نام
کمسه نك فرسی آدیدر وچالی وتیکنلك اوتلیان قیونه وکچی یه دینور یقال شاة ومعز عروض اذا کان یعترض الشوك
فیرعاه و بر کمسه یه عارض اولان ایشه وحاجته اطلاق اولنور ومنه یقال هو ربوض بلا عروض ای بلا حاجة
عرضت له ﴿العرض﴾ فرض وزننده مکه یه یاخود مدینه یه وارمق معناسنه در یقال عرض الرجل عرضا من الباب
الاول اذا اتی العروض ای مکة او المدینة و بر کمسه نك اوکنه آرقوری بر ایش ظهور ایتمك معناسنه در یقال عرض له
کذا وعرض عرضا من الباب الثانی والرابع اذا ظهر علیه وبدا و بر کمسه یه بر نسنه یی اظهار ایتمك معناسنه در
یقال عرض الشیء له اذا اظهره له و بر نسنه یی بر کمسه یه کوسترمك معناسنه در یقال عرض الشیء علیه اذا اراه ایاه
و بر نسنه یی بر نسنه اوزره آرقوری قومق معناسنه در یقال عرض العود علی الاناء والسیف علی فخذه عرضا
من الباب الاول والثانی اذا وضعه علیه عرضا و بر نسنه یی کوزدن کچروب حالنه نظر ایتمك معناسنه در یقال
عرض الجند عرض عین اذا امرّهم علیه ونظر حالهم یعنی امرّهم علی بصره لیعرف من غاب منهم ومن حضر
و بر کمسه نك حقنه بدل بر نسنه ویرمك معناسنه در یقال عرض له من حقه ثوبا اذا اعطاه ایاه مکان حقه و بر کمسه یه
پری وغول وجاد ومقوله سی کورنمك معناسنه در یقال عرضت له الغول وعرضت عرضا من الباب الثانی والرابع
اذا ظهرت تأنیثی سعلاة اعتباریله در ودوه یه یورغنلقدن کسر وفتور عارض اولوب فرومانده قالمق معناسنه در
یقال عرضت الناقة وعرضت من البابین المزبورین اذا اصابها کسر وآت قسمی تك دیزکین بریانی اوزره آرقوری
آرقوری کیتمك معناسنه در یقال عرض الفرس اذا مرّ عارضا علی جنب واحد و بر نسنه نك بر جانبنه اورمق
یاطوقنمق معناسنه در یقال عرض الشیء اذا اصاب عرضه و بر متاعه ذکر بهاسنده بر شیء آخر ویروب مبادله
قلمق معناسنه در یقال عرض بسلعته اذا عارض بها یعنی بادل بها فاعطی سلعة واخذ اخری وعرض علی السیف
عسکری بتون قلجدن کچورمك معناسنه در یقال عرض القوم علی السیف اذا قتلهم وعرض علی السوط عسکری
بتون قامچیدن کچورمك معناسنه در یقال عرضهم علی السوط اذا ضربهم و بر نسنه ناکهان ظهوره کلمك معناسنه در
یقال عرض الشیء اذا بدا معنای اوّل ایله بونك فرقی واردر وطولدرمق معناسنه در یقال عرض الحوض والقربة
اذا ملأهما وقیون بر علت سببیله هلاك اولمق معناسنه در یقال عرضت الشاة اذا ماتت بمرض ودوه آغاجك
یوقاری داللرندن اوتلامق معناسنه در یقال عرض البعیر اذا اکل من اعراض الشجر ای اعالیه وجانب معناسنه در
یقال سار من عرضه ای من جانبه و بر کمسه نك جانبنه قصد ایتمك معناسنه در یقال عرض عرضه اذا نحاه نحوه
وعرض ثانیده عینك ضمیله ده جائزدر وعرض متاعه دینور فتحیله ده وروی جامع صاحبی قزازدن مرویدر
وآلتوندن واقچه دن ماعدا ماله عرض دینور آلتونه واقچه یه عین دینور وعرض طاغه دینور علی قول طاغك یوره سنه
یاخود ناحیه وجانبنه دینور یاخود طاغك یردن تومو ب یوکسلان موضعه دینور وچوق چکرکه یه دینور وفاس
اولکه سنده بر طاغك آدیدر وبوللغه دینور یقال فیه عرض ای سعة وطول مقابلیدرکه بر نسنه نك انی وآرقوری
جهتیدر ومنه دعاء عریض * مؤلف بونکله اشبو آیت کریمه یه تلمیح ایتمشدر ﴿ واذا مسه الشر فذو دعاء عریض ﴾
تعبیر مذکور استعارهٔ تخییلیه درکه دعاء امتداد ایله موصوف بر نسنه یه تشبیه اولنوب بعده اکا عارض اثبات اولندی

پس دعاء عريض كثيرة الاجزاء ديمكدر مبالغه‌يى متضمندر زيرا برنسنه‌نك عرضى كثير ومتسع اولنجه طولى اكثر
واوسع اولمق اولى بالطريقدر وعرض درديه دينور وادى معناسنه وعرض آت قسمى بيوننى وباشنى كيروسنه
طوغرى آرقوريجه اكه‌رك سكرتمك معناسنه‌دركه مديحه‌دندر يوخسه بوراده اماله‌دن مراديره وبرجانبه طوغرى
اكمك دكلدر يقال يعرض الفرس عرضا اى يذهب فى عدوه وقد يميل رأسه وعنقه ومعامله‌ده الدانمق
معناسنه‌در تقول عارضته فعرضته من المغالبة كما سيأتى وعرض عسكره اطلاق اولنور معروض اولديغيچون
كسر ايله‌ده لغتدر ودلورملك جنون معناسنه‌در يقال عرض الرجل على بناء المجهول اذا جنّ وانسان قسمى
علتسز صحيح وسالم ايكن همان اولمك معناسنه‌در يقال عرض فلان اذا مات من غير علة وكيجه‌دن برساعته دينور
يقال مضى عرض من الليل اى ساعة منه وسحابه على قول افق سمايى سدّ واحاطه ايدن سحابه دينور
يقال فى السماء عرض اى سحاب اوهو ماسدّ الافق ودوه‌نك اويلغنه عراض ديدكارى تمغا اورمق معناسنه‌در
يقال عرض البعير اذا وسمه بالعراض ﴿العارض﴾ شول ناقه‌يه دينوركه خسته ياخود فرومانده اوله
يقال نافة عارض اى مريض او كسير وانسانك بر يناغنك صحفه‌سنه دينوركه يوزينك برجانبى اوله‌جقدر
يقال ضرب عارضه اى صحفة خدّه * مؤلفك بصائرده بيانه كوره اصل عارض عرضى يعنى برجانبى ظهوره كلان
نسنه‌يه دينور پس بعضا سحابه اطلاق اولنور وبعضا آدمه حادث اولان برمقدارجه سقم والم مقوله‌سنه اطلاق
اولنور وبعضا يوزك برجانبنه اطلاق اولنور وبعضا عند الضحك ظاهر اولان اوك ديشلره اطلاق اولنور انتهى
ويقال فلان خفيف العارضين يراد به خفة شعر الخدّين وعارض افقده آرقورى ظهور ايدن سحابه دينور
ومنه فى الافق عارض وهو السحاب المعترض فى الافق وطاغه دينور ومنه عارض اليمامة وعوض وبدل جهتيله
ويريلان عطيه‌يه دينور وبيونك ايكى صفحه‌سنه ويوزك ايكى جانبنه عارضان دينور هر برينه عارض دينور
ومطلقا كيدركن برآدمه قارشو ويماج كلان شيئه دينور وآدم كولديكى وقتده يوزندن ظاهر اولان يره دينور
﴿العارضة﴾ بودخى كسر وآفت ياخود برعلت اصابت ايلمش ناقه‌يه دينور ويكاغك صفحه‌سنه دينور وآغزك
عرضنده يعنى ناحيه‌سنده اولان ديشه دينوركه مراد آزو ديشلر ايله اوك ديشلرك ارالغنده اولان ديشدر جمعى
عوارضدر قال الشارح ومنه فى قصيدة كعب رضى الله عنه * تجلو عوارض ذى ظلم اذا ابتسمت * وهى السنّ التى
فى عرض الفم * وعارضه قپونك اوست چرچوه‌سنه دينوركه قپونك سوكه‌سى اكا كچريلوب آنده دوران ايدر وكاركير
بنالرده كريشمله تعبير اولنان قالين ديركه دينوركه آرقورى قونوب دانه وهاطل ديدكارى ديركار آنك اوزرندن ترتيب
اولنور جمعى عواض در وناحيه معناسنه‌در وفصاحت وبيان وبلاغت معناسنه‌در يقال فلان ذو عارضة
اى بيان ولسن وجلادت وصرامت معناسنه‌در يقال فلان شديدة العارضة اى ذو جلد وصرامة قال فى الاساس
فلان ذو عارضة وهى البديهة وقيل الصرامة ﴿العرض﴾ فتحتينله قيون افراطله اوتلامقدن چتلامق معناسنه‌در
يقال عرض الشاء عرضا من الباب الرابع اذا انشقّ من كثرة العشب اى رعيه وعرض متاع معناسنه‌در والتوندن
واقچه‌دن غيرى ماله دينور نته‌كه رانك سكونيله عرض دخى دينور انلرده ثبات اولمديغيچون يقال نال عرضا
كثيرا وهو المتاع وكذا كلّ شئ سوى النقدين وانسانه حادث وعارض اولان مرض وكدر ومشغله مقوله‌سى حالته
دينور وحطام دنيايه دينور ومطلقا ماله دينور آز اولسون چوق اولسون قال الشارح ومنه الحديث ﴿ليس الغنى
عن كثرة العرض انما الغنى غنى النفس﴾ وعرض غنيمته دينور وحرص وطمع معناسنه‌در يقال ماهذا العرض اى الطمع
ودوام وثباتى اولميان شيئك اسميدر * شارح ديركه بعضلر ﴿الدنيا عرض حاضر يأكل منه البرّ والفاجر﴾ حديثنى
بونكله تفسير ايلديلر ومتكلمون بنفسه قيام وثباتى اولميوب انجق جوهر ايله قائم اولان شيئى بوندن استعاره ايلديلر
الوان وطعوم كبى وعرض برنسنه‌يه على غفلة ناكهانى اصابت ايلمكه دينور ومنه قولهم اصابه سهم عرض بالاضافة
اذا تعمد به غيره يعنى برنسنه قصديله آتيلان اوق فلانه طوقندى وكذا يقال * علقتها عرضا * على بناء المجهول
اى اعترضت فهو يتهالى يعنى فلان محبوبه من غير قصد ناكهانى يولده چيقمغله كوروب اكا عاشق ومفتون اولدم
﴿العرض﴾ عنب وزننده و﴿العراضة﴾ كرامه وزننده برنسنه انلو اولمق معناسنه‌در يقال عرض الشئ عرضا وعراضة
من الباب الخامس اذا صار عريضا ﴿العرض﴾ عينك كسريله جسده دينور وبدندن ترشح ايده‌جك يرلره دينوركه
مسامات اوله‌جقدر قال الشارح ومنه حديث صفة اهل الجنة ﴿انما هو عرق يجرى من اعراضهم مثل المسك﴾
اى مواضعهم التى تعرق من الجسد وبدنك رايحه‌سنه دينور كرك خوش وكرك ناخوش اولسون يقال فلان طيب
العرض اى الطيب الرائحة وعرض انسانك نفس وذاتنه دينور تقول اكرمت عنه عرضى اى صنت عنه نفسى

(قال)

قال الشارح ومنه شعر حسان * فان ابى و والده وعرضى * لعرض محمد منكم وقاء * فهذا خاصّ للنفس وعرض انسانك ناموس وحرمتنه دينوركه نقيصه وعارلحوقندن صيانت وحمايتنده اولديغى سمت وطرفيدر نفسى وحسب وشرفى جهتلرندن على قول كرك نفسى وكرك آباء واجدادى جهتلرندن اولسون ياخود آدمك عرضى شول كسه دركه آنك امور واحوالنى رؤيت ومحافظه كنديسنه لازم وواجب اوله اهل وعيال ومحرملرى كبى ياخود آدمك مدح اولنه جق وذمّ اولنه جق موضعندن عبارتدركه ذكر اولنانلردن اعمّ اولور ياخود آدمك عرضى حسب وشرفدن مدار افتخارى اوله جق نسنه دن عبارتدر وكاهجه عرضله آباء واجداد مراد اولور يقال فلان نقىّ العرض وهو جانب الرجل الذى يصونه من نفسه وحسبه ان ينتقص ويثلب او سواء كان فى نفسه او سلفه او من يلزمه امره او موضع المدح والذمّ منه او ما يفتخر به من حسب وشرف وقد يراد به الاباء والاجداد وعرض خليقهٔ محموده وطبيعت وجبلت حسنه يه اطلاق اولنور وكوده نك دريسنه دينور جلد معناسنه وعسكره دينور جيش معناسنه بونده فتحله ده لغتدر وايچنده جابجا كويلرو صولر ياخود خرمالقلر اولان وادى يه دينور ويمامه ده بر وادى آديدر وايلغون آغاجى كبى حمض اولان شجره ومسواك آغاجنه دينور ودوه نك وارض وبلدك برجانبلرينه وبر ناحيه لرينه دينور وسحاب عظيمه دينور وچوق چكركه لره دينوركه هوايى احاطه ايدرلر وآدمه دائما باطل وبيهوده ايله معترض اولان فضول كسه يه دينور مؤنثى عرضه در يقال هو عرض اى يعترض الناس بالباطل وعرض اعراضك مفرديدركه مخصوص حجازك رساتيق وقضا وناحيه لرينه اطلاق اولنور يمن ناحيه سنه مخلاف اطلاق اولنديغى كبى يقال هو من اعراض الحجاز اى من رساتيقه (العرض) عينك ضميله شام ديارنده بر بلده آديدر وعرض طاغك يوره سنه دينور وهر شيئك جانب وناحيه سنه دينور ومنه حديث محمد بن الحنفية * كل الجبن عرضا * اى اعترضه واشتره ممن وجدته ولاتسأل عن عمله يعنى سن پنيرى بولديغك آدمدن اشترا ايدوب اكل ايله واول پنير كيمك ايشى اولديغنى سؤال وتفتيش ايله يعنى بوپنيرى مجب مسلم يوخسه سائر طائفه مى ياپدى ديو تفتيش ايله وبو جانب وناحيه معناسندن مستعاردركه صور مقسمزين برطرفندن همان اشترا واكل ايله ديمكدر وكذا منه يقال * نظر اليه من عرض ومن عرض * بضمتين اى من جانب يعنى اكا برجانبدن باقديكه آچازدن باقدى ديمكدر وكذا يقال * يضربون الناس عن عرض * اى لايبالون من ضربوا يعنى عسكرك برطرفندن كيروب كيمسه يه باقيوب اوكارينه هر كيم كلديسه ضرب ايلديلر وعرض النهر وعرض البحر نهرك وبحرك وسطنه دينوركه انكين يرلريدر وعرض الحديث كلام وخبرك معظم محلنه اطلاق اولنور وعرض الناس كذلك خلقك معظم ومزدحكاهنه اطلاق اولنور بونده فتحله ده جائزدر وعرض السيف قلجك يوزينه دينور يقال ضربه بعرض السيف اى بصفحته وعرض العنق بيونك برجانبنه دينور عرضان ايكى جانبيدر وعرض بركونه يورويشه دينوركه آت قسمنده محمود ودوه قسمنده مذمومدركه برجانبه زور ويره رك يوريمك اوله جقدر يقال يمشى عرضا وهو سير محمود فى الخيل ومذموم فى الابل وعرض الناس عوام ناسه اطلاق اولنور كوياكه نوع انساندن بشقه بر ناحيه لردر يقال هو من عرض الناس اى من العامّة وعرض الاسفار همان سير وسفر ايچون ناحيهٔ مخصوصه اولان ناقه يه اطلاق اولنور كوياكه سفر ايچون معروض ومنسوبدر يقال ناقه عرض اسفار اى قويّة عليها ويقال عرض هذا البعير السفر والحجر اى قويّة عليه (العراض) عينك كسريله بودخى حديث وكلامك معظم محلنه دينور يقال عراض الحديث اى معظمه وشول تمغايه ياخود داغ ايله باصدقلرى جزكى يه دينوركه دوه نك اويلغنه آرقورى بصارلر يقال عرض بعيره عراضا وهو سمة او خط فى فخذ البعير عرضا وشول دمور داغلغى يه دينوركه انكله دوه نك طبانلرينه داغ وتمغا بصارلر تاكه طپراقده ايزى بيلنمك ايچون وعراض ناحيه معناسنه در يقال تعرّض الى عراض اى ناحية وبر نسنه نك بريانه دينور شقّ الشئ معناسنه جمعى عرض كلور عينك ضميله وعراض مفاعله بابندن مصدر اولور معارضه معناسنه بو مناسبتله يغور دوه ناقه يه عرض ايچون يديلوب كتورلمكده استعمال اولندى تاكه ناقه يه اشتهاسى اولورايسه آشه يقال ضرب الفحل الناقة ضرابا وذلك ان يقاد اليها وعرض عليها ليضربها ان اشتهاها ويقال بعير ذو عراض اذا كان يعارض الشجر ذا الشوك بفيه يعنى اغزيله تيكنلو آغاجلره ارقوريدن صوقيلور اولدقده ويقال جاءت فلانة بولد عن عراض ومعارضة وهى ان يعارض الرجل المرأة فيأتيها حراما (العرضىّ) عينك فتحيله برجنس ثوبك اسميدر وعراق لغتنده خانه نك بعض مرافق ولواحقنه دينور بئر ومطبخ وكنيف كبى (العرضىّ) زمكى وزننده جنبش ونشاط معناسنه در يقال يمشى بالعرضىّ اى بالنشاط (العرضنة) سبحله وزننده شول ناقه يه دينوركه نشاطندن واويناقلغندن ينكج كبى يانن يانن يورر اوله يقال ناقة عرضنة اذا كانت

تمشي معارضة يعني للنشاطها وعرضنه وعرضى الف مقصوره ايله جنبش ونشاطدن طوغرى اوليوب يانليه رق
اولان يوريمكه دينور يقال تمشي الناقة العرضنة والعرضى اى فى مشية بغى من نشاطه يعنى اذا مشى مشيته فى شق
فيها بغى من نشاطه وكوزقويريغيله ارقورى باقمه دينور يقال نظر اليه عرضنة اى بمؤخر عينيه (العرضىّ) كردىّ
وزننده كوتى آكراوزره طورميان آدمه دينور يقال رجل عرضىّ اذا كان لا يثبت على السرج وشول دوه يه دينوركه
برخوشجه باش اوكر ديلوب رام اولمامغله كاه برى وكاه اوته يه يانليه رق يورر اوله يقال بعير عرضىّ اذا كان يعترض
فى سيره لانه لم يتمّ رياضته (العرضية) كرديّه وزننده تمام تعليمه كيرميوب هنوز كنديسنده سركشلك وصعوبت
اولان ناقه يه دينور يقال ناقة عرضية اذا كانت فيها صعوبة وعرضيه مصدر اولور عجرفيه معناسنده كه حدّت
وصعوبت وبى پروا حركت ونخوتدن عبارتدركه چپارزلق تعبير اولنور يقال فيك عرضية اى عجرفية ونخوة
وصعوبة (العرضة) غرفه وزننده همت معناسنده در يقال هم جيوش عرضتهم اللقاء اى همتهم وكورش
منصوبه لرندن برمنصوبه يه دينور وبرنسنه نك اوكنه آرقورى نصب اولنمش نسنه يه دينور بو مناسبتله برشيئك ضبط
وتحملنه قوىّ وقادر ديمك موقعنده استعمال اولنور كوياكه اول شيئك اوكنده طوروب تجاوز ايتدرمز ومنه يقال
هو عرضة اى مقرن له قوىّ عليه بوراده عرضه معروض ياخود معترض معناسنه در ويقال ناقة عرضة للحجارة
اى قويّة عليها ويقال فلانة عرضة للزوج اى قويّة عليه وناسك دائما طعن وتشنيعلرينه موقع ومضرب اولان كسه يه
اطلاق اولنور يقال فلان عرضة للناس اذا كانوا لا يزالون يقعون فيه وبرنسنه نك اوكنه نشانهٔ تيركبى نصب
اولنمش نسنه يه دينور تقول جعلته عرضة لكذا اذا نصبته له وآرالغه كيروب معترض وحائل وحاجز اولان شيئه
اطلاق اولنور ومنه قوله تعالى ﴿ولا تجعلوا الله عرضة لايمانكم﴾ اى مانعا معترضا اى بينكم وما بين ما يقربكم الى الله
تعالى ان تبرّوا وتتقوا او العرضة الاعتراض فى الخير والشرّ اى لا تعترضوا باليمين فى كل ساعة ان لا تبرّوا ولا تتقوا
خلاصه آيت مرقومه ده واقع عرضه برنسنه نك اوكنه آرقورى كلوب حاجز وحائل اولان نسنه ياخود برنسنه ايچون
نصب وتعيين اولنمش نسنه معناسندن مأخوذ در اوّله كوره ايمان لفظنده ايكى وجه واردر برى يمين محلوف عليه
معناسنه اولمقدر يمينك كنديسنه تعلق اعتباريله ياخود فى الاصل حلف معناسـنه مصدر اولمغله مفعوله اطلاق
اولنمشـدر صيد مصيده اطلاق اولنديغى كبى پس وجه اوّله كوره مفهوم شريفى بودركه سبب نزولى اولان
بعض كمسه صلهٔ رحم وتصدق كبى بعض خيراتك تركى ضمننده حلف بالله ايدوب بعده حانث اولمامق ايچون تركنده
مقيم اولمغله بركونه برّ وتقوى واصلاح ذات البين مقوله سى اولان محلوف عليهه حق تعالايى حاجز ومانع طوتمقدن
نهى متضمن اولوب ولا يمانكم لفظنده واقع لام لا تجعلوا كلمه سنك صله سى اولمغله تجعلوا اوچ مفعوله تعديه ايلمش
اولوركه بريسى لام واسطه سيله در ياخود عرضه كلمه سنك صله سى اولور اعتراض معناسنى متضمن اولديغيچون
وجه ثانى يه كوره كه يمين حقيقتى اوزره اولمقدر لام تعليليه اولوب وعرضه مفعول ثانى وان تبرّوا لام محذوفه
واسطه سيله مفعول ثالث اولمغله معناى شريف لا تجعلوا الله حاجزا عن الخير لاجل حلفكم ديمك اولور ومعناى ثانى يه
كوره حق تعالى يى كثرت يميله هر افعال خير وشرده ايمانه معترض ايلمكله ادب وحرمته عدم رعايتدن نهى اولمش اولور
نته كه ﴿ولا تطع كل حلّاف مهين﴾ كريمه سنده نكتهٔ مزبوره مندرجدر وان تبرّوا قولى وجه اوّله كوره ايماندن عطف
بيان اولور ولامك تعليليتنه كوره نهيه علت اولمق جائزدر مخافة ياخود ارادة ان تبرّوا سبكنده اولور وكوفيون لئلا
تبرّوا ايله تأويل ايلديلر وبعضلر ان تبرّوا مبتدا اولوب خبرينه خير لفظنى تقدير ايلديلر وبعضلر فى حرفنى تقدير ايلديلر
(الاعتراض) افتعال منع معناسنه در فى الاصل طريق مسلوكده سالكك اوكنه بناء وسائر نسنه كرلمامك معناسنه
اولمغله بو مناسبتله منع مطلق معناسنده استعمال اولندى يقال اعترض له اذا منعه وعرض لفظندن مطاوع اولور
يقال عرضه فاعترض وسرعسكر عرض لشكر ايلدكده نفر سوار اولوب طورمق معناسنه در يقال اعترض فلان
اذا صار وقت العرض راكبا وبرنسنه نهرده معترض اولان خشبه كبى آرقورى كليورمك معناسنه در يقال اعترض
الشئ اذا صار كالخشبة المعترضة فى النهر وبرآدمه مرض ياخود جنّ طوقنمه كبى حادثه عارض اولمغله سست اندام
اولوب زوجه سنه قربادن عاجز اولمق معناسنه در يقال اعترض الرجل عن امرأته اذا اصابه عارض من الجن او من مرض
يمنعه عن اتيانها * شارح ديركه بونده صواب اولان مجهول بنيه سيله اولمقدر واعتراض برنسنه برنسنه نك اوكنه كريلوب
سپرلنمك معناسنه در يقال اعترض الشئ دون الشئ اذا حال وسركش دابه يدك چكلنه رام اولمامغله يولارينه كريلوب
برى اوته صاپمق معناسنه مستعملدر يقال اعترض الفرس فى رسنه اذا لم يستقم لقائده وهنوز طورو سركش اولان حيوانه
بنمك معناسنه در يقال اعترض زيد البعير اذا ركبه وهو صعب بعد وبركسه بركسه يه طوغرى اوق طوغرلدوب آتوب

مطلب

(اولدرمك)

اولدرمك معناسنه در يقال اعترض له بسهم اذا اقبل به قبله فرماه فقتله و برايشه آلك اوّلندن باشليوب ارالغندن
باشلمق معناسنه مستعملدر يقال اعترض الشهر اذا ابتدأه من غيراوّله و بركسه نك عرض و ناموسنه طوقنمق معناسنه در
يقال اعترض فلانا اذا وقع فيه و باشبوغ اولان كمسه نفرات عسكرى برر برر كوزدن كچورمك معناسنه در يقال اعترض
القائد الجند اذا عرضهم واحدا بعد واحد و فى الحديث ﴿لا جلب و لا جنب و لا اعتراض﴾ وهو ان يعترض الرجل بفرسه
فى بعض الغاية بو معناى اوّلدن مأخوذدر مراد قوشى ميداننده قوشوب كيدركن سوارك برى بر طرفدن چيقوب
انلره قارشمغله برابر قوشمقدر شخص مزبورك آتى دنج اولوب ميدان باشندن قوشنلرك آتلرى يورغون اولمغله مساوات
اولمديغنه مبنى نهى وارد اولمشدر (العراض) غراب وزننده انلونسنه يه دينور عريض معناسنه كبار و كبيركبى يقال
شئ عراض اى عريض لكن مقتضاسى پك انلو اولمقدر (العراضة) ها ايله عراضك مؤنثيدر يقال قوس عراضة
اى عريضة و يول ارمغاننه دينور يقال جاء بعراضة اى هدية و ذخيره كتورن كمسه لرك رفيقلرينه اطعام ايلدكارى
طعامه دينور (عوارض) علابط وزننده طىّ قبيله سى بلادنده بر طاغك اسميدركه حاتمك قبرى آنده در
(الاعراض) همزه نك كسريله عرضا و طولا كتمك معناسنه دركه توسيع و تعميم ايلمكدن كنايه در يقال اعرض
الرجل فى المكارم اذا ذهب عرضا و طولا * شارح ديركه * اعرضت القرفة * مثلى بوندندر قرفه قافك كسريله تهمت
و سوء ظنّ معناسنه در يعنى سن تهمتى توسيع و تعميم ايلدك ديمكدر مثلا بر كمان صاحبى كمسه يه كمانك كيمه در ديو سؤال
ايلدكده بتون محله خلقنه در ديسه كلام مزبورى ايراد ايدرلر و اعراض بر نسنه دن يوز دوندرمك معناسنه دركه
وجودينك بر ناحيه سنى اظهار معناسندندر يقال اعرض عنه اذا صدّ و بر نسنه يى انلو قلمق معناسنه در يقال
اعرض الشئ اذا جعله عريضا و خاتون يصى و انلو كوده لو چوجقلر طوغورمق معناسنه در يقال اعرضت المرأة
بولدها اذا ولدتهم عراضا جمع عريض و بر نسنه ظاهر و عيان اولمق معناسنه در يقال اعرض الشئ اذا ظهر
و تقول عرضته اناقا عرض هو مثل كببته فاكبّ و هو من النوادر و بر نسنه بر كمسه نك قولاينه كلمك معناسنه در يقال
اعرض لك الخير اى امكنك كذلك صيد صيادك تولكنه كلمك معناسنه دركه بر طرفى قولايلق كسب ايلمكدن
عبارتدر تقول اعرض لك الظبى فارمه اى امكنك من عرضه (المعرضة) اسم مفعول بنيه سيله شول ارضه دينوركه
اوتلغى فراوان اولمغله هر طرفدن كلوب كيدن دوابّ و مواشى اكا صوقيلوب رعى ايدرلر اوله يقال ارض معرضة اذا
كانت يستعرضها المال و يعترضها اى هى ارض فيها نبات يرعاه المال اذا مرّ فيها (المعرض) محسن وزننده بر نسنه دن
اعراض ايدن كمسه يه و اعتراض ايدن كمسه يه دينور و منه قول عمر رضى الله عنه * فى الاسيفع فادّان معرضا
و تمام الحديث فى مادّة سفع شرّاح بونى درت وجهله توجيه ايلديلر اوّلا اعتراض معناسنه اولان اعراضدن
اسم فاعلدر يقال اعرض و تعرّض و اعترض بمعنى پس مراد همان اقراض و ادانه ايدن كمسه دن استقراض
و استدانه يه معترض و متعرض ديمكدر ثانيا استدانه دن نهى ايدن كمسه لردن صدود و اعراض ايديجى ديمكدر
ثالثا دينى ادا ايلمكدن اعراض ايديجى ديمكدر رابعا اصلا مبالات ايليه رك قنغى عرضدن يعنى قنغى طرفدن اولورسه
استدانه ايديجى ديمكدر و بو قولاينه كلمك معناسندندر (التعريض) تفعيل وزننده كلامى كنايه و توريه ايله سويلمك
معناسنه در يقال عرّض له بكذا ضدّ صرّح و منه قول سمرة بن جندب رضى الله عنه * من عرّض عرّضناله
و من مشى على الكلاّء قذفناه فى النهر * اى من لم يصرّح بالقذف عرّضناله بضرب خفيف و من صرّح حددناه
بوراده كلاّء شدّاد وزننده اسكله يه ديمكله اسكله ده يوريمكى تصريح قذفده و نهره آتوب غرق ايلمكى حدّ
شرعيده استعاره ايلمشدر پس مراد بر كمسه برئ الساحه اولان بر آدمى كنايه و تعريض جهتيله قذف ايدرسه بزدخى
تعريضنه مقابل حدّ شرعى مبلغنه بالغ اولميه جق حدّ خفيفله تأديب ايدرز و اكر تصريح جهتيله قذف ايدرسه
بزدخى حقنده حدّ شرعى يى اجرا ايله تعزير ايدرز * شارح ديركه تعريض ايكى قسمدر برى متكلمك صريح كلامنده
معنى مراد اولميوب انجق سامعه آنكله معناى مرادى افهام ايليه تكه مسلمينه ايذا ايدن كمسه يه بالنفس خطابله
﴿المسلم من سلم المسلمون من يده و لسانه﴾ ديو تعريض ايليه زيرا مراد موذيدن سلب صفت اسلام ايلمكدن كنايه در
و التعريض ابلغ من التصريح قولنجه بو وضع مؤثر اولور زيرا بونده ايقاظ عن الغفله امرينه تلويح اولديغندن
بشقه كلام مع البرهان و خطاب مع العام در و قسم آخرى ظاهر ده بر كمسه يه خطابله تصريح معناى مراد ايده سن
بو قسمدن اقول لك ياجارتى فاسمعى انت يابنيتى مفهوميله تعبير اولنور انتهى * و تعريض بر نسنه يى انلو لتمك معناسنه در
يقال عرّضه اذا جعله عريضا و متاعى مبادله و جهيله صاتمق معناسنه در يقال عرّض متاعه اذا باعه بالعرض
و ذخيره جى رفيقلرينه عراضه ديديكى طعام يدرمك معناسنه در يقال عرّضه اذا اطعمه العراضة و دائما

مطلب

عرضان اكل ايلك معناسنه‌در يقال عرّض الرجل اذا دام على اكل العرضان كما سيذكر و برآدم طلاقت لسان
وحسن بيان و ناطقه صاحبي اولمق معناسنه‌در يقال عرّض الرجل اذا صار ذا عارضة وكلام وكاتب يازو يي
او قمز درجه‌ده پيچيده و مختل ومشوّش يازمق معناسنه‌در يقال عرّض الكاتب اذا ثبج ولم يبين و برنسنه‌يي برنسنه‌يه
قرشو طوتمق معناسنه‌در يقال عرّض الشيء للشيء اذا جعله عرضا له * قال الشارح ومنه الحديث ❋ ماعظمت
نعمة الله على عبد الاّ عظمت مؤنة الناس عليه فمن لم يحتمل تلك المؤنة فقد عرّض تلك النعمة للزوال ❋ (المعرّض)
محدّث وزننده صبياني سنت ايدن سنتجي‌يه دينور يقال هو معرّض اى خاتن الصبيّ ومعرّض اساميدندر معرّض بن
علاط ومعرّض بن معيقيب اصحابدندر على قول صواب اولان معيقيب بن معرّض اولمقدر (المعرّض) معظم
وزننده شول دوه و صغر مقوله‌سنه دينوركه اويلغنه عراض ديدكلرى تمغاى مذكور باصلمش اوله يقال نعم معرّض
اذا وسم بالعراض وتاتارى پشمش اته دينور يقال لحم معرض اذا لم يبالغ فى انضاجه (المعرض) منبر وزننده
شول لباسه دينوركه جاريه آنكله مشترى‌يه عرض اولنه (المعراض) محراب وزننده شول اوقه دينوركه يلكسز
و ايكى طرفى اينجه و اورته‌سى قالين اولمغله آتيلان شيئه اوجيله طوقنميوب عرضيله آرقورى طوقنور اوله
ومعراض الكلام سوزك فحوا ومفهومندن عبارتدر تقول عرفت ذلك من معراض كلامه اى فحواه * شارح ديركه
معاريض كلام بوندندركه توريه جهتيله سويلنن كلام اوله‌جقدر ومنه انّ فى المعاريض لمندوحة عن الكذب
(العريض) انلو نسنه‌يه دينور يقال شيء عريض ضدّ طويل و برياشنده اوغلاغه دينوركه اوتى آوردينك
برطرفيله اوتلار اوله يعنى بتون آغزيله هنوز اوتلاميوب همان برطرفيله اوتلار اوله على قول تكه لكه كلكه صالح
و طالب اولان چبشه دينور جمعى عرضان كلور عينك كسرى وضميله (عريض البطان) قولانى انلو ديمكدركه
صاحب يسار و ثروتدر ديمكدن كنايه‌در يقال فلان عريض البطان اى مثر (التعرّض) تفعل وزننده برنسنه‌يه
تصدّى ايلك معناسنه‌در يقال تعرّض له اذا تصدّى ومنه الحديث ❋ اطلبوا الخير دهركم وتعرّضوا لنفحات رحمة الله
فان لله نفحات من رحمته يصيب بها من يشاء من عباده ❋ اى تصدوا لها و برنسنه اكرلمك معناسنه‌در يقال تعرّض
الشيء اذا تعوّج ودوه صعوبت طريقدن ناشى طوغرى كيده ميوب صاغه صوله صپارق كتمك معناسنه‌در يقال
تعرّض الجمل فى الجبل اذا اخذ فى سيره يمينا وشمالا لصعوبة الطريق (المعارضة) مفاعله وزننده برنسنه‌دن
يان و يروب عدول وانصراف ايلك معناسنه‌در يقال عارضه اذا جانبه وعدل عنه و بركمسه‌نك يورويشى كبى
يوريه‌رك برابرنده كتمك و يارشمق معناسنه‌در يقال عارضه اذا سار فى حياله وكتاب مقابله ايلك معناسنه‌در
يقال عارض الكتاب اذا قابله و يولك برطرفندن كتمك معناسنه‌دركه يولداشى او برطرفده قالور يقال عارض
الرجل اذا اخذ فى عروض من الطريق اى ناحية وجنازه‌يه خانه سندن اويميوب اثناء راهدن ارقورى چيقوب
اويمق معناسنه مستعملدر يقال عارض الجنازة اذا اتاها معترضا فى بعض الطريق ولم يتبعها من منزله و بركسه‌نك
بعينه ايشلديكى ايش كبى ايلك معناسنه‌در يقال عارض فلانا بمثل صنيعه اذا اتى اليه مثل ما اتى علم آدابده وظيفهٔ
معارضه بوندن مأخوذدر يقال عارضه كانّ عرض فعله كعرض فعله ومعارضه وعراض بركسه برعورته
برمحلده صتاشوب زنا ايلك معناسنه‌در يقال جأت بولد عن عراض ومعارضة اذا لم يعرف ابوه (الاستعراض)
برنسنه‌نك عرضى جهتندن اوله‌رق ناحيه سندن كلك معناسنه‌در بو مناسبتله استعرضت الناقة باللحم ديرلر
مجهول بنيه سيله قذفت باللحم معناسنه كوياكه لحم ناقه‌يه عرضى جهتندن رمى اولنمش اولوركه پك سمورمك
معناسى لازم كلور واستعراض اوكنه هركيم كلورسه مبالات ايتميه‌رك واحوالرينى صورميه‌رق برطرفدن
اوروب قتل ايلك معناسنه‌در يقال استعرضهم اذا قتلهم ولم يسأل عن حال احد (عريض) زبير وزننده مدينه
ترابنده بروادى آديدركه سلفده اهل مدينه‌نك مواشيلرى آنده اولور ايدى (العرّيض) سكيت وزننده دائما
ناسه شركير اولان كمسه‌يه دينور يقال رجل عرّيض اذا كان يتعرّض للناس بالشرّ (المعارض) اسم فاعل
بنيه سيله شول ناقه‌يه دينوركه ياوريسندن غيرى‌يه ياقلمش اولوب لكن ايوجه رام وانيس اولمامغله
يانه كلدكده استشمام ايدوب سود ويرمز اوله يقال ناقة معارض اى علوق ترأم بانفها وتمنع درّها (ابن المعارضة)
مفاعله وزننده ولدزنايه اطلاق اولنور يقال هو ابن المعارضة اى السفيح (المعترض) اسم فاعل بنيه سيله
اسمادندر مزال بن المعترض شعرادندر (العرمض) جعفر وزننده و (العرمض) زبرج وزننده مغيلان كبى
ايرى ميشه اغاجلرندن برجنس اغاجه دينور على قول جعفر وزننده سدر اغاجنك ومسواك اغاجنك
خرده نوعنه دينور واصلا بيويوب ايريلشمز اولان اغاجه دينور و يوصونه دينور طحلب معناسنه مفردى

عرمضه در ﴿العرماض﴾ عينك كسريله بودخي يوصونه دينور وعرمضه وعرماض مصدر اولورلر صويوصون
طوتمق معناسـنه يقال عرمض الماء عرمضة وعرماضا اذا طحلب ﴿العضّ﴾ عينك فتحي وضادك تشديديله
و﴿العضيض﴾ ازيز وزننده برنسنه يي ديش ايله اصرمق معناسنه در تقول عضضته وعضضت عليه وعضضته وعليه
عضا وعضيضا من الباب الرابع والثالث اى مسكته باسنانى او بلسانى * شارح ديركه باب ثالثدن ورودى شاذدر وباب
اوّلدن دخي ورودى ابن قطاعدن منقولدر وبوراده مؤلف مجازى حقيقته خلط ايلمشدر زيرا لسانله اصرمقدن
مراد بركسه يي لسانله آزرده ورنجيده ايلمكدر يقال عضه بلسانه اذا تناوله انتهى * وعضّ الزمان دهرك شدّت ومحنتنه
اطلاق اولنور يقال عضّ الزمان لم يدع له دعة اى شدته ويقال عضه الزمان اذا اشتدّ عليه وعضّ الحرب جنكك
شدّتندن عبارتدر على قول بونلر ظاى معجمه ايله در وعضّ الاسنان ضاد ايله در وعض يايك كريشى بغرينه ياپشمق
معناسـنه مستعملدر يقال عضت القوس اذا لصق وترها بكبدها وعضيض بركسه يه على الدوام ملازمت ايلمك
معناسـنه مستعملدر تقول عضضت بصاحبي عضيضا اذا لزمته وعضيض خاصةً پك اصرمق معناسـنه در يقال
عضه عضيضا وهو العضّ الشديد وجنكده آدمك قرين وهمتاسنه اطلاق اولنوركه برى برينى قاورايوب
اوغراشورلر يقال هو عضيضه اى قرينه ﴿العضوض﴾ صبور وزننده اصرمق جهتيله اكل اولنه جق نسنه يه
دينور تقول ماذقت عضوضا اى مايعضّ عليه ويؤكل وكريشى بغرينه ياپشمش يايه اطلاق اولنور يقال قوس
عضوض اذا لزق وترها بكبدها وفرجى پك طاره جق عورته دينور يقال امرأة عضوض اى ضيقة وآفت وداهيه يه
اطلاق اولنور يقال اصابه عضوض اى داهية وناسى دلازار ايدن شدّتلو ومحنتلو زمانه اطلاق اولنور يقال
زمن عضوض اى شديد كلب وجور وظلم وستمى اولان شاه واميره اطلاق اولنور يقال ملك عضوض اى فيه
عسف وظلم * قال الشارح ومنه حديث ابى بكر رضى الله عنه ﴿ سترون بعدى ملكا عضوضا ﴾ وديبى درين قويويه
على قول صويى چوق اولانه اطلاق اولنور اوّله كوره كويا كه مشقتندن صوچكن آدمى عضّ ايدر ثانى يه كوره
كويا كه قوغه يى بتون ديشلريله عضّ ايدر يقال بئر عضوض اى البعيدة العقر او الكثيرة الماء جمعى عضض
كاور ضمتينله وعضـاض كاور عينك كسريله ﴿العضاض﴾ سحـاب وزننده بودخي اصرمق وجهيله اكل
اولنه جق مأكوله دينور وقالين شجره دينور ﴿التعضوضة﴾ تانك فتحيله بودخي فرجى طاره جق خاتونه دينور
﴿التعضوض﴾ هاسز برنوع خرمادركه سياه وطتلو اولور مفردى تعضوضه در ﴿العضاض﴾ كتاب وزننده آت قسمى
اصرغان اولمغه دينور يقال فرس ذات عضاض اى عضّ * شارح ديركه عيرب فعال وزننده دخي كاور بونك كبى
وعضاض مفـاعله دن مصدر اولور دابه لرى برى برينى قاوره يوب اصرشمق معناسنه يقال عاضت الدوابّ
عضاضـا ومعاضة اذا عضت بعضها بعضـا وعضاض شدّت ومحنته ديش قصوب صبر وتحمل ايدن آدمه
اطلاق اولنور يقال هو عضاض عيش اى صبور على الشدّة ﴿العضّ﴾ عينك ضميله دوه يه يوتدردقلرى خميريومغنه
دينور ويونجه يه دينور قت معناسنه ويالكز جه آرپه ايله قارشق بغدايه دينوركه دوه يه علف ايدرلر ياخود دوكلمش
خرما چكردكيله يونجه يه دينوركه كذلك دوه يه علف ايدرلر ياخود دوكلمش چكردك ايله خميره وآرپه يه دينوركه
برى برينه قاتوب دوه يه يدررلر ويرده قلان يوغون آغاجه دينوركه مراد اومچه سيدر وبريره بريكدرلمش قالين
طومرقلره دينور وقورى اوتلغه دينور ﴿العض﴾ عينك كسريله فعل بمعنى فاعلدر بدخوى كمسه يه اطلاق اولنور
يقال انه لعضّ اى السيّئ الخلق ونهايت درجه ده فطانت وفراست وبلاغت صاحبي فهيم وزيرك آدمه اطلاق
اولنور يقال انه لعضّ اى بليغ منكر يعنى فهم عالم وجنكده بركسه نك همتاسنه دينور يقال هو عضه اى قرنه
وبرنسنه يه قوىّ وضابط ومقتدر اولان كمسه يه اطلاق اولنور كويا كه اول نسنه يى عضّ وضبط ايدر يقال انه لعضّ
سفر اى قوىّ عليه وماله كركى كبى تقيد وتيمار واهتمام ايدن آدمه اطلاق اولنور يقال فلان عضّ مال اى قيم عليه
وبخيل وناكسه اطلاق اولنور كويا كه مالنى اصروب صاليورمز وياوز وشديد آدمه اطلاق اولنور يقال رجل عض
اى بخيل وكذا شديد وآفت وداهيه يه اطلاق اولنور جمعى عضوض در عينك ضميله ومنه الرواية الاخرى
فى الحديث ﴿ الخلافة بعدى ثلثون سنة ثم يكون ملك عضوض ﴾ كامر وفى رواية ثم تكون ملوك عضوض بالضم
وعض مطلقا تيكنلو چالى اغاجنك كوچكلرينه دينور بونده عينك ضميله ده جائزدر على قول طلح وعوسج وسلم
وسيال وسرح وعرفط وسمر وشبهان وكنهبل ديدكلرى تيكنلو باديه اغاجلرينه اطلاق اولنور بونلرك هربرى
ماده لرنده مرسومدر وعضّ آچلمسى پك دشوار اولان كليده اطلاق اولنور يقال غلق عضّ اى لايكاد ينفتح
﴿العضّـان﴾ تثنيه بنيه سـيله زيد بن حارث النمرى ايله دعفل بن حنظلة الذهلى يه اطلاق اولنوركه هربرى

عربك حكم و ايّام و تواريخنه عارف و دانا ايدى (العضاض) غراب وزننده و (العضّاض) رمّان وزننده بورونك
دبينه اطلاق اولنوركه ايكى قاشك قاوشديغى يرك آلتنده در قوّهٔ شامّه اورادنده عضّ رايحه ايلديكيچون اطلاق
اولندى يقـال ضرب عضاض انفه وعضاضه اى عرنينه (العضاضى) غرابى وزننده كودهسى تر و ملايم
و نازك آدمه دينوركه كورن كمسـهنك همان اوپوب اصرهجغى كلور يقال رجل عضاضىّ اى ناعم لين وپك
طاولى دوهيه دينور (الاعضاض) همزهنك كسريله برنسنهيى بركمسهيه اصرتمق معناسنه در تقول اعضضته
الشئ اذا جعلته يعضه ومنه الحديث ❋ من تعزّى بعزاء الجاهلية فاعضوه بهن ابيه ولاتكنوا ❋ اى قو لواله
اعضض اير ابيك ولاتكنوا عنه بالهن يعنى شول كمسهكه نسبت جاهليه ايله انتساب ادّعا ايدوب آنكله تفاخر ايليه
سزلر اكا پدرينك آلتنى اصرده سز يعنى پدركك آلتنى اصر ديه سز وكمال تنكيل و اهانت ايچون آلتى هن تعبيريله
كنايه ايليوب صراحةً ذكر ايليه سز هن هانك فتحيله ذكردن كنايه در و اعضاض قلجله اورمق معناسنه مستعملدركه
كويا قلجه اصردر تقول اعضضته سيفى اذا ضربته به و برآدمك دوهلرى عضّ يمك معناسنه دركه عينك ضميله در
يقـال اعضّ القوم اذا اكلت ابلهم العضّ وقويو عضوض اولمق معناسـنه در يقال اعضت البئر اذا صارت
عضوضا و يرك عضّ ديدكلرى نبات و اشجـارى فراوان اولمق معناسـنه در يقال اعضت الارض اذا كثر عضها
(التعضيض) تفعيل وزننده دوهيه خير بومغى يوتدرمق معناسنه در يقال عضض الرجل اذا علف ابله العضّ
وعضوض اولان قويدن صو چكمك معناسنه در يقال عضض الرجل اذا استقى من البئر العضوض وبركمسه
جاريهسيله ملاطفه قلمق معناسـنه در يقال عضض الرجل اذا مازح جاريته (المعضض) معظم وزننده شول
مركبه دينوركه سائر مركبلر اصروب قاپمغله كودهسى جابجا برهلنمش اوله يقال حمار معضض اذا صار قد عضته
الحمر و كدمته (العلض) عينك فتحى و لامك سكونيله قازق مقولهسى نسنهيى يرندن قوپروب چيقارمق ايچون برى اوته
ارغلامق معناسـنه در يقال علضه علضا من الباب الثانى اذا حرّكه لينتزعه (العلوط) جلوز وزننده چقاله
دينور ابن آوى معناسنه (العلامض) علابط وزننده ثقيل و ترك و نادان كمسنهيه دينور يقال رجل علامض اى ثقيل
وخم (العلهضة) دحرجه وزننده شيشهنك طقاجنى چيقارمغه چالشمق معناسنه در يقال علهض رأس القارورة
اذا عالج صمامها ليستخرجه و كوزى باشدن يعنى يرندن اويون چيقارمق معناسـنه دركه مثلهٔ عجمدر يقال علهض
العين اذا استخرجها من الرأس و بركمسه ايله برنسنه ضمننده كركى كبى اوغراشمق معناسنه در يقال علهض الرجل
اذا عالجه علاجا شديدا و بركمسهدن برنسنهيه نائل اولمق معناسنه در يقال علهض منه شيئا اذا ناله (عوض) عينك
فتحى و واوك سكونى و ضادك مبنى اولهرق حركات ثلاثيله بركلمهدركه يالكزجه زمان مستقبلك استغراقنده ظرفدر
ابد معناسـنه در تقول لا افارقك عوض و بعضلر عندنده زمان ماضيده دخى استعمال اولنور تقول مارايت مثله
عوض يعنى اكا بكزر اصلا برنسنه كورمدم و عند البعض دهر و زمان معناسنه در خلف معناسنه اولان عوضدن
مأخوذدر زيرا زماندن برجزؤ صاوشوب كتدكده زمان آنك بدلنه جزؤ آخر تعويض ايدر استعمال اوّلرده كورهده
بنه بو معنادندر و عوض كلمهسى نفى مقامنه مخصوص صدر و مضاف اولدقده معرب اولور تقول لا افعله عوض العائضين
كما تقول دهر الداهرين و ابد الآبدين و بعضلر عندنده عوض قسم اداتيدر على قول برصنم اسميدركه پرستش ايدن
مشركاركه بكر بن وائل قبيلهسيدر اكا قسم ايدرلر ايدى و يقال افعل ذالك من ذى عوض كما تقول من ذى انف اى
فيما يستأنف يعنى كله جك زمانده ديمكدر (العوض) عنب وزننده و (العوض) خوض وزننده و (العياض) كتاب
وزننده برنسنهيه بدل و خلف ويرمك معناسنه در تقول عاضنى الله منه يعوض عوضا و عوضا و عياضا اى اعطانى
خلفا و بدلا عياضك اصلى عواض ايدى ماقبلنك كسرهسى و اوى يايه ابدال ايلدى و عوض عنب وزننده و معوضه
معونه وزننده اسملردر بدل و خلفه دينور يقال هو عوض منه و معوضة اى خلف و بدل (التعويض) تفعيل وزننده
بودخى عوض ويرمك معناسـنه در تقول عوّضنى منه بمعنى عاضنى (التعوّض) عوض آلمق معناسنه در يقال
تعوّض الرجل اذا اخذ العوض (الاستعاضة) عوض ايسـتهمك معناسـنه در يقال استعاضه اذا سأله العوض
(المعاضة) مفاعله وزننده بركمسـهيه برنسنهيى عوض ويرمك معناسـنه در يقال عاوضه الشئ اذا اعطاه اياه
(الاعتياض) افتعال وزننده بركمسهيه عوض طلبيله كلمك معناسنه در يقال اعتاضه اذا جاءه طالبا للعوض (العائض)
فائض وزننده كه ابو محمد الفقعسى نام شاعرك قولنده واقعدر معوض معناسـنه دركه فاعل بمعنى مفعولدر عيشة
راضية قبيلندندركه مرضيه معناسنه در * مؤلفك قول مزبوردن مرادى اشبو * هل لك والعارض منك عائض فى
هجمة يغدر منها القابض * بيتى اولهجقدركه معوض معناسـنه در تجز بحمده تعالى ﴿ فصل الغين المعجمة ﴾

﴿ فصل الغين المعجمة ﴾

(التغبيض) تفعيل وزننده اغلامق مراد ایدن كسه كمال انقباضندن اغلایامیوب كوزندن یاش چیقمیوب طوتلمق معناسنه‌در یقال غبض الرجل اذا اراد البكاء فلم تجبه عینه (الغرض) فتحتینله نشانه دینوركه اكا اوق و قورشون اتارلر جمعی اغراض‌در یقال اصاب الغرض ای الهدف * شارح دیركه تشبیه طریقیله مقصد معناسنه‌ده مستعملدر ومنه یقال لغرض صحیح ای لمرمی یقصده یعنی لمقصد وغرض قلب صقیلوب ملالت پیدا ایلمك معناسنه‌در یقال غرض منه غرضا من الباب الرابع اذا ضجر منه وملّ و برنسنه‌یه مشتاق و آرزومند اولمق معناسنه‌در یقال غرض الیه اذا اشتاق و قورقمق معناسنه‌در یقال غرض منه اذا خاف (الغرض) صغر وزننده برنسنه تازه‌و تاب و طراوتلو اولمق معناســنه‌در یقال غرض الشیٔ غرضا كصغر صغرا من الباب الخامس اذا كان طریئا (الغریض) امیر وزننده صفتدر تازه و طراوتلو نسنه‌یه دینور یقال شیٔ غریض ای طریٔ و موسیقی شناس خوش آهنك و نازك ادا خواننده‌یه دینوركه نغمه‌ســنه شوق وحنین اولنور یقال هو غریض ای مغنّ مجید ویغمور صوینه دینور وهر بیاض اولوب تاب و طراتلو اولان شــیئه دینور وخرما چچكنه دینور (المغروض) بو دخی یغمور صوینه دینور (الاغریض) ابریق وزننده بو دخی آق اولوب تازه و طریٔ اولان شــیئه دینور وخرما چچكنه دینور تقول كان ثغرها اغریض ای طلع (الغرض) فرض وزننده طولدرمق معناســنه‌در یقال غرض الاناء غرضــا من الباب الثانی اذا ملأه وقابی طلودن اكسك ایلمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال غرض الاناء اذا نقصه عن الملیٔ وسود ثمیره اولنجه قدر طولومی چالقیوب یاغ قدنصكره برقابه قیوب ناسه ایچورمك معناسنه‌در یقال غرض السقاء اذا مخضه فاذا ثمر صبه فسقاه القوم بوراده ثمر كلمه‌سی تثمیردندركه سود ثمیره اولمق معناسنه‌در و ثمیره ثای مثلثه ایله شول سوده دینوركه چالقنوب یاغلش اولوب لكن هنوز كركی كبی یاغی چیقمیوب دانه اوله‌و غرض قوزی‌یی واو غلاغی و قتندن اوّل سوددن كسمك معناسنه‌در یقال غرض السخل اذا فطمه قبل اناه ومیوه‌و سبزه مقوله‌سنی تروتازه ایكن دیوشورمك علی قول تازه ایكن آلمق معناسنه‌در یقال غرض الشیٔ اذا اجتناه طریئا او اخذه كذلك وغرض دوه‌نك پالانه چكیلان قولانه دینور اكره چكیلانه حزام دیندیكی كبی جمعی غروض و اغراض كلور ومنه یقال طوی الثوب علی غروضه ای علی غروره یعنی ثوبی بوكلری اوزره قیوردی‌كه ایشی اولدیغی منوال اوزره ترك ایلدی دیمكدر بوكم یری مذكور قولانه تشبیه اولنمشدر وغرض دره‌ده اولان كوچك چقورجه شعبه‌جكه دینوركه تامّ و كامل اولمیه یاخود هجیج دیدكاری درین دره‌دن بیوك اوله جمعی غرضان كلور غینك ضمی و كسریله وشول صو موضعنه دینوركه آنی ترك‌و فراغت ایدوب صو قومزلر وغرض اكیلوب ایكی بوكلك معناســنه‌در وسموز كسه آریقلیوب كوده‌سنده جابجا قولان یرلری كبی بوكلری قالمق معناســنه‌در وكفّ و فراغت ایلمك معناســنه‌در یقال غرضه غرضا اذا كفّ منه و بر نســنه‌یی وقتندن اوّل عجله قلمق معناســنه‌در یقال غرضه اذا عجله عن وقته‌و دوه‌یه قولان چكمك معناسنه‌در یقال غرض الناقة اذا شدّها بالغرض (الاغراض) همزه‌نك كسریله بو دخی طولدرمق معناســنه‌در یقال اغرض الاناء اذا ملأه ومسافره تازه خمیردن اتمك یاپوب یدرمك معناســنه‌در یقال اغرض لهم اذا عجن عجینا ابتكر ولم یطعمهم بائتا ودوه‌یه قولان چكمك معناســنه‌در یقال اغرض الناقة اذا شدّها بالغرضة (التغریض) میوه مقوله‌سنی تازه ایكن دیوشورمك یاخود تازه‌سنی آلمق معناسنه‌در یقال غرّض الشیٔ اذا اجتناه طریا او اخذه كذلك و تازه‌و طراوتلو ات یمك معناسنه‌در یقال غرّض الرجل اذا اكل اللحم الغریض و فاكهه یمك معناسنه‌در یقال غرض الرجل اذا تفكه * شارح دیركه لسان العرب صاحبی تفكهی فكاهه‌دن اخذ ایلمكله ملاطفه معناســنه اولور (الغرضة) غرفه وزننده بو دخی دوه‌نك پالان قولاننه دینور غرض كبی جمعی غرض و غرض كلور ضمتینله و رانك سكونیله كتب و كتب كبی (المغرض) منزل وزننده دوه‌نك كوده‌سنده قولان چكیله‌جك یرینه دینور ومنه یقال ابل منفخة المغارض وهی كالمحازم للخیل (الغرضان) غینك ضمی و تثنیه بنیه‌سیله انسانك برونی قصبه‌سندن ایكی طرفلو اشاغی طوغری چكیلوب ایتن یرلرینه دینور هر طرفنه غرض دینور (الغارض) اوزون برونه دینور یقال انف غارض ای طویل و صویه اركن سحری ورود ایدن كسه‌یه دینور یقال هو غارض اذا كان یرد الماء باكرا (التغرّض) تفعل وزننده آغاجك دالی و چبوغی بتون آیرلمامق وجهیله قیرلمق معناســنه‌در یقال تغرّض الغصن اذا انكسر ولم یتحطم (المغارضة) مفاعله وزننده دوه‌یی صویه اركن كتورمك معناســنه‌در یقال غارض ابله اذا اوردها بكرة (الغضاض) غینك كسریله و (الغضّ) و (الغضاض) و (الغضاضة) غینلرك فتحیله كوزی یومری كبی اشاغی باقمق معناســنه‌دركه كبار مواجهه‌ســنده اهل ادب شیوه‌ســیدر یقال غضّ طرفه غضاضــا و غضّا و غضاضا و غضــاضة من الباب الاول اذا خفضه

وغضّ الطرف برمكروه ونامعقوله احتمال وتحمل ايلمكدن كنايه اولنور يقال غضّ طرفه له اذا احتمل المكروه
وغضّ وغضاضه بر نسنه‌يى مقدارندن اكسلدوب اشاغيلتمق معناسنه مستعملدر يقال غضّ منه اذا نقص
ووضع من قدره وچبوغى بتون قيرميوب بر مقدارجه قيرمق معناسنه مستعملدر يقال غضّ الغصن اذا كسره
فلم يتم كسره وغض تاب وطراوتلو تازه نسنه‌يه دينور يقال شباب غضّ اى طرىّ وخرمانك چچك برنده چيقان
ابتدا طمورجغنه دينوركه يومشق اولور ويكى طوغمش بوزاغى‌يه دينور جمعى غضاض كلور وحسن ورونق
ونضارت صاحبى آدمه اطلاق اولنور يقال رجل غضّ اى ناضر (الغضيض) امير وزننده تاب وطراوتلو
شيئه دينور يقال شئ غضيض اى طرىّ وخرمانك تروملايم ابتدا طمورجغنه دينور غضّ كبى وخسته وفاتر كوزه
اطلاق اولنوركه ممدوحدر يقال طرف غضيض اى فاتر وناقص وذليل وحقيره دينور جمعى اغضه‌در يقال
هو غضيض اى ناقص ذليل (الغضاضة) غينك فتحيله و(الغضوضة) غينك ضميله طراوتلو ورونق ونضارتلو
اولمق معناسنه‌در تقول غضضت يافلان وغضضت غضاضة وغضوضة من الباب الثالث والرابع فانت غضّ
اى ناضر وغضاضه ذلت ومنقصه معناسنه‌در تقول ليس عليك فى هذا الامر غضاضة اى ذلة ومنقصة (الغضاض)
سحاب وغراب وزننده برونك قوّهٔ شامّه موقعى اولان يوقريسى ايله يوزدن طرفه چورهسنه دينور على قول
موقع مزبور ايله باشك اوكنده قيل بتديكى يرلر ارالغنه دينور ياخود باشك اوك طرفيله يوزه طوغرى سمتنه دينور
ياخود برونك اوجنه دينور روثه معناسنه ياخود برونك اوجنك اشاغيسيله يوقريسى بيننه دينور وغضاض
سحاب وزننده احاديد نام محله بر مرحله يرده برصو آديدر (الغضة) غينك ضميله و(الغضيضة) سفينه وزننده
(والمغضة) معرّه وزننده بونلرده ذلت وعار ومنقصه معناسنه‌در (التغضيض) طورفنده يمك على قول تروتازه
ونازك اولمق معناسنه‌در ياخود ذلت وحقارت اصابت ايلك معناسنه‌در يقال غضض فلان اذا اكل الغض
او صار غضا متنعما او اصابته غضاضة (الغضغضة) زلزله وزننده برنسنه‌يى اكسلتمك معناسنه‌در (التغضغض)
اكسلمك معناسنه‌در يقال غضغض الشئ فتغضغض اى نقصه فتنقص وصو يره باتمق معناسنه‌در يقال
غضغض الماء اذا غاض (غضا) غينك ضمى وضادك تشديديله بنو البكاء جماعتندن ماعدا بنو عامر بن ربيعه‌يه
مخصوص برصو آديدر (الغامض) يوكسك يرلر ارالغنده واقع الچق وچقور يره دينور جمعى غوامض‌در يقال
مكان غامض اى مطمئنّ وخصمى اوزره حمله وهجومدن فاتر وبيتاب اولان كمسه‌يه دينور يقال هو غامض اى فاتر
عن الحملة وفهمى متعسر اولان مغلق ومبهم كلامه اطلاق اولنور يقال كلام غامض اى غير واضح وعندالناس وقع
وحيثيتى اولميان خامل وكمتر كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل غامض اى خامل ذليل ومعروف ومتبين اولميان
حسب وشرفه وصف اولور يقال حسب غامض اى غير معروف وبالدره وطپوغه طلو كلوب صقلان خلخاله
وصف اولور يقال خلخال غامض اى غاصّ وسموز وطولغون طپوغه وبالدره وصف اولور يقال كعب وساق
غامض اى سمين (الغمض) غينك فتحى وميمك سكونيله غامض ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال مكان غامض
وغمض اى مطمئنّ جمعى غموض واغماض كلور وغمض مصدر اولور بر خصوصده مسامحه ومساهله ايلك
معناسنه يقال غمض عنه فى البيع غمضا من الباب الثانى اذا تساهل وبر سمته طوغرى سير وسياحت ايلك
معناسنه‌در يقال غمض فى الارض غمضا من الباب الاول والثانى اذا ذهب وسار وقلج مضروبك اتنه كوملك
معناسنه‌در يقال غمض السيف فى اللحم اذا غاب (الغموض) قعود وزننده و(الغموضة) عمومه وزننده و(الغماضة)
كرامه وزننده برغامض اولمق معناسنه‌در يقال غمض المكان وغمض غموضة وغماضة من الباب الرابع والخامس
اذا كان غامضا وغموضه وغموض كلام مبهم ومغلق اولمق معناسنه‌در يقال غمض الكلام وغمض غموضة وغموضا
من الباب الخامس والاول اذا كان غامضا (الاغماض) همزه‌نك كسريله بر خصوصده مسامحه ومساهله ايلك
معناسنه‌در اصل اغماض كوز يومق معناسنه اولمغله معناى مزبور مجازدر يقال اغمض عنه فى البيع اذا تساهل
ومنه تقول اغمض لى فيما بعتنى وغمض كانك تريد الزيادة منه لرداءته والحطّ من ثمنه يعنى مبيعك رداءتنه مبنى بايعه برمقدار
بهاسندن تنقيص ياخود مبيعى برمقدار دخى زياده ايله مساهله قيل ديه‌جك يرده كلام مزبور ايراد اولنور وقوله تعالى
﴿ولا تيمموا الخبيث منه تنفقون ولستم بآخذيه الّا ان تغمضوا فيه﴾ اى لا تنفق فى فرض ربّك خبيثا فانك لو اردت شراءه
لم تأخذه حتى تحط من ثمنه بعض كمسه‌لر خرمانك فنا وكمترلرينى صدقه وجهيله ادا ايلكله تحت يسارده اولان مالك
ردىّ وكمترينى وجه صدقه‌يه افراز ايلكدن نهى ضمننده آيت مرقومه نازل اولدى يعنى سزلر انفاق وتصدّق
ايلديككز حالده مالكزك ردىّ وكمترينه قصد ايله اول كونه مالى وجه مفروضه ابراز وافراز ايليه سز حالا كه حقوق

فصل الفاء

ضمننده اول مقوله مال كترسنزره عرض اولنسه اغماض طريقيله اخذ ايدرسز يوخسه صميمى قبول وميل ايله
اخذ ايلزسنز واغماض او يقويه اطلاق اولنور كاسيذكر وقلجك آغزينى كسكينلتمك ايچون يوفقلتمق معناسنه‌در
يقال اغمض حدّ السيف اذا رقّقه واغماض العين برنسنه‌يه حقارتله نظر ايلمكدن عبارتدر يقال اغمضت العين فلانا
اذا ازدرته و برآدم يارش خصوصنده بركمسه‌يى سبق ايلمشيكن تكرار قوششدقلرنده اول كمسه اول آدمى سبق ايلمك
معناسنه مستعملدر يقال اغمض فلان فلانا اذا حاضره فسبقه بعدما سبقه ذاك ﴿الغامضة﴾ جاده اوزره وجاده‌يه
قريب اولميان آلارغه داره وصف اولور يقال دار غامضة اى غير شارعة ﴿الغماض﴾ غينك فتحى وكسريله
و﴿الغمض﴾ غينك ضميله و﴿التغماض﴾ و﴿التغميض﴾ تانك فتحيله و﴿الاغماض﴾ همزه‌نك كسريله‌كه بونلر اسم
اوله‌رق مستعملدر اويقويه اطلاق اولنوركه كوز يومه‌نك لازميدر تقول ما اكتحلت عينى غماضا وغمضا وتغماضا
وتغميضا واغماضا اى ما نمت ﴿الغميضة﴾ سفينه وزننده عيب ونقيصه معناسنه‌در يقال ما فى الامر غميضة
اى عيب ﴿التغميض﴾ اغماض كبى مشترى بايعه مشترانك ردايتدن بحثله بهاسنى تنقيص ياخود زياده ايتدرمك
معناسنه‌در تقول اغمض لى فيما بعتنى وغمض بمعنى كما ذكر ودوه صويه كلمشيكن بركمسه منع ايلمكله اول كمسه‌نك
اوزرينه كوز يوموب سور صاله‌رق ينه صويه كلمك معناسنه‌در يقال غمضت الناقة اذا ردّت عن الحوض فحملت
على الذائد مغمضة عينيها فوردت وبركمسه برماده‌ده نه اولديغنى بيله‌رك اقدام ايلمك معناسنه‌دركه مهول نسنه‌يه
مخصوصدر يقال غمض فلان على هذا الامر اذا مضى وهو يعلم ما فيه وبرسوزى مبهم ومغلق سويلمك معناسنه‌در
يقال غمض الكلام اذا ابهمه ﴿المغمضات﴾ محدّثات وزننده بركمسه‌نك بيله‌رك مرتكب اولديغى ذنوب ومعاصى‌يه
اطلاق اولنور * قال الشارح ومنه حديث معاذ ❁ اياكم ومغمضات الذنوب ❁ وهى التى يركبها الرجل وهو يعرفها
﴿الاغتماض﴾ اويومق معناسنه‌در تقول ما اغتمضت عيناى اى ما نامتا وبرنسنه تكلف وزحمتسز مسامحه ومساهله
وجهيله صورت بولمق معناسنه‌در ومنه تقول اتانى ذاك على اغتماض اى عفوا بلا تكلف ومشقة ﴿الانغماض﴾
كوز يومولمق معناسنه‌در يقال انغمض طرفه اذا انغضّ ﴿الغيض﴾ فيض وزننده و﴿المغاض﴾ ميمك فتحيله صو
اكسيلوب آزالمق معناسنه‌در يقال غاض الماء يغيض غيضا ومغاضا اذا قلّ ونقص وبر متاعك بهاسى اكسلمك
معناسنه‌در يقال غاض ثمن السلعة اذا نقص وبو معناده متعدى اولور يقا غاض الماء والثمن اذا نقصهما ومنه
قوله تعالى ❁ وما تغيض الارحام ❁ اى ما تنقص من تسعة الاشهر وغيض خلقتى ناتمام دوشوكه اطلاق اولنور مغيض
معناسنه يقال وضعت غيضا اى سقطا لم يتمّ خلقه وآز نسنه‌يه اطلاق اولنور يقال اعطاه غيضا من فيض اى قليلا
من كثير ﴿الانغياض﴾ انفعال وزننده بودخى صو اكسيلوب آزلمق معناسنه‌در يقال انغاض الماء اذا قل ونقص
﴿الاغاضة﴾ افاضه وزننده صويى وبر متاعك بهاسنى اكسلتمك معناسنه‌در يقال اغاض الماء والثمن اذا نقصهما
﴿الغيض﴾ غينك كسريله خرمانك ابتدا طمورجغنه على قول ليفندن هنوز چيقان خرده چكردكنه دينوركه مأكول
اولور ﴿الغيضة﴾ تمره وزننده صوياتغى يرده اولان بولك تعبير ايتدكلرى ميشه‌يه وقورولغه دينور على قول آق قواق
آغاجنه مخصوص ميشه‌يه دينور جمعى غياض واغياض در تقول نزلنا عند الغيضة وهى الاجة ومجتمع الشجر
وغيضه موصل قربنده برناحيه آديدر ﴿التغييض﴾ صويى اكسلتمك معناسنه‌در يقال غيض دمعه اذا نقصه
وارسلان بوكه دادانمق معناسنه‌در يقال غيض الاسد اذا الف الغيضة ﴿فصل الفاء﴾ ﴿الفحض﴾ فانك فتحى
وحاى مهمله‌نك سكونيله برنسنه‌يى ياروب قيرمق معناسنه‌در وبو اكثرى خيار وقاون وقارپوز كبى رطب نسنه‌لرده
مستعملدر يقال فحضه فحضا من الباب الثالث اذا شدخه ﴿الفرض﴾ قرض وزننده توقيت معناسنه‌در يقال فرض له
فرضا من الباب الثانى اذا وقّت له ومنه قوله تعالى ❁ فمن فرض فيهنّ الحجّ ❁ اى وقّت * مؤلفك بصائرده بيانه
كوره فرض بر پك شيئى قطع وتأثير معناسنه موضوعدر قطع حديد وحزّ زند كبى سائر معانى بر مناسبتله آندن
متفرعدر انتهى * وفرض كرتمك معناسنه‌در يقال فرض المسواك اذا حزّه وفرض القوس يايك ايكى باشنده كريش
چكوره‌جك كرتكه دينور مفروض معناسنه‌در جمعى فراض در فانك كسريله تقول اوقع الوتر فى فرض قوسك
وهو الحزّ الذى هو موقع الوتر وفرض الهى حق تعالى‌نك عبادينه واجب قلديغى حكم لازمدن عبارتدر صوم
وصلوة كبى وقرآن اوقومغه اطلاق اولنور وفرض نبوى حضرت رسول اللهك سنت شريفه‌سندن عبارتدر
وبو معناده مصدر اولور يقال فرضه رسول الله عليه الصلوة والسلام اى سنه وفرض بر كونه خرما اسميدر
وعلوفه‌لو عسكره اطلاق اولنور يقال عنده مائة من الفرض اى من الجند الذين يفترضون وقلقانه دينور
واعواد بيتدن يعنى اوديركاردن بردرلو ديركه دينور مراد كرتكارى اولمغله اوراره سائر آغاجلرى وتخته‌لرى

ایلشدررلر و لباسه اطلاق اولنور یقال ماعلیه فرض ای ثوب ومرسوم وموظّف اولان عطیّه وعلوفه‌یه دینور
یومیه وشهریّه کبی یقال یطلب فرضه ای عطیته المرسومة وشول نسنه‌یه دینورکه برکسه آنی کندی نفسنه معین
قلمشیکن غیره هبه ایلیه علی قول عوض وثواب نیتی اولمیه‌رق سائره جود واعطا ایلدیکی شیئه دینورکه قرض
مقابلیدر قاقله یقال اعطـاه الفرض وهو مافرضه علی نفسـه فوهبه اوجادبه لغیر ثواب وفرض الزنده چقماغك
چاقله‌جق یرینه یاخود کرتکنه دینورکه کدك اولورزیرا عربلر چقماغی مرخ وعفار آغاجلرندن اتخاذ ایدوب
آتش چقه‌جق یرلرینی کرترلر یقال مکن الزند فی فرض الزندة ای حیث مایقدح منه اوالحزّ الذی فیها وقوله تعالی
❁سورة انزلناها وفرضناها❁ ای جعلنا فیها فرایض الاحکام وبالتشـدید ای جعلنا فیهـا فریضة بعد فریضة
اوفصلناها وبیناها یعنی ثلاثی قرائتنه کوره مجاز فی المفرددر حلول علاقه‌سـیله یاخود مجاز فی النسبه‌درکه
جری النهر ترکیبنه قریبدر وتفعیلدن قرائتنه کوره تکثیری متضمندر زیرا سورهٔ مزبوره‌ده جلد وایلاء کبی
متتابعا فرایض واحکام ایجاب اولنمشدر یاخود حزّ وقطع معناسـنه اولان فرضدن بالاستعاره تفصیل وبیان
معناسنه‌در * مؤلف بصائرده اوجبنا العمل بها عبارتیله‌ده تفسیر ایلمشدر وفرض برکسـه‌یه وظیفه وعلوفه
تعیین ایلمك معناسنه‌در یقال فرض له اذا جعل له فریضة ﴿التفریض﴾ برنسه‌یی زیاده‌جه کرتمك معناسـنه‌در
یقال فرّضـه اذا حززه وبرآدمك دوه‌لرنده فریضه اولمق معناسـنه‌در یقال فرض الرجل اذا صـارت
فی ابله الفریضة ﴿المفروض﴾ بودخی حق تعـالی‌نك عبـاد اوزره واجب ایلـدیکی حکم شرعی‌یه دینور
﴿الفراض﴾ کتاب وزننده لباسه دینور یقال ماعلیه شیٔ من الفراض ای اللباس وایرمغك آغزینه دینورکه
ایچنه کیره‌جك وصو آله‌جق کدك اوله‌جقدر یقال سقینا الدابّة بالفراض وهو فوهة النهر وفراض بصره
ایله یمامه اراسنده برموضع آدیدر ویوللره دینور طرق معناسـنه مفردی فرضه‌در غرفه وزننده یقـال
مافی البیداء من فرض ای طرق ﴿الفروض﴾ قعود وزننده و﴿الفراضة﴾ کرامه وزننده صغر یاشلولنغه یاشلمق
معناسنه‌در یقال فرضت البقرة وفرضت فروضا وفراضة من الباب الثانی والخامس اذا طعنت فی السنّ وفراضه
برکسه فنّ فرائضه دانا اولمق معناسنه‌در یقال فرض الرجل فراضة من الباب الخامس اذا صار فرضیّا ﴿الفارض﴾
ایری وتنومند کشی‌یه دینور کویاکه یاپشـدیغی وچوکدیکی نسنه‌یی قوّتیله رخنه‌دار ایدر یقال رجل فارض ای
ضخم ومطلقا ایری وقبا نسنه‌یه اطلاق اولنور ومنه یقال لحیة فارض وشقشقة فارض ولهاة فارض ای ضخمة
جمعی فرّض کلور رکع وزننده وفارض قدیم نسـنه‌یه دینور یاشلو صغره تشبیهله یقال شیٔ فارض ای قدیم
وفنّ فرائضه عالم اولان آدمه دینور ﴿الفریض﴾ امیر وزننده و﴿الفرضیّ﴾ حرکاتله ویای نسبتله بونلرده فنّ
فرایضه عالم ودانا اولان آدمه دینور یقـال رجل فارض وفریض وفرضیّ ای عارف بالفرائض ویقال هو افرض
الناس ای اعلمهم بعلم الفرائض وفریض کزی کرتلش اوقه دینورکه قورو لنجه اورایه کریش کلور یقال سهم فریض
ای مفروض فوقه ﴿الفریضة﴾ سفینه وزننده سـائمه اولان داتّه‌ده زکات مفروضه‌یه دینورکه سائمه نصابه بالغ
اولدقده زکات ایچون بریسی اخراج واخذ اولنور مثلا دوه قسمنك نصابی بش عدده بالغ اولمقدر یکرمی بشـه
قدر هر بشده فریضه‌سی برقیوندر ویکرمی بشده بر بنت مخاض ویریلورکه ایکی یاشنه بالغ اولان دوه‌در واوتوز
التیده بر بنت لبون‌درکه اوچ یاشنه بالغ دوه‌در وقرق التیده برحقه ویریلورکه درت یاشنه بالغ دوه‌در والتمش
برده برجذعه ویریلورکه بش یاشنه بالغ اوله وثور وجاموسك نصابی اوتوزدر آنده برفریضه اخراج اولنور
وقیونك نصابی قرق عدددر آنده برفریضه اخراج اولنور مال صاحبنه اداسی فرض وایجاب اولدیغیچون یاخود
عدد معلوم سائمه‌ده واجب قلندیغیچون فریضه تسمیه اولندی وفریضه‌یك قوجه داتّه‌یه دینور وحصّهٔ مفروضه‌یه
دینورکه مقدار معلوم تعیین اولنان حصه‌در یقال استوفی فریضته ای حصته المفروضة ﴿الفریضتان﴾ قیوندن ایکی
یاشنه کیرمش اوکج ایله دوه‌دن درت یاشنه کیرمش دوه‌یه اطلاق اولنور یقال ماماله الا الفریضتان ای الجذعة
من الغنم والحقة من الابل ﴿الفرض﴾ فانك کسریله دوم آغاجنك قزل اولدیغی حالده یمشـنه دینور ﴿الفریاض﴾
جریال وزننده بول نسنه‌یه دینور یقال شیٔ فریاض ای واسع وبرموضع آدیدر ﴿المفرض﴾ منبر وزننده نسـنه
کرته‌جك دمور آلته دینور ﴿الفرضة﴾ غرفه وزننده نهرك فییسنده شول اسکله کبی کدکه دینورکه اندن صو آلنور
یقال استقوا من فرضة النهر وهی ثلمة یستقی منها وحیوان صوار یلور وفرضة البحر دکزده کمی یاتدیغی یره دینورکه
لیمان تعبیر اولنور یقال استقرّت السفینة فی فرضة البحر وهی محط السفن وفرضة الدواة یازو یازه‌جق دیویتك لیقه
ومرکب قوندیغی محلّه دینورکه حقه‌سنك ایچرو سیدر یقال فرضة الدواة ضیقة ای محلّ نقسـه وفرضة الباب

(قپونك)

قپونك زيوانه سی كيره جك دليكدن عبارتدر تقول وسّع فرضة الباب ای نجرانه و فرضه بحرين ترابنده بنوعامره
مخصوص برقريه آديدر وفرات كنارنده برموضعدر ﴿ الفوارض ﴾ صاغ و صحيح وعظيم الجثه اولان حيوانلره
دينور يقال بقرة فارض وبقر فوارض ای صحاح عظام وخسته وعليل اولنلرينه ديمكله اضداددن اولور يقال
بقرفوارض ای مراض ﴿ الافراض ﴾ همزه نك كسريله و يرمك معناسنه مستعملدر يقال افرض فلانا اذا اعطاه
و برآدمه وظيفه وعلوفه تعيين ايلمك معناسنه‌در يقال افرض له اذا جعل له فريضة و مواشی نصابه بالغ اولمق
معناسنه‌در يقال افرضت الماشية اذا بلغت النصاب ﴿ الافتراض ﴾ حق تعالى قوللرينه احكام واجب قلمق
معناسنه‌در يقال افترض الله ای اوجب و برطائفه منقرض اولمق معناسنه‌در يقال افترض القوم اذا انقرضوا
و موظّف عسكر علوفه لرينی المق معناسنه‌در يقال افترض الجند اذا اخذوا عطاياهم ﴿ الفضّ ﴾ فانك فتحی و ضادك
تشديديله برنسنه‌يی قيروب طاغتمق معناسنه‌در يقال فضّ الشیء فضا من الباب الاول اذا كسره و فرّقه و مكتوب
مهرينی بوزوب قوپرمق معناسنه مستعملدر يقال فضّ ختم الكتاب اذا فكه و فضّ پراكنده نفرات انسانی‌يه اطلاق
اولنور يقال بها فضّ من الناس ای نفر متفرّقون ﴿ المفضة ﴾ و ﴿ المفضاض ﴾ ميملرك كسريله كريج و كسك مقوله سنی
قيروب طاغيده جق طوقاغه دينور ﴿ الفضاض ﴾ غراب وزننده برنسنه قيرلدقده طاغيلن قيرنتی‌يه دينور فانك
كسريله ده جائزدر ومنه قولهم صاروا رضاضا طاروا فضاضا وفضاض برموضع آديدر ﴿ فضّاض ﴾ شدّاد وزننده
مؤلة بن عامر بن مالكك لقبيدر ﴿ الفضض ﴾ فتحتينله كنديسيله تطهر اولنان صويك صاچنتيسنه دينور يقال اصابه
فضض من الماء وهو ما انتشر منه اذا تطهر به و مطلقا پراكنده و منتشر اولان شيئه دينور ومنه قول عايشة لمروان
﴿ و لكنّ الله لعن اباك و انت فی صلبه فانت فضض من لعنة الله ﴾ و روی فضض كعنق و فضاض كغراب ای قطعة منها
﴿ الفضيض ﴾ اميروزننده بودخی كنديسيله تطهر اولنان صو صاچنتيسنه دينور و طتلو صويه دينور علی قول
آقار صويه دينور يقال ماء فضيض ای عذب اوسائل و خرمانك ابتدا چيقان طمورجغنه دينور و مطلقا طاغنق
و پراكنده نسنه‌يه دينور يقال شیء فضيض ای متفرّق ﴿ الفضة ﴾ فانك كسريله معلوم مدركه كومشه دينور بين الناس
جواهر سائره دن زياده ازيد متداول اولديغيچون اطلاق اولندی وقوله تعالى ﴿ قوارير من فضة ﴾ ای تكون مع صفاء
قواريرها آمنة من الكسر قابلة للجبر يعنی جنتك شيشه لری كومش ايله بللورك طبيعت وخاصه لرينی برزخ جامعدركه
ايكيسندن مركب برمعدن مخصوصدر زيرا انلرده بللور شيشه نك صفوت و شفافيت حالتی دوشدكده قيرليوب
و بربری كدلمك فرض اولنسه جبر و كناد التمق صفتی جامعدر و فضه يك يوكسك قره طاشلغه دينور حرّه
شاهقه معناسنه فانك فتحيله ده جائزدر جمعی فضض كلور عنب وزننده و فضاض كلور و فضاض الجبال طاغلرده
بری بری اوزره طاغنق قيالردن عبارتدر ﴿ الفاضّة ﴾ آفت وداهيه‌يه اطلاق اولنور يقال اصابته فاضّة ای داهية جمعی
فواضّ كلور ﴿ الفضفاض ﴾ ثرثار وزننده بول نسنه‌يه دينور يقال درع فضفاض و فضفاضة ای واسع و فضفاضه
اتنه طولو تنومند اوله‌رق اوزون بويلو قيزه دينور يقال جارية فضفاضة ای لحيمة جسيمة طويلة ﴿ الافتضاض ﴾
قيزك بكرينی ازاله ايلمك معناسنه‌در يقال افتضّ الجارية اذا افترعها و صويی جسته جسته دوكمك معناسنه‌در
علی قول يردن قينايوب چيقديغی آنده صناشمق معناسنه‌در يقال افتضّ الماء اذا اصبه شيئا بعد شیء او اصابه ساعة
يخرج وعدت ايچره اولان عورت طيب سورنمك وكوزينه سرمه چكمك مقوله سی افعال ايله عدّتنی بوزمق معناسنه‌در
زيرا متوفی عنها الزوج اولان و مبتوته اولان خاتونلر حداد ايله ترك طيب و حناء و خضاب ايلمك مستحبدر علی قول
افتضاض عادت جاهليه اوزره بدننه دابّه و قيون ياخود قوش مقوله سی حيوان سورتمكله ياخود خاصّة فرجنه
برقوش سورتمكله عدتندن چيقمق معناسنه‌در زوجی فوت اولان عورت ايام جاهليه‌ده اسكی لباسلر كيوب
قولبه طرزنده برمأوی ايچره برسنه مدّت عزلت ايلدكدنصكره اكا برقوش كتوررلر اول قوشی كركی كبی فرجنه
سورتنوب بعده آثار چوق چكمدين قوش هلاك اولور بعده النه دوه قيغی و يررلر وانی الندن اتار بو جهتله عدتندن
چيقمش اولور يقال افتضت المرأة اذا كسرت عدّتها بمسّ الطيب او بغيره او دلكت جسدها بدابّة او طير
ليكون ذلك خروجا عن العدّة او كانت من عادتهم ان تمسح قبلها بطائر و تنبذه فلا يكاد يعيش ﴿ الفضفضة ﴾ زلزله
وزننده واسع اولمق معناسنه‌در يقال فضفض الثوب و الدرع و العيش اذا كان واسعا ﴿ التفويض ﴾ تفعيل وزننده
برايشی بركمسه‌يه احاله و سپارش ايلمك معناسنه‌در ذكری آتی فوضی ماده سندندر يقال فوّض اليه الامر اذا ردّه اليه
وخاتونی مهرسز تزويج ايلمك معناسنه مستعملدر فقهانك نكاح تفويض ديدكلری بودر يقال فوّض المرأة
اذا زوّجها بلا مهر ﴿ الفوضى ﴾ سكری وزننده شول جماعته و عسكره دينوركه باشبوغلری وسر كرده لری

اولیوب جمله‌سی مساوی ویکسان اوله‌لر علی قول پراکنده وعلی رأی بری برینه مختلط وشوریده اوله‌لر یقال قول
فوضی ای متساوون لا رئیس لهم او متفرّقون او مختلط بعضهم ببعض وفوضی وفوضوضاء فانك فتحی وضادك ضمی
والفك مدّی وقصریله اختلاط معناسنه‌در یقال امرهم فوضی بینهم وفوضوضاء ویقصر اذا کانوا مختلطین
یتصرّف کل منهم فی مال الآخر (المفاوضة) مفاعله وزننده ایکی کسه جمیع مالرنده مشترك اولمق معناسنه‌در
فی الاصل مساوات معناسنه‌در ومنه شرکة المفاوضة مثلا ایکی کسه اموالده وتصرّفده مساوات اوزره واحدهما
آخره وکیل وکفیل اوله‌رق شریك اولمغه شرکت مفاوضه دینور وشرکت مفاوضهٔ صنایع ومفاوضهٔ وجوه
دخی واردر نته‌که شرکت عنان یالکز وکالتی متضمن اولوب وبعض مالله واحدهمانك فضل مالیله صحیح اولور
ومفاوضه برکسه‌یه هرخصوصده مجاری ویکسان اولمق معناسنه‌در یقال فاوضه اذا ساواه وجاراه فی الامر
(التفاوض) تفاعل وزننده مفاوضه معناسنه‌در یقال تفاوض الشریکان فی المال اذا اشترکا فیه اجمع وبرخصوصده
بری برینه مشترك اولمریله یاردملشمق معناسنه‌در یقال تفاوضوا فی الامر اذا فاوض فیه بعضهم بعضا (الفهض)
نهض وزننده ایچی بوش نسنه‌یی یاروب قیرمق معناسنه‌در یقال فهض الشیٔ فهضا من الباب الثالث اذا کسره
وشدخه (الفیض) حیض وزننده و(الفیوض) قعود وزننده ویاء مجاور تیجون فانك کسریله و(الفیضوضة)
شیخوخه وزننده و(الفیضان) فتحاتله صوکثرتندن چای کبی طاشوب آقق معناسنه‌در یقال فاض الماء یفیض
فیضا وفیوضا وفیضوضة وفیضانا اذا کثر حتی سال کالوادی وباء حرفیله متعدّی اولور برکسه دروننده
رازی کتم ایده میوب اظهار ایلك معناسنه استعمال اولنور یقال فاض صدره بالسّر اذا باح به یعنی اذا امتلأ به ولم یطق
کتمه فباح به وفیض وفیوض اولمك معناسنه‌در یقال فاض الرجل فیضا وفیوضا اذا مات وفیض النفس بدندن جان
چیقمق معناسنه‌در یقال فاضت نفسه اذا خرجت روحه وبرخبر فاش وشایع اولمق معناسنه مستعملدر یقال
فاض الخبر اذا شاع وبرنسنه چوغالمق معناسنه مستعملدر یقال فاض الشیٔ اذا کثر وفیض اولومه دینورکه
اسمدر موت معناسنه ونیل مصرك اسمیدر ونهر بصره‌نك اسمیدر وصولوقلی ومیدانلی یوکرك آته اطلاق اولنور
وبنوضبیعة بن زراره مخصوص برفرسك وعتبة بن ابی سفیانك فرسی اسمیدر واقارچوق صویه دینور جمعی
فیوض در یقال ارض ذات فیوض ای فیها میاه تفیض (فیّاض) شدّاد وزننده بنوجعد جماعتنه مخصوص
برفرس آدیدر وشاذ بن فیاض محدثیندندر واصحابدن طلحة بن عبیدالله التمیمی لقبیدر ذی قرد غزوه سنده
عسکر اسلام صوسز وذخیره سز قالمغله برقویی اشترا وصوبنی تصدّق ایدوب وذبح جزور ایله عسکری اطعام
ایلمکله رسول اکرم علیه السلام حضرتلری فیّاض ایله تلقیب بیوردیلر (الفیضیضی) فانك فتحی والفك قصری
ومدّیله و(الفیضوضی) کذلك قصر ومدّ ایله و(الفیوضی) فوضی معناسنه‌درکه ناس بری بریله‌یی تکلیف اولوب
مثلا احدهما آخرك‌یی محابا لباس وطعاملرینی تلبس وتناول ایدر اولمقدن عبارتدر یقال امرهم فیضیضی بینهم
وفیضوضی ویمدّ ان وفیوضی ای فوضی (الافاضة) همزه‌نك کسریله برکسه صو دوکمك معناسنه‌در یقال
افاض الماء علی نفسه اذا افرغ وناس بندن بوشانمش سیل کبی عرفاتدن براوغوردن بوشانمق یاخود منایه طوغری
پراکنده دونمك یاخود عرفاتدن مکان آخره یعنی منایه طوغری سرعت وشتابله قوشمق معناسنه‌در یقال افاض الناس
من عرفات اذا اندفعوا اورجعوا وتفرّقوا او اسرعوا منها الی مکان آخر ومنه طواف الافاضة وکل دفعة افاضة
ولاقردی‌یه طالمق معناسنه مستعملدر یقال افاضوا فی الحدیث اذا اندفعوا وقابی طاشنجه قدر طولدرمق معناسنه‌در
یقال افاض الاناء اذا ملأه حتی فاض وقمار اوقلرینی قمارده ضرب والقا ایلك معناسنه‌در یقال افاض القداح وبها
اذا ضرب بها ودوه کوشنی اشکنبه‌سندن بوغزینه طوغری دفع ایلك معناسنه مستعملدر یقال افاض البعیر اذا دفع
جرّته من کرشه (المفاض فیه) میمك ضمیله ناسك کیریشوب طالدقلری لاقردی‌یه دینور یقال حدیث مفاض
فیه ای افاضوا فیه (المفاضة) میمك ضمیله بول زرهه اطلاق اولنورکه بدندن طاشقن اولور یقال درع مفاضة ای
واسعة وبیوك قارنلو خاتونه اطلاق اولنور یقال امرأة مفاضة ای الضخمة البطن ومفاض البطن قارنیله
کوکسی دوبدوزبس برابر اولان آدمه اطلاق اولنورکه قارننده معتدل وسعت اولمقدن ناشی اولور ومنه الحدیث
فی صفة النبیّ علیه السلام ۞ کان مفاض البطن ۞ ای مستوی البطن مع الصدر (الاستفاضة) برکسه‌دن صو افاضه
ایلمکی ایستمك معناسنه‌در یقال استفاض فلانا اذا سأله افاضة الماء ودره وسعتلو اولوب اشجاری فراوان اولمق
معناسنه‌در یقال استفاض الوادی اذا اتسع وکثر شجره وخبر فاش وشایع اولمق معناسنه‌در یقال استفاض الخبر
اذا انتشر (المستفیض) شایع ومشهور اولمش خبره ولاقردی‌یه دینور یقال خبر مستفیض ای منتشر ویقال

مستفاض فيه و لاتقل مستفاض او لغية يعنى ردية و محمد بن جعفر بن المستفاض محدثدر ﴿ فصل القاف ﴾

(القبض) قافك فتحى و بانك سكونيله برنسنه يى پنچه ايله آلمق معناسنه دركه نته كه مهمله ايله قبص پرمقلرك او جلريله آلمقدر يقال قبض الشئ بيده قبضا من الباب الثانى اذا تناوله بيده و پنچه ايله برنسنه طوتوب ضبط ايلمك معناسنه در بونده على ايله صله لنور يقال قبض عليه بيده اذا امسكه و آوجنى آچوب برشيئى طوتمقدن امتناع ايلمك معناسنه در بونده عن ايله صله لنور يقال قبض يده عنه اذا امتنع عن امساكه و برنسنه يى دوروب ديوشورمك معناسنه دركه يايوب آچمق مقابليدر يقال قبض الشئ ضدّ بسطه و قوش و سائر حيوان سرعتله اوچمق و يورمك معناسنه مستعملدر كوياكه هوا و ارضى قبض ايدرلر يقال قبض الطائر و غيره اذا اسرع فى الطيران او المشى و منه قوله تعالى ﴿ اولم يروا الى الطير فوقهم صافات و يقبضن ﴾ الآية و قبض اولمك معناسنه دركه قبض الهيدر يقال قبض فلان على البناء للمفعول اى مات يعنى قبض الى رحمة الله تعالى (القابض) و (القباض) شدّاد وزننده و (القباضة) هاء مبالغه ايله صفتلردر و قابض قبض معناسنه دركما سيذكر (القباضة) كرامه وزننده چابكلكه دينور (القبيض) امير وزننده جست و چابك انسان و حيوانه دينور يقال رجل قابض و قبيض اى بين القباضة و القبض يعنى منكمش سريع و يقال فرس قبيض الشدّ اى سريع نقل القوائم و قبيض شول لبيب و صاحب تدبير اهل صنعته اطلاق اولنور كه دائما كار و كسبنه مكبّ و مداوم اولوب غيرى نسنه يه تقيد ايلمز اوله يقال هو قبيض اى لبيب مكبّ على صنعته (القبض) فتحتينله قبض اولنان ماله دينور فعل بمعنى مفعولدر تقول اطرح هذا فى القبض اى المقبوض (المقبض) منزل وزننده و (المقبض) مقعد وزننده و (المقبض) منبر وزننده و بجموعنده هاايله قلج و بچاق و ياى مقوله سنك ال طوته جق يرينه دينور كه صاپ و قبضه تعبير اولنور يقال هو مقبض السيف و السوط و مقبضته و مقبضه و مقبضته و مقبضه و مقبضته اى مايقبض عليه (القبض) ركع وزننده قبلو بغه يه شبيه بر جانور آديدر (القبضة) قافك فتحيله و ضميله اكثر استعمالدر برآوج و بر پنچه نسنه يه دينور يقال اعطاه قبضة من السويق اى كفا منه (القبضة) قافك ضميله همزه وزننده شول كمسه يه دينور كه بولهوس كبى برنسنه يى اخذ و على الفور او صانوب ترك ايلمك عادتى اوله و بو رفضه ايله استعمال اولنور يقال هو قبضة رفضة اذا كان تمسك بالشئ ثم لا يلبث ان يدعه و چوبانلقده حسن تدبير و تقيد صاحبى چوبانه اطلاق اولنور كه دائما مواشى يى طاغتميوب كوزل مرعى بولدقده نشر و رعى ايدر اوله يقال راع قبضة رفضة اى الحسن التدبير فى غنمه (القبضى) زمكى وزننده بر كونه سكرتمكه دينور كه كويا يرى قبض ايدر كبى سرعتله سكرتمك اوله جقدر (الاقباض) همزه نك كسريله قلج و بچاق مقوله سنه قبضه ياپمق معناسنه در يقال اقبض السيف اذا جعل له مقبضا (التقبيض) مالى قبضه سنده اولانه يعنى قابضى اولان كمسه يه تسليم و اعطا ايلمك معناسنه دركه محلنه تحويلمدن عبارتدر يقال قبض المال اذا اعطاه فى قبضته يعنى حوّله الى حيزه و برنسنه يى دوروب ديوشورمك معناسنه دركه بسط مقابليدر يقال قبض الشئ اذا جمعه و زوّاه (الانقباض) برنسنه نك اجزاسى بوزيلوب طورضوپ اولمق معناسنه در يقال انقبض الشئ اذا انضمّ و سرعتله يورمك معناسنه در يقال انقبض الرجل اذا سار و اسرع و دوريلوب ديوشورلمك معناسنه در يقال انقبض الشئ ضدّ انبسط (المتقبض) صچرايوب آتلغه حاضرلنمش ارسلانه وصف اولور يقال اسد متقبض اى مستعدّ للوثوب (التقبض) تفعل وزننده بركمسه برنسنه دن محظوظ اولمامغله ايركيلوب بورتلمق معناسنه در يقال تقبض عنه اذا اشمأزّ و برنسنه يه ديوشوريلوب صچرامق معناسنه در يقال تقبض اليه اذا وثب و درى چكيلوب بورشيارش اولمق معناسنه در يقال تقبض الجلد اذا تشنج (القرنبضة) قافك و رانك و بانك ضميله بودور عورته دينور (القرض) فرض وزننده كسمك معناسنه در يقال قرضه قرضا من الباب الثانى اذا قطعه و مجازات ايلمك معناسنه مستعملدر يقال قرضه اذا جازاه و شعر سويلمك معناسنه در يقال قرض الشعر اذا قاله و قرض الرباط اولمك ياخود اولومجل اولمق معناسنه در يقال قرض رباطه اذا مات او اشرف على الموت رباطدن مراد رباط قلبدر و صاغه صوله صپارق يوريوب كتمك معناسنه در يقال قرض فى سيره اذا عدل يمنة و يسرة و بريردن آلارغه يه صاپمق معناسنه در يقال قطع المكان اذا عدل عنه و تنكبه و قوله تعالى فى قصة اصحاب الكهف ﴿ و اذا غربت تقرضهم ذات الشمال ﴾ اى تخلفهم شمالا و تجاوزهم و تقطعهم و تتركهم على شمالها بورادة قرض قطع معناسندن ياخود عدول و تنكب معناسندن مأخوذدر يعنى كهف مزبوره طلوع و غروب وقتلرنده كونش داخل اولور ايكن حق تعالى آنلرى صيانت ايچون اوزرلرينه اوغراتمزلر ايدى ياخود قپوسى بنات نعشه مقابل اولمغله اوزرلرينه اوغراتمزلر ايدى و قرض اولمك معناسنه مستعملدركه قطع حيات ايدر يقال قرض الرجل اذا مات و يقال

قرض قرضا كسمع سمعا و قرض بر آدمه سابقا بركمسه نك ايصال ايلديكى اساءت واحسانه اطلاق اولنور كسر ايله ده لغتدر يقال عليه قرض منه و هو ما اسلفه من اساءة و احسان و بركمسه يه اودنج و يريلان نسنه يه دينور يقال اعطاه قرضا و هو مايعطيه ليقضاه و بر نسنه دن آخر نسنه يه و بر حالتدن آخر حالته تحوّل وانتقال ايلمك معناسنه در يقال قرض الرجل قرضا من الباب الرابع اذا زال من شئ الى شئ (المقارضة) مفاعله وزننده بودخى مجازات ايلمك معناسنه در يقال قارضه اذا جازاه و مضاربه وجهيله اولان معامله يه اطلاق اولنور كه بركمسه يه تجارت ايلمك ايچون بر مقدار سرمايه و يروب بينلرنده اشتراط ايلدكارى وجه اوزره وضرر وخسران سرمايه يه عائد اولمق اوزره فائده سنه شريك اولمقدن عبارتدر مضاربه سير وسعى فى الارض معناسندن مأخوذ اولديغى كبى مقارضه دخى كويا كه قطع مسافه معناسندن مأخوذدر و يقال قارضه مقارضة وبينهما مقارضة اى مضاربة وهو ان يدفع مالا اليه ليتجر فيه والربح بينهما على مايشترطان والوضيعة على المال (القريض) امير وزننده دوه نك اشكنبه دن دفع ايله آغزنده چيننديكى كويشه دينور كويا كه اشكنبه سنده اولان طعمه دن قطع ايدر و قريض شعره اطلاق اولنور ذو تقاطيع اولديغيچون و منه حال الجريض دون القريض (القراضة) ثمامه وزننده كسنتى يه دينور (المقراض) محراب وزننده مقص و صندى تعبير اولنان آلته دينور جمعى مقاريض در تثنيه سنده يعنى ايكى قنادينه مقراضان دينورته كه مقص ماده سنده بيان اولندى كه مؤلف سيبويه قولنه تابع اولدى سائرلر مفرد اوله رق استعمال ايلمديلر * پس مؤلفه كوره قطعه بالمقراضين دينور * قال فى المصباح ولايقال اذا جمع بينهما مقراض كما تقول العامّة و انما يقال عند اجتماعهما قرضته بالمقراضين و فى الواحد بالمقراض و زمخشرى قرض الثوب بالمقراض عنوانيله مفرد اوله رق ثبت ايلمشدر قالديكه آلت مذكوره نك وضع معهود اوزره آلت قطع اولمسى ايكى قنادينك اجتماعندن حاصل اولمغله سائرلرك قولى اوفقدر زيرا عادتا هر بر قناديله كسمك يوقدر (المقارض) ميمك فتحيله آزجه اكينلره دينور زرع قليل معناسنه وشول نهر و جدول وحوض مقوله سى مواضعه دينوركه ايچنده صو قليل اولمغله صو چكنلر ايچنه اينوب قوغه يى طولدرمغه محتاج اوله لر يقال سقى ارضه من المقارض اى المواضع التى يحتاج المستقى الى ان يميح الماء منها و خرقويه جق قابلره دينور و بيولك دستيلره دينور (الاقراض) همزه نك كسريله بركمسه يه اودنج اقچه و يرمك معناسنه در يقال اقرض فلانا اذا اعطاه قرضا و بركمسه يه مقابلنده عوض و جزا اولنه جق بر قطعه مال قطع و افراز ايلمك معناسنه در يقال اقرضه اذا قطع له قطعة يجازى عليها (التقريض) بركمسه يى مدح ايلمك معناسنه در يقال قرّضه اذا مدحه و ذمّ ايلمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال قرّضه اذا ذمّه مدح معناسنده كويا كه ممدوحى مدح ايله سائر ناسدن قطع و افراز ايدوب وذمّ معناسنده فصل و مذمّتله ناموسنى قطع ايتمش اولور (الانقراض) بر طائفه دن فرد واحد قالمامق وجهيله توكنوب چكمك معناسنه دركه انقطاع دابردن عبارتدر يقال انقرض القوم اذا درجوا كلهم (الاقتراض) افتعال وزننده بركمسه دن اودنج آلمق معناسنه در يقال اقترض منه اذا اخذ القرض و بركمسه يى فصل و غيبت ايلمكله ناموسنى قطع ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اقترض عرضه اذا اغتابه (القراض) قتال وزننده مفاعله دن مصدر در مقارضه يعنى مضاربه معناسنه دركه آنفا ذكر اولندى يقال قارضه مقارضة و قراضا اذا ضاربه (التقارض) تفاعل وزننده اودنجلشمك معناسنه در كرك خير وكرك شرّ اولسون يقال هما يتقارضان اى يقرض كل واحد منهما الآخر خيرا و شرا و ايكى خصم برى برينه آزغين باقق معناسنه مستعملدر قرض معناسندندر يقال القرنان يتقارضان النظر اى ينظر كل منهما الى صاحبه شزرا و شعر سويلشمك معناسنه در و منه حديث الحسن البصرى قيل له اكان اصحاب رسول الله عليه السلام يمزحون قال ❊ نعم و يتقارضون ❊ اى يقولون القريض اى الشعر و يتناشدونه (القضّ) قافك فتحى و ضادك تشديديله اينجويى دلمك معناسنه در يقال قضّ اللؤلؤة قضّاً من الباب الاول اذا ثقبها و بر نسنه يى دوكوب خرد ايتمك معناسنه در يقال قضّ الشئ اذا دقّه و قازيغى يرندن چكوب قوپرمق معناسنه در يقال قضّ الوتد اذا قلعه و سويقه قند وشكر كبى قورى نسنه قاتمق معناسنه در يقال قضّ السويق اذا القى فيه يابسا كقند او سكر و قضّ وصف اولور طپراقلو و مولوزلو يره دينور قضض كبى كه كتف وزننده در كما سيذكر و قضّ طعام مقوله سى نسنه يه طپراق و مولوز اصابت ايلمك معناسنه در يقال قضت البضعة قضّاً من الباب الرابع اذا اصابها من القضض شئ و قضّ و قافك كسريله جميع معناسنه در كما سيذكر (القضيض) ازيز وزننده آتك كوكسلكى و يايك كريشى مقوله سى نسنه كسلمش كبى قضّ ديو سسلنمك معناسنه در يقال قضّ النسع قضيضا اذا سمع له صوت كانه قطع و كذلك الوتر و قضيض ذكر اولنان نسنه لرك سسنه دينور تقول قطع النسع فسمعت قضيضه اى صوته و قضيض جميع معناسنه مستعملدر يقال جاء القوم

(قضهم)

قضهم بفتح الضاد و بضمها و فتح القاف و كسرها و قضيضهم اى جميعهم و يقال جاؤا بقضيضهم ضادك فتحنه
كوره حال مجراسنه جارى اولان مصدردن اولور وضمنه كوره بدل اولور بعضلر ديديكه قض چقل طاشنك او فقنه
و قضيض اريجه سنه ديمكله بورا ده كوچكى بيوكى يعنى جمله سى كلديلر ديمك اولور و بعضلر عندنده قض قاض
معناسنه دركه اسم فاعلدر و قضيض مقضوض معناسنه در يعنى قض برطائفه اوزره عسكر صالمق معناسنه
اولوب بوراده زور زائر و صوم صائم معناسنه اولديغى كبى قاض معناسنه و قضيض مقضوض معناسنه اولمغله
هاجم و مهجوم يعنى على العموم كلديلر ديمك اولور ذكرى آتى انتشار خيل معناسنه اولان انقضاض قض مزبورك
مطاوعيدر ﴿الاقضاض﴾ همزه نك كسريله بودخى سويق ديدكلرى يه جكه قند و شكر مقوله سى يابس نسنه
قاتمق معناسنه در يقال اقض السويق اذا القى فيه يابسا و برچقل طاشلو و مولوزلو اولمق معناسنه در يقال
اقض المكان اذا صار فيه القضض و طعام مقوله سنه اوفق طاش و مولوز بولنوب ياپشمق معناسنه در يقال
اقضت البضعة بمعنى قضت و امور و آمالك خردوات و ناچيز مقوله سنك آردينه دوشوب اول مثللويه مرتكب و متنزل
و طلبكار اولمق معناسنه مستعملدر يقال اقض الرجل اذا تتبع مداق الامور واسف الى خساسها و بركمسه نك ياتاغى
طاشلو طپراقلو سرت و درشت اولمق معناسنه در يقال اقض المضجع اذا خشن و تترب و بو معناده متعدى اولور يقال
اقض الله مكانه اى جعله خشنا متتربا و برنسنه يى خرده خرده چقل و مولوز اوله رق بوشلامق معناسنه دركه مراد
بر بنايى يقوب انقاضنى خرده خرده طاش اوله رق ترك ايلمكدر يقال اقض الشئ اذا تركه قضضا ﴿القضض﴾ فتحتينله
طعام و غلال تميز و پاكيزه اولميوب خرده خرده طاشلو اولمق معناسنه در يقال قض الطعام يقض بالفتح قضضا
من الباب الرابع اذا صار فيه قضض و قضض اسم اوله رق استعمال اولنور طاشلو طپراقلو طعام و غله يه دينور و مصدر
اولور طاشلو طپراقلو طعام يمك معناسنه تقول قضضت يا فلان قضضا من الباب المزبور اى اكلت طعاما قضضا
و وقع بين اضراسك حصى او تراب بو جمله تتمه معنادر و برمكان چقللو و مولوزلو اولمق معناسنه در يقال قض المكان
قضضا اذا صار فيه القضض و قضض خرده چقل طاشلرينه و مولوزه دينور و ياتاق اوزره چوكن توزه طپراغه
دينور ﴿القضض﴾ كتف وزننده چقل طاشلو و مولوزلو يره دينور قض كبى يقال مكان قض ككاذ كر و قضض اذا صار
فيه القضض ﴿الاستقضاض﴾ بودخى برچقل طاشلو و مولوزلو اولمق معناسنه در يقال استقض المكان بمعنى
اقض و طعامده چقل طاشلرى بولنمق معناسنه در يقال استقضت البضعة بمعنى اقضت و بركمسه ياتاغى درشت
و خشن بولمق معناسنه در يقال استقض مضجعه اذا وجده خشنا ﴿القضة﴾ فضه وزننده قيزك بكارتنه دينور يقال
ذهب بقضة الجارية اى عذرتها و شول يره دينوركه خرده چقل طاشلو اوله على قول آلچق و طپراغى قومسال اولوب
برطرفنه طوغرى يوكسك يورو صرت باير اوله تقول عرسنا فى قضة اى ارض ذات حصى او منخفضة ترابها رمل
والى جانبها متن مرتفع و جنس معناسنه دركه بابت و كونه تعبير اولنور يقال من قضة واحدة اى جنس و خرده خرده
چقل طاشلرينه و مولوزه دينور بونلرك جمله سنده قافك فتحيله ده لغتدر و قضه برموضع آديدركه آنده بكر ايله تغلب
قبيله لرى بينلرنده بروقعه اولمشدر و بعضا ضاد ساكن اولوركه هاسز قض اولور و قضه اقتضاض جاريه معناسندن
اسم اولوركه قيزك بكرى بوزلمغه دينور يقال وكان ذلك عند اقتضاضها اى ليلة عرسها ﴿القضة﴾ قافك فتحيله
قضض كبى خرده چقل طاشلرينه دينور و برنسنه نك بقيه سنه دينور و كوچك ايپلك يومغنه دينور
و كوچك پاره دينور ﴿القضة﴾ قافك ضميله عيب و نقيصه معناسنه در ضادك تخفيفيله ده جائزدر يقال مافيه
قضة وقضة اى عيب ﴿الاقتضاض﴾ افتعال وزننده قيزك بكرنى بوزمق معناسنه در يقال اقتض الجارية
اذا افترعها ﴿الانقضاض﴾ ديوار كركى كبى چتلايوب لكن ييقلمامغله هنوز يرنده قالمق معناسنه در يقال انقض
الجدار اذا تصدع و لم يقع بعد و برطائفه اوزره هر طرفدن عسكر اوشمق معناسنه در يقال انقضت الخيل عليهم
اذا انتشرت و قوش هوادن يره قونمق ايچون سوزيلوب ايمك معناسنه در يقال انقض الطائر اذا هوى ليقع
﴿الانقيضاض﴾ احيرار وزننده كه نقضدن اولور انقضاض ايله معناى اولده مرادفدر يقال انقاض الجدار بمعنى
انقض * مؤلف بونى استطرادا رسم ايلمشدر ﴿التقضض﴾ تفعل وزننده و ﴿التقضى﴾ ضاد اخيره يى يايه ابدال الله بونلرده
قوش هوادن سوزيلوب ايمك معناسنه در يقال تقضض الطائر و تقضى بمعنى انقض و تقضى كلمه سنك اصلى تقضض
ايدى تظنى و تظنن كبى ﴿القضاض﴾ كتاب وزننده برى برينك اوزرينه بنكشمش قيالره دينور مفردى قضه در
قافك فتحيله ﴿القضقاض﴾ زلزال وزننده اشنان الشام اسميدركه شام چوغانى ديدكلرى كوكدر على قول حمض
نوعندن برشجر آديدر و ارسلانه دينور قافك ضميله ده لغتدر و كلام عربده مضاعف اوله رق فانك ضميله فعلال

وزنده بوندن غیری کلمه یوقدر و (قضقاض) دوز وهموار ارضه دینور قافك کسریله‌ده لغتدر (القضاقض)
علابط وزنده بودخی ارسلانه دینور (التقضقض) تزلزل وزنده طاغلمق معناسنه‌در یقال تقضقض الشیء اذاتفرّق
(القضاء) قافك فتحیله بر چیلنمش زرهه دینور یقال درع قضاء ای مسمورة واوتوزدن قرق نفره وارنجه دوه
سوریسنه دینور وکودهسی ودیشلری ایری اولان آدملره دینور یقال جماعة قضاء ای جلة فی الابدان والاسنان (قض)
قافك کسری وضادك سکونیله دیزك چیت دیو ظهور ایدن صوتندن حکایه‌در پرمق چیتلامق کبی دیزی اکدکده
ظهور ایدن چیتردی اوله جقدر (القنبض) قنفذ وزنده یلانه دینور حیه معناسنه (القنفضة) قنفذه وزنده چرکین
وتصلق عورته علی قول بودور عورته دینور یقال امرأة قنفضة ای دمیمة او قصیرة (القوض) حوض وزنده بنایی
یقمق معناسنه‌در یقال قاض البناء یقوض قوضا اذا هدمه وقوض بدل معناسنه‌در یقال هذا بذا قوضا بقوض ای بدلا
ببدل (التقویض) بنایی یقمق علی قول هدم ایلکسزین یقمق معناسنه‌درکه سوکمك تعبیر اولنور اجزاسنی بر بر
چیقارمق طریقله اولور یاخود خانه‌نك درکارینی واغاجلرینی وچادرك طنابلرینی چکمك معناسنه‌در یقال قوّض البناء
اذا هدمه او التقویض نقض من غیر هدم او هو نزع الاعواد والاطناب (التقوّض) تفعل وزنده بنا یقلمق معناسنه‌در
یقال تقوض البناء اذا انهدم وبرکسه بری اوته کاوب کتمك معناسنه‌درکه اوطه چالمق تعبیر اولنور یقال تقوّض
الرجل اذا جاء وذهب (الانقیاض) انفعال وزنده بودخی بنا یقلمق معناسنه‌در یقال انقاض البناء اذا انهدم
(القیض) فیض وزنده یمورطه‌نك الك اوستنده اولان قوری قبوغه دینور علی قول ایچنده اولان یاوریسی یاخود
جلق اولمغله صویی چیقمش یمورطه‌یه دینورکه بنه قبوق اولور ومنه یقال نخ البیض خیر من القیض وهی القشرة
العلیا الیابسة علی البیضة او هی التی خرج ما فیها من فرخ او ماء وقیض مصدر اولور یارمق معناسنه‌در یقال قاض
الفرخ البیضة یقیض قیضا اذا شقه ویارلمق معناسنه‌در یقال قاضت البیضة اذا انشقت وعوض ویرمك معناسنه‌در
یقال قاضه اذا عاضه وبکزتمك معناسنه‌در یقال قاضه به اذا مثله به وقیالق یردن قویی کسوب قازمق معناسنه‌در
یقال قاض البئر اذا جابها فی الصخرة ویقال قیضت البئر علی المجهول وقیض برشیئه برابر اولان نسنه‌یه دینور
قیاض کبی کاسیذکر (المقیض) میمك فتحیله معنای اوّلدن اسم مکاندر یمورطه‌ده یاوری چیقوب قلان قبوق
ایچنه دینور (المقیضة) مدینه وزنده صویی چوق اولان قیویه دینور یقال بئر مقیضة ای کثیرة الماء وقد قیضت
ای کثرت ماؤها (القیاض) کتاب وزنده بودخی برشیئه بس برابر اولان نسنه‌یه دینور یقال هذا قیض له وقیاض له
ای مساوله (التقیض) تفعل وزنده بناچوکوب یقلمق معناسنه‌در یقال تقیض الجدار اذا تهدّم وانهال وبرنسنه
برکسه‌یه سبیلنوب مقدّر ومیسر اولمق معناسنه‌در یقال تقیض له الشیء اذا تقدر وتسبب له وبرنسنه‌یه بکزتمك
معناسنه‌در یقال تقیض اباه اذا نزع الیه فی الشبه (الانقیاض) انفعال وزنده بودخی بناچوکوب یقلمق معناسنه‌در
یقال انقاض الجدار اذا تهدّم وانهال (الاقتیاض) افتعال وزنده برنسنه‌یی استیصال ایلمك معناسنه‌در یقال
اقتاضه اذا استأصله (القیضة) قافك کسریله کوچك کمیك پارهسنه دینور جمع جنسی قیض در (القیض)
کیس وزنده و (القیضة) کیسه وزنده شول کوچك طاشه دینورکه آنکله نقره مرضنه اوغرامش قیونك علمت
یری داغلنور ونقره محلنده مذکوردر ومنه قولهم لسان فلان قیضة وقیض علی التشبیه (التقییض) تفعیل وزنده
دوه‌یی ذکر اولنان طاشله داغلمق معناسنه‌در یقال قیض ابله اذا وسمها بالقیض وتقدیر وتیسیر ایلمك معناسنه‌در
یقال قیض الله فلانا لفلان ای جاءه به واتاحه له یعنی حق تعالی فلانی فلانه قاوشدرمسنی تیسیر ایلدی وبرنسنه‌یه
برشیئی سبب ایلمك معناسنه‌در ومنه قوله تعالی ﴿وقیضنا لهم قرناء﴾ ای سببنا لهم من حیث لا یحتسبون (المقایضة)
مفاعله وزنده معاوضه ومبادله معناسنه‌در یقال قایضه اذا عاوضه وبادله ومنه بیع المقایضة

﴿فصل الكاف﴾

﴿فصل الكاف﴾

(الكراض) کتاب وزنده اکسك طوغورمغه واکسك یاوری‌یه دینور خداج معناسنه‌در یقال وضعه کراضا ای خداجا
ویغور دوه‌یه دینور علی قول ارکك دوه‌نك منیسنه دینورکه ناقه‌نك رحمی آنی قبول ایلدکدنصکره طشره دفع ایلمش
اوله ورحمنده اولان حلقه حلقه بوغمله وبوکلره دینور مفردی کرض در کافك کسریله یاخود کرضه‌در کافك
ضمیله ویایك یوقاریسنده اولان شول کرتکه دینورکه اکا کریشك کنارده دوکوم یرلری آتیلور وکراض کریض
یاپمق معناسنه‌در یقال کرض الرجل کراضا من الباب الاول اذا عمل الکریض (الكریض) امیر وزنده کش تعبیر
اولنان یوغورد قوریسندن بردرلودر علی قول صاد مهمله ایله‌در (الكرض) فرض وزنده ناقه‌نك رحمندن
کراض اخراج ایلمك معناسنه‌در یقال کرض الرجل کرضا من الباب الاول اذا اخرج الکراض من رحم الناقة
(الكضكضة) زلزله وزنده تیز تیز یوریمك معناسنه‌در یقال کضکض الرجل اذا مشی سریعا

﴿فصل اللام﴾

﴿فصل اللام﴾

(اللضّ) لامك فتحيله هر يردن طرد وتبعيد اولنمش كسه يه دينور يقال رجل لضّ اى مطرّد (اللضلاض) ثرثار وزننده
اوز قولاغوزه دينور يقال دليل لضلاض اى حاذق فى الدلالة (اللضلضة) زلزله وزننده قولاغوز كيدركن
متبصرانه صاغه صوله نظر والتفات ايلمك معناسنه‌در يقال يلضلض اللضلاض اى يلتفت يمينا وشمالا
(اللعص) بعص وزننده برنسنه‌يى لساننه چويروب آلمق معناسنه‌در يقال لعضه بلسانه لعضا من الباب الثالث
اذا تناوله به (اللعوض) جرول وزننده چقاله دينور ابن آوى معناسنه (اللكض) ركض وزننده يومرقله اورمق
معناسنه‌در يقال لكضه لكضا من الباب الاوّل اذا ضربه بجمع كفه نجز بعونه تعالى

فصل الميم

فصل الميم

(المحض) ميمك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله صو قاتلمامش خالص وصافى سوده دينور جمعى محاضدر ميمك كسريله يقال
لبن محض اى خالص ومحض مصدر اولور بركمسه‌يه خالص سود ايچورمك معناسنه يقال محضه محضا من الباب
الثالث اذا سقاه المحض ومحض فضة خالصه‌يه دينور كاسيذكر وبركمسه‌يه خلوص اوزره محبت ايلمك معناسنه
مستعملدر يقال محضه الود اذا اخلصه (الماحض) و(المحض) كتف وزننده خالص سود ايچمكى سون كمسه‌يه دينور
على قول ماحض نسب اوزره اسم فاعلدركه خالص سود صاحبنه دينور لابن وتامر كبى يقال رجل ماحض ومحض
اذا كان يشتهى المحض او ماحض ذو محض (الامحاض) همزه‌نك كسريله بودخى برآدمه خالص سود ايچورمك
معناسنه‌در يقال امحضه اذا سقاه المحض ودوستلغى خالص ايتمك معناسنه مستعملدر يقال امحضه الودّ اذا اخلصه
وسوزى طوغرى سويلمك معناسنه مستعملدر يقال امحضه الحديث اذا صدقه (الامتحاض) افتعال وزننده
خالص سود ايچمك معناسنه‌در يقال امتحض الرجل اذا شرب المحض (المحض) فتحتينله بودخى خالص سود ايچمك
معناسنه‌در يقال محض الرجل محضا من الباب الرابع اذا شرب المحض (الممحوض) خالص اولمش نسنه‌يه دينور
ومنه رجل ممحوض النسب اى خالصه ورجل ممحوض الحسب اى مخلصه (المحضة) تمره وزننده و(الممحوضة)
كومشه وصف اولورلر محض كبى يقال فضة محض ومحضة وممحوضة اى خالصة ومحضه يمامه‌ده برقريه
وبين الحرمين لحف آره‌ده برقريه اسميدر (الامحوضة) همزه‌نك ضميله خالص نصيحته دينور تقول لم يسمع
امحوضتى اى نصيحتى الخالصة (المحوضة) عمومه وزننده حسب وشرف جهتنده خالص اولمق معناسنه‌در
يقال محض الرجل محوضة من الباب الخامس اذا صار محضا فى حسبه وهو ممحوض الحسب بوراده ممحوض
محوضه‌دن دكلدر محضدندر (المخض) ميمك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله سودك ياغنى آلمق معناسنه‌دركه يايقده
يايوب چالقيه‌رق ياغنى آلمقدن عبارتدر يقال مخض مخضا من الباب الثانى والثالث والاوّل اذا اخذ زبده وبرنسنه‌يى
يك يك ارغلايوب چالقمق معناسنه‌در يقال مخض الشئ اذا حرّكه شديدا واسرمش دوه بوغزندن طغار جغنى
چيقاره‌رق كوكره‌مك معناسنه‌در يقال مخض البعير اذا هدر بشقشقته وقوغه‌يى قويى‌ده طولمق ايچون برى اوته
چالوب ارغلامق معناسنه مستعملدر يقال مخض الدلو اذا نهزبها فى البئر (المخيض) امير وزننده و(الممخوض)
كره ياغى آلنمش خالص سوده دينور ومخيض مدينه قربنده برموضع آديدر (التمخض) تفعل وزننده سود يايقده
يايلغله ياغى آلنوب خالص قالمق معناسنه‌در يقال تمخض اللبن اذا صار مخيضا وحيوان كبه اولمق معناسنه‌در
يقال تمخضت الشاة اذا لقحت وزمان فتنه وشورش احداث ايلمك معناسنه مستعملدر كوياكه مخاضدن
مأخوذدر يقال تمخض الدهر بالفتنة اذا اتى بها (الممخض) منبر وزننده ايچنده سود يايوب چالقيه‌جق
طولومه دينوركه يايق تعبير اولنور (المخاض) ميمك فتحيله و(المخاض) ميمك كسريله طوغوره‌جق اولان انسان
وحيوان بورى چكمك معناسنه‌در يقال مخضت المرأة والفرس ومخضت مخاضا ومحاضا من الباب الرابع والثالث
ويقال محضت على المجهول اذا اخذها الطلق ومخاض كبه ناقه‌يه دينور على قول اون آيلق كبه اولان
ناقه‌يه دينور مفردى نادر اوله‌رق خلفه‌در فرحه وزننده وعلى راى مخاض پغور دوه ارسالنه قابليتى اولان
ناقه‌لره دينور ضراب حالتندن منقطع اونجه قدر وبوجمعدر مفردى يوقدر وشول دوه كوشككه اناسى يكى كبه
اولمش اوله اكا ابن مخاض ودیشیسنه بنت مخاض دينور عند البعض برياشنى كچوب ايكنجى‌يه كيرمش اولانه
دينور حوامله ملحق اولديغيچون كرك اناسى حامل اولسون وكرك اولمسون على قول اناسى حامل اولانه دينور
ياخود اناسى حوامل ايچره بولنانه دينور هرنقدر حامل اولمامش ايسه ده جمعنده بنات مخاض دينور بنات لبون كبى
وابن مخاض وبنت مخاض نكره درلر وبعضا تعريف جنسه دالّ اولان حرف تعريف ادخال اولنوب ابن المخاض
وبنت المخاض ديرلر ووجه مذكور اوزره ايكنجى ياشنه داخل اولان باورى‌يه ابن مخاض اطلاقى اركك دوه‌يى
ديشى‌يه طوغوردقدن برسنه صكره آشدردقلرينه مبنى‌دركه اناسى مخاضه تهيّئ ايدر * شارح ديركه بومخاض

اصل تسميه بالمصدردر اكا بناء لفظندن مفردى يوقدر ديديلر و بعضلر اسم جمعدر ديدى اوّله كوره ذات المخاض
ديمك اولور و بعضلر مفردى ماخض اعتبار ايلديلر بعض نسخه ده او الماخض من النساء عنوانيله كه حرف
ترديد ايله درو قوعى بو اختلافه مبنى اولور (الماخض) شول كبه عورته و سائر حيوانه دينوركه طوغورمسى تقرّب
ايدوب بورى طوتمش اوله جمعى مواخض و مخض كلوركع وزننده يقال امرأة و شاة ماخض اى مقرب و ماخض
كبه قالمش قيونه دينور (التمخيض) تفعيل وزننده طوغوره جق عورتى و سائر حيوانى بورى طوتمق معناسنه در
يقال مخضت المرأة وغيرها اذا اخذها الطلق بعض نسخه ده تمخضت عبارتيله مرسوم اولمغله * شارح ايكيسنى
دخى تصحيح ايلمشدر (الامخاض) همزه نك كسريله بركسه نك دوه لرى ماخض اولمق معناسنه در يقال امخض
الرجل اذا مخضت ابله و سود يايقده چالقنوب يايلمق معناسنه در يقال امخض اللبن اذا تحرّك فى الممخضة و امخاض
يايقده اولان سودك اسميدر تقول افرغ الامخاض وهو الحليب مادام فى الممخضة (المخوض) صبور وزننده
ماخض كبى كبه قالمش قيونه دينور (المستمخض) اسم فاعل بنيه سيله شول سوده دينوركه اويوب يوغرد اولمسى
كيج اوله (الامتخاض) افتعال وزننده بو دخى سود يايقده چالقنوب يايلمق معناسنه در يقال امتخض اللبن اذا تحرّك
فى الممخضة (مخاض) سحاب وزننده شام ديارنده معرّه يه قريب برنهرك اسميدر (المرض) فتحتينله طبيعت صاغ
و صافى و معتدل ايكن مظلم و مضطرب اولمغه دينوركه بدنى اعتدال مخصوصندن اخراج ايدوب افعالنه خلل ايراث
ايدر خسته لك تعبير اولنور يقال اخذه المرض وهو اظلام الطبيعة و اضطرابها بعد صفائها و اعتدالها
و مرض و مرض فرض وزننده مصدر اولورلر خسته اولمق معناسنه يقال مرض الرجل مرضا و مرضا من الباب
الرابع اذا اظلمت طبيعته و اضطربت بعد صفائها و اعتدالها عند البعض مرض فتحتينله جسمانى يه و فرض وزننده
نفسانى يه مخصوصدركه قلبه عارض اولان علتدن عبارتدر ياخود ايكيسيده جسمانيده و نفسانيده استعمال
اولنوركه شك و نفاق و فتور و ظلمت و نقصان يعنى جهل و سوء عقيده و حقد و حسد و حبّ معاصى مقوله سى علت
و انحرافدن عبارتدر و منه قوله تعالى ﴿فى قلوبهم مرض﴾ اى شكّ و نفاق (المرض) كتف وزننده و (المريض) امير
وزننده و (المارض) خسته يه دينور مرض ايله مارضك جمعى مراض در ميمك كسريله و مريضك جمعى مرضى
و مراضى در جرحى و جراحى كبى * شارح ديركه مؤلف بونك بابنده تشويش ايلمشدر زيرا مصباحك بيانه كوره مرض
مرضا باب رابعدن و مرض مرضا قلت اوزره باب اوّلدن وارداولمشدر (الامراض) خسته قلمق معناسنه در يقال
امرضه الله اى جعله مريضا و بركسه رأى و تدبيرنده اصابته يقلشمق معناسنه مستعملدر كوياكه رأى ايلديكى
حاجته تغلبله باصدر مغه يقين اولور يقال امرض الرجل اذا قارب الاصابة فى رأيه و مرض و علت صاحبى اولمق
معناسنه در يقال امرض الرجل اذا صار ذا مرض و بركسه يى خسته بولمق معناسنه در يقال امرضه اذا وجده
مريضا (التمريض) تفعيل وزننده برنسنه يى محكم ايلميوب سست و ضعيف قلمق معناسنه مستعملدر يقال مرضه
اذا وهّنه و خسته نك خدمت و تيمارنده كركى كبى تقيد و اهتمام ايلمك معناسنه در بونده تفعيل ازاله ايچوندر يقال
مرّض المريض اذا احسن القيام عليه و خرمن صاورمق معناسنه دركه غله نك علتنى ازاله ايدر يقال مرّض الطعام
اذا ذرّاه (المريضة) موصوف اعتباريله خسته يه دينور بومناسبتله ضعيفة الحال اولان نسنه لره وصف اولور
يقال ريح و شمس و ارض مريضة اى ضعيفة الحال (المرضان) ميمك فتحيله ايكى وادى اسميدركه برمحلده قاوشورلر
ياخود ايكى موضع آديدركه برى سليم و برى هذيل قبيله سنه مخصوصلر در (المرايض) فرايض وزننده برموضع آديدر
(التمرّض) تفعل وزننده بركسه امور و مصالحنده سستلك و ضعيفلك ايلمك معناسنه در يقال تمرّض الرجل
اذا ضعف فى امره (الممراض) محراب وزننده چوق چوق خسته اولان آدمه دينور يقال رجل ممراض اى مسقام
(المرانى) غراب وزننده ميوه قسمنه مخصوص برعلت آديدركه تلف و تباه ايدر (مراض) سحاب وزننده برموضع
ياخود بروادى آديدر (المض) ميمك فتحى و ضادك تشديديله و (المضيض) ازيز وزننده برنسنه برآدمك درونه حزن
و اندوه ايراثيله آجيدوب ياقوب دردناك ايلمك معناسنه در يقال مضه الشئ مضاً و مضيضا من الباب الاول اذا
بلغ من قلبه الحزن به و سركه آغزى ياقمق معناسنه مستعملدر يقال مض الخلّ فاه اذا احرقه و سرمه كوزى آجتمق
معناسنه مستعملدر يقال مضّ الكحل العين يمضّها بالضم و يمضّها بالفتح مضاً و مضيضا من الباب الاول و الرابع
اذا آلمها و مضّ وصف اولور آجيدوب ياقيجى نسنه يه دينور يقال كحل مضّ اى ممضّ و مضيض كچى قسمى صوينى
ايچوب دوداقلرينى صيقمق معناسنه در يقال مضت العنز مضيضا من الباب الاول اذا شربت و عصرت مرمتيها
اى شفتيها و مصيبت آجيسنه اوغرامق معناسنه دركاسيذكر و مض آغزايله برنسنه يى اموب صورمق مصّ معناسنه در

على قول بو مص لفظندن ابلغدر يقال مضه مضًا بمعنى مصه او هو ابلغ منه و مضّ اسكى قويلرده اولان شول جره دينوركه اكا صو يتشنجه قدر تتبع ايدرلر و بعضا ايكى دانه اولور و مضّ الضرب اورمسى مولم وموجع اولان كسه يه اطلاق اولنور يقال رجل مضّ الضرب اى موجعه ﴿الامضاض﴾ همزه نك كسريله مض ومضيض ايله اوچ معناى اوّلده مرادفدر يقال امضه بمعنى مضه وكوده نك دريسى كجيشوب آجيمغله قاشيوب ياخود سورتمك معناسنه مستعمل اولور يقـال امضه جلده فدلكه اذا احكه ﴿المضض﴾ فتحتينله آجيوب المناك اولمق معناسـنه‌در يقال مضض الرجل مضضا من الباب الرابع اذا الم و مضض اكشى سـوده دينوركه دلى ياقوب آجيدر تقول شربت لبنا مضضا اى حامضا و مصيبت آجيسنه دينور يقال اصابه مضض اى وجع المصيبة و مضض و مضيض و مضاضه ميمك فتحيله مصيبت آجيسنه اوغرامق معناسـنه در تقول مضضت يا فلان مضضا و مضيضا و مضاضة من الباب الرابع اى المت من وجع المصيبة ﴿المضّ﴾ ميمك كسريله بر كلمه‌دركه بركسـه دوداقلريله نفيه دال اولان لا كلمه‌سنى اشارت ايلمكده استعمال اولنوركه آغزى برطرفه اكوب لا ديمكى مشعر آهسته صيصلق كبى صوت اخراج ايلمكدن عبارتدر تته‌كه باشى يوقارى قالدرمقله لا ديمكه اشـارته نحط ديرلر و بو مضك مفهومنده سائله يأس كلى كليوب بنه طمع و اميددن فراغت ايلز و ميمى مكسور اولوب آخرى مبنى اوله‌رق حركات ثلاثله استعمال اولنور يقال مض مكسورة مثلثة الآخر مبنية و مض منونة كلمة تستعمل بمعنى لا يعنى منون اوله‌رق كلمهٔ نفى معناسنه استعمال اولنوركه تركيده يوق ديمكدر يقال قال مضا اى لا لكن وجه مذكور اوزره يأس كلى ايراث ايلز وفى المثل * ان فى مض لمطمعا * بزم كبارلرك بقه‌لم تعبيرلرى اول موقعده‌در و زمخشرى مقدمه‌ده مخواهم ايله يعنى ايسته‌م معناسيله تفسير ايلديكه مثلا شونى ايسترميسن ديدكارنده ايسته‌م ديه‌جك محلده استعمال اولنور ﴿المضة﴾ ميمك فتحيله اكشى سودلره دينور يقال البان مضة اى حامضة ﴿المضاض﴾ غراب وزننده خالص معناسـنه‌در يقال فلان من مضاض القوم اى خالصهم و مضاض بن عمر و جرهم قبيله‌سندندر و مضاض بر شجر آديدر و بغايت شور صويه دينوركه ايچلز اوله دكز صويى كبى يقال ماء مضاض لايطاق ملوحة ﴿التمضيض﴾ تفعيل وزننده مضاض ديديكى شور صو ايچمك معناسنه‌در يقال مضض الرجل اذا شرب المضاض ﴿المضماض﴾ ميمك كسريله يانغه دينور حرقه معناسنه‌كه فى الاصل دحرجه بابندن مصدردر و اسم مبالغه اولور جست و چالاك آدمه دينور يقال رجل مضماض اى خفيف سريع و مضمضه معناسنه‌دركه آنك مصدر ثانيسيدر بونده ميمك فتحيله ده جائزدر ﴿التماضّ﴾ فى الاصل تفاعل وزننده بربريله چكشـوب نزاع ايلمك معناسـنه‌در يقال تماضّوا اذا تلاحّوا ﴿المضمضة﴾ زلزله وزننده صويى آغزده چالقمق معناسنه‌در يقال مضمض الماء فى الفم مضمضة و مضماضا اذا حرّكه و قاب قاجاق و اثواب مقوله‌سنى يايقمق معناسنه‌در يقال مضمض الاناء و الثوب اذا غسله ﴿التمضمض﴾ تزلزل وزننده مضمضه معناسنه‌در يقال تمضمض للوضوء اذا مضمض و كوپك بركسه نك اكسه‌سندن قيغردنوب اورمك معناسنه‌در يقال تمضمض الكلب فى اثره اذا هرّ ﴿المعض﴾ فتحتينله برماده بر آدمك يك كوجنه كلمكله متأثّر اولوب غضبه كلمك معناسنه‌در يقال معض الرجل من الامر معضا من الباب الرابع اذا غضب وشقّ عليه ﴿الماعض﴾ و ﴿المعض﴾ كتفه وزننده معناى مزبوردن صفتلردر ﴿الامعاض﴾ همزه‌نك كسريله بركسه‌يى كوجندروب طارلتمق معناسنه‌در يقال امعضه اذا اغضبه وشقّ عليه و ياقمق معناسنه‌در يقـال امعضه اذا احرقه ﴿التمعيض﴾ تفعيل وزننده امعاض ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال معضه بمعنى امعضه ﴿الامتعاض﴾ افتعال وزننده تمعيضدن مطاوعدر يقال معضه فامتعض ﴿المعاضة﴾ ميمك فتحيله طوغورركن قويريغى قالدرر اولان ناقه‌يه دينور

فصل النون

﴿النبوض﴾ قعود وزنـنده صو يره باتمق على قول آقق معناسـنه‌در يقال نبض الماء نبوضا من الباب الاول اذا غارا وسال ﴿النبض﴾ قبض وزننده و ﴿النبضان﴾ فتحاتله طمر آتمق معناسنه‌در يقال نبض العرق نبضا و نبضانا من الباب الثانى اذا تحرّك و يايى چكرتمك على قول چكرتمك ايچون كريشنى برمقدار چكوب صاليورمك معناسنه‌در يقال نبض فى قوسه اذا اصاتها او حرّك و ترها الترّن و شمشك آهسته‌جه يلابمق معناسنه مستعملدر يقال نبض البرق اذا لمع خفيا و نبض مطلقا حركت معناسنه‌در يقال ما به حبض و نبض اى حراك و نبض جلد و زيرك و شـهامتلو كوكله اطلاق اولنوركه نابض معناسـنه‌در بونده فتحتينله ده جائزدركه فعل بمعنى فاعل اولور نبض دخى بو معنايه‌در كتف كبى يقال فؤاد نبض و نبض و نبض اى شـهم ﴿الانباض﴾ همزه‌نك كسريله بودخى يايى چكرتمك چكرمك ايچون كريشنى دپرتمك معناسـنه‌در يقال انبض فى القوس اذا اصاتها او حرّك و ترها لترّن ﴿المنبض﴾ مسجد وزننده برنسـنه‌نك حركت ايلديكى موضعه دينور بو علاقه ايله منبض القلب صول ممه‌نك آلتنده يوركك اويناديغى يره اطلاق اولنور يقال وضع يده على منبض

قلبه و هو حيث تراه ينبض (المنبض) منبروزننده حلاج طوقمغنه دينوركه كريشي آنكله اوروب چكره درلر يقال
انبض الوتر بالمنبض اى المندف (النابض) خشم وغضبه اطلاق اولنور يقال نبض نابضه اى هاج غضبه (النتوض)
قعود وزننده كودهنك بشره سنده تمركى كبى علت ظهور ايلمكله يابلوب يول يول قبوقلرى قاولپوب صويلمق معناسنه در
يقال نتض الجلد نتوضا من الباب الاول اذا خرج به داء فاثار القوبى ثم تقشر طرائق ومن معايات العرب ظبى
بذى تناتضة يقطع ردغة الماء بعنق وارخاء يعنى عربلرك بيلمجه لرندن كلام مزبور بربيلمجه در ردغه رانك فتحى
ودالك سكونيله در وهمان بوراده اسكان ايدرلر * شارح ديركه ذو تناتضه علابط وزننده در لغت نامعلومه اولمغله
معاياة عربدندر وردغة الماء ردغ ماده سنده مذكوردركه صولو صيوبق بالچغه دينور وعنق بركونه سكرتمكه
وارخاء شدتله سكرتمكه دينور وتناتضه برموضع اسمى اولمق غالبدر (الانتاض) همزه نك كسريله منتار
انواعندن عرجون ديدكلرى برآلتندن كندى كنديسنى سوروب سلكمك معناسنه در برمنتار اوزرنده نابت
منتارى وديشك ديبندن بتن برديش اول ديشى يوقارى سوروب چيقارديغى كبى ذكر اولنان عرجون دخى
تدريجى كندى كنديسنى طپراغك يوزينه قدر سلكوب چيقارر يقال انتض العرجون وهو ينتض عن نفسه
كما تنتض الكمأة الكمأة والسن السن اذا خرجت فرفعتها عن نفسها * شارح ديركه مؤلفك بومقامده تشويشى
نمايانـدر (النحض) محض وزننده اته دينور لحم معناسنه على قول او يلق اتى كبى صمصيق اولانه دينور يقال
اطعمهم النحض اى اللحم او اللحم المكتنز مفردى نحضه دركه بيوجك پارچه ديمكدر جمعى نحوض كاور نونك
ضميله ونحاض كاور نونك كسريله ونحض مصدر اولور اتك يوزينى صيروب صويمق معناسنه يقال نحض
اللحم نحضا من الباب الثالث اذا قشره وبركسه يه سؤالده پك ابرام ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نحض فلانا
اذا الحّ عليه فى سؤاله وتمرن يلمانى پرداخت ايدوب يوفقلتمق معناسنه مستعملدر يقال نحض السنان اذا رقّقه
وكميكدن اتى صويوب آلمق معناسنه در يقال نحض العظم اذا اخذ لحمه (النحاضة) نحافه وزننده بركسه نك وجودى
پك اتلو اولمق معناسنه در يقال نحض الرجل نحاضة من الباب الخامس اذا كثر لحم بدنه (النحيض) اميروزننده
معناى مزبوردن صفتدر كوده سى پك اتلو كشى يه دينور مؤنثى نحيضه در ونحيض ومنحوض كوده سنك اتى
اريوب زائل اولمش كسه يه دينور يقال نحض الرجل على بناء المجهول فهو نحض ومنحوض اى ذاهب اللحم ياخود
كوده سى پك اتلو اولانه ديمكله ضدّ اولوركه معناى مرقومدن اولور يقال رجل نحيض ومنحوض اى كثير اللحم
ونحيض ومنحوض پرداخت اولوب يوفقلمش تمرن يلمانه دينور (الانتحاض) افتعال وزننده بودخى برآدمك
كوده سنك اتى آزالمق معناسنه در يقال انتحض الرجل على بناء المجهول اذا قلّ لحمه وكميكدن اتى صيروب آلمق
معناسنه در يقال انتحض العظم اذا اخذ لحمه (النحوض) قعود وزننده كوده نك اتى اكسيلوب آزالمق معناسنه در يقال
نحض الرجل نحوضا من الباب الثالث اذا نقص لحمه (النضّ) نونك فتحى وضادك تشديديله و(النضيض) ازيز وزننده
صو آزجه آزجه آقمق معناسنه در على قول يردن صيزه رق چيقمق معناسنه در يقال نضّ الماء نضاً ونضيضا من الباب
الثانى اذا سال قليلا قليلا او خرج رشحا واوجاقده يانان اوطونك براوجى يانار كن ديكر اوجنك رطوبتى قينامق
معناسنه مستعملدركه سيلان ايدن يقال نضّ العود اذا غلى اقصاه بعدان اوقدادناه وقربه وطولوم پك طولغنلغندن
چتلامق معناسنه مستعملدر يقال نضت القربة من شدّة الملئ اذا انشقت ونضّ اظهار ايلمك معناسنه در يقال نضه
اذا اظهره ومكروه وناخوش ايشه دينور يقال اتى بامر نض اى مكروه والتونه واقچه يه دينور درهم ودينار
معناسنه در وقوش اوچمق ايچون قنادلرنى اويناتمق معناسنه در يقال نض الطائر جناحيه اذا حرّكهما ليطير
(النضوض) صبور وزننده شول قويى يه دينوركه صويى صيزه رق جمع اولور اوله (النضيض) اميروزننده
مصدردركه ذكر اولندى وآزجه صويه دينور جمعى نضاض كاور نونك كسريله * شارح نضائض نسخه سنى
تخطئه ايلمشدر يقال ماء نضيض ومياه نضاض اى قليل ونضيض بريكمش جماعته اطلاق اولنور نضيضه كبى
كما سيذكر ونضيض اللحم كوده سنك اتى آزجه اولان آدمه اطلاق اولنور يقال رجل نضيض اللحم اى قليله نضيض
كذلك مصدر اولور برايش امكان بولمق معناسنه يقال نض الامر نضيضا من الباب الثانى اذا امكن (النضيضة)
سفينه وزننده آزجه يغموره دينور جمعى انضه ونضائض كاور هاء اسميت ايچوندر وصويى آزجه آزجه
سوروب آقيدر اولان على قول يواش وضعيف اولان يله دينور يقال ريح نضيضة اذا كانت تنض بالماء فيسيل
او هى الضعيفة ونضيضه نضيض كبى بريكمش جماعته اطلاق اولنور آزجه آزجه بريكمش صو كبى ومنه يقال
جاؤا باقصى نضيضهم ونضيضتهم اى جماعتهم ونضيضه وجمعى نضايض صوسزلغه وصوسزلقلره اطلاق

اولنورکه آز صویك لوازمندندر یقال بعیر ذات نضیضة وابل ذات نضایض ای ذات عطش ونضائض قزغین
طاش اوزره طبخ اولنان کباب وپریانك جزرتیلرینه دینور مفردی نضیضه‌در یقال شواء ذات نضائض
ای اصوات (النضاضة) ثمامه وزننده برنسنه‌نك بقیه‌سنه دینور صو اولسون غیری اولسون تقول ماعندی
الانضاضة منه ای بقیة وبرکمسه‌نك الڭصکره‌کی ولدینه دینور مذکر ومؤنثی وتثنیه وجمعی برابردر یقال هو وهی
وهم نضاضة ولده ای آخرهم (النضاض) غراب وزننده خالص معناسنه‌در یقال هو نضاضهم ای خالصهم
(الناضّ) تشدید ایله ممکن وقابل معناسنه‌در یقال امر ناضّ ای ممکن وناضّ نضّ کبی التونه واقچه‌یه دینور
برمتاع بیع اولنوب اقچه‌و التون اولدیغی حینده * قال الشارح فی الاساس اعطاه من ناضّ ماله ای من صامته من الورق
او العین وقد نضّ ماله اذا صار عینا بعدان کان متاعا اطلاق مزبوریردن ترشح ماء کبی ظهور ایلدیکی مناسبتیله‌در
(الاستنضاض) آزجه آزجه احسان طلب ایلك معناسنه مستعملدر یقال هو یستنضّ معروفا ای یستقطره
بو معنادن نضاض که کتاب وزننده‌در اسمدر آزجه آزجه احسانه دینور واستنضاض برکمسه‌دن حق ومطلوبنی
بالتمام قورتروب آلمق علی قول جسته جسته آلمق معناسنه مستعملدر یقال استنضّ حقه من فلان اذا استنجزه
او استخرجه شیئا بعدشیء (النضناضة) و(النضناض) نونلرك فتحیله بریرده قرار ایلمز اولان یلانه دینور یقال
حیة نضناضة ونضناض اذا کانت لاتستقرّ فی مکان وصوقدیغی فی الحال هلاك ایدر اولان علی قول دائما
دیلنی اوینادر اولان یلانه دینور یقال حیة نضناضة ونضناض اذا نهشت قتلت من ساعتها او هی التی اخرجت
لسانها تنضنضه (الانضاض) همزه‌نك کسریله ایش بتورمك معناسنه‌در یقال انضّ الحاجة اذا انجزها واملیق
کورپه قوزییه واوغلاغه آزجه آزجه سود ایچورمك معناسنه‌در یقال انضّ الراعی السخال اذا سقاها نضیضا
من اللبن (النضنضة) زلزله وزننده یلان دیلنی اویناتمق معناسنه‌در یقال نضنضت الحیة اذا حرّکت لسانها
وبرآدمك متاع صاتدیغی اقچه والتونی فراوان اولمق معناسنه‌در یقال نضنض الرجل اذا کثر ناضّه وبرکمسه‌یی
تلاشه براقوب مضطرب وبی قرار ایلك معناسنه‌در یقال نضنض فلانا اذا اقلقه (التنضنض) تفعل وزننده
برکمسه‌دن حقنی جسته جسته آلوب بتورمك معناسنه‌در تقول تنضضت منه حقی ای استنظفته وایش بتورمك
معناسنه‌در تقول تنضضت الحاجة اذا تنجزتها وبرکمسه‌یی بر ایشه بغایت قندرمق معناسنه‌در تقول تنضضت
فلانا اذا استحثثته (النعض) نونك ضمیله ارض حجازه مخصوص برجنس آغاج اسمیدرکه اندن مسواك اتخاذ
اولنوب وقبوغیله دری دباغت اولنور (النعض) بعض وزننده برکمسه‌دن برنسنه‌جك آلمق معناسنه‌در تقول
مانعضت منه شیئا نعضا من الباب الثالث ای مااصبت (النغض) نونك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله و(النغوض)
قعود وزننده و(النغضان) فتحاتله و(النغض) فتحتینله بری اوته قلدایوب اوینامق معناسنه‌در یقال نغض الشیء
نغضا ونغوضا ونغضانا ونغضا من الباب الاوّل والثانی اذا تحرّك واضطرب وقلدادوب دپرتمك معناسنه‌در
یقال نغض رأسه اذا حرّکه وبرنسنه چوق اولمق معناسنه‌در یقال نغض الشیء اذا کثر ونغض بعض وزننده
دوه قوشنك اسمیدر ومعرفه‌در اسامه کبی نونك کسریله‌ده جائزدر علی قول پك جولان ایدنه دینور ونغض
شول آدمه دینورکه یوررکن دائما باشنی وکوده‌سنی اوینادراوله یقال رجل نغض اذا کان یحرّك رأسه ویرجف
فی مشیته ودوه قطارینی صویه کتوروب ایچوردکدنصکره هرایکی توانا دوه‌دن برینی چیقاروب برینه ضعیف
اولانی ادخال ایلمکه دینور یقال نغض ابله الحوض ای اوردها فاذا شربت اخرج من بین کل بعیرین بعیرا
قوّیا وادخل مکانه بعیرا ضعیفا (الانغاض) همزه‌نك کسریله بودخی برنسنه بری اوته قلدانوب دپرنمك
وقلدادوب دپرتمك معنالرینه لازم ومتعدّی اولور یقال انغض الشیء اذا تحرّك واضطرب وانغض رأسه اذا حرّکه
(الناغض) و(النغاض) شدّاد وزننده شول بلودلره دینورکه بری برینك عقبلرنجه حرکت ایدوب یورر اوله‌لر
یقال غیم ناغض ونغاض ای متحرّك بعضه فی اثر بعض ونغّاض مطلقا دپرنوب حرکت ایدیجی نسنه‌یه دینور
بو مناسبتله قارننك دریسنده جابجا اوزون اوزون شکنلر ویولر اولان آدمه نغّاض البطن اطلاق اولنور مجاز
بمرتبتیندر زیرا قارننك حرکتی قارن باصق اولمیوب طولغونجه اولمقدن اقتضا ایدروبو حالت جابجا یولری اولمغی
اقتضا ایدر ومنه حدیث علیّ رضی الله عنه ❊ کان صلی الله علیه وسلم نغّاض البطن ❊ ای معکنه وکان عکنه احسن
من سبائك الذهب والفضة (النغض) نونك ضمیله وفتحیله شول قطرداق تعبیر اولنان یومشق نسنه‌یه دینورکه
کورك کمیکنك باشنده اولور علی قول کورك کمیکنده بری اوته قلدانان یرینه دینور (الناغض) نغض معناسنه‌در
یقال اصاب نغض کتفه وناغضها وهو غضروف الکتف او حیث یجیء ویذهب (المناغضة) مفاعله وزننده

ازدحام ایلمك معناسنه‌در یقال ناغض القوم اذا ازدحموا (النغوض) صبور وزننده اورکچی بیوك اولان ناقه‌یه
اطلاق اولنور زیرا اورکچ بیوك اولنجه بری اوته حرکت ایدر یقال ناقة نغوض ای العظیمة السنام (النفض) رفض
وزننده برنسنه‌یی سلکمك معناسنه‌در یقال نفض الثوب نفضا من الباب الاول اذا حرّكه لینتفض وطوار طوغومق
معناسنه مستعملدر کویاکه رحمدن سلکر یقال نفضت الابل اذا نتجت وخاتونك اولادی کثیر اولمق معناسنه
مستعملدر یقال نفضت المرأة اذا کثر ولدها وقومك زاد وذخیره‌سی توکنمك معناسنه مستعملدر یقال نفض القوم
اذا ذهب زادهم واکینك اك صکره اولان سنبله‌سی چیقمق معناسنه مستعملدر یقال نفض الزرع اذا خرج
آخر سنبله وآصمه صالقملری چچك آچمق معناسنه مستعملدر یقال نفض الکرم اذا تفتحت عناقیده وبر یرك
مشتمل اولدیغی هر محلنه نه‌وار ایسه بیلمك ایچون باقشدرمق معناسنه مستعملدر یقال نفض المکان اذا نظر الی جمیع
مافیه حتی یعرفه وبر نسنه‌نك بویه‌سنك برازی کتمك معناسنه مستعملدر یقال نفض الصبغ اذا ذهب بعض لونه
وقرآن کریم سوره‌لرینك مجموعنی اوقومق معناسنه مستعملدر یقال نفض السور اذا قرأها وایصتمه عارضه‌سی
دترتمك معناسنه‌در یقال نفضته الحمی اذا ارعدته وهر جانبه نظر صالمق معناسنه مستعملدر ومنه تقول
اذا تکلمت نهارا فانفض ای التفت هل تری من تکرهه واذا تکلمت لیلا فاخفض ای اخفض الصوت یعنی کوندز
تکلم ایلدککده غافل اولمیوب متبصرانه هر طرفه باقوب یوقلشدیردرق تکلم ایله‌که شاید بیکانه بولنور
وکیجه تکلم ایلدککده آهسته تکلم ایله‌که شاید دیکلر بولنور (الانفاض) همزه‌نك کسریله بودخی
حیوان طوغورمق معناسنه‌در یقال انفضت الابل اذا نتجت وقومك زاد وذخیره‌لری توکنمك علی قول
دوابّ ومواشیلری قیریلوب وزاد وذخیره‌لری توکنمك یاخود کندیلری توکنمك معناسنه‌در یقال انفض القوم
اذا ارملوا او هلکت اموالهم وفنی زادهم او افنوه وسپت وقوصره مقوله‌سنك ایچنده اولان خرمایی باش اشاغی
ایدوب مجموعنی سلکمك معناسنه‌در یقال انفض الجلة اذا نفض مافیها من التمر (النفوض) صبور وزننده
اولادی چوق اولان خاتونه دینور یقال امرأة نفوض ای کثیرة الولد (الاستنفاض) بودخی بر یرك هر محلنده
اولانی بیلمك ایچون کرکی کبی باقشدرمق معناسنه‌در یقال استنفض المکان اذا نظر الی جمیع مافیه حتی
یعرفه وبعد البول کرکی کبی استبرا ایلمك معناسنه مستعملدر یقال استنفض الذکر اذا استبرأه من بقیة البول
واستخراج معناسنه‌در یقال استنفضه اذا استخرجه وبرسمته نفیضه یوللامق معناسنه‌در یقال استنفض الامیر
اذا بعث النفیضة وطاشله استنجا ایلمك معناسنه‌در یقال استنفض بالحجر اذا استنجی به (التنفض) تفعل وزننده
بودخی برمحلده اولانی بیلمك ایچون هر یرینه نظر صالمق معناسنه‌در یقال تنفض المکان بمعنی استنفضه (النفاضة)
ثمامه وزننده مسواك کلندکدنصکره مسواکك آغزده قلان خرده‌لرینه دینورکه اوفوریلور وآغاجدن سلکدکده
دوکیلان شیئه دینورکه سلکنندی تعبیر اولنور اکا نفاض دخی دینور هاسز ونونك ضمی وکسریله یقال جمع
النفاضة والنفاض ای ماسقط من المنفوض (النفض) نونك کسریله بال کومجنده اولان آری فضله‌سنه علی قول
کومج ایچره قلان آری اولوسنه دینور یاخود شول باله دینورکه اکا کوه او شمعله برظرف ایچره کشکك کبی
دوکلدکدنصکره مرسین یپراغیله قارشدریلوب آرینك بال یاپدیغی موضعی صوارلر تاکه مجددا آریلر کلوب آنده
بال اعمال ایدرلر علی قول بو معناده قافله نقض‌در (النفض) فتحتینله منفوض معناسنه‌درکه آغاجدن وآصمه‌دن
دوشوب دوکیلان یپراق ومیوه‌و اوزم دانه‌سی مقوله‌سنه دینورکه بری برینی صقشدرمغله دوکیلور یقال تحت الشجر
نفض کثیر وهو ماسقط من الورق والثمر وحبّ العنب حین یأخذ بعضه فی بعض (المنفض) منبر وزننده منسف
معناسنه‌درکه سازلقدن وخرما یپراغندن اورلمش برسپتدر خرمایی آنك ایچنه سلکرلر (المنفاض) محراب وزننده
چوق کولکن خاتونه دینور علی قول بو صاد مهمله ایله‌در یقال امرأة منفاض ای کثیرة الضحك (النافض) دترتمسی
اولان حمایه دینورکه ایصتمه تعبیر اولنور لفظ مزبور مذکردر یقال اخذه النافض ویقال اخذته حمی بنافض
بزیادة حرف الباء وحمی نافض بالاضافة وحمی نافض بالوصف ای حمی الرعدة ویقال نفضته الحمی فهو
منفوض (النفضة) بسره وزننده‌و (النفضة) رطبه وزننده‌و (النفضاء) نونك ضمیله وفانك فتحیله عرواء وزننده
ایصتمه‌نك دترتمسنه دینور رعدة النافض معناسنه (النفاض) سحاب وزننده‌و (النفاض) غراب وزننده
اسملردر ایصتمه طوتان کسه‌نك دترمه‌سنه‌و دتردیشنه دینور ونفاض ونفاض ذکر اولنان انفاض الزاد معناسندن
اسملردرکه زاد وذخیره‌نك توکنمسنه دینور ومنه المثل * النفاض یقطر الجلب * یعنی قحط ظهوریله زاد وذخیره‌نك
توکنمسی دوه‌لری قطار قطار بیع ایچون بازاره جلب وایراد ایدر معرضی معلومدر (الانتفاض) افتعال وزننده

(سلکمك)

سلكمك معناسنه‌در يقال نفضه فانتفض و آصمه‌نك يپراقلرى كركى كبى آچوب تاب و طراوت پيدا ايلمك معناسنه
مستعملدر يقال انتفض الكرم اذا نضر ورقه و بعد البول كركى كبى استبرا ايلمك معناسنه‌در يقال انتفض الذكر
اذا استبراه من بقية البول «النفايض» نفايس وزننده مسافات ارض قطع ايدن دوه‌لره اطلاق اولنور على قول
كوده‌لرندن لحم و شحملرى سلكمش آريق و مهزول دوه‌لره اطلاق اولنور يقال ابل نفايض اى التى تقطع الارض
اوالهزلى و شول كسه‌لره دينوركه ورالرنده برامر مكروه يا بردشمن وارميدر يوقيدر ديو خرده طاشلرى اللرندن سلكوب
صاچوق و جهيله فال آچار اوله‌لركه اعراب بينلرنده معهوددر يقال هم نفايض اى الذين يضربون بالحصى هل
وراءهم مكروه او عدو «النفاض» كتاب وزننده صبيان كيمكه مخصوص اولان فوطه‌يه دينور و مطلقا كيه‌جكه
اطلاق اولنور يقال ماعليه نفاض اى شيء من الثياب و شول چارشفه دينوركه اوزرينه اغاج يپراغى و ميوه مقوله‌سى
سلكيلور جمعى نفض كلور ضمتينله و نفاض اول چارشف اوزره سلكدكارى سلكندى‌يه دينور «الانافيض»
انفوضه‌نك جمعيدركه بودخى آغاجدن سلكدكارى سلكندى‌يه دينور «النفوض» قعود وزننده خسته و عليل
اولان كسه صاغالمق معناسنه‌در يقال نفض المريض من مرضه نفوضا من الباب الاول اذا برئ «النفيضة» سفينه
وزننده و «النفضة» فتحاتله شول جماعته يعنى آزجه عسكره اطلاق اولنوركه دشمن وارميدر يوقيدر ديو يوقلمق
ايچون برسمته ارسال اولنور اينجه قراغول اوله‌جقدر نفيضه كوياكه مجمعندن سلكامش اولوب و نفضه يوللرى دشمندن
سلكوب محافظه ايتدكارى تصورّيله‌در يقال بعث الامير النفيضة و النفضة و هم جماعة يبعثون فى الارض لينظروا
هل فيها عدوّ ام لا «النفيضى» خليفى وزننده و «النفضى» زمكى وزننده و «النفضى» جمزى وزننده صرصلوب
دترتمكه دينور يقال اخذه النفيضى و النفيضى و النفضى اى الحركة و الرعدة «النقض» نونك فتحى و قافك سكونيله
برنسنه‌يى اوّلكى هيئتندن بوزمق معناسنه‌در بنايى بوزمق و ايپك قاتلرينى بوزمق كبى و مجازا عهدو پيمانى بوزمق كبى
يقال نقض البناء و الحبل و العهد نقضا من الباب الاول ضدّ ابرم و كون و ميشين و كريش و پالان و پرمق و اعضاده
اويناق يرلرى و كميك مقوله‌سى چترده‌مق معناسنه مستعملدركه بوزلمغك لازميدر زيرا برنسنه بوزولنجه سسلنور
كماسيذكر يقال نقض المفصل و الاديم مثلا نقضا من الباب الاول و الثانى اذا صوّت «الانتقاض» افتعال وزننده
و «التناقض» تفاعل وزننده بنا و ايپ مقوله‌سى نسنه بوزلمق و چوزلمك معناسنه‌در يقال انتقض البناء و الحبل
و تناقض اذا انحلّ برمه * مؤلف كالانتقاض و التناقض عنوانيله مسامحه ايلمشدر و تناقض قولين بوندن مأخوذدر
كوياكه احدهما آخرى نقض و خراب ايدر «النقض» نونك كسريله منقوض معناسنه‌دركه بنانك يقنديسنه و ايپك
بوزنديسنه دينور يقال هو نقض البناء و الحبل اى منقوضه و نقض معناسنه‌دركه فايله‌در نته‌كه ذكر اولندى و سير
و سفر سببيله مهزول و زبون اولمش دوه‌يه دينور ارككنه و ديشيسنه دينور على قول ديشيسنه نقضه دينور هايله
و قيل چادر و كليم مقوله‌سنك شول بوزنديسنه دينوركه مجدّدا اكيريلور اوله بونده فتحتينله‌ده جائزدر و منتار بتوب
چيقان يرك ايكى طرفه آوريلان طپراغنه و قشرينه دينور جمعى انقاض و نقوض كلور و نقض قوش پلچرينك
و عقربك و قوربغه‌نك و طوشنجل قوشنك و دوه قوشنك و بلدرجن و يلوه قوشلرينك و طوغانك و آطه طوشانك
و كرتنكله‌نك و انسانك مفصللرينك سسلرينه دينور «الانقاض» همزه‌نك كسريله ذكر اولنان نسنه‌لر سسلنمك معناسنه‌در
يقال انقضت الفراريج مثلا اذا صوّتت كذلك كون و ميشين و پالان و كريش و سينه‌بند و جآمك جامت و قنده شيشه‌يى
و بو نوزى صورركن آغزى سسلنمك معناسنه‌در و بعضلر عندنده انقاض ذكر اولنانلردن جانلواولنلرينك سسلنمرلرنده
و نقض جماداتك سسلنمسنده استعمال اولنور يقال انقضت العقاب و نقض الرحل و انقاض پرمقلره اورمقله
سسلندرمك معناسنه‌در يقال انقض اصابعه اذا ضرب بها لتصوّت و طوار سورركن دلى طماغه ياپشديروب
ايره‌رق جيق جيق ديو اصلقلتمق معناسنه‌در يقال انقض بالدابة اذا الصق لسانه بالحنك ثم صوّت فى حافتيه
و طوشنجل قوشى اوتمك معناسنه‌دركه ذكر اولندى يقال انقضت العقاب اذا صوّتت و يردن منتار چيقارمق
معناسنه‌در يقال انقض الكمأة اذا اخرجها من الارض و كچى قسمنى صوت مخصوصيله چاغرمق معناسنه‌در يقال
انقض بالمعز اذا دعاها و آغزده ساقز چيتركن شاقردتمق معناسنه‌دركه اول مكروهدر يقال انقض العلك اذا صوّته
و آرقه‌يى آغر يوك باصمغله مهزول و ناتوان ايلمك على قول آغر يوك آرقه‌نك كيكلرينى چترداتمق معناسنه‌در و منه
قوله تعالى ﴿و وضعنا عنك وزرك الذى انقض ظهرك﴾ اى اثقله حتى جعله نقضا اى مهزولا او اثقله حتى سمع
نقيضه اى صوته «النقض» نونك ضميله بنانك بوزيلوب يقيلان يرينه دينور نته‌كه كسر ايله بوزنديسنه دينور
تقول اصلح نقض بنائك اى ما انتقض منه «النقض» صرد وزننده كورش فندن برفنّ مخصوص اسميدر «النقيض»

نونك فتحيله كون ومیشین وسمر آغاجلری و کریش وآت ودوه کوکسلکی و محفه اغاجلری و پرمقلر و ایکو کمکلری
واو یناق یرلرینك قجردیسنه وچتردیسنه دینور ونقیض المحجمه حجام حجامت ایدرکن صوردیغی شیشه نك و بو ینوزك
سسنه دینور ﴿التنقیض﴾ تفعیل وزننده آت قسمی آلتنی کوشك اوله‌رق صالیورمك معناسنه در یقال نقض الفرس
اذا ادلی ولم یستحکم انعاضه ﴿النقاضة﴾ ثمامه وزننده چوزیلوب بوزلمش قیل ایپ بوزندیسنه دینور ﴿النقاض﴾
رمّان وزننده برنبات آدیدر ﴿النقاض﴾ شدّاد وزننده فقهادن اسمعیل بن احمد الشاشی لقبیدر ﴿النقیضة﴾ سفینه
وزننده طاغده اولان یوله دینور یقال اخذ النقیضة ای الطریق فی الجبل و شول شعره اطلاق اولنور که بر آخر
شاعرك نظم ایلدیکی شعرك مضمو ننه مخالف و مناقض اوله یقال هذه القصیدة نقیضة قصیدة فلان بوراده مؤلف
نه مسامحه کونه رسم ایلمشدر ﴿الانقیض﴾ همزه نك کسریله پك خوشبوی اولان طیبه دینور ﴿التنقض﴾ تفعل
وزننده اعضادن قان طملامق معناسـنه در یقال تنقض الدم اذا تقطر واعضانك کمیکلری چتردامق معناسـنه در
یقال تنقضت عظامه اذا صوّتت و بناء یاریلوب چتلامقله چاتردامق معناسـنه در یقال تنقض البیت اذا تشـقق
وسمع له صوت ﴿المناقضة﴾ مفاعله وزننده برکلامی کلام اوّلك معنا و مفهومنه مخالف سویلك معناسـنه در یقال
ناقض قوله الثانی اوّله اذا خالف ﴿النوض﴾ حوض وزننده سیر وسیاحت ایلك معناسنه در یقال ناض الرجل
ینوض نوضا اذا ذهب فی البلاد و بر یردن قازیق و کوك وا کسر مقوله سنی چکوب چیقارمغه دورشمك معناسنه در
یقـال ناض الشیء اذا عالجه لینتزعه کالوتد ونحوه و صو چیقارمق معناسـنه در یقال ناض المـاء اذا اخرجه
وشمشك چاقق معناسنه در یقال ناض البرق اذا تلألأ و نوض انسان وحیوانك صغریلری ایله صرتنك ایکی طرفلو
اشاغی اوجلرینك قاوشدقلری یره دینورکه هر بدنده ایکی نوض اولور یقال ضرب فی نوضه وهو وصلة مابین
العجز والمتن و دپرنمك معناسـنه در یقـال ما یقدر ان ینوض ای ان یتحرّك و عصعص اسمیدرکه اومه کمکیدر و بر
نسنه بری اوته ارغلنوب صالنمق معناسنه در یقال لا زال ینوض الحبل ای یتذبذب و یتعثکل و نوض صوچیقه جق
یره دینور جمعی انواض وجمع الجمعی اناویض کلور ﴿الانواض﴾ همزه نك فتحیله برموضع معلوم آدیدر ﴿الاناضة﴾
همزه نك کسریله آدمك کوزنده طارغنلق مقوله سی عارضه دن قزللق کبی شـدّت پیدا اولمق معناسـنه در یقال
اناض الرجل اذا اسـتبان فی عینیه الجهد * شـارح الجهل نسخه سنی تغلیط وتفسـیر مذکوری بو رسمه تصویر
ایلمشدر و اناضه خرما اغاجنك میوه سی یتشمك معناسنه در یقال اناض النخل اذا اینع ﴿التنویض﴾ تفعیل وزننده
ثوبی بویه‌مق معناسـنه در یقال نوّض الثوب اذا صبغه ﴿النهض﴾ نونك فتحی وهانك سکونیله و ﴿النهوض﴾
قعود وزننده دپرنوب قالقمق معناسـنه در یقال نهض الرجل نهضا ونهوضا من البـاب الثالث اذا قام ونبـات
بویلنوب قوامنی بولمق معناسـنه مستعملدر یقال نهض النبت اذا استوی وقوش قنادلرینی آچوب اوچمغه یاتمق
معناسنه مستعملدر یقال نهض الطائر اذا بسط جناحیه لیطیر ونهض دوه نك اموزیله کوکسی ارالغنه دینور جمعی
انهض کلور افلس وزننده ونهض ظلم وستم معناسـنه در یقال به نهض ای ظلم وصرپ وغلیظ یوقش یره دینور
عتب معناسنه تقول صعدنا الی نهض صعب ای عتب ﴿الناهض﴾ شول قوش یاوریسنه دینورکه قنادلری کرکی
کبی یتشـوب اوچغه یاتنور اوله یقـال فرخ ناهض اذا وفر جناحه وتهیأ للطیران وآت قسمنك قولونك اوست
طرفنده اولان اته اطلاق اولنور و ناهض بن ثومه شعرادندر ﴿الناهضة﴾ برکسه نك پدری اوغللرینه یعنی اخوانته
دینورکه کندیسنه حادث اولان برماده ده برابرجه قیام واهتمام ایدراوله‌لر یقال له ناهضة ای بنوابیه الذین ینهضون
معه وافندیسنك امر و خدمتنه قائم اولان خدمتکارلره اطلاق اولنور یقال هم ناهضة فلان ای خدمه القائمون
بامره ﴿نهیض﴾ زبیروزننده برموضعدر ﴿نهاض﴾ شدّاد وزننده بررجل اسمیدر ﴿النواهض﴾ عظیم وشدید اولان
دوه‌لره اطلاق اولنور یقال ابل نواهض ای عظام شداد ﴿النهاض﴾ نونك کسریله یوقش یوقاری بایر یوله اطلاق
اولنور یقال سلکوا نهاض الطرق ای صعبها وعتبها ﴿الانهاض﴾ همزه نك کسریله اياغه قالدرمق معناسـنه در
یقال انهض فلانا اذا اقامه وقربه‌یی وطولومی آغزینه یقین یره قدر طولدرمق معناسـنه مستعملدر یقال انهض
القربة اذا دنی من ملئها ﴿الاستنهاض﴾ برآدمه برخصوصه دپرنوب قالقمسنی امر ایلك معناسـنه در یقـال
استنهض فلانا لکذا اذا امره بالنهوض له ﴿المناهضة﴾ مفاعله وزننـده و برکسـه‌یه قرشو دپرنوب طورمق
معناسنه در ایکی خصمك بری برینه قارشو قالقوب طورملری کبی مقاومت معناسنه در یقال ناهضه اذا قاومه ﴿التناهض﴾
تفاعل وزننده جنکده خصملر بری برینه قارشو دپرنوب طورشمق معناسنه در یقال تناهضوا فی الحرب اذا نهض کلّ
الی صاحبه ﴿مناهض﴾ مبارز وزننده بر رجل آدیدر ﴿النیض﴾ فیض وزننده طمر آتمق نبض معناسـنه در

(یقال)

فصل الواو

يقال ناض العرق ينيض نيضا اذا نبض نجز بعونه تعالى ﴿ فصل الواو ﴾ (الوخض) واوك فتحى وخاى معجمه نك
سكونيله ايچرويه ايشلیوب اوته طرفدن نفوذ ایلمامك وجهيله مزراق مقوله‌سنى ساپچمق معناسنه در على قول
مبالغه وتشديد ايليوب خفت وسهولتله ساپچمق معناسنه‌در يقال وخضه بالرمح وخضا من الباب الثانى
اذا طعنه طعنا خالف جوفه ولم ينفذ او هو الغير المبالغ فيه وصاچه صقاله قيرسر يمك معناسنه مستعملدر يقال
وخضه الشيب اذا وخطه (الوخيض) امير وزننده معناى اوّلدن وصفدر يقال هو وخيض اى مطعون
على الاختلاف المذكور (الورض) عرض وزننده صيوبق يسته‌لمك معناسنه‌در يقال ورض الرجل يرض ورضا
اذا خرج غائطه رقيقا وطاوق برايكمكله يمورطلق معناسنه‌در يقال ورضت الدجاجة اذا وضعت بيضتها بمرّة
(التوريض) تفعيل وزننده ورض ايله ايكى معناده مرادفدر ويرلردن چايرلق اراشدرمق معناسنه‌در يقال
ورّض الرجل اذا ارتاد الارض وطلب الكلأ وصومه كيجه‌دن نيت ايلمك معناسنه‌دركه تأريض دخى بومعنالرده‌در
ومنه الحديث ❁ لاصيام لمن لم يورّضه من الليل ❁ اى لم يبيته بالنية (الوضّ) عضّ وزننده مضطرّ وناچار اولمق
معناسنه‌در يقال وضّ الرجل وضّا من الباب الاول اذا اضطرّ (التوغيض) غين معجمه ايله تفعيل وزننده طولدرمق
معناسنه‌در يقال وغّض فى الاناء اذا دحسه (الوفض) رفض وزننده و(الوفض) فتحتينله سرعتله سكرتمك
معناسنه‌در يقال وفض الرجل يفض وفضا ووفضا اذا عدا واسرع (الايفاض) همزه‌نك كسريله وفض معناسنه‌در
يقال اوفض بمعنى وفض ودوه‌لرى پراكنده قلمق معناسنه‌در يقال اوفض الابل اذا فرقها وقورى يره اوتورمسون
ديوكسه‌نك آلتنه دوشمه يايمق معناسنه‌در يقال اوفض له اذا بسط بساطا يتقى به الارض (الاستيفاض) بودخى
سرعتله سكرتمك معناسنه‌در يقال استوفض الرجل اذا عدا واسرع واستعجال‌له سوروب كوتورمك
معناسنه‌در يقال استوفضه اذا طرده واستعجله ودوه‌لر پراكنده اولمق معناسنه‌در يقال استوفضت
الابل اذا تفرّقت وبركسه‌يى ديار آخره نفى وتغريب ايلمك معناسنه مستعملدر يقال استوفض فلانا اذا
غرّبه ونفاه (الميفاض) پك جست وروننده ناقه‌يه دينور يقال ناقة ميفاض اى مسرعة (الوفضة) تمره وزننده
چوبانلرك چانطه‌سنه دينوركه ايچنه مأكولات وبعض ادوات قورلر وميشيندن اولان تركشه دينور جمعى
وفاض كلور واوك كسريله يقال معه وفضة اى جعبة من ادم ووفضه برونك آلتنده بيقلرك اورته‌سنده اولان
چوه دينور (الاوفاض) همزه‌نك فتحيله وفضك جمعيدركه فانك سكونيله وفتحيله‌در عجله معناسنه‌در يقال لقيته
على اوفاض اى عجلة كما تقول على وفز واوفاز عجله ايكى طرفدن اولديغنه ياخود مبالغه‌يه مبنى‌در واوفاض اخلاط
واجناس ناسدن اولان فرقه‌لره ياخود قبائل متفرقه‌دن مجتمع جماعته دينور اصحاب صفه كبى ياخود شول جماعته
دينوركه هر برينك ياننده آزيق چانطه‌لرى اوله واوفاض كذلك وفض لفظندن جمع اولوركه فتحتينله‌در اوزرنده
ات قطع اولنان تخته‌يه وكتوكه دينوركه يغريق تعبير اولنور (الوفاض) كتاب وزننده دكرمن طاشنك آلتنه
وضع ايتدكلرى درى پارچه‌سنه دينور وشول پك وپوريه دينوركه صويى چكميوب وصاليورميوب امساك
ايدر اوله (الومض) واوك فتحى وميمك سكونيله و(الوميض) واوك فتحيله و(الومضان) فتحاتله شمشك بلودك
اطراف ونواحيسنه تجاوز ايلميه‌رك آهسته‌جه يلابمق معناسنه‌در يقال ومض البرق يمض ومضا ووميضا
وومضانا اذا لمع خفيفا ولم يعترض فى نواحى الغيم (الايماض) همزه‌نك كسريله ومض معناسنه‌در يقال اومض
البرق بمعنى ومض واوغورلين برنسنه‌يه باقمق معناسنه مستعملدر يقال اومضت المرأة اذا سارقت النظر ونهانيجه اشارت
ايلمك معناسنه مستعملدر يقال اومض فلان اذا اشار اشارة خفية (الوهضة) تمره وزننده اطرافنه نسبت الچق
اولوب دوز واوتراقلو اولان ارضه دينور على قول دكرمى اولغه مخصوصدر ووهضه عرفط آغاجنك يمشنه دينور
وهط لفظنده لغتدر ﴿ فصل الهاء ﴾ (الهرض) فتحتينله شول قورى بجيكه دينوركه حرارت هوادن
وجودده عارض اولور يقال اصابه الهرض وهو الحصف يخرج على البدن من الحرّ (الهرض) فرض وزننده
هرط لفظنده لغتدركه برنسنه‌يى يرتوب پاره‌لمق معناسنه‌در يقال هرض الثوب هرضا من الباب الاول اذا مزّقه
(الهضّ) عضّ وزننده برنسنه‌يى قيروب اوفاتمق معناسنه‌در على قول هدّ لفظنك مفهومندن دون ورضّ لفظنك
مفهومندن زياده اوله‌رق اوفاتمق معناسنه‌دركه بلغوردن خرده اولور يقال هضّ الشئ هضّا من الباب الاول
اذا كسره ودقّه اوكسره كسرا دون الهدّ وفوق الرضّ ودوه سرعتله يوريمك معناسنه‌در يقال هضت الابل
اذا اسرعت وكوزل ولطيف يورويشله يوريمك معناسنه مستعملدر يقال هضّ فلان المشى اذا مشى مشيا حسنا
وقندرمق معناسنه‌در يقال هضه اذا حضه (الهضيض) امير وزننده و(المهضوض) قيريلوب اوفانمش
نسنه‌يه دينور (الاهتضاض) افتعال وزننده و(الهضهضة) زلزله وزننده بونلرده برنسنه‌يى قيروب اوفاتمق

فصل الهاء

معناسنه‌در اختلاف مذکور اوزره یقال اهتضه وهضهضه بمعنی هضه و برکسه برآدمه قارشو کندی نفسنی
تواضعله کسر وتحقیر ایلك معناسنه مستعملدر تقول اهتضضت نفسی لفلان ای استزدتها ﴿الهضاض﴾
شدّاد وزننده و ﴿المهضّ﴾ میمك کسری و هانك فتحیله اسامیٔ رجالدندر وهضاض وهضهاض ثرثار وزننده
شول آیغره دینورکه پك یاوز وحشاری اولغله سائر آیغرلرك بونلرندن قاوره‌یوب شکست ایدر اوله یقال فحل
هضاض وهضهاض اذا کان یدقّ اعناق الفحول ﴿الهضاء﴾ هانك فتحیله جماعت انسانی‌یه دینور
﴿الهضاضة﴾ سحابه وزننده برکسه‌نك وجودندن قیریلوب قوپریلان پارچه‌یه دینور ات اولسون کمیك اولسون
﴿الانهضاض﴾ انفعال وزننده قیرلمق معناسنه‌در یقال انهضّ الشیٔ اذا انکسر ﴿المهضهضة﴾ اسم فاعل
بنیه‌سیله شول عورته دینورکه قومشولرنی دائما رنجیده وآزرده ایدر اوله یقال امرأة مهضهضة ای موذیة
لجاراتها ﴿الهلض﴾ هانك فتحی ولامك سکونیله برنسنه‌یی برندن چکوب چیقارمق معناسنه‌در یقال هلض الشیٔ
هلضا من الباب الاول اذا انتزعه ﴿الهنبض﴾ قنفذ وزننده بیوك قارنلو آدمه دینور یقال رجل هنبض ای
عظیم البطن ﴿الهیض﴾ فیض وزننده صنق کمیکی صاریلوب اوکولدقدنصکره تکرار قیرمق معناسنه‌در یقال
هاض العظم یهیضه هیضا اذا کسره بعدالجبور وقوش چقرمق معناسنه‌در یقال هاض الطائر اذا سلح ﴿الاهتیاض﴾
افتعال وزننده هیض ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال اهتاض العظم بمعنی هاضه ﴿المهیض﴾ میمك
فتحیله صارلدقدن صکره تکرار قیرلمش اولان کمیکه دینور یقال عظم مهیض ای منکسر بعد الجبور
﴿الهیضة﴾ حیضه وزننده غم وغصه‌نك ومرض وعلتك نکس وعودت ایلسنه دینور یقال اخذته الهیضة
ای معاودة الهمّ والحزن وکذاالمرضة بعد المرضة ﴿وهیضه﴾ برمرض آدیدرکه مبتلا اولان هم قیٔ ایدر وهم
اوتوره‌میوب کنیفه طاشمغله اشاغیدن یورکی سورر بونك سببی معدده فاسد اولمش برماده‌درکه طبیعت
اول ماده‌دن معده‌نك اعالیسنده رقیق اولانی قیٔ ایله وقعرنده اولانی اسهال ایله دفع ایدر فساد معده دیدکاری
عارضه بودر سببی صفراءدر یقال اصابته هیضة ای قیاءوقیام جمیعا ﴿الانهیاض﴾و﴿التهیض﴾ کمیك صارلدقدن صکره
قیرلمق معناسنه‌در یقال انهاض العظم وتهیض اذا انکسر یعنی بعدالجبور ﴿الهیضاء﴾ بیضاء وزننده جماعت انسانی‌یه
دینور یقال جاءت هیضاء من الناس ای جماعة ﴿فصل الیاء﴾ ﴿التیضیض﴾ تفعیل وزننده کوپك انیکی کوزلرینی
آچمق معناسنه‌در مهمله ایله تیصیص لغتنده لغتدر یقال یضض الجرو اذا فتح عینیه تمّ بعونه تعالی

باب الطاء المهملة

﴿فصل الهمزة﴾ ﴿الابط﴾ همزه‌نك کسریله قولتق بوقه‌برینه اطلاق اولنور قولتغه تشبیهله یقال نزلوا بابط
الرمل ای مارقّ منه وابط یمامه‌ده برقریه آدیدر وقولتغه دینور بانك کسریله‌ده جائزدر وبومذکردر بعضا مؤنث اولور
جمعی آباط کلور یقال رفع الصوت حتی برقت ابطه ای باطن منکبه ﴿التابّط﴾ تفعل وزننده برنسنه‌یی قولتغه آلمق
معناسنه‌در یقال تابّط الشیٔ اذا وضعه تحت ابطه ومضر بن نزار قبیله‌سندن ثابت بن جابری تابّط شرّا لقبیله تلقیب
ایلدکلرینك سببی بودرمزبور مشاهیر لصوصدن ایدی برکون اوق ترکشنی علی قول یاینی یاخود بچاغنی قولتغنه چالوب
خانه‌سندن طشره اولدی طوغری قومنك جمعیتکاهنه واروب نیچه‌لرینی ضرب وزخمدار ایلکله لقب مزبور ایله ملقب
ایلدیلر لکن مشهوری طشره چیقدقدنصکره بعض کسه‌لر والده‌سنه کلوب سؤال ایتدکلرنده لاادری وقدتابّط شرّا
دیمکله ملقب اولدی وبوتصغیر وترخیم اولنمز ونسبتنده تابّطی دینور وتابط فوطه وشال مقوله‌سنك اوجنی صاغ
قولتغی آلتندن آلوب صول اوموزه آتمغه دینور یقال تابّط ازاره اذا ادخله من تحت یده الیمنی فیلقیه علی منکبه الایسر
﴿الابط﴾ ربط وزننده اشاغی ایندرمك معناسنه‌در یقال ابطه الله ای هبطه ﴿الاباط﴾ کتاب وزننده قولتغه آلنان
شیئه دینور تقول جعلته اباطی ای یلی ابطی ﴿الائتباط﴾ افتعال وزننده برنسنه اوتوراقلو دوز وهموار اولمق
معناسنه‌در یقال ائتبط الشیٔ اذا اطمئنّ واستوی ومزاج شیشکن وغلیظ وثقیل اولمق معناسنه‌در مخمورلك اویقودن
قالقدیغی کبی یقال ائتبطت النفس اذا ثقلت وخثرت ﴿الاستیباط﴾ آغزی طار ودیبی واسع چقور قازمق
معناسنه‌در یقال استأبط الرجل اذا حفر حفرة ضیق رأسها ووسع اسفلها ﴿اجط﴾ همزه‌نك کسریله قیون وکچی قسمنه
مخصوص زجروآزار کلماتندندر ﴿الارطی﴾ همزه‌نك فتحی والفك قصریله برنوع شجردرکه چیچکی سکود چیچکنه
ویمشی عنابه شبیه آجی وکوکی وطمرلری قزل اولور تازه ایکن دوه قسمی رعی ایدر مفردی ارطأه‌در والفی الحاق ایچوندر
تانیث ایچون دکلدر نکره اولدقده منوّن اولور علی قول الفی اصلیه‌در دائما منوّن اولور یاخود وزنی افعل اولمغله محل
ذکری معتلّ بابیدر جمعی ارطیات واراطی‌در عذاری وزننده واراط دروارطأه ایله بعض کسه‌لر تسمیه وتکنیه

فصل الیاء
باب الطاء المهملة
فصل الهمزة

اولنديلر و ارطأه بنو الضباب يوردنده برصو آديدر اشبو ارطى باديه اشجارندن شجر غضانك آجى نوعى اوله جقدر
﴿المأروط﴾ ارطى يپراغيله دباغت اولنمش نسنه يه دينور يقال اديم مأروط اى مدبوغ بورق الارطى وشول دوه يه
دينوركه ارطى آغاجنى چوق اوتلامغله دردناك اوله و دائما ارطى اكل ايدر اولان حيوانه دينور ﴿الارطوى﴾ احمدىّ
وزننده و ﴿الارطاوىّ﴾ اعرابى وزننده بونلرده ارطى اكلنه مداوم اولانه دينور ﴿اراطه﴾ ثمامه وزننده سميراء
نام محل شرقيسنده بنو عميله يوردنده برصو آديدر ﴿ارطه﴾ تمره وزننده اندلسده برحصن آديدر ﴿الارط﴾ كتف
وزننده ارطى اغاجنك لونى كبى لونه دينور ﴿الايراط﴾ همزه نك كسريله بر شجر ارطى بتورمك معناسنه در يقال
آرطت الارض اذا اخرجت الارطى ﴿الارطاء﴾ ارضاء وزننده ايراط معناسنه در يقال ارطت الارض ارطاء
اذا اخرجت الارطى ياخود اشبو ارطاء ماده سى جوهرينك لحنيدر و بعض ادباء خطيله مسطور اولان نسخهٔ
صحاحده تشديد ايله يعنى تفعيل بابندن اولمق اوزره ارّطت عنوانندە مشهود اولمغله بودخى لحن و خطادر * شارح
ديركه جوهرينك ذكر ايلديكنى ابن سيده و كتاب نباتده ابو حنيفة الدينورى و ابن فارس و سائرلرى دخى رسم
ايلديلر ﴿الاريط﴾ امير وزننده چوجغى اولميان كشى يه دينور يقال رجل اريط اى عاقر ﴿اراطى﴾ همزه نك
ضمى و الفك قصريله بر بلده آديدر ﴿اريط﴾ زبير وزننده ﴿ذواراط﴾ غراب وزننده بر موضع آدلريدر ﴿الاطيط﴾
همزه نك فتحيله سمر مقوله سى نسنه غجردامق معناسنه در يقال اطّ الرحل ونحوه اطيطا من الباب الثانى اذا صوّت و دوه
يورغنلقدن ياخود ياورىسنه آرزودن يا دوشكونلكدن ايكلمك معناسنه در يقال اطّت الابل اذا انّت تعبا او حنينا او رزمة
و بركسه يه قرابت طمرى حركت ايدوب رقت و مهربانلق ايلك معناسنه مستعملدر تقول اطّت له رحمى اى رقت و تحركت
بوراده رحم قرابت معناسنه در و اطيط آجلغه دينور يقال اخذه الاطيط اى الجوع و سمرك غجرديسنه و بى تابلقدن
دوه نك ايكلديسنه دينور و آغر يوكدن ناشى آرقه كميكلرينك چتردیسنه و آجلقدن قارنك قورلدايوب اوتمسنه دينور
واطيط برطاغك آديدر ﴿الاطّاط﴾ شداد وزننده چاغريجى باغريجى انسان و حيوانه دينور صيّاح معناسنه ﴿اطط﴾ فتحتينله
كوفه ايله بصره بيننده مدينهٔ آزرور اسنده بر موضع آديدر مدينهٔ مزبور عمّ ابراهيم عليه السلامه مضافدر ﴿اطيط﴾ زبير
وزننده بر رجل آديدر ﴿الاطط﴾ ركّع وزننده غجردايجى نسنه لره دينور آطّ لفظندن جمع اولور يقال نسوع اطّط اى صرّارة
﴿الاقط﴾ همزه نك حركات ثلاثى و قافك سكونيله و فتحتينله و كتف و رجل و ابل وزنلرنده بر نسنه دركه ياغى آلنمش قيون
و كچى سودندن ياپيلور تركيده كش تعبير اولنان يوغرد قوروسى اوله جقدر آيران طبخ ايله منجمد اولدقدنصكره
سوزوب قوريدرلر جمعى اقطان در همزه نك ضميله ﴿الاقط﴾ همزه نك فتحيله طعامى كش ايله ياپمق معناسنه در يقال
اقط الطعام اقطا من الباب الثانى اذا عمله بالاقط و بركسه يه كش يدرمك معناسنه در يقال اقط فلانا اذا اطعم الاقط اياه
و بركسه يى يره چالمق معناسنه در يقال اقط قرنه اذا اصرعه و بر نسنه يى قارشدرمق معناسنه در يقال اقط الشئ اذا خلطه
﴿الايقاط﴾ همزه نك كسريله بركسه نك كشى چوق اولمق معناسنه در يقال آقط الرجل اذا كثر اقطه ﴿الاقطة﴾ فرحه
وزننده اشكنبه يانندە شيردان ديدكارى نسنه يه مقارن بركوچك نسنه يه دينور ﴿المأقط﴾ منزل وزننده جنك يرينه دينور
على قول جنكك مضيق و مزدحمكاهنه دينور يقال تلاحموا فى مأقط الحرب اى موضعها و مضيقها ﴿الاقيط﴾
امير وزننده و ﴿المأقوط﴾ ثقيل و كرانجان كمسه يه دينوركه هضم اولنمز يقال رجل اقيط و مأقوط اى ثقيل وخم

فصل الباء الموحدة

فصل الباء الموحدة

﴿التبأط﴾ تفعل وزننده يان اوزره ياتمق معناسنه در يقال تبأط الرجل اذا اضطجع
و بركسه مستريح و فارغ البال اولمق معناسنه مستعملدر يقال تبأط فلان اى امسى رخىّ البال و بر نسنه دن روكردان
اولمق معناسنه در يقال تبأط عنه اذا رغب ﴿البثط﴾ بانك و ثاى مثلثه نك فتحيله دوداق شيشمك معناسنه در يقال
بثطت شفته بثطا من الباب الرابع اذا ورمت ﴿البذقطة﴾ ذال معجمه و قافله بركسه متاع و كلامنى پريشان ايلك
معناسنه دركه كلامده صاچمه صپان سويلمكدن عبارتدر يقال بذقط متاعه او كلامه اذا بدّده ﴿البربط﴾ جعفر
وزننده عود اسميدركه ساز انواعندن لاغوته و تركىٔ قديمده قپوز ديدكارى سازدر بربط فارسى معرّبيدركه
قازكوكسى ديمكدر بالتشبيه اطلاق اولنمشدر ﴿برباط﴾ بانك كسريله اندلسده بر وادى آديدر ﴿بربطانيه﴾ بانك
فتحيله اندلسده بر بلده آديدر ﴿البربيطاء﴾ بانك كسريله نباته دينور * شارح ديركه امهات سائره ده ثياب ايله
مفسردركه ثوبك جمعيدر و بربيطاء بر موضع آديدركه آندن آلاجه قاشلر چيقمغله وشى بربيطاء مشهوردر
﴿البرثطة﴾ ثاى مثلثه ايله دحرجه وزننده بر يره چيقميوب دائما خانه سنده مكث ايلك معناسنه در يقال برثط
فى قعوده اذا ثبت فى بيته و لزمه و طاغه چيقمق معناسنه در يقال برثط فى الجبل اذا صعد و ديزلرينى آيره رق ايكلر
اوزره چومليوب اوتورمق معناسنه در يقال برثط الرجل اذا قعد على الساقين مفرّجا ركبتيه ﴿البرثوطة﴾ بانك

ضميله مهلكه معناسنه‌در يقال وقع فى برثوطة اى مهلكة (البرشطة) دحرجه وزننده اتى قيمه ايلمك معناسنه‌در
يقال برشط اللحم اذا شرشره (برفطى) فايله حبركى وزننده بغداد قضاسنده نهر الملك ناحيه‌سنده برقريه آديدر
(البرقطة) قافله دحرجه وزننده آديملرى صيق صيق اتارق يوريمك معناسنه‌در يقال برقط الرجل اذا خطا
خطوا متقاربا واكسه‌سنه باقه‌رق دونوب كتمك معناسنه‌در يقال برقط الرجل اذا ولّى ملتفتا وبرنسنه‌يى طاغتمق
معناسنه‌در يقال برقط الشئ اذا فرّقه قلّ او كثر وپريشان وبى‌نظام سوزلر سويلمك معناسنه‌در يقال برقط الكلام
اذا طرحه بلا نظام وطاغه چيقمق معناسنه‌در يقال برقط فى الجبل اذا صعد وديزلرى آيره‌رق ايڭكلر اوزره
چوملوب اوتورمق معناسنه‌در يقال برقط الرجل اذا قعد على الساقين مفرّجا ركبتيه (التبرقط) تدحرج وزننده
اكسه اوزره دوشمك معناسنه‌در يقال تبرقط الرجل اذا وقع على قفاه ودوهلر اوتلاقده قارش مورش اولمق
معناسنه‌در يقال تبرقطت الابل اذا اختلطت فى المرعى (المبرقط) مدحرج وزننده بركونه طعام اسميدركه اكا چوق
چوق زيتون ياغى كزدرمكله ترتيب اولنور (بسبط) جعفر وزننده برموضع آديدر (بسراط) بانك كسريله
دمياط قربنده بربلده‌دركه تمساح ديدكلرى جانور آنده چوق اولور (البسط) بانك فتحى وسينك سكونيله ياىمق
معناسنه‌در يقال بسط الثوب والفراش بسطا من الباب الاول اذا نشره وبرنسنه‌يه ال اوزاتمق معناسنه مستعملدر
يقال بسط اليه يده اذا مدّها وشاد ومسرور ايلمك معناسنه مستعملدركه قلب مقبوضى مبسوط ايدر يقال بسط
فلانا اذا سرّه وبرمكان واسع اولمغله مكينلرى صغدروب آلمق معناسنه مستعملدر يقال بسط المكان القوم اذا وسعهم
وتقول هذا فراش يبسطنى اى واسع عريض لايقبضنى وبرآدمى بركمسه اوزره تفضيل وترجيح ايلمك معناسنه‌در
كوياكه فضل ومرتبه‌ده آنى توسيع ايدر تقول بسط الله فلانا علىّ اى فضله وبرآدم بركمسه‌نك مجلسده حيا وسكونت
جهتيله اولان انقباضنى ازاله ايله آچوب لاابالى‌يانه قلمق معناسنه مستعملدر يقال بسط فلان من فلان اذا ازال منه الاحتشام
وقبول عذر ايلمك معناسنه مستعملدر يقال بسط العذر اذا قبله وبسط اليد تسلط واستيلادن كنايه‌در يقال بسطت
يده عليه على المجهول اذا سلط عليه ومنه قوله تعالى ❁ والملائكة باسطوا ايديهم ❁ اى مسلطون عليهم وقوله تعالى
❁ وكباسط كفيه الى الماء ليبلغ فاه ❁ اى كالداعى الماء يومئ اليه ليجيبه (التبسيط) تفعيل وزننده برنسنه‌يى كركى كبى ياىوب
دوشه‌مك معناسنه‌در (الانبساط) ياىلمق معناسنه‌در يقال بسطه فانبسط وبرنسنه سونوب اوزانمق معناسنه مستعملدر
يقال انبسط النهار اذا امتدّ وطال (التبسط) تفعل وزننده ياىلمق معناسنه‌در يقال تبسط الشئ بمعنى انبسط (الباسط)
ديلديكى قوللرك رزقنى بسط وتوسيع ايديجى حق جلّ وعلانك اسماء صفاتيه‌سندن براسم شريفدر تقول والله الباسط
اى يبسط الرزق لمن يشاء اى يوسعه وباسط مرعايه بعيد اولان صويه اطلاق اولنوركه دوابّ ومواشى‌يى وارود لرنده
توسيع مشى ايده يقال ماء باسط اى بعيد من الكلأ وپك رونده دوه‌يه اطلاق اولنور يقال خمس باسط اى بائص
(البساط) بانك كسريله دوشمه‌يه دينوركه يره يايلوب دوشنور كليم وكچه وقاليچه كبى جمعى بسط كلور بانك ضميله
واوزرينه سمر ومغيلان آغاجنك يپراقلرى سلكنه‌جك چارشف مقوله‌سى ثوبه دينور (البساط) سحاب
وزننده ال اياسى كبى دوز وهموار دوشكلو ارضه دينور وارض واسعه‌يه دينور بونده كسر ايله ده
جائزدر وبيوك ياىوان قزغانه وتجره‌يه دينور (البسيطة) سفينه وزننده بساط كبى دوشكلو دوز وهموار
ارضه دينور يقال ارض بساط وبسيطة اى منبسطة مستوية وبسيطه ارضك علميدر وباديهٔ شامده برموضعك
آديدر وبونده مصغرا استعمال اولنور وياوريسيله برابرجه اولان ناقه‌يه اطلاق اولنور (البسيط) اميروزننده
بودخى ارض واسعه‌يه دينور ولساننده طلاقت وانبساط اولان كشى‌يه دينوركه آب روان كبى تكلمى
انسجام اوزره اولور مونثى بسيطه‌در يقال رجل بسيط وامرأة بسيطة اى منبسط بلسانه وبسيط فنّ عروض
بحرندن اوچنجى بحرك اسميدركه وزنى سكز كرّه مستفعلن فاعلن تفاعيلندن مؤلفدر اسبابنك انبساطندن
ناشى اطلاق اولنمشدر وبسيط الوجه كولج يوزلو بشاشتلو كشاده روى آدمه اطلاق اولنور يقال هو بسيط
الوجه اى متهلل وبسيط اليد بغايت كريم وجوانمرد آدمه اطلاق اولنور يقال هو بسيط اليدين اى سماح
وبسيط لفظنك جمعى بسط‌در بانك ضميله (بسيطة) مصغر وغير منصرف اوله‌رق ارضك علميدر يقال ذهب
فى بسيطة اى فى الارض (البساطة) كرامه وزننده بركمسه‌نك لسانى طلاقتلو وسلاستلو اولمق معناسنه‌در
يقال بسط الرجل بساطة من الباب الخامس اذا كان بسيط اللسان (البسطاء) حمراء وزننده بيوك ويصى ياىوان
قولاغه وصف اولور يقال اذن بسطاء اى عظيمة عريضة (البسطة) بانك فتحيله فضيلت ومزيّت معناسنه
مستعملدر وعلم ودانش خصوصنده وسعت واحاطهٔ كامله‌يه وبدن خصوصنده طول وكماله اطلاق اولنور

(وبونلرده)

و بونلرده ضمّله ده لغتدر يقال زاده الله بسطة اى فضيلة و فى علمه توسعا و فى جسمه طولا وكمالا ﴿البسط﴾ بانك كسريله و ﴿البسط﴾ بانك ضميله و ﴿البسط﴾ ضمتينله شول ناقه يه اطلاق اولنوركه ياوريسيله بوشلنوب بويّنجه قدر كنديسندن آيرمز اوله لر جمعى ابساط كلور و بسط كلور بانك ضميله و بساط كلور بانك كسريله و بانك ضميله بساط شاذدر ﴿المبسط﴾ مقعد وزننده بولانمش يره دينور يقال مكان مبسط اى متسع ﴿الباسطة﴾ بعيد اولان مسافه يه اطلاق اولنور ومنه يقال عقبة باسطة اى بينها و بين الماء ليلتان و يقال ركبته قامة باسطة بالوصف و قامة باسطة بالاضافة غير مجراة كانّهم جعلوها معرفة اى قامة و بسطة يعنى باسطه لفظى غير منوّن و منصوب اوله رق كويا كه معرفه قلنرله غير منصرف حكمنده اعتبار ايلديلر يعنى فلانك قيوسى تمام بر آدم بويّنجه قدردر ﴿الباسوط﴾ و ﴿المبسوط﴾ شول دوه سمرينه اطلاق اولنوركه ايكى يانلرى بر زراع مقدارى ياپوان اوله كه مفروق مقابليدر يقال قتب باسوط و مبسوط ضدّ مفروق ﴿بسطه﴾ تمره وزننده غير منصرف و منصرف اوله رق اندلس ديارنده جيان قضاسنده بر موضع آديدر ﴿البسط﴾ ضمتينله و ﴿البسط﴾ بانك ضمى و كسريله آچق و كريم اله وصف اولور يقال يده بسط و بسط اى مطلقة و منه الحديث ✱ يد الله بسطان لمسىء النهار حتى يتوب بالليل و لمسىء الليل حتى يتوب بالنهار ✱ پس بوراده بسطان تثنيه در و قرئ قوله تعالى ✱ بل يداه بسطان ✱ بالكسر و الضم اى منبسطتان و متطلقتان ﴿التبشيط﴾ شين معجمه ايله تفعيل وزننده تعجيل ايلمك معناسنه در ﴿الابشاط﴾ همزه نك كسريله ايودرمك معناسنه در تقول بشط يا فلان تبشيطا اى عجل و ابشط يا فلان ابشاطا اى اعجل و بو مادّه لغت عراقيه در و مستهجنه در ﴿البصط﴾ بانك فتحى و صادك سكونيله بسط لفظيله جميع معانيده مرادفدر زيرا صاد سينه اكثرى معاقب اولور ﴿البطّ﴾ بانك فتحى و طانك تشديديله ياره يى و چبانى ياروب دشمك معناسنه در يقال بطّ الجرح بطّا من الباب الاوّل اذا شقه و كيسه يى يارمق معناسنه مستعملدر يقال بطّ الصرّة اذا شقها و بطّ اوّز اسميدركه اوردكه دينور * مؤلف اوزى دخى بطّ ايله تفسير ايلشيدى مشهورى اوز اوردكه و بطّ قازه دينوركه بت فارسى معرّبيدر مفردى بطه در و بطّ دقوقاطر يقنده بر قريه اسميدر محدّثيندن ابو الفتح البطّى اول قريه يه منسوب بر آدمه منتسب اولمغله بالذات نسبت ايله متعارف اولمشدر ﴿المبطة﴾ ميمك كسريله نيشتره دينور مبضع معناسنه يقال بطّ عرقه بالمبطة اى المبضع ﴿البطة﴾ بانك فتحيله دبّه يه دينوركه ايچنه بال و ياغ مقوله سى قورلر على قول قارووره يه شبيه بر كونه قابه دينوركه عربستانده قطرميز ديدكاريدر حالا مقطر صوصتانلر ايچنه صو قورلر و بطه بطّ لفظنك مفرديدركه ذكر اولندى يقال عنده بطة من السليط اى دبّة او هى اناء كالقارورة و ابو عبدالله بن بطّة العكبرى فنّ حديثده ابانه نام كتابك مؤلفيدر ﴿التبطيط﴾ تفعيل وزننده قاز آلوب صاتمقله كسب و كار ايلمك معناسنه در يقال بطط الرجل اذا اتجر فى البطّ و عاجز و فرمانده اولمق معناسنه در يقال بطط الرجل اذا اعيى ﴿البطبطة﴾ زلزله وزننده قاز اوتمك على قول قاز صويه طالمق معناسنه در يقال بطبط البطّ اذا صات او غاص فى الماء و بركسه ضعيف الرأى و سست تدبير اولمق يعنى چولپه و مزكلدك اولمق معناسنه در يقال بطبط الرجل اذا كان ضعيف الرّأى ﴿قيس بطه﴾ اضافتله و بانك فتحيله بر آدمك لقبيدر ﴿البطيط﴾ بانك فتحيله عجب و تعجب معناسنه در و كذب معناسنه در يقال اتى بالبطيط اى بالعجب و كذا بالكذب و قونجى اولميان مست و ادك و طوماق مقوله سنك باشنه دينور و داهيه و آفته دينور يقال رماه بالبطيط اى بالداهية ﴿البطائط﴾ بانك ضميله حطائط لفظنه اتباعا ذكر اولنور يقال حطائط بطائط و ايرى كوپك انيكنه دينور يقال جرو بطائط اى ضخم ﴿الابطاط﴾ همزه نك كسريله ياغ دبه سى آلمق معناسنه در يقال ابطّ الرجل اذا اشترى بطة الدهن ﴿المبطبطة﴾ اسم فاعل بنيه سيله ككلك قوشنه دينور حجله معناسنه ﴿بطه﴾ بانك كسريله حبش ديارنده بر موضعدر ﴿بطه﴾ بانك ضميله اسمادندر ابو عبدالله بن بطة الاصبهانى و محمد بن موسى بن بطه و عبد الوهّاب بن احمد بن محمد بن بطة الاصبهانيان محدّثلردر ﴿المتبطبطة﴾ متزلزله وزننده پك ايراق يره دينور يقال ارض متبطبطة اى بعيدة ﴿البطيطية﴾ بانك ضميله بطيطه نك مصغّريدر اغاج قوردينه دينور سرفه معناسنه ﴿بطاطيا﴾ بانك فتحيله بر نهرك اسميدركه دجيلدن منشعبدر ﴿البعثط﴾ ثاى مثلثه ايله قنفذ وزننده و ﴿البعثوط﴾ بانك ضميله درونك كوبكنه دينوركه چاق اورته يريدر سرّة الوادى معناسنه و بعثط كوته دينور است معناسنه على قول ذكر ايله و خصيه ايله بيله جه اطلاق اولنور و بعضا طاى مشدّد اولور ﴿ابن بعثط﴾ معناى اوّلدن مأخوذدر ابن بجده معناسنه دركه بر خصوصك ايچنده اولمغله حقايق و دقايقنه على الكمال عارف و مطلع اولان آدمه اطلاق اولنور تقول انا ابن بعثط تلك القصّة اى ابن بجدتها ﴿البعط﴾ بانك فتحى و عينك سكونيله بوغزلمق معناسنه در يقال بعطه بعطا من الباب الثالث اذا ذبحه و جهالتده و بر قبيح و مستهجن فعل و وضعده غلوّ و افراط ايلمك معناسنه در

يقال بعط فى الجهل او الامر القبيح اذا كان بالغلوّ والافراط ﴿الابعاط﴾ همزه نك كسريله بعط ايله معناى ثانيده
مرادفدر يقال ابعط فى الجهل والامر القبيح بمعنى بعط وسوزك آرديني اوكني ارامیوب لسانه نه كلورسه وجه ومناسبتسز
همان سويلك معناسنه‌در يقال ابعط فى القول اذا قال على غير وجهه وحدّ ومقدارى تجاوز ايلك معناسنه‌در يقال
ابعط الرجل اذا جاز قدره وايراغه كتمك معناسنه‌در يقال ابعط فلان اذا باعد وايراق ايلك معناسنه‌در يقال ابعطه
اذا ابعده وقاچوب كتمك معناسنه‌در يقال ابعط العبد اذا هرب وبر آدمه وسع وطاقتندن خارج نسنه تكليف
ايلك معناسنه‌در يقال ابعط فلانا اذا كلفه ماليس فى قوّته ﴿البعفط﴾ فايله قنفذه وزننده بودور آدمه دينور يقال
رجل بعفط اى قصير ﴿البعفطة﴾ قنفذه وزننده اوصورغان بوجكنك يوارلديغى يوالغه دينور ﴿البعقط﴾ قافله
بعفط وزننده ومراد فيدر ﴿البقط﴾ بانك فتحى وقافك سكونيله خانه‌نك خرت مرت اسباب وادواتنه دينور
يقال نقل بقط البيت اى قماشه وبقط مصدر اولور امتعه واسبابى يوك ايلك ايچون بريكديروب باغلمق معناسنه‌در
يقال بقط متاعه بقطا من الباب الاوّل اذا جمعه وحزمه ليرتحل وبركمسه باغ وبستاننى بر آخر آدمه ثلث ياخود
ربع حاصلنه متصرف اولمق شرطيله احاله ايلك معناسنه‌دركه باغچوان بستانده برسنه ايشليوب لوازمنى تنظيم
واعمال ايلدكده محصولنك ثلثنى ياربعنى كنديسنه شرط وتفويض ايلكدن عبارتدر يقال بقط الرجل بستانه
اليه اذا اعطاه على الثلث والربع وطاغتمق معناسنه‌در يقال بقط متاعه اذا فرّقه ﴿البقط﴾ فتحتينله اغاجدن
ميوه كسركن آلت خطا ايلكله يره دوشوب دوكيلان ميوه‌لره دينور وناسدن برفرقه‌يه وبر بلوكه دينور
يقال جاء بقط من الناس اى فرقة وبرنسنه‌دن بر پاره‌يه وبر قطعه‌يه دينور يقال اخذ منه بقطا اى
قطعة وپراكنده جماعته دينور ﴿البقطة﴾ نقطه وزننده بودخى پراكنده جماعته دينور يقال جائت بقط
منهم وبقطة اى جماعة متفرّقة ﴿البقاط﴾ غراب وزننده برآوج كشه دينوركه بوغورد قوريسيدر ﴿البقاط﴾
رمّان وزننده ابوجهل قارپوزينك پوصه‌سنه دينور ﴿التبقيط﴾ تفعيل وزننده طاغه چقمق معناسنه‌در يقال
بقط فى الجبل اذا صعد وتيز تيز يورمك وتيز تيز سويلك معناسنه‌در يقال بقط فى الكلام والمشى اذا اسرع
وبركمسه‌يى سوز ايله تبكيت والحام ايلك معناسنه‌در يقال بقط فلانا بالكلام اذا بكته وطاغتمق معناسنه‌در يقال
بقط الشئ اذا فرّقه ومنه المثل * بقطيه بطبك * اى فرقيه برفقك لا يفطن له يعنى اى خاتون سن آنى حذاقتله تفريق
ايله اصلى بودركه برزنپاره بركون نهانيجه محبوبه‌سى خانه‌سنه طروق ايدوب عشق ونياز اثناسنده حريفه
اسهال عارضه‌سى ظهور ايلكله ناچار اولديغى يره حدثليوب عورت شايد بركمسه كلدكده بوحالى كوررلر ديو
تلاشه دوشمكله زنپاره ذاتنده برشاشقين كسه اولغين عورته كلام مزبورى ايراد ايلدى برايشى حيله وحذاقتله
محكم ايلكه مأمور اولان كسه‌يه ايراد اولنور ﴿التبقط﴾ تفعل وزننده برخبرى جسته جسته وآزجه آزجه آلمق
معناسنه‌در يقال تبقط الخبر اذا اخذه قليلا قليلا ﴿البلاط﴾ سحاب وزننده اچه تخته‌سى كبى دوز واملس ارضه
دينور يقال ساروا فى بلاط الارض اى المستوية الملساء منها وقالدرم طاشنه دينور يقال مااحسن بلاط صحنك
اى الحجارة التى تفرش فى الدار وقالدم طاشلريله كذلك كريچ ايله دوشنمش يره دينور يقال ارض بلاط اذا كانت
فرشت بها وبلاط دمشق قضاسنده برقريه آديدر محدثيندن مسلمة بن علىّ البلاطىّ اورادندر واندلسده برحصن
آديدر ومدينه‌ده مسجد شريفله چارشوا اراسنده برموضع آديدركه قالدرم ايله دوشنمشدر ومرعش ايله انطاكيه
بيننده بربلده آديدركه حالا خرابه‌در وبلدهٔ قسطنطنيه‌ده برموضع آديدركه سيف الدولة بن حمدان نام پادشاه
اسلامله قسطنطنيه تكفورى بيننده محاربه‌لر واقع اولمغله مشار اليه طرفندن اسير اولان امرايى تكفور اوراده
حبس ايدر ايدى حاليا محلهٔ يهود اولان بلاط اوله‌جقدر وحلب قضاسنده برقريه آديدر حالا حلب درونده محكمهٔ
بلاط اكا مضافدر وبلاط يرك يوزينه على قول يرك ايچ طرفندن پكلكنك منتهاسنه دينور تقول احلت عليه
بسوطى فلزق ببلاط الارض اى وجهها او هو منتهى الصلب منها ﴿الابلاط﴾ همزه‌نك كسريله يغمور يرك
يوزينه ياخود صلابتنك منتهاسنه اوغرامق معناسنه‌در يقال ابلط المطر الارض اذا اصاب بلاطها ويرى قالدرمله
دوشه‌مك معناسنه‌در يقال ابلط الارض اذا فرشها بالبلاط وبركمسه‌نك بالجمله مال ومنالى كيدوب فقير وبينوا
اولمغله الى قورى يرده قالوب خاكسار اولمق معناسنه مستعملدر يقال ابلط الرجل اذا لصق بالارض وافتقر
وذهب ماله ويقال ابلط على بناء المفعول واوغرى وحرامى بركمسه‌نك بالجمله ماملكنى سپوروب كوتورمك معناسنه
مستعملدر يقال ابلط اللصّ القوم اذا لم يدع لهم شيئا قالدرم طاشلرى كبى آچقده ويرده قالديلر وبركمسه‌يه سئوالده
اوصانديروب بيقدرنجه قدر ابرام ايلك معناسنه‌دركه قالدرم طاشى كبى ياپشور يقال ابلط فلانا اذا الحّ عليه

في السؤال حتى برم ﴿البلط﴾ خلط وزننده بودخي بر يري قالدرمله دوشه‌مك معناسنه‌در يقال بلط الدار بلطا
من الباب الاوّل اذا فرشها بالبلاط و بلط خرّاطلرك اواني ياپمق ايچون اغاج وكراسته قطع وتسويه ايده‌جك دمور آلته
دينور بانك ضميله‌ده لغتدر ظاهرا بالطه بوندندر يقال خرطه بالبلط اي المخرط ﴿التبليط﴾ تفعيـل وزننده بودخي
بر يري قالدرمله دوشه‌مك معناسنه‌در يقال بلط الارض اذا فرشها بالبلاط و برآدمك قولغنه سبابه پرمغنك اوجيله
آجيده‌رق فسكه اورمق معناسنه‌در يقال بلط اذنه اذا ضربها بطرف سبابته ضربا يوجعه و يوريمكده يورلوب
بي‌تاب قالمق معناسنه مستعملدر يقال بلط فلان اذا اعيى في المشي ﴿البلطة﴾ بانك ضميله‌كه امرء القيسك اشبو
* نزلت على عمرو بن درماء بلطة * فيا كرم ماجار ويا حسن مامحل * بيتنده واقعدر برهه يعني زماندن برمقـدار
ياخود دهر وزمان ياخود مفلس ياخود لجاه وناكهاني معناسنه‌در ياخود بعينها بر يصتم طاغك آديدر ياخود
مزبورك قالدرمله دوشنمش خانه سي مراددر ﴿البلاليط﴾ دوز وهموار اراضي يه دينور ﴿البلط﴾ ضمتينله صوفيه
كچين طائفه‌نك لاابالي صاحب مجون واهل اباحه اولنلرينه دينوركه اصطلاحزده بكتاشي تعبير اولنور يقال هم
بلط اي مجّان من الصوفية * شارح ديركه ظاهرا بومولّد وجمعي بالط اولمق كركدر و بلط جنكه كيدن عسكردن
كيروسنه فرار ايدنلره دينور يقال هم بلط اي فارّون من العسكر ﴿المبالطة﴾ مفاعله وزننده بركسـه‌دن قاچمق
معناسنه‌در تقول بالطني اي فرّمني و يوزكچ يوزمكده دورشوب چبالمق معناسـنه‌در يقال بالط السابح اذا اجتهد
في سباحته وعسـكر آتلرندن اينوب يرده پياده اوله‌رق بري بريله اوغراشمق معناسـنه‌در يقال بالطوا بني فلان
اذا نازلوهم بالارض و قلجله اوغراشوب اورشمق معناسنه‌در يقال بالط القوم اذا تجالدوا بالسيوف ﴿التبالط﴾
تفاعل وزننده بودخي قلجله اورشمق معناسنه‌در يقال تبالط الجيش اذا تجالدوا بالسيوف ﴿البلوط﴾ تنور وزننده
بر شجر آديدركه سلفده يمشيله تغذّي ايدرلر ايدي طبيعتي باردويابس وثقيل وغليظدر بولي امساك ايدر تركيده
تحريفله پليد ديدكاريدر كستانه دخي بونوعدندر عربيده‌اكا بلوط الملك وفارسيده شاهبلوط ديرلر ﴿بلوط الارض﴾
بر پليدي و يرپلامودي ديدكاري نباتدر ورقي هندباء ورقنه شـبيه اولور بول وحيضي مدرّ واعضاء باطنه‌ده
اولان سده‌لري مفتح وطحالي مضعف ومضمردر وتقول العرب انقطع بلوطي اي حركتي او فؤادي او ظهري ذكر
اولنان بلوط بغايت صلب اولمغله افراطا اوزره يورلوب فرومانده قالدقده ياخود مستندي كتدكده كنايه ايدرلر
﴿الانبلاط﴾ انفعـال وزننده بعيد اولمق معناسـنه‌در يقال انبلط الرجل اذا بعـد ﴿البلقوط﴾ عصفور وزننده
و ﴿البلقط﴾ قنفذ وزننده بودوركسه‌يه دينور و بلقوط برقوش آديدر ﴿البلنط﴾ جعفر وزننده مرمر طاشنه شبيه
برنسنه‌يه دينورلكن بومرمردن خفيف وملايم اولور بونسنه طاش اقسامندن مرمر طبيعتنده برطاش اوله‌جقدر آنكله
بنا ياپارلر وصمغ البلاط كه طاش ياپيمي ديدكاري نسنه‌در آندن معمول اولور ﴿البينط﴾ ياي تحتيه ونونله سبطر وزننده قاش
طوقويجي نسّاج معناسنه‌در ﴿البوطة﴾ بانك ضميله تحريفله پوطه ديدكاري شيئه دينوركه قيوجيلر آنده آلتون وكومش
اريدرلر ظاهرا پوته فارسي معرّبيدر ﴿بويط﴾ زبير وزننده مصرده برقريه آديدر امام وفقيه مصر اولان يوسف بن
يحيي البويطي اورادندر ﴿البوط﴾ بانك فتحي وواوك سكونيله بركسه غني ايكن فقير اولمق كذلك عزيز ايكن ذليل اولمق
معناسنه‌در يقال باط الرجل يبوط بوطا اذا افتقر بعد غنى واذا ذلّ بعد عزّ ﴿بواط﴾ غراب وزننده مدينه‌يه برقاج بريد
مسافه‌ده جهينه قبيله‌سنه مخصوص طاغلره اطلاق اولنور رسول اكرم عليه الصلاة والسلام حضرتلري شامدن
كلان قريش كاربانته محلّ مزبورده اعتراض ايلمديلر غزوهٔ بواط اورايه مضافدر ﴿البهط﴾ فتحتينله وطانك تشديديله
بردرلو طعامدركه برنج وسود وصافي ياغله ترتيب اولنور لفظ هندي اولان بهتّا معرّبيدر امهات سائره‌نك بيانته كوره
بوطعام سودلو آش وسودلپاسي اوله‌جقدر ظاهرا عرب صافي ياغ دخي اضافه ايتمك كركدر

فصل الثاء المثلثة

﴿الثأطة﴾ تمره وزننده سـياه بالچغه دينور يقال الشمس تغرب في ثأطة اي حمأة ومنه المثل * ثأطة مدّت بماء *
بر احمق و نادان و بدخو بر منصبله كسب مزيت ايلدكده ضرب اولنور زيرا قره بالچغه صو القا اولنوب صولو
اولدقده فسـاد وضرري كثرت بولوب خلقه چركي صچرامقـدن خالي اولمز وثأطه مطلقا بالچغه‌ده اطلاق
اولنور طين معناسنه و بركونه زهرلو بوجك اسميدركه اوغراديغي يري صوقر جمع جنسي ثأط در ﴿الثأطاء﴾ حمراء
وزننده شاشقين و نادان عورته دينور يقال امرأة ثأطاء اي حمقاء وجواري قحبه وصف لازم اولور تقول العرب
ماهو يا ابن ثأطاء اي يا ابن الامة ﴿الثؤاط﴾ غراب وزننده زكام علتنه دينور ﴿المثؤوط﴾ زكام علتنه اوغرامش كسه‌يه
دينور يقال ثئط الرجل على بناء المفعول فهو مثؤوط اي مزكوم ﴿الثأط﴾ فتحتينله ات بوزيلوب قوقمق معناسنه‌در
يقال ثئط اللحم ثئطا من الباب الرابع اذا انتن ﴿الثبط﴾ ربط وزننده بركسه‌يي ايشندن اويا يولدن عوق و توقيف

ایلمك و كیجكدرمك معناسنه‌در یقال ثبطه عن الامر ثبطا من الباب الاول اذا عوّقه و بطأ به عنه و ثبط و ثبط
فتحتینله دوداق تبسروب شیشمك معناسنه‌در یقال ثبط شفته ثبطا و ثبطا اذا ورمت و بركسه‌یی برایش اوزره اقامه
و توقیف ایلمك معناسنه‌در یقال ثبطه علی الامر اذا وقفه علیه (التثبیط) تفعیل وزننده بودخی بركسه‌یی ایشندن
عوق و تأخیر ایلمك و كیجكدرمك معناسنه‌در یقال ثبطه عن الامر بمعنی ثبطه (التثبط) تفعل وزننده برخصوص
اوزره متوقف اولمق معناسنه‌در یقال ثبطه علی الامر فتثبط هو ای توقف (الثبط) كتف وزننده كار و عملنده
احمق و نادان كمسه‌یه دینور یقال رجل ثبط ای احمق فی عمله و ضعیف آدمه دینور و ثقیل و تنبل آدمه و آته دینور
مؤنثی ثبطه‌در جمعی اثباط و ثباط در ثانك كسریله یقال رجل ثبط ای ضعیف و كذا ثقیل (الثبط) فتحتینله بركسه
و برآت ثبط اولمق معناسنه در یقال ثبط الرجل و الفرس ثبطا من الباب الرابع اذا كان ثبطا (الاثباط) همزه‌نك
كسریله بركسه‌یه عارض اولان مرض اصلا مفارقت ایلیوب مزمن اولوب قالمق معناسنه‌در یقال اثبطه المرض
اذا كان لم یكد یفارقه (الثخرط) خای معجمه ایله زبرج وزننده بر اوت آدیدر (ثرباط) بای موحده ایله قرطاس وزننده
یاخود ثربط عصفر وزننده قضاعه قبیله‌سندن بر جماعتك پدری اسمیدر (الثرط) ثانك فتحی و رانك سكونیله بر آدمی
عیبلمك معناسنه‌در یقال ثرطه ثرطا من الباب الثانی و الاول اذا ازری علیه و عابه و ثلط معناسنه‌در كه صو یق یستهلمكدن
عبارتدر یقال ثرط الثور و الصبی بمعنی ثلط و ثرط چریشه دینوركه پاپوشجیلر قوللنور یقال الزقه بالثرط ای بالسریش
(الثرطئة) ثانك كسریله همزه بابنده ذكر اولندی (الثریاطة) ثانك كسریله صولو صویق بالچغه دینور یقال صارت
الارض ثریاطة ای ردغة (الثرنطی) حبركی وزننده و (المثرنطی) مستلقی وزننده ثقیل و كرانجان كمسه‌یه دینور یقال
رجل ثرنطی و مثرنط ای ثقیل (الثریطة) دحرجة وزننده دوه قسمی متتابعا صیویق ترسلمك معناسنه‌در یقال البعیر
یثریط كیهریق اذا ثلط متداركا (الثرعطة) قنفذه وزننده و (الثرعطط) حزنبل وزننده و (الثرعططة) هاایله
و (الثرعطیطة) قذعمیله وزننده طوری صیویق چور بایه دینور (الثرعط) قنفذ وزننده و (الثرعطط) حزنبل
وزننده صیویق چاموره دینور یقال طین ثرعط و ثرعطط ای رقیق (الثرمطة) قنفذه وزننده و (الثلعطة) علبطه
وزننده یاش بالچغه علی قول صولو صیویق بالچغه دینور (الثرمطة) دحرجه وزننده بر یاش بالچقلو یاخود
صیویق بالچقلو اولمق معناسنه‌در یقال ثرمطت الارض اذا صارت ذات ثرمط و برنسنه‌یی آغزده چینركن سسلندرمك
معناسنه‌در یقال یثرمط المضغ ای یصوّته (الثرمط) زبرج وزننده شول دیشی قیونه دینوركه یاشلو اولمغله اوت
چینركن آغزینی سسلندرر اولمغله یقال نعجة ثرمط ای كبیرة تثرمط المضغ (الاثرماط) اجرمّاز وزننده طولوم شیشوب
قبارمق معناسنه در یقال اثرمّط السقاء اذا انتفخ و بركسه فرط غضبندن طولوم كبی قبارمق معناسنه مستعملدر
یقال اثرمط الرجل اذا غلب علیه الغضب فانتفخ * مؤلف مسامحه ایله تفسیر ایلمشدر (الثطّ) ثانك فتحی و طانك
تشدیدیله چقرمق و یورك سورمك معناسنه‌در یقال ثطّ الصبی ثطّا من الباب الاول اذا سلح و ثطّ ثقیل البطن آدمه
دینور یقال رجل ثطّ ای الثقیل البطن و كوسه‌یه علی قول صقالنك قاشلرینك قیللری آزجه اولان آدمه دینور
عندالبعض ثطّ الحاجبین قاشلرینك قیللری آزجه اولانه مخصوصدر و حاجبین لفظنك ذكری لازمدر جمعی اثطاط
و ثطّ و ثطّان كلور ثالك ضمیله و ثطاط كلور ثانك كسریله و ثططه كلور عنبه وزننده یقال رجل ثطّ ای كوسج
او القلیل شعر اللحیة و الحاجبین او رجل ثطّ الحاجبین ای رقیقهما و لابدّ من ذكر الحاجبین (الاثطّ) همزه‌نك و ثانك
فتحیله بودخی كوسه‌یه دینور یاخود بو لغت عامیه‌در (الثطّ) خطّ وزننده و (الثطط) فتحتینله و (الثطاطة) كرامه
وزننده و (الثطوطة) عمومه وزننده كوسه اولمق معناسنه‌در یقال ثطّ الرجل ثطّا و ثططا و ثطاطة و ثطوطة من الباب
الثانی و الاول اذا كان ثطّا (الثطّاء) حمراء وزننده قاسغنك قیلی اولمیان عورته دینور یقال امرأة ثطّاء ای لا اسب لها
و اور مجكه دینور عنكبوت معناسنه یاخود اور مجكه شبیه بر بوجكه دینوركه بغایت اصروب صوقر (الثعبط) ثانك فتحیله
شول قوملغه دینوركه بغایت اینجه و سیّال اولمغله روزكار اورادن اورایه نقل ایدر اوله (الثعط) ثانك فتحی و عینك
سكونیله بوزلمش متعفن اته دینور یقال لحم ثعط ای متغیّر (الثعط) فتحتینله ات بوزولمق معناسنه‌در یقال ثعط اللحم ثعطا
من الباب الرابع اذا تغیّر و دری تعفن ایدوب پاره‌لنمق معناسنه‌در یقال ثعط الجلد اذا انتن و تقطّع و دوداق شیشوب
چتلامق معناسنه‌در یقال ثعطت شفته اذا ورمت و تشققت (الثعطة) فرحه وزننده قوقش ایكدین یموورطه‌یه دینور
یقال بیضة ثعطة ای مذرة (التثعیط) تفعیل وزننده دوكوب اوفاتمق معناسنه‌در یقال ثعط الشیء اذا دقّه و رضخه (الثلط)
ثانك فتحی و لامك سكونیله صو یق یستهلمك معناسنه‌در یقال ثلط الثور و البعیر و الصبی ثلطا من الباب الثانی اذا سلح رقیقا
و بركسه‌یه صو یق نجس آتوب آلوده ایلمك معناسنه‌در یقال ثلط فلانا اذا رماه بالثلط و لطخه به و ثلط فیل و سائر حیوانك

فصل الجيم

فصل الحاء

صیویق ترسنه دینور ﴿المثلط﴾ مقعد وزننده مخرج نجاسته دینور ﴿الثملط﴾ جعفر وزننده و ﴿الثملوط﴾ عصفور وزننده
صیویق چاموره دینور ﴿الثملطة﴾ دحرجه وزننده بر کسـه سست اندام اولوب سلپو کلمك معناسـنه‌در یقال
ثملط الرجل اذا استرخی ﴿الثمط﴾ ثانك فتحی و میمك سكونیله صیویق چاموره علی قول پك صیویق یوغورلمش صولو
خمیره دینور ﴿الثملطة﴾ ثملطه وزننده و مرادفیدر که کوشکلیوب سلپو کلمك معناسـنه‌در یقال ثملط الرجل بمعنی
ثلمط ﴿الثنط﴾ ثانك فتحی و نونك سكونیله یارمق معناسنه‌در یقال ثنط الشیٔ ثنطا من الباب الاوّل اذا شقّه ومنه حدیث
کعب ❊ انّ الله تعالی لما مدّ الارض مادت ❊ ای تحرّکت فثنطها بالجبال ای شقها فصارت کالاوتاد لها و یروی بتقدیم
النون و یروی بالباء الموحدة من التثبیط ﴿فصل الجیم﴾ ﴿الجثط﴾ جیمك فتحی و ثانك سكونیله بردن صیویق و پایوان
حدثلمك معناسنه‌در یقال جثط بغائطه جثطا من الباب الثانی اذا رمی به رطبا منبسطا ﴿الجیثلوط﴾ حیزبون وزننده شتم
و دشنام کلماتندندر که نسوان عرب اختراع ایلدیلر و ارباب لغت آنی تفسیر ایتمدیلر کویا که جلط کلمه‌سیله جثط یاخود
ثلط کلمه‌سندن منحوت و مرکب اولمغله کذابهٔ سلاحه دیمك اوله ﴿الجحط﴾ جیمك و حای مهمله‌نك کسریله قیون و کچی
قسمنه مخصوص زجر و آزار کلماتندندر ﴿الجحرط﴾ زبرج وزننده پك قوجه قاری‌یه دینور ﴿الجخرط﴾ خای معجمه ایله
جحرط وزننده و مرادفیدر ﴿الجرط﴾ فتحتینله بوغزه طیقانوب طورمش نسنه‌یه دینور غصه معناسنه و مصدر اولور
بوغزه طیقانوب طورمق معناسـنه یقال جرط بالطعام جرطا من الباب الرابع اذا غصّ به ﴿الجرواط﴾ جیمك
کسریله پك اوزون آدمه دینور یقـال رجل جرواط ای طویل ﴿جطی﴾ حتی وزننده بصره‌ده بر نهرك اسمیدر
﴿الجلنبط﴾ جحنفل وزننده ارسـلانه دینور ﴿الجلحطاء﴾ جیمك و حانك کسریله آغاج قسمندن عاری قیریره دینور
﴿الجلخطاء﴾ خای معجمه ایله جلحطاء لفظنده لغتدر علی قول بو صوابدر یاخود بودرشت و سرت یره دینور ﴿الجلط﴾
خلط وزننده یلان سویلمك معناسنه‌در یقال جلط الرجل جلطا من الباب الثانی اذا کذب و یمین ایلمك معناسـنه‌در
یقال جلط الرجل اذا حلف و قلج صیرمق معناسنه‌در یقال جلط سیفه اذا سله و تراش ایلمك معناسـنه‌د یقال جلط
رأسه اذا حلقه و دری‌یی صویمق معناسنه‌در یقال جلط الجلد من الظبیة اذا کشطه و چقرمق معناسنه‌در یقال جلط
بسلحه اذا رمی به ﴿الجلیطة﴾ سفینه وزننده قیلنده طورمیوب آقار اولان قلجه دینور هاء اسمیه‌در ﴿الجلطة﴾ غرفه
وزننده بر ایچم قویو یوغرده دینور یقال اتانا بجلطة ای جرعة خاثرة من الرائب ﴿الاجتلاط﴾ افتعال وزننده
برنسنه‌یی اوغورلین آهسته‌جه قاپمق معناسـنه‌در یقال اجتلطه اذا اختلسه و قابده اولان مشروبك جمله‌سنی
ایچمك معناسنه‌در یقال اجتلط ما فی الاناء اذا شربه اجمع ﴿الجلوط﴾ صبور وزننده حیاسزجه عورته دینور
یقال امرأة جلوط ای القلیلة الحیاء ﴿المجالطة﴾ مفاعله وزننده برکسه‌یه زحمت و مشقت و یرمك معناسنه‌در یقال
جالطه اذا کابده ﴿الجلطاء﴾ حمراء وزننده کوشـك و ضعیف قوجه ناقه‌یه دینور یقال ناب جلطاء ای رخوة
ضعیفة ﴿الانجلاط﴾ انفعال وزننده دوه ناتوانلقدن دوشكون اولمق معناسـنه‌در یقال انجلط البعیر اذا انجدل
﴿الجلعطیط﴾ خزعبیل وزنـنده علی قول زنجبیل وزننده پك قویو وقاتی یوغرده دینور ﴿الجلفـاط﴾ جیمك
کسریله و ﴿الجلنفـاط﴾ کسرتینله قلفاتجی‌یه دینور یقال هو جلفاط و جلنفاط ای سادّ دروز السفن الجدد
بالخیوط والخرق بالتقییر ﴿الجلفطة﴾ دحرجه وزننده کمی‌یی قلفاتلمق معناسـنه‌در یقال جلفط السـفینة اذا سدّ
دروز الواحها بالخیوط والخرق بالتقییر ﴿الجلمطة﴾ دحرجه وزننده تراش ایلمك معناسنه‌در یقال جلمط رأسه
اذا حلقه نجز بعونه تعالی ﴿فصل الحاء﴾ ﴿الحبط﴾ فتحتینله بدنده یاره صاغالدقدن صکره یاخود قامچی
و دکنکله اورلمقله یرلرنده قلان اثر و نشـانه‌یه دینور علی قول قامچینك و دکنكك شول یرلرینه دینور که شیشوب
لکن چتلایوب یارلمامش اوله و اکر چتلایوب قانی چیقارسه غلوب دینور غین مضمومه ایله یقال فی جسده حبط
ای آثار الجرح او السیاط بالبدن بعد البرء او الآثار الوارمة التی لم تشقق فان تقطعت و دمیت فعلوب و حبط دوه مزاجنه
نامو افق اوت او تلامغله قارنی آغریمق علی قول اوتی چوق او تلامغله دفع فضلات ایده‌میوب قارنی شیشوب آغریمق
یاخود یبانی ترفیل دیدکاری اوتی او تلامغله قارنی شیشمك معناسـنه‌در یقال حبط البعیر حبطا من الباب الرابع
اذا وجع بطنه من کلأ یستوبله او من کلأ یکثر منه فانتفخ فلا یخرج منه شیٔ او انتفخ بطنه عن اکل الدرق و حبط مواشی
قسمنك معه‌سنده اولان و غیری یرنده عارض اولان شیشه دینور ﴿الحباط﴾ غراب وزننده دوه قسمنه وجه مذکور
اوزره عارض اولان علتك اسمیدر ﴿الحبط﴾ کتف وزننده حباط علتنه اوغرامش دوه‌یه دینور جمعی حباطی
کلور حانك فتحی و الفك قصریله یقال بعیر حبط اذا اصابه الحبـاط و یقال ابل حباطی ﴿الحبط﴾ ضبط وزننده
و ﴿الحبوط﴾ قعود وزننده برکسه‌نك عملی باطل و بیهوده اولمق معناسـنه‌در یقال حبط عمله و حبط حبطا و حبوطا

من الباب الرابع والثانی اذا بطل ومقتولك دمی هدر وتباه اولمق معناسنه‌در یقال حبط دم القتیل اذا هدر ﴿الاحباط﴾
همزه‌نك کسریله بر کمسه‌نك عملنك ثوابنی باطل وبیهوده قلمق معناسنه‌در یقال احبط الله عمله اذا ابطله وقویینك
صوینی عودت ایلماك وجه اوزره چکیلوب کتمك معناسـنه‌در یقال احبط ماء الرکیة اذا ذهب ذهابا لایعود
وبر کمسـه‌دن اعراض ایلك معناسـنه‌در یقال احبط عن فلان اذا اعرض عنه ﴿الحبطة﴾ تمره وزننده حوضده
قلان صو بقیه‌سنه دینور علی قول صواب اولان خای معجمه ایله وکسر ایله اولمقدر ﴿الحبنطاة﴾ فتحیله بودور
ویاقشقسز وچرکین وقارنی بیوك عورته دینور ﴿الحبنطی﴾ حانك وبانك فتحی والفك قصریله خشم وغضبله یاخود
پك چوق یمکله طولوم کبی طلوب شیشمش آدمه دینور ومهموزا لغتدر یقال رجل حبنطی ای ممتلیء غیظا او بطنة
﴿الحبط﴾ کتف وزننده وفتحتینله حارث بن عمروك لقبیدر اولادینه بنو الحبطات اطلاق اولنور نسبتنده حبطیّ
دینور برسفرده حباط علتنه اوغرامش دوه کبی شیشمکله حبط ایله مقلب اولنشـیدی ﴿المحبوبط﴾ احبیباطدن
اسم فاعل اوله‌رق جهول ونادان اولوب تیز مشرب وسریع الغضب اولان کمسه‌یه دینور یقال رجل محبوبط
ای جهول سریع الغضب ﴿الحبطیطة﴾ جصیصه وزننده حقیر وصغیر اولان ناچیز شیئه دینور ﴿الاحبنطاء﴾
اسلنقاء وزننده بر کمسه‌نك قارنی شیشمان اولمق معناسـنه‌در یقال احبنطی الرجل اذا انتفخ بطنه ﴿الحشط﴾ کشط
وزننده ومرادفیدرکه برنسنه‌نك یوزنده اولانی کیدرمك معناسـنه‌در یقال حشطه حشطا بمعنی کشطه ﴿الحطّ﴾
حانك فتحی وطانك تشدیدیله برنسنه‌یی یوقاریدن اشاغی ایندرمك معناسنه‌در یقال حطّ الشیء حطا من الباب الاول
اذا وضعه وحطّ وحطوط نرخ اوجوزیمق معناسـنه مستعملدرکه بهاسنی اشاغی وارر یقال حطّ السعر حطا
وحطوطا اذا رخص وانیشه ایتمك معناسنه‌در یقال حطّ الرجل اذا حدر من علو الی سفل وپاپوشجیلر وسراجلر
محطه ایله اللرنده اولان ایشه صیقل ویروب نقش ایلمك معناسنه‌در یقال حطّ الاسکاف الجلد اذا صقله ونقشه
بالمحطة وبر کمسـه‌نك یوزنده حطاط دیدکاری سـیوجه‌لر چیقمق علی قول یوزی سمورمکله طومالوب قالقمق
معناسـنه‌در یقال حطّ وجهه اذا خرج به الحطاط او سمن وجهه فتهیج ﴿الاحتطاط﴾ افتعال وزننده حطّ ایله
معنای اوّلده مرادفدر یقال احتطّ الشیء بمعنی حطّه ﴿المحط﴾ و﴿المحطة﴾ میملرك کسریله پاپوشجیلرك وسرّاجلرك
اللرنده اولان ایشلرینه صیقل ویروب نقش ایلیه‌جك آلته دینورکه دموردن واغاجدن اولور تحریفله ماخات
تعبیر ایدرلر ﴿الاستحطاط﴾ برآدم بر کمسه‌دن آرقه‌سنده اولان یوکی ایندرمسنی ایسته‌مك معناسنه‌در یقال استحطّ
فلانا وزره اذا سأله ان یحط عنه ومبیعك قیمتندن تنقیص ایسته‌مك معناسنه مستعملدر تقول استحطنی من ثمنه شیئا
ای استنقصنیه ﴿الحطة﴾ حانك کسریله و﴿الحطیطی﴾ خصیصی وزنـنده اسملردر برنسـنه‌یی اشاغی وارمغه
وآرقه‌دن یوك ایندرمکه دینور ومنه قوله تعالی ﴿وقولوا حطة نغفر لکم خطایاکم﴾ ای قولوا حطّ عنا ذنوبنا اومسئلتنا
حطة ای ان تحط عنا ذنوبنا فبدّلوا یعنی الهیود قولا غیر ذلك وقالوا هطا سمهاثا ای حنطة حمراء یعنی حق جلّ
وعلا بنی اسرائیله حطه کلمه‌سنی دیملریله یعنی توبه واستغفار بر له عفو ذنوب استدعاسنی متضمن اولان کلمهٔ مزبوره‌یی
قائل اولملری بابنده امر بیوردقلرنده امتثال ایلیوب بطریق الاستهزاء حطه بدلی نبطی لغتنده اعلا قزل بغدادی
معناسـنه اولان هطا سمهاثا دیملریله رجز وعذاب نزولنه بالاستحقاق مظهر وبرسـاعتده یکرمی درت بیك
نفوسلری عازم سوی سقر اولدی بعض مفسرین امر الهی کلمهٔ مزبوره‌یی بعینها تکلم اولمیوب بلکه استغفار
واستدعای عفو ذنوبی متضمن نستغفرك ونتوب الیك واللهم اعف عنا مقوله‌سی نیاز ایلملریدر دیدیلر وبو آیتده
حطة کلمه‌سی فی الاصل مصدریّت اوزره منصوب اولوب معنای ثبات ایچون رفعه عدول اولندی زیرا حطّ
عنا ذنوبنا حطة تقدیرنده‌در وبعضلر علی الاصل نصبله قراءت ایلدیلر وبعض مفسرین اسم مصدر اعتبار ایدوب
مسئلتنا حطة تقدیرنده‌در دیدیلرکه مبتدای محذوفه خبر اولور وقول اوّله کوره حطه لفظی عبرانی وعربی ایله
مشترك اولمش اولور وحطه انخیلده وسائر کتب سالفه‌ده رمضان آینك اسمیدر ﴿الحطاطة﴾ سحابه وزننده
و﴿الحطایط﴾ علابط وزننده و﴿الحطیط﴾ امیر وزننده کوچك نسـنه‌یه دینور صغیر معناسـنه وحطایط بطایط
اتباعیله ایری فرجه وصف اولور یقال حرّ حطایط بطایط ای ضخم لکن حطایطك مفهومنده کوچکلك
معتبردر مگرکه بطایط بیوتمش اوله نته‌که محلنده ذکر اولندی واو راده بطایطی حطایطه اتباع ایلمشـیدی لکن
بو ترکیبلرك مقتضاسی ذاتنده فرج کوچك وبغایت یومری اولمقدر خذ هذا التصرّف وحطایط جوجه کشی‌یه
دینور یقال رجل حطایط ای صغیر قصیر وحطایط بن یعفر النهشلیّ اسود نام شـاعرك برادریدر وحطایط
کوچك قزل قرنجه‌یه دینور مفردی حطایطه‌در ذرّهٔ صغیرهٔ حمراء معناسنه وبعضلر ذرّه یرینه برّة لفظیله تفسیر

ایلمکله وهم صریحدر حتی صبیان عربك احاجیلرندندرکه ماحطابط بطایط یمیس تحت الحائط دیرلر یعنی دیوار
دیبلرنده صالنوب کزن حطائط و بطائط ندرکه مراد ذرّهٔ صغیره در یعنی کوچك قرنجه‌لردر (المحطوطة)
اوجه‌سی اولمیوب صیرق اولان صغری یه وقیناغه وصف اولور یقال الیة محطوطة ای لا مأكمة لها (المنحطّ)
اسم مفعول بنیه‌سیله یاقشقلو اموزه وصف اولورکه چیقق اولمیوب لطیف ومتناسب اوله یقال منکب منحطّ
ای احسن (الحطاط) سحاب وزننده سیوجه‌یه شبیه خرده قبارجقلره دینورکه ذکر باشنك قیلرینك ایچ
یوزنده یاخود چوره‌سنده ظهور ایدر قورداشنی قبارجقلری کبی و بعضا چهره‌ده دخی ظهور ایدوب ارینلشور
لکن جبان اولمز مفردی حطاطه‌در و حطاط سودك یوزنده اولان قیمغه دینور تقول اتانا بالحطاط فاکلنا ای بزبد
اللبن و حطاط الکمره ذکر باشنك قیلرینه دینور (الاحطاط) همزه‌نك کسریله بو دخی بر آدمك چهره‌سنده
حطاط دیدکاری ذکر اولنان سیوجه‌لر چیقمق یاخود یوزی سمورمکله طومالوب قبارمق معناسنه‌در یقال
احطّ وجهه اذا خرج به الحطاط اوسمن وجهه وتهیج (الحطاط) کتاب وزننده دوه یورکن بریانی اوزره
یولاره‌زور ویروب طیانمق معناسنه‌در یقال حط البعیر حطاطا اذا اعتمد فی الزمام علی احد شقیه و طعام اوزره
آوریلوب چوکه‌رك هارل هارل یمك معناسنه‌در یقال حطّ فی الطعام اذا اکله یعنی منحطّا ودوه‌نك پك صوسزلقدن
آق جکری بوریلوب بوکرینه یاپشمقله صاحبی اوراسنی بیلکیجه سیله صیغیوب اوغشدیره‌رق بوکرندن آیرمق
معناسنه‌در یقال حطّ البعیر علی بناء المفعول حطاطا اذا طنی فالتوت رئته بجنبه فحط الرجل عن جنبه بساعده دلکا
علی حیال الطنی حتی ینفصل عن الجنب (الانحطاط) حطّ کلمه‌سنك مطاوعیدر یقال حطّه فانحطّ وحطاط کبی دوه
بریانی اوزره یولاره چوکوب طیانه‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال انحط البعیر اذا اعتمد فی الزمام علی احد شقیه
(التحطیط) تفعیل وزننده بودخی طعام اوزره چوکوب هارل هارل یمك معناسنه‌در یقال حطط فی الطعام اذا اکله
یعنی منحطّا (الحطاط) غراب وزننده بدرایحه‌یه دینور یقال ماهذا الحطاط ای الرایحة الخبیثة (یحطوط) یعسوب
وزننده بر معروف وادی اسمیدر (الحطاطة) سحابه وزننده کوچك قیزه دینور ومطلقا استصغار اولنان شیئه
دینور (الحطحطة) زلزله وزننده اشاغی وارلمق معناسنه‌در یقال حطحط الشیٔ بمعنی انحطّ وسرعت ایلمك
معناسنه‌در یقال حطحط الرجل اذا اسرع (الحطط) ضمتینله تر وتازه وملایم بدنلره دینور یقال ابدان حطط
ای ناعمة والحق مرکوبلره دینور مراکب السفل معناسنه یاخود صواب اولان مراتب السفل اولمقدرکه اشاغی
رتبه‌لر اولور (الحطیطة) سفینه وزننده برمبیعك بهاسندن اشاغی وارلمش مقداره دینور یقال طلب منه الحطیطة
ای مایحطّ من الثمن (الحطیطة) مصغّر بنیه‌سیله آغاج قوردینه دینور سرفه معناسنه (الاحطّ) همزه‌نك وحانك
فتحیله صرتنك ایکی جانبلری دوز واملس اولان آدمه دینور یقال رجل احطّ ای املس المتنین (الحطوطی)
حبرکی وزننده بغایت خفیف و بی تمکین یل قوان آدمه دینور یقال رجل حطوطی ای نزق (الحطوط) صبور
وزننده پك صوی ورونده ناقه‌یه دینور یقال ناقة حطوط ای نجیبة سریعة (حطین) سجین وزننده شامده برقریه
آدیدرکه شعیب نبی علی نبینا وعلیه السلام حضرتلرینك مرقدلری آنده‌در (الحطّان) حانك کسریله تکه‌یه دینور
تیس معناسنه وحطان عمران نام شاعرك پدری اسمیدر وحطان بن عوف شعرادندر اخنس التغلبی مزبورك قیزی
ایله اشبو * لابنة حطّان بن عوف منازل * کما رقش العنوان فی الرق کاتب * شعرنده تشبیب ایلمشدر (الحطمط) زبرج
وزننده هرکوچك وخرده نسنه‌یه دینور (الحقط) حانك وقافك فتحیله برکسه خفیف الجسم وکثیر الحرکه اولمغه
دینور یقال فیه حقط ای خفة الجسم وکثرة الحرکة (الحقطة) تمره وزننده بودور عورته دینور علی قول خفیفة
الجسم وجست وچالاك اولانه دینور (الحبقط) و(الحبقطان) حالرك فتحی وقافلرك ضمیله درّاج اسمیدرکه تحریفله
توراج تعبیر اولنان قوشدر علی قول ارککنه دینور دیشیسنه حبقطانه دینور هایله (حقط) کسرتینله آت قسمنه
مخصوص زجر وآزار کلماتندندر (الحقّطان) (الحقّطانة) حالرك وقافلرك کسری وطالرك شده‌سیله بودور عورته
دینور یقال امرأة حقّطان وحقّطانة ای قصیرة (الحلبطة) علبطه وزننده یوزمهاردن زیاده اولان دوه سوریسنه
دینور علی قول ضأن حلبطه دیرلر قیون یوز وایکیوز قدر اولور ایسه (الحلط) خلط وزننده یمین ایلمك معناسنه‌در
یقال حلط الرجل حلطا من الباب الاول اذا حلف ولجّ وعناد ایلمك معناسنه‌در یقال حلط الرجل اذا لجّ وطارلمق
معناسنه‌در یقال حلط الرجل وحلط حلطا من الباب الاول والرابع اذا غضب وبرایشده سرعت ایلمك معناسنه‌در
یقال حلط فلان وحلط حلطا من البابین المزبورین اذا اسرع فی الامر (الاحلاط) همزه‌نك کسریله و(الاحتلاط)
افتعال وزننده بونلرده حلط معنالرینه‌در یقال احلط الرجل واحتلط بمعنی حلط واحلاط بردار مهلکه‌یه قونمق

معناسنه‌در يقال احلط فلان اذا نزل بدار مهلكة و بر آدمى طار لتمق معناسنه‌در يقال احلطه اذا اغضبه و بر يرده
اقامت ايلمك معناسنه‌در يقال احلط الرجل اذا اقام و يمين ايلمكده جدّ و جهد ايلمك يعنى مبالغه قلمق معناسنه‌در
يقال احلط فى اليمين اذا اجتهد و صاحبى يغورى چكركن اليله آلتنى ناقه‌نك فرجنه صوقمق معناسنه‌در يقال
احلط فلان البعير اذا ادخل قضيبه فى حياء الناقة على قول بو معناده مصحّفدر صواب اولان معجمه ايله اولمقدر
(الحمط) حانك فتحى و ميمك سكونيله بر نسنه‌نك قبوغنى كيدرمك معناسنه‌در يقال حمطه حمطا من الباب الثانى
اذا قشره (الحماطة) حانك فتحيله بوغزه عارض اولان حرقت و خشونته دينوركه ناچار اوكسردر تقول اخذ حلقى
حماطة اى حرقة و حماطه انجيره شبيه بر نوع شجر آديدركه يلان قسمى آندن پك حظّ ايدر على قول طاغ انجيرى
ياخود كوجك سياه انجير آغاجى ياخود جميز دركه يبان انجيرى و عربستان انجيرى ديدكارى آغاجدر جمع جنسى
حماطدر * شارح ديركه بو شجر طائفده كثيردر دكرمى كوچك انجير آغاجيدر خرده خرده انجيرى اولور انتهى * اكا
تشبيها يوركده اولان سواده يعنى سياه نقطه‌يه حماطة القلب اطلاق اولنور يقال اصاب حماطة قلبى اى سواده
و حبته بعضلر دم القلب و بعضلر صميم القلب ايله كه يوركك ماده‌سيدر تفسير ايلمديلر و حماطه خاصة مصر بغداينك
صمانته دينور و بغدايجق اوتنه شبيه بر اوتك اسميدر لكن بونك الملسى خشونتلو اولور (الحمطيط) حانك و ميمك
فتحيله بر اوتك اسميدر و يلانه دينور حيه معناسنه و بركونه قورتجغز اسميدركه بهار موسمنده اوتلر ايچره اولور
(حماطان) حانك فتحيله دهناده بر موضع ياخود بر ارض ياخود بر جبل اسميدر (حماط) سحاب وزننده بر موضع
آديدر (الحمطاط) حانك كسريله و (الحمطوط) حانك ضميله بر كوچك بوجك آديدركه اوتلقلر ايچره اولور جمعلرى
حماطيطدر (حماطى) حانك كسرى والفك قصريله كتب سالفه‌ده پيغمبريمز عليه الصلاة والسلام حضرتلرينك
اسمالرندندر حامى الحرم معناسنه‌در * شارحك بيانه كوره عبرانيدر (حميط) حميط مصغريدر دهناده بر قوملق آديدر
(التحميط) تفعيل وزننده اصمه‌نك وتكاكك اوزرينه كونشدن حمايه ايچون بر شجرك داللرينى ستره قلمق معناسنه‌در
يقال حمط كرمه اذا جعل عليه شجرا يكننه من الشمس و بر نسنه‌يى كوچلتمك معناسنه‌در يقال حمطه اذا صغره و بر
كمسه‌يه آجيدو باغرتميه‌رق آهسته‌جه اورمق معناسنه‌در و منه المثل * اذا ضربت فلا تحمط * يعنى اورديغك وقتده
آهسته‌جه اورميوب بلكه پكچه اوروب دردناك ايله تاكه اورديغك بللو اوله (حنبط) جعفر وزننده بر رجل
آديدر (الحنطة) حانك كسريله بغدايه دينور يقال اتى بالحنطة اى البرّ خواصندندركه آغزده چينانمش بغدايى
كوپك اصرديغى يره ضماد بغايت نافعدر جمعى حنط در عنب وزننده (الحناط) شدّاد وزننده بغداى صاتجى‌يه
دينور ياء زياده‌سيله حناطى دخى دينور (الحناطة) كتابه وزننده بغداى صاتجيلق حرفتنه دينور حسين بن محمد
الحناطىّ و پدرى و فرزندى ابو نصركه فقهادندر حرفت مزبوره‌يه منسوبلردر (الحنطى) حانك كسريله بغدايى و بغدايه
متعلق نسنه‌يى چوق اكل ايدن آدمه دينور قوّتلنوب سمورنجه قدر زيرا بغدايى اكل ايلمك مزاجنده قوّت اولمز
و شيشمان آدمه دينور يقال رجل حنطى اى منتفخ (الحانط) بغداى صاحبنه على قول بغدايى چوق آدمه دينور و شجر
غضايمشنه دينور و احمر لفظنى تأكيد اولوركه پك قرمزى ديمك اولور يقال احمر حانط اى قانئ و تقول العرب انّه
الحانط الصرّة اى عظيم الصرّة كثير الدراهم يعنى فلانك اقچه‌سى چوق كيسه‌سى طولغوندر ديه‌جك يرده ايراد
اولنور و بو كنايات تلويحيه‌دندر كويا كه بغدايى چوق صاتمغله اقچه‌سى كثير اولمشدر و فلانك قلبى بكا اكريدر درونده
بكا كينه و عداوتى واردر ديه‌جك يرده فلان حانط الىّ و مستحنط الىّ ديرلر مائل علىّ ميل عداوة و شحناء معناسنه و كنايهٔ
مزبوره حنوطدن مأخوذدركه زرعك وقت حصادى يقلشمغه دينوركه اولوقتده اكين بر طرفه مائل اولور (الحنط)
حانك فتحى و نونك سكونيله بر كمسه غم و تاسه‌دن كوكس كچوردرك صولوق آلمق معناسنه‌در يقال حنط الرجل حنطا
من الباب الثانى اذا زفر و سختيان قزارمق يعنى قرمزى‌يه بويانمق معناسنه‌در يقال حنط الاديم اذا احمرّ و حنط
عربلرك قوللندقلرى اوقه دينور يقال رماه بالحنط اى بالنبل (الحنوط) قعود وزننده اكينك بچم وقتى كلوب چاتمق
معناسنه‌در يقال حنط الزرع حنوطا من الباب الاوّل اذا حان حصاده و رمث ديدكارى اوت كمالنى بولوب آغارمق
معناسنه‌در يقال حنط الرمث اذا ابيضّ وادرك (الاحناط) همزه‌نك كسريله بو دخى اكينك بچم وقتى كلوب چاتمق
معناسنه‌در يقال احنط الزرع اذا حان حصاده و ميته حنوط صاچمق معناسنه‌در يقال احنط الميت اذا جعل عليه
الحنوط و اولمك معناسنه‌در يقال احنط الرجل اذا مات (الحنط) فتحتينله بو دخى رمث ديدكارى اوت يتشوب آغارمق
معناسنه‌در يقال حنط الرمث حنطا من الباب الرابع اذا ابيض وادرك (الحنوط) صبور وزننده و (الحناط) كتاب وزننده
خوشبو نسنه‌لردن مركب طيبه دينوركه ميتك كفنى اوزره صاچيلور و تبخير اولنور كافور و صندل و سائردن مركب

(اولور)

اولور ﴿التحنيط﴾ تفعيل وزننده احناط كبي ميتك كفننه حنوط صاچمق وتبخير ايلمك معناسنه‌در يقال حنط الميت بمعنى احنطه * شارح بو معناده ثلاثی نسخه‌سنی تخطئه ايلمشدر واقعا اصول سائره‌ده دخی شارحه موافقدر ﴿التحنط﴾ تفعل وزننده ميتك كفنی حنوط ايله طيبلنمق معناسنه‌در يقال حنط الميت فتحنط ﴿الحنطئة﴾ علبطه وزننده همزه بابنده ذكر اولندی ﴿الاحنط﴾ احمر وزننده كور و بيوك صقاللو كشی‌يه دينور يقال رجل احنط ای العظيم اللحية كثها ﴿الاستحناط﴾ بركيمسه اولومه جرأتلو و بی‌پروا اولوب اولمك كندی يانننده صو ايچمك كبی قولای كلمك معناسنه‌در يقال استحنط الرجل اذا اجترأ على الموت وهانت عليه نفسه ﴿الحنقط﴾ قافله خندف وزننده بر نوع قوش اسميدر على قول درّاج قوشنه دينور ويزيد بن القحاذيه‌نك زوجه‌سی اسميدر ﴿الحوط﴾ حانك فتحی و واوك سكونيله و ﴿الحيطة﴾ و ﴿الحياطة﴾ حالرك كسريله برنسنه‌يی كوروب كوزه‌دوب صاقنمق معناسنه‌در يقال حاطه يحوطه حوطا وحيطة وحياطة اذا حفظه وصانه وتعهده ومركب وسائر حيوان صارقش آلتنی ايچرو چكمك معناسنه مستعملدر يقال حاط الحمار عانته اذا جمعها وحوط شول قيطانه ورشته‌يه دينوركه سياه و قرمزيدن اوريلوب عورتلر اكا بونجق ديزوب واورته‌سنه كومشدن چنبرو شمسه ايدوب اصابت عين دفعی ايچون بللرينه باغلنورلر وحوط حمص قضاسنده ياخود جبله قضاسنده برقريه آديدر و سجاح نام متنبئه‌نك مؤذنی اولان لجنبه بن طارق نام كسه‌نك جدّی اسميدر وحوط العبدیّ تابعيندندر وحوط بن يزيد وحوط بن مرّه وحوط بن عبد العزّی صحابه‌لردر وقرواش بن حوط بن قرواش شعرادندر و پدرينی بعضلر اصحابدن عدّ ايلديلر وحوط الحظائر نمر بن قاسط اولادندن بركسه‌دركه حديثده روايتی واردر وتقول العرب * حاطونا القصا * ای تباعدوا عنا وهم حولنا وما كنا بالبعد منهم لو ارادوا بو ذكر اولنان حوط وحياطه‌دندر يعنی بزم اطرافزده ايكن بزدن ايراق طولشوب كنار جزديلر مع هذا مراد ايتمش اولسه‌لر بز كنديلردن بعيد دكل ايدك بركسه‌يه بر حادثه اصابت ايدوب دوست اتخاذ ايلدكلری كسه‌لردن معاونت اميد ايدركن اصلاحمهمّ ايليوب يانمزه كلمديلر و اعانتمزده بولنمديلر ديه‌جك يرده ايراد اولنور واول كسه‌يه استهزاء وجهيله حاطوك القصا ديرلر قصا بعيد معناسنه‌در ﴿التحويط﴾ تفعيل وزننده و ﴿التحوّط﴾ تفعل وزننده بونلردن برنسنه‌يی كوروب كوزه‌دوب صاقنمق معناسنه‌در يقال حوّطه وتحوّطه اذا حاطه وتحويط حائط چويرمك معناسنه‌در يقال حوّط الحائط اذا عمله ﴿الاحتياط﴾ افتعال وزننده بر ماده‌ده حزم وبصيرت اوزره عمل ايلمك معناسنه‌دركه نفسنی محافظه‌يی مستلزمدر يقال احتاط الرجل اذا اخذ فی الحزم ﴿الحوطة﴾ تمره وزننده و ﴿الحيطة﴾ حانك فتحی وكسريله احتياطدن اسملردر حزم وبصيرتله عمل ايلمكه دينور ﴿الحائط﴾ ديواره دينور جدار معناسنه جمعی حيطان وحياط در كسر ايله قياس اولان حوطان اولمق ايدی حانك ضميله شارح ديركه ديواره جدار حاجز اعتباريله وحائط حافظ اعتباريله اطلاق اولنمشدر پس حائط دائرا تما دار اولان ديواره اطلاق اولنور وحائط مجازا بستانه اطلاق اولنور و يمامه‌ده بر ناحيه آديدر ﴿الحواط﴾ غراب وزننده حشم نشين طائفه‌سنك آغيل طرزنده ديوارلو جه مطبخلرينه دينور ﴿المحاط﴾ ميمك فتحيله شول مكانه دينوركه بدويلر دوابّ ومواشيلری ياتدقلری يرلك كسه‌لرنده اتخاذ ايدوب وكنديلری آنی كيجه‌لرده دائرا مادار احاطه ايدرلر ﴿الحوّاط﴾ رمّان وزننده بر نسنه‌نك قوامی ومدار تعيينی اولان شيئه دينور يقال هو حوّاط ذاك الامر ای قوامه ﴿الاحاطة﴾ همزه‌نك كسريله برنسنه‌نك اطرافنی چويرمك معناسنه‌در يقال احاط القوم بالبلد اذا استداروا بجوانبه وبرنسنه‌نك كنه ونهايتنی بيلمكده دقيقه فوت ايليوب وجوه ايله بيلمك معناسنه مستعملدركه احاطهٔ علم بوندن عبارتدر يقال احاط بالشیء علما اذا بلغ اقصاه واحصى علمه ﴿الحوطة﴾ حانك ضميله عرب بيننده بر لعب اسميدركه داره دخی ديرلر ﴿حطحط﴾ مكررا حوطدن امر حاضر بنيه‌سيله صلهٔ رحم خصوصنه تعهد ومحافظه ايله امر مقامنده ايراد اولنور تقول العرب * حطحط * ای تعهد بصلة الرحم كذلك چوجقلری ذكر اولنان حوط ديديكی قلاده ايله تزيين قيل مقامنده استعمال ايدرلر يقولون * حط حط هذا الصبیّ * ای زيّنه بالحوط ﴿حويط﴾ زبير وزننده بر رجل اسميدر ﴿الحوط﴾ عنب وزننده بركسه‌يه ويريله‌جك ياخود حصه‌سنه عائد اوله‌جق اقچه اكسلدكده كنديسيله اتمام اولنه‌جق اقچه‌يه اطلاق اولنور ومنه تقول هلمّ حوط الدراهم وهو مايتمّ به الدراهم اذا نقصت ﴿تحيط﴾ تانك ضميله كه احاطه‌دن فعل مستقبلدر و ﴿تحيط﴾ تانك كسريله و ﴿تحوط﴾ و ﴿التحوط﴾ تانك ضميله و ﴿التحيط﴾ تانك فتحيله كه بو ايكی معرّفدر و ﴿يحيط﴾ يانك فتحيله احاطه وحوطدن متصرّف كلمه‌لردر يك قحط وقوراق اولان سنه‌يه اطلاق اولنوركه دوابّ ومواشی قسمنی بالجمله احاطه واهلاك ايليه يقال وقعوا فی تحيط وتحيط وفی تحوط وفی سنة التحوّط والتحيط ای فی سنة مجدبة تحيط بالاموال وتهلكها اوچ اوّلكی واخير غير منصرفلردر وزن فعل وعلميتله وايكنجيده

تانك كسرى اتباع ايچوندر وسائرلرى اسم مجراسنده درلر (المحاوطة) مفاعله وزننده بر كسه‌يى كوكلسز مع الكراهة كنديدن مطلوب اولان بر مصلحته برابرجه طولشدرمق معناسنه‌در يقال حاوط فلانا اذا داوره فى امر يريده منه وهو يأباه كان كلا منهما يحوط صاحبه (الحيط) خيط وزننده كوده‌ده اوريلان دكنك وقامچى يرلرى برەلنوب قبارمق معناسنه‌در يقال حاط الفرس يحيط حيطا اذا تورّم جلده وانتفخ من آثار السياط (الحايط) قارن شيشرر اولان طعامه دينور يقال طعام حايط اذا كان ينتفخ منه البطن كرچه بوماده كتاب محكمده بووجه اوزره مرسومدر لكن بنم ظنمده مصحفلردر حيط باى موحده ايله وحابط نون ايله اولمقدر

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾

(الخبط) خانك وبانك سكونيله شدتله اورمق معناسنه‌در يقال خبطه خبطا من الباب الثانى اذا ضربه شديدا ودوه اللريله يره چالمق معناسنه‌در يقال خبط البعير بيده الارض اذا ضربها وبرنسنه‌يى شدتله باصوب چكنه‌مك معناسنه‌در يقال خبطه اذا وطئه شديدا واوكنه هركيم راست كلورسه قلج ايله چالوب دوكمك معناسنه مستعملدر يقال خبط القوم بسيفه اذا جلدهم وآغاجك داللرينى زيان اولمامق ايچون باغلدقدنصكره صيريق ايله ييراقلرينى سلكمك معناسنه‌در يقال خبط الشجرة اذا شدّها ثم نفض ورقها وكيجه وقتى يوللو يولسز كور كيديشى كبى كورلمدن نيره كاورسه باصه‌رق يوريوب كتمك معناسنه مستعملدر يقال خبط الليل اذا سار فيه على غير هدى ومنه خبط عشواء وبركمسه‌يى جنّ طوقنمق معناسنه‌دركه جن چارپمق تعبير اولنور يقال خبط الشيطان فلانا اذا مسه باذى وقرابت ومعارفه مقوله‌سى وسيله يوغيكن برآدمدن احسان طلب ايلمك معناسنه مستعملدر يقال خبط زيدا اذا سأله المعروف من غير آصرة وبرآدم بى قرابت احسان ايستيان كسه‌يه احسان ايلمك معناسنه‌در يقال خبط زيدا فخبطه زيد بخير اى اعطاه واياغه قالقمق معناسنه‌در يقال خبط الرجل اذا قام ودوه‌يى خباط ديدكلرى تمغا ايله تمغالمق معناسنه‌در يقال خبط البعير اذا وسمه بالخباط وبركسه‌يى اويقو باصمغله اويومق ايچون نيره اولورسه اولسون همان كنديسنى اورايه براقوب ياتمق معناسنه مستعملدر يقال خبط فلان اذا طرح نفسه لينام وبرآدم بركمسه‌يه بى‌وسيلهٔ معارفه انعام ايلمك معناسنه‌در يقال خبط فلان فلانا اذا انعم عليه من غير معرفة بينهما (التخبط) تفعل وزننده بودخى شدتله اورمق معناسنه‌در يقال تخبطه اذا ضربه شديدا وكذا يقال تخبط البعير بيده الارض اذا ضربها وبركمسه‌يى جنّ چارپمق وعقل ودماغنى تباه ايلمك معناسنه مستعملدر يقال تخبطه الشيطان اذا مسه باذى ومنه قوله تعالى ﴿كما يقوم الذى يتخبطه الشيطان من المس﴾ اى كما يقوم المجنون فى حال جنونه اذا صرع فسقط او يتخبطه يفسده (الاختباط) بودخى شدتله اورمق معناسنه‌در يقال اختبطه اذا ضربه شديدا وبرآدمدن بى‌وسيلهٔ قرابت احسان ايسته‌مك معناسنه‌در يقال اختبط زيدا اذا سأله المعروف من غير آصرة (الخبوط) صبور وزننده‌و (الخبيط) اميروزننده دائما اياقلرينى يره اوررا ولان آته دينور يقال فرس خبوط وخبيط اذا كان يخبط الارض برجليه وخبيط شول حوضه دينوركه دوه‌لر پايمال ايلكله خراب اولمش اوله جمعى خبط كلور ضمتينله ويوغورده دينور على قول شول ياغى آلنمش قويو آيرانه دينوركه اوزرينه تازه سود صاغلمش اوله وحوض ايچره قلان آزجه صويه دينور (المخبط) منبر وزننده آغاجدن ييراق سلكه‌جك صيريغه دينور يقال خبط الورق بالمخبط اى بالعصا يخبط بها الورق (الخبط) فتحتينله شول سلكلمش ييراقلره دينوركه قوريدوب اون كبى خرد ايتدكدنصكره اون ايله ياخود غيرى نسنه ايله قارشدروب برمقدار صو قاتدقدنصكره لزوجتنى چيقاروب دوه‌نك آغزينه دوكرلر يقال علف ابله الخبط وهو ورق ينفض بالمخابط ويجفف ويطحن ويخلط بدقيق او غيره ويوخف بالماء فتوجره الابل ومطلقا سلكلمش ييراغه دينور فعل بمعنى مفعولدر وشول شيئه دينوركه طوار آنى اياغيله اوروب ياچكنوب اوفاتمش اوله وخبط مدينه‌يه بش مرحله مسافه‌ده جهينه قبيله‌سى يوردنده برموضع آديدر سراياى نبويه‌دن سرية الخبط آنده واقع اولديكه جهينه‌دن برجماعت اوزره عسكر تعيين بيورديلر عندالبعض عسكر اسلامك اصلازاد وذخيره‌لرى قالمامغله ناچار دكنكله سلكلمش ييراقلرا كل ايلدكلرندن سرية الخبط اطلاق اولنمشدر (الخباط) سحاب وزننده توزه اطلاق اولنور غبار معناسنه (الخباط) غراب وزننده جنونه شبيه برعلت آديدركه دماغى مختلّ وتباه ايدر (الخباط) كتاب وزننده ضراب معناسنه‌دركه اركك طوار ديشى‌يه آشمقدر وبركونه اوزون تمغايه دينوركه دوه‌نك اويلغنه ياخود ديوزينه ارقورى بصارلر بنى سعده مخصوصدر جمعى خبط در كتب كبى (الخبطة) تمره وزننده قيش ايامنده زكام علتنه اوغرامغه دينور (المخبوط) قيش ايامنده زكام علتنه اوغرامش آدمه دينور يقال خبط الرجل على بناء المجهول فهو مخبوط اذا زكم فى فصل الشتاء وخبطه كولده وقابده قلان صو بقيه‌سنه دينور وبونده خانك حركات ثلاثيله جائزدر جمعى خبط وخبط كلور

(عنب)

عنب وصرد وزنلرنده كذلك طولومده قلان سود بقيه‌سنه وقابده قلان طعام بقيه‌سنه دينور وچهره‌ده سيلك
طرزنده اولان لطيف وزيبا ير لو اثرو نشانه اطلاق اولنور يقال عليه خبطة‌اى مسحة جيلة وآزجه نسنه‌يه اطلاق
اولنور وارضك چوق يرينه اصابت ايدن ضعيف ياغشلو يغموره دينور ﴿الخبطة﴾ خانك كسريله بربلوك اولره
دينوركه اوبه تعبيراولنور يقال فيها خبطة من البيوت اى قطعة و بربلوك آدملره دينور يقال اتوا خبطة خطبة اى
قطعة قطعة اوجماعة جماعة وكيجه‌دن بربلوكه دينور وآزجه چايرلغه ياخود آزجه سوده دينور على قول طولومك
ثلثندن نصفنه قدر سوده دينور كذلك كولك اول مقدار اولان صوينه دينور جمعى خبط كاور عنب وزننده ﴿الخبّاط﴾
رمّان وزننده كنعد ديديكى بالغك ياوريلرينه دينور وكنعد ماده‌سنده بيان اولندى ﴿الاخبط﴾ يرى اياقلريله پك
اوروب چكنار اولان انسان وحيوانه دينور جمعى خبط كاور ضمتينله ﴿المخبط﴾ محسن وزننده خلق باشنى اكوب
يره باقق عادتى اولان آدمه دينور يقال رجل مخبط اى مطرق ﴿الخرط﴾ فرط وزننده ال ايله اغاجك دالرندن يپراق
صيرمق معناسنه‌در يقال خرط الشجر خرطا من الباب الاوّل والثانى اذا انتزع الورق منه اجتذابا وكسلمش
اغاجك ودالك قبوغنى صويوب دوزلتمك معناسنه‌در يقال خرط العود اذا قشره وسوّاه وبرنسنه‌يى صاليورمك
معناسنه‌در يقال خرط الابل فى المرعى وخرط الدلو فى البئر اذا ارسلهما ومنه قول عمر رضى الله عنه * لما رأى منيا فى ثوبه
قدخرط علينا الاحتلام * على بناء المجهول اى ارسل وجماع ايلمك معناسنه‌در يقال خرط جاريته اذا نكحها واوزم
سالقمنى بردن اغزه آلوب چوپنده اولان دانه‌لرى يكپاره صيرمق معناسنه‌در يقال خرط العنقود اذا وضعه فى فيه
واخرج عمشوشه عاريا وضرطه‌لمق معناسنه‌در يقال خرط باسته اذا حبق ومسهل دارو اسهال ايلمك معناسنه‌در
يقال خرط الدواء فلانا اذا امشاه وشكارى قوشى شكاره صالمق معناسنه‌در يقال خرط البازى اذا ارسله وبركسه
ناسه تعرّض واذا ايلمك بابنده كوله‌سنه دستور ويروب مسيب قلمق معناسنه‌در يقال خرط فلان عبده على الناس اذا
اذن له فى اذاهم وتازه چاير و بونجه مقوله‌سى طوارك يوركنى سورمك معناسنه‌در يقال خرط الرطب البعير اذا سلحه
وطوار خروط اولمق معناسنه‌در يقال خرطت الدابّة اذا صارت خروطا ﴿الخرّاط﴾ شدّاد وزننده ذكر اولنان قشر وتسويهٔ
عود معناسنه‌در چقرقجى‌يه دينور چرخ والميه مقوله‌سى پيان كسه‌در ﴿الخراطة﴾ كتابه وزننده چقرقجيلق حرفته دينور
﴿الاختراط﴾ افتعال وزننده بودخى اوزم صالقمنك چوپنى آغزده يكباره صيروب پاكلمك معناسنه‌در يقال اخترط العنقود
بمعنى خرطه وقلج صيرمق معناسنه‌در يقال اخترط السيف اذا استله ﴿التخريط﴾ بودخى مسهل دارو اسهال ايدوب
ايچرويى صيرمق معناسنه‌در يقال خرّطه الدواء اذا امشاه ﴿الخارط﴾ مخروط معناسنه‌دركه تازه چاير و بونجه مقوله‌سى
عكله اسهاله اوغرامش دوه‌يه دينور يقال بعير خارط اى مخروط ﴿الخروط﴾ صبور وزننده شول دابّه‌يه دينوركه سركش
اولمغله زيقلق ايدوب يولارينى صاحبنك الندن چكوب برسمته كيدر اوله جمعى خرط كاور خانك ضميله يقال دابّة خروط
اى جوح يجتذب رسنها من يد ممسكها ثم تمضى وروسبو عورته اطلاق اولنور يقال امرأة خروط اى فاجرة ومعرفت
ومشورتسز نادانلقله بيلديكى برايشه على العميا مباشرت ايدر اولان كسه‌يه دينور يقال رجل خروط اذا كان يتخرّط
فى امر جهلا ﴿الخراط﴾ كتاب وزننده اسمدر دابه‌نك سركش وزيقلغنه دينور يقول بايع الدابة برئت اليك من الخراط
اى الجماح ﴿الانخراط﴾ انفعال وزننده بركسه بيلديكى برايشه مشورةسز خودبخود على العميا مباشرت ايلمك معناسنه‌در
يقال انخرط فى الامر اذا ركب رأسه جهلا وبركسه اوزره قزغروب بدسويليه‌رك شركير اولمق معناسنه‌در تقول
انخرط فلان علينا بالقبيح اى اقبل وسرعتله سكرتمك معناسنه‌در يقال انخرط فى العدو اذا اسرع وبدن
چلمسز لنوب انجلمك معناسنه‌در يقال انخرط جسمه اذا دقّ * شارح ديركه مؤلف انخراط الخرزة فى السلك معناسنى
اهمال ايلمشدركه ايپلكه بونجق ديزلمك معناسيدر ﴿الخوارط﴾ جست وروننده اشكاره على قول اسهاله اوغراملريله
قارنلرنده علف طورمز اولان اشكاره دينور ﴿الاستخراط﴾ پك شدّت ومبالغه ايله اغلمق وكتدكجه اغلمغى
شدّتلندرمك معناسنه‌در يقال استخرط فى البكاء اذا لجّ فيه واشتدّ بكاؤه ﴿الخرّيطى﴾ سميهى وزننده اسمدر شدّت
ومبالغه ايله اغلمغه دينور ﴿الخرط﴾ فتحتينله قيون ياخود ناقه‌پك سودلو اولمغله ممه‌سنه نظر اصابت ايلديكندن
ياخود نمناك يرده ياتديغندن سودى پاره پاره اويوشق اوله‌رق چقمق ياخود علتدن ناشى سوديله برابر صارى صو
چقار اولمق معناسنه‌در يقال خرطت الشاة او الناقة خرطا من الباب الرابع اذا اصابت ضرعها العين او ربضت الشاة
وبركت الناقة على ندى فخرج اللبن منعقدا اومعه ماء اصفر ﴿الاخراط﴾ همزه‌نك كسريله خرط معناسنه‌در يقال
اخرطت الشاة والناقة بمعنى خرطت ﴿المخرط﴾ محسن وزننده و﴿الخارط﴾ ذكر اولنان خرط واخراط علتنه
اوغرامش قيونه وناقه‌يه دينور مخرطك جمعى مخاريط كاور ﴿المخراط﴾ خرط علتنه اوغرامق عادتى اولان قيونه

و ناقه يه دينور (الخرط) خانك كسريله شول سوده دينوركه ذكر اولنان خرط علتنه اوغرامش اوله و اركك ككلكه
دينور (المخروط) آزجه صقاللو آدمه دينور يقال رجل مخروط اى القليل اللحية وسو يوزه دينور يقال وجه
مخروط اذا كان فيه طول (المخروطة) شول صقاله دينوركه ايكى طرفى خفيف وچكه آلتنده صارقان قيللرى سيرك
و اوزون اوله يقال لحية مخروطة اذا كانت قدخفّ عارضها وسبط عثنونها وطال (الاخروّاط) اجلوّاز وزننده
يول اوزون اوزادى چكيلوب كتمك معناسنه در يقال اخروّط بهم الطريق اذا طال وامتدّ وآغ ودوزاق شكارك
اياغنه قپانمغله صيقوب طوتمق معناسنه در يقال اخروّطت الشركة فى رجل الصيد اذا انقلبت عليه فاعتقلته
و سرعتله يل كبى يوريوب كتمك معناسنه در يقال اخروّط الرجل اذا اسرع فى السير ومضى وصقال اوزامق
معناسنه در يقال اخروّطت اللحية اذا طالت (الخريطة) سفينه وزننده جامدانه دينوركه ميشيندن وغيريدن
اولوب ايچنه نسنه قوندقدنصكره قولپلرى برى برينه چكوريلوب باغلنور اوله دفترو پاپوچ كيسه لرى وتاتارهميانچه سى
مقوله سنده ده اطلاق اولنور (الاخراط) همزه نك كسريله قيون و ناقه خرط علتنه اوغرامق معناسنه دركه ذكر
اولندى و خريطه نك قولپلرينى برى برينه چكوروب باغلق معناسنه در يقال اخرط الخريطة اذا اشرجها (التخرّط)
تفعل وزننده قوش قسمنك يلكلرينك ديبنى ياغلر ايكن يلكلرى اوجلريله ياغليه جق ياغدانه چارپوب ياغى اخذ ايلمك
معناسنه در يقال تخرّط الطائر اذا اخذ الدهن من مدهنه بزمكاه (المخاريط) ميمك فتحيله مخراطك جميدركه قاوليان
على قول بهرسنه قاولمق عادتى اولان يپلانه دينور (الاخريط) همزه نك كسريله حمض انواعندن بر نبات آديدر
تركيده يبان پراصه سى و ايت سيه كى ديدكلرى اوت اوله جقدر (الخراط) غراب وزننده و (الخراط) سحاب وزننده
و (الخرّاط) رمّان وزننده و (الخرّيطى) سميهى وزننده و (الخرّاطى) سمّانى وزننده و (الخراطى) زبانى وزننده
شول تازه كوك اوزى كبى نسنه يه دينوركه حصير اوتنك كوكندن آيريلوب چيقار (الخرطيط) خانك كسريله قنادلرى
منقش اولان كلبكه دينور (الخطّ) خانك فتحى وطانك تشديديله جيزكى يه دينور يقال فيه خطّ اى طريقة
مستقيمة مستطيلة ودوزيرده اولان بللو بلورسزجه خفيف يوله اطلاق اولنوركه چيغر و جلغى تعبير اولنور يقال
لزم الخطّ اى الطريق الخفيف فى السهل جمعى خطوط واخطاط كلور * شارحك بيانى اوزره حرف ترديدايله اولان
نسخه لر غلطدر وخطّ مصدر اولور يازو يازمق معناسنه يقال خطّ بالقلم وغيره خطا من الباب الاوّل اذا كتب
و بركونه جماع ايلمك معناسنه در يقال خطّ جاريته اذا جامعها ضربا من الجماع ويمكى آزجه يمك معناسنه در يقال
خطّ الطعام اذا اكله قليلا وخطّ مطلقا يوله اطلاق اولنور تقول الزم الخطّ اى الطريق و بحرين ايالتنك خاصة
دكز ياليسنه على قول هر دكز ياليسنه دينور سيف البحر معناسنه و يمامه ده برموضع آديدر و بحرين دكزنده بر ليمان
آديدر خانك كسريله ده جائزدر رماح خطيه ديدكلرى مزراقلر موضع مذكوره منسوبدر سائر محللردن كلوب
اوراده بيع اولنمغله اورايه نسبت اولنور يوخسه منبتى دكلدر وخطّ بركسه بر يره سنور وعلامت وضع ايدوب بنا ياپمق
مقوله سى خصوص ضمننده كندى نفسيچون احتياز ايلمك معناسنه در يقال خطّ الخطّة لنفسه اذا اتخذها لنفسه
واعلم عليها ومطلقا بر علامت وضعيله برنسنه يى آخردن منع ايلمك معناسنه مستعملدر تقول خططت عليه اذا
حظرته و بركسه نك يوزنده چيزكيلر پيدا اولمق معناسنه در يقال خطّ وجهه اذا صار فيه خطوط وتازه اوغلان
مزلف اولمق معناسنه مستعملدركه خط آورده تعبير اولنور يقال خطّ الغلام اذا نبت عذاره (التخطيط) بودخى
آزجه يمك معناسنه در يقال خطط الرجل اذا اكل قليلا (الخطّ) خانك ضميله مكه ده اخشبان ديدكلرى ايكى طاغك
بريسنه اطلاق اولنور وخطّ قبيله نك قرارگاهنه دينور واو اويوله دينور بونده فتحله ده لغتدر يقال سلك فى الخط
اى الطريق الشارع (الخطّ) خانك كسريله يغمور اصابت ايليان ارضه دينور وشول ارضه دينوركه اكا بركسه
نازل اولوب كنديدن مقدّم كسه نازل اولمامش اوله بدويلرك ابتدا يورد ايندكلرى ارض اوله جقدر (الخطة) هايله
بودخى ارض مذكوره يه دينور (الاختطاط) افتعال وزننده بودخى برارضه غيريلر تعرّض ايليوب كنديسنه
متخصص اولديغنى بيلدرمك ايچون اطرافنه سنور وضع ايلمك معناسنه در يقال اختطّ الخطّة اذا اتخذها لنفسه
واعلم عليها * مؤلف بونى تكرار ايلشدر و بركسه نك چهره سنده چيزكيلر پيدا اولمق معناسنه در يقال اختطّ وجهه
اذا صار فيه خطوط وتازه اوغلان نوخطّ اولمق معناسنه در يقال اختطّ الغلام اذا نبت عذاره (الخطيطة) سفينه
وزننده شول ارضه دينوركه يغمور طوقنمش ايكى ارض بيننده اولوب كنديسنه يغمور طوقنمامش قورى اوله على قول
بعض محلنه يغمور طوقنمش اوله يقال ارض خطيطة اذا كانت لم تمطر بين ممطورتين او التى مطر بعضها (الخطّة)
خانك ضميله قصه وداستانه شبيه حالته دينور وايشه ومصلحته دينور كار و بار تعبير اولنور يقال عرض عليه خطّة

(اى)

اى امر وحاجة وجهل و نادانى معناسنه‌در يقال فى رأسه خطة اى جهل وخطه اعرابه مخصوص بر لعب آديدر
وخطّه خط لفظندن اسم اولور نقطدن نقطه كبى‌كه يازلمش يازى ديمك‌اولور وامور ومصالح اوزره اولان عزم
واقدامه دينور يقال له خطّة على الامور اى اقدام وخطّه بركتر‌كچينك اسميدر ومنه المثل *قبح الله معزى خيرها خطّة* بعضى
ادنى فضيلته نسبت اولنان اراذل واشرار حقلرنده ضرب اولنور ﴿مخطط﴾ محدّث وزننده برموضع آديدر
﴿المخطط﴾ معظم وزننده كوزل ودلبر اوغلانه اطلاق اولنور يقال غلام مخطط اى جميل وخطوطلى اولان شيئه
دينور مثلا يول يول ايشلنمش كليمه كساء مخطط وچبوقلى الاجه‌يه برد مخطط دينور ﴿المخطّ﴾ ميمك كسريله
شول جلّاهلرك جنبـاز ديدكارى آلته دينوركه انكله ايشلرينه جزكى جيزرلر ﴿الخطخطة﴾ زلزله وزننده
يورغنلقدن ايكى طرفه تمايل ايده‌رك يوريمك معناسـنه‌در يقال خطخط فى سيره اذا تمايل كلالا وچوكديره‌رك
ايشه‌مك معناسـنه‌در يقال خطخط ببوله اذا رمى به ﴿الخلط﴾ خانك فتحى ولامك سكونيله برنسنه‌يى آخر شيئه
قاتوب قارشدرمق معناسـنه در يقال خلطه بغيره خلطا من الباب الثـانى اذا مزجه * مؤلف بصائرده بونى
مزجدن اعمّ اولديغنى تصريحله ايكى ياخود زياده نسـنه‌لرك اجزالرى بيننى جمع ايلمكدن عبارتدر ديو رسم
ايلمشدر ﴿التخليط﴾ تفعيل وزننده خلط معناسنه‌در يقال خلطه بمعنى خلطه ﴿الاختلاط﴾ افتعال وزننده قارشمق
معناسـنه‌در يقال خلطه به فاختلط اى امتزج وآت قسمى سكرتمكده سستلك ايدوب عهدهٔ اقتدارندن تقصير
ايلمك معناسنه مستعملدركه مراد قارشق سكرتمكدر يقال اختلط الفرس اذا قصر فى جريه و برآدمك عقل وشعورى
فاسد وتباه اولمق معناسـنه مستعملدر يقال اختلط الرجل اذا فسد عقله ودوه تاولنمق معناسـنه مستعملدركه
لحمى شحمنه مختلط اولور يقال اختلط الجمل اذا سمن ومن الامثال *اختلط الليل بالتراب* واختلط الحابل بالنابل*
واختلط المرعىّ بالهمل * واختلط الخاثر بالزباد * يعنى كيجه توزه طپراغه وصيده آغ نصب ايدن كمسه اوق اتانلره
وچوبانلو سورى مسيبلره وقويوسود فاسد كره ياغنه قارشدى بودرت مثل برماده چپارزلنوب شوريده ومبهم
ومشتبه اولدقده ضرب اولنور ﴿المخالطة﴾ مفاعله وزننده و﴿الخلاط﴾ جدال وزننده برنسنه آخر نسنه‌يه قارشمق
معناسنه‌در يقال خالطه مخالطة وخلاطا اذا مازجه * شارحك بيانى اوزره متعدى دخى اولور وخلاط ناسك
ودوه وسائر مواشينك برى برينه قارش مورش اولملرندن عبارتدر يقال ماهذا الخلاط اى اختلاط الابل والناس
والمواشى وآيغر ديشى‌يه آشمق معناسـنه مستعملدر يقال خالط الفحل النـاقة اذا ضاربها و برآدمك دماغى
مختلّ اولوب عقل وشعورى شوريده اولمق معنأسنه مستعملدر يقال خولط الرجل فى عقله اذا اختلّ وزكات
خصوصنده صادر اولان ﴿ لاخلاط ولاوراط ﴾ حديثنده منهى اولان خلاطدن مراد مثلا ايكى كمسه وجدآتى
اوزره سائمه‌لرينى برى برينه قارشدرمقدن عبارتدر مثلا قيونك نصابى قرقدر يعنى بركمسه‌نك قرق عدد قيونى
اولوب شرط زكات تحقق ايلدكده برقيون ويرر تايوزيكرمى بره‌قدر ويوزيكرمى برده ايكى قيون ويرر ايكيوز بره
قدر برنسنه ويرمز وايكيوز برده اوچ قيون ويرر درتيوزه قدر ودرتيوزده درت قيون ويرر آندنصكره يوزر
اعتبار اولنور هريوزده برقيون ويرر مثلا بشيوزده بش والتى‌يوزده التى‌ويرر هلمّ جرّا امدى ايكى خليط بيننده
قرق قيونى و برينكده سكسان قيونى اولمق اوزره يوزيكرمى قيون اولوب وقارشق بريرده اولسه‌لر زكات آلان كمسه
كلوب على الاطلاق ايكى قيون آلوب كتدكده سكسان قيونك صاحبى قرق صاحبنه برقيونك ثلث حصه‌سيله
رجوع انلمكله بونك اوزرينه برقيونله ثلث وانك اوزرينه ايكى ثلث عائد اولمقدر واكر مزبور يوزيكرميدن برقيون
زكات آلورسه سكسان صاحبى قرق صاحبنه برقيونك ايكى ثلث حصه‌سنى ردّ ورجوع ايلمكله انك اوزرينه برقيونك
ايكى ثلث حصه‌سى واول برينـك اوزرينه برثلثى عائد اولمقدر وبعضلر ديديلركه زكاتده خلاط متفرّق بيننى جمع
ايلمكدن عبارتدركه مثلا اوچ نفر آدملرك قرقر قيونلرى اولسه حسب النصاب هر برينه برقيون ويرمك واجبدر
زكات آلان ويوده مزبورلره متقرّب اولدقده حيله‌يه سلوكله مجموعنى طوپليوب كوياكه يوز يكرميسنده برآدمك
مالى صورتنده ايلمريله ويوده دخى حسب الفريضه همان برقيون آلور * شارح ديركه تفريق مجتمع صورتى بركونه
دخى واردركه مثلا ايكى شريكك هر برينك يوزر قيونى اولسه مجموعنه اوچ قيون واجب اولور مصدّق كلدكده
تفريق ايلسه‌لر هر بر برينه برر قيون لازم كلور انتهى * ومخالطه وخلاط برنسنه برآدمك عقل وشعورينى شوريده
ومختلّ ايلمك معناسـنه مستعملدر يقال خالطه الدّاء اذا خامره وقيون سوريسنه قورد كيرشمك معناسـنه‌در يقال
خالطه الذئب الغنم اذا وقع فيها وجماع ايلمك معناسـنه مستعملدر يقال خالط المرأة اذا جامعها ﴿الخلط﴾ خانك
كسريله اكرى اوقه واكرى يايه دينور اغاجلرى ذاتنده اكرى اولمغله طوغرلتدقدنصكره ينه چارپلمش

اولور لامك كسريله ده جائزدر يقال يرمى بالسهم الخلط عن القوس الخلط اى المعوّج واحمق وشاشقن آدمه دينور
يقال رجل خلط اى احمق وبرنسنه يه قارشمش اولان شيئه دينور طيب اجزاسى كبى وهر نوعدن قارشق اولان
خرمايه دينور جمعى اخلاطدر وصويى ونسبى قارشق آدمه دينور يقال رجل خلط ملط اى مختلط النسب
وخلط اخلاط اربعه نك هر برينه اطلاق اولنوركه بنيهٔ بدنك مبناسى اولان امزجهٔ اربعه در صفراء وسوداء
ودم وبلغمدن عبارتدر (الخلطة) خانك كسريله دائما ناسله اختلاط ايدن عورته دينور يقال امرأة خلطة اى
مختلطة بالناس (الخليط) امير وزننده اورتاغه دينور تقول هو خليطى اى شريكى على قول حقوق ملكيه ده
مشارك اولانه دينور صوحصه سى ويول حصه سى كبى ومنه حديث الشفعة ❋ الشريك اولى من الخليط والخليط
اولى من الجار ❋ بوراده خليطدن مراد وجه مذكور اوزره حقوق ملكيه ده مشارك اولاندر وشريكدن مراد
شيوعده يعنى تقسيم اولنميان حصه ده مشارك اولاندر و ❋ ما كان من خليطين فانهما يتراجعان بينهما بالسوية ❋
حديثنده واقع خليطلردن مراد بينلرنده اولان مواشى منقسم اولميوب مختلط اولان شريكلردر مثلا دوه قسمنك
نصاب زكاتى بش نفره بالغ اولمقدر يكرمى بشه قدر هر بشده بر قيون وبر يلور ويكرمى بشدن اوتوز بشه قدر
بر بنت مخاض وبر يلور پس ايكى كسه نك بر وجه شركت مثلا بينلرنده زكاتى قيون اولان برمقدار دوه اولوب
شرط زكات تحققنده مصدّق كلوب زكاته مبادرتده مجموعى شريكك برينك يدنده بولنمغله آندن واجب كلان
زكاتى اخذ ايلسه على السويّه او برشريكى اوزره رجوع ايدر * شارح ديركه بالسويّة ويتراجعان قوللرينك
نكته لرى نهايهٔ ابن اثيرده مشروحدر وفى حديث النبيذ ❋ انّه نهى عن الخليطين ان ينبذا ❋ اى ما ينبذ من البسر
والتمر معا اومن العنب والزبيب او منه ومن التمر ونحو ذلك مما ينبذ بونده خليطلردن مراد خرما قوريغيله خرمادن
ياخود ياش اوزمله قورى اوزمدن ياخود قورى اوزمله خرمادن وبونلر كبى مختلط نبذ اولنانلردر زيرا انواع
مختلط اوله رق نبذ اولندقده شيره سى تيز شدتلنوب سريعا متغير ومسكر اولور * شارح ديركه بعضلر حديث
مرقومك ظاهرينه عمل ايله مطلقا خلطين نبيذينك تحريمنه ذاهب اولديلر هرنقدر هنوز شيره اولوب اسكار حدّينه
بالغ اولمامش ايسه ده پس بوكونه سنى شرب ايدن جهت واحده دن آثم اولور وبعد حدوث الشدّة شرب ايدن ايكى
جهتدن آثم اولور برى خلطين شربى وبرى مسكر شربندن اولور وبعضلر ترخيص ايدوب تحريمى اسكار ايله معلل
قيلديلر وخليط قارشق اجناس ناسه اطلاق اولنور وخاتونك زوجنه وابن عمه اطلاق اولنور يقال هو خليطها اى
زوجها وهو خليطه اى ابن عمه وشول قومه اطلاق اولنوركه جمله سنك امر ومصلحتلرى يكسان اوله جسم واحد
كبى اوله لر يقال هم خليط اذا كان امرهم واحدا ومخالط معناسنه در جمعى خلط كلور ضمتينله وخلطاء كلور كرماء
وزننده يقال هو خليطه اى مخالطه وهم خلطه وخلطاؤه وبينهم خلطة وخليط صمان ايله ياخود بونجه ايله قارشق
چاموره دينور واكشى سود ايله قارشق طتلو سوده دينور وچرويش ايله وات ايله قارشق صافى ياغه دينور (الخليطة)
سفينه وزننده قيون سودى اوزره صاغلمش دوه سودنه دينوركه برى برينه قارشمش اولور ياخود كچى سودى اوزرينه
صاغلمش قيون سودينه ياخود على العكس اولانه دينور (الاخلاط) همزه نك فتحيله اجناس مختلفه دن بريكمش ناسه
دينور اوباش معناسنه (الخليط) امير وزننده و(الخليطى) سمّيهى وزننده بونلرده اخلاط معناسنه در مفردلرى
يوقدر خليطى لفظنده تخفيفله ده زبانزددر وخليطى تشديد وتخفيفله قارشقلق شورش واختلاط معناسنه در يقال
وقعوا فى خليطى اى فى اختلاط (الخليطى) خليفى وزننده قارشق معناسنه در فى الاصل مصدردر يقال مالهم
بينهم خليطى اى مختلط (المخلط) منبر وزننده و(المخلاط) محراب وزننده دائما امور ومصالحه اختلاط ايدن
آدمه دينور يقال رجل مخلط ومخلاط اذا كان يخالط الامور ويقال هو مخلط مزيل كما يقال راتق فاتق (الخلط)
خانك فتحيله و(الخلط) كتف وزننده (والخلط) عنق وزننده شول كسه يه دينوركه دائما دولكر بورغوسى
كبى خلق ايچنه صوقيلوب هر كسك مزاج ومشربنجه تملق ومداهنه والتيام ايدر اوله وشول كسه يه
دينوركه پزونك مشرب اولمغله نسوان ومتاعنى بين الناس القا ايدر اوله وخلط كتف وزننده احمق ومختلّ الشعور
كسه يه دينور يقال رجل خلط اى بين الخلاطة اى احمق بوراده خلاطه كرامه وزننده مصدردر لكن كنديدن فعل
تصرفى يوقدر (الاخلاط) همزه نك كسريله آت سكرتمكده تقصير ايلك معناسنه دركه دوز سكرتميوب قارشق
وشوريده سكرتمكدن عبارتدر يقال اخلط الفرس اذا قصر فى جريه وآيغر ديشى يه آشمق معناسنه در يقال اخلط
الفحل اذا خالط الانثى وآيغرى ديشى يه آشدرمق معناسنه در يقال اخلط الفحل الجمّال اذا نزى به على الانثى وآيغرك
آلتى فرجدن خطا ايلمكله چكن كسه اليله طوتوب طوغرى ادخال ايلك معناسنه دركه شطا لجيلق تعبير اولنور

يقال اخلط الرجل للفحل اذا اخطأ فى الادخال فسدد قضيبه يعنى و ادخله فى الحيا (الاستخلاط) آيغرك آلتى ابتدا
فرجدن خطا ايلكله بنه كنديسى طوغرلدوب ادخال ايلك معناسـنه‌در يقال استخلط الفحل اذا فعل الاخلاط
من تلقاء نفسه (خلاط) كتاب وزننده ارمينيه اولكه‌سنده بر بلده آديدر اخلاط ديمك جائزدكلدر بو بلده بدليس
قربنده واقعدر قديمى ولطيف برشهر اولوب اوچ دفعه خراب اولمشـدر وحالا خرابه‌در آندن نيجه فضـلاء
چيقمشدر (المختلط) اسم فاعل بنيه‌سيله شحمى لحمنه قارشمش سموز وطاولو دوه‌يه دينور يقال جمل مختلط وناقة
مختلطة اذا سمنا حتى اختلط الشحم باللحم (الخمط) خانك فتحى وميمك سكونيله اتى كباب ايلك على قول تاتار بجه
كباب ايلك معناسنه‌در يقال خمط اللحم خمطا من الباب الثانى اذا شواه او فلم ينضجه واوغلاغك دريسنى يوزوب
بتون بريان ايلك معناسنه‌در يقال خمط الجدى اذا سلخه فشواه وطولومه سود قومق معناسنه‌در يقال خمط اللبن
خمطا من الباب الاوّل والثانى اذا جعله فى سـقاء وخمط رايحه‌سى طيب اولان سوده دينور خامطه كبى على قول
نبق والما رايحه‌لرى باغلمش سوده دينوركه نبق كبى والما كبى قوقار اوله كما سـيذكر وخمط وخموط قعود وزننده
سودك وسود طولومنك رايحه‌سى خوش اولمق معناسنه‌در وناخوش اولمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقـال
خمط اللبن والسـقاء خمطا وخموطا من الباب الاوّل اذا طابت ريحه ويقـال خمط اذا تغيّرت ريحه وخمط اكثى
على قول آجى نسنه‌يه دينور يقال شئ خمط اى حامض اومرّ ودادى آجترق اولان نباته دينور وآغاجك آزجه
طوتمش يمشنه دينور وسـدر آغاجنه شبيه برشجرك اسميدر وبرقاتل وزهرناك شجر آديدر ياخود مطلقا تيكنمسز
وچاليسز اولان شجره دينور ومسـواك آغاجنك يمشنه دينور وبرنوع يمش آديدركه فسـوة الضبع دخى ديرلر
مؤلف عندنده فسوة الضبع منتار نوعندندر قعبل دخى دينور وسائره كوره يونانيده سقراطيون ديدكلرى كوكدر
شلغم قدر اولور (الخميط) اميروزننده دريسى يوزلدكدنصكره بتون طبخ اولان اوغلاق بريانه دينور فروں
بريانى كبى واكرتويى يولنوب دريسيله بريان اولمش ايسه اكا سميط دينور كرك دريسى يوزلدكدنصكره دريسنه
صاريلوب بريان اولسون اورمان كبابى كبى‌كه تنور بريانى دخى بويلجه اولوروكرك دريسى يوزلميوب اويلجه بريان
اولسونكه بدوى بريانيدر تقول اطعمنا يوماخيطا ويوماسميطا (الخماط) شدّاد وزننده بريانجى‌يه دينور شواء معناسنه
(الخمطة) تمره وزننده اوزم چچكى مقوله‌سنك رايحه‌سنه دينور وققولى باديه على قول اكشى اوله‌رق رايحه‌لو
اولانه دينور وخوش ققولى سـوده دينور ياخود نبق وتفـاح رايحه‌سى باغلمش سـوده دينور وطولومك
رايحه‌سنه دينور بونده فتحاتله لغتدر وخوش ققولى طپراقلو ارضه دينور فرحه وزننده دخى لغتدر يقال ارض
خمطة وخمطة اى طيبة الريح (الخمط) فتحتينله بودخى سودك وطولومك رايحه‌سى خوش اولمق ورايحه‌سى بوزلمق
معنالرينه اضداددندر يقـال خمط اللبن والسقاء خمطا من الباب الرابع اذا طابت ريحه ويقال خمط اذا تغيّرت ريحه
وبركسـه تكبر ايلك معناسـنه‌در يقال خمط الرجل اذا تكبرّ وطارلمق معناسـنه‌در يقال خمط الرجل اذا غضب
(الخامط) بودخى خوشبو سوده على قول نبق وتفاح رايحه‌سى باغلمش سوده‌دينور يقال لبن خمط وخمطة كما ذكر
وخامط اى طيب الريح اواخذ ريحا كريح النبق والتفاح وكذا سقاء خامط (التخمط) تفعل وزننده بودخى بيوكلنمك
معناسنه‌در يقال تخمّط الرجل اذا تكبر وغضبه كلك معناسـنه‌در يقال تخمّط الرجل اذا غضب ودوه كوكرمك
معناسـنه‌در يقال تخمّط الفحل اذا هدر ودرياجوش وخروش ايتمك معناسـنه‌در يقال تخمّط البحر اذا التطم
(المتخمّط) متكبروزننده‌يك غالب وزبردست آدمه دينور يقال رجل متخمّط اى غلاّب قهار وشول خشمناك آدمه
دينوركه شدت غضبندن چاغروب باغرراوله يقال رجل متخمّط اى الشديد الغضب له جلبة من شدّة غضبه (الخمط)
كتف وزننده جوش وخروش ايدر اولان دريايه وصف اولور يقال بحر خمط الامواج اى ملتطمها (الخنط) خانك فتحى
ونونك سكونيله بركسه‌يه تاسه ويروب غصه‌لندرمق معناسنه‌در يقال خنطه خنطا من الباب الثانى اذا كربه (الخناطيط)
بلوك بلوك جماعتلره دينور جماعات متفرّقه معناسنه * شارحك بيانى اوزره مفردى يوقدر يقال جاءت خناطيط اى جماعات
متفرّقة (الخوط) خانك ضميله بريللق تازه ويومشق آغاج دالنه وچبوغنه دينور على قول مطلقا تازه چبوغه دينور
جمعى خيطان كلور خانك كسريله اصلى خوطان ايدى يقـال قدّ كالخوط اى الغصن الناعم لسـنة اوكلّ قضيب
وجست وسبكروح وبدن واندامى خوب اوله‌رق اتلو جانلو آدمه دينور يقال رجل خوط اى جسيم خفيف حسن
الخلق وخوط بررجل علميدر وبلخ قضاسنده برقريه آديدركه قوط دخى ديرلر قافله (الخوطانة) و(الخوطانية) خالرك
ضميله شول اوغلانه وقيزه دينوركه تازه نهال كبى بالا بلند وتر وتازه بدن اوله يقال غلام وجارية خوطانة وخوطانية
اذا كانا كالغصن طولا ونعمة (خط خط) خالرك ضميله برآدمه بركسه‌يى مزراقله الدانمق يعنى مزراقله آنى اورر

كبي اولمق ضمننده امر ايلمك مقامنده استعمال اولنور يقال قال له خط خط وهو امر بان يختلّ احدا برمحه
شارح ديركه بومشدّد اولان خط صيغه‌سندن امر مخفف اولمق ملحوظدر (التخوط) تفعل وزننده بركسه‌يه
بروقتده كلدكدنصكره ينه كلمك معناسنه‌در يقال تخوّطه اذا اتاه الحين بعدالحين (الخيط) خانك فتحى وياڭ
سكونيله ايپلك تلنه دينور يقال سلك الخيط فى‌الخياط اى السلك جمعى اخياط وخيوط كلور وخيوطه كلور
هايله وخيط الرقبه بيونده اولان مردار ايليك ديدكلرى بياض اوزون نسنه‌در يقال جاحش فلان عن‌خيط
رقبته وهو النخاع وخيط برمعروف طاغك آديدر وخيط مصدر اولور ديكش ديكمك معناسنه يقال خاط
الخياط الثوب يخيط خيطا بوندن اسم خياطه‌در ديكش معناسنه وخيط يلان قسمى يريوزنده تل كبي صاغيلوب
كتمك معناسنه مستعملدر يقال خاطت الحية اذا انسابت على‌الارض وخيط برسورى دوه قوشنه ياخود
بربلوك چكركه‌يه دينور جمعى خيطان كلور خانك كسريله (الخيط الابيض) فجر ظهورنده افقده خيط شكلنده
نمايان اولان بياضه اطلاق اولنور (الخيط الاسود) غروب شمس عقبنده كذلك افقده ظاهر اولان سواده
اطلاق اولنور ومنه قوله تعالى ﴿حتى يتبين لكم الخيط الابيض من الخيط الاسود﴾ اى بياض الصبح فى الافق من سواد
الليل (الخيطى) سكرى وزننده و (الخيط) خانك كسريله بونلرده دوه قوشندن ياخود چكركه‌دن بربلوكه دينور
(الخيطاء) حمراء وزننده بيونى اوزون اولان دوه قوشنه دينور يقال نعامة خيطاء اى طويلة العنق (الخياط) لحاف
وزننده و (المخيط) ملحف وزننده كنديسيله اثواب ديكيله‌جك ايپلك وابريشم مقوله‌سنه دينور وايكنه‌يه اطلاق
اولنور ايره معناسنه وممرّ ومسلك معناسنه‌در * شارح ديركه بو معنا يالكز مخيطك معناسى اولمغله عباره‌ده سقطه واردر
(الخاطئ) قلب اوزره و (الخائط) اصل اوزره و (الخيّاط) شدّاد وزننده ترزى‌يه دينور يقال هو خاط وخائط
وخياط اى يخيط الثوب (المخيط) مكيل وزننده و (المخيوط) اصلى اوزره ديكلمش ثوبه دينور يقال ثوب مخيط
ومخيوط اذا كان قد خيط (التخييط) تفعيل وزننده صاچه صقاله قيرسرپمك على قول تل تل آغارتمق معناسنه
مستعملدر يقال خيط الشيب فى رأسه اذا بدا او صار كالخيوط (التخيط) تفعل وزننده صاچ وصقال تل تل آغارمق
معناسنه مستعملدر يقال تخيط رأسه بالشيب اذا ابيضّ كالخيوط (خيط باطل) اضافتله هوايه على قول باجه‌دن
وپنجره‌دن ايچرويه نفوذ ايدن شعاع شمسه دينوركه ناس اكا ذرّه تعبير ايدرلر يقال ادقّ من خيط باطل وهو الهواء او ضوء
يدخل من الكوّة (الخيطة) تمره وزننده قازيغه اطلاق اولنور وتد معناسنه وايپه واورغانه دينور يقال مدّ خيطة
اى حبلا وشول ايپلكه دينوركه بال صاغان كسه‌نك قوللنديغى ايپه باغلو اولور على قول اثوابى اوستنه كيوب
بورنديكى اوستلكه دينور وخيطه مصدر اولور بركسه‌يه بركره مرور ايلمك ياخود سرعتله مرور ايلمك معناسنه
يقال خاط اليه خيطة اذا مرّ عليه مرّة واحدة او سريعة (الاختياط) افتعال وزننده خيطه معناسنه‌در يقال اختاط
اليه واختطى بمعنى خاط اليه * شارحك بيانى اوزره اختطى مقلوبدر نته‌كه خطو ماده‌سنده آنى تأييد ايلمشدر
(المخيط) ديكلمش ثوبه دينوركه ذكر اولندى بو مناسبتله يلان قسمنك صاغيلوب كتديكى يره مخيط الحيه اطلاق اولنور
برصره ديكلمش ديكش يرينه تشبيهله يقال هذا مخيط الحية اى مزحفها

فصل الدال

فصل الدال

(الدثط) دالك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله يارەيى وچبانى دشمك معناسنه‌در يقال دثط القرحة دثطا من الباب الاول اى بطها
فانفجر مافيها (الدحلطة) حاى مهمله ايله دحرجه وزننده خلط كلام ايلمك معناسنه‌در يقال دحلط الرجل اذا
خلط فى كلامه (الدفط) دالك فتحى وفانك سكونيله قوش چفتلشمك معناسنه‌در يقال دفط الطائر دفطا
من الباب الاول اذا سفد عندالبعض بوذال معجمه وقافله‌در (دلغاطان) دالك فتحى وغين معجمه ايله مرو
قضاسنده برقريه‌در فقهادن فضل الله بن محمد بن ابراهيم الدلغاطىّ اورادندر حافظ ابو محمد الرشاطىّ كتاب
انسابنده ذال معجمه ايله تقييد ايلمشدر (دمياط) جريال وزننده مصر اولكه‌سنده بلدۀ معروفه‌در * شارح ديركه
دمياط سريانيدر اصلى معجمه ايله‌در قدرت ربّانيه معناسنه‌در كوياكه مجمع البحرين قدرتنه اشارتدر على قول
دمياط بن اشمس بن مصر ايم بنا واسميله مسمّا اولمشدر (دهروط) عصفور وزننده صعيد مصرده بربلده آديدر

فصل الذال المعجمة

فصل الذال المعجمة

(الذأط) ذالك فتحى وهمزه‌نك سكونيله بوغزلمق معناسنه‌در يقال ذأطه ذأطا
من الباب الثالث اذا ذبحه وبرآدمى دلى آغزندن چيقنجه قدر بوغمق معناسنه‌در يقال ذأطه اذا خنقه حتى دلع لسانه
وطولدرمق معناسنه‌در يقال ذأط الاناء اذا ملأه وطولمق معناسنه‌در يقال ذأط الاناء اذا امتلأ (الذحلطة)
دحلطه وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى (الذرباطة) ذال مكسوره وباى موحّده ايله طينت واحده‌ده اولان
ارضه دينوركه بريرنده اختلاف اولميه يقال ارض ذرباطة اى طينة واحدة (الذرطأة) دحرجه وزننده چركين

چركين طعام يمك معناسنه‌در تقول ذرطيت يافلان ذرطأة اى اكلت قبيحا همزه تسهيل اولنمشدر ﴿الذرعمط﴾
قزعمل وزننده‌بوغردكبی پك قويوسوده دينور وهرنسنه‌يه اشتها ايدر اولان صوغومسزكسه‌يه دينور يقال اكل
الذرعمط ذرعمطا اى الرجل الشهوان لبناخاثرا ﴿الذرقطة﴾ قافله دحرجه وزننده من غير روية برسوزآتی ويرمك
معناسنه‌در يقال ذرقط الكلام اذالفظه ﴿الاذطّ﴾ اعزّ وزننده چنه‌كيكی اكری اولان آدمه دينور يقال رجل اذطّ
اى المعوّج الفكّ ﴿الذعط﴾ ذالك فتحی وعينك سكونيله بوغزلمق علی قول تيز بوغزلمق معناسنه‌در يقال ذعطه
ذعطا من الباب الثالث اذا ذبحه اوذبحا وحيّا ﴿الذعوط﴾ جرول وزننده و﴿الذاعط﴾ چابك اولومه دينور يقال
موت ذعوط وذاعط اى سريع ﴿الذعمطة﴾ دحرجه وزننده ذعط معناسنه‌در يقال ذعمطه بمعنی ذعطه وذعمطه
اسم اولور دلی زفيرعورته دينور يقال امرأة ذعمطة اى بذيئة ﴿الذفط﴾ دفط وزننده حيوان چفتلشمك معناسنه‌در
يقال ذفط الطائر والتيس ذفطا من الباب الثانی اذا سفد وسينك صچمق معناسنه‌در يقال ذفط الذباب اذا القی
مافی بطنه علی قول بونلرده صواب اولان قافله اولمقدر ﴿الذفوط﴾ صبور وزننده ضعيف وزبون شخصه دينور
يقال رجل وبعير ذفوط اى ضعيف ﴿الذقط﴾ ذالك فتحی وضميله ذفط معنارينه‌در يقال ذقط الطائر والتيس ذقطا
من البـاب الثانی اذا سفد ويقال ذقط الذباب اذا ونم ﴿الذقطان﴾ سـكران وزننده و﴿الذقط﴾ كتف وزننده
طارغين آدمه دينور يقـال رجل ذقطان وذقط اى غضبان ﴿الذقط﴾ سقط وزننده برنوع اوفق سينكه دينور
جمعی ذقطان‌در صردان وزننده ﴿التذقّط﴾ تفعل وزننده برنسنه‌يی آزجه آزجه آلمق معناسـنه‌در يقال تذقط
الشیٔ اذا اخذه قليلا قليلا ﴿الذقطة﴾ همزه وزننده و﴿الذقيط﴾ امير وزننده يرامز وخبيث كمسه‌يه دينور يقال
رجل ذقطة وذقيط اى خبيث ﴿المذقوط﴾ سينك صچمش نسـنه‌يه دينور يقـال لحم مذقوط اذا كان فيه ذقط
الذباب ﴿الذمط﴾ ذالك فتحی وميمك سكونيله بوغزلمق معناسـنه‌در يقال ذمطه ذمطا من الباب الثانی اذا ذبحه
﴿الذمطة﴾ همزه وزنـنده لقمه‌يی آغزده چيگنمكسزين يودر اولان آدمه دينور يقـال هو ذمطة اذا كان يبلع
كل شیٔ ﴿الذمط﴾ كتف وزننده بوغزدن چابك اينوب كيدر اولان طعامه دينور يقـال طعام ذمط اى سريع
الانحدار ﴿ذمياط﴾ دمياط لفظنده لغتدركه ذكر اولندی ﴿الذوط﴾ ذالك فتحی وواوك سكونيله بركمسه‌يی دلی
آغزندن چيقنجه قدر بوغمق معناسنه‌در يقال ذاطه يذوطه ذوطا اذا خنقه حتی دلع بلسانه ﴿الاذوط﴾ چنه‌سی
ناتمام اولان انسان وحيوانه دينور يقال هواذوط اى الناقص الذقن ﴿االذوطة﴾ تمره وزننده برنوع اورمجك
اسميدركه صرتی صاری اولور جمعی اذواط در ﴿ذهوط﴾ جرول وزننده برموضع آديدر ﴿ذهيوط﴾ عذيوط
وزننده وعصفور وزننده برموضع آديدر

فصل الراء المهملة

فصل الراء المهملة

﴿الربط﴾ ضبط وزننده باغلمق معناسنه‌در
يقال ربط الشیٔ ربطا من الباب الثـانی والاول اذا شدّه ﴿المربوط﴾ و﴿الربيط﴾ امير وزننده باغلنمش نسنه‌يه
دينور يقـال شیٔ مربوط وربيط اى مشدود وربيط شول قوری خرمايه اطلاق اولنوركه طغارجغه قونوب
اوزرينه تازه‌لنمك ايچون صو دوكلمش اوله يقال عنده ربيط وهو تمر يوضع فی الجراب ويصبّ عليه الماء فيعود
كالرطب وصويه اصلادلمش خرما قوريغنه اطلاق اولنور يقـال بسر ربيط اى مودون وشول راهبه وزاهده
وحكيم وفيلسوفه اطلاق اولنوركه نفسلرينی دنيادن منع واخرايه ربط ايلمش اوله‌لر رابط كبی كما سيذكر وربيط
غوث بن مرّبن طلحه‌نك لقبيدر مزبورك والده‌سنك مقدما اولادی تعيش ايلامكله اكر من بعد برولدم قالور ايسه
باشـنه علامت ايچون يوك پارچه‌سی باغليوب كنديسنی كعبهٔ معظمه خدمتنه ربيط يعنی مربوط ايده‌يم ديو نذر
ايلمشيدی وقتـاكه غوث مرقوم تولّد وتعيش ايلمكله نذرينه وفا ايله بيت شريفه خادم ايدوب بلوغه قدر اول
خدمتده ابقـا بعده انتزاع ايلمكله ربيط ايله ملقب اولمشدر ﴿الرباط﴾ كتاب وزننده كنديسيله برنسنه باغلنه‌جق
شيئه دينوركه باغ تعبير اولنور جمعی ربط كلور ضمتينله يقال ربطه بالرباط وهو ماربط به ورباط يوركه اطلاق
اولنور رباط بدن اولديغيچون ومنه يقـال قرض فلان رباطه اى فؤاده اذا مات وفؤاد ايله كوكل مراد ايلك
دخی اولور اشـيانك نفسه ارتباطنه وسيله اولديغيچون ورباط مفاعله‌دن مصدر اولور مرابطه كبی بر ايشه
مداومت ايلك معناسنه يقال رابط الامر مرابطة ورباطا اذا واظب عليه وخاصة دشمن آغزنده اولان سرحدّ
ودربندمحافظه‌سـنه ملازمت ايلك معناسـنه‌در يقال رابط الجيش اذا لازموا ثغر العدوّ ورباط آت سوريسنه
علی قول بش رأس واندن زياده‌يه اطلاق اولنور مابها المرابطه اولديغيچون بوراده رباط اسمدر يقـال لفلان
رباط اى الخيل اوالخمس منها فافوقها ورباط كاربانسرايه وتكيه‌يه وعمارته اطلاق اولنوركه مسافرلر ايچون
بنـا قلنور آنده طوارلری باغلنديغی ايچون ومرابطه سرحدده ايكی دشمن عسـكرلری جنك وقتـاله آماده

اوله رق بری برینه مقابل آتلرینی باغلمق معناسنه در حتی بو جهتدن دربند وسرحدده عسکر اکلندیکی یره
وعسکر اقامتنه رباط اطلاق اولندی ومنه قوله تعالی ﴿ وصابروا ورابطوا ﴾ ای اقیموا علی جهاد عدوّکم بالحرب
وارتباط الخیل او معناه انتظار الصلاة بعد الصلاة لقوله علیه الصلاة والسلام ﴿فذلکم الرباط﴾ مانصه عن ابی هریرة
رضی الله عنه انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴿الا ادلکم علی مایمحو الله به الخطایا ویرفع به الدرجات﴾
قالوا بلی یا رسول الله قال ﴿ اسباغ الوضوء علی المکاره وکثرة الخطاء الی المساجد وانتظار الصلاة بعد الصلاة
فذلکم الرباط فذلکم الرباط ﴾ یعنی حضرت رسول الله برکون اصحابه بیوردیلر که سزلری محو ذنوب وخطایا
ورفع درجاته وسیله اولان عمله دلالت ایده‌یمی آنلر دخی نیاز ایتدکلرنده زحمت ومشقتی وارایکن اسباغ وضوء
ایدوب ومساجده کثرت تردّد وبرنمازدنصکره نمازآخره منتظر اولمغه مداومت ایلمکدر ایشته بونلر رباطدر بیوردیلر
یعنی جهاد فی سبیل الله منزلنده درلر یاخود بوراده رباط باغ معناسندن مأخوذدر که صاحبنی عذاب وعقابدن
منع ایدر دیمکدر یاخود معاصی ومحارمدن منع ایدر دیمك اولور ﴿ المربط ﴾ منبر وزننده و ﴿ المربطة ﴾ هایله طوار
باغلیه جق باغه دینور یقال قطعت الدابّة مربطها ومربطتها ای ماربطت به ومربطه شول لطیف ونازك کوکس
قولانه دینور که پالانك اوزرندن کتوریلوب باغلنور ﴿ المربط ﴾ مقعد وزننده و ﴿ المربط ﴾ منزل وزننده طوار
باغلیه جق یره دینور ﴿ الرابط ﴾ بودخی شول راهبه وزاهده وفیلسوفه اطلاق اولنور که نفسنی دنیادن منع واخرایه
ربط ایلمش اوله ربیط کبی یقال راهب وزاهد وحکیم ربیط ورابط اذا کان قدظلف نفسه عن الدنیا ﴿ رابط الجأش ﴾
و ﴿ ربیط الجأش ﴾ قویّ القلب دلیر وبهادر آدمه اطلاق اولنور کویا که یورکی باغلنمش اولمغله اصلا مهول ومهیبدن
خفقان عارض اولمز یقال رجل رابط الجأش وربیطه ای شجاع ورابط بول ومیدانلو صولوغه وصف اولور
بعض انسان وحیوان پك صولوقلی اولور کویا که اجزالرینی بری برینه ربط ایدوب اوزادر اولور یقال نفس رابط
ای واسع اریض ﴿ الرباطة ﴾ کتابه وزننده برکسه دلیر وقویّ القلب اولمق معناسنه در یقال ربط جأشه رباطة
اذا اشتدّ قلبه وخدای متعال برکسه نك کوکلنه صبر وثبات فیض والهامیله قویّ القلب قلمق معناسنه در یقال
ربط الله علی قلبه ای الهمه الصبر وقوّاه ومنه قوله تعالی ﴿ وربطنا علی قلوبهم ﴾ الایة ﴿ الربیطة ﴾ سفینه
وزننده بریره باغلنمش دابّه یه دینور یقال دابّة ودوابّ ربیطة ای مربوطة ﴿ مربوط ﴾ اسکندریّه قضاسنده
برقریه در خلقی پك معمر اولورلر اسکندریه ده انلردن نیجه کسه لر مشهودمز اولدی ﴿ الارتباط ﴾ افتعال وزننده برآدم
سرحدده دشمنله جنك ایلمك ایچون آت ایدنمك معناسنه در یقال ارتبط الرجل فرسا اذا اتخذه للرباط ﴿ المترابط ﴾
شول صویه اطلاق اولنور که هرکز چکیلوب انتامغله یرنده دائمی طورر اوله یقال ماء مترابط ای دائم لاینزح
﴿ مرباط ﴾ بحر هند ساحلنده بربلده آدیدر ﴿ الرثوط ﴾ ثای مثلثه ایله قعود وزننده یرندن آیرلمامق وجه اوزره
دائمی مکث وقعود ایلمك معناسنه در یقال رثط فی قعوده رثوطا من الباب الاول اذا ثبت ولزم ﴿ الارثاط ﴾ همزه نك
کسریله رثوط معناسنه در یقال ارثط الرجل فی قعوده بمعنی رثط ﴿ المرثط ﴾ محسن وزننده یرده ومرکوب اوزرنده
دائما صالق وسلپوك اوتورر اولان کسه یه دینور یقال رجل مرثط ای مسترخ فی قعوده ورکوبه ﴿ الرساطون ﴾
رانك فتحیله خمر وباده یه دینور ظنّ ایدرمکه فی الاصل رومی اولوب کلام عربه دخیل اولمشدر * مترجم دیرکه
تحفه ترجمه سنده رساطون اوزم صویی وعسل وسائر بعض اجزادن مرتّب بردرلو شراب ایله مفسردر
﴿ الرطیط ﴾ اطیط وزننده شماطه وغریو وفریاده دینور تقول ماهذا الرطیط ای الجلبة والصیاح وحمق وبلاهت
معناسنه در یقال له رطیط ای حمق واحمق آدمه دینور یقال رجل رطیط ای احمق جمعی رطاط کلور رانك
کسریله ورطائط کلور ﴿ الارطاط ﴾ همزه نك کسریله احمق اولمق معناسنه در یقال ارطّ الرجل ارطاطا اذا حمق
ومنه المثل *ارطّی ان خیرك فی الرطیط * یعنی ای خاتون بنه سن حماقتکده ثابت اول که سنك خیرك ومنفعتك حماقتك
حالنده در مثل مزبور براحمق کسه حماقتی حالیله مرزوق ومنعم اولوب رشد ودرایتله حرکت ایده جك اولدقده
محروم اولدیغی وقتده ضرب اولنور مثل مزبور موزون اولمغله فانّ نسخه لری غلطدر وارطاط برآدم تنبل
اولمغله اولدیغی محلدن آیرلمیوب دائمی مکث وقعود ایلمك معناسنه در یقال ارطّ الرجل فی مقعده اذا الحّ فلم یبرح
﴿ الرطراط ﴾ ثرثار وزننده دوه لر ایچدکدنصکره حوضده قلان صو بقیه سنه دینور ﴿ الرطّ ﴾ رانك فتحیله فارس ایله
اهواز بیننده برموضع آدیدر ﴿ الاسترطاط ﴾ برآدمی احمق عدّ ایلمك معناسنه در تقول استرططته ای استحمقته
﴿ رط رط ﴾ رالرك ضمی وطالرك تخفیفیله امر بنیه سیدر تحامق ایله یعنی حماقت صورتنی اظهار ایله امردر یعنی سنده
بونلر کبی احمق اول که بو یله جه رفاه وراحته نائل اوله سن اصلی رطیط لفظندن اولوب بعده تخفیف اولنمشدر

﴿ رغاط ﴾ غين معجمه ايله غراب وزننده برموضع آديدر ﴿ الرقطة ﴾ رانك ضمى و قافك سكونيله بياض بنكلر ايله آلاجه اولان قاره لق على قول سياه بنكلر ايله الاجه اولان آقلغه دينور يقال فيه رقطة وهو سواد يشوبه نقط بياض او عكسه ﴿ الارقطاط ﴾ احمرار وزننده و ﴿ الارقيطاط ﴾ احميرار وزننده برنسنه ذكر اولنان رنكده اولمق معناسنه در يقال ارقطّ الشيء وارقاطّ اذا كان ارقط و عرفج ديدكارى ميشه اغاجنك داللرينك هنوز يپراقلرى آچديغى وقتده آر القلرنده و بغوم يرلرندن طرنق طرنق تيكنلرى بلورمك معناسنه مستعملدر تقول ارقطّ عود العرفج وارقاطّ اذا رأيت فى متفرّق عيدانه وكعوبه مثل الاظافير ﴿ الارقط ﴾ و صفدر بياض بنكلر ايله الاجه اولان قاره نسنه يه ياخود برعكس اولان نسنه يه دينور رقطاء مؤنثيدر و ارقط قپلانه اطلاق اولنور و آقلو قاره لو قيونه اطلاق اولنور و حميد بن مالك نام شاعرك لقبيدر چهره سنده بنك بنك الاجه لق اولديغيچون ﴿ الرقطاء ﴾ ارقطك مؤنثيدر و فتنه و شورش و اختلاله اطلاق اولنور يقال بينهم رقطاء اى فتنة و هلال قبيله سندن بر خاتونك لقبيدركه مغيرة بن شعبه نك مزبوره ايله برقصه سى واقع اولمشدر و بنك بنك الاجه طاوغه وصف اولور يقال دجاجة رقطاء اى مبرقشة و زيتون ياغى چوق اولان تريده وصف اولور يقال ثريدة رقطاء اى الكثيرة الزيت ﴿ الاريقط ﴾ مصغر بنيه سيله القاب و اسمادندر عبد الله بن الاريقط رسول اكرم عليه الصلوة والسلام حضرتلرينك مدينه يه هجرتلرنده قلاغوزلق خدمتلريله شرفياب اولمشدر ﴿ الترقط ﴾ تفعل وزننده ثوب مقوله سنه نقطه نقطه مركب مقوله سى لكه لر صچرايوب سربلكله بنك بنك اولمق معناسنه در يقال ترقّط ثوبه اذا ترشّش عليه نقط مداد او شبهه ﴿ الرمط ﴾ رانك فتحى و ميمك سكونيله بركسه يى عيبليوب طعن و تشنيع ايلك معناسنه در يقال رمطه رمطا من الباب الثانى اذا عابه وطعن عليه و رمط عرفط مقوله سى بيوك ميشه آغاجلرينك قورولغنه و مجمعنه دينور ياخود بونده صواب اولان رهطه اولمقدر هايله ﴿ الروط ﴾ سوط وزننده و ﴿ الريط ﴾ خيط وزننده وحشى جانور تپه يه و باره طوغرى صغنوركبى قاچوب كتمك معناسنه در يقال راط الوحشىّ بالاكمة يروط و يريط روطا و ريطا كانّه يلوذ بها ﴿ الروط ﴾ رانك ضميله ايرمغه دينور نهر معناسنه رود فارسى معرّبيدر ﴿ روطه ﴾ رانك ضميله اندلسده برموضع آديدر ﴿ الرهط ﴾ رانك فتحى و هانك سكونيله و حرف حلق ايچون فتحيتله برآدمك قوم و قبيله سنه دينور يقال هم رهطه اى قومه و قبيلته و رهط اوچ نفردن اونه قدر ياخود يديدن اونه قدر على قول اون نفردن مادون اولان اشخاصه دينوركه جمله سى رجال اولوب ايچلرنده عورت اولميه و رهط كلمه سى جمعدر لفظندن مفردى يوقدر يعنى قوم و معشر كبى اسم جمعدر جمعى ارهط و اراهط و ارهاط و اراهيط كلور اراهط و اراهيط كويا كه ارهط لفظندن جمعدر رهطده جمعيت اعتباريله و رهط عدويه اطلاق اولنور يقال هو رهطه اى عدوّه و برموضع آديدر و رهط اعرابه مخصوص دريدن قولسز جبه طرزنده بركيه سى اسميدركه كوبكدن اشاغى طرفنك ايكى جانبلرينى يورمك ممكن اولمق ايچون ياروب چوجقلرينه كيدررلر و حائض خاتونلريده كيرلر على قول شول خام كونه دينوركه آندن قايشلر و صريملر كسيلور جمعى رهاطدر رانك كسريله على قول رهاط دخى مفرددر جمعى ارهطه در لباس و البسه كبى و رهط لقمه يى بيوك المق معناسنه در يقال رهط اللقمة رهطا من الباب الثالث اذا اخذها عظيمة و پك پك يمك معناسنه در يقال هو يرهط اى يأكل شديدا و رهط ايله اجتماعدن كنايه اولنور تقول نحن ذو رهط اى مجتمعون ﴿ الرهاط ﴾ كتاب وزننده اولك خرت مرت اسبابنه دينور متاع البيت معناسنه ﴿ الترهيط ﴾ تفعيل وزننده لقمه يى بيوك آلمق معناسنه در يقال رهّط اللقمة اذا اخذها عظيمة و پك پك يمك معناسنه در يقال رهّط الرجل اذا اكل شديدا ﴿ الترهوط ﴾ تانك ضميله لقمه يى بيوك آلان و طعامى پك پك اكل ايدن كسه يه دينو ﴿ الرهطاء ﴾ خيلاء وزننده و ﴿ الرهطة ﴾ همزه وزننده عرب طوشانك شول يواسنه دينوركه قازديغى طپراغى آندن چيقاروب بريكدررر اوله ﴿ الرهطى ﴾ سكرى وزننده برقوش آديدر ﴿ ذو مراهط ﴾ ميمك فتحيله برموضعدر ﴿ رهاط ﴾ غراب وزننده مكه يه اوچ مرحله مسافه ده ثقيف قبيله سنه مخصوص برموضع آديدر ﴿ مرج راهط ﴾ دمشق شرقيسنده برموضعدر ﴿ المرهّط ﴾ معظم وزننده بيوك لقمه آلمق معناسنه اولان ترهيطدن اسم مفعولدر اول مناسبتله ايريلنمش و قبالنمش نسنه ده مستعملدر بو جهتدن يوزينك اتى قباوشيشكن اولان آدمه مرهّط الوجه اطلاق اولنور يقال رجل مرهّط الوجه اى مهبّج ﴿ الارتهاط ﴾ افتعال وزننده اجتماع معناسنه مستعملدر تقول نحن ذو ارتهاط اى مجتمعون ﴿ الريطة ﴾ رانك فتحى و يانك سكونيله شول چاره دينوركه برايندن نسج واحد اوزره طوقنمش اوله كه تيكش يرى اولميه خاتونلر بورونورلر على قول دلبند كبى اينجه و ملايم نسج اولنمش اوله جمع جنسى ريط و جمع صيغى رياط كلور يقال خرجت تسحب ريطتها وهى ملاءة غير ذات لفقين كلها نسج واحد و قطعة واحدة او كلّ ثوب لين رقيق و ريطه ارض شنوءه ده

بر موضع آدیدر وریطة بنت منبه وریطة بنت الحارث صحابیه‌لردر (الرایطة) ریطه معناسنه‌در که جار
مذکوردر ورایطه بنت سفیان ورایطه بنت عبدالله ورایطه بنت الحارث یاخود بوبای موحده ایله‌در ورایطه
بنت حیان صحابیه‌لردر وابن درید اسامئ نسوانده ریطة‌در والفله رایطة خطادر دیمکله کندیسی خطا ایلمشدر بحز الراء
بعون ذی الالاء

فصل الزای المعجمة

﴿ فصل الزای المعجمة ﴾ (الزأط) همزه ایله کتاب وزننده غوغا وشماطه‌یی چوغالدوب
قبارتمق معناسنه‌در یقال زأط الرجل زأطا من الباب الثالث اذا اکثر من اللغط واعلاه وزأط دفّ ودائره
پوللرینه وچنقراقلرینه دینور (الزبط) ربط وزننده و(الزبیط) ربیط وزننده قاز قسمی باغرمق معناسنه‌در
یقال زبط البطّ زبطا وزبیطا من الباب الثانی اذا صاح (الزبطانة) فتحتینله سبطانه وزننده ومرادفیدرکه
اغزتفکنه دینور خرده خرده یوالق یاپوب اندن اغزلریله اوفوروب سرچه اوررلر (الزحلوط) زانك ضمی وحای
مهمله‌نك سکونیله الچق وخسیس کسه‌یه دینور (الزخرط) خای معجمه ایله زبرج وزننده و(الزخریط) قندیل
وزننده دوه وقیون قسمنك آغزلرندن وبرونلرندن اقان سالیاره وسموکه دینور وزخرط وزخریط بر نبات آدیدر
(الزخروط) زانك ضمیله پك قوجه ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل زخروط ای مسنّ هرم (الزخلوط) زحلوط وزننده
ومرادفیدرکه ذکر اولندی یاخود صواب اولان حای مهمله ایله اولمقدر (الزرط) فرط وزننده یوتمق معناسنه‌در
یقال زرط اللقمة زرطا من الباب الثانی اذا ابتلعها (الزراط) زانك کسریله سراط لفظنده لغتدرکه یوله دینور
(الزطّ) زانك ضمی وطانك تشدیدیله هند خلقندن بر طائفه‌نك اسمیدر چت معربیدرکه لفظ هندیدر جیم فارسینك
فتحیله قیاس اولان اصلی کبی فتحله اولمق ایدی مفردنده زطیّ دینور ترك وترکی کبی (الازطّ) فتحتینله اذطّ وزننده
ومرادفیدرکه ذکر اولندی ویوزینك اتی یومری اولیوب دوز وصیرق اولان کیسه‌یه دینور یقال رجل ازطّ ای
مستوی الوجه وکوسه‌یه دینور (الزطّ) زانك فتحیله سینك وزردەمق معناسنه‌در یقال زطّ الذباب زطّا من الباب الاول
اذا صوّت (الزعط) زانك فتحی وعینك سکونیله بوغمق معناسنه‌در یقال زعطه زعطا من الباب الثالث اذا خنقه
واشك اکیرمق معناسنه‌در یقال زعط الحمار اذا صوّت (الزاعط) تیز ایریشن اولومه دینور یقال موت زاعط
ای ذبح وحیّ (الزلط) خلط وزننده چابك یوریمك معناسنه‌در یقال زلط الرجل زلطا من الباب الثانی اذا مشی
سریعا (الزلیطة) جهینه وزننده عصیده مقوله‌سی طعامدن یاغ کبی صیزنجق اولوب بوغزدن برده چکوب کیدن
لقمه‌یه دینور وبومولده‌در (الزلنقطة) زانك ولامك ضمیله کذبذبه وزننده‌بنی آدمك ذکرینه دینور وبودورعورته
دینور ووزن مذکورده بوایکی کلمه‌دن غیری یوقدر (الزنط) زانك کسریله کثرت وزحام معناسنه‌در یقال ماهذا الزنط
ای الزحام (التزانط) تفاعل وزننده صقشوب مزاحمه قلمق معناسنه‌در یقال تزانط القوم اذا تزاحموا (الزهوطة)
دحرجه وزننده لقمه‌یی بیوك قالدرمق معناسنه‌در یقال زهوط اللقمة اذا عظمها (زهیوط) زانك کسریله
کدیون وزننده بر موضع آدیدر یاخود صواب اولان ذال معجمه ایله اولمقدر (زواط) غراب وزننده بر موضعدر
(زواطی) سکاری وزننده واسط ایله بصره بیننده بر بلده آدیدر (زوطی) سلمی وزننده امام اعظم ابو حنیفه
رضی الله تعالی عنه حضرتلرینك جدلری اسمیدر (التزویط) تفعیل وزننده لقمه‌یی بیوك قالدرمق معناسنه‌در
یقال زوّط الرجل اذا عظم اللقمة (الزیط) خیط وزننده و(الزیاط) کتاب وزننده حیقرمق معناسنه‌در یقال
زاط الرجل یزیط زیطا وزیاطا اذا صاح علی قول زیاط بری بریله غوغا وشماطه ایده‌رك منازعه ایلمك معناسنه‌در
(الزیّاط) شدّاد وزننده چاغرغان آدمه دینور یقال رجل زیّاط ای صیاح

فصل السین

﴿ فصل السین ﴾ (السبط)
سینك فتحی وبانك سکونیله وفتحتینله و(السبط) کتف وزننده قیورجق اولمیان صاچه دینور یقال شعر سبط
وسبط وسبط ای غیر جعد وسبط مصدر اولور کاسیذکر سبط الیدین کریم وجوانمرددن کنایه اولنورکه الی آچق
تعبیر اولنور یقال رجل سبط الیدین ای سخیّ وسبط الجسم سرو سهی کبی قدّی کشاده وموزون واعضاء
واندامی اویغون اولان کنایه اولور یقال غلام سبط الجسم ای حسن القدّ لطیف وسبط آرالقسز بردوزه‌یه یاغان
یغموره اطلاق اولنور یقال مطر سبط ای سحّ (السبط) ربط وزننده و(السبط) فتحتینله و(السبوط) قعود وزننده
و(السبوطة) عمومه وزننده و(السباطة) کرامه وزننده صاچ قیورجق اولمیوب دوز اولمق معناسنه‌در یقال
سبط الشعر وسبط سبطا وسبطا وسبوطا وسبوطة وسباطة من الباب الخامس والرابع ضدّ جعد وسبط فتحتینله
بغدایجق اوتنك تازه‌سنه دینور نباتی داری نباتنه شبیه اولور طوار اوتلاغنك گزیده‌سیدر وکوکی بر اولوب دالی بداغی
کور وفراوان اولان آغاجه دینور یقال شجر سبط اذا کانت لها اغصان کثیرة واصلها واحد (السبط) کتف
وزننده اوزون بویلو آدمه اطلاق اولنور یقال رجل سبط ای طویل (السباطة) سماحه وزننده یغمور فراوان

اولمق معناسنه‌در یقال سبط المطر سباطة من الباب الخامس اذا کثروا تسع ﴿ السبط ﴾ سینك کسریله برآدمك
ولد ولدینه دینورکه طورون تعبیر اولنور فروعنك مدار امتدادی اولدیغیچون یقال هو سبطه ای ولد ولده و سبط
یهود قبیله‌سنه دینور جمعی اسباطدر عربك قبیله‌سی منزلنده‌در اسباط بنی اسحق قبائل بنی اسمعیل مثابه‌سنده‌در
ومنه قوله تعالی ﴿ وقطعناهم اثنتی عشرة اسباطا امما ﴾ بو راده اسباطا لفظی بدلدر تمیز دکلدر وفی الحدیث ﴿ حسین
سبط من الاسباط من احبنی فلیحب حسینا ﴾ ای امة من الامم یعنی من الخیر فهو واقع علی الامة والامة واقعة علیه
﴿ التسبیط ﴾ تفعیل وزننده ناقه و قیون مقوله‌سی قارننده اولان ولدنی ناتمام دوشورمك معناسنه‌در علی قول هنوز
خلقتی ظاهر و مستبین یعنی صورتپذیر اولمقسزین دوشورمك معناسنه‌در یقال سبطت الناقة والنعجة اذا القت
ولدها لغیر تمام او قبل ان یستبین خلقه ﴿ المسبط ﴾ محدث وزننده یاوریسنی وجه مذکور اوزره دوشورن ناقه‌یه
وقیونه دینور ﴿ الاسباط ﴾ همزه‌نك کسریله قورقودن ناشی سکوت ایتمك معناسنه‌در یقال اسبط الرجل اذا اسکت فرقا
واورلمش کسه شدتندن یره یاپشوب اوزانوب سرلمك معناسنه‌در یقال اسبط الرجل بالارض اذا لصق بها وامتد
وکوز یومق معناسنه‌در یقال اسبط فی نومه اذا غمض و بر خصوصدن تغابی و تجاهل ایتمك معناسنه‌در که بیلمزلك و نادانلق
کوسترمكدر یقال اسبط عن الامر اذا تغابی عنه وضعف و ناتوانلقدن دوشوب اوزانوب یاتمق معناسنه‌در شویله‌که
قلدامغه قادر اولمیه یقال اسبط الرجل اذا انبسط ووقع فلم یقدر ان یتحرك ﴿ السبطانة ﴾ سینك و بانك فتحیله
آغز تفکنه دینور زبطانه کبی حالیا قورشون تفکنه ده اطلاقی صحیحدر ﴿ الساباط ﴾ شول تاوانلو کپری اوطه‌یه و نشیمنه
دینورکه ایکی خانه‌نك ارالغنه یاپیلوب و آلتندن یول چکراوله جمعی سوابیط و ساباطات کلور تقول قعدت فی الساباط
و هو سقیفة بین دارین تحتها طریق و ساباط ماوراء النهرده بر بلده آدیدر ومداین اولکه‌سنده نوشروان ایچون
یاپلمش بر موضع آدیدر بلاس آباد معربیدرکه بلاس نام معمار بنا ایلمشدر ومنه المثل * افرغ من حجام ساباط *
منقولدرکه اوراده بر حجام وار ایدی بر دفعه نوشروانه اثنای سفرده حجامت ایدوب احسان بیکرانه
مظهر اولمغله فقر و احتیاجدن بری اولدیغنه مبنی کار و کسب محنتندن فارغ اولمغله ضرب مثل اولدی و بعضلر
دیدیکه اوزینه اوغرایان عسکردن حجامت اقتضا ایدنلره وقت عودتده ویره‌سی‌یه بر دانقه حجامت ایدوب
ووقت اولور ایدیکه بر وایکی هفته برکسه اوغرامیوب اویله بوش قالور ایدی اول بوشلق اثناسنده بطالت
تحمیله ملام اولمامق ایچون والده سنی طشره چیقاروب حجامت ایدر ایدی کیده‌رك والده‌سنك مادهٔ حیات
اولان دمی تمام اولمغله برکون فجاءة فوت اولمغین ضرب مثل اولدی ﴿ سباط ﴾ قطام وزننده حما عارضه‌سنه دینور
ویقال سبط الرجل علی بناء المفعول اذا حم ﴿ سباط ﴾ غراب وزننده شهور رومیه‌دن شهر آزردن مقدم
اولان آیك اسمیدرکه شین معجمه ایله متعارفدر و بو غیر منصرفدر منصرف دخی اولور عجمه و علمیتله غیر منصرف
اولور ظاهرا بو معرب اولمق کرکدر انصرافی بو جهتدن اولور ﴿ السباطة ﴾ سینك ضمیله سپورندیلکه دینور
یقال بال فی سباطة القوم ای کناستهم ﴿ سابط ﴾ بانك فتحیله و ﴿ سبیط ﴾ زبیر وزننده اسماء رجالدندر ﴿ سبسطیه ﴾
احمدیه وزننده نابلس اعمالندن بر بلده آدیدرکه زکریا و یحیی علی نبینا و علیهما السلام حضرتلرینك مرقدلری
آنده‌در ﴿ سابوط ﴾ برکونه دریا جانورینك اسمیدر ﴿ السجلاط ﴾ سینك و جیمك کسری و لامك تشدیدیله یاسمین
دیدکاری چچکه دینور و شال کبی یوکدن نسج اولنمش برکونه پرده‌یه دینورکه نسوان هودجلری اوزره اورتو
ایدرلر علی قول کتان بزندن بر دورلو منقش نهالی‌یه دینورکه نقشی خاتم شکلنده اولور ﴿ السنجلاط ﴾ نون زیاده‌سیله
بر موضع آدیدر و برکونه خوشبو چچك آدیدر ﴿ السحط ﴾ سینك فتحی و حای مهمله‌نك سکونیله و ﴿ السحاطة ﴾ سینك
ضمیله و ﴿ السحاطة ﴾ سینك فتحیله و ﴿ المسحط ﴾ مطلب وزننده چابك بوغزلمق معناسنه‌در یقال سحطه
سحطا و سحاطة و مسحطا من الباب الثالث اذا ذبحه سریعا و برنسنه بوغزه طوروب بوغزی
طیقامق معناسنه‌در یقال سحط الطعام فلانا اذا اغصه و شرابه صو قاتمق معناسنه‌در یقال سحط الشراب
اذا قتله بالماء و قوزی‌یی و اوغلاغی یبانه اناسیله بیله‌جه صالیورمك معناسنه‌در یقال سحط السخل اذا ارسله
مع امه ﴿ المسحط ﴾ مقعد وزننده مصدر میمیدرکه ذکر اولندی و اسم مکان اولور بوغزه اطلاق اولنور تقول
کنت له مثل الشجی فی مسحطه ای حلقه ﴿ سحاط ﴾ قیفال وزننده بر قریه یا بر دره یا بر سیاه بیوك قیا یا بر طاغ
قله‌سی یاخود بر ارضك اسمیدر ﴿ المسحوط ﴾ بتون صو قاتلمش مشروبه دینور ﴿ الانسحاط ﴾ انفعال وزننده
برنسنه صابون کبی الدن سیوشوب یره دوشمك معناسنه‌در یقال انسحط الشیء من یده اذا انملص فسقط و آغاج
و طام مقوله‌سندن ال ایله طوته‌رق ایغیوب بردن صالنوب ایغك معناسنه‌در یقال انسحط عن النخلة وغیرها

اذاتدلّى عنها حتى ينزل لايمسكها بيده (السخط) سينك ضمى و خاى معجمه نك سكونيله و (السخط) عنق وزننده
و (السخط) جبل وزننده و (المسخط) مقعد وزننده رضا مقابليدركه راضى و خوشنود اولمامقله كوجنمكه
دينور بو حالت غضبى مستلزم اولمغله كبارك برنسنه يى بكنميوب خوشنود اولمامق سببيله يوقريدن اشاغى كوجنوب
طارلمسنده استعمال اولنور غضبك مفهومندن اخص در و سخط فتحتينله وجه مذكور اوزره راضى و خوشنود
اولمامق جهتيله كوجنوب طارلمق معناسنه در و مطلقا طارلمق معناسنده دخى مستعملدر يقال سخط عليه
سخطا من الباب الرابع اذا لم يرض و عضب (التسخط) تفعل وزننده سخط معناسنه در يقال تسخطه اذا لم يرضه
فتغضب و بر نسنه يى بكنميوب ناخوش كورمك معناسنه در يقال تسخطه اذاتكرّهه و برآدمك ويرديكى عطيه يى
آزنسيوب غير ممنون اولمق معناسنه در يقال تسخط عطاءه اذا استقله و لم يقع منه موقعا (المسخوط) پسند
وخوشنود اولميان امر نامقبوله دينور يقال امر مسخوط اى مكروه (الاسخاط) همزه نك كسريله كوجندروب
طارلتمق معناسنه در يقال اسخطه اذا غضبه (المسربطة) مدحرجه وزننده خرده و سوبو اولان قاونه دينور
(السربطة) دحرجه وزننده قاون خرده و سوبو اولمق معناسنه در يقال سربطت البطيخة على بناء المجهول
اذا صارت دقيقة طولا (السرط) شرط وزننده و (السرطان) فتحاتله يوتمق معناسنه در يقال سرطه
وسرطه سرطا وسرطانا من الباب الاول و الرابع اذا ابتلعه (الاستراط) افتعال وزننده و (التسرط) تفعل
وزننده بونلرده يوتمق معناسنه در يقال استرطه وتسرّطه اذا ابتلعه (الانسراط) انفعال وزننده طعام
بوغزده ايلشميوب سهولتله چكوب كتمك معناسنه در يقال انسرط الطعام فى حلقه اذاسارسيرا سهلا (المسرط)
مقعد وزننده و (المسرط) منزل وزننده بوغزده طعام چكه چك بوغرتلغه دينور (السرواط) سينك كسريله
اكول و ايتهان كمسه يه دينور يقال رجل سرواط اى اكول (السرطم) سينك كسريله بودخى اكول آدمه دينور
كرچه * مؤلف بونى ميم بابنده دخى ثبت ايلمشدر غالبا ميمك زياده سيله سرط ماده سندن مأخوذ در ديين قوله
مبنى بوراده دخى رسم ايلمشدر و سرطم ناطقه لو بليغ و سخنوركمسه يه دينور يقال رجل سرطم اى متكلم بليغ
(السراطىّ) غرابىّ وزننده بودخى يوتقال اكول كمسه يه دينور بومناسبتله بغايت يوكرك و دونده آته سراطىّ
الجرى اطلاق اولنور كويا كه سكرتمكى ابتلاع ايدر يقال فرس سراطىّ الجرى اى شديده و سراطىّ بغايت
كسكين قلجه اطلاق اولنور نته كه سراط دخى دينور غراب وزننده يقال سيف سراطىّ و سراط اى قطّاع
(السرّيطى) سينك ضمى وراء مشدده نك فتحى و قصر ايله يوتمغه دينوركه اسمدر و منه المثل * الاخذ سرّيطى
والقضاء ضرّيطى * يعنى آلديغى دينى بلغ ايدوب دين صاحبى مطالبه ايلدكده دينه بدل آغزيله جارطه
ويرر والاخذ سريط والقضاء ضريط عنوانيله ده وتشديد ايله سرّيط وضرّيط عبارتيله ده وخليفى
وزننده دخى ومضموم و مخفف و ممدود اوله رق سريطاء و ضريطاء بنيه لريله ده و القضاء ليان عبارتيله ده مرويدر
(سرطان) فتحتينله ينكج تعبير اولنان جانورك اسميدر يان يان يوريمكله كويا كه يوريمك برطرفنى يوتمشدر و اول
ايكى نوع اولور برى سرطان نهرى دركه طتلوصو ينكجى ديرلر منفعتى كثيردر برقلايسز قاب ايچره كول اولنجه
احراق ايدوب اوچ مثقالنى صو ياخود شراب ياخود نصف وزنى چنطيانه ايله خلط ايلدكدنصكره شربى كلب
ديوانه اصرمش كمسه يه سميتنى دفع ايچون عظيم النفع در وكوزينى حماى غبه مبتلا اولانه تعليق نافع واياغنى بلاسبب
ميوه سى دوكيلان آغاجه تعليق مفيددر و برقسمى سرطان بحرى دركه دكز ينكجى ديرلر ايكى قسمدر برى دريادن
چيقدقده متحجر اولور محروقنى سرمه لره وسفوفاته ادخال ايدرلر او برقسمى بغايت آق اولور و سرطان فلكده
بربرجك اسميدركه برج رابعدر وانسانك بدننه عارض اولور برشيشك اسميدركه ابتدا بادم كبى واندن كوچك هيئتده
آغريله ظهور ايدوب كيده رك بيويوب اوزرنده ينكج اياقلرينه شبيه قرمزى وقرامتق طمرلر ظهور ايدر صاغالوب
مندفع اولمسنده چوقلق اميد اولمز سببى محترق سودادر اطباء همان زياده اولمامق ايچون تيمار ايدرلر و سرطان سراجه
علتنه دينوركه طوارك بيلكجه سنده پيدا اولوب قورتمغله طرنغنى دوندرر وبغايت يوكرك و دونده آته اطلاق
اولنور يقال فرس سرطان اى الشديد الجرى و لقمه يى بيوك بيوك يودان آدمه دينور يقال رجل سرطان اى العظيم
اللقم (السرطيط) سينك كسريله بودخى لقمه يى ايرى ايرى يودان آدمه دينور (السرط) صرد وزننده بودخى
پك يوكرك آته و لقمه يى بيوك يودان آدمه دينور (السراط) سينك كسريله مطلقا يوله على قول آچق يوله دينوركه
شاهراه تعبير اولنور اول يولك سالكى آغزده لقمه نك غائب اولديغى كبى غائب اولوب كتمكله اطلاق اولندى
يقال ضرب فى سراط مستقيم اى فى طريق او سبيل و اصح كرچه سراط وجه مذكور اوزره لغت مستقله اولوب

لكن صاد ايله صراط آندن اعلادر زيرا اطباقيّتده صاد طاء حرفنه مشابه اولمغله پك ملايمدر وسين ايله سراط
اصلدر پس صادسيندن مبدله در وزاى محضه ايله زراط خطادر دينلرك قولى خطادر نته كه ماده سنده رسم اولندى
(السرطراط) كسرتيله و فتحتيله و (السريط) زبيروزننده پالوذه يه دينور چابك بلع اولديغيچون تقول اطعمنا
سرطراطا و سريطا اى فالوذا (السريطاء) رتيلاء وزننده خزيره ديدكارى چوربايه شبيه بردرلو بولامج آشيدر
(السرطة) همزه وزننده لقمه يى چابك يودان آدمه دينور يقال رجل سرطة اى سريع الاستراط (سرقسطه)
سينك ورانك فتحى وقافك ضميله اندلسده بربلده آديدر وخوارزم نواحيسنده بربلده آديدر (التسرمط) تدحرج
وزننده كودەده قيل آز وخفيف اولمق معناسنه در يقال تسرمط شعره اذا قلّ وخفّ (السرومط) صنوبر وزننده
و (السرمط) جعفروزننده و (السرامط) علابط وزننده و (المسرمط) مدحرج وزننده و (السرمطيط) زنجبيل
وزننده اوزون كريملو اركك دوه يه دينور و سرومط شراب طولومى صاردقلرى قيون دريسنه دينور و مطلقا
شول كليم و پلاس مقوله سنه دينوركه اكا برنسنه صاريلور اوله (السطط) ضمتينله ظالم و ستمكار كسه لره دينور
يقال هم سطط اى ظلمة جائرون (الاسطّ) اياقلرى اوزون آدمه دينور يقال رجل اسطّ اى الطويل الرجلين (السعط)
سينك فتحى و عينك سكونيله برآدمك برونه دوا چكدرمك معناسنه در يقال سعطه الدواء سعطا من الباب الثالث
والاول اذا ادخله فى انفه (السعطة) قعده وزننده بناء مرّه در يقال سعطه سعطة واحدة (الاسعاط) همزه نك
كسريله سعط معناسنه در بناء مرّه اسعاطه در يقال اسعط الدواء اياه اسعاطا و اسعاطة واحدة اذا ادخله فى انفه
و برآدمه برنسنه يى تعليم و تفهيمده دقت و تكرار ايله مبالغه و امعان ايلك معناسنه مستعملدر يقال اسعطه علما
اذا بالغ فى افهامه و بركسه نك برونه مزراق سانجمق معناسنه مستعملدر يقال اسعطه الرمح اذا طعنه به فى انفه
(الاستعاط) افتعال وزننده برونه دوا چكمك معناسنه در يقال اسعطه الدواء فاستعط (السعوط) صبور وزننده
برونه چكه جك دوايه دينور تقول عليك بالسعوط وهو الدّواء الذى يستعط * قال الشارح وفى الحديث
❋ انه عليه السلام شرب الدواء واستعطه ❋ پس حالا برونه چكدكمز انفيه سعوط اولمغله مرخّص اولديغى
انكار ايله برون قباردەجق ماده دن دكلدر (المسعط) ميمك و عينك ضميله و (المسعط) منبر وزننده شول خونى
ديدكارى ظرفه دينوركه اكا برون اوتى قويوب آنكله برونه دوكرلر وزن اوّل ضمله اسم كلان آلتدندركه نوادردندر
تقول اجعل الدّواء فى المسعط و المسعط وهو مايجعل فيه ويصبّ منه فى الانف (السعيط) اميروزننده شراب
طورطوسنه دينوردردىّ الخمر معناسنه وخوش رايحه يه دينور خرلك واولمقوله نك اولسون على قول هر شيئك رايحهٔ
طيبه سنه دينور وبان آغاجنه دينوركه سورقون آغاجى تعبير اولنور دهننى چيقاررلر وآنك دهننه دخى دينور دهن البان
معروفدر وخردل دهننه دخى دينور ورايحه نك تيزلكنه وشدتنه دينور (السعاط) غراب وزننده بودخى رايحه نك
تيزلكنه وشدتنه دينور يقال لريحها سعيط وسعاط اى حرّة وذكاء (الاستسعاط) دوه ناقه نك بولنى قوقليوب
ايچريسنه چكمك معناسنه در يقال استسعط الفحل اذا شمّ بول الناقة فدخل فى انفه (السفط) سينك وفانك
فتحيله چواله ياخود قفه يه شبيه برظرفدر تركيده سله و سپت ديدكاريدر و سپت سفط محرّفيدر جمعى اسفاط در
و بالغك دريسى اوزره اولان قبوغه و پوله دينور (التسفيط) تفعيل وزننده خرابه حوضى اوكارمق معناسنه در
يقال سفط حوضه اذا اصلحه ولاطئه (السفيط) اميروزننده سخىّ و كريم و پاكيزه طينت آدمه دينور يقال رجل
سفيط اى الطيب النفس سخىّ و فرومايه و بين الناس اصلا قدر و حيثيتى اولميان كسه يه دينمكله اضداددن اولور
يقال رجل سفيط اى نذل لاقدره له و هنوز يشل ايكن آغاجندن دوكيلان خرما قوريغنه دينور (السفاطة) سفاهه
وزننده برآدم جوانمرد و پاكيزه نفس و طينت اولمق معناسنه در يقال سفط الرجل سفاطة من الباب الخامس اذا
كان سفيطا و يقال نفسه سفيطة و يقال هو سفيط النفس و ما اسفط النفس عنك اى ما اطيبها و بو فعل تعجبدر
(السفاطة) ثمامه وزننده اواشياسنه دينور متاع البيت معناسنه (سفط) سينك فتحى و فانك سكونيله كلمات آتيه يه
مضاف اوله رق نيجه قريه لر اسملريدر از جمله سفط ابى جرجى و سفط العرفاء و سفط القدور و سفط الريب
و سفط زريق و سفط الحنّاء و سفط اللبن و سفط البهو و سفط ابى تراب و سفط سليط و سفط كرداشه
و سفط قليشان و سفط ميدوم و سفط رشين و سفط الخمّارة و سفط نهيا و سفط المهلبى مصر اولكه سنده
برر قريه در كه مجموعى اون يدى قريه در (الاستفاط) افتعال وزننده قابده اولان نسنه يى جملةً ايچمك
معناسنه در يقال استفط الشئ اذا اشتفه (المسفط) معظم وزننده سپت هيئتنده ياپلمش نسنه يه
دينور يقال رجل مسفط الرأس اى رأسه كالسفط (الاسفنط) همزه نك كسرى و فانك كسرى و فتحيله

شول اوزم شيره‌سنه دينور كه اكا بعض طيب مزج اولنمش اوله مثلث كبى على قول اشربه‌دن برنوعدر ياخود
باده‌نك پك الطفنه دينور زيرا كوپلر آنك اكثرينى يعنى غليظ اولنلرينى تسفط يعنى صوروب ايچمكله طورنه كوزى
طورى و صافى اولانى قالوركه اسفنط بواوله جقدر على قول سفيط لفظندن مأخوذدركه طيب النفس معناسنه‌در
شارح ديركه اسفنط لفظى روميدر يقال سقاء الاسفنط وهو المطيب من عصير العنب او ضرب من الاشربة او اعلى
الخمر ﴿السقوط﴾ قعود وزننده و ﴿المسقط﴾ مطلب وزننده دوشمك معناسنه‌در يقال سقط الشئ سقوطا و مسقطا
من الباب الاوّل اذا وقع وولد اناسى قارنندن خروج ايلمك معناسنه مستعملدر يقال سقط الولد من بطن امّه
اذا خرج وبونده وقع الولد ديمك جائز دكلدر * شارح ديركه زمخشرى ديديكه ولد اولو طوغدقده سقط الولد
دينور واكر ديرى طوغرسه وقع الولد دينور وهوانك حرارتى باصمق معناسنه مستعملدر يقال سقط الحرّ اذا اقبل
ونزل وحرّ هوا ساكن اولمق معناسنه مستعمل اولمغله اضداددن اولور تقول سقط الحرّ عنا اذا اقلع وبركسه كلامنده
خطا ايلمك معناسنه مستعملدر يقال سقط فى كلامه اذا اخطأ وبرمحله قونمق معناسنه مستعملدر تقول سقط القوم الىّ
اذا نزلوا وبركسه‌دن زلّه وخطا صادر اولسه سقط فى يده واسقط فى يده ديرلر مجهول بنيه‌سيله يقال سقط فى يده
واسقط فى يده اذا زلّ واخطأ كذلك يقال سقط فى يده اذا ندم ويقال سقط فى يده اذا تحير * شارح ديركه مخطئ و نادم
و متحير اولان كسه‌لر اللرى اوزره قپانمق و اللرينى اوغشدرمق فعللرى اولمغله حالت مزبوره‌ده استعمال اولنمشدر
وبو عبارتى نظم كريمده واقع ﴿ ولما سقط فى ايديهم ﴾ آيت كريمه‌سى نازل اولنجه قدر بركسه استماع ايلامشدر زيرا
سقط لازم اولمغله مجهولى كلمز و زمخشرى آيت مرقومه‌يى ولما اشتدّ ندمهم وحسرتهم على عبادة العجل عبارتيله
تفسير ايدوب و كلام مزبورى باب كنايه‌دن عدّ ايلمشدر زيرا ندم وحسرتى مشتدّ اولان كسه غم وتاسه‌دن ناشى
اللى اصرمق شاندن اولمغين بو جهتله يدى مسقوط فيها اولور پس تركيب مزبور فى الاصل سقط قومهم فى ايديهم
اولوب بعده فاعل حذف اولنوب وفعل مبنى للمفعول قلنمغله سقط فعلى فى ايديهم كلمه‌سنه مسند اولمشدر سقوط
فى اليدكه عضّ يددن عبارتدر لوازم نادمدن اولوب وحقيقتى اراده ممكن اولمغله باب كنايه‌دن اولمشدر وابو السميقع
مبنى للفاعل بنيه‌سيله قراءت ايلمشدركه اكا كوره وقع العضّ فى ايديهم سبكنده اولمغله ينه باب كنايه‌دن اولمشدر
وزجّاج سقط الندم فى ايديهم اى فى قلوبهم وانفسهم عبارتيله تفسير ايلمكله استعارهٔ تمثيليه‌دن قلمشدر زيرا نفس
وضميرده اولان ندامت حالتى ظهور وتحققده يده موجود اولان نسنه‌نك حالتنه تشبيه اولندقدنصكره اندن
سقوط ايله تعبير اولنمشدر * ومؤلف يد ماده‌سنده يدى ندامتله‌ده تفسير ايلمشدر زيرا نادم و متحير اولان كسه اللى
اوغشدرمق و اللرى اوزره قپانمق واللى چكه‌سنه طيايوب ملول ومحزون طورمق كبى افعالى اولمغله
حالت مزبوره‌ده استعمال اولندى وابن ابى عبله مزيد اوله‌رق اسقط عنوانيله قراءت ايلمشدر وتركيب مذكور متكلم
طرفندن سقطت فى يدى عنوانده ايراد اولنور نته‌كه اشبو * ونشوة سقطت منها فى يدى * مصراعنده وارد اولمشدر
ومثل مزبورى تغيير كثيردن محافظه ايچون بعضا بلاضمير سقط فى يدى عنوانيله‌ده ايراد اولنور ومخاطبه سقطت
فى يدك وسقط فى يدك عنوانلريله القا اولنور وبونلر وجه مذكور اوزره مجهولا ومعلوما تلفظ اولنورلر ﴿الساقط﴾
و ﴿السقوط﴾ صبور وزننده وصفلردر وساقط خيار فتياندن معدود اولميان دنى وفرومايه وبى اعتبار كسه‌يه اطلاق
اولنور يقال رجل ساقط اذا كان لايعدّ فى خيار الفتيان * شارح ديركه عربلر ساقط بن ماقط بن لاقط ديرلر ساقط
ماقطك كوله‌سى ولاقط آزاد اولمش كوله‌يه دينور وساقط ناسدن دائما تأخر ايدن كسه‌يه اطلاق اولنور يقال فلان
ساقط اى متأخر عن الناس ﴿المسقط﴾ مقعد وزننده و ﴿المسقط﴾ منزل وزننده اسم مكانلردر دوشه‌جك يره دينور
﴿مسقط الرأس﴾ برآدمك تولّد ايلديكى يره اطلاق اولنور يقال مسقط رأسه بلدة فلانية اى مولده ومسقط الرمل
قوملغك كثرتى وجمعيتى كسيلوب اينجه‌لن يرينه دينور ومسقط الطائر قوشك قنادينه اطلاق اولنور ﴿المسقطة﴾
مبخله وزننده برنسنه‌يى دوشورمكه باعث اولان شيئه دينور مثلا شوايش فلانى ناسك نظرندن اسقاط ايلمكه
باعثدر ديه‌جك يرده هذا مسقطة له من اعين الناس ديرلر ﴿التساقط﴾ تفاعل وزننده برى برى اردنجه دوكيلوب
دوشمك معناسنه‌در يقال تساقط الشئ اذا تتابع سقوطه ﴿المساقطة﴾ مفاعله وزننده و ﴿السقاط﴾ جدال وزننده
دوشورمك ياخود پيدرپى دوشورمك معناسنه‌در يقال ساقطه مساقطة وسقاطا اذا اسقطه او تابع اسقاطه وآت قسمى
يواش وكوشك سكرتمك معناسنه مستعملدر يقال ساقط الفرس العدو سقاطا اذا جاء مسترخيا وبالمناوبه مكالمه ايلمك
معناسنه مستعملدركه متكلم بركلامى سويلركن مخاطب سكوت ايدوب بعده مخاطب سويليوب متكلم سكوت
واستماع ايلمكدن عبارتدر يقال ساقط فلان فلانا الحديث اذا سقط من كلّ على الاخر بان يتحدث الواحد

مطلب

(وينصت)

و ينصت الآخر فاذا سكت تحدّث الساكت ﴿السقط﴾ سينك حركات ثلاثيله خلقتى ناتمام اولان دوشوكه دينور
يقال القت سقطا ميتا و هو الولد لغير تمام و سقط الزند چقماق چقاركن صيچرايوب دوشن قغلجملره دينور بدو يلرك
چقماقلرى آغاجدن اولغله هنوز چاقسى مستحكم اولمزدن مقدم ارالغنه صيچرايوب دوشر و بو مذكردر مؤنثدخى
اولور وسقط الرمل مسقط كبى عظيم قوملغك غلبه وكثرتى نهايت بولوب انجلديكى يرينه اطلاق اولنور يقال
هذا سقط الرمل و مسقطه اى حيث انقطع معظمه ﴿اسّاقط﴾ اثاقل وزننده كه اصلى تساقط ايدى كه فعل ماضيدر
دوشدى معناسنه در يقال اسّاقط الشيء اذا وقع ﴿الاسقاط﴾ همزه نك كسريله دوشورمك معناسنه در يقال
اسقطه من يده اذا اوقعه وخاتون وسائر حيوان ناتمام دوشوك دوشورمك معناسنه در يقال اسقطت السقط امّه
اذا وضعته لغير تمام و ذكر اولنان سقط فى يده موقعنده استعمال اولنور يقال اسقط فى يده على المجهول بمعنى سقط
فى يده و كلامده زلّه و خطا ايلك معناسنه مستعملدر يقال ما اسقط كلمة و ما اسقط فى كلمة اى ما اخطأ فيها و برآدم بركسه دن
برزلّه وخطا ياخود بريلان سوز صدورينه ياخود اضمار ايلديكى سرّى بر تقريب اظهار ايلك خصوصنده دورشوب
چبالمق معناسنه مستعملدر يقال اسقط فلانا اذا عالجه على ان يسقط فيخطى او يكذب او يبوح بما عنده ﴿المسقط﴾
محسن وزننده ناتمام دوشوك دوشورن خاتونه وحيوانه دينور ﴿المسقاط﴾ ناتمام ولد دوشورمك عادتى اولانه دينور
﴿السقط﴾ سينك فتحيله قاره اطلاق اولنور ثلج معناسنه وكوكدن ياغان قراغو و دپى مقولهسى رطوبته اطلاق اولنور و بين
الناس خيار قتيانلدن معدود اولميان فرومايه و بى اعتبار كمسه يه اطلاق اولنور ساقط كبى يقال هو سقط الناس و ساقطهم
اى لا يعدّ من خيار فتيانهم ﴿السقط﴾ سينك كسريله چادرلك و آلاچغك بر ناحيه سنه اطلاق اولنور يقال قعد على سقط الخباء
اى ناحيته و قوشك قناد ينه اطلاق اولنور يقال خفق الطائر بسقطيه اى بجناحيه و سقط السحاب بلودك او جلرينه
و اتكارينه اطلاق اولنور كه افقدن صارقوب يره دوشمش كبى كورينور يقال ارخت السحابة سقطها اى طرفها يعنى
هيدبها و ذيلها ﴿السقاط﴾ كتاب وزننده بو دخى قوشك قنادينه اطلاق اولنور مدار سقوط و نزول اولديغيچون
و حسابده و كلام و كتابتده واقع اولان زلّه و خطايه اطلاق اولنور سقط كبى كاسيذكر و بر محلدن محلّ آخره كوتوريلان
خرمايه دينور و آغاجدن دوكيلان خرما قورغنه اطلاق اولنور و سورچكه دينور عثره و زلّه معناسنه على قول
بونده سقط لفظندن جمعدر ياخود ايكيسى بر معنايه در يقال وقع منه سقاط اى عثرة و زلّة او هى جمع سقطة
او هما بمعنى فيقال وقع منه سقاط و سقطة ﴿السقط﴾ فتحتينله بر نسنه دن اسقاط اولنان شيئه دينور يقال
هو سقطه اى ما اسقط منه و برايشه يراميوب اصلا خير و منفعتى اولميان نسنه يه اطلاق اولنور جمعى اسقاط در
يقال هو سقط اى لا خير فيه و هو من اسقاط الناس و رسوايلغه دينور يقال ما هذا السقط اى الفضيحة
و متاعك الچغنه و كمترينه دينور يقال هو يبيع سقط المتاع اى رديئه و حسابده و كلام و كتابتده واقع اولان زلّه
و خطايه اطلاق اولنور يقال فى حسابه و كلامه و كتابه سقط و سقاط اى خطأ ﴿السقّاط﴾ شدّاد وزننده و ﴿السقطىّ﴾
عربىّ وزننده دائما كوتو و كمتر متاع صاتيجى كمسه يه دينور كه اسكيجى تعبير اولنور يقال هو سقّاط و سقطىّ
اى بايع السقط ﴿السقاطة﴾ و ﴿السقاط﴾ سينلرك ضميله بر نسنه دن دوشوب دوكيلان شيئه دينور كه دوكونتى تعبير
اولنور يقال يلتقط السقاطة و السقاط اى ما سقط من الشيء ﴿السقيط﴾ امير وزننده و ﴿السقيطة﴾ هايله ناقص
العقل آدمه اطلاق اولنور يقال رجل سقيط و سقيطة اى ناقص العقل و سقيط كوكدن ياغان طولويه و قيراغويه
و دپى مقولهسى رطوبتلره اطلاق اولنور يقال اصبحت الارض مبيضة من السقيط اى البرد و الجليد و ما سقط
من الندى عليها ﴿التسقط﴾ تفعل وزننده بر كمسه نك بر خطاسنى يا كذبنى طوتمغه ياخود مضمر اولان سرّينى بيلمكه
دورشوب چالشمق معناسنه دركه اكسكنى طوتمق و دوشورمك تعبير اولنور يقال تسقط فلانا اذا عالجه ان يسقط
فيخطى او يكذب او يبوح بما عنده بوراده فاء حرفى تفسيريّه در و بر خبرى جسته جسته شيئا فشيئا اخذ ايلك
معناسنه در يقال تسقط الخبر اذا اخذه قليلا قليلا ﴿السواقط﴾ اهل حجاز اصطلاحنده خرما آلوب كوتورمك
ايچون حجاز و تهامه دن يمامه اولكه سنه ورود ايدن قافله يه اطلاق اولنور يمامه نك زمينى اول طرفلردن اشاغى
اولديغيچون اطلاق اولندى ﴿السقّاط﴾ شدّاد وزننده و ﴿السقاط﴾ سحاب وزننده شول قلجه اطلاق اولنور كه
اورديغى نسنه يى بچوب اكسه سندن يره اينزاوله على قول اورلان شيئى اكسه سنه و دبنه قدر بولوب آيرراوله يقال
سيف سقّاط و سقاط اذا كان يسقط من وراء الضريبة و يقطعها حتى يجوز الى الارض او يقطع الضريبة
و يصل الى ما بعدها ﴿مسقط﴾ مقعد وزننده ساحل بحر عمّانده بر بلده آديدر و بحر خزر ساحلنده نيچه قرايى مشتمل
بر قضانك اسميدر و بصره ايله نباج بيننده بر وادى آديدر ﴿سقلاطون﴾ افلاطون وزننده روم اولكه سنده

بر بلده آدیدر ثیاب سقلاطونیه اکا منسوبدر ﴿السقلّاط﴾ سجلات وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی ﴿السلط﴾
سینك فتحی ولامك سکونیله و﴿السلیط﴾ امیروزننده شدید نسنه یه دینور یقال رجل وحافر سلط وسلیط ای شدید
وبد ودرشت کلامله قلوب ناسی آزرده ایدن لسانه اطلاق اولنور یقال لسانه سلط وسلیط ای طویل ودلی
اوزون یعنی بد وناسزا سوزلر ایله ناسی رنجیده ایدن کمسه یه اطلاق اولنورکه زباندراز تعبیر اولنور یقال رجل سلط
وسلیط ای الطویل اللسان وسلیط زیتون یاغنه دینور وحبوباتدن صقیلان یاغه دینور شیرلغان کبی لسانمزده
صلاته تعبیر ایتدکلریمز سلیطه محرّفیدر یاغ ایله معمول اولدیغیچون اطلاق اولنمشدر وفصیح وجریّ اللسان
آدمه اطلاق اولنور وبو وصف رجالده مدیحه ونسوانده ذمیه‌در یقال رجل سلیط ای فصیح وامرأة سلیطة
ای الحدیدة اللسان وسلیط مطلقا تیز وحدید شیئه اطلاق اولنور یقال شیء سلیط ای حدید وبر رجلك اسمیدر
وبر قبیله پدرینك اسمیدر ﴿السلیطة﴾ و﴿السلطانة﴾ فتحاتله و﴿السلطانة﴾ کسرتینله دلی زفیر بدزبان ودلازار
عورته دینور یقال امرأة سلیطة وسلطانة وسلطانة ای الحدیدة اللسان ﴿السلاطة﴾ شماته وزننده و﴿السلوط﴾
قعود وزننده برکسه بدزبان ودلازار اولمق معناسنه‌در یقال سلط الرجل والمرأة وسلط سلاطة وسلوطا من الباب
الخامس والرابع اذا کان سلیطا ﴿السلطان﴾ برهان وزننده حجت وبرهان ودلیل معناسنه‌در یقال له سلطان
ای حجة * شارح دیرکه فی الاصل قهر وتغلب معناسنه مصدر اولغله بو معناده جعلنمز وپادشاهك قدرت
وسطوتنه اطلاق اولنور واتباعله لامك ضمی جائزدر یقال للملك سلطان عظیم ای قدرة عظیمة ووالی وپادشاهه
اطلاق اولنور بو معناده مؤنثدر زیرا دهن ازیت معناسنه اولان سلیط لفظنك جمعیدر دهن مزبورك شعله‌سیله
استضاءه اولندیغی کبی پادشاه ووالی دخی شعلهٔ عدل وضبط واهتمامیله حوزهٔ ممالکی منوّر ایلمك مناسبتیله
اطلاق اولندی یاخود حجت معناسندن مأخوذدر وسبب تأنیثی بودر وبعضا رجل معناسی اعتبار ایله مذکر
اولور وسلطان الدم وجودده قانك غلبه وطغیانندن عبارتدر یقال حمّ فلان من سلطان الدم ای من تبیغه
وهر شیئك یاوزلغنه وشدّت سطوتنه اطلاق اولنور یقال سلطان الشتاء ای شدّته وسلطان بن ابراهیم قدس
شریفك فقهاسندندر ﴿السلطة﴾ سینك کسریله اینجه وازون اولان اوقه دینور جمعی سلط کاور عنب وزننده
وسلاط کاور سینك کسریله وشول ثوبه دینورکه ایچنه اوتلق وصمان وقیتق مقوله‌سی طولدرلمش اوله حالا شیلته
دیدیکمز سلطه محرّفیدرکه عربلر شلطه دیرلر مقعد ودوشك الته یایلور یقال بسط له سلطة وهو الثوب جعل
فیه الحشیش والتبن ﴿السلائط﴾ یازلماج وکرده تعبیر اولنان اتمکلرك بیوکلرینه دینور ﴿المسلوط﴾ سلوط
معناسندنکه قهر وتحکم معناسنه‌در اسم مفعولدر مغلوب ومقهور دیمکدر بو مناسبتله صقالی خفیف آدمه
مسلوط اللحیه اطلاق اولنور یقال رجل مسلوط اللحیة ای خفیف العارضین ﴿المسالیط﴾ انختر دیشلرینه دینور
اسنان المفاتیح معناسنه مسلاط مفردیدر ﴿السلطیط﴾ سینك کسریله مسلط معناسنه‌درکه دائما ناسه تغلب وتحکم
ایدن کمسه یه دینور علی قول بیوك قارنلو کمسه یه دینور یقال رجل سلطیط ای مسلط او العظیم البطن ﴿السلط﴾
خلط وزننده شامده بر موضع آدیدر ﴿السلط﴾ کتف وزننده شول تمرنه دینورکه وسطنده بومریسی وتومسکی
اولمیوب دوز اوله جمعی سلاطدر سینك کسریله یقال نصل سلط ای لانتوء فی وسطه ﴿التسلیط﴾ تفعیل
وزننده برکسه‌یی آخر اوزره اطلاق قهر وقدرتله غالب ومستولی قلمق معناسنه‌در یقال سلطه علیه اذا غلبه
علیه باطلاق القهر والقدرة ﴿سمیساط﴾ سینك ضمیله طربیال وزننده نهر فرات کنارنده بر بلده آدیدر
دمشقده اکا بر رؤساء واعاظم محدّثیندن اولان شیخ ابو القاسم علیّ بن محمد بن یحیی السلمیّ الدمشقی
السمیساطی اورادندر دمشقده خانقاه سمیساطیه آنك وقفیدر وحالا آنده مدفوندر ﴿المسمرط﴾ مدحرج وزننده
سو بو باشلو آدمه دینور یقال رجل مسمرط الرأس ای مطوّله ﴿السمط﴾ سینك فتحی ومیمك سکونیله
بوغزلنمش اوغلاغی وقوزی‌یی بریان ایلمك ایچون اسّی صوده خشلیوب تویی یولمق معناسنه‌در
یقال سمط الجدی سمطا من الباب الاول والثانی اذا نتف صوفه بالماء الحارّ وبر نسنه‌یی آصه قومق
معناسنه‌در یقال سمطه اذا علقه وبچاق مقوله‌سنی بیله‌مك معناسنه‌در یقال سمط السکین اذا احدّها
وسودك هنوز طعمی بوزلمامق اوزره حلاوتی زائل اولمق علی قول هنوز بوزلمغه باشلمق معناسنه‌در یقال سمط اللبن
اذا ذهبت حلاوته ولم یتغیر طعمه او هو اوّل تغیره وسکوت ایلمك معناسنه‌در یقال سمط الرجل اذا سکت وسمط حالی
یوقه آدمه دینور سمیط کبی یقال رجل سمط ای خفیف الحال ﴿المسموط﴾ و﴿السمیط﴾ اسّی صوده خشلنمغله تویی
یولنمش بریان اوله جق اوغلاغه وقوزی‌یه دینور * شارح دیرکه بووجهله بریان اولشنه دینورنته‌که خط ماده‌سنده

ذكر اولندی وسميط سمط كبی حالی يوفقه آدمه دينور يقال رجل سمط وسميط ای خفيف الحال و بری بری اوزره
يغيلوب استف اولمش كرميدلره وطوغله لره دينور وشول اياق قابنه دينوركه بتون برقات سختياندن ديكلمكله يالك
قات اولوب اصلا پارچه سی ويماسی اولميه اسماط كبی (التسميط) تفعيل وزننده بودخی سكوت ايلك معناسنه‌در
يقال سمط الرجل اذا سكت و برآدمه بورجلو ياخود حواله مقوله سی ردّ ايده ميه جكی كسه‌يی يوللامق
معناسنه‌در يقال سمط غريمه اذا ارسله وتركی باغی كبی قايشلره نسنه آصمق معناسنه‌در يقال سمط الشیٔ اذا علقه
علی السموط ومسمط شعر سويلك معناسنه‌در يقال سمط الشاعر اذا نظم مسمطا (الاسماط) همزه‌نك كسريله بودخی
سكوت ايلك معناسنه‌در يقال اسمط الرجل اذا سكت (السمط) سينك كسريله دیزی دیزلمش رشته‌يه دينور يقال
معه سمط من لؤلؤ وهو خيط النظم وبركونه قلاده‌يه وكردانجلغه دينوركه بوغماق ديدكاری قلاده‌دن اوزون
اولور جمعی سموط‌در يقال جاءت وعليها سمط ای قلادة اطول من المخنقة وشول زرهه دينوركه سواری اولان
كمسه آنی آتنك صغريسنه آصمش اوله وتركی باغنه دينور فتراك معناسنه وساده تعبير اولنان ايچی استارسز يالك
قات جامه‌يه علی قول پموق ايپلكندن اولانه ياخود اوستنده‌كی ثوب پك اينجه اولمغله آلتندن كورينان لباسه
دينور وسمط شول كمسه‌يه دينوركه جسمی خفيف چالاك وبغايت زيرك وصاحب فطنت ودها اوله علی قول وصف
مذكور اوزره اولان صيّاده دينور يقال رجل سمط ای داه خفيف او الصيّاد كذلك وسمط الرمل قلاده كبی اوزون
اوزادی يصتمجه قوم يغينه دينور وسمط اصحابدن شرحبيل حضرتلرينك پدرلری اسميدر وباشده‌كی صاريغك
كوكس اوزره واموزلر اوزره صارقان اوجلرينه دينور يقال ارسل سمط عمامته وهو ما فضل منها علی الصدر
والكتفين (بنو السمط) نصارادن برقوم وطائفه‌در (ابو السمط) عرب كنيه‌لرندندر (السمط) سينك ضميله يوكدن
منسوج بركونه ثوبه دينور (السميط) زبير وزننده بودخی بری بری اوزرينه استف اولمش كرميدلره وطوغله‌لره دينور
وسميط بررجل اسميدر (السمط) ضمتينله و(الاسماط) همزه‌نك فتحيله اصلا داغ وتمغا باصلمامش ناقه‌يه دينور يقال
ناقة سمط واسماط ای بلاسمة ويالك قات اولوب پارچه سی ويماسی اولميان اياق قابنه دينوركه سميط دخی دينور وبونلر
برمة اعشار قبيلندندر يقال نعل سمط وسميط واسماط ای لا رقعة فيها يعنی من طاق واحد لا رقعة فيه كذلك برقاتدن
اولان اياق طونه دينور يقال سر اويل اسماط ای غير محشوّة وهو ان تكون طاقا واحدا (المسمط) معظم وزننده
شعرا اصطلاحنده شول شعره دينوركه هر بندی برقاچ ابياتدن مركب اولوب مجموعی ابيات مذكوره‌نك قافيه سنه
مخالف برقافيه جمع ايليه مخمس ومربع ومثلث اولور ازجمله مخمسی امرء القيسك علی قول برشاعر آخرك اشبو
منظومه سی كبی * ومستلئم كشفت بالرمح ذيله * اقمت بعصب ذی سفاسق ميله * فجعت به فی ملتقی الحیّ خيله * تركت
عتاق الطير تحجل حوله * كانّ علی اثوابه نضح جريال * ابيات مذكوره سمط منظمه مشابه اولمغله اطلاق اولنمشدر
مترجم ديركه فارسی وتركی شعراسی بو مقوله‌يه مخمس ومسدس ومعشر اطلاق ايدوب توافق سجع بيت واحدده
واقع اولور ايسه اكا مسمط اطلاق ايدرلر مثلا زادهٔ طبع عاجزانمز اولان اشبو بيت كبی * ندر اول حسن ناديده
نظيرين كورمدی ديده * هر اطواری پسنديده كوزلكده مسلّم سن * ومسمط تامّ ونافذ اولوب وضع انكشت اعتراض
ايلمكه كمسه‌ده قدرت اولميه‌جق حكمده مستعملدر تقول حكمك مسمطا ای لك حكمك مسمطا يعنی متمما وتركيب
مذكورده انما لك لفظی محذوف اوله‌رق استعمال اولنور * شارح ديركه اساسده لك حكمك عنوانيله بالشاهد مرسومدر
ويقال خذه مسمطا ای سهلا يعنی وار آندن حقكی آل بركمسه سكا اعتراض واولدخی امتناع ايليه‌مز هر حالده
طلبك سهله ونافذدر بونلر بالجمله سمط مذكور معناسندن مأخوذلردر (السماط) كتاب وزننده صره ودیزی‌يه
دينور طابوره دخی دينور يقال دخل سماط القوم ای صفهم وسماط الوادی صدريله منتهاسی بيننه اطلاق اولنور
يقال اخذ سماط الوادی ای ما بين صدره ومنتهاه جمعی سمط كلور ضمتينله وسماط الطعام صفره‌يه اوزون اوزادی
ديزلمش طعامه اطلاق اولنور * مؤلف مايمدّ عليه عبارتيله تفسير ايلمكله مسامحه ايلمشدر ويقال هم علی سماط واحد
ای علی نظم واحد (التسمط) تفعل وزننده برنسنه برشيئه ايلشوب آصيلی قالمق معناسنه‌در يقال تسمّط الشیٔ
به اذا تعلق (الاسمعطاط) اسبطرار وزننده توز قباروب هوايه آغمق معناسنه‌در يقال اسمعطّ العجاج اذا
سطع وبركمسه پرغضب اولمق معناسنه‌در يقال اسمعطّ الرجل اذا امتلأ غضبا وذكر پك قوامه كلمك معناسنه‌در
يقال اسمعطّ الذكر اذا انعهلّ وانعظ (سمهوط) عصفور وزننده نيل مصر غربيسنده برقريهٔ كبيره اسميدر (السنط)
سينك فتحی ونونك سكونيله برنوع شجر قرظ اسميدركه مصر ديارنده نابت اولور مصرلك اوطونی آندن اولور ميشه
آغاجندندر اوراده ترك آدملری صنط آغاجی ديرلر وسنط شامده برقريه آديدر علی قول حرف تعريفله موضوعدر

(سنطه) تمره وزننده مصرده ایکی قریه در (السنط) سینك کسریله ال ایله بیلکجه نك قاوشدیغی یرده اولان اویناق
یرینه دینور یقال کسر سنطه ای المفصل بین الکف والساعد (السنوط) صبور وزننده و(السنوطی) هیولی وزننده
و(السناط) غراب وزننده و(السناط) کتاب وزننده هیچ صقالی بتمامش کوسه یه دینور آق اغالر کبی علی قول
صقالی آزجه اولوب لکن کوسه لك حدینه وارممش اوله علی رای صقالی همان آلت چکه سنده اولوب یوقریسی
ساده اوله وسنوط وسناطك جمعلری سنط کلور ضمتینله واسناط کلور (السناطة) سماحه وزننده برکسه
سنوط اولمق معناسنه در یقال سنط الرجل سناطة من الباب الخامس اذا کان سنوطا (سنوطی) هیولی وزننده
عبید نام محدثك لقبیدر (سناط) غراب وزننده حسن بن حسان نام شاعرك لقبیدر (سنوط) صبور وزننده
بر دوای معروف آدیدر * شارح دیرکه لسان العربده رجل معروف عنوانیله مرسوم اولمغله ظاهرا قاموس
نسخه لرنده زیغ قلم واقعدر (سنباط) سینك ضمیله مصرده محلهٔ کبری اعمالندن بر بلده آدیدر فقهادن محمد
بن عبد الصمد السنباطی اورادندر (السوط) سینك فتحی وواوك سکونیله برنسنه یی قارشدرمق علی قول
ایکی شیئی بر قاب ایچره ال ایله قاتوب قارشدرمق معناسنه در یقال ساط الشیٔ یسوطه سوطا اذا خلطه
او هو ان یخلط شیئین فی الاناء ثم یضربهما بالید حتی یختلطا وسوط قامچی یه اطلاق اولنور اورلدیغی کوده نك
اتنی قانه قارشدردیغیچون جمعی سیاط کلور سینك کسریله واسواط کلور وسوط نصیب معناسنه مستعملدر
مصیب اولدیغیچون یقال هو سوطه ای نصیبه وشدت ومحنت معناسنه مستعملدر یقال وقعوا فی سوط ای شدة
وسوط مصدر اولور قامچی ایله اورمق معناسنه یقال ساط دابته اذا ضربها بالسوط وسوط الغدیر کولك
صوینك فضله سنه اطلاق اولنورکه سوط شکلنده ممتد اوله تقول وردنا علی سوط الغدیر ای فضلته یعنی ممتدة
کالسوط وصو ایرکیله جك یره اطلاق اولنورکه سوط شکلنده کلوب اوراده ایرکیلور وسوط امر واحد وبابت
واسلوب معناسنه مستعملدر یقال ما یتعاطیان سوطا واحدا ای امرا واحدا * قال الشارح وفی الاساس هما یتعاطیان
سوطا واحدا اذا اتفقا علی نجز واحد وخلق واحد کویاکه سوطك طاقه لری اوریلوب بوکلکله شیٔ واحد
اولدیغی کبی آنلرکده روش واسلوبی وتیرهٔ واحده در (التسویط) سوط ایله معنای اولده مرادفدر یقال
سوطه بمعنی ساطه وپراصه سیاط اخراج ایلمك معناسنه در یقال سوط الکرات اذا اخرج السیاط وبر ایشی
قارش مورش ایلمك معناسنه مستعملدر یقال سوط امره اذا خلط فیه (المسوط) منبر وزننده نسنه قارشدیره جق
آلته دینور کفچه وقاشیق کبی ومسوط ابلیس علیه اللعنه نك بر ولدی اسمیدرکه ناسی خشم وغضبه اغراء
وتحریك ایلمکه مسلطدر بوجهتله بینلرینه فتنه واختلال ایقاع ایدر ومنه کانه مسوط علینا مسلط وهو ولد
لابلیس یغری علی الغضب * قال الشارح وفی النهایة هکذا وفی حدیث سودة ❁ انه نظر الیها وهی تنظر فی رکوة
فیها ماء فنهاها فقال انی اخاف علیکم منه المسوط ❁ یعنی الشیطان سمی به من ساط القدر کانه یحرك الناس للمعصیة
ویجمعهم فیها (المسواط) محراب وزننده بودخی نسنه قارشدیره جق آلته دینور وشول آته دینورکه قامچی ایله
اورلمدقجه عهده سنده اولان سکرتمك مایه سنی اظهار ایلیه یقال فرس مسواط اذا کان لا یعطی حضره الا بالسوط
(الاستواط) افتعال وزننده برماده شوریده ومختل ومضطرب اولمق معناسنه در یقال استوط امره اذا اضطرب
واختل استوط کلمه سی اصلی اوزره واردر (السویطة) سفینه وزننده قارشق نسنه لره دینور یقال اموالهم
سویطة بینهم ای مختلطة (السویطاء) سینك ضمیله شول چوربایه اطلاق اولنورکه صویی وثمره سی یعنی
صوغان ونخود وسائر حبوبات کبی حوایجی کثیر اوله (سوط باطل) باجه دن وپنجره دن ایچرویه نافذ طولانی
شعاع شمسه اطلاق اولنورکه خلق اکاذره تعبیر ایدرلر یقال وعده سوط باطل وهو ضوء یدخل من الکوة
فی الشمس (السیاط) سینك کسریله سوطك جمعیدر بومناسبتله پراصه نك فلیزلرینه اطلاق اولنورکه صاپنك
اوجنده لیفلری ایله قامچی صاپی کبی اوزایوب بوکلمش اوله (دارة الاسواط) همزه نك فتحیله بادیه ده مضجع نام
محلده ابرق دیدکلری موضعك صرتنده بر موضع آدیدر (السوطان) فتحاتله برعارضه سببیله روح صقیلوب
منقبض اولمق معناسنه درکه جان چکلمك تعبیر اولنور تقول ساطت نفسی سوطانا اذا تقلصت (سیوط) سینك
ضمیله یاخود اسیوط همزهٔ مضمومه ایله صعید مصرده بر قریه آدیدر (سیاط) کتاب وزننده بر مشهور خواننده
ومغنی اسمیدر

❁ فصل الشين المعجمة ❁

(الشبوط) تنور وزننده وقدوس وزننده قلقان بالغنه دینور مفردی
شبوطه در وشین مفتوحه صورتنده بانك تخفیفیله ده جائزدر جمعی شبابیط در یقال قربوا الیهم شبابیط کالبرابیط
وهی سمك دقاق الاذناب عراض الاوساط لین المس صغار الرؤس کانها برابیط (شبیوط) شینك کسریله

كديون وزنده اندلسده ابذه قضاسنده برحصن آديدر (شباط) غرابوزنده شهور روميه‌دن برشهر اسميدركه
آخر شتاء آيدر سين مهمله ايله ده ذكر اولندى (الشحط) شينك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله و(الشحط)
فتحتينله و(الشحوط) قعود وزنده و(المشحط) مطلب وزنده بعيد اولمق معناسنه‌در يقال شحط المزار شحطا
و شحطا وشحوطا ومشحطا من الباب الثالث وشحط شحطا من الباب الرابع اذا بعد وشربته آزجه صو
قارشدرمق معناسنه‌در يقال شحط الشراب من الباب الثالث اذا ارق مزجه وبوغازلمق معناسنه‌در يقال شحط
الجمل اذا ذبحه بونده مهمله ايله اعلادر وبايع بازارلقده مبيعك نهايت قيمتنه بالغ اولمق على قول بهاسنده حدّ
وقدرى صاوشوب حقدن تباعدو تجاوز ايلك معناسنه‌در يقال شحط البعير فى السوم اذا بلغ اقصى ثمنه او تباعد
عن الحقّ وجاوز القدر ويقال شحط البعير شحطا كسمع سمعا وبركسه‌يى سبق ايدوب آندن ايراقلشمق معناسنه‌در
يقال شحط فلانا اذا سبقه وتباعد عنه وآصمه‌نك چبوقلرى كرويه اوزره قالقوب ياتمق ايچون يانلرينه طياق
نصب ايلك معناسنه‌در يقال شحط الحبلة اذا وضع الى جنبها خشبة حتى تستقل الى العريش وطولدرمق
معناسنه‌در يقال شحط الاناء اذاملأه ولينتله يستهلك معناسنه‌در يقال شحط فلان اذا سلح وقوش چقرمق وصاغنه‌مق
معناسنه‌در يقال شحط الطائر اذا سقسق وبركسه‌يى عقرب صوقمق معناسنه‌در يقال شحطت العقرب اياه اذالدغته
وسوده چوق صو قاتمق معناسنه‌در يقال شحط اللبن اذا اكثر ماءه وشحط قوش نجسنه دينور يقال اصاب ثوبه
شحط الطائر اى ذرقه وكوده‌نك قانده اولان اضطرابه دينور يقال اخذه الشحط فى دمه اى اضطرابه وآصمه‌نك
داللرى وقوللرى آلتنه طيادقلرى طياغه دينوركه هرك تعبير اولنور (الشحطة) تمره وزنده دوه قسمنك كوكسلرينه
عارض اولور برمرض اسميدر وشول صيريق اثرينه دينوركه انسانك ياحيوانك يانلرى ياخود اويلقلرى بريره
يابرى برينه سورنوب صويلقدن حادث اولور (التشحط) تفعل وزنده ولدرحمده سلا ديدكارى درى ايچره
او ينايوب قلدامق معناسنه‌در يقال تشحط الولد فى السلا اذا اضطرب (المشحط) منبر وزنده بودخى آصمه وباغ
چبوقلرينك آلتنه طيادقلرى هركه دينور (الشوحط) جوهر وزنده برجنس آغاجدركه آندن ياى دوزرلر على قول
نبع اغاجندن برنوعدر ياخود شوحط ونبع وشريان اوچيده برشجردر طيب منابتلرى حسبيله اسملرى مختلفدر
طاغ تپه‌سنده بترسه نبع وطاغ اتكارنده بترسه شريان وطاغ ديبلرنده وچقور يرلرده بترسه شوحط ديرلر اشبو نبع
تركيده قاين اغاجى وقوغوش اغاجى ديدكاريدركه آندن ياى واوق دوزرلر وشوحط الجه اغاج ديدكاريدركه فارسيده
بشجير دينور اوق ويای دوزرلر وشريان نبع ايله مرادفدر (الشوحطة) هايله شوحطك مفرديدر واوزون وكريملو
آته دينور (الشاحط) يمنده بربلده‌در (شواحط) علابط وزنده يمنده برپلانقه اسميدر وبين الحرمين سوارقيه‌يه قريب
برطاغك اسميدر آنده بروقعه اولمغله يوم شواحط معروفدر ويمنده شهر صنعاء قضاسنده برقريه آديدر (شحط)
قحط وزنده طىّ قبيله‌سى يوردنده برارضك اسميدر (شحاط) شينك كسريله طائف قضاسنده برقريه‌در
نته‌كه مهمله ايله سحط ماده سنده ذكر اولندى (التشحيط) تفعيل وزنده قانه بيله‌مك معناسنه‌در يقال شحطه
اذا ضرّجه بالدم فتشحط اى تضرّج به واضطرب فيه (الاشحاط) همزه‌نك كسريله بعيد ايتمك معناسنه‌در
يقال اشحطه اذا ابعده (الشرط) شينك فتحى ورانك سكونيله و(الشريطة) سفينه وزنده بيع وشراء وسائر
معاملاتده خارج مقوّم اوله‌رق الزام والتزام اولنان حكمه دينوركه اول معامله اكا معلق اولمغله موقوف عليهى
اولوركوياكه اكا علامت مثابه‌سنده‌در جمعى شروط كلور * مؤلف مسامحه ايله تعريف ايلمشدر زيرا الزام الشئ
والتزامه فى البيع ونحوه عبارتيله بيان ايلمشدركه اسم مفعول اولان ملزم وملتزم ايله مأوّلدر وشريطه‌نك جمعى
شرائط كلور وفى المثل * الشرط املك عليك ام لك * يعنى عقد ايلديكك شرط سكا مالك وضابطدر كرك منفعتك
وكرك مضرّتك جهتنه اولسون ميانه‌ده منعقد اولان شرط وقولك محافظه‌سى بابنده ضرب اولنور وشرط
مصدر اولوركه معناى اوّليدر معاملاتده برنسنه‌يى موقوف عليه قلمق معناسنه يقال شرط عليه فى البيع شرطا
من الباب الثانى والاول اذا الزمه شيئا فيه والتزم هو وطمردن قان آلمق معناسنه‌در يقال شرطه الحجام اذا بزغ
وشرط فرومايه ولئيم وسافل كسه‌يه دينور جمعى اشراط در يقال هو من اشراط الناس اى دون لئيم سافل
وشرط بركسه برامر عظيمه اوغرامق معناسنه‌در يقال شرط فلان شرطا من الباب الرابع اذا وقع فى امر عظيم
(الشرط) فتحتينله نشان وعلامت معناسنه‌در بونكده جمعى اشراط در وشول كوچك صوآقنديسنه وجدوله
دينوركه اون آرشون مقدارى يردن كلور اوله وبرنسنه‌نك اوّلنه اطلاق اولنور مثلا شرط الشتاء قيش فصلنك
اوّل وقتندن عبارتدر ومالك يعنى مواشينك خردواتنه وكمترلرينه دنور جمعى اشراط در يقال هو من اشراط المال

ای رذالها و صغارها و مالك كزیده و اشرافنه اطلاق اولنمغله ضدّ اولور یقال هو من الاشراط ای الاشراف
﴿الشرطان﴾ فتحاتله كه شرطك تثنیه سیدر منازل قمردن برمنزل آدیدر و اول حمل برجنده ایكی كوكبدر كه حمل
صورتنك بوینوزلری مثابه سنده در و آنلرك جانب شمالیسنده بركوكب دخی واردركه بعضلر آنیده آنلردن عدّ
ایدوب اوچ كوكبدن عبارتدر دیرلر و جمع بنیه سیله اشراط اطلاق ایدرلر یقال نزل القمر الی الشرطین و هما نجمان
من الحمل و هما قرناه و الی جانب الشمالیّ كوكب صغیر و منهم من یعدّه معها فیقول هذا المنزل ثلاثة كواكب
ویسمیها الاشراط ﴿الاشراط﴾ همزه‌نك كسریله دوه‌یی صاتلق اولدیغی اعلام ایچون علامتلمك معناسنه‌در
یقال اشرط ابله اذا اعلم بها للبیع و برنسنه ایچندن بعضنی بیعه حاضرلمق معناسنه‌در یقال اشرط من ابله اذا اعدّ
شیئا منها للبیع و برمحله كوندریلان كسه‌یی ایو درمك معناسنه‌در یقال اشرط الرسول اذا اعجله و بركسه كندی
نفسنی برایشه نصب و تعیین قلمق معناسنه‌در یقال اشرط نفسه لكذا اذا اعلمها و اعدّها ﴿الشریطة﴾ سفینه
وزننده شرط معناسنه‌دركه ذكر اولندی و قولاغی یاریق دوه‌لره دینور و شول قیونه دینوركه بوغزنده برمقدارجه
بچاق اثری اوله بوغزینه نیشتر اورلمش كبی اولوب لكن طمری كسلمامش و قانی آقامش اوله و بو جاهلیه
افعالندن ایدیكه برقیونك بوغزینه بچاق كزدیروب چیزر كبی جزئیجه قطع و بینلرنده آنی تزكیه عدّ ایدرلر ایدی
برعلت سببیله هلاك اولسه مقدما بوغزلنمش ایدی دیو پاك عدّ ایدوب بی‌محابا اكل ایدرلر ایدی وقدنهی عن ذلك
فی الحدیث ❊ لاتأكلوا الشریطة فانها ذبیحة الشیطان ❊ ﴿الشرطة﴾ غرفه وزننده شرط اولنان شیئه دینور تقول
خذ شرطتك ای ما اشترطت و شرطه شرط لفظنك كه صرد وزننده‌در مفردی اولور چرقه‌جی تعبیر اولنان
مقدمهٔ عسكره دینور سائر عسكردن مقدّم دشمنله مقاتله‌یه مبادرت ایلمریله كویا كه نفسلرینی موته تعیین و تهیئه
ایدرلر یقال هؤلاء شرط الحرب ای اوّل كتیبة تشهدها و تتهیأ للموت و والی و حاكم و ضابط اعوانندن طائفهٔ
مخصوصه‌یه اطلاق اولنور كه سائرلردن امتیاز ایچون علامت مخصوصه ایله معلم اولورلر فارسیده سرهنك
دینور تفنكجی باشی و باش چاوش و قوللق چورباجیسی و اسكدار اوسته‌سی و سائر ضابطان مقوله‌سنك مجموعنه
اطلاق اولنور مفردی شرطیّ‌در تركیّ وزننده و شرطی‌در جهنیّ وزننده ﴿الشریط﴾ امیر وزننده شریت تعبیر
ایتدكاریدركه عربلر خرما یپراغندن ولیفدن بوكرلر یقال شدّه بالشریط و هو خوص مفتول یشرّط به السریر
و نحوه و خاتونلرك طیب قوطولرینه یاخود هكبه‌یه دینور عیبه معناسنه و اندلسده جزیرهٔ خضراده برقریه آدیدر
﴿شریط﴾ زبیر وزننده پدر نبیط در ﴿شروط﴾ صبور وزننده برطاغك آدیدر ﴿الشرواط﴾ سرداح وزننده
اوزون آدمه دینور یقال رجل شرواط ای طویل و جست و رونده اركك دوه‌یه دینور یقال جمل شرواط
ای سریع ﴿المشرط﴾ منبر وزننده و ﴿المشراط﴾ محراب وزننده نیشتره دینور مبضع معناسنه ﴿المشاریط﴾
مصابیح وزننده برنسنه‌نك اوائلنه دینور یقال وقع فی مشاریطه ای اوائله مشراط مفردیدر و برنسنه‌نك
مهمات و لوازمنه دینور یقال اخذ للامر مشاریطه ای اهبته ﴿ذو الشرط﴾ عدیّ بن جبله‌نك لقبیدر كندیسی
بنفسه وفات ایدن كسه‌نك موضع قبرینی تعیین ایلدكجه بركسه‌یی دفن ایلمامك بابنده قومیله شرط ایلمكله تلقیب
اولندی ﴿الاشتراط﴾ افتعال وزننده شرط ایلمك معناسنه‌در یقال اشترط علیه بمعنی شرط ﴿التشرّط﴾ تفعل وزننده
برایشده كركی كبی دقت ایدوب خوب و نازك ایشلمك معناسنه‌در یقال تشرّط فی عمله اذا تأنّق ﴿الاستشراط﴾
مال ایو و خوش ایكن فاسد و تباه اولمق معناسنه‌در یقال استشرط المال اذا فسد بعد صلاح ﴿الاشرط﴾ اضبط
وزننده ارذل معناسنه‌در و بو افعل تفضیلدر رذیل و دنی معناسنه‌در لكن نوادردن اوله‌رق ماده‌سندن فعل
متصرفی یوقدر یقال الغنم اشرط المال ای ارذله ﴿المشارطة﴾ مفاعله وزننده شرطلشمك معناسنه‌در یقال
شارطه اذا شرط كل منهما علی صاحبه ﴿الشطّ﴾ شینك فتحی و طانك تشدیدیله و ﴿الشطوط﴾ قعود وزننده
بعید اولمق معناسنه‌در یقال شطّ المنزل شطّاً و شطوطا من الباب الاول و الثانی اذا بعد و بركسه‌یه كوچلك
ایدوب ظلم و جفا ایلمك معناسنه‌در یقال شطّ فلانا اذا شقّ علیه و ظلمه و شطّ نهرك قییسنه دینور بعد تصوریله
جمعی شطوط و شطّان كلور شینك ضمی و طانك تشدیدیله یقال قعد فی شطّ النهر ای شاطئه و اوركجك بریانه
یاخود نصفنه دینور جمعی شطوط كلور یقال اخذ شطّ السنام ای جانبه او نصفه و شطّ یمامه‌ده برقریه آدیدر
و بصره‌ده برموضع اسمیدركه اصحابدن عثمان بن ابی العاص حضرتلرینه مضافدر ﴿الشطیط﴾ ازیز وزننده
برحكم و ماده‌ده جور ایلمك معناسنه‌در یقال شطّ علیه فی حكمه شطیطا من الباب الثانی اذا جار ﴿الاشطاط﴾
همزه‌نك كسریله شطیط معناسنه‌در یقال اشطّ علیه فی حكمه اذا جار و معامله‌ده برمتاعك ذكر بهاسندن

پك يوقرى ايستمك معناسنه‌در يقال اشطّ فى السوم اذا ابعد كرچه ثلاثيدن شطط دخى بو معنايه‌در لكن اشطاط استعمالى اكثردر و اشطاط طلبده مبالغه و امعان ايلمك معناسنه‌در يقال اشطّ فى الطلب اذا امعن و ايراق بيابانه چيقوب كتمك معناسنه‌در يقال اشطّ فى المفازة اذا ذهب ﴿الاشتطاط﴾ افتعال وزننده‌بو دخى حكمده و سائر خصوصده جور ايلمك معناسنه‌در يقال اشتطّ عليه فى حكمه اذا جار ﴿الشطط﴾ فتحتينله معامله حدّ عدالتى چوب حقّ ولياقتدن پك تباعد ايلمك معناسنه‌در يقال شطّ فى سلعته شططا اذا جاوز القدر والحدّ وتباعد عن الحقّ و مبيعه پك چوق بها ايستمك معناسنه‌در يقال شطّ فى السوم شططا اذا ابعد ﴿الشطاط﴾ سحاب وزننده و ﴿الشطاط﴾ كتاب وزننده قدّ و قامتده اولان سرو سهى كبى اوزونلق و موزونلق على قول اعتدال حالتنه دينور يقال فى قدّه شطاط وشطاط اى طول وحسن قوام واعتدال و شطاط و شطاطه شينلرك فتحيله و شطاط شينك كسريله ايراقلق بعد معناسنه‌در يقال بينهما شطاط و شطاطة وشطاط اى بعد و وجود انسانده خاصة ايكى يانلرك مابينى ميدانلو اولمغه دينور ﴿الشطة﴾ شينك فتحيله و ﴿الشاطّة﴾ قامتى بلند وموزون ياخود معتدل اولان قيزه دينور يقال جارية شطة وشاطّة اى طويلة حسنة القوام او معتدلته ﴿الشطة﴾ شينك كسريله بو دخى ايراقلغه دينور بعد معناسنه وطوغله قريقلرينه دينور ﴿الشاطّ﴾ شول آدمه دينوركه كودەسنك ايكى يانك ارالغى ميدانلو اوله يقال رجل شاطّ اى بين الشطاط والشطاطة والشطاط اى البعيد مابين الطرفين ﴿التشطيط﴾ تفعيل وزننده برنسنه‌ده حدّ و اندازه‌يى چوب مبالغه ايله حقّ و عدالتدن خروج ايلمك معناسنه‌در يقال شطط الرجل اذا بالغ فى الشطط وقرئ قوله تعالى ﴿ولاتشطط﴾ من التشطيط و ولاتشطط من الاشطاط ولاتشطط من الشطط اى لاتبعد عن الحق ﴿غدير الاشطاط﴾ همزه‌نك فتحيله برموضع آديدر ﴿الشطشاط﴾ ثرثار وزننده بر قوش آديدر ﴿الشطوطى﴾ خجوجى وزننده و ﴿الشطوط﴾ صبور وزننده اوركچى ايرى و قبا ناقه‌يه دينور جمعى شطايط كلور ﴿المشاطّة﴾ مفاعله وزننده اشتطاط بابنده يارشمق معناسنه‌در يقال شاطّه مشاطّة اذا غالبه فى الاشتطاط ﴿الشقيط﴾ قافله امير وزننده طپراق دستى‌يه على قول ساقسيدن اولان قابه قاغه دينور ﴿الشلط﴾ خلط وزننده و ﴿الشلطاء﴾ حمراء وزننده بچاغه دينور سكين معناسنه ﴿الشلطة﴾ شينك كسريله اينجه اوزون اوقه دينور جمعى شلط كلور عنب وزننده ﴿الشمحط﴾ حاى مهمله ايله جعفر وزننده و ﴿الشمحاط﴾ سرداح وزننده و ﴿الشمحوط﴾ عصفور وزننده پك اوزون شيئه دينور ﴿شمشاط﴾ خزعال وزننده بلاد ربيعه‌دن بر بلده آديدر محدّثيندن ابو الربيع محمد بن زياد الشمشاطىّ اوراندر ﴿الشمط﴾ فتحتينله باشك قيللرينه بياض قارشمق معناسنه‌دركه قيرغل اولمق تعبير اولنور يقال شمط الرجل شمطا من الباب الرابع اذا خالط البياض سواد رأسه ﴿الاشمط﴾ احمر وزننده و صفدر صاچ و صقالى قيرغل كشى‌يه دينور جمعى شمط و شمطان كلور اسود و سود السودان كبى ﴿الاشماط﴾ همزه‌نك كسريله بو دخى شمط معناسنه‌در يقال اشمط الرجل بمعنى شمط و برنسنه‌يى آخره قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در يقال اشمطه به اذا خلطه ﴿الاشمطاط﴾ احمرار وزننده و ﴿الاشميطاط﴾ احميرار وزننده بونلرده برآدمك صاچ و صقالى قيرغل اولمق معناسنه‌در يقال اشمطّ الرجل و اشماطّ بمعنى اشمط ﴿الشمط﴾ شينك فتحى و ميمك سكونيله برنسنه‌يى آخره قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در يقال شمطه به شمطا من الباب الثانى اذا خلطه به و طولدرمق معناسنه‌در يقال شمط الاناء اذا ملأه و خرمانك قورقلرى اغاجدن دوكيلوب صاچلمق معناسنه‌در يقال شمطت النخلة اذا انتثر بسرها كذلك اغاجك يپراقلرى دوكيلوب صاچلمق معناسنه‌در يقال شمط الشجر اذا انتثر ورقه ﴿الشميط﴾ امير وزننده و ﴿المشموط﴾ مخلوطا اولان شيئه دينور يقال شئ شميط و مشموط اى مخلوط و شميط سحر وقتنه اطلاق اولنوركه بقية ظلمت ليل ايله مخلوط اولور يقال طلع الشميط اى الصبح و برآدمك اولادينه اطلاق اولنوركه نصفى اركك و نصفى ديشى اوله وشول اوتلغه و چايرلغه اطلاق اولنوركه برمقدارى صراروب و برمقدارى تازه يشل اوله يقال فى المرعى نبات شميط اى بعضه هائج و بعضه اخضر و آقلو قاره‌لو الاجه قورده دينور وشول سوده اطلاق اولنوركه خوشلغندن ناشى حامض اولديغى و حقين اولديغى تشخيص اولنميه حقين اسكيسى يكيسنه قاتلمق اوزره طولومده مجتمع سوده دينور و شميط الذنابى قوريغنك اوجى آق اولان قوشه اطلاق اولنور يقال طائر شميط الذنابىّ اى شعلاؤها ﴿الشمطانة﴾ شينك ضميله برطرفى خام و برطرفى پخته على قول يارىسى خام و يارىسى پخته خرما قوريغنه دينور يقال بسرة شمطانة اذا ارطب جانب منها او هى المنصفة ﴿شميط﴾ زبير وزننده اندلسده برپلانقه آديدر و شميط بن بشير و شميط بن العجلان محدّثلردر و بنوابى عبدالله بن كلاب يوردنده بو قوملق آديدر على قول بو امير وزننده‌در ﴿شامط﴾ محدّثيندن احمد بن حيّان القطيعىّ لقبيدر ﴿الشمط﴾ خط وزننده و شينك كسرى و فتحتينله لغتدر برنسنه‌يه قارشدريلان شيئه

دينور جمعى اشماط وشماط كلور كسر ايله بو مناسبتله تجره حوايجنه اطلاق اولنور يقال قدرة تسع شاة بشمطها وشمطها وشمطهاو اشماطها وشماطها اى بتوابلها (الشمطوط) شينك ضميله اوزون شيئه دينور طويل معناسنه وناسدن وسائردن بربلوكه وبرفرقه يه دينور (الشمطاط) و (الشمطيط) شينلرك كسريله بونلرده بر بلوكه و برفرقه يه دينور (الشماطيط) بلوك بلوك ناسه دينور يقال قوم شماطيط اى متفرّقة و يرتيلوب پاره‌لنمش اسكى ثوبه دينور يقال ثوب شماطيط اى خلق متشقق * شارح ديركه كرچه ظاهرا بونك مفردى شمطاط وشمطيط اولمق ملحوظدر لكن عباديد وشعاريركبى مفرد استعمالى مسموع دكلدر پس اعشار واخلاق قبيلندن اولور ويقال جاءت الخيل شماطيط اى متفرقة ارسالا وشماطيط بر رجل اسميدر (الاشمعطاط) اشميزاز وزننده پرغضب اولمق معناسنه‌در يقال اشمعطّ الرجل اذا امتلأ غضبا وناس برنسنه‌يى ارامق ايچون سرعتله اطرافه پراكنده اولمق معناسنه‌در يقال اشمعطّ القوم فى الطلب اذابادروا وتفرّقوا كذلك برمقدر سواريلر برنسنه‌يى طلب ايچون سرعتله قوشيشوب كيتسه‌لر اشمعطت الخيل ديرلر ودوه سوريسى پريشان وپراكنده اولمق معناسنه‌در يقال اشمعطّت الابل اذا انتشرت وذكر قوامه كلمك معناسنه‌در يقال اشمعطّ الذكر اذانعظ (الشناط) كتاب وزننده‌شول خاتونه دينوركه اعضاسى متناسب ولحم واندامى اويغون ورنك بشره‌سى خوب وزيبا اوله جمعى شناطات وشنائط كلور يقال امرأة شناط اى الحسنة اللحم واللون (الشنط) كتب وزننده كركى كبى پشمش اتلره دينور لحمان منضجه معناسنه (المشنط) معظم وزننده كبابه و بريانه دينور تقول اكلنا مشنطا اى شواء (الشوط) شينك فتحى وواوك سكونيله بر باشدن بر باشه بردوزه يه بركرّه سكرتمكه دينور اسمدر جمعى اشواطدر يقال جرى شوطا واشواطا وهو الجرى مرّة الى غاية بو مناسبتله بيت شريف زيارتنده حجر اسوددن ابتدا ايدوب شرطى اوزره طولانه رق ينه حجر اسوده منتهى اولمق وجهيله هرطرافه برشوط ويدى طوافه اشواط اطلاق اولندى بعض فقهاء طواف من بوره شوط واشواط تعبيرينى كريه كورديلر وشوط جبل احد يانده بر بستانك اسميدر وارضدن شول قطعه يه دينوركه ايكى يوكسك يرك ارالغنده انجه يول كبى واقع اولوب آندن صوو ناس مرور ايدر اوله وطولى برطرفندن برطرفه سس اشيديله‌جك مقدار اوله جمعى شياط كلور كتاب وزننده كه اصلى شواط ايدى وشوط طىّ قبيله سى بلادنده بر موضع آديدر (شوط براح) باى مفتوحه ايله ابن آوى يه يعنى چقال ديدكلرى جانوره دينور كيجه‌لرده كزديكى ايچون (شوط باطل) سوط باطل كبى ذرّه وهبايه اطلاق اولنور (التشويط) تفعيل وزننده بركسه اوزون اوزادى سفر ايلمك معناسنه‌در يقال شوّط الرجل اذاطال سفره وتجره قيناتمق معناسنه‌در يقال شوّط القدر اذا اغلاها وات پشورمك معناسنه‌در يقال شوّط اللحم اذا انضجه ونباتى قيراغوچالوب ياقمق معناسنه‌در يقال شوّط الصقيع النبت اذا احرقه (التشوّط) آتى تاب بى اولنجه قدر سوروب سكرتمك معناسنه در يقال تشوّط الفرس اذاطرده الى ان اعيا (شاط) اندلسده برحصن آديدر (شوطان) سكران وزننده بر موضعدر (الشيط) خيط وزننده و (الشيطوطة) شيخوخه وزننده و (الشياطة) كتابه وزننده محترق اولمق معناسنه‌در يقال شاط الشىء يشيط شيطا وشيطوطة وشياطة اذا احترق وياغى وزيتى صزدرركن قويولنوب قاتيلنمق على قول يانمق درجه سنده نضج بولمق معناسنه‌در يقال شاط السمن والزيت اذاخثر اونضج حتى كاديهلك وهلاك اولمق معناسنه در يقال شاط فلان اذاهلك ومنه الشيطان فى قول زيرا بعضلر شطن ماده‌سندن مأخوذدر ديديلر ثانى يه كوره نونى اصليه ووزنى فيعال اولوركه بعيد عن الرحمه ديمك اولور واوّله كوره نونى زائده ووزنى فعلان اولور هالك ديمك اولور وبعضلر احتراق معناسندن اخذ ايلديلر ناردن مخلوق اولديغى ملابسه‌سيله وشيط بوغزلنن قربان‌دن قطعا برپاى قالمامق اوزره هركسه طاغلمق معناسنه‌در يقال شاطت الجزور اذا تنفقت وقانلرى برى برينه قاتوب قارشدرمق معناسنه دركه مقتول مقابلى قاتلى قتل ايلمكدن عبارتدر يقال شاط الدماء اذا خلطها كانّه سفك دم القاتل على دم المقتول وبرايشده عجله ايلمك معناسنه‌در يقال شاط فى الامر اذاعجل ودم هدر وباطل اولمق معناسنه‌در يقال شاط دمه اذاذهب وتجره دبينه يانق طعام ياپشمق معناسنه‌در يقال شاطت القدر اذالصق باسفلها شىء محترق (الاشاطة) همزه‌نك كسريله ياقمق معناسنه‌در يقال اشاطه اذااحرقه وهلاك ايلمك معناسنه‌در يقال اشاطه اذا اهلكه واتى هركسه طاغتمق معناسنه‌در يقال اشاط اللحم ادافرّقه وقاتلك قاتنى مقتوله مقابل هدر ايلمك على قول هلاكنه عمل ايلمك ياخود قصاصا قتل ايلمك معناسنه‌در يقال اشاط السلطان دمه بدمه اذا اذهبه اوعمل فى هلاكه اوعرضه للقتل وقربان قانى دوكمك يعنى ذبح ايلمك معناسنه‌در يقال اشاط دم الجزور اذا سفكه (التشييط) تفعيل وزننده بودخى ياقمق معناسنه‌در يقال شيطه اذا احرقه (الاستشاطة)

خشم و غضبدن پر آتش اولمق معناسنه درکه احتراق معناسندندر یقال استشاط علیه اذا التهب غضبا و قوش
حدّت و نشاطله اوچق معناسنه در یقال استشاط الحمام اذا طار نشیطا و برایشه جست و چابك دپرنمك معناسنه در
یقال استشاط من الامر اذا خفّ له (المستشیط) افراط اوزره کولر اولان کمسه یه دینور یقال رجل مستشیط ای مبالغ
فی الضحك و پك طاولی ارکك دوه یه دینور یقال جمل مستشیط ای سمین (المشیاط) چابك سمورر اولان ناقه یه
دینور جمعی مشایطدر یقال ناقة مشیاط ای السریعة السمن (المشیط) معظم وزننده و (التشییط) تفعیل وزننده که
اسمدر تمتین کبی ناس ایچون پریان اولمش اته دینور یقال لحم مشیط و تشییط اذا کان قدشوی للقوم (الشیط) سید
وزننده خزر بن لودان و انیف بن جبله نام کمسه لرك فرسلری اسمیدر (التشیط) تفعل وزننده بودخی یانمق معناسنه در
یقال تشیط الشیء اذا احترق و کثرت جماعدن نحافت پیدا ایلمك معناسنه در یقال تشیط فلان اذا نحل من کثرة الجماع
(الشیطی) صیفیّ وزننده هوایه آغمش توزه اطلاق اولنور یقال غبار شیطیّ ای ساطع فی السماء (شیطی)
ضیزی وزننده بر رجل علمیدر (الشیاط) کتاب وزننده یانمش پموق رایحه سنه دینور تقول ماهذا الشیاط ای ریح
قطنة محترقة (الشیطان) شیط لفظندن که کیس وزننده در تثنیه در صمان نام ارضده ایکی دوز عرصه یه دینورکه
هر برنده صو ایرکیله جك یرلر واردر نجز بعونه تعالی

فصل الصاد المهملة

(الصبط) ضبط وزننده
چفتجی ادواتندن اوزون اولان آلته دینور صبان اوقی کبی (الصراط) کتاب وزننده یوله دینور یقال اخذ صراطا
مستقیما ای طریقا نته که سراط دخی لغتدر ذکر اولندی و جهنم اوزره قورلمش برکپری یه اطلاق اولنورکه
حدیث صحیحده وصفی مبیندرکه قیلدن اینجه و قلجدن کسکندر (الصراط) غراب وزننده اوزون قلجه دینور
بونلرك مجموعنده سینله ده لغتدر (الصعوط) سعوط وزننده و مرادفیدرکه برون اوتنه دینور (السعط) رعد وزننده
و (الاصعاط) همزه نك کسریله برکمسه یه برون اوتی چکدرمك معناسنه در یقال صعطه صعطا من الباب الثالث
و اصعطه لغة فی سعطه و اسعطه (الاصفنط) اسفنط وزننده و مرادفیدرکه ذکر اولندی (التصلیط) تسلیط وزننده
و مرادفیدر یقال صلطه علیه بمعنی سلطه (المصمرط) مسمرط وزننده و مرادفیدر یقال رجل مصمرط الرأس
ای مسمرطه (الصنط) سنط وزننده و مرادفیدر (الصوط) سوط وزننده صویك آقوب بریکدیکی محل
طاره جق اولمغله اورادن اقارکن ظهور ایدن چاغلتیسنه دینور (الصیاط) کتاب وزننده قبارمش غریو و فریاده
دینور یقال ماهذا الصیاط ای اللغط العالی

فصل الضاد المعجمة

(الضأط) ضادك و همزه نك فتحیله
اوموزلری و کوده یی اویناده رق یوریمك معناسنه در یقال ضئط الرجل ضأطا من الباب الرابع اذا حرّك منکبه
و جسده فی مشیه (الضبط) ربط وزننده و (الضباطة) کرامه وزننده برنسنه یی حزم و بصیرت و حسن تدبیر ایله
حفظ ایلمك معناسنه در یقال ضبط الشیء ضبطا و ضباطة من الباب الاوّل اذا حفظه بالحزم و منه المثل * هو اضبط
من ذرّة * زیرا خرده قرنجه قسمی کندیدن بیوك نسنه یی چکوب ضبط ایده رك کوتورر و کاهجه یوقاریدن اشاغی
دوشمش ایکن ینه اغزنده اولان شیئی ضبط ایدوب صالیویرمز کذلك امثالندندرکه * اضبط من عائشة بن عثم * دیرلر
مزبور برکون دوه لرینی صوارمق ایچون قویی باشنه کتوروب و قوغه یی طولدرمق ایچون قرنداشنی اشاغی یه
ایندردی مزبور قویی ایچره قوغه طولدرمغه مشغول ایکن طشره ده دوه لر ازدحام ایلمکله ناکاه یاوریلرندن
بریسی قویویه دوشدی قویونك ایچریسی واسع اولمغله چابك دپرنوب طشره دن قویریغنه یاپشوب دیواره صقشدرمغله
اشاغی یه صالیورمیوب محکم ضبط ایلدی اشاغیدن قرنداشی ای برادر مدد هلاك اوله جغم دیو حیقردقده یوقاریدن
ذاك الی ذنب البکرة یعنی بکره نك که کنج ناقه دیمکدر اکر قویریغی قویرسه اوزرکه دوشوب هلاك کاك امر مقرردر
دیدی پس نه حال ایسه الندن صالیویرمیوب هزار زور و زار ایله چکوب چیقاردی و ضبط یره عموم اوزره یغمور
یاغوب هر محلنه شامل اولمق معناسنه مستعملدر یقال ضبطت الارض علی المجهول اذا مطرت یعنی عموما (الضابط)
و (الضبنطی) حبنطی وزننده یاوز و توانا انسان و حیوانه اطلاق اولنور یقال رجل و جمل ضابط و ضبنطی
ای قویّ شدید و ضابط ارسلانه اطلاق اولنور (الاضبط) احمر وزننده ایشی ایکی الیله ایشلر اولان کشی یه
دینور مؤنثی ضبطاء در یقال رجل اضبط و امرأة ضبطاء اذا کان یعمل بیدیه و اضبط ارسلانه اطلاق اولنور
و اضبط بن قریع برشاعر معروفدر و اضبط بن کلاب برکمسه در و بنو الاضبط بنی کلابدن بربطن درور بیعة بن
الاضبط اشجع قبیله سندن برکمسه درکه اسیرلره پك شدّت ایدر ایدی (التضبط) تفعل وزننده برنسنه یی زور ایله
صالیویرمك وجه اوزره طوتمق معناسنه در یقال تضبّطه اذا اخذه علی حبس و قهر و مواشی برمقدارجه چایرلغه
یلتشمك علی قول اوتلاقده اویکا بویکا قوشوب اوتلایه رق قوتلنمك معناسنه در یقال تضبّطت الضأن اذا نالت

فصل الصاد المهملة

فصل الضاد المعجمة

شیئا من الكلأ اواسرعت فی المراعی وقویت بوراده قطیعه یاخود جنس اعتباریله تضبط فعلی مؤنثا وارد اولمشدر ﴿الضبطة﴾ تمره وزننده عرب بیننده برلعبك اسمیدر ﴿الضبعطی﴾ حنبلی وزننده احمق و نادان كسه یه دینور یقال رجل ضبعطی ای احمق و بركلمه درکه آنكله كوچك چوجقلری نالری قورقودرلر بوججی واوججی كبی ﴿الضبغطی﴾ غین معجمه ایله ضبعطی وزننده ومرادفیدر جمعی ضباغط كلور ﴿الضبنطی﴾ حبنطی وزننده قوی و شدید انسان و حیوانه دینور یقال رجل و جمل ضبنطی ای قوی شدید ﴿الضرط﴾ فتحتینله برآدمك صقالی خفیف وقاشنك قیللری آز اولمغله اینجه اولمق معناسنه در یقال ضرط الرجل ضرطا من الباب الرابع اذا خفت لحیته ودق حاجبه ﴿الاضرط﴾ احمر وزننده آندن وصفدر مؤنثی ضرطاءدر ﴿الضراط﴾ غراب وزننده اوصورغه دینور قیل لاعرابی ماهذه القرقرة فی بطنك قال هی ضراط لم ینضج ﴿الضرط﴾ فرط وزننده و ﴿الضرط﴾ كتف وزننده و ﴿الضریط﴾ ازیز وزننده و ﴿الضراط﴾ ضادك ضمیله اوصورمق معناسنه در یقال ضرط الحمار ضرطا وضرطا وضریطا وضراطا من الباب الثانی اذا حبق ﴿الضرّاط﴾ شدّاد وزننده ﴿الضروط﴾ صبور وزننده و ﴿الضرّوط﴾ سنور وزننده اوصورغان شخصه دینور ﴿وضرّوط﴾ سنور وزننده و ﴿ضروط﴾ صبور وزننده ایری نسنه یه دینور یقال انه لضرّوط وضروط ای ضخم ﴿الاضراط﴾ همزه نك كسریله بركسه بی استهزاء و استخفاف ایدوب آورد ایله جرطه چكمك معناسنه در یقال اضرط به اذا عمل بفیه كالضراط وهزئ به وبركسه یه اوصورده جق ایش ایشلمك معناسنه در یقال اضرطه اذا عمل به ماضرط منه ﴿التضریط﴾ اضراط ایله ایكی معناده مرادفدر یقال ضرّط به وضرّطه بمعنی اضرط به واضرطه ﴿الضرّیطة﴾ جیزه وزننده ایری دیشی قیونه دینور یقال نعجة ضرّیضة ای ضخمة ﴿الضرط﴾ كتف وزننده مصدر درکه ذكر اولندی و وصف اولور ومنه المثل * اجبن من المنزوف * اصلی بودرکه برنیچه طول خاتونلر وار ایدی ایچلرندن بركون برینی برآدمه تزویج ایلدیلر اول آدمك دائما صباح وقتنده اویومق عادتی اولمغله هر صباح اول خاتونلرا كا صبوح كتوروب اویاندردقلرنده كاشكی بنی بونك ایچون اویاندرمیوب دشمن عسكری ایچون اویاندرسكز دیو اظهار شجاعت ایلمكدن خالی اولمز ایدی خاتونك بعضی بونك بوكونه لافنی كوردكده بو آدم بهادره بكزر كالك بونی برتجربه ایده لم دیو مشورت ایلدیلر پس برصباح ینه علی العاده كلوب اویاندردقلرنده ینه قول سابقی تكرار ایلمكله خاتونلر ایشته بوكون آرزو ایلدیكك اوزره شبخون سواریلرینك اوججی كلوب چاتدی دیدیلر حریف بونی ایشتدكده فرط خوفندن الخیل الخیل دیه رك ضرطه لر چكدیكی حالده جانی چیقوب هلاك اولدی وبعضلر دیدیكه ایكی كسه بربیابانه عزیمت ایدوب قارشولرنده برشجر سوادی نمایان اولمغله بریسی رفیقنه شوكورینان سواد حرامیلردر بزه مترصداولورلر دیدی اول بریسی عشره دریعنی شجرعشردر دیدكده مزبور خوف وتلاشندن عشره نك ضمه سنی خوشجه ادراك ایده میوب عشره یعنی اون نفردر دیمك فهم ایلمكله ایكی آدم اون حرامی یه نه كونه مقاومت ایده بیلور دیو خوفندن ضرطه لیه رق طائر روحی آشیانهٔ بدندن طیران ایلدی بوجهتدن منزوف ضرط ایله تسمیه اولندی وبعضلر دیدیكه منزوف كلب ایله كدی بیننده برجانوردر بریسی كندیسنه حیقردقده خوفندن ضرطه ایدر ومنه المثل الآخر * اودی العیر الاضرطا * یعنی اوصورمقدن غیری اشكك قوتی قالمدی زیاده قوجه اولوب حقیر اولان كسه و برنسنه تباه اولوب ایشه یرامز اولانی قالدقده ضرب اولنور * والاخذ سرّیطی والقضاء ضرّیطی * مثلی سرط ماده سنده بیان اولندی ﴿الضرعمط﴾ قذعمل وزننده پك قویوسوده دینور وهرشیئه اشتها ایدر اولان صوغمسز كسه یه دینور ومنه سقیت ضرعمطا الضرعمط ای رجلا شهوان الی كل شیٔ لبنا خاثرا ﴿الاضرغطاط﴾ اسمیداد وزننده اویكه دن شیشوب قبارمق علی قول كوده سنك اتلری اوزره دریسی قیوریلوب بوكلك یاخود اتی چوق اولمق معناسنه در یقال اضرغطّ الرجل اذا انتفخ غضبا او انثنی جلده علی لحمه او كثر لحمه ﴿الضرغاطة﴾ ضادك كسریله صولو بالچغه دینور ﴿المضرغطّ﴾ مطمئنّ وزننده اصلا قوتی اولمیوب فوص اولان ایری و تنومند آدمه دینوركمی ارسلانی كبی یقال رجل مضرغطّ ای ضخم لاغناء عنده ﴿الضرفطة﴾ دحرجه وزننده برنسنه یی چكوب محكم باغلمق معناسنه در یقال ضرفطه اذا اشدّه واوثقه ﴿الضرفاطة﴾ ضادك كسریله و ﴿الضرفطی﴾ ضادك كسری وفانك فتحیله و ﴿الضرافط﴾ علابط وزننده ایری كوده لو بیولك قارنلو آدمه دینور ﴿التضرفط﴾ تدحرج وزننده برآدمك آرقه سنه بینوب ایاقلری قولتقلرینك آلتندن چكدكدنصكره بیوننك اوزرینه كتورمك معناسنه در یقال تضرفط علیه اذا ركبه واخرج رجلیه من تحت ابطه وجعلهما علی عنقه ﴿الضریفطیة﴾ ذریهمیه وزننده عربلره مخصوص برلعب اسمیدر ﴿الضطط﴾ فتحتینله و ﴿الضطیط﴾ امیر وزننده بغایت صولو صویق چاموره دینور ﴿الضطط﴾ ضمتینله دواهی وآفاته دینور یقال وقعوا فی الضطط ای الدواهی ﴿الضعط﴾ ضادك فتحی وعینك

سكونيله بوغزلمق معناسنه‌در يقال ضعطه ضعطا من الباب الثالث اذا ذبحه (الضغط) ضادك فتحى و غين معجمه‌نك
سكونيله بركسه‌يى مزاحمه ايله بريره صيقشدروب قصمق معناسنه‌در يقال ضغطه ضغطا من الباب الثالث اذا عصره
وزحمه وغمزه الى شئ و منه ضغطة القبر (الضاغط) برنسنه اوزره ناظر و امين تعيين اولنان آدمه اطلاق اولنور
تقول ارسلته ضاغطا عليه اى رقيبا امينا عليه و ضاغط دوه‌نك يوررکن دير سکارى اوره‌رق قولتغى آلتلرى
ياريلوب چتلامغه دينوركه اسم منزلنده‌در يقال بالبعير ضاغط اى انفتاق فى ابطه وكاره دينور ضب معناسنه
(المضغط) معقد وزننده چقور چقور جابجا صو آقنديلرى اولان ارضه دينور جمعى مضاغط كلور (الضغطة)
ضادك ضميله برآدمى صيقشدروب زورا كى برشيئه اكراه ومجبور ايلمكه دينور تقول اخذت فلانا ضغطة اذا ضيقت
عليه لتكرهه على الشئ و شدت و مشقته اطلاق اولنور تقول اللهم ارفع عنا هذه الضغطة اى الشدة (ضغاط)
غراب وزننده برموضعدر (الضغيط) اميروزننده شول قويى يه اطلاق اولنوركه يانده برقويى دخى اولوب بريسى
قپانوب ايشلامكله چامور يغلديغندن كيده‌رك متعفن اولمغين بر تقريبله بر منفذ بولوب صويى اول برينه سيلان
ايلمكه آنى دخى تعفنيله فاسد و تباه ايدوب ايچلمز اوله يقال بئر ضغيط اذا كانت فى جنبها اخرى فاندفنت احداهما
فحمأت فانتن ماؤها فسال فى العذبة فافسدها فلا يشرب و ضعيف الرأى اولان همج آدمه دينور جمعى ضغطى
كلور سكرى وزننده (الضغيطة) سفينه وزننده ضعيف وزبون نباته اطلاق اولنور (التضاغط) تفاعل وزننده
مجلسده بريرلرينى صقشدرمق معناسنه‌در يقال تضاغطو اذا ازدحموا (المضاغطة) مفاعله وزننده مزاحمه
ايلمك معناسنه‌در يقال ضاغطوا اذا زاحموا (الضفرطة) فايله دحرجه وزننده بركسه‌نك قرنى پك بيوك اولمق
معناسنه‌در يقال ضفرط بطنه اذا ضخم (الضفرط) زبرج وزننده ايرى قرنلو شخصه دينور يقال جمل ضفرط
اى ضخم البطن (الضفاريط) ضفروطك جمعيدركه عصفور وزننده‌در چهرده بناق ايله برون اراغنده وكوزك
قپاقلرى يانلرنده چيزكى كبى بيورله وبوكوم يرلرينه دينور يقال ضفاريط وجهه كثيرة وهى كسور بين الخد
والانف وعند اللحاظين (الضفاطة) سخافه وزننده جاهل وسست رأى و نادان اولمق معناسنه‌در يقال ضفط
الرجل ضفافة من الباب الخامس اذا جهل و ضعف رأيه قال الشارح ومنه حديث عمر رضى الله عنه ❊ اللهم انى
اعوذبك من الضفاطة ❊ وبيوك قرنلو اولمق معناسنه‌در يقال ضفط الرجل اذا ضخم بطنه و ضفاطه لهو آلاتندن
دف ودائره يه على قول دف چالمغه دينور * شارح ديركه ابن سيرين برنكاحه حاضر اولدقده اين ضفاطتكن ديدى
يعنى دفكز ياخود دف چالمكزه قنده‌در كويا كه جهل و غفلتدن ناشى اولديغندن اطلاق اولندى (الضفيط) امير
وزننده جماع ايدركن يستهلر اولان كسه‌يه دينور يقال رجل ضفيط اى عذيوط وجاهل و نادان كسه‌يه دينور
جمعى ضفطى كلور سكرى وزننده و سخى وجوانمرد آدمه دينور يقال رجل ضفيط اى سخى و سركش و چتين خويلو
دوه‌يه دينور ابل شريس معناسنه بوجهتله اضداددن اولور لكن ضديتى مبهمدر و شيشمان اولوب سست
وسلپوك اولان كسه‌يه دينور يقال رجل ضفيط اى سمين رخو (الضافط) شول سفربر اولان كسه‌يه دينوركه
بعيد يره سفر ايلمز اوله (الضفطة) ضغطه وزننده احمقلق معناسنه‌در يقال فيه ضفطة اى حمقة (الضفاط)
شداد وزننده دوه‌جى‌يه دينور جمال معناسنه ومكارى‌يه دينور وجلب كشه دينور وكثير الغائط كسه‌يه دينور
وسموزاولوب صالق وكوشك اولان آدمه دينور وقوميله برابر قونوب كوچمز اولان ثقيل و بيزه كسه‌يه دينور
(الضفنط) سمند وزننده بودخى سموزاولوب صالق اولان كسه‌يه دينور (الضفط) فلز وزننده بودخى قومنه اختلاط
ايلمين ثقيل و نادان كسه‌يه دينور واتنه طلو صمصق كوده‌لو آدمه دينور يقال رجل ضفط اى تار (الضفاطة)
غداره وزننده يوك دوه‌لرينه دينور ويولده بربيوك آلاى رفقاء وابناء سبيله دينور دجاله كبى يقال اتت ضفاطة
اى رفقة عظيمة (الضافطة) بودخى يوك دوه‌لرينه دينور وفرومايه ورذيل وسافل كسه‌لره دينور (الضفاط)
رمان وزننده بودخى فرومايه ورذاله دينور يقال هم ضافطة الناس و ضفاطهم اى رذالهم (الضفط) رفض
وزننده برنسنه‌يى چكوب باغلمق معناسنه‌در يقال ضفطه بالحبل ضفطا من الباب الاول اذا شده واوزرندن
آيرلمامق وجه اوزره راكب اولمق معناسنه‌در يقال ضفط عليه اذا ركبه فلم يزايله وبو معنوى دخى استعمال اولنوركه
دائمى برنسنه‌نك اوزرنده اولمقدن عبارتدر * مؤلفك ضفط بسلحه قولى بوندن مأخوذدر (التضافط) تفاعل وزننده
كوده‌نك اتى صمصق قوند اولمق معناسنه‌در يقال تضافط لحمه اذا اكتنز (الطمروط) عصفور وزننده
كيزلنه‌جك و صقلنه‌جق يره دينور مختبأ معناسنه وطاره‌جق يره دينور مضيق معناسنه (المضمرط) مزدوج
وزننده يوزينك دريلرى بورتق و بورشق آدمه دينور يقال رجل مضمرط الوجه اى متشنجه (الضماريط)

ضفاريط وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى ﴿الضنط﴾ ضادك فتحى ونونك سكونيله طارلق ضيق معناسنه‌در
وبر عورت ايكى او يناش ايدنمك معناسنه‌در يقال ضنطت المرأة ضنطا من الباب الاول اذا اتخذت صديقين
﴿الضنوط﴾ صبور وزننده ايكى دوستى اولان عورته دينور يقال امرأة ضنوط اى متخذة صديقين ﴿الضنط﴾
فتحتينله جنبش ونشاط معناسنه‌در وچرويش ياغنه دينور وصلف معناسنه‌دركه ظرافت ادعاسيله دماغ
ونخوت اظهارندن عبارتدر يقال ماهذا الضنط اى الصلف وبرآدمك كودەسنك اتى صمصق اولمق معناسنه‌در
يقال ضنط الرجل من اللحم ضنطا من الباب الرابع اذا اكتنز ﴿الضناط﴾ كتاب وزننده قوى باشنده وساٸر
محللرده اولان يك زحامه وغلبه‌لكه دينور ﴿الانضناط﴾ انفعال وزننده ازدحام ايلمك معناسنه‌در يقال انضنطوا اذا
ازدحموا ﴿الضوط﴾ فتحتينله چكه كيكنده اولان اكريلكه دينور يقال فى فكه ضوط اى عوج ﴿الاضوط﴾ احمق
كسه‌يه دينور يقال رجل اضوط اى احمق وچكه‌سى واكى كوچك آدمه دينور يقال رجل اضوط اى الصغير
الفك والذقن ﴿الضويطة﴾ سفينه وزننده صويى چوق اولمغله صيويق وصالق اولان خميره دينور وحوض
دينده اولان سياه چاموره دينور وشول صافى ياغه دينوركه چرويش ياغيله بيله‌جه اريوب بر كوچك طلومه
قونمش اوله ﴿التضويط﴾ بريكدرمك معناسنه‌در يقال ضوّط الشئ اذا جمعه ﴿الضيط﴾ خيط وزننده و﴿الضيطان﴾
فتحاتله بدنى سموز وصالق اولمغله اوموزلرينى وكودەسنى برى اوته اوينادەرق يوريمك معناسنه‌در يقال ضاط
الرجل فى مشيته ضيطا وضيطانا اذا حرّك منكبه وجسده مع كثرة لحم ورخاوة ﴿الضيطان﴾ عطشان وزننده
معناى مزبوردن وصفدر ﴿الضيّاط﴾ شدّاد وزننده غليظ وشديد آدمه دينور وتمايل ايدەرك يوريين كسه‌يه دينور
يقال رجل ضيّاط اى غليظ شديد وكذا متمايل فى مشيته

فصل الطاء المهملة

﴿الطرط﴾ فتحتينله حمق
وبلاهت معناسنه‌در يقال طرط الرجل طرطا من الباب الرابع اذا حمق وكريكلرك وقاشلرك قيللرى خفيف اولمق
معناسنه‌در يقال طرط الرجل اذا خفّ شعر حاجبيه واهدابه ﴿الطرط﴾ كتف وزننده احمق كسه‌يه دينور يقال رجل
طرط اى احمق وطرط الحاجبين واطراط الحاجبين قاشلرينك قيللرى خفيف اولانه دينور بونلرده حاجبين ذكرى
لازمدر وقول ضعيف اوزره بعضا ترك اولنور ﴿الطرطاء﴾ مؤنثيدر يقال امرأة طرطاء العين اى قليلة هدبها ﴿الطارط﴾
كودەسنك قيللرى آزجه اولان آدمه دينور يقال رجل طارط اى الخفيف الشعر ﴿الطلطين﴾ برحين وزننده داهيه
وآفته دينور يقال وقع فى الطلطين اى الداهية ﴿الاطلط﴾ يك داهى وآفت اولان شيئه دينور يقال هو اطلط اى ادهى
﴿الطوط﴾ طانك ضميله يلانه دينور حيه معناسنه وپموغه دينور قطن معناسنه واوزون شيئه دينور واتمجه
قوشنه دينور باشق معناسنه ويراسه قوشنه دينور خفّاش معناسنه وكوچك خردەنسنه‌يه دينور وشديد الخصومه آدمه
دينور وبهادر وشجاع آدمه دينور واسرمش دوەيه دينور فحل هائج معناسنه جمعى طاطه واطواط كلور ﴿الطاط﴾
بودخى اوزون شيئه دينور وبهادره دينور واسرمش دوه دينور ﴿الطيط﴾ طانك كسريله بودخى اوزون شيئه
دينور واحمق آدمه دينور ﴿الطواط﴾ غراب وزننده بهادر آدمه دينور ﴿الطائط﴾ اسرمش دوەيه دينور ﴿الطووط﴾
قعود وزننده و﴿الطيوط﴾ يايله دوه اسريوب كوكرەمك معناسنه‌در يقال طاط الفحل يطوط طووطا من الباب
الاول ويطاط طيوطا من الباب الرابع اذا هاج پس بوواوى ويائيدر ﴿الطيطان﴾ تيجان وزننده يبان پراصه‌سنه
دينوركه ايت سيەكى دخى ديرلر مفردى طيطانه‌در ﴿الطيوط﴾ قعود وزننده شدت وسختى معناسنه‌در يقال
وقع فى الطيوط اى الشدّة ﴿الطيطوىّ﴾ نينوىّ وزننده بغرتلق قوشندن برنوعك اسميدر ياخود بشقه بركونه
قوشدر بونى صوقوزغونى ديدكلرى قوش ايله بيان ايدرلر

فصل الظاء المعجمة

﴿الظرياطة﴾ ظانك
كسريله هريرى برجوهر وبرطينت اوزره ارضه دينور نته‌كه ذال معجمه ايله ده لغتدر يقال ارض ظرياطة واحدة
اى طينة واحدة ﴿التظرمط﴾ تدحرج وزننده چاموره دوشمك معناسنه‌در يقال تظرمط فى الطين اذا وقع فيه
﴿المتظرمطة﴾ متدحرجه وزننده چامور باتاغنه دينور يقال ارض متظرمطة اى ردغة تجز بعونه تعالى

فصل العين

﴿العبط﴾ حبط وزننده كنبج وسموز حيوانى علت ومرضى يوغيكن ذبح ايلمك معناسنه‌در
يقال عبط الذبيحة عبطا من الباب الثانى اذا نحرها من غير علة وهى سمينة فتية وبركسه‌يى فصل ومذمّت ايلمك
معناسنه مستعملدر يقال عبط فلانا اذا غابه وروزكار يرك يوزينى صيروب صويمق معناسنه مستعملدر يقال
عبطت الريح وجه الارض اذا قشرته ومقدّما حفر اولنمامش ارضده قويى مقوله‌سى حفر ايلمك معناسنه مستعملدر
يقال عبط الارض اذا حفر منها موضعا لم يحفر قبل وبركسه حقنده يلان سوز پيدا ايلمك معناسنه مستعملدر تقول
عبط الكذب علىّ اى افتعله وبركسه مكره ومجبور اولميه‌رق بالاختيار نفسنى جنكه القا ايلمك يعنى جنكه كيرمك

فصل الطاء المهملة
فصل الظاء المعجمة
فصل العين

معناسنه مستعملدر يقال عبط فلان نفسه فى الحرب اذا القاها غير مكره و طپراق توزتمق معناسنه‌در يقال عبط
التراب اذا اثاره وآتى ترلينجه قدر سكرتمك معناسنه‌در يقال عبط الفرس اذا اجراه حتى عرق و صاغاركن شدتله
صيقمقدن ياخود مبالغه واستقصادن حيوانك ممه‌سنى قناتمق معناسنه مستعملدر يقال عبط الضرع اذا ادماه
و بزمقوله‌سى نسنه صاغ و صحيح ايكن يرتمق معناسنه‌در كذلك يرتلمق معناسنه متعدى اولور يقال عبط الشئ
اذا شقه صحيحا فعبط هو اى انشق و بركسه‌يه بلا استحقاق دواهى وآفات ايرشمك معناسنه‌مستعملدر يقال
عبطت الدواهى الرجل اذا نالته من غير استحقاق ﴿العبيط﴾ امير وزننده مرض وعلتى اولميوب صاغ و سالم ايكن
ذبح اولنمش كنج و سموز حيوانه دينور جمعى عبط در كتب وزننده و عباط در رجال وزننده و عبيط تازه و طراوتلو
نسنه‌يه دينور يقال لحم ودم وزعفران عبيط اى طرئ ﴿الاعتباط﴾ افتعال وزننده عبط ايله بش اوّلكى معنالرده
مرادفدر يقال اعتبطه بمعنى عبطه و وجودى علت و پيريدن صاغ و سالم اولان كنج دلو قانلويى استيفا ايلمك
معناسنه مستعملدر يقال اعتبطه الموت اذا اخذه شاباً صحيحا ليست به علة ولا هرم * مترجم ديركه نحويون ترخيم
منادى تعريفندن ترخيم بر اسمك آخرى اولان حرفى على سبيل الاعتباط حذف ايلمكدن عبارتدر ديدكلرى
معناى مزبوردن مأخوذدركه اضافت و اعلال و تجاور ساكنين مثللو علت يوغيكن حذف اولنور ﴿العبطة﴾
قبضه وزننده اسمدر وجودى صاغ و سالم اولان كنج دلو قانلونك اولمسنه دينور يقال مات فلان عبطة اى شاباً
صحيحا ﴿العبطة﴾ غرفه وزننده طراوت و تازه‌لك معناسنه‌در يقال فيه عبطة اى طراوة ﴿الاعباط﴾ همزه‌نك
كسريله اعتباط ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال اعبطه الموت بمعنى اعتبطه ﴿العوبط﴾ جوهر وزننده داهيه
وآفته دينور و دكزك انكين يرينه دينور يقال اصابهم العوبط اى الداهية فى لجة البحر ﴿العثلط﴾ ثاى مثلثه ايله
علبط وزننده و ﴿العثالط﴾ علابط وزننده يوغردكبى پك قويو سوده دينور يقال لبن عثلط و عثالط اى خاثر ثخين
﴿العجلط﴾ و ﴿العجالط﴾ عثلط و عثالط وزنلرنده و مرادفلريدر ﴿العذيوط﴾ ذال معجمه ايله جرذون وزننده و ﴿العذيوط﴾
عصفور وزننده و ﴿العذوّط﴾ عتوّر وزننده جماع ايدركن حدثلر اولان كشى‌يه دينور تيتاء معناسنه جمعى
عذيوطون و عذائيط و عذاوط كلور ﴿العذيطة﴾ دحرجه وزننده جماع ايدركن حدثلر اولمق معناسنه‌در يقال
عذيط الرجل اذا كان عذيوطا ﴿العذط﴾ عبط وزننده معناى مزبوردن اسمدر حين جماعده حدثلمكه دينور
و بعضلر عندنده بو ماده‌دن فعل مشتق و متصرّف اولمز زيرا فعل مزبور افعال فطريه‌دندر تصريف ايدنلر
عبارت مذكوره ايله تفسير ايدرلر ﴿العذفوط﴾ عصفور وزننده بر بوجكدركه بغايت بياض و يومشق اولمغله كوچك
قيزلرك پرمقلرينى اكا تشبيه ايدرلر ﴿العذلط﴾ عثلط وزننده و مرادفيدر ﴿العرط﴾ فرط وزننده دوه اغاج كمركدن
ديشلرى سيلنمك معناسنه‌در يقال عرطت الناقة الشجرة عرطا من الباب الاول اذا اكلتها حتى ذهبت اسنانها و بركسه‌نك
عرض و ناموسنه طوقنوب ديلمك معناسنه مستعملدر يقال عرط عرضه اذا اقترضه بالغيبة ﴿العروط﴾ صبور وزننده
اغاج كمركدن ديشلرى سيلنمش ناقه‌يه دينور جمعى عرط كلور كتب وزننده ﴿الاعتراط﴾ افتعال وزننده عرط ايله
معناى ثانيده مرادفدر يقال اعترط عرضه بمعنى عرطه ﴿العريط﴾ حذيم وزننده وامّ عريط وامّ العريط امير وزننده
عقربه دينور ﴿العرفط﴾ قنفذ وزننده ايرى ميشه اغاجندن برنوعدركه باديه اغاجندندر مغيلان كبى مفردى
عرفطه‌در اصحابدن عرفطة بن الحباب انكله مسمادر ﴿الاعرنفاط﴾ احرنجام وزننده منقبض اولمق معناسنه‌در
يقال اعرنفط الرجل اذا انقبض ﴿المعرنفط﴾ اسم فاعل بنيله‌سيله عورت قسمنك فرجنه اطلاق اولنور ﴿العريقطة﴾
قافله دويهيه وزننده و ﴿العريقطان﴾ زعيفران وزننده بر يصيجه بوجك آديدر ﴿العزط﴾ عينك فتحى وزاى معجمه‌نك
سكونيله جماع ايلمك معناسنه‌در يقال عزطها عزطا من الباب الاول اذا جامعها ﴿عيسطان﴾ طيلسان وزننده
نجد اولكه‌سنده بر موضعدر ﴿العسمطة﴾ دحرجه وزننده قارشدرمق معناسنه‌در يقال عسمطه اذا خلطه
﴿العسلطة﴾ دحرجه وزننده نظامسز و مناسبتسز سوز سويلك معناسنه‌دركه خلط كلام ايلمكدر يقال عسلط
فلان اذا تكلم بلا نظام ﴿المعسلط﴾ مدحرج وزننده اويغونسز قارشق سوزه دينور يقال كلام معسلط اى مخلط
﴿العشط﴾ كشط وزننده برنسنه‌يى يرندن قوپروب چيقارمق ايچون ياپشوب چكمك معناسنه‌در قازيق و كوكلو فدان
كبى يقال عشطه عشطا من الباب الثانى اذا اجتذبه منتزعا ﴿العشنط﴾ عشنق وزننده عشط ماده‌سندن مشتقدر
بغايت اوزون آدمه دينور على قول كوزل اندامله اتنه طلو ظريف كسه‌يه دينور جمعى عشنطون و عشانط كلور
يقال رجل عشنط اى طويل جدّا او هو التارّ الظريف الحسن الجسم ﴿التعشنط﴾ تدحرج وزننده عورت زوجنه
خصومت و دعوا ضمننده ياپشوب صارلمق معناسنه‌در يقال تعشنطت المرأة زوجها اذا تعلقته لخصومة

(العضرط) زبرج وزننده و (العضرط) جعفر وزننده دبر ایله ذکرك ارالغنه دینور ودبره دینور است معناسنه علی قول دبری احاطه ایدن پوچ کیکنه یاخود خایه ایله دبر بیننده اولان چیزکی‌یه دینور (العضرط) قنفذ وزننده و (العضارط) علابط وزننده و (العضروط) عصفور وزننده همان بوغازی طوقلغنه خدمت ایدن خدمتکاره دینور و ارغاده دینور جمعی عضارط و عضاریط و عضارطه کلور و لئیم و ناکسه دینور و عضروط عصفور وزننده مری اسمیدرکه معده‌نك باشیدر حلقومه یاپشق اوزون وقرمزی قامش طرزنده جوفی بیاض نسنه درکه قزل اویکن تعبیر اولنور (العضارطی) علابطی وزننده صالق وکوشك فرجه دینور ودبره دینور (العضاریط) عینك فتحیله قولتق آلتنده اولان طمرلره دینورکه ایکی طرفلو قولتق اتلرینك بینلرنده اولور (العضرفوط) عینك ورانك فتحیله عذفوط اسمیدرکه ذکر اولنان بوجکدر علی قول کرتنکله نوعندن بیلانه آغو ویرن دیدکلرینك ارککنه دینور وعلی رأی جن طائفه‌سنك مرکوبلری اولان دوابّ جنسندن بر دابه‌نك آدیدر جمعی عضارف و عضرفوطات کلور (العضط) عینك فتحی وضاد معجمه‌نك سکونیله جماع ایدرکن یستهلك معناسنه‌در یقال عضط الرجل عضطا من الباب الثانی اذا احدث عندالجماع (العضیوط) هلیون وزننده جماع ایدرکن یستهلر اولان کمسه‌یه دینور (العضفوط) عصفور وزننده و (العیضفوط) حیزبون وزننده عضرفوط معناسنه‌درکه ذکر اولندی (العطّ) خطّ وزننده برنسنه‌یی ایکی طرفنه آرمیه‌رق طولا یاخود عرضا بردوزه‌یه یرتمق معناسنه‌در یقال عطّ الثوب عطّا من الباب الاوّل اذا شقه طولا او عرضا بلا بینونة ومنه قیل قری قوله تعالی ﴿فلمارأی قیصه عطّ من دبر﴾ شارح دیرکه بو قراءتی مفصل روایت ایلدی لکن صاغانی دیدیکه شواذّ اهلندن بریسی بورسمه قراءت ایلدیکی معلوم دکلدر وعطّ برکمسه‌یه غالب اولوب یره ییقمق معناسنه‌در یقال عطّ فلانا الی الارض اذا صرعه وغلبه و برآدمه قولا وفعلا غلبه ایلمك معناسنه‌در علی قول عطّ فعلا وعتّ تایله قولا غلبه ایلمکه مخصوصدر یقال عطه اذا غلبه قولا وفعلا او العتّ فی القول والعطّ فی الفعل (التعطیط) عطّ ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال عطط الثوب بمعنی عطه (التعطط) تفعل وزننده و (الانعطاط) انفعال وزننده مطاوعلردر یقال عطّ الثوب و عططه فتعطط وانعطّ وانعطاط آغاج قیریلوب چتلامیه‌رق ایکی قات اکیلمك معناسنه‌در یقال انعطّ العود اذا تثنی من غیر کسر بین (العطاط) سحاب وزننده تنومند بهادره دینور یقال رجل عطاط ای شجاع جسیم و ارسلانه اطلاق اولنور (المعطوط) قولا و فعلا مغلوب اولانه دینور علی قول قولا مغلوبه معتوت دینور نته‌که آنفا ذکر اولندی (العطط) ضمتینله طولا یاخود عرضا شق اولنمش چارشفلره دینور (العطعط) هدهد وزننده برباشنده اولان قوزی‌یه یاخود اوغلاغه یاخود مرکب صوپه‌سنه دینور (العطعطة) زلزله وزننده جنك و غوغامثللو هنکامه‌لرده متتابعا و مختلطا ظهور ایدن جغلتی‌یه و غریو وفریاده دینور علی قول ملاعب اولان اشخاص لهو و لعبده خصملرینه غالب اولدقده فرط نشاطلرندن مغلوب اولدیلر معناسنه عیط عیط دیه‌رك چاغروب باغردقلری صوتلرندن حکایه‌در یقال ماهذه العطعطة وهی تتابع الاصوات واختلاطها فی الحرب وغیرها اوهی حکایة صوت المجانّ اذا قالوا عیط عیط وذلك اذا غلبوا قوما (الاعطّ) اوزون کمسه‌یه دینور یقال رجل اعطّ ای طویل (العطیوط) عذیوط وزننده ومرادفیدر (العطیوطة) هایله عرب طوشانك دیشیسنه دینور (العفط) عینك فتحی و فانك سکونیله و (العفیط) عینك فتحیله و (العفطان) فتحاتله انسان وحیوان ضرطه‌لمق معناسنه‌در یقال عفطت العنز عفطا وعفیطا وعفطانا من الباب الثانی اذاضرطت وعفط وعفیط قیون بورنیله پصقرمق معناسنه‌در مرکبك پصقرمسی کبی یقال عفط الضأن عفطا وعفیطا اذا نثر بانفه کماینثر الحمار و دل صرمشه‌رق تکلم ایلمك معناسنه‌در یقال عفط فی کلامه عفطا اذاتکلم باللکنة و دوداقلریله ضرطه کبی صصلق چالمق معناسنه‌در یقال یعفط الراعی ای یضرط بشفتیه و قیون وکچی قسمنی صوت مخصوصله چاغرمق معناسنه‌در یقال عفط الراعی بغنمه اذادعاها (العافط) و (العفط) کتف وزننده معنای اوّلدن وصفدر ضرطه‌زن کمسه‌یه دینور یقال رجل عافط وعفط ای ضروط (العافطة) دیشی قیونه دینور نته‌که نافطه دیشی کچی‌یه دینور ومنه یقال ماله عافطة و نافطة بعضلر دیدیکه عافطه چوبانلق ایدن جاریه‌یه ونافطه قیونه دینور (العفّاطة) عیاره وزننده چوبانلق ایدن جاریه‌یه دینور یقال له عفاطة ای امة راعیة (العفاطیّ) و (العفطیّ) عینلرك کسریله و (العفاط) شدّاد وزننده پلتك آدمه دینور یقال رجل عفاطیّ وعفطیّ وعفاط ای الکن (العفلط) زبرج وزننده و (العفلط) عملس وزننده و (العفلیط) زنبیل وزننده بون واحمق آدمه دینور (العفلطة) دحرجه وزننده قارشدرمق معناسنه‌در یقال عفلطه اذاخلطه (العفنط) عملس وزننده بدخوی اولان لئیم و فرومایه کمسه‌یه دینور یقال هو عفنط ای اللئیم السیّء الخلق و دابّة الارض اسمیدرکه شارحك بیاننه کوره عناق الارض درکه قره قولاق دیدکلریدر (العقط) عینك فتحی وقافك سکونیله صارق صارمق

(معناسنه‌در)

معناسـنه در قمط کبی کما سـیذکر (العکلط) علبط وزنده قویو سوده دینور یقال لبن عکلط ای خاثر (العلبط)
عینك ضمی ولامك فتحیله و (العلابط) عینك ضمیله ایری وقبا وضخامتلو شیئه دینور یقال جمل وجمر علبط
وعلابط ای ضخم وشول قیون وکچی سوریسنه دینورکه اقلی الی عدد اولوب اکثری محدود اولمیه علبطه دخی
دینور هایله وقویو سوده دینور ومطلقا غلیظ اولان شیئه دینور و بر آدمك ثقلت شخص ونفسنه اطلاق اولنورکه
کابوس کبی چوکوب دمبسته ایدر یقال القی علیه علبطه وعلابطه ای ثقل شخصه ونفسه (المعسلط) مدحرج
وزنده منتظم ومرتبط اولمیان صاچمه سوزلره دینور یقال کلام معسـلط ای لانظام له (العلشط) شین معجمه ایله
عملس وزنده بدخوی کمسه یه دینور وبو مادّه‌نك صحتنده نظر واردر (العلاط) کتاب وزنده بیونك بر یانته
دینور ایکی یانته علاطان دینور وکوکرجینك بیونك ایکی یانلرنده اولان سیاه طوقه دینور یقال ما املح علاطی
الحمامة ای طوقها فی صفحتی عنقها بسـواد وخیط الشمس اسمیدرکه کونشك اوزون اوزون خیط شکلنده نمایان
اولان شعاعندن عبارتدر وخصومت وشرّ ومشاغبه معناسنه در یقال بینهم علاط ای خصومة وشرّ ودوه‌نك
بیونه باغلدقلری ایپه دینور ودوه‌نك بیونه ارقوری باصدقلری تمغایه دینور جمعی اعلطه وعلط کلور کتب
وزنده (التعلیط) دوه‌نك بیونندن علاط دیدیکی ایپی چیقارمق معناسنه در تفعیل ازاله ایچوندر یقال علط البعیر
اذا نزع العلاط منه ودوه‌نك بیونه علاط دیدیکی تمغا باصمق معناسـنه در یقال علط الناقة اذا وسمها بالعلاط
(الاعلیط) ازمیل وزنده بودخی دوه‌نك بیونه ارقوری باصدقلری تمغـایه دینور و یپراقلری دوکلمش جبلاق
دالره وچبوقلره دینور ومرخ آغاجنك یمشنك قبجوغنه دینورکه بقله قبجوغی کبی اوزونجه اولور (العلط) خلط
وزنده دوه‌نك بیونه علاط دیدیکی تمغا باصمق معناسـنه در یقال علط الناقه علطا من الباب الاوّل والثانی اذا
وسمها بالعلاط وبرکسـه‌یی بدذکر ایدوب فنالقله لسـانه آلمق معناسنه مستعملدر یقال علط فلانا بشرّ اذا ذکره
بسوء ونسوان عربك زینت ایچون یوزلرینه چیزوب نقش ایلدکاری سیاه سیاه چیزکیلره دینور علطه کبی (المعلط)
مقعد وزنده و (المعلوّط) مجلوّز وزنده اسم مکانلردر دوه‌نك بیونده علاط دیدکاری تمغا باصیلان موضعه
دینور (العلط) ضمتینله تمغاسز اولان ناقه یه دینور کذلك یولارسز صالمه ناقه یه دینور جمعی اعلاط در یقال
ناقة علط ای بلاسمة وناقة علط ای بلا خطام واعلاط الکواکب اسملری اولمیان پرلاق کوکبلره اطلاق اولنور
قال فی الاساس تقول العرب لوکنت من العرب لکنت من انباطها او من النجوم لکنت من اعلاطها وهی الدراری
التی لا اسماء لها وعلط ضمتینله قیصه وخرده اشکره دینور یقال حمیر علط ای قصار واوزون ناقه‌لره دینور یقال
نوق علط ای طوال (العلطة) غرفه وزنده قلاده یه دینور ونسوان عربك زینت ایچون یوزلرینه چکدکاری سیاه
چیزکی یه دینور (العالط) بغایت آتش زبان صاحب بیان شاعره وصف اولنور یقال شـاعر عالط وما اعلطه
ای ماانکره (المعلوط) معروف وزنده سعد قبیله‌سندن برشاعردر (الاعلوّاط) اجلوّاز وزنده دوه‌نك بیونه
آصله‌رق بنمك علی قول یولارسز یاخود چبلاق دوه یه بنمك معناسـنه در یقال اعلوّط البعیر اذا تعلق بعنقه وعلاه
اورکبه بلاخطام اورکبه عریانا وبرکسه‌یی طتوب حبس ایلمك معناسنه در یقال اعلوّط فلانا اذا اخذه وحبسه
وملازمت قلمق معناسنه در یقال اعلوّطه اذا لزمه وبرایشه فکر وملاحظه ایلمکسزین بی محابا خودبخود صالدرمق
معناسـنه مستعملدر معنای اوّلدن مأخوذدر یقال اعلوّط الامر اذا رکب رأسـه وتقحم بلا رویّة وبغور
ناقه‌یی آشمق ایچون طوغرلتمق معناسنه در یقال اعلوّط الجمل الناقة اذا تسدّدها لیضربها (الاعتلاط) افتعال
وزنده نزاع وغوغا ایلمك معناسنه در یقال اعتلطه وبه اذا خاصمه وشاغبه (العلیط) حذیم وزنده برشجر وبر
رجل اسمیدر (التعلوط) تدحرج وزنده برنسـنه یه صاریلوب قوجاغنه چکمك معناسـنه در تقول تعلوطته
ای تعلقت به وضممته الیّ (العلفطة) دحرجه وزنده قارشدرمق معناسنه در یقال علفطه اذا خلطه (العمروط)
عصفور وزنده اوغری یه دینور جمعی عمارطه وعماریط کلور یقال هو عمروط ای لصّ وبرنسنه‌سی اولمیان ثلاثی
مجرّد سالم مندبوره دینور یقال رجل عمروط ای لاشیٔ له وخبیث وفتّان کمسه یه یاخود بغایت مارد وطرّار اولان
اوغری یه دینورکه اوغرادیغی یری سیلوب سپورر اوله یقال رجل عمروط ای خبیث ای مارد صعلوك (العمرّط)
عملس وزنده ایاغنه وایشنه جست وچالاك اولان جوانه دینور لسـانمزده عمرت تعبیری بوندن محرّفدر یقال
فتی عمرّط ای خفیف وجسور وشدید آدمه دینور یقال رجل عمرّط ای جسور شدید وداهیه وآفته اطلاق اولنور
یقال اصابه عمرّط ای داهیة (العمرط) زبرج وزنده و (العمرط) برقع وزنده اوزون آدمه دینور (العمارطیّ)
علابطیّ وزنده بیوك اولان فرج نسوانه دینور (المعمرط) و (المتعمرط) اسم فاعل بنیه‌لریله بونلرده کیردیکی یرده

علاقه قومز اولان اوغرى‌يه دينور يقال لصّ معمرط ومتعمرط اذا كان يأخذ كل ماوجد (العمط) خمط وزننده
بركسه‌يى ديلليوب ناموسنه طوقنمق معناسنه‌در يقال عمط عرضه عمطا من الباب الاول اذا عابه وثلبه ونعمت
الهى‌يه شكر ايلميوب كفران ايلك معناسنه در يقال عمط نعمة الله اذا لم يشكرها (الاعتماط) افتعال وزننده عمط
ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال اعتمطه عرضه اذا عابه وثلبه (العمط) فتحتينله بودخى نعمته كفران ايلك معناسنه‌در
معجمه ايله غمط لفظنده لغت ضعيفه‌در كماسيذكر يقال عمط نعمة الله عمطا من الباب الرابع اذا لم يشكرها (العملط)
عملس وزننده و(العملط) زملق وزننده سير وسفره طيانقان توانا آدمه دينور يقال رجل عملط وعملط اى شديد
قوىّ على السفر (العنبط) و(العنبطة) قنفذ وقنفذه وزنلرنده شيشمان بودوره دينور (العنشط) شين معجمه ايله
جعفر وزننده و(العنشط) عشنق وزننده يك اوزون آدمه دينور وجعفر وزننده وهاء الحاقيله اوزون عورته
دينور يقال رجل عنشط وعنشط وامرأة عنشط وعنشطة اى طويل وعنشط جعفر وزننده وعنشط عشنق
وزننده بدخوى كمسه‌يه دينور يقال رجل عنشط وعنشط اى سيئ الخلق (العنشطة) دحرجه وزننده طارلمق
معناسنه‌در يقال عنشط الرجل اذا غضب (العنط) فتحتينله انسانك كردنى اوزون وخوب وموزون اولمق
على قول هر عضوك اوزون اولمسنه دينور يقال فى عنقه عنط اى طول وحسن فيه اوهو الطول عامّة
(العنطنط) سمعمع وزننده اوزون كشى‌يه دينور مؤنثى عنطنطه‌در وابريغه دينور كه آبدست آلنور يقال
صبّ الماء بالعنطنط اى بالابريق (العنطيان) عينك كسريله جوانلق اوّلنه دينور عنفوان شباب معناسنه
(الاعناط) همزه‌نك كسريله بر آدمك اوزون بويلو ولدى اولمق معناسنه‌در يقال اعنط الرجل اذا جاء
بولد عنطنط (العنفط) قنفذ وزننده لئيم وبدخوى كمسه‌يه دينور يقال رجل عنفط اى لئيم سيئ الخلق وعناق
الارض اسميدر كه قره قولاق ديديكى جانوردر (العنفطة) هايله بيقلر ايله برونك ماببيننه دينور يقال ضرب
عنفطته وهى مابين الشاربين والانف (العيط) فتحتينله برآدمك كردنى اوزون اولمق معناسنه‌در يقال عيط
الرجل عيطا اذا كانت عنقه طويلة (الاعيط) احمر وزننده وصفدر اوزون كردنلو كشى‌يه دينور مؤنثى عيطاء‌در
وباشى وكردنى معا اوزون آدمه دينور يقال رجل اعيط اى الطويل الرأس والعنق وحميتلو عالى‌جناب شهم
ومتمنع آدمه اطلاق اولنور يقال رجل اعيط اى آبىّ ممتنع ومطلقا بلند ورفيع نسنه‌يه اطلاق اولنور يقال قصر
وعزّ اعيط اى منيف (العوط) سوط وزننده و(العيط) خيط وزننده كردن اوزون اولمق معناسنه‌در يقال
عاطت العنق تعوط عوطا وتعيط عيطا اذا طالت پس واوى ويائى اولور وعوط وعيط وعياط كتاب وزننده
خاتون وسائر حيوان قسير اولميه‌رق نيچه ييللر كبه اولميوب بوش قالمق معناسنه‌در يقال عاطت الناقة والمرأة
تعوط عوطا وتعيط عيطا وعياطا اذا لم تحمل سنين من غير عقر (التعوّط) و(التعيط) تفعل وزننده بودخى كردن
اوزون اولمق معناسنه‌در يقال تعوّطت عنقه وتعيطت اذا طالت وعورت وحيوان قسير قالميه‌رق نيچه ييللر
طوتميوب بوش قالمق معناسنه‌در يقال تعوّطت المرأة والناقة اذا لم تحمل سنين من غير عقر وتعيط بعض طاش
وآغاج مقوله‌سندن صو كبى نسنه صيزوب صمغ كبى منجمد ياخود سيلان ايدر اولمق معناسنه‌در يقال تعيط
الحجر او العود اذا نبع فخرج منه شبه ماء فصمغ او سال وغريو وغوغايه دينور على قول بى‌باك اولان اهل لهوك
حين غلبه‌ده لاابالبانه شماطه وفريادلرينه دينوركه عيط آتيدن مأخوذدر تقول ماهذا التعيط اى الجلبة والصياح
اوهو صياح الاشر ويابجه يابجه آقق معناسنه‌در يقال تعيط الماء اذا سال (الاعتياط) افتعال وزننده بودخى
عورت وحيوان قسير اولميه‌رق برقاچ سنه بوش قالمق معناسنه‌در يقال اعتاطت الناقة والمرأة بمعنى تعوّطت
وناقه اركك چكيلوب طوتميوب بوش قالمق معناسنه‌در يقال اعتاطت الناقة اذا انزى عليها فلم تحمل (العائط)
شول خاتونه وحيوانه دينوركه قسير اولميه‌رق نيچه ييللر كبه قالميوب بوش قالمش اوله جمعى عوط كلور سود
كبى وعيط كلور ميل كبى وعوطط كلور ركع كبى وعوطط كلور فوفل كبى بعضا طايى مضموم اولور وعيطات
كلور كه جمع الجمع اولور ومبالغة اضافتله عائط عوط وعائط عيط وعائط عوطط دخى ديرلركه بوسنه‌يه قدر حامل
اولميوب كله‌جك سنه‌ده حامل اولمز موقعنده ايراد اولنور وعائط اركك چكيلوب كبه قالمامش اولان ناقه‌يه دينور
يقال ناقة عائط اذا انزى عليها فلم تحمل (المعتاط) بودخى اركك چكيلوب طوتمامش ناقه‌يه دينور (العيط)
عينك كسريله كنج وكزيده دوه‌لره دينور (عيط) عينك كسرى وطانك كسرى اوزره بناسيله خفيف الطبع اولان
دلو قانلولرك لهو وملاعبه ايدركن غريو وفريادلرينه دينور على قول بو بر كلمه‌دركه سرخوشلق هنكامنده دم
اوريلوب بزم سرخوشلرك ديه‌ديو چاغردقلرى كبى ياخود لعبده غالب اولدقلرنده كمال نشاطلرندن عيط عيط ديو

(چاغررلر)

چاغررلر تقول سمعنا يصيحون عيط عيط بالكسر مبنية وهو صوت الفيتان النزقين اذا تصايحوا او كلمة ينادى بها
عند السكر او عند الغلبة ﴿التعييط﴾ تفعيل وزننده عيط ديو چاغرمق معناسنه‌در يقال عيط تعييطا اذا قال عيط
﴿العطعطة﴾ زلزله وزننده مكرّرا عيط عيط ديمك معناسنه‌در يقال عطعط اذا قال عيط مكرّرا ﴿معيط﴾ مقعد
وزننده بر وادى اسميدركه آنده بر وقعه اولمشدر

فصل الغين المعجمة

﴿الغبط﴾ حبط وزننده قيون وكچى
مقوله‌سنك قوريغى وكودەسى سموزميدر زبونميدر ديو قوريغى ياصرتنى ال ايله يوقلمق معناسنه‌در يقال غبط
الكبش غبطا من الباب الثانى اذا جسّ اليته لينظر ابه طرق ام لا و ظهره ليعرف هزاله من سمنه وحسد ايلمك
معناسنه‌دركه بركسه‌نك زوال نعمتنى تمنى ايلمكدن عبارتدر يقال غبط فلانا وغبطه غبطا من الباب الثانى والرابع
اذا حسده ورشك ايلمك معناسنه‌دركه بركسه‌نك نائل اولديغى نعمت صاحبندن زائل اولميه‌رق كنديسنده
اكا مظهر اولمغى تمنى ايلمكدن عبارتدر يقال غبطه اذا تمنى نعمته على ان لاتتحوّل منه * شارح ديركه اصل معنا بودر
حسد معناسى مجازدر تشبيه طريقيله ياخود رشكك كيده‌رك مآلى حسده منجرّ اولمق علاقه‌سيله‌كه مايؤل اليه
اعتباريله اولور حتّى غبطه‌يه دخى اهل عزيمت بوجهتله رخصت ويرمديلر پس هركس نحن قسمنا مطبخندن
حصه‌سنه راضى و على الاطلاق تزايد نعمت ربّانيه‌يه داعى اولمق لازمدر انتهى * وفى الحديث ﴿اللهمّ غبطا لا هبطا﴾
اى نسألك الغبطة او منزلة تغبط عليها يعنى ياربّ دركاهكدن غبطه اولنه‌جق نعمت وسرور ياخود غبطه اولنه‌جق
رتبه ودرجه نياز و فقر و نقمتدن ياخود ذلّ وتسفلدن استعاذه ايده‌رز وغبط غينك فتحى وكسريله بچلمش اكين طوتامنه
دينور جمعى غبوط كلور ﴿الغبوط﴾ صبور وزننده شول ناقه‌يه دينوركه ال ايله كودەسى يوقلنمدقجه سموزلكى آريقلغى
تشخيص اولنميه يقال ناقة غبوط اذا كانت لايعرف طرقها حتى تغبط ﴿الغبطة﴾ غرفه وزننده آزيق طغار جغنده
طسمه طرزنده شول قايشه دينوركه ايكى مشيننك اوجلرينه چوريوب بعده‌برى برينه محكم ديكوب چانطه و طغارجق
ايدرلر ﴿الغبطة﴾ غينك كسريله حسن حال و رفاه و مسرّت معناسنه‌در يقال هو فى غبطة اى حسن حال و مسرّة
و حسد معناسنه‌در غبط كبى و رشك ايلمكه دينوركه ذكر اولندى * شارحك بيانه كوره بو معنالرده اسمدر ﴿الاغتباط﴾
افتعال وزننده بركسه رفاه و غنا و سرور و شادمانى اوزره اولمق معناسنه‌در يقال اغتبط الرجل اذا تبجح على حسن حال
و مسرّة ﴿الغابط﴾ دائما غبطه ايدن كشى‌يه دينور جمعى غبطدر كتب وزننده ﴿الاغباط﴾ همزه‌نك كسريله
طوارلك اوزرندن پالانى و ايرى آلميوب دائما قپالو طوردرمق معناسنه‌در يقال اغبط الرجل على الدابّة اذا ادامه
عليها و بلود دائمى يغمورلو اولمق معناسنه‌در يقال اغبطت السماء اذا دام مطرها و بركسه‌يى ايسته دائمى
طوتمق معناسنه‌در يقال اغبطت عليه الحمى اذا دامت و نبات كثرت و كثافتدن يرك يوزينى كركى كبى بورمك
معناسنه‌در شويله‌كه مجموعى برحبه‌دن و بركوكدن بتمش كبى يكپاره صورتنده مشاهده اولنه يقال اغبط النبات
اذا غطى الارض و كثف و تدانى كانه من حبة واحدة ﴿المغبطة﴾ ميمك و بانك فتحيله اسم مكاندر صيق
وكور اولوب استيعاب ايلمش ارضه دينور ﴿التغبيط﴾ تفعيل وزننده بر آدمى يابرحالتى مغبوط قلمق معناسنه‌در
و منه الحديث ﴿انه عليه السلام جاء وهم يصلون فجعل يغبطهم﴾ هكذا روى مشدّدا اى يحملهم على الغبط
و يجعل هذا الفعل عندهم مما يغبط عليه و ان روى بالتخفيف فيكون قد غبطهم لسبقهم الى الصلاة ﴿الغبيط﴾
امير وزننده هودج كبى بركونه مركبدركه بختى دوه‌لرك پالانلرى طرزنده اولوب اكا نسوان اركاب ايدرلر
على قول سمرى و هاويدى يكپاره اولان پالانه دينور جمعى غبطدر كتب وزننده و شول صو آرقنه دينوركه
مرتفعجه اولان يرى ياروب كاور اوله و چقور و اوتوراقلو ياخود ايكى طرفى مرتفع دوز و كڭيش ارضه دينور
و بنى يربوع جماعتنه مخصوص بر ارضك آديدر ﴿غبيط المدره﴾ ميمك و دالك فتحيله بر موضع آديدركه انده بر وقعه
اولمشدر ﴿الغبيطان﴾ تثنيه بنيه‌سيله بر موضعدر انده دخى بر وقعه اولمشدر ياخود ايكيسى بر موضعدر ﴿الغبطى﴾
جمزى وزننده مطرى دائمى يعنى فراوان اولان بلوده دينوركه هر برى احاطه ايدر يقال سماء غبطى اى دائمة
المطر ﴿غرناطه﴾ غينك فتحيله اندلسده بر بلده آديدر على قول بو لحندر صواب اولان همزه ايله اغرناطه اولمقدركه
اندلس لغتنده رمّانه دينور لطافتى وجه تسميه‌در ﴿الغط﴾ غينك فتحى و طانك تشديديله صويه طالدرمق معناسنه‌در
يقال غطه فى الماء غطّا من الباب الاوّل و الثانى اذا غطسه ﴿الغطيط﴾ ازيز وزننده دوه اسريوب كوكرەمك
معناسنه‌در يقال غطّ البعير غطيطا من الباب الثانى اذا هدر * مؤلف هديرى من غير شقشقة سسلنمك ايله بيان
ايلمكله غطيط دخى اول معنايه اولور لكن زمخشرى اساسده غطيط شقشقه ايله اولان بوكورمك و هدير بلا شقشقة
بوكورمك اولمق اوزره تفسير ايلمكله مؤلفه مخالف اولور و خورلدامق و خيرلدامق معناسنه‌در يقال غطّ النائم

والمذبوح والمخنوق اذاصات (الغطاط) سحاب وزنده باغرتلق قوشنه دينور على قول آندن بر نوعدركه ارقه سى
وبرونى بوز وقنادلرك ايچ يوزى سياه اولور مفردى غطاطه در (الغطاط) غراب وزننده صباح وقتنك اوّلنه
على قول كيجه ظلمتنك بقيه سنه دينور وسحر هنكامنه دينور بونده فتحله ده جائزدر (الغطاغط) غينك فتحيله
ديشى كوچك قوزيلره دينور مفردى غطغط در هدهد وزننده (الاغطّ) زنكين آدمه دينور يقال رجل اغطّ
اى غنىّ (الغطغطة) زلزله وزننده دريانك موجلرى قباروب قالقمق معناسنه در يقال غطغط البحر اذا علت
امواجه وتنجره قينارکن سسلنمك على قول پك پك قينامق معناسنه در يقال غطغطت القدر اذا صوّتت
او اشتدّت غليانها و بر آدمى او يقو باصمق معناسنه در يقال غطغط عليه النوم اذا غلب وغطغطه باغرتلق
قوشنك اوتمسنه قريب صوتدن حكايه دركه پياپى غاط غاط ديمك كبيدر (التغطغط) تزلزل وزننده بو دخى
دكزك طالغه لرى قباروب قالقمق معناسنه در يقال تغطغط البحر اذاعلت امواجه و برنسنه طاغيلوب پراكنده
اولمق معناسنه در يقال تغطغط الشيء اذاتبدّد (الاغتطاط) افتعال وزننده پوغور آشمق ايچون ناقه يى قاقه رق
چوكرتمك معناسنه در يقال اغتطّ الفحل الناقة اذاتنوّخها و بركسه ايله سكرتمكده يارشوب آنى كچمك معناسنه در
يقال اغتطّ فلان فلانا اذا حاضره فسبقه (الغطمطة) دحرجه وزننده دكزك طالغه لرى چالقنمق معناسنه در
يقال غطمط البحر اذا اضطرب موجه وتنجره قينامق معناسنه در يقال غطمطت القدر اذا غلت ودره يه اقان
صو چاغلمق معناسنه در يقال غطمط السيل اذا صات حين انحدر فى الوادى ودريانك صويى چوغالوب
طالغه لرى عظيم اولمق معناسنه در يقال غطمط البحر اذا كثر ماؤه وعظمت امواجه (الغطامط) علابط وزننده
و(الغطومط) سفرجل وزننده و(الغطمطيط) سلسبيل وزننده صويى چوق وطالغه لرى عظيم اولان دكزه
دينور يقال بحر غطامط وغطومط وغطمطيط اى عظيم الامواج كثير الماء وغطماط غينك كسريله وغطامط
علابط وزننده وغطمطيط سلسبيل وزننده طالغه لرك سسنه وكورلتيسنه دينور وغطماط برى برينه چارپلوب
متلاطم اولان طالغه لره دينور يقال ماأشدّ غطماط البحر اى الموج المتلاطم (التغطمط) تدحرج وزننده بوغوق
وطوتقون سسله سسلنمك معناسنه در يقال تغطمط الرجل اذا صات بصوت فيه بحح وچوملك قينارکن
طقر طقر سسلنمك معناسنه در يقال تغطمطت القدر اذا غرغرت وطالغه لر چالقنمق معناسنه در يقال تغطمط
الموج اذا اضطرب (الغلط) فتحتينله يا كلمق معناسنه در يقال غلط فى الحساب وغيره غلطا من الباب الرابع اذا
عيى فيه فلم يعرف وجه الصواب بعضلر غلط نطق وكلامده وتايله غلت حسابده يا كلمغه مخصوص در ديديلر فيقال
غلط فى المنطق وغلت فى الحساب (الغلوطة) صبوره وزننده و(الاغلوطة) اضحوكه وزننده و(المغلطة) مضبطه
وزننده يا كلتمغه تعبير اولنان كلامه دينور قال الشارح ﴿نهى النبىّ عليه السلام عن الغلوطات﴾ وفى رواية عن الاغلوطات
وهى الكلام يغلط فيه بوندن مراد علمانك برى برينى تغليط ايده جكلرى مسائلدركه تذليلى وتهييج فتنه يى مستلزمدر
(المغلاط) چوق يا كيلور اولان كسه يه دينور يقال رجل مغلاط اى كثير الغلط (التغليط) بركسه يى غلط
ايلدك ديو غلطه نسبت ايلمك معناسنه در يقال غلطه اذا قال له غلطت (المغالطة) مفاعله وزننده و(الغلاط)
جدال وزننده برآدمى يا كلتمق معناسنه در يقال غالطه اذا اوقعه فى الغلط (الغمط) خمط وزننده نامى استحقار
ايدوب خوار كورمك معناسنه در يقال غمط الناس وغمطهم غمطا من الباب الثانى والرابع اذا استحقرهم ونعمته شكر
ايليوب كفران ايلمك معناسنه در يقال غمط العافية اذا لم يشكرها وبوطورلقدن وطاشقنلقدن ناشى نعمتك
عندنده قدرى اوليوب حقير كورمك معناسنه در يقال غمط النعمة اذا بطرها وحقرها وصويى شدتله ايچمك
معناسنه در يقال غمط الماء اذا جرعه بشدّة وقربان كسمك معناسنه در يقال غمط الذبيحة اذا ذبحها وغمط
چقور اوله رق دوز واو تور اقلو ارضه دينور (الغمطى) جمزى وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى يقال سماء غمطى
اى غبطى (الاغماط) همزه نك كسريله برنسنه دائمى اولمق معناسنه در يقال اغمط الشيء اذادام ولازم (الاغتماط)
افتعال وزننده بركسه ايله مقدّم سكرتمكده يارشوب مغلوب اولدقدنصكره تكرار يارشوب اول كسه يى كچمك
معناسنه در يقال اغتمطه اذا حاضره فسبقه بعد ماسبق اوّلا وبركسه يه سوزده غالب اولوب باصمق معناسنه در
يقال اغتمط فلانا بالكلام اذا علاه فقهره وبرنسنه ظهوره كلوب لكن نه شخصى ونه اثرى كورنمك معناسنه در
يقال اغتمط الشيء اذا خرج فارئ له عين ولا اثر (التغمط) تفعل وزننده برنسنه يى طپراق بوريوب اورتمك
معناسنه در يقال تغمط عليه التراب اذا غطّاه (الغملط) عملس وزننده اوزون كردنلو آدمه دينور يقال رجل
غملط اى الطويل العنق (الغوط) سوط وزننده تريده دينوركه اكل اولنور تقول اطعمنا غوطا اى ثريدا ومصدر

(اولور)

اولور چقور قازمق معناسنه يقال غاط الحفرة يغوط غوطا اذا حفرها و برنسنه شئ آخر ايچره كيرمك
معناسنه يقال غاط فيه اذا دخل فيه و چقور اولەرق دوز وككيش ارضه دينور ﴿الغاط﴾ و﴿الغائط﴾ بونلرده
اوبرق اولەرق دوز وككيش ارضه دينور جمعلرى غوط كلور غينك ضميله واغواط وغيطان كلور وغياط
كلور غينلرك كسريله وغاط جماعته دينور ظاهرا مقلوبدر وغائط انسانك نجسندن كنايه اولور بدويلر اكثر
صحراده چقورلره اوتورر اولدقلرى علاقه سيله اطلاق اولندى ﴿الغيط﴾ خيط وزننده غوط كبى دخول معناسنه در
كماسيذكر ﴿الغوطة﴾ تمره وزننده چقور يره دينور و بنى ابى بكر يوردنده بر دوز و لطيف ارضك اسميدركه سوارى
آنى ايكى كونده قطع ايده مز وغوطه طى قبيله سى بلادنده بر بلده آديدر و بنى عامر بن خوين يوردنده بر شور صويك
آديدر ﴿غوطه﴾ غينك ضميله دمشق شهرينك ياخود كوره و قضاسنك اسميدر * شارح ديركه هر يرى جويبار و سبزه
زار و باغ و بستان وكلستان اولمغله جنان اربعهٔ دنيانك بريسيدر غوطهٔ دمشق سغد سمرقند وابلهٔ بصره وشعب
بوان مشهوردر ﴿التغويط﴾ تفعيل وزننده لقمه يوتمق على قول لقمه يى بيوك قالدرمق معناسنه در يقال غوّط
الطعام اذا لقمه او عظمه وقويينك ديبنى درين ايلمك معناسنه در يقال غوّط البئرا اذا ابعد قعرها ﴿التغوّط﴾ تفعل
وزننده قضاى حاجت ايلمك معناسنه در يقال تغوّط الرجل اذا ابدى ﴿الانغياط﴾ انفعال وزننده آغاج اكيلمك
معناسنه در يقال انغاط العود اذا تثنى ﴿التغاوط﴾ تفاعل وزننده صويه طالشمق معناسنه در يقال تغاوطا
اذا تغامسا ﴿غط غط﴾ غينلرك ضمى و امر بنيه لريله بركلمه دركه فتنه و اختلال هنكامنده جماعتدن آيرليوب جماعت
ايچره اولديو امر مقامنده ايراد اولنور تقول غط غط اذا امرته ان يكون مع الجماعة اذا جاءت الفتن ﴿الغيط﴾
خيط وزننده برنسنه شئ آخره كيروب غائب اولمق معناسنه در يقال غاط الشئ فيه يغيط غيطا و يغوط غوطا
كما ذكر اذا دخل فيه وغاب ﴿المغايطة﴾ مغالطه وزننده اختلاف كلمات ايلمك معناسنه در يقال بينهما مغايطة

فصل الفاء

اى كلام مختلف ﴿فصل الفاء﴾ ﴿الفرثطة﴾ ثاى مثلثه ايله دحرجه وزننده يره كنديسنى ويره رك صالق
وآپشق اوتورمق معناسنه در يقال فرثط الرجل اذا استرخى فى الارض ﴿الفرشطة﴾ شين معجمه ايله دحرجه
وزننده پاچه لرى كروب آپشى آيره رق اوتورمق على قول قيناقلرينى يره ويروب اينجكلرينه سويكنه رك اوتورمق
ياخود طواره بندكده ايكى اياقلرينى بر طرفدن بسط ايدەرك اوتورمق معناسنه دركه يان اوتورمق تعبير اولنور
يقال فرشط الرجل اذا قعد ففتح مابين رجليه او الصق اليتيه بالارض فتوسد ساقيه او بسط فى الركوب
رجليه عن جانب واحد و دوه يره صالق چوكمك معناسنه در يقال فرشط البعير اذا برك بروكا مسترخيا و ات طوغرامق
معناسنه در يقال فرشط اللحم اذا شرشره و برنسنه يى چكوب سوندرمك معناسنه در يقال فرشط الشئ اذا مده
و ناقه صاغلمق ايچون و اركك دوه ايشه مك ايچون آپشنى آيرمق معناسنه در يقال فرشطت الناقة اذا تفحجت
للحلب و فرشط الجمل اذا تفحج للبول ﴿الفرشط﴾ زبرج وزننده و﴿الفرشاط﴾ قرطاس وزننده دائما آپشنى آيره رق
اوتورر اولان آدمه دينور يقال رجل فرشط و فرشاط اذا كان يقعد فيفتح مابين رجليه ﴿فرشوط﴾ برزون وزننده
صعيد مصرده بر قريه آديدر ﴿الفروط﴾ قعود وزننده سبق و تقدم ايلمك معناسنه در يقال فرط الرجل فروطا من الباب
الاول اذا سبق و تقدم ﴿الفرط﴾ خرط وزننده برنسنه ده تقصير ايله ضايع قلمق معناسنه در يقال فرط فى الامر فرطا
من الباب الاول اذا قصر به و ضيعه * مؤلفك بصائرده بيانه كوره بو ماده بالقصد سبق و تقدم معناسنه موضوعدر
سائر معانى آندن منشعبدر مثلا افراط و فرط تقدمده اسراف ايلمك معناسنه در و تفريط تقدمده تقصير ايلمك
معناسنه در انتهى * و فرط حدى تجاوز سوز سويلمك معناسنه در يقال فرط عليه فى القول اذا اسرف و برآدمك
صغير ولدى وفات ايلمك معناسنه مستعملدركه سبق جنت ايدر يقال فرط ولدا اذا ماتوا له صغارا و بركسه
كنديدن مقدم ايلچى يوللامق معناسنه در يقال فرط اليه رسوله اذا قدمه و ارسله و خرما آغاجنك چچكى بكشمكه
باشلينجه قدر آشى طوتمقدن برى اولمق معناسنه دركه امتناعده حدى تجاوز ايدر يقال فرطت النخلة اى ما لقحت
حتى عسى طلعها و فرط و فراطه سماحه وزننده بركسه كاربان ياخود حيوان صوارمق ايچون صويه كيدنلره
خوضى اصلاح ايدوب وايپ وقوغه حاضرلمق ايچون ايلرو تقدم ايلمك معناسنه در يقال فرط القوم فرطا
و فراطة من الباب الثانى اذا تقدمهم الى الورد لاصلاح الحوض و الدلاء و فرط افراط لفظندن اسم اولور حدى
تجاوز ايلمكه دينور تقول اياك و الفرط فى الامر اى مجاوزة الحد و غالب اولمق معناسنه مستعملدر يقال فرطه
اذا غلبه و فرط كوچك طاغه ياخود تپه نك باشنه اطلاق اولنور و يوللرده علامت ايچون نصب اولنان ميله و نشانه
اطلاق اولنور جمعى افرط كلور افلس وزننده و افراط كلور و فرط وقت معناسنه در تقول آتيك بعد فرط اى بعد حين

و بركسه يه بر ايّام كلدكدنصكره اراسنى آچوب بر وقتده دخى كلمك معناسنه در و اول ار الغك اقلى اوچ كون و اكثرى اون بش كون اولمق لازمدر زياده ونقصان اولمز يقال اتيته فرطا اى بعد ايّام ولايكون اكثر من خمسة عشر ولا اقلّ من ثلثة * قال الشارح ويقال لا القاه الا فى الفرط اى فى الايّام مرّة وآتيك فرط يوم او يومين اى بعده وفرط تهامه ده برطريق ياخود بر موضع آديدر ﴿الافراط﴾ همزه نك كسريله خرما آغاجنك چچكى پكشمكه باشلينجه قدر آشى اورميوب ترك ايلمك معناسنه در يقال افرط النخلة اذا لم يلقح حتى عسى طلعها وبرنسنه يى اطرافدن آقنجه قدر ياخود طاشقين اولنجه قدر طولدرمق معناسنه در يقال افرط الحوض اذا ملأه حتى اسال الماء اوحتى فاض واونوتمق معناسنه در يقال افرط الامر اذا نسيه وبركسه يه ياخود بر حيوانه تحمّل وطاقتندن خارج نسنه تحمل ايلمك معناسنه در يقال افرط عليه اذا حمله مالا يطيق وحدّى تجاوز ايلمك معناسنه در يقال افرط الرجل اذا جاوز الحدّ وبرخصوصده عجله ايلمك معناسنه در يقال افرط فلان اذا اعجل بالامر وبلود اوّل بهار يغمورينى اوائل موسمده ياغدرمغه باشلمق معناسنه مستعملدر يقال افرط السحاب بالوسمىّ اذا عجلت به وقلجى چكمكه عجله ايله دپرنمك معناسنه مستعملدر يقال افرط بيده الى سيفه ليستله اذا بادر وبركسه يى برخصوص ايچون ايلچى اوله رق يوللامق معناسنه در يقال افرط فلان اذا ارسل رسولا خاصّا فى حوايجه ﴿الفراط﴾ فساق وزننده تقدّم الى الورد معناسندن جمع اسم فاعلدر كارباندن ياخود حيوان صوارانلردن صويه سبق وتقدّم ايدن كسه لره دينور فارط مفرديدر ﴿الفرط﴾ فتحتينله صويه وارمقده سائرلره سبق وتقدّم ايده نه دينور مفرد وجمعى برابردر يقال رجل فرط وقوم فرط اى متقدّم الى الماء ومنه الحديث ❋انا فرطكم على الحوض❋ وسائر صولره تقدّم ايدن صويه دينور يقال ماء فرط اى متقدّم لغيره من الامواه وبركسه نك متقدّم اولان اجر وعملنه اطلاق اولنور تقول ما فرطك اى ماتقدّمك من اجر وعمل وهنوز بالغ دكل ايكن وفات ايدن ولده اطلاق اولنور يقال سبقة فرط كثير اى ولد مات ولم يدرك وفى الدعاء للطفل الميّت اللّهم اجعله لنا فرطا اى اجرا يتقدّمنا ﴿الفرط﴾ ضمتينله ظلم وجور وستمه اطلاق اولنور تقول ماهذا الفرط على الناس اى الظلم والاعتداء وشول ماده يه دينوركه آنده حدّ واندازه دن تجاوز اولنمش اوله قال الشارح ومنه قوله تعالى ❋وكان امره فرطا❋ ويقال امر فلان فرط اى مفرط فيه مجاوز حدّه وجست وروندده قسراق آته دينور ﴿الفراطة﴾ ثمامه وزننده شول صويه دينوركه برقاچ قبيله بيننده على السويّه اولمغله هركيم سبق وتقدّم ايدر ايسه اول مصلحتنى كوروب آخر مزاحمه وتعرض ايلمز اوله يقال بينهم فراطة وهى ماءيكون شرعا بين عدة احياء من سبق اليه فهوله ﴿الفارطان﴾ بديكر تعبير اولنان كواكبك اوكنده ايكى آيروجه كوكبه اطلاق اولنور يقال طلع الفارطان وهما كوكبان امام بنات نعش ﴿الافرط﴾ همزه نك فتحيله فرط لفظنك جمعيدركه نشانه يه دينور بو علاقه ايله صباحك افقلردن نمايان اولان آيدينلقلرينه اطلاق اولنور يقال طلعت افراط الصباح اى تباشيره ﴿التفريط﴾ برخصوصى عجزدن ناشى ضايع وتباه ايلمك معناسنه در يقال فرط الشئ وفيه اذا ضيعه وقدم العجز فيه وبرماده ده تقصير ايلمك معناسنه دركه سبق وتقدّمى ازاله ايلمش اولور بناسى سلب ايچوندر يقال فرّط فيه اذا قصر وبو افراط مقابليدركه عدالت بونلرك بيننده در وبركسه يه ايلچى يوللامق معناسنه در يقال فرّط اليه رسولا اذا ارسله وبركسه يى صاوشوب كتمكله كيروده ترك ايلمك معناسنه در يقال فرّط فلانا اذا تركه وتقدّمه وبركسه يى افراط ومبالغه وجهيله مدح ايلمك معناسنه مستعملدر يقال فرط فلانا اذا مدحه حتى افرط فى مدحه وبركسه دن برامر مكروهى برئ وبرطرف قلمق معناسنه در يقال فرّط الله عن فلان مايكرهه اى نحاه ﴿التفارط﴾ تفاعل وزننده بركسه يه نيجه هموم وحوادث بروقتده اصابت وعروض ايلمك على قول برى برينى سبق وتقدّم ايده رك اصابت ايلمك معناسنه در يقال تفارطته الهموم اذا اصابته فى الفرط اى الحين او تسابقت اليه وسرعت ايدوب سائرى سبق وتقدم ايلمك معناسنه در يقال تفارط فلان اذا سبق وتسرّع وبرنسنه نك وقتى كچمكله يتشمك مراد ايدن كسه يتشه ميوب فوت ايلمك معناسنه در يقال تفارط الشئ اذا تاخّر وقته فلم يلحقه من اراده ﴿الافتراط﴾ افتعال وزننده فوت اولمق معناسنه در يقال هو لايفترط احسانه على بناء المجهول اى لايخاف فوته وبركسه نك بلوغ حدّينه وارمش ولدى وفات ايلمك معناسنه در يقال افترط فلان ولدا اى مات ولده قبل الحلم ﴿الفرطة﴾ خرطه وزننده بناء مرّه در بركرّه خروج وتقدّم ايلمك معناسنه در ﴿الفرطة﴾ غرفه وزننده اسمدر خروج وتقدّم ايلمكه دينور قال الشارح ومنه حديث ام سلمة قالت لعائشة ❋انّ رسول الله نهاك عن الفرطة فى الدّين❋ يعنى السبق والتقدّم ﴿الفرطىّ﴾ جهنى وزننده و﴿الفرطىّ﴾ عربى وزننده رام اولمامش صعب وسركش انسان وحيوانه اطلاق اولنور

(يقال)

يقال رجل فرطىّ و فرطىّ اى صعب ﴿المفرط﴾ مكرم وزننده افراطدن اسم مفعولدر حالى اوزره ترك اولنوب
اونودلمش نسنه یه دینور ومنه قوله تعالى ﴿ وانّهم مفرطون ﴾ اى منسيون متروكون فى النار او مقدمون معجلون
اليها وقرئ بكسر الراء اى مجاوزون لما حدّ لهم ﴿المفارطة﴾ مفاعله وزننده ناكهانى بركسه یه راست كلوب بولشمق
معناسنه‌در يقال فارطه اذا القاه و صادفه و مسابقه ايلك معناسنه‌در يقال فارطه اذا سابقه ﴿الفراط﴾ جدال وزننده
بودخى مفاعله‌دن مصدردر بركسه سبق لسان ايلكله آغزندن ناكهانى برسوز چقمق معناسنه‌در يقال تكلم فلان
فراطا اذا سبق منه كلمة ﴿الفسيط﴾ اميروزننده ثفروق معناسنه‌دركه خرما دانه‌سنك اوجنده اولان تاج كبى نسنه‌در
وطرنق كسنتيسنه دينور يقال ما افلان مقدار فسيط اى قلامة ظفر ﴿الفسطاط﴾ فانك ضميله برقضا اهلنك جمعيتكاهلرينه
دينوركه شهر ايچنده يا كنارنده اولان برمحل معيندر شهر وقضا اهاليسى آنده مجتمع اولورلر قال الشارح ومنه
الحديث ﴿ عليكم بالجماعة فانّ يدالله على الفسطاط ﴾ وهو مجتمع اهل الكورة وقال فى النهاية هو المدينة التى فيها
مجتمع النـاس پس على كلا القولين مراد سواد اعظم اولور و فسطاط اسكى مصرك علميدركه عمرو بن العاص اول
اولكه يى فتح ايلدكده بناء ايلمشيدى حاليا خرابدر و فسطاط بيوك چادره دينور اوبه تعبير ايتديكمز چادر اوله جقدر
اوتاق پادشاهى يه دخى اطلاق اولنور * مؤلف السرادق عنوانيله تفسـير ايلمكله مرادى بزدن اولان بيوك چادر
اوله جقدر و بونده برقاچ لغت وار فستاط كه اوّلده تاى فوقيه ايله‌در و فسّاط كه رمّان وزننده‌در و فستات كه تائيله‌در
وهر برنده فاء مكسور اولور پس التى لغت اولدى ﴿الانفشاط﴾ شين معجمه ايله انفعال وزننده ياش آغاج يارلمق و چتلامق
معناسـنه‌در يقال انفشط العود اذا انفضخ ولا يكون الّا رطبا ﴿الفصيط﴾ فسيط وزننده ومرادفيدر ﴿الافطّ﴾
همزه‌نك وفانك فتحى وطانك تشديديله يصى برونلو آدمه دينور يقال رجل افطّ اى افطس ﴿الفطوطى﴾ غجوجى
وزننده ارقه‌سى قنبور آدمه دينور يقال رجل فطوطى اى الافزر الظهر ﴿الفطافط﴾ فانك فتحيله جماع هنكامنده
طرفيندن ظهور ايدن سسلره وخشلديلره دينور يقال تسمع من هذا الطرف الفطافط وهى الاصوات عند الرهز
والجماع ﴿الفطفطة﴾ زلزله وزننده حدثلك معناسنه‌در يقال فطفط الرجل اذا سلح وفهم اولنميه جق سوز سويلمك
معناسنه‌دركه مراد چپارز سويلمكدر يقال فطفط الرجل اذا تكلم بكلام لا يفهم ﴿فلسطون﴾ و ﴿فلسطين﴾ فالرك
كسرى و بعضا فتحيله شـامده برايالت آديدركه حالا ايكى سنجاقدر برى غزّه و برى قدس سنجاغيدر و عراقده
برقصبه آديدر و بونك حالت رفعنده فلسطون وحالت نصب وجرّنده فلسطين دينور تقول اعجبنى فلسطون
ورأيت فلسطين ومررت بفلسطين و نسبتنده فلسطىّ دينور ﴿الفلط﴾ خلط وزننده برنسنه‌دن قورقغله مدهوش
اولمق معناسـنه‌در يقـال فلط عن سـيفه فلطا من البـاب الاول اذا دهش عنه ﴿الفلط﴾ فتحتينله ناكهانى
معناسنه‌در تقول لقيته فلطا اى فجأة ﴿الفلاط﴾ كتاب وزننده مفاجاه معناسنه‌در يقال تكلم فلان فلاطا فاحسن
اذا فاجأ بالكلام ﴿الافلاط﴾ همزه‌نك كسريله بركسه‌يى بركسه‌نك الندن صيروب قورترمق معناسنه‌در تقول
افلطنى فلان اى افلتنى وآنسزين ظهور ايلك معناسـنه‌در يقال افلطنى الامر اى فاجأنى ﴿الافتلاط﴾ افتعـال
وزننده برنسنه‌يه آنسزين اوغرامق معناسنه‌در تقول افتلطت بالامر على بناء المجهول اى فوجئت به ﴿الفلقطة﴾
قافله دحرجه وزننده سويلكده و يوريمكده سرعت ايلك معناسنه‌در يقال فلقط فى الكلام والمشى اذا اسرع ﴿الفوط﴾
صرد وزننده برنوع بزدركه سند ديارندن كلور على قول يول يول نسج اولنمش قلمو پشتماله دينور مفردى فوطه‌در
حالا لسانمزده دخى فوطه تعبير اولنور بعضلر عندنده بو عربيه اولميوب بلكه لغت سنديه‌در

فصل القاف

فصل القاف

﴿القبط﴾ حبط وزننده برنسنه‌يى ال ايله بر يكدرمك معناسنه‌در يقال قبط الشئ قبطا من الباب الاول اذا جمعه بيده
﴿القبط﴾ قافك كسريله اهل مصرك خالص اصلى اولان طائفه‌در * شارحك بيانه كوره قبط بن حام بن نوح عليه
السلام نسلندن منشعبلردر وقبط سرمن‌رأى قصبه‌سى نواحيسندن برناحيه آديدركه اهل فساد مجمعيدر ﴿القبطىّ﴾
ياى نسبتله اصل اهل مصر اولان طائفهٔ مزبوره‌يه منسوب كشى‌يه دينور يقال رجل قبطىّ اى منسوب الى القبط
مؤنثى قبطيه‌در حضرت ابراهيم بن رسـول اكرم عليهما الصلاة والسـلام والده‌لرى ماريهٔ قبطيه آنلردن
ايدى وثياب قبطيه كه قافك ضميله‌در برنوع ثيابدركه مصرده قبطيلر نسج ايدر ايدى آق وانجه كتان بزيدر غير
قياس اوزره قافك ضميله دركه تغيير نسب قبيلندندر ثياب قبطيه واناس قبطيه‌يى فرق ايچوندر و بعضا قافى
مكسور اولور اصلى اوزره وجمعى قباطىّ كلور قافك فتحى و يانك تشديديله وقباطى كلور صحارى وزننده
﴿القبّاط﴾ رمّان وزنـنده و ﴿القبيط﴾ و ﴿القبيطة﴾ مصغر بنيـه‌سى وبانك شده‌سـيله و ﴿القبيطى﴾ الفك
قصريله و ﴿القبيطاء﴾ حميراء وزننده ناطف اسميدركه فارسيده پشمينه وتركيده تحريفله پشمانى حلوا ديدكارى

حلوادر و بعضلرعندنده فستق وبادامله ترتيب اولنوركه تركيده آق حلوا و قيرمه حلوا ديرلر ﴿التقبيط﴾ تفعيل
وزنده يوزى اكشيدوب بورترمق معناسنه‌در يقال قبط وجهه بمعنى قطبه * شارحك بيانه كوره مقلوبدر
﴿القحط﴾ قافك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله يك اورمق معناسنه‌در يقال قحطه قحطا من الباب الثالث اذا ضربه
شديدا ويغمور ياغميوب محتبس اولمق معناسنه‌در يقال قحط المطر وقحط قحطا من الباب الثالث والرابع اذا احتبس وقحط
وقحط فتحتينله وقحوط قعود وزنده يغمور احتباسيله قيتلق وقوراق اولمق معناسنه‌در يقال قحط العام وقحط
قحطا وقحطا وقحوطا من الباب الثالث والرابع ويقال قحط على بناء المجهول اذا احتبس المطر فيه وجدب
وقحط ناس قيتلغه اوغرامق معناسنه‌در يقال قحط الناس قحطا من الباب الرابع وقحطوا على المجهول اذا
اجدبوا بونده مجهولا استعمالى قليلدر ﴿الاقحاط﴾ همزه‌نك كسريله بودخى ييل قوراق وناس قيتلغه اوغرامق
معنالرينه‌در يقال اقحط العام اذا اجدب ويقال اقحط الناس على بناء المجهول قليلا اذا اجدبوا ويقال اقحط
القوم على بناء المعلوم كثيرا اذا اصابهم القحط وجماع ايدوب انزال ايتمامكله بوش چكلمك معناسنه مستعملدر
حبس مطر معناسندن مجازدر يقال اقحط الرجل اذا جامع ولم ينزل قال الشارح ومنه الحديث ❋ من اتى اهله
فاقحط فلا غسل عليه ❋ ومثله فى المعنى الماء من الماء وكلاهما منسوخ بقوله عليه السلام ﴿ اذا التقى الختانان
فقدوجب الغسل ﴾ واقحاط بريرى قيتلغه اوغراتمق معناسنه‌در يقال اقحط الله الارض اذا اصابها بالقحط ﴿القحيط﴾
امير وزنده و ﴿القحط﴾ فرح وزنده شدتلو يعنى قيتلق ييله دينور بومناسبتله مطلقا شديد نسنه‌يه اطلاق
اولنور يقال عام وضرب قحيط وقحط اى شديد ﴿القاحط﴾ قيتلق وقته دينور جمعى قواحطدر يقال زمن
قاحط اى مجدب ﴿القحطىّ﴾ ياى مشدده ايله عراق لغتنده اكول كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل قحطىّ اى
اكول ﴿التقحيط﴾ تفعيل وزنده كبه ايتك وديشى خرمايه آتى ايتك تلقيح معناسنه‌در يقال قحط المرأة والنخلة
اذا لقحهما ﴿القحط﴾ قافك ضميله برنوع اوت اسميدر ﴿قحطان﴾ سلمان وزنده ابن عامر بن شالخ‌دركه برقبيله پدريدر
نسبتنده قحطانى دينور وغير قياس اوزره اقحاطىّ دينور اعرابىّ كبى ﴿المقحط﴾ منبر وزنده شول آته اطلاق اولنوركه
هرنقدر سكردوب كيدرسه اصلا يوريلوب قالمز اوله يقال فرس مقحط اذا كان لايكاد يعيى جريا ﴿القرط﴾ قافك
كسريله برنوع پراصه اسميدركه كرّاث المائدة ديمكله معروفدر ورقى انجه وتمام سنه طوران نوعيدر ﴿القرط﴾
قافك ضميله يونجه‌يه شبيه برنوع نبات آديدر لكن يونجه‌دن قبا اولور فارسيده اكاشيذر دينور جعفر وزنده بونى
ينه يونجه نوعندن برسيم ديدكار يله بيان ايدرلر اوچ يپراقلو اولمغله فارسيده سه‌بركه دخى ديرلر وقرط عبد الله
بن الحجاج نام كمسه‌نك قلجى آديدر وآتشك شعله‌سنه دينور يقال اضوء من القرط اى شعلة النار وچوجغك چوكنه
دينور يقال هو اصغر من القرط اى زبيب الصبى وحيوان ممه‌سنه دينور ضرع معناسنه وكوپه‌يه على قول صالقم
كوپه‌يه دينور جمعى اقراط وقراط كلور قافك كسريله وقروط كلور وقرطه كلور قرده وزنده يقال جائت وفى
اذنها قرط اى شنف اوالمعلق فى شحمة الاذن * مؤلف شنفى على الاختلاف تفسير ايتمكله بوراده ترجمه‌سنده اختصار
اولندى سائر اصولده قرط مطلق كوپه ايله وشنف صالقم كوپه ايله مبيندر ﴿المقرّطة﴾ معظمه وزنده كوپه‌لى قيزه
دينور يقال جارية مقرّطة اى ذات قرط ﴿ذو القرط﴾ وشاحه اطلاق اولنوركه عرب خاتونلرينك حمائل وارى
كردنلرينه طاقندقلرى پيرايه‌در وخالد بن الوليد رضى الله عنه حضرتلرينك قلجى لقبيدر وسكن بن معاوية بن
اميه‌نك لقبيدر ﴿القرطة﴾ همزه وزنده و ﴿القرطة﴾ عنبه وزنده بعض كچى تكه‌سنك قولاقلرنده خدايى اتدن
كوپه‌يه دينور بعض كچيلرده دخى اولور ﴿القرط﴾ فتحتينله تكه‌نك قولاقلرى خدايى كوپه‌لى اولمق معناسنه‌در
يقال قرط التيس قرطا من الباب الرابع اذا كان ذا قرطة ﴿الاقرط﴾ احمر وزنده وصفدر قولاغى كوپه‌لى اولان
تكه‌يه دينور ﴿التقريط﴾ تفعيل وزنده تنجره‌يه پراصه طوغرامق معناسنه‌در يقال قرّط الكرّاث اذا قطعه
فى القدر وبركمسه‌يه آزجه نسنه ويرمك معناسنه‌در يقال قرّط عليه اذا اعطاه قليلا وقيزك قولاغنه كوپه طاقمق
معناسنه‌در يقال قرّط الجارية اذا البسها القرط وآتى اويانلق على قول اويانى صيردقده ديزكننى قولاقلرى
اكسه‌سنه براقمق معناسنه‌در يقال قرّط الفرس اذا الجمها اوجعل الاعنة وراء آذانها عند طرح اللجم وموملك
وچراغك اوجنى آلمق معناسنه‌در يقال قرّط السراج اذا نزع منه مااحترق ﴿القرط﴾ فرط وزنده بودخى
تنجره‌يه پراصه طوغرامق معناسنه‌در يقال قرط الكرّاث قرطا من الباب الاول اذا قطعه فى القدر ﴿القراط﴾
كتاب وزنده چراغه دينور على قول شعله‌سنه دينور يقال هو اضوء من القراط اى السراج اوشعلته ﴿القروط﴾
قافك ضميله بنى كلاب جماعتندن برنيجه بطنه اطلاق اولنوركه مقدملرى قرط وقريط‌كه زبير وزنده‌در

(وقريطكه)

وقریطکه امیر وزننده‌در اوچ برادرلر ایدی ﴿القرطیة﴾ قافك فتحی و ضمیله برجنس دوه‌لردرکه قرط نام جماعته
منسوبلردر ﴿قریط﴾ زبیر وزننده کنده قبیله‌سنده برقسراغك آدیدر ﴿القیراط﴾ قافك کسریله و ﴿القرّاط﴾ قافك
کسری ورانك تشدیدیله اوزاندن بروزن اسمیدرکه بحسب البلاد اختلاف اوزره‌در اهل مکه عندنده بردینارك ربع
سدس وزننه و اهل عراق عندنده دینارك نصف عشرینه اطلاق اولنور * شارح دیرکه اصل مضاعف اولوب رای
اولی یایه ابدال ایله قیراط اولدی ﴿القرطیط﴾ قافك کسریله آزجه ناچیز نسنه‌یه دینور یقال اعساه قرطیطا ای شیئا
یسیرا وداهیه وآفته دینور ﴿القرطان﴾ عثمان وزننده و ﴿القرطاط﴾ قافك کسری وضمیله بونلرده آفت وبلایه دینور
﴿القیروطیّ﴾ قافك فتحیله بین الجرّاحین برگونه مرهم معروفه دینور وبودخیلدر عربیّ محض دکلدر مرهم مزبور
مرهم قیروطیّ دیمکله معروفدرکه کل یاغی واکلیل الملك وزعفران وکافور وبیاض بال مومندن ترتیب اولنور
﴿القرطان﴾ و ﴿القرطاط﴾ قافلرك ضمی واخیرده کسریله‌ده شـول چوله دینورکه آتك اوزرنده ایرك آلتنه قورلر
﴿القاریط﴾ علی قول قراریط تمرهندی دانه‌سنه دینور ﴿القرفطة﴾ دحرجه وزننده آدیملری صیق صیق آته‌رق یوریمك
معناسنه‌در قرمطه کبی یقال قرفط الرجل اذا مشی مقاربا بین خطاه وبردرلو جماع ایلمکه دینورکه مراد صیق صیق
ادخال‌ه اولان جماعدر ﴿الاقرنفاط﴾ احرنجام وزننده بوزیلوب درطوپ اولمق معناسنه‌در یقال اقرنفط الشیٔ
اذا تقبض واجتمع ودیشی کچی چفتلشورکن فرجنك ایکی طرفنی بوزوب بریره کتورمك معناسنه‌در یقال اقرنفطت
العنز اذا جمعت قطریها عند السفاد ﴿المقرنفط﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله عورتك فرجنه اطلاق اولنور وخروس هندی
کبی غضبناك اولوب غضبدن شیشوب قباررار اولان کمسه‌یه اطلاق اولنور یقال رجل مقرنفط ای مستکبر من الغضب
منتفخ ﴿القرمطة﴾ دحرجه وزننده یازویی پك انجه وخرده یازمق معناسنه‌درکه استخراجی عسیر اولور یقال قرمط
الکتاب اذا کتبه دقیقا * شارح دیرکه اصل پك خرده وصیق یازمغه دینور وقرمطه آدیملری صیق صیق آته‌رق
یوریمك معناسنه‌در یقال قرمط فی مشیه اذا قارب ما بین خطاه ﴿القرمطیط﴾ زنجبیل وزننده آدیملری صیق صیق
آته‌رق یوریین کمسه‌یه دینور ﴿القرموط﴾ عصفور وزننده بوق بوجکنك یوارلدیغی یوالغه دینور وغضا نام
میشه اغاجنك هنوز قزل قزل یمشنه دینورکه نارشکلنده اولمغله شعراء محبوبه‌لرك ممه‌لرینی اکا تشبیه ایدرلر ﴿القرامطة﴾
قافك فتحیله ناسدن برطائفه‌در قرمطیّ مفردیدر قافك فتحیله بوطائفه‌نك رئیسلری ابو سعید جنابی ایدیکه
قصیر القامه بد منظر اولمغله بودورلغندن خرده خرده یورر ایدی معتضد بالله عباسی خلافتنده ظهور ایدوب
حجاز وشـام وعراقه فتنه انداز اولمشیدی ﴿الاقرمّاط﴾ اجلوّاز وزننده‌که اصلی اقرنماط ایدی غضبه کلمك
معناسنه‌در یقال اقرمّط الرجل اذا غضب وبوزیلوب درطوپ اولمق معناسنه‌در یقال اقرمّط الجلد اذا تقبض
﴿القرمطتان﴾ قافك ومیمك کسریله قوش قسمنك برونلرینك ایکی دلیکنه دینورکه دابّه‌نك نخرتینی منزله‌سنده‌در
﴿القسط﴾ قافك کسریله عدل وداد ایلمك معناسنه‌در یقال قسط الحاکم قسطا من الباب الثانی والاوّل اذا عدل
وقسط عدل کلمه‌سی کبی مبالغة وصف بالمصدر اوله‌رق استعمال اولنور مفرد وجمعی مساوی اولور یقال رجل
قسط ورجال قسط ومیزان قسط وموازین قسط وقسط حصّه ونصیب معناسنه‌در یقال وفاه قسطه ای حصته
ونصیبه وقسط برگونه اولچکه دینورکه نصف صاع آلور وبعضا آنکله ابدست النور ومنه الحدیث ❋انّ النساء من
اسفه السفهاء الّا صاحبة القسط والسراج❋ کانّه اراد الّتی تخدم بعلها وتوضئه وتزدهر بمیضأته وتقوم علی رأسه
بالسراج حاصل معنا بودرکه تحقیق نسوان طائفه‌سی سفهانك زیاده‌سیله سفیه اولنلرندندر لکن زوجلری ابدست
الدقلری وقتده الّرینه ابدست صویی قیوب وابریق ومطهره‌لرینی حفظ ایدوب وکیجه وقتی طشره چیقدقده آیدینلق
ایچون باشلری اوزره چراغ طوتمق کبی خدمتلرینه مبادرت ومداومت ایدن خاتون دکلدر وقسط مقدار معناسنه‌در
یقال قسطه کذا ای مقداره ورزق وروزی معناسنه مستعملدر یقال یأتیه قسطه المقسوم ای رزقه وترازویه دینور
میزان معناسنه وبرداغه دینور تقول شربت من القسط ای الکوز ﴿الاقساط﴾ همزه‌نك کسریله بودخی عدالت
ایلمك معناسنه‌در یقال اقسط الرجل اذا عدل ﴿القسط﴾ قافك ضمیله بواسمله معروف برکوکدر ایکی نوع اولور
برینه قسط هندی وبرینه قسط عربی دیرلر قسط هندی سیاهه مائل خفیف وغلیظ ورایحه‌سی قلیل وطعمی
آجی اولور وقسط عربی لذیذ وآق وخفیف وعطرتلو اولور ومطلق ذکر اولندقده مراد قسط حلودرکه
عربی قسمیدر بول وحیضی مدرّ وجگره پك نافع وسانجویی دافع وصوغلجانلری قاتل وسکنجبین ایله شربی
حمای ربعه وتبخیری زکام ونزله ووبایه مفید وطلاسی بهق وبرص علتلرینی ازاله‌ده عجیب الاثردر ﴿القسط﴾
فتحتیله یبون قوری اولمق معناسنه‌در یقال قسطت عنقه قسطا من الباب الرابع اذا کانت یابسة ودابّه‌نك

ایاقلری دیك اولمق معناسنه درکه معایبدندر معتبر اولان توتیرلی اولمقدر یقال قسطت الدابّة اذا كانت رجلاها منتصبة ﴿القسـطاء﴾ حمراء وزننده قوری بیونه دینور یقال عنق قسطاء ای یابسة جمعی قسـاط كاور وقسطاء اكری بجاغه دینور یقال رجل قسطاء ای معوّجة وشول دیزه دینورکه یك قوری وقاتی اولمغله همان دیوشوریلوب بوكولمز كبی اوله جمعی قسـط كاور قافك ضمیله یقال ركبة قسطاء اذا كانت یبست وغلظت حتی لاتكاد تنقبض من یبسها ﴿القسوط﴾ قعود وزننده دابّه نك ایاقلرینك كیكلری وسكیرلری دكنك كبی قوری اولمق معناسنه در یقال قسطت عظـام الفرس قسوطا من الباب الرابع اذا یبست ﴿الاقسط﴾ احمر وزننده ایاقلرینك كیكلری وسـكیرلری قوری اولان حیوانه دینور ﴿قاسط﴾ اسم ابن هنب درکه برجاعتك پدریدر ﴿القسط﴾ قصد وزننده و ﴿القسوط﴾ قعود وزننده حقدن عدول ایله جور وظلم ایلك معناسـنه در یقال قسط الوالی قسطا وقسوطا من الباب الثانی اذا جار وعدل عن الحق وبر نسنه یی تفریق ایلك معناسنه در یقال قسط الشیٔ اذا فرّقه ﴿قسط﴾ قافك ضمیله اسمعیل بن قسطنطین نام مقری لقبیدرکه مكیّ الاصل ایدی ﴿القسطان﴾ و ﴿القسطانی﴾ و ﴿القسطانیة﴾ قافلرك ضمیله قوس الله اسمیدرکه عامه قوس قزح دیرلر وقوس قزح اطلاقندن نهی صادر اولدی وبو عامهٔ تركیده الكم صاغمه دیدكلری دائرهٔ هوائیه در ﴿قسطانه﴾ قافك ضمیله ایرانده ری شهریله ساوه بیننده بر قریه در واندلسده برحصن آدیدر ﴿قسطون﴾ قافك ضمیله حلب اعمالندن برحصن آدیدر ﴿قسنطینیه﴾ قافك ضمی وسینك فتحی ویانك تشـدیدیله مغربده افریقیه حدودنده برحصن اسمیدر لكن بعض جغرافیا كتابلرنده بوقسطینه عنوانده مضبوطدركه قافك ضمی وسینك سكونی وطانك كسر ومدّی ونون وهایله در ﴿قسطنطینه﴾ قافك ضمی وآخرده نون مفتوحه وهایله یاخود قسطنطینیه كه نون ثانیه دنصكره یای مشـدّده ایله در وایكیسـنده دخی طای اولانك فتحیله در وبعضا ضمیله ده زبانزددر روم پادشاهلرینك دار الملكی اولان شهرك اسمیدركه فتحی اشراط ساعتدندر لسـان رومیده اسمی بوز نطیادر اطرافنده دائر اولان سورك ارتفاعی یكرمی بر ذراع مقداردر ودروننده واقع كلیسـا مستطیل الشـكل اولوب وآنك برجانبنده دیكیلی بر بلند عمود واردركه دوره سی تقریبـا درت قولاچ مقداریدر واول عمودك تپه سنده باقردن دوزلمش برآت صورتی واردركه اوزرینه بركمسه سوار اولمش وبر الندده آلتوندن مصنوع بركره طوتوب دیكر الینك پرمقلری آچق اولەرق اول كره یه كویا كه اشارت ایدر واول سواری بلدهٔ مزبوره نك واول كلیسانك بانیسی اولان قسـطنطین نام قیصرك صورتیدر * مترجم دیركه بلدهٔ مرقومه بحمدالله تعالی حالا دار الملك پادشاه اسلام جعل الله ملكه فی السلام اولوب والحالة هذه اشبو ترجمهٔ صورتیاب تحریر اولان بلدهٔ طیبه دركه اسـلامبول واستنبول تعبیر اولنور واول كلیسـا شمدی ایاصوفیه تعبیر اولنان جامع شریفدر هبوط آدم علیه السلامدن بش بیك یدییوز اللی سنه كذرانندەكه رومیهٔ كبری روم پادشاهلرینك تختكاهی ایدی اول هنكامده آنده قسطنطین نام شوكت ونجدت صاحبی بر پادشـاه اولمغله شرقی وشمالی مملكتلرك دخی نزع وتسخیری داعیه سنه دوشوب مهمّات عظیمه ایله نهضت وابتدا مقدونیا یعنی روم ایلی اولكه سنه عزیمت ایلدی اول اولكه یی وبلدهٔ قسطنطنیه یی كه او خلالده وزندو اسمیله مسمّا برحصن ایدی فتح وتسخیر ایدوب وبو هر طرفه اوفق وانسب اولمغله تكبیر وتوسیع ایله مقرّ سلطنت اتخاذ ایلدی وقیصر مرقوم شریعت عیسی علیه السلام او زره اولوب وبغایت متعبد ومتصلب وصالح بر ذات ایدی لیل ونهار اظهار عدل وداد واجرای امر شریعتله ترویج عباد وترفیه بلاد ایلك اقصای مرادی ایدی وحالا آت میدانی تعبیر اولنان محلده بر دار الاماره بنا ایدوب دائما آنده دیوان ایدر ایدی واول بنانك بعض عمودلری حالا باقیدر وسلطان محمد جامعی محلنك جانب جنوبیسنده دیر عزرائیل نام بر دیر دخی بنا ایلمشدركه حالا انك دخی ستونی باقیدر چون اوتوز سنه سریر سلطنتده بو وجه او زره كامران اولوب اقلیم بقـایه عزیمتی علامتلری نمایان اولدقده سلطنتی ولی عهدی اولان الیانوس نام اوغلنه وصیت ایدوب كندیسی عازم دار البقاء اولدی * بر زمان الیانوس دخی امور سلطنتله مأنوس وبعده حیاتدن مأیوس اولدقده یرینه ولدی جانشین خلاصه یوز سكسان سنه ظرفنده بطنا بعد بطن صندلیٔ سلطنتده اولادلری مكین اولوب تا كه اولادندن استون یانو نام قیصره انتقال ایلدی مزبور بغایت متدین ونظام وانتظامه ساعی وقواعد عدل وانتصافی مراعی ایدی وبسطت وسطوتده اسلافندن برتر اولمغله اطراف سلاطینك جمله سی كندیسنه سردادهٔ انقیاد اولدیلر بر كون مزبور آت میداننده واقع سراینده ضیافت عامه ایدوب جملهٔ كبار وصغاری اطعام وتلطیفه مشغول ایكن ناكهان اول ایامده شایع اولان آتش پرست طائفه سندن میانهٔ جمعیت مزبوره ده بر فتنه وقتال ظهور ایدوب لكن رشاشـهٔ اهتمامله اول آتش فتنه سریعا تسـكین اولندی بو سببله قلمرو ملكتنده اولان آتش پرسـتلری بالجمله

مطلب

(قهر)

قهر واستيصال وحالا اياصوفيه برنده اول طائفه يه مخصوص بردير اولغله آنيدخی هدم وتخريب ايلدی بعده بر
مدّت مرور ندنده بركيجه قيصر مرقوم عالم منامده مشاهده ايدركه ارامكاهی اولان سرايك سطحندن حسن وجمال
ووجاهت وجلال صاحبی برنورانی ذات كنديسنه اسميله ندا ايدوب يااستون يانو حضرت عيسی بركاتندن
بهره‌مند وشرق وغربه احكامك صوكبی روان اوله‌رق جمله ملوكدن سربلند اولمق مطلوبك ايسه حسبةً لله تعالی
برعبادتخانهٔ عالی بنياد ايله ديو توصيه وارشاد ايلدی بيدار اولدقدنصكره بالجمله اركان ودانشمندانلرينی احضار
وصورت واقعه‌يی نقل واخبار ايلدكده محاورات كثيره‌دنصكره جمله‌نك رأيی منهدم اولان دير مرقوم يرنده برمعبد
بناسنه قرار داده اولغله همان خصوص مزبوره عزم واطراف واقطارده اولان سلاطينه ارسال رسل ورسائل ايله
كيفيت مرقومه‌يی اعلام ومهندس ومعمار وكراسته واحجار وسائر اسباب ومهماتك جلب وتهيئه‌سنه اهتمام ايلديلر
چونكه حكمی اكثر ربع مسكونه روان اولغله دور ونزديكدن قوّت جاذبهٔ اقتدار ايله مهندس استاد ومتحدس معمارلر
وبالجمله آلات وادوات جلب ايدوب ازجمله اقصای ممالك حبشه‌دن ومغربدن نيچه ستون سنكين وفرش رنكينلر
ومرمره آطه‌سندن نقرهٔ خام صفت نيچه رخام واياثلغ نام شهردن يشم كبی نيچه مرمر سبز وسنك سرخ منقش وقرمان
ونواحی شامدن ومدينة الحكماء تعبير اولنان آتنه‌دن سكز عدد ستونكه عجايب دهر بولنوندر جلب ايدوب
خلاصه جميع مهماتی رؤيت وتنظيم ايلدكدنصكره يوز نفر معمار انتخاب وجمله‌سنه اغناديوس نام استادی
سركرده نصب واون بش بيك عمله تعيين ايدوب سكز سنه ايكی آی مدتده قرين ختام وعالم منامده اشارت اولنديغی
اوزره مجمع اهل الله معناسنه اياصوفيه اسميله بنام اولدی پادشاه مشار اليه اندنصكره چند سال دخی معمر اولوب
بالاخره رحلت امارهلری نمايان اولدقده اولادی اولمامغله تاج وتختی برادر زاده‌سی استونيوس نام جوانه فراغت
واياصوفيه قربنده توجدن برعمود اوزرنده سواری هيئتنده كندی صورتنی برالنده برالما وديكر الی بوش وپرمقلريله
اكا مشير اوله‌رق تصوير وتمثال ايلمرينی وصيت ايلمكله وصيتنی انفاذ ايلدی كوياكه اهل بصيرت چشم عبرتله
نظر ايليه‌لركه بن زمان سلطنتمدن اشبو كرهٔ زمين تماما قبضهٔ تصرفده اولوب انجام كار بويلجه صفر اليد اولديغم
حالده ديار اخرته انتقال ايلدم كلامنی لسان حاله تكلم ايدر * ابو الفتح سلطان محمد غازی عليه الرحمه استنبولی فتح
ايلدكده اول كونه تصاوير برك مجموعنی قلع ايتدروب فقط آت ميداننده ترتيب ديوانی مشتمل برميل وجابجا بعض
عمودلر ابقا ايلدی وجه محرّر اوزره ابتدا قسطنطين نام قيصر تملك ودار الملك ايدوب بعده احفادندن برنيچه
قسطنطين وقسطنطينوس تملك ايلملريله اسملرينه نسبتله قسطنطينيه وبعضا تخفيفله قسطنطنيه اطلاق اولندی
وانلردن مقدم برقاچ دفعه خراب اولوب بردفعه بوزنطين بن نيغو بن ماديان نام پادشاه دار الملك ايلمكله اكا نسبتله
بوزنطيا دخی دينشيدی ومذكور استونيانو يه بالتخفيف اضافتله استنبول دخی ديرلر بول روميده قلعه معناسنه‌در
وعربيده يای مشدده حرف نسبت اولديغی كبی لغت يونانيده ورومیده يای مخففه وبعضا الف اشباع اولنجه حرف
نسبتدر مثلا انطاكيه انطقيوس وملاطيه ملاطيوس وفيلپيا فيلپوس نام قراله منسوبدر روميا ودالماچيا واوقرانيا
واسپانيا وپودليا مقوله‌سی دخی بوقبيلدندر پس قسطنطنيه دخی اصلا روميده قسطنطينيادر عربيده تعريبله يای
مشدد ايلديلر وبعضا تخفيفله يای اولايی حذف ايدرلر وبوداستانك تفصيلی ادريس بدليسی مرحومك هشت
بهشت نام تاريخنده مشروحدر ((القسطان)) قافك فتحيله توزه دينور غبار معناسنه ((التقسيط)) تفعيل وزننده
نفقهٔ عيالده تقصير ايلمك معناسنه‌در يقال قسط فی عياله اذا قتّر ((الاقتساط)) بولشمك معناسنه‌در يقال اقتسطوا
المال بينهم اذا اقتسموا ((التقسط)) برنسنه‌يی بينلرنده علی السويه عدالت اوزره بولشمك معناسنه‌در يقال
تقسطوا الشیء بينهم اذا اقتسموه بالسويّة ((القسيط)) امير وزننده و ((القسط)) ضمتينله بجاغی دكنك كبی ديك
وطوغری اولوب اصلا توتيری وور بلكی اولميان كمسه‌يه دينور يقال رجل قسيط وقسط الرجل ای مستقيمها بلا اطر
((القشط)) قافك فتحی وشين معجمه‌نك سكونيله كشط معناسنه‌دركه برنسنه‌نك يوزندن برشيئی آچوب كيدرمكدن
عبارتدر يقال قشطه عنه قشطا من الباب الاول بمعنی كشطه ودكنكله اورمق معناسنه‌در يقال قشطه اذا ضربه
بالعصا ((الانقشاط)) و ((التقشط)) تفعل وزننده كوك يوزندن بلوت آچلوب هوا آياز اولمق معناسنه‌در يقال
انقشطت السماء وتقشطت اذا اصحت ((قيشاطه)) قافك فتحيله مغربده بربلده آديدر ادبادن محمد بن الوليد القيشاطیّ
آندندر ((القشاط)) كتاب وزننده كشاط معناسنه‌دركه برنسنه‌نك يوزنده‌كی كتمكله آچلغه دينور ((القط)) قافك فتحی
وطانك تشديديله برنسنه‌يی مطلقا كسمك علی قول ارقوری كسمك معناسنه‌در قلم كسمی كبی وعلی رأی حقه وكيك
كبی پك نسنه‌يی كسمك معناسنه‌در يقال قطّ الشیء قطّاً من الباب الاول اذا قطعه عامة او عرضا او هو قطع شیء صلب

کالحقة و قطّ قیورجق خرده صاچه دینور یقال شعر قطّ ای قصیر جعد و بونده فكّ ادغامله قطط دخی لغتدر یقال شعر قطط ای قصیر جعد و قطّ و قطط صاچی خرده و قیورجق اولان آدمه دینور یقال رجل قطّ الشعر و قططه ای القصیر و الجعد بونده قطك جمعی قطون و اقطاط و قطاط كلور قافك كسريله و قططك جمعی قططون و اقطاط و قطاط كلور و قطّ و قطوط قعود وزننده نرخ پهالو اولمق معناسنه‌در یقال قطّ السعر قطا و قطوطا من الباب الثانی و یقال قطّ علی المجهول اذا غلا و قطّ پهالو نرخه اطلاق اولنور یقال سعر قطّ ای غال كما سیذكر و قطّ خاصة باغرتلق قوشی چاغرمغه دینور تخفیفله‌ده جائزدر و قطط و قطاطه صاچ قیورجق و خرده اولمق معناسنه‌در یقال قطط الشعر كفرح و قطّ یقطّ كمَلّ یمَلّ قططا و قطاطة من الباب الرابع اذا كان قصیرا جعدا ﴿الاقتطاط﴾ افتعال وزننده بو دخی قطّ كبی اختلاف مذكور اوزره كسمك معناسنه‌در یقال اقتطّ الشیء بمعنی قطعه ﴿القطاط﴾ شدّاد وزننده قوطو یپان چقرقجی‌یه دینور ﴿المقطة﴾ میمك كسريله مذبه وزننده شول كمیكه دینوركه كاتبلر اوزرنده قلم قطع ایدرلر یقال قطّ القلم علی المقطة وهی عظم یقطّ الكاتب علیه اقلامه ﴿القاط﴾ و ﴿القطّ﴾ نته‌كه ذكر اولندی و ﴿المقطوط﴾ و ﴿القاطط﴾ پهالو نرخه دینور یقال سعر قاطّ و قطّ و مقطوط و قاطط ای غال ﴿قط﴾ قافك فتحی و طای مشدده‌نك ضمی اوزره بناسیله و تخفیفله و ﴿قط﴾ طایه تبعیة قافك ضمیله و تخفیفله‌ده جائزدر و قطّ قافك فتحی و طای مشدده‌نك جرّیله بر كلمه‌دركه دهر و زمان معناسنه مستعملدر و خاصة زمان ماضی‌یه مخصوصدر تقول مارأیته قطّ علی اللغات المذكورة ای فیما مضی من الزمان او فیما انقطع من عمری پس قطع معناسندن مأخوذ اولور حاصل معنا بن آنی بوندن مقدّم یاخود مدّت مقطوعه‌ده یعنی تا بو آنه قدر هركز كورمدم دیمك اولور و حسب معناسنه‌ده استعمال اولنوركه یتر دیمك اولور فارسیده بس مرادفیدر بونده همان قاف مفتوح و طاء ساكن اولوب قط دینور عن كبی و قط دینور مخفف و منون و مجرور اوله‌رق و قطی دینور یاء الحاقیله‌كه حسبی معناسنه‌در بكا یتشور دیمكدر و اسم فعل دخی اولور بو صورتده یكفی معناسنه اولوركه اسم فعل مستقبل اولور و بونده نون وقایه الحاقیله قطنی دینور یكفینی معناسنه و كاف خطابله قطك دخی دینور كفاك معناسنه و نونسز قطی دخی دینور كفانی معناسنه و نحویوندن بعضلری قط عبدالله درهم دیرلر عبدالله لفظنك مفعولیت اوزره نصبیله‌كه یكفی عبدالله درهم سبكنده‌در و بعضا نون الحاق و بنه مابعدنی آنكله منصوب ایدوب قطن عبدالله درهم دیرلر و ابن تیناتی موعب نام كتابنده دیدیكه عربلر قط عبدالله درهم دیرلر طاء موقوفا متروك و عبدالله مجرور اوله‌رق بصریون بو تركیبی تصویب ایتدیلر حسب زید و كفی زید درهم معناسنه بو راده كفی كافك كسريله مكفی معناسنه‌در و چون قطّ كلمه‌سیله زمان ماضی مراد اولنور ایسه دائما منوّن اولمیه‌رق مرفوع اولور مثلا مارأیت مثله قطّ دیرسن و اكر بر نسنه‌یی تقلیل ایچون ایراد اولنورسه مجزوم اولور مثلا ماعندك الا هذا قطّ دیرسن یعنی سنك یانكده انجق یالكز شو نسنه واردر و اكر الف و صله ملاقی اولورسه مكسور اولور مثلا ماعلمت الا هذا قطّ الیوم دیرسن یعنی بو كونه قدر انجق همان بونی بیلدم و مافعلت هذا قط دیرسن طانك سكونیله قط دیمزسن طانك رفعیله علی قول قطّ یا هذا دیرسن طای مشدده‌نك حركت ثلاثیله و طای مخففه‌نك ضمیله‌ده و اشبو قط كلمه‌سی وجه مذكور اوزره زمان معناسنه اولنجه همان ماضی اوله‌رق منفی‌یه مخصوصدر مارأیته قط كبی لكن عامه مضارع ایله استعمال ایدوب لا افعله قط دیرلر و بخاری شریفده برقاچ موضعده مثبتدن صكره ورود ایلدی ازجمله صلوة كسوف فصلنده ❋اطول صلوة صلیتها❋ قطّ متن شریفی بعد الاثبات وارد اولدی و سنن ابی داودده ❋توضأ ثلاثا قطّ❋ عبارتیله وارد اولمشدر ابن مالك لغت اولمق اوزره شواهدده ثبت ایلیوب و بو لغت اكثر نحاته خفی اولمشدر دیدی و بعضلردن ماله الا عشرة قط یا فتی عبارتیله منقولدر مخفف و مجزوم و مثقل مجرور اوله‌رق * مترجم دیركه بو ماده‌نك زیادهٔ تفصیلی مغنی اللبیب و درة الغواصده مبسوطدر ﴿قطاط﴾ قطام وزننده حسبی معناسنه‌دركه بكا یتشور دیمكدر یقال قطاط ای حسبی ﴿القطّ﴾ قافك كسريله بهره و نصیب معناسنه‌در یقال استوفی قطه ای نصیبه و صك و چته دینور و محاسبه كتابنه یعنی حساب دفترینه دینور جمعی قطوط كلور یقال قیده فی القطّ ای فی الصك و كذا كتاب المحاسبة و قطّ كدی‌یه دینور سنور معناسنه جمعی قطاط كلور قافك كسريله و قططه كلور عنبه وزننده و كیجه‌دن بر ساعته دینور یقال مضی قط من اللیل ای ساعته منه ﴿القطقط﴾ قافلرك كسريله خرده یغموره دینور علی قول قطره‌سی بیوك اولوب متصل و متتابع یغان یغموره دینور یاخود طلویه دینور یاخود خرده خرده طلویه دینور ﴿القطقطة﴾ زلزله وزننده اختلاف مزبور اوزره یغمور یاغدرمق معناسنه‌در یقال قطقطت السماء اذا امطرت و یالكزجه بغرتلق قوشی اوتمك

مطلب

(معناسنه‌در)

معناسنه‌در يقال قطقطت القطاة اذا صوّتت وحدها (التقطقط) تزلزل وزننده بر ايشه معرفت واستشاره سز
على العميا سلوك ايلمك معناسنه‌در يقال تقطقط فلان فى امر اذا ركب رأسه وقوغه قويى‌يه ايتمك معناسنه‌دركه
صوتندن متصرّفدر يقال تقطقطت الدلو اذا انحدرت وآديملرى صيق صيق آتارق تيز تيز يوريمك معناسنه‌در
يقال تقطقط فلان اذا قارب الخطو واسرع وسير وسياحت ايلمك معناسنه‌در يقال تقطقط فى البلاد اذا ذهب
(القطقاط) ثرثار وزننده سرعتله اولان كيجه سيرينه وصف اولور يقال دلج قطقاط اى سريع (قطيقط) مصغر
بنيه‌سيله بر موضع آديدر (القطاقط) قافك فتحيله و (القطقط) هدهد وزننده برر موضع آديدر (القطقطانة)
قافلرك ضميله كوفه‌ده برموضع آديدركه نعمان بن المنذر نام اميرك زندانى ايدى (دارة قطقط) هدهد وزننده وقافلرك
كسريله‌ده زبانزده‌در برموضع آديدر (القطايط) قافك فتحيله يمنده بر قريه‌در وقطايط سوريلره ياخود پراكنده
بلوكلره اطلاق اولنور يقال جاءت الخيل قطائط اى قطيعا قطيعا اوجماعات فى تفرقة (القطاط) كتاب وزننده
شول اورنكه دينوركه پاپوشجيلر ايشى آنك اوزرنده كسرلر بيلرنده اندازه تعبير ايدرلر وطوار طرنغنك اوجلرينك
مدارينه دينوركه بيطارلر قطع ايلدكلرى دائره‌سيدر وپك قيورجق صاچلويه دينور بوراده صحيح نسخه والشديد
جعودة الشعر اولمقدر ومغاره‌نك وكسمه‌لكك اوست يانمه دينور وطاغك اوجنه على قول قيانك كنارينه دينوركه
كسلمش هيئتنده يالچين اولور جمعى اقطه كلور (القطيطة) سفينه وزننده بودخى مغاره‌نك وكسمه‌لكك اوست
يانمه دينور (القطوّط) حزوّر وزننده جست وچالاك آدمه دينور يقال رجل قطوّط اى خفيف كيش (القطوطى)
بجوجى وزننده آديملرينى صيق صيق اتارق يوريين كسه‌يه دينور يقال رجل قطوطى اذا كان يقارب الخطو
(التقطيط) تفعيل وزننده چقرقجى قوطو ياپمق معناسنه‌در يقال قطط الخرّاط الحقة اذا قطها (المقط) ميمك
وقافك فتحيله آت قسمنك ايكولرينك اوجلرنده كرتلك تعبير اولنان يومشق كيكلرك اوجلرينه دينوركه اوراده
اوكورغه‌يه وارمغله كسيلوب قالور (المقطقط) مدحرج وزننده باشنك تپه‌سى قرپوزدليمى كبى دكرمى اولان كسه‌يه
دينور يقال رجل مقطقط الرأس اى المصعنبه (القعرطة) دحرجه وزننده بنايى سوكوب ايندرمك معناسنه‌در
يقال قعرط البناء اذا قوّضه (القعط) لحظ وزننده بر كسه‌يه شدّت وتضييق ايلمك معناسنه‌در يقال قعط
على غريمه قعطا من الباب الثالث اذا شدّه وضيقه وقورقق اولمق معناسنه‌در يقال قعط الرجل اذا جبن
ويره يقمق معناسنه‌در يقال قعط فلانا اذا صرعه وطارلمق معناسنه‌در يقال قعط عليه اذا غضب وپك
حيقرمق معناسنه‌در يقال قعط فلان اذا صاح شديدا وقعط چوق قيونه دينور يقال عنده قعط اى شاء كثيرة
وطوارى پك سورمك معناسنه‌در يقال قعط الدابّة اذا ساقها شديدا وكشف ايلمك معناسنه‌در يقال قعط
عن وجهه اذا كشف وسوروب قوغمق معناسنه‌در يقال قعطه اذا طرده وباشه صارق صارمق معناسنه‌در
يقال قعط العمامة فى رأسه اذا شدّها وقوريمق معناسنه‌در يقال قعط الشئ اذا يبس وخوار وذليل اولمق
معناسنه‌در يقال قعط الرجل قعطا من الباب الرابع اذا ذلّ وهان (التقعيط) تفعيل وزننده بودخى شدّت
وتقاضا ايلمك معناسنه‌در يقال قعط على غريمه اذا شدّه وضيقه وطوارى پك سورمك معناسنه‌در يقال
قعط الدابّة اذا ساقها شديدا وفاحش سوز سويلمك معناسنه‌در يقال قعط فى القول اذا افحش (الاقعاط)
همزه‌نك كسريله پك حيقرمق معناسنه‌در يقال اقعط الرجل اذا صاح شديدا وفاحش سوز سويلمك معناسنه‌در
يقال اقعط فى القول اذا افحش واهانت ايلمك معناسنه‌در يقال اقعط فلانا اذا اهانه ومنكشف اولمق معناسنه‌در
يقال اقعط القوم عنه اذا انكشفوا (القعاط) سحاب وزننده و (القعاط) كتاب وزننده طوارى پك سوريجى آدمه
دينور يقال رجل قعاط وقعاط اى سوّاق عنيف للدابّة (المقعط) معظم وزننده طوارك اوزرنده مرتفع اولوب
حواله اولان يوكه دينور يقال حمل مقعط اى مرتفع على الدابّة (المتقعط) اسم فاعل بنيه‌سيله باشنك صاچى
بغايت قيورجق اولان آدمه دينور يقال رجل متقعط الرأس اى الشديد الجعودة وهر خصوصده تشديد
وتضييق ايدن آدمه دينور يقال هو متقعط اى متشدّد فى الامر (الاقتعاط) افتعال وزننده دلبندى چانه
آلتندن كتورميه‌رك صارنمق معناسنه‌در يقال اقتعط الرجل اذا تعمم ولم يدر تحت الحنك (المقعطة) مكنسه
وزننده صارغه دينور عمامه معناسنه (القعوطة) قمرطه وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى (القعموط) عصفور
وزننده كوچك چوجق صاردقلرى اوزون خرقه‌يه دينوركه باغرداق تعبير اولنور قماط دخى ديرلر (القعموطة)
هايله بوق بوجكنك يوارلديغى يوالغه دينور (القفط) نفط وزننده تكى چفتلشوركن فرجنك ايكى جانبنى بوزمك
معناسنه‌دركه اورالرى آجيقله بوزر يقال قفطت العنز مابين قطرى فرجها قفطا وحيوان چفتلشمك معناسنه‌در

على قول چتال طرنقلو اولان حيوانك چفلشمسنه مخصوصدر يقال قفط اتاه قفطا من الباب الاوّل والثانى
اذا سفدها وعوض ومكافات ايلك معناسنه‌در تقول قفطنا بخيراى كافانا (القفطى) جزى وزننده كثير الجماع
آدمه دينور يقال رجل قفطى اى كثير النكاح (القيفط) حيدر وزننده قفطى معناسنه‌در (قفط) قافك كسريله
صعيد مصرده بر بلده‌دركه امام علىّ المرتضى رضى الله عنه ايامنده علويونه وقف اولنمشيدى (الاقفيطاط)
اشميزاز وزننده تكى شهوتندن ناشى اكسه‌سنى تكه‌يه صونوب اوزاتمق معناسنه‌در يقال اقفاطّت العنز اذا مدّت
مؤخّرها الى التيس (الاقتفاط) تكه ديشى تكينك اكسه‌سنى كنديسنه چكوب قوجقلمق معناسنه‌در يقال
التيس يقتفط العنز واليها اى يضمّ مؤخّرها اليه بعض نسخه‌ده مؤخّره اليها عبارتيله مرسوم اولمغله مؤخردن
مراد آلتى اولور (التقافط) تفاعل وزننده تكه ايله تكى اقتفاط خصوصنده ياردملشمق معناسنه‌در يقال تقافط
التيس والعنز اذا تعاونا فى الاقتفاط (المتقفط) اسم فاعل بنيه‌سيله شول راكبه دينوركه بنديكى دابّه اوزره
كركى كبى چوكوب يرلشميه‌رك چوملوركبى اوتورر اوله كويا كه عجله ايله نزول ايليه‌جك هيئتده اوله (القفلطة)
دحرجه وزننده بر نسنه‌يى قاپمق معناسنه‌در يقال قفلطه من يده اذا احتطفه (القلطىّ) عربىّ وزننده
پك بودور كمسنه‌يه دينوركه جوجه اوله‌جقدر يقال رجل قلطىّ اى قصير جدّا كذلك كدى وكوپك قسمنك
پك بودورلرينه دينور زغر كبى وخبيث ومارد وآفت كشى‌يه دينور يقال رجل قلطىّ اى خبيث مارد (القلاط)
غراب وزننده و(القيليط) قافك كسريله بونلرده جوجه آدمه وجوجه كدى‌يه وكوپكه دينور (القليط) سكيت
وزننده دبّه طشاق آدمه دينور يقال رجل قليط اى ادرة (القلاط) غراب وزننده و(القلط) سمك وزننده
و(القلوط) سنور وزننده جنّ وشياطين اولادندن اوچ نفر شخص اسميدر (القلط) خلط وزننده چركينك
وياقشقسزلغه دينور يقال فيه قلط اى دمامة (الاقلط) افضل وزننده پك نوميد ديمكدر يقال هو اقلط منه
اى آيس * شارحك بيانته كوره فعلى نامسموعدر (قلاط) كتاب وزننده قزوين ايله خلخال بيننده برقلعه آديدر
(الاقلعطاط) اشميزاز وزننده باشك صاچى زنكى صاچى كبى پك وقيورجق اولمق معناسنه‌در يقال اقلعطّ
الشعر اذا جعد وصلب (المقلعطّ) مطمئنّ وزننده دائما قورقوب صقنغله اوركوب قاچار اولان انسان وحيوانه
دينور وصاچى پك قيورجق اولوب اوزامز اولان باشه دينور يقال رأس مقلعطّ اى الشديد الجعودة لايكاد يطول
شعره (القلعطة) دحرجه وزننده معناى مذكوردن اسمدر صاچ پك قيورجق اولوب اوزامز اولمغه دينور
(القلفاط) خزعال وزننده محمد بن يحيى نام اديبك لقبيدر (القمط) خط وزننده بشكده‌كى چوجغى باغلدقلرى
كبى بركسه‌نك اللرينى واياقلرينى يانلرينه يناشدروب چكوب باغلمق معناسنه‌در يقال قمطه قمطا من الباب الاوّل
والثانى اذا شدّيديه ورجليه كما يفعل بالصبىّ فى المهد وطوتساغك اللرينى واياقلرينى بربره كتوروب صمصيق بند
ايلك معناسنه‌در يقال قمط الاسير اذا جمع بين يديه ورجليه وقوش چفتلشمك معناسنه‌در يقال قمط الطائر انثاه
اذا سفدها وجماع ايلك معناسنه‌در يقال قمط المرأة اذا جامعها وطاتمق معناسنه‌در يقال قمط طعمه اذا ذاقه
ودوه‌يى قطارلمق معناسنه‌در يقال قمط الابل اذا قطرها واخذ ايلك معناسنه‌در يقال قمطه اذا اخذه (التقميط)
بودخى طوتساغك اللرنى واياقلرنى بربره كتوروب باغلمق معناسنه‌در يقال قمط الاسير بمعنى قمطه (القماط) كتاب
وزننده طوتساغك اللرنى واياقلرنى باغلدقلرى ايپه دينور وچوجقلرى بشكده صاروب باغلدقلرى خرقه‌يه
دينوركه باغرداق تعبير اولنور يقال قمط الصبىّ بالقماط وهو الخرقة التى تلفّ على الصبىّ فى المهد وبوغزلنه‌جق
قيونك اياقلرينى باغلدقلرى باغه دينور بومناسبتله وقعت على قماطه ديرلر فطنت بنوده معناسنه‌كه فلانك
حبائل ومصادينه يعنى خلق صيد ايده‌جك دوزاقلرينه وآغلرينه مطلع اولدم ديمكدر (القمط) قافك
كسريله شول ايپه دينوركه حشم نشينلرك هوغ تعبير ايلدكارى سازلقدن مصنوع اولرينك سازلقلرينى
انكله برى برينه بند ايدرلر وذبح اولنه‌جق قيونك اياقلرينى باغلدقلرى ايپه دينور (القميط) امير وزننده
تمام يله اطلاق اولنور كويا كه شهوروايامى برى برينه مرتبط اولمشدر يقال حول قميط اى تامّ (القمعوطة)
قافك ضميله اوصورغان بوجكنك يوارلديغى يوالغه دينور (الاقمعطاط) اقلعطاط وزننده برآدمك قارننك اوست
طرفى بيوك وقبا اولوب اشاغيسى يصّى وباصق اولمق ياخود بعضى بعضنه متداخل اولمق معناسنه‌در
يقال اقمعطّ الرجل اذا عظم اعلى بطنه وخمص اسفله اوتداخل بعضه فى بعض (القنبيط) قافك ضمى ونون
مشدّده‌نك فتحيله لهنه انواعنك اغلظ نوعنك اسميدر مبخروردىّ الغدا ومورث غلظتدر وتخمى بعد الجماع
فرزجه مفسدمنى اولمغله حمله مانعدر تركيده تحريفله قرنبيط ديدكارى سبزه اوله‌جقدر محدثيندن محمد

بن الحسين القنبيطى بيعنه منسوبدر (القنسطيط) قافك ضمى و نونك سكونى و سينك فتحيله بر شجر معروف آديدر
(القنوط) قعود وزننده و (القنط) فتحتيله و (القناطة) سماحه وزننده نوميد اولمق معناسنه‌در يقال قنط الرجل
قنوطا من الباب الاوّل والثانى وقنط قنطا من الباب الرابع وقنط قناطة من الباب الخامس اذا يئس واتما قنط يقنط
كنع يمنع وقنط يقنط كحسب يحسب فهاتان على الجمع بين اللغتين يعنى بو ايكى صيغه تداخل لغتين قبيلندندر
مؤلف تصوير بابنده تشويش ايلكله شارحك تنظيمى اوزره رسم اولندى (القنط) فرح وزننده وصفدركه
باب رابعك اوله جقدر باب اول وثانيدن قانط وخامسدن قنوطدر (التقنيط) تفعيل وزننده نوميد ايلك معناسنه‌در
يقال قنطه اذا آيسه (القنط) قافك فتحى ونونك سكونيله منع ايلك معناسنه‌در يقال قنطه قنطا اذا منعه وقنط
كوچك چوجغك چوكنه دينور (القوط) شوط وزننده قيون وكچى سوريسنه على قول يوز عدد اولانه دينور
جمعى اقواطدر يقال له قوط من الغنم اى قطيع او مائة (القوطة) تمره وزننده بيولك قوصره سپدينه دينور يقال
اعطاه بالقوطة اى بالجلة الكبيرة (قوط) لوط وزننده بلخ قضاسنده برقريه‌در وعبدالله بن محمد نام محدّثك
جدّى اسميدر (قوطه) قافك ضميله برموضع آديدر (القوّاط) شدّاد وزننده قيون سوريسنى ياخود يوز عدد اولانى

فصل الكاف

رعى ايدن چوبانه دينور ﴿ فصل الكاف ﴾ (الكحط) لحط وزننده وآندن لغت فصيحه‌در يقال لحط القطر
لحطا لغة فى لحط ويقال عام كاحط اى قاحط (الكسط) كافك ضميله قسط وزننده ومرادفيدركه داروى
معروفدر (الكسطان) سلمان وزننده توزه دينور غبار معناسنه (الكشط) كافك فتحى وشين معجمه‌نك سكونيله
برنسنه‌نك يوزينى اورتوب بورين شيئى يوزندن بر طرف ايدوب آچمق معناسنه‌در يوزدن نقابى قالدروب
آچمق كبى يقال كشط الغطاء عنه اذا رفعه وكشفه عنه ومنه قوله تعالى ﴿ واذا السماء كشطت ﴾ اى قلعت كما يقلع
السقف وآتك آرقه‌سندن چولنى كيدروب آچمق معناسنه مستعملدر يقال كشط الجلّ عن الفرس اذا كشفه
(الكشاط) كتاب وزننده برنسنه‌نك يوزندن سترايدن شئ زائل اولمغله يوزى آچلمق معناسنه‌در وكشاط ذبح
اولنمش دوه‌دن يوزلمش دريه دينور وبعضا اتى يوزلمش كوده اوزره محافظه ايچون اورترلر ومنه يقال ارفع
كشاطها لانظر الى لحمها وبو كشاط همان دوه‌يه مخصوصدر سائر حيوانك مسلوخنده استعمال اولنمز * شارح ديركه
عربلر كشطت البعير كشطا ديرلر نزعت جلده معناسنه سلخت البعير ديمزلر پس كشط وكشاط دوه‌يه مخصوصدر
نته‌كه جلدت البعير دخى ديرلر انتهى (الانكشاط) انفعال وزننده بودخى برنسنه‌نك يوزندن سترايدن شئ زائل
اولمغله يوزى آچلمق معناسنه‌در يقال انكشط الشئ اذا انكشف وقلبدن خوف وانديشه زائل اولمق معناسنه
مستعملدر يقال انكشط الروع اذا ذهب (الكشطة) كتبه وزننده مكشوط اولان جزورلرك صاحبلرينه دينور
(الكلطة) كافك فتحى ولامك سكونيله طوپال كسه‌نك على قول اياغى كسلمش كسه‌نك سكرتمسنه دينور يقال
يعدو الكلطة اى عدو الاقزل او المقطوع (كلطه) فتحاتله فرزدق نام شاعرك اوغلنك آديدر (الكلط) ضمتينله
كال فرح ونشاطلرندن برى اوته تقلّب ايدن كسه‌لره دينور يقال هم كلط اى متقلبون فرحا ومرحا ظاهرا مفردى

فصل اللام

كالطدر ﴿ فصل اللام ﴾ (اللأط) لامك فتحى وهمزه‌نك سكونيله برآدمه برايش امر ايدوب وآنى ايشلتمكه
الحاح وابرام ايلك معناسنه‌در يقال لأطه لأطا من الباب الثالث اذا امره بامر فالحّ عليه واوق ايله اورمق معناسنه‌در
يقال لأطه بسهم اذا اصابه به وبورجلو مقوله‌سنه تقاضا وابرام ايلك معناسنه‌در يقال لأطه اذا اقتضاه فالحّ
عليه وكيدن كسه كورنمز اولنجه قدر اكسه‌سندن باقوب طورمق معناسنه‌در يقال لأطه اذا اتبعه بصره فلم يصرفه
حتى توارى ودكنكله اورمق معناسنه‌در يقال لأطه بالعصا اذا ضربه بها وبرطرفه التفات ايتميه‌رك عجله ايله
قاچاراق بچوب كتمك معناسنه‌در يقال لأط فى مروره اذا مرّ فارّا مستعجلا لايلتفت وبركسه‌يه صقلجم ايلك
وشدّتله معامله قلمق معناسنه‌در يقال لأط عليه اذا اشتدّ عليه (اللبط) حبط وزننده يره اورمق معناسنه‌در يقال
لبط به الارض لبطا من الباب الاوّل اذا ضرب به الارض وبركسه همان يره دوشوب سريلوب ياتمق معناسنه‌در
اصابت عين وحمّا وجنّ مسى وفوقانى يردن دوشوب ياتمق كبى يقال لبط به على بناء المجهول اذا سقط من قيام
وصرع وزكامه اوغرامق معناسنه‌در يقال لبط الرجل على المجهول اذا اصابه الزكام ودوه يلركن الرينى پاط پاط
يره اورمق معناسنه‌در يقال لبط البعير لبطا من الباب الثانى اذا حبط بيده وهو يعدو (اللبطه) تمره وزننده زكام
علتنه دينور (الملبوط) زكام علتنه اوغرامش آدمه دينور يقال لبط به فهو ملبوط اى مزكوم (اللبطة)
فتحتينله التباط معناسندن اسمدركه دوه‌نك يلوب سكردركن الرينى يره اورمسنه دينور ويك اغسق كسه‌نك
سكرتمسنه دينور يقال يعدو اللبطة اى عدو الاقزل ولبطه فرزدق نام شاعرك اوغلونك اسميدركه اوچ برادرلر ايدى

برى لبطه و برى كاطه و برى خبطه ايدى ﴿التلبط﴾ تفعل وزننده متحير اولمق معناسنه‌در يقال تلبط الرجل اذا
تحير و يلك معناسنه‌در يقال تلبط اذا عدا و ياتوب برى اوته آغنمق معناسنه‌در يقال تلبط اذا اضطجع و تمرّغ
و برنسنه‌يه يونلمك معناسنه‌در يقال تلبط اليه اذا توجّه ﴿الملبط﴾ منبر وزننده بر موضع آديدركه بين العرب آنده
بر وقعه اولمغله يوم الملبط مشهوردر ﴿لبطيط﴾ زنبيل وزننده اندلسده جزيرهٔ خضراده بر بلده آديدر ﴿الالتباط﴾
افتعال وزننده دوه يلوب سكردركن اللرينى يره اورمق معناسنه‌در يقال التبط البعير اذا خبط بيده و هو يعدو
و برايشه سعى ايلك معناسنه‌در يقال التبط فلان فى امر اذا سعى فيه و متحير اولمق معناسنه‌در يقال التبط الرجل
اذا تحير و مضطرب و بيقرار اولمق معناسنه‌در يقال التبط الرجل اذا اضطرب و آت سكردركن و صچراركن اللرينى
برارايه كتورمك معناسنه‌در يقال التبط الفرس اذا جمع قوائمه و بركسه‌نك اطرافنه طولانوب اكا ملازمت ايلك
معناسنه‌در يقال التبط القوم به اذا اطافوا به و لزموه ﴿الالباط﴾ همزه‌نك فتحيله دريلره دينور جلود معناسنه
شارحك بيانه كوره مفردى لبط در فتحتينله ﴿اللثط﴾ لامك فتحى و ثاى مثلثه‌نك سكونيله برنسنه‌يى آهسته‌جه آتمق
معناسنه‌در يقال لثطه لثطا من الباب الثانى اذا رمى به و آهسته‌جه اورمق على قول الك آيه‌سيله ارقه‌يه آزجه آزجه
اورمق معناسنه‌در چوجق او خشاركبى يقال لثط فلانا اذا ضربه خفيفا اوضرب ظهره بالكفّ قليلا قليلا و يورك
سورمك معناسنه‌در يقال لثط العاذر اذا رمى به سهلا ﴿اللحط﴾ لحط وزننده صو سرپمك و صولامق معناسنه‌در يقال
لحط باب داره لحطا من الباب الثالث اذا رشه بالماء و اوته دفع ايلك معناسنه‌در يقال لحطه اذا ذبنه ﴿الالتحاط﴾
افتعال وزننده اويكه‌لنمك معناسنه‌در يقال التحط الرجل اذا غضب ﴿الالتخاط﴾ خاى معجمه ايله
اختلاط معناسنه‌در يقال التخط الامر بمعنى اختلط ظاهرا مقلوبدر ﴿اللطّ﴾ لامك فتحى و طانك شده‌سيله
برنسنه‌دن آيرلميوب مداومت ايلك معناسنه‌در يقال لطّ بالامر لطّا من الباب الثانى اذا لزمه و برنسنه‌نك اوزرينى
اورتمك معناسنه‌در يقال لطّ عليه اذا ستره و برخبرى بركسه‌دن برطرفه بوروب صاپتمغله كتم ايلك معناسنه‌در
يقال لطّ عنه الخبر اذا لواه وكتمه * شارح طواه نسخه‌سنى استحسان ايليوب لواه اولمغى تصويب ايلشدر و قپويى
قپامق معناسنه‌در يقال لطّ الباب اذا اغلقه و برنسنه‌يى برشيئه ياپشدرمق معناسنه‌در تقول لططت الشئ به
اذا الصقته و انكار ايلك معناسنه‌در تقول لططت حقه و عن حقه اذا جحدته و ناقه سكردركن قويريغنى پارچه‌سى
اراسنه قصدرمق معناسنه‌در يقال لطت الناقة بذنبها اذا لصقته بحيائها عند العدو و لطّ بوياتمش حنظل
چكردكندن نسوان عربك اتخاذ ايلدكلرى قلاده‌يه دينور جمعى لطاط كلور لامك كسريله تقول رأيت فى عنقها
لطا حسنا و هو القلادة من حب الحنظل المصبغ ﴿الالطاط﴾ همزه‌نك كسريله بودخى برنسنه‌نك اوزرينى ستر ايلك
معناسنه‌در يقال الطّ عليه اذا ستره و انكار ايلك معناسنه‌در يقال الطّ حقه اذا جحده و قبرى يره ياپشق ياصتم
ايلك معناسنه‌در يقال الط قبره اذا لزقه بالارض و بورجلو حقّ و مطلوبندن ممنوع اولمق معناسنه‌در يقال
الطّ الغريم اذا منع من الحق ﴿الملطاط﴾ ميمك كسريله طاغك تپه‌سنده و بر طرفنده اولان سيورى برونه دينور
و بزرياغى دكرمنه دينور على قول ال دكرمنك النه دينوركه اكا ياپشوب دوندررلر و درهنك و دكزك قييسنه دينور
و چوق سلوك اولنمش يوله دينور و اتمك آچه‌جق اوقلاغويه دينور و ديوار جيلرك ديوار صيوايه‌جق ماله‌لرينه
دينوركه برنوعنه مصرين تعبير اولنور و باش ياريغى انواعندن سمحاق معناسنه‌دركه باش كميكنك اوزرنده اولان
زاركبى يوفقه درى‌يه اينان ياريقدن عبارتدر على قول ملطاط بينى‌يه بالغ اولان ياريغه دينور ودوه‌نك باشنك اورته‌سنده
اولان سيورى كميكه دينور و باشنك برطرفنه على قول جمله‌سنه ياخود دريسنه ياخود دهر شقنه دينور ايكى‌سنه ملطاطان
دينور ﴿اللطاط﴾ سحاب وزننده بودخى طاغك تپه‌سنده و برطرفنده اولان سيورى برونه دينور ﴿الملطاة﴾ و ﴿الملطاء﴾
و ﴿الملطى﴾ ميملرك كسريله بونلرده باش ياريغندن سمحاق ياخود بينى‌يه بالغ اولان ياريغه دينوركه ذكر اولندى
﴿اللطط﴾ لاملرك كسريله ديشلرى غليظ اولان كسه‌يه دينور يقال رجل لطلط اى الغليظ الاسنان و پك قوجه ناقه‌يه
دينور و يا شلوقارى‌يه دينور ﴿اللاطّ﴾ خبيث كسه‌يه دينور ﴿الملطّ﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله ناسه خباثت تعليم ايدن
و خباثته اغرا ايدن كسه‌يه دينور يقال هو لاطّ ملطّ اى خبيث مخبث ﴿الالطّ﴾ همزه‌نك و لامك فتحيله ديشلرى
چوريوب دوشمش آدمه دينور يقال رجل الطّ اذا كانت قد سقطت اسنانه و تأكلت ﴿لطاط﴾ قطام وزننده
قيتلق سنه‌يه دينوركه خير و عطايى ستر و منع ايدر ﴿الالتطاط﴾ افتعال وزننده طيب سورنمك معناسنه‌در يقال
التطّ بالمسك اذا تلطخ به و خاتون جارينه بورنوب كزلنمك معناسنه‌در يقال الطت المرأة اذا استترت و برنسنه‌يى
ستر ايلك معناسنه‌در يقال التطّ الشئ اذا ستره ﴿اللعط﴾ لامك فتحى و عينك سكونيله طوارك بيونه ارقورى

داغ باصمق معناسنه‌در یقال لعط البعیر لعطا من الباب الثالث اذا کوی فی عرض عنقه و سرعت ایلمك معناسنه‌در
یقال لعط الرجل اذا اسرع و دوه اوتلامق معناسنه‌در یقال لعطت الابل اذا رعت و برکسه‌نك حقنی بری اوته
بوروب صاروب عوق وتأخیر ایلمك معناسنه‌در یقال لعط فلان بحقه اذا اتقاه به و برکسه‌یی اوق ایله اورمق
یاخود کوزدکورمك معناسنه‌در یقال لعطه بسهم او بعین اذا اصابه و العاط لفظندن مفرد اولورکاسیذکر و یلامق
معناسنه‌در یقال لعطه اذا لحسه ﴿اللعطة﴾ غرفه وزننده اسمدر اوق طوقنغه یاخود کوزدکمکه دینور وعلطه
معناسنه‌درکه عرب نسوانك زینت ایچون یوزلرینه چکدکاری خطوطه دینور وچقر طغانك چهره‌سنده اولان
قرامتغه دینور و قیونك بیونك ارقوریسنده اولان سواده دینور * بوراده مؤلف معنای ثانی یی تکرار ایلمشدر ﴿اللعطاء﴾
حمراء وزننده بیونك ارقوریسنده سیاهلق اولان دیشی قیونه و اویلسی بیونه دینور ﴿الالعاط﴾ همزه‌نك فتحیله
شول چیزکیلره دینورکه حبش اهالیسی چهره‌لرینه استره ایله چیزارلر مفردی لعط درسعد وزننده ﴿لعط﴾ لامك
ضمیله اسامیدندر اسامة بن لعط هذیل قبیله‌سندن برکسه‌در ولعط دیوارك وطاغك ارقوری یانلرینه دینور
﴿اللاعط﴾ دیوارك یاخود طاغك ارقوریجه یانی قوللیه‌رق کیدن آدمه دینور یقال مرّ فلان لاعطا ای معارضا
الی جنب حائط او جبل ﴿الملعط﴾ مقعد وزننده نباتی بتمامه رعی اولنمش یره دینور علی قول او بونك یقین حوالیسنده
اولان مرعایه دینور ﴿لعوط﴾ جرول وزننده بررجل اسمیدر ﴿اللعمط﴾ زبرج وزننده دلی زفیر بدزبان عورته دینور
یقال تزوّج فلان لعمطا ای مرأة بذیئة ﴿اللغط﴾ لامك فتحی و غین معجمه‌نك سکونی و فتحیله غریو و فریاد وشماطه‌یه
دینور علی قول نیه مبنی و نه اولدیغی منفهم اولمیان اصوات مبهمه‌یه دینور جمعی الغاط کلور تقول سمعت لغط القوم
ای صوتهم و جلبتهم او هوا صوات مبهمة لاتفهم و لغط غینك سکونیله مصدر اولور ناس غریو و فریاد ایلمك معناسنه
یقال لغط القوم لغطا من الباب الثالث اذا صوّتوا و لغط و لغیط کوکرجین و بغرتلق قوشی اوتمك معناسنه‌در
یقال لغط الحمام و القطاة لغطا و لغیطا اذا صوّتا و لغط اولك طشره قپوسنك اوکنه دینور تقول رأیته یقعد اللغط
ای فناء الباب ﴿التلغیط﴾ تفعیل وزننده و ﴿الالغاط﴾ همزه‌نك کسریله بونلرده ناس جغلتی و شماطه و غوغا ایلمك
معناسنه‌در یقال لغط القوم و الغطوا بمعنی لغطوا و الغاط سود ایچره قیزغین طاش براقغله سود قاشیردامق
معناسنه مستعملدر یقال الغط اللبن اذا القی فیه الرضف فارتفع له التشیش ﴿لغاط﴾ غراب وزننده بر طاغ
و برصو آدیدر ﴿اللقط﴾ لامك فتحی و قافك سکونیله یردن برنسنه‌یی قالدروب آلمق معناسنه‌در یقال لقط الشیء لقطا
من الباب الاول اذا اخذه من الارض و یرتق ثوبه یامه اورمق معناسنه‌در یقال لقط الثوب اذا رقعه و رفأه ﴿الملقوط﴾
و ﴿اللقیط﴾ امیر وزننده یردن قالدریلوب آلنمش نسنه‌یه دینور یقال شیء ملقوط و لقیط ای اخذ من الارض و کوشه باشنه
یاخود جامعه براقلمش چوجغه اطلاق اولنور مایؤول الیه اعتباریله و شول قیویه اطلاق اولنورکه ناکهانی من غیر طلب
اوزرینه واریله‌که بولنتی کبی اولور ولقیط اسمادندر لقیط البلویّ ولقیط بن الربیع ولقیط بن صبره ولقیط بن عامر ولقیط بن
عدیّ و لقیط بن عباد اصحابدندر ﴿اللاقط﴾ اثوابه یامه اوریجی و شال مقوله‌سنی اوریجی کسه‌یه دینور یقال هو لاقط
ای رفاء و آزاد اولمش قوله دینورنته‌که آزاده قوللك کوله‌سنه ماقط و آنك کوله‌سنه ساقط دینور ومنه یقال ساقط بن ماقط
بن لاقط * مؤلف بوراده وکل عبد اعتق والماقط عبده والساقط عبده عبارتیله بیان ایلمکله اوّلکی عبده ضمیری عبد معتقه
وایکنجی ضمیر ماقطه راجعدر ﴿اللقاطة﴾ ثمامه وزننده یره آتلمش بی قدر و قیمت نسنه‌یه دینور یقال هذه لقاطة ای سقاطة
لاقیمة لها و یرده بولنوب قالدریلان شیئه دینور لقطه کبی کاسیذکر ﴿اللقاط﴾ سحاب وزننده اکین بچلدکدنصکره
اوراق طوقنمامغله یرنده قلان بشاغه دینورکه بشاقجیلر دیروب آلورلر ﴿اللقاط﴾ کتاب وزننده معنای مزبوردن
اسمدر بشاق دیرمکه دینور یقال هو یتعیش باللقاط عن اللقاط ای السنبل الذی تخطئه المناجل و لقاط قرشویه
اطلاق اولنور تقول داره بلقاط داری ای بحذائه ﴿الملقطان﴾ قلتبان وزننده احمق معناسنه مستعملدر مؤنثی
ملقطانه‌در و بوندا مقامنه مخصوصدر یقال یاملقطان و یاملقطانة ای یااحمق و یاحمقاء کویا که بوآدم دوکنتیسی
یرنده‌در ﴿اللقط﴾ فتحتینله و ﴿اللقطة﴾ حزمه وزننده و ﴿اللقطة﴾ همزه وزننده یردن قالدریلان بولنتی‌یه دینور
لقاطه کبی کتب فقهیه‌ده احکامی واردر تقول وجدت لقطا و لقطة و لقطة و لقاطة وهو ماالتقط و لقط فتحتینله
شول دانه‌لره دینورکه بعد الحصاد یرلرنده قالمغله خلق آنلری دیوشوروب آلورلرکه بشاق تعبیر اولنور و معدنده
بولنان التون قطعه‌لرینه دینور تقول وجدت فی المعدن لقطا ای قطع ذهب و برکونه خوش سبزه اسمیدرکه دواب
آنی جابجا اراشدررلر مفردی لقطه‌در ﴿اللقیطة﴾ سفینه وزننده فرومایه و رذیل و محقر اره و عورته اطلاق اولنور
یقال رجل و امرأة لقیطة ای مهین رذل ﴿بنو اللقیطه﴾ برجماعتدرکه انالرینی طفل ایکن خذیفة بن زید برلحط

سنه‌ده جوارنده بولوب قالدرمشیدی وحسنا اولمغله اصلنی بعد التفتیش پدرندن بالاختطاب کندیسی تزوّج
ایلدی مزبوره عصم بن مروان نام کسه‌نك قیزی ایدی حماسه‌ده مرسوم اولان ابیاتك اوّلی محرّفدر روایت
صواب اولان بنو الشقیقه اولمقدر وشقیقه عبّادبن زیدك قیزیدرقاف بابنده مرسومدر * شارحك بیانی اوزره
بیت مزبور بودر * لوکنت من مازن لم تستبح ابلی * بنوا الشقیقة من ذهل بن شیبانا * ﴿الملقاط﴾ محراب وزننده یازو
یازه‌جق قلمه اطلاق اولنور مرکب دیوشوردیکیچون یقال کتبه بالملقـاط ای القلم وقیل یوله جق جنبسترە‌یه
اطلاق اولنور منقاش معناسنه واورمجکه اطلاق اولنورسینك دیوشوردیکیچون ﴿الملقط﴾ منبروزننده کندیسیله
یردن نسـنه آلوب قالدیره‌جق شیئه دینور آتش آله‌جق ماشـه‌یه اطلاقی بوجهتله‌در ﴿بنو ملقط﴾ عربدن
برجماعتدر ﴿الالتقاط﴾ افتعال وزننده آنسزین برنسـنه اوزره اوغرایوب مطلع اولمق معناسنه مستعملدر یقال
التقطه اذا عثر علیه من غیر طلب فی الاصل یره دوشمش نسنه‌یی قالدروب آلمق معناسنه‌در ﴿التلقط﴾ تفعل
وزننده برنسنه‌یی شورادن بورادن دیروب دیوشورمك معناسنه‌در یقال تلقطه اذا التقطه من ههنا وههنا ﴿الملاقطة﴾
مفاعله وزننده قرشو قرشویه اولمق معناسنه‌در یقال لاقطه اذا حاذاه وآت سکردرکن جمله ایاقلرینی برارایه
ریکدروب طوپلق معناسنه در یقال لاقط الفرس بقوائمه اذا اخذها جمیعا ﴿الالقاط﴾ همزه‌نك فتحیله دیرنتی
اجناس مختلفه‌یه اطلاق اولنور یقال جاء القاط من الناس ای اوباش ﴿اللاقطة﴾ یردن بولنتی دیوشورن کسه‌یه
دینور تاء اسمیت ایچوندر ومنه المثل * لکل ساقطة لاقطة * یعنی ناطقك آغزندن دوشن هرسوزی برایشیدوب
شایع ایدن کسه بولنور حفظ لسان ایلك معرضنده ایراد اولنور ﴿لاقطة الحصی﴾ قوش قورسغنه اطلاق اولنورکه
طاشلق دخی تعبیر اولنور ﴿اللقیطی﴾ لامك ضمی وقاف مشدّده‌نك فتحیله سمیهی وزننده نقل مقال ایلك ایچون
شورادن بورادن حوادث واخبار دیوشورر اولان کسه‌یه اطلاق اولنور یقال انه لقیطی خلیطی ای ملتقط
للاخبار لینمّ بها بوراده خلیطی مزاوجه ایچون یاخود وصف مخصوصدر ﴿اللمط﴾ خمط وزننده اضطراب
معناسنه‌در یقال له لمط ای اضطراب وسانجمق معناسـنه در یقال لمطه بالرمح لمطا من الباب الاوّل اذا طعنه به
﴿لمطه﴾ تمره وزننده مغربده بربرطائفه‌سندن برقبیله‌یه مخصوص برارضك اسمیدر دریدن دوزلمش قلقانلر اورایه
نسبت اولنور زیرا آنلر ابتدادری یی سود ایچره برسـنه مدّت اصلاتدقدنصکره قلقان دوزرلر واول قلقانه
سیف قاطع تأثیر ایلمز عندالبعض لمط طوائف انسـانیدن برطائفه‌نك اسمیدر ﴿الالتماط﴾ افتعال وزننده برکسه‌نك
حقنی آلوب کتورمك معناسنه‌در تقول التمط بحقّ ای ذهب به ﴿لوط﴾ لامك ضمیله انبیاء عظامدن برپیغمبر ذیشان
اسمیدر علی نبینا وعلیهم السلام عجمه وتعریف سببیله وارایکن وسطی ساکن اولدیغیچون منصرف اولمشدر
نته‌که نوح لفظی دخی بویله‌در زیرا اوچ حرفلو اولوب وسطی ساکن اولمغله بغایت خفیف اولدیغندن سببینك
برینه مقاوم اولمشدر * شارح دیرکه هند ووعد کلمه‌لری دخی قیاس اوزره بوکونه اولمقدر لکن ثقلت تأنیث سببیله
صرف وعدم صرفلری مخیّردر وحضرت لوط ابن هاران بن تارخ‌در حضرت ابراهیمك برادر زاده‌سـیدر
﴿اللواطة﴾ کتابه وزننده اوغلان تصرّف ایلك معناسنه‌در قوم لوطك عملیدر یقال لاط فلان یلوط لواطة اذا
عمل عمل قوم لوط وحوضی چامور ایله صیوایوب تعمیر واصلاح ایلك معناسنه‌در یقال لاط الحوض وبه اذا
طینه ﴿الملاوطة﴾ مفاعله وزننده و﴿التلوّط﴾ تفعل وزننده بونلرده لواطه معناسنه‌در یقال لاوط الرجل وتلوّط
بمعنی لاط ﴿اللوط﴾ سوط وزننده و﴿اللیط﴾ خیط وزننده برنسنه برنسنه‌یه یاپشمق معناسنه‌در بومناسبتله محبوب
اولان نسنه‌نك محبتی قلبه تعلق ایلك معناسنه مستعملدر تقول لاط الشیء بقلبی یلوط لوطا ویلیط لیطا ای حبب
الیه والصق * شارح دیرکه لوط لفظی عربیدر دینلر بومعنادن اخذ ایلدیلرکو یاکه حضرت ابراهیمك انلره فرط
محبتی اولدیغی باعث تسمیه‌در دیدیلر * ومؤلف واویه ویائیه‌یی مزج ایلمشـدر ولوط برکسه‌یه اوق اورمق
یاخود کوز دکورمك معناسنه در یقال لاط فلانا بسهم اوعین اذا اصابه به وبرکسه‌یی برکسه‌یه الحاق ایلك
معناسـنه‌در یقال لاط فلانا بفلان اذا الحقه به وبرنسنه‌یی کیزلمك معناسـنه‌در یقال لاط الشیء اذا اخفاه
ولوط بلدن یوقاری طوته‌جق فوطه‌یه دینور رداء معناسـنه وجست وخفیف ومتصرّف آدمه اطلاق اولنور
یقال هو لوط ای خفیف متصرف وربا معناسـنه‌درکه معامله‌ده اولان فضله‌در ویاپشیجی ویاپشقان نسنه‌یه
اطلاق اولنور مبالغهً وصف بالمصدردر یقال شیء لوط ای لازق ولیط لعن ونفرین ایلك معناسـنه‌در یقال
لاط الله فلانا ای لعنه ومنه شیطان لیطان وهو اتباع له ولیاقت معناسنه مستعملدر یاپشمق معناسندندر یقال
مایلیط به النعیم ای مایلیق ولیط لون ورنکه اطلاق اولنور لامك کسریله ده مستعملدر یقال لیطه کذا ای لونه

(اللاط) الحاح و ابرام ايلك معناسنه در يقال لاط فى الامر لاطا اذا الح * شارحك بيانته كوره واو يه در زيرا اصلى
لوط ايدى قال و قول كبى (الياط) سحاب وزننده بودخى ربا معناسنه دركه فضلهٔ معامله در (الالتياط) افتعال وزننده
و (الاستلاط) بركسه كندى ولدى اولميانى ولدم در ديو ادّعا ايلك معناسنه در يقال التاطه و استلاطه اذا ادّعا ولدا
وليس له والتياط بركسه برحوضى مخصوص كندى يچون صيو ايوب تعمير واصلاح ايلك معناسنه در يقال التاط
حوضا اذا الاطه لنفسه و برنسنه برنسنه يه يابشمق معناسنه در يقال التاط بقلبى اذا الصق به (اللويطة) سفينه وزننده
برى برينه قارشمش طعامه دينور تقول اطعمنا باللويطة اى بطعام اختلط بعضه ببعض (الليطة) لامك كسريله
قامشك قبوغنه دينور يقال ذبحه بالليطة اى قشر القصبة كذلك يايك وقارغينك طشره قبوقلرينه دينور جمع جنسى
ليط وجمع صيغى لياط والياط كلور (الليط) لامك كسريله دري يه دينور يقال ناقة حرّة الليط اى الجلد وطبيعت
وسجيت معناسنه در يقال كريم الليط اى السجية وهر شيئك قشرينه دينور ومنه تقول العرب اتيته وليط الشمس
لم يقشر اى قبل ان تذهب حمرتها فى اوّل النهار (اللياط) كتاب وزننده آلچى يه وكرهجه اطلاق اولنور وصيوبق
نجسه اطلاق اولنور (التليط) تفعيل وزننده يابشدرمق معناسنه در يقال ليطه به اذا لصقه به (اللهط) لحط
وزننده برمقلر آچق اوله رق ال اياسيله اورمق معناسنه در يقال لهطه لهطا من الباب الثالث اذا ضربه بالكف
منشورة واوق آتمق معناسنه در يقال لهطه بسهم اذا رماه به واثواب ديكمك معناسنه در يقال لهط الثوب اذا خاطه
وبرنسنه يى يره چالمق معناسنه در يقال لهط به الارض اذا صرعه وولد طوغورمق معناسنه در يقال لهطت الامّ به
اذا ولدته (اللهطة) تمره وزننده شول خبره دينور كه ايشيديلوب لكن نه تحقيق ونه تكذيب اولنه تقول حكى لى
لهطة من الخبر وهى منه ما تسمعه ولم تستحقه اى لم تعتقده حقا ولم تكذبه (الالهاط) همزه نك كسريله خاتون استبرا
ايچون فرجنه صو ايله چارپمق معناسنه در يقال الهطت المرأة فرجها بماء اذا ضربته به فصل الميم
(المئط) كتف وزننده و (المئط) كيس وزننده زياده ومزيد معناسنه در يقال امتلأ فما يجد مئطا ومئطا اى مزيدا
(المثط) ميمك فتحى وثاى مثلثه سكونيله برنسنه يه ال ايله بر اوززنده يصيلتمق مقوله سى حالت ايچون باصوب صيقمق
معناسنه در يقال مثطه مثطا من الباب الثانى اذا غمزه بيده على الارض (المحط) حاى مهمله ايله معظم وزننده
اوزون بويلو وبنيه وخلقتى صالق وسلپوك آدمه دينور يقال رجل محط الخلق اى مسترخيه فى طول (المحط) محط
وزننده واكا شبيهدر يعنى معنالريله مترادفدر كما سيذكر (الماحط) يغمورى آز قوراق ييله دينور يقال عام ماحط
اى قليل الغيث (التمحيط) تفعيل وزننده يايك كريشنك يوزلرينى كيدروب اصلاح ايلك ايچون برمقلرينى اوزرينه
كزدروب صغه مق معناسنه در يقال محط الوتر اذا امرّ عليه الاصابع ليصلحه (الامتحاط) افتعال وزننده دوه يلك
معناسنه در يقال امتحط البعير اذا عدا وقلج صيرمق معناسنه در يقال امتحط السيف اذا استله ومزراق چكمك
معناسنه در يقال امتحط الرمح اذا انتزعه (المخط) ميمك فتحى وخاى معجمه نك سكونيله و (المخوط) قعود وزننده اوق
اوريلان نسنه يه ايشليوب چكمك معناسنه در يقال مخط السهم مخطا ومخوطا من الباب الثالث والاول اذا انفذ وقلج صيرمق
معناسنه در يقال مخط السيف اذا استله وسرعتله ايلتمك معناسنه در يقال مخط الجمل به اذا اسرع وبرنسنه يى چكوب
سوندرمك معناسنه در يقال مخطه اذا نزعه ومدّه واركك ديشى يه آشمقده اقدام ايلك معناسنه در يقال مخط الفحل الناقة
اذا الحّ عليها فى الضراب وسومكورمك معناسنه در يقال مخط المخاط اذا رماه ومخط دوه نك باوريسى طوغدقده باشنده
چكوريلى اولان غرس ديدكارى درى يى وبروننده چكوريلى اولان سابياديدكارى درى يى صيروب كيدرمك معناسنه در
بو مناسبتله طوغوردان كسه يه ماخط اطلاق اولنور وبوعلاقه ايله برجاعت عندنده برناقه طوغورسه هذه الناقة
مخطها بنو فلان ديرلر نتجت عندهم معناسنه * قال الشارح وفى الاساس ويقال نحن مخطنا غرسك اى نحن ربّيناك
وقنا عليك ويقال هذا امر انا مخطت غرسه اى قمت به ومخط قيصه ثوبه دينور وكوله دينور رماد معناسنه وسرعتله
يوريمك معناسنه در يقال مخط الرجل مخطا اذا سار سريعا وولد پدرينه بكزمك معناسنه در يقال مخط الولد
اذا اشبه بابيه (الامتخاط) افتعال وزننده بودخى قلج صيرمق معناسنه در يقال امتخط السيف اذا استله
وسومكورمك معناسنه در يقال امتخط الرجل اذا استنثر وبركسه نك النده اولان شيئى چكوب قاپمق معناسنه در
يقال امتخط مافى يده اذا نزعه واختلسه (المخاط) سحاب وزننده بروندن آقان سموكه دينور (المخاطة) ثمامة
وزننده و (المخيط) جميز وزننده برشجر آدیدركه فارسيده اكا سبستان دينور بين الاطباء اطباء الكلبه ديدكاريدركه
تركيده كوپك ممه سى تعبير اولنان شجرى نباتدر (مخاط الشيطان) ميمك ضميله اوليله وقتك اسيلكنده هواده
شعاع شمسدن تار عنكبوت كبى اوزون اوزون وتل تل قاينيه رق كورينان خطوط موهومه يه اطلاق اولنور

واكالعاب الشمس وريق الشمس دخی اطلاق اولنورکه شيطان اورمجکی تعبير ايدرلر * شارح ديرکه سائرلری
بونی خيط ماده سنده رسم ايلديلر پس مخط ماده سندن اولديغی صورتده ميمك فتحيله اولمق لازم ايدی (التمخط)
تفعل وزنده بودخی سومکورمك معناسنه در يقال تمخط الرجل اذا استنثر و پيرلکدن ياخود ضعفك کالندن کاه
يقيلوب وکاه آغريولك کوتورر کبی آغر آغر دپره نوب امکليه رك مضطربانه يوريمك معناسنه در يقال تمخط الرجل
اذا اضطرب فی مشيه يسقط مرة ويتحامل اخری (التمخيط) تفعيل وزنده هنوز طوغمش قوزينك برونده اولان
بلغم طرزنده نسنه يی سيلمك معناسنه در يقال مخط السخلة اذا مسح من انفه ماعليه (المخط) کتف وزنده کريم
وجوانمرد اولان سيد وذيشان آدمه دينور جمعی امخاط کلور يقال رجل مخط ای سيد کريم (الامخاط) همزه نك
کسريله اوقی نشانه يه کچورمك معناسنه در يقال امخط السهم اذا انفذه (مرجيطه) ميمك فتحی وجيمك کسريله
مغربده بر بلده آديدر (المرط) ميمك کسريله بر کونه فوطه يه دينورکه عبا کبی يوکدن وخز تعبير اولنان تفتکدن دخی
نسج اولنور خاتونلر بورينورلر جمعی مروط کلور تقول رأيتها وعليها مرط وهو کساء من صوف او خز (المرط)
فرط وزنده قيل يولمق معناسنه در يقال مرط الشعر مرطا من الباب الاول اذا نتفه وسرعت ايلك معناسنه در
يقال مرط الرجل اذا اسرع و بر يکدرمك معناسنه در يقال مرطه اذا جمعه واسهالله چقرمق معناسنه در يقال
مرط بسلحه اذا رمی به ولاپه دق چوجق طوغرمق معناسنه در يقال مرطت بولدها اذا رمت به يعنی ولدته مرة
(المراطة) ثمامه وزنده صاچی وصقالی طرار ايکن دوکيلان قيللره دينورکه طرانتی تعبير اولنور تقول لاتطرح
المراطة ای ماسقط فی التسريح (الامرط) املط وزنده شول کشی يه دينورکه کوده سنك وقاشلرينك وکوزلری
اعمش اولمغله کرپکلرينك قيللری آز ويولنمش کبی خفيف اوله جمعی مرط کلور ميمك ضميله ومرط کلور عنبه
وزنده يقال رجل امرط ای الخفيف شعر جسده وحاجبه وعينه عمشا وتويی يولنمش قورده دينور يقال ذئب امرط
ای المنتتف الشعر واوغری يه دينور لص معناسنه ويلکسز اوقه اطلاق اولنور يقال سهم امرط ای لاريش عليه
(المرط) فتحتينله برکسه امرط اولمق معناسنه در يقال مرط الرجل مرطا من الباب الرابع اذا کان امرط (المريط) امير
وزنده و (المراط) کتاب وزنده و (المرط) عنق وزنده بونلر ده يلکسز اوقه دينور * شارحك تميزی اوزره عنق
وزنده مرطك جمعی امراط ومراط کلور ومريط آتك بلکنك ايچ يوزنده ثنه ايله ام قردانك ارالغنه دينور ثنه
آتك بلکنك ايچ يوزنده صچاق طرزنده قيللردرکه ممه باشنه شبيه نسنه اوزرنده اولوب يره طوغری صارقار وام
قردان اول قيللر ايله طرنغی ارالغنه دينور خلاصه سی بلکك ايچ يوزنده بوقالغك تويسز يرينه دينور ومريط بدنده
ايکی طمره دينورکه تثنيه بنيه سيله مريطان دينور (مريط) زبير وزنده بر موضعدر وهاشم بن حرمله نك جدی
اسميدر (المرطی) جمزی وزنده آت قسمنك بر کونه سکرتمسنه دينور * شارحك بيانه کوره سرعتله سکرتمسيدر
(المريطاء) ميمك ضميله غبيراء وزنده کوبك ايله علی قول کوکس ايله قاسغك مابيننه دينور علی قول کوبك ايله
قاسق بيننده اولان زار کبی يوفقه دری يه دينور ياخود ايکی طمر اسميدرکه بطنك داخلنده اولان زارده واقعدر
حيقروب چاغران کمسه آنلره اعتماد ايدرکه آوازك شدتله اخراجنك منبع قوتی اوله جقدر قال الشارح ومنه حديث
عمر لابی محذورة وقد رفع صوته بالاذان ❊ اماخشيت ان تنشق مريطاؤك ❊ وهی مابين السرة او الصدر الی
العانة اوجلدة رقيقة بينهما اوعرقان يعتمد عليهما الصائح وبو فی الاصل مرطاء لفظنك مصغريدرکه تويسز
خاتونه دينور ومريطاء آلت دوداقدن برون طرفنه طوغری قيلسز يره دينورکه آغزك ايکی يانلرينه طوغريدر
يقلرك اوجلری اورانك اوزرنده اولور ايکی طرفنه مريطاوان دينور وآلت چکه ده اکلك اوزره آلت دوداغك
آلتنده عنفقه ديدکلری صقال پاره سنی احاطه ايدن ايکی جانبلو آچق تويسز يره دينور ايکی طرفنه مريطاوان
دينور وبوکه مرطاوان دخی دينور ميمك کسريله ومريطاء قولتغه دينور ابط معناسنه تويسز اولديغيچون (المريطی)
تصغير وقصر ايله کوچك دله دينور لهاة معناسنه (الامراط) همزه نك کسريله خرما اغاجنك قورقلری دوکلمك
معناسنه در يقال امرطت النخلة اذا سقط بسرها وناقه سرعت ايدوب سائرلره سبق وتقدم ايلك معناسنه در يقال
امرطت الناقة اذا اسرعت وتقدمت وقيل وتوی يولنمغك وقتی کلوب چاتمق معناسنه در يقال امرط الشعر
اذا حان له ان يمرط (الممرط) محسن وزنده قوريغی دوکيلان خرما اغاجنه دينور يقال نخلة ممرط اذا سقط بسرها
وسرعت ايدوب سائرلری سبق ايدن ناقه يه دينور يقال ناقة ممرط ای مسرعة متقدمة (الممراط) محراب وزنده
قوروغنی دوکمك عادتی اولان خرما اغاجنه دينور وسرعتله سائرلری سبق ايدن ناقه يه دينور (التمريط)
تفعيل وزنده ثوبك يکلرينی قصالدوب ذکر اولنان مرط ديديکی کسوت ايلك معناسنه در يقال مرط

الثوب اذا قصر كيه فجعله مرطا وقيل يولمق معناسنه‌در يقال مرّط الشعر اذا نتفه ﴿ الامتراط ﴾ افتعال وزننده
برنسنه‌يی قاپمق على قول بر كدرمك معناسنه‌در يقال امترط الشیٔ اذا اختلسه او جمعه ﴿ التمرّط ﴾ تفعل وزننده
و ﴿ الامرّاط ﴾ ميمك تشديديله كه فی الاصل افتعال اولوب تاء ميمه قلب وادغام اولنمشدر بدندن قيللر وتويلر يولنوب
دوكلمك معناسنه‌در يقال تمرّط الشعر وامرّط اذا تساقط وتحاتّ ﴿ الممارطة ﴾ مفاعله وزننده بركسه‌يی طرنقله
طرمليوب قيللرينی يولمق معناسنه‌در يقال مارطه اذا مرّط شعره وخدشه ﴿ المسط ﴾ ميمك فتحی وسينك سكونيله
ناقه‌نك فرجنه ال صوقوب رحمنده اولان منی‌يی صيروب چيقارمق معناسنه‌در كه صوی ناقه‌يه صو يسز دوه
آشدقده ايدرلر يقال مسط الناقة مسطا من البـاب الاول اذا ادخل يده فی رحمها فاخرج ماء الفحل و بغرسقده
اولان نسنه‌يی پرمقله صيرمق معناسنه‌در يقال مسط المعی اذا خرط مافيه باصبعه وثوبی اصلتدقدنصكره ال ايله
صيروب نشف ايلديكی صويی صزدرمق معناسـنه مستعملدر يقـال مسط الثوب اذا بله ثمّ خرطه بيده ليخرج
ماؤه وطلوم ايچره اولان قويو سودی ياخود يوغوردی پرمقله صيروب اخراج ايلمك معناسنه مستعملدر يقال
مسط السقاء اذا اخرج مافيه من لبن خاثر باصبعه و بركسه‌يه قامچی ايله اورمق معناسـنه مستعملدر كه دريسنی
صيرر يقال مسط فلانا اذا ضربه بالسياط ﴿ الماسط ﴾ شوراق صويه اطلاق اولنور كه ايچنك ايچريسنی صيروب
چيقارر يقال ماء ماسط ای ملح يمسط البطون وماسط مخصوص برشوراق صوجغزك اسميدر كه بنوطهيه يوردنده‌در
و برنوع صيفی نبات آديدر كه دوه قسمی اوتلادقده ايچريسنی نه وار ايسه صيروب اسهال ايدر ﴿ المسيط ﴾ امير
وزننده بولانق صويه دينور يقال ماء مسيط ای كدر وچاموره دينور وديشی‌يی كبه ايلمز اولان اركككه دينور
يقال فحل مسيط اذا كان لايلقح ﴿ المسيطة ﴾ سفينه وزننده بودخی بولانق صويه دينور يقـال ماءة مسيطة ای
كدرة وشول صويی طتلو قويی‌يه دينوركه اكا صويی متغير برقويينك صويی آقغله فاسد ايدر اوله يقـال بئر
مسيطة ای عذبة يسيل اليها ماء الآجنة ای ماء البئر المتغيرة الماء وحوضله قويی بيننده جريان ايدن صويه دينوركه
متعفن اولور اوله وصويی آزجه اقان دره‌يه دينور نته‌كه آندن آز اولانه مسيطه دينور مصغر وتشديد يا ايله
﴿ المشط ﴾ ميمك حركات ثلاثی وشـين معجمه‌نك سـكونيله و ﴿ المشط ﴾ كتف وزننده و ﴿ المشط ﴾ عنق وزننده
و ﴿ المشط ﴾ عتلّ وزننده و ﴿ الممشط ﴾ منبر وزننده طراغه دينور فارسـيده شانه ديرلر جمعی امشـاط ومشاط
كلور ميمك كسريله ومشط ميمك ضميله جلاّ هلرك طراق تعبير ايتدكلری آلته اطلاق اولنور و برخرده اوت
آديدر كه مشط الذئب دخی ديرلر واياغك يوزنده اولان يوفقه كميكلره دينوركه طراقلق تعبير اولنور يقال انكسر
مشط رجله ای سلاميّات ظهر قدمه ومشط الكتف اموزك آلتنده اولان كورك كميكنه اطلاق اولنوركه يصی
كميكدر فارسيده دخی شـانه دينور ودوه‌يه مخصوص برتمغا آديدر كه طراق هيئتنده اولور و برطرزه اغاجدن
يارلمش تخته‌يه دينوركه كوپ قپاغی ايدرلر ﴿ الممشوط ﴾ مشط ديديكی تمغا باصلمش دوه‌يه دينور يقال بعير
ممشوط ای موسوم بالمشط وايخجه اوزون كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل ممشوط ای فيه دقّة وطول ﴿ المشط ﴾
ميمك فتحيله قارشدرمق معناسنه‌در يقال مشط الشیٔ مشطا من الباب الاول اذا خلطه وصاچ وصقال طرامق
معناسنه‌در يقال مشط الشعر اذا رجّله بومناسبتله يلتاق ومداهن ومتصبص كمسه‌يه دائم المشط اطلاق اولنور
يقال رجل دائم المشط ای متملق ﴿ المشـاطة ﴾ ثمامه وزننده طرامقله دوكيلان صاچ وصقال قيللرينه دينوركه
طرانتی تعبير اولنور يقال سقطت مشاطته وهی ماسقط منه ﴿ الامتشاط ﴾ افتعال وزننده طرانمق معناسـنه‌در
يقال مشطه فامتشط ﴿ الماشطه ﴾ شول خاتونه دينوركه صاچی كوزل طرامغله نسوانك صاچلرينی طرار اوله
كلين چهره‌سنی تزيين ايدن قوجه قادينه ماشطه تعبيری بوندندركه يوزيازيجی تعبير اولنور ﴿ المشاطة ﴾ كتابه
وزننده ماشطه‌لق حرفتنه دينور ﴿ المشط ﴾ فتحتينله دوه‌نك ايكی يانلری سموزلك سببيله ياغدن طراق شكلنی باغلمق
معناسـنه‌در يقال مشطت الناقة مشطا من الباب الرابع اذا صار علی جانبيها كالامشـاط من الشحم وال كثرت
عملدن خشونتلنمك ياخود اله تيكن مقوله‌سی باتمق معناسنه‌در يقال مشطت يده اذا خشنت من عمل اودخل فيها
شوك ونحوه ﴿ التمشيط ﴾ تفعيل وزننده بودخی دوه‌نك سموزلكدن ايكی يانلری ياغدن طراق طراق اولمق معناسنه‌در
يقال مشطت الناقة بمعنی مشطت ﴿ الاميشط ﴾ اميلح وزننده برموضع آديدر ﴿ المصط ﴾ مسط وزننده ومرادفيدركه
ذكر اولندی يقال مصط مافی الرحم بمعنی مسط ﴿ المضط ﴾ ميمك ضمی وضاد معجمهٔ غير خالصه‌نك سكونيله مشط
معناسنه‌دركه طراغه دينور ومشط لفظنده جاری اولان حركات ثلاثه وساٸر لغتلر بونده دخی جاريدر ولغت
مزبوره ربيعه ويمن لغتيدر زيرا انلر شـين معجمه‌يی ضاد معجمه ايله شين بيننده ايكی طرفدن احتلاس اوزره

تكلم ايدرلركه صحيح شين وصحيح ضـاد اولميوب بينهما برحرف كبى اولور ﴿المطّ﴾ ميمك فتحى وطاى معجمه نك
تشديديله برنسنه يى چكوب سوندرمك معناسنه در يقال مطّه مطا من الباب الاوّل اذامدّه وقويودن قوغه يى چكمك
معناسنه در يقال مطّ الدلو اذا جذبه وكبر ونخوتدن قاشلرى و يوزلرى كرمك معناسنه مستعملدر يقال مطّ حاجبيه
وخدّه اذا تكبر تهكه بومقامده نأى بجانبه و صعر خدّه دخى كنايه اولنور ومخـاطبه پرمقلرى سولده رك سوز
سويلمك معناسنه مستعملدر يقال مطّ اصابعها اذا مدّها مخاطبا بها يعنى كانّه يخاطب بها ﴿المطيطة﴾ سفينه وزننده
حوض ديبنده قلان غليظ صويه دينور ﴿مطيطه﴾ جهينه وزننده برموضعدر ﴿المطاط﴾ سحاب وزننده يوغرد
كبى پك قويو واكشى دوه سودينه دينور تقول شربت مطاطا اى لبن الابل الخاثر الحامض ﴿المطيطاء﴾ حميراء
وزننده صالنه رق واللرينى اوزاده رق يوريمك معناسـنه در يقال يمشى المطيطاء اى بالتبختر ومدّ اليدين وقصر
ايله ده لغتدر ﴿المطيطاء﴾ ميمك فتحيله مطيطاء معناسنه در ﴿التمطيط﴾ تفعيل وزننده سوكمك معناسنه در يقال مططه
اذا شتمه ﴿التمطط﴾ تفعل وزننده كرنمك معناسنه در يقال تمطّط الرجل اذا تمدّد وتلوين كلام ايلمك معناسـنه دركه
سوزى درلو درلو سويلمكدن عبارتدر يقال تمطّط فى الكلام اذا لوّن فيه ﴿المطمطة﴾ زلزله وزننده كاتب يازويى
ومتكلم كلامى سـستلك وتقصير وتوانى ايله فعله كتورمك معناسـنه دركه حرفلرى حق اوزره تمام يازميوب
وكلامى تمام سويلمامكدن عبـارتدر يقال مطمط الكاتب او المتكلم اذا توانى فى خطّه او كلامه ﴿التمطمط﴾ تزلزل
وزننده صو غلظت كسب ايلمك معناسنه در يقال تمطمط الماء اذا خثر ﴿المطاط﴾ كتاب وزننده و﴿المطاط﴾ غراب
وزننده و ﴿المطائط﴾ علابط وزننده آتك ودوه نك قويرق يانلرنده اولان يانجق اتنه دينوركه اوزون اوزادى
اوله يقال صلامطاط ومطاط ومطائط اى ممتدّ ﴿المعط﴾ ميمك فتحى وعينك سكونيله برنسنه يى چكوب اوزاتمق
معناسـنه در يقال معطه معطا من الباب الثـالث اذا مدّه وقلج صيرمق معناسـنه در يقال معط السيف اذا سله
وقورلمش يايى كركى كبى چكوب طولدرمق معناسنه در يقال معط فى القوس اذا اغرق وجماع ايلمك معناسنه در
يقال معط المرأة اذا جامعها و بردن طوغورمق معناسنه در يقال معطت بولدها اذا رمت وقيل يولمق معناسنه در
يقال معط الشعر اذا نتفه وضرطه لمق معناسنه در يقال معط بالمرأة اذا حبق عربلر فراش ايچره ضرطه يى عورته
طوغرى چكملريله اكثرى انلرى موصوله ايدرلر وبركسه نك حقنى اويالندروب بجيكدرمك معناسنه در يقال معط
بحقه اذا مطل ﴿الامتعاط﴾ بودخى قلج صيرمق معناسنه در يقال امتعط السيف اذا سله وبرنسنه سونوب اوزامق
معناسنه در يقال امتعط النهار اذا ارتفع اى امتدّ وبدنك قيللرى وتويلرى دوكلمك معناسنه در يقال امتعط الشعر
اذا تساقط ﴿ابومعطه﴾ غرفه وزننده قوردك كنيه سيدر تويلرى دوكلمك مناسبتيله ﴿ابومعيط﴾ زبيروزننده عقبه نك
پدرى ابان بن ابى عمرو بن اميه نك كنيه سيدر ﴿معيط﴾ زبيروزننده بررجل اسميدر وبرموضع آديدر ياخود بونده
اميروزننده در وقريشدن برجماعتك پدرى اسميدر ﴿المعط﴾ فتحتينله قورد پك خبيث اولمق على قول تويى پك آز
اولمق معناسنه در مراد قاولاق اولمقدر قلّت عدمدن كنايه در يقال معط الذئب معطا من الباب الرابع اذا خبث
او قلّ شعره ﴿الامعط﴾ و ﴿المعط﴾ كتف وزننده تويى آزجه يعنى قاولاق قورده دينور بوراده قلت عدمدن كنايه در
وامعط كوده سى قيلسز آدمه اطلاق اولنور يقال رجل امعط اى لاشعر على جسده واصلا نبات اثرى اولميان طاز
قومساله دينور جمعى معط كلور يقال رمل امعط ورمال معط اى لانبات فيه مؤنثى معطاءدر يقال ارض معطاء اى
لانبات فيهـا ومعطاء عورت يرينه اطلاق اولنور يقـال لاتنظر الى معطائه اى سوءته ﴿التمعط﴾ تفعل وزننده
و ﴿الامّعاط﴾ همزه نك وميم مشدّده نك كسريله كه اصلى افتعـالدر تاء ميمه قلب وادغام اولندى كوده نك قيللرى
برمرض سببيله دوكلمك معناسنه در يقال تمعّط الرجل وامّعط بمعنى تمرط وسقط شعره من داء يعرض له ودوه نك
تويلرى قاوله مق معناسنه در يقال تمعط اوباره اذاتطايرت وايپك تويى دوكيلوب سحيم كبى چكيلوب اوزامق معناسنه در
يقال امّعط الحبل اذاانجرد وطال ﴿امعاط﴾ همزه نك فتحيله برموضعدر ﴿الانمعاط﴾ انفعال وزننده بودخى كوده نك
قيللرى وتويلرى دوكلمك معناسـنه در يقـال انمعط الرجل اذا تساقط شعره ﴿الممعط﴾ معظم وزننده پك اوزون
آدمه دينور يقال رجل ممعط اى طويل بائن ﴿المعلط﴾ عملس وزننده ياوزوشديد آدمه دينور عملط مقلوبيدر وخبيث
وداهيه آدمه دينور يقال رجل معلط اى شديد وكذلك خبيث داهية ﴿المغط﴾ ميمك فتحى وغين معجمه نك سكونيله
قورلمش يايك كريشنى كركى كبى طولدرمق معناسنه در يقال مغط الرامى فى قوسه مغطا من الباب الثالث اذا اغرق
وبرنسنه يى اوزاتمق ايچون چكوب سوندرمك معناسنه در على قول يومشق نسنه يى چكوب سوندرمكه مخصوصدر
بغرسق كبى يقال مغط الشئ اذامدّه يستطيله او هو مدّ شئ لين كالمصران ﴿الامتغاط﴾ و ﴿الامّغاط﴾ همزه نك وميم

مشدده‌نك كسر يله كه في الاصل افتعالدر برنسنه سونوب اوزامق معناسنه‌در يقال امتغط الشیٔ اذا امتدّ وامتغاط
قلج صیرمق معناسنه‌در يقال امتغط السيف اذا سله ووقت اوزامق معناسنه مستعملدر يقال امتغط النهار
اذا ارتفع ای امتدّ (الممغط) ممعط وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندی (التمغط) تفعل وزننده دوه يورركن اللرينی
پك كروب اوزاتمق معناسنه‌در يقال تمغّط البعير اذامدّ يديه شديدا يعنی فی السير وآت نهايت وسع ومبلغنده سكرتمك
علی قول كريمليه‌رك سكرتمك معناسنه دركه ديك سكرتميوب يره دوشنه‌رك سكرتمكدن عبارتدركه مقبولدر
يقال تمغط الفرس اذاجری حتی لايجد مزيدا اومدّ قوائمه فی جريه وبركمسه‌يی توز بوغوب هلاك اولمق معناسنه‌در
يقال تمغط فلان تحت الهدم اذا قتله الغبار (المقط) نقط وزننده بركمسه‌نك بيوننی قيرمق معناسنه‌در يقال
مقط عنقه مقطا من الباب الاول والثانی اذا كسرها وبركمسه‌يی كوجندروب غيظ وكينه باغلتمق علی قول درونی
خشم وكينه ايله طولدرمق معناسنه در يقال مقط فلانا اذا غاظه اوملأه غيظا وبرآدمی قاپوب يره چالمق
معناسنه در يقال مقط القرن وبالقرن اذاصرعه واطفال طوپ تعبير ايتدكاری كره‌يی يره چالوب اللريله طوتمق
معناسنه‌دركه طوپ اوينامق تعبير اولنور يقال مقط الكرة اذاضرب بها الارض ثم اخذها وقوش چفتلشمك
معناسنه در يقال مقط الطائر الانثی بمعنی قطها وبرآدمه يمينلر ايله آند ويرمك معناسنه‌در يقال مقطه بالايمان
اذا حلفه بها ودكنكله اورمق معناسنه‌در يقال مقطه بالعصا اذ ضربه بها ومقط شدّت معناسنه در يقال مقطه
اذاشدّه وقامچی كبی كوچك ايپ ايله بركمسه‌يه اورمق معناسنه‌در يقال مقطه اذاضربه بالحبل الصغير وپك بوكمك
معناسنه‌در يقال مقط الحبل اذافتله شديدا ومقاط ايله برنسنه‌يی باغلمق معناسنه‌در يقال مقطه اذاشدّه بالمقاط
(المقاط) كتاب وزننده ايپه علی قول كوچك اولوب پك بوكلمش اولانه دينور يقال شدّه بالمقاط ای الحبل او الصغير
الشديد الفتل (الماقط) فالجی يه دينوركه خرده طاشلر ايله فال آچار يقال رجل ماقط ای الحازی المتكهن الطارق
بالحصی وكوله‌نك كوله‌سنه دينور ساقط بن ماقط بن لاقط ديرلر نته‌كه لقط ماده‌سنده ذكر اولندی وبونلر بالمرتبه
فرومايه‌دن كنايه اولورلر وكال ضعف وهزالدن حركت ايده‌ميوب ديكيلوب قالمش طورغون دوه‌يه دينور يقال بعير
ماقط اذاصار قدقام من الاعياء والهزال ولم يتحرّك وجنكاهده بغايت طاره‌جق يره دينور تقول لقيته فی الماقط
ای فی اضيق المواضع فی الحرب وقوغه‌نك اينه دينور جمعی مقط كلور كتب وزننده وآت يده‌جك اپه وجلبيره
دينور (المقوط) قعود وزننده دوه زياده سيله آريقليوب ناتوان اولمق معناسنه‌در يقال مقط البعير مقوطا من الباب
الاول اذاهزل شديدا (المقط) كتف وزننده شول ولده دينوركه التی آيلق ياخود يدی آيلق طوغمش اوله يقال
ولد مقط اذا ولدلستة اشهر اوسبعة (المقط) ميمك ضميله قوش صيد ايتدكاری ايپدن دوزاغه دينور جمعی
امقاط كلور (التمقيط) يره چالمق معناسنه‌در يقال مقطه اذاصرعه (الامتقاط) افتعال وزننده استخراج
معناسنه‌در يقال امتقطه اذا استخرجه (المقعوطة) ميمك ضميله قعوطه وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندی
(الملط) ميمك كسريله شول خبيث وطرّار كمسه‌يه دينوركه كنديسنه برنسنه امانت ياخود محافظه ايچون ويرلدكده
ياخود يری تعيين اولندقده البتده انی چالوب چارپوب حلال ايدنور اوله يقال رجل ملط ای خبيث لايرفع اليه شیٔ
الّا سرقه واستحله ونسبی قارشق كمسه‌يه دينور جمعی املاط وملوط كلور يقال رجل ملط ای مختلط النسب (الملوط)
قعود وزننده بركمسه قارشق نسبلو اولمق معناسنه‌در يقال ملط الغلام وملط ملوطا من الباب الخامس والاول
اذا كان ملطا (الملط) خلط وزننده ديوار صوامق معناسنه‌در يقال ملط الحائط ملطا من الباب الاول اذا طلاه
وتراش ايلك معناسنه‌در يقال ملط الشعر اذاحلقه ومدّتی ناتمام ولد طوغورمق معناسنه‌در يقال ملطته امّه اذا ولدته
لغير تمام (التمليط) تفعيل وزننده بودخی ديوار صوامق معناسنه‌در يقال ملط الحائط اذا طلاه وشاعر
برمصراع سويليوب ديكر مصراعنی برآخر شاعر تكميل ايلك معناسنه‌دركه ممالطه ايله مشهوردر كما سيذكر
يقال ملط فلانا اذا قال نصف بيت واتمه الآخر (الملاط) كتاب وزننده بنانك ايكی طاشی وايكی قوری ارالغنه
وضع اولنان چاموره دينور يقال بنی الحائط باللبن والملاط وهو الطين يجعل بين ساقی البناء ويملط به الحائط ويانه
دينور جنب معناسنه واورجك برجانبنه دينور ايكی جانبنه ملاطان دينور (ابنا ملاط) دوه‌نك قوللرينه
علی قول اموزلرينه اطلاق اولنور تقول خذبابنی ملاط البعيرای بعضديه اوكتفيه (ابن ملاط) يكی آيه اطلاق اولنور
يقال طلع ابن ملاط ای الهلال كويا كه آی پرتويله آفاقی صواديغندن تكنيه اولندی (الملطاء) ميمك كسری
والفك مدی وقليلا قصری ايله و (الملطاة) هايله باش يارىغی انواعندن سمحاق معناسنه دركه باش كميكنك
اوزرنده اولان زاركبی يوفقه دری يه بالغ ياريغه دينور علی قول باشك اتيله كميكی بيننده اولان يوفقه‌جه زاره دينور

قال الشارح وفی الحدیث * فی الملطی نصف دیة الموضحة * وهی بالمدّ والقصر والتاء من الشجاج السمحاق او القشرة
الرقیقة بین لحم الرأس وعظمه ﴿الاملط﴾ امرط وزننده بدنی قیلسز آدمه دینور یقال رجل املط ای لاشعر فی جسده
ویلکسز اوقه اطلاق اولنور ملیط کبی کماسیذکر ﴿الملط﴾ فتحتینله و ﴿الملطة﴾ میمك ضمیله برکسره املط اولمق
معناسنه‌در یقال ملط الرجل ملطا وملطة من الباب الرابع اذا کان املط ﴿الاملاط﴾ همزه‌نك کسریله ناقه تویلنمدك
ولد دوشورمك معناسنه‌در یقال املطت الناقة جنینها اذا القته ولا شعر علیه ﴿المملط﴾ محسن وزننده تویلنمدك
ولد دوشورن ناقه‌یه دینور جمعی ممالیط‌در ﴿الممـلاط﴾ محراب وزننده تویلنمدك ولد دوشورمك عادتی اولان
ناقه‌یه دینور ﴿الملیط﴾ امیروزننده تویلنمدك طوغمش دوه یاوریسنه دینور ویلکی اولمیان اوقه دینور یقال سهم
املط وملیط ای لاریش له ﴿التملط﴾ تفعل وزننده اوق یلکسز اولمق معناسنه‌در یقال تملط السهم اذا کان املط
وبرنسنه دوز وصیرنجق اولمق معناسنه‌در یقال تملّط الشیء اذا تملس ﴿الامتلاط﴾ افتعال وزننده برنسنه‌یی
اوغورلین قاپمق معناسنه‌در یقال امتلطه اذا اختلسه ﴿ملطیه﴾ میمك ولامك فتحی وطانك سکونی و یانك تخفیفیله
نهر فرات غربیسنده بر بلده‌درکه کثیرالفواکه وشدیدالبرددر بونده یانك تشدیدی لحندر * مترجم دیرکه جغرافیا کتابلرنده
ملطیوس نام ملك یونانی بناسیدر ﴿الملطی﴾ جزی وزننده برکونه یلکه دینورکه مراد سرعتله یلکمکدر ﴿المماطلة﴾
مفاعله وزننده تملیط کبی برشاعر برمصراع ودیکر برشاعر برمصراع سویلك وجهیله مشاعره ایلك معناسنه مستعملدر
کویاکه مصراع اوّلی صیوار بوکه اجازه دخی دینور یقال مالط فلانا اذاقال نصف بیت واتمه الاخر ﴿مالطه﴾ صاحبه
وزننده بر بلده اسمیدر حالا آق دکزده مالطه آطه‌سی دیدکاری آطه اوله‌جقدر اهالیسنه مالطیس دیرلر ﴿منفلوط﴾
میمك وفانك فتحیله صعید مصرده بر بلده‌در ﴿المیط﴾ خیط وزننده جور و بیداد ایلك معناسنه‌در یقال ماط فلان
یمیط میطا اذا جار وزجر وآزار ایلك معناسنه‌در یقال ماطه اذا زجره ومیط ومیطان فتحاتله بعید والارغه اولمق
معناسنه‌در تقول ماط فلان عنی میطا ومیطانا ای تنحی وبعد ومیط الارغه وایراق ایلك معناسنه‌در یقال ماطه
اذا نحّاه وابعده ومیط نسنه معناسنه‌در یقال ماعنده میط ای شیء وزیاده ومزید معناسنه‌در یقال امتلأ حتی مایجد
میطا ای مزیدا وشدّت معناسنه‌در یقال امر ذو میط ای شدّة وزور وقوّت معناسنه‌در یقال اخذه بمیطه ای بقوّته
﴿الاماطة﴾ همزه‌نك کسریله بودخی بعید وبرطرف اولمق و بعید وبرطرف ایلك معنالرینه‌در یقال اماط عنی اذا
تنحی وبعد واماطه اذا نحاه وابعده ﴿التمایط﴾ تفاعل وزننده برجاعت ارالغنه شورش واختلال دوشمکله بینلری
فاسد وتباه اولمق معناسنه‌در یقال تمایط القوم اذا فسد ما بینهم وایراقلشمق معناسنه‌در یقال تمایطوا اذا تباعدوا
﴿المیاط﴾ شدّاد وزننده بیکار ولعّاب وبطال کسه‌یه دینور ترکیده آیلاق تعبیر اولنور یقال رجل میّاط ای
لعاب بطال ﴿المیاط﴾ کتاب وزننده دفع وزجر معناسنه‌در ومیل وتوجّه معناسنه‌در واکسه و یرمك ادبار
معناسنه‌در وطواری صودن کیرو کتوررکن زیاده‌سیله پك سورمکه دینور نته‌که هیاط صویه ایلتورکن
زیاده‌سیله پك سورمکه دینور ومنه المثل * وقعوا فی هیاط ومیاط * ای دنوّ وبعد واقبال وادبار وسوق شدید
الی الطرفین یعنی فی هرج واختلال ﴿میط﴾ خیط وزننده ساحل بحر یمنده بر قریه‌در ﴿میطان﴾ میزان
وزننده مدینه طاغلرندن برطاغك آدیدر ﴿امیوط﴾ اسلوب وزننده مصرده بر قریه آدیدر تجز بعونه تعالی
فصل النون ﴿النأط﴾ نونك فتحی وهمزه‌نك سکونیله نحط معناسنه‌در کماسیذکر ﴿النئیط﴾ نحیط
وزننده ومرادفیدر کماسیذکر ﴿النبط﴾ حبط وزننده و ﴿النبوط﴾ قعود وزننده یردن صو قینایوب چیقمق
معناسنه‌در یقال نبط الماء نبطا ونبوطا من الباب الاوّل والثانی اذا نبع ونبط قویی قازان کسه قویدن صو
استخراج ایلك معناسنه‌در یقال نبط البئر نبطا اذا استخرج مائها ونبط مدینه ناحیه‌سنده حجر برام معدنی اولان
حوراء نام محل قربنده بر وادی اسمیدر حجر البرام چولمك یپارلر برنوع سیاه طاشدر ونبط قویی قازان کسه
صویه ایرشمك معناسنه‌در یقال نبط الرکیة اذا اماهها ﴿النبطاء﴾ صحراء وزننده بحرین ترابنده عبدالقیس
یوردنده بر قریه آدیدر وارض نجددن شریف نام محلده بنو نمیره مخصوص برکوچك بایر آدیدر ونبطاء
بوکورلری بیاض قیونه دینور یقال شاة نبطاء ای بیضاء الشاکلة ﴿انبط﴾ اثمر وزننده کلاب بن و برقبیله‌سی
بلادنده بر موضع آدیدر وهمدان قضاسنده بر قریه آدیدر ﴿انبطه﴾ هایله بر موضع آدیدر ﴿النبط﴾
فتحتینله آتك قولتغی آلتلری و بوکورلری بیاض اولمغه دینور ومنه فرس انبط ونبط قازیلان قویدن ابتدا
ظهور ایدن صویه دینور واکا نبطه دخی دینور غرفه وزننده یقال وجد نبط البئر ونبطتها ای اوّل مایظهر
من مائها و برآدمك غور وکنهنه اطلاق اولنور یقال فلان لایدرك نبطه ای غوره وقدر علمه ونبط

فصل النون

(ناسدن)

ناسدن برطائفه دركه بصره ايله كوفه بيننده واقع برّيه بطايحنده يعنى درهلرنده ساكن اولورلر وآنلره نبيط دخى
دينور اميروزننده وانباط دخى دينور جمع بنيه سيله نسبتنده نبطىّ دينور ونباطىّ دينور نونك حركات ثلاثيله
ونباط دينور يانك حذفيله يمنىّ ويمانىّ ويمان كبى يقال رجل نبطىّ ونباطىّ مثلثة ونباط كثمان (الانبط) احمر
وزننده قولتقلرى التلرى وبوكورلرى آق اولان آته دينور يقال فرس انبط اى بين النبط ابيض الشاكلة (الانباط)
همزه نك كسريله صوقازان كسه ابتدا ظهور ايدن صويه يتشمك معناسنه در يقال انبط الحافر اذا انتهى
الى النبطة * شارح ديركه مؤلف بونى تكرار ايلمشدر وبرنسنه خفى ايكن ظاهره اخراج اولنمق معناسنه در يقال
انبط الشيء على بناء المجهول اذا ظهر بعد خفأ وتأثير ايلمك معناسنه در يقال انبط اليه اذا اثّر (التنبط) تفعل
وزننده نبط قومنه بكزنمك على قول انلره نسبتلنمك معناسنه در يقال تنبط الرجل اذا تشبه بالانباط او تنسب اليهم
وبر كلامك معنا ومفهومنى اعمال فكر ايله استخراج ايلمك معناسنه مستعملدر يقال تنبط الكلام اذا استخرجه
وقويو قازان كسه صويه ايرشمك معناسنه در يقال تنبط الحافر الركية اذا اماهها (الاستنباط) بودخى قويوقازان
كسه صويه ايرشمك معناسنه در يقال استنبط الركية اذا اماهها وخفى اولان نسنه يى اظهار ايلمك معناسنه در
يقال استنبط الشيء على بناء المجهول اذا اظهر بعد خفاء ومجتهد وفقيه فهم واجتهاديله معانى واحكام خفيه
استخراج ايلمك معناسنه مستعملدر يقال استنبط الفقيه اذا استخرج الفقه الباطن بفهمه واجتهاده (نبيط) زبير
وزننده ابن شريط دركه اصحابدندر (النبيطاء) حميراء وزننده طريق مكه ده بر طاغك آديدر (وعثاء النبيط)
زبير وزننده برموضعدر (النشط) نونك فتحى وثاى مثلثه نك سكونيله برنسنه يى دوزه لوب يصيلنمق ايچون ياخود
پرلشمك ايچون ال ايله يره صقشدرمق معناسنه در يقال نثطه على الارض نثطا من الباب الثانى اذا غمزه بيده عليها
حتى يطمئنّ ونثط هنوز طپراغى ياروب چيقمغه باشليان نباته دينور ونثط ونثيط ديكمك سكون معناسنه در
يقال نثط الشيء نثطا ونثوطا اذا اسكن وآغرلشدرمق معناسنه در يقال نثطه نثطا اذا اثقله ومنتاريرى ياروب چيقمق
معناسنه در يقال نثطت الكمأة اذا خرجت من الارض (التنثيط) تفعيل وزننده تسكين ايلمك معناسنه در يقال
نثطه اذا سكنه (النحيط) نونك فتحى وحاى مهمله نك سكونيله محزون ومغموم كسه شدتله كوكس پچورمك
معناسنه در يقال نحط الرجل نحيطا من الباب الثانى اذا زفر زفيرا ونحط ونحيط كوكسده اغلمق طيقانوب بوقارى
چيقمامغله برى اوته تردد ايلمكه دينور افراط غصه وغمدن اولور ونحط سائلى زجر وآزار ايلمك معناسنه در
يقال نحط السائل نحطا اذا زجره عند المسألة ونحط ونحيط آت ثقلتندن ويورغونلقدن بى تاب اولمغله
ايقيلمق معناسنه دركه صدريله بوغازى ارالغندن ظهور ايدر يقال نحط الفرس نحطا ونحيطا اذا صات
من الثقل والاعياء وچيرپچيلر بزى چيرپاركن ارالقده تنفس ايلرينه دينور (الناحط) شدتله اوكسرر اولان
كسه يه دينور يقال رجل ناحط اى يسعل شديدا (النحّاط) شدّاد وزننده خود بين ومتكبر كسه يه دينور
يقال رجل نحّاط اى متكبر (النحاط) غراب وزننده بكانك طشره چيقميوب كوكسده تردّدينه دينوركه
هنجقرمه تعبير اولنور يقال اخذه النحاط وهو تردّد البكاء فى الصدر من غير ان يظهر (النحطة) تمره وزننده
برمرض آديدركه آتك ودوه نك كوكسلرينه عارض اولور (المنحوطة) و(المنحطة) مكرمه وزننده علت نحطه يه
اوغرامش آتلره ودوه لره دينور (النخط) نونك فتحى وخاى معجمه نك سكونيله بركسه اوزره ناكهانى چيقه
كلمك معناسنه در يقال نخط اليهم نخطا من الباب الاول اذا طرأ عليهم وسومكورمك معناسنه در يقال
نخط المخاط اذا رماه اى من انفه (الانتخاط) افتعال وزننده بودخى سومكورمك معناسنه در يقال انتخط
المخاط اذا رماه وبرنسنه يه بكزه مك معناسنه در يقال انتخطه اذا اشبهه (النخيط) نحيط وزننده بركسه يى شتم
وفصل ايله ناسه رسواى ايلمك معناسنه در يقال نخط به نخيطا اذا سمّع به وشتمه وكبر ودماغ ايلمك معناسنه در
يقال نخط علىّ اذا بذخ وتكبر (النخط) نونك ضميله ناس معناسنه در نونك فتحيله ده جائزدر يقال مادرى
اىّ النخط هو اى اىّ الناس ومردار ايليك تعبير اولنان آق ايليكه دينوركه براوجى دماغه وبراوجى ارقه نك
نهايتنه وارر نخاع دخى ديرلر ورحمده چوجق ياتاغنده اولان صارى صويه دينوركه صرارد‌قده صفق
وصفر ديرلر (النخط) ضمتينله شجاعت وجلادت جهتيله مزراق او ينيان نيزه بازلره دينور يقال هم نخط
اى اللاعبون بالرماح شجاعة و بطالة ازهرى بونى ركع وزننده تقييد ايلمكله توهّم ايلمشدر (النسط) بسط
وزننده مسط ايله اوچ اوّلكى معنالرده مرادفدركه ذكر اولندى (النسط) عنق وزننده شول كسه لره دينوركه
آتلرك وناقه لرك طوغورملرى عسرت كسب ايلدكده رحملرينه اللرينى صوقوب ياوريلرينى استخراج ايدر

اولەلر ﴿النشاط﴾ رشاد وزننده شن و شاد و خوشدل اولمق معناسنەدرکه کسل و فتور مقابلیدر برایش ایشلمك ایچون
یاخود غیری نسنه ایچون اولسون یقال نشط الرجل نشاطا من الباب الرابع اذا طابت نفسه للعمل وغیره وطوار
سمورمك معناسنەدر یقال نشطت الدابّة اذا سمنت ﴿الناشط﴾ و ﴿النشیط﴾ امیر وزننده شاد وشن وخوشدل
آدمەدینور وبردن یره کیدن یبان اوکوزینه دینور ومنه قوله تعالی ﴿والناشطات نشطا﴾ ای النجوم تنشط من برج
الی آخر او الملائکة تنشط نفس المؤمن یقبضها ای تحلها حلا رفیقا او النفوس المؤمنة تنشط عندالموت نشاطا
یعنی آیت مرقومەده ناشطات برمکاندن مکان آخره خروج معناسنه اولان نشط لفظندن مأخوذدرکاسیذکر
پس مراد ثور ناشطه تشبیهله بر برجدن برج آخره انتقال ایدن نجوم دیمك اولور یاخود دوکومی سهولتله چوزمك
معناسنه اولان نشطدن مأخوذدرکه مراد نفوس مؤمنینی رفق وملایمتله قبض ایدن ملائکه دیمك اولور یاخود
نشاط لفظندن مأخوذ اولورکه مراد حالت موتده لقای رفیق اعلایه اشتیاقله شاد وخرم اولان نفوس مؤمنه دیمك
اولور وناشط اولو یولك صاغندن صولندن منشعب یوله دینور یقال طریق ناشط اذا کان قد نشط من الطریق
الاعظم یمنة ویسرة وکذلك النواشط من المسائل یعنی مجرادن منشعب اولان آقندیلرەده نواشط وبرینه ناشط
اطلاق اولنور ونشیط منشط کبی اهل ومتعلقاتی یاخود دابّەلری شن ونشاطلو اولان کمسەیه دینور وتابعیندن
بررجل آدیدر وبرمعمار اسمیدرکه * لاحتی یرجع نشیط من مرد * مثلنك منشأیدر مزبور بصرەده امیر اولان زیاد
ایچون برسرای بناسنه مبادرت ایدوب قبل الاتمام برعارضه سببیله مرو شهرینه فرار ایلدی سرای مزبور
ناتمام قالمغله زیاده بونی اکمال ایلزمیسز دیو هربار استفسار ایلدکارنده کلام مزبوری سویلمکله مثل اولمشدر
﴿التنشط﴾ تفعل وزننده نشاطلنمق معناسنەدر یقال تنشط الرجل بمعنی نشط وسرعت سیرایله قطع بیابان ایلمك
معناسنه مستعملدر یقال تنشط المفازة اذا جازها وناقه عنف وشدّتله یورمك معناسنه مستعملدر یقال تنشطت
الناقة فی سیرها اذا شدّت ﴿الانشاط﴾ همزەنك کسریله برآدمی نشاطلندرمك معناسنەدر یقال انشط فلانا
اذا جعله ناشطا وبرآدمك اهل ومتعلقاتی یاخود دابّەلری جنبشلو نشاطلو اولمق معناسنەدر یقال انشط الرجل
اذا نشط اهله اودوابّه ویلان صوقمق معناسنەدر یقال انشطته الحیة اذا عضت بانیابها ودوکومی چوزمك
معناسنەدر یقال نشط العقدة اذا حلها ودوه اایاغنده اولان ایلمکلی دوکومی چوزمك ایچون چکوب اوزاتمق
معناسنەدر یقال انشط العقال اذا مدّ انشوطته یعنی لیحلّ وبرنسنەیی اوغورلین قاپمق معناسنەدر یقال انشطه
اذا اختلسه وبرنسنەیی محکم باغلمق معناسنەدر یقال انشطه اذا اوثقه ﴿التنشیط﴾ تفعیل وزننده بودخی برکسەیه
نشاط ویرمك معناسنەدر یقال نشطه اذا جعله ناشطا ودوکوملمك معناسنەدر یقال نشط الحبل اذا عقده
﴿المنشط﴾ محسن وزننده نشیط کبی اهل ومتعلقاتی یاخود دابّەلری نشاطلو اولان آدمه دینور ﴿المتنشط﴾ متسلط
وزننده شول کمسەیه دینورکه دابّەسی اولمغله یولده گاه بنوب واوصاندقجه اینوب یورر اوله یقال رجل متنشط
اذا کانت له دابّة یرکبها واذا سئم نزل عنها ﴿النشط﴾ کنط وزننده بریردن آخر یره چقمق معناسنەدر یقال نشط
من المکان نشطا من الباب الثانی اذا خرج وقویدن قوغەیی مقارەسز چکوب چقارمق معناسنەدر یقال نشط
الدلو اذا نزعها بلابکرة ویلان دیشیله اصرمق معناسنەدرکه صوقسیدر یقال نشطت الحیة نشطا من الباب الاول
والثانی اذا عضت بانیابها ودوکوملمك معناسنەدر یقال نشط الحبل نشطا من الباب الاوّل اذا عقده ﴿النشیطة﴾
سفینه وزننده شول غنیمته اطلاق اولنورکه برطائفه اوزره عزم ایدن عسکرك باشبوغی هنوز آنلرك آرامکاهلرینه
وارمقسزین اثنای طریقده یاخود اطراف وحوالیلرنده دسترس اوله یقال اغتنموا نشیطة وهی من الغنیمة
مااصاب الرئیس قبل ان یصیر الی بیضة القوم وشول دوه سوریسنه دینورکه دشمن مالی اولەرق من غیر قصد
تصادف اولنوب اخذ وسوق اولنه ﴿الانتشاط﴾ افتعال وزننده نشیطه دیدکاری سوریی اخذ واغتنام
ایلمك معناسنەدر یقال انتشط القوم نشیطة اذا اخذوها وساقوها * مؤلفك مفرد ضمیریله انتشطوره رسمی مذکور
اعتبار یلەدر وبالغك پوللرینی ودریسنی صویمق معناسنەدر یقال انتشط السمکة اذا قشرها وطوار چایری
دیشلریله چکوب قوپرمق معناسنەدر یقال انتشط المال الرعی اذا انتزعه بالاسنان وایلمکلو دوکومی اولان
ایپی چوزلنجه قدر چکوب اوزاتمق معناسنەدر یقال انتشط الحبل اذا مدّه حتی ینحلّ ﴿النشوط﴾ صبور وزننده
طوزلو صوده صلامورە اولان بالغه دینور یقال سمکة نشوط اذا صار قدمقر فی ماء وملح وشول قویویه دینورکه بغایت
درین اولمغله قوغه جذبات کثیره ایله چیقار اوله یقال بئر نشوط اذا کانت تحتاج الی نشط کثیر لبعد قعرها
﴿الانشوطة﴾ انبوبه وزننده ایلمکلی دوکومه دینورکه چوزلمسی آسان اوله اوجقوردوکومی کبی یقال عقدله انشوطة

(وهی)

وهي عقدة تسهل انحلالها كعقد التكة ﴿ الانشاط ﴾ همزه‌نك فتحى و نادرا كسريله شول قويى يه دينوركه صويى
بك يقين اولغله قوغه همان برچكم ايله چيقار اوله يقال بئر انشاط وانشاط اى قريبة يخرج منها الدلو بجذبة پس
اوّله كوره ثوب اخلاق قبيلندن اولوب وثانى يه كوره وصف بالمصدر اولور ﴿ الاستنشاط ﴾ درى بوزيلوب بورشمق
معناسنه‌در يقال استنشط الجلد اذا انزوى واجتمع ﴿ النشط ﴾ ضمتينله شول كسه‌لره دينوركه ايپى چوزدكلرى وقتده
يكيدن اورمك ايچون تللرينى بوزارلر اوله ظاهرا مفردى ناشط يانشيط‌در ﴿ النطّ ﴾ نونك فتحى و طانك تشديديله
باغلمق معناسنه‌در يقال نطّ الشيء نطاً من الباب الاوّل اذا شدّه وچكوب اوزاتمق معناسنه‌در يقال نطّه اذا مدّه
و بيهوده يكشاقلق ايلك معناسنه‌در يقال نطّ الرجل نطاً من الباب الثانى اذا هذر و بريره كتمك معناسنه‌در يقال
نطّ فى الارض اذا ذهب ﴿ النطيط ﴾ ازيز وزننده قاچمق معناسنه‌در يقال نطّ الرجل نطيطا اذا فرّ و ايراق
معناسنه‌در مؤنثى نطيطه‌در يقال مكان نطيط و ارض نطيطة اى بعيدة ﴿ الانطّ ﴾ فتحتينله سفر بعيده دينور
جمعى نططدر ضمتينله يقال اعترض له سفر انطّ اى بعيد ﴿ النطّاط ﴾ شدّاد وزننده چوق سوزلو يكشاق ياوه‌كو
كسه‌يه دينور يقال رجل نطاط اى مهذار ﴿ النطنط ﴾ فدفد وزننده و ﴿ النطنط ﴾ فلفل وزننده و ﴿ النطناط ﴾
سلسال وزننده بويى چكيلوب سونمش كبى بك اوزون آدمه دينور جمعلرى نطائط كلور ﴿ النطنطة ﴾ زلزله وزننده
ايراق سفر ايلك معناسنه‌در يقال نطنط الرجل اذا اباعد سفره و بعيد اولمق معناسنه‌در يقال نطنطت الارض
اذا بعدت و برنسنه‌يى چكوب اوزاتمق معناسنه‌در يقال نطنط الشيء اذا مدّه ﴿ التنطنط ﴾ تزلزل وزننده ايراقلشمق
معناسنه‌در يقال تنطنط الرجل اذا تباعد ﴿ النطاء ﴾ حمراء وزننده ايراق يوقشه وصف اولور يقال عقبة نطاء
اى بعيدة ﴿ ناعط ﴾ صاحب وزننده يمنده برمخلاف يعنى براولكه و ناحيه آديدر و شهر صنعاء قضاسنده برطاغك
آديدر همدان قبيله‌سندن بربطنك پدرى اولان ربيعة بن مرثد نام كسه اول طاغه نزول ايلكله بالحلول
ناعط ايله تسميه اولنمشدر و اول طاغده برپلانقه واردركه انكده اسمى ناعط‌در ﴿ النعط ﴾ ضمتينله بعيد سفرايدن
كسه‌لره دينور وشول كسه‌لره دينوركه طعامده لقمه‌لرى ايكى بولوب بربلوكنى اكل و بربلوكنى كوتورمك ايچون
يانلرنده اولان چناقلرينه وضع ايدرلر اوله‌لر على قول طعامى بدبد اكل ايدن بى‌ادب وانسانيتدن بيخبر كسه‌لره دينور
ناعط مفرديدر يقال هم نعط اى قاطعوا اللقم بنصفين فيأكلون نصفا و يلقون النصف فى الغضارة او هم السيئوا
الادب فى اكلهم ومروءتهم ﴿ الانعاط ﴾ همزه‌نك كسريله لقمه‌يى بولمك معناسنه‌در يقال انعط الرجل اذا قطع لقمه
﴿ النغط ﴾ نونك وغين معجمه‌نك ضمه‌لريله بك اوزون آدملره دينور ناغط مفرديدر ﴿ النفط ﴾ نونك كسرى و بعضا فتحيله
ياخود فتحى خطادر معروف ياغه دينوركه نفت ياغى تعبير اولنور بعض مواضعدن قيناوب چيقار آق وسياه اولور
آغى احسن اولور رياحى محلل و طاشلرى مذيب وسدّه‌لرى مفتح و سانجويه نافع و فرزجه‌سى فرجده متكوّن
قورتجغزلرى مهلكدر ﴿ النفّاطة ﴾ نونك فتحى وفانك شدّه سيله نفت ياغى قيناوب چيقان موضعه دينور يقال
استعمل فلان على النفاطة اى موضع استخراج النفط و برنوع چراغ اسميدركه ياقوب انكله آيدينلنلور ظاهرا چام
چراسى كبى برچراغدر و ايكيسنده دخى فانك تخفيفله‌ده جائزدر و برآلت اسميدركه باقردن مصنوع اولوب انكله
بررى ياخود حصار خارجنده اولان دشمنى احراق ايچون نفت ياغى آتارلر ياغلى يچاوره آتدقلرى بواوله جقدر
يقال خرج و بيده نفّاطة وهى اداة من النحاس يرمى فيها بالنفط ﴿ النفطة ﴾ نونك فتحى وكسريله و ﴿ النفطة ﴾ فرحه
وزننده چوجقلرده چيقان چچكه دينور جدرى معناسنه و بدنده چيقان سيوجلجه‌يه وقبارجغه دينور ﴿ النفيطة ﴾
سفينه وزننده و ﴿ المنفوطة ﴾ و ﴿ النافطة ﴾ كثرت عملدن قبارمش اله دينور يقال كفّ نفيطة ومنفوطة و نافطة اى
ذات نفط بوراده تأنيث يداعتباريله‌در و نافطه ديشى كچى‌يه دينور ياخود عافطه لفظنه اتباعا ذكر اولنور يقال
ماله عافطة نافطة كما ذكر فى محله و نافطه بولنى دفعه دفعه يوسكروب آتارق ايشر اولان كچى‌يه دينور ﴿ النفط ﴾
نونك فتحى وفانك سكونيله و ﴿ النفط ﴾ فتحتينله و ﴿ النفيط ﴾ ازيز وزننده ال كثرت عملدن ياره اولمق على قول قبارمق
معناسنه‌در يقال نفطت يده نفطا ونفطا ونفيطا من الباب الرابع اذا قرحت عملا او مجلت ﴿ الانفاط ﴾ همزه‌نك
كسريله ايش ايشلمك برآدمك اللرينى ياره ايلك ياخود قبارتمق معناسنه‌در يقال نفط يده العمل اذا جعلها منفوطة
وكچى بولنى دفعه دفعه اتارق ايشه‌مك معناسنه‌در يقال انفطت العنز ببولها اذا رمت ﴿ النفط ﴾ خفض وزننده
طارلمق ياخود طارغنلقدن پرآتش اولوب يانوب ياقلمق معناسنه‌در يقال نفط الرجل نفطا من الباب الثانى اذا غضب
او احترق غضبا ﴿ التنفط ﴾ تفعل وزننده نفط معناسنه‌در يقال تنفط الرجل بمعنى نفط ﴿ النفيط ﴾ ازيز
وزننده كچى بورنيله طسقرمق على قول آقسرمق معناسنه‌در يقال نفطت العنز نفيطا من الباب الثانى اذا نثرت

بانفها او عطست و تنجره آتيله‌رق قينامق معنــاسنه‌در يقال نفطت القدر اذاغلت و آهو ملەمك معناسنه‌در يقال
نفط الظبي اذا صوّت * شارحك بيانه كوره الصبي نسخه‌سي غلطدر و فهم او لنميه‌جق سوز سويلك معناسنه‌دركه
عجله‌دن ياطار غنلقدن ناشي اولور يقال نفط فلان اذاتكلم بما لايفهم و ضرطه‌لمق معناســنه‌در يقال نفط استه
اذافقعت و كچى بولنى دفعه دفعه اتارق ايشه‌مك معنــاسنه‌در يقال نفطت العنز ببولها اذارمته دفعا دفعا ﴿نفطه﴾
تمره وزننده افريقيه‌ده بربلده آديدر اهــاليسى اباضيه مذهبنده ملحدلردر ﴿ النفطة ﴾ همزه وزننده تيز مشرب
او لمغله چابك داريلان آدمه دينور يقال رجل نفطة اذا كان يغضب سريعــا ﴿ التنافيط ﴾ تعاشيب وزننده تويى
يولنمش تازه پوستكى‌يه دينوركه بلوك بلوك ايدوب آتشــده قاوروب اعراب باديه قيتلق اياّمنــده اكل ايدرلر
مؤلف بوراده مسامحه كونه رسم ايلمشدر ﴿التنافط﴾ تفاعل وزننده تنجره قيناركن كپوك آتمق معناســنه‌در يقال
القدر تنافط اى ترمي بالزبد اصلى تتنافط ايدى ﴿ النقط ﴾ نونك فتحى و قافك سكونيله يازيلان حروفى اعجام ايلك
يعنى نقطه‌لمق معنــاسنه‌در يقال نقط الحروف نقطا من البــاب الاول اذا اعجمها ﴿ التنقيط ﴾ تفعيل وزننده نقط
معناسنه‌در يقــال نقط الحروف بمعنى نقطها ﴿ النقطة ﴾ غرفه وزننده اسمدربنك معناســنه‌در بومناسبتله حروف
معجمه بنكلرينه اطلاق اولندى جمعى نقط و نقاط كلور صرد و كتاب وزننده و بوعلاقه ايله برده اولان بلوك بلوك
چايرلره نقاط و نقط اطلاق اولنور تقول وجدنا نقاطامن الكلأ ونقطا اى قطعــا متفرّقة و نقطه برجلك عليدر
﴿ التنقط ﴾ تفعل وزننده برنقطه نقطه چايرلو اولمق معنــاسنه‌در يقــال تنقط المكان اذاصار ذانقــاط من الكلأ
و برخبرى جسته جسته آلمق معناسنه مستعملدر يقال تنقط الخبر اذا اخذه شيئا بعد شئ ﴿ النــاقط ﴾ و ﴿النقيط﴾
امير وزننده كوله‌نك كوله سنه دينور مولى المولى معناسنه ﴿ النمط ﴾ فتحتينله مطلقادوشك يوزينه دينوركه آلاجه
نهالى و چيت تعبير ايلدكلريدر على قول بركونه دوشمه‌يه دينور و اسلوب و طريقت معناســنه مستعملدر يقال الزم
هذا النمط اى الطريقة و نوع و كونه معناسنه مستعملدر يقال ليس هذا من ذلك النمط اى النوع و شول جمــاعته
اطلاق اولنوركه امورلرى واحد يعنى يكرنك و يكجهت اوله‌لر * قال الشــارح و منه حديث علىّ كرم الله وجهه
* خير هذه الامة النمط الاوسط * والنمط الجماعة من الناس امرهم واحد كره علىّ الغلوّ والتقصير فى الدين و نمط
يوكدن منسوج بركونه ثوب اسميدركه هودج اورتوسى ايدرلر اينجه هاوى اولوركه حالا احرام ايتديكمز اوله‌جقدر
جمعى انماط و نماط كلور نونك كسريله و نسبتنده انماطى دينور انصارى كبى و نمطىّ دينوركه قياس اوزره مفردينه
منسوبدر و ابن الانماطىّ اسمعيل بن عبدالله بن عبد المحسن نام فقيه وارعدر ﴿ نميط ﴾ زبير وزننده دهنــاده
بروادى آديدر ﴿التنميط﴾ برنسنه‌يه دلالت ايلك معناسنه‌در تقول من نمط لك على هذا اى من دلّك عليه ﴿النوط﴾
سوط وزننده برنسنه‌يى برشيئه چكروب آصمق معناسنه‌در يقال ناطه به ينوطه نوطا اذاعلقه عليه و نوط طواره‌يوكى
يوكلتدكدنصكره دنكلرك ارالغنه وضع اولنان علاوه‌يه دينوركه سربار تعبير اولنور يقال قد اثقل الدابّة النوط
اى العلاوة التى وضعت بين عدلين و برنسنه‌دن آصيلوب طوران آصقى‌يه دينور و بونلر وصف بالمصدردر و شول
كوچك سپده و زنبيله دينوركه ايچنه خرما مقوله‌سى نسنه قيوب دوه‌يه آصارلر جمعى انواط و نياط كلور و منه المثل
* ان اعيا البعير فزده نوطا * يعنى اكر دوه‌نك يوكى آغر اولوب يوريلور ايسه يوكنى تخفيف ايليوب برنوط دخى زياده ايله
بو مثل بر بخيلدن برنسنه طلب اولندقده محظوظ اولمامغله ابرام و الحاح زياده قيل ديه‌جك موقعده ضرب اولنور
﴿ الانتياط ﴾ افتعال وزننده برنسنه‌يه چكريلوب آصلمق معناسنه‌در يقال انتاط به اذاتعلق به و بعيد اولمق معناسنه
مستعملدر يقال انتاطت الدار اذابعدت و بركمســه برماده‌يى بلامشورة رأى خوديله فصل و قطع ايلك معناســنه
مستعملدر يقال انتاط الشئ اذا اقتضبه برأيه لابمشورة و جلب ذخيره ايدن كمسه آخرك قاتديغى دوه‌يى رد ايليوب
برابرجه آلوب كوتورمك معناسنه‌دركه استناطه‌يه مطاوع اولور كاسيذكر ﴿ الانواط ﴾ همزه‌نك فتحيله نســنه
آصاجق چنكل و قايش مقوله‌لرينه دينور يقال ناطها بالانواط اى المعاليق و معلاق آصيلان نسنه‌لره‌ده دينمكله
اساسده ايكنجى معنا ايله تفسير ايدوب عنده انواط من التمر والعنب اى معاليق عبارتيله رسم ايلمشدر ﴿النياط﴾ كتاب
وزننده بدنده يوركه اطلاق اولنور آصلى اولمغله يقال اصاب نياطه اى فؤاده بعضلر ديديكه نياط يورك آصقيسى
اولان قالين طمره دينوركه يورك آنكله وتين ديدكارى يورك طمرينه آصلمشدر انقطــاعى مهلكدر جمعى انوطه
و نوط كلور نونك ضميله يقال انقطع نياطه و هو عرق غليظ ميط به القلب الى الوتين * مؤلف بوراده تشويش ايچون
بوترديدى تأخير ايلمشدر و نياط ارقه‌نك ايچ يوزنده متن ظهرك التنده برطمره دينور و طوشان قسمنه مقطعة النياط
ديدكارى ذكر اولنان يورك طمرى اعتباريله دركه طوتيلوب هلاك اوله‌جغنه تفأل جهتيله‌در و بعضلر مقطعه

لفظنى اسم فاعل بنيه سيله ايراد ايلمكله فرط سرعتندن كندى نياطنى ياخود اكسه‌سنه دوشن تازيلرك نياطنى
پاره‌ليجى ديمك اولور و نياط عقرب برجنده ايكى كوكبه دينوركه قلب العقرب ديدكارى كوكب انلرك ميانده‌در
و نياط المفازه بيابانك بعد طريقندن كنايه‌در كوياكه بيابان اخره متصل ومتعلق اولمغله نهايت بولمز اولور يقال
اعيانا نياط المفازة اى بعد طريقها كانّها نيطت بمفازة اخرى و يقال مفازة بعيدة النياط اى الحدّ و نياط القوس والقربه
هر برينك قولپلرينه اطلاق اولنور و مطلقا برنسنه‌يه آصلمش آصقى‌يه دينور ﴿النائط﴾ بودخى نياط كبى ارقه‌نك
ايچ يوزنده متن ظهرك تحتنده ممتدّ برطمره دينور على قول نائط ارقه‌ده بر طمردركه آنى قطعله مصفوره يعنى
مستسقى‌يه تدبير وعلاج اولور ﴿النيط﴾ سيد وزننده شول قيويه دينوركه صويى ديبندن قينامیوب اطرافندن
ديريلوب طشتنه جريان ايدر اوله يقال بئر نيط اذا كانت يجرى ماؤها من جوانبها الى مجمها ولم تعن من قعرها
﴿النوطة﴾ حوطه وزننده قورسغه دينور حوصله معناسنه و بركونه ورم اسميدركه دوه‌نك كوكسنده ياخود نحرنده
وقولتقلرنده و بوطلرنده تحدّث ايدر على قول بريومريدركه دوه‌نك قارننده چيقوب هلاك ايدر و طلح ياخود ايلغين
ميشه‌لكى اولان ارضه دينور وشول يره دينوركه صودن وسيلدن يوكسك اوله‌كه اكا سيل اوغراميه ياخود شول
يره دينوركه نه دره ونه يوكسك آقندى يرى اوله بلكه ايكيسنك مابينى اوله و حيوانك صغريسى ايله صرتنك ارالغنه
دينور وحقد وكينه معناسنه‌در يقال فى جوفه نوطة اى حقد وغلّ ﴿الاناطة﴾ همزه‌نك كسريله دوه نوطه ديديكى
مرض مزبوره اوغرامق معناسنه‌در يقال اناط البعير اذا اصابته النوطة ﴿التنواط﴾ تانك فتحيله مزيّن محفه
آصقيلرينه دينور ﴿المناط﴾ ميمك فتحيله اسم مكاندر ايليشوب آصيله‌جق محله دينور ومنه يقال هذا منى مناط الثريّا
اى فى البعد يعنى بندن ثريانك بعدى قدر بعيددر ﴿المنوط﴾ مقول وزننده تعليق اولنمش نسنه‌يه دينور يقال هذا
منوط به اى معلق وفى الاصل برقوم وقبيله‌دن اولميوب صكره‌دن دخيل اولان كمسه‌يه ياخود انلرك نسبندن اولمق
ادّعاسنده اولان كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال فلان منوط بهم اى دخيل فيهم اودعىّ ﴿النيطة﴾ كيسه وزننده شول
دوه‌يه دينوركه اكاده ذخيره يوكلتمك ايچون صاحبى ذخيره‌جى قطارينه قاتمش اوله ﴿الاستناطة﴾ بركمسه ذخيره
جلبى ايچون دوه‌سنى ذخيره‌جيلره قاتمق معناسنه‌در يقال استناط فلان بعيره فلانا فاتناط هو اى ارسله معه
ليحمل الميرة له عليه فاخذه هو ﴿التنوّط﴾ تكرّم وزننده و﴿التنوّط﴾ تانك ضمى و نونك فتحى وواو مشدّده‌نك
كسريله بر قوش اسميدركه آغاجك ايكى شاخلرى ارالغنده يوه يايوب ياغ قاروره‌سى كبى اغزينى طاره‌جق
واشاغيسنى ككيش ايليوب وچورب كبى ايپلر ايله صالندرر مفردى تنوّطه‌در بوقوشه فارسيده كيپو وماوراءالنهرده
توت بخت وتركيده كلبك قوشى ديرلر ﴿التنويط﴾ تفعيل وزننده قربه‌يى ياغلمق ايچون ايچنى طولدروب اغرلشدرمق
معناسنه‌در تاكه يرده ديكيلوب طورمغله ياغلمسى آسان اوله يقال نوّط القربة اذا اثقلها ليدهنها ﴿النهط﴾ نونك
فتحى وهانك سكونيله مزراق سانجمق معناسنه‌در يقال نهطه بالرمح نهطا من الباب الثالث اذا طعنه به ﴿النيط﴾ خيط
وزننده اولومه على قول جنازه‌يه ياخود اجل مقدّره دينور و نيط بعيد اولمق معناسنه‌در يقال ناط الرجل ينيط نيطا
اذا بعد ﴿الانتياط﴾ افتعال وزننده بودخى بعيد اولمق معناسنه‌در يقال انتاط الرجل اذا بعد

فصل الواو

﴿الوأط﴾ واوك فتحى و همزه‌نك سكونيله برآدمى زيارت ايلمك معناسنه‌در يقال وأط القوم وأطا من الباب الثانى
اذازارهم و توزوب قالقمق معناسنه‌در يقال وأط اذا هاج ﴿الوأطة﴾ ثمره وزننده دكزك اينكين يرينه وارضك
مرتفع يرينه دينور ﴿الوبط﴾ حبط وزننده و﴿الوباطة﴾ سماحه وزننده و﴿الوبط﴾ فتحتينله و﴿الوبوط﴾ قعود
وزننده ضعيف اولمق معناسنه‌در يقال وبط فلان مثلثة الباء اى بالفتح والكسر والضمّ يبط كيعد و يوبط كيوجل
وتضم العين وبطا ووباطة ووبطا ووبوطا من الباب الثانى والرابع والخامس اذاضعف و وبط برآدمك قدرينى حطّ ايله
تحقير ايلمك معناسنه‌در يقال وبطه يبطه و بطامن الباب الثانى اذاوضع من قدره ومنه حديث الدعاء ❁ اللّهم لاتبطنى بعد
ان رفعتنى ❁ و بركمسه‌نك نصيبى كمتر ايلمك معناسنه‌در يقال وبط حظّه اذا اخسه و يارة‌نك اغزينى اچمق معناسنه‌در يقال
وبط الجرح اذافتحه و برآدمى ايشندن آليقومق معناسنه‌در يقال وبطه عن حاجته اذاحبسه ﴿الوابط﴾ دون وخسيس
وكمقدر آدمه دينور و يوركسز جبان وضعيف آدمه دينور يقال رجل وابط اى خسيس وكذاجبان ﴿الايباط﴾ همزه‌نك
كسريله بركمسه‌يى سست و بى مجال ايلمك معناسنه‌در يقال اوبطه اذا اثخنه ﴿الوخط﴾ واوك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله
صاچ وصقاله قير قارشمق معناسنه‌در ياخود قيرى فاش اولمق معناسنه‌دركه چوق يرى اغارمقدن عبارتدر ياخود آق ايله
قاره‌سى برابر اولمق معناسنه‌در يقال وخطه الشيب وخطا من الباب الثانى اذا خالطه اوفشى شيبه اواستوى سواده
و بياضه وسرعتله يوريمك معناسنه‌دركه يورتمق تعبير اولنور يقال مرّ الظليم يخط وخطا اى يسرع اسراعا وكيرمك

فصل الواو

معناسنه‌در یقال وخطه اذا دخله ومزراق مقوله‌سنی یابجه‌جه دورتمك علی‌قول اوته‌یه ایشلتمك‌وجه‌اوزره
دورتمك معناسنه‌در یقال وخطه بالرّمح اذا طعنه به خفیفا اونافذا ویوررکن ایاق‌قابنی یره اوروب پاطرداتمق
معناسنه‌در یقال مرّ یخط نعله‌ای یخفق ومعامله‌ده برکرّه فائده‌وبرکرّه‌زیان ایلمك معناسنه‌در یقال وخط فی‌البیع
اذاربح‌فیه مرّة وخسراخری وایراقدن برکسه‌یه‌قلجی‌اوزادوب یلمانیله چالمق معناسنه‌دریقال‌وخطه‌بالسیف
اذاضربه تناولا بذبابه‌﴿الموخوط﴾صاچ وصقالنه قیرسرپمش یاخود چوغی آغارمش یاخود آق‌وقره‌سی‌برابر
اولمش آدمه دینور یقال وخط الرجل علی‌المجهول فهو موخوط کماذکر وایراقدن قلجك یلمانیله اورلمش‌کسه‌یه
دینور یقال وخط فلان علی المجهول فهو موخوط ای‌مضروب بذباب السیف تناولا من بعید ﴿المیخط﴾ میمك
کسریله ایچری‌کیرن شیئه دینور یقال شیءٔ میخط ای‌داخل ﴿الورطة﴾ تمره وزننده دیره اطلاق اولور است
معناسنه وهر چقور یره دینور یقال وقع فی‌ورطة ای‌مکان غامض وهلاك ومهلکه معناسنه مستعملدر یقال
اصاب ورطة ای‌هلکة ومطلقا خلاص ونجات بولمسی صعب ودشوار اولان ایشه اطلاق اولنور یقال‌وقع
فی‌ورطة لامخلص لها ای‌امر تعسر النجاة منه وشول چامورلی بتاق یره دینورکه اورایه قیون وکچی قسمی
دوشدکده خلاص اولمیه یقال وقعت الغنم فی‌ورطة ای وحل وردغة لایتخلص منه * شارحك بیانی اوزره
اصل معنای موضوع‌لهی بودر وشول اوتوراقلی دوز یره اطلاق اولنورکه آنده برسمته چیقه‌جق یول‌اولمیه
تقول وقعنا فی ورطة وتحیرنا فیها ای‌فی‌ارض مطمئنة لاطریق فیها وقیویه اطلاق اولنور بئر معناسنه جمعی
وراط‌در واوك کسریله‌﴿الایراط﴾ همزه‌نك کسریله برکسه‌یی ورطه‌یه دوشورمك معناسنه‌در یقال اورطه
اذا القاء فی‌الورطة وبرکسه دوه‌لرینی غیرك دوه‌لری ایچره غائب ایلمك معناسنه مستعملدر یقال اورط ابله
فی‌ابل اخری اذا غیبها فیها واورمه تعبیراولنان ایپك براوجنی ایلمکلیوب دوه‌نك بیونه یکردکدنصکره ایپی
چکوب بوغزینی قصدروب بوغمق معناسنه‌در یقال اورط الجریر فی‌عنق البعیر اذا جعل طرفه فی‌حلقته ثم
جذبه حتی یخنقه‌﴿التوریط﴾ تفعیل وزننده بودخی برآدمی ورطه‌یه دوشورمك ودوه‌سنی آخرك دوه‌لری‌ایچره
غائب ایلمك معنالرینه‌در ﴿الاستیراط﴾ برکسه خروج ونجاتی پك صعب اولان برمشکل ایشه کرفتار اولمق
معناسنه‌در یقال استورط فی‌الامر اذا ارتبك فیه فلم یسهل المخرج منه ﴿التورّط﴾ تفعل وزننده بر ورطه‌یه
یاخود برمشکل ایشه دوشمك معناسنه‌در یقال تورّط فیه اذا وقع فیه ﴿الوراط﴾ کتاب وزننده‌که صدقه‌یعنی
زکات سوایم‌خصوصنده وارد اولمشدر یعنی ❊ لاخلاط ولاوراط ❊ حدیثنده واقعدر مراد پراکنده‌ومتفرّق
بینلرینی جمع ایلمك یاخود علی‌العکس‌یعنی مجتمع میاننی تفریق ایلمك یاخود زکاتی متحقق اولان دوه‌لرینی غیرك
دوه‌لری ایچره کیرلمك یاخود زکات آلان ویوده کورمسون دیو برچقور یرده کیزلمك یاخود نصاب حکمندن
قاچمغله تفریق ایلمك یاخود اهل جلبك بریسی فلانك مالنده زکات واجب اولمشدر آنده آله‌جق زکات
واردردیمکدر حالاکه اول کسه‌نك عندنده لازم الاخذ زکات بوقدر بونلرك جمله‌سی حدیث‌مرقومله نهی‌اولندی
ومعنای اوّلك صورتی بودرکه مثلا اوچ آدمك قرقر قیونی اولوب شرط‌زکات متحقق اولدقده هربرینه برقیون
ویرمك‌واجبدر زکات‌آلان ویوده تقرّب ایلدکده‌مجموعنی برآدمك اولمق صورتنده بشقه‌جه برکدروب برسوری
ایدرلر تاکه مجموعنك زکاتی برقیون اولمغله یدلرندن همان برقیون چقمش اولور وایکنجینك صورتی بودرکه‌ایکی
شریکك هربرینك یوز برقیونی اولمغله مجتمع اولدقده ایکیسنه اوچ قیون زکات لازم اولمغین‌حیله‌ایدوب زکات
آلان یقلشدقده تفریق ایلملریله هربرینه برقیون اصابت ایلمش اولور وبوماده‌خلاط ماده‌سنده دخی‌بسط اولندی
﴿الوسط﴾ واوك وسینك فتحیله هر نسنه‌نك اعدلنه اطلاق اولنور یقال شیءٔ وسط ای اعدل وقوله تعالی
❊وجعلناكم امّة وسطا❊ ای‌عدلا خیارا ووسط برطاغك آدیدر وبرنسنه‌نك ایکی‌طرفنك مابیننه دینورکه‌فارسیده
میان وترکیده اورته تعبیراولنور واکرسینی اسکان اولنورسه بین معناسنه ظرف اولور علی‌قول حلقهٔ حدید
مثللو مصمت اولان‌شیئك اورته‌سنده سینك فتحی وسکونیله مستعملدر واجزاسی متباین ومتخلخل اولان شیئك
اورته‌سنده همان سینك سکونیله مستعملدر پس ساکن محرّکدن اعمّ اولور وعندالبعض هریرده‌که بین لفظنك
استعمالی صحیح وصالح اوله سینك سکونیله وسطدر والّا سینك فتحیله‌در*شارح دیرکه بصائرك ومفردات‌راغبك
ومصباحك خلاصه‌سی‌بودرکه اصل‌وسط طرفان متساویانی اولان نسنه‌نك اورته‌سنه دینور وبوکمیت‌متصله‌ده
واقع اولور جسم‌واحد کبی وسط الرأس کبی وسکون‌سینله وسط‌کمیت منفصله‌ده مستعملدر وسط القوم کبی
ووسط بعضا طرفان مذمومانی اولانده استعمال اولنور بخل وسرف بیننده اولان جود کبی پس بو طافرا

وتفريط بيننده مستعمل اولان قصد وعدا لتك استعمالى كبى مستعمل اولوب سواء وعدل ونصفت كبى مدار مدح
وثنـا اولور ومنه قوله تعالى ﴿وكذلك جعلناكم امّة وسطا﴾ وبعضا طرف محمودى وطرف مذمومى اولانده
استعمال اولنور خير وشر كبى وبونكله رذلدن كنايه اولنور مثلا فلان وسط من الرجال دينور آنك حدّ خيردن
خارج اولديغنه تنبيها ومصباحك بيانى اوزره وسطك حقيقتى اطرافى متساوى اولان نسنه‌دن عبارتدر وبعضا
جوانبندن تساوى اولمز ايسه‌ده احاطه اولنـان شئ اراده اولنور مثلا صلوة الظهر هى الوسطى وضرب
وسط رأسه دينور وبونده سكون ايله‌ده لغتدر * واماّ سكون ايله وسط بين معناسنه‌در جلست وسط القوم كبى كه
بين القوم معناسنه‌در ومحرّك اولان وسط كلمه‌سنه عوامل دخولى صحيح اولور مثلا جلست وسط القوم وفى وسط القوم
دينور وبعضا خصال محموده‌ده مستعار اولوب وآنكله متصف اولانه‌ده اطلاق اولنور بو صورتده مفرد وجمعى
ومذكر ومؤنثى مساوى اولور وبصائرده مؤلفك ذكرى قاموسده ذكر ايلديكنه موافقدر كه امام ثعلبدن نقل
ايده‌رك حلقهٔ ناس وسبحه وعقد كبى اجزاسى متباين اولانده سينك سكونيله‌در واجزاسى متباين اولميوب مصمت
اولانده سينك فتحيله‌در وسط الدار ووسط الراحه ووسط البقعه كبى وبعضا بونده سينى ساكن اولور لكن لغت
جيّده دكلدر انتهى ﴿واسطة الكور﴾ كافك ضميله كه واسط الكور دخى دينور دوه پالاننك ايلروسنه دينور ﴿واسط﴾
عراق اولكه‌سنده بر بلده آديدر حجّاج ثقفى امير عراق ايكن بلدهٔ مزبوره‌يى ايكى سنه ظرفنده بناء وكوفه ايله بصره
بيننده واقع اولمغله واسط ايله مسمّا ايلدى واكا واسـط القصب دخى ديرلر بعضلر ديديلر كه واسط برقصرك
اسميدر كه حجاج شهر مرقومى بنا ايلزدن مقدّم آنى اول شهرك برنده بنا ايلمشيدى * تغافل كانّك واسطىّ * مثلنك
منشأى سراى مرقومدر اصلى بودر كه حجاج سراى مزبورك بنـاسى خصوصنده ناسى سخره‌يه طـوتوب
اجرتسز اعمال ايلمكله خلق قاچوب مسجدده غرباء بينلرنده ياتوب اويورلر ايدى سرهنكار كلوب ياواسطى ديو
چاغردقده قنغيسى باشنى قالدررسـه آنى طوتوب كوتورر اولمغله بيچـاره‌لر تغافله باشليوب چاغرلدقده بردخى
حركت ايلز اولديلر واشبو بلده اسمى اولان واسط مذكر ومنصرفدر وبعضا بلده وبقعه تأويليله مؤنث اولور
وواسط مكه قربنده وادئ نخله‌ده برقريه آديدر وبلخ قضاسـنده برقريه آديدر محدّثيندن محمد بن محمد بن ابراهيم
وبشـير بن ميمون الواسطىّ اورادندر * وعجمده طوس شهرينك قپوسى يانندە برقريه آديدر كه واسط اليهود
دخى ديرلر محمد بن الحسين الواعظ المحدّث الفرضىّ اورادندر وحلب قضاسنده برقريه آديدر قربنده برقريه دخى
واردر كه كوفه اطلاق اولنور وخابورده برقريه وموصل قضاسنده ايكى قريه آديدر ودجيل قضاسـنده برقريه
آديدر كه محدثيندن محمد بن عمر بن العطّار اورادندر وحلهٔ مزيديّه قضاسـنده برقريه آديدر ابو النجم عيسى بن
فاتك نام شاعر اورادندر ويمن ديارنده برقريه‌در وعذيبه وصفراء بيننده برمنزل آديدر وبنو قشـيره مخصوص
برمنزل آديدر وبنو تميمه مخصوص برموضع آديدر * واندلس اولكه‌سنده بربلده آديدر ابو عمر احمد بن ثابت نام
محدّث اورادندر ويمامه‌ده برقريه آديدر وبنو سميره مخصوص برحصن آديدر ونهر الملك ترابنده برقريه آديدر
ومازمين بيننده جمرة العقبه‌نك اشـاغى طرفنده برطاغك اسميدر كه حجاج منـايه كيدوب كلوركن اوراده فقراء
ومساكين قاعد اولورلر ياخود عقبه‌دن اشاغيجه‌ده واقع ايكى طاغك آديدر وواسط قپويه اطلاق اولنور باب
معناسنه بوراده بعض نسخه‌لرده نونله ناب عنوانده مرسوم اولوب لكن باايله باب نسخه‌لرى مترجدر ﴿الوسط﴾
وعد وزننده و﴿السطة﴾ عده وزننده جماعتك ارارنده اوتورمق معناسـنه‌در يقال وسط القوم وسطا وسطة
من الباب الثانى اذا جلس وسطهم اى بينهم ﴿التوسّط﴾ تفعل وزننده وسط وسطه معناسنه‌در يقال توسّطهم اذا
جلس وسطهم وناسك ارالغنه كيروب وساطت ايلمك معناسـنه‌در مصلح وميانجى وقائد كبى يقال توسّط بينهم
اذا عمل الوساطة وبرشيئك ايو ايله كوتو بيننده وسط اولانى يعنى معتدل اولانى آلمق معناسنه‌در يقال توسّط الرجل
اذا اخذ الوسط بين الجيّد والرّدئ ﴿الوسيط﴾ امير وزننده شول آدمه اطلاق اولنور كه قومنك اصل ونسب جهتيله
خير واعدلى ورتبه ودرجه جهتيله عاليشانى اوله يقـال هو وسيط فيهم اى اوسطهم يعنى اعدلهم وخـيرهم
نسبا وارفعهم محلاّ * شارحك بيانه كوره بو وساطه‌دن مأخوذدر كه شريف وحسيب اولمق معناسنه مستعملدر
يقال وسط الرجل وساطة من البـاب الخامس اذا كان شريفا وحسيبا فهو وسيط ومنه حديث رقيقة ﴿انظروا
رجلا وسيطا﴾ اى حسيبا فى قومه ووسيط ايكى مخاصم بيننى اصلاح ايچون ارالغنه كيرن ميانجى‌يه دينور يقال
فلان صار وسيطا اى متوسطا بين الخصمين ﴿الوسوط﴾ صبور وزننده فيل چادرلردن بركونه چادره اطلاق اولنور
مراد ساياندن بيوك وآلاچقدن كوچك اولاندر على قول فيل چادرلرنك كوچكنه اطلاق اولنور وشول ناقه‌يه

دینورکه صاغلدقده سودی قابی طولدرر اوله یقـال ناقة وسوط اذا کانت تملأ الاناء وشول دوه‌لره دینورکه
بدخوی وسرکش اولمغله سهولتله چوکوب وایاقلرینی باغلتمز اولدیغندن باشنه وصرتنه چوکوب اوتوردیلور
ویوك یوکلدیلور اوله‌لر وشول ناقه‌یه دینورکه مدّت حملی تمام سنه‌یه بالغ اولدقدنصکره حملنی قرق کون دخی
چکوب اوزادر اوله ﴿وسطان﴾ سلمان وزننده اکراد طائفه‌سنه مخصوص بربلده آدیدر ﴿دارة‌واسط﴾ برموضع
آدیدر ﴿الاوسط﴾ افضل وزننده وسط معناسنه‌درکه برنسنه‌نك اورته‌سنه دینور اصل فعل معناسنه‌در یاخود افکل
کبی اسمدر * شارح دیرکه افضل کبی افعل تفضیل دخی اولور حاقّ وسط واقصد واعدل معنالرینه جعنده اواسط
ومؤنثنده وسطی دینور بونك جعنده وسط دینور فضلی وفضل کبی واکر لیالی مراد اولورسه العشر الوسط
دینور وایّام اراده اولنورسه العشرة‌الاواسط دینور بعضلرك العشر الاوسط عبارتیـله رسم ایتدکاری عامیه‌در
غیرمعتبره‌در بلکه لحن‌در انتهی ﴿الوسیطة﴾ سفینه وزننده شول چامورلی صویه دینورکه چامور اوزره غالب
یعنی صویی چاموردن چوق اوله یقال صار الماء وسیطة اذا غلب علی الطین ﴿الوسطی﴾ فضلی وزننده اوسطك
مؤنثیدرکه ذکر اولندی بوجهتله اصبع وسطی معلومدرکه اورته پرمقدر وقرآن کریمده یعنی ❊حافظوا علی الصلوات
والصلوة الوسطی❊ کریمه‌سنده واقع اولان صلوة وسطاده مفسّرین اختلاف ایلدیلر بعضلر صلوة صبح دیدیلر
وبعضلر صلوة ظهر یاخود عصر یا اخشـام یاخود یتسو یا صلوة وتر یاخود صلوة عید فطر یا صلوة عید اضحی
یاخود جماعتله ادا اولنان صلات یاخود جمیع صلوات مفروضات یاخود صلوة صبح ایله صلوة عصر بیله جه
یاخود غیرمعیّن برصلات یاخود یتسو ایله صباح نمازی برابر یاخود صلوة خوف یاخود جمعه کوننده جمعه نمازی
وسائر کونلرده ظهر نمازی یاخود قیـام طویل ایله قصیر بیننده ادا اولنان نماز یاخود صلوة خمسدن هر بریدر زیرا
مقدّم ومؤخّر ایکی نماز بیننده متخلّلدر ابن سیده دیدیکه هر کیمکه صلوة وسطی صلوة جمعه‌نك غیریدر دیرسه
اول خطا ایدر مکرکه نبیّ اکرم صلی الله علیه وسـلم حضرتلرینه مستند سـند ایله روایت ایلیه وبعضلر دیدیکه
یوم احزابده اشبو ❊ شغلونا عن الصلوة الوسطی صلوة العصر❊ حدیثیله ابن سیده‌یه اعتراض وارد اولمز زیرا
حدیث مرقومده واقع صلوة وسطادن مراد قرآنده مذکور اولان دکلدر * شارح دیرکه بوراده بعضلر وسط
ماده‌سنی اورته وبعضلر فضل ومزیّت معناسنه حمل ایلدیلر واقوای اقوال اوچدر عصر وصبح وجمعه‌در انتهی
﴿التوسیط﴾ تفعیل وزننده برنسنه‌یی اورته‌سندن ایکی بولمك علی قول برنسنه‌یی اورته‌ده قلمق معناسنه‌در یقال وسّطه
اذا قطعه نصفین او جعله فی الوسط ﴿موسط البیت﴾ مکرم وزننده اوك واوطه‌نك خاصّة اورته‌سنده اولان شیئه
دینور ایساطدن اسم مفعولدر ﴿الوطواط﴾ واوك فتحیله قورقق وضعیف وزبون کمسه‌یه دینور وطواطی دخی
دینور یاایله یقال رجل وطواط ووطواطیّ ای ضعیف جبان ویراسه قوشنه دینور خفاش معناسنه وطاغ قرلنقجی
انواعندن برنوعه دینور ابابیل قوشی دیدکلریدر وچاغرغان آدمه دینور یقال رجل وطواط ای صیاح وسوزی
تیز تیز یامر یامر سویلر اولان کمسه‌یه دینورکه فاصله ویرمز مؤنثنده وطواطه وجعنده وطاویط ووطاویط
دینور ﴿الوطوطة﴾ زلزله وزننده ضعیف وزبون اولمق معناسـنه‌در یقال وطوط الرجل اذا ضعف وسوزی
دانه دار سویلیوب تیز تیز بری برینه متصل سویلمك معناسنه‌در یقال وطوط الرجل اذا قارب کلامه ﴿الوطّ﴾ واوك
فتحی وطانك تشدیدیله حیوانك صرتنده اولان محمل وسمر قجردامق معناسنه‌در یقال وطّ المحمل وطّا من الباب الاوّل
اذا صرّ ووطواط قوشی اوتمك معناسـنه‌در یقال وطّ الوطواط اذا صات ﴿الوطوطیّ﴾ واولرك فتحیله چوق
سوزلو یکشاق کمسه‌یه دینور یقـال رجل وطوطیّ ای کثیر الکلام ﴿الوطط﴾ ضمتینله عقللری کذلك بدنلری
ضعیف آدملره دینور یقال هم وطط ای ضعفی العقول والابدان * شارحك بیانی اوزره مفردی وطواطدر ﴿التوطوط﴾
تزلزل وزننده قوندق چوجغی وطواط کبی چاغرمق معناسنه‌در یقال توطوط الصبیّ اذا ضغی ﴿الوعاط﴾ کتاب
وزننده قرمزی کله دینور ورد احمر معناسنه علی قول صاری کله دینور ورد اصفر معناسنه ﴿الاوفاط﴾ همزه‌نك
فتحیله عجله معناسـنه‌در تقول لقیته علی اوفاط ای علی عجلة بو ماده ظـای معجمه ایله اعرف واشهردر * شـارح
دیرکه اوفاز وفزك جمعی اولدیغی کبی اوفاط وفطك جمعیدر مبالغة جمع ایراد اولندی ﴿الوقط﴾ واوك فتحی
وقافك سکونیله برکمسه‌یه اورمقله وجودنی آغرلشدروب سـست وبی مجال ایلمك معناسـنه‌در یقال وقطه وقطا
من الباب الثانی اذا ضربه حتی اثقله وخروس طاوقله چفتلشمك معناسنه‌در یقال وقط الدیك اذا سفد وبرکمسه
سودی پك چوق ایچمکله وجودینه رخاوت ویروب آغرلشدرمق معناسنه‌در یقال وقط اللبن فلانا اذا ثقله ووقط
شـول چقوره دینورکه غلیظ یرده یاخود طـاغده اولمغله آنده یغمور صویی ایرکیلو اوله وقیط دخی دینور

(الوقيط) امير وزننده و (الموقوط) اورلمغله وجودی آغرلشوب فاتر وبی مجال اولمش کمسه یه دینور ووقیط
کیجه یتاقده اویقوسی قاچغله وجود ودماغنه شکستلك کلوب سست وفاتر وثقیل اولان آدمه دینور تقول
امسیت وقیطا وهو من طارنومه فامسی متکسرا ثقیلا ومطلقا ضرب وحزن سبیله وجودی سست وثقیل
اولان کمسه یه دینور وشول چقوره دینورکه بعض طپراغی سردوقالین یرلرده یاخود طاغلرده اولوب آنده یغمور
صولری ایرکیلمور اوله وقط کبی جمعی وقطان کلور واولك کسریله ووقاط کلور واولك کسریله وواوی همزه یه ابدالله
اقاط دخی دینور وشاح واشاح کبی (الاستیقاط) بریریغمور ایرکیله جك چقورلی اولمق معناسنه در یقال استوقط المکان
اذا صار فیه وقیط (یوم الوقیط) امیروزننده بین العرب بریوم معروفدرکه انده برجنك اولوب حکم بن خیثمه نام
کمسه مقتول وعثجل بن المأموم ومأموم بن شیبان نام مشاهیر عرب اسیر اولدیلر کویاکه اول کون کندیلره حزن
وکدر یاخود ضرب مثقل جهتیله وهن وثقالت عارض اولدیغی باعث تسمیه در (الوقیط) زبیروزننده بلاد تمیمك
اوست طرفنده مجاشع قبیله سنه مخصوص برصواسمیدرکه آنلرك آندن اوزکه صولری یوقدر وزرود نام موضعده
برصو آدیدر (التوقیط) تفعیل وزننده قیاده یغمور ایرکیله جك چقور اولمق معناسنه در یقال وقط الصخر اذا صار
فیه وقط (الومطة) تمره وزننده یوریلوب درمانده اولمقدن ناشی ییقلوب یاتمغه دینور تقول اخذنی ومطة
ای صرعة من التعب (الوهط) واولك فتحی وهانك سکونیله قیرمق معناسنه در یقال وهطه وهطا من الباب الثانی
اذا کسره وبرنسنه یی ایاقله باصوب چکنه مك معناسنه در یقال وهطه اذا وطئه * شارح تشدید ایله وطأه نسخه سنی
تغلیط ایلمشدر وبرکسه سست وضعیف اولمق معناسنه در یقال وهط فلان اذا ضعف ووهن وآریقلغه دینور
یقال اخذه الوهط ای الهزال وجماعت انسانی یه دینور تقول اتانا وهط منهم ای جماعة وعرفط آغاجلغنه دینور
وبربستان اسمیدر وطائف ترابنده عمرو بن العاصك برمالی یعنی برباغی اسمیدرکه وج نام موضعه اوچ میل مسافه ده
واقع ایدی اصحمه لرینه بهرسنه بیك کره بیك هرك تعبیر اولنان طیاق اوریلوب وهرطیاق برر درهمه اشترا اولنور ایدی
(الایهاط) همزه نك کسریله برکسه یی اورمغله یابر عارضه ایله سست وضعیت وبی مجال ایلمك معناسنه در یقال
اوهطه اذا اوهنه واضعفه واثخنه مؤلف بومعنایی تکرار ایلمشدر وبرکسه یی خوشلنمدیغی بوروطهٔ مکروهه یه
اوغراتمق علی قول یره اوروب حرکت وقیامه بی مجال قلمق یاخود قتل ایلمك معناسنه در یقال اوهطه اذا اوقعه
فیما یکرهه اوصرعه صرعة لایقوم اوقتله (الوهطة) وهده وزننده ومرادفیدرکه الچق واوبروق یره دینور
جمع جنسی وهط وجمع صیغی وهاط کلور واولك کسریله (الاوهاط) همزه نك فتحیله خصومات معناسنه درکه
خصومتك جمعیدر * شارحك بیاننه کوره مفردی وهطدر یقال بینهم اوهاط ای خصومات (التوهط) تفعل
وزننده چاموره کومیلوب باتوب کتمك معناسنه در یقال توهط فی الطین اذا غاب فیه وبرنسنه یی ال ایله یاایاغیله
دوزلدوب یصیلتمق معناسنه در یقال توهط الفراش اذا امتهده ﴿فصل الهاء﴾ (الهبوط) قعود وزننده
اشاغی یه اینمك معناسنه در یقال هبط من الجبل هبوطا من الباب الثانی والاول اذا نزل * مؤلفك بصائرده بیاننه کوره
بوماده نك نزولنده قهر وعنف وانسانده اولورسه استخفاف معتبردر وهبوط برمتاعك قیمتی اکسیلوب اشاغیلق
معناسنه مستعملدر یقال هبط ثمن السلعة اذا نقص (الهبط) حبط وزننده اشاغی یه ایندرمك معناسنه در
یقال هبطه هبطا من الباب الاول اذا انزله ومرض وعلت برکسه نك وجودینی اریدوب زبون ومهزول ایلمك
معناسنه مستعملدر یقال هبط المرض لحمه اذا هزله وبرکسه یه اورمق معناسنه مستعملدر یقال هبط فلانا اذا ضربه
وبربلده یه دخول ایلمك معناسنه مستعملدر کویاکه بلدهٔ اخرادن اورایه نزول ایلر یقال هبط بلد کذا
اذا دخله وبربلده یه برآدمی دخول ایتدرمك معناسنه متعدی اولور یقال هبطه الی بلد کذا اذا ادخله
وبرمتاعك قیمتنی اکسلتمك معناسنه در یقال هبط الله ثمن السلعة اذا انقصه واکسلك معناسنه در یقال فیه هبط
ای نقصان وبرشر وکریهه یه اوغرامق معناسنه در قال الشارح وفی الحدیث * اللهم غبطا لاهبطا * ای نسئلك
الغبطة ونعوذ بك من الذل والنقص والانحطاط (الهبیط) امیر وزننده و (المهبوط) خسته لکدن وبرعلتدن
نحیف وزبون اولمش آدمه دینور (الهیباط) هانك فتحیله روم پادشاهلرندن برینك اسمیدر (التهبط) تانك وهانك
وبای مشدده نك کسره لریله بوزرنکلو برقوش اسمیدر ایاقلرندن آغاجك داللرینه آصیلوب انا اموت انا اموت دیرکبی
اوتوب چاغرر (یهبط) یای تحتیه نك وهانك وبای مشدده نك کسریله بربلده یاخود برارض اسمیدر (الانهباط)
انفعال وزننده یوقریدن اشاغی اینمك معناسنه در یقال انهبط الرجل اذا انحط (الهبوط) صبور وزننده اینش
وانکبه یره دینور فارسیده نشیب دینور یقال لهذا الجبل صعود وهبوط ای حدور (الهبطة) تمره وزننده دوزجه
اولوب انکبه جه اولان یره دینور (الهرط) فرط وزننده برکسه نك عرضنه کرکی کبی طوقنوب چاکچاك ایلمك

﴿فصل الهاء﴾

معناسنه‌در یقال هرط عرضه وفی عرضه هرطامن الباب الاول اذا طعن فیه ومزّقه ومتانتسز بوده وتباه سوز سویلمك معناسنه‌در یقال هرط فی الکلام اذا سفسف (الهرط) هانك کسریله قوجه ناقه‌یه دینور یقال ناقة هرط ای مسنة جمعی اهراط وهروط کلور وسموك کبی آریق دیواره یاپشور اولان اته دینور بونده فتحله‌ده جائزدر تقول اطعمنا لحما هرطا ای مهزولا کالمخاط ومالدار آدمه دینور یقال هوهرط ای متموّل وقوجه وآریق دیشی قیونه دینور نته‌که هرطه دخی دینور هایله وهرطه قورقق احمق آدمه دینور جمع جنسی هرط کلور قرب وزننده (الهیرط) صیقل وزننده کوشك وصالق نسنه‌یه دینور (التهارط) تفاعل وزننده سوکشمك معناسنه‌در یقال تهارطا اذا اتشاتما (الهرمطة) دحرجه وزننده برکسه‌نك عرض وناموسنی دیلیوب طوقمق معناسنه‌در یقال هرمط عرضه اذا وقع فیه (الهطط) ضمتینله هلاك اولمش کسه‌لره دینور یقال هم هطط ای هلکی (الاهطّ) همزه‌نك وهانك فتحیله روننده وطیانقان متحمل ارکك دوه‌یه دینور هطّاء مؤنثیدر یقال جمل اهطّ وناقة هطّاء ای مشّاء صبور (الهطاهط) علابط وزننده آته دینور فرس معناسنه (الهطهطة) زلزله وزننده آت اوقره‌مق معناسنه‌در یقال هطهط الفرس اذا صات بوراده صوتها نسخه‌سنه کوره مراد قصراق اولور وهطهطه سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال هطهط الرجل اذا مشی سریعا وایشی سرعتله طوتمق معناسنه‌در یقال ههطط فی العمل اذا اسرع (هقط) هانك وقافك کسری وطانك سکون اوزره بناسیله آت قسمنه مخصوص زجر وآزاردر (الهقط) فتحتینله یمن لغتنده چاپك یوریمکه دینور یقال له هقط ای سرعة مشی (الهالط) لامك کسریله سلپوك قارنلی آدمه دینور یقال رجل هالط ای المسترخی البطن وبری برینه صارمشمش اکینه دینور یقال زرع هلط ای ملتفّ (الهلطة) تمره وزننده لهطه معناسنه‌درکه ایشیدیلوب هنوز تحقیق وتبین اولنمیان خبره دینور یقال هلطة من خبر ای لهطة (الهملطة) دحرجه وزننده بر نسنه‌یی اخذ ایلمك علی قول جمع ایلمك معناسنه‌در یقال هملط الشیء اذا اخذه اوجمعه (الهمط) هانك فتحی ومیمك سکونیله حقّ باطلدن سچمیوب جور وظلم ایلمك معناسنه‌در یقال همط الرجل همطا من الباب الثانی اذا ظلم وخبط وبر نسنه‌یی اورانلق جهتیله آلمق معناسنه‌در یقال همطه اذا اخذه بغیر تقدیر وقولنده یاخود اکلنده لاابالیانه حرکت ایلمك معناسنه‌در یقال همط فلان اذا لم یبال ماقال وما اکل وبرآدمك مالنی غصب ایلمك معناسنه‌در یقال همط المال اذا اخذه غصبا * شارح الماء نسخه‌سنی استحسان ایلامشدر (الاهتماط) افتعال وزننده و (التهمط) تفعل وزننده بونلرده غصب مال ایلمك معناسنه‌در یقال اهتمط المال وتهمطه اذا اخذه غصبا واهتماط برکسه‌یه شتم وطعن ایله عرضنی تنقیص ایلمك معناسنه‌در یقال اهتمط عرضه اذا تنقصه (الهملطة) دحرجه وزننده اخذ ایلمك یاخود جمع ایلمك معناسنه‌در یقال هملط الشیء اذا اخذ اوجمعه علی قول بونده صواب اولان هملطه اولمقدرکه ذکر اولندی (هنزیط) قندیل وزننده وراء مکرره ایله‌ده زبانزده‌در روم اولکه‌سنده برسرحدّك اسمیدر (التهایط) تفاعل وزننده ناس بریکوب مصلحتلرینه نظام ویرمك معناسنه‌در یقال تهایط القوم اذا اجتمعوا واصلحوا امرهم (الهیط) خیط وزننده غریو وفتنه وفریاد وغوغا ایلمك معناسنه‌در یقال مازال یهیط هیطا وفی هیط ومیط ای ضجاج وشر وجلبة (الهیاط) کتاب وزننده دنوّ وقرب معناسنه‌در ومنه یقال وقع القوم فی هیاط ومیاط ای فی دنوّ وتباعد کما تقدم فی مادة المیط نجز بعونه تعالی

فصل الیاء التحتیة

فصل الیاء التحتیة

(یعاط) یانك حرکات ثلاثی وطانك کسر اوزره بناسیله و (یاعاط) الف زیاده‌سیله قورد وآت قسمنه مخصوص زجر وآزار الفاظندندر وآنکله برقومك دیده بانی دشمن عسکرینی کوردکده کندی قومنه اعلامله انزار ایدر (الایعاط) همزه‌نك کسریله و (التیعیط) تفعیل وزننده و (المیاعطة) مفاعله وزننده لفظ مزبورلری محللرنده سویلمك معناسنه‌در یقال ایعطبه ویعطبه ویاعطبه اذا قال له یعاط اویاعاط نجز بحمده تعالی

باب الظاء المعجمة

باب الظاء المعجمة

فصل الهمزة

فصل الهمزة

(احاظة) حای مهمله ایله اسامه وزننده یمنده حمیر قبیله‌سندن منشعب برقبیله‌نك پدری اسمیدرکه احاظة بن سعد بن عوف‌در یمن مخلافلرندن یعنی ایالتلرندن مخلاف احاظه اکا نسبت اولنور محدّثون واو ایله وحاظه دیرلر (الائتفاظ) فا ایله افتعال وزننده آلمق معناسنه‌در یقال ائتفظه اذا اخذه (المؤتفظ) اسم فاعل بنیه‌سیله لازم معناسنه‌در یقال هو مؤتفظ له ای لازم

فصل الباء الموحدة

فصل الباء الموحدة

(البظّ) بانك فتحی وظانك تشدیدیله سازه دوزن ویرمك معناسنه‌در یقال بظّ المغنّی العود بظّا من الباب الاوّل اذا حرّك اوتاره لیهیئها للضرب وبظّ کلمه‌سی فظّ کلمه‌سنه اتباع اولورکه غلیظ معناسنه‌در یقال هو فظّ بظّ ای غلیظ (البظیظ) امیر وزننده نازك بدنلو اتلو جانلو کسه‌یه

دینور یقال غلام بظیظ ای سمین ناعم ﴿الابظاظ﴾ همزه‌نك كسریله سمورمك معناسنه‌در یقال ابظّ الرجل
اذا سمن ﴿البنظیان﴾ بانك و ظانك كسریله شنظیان وزننده واكا اتباع اولورکه چاغرغان بدخوی عورته دینور
یقال امرأة شنظیان بنظیان ای سیئة الخلق صخابة ﴿البوظ﴾ بانك فتحی و واوك سكونیله رحم اناثه منی آتدرمق
معناسنه‌در یقال باظ یبوظ بوظا اذا قذف ارون ابی عمیر فی المهبل وآر یقلدقدنصكره سمورمك معناسنه‌در
یقال باظ الرجل اذا سمن بعد هزال ﴿البهظ﴾ بانك فتحی و هانك سكونیله بركسه‌یی حقیقی یامعنوی ثقیل نسنه
باصوب زیاده‌سیله ثقلت ومشقت و یرمك معناسنه‌در یقال بهظه الامر بهظا من الباب الثالث اذا غلبه وثقل
علیه وبلغ به مشقة وطواره آغر یوك یوكلتمكله باصدروب درمانده ایلك معناسنه‌در یقال بهظ الراحلة اذا
اوقرها فاتعبها و بركسه‌نك چكه‌سنی و صقالنی قاوره‌یوب طوتمق معناسنه‌در یقال بهظ فلانا اذا اخذ بذقنه
ولحیته ﴿البیظ﴾ حیض وزننده اركك حیوانك منیسنه دینور كذلك عورتك علی قول رجلك منیسنه دینور
وعورتك رحمنه دینور و بیظ مصدر اولور بوظ معناسنه‌كه ذكر اولندی یقال باظ یبیظ بیظا بمعنی باظ یبوظ بوظا

فصل الجیم

﴿الجأظ﴾ جیمك فتحی و همزه‌نك سكونیله چوق صو ایچمكله آغرلشوب سست اولمق معناسنه‌در
یقال جأظ الرجل من الماء جأظا من الباب الثالث اذا ثقل ﴿الجحاظ﴾ كتاب وزننده محجر العین معناسنه‌دركه كوزی
مشتمل اولان چقورجقدر خانهٔ چشم تعبیر اولنور وذكر باشنك اوجنه وقیبسنه دینور ﴿الجحوظ﴾ قعود وزننده
كوز طومالج اولمق معناسنه‌دركه صاحبنه لقمه كوز تعبیر اولنور علی قول بیوك اولمق معناسنه‌در یقال جحظت عینه
جحوظا من الباب الرابع اذا خرجت مقلتها او عظمت و بركسه‌نك ایشنه باقوب فنا ونقصان ربنی كورمك معناسنه‌در
یقال جحظ الیه عمله اذا نظر فی عمله فرأی سوء ماصنع ﴿التجحیظ﴾ تفعیل وزننده برنسنه‌یه دقتله نظر ایلك
معناسنه‌در یقال جحظ الیه اذا حدّد النظر الیه ﴿الجاحظ﴾ كوزینك یمورطه‌سی چیقق لقمه كوز آدمه دینور
بوسببله مشاهیردن اولدن عمرو بن بحر تلقیب اولنمشدر ومزبور معتزلیدر ﴿الجحمظة﴾ دحرجه وزننده قماط
معناسنه‌دركه ذكر اولندی * شارحك بیانه كوره مؤلف بوراده تشویش ایلمشدر زیرا صواب اولان قمط
معناسنه اولمقدر وجحمظه یابی اكوب كریش چكورمك معناسنه‌در یقال جحمظ القوس اذا اطّره بالوتر واوغلانی
دوكمك ایچون اللرینی دیزلرینه محكم باغلمق علی قول مطلقا چكوب باغلمق معناسنه‌در یقال جحمظ الغلام اذا شدیداه
علی ركبتیه لیضرب او اوثقه كیف كان وسرعتله سكرتمك معناسنه‌در یقال جحمظ الرجل اذا عدا سریعا
وبودور كسه‌نك یوریمسی كبی خرده خرده یورمك معناسنه‌در یقال جحمظ الرجل اذا مشی مشی القصیر ﴿الجظّ﴾
جیمك فتحی و ظای مشدده‌نك تشدیدیله طرد ایلك معناسنه‌در یقال جظّه جظّا من الباب الاوّل اذا طرده
و یره چالمق معناسنه‌در یقال جظّ فلانا اذا صرعه وجماع ایلك معناسنه‌در یقال جظّ جاریته اذا جامعها و یلمك
معناسنه‌در یقال جظّ الرجل اذا عدا و بودر كسه سمور وب یومریلنمق معناسنه‌در یقال جظّ الرجل اذا سمن
فی قصر و برآدمی غصه ایله درناك ایلك معناسنه‌در یقال جظّه بالغصة اذا كظه وجظّ صفت اولور یومری
وایری كسه‌یه دینور یقال رجل جظّ ای ضخم ﴿الاجظاظ﴾ همزه‌نك كسریله كبر و تفرعن ایلك معناسنه‌در یقال
اجظّ فلان اذا تكبّر وعتا ﴿الجعظ﴾ وعظ وزننده جظّ كبی ایری وهیكلی قبا آدمه دینور یقال رجل جعظ ای
ضخم وعظیم النفس آدمه دینور یقال رجل جعظ ای عظیم فی نفسه ودائما طعام اوزره دارغنلق پیدا ایدن
بدخوی كسه‌یه دینور یقال رجل جعظ ای السیّٔ الخلق الذی یتسخط عند الطعام وجعظ دفع ایلك معناسنه‌در
یقال جعظه جعظا من الباب الثالث اذا دفعه ﴿الاجعاظ﴾ همزه‌نك كسریله بودخی دفع ایلك معناسنه‌در یقال
اجعظه اذا دفعه وقاچوب كیتمك معناسنه‌در یقال اجعظ الرجل اذا هرب ﴿الجعظانة﴾ و ﴿الجعظان﴾ جیملرك
كسریله بودور آدمه دینور یقال رجل جعظانة وجعظان ای قصیر ﴿الجعمظ﴾ قنفذ وزننده بخیل وحریص
وطمّاع اولا پیر آدمه دینور یقال شیخ جعمظ ای ضنین شره ﴿الجفیظ﴾ فایله قتیل وزننده چوق طورمقله
كوده‌سی شیشمش اولان مقتوله دینور تقول رأیت جفیظا ای قتیلا منتفخا ﴿الجفظ﴾ لفظ وزننده طولدرمق
معناسنه‌در یقال جفظ الاناء جفظا من الباب الاوّل اذا ملأه وجفظ كمینك هلاطنه و پلامورنه دینور یقال ربط
السفینة بالجفظ ای القلس ﴿الاجفیظاظ﴾ احمیرار وزننده لاشه طورمقله شیشمك معناسنه‌در یقال اجفاظّت
الجیفة اذا انتفخت و یقال اجفأظّت مثل اطمأنت بالالف ﴿المجفئظّ﴾ مطمئن وزننده همان اولمك اوزره
اولان شخصه دینوركه اولو مجل تعبیر اولنور یقال رجل مجفئظّ ودابة مجفئظة اذا اصبح علی شفا الموت ﴿الجلحظ﴾
حای مهمله ایله زبرج وزننده و ﴿الجلحاظ﴾ قرطاس وزننده بدنی پك قیللو ایری و یومری آدمه دینور

فصل الجیم

(الجلحاظ) جيمك كسريله جلحظ معناسـنه‌در وقالين طپراقلى ارضه دينور (الجلخاظ) خاى معجمه ايله جلخاظ
وزننده‌و (الجلخظ) جلحظ‌وزننده‌و مرادفلريدر ياخود صواب اولان مهمله ايله اولمقدر (الجلظاء) جيمك كسريله
ارض غليظه‌يه دينور (الجلواظ) قرطاس‌وزننده عامر بن الطفيل نام كسه‌نك قلجى اسميدر (الاجلوّاظ) اجلوّاز
وزننده بردوزه‌يه طوغرى چكيلوب كتمك معناسنه‌در يقال اجلوّظ الشئ والرجل اذا استمرّ واستقام (الجلفاظ)
جيمك كسريله كمى قلفاتجيسـنه دينور طاى مهمله ايله‌ده لغتدر يقال هوجلفاظ اى مصلح السفن (الجلفظة)
دحرجه وزننده كمى‌يى قلفاتلمق معناسنه‌در يقال جلفظ السفينة اذا اصلحها بالخيوط والخرق بالتقيير (الجلماظ)
جيمك كسريله هرنسنه‌يه اشتها ايدن صوغمسز كسه‌يه دينور يقال رجل جلماظ اى شهوان لكل شئ (الجلنظى)
حبنظى وزننده اوموزلرى كتولك كبى قالين آدمه دينور يقال رجل جلنظى اى غليظ المنكبين (الاجلنظاء) اسلنقاء
وزننده پرغضب اولمق معناسـنه‌در يقال اجلنظى الرجل اذا امتلأ غضبا وارقه اوزره ياتوب اياقلرينى هوايه
قالدرمق على قول‌يان اوزره اوزانوب ياتمق معناسنه‌در يقال اجلنظى الرجل اذا استلقى ورفع رجليه او اضطجع
على جنبه وانبسط (الجمحظة) جحمظه وزننده ومجموع معنالرنده مرادفدر (الجمعاظ) جيمك كسريله ياقشقسز
تصلق وغليظ الهيكل كسـه‌يه دينور يقال رجل جمعاظ اى جاف غليظ (الجمعاظة) جيمك كسريله دائما طعـام
اوزره بيوجه طارغنلق پيدا ايدن بدخوى كسه‌يه دينور واكول وانهمان كسـه‌يه دينور وجنعاظ بون واحمق
آدمه دينور يقال رجل جنعاظة اذا كان يتسخط عندالطعـام وكذا الاكول و يقال رجل جنعـاظ اى احمق
(الجنعيظ) قنديل وزننده اكول كسه‌يه دينور وقيصه اياقلو آدمه دينور (الجنعظ) زبرج وزننده حريص وشرهمند
پيره دينور واندامى تصلق نازيبا يوغون كوده‌لو آدمه دينور واحمق كسـه‌يه دينور (الجواظ) غراب وزننده
برخصوصـده صبرسزلق ايدوب چاپك صقندى پيدا ايلكه دينور يقـال ماهذا الجواظ اى الضجر وقلة الصبر
(الجوّاظ) شدّاد وزننده كبروادا ايله يورر اولان قبا وايرى قيافتلو كسه‌يه دينوركه پك ذوقسز وبى نمك شيوه‌در
وشرّ وكريهه‌ده چوق سوزلى شماطه‌جى وعربده‌جى بوش بوغاز كسه‌يه دينور وجموع ومنوع كسه‌يه دينوركه
دائما جمع مال ايدوب بركسه‌يه برنسـنه ويرمز اوله وچاغرغان صيّاح كسـه‌يه دينور و برنسـنه‌دن تيزقلب
صقنديسى پيدا ايدن كسه‌يه دينور جوّاظه دخى دينور وعاجز و بى‌نوا كسه‌يه دينور ومتكبرّ وخودبين اوله‌رق
تصلق و بدقيافت آدمه دينور يقال رجل جوّاظ اى الضخم المختال وكذا الكثير الكلام والجلبة فى الشرّ وكذا
الجموع المنوع وكذا الصيّاح وكذا الضجور وكذا العاجز وكذا المتكبرّ الجافى (الجوظ) جيمك فتحى وواوك سكونيله
و (الجوظان) فتحاتله متكبرانه يوريمك معناسنه‌در يقال جاظ الرجل يجوظ جوظا وجوظانا اذا اختال فى مشيته
و برآدمى غصه ايله درناك ايلك معناسـنه‌در يقال جاظ فلانا بالغصة اذا اشجاه بهـا (التجويظ) تفعيل وزننده
و (التجوّظ) تفعل وزننده سعى ايلك معناسنه‌در يقال جوّظ الرجل وتجوّظ اذا سعى بومعنا سعايت اولمق
حسب الماده اغلبدر (الجيظان) فتحـاتله كبروادا ايله يوريمك معناسـنه‌در يقال جاظ الرجل يجيظ جيظانا
اذا اختال فى مشيته وآرقه‌سنده يوك اولمغله ثقلتله امكليه‌رك يوريمك معناسـنه‌در يقال جاظ بحمله اذا مشى
متثاقلا (الجياظ) شدّادوزننده متكبرانه وضع وادا ايله يورر اولان آدمه دينور ﴿فصل الحاء﴾ (المحبنظى)
اسم فاعل بنيه‌سيله محبنطئ معناسنه‌دركه پرغضب آدمه دينور نته‌كه باب همزه‌ده ذكر اولندى (الحرباظ) حانك
كسريله يايك كريشنى محكم چكوب باغلمق معناسنه‌در يقال حربظ القوس حرباظا اذا شدّ توتيرها (الحضظ) حانك
وضاد معجمه‌نك ضميله و (الحضظ) صرد وزننده برنوع دوايى‌دار واسميدركه دوه قسمنك بوللرندن اتخاذ اولنور
على قول حضض اوله جقدركه خولان ديدكلرى دارودر (الحظّ) حانك فتحى وظاى معجمه‌نك تشديديله بهره ونصيب
معناسـنه‌در على قول فضل وخير جهتيله اولان نصيبه مخصوصدر يقـال انّه لذو حظّ اى نصيب او خاصّ
بالنصيب من الخير والفضل و بخت معناسـنه‌در تقول انّك ذوحظّ اى جدّ جمع قلتى احظّ وجمع كثرتلرى احاظى
كلوركه غيرقياس اوزره‌در اصـل احاظّ ايدى تشـديد ايله ظانك برى يايه ابدال اولندى وحظاظ كلور حانك
كسريله وحظاء كلور حانك كسرى وظانك تشـديديله كه بودخى غيرقياس اوزره‌در وحظّ وحظوظ وحظوظه
كلور حالرك ضميله وحظّ صفت اولور حظيظ كبى كما سيذكر ومصدر اولور نصيبلو ياخود بختلو اولمق معناسنه
تقول حظظت يافلان فى الامر حظا من البـاب الرابع اى كنت حظيظا (الحظيظ) امير وزننده و (الحظىّ)
ياى نسبتله و (المحظوظ) نصيبلو و بختلو آدمه دينور حظ كبى يقال رجل حظ وحظيظ وحظىّ ومحظوظ اى
مجدود (الحظظ) ضمتينله و (الحظظ) صرد وزننده صبر ديدكارى دارويه شـبيه برصمغ اسميدر (الاحظاظ)

﴿فصل الحاء﴾

(همزه)

همزه نك كسريله بركسه بختلو يانصيبلو اولمق معناسنه در يقال احظّ فلان اذا صار ذا حظّ ﴿الحفظ﴾ حانك
كسريله صقلمق معناسنه در يقال حفظ الشئ حفظا من الباب الرابع اذا حرسه وازبر ايلك معناسنه در يقال
حفظ القرأن اذا استظهره و برنسنه يى كوروب كوزتمك معناسنه در يقال حفظ المال اذا رعاه وحفظ غافل اولميوب
تنبه وتبصر اوزره اولمق معناسنه مستعملدر يقال هو من اهل الحفظ اى له قلة غفلة ﴿الحفيظ﴾ امير وزننده
و ﴿الحافظ﴾ صفتلردر يقال هو حفيظ و حافظ اى حارس وحفيظ برنسنه يه مؤكّل اولان كمسه يه اطلاق اولنور
يقال هو حفيظ عليه اى مؤكل وحفيظ مثقال ذرّه ارض وسماده اولان اشيادن برنسنه حفظندن بعيد وغائب
اولميان حضرت حقك اسماء حسناسندندر تعالى شانه نقول ﴿ والله حفيظ لايعزب عنه شئ فى السموات ولا
فى الارض ﴾ وحافظك جمعى حفّاظ كلور حانك ضمى وفانك تشديديله وحفظه كلور فتحاتله كذلك حافظ
برنسنه يه مؤكل ونكهبان اولان كمسه يه دينور وآچق وطوغرى يوله اطلاق اولنور سالكنى اشتباه وانحرافدن
حفظ ايلديكيچون يقال طريق حافظ اى بيّن مستقيم ﴿الحفظة﴾ فتحاتله حافظك جمعيدركه ذكر اولندى بو مناسبتله
شول ملائكهٔ كرام حضراتنه اطلاق اولنوركه اعمال عبادك ضبط واحصاسنه مؤكل اولمرله بجمه آن نه عمل
ايدرلرسه ضبط وقيد ايدرلر آنلره حافظون دخى دينور يقال عليهم الكرام الحفظة وهم الذين يحصون اعمال
العباد من الملائكة وهم الحافظون ﴿الحفظة﴾ حانك كسريله و ﴿الحفيظة﴾ حانك فتحيله حميت وغضب معناسنه دركه
هتك حرمت خصوصنده قلب قبول ايليوب ايدنلره غضبه كلوب دفع ايلمكدن عبارتدر يقال هو من اهل
الحفظة والحفيظة اى الحمية والغضب يعنى عند حفظ الحرمة وحفيظه محافظه دن اسم اولوركماسيذكر ﴿الاحفاظ﴾
همزه نك كسريله طارلتمق معناسنه در ﴿الاحتفاظ﴾ افتعال وزننده طارلمق معناسنه در على قول بونلر بركسه يه
بد وناسزا سوز سويلمكله طارلدوب وطارلمغه مخصوصدر يقال احفظه فاحتفظ اى اغضبه فتغضب ولا يكون
الّا بكلام قبيح واحتفاظ برآدم برنسنه يى كندى نفسيچون تخصيص وحفظ ايلك معناسنه در يقال احتفظه
لنفسه اذا خصها به ﴿المحافظة﴾ مفاعله وزننده برنسنه يه مداومت ايلك معناسنه مستعملدر يقال حافظ على
الشئ اذا واظب عليه ومحلّ ناموس اوله جق عارضه لرى وحرمتى لازم اولنلردن ضرر وخلل شائبه سنى
دفعله قوريمق معناسنه مستعملدر يقال حافظ حريمه محافظة وحفاظا اذا ذبّ عنه ﴿التحفظ﴾ تفعل وزننده
صاقنمق معناسنه در يقال تحفظ عنه اذا احترز ﴿الاستحفاظ﴾ بركسه دن برنسنه نك حفظنى طلب ايلك معناسنه در
يقال استحفظه اياه اذا سأله ان يحفظه ﴿الاحفيظاظ﴾ اعشيشاب وزننده لاشه شيشمك معناسنه در يقال احفاظّت
الجيفة اذا انتفخت ياخود صواب اولان جيمله اولمقدركه ذكر اولندى ﴿الحمظ﴾ حانك فتحى وميمك سكونيله
صيقمق معناسنه در يقال حمظه حمظا من الباب الاوّل اذا عصره ﴿الحنظيان﴾ حانك كسريله بدزبان وفحّاش
كمسه يه دينور يقال رجل حنظيان اى فحّاش ﴿الحنظية﴾ دحرجه وزننده فاحش وناسزا سويلك معناسنه در

﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾

يقال هى تحنظى حنظية اى تفاحش ﴿ فصل الخاء المعجمة ﴾ ﴿الخظّ﴾ خانك فتحى وظاى معجمه نك
تشديديله اسهاله اوغرامق معناسنه در يقال خظّ الرجل خظّا من الباب الاول اذا استرخى بطنه واندال
﴿الخنظوة﴾ قنفذه وزننده طاغك تپه سنه دينور يقال صعد فى خنظوة الجبل اى اعلاه ﴿الخنظيان﴾ حنظيان
وزننده ومرادفيدر ﴿الخنظية﴾ دحرجه وزننده بركسه يى تشهير ورسواى ايلك معناسنه در يقال خنظى به
اذا سمع به وندّد وبركسه يى هزل وسخريه ايلك معناسنه در يقال خنظى به اذا سخر به وناسى برى برينه دوشوروب

﴿ فصل الدال ﴾

بينلرينى افساد ايلك معناسنه در يقال خنظى بينهم اذا اغرى وافسد تجز بعونه تعالى ﴿ فصل الدال ﴾
﴿الدأظ﴾ دالك فتحى وهمزه نك سكونيله طولدرمق معناسنه در يقال دأظ الاناء دأظا من الباب الثالث اذا
ملأه وياره يى صقوب دشمك معناسنه در يقال دأظ القرحة اذا غمزها وسمورمك معناسنه در يقال دأظ فلان
اذا سمن وبركسه يه غيظ وكين ايلك معناسنه در يقال دأظ فلانا اذا غاظه ﴿المدؤظ﴾ غيظ اولنمش كمسه يه
دينور ﴿الدظّ﴾ دالك فتحى وظانك تشديديله اوزوناوزادى قوغوب كتمك معناسنه در يقال دظّه دظّا من الباب
الاوّل اذا شله وطرده ﴿الدعظ﴾ وعظ وزننده فرجه ذكرى بتون صوقق معناسنه در يقال دعظ ذكره فى الفرج
دعظا من الباب الثالث اذا ادخل كله ويقال دعظ الفرج بذكره ودعظه فيها ﴿الدعظاية﴾ دالك كسريله
بودور آدمه دينور وكودهسى اتلوسموز آدمه دينور هرنقدر طوپاج اولميوب بويى اوزون اولورسه ده يقال رجل
دعظاية اى قصير وكذا الكثير اللحم ولوطال ﴿الدعمظة﴾ دحرجه وزننده بودخى ذكرى فرجه بتون صوقق
معناسنه در يقال دعمظه ذكره فى الفرج اذا ادخله فيها بورالرده فرجه ضمير مؤنث ارجاعى عورت تأويلنه

مبيدر (الدعموظ) عصفور وزنده بدخوى كسه يه دينور يقال رجل دعموظ اى السيئ الخلق (الدلظ) دالك
ولامك سكونيله اورمق على قول كوكسنه قاقق معناسنه در يقال دلظه دلظا من الباب الثانى اذا ضربه او دفعه
فى صدره وسرعتله يكوب كتمك معناسـنه در يقال دلظ فى سيره اذا مرّ مسرعا (المدلظ) منبر وزننده و (الدلظّ)
خدبّ وزننده شديد الدفع اولان كسـه يه دينور يقال انه لمدلظ ودلظّ اى شديد الدفع (الاندلاظ) انفعال وزننده
صو طوقشه رق وچارپه رق اقق معناسنه در يقال اندلظ الماء اذا تدافع (الادلنظاء) اسلنقاء وزننده سرعتله مرور
ايلمك معناسنه در يقال ادلنظى الرجل اذا مرّ فاسرع وسمورمك معناسنه در يقال ادلنظى الغلام اذا سمن (الدليظ)
امير وزننده ناسى ملوك قپولرندن دفع ايدر اولان قپوجى يه وسرهنكه دينور يقال فلان دليظ اى مدفع عن ابواب
الملوك (الدلاظ) كتاب وزننده مدافع معناسنه در يقال دالظه دلاظا اذا دافعه (الدلظى) جمزى وزننده شول
بهادره دينوركه جنكده كسه قرشوسنده طوره ميوب برطرفه صاپيلوراوله يقال فلان شجاع دلظى اى تحيد عنه
ولا تقف له فى الحرب (الدلنظى) حبنطى وزننده رونده وچالاك على قول كوده سى قالين وطاولى اركك دوه يه
دينور يقـال جمل دلنظى اى سريع او غليظ سمين (الدلعماظ) سرطراط وزننده دائما ناسى قاله كتورب فصل
ومذمّت ايدن حريص وشرهناك آدمه دينور يقال رجل دلعماظ اى شره وقاع للناس (الدلمظ) زبرج وزننده
قوجه ناقه يه دينور (المدلنظى) مسلنقى وزننده كوده سنك اتى پك وشديد اولان شخصه دينور (الدلنظى) حبنطى
وزننده دلظ ماده سـنده ذكر اولندى

فصل الراء

(الرعظ) رانك ضميله اوقك تمرن كيره جك يرينه
دينوركه آنك اوستنه سكير صاريلور جمعى ارعاظ در ومنه المثل * ان فلانا ليكسر عليك ارعاظ النبل * مثل مزبور
كتدكجه غضبى مشتدّ اولان كسه حقنده ضرب اولنور اصلى بودركه برنسنه ضمننده غضبناك اولان آدم اوتوروب
الندهكى اوق ايله يرى دورتوب قارشديره رق اوقك رعظنى شكست ايدر ياخود آغزده اولان ديشلرك كوكلرى
اوق تمرنلرينك مدخللرينه تشبيه اولنمغله فلان كسـه سكا خشم وغضبدن ناشى ديشـلرينى برى برينه سوروب
قجردادر ديمكدركه حالت مزبور كمال غيظ وغضب اثرى اولمغله محلّ مرقومده ايراد اولنور وفى المثل الآخر
* ما قدرت على كذا حتى تعطفت علىّ ارعاظ النبل * يعنى فلان مطلبه بو قدر سعى ايلدم تحصيلنه قادر اولمدم حتى
ارعاظ نبال بكا اكيلوب منعطف اولديكه مراد افراغ اسباب ايدنجه قدر وسعمى صرف ايلدم ديمكدر (الرعظ)
وعظ وزننده اوقه تمرن كيره جك يردوزمك معناسـنه در يقال رعظ السهم رعظا من الباب الثالث اذا جعل له
رعظا واوقك تمرن كيره جك يرينى قيروب اوفاتمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال رعظ السهم اذ كسر رعظه
(الارعاظ) همزه نك كسريله رعظ ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال ارعظ السهم اذا جعل له رعظا (الترعيظ)
سست وفاتر قلمق معناسـنه در تقول مازال يرعظنى اى يفترنى وايودرمك معناسـنه اولمغله ضدّ اولور تقول
لا ترعّظه اى لا تعجله وپرمقلرينه برعارضه اصابت ايدن كسـه قوّتى وارميدر يوقميدر بيلمك ايچون دپره دوب
اوينانمق معناسنه در ياخود قازيغى يردن چكوب چيقارتمق ايچون برى اوته اوينادوب ارغلامق معناسنه در
يقال رعّظ الاصبع اذا حرّكها ليرى ابها بأس او يقـال رعّظ الوتد اذا حرّكه ليقلعه (الترعّظ) تفعل وزننده
يوكلو دوه يوريمكه باشلامشكن ينه صاحبى طورميوب دنكلرى طوغرلدوب دوزلتمك معناسنه در يقال يترعّظ
جمل بعيره اى يحاول تسـوية حمله فيروغ نجز بعونه تعالى

فصل الشين المعجمة

(الشظّ) حظّ وزننده
برايش برآدمه كوج كلوب زحمت ومشقت ويرمك معناسـنه در يقال شظه الامر شظا من الباب الاول اذا شق
عليـه وناسى طاغتمق على قول طرد وتبعيد ايلمك معناسـنه در يقال شظّ القوم اذا فرّقهم اوطردهم وبرآدمك
ذكرى شظاظ كبى قوامه كلمك معناسـنه در يقال شظ الرجل اذا انعظ وچوال وخرج مقوله سنه شظاظ يكورمك
معناسـنه در يقال شظّ الوعاء اذا جعل فيه الشظاظ وشظّ كوندوز بقيه سـنه دينور يقال اتى فى شظّ النهار
اى بقيته (التشظيظ) تفعيل وزننده بودخى ناسى طاغتمق معناسنه در يقال شظظه القوم اذا فرّقهم (الاشظاظ)
همزه نك كسريله بودخى ناسى طاغتمق معناسـنه در يقال اشظ القوم اذا فرّقهم وبرآدمك ذكرى قوامه كلمك
معناسنه در يقا اشظّ الرجل اذا انعظ وچوال وخرج مقوله سـنه شظاظ يكورمك معناسـنه در يقال اشظّ الوعاء
اذا جعل فيه الشظاظ ودوه قويريغنى كروب اوزاتمق معناسـنه در يقال اشظّ البعير اذا مدّ ذنبه (الاشظاظ)
همزه نك فتحيله ذكرى آتى شظيظك جمعيدر متفرّق نسـنه يه دينور ومنه يقال طار القوم اشظاظا اذا تفرّقوا
(شظاظ) كتـاب وزننده برمعروف اوغرى اسميدر ومنه المثل * فلان اسرق من شظاظ * وشظاظ شول
چوكان باشى كبى اوجى اكرى آغاج پارهسنه دينوركه چاتمه خرجك وچوالك قولپلرينه يكوروب آنكله برى

برينه چتارلر تقول ادخل الوعاء شظاظيه وهى خشبة عقفاء تجعل فى عروتى الجوالقين جمعى اشظه كلور
(الشظيظ) اميروزنده يارلمش اغاج پارەسنه وتختەيه دينور يقال عود شظيظ اى مشقق وچاتيلوب باغلنمش
چواله دينور يقال جوالق شظيظ اى مشدود (الشظشظة) زلزله وزنده چوجق قسمى چوكنى قالدروب
چوكدرى چوكدرى ايشەمك معناسنەدر تقول انظر شظشظة الغلام اى فعل زبّه فى البول (المشظظ) معظم
وزنده ذكرى قوامه كلش كسه يه دينور يقال جاء مشظّظا اى جاء وادافه منهلّ (الشقيظ) قافله اميروزنده
بغايت فخره مائل اوكونكن آدمه دينور فخّار معناسنه (الشمط) شينك فتحى وميمك سكونيله منع ايلك معناسنەدر
يقال شمطه شمطا من الباب الاوّل اذا منعه وقارشدرمق معناسنەدر يقال شمط الشىء اذا خلطه وبرنسنه يى آزجه
آزجه آلمق معناسنەدر يقال شمط الشىء اذا اخذه قليلا قليلا وعنف والحاح درجەسنه وارميەرق بركسه يى
برنسنه يه تحريك واغرا ايلك معناسنەدر يقال شمظه اذا استحثه وحرّكه دون العنف وبركسه يه كاه ملايم وكاه
شدّتلو اولەرق سوزلر سويلك معناسنەدركه خلط معناسندن مأخوذدر يقال شمظه اذا قاله بكلام خلط لينا
بشدّة (الشنظوة) قنفذ وزنده و(الشناظ) كتاب وزنده طاغك يوقريسنه وطوروسنه دينور يقال صعد
فى شنظوة الجبل وشناظه اى اعلاه شنظوەنك جمعى شناظى كلور وشناظ بدنك اتنك صيق وديرنكلولكنه دينور
ومنه يقال امرأة ذات شناظ اى مكتنزة اللحم كثيرته (الشنظيان) شينك كسريله بدخوى عورته دينور يقال امرأة
شنظيان اى سيئة الخلق (الشواظ) غراب وزنده و(الشواظ) كتاب وزنده تونسز صافى آتش يالكنه دينور
على قول آتشك تونيله حرارتنه دينور يقال كانّه شواظ من نار اى لهب لادخان فيه اوهو دخان النار وحرّها
وكونشك حرارتنه اطلاق اولنور تقول احرقنى شواظ الشمس اى حرّها وحيقرمغه وفرياد ايلكه دينور يقال
ماهذا الشواظ اى الصياح وپك صوسزلغه اطلاق اولنور تقول اخذنى الشواظ اى شدة الغلة وبرآدمه سوكمك
مشاتمه معناسنەدر (التشاوظ) تفاعل وزنده سوكشمك معناسنەدر يقال تشاوظا اذا تسابّا (الشيظان) شيطان
وزنده چتين خويلو مصرّ وشديد النفس كسه يه دينوركه قول وفعلندن وعزم وخاطرەسندن بروجهله دوندرمسى
ممكن اولميه يقال رجل شيظان اى الشكس الخلق الشديد النفس (الشيظ) غيظ وزنده اله آغاج وقامش
مقولەسندن قيمق وقيقين تعبير اولنان قلچق باتمق معناسنەدر تقول شاظت فى يدى من قناتك شظية تشيظ شيظا
اى دخلت فيها (التشايظ) تشاوظ وزنده ومرادفيدركه سوكشمك معناسنەدر يقال تشايظا اذا تسابّا تجز
بعونه تعالى

فصل العين

(العظّ) عينك فتحى وظاى معجمەنك تشديله جنك پك شدّتلنوب بغايت
محنت ويرمك معناسنەدر يقال عظّته الحرب عظّا من الباب الاوّل اذا عضّته * شارح ديركه بعض فقهاء لغت
ديديلركه ضاد ايله عضّ ديش اصرمغه وظا ايله عظّ حرب وزمان كبى شديد نسنەلرك اصرمسنه يعنى درد ومحنت
ويرمسنه مخصوصدر انتهى * وعظّ بركسه يى اوروب يره يصامق معناسنەدر يقال عظّ فلانا بالارض اذا الزقه بها
(العظعظة) زلزله وزنده و(العظعاظ) زلزال وزنده اوق نشانه طوغرى كتميوب دترەيەرك كيدوب برطرفه
بوريلوب صاپمق معناسنەدر يقال عظعظ السهم اذا ارتعش فى مضيه والتوى وقورقق كسه جنكده خصمندن
قچنليوب رجعتله برجانبه يان ويرمك معناسنه مستعملدر يقال عظعظ الجبان اذا نكص عن مقاتله ورجع وحاد
وطاغه چيقمق معناسنەدر يقال عظعظ فى الجبل اذا صعد ودابّه كمال تعب وثقلتندن قويريغنى برى اوته صالوب
اويادەرق يوريمك معناسنەدر يقال عظعظت الدابّة اذا حركت ذنبها ومشت فى ضيق من نفسها وفى المثل
* لاتعظينى وتعظعظى * اى لاتوصينى واوصى نفسك اوالصواب ضمّ اوّل الثانية يعنى بونده ايكى كونه توجيه
اولندى ومثل مزبور برخاتونه خطابدر اولا لاتعظى وعظدن مؤنث نهى حاضردر نون وقايه وياء متكلم داخلدر
كذلك تعظعظى شاذ اولەرق ينه وعظدن امر مؤنثدر پس معنا اى خاتون سن بكا پند ونصح ايله بلكه كندى نفسكه
پند ونصيحت قيل ديمك اولور ثانيا تعظعظى تانك ضميله عظعظەدن مأخوذ اولوركه اوق نشانه اكرى وارمق
معناسنەدر پس معنا سن كندى نفسكده تيرگجروكبى فاسد ونامستقيم ايكن ناسه صلاحله امر ايلكه حالكه
ملايم دكلدر ديمك اولور وصواب اولان وجه ثانيدر (المعاظة) مفاعله وزنده بركسه يى اصرمق معناسنەدر
يقال عاظّه اذا عاضه وپك شدّتله صواش ايدشمك معناسنەدر يقال عاظّ القوم اذا كاوحوا شديدا (العظاظ)
قتال وزنده بودخى پك شدّتله صواش ايدشمك معناسنەدر يقال عاظّوا معاظة وعظاظا اذا كاوحوا وحاربوا
شديدا ولاقوا فيها بالمشقة (العظة) عينك فتحيله جنكده اولان شدّته ومحنت ومشقته دينور تقول ضاقت نفسنا
من عظة الحرب اى شدّتها ومشقتها (الاعظاظ) همزەنك كسريله بركسه يى جنكده شدّت ومشقته اوغراتمق

معناسنه در يقال اعظه الله اذا جعله ذاعظاظ ﴿العكظ﴾ عينك فتحى وكافك سكونيله آليقومق معناسنه در
يقال عكظه عكظا من الباب الثانى اذاحبسه وبرنسنه يى اوغمق معناسنه در يقال عكظ الشئ اذاعركه وبركسه نك
ادلهٔ فخريه سنى ردّ ايدوب آنى ذليل ومقهور قلمق معناسنه در يقال عكظ فلانا اذاقهره وردّعليه فخره ﴿التعاكظ﴾
تفاعل وزننده فخر ايدشمك معناسنه در يقال القوم يتعاكظون اى يتفاخرون وبرى بريله مجادله ومحاجه
ايدشمك معناسنه در يقال تعاكظا اذا تجادلا وتحاجّا ﴿عكاظ﴾ غراب وزننده بر بازار اسميدركه نخله ايله طائف
مياننده واقع صحراده قوريلور ايدى بين العرب برعظيم بازار ايدى بهرسنه ذى القعده غرّه سنده قوريلوب
يكرمى كون مدّت مستمرّ اولور ايدى اقطار وآفاقدن قتى وافر عرب تجمع ايدوب برى بريله تعاكظ يعنى مشاعره
ومناشده ايله تفاخر ومباهات ايدرلر ايدى وجه تسميه دخى بودر اديم عكاظى سوق مرقومه يه منسوبدر ﴿التعكظ﴾
تفعل وزننده بر آدمك ايشى چپارزلنوب كوجلمك وشدّتلنمك معناسنه در يقال تعكظ امره اذا التوى وتعسر
وتشدّد وبركسه نك سفر وغربتى اوزايوب سخت وشديد اولمق معناسنه در يقال تعكظ فلان اذا اشتدّ سفره
وبعد وناس بريرده توقف ايدوب امور ومصلحتلرى تمشيتنه باقق معناسنه در يقال تعكظ القوم اذا تحبسوا
ينظرون امورهم ﴿التعكيظ﴾ برآدمى مصلحتدن صرف وتحويل ايلمك معناسنه در يقال عكظه عن حاجته اذا
صرفه وبركسه نك ايشنى كوجلدوب صرپلندرمق معناسنه در يقال عكظ حاجته اذا نكدها وبرنسنه سفارشنده
مبالغه ايلمك معناسنه در يقال عكظ فى الايصاء اذابالغ فيه ﴿المعاكظة﴾ مفاعله وزننده برآدمك حقنى اداده صرپه
چكوب عوق وتأخير ايلمك معناسنه در يقال عاكظه اذا مطله ﴿العكيظ﴾ امير وزننده بودور كسه يه دينور يقال
رجل عكيظ اى قصير ﴿العنظوان﴾ عفوان وزننده شول شرير كسه يه دينوركه شرّتندن ناشى خلق تشهير
ورسواى ايدر اوله يقال رجل عنظوان اى شرير مسمع وناس بينني افساد ايدوب برى برينه دوشورر اولان
ساحره دينور يقال رجل عنظوان اى ساحر مغر وعنظوان دوه مرعاسندن اولان شور اوت انواعندن براوتك
اسميدركه دوه آنى چوق رعى ايلسه وجع بطن پيدا ايدر على قول چوغان تعبير اولنان نباتك اجود والطفنه دينور
و﴿عنظوان﴾ عوف بن كنانه نك لقبيدر قبيله سى خلق كنديسنى دشمنلرى طرفنه جاسوس اوله رق ارسال ايدوب
عنظوان نام نبات مزبور يانته واردقده سايه سنه يان كلوب بو عنظوانه دن برقدم مفنك اولم ديو جواب ايلمكله
عنظوان ايله ملقب اولدى ﴿العنظيان﴾ عينك كسريله عنظوان ايله ايكى اوّلكى معنالرده مرادفدر و﴿عنظيان﴾
وجودى تصلق بدزبان فحش كوى كسه يه دينور يقال رجل عنظيان بذىّ فاحش جاف وجوانلغك اوّل
هنكامنه دينور يقال فعله فى عنظيان الشباب اى اوّله ﴿العنظية﴾ دحرجه وزننده بركسه يه بدسوز ايشتدرمك
معناسنه در يقال عنظى به اذا اسمعه كلاما قبيحا واشبو تركيب ومادّه نك حق وانسبى معتلّ بابنده ذكر اولنمقدر
زيرا سيبويه نونك زائد اولديغنى تصريح ايلمشدر نجز بعونه تعالى ﴿فصل الغين المعجمة﴾ ﴿المغظغظة﴾
اسم مفعول بنيه سيله واسم فاعل بنيه سيله پك قينايان تنجره يه دينور يقال قدر مغظغظة اى الشديدة الغليان
﴿الغلظة﴾ غينك حركات ثلاثيله و﴿الغلاظة﴾ كتابه وزننده و﴿الغلظ﴾ عنب وزننده يوغون اولمق معناسنه در
يقال غلظ الشئ غلظة وغلاظة وغلظا من الباب الخامس والثانى ضدّرق واكين قالينلشوب دانه لرى چيقمق
معناسنه مستعملدر يقال غلظت السنبلة اذا خرج فيها الحبّ ﴿الغليظ﴾ امير وزننده و﴿الغلاظ﴾ غراب وزننده
وصفلردر قالين وكنده نسنه يه دينور ﴿الغلظ﴾ غينك فتحيله خشونتلو درشت يره دينور يقال ارض غلظ
اى خشنة ﴿الاغلاظ﴾ همزه نك كسريله خشونتلو غليظ يره اينمك معناسنه در يقال اغلظ المسافر اذا نزل بالغلظ
وبرنسنه يى غليظ بولمق معناسنه در على قول غليظ نسنه اشترا ايلمك معناسنه در يقال اغلظ الثوب اذا وجده
غليظا او اشتراه كذلك وبركسه يه سرد ودرشت سوز سويلمك معناسنه در يقال اغلظ له فى القول اذا خشنه
﴿الاستغلاظ﴾ بودخى اكين قالينلشوب دانه لرى چيقمق معناسنه در يقال استغلظت السنبلة اذاخرج فيها
الحبّ يعنى استحكمت نبتته وغلظت وخرجت حبوبه وبرنسنه يى غليظ عدّ ايلمكله اشترادن وازكلمك معناسنه در
يقال استغلظه اذا ترك شراءه لغلظه ﴿الغلظة﴾ غينك كسريله و﴿المغالظة﴾ مغالطه وزننده خصومت
وعداوت معناسنه مستعملدر يقال بينهما غلظة ومغالظة اى عداوة ﴿الدية المغلظة﴾ معظمه وزننده شبه عمد
ديتيدركه اوتوز حقه واوتوز جذعه وقرق ثنيه ايله بازل مابيننده اولان ديشى دوه دركه اول سنه مجموعيده كبه
اولوب بطنلرنده ولدلرى اوله يقال يلزم فيه الدية المغلظة وهى ثلاثون حقة وثلاثون جذعة واربعون مابين
الثنية الى بازل عامها كلها * شارح ديركه مؤلف شافعى اولمغله مذهبنه كوره اثلاثا تقسيم ايلمشدر امام محمدك دخى

فصل الغين المعجمة

قولی بودر و امامین ارباعا تقدیر ایلدیلرکه یکرمی بش بنت مخاض ویکرمی بش بنت لبون ویکرمی بش حقه
ویکرمی بش جذعه‌در مغلظه ایله‌وصف خطایه نسبته مبنی‌در انتهی (الغنظ) غینك فتحی و نونك سكونیله برنسنه
برآدمی زیاده‌سیله محنت و مشقته دوشوروب غصه‌ناك ایلمك معناسنه‌در یقال غنظه الامر غنظا من الباب الثانی
اذا جهده وشقّ علیه و غنظ دائمی کربت واندوهه دینور فتحتینله‌ده جائزدر یقال لازال مکروبا بالغنظ ای الکرب
والهمّ اللازم وشدّت غم و محنتدن اولوم درجه‌سنه وارمق معناسنه‌در یقال غنظ فلان اذا اشرف علی الهلکة
(الغنیظ) امیروزننده‌شول‌خرما قوریغنه دینورکه صالقمیله اغاجندن کسیلوب نضج بولمق ایچون برمحله وضع
وترك اولنه (الغنظیان) غینك کسریله دلی زفیربد زبان وفحاش کمسه‌یه دینور یقال رجل غنظیان ای فاحش
بذیّ (الغنظیة) عنظیه‌وزننده‌ومرادفیدرکه ذکر اولندی یقال غنظی به بمعنی عنظی (الغناظ) سحاب وزننده
وکتاب وزننده غم ومحنت ومشقت معناسنه‌در ومنه یقال فعل ذلك غناظیك علی التثنیة ای لیشقّ علیك مرّة
بعد مرّة (الغیظ) غینك فتحیله خشم وغضب علی قول اشدّی یاخود حدّت وسورتنه واوّلنه دینورکه ابتدا
هیجانیدر یعنی دم قلبك ثوراندن درونده پیدا اولان حرارتدرکه کیده‌رك مشتدّ اولوب طارغنلق اولور
وبو مصدردر طارلتمق معناسنه واسم اوله‌رق استعمال اولنور یقال غاظه یغیظه غیظا اذا اغضبه اوهو اشدّه
او سورته‌واوّله ویقال مات بغیظه وغیظ اسامیدندر غیظ بن مرّة بن عوف بن سعد بن ذبیان برکسه‌در (الاغتیاظ)
افتعال وزننده غضبه کلمك معناسنه‌در یقال غاظه فاغتاظ (التغییظ) بودخی غضبه کتورمك معناسنه‌در
(التغیظ) غضبلنمق معناسنه‌در یقال غیظه فتغیظ ونصف نهار اسیلکی شدّتلنمك معناسنه‌در یقال تغیظت
الهاجرة اذا اشتدّ حیها (الاغاظة) همزه‌نك کسریله و(المغایظة) مفاعله وزننده بونلرده اغضاب ایلمك
معناسنه‌در یقال اغاظه وغایظه ای غیظه (غیاظ) شدّاد وزننده بنوضبیه‌دن ابن مصعب‌در (الغیاظ) غینك
کسریله خشم وغضب معناسنه‌در یقال فعل ذلك غیاظك ویقال غیاظیك علی التثنیة مثل غناظیك یعنی
اوایشی سنی مرّة بعد اخری اغضاب ایچون ایتدی ﴿فصل الفاء﴾ (الفظّ) حظّ وزننده غلیظ الجانب
﴿فصل الفاء﴾
وبدخوی وناتراش‌ونادان‌اولوب‌سرد و یوغون‌سوزلوکمسه‌یه‌دینورکه ترك‌وخوبراد تعبیراولنور یقال رجل فظّ
ای بین الفظاظة الغلیظ الجانب السیّء الخلق القاسی الخشن الکلام وقولهم فظّ بظّ اتباع وفظّ مصدر اولور
فظظ دیدکلری اشکنبه صوینی صیقوب ایچمك معناسنه‌در یقال فظّ الفظظ فظّاً من الباب الاول اذا عصره
وشربه (الفظاظة) فافك فتحیله و (الفظاظ) فانك کسریله برکسه فظّ وغلیظ اولمق معناسنه‌در یقال فظّ
الرجل فظاظة وفظاظا من الباب الرابع اذا کان فظّاً (الفظظ) فتحتینله دوه اشکنبه‌سنك صوینه دینورکه
بادیه‌ده صو بولنمدیغی یرده اعراب طائفه‌سی صیقوب ایچرلر (الافتظاظ) بودخی فظظ ایچمك معناسنه‌در یقال
افتظّ الفظظ اذا عصره وشربه (الفظیظ) امیروزننده ارك علی‌قول عورتك منیسنه دینور (الفظاظة) فانك
ضمیله فظیظ لفظندن فعاله‌درکه رحمه نازل اولمش منی اوله‌جقدر عصاره‌کبی ومنه قول عایشة رضی الله عنها
لمروان بن الحکم (ولکنّ الله لعن اباك وانت فی صلبه فانت فظاظة من لعنة الله) ای نطفة وقطعة ویروی فضض
وقد تقدّم (الفوظ) فوز وزننده و (الفواظ) فوات وزننده‌اولمك معناسنه‌در یقال فاظ فلان یفوظ فوظا وفواظا
اذا مات (الفیظ) غیظ وزننده و (الفیظوظة) شیخوخه وزننده و (الفیظان) فتحاتله و (الفیوظ) قعود وزننده
بونلرده اولمك معناسنه‌در یقال فاظ فلان یفیظ فیظا وفیوظة و فیظانا وفیوظا اذا مات ویقال فاظ نفسه
ای قاءها یعنی اخرج روحه بمعنی مات بوصورتده لازم ومتعدی استعمال اولنور وقیء نفس اخراج روحدن
کنایه‌درکه کنایهٔ تلمیحیه ایله بنه‌وفات ایتمك مراددر وبعضیلر دیدیلرکه اشبو فاظ ماده‌سی نفسه لفظنه مقارن اوله‌رق
استعمال اولنمز بلکه همان فاظ الرجل عنوانده مستعمل اولور وفاض ماده‌سی نفسه لفظیله بنه معنای مزبورده
استعماله اولنور نته‌که محلنده ذکر اولندی ویقال حان فیظه وفوظه ای دنا موته ﴿فصل القاف﴾
﴿فصل القاف﴾
(القرظ) فتحتینله سلم اغاجنك یپراغنه علی قول سنط اغاجنك یمشنه دینورکه پلامودکبی آنلر ایله دباغت اولنور اقاقیا
دیدکلری صمغ اول یمشك عصاره‌سیدر وسلم وسنط مغیلان نوعندندر مصرك اوطونلغیدر آنکچون مصر تیکنی
وسنط آغاجی دیرلر برقاچ نوع اولور یقال دبغ الادیم بالقرظ وهو ورق السلم او ثمر السنط ویعتصر منه الاقاقیا
(القارظ) قرظ آغاجنك یپراغینی یاخود ثمرینی دوشوریجی آدمه دینور (القارضان) تثنیه بنیه‌سیله عنزه قبیله‌سندن
مذکر بن عنزه وعامر بن رهم نام کمسه‌لره اطلاق اولور ومنه المثل * لا آتیك اویؤوب القارظان * یعنی قرظان دونوب
کلنجه قدر بن سکا وارمکه ابدی وارمقدن کنایه‌در او کلمه‌سی الی ان معناسنه‌در مزبورلر قرظ دوشورمکه چیقوب

غيبت منقطعه ايله غائب اولوب بردخى رجعت ايلديلر (القرّاظ) شدّاد وزننده قرظ صاتجيسنه دينور (المقروظ) قرظ ايله دباغت اولنمش ياخود آنكله بويانمش ميشينه وسختيانه دينور يقال اديم مقروظ اى مدبوغ او مصبوغ بالقرظ (القرظىّ) عربىّ وزننده و (القرظىّ) جهنىّ وزننده يمن اولكه سنه منسوب ديمكدر زيرا شجر قرظك منابتيدر يقال كبش قرظىّ وقرظىّ اى يمنىّ (سعد القرظ) اصحابدندر دائما قرظ دوشوروب آنكله تجارت وانتفاع ايلديكى باعث اضافه در (مروان القرظ) وجه مذكور اوزره يمن ديارينه دائما غزا ايلدكله اسمنه مضاف اولمشدر (قرظة بن كعب) فتحاتله صحابيدر (ذوقرظ) على قول ذوقريظ زبير وزننده يمنده بر موضع اسميدر (قرظان) فتحاتله زبيد قضاسنده بر پلانقه اسميدر (قريظه) جهينه وزننده يهود خيبردن بر قبيله در (القرظ) قرض وزننده وآنده لغتدر قطع معناسنه تقول قرظته ذات الشمال بمعنى قرضته (القرظ) فتحتينله بركسه ذليل ايكن عزّ وسيادته نائل اولمق معناسنه در يقال قرظ فلان قرظا من الباب الرابع اذا ساد بعد هوان بومعنا قرظ ايله مدبوغ يامصبوغ اولان اديم حسن وقيمت بولديغى تصوّريله اخذ اولنمشدر (التقريظ) حياتده اولان آدمى مدح وستايش قلمق معناسنه در كرك حق ايله اولسون وكرك باطل ايله اولسون يقال قرّظ فلانا اذا مدحه قارظ دباغت وصبغ ايله اديمى تحسين ايلديكى كبى مقرّظ دخى ممدوحنى تحسين وتزيين ايلديكى ملاحظه سيله اخذ اولنمشدر (التقارظ) تفاعل وزننده مدح ايدشمك معناسنه در يقال هما يتقارظان المدح اى يمدح كلّ صاحبه (الاقعاظ) همزه نك كسريله بركسه يه كوجلك ايدوب زحمت ومشقته اوغراتمق معناسنه در يقال اقعظه اذا شقّ عليه (القوظ) قيظ وزننده ومراد فيدركا سيذ كرپس واوى ويائى اولور (القيظ) غيظ وزننده ياز موسمنك صميم وخالص هنكامنه دينوركه حرارتك غليانى وقتدر اولكرك طلوعندن سهيل يلدزينك طلوعنه قدر مدّتدر حزيران وتموز آيلرى اوله جقدر جمعى اقياظ وقيوظ در تقول اقنا به فى القيظ وهو صميم الصيف وقيظ مصدر اولور كون پك استى اولمق معناسنه تقول قاظ يومنا يقيظ قيظا اذا اشتدّ حرّه وموسم مزبورده برمكانده مقيم اولمق معناسنه در يقال قاظ القوم بالمكان اذا اقاموا به قيظا (المقايظة) مقاتله وزننده و (القياظ) قتال وزننده و (القيوظ) قعود وزننده كه شاذدر زيرا مفاعله مصدرى دكلدر معامله يى قيظ وقتنه كسشمك معناسنه در نته كه مشاهره آيلقله ومياومه كونلكله معامله دن عبارتدر يقال قايظه مقايظة وقياظا وقيوظا اذا عامله قيظا (التقييظ) تفعيل وزننده بودخى غيظ هنكامنده بريرده اقامت ايلمك معناسنه در يقال قيظ القوم بالمكان اذا اقاموا به قيظا وبرنسنه برآدمه قيظ موسمنده كفايت ايلمك معناسنه در يقال قيظه الشئ اذا كفاه لقيظه (التقيظ) تفعل وزننده بودخى قيظ مدتنده بريرده آرام ايلمك معناسنه در يقال تقيظ القوم بالمكان اذا اقاموا به قيظا (المقيظ) مقيل وزننده و (المقيظ) مقعد وزننده اسم مكانلردر قيظ فصلنده اقامت ايده جك مكانه دينور (المقيظة) مدينه وزننده شول نباته دينوركه قيظ موسمى تمامنه قدر تازه ويشل اوله رق قالور اوله (القيظىّ) ياى نسبتله قيظ موسمنده متولد ياوري يه دينور يقال جدى قيظىّ اذا نتج فى القيظ وقيظىّ بن لوذان اصحابدندر (اقياظ) همزه نك فتحيله بر موضع آديدر (مخلاف قيظان) حيران وزننده يمنده ذوجبله قربنده بر ناحيه اسميدر تجز بعونه تعالى

فصل الكاف

(الكرظ) فرض وزننده برآدمك عرضنه طعن ايلمك معناسنه در يقال كرظ فى عرضه كرضا من الباب الاول اذا قدحه (الكرظ) كافك كسريله دائما ناسك عرض وناموسنه قدح وطعن ايدن كمسه يه دينور يقال هو كرظ حسب اذا كان يكرظه (الكرظة) غرفه وزننده اوقك كزينه ويايك كوشه سنده كريش چكوره جك كرتكنه دينور كظره معناسنه (الكظة) كافك كسرى وظانك شده سيله امتلاء عارضه سنه دينور يقال اخذته الكظة اى البطنة وامتلاء سببيله حادث اولان رنج وزحمته دينور (الكظّ) حظّ وزننده طعام معده يى صولوق آلميه جق درجه ده طولدروب امتلايه اوغراتمق معناسنه در يقال كظه الطعام كظا من الباب الاوّل اذا ملأه حتى لايطيق النفس وكظّ صفت اولور امور شديده كنديسنى باصوب نفس آلميه جق مرتبه عاجز وفرومانده اولمش آدمه اطلاق اولنور يقال رجل كظّ اذا صار قد بهظته الامور فعجز عنها (الاكتظاظ) افتعال وزننده امتلا اولمق معناسنه در يقال كظه الطعام فاكتظّ وسيل صويى طاشقن اولمغله مجرى صقشوب طار كلمك معناسنه مستعملدر يقال اكتظّ المسيل بالماء اذا ضاق لكثرته (الكظاظ) و (الكظاظة) كافلرك فتحيله بركوج ايش برآدمى باصوب بغايت درد ومحنته اوغراتمق معناسنه در امتلاء معناسندن مأخوذدر يقال كظه الامر كظاظا وكظاظة من الباب الاوّل اذا بهظه وكربه وجهده (الكظيظ) امير وزننده و (المكظوظ) و (المكظظ) معظم وزننده باصقن ايش آلتنده درد ومحنته اوغرامش آدمه دينور (الكظاظ) كتاب وزننده شدّت وتعب معناسنه در يقال لقى منه كظاظا اى شدّة وتعبا وكظاظ مفاعله دن

مصدراولور مكاظّه كبی جنك و محاربه یه اوزون اوزادی شدّتله چالشوب ممارست ایلمك معناسنه یقال كاظّ القوم
مكاظّة و كظاظا اذا لازموا طویلا و مارسوا شدیدا فی الحرب (التكظكظ) تزلزل وزننده اكول كمسه قارنی هرطولدقجه
برلشوب قالبلنمق ایچون برركرّه دیكیلوب اوتوره رق اكل طعام ایلمك معناسنه در یقال هو یتكظكظ عند الاكل
ای ینتصب قاعدا كلما امتلأ بطنه (الكظكظة) زلزله وزننده قربه و طولوم صویی طولدردقجه كندی كندیسنه
طوغریلوب دیكلمك معناسنه در یقال یكظكظ السقاء اذا كان یستوی كلما صببت فیه الماء و امتلأ (الكعیظ) امیروزننده
و (المكعظ) معظم وزننده بودور كشی یه دینور یقال رجل كعیظ و مكعظ ای قصیر (الكاظة) فتحاتله اغسق
كمسه نك یورویشنه دینور (الاكاظ) اغلظ وزننده آغسغه دینور اقزل معناسنه یاخود بونده صواب اولان
طاء مهمله ایله اولقدر یقال رجل اكاظ ای اقزل (الكنظ) كنز وزننده بركوج ایش برآدمی نهایت درجه ده
رنج و محنته اوغرادوب غم و اندوهله طولدرمق معناسنه در یقال كنظه الامر كنظا من الباب الثانی و الاول اذا بلغ
مشقته وغمه وملأه (التكنظ) تفعل وزننده كنظ معناسنه در یقال تكنظه الامر بمعنی كنظه (الكنظة) غرفه
وزننده برنسنه یی برطاریره قصدروب صقشدرمغه دینور ضغطه معناسنه ﴿فصل اللام﴾ (اللأظ) لامك
فتحی و همزه نك سكونیله بركسه یی مغموم ایلك علی قول بركسه یی طوتمق ایچون اردندن قوغوب كیده رك
اكا یقلشمق معناسنه در یقال لأظه لأظا من الباب الثالث اذا غمه او طرده و قد دنامنه و یورجلو مقلوله سنه بك
صقلجم ایتمك معناسنه در یقال لأظه فی التقاضی اذا شدّد علیه (اللحظ) لامك فتحی و حانك سكونیله و (اللحظان)
فتحاتله برنسنه یه كوز قویریغیله باقق معناسنه در كرچه شزر دخی بومعنایه در لكن لحظك مفهومنده زیادهٔ
التفات معتبردركه چوقجه التفاتله باقق اولور یقال لحظه و الیه لحظا و لحظانا من الباب الثالث اذا نظر الیه بمؤخّر
عینیه بوراده عینیه تثنیه عنوانده اولمق جهتین اعتباریله در (الملاحظة) مفاعله وزننده معنای مزبوردن واحد
واثنین ایچون اولور و تفكر و اندیشه كه عین بصیرتله برامرك حقیقتنه نظر ایلمكدن عبارتدر ملاحظه اطلاقی بونظره
مبنی در (اللحاظ) سحاب وزننده كوزلك قویریغنه دینور تقول نظر الیّ بلحاظ عینه ای بمؤخّرها (اللحاظ) كتاب وزننده
دوه نك كوزلرینك آلتنه باصیلور بركونه تمغا اسمیدر و قوشك قنادلرندن ال ایله صیریلان یلكره دینور و لحاظ السهم
اوقك یلك چوررلمش یرندن یلكله برابر اوله رق برویه طوغری یرینه دینور (التلحیظ) تفعیل وزننده اسمدر لحاظ ایله
معنای اوّلده مرادفدر (اللحیظ) امیروزننده نظیر و شبیه معناسنه در یقال ماله لحیظ ای نظیر و شبیه و لحیظ
برمعروف صویك و یاخود برصوبركه سنك اسمیدر كه صویی بغایت خوشدر (لحوظ) صبور وزننده هذیل قبیله سی
یوردنده برطاغك آدیدر (لحظه) تمره وزننده تهامه ده برارسلان یتاغی یرك اسمیدر و منه اسدلحظة (التلحظ)
تفعل وزننده برنسنه اجزاسی بری برینه یاپشق درجه سنده طار اولمق معناسنه در یقال تلحظ الشیء اذا ضاق
و التصّ (اللظّ) لامك فتحی و ظانك تشدیدیله چتین خویلو امتزاجی مشكل تندوتیز آدمه دینور یقال رجل لظّ
ای عسر متشدّد و لظّ مصدر اولور لزوم و الحاح معناسنه یقال لظه لظا من الباب الاول اذا لزمه و الحه و طرد ایلمك
معناسنه در یقال لظه اذا طرده (اللظلاظ) ثرثار وزننده لظ ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال رجل لظلاظ ای لظّ
و پك اسّی كونه دینور یقال یوم لظلاظ ای حارّ (اللظیظ) امیروزننده بودخی لزوم و الحاح معناسنه در یقال لظه لظا
و لظیظا اذا لزمه و الحّ ولم یفارقه (الملظاظ) ملحاح وزننده و مرادفیدر زیاده سیله مبرم كمسه یه دینور یقال رجل
ملظاظ ای ملحاح (الملظة) میمك ضمی و لامك كسریله رساله معناسنه مستعملدر كه برمحله كوندریلان مكتوبدر
الظاظدن مأخوذدر متضمن اولدیغی مادّه یی مرسول الیهه الحاح یاخود اكا ملازمت ایلدیكنه مبنی در یقال ارسله
ملظة ای رسالة (الالظاظ) همزه نك كسریله علی الدوام ملازمت ایلك معناسنه در یقال الظ به اذا لازم و دائمی
اولمق معناسنه در یقال الظّ المطر اذا دام و بریرده اقامت ایلك معناسنه در یقال الظّ بالمكان اذا اقام (التلظظ) تفعل
وزننده و (اللظلظة) زلزله وزننده یلان افراط خبث و اغتیاظندن ناشی بری اوته قلدایوب و باشنی صالوب اوینامق
معناسنه در یقال تلظظت الحیة و لظلظت اذا تحرّكت و حرّكت رأسها من شدّة اغتیاظها (التلاظّ) تفاعل
وزننده بری برینی اوزون اوزادی قوغوب كیتمك معناسنه در یقال تلاظّ الخیل اذا تطاردوا (الملعظة) معظمه وزننده
سموز و اتلو جانلو اوله رق اوزون بویلو قیزه دینور یقال جاریة ملعظة ای سمینة طویلة جسیمة (اللعمظة) دحرجه
وزننده و (اللعماظ) دحراج وزننده اتلو كمیكدن آغز طلوسی اتی دیش ایله صیرمق معناسنه در یقال لعمظ اللحم
لعمظة و لعماظا اذا انتهسه من العظم ملأ الفم (اللعمظ) جعفر وزننده و (اللعموظ) و (اللعموظة) لاملرك ضمیله
هرشیئه حریص و مشتهی اولان صوغومسز آدمه دینور لعمظك جمعی لعامظ و لعموظك لعامیظ در یقال رجل

لعمظ و لعموظ و لعموظة ای حریص شهوان ولعموظ طال قاوق واو یتی کسه یه دینور یقال هو لعموظ ای طفیلیّ
(اللعماظ) قرطاس وزننده بیهوده لافزن کسه یه دینور یقال رجل لعماظ ای طرماذ (اللفظ) لامك فتحی و فانك سکونیله
برنسنه یی آتمق معناسنه‌در یقال لفظه ولفظه وبه لفظا من الباب الثانی والرابع اذا رماه وسوز سویلمك معناسنه
مستعملدرکه کویا سوزی آغزدن اتار یقال لفظ بالکلام اذا نطق به واولمك معناسنه مستعملدر کویا که روحنی
رمی ایدر یقال لفظ فلان اذا مات ویقولون جاء وقد لفظ لجامه ای مجهودا عطشا واعیاء یعنی صوسز ویورغون
وفرومانده اولدیغی حالده کلدی دیه‌جك محلده ایراد اولنور (الملفوظ) و (اللفیظ) امیر وزننده آتلمش نسنه یه دینور
(التلفظ) تفعل وزننده تکلم معناسنه‌در یقال تلفظ الرجل اذا تکلم (اللافظة) دریایه اطلاق اولنور ایچنده اولانی
طشره آتدیغیچون وحرف تعریفسز معرفه یعنی علم اوله‌رق لافظه دخی اطلاق اولنور یقال رکب اللافظة
ولافظة ای البحر ولافظه خروسه اطلاق اولنور دانه‌لری منقاریله دیوشوروب کندیسی اکل ایلمیوب طاوغنك
آغزینه القا ایلدیکیچون و یاوریسنی آغزیله بملین قوشه اطلاق اولنور زیرا دانه‌یی قورسغندن چیقاروب
یاوریسنك آغزینه القا ایدر وشول قیونه اطلاق اولنورکه کویش کتوروب طورر کن صاغمغه چاغرلدقده
آغزندن کویشنی آتوب نشاطله صاغلمغه کلور اوله و دکرمنه اطلاق اولنور رمی دقیق ایلدیکیچون امثالدن * اسمح
من لافظة * قولنده‌کی لافظه‌دن معانئ مذکوره‌نك هربری مراد اولور ولافظه دنیایه اطلاق اولنور ایچنده اولانی
آخرته طرح ایلدیکیچون (اللفاظة) ثمامه وزننده آغزدن آتیلان شیئه دینور یقال رمی باللفاظة وهی ما رمی
من الفم وبر نسنه‌نك بقیه‌سنه اطلاق اولنور یقال مابقی الالفاظته ای بقیته (اللفاظ) کتاب وزننده تره‌یه دینور
بقل معناسنه وبنو اياد یوردنده بر صو آدیدر ضمله‌ده زبانزددر (اللمظ) لامك فتحی و میمك سکونیله دل ایله
آغزك کوشه‌لرنده قلان طعام بقیه‌سنی اراشدرمق معناسنه‌در یقال لمظ الرجل لمظا من الباب الاول اذا تتبع
بلسانه اللماظة واکل وشربدنصکره دیلنی چیقاروب دوداقلرینی سیلوب یلانمق علی قول برنسنه‌نك دادینی بیلمك
ایچون یابجه یابجه داتمق معناسنه‌در یقال لمظ الرجل اذا اخرج لسانه فمسح به شفتیه او تتبع الطعم وتذوّق
وبرکسه‌یه آزجه نسنه و یرمك معناسنه مستعملدر یقال لمظ فلانا من حقه اذا اعطاه (اللماظة) ثمامه وزننده
آغزده قلان طعام بقیه‌سنه دینور یقال الق لماظة من فیه ای بقیة الطعام فی فیه (التلمظ) تفعل وزننده لمظ
ایله ایکی معنای اوّلده مرادفدر یقال تلمظ الرجل بمعنی لمظ و یلان دلنی چیقاروب یلام یلام ایلمك معناسنه
مستعملدر یقال تلمظت الحیة اذا اخرجت لسانها (التلمیظ) تفعیل بودخی برآدمه برمقدارجه نسنه و یرمك
معناسنه مستعملدر یقال لمظ فلانا من حقه اذا اعطاه (اللماظ) سحاب وزننده بر دادیملق شیئه دینور یقال
ماله لماظ ای شئ یذوقه ودل اوجیله داتمغه دینور یقال شربه لماظا اذا ذاقه بطرف لسانه (الملامظ) میمك
فتحیله دوداقلرك چوره‌سنه دینورکه دل ایله یلانه‌جق یرلردر یقال لمظ ملامظه ای ماحول شفتیه (الالماظ)
همزه‌نك کسریله برآدمك دوداغنه داده‌جق صو بناشدرمق معناسنه‌در یقال المظه اذا جعل الماء علی شفتیه و برآدمی
پرغیظ وغضب قلمق معناسنه مستعملدر یقال المظ علیه اذاملاءه غیظا و بزی صیق و تفه‌لی طوقومق معناسنه
مستعملدر تقول المظلی نسیجك یامرأة ای صفق (اللمظة) غرفه وزننده و (اللمظ) فتحتینله بعض آتك آلت
دوداغنده اولان آقلغه دینور علی قول چهره‌سنده اولیوب همان ایکی دوداغنده اولان آقلغه دینور یقال بالفرس
لمظة ولمظ ای بیاض فی جحفلته السفلی او بیاض فی شفتیه فقط و یورکده اولان سیاه نقطه‌یه اطلاق اولنور سویدا کبی
و برپرمق سمن صافی‌یه اطلاق اولنورکه جویز قدر برشئ اولور یقال اخذ لمظة من السمن ای قدر ما یأخذ بالاصبع
وآتك الی یاخود ایاغی بلکجه‌لرنده بوقاغیلق دیدکاری یرك اوزنده اولان پول کبی بیاضه اطلاق اولنور ومطلقا
بیاض نقطه‌یه و بنکه اطلاق اولنغله سویدا معناسیله ضدّ اولور * مترجم دیرکه بونلر مجاز اولمغله ضدیتلری منظوردر
(الالمظ) احمر وزننده آلت دوداغی آق اولان آته دینور نته‌که اوست دوداغی آق اولانه ارثم دینور یقال فرس المظ
اذا کانت فی جحفلته السفلی لمظة فان کانت فی العلیا فارثم (المتلمظ) اسم مفعول بنیه‌سیله تبسم ایده‌جك یره دینورکه
مراد ایکی دوداغك قاوشق اولدیغی حالده آغزه کلان یرلریدر یقال انه لحسن المتلمظ ای المتبسم (المتلمظة) اسم
فاعل بنیه‌سیله دوه‌نك ایکی اللرینك انجکارینی بری برینه چاتوب قاوشدرمق وجهیله باغلمغه دینور یقال قیّد بعیره
المتلمظة وهی ان یقرّن بین یدیه حتی یمسّ الوظیف (الالتماظ) افتعال وزننده برنسنه‌یی چابك آغزه اتمق
معناسنه‌در یقال التمظ الشئ اذا طرحه فی فمه سریعا و برآدمك حقنی تباه و هدر ایلمك معناسنه مستعملدر یقال التمظ
بحقه اذا ذهب به و برنسنه‌یه صاریلوب صارمشمق معناسنه‌در یقال التمظ بالشئ اذا التفّ و دوداقلرینی ارالقلرندن

فصل الميم

فصل النون

انجه صيصلق كبي سس چيقاره رق بری برينه قاوشدرمق معناسنه‌در يقال التمظ بشفتيه اذا ضمّ احداهما على الاخرى مع صوت منهما (الالماظ) احرار وزننده آت المظ اولمق معناسنه‌در يقال الماظّ الفرس اذا صار المظ (التملّاظ) سنمّار وزننده شول كسه‌يه دينوركه بر فردك محبتنده دائم وبرقرار اوليه يقال رجل تملّاظ اذا صار لا يثبت على مودّة احد (التملاظة) هايله چوق سوزلو ويكشاق ياوه كوعورته دينور يقال امرأة تملاظة اى ثرثارة مهذارة (اللمعظة) لعمظه كلمه‌سندن مقلوبدركه صوغومسز كسه‌يه دينور يقال رجل لمعظة اى حريص لحّاس (اللوظ) لامك فتحى وواوك سكونيله لأظ معناسنه‌دركه ذكر اولندى يقال لاظه يلوظه لوظا بمعنى لأظه (الملوظ) منبر وزننده ضرب ايده‌جك دكنكه ياخود قامچى‌يه دينور يقال ضربه بالملوظ اى بعصا يضرب بها او بسوط (الالتياظ) بر ايشك حصولى متعذّر اولمق معناسنه‌در يقال التاظت الحاجة اذا تعذّرت

فصل الميم

(المماحظة) ملاحظه وزننده بوغور ناقه‌يى آشمق ايچون زور ايدوب چوكرمك معناسنه‌در يقال ماحظ الفحل الناقة اذا استناخها بالقوّة ليضربها (المشظ) فتحتينله چالى وتيكنلى نبات وآغاج بداغى مقوله‌سنه يابشمقله اله قيمق تعبير اولنان خرده تيكن باتمق معناسنه‌در يقال مشظ الرجل مشظا من الباب الرابع اذا مسّ الشوك او الجزع فدخل فى يده منه شئ واو يلقلرك ايچ يوزلرى بر برينه طوقنوب سورتمك معناسنه‌در يقال مشظ الرجل اذا اصابت ربلتيه الاخرى (المشظ) ميمك فتحى وشينك سكونى وفتحتينله دابه‌نك سكيرلرى اتلرندن طشره بلورمك معناسنه‌در يقال مشظت الدابة مشظا ومشظا من الباب المزبور اذا ظهر عصبها من لحمها ومشظ شيئك سكونيله اله بتان قيمق ديدكارى قلچق كبى تيكنه وآغاج پارچه‌كنه دينور ومشظ بر يرى اختيار ايدوب آنده قالمق معناسنه‌در يقال مشظ البلد مشظا من الباب الاول اذا تخيّره وبر كسه‌دن بر نسنه آلمق معناسنه مستعملدر يقال مشظ فلانا اذا اخذ منه شيئا (المشظة) ميمك كسريله اخشابده قيمق وقيقين ديدكارى تيكن طرزنده خرده آغاج پارچه‌كنه دينوركه اله بتار تقول دخلت بيدى مشظة اى شظية (المظّ) ميمك فتحى وظانك تشديديله نار آغاجنه دينور دانه‌لرى برى برينه يناشق اولمغله اطلاق اولنمشدر ملازمت معناسنه مماظه‌دن مأخوذدر على قول بيان نارى آغاجنه دينوركه سراة طاغلرنده بتار ودائما چچك وبروب ثمرى اولمز وچچكلرنده شيره اولمغله مصّ اولنور ومظّ ايكى قرداش قانى ديدكارى دارويه دينور دم الاخوين ودم الغزال دخى دينور وارطى نام شجر كوكندن حاصل اولان عصاره‌يه دينور ومظ مصدر اولور لوم وسرزنش ايلمك معناسنه تقول مظظته مظا من الباب الاول اذا لمته (المظاظة) فظاظه وزننده ومرادفيدركه غليظ وكنده وشديد الخلق اولمق معناسنه‌در يقال فيه مظاظة اى فظاظة (الامظاظ) همزه‌نك كسريله ياش آغاجك رطوبتى چكلمك ايچون بر يره قويوب قوريمسنه منتظر اولمق معناسنه‌در تقول امظظت العود الرطب اى توقّعت ذهاب ندوته وعرضته لذلك (المماظّة) مفاعله وزننده و(المماظ) قتال وزننده برى برينه شركير اولوب منازعه ومخاصمه ايلمك معناسنه‌در تقول ماظظته مماظة ومماظا اى شاررته ونازعته وبر نسنه‌دن منفك اولميوب ملازمت ايلمك معناسنه‌در تقول ماظظت الخصم اذا لازمته (التماظّ) تفاعل وزننده لسانله سوكشمك معناسنه‌در يقال تماظّ القوم اذا تعاضّوا بالسنتهم (المظمظة) مضمضه وزننده ومرادفيدركه چالقه‌مق معناسنه‌در يقال مظمظ الشئ اذا ذبذبه

فصل النون

(النشوظ) قعود وزننده نبات هنوز يرى ياروب آغزشغندن اوج ويروب چيقمق معناسنه‌در يقال نشظ النبات نشوظا من الباب الاول اذا نبت من ارومته اوّل ماينبد وحين يصدع الارض (النشظ) كشط وزننده بر نسنه‌يى سرعتله قاپمق معناسنه‌در يقال نشظ الشئ لشظا اذا اسرع فى اختلاسه (النعظ) وعظ وزننده وفتحتينله و(النعوظ) قعود وزننده برآدمك ذكرى قوامه كلمك معناسنه‌در يقال نعظ ذكره نعظا ونعظا ونعوظا من الباب الاوّل اذا اقام * مترجم ديركه نعوظ بين الاطبّاء بر علت آديدركه يونانيده فريسموس ديرلر دائما ذكر قوام اوزره اولور (الناعوظ) ذكره قوام ويريجى مقوّى‌يه دينور يقال شرب الناعوظ اى الذى يهيج النعظ (الانعاظ) همزه‌نك كسريله شهوت غالب اولمق معناسنه‌در يقال انعظ الرجل والمرأة اذا علاهما الشبق ودابه فرجنى آچوب يومق معناسنه مستعملدركه اكثرى كوسنيش حيوان او يلجه ايدر يقال انعظت الدابة اذا فتحت حياءها مرّة وقبضته اخرى (الانتعاظ) افتعال وزننده انعاظ ايله معناى ثانيده مرادفدر يقال انتعظت الدابة بمعنى انعظت (النعظ) كتف وزننده پك اشتهالو فرجه دينور يقال حرّ نعظ اى شبق (بنو ناعظ) بر بطن آديدر (النكظ) فتحتينله و(النكظ) نونك فتحى وكافك سكونيله و(النكظة) فتحاتله و(المنكظة) مسعده وزننده چابلغه دينور تقول نلته بالنكظ والنكظ والنكظة والمنكظة اى بالجهد وايومكه دينور عجله وشتاب معناسنه ونكظ فتحتينله پك آچيقمق

معناسنه‌در يقال نكظ الرجل نكظا من الباب الاوّل اذا جاع شديدا وايودرمك معناسنه‌در يقال نكظه اذا اعجله (الانكاظ) همزه‌نك كسريله و(التنكيظ) بونلرده ايودرمك معناسنه‌در يقال انكظه ونكظه اذا اعجله وتنكيظ بركمسه‌نك ايشنى كوجلدوب چيره‌شك ايلك معناسنه‌در يقال نكظ حاجته اذا عسرها (التنكظ) تفعل وزننده برماده يولندن چيقوب طولاشق وچپارز اولمق معناسنه‌در يقال تنكظ عليه امره اذا التوى وبخل وضنت ايلك معناسنه‌در يقال تنكظ عليه اذا بخل وسفر وغربتده حالى شدّت وصعوبت بولمق معناسنه‌در يقال تنكظ الرجل اذا اشتدّت حاله فى السفر ﴿فصل الواو﴾ (وحاظة) واوك ضميله يمن اولكه‌سنده بر بلده ياخود برارض اسميدر احاظه دخى دينور بخلاف وحاظه اكا نسبت اولنور (الوشظ) واوك فتحى وشين معجمه‌نك سكونيله بالته‌نك دليكى طاره‌لوب صاپى اوينامق ايچون چوى صوقمق معناسنه‌در يقال وشظ الفأس وشظا من الباب الثانى اذا ضيق خرتها بخشب وكيكدن بر پارچه‌سنى قيرمق معناسنه‌در يقال وشظ العظم اذا كسر منه قطعة وبر مقدارجه جماعت برقوم كثيره لاحق اولوب من بعد آنلر ايله بيله‌جه اولمق معناسنه‌در تقول وشظ القوم الينا اى لحقوا بنا فصاروا معنا وهم قليل (المواشظة) مفاعله وزننده و(التواشظ) تفاعل وزننده ذكرلرينى قالدروب برى برينك قارننه طيامق معناسنه‌در يقال الغلامان واشظا وتواشظا اذا انعظا فعصر كل ذكره فى بطن صاحبه (الوشيظ) اميروزننده اتباع وخدمه‌يه دينور يقال هو من وشيظ فلان اى اتباعهم وخدمهم وبر آدمك احلافنه يعنى معاهدلرينه دينور تقول نحن من وشيظه اى احلافه واصل واحددن اولميوب شورادن بورادن بريكمش ديرنتى ناسه دينور * شارحك بيانته كوره بو معنالر وشيظك جمعى اولان وشايظك اولوب بونلرك واحدينه وشيظه دينور (الوشيظة) سفينه وزننده قطرداق وكرتلك ديدكلرى يومشق كيك پارەسنه دينوركه اصل كيكك اوجنده اولور تقول اكلت وشيظة اى قطعة عظم تكون زيادة فى العظم الصميم وقيريق چناق وقواطه مقوله‌سنى كناد ايتدكلرينى اغاج پارەسنه دينور يقال شعب القدح بوشيظة وهى قطعة خشب يشعب بها القدح وبيكانه اولوب برجماعت ارالغنه دخيل اولان كسه‌لره دينور يقال هم وشيظة فى قومهم اى حشو فيهم (الوعظ) واوك فتحى وعينك سكونيله و(العظة) عده وزننده و(الموعظة) منزله وزننده بركمسه‌يه قلبنى يومشده‌جق ثواب وعقابه دائر كلام تذكير ايلك معناسنه‌دركه پند ونصيحت ايلك واوكوت ويرمك تعبير اولنور يقال وعظه وعظا وعظة وموعظة من الباب الثانى اذا ذكره مايلين قلبه من الثواب والعقاب (الاتعاظ) افتعال وزننده وعظى قبول ايلك معناسنه‌در يقال وعظه فاتّعظ (الوقظ) واوك فتحى وقافك سكونيله وقذلفظنده لغتدركه بركمسه‌يه اوروب اندامنى خرد ايدوب اولومجل ايلك معناسنه‌در يقال وقظه وقظا من الباب الثانى اذا وقذه وبرنسنه اوزره دائم وثابت اولمق معناسنه‌در يقال وقظ على الامر اذ دام عليه وثبت وبركمسه‌يه اوروب يره يصامق معناسنه‌در يقال وقظ فى رأسه على المجهول بمعنى وقط ياخود بونده صواب اولان طاء مهمله ايله اولمقدر ووقظ شول كوچك حوضه دينوركه اطرافندن آقنديلرى اولمغله آنلردن ايچنه چوق صو آقوب متكثر ومجتمع اوله (الوقيظ) اميروزننده يرندن حركت وقيامه قدرتى اولميان يره يصانمش ناتوانه دينور يقال رجل وقيظ اى مثبت لايقدر على النهوض (الوكظ) وقظ وزننده دفع ايلك معناسنه‌در يقال وكظه وكظا من الباب الثانى اذا دفعه وبر نسنه‌يه مداومت قلمق معناسنه‌در يقال وكظ على الامر اذا داوم عليه (المواكظة) مفاعله وزننده بودخى مداومت معناسنه‌در يقال واكظ على الامر اذا داوم (التوكظ) تفعل وزننده برخصوص يولندن چيقوب چپارزلنمق وطولاشقلنمق معناسنه‌در يقال توكظ امره اذا التوى تجز بعونه تعالى ﴿فصل الياء﴾ (اليقظة) فتحاتله اسمدر اويانقلغه دينور تقول ماانساك فى النوم واليقظة وهى نقيض النوم (اليقاظة) كرامه وزننده و(اليقظ) فرح وزننده اويانق اولمق معناسنه‌در يقال يقظ الرجل ويقظ يقاظة ويقظا من الباب الخامس والرابع ضد نام (الاستيقاظ) اويقودن اويانمق معناسنه‌در تقول ايقظته فاستيقظ اى انتبه وخلخال وحلى مقوله‌سى قغشده‌مق معناسنه مستعملدر يقال استيقظ الخلخال والحلىّ اذا صوت (اليقظ) ندس وزننده و(اليقظ) كتف وزننده و(اليقظان) سكران وزننده وصفلردر اويانق آدمه دينور جمعلرى ايقاظ كلور مؤنثنده يقظى دينور سكرى وزننده (ابو اليقظان) فتحاتله برصحابى وبرتابعى كنيه‌لريدر وخروس قسمنك كنيه‌سيدر (التيقيظ) تفعيل وزننده و(الايقاظ) همزه‌نك كسريله اويندرمق معناسنه‌در يقال يقظه وايقظه اى نبهه تجز الجلد الاوّل من الاوقيانوس بعونه سبحانه وتعالى والحمدلله فى الآخرة والاولى

﴿باب العين﴾

﴿فصل الهمزة﴾ (ذواثيع) ثاى مثلثه ايله زبيروزننده همدان قبيله‌سندن برشاعرك لقبيدر وزيد بن اثيع ياخود يثيع تابعيدر

﴿فصل الواو﴾
﴿فصل الياء﴾
﴿باب العين﴾
﴿فصل الهمزة﴾

امام علیّ رضی الله عنه حضرتلرندن روایت حدیث ایلشدر ﴿ازیع﴾ زای معجمه ایله اسامیٔ ناسدندر اصلی وزیع ایدی
﴿اعاع﴾ مکررا همزه لرك ضمیله عمل وتکلفله قیٔ ایتمك اوزره اولان آدمك صوتندن حکایه درنته که اح اح اوکسوره نك
صوتندن حکایه در اصلی هع هع ایدی هاء ایله وقد جاء فی حدیث السواك وهو علیه السلام ❊ کان اذا تسوّك قال
اعاع ❊ کانه یتهوّع ای یتقیأ ﴿المألوع﴾ مجنون وزننده و ﴿المأولع﴾ مطربل وزننده دلو یه دینور یقال هو مألوع
ومأولع ای مجنون ﴿الاولع﴾ افکل وزننده وآنك کبی اسمدر دلولکه دینور یقال به الاولع ای الجنون ﴿الامّع﴾
همزه نك کسری ومیم مشدده نك فتحیله هلع وزننده و ﴿الامّعة﴾ هلعه وزننده وهمزه لرك فتحیله لغتدر شول ساده دل
وخود بخود رأی وتدبیردن عاطل آدمه دینورکه رأی واحد اوزره ثابت اولمیوب هر کیم نه رأی ایدرسه همان
اکا تبعیت ایدر اوله یقال رجل امّع وامّعة اذا کان یتابع کل احد علی رأیه لا یثبت علی شیٔ * شارحك بیاننه کوره امّع
لفظی اتّی معك لفظندن وامّعه انی معه لفظندن منحوتدر وامّع وامّعه طال قاوغه اطلاق اولنور یقال هو امع وامّعة
ای متبع الناس الی الطعام من غیر ان یدعی ودین ومذهب جهتنده دخی آخره مقلّد اولان آدمه دینورکه بلا فکر
ولا رویة وبلا تحصیل برهان دین ومذهبنی غیره تابع ایدن کسه دن عبارتدر یقال فلان امّع وامّعة ای المحقب الناس
دینه وصنعت مخصوصه سی اولمامغله نه صنعت ایشـلیه یم دیو یاخود صنعتنی ایوجه بیلمامکله نه کونه یپایم دیو
عجزندن مترّدد اولان آدمه ده اطلاق اولنور یقـال رجل امّع وامّعة ای متردّد فی غیر صنعة وداٸما انا مع الناس دیر
اولان آدمه ده اطلاق اولنورکه خود بخود رجل تامّ اولمامغله داٸما ناسـه معیّت وتبعیت ایدر اوله یقال رجل امّع
وامّعة اذا کان یقول انا مع الناس وامّعه نسوانه وصف اولمز پس امرأة امّعة دینمز علی قول وصف اولور ﴿التأمّع﴾
تفعل وزننده و ﴿الاستیماع﴾ استفعال وزننده برکسه امّعه اولمق معناسنه در یقال تامّع الرجل واستأمّع اذا صار امّعة

❊ فصل الباء ❊

❊ فصل الباء ❊ ﴿البتع﴾ بانك کسری وتانك سکونیله و ﴿البتع﴾ عنب وزنـنـده بالدن اتخاذ اولنان قواملو
قوی نبیذه دینور علی قول اوزم شیره سـنه دینور یاخود بانك کسریله خمره دینور یقال شرب البتع والبتع ای
نبیذ العسل المشتدّ او هو سلالة العنب او بالکسر الخمر وبتع بانك کسریله اوزون آدمه دینور یقال رجل بتع ای
طویل ﴿البتع﴾ فتحتینله بیونك دیبی ودونه جك یری پك وشدید اولمرق بیون اوزون اولمق معناسـنه در یقال
بتع الفرس بتعا من الباب الرابع اذا طال عنقه مع شدّة مغرزها وبدنك اوبناق یرلری وبری برینه قاوشان اکاری
قاتی وشدید ومحکم اولمق معناسنه در یقال بتع الجسد وبتع الرجل اذا کان شدید المفاصل والمواصل وبرکسه بر
ایشی طانشقسز رأی خودیله کورمك معناسـنه در تقول بتع فلان بامر لم یؤامرنی فیه ای قطع دونی ﴿البتع﴾
کتف وزننده وصفدر بیونك کوکی محکم اولمرق بیونی اوزون حیوانه دینور مؤنثی بتعه در یقال فرس بتع
ای طویل العنق مع شدّة مغرزها وشول جسده وآدمه دینورکه اك واوبناق یرلری متین وشدید اوله یقال جسد
ورجل بتع ای شدید المفاصل والمواصل ﴿الابتع﴾ اجمع وزننده طولغون عضوه دینور یقال رسغ ابتع ای ممتلیٔ
والك واوبناق یرلری قویّ وشـدید آدمه دینور مؤنثی بتعاء وجمعی بتع در بانك ضمیله ﴿البتوع﴾ قعود وزنـنـده
ایراقلشمق معناسـنه در یقال بتع فی الارض بتوعا من الباب الاول اذا تباعد وکسلمك معناسنه در یقال بتع منه اذا
انقطع ﴿الانتباع﴾ انفعال وزنـنـده بودخی انقطاع معناسـنه در یقال انبتع اذا انقطع ﴿البتع﴾ بانك فتحی وتانك
سـکونیله بتع دیدکاری نبیذ مذکور یاپوب اتخاذ ایلمك معناسـنه در یقال بتع النبیذ بتعا من الباب الثانی اذا اتخذه
وصنعه ﴿الباتعة﴾ ابن عباد محیط نام کتابنده وهمندن ناشی بونی تای فوقیه ایله تقیید ایلیوب لکن صحیحی ثای مثلثه ایله
بائعه در غیری احتمالی یوقدر ﴿ابتعون﴾ برکلمه درکه اجمعون لفظنه تأکیدایچون اتباع اذکر اولنور اکتعون وابصعون کبی
یقال جاء القوم کلهم اجمعون اکتعون ابصعون ابتعون اتباعات لاجمعین بونلرك اوچیده اجمعون لفظنه اتباع اولمغله
همـان انك عقبنده ذکر اولنورلر ترتیب مذکور اوزره یاخود اجمعون کلمه سـندنصکره ترتیبلری یوقدر مراد
ایلدیککی تقدیم اراده که متوقفدر ویقال جاءت النساء جمع کتع بصع بتع مجموعنده اولك ضمی وثانینك فتحیله در
ویقال جاءت القبیلة جمعاء کتعاء بصعاء بتعاء جمله سیده حمراء وزننده در کرچه وجه مذکور اوزره ترتیب مرقوم
لازم دکلدر همان کل کلمه سـندنصکره جمع ماده سـندن مسبوك اولانی ایراد ایدوب بعده سائرلرینی نه کونه ذکر
ایدرسك اراده که منوطدر لکن کتع ماده سندن مصوغ اولانی باقیلره وبصع ماده سندن مسبوکی بتع ماده سنه تقدیم
ایلمك مختاردر وامام فرّاء عربدن اعجبنی القصر اجمع والدار جمعاء عبارتیله حکایه ایلمشدر اجمع وجمعاء کلمه لری حالیت
اوزره در لکن اجمعین وجمع کلمه لرنده انجق توکیدی جائز کورمشـدر وابن درستویه اجمعین لفظنده حالیتی دخی
تجویز ایلمشدر وصحیح اولان بوقولدر بناء علیه اشبو ❊ فصلوا جلوسا اجمعین واجمعون ❊ حدیث شریفی وجهین

مزبورينله روايت اولنمشدر حتى بعضلر اعنيكم اجمعين تأويليله اجمعين لفظنى ضمير مقدّر منصوبدن تأكيد اعتبار
ايلمشدر ﴿البثع﴾ بانك وثاى مثلثه نك فتحيله خاصّة دوداقلرده قان بلورملك يعنى پك قرمزى اولمق معناسنه در واكر
دوداقلرده ومجموع بدنده ظهور ايدرسه بثغ دينور باى موحده وغين معجمه ايله بوراده نقطتين تحتيتين ايله والياء
نسخه لرى غلطدر يقال بثعت شفتاه بثعا من الباب الرابع اذا ظهر الدم فيهما وبر آدم كولركن دوداغى دوريلوب
دونمك معناسنه در يقال بثعت شفته اذا انقلبت عند الضحك ويقال فلان بثع اذا انقلبت شفته ﴿الباثعة﴾ شول
دوداغه دينوركه زياده سيله قرمزى اوله شويله كه شدّتندن چتلايوب قان طمرلرى مشاهده اولنه يقال شفة باثعة
اذا كانت يبثع فيها الدم حتى كاد تنفطر ﴿الابثع﴾ احمر وزننده دوداغى وجه مذكور اوزره پك قرمزى كشى يه
دينور بين العرب اويلهسى دوداق معتبرد كلدر اسمر اولمسى مقبولدر مؤنثى بثعاء در حمراء وزننده ﴿البثعة﴾ تمره
وزننده لسانك لثغه يرنده يعنى اوجنده قرنجه باشى كبى خلقة تومورب چيقمش اته دينور يقال فى لسانه بثعة وهى لحمة
نائتة فى موضع اللثغة ﴿التبثيع﴾ تفعيل وزننده يارهده ديش ديش اتلر ظهور ايلمك معناسنه در يقال بثع الجرح اذا خرج
فيه بثع شبه الضروس تخرج فيه ﴿البجع﴾ بانك فتحى وجيمك سكونيله كسمك معناسنه در يقال بجعه بالسيف بجعا
من الباب الثالث اذا قطعه ﴿بجع﴾ صرد وزننده مصر ديارينه مخصوص برقوش آديدر قورسغندن كورك ايدينوب
كيرلر ﴿البخذعة﴾ خاء وذال معجمتينله دحرجه وزننده قلجله كسمك معناسنه در نته كه مقلوبى اولان خذعبه دخى
بومعنايه در يقال بخذعه اذا قطعه بالسيف كخذعبه ﴿البخع﴾ منع وزننده بركمسه كندى نفسنى غمّ وغصه ايله قتل
وهلاك ايلمك معناسنه مستعملدر يقال بخع فلان نفسه بخعا من الباب الثالث اذا قتلها غما وصو چيقنجه قدر قويويى
قازمق معناسنه مستعملدر يقال بخع الركية اذا حفر حتى ظهر ماؤها وبر آدمه خلوص اوزره مبالغه وجهيله پند
ونصيح ايلمك معناسنه مستعملدر يقال بخع له نصحه اذا خلصه وبالغ واكينجى ترلايى برسنه ديكلندر ميوب بهرسنه
پيدرپى حرصله سوروب حراثت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال بخع الارض بالزراعة اذا نهكها وتابع حراثتها
ولم يجمها عاما وبر آدمك سويلديكى خبرى تصديق ايلمك معناسنه مستعملدر كه تصديقله سوزينى قطع ايدر يقال
بخع فلانا خبره اذا صدقه وذبيحه يى بوغزلقده مبالغه ايدوب بچاغى بخاع ديدكارى طمره قدر يتشدرمك معناسنه در
يقال بخع بالشاة اذا بالغ فى ذبحها حتى بلغ البخاع بوماده بومعنايه موضوع اولوب بعده مطلقا مبالغه وجهيله
اولان افعالده علاقهٔ مزبوره ايله استعمال اولندى ومنه قوله تعالى ﴿فلعلك باخع نفسك﴾ اى مهلكها مبالغا
فيها حرصا على اسلامهم ﴿البخوع﴾ قعود وزننده بركمسه يه خضوع وتواضع ايدوب حقنى اقرار ايلمك معناسنه در
يقال بخغ له بخوعا من الباب الثالث اذا اقرّ له وخضع له كما يقال بخع بخاعة وبخوعا من الباب الرابع ﴿البخاع﴾
كتاب وزننده ارقهده برطمردركه بيون كميكندن برى چكيلوب نزول ايدر وبونونله نخاع ديدكارى طمرك غيريدر
زمخشرى ايكيسنى بر زعم ايلمشدر زمخشرى بونى آق ايليك ومردار ايليك وقورقار ايليك ديدكارى اوزون
ايليك ايله بيان ايلمشدركه اوكورغه كميكنك ايچنده اولور براوجى دماغه وبراوجى ارقهنك نهايتنه منتهى اولور
شارح ديركه بوبيانه كوره مؤلفك وهو يجرى فى عظم الرقبة قولى غلط اولور زيرا اصل بخاع قفادن نازل برطمردركه
ذبحك نهايتى اكا بالغ اولور ﴿البديع﴾ سميع وزننده مبتدع معناسنه دركه برنسنه يى نمونه ومثالى يوغيكن انشاء
واحداث ايدن ذاتدر وهو من اسماء الله الحسنى ومبتدع معناسنه دركه اسم مفعولدر مثالسز ونمونه سز اختراع
اولنمش نسنه يه دينور يقال امر بديع اى مبتدع وشول ايپه دينوركه بوكلكه باشلنوب لكن ايپ اولمغه صلاحيتى
اولمامغله بوزيلوب يكيدن اكيرلدكدنصكره بوكلمش اوله يقال حبل بديع اذا ابتدئ فتله ولم يكن حبلا فنكث
ثم غزل ثم اعيد فتله ويكى طولومه دينور يقال زقّ بديع اى جديد ومنه الحديث ﴿انّ تهامة كبديع العسل حلو اوّله
حلو آخره﴾ بوحديثده ارض تهامه يى جديد بال طولومنه تشبيه بيورمشلردركه ايچنده اولان بال ابدى متغيّر اولمز
لكن سود برمقدار طوردقده البتّه فاسد اولور وبديع سموز آدمه دينور جمعى بدع كلور بانك ضميله وسرّ من رأى
قصبه سنده متوكل خليفه بناكردهسى برسراى عظيم اسميدر ووادى القرى قربنده برصو اسميدركه اوزرنده
خرم القلر واردر واكا بديع دخى دينور ياى تحتيه ايله ﴿بديعه﴾ سفينه وزننده شامده حسمى نام جلبده برصو آديدر
﴿البدع﴾ بانك كسريله اوّل اولان يعنى يكيدن حادث اولان نسنه يه دينور يقال شئ بدع اذا كان اوّلا يعنى اوّل محدث
قال الشارح ومنه قوله تعالى ﴿قل ما كنت بدعا من الرسل﴾ اى ما كنت اوّل من ارسل وبدع نادان كسه يه دينور يقال
رجل بدع اى غمر كويا كه نوع انسان بيننده يكى احداث اولنمشدر واتنه طولغون بدنه اطلاق اولنور كويا كه عادت
بدندن زياده طولغنقله محدثدر يقال بدن بدع اى ممتلئ وعلم وشجاعت وشرافت مقولهسى اوصافده غايت

(درجه يه)

درجه یه بالغ آدمه اطلاق اولنور کویاکه اجناس و انواعندن وصف مذکور ایله منقطع و محدثدر یقال رجل بدع ای غایة فی کلّ شیٔ وذلك اذاکان عالما او شجاعا او شریفا و بدع لفظنك جمعلری ابداع و بدع کلور عنق وزننده مؤنثی بدعه‌در جمعی بدع‌در عنب وزننده (البداعة) کرامه وزننده و (البدوعة) عمومه وزننده برنسنه یاخود برکمسه بدع اولمق معناسنه‌در یقال بدع الشیٔ والرجل بداعة و بدوعة من الباب الخامس اذاکان بدعا (البدعة) بانك کسریله بعد الاکمال دینده حادث اولان نسسنه‌یه اطلاق اولنور علی قول نبی اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرندنصکره دینده حادث اولان اهواء و اعماله اطلاق اولنور جمعی بدع کلور عنب وزننده * شارحك بیانه کوره بدعه ابتداعدن اسمدر حادث اولان شیئه‌دینورکه نوعنه مخالف اولور بعده امر دینده حادث اولان نقصان یاخود زیاده‌ده غالب استعمال اولدی لکن بو ایکی کونه‌در بری بدعت حسنه‌درکه جنسنه شریعتده براصل شاهد اوله یاخود برمفسده‌نك دفعنه مدار اولمغله مصلحت اقتضا ایلش اوله خلیفه‌نك اخلاط ناسدن احتجابی کبی و بوکه بدعت هدی و بدعت مباحه دخی دیرلر مقابلنه بدعت ضلال و بدعت سیئه اطلاق اولنور (مبدوع) حارث بن ضرار الضبیّ فرسنك اسمیدر (البدع) فتحتینله سمورمك معناسنه‌در علاقه‌سی ذکر اولندی یقال بدع الرجل بدعا من الباب الرابع اذاسمن (البدع) منع وزننده برنسنه‌یی یکیدن پیدا ایلمك معناسنه‌در یقال بدع الشیٔ بدعا من الباب الثالث اذا انشأه و یکیدن قویی قازوب صوچیقارمق معناسنه مستعملدر یقال بدع الرکیة اذا استنبطها (الابتداع) بودخی یکیدن برنسنه پیدا ایلمك معناسنه‌در یقال ابتدعه بمعنی بدعه (الابداع) همزه‌نك کسریله بودخی نمونه و مثالسز برنسنه اختراع ایلمك معناسنه‌در یقال ابدع الشی اذا ابدأه و شاعر سبق و نظیری اولمیان برشعر بدیع نظم ایلمك معناسنه مستعملدر یقال ابدع الشاعر اذا اتی بالبدیع و راحله یعنی بنك طواری یوریلوب یولده قالمق علی قول آغسمق یاخود آغسق اوله‌رق درمانده قالمق معناسنه مستعملدر کویاکه عادتی اولان سیردن انقطاعیله برناقهٔ محدثه اولمشدر یقال ابدعت الراحلة اذا کلت و عطبت او ظلعت او لایکون الابداع الابظلع شارح دیرکه مجهول بنیه‌سیله ابدع بالراکب عبارتیله‌ده لغتدر انتهی * و ابداع برآدم برکمسه‌دن احسان مأمولنده ایکن حاجتنی روا ایلمامکله آنی بین الناس خوار و مخذول قلمق معناسنه مستعملدر یقال ابدع فلان بفلان اذا قطع به وخذله ولم یقم بحاجته و برآدمك حجت و دلیلی لغو و باطل اولمق معناسنه مستعملدر یقال ابدعت حجته اذا بطلت و محسنك احسانه برآدمك شکر و ثناسی وافی اولمدیغنی اعتراف ایدرك بالمواجهه شکر و ثنا ایلمك معناسنه مستعملدر ذکر اولنان کلال معناسندندر تقول ابدع برّه بشکری وقصده بوصفی اذا شکره علی احسانه الیه معترفا بانّ شکره لایفی باحسانه و ابطال معناسنه مستعملدر یقال ابدع دلیله علی المجهول اذا ابطل و برآدمك بندیکی دابه یولده هلاك اولمغله یولندن قالمق معناسنه مستعملدر یقال ابدع بفلان علی المجهول اذا عطبت رکابه وبقی منقطعا به (التبدیع) برآدمی بدعته نسبت ایلمك معناسنه‌در یقال بدّعه اذا نسبه الی البدعة (الاستبداع) برنسنه‌یی بدیع عدّ ایلمك معناسنه‌در یقال استبدعه اذا عدّه بدیعا (التبدّع) تفعل وزننده برکمسه اهل سنت ایکن اهل بدعت اولمق معناسنه‌در یقال تبدّع فلان اذا تحوّل مبتدعا (البذع) بانك و ذوال معجمه‌نك فتحیله قورقویه دینور یقال اخذه منه البذع ای الفزع (المبذوع) برنسنه‌دن قورقودلمغله قورقمش کمسه‌یه دینور یقال هو مبذوع ای مذعور مفزع (البذع) منع وزننده و (الابذاع) همزه‌نك کسریله قورقتمق معناسنه‌در یقال بذعه بذعا من الباب الثالث و ابذعه اذا افزعه و بذع دستی و کوب مقوله‌سی صویی صزدروب طملاتمق معناسنه‌در یقال بذع الحبّ اذا قطر الماء و اول صیزوب طملیان طملیه‌ده بذع دینور (بذیع) امیر وزننده اسمادندر صبیح بن بذیع خراسانی محدّثدر احمد بن ابی الحواری آندن روایت ایلمشدر (برثع) ثای مثلثه ایله قنفذ وزننده بر رجل اسمیدر (البردعة) بانك و دالك فتحیله تکاتی‌یه دینورکه پالانك و اکرك آلتنه قورلر چولدن و کچه‌دن یپارلر و بردعه آذربیجان اولکه‌سنك نهایتنده بربلده آدیدر برده دان فارسی معرّبیدرکه اسیر محلی دیمکدر شاهان فرسدن بری برسمته غزا ایدوب قتی و افراسیر آلوب اورایه وضع ایلمکله اطلاق اولنمشیدی ذال معجمه ایله‌ده زبانزده‌در شعرادن محمد بن یحیی البردعیّ و محدّثیندن مکیّ بن احمد البردعیّ اورادندر (البرذعة) ذال معجمه ایله بردعه وزننده و مراد فیدرکه پالان تکلتیسیدر برذعیّ عنوانده نیچه محدّثلر آنك عملنه منسوبلردر و برذعه شول ارضه دینورکه نه درشت و نه سهل اوله و آذربیجانده بربلده آدیدرکه ذکر اولندی اهمالی اعجامندن اکثردر (برذع) جعفر وزننده ابن زید درکه صحابیدر اوس قبیله‌سندن و احد غازیلرندن و شعرادندر (الابرنذاع) افرنقاع وزننده برایشه یراقلنوب حاضرلنمق معناسنه‌در یقال ابرنذع للامر اذا استعدّله (البرشاع) شین معجمه ایله قرطاس وزننده و (البرشع) زبرج

وزنده وجودی ایری وبویی اوزون تصلق ویاقشقسز احمق کمسه یه دینور وبدخوی آدمه دینور یقال رجل
برشاع وبرشع ای اهوج ضخم جاف وکذا السیء الخلق (برشاعه) بانك کسریله دهنا ایله یمامه بیننده برصو آدیدرکه
اندن طوار صواررلر (البراعة) سماحه وزنده و (البروع) قعود وزنده برآدم علم وشجاعت مقوله‌سی
اوصافدن اصحاب وامثالنه فائق وسربلند اولمق علی قول جمال وفضیلت کبی هر وصفده تامّ وکامل اولمق
معناسنه‌در یقال برع الرجل وبرع وبرع براعة وبروعا من الباب الخامس والرابع والاوّل اذا فاق اصحابه فی العلم
وغیره اوتمّ فی کلّ فضیلة وجمال وبروع غالب اولمق معناسنه‌در یقال برع صاحبه بروعا من الباب الاوّل اذا
غلبه (البارع) معنای اوّلدن وصفدر مؤنثی بارعه‌در وبارع کوزل نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال امر بارع ای
جمیل (الابرع) بغایت ایری نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال هذا ابرع منه ای اضخم (البریعة) بانك فتحیله
حسن وملاحتده وعقل وکیاستده فائقة الامثال اولان خاتونه دینور یقال امرأة بریعة ای الفائقة الجمال
والعقل (البرع) فرع وزنده یمنده ذمار اعمالندن برحصن آدیدر (برعه) تمره وزنده یمنده برناحیه آدیدر
(برع) زفر وزنده تهامه‌ده برطاغك آدیدر (بروع) بانك فتحیله جرول وزنده بنت واشق درکه صحابیه‌در
بانك کسری جائز دکلدر وعبید بن حصین النمیری نام چوبانك ناقه‌سی اسمیدر اکا مبنی جریر هجوّیه سنده
جندل بن الرّاعی‌یه بروع اطلاق ایلشدر (التبرّع) تفعل وزنده برآدم اوزرینه اعطاسی واجب اولمیان عطیه
احسان ایلك معناسنه مستعملدر کویاکه آنکله اظهار براعت ایتمش اولور یقال تبرّع فلان بالعطا اذا تفضّل
بما لایجب علیه (المتبرّع) متطوّع وزنده ومراد فیدرکه نافله ایشلیان آدمه اطلاق اولنور یقال فعله متبرّعا
ای متطوّعا (البرقع) قافله قنفذ وزنده و(البرقع) جندب وزنده و(البرقوع) عصفور وزنده نسوانك یوزلرینه
طوتندقلری پچه‌یه دینور بعض دوابك دخی سینکدن حمایه ایچون یوزلرینه پارلر وبرقع قنفذ وزنده برکونه تمغا
سمیدرکه دوه قسمنك اویلقلرینه بصارلر ایکی باشی ثلث خطله یازلمش باء حرفنك باشلری کبی وباء
کشیده‌سی کبی اوزونجه کشیده‌لو اولوب واوستنده وآلتنده هاء حرفی کبی مدوّر ایکی شکل اولورکه صورتی بودر
ب و برقع بنونمیر یوردنده برصو آدیدر وصاغلمعه چاغریلان کچینك اسمیدرکه وقت مزبوره
مخصوص اطلاقدر وزبرج وزنده اولان برقع معناسنه‌درکما سیذکر وبرقوع عصفور وزنده ونادرا فتحله
یصفوق وزنده کلشدر شدید آجلغه دینور یقال جوع برقوع ای شدید نته‌که یای تحتیه ایله‌ده بومعنایه‌در
(البرقعة) دحرجه وزنده پچه لمك معناسنه‌در یقال برقعها اذا البس البرقع ایّاها وبرقعۀ لحیه ایله مأبونلقدن
کنایه ایدرلر یقولون فلان برقع لحیته ای صار مأبونا وبرقعه برکسه‌نك قولاقلری ارالغنه دکنکله اورمق معناسنه
مستعملدر یقال برقع فلانا بالعصا اذا ضربه بهابین اذنیه (التبرقع) تدحرج وزنده پچه‌لنمك معناسنه‌در یقال
برقعها فتبرقعت (البرقع) زبرج وزنده و (البرقع) قنفذ وزنده یدنجی فلك علی قول دردنجی وعلی رأی اوّلکی
فلکك اسمیدر (برکة برقع) قنفذ وزنده شامك اوست طرفنده بربرکه‌در (المبرقعة) مدحرجه وزنده شول قیونه
اطلاق اولنورکه باشی بیاض اوله یقال شاة مبرقعة ای البیضاء الرأس (المبرقعة) اسم فاعل بنیه‌سیله آت قسمنك
جبهه‌سنده اولان شول غرّه‌یه اطلاق اولنورکه آتك بتون چهره‌سنی احاطه ایلیوب لکن کوزلرینك چوره‌سی
سیاه قالمش اوله اول آته پچه‌لو تعبیر اولنور یقال فی وجه الفرس غرّة مبرقعة ای آخذة جمیع وجهه غیر انّه ینظر
فی سواد (البرکع) قنفذ وزنده بودور کشی‌یه دینور یقال رجل برکع ای قصیر وشول دوه یاورسنه دینورکه هنوز
قیصه لغندن بیونی یره یتشمز اوله یقال فصیل برکع ای لاتصل رقبته الی الارض (البرکعة) دحرجه وزنده
کسمك معناسنه‌در یقال برکعه اذا قطعه ویره چالمق معناسنه‌در یقال برکعه اذا صرعه وآت درت آیاق اوزره
قالقوب دیزلری اوزره دوشمك معناسنه‌در یقال برکع الفرس اذا قام علی اربع وسقط علی رکبتیه (التبرکع)
تدحرج وزنده یقیلوب دوشمك معناسنه‌در یقال تبرکع الرجل اذا وقع (البرکوع) برقوع وزنده ومراد فیدرکه
پك آجلغه دینور یقال جوع برکوع ای شدید (البزاعة) زای معجمه ایله براعه وزنده تازه اوغلان ظرافتلو
کیاستلو ملاحتلو اولمق معناسنه‌در * شارحك بیانه کوره احداث وصفندندر یقال بزع الغلام بزاعة من الباب
الخامس اذا صار ظریفا ملیحا کیسا (البزیع) امیر وزنده وصفدر ظریف وملیح ورشید اوغلانه دینور مؤنثی
بزیعه‌در واصلا حجاب ایلیوب ناسله بی‌محابا تکلّم ایدر اولان اوغلانه اطلاق اولنور یقال غلام بزیع اذا کان یتکلم
ولایستحیی وهر ایشه یراشق جست وچیره اوغلانه اطلاق اولنور یقال غلام بزیع ای خفیف لبق وبزیع اسامیدندر
بزیع الکوفیّ وبزیع الضبیّ وبزیع المخزومی وبزیع العطّار وبزیع بن عبد الرحمن وتمّام بن بزیع محدّثلردر

﴿ البزاع ﴾ غراب وزننده بودخی هر ایشه یراشق‌جست و حاذق اوغلانه دینور ﴿ التبزّع ﴾ تفعل وزننده بودخی اوغلان ظرافتلو و ملاحتلو وکیاستلو قوپمق معناسنه‌در یقال تبزّع الغلام بمعنی بزع و شرّ وفتنه بیویوب کوجلنمك علی قول شرّ وفتنه قوپمق یاخود کرچه هنوز صورت بولمیوب لکن ناسه خوف و خلجان ویرمك معناسنه‌در یقال تبزّع الشرّ اذاتفاقم اوهاج اوارعد ولمّا یقع ﴿ بوزع ﴾ جوهر وزننده بنوسعد یوردنده برقوملق آدیدر ونسوان اعلامندندر ﴿ بزاعه ﴾ ثمامه وزننده بانك کسریله‌ده زبازده درمنبج ایله حلب بیننده بربلده آدیدر ﴿ البشع ﴾ کتف وزننده شول طعامه دینورکه طعمی مرارتله قبض وخشونتدن مرکب اولمغله کریه وکاوکیرو بدمزه اوله اهلیلج طعمی کبی یقال طعام بشع ای کریه فیه حفوف ومرارة وشول کمسه‌یه اطلاق اولنورکه اصلاخلال ومسواك استعمال ایلمامکله آغزینك رایحه‌سی کریه وناخوش اوله یقال رجل بشع ای الکریه ریح فمه لایتخلل ولایستاك ودائما بشاعتلو طعام اکل ایدن کمسه‌یه دینور وبدخوی کمسه‌یه اطلاق اولور یقال رجل بشع ای السیّئ الخلق وخلقتی یاقشقسز چرکین کمسه‌یه اطلاق اولنور یقال رجل بشع ای دمیم وخبیث النفس کمسه‌یه اطلاق اولنوریقال رجل بشع ای خبیث النفس وترش روعبوس ومنقبض کمسه‌یه اطلاق اولنورکه اصلایوزی ایشیوب کولمز اوله یقال رجل بشع ای عابس باسر ﴿ البشاعة ﴾ فضاعه وزننده و ﴿ البشع ﴾ فتحتینله طعام بشع اولمق معناسنه‌در یقال بشع الطعام بشاعة وبشعا من الباب الرابع اذا صار بشعا ودره صویه طار کلمك معناسنه مستعملدر یقال بشع الوادی اذا تضایق بالماء صودره‌دن طاشقن اولمغله اطرافنده قرار بشع اولور وبرکمسه برماده‌ده طاقتی طاق اولوب قدرتدن قالمق معناسنه مستعملدر یقال بشع فلان بالامر اذاضاق به ذرعا ﴿ البشعة ﴾ فرحه وزننده دوکومی چوق تخته‌یه واغاجه اطلاق اولنور یقال خشبة بشعة ای کثیرة الابن ﴿ تبشع ﴾ تصنع وزننده فهم قبیله‌سی دیارنده بربلده آدیدر ﴿ الاستبشاع ﴾ برنسنه‌یی بشاعتلو بدمزه عدّ ایلمك معناسنه‌در یقال استبشعه اذاعده بشعا ﴿ البصع ﴾ بانك فتحی وصادك سکونیله جمع ایلمك معناسنه‌در یقال بصعه بصعا من الباب الثالث اذاجمعه وسیلان ایلمك معناسنه‌در یقال بصع الماء وغیره اذاسال وبصع شول اینجه‌جك وطاره‌جق صوخرقنه دینورکه همان آندن صونافذ اولمیه‌جق کرته‌ده اوله وسبّابه ایله اورته پرمغك ارالغنه دینور ﴿ الابصع ﴾ اجمع وزننده احمق کمسه‌یه دینور ﴿ ابصعون ﴾ اجمعون لفظنه اتباعدر نته‌که بتع ماده‌سنده ذکر اولندی لکن بصع جمع معناسنه اولمغله تاکید اولمق انسبدر ﴿ البصع ﴾ بانك کسریله کیجه‌دن برمقداره دینور یقال مضی بصع من اللیل ای بضع ﴿ البصع ﴾ بانك ضمیله بصیعك جمعیدرکه بدندن صیزوب چیقان تره دینور وبصع لفظندن جمع اولورکه ذکر اولندی ﴿ التبصّع ﴾ تفعل وزننده قیللرك دیبلرندن آزجه آزجه ترصیزوب چیقمق معناسنه‌در یقال تبصّع العرق اذانبع قلیلا قلیلا من اصول الشعر علی قول بونده صواب اولان ضاد معجمه ایله اولمقدر ﴿ البضع ﴾ بانك فتحی وضادك سکونیله کسمك معناسنه‌در یقال بضعه بضعا من الباب الثالث اذاقطعه ویارمق معناسنه‌در یقال بضعه اذاشقه واتی تکه‌تکه پارملق معناسنه‌در یقال بضع اللحم اذاقطعه وتزوّج معناسنه مستعملدرکه خاتونك بضعنه یعنی فرجنه مالك اولور یقال بضع المرأة اذاتزوّجها وجماع ایلمك معناسنه مستعملدر یقال بضع المرأة اذاجامعها وبرنسنه‌یی بیان ایلمك معناسنه‌در یقال بضعه بالکلام اذابیّنه ومبین اولمق معناسنه لازم اولور یقال بضع الکلام اذاتبین وکوز یاشی کرپکلرك دیبلرندن آقیوب طوپلنوب طورمق معناسنه مستعملدر یقال بضع الدمع اذا صار فی الشعر ولایفیض وصویه قانمق معناسنه‌در کما سیذکر ﴿ التبضیع ﴾ بودخی برنسنه‌یی کسمك معناسنه‌در یقال بضعه اذا قطعه ﴿ المباضعة ﴾ مفاعله وزننده و ﴿ البضاع ﴾ قتال وزننده جماع ایلمك معناسنه‌در یقال باضعها مباضعة وبضاعا اذاجامعها ﴿ الابضاع ﴾ همزه‌نك کسریله بیان ایلمك معناسنه‌در یقال ابضعه الکلام اذابینه‌له وتزویج ایلمك معناسنه‌در یقال ابضع المرأة اذازوّجها وبرنسنه‌یی سرمایه ایلمك معناسنه‌در یقال ابضع الشیٔ اذاجعله بضاعة وقاندرمق معناسنه‌در یقال ابضع الماء فلانا اذا ارواه وسؤاله جواب شافی ویرمك معناسنه‌در یقال ابضعه عن المسئلة اذاشفاه وبرسوزی بیان شافی ایله بیان قلمق معناسنه‌در یقال ابضع الکلام اذابیّنه بیانا شافیا ﴿ البضوع ﴾ قعود وزننده فهم ایلمك معناسنه‌در یقال بضع الکلام بضوعا من الباب الثالث اذافهمه وبرآدمه برنسنه ایله امرایدوب اکا امتثال ایلمامکله درونه آندن ملالت یاخود اوصانمق حالتی عارض اولمق معناسنه‌در تقول بضعت منه اذا امرته بشیٔ فلم یفعله فدخلك منه وبضوع وبضاع بانك فتحیله بضع کبی قانمق معناسنه‌در تقول بضعت من الماء بضعا وبضوعا وبضاعا ای رویت ﴿ البضع ﴾ بانك ضمیله جماع معناسنه‌در یاخود نفس فرجه دینور * قال الشارح وفی النهایة ومنه حدیث عایشة ﷺ وله خصنی

ربّی من کل بضع ❊ای من کل نکاح والهاء فی له للنبی علیه السلام وکان تزوّجها بکرا من بین نسائه والبضع یطلق
علی عقد النکاح والجماع وعلی الفرج وبضع خاتونك مهرینه اطلاق اولنور سبب فرج وجماع اولدیغیچون
وطلاق معناسنه مستعملدر وعقد نکاح معناسنه کلمکله ضدّ اولور وبضع برموضع آدیدر ﴿ البضع ﴾ بانك کسری
وفتحیله کیجه‌دن بر بلوکه اطلاق اولنور یقال مضی بضع من اللیل ای طائفة واوچ عدددن طقوزه وارنجه علی قول
اوچدن بشه وارنجه وعلی رأی بردن درده قدر یاخود درتدن طقوزه قدر یاخود بضع یدی عدده اطلاق اولنور
وقچن عشره‌یی تجاوز ایاسه بضع استعمال اولنمزپس بضع وعشرون دینمزو عند البعض عشره‌نك مافوقنده دخی
استعمال اولنور پس بضع وعشرون دیمك صحیحدر وامام فرّادن منقولدرکه بضع عشره وعشرین ایله ذکر
اولنمز تسعینه وارنجه قدر وآندن اوته‌ده دخی ذکر اولنمز پس بضع ومائة وبضع والف دینمز بلکه مائة ونیف
دینور ومبرمان ایله ملقب محمد بن علیّ اللغویّ دیدیکه بضع بردن اونه واوندن یکرمی‌یه وارنجه عقدتین بیننده
استعمال اولنور ومذکرنده هایله ومؤنثنده هاسز استعمال اولنور پس بضعة وعشرون رجلا وبضع وعشرون
مرأة دینور علی العکس استعمال اولنمز وبعضلر دیدیلرکه بضع معدود ومعین دکلدر بلکه مبهمدر زیرا قطعه
معناسنه‌در قطعه ایسه غیر محدوده‌در * شارحك بیانی اوزره بوماده قطع معناسندن مأخوذدر بعض لغتده
عشره‌نك ماتحتنده تحدید ایلدیلر وبعضلر مافوقنده دخی استعمال ایلدیلر نته‌که ❊صلوة الجماعة تفضل صلوة الواحد
ببضع وعشرین درجة❊ حدیثنده وارد اولدی و ❊الایمان بضعة وسبعون شعبة❊حدیثنده شعبه نوع ایله مأوّل
اولمغله بضع هایله وارد اولمشدر * ومؤلفك مابین الثلاث الی التسع اوالی الخمس قولنده معدود مذکر اولوب الی اربعة
قولنده تأنیثی ممیّز محذوف اولدقده عددك تذکیر وتأنیثنك جوازینه تنبیه ایچوندر انتهی (البضعة) بانك فتحی
وقلیلا کسریله ات تکه‌سنه دینور جمع جنسی بضع وجمع صیغی بضع کلور عنب وزننده وبضاع کلور صحاف کبی
وبضعات کلور ثمرات کبی ﴿ المبضع ﴾ منبر وزننده نیشتره اطلاق اولنور ﴿ الباضعة ﴾ باش یاریغی انواعندن دریسی
کسیلوب واتی خفیفجه یارلمغله قانی چیقوب لکن سیلانی اولمیان یارغه اطلاق اولنور یقال شجة باضعة وهی التی
تقطع الجلد وتشقّ اللحم شقا خفیفا وتدمی الّا انها لاتسیل وقیون وکچی سوریسنه علی قول سوریدن آیرلمش
بر بلوکنه اطلاق اولنور ﴿ الباضع ﴾ دوه دلالنه دینور علی قول قبیله خلقنك سرمایه وبضاعتلرینی حمل وجلب
ایدن کمسه‌یه دینور یقال رجل باضع وهو کالدّلال فی الدور اوهو من یحمل بضایع الحیّ ویجلبها وکسکین قلیجه اطلاق
اولنور جمعی بضعه‌در فتحاتله یقال سیف باضع ای قطّاع وباضع برموضعك آدیدرکه ساحل بحریمنده واقعدر
علی قول بحر یمنده برجزیره‌نك اسمیدر وهاضم وخوشکوار صویه اطلاق اولنور صوسزلغی قاطع اولدیغیچون
یقال ماء باضع ای هاضم ﴿ البضیع ﴾ امیر وزننده آطه‌یه اطلاق اولنور جزیره معناسنه وجدّه دن یمن طرفنه
طوغری برلیمان اسمیدر وبضیع بدندن اقان تره اطلاق اولنور وبرطاغك آدیدر وهاضم وخوشکوار صویه دینور
یقال ماء بضیع ای نمیر واورتغه دینور شریك معناسنه جمعی بضع کلور بانك ضمیله ﴿ البضیعة ﴾ سفینه وزننده
شول دوه‌لره دینورکه سائر دوه‌لر ایله برابرجه یدکه آلنوب کوتوریله * شارح علیقه ایله بیان ایلمشدرکه متاع یاذخیره
جلبنه کیدنلره ذخیره یوکلتمك ایچون قوشیلان بوش دوه‌لر اوله‌جقدر ﴿ بضیع ﴾ زبیر وزننده شامده برموضع
یاخود برجبل آدیدر وبین الحرمین جار دیدکاری محلك جانب یسارنده برموضع اسمیدر ﴿ بئر بضاعه ﴾ ثمامه وزننده
وبعضا مکسور اولور مدینه‌ده برقیو اسمیدرکه آغزینك قطری آلتی ذراع مقداردر ﴿ ابضعه ﴾ ارنبه وزننده ملوك
کنده‌دن برملك اسمیدرکه مخوس نام کمسه‌نك برادری ایدی نته‌که سین بابنده ذکر اولندی ﴿ الابضع ﴾ نحیف
ومهزول کمسه‌یه دینور یقال رجل ابضع ای مهزول ﴿ الاستبضاع ﴾ برمالی سرمایه ایدنمك معناسنه‌در یقال استبضعه
اذاجعله بضاعة ﴿ التبضّع ﴾ تفعل وزننده تبصع معناسنه‌درکه ذکر اولندی اصح اولان معجمه ایله اولمقدر یقال
تبضع العرق ای تبصع ﴿ الانبضاع ﴾ انفعال وزننده کسلمك معناسنه‌در یقال انبضع الشیء اذا انقطع ﴿ الابتضاع ﴾
افتعال وزننده برنسنه بللو اولمق معناسنه‌در یقال ابتضع الشیء اذا تبین ﴿ البعّ ﴾ بانك فتحی وعینك تشدیدیله
صومقوله‌سنی بول بول وچوق چوق دوکمك معناسنه‌در یقال بعّ الماء بعاً من الباب الاول اذا صبّه فی سعة وکثرة
وبلود بریره مبالغه ایله یاغدرمق معناسنه مستعملدر یقال بعّ السحاب بعاً من الباب الثانی اذا الحّ بمکان ﴿ البعاع ﴾
سحاب وزننده متاع وجهاز معناسنه‌در وبلودك حامل اولدیغی یغمور ثقلتنه دینور یقال فی السحاب
بعاع ای ثقل من المطر وغارت کونی دوکیلوب دوشمش متاع واسبابه دینور ونفس وذات معناسنه مستعملدر
یقال القی علیه بعاعه ای نفسه وسحابك حامل اولدیغی یغموره دینور یقال القی السحاب بعاعه ای کل

(مافیه)

مافيه من المطر و بعاع بعّ كبى مصدر اولور بلود بريره قتى و وافر يغمور ياغدرمق معناسنه يقال بعّ السحاب
بعاً و بعاعا اذا الحّ بمكان (البعة) بانك ضميله ربع ايله هبع بيننده متولّد اولان دوه كوشكنه دينور ربع زفر
وزننده ربيعده اوّل نتاجده طوغانه و هبع آخر وقت نتاجده طوغانه دينور (البعبع) فدفدوزننده صويك ظرفندن
و موقعندن چيقديغى وقتده پيدر پى آقسنك صوتندن حكايه در و بعبع الشباب جوانلق هنكامنك اوّلنه دينور
يقال فعله فى بعبع الشباب اى اوّله (البعبعة) زلزله وزننده بعض صوتلردن حكايه دركه مراد دكرمن جقجقه سى كبى
بيهوده اوتمكدن و كوچك چوجقلرك فريادلرندن حكايه در و تيزتيز برى برى آردنجه سوز سويلمك معناسنه در يقال
بعبع الكلام اذا تابع فى عجلة و حرب و غزادن قاچق معناسـنه در يقال بعبع الرجل اذا فرّ من الزحف (البعابعة)
پك زوكورد كمسه لره دينور معاملاتده شماطه لرينه و غوغالرينه بناء يقال هم بعابعة اى صعاليك (البقع) بانك و قافك
فتحيله طيور و كلاب جنسنده اولان آلاجه لغه دينور نته كه بلق دوابّ قسمنده اولاندر يقال بقع الطائر و الكلب
بقعا من الباب الرابع و هو كالبلق فى الدوابّ و يقال فيه بقع اى بلق و آزجه نسنه ايله اكتفا ايلمك معناسنه مستعملدر
كوياكه آنكله آلاجه لنور يقال بقع به اذا اكتفى و برخالى اولمق معناسنه مستعملدر كوياكه خلو سببيله طپراغنك
سواد و بياضى ياخود اطرافنه نبت آلاجه لغى ظاهر اولور يقال بقعت الارض منه اذا خلت و صو چكن آدمك
اوزرينه جابجا صو صچرامغله لباسى آلاجه طرزنده يرير اصلانمق معناسنه مستعملدر يقال بقع المستقئ اذا انتضح
الماء على بدنه فابتلت مواضع منه (البقع) بانك ضميله قو يدن صو چكن كمسه لره دينور معناى اخيردن مأخوذدر
باقع مفرديدر و بقع مدينه ده برقيو اسميدر على قول نقب بنى ديناردن واقع صيو ادك اسميدر و شامده كلب قبيله سى
ديارنده بر موضع آديدر و بقع ابقع لفظندن جمع اولوركه آلاجه نسنه لره دينور و منه قول الحجاج الثقفى رأيت قوما بقعا
اى عليهم ثياب مرقّعة يعنى اوزرلرنده يمالى لباسلرى وار ايدى بوجهتله آلاجه نسـنه يه تشبيه ايلمشدر (البقع)
بانك فتحى و قافك سكونيله كتمك معناسنه در * شارحك بيانه كوره كوياكه بقاع ارضدن بر بقعه اختيار ايلدى
ديمكدر و بونفيه مخصوص صدر يقال مادرى اين بقع اى اين ذهب و برآدمه بد و ناسزا سوز سويلمك معناسنه در يقال
بقع فلان على المجهول اذا رمى بكلام قبيح (التبقيع) تفعيل وزننده بو دخى كتمك معناسـنه در تقول مادرى اين
بقع اى ذهب (الباقع) قافك كسريله كه اخطل نام شاعرك بيتنده واقعدر مراد صرتلان ياخود آلاقرغه ياخود
آلاجه كوپكدر * مؤلفك بيتدن مرادى بودر * كلوا الضبّ وابن العير والباقع الذى * يبيت يعسّ الليل اهل المقابر *
(الباقعة) دهاتدن اولان آدمه دينور يقال هو باقعة اى داهية معناى اخيرآيدن مأخوذدر و شول ذكىّ و زيرك
و عارف آدمه دينوركه هرايش الندن كاوب و اصلا آلدانميه يقال رجل باقعة اى ذكىّ عارف لايفوته شئ و لا يدهى
و شول قوشه دينوركه پك زيرك اولمغله صيد خدشه سندن چشمه و صيوادرلردن صو ايچميوب دائما كنار و آلارغه
يرلردن بعض صو ايركلش چقورلردن ايچر اوله يقال طائر باقعة اذا كان لا يرد المشارب خوف ان يصاد و انما يشرب
من البقعة بونده كى هاء مبالغه ايچوندر (البقعة) تمره وزننده صو ايركيلان چقور يره دينور يقال شرب من البقعة و هى
مكان يستنقع فيه الماء (البقعة) بانك ضمى و كسريله شول ارض قطعه سنه دينوركه يانلرنده اولان قطعه لرك هيئتنه
مغاير اولمغله انلردن ممتاز اوله جمعى بقاع كلور جبال وزننده يقـال نزلوا فى بقعة طيبة و هى قطعة من الارض
على غير هيئتها التى الى جنبها (بقاع كلب) دمشق قربنده بر موضعدر الياس على نبينا و عليه الصلوة و السلام
حضرتلرينك مرقدلرى آنده در * مؤلفك بصائرده بيانه كوره الياس بن ياسين بن فنحاص بن عيزار بن هارون
بن عمران در بعلبك قومنه مرسل اولوب بالاخره اذا و محنتلرندن ملالت كلمكله دركاه ربّانى يه نيازايدوب حق جلّ
و علا كنديدن بشريت مقتضاسنى سلب ايلمكله طبع ملكى ايله منطبع اولمغين انسىّ و ملكىّ و ارضىّ و سماوىّ
و شرقىّ و غربىّ و برىّ و بحرىّ اولدى نته كه خضر عليه السلام دخى بوكونه در پس بوراده قبرندن مراد مقامى
اولمق غالبدر ياخود بشقه بر الياس نام پيغمبردر (البقعة) فرحه وزننده شول ارضه دينوركه آنده يريرآلاجه چكركه لر
اوله يقال ارض بقعة اى فيها بقع من الجراد (بقعان الشام) بانك ضميله اهل شامك خدمتكارلرينه و نوكر و چاكرلرينه
اطلاق اولنور بكزلرى بياض و حمرتدن مركب اولديغيچون ياخود روم ايله سوداندن حاصل اولدقلريچون
قال الشارح و منه حديث ابى هريرة ۞ يوشك ان يعمل فيكم بقعان اهل الشام ۞ بوراده بقعان ابقع ياخود باقعدن جمعدر
(بقعان) عثمان وزننده طريق رقه ده عين الكبريت قربنده بر موضعدر (البقيع) امير وزننده شول موضعه دينوركه
آنده هرجنسدن اشجار اويومى و اورمانلغى اوله يقال مكان بقيع اذا كان فيه اروم الشجر من ضروب شتّى (بقيع
الغرقد) غين معجمه نك فتحيله مدينه نك مقبره سيدركه حالا بقيع ايله زبانزده در فى الاصل غرقد نام شجرك منبت و مجمعى

اولغله مضاف اولمشدر ﴿بقيع الزبير﴾ و ﴿بقيع الخيل﴾ و ﴿بقعيع الخجبة﴾ خاى معجمهٔ مفتوحه و باى ساكنه و جيم مفتوحه
ايله اوچيده مدينه ده برر موضعدر ﴿بقيع﴾ زبير وزننده بنو عقيل يوردنده بر موضعدر و بنو عجل يوردنده بر صودر
﴿خرؤ بقاع﴾ خانك ضمى وبقاع قطام وزننده انصرافى دخى جائزدر شول غباره اطلاق اولنوركه ترلمش بدن اوزره
جابجا چوكوب ياپشمش اوله كذلك بدنده لمعه لمعه ترشح ايلمش تره اطلاق اولنور يقال اصابه خرؤ بقاع اى غبار وعرق
فبقى لمع من ذلك على جسده ﴿ابن بقيع﴾ زبير وزننده كلبك كنيه سيدر و منه يقال * تقاذفا بما ابقى ابن بقيع * اى الجيفة
برى برلرينه شتم ودشنام ايلديلر ديه جك يرده ايراد اولنور ﴿الابتقاع﴾ افتعال وزننده لون متغيّر اولمق معناسنه‌در
يقال ابتقع لونه اذا امتقع ﴿الانبقاع﴾ انصراف وزننده سرعتله كتمك معناسنه‌در يقال انبقع الرجل اذا ذهب
مسرعا ﴿الابيقع﴾ مصغر بنيه‌سيله شول سنه‌يه اطلاق اولنوركه آنده يغمور آزجه ياغمش اوله كوياكه رطوبت
و يبوستله الاجه اولمش اولور يقال عام ابيقع اى القليل المطر ﴿البقعاء﴾ حمراء وزننده قوراق و قيتلق سنه‌يه
على قول اوجوزلقله قيتلقدن مركب اولانه وصف اولور يقال سنة بقعاء اى مجدبة اوبها خصب وجدب و بقعاء
بر بطن آديدر و يمامه‌ده بر موضعدر و بنو عبس يوردنده بر آجى صودر و بنو هلال يوردنده اسّ نام طاغك ديبنده
بر صو آديدر و بنو سليط بن يربوع يوردنده بر صو آديدر و موصل ايله نصيبين بيننده بر قضا آديدر و جديلة طىّ
جماعتى بلادنده اجأ نام جبلده بر قريه آديدر و منبج اعمالندن بر قضا آديدر و ينه آنده بر بشقه قضا آديدر
و بنو عقيل يوردنده بر صو آديدر ﴿بقعاء ذى القصه﴾ مدينه‌يه يكرمى درت ميل مسافه‌ده بر موضع آديدركه
حضرت صدّيق رضى الله عنه خلافتلرنده مرتدّين اوزره تعيين ايلدكارى عسكرى تجهيز ايچون اورايه
خروج ايلديلر ﴿بقعاء المسالح﴾ ميمك فتحيله بر موضعدر ﴿البكع﴾ بانك فتحى وكافك سكونيله بر آدمك يوزينه قارشو
بد وناخوش سوز سويلمك معناسنه‌در يقال بكعه بكعا من الباب الثالث اذا استقبله بمايكره و كسمك معناسنه‌در يقال
بكعه اذا قطعه و تبكيت ايلمك معناسنه‌در يقال بكعه اذا بكته و بركسه نك وجودينك شوراسنه بوراسنه
شدّتله پيدرپى اورمق معناسنه‌در يقال بكعه اذا ضربه ضربا شديدا متتابعا فى مواضع متفرّقة من جسده و بر نسنه‌يى
بر آدمه جملة و يرمك معناسنه‌در يقال بكعه الشئ اذا اعطاه جملة و كتمك معناسنه‌در تقول مادرى اين بكع
اى اين ذهب * شارح ديركه قبيلهٔ تميم ابن بقع محلنده ابن بكع ديرلر نته كه ذكر اولندى ﴿التبكيع﴾ بو دخى
تبكيت ايلمك معناسنه‌در يقال بكعه اذا بكته و پاره پاره كسمك معناسنه‌در يقال بكعه اذا قطعه ﴿البلتع﴾ تاى
فوقيه ايله جعفر وزننده و ﴿البلنتع﴾ سمندل وزننده هر ايشده اوزو چيره‌دست و حاذق آدمه دينور يقال رجل بلتع
و بلنتع اى حاذق بكلّ شئ ﴿البلتعة﴾ و ﴿البلنتعة﴾ هايله بدزبان وسليطه ويكشاق عورته دينور يقال امرأة
بلتعة و بلنتعة اى سليطة مكثارة و حاطب بن ابى بلتعه صحابيدر ﴿البلتعانىّ﴾ مرطبانى وزننده و ﴿المتبلتع﴾ متدحرج
وزننده ظرافت وكياستدن بى‌بهره ايكن تكلفله كياست وظرافت اظهار ايدن ترك طوطيسى يادكاره دينور
يقال رجل بلتعانىّ ومتبلتع اى متظرف متكيّس وليس عنده شئ ﴿البلتعىّ﴾ بردعىّ وزننده فصيح ومتكلم
وزباندان آدمه دينور يقال رجل بلتعىّ اى لسن فصيح ﴿التبلتع﴾ تدحرج وزننده شتم ايدركبى بالاكويلقله دكرمن
اولوغى كبى سوزه بوشانوب هارل هارل سويلمك على قول سلاستله تكلّم ايده‌ميوب لسانى بوروب طولاشديره‌رق
تكلم ايلمك معناسنه‌در يقال تبلتع الرجل بالكلام اذا تفتح به كانه يقذع فيه او تكلم ملتويا لسانه ﴿بلخع﴾ خاى معجمه
ايله جعفر وزننده يمنده بر موضع آديدر ياخود بويلخع درياى تحتيه ايله يمنع كبى لكن صواب اولان باى موحده ايله
اولمقدر ﴿البلع﴾ بانك فتحى ولامك سكونيله يوتمق معناسنه‌در يقال بلع اللقمة بلعا من الباب الرابع اذا جذبها الى
المعدة ﴿الابتلاع﴾ تكلفله يوتمق معناسنه‌در يقال ابتلعها اذا جذبها الى المعدة متكلفا * غريبدركه مؤلف بلعى
ابتلاع ايله تفسير و قصر ايلمشدر ﴿سعد بلع﴾ زفر وزننده معرفه اوله‌رق منازل قمردن بر منزل آديدر مجراى قمرده
برى برينه قريب و برابر ايكى كوكبدن عبارتدر برى خفى و برى جلىّ و تابانددركه اكا بالع ديرلر كوياكه خفى‌يى بلع
ايلمشدر كانون ثانينك ليلهٔ اخيرنده طلوع و شهر آبك ليلهٔ ثانيه‌سنده سقوط ايدرلر حضرت بارى سبحانه وتعالى
طوفان نوح انقضاسنده ﴿يا ارض ابلعى ماءك﴾ قول شريفيله امر بيوردقلرنده طلوع ايلمكله اسم مذكور ايله
مسمّا اولدى * شارح ديركه بو وجوه تسميه نك بريسى اولمغله مؤلف قصر مسافه ايلمشدر ﴿البلع﴾ صرد وزننده بكره نك
دليكنه دينور مفردى بلعه‌در هايله و بلع بر بلده‌نك ياخود بر طاغك آديدر ﴿بنو بلع﴾ قضاعه قبيله‌سندن بر بطن
صغيردر و بلع اكول آدمه اطلاق اولنور يقال رجل بلع اى اكول ﴿البلعة﴾ بانك ضميله همزه وزننده و ﴿المبلع﴾ منبر
وزننده و ﴿البولع﴾ جوهر وزننده بو دخى اكول وايپهان كسه‌يه دينور ﴿المبلع﴾ مقعد وزننده بوغازه اطلاق اولنور يقال

هو واسع المبلع اى الحلق (البلعلع) بانك و لامك ضميله صو قوشلرندن برقوش اسميدر بيونى اوزون اولور
(البلوغ) صبور وزننده بول و يايوان تنجره يه وصف اولور يقال قدر بلوع اى واسعة (البالوعة) (و البلّاعة)
علامه وزننده و (البلوعة) بانك كسرى و لام مشدده نك فتحيله آغزى طار و ايچريسى واسع قيويه دينوركه
يغمور صويى مقوله سى اكا آقق ايچون مخصوص حفر ايدرلر جمعى بواليع و بلاليع كلور (بلعاء) صحراء وزننده
رجالات عربدن بررجل اسميدر و عبدالله بن الحارث و اسود بن رفاعه و بنو سدوس جماعتنه مخصوص اوچ
فرس اسملريدر (الابلاع) همزه نك كسريله يوتدرمق معناسنه در تقول ابلعته الشئ اى مكنته من بلعه و تقول
العرب * ابلعنى ريقى * اى امهلنى مقدار ماابلعه يعنى توكركمى يوده جق مقدار بكا مهلت و ير قال الزمخشرى قلت
لبعض شيوخى ابلعنى ريقى فقال قدابلعتك الرافدين اى دجلة و الفرات (المبلعة) مكرمه وزننده ديبندن آغزينه قدر
ديوارلرى طاش ايله اورلمش اولان قيويه دينور يقال ركية مبلعة اى مطويّة من القعر الى الشفة (التبليع) باشده
ويرلك نشانى اوله جق بياض هنوز ظهور ايلك معناسنه در يقال بلع الشيب فى رأسه اذا ظهر اوّلا (البلقع) قافله
جعفر وزننده و (البلقعة) هايله شنلكسز و اوتسز صوسز چول يره دينور جمعى بلاقع در * قال الشارح و منه
الحديث ❁ اليمين الفاجرة تذر الديار بلاقع ❁ و بلقعه هر خير و حسنه دن بى بهره و تهى دست اولان عورته دينور يقال
امرأة بلقعة اى خالية من كل خير (البلقعىّ) جعفرىّ وزننده تمرنى صافى اوقه يانامليوسى صافى تمرنه اطلاق اولنور
يقال سهم او سنان بلقعىّ اى صافى النصل (البلقعة) دحرجه وزننده بر بلقع اولمق معناسنه در يقال بلقع البلد اذا
اقفر (الابلنقاع) احر نجام وزننده غم و كدر آچلوب برطرف اولمق معناسنه دركه درون خالى اولور يقال ابلنقع
الكرب اذا انفرج و صباح يرى اغارمق معناسنه در يقال ابلنقع الصبح اذا اضاء (البلنقع) سمندل وزننده صلنقع
لفظنى تأكيد اولور يك اسيسز خالى يول ديمك اولور يقال طريق صلنقع بلنقع اى خال قفر (البلكعة) بركعه
وزننده و مرادفيدركه كسمك معناسنه در يقال بلكعه بمعنى بركعه اى قطعه (الباع) قولاج تعبير اولنان مقداره دينور
جمعى ابواع كلور يقال قدّره بباعه و هو قدر مدّاليدين و باع شرف و شان و كرمه اطلاق اولنور يقال لفلان سابقة
و باع اى شرف و كرم (البوع) بانك فتحى و ضميله بودخى قولاجه دينور و بوع مصدر اولور قولاجله اوچمك
معناسنه كه قولاجلمق تعبير اولنور يقال باع الثوب يبوعه بوعا اذا قدّره بباعه و آت آدملرينى سيرك سيرك آتمق معناسنه
مستعملدر يقال باع الفرس فى جريه اذا ابعد خطاه و برماله بسط يد ايلك يعنى مسلط اولمق معناسنه مستعملدركه
قول اوزاتمق تعبير اولنور يقال باع بالمال اذا بسط يده به و بوع طاغ قويتوسنده اولان اوبرق يره دينور يقال
نزلوا فى بوع اى مكان منهضم فى لصب جبل (التبوّع) تفعل وزننده بودخى قولاجلمق معناسنه در يقال تبوّع الشئ
بمعنى باعه و قولاجلنمق معناسنه در يقال باعه فتبوّع و غايت و قصوا معناسنه مستعملدر طول خطوه معناسندن
مأخوذدر و منه يقال فلان لايدرك تبوّعه اى شأوه (الباعة) باحه وزننده و مرادفيدركه حولوى خانه در يقال
باعة الدار اى ساحتها (البائع) آهو ياوريسنه اطلاق اولنور آدملرى سيرك سيرك آتوب قولاجلمغه باشلديغى وقتده
جمعى بوع كلور بانك ضميله (البيع) سيد وزننده آدمى سيرك اتان آته وصف اولور يقال فرس بيع اى بعيد الخطو
(الابواع) باعك جمعيدركه ذكر اولندى و عربلر ديشى قيونه ابواع اطلاق ايدرلر معرفه اوله رق يورركن آدملرينى
سيرك سيرك آتدقلريچون ممه لرينك طولقونلقلرينه مبنى و ديشى قيونى صاغمق ايچون ابواع ابواع ديو چاغررلر
(الانبياع) انفعال وزننده بدندن تر سيلان ايلك معناسنه در كوياكه قولاج كبى اوزانور يقال انباع العرق اذا
سال و برنسنه قولاجله اوچمك معناسنه در يقال انباع الحبل اذا تبوّع و يلان قيورق ايكن بر نسنه اوزره
صچرايوب آتلمق ايچون چوزيلوب آچلمق معناسنه در يقال انباعت الحية اذا بسطت نفسها بعد تحويها التساور
و منه المثل * هو مخرنبق لينباع * اى مطرق ليثب و يروى لينباق اى ليأتى بالبائقة يعنى الداهية يعنى يلان كبى پرتاو
ايلك ايچون سكوت ايده رك باشنى يره ديكمش در طوپ طوره يور ياخود برداهيه اظهارى ايچون اويلجه طوره يور
و انبياع بايع مشترى يه مساعده معامله سيله متاعنى ويرمكه اقبال ايلك معناسنه مستعملدر تقول انباع لى فلان
فى سلعته اذا سامح لك فى بيعها فامتدّ الى الاجابة اليك (البيع) بانك فتحى و يانك سكونيله و (المبيع) ميمك فتحيله
صاتمق معناسنه در يقال باعه يبيعه بيعا و مبيعا اذا بادل سلعته له بثمن و صيغهٔ اخيره شاذدر قياس اولان مباع اولمقدر
و صاتون آلمق معناسنه اولمغله اضداددن اولور يقال باعه اذا بادل ثمنه بسلعته * مؤلفك بصائرده بيانه كوره بيع
اعطاء مثمن و اخذ ثمن و شراء على العكس اولمغله ثمن و مثمن مبادله لرى تصور يله بيع و شرادن هر برنده استعمال
اولنور و مفعولينه تعديه ايدر بعت زيداالدار دينور و بعضا تأكيد ايچون مفعول اوّله من جارّه داخل اولور بعت

من زيد الدار دينور و بعضا لام زائده داخل اولور بعته لك كبى وتقول بيع الشيء على بناء المجهول و قدتضم باؤه
فيقال بوع نته كه قال وكال كلمه لرينك دخى مجهوللرنده كيل وكول وقيل وقول دينور و عربلر بركسه برآدمه ظفرياب
اولوب بعدالازاله رتبه و رفعتده آنك مقامنه قائم اولسه باع فلان على بيع فلان ديرلر و بيع برآدمى والى و سلطانه
غمز و سعايت ايلك معناسنه مستعملدر يقال باعه من السلطان اذا سعى به اليه ﴿المبيع﴾ مخيط وزننده و ﴿المبيوع﴾
مخيوط وزننده اسم مفعوللردر صاتلمش نسنه يه دينور ﴿البايع﴾ صاتجى كمسه يه دينور جمعى باعه در و مشترى يه ده
دينور و بايع بغايت حسنا و محبوبه خاتونه اطلاق اولنور كويا كه حسن و جمال بضاعه سيله وجودينى بيعه عرض
و ترويج ايدر يقال امرأة بايع اى نافقة لجمالها و بو وصف خاص در ﴿البياعة﴾ كتابه وزننده صاتلق مال و متاعه
دينور جمعى بياعات در يقال افلان بياعة اى سلعة ﴿البيع﴾ سيّد وزننده بايعه و مشترى يه اطلاق اولنور و قبل العقد
بازار ايدن كمسه يه ده اطلاق اولنور مساوم معناسنه جمعى بيعاء كلور عنباء وزننده و ابيعاء كلور افعلاء وزننده
﴿ابن البيع﴾ حاكم محمد بن عبدالله بن محمد النيسابورى كنيه سيدر كه امام معروفدر ﴿البيعة﴾ بانك كسريله نصارى
معبدينه دينور كه كليسادر جمعى بيع در عنب وزننده يقال هو من اهل البيعة اى نصرانىّ وهى معبدهم و بيعه صاتمق
معناسندن بناء نوع اولور جلسه كبى يقال باعه بيعة باتّة ﴿الاباعة﴾ همزه نك كسريله برنسنه يى بيعه عرض ايلك
معناسنه دركه صاتلق ايلك تعبير اولنور يقال اباعه اذا عرّضه للبيع ﴿الابتياع﴾ افتعال وزننده صاتون آلمق معناسنه در
يقال ابتاع الشيء اذا اشتراه ﴿التبايع﴾ آلم صاتم ايلك معناسنه در يقال تبايعا اذا بايعا * شارح ديركه مبايعه بيع
و بيعت ايدشمك معنالرينه در * كرچه مؤلف بيعت معناسنه تعرّض ايلمدى لكن بيعت اصل ايجاب بيع اوزره اولان
صفقه معناسنه اولوب بعده ال طوتوب معاهده و معاقده ايلكده استعمال اولندى كويا كه احدهما آخره خالصهٔ
نفسنى وطاعت و انقيادنى و دخيلهٔ امرنى بيع ايدر اولور ﴿الاستباعة﴾ بركسه دن برنسنه يى كنديسنه صاتمغى
طلب ايلك معناسنه در يقال استباعه الشيء اذا سأله ان يبيعه منه ﴿الانبياع﴾ انفعال وزننده متاع رايج اولمق معناسنه در
يقال انباع المتاع اذا نفق ﴿البياع﴾ شدّاد وزننده صاتجى يه دينور محمد و علىّ بن محمد البيّاعىّ محدثلردر كذلك على
بن حسين البيّاعى محدثدر شرح السنه يى محمد الزّاهديدن او لدخى سماعا محيى السنّه امام بغويدن تحديث ايلمشدر
تجز بعونه تعالى ﴿ فصل التاء الفوقية ﴾ ﴿تبرع﴾ جعفر وزننده بر موضع آديدر ﴿التبع﴾ فتحتينله و ﴿التباعة﴾
سلامه وزننده بركمسه يه اويمق معناسنه دركه اكا اويوب اكسه سنده كتمك ياخود اوغرايوب قوشيلوب بيله جه
كتمكله اولور يقال تبعه تبعا و تباعة من الباب الرّابع اذا مشى خلفه اومرّ فضى معه ﴿التبعة﴾ فرحه وزننده
و ﴿التباعة﴾ كتابه وزننده شول نسنه يه دينوركه برآدمك آنده مظلوم حق مقوله سنه شبيه مطلوبى اوله مظلمه و درك
ضمان و غبن فاحشدن ناشى مطلوب كبى كه حق صاحبى آنى طلبدن خالى اولمز نوائب حقوقه متبوع اولديغيچون
اطلاق اولنمشدر تقول لى قبل فلان تبعة و تباعة و هى الشيء الذى لك فيه بغية شبه ظلامة و نحوها ﴿التبع﴾ فتحتينله
تابع معناسنه در وصف بالمصدر اولمغله مفرد و جماعته اطلاق اولنور و اتباع اوزره ده جمعلنور يقال هو تبعه
اى تابعه وهم تبعه و اتباعه و تبع دابه نك اياقلرينه اطلاق اولنور يقال دابّة شديدة التبع اى القوائم ﴿التبّع﴾ تانك و باى
مشدده نك ضميله كولكه يه اطلاق اولنور شمسه تابع اولديغيچون يقال قعد فى تبّع النخلة اى ظلّها ﴿تبعه﴾ فتحاتله
ارض طائفدن جلذان نام ارضده بر يصتم بايرك آديدر براز نقوب و اردركه آندن سيوف عاديه و بعض مهر
طاشلرى كبى بونجقلر بولوب دوشوررلر ﴿التابع﴾ و ﴿التابعة﴾ شول جنى و جنيه يه اطلاق اولنوركه انسانله
بيله جه اولوب نيره يه كيدرسه تابع اولوب برابرجه كيدرلر و عربلر فلكده دبران ديدكلرى كوكبه تابع النجم اطلاق
ايدرلر دبران لفظندن تطيّر ايتملريله تفألا تابع النجم ايله تعبير ايدرلر يقال طلع تابع النجم اى الدبران و اكا مصغّر
بنيه سيله تويبع و سكر وزننده تبع دخى اطلاق ايدرلر ﴿التبيع﴾ امير وزننده برآدمك ياور و ناصرينه اطلاق اولنور
دائما اكا نصرتله تبعيت ايدر يقال له فلان تبيع اى ناصر و ذمتنده بركمسه نك مال مطلوبى اولان آدمه دينوركه
متبوع معناسنه در يقال هو تبيعه و هو الذى له عليه مال و تابع معناسنه در و منه قوله تعالى ﴿ ثمّ لاتجدوا لكم
علينا به تبيعا ﴾ اى ثائرا و لا طالبا و تبيع بر ياشنده اولان صغر طوسونه دينور هنوز اناسيله كزديكنه مبنى
مؤنثى تبيعه در جمعى تباع و تبايع در صحاف و صحايف كبى يقال بقرة لها تبيع اى ولد فى الاولى يعنى
فى السنة الاولى و بوينوزلرى و قولاقلرى بس برابر اولان طوسونه ده دينور يقال عجل تبيع اذا كان
قد استوى قرناه و اذناه و تبيع اصحابدن حارث الرعينى پدرينك اسميدر على قول بوزبير وزننده در و زبير
وزننده تبيع بن عامر الحميرىّ كعب الحبرك زوجه سى اوغليدر * مؤلف شهرتنه مبنى كعب

(الاخبار)

الاحبار عنوانده رسم ایلمشدر یوخسه حبر ماده‌سنده نهی ایلمشیدی وتبیع بن سلیمان ابی العدّیس محدّثیندندر
(التبابعة) قرامطه وزننده سلفده ملوك یمنه اطلاق اولنور ایدی مفردی تبع‌در سکر وزننده واشبو تبع عنوانی
حمیر وحضرموت ایالتلرینه مالك اولمیان ملك یمنه اطلاق اولنمز * شارح دیرکه ابتدا تبع اطلاق اولنان ملك سعد
ابو کرب ایدی بعده کسری وقیصر کبی علم مخصوص اولدی مذکور سعد سلطنتده سلفنه تابع اولدیغیچون
اطلاق اولنمشیدی وابتدا کعبهٔ مکرّمه‌یی اکسا ایدن اول ایدی (دار التبابعه) مکه‌ده برخانه‌درکه نبیّ اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرتلری آنده تولد ایلمدیلر (التبع) سکر وزننده کولکه‌یه اطلاق اولنور شمسه تبعیتی ایچون یقال
اسمألّ التبع ای ارتفع الظلّ و یعاسیبدن یعنی آری قسمنك بك تعبیر اولنان سرکرده‌لرندن بر نوعنك اسمیدرکه
بکلربکیلری اوله‌جقدر یقال تبعت النحل تبعها وهو ضرب من الیعاسیب یعنی یعسوبها الاعظم جمعی تبابیع
کلور وتبع ناس معناسنه مستعملدر تقول مادری ایّ تبع هو ای ایّ الناس واحمد بن سعید التبعی محدّثدر (التبع)
صرد وزننده‌شول کسه‌یه‌دینورکه ارالقمز سلسله کبی متصل سویلر اوله یقال رجل تبع اذا کان یتبع بعض کلامه
بعضا (تبوع الشمس) تنور الرمس وزننده شول روزکاره اطلاق اولنورکه طلوع شمسله صبا کرته‌سندن اسمکه
باشلیوب سائر کرته‌لری دوران ایلیه‌رك غروب هنکامنده‌ینه صبا کرته‌سنه عودت ایلیه بووصف مذکور اوزره
اولان کون طوغوسی اوله‌جقدر عندالعرب کریهه‌در یقال هبت تبوع الشمس وهی ریح تهبّ مع طلوعها
فتدور فی مهابّ الریاح حتی تعود الی مهبّ الصبا (التبع) تانك کسریله معشوقك عقبندن کولکه کبی آیرلمیان
عاشق آشفته‌یه اطلاق اولنور یقال هو تبع تلك المرأة ای عاشقها وتابعها (التبعی) سکری وزننده کوسنیوب
بوغه‌یه طلبکار اولان اینکه اطلاق اولنور یقال بقرة تبعی ای مستحرمة (الاتباع) همزه‌نك کسریله سبق وتقدّم
ایدن کسه‌نك آردندن یتشمك معناسنه‌در تقول اتبعتهم ای تبعتهم وذلك اذا کانوا سبقوك فلحقتهم وبومعناده متعدّی
اولور تقول اتبعتهم غیری ای الحقته بهم فن الاوّل قوله تعالی ﴿فاتبعهم فرعون بجنوده﴾ ای لحقهم اوکاد یلحق
وقول العرب * اتبع الفرس لجامها * والناقة زمامها * والدلو رشاءها * یضرب للامر باستکمال المعروف بوراده
اتبع امر صیغه‌سیله‌در یعنی آتی برآدمه بخش ایلدکده لجامنی یاخود ناقه‌یی بخش ایلدکده یولارنی وقوغه‌یی بخش
ایلدکده ایپنی دخی بخش ایله کلام مزبور لطف واحسانی اتمام واکماله امر وترغیب محلنده ایراد اولنور ابتدا آنی
ضرار بن عمرو الضبیّ سویلمشدر تقریر آتیدن مستفاد اولدیغی اوزره ضراره عمرو بن ثعلبه سویلمشدر ظاهرا
طغیان قلم ناسخدر اصلی بودرکه ضرار مزبور عمرو بن ثعلبه‌نك قبیله‌سنه شبخون وامول واشیالرینی نهب وذراری
ونسوانلرینی سبی ایدوب کوتورمشیدی عمرو اول اثناده سائر محلده بولنمغله بعد الواقعه قبیله‌یه کلوب واقف حال
اولدقده عمروك ارقه‌سنه دوشوب کتدی خلال راهده یتشوب یاضرار بنم اهل وعیالمی واموالمی بکاردّ ایله دیو
استرحام ایلمکله عیال ومالنی کندیسنه اعطا ایلدکدنصکره جاریه‌لرینی دخی استعطا ایلدکده اوطه‌لغنی دخی ردّ
ایدوب لکن سلمی نام قیزینی آلیقومغله عمرو اولوقتده یااباقبیصة اتبع الفرس لجامها والناقة زمامها والدلو رشاءها
دیدی واتباع فی الکلام برکلمه عقبنده ذکر اولنان کلمهٔ مهمله‌دن عبارتدر حسن بسن کبی تسمیه بالمصدردر
واتباع تابع اولمق معناسنه‌در یقال اتبعه اذا تبعه (المتبع) محسن وزننده‌شول خاتونه وحیوانه‌دینورکه ولدی اکسه‌سنده
یورر اوله یقال شاة وبقرة وامرأة متبع اذا کانت یتبعها ولدها (التتبیع) تفعیل وزننده تتبع معناسنه‌درکه
برایشك آردینه دوشوب اراشدرمقدن عبارتدر یقال تبعه بمعنی تتبعه وبرآدمی برکسیه تابع قلمق معناسنه‌در یقال
تبعه به ای اتبعه وتبعیت ایلمك معناسنه‌در یقال تبع فلانا اذا اتبعه (الاتّباع) همزه‌نك وتای مشدّده‌نك کسریله
تبعیت ایلمك معناسنه‌در یقال اتبعه بمعنی تبعه (التباع) جدال وزننده برایشی پیدرپی قلمق معناسنه‌در یقال
تابع بین الاعمال تباعا ای والی وتباع ومتابعه برایشی محکم ومتین قلمق معناسنه مستعملدرکه اراسنی آچیه‌رق
ایشلمکدن نشئت ایدر یقال تابع الباری القوس اذا احکم بریها واعطی کلّ عضو منها حقه وچایر حیوانی کرکی کبی
تاولندروب هر یرینی اویغون قلمق معناسنه مستعملدر یقال تابع المرعی الابل اذا انعم تسمینها واتقنه ضمیر
تسمینه راجعدر (المتابع) اسم فاعل بنیه‌سیله برنسنه‌یی محکم ومتین ایدیجی آدمه اطلاق اولنور یقال رجل متابع
ای محکم للشیء (التتابع) تفاعل وزننده بلافاصله بری بری اردنجه اولمق معناسنه‌در یقال تتابع الشیء اذا توالی
(المتتابع) اسم فاعل بنیه‌سیله بری بری آردنجه اولان شیئه دینور بومناسبتله بنیه واندامی هموار ومعتدل اولان
حیوانه متتابع الخلق اطلاق اولنورکویاکه استواء واعتدالده اعضاسی بری برینه متابعدر یقال فرس متتابع الخلق
ای مستوی الخلق وبرعالمك علمی بری برینه مشاکل ومشابه اولسه یعنی هرفنّ مخصوصه علمی فنّ آخره اولان

عمليله يكسان اولسه اكا متتابع العلم اطلاق اولنور يقال رجل متتابع العلم اى يشابه علمه بعضه بعضا اساسده متتابع
العمل اذا كان غير متفاوت فيه عبارتيله مرسومدر ويقال غصن متتابع اى لاابن فيه يعنى اصلا دكه‌سى و بداق
يرى اولميان چبوقدر ﴿التتبّع﴾ تفعل وزننده بر شـيئك آردينه دوشوب كركى كبى اراشدرمق معناسنه يقال
تتبع الشئ اذا تطلبه ﴿الترعة﴾ غرفه وزننده قپويه دينور جمعى ترعدر صرد وزننده يقال فتح الترعة اى الباب
ويوزه دينور وجه معناسنه * شارح ديركه ابوعبيداشبو ❁ انّ منبرى هذا على ترعة من ترع الجنة ❁ حديثى تفسيرنده
كانّه قال على باب من ابواب الجنة وهو الوجه عبارتنى ثبت ايلمشيدى كه بوراده ترعه‌يى درجه و روضه معنالرينه
حمل ايليوب باب معناسـنه حمل ايلمك اوجهدر ديمكدر * مؤلف وهو الوجه قولنى معناى مخصوص فهم ايلمكله
هو لفظنى طىّ ايدوب و الوجه عنوانيله رسم ايلمشدر يوخسه ترعه‌نك وجه معناسـنه ورودى برلغتده ثابت
دكلدر انتهى * و ترعه چشمه‌نك ونهرك باشنده يا كنارنده صو آله‌جق وصو صاله‌جق كديكه دينوركه صو صواغى
و صو كورى تعبير اولنور يقال سدّ الترعة اى مفتح الماء حيث يستقى النـاس و پايه ودرجه معناسـنه‌در
يقـال رفيع الترعة اى الدرجة ويوكسـك يرده اولان چمنزاره وروضه ومرغزاره دينور * قال الشـارح
وفسر الحديث المذكور به وحوض باشنده صو ايچنلرك طوره‌جقلرى مقامه دينور ومنبرك بصمغنه و نردبانته دينور
ونهردن جدولك آيرلديغى آغزه دينور و ترعه شـامده بر قريه آديدر وصعيد اعلاده بر قريه آديدركه باليق
صلاموره‌سى مصره اورادن جلب اولنور ﴿الترع﴾ فتحتينله شرّو كريهه‌يه سرعت ايدوب قوشمق معناسـنه‌در
يقال ترع فلان ترعا من الباب الرابع اذا اسرع الى الشرّ وطولمق معناسـنه‌در يقال ترع الاناء اذا ملاء وكال فرح
ونشاطدن امور عظيمه‌لره صالدروب مباشرت ايلمك معناسنه‌در يقال ترع فلان اذا اقتحم الامور مرحا ونشاطا
وترع وصف اولور طولغون نسـنه‌يه دينور يقال حوض ترع اى ممتلئ كرچه بونده قياس اولان كتف وزننده
اولمقدر لكن مبالغة وصف بالمصدر اولمشدر ﴿الترع﴾ كتف وزننده صفتدر طلو نسـنه‌يه دينور وپك اقبال
ونشاطندن امور عظامه اقتحام ايدن آدمه دينور ﴿الترع﴾ فرع وزننده بر آدمى توجّه وسلوك ايلديكى جهتدن
صرف ايلمك معناسـنه‌در يقال ترعه عن وجهه ترعا من الباب الثالث اذا ثناه ﴿ترعوز﴾ عينك ضميله حرّان
قضاسنده بر قريه آديدر نسبتنده ترعوزىّ دينور تخفيفله ﴿الترّاع﴾ شدّاد وزننده قپوجى‌يه دينور تقول حجبنى
الترّاع اى البوّاب ودره‌يى طولدران سيل صوينه دينور يقال سـيل ترّاع اى مالئ الوادى ﴿الاترع﴾ افضل
وزننده بودخى دره‌يى طولدران سيل صوينه دينور ﴿المترعة﴾ مشربه وزننده طولغونلغه دينور بومناسبتله درون
انسـانى طولدرمش حلم وتأنيده استعمال اولنور ومنه يقال انه لذو مترعة اى لايغضب ولايعجل ﴿الاتراع﴾
همزه‌نك كسريله طولدرمق معناسـنه‌در يقال اترع الاناء اذا ملاءه ﴿التتريع﴾ قپويى قپامق معناسـنه‌در يقال
ترّع الباب اذا اغلقه ﴿التترّع﴾ تفعل وزننده شرّ ايسه قوشوب سرعت ايلمك معناسنه‌در يقال تترّع به الى الشرّ
اذا تسرّع ﴿الاتّراع﴾ همزه‌نك و تاى مشـدّده‌نك كسريله طولمق معناسـنه‌در يقال اتّرع الاناء اذا امتلاء
﴿التسعة﴾ تانك كسريله طقوز عدده دينور قاعده اوزره عدد مذكردر مؤنثنده تسع دينور يقال تسعة رجال وتسع
نسوة ومنه قوله تعالى ❁ ولقد آتينا موسى تسع آيات ❁ مؤلف اشبو بيتده اول طقوز آياتى جمع ايلمشدر * عصا سنة بحر
جراد وقمل * دم ويد بعد الضفادع طوفان * وتسع دوده‌نك صوسز قالوب صوار دقلرى كوندن بر كونك آديدركه
طقوزنجى كون صويه كتورمكدر ﴿التسع﴾ تانك ضميله و﴿التسيع﴾ امير وزننده كسور اعداددندركه طقوز جزءدن
بر جزؤه دينور طقوزده بر تعبير اولنور يقال اخذ تسعه وتسيعه اى جزءا من تسعة ﴿التسع﴾ صرد وزننده آيك يدنجى
وسكزنجى وطقوزنجى كيجه‌سنه دينور * شارحك بيانى اوزره آيك ابتدا اويكنجى واوچنجى كيجه‌سنه غرر ودردنجى وبشنجى
والتنجيسنه نفل ويدنجى وسكزنجى وطقوزنجيسنه تسع اطلاق اولنور ﴿التاسوعاء﴾ عاشوراء وزننده عاشوراء كوندن اوّل
اولان كونه دينوركه محرّمك طقوزنجى كونيدر ولفظ مزبور مولّددر ﴿التسع﴾ تانك فتحيله بر شيئك طقوزده برينى آلمق
ياخود بر جاعته طقوزنجى اولمق معناسنه‌در ياخود كنديسيله انلرى طقوز نفر قلمق معناسـنه‌در يقال تسعهم
تسعا من الباب الثالث والثانى اذا اخذ تسع اموالهم اوكان تاسعهم اوصيّرهم تسعة بنفسـه ﴿التاسع﴾ طقوزنجى
ديمكدر يقال هو تاسع تسعة وتاسع ثمانية بالاضافة ولايجوز تاسع تسعة برفع التاسع ونصب التسعة ﴿الاتساع﴾
همزه‌نك كسريله طقوز اولمق معناسـنه‌در يقال اتسع القوم اذا صاروا تسعة وقومك دوه‌لرى طقوزنجى كون
صويه كلمك معناسنه‌در يقال اتسع القوم اذا وردت ابلهم تسعا ﴿التعّ﴾ تانك فتحى وعينك تشديديله و﴿التعة﴾ هايله
صالق وسلپوك اولمق معناسـنه‌در يقـال تعّ الرجل تعّا وتعة من الباب الاوّل اذا استرخى وعمل ايله قوصمق

(معناسنه‌در)

معناسنه‌در يقال تع الرجل اذا تقيّ‌ء ﴿ التعتع ﴾ فدفد وزننده فأفأ معناسنه‌دركه تكلمده اكثرى لسانى فاء حرفنه
چلان كسه‌در يقال هوتعتع اى فأفأ ﴿ التعاتع ﴾ تاى اولانك فتحيله ناس لسانته دوشمش قارش مورش اراجيفه
دينور يقال وقعوا فى تعاتع اى فى اراجيف وتخليط ﴿ التعتعة ﴾ زلزله وزننده‌برى اوته شدتله صرصوب ارغلامق
على قول بركسه‌يى برايشـه جبر واكراه ايلكله مضطرب قلمق معناسـنه‌در يقال تعتعه اذا تلتله وحرّكه بعنف
او اكرهه فى الامر حتى قلق وسوزده حصردن ياخود عجزدن تردد ايدوب دلنى چيغنك معناسنه‌در يقال تعتع
فى الكلام اذا تردّد من حصر اوعيّ وطوار قوملغه صاپلنوب قالمق معناسنه‌در يقال تعتعت الدابّة اذا ارتطمت
فى الرّمل ﴿ التقع ﴾ تانك وقافك فتحيله آجلغه دينور يقال اخذه التقع اى الجوع ﴿ التقع ﴾ كتف وزننده تقعدن مبالغة
وصفدر يقال جوع تقع اى شديد ﴿ التلعة ﴾ تمره وزننده يوكسك يا رمقوله‌سى يره دينور وايلش وانكبه يره ديمكله
ضدّ اولور تقول نزلنـا فى تلعة وهى ماارتفع من الارض ومانهبط منها ضدّ وصو آقنديسنه دينور مسيل الماء
معناسنه وواسع دره آغزينه دينور وارضدن مرتفع اولان قطعه‌يه دينور جمعى تلعات كلور فتحاتله وتلاع كلور
جبـال وزننده على قول تلاع تپه‌لردن وطاغ قولتقلرندن وبابر صرتلرندن دره‌لره جارى صو آقنديلرينه دينور
مراد يوكسكدن الچاغه آقه‌جق صو آقنديلريدر ومن الامثال * فلان لايمنع ذنب تلعة * يعنى فلان آقنديننك
اياغنى طوته‌مز ذليل وحقيركسه حقنده ضرب اولنور وتقول العرب لااثق بسيل تلعتك يعنى بن سنك آقنديكك
سـيلنه اعتماد ايتم مثل مزبور قول وفعلنه اعتماد اولنميان كاذب ومتلوّن حقنده ضرب اولنور وكذا يقولون
* لااخاف الآمن سيل تلعتى * يعنى بن همان كندى تلعه‌مك سيلندن خوف ايدرم كه مراد كندى عمزاده‌لرمدن
واقربالرمدن خوف ايدرم ديمكدر ﴿ التلاعة ﴾ سحابه وزننده كنانه قبيله‌سى يوردنده برصو آديدر ﴿ التلع ﴾
فتحتينله ترع وزننده ومرادفيدركه طولمق معناسـنه‌در يقال تلع الاناء تلعا من البـاب الرابع اذا امتلأ وبيون
اوزون اولمق معناسـنه‌در يقال تلعت عنقه وتلعت تلعا من الباب الخامس والرابع اذا طالت ويقال تلع الرجل
وتلع اذا طالت عنقه ﴿ الاتلع ﴾ و ﴿ التليع ﴾ امير وزننده اوزون بيونه وبيونى اوزون كسه‌يه دينور ﴿ التلع ﴾
منع كوندز ظهور ايلك معناسنه‌در يقال تلع النهار تلعا من الباب الثالث اذا طلع وقبا قوشلق اولمق معناسنه‌در
يقال تلعت الضحى اذا انبسطت وبركسه ايچنده اولديغى نسنه‌دن باشنى طشره چيقارمق معناسـنه‌در يقال
تلع الرجل اذا اخرج رأسه عما كان فيه ويقال تلع الثور اذا اخرج رأسـه من الكناس ﴿ الاتلاع ﴾ همزه‌نك
كسريله تلع ايله معنـاى اخيرده مرادفدر يقـال اتلع الرجل اذا اخرج رأسه عما كان فيه وبركسـه بيونى
يوقرى اوزادوب سوندرمك معناسنـه‌در يقال اتلع الرجل اذا مدّ عنقه متطـاولا ﴿ التلع ﴾ كتف وزننده
طلمو قابه دينور يقـال اناء تلع اى ملآن ﴿ تولع ﴾ جوهر وزننده و ﴿ تولع ﴾ فوفل وزننده برموضع آديدر
﴿ المتلع ﴾ محسن وزننده دلبر خاتونه اطلاق اولنور تماشاجيلرى كنديسنه سير ايتدرمك ايچون باشنى قالدروب
كردننى اوزادر اولديغيچون يقـال امرأة متلع اى حسناء ﴿ المتتلع ﴾ متصلب وزننده بر ايش ايچون اياقده
ديكيلوب طوران آدمه دينور تقول رأيته متتلعا اى شاخصا للامر ويرندن قيام ايچون باشنى قالديران كسه‌يه
دينور وايلرى كچن آدمه دينور يقال صار متتلعا اى متقدما ومزيدة الحارثىّ فرسـنك اسميدر ﴿ التتالع ﴾ تفاعل
وزننده بيونى اوزادوب باشنى قالديره‌رق يوريمك معناسـنه‌در يقال تتالع الرجل فى مشيته اذا مدّ عنقه ورفع
رأسه ﴿ متالع ﴾ مقاتل وزننده باديه‌ده برطاغك اسميدر غنى قبيله‌سى ياخود بنى عميله جماعتى يوردنده‌در ياخود
بحرين ناحيه‌سنده‌دركه صرتنده برصو واردر اكا عين متالع ديرلر ﴿ تتعه ﴾ تانك كسريله حضرموت قربنده برقريه‌در
تتعة بن هانى اسميله مسمادر اورايه عيـاض بن عيـاض وعيزار بن جرول وحجر بن عنبس المحدّثون التتعيون
منسو بلردر ﴿ التوع ﴾ تانك فتحى وواوك سـكونيله برپارچه اتمكله آغوزدن ياخود صـافى ياغدن آلوب لقمه
قالدرمق معناسنه‌در تقول تعت اللبأ والسمن اتوعه توعا اذا كسرته بقطعة خبز ترفعه بها نته‌كه تيع دخى بومعنايه‌در
كماسيذكر ﴿ تع تع ﴾ تالرك ضميله تواضع ايلكله امر صيغه‌سيدر يقولون تع تع امر بالتواضع ظاهرا همان امربنيه‌سيله
مسموعدر ﴿ التيوع ﴾ تاى مفتوحه وياى مشدده ايله‌كه تفعول وزننده‌در شول نباته دينوركه قطع اولندقده آندن
آق وحارّ وبدنى مقرّح سود سيلان ايدر اوله سقمونيا وشبرم ولاعيه وعشر وحلتيت كبى وبو اسم جنسدر تركيده
سودلكن تعبير اولنور وجمله‌ٔ تيوعاتك سودى مسهل ومدرّ وقيللرى مزيل اولور يپراقلرى ياخود تخملرى دوكيلوب
ماء راكده القا اولنسه بالق اوتى كبى بالقلرى سرخوش ايدوب جمله‌سى صويك يوزينه مدهوش چيقمغله صيد
اولنور * مؤلف بونى ياى تحتيه ايله تيع ماده‌سنده دخى ذكر ايدر ومفردات طبيه‌ده يانك تقديميله مثبتدر ﴿ التيع ﴾ بيع

وزنده و (التيع) فتحتيله و (التيعان) فتحاتله آغزدن قوصونتى چيقمق معناسنه‌در يقال تاع القئ يتيع تيعا وتيعا وتيعانا اذا خرج وصو مقوله‌سى سيلان ايلمك معناسنه‌در يقال تاع الشئ اذا سال وارمك معناسنه‌در يقال تاع السمن اذا ذاب وبرنسنه‌يه شوق وآرزو قلمق معناسنه‌در يقال تاع اليه اذا تاق وقطع مسافه ايلمك معناسنه‌در يقال تاع الطريق اذا قطعه وبرنسنه‌يه عجله ايلمك معناسنه‌در يقال تاع اليه اذا عجل وگتمك معناسنه‌در يقال تاع الرجل اذا ذهب وآغوز وصافى ياغ مقوله‌سندن بر پارچه اتمك ايله آلوب لقمه قالدرمق معناسنه‌در يقال تاع السمن اذا رفعه بقطعة وبرنسنه‌يى اخذ ايلمك معناسنه‌در يقال تاع به اذا اخذه (التتييع) تفعيل وزننده بودخى اتمك پارچه‌سيله آغوزدن وياغدن بولوب لقمه قالدرمق معناسنه‌در يقال تيع السمن بمعنى تاعه (التيعة) تانك كسريله قرق عدد قيونه دينور على قول واجبهٔ زكات مترتب اولان حيواندن ادنى مرتبه‌يه دينور مثلا قرق قيون وبش دوه كبى گوياكه ذهاب معناسنه اولان تيع لفظندن مأخوذدر حيوانلر مرتبهٔ مذكوره‌يه بالغ اولدقده غمازلر ويوده‌يه قوشوب كيدر اولدقلرى تصوريله اطلاق اولنمشدر (التاعة) صبحق آغوزدن برصوقومه دينور يقال ما اغنته تاعة اى كتلة من اللبأ الثخينة (التيع) كيس وزننده و (التيعان) تانك وياى مشدده‌نك فتحيله شر ايشه على قول مطلقا برنسنه‌يه قوشوب سرعت وتهالك ايدر اولان كمسه‌يه دينور يقال رجل تيع وتيعان اى متسرع الى الشر او الى الشئ (الاتيع) دائما حماقته دائر ايشه قوشوب تهالك ايدن آدمه دينور يقال رجل اتيع اى متتابع فى الحمق وقرشوسنده سراب لمعان ايدن مكانه دينور يقال مكان اتيع اذا كان يجرى السراب على وجهه (الاتاعة) همزه‌نك كسريله قوصمق معناسنه‌در يقال اتاع الرجل اذا قاء وقوصونتى‌يى اعاده قلمق معناسنه‌در يقال اتاع القئ اذا اعاده (التتايع) تفاعل وزننده بركمسه ناسك خلافنجه اولان بر ايشه كندى باشنه فكر وروتيسز مباشرت ايلمك معناسنه‌در يقال فلان يتتايع فى الامر اذا كان يركب فيه على خلاف الناس ودائما شر وشوره آتيلمق معناسنه‌در يقال يتتايع فى الشر اى يتهافت ويسرع واونكولك ايلمك معناسنه‌در يقال تتايع فيه اذا لج ويقال ماهذا التتايع اى اللجاجة ويرندن دپرنوب طوغرلمق معناسنه‌در يقال تتايع للقيام اذا استقل له وبرنسنه‌يى ايلتمك معناسنه‌در يقال اتّايعت الريح بالورق اذا ذهبت به اشبو اتّايعت كلمه‌سنك اصلى تتايعت ايدى اثّاقل وتثاقل كبى (التتيع) تفعل وزننده بودخى شره آتيلمق معناسنه‌در يقال تتيع الرجل الى الشر اذا تهافت واسرع اليه واونكولك ايلمك معناسنه‌در يقال تتيع فيه اذا لج (الاستتاعة) استطاعه وزننده ومرادفيدركه طاقت كتورمك معناسنه‌در تقول لا استتيع اى لا استطيع

فصل الثاء المثلثة

(ثخطع) خاى معجمه ايله جعفر وزننده بررجل اسميدر (الثرع) فتحتينله برجماعته طفيلى اولمق معناسنه‌در يقال ثرع الرجل ثرعا من الباب الرابع اذا طفل على قوم (الثطاع) غراب وزننده زكام علتنه دينور (المثطوع) و (الثطاعى) غرابى وزننده زكام علتنه اوغرامش آدمه دينور يقال ثطع الرجل على المجهول فهو مثطوع وثطاعى اى مزكوم (الثطع) قطع وزننده يستهلك معناسنه‌در يقال ثطع الصبى ثطعا من الباب الثالث اذا احدث وبرنسنه بللو وظاهر اولمق معناسنه‌در يقال ثطع الشئ اذا ظهر (التثطيع) برنسنه‌يى پاره پاره قيرمق معناسنه‌در يقال ثطعه اذا كسره (الثع) ثانك فتحى وعينك تشديديله قوصمق معناسنه‌در يقال ثع الرجل ثعا من الباب الثانى اذا قاء (الثعثع) فدفد وزننده انجويه دينور لؤلؤ معناسنه وصدفه دينوركه انجو قابيدر وقرمزى يوكه دينور صوف احمر معناسنه (الانثعاع) انفعال وزننده آغزدن قوصونتى آتيلوب دوكلمك معناسنه‌در يقال انثع القئ اذا انصب من فيه وكذا الدم من الانف والجرح (الثعثعة) زلزله وزننده پپه‌يى سويلمك معناسنه‌در يقال يثعثع الكلام اذا كان فيه لثغة وغثيان گلمش كمسه‌نك قئ حالتنده اولان صوتندن حكايه‌در وبرى برى آردنجه قوصمق معناسنه‌در يقال ثعثع الرجل اذا قاء متتابعا (الثلع) ثانك فتحى ولامك سكونيله باش يارمق معناسنه‌در يقال ثلع رأسه ثلعا من الباب الثالث اذا شدخه (المثلع) معظم وزننده يارلمش وچتلامش خرما قوريغنه دينور على قول صواب اولان معجمه ايله اولمقدر (الثوع) صرد وزننده برشجر جبلى اسميدركه هردم تازه اولور قالين اوزدكلى وبطم طرزنده يمشلو صالقملرى اولور لكن مأكول ومنتفع دكلدر (الثوع) نوع وزننده آقمق معناسنه‌در يقال ثاع الماء يثوع ثوعا اذا سال (ثع ثع) مكررا ثالرك ضميله طاعت الهى‌يى متضمن سير وسياحت بلاد ايلمك بابنده امر بنيه‌سيدر يقولون ثع ثع وهو امر بالانبساط فى البلاد فى طاعة الله تعالى * شارحك بيانه كوره بويلجه مسموعدر (الثاعة) بناء مره‌در شدتله قوصمق معناسنه‌در

فصل الجيم

(الجباع) رمان وزننده بودور كشى‌يه دينور مؤنثنده جباع وجباعه دخى دينور هايله يقال رجل جباع وامرأة جباع وجباعة اى قصير وصبيان قسمنك قوللندقلرى قيصه اوقه دينور وجباعة

(كوته)

کوته دینور است معناسنه وجبّاع وجبّاعه شول عورته دینورکه یورویشی وکسیمی ولباس کینشی بد وناز یبا اولوب
واورته یاشلو اوله یقال امرأة جبّاع و جباعة ای القبیحة المشیة و اللبسة لیست بصغیرة ولا کبیرة (التجبیع) تفعیل
وزنده برکسه نك اریلقدن مقعدی متغیّر اولوب یعنی قیناقلری قالمیوب چاتیلی کمیك قالمق معناسنه در یقال
جبع الرجل اذا تغیّرت استه هزالا تأنیثی عجیزه یاخود حلقهٔ دبر تأو یلیله در (جَلَنْجَع) جیمرك ولامك فتحیله که
ابو الهمیسع نام شاعرك اشبو * ان تدمعی صوبك صوب المدمع * یجری علی الخدّ کضئب الثعثع * من طمحة
صبیرها جلنجع * ارجوزه سنده واقعدر اهل صرف ولغت کتابلرنده ذکر ایدوب لکن تفسیر ایلمدیلر ومرقوم
ابو الهمیسع مدین اعرابندن اولمغله لغتی بشقه اولدیغندن بزلر آنك کلامنی فهم ایلمزز دیدیلر * شارح دیرکه بعض
نسخه ده ان تمنعی وارد اولمشدر ضئب انجو یه وثعثع صدفه دینور طمحه نظره وصبیر سحاب و جلنجع متراکم
معناسنه در واسم سداسی در (الجدع) صدع وزننده برکسه یی زندانه قیوب حبس ایلك معناسنه در یقال
جدعه جدعا من الباب الثالث اذا حبسه وسجنه و برآدمك برونی یاخود قولاغنی یاالنی یادوداغنی کسمك معناسنه در
یقال جدع فلانا اذا قطع انفه اواذنه اویده اوشفته * شارح دیرکه قطع انفده خاصدر سائرلری تجوّزدر و یقال جدع انفه
او اذنه و چوجغی بدغدا ایله بسلمك معناسنه مستعملدرکه رضاعدن و صلاحدن منقطع اولور یقال جدعت الصبیّ
امه اذا اساءت غدائه وتقول العرب جدعاله ای الزمه الله الجدع یعنی بددعا موقعنده جدعاله دیرلرکه حق تعالی
آنی دائما خیردن مقطوع وناقص ومعیوب ایلسون دیمکدر فعلی لازم الاضماردر (الاجدع) وصفدر برونی یاخود
قولاغی یاالی یادوداغی کسلمش کمسه یه دینور واجدع شیطانه اطلاق اولنور وکبار تابعیندن مسروقك پدری
اسمیدرکه حضرت فاروق رضی الله عنه تغییر ایدوب عبدالرحمن تسمیه ایلمدیلر (الجدع) فتحتینله کسیك برونلی
اولمق معناسنه در یقال جدع الرجل جدعا من الباب الرابع اذا کان اجدع و چوجق بدغدا اولمق معناسنه در
یقال جدع الصبیّ اذا صار سیّ الغداء (الجدعة) فتحاتله کسلمش بروندن وقولاقدن برنده قلان بقیه یه دینور
یقال ماافجح جدعته وهی مابقی بعد الجدع (جدیع) زبیر وزننده بررجل علمیدر (بنو جدعاء) حمراء وزننده
(و بنو جداعه) ثمامه وزننده ایکی قبیله در (الجدعاء) حمراء وزننده اجدعك مؤنثیدر و نبیّ اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك ناقه لری اسمیدر عضباء وقصواء دخی دینور ایدی لکن ذاتنده جدعاء وعضباء وقصواء اولمیوب
بلکه بونلر اویلجه القاب ایدی (جدعان) عثمان وزننده اسمادندر عبد الرحمن بن جدعان جوادمعروفدر بعضا
ضیافتنه فخر عالم علیه السلام حاضر اولورلر ایدی ومزبورك برمخصوص طعام وضع ایده جك بیوك قواطه سی
وار ایدی ایاق اوزره پیاده وسواری بی محابا آندن اکل طعام ایدرلر ایدی حضرت عایشه برکون رسول اکرمدن عجبا
مرقومك خصلت سخاسی روز جزاده کندیسنه نافع اولورمی دیو سؤال ایلدکده جوابنده ❁ لا انه لم یقل یوما ربّ
اغفرلی خطیئتی یوم الدین ❁ بیوردیلر (الجداع) غراب وزننده شول چاره واوتلاغه دینورکه دابه یه اصلا یرامیوب
بلکه مضرّ اوله یقال کلأ جداع اذا کان فیه جدع لمن رعاه ای و بیل وخیم بو مناسبتله اولومه جداع اطلاق اولنور
(بنو جداع) عربدن بربطن در (الجدع) کتف وزننده بدغدا چوجغه دینور یقال صبیّ جدع ای سیّ الغداء
(الاجداع) همزه نك کسریله و (التجدیع) چوجغی بدغدا ایله بسلمك معناسنه در یقال اجدعت الصبیّ
وجدّعته امّه اذا اساءت غدائه وتجدیع برکسه یه جدعاله کلامیله بددعا ایلك معناسنه در یقال جدّعه اذاقال له
جدعاله وقوراق سنه نباتاتی بیوتمیوب بودر وکوسه قومق معناسنه مستعملدر یقال جدّع القحط النبات اذالم یزك
(الجداع) سحاب وزننده و (جداع) قطام وزننده شول قیتلق وقوراق سنه یه دینورکه دوابّ ومواشی یی
قیروب اهلاك ایلیه یقال اجحفت بالمال الجداع وجداع ای السنة الشدیدة تجدع بالمال (المجدّع) معظم وزننده
قولاقلری کسلمش اشکه دینور یقال حمار مجدّع ای مقطوع الاذنین (المجادعة) مفاعله وزننده و (الجداع) جدال
وزننده بری بریله سوکشوب خصومت ونزاع ایلك معناسنه در یقال جادعه اذاشاتمه وخاصمه (التجادع) تفاعل
وزننده مجادعه معناسنه در یقال تجادعا بمعنی جادعا (الجذع) جیمك وذال معجمه نك فتحیله ثنیّ کرته سندن اوّل
یعنی یاشی اول کرته دن اکسك اولان حیوانه دینور مؤنثی جذعه در و بو حیوانه زمان مذکورده اسمدر بته جك
ودوشه جك دیشه ملابس اولمیه * شارحك بیانه کوره ثنیّ ثنیه دیشنی براقش حیوانه دینورکه چتال طرنقلی
و بتون طرنقلی اولنلر اوچنجی ییلده براغور ودوه التنجی ییلده براغور پس جذع ثنی حدّینه وارمیان حیوانه دینور
مصباحك بیانی اوزره قوزی واوغلاق ایکنجی سنه یه دخولنده وصغر وآت دولری اوچنجیده ودوه بشنجیده
جذع اولور وابن اعرابی دیدیکه اجذاع وقتك اسمیدر یوخسه بته جك ودوشه جك دیشه مناسبتی یوقدر اوغلاق

قسمی بر یاشنده جذع اولور و بعضا قوّتلو اولمغله مقدّمجه جذع اولورکه ترکیده اکاچبش تعبیر اولنور و قوزی اکر اناسی باباسی کنج ایسه التی یدی آیده جذع اولورکه اکا طوقلو تعبیر اولنور و قوجه دولی ایسه سکز یاخود اون آیده جذع اولور انتهی * و جذع کنج و تازه یه اطلاق اولنور جمعی جذاع کلور جیمك کسریله و جذعان کلور جیمك ضمیله ومنه یقال الدهر جذع ابدا ای شابّ لایهرم (الازلم الجذع) دهر و زمانه اطلاق اولنور زلم ماده سنده مذکوردر وارسلانه اطلاق اولنور (امّ الجذع) آفت و داهیه نك کنیه سیدر (الجذعمة) جیمك و میمك فتحیله کوچك صغیر معناسنه در اصلی جذعه در میمی زائده در (الجذع) منع وزننده طواری یمسز حبس ایلمك معناسنه در یقال جذع الدابّة جذعا من الباب الثالث اذا حبسها علی غیر علف و ایکی دوه یی برایپ ایله بری برینه چاتمق معناسنه در یقال جذع بین البعیرین اذا قرنهما فی قرن (الجذاع) کتاب وزننده بنوسعد قبیله سندن نیچه جماعته اطلاق اولنور (جذعان الجبال) جیمك ضمیله کوچك طاغلره اطلاق اولنور (جذع مذع) عنب وزنلرنده و آخرلری فتح اوزره مبنی اوله رق طارطغان و تارمار موقعنده مستعملدر یقال ذهبوا جذع مذع ای تفرّقوا فی کلّ وجه جذع کوچك معناسندن متصرّف اولمغله جذع مذع ترکیبنی بیوك کوچك مقامنده استعمال ایلدیلر بعده هر طرفه طارطغان اولدیلر کتدیلر دیه جك یرده ذهبوا جذع مذع دیدیلر (الجذع) جیمك کسریله خرما اغاجنك بدننه دینور یقال صلب فی جذع نخلة ای ساقها و جذع غسّان قبیله سندن ابن عمرو درکه برمعروف کمسه در * خذمن جذع ماأعطاك * مثلنك منشأیدر اصلی بودرکه غسّان قبیله سی یمنده سلیح قبیله سنك امیرینه بهرسنه آدم باشنه ایکی التون باش خرجی و یرر ایدی و رسم مذکورك تحصلداری امیرمزبور طرفندن سبطة بن المنذر نام برکمسه ایدی برکون مزبور سبطه و یره کلدیکی رسم مرقومی آلمق ایچون مذکور جذعك قپوسنه کلوب طلب ایلدکده جذع همان خانه سنه کیروب قلیجنی اخذ و درساعت طشره چیقوب برکره نیچه چالدیسه ایکی پاره ایلدی و لاشه سنه خطابا قول مزبوری ایراد ایلدی بعضلر دیدیکه جذع نام کمسه بعض ملوکه واروب قلیجنی برمقدار مبلغ بدلی ارهان ایلدی صکره فكّ رهن ایلمامکله ملك مزبور اشبو قلیجکی فرج مادرکه ادخال ایله بکا بونه لازمدر بنم اقچه می ویر دیو شتم ایلدکده جذع همان سلّ سیف ایدوب مزبوری قتل و کلام مرقومی ایراد ایلدی مثل مزبور بخیلك جود و اعطا ایلدیکی نسنه یی همان غنیمت بیلوب آلمغه ترغیب موقعنده ایراد اولنور (الاجذع) ایکی یاشنه کیرمش طوقلو قیونه و صغر و سائر چتال طرنقلودن او چنجی یاشنده و دوه دن بشنجی یاشنه داخل اولمشه دینور (المجذع) مکرم وزننده و (المجذع) معظم وزننده اصل و ثباتی اولمیان شیئه دینور یقال امر مجذع و مجذّع ای لا اصل له و لاثبات (المتجاذع) متجاهل وزننده ضعیف و خیره قوز یجغزه دینور یقال خروف متجاذع ای وأن (الجرشع) شین معجمه ایله قنفذ وزننده عظیم الهیکل دوه یه و آته دینور علی قول بیوك کوکسلو یانلری قبا و شیشکین اولانه دینور (الجرعة) تمره وزننده و فتحاتله جائزدر شول قومساله دینورکه آنده کوشکلك و باتقنلق اولمامغله پاك طپراق کبی کوزل انبات ایدر اوله علی قول شول ارضه دینورکه آنده سردلك و درشتلك اولمغله قومساله شبیه اوله یاخود شول دکرمی قوملق قطعه سنه دینورکه برنسنه بتورمز اوله یاخود شول قوملق تپه یه دینورکه برطرفی قوملق و برطرفی طاشلق اوله (الاجرع) و (الجرعاء) جرعه معناسنه در (الجرع) فتحتینله جرعه لفظنك جمعیدر و بوکلمش ایپك یاخود کریشك قاتلرندن برقاتی بوریلوب سائر قاتلرینك اوستنه کلمکه دینورکه ایپ و کریش هموارلقدن چقمش اولور (المجرع) معظم وزننده کندیده جرع اولان ایپه و کریشه دینور یقال حبل و وتر مجرّع اذا کان فیه جرع ای التواء فی قوّة من قواه ظاهرة علی سائری القوی (ذوجرع) فتحتینله همدان بن مالك نام قبیله پدرینك برادری الهان بن مالك قبیله سندن برکمسه نك لقبیدر (الجرعة) فتحاتله کوفه قربنده برموضع آدیدر یوم الجرعه اکا مضافدر حضرت عثمان رضی الله عنه کوفه یه سعد بن العاصی والی ارسال ایدوب اهل کوفه موضع مزبوره خروج و مومی الیهی ردّ و اعاده و یرینه ابو موسی الاشعری یی والی نصب و طرف خلیفه دن تقریر اولنمغی استدعا ایللریله نیازلرینه مساعده صدور و ابو موسی والی تعیین اولندی (الجرعة) جیمك حرکات ثلاثیله بریودم و برایچم صویه دینور حسوه معناسنه علی قول جیمك ضمی و فتحیله جرع معناسندن اسمدر بریودم و برایچم صو ایچمکه دینور و جیمك ضمیله برایچم و بریودم صویه دینور (الجریعة) جیمك ضمیله جرعه نك مصغریدر ومنه المثل * افلت فلان جریعة الذقن * او بجریعة الذقن او بجریعائها یعنی ایچه جکی صوبك جرعه جکی هنوز ذقننده اولدیغی حالده قاچوب قورتلدی منشأی بودرکه شکار وحشی صو ایچمکه کلوب صویی آغزینه آلوب هنوز یوتمقسزین صیّاد تفك و یااوق ایله آتدقده طوقنمامغله صو اویلجه آغزنده اوله رق قاچوب خلاص بولور

مثل مزبور جانی آغزینه کلوب یعنی هلاکه قریب اولمشیکن نجـات بولان کمسه حقنده ضرب اولنور بقیۀ روح
جریعه یه تشبیه اولنمشـدر و بجریعة الذقن عبـارتنده لازم و متعدّی اوله‌رق معنا صحیحدر و جریعة الذقن قاذفا
جریعة الذقن تأویلیله حالدر ﴿الجرع﴾ فرع وزننده صویی یودم یودم یوده‌رق ایچمك معناسنه‌در یقال جرع
الماء و جرعه جرعا من الباب الرابع و الثالث اذا بلعه ﴿المجرع﴾ محسن وزننده شـول ناقه‌یه دینورکه ممه‌سنده
قاندیره‌جق مقدار سودی اولیوب همان صاغلدقده یودم یودم سودی کلوراوله جمعنده مجاریع دینور یقال
ناقة مجرع ای لیس فیها مایروی وانما فیها جرع ﴿الاجتراع﴾ افتعال وزننده صویی صولق آلقسزین بردمده
ایچوب یوتمق معناسـنه‌در یقـال اجترع المـاء اذا جرعه بمرّة و آغاجی برحمله‌ده قیرمق معناسـنه مستعملدر
یقال اجترع العود اذا اکتسره ﴿التجریع﴾ صویی یوتدرمق معناسـنه‌در ﴿التجرّع﴾ صویی تکلفله برنفسده
یوتمق معناسـنه‌در یقال جرّعه الماء فتجرّعه ومنه یقال جرّعه الغصص فتجرّع ﴿الجزع﴾ جیمك فتحی وزای
معجمه‌نك سکونیله قطع مسافه ایلمك علی قول مسافه و ارضی ارقوری قطع ایلمك معناسنه‌در یقال جزع الارض
و الوادی جزعا من الباب الثالث اذا قطعه اوعرضا و جزع جیمك کسریله‌ده لغتدر خرز یمانیٔ صینی‌یه دینورکه
آقلو قاره‌لو یمنی بونجقدر یمنده و چین دیارنده ظهور ایدر کوزه و طبقاتنه شبیه سواد و بیاض اولمغله کوزه تشبیه
ایدوب کوز بونجغی تعبیر ایدرلر بونك برقسمنه فارسیده بابا غوری و برقسمنه سلیمانی دیرلر عین الهرّ دیدکاری دخی
بونك نوعندندر جزع مذکوری یوزك ایدوب طاقنمق حزن و کدری مورث و قورقنج رؤیالره و خلقله مخاصمه‌یه
باعث اولور عسرت ولادتی اولان خاتونك صاچی ارالغنه صارسه‌لر درساعت تولیدی بابنده عجیب الاثردر
﴿الجزع﴾ جیمك کسریله درەنك بورغاج یرینه دینور و اورته‌سنه علی قول کسیلن یرینه دینور یاخود برسمته
اکیلوب دونن یرینه دینور و علی رأی جزع اطلاق اولنمز الا که وسعتی اولوب و اشجار انبات ایدر اولمدقجه
یاخود جزع دره‌ده شول مکانه دینورکه آنده اصلا شجر اولمیه و بعضـا قومسـال اوله ابوعبیده بو ماده‌ده
جیمك کسرینی استحسـان ایلیوب لایق اولان جیمك فتحیله اولمقدر دیو ثبت ایلمشـدر و جزع محله‌یه دینور
و شول ارضه دینورکه اوتوراقلی و هموار اولوب و هموارلغیله اطرافنده اولان ارضلردن یوکسکجه و آنلره حواله
و مشرف اوله و آری قوانه دینور جمعی اجزاع کلور همزه‌نك فتحیله و جزع طائفك یمینی جهتنده برقریه اسمیدر
و شمالی جهتنده دخی برقریه آدیدر ﴿الجزع﴾ جیمك ضمیله بکره و چرخك مداری اولان ایکه و اوقه دینور فتحله‌ده
جائزدر و زرده چوب محرّفی زرده چاو دیدکاری صاری بویه‌یه دینور هرد و عروق کبی ﴿الجازع﴾ شول صریغه
دینورکه آصمه چارطاغنه آرقوری وضع ایدوب اوزرینه آصمه‌نك داللرینی و چبوقلرینی اتارلر و مطلقا ایکی نسنه
ارالغنه ارقوری وضعله اوزرینه نسنه طرح اولنان اغاجه و صریغه دینور اثواب سردکاری اغاج کبی ﴿الجزعة﴾
جیمك کسریله و ضمیله آزجه ماله و آزجه صویه دینور و بر بلوك قیونه و کچی‌یه دینور و کیجه‌نك نصفندن اقل
اولان مقداره دینور اوّلندن یاخود آخرندن یقال مضت جزعة من اللیل او بقیت و هی طائفة منه مادون النصف
من اوّله او آخره و اغاج قورولغنه دینور و ذکر اولنان کوز بونجغنه دینور تاء وحدت ایچوندر بونده فتحله‌ده جائزدر
و بر نسنه‌نك بقیه سـنه دینور ضمله‌ده جائزدر ﴿الجزع﴾ فتحتینله صبرسزلق ایدوب اظهـار حزنله تلاش ایلمك
معناسنه اسمدر یقال ماهذا الجزع و هو نقیض الصبر و جزع و جزوع بو معناده مصدر اولورلر یقال جزع فلان منه جزعا
و جزوعا من الباب الرابع اذا لم یصبر یعنی اظهر الحزن و الاضطراب ﴿الجازع﴾ و ﴿الجزع﴾ کتف وزننده و ﴿الجزع﴾
رجل وزننده و ﴿الجزوع﴾ صبور وزننده و ﴿الجزاع﴾ غراب وزننده برماده حدوثندن صبرسزلق ایدوب همان
اظهـار تأثّر ایله تلاش و اضطراب ایدن آدمه دینور ﴿الاجزاع﴾ همزه‌نك کسریله برکمسه‌یی جزعناك ایلمك
معناسنه‌در یقال اجزعه غیره اذا جعله جزعا و برنسنه‌دن برمقدارجه بقیه آلیقومق معناسـنه‌در یقال اجزع منه
جزعة اذا ابقی بقیّة ﴿الجزعة﴾ غرفه وزننده بچاغك صاپنه دینور یقال جزعة السکین ای جزأته ﴿التجزیع﴾
خرما قوریغی یاری اولمش اولمق معناسنه‌در یقال جزّع البسر اذا ارطب الی نصفه و بر آدمك جزعنی یعنی
صبرسزلق حالتنی کیدرمك معناسنه‌درکه بناسی سلب ایچوندر یقال جزّع فلانا اذا ازال جزعه ﴿المجزّع﴾ معظم
وزننده و ﴿المجزّع﴾ محدّث وزننده یاری اولمش خرما قوریغنه دینور یقال بسر مجزّع و مجزّع اذا ارطب الی نصفه
و یقال رطبة مجزّعة بونلر مذکور بونجغه تشبیه وجهیله‌در و مجزّع محدّث وزننده شول حوضه دینورکه آنده
برمقدار صو بقیه‌سی قالمش اوله یقال حوض مجزّع اذا لم یبق فیه الا جزعة و مجزّع معظم و محدّث وزنلرنده شول
چکرده‌که دینورکه بعض یری قازنمغله اغاروب کوز بونجغنه شبیه اوله و مطلقا مزبور بونجق کبی آقلو قاره‌لو الاجه

شیئه دینور ﴿الانجزاع﴾ انفعال وزننده ایپ کسلمك علی قول نصفندن کسلمك معناسنه‌در یقال انجزع الحبل اذا
انقطع او بنصفین ودکنك واوق مقوله‌سی قیرلمق معناسنه‌در یقال انجزعت العصا اذا انکسرت ﴿التجزّع﴾
تفعل وزننده بودخی اوق ودکنك مقوله‌سی قیرلمق معناسنه‌در یقال تجزّعت العصا بمعنی انجزعت ﴿الاجتزاع﴾
اغاج مقوله‌سنی قیروب کسمك معناسنه‌در یقال اجتزع العود اذا کسره وقطعه ﴿الهجزع﴾ درهم وزننده قورقق
وجبان آدمه دینور جزع لفظندن هفعل وزنیدر یقال رجل هجزع ای جبان ﴿الجسوع﴾ قعود وزننده عطادن
بخل وامساك ایلك معناسنه‌در یقال جسع عن العطاء جسوعا من الباب الاول اذا امسك ﴿الجاسع﴾ بعید معناسنه‌در
یقال سفر جاسع ای بعید ﴿الجسع﴾ منع وزننده دوه کویش کتورمك معناسنه‌در یقال جسعت الناقة جسعا
من الباب الثالث اذا دسعت وقوصمق معناسنه‌در یقال جسع فلان اذا قاء ﴿الاجتساع﴾ جسع ایله معنای اوّلده
مرادفدر یقال اجتسعت الناقة اذا دسعت ﴿الجشع﴾ فتحتینله وجه اقبح اوزره حریص اولمق علی قول برکسه
کندی نصیبنی آلدقدنصکره غیرك نصیبنه‌ده کوز دیکوب طمع ایلك معناسنه‌در یقال جشع الرجل جشعا
من الباب الرابع اذا کان حریصا اشدّ الحرص واسوءه او اخذ نصیبه وطمع فی نصیب غیره ﴿الجشع﴾ کتف وزننده
معنای مذکوردن وصفدر جمعی جشعوندر یقال هو جشع من قوم جشعین ﴿مجاشع﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله
اسمادندر مجاشع بن دارم تمیمدن برقبیله پدرینك اسمیدر ومجاشع بن مسعود السلمیّ اصحابدندر ﴿التجاشع﴾ تفاعل
وزننده هربری اظهار عطش ایله کندیسی ایچمك ایچون صویك اوزرینه اوشونتی ایدوب بری برینه مضایقه
ومزاحمه ایلك معناسنه‌در یقال تجاشعا الماء اذا تضایقا علیه وتعاطشا ﴿التجشع﴾ تفعل وزننده برنسنه‌یه حرصلنمق
معناسنه‌در یقال تجشع علیه اذا تحرّص ﴿الجعّ﴾ جیمك فتحی وعینك تشدیدیله چامور یمك معناسنه‌در یقال
جعّ الرجل جعاً من الباب الاول اذا اکل الطین وبرکسه‌یه چامور آتمق معناسنه‌در یقال جعّ فلانا اذا رماه بالطین
﴿الجعجع﴾ فدفد وزننده چقورجه اولوب اوتوراقلی اولان یره دینور وطار وقصیق اولوب سرد ودرشت اولان
محله دینور ﴿الجعجاء﴾ ثرثار وزننده بودخی طاره‌جق خشونتلی مکانه دینور یقال موضع جعجع وجعجاع ای ضیق
خشن وجعجاع مطلقا یره دینور ارض معناسنه وجنکاهه دینور معرکة الحرب معناسنه وشول دوه‌یتاغنه دینورکه
ناموافق اولمغله دوه‌صاحبلری آنده قرار ایلمز اوله وآوازی شدید وبلند اولان ارکك دوه‌یه دینور ﴿الجعجعة﴾ زلزله
وزننده اسم ومصدر اولور دکرمن آوازینه دینور ومنه المثل * اسمع جعجعة ولا اری طحنا * یعنی دکرمنك کورلدیسنی
ایشیده‌یورم لکن اوکوتدیکی اونی کوره‌میورم بومثل تهدیدنی ایقاعه قادر اولمیان جبان حقنده ووعد ایدوب
انجاز ایلمین بخیل وفضول حقنده ضرب اولنور وجعجعه دوه بوغزلمق معناسنه‌در یقال جعجع الجزور اذا نحره
وبریره بریکمش ارکك دوه اصواتنه دینور تقول ماهذه الجعجعة ای اصوات الجمال المجتمعة ودوه‌یی چوکرمك ایچون
یاخود الیقومق یاخود قالدرمق ایچون تحریك ایلك معناسنه‌در یقال جعجع البعیر اذا حرّکه للاناخة او الحبس
او للنهوض ودوه چوکمك معناسنه‌در یقال جعجع البعیر اذا برك ودوه‌یی چوکرمك معناسنه‌در یقال جعجع البعیر
اذا برّکه وآلیقومق معناسنه‌در یقال جعجع الماشیة اذا حبسها وبریرده طمانینت واستقرار اوزره اوتورمیوب
همان قالقوب کیده‌جك وجه اوزره اوتورمق معناسنه‌در یقال جعجع فی المکان اذا قعد فیه علی غیر طمانینة
﴿التجعجع﴾ تزلزل وزننده برآدمه بردرد اصابت ایلکله شدّت وجع والمندن کندیسنی یره چالمق معناسنه‌در یقال تجعجع
الرجل اذا ضرب بنفسه الارض من وجع ﴿الجفع﴾ نفع وزننده یره چالمق معناسنه‌در یقال جفعه جفعا من الباب الثالث
اذا صرعه ﴿الجلع﴾ فتحتینله برآدمك دوداقلری قیصه اولمغله تمام دیشلری اوزره قاوشوب اورتمامکله آغزی آچق اولمق
علی قول اوتوررکن خوشجه تستر ایتمیوب عورت یری آچلور اولمق معناسنه‌در یقال جلع فمه جلعا من الباب الرابع اذا کان
لا ینضمّ شفتاه او یقال جلع الرجل اذا کان لا یزال یبدو فرجه وقلیل الحیا اولمق معناسنه‌در یقال جلع الرجل اذا قلّ حیاؤه
﴿الاجلع﴾ و ﴿الجلع﴾ کتف وزننده شول کشی‌یه دینورکه دوداقلری قیصه اولمغله تمام دیشلری اوزره قاوشوب
اورتمز اوله علی قول سونپه وچولپه کمسه‌یه دینورکه اوتوررکن ایوجه تستر ایده میوب دائما عورت یری آچلور اوله
وجلع بی‌حیا کمسه‌یه دینور ﴿الجلیع﴾ امیر وزننده شول عورته دینورکه زوجیله تنها وخلوتده تستر ایلمز اوله یقال
امرأة جلیع اذا کانت لا تستر نفسها اذا خلت مع زوجها ﴿الجالع﴾ آچق مشرب عورته دینور وبی‌حیا کشی‌یه دینور
﴿الجلوع﴾ قعود وزننده عورت آچق اولمق معناسنه‌در یقال جلعت المرأة جلوعا من الباب الثالث اذا کانت
جالعا واکنندن لباسنی صویوب چیقارمق معناسنه‌در یقال جلعت المرأة ثوبها اذا خلعته وذکری حشفه‌دن
صیروب آچمق معناسنه‌در یقال جلع الغلام غرلته اذا حسرها عن الحشفة ﴿الجلعة﴾ فرحه وزننده صیرق

(وبی حیا)

و بی‌حیا عورته دینور جالعه کبی یقال امرأة جلعة و جالعة ای قلیل الحیاء ﴿الجلعم﴾ قشعم وزننده بودخی بی‌حیا
کشی‌یه دینور میمی زائده‌در تأکید ایچوندر ﴿الجلعة﴾ فتحاتله آدمك کوله‌جك یرینه دینورکه مراد ضحك حالنده
ایکی دوداغنك ارالغی اوله‌جقدر مبسم کبی یقال لطیف الجلعة ای المضحك ﴿الجلعلع﴾ سفرجل وزننده و بعضا
جیمی مضموم اولور وکاهی لاملری دخی مضموم اولور یاوز و شدیدالنفس دوه‌یه دینور وکرپی تعبیر اولنان
جانوره دینور واوصورغان بوجکنه دینور ﴿الجلعلعة﴾ جیمك فتحی و ضمیله بودخی اوصورغان بوجکنه دینور
علی قول شول اوصورغان بوجکنه دینورکه نصفی چامور و نصفی ذی‌روح اوله و صرتلانه دینور ﴿الانجلاع﴾
آچلمق معناسنه‌در یقال انجلع الشیء اذا انکشف ﴿المجالعة﴾ مفاعله وزننده قمار اوینارکن یاخود عشرت ایدرکن
یاخود برنسنه‌یی تقسیم ایدرکن بری بریله منازعه ایلمك معناسنه‌در یقال جالعوا اذا تنازعوا فی القمار اوالشراب
اوالقسمة ﴿الجلنفع﴾ سمندل وزننده همج واحمق والندن ایش کلمز عاجز وچولپه آدمه دینور یقال رجل جلنفع
ای فدم وغب ﴿الجلنفعة﴾ هایله جوفی واسع تنومند ناقه‌یه دینور علی قول قوجه اولوب لکن وجودنده هنوز قوتدن
بقیه جك اوله یاخود برونه نیجه یردن برونسه‌لقلر چکورلمش اولان ناقه‌یه دینور ﴿الجمع﴾ سمع وزننده طاغنق
نسنه‌یی بریکدرمك معناسنه‌در یقال جمع المال المتفرق جمعا من الباب الثالث اذا لقه وجمع ایو وجنس اولمیان
خرمایه دینور علی قول برنوع خرما اسمیدر یاخود چکردکدن یتشوب نه جنس اولدیغی و اسمی نه اولدیغی
معلوم اولمیانه دینور وجمع قیامته اطلاق اولنور یوم الجمع یوم القیامه‌در و خاصة صمغ احمره دینور وجماعت
انسانی‌یه دینور جمعی جموع‌در وجمع ممه‌لری صرار ایله بغلو اولان ناقه‌نك سودینه دینور نته‌که فواق باهله‌نك
یعنی ممه‌سی باغلو اولمیانك سودینه دینور ومزدلفه‌یه اطلاق اولنور آنده ناس مجتمع اولدیغیچون ﴿یوم جمع﴾ یوم
عرفه‌در ﴿ایام جمع﴾ ایام منادر ﴿جمع الثیاب﴾ نسوانك ازار وبرقع طوتنوب کلینلك حدینه بلوغلرندن کنایه‌در
یقال جمعت الجاریة الثیاب اذا شبت و ثیابدن مراد جار واوستلك ویشمقدر وجمع نسایه قربان ایلمکدن کنایه
اولور تقول ماجمعت بامرأة قط وعن امرأة ای مابنیت ﴿الجمیع﴾ امیر وزننده بودخی جماعت انسانی‌یه دینور
وممه‌سی صرار ایله باغلو اولان ناقه‌نك سودینه دینور وبریکمش نسنه‌یه دینور شیء مجموع معناسنه وعسکره
اطلاق اولنور وبرارایه بریکمش قبیله خلقنه دینور وجمیع اعلام ناسدندر ﴿المجموع﴾ شورادن بورادن بریکمش نسنه‌یه
دینور نقدر شیء واحد کبی جمع اولنمامش ایسه‌ده ﴿الجامع﴾ اعلام ناسدندر وابتدا کبه لکی اولان دیشی مرکبه دینور
یقال اتان جامع اذا کانت حملت اول ماتحمل وبازل اولدیغی حالده مخلف اولان دوه‌یه دینور بازل آزی دیشی
یاران ومخلف اول کرته‌یی متجاوز اولانه دینمکله آزی‌یی یارمق حدنی چکدکدنصکره یارمش اولان اولور مؤنثی
جامعه‌در یقال جمل جامع وناقة جامة اذا اخلفا بزولا ولا یقال هذا الا بعد اربع سنین وپالان واکر قپاتمغه‌ده
صالح اولان طواره اطلاق اولنور یقال دابة جامع اذا صارت تصلح للاکاف والسرج وبیوك قزغانه دینور
یقال قدر جامع وجامعة ای عظیمة وجامعه طوتساق بیوننه چکوره‌جك دمور باغه دینورکه اللری بیوننه جمع ایدر
لاله تعبیر اولنور یقال اخرج فی جامعة ای الغل ﴿مسجد الجامع﴾ و ﴿المسجد الجامع﴾ ایکیسده لغتلردرکه مراد جمعه
مسجدیدر ایکنجی‌یه کوره‌یه جامع صفتدر واولده مضافدر شیء نفسنه مضاف اولمق محذورندن ناشی مسجد الیوم
الجامع ایله مأولدر وعندالبعض بوترکیب خطادر * شارح درکه بونی تخطئه ایدن همان لیث لغویدر یوخسه بقلة
الحمقاء کبی متأولدرکه بقلة الحبة الحمقاء دیمکدر وامام فراء لفظلر مغایر اولدیغی صورتده اضافتی تجویز ایلدی
نته‌که دین القیمه بوقبیلدندر وموصوفك صفته اضافتی ذایعدر انتهی ﴿جامع الجار﴾ بحر قلزم ساحلنده اهل
مدینه‌یه مخصوص برلیمان آدیدر وجامع غوطهٔ دمشقده برقریه آدیدر ﴿الجامعان﴾ بغداد ایله کوفه بیننده حله ایله
مزیدیه‌یه اطلاق اولنور ﴿الجماع﴾ کتاب وزننده بودخی بیوك تجره‌یه دینور جمعی جمع کلور جیمك ضمیله یقال قدر
جماع ای عظیمة وعدد جهتیله مجتمع اولان شیئه دینور بو ملابسه ایله مفرد مقابلی اولان جمعه اطلاق اولنور
یقال جماع الخباء الاخبیة ﴿الجماع﴾ رمان وزننده قبائل متفرقه‌دن بریکمش دیرنتی اخلاط ناسه دینور یقال
تجمعت جماع الناس ای اخلاطهم من قبائل شتی وهر شیئك اصلنك کور وطورطوپ وجعیتلو اولان یرینه دینور
قال الشارح وفی حدیث ابن عباس قوله تعالى ﴿وجعلناکم شعوبا وقبائل﴾ قال الشعوب الجماع والقبائل الافخاذ
فالجماع مجتمع اصل کل شیء اراد منشأ النسب واصل المولد وجماع مطلقا برآرایه کلوب درطوپ اولمش نسنه‌یه
دینور نته‌که جماع الثریا اولکرك کواکب مجتمعه‌دن وجماع الکف یومرقدن عبارتدر ﴿المجمع﴾ مقعد وزننده
و ﴿المجمع﴾ منزل وزننده اسم مکانلردر جمع اوله‌جق محله دینور وزن اخیر شاذدر ومجمع مقعد وزننده اوتسز صوسز

خالی یره اطلاق اولنور ارض قفر معناسنه و بولدیغه سلیم اطلاقی کبی تفأل قیلمندر و مجمع برارایه بریکمش قوملغه اطلاق اولنور وهذیل بلادنده برموضع آدیدرکه آنده بروقعه اولمغله یوم الجمع معروفدر (الجمع) جیمك ضمیله بریکدرلمش نسنه یه دینور بو مناسبتله یومرغه جمع الکف اطلاق اولنور یقال ضربه بجمع الکف وهو حین یقبضها جمعی اجماع کلور ومکتوم ومستور نسنه یه اطلاق اولنور یقال امرهم بجمع ای مکتوم ومستور وباکره قیزه اطلاق اولنور یقال هی من زوجها بجمع ای عذراء وهپ وجمله معناسنه در یقال ذهب الشهر بجمع ای کله بو معنالرك مجموعنده جیمك کسریله ده جائزدر وجمع جیمك حرکات ثلاثیله بکر قیزه یاخود کبه خاتونه یاخود حملی آغرلشوب وقتی چاتمش اولانه اطلاق اولنور یقال ماتت بجمع ای عذراء او حاملا او مثقلة (الجمعة) غرفه وزننده برآوج نسنه یه دینور تقول اخذت جمعة من تمر ای قبضة منه وجمعه بریکمش نسنه لره دینور مجموعه معناسنه (یوم الجمعة) جیمك ضمی ومیمك سکونیله وضمتیله ومیمك فتحیله همزه وزننده عید المؤمنین اولان یوم معروفدر فارسیده آذینه دینور ناس جامعه جمع اولوب وجمع ایلدیکیچون اطلاق اولندی جمعی جمع کلور صرد وزننده و جمعات کلور جیمك ضمی ومیمك سکونیله وضمتیله ومیمك فتحیله وجمعه الفت وامتزاج معناسنه مستعملدر تقول ادام الله جمعة ما بینکما ای الفة ما بینکما (الجمعاء) صحراء وزننده پك قوجه ناقه یه اطلاق اولنور یقال ناقة جمعاء ای هرمة واعضاسی مجتمع وتام اولوب نقصان ترتبندن وعیوبدن سالم اولان بهیمه یه اطلاق اولنور یقال بهیمة جمعاء اذا کانت لم یذهب من بدنها شیٔ وجمعاء اجمع لفظنك مؤنثیدر واجمع لفظی لفظا واحد ومعنا جمعدر مذکری تأکید محض ایچون ایراد اولنور جمعی اجمعون در تقول اخذت حقی اجمع وجاءنی القوم اجمعون وبو مبحث بصع ماده سنده ذکر اولندی ویقال جاؤا باجمعهم بفتح المیم ویضم ای کلهم صورت ثانیه ده جمع لفظنك جمعی اولور کلب واکلب کبی (الجوامع) جامعه نك جمعیدر ومنه الحدیث ❊ اوتیت جوامع الکلم ❊ ای القرأن زیرا الفاظ یسیره ده معانیٔ کثیره مجتمعدر وجاء فی صفته علیه السلام ❊ انه کان یتکلم بجوامع الکلم ❊ ای انه کان کثیر المعانی قلیل الالفاظ (جمّاع) شدّاد وزننده و(جماعه) قتاده وزننده و(جماعه) ثمامه وزننده اسامیٔ رجالدندر (الاجماع) همزه نك کسریله اتفاق معناسنه در یقال اجمع القوم علیه اذا اتفقوا وناقه نك مجموع ممه لرینك باشلرینی چکوب برآرایه کتوروب باغلمق معناسنه در یقال اجمع الناقة اذا صرّ اخلافها جمع * مترجم دیرکه جمع لفظی عمر وزننده عدل تحقیقی ووصف اصلی علتلریله معدول وغیر منصرفدر جمله معناسنه واجماع طاغنق نسنه یی بریکدرمك معناسنه در یقال اجمع امره بعد تفرقة اذا جمله جمیعا وبرنسنه نك تدارکنی کوروب حاضرلمق معناسنه در تقول اجمعت کذا ای اعددته و یاش نسنه یی قورتمق معناسنه درکه اجزاسی نوعا مجتمع اولور تقول اجمعته اذا جففته وایبسته وبرایشه عزم قلبله قصد ایلمك معناسنه درکه جمع نیتی مستلزمدر تقول اجمعت الامر وعلیه اذا عزمت علیه وقوله تعالی ❊ فاجمعوا امرکم وشرکائکم ❊ ای وادعوا شرکائکم لانه لا یقال اجمعوا شرکائکم او المعنی اجمعوا مع شرکائکم علی امرکم خطاب مزبور نوح علیه السلام لساننددرکه قومنه امر ایلمشدر بعض مفسرین شرکائکم لفظنی فعل محذوفه مفعول اعتباریله وادعوا شرکائکم تقدیر ایلدیلر زیرا اجماع جمع ایلمك معناسندن اولورسه اجمعت شرکائی دیمك جائز دکلدر بلکه جمعت شرکائی دینور واکر عزم معناسنه اولورسه شرکاء اوزره عزیمت صحیح دکلدر پس وادعوا تقدیرینه محتاجدر حتی ابیّ رضی الله عنه *فاجمعوا امرکم وادعوا شرکائکم *قرائت ایلدیلر وعند البعض واو مع معناسنه اولمغله حاصل معنا استعانه وتقرّب ادعاسنده اولدیغکز شرکاء ایله بالمعیه بنم ازاله واهلاکمه دائر ترتیب ایلدککز مصلحتکزه جدّ واقدام ایله عزم یاخود اسبابنی جمع واحتشاد ایله سعی واهتمام ایلیه سز دیمك اولور واجماع یغمور هر یره یاغوب قابلمق معناسنه مستعملدر یقال اجمع المطر الارض اذا سال رغابها وجهادها کلها ودوه لری طوپلیوب جمله سنی سوروب کوتورمك معناسنه مستعملدر یقال اجمع الابل اذا ساقها جمیعا (المجمع) مکرم وزننده عزیمت اولنمش نسنه یه دینور یقال امر مجمع ای معزوم (المجمع) محسن وزننده قیتلق وقوراقلق یله اطلاق اولنور تجفیف معناسندندر یقال عام مجمع ای مجدب بعضلر بونی اوجوزلق یره سوق ناس ایلدیکیچون تجوّز ایلمشدر (المجمعة) مکرمه وزننده شول خطبه یه اطلاق اولنورکه اکا خلل داخل اولمامش اوله مراد الفاظ ومعانیسی فصاحت وانتظام وجمعیت اوزره اولاندر یقال خطبة مجمعة اذا کانت لم یدخلها خلل (التجمیع) برنسنه یی کرکی کبی یاخود چوق بریکدرمك معناسنه در یقال جمع القوم اذا بالغ فی جمعه وقولجقه طاوق یمورطه لرینك جمله سنی بریکدروب قارنی آلتنه آلمق معناسنه در یقال جمعت الدجاجة بیضها اذا جمعتها فی بطنها (الاجتماع) افتعال وزننده بریکمك معناسنه در یقال اجتمع القوم ضدّ تفرّق ویقال اجدمع بقلب التاء دالا * مترجم دیرکه

درّة الغوّاصده مسطور اولدیغی اوزره اشبو اجتمع ماده‌سی مشارکت ایچون اولمغله اجتمع فلان مع فلان دیمك
مطلب
اوهامندر صواب اولان اجتمع فلان وفلان دیمکدر زیرا فعل فاعلینك بریسنه اسناد اولندقده فاعل آخر اول
مسندالیه اوزره واو ایله عطف اولنمق لازمدر وواو مطلقا اشترا که دال اولمغله موطن مزبوره تخصیص اولنمشدر
انتهی * واجتماع بر آدم غایت شبابه بالغ اولوب صقالی قراریتی بولوب دوزلمك معناسنه مستعملدر یقال اجتمع الرجل
اذا بلغ اشدّه واستوت لحیته (التجمع) تفعل وزننده برنسنه‌یی پریشان اولمیوب مجتمع اولمق معناسنه‌در یقال تجمع الشیء
ضدّ تفرّق وشورادن بورادن بر ارایه کلوب بریکمك معناسنه‌در یقال تجمع القوم اذا اجتمعوا من ههنا وههنا
(الاستجماع) بودخی برنسنه پریشان اولمیوب جمعیتلو اولمق معناسنه‌در یقال استجمع امره اذا تجمع واطرافدن کلوب
بریره جمع اولمق معناسنه‌در یقال استجمع السیل اذا اجتمع من کل موضع ویقال استجمعت له اموره اذا اجتمع له کل
مایسرّه یعنی سرور ونشاطه دائر امور وحاجاتی طرف طرف نظام اوزره کلوب مجتمع اولسه‌لر وسکرتمکده آت جمله‌ء
اقتداری جمله صرف وسعی ایلمك معناسنه مستعملدر یقال استجمع الفرس جریا اذا بالغ (المجامعة) مفاعله
وزننده مباضعه معناسنه‌در که وطئ ایلمکدر یقال جامعها اذا باضعها وبر کسه ایله بر خصوصده اجتماع ایلمك
معناسنه‌در یقال جامعه علی امر کذا اذا اجتمع معه (المجتمع) اسم فاعل بنیه‌سیله تیز تیز یورویجی آدمه اطلاق اولنور
کویا که آدیملری ایله اجتماع ایدر یقال مشی مجتمعا ای مسرعا فی مشیه (الجندعة) قنفذه وزننده یغموردن صو
یوزننده حادث اولان قبارجغه دینور جمعی جنادعدر وشرّ وشوردن بابجه بابجه ظهوره کلان شیئه دینور که مراد
ابتدالریدر یقال تدبّ الجندعة والجنادع وهی مادبّ من الشرّ ای اوائله وجنادع حشرات ارضه دینور علی قول
ترلا صیچانلرینك یوه‌لرنده اولان چکرکه‌لره دینور وجنادع الشرّ اوائلدن عبارتدر که ذکر اولندی وجنادع
آفات وبلایایه اطلاق اولنور وآدمی آزرده ومکدّر ایدن بد کلماته اطلاق اولنور (الجنع) فتحتینله و (الجنیع)
امیر وزننده مطلقا کوچك خرده اوبجغزلره دینور علی قول جنیع حبة السوداء کبی آغاجی اوزره اولان خرده
دانه‌لره دینور اغاجندن آیرلدقده اطلاق اولنمز (الجوع) جیمك ضمیله آجلغه دینور که اسمدر تقول اخذنی
الجوع وهو ضدّ الشبع (الجوع) جیمك فتحیله و (المجاعة) مثابه وزننده مصدرلردر آجقمق معناسنه یقال
جاع الرجل یجوع جوعا ومجاعة ضدّ شبع وتقول العرب * هو منی علی قدر مجاع الشعبان * ای علی قدر مایجوع
یعنی فلان بندن شو مرتبه بعیددر که بنم یانمدن آنك مقرّینه بر طوق آدم وارنجه قدر آجیقور کما یقال علی قدر
معطش الریّان وجوع ومجاعه بك آرزومند ومشتاق اولمق معناسنه مستعملدر یقال جاع الیه اذا عطش واشتاق
ومن الامثال * سمّن کلب یجوع اهله * ای بوقوع السواف ای الهلاك فی المال یعنی کلبك سموزلکی صاحبنك
آج قالمسی سببیله‌در که مراد صاحبنك دوابّ ومواشیسنه قیرغین دوشمسیله‌در بر کسه‌نك سوء حالی شخص آخرك
حسن حالنه سبب اولدقده ضرب اولنور بعضلر دیدیلر که کلب بر آدمك اسمیدر شرّ وتعرّضندن بر قوم خوف
وخدشه‌یه تابع اولمغله امنیت ایچون آندن بر رهن معتبر طلب ایتدکلرنده خاتوننی ارهان ایلمشیدی بعده بنه راحت
طورمیوب مزبورلره تعرّض وجابجا دوابّ ومواشیلرینی نهب وغصب ایلمکدن خالی اولمز ایدی ومرهونه‌سی
اولان زوجه‌سنی فدا ایلمکله مرقوملرك یاننده قالوب حقنده مثل مزبوری ایراد ایلدیلر (الجایع) و (الجوعان) سکران
وزننده وصفلردر آج کمسه‌یه دینور مؤنثی جایعه وجوعی‌در سکری وزننده جمعلری جیاع‌در جیمك کسریله
وجوّع‌در رکع وزننده (ابن جاع قله) یعنی کهله‌سی آجیقه‌نك اوغلو دیمکدر بر کمسه‌نك لقبیدر تأبّط شرّا کبی
(ربیعة الجوع) ابن مالك بن زیددر که تمیمدن بر جماعتك پدریدر (جایعة الوشاح) قالقق قرنلی اولمیوب کوکسی
وقرنی دوزویاتق ویوفقه‌رق اولان خاتونه اطلاق اولنور یقال امرأة جایعة الوشاح ای ضامرة البطن (عام مجاعه)
و (مجوعه) مرحله وزننده قیتلق سنه‌سیدر که انسان وحیوان آج ومحتاج قالورلر جمعلری مجاویع‌در یقال هذا
عام مجاعة ومجوعة ای فیه الجوع (الاجاعة) همزه‌نك کسریله آجقدرمق معناسنه‌در یقال اجاعه اذا اضطرّه
الی الجوع ومنه المثل * اجع کلبك یتبعك * کلبکی آجقدر که سنك کسه‌که‌دوشه دیمکدر لئیم وفرومایه‌یی دائما بر تقریبله
کندیکه محتاج ومراجع ایله که یانکدن آیریلوب بریره کتمز دیه جك محلده ایراد اولنور (التجویع) بودخی آجقدرمق
معناسنه‌در یقال جوّعه بمعنی اجاعه (التجوّع) تفعل وزننده عن قصد آجقمق معناسنه‌در یقال تجوّع الرجل
اذا تعمّد الجوع (المستجیع) دائما آج طورر اولان آدمه دینور یقال رجل مستجیع اذا کان لاتراه ابدا الا وهو جایع
فصل الخاء المعجمة
فصل الخاء المعجمة (خبتع) بای موحده وتای فوقیه ایله قطرب وزننده بر موضع آدیدر (الخبدع) قنفذ
وزننده قوربغه‌یه دینور (خبذع) ذال معجمه ایله جعفر وزننده همدان قبیله‌سندن بر قبیله پدریدر که ابن مالك بن

ذی یارق در ﴿الخبروع﴾ عصفور وزننده قوغجی یه دینور یقال رجل خبروع ای نمّام ﴿الخبرعة﴾ دحرجه وزننده
قوغجیلق ایلك معناسنه در یقال فلان یخبرع ای ینمّ ﴿الخبع﴾ طبع وزننده اقامت ایلك معناسنه در یقال خبع
بالمكان خبعا من الباب الثالث اذا اقام به و كیرمك معناسنه در یقال خبع فیه اذا دخل و اورتوب كیزلمك معناسنه دركه
خبأ لفظنده لغتدر یقال خبعه اذا خبأه ﴿الخبوع﴾ قعود وزننده چوجق اغلامقدن نفسی كسیلوب سسی چیقمز
اولمق معناسنه دركه اوغونمق تعبیر اولنور یقال خبع الصبیّ خبوعا اذا لحم من البكاء ﴿الخباع﴾ كتاب وزننده بنو تمیم
لغتنده خباء معناسنه دركه قیل چادره و آلاچغه دینور ذكر اولنان خبءٔ لفظندندر ﴿الخبعة﴾ خانك ضمیله همزه
وزننده نسوان وصفندندر همیشه طلعه لفظنه مقارن ذكر اولنور گاه اورتنوب گاه آچیلوب كندیسنی عرض
ایدن عورته دینور یقال امرأة خبعة طلعة اذا كانت تختبی تارة وتبدو اخری ﴿الخیتروع﴾ حیزبون وزننده برحال اوزره
برقرار اولمیان اویناق متلوّنه عورته دینور یقال امرأة خیتروع اذا كانت لاتثبت علی حال ﴿الختع﴾ منع وزننده
و ﴿الختوع﴾ قعود وزننده كیجه قرا كوسنده یوله چیقوب یاكلیه رق طوغریجه سمت مقصودینه كتمك معناسنه در
یقال ختع الرجل ختعا وختوعا من الباب الثالث اذا ركب الظلمة باللیل ومضی فیها علی القصد ونا كهانی بركسه اوزره
هجوم ایلك معناسنه در یقال ختع علیهم اذا هجم و قاچوب كتمك معناسنه در یقال ختع العبد اذا هرب و سرعت
ایلك معناسنه در یقال ختع الرجل اذا اسرع و صرتلان طوپال طوپال یكدیره رك یوریمك معناسنه در یقال
ختعت الضبع اذا جعت و یغور ناقه نك اكسه سنده آدیملرینی صیق صیق اته رق یابجه یابجه وارمق معناسنه در یقال
ختع الفحل خلف الابل اذا قارب مشیه و سراب ناپدید اولمق معناسنه در یقال ختع السراب اذا اضمحل ﴿الختع﴾
صردوزننده صرتلانه دینور و پك حاذق و استاد قلاغوزه دینور یقال فلان ختع ای حاذق فی الدلالة ﴿الختع﴾
كتف وزننده و ﴿الختوع﴾ صبور وزننده و ﴿الخوتع﴾ جوهر وزننده بونلرده اوزو استاد قولاغوزه دینور و خوتع
بر نوع كوكجل سینكه دینور كه اوتلقلرا یچره اولور وطوشان یاوریسنه دینور و حرص و طمع معناسنه در ﴿الخرتعة﴾ زوبعه
وزننده بودور كشی یه دینور و بنی عقیله دن بركسه دركه * اشأم من خوتعة * مثلنك * وآخر البرّ علی القلوص * مثلنك منشأیدر
اصلی بودركه كشیف بن عمر و التغلبی ایله زبان الذهلی اولادندن عمر و میاننده برواقعهٔ سابقه اولمغله انتقام ایچون
كشیف دائما عمرولك فرصتنه مترقب ایدی بركون عمرولك دوه لری اوبه سندن فرار ایلمكله برادرلری ایله دوه طلبنه
چیقوب برمحلده یتشوب طوتدیلر برینی ذبح وكباب ایدوب اورته یه كتوردیلر مزبور خوتعه بوحاله مطلع اولدقده
سرعتله كشیفه واروب عمرولك برادرلریله تنها اولدیغنی اخبار ایلمكله كشیف همان اعوان كثیره ایله بنوب عمرو اوزره
هجوم ایلدی عمرو ناچار مراجعته باشلیوب یا كشیف بزی قتل و اعدام ایلدیكك صورتده قبیله لریمز میاننده نیچه زمان
آتش حرب وقتال اشتعال بوله جقدر كل اول آتشی اشعال ایله دیدكده كشیف بردرلو لهیب كینه سنی اطفا ایده میوب ممكن
دكلسنی و برادرلریكی البتده قتل ایده جكم دیدی عمرو باری برادرلریمی اطلاق ایله زیرا آنلرك سنكله اولان ماجرامزده
صنع ومدخللری یوقدر واكسه لرنده پدرلری اولمغله بندن زیاده انلری طلب ایدر دیدكده كشیف ملزم اولمیوب مجموعنی قتل
ورؤس مقطوعه لرینی برطوبره یه وضع وعمرولك دهیم نام ناقه سی بیوننه تعلیق وتسییب ایلدی ناقه دخی طوغری عمرولك
منزلنه كلوب عمرولك پدری زبّان چادری اوكنده اوتورركن كلوب چوكدی زبّانك جاریه سی واروب طوبره یی
خارجندن الیله یوقلدقده یاسیدی اوغلارك دوه قوشی یمورطه لری بولوب طوبره یه قومشلر دیدی پس زبّان یمورطه
ظنیله النی طوبره یه صالوب كله لری طشره چیقاردقده قضیه یه واقف اولمغله یایقیوب بر قلقان ایچره وضع * وآخر البرّ
علی القلوص * كلامنی ایراد ایلدی یعنی بنم اولادلریمی الك صكره كوروب كوره جكم بودر بوندنصكره كوره جكم یوقدر كه
مراد دوه لر اوزره كتوره جكاری سلب و غنیمتلری بودر من بعد كتوره جكاری قالمدی دیمكدر انقطاع امر اوزره تأسف
موقعنده ضرب اولنور و اقعا آندنصكره بنی عقیله ایله قبیلهٔ زبّان بیننده حرب وقتال دوشوب مدّت مدیده ممتدّ اولوب
انجام كار كشیف طرفنی بالجمله مظهر تیغ تبار ایلدیلر و برسوزی صحیح سویلیان حقنده دخی * اصحّ من خوتعة * مثل اولمشدر
زیرا اوجه مسرود اوزره كشیفه طوغری خبرویرمشدر ﴿الختعة﴾ تمره وزننده دیشی قپلانه دینور ﴿الختیعة﴾ سفینه
وزننده شول دری پارهسنه دینوركه اوق آتان پرمغنه صارارزهكیر دیدكلریدر ﴿الختاع﴾ كتاب وزننده الدوانه دینوركه
اوق آتانلر الرینه كیرلر بازدار كبی فارسیده دستبان دینور * مؤلف الدستبانات ایله تفسیر ایلمكله ظاهرا ختاع جمع اولور
پس مفردی ختاعه در ﴿الختیع﴾ امیر وزننده آفت و داهیه معناسنه در یقال رماه الله بالختیع ای الداهیة ﴿الانختاع﴾
انفعال وزننده سیر و سیاحت ایلك معناسنه در یقال انختع فی الارض اذا ذهب ﴿الختلعة﴾ دحرجه وزننده بیانه
چیقمق معناسنه در یقال ختلع الرجل اذا ظهر وخرج الی البدو ﴿الخوثع﴾ ثای مثلثه ایله جوهر وزننده لئیم و ناكسه

دینور یقال رجل خوثع ای لئیم (الخدرعة) دحرجه وزننده سرعت ایتمك معناسنه‌در یقال خدرع الرجل
اذا اسرع (الخدع) خانك فتحی و کسریله برآدمی آلدایوب آگاه اولمدیغی سمتدن اکا ضرر قصد ایتمك معناسنه‌در
ترکیده رنك وآل و دوباره ایتمك و نقش چکمك تعبیر اولنور یقال خدعه خدعا من الباب الثالث اذا ختله و اراد به
المکروه من حیث لایعلمه وکار قسمی یوه‌سنه کیرمك معناسنه مستعملدر که خدعه ایله کیرر یقال خدع الضبّ
فی جحره اذا دخل وآغزده توکرك قوریمق معناسنه مستعملدر یقال خدع الریق اذا یبس و جوانمرد اولان آدم
امساك ایتمك معناسنه مستعملدر یقال خدع الکریم اذا امسك و لباسی ایکی قات ایتمك معناسنه‌در که مراد آستار
چکورمکدر * شارح بوکونه تحریر ایتمشدر یقال خدع الثوب اذا ثناه و یغمور آزیاغمق معناسنه مستعملدر کویا که
سنین سابقه‌یه نسبت خدعه ایتمشدر یقال خدع المطر اذا قلّ وامور و احوال مختلف و مختلط اولمق معناسنه
مستعملدر یقال خدعت الامور اذا اختلفت و برآدمك مالی آزالمق معناسنه مستعملدر یقال خدع الرجل اذا
قلّ ماله وکوز ایچرو باتمق معناسنه‌درکه دخول الضبّ معناسندندر یقال خدعت عینه اذا غارت وکونشك
جرمی غروب ایتمك معناسنه مستعملدر یقال خدعت عین الشمس اذا غابت و بازار کساده وارمق معناسنه
مستعملدر یقال خدعت السوق اذا کسدت (الاختداع) افتعال وزننده بو دخی الدایوب دوباره ایتمك معناسنه‌در
یقال اختدعه بمعنی خدعه (الانخداع) انفعال وزننده آلدانمق معناسنه‌در یقال خدعه فانخدع و بازار کاسد
اولمق معناسنه‌در یقال انخدعت السوق اذا کسدت وآلدانمغه راضی اولمق معناسنه‌درکه بیله‌رك آلدانمق
وآلدانمغی قبول ایتمکدن عبارتدر یقال انخدع فلان اذا رضی بالخدع (الخدیعة) سفینه وزننده اسمدر الدامغه وآل
و فنده دینور یقال هذه خدیعة منه و خدیعه اعرابه مخصوص بردرلو طعام اسمیدر (الخدعة) ضربه وزننده بناء مرّه‌در
برکرّه الدامق معناسنه‌در و منه الحدیث ❊الحرب خدعة❊ ای تنقضی بخدعة یعنی جنك حالی دشمن دشمنی بردفعه
الداتمغله تمام اولور ایکی‌یه حاجت قالمز پس بالدلاله حربده مکر و حیله ایتمکه مساغ اولدیغی ظاهردر و لفظ
مزبور خانك حرکات ثلاثیی و دالك سکونیله و خانك ضمیله همزه وزننده دخی مرویدر خانك فتحنه کوره بناء مرّه‌درکه
ذکر اولندی و خانك ضمنه و کسرینه کوره اسمدر مکر و حیله معناسنه و همزه وزننه کوره مبالغه‌در خدّاع و مکار
معناسنه‌که اهل حربی غلبه امنیه‌سنه دوشوروب دخلواه اوزره وفا ایتمدیکی ملاحظه‌سنه مبنیدر وافصح
اولان خانك فتحیله‌در و خدعه تمره وزننده غنی قبیله‌سی یوردنده بر صو آدیدرکه بنو غتریف جماعتنه انتقال
ایلدی و برخاتونك و برناقه‌نك اسملریدر (الخادعة) تلوّن و اختلاف اوزره اولان چارشویه وصف اولورکه کاه
کاسد وکاه رایج اوله یقال سوق خادعة ای مختلفة متلوّنة و خادع بوقلمون کبی متلوّن خویه وصف اولور یقال
خلق خادع ای متلوّن و شول دوه‌یه اطلاق اولنورکه چوکدکده ایاقلرینك سکیرلری بجاغنه چکیلوب کیدر اوله
یقال بعیر خادع اذا برك زال عصبه فی وظیف رجله وکاه بللو وکاه بلورسز اولان یوله اطلاق اولنور یقال طریق
خادع اذا کان یبین مرّة و یخفی اخری (الخویدع) مصغر بنیه‌سیله وجه مذکور اوزره خادع دیدکلری دوه‌نك
چوکدکده بجاغنه چکیلان سکیرینه دینور یقال بعیر خادع و به خویدع (الخدوع) صبور وزننده شول ناقه‌یه
اطلاق اولنورکه کاه سودنی ادرار ایدوب وکاهی چکر اوله یقال ناقة خدوع اذا کانت تدرّ مرّة القطر و ترفع لبنها
اخری وکاه بللو وکاه بلورسز اولان یوله اطلاق اولنور خادع کبی و دائما ناسی الدایوب مکر و فریب ایدر اولان
دوباره‌جی‌یه دینور یقال رجل خدوع ای الکثیر الخداع (الخدعة) همزه وزننده بو دخی دائما ناسی الدادیجی مکار
وقلاشه دینور یقال رجل خدعة ای الکثیر الخداع و خدعه تمیمدن بر قبیله اسمیدرکه ربیعة بن کعبدر و خدعه
دهر و زمانك اسمیدر (الخدعة) غرفه وزننده شول کمسه‌یه دینورکه ساده‌دل اولمغله دائما ناس کندیسنی آلدادر اوله
یقال رجل خدعة اذا کان یخدعه الناس کثیرا (الخیدع) حیدر وزننده شول کمسه‌یه دینورکه اصلا دوستلغنه
اعتماد اولنمیه یقال فلان خیدع ای لایوثق بمودته و غول بیابانی‌یه دینورکه انسانه یوللرده مکر و خدعه ایدر
و بو جادو دیدکلریدر و شهراهدن صاپوب کیفیتی نامعلوم اولان یوله اطلاق اولنور یقال طریق خیدع ای مخالف
للقصد و سرابه اطلاق اولنور یقال غرّهم الخیدع ای السراب و حیله‌کار قورده دینور یقال ذئب خیدع ای
محتال (الخدع) کتف وزننده بری اوته دلکولك ایدن کلره وصف اولورکه صیادنی اوینادر یقال ضبّ خدع ای
مراوغ (الاخدع) خادعدن افعل تفعیلدر و منه المثل * اخدع من ضبّ * زیرا کار قسمی یواسی ایکی قپولی ایدر
وکارلك عقرب ایله یك الفتی اولمغله دائما یوه‌سنك آغزینه قریب برده عقرب ایوا ایدر تاکه صیادالنی ایچرویه ادخال
ایلدکده لدغ ایلیه و اخدع ایکی حجامت موضعلرنده بر طمر اسمیدرکه شاه طمردن منشعبلردر اخادع جمعیدر ایکی

طرفلو اخدعان دینور یقال احتجم على الاخدعين وهو عرق فى المحجمتين وهو شعبة من الوريد وهما اخدعان (المخدوع) اخدع دیدکاری عرق مذکوری کسلمش آدمه دینور یقال رجل مخدوع اذا قطع اخدعه (الخدّاعة) علامه وزننده مبالغهٔ مؤنثدر بومناسبتله شول سنه یه اطلاق اولنورکه اشجار واثمار ونباتاتك نشو ونماسی قلیل اوله‌که مراد برکتی اولمیان سنه‌در یقال سنون خداعة ای قليلة الزكاء والريع * مؤلف بونکله اشبو حدیثه تلمیح ایلمشدر ❁تكون قبل الساعة سنون خدّاعة❁ قال فى النهاية اى تكثر فيها الامطار ويقلّ الريع فذلك خداعها لانها تطمعهم فى الخصب بالمطر ثم تخلف وقيل الخدّاعة القليلة المطر من خدع الريق اذا جفّ (الخادعة) شول کوچك قپویه اطلاق اولنورکه بیوك قپو ایچره اوله و براو واوطه ایچره اولان مابين وقولتق اوطه‌سی کبی اوطه‌یه دینور یقال وضعه فى الخادعة وهو البيت فى جوف البيت (المخدع) منبروزننده و(المخدع) محکم وزننده خزانه معناسنه‌درکه خزینه اوطه‌سنه وکیلاره شاملدر امساك واخفاء معنالرندندر یقال خبأ الشئ فى المخدع والمخدع اى الخزانة (الاخداع) همزه‌نك کسریله برشیئی شئ آخره محکم باغلق معناسنه‌در یقال اخدعه اذا اوثقه الى الشئ وبرکسه‌یی برآخرکسه‌یه خدعه ایتدرمك معناسنه‌در یقال اخدعه اذا حمله على المخادعة (المخدّع) معظم وزننده شول آدمه دینورکه بالدفعات مکروخدعه‌لره اوغرامغله اول طریقلره عارف وآگاه ومتبصر اوله‌که من بعد دوباره‌یه کتورلمسی کوچ اولور یقال رجل مخدّع اى مجرّب قد خدع مرارا (التخديع) ضربه‌نك ایچریسنه نفوذ واعضاسنی قطع ایلامك وجهیله آلت جارحه اورمق معناسنه‌در یقال خدّعه بالسيف اذا ضربه ضربا لا ينفذ ولا يحيك (التخادع) تفاعل وزننده آلدانمامش کسه آلدانمش صورتنی کوسترمك معناسنه‌در یقال تخادع الرجل اذا ارى انه مخدوع وليس به (المخادعة) مفاعله وزننده الدامق معناسنه‌در یقال خادعه بمعنى خدعه وقوله تعالى ❁يخادعون الله والذين آمنوا وما يخدعون الا انفسهم❁ الاية فالمراد اظهار غير ما فى النفس یعنی اشبو آیت کریمه‌ده مخادعه استعارهٔ تبعیهٔ تمثیلیه وجهیله‌درزیرا منافقینك کفری ضمیرلرنده اضمار وصورتا ایمان اظهار ایلمك معامله‌لری مخادعین معامله‌سنه تشبیه اولنمغله مخادعه لفظی استعاره اولندی ومؤمنینه مخادعه‌لری بعینه خدای متعاله مخادعه‌در وخدعه‌لرینك کندی نفسلرینه محصور اولمسندن مراد خداعلرینك ضرر ودائره‌سی بالاخره کندیلره عائد اولمسیدر واکر مخادعه مشارکت ایچون اعتبار اولنورسه معامله بالمثل طریقیله اولورکه منافقلر صورتا ایمان واسلام ارائه‌یله صلوة وصیام کبی احکامه قیام ایلدکجه طرف الهی ونبویدن دخی کندیلر حقنده عصمت دماء وحصهٔ غنایم کبی مسلمین احکامی اجرا اولنور ایدی ومورّق العجلی وما يخدّعون عنوانیله قراءت ایلدی یانك وخانك فتحی ودال مشدده‌نك کسریله که یختدعون اراده‌سنه مبنی‌دریعنی اصلی یختدعون ایدی ومخادعه ترك ایلمك معناسنه مستعملدر یقال خادعه اذا ترکه (الخداع) کتاب وزننده منع معناسنه‌در تقول عاقنى منه خداعه اى منعه وحیله معناسنه‌در یقال ظفر به بالخداع اى الحيلة (التخدع) تفعل وزننده عن قصد آلدانمق معناسنه‌در یقال تخدع له فلان اذا تكلّف الخداع (الخذع) خانك فتحی وذال معجمه‌نك سکونیله قیمه قیمق معناسنه‌درکرك ات اولسون وکرك قباق وخیار کبی صلابتسز نسنه اولسون یقال خذع اللحم وما لا صلابة فيه خذعا من الباب الثالث اذا حزّزه وقطعه فى مواضع (الخذيعة) سفینه وزننده شام اهالیسنه مخصوص بردرلو طعام اسمیدر قیمه ایله ترتیب ایدرلر (المخذعة) مکنسه وزننده بچاغه دینور سکین معناسنه (الخيذع) صیقل وزننده عیب ونقیصه معناسنه‌در یقال ما فيه خيذع اى عيب (خذع مذع) عنب وزنلرنده وآخرلری فتح اوزره مبنی اوله‌رق تارمار پراکنده وپریشان معناسنه مستعملدر یقال ذهبوا خذع مذع اى متفرّقين (المخذع) معظم وزننده کبابه دینور تقول اكلت مخذعا اى شواء وشول شجره وصف اولورکه یوقاریسنی دوابّ اکل ایلمش یاخود قطع اولنمش یاخود اطرافی قطع اولنمش اوله یقال شجر مخذّع اذا اكل او قطع اعلاه او هو ما قطع اطرافه (التخذيع) پاره‌پاره کسمك على قول اعضایی بدندن آیرمامق وجهیله کسمك یاخود ضربه‌یه نفوذ وقطع ایلامك وجهیله قلج اورمق معناسنه‌در یقال خذعه بالسيف اذا قطعه او من غير ابانة او ضربه ضربا لا ينفذ ولا يحيك (الخرشعة) زوبعه وزننده کوچکجه طاغ قله‌سنه دینور جمعی خرشع‌در وجمع صیغی خراشع‌در (الخرع) فرع وزننده یارمق معناسنه‌در یقال خرع الشئ خرعا من الباب الثالث اذا شقّه (الخرع) فتحتینله قیون قسمنك قولاغنه مخصوص برکونه نشانه دینورکه هرقولاغی اوزونلغنه ایکیشرپاره کسوب دیلکله اوچ دلیم ایدرلر اورته دلیمی قولاغك اوزرینه طوغری صالنوب قالور وخرع بدنده الئو اویناق یرلرنده اولان سلپوکلکه وکوشکلکه دینورکه بعضلرنده اولور یقال فى مفاصله خرع اى لين ورخاوة ومدهوشلغه دینور یقال اخذه منه خرع اى دهش وضعیف وزبون اولمق

(معناسنه‌در)

معناسنه‌در یقال خرع الرجل خرعا من الباب الرابع اذا ضعف و قیرلمق معناسـنه‌در یقال خرع الشیء اذا انکسر
وخرما آغاجنك بداق دیبلرنده اولان اومچه‌لری کیدوب دوزلمك معناسنه‌در یقال خرعت النخلة اذا ذهب کربها
﴿الخراعة﴾ کرامه وزننده و ﴿الخروع﴾ و ﴿الخرع﴾ خانك ضمیله بدنده الك واو یناق یرلری سلپوك وکوشـك
اولمق معناسنه‌در یقال خرع الرجل و خرع مفصله خراعة وخروعا وخرعا من الباب الخامس اذا لان واسترخی
﴿الخرع﴾ کتف وزننده و ﴿الخریع﴾ امیروزننده ضعیف وزبون آدمه دینور وخرع عمرو بن عبس نام شـاعرك
لقبیدرکه غوف بن عیطه‌نك جدیدر وخریغ صارقق‌دوه دوداغنه دینور یقال للبعیر مشفر خریع ای متدلّ وخراع
دیدکاری علته اوغرامش ناقه‌یه دینور یقال ناقة خریع اذا کان به خراع وروسبی عورته دینور یقال امرأة خریع
ای فاجرة وشول خاتونه ومحبوبه‌یه دینورکه تن واندامی بغایت نرم ونازك اولمغله تازه نهال کبی ایکی طرفه میلان
ایدر اوله وقیریلوب بوکیلور اولور خریعه دخی دینور هایله یقـال امرأة خریع وخریعة اذا کانت تتثنی لینـا
﴿الخروع﴾ صبور وزننده بودخی خریعه معناسنه‌در ﴿الخروع﴾ درهم وزننده برنوع نبات اسمیدرکه رعی اولنمز
ترکیده کنه کرچك دیدکاری نباتدر طشره مملکتلرده رستاییلر یاغنی چیقاروب شیروغن کبی یاقارلر ومواشی رعی
ایلسه قرنی شیشوب هلاك اولور وبوسمسم کبی مزروعاتدندر ﴿الخرّیع﴾ سکیت وزننده عصفر اسمیدرکه اصپور
دیدکاری نباتدر علی قول قرطم اسمیدرکه اصپورك تخمیدر ﴿الخراع﴾ غراب وزننده ناقه‌یه مخصوص جنون علتنه
دینور کذلك ناقه‌یه مخصوص برعلتدرکه بلی عمل وتحملدن منقطع اولوب چوکدیکی یردن حرکت وقیام ایده‌مز
اولور ﴿خرعون﴾ خانك ضمیله سمرقند قضاسنده برقریه آدیدر ﴿المخرّع﴾ معظم وزننده اخلاقی مختلف ومتلوّن آدمه
دینور یقال رجل مخرّع ای المختلف الاخلاق بوراده اخلاق انواع وافراد اعتباریله‌در وبوشقّ معناسندن مأخوذدر
﴿الاختراع﴾ افتعال وزننده یارمق معناسنه‌در یقال اخترعه اذا شقّه وبلاسبق وبلامثل برنسنه انشا وپیدا ایلمك معناسنه
مستعملدر یقال اخترعه اذا انشأه وابتدأه وبرآدمه خیانت ایدوب مالندن اخذ ایلمك معناسنه مستعملدرکه مالنی یارمش
اولور یقال اخترع فلانا اذا خانه واخذ من ماله واستهلاك معناسنه‌در یقال اخترع ماله اذا استهلکه وبرکسه‌نك
طوارینی برمدّت برآخرکسه ایچون سخره‌یه طوتوب بعده کیرو ردّ ایلمك معناسنه‌در یقال اخترع الدابة اذا تسخرها
لغیره ایاما ثمّ ردّها ﴿الانخراع﴾ انفعال وزننده صویونمق معناسنه‌در یقال انخرع الرجل اذا انخلع وبرکسه ضعیف
وزبون ومنکسر الوجود اولمق معناسنه‌در یقال انخرع الرجل اذا انکسر وضعف وبرنسنه یاریلوب ریزه ریزه اولمق
معناسنه‌در یقال انخرعت القناه اذا انشقّت وتفتتت ﴿الخرفع﴾ قنفذ وزننده هنوز نباتنده قوزاغی ایچره ایکن بوزیلوب
فاسد اولمش پموغه دینور وعشر آغاجنده اعرابك قاو اتخاذ ایلدکاری شیئه دینور وحلاجلنمش پموغه دینور خرفع
دخی دینور زبرج وزننده ﴿الخزع﴾ نزع وزننده کسمك معناسنه‌در یقال خزع الشیء خزعا من الباب الثالث اذا قطعه
وبرآدم رفقاء واصحابندن تخلّف ایلمك معناسنه‌درکه نفسنی انلردن قطع ایدر یقال خزع فلان عن صحبه اذا تخلّف
﴿التخزیع﴾ بودخی کسمك معناسنه‌در یقال خزّعه اذا قطعه ﴿التخزع﴾ تفعل وزننده بودخی برآدم همدم ورفیقندن
تخلف ایلمك معناسنه‌در یقال تخزّع فلان عن اصحابه اذا تخلف وبرنسنه‌یی پاره پاره کسمك معناسنه‌در یقال تخزع
اللحم من الجزور اذا اقتطعه وبرنسنه‌یی بینلرنده پاره پاره کسوب بولشمك معناسنه‌در یقال تخزّع القوم الشیء اذا
اقتسموه قطعا ﴿الخزاعة﴾ ثمامه وزننده برنسنه‌دن کسیلمش پارچه‌یه دینور تقول ماذقت خزاعة من اللحم ای قطاعة
وهی قطعة تقتطع منه وخزاعه ازد قبیله‌سندن منشعب برقبیله اسمیدر ازد قبیله‌سی اطراف بلاده منتشر اولدقلرنده
انلردن تخزّع یعنی تخلّف ایلدکلریله خذاعه اطلاق اولندی ﴿الخزعة﴾ همزه وزننده دائما ناسی ایشـندن کوجندن
عوق ایدن کسه‌یه دینور یقال رجل خزعة ای عوقة ﴿الخوزع﴾ جوهر وزننده قوجه قاری‌یه دینور ﴿الخوزعة﴾
زوبعه وزننده بیوك قوملقدن آیریلوب بولنمش قوملغه دینور ﴿الخزعة﴾ ضربه وزننده برایاقده اولان اغسقلغه
دینور یقال به خزعة ای ظلع من احدی رجلیه ﴿الخزعة﴾ خانك کسریله ات پارچه‌سنه دینور یقال جاء وبیده
خزعة من اللحم ای قطعة منه ﴿الخزاع﴾ غراب وزننده اولومه اطلاق اولنور موت معناسـنه ﴿الانخزاع﴾
انفعـال وزننده کسلمك معناسـنه‌در یقال انخزع الشیء اذا انقطع وبرکسـه‌نك پیرلکدن یاضعف وناتوانلقدن
بلی بوکلمك معناسـنه مستعملدر یقال انخزع متنه اذا انحنی کبرا وضعفا ﴿الخسع﴾ خانك وسینك سـکونیله نفی
وازاله ایلمك معناسـنه‌در یقال خسع عنه کذا علی بناء المفعول خسعا من الباب الثالث اذا نفی عنه ﴿الخسیعه﴾
سفینه وزننده و ﴿الخاسعة﴾ بغایت خسیس ودنی کسه‌یه دینور یقال هو خسیعة القوم وخاسعتهم ای اخسّهم
﴿الخشوع﴾ قعود وزننده خضوع معناسـنه‌درکه الچقلق کوسـتروب تواضع وضراعت ایلمکدن عبارتدر

على قول خضوع معناسنه قريبدر و على رأى خضوع بدنه يعنى اعضاء و جوارحله تواضع ايلكه و خشوع صوت
و بصر ايله تواضع و استكانته مخصوص مصدر يقال خشع له خشوعا من الباب الثالث اذا خضع له او هو قريب من
الخضوع او هو فى البدن و الخشوع فى الصوت و البصر و خشوع سكون و تذلّل معناسنه مستعملدر قال الشارح
و منه قوله تعالى ﴿ و خشعت الاصوات للرحمن ﴾ اى سكنت و ذلت و خضعت و خشوع الكوكب يلدزك غروبه
اينوب چاتمسندن عبارتدر يقال خشعت الشمس اذا دنت من الغروب و خشوع دوه اوركجنك چوق يرى آشنوب
همان بر مقدارجه يرى قالمق معناسنه مستعملدر يقال خشع السنام اذا ذهب الا اقلّه و بلغم توكورمك معناسنه دركه
تركيده آخرمق تعبير اولنور و بو معنا لازم اولور يقال خشع جراشىّ صدره فخشعت هى اى جراشيه اذا القى بزاقاً لزجا
(الخشعة) خانك كسريله شول چوجغه دينوركه وقت ولادتى حلولنده والده سى وفات ايلكله قارنى ياريلوب
اخراج اولنمش اوله * شارح ديركه بو راده الصبىّ يلزق عنه بطن امّه نسخه لرى خطادر صواب اولان يقرعنه
عبارتيله اولمقدر نته كه جميع امّهاتده بو رسمه واقعدر (الخشعة) غرفه وزننده ارض غليظه دن بر قطعه يه دينور
و يره ياپشق يصتم تپه يه دينور جمعى خشع در صرد وزننده (التخشّع) تفعل وزننده تضرّع و تذلل معناسنه در
يقال تخشع له اذا تضرع (الخضارع) علابط وزننده و (المتخضرع) متدحرج وزننده تقليد و تكلفله جومرد لك
داعيه سنده اولان بخيله دينور يقال رجل خضارع و متخضرع اى بخيل متسمح (الخضوع) قعود وزننده
الچقلق كوستروب تواضع و سرفرو قلمق معناسنه در يقال خضع الرجل خضوعا من الباب الثالث اذا تطامن
و تواضع و سكون و انقياد ايلك معناسنه در و ساكن و منقاد اولمق معناسنه متعدّى اولور تقول خضعته فخضع
اى سكنته فسكن و بر كسه يى بدكارلغه يعنى فجوره چاغرمق معناسنه دركه فجور تكليفندن عبارتدر ملايمت
و مداهنتله عرض اولنمق ملابسه سنه مبنيدر يقال خضع فلانا الى السوءة اذا دعاه و كوكب غروبه ميل ايلك
معناسنه مستعملدر يقال خضع النجم اذا مال للغروب و دوه يوريمكده جدّ و جهد ايلك معناسنه مستعملدر پك
يوريمكه باشلدقده بيونلرينى يره طوغرى اكوب اوزاتدقلرى تصورينه مبنيدر يقال خضعت الابل اذا جدت
فى سيرها و پيرلك بر آدمى دوشكون بيونلى قلمق معناسنه در يقال خضعه الكبر اذا جعله اخضع (الاختضاع)
افتعال وزننده بو دخى تواضع و سرفرو قلمق معناسنه در يقال اختضع الرجل بمعنى خضع * مؤلف بونى تكرار ايلمشدر
و سرعتله صاوشوب كتمك معناسنه مستعملدر كويا كه انكبه يردن نزول ايدركبى اولور يقال اختضع فلان اذا مرّ
سريعا و يغور ناقه يى چوكروب آشمق ايچون اكسه سندن مستولى اولمق معناسنه مستعملدر يقال اختضع الفحل
الناقة اذا سانها (الخضعة) همزه وزننده هر كسه متواضع اولان محوّيتلو خاكى مشرب آدمه دينور يقال رجل
خضعة اى يخضع لكل احد و چكردكدن يتشمش خرما آغاجنه اطلاق اولنور يقال نخلة خضعة اذا نبتت من النواة
بونلر لازمدن متصرّفدر و دائما اقرانىنى قهر و تذليل ايدن آدمه دينور بو متعديدندر يقال رجل خضعة اذا كان
يقهر اقرانه (الخضوع) صبور وزننده تواضعله متصف آدمه دينور جمعى خضع در كتب وزننده و بو كورلرى
اوتوب سسلنور اولان خاتونه دينور يقال امرأة خضوع اذا صاتت خواصرها (الخضيعة) سفينه وزننده اركك
آت قوشوب سكردركن قرنندن يعنى خايه سندن طولوم سسى كبى ايشيديلن سسه دينور على قول آتك قارننك خايه يه
متّصل يرنده ايكى قطعه مجوّف انجكزدركه اول سس آندن ظهور ايدر ايكيسنه خضيعتان ديرلر و خضيعه سيل
صوينك چاغلديسنه اطلاق اولنور تقول سمعت خضيعة السيل اى صوته (الخيضعة) حيدره وزننده جنك اثناسنده
ظهور ايدن قارشق غريو و غوغا و فرياده دينور يقال ماهذه الخيضعة اى اختلاف الاصوات فى الحرب و توزه
اطلاق اولنور غبار معناسنه برنسنه يه اينوب چوكديكى ايچون و جنكاهه دينور معركه معناسنه (الاخضع) ذلّ
و حقارته راضى بيوجود آدمه دينور يقال رجل اخضع اى راض بالذلّ مؤنثى خضعاء در و اخضع بيونده خلق
اشاغى يه طوغرى دوشكونلك اولان آدمه دينور يقال رجل اخضع اذا كان فى عنقه تطامن خلقة (الاخضاع) همزه نك
كسريله بر كسه يى پيرلك دوشكون بيونلى ايلك معناسنه در يقال اخضعه الكبر اذا جعله اخضع بو راده اخضع
تقييد و اطلاق علاقه سيله مجازدر و اخضاع نسوانله يومشقجه لاقردى ايلك معناسنه دركه صوكى پازارلغه
چيقار يقال اخضع الرجل اذا لان كلامه للمرأة قال الشارح و منه الحديث ﴿ انّه عليه السلام نهى ان يخضع
الرجل لغير امرأته ﴾ اى يلين لها فى القول بما يطمعها منه (المخاضعة) مفاعله وزننده بو دخى نسوانه ملايم
لاقردى سويلك معناسنه در يقال خاضع للمرأة بمعنى اخضع (التخضيع) اتى پاره پاره و تكه تكه كسمك معناسنه در
يقال خضع اللحم اذا قطعه (الاخضيضاع) اعشيشاب وزننده بو دخى تواضع و سرفرو قلمق معناسنه در يقال

اخضو ضع له بمعنی اختضع (مخضعه) مسعده وزننده اسامیٔ رجالدندر (الخعخع) مكرّر ازبرج وزننده و (الخعخع)
هد هد وزننده براوت یاخود برشجر آدیدر (الخعّ) خانك فتحی وعینك تشدیدیله پارس دیدكاری جانور سكرتمدن
ناشی صولوركن بوغازندن سسلنمك معناسنه‌در یقال خعّ الفهد خعاً من الباب الثانی اذا صات من حلقه اذا انبهر
فی عدوه (الخفع) نفع وزننده آجلقدن یا صفرا حركتی كبی عارضه‌دن باش دونوب یره دوشمك معناسنه‌در یقال
خفع الرجل خفعا من الباب الثالث اذا دیر به فسقط من جوع وغیره و قلجله اورمق معناسنه‌در یقال خفعه بالسیف
اذا ضربه به وخفع وخفعان فتحاتله آصیلو پرده وثوب مقوله‌سی یری اوته صالنمق معناسنه‌در یقال خفع
الستر او الثوب المعلق خفعا وخفعانا اذا تحرّك و بدنده الك واوبناق یرلری صالقی وسلپوك اولمق معناسنه‌در
یقال خفع مفصله اذا استرخی و بر آدمك آجلقدن بغری یانمق معناسنه‌در یقال خفع الرجل علی بناء المفعول اذا
اذا احترقت كبده من الجوع (المخفوع) مجنون معناسنه‌در یقال هو مخفوع ای مجنون (الخوفع) جوهر
وزننده حزن وسوزش وغصّه سببیله ایچی كویمش آدمه دینوركه اویقو باصقنی كبی بایغنلغه قریب حالت
اولور یقال رجل خوفع ای واجم كئیب كالناعس (الاخفاع) همزه‌نك كسریله آجلق بركمسه‌یی یره چالمق
معناسنه‌در یقال اخفعه الجوع اذا صرعه (الانخفاع) انفعال وزننده آجلقدن یورك صالنمق یاخود اینجلوب
سلپوكلنمك معناسنه‌در یقال انخفعت كبده اذا تثنت او استرخت جوعا ورقّت وآغاج یرندن قوپمق معناسنه‌در
یقال انخفعت النخلة اذا انقلعت و برعارضه سببیله آق جكر چتلامق معناسنه‌در یقال انخفعت الرئة اذا انشقت
(الخلع) خانك فتحی ولامك سكونیله اثواب مقوله‌سنی صویوب چیقارمق نزع معناسنه‌در لكن نزعك
مفهومنده فور وخلعك مفهومنده مهلت وتأنی معتبردر یقال خلع ثوبه ونعله خلعا من الباب الثالث اذا نزعه
بوراده صحاح نسخه‌لرنده ونعله عقبنده وقائده عبارتی دخی مرسوم اولوب مترجمی وانقولی مرحوم مناسبتنده
اشتباه ایلمشدر قالدیكه اوراده قائددن مراد یونه چكوریلان یولار مقوله‌سی اولمغله مثاله مناسبت تامه‌سی
اولدیغی نمایاندر وخلع حوایجله طبخ اولنوب همیانه قونمش ات سوكوشنه علی قول كندی یاغیله قاورلمش
پصدرمه‌یه دینوركه همیان مقوله‌سی ظرفه موضوع اوله كیكی صویولدیغنه مبنی اطلاق اولنمشدر مخلوع
معناسنه‌در یقال تزوّدوا الخلع وهو اللحم المطبوخ بالتوابل فی وعاء من جلد او القدید المشویّ فی وعاء باهالته
وخلع اكینك باشی قلچقلنمق معناسنه‌در یقال خلع السنبل اذا صار له سفا وچوجغك چوكی بیومك معناسنه‌در
یقال خلع الصبی اذا كبر زبّه وخلع بركمسه اوغلندن تبرّی ایدوب خلیع ایلك معناسنه‌در یقال خلع ابنه اذا
جعله خلیعا كما سیذكر ومغیلان كبی بیوك میشه اغاجلری یپراقلنمق معناسنه‌در یقال خلعت العضاة اذا اورقت
(الخلع) خانك ضمیله زوج زوجه‌سنی كندیدن یاغیریدن بدل مقابلنده طلاق یعنی نكاحندن ازاله ایلك
معناسنه‌در خلع الثوب معناسنه‌در یقال خلع زوجته خلعا اذا طلقها ببدل منها اومن غیرها (المخالعة) مفاعله
وزننده و (التخالع) تفاعل وزننده زوج وزوجه خلع ایدشمك معناسنه‌در یقال خالعها وخالعته وتخالعا
مؤلف كرچه طلاق ایله تعبیر ایلدی لكن عند الشافعی فسخ یاخود طلاق اولمسی مختلفدر وتخالع میانه‌ده
منعقد اولان عهد وآندی بوزشمق معناسنه‌در یقال تخالع القوم اذا نقضوا الحلف بینهم (الاختلاع) افتعال
وزننده خاتون مهرینی بخش یاخود غیری بدل ویروب زوجندن طالق اولمق معناسنه‌در یقال اختلعت فلانة
من زوجها اذا كانت خالعا و بر آدمك جبرا مالنی آلمق معناسنه مستعملدر یقال اختلعوه اذا اخذوا ماله
(الخلعة) غرفه وزننده اسمدر یقال وقعت بینهما الخلعة ای الفرقة ببدل (الخالع) متخالعیندن هربرینه اطلاق
اولنوركه زوج ایله زوجه‌در اكثری زوجه طرفندن نشئت ایلكله وصف مخصوص حكمنده اولمشدر ونضج
بولمش خرماقوریغنه اطلاق اولنوركه خاملغی خلع ایلمشدر یقال بسر خالع ای نضیج وهریری اولمش تازه خرمایه
دینور یقال رطب خالع ای منسبت وشول دوه‌یه اطلاق اولنوركه سكیرلرنده ضعف ووهن اولمغله یردن
صچرایوب قالقمغه مقتدر اولمیه یقال بعیر خالع اذا كان لا یقدر علی الثور واغاجدن قوریمغله قریلوب
یره دوكیلان داله بداغه دینور ومغیلان كبی ایری میشه اغاجلرینه دینوركه یپراقلری اصلا دوكلمز اوله وخالع
دوه‌نك آرد سكیری بوریلوب بورقق اولمغه دینوركه علتدر وخالع انك اسمیدر مقدّم وصف ولوب غلبهٔ
استعماله اسم اولمشدر بونكده مصدری خلع در یقال خلع البعیر علی بناء المفعول اذا اصابه الخالع (الخلیع) امیر
وزننده و (المخلوع) خلع اولنمش دیمكدر زمان جاهلیتده بركمسه‌نك اوغلی خبیث وپدرینه عاقّ وعاصی
اولوب اصلا پند وكلامنی اصغا وطاعت وانقیاد ایتمز اولدقده پدری موسم حجده علی ملأ الناس جمله‌كز

شاهداوله‌سزکه بن‌اوغلم اوله‌جق فلانی بنوتدن خلع ایلدم اکر اندن جنایت صدور ایدرسه ضامن اولمم و اکر جنایت اولنورسه دعوی وطلب ایلم آندن نفسمی تبرئه ایلدم دیوندا ایدر ایدی بینلرنده اول اوغلانه خلیع ومخلوع اطلاق اولنور ایدی ووجه مذکور اوزره اوغلنك خلاعتنی بیان ایدن جماعته خلعاء اطلاق ایدرلر ایدی کذلك جماعت برآدمك اعانت ونصرتی ضمننده تعاهد ایدوب بعده لامرما تبرّی ایلسه‌لر اول آدمه‌ده خلیع واول جماعته‌ده خلعاء دیرلر ایدی بونکده فعلی خلع‌در صاحبنه‌ده خالع وخلیع دینور ومن بعد مسبب کثیر الجنایه کستاخ وبی ادب شخصه خلیع اطلاق ایلدیلر نته که خلیع العذار ایله‌ده کنایه ایدرلر وخلیع آوجی‌یه دینور صیّاد معناسنه وشاطر کمسه‌یه اطلاق اولنور مؤنثی خلیعه‌در وجادویه وغول بیابانی‌یه اطلاق اولنور وقورده اطلاق اولنور ذئب معناسنه وفائز اولمیان قمار اوقنه دینور یقال قدح خلیع اذا کان لایفوز ورهن ایله قمار اوینایجی آدمه دینور واسکی جامه‌یه دینور یقال ثوب خلیع ای خلق وابو عبدالله حسین بن ضحّاك نام شاعرك لقبیدر ورؤسای بنی عامردن برینك اسمیدر (الخلاعة) کرامه وزننده اوغلان وجه مشروح اوزره خلیع اولمق معناسنه‌در یقال خلع ابن فلان خلاعة من الباب الخامس اذا کان خلیعا (الخلعاء) کرماء وزننده وجه مذکور اوزره اوغللرینی یاخود نصرت واستصحابنه متعاهد اولدقلری کمسه‌یی عهده‌لرندن خلع ایدن جماعته دینور یقال قوم خلعاء اذا بینوا الخلاعة وخلعاء بنوعامر بن صعصعه‌دن بربطن‌درکه فرد واحده کردنداده طاعت وانقیاد اولمزلر ایدی (خلیع) زبیر وزننده علیّ بن محمد بن جعفر نام مقرئ والدینك جدّی اسمیدر (الخلعلع) سفرجل وزننده صرتلانه دینور (الخلاع) غراب وزننده فالجه شبیه برعارضه‌یه دینورکه انسانه اصابت ایدر چالنمه وچارپلمه دیدکاری اوله‌جقدر یقال به خلاع ای شبه خبل (الخیلع) صیقل وزننده یکسز کوملکه دینورکه بدوی کوملکیدر یقال جاء وعلیه خیلع ای قمیص بلا کمّ وشول قورقو حالتنه دینورکه ناکهانی جنّ طوقنمسی کبی بلا سبب قلبه مستولی اولور وخیلع بر موضع آدیدر وقورده دینور ذئب کبی (الخولع) جوهر وزننده بودخی پری طوقنمه کبی ناکهانی درونه عارض اولان خوف حالتنه دینور تقول اخذنی خیلع وخولع وهو الفزع یعتری الفؤاد کانّه مسّ وشول قمارجی‌یه دینورکه قمارده بخت واقبالی اولمغله دائما غالب اوله یقال هو خولع ای مقامر مجدود یقمر ابدا یعنی یغلب صاحبه وکثیر الجنایه اوغلانه دینور یقال غلام خولع ای کثیر الجنایة واحمق وبیغز آدمه دینور یقال رجل خولع ای احمق واستاد وماهر قولاغوزه دینور یقال دلیل خولع ای حاذق وسباعدن قورده وغول بیابانی‌یه دینور (الاخلاع) همزه‌نك کسریله مغیلان کبی ایری میشه اغاجی یپراقلنمق معناسنه‌در یقال اخلعت العضاة اذا اورقت واکینك سنبله‌سی دانه‌یه کلمك معناسنه‌در یقال اخلع السنبل اذا صار فیه الحبّ وخالع دیدکاری میشه اغاجی بولمق معناسنه‌در یقال اخلع القوم اذا وجدوا الخالع من العضاة (الخلعة) خانك کسریله برآدمه الباس اولنان کسوه‌یه اطلاق اولنور فی الاصل برکمسه ارقه‌سندن صویوب چیقاردیغی کسوه‌یه دینور ایدی بعده محبت وتوقیری متضمّن الباس اولنان کسوه‌یه اطلاق اولندی یقال کساه الخلعة وهی ما یخلع علی الانسان وخلعه مالك کزیده وخیارینه اطلاق اولنور بونده ضمّله‌ده جائزدر (المخلّع) معظم وزننده تخلیع آتیدن اسم مفعولدر چاتیسی آیرق آدمه مخلّع الالیتین اطلاق اولنور یقال رجل مخلع الالیتین ای منفکهما ومخلع وجه آتی اوزره تخلیع زحافی جاری اولمش بیته دینور وسست اندام سلپوك وضعیف وزبون آدمه دینور یقال رجل مخلع ای ضعیف رخو وشول آدمه دینورکه آنده بایغنلغه یاخود جنّ طوقنمسنه شبیه عارضه اوله‌که چالقسی اولور یقال رجل مخلع اذا کان به شبه هبتة اومسّ (التخلیع) قیناقلری ایرق کمسه‌نك یوریمسنه دینور یقال یمشی التخلیع وهو مشی المخلع الالیتین وتخلیع اهل عروض اصطلاحنده بحر بسیطك عروض وضربنده مستفعلن جزؤنی قطع یعنی وتدك ساکننی حذف ومتحرّکنی که لامدر اسکان ایلکله مفعولن جزؤنه نقل ایلمکدن عبارتدر یقال بیت مخلع اذا جری فیه التخلیع وهو قطع مستفعل فی عروض البسیط وضربه جمیعا فینقل الی مفعولن شارح دیرکه تخلیع مجزوّ اولان بیت بسیطك عروض وضربنده خبن ایله قطعك اجتماعندن عبارتدرکه فعولن جزؤنه نقل اولنور پس مؤلف قصر وتشویش ایلمشدر (المختلعة) مختلفه وزننده بغایت شهوانیه خاتونه دینور یقال امرأة مختلعة ای شبقة (التخلع) تفعل وزننده عیاشلغه دوشکون اولمق معناسنه‌در یقال تخلع فلان فی الشراب اذا انهمك ویرندن قوپارکبی اداسز واندامسز یوریمك معناسنه‌در یقال تخلع فی المشی اذا تفکّك (الخمع) سمع وزننده و (الخموع) قعود وزننده و (الخمعان) فتحاتله صرتلان آغسق کبی یکدیره‌رك یوریمك معناسنه‌در یقال خمع الضبع خمعا وخموعا وخمعانا من الباب الثالث اذا مشی کانّ به عرجا

﴿الخماع﴾ غراب وزنده اسمدر يكديره‌رك يورويشه دينور ﴿الخوامع﴾ خامعه‌نك جمعيدر كه صرتلانه اطلاق اولنور
يقال اكلته الخوامع اى الضباع ﴿الخمع﴾ خانك كسريله سباعدن قورده دينور وخرسزه دينور يقال هو خمع اى
اى لصّ ﴿الخميع﴾ صيقل وزنده و﴿الخموع﴾ صبور وزنده روسپى عورته اطلاق اولنور صرتلان كبى اكثرى كيجه‌لر
كلديكيچون يقال امرأة خميع وخموع اى فاجرة ﴿بنو خماعة﴾ ثمامه وزنده جشم نام كسه‌نك قزى اولاديدركه
بربطن در ﴿الخنبعة﴾ قنفذه وزنده نسوان اورتندكارى كوچك باش اورتوسنه دينور نماز بزى كبى وبيقلرك
اورته‌سنده برون ديركنه طوغرى آچق ييوه دينور واوست دوداغك اورته‌سنده پره كبى صارقيجه اتجكزه دينور
﴿الخنبع﴾ قنفذ وزنده ييراق اراسنده كيزلنوب قالمش ميوه‌يه وسائر بو مقوله نسنه‌يه دينور ﴿الخنثعة﴾ تاى فوقيه ايله
قنفذه وزنده ديشى دلكويه دينور ﴿الخندع﴾ جندب وزنده ومرادفيدركه برنوع چكركه‌در على قول خرده نوعنه
دينور ﴿الخندع﴾ قنفذ وزنده جبلى خسيس وناكسه دينور يقال رجل خندع اى خسيس فى نفسه ﴿الخنذع﴾
ذال معجمه ايله خندع وزنده ومرادفيدر ﴿الخانع﴾ فاجر ومتهم كسه‌يه دينور يقال رجل خانع اى مريب فاجر
شارحك بيانى اوزره مأبونه ده اطلاق اولنور ﴿الخنع﴾ خانك فتحى ونونك سكونيله فجور ايلمك معناسنه‌در يقال
خنع فلان خنعا من الباب الثالث اذا فجر وخنع نسوانله ملاعبانه لاقردى ولاغ ولطيف ايلمك معناسنه‌در يقال
يخنع النساء اى يجمش ويلين لهنّ ﴿الخنعة﴾ ضربه وزنده فجره وتهمت ومظنهٔ سوء معناسنه‌در تقول اطلعت منه
على خنعة اى فجرة وريبة وخالى مكانه دينور تقول لقيته بخنعة اى بمكان خال ﴿الخنوع﴾ صبور وزنده شول خائن
وغدّاره دينوركه مغدورينه تصادف ايلدكده مكر وملعنتندن يا احترازندن دائما برطرفه صاپوب كناره كيراوله
يقال هو خنوع اى غادر يحيد عن المغدور ﴿الخنوع﴾ خضوع وزنده ومرادفيدركه ذلّ وتواضع معناسنه‌در
يقال خنع له خنوعا من الباب الثالث اذا خضعله وذلّ ﴿الخنع﴾ ضمتينله خانع لفظندن جمعدر يقال قوم خنع
اى خانعون فاجرون مريبون ﴿خناعه﴾ ثمامه وزنده برقبيله پدريدركه ابن سعد بن هذيل بن مدركه‌در ﴿الاخناع﴾
همزه‌نك كسريله برآدمى بركسه‌يه تواضع وسرفرو والتيام ايتدرمك معناسنه‌در يقال اخنعته الحاجة له اذا اخضعته
واضرعته ﴿التخنيع﴾ اغاج مقوله‌سنى بالته ايله پارچه‌لمق معناسنه‌در يقال خنعه اذا قطعه بالفأس ﴿المخنع﴾ معظم
وزنده قوللانلمغله يواشيوب رام وذلول اولمش اركك دوه‌يه دينور يقال جمل مخنّع اى منوّق ﴿الاخنع﴾ ذلّ وتواضع
معناسنه اولان خنوعدن متصرف افعلدر پك ذليل وحقير ديمكدر ومنه الحديث ✽ انّ اخنع الاسماء عند الله ملك
الاملاك ✽ اى اذلها واقهرها ويروى انخع وابخع بالباء واخنى يعنى عند الله بغايت ذليل ومقهور ومبغوض
اولان ملك الاملاك اسميدركه بونكله بركسه تسميه اولنه وبو سلطان السلاطين وشاهنشاه ديمكدر زيرا فى الحقيقه
ملك الملوك حضرت بارى عزّ شانه وعظم سلطانه‌در ﴿الخنفع﴾ قنفذ وزنده احمق آدمه دينور يقال هو خنفع
اى احمق ﴿الخوع﴾ نوع وزنده دره‌نك بوكلم وبورغاج يرينه دينور منعرج الوادى معناسنه وشول بطن ارضه
دينوركه رمث ديدكلرى اوت بتورر اوله وطاشى طپراغى آق طاغه دينور ﴿خائع﴾ و﴿نائع﴾ باديه‌ده برى برينه قرشو
ايكى طاغلردر ﴿خوعى﴾ سكرى وزنده برموضع آديدر ﴿الخائعان﴾ تثنيه بنيه‌سيله وادى الصفراده ايكى شعبه‌يه
اطلاق اولنوركه برى عتيقه نام محله وبرى يليل نام محله سائل ومندفع اولور ﴿الخواع﴾ غراب وزنده حيرانلغه
دينوركه تحير معناسنه‌در ياخود نخير معناسنه‌دركه شخيركبى ككزدن خرلدامه‌در يعنى بعضلر تحير وبعضلر نخير
عنوانيله ثبت ايلمكله ظاهرا احدهما آخردن مصحفدر پس تحقيق اولنميان موادن اولور ﴿الخواعة﴾ ثمامه وزنده
اغزدن چيقان لزوجتلو بلغمه دينور نخامه معناسنه ﴿التخويع﴾ اكسلتمك معناسنه‌در يقال خوّع منه اذا نقص
وبركسه‌يى اورمغله وجودينى سست وبى تاب ايلمك معناسنه‌در يقال خوّع فلانا بالضرب اذا كسره واوهنه
وسيل صويى دره‌نك قيلرينى يقوب برباد ايلمك معناسنه‌در يقال خوّع السيل الوادى اذا كسر جنبتيه وبورج
اوده‌مك معناسنه‌در يقال خوّع دينه اذا قضاه ﴿التخوّع﴾ تفعل وزنده اغزدن بلغم توكورمك معناسنه‌در يقال
تخوّع الرجل اذا تنخم وتكلفله قوصمق معناسنه‌در يقال تخوّع الرجل اذا تقيأ وبولغت بغداديه‌در واكسلتمك
معناسنه‌در يقال تخوّع الشئ اذا تنقصه ﴿الخيهفعى﴾ خانك وهانك فتحى والفك قصرى ومدّيله اركك كلب
ايله ديشى قورددن متولد ولده دينور نته‌كه عكسنه سمع دينور بنو تميمدن براعرابى ابو الخيهفعى ايله مكنى اولمشدر

فصل الدال

﴿فصل الدال﴾ ﴿الدثع﴾ دالك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله طپراغى يومشق يره دينور ودثع مصدر اولور
پك باصوب چكنمك معناسنه يقال دثعه دثعا من الباب الثالث اذا وطئه شديدا ﴿الدرثع﴾ جعفر وزنده قوجه
دوه‌يه دينور ﴿الدرجع﴾ برقع وزنده برنوع غله اسميدركه اوكوز علفندندر بوايكى كونه‌در برى تركيده كوشنه

دیدکاریدر و برینه هورله دیرلرکه کوفترایدوب اوکوزه یدررلر (الدرع) دالك کسریله زرهه دینورکه جنك لباسیدر
وبومؤنثدر بعضا مذکر اولور جمعی ادرع وادراعدر همزه‌لرك فتحیله ودروعدر دالك ضمیله مصغرنده شاذ
اوله‌رق دریع دینور قیاس ایسه دریعه دینمکدر * شارح دیرکه درع مذکرده اولمغله اصل اوزره اعتبار ایلدیلر
ودرع نسوانه مخصوص کوملکه اطلاق اولنور نظردن مانع اولدیغیچون عربلرك لباسی کوملکه منحصر
اولمغله اکا اطلاق اولنوب بعده فرّاجه کبی اوست لباسلرینه ده اطلاق اولندی و بومذکردر بونك جمعی ادراعدر
یقال جائت وعلیها درعها ای قیصها (الدارع) زرهلو آدمه دینورکه کیملو تعبیر اولور یقال رجل دارع ای علیه
درع (الدرعیة) دالك کسریله زرهلره ایشلیوب چکن تمرنه دینور دراعیّ جمعیدر یقال نصل درعیة ای نافذة
فی الدرع نصل کلمه‌سنك تانیثی حدیده تأویلیله در (ذو الدروع) بالحارث بن عمرو جماعتندن فرعان الکندیّ
لقبیدر (المدرعة) مکنسه وزننده و (الدرّاعة) رمّانه وزننده یوکدن اولان ثوبه دینور مراد چوقه‌دن وصوفدن
اولان فراجه‌در یقال لبس مدرعته ودرّاعته وهی ثوب ولاتکون الا من صوف ومدرعه دوه سمرینك بریانه
دینورکه اورته‌سنده وکیروسنده اولان اغاجلرك اوجلری اندن طشره‌یه طوغری چیقوب ظاهر اوله (التمدرع)
تمسخر وزننده مدرعه کیمك معناسنه‌در یقال تمدرع الشیخ اذا لبس المدرعة (الادرع) احمر وزننده باشی قاره
وسائر بدنی آق اولان آته وقیونه دینور یقال فرس وضأن ادرع اذا کان رأسه اسود وسائره ابیض و هجین معناسنه درکه
مؤلفه کوره مطلق ناجنس وسائره کوره باباسی جنس وانا‌سی ناجنس اولاندر یقال فرس ادرع ای هجین وادرع
بجر السلمیّ پدرینك اسمیدر و محمد بن عبیدالله الکوفی لقبیدرکه اولاد مرتضادندر باشی قاره وسائری آق برارسلان
قتل ایلمکله ملقب اولمشدر علوّیوندن ادرعیون اکا منسوبلردر (الدرع) فتحتینله قیونك کوکسی و بوغزی آق
واو یلقلری سیاه اولمق معناسنه‌در * شارحك بیانه کوره کیروسی سیاه وسائری بیاض اولمق اوله‌جقدر یقال
درعت الشـاة درعا من الباب الرابع اذا کان صدرها ونحرها ابیض وفخذها اسود (الدرعاء) حمراء وزننده
کوکسی و بوغزی آق واو یلقلری سـیاه قیونه دینور یقـال شاة درعاء ای بیضاء الصدر والنحر سوداء الفخذ
ودرعاء شول کیجه‌یه اطلاق اولنورکه آنده آی صباحه قرشو طلوع ایدر اوله یقال لیلة درعاء اذا کانت یطلع القمر
فیها عند الصبح (الدرع) دالك ضمیله و (الدرع) صرد وزننده شول اوچ کیجه‌یه اطلاق اولنورکه ایّام بیض
کیجه‌لرینك عقبلرنده کلور اون التنجی واون یدنجی واون سکزنجی کیجه‌لر اوله‌جقدر اوّللری اسود اولوب بعده
بیاض اولدیغی مناسبتیله‌در یقال لیال درع ودرع وهی ثلاث تلی البیض ودرع النخل صرد وزننده لیفلر ایچره
اولان خرمابینیسنه دینور مفردی درعه‌در غرفه کبی (بنو الدرعاء) برقبیله‌در (الدرع) زرع وزننده بوغزلنمش
قیونی بیونی طرفندن یوزمك معناسنه‌در یقال درع الشاة درعا من الباب الثالث اذا سلخها من قبل عنقها و بیونی
برندن شکست ایلمکسزین اوزادوب آیرمق معناسنه‌در یقال درع رقبته اذا فسخها من المفصل من غیر کسره
واکینك بعض یرلری اوتلانمق معناسنه‌در یقال درع الزرع علی المجهول اذا اکل بعضه (درعه) تمره وزننده
مغربده سجلماسه قربنـده برشهردر اکثر تجاری یهودیدر (دریعه) جهینه وزننده یمنده برقریه‌در (دریعاء)
حمیراء وزننده زبید قضاسنده برقریه‌در (الدرع) کتف وزننده تروتازه نباته دینور یقال عشب درع ای غضّ
(الدرعة) غرفه وزنـنده صویك اطرافندن چایرلری وچمنلری کیدوب آچلمش یره دینور یقال هم فی درعة
اذا حسر کلأ هم عن حوالی میاههم (الادراع) همزه‌نك کسریله درعه دیدیکی محلّ مذکوره‌ده اولمق معناسنه‌در
یقال ادرع القوم اذا صاروا فی درعة وآی نصفنی کچمك معناسنه‌در یقال ادرع الشهر اذا جاوز نصفه وایاق قابنك
تصمه‌سنی اوکجه‌سی طرفندن اله کچورمك معناسنه‌در یقال ادرع النعل فی یده اذا ادخل شراکها فی یده من قبل
عقبها ومطلقا برنسنه‌یی برنسنه‌نك جوفنه ادخال ایلمك ادرعته فیه دیرسن وادراع خاتون کوملك کیمك معناسنه‌در
یقال ادرعت المرأة اذا لبست الدرع وزره کیمك معناسنه‌در یقال ادرع الرجل اذا لبس درع الحدید ویولده کیجه
قرا کوسنه کیرمك معناسنه‌در یقال ادرع فلان اللیل اذا دخل فی ظلمته یسری (المدرع) محسن وزننده و (المدرّع)
معظم وزننده شول صویه اطلاق اولنورکه چوره‌سنده اوتلاق رعی اولنمغله اوتلاقدن ایراقجه قالمش اوله یقال
ماء مدرع ومدرّع اذا اکل ماحوله من المرعی فتباعد قلیلا (التدریع) برآدمه زره وخاتونه کوملك کیدرمك معناسنه‌در
یقال درّعه اذا البسه الدرع ویقال درّعها اذا البسها القمیص وتقدّم ایلمك معناسنه‌در یقال درّع الرجل اذا تقدّم
وبوغمق معناسنه‌در یقال درّعه اذا خنقه وبیان ایلمك معناسنه‌در تقول سألته عن شیء فادرّعه ای ما بینه (الاندراع)
بودخی اوکه کچمك معناسنه‌در یقال اندرع الرجل اذا تقدّم وبر ایشه شروع ایدوب کیرشمك معناسنه‌در یقال اندرع

يفعل كذا اذا اندفع وكيك اتدن صو يلق معناسنه‌در يقال اندرع العظم اذا انخلع من اللحم وقرن طعامدن
طولمق معناسنه‌در يقال اندرع البطن اذا امتلأ وآى بلوتدن چقمق معناسنه‌در يقال اندرع القمر من السحاب
اذا خرج ﴿التدرّع﴾ تفعل وزننده بودخى زره كيمك معناسنه‌در يقال تدرّع الرجل اذالبس درع الحديد ﴿الدرقع﴾
برقع وزننده صوطولومنه دينور راويه معناسنه ﴿الدرقوع﴾ عصفور وزننده قورقق آدمه دينور جنان معناسنه
يقال رجل درقوع اى جبان ﴿الدرقعة﴾ دحرجه وزننده برحادثهٔ شديده‌دن سرعتله قاچوب كتمك معناسنه‌در
يقال درقع الرجل اذا فرّ واسرع من شديدة وطوار جدّ واقدامله اوتلامق معناسنه‌در يقال درقع المال اذا جدّ
فى الرعى ﴿الادرنقاع﴾ احرنجام وزننده درقعه ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال ادرنقع الرجل بمعنى درقع
﴿المدرنقع﴾ و﴿المدرقع﴾ اسم فاعل بنيه‌لريله شول كمسه‌يه دينوركه كدا چشم اولمغله طفيلى اولمق ايچون دائما
خلقك طعامنى تتبع ايدر اوله يقال رجل مدرنقع ومدرقع اذا كان يتتبع طعام الناس ودائما ناسه شتم وآزار ايدن
كمسه‌يه دينور يقال رجل مدرنقع ومدرقع اذا كان يشتم الناس * قال الشارح يقال ادرنقع طعام الناس اذا تتبعه
وادرنقع الناس اذا شتمهم ﴿الدسع﴾ دالك فتحى وسينك سكونيله دفع معناسنه‌در يقال دسعه دسعا من الباب الثالث
اذا دفعه وقوصمق معناسنه‌در يقال دسع الرجل اذا قاء وطولدرمق معناسنه‌در يقال دسع الاناء اذا ملاءه وفاره
دليكى كبى دليكى برنسنه ايله بردفعه‌ده طيقايوب قپامق معناسنه‌در يقال دسع الجحر اذا سدّه بمرّة واحدة وات ايچره
طمر باتوب بلورسز اولمق معناسنه‌در يقال دسع العرق اذاخفى فى اللحم ودسيعه ويرمك معناسنه‌در يقال دسع
فلانا اذا اعطاه الدسيعة ﴿الدسيعة﴾ سفينه وزننده چوق بخششه دينور دفع معناسنه‌در عطيهٔ جزيله معناسنه
وسرشت وطبيعت معناسنه‌در يقال كريم الدّسيعة اى الطبيعة ودسكره معناسنه‌دركه ميخانه‌يه وحدم وحشم
قرار كاهلرينى مشتمل سرايه دينور پادشاه سرايى وپاشا قپوسى واغاقپوسى كبى ودسيعه اغاجدن بيوك قواطه‌يه
دينور والوان ونفايس اطعمه ايله مرتّب سفره وسماطه دينور مائدهٔ كريمه معناسنه وزور وقوّت معناسنه‌در دسايع
جمعيدر ﴿المدسع﴾ مقعد وزننده طاره‌جق يره دينور يقال وقع فى مدسع اى مضيق وبوغاز چقورينك ايچنده
اولان كيكده قزل اويكنك مدخلنه دينور ﴿المدسع﴾ منبر وزننده دليل وهادى معناسنه‌در ﴿الدسيع﴾ امير
وزننده ارقه‌ده يغرينك يوقريسنده بيون بتديكى يره دينوركه اصل بيونك كوكيدر يقال ضرب دسيعه وهو
مغرز العنق فى الكاهل ﴿الديسع﴾ صيقل وزننده ايرى وديزمان على قول چوق كوپش كتورر اولان ناقه‌يه
دينور يقال ناقة ديسع اى ضخمة اوكثيرة الاجترار ﴿دعبع﴾ دالك وبانك فتحيله هنوز ممه‌دكى چوجغك دللنوب
كندى كنديسنه سويلنديكى سوزدن حكايه‌در يقال طفق طفله الرضيع يقول دعبع وهو حكاية لفظه ﴿الدعّ﴾
دالك فتحى وعينك تشديديله عنف وآزار ايله دفع ايلك معناسنه‌در يقال دعّه دعّا من الباب الاول اذا دفعه
عنيفا ﴿الدعاع﴾ غراب وزننده پراكنده خرما اغاجلرينه دينور وبرنوع قنادلو سياه قرنجه‌يه دينور دعاعه
مفرديدر وبرجنس يبانى شجرده حاصل دانه‌لره دينوركه چورك اوتنه شبيه سياه اولور بدويلر آندن اتمك پيارلر
﴿الدعّاع﴾ شدّاد وزننده دعاع ديدكلرى حبوب مذكوره دوشورب بريكدريجى آدمه دينور ﴿الدعاع﴾ سحاب
وزننده برآدمك صغير اولان اولاد وعيالنه دينور يقال له دعاع اى عيال صغار ﴿دعدع﴾ داللرك ضميله قيون
وكچى قسمنه زجر ايچون چوبانه حيقرمقله امرى متضمن كلمه‌در يقال دع دع وهو امر بالنعيق بالغنم ﴿داع داع﴾
كسر اوزره مبنى اوله‌رق قيون وكچى قسمنه مخصوص زجر وآزار على قول آنلرى چاغره‌جق كلماتدندر ﴿الدعداع﴾
ثرثار وزننده بودور آدمه دينور يقال رجل دعداع اى قصير وآغرجه وآهسته‌جه سكرتمك معناسنه‌در دعدعه
كبى كماسيذكر ﴿الدعادع﴾ زعازع وزننده برنوع نبات اسميدركه ياز موسمنده پك رطوبتلى اولمغله آنى صغر قسمى
رعى ايدر تركيده صغر بالدرانى ديرلر ﴿الدعدع﴾ جعفر وزننده اوتسز چبلاق يره دينور ارض جرداء معناسنه
﴿دع﴾ و﴿دعدع﴾ داللرك فتحى وعينلرك سكون اوزره بناسيله ﴿ودعدعا﴾ و﴿دعا﴾ تنوينلر ايله بركلمه‌دركه
سورچوب يقيلان كمسه‌يه سويلنور صاغلقله قالقه‌سن ديه‌جك يرده لعا ديدكلرى كبى على قول همان تنوينله
مستعمل اولور ﴿التدعدع﴾ تزلزل وزننده پك پيرو سيالخورده كمسه‌نك يوريمسنه دينوركه صرصلوب قاغشيه‌رق
يوريمكدر يقال يتدعدع الرجل اى يمشى مشية الشيخ الكبير ﴿الدعدعة﴾ زلزله وزننده آغرجه وآهسته‌جه ايكى
طرفه قاغشه‌رق يلك معناسنه‌در دعداع كبى يقال دعدع الرجل دعدعة ودعداعا اذا عدا فى بطؤ والتواء
وقابى طولدرمق معناسنه‌دركه مراد ارغلايرق طولدرمقدر يقال دعدع الجفنة اذا ملاءها وكچى قسمى چاغرمق
معناسنه‌در يقال دعدع بالمعز اذا دعاها ﴿الدفع﴾ نفع وزننده و﴿المدفع﴾ ميمك وفانك فتحيله زور ايله اوته

صاومق وقاقيورمك معناسنه در يقال دفعه واليه وعنه الاذى دفعا ومدفعا من الباب الثالث اذا نحاه * شارح ديركه مؤلف بوراده الغازكونه قصر ايلمشدر زيرا بصائرده بيانه كوره دفع بنفسه والى ايله وعن ايله تعديه ايدر الى ايله اناله يعنى نائل ايلك معناسنه وعن ايله حمايه معناسنه استعمال اولنور فيقال دفعه اذا نحاه ودفع اليه مالا اى اعطاه واناله ودفع عنه الاذى اى حماه (الدفعة) دالك فتحيله بناء مره در يقال دفعه دفعة اى مرة وبركره معناسنه در يقال اعطاه دفعة اى بمرة (الدفعة) غرفه وزننده براوغوردن كلان يغموره دينور جمعى دفع در صرد وزننده يقال انصبت دفعة من المطر اى دفقة وطولوم وسائر قاب فجاق مقوله سندن بر اوغوردن منصب اولان صويه وسائر نسنه لره دينور (المدفع) مقعد وزننده برموضع آديدر ومدفع ايكى آقندى بيننده اولان چقور صو مجراسنه دينوركه ابتدا صو كنديسنه مندفع اولوب بعده اول برآقندى يه ده مندفع اولور مذنب الدافعه دخى دينور ومدافع لفظندن مفرد اولوركه شدتله صو آقه جق مجرايه دينور (المدفع) منبر وزننده دفع ايده جك آلته دينور كذلك بغايت دفع ايديجى كسه يه دينور يقال دفعه بالمدفع ورجل مدفع اى دفوع حالاجنك آلاتندن اولان طوپه مدفع ديدكلرى بوجهتله در (المدفّع) معظم وزننده جنسى پاك صوى دوه يه دينور وخوار وبى قيمت دوه يه ديمكله ضد اولور يقال بعير مدفّع اى كريم وبعير مدفّع اى مهان وبى وقع وحيثيت كسه يه دينور يقال رجل مدفّع اى محقور ونسبندن رد ودفع اولنمش كسه يه دينوركه آباء واقرباسى آنى ناخلف اولمغله سلسلهٔ نسبلرندن رد ايله تبرى ايتمش اولورلر يقال رجل مدفع اى مدفوع عن نسبه وشول مهمانه دينوركه خانه دن خانه يه استثقالله صاولمش اوله يقال ضيف مدفع اذا كان قد تدافعه الحى واحاله كل على الاخر (الدافع) و(الدافعة) و(المدفاع) محراب وزننده شول ناقه يه دينوركه طوغورمزدن مقدمجه آغوزى ممه سندن پوسكوروب دفع ايدر اوله يقال ناقة دافع ودافعة ومدفاع اذا كانت تدفع اللباء فى ضرعها قبيل النتاج (الدوافع) دافعه نك جمعيدر شول صو آقنديسنه دينوركه دوزجه يومشق يرلك اسفلنده اولمغله صولر اكا آقوب آندن دره يه مندفع اوله (الدفّاع) شداد وزننده شول كسه يه دينوركه سفره ده طعام اكل ايدركن صحنده كندى اوكنه كيلك واقع اولورسه آنك يرينه ات لقمه سى كلك ايچون اول كيكى اوته جه دفع ايدر اوله (الدفّاع) رمان وزننده براوغوردن كلان طالغه يه وطلازه وسيل صوينه اطلاق اولنور اوكنه كلنى آلوب كوتورر يقال جاء الوادى بدفّاع اى السيل العظيم وشول شئ عظيمه دينوركه كنديسنه مماثل شئ عظيمى دفع ايدر اوله (الاندفاع) سوزه كيرشمك معناسنه مستعملدر يقال اندفع فى الحديث اذا افاض وآت سرعتله يوريمك معناسنه مستعملدر يقال اندفع الفرس اذا اسرع فى سيره واندفاع دفعك مطاوعيدر صاولمق معناسنه يقال دفعه فاندفع (المدافعة) مفاعله وزننده يورجى ويرمكده ليت ولعل ايله عوق وتأخير ايلك معناسنه در يقال دافع فلانا بحقه اذا ماطله وثلاثى اولان دفع معناسنه كلور ومنه قوله تعالى ❊ ان الله يدافع عن الذين آمنوا ❊ اى يدفع (دفاع) دالك كسريله معرفه اولهرق ديشى قيونك علميدر (المدافع) اسم مفعول بنيه سيلة مزاحمه ومداخله اولنان شيئه اطلاق اولنور ومنه يقال هو سيد قومه غير مدافع اى غير مزاحم (الاستدفاع) برنسنه نك دفعنى ايستمك معناسنه در يقال استدفع الله الاسواء اى طلب منه ان يدفعها عنه (التدافع) تفاعل وزننده بريبرينى دفع ايدوب ايتشمك وقاقشمق معناسنه در يقال تدافعوا فى الحرب اذا دفع بعضهم بعضا (الدقع) دالك وقافك فتحيله بركسه ادنى ديرلكه راضى وقانع اولمق معناسنه در يقال دقع الرجل دقعا من الباب الرابع اذا رضى بادنى العيش وفقر وفاقه يه تحمل ايليوب تلاش وشكايت ايلك معناسنه در يقال دقع الرجل اذا اساء احتمال الفقر وبركسه افراط فقر ومسكنتندن خاكسار اولمق معناسنه در يقال دقع الرجل اذا لصق بالتراب اى فقرا ودوه كوشكى سوددن بيقمق معناسنه در يقال دقع الفصيل اذا بشم عن اللبن (الدقعاء) حمراء وزننده فنا وكثر مصر بغدانيه دينور يقال ذرة دقعاء اى رديئة واوتسز چبلاق يره دينور يقال ارض دقعاء اى لانبات فيها وطپراغه دينور تراب معناسنه (الادقع) و(الدقم) درهم وزننده و(الدقاع) سحاب وغراب وزننده بونلرده طپراغه دينور وادقع پك آچلغه دينور ديقوع كبى (الدوقعة) روبعه وزننده فقر وذل ومسكنت معناسنه در يقال رماه الله بالدوقعة اى الفقر والذل (الديقوع) ديجور وزننده شديد آچلغه دينور يقال جوع ادقع وديقوع اى شديد (المدقاع) محراب وزننده حريص كسه يه دينور يقال رجل مدقاع اى حريص (الدقوع) صبور وزننده اللرينى دائما يره اوروب طپراغى قازوب توز يدان دوه يه دينور يقال بعير دقوع اليدين اذا كان يرمى بهما فيبحث الدقعاء (المدقع) محسن وزننده طپراغى ياپشدريجى وخاكسار ايديجى نسنه يه دينور يقال فقر مدقع اى ملصق بالدقعاء وسرعتله قاچوب كيدر اولان كسه يه دينور

يقال رأيته مدقعـا اى هار بامـرعا وپك آريق ونحيف شخصه دينور يقال رجل مدقع اى اشـدّ الهزلى هزالا (الدكاع) غراب وزننده بر علتدركه آت ودوه قسمنه عارض اولوردائما اوكسوررلر صولغان علتنه شبيه بر علتدر (المدكوع) دكاع علتنه اوغرامش آته ودوه يه دينور يقال دكع الفرس او البعير على المجهول فهومدكوع اذا اصابه الدكاع (الدلثم) ثاى مثلثه ايله جعفر وزننده ديشلرينك اتى چوق اولان آدمه دينور يقال رجل دلثم اى الكثير لحم لثته وپك صوغومسز كسه يه دينور يقال رجل دلثم اى حريص شره بونلرده زبرج وزننده دخى لغتدر وشول بوله دينوركه دوزويومشق اولوب دوزويومشق ياخود سرد وصرپ يرلرده اوله واصلا اينشى وانكبه سى اوليه (الدلثع) زبرج وزننده مردار پيس وناپاك شخصه دينور يقال رجل دلثع اى منتن قذرودوداغى دورك آدمه دينور يقال رجل دلثع اى منقلب الشفة (الدلع) دالك فتحى ولامك سكونيله ديلى آغزدن چيقارمق معناسنه در يقال دلع لسانه دلعا من الباب الثالث اذا اخرجه و (دلع) و (دلوع) قعود وزننده دل طشره چيقمق معناسنه لازم اولور يقال دلع لسانه دلعا ودلوعا من الباب الثالث والاوّل اذا خرج (الدلّاع) رمّان وزننده دكز صدفلرندن بركونه صدف اسميدر (الدليع) اميروزننده سهل وواسع يوله دينور (الدولع) جوهر وزننده دليع معناسـنه در (الاندلاع) قرن بيو يوب صالقيلنمق معناسـنه در يقـال اندلع بطنه اذا عظم واسـترخى وقلج قيندن صيريلوب چيقمق معناسـنه در يقال اندلع السـيف من غمده اذا انسلّ ودل عطشدن ياخود تعبدن طشره اوغرامق معناسـنه در يقال اندلع لسـانه اذا خرج (الادّلاع) افتعال وزننده بو دخى دل طشره اوغرامق معناسـنه در يقال ادّلع لسانه اذا خرج (الدولعة) جوهره وزننده بر نوع صدف اسميدركه ايچى بوش اولور آتش اسّيسى طوقندقده آندن طرنق طرزنده برنسنه ظهور ايدوب كيده رك پرمق قدر صيريلوب چيقار ايشته قسط ديدكلرى دارو ايچره اظفار بو اوله جقدر (الدولعية) دالك فتحيله موصل قربنده بر قريه در فقهـادن عبد الملك بن زيد الدولعىّ اورادندر (الدالع) دلنى طشره چيقاريجى كسه يه دينور بو مناسبتله نهايت درجه ده احمق اولان كسه يه وصف اولوركه سمه كبى حمق وبلاهت وحيرتندن دلنى طشره چيقاروب طورر يقال احمق دالع اى غاية فى الحمق ويقال امر دالع اى ليس دونه شئ يعنى نهايت مرتبه ده دوندر وبو مجاز بمرتبتيندر (الدلعة) غرفه وزننده ذكرده اولان طمر اسميدركه قالين طمريدر وبعض نسوانده اولان آصلق حالتنه دينوركه آلت نافذ اولمز اركيكده دبه طشاق كبى نسوانده طومالمش ات اولور اكاقرن وعفله دخى دينور يقال فيها دلعة اى قرن وعفلة (الدلوع) صبور وزننده يولده سائر دوه لرى سبق وتقدّم ايدر اولان ناقه يه دينور يقال ناقة دلوع اذا كانت تتقدّم الابل (الادلعىّ) المعىّ وزننده ايرى واوزون ذكره دينور (الدلنع) نون مشدّده ايله سفنج وزننده طپراغى ملايم سلوكى آسان يوله دينور يقال طريق دلنع اى سهل جمعى دلانع در (الدمع) سمع وزننده كوز ياشنه دينور حزن وسرور بكاسندن ظهور ايدر دموع جمعيدر يقال سالت على حدودهم الدموع اى ماء العين ودمع مصدر اولور كوز ياشى دوكمك معناسـنه يقال دمعت العين دمعا من الباب الثالث اذا سال دمعها (الدمعة) تمره وزننده دمع لفظندن واحددر كوزياشندن بر طمله يه دينور يقال اصفى من الدمعة وهى القطرة من الدمع (ذو الدمعة) حسين بن زيد بن علىّ بن حسين بن علىّ المرتضى لقبيدر رضى الله عنهم (الدمع) فتحتينله بودخى كوزياشى دوكمك معناسنه در يقال دمعت العين دمعا من الباب الرابع اذا سال دمعها (الدمعة) فرحه وزننده كوزى ياشلو عورته دينور يقال امرأة دمعة اى سريعة الدمع (الدامعة) شول باش يارىغنه دينوركه داميه درجه سندنصكره اوله داميه قانى چيقوب لكن آقيان اولمغله دامعه كوزياشى كبى قانى آهسته وآزجه سيلان ايدنى اولور يقال شجة دامعة وهى بعد الدامية * قال الشارح اى تسيل دما قليلا كالدمع (الدمّاع) شدّاد وزننده شول نمناك طپراغه دينوركه كوزياشى كبى رطوبتى صيزوب چيقار اوله يقال ثرى دمّاع اذا كان يتحلب ندى كالدمع وشول كونه وصف اولوركه آنده اوفق قطره لو يغمور ياغار اوله يقال يوم دمّاع اذا كان فيه رذاذ (الدمّاع) رمّان وزننده بهار وقتى آصمه چبوغندن تقاطر ايدن صويه دينور يقال سال دمّاع الكرم وهو مايسـيل منه فى الربيع ويكى طوغمش چوجق باشنده يومشقلغندن حركت ايدن يره دينوركه بنقلده يق تعبير اولنور (الدماع) كتاب وزننده انسانك چهره سندن كوزدن ديك اشاغى برون دليكنه طوغرى آقنديلى جمال اثرينه دينور يقال ما الطف دماعه وهو المبسم فى المناظر سـائل الى المنخر (دماع) غراب وزننده بر نبات آديدر (الدمع) ضمتينله دوه يه مخصوص بر تمغا اسميدركه كوزى ياشى آقه جق يره باصيلور (المدموع) دمع ديدكلرى تمغا باصلمش دوه يه دينور يقال بعير مدموع اى مرسـوم بالدمع (دمع داود) بر داروى معروفدر وبو بر نباتك حبه سيدركه بستانلرده بتار بياضه مائل كوجك اولور آندن تسبيح دوزرلر (الدمعان) سكران وزننده

شول طلو قابه دینورکه طلولغندن طاشوب دوکیلور اوله یقال قدح دمعان ای ممتلئ سیّال ﴿الدمعانة﴾ بنوبحر
یوردنده بر صودر ﴿الادماع﴾ همزه‌نك كسريله طولدرمق معناسنه‌در يقال ادمع الاناء اذا ملأه ﴿الدنع﴾ كتف
وزننده و﴿الدنيع﴾ اميروزننده و﴿الدنيعة﴾ سفينه وزننده اصلا عقل و رشد اثری اولميوب برايشه يرامز اولان بی مايه
و ناکسه دینور یقال رجل دنع و دنیع و دنیعة ای فسل لا لبّ له ولا عقل ﴿الدنع﴾ فتحتينله چوجق بغايت آجلقدن
پك مضطرب اولوب غدا داعيه‌سنده اولمق معناسنه‌در يقال دنع الصبیّ دنعا من الباب الرابع اذا جهد وجاع
واشتهى و طمع ايلك معناسنه‌در يقال دنع اليه اذا طمع و خضوع و تذلّل ايلك معناسنه‌در يقال دنع له اذا خضع
وذلّ ولئيم اولمق معناسنه‌در يقال دنع الرجل اذا لؤم و دنع قصابك مذبوحدن آتديغی فضلاته دينور يقال عطاؤه
كالدنع ای مايطرحه الجازر من البعير وسفله وارذال ناسه اطلاق اولنور يقال هم دنع ای سفلة الناس ورذالهم
﴿الدنوع﴾ قعود وزننده و﴿الدناعة﴾ شناعه وزننده بونلرده لئيم اولمق معناسنه‌در يقال دنع الرجل دنوعا ودناعة
من الباب الثالث اذا لؤم ﴿الدانع﴾ و﴿الدنع﴾ كتف وزننده لئيم و ناکسه دینور یقال رجل دانع و دنع ای لئيم ﴿الدوع﴾
نوع وزننده سكردركن ياخود صوده يوزركن اللرينی ايكی طرفه صالەرق كتمك معناسنه‌در يقال داع الرجل
يدوع دوعا اذا استنّ عاديا او سابحا ﴿الدوع﴾ دلك ضميله بركونه بالقدركه قزل و پرمق قدر كوچك اولور مفردی
دوعه‌در جمعی دوع‌در صرد وزننده ﴿يوم الدواع﴾ غراب وزننده بر يوم معروفدر ﴿دهاع﴾ قطام وزننده
و﴿دهداع﴾ قرقار وزننده‌كه كسر اوزره مبنی‌در ديشی اوغلاغه مخصوص زجر و آزار كلماتندندر ﴿الدهع﴾ منع
وزننده ديشی اوغلاغی دهاع ديو آزارلمق معناسنه‌در يقال دهع الراعی بالعنوق دهعا من الباب الثالث
اذا زجرها بدهاع ﴿الدهدعة﴾ دحرجه وزننده دهع معناسنه‌در يقال دهدع بالعنوق اذا زجرها بدهاع
﴿الدهقوع﴾ قافله عصفور وزننده آدمی بی‌تاب ايدوب يره چلان شديد آجلغه دينور تقول اخذنی الدهقوع
ای الجوع الشديد الذی يصرع صاحبه

فصل الذال

﴿الذراع﴾ كتاب وزننده انسانك درسكی
اوجندن اورته پرمغنك اوجنه وارنجه مقداره دينوركه ارش تعبير اولنور يقال مقداره ذراع وهو من طرف المرفق
الى طرف الاصبع الوسطى وذراع قوله دينور ساعد معناسنه ايكيسنده‌ده ذراع مؤنثدر بعضا مذكر اولور
جمعی اذرع كلور و ذرعان كلور ذالك ضميله * شارح ديركه مؤلف ساعدی ذراع ايله و ذراعی ساعد ايله تفسير ايلكله
ارتكاب دور ايلمشدر. قالديكه مؤلفه كوره ساعد پرسك ايله كف ميانی اولان مقداردركه بيلك تعبير اولنور و معنای
اوّلدن مقدار مزبوره مساوی اولان اغاج تسميه‌سی اخذ اولنمشدركه فارسيده كز و تركيده ارشون تعبير اولنور و بو ايكی
معناده اكثر لغويون قولی اوزره مؤنثدر حتی مصغّری ذريعه كلور * مؤلف عجبدركه بوكه تصدّی ايلدی و ساعد
معناسنه كلديكی نهايهٔ ابن اثيرده مرسومدر انتهى * و صغرك و قيون و كچينك ذراعلری كراعلرندن يعنی پاچه‌لرندن
يوقريسيدر و دوه‌نك و آت و قاطر و اشك ذراعلری وظيفلرندن يعنی قوری انجكلرندن يوقريلريدر و فی المثل * لا تطمع
العبد الكراع فيطمع فی الذراع * و بو مثل طوق ماده‌سنده مرسومدر و ذراع خلق و سجيه‌دن و تاب و طاقتدن
كنايه اولور كاسيذكر و ذراع بركونه تمغايه اطلاق اولنوركه دوه‌نك قولنه باصيلور و يمنده بنو ثعلبه‌يه مخصوص بر تمغا
اسميدركه دوه‌لرينی انكله تمغا ايدرلر كذلك بنی مالك بن سعد جماعتندن بر بلوكه مخصوص بركونه تمغانك دخی
اسميدر و ذراعان عمرو بن كلاب بلادنده ايكی بصتم طاغه دينور هر برينه ذراع ديرلر و ذراع مزراغك و قارغينك
صدرينه دينوركه نصفندن يوقری باشی طرفيدر يقال استوى كذارع العامل وهو صدر القناة و ذراع آرشون
تعبير اولنان اولچويه دينور كرك دموردن و كرك چبوقدن اولسون و منازل قمردن بر منزله اطلاق اولنوركه ذراع
الاسد المبسوطه ديدكلريدر زيرا اسد برجنده مصوّر اولان اسدك ايكی ذراعی وار دربری مبسوطه و بری مقبوضه‌در
مقبوضه‌سی شام طرفنه طوغريدر قمر اكا نازل اولور و مبسوطه‌سی يمن جانبنه طوغريدركه بينلری قامچی مقدار
ايكی كوكبدن عبارتدر زياده‌سيله يوكسك و مقبوضه‌دن ممتددر بعضا قمر مقبوضه‌دن صاپوب اكاده نازل اولور
تموز آينك دردنجی كونی طلوع ايدوب كانون اولك دردنده سقوط و غروب ايدر ﴿ذو الذراعين المنبهر﴾ مالك بن
الحارث نام كمسه‌نك لقبيدركه شعرادندر ﴿الذرع﴾ فرع وزننده برنسنه‌يی قول ايله اولچمك معناسنه‌در يقال ذرع
الثوب ذرعا من الباب الثالث اذا قاسه بالذراع و قوصمق عارضه‌سی غلبه ايلك معناسنه مستعملدركه بالضروره
قوصمقدن عبارتدر * شارحك بيانته كوره سريع معناسنه اولان ذريعدن مأخوذدر يقال ذرع القیء فلانا اذا غلبه
وسبقه و شفاعت ايلك معناسنه مستعملدركه لسانمزده قوله آلمق و قوللامق تعبيرلری بوكه اقربدر يقال ذرع عنده
لفلان اذا شفع له و راكب ركوب ايتمك ايچون دوه‌قوللری اوزره چوكمك معناسنه‌در يقال ذرع البعير اذا وطیء علی ذراعه

(ليركبه)

لیرکبه احدو برآدم برکسه نك اکسه سندن و اروب قوللرینی بوغازینه طولایوب صقمغله بوغمق معناسنه در یقال ذرع فلانا اذا خنقه من ورائه بالذراع و ذرع خویدن کنایه اولنور ذراع کبی بوراده مذروع معناسنه درلرکه معهود و معین دیمك اولور هرکسك خویی حسب الخلقه مقرّر و معیندر و منه یقال رجل واسع الذراع والذرع ای الخلق وذرع و ذراع ایله یدکبی قوّت و تاب و طاقتدن کنایه اولنور یقال ضاق بالامر ذرعه و ذراعه وضاق به ذرعا ای ضعفت طاقته ولم یجد من المکروه فیه مخلصا ﴿الذراع﴾ سحاب وزننده وکتاب وزننده ایپلك اکیرمکده تیزدست اولان خاتونه دینور وذراع اسمادندر بشّار و یسار ابنا ذراع وکیع ایله معاصردر بشـار جابر جعفیدن روایت حدیث ایلدی ﴿ابوذراع﴾ تابعیندندر ﴿الذرّاع﴾ شـدّاد وزننده شـول یغوره دینورکه ناقه یه آشمق ایچون اکسه سـندن مستولی اولوب اوزرینه چوککله چوکرر اوله یقـال جمل ذرّاع اذا کان یسـانّ الناقة بذراعه فیتنوخها وذرّاع اسمعیل بن صدیق نام محدّثك لقبیدر و احمد بن نصر نام محدّثك دخی لقبیدر و بوضعیف الروایه در وذرّاع شول کوچك طولومه دینورکه قوللری جانبندن یوزلمش اوله ﴿الذرع﴾ فتحتینله ذرّاع دیدکاری مذکور طولومله صو ایچمك معناسـنه در یقال ذرع الرجل ذرعا من البـاب الرابع اذا شرب بالذرّاع و برکسه حقنده شـفاعت ایلمك معناسـنه در یقال ذرع الیه اذا تشفع و ایاقلر یورغنلقدن بی تاب اولمق معناسـنه در یقال ذرعت رجلاه اذا اعیتا و حرص و طمع معناسـنه در تقول اعجبنی ذرعه ای طمعه و ذرع یبـان صغرینك یاوریسـنه دینور جمعی ذرعان در ذالك کسریله و شول ناقه یه دینورکه صیده رمی ایدن آدم آنکله سپرلنوب رمی ایدر اوله ﴿الاذرع﴾ احمر وزننده اناسی عربی اولوب پدری عربیّ اولمیان آدمه دینور علی قول اناسی قول جنسی اولوب پدری عربی اولان کسـه یه دینور یقال رجل اذرع ای مقرف او ابن العربیّ للمولاة و بغایت فصیح و سخنور آدمه دینور یقـال رجل اذرع ای افصح ﴿اذرعات﴾ همزه نك فتحی و رانك کسری و فتحیله شام اولکه سنده بر بلده آدیدر نسبتنده اذرعیّ دینور همزه نك و رانك فتحیله ﴿اولاد ذراع﴾ یاخود ذراع کتاب وزننده کوپکلره و اشکلره اطلاق اولنور تقول ما نفعل باولاد الذارع او الذراع ای الکلاب والحمیر ﴿الذریعة﴾ سـفینه وزننده بودخی شول ناقه یه دینورکه شکاره رمی ایدن صیّاد آنی سپرلنوب رمی ایدرلر و وسیله معناسـنه در تقول هو ذریعتی الی فلان ای وسیلتی ﴿الذروع﴾ صبور وزننده و ﴿الذریع﴾ امیر وزننده جست و چالاك اولوب آدیملری ککیش اولان آته و دوه یه دینور یقال فرس و بعیر ذروع و ذریع ای الخفیف السیر الواسع الخطو و ذریع شفیع معناسنه در و چابك و سریع معناسنه در و اصلا مضایقه سی اولمیوب وسـعتلو و سهولتلو ایشـه دینور یقال امر ذریع ای واسع و وبای عام کبی شـامل و سریع اولان اولومه دینور یقـال موت ذریع ای فاش ﴿الذرعة﴾ غرفه وزننده بودخی وسـیله یه دینور ﴿المذارع﴾ مصالح وزننده و ﴿المذاریع﴾ مصابیح وزننده شهرك ناحیه لرینه علی قول شول بلدان و قرایه دینورکه برطرفی باغ و باغچه و شـنلك اولوب و برطرفی چول و بیابان اوله عراقده انبار و قادسـیه نام بلده لر کبی و مذارع دابّه نك ایاقلرینه دینور یقـال بعیر قویّ المذارع ای القوائم و شـنلك واو به لره قریب خرمالغه دینور مفردلری مذراع در ﴿الذرع﴾ کتف وزننده شول کسـه یه دینورکه شرّ و مضرّت جهتنده زباندراز اوله که بدکوی و فتنه انکیز اوله جقدر یقال رجل ذرع ای الطویل اللسان بالشرّ و لیل و نهار قرار و آرام ایتمیوب رونده و سیّار اولان آدمه دینور یقال رجل ذرع ای سیّار لیلا و نهارا و خوش الفت نازك طبیعت ممتزج آدمه دینور یقال هو ذرع ای الحسن العشرة ﴿الذرعات﴾ فرحات وزننده شـول دوابّه دینورکه جست و رونده اولوب آدیملری سـیرك و یردن اخذ و ارتجاعی بعیدجه اوله ﴿الاذراع﴾ همزه نك کسریله یبان صغری یاوریلو اولمق معناسـنه در یقال ذرعت البقرة اذا صارت ذاولد ذکر اولنان ذرعدن مأخوذدر و پك چوق سویلمك معناسنه در یقال اذرع فی الکلام اذا افرط و برنسنه یی ذراعله قبض ایلمك معناسنه در یقال اذرع الشیء اذا قبضه بالذراع و قوللری جبه مقوله سـنك آلتندن چیقارمق معناسـنه در یقال اذرع ذراعیه من تحت الجبة اذا اخرجهمـا ﴿التذرّع﴾ تفعل وزننده بودخی سوزده افراط ایلمك معناسـنه در یقال تذرّع فی الکلام اذا افرط و برنسـنه طولا ذراع مقداری پاره پاره یارلمق و بولنمك معناسنه در یقال تذرّع الشیء اذا تشقق شقة شقة علی قدر الذراع طولا و برنسنه یی قول ایله قیاس و تقدیر ایلمك معناسـنه در یقال تذرّعه اذا قدّره بذراع الید و بر وسیله یه توسّـل ایلمك معناسـنه در یقال تذرّع بذریعة اذا توسّل بوسـیلة و حیوان قوللرینی اورته جك مقداری آزجه صویه کیرمك معناسـنه در یقال تذرّعت الابل الکرع اذا وردته فخاضته باذرعها و حصیر اورمك ایچون خرما یپراقلرینی یارمق معناسـنه در یقال تذرّعت المرأة اذا شقت الخوص لتجعل منه حصیرا ﴿الاذّراع﴾ همزه نك و ذال مشـدده نك کسریله افتعال

وزنده بودخی قوللری جبه آلتندن چیقارمق معناسنه‌در یقال اذّرع ذراعیه من تحت الجبة اذّراعا و بوحدیث شریفده ایکی وجهله یعنی افعال و افتعال بابلرندن روایت اولندی حدیث مذکور بودر ﴿انّ النبیّ علیه السلام اذرع ذراعیه من اسفل الجبة اذراعا﴾ (المذرّع) معظم وزنده شول کسه‌یه دینورکه بوغازینه بچاق دورتلوب یاره‌لنمغله قوللرینه قان آقش اوله یقال رجل مذرّع وهو الذی وجئ فی نحره فسال الدم علی ذراعه و اقراننی سابق جست و چالاك آته علی قول شول آته دینورکه اوزرنده اولان کسه آنکله وحشی جانور قوومغله یتشوب اول جانوری الندہ اولان سلاحله اورمغین قانی صچرایوب آتك قوللرینی آلوده ایلمش اوله یقال فرس مذرّع ای سابق او هو الذی یلحق الوحشیّ و فارسه علیه فیطعنه طعنة تفور بالدم فیلطخ ذراعی الفرس و پاچه‌لرنده سیاه بنکلری اولان اوکوزه دینور یقال ثور مذرّع اذا کانت فی اکارعه لمع سود و آناسی پدرندن اشرف اولان آدمه دینور یقال رجل مذرّع اذا کانت امّه اشرف من ابیه بعض قاطره مذرّع اطلاقی قوللرنده اولان رقتین یعنی ایکی دانه مهره کبی نشانلری کویاکه باباسی اولان حماردن کلمکله اول طرفه چکدیکنه مبنی اولمغین بومناسبتله مطلقا اناسی صویی باباسندن اشرف اولانه اطلاق اولندی (المذرّع) محدّث وزنده بنوخفاجة بن عقیلدن برآدمك لقبیدر بنی عجلاندن برینی قتل ایلدکدنصکره اقرار ایلمکله قصاص اولندی و مذرّع رطوبتی برذراع مقداری طپراغه نافذ یغموره دینور یقال مطر مذرّع اذا کان قد رسخ فی الارض قدر ذراع (المذرّعة) معظّمه وزنده قوللرنده جزکیلری اولان دیشی صرتلانه دینور (التذریع) ذرع کبی قوللرینی آردندن طولایوب بوغمق معناسنه‌در یقال ذرعه اذا خنقه من ورائه بالذراع و اقرار ایلمك معناسنه‌در یقال ذرّع بکذا اذا اقرّ به و براز خبرسویلمك معناسنه‌در تقول ذرّع لی شیئا من خبره ای خبرّنی به و دوه‌نك قولنی یولارینك فضله‌سیله باغلمق معناسنه‌در یقال ذرّع لبعیره اذا قیده بفضل خطامه فی ذراعه و صوده قوللریله قولاجلیه‌رق عریض و عمیق یوزمك معناسنه‌در یقال ذرّع فی السباحة اذا اتّسع و ایکی قولیله یاردملشه‌رق قیودن صوچکمك معناسنه‌در یقال ذرّع فی السقی اذا استعان بیدیه و حرّکهما فیه * شارح دیرکه اصل نسخهٔ صحیحه عینله فی السعی اولمقدرکه تیز تیز یوریمکده قوللرینی صالوب اوینانمق معناسنه‌در قناد کبی سرعته مدار اولور کذلك قوللرینی صاله‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال ذرّع فی المشی اذا حرّك ذراعیه و مژده‌جی الیله اشارت ایلمك معناسنه‌در یقال ذرّع البشیر اذا اومأ بیده (الانذراع) اندفاع وزنده و مرادفیدرکه یوریمکده دوشنوب منبسط اولمق معناسنه‌در یقال انذرع فی السیر اذا اندفع فیه (المذارعة) مخالطه وزنده و مرادفیدر یقال ذارعه اذا خالطه و برنسنه‌یی صایی ایله و اوراتلمغله ویرمیوب ارشونله ویرمك معناسنه‌در تقول بعته الثوب مذارعة ای بالذرع لا بالعدد و الجراف (الاستذراع) برنسنه‌یی وسیله ایدینوب انکله سپرلنمك معناسنه‌در یقال استذرع به اذا استتربه و جعله ذریعة له (الذعذعة) زلزله وزنده برنسنه‌یی پراکنده و پریشان قلمق معناسنه‌در یقال ذعذع المال وغیره اذا بدّده وفرّقه و برسرّی یابرخبری فاش ایلمك معناسنه‌در یقال ذعذع السرّ و الخبر اذا اذاعه و برنسنه‌یی یل ارغلامق معناسنه‌در یقال ذعذعت الرّیح الشجر اذا حرّکته تحریکا شدیدا (التذعذع) تارمار اولمق معناسنه‌در یقال ذعذع الشیءُ فتذعذع ای تبدّد (الذعاع) سحاب وزنده بلوکلر فرق معناسنه‌در مفردی ذعاعه‌در یقال جاؤا ذعاعا ای فرقا و صویسز و کثرخرما آغاجنه دینور و ایکی خرما آغاجنك مابیننه دینور بونده ضمّله‌ده جائزدر (الذعاذع) ذال اولانك فتحیله بودخی کثروفنا خرما آغاجنه دینور و بلوك بلوك اشخاصه دینور یقال تفرّقوا ذعاذع ای ههنا وههنا (الذعذاع) ثرثار وزنده قطعا کتم اسرار ایلمز اولان نقّال مقاله دینور یقال رجل ذعذاع ای مذیاع تمام لایکتم السرّ (المذعذع) مسلسل وزنده شول کسه‌یه دینورکه برآدمك نسبندن دکل ایکن ادّعای نسب ایدر اوله یاخود بوزای معجمه ایله‌در (الاذلعیّ) المعیّ وزنده ایری واوزون ذکره دینور و بوادلعی مصحّفی دکلدر (الذوع) نوع وزنده برنسنه‌یی بتمامه استیصال و اهلاك ایلمك معناسنه‌در تقول ذعنا ماله ذوعا ای اجتحناه واستأصلناه (الاذاعة) همزه‌نك کسریله حوضده وقابده اولان صویك مجموعنی ایچوب بتورمك معناسنه‌در یقال اذاع الناس بما فی الحوض اذا شربوه و برنسنه‌یی بتمامه آلوب کوتورمك معناسنه‌در یقال اذاع بمتاعه اذا ذهب به (الذیع) ریع وزنده و (الذیوع) شیوع وزنده و (الذیعوعة) شیعوعه وزنده و (الذیعان) فتحاتله فاش و منتشر اولمق معناسنه‌در یقال ذاع الخبر یذیع ذیعا وذیوعا وذیعوعة و ذیعانا اذا انتشر (المذیاع) اصلا کتم سرّ ایلمیوب دائما ناسه فاش و شایع ایدر اولان کسه‌یه دینور یقال رجل مذیاع ای لایکتم السرّ (الاذاعة) همزه‌نك کسریله سرّی فاش و شایع قلمق یاخود اعلا صوتله ناس ایچره اشاعه ایلمك معناسنه‌در یقال اذاع سرّه و به اذا افشاه و اظهره او نادی به فی الناس و حوضده اولان

(صویی)

صو يی تماما ایچمك معناسـنه‌در یقال اذاع الابل او القوم بما فی الحوض اذا شربوا مافیه و بر نسـنه‌یی تمامه
سپوروب کتورمك معناسنه‌در یقال اذاعوا بمالی اذا ذهبوا به اشبو ماده وجه مرقوم اوزره واویه و یائیه‌در
فصل الراء المهملة (الربع) رانك فتحی و بانك سکونیله بعینه حولی‌یی مشتمل اوه دینور خانه معناسنه نیرده
اولورسه اولسون جمعی رباع کلور رانك کسریله وربوع کلور و اربع کلور افلس وزننده و ارباع کلور یقال اقام
فی ربعه ای داره وربع محله‌یه دینور یقال ماأوسع ربع بنی فلان ای محلتهم و قوناغه دینور تقول نزلنا فی ربع لطیف
ای منزل و تابوته اطلاق اولنور تقول حملت ربعه ای نعشـه وجماعت انسانی‌یه اطلاق اولنور حال و محل
علاقه‌سـیله یقال هم الیوم ربع کثیر ای جماعة وتقول حیاالله ربعك ای قومك و ناسك بهار ایامنده اقامت
ایلدکلری مکانه دینور یقـال هذا ربع القوم ای موضعهم یرتبعون فیه فی الربیع واورته بویلو آدمه دینور بونده
فتحاتله‌ده جائزدر و بونده ربعه دخی دینور هایله لکن ربعه آندن اخص‌در کذلك مؤنثنده‌ربعه دینور ایکیسنکده
جمعی ربعات‌در رانك فتحی و بانك سکونیله و شاذ اوله‌رق ربعات دینور فتحاتله زیرا فعله وزنی صفت اولورسه عینی
جمعده متحرك اولمز بلکه اسم اولوب وعینی واو یاخود یاء اولمزایسه متحرك اولور نفحات و رشحات کبی پس روحات
سکونله اولور یقال رجل ربع وربعة وامرأة ربعة ورجال ونسـاء ربعات ای بین الطویل والقصیر و ربع مصدر
اولور وقوف وانتظار معناسنه یقال ربع الرجل ربعا من الباب الثالث اذا وقف وانتظر وتحبس ومنه قولهم اربع
علیك او علی نفسك او علی ظلعك یعنی نفسکه جبرایله برمقدار صبرو توقف ایدوب منتظر اول و ربع زور وقوت
صنه‌مق ایچون الیله آغر طاش قالدرمق معناسنه‌در یقال ربع الرجل اذا رفع الحجر بالید امتحانا للقوة وایپی درت
قاتدن بوکمك معناسنه‌در یقال ربع الحبل اذا فتله من اربع طاقات ودوه درت کونده برصوارلمق معناسنه‌درکه
اوچ کون یاخود درت کون اوچ کیجه صو ویرمیوب دردنجی کونی صوارمقدن عبارتدر یقال ربعت الابل اذا
اوردت الربع واجوزلغه و بوللغه ایرشمك معناسنه‌در یقال ربع فلان اذا اخصب و برآدمی حمای ربع یعنی درت
کونده برسـتمه طوتمق معناسنه‌در یقال ربعت علیه الحمی اذا جاءته ربعا ویقال ربع الرجل واربع علی المجهول
کماسیذکر وایکی آدم یوکی دابه اوزرینه وضع مراد ایلدکده دنکك آلتنه مربعه دیدکلری اغاجی صوقوب
براوجندن بری و دیکرندن آخری یاپشوب قالدرمغله یوکلتمك و اکر مربعه یوغیسـه ایکیسی بری برینك اللرینه
یاپشوب قوللشمغله قالدروب یوکلتمك معناسـنه‌در یقال ربع الحمل اذا ادخل المربعة تحته واخذ بطرفها وآخر
بطرفها الاخر ثم رفعاه علی الدابة فان لم تکن مربعة اخذ احدهما بید صاحبه ای حتی یرفعاه علی الدابة و برآدمك
مالندن دردده برینی آلمق معناسنه‌در یقال ربع القوم ربعا من الباب الثالث والاول والثانی اذا اخذ ربع اموالهم
واوچ آدمك یانلرینه واروب انلری درت قلق یعنی دردنجیسی اولمق معناسنه‌در یقال ربع الثلاثة ربعا من الابواب
المذکورة اذا جعلهم بنفسه اربعة وعسکرك الدیغی مال غنیمتك ربعنی آلمق معناسنه‌در یقال ربع الجیش اذا اخذ
منهم ربع الغنیمة واشبو ربع غنیمتی سرعسکرلرك و امیرلرك اخذ ایلملری افعال جاهلیه‌دن اولوب دین اسلام آنی
خمس اخذینه رد ایلدی وربع برآدمی اسرکیوب مهربانلق ایلمك معناسنه‌در یقال ربع علیه اذا عطف و برنسنه‌دن
وازکلوب کیرو طورمق معناسنه‌در یقال ربع عنه اذا کف واقصر ودوه مرعاده مسیب اولوب دیلدیکی
یرده اوتلایوب و دیلدیکی یرده صو ایچمك معناسنه‌در یقال ربعت الابل اذا سرحت فی المرعی واکلت کیف شاءت
وشربت وکذلك ربع الرجل بالمکان و برکمسـه برصویه مستولی اولمغله آنده دلخواهی اوزره تصرف
وتحکم ایلمك معناسنه‌در یقال ربع الرجل فی الماء اذا تحکم فیه کیف شـاء و برجماعت اوتوز طقوز نفر ایکن
برکمسه واروب کندیسیله آنلری قرق ایلمك یعنی قرقنجی اولمق یاخود آنلر قرق اوچ نفر ایکن قرق دردنجیسی
اولمق معناسـنه‌در یقـال ربع القوم اذا تممهم بنفسـه اربعین او اربعة واربعین و بریرده یرلشوب ثابت و مقیم
اولمق معناسـنه‌در یقال ربع بالمکان اذا اطمأن واقام به و بهار یغمورینه اوغرامق معناسـنه‌در یقال ربع القوم
علی المجهول اذا مطروا بالربیع (المربع) مقعد وزننده ربع کبی بهاره مخصوص اقامتکاهه دینور یقال هذا
ربعهم ومربعهم ای موضعهم یرتبعون فیه فی الربیع و مربع برموضع آدیدر (المربوع) ربع و ربعه کبی اورته بویلو
آدمه دینور اکثری درت ذراع مقداری اولدیغیچون یقال رجل ربع وربعة ومربوع ای بین القصیر والطویل
و درت کونده برسـتمه طوتان کمسه‌یه دینور یقال ربع الرجل علی المجهول فهو مربوع اذا اصابته الربع من الحمی
(المرباع) مصباح وزننده بو دخی اورته بویلو آدمه دینور و نباتی اول بهارده نابت اولور اولان مکانه دینور
یقال مکان مرباع اذا کان ینبت نباته فی اول الربیع و مرباع مال غنیمتك ربعنه دینورکه جاهلیتده امیر و سرعسکر

اولنلر اخذ ایدر ایدی دین اسلامده خمس اخذاولنور قال الشارح ومنه الحدیث قال لعدیّ بن حاتم ﴿انك تاكل المرباع﴾
وهو ربع الغنیمة الذی كان یأخذه الرئیس فی الجاهلیة * وشول ناقه یه دینورکه بهارده طوغورمق عادتی اوله
علی قول ابتدا دول دوكومی وقتنده طوغورمق عادتی اوله یقال ناقة مرباع ای معتادة بان تنتج فی الربیع اوالتی
تلد فی اول النتاج ﴿المرتبع﴾ اسم فاعل واسم مفعول بنیه‌لریله بونلرده اورته بویلو آدمه دینور ومرتبع اسم مفعول
بنیه‌سیله بهار موسمی نزول واقامته مخصوص منزله دینور ﴿الربع﴾ رانك كسریله دوه صوارلمسی اقسامندن درت
كونده برصولانمغه دینورکه اوچ كون صوو یرلمیوب یاخود درت كون اوچ كیجه‌و یرلمیوب دردنجیده صولانمقدر
یقال سقی ابله الربع وهو حبسها عن الماء ثلاثة ایّام او اربعة ایّام وثلاث لیال وورودها فی الرابع ودرت كونده
بر طوتان ایصتمه‌یه دینورکه بركون طوتوب ایكی كون فیصل ویردكدنصكره دردنجی كون طوتر یقال اصابته
حمی الربع وهی ان تأخذیوما وتدع یومان وربع هذیل قبیله‌سندن بررجل آدیدر ﴿الروابع﴾ درت كونده برصو ایچن
دوه‌لره دینور رابع مفردیدر یقال ابل روابع اذا كانت تشرب الربع ﴿الارباع﴾ همزه‌نك كسریله ربع كبی ایصتمه
درت كونده برطوتمق معناسنه‌در یقال ربع الرجل كما ذكر واربع علی المجهول فهو مربوع ومربع اذا اصابته الربع
من الحمی وقیون وكچی دردنجی یاشنه وصغر وچتال طرنقلو بشنجی‌یه وذات الخفّ یعنی دوه یدنجی‌یه كیرمك معناسنه‌در
یقال اربعت الغنم اذا دخلت فی السنة الرابعة واربعت البقر وذات الحافر فی الخامسة وذات الخفّ فی السابعة وناس
بهار ایّامنه كیرمك علی قول دردنجی اولمق یاخود منزل ربیعده اوتلاق طلبندن مستغنی اوله‌رق اقامت ایلمك
معناسنه‌در یقال اربع القوم اذا صاروا فی الربیع اوصاروا اربعة اوقاموا فی المربع عن الارتیاد والنجعة وناقه‌نك
رحمی قپانمغله اركك منیسنی قبول ایلیوب قسیر قالمق معناسنه‌در یقال اربعت الناقة اذا استغلقت رحمها
فلم تقبل الماء وقیونك صویی چوغالمق معناسنه‌در یقال اربع ماء الركیة اذا كثر وصولانمش دوه صویه چابك رجعت
ایلمك معناسنه‌در یقال اربع الورد اذا اسرع الكرّ ای اسرعت الابل الكرّ الی الورد فوردت بلا وقت ودوه‌یی
صاحبی صو ایچمك بابنده مسیب ایلمك معناسنه‌درکه دیلدیكی وقتده واروب ایچر اوله یقال اربع الابل اذا تركها
تردالماء متی شاءت وچوق جماع ایلمك معناسنه‌در یقال اربع فلان اذا اكثر من النكاح ای الجماع وسائل برآدمدن
برنسنه ایستیوب كتدكدنصكره ینه دونوب ایستمك معناسنه‌در یقال اربع السائل اذا سأل ثمّ ذهب ثمّ عاد
وخسته‌نك عیاده‌سنی ایكی كون ترك ایدوب اوچنجی كون عیاده ایلمك معناسنه‌در یقال اربع المریض اذا ترك عیادته
یومین واتاه فی الیوم الثالث ﴿المربع﴾ منبروزننده و﴿المربعة﴾ مكنسه وزننده شول دكنكه دینورکه دابه‌یه یوك
یوكلدنلر آنی دنكك آلتنه صوقوب براوجنی بری وبراوجنی آخری آلوب قالدرمغله یوكلدرلر ومربع اصحابدن
عبدالله وعبدالرحمن وزیدومراره نام ذواتك پدرلری اسمیدرکه كوزلری ومنافقیندن اولمغله بصیرتی دخی اعما ایدی
وجریر نام شاعرك راویٔ شعری اولان وعوعة بن سعدك لقبیدر ﴿المرابعة﴾ مفاعله‌وزننده یوك دنكنك آلتنه مربعه
دیدكاری آغاج صوقوب براوجنی بری ودیكرینی بری طوتوب قالدرمغله دابه‌یه یوكلتمك واكر اول دكنك یوق ایسه
قوللشه‌رق یوكلتمك معناسنه‌در یقال رابعوا الحمل اذا ادخلوا المربعة تحته واخذ بطرفها وآخر بطرفها الاخر
ثمّ رفعاه علی الدابة فان لم تكن مربعة اخذاحدهما بید صاحبه وتقول رابعنی فلان وحملنا بالمرابعة ومرابعه ورباع
جدال وزننده ایام ربیعه مخصوص معامله ایلمك معناسنه‌در نته‌كه مسانهه ییلق ومشاهره آیلقله اولان معامله‌در
تقول عاملته مرابعة ورباعا ای مخصوصا بالربیع ﴿المربعة﴾ مجمعه‌وزننده یربوعلو یعنی ترلاصچانی وعرب طوشانی
دیدكلری جانورلو یره دینور یقال ارض مربعة ای ذات یرابیع ﴿ذوالمربعی﴾ مرحباوزننده یمنده حمیرملوكندن اذواء
تعبیر ایلدكلرندن برملك لقبیدر ﴿الاربعة﴾ همزه‌نك وبانك فتحیله اعداددن درت عدد اسمیدرکه معدود مذكره
مخصوصدر مؤنث اولورسه اربع دینور نته‌كه اعداد سائره دخی بویلجه‌در تقول مررت باربعة رجال واربع نسوة
﴿الاربعون﴾ قرق عددك اسمیدر فارسیده چهل دینور ﴿الاربعاء﴾ همزه‌نك فتحی وبانك حركات ثلاثیله ومدّ ایله
چارشنبه كوننك اسمیدر تثنیه سنده اربعاءان وجمعنده اربعاءات دینور ﴿الاربعاء﴾ و﴿الاربعاویّ﴾ همزه‌نك فتحی وبانك
ضمیله باغداش قوره‌رق اوتوروشه دینور یقال قعد فلان الاربعاء والاربعاویّ ای متربعا واربعاء بانك ضمیله بناء وچادر
دیركلرندن برینك اسمیدر نته‌كه اربعاواء دخی آنلرده مستعملدر یقال بیت اربعاواء ای علی عمودین وثلاثة واربعة
وواحدة یعنی چادرینی درت طریقه اوزره یعنی مثلا باشی ایكی دیرك اوزره بعده اوچ بعده درت بعده بردیرك اوزره قورسه
بنی بیته علی الاربعاواء دیرلر ودرت دیرك اوزره قورسه علی الاربعاء دیرلر كذلك شهرلرده جوامع ودیوانخانه مقوله‌سی
ابنیه دخی بوكونه‌در ﴿الربیع﴾ امیروزننده ایكی قسمدر بری ربیع الشهور وبری ربیع الازمنه‌در ربیع الشهور شهر

صفردنصكره كلان ايكى آى دركه شهر ربيع الاوّل وشهر ربيع الاخر تعبير اولنور شهر رمضان كبى بونلرده همان
شهر لفظيله استعمال اولنور ربيع الازمنه دن فرق ايچون وربيع الازمنه ده ايكى كونه در برى ربيع اوّلدركه چچكلر
آچوب ومنتارك بتديكى زماندر حالا بزم بهار ديديكمز موسمدر وبرى ربيع ثانيدركه ميوه لر يتشديكى ايامدركه كوز
فصلى ديديكمز هنكامدر وبعضلر اشبوكوز فصلنه ربيع اوّل وبهاره ثانى اطلاق ايتديلر وبعضلر ديديلركه عربلر
سنه يى التى زمان اعتبار ايدرلر ايكى آينه ربيع اوّل وايكى آينه صيف وايكى آينه قيظ وايكى آينه ربيع ثانى وايكى
آينه خريف وايكى آينه شتاء تعبير ايدرلر * شارح ديركه مقدما عربلر فصول اربعه اعتبار واوّلنى صيفدن عدّ
ايدوب دردنجى بهاره كلمكله ربيع اطلاق ايلديلر واقامت معناسنه اولان ربعدن مأخوذ اولمق دخى محتملدر انتهى
وعربلر ربيع بغايت خصب واقبال اولورسه اندن رابع لفظنى اخذ ايله تأكيد ايدوب ربيع رابع ديرلر يقولون
ربيع رابع اى مخصب ونسبتنده ربعىّ دينور رانك كسريله نته كه شهر ربيعه نسبتنده ربعى دينور فتحتينله فرق
ايچون وربيع لفظنك جمعى اربعاء واربعه در انصباء وانصبه كبى ورباع در رانك كسريله عندالبعض ربيع الكلا
يعنى موسم بهار معناسنه اولان ربيعك جمعى اربعه وجدول معناسنه اولان ربيعك جمعى اربعاء در * شارح ديركه
شهرك جمعى دخى اربعه در ﴿ يوم الربيع ﴾ قبيلتين انصار اولان اوس وخزرجه مخصوص بر يوم معروفدر
﴿ ابو الربيع ﴾ چاوش قوشنك كنيه سيدر ابتداء بهارده ظهور ايلديكيچون وربيع يدى نفر اصحاب كرام اسملريدر
ومحدثيندن برجماعت آدلريدر وربيع بن سليمان المرادى وربيع بن سليمان الجيزى ايكيسيده امام شافعى اصحابندندر
وربيع بهار موسمنده ياغان يغموره اطلاق اولنور تقول ربعنا قدغرز وهو مطر الربيع وترلا وباغ وبستانك صودن
اولان حصه سنه دينور يقال لفلان من هذا الماء ربيع اى حظّ ونصيب ونهر صغيره دينوركه جدول تعبير اولنور
ودرت عدددن برجزؤه دينور كماسيذكر ﴿ الربعىّ ﴾ رانك كسريله ربيعه منسوب ديمكدركه ذكر اولندى وربعىّ
اعلامدندر ربعىّ بن ابى ربعىّ وربعىّ بن رافع وربعىّ بن عمرو وربعىّ الزرقىّ اصحابدندر وربعىّ بن خراش
تابعيندندر ﴿ الربعية ﴾ رانك كسريله موسم شتاء اوّلنده اولان ذخيره يه دينور يقال اتخذوا ربعيتهم اى ميرتهم
اوّل الشتاء ﴿ الربعة ﴾ سفينه وزننده قوّت صنه مق ايچون قالدريلان آغر طاشه دينوركه قوّت طاشى تعبير
اولنور يقال هذه ربعة الاشدّاء وهى حجر يمتحن باشالته القوى وجنكده باشه كيلان دمور توغلغه يه دينور يقال
لبس ربيعته وهى بيضة الحديد وروضه ومرغزاره دينور وآزيق چانطه سنه وطغارجغنه دينور وشول
طبله يه وقوطو يه دينوركه نوعروسلر آنك ايچنه طيب مقوله سنى قورلر عتيده معناسنه وربعه صعيد ايالتنده
برقريه آديدركه بنى ربيعه يه مخصوصدر وربيعة الفرس برقبيله نك پدرى اسميدركه ابن نزار بن معدّ بن عدناندر
نته كه حمر ماده سنده بيان اولندى اول قبيله يه نسبتنده ربعىّ دينور حركاتله وعقيل قبيله سنده ايكى قبيله
واردر برى ربيعة بن عقيل دركه ابو الخلفاء در خلع ماده سنده بيان اولندى وبريسى ربيعة بن عامر بن عقيل دركه
ابرص وقحافه وعرعره وقرّه نام كسه لرك پدريدر كذلك تميم قبيله سنده ايكى ربيعه واردر برى ربيعة الكبرى دركه
ربيعة مالكدر واكا ربيعة الجوع دخى اطلاق اولنور وبرى ربيعة بن حنظلة بن مالكدر وربيعه هوازن قبيله سندن
برجماعتك پدريدركه اول ربيعة بن عامر بن صعصعه در وانلره بنومجد اطلاق اولنور ومجد والده لرينك آديدر
وربيعه اوتوز نفر اصحاب كرامك اسميدر ﴿ الربايع ﴾ منازل حجّاج كوفه دن سميراء قربنده سيورى تپه لى برنيچه
جباله اطلاق اولنور ﴿ الربع ﴾ رانك ضميله و﴿ الربع ﴾ ضمتينله و﴿ الربيع ﴾ امير وزننده درتدن برجزؤه دينوركه درتده
بر تعبير اولنور يقال اخذ ربع ماله وربعه وربيعه اى جزءا من اربعة وربع ضمتينله ربيع لفظنك جمعى اولور
﴿ الربع ﴾ صرد وزننده شول دوه ياوريسنه دينوركه موسم بهارده تولد ايلمش اوله كه ابتداى نتاج هنكاميدر
جمعى رباع كلور رانك كسريله وارباع در ومؤنثنده ربعه در جمعنده ربعات دينور ورباع دينور رانك كسريله
نته كه دوه نك آخر نتاج هنكامنده تولد ايدن ياوريسنه هبع دينور مؤنثى هبعه در ومنه قولهم ماله هبع ولاربع اى
ماله مال ﴿ الرباعة ﴾ سحابه وكتابه وزننده بر آدمك دائم ومقيم اولديغى يعنى دائما حالنديغى كوزل حال وشانه اطلاق
اولنور اقامت معناسنه اولان ربعدن مأخوذدر وبوحسن حاله مخصوصدر على قول عن اصل سلوك ايلديكى
اسلوب وطريقه يه ياخود مستمرّ اولديغى طور وكرداره ياخود قبيله يه ياخود قبيله دن منشعب فخذه اطلاق اولنور
جمله سى ثبات واقامت معناسندن مأخوذدر ﴿ ربع ﴾ فتحتينله وكتف وزننده كه مراد مؤنثلريدر وربعه عنبه وزننده
بونلرده رباعه معناسنه مستعمللردر يقال هم على رباعتهم اى على شانهم وحالهم التى هم مقيمون عليها ولايكون
فى غير حسن الحال او طريقتهم او استقامتهم اوقبيلتهم اوفخذهم او يقال هم على رباعتهم وربعاتهم وربعاتهم

وربعتهم ای علی حالة حسنة او امرهم الذی کانوا علیه اوربعاتهم بالحرکات وبکسر الباء ای فی منازلهم ﴿الربعة﴾
تمره وزننده اورته بویلو آدمه دینورکه ذکر اولندی وعطارلرك عطر قوطوسنه وطبله سنه دینور یقال فتح
العطار ربعته ای جونته ومصحف شریف اجزاسی وضع اولنسان صندوقه یه دینورکه حالا جامعلرده اولور
وبومولددر کویاکه جونه یه تشبیه جهتیله در وربعه اسد قبیله سندن برجماعتدر اوس بن عبدالله الربعیّ التابعیّ
آندندر ﴿الرباعة﴾ کتابه وزننده حماله دن برنوعه اطلاق اولنور حماله دیت وغرامت معناسنه اولمغله مراد مامُلکی
مبذول اولوب حتی منزلی دخی بیع واداء اولنان دیت اوله جقدر کما قال فی الاساس یقال حمل فلان حمالة کسر فیها
رباعه ای بذل فیها کلّ مامُلکه حتی باع فیها منازله ﴿الربعة﴾ فتحاتله دوه نك افراط اوزره سکرتمسنه یاخود پك
یلمسنه یاخود برکونه یلمسنه دینورکه شدید اولمیه بودورتله تعبیر اولنان یلمسی اوله جقدر یقال هذا البعیر مااحسن
ربعته وهی اشدّ جریه او اشدّ عدوه او ضرب من عدوه ولیس بالشدید وربعه ازد قبیله سندن برجماعتدر وصاج
ایاقلرینك ارالقلرینه دینورکه انده آتش کوزلری مجتمع اولور ﴿الروبع﴾ جوهر وزننده ضعیف ودنی ونا کسه دینور
یقال رجل روبع ای ضعیف دنیءٌ ﴿الروبعة﴾ زوبعه وزننده بودور آدمه دینور وبو جوهری یه تصحیف الملکه
یعنی مصحفا فهم واخذ الملکه زای معجمه ایله ثبت المشدر انشا الله تعالی مادّه سنده بیان اولنور وروبعه دوه نك
آرد ایاغنده اولان سکیرك قیصه لغنه دینور علی قول برمرض آدیدرکه دوه کوشکارینی تباه ایدر ﴿الیربوع﴾ یعفور
وزننده معروف جانوردر فارسیده موش دشتی وترکیده ترلا صیچانی وعرب طوشانی دیدکاریدرکه فاره یه شبیه
واندن اکبر وقویرغی اطول واللری ایاقلرندن اقصر اولور بوه سنه درت یردن قپو یاپدیغی باعث تسمیه در ویربوع
انسان وحیوانك صرتنك اتنه اطلاق اولنور یاخود بوضمله در یاخود یرابیع المتن ارقه اتلرینه اطلاق اولنور لفظندن
مفردی یوقدر * شارح دیرکه نته که اخطل نام شاعرك اشبو بیتنده واقعدر * الواهب المائة الجرجور سایقها * تنزو
یرابیع متنیه اذا انتقلا * ای لحمات متنیه ویربوع ایله عربلر بعض اشخاص تسمیه ایلدیلر یربوع بن حنظلة بن مالك
تمیمدن برجماعت پدریدر اصحابدن متمم بن نویرة الیربوعیّ آندندر ویربوع بن غیظ مرّه قبیله سندن بربطن پدریدر
حارث بن ظالم المرّیّ الیربوعیّ آندندر ﴿الربّاع﴾ شدّاد وزننده شول آدمه دینورکه اکثری بیوت ومنازل بیع
وشرا ایدر اوله یقال رجل ربّاع ای الکثیر شراء الرباع والمنازل ﴿ربیع﴾ زبیر وزننده اسامیءِ رجال ونساءدندر ربیع
بنت معوذ وربیع بنت حارثه وربیع بنت طفیل وربیع بنت النضرکه انس بن مالکك عمه سیدر وامّ الربیع که حارثه نك
اوك دیشلرینی کسر ایلدکده فخر انام علیه السلام حضرتلری اکا * یاامّ الربیع کتاب الله القصاص * بیورمشلردر
جمله سی صحابیه لردر وعبدالعزیز بن ربیع ابو العوّام الباهلیّ درکه اوغلو ربیع ایله محدثلردر وربیع بن قزیع الغطفانی
تابعیندندر وربیع بن الحارث بن عمرو بن کعب بن سعد بن زیدمناة شاعر جاهلیدر وربیع بن عمرو تیم قبیله سندندر وربیعکه
معمریندندر ابیات خمسهٔ مشهوره نك قائلیدرکه اشبو بیت اندندر * الا ابلغ بنیّ بنی ربیع * فاشرار البنین لکم فداء * ربعان
سحبان وزننده بودخی اسماء رجالدندر ﴿ربیعه﴾ جهینه وزننده اسماءدندر ربیعة بن حصن وربیعة بن عبد شاعرلردر
وعبدالله بن ربیعه که سنن امام نسأیده حدیثی مثبتدر صحبتنده اختلاف اولندی ﴿رباع﴾ رانك ضمیله اربعه اربعه لفظندن
معدولدر احاد وثلاث کبی عدل ووصفیهٔ اصلیه علتلریله غیر منصرفدر ومنه قوله تعالی * مثنی وثلاث ورباع * ای اربعا
اربعا وقرأ الاعمش وربع کزفر علی ارادة رباع ﴿الرباعیة﴾ ثمانیه وزننده شول فوقانی وتحتانی دردر دیشلرك برینه
دینورکه اوك دیشلریله آزو دیشلرك بیننده اولور جمعی رباعیات کلور یقال ضربه وکسر رباعیته ای سنة التی بین الثنیة
والناب ﴿الرباعی﴾ ثمانی وزننده رباعیه دیشلرینی براقش حیوانه دینور یقال هو رباع اذا القی رباعیته وبو رباعیدن
منقوص اولمغله حالت رفعنده وجرنده رباع دیرسین ثمان کبی وحالت نصبنده یای مقدره یی اثباتله اتمام ایدرسن تقول
رکبت برذونا رباعیا وجمل وفرس رباع وحملته علی رباع وبونك ثمان ویمان وسناح وجوار کلمه لرندن غیری نظیری
یوقدر جمعی ربع کلور رانك ضمیله وربع کلور ضمتینله ورباع کلور رانك کسریله وربعان کلور غزال وغزلان کبی
وربع کلور صرد وزننده وارباع کلور ورباعیات کلور رانك فتحیله مؤنثی رباعیه در وقیون قسمی دردنجی یاشنه
وصغر وبتون طرنقلی بشنجی یه ودوه یدنجی یه کیردکده رباعی ورباعیه دینور زیرا اول دیشلری وقتمز بورده القا
ایدرلر ﴿المربع﴾ محسن وزننده بهار وقتنده طوغوران ناقه یه دینور علی قول یاوریسی کندیسیله بیله جه اولانه
دینور یقال ناقة مربع اذا کانت تنتج فی الربیع او التی ولدها معها وطولمش کینك یلکننه دینور یقال رفع النوتی
المربع وهو شراع السفینة الملأی ﴿المرابیع﴾ مصابیح وزننده اوائل بهارده یاغان یغموره دینور یقال غزرت
فی هذا العام المرابیع ای الامطار اوّل الربیع ﴿التربیع﴾ برنسنه یی درت کوشه لو ایلمك معناسنه در یقال ربع الحوض

(اذا)

اذا جعله مربعًا (المربّع) معظم وزننده درت كوشه‌لو نسنه‌يه دينور وحافظ بغداد محمد بن ابراهيم الانماطيّ
لقبيدر وابن مربّع محمد بن عبدالله بن عتّاب نام محدّثك كنيه‌سيدركه آنكله متعارفدر (الارتباع) بهار موسمى
بريرده اقامت ايلمك معناسنه‌در يقال ارتبع بمكان كذا اذا اقام به فى الربيع وبهار وقتنده طوار چاير اوتلامق
معناسنه‌در يقال ارتبع البعير اذا اكل الربيع وطوار چاير اوتلامغله سموروب طاولنمق معناسنه‌در يقال ارتبع البعير
اذا سمن (الترّبع) تفعل وزننده بودخى طوار بهارده چاير اوتلامق معناسنه‌در يقال تربّع البعير اذا اكل الربيع
وبغداش قوروب اوتورمق معناسنه‌در يقال تربّع الرجل فى جلوسه خلاف جثى واقعى ودوه اوزون اوركچ
پيدا ايلمك معناسنه‌در يقال تربّعت الناقة سناما طويلا اذا حملته (الاسترباع) قوملق بريره طوپلنوب يغناولمق
معناسنه‌در يقال استربع الرمل اذا تراكم وتوز هوايه آغمق معناسنه‌در يقال استربع الغبار اذا ارتفع وطوار
يوريمك خصوصنده قوىّ ومتين اولمق معناسنه‌در يقال استربع البعير للسير اذا قوى عليه (المستربع) اسم فاعل
بنيه‌سيله شول آدمه دينوركه ايشنده كمسه‌يى تشريك واستعانه ايلميوب مستقلّ وقوىّ وتوانا ومتحمل اولوب
دائما بنفسه سعى وجهد ايله تمشيت ويرر اوله يقال رجل مستربع بعمله اى مستقلّ به قوىّ عليه صبور (الرتع)
رانك فتحى وتانك سكونيله و(الرتوع) قعود وزننده و(الرتاع) كتاب وزننده بوللق وآبادانلقده ديلديكنى مراد
اوزره ييوب ايچمك على قول اوتلو صولو معمور وآبادان محلده ايچنه سكه‌رك ييوب ايچمك ياخود شره وحرص
واقدامله ييوب ايچمك معناسنه‌در * شارحك بيانه كوره فى الاصل بهايمك وجه مذكور اوزره اكل وشربنه
موضوعدر انسانده بطريق الاستعاره مستعملدر يقال رتع رتعا ورتوعا ورتاعا من الباب الثالث اذا اكل
وشرب ماشاء فى غصب وسعة او هو الاكل والشرب رغدا فى الريف او بشره (الراتع) رتع مذكوردن اسم فاعلدر
يقال جمل راتع جمعى رتاع در نائم ونيام كبى ورتّع در ركع كبى ورتع در ضمتينله ورتوع در رانك ضميله (الارتاع)
همزه‌نك كسريله طوارى ديلديكى يرده مرادى اوزره اوتارمق معناسنه‌در يقال ارتع فلان ابله اذا اسامها ومنه قوله
تعالى ❁ ارسله معنا غدا نرتع ويلعب ❁ بضم النون وكسر التاء ويلعب بصيغة الغائب اى نحو نرتع دوابّنا ويلعب
هو وقرئ بالعكس اى يرتع هو دوابّنا ونلعب جميعا وقرئ بالنون فيهما و(ارتاع) يغمور دوه‌اوتلايه‌جق اوت
بتورمك معناسنه‌در يقال ارتع الغيث اذا انبت ماترتع فيه الابل (الرتعة) تمره وزننده خصب ورخا جهتيله اولان
بوللغه وفراوانلغه دينور ومنه المثل * القيد والرتعة * ويروى الرتعة بالحركة مثل مزبورى عمرو بن الصعق تكلم
ايلدى همدان قبيله‌سندن منشعب شاكر بن ربيعه نام قبيله عمرو مزبورى اسيرودر زنجير ايدوب مدّت وافره
ايچلرنده مقيدا اقالمشيدى قبيلهٔ مزبوره خصب ورخاده اولدقلرندن بشقه اسيرمر قومه كالى رعايت واحسان ايدرلر ايدى
مزبور عن اصل نحيف الوجود اولوب اسيرلكنده وفق المراد تنعم ايلمكله وجودينه تاب وسمن كلوب برتقريبله
فرار ايدوب قبيله‌سنه كلدكده اهل قبيله اى عمرو خرجت من عندنا نحيفا وانت اليوم بادن يعنى ياعمر وسن يانمزدن
كتديككده نحيف ونزار ايدك حاليا سموروب پرآب وتاب اولمش سن ديدكلرنده كلام مرقومله جواب ويردى
(المرتع) محسن وزننده شول ذى حال ومتنعم آدمه دينوركه هرنسنه‌سى فراوان اولمغله دلخواهنى اكل وشرب ايدوب
اصلا آرزوسنى فوت ايلمز اوله يقال رجل مرتع اى مخصب لايعدم شيئا يريده (المرتع) مقعد وزننده اسم مكاندر
دلخواه اوزره اوتلايه‌جق يره دينور (الارتاع) همزه‌نك فتحيله ناس كثيره اطلاق اولنور ظاهرا رتعدن جمعدر
تقول رأيت ارتاعا من الناس اى كثرة (مرتع) محسن وزننده ياخود محدّث وزننده امرء القيس بن حجرك جدّى
اولان عمرو بن معاوية بن ثورك لقبيدر ناس كنديسنه ارتعنا فى ارضك ديدكلرنده قد ارتعت مكان كذا وكذا
ديمكله تلقيب اولندى (الرثع) رانك وثاى مثلثه‌نك فتحيله حرص وشره وطمع معناسنه‌در يقال رثع فلان رثعا
من البـاب الرابع اذا كان حريصا شرها طامعا (الراثع) و(الرثع) كتف وزننده حريص وطمعكاره دينور
رثعك جمعى رثعون در وراثع شول كمسه‌يه دينوركه ذاتنده لأمت ودناءت اولمغله ناچيز وخردوات مقوله‌سى نسنه‌لرك
طمعوارتكابنه تنزل ايدوب ودائما بد وناسزا واوباش مقوله‌سيله قونشور اوله يقال فلان راثع اذا كان يرضى من العطية
بالطفيف يخادن اخدان السوء وفيه دناءة واسفاف لمداقّ المطامع (الرجوع) قعود وزننده و(المرجع) منزل وزننده
و(المرجعة) منزله وزننده كه بو ايكى شاذدر زيرا باب ثانيدن قياس عينك فتحيله كلمكدر و(الرجعى) بشرى وزننده
و(الرجمان) رانك ضميله كيرو دونمك معناسنه‌در يقال رجع الرجل رجوعا ومرجعا ومرجعة ورجعى ورجمانا
من الباب الثانى اذا انصرف وتقول العرب * الشيخ يمرض يومين فلا يرجع شهرا * اى لايثوب اليه جسمه وقوّته
يعنى پير آدم ايكى كون خسته اولسه برآيه قدر بدل مايتحلل اوله‌جق قوّت وطاقتى كيرو كلوب اوّلكى كرته‌سنى بوله‌مز

(الرجع) سجع وزنده و (المرجع) مقعد وزنده و (المرجع) منزل وزنده متعدیلر در کیرو دوندرمك معناسنه دریقال رجع الشیء عن الشیء والیه رجعا ومرجعا ومرجعا اذا صرفه ورده وسوز مخاطبه نفع ویرمك معناسنه مستعملدرکه منفعتی اکا عائد اولور تقول رجع کلامی فیه اذا افاد ودابه یه یم یرامق معناسنه مستعملدرکه نفعی رجعتله منتجع اولور یقال رجع العلف فی الدابة اذا نجع ورجع برمحله کوندرلمش مکتوبك جوابنه اطلاق اولنور رجوعه کبی کما سیذکر ویغموره اطلاق اولنور مرجوع معناسنه درهواء صودن اخذ ایلدیکنی رد ایلمشدر تقول رزقنا الله رجع السماء ای المطر ونفع وفائده معناسنه مستعملدرکه غیره رجوع ایدر یقال لیس له منه رجع ای نفع وفائدة وبهارده بتن نباته اطلاق اولنور کویا که صکره دن رجعت ایلمشدرو بر رجلك اسمیدرو صوطوراغی یره اطلاق اولنورکه آنده صو آنافور ایدر یقال لا یجری الماء اذ قدامه رجع ای ممسك وکوله اطلاق اولنور غدیر معناسنه موجلرینك تراجعی تصورینه مبنی در علی قول شول کوله دینورکه سیل سویی اکا تراجع ایلمکله من بعد ایرکلیوب ایلریسنه نفوذ ایلمیه جمعی رجاع ورجعان کلور رانك کسریله ورجعان کلور رانك ضمیله وبعضلر عندنده رجع علی العموم صویه اطلاق اولنور هرکونه رجعتی تصوریله وحیوان فشقیسنه اطلاق اولنور علف حالندن رجعت ایلدیکیچون وسیل صوینك ممتد اولدیغی یره دینور ویوکسك صو آقندیسنك اوست طرفنه دینورکه آنده صو مجتمع اولمیه اورایه آقوب اشاغیسنه نزول ایلیه جمعی رجعان در رانك ضمیله ورجع الکتف بدنده کورك کمیکنك اشاغیسنه اطلاق اولنورکه چوریلور دیرسکك ودیزلرك چورنتیلری کبی مرجع دخی دینور ورجع دابه آدیمی آتمق علی قول آتدقدنصکره اللرینی کیرو آلمق معناسنه مستعملدر یقال رجعت الدابة رجعا اذا خطی اورد خطوتها فی السیر وایکنه ایله بدنه نعل کسمك معناسنه مستعملدر تکرری اعتباریله یقال رجعت الواشمة بدنها اذا خطت (الارجاع) همزه نك کسریله بو دخی کیرو دوندرمك معناسنه در یقال ارجعه اذا صرفه وبر نسنه یی اکسه سندن آلمق ایچون النی کیروسنه صونمق معناسنه مستعملدر یقال ارجع الرجل اذا اهوی بیده الی خلفه لیتناول شیئا ویستهلك معناسنه در یقال ارجع فلان اذا رمی بالرجیع ومصیبت هنکامنده انا لله وانا الیه راجعون دیمك معناسنه اطلاق شرعیدر یقال ارجع الرجل فی المصیبة اذا قال انا لله وانا الیه راجعون وبیع وشرایی فائده لو قلمق معناسنه در یقال ارجع الله بیعته ای اربحها وطوار مهزول ایکن طاولنمق معناسنه درکه اتی جانی عودت ایدر یقال رجعت الابل ای هزلت ثم سمنت (الرجعی) رانك ضمیله مصدر درکه ذکر اولندی ومرجوع معناسنه کلور رجعه ورجعان ورجوعه کبی که برمکتوب وخبرك رجعت ایدن جوابنه اطلاق اولنور کما سیذکر (الرجعة) رانك فتحیله بناء مره در وخاصة بعد الموت دنیایه رجوع ایلمکده استعمال اولنور وبو بعض کفره واهل هوا والحاد هذیانلریدر یقال فلان یؤمن بالرجعة ای الرجوع الی الدنیا بعد الموت (الرجعة) رانك کسری وفتحیله زوجه سنی بر طلاق یاخود ایکی طلاق تطلیق ایدن کمسه نك مطلقه سنه رجوع ایلمسنه دینورکه هنوز عدت منقضی اولمسزین رشته سی قبضه سنده اولان نکاح موجودك دوامنی طلب ایلمکدن عبارتدر یقال هو یملك الرجعة علی زوجته ای عوده الی مطلقته شارح دیرکه صحاحده ومصباحده وبو ماده فتحله افصح اولدیغی مصرحدر * لکن مؤلف عندنده کسری ارجحدر وبو فی الاصل بناء نوعدر ورجعه رانك کسریله شول ایشه یرامز اولان دوه لره اطلاق اولنورکه بازارده آنلره برکمسه رغبت والتفات ایلمامکله صاتلیوب کیرو رجعت اولنه لر بوراده رجعه مرجوعه معناسنه در ورجعه صاتلمش دوه نك بهاسیله آلنان نسنه یه دینور کما سیذکر فی الارتجاع (الرجع) رانك کسریله شول دابه یه اطلاق اولنورکه تکرار بتکرار سفر اشدرلمش اوله رجیع کبی کما سیذکر (الارتجاع) افتعال وزننده کیرو دونمك معناسنه در بو مناسبتله دوه یی فروخت ایلدکدنصکره قیمتیله فائده لو عائده لو بر نسنه آلمق معناسنه استعمال اولنور بونده رجعت تقدیری اعتبار اولنمشدر یقال باع ابله فارتجع منها رجعة صالحة اذا صرف اثمانها فیما یعود علیه بالعائدة الصالحة (المرجوع) و (المرجوعة) و (الرجع) رانك فتحیله نته که ذکر اولندی و (الرجوعة) حموله وزننده و (الرجعة) و (الرجعان) و (الرجعی) رالرك ضمیله برمحله کوندرلمش مکتوبك وخبرك رجوع ایدن جوابنه اطلاق اولنور مرجوع معناسنه درلر تقول جاءنی مرجوع رسالتی ومرجوعتها ورجعها ورجوعتها ورجعتها ورجعانها ورجعیها ای جوابها (الراجع) و (المراجع) مرابط وزننده زوجی وفات ایلمکله پدری خانه سنه یاخود اهل واقرباسی یاننه عودت ایلمش خاتونه دینور وصف خاصدر یقال امرأة راجع ومراجع اذا کانت قد مات زوجها ورجعت الی اهلها وراجع شول ناقه یه وقانجق مرکبه دینورکه قویریغنی قالدیروب وفرجنك قنادلرینی بوزوب کسه کسه تبول ایدر اوله بونده دخی رجعت متصوردر وآنی کورنلر کبه ظن ایدرلر یقال ناقة واتان راجع اذا کانت تشول

(بذنبها)

بذنبها و تجمع قطریها و توزّع بولها فیظنّ انّ بها حملا ﴿الرجاع﴾ کتاب وزننده راجع مرقومدن مصدردر ناقه
یاخود دیشی مرکب قوریغنی قالدیروب فرجنك ایکی جانبلرینی بوزوب کسه کسه تبوّل ایلمك معناسنه در یقال
رجعت الناقة و الاتان رجاعا من الباب الثانی اذا صارت راجعا و رجاع دوه نك بولارینه علی قول برونه چوردکاری
برونسه لغنه دینور جمعی ارجعه کلور جراب و اجربه کبی و رجع کلور کتاب و کتب کبی و رجاع قوش قسمی
آخر سمته کتدکدنصکره ینه عودت ایلمك معناسنه در مثلا طورنه و قرلنغچ و لکلك کبی که ایام صیفده برمحله کیدوب
شتاء هنکامنده عودت ایدرلر یقال رجعت الطیور رجاعا اذا عادت بعد انقطاعها ﴿الرجیع﴾ امیر وزننده رجع کبی
کوله دینور غدیر معناسنه بونلر مطر ایله تسمیه یاخود تراجع امواجی تصوّریله در و متکلمنه ردّ اولنان کلامه اطلاق
اولنور تقول ایّاك و الکلام الرجیع ای المردود الی صاحبه وفشقیه دینور یقال امتلأت الطرق من رجع الدّوابّ
و رجیعا ای روثها و انسان نجاستنه دینور بونلر حالت اولاسندن مرجوع اولدقلرینه مبنی در عربلر نجس انساندن
ذو البطن ایله کنایه ایدرلر بوراده و انقولی مرحوم بطندن برغریب معنا اظهار ایلمشدر و رجیع حیوانك کویشنه
اطلاق اولنور که یوتدقدنصکره کیرو اعاده ایدر و هر نسنه که کیرو ردّ و اعاده اولنه اکا رجیع دینور مرجوع معناسنه
و رجیع رجع کبی تکرار بتکرار سفر اتمش یورتمش دوه یه دینور یقال ناقة رجع سفر و رجیع سفر اذا کان قد رجع فیه
مرارا و دفعاتله سفر ایلمکدن درمانده اولمش دوه یه دینور مؤنثی رجیعه در علی قول مهزول اولانه یاخود سفردن
کیرو ارجاع اولنمش دوه یه دینور جمعی رجع در ضمتینله یقال بعیر رجیع و ابل رجع ای کالّ من السّفر او مهزول او هو
مارجعته من سفر و شول اسکی لباسه اطلاق اولنور که بعض عمل ایله تازه لنوب جدید کبی اوله یقال جاء و علیه ثوب رجیع
ای خلق مطرّی و رجیع هذیل قبیله سی یوردنده برصو آدیدر که عسفان سمتنده هدّه نام محله یدی میل مسافه ده واقعدر
آنده بر وقعه اولمغله اصحابدن مرثد بن ابی مرثد غدرا شهید اولدی صورت اجمالیسی بودرکه عضل و قاره
قبیله لرندن بعض کسه لر خاکپای حضرت رسالتپناهی یه کلوب تعلیم شرایع اسلام ایلمك ایچون کندیلر ایله بعض
کسه لر ارسال اولنمغی استدعا ایلمرله مفخر انام علیه السلام حضرتلری دخی ذکر اولنان مرثد ایله عاصم بن ثابت
و خبیب بن عدیّ و سائر بعض ذوات کرامی که جمله سی قرّاء قرآن ایدی ارسال بیوردیلر موضع مزبوره وصوللرنده
اهل قبیله اول ذات شریفلری غدر و خیانتله شهید ایدوب خبیب ایله زید بن الدّثنه یی حیّا مکه یه کتوروب آنده
صلب ایلدیلر رضی الله عنهم سریّة الرجیع جمله سرایادندر و رجع تره اطلاق اولنور عرق معناسنه و شول ایپه
دینورکه بوکومی چوزیلوب بوزلدقدنصکره تکرار اورلمش یابوکلمش اوله یقال حبل رجیع اذا کان قد نقض
ثمّ فتل ثانیة و صوغودقدنصکره تکرار اصیدلمش طعامه دینور تقول اکلت طعاما رجیعا اذا کان قد برد ثمّ اعید
الی النار و آت کمنك طماغنه دینور دوندیکیچون فأس اللجام معناسنه و بخیل شخصه اطلاق اولنور تکرار بتکرار
مسؤل اولوب ویرمدیکیچون قاذوره معناسنه اولان رجیع ایله متوارد اولمسی مکاره اتفاقیاتندر یقال رجل
رجیع ای بخیل ﴿الرجیعة﴾ بنواسد یوردنده برصو آدیدر ﴿الراجعة﴾ رجیع کبی کوله اطلاق اولنور غدیر
معناسنه ﴿المرجع﴾ منزل وزننده بودخی آرقه ده کورك کمیکنك اشاغه جه سنه دینورکه چورنتیسیدر رجع کبی
یقال کواه عند رجع کتفه و مرجعه ای اسفلها ﴿الترجیع﴾ دابّه آدیملرینی آتدقدنصکره اللرینی کیرو آلمق معناسنه در
یقال رجّعت الدّابّة اذا ردّ یدیها فی السیر و بدنه نعل کسن قاری ایکنه ایله نعل کسمك معناسنه درکه تراجعی
مشتملدر یقال رجّعت الواشمة اذا خطت و مصیبت دمنده انالله و انا الیه راجعون دیمك معناسنه در یقال رجّع
فی المصیبة اذا قال انالله و انا الیه راجعون و اذانده ترجیع شهادتینك هربرینی آهسته جه دیدکدنصکره تکرار رفع
صوتله دیمکدن عبارتدر یقال رجّع فی اذانه و هو تکریر الشهادتین جهرا بعد خفائهما * شارح دیرکه بو امام
شافعی قولیدر و ترجیع فی الصوت آوازی بوغازده تردید ایلمکدن عبارتدرکه قرآن اوقورکن یاخود بسته سویلرکن
نغمه و آهنکه چالمقدر یقال رجّع فی صوته اذا ردّده فی حلقه ﴿مرجعه﴾ مرحله وزننده بر رجل علمیدر ﴿الاسترجاع﴾
بودخی ترجیع فی المصیبة معناسنه عرف شرعیدر یقال استرجع فی المصیبة اذا قال انّالله و انا الیه راجعون
و ویردیکی نسنه یی کیرو آلمق معناسنه در یقال استرجع منه الشیٔ اذا اخذ منه مادفعه الیه ﴿المرجعة﴾ محسنه
وزننده عاقبتنده ثواب و منفعتی مستلزم نسنه یه دینور تأنیثی موصوف اعتباریله در یقال سفرة مرجعة اذا کان
لها ثواب و عاقبة حسنة ﴿المراجعة﴾ مفاعله وزننده سوزی دوندری دوندری سویلك معناسنه در یقال راجعه
الکلام اذا عاوده و طوار یوررکن برکونه یوروییشدن آخر کونه یه انتقال ایلمك معناسنه در یقال راجعت الناقة
اذا رجعت من سیر الی سیر ﴿الردع﴾ رانك فتحی و دالك سکونیله برکمسه یی برنسنه دن منع ایدوب کیرو طوردرمق

معناسنه‌در يقال ردعه عنه ردعا من الباب الثالث اذا كفه ورده وردع الجيب قلبى غم وكدردن كشاده ايلك
معناسنه مستعملدر جيب بوراده صدر وقلبده مستعملدر يقال ردع الجيب عنه اذا فرجه وبر شيئه برنسنه‌يى
بيلاشدرمق معناسنه‌در يقال ردعه بالشئ اذا لطخه به واوقك تمرنى كوشمكله يرلشوب پكشمك ايچون ديبنى
يره اورمق معناسنه‌در يقال ردع السهم اذا ضرب بنصله الارض ليثبت فى الرعظ وجماع ايلك معناسنه‌در
يقال ردع المرأة اذا وطئها وردع بيونه دينور يقال ضرب ردعه اى عنقه وزعفرانه على قول زعفران بيلاشغنه
ياخود قان بيلاشغنه دينور ومنه يقال ركب روحه اى خرّ لوجهه على دمه * شارح ديركه مؤلف اشبو حديثه
تلميح ايلشدر قال فى النهاية وفى حديث عمر رضى الله عنه انّ رجلا قال له * رميت ظبيا فاصاب خششاه فركب
ردعه فمات الردع العنق * اى سقط على رأسه فاندقت عنقه وقيل معناه خرّ صريعا لوجهه فكلماهمّ بالنهوض
ركب مقاديمه وقيل الردع ههنا اسم للدم على سبيل التشبيه بالزعفران ومعنى ركوبه دمه انه جرح فسال دمه
فسقط فوقه متشحطا فيه پس اوّله كوره تپه‌سى اوزره يقيلوب بيونى قيرلدى وثانى‌يه كوره اقان قاننه يوزى اوزره
دوشدى ديمك اولور وردع بدننه سورلمش طيب اثرينه دينور يقال جاء وعليه ردع الطيب اى اثره وردع لون
متغير اولمق معناسنه‌در يقال ردع الرجل على المجهول اذا تغيّر لونه ﴿الارتداع﴾ افتعال وزننده ممنوع اولديغى
نسنه‌دن كيرو طورمق معناسنه‌در يقال ردعه فارتدع ﴿الرداع﴾ غراب وزننده بودخى بدننه سورلمش طيب
اثرينه دينور * شارح ديركه جميع امّهاتده رداع برمرضك نكس ايلمسيله مفسّر اولمغله مؤلف ظاهرا بو معنايى
اقتراح ايلشدر لكن شارحك ديديكى معنا مجاز اولمق اغلبدر زيرا اساسده فهو مردوع اذا وجع جسده كله
وبه رداع عبارتيله مرسوم اولمغله اكا كوره وجودك مجموعنده اولان اغرى ديمك اولوب وبدنه سورلمش طيب اثرينه
تشبيه اولنمش اولور ﴿المردوع﴾ زعفرانله بويانمش نسنه‌يه دينور يقال ثوب مردوع اى مزعفر وبدننه طيب سورلمش
آدمه دينور ﴿الرادع﴾ و ﴿المردّع﴾ معظم وزننده شول نسنه‌يه دينوركه طيب سورلمكله اثرى وبيلاشغى قالمش اوله
يقال قميص رادع ومردّع اذا كان فيه اثر الطيب ﴿الرديع﴾ اميروزننده و ﴿المردع﴾ منبروزننده تمرنى دوشمش اوقه
دينور ومردع شول آدمه دينوركه دائما عزم ومبادرت ايلديكى ايشى كوره‌ميوب خائبا عودت ايدر اوله يقال
هو مردع اذا كان يمضى فى حاجته فيرجع خائبا وشول اوقه دينوركه كزنده طارلق اولمغله آچلوب ككيش
اولنجه قدر دقّ اولنمش اوله يقال رماه بالمردع وهو سهم فى فوقه ضيق فدقّ فوقه حتى انفتح وتبل واوشنكن
كمى لونديند دينور وبودور آدمه دينور وبدننه برمقدارجه طيب سورلمش آدمه دينور ﴿الرادعة﴾ جابجا زعفران
ياخود طيب سورلمش كوملكه دينور ﴿الرداع﴾ كتاب وزننده چاموره دينور وصويه دينور وبرصويك آديدر
﴿الرداعة﴾ كتابه وزننده شول كوملتى‌يه دينوركه آنده صرتلان وقوردشكار ايدرلر ﴿المرتدع﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله
شول اوقه دينوركه كوشك اولمغله نشانه طوقندقده ازيلوب چتلار اوله يقال سهم مرتدع اذا اصاب الهدف انفضخ
عوده وياشنى بولمش اركك دوه‌يه دينور يقال جمل مرتدع اذا انتهت سنّه وطيب ياخود زعفرانه بولاشمش آدمه دينور
يقال قميص مرتدع اى متلطخ بالطيب والزعفران ﴿الارزع﴾ ارزن وزننده‌پك قورقق آدمه دينور يقال هو ارزع
منه اى اجبن ﴿الرسع﴾ فتحتينله كوزك قپاقلرى فاسد اولمغله برى برينه ياپشور اولمق معناسنه‌در يقال وسع الرجل
رسعا ورسعت عينه اذا فسدت اجفانه والتصقت ﴿الارسع﴾ احمروزننده كوزينك قپاقلرى فاسد اولمش آدمه دينور
﴿الترسيع﴾ رسع معناسنه‌در يقال رسّع الرجل ورسّعت عينه بمعنى رسعت وبرقايشى ياروب ايچنه برقايش صوقمق
معناسنه‌در مصحف جلدنده ايتدكلرى كبى يقال سوّاه بالترسيع وهو ان تخرق سيرا ثمّ تدخل فيه سيرا كما تسوّى
سيور المصاحف ﴿المرسّع﴾ محدّث وزننده بودخى كوزينك قپاقلرى فاسد اولوب ياپشقان اولان آدمه دينور مؤنثى
مرسّعه‌در ﴿الرسائع﴾ رسائل وزننده قلچ بندينك اشاغيلرنده اورلمش اولان قايشلره وترشه‌لره دينور مفردى رساعه‌در
كتابه وزننده ﴿الرسوع﴾ رانك ضميله شول اورلمش قايشلره دينوركه يايك اورته‌سنه بند ايدرلر ﴿رسيع﴾ اميروزننده
بر موضع آديدر ﴿الرسع﴾ رانك فتحى وسينك سكونيله كوزك قپاقلرى فاسد اولمغله برى برينه ياپشمق معناسنه‌در
يقال رسعت عينه رسعا من الباب الثالث اذا التصقت وچوجغك النه ياخود اياغنه دفع اصابت عين ايچون كوز
بونجغى باغلمق معناسنه‌در يقال رسع الصبىّ اذا شدّ فى يده اورجله خرزا لدفع العين وبر آدمك وجودى
سست وفاسد اولمق معناسنه‌در يقال رسعت اعضاء الرجل اذا فسدت واسترخت ﴿المريسيع﴾ ميمك ضمى
ورانك فتحيله مرسوع لفظندن مصغّردر خزاعه قبيله‌سى يوردنده بر قويى ياخود بر صو آديدر فرع نام محله
بر مرحله مسافه‌ده واقعدر غزوهٔ بنى المصطلق اكا اضافتله غزوة المريسيع دخى ديرلر غزوهٔ مزبوره‌ده

عائشهٔ صدّیقه نك قلاده‌لری ضایع اولوب و تیمم آیتی نازل اولمغله صو بولنمدیغی یرده تیمم جائز اولمشدر (الرصع)
رانك فتحی و صادك سكونیله ال ایله اورمق معناسنه‌در یقال رصعه رصعا من الباب الثالث اذا ضربه بیده
ویك دورتمك وسانجمق معناسنه‌در یقال رصعه بالرّمح اذا طعنه شدیدا ومقیم اولمق معناسنه‌در یقال رصع
بالمكان اذا اقام وایكی طاش ارالغنده حبوباتی دوكوب اوفاتمق معناسنه‌در یقال رصع الحبّ اذا دقّه
بین حجرین ومزراغك یلمانی اوریلان شخصك ایچریسنه كركی كبی ایشلدوب غائب قلمق معناسنه‌در یقال
رصع السّنان فی المطعون اذا غیبه فیه (الارصاع) همزه‌نك كسریله مزراق مقوله‌سنی شدّتله دورتمك معناسنه‌در
یقال ارصعه بالرّمح اذا طعنه به شدیدا (الارتصاع) افتعال وزننده بودخی دانه‌یی ایكی طاش اراسنده
دوكوب اوفاتمق معناسنه‌در یقال ارتصع الحبّ اذا دقّه بین الحجرین ویاپشمق معناسنه‌در یقال ارتصع به
اذا التزق به ودیشلر بری برینه یقین وصیق اولمق معناسنه‌در یقال ارتصعت اسنانه اذا تقاربت (الرصع)
فتحتینله خرما آغاجنك دیبنده چیقان فدانلره دینور مفردی رصعه‌در علی قول صواب اولان ضاد معجمه ایله
اولمقدر * مؤلف رضع ماده سنده دخی رسم ایلمشدر وانقولی مرحوم النخل لفظنی اهمال بولمغله بال آرولرینك
یاوریلریله ترجمه ایلمشدر ورصع مصدر اولور یاپشمق معناسنه‌در یقال رصع بالشیٔ رصعا من الباب الرابع اذا لزق به
وطیب سورنمك معناسنه‌در یقال رصع بالطیب اذا عبق به وخاتون رصعاء اولمق معناسنه‌در یقال رصعت المرأة
اذا كانت رصعاء (الرصیعة) سفینه وزننده آتك اویانده اولان جابجا پول پول بافته‌یه دینوركه كومش ویالدز دخی
اولور وقلج قینلرنده اولان زینته دخی دینور دكرمی كومشدن والتوندن دخی اولور علی قول مطلقا دكرمیجه
حلقه‌یه دینوركه قلج وایرو سینه بند ودیكدك مقوله‌سنده زینت ایچون استوار ایدرلر تركیده قباره تعبیر اولنور
تقول ماملح رصیعة سیفك وسرجك وهی حلق الحلیة المستدیرة ورصیعه آتك صرتنده اولان ایكو كمیكلرینك
اوجلرینك اكیلدیكی یرلرك بری برینه صره ایله قاوشوب دیزلدیكی یره دینوركه تمام اوجلری اوله جقدر یقال فرس
محكم الرصیعة ای مشك محانی اطراف الضلوع من ظهره ورصیعه دوكمه آشی تعبیر اولنان طعامه دینوركه بغدایی
صوقی تعبیر اولنان بیوك طاش دیبكده دوكوب كپكی آلندقدنصكره اصلادوب یاغله طبخ اولنور رصیعه‌نك
جمعی رصایعدر (الرصیع) امیر وزننده مصحف قابی بندینه طاقیلان تكمه‌لره دینور (الارصع) ارسح وزننده
ومرادفیدركه قچی آریق واتسز آدمه دینور یقال رجل ارصع ای ارسح وطعن شدید معناسنه اولان رصعدن افعل
تفضیل اولور بغایت دورتیجی دیمكدر ومنه یقال طعن ارصع ای تامّ غاب فیه كلّه (الرصعاء) حمراء وزننده شول
عورته دینوركه فرجنك ایكی طرفلری وكنارلری اتسز آریق اوله علی قول قچی آز وآریق اولانه دینور یقال
امرأة رصعاء ای لااسكتان لها ولا عجیزة لها (الرصاع) سحاب وزننده جماع معناسنه‌در یقال رصعها رصاعا
اذا جامعها (الرصّاع) شدّاد وزننده جماعه دوشكون آدمه دینور (المرصاع) محراب وزننده چوجقلرك
فیرلاق دیدكاری اویnجاغه دینور دوّامه معناسنه ومطلقا كندیسیله برنسنه دوشنوب بسط اولنان اغاج وتخته
پارچه‌سنه دینور (المرصع) محسن وزننده دیبنده فدانلری اولان خرما اغاجنه دینور مراصیع جمعیدر (الترصیع)
برشیئی برشیئه یناشدرمق واوتورتمق معناسنه‌در یقال رصّعه به اذا ركبه به وتقدیر ایلمك معناسنه‌در یقال رصّعه
اذا قدّره وقوشك چبوقلرایله یوه یاپمسی كبی برنسنه‌یی اورمك معناسنه‌در سپت اورمك وتل پرده اورمك كبی
یقال رصّعه اذا نسجه كما یرصّع الطائر عشه * قال الشارح یقال رصّع الطائر عشه بالقضبان اذا قارب بعضه
من بعض ونسجه وترصیع نشاط معناسنه‌در تقول عاینت فیه ترصیعا ای نشاطا (المرصّع) معظم وزننده
ترصیع اولنمش نسنه‌یه دینور بومناسبتله طپوغندن یوقاریجه اولان تویلری درجه درجه بری بری اوزره اولان
آته مرصّع الثنن اطلاق اولنور یقال فرس مرصع الثنن اذا كانت ثنته بعضها فی بعض ومرصّع مزیّن نسنه‌یه
دینور یقال تاج وسیف مرصّع بالجواهر ای محلی بها (التراصع) تفاعل وزننده سرچه قوشی پیدرپی دیشیسیله
چفتلشمك معناسنه‌در یقال تراصعت العصافیر اذا تسافدت (الرضع) رانك فتحی وضادك سكونیله وفتحتینله
و(الرضاع) و(الرضاعة) رالرك فتحی وكسریله و(الرضع) كتف وزننده ممه‌دن سود اممك معناسنه‌در یقال
رضع الصبیّ امّه ورضعها رضعا ورضعا ورضاعا ورضاعة ورضعا من الباب الرابع والثانی اذا امتصّ ثدیها
(الراضع) سودامن چوجغه دینور بوباب ثانیدندر جمعی رضّع‌در ركع وزننده (الرضع) كتف وزننده بودخی
اسم فاعلدركه باب رابعدندر بونك جمعی رضع‌در عنق وزننده وراضع شول ناكس ولئیم شخصه دینوركه گویاكه
لؤم وخستی سود یرینه اناسنك ممه‌سندن امش اوله كه مراد مادر زاد لئیم وناكسدر وعربلرك لئیم راضع دیدكارینك

منشأی بودركه برخسیس ولئیم كسـه وارایدی دائمـا دوه‌سنی صاغمیوب ممه‌سنی آغزینه آلوب امر ایدی تاكه
فاشردیسنی قومشولر وسـائللر ایشیدوب كندیسـندن سود طلب ایلمیه‌لر بعده هر لئیم وناكسه وصف ایلدیلر
وبوندن فعل تصریف ایلدیلر كاسیذكر وراضع یانده سود قابی طـاشیمز اولان چوبانه دینور تاكه كندیسندن
برآدم سود ایسـتدكده یانمده قاب یوقدر دیو ویرممكه بهانه ایلیه یقـال راع راضع اذا كان لا یمسك معه محلبا
فاذا سئل اللبن اعتلّ بذلك ودیشـلری ارالغنده قلان طعـام بقیه‌سنی لأ متندن ناشی طشره آتمیوب خلال ایله
یادلیله چیقاروب اكل ایدر اولان كمسه‌یه دینور یقال رجل راضع اذا كان یدخل الخلالة من بین اسنانه لئلا یفوته
شیٔ وخلقدن دائما نسنه جرّ وسؤال ایدن كمسه‌یه دینور كویاكه خلقی امر یقال فلان راضع اذا كان یرضع الناس
ای یسألهم (الرضوعة) حلوبه وزننده امزكلی قیونه دینور یقال شاة رضوعة ای ترضع (الراضعتان) چوجغك
فوقانی وتحتانی ایكیشر اولك دیشـلرینه دینور جمعی رواضعدر (الرضاعة) سماحه وزننده لئیم وناكس اولمق
معناسنه دركه مادهٔ مذكوره‌دن مصوغدر یقال رضع الرجل ورضع رضاعة من الباب الخامس والثالث اذا لؤم
(الرضع) كتف وزننده بودخی اسم فاعلدر و(الرضیع) امیر وزننده و(الرضّاع) شدّاد وزننده جمله‌سی لئیم وناكس
شخصه دینور بونده راضعك جمعی رضّع ورضاع در ركع وكفار وزننده ورضیع سود قرنداشه دینور هربرینه
اطلاق اولنور یقال فلان رضیعك ای اخوك من الرضاعة بو مفاعل معناسـنه دركه مشارك فی الرضاعه دیمكدر
اضافتی حقیقیه‌در ادنی ملابسه‌یه مبنی دكلدر (الرضع) فتحتینله و (الرضع) كتف وزننده لؤم معناسـندن
اسملردر خسّت ولأمته دینور یقـال فیه رضع ورضع ای لؤم ورضع خرما آغاجنك دیبلرنده چیقان فدانلره
اطلاق اولنور مفردی رضعه‌در نته‌كه رصع دخی دینور صاد مهمله ایله (الرضاعة) سحابه وزننده باطی یلنه
دینور علی قول باطی ایله جنوب بیننده اسن یله دینوركه لدوس اوله‌جقدر مواشینك سودلرینه رخنه ونقصان
ایراث ایلدیكیچون یقال هبت الرضاعة ای الدبورا وهی ریح بینها وبین الجنوب (الرضع) رانك كسریله شول
اغاجه دینوركه دوه قسمی آنی رعی ایدر اوله (الارضاع) همزه‌نك كسریله امزرمك معناسنه‌در یقال ارضعت
المرأة الصبیّ فارتضع هو (المرضع) محسن وزننـده ارضاعدن اسم فاعلدر امزكلو خاتونه دینور یقـال
امرأة مرضع اذا كان لهـا ولد ترضعه واكر ارضاع ولد ایله آنی وصف ایدر ایسك مرضعه دیرسن هایله
لسـانمزده بوكه سود اناسی تعبیر اولنور یعنی ارضاع ایله وصفك حقیقتی قصد اولنور ایسـه مرضع دینوركه
بالفعل چوجق امزیرر اولان امزكلو خاتوندر واكر مجـازی مقصود اولورسه كه محلّ ارضاع دیمك اولوركه
مراد سلفده چوجق امزرمش یاخود مستقبلده امزرمك شـانندن اولان خاتون اولور (المراضعة) مفـاعله
وزننده و(الرضاع) جدال وزننده چوجغی سود انایه ویرمك معناسـنه‌در یقال راضع ابنه اذا دفعه الی الظئر
وچوجق كبه اولان سود اناسنی امك معناسنه‌در یقال راضع الطفل اذا رضع امّه وفی بطنها ولد وچوجقله بیله‌جه
برآخر چوجق امك معناسنه‌در یقال راضعه اذا رضع معه (الارتضاع) افتعال وزننده كچی كندی سودینی ایچمك
معناسنه‌دركه لبنجیلر سود صاتمیوب قالدقده ضایع اولمسون دیو كچی‌یه ایچوررلر یقـال ارتضعت العنز اذا شربت
لبن نفسها (الاسترضاع) بركسه چوجغی ایچون سود اناسی طلب ایلمك معناسنه‌در یقال استرضع فلان اذا طلب
مرضعة (الرطع) سطع وزننده جماع ایلمك معناسنه‌در یقال رطع المرأة رطعا من الباب الثالث اذا جامعها ورطع زكام
علتنه واكا شبیه عارضه‌یه دینوركه تركلرك صاكراغی دیدكاری عارضه اوله‌جقدر (الرعراع) ثرثار وزننده و(الرعرع)
فدفد وزننده و(الرعرع) هدهد وزننده تناسب اعضا ایله حسن وجمال ویال وبال صاحبی اولوب سروسهی كبی
موزون ولطف اعتدال اوزره اولان جوانه دینور یقال شابّ رعراع ورعرع ورعرع ای یافع حسن الاعتدال مع
حسن شباب ورعراع قورقق بی‌زهره كمسـه‌یه دینور یقال رجل رعراع ای جبان واوزون قامشه دینور (الرعاع)
سحاب وزننده بیكار وهرزه‌كار وسفله واوباش مقوله‌سی دلی قانلولره دینور مفردی رعاعه‌در یقـال هم رعاع
الناس ای الاحداث الطعام (الرعاعة) سحابه وزننده دوه قوشـنه دینور واصلا عقل وفؤاد وزهره‌سی اولمیان
كمسه‌یه اطلاق اولنور دوه قوشی كبی یقال هو رعاعة ای لا فؤاد له ولا عقل (الرعّ) رانك فتحی وعینك تشدیدیله
سكون وآرام معناسـنه‌در یقال رعّت الریح رعّا من الباب الاوّل اذا سكنت (الرعرعة) زلزله وزننده صافی صو
ریوزنده چالقنوب طورمق معناسنه‌در یقال الماء یترعرع فی وجه الارض ای یضطرب ونشو ونما ویروب یتشدرمك
معناسنه‌در یقال رعرعه الله ای انبته وفارس طورو عجمی حیوانه تعلیم ایچون بنوب بری اوته سلاخورلمق معناسنه‌در
یقال رعرع الفارس دابّته اذا ركبها ریّضا لیروضها (الترعرع) تزلزل وزننده چوجق نشو ونما بولمق معناسـنه‌در

(یقال)

يقال ترعرع الصبيّ اذا تحرّك ونشأ و برنسنه برى اوته اوينايوب ارغلانمق معناسنه در يقال ترعرعت السنّ اذاقلقت وتحرّكت ﴿الرفع﴾ نفع وزننده يوقارى قالدرمق معناسنه در يقال رفعه رفعا من الباب الثالث ضدّ وضعه و يوريمكده شدّت ومبالغه ايلك معناسنه مستعملدركه طبانى قالدرمق تعبيراولنور يقال رفع البعير فى سيره اذا بالغ و بو معناده متعدّى اولور تقول رفعت البعير فى سيره فرفع هو و برى برندن عالى واشرف بلاد و اراضى كزمك معناسنه مستعملدر يقال رفع القوم اذا اصعدوا فى البلاد و اكينى بچدكدنصكره خرمن يرينه قالدرمق معناسنه مستعملدر يقال رفع الزّرع اذا حملوه بعد الحصاد الى البيدر ﴿الترفيع﴾ بودخى قالدرمق معناسنه در يقال رفّعه بمعنى رفعه وجنكده خصم طرفنى ميداندن اوته سوروب ايراقلشدرمق معناسنه مستعملدر يقال رفّعهم اذا باعدهم فى الحرب وكتدكچه تزايد اوزره سكرتمك معناسنه مستعملدر يقال رفّع الحمار فى عدوه اذا عدا عدوا بعضه ارفع من بعض ﴿الارتفاع﴾ بودخى قالدرمق معناسنه متعدّيدر يقال ارتفعه بمعنى رفعه و يوقارى قالقمق معناسنه در يقال رفعه فارتفع ﴿الرفاع﴾ سحاب وزننده وكتاب وزننده بچلمش اكينى خرمن يرينه طاشيمغه دينوركه حصاد طاشيمى وقزاق چكيمى تعبير ايدرلر يقال هذه ايّام رفاع ورفاع اى ايام رفع الحصاد الى البيدر ورفاع رانك فتحيله كولك اكين طولوب قالينلشمغه اطلاق اولنور يقـال ظهر رفاع الزرع اى اكتنازه ﴿رقّاع﴾ شـدّاد وزننده محدّثيندن محمد بن عبدالله الاندلسىّ جدّينك لقبيدر ﴿المرفوع﴾ جسم جهتيله وشرف ومنزلت جهتيله اعلا اولنمش نسـنه يه دينور زيرا رفع جسم و بنـاء وعزّ وشرف جهتلرنده مستعملدر ومنه قوله تعالى ﴿وفرش مرفوعة﴾ اى بعضها فوق بعض اومقرّبة لهم بو معنا رفعان بنيه سـندن مأخوذدر اومعناه النسـاء المكرّمات زيرا عربلر فراش ايله زوجه دن كنايه ايدرلر و بونده شرف جهتيله رفعت مأخوذدر ﴿الرفعان﴾ رانك ضميله برآدمى ملوك وكباره تقريب ايلك معناسـنه دركه ترفيع منزله يى متضمندر تقول رفعته الى السلطان رفعانا اذاقرّبته اليه ﴿الرافع﴾ ممه سنه آغوز كتورمش ناقه يه اطلاق اولنور سوددن مقدم آغوزى ممه سنه رفع ايلمشـدر يقال ناقة رافع اذا رفعت اللبأ فى ضرعها و يوقارى يوقارى لمعان ايدن شمشكه وصف اولور يقال برق رافع اى ساطع ورافع اوتوز بش نفر اصحاب كرام اسميدر ﴿رفاعه﴾ كتابه وزننده يكرمى اوچ صحابه آديدر ﴿رويفع﴾ مصغر بنيه سيله فخر عالم عليه السلام حضرتلرينك غلاملرى اسميدركه اصحابندر ورويفع بن ثابت كذلك اصحابندر ﴿الرفاعة﴾ كتابه وثمامه وزننده صغريسى آريق اولان عورتلر بيوك كوسترمك ايچون صغريلرينه باغلدقلرى بوغچه يه دينور عظامه معناسنه وشول ايپه دينوركه بوقاغيلى اولان آدم آنى بوقاغيسـنه چكوروب آنكله طوتوب قالدرر يقال رفع قيده بالرفاعة وهى الخيط الذى يرفع به المقيد قيده اليه ورفاعه شدّت صوت معناسنه در يقال فى صوته رفاعة اى شدّة بونده حركات ثلاثه لغتدر ومصدر اولور بلند آواز اولمق معناسـنه يقال رفع الرجل رفاعة من البـاب الخامس اذا صار رفيع الصوت ﴿الرفعة﴾ رانك كسريله شريف القدر وعاليشان اولمق معناسـنه در يقال رفع فلان رفعة من الباب المزبور اذا شرف وعلا قدره ﴿الرفيع﴾ اميروزننده شريف القدر وعاليشان آدمه دينور ﴿ابن الرفعه﴾ رانك كسريله احمد بن محمدّ بن علىّ نام فقيهك كنيه سيدركه شافعىّ المذهب در ﴿رفيع﴾ زبير وزننده تابعيندن ابوالعالية الرباحىّ اسميدر ﴿ربعة بن رقيع﴾ قاف ايله اولمغله موقعنده مذكوردر ﴿رفيعه﴾ جهينه وزننده وزرنام آدمك قيزيدركه محدّثه در ﴿المرافعة﴾ مفاعله وزننده مدّعى عليهى فصل خصومت ايچون حاكمه قالدرمق معناسنه در يقال رافعه الى الحاكم اذا شكاه اى قدّمه اليه ليحاكم و برنسنه يى بركسه اوزره ابقا ايلك معناسنه در يقال رافع بهم اى ابقى عليهم و فلان آدم فلان ايشى ايشله ديو بنى اشاغى يوقارى چكوب سـوريه رك هرطرفى طولاندردى ديه جك يرده رافعنى وخافضنى ديرلر داورنى كلّ مداورة معناسنه ﴿الاسترفاع﴾ برشيئك رفعنى استمك معناسنه در يقال استرفعه اذا طلب رفعه وصفره ده طعام بتمكله قالدرمسى يقلشمق معناسـنه در يقال استرفع الخوان اذا نفد ماعليه وحان ان يرفع ﴿الرقعة﴾ قافله غرفه وزننده كاغدودرى پارهسنه دينوركه اوزرينه يازو يازيلور يقال رقم فى رقعة وهوالذى يكتب ويامه يه دينوركه يرتق اثوابه ديكيلور جمعى رقاع در رانك كسريله ورقعة الجرب اويوزلغك اوّلنه اطلاق اولنوركه بدنده جابجا يامه كبى ظهور ايدر يقال بالبعير رقعة من جرب وهى اوّله واوق نشانه دينوركه طبله و پوطه تعبيراولنور يقال اصاب السهم الرقعة اى قرطاس الغرض ﴿الرقعة﴾ رانك فتحيله اوق نشانه طوقندقده ظاهر اولان صوتنه دينور تقول سمعت رقعة السهم اى صوته حين اصاب الرقعة ﴿الرقعة﴾ همزه وزننده برجنس شجر عظيم آديدركه جويز آغاجى قدر وساقى چناره و يپراغى قبق يپراغنه و يمشى انجيره شبيه اولور جمعى رقع در صرد وزننده بوكه تركيده فرنك انجيرى ديرلر برمقدارجه مأكول اولور آنك برقسمى دخى واردركه رقع يمانى ديرلر ساقى ايكى ذراعدن

اكثر وثمرى ورقندن نابت اولور ﴿الرقع﴾ رانك فتحى وقافك سكونيله سرعت ايلك معناسنه در يقال رقع الرجل
فى سيره رقعا من الباب الثالث اذا اسرع و يرتق لباسه يامه اورمق معناسنه در يقال رقع الثوب اذا اصلحه بالرقاع
و بركسه يى هجو و مذمّت ايلك معناسنه مستعملدر يقال رقع فلان اذا هجاه و اوقى نشانه اورمق معناسنه در يقال
رقع السهم اذا اصابه به وقويينك ايچريسى ييقلمقدن انديشه ايلكله برآدم يا ايكى آدم قدّى قدر طاشـله اوروب
ديوار ايلك معناسـنه مستعملدر كويا كه يامه اورمش اولور يقال رقع الركية اذا خاف من هدمها فطواها قامة
او قامتين و برآدم اوكنده فرار ايدن سوارى يه يتشوب اكسه سندن مزراقله سانجمق معناسنه مستعملدر يقال رقع
خلة الفارس اذا ادركه فطعنه خله خانك ولام مشدده نك فتحيله كدكه ورخنه يه ديمكله بوراده طاعن ايله مطعون
بيننده اولان فرجه مراد اولمغله كويا كه مزراغى اكا يمامش اولور ورقع برنسنه يى يايمق معناسنه مستعملدر ومنه كان
معاوية يلقم بيده و يرقع باخرى اى يبسط احدى يديه لينتثر عليها ماسقط من لقمة يعنى معاوية جنابلرى طعام ايدركن
براليله لقمه يى آغزينه قالدروب وديكر الى التنه بسط ايدرايدى تاكه لقمه دن دوكيلان طعام يره دوشميوب النه دوشمك
ايچون ورقع يدنجى فلكه دينور سماء سابعه معناسنه * مترجم ديركه اوستنده كى فلك ثامنه نسبت يامه مثابه سنده
اولمسى باعث تسميه اولمق اغلبدر ورقع زوج معناسـنه مستعملدر ومنه يقال لاحظى رقعك اى لارزقك الله
زوجا على قول بونى زوج ايله تفسـير مجرّد ظنّ وتخمين در زيرا مصحّفدر صواب اولان رفغ اولمقدركه فاء وغين
معجمه ايله كه وسعت عيش ورفاهيت معناسنه در ﴿الترقيع﴾ بودخى يرتق لباسه يامه اورمق معناسنه در يقال رقع
الثوب بمعنى رقعه ومالى تقيّد وتيمار ايله اصلاح ايلك معناسنه مستعملدر يقال رقّع المال اذا رتّحه ﴿الرقاع﴾ كتاب
وزننده اسمادندر عدىّ بن الرقاع شعرادندر وعلىّ بن سليمان بن ابى الرقاع محدّثيندندر ﴿ذات الرقاع﴾ نخيل قربنده
برطاغك آديدركه آنده قرمزى وآق وسياه بقعه لر واردر اوراده هجرتك ثالثه سنده برغزوه واقع اولمشدر غزوهٔ
ذات الرقاع مشـهوردر بقاع مرقومه يى مشتمل اولديغيچون جبل مزبوره ذات الرقاع اطلاق وغزوه اكا اضافه
اولندى على قول اصحاب غزا بالجمله پياده اولوب طاشلردن وتيكنلردن اياقلرى چاكچاك اولمغله اوزرينه خرقه لر
صاردقلرندن ناشى ذات الرقاع اطلاق اولندى ﴿رقيع﴾ زبير وزننده برشاعر والىّ اسميدر وربيعة بن الرقيع التميمى
وراى حجرات نبويدن ندا ايدن اعرابك بريسـيدر يعنى ﴿انّ الذين ينادونك من وراء الحجرات﴾ كريمه سـنك
منطوقنجه حجرات مطهرّه خارجندن طرف نبوى يه ندا ايدنلرك بريسيدر عيينة بن حصين واقرع بن حابس نبو تميمدن
يتمش كسه ايله مدينه يه وفادتله ورود ايدوب فخر انام عليه السـلام حضرتلرى حرمسراى عاليلرنده قيلوله يه
مشتغل اولمغله خارج حجراتدن يامحمّد اخرج لنا ديو ندا ايلديلر على قول بوراده رفيع فا ايله در ومكّه ايله بصره بيننده
رفيعى اطلاق اولنان صومزبوره منتسبدر ﴿الرقعاء﴾ حمراء وزننده ايكى يانلرنده بياض اولان قيونه اطلاق اولنور
يقال شاة رقعاء اذا كان فى جنبيها بياض و صغريسى پك كوچك عورته دينور يقال امرأة رقعاء اى لاعجيزة لها ورقعاء
عامر باهلينك قسراغى اسميدر وبون عورته دينور يقال امرأة رقعاء اى حمقاء ﴿اليرقوع﴾ يعفور وزننده پك آجلغه
دينور يقال جوع يرقوع اى شديد ﴿الرقيع﴾ اميروزننده و﴿المرقعان﴾ مرتبان وزننده احمق وشاشقين كمسه يه اطلاق
اولنور كويا كه عقل وادراكى يمالى ياخود يمايه ومرمّته محتاجدر مؤنثى رقعاء ومرقعانه در يقـال رجل رقيع
ومرقعان اى احمق وامرأة رقعاء ومرقعانة ورقيع فلكه على قول اوّلكى فلكه دينور ظاهرا هربرى اوستنده كى
فلكه نسبتله اورلمش يامه منزلنده اولديغيچون ﴿رقاع﴾ قطام وزننده و﴿الرقاع﴾ سحاب وزننده وكتاب وزننده
يامه يه دينور رقعه معناسنه ﴿الارتقاع﴾ افتعال وزننده يرتق ثوب يماتمق معناسنه در بومناسبتله برنسنه دن مبالاتله
متأثر اولمقده استعمال اولنور ومنه تقول *ماترتقع منىّ يافلان برقاع ورقاع* ورقاع اى ماتكترث لى ولاتبالى اولاتقبل
مما انصحك به شيئا يعنى سنك درونكده بنم اصلا وقع وحيثيتم يوقدر بنم طرفه قطعا مبالات ايلميوب بنى انسان يرينه
قومزسن ياخود بنم بوقدر پند ونصيحتمدن بربنى اسلميوب قبول ايلمزسن ديمكدر ﴿الرقاعة﴾ سحابه وزننده حمق
وبلاهت معناسـنه در يقال به رقاعة اى حمق ﴿الارقاع﴾ همزه نك كسريله حماقته دائربر ايش ايشلمك معناسنه در
يقال ارقع الرجل اذا جاء بالرقاعة وثوبك يامه اوره جق وقتى كلوب چاتمق معناسـنه در يقال ارقع الثوب اذا
حان له ان يرقع ﴿الاسترقاع﴾ بودخى ثوبك يامه اوره جق وقتى كلوب چاتمق معناسنه در يقال استرقع الثوب اذا
حان له ان يرقع ﴿الترقّع﴾ تفعل وزنـنده رنج وامكله مال كسب ايلك معناسـنه در يقال فلان يترقع اى يتكسب
﴿المرقع﴾ معظم وزننده اسمادندر طارق بن المرقّع ومرقّع بن صيفىّ الحنظلىّ تابعيندندر ﴿المراقعة﴾ مفاعله وزننده
ادمان خمر ايلك معناسـنه در معاقره دن مقلوبدر يقال راقع الخمر قلب عاقر ﴿الركوع﴾ قعود وزننده نماز قيلمق

(معناسنه دركه)

معناسنه درکه معنای آیتدن مأخوذدر جزؤیت وکلیت علاقه سیله یقال رکع المصلی رکعة ورکعتین وثلاث رکعات
رکوعا من الباب الثالث اذا صلّی و بیرلکدن بل اکلمك یاخود یوز اوزره قپانمق معناسنه درکه اصل معنادر
یقال رکع الشیخ اذا انحنی کبرا اوکبا علی وجهه * شارحك بیانی اوزره رکوع انحنا معناسنه موضوع اولوب
بعده عرف شرعده قیام عقبنده اولان رکن مخصوصه که قیامده بعد تکمیل القرأة ایکی آوچلری دیزلرینه کلمك
یاخود آرقه سی دوبدوز اولمق وجهیله اکیلمکدن عبارتدر استعمال اولندی وکاه اولورکه جزؤیت وکلیت
علاقه سیله نمازده اطلاق اولنورکه مجاز بمرتبتین اولورنته که رکوعی متضمن اولان هرقومهٔ مخصوصه سنه
رکعه اطلاق اولنور انتهی * ورکوع برآدم حال ومال صاحبی ایکن ادبار و فلاکت ظهوریله حالی منکوس وفقیر اولمق
معناسنه مستعملدر یقال رکع فلان اذا افتقر بعدغنی وانحطت حاله ونمازده رکوع وجه مذکور اوزره اکیلمکدن عبارتدر
یقال رکع المصلی فی الصلوة اذاخفض رأسه بعدقومة القراءة حتی تنال راحتاه رکبتیه اوحتی یطمئنّ ظهره ﴿الراکع﴾
مطلقا باشی یره اکوب اکیلان شخصه دینور یقال هوراکع ای خافض رأسه ﴿الرکاع﴾ شدّاد وزننده بنو سمّاکدن
زیدبن عباسك فرسی اسمیدر ﴿الرکعة﴾ غرفه وزننده درین دره کبی چقور یره دینور یقال وقع فی رکعة من الارض ای
فی هوّة ﴿الرمعان﴾ فتحاتله برآدمك برونی اوینامق معناسنه درکه طارغنلقدن اولور رمع انفه رمعانا من الباب الثالث
اذا تحرّك یعنی من الغضب وال ایله اشارت ایلمك معناسنه در یقال رمع بیدیه اذا اومأ و طوغورمق معناسنه در یقال
رمعت بالصبیّ اذاولدته وکوز یاشی دوکمك معناسنه در یقال رمعت عینه بالبکاء اذا سالت وسلکمك معناسنه در
یقال رمع رأسه اذانفضه ورمع ورمعان سرعتله یوریمك معناسنه در یقال رمع فلان رمعا ورمعانا اذا سار سریعا
﴿الرمّاعة﴾ مبالغه بنیه سیله دبره دینور است معناسنه در وچوجقلرك باشلرنده بنقلده یق تعبیر اولنان یومشغه
دینورکه قلدایوب اوینار یافوخ معناسنه در ﴿الرامع﴾ باشنی کاه یره اکوب کاه قالدرر اولان کمسه یه دینور تقول
رأیته رامعا ای یطاطئ رأسه ثم یرفعه ﴿رماع﴾ غراب وزننده برموضع آدیدر وشول وجعه دینورکه قویدن صو
چکن کمسه نك اکیلمکدن آرقه سنه عارض اولوب صو چکمکدن کندیسنی آلیقور یقال رمع الساقی علی المجهول
اذا اصابه الرماع وعورت قسمنك بظرینه یعنی لحم زائدینه مرض اصابت ایلمکدن چهره سنه عارض اولان تغیر
وصاریلق عارضه سنه دینور یقال ظهر فی وجهها الرماع وهو اصفرار وتغیر فی وجه المرأة من داء یصیب
بظرها ﴿الرمع﴾ فتحتینله بودخی رماع کبی عارضهٔ مذکوره یه دینور و بومعناده مصدر اولور یقال رمعت المرأة
رمعا من الباب الرابع اذا اصابها الرماع ﴿الترمیع﴾ رمع معناسنه در یقال رمّعت المرأة علی المجهول بمعنی رمعت
وبرنجی جانور قرنندن یاوریسی هنوز خلقتی ناتمام ایکن دوشورمك معناسنه در یقال رمّعت السبع اذا القت ولده
لغیرتمام ﴿رمع﴾ عنب وزننده یمنده برقریه آدیدر اشعریّون منزللریدر ابوموسی الاشعریّ رضی الله عنه اورادندر
﴿الرمعة﴾ غرفه وزننده پاره وقطعه معناسنه در یقال رمعة من نبت وغیره ای قطعة منه ﴿رمع﴾ فتحتینله ورائك
حرکات ثلاثیله برموضع آدیدر ﴿الیرمع﴾ یمنع وزننده اطفالك پرلاغج دیدکلری اویونجق اسمیدر حرکت معناسندندر
یقال یلعب الصبیّ بالیرمع ای الخذروف وبرکونه طاشه دینورکه بغایت یومشق اولمغله برنسنه ایله اورلدقده
اون کبی خرداولور ومنه تقول العرب ترکته یفتّ الیرمع ای مغموما منکسرا ﴿المرمّع﴾ معظم وزننده باطل وبیهوده
نسنه یه دینور یقال اتی بمرمّعات الاخبار ای بالباطل ﴿المرمّعة﴾ محدّثه وزننده بیابانه دینور مفازه معناسنه
﴿الترمّع﴾ تفعل وزننده برکسه طارغنلقدن بری اوته قلقل اوینامق یاخود وجودی دترمك معناسنه در یقال
ترمّع الرجل اذاتحرّك اوارعد غضبا ومنه تقول العرب دعه یترمّع فی طمته ای یتسکع فی ضلاله اویتلطخ فی خرئه
فی الاصل طمه طانك ضمیله صویك طاشقنلغنه دینور بوراده فرط غیّ وضلالدن کنایه اولمغله فلانی کندی غیّ
وضلالنده حیرتله اولطه چالەرق حالنه قودیمکدر بعضلر طمه یی نجس وعذره معناسنه حمل ایلمکله کندی مردارنده
یاله چالەرق بوشلیوب ترك ایله دیمك اولور ایکیسنده دخی ترمّع قلدانمق معناسنه در ﴿الرنوع﴾ رکوع وزننده
برنسنه نك لونی بوزیلوب پژمرده وبی تاب وطراوت اولمق معناسنه در یقال رنع لونه رنوعا من الباب الثالث
اذاتغیّر وذبل وضمر وطوار باشی ایله سینکلنمك معناسنه در یقال رنعت الدابة اذاطردت الذباب برأسها ولعب
ایلمك معناسنه در یقال رنع فلان اذالعب ﴿الرانع﴾ لاعب معناسنه در یقال هم رانعون ای لاعبون ﴿المرنعة﴾
مرحله وزننده لعب ارالغنده اولان غریو وفریاده دینور ووسعت حال وغناویسار معناسنه در ومنه یقال للحمقاء
اذا اثرت وقعت فی مرنعة فعیشی یعنی برحمق وبلاهتلو عورت ثروت ویساره نائل اولسه اکا کلام مزبوری ایراد
ایدرلرکه کمال اوزره رفاه حاله مظهر اولدك دلخواه اوزره عیش وصفا ایله دیمکدر ومنه المثل ایضا * ان فی المرنعة لکل

قوم مقنعة * ای غنی و مرنعه روضه و مرغزاره دینور و صیدو طعام و شرابدن بر بلوکه و برقطعه یه دینور و جنك
وخصومت مثللو حالات ایچون ناسك جمع اوله جقلری محلّه دینور ﴿ الترنیع ﴾ برکسه باشنی اویناتمق معناسنه‌در
یقال رنع رأسه اذا حرّکه ﴿ الروع ﴾ رانك فتحی و واوك سکونیله برنسنه‌دن قورقق معناسنه‌درکه بوندن قلب
بلمکلیوب اورکمك تعبیر اولنور یقـال راع منه یروع روعا اذا فزع وروع یمنده لحج قربنده بر بلده آدیدر وروع
قلبك حرارتی صوغومق معناسنه مستعملدر تقول هذه شربة راع بها فؤادی ای بردبها غلة روعی * شـارح
دیرکه قلبك صوسزلق حرارتی قورقدیغی کبی زائل اولمق لازمدر یاخود بوریع ماده‌سندندر و روع متعدی
اولور قورقتمق معناسنه یقال راعه اذا افزعه و برکسـه‌یی برمطبوع نسـنه عجبه کتورمك معناسنه‌در یقـال
راع فلانا اذا اعجبه و ثابت و برقرار اولمق معناسـنه‌در تقول راع فی یدی کذا اذا فاد ای ثبت ﴿ الارتیاع ﴾ افتعال
وزننده و ﴿ التروّع ﴾ تفعل وزننده بونلرده قورقق معناسـنه‌در یقـال ارتاع منه و تروّع بمعنی راع ﴿ الروعة ﴾
روضه وزننده بناء مره‌در و اسم اولور قورقویه دینور یقال فیه روعة ای فزعة و محبوب چهره سنده اولان عجب
و معجب حسن و ملاحت لایحه سنه دینورکه آن تعبیر اولنور یقال فی وجهه روعة ای مسحة من الجمال ﴿ الترویع ﴾
قورقتمق معناسنه‌در یقال روّعه اذا افزعه ﴿ الرواع ﴾ رانك ضمیله رجوع ایتمك معناسنه‌در یقال راع الشیء یروع
و یریع رواعا اذا رجع ﴿ رائعه ﴾ مکهّ ایله بصره میاننده برمنزل آدیدر علی قول امرّه ایله ضریّه بیننده بنی عمیله یه
مخصوص بر صو آدیدر یاخود بو بای موحده ایله‌در ﴿ دار رائعه ﴾ مکه‌ده برموضع آدیدر فخر عالم علیه السلام
حضرتلرینك والدهٔ ماجده‌لری مرقدی آنده‌در ﴿ رائع ﴾ شـهر مدینهٔ منوّره فنـالرنده یعنی شـهر اطرافندن
برمحلك اسمیدر بقیع کبی ﴿ الروّاع ﴾ شدّاد وزننده اسـامیدندر الروّاع بن عبد الملك وسلیمان بن الروّاع الخشنیّ
واحمد بن الرواع المصریّ محدّثلردر و رواع برخاتون اسمیدرکه ربیعة بن مقروم نام شـاعر قصیده‌لرنده آنکله
تشبیب و تغزّل ایدر ایدی علی قول بو غراب وزننده‌در ﴿ ابو روعه ﴾ ثمره وزننده جهینه قبیله‌سندن برکسه‌درکه
طرف حضرت نبوی‌یه وفادتله ورود ایلمشدر ﴿ الروع ﴾ رانك ضمیله قلب و فؤاد معناسنه‌در علی قول یورکده
قورقو عارض اوله‌جق محلّه دینور یاخود یورکده اولان نقطه‌یه دینورکه سواد القلب تعبیر اولنور و ذهن و عقل
و عاقله‌یه دینور و منه الحدیث ❊ انّ روح القدس نفث فی روعی انّ نفسا لن تموت حتی تستکمل رزقها فاتقوا الله
واجملوا فی الطلب ❊ یعنی جبریل امین بنم قلبمه یاذهنمه الهام ایلدیکه نفوس خلایقدن برنفس البتّه عالم دنیاده
رزق مقدّرینی استیفا و استکمال ایلمدکجه عقبایه عزیمت ایلمز پس سزلرده حق تعالادن اتّقا ایدوب طلب ارزاق
خصوصنده وجه شرعی وراه مرعی اوزره عمل و حرکت ایلیه‌سز ومنه الحدیث الآخر ❊ افرخ روعك
من ادرك افاضتنا هذه فقد ادرك ❊ یعنی الحج بوراده افرخ روعك فعل ماضی وفاعلدر افراخ لفظندندرکه
یمورطه‌دن یاوری چیقمق معناسنه‌در بعضلر روعك لفظنی رانك فتحیله روایت ایلدی یاخود همان روایت
فتحله‌در و بوجملهٔ اخباریه‌درکه انشا معناسنه‌در حاصل معنی یورککدن خوف و اضطرابك چقروب زائل
و منکشف اولسون وسن هردرلو امین و آسوده اول دیمك اولور و فی حدیث معاویة الی زیاد * لیفرخ روعك *
بالضمّ و بصیغة الامر الغائب ای اخرج الروع عن روعك و بوافرخت البیضة اذا اخرج الفرخ منها قوللرندن
مأخوذدر اکر بو فتحله اولسه روع قورقویه دیمکله قورقو یاریلوب ایچندن قورقو چیقسون دیمك اولور
قورقو ایسه محلی اولان قلبدن خروج ایدر حاصلی فتح روایتنه کوره فرخك بیضه‌دن خروجندن مأخوذ اولوب
بیضه‌نك فرخدن خلوی کبی قلبك همّ و خوفدن خالی اولسـون دیمکدر و ضمّله اولدیغنه کوره قلبك منکشف
اولوب خوف و اضطرابك امن و آسایشه مبدّل اولسون دیمك اولور کیده‌رك بو ترکیب انکشف قلبك معناسنده
مستعمل اولمشد و یقولون افرخ روعك علی الامر ای اسکن و أمن بودخی لازم معنا اولمغله امین و ساکن و مطمئنّ
البال اول دیمکدر * مترجم دیرکه عافاك الله و عفی الله عنك و افرخ روعك و ابیت اللّعن و تربت یداه و ثقل بالك و طوّل
بالك مقوله‌سی کلام بالجمله کلمات اثناسنده استعمال عرب‌در موقعنه کوره ایراد ایدرلر ﴿ رواعة الفؤاد ﴾ ثمامه وزننده
و ﴿ رواع الفؤاد ﴾ غراب وزننده آتش یورکلو پولاددل و جست و چالاك ناقه‌یه اطلاق اولنور یقال ناقة رواعة
الفؤاد و رواعه ای شهمة ذکیّة ﴿ الروعاء ﴾ حمراء وزننده شول قسراغه و ناقه‌یه دینورکه بغایت آتش دل و یورکلو
و جست و چالاك اوله یقال فرس و ناقة روعاء ای الحدیدة الفؤاد ﴿ الاروع ﴾ احمر وزننده و ﴿ الرائع ﴾ شول دلبره
دینورکه بغایت حسن و جمال صاحبی اولوب حسن چهره‌سی و ملاحت منظری تماشا ایدنلری عجبناك ایلیه
یاخود شجاعت و جلادتله خلق متعجب ایدن دلاوره دینور جمعی ارواع و روع کلور رانك ضمّیله ﴿ الروع ﴾ فتحتینله

(معنای)

معنای مذکوردن اسمدر ناسی اعجاب ایدن حسن وجماله یاخود اول کونه شجاعته دینور یقال رجل اروع
ورائع اذا کان فیه روع ای حسن وجهارة منظر یعجب الناس او شجاعة (الترویع) اتمکی یاخود خمیری کرکی کبی
یاغه باندرمق معناسنه در یقال روّع خبزه بالسمن اذا روّاه به (الارواع) همزه نك کسریله قیون وکچی قسمنی
آزارلمق معناسنه در یقال اروع الراعی بالغنم اذا لعلع بها وهو زجرلها (المروّع) معظم وزننده شول آدمه
دینورکه درونه صدق فراست القا اولنور اوله یعنی فکر سلیم وذهن مستقیم صاحبی اولمغله ظنّ وفکر وفراستی
همیشه راست ومصیب اوله علی قول دائما صوابه ملهم اولوب اصلا ذهنی ورأیی خبط وخطایه منصرف اولمیه
یقال رجل مروّع اذا کان یلقی فی صدره صدق فراسة او یلهم الصواب (الریع) بیع وزننده و (الریوع) قعود
وزننده و (الریاع) کتاب وزننده و (الریعان) فتحاتله برنسنه برکتلنوب آرتمق معناسنه در یقال راع الشیٔ یریع
ربعا وریوعا وریاعا وریعانا اذا نما وزاد ورجوع ایلمك معناسنه در یقال راع عنه اذا رجع واکین دلخواه اوزره
اوکمق معناسنه در یقال راعت الحنطة اذا زکت وریع هرشیئك آرتمه سنه دینور خمیر واون وتخم مقوله سنك
نما بولوب آرتمسی کبی وبعض برنج اولورکه برآوجی بر تنجره پلاو اولوریقال فی العجین ریع ای فضل وریع بادیه ده
سراب اوینامق معناسنه در یقال یریع السّراب ریعا اذا اضطرب وقورقمق معناسنه درکه واوی ویائی اولور
یقال یریع منه ای یفزع وهرشیئك اوّلنه دینورکه کورلکی وفضل واقبالی حالتی اولور ریعان دخی دینور کاسیذکر
وریع الدروع جنك اثوابندن زرهك یکلرندن اولان زیاده سنه دینورکه ال اوزرندن پرمقلره قدر کلور یقال
حذف ریع درعه وهو مافضل من کمها وریع الضحی قوشلق وقتنك بیاضندن ولطافت وحسن بریق وانجلاسندن
عبارتدر تقول اعجبنی ریع الضحی ای بیاضه وحسن بریقه وریع رجوع معناسندن مصدر بمعنی مفعول اولور
کیرو دونمش نسنه یه دینور مکتوب وخبر جوابی کبی یقال لیس له ریع ای مرجوع (الاراعة) همزه نك کسریله
بودخی اکین وغله اوکوب کورلنمك معناسنه در یقال اراعت الحنطة اذا زکت وبرآدمك غلالی نما بولوب
آرتمق معناسنه در یقال اراع القوم اذا راع طعامهم ودوه نك اولادلری چوغالوب خیر وبرکت بولمق معناسنه در
یقال اراعت الابل اذا نمت وکثر اولادها (الریع) رانك کسری وفتحیله مرتفع ارضه دینور علی قول ایکی طاغ
ارالغنده اولان آچق یوله علی رأی مطلقا یوله یاخود طاغده اولان آچق دره یولنه دینور تقول رأیتهم فی ریع
وهو المرتفع من الارض اوکلّ فجّ اوکلّ طریق او الطریق المنفرج فی الجبل ویوکسك طاغه دینور یقال نزلوا
فی ریع ای جبل مرتفع مفردی ریعه در وهر یوکسك یردن دره یه آقان آقندی یه دینور وریع رانك کسریله صومعه یه
دینور وکوکرجین برجنه دینور ویوکسك اویوکه دینور تقول نزلنا فی ریع ای فی تلّ عال وعمرو بن عصمك فرسی
اسمیدر (الریعان) ریحان وزننده ریع کبی هرشیئك اوّل وابتدارینه دینورکه کورلکی وفضل وفراوانلغی
حالتیدر یقال ذهب ریع الشباب وریعانه ای اوّله وافضله وریعان بر بلده یاخود برجبل آدیدر وبر رجل اسمیدر
(الریعة) رانك کسریله بری برینه منضمّ وملتحق اولمش جماعت انسانی یه دینور یقال جاءت ریعة من الناس
ای جماعة قد انضموا (رایع) ابن عبدالله المقدسیّ درکه محدّثدر (ریاع) کتاب وزننده بوموضع آدیدر (المریاع)
محراب وزننده تیز سود ویرر اولان علی قول تیز سمورر اولان یاخود مرعایه کندی باشنه کیدوب کلور اولان ناقه یه
دینور یقال ناقة مریاع اذا کانت سریعة الدرّة او سریعة السمن او تذهب فی المرعی وترجع بنفسها (الریعانة)
ریحانه وزننده سودی چوق ناقه یه دینور یقال ناقة ریعانة اذا کانت کثیرة اللبن (التریّع) تفعل وزننده اکلنوب
طورمق معناسنه در یقال تریّع الرجل اذا تلبث وتوقف ومتحیّر اولمق معناسنه در یقال تریّع فلان اذا تحیّر
وچولده سراب بری اوته اوینامق معناسنه در یقال تریّع السراب اذا جاء وذهب وناس بریکمك معناسنه در یقال
تریّع القوم اذا اجتمعوا (الاستراعة) بودخی متحیّر اولمق معناسنه در یقال استراع الرجل اذا تحیّر (التریيع) ناس
بریکمك معناسنه در یقال ریّع القوم اذا تجمعوا (المتریّع) اسم فاعل بنیه سیله شول کمسه یه دینورکه کورشجی کبی
دائما بدنی ادهانله یاغلیوب مصیقل ایدر اوله وبو اعراب بادیه کاریدر یقال رجل متریّع ای متزلّق یصبغ
نفسه بالادهان

فصل الزای

(الزبیع) امیر وزننده شول کمسه یه دینورکه غضبه کلدکده
خصمنی پایمال وخاکسار ایدر اوله یقال رجل زبیع ای مدمدم فی الغضب بعض نسخه ده بنه دال مهمله
ایله المدموم واقع اولمغله نهایت درجه ده غضبان دیمك اولور وبونلر کویاکه زوبعه دن مأخوذلردر
(الزوبعة) جوهره وزننده برشیطانك علی قول جنّ طائفه سنك بررئیسلرینك اسمیدر قصرغه تعبیر اولنان
روزکاره که مختلف روزکارلرك تصادمیله دونوب بوریله رق عمود کبی هوایه آغوب چیقار زوبعه اطلاق

بوجهتدندركه آنده برشيطان مارد واردر ديرلر واكا امّ زوبعه وابوزوبعه دخى ديرلر ﴿الزوبع﴾ جوهر وزننده
يك بودور آدمه دينور لكن بو همان راء مهمله ايله‌در جوهری كرك لغتنده وكرك استشهاد ايلديكى روبه‌نك اشبو
* ومن همزنا عزّة تبركعا * على استه زوبعة وزوبعا * مشطورنده تصحيف وتشويش اولمشدر زيرا اصل روايت
صحيحه * ومن همزنا عظمة تلعلعا * ومن ابحنا عزّة تبركعا * على استه روبعة وروبعا * اولمقدركه رالرك اهماليله‌در
﴿زنباع﴾ زانك كسريله بر رجلك علميدر ﴿الزنباعة﴾ زانك كسريله جزمه‌نك وپاپوش مقوله‌سى اياق قابينك اوجنه
دينوركه بورنى اوله جقدر ﴿الترّبع﴾ تفعل وزننده بركسه‌يه كوجنوب طارغنلق پيدا ايلمك معناسنه‌در يقال تزبّع
لفلان اذا تغيظ له وبدخويلق ايدوب عربده وغوغا قوپرمق معناسنه‌در يقال تزبع الرجل اذا عربد وساء خلقه
واصلا طوغرى سويليوب دائمًا ناسى موذى ودلازار سوزلر ايله آزرده ايدر اولمق معناسنه‌در يقال تزبّع الرجل اذا
دام على الكلام الموذى ولم يستقم ﴿الزدع﴾ ردع وزننده جماع ايلمك معناسنه‌در يقال زدع الجارية زدعا من الباب
الثالث اذا جامعها ﴿المزدع﴾ منبر وزننده ايش كورمكده جست وچالاك وايشلك كاركذار آدمه دينور يقال رجل
مزدع اى سريع ماض فى الامر ﴿زربع﴾ جعفر وزننده ابن زيد بن كشوه اسميدر ﴿الزرع﴾ فرع وزننده ترلايه تخم
صاچمق معناسنه‌دركه اكين اكمك تعبير اولنور يقال زرع الرجل زرعا من الباب الثالث اذا طرح الحبّ والبذر
ونبات بتورمك معناسنه‌در يقال زرعه الله اى انبته وعربلر چوجغه حق تعالى نشو ونما ويروب اوكديروب
يتشدرسين ديه‌جك يرده زرعه الله تعالى ديرلر جبره معناسنه وبركسه فقير ايكن ثروت وسامان بولسه زرع له بعد
شقاوة ديرلر بناى مجهول ايله اصاب مالا بعد حاجة معناسنه وزرع ولده اطلاق اولنور يقال له زرع اى ولد واكلمش
اكينه دينور مزروع معناسنه جمعى زروع‌در يقال راع زرعه اى مزروعه ﴿الازدراع﴾ همزه‌نك ودالك كسريله
بودخى اكين اكمك معناسنه‌در يقال ازدرع الرجل بمعنى زرع بونك اصلى ازترع ايدى افتعل وزننده تاء حرفى
مهموسه‌دن وزاى معجمه مجهوره‌دن اولمغله التيام ايچون تايى مجهوره‌دن اولان داله ابدال ايلديلر ﴿المزرعة﴾ ميمك
فتحى ورانك حركات ثلاثيله و﴿المزدرع﴾ ميمك ضمى ودالك فتحيله ترلايه دينور يقال هذه مزرعة فلان ومزدرعه
اى موضع زرعه ﴿الزريعة﴾ سفينه وزننده اكلمش تخمه دينور مزروعه معناسنه ﴿الزرّيع﴾ سكيت وزننده اكينى
بچركن دوكيلان دانه‌لردن كله جك سنه بتن اكينه دينور يقال فى ارضه زرّيع كثير وهو ماينبت فى الارض المستحيلة
مما يتناثر فيها ايّام الحصاد ﴿الزرعة﴾ غرفه وزننده اكيله جك تخمه دينور تقول اعطنى زرعة ازرع بها ارضى وزرعه
بر رجل آديدر ﴿زريع﴾ زبير وزننده ﴿زرعان﴾ سحبان وزننده ﴿زرعان﴾ عثمان وزننده اسامئ رجالدندر ﴿زارع﴾
بر كلبك آديدر كلابه اولاد زارع اطلاقى اكا مبنيدر ﴿زراع﴾ غراب وزننده اسامئ رجالدندر محمد بن مكى بن زراع
امام فربرى رحمه الله حضرتلرندنكه راوئ امام بخاريدر صحيح بخارى روايت ايلمشدر ﴿المزروعان﴾ بنى كعب
جماعتندن كعب بن سعد ايله مالك بن كعب نام كمسه‌لردر ﴿الزرّعة﴾ زانك حركات ثلاثى ورانك سكونيله وحركاتله
جائزدر اكين اكه‌جك واكين اككه صالح اوله جق يره دينور يقال ما فى الارض زرعة اى موضع يزرع فيه ﴿الازراع﴾
همزه‌نك كسريله اكين بوى بوس سوروب اوزامق معناسنه‌در يقال ازرع الزرع اذا طال وبركسه‌يه اكين اكمك
ممكن اولمق معناسنه‌دركه مراد اكين صاحبى اولمقدر يقال ازرع الناس اذا امكنهم الزرع ﴿المزارعة﴾ مفاعله وزننده
اكينجيلك وجهيله معامله ايلمك معناسنه‌دركه مثلا برى ترلا وتخم ويروب آخرى ايشلمك وجهيله اولان معاملهٔ
شركت كبى يقال زارعه اذا عامله على الارض ببعض ما يخرج منها ويكون البذر من مالكها ﴿التزرّع﴾ تفعل وزننده
شرّ وكريهه‌يه آتيلوب قوشمق معناسنه‌در يقال تزرّع الى الشرّ اذا تسرّع ﴿ابوزرعه﴾ زانك ضميله دمشقى
بر محدّث مشهوردر ﴿الزعازع﴾ زايك فتحيله شهر عدن قربنده بر بلده آديدر وزعازع محن وشدائد دهره اطلاق
اولنور زعزعه‌دن مأخوذدر يقال نزلت بهم زعازع الدهر اى شدائده ﴿الزعزعة﴾ زلزله وزننده روزكار اغاج
مقوله‌سنى صرصوب ارغلامق معناسنه‌در على قول مطلقا صرصوب ارغلامق معناسنه‌در يقال زعزعت
الريح الشجر ونحوها اذا حرّكتها اوكل تحريك شديد ﴿الزعزع﴾ فدفد وزننده و﴿الزعزعان﴾ و﴿الزعزاع﴾ زالرك
فتحيله و﴿الزعازع﴾ علابط وزننده شول يله دينوركه طوقنديغى نسنه‌يى صرسوب ارغلار اوله يقال ريح
زعزع وزعزعان وزعزاع وزعازع اذا كانت تزعزع الاشياء وزعزع ايكى طرفه ارغلانه‌رق يورويشه دينور
يقال سير زعزع اى فيه تحرّك ﴿الزعزاعة﴾ زانك فتحيله سواريسى چوق عسكره دينوركه دريا كبى چالقنه‌رق
كيدرلر يقال كتيبة زعزاعة اى الكثيرة الخيل ﴿المزعزع﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله پالوذه‌يه دينور دتره ديكى ايچون
﴿التزعزع﴾ ارغلانمق معناسنه‌در يقال تزعزع الشئ اذا تحرّك ﴿الزقع﴾ زانك فتحى وقافك سكونيله و﴿الزقاع﴾

(زانك)

زانك ضميله حمارك شدتله اوصورمق معناسنه‌در يقال زقع الحمار زقعا وزقاعا من الباب الثالث اذا
ضرط اشد مايكون وخروس اوتمك معناسنه‌در يقال زقع الديك اذا صاح (الزقاقيع) زانك فتحيله ككليك قوشنك
ياوريلرينه دينور زعاقيق لفظندن مقلوبدر (الزلنباع) زانك ولامك كسريله سرطراط وزننده دائما ناسه بدسوزلر ايله
تعرض ايدر اولان كمسه‌يه دينور يقال رجل زلنباع اى منذرئ بالكلام (الزلع) فتحتينله اياغك يوزنده وطبانندە
واللك يوزنده اولان چتلاغه دينوركه يالين يوريمكدن وصوغوقدن اولور على قول مطلقا بدنك دريسنده اولان
چتلاغه دينور وبو معناده مصدر اولور يقال زلع قدمه وكفه زلعا من الباب الرابع اذا تشقق ظاهرهما اوهو تفطر
الجلد ويارە آزتمق معناسنه‌در يقال زلعت جراحته اذا فسدت (الزلعة) فتحاتله آزيدوب تباه اولمش يارەيه دينور
يقال به زلعة اى جراحة فاسدة (الزلع) منع وزننده خدعه ودوباره ايله برنسنه‌يى قاپمق معناسنه‌در يقال زلعه زلعا
من الباب الثالث اذا استلبه فى ختل واياغى آتشله ياقمق معناسنه‌در يقال زلع رجله بالنار اذا احرقها (الازدلاع)
ازدراع وزننده بودخى رنك وخدعه ايله برنسنه‌يى قاپمق معناسنه‌در يقال ازدرع الشئ اذا استلبه فى ختل
وبركمسه‌نك حقنى كسمك معناسنه‌در يقال ازدلع حقه اذا اقتطعه (الزيلع) صيقل وزننده برنوع قاطر بونجغنه دينوركه
يلان باشى ديدكلرى اوله‌جقدر وزيلع ساحل بحر حبشه‌ده بر بلده آديدر (الزولع) جوهر وزننده اوكچه‌لرى
چتلامش آدمه دينور يقال رجل زولع اى متشقق الاعقاب (المزلع) معظم وزننده طبانك دريسى اتندن صويلمش
آدمه دينور يقال رجل مزلع اذا كان قد انقشر جلد قدمه (التزلع) تفعل وزننده اياغك دريسى يارلوب
چتلامق معناسنه‌در يقال تزلع جلد قدمه اذا تشقق وتكسر (الازلاع) همزه‌نك كسريله بركمسه صوكنده
كندى المق ايچون برآدمى برنسنه‌يه تحريص واطماع ايلمك معناسنه‌در يقال ازلعه اذا اطمعه فى شئ
يأخذه (الزمعة) فتحاتله شول خرده مهريه دينوركه چتال طرنقلو حيوانك طرنقلرينك اكسه‌لرنده اولور
على قول قيون وكچى طرنقلرينه شبيه برزائد نسنه‌دركه بيلكچه‌لرنده اولوب هر اياقلرنده ايكيشر دانه اولوركه ياكه
بوينوز پارچه‌سندن خلق اولنمش كبى وعلى رأى قيونك وآهونك وطوشانك اياقلرينك اكسه‌لرنده صارقان تويلره
دينور جمعى زمع وجمع الجمعى زماع كلور زانك كسريله ويوكسكدن اولان صو آقنديسنه دينور على قول شعبه‌دن
دون اولان آقنديه دينور وشعبه تلعه‌دن دون اولور ياخود زمعه سيل قريبى اولميان كوچك يوكسك آقنديه
دينور ياخود اوتوراقلى يره دينور جمعى ازماع كلور (الزمع) فتحتينله كوچك وطاره‌جق صو آقنديلرينه دينور
يقال ارض فيها زمع اى مسائل صغيرة ضيقة وسفله واراذل ناسه دينور يقال هو من الزمع اى رذال الناس ودابه‌نك
طرنغندن يوقرى اكسه طرفندن طپوقلرى اوزره صارقان تويلره دينور وضعيف سيل صوينه دينور وشول
دترتمكه شبيه حالته دينوركه بركمسه برايشه صميمى عزم ايلسه انديشه‌دن ياخود نشاطدن عارض اولور يقال
اصابه زمع وهو شبه الرعدة تأخذ الانسان يعنى من الخوف او النشاط عند عزمه فى الامر وآصمه چبوغنك صالقم
طوغه‌جق يرلرنده ظهور ايدن دوكومله‌ده دينوركه كوز تعبير اولنور يقال بدت زمع الكرم اى ابن تكون فى مخارج عناقيده
وپرمقده اولان زياده‌يه دينور مثلا التى پرمق اولمقدر يقال فى اصبعه زمع اى زيادة وبرنسنه‌دن دهشتلنوب خوف
ايلمك معناسنه‌در يقال زمع منه زمعا من الباب الرابع اذا دهش منه وخاف وزمع اسم اولور زماع كبى كما سيذكر
(الازمع) احمر وزننده پرمغى زائده آدمه دينور يقال رجل ازمع اى زائدة الاصبع وداهيه‌يه وامر عظيم ومنكره
دينور يقال اصابه الازمع اى الداهية والامر المنكر جمعى ازامع كلور (الزمع) كتف وزننده شول آدمه دينوركه
غضبناك اولدقده همان كنديسنه ايشه‌مك ياخود كوزلرندن ياش آقمق عارض اولور يقال رجل زمع اذا غضب
سبقه البول او الدمع (الزمّع) سكر وزننده برنوع آرى‌يه دينوركه ايكنه‌سى اولمز تقول رأيت زمّعا اى زنبورا
لا ابرة له وتنبل وكران طبيعت كمسه‌يه دينوركه برايشه چابك دپرنمز اوله يقال رجل زمّع اذا كان لا يخف للحاجة
(الزمعة) غرفه وزننده اوتلق پارچه‌سنه دينور يقال ارض فيها زمعة من النبت اى قطعة (الزمعة) طلحه وزننده
وحركاتله زبانزده در ام المؤمنين سوده‌نك وبرادرلرى عبدك كه اجلهٔ صحابه دندر پدرلرى اسميدر رضى الله عنهما
(الزمّاعة) رمّاعه وزننده ومرادفيدركه تازه چوجغك تپه‌سنده بنقلده يق ديدكلرى يومشق واويناق يره دينور
(الزمعىّ) شمعىّ وزننده خسيس وناكسه دينور يقال رجل زمعىّ اى خسيس وچابك طاريلور اولان تيزمشرب
آدمه دينور يقال رجل زمعىّ اى سريع الغضب وبغايت زيرك وعيّار آدمه دينور يقال رجل زمعىّ اى داهية
(الزميع) اميروزننده جست وچالاك آدمه دينور يقال رجل زميع اى سريع وشول بهادر ودليره دينوركه برخصوصه
عزم ومباشرت ايلدكده تثبت وتجلد ايدوب اندن اصلا رجوع وانصراف ايلميه يقال رجل زميع اى شجاع يزمه

بالامر ثم لا ينثني ورأى وتدبيرى كوزل ومتين اولوب امور ومصالحه جدّ واقدام ايدن كاركذار آدمه دينور يقال
فلان زميع اى جيّد الرأى مقدم على الامور جمعى زمعاء كلور كرماء وزنده ﴿ الزماع ﴾ سحـاب وزنده بو ايكى
معنـالردن اسملردر يقـال فيه زماع اى شجاعة لا يثنى من امر قداز مع عليه كذلك فيه جيـادة الرأى اقدام
على الامور وزماع سحاب وكتاب وزنلرنده وزمع جبل وزنده برايشه عزم واقدام ايله نفوذ ايلمكه دينور يقال له
زماع وزماع اى مضاء فى الامر وعزوم عليه وزماع سحاب وزنده زموع آتيدن اسميدر برايشده ابراز اولنـان
سرعت وشتابه دينور ﴿ الزموع ﴾ صبور وزنده سريع وعجول آدمه دينور يقال رجل زموع اى سريع عجول
بين الزماع وسكردركن آديملرينى صيق صيق اتان طوشانه دينور كويا كه زمعه لرى اوزره سكردر اولديغيچون
ياخود اينه يقلشدقده ايزينى بلورسز ايتمك ايچون زمعه لرى اوزره يوريمكله اطلاق اولندى على قول زموع
يك جست وسبكپا طوشانه دينور يقال ارنب زموع اذا كانت تقـارب عدوها او السريعة النشيطة ﴿ الزمعان ﴾
فتحاتله طوشان چاپكلك ايلك معناسنه در يقال زمعت الارنب زمعانا من الباب الثـالث اذا خفّ واسرع وآغر
وآهسته يوريمك معنـاسنه اولمغله ضدّ اولور يقـال زمع اذا مشى بطيئا * مؤلفك مقتضاى عبـارەسى معنـاى
ثانى مطلق اولمغله ضدّيتى ظاهر دكلدر ﴿ الازماع ﴾ همزەنك كسريله برخصوصه جمعيت قلبله صميمى عزم ومباشرت
ايلك ياخود وجها من الوجوه رجوع ايلميوب انفـاذنى تصميم جهتيله عزيمت ايلك معناسنه در تقول ازمعت
الامر وعليه اى اجمعت او ثبّت عليه ونبات هموار بتيوب بعضى بعضندن بويلو واتلو اولەرق بلوك بلوك ظهور
ايلك معناسـنه در يقـال ازمع النبت اذا لم يستو العشب كلّه بل قطع متفرّقة بعضهـا افضل من بعض واصمه
قوللرينك صالقم بته جك دكەلرى قباروب بيوملك معناسنه در يقال ازمعت الحبلة اذا عظمت زمعتها ﴿ التزميع ﴾
ازماع ايله معناى اوّلده مرادفدر تقول زمّعت الامر وعليه بمعنى ازمعت وناتمام ياورى دوشورمك معناسنه در يقال
زمّعت الناقة اذا رمّعت ﴿ المزمّعة ﴾ محدّثه وزنده بركونه جماع ايلمكه دينوركه طرفين زمعه لرى اوزره قالقه رق
اولان جماعدن عبـارتدر پس دوابّه مخصوص اولور ﴿ زنجع ﴾ قنفذ وزنده ذى الكلاع قبيله سندن منشعب
برقبيله در ﴿ الزوع ﴾ زانك فتحى وواوك سكونيله راكب دوه يكچه يوريمك ايچون يولارينى سلكوب اويناتمق
معناسـنه در يقـال زاع البعير يزوع زوعا اذا حرّكه بزمامه ليزيد فى السير وبرنسنه يى برطرفه اكك معنـاسنه در
يقـال زاع الشئ اذا عطفه وقاوندن وقرپوزدن بردليم كسمك معنـاسنه در يقـال زاع له زوعة من البطيخ
اذا قطعه له قطعة وبرنسنه يى اليله كنديه طوغرى چكوب كتورمك معناسـنه در يقـال زاع الثريد وشبهه
اذا اجتذبه بكفه وسكيردن ات زائل اولمق معناسنه در يقـال زاع لحمه اذا زال عن العصب ﴿ الزاعة ﴾ ساعه
وزنده مملكت ضابطلرينه دينور يقال هم زاعة اى شرط وبوساده وقاده كبى جمعدر جست وچالاك معناسنه ندر
﴿ الزوعة ﴾ زانك ضميله قوريمغه يوز طوتمش چايرلق پارچه سنه دينور لمعه كبى وات پارچه سـنه دينور قزه كبى
وجست وچالاك وخفيف الروح آدمه دينور جمع جنسى زوع در ﴿ زوع ﴾ نوع وزنده برخاتونك اسميدر ﴿ الزوع ﴾
زانك ضميله و ﴿ الزوع ﴾ صرد وزنده اورمجكه دينور تقول ادفع الزوع والزوع عن البيت اى العنكبوت
﴿ التزويع ﴾ دوەلرى سمتدن سمته چويروب دوندرمك معنـاسنه در يقال زوّع الابل اذا قلبهـا وجهة وجهة
وروزكار سپوروب هوايه اوچورديغى توزنديلر ارالغنده طاغيدوب توزتمق ايچون اوتلقلرى برارايه طوپلمق
معناسنه در يقال زوّعت الريح النبت اذا جمعته لتفريقها ايّاه بين ذراه ﴿ الزهنعة ﴾ دحرجه وزنده خاتونى تزيين ايلك
معناسنه در يقال زهنع المرأة اذا زيّنها ﴿ التزهنع ﴾ تدحرج وزنده برلباسى كينوب حاضرلنمق معناسـنه در يقال
تزهنع الرجل اذا تلبس وتهيّأ تجز بعونه تعالى ﴿ فصل السين ﴾ ﴿ السبعة ﴾ سينك فتحى وبانك سكونيله
وقليلا فتحيله يدى عددك اسميدر مذكره مخصوصدر مؤنثى هـاسزدر يقال سبعة رجال وسبع نسوة بعضلر بانك
فتحه سيله اولمغى انكار ايلديلر زيرا فتحه ايله سبعه سابعك جميدر ديديلر كتبه وكاتب كبى ومن الامثـال * اخذه
اخذ سبعة * يعنى فلانى سبعه اخذ ايدركبى اخذ ايتدى بوراده سبعة لفظنك انصرافى وعدم انصرافيله مستعملدر
بونك اصلنده اختلاف ايلديلر بعضيلر اصلى سبعه در بانك ضميله بعده تخفيفـا اسكان اولنـدى ديديلر وسبعه
لبؤه دركه ديشى ارسلانه دينور زيرا ديشى ارسلان اركككندن چابك اولور وبعضلر ديديلركه برمارد وسيهكار كمسه
ايدى خلق بغايت دلكير ايتمكله برتقريب پادشاه عصرك پنجه سنه كرفتار اولوب اللرينى واياقلرينى قطع ايلدكدنصكره
صلب ايلمشدى من بعد آنك اخذ وتعذيب اولنمسنه تمثيل ايله * اخذه اخذ سبعة ولاعذبنه عذاب سبعة * ديديلر پس
بونده اخذ مفعولنه مضافدر على قول مزبورك اسمى سبع ايدى تحقير وتذليل اراده سيله هاء تانيث الحاق ايلديلر

﴿ فصل السين ﴾

یاخود بورادن سبعدن مراد عدد معهود اولمغله یدی آدمك اخذی کبی اخذ ایلدی دیمکدر و غیرمنصرف اولمسی
علمیت و تانیث علتلرینه مبنی در ﴿وزن سبعة﴾ برلفظدرکه انکله یدی مثقال مراداولور تقول اخذت منه مائة درهم
وزن سبعة یعنون به انّ کلّ عشرة منها وزن سبعة مثاقیل و جودان بن سعبه تابعیندندر و سبع رقة ایله رأس عین بیننده
برقریه آدیدر و قدس ایله کرك بیننده بر موضعدر انده یدی قیو اولمغله تسمیه اولندی و سبع محشرکاه قیامت اولان
موضعه اطلاق اولنور ومنه الحدیث ﴿من لها یوم السبع﴾ ای من لها یوم القیامة و یعکر علی هذا قول الذئب یوم
لایکون لها راع غیری والذئب لایکون راعیا یوم القیامة او اراد من لها عند الفتن حین تترك بلا راع نهبة للسباع فجعل
السبع لها راعیا اذهو منفرد بها او یوم السبع عید لهم فی الجاهلیة کانو ایشتغلون فیه بلهوهم عن کل شیء وروی
بضم الباء اشبو حدیثك تمامی بودر بیناع راع فی غنمه عدا علیها الذئب فاخذ منها شاة فطلبه الراعی حتی استنقذها
منه فالتفت الیه الذئب فقال له من لها یوم السبع یوم لایکون لها راع غیری یعنی مبعث حضرت نبوی علیه الصلوة
والسلام هنکامنده برچوبان رعی اغنام ایدرایکن ناکاه برقورد برقیون قاپوپ فرار ایلدی چوبان اکسه سنه دوشوب
اقدام ایلیه رك براقدردقدنصکره اول قورد چوبانه متوجه اولوب کرچه سن شمدی اشبو طعمه م اوله جق قیونی
بکا یدرمیوب اخذ ایلدك لکن عجبا بندن غیری انلره چوبان اولمیجق یوم السبعده انلره کیم صاحب و حامی اوله جقدر
اهل حدیث بونك تفسیرنده برنیچه کونه توجیه ایلدیلر بعضلر سبع موضع حشر اسمی اولمغله یوم السبع یوم القیامة
معناسنه راجع اولور لکن بو توجیهی یوم لایکون لها راع غیری قولی ردّ ایدر زیرا یوم قیامتده ذئبك راعی اوله جغی
متصوّر دکلدر و بعضلر دیدیلرکه یوم مزبوردن مراد آخر زمانده ظهور ایده جك هرج و مرج و شدائد و اختلافات
عامّه درکه هرکس جان و باشی قیدینه دوشمکله دوابّ و مواشیسندن مشتغل اولمغین سوریلر چوبانسز مسیب
قالمغله سباع جنسنه عرضه و نهبه اوله جقلرینه اشارتدر و بعضلر دیدیلرکه یوم السبع زمان جاهلیتده عربلره
مخصوص بر یوم عید ایدی که انده مجموعی لهو و لعبه مشغول و مستغرق اولملریله مواشیلری مسیب قالدیغندن قوردلر
بلامزاحم قیونلره کیریشورلر ایدی ولفظ مزبور بانك ضمیله ده مرویدر و عربلر بغایت محنتلو و شدّتلو امر و حالته احدی
من سبع اطلاق ایدرلر کویا که عادقومنه نازل اولان یدی لیله دن یاخود حضرت یوسف علیه السلام زماننده اولان
یدی سنه قحط و شدتدن کنایه ایدرلر * قال الشارح ومنه انّ ابن عباس رضی الله عنه سئل عن مسئلة فقال احدی
من سبع ای امر شدید متفاقم و فرزدقك اشبو * وکیف اخاف الناس والله قابض * علی الناس والسبعین فی راحة الید *
بیتنده واقع تثنیه بنیه سیله سبعیندن مرادی سبع سموات ایله سبع ارضیندر و حسن بن علی بن وهب و بکر بن محمد بن
سهل و سهل بن ابراهیم و اوغلو احمد و حفیدی محمد السبعیون محدّثلردر ﴿السبع﴾ سینك فتحی و بانك ضمی و فتحی
و سکونیله یرتجی جانوره دینور حیوان مفترس معناسنه جمعی اسبع کلور افلس وزننده و سباع کلور سینك کسریله
و خاصة دیشی ارسلانه سبعه دینور بانك ضمیله لبؤه معناسنه * مؤلفك بصائرده بیاننه کوره یرتجی جانوره سبع اطلاقی
عدد معهود معناسندندر زیرا یدی عدد کامل اولدیغی کبی اول جانورلر دخی قوّتده کامل اولمغله انلره سبع اطلاق
اولندی و تغییر ایچون بانك حرکه لری دخی جائزدر * مترجم دیرکه بین الاعداد عدد سبع تام و کاملدر زیرا انده موجود
اولان وضع اعداد سائره ده یوقدر انکچون عربلر تعداده یدیدنصکره سکزه باشلدقده وصل ایتمیوب کویا که
جنس آخر اعتباریله واو ادخال ایدرلرکه نحویون اکا واو ثمانیه تعبیر ایدرلر و کمالنك صورتی بودرکه از جمله عدد
یازوج و یافرد اولور و یازوج مع الفرد اولور عدد سبعه بو معانینك مجموعنی متضمندر زیرا زوج اول ایکی و زوج ثانی
درت و زوج ثالث التیدر و فرد اول بر و ثانی اوچ و ثالث بشدر شمدی فرد اوّل اولان بر زوج ثالث اولان التی ایله جمع اولدقده
یدی اولور کذلك فرد ثانی اولان اوچ زوج ثانی اولان درت ایله جمع اولدقده یدی اولور و زوج اوّل اولان ایکی فرد
ثالث اولان بش ایله جمع اولدقده یدی اولور و واحد عدد اولمدیغنه کوره ابتداء فرد اوچ و ابتداء زوج درت اولور مجتمع
اولدقده یدی اولور کذلك یدیده درت و تر و اوچ شفع اولوب مجتمع اولدقده یدی عدد اولور بو جهتلردن یدی عدد
کاملدر و عند الحروفیین صاحب خواص در انتهی ﴿المسبعة﴾ مرحله وزننده یرتجی جانوری چوق یره دینور
یقال ارض مسبعة ای کثیرة السبع ﴿ذات السباع﴾ بر موضعدر ﴿وادی السباع﴾ رقه یولنده بر موضعدر مشاهیر
عربدن وائل بن قاسط حسب الطریق اورادن کیدرکن اسماء بنت وریم نام خاتونك چادرینه اوغرایوب ذاتنده
رعنا و اول اثناده تك و تنها اولمغله وصالنه قصد ایلك صددنده اولدقده مزبوره امتناع ایلیوب اکر بندن کف ید
ایلمز ایسك اسبعمی یعنی یرتجی جانورلرمی چاغررم دیدی وائل ای نکار بورادده سندن غیری برکسه کورنمیوب
جانورلرك قنده در دیدکده همان اسماء آواز بلند ایله یا کلب یا ذئب یا فهد یا دب یا سرحان یا اسد یا ضبع

یا نمردیوندا ایلدی مکر بونلرمز بوره نك اوغللرینك اسمی اولمغله همان طرف طرف دال تیغ سرعتله ظهور ایدوب كلدیلر
وائل بو كیفیتی كوردكده * مادری هذا الاّ وادی السباع * دیمكله من بعد اورایه وادی السباع اطلاق اولندی
﴿السبعیة﴾ غربیه وزننده بنونمیر یوردنده برصو آدیدر ﴿السبعون﴾ مراتب اعداددن یتمش عددك اسمیدر ومحمد بن
سبعون مكیّ الاصل مقرئ مشهوردر وعبدالله بن سبعون محدثیندندر ﴿سبعین﴾ حلب قضاسنده بر قریه آدیدر
سیف الدوله طرفندن شاعر مشهور متنبی‌یه بروجه مالكانه توجیه اولنمشیدی ﴿السبعان﴾ بانك ضمیله قیس
بلادنده برموضع آدیدر ﴿سباع﴾ كتاب وزننده اسمادندر سباع بن ثابت وسباع بن زید وسباع بن عرفطه اصحابدندر
﴿سبیع﴾ زبیر وزننده اسمادندر سبیع بن حاطب وسبیع بن قیس اصحابدندر ﴿سبیعه﴾ جهینه وزننده اسماء نسادندر
سبیعة بن الحارث وسبیعة بن حبیب صحابیه دندر ﴿السبع﴾ سینك كسریله دوه صوسزلغندن برصوسزلق اسمیدركه
یدنجی كون صویه كتومكدن عبارتدر خمس وربع كبی كه آنلرده دوه صوسزلغندندر ﴿السبع﴾ سینك ضمیله
و﴿السبیع﴾ امیر وزننده كسور تسعه دندركه یدی جزؤدن برجزؤك اسمیدر یقال اخذ سبع ماله وسبیعه ای جزءا
من سبعة وسبیع اسمادندر سبیع بن سبع همدان قبیله سندن بربطن پدریدر امام ابواسحق عمرو بن عبدالله التابعیّ
المحدّث السبیعیّ اندندر وكوفه ده برمحله آدیدركه نیچه محدّثلر اورایه منسوبلردر ﴿السبع﴾ طبع وزننده برجاعتك
یدنجیسی اولمق علی قول مالرینك یدیده برینی آلمق معناسنه در یقال سبع القوم سبعا من الباب الثانی والثالث اذا كان
سابعهم او اخذ سبع اموالهم وبرنجی جانوره اوق وقورشون آتمق یاخود قورقتمق معناسنه در یقال سبع الذئب
اذا رماه او ذعره وبرآدمه شتم ایدوب ناموسنه طوقنمق یاخود جانور كبی دیشلریله اصرمق معناسنه در یقال سبع
فلانا اذا شتمه ووقع فیه او عضه باسنانه وبرنسنه اوغورلمق معناسنه در یقال سبع الشیء اذا سرقه وقورد قیون
پارملق معناسنه در یقال سبع الذئب الغنم اذا افترسها وایپی یدی قات ایلك معناسنه در یقال سبع الحبل اذا جعله
علی سبع طاقات ﴿الاستباع﴾ افتعال وزننده بو دخی نسنه اوغورلمق معناسنه در یقال استبع الشیء اذا سرقه
﴿السباعیّ﴾ سینك ضمیله وجودی عظیم وطویل اولان اركك دوه‌یه اطلاق اولنور مؤنثی سباعیه دركویا كه هیكلی
یدی قاتدر یقال جمل سباعیّ وناقة سباعیة ای عظیم طویل ویقال رجل سباعیّ البدن وامرأة سباعیة اذا كان
كذلك ﴿الاسبوع﴾ اسلوب وزننده و﴿السبوع﴾ سینك ضمیله هفته‌یه دینوركه ایّام سبعهٔ معروفه در ویدی كرّه
ویدیشر معناسنه در ومنه الحدیث ﴿طاف بالبیت سبعا واسبوعا وسبوعا﴾ ای سبع مرّات * شارح دیركه بونلر روایتدر
وعند البعض سبوع سبعك جمعیدر ضرب وضروب كبی ﴿الاسباع﴾ همزه نك كسریله برآدمك دوه‌سی یدی كونده
برصویه كلمك معناسنه در یقال اسبع الرجل اذا وردت ابله سبعا ومواشی‌یه قورد اوشمق معناسنه در یقال اسبع
الرعیان اذا وقع السبع فی مواشیهم وچوجغی دایه‌یه ویرمك معناسنه در یقال اسبع ابنه اذا دفعه الی الظؤرة وبركسه‌یه
یرتیجی جانور اتی یدرمك معناسنه در یقال اسبع فلانا اذا اطعمه السبع ای لحم السبع وبرآدم كوله‌سنی نظر واعتباردن
اسقاطله مسیب ومهمل قلمق معناسنه در یقال اسبع عبده اذا اهمله ﴿المسبع﴾ مكرم وزننده مترف معناسنه دركه
تربیه وتأدیبندن اهمال اولنمغله خود سر اوله‌رق هواسنه قالمش كراهه علی قول نسبی نامعلوم كمسه‌یه یاخود
ولد زنایه یاخود اناسی وفات ایلمكله سائرلر امزرمش اولانه یاخود یدنجی بابایه قدر یاخود دردنجی بابایه قدر قول
جنسی اولانه یاخود یرتیجی جانورلر ایچره اهمال اولنمغله آنلر ایله نشو ونما بولدیغندن انلر كبی خبث ومضرّتله
مطبوع یاخود یدی ایلق طوغمش آدمه دینور یقال رجل مسبع ای مترف او دعیّ او ولد الزنا او مات امّه فرضعته غیرها
او من عبودیته الی سبعة آباء او الی اربعة اباء او من اهمل مع السباع فصار كسبع خبثا او المولود لسبعة اشهر كرچه
جمیع نسخه‌لرده او الی اربعة آباء عبارتیله مرسومدر لكن دقیقهٔ اربعیت منفهم اولدی ﴿التسبیع﴾ برنسنه‌یی
یدی قلمق معناسنه در یقال سبعه اذا جعله سبعة وبرنسنه‌یی یدی ركنلی ویدی كوشه‌لی ایلك معناسنه در یقال
سبعه اذا جعله ذا سبعة اركان ویدی دفعه یایقمق معناسنه در یقال سبع الاناء اذا غسله سبع مرّات ویدی كرّه
یاخود یدی قات ویرمك معناسنه در یقال سبع الله لك ای اعطاك اجرك سبع مرّات او سبعة اضعاف وعرف
شرعده قرآن كریمی یدی سبع تقدیر ایدوب هر كون برسبع تلاوتنی وظیفه ایدنمك معناسنه مستعملدركه هفته‌ده
برختم اولور یقال سبع القرآن اذا وظف علیه قراءته فی كلّ سبع لیال وبركسه‌نك یاننده یدی كیجه اكلنوب قالمق
معناسنه در یقال سبع لامرأة اذا اقام عندها سبع لیال وبرنسنه‌یی یتمش عدده بالغ ایلك معناسنه دركه بو مولّده‌در
یقال سبع دراهمه اذا كملها سبعین وبرجماعتك عددی یدییوزه بالغ اولمق معناسنه در یقال سبع القوم اذا تمت
سبعمائة ﴿السباع﴾ كتاب وزننده جماع معناسنه در یقال سابع المرأة سباعا اذا جامعها وكثرت جماعله فخر ایدشمك

(معناسنه در)

معناسنه‌در یقال سابعه اذا فاخره بکثرة الجماع و سوکشمك و فحش و ناسزا سویلشمك معناسنه‌در یقال سـابعه اذا
راماه بالرفث والتشاتم ﴿المستع﴾ تای فوقیه ایله منبر وزننده و ﴿المنستع﴾ منسجم وزننده امور و مصالحنده چرك
و ایشلك و جست و چالاك و بی‌فتور آدمه دینور یقال رجل مستع و منستع ای سریع ماض فی امره منکمش ﴿السجع﴾
رجع وزننده مقفی اولان کلامه دینور که مراد همقافیه اولان فقره‌در علی قول روی واحد اوزره کلامك موالاتندن
یعنی فقرهٔ آتیه‌نك آخری فقرهٔ اولانك آخرنده اولان روی حرفنه موافقتدن عبارتدرکه اسم مصدر اولور جمعی
اسجاع در و اسجوعه دخی بو معنایه‌در جمعی اسـاجیع کلور و بونلر کلام منثوره مخصوصدر و معنای آتیدن
مأخوذدر و سجیع مصدر اولور فواصلی متضمن یعنی قافیه‌لو فقره‌لر ایله تکلم ایلك معناسنه‌در یقال سجع الخطیب
سجعا من الباب الثالث اذا نطق بکلام له فواصل و قری و کوکرجین مقوله‌سی آوازنی تردید و ترجیع ایده‌رك اوتمك
معناسنه‌درکه معنای اصلیدر یقال سجعت الحمامة اذا رددت صوتها و مقصده نهج واحد اوزره صاپمیه‌رق طوغریجه
قصد و آهنك ایلك معناسـنه مستعملدر یقال سجع ذلك المسجع ای قصد ذلك المقصد ﴿السجاعة﴾ علامه وزننده
دائما سوزی مقفی سـویلیان آدمه دینور هاء مبالغه ایچوندر ﴿السـاجع﴾ سجاعه معناسنه‌در یقال رجل سجاعة
و ساجع اذا کان ینطق السجع ﴿الساجعه﴾ و ﴿السجوع﴾ صبور وزننده تردید و ترجیع ایده‌رك اوتن کوکرجینه
دینور جمعلری سجع کلور رکع وزننده و سواجع کلور و سـاجع برنسنه‌یه صاپمیه‌رق طوغریجه طریقهٔ واحده
اوزره قصد و آهنك ایدن آدمه دینور کرك کلام و کرك غیری اولسون یقال فلان ساجع فی کلامه و سیره ای قاصد
یعنی مسـتقیم لایمیل عن القصد و اوزون ناقه‌یه یاخود یاوریسنی اوزلیه‌رك آوازنی رقتله چکوب طرب و نغمه
طرزنده حنین ایدن ناقه‌یه دینور یقال ناقة سـاجع ای طویلة او مطربة فی حنینها و شول چهره‌یه دینورکه معتدل
و خوب خلقت و دلبر اوله یقال وجه سـاجع ای معتدل حسن الخلقة ﴿المسجع﴾ مطلع وزننده مقصد معناسـنه
مستعملدر ﴿السدع﴾ ردع وزننده برنسنه‌یی برنسنه‌یه شدتله چارپمق معناسنه‌در یقال سدعه به سدعا من الباب الثالث
اذا صدمه به و بوغزلمق معناسنه‌در یقال سدعه اذا ذبحه و یایمق معناسنه‌در یقال سدعه اذا بسـطه و یوز اوزره
سرنکون دوشوب قپانمق معناسـنه در یقال سدع الرجل علی المجهول سـدعة شدیدة اذا انکب نکبة شـدیدة
﴿السدعة﴾ ردعه وزننده بناء مره‌در و اسم اولور یوز اوزره قپانوب دوشمکه دینور نکبه معناسـنه و منه قولهم
نقذا لك من کل سدعة ای سـلامة لك من کل نکبة ﴿المسدع﴾ منبر وزننده دائما وجههٔ مقصودینه طوغریجه کیدن
آدمه دینور و قولاغوزه علی قول یول کوستورن آدمه دینور یقال صار مسدعا له ای دلیلا او هادیا ﴿السرطعة﴾
دحرجه وزننده برنسنه‌دن قورقغله شدتله سکردوب کتمك معناسنه‌در یقال سرطع الرجل اذا عدا عدوا شدیدا
من فزع ﴿السرع﴾ فتحتینله و ﴿السرع﴾ عنب وزننده و ﴿السرعة﴾ سینك ضمیله چاپکلکه دینور یقال فیه سرع
و سرع و سرعة و هی نقیض البطؤ و سرعه و سرع عنب وزننده مصدر اولور چاپك و چالاك اولمق معناسنه یقال
سرع الرجل سرعة و سرعا من الباب الخامس نقیض بطؤ ﴿السریع﴾ امیر وزننده و صفدر جست و چالاك آدمه
دینور و قوله تعالی ﴿والله سریع الحساب﴾ ای حسابه واقع لامحالة او لا یشغله حسـاب عن حساب و لا شیٔ
عن شیٔ او یسرع افعاله فلا یبطئ شیٔ منها عما اراده عز و جل لانه بغیر مباشرة و لا علاج فهو سبحانه یحسب
الخلق بعد بعثهم و جمعهم فی لحظة بلا عد و لا عقد و هو اسرع الحاسبین * مؤلف اوچ کونه توجیه ایلمشدر اولا
لزوم علاقه‌سـیله سریعدن واقع اراده اولنوب قیامتك وقوع و قربنه تنبیه اولنمشدر * ثانیا حق تعالانك جملهٔ
افعالی کاف و نون ضمننده اولمغله کافهٔ خلایق آن غیر منقسمده حسـابه کشیده ایدوب احدهمانك حسـابی آخرك
حسابندن مشغول و ارالغه شیٔ آخر تخلل ایلمکله محاسبه‌یی وقت دیکره عوق و مرهون ایلمز * ثالثا سرعتدن قلت
زمان حسـاب مراددر زیرا مراد الهی ارادهٔ علیه‌سـندن متخلف اولمامغله جملهٔ خلایق بعث و محشره جمع
ایلدکدنصکره قلم و کاتب و دفتر و عد و عقد مقوله‌سی آلات و ادواته محتاج اولمامغله بالذات مجموعنك حسـابنی
لحظهٔ یسیره و لمحهٔ واحده‌ده رؤیت ایدوب مشیت سنیه‌سی مقتضاسنجه عدل و فضل ایله معامله ایلیه‌جکدر حتی
برقیون صاغمی مدتده جملهٔ محاسبه تکمیل اوله‌جغی اثرده مرویدر * و سریع اسمادندر سریع بن عمران شعرادندر
و سریع چاپك و مسرع معناسنه‌درکه ذکر اولندی جمعی سرعان‌در سینك ضمیله و سریع بشاء دیدکلری شجردن
ساقط اولان داله و چبوغه دینور جمعی سرعان‌در سینك کسریله و ضمیله مؤلف بونی تکرار ایلمشدر ﴿ابو سریع﴾
عرفج دیدکلری شجره اطلاق اولنور علی قول شجر مزبورده مضمر اولان آتشه اطلاق اولنور ﴿سریعه﴾ سفینه
وزننده برچشمه آدیدر ﴿السراعة﴾ ثمامه وزننده چاپك و رونده قصراغه دینور یقال مهر سراعة ای سریعة

مطلب

(السرع) فتحتينله چاپكلكه دينوركه ذكر اولندی ومكررا السرع السرع كلمهٔ اغرا در امر تقديرنده‌در تيز تيز
و چابك چابك ديمكدر تقول السرع السرع ای الوحا الوحا (سرعان) سينك حركات ثلاثی و نونك فتح اوزره
بناسيله اسم فعل ماضی در سرع لفظندن معدولدر سرع لفظنك فتحهٔ عينی كه بنائيه در نونه نقل اولنمغله مبنی
اولدی يقال سرعان ذاخروجا ای سرع ذاخروجا كلمهٔ معدولهنك معناسنده قوّت اولمغله پك سريع اولدی ديمك
اولور واشبو سرعان كلمه‌سی خبر محض اوله‌رق ومعنای تعجبی متضمّن خبر اوله‌رق استعمال اولنور ومنه يقال
لسرعان ماصنعت كذا ای مااسرع و عربلرك * سرعان اذا اهالة * قوللری كه امثالدندر اصلی بودركه برآدمك بغايت
زبون ومهزول برديشی قيونی وار ايدی زبونلغندن دائما بروندن بلغم اقار ايدی بوقيونك بروندن بويله اقاندر
ديو سؤال ايلدكلرنده ايچ ياغی آقاركه افراطله سموزلكندن طاشوب سيلان ايدر ديمكله سائل هزل جهتيله
كلام مزبوری ايراد ايلدی و اهالة كلمه‌سی فاعلدن حال اولمق اوزره منصوبدر سرع هذا الرغام حال كونه اهالة
تقديرنده‌در ياخود تميزدر تصبب زيد عرقا قبيلندندركه نقل فعل تأويلی اوزره اولمغله سرعان اهالةهذه سبكنده
اولور مثل مزبور برشيئك هنوز وقتندن مقدّم تكوّن وحصولنی خبر ويرن كمسه‌يه ايراد اولنور *مؤلفك نقل فعل
تأويلی ديديكی ايكی كونه اولور بری تصبب فعلنی صبب معناسنه نقل ايلمكله دوكدی ديمك اولوب عرقا مفعول
اولمش اولورنته كه امتلأ الماء اناء قولنی ملأ الماء الاناء ايله تأويل ايدرلر و بری و فجرنا الارض عيونا قبيلندن اولوركه
اصلی و فجرنا عيون الارض اولمغله مبالغة مفعوليتدن تميزيته نقل اولندی زيرا تميز صورتی كويا كه اجزای
ارضك مجموعنی عيون قلمغله تفجيری متضمندر پس تصبب زيد عرقا قولی اصلمده تصبب عرق زيد اولمغله مبالغة
فاعليتدن تميزيته تغيير اولندی هرنقدر تميز معناده فاعل ايسه‌ده كويا كه زيد وفرت عرقدن عين عرق اولمغله
بنفسه سيلان ايلمش اولور وتميز عند المحققين كرك فاعل وكرك مفعول له نسبتندن اولسون فاعلدر كرچه
سيد شريف مطوّل حاشيه‌سنده تفريق ايلمشدر انتهی (السرعان) فتحاتله برنسنه‌نك اوائلنه اطلاق اولنور
بقيه‌سنه نسبت ظهور جهتنده سبق وسرعتی اولديغيچون ومنه يقال خرج فی سرعان الناس ای فی اوائلهم
الذين يستبقون الی امر رانك سكونيله ده جائزدر و سرعان الخيل عسكرك چرقه جيسنه اطلاق اولنور
بونده بعضا راء ساكن اولور يقال طلعت سرعان الخيل ای اوائلها ويابك كريشنه علی قول طوارك صرتنك
ايكی يانلرندن چيقان سكيره دينوركه صاچ طوطامی طرزنده واتدن صيرلمش اولور بوكوب قوس عربيه‌يه انلری
كريش يپارلر مفردی سرعانه‌در ياخود قوتی ومحكم كريشه دينور ياخود شول سكيره دينوركه اوقك يلكلرينك
اوجلرينه صارلمغله آنلری طوپليوب برارايه كتورر ياخود آت قسمنك كردننده يااو بجه‌لرنده اولان توی طوتامنه
ياخود حيوانك صرتندن يايلان كريشه دينور وبو معنادن ماعداده سرعان رانك سكونيله‌در (السرع)
سينك فتحی وكسريله اصمه قولندن چيقان بر يلاق چبوغه دينور علی قول مطلقا تازه چبوغه دينور (السرعرع)
سينك ورانك فتحيله سرع معناسنه‌در وپك اوزون نسنه‌يه دينور وبدنی تر وتازه ونهال نورسته كبی نرم
ونازك جوانه دينور يقال شاب سرعرع ای الناعم اللدن (المسرع) منبر وزننده خيره ياخود شرّه جست
وچالاك اولان كمسه‌يه دينور يقال رجل مسرع ای سريع الی خير او شرّ (المسراع) محراب وزننده مسرع
لفظندن ابلغدر جمعی مساريع‌در ومنه الحديث * واما هذا الحیّ من مذحج فطاعيم فی الجدب ومساريع فی الحرب *
(السروعة) سروحه وزننده ومرادفيدركه قومدن وطپراقدن اولان تپه‌جكه دينور ومنه الحديث * انّه قال
لما لقيه خالد بن الوليد هلمّ هٰهنا فاخذبهم بين سروعتين ومال بهم عن سنن الطريق * ای رابيتين وسروعه مرّ
الظهران نام محلده برقريه آديدر وتهامه‌ده برجبل آديدر (ابوسروعه) سينك فتحيله وبو مكسور دكلدر وبعضا
رانی مضموم اولور اصحابدن عقبة بن الحارث كنيه‌سيدر (سراوع) سينك فتحيله برموضعدر (الاساريع) همزه‌نك
فتحيله شول قليزلره دينوركه اصمه چبوقلرينك ديبلرندن سوروب چيقار تازه‌سی مخوشجه اولمغله اكل اولنور يقال
كانّ بنانها اساريع وهی شكر تخرج فی اصل الحبلة وربما اكلت حامضة رطبة وانسانك ديشلرنده اولان آب وتابه
دينوركه اوزنجه اوزنجه لمعه شكلنده مشهود اولور يقال ثغر ذو اساريع ای ذو ظلم وماء ويايك اغاجنده اولان
يول يول خلقی آلالره وخطوطه دينور يقال قوس ذات اساريع ای خطوط وطرائق وبرجنس آق قورتجغزلره دينوركه
قومسالده وظبی ديدكلری دره‌ده متكوّن اولور اساريعك مفردی اسروع ويسروع در همزه‌نك ويانك ضمه‌لريله
ويسروعك اصلی يسروع ايدی يانك فتحيله رانك ضمه سنه تبعيتله مضموم اولدی و (اسروع الظبی) آهونك
اللری واياقلری ايچره اولان سكيره دينور (الاسراع) همزه‌نك كسريله سرعت ايلمك معناسنه‌در يقال اسرع

(فی السير)

فی السیر یعنی سرع و بو اصلده متعدی ایدی کویا که نفسنی عجله و سرعتله سوق ایتدی یاخود یوریمکی سرعت
ایتدردی معناسنه چونکه مخاطب عندنده معلوم اولمغله اظهارندن استغنا ایله اضمار اولندی و منه الحدیث
❋ فلیسرع المشی ❋ و اسراع برآدمك دابه سی سریع اولمق معناسنه در یقال اسرع القوم اذا کانت دوابهم سراعا
(المسارعة) مفاعله وزننده و (التسارع) تفاعل وزننده برنسنه یه قوششوب یوکورشمك معناسنه در یقال
سارعوا الیه وتسارعوا اذا بادروا (التسرّع) تفعل وزننده شرّ ایشه قوشمق معناسنه در یقال تسرّع
الی الشرّ اذا عجل (السرقع) قافله قنفذ وزننده اکشیجه نبیذه دینور یقال اتی بالسرقع ای النبیذ الحامض
(السطوع) قعود وزننده و (السطیع) امیر وزننده که بو قلیل الاستعمالدر توز مقوله سی هوایه آغوب قالقمق
معناسنه در یقال سطع الغبار سطوعا و سطیعا من الباب الثانی و کذا البرق والشعاع والصبح والرایحة اذا ارتفع وتقول
سطعتنی رایحة المسك اذا طارت الی انفك (السطع) قطع وزننده اللری بری برینه چالوب سسلندرمك معناسنه درکه
بوندن اسم سطع در فتحتینله علی قول الی او براله یاخود برغیرك النه چالمق معناسنه در یقال سطع بیدیه سطعا
اذا صفق بهما او هو ان تضرب بیدك علی یدك او ید اخری (السطع) فتحتینله معنای اوّلدن اسمدر و برنسنه نك
برشیئه طوقنمسندن حاصل اولان آوازی حکایه در تقول سمعت لوقعه سطعا شدیدا ای صوت ضربه و رمیه و بو
وجه مذکور اوزره نعت و مصدر اولیوب حکایهٔ صوت اولمغله متحرّك اولمشدر زیرا حکایات احیانا نعوته مخالف اولور
و سطع مصدر اولور بیون اوزون اولمق معناسنه در یقال سطع الرجل سطعا من الباب الرابع اذا کان اسطع
(السطاع) کتاب وزننده چادر و آلاجغك بك اوزون اولان دیرکنه دینور و اوزون و یومری ارکك دوه یه دینور
و قیل و کارکیر اولك اورته دیرکنه دینور و بر طاغك آدیدر و برکونه تمغا اسمیدرکه دوه نك بیوننه اوزنلغنه بصارلر
(التسطیع) دوه یی سطاع ایله تمغالمق معناسنه در یقال سطع البعیر اذا وسمه بالسطاع (الاسطع) اوزون بیونلو
انسان و حیوانه دینور یقال رجل و فرس اسطع ای الطویل العنق و بکر بن وائل قبیله سنده بر فرسك اسمیدرکه
ذو القلاده دیدکلریدر (المسطع) منبر وزننده فصیح و سخنور آدمه دینور یقال رجل مسطع ای فصیح (السطیع)
امیر وزننده مصدر درکه ذکر اولندی و وصف اولور اوزون آدمه دینور یقال رجل سطیع ای طویل (السعیع)
امیر وزننده و (السعّ) سینك ضمی و عینك شدّه سیله بغدای ایچره اولان دلوجه یه دینور شیلم معناسنه علی قول
چوداره دینور دوسر معناسنه و علی رأی کوتو و کثر بغدایه دینور (المسعوع) صاریلغه اوغرامش اکینه و غله یه
دینور یقال طعام مسعوع اذا اصابه السهام مثل الیرقان (السعسعة) زلزله وزننده کچی قسمنی سع سع دیه رك
چاغرمق معناسنه در یقال سعسع بالمعزی اذا دعاها وقال لها سع سع و بدن پیرلکدن قغشیوب مضطرب اولمق
معناسنه در یقال سعسع الشیخ اذا اضطرب جسمه کبرا و پك پیرفانی اولمق معناسنه در یقال سعسع فلان اذا هرم و فنی
و صاچی یاغه چدرمك معناسنه در یقال سعسع شعره اذا روّاه بالدهن (التسعسع) تزلزل وزننده بو دخی پك پیرفانی
اولمق معناسنه در یقال تسعسع الرجل اذا هرم و فنی و آیك اکثر ایامی صاوشمق معناسنه مستعملدر یقال
تسعسع الشهر اذا ذهب اکثره و برکسه نك نظام حالی دوشوب پریشان و فلاکتزده اولمق معناسنه مستعملدر یقال
تسعسعت حاله اذا انحطت و آغزك دیشلرندن دوداق صیریلوب آچلمق معناسنه درکه دیشلر منظره یه چیقار
ضحك حالنده و آکله مرضنده اولدیغی کبی یقال تسعسع فمه اذا انحسرت شفته عن الاسنان (السفع) نفع وزننده
قوش قنادلریله اوغراشوب دوکشدیکی قوشه چارپمق معناسنه در یقال سفع الطائر ضریبته سفعا من الباب الثالث
اذا لطمها بجناحیه و یوزه طبانجه اورمق معناسنه در یقال سفع فلان فلانا اذا لطمه و مطلقا اورمق معناسنه در
یقال سفعه اذا ضربه و برنسنه یی نشانه لیوب علامتلمك معناسنه در یقال سفع الشیء اذا اعلمه و وسمه و اسی چهره یی
چالوب آزجه کویندرمك معناسنه در یقال سفع السموم وجهه اذا لفحه لفحا یسیرا و برآدمك آلنی پرچمندن شدتله
طوتوب چکوب سوریمك معناسنه در یقال سفع بناصیته اذا قبض علیها فاجتذبها و منه قوله تعالی ❋ لنسفعا بالناصیة ❋
ای لنجرّنه بها الی النار اولنسوّدنّ وجهه واکتفی بالناصیة لانها مقدّمه اولنعلمنه علامة اهل النار اولنذلنه اولنقمئنه
بعضلر ناصیه سندن طوتوب چکوب سوریمکله تفسیر ایلدیلر و بعضلر کونش چهره یی یاقق معناسندن اخذ ایله
تسوید وجه ایله تفسیر ایتدیلر و جزؤیت کلیت ملابسه سیله ناصیه دن وجه مراد اولوب مقدّم وجه اولمق حسبیله
آنکله اکتفا اولنمشدر و بعضلر اذلال و بعضلر تحقیر معناسیله تفسیر ایلدیلرکه معنای مجازیلردر * شارح دیرکه بعض
نسخه ده لنذلنه و لنقمئنه عبارتیله که واو ایله در مرسومدر و بعض نسخه ده او ایله مرقومدر بوکه کوره اذلال رام ومقهور
ایلك و اقماء تحقیر ایلك معنالرینه اولور و بعض نسخه ده اقامه دن او لنقیمنه عبارتیله مرسوم اولمغله یوزلرندن اخذو اقامه

ایلمك معناسندن اولور و لسان العربده بو عبارتله مثبتدر حتی عربلر امر بنیه‌سیله اسفعا ایده دیرلر خذ ابیده فاقیماه معناسنه انتهی * و لنسفعا کلمه‌سنك الفی نون مخففه‌دن مبدّلدر و سفع ثوبه دینور نه کونه اولورسه اولسون یقال ماعلیه سفع ای ثوب * شارحك بیانه کوره ثوب مصبوغده مستعملدر و مقتضای مادّه بودر (التسفیع) بودخی اسّی چهره‌یی کویندرمك معناسنه‌در یقال سفع السموم وجهه اذا لفحه (المسفوع) نظر اصابت ایلمش کسه‌یه دینور یقال هو مسفوع ای معیون اصابته سفعة ای عین و کوزی چقورلنوب ایچری باتمش آدمه مسفوع العین اطلاق اولنور یقال رجل مسفوع العین ای غائرها (السفعة) ثمره وزننده اصابت ایدیجی کوزه اطلاق اولنور یقال اصابته سفعة ای عین (السوافع) اسّی یللرك مؤثر حرارتلرینه دینورکه وجودی چالوب چارپار یقال لفحتهم السوافع ای لوایح السموم (السفع) سینك ضمیله ابو جهل قارپوزینك چکردکلرینه دینور مفردی سفعه‌در و دمور صاج ایاغنه دینور علی قول سفع بو معناده جمعدر اثافی معناسنه مفردی سفعاءدر حمراء وزننده و قرمزی‌یه مائل قرامتق رنکلره دینور مفردی سفعه‌در (السفع) فتحتینله آریقلیوب بکزی متغیر اولان خاتونك یکاقلرینه عارض اولان قرامتغه دینور (السفعة) سینك ضمیله سپورندیلکده اولان سپورندی‌یه و کول مقوله‌سنه یاخود یره‌یاپشوب بکه‌لنمش سپورندی و فشقی مقوله‌سنه دینورکه اول ارضك لوننه مخالف اولورکه قابقاره برشیئ زائداولور یقال فی دمنة داره سفعة کبیرة وهی مافیها من زبل او رماد او قمام متلبد تراه مخالفا للون الارض و قزل چلان قرامتغه دینور یقال به سفعة ای سواد یشرب الحمرة (الاسفع) چاقر طوغان قوشنه دینورکه سینی دیدکلریدر قرمزیسی قرامتق اولدیغیچون و بیان اوکوزینه دینور وقره بویالو ثوبه دینور یقال ثوب اسفع ای اسود و صاغلمغه چاغریلان قیونك وکچینك اسمی اسفعدر کویاکه قرالتی اولمغله ایشنی بتروب صاومغه چاغریلور و منه یقال اشل الیك اسفع وهو اسم للغنم اذا دعیت للحلب (السفعاء) حمراء وزننده شول کوکرجینه دینورکه قرامتغی بوغازنده طوق یرندن یوقاریجه‌ده اوله یقال حمامة سفعاء اذا صارت سفعتها فی عنقها موضع العلاطین (بنو السفعاء) بر بطن آدیدر (المسافع) مساعد وزننده نکاحسز عورت قوللنانه دینور یقال رجل مسافع ای مسافح و جنك مثللو حالاتده بری برینی قوغوب کیدن کسه‌یه دینور یقـال رجل مسافع ای مطارد و ارسلانه دینور و معانقه ایدن آدمه دینور و بری بریله مضاربه ایدن آدمه دینور (الاستفاع) افتعال وزننده اعضاء شیشوب قبارمق معناسـنه‌در یقال استفع عضوه اذا تهیّج و بکز بوزلمق معناسنه‌در یقال استفع لونه علی المجهول اذا تغیّر من خوف او نحوه (التسفّع) تفعل وزننده اصنمق معناسنه‌در یقـال تسفّع بالنار اذا اصطلی بها (اسیفع) اسفع لفظندن مصغردر اسامیٔ رجالدندر و منه قول عمر رضی الله عنه ❋ الا انّ الاسیفع اسیفع جهینة رضی من دینه و امانته بان یقال سابق الحاجّ فادّان معرضا فاصبح قدرین به فمن کان علیه دین فلیغد بالغداة فلنقسم ماله بینهم بالحصص ❋ مؤلفّ بو حدیثی عرش مادّه‌سنده دخی ذکر ایلمدی و اسیفع جهینه ایله بیان بیورملی آخردن تمییز ایچوندر و معرض هر کوردیکی کسه‌دن مبالات ایتمیوب استدانه ایدن آدمه دینور و رین کلمه‌سی ران لفظندن مجهولدر غلب معناسنه‌در * حاصل معنا معلوم مکز اولسونکه جهینه قبیله‌سندن اسیفع نام کسه حجّاجه سبق ایتمکله سابق الحاجّ عنوانیله مشتهر اولمق ایچون دین و امانتنی اول امنیه‌یه فدا برله بی پروا هر کسـدن استقراض و استدانه ایله صرف حوایج طریق ایلمشیدی بعده دین مزبوره مغلوب اولمغله اداسندن عاجز اولمشیدی هر کیمك مرقومده حقی وار ایسه علی الصباح کلسون مزبورك مالنی بینلرنده غرماء وجهیله اقتضاسـنه کوره تقسیم ایدهلم (السفرقع) سینك و فانك ضمی و قافك فتحیله ذکری آتی سقرقع لفظنده لغت ضعیفه‌در (السقرقع) سینك و قاف اولانك ضمی و ثانیه‌نك فتحیله سکرکه معرّبیدرکه مصر بغدایندن یاپیلان بوزه‌یه دینور علی قول بر درلو مشروبدرکه اهل حجاز آرپه‌دن و بعض حبوباتدن یاپارلر و لغت مزبوره حبشیه‌در عرب اخذ وتکلم ایلدیلر زیرا کلام عربده مضموم الاوّل و مفتوح العجز لفظ خماسی یوقدر (السقع) سینك ضمیله صقع معناسـنه‌درکه ناحیه دینور یقـال مافی هذا السقع مثل ذلك ای الصقع و الناحیة و قوینك چپ چورەسـنه و آلت یانلرینه دینور (السقع) سینك فتحیله خروس اوتمك معناسـنه‌در یقال سقع الدیك سقعا من الباب الثـالث اذا صاح و برسرد پك نسنه‌یی کندی کبی شیئه اورمق معناسنه‌در طاش و دمور کبی یقال سقعه به اذا ضربه به و لا یکون الاّ صلبا بمثله و طعامی اوست طرفندن اکل ایلمك معناسـنه‌در یقال سقع الطعام اذا اکله من سوقعته و منه قول الاعرابیّ لضیفه و قد قدّم الیه ثریدة لاتسقعها و لاتقعرها و لاتشرمها یعنی بر اعرابی مهمانه ترید چیقاروب اوکنه قویدقصکره ای مسافر بو تریدی نه اوستندن و نه آلتندن و نه اطرافندن اکل ایله دیدی پس مسافر یاهو اشبو ترید وفق مثلث کبی همان جهات ثلاثی مشتمل اولمغله اوچندن

دخی بزی منع ایلدیکز آیانیره‌سندن اکل ایده‌یم دیدکده اعرابی غیری بیلم دیو جواب ایلمکله مسافر ناچار
آج اوله‌رق قالقوب کندی وسقع کتمك معناسنه اولوب با ایله ایلتمك معناسنه مستعملدر تقول ما ادری
این سقع به ای این ذهب به ﴿المسقع﴾ منبروزننده فصیح وبلیغ وسخنوره دینور یقال خطیب مسقع ای مصقع
﴿السقاع﴾ کتاب وزننده بز پارچه‌سنه وپچاوره‌یه دینور یقال رفعه بالسقاع ای بالخرقة ﴿الاسقع﴾ سرچه قدر
برکوچك قوش اسمیدر تویلری یشل وباشی بیاض اولور جمعی اساقع‌در ﴿ابوالاسقع﴾ واثلة بن الاسقع کنیه‌سیدرکه
اصحابدندر ﴿السوقعة﴾ زوبعه وزننده تریدك تپه‌سنه دینور یقال اکل الثرید من سوقعته ای وقبته وصارق
وباش اورتوسی وباش شالی مقوله‌سنك تپه‌یه کله‌جك یرلرینه دینورکه تیز کیرلنور ﴿التسقیع﴾ بودخی بایله صله لنوب
ایلتمك معناسنه استعمال اولنور تقول مادری این سقع به ای این ذهب به ﴿الاستقاع﴾ افتعال وزننده لون
بوزلمق معناسنه‌در یقال استقع لونه علی المجهول اذا تغیر ﴿السکع﴾ سینك فتحی وکافك سکونیله و﴿السکع﴾
فتحتینله متحیرانه شاشقنلقله نیره‌یه کیدوب وقنده وارەجغنی بیلمیه‌رك یورویوب کتمك معناسنه‌در یقال سکع
الرجل سکعا وسکع سکعا من الباب الثالث والرابع اذا مشی مشیا متعسفا لایدری این یأخذ من بلاد الله تعالی وتحیر
ویقال مادری این سکع ای این ذهب ومادری این یسکع من ارض الله ای این یأخذ ﴿التسکع﴾ تفعل وزننده سکع
معناسنه‌در یقال تسکع الرجل بمعنی سکع وباطل وبیهوده‌ده مصر ومتمادی اولمق معناسنه‌در یقال تسکع
فلان اذا تمادی فی الباطل ﴿الساکع﴾ و﴿السکع﴾ کتف وزننده غریب آدمه دینور یقال رجل ساکع وسکع ای غریب
﴿المسکعة﴾ محدثه وزننده یولی یولاغی اولمامغله سالکی کمراه ایدن ارضه دینور یقال ارض مسکعة ای مضلة
﴿السلطوع﴾ عصفور وزننده یالچین صیرانجق طاغه دینور جبل املس معناسنه ﴿السلنطع﴾ سمندل وزننده
و﴿السلنطاع﴾ سقنطار وزننده پك اوزون آدمه دینور وسلنطع مجنون کبی پریشان سویلیان آدمه دینور یقال
هوسلنطع ای متعته فی کلامه کالمجنون ﴿الاسلنطاع﴾ احرنجام وزننده صرت اوزره یاتمق معناسنه‌در یقال
اسلنطع الرجل اذا اسلنق ﴿السلع﴾ سینك فتحی ولامك سکونیله ایاقده اولان چتلاغه دینور جمعی سلوع
کلور ضمتینله یقال فی قدمه سلوع ای شقوق وسلع مدینه‌ده برطاغك آدیدر جوهری حرف تعریفله رسم
ایلمکله خطا ایلمشدر زیرا علمدر * شارح دیرکه مؤلفك بوبابده ارتکاب ایلدیکی جوهریدن ازیدر وسلع هذیل
قبیله‌سنه مخصوص برطاغك آدیدر وقدس قربنده شوبك اعمالندن وادی موسی نام محلده برحصن اسمیدر
﴿سلیع﴾ زبیروزننده نجدده قطن نام محلده برصو آدیدر ومدینه‌ده برکوچك طاغك اسمیدرکه اکاغبغب دخی دیرلر
شارحك بیاننه کوره صواب اولان عثعث اولمقدر عین مهمله وثای مثلثه ایله وسلیع یمامه‌ده بروادی آدیدرکه نیچه
قرایی مشتملدر وزبید ناحیه‌سنده برقریه آدیدر ﴿سلعان﴾ فتحاتله یمنده برحصن آدیدر ﴿السلع﴾ فتحتینله برکونه
آجی آغاج اسمیدر علی قول برزهرناك آغاجدر یاخود صبر دیدکلری آجی دارودن برنوعدر یاخود بدطعم برنبات
آدیدر وسلع برآدم برص علتنه اوغرامق معناسنه‌در یقال سلع الرجل سلعا من الباب الرابع اذا برص وبرکسه‌نك ایاغی
چتلامق معناسنه‌در یقال سلعت قدمه اذا تشققت ﴿الاسلع﴾ صفتدر ابرص آدمه وایاغی چتلاق آدمه دینور جمعی
سلع‌در سینك ضمیله ﴿السولع﴾ جوهروزننده صبر دیدکلری دارویه دینورکه آجی اولور یقال امر من السولع ای الصبر
﴿السلع﴾ سینك کسریله مثل ونظیر معناسنه‌در یقال ماله سلع ای مثل وطاغده اولان چتلاغه وشکافه دینور
بونده فتحله‌ده لغتدر جمعی اسلاع وسلوع‌در وسلع درت موضع اسمیدر اوچی بلاد باهله‌ده وبری بلاد بنی
اسدده‌در وسلع یاشداشه دینور یقال غلامان سلعان ای تربان جمعی اسلاع‌در واسلاع الفرس شول آتلره
دینورکه آت قسمی سموروب طاولندقده بوطلری ایچره عرق النسا دیدکلری طمر اوزره ظاهر اولوروا ویلقلری
بری برندن آیرلمغله اول طمرلر آشکاره‌یه چیقار ﴿السلعة﴾ سینك کسریله متاعه دینور وخاصة تجارت متاعنه دینور
جمعی سلع کلور عنب وزننده یقال بیده سلعة مربحة ای المتاع وماتجربه وبزکبی نسنه‌درکه بعض بدن انسانیده
ظهور ایدر سینك فتحی وفتحاتله وعنبه وزننده لغتدر وبعضلر عندنده سلعه برکونه خراجه‌درکه بیونده ظهور ایدر
یاخود بزدرکه بیونده ظهور ایدر یاخود بدنده بزکبی برزیاده‌درکه تحریك اولندقده متحرك اولور وکوچکی نخود
وبیوکی قاوون قدر اولور اشبو سلعه دیدیکی اور ویومری تعبیر ایتدکلریدرکه اکثری بیونده وبوغازده ظهور ایدر
فارسیده دامغول دیرلر * مؤلفك مرجع تردیداتی واحددر وسلعه سلوك تعبیر اولنان اوزون وسیاه قورتجغزه
دینور علق معناسنه جمعی سلع کلور عنب وزننده ﴿المسلوع﴾ سلعه‌لی یعنی بدنی اورلی آدمه دینور یقال رجل مسلوع
اذا ظهرت فیه سلعة ﴿السلعة﴾ تمره وزننده باشده اولان یاریغه دینور نه کونه اولورسه اولسون علی قول دری یی

شقّ ايدن ياريغه دينور وفتحاتله جائزدر جمعى سلعات كلور فتحاتله وسلاع كلور بومعنادن فتحتينله سلع لفظى
اسم جمعدر حلق وحلقه كبى يقال برأسه سلعة اى شجة كائنة ما كانت اوالتى تشقّ الجلد ﴿الاسلاع﴾ همزه‌نك
كسريله باشى ياريق اولمق معناسنه‌در يقال اسلع الرجل اذا صار ذا سلعة اى شجة ﴿اسلع﴾ احمدوزننده ابن شريك بن
عوف‌دركه خادم رسول الله عليه الصلوة والسلام‌در ﴿المسلع﴾ منبروزننده دليل هادى‌يه دينور ﴿المسلوعة﴾ اولوا ايشلك
يوله دينور محجه معناسنه يقال سلك المسلوعة بالمسلع ﴿التسليع﴾ اهل جاهليتك استسقاء هنكامنده اجرا ايلدكلرى
عاداتدن برعادتدر صورتى بودركه قحط وجدب سنه‌لرنده ذكر اولنان سلع نام نباتله عشر ديدكلرى نباتى‌يبان
اكوزلرينك قويرقلرينه باغليوب اوجلرينى ياقدقدنصكره بريوكسك طاغدن اشاغى‌يه طوغرى صاليورلر
آنلرده اللرندن قورتلدقلرى هواسيله وقويرقلرينك آجيسيله تلاش واضطراب ايده‌رك اشاغى‌يه طوغرى
سرعت تامّ ايله فرار ايدرلر وكنديلرى بونلرك اكسه‌سندن استسقاء واستمطار ايده‌رك قوشوب سكردرلر
كوياكه اشتعال مرقومى لمعان برقه تفأل ايدرلر جوهرى تفسير مزبورده اذا علقوه بذنابى البقر عبارتيله ثبت
ايلمكله غلط ايلدى زيرا ذنابى كلمه‌سى ذنب معناسنه مفرد اولمغله صواب اولان باذناب البقر عنوانيله اولمقدر
واستشهاد ايلديكى بيتنده طقوز كونه غلط واقعدر * شارح ديركه ابتدا القول المأنوس مؤلفنك كلامنه كوره يدنده
اولان نسخهٔ صحيحه‌ده باذناب البقر عبارتيله مرسوم اولوب ثانيا جمعدن مفرد ايله تعبير وتيرهٔ مسلوكه‌دركما فى قوله
تعالى ﴿ويولون الدبر﴾ اى الادبار ومؤلف دخى زيف ماده‌سنده والحمام جرّ الذنابى وصيد ماده‌سنده والصيد
داء يصيب الابل فتسمو برأسها عبارتلريله ثبت ايلمشدركه الاذناب ورؤسها ديمك لازم ايدى اضافتلر ايسه
استغراقه محمول اولور واستشهاد اولنان بيت كه بودر * لادرّ درّ رجال خاب سعيهم * يستمطرون لدى الازمات
بالعشر * اجاهل انت بيقور امسلعة * ذريعة لك بين الله والمطر * مؤلف بونده طقوز كونه غلط عزو ايلمكله
برغلطنه فردواحد واقف اولمامغين نوليدى كنديلرى بربنى بيان ايلمش اولەلر ايدى تجاوز الله عنه وعنّا ﴿التسلع﴾ تفعل
وزننده اياق چتلاق معناسنه‌در يقال تسلع عقبه اذا تشقق ﴿الانسلاع﴾ يارلمق معناسنه‌در يقال انسلع
الشئ اذا انشقّ ﴿السلفع﴾ فايله جعفروزننده قلبى ككيش دريادل ودلير وبهادر آدمه دينور يقال رجل سلفع
اى جرئ شجاع واسع الصدر وبدخوى وبدزبان شماطه‌جى چاغرغان عورته دينور سلفعه دخى دينور هايله
يقال امرأة سلفع وسلفعة اى صخّابة بذيئة سيئة الخلق وايشلك وجرأت واقداملو آتشلو ناقه‌يه دينور وسلفع
برديشى كلبك آديدر ﴿السلقع﴾ قافله جعفر وزننده سرد ودرشت طپراقلو مكانه دينور على قول بلقع لفظنه اتباعا
ذكر اولنور يقال مكان بلقع سلقع ودوه قوشنك ارككنه دينور ﴿السلنقاع﴾ جحنبار وزننده سحاب ايچره هرطرفه
لامع شمشكه دينور وكونشده آتش كبى قزمش چقل طاشلرينه دينور ﴿الاسلنقاع﴾ احرنجام وزننده سحاب ايچره
هرطرفه شمشك يلابيق معناسنه‌در يقال اسلنقع البرق اذا استطار وكونشده چقل طاشلرى قيزمق معناسنه‌در
يقال اسلنقعت الحصى اذا حميت عليه الشمس ﴿السميدع﴾ سينك وميمك ودالك فتحيله بونده سينك ضمى خطادر
شول سيد وذيشان آدمه دينوركه كريم وشريف وسخىّ وخاندان ومضياف اوله يقال فلان سميدع اى سيد
كريم شريف سخىّ موطأ الاكناف وبهادر آدمه دينور يقال رجل سميدع اى شجاع وسباعدن قورده دينور
وامور ومصالحنده جست وچالاك آدمه دينور يقال هو سميدع اى خفيف فى حوائجه وقلجه دينور وبر رجلك
علميدر وسميدع بنت قيس صحابيه‌در وبرأ بن قيس بن عتابك فرسى اسميدر ﴿السمع﴾ سينك فتحى وميمك سكونيله
قواى خمس جمله‌سندن حسّ اذن اسميدركه اول قولاقده برقوّتدر آنك سببيله اصوات ادراك اولنور لسانمزده
ايشيدبجيلك تعبير اولنور وبواصلده مصدردركما سيذكر يقال ليس له سمع اى حسّ اذن * مؤلفك بصائرده بيانه
كوره سمع ذكر اولنان قوّتدن عبارتدر واول قوّتك فعلى يعنى مصدرى اولور يقال سمع سمعا وبعضا آنكله قولاق
اراده اولنور محليت اعتباريله وبعضا لزوم علاقه‌سيله فهم وكاهيجه طاعت مراد اولور وبعضا كلام مسموع
اراده اولنور انتهى * وسمع قولاغه اطلاق اولنور يقال القى اليه سمعه اى اذنه وقولاقله ايشيديلان سوزه اطلاق
اولنور وهركسك مسموعى اوله‌جق ذكر جميل وصيت حسنه اطلاق اولنور سماع كبى كوياكه جمله‌نك سامعه‌سنه
سزا اولمق تصوّريله‌در بو معناده سينك كسريله‌ده جائزدر واشبو سمع كلمه‌سى فى الاصل مصدر اولمغله
مفرد وجمعى مساويدر واسماع واسمع اوزره جمعلنور وجمع الجمعى اسامع كلور وسمع مصدر اولور ايشتمك معناسنه
يقال سمعه سمعا من الباب الرابع وسينك كسريله‌ده لغتدر على قول فتحله مصدر وكسر ايله اسمدر ايشتمكه دينور
﴿السماع﴾ و﴿السماعة﴾ سينلرك فتحيله و﴿السماعية﴾ كراهيه وزننده بونلرده مصدرلردر يقال سمعه سمعا وسماعة

(وسماعية)

وسماعية ويقولون سمعك الىّ اى اسمع منى بوراده وجه سمعك اى اذنك الىّ تقديرنده درکه قولاغكى بكا طوت وبندن
ایشت دیمكدر وقالوا ذلك سمع اذنى بفتح السين وكسرها وكذلك سماع اذنى وسماعة اذنى اى اسماعها یعنی اول
سوز بنم قولاغمله ایشتدیكم سوزدر بوراده اسم مصدر موقعنه ایقاع اولنمشلردر وبكا آنى ایشتدیرەرك سویلدی
دیمك دخی اولور وان شئت قلت سمعا قال ذلك اذا لم تخصص یعنی سمعـا قال ذلك دیرسن يالكز ایشتمكی كندیكه
تخصيص ايلمز ایسك پس اول سوزی هر كسه ایشتدیرەرك و هر كس ایشیدەرك سویلدی دیمك اولور ويقولون اخذت
عنه سمعا وسماعا یعنی مصدری فعلنك غیریدن اتیـانله كه بن اول كلامی آندن ایشتمك وجهیله اخذ ایلدم دیمكدر
ويقولون سمعا وطاعة بونلر فعل مضمر ايله منصوبلردر سمعت سمعا واطعت اطاعة تقدیرندەدر ورفعله سمع وطاعة
دخی دیرلركه امری سمع وطاعة تقدیرندەدر ويقولون سمع اذنى فلانا يقول ذلك بوراده سمع لفظی مرفوع واذن
كلمەسـنه مضافدركه قولاغم فلانى فلان سوزی سویلر اولدیغی حالده ایشتدی دیمكدر وبو تعلق سمع اذنى فلانا
سبكندەدر نته كه سمعة اذنى دخی دیرلر وبونلرده كسر ايلەده جائزدر ويقولون هو خرج بين سمع الارض وبصرها
اذا لم يدر اين توجّه یعنی نه سمته كتدیكی معلوم دكلدر بين سمع اهل الارض وبصرهم تاویلندەدركه مضاف
مقدّردر اهل ارضك سمع وبصرلری مابینی كورنمز مكاندن كنایەدر یاخود بارض خالية مابها احد معناسنەدركه
تنها بیابانده غیری سوزینی ایشیدوب یوزینی كورەجك فرد واحد اولمیان ارضه چیقوب كتدی دیمكدر یاخود
ارضك سمع وبصری طول وعرضندن كنایەدركه سمع اذن معناسـنه اولمغله عرضندن وبصر خطّ نظر اعتباریله
طولندن كنایەدر ويقولون القى نفسه بين سمع الارض وبصرها یعنی نفسنی عرضهٔ هلاكه آتوب یعنی تك وتنهـا
باشنی آلوب بیلنمز یرلره كیدوب نابدید اولدی دیمكدر یاخود انسان قسمنك سسی ایشیدیلوب وبصری كورنمیەجك
یره كتدی دیمكدر (السماع) سینك فتحيله مصدردركه ذكـر اولندی وسمعّ كبی هر كسك مسموعی اولەجق
ذكر جيل وصيت حسن معناسـنه مستعمل اولور يقال له سماع اى ذكر مسموع وسماع بر بطن آدیدر (التسمع)
تفعل وزننده بر سوزه قولاق طوتوب دیكلمك معناسنەدر يقال تسمعه واليه واسّمع بتشديد السين والميم اذا اصغى
اليه اسّمعّ كلمەسنك اصلی تسمع ایدی ادّثّر وتدثّر كبی (السمعة) ضربه وزننده بناء مرّەدر تقول سمعته سمعة اى
مرّة ويقولون سمعة اذنى فلانا يقول ذلك كما مرّ یعنی فلان سوزی سویلركن كندی قولاغم ایشتدی حالا سامعه مدەدر
سمعه لفظنك رفع واضـافتيله اصلی سمعت اذنى فلانا سمعة ایدی فعلی اضمار وصحت تركيب ایچون تقدیم
اولندقدنصكره ثبـاته دلالت ایچون مرفوع اولدی بونده سـینك كسریلەده جائزدركه حالت ایچون اولور
وسمعه لفظی صفت اولور يقال اذن سمعة كما سيجيء وسمعه ایشیدلسون قصدیله برایش ایشلمكه دینور نته كه ریاء
كورلسون قصدیله ایشلمكه دینور سـینك ضمیله وفتحینله لغتدر اشهری ضمەدر يقـال فعله سمعة ورياء
اى ليسمعه النـاس ويروه (السمعة) سینك كسریله بنـاء نوعدر يقال سمعه سمعة سـوء وهى هيئة السمع وحالته
(السمعة) فرحه وزننده و(السميعة) شريفه وزننده و(السميع) شريف وزننده و(السـامعة) و(السمّاعة)
علامه وزننده و(السموع) صبور وزننده وصف ومبالغەلردر سمعه كبی كه سینك فتحی ومیمك سكونيله وفتحینله
سمعه كبی يقـال اذن سمعة وبحرّك وسمعة وسميعة وسميع وسـامعة وسمّاعة وسموع واخیرك یعنی سموع لفظنك
جمعی سمع كلور ضمتينله (السمع) سینك كسریله مسموع القول آدمه دینور يقال رجل سمع اى يسمع وقال بعضهم يقال
هذا امر ذو سمع وذو سماع اى يليق بان يسمع یعنی بو بر ایشیدیلەجك وایشدلمكه شایان نسنەدر ويقولون فى الدعاء
* اللهم سمعا لا بلغا * اى يسمع ولا يبلغ یعنی بو برفنـا سوزدر ایشیدلسون امّا محلنه واصل اولمسون بر خبر مكروه
مسموع اولدقده سویلنور بعضلر يسمع ولا يحتاج الى ان يبلغ معناسيله بیان ایلدی كه ایشیدلمسی كفایت ایدر اثری
محلنه واصل اولمغه حاجت یوقدر دیمك اولور یاخود يسمع به ولا يتمّ معناسنەدركه ایشیدلسون امّا وقوع بولمسون
دیمكدر وبعضلر دیدیلركه كلام مزبوری بر معجب اولمیـان سوزی ایشیدن آدم سویلركه بر وقوع بولەجق سوز
دكلدر دیمكدر وسمع ذكر جيل معناسـنەدر يقال ذهب سمعه اى ذكره الجميل وسمع دیشی صرتلان ايله قوردك
اجتماعندن حاصل اولان ولده دینور مؤنثی سمعەدر عربلرك زعمنه كورە حیه كبی بو دخی حتف انفه هلاك اولمیوب
اجل قضا ايله هلاك اولور * شارحك بیانه كوره بونك قوّت سامعەسی نهایت درجەده اولور ايمش حتى * اسمع
من سمع * مثلدر وبو قوشدن اسرع اولوب اوتوز آرشون مقدارندن ازید پرتاو ایدر وسمع بر طاغك آدیدر (المسمع)
منبر وزننده و(السامعة) قولاغه اطلاق اولنور مسمعك جمعی مسامعدر يقال ملأ بمسامع الناس اى آذانهم ومسمع
غرب دیدكاری بیوك قوغەنك اورتەسنده اولان قولپه دینوركه اكا قوغه طوغری طورمق ایچون ایپ چكوررلر

مطلب

يقال اخذ بمسمع الغرب وهو العروة فى وسطه يجعل فيه حبل لتعتدل الدلو و برقبيله پدرينك اسميدركه اهاليسنه
مسامعه اطلاق اولنور وشول ايكى آغاج پارەسنك بريسنه دينوركه قويدن طبراق چكيلوب چيقارلديغى وقتده
زنبيلك قولپلرينه صوقيلور ايكيسنه مسمعان دينور (المسمع) مقعد وزنده برآدمك كلامى ايشيديله جك موضعه
دينورنته كه مرأى شخصى كورينه جك محله دينور تقول هو منى بمرأى ومسمع اى بحيث اراه واسمع كلامه (سمعون)
و(سماعه) سينلرك فتحيله و(سمعان) سينك كسريله و(سميع) زبير وزنده اسماء رجالدندر (دير سمعان) سينك
كسريله حلب ترابنده برموضعدر وحمصده برموضعدركه امويه دن عمر بن عبد العزيز رحمه الله حضرتلرينك مدفنى
اورادەدر ومحمد بن محمد بن سمعان السمعانى ابو منصور محدثيندندر وامام ابو المظفر منصور بن محمد السمعانى سينك
فتحيله در واوغلو ابو بكر محمد حافظدر وسمعان تميم قبيله سندن بر بطندر (السميع) امير وزنده مسمع معناسنه
اولوركه فاعلدر ايشتديرجى ديمكدر يقال رجل سميع اى مسمع وسامع معناسنه مبالغه در حضرت حق جل وعلا
تشبيه وتكييف وتحديددن منزه اوله رق جمله اصوات وكلماتى سميعدر وسميع شول ارسلانه اطلاق اولنوركه ايراقدن
حس وحركتى ايشيدر اوله (ام السميع) و(ام السمع) دماغك كنيه سيدر يقال ضربه على ام السميع وام السمع اى
الدماغ (السمع) فتحتينله ياخود عنب وزنده ابن مالك بن زيد بن سهل اسميدركه حمير قبائلندن برقبيله نك پدريدر
ابورهم احزاب بن اسيد وشفعه نام كسه لركه تابعيلردر آنلردندر كذلك اتباع تابعيندن محمد بن عمرو ومحدثيندن
عبد الرحمن بن عياش اول قبيله دندر نسبتلرنده سمعى ياخود سماعى دينور سينك كسريله (السمع) سكر وزنده
بغايت چابك وچالاكه دينور وانكله غول بيابانى صفتلنور يقال غول سمع اى خفيف (السمعمع) سفرجل وزنده
كوچك باشلو على قول كوچك صقاللو آدمه دينور يقال هو سمعمع اى الصغير الرأس او اللحية وآفت وداهيه يه دينور
وپك چابك وسبكپايه دينور وبونكله قورد صفتلنور يقال ذئب سمعمع اى خفيف سريع وشول خاتونه دينوركه
زوجنك حضورنده دائما چهره سنى اكوب ترشرولق ايدر اولوب وغيابنده صورت محبت اظهاريله دردفرقتندن
ولوله سازناله وفرياد اولور اوله كرك حقيق وكرك صورى اولسون وكرك شبهه وسوء ظن جهتندن اولسون يقال
هى سمعمع وهى المرأة الكالحة فى وجه زوجه المولولة فى اثره وانجه بدنلو اوزون بويلو آدمه دينور يقال رجل
سمعمع اى الطويل الدقيق (السمعنة) قرشبه وزنده و(السمعنة) طرطبه وزنده و(السمعنة) نظرنه وزنده
وسمعنه دخى لغتدر خروعه وزنده كه مخففدر بونلرده نظرنه كبى مبالغه ايچون نونلر زائده در دينكيجى عورته دينور
نته كه نظرنه دائما خلقك احوالنه باقيجى عورته دينوركه بونلر منهياتدندر يقال امرأة سمعنة نظرنة وسمعنة نظرنة
وسمعنة نظرنة وسمعنة نظرنة اى متسمعة سماعة (التسمعة) تبرئه وزنده ايشتدرمك معناسنه در تفعيلدن
مصدردر اسم موقعنده استعمال اولنور تقول فعلته تسمعتك وتسمعة لك اى لتسمعه (سماع) قطام وزنده اسم
فعل امردر اسمع معناسنه دراك ومناع كبى (السميعية) زبيريه وزنده مكه يه قريب برقريه در (الاسماع)
همزه نك كسريله ايشتدرمك معناسنه در يقال اسمعه فلانا اى جعله فى اذنه وسوكمك معناسنه مستعملدر يقال
اسمعه اذا شتمه وقوغه يه مسمع ديدكلرى قولپ طاقمق معناسنه در يقال اسمع الدلو اذا جعل لها مسمعا كذلك
زنبيله مسمع ديدكلرى آغاج صوقمق معناسنه در يقال اسمع الزبيل اذا جعل لها مسمعين (المسمع) محسن وزنده
بوقاغويه دينور قيد معناسنه مشى حالنده سسلنلديكى ايچون اطلاق اولنمشدر يقال جعله فى المسمع اى القيد
(المسمعة) محسنه وزنده چنكى ومطربه قاريه اطلاق اولنور يقال امرأة مسمعة اى مغنية (التسميع) بركسه نك
مساوى ومعايبنى هركسه ايشتدرمكله تشهير ورسواى ايلمك معناسنه در يقال سمعه اذا شنعه وشهره وبركسه نك
ذات وزمانى بين الناس خامل ونامعلوم ايكن ذكر وثناسنى نشر واشاعتله ظاهره چيقارمق معناسنه در يقال سمع
فلانا اذا ازال خموله ونشر ذكره وايشتدرمك معناسنه در يقال سمعه اذا اسمعه (المسمع) معظم وزنده بوقاغيلنمش
آدمه دينور مقيد معناسنه در يقال اتى به مسمعا اى مقيدا مسوجرا بوراده تاى فوقانيه ايله مستوجرا نسخه لرى
غلطدر صحيح اولان مسوجر اولمقدركه سوجر بابندندر ساجور ايله مشدود ديمكدر ومسوجر اركان تعريفدن دكلدر
غالبا اشبو كتب الحجاج الى بعض عماله ابعث الى سعيد بن جبير مسمعا مزمرا كلامى مقيدا مسوجرا عبارتيله مأخذلرده
مفسر اولمغله مؤلفك ذهننده قرار كيراولديغندن آنى دخى سبق ذهن وجهيله ثبت ايلمشدر زيرا زمّاره ساجوره
ديمكله مزمر مسوجر ديمك اولور حتى نهايه ده كلام مزبور ذيلنده اشبو بيت دخى محرردر *ولى مسمعان وزمارة*وظل
مديد وحصن امق * (الاستماع) افتعال وزنده برسوزه قولاق طوتوب ديكلمك معناسنه در قصدى متضمندر
يقال استمع له واليه اذا اصغى (التسامع) تفاعل وزنده برسوزى ناس برى برندن ايشيدشمك معناسنه در يقال

تسامع به الناس اذا سمعه بعضهم من بعض ﴿المسمع﴾ مكرم وزننده اسماعدن اسم مفعولدر ایشتدرلمش سوزه دینور
وقوله تعالى ﴿واسمع غیر مسمع﴾ اى غیر مقبول ماتقول او معناه اسمع لا اسمعت معلوم اوله که آیت مرقومه یهود
لساندن حکایه درکه فخر عالم علیه السلام حضرتلرینه * سمعنا وعصینا واسمع غیر مسمع * کلاملریله تکلم ایدرلر ایدی
و بو ذو الوجهین یعنی ذمّ ومدحی محتملدرکه فنّ بدیعده اکا توجیه اطلاق اولنور وغیر مسمع کلمه سی حال ومفعول به
اولمق جائزدر واسماع حقیقتنه حمل ایله ایشتدرمك معناسنه ومجازه حمل ایله دیکلدوب قبول ایتدرمك معناسنه
اولور پس حالیت ومجازیت صورتنده معنی یا محمد سن بزم کلامزی کوش ایله سنك کلامك مقبول اولمدیغی حالده
دیمك اولورکه مراد قول نبوی سامعه لرنده جایکیر اولمدیغنی اشعاردر واسماعی حقیقتنه حمل وفعلدن لازم معنا
ارادهسیله اصم اولمق ضمننده بددعا اولورکه ایشتمز اولهسن دیمك اولور زیرا لا اسمعت کلمه سی بین الیهود اصمیت
ضمننده بددعادر وبوندن بشقه محذوف کلاما یاخود جوابا لفظلرندن صفت اولور اسمع غیر مجاب الی ماتدعو
الیه تأویلنده اولور ومدح صورتی که بو اراده مراد دکلدر اسمع غیر مسمع مکروها سبکنده اولورکه اسماع سبّ
ودشنام معناسنه اولور ﴿سمیفع﴾ فایله سمیدع وزننده وبعضا سینی مضموم اولور وبو صورتده فانك مکسور اولمسی
واجب اولور ابن ناکور بن عمرو بن یعفر اسمیدرکه کنیه سی ابو شرجیل یاخود ابو شراحیل در قومنك مطاع الامر
ومتبوع القول رئیسی ایدی زمان سعادتده شرفیاب اسلام اولدی وطرف حضرت نبویدن کندییه جریر بن
عبد الله البجلیّ یدیله مکتوب ارسال بیورلدی صفین وقعه سنده مقتول اولمشدر ﴿السملع﴾ فتحاتله ولام مشدده
ایله هملع وزننده سباعدن قورده دینور ویقال للرجل الخبیث انه لسملع هملع ﴿السنع﴾ فتحتینله کوزللك جمال
معناسنه در یقال له سنع بدیع اى جمال ﴿الاسنع﴾ افعل وزننده اوزون طویل معناسنه در یقال شیٔ اسنع اى طویل
وبلند وعالی شیئه دینور یقال شرف اسنع اى مرتفع عال وافضل واطول معنالرینه در یقال هذا اسنع منه اى افضل
ویقال اسنع اى اطول ﴿السنیعة﴾ سفینه وزننده طاغ یولنه دینور جمعی سنایع در یقال اخذوا فى السنیعة اى
الطریقة فى الجبل وشول محبوبه یه دینورکه مفاصل وعظامی ملایم واعضاء واندامی اویغون ولطیف ونازك اوله
مذکری سنیع در یقال امرأة سنیعة اى جمیلة لینة المفاصل اللطیفة العظام ﴿السناعة﴾ سماحه وزننده و﴿السنوع﴾
قعود وزننده مفاصل وعظامی یومشق واندامی اویغون دلبر اولمق معناسنه در یقال سنع الغلام وسنع سناعة
وسنوعا من الباب الاول والثالث والخامس اذا کان سنیعا ﴿سنیع﴾ زبیر وزننده اسامیدندر عقبة بن سنیع طهیه
نسبی رجالدندرکه اشرافدندر پدری سنیع فرط جماله مشهور ایدی وشول کروهدن ایدی که موسم حجده کمال
حسن وجماللری نسوانی آشفته ایلمکدن احتراز ایله قریش انلره نقاب پوش اولمق ضمننده امر والحاح ایدرلر ایدی
﴿السانعة﴾ و﴿المسناع﴾ کوزل واندامی اویغون ناقه یه دینور یقال ناقة سانعة ومسناع اى حسنة ﴿السنع﴾ سینك
کسریله اعضادن بیلکجه یه على قول پنجه ایله قول بیننده اولان اویناق یرده کائن کرتکه دینورکه پنجه نك دیبنده
اولان کدکدر یاخود پنجه نك ایچ یوزندن پرمقلر ایله بیلکجه مابیننده کائن پرمق کمیکلرینه دینور جمعی سنعه در
قرده وزننده واسناع در ﴿الاسناع﴾ همزه نك کسریله برآدمك سنع دیدکلری عضو مذکوری اغریمق معناسنه در
یقال اسنع الرجل اذا اشتکى سنعه وبرآدم یال وبال صاحبی دلبر اولمق معناسنه در یقال اسنع الغلام اذا طال وحسن
وبرکسه کوزل اولاد صاحبی اولمق معناسنه در یقال اسنع الرجل اذا جاء باولاد ملاح ﴿السنعاء﴾ حمراء وزننده سنت
اولنمامش قیزه دینور یقال جاریة صنعاء اذا کانت لم تخفض ﴿سوع﴾ سینك ضمیله یمنده برقبیله آدیدر ﴿الساعة﴾
جدیدندن یعنی لیل ونهار اجزاسندن برجزؤه دینورکه دورهٔ فلك اعظم مقتضاسی یکرمی درت جزؤ اعتبار اولنغله
هر جزؤینه ساعت اطلاق اولنمشدرکه آلتمش دقیقه دن عبارتدر وساعه وقت حاضره اطلاق اولنور جمعی ساعات
وساع در وقیامته اطلاق سرعت حسابی مشتمل اولدیغیچون على قول کندیده قیامت قائم اولهجق وقته اطلاق
اولنور وساعه هالکون معناسنه اولور جاعه وجیاع کبی یقال هم ساعة اى هالکون ﴿السوعاء﴾ حمراء وزننده ساعه
لفظندن اخذ وتشدید وتأکید ایچون استعمال اولنور لیلة لیلاء کبی یقال ساعة سوعاء اى شدیدة ﴿سواع﴾
غراب وزننده وسحاب وزننده لغتدر نته که امام خلیل ﴿ولا تذرنّ ودّا ولا سواعا﴾ کریمه سنده فتحله قراءت
ایلمشدر واول برصنمك اسمیدرکه نوح على نبینا وعلیه السلام زماننده بت پرستلر اکا پرستش ایدوب بعده طوفان
سببیله تحت التراب مستور اولمشیدی بعد زمان ابلیس علیه اللعنه خارجه اخراج وهذیل قبیله سنه تسویل ایلمکله
مجدّدا اکا پرستش ایتدرمشدر وبهر سنه موسم ترتیب ایدوب آنی حجّ وزیارت ایدرلر ایدی وسواع کیجه دن برمقداره
دینور سوع کبی کاسیذکر وسواع وسوعاء برحاء وزننده مذی معناسنه درکه ملاعبه وتقبیل خلالنده رجالدن کلان

صودر همان وضوءیی موجبدر علی قول ودی معناسنه درکه بعد البول کلان صو درو فی الحدیث ﴿فی السوعاء الوضوء﴾
ای المذی او الودی ﴿السوع﴾ نوع وزننده طوار کندی باشنه صالمه اولمق معناسنه در یقال ساعت الابل تسوع
سوعا اذا تخلت بلا راع و سوع سواع کبی کیجه دن بر مقداره دینور تقول اتانا بعد سوع من اللیل و سواع ای بعد هدؤ
﴿السائع﴾ ضایع وزننده صالمه اولمغله تلف اولان حیوانه دینور یقال هو ضایع سائع ﴿سع سع﴾ سینلرك ضمی
و امر بنیه سیله برآدمه سوعاسنی یعنی تلاعب خلالنده کلان مذی دیدکلری صوینی کوزه دوب تقید ایلك بابنده
امر ایچون موضوعدر یقولون سع سع و هو امر بتعهد سوعائه ﴿المسیاع﴾ مصباح وزننده شول ناقه یه دینورکه
یاوریسنه تقید ایلیوب بوشلامغله جانوره تلف ایتدیرر اوله یقال ناقة مسیاع اذا کانت تدع ولدها حتی تأکله
السباع و بو واوی‌ه و یائیه در ﴿الاساعة﴾ همزه نك کسریله برنسنه یی اهماله ضایع قلمق معناسنه در یقال اساعه
اذا اهمله و ضیعه و تقول اسعت الابل فساعت ﴿الاسواع﴾ همزه نك کسریله اصلی اوزره برساعتدن ساعت
آخره چکمك علی قول برساعت مقداری کیرو لنمك معناسنه در یقال اسوع الرجل اذا انتقل من ساعة الی ساعت
او تأخر ساعة و آلت تناسل قوامه کلوب مذی خروج ایلك معناسنه در یقال اسوع الرجل اذا انتشر ثم امذی
و دابه آلتنی صالیویرمك معناسنه در یقال اسوع الحمار اذا ارسل غرموله ﴿المسوّع﴾ معظم وزننده تجویز اولنوب
روا کورلمش نسنه یه دینور یقال هذا مسوّع له ای مسوّغ له ﴿المساوعة﴾ مفاعله وزننده ساعتله معامله ایلك
معناسنه درکه کونده برساعت ایشلمك یاخود ساعتی شوقدر اقچه یه بارشمق کبی نته که میاومه کونلکله ومشاهره آیلقله
اولان معامله دن عبارتدر یقال ساوعه اذا عامله بالساعة ﴿السیع﴾ بیع وزننده و ﴿السیوع﴾ قعود وزننده
صو یر یوزنده اوینایوب چالقنه رق آقق معناسنه در یقال ساع الماء یسیع سیعا و سیوعا اذا جری و اضطرب
علی وجه الارض و کذا یقال ساع السراب و طوار کندی باشنه چوبانسز صالمه اولمق معناسنه در یقال ساعت
الابل اذا تخلت بلا راع و بو واوی‌ه و یائیه در و سیع یر یوزنده اقان صویه اطلاق اولنور تسمیه بالمصدر در
﴿السیعاء﴾ سینك کسری و یانك فتحیله سیراء وزننده کیجه دن برنیجه بلوکلره دینور تقول خرجت بعد سیعاء من اللیل
و سیعاء منه ای بعد قطع منه ﴿السیاع﴾ سحاب وزننده آق کونلك شجرینه دینور علی قول اکا شبیه برشجر
آدیدر و همیان مقوله سنی یاغلدقلری ایچ یاغنه دینور و صمانلو بالچغه دینور کهکل معناسنه که انکله کویلولر در
و دیوارلرینی صوارلر و منه قول القطامی * فلما ان جری سمن علیها * کما طینت بالفدن السیاعا * و هو من باب
القلب ای کما طینت بالسیاع الفدن ﴿المسیعة﴾ مکنسه وزننده دیواره بالچق صوایه جق آلته دینورکه دوز
تخته دن ایدرلر چامورجی استادلری قوللنورلر ماله تعبیر ایدرلر دموردن اولانه مصرین تعبیر ایدرلر ﴿المسیاع﴾
مصباح وزننده شول ناقه یه دینورکه مرعاده صالمه اولمغله دیلدیکی یره کیدر اوله علی قول شول ناقه یه دینورکه
صاحبی کوروب کوزتمیوب کندی باشنه تلف و ضایع اولمق حالتنه واره یقال ناقة مسیاع اذا کانت تذهب فی المرعی
بلا راع او التی تحمل الضیعة و اوزرنده سفر اولنوب و عودت اولنور اولان ناقه یه دینور یقال ناقة مسیاع اذا کانت
یسافر علیها و یعاد ﴿التسییع﴾ تفعیل وزننده دیوار صوامق معناسنه در یقال سیع حائطه اذا طینه و ایچ یاغی مقوله سیله
برنسنه یی یاغلمق معناسنه در یقال سیعه اذا ادهنه بالشحم و نحوه نجز بعونه تعالی ﴿فصل الشین المعجمة﴾
﴿فصل الشین المعجمة﴾
﴿الشبدع﴾ دال مهمله ایله زبرج وزننده عقربه دینور و لسانه اطلاق اولنور یقال لدغ بشبدعه کالشبدع ای
کالعقرب و آفت و داهیه یه دینور بونده دالك فتحیله ده لغتدر جمعی شبادع در ﴿الشبع﴾ شینك فتحی و بانك سکونیله
و ﴿الشبع﴾ عنب وزننده طویمق معناسنه در یقال شبع خبزا و لحما و شبع منهما شبعا من الباب الرابع ضد
جاع * شارح دیرکه بو مصادر طبایعدندر یعنی افعال جوارحدن دکلدر آنکچون فتحتینله وارد اولمدی انتهی
﴿الاشباع﴾ همزه نك کسریله طویورمق معناسنه در تقول اشبعته من الجوع ضد اجعته و برنسنه یی فراوان ایلك
معناسنه مستعملدر یقال اشبع الشیء اذا وفره ﴿الشبع﴾ شینك کسریله و ﴿الشبع﴾ کذلك عنب وزننده اسملردر
قارن طویوره جق نسنه یه دینور تقول اصبت شبعا لبطنی و شبعا ای ما اشبعه ﴿الشبعان﴾ سکران وزننده
قارنی طوق شخصه دینور مؤنثنده شبعی و شبعانه دینور یقال رجل شبعان و امرأة شبعی و شبعانة و شبعان بحرین
ترابنده برجبل آدیدر و مدینه قضاسنده برقله اسمیدر ﴿الشابع﴾ بودخی طوق معناسنه اوله رق بعض اشعارده
مسموع اولمشدر لکن شعرك غیریده استعمالی جائز دکلدر ﴿الشبعی﴾ سکری وزننده مؤنثدرکه ذکر اولندی
و عربلر امرأة شبعی الذراع دیرلر چجن عورتك قوللری قباق طولمه سی کبی اتنه طلمو اولدقده کذلك شبعی
الخلخال و السوار دیرلر سموزلکدن طپوغنده اولان خلخالی و بیلکنده اولان بیلازکی طولدیروب یعنی صیقیلوب

تنکه اورمش اوله یقال امرأة شبعى الذراع اى ضخمة و یقال امرأة شبعى الخلخال والسوار اذا تملأهما سمنا
وشبعى دمشق قضاسنده برقریه آدیدر (شباعه) قدامه وزننده زمزم صوینك اسمیدر وشباعه طویدقدنصکره
فضله قلان طعامه دینور یقال اکل شباعته وهى الفضالة بعدالشبع (الشبیع) امیروزننده کثیر وفراوان نسنه یه
اطلاق اولنور یقال ثوب شبیع الغزل اى کثیره یعنى ایپلکى چوق ثوب که تفه‌لو اولمسندن کنایه‌در ویقال رجل
شبیع العقل ومشبعه اى وافره ویقال حبل شبیع اى کثیرالشعر اوالوبر (الشباعة) سماحه وزننده برنسنه فراوان
اولمق معناسنه‌در یقال شبع عقله شباعة من الباب الخامس اذاوفر (الشبعة) غرفه وزننده برکرّه طویه‌جق مقدار
طعامه دینورکه طویملق تعبیر اولنور تقول اصبت شبعة اى قدر مایشبع به مرّة (التشبیع) طویمغه یاقلشمق
معناسنه‌در یقال شبعت غنمه اذا قاربت الشبع ولم تشبع (التشبع) تفعل وزننده هنوز قارنى طویمامش ایکن
طوقلق کوسترمك معناسنه‌در یقال تشبع الرجل اذا ارى انه شبعان ولیس کذلك وبیهوده زنکینلك صاتمق معناسنه
مستعملدر یقال تشبع فلان اذا تکثر وبعدالاکل تکرار اکل ایلمك معناسنه‌در یقال تشبع الرجل اذا اکل اثرالاکل
(الشتع) فتحتینله مرضدن یاخود آجلقدن صبرسزلقله تلاش ایلمك معناسنه‌در یقال شتع الرجل شتعا من الباب الرابع
اذا جزع من مرض اوجوع (الشجاع) سحاب وزننده و (الشجاع) کتاب وزننده و (الشجاع) غراب وزننده
و (الشجیع) امیروزننده و (الشجع) کتف وزننده و (الشجعة) عنبه وزننده و (الاشجع) احمد وزننده بأس
وشدّت هنکامنده شدیدالقلب اولان آدمه دینورکه بهادر تعبیر اولنور جمعلرى شجعه کلور شینك حرکات ثلاثیله
وجیمك سکونیله وشجعه کلور فتحاتله وشجاع کلور رجال وزننده وشجعان کلور شینك ضمى وکسریله وشجعاء
کلور کرماء وزننده مؤنثى شجاعه‌در شینك حرکات ثلاثیله وشجعه‌در فرحه وزننده وشجیعه‌در شریفه وزننده
وشجعاءدر حمراء وزننده بونك جمعى شجایع وشجاع کلور شینك کسریله وشجع کلور ضمتینله بعضلر عندنده اشبو
شجاعت مادّه‌سى رجال قسمنه مخصوصدر وشجاع غراب وزننده وکتاب وزننده یلانه اطلاق اولنور على قول
ارککنه یاخود برکونه خلقتى کوچك یلانه دینور جمعى شجعان‌در شینك کسریله یقال نفثه الشجاع والشجاع
اى الحیة او الذکر منها اوضرب منها الصغیر وشجاع صفر معناسنه‌درکه عند زعم الاعراب بریلاندر انسانك قارننده
پیدا اولور انسان بك آجقدقده قارننى طرملار تقول اردبه شجاع الجوع اى الصفر وشجاع اسمادندر شجاع بن
وهب اصحابدندر (بنوشجاعه) عربدن بربطن‌در (بنوشجع) شینك فتحیله کلب قبیله‌سندن بربطن‌در (بنوشجع)
شینك کسریله کنانه‌دن بربطن‌درکه اصحابدن حارث بن عوفك جدّیدر (الشجع) فتحتینله دوه آدیملرینى سرعتله آتارق
یوریمکه دینور یقال لبعیره شجع عجیب اى سرعة نقل القوائم واوزونلغه دینور یقال فى قدّه شجع اى طول
(الشجع) کتف وزننده آدیملرینى سرعتله آتارق یورر اولان ارکك دوه‌یه دینور یقال جمله شجع القوائم اى
سریع نقل القوائم مؤنثنده شجعاء وشجعه دینور فرحه وزننده وشجع مجنونه اطلاق اولنور یقال هوشجع اى
مجنون (الاشجع) سرسرى وچالق کبى خفت طبعى اولان آمه دینور یقال رجل اشجع اذا کان فیه خفة کالهوج
وارسلانه اطلاق اولنور ودهر وزمانه اطلاق اولنور واوزون نسنه‌یه دینور وسائره نسبت اوزونلغى ظاهر
نسنه‌یه دینور یقال هواشجع اى بین الشجع واشجع اسمادندر اشجع بن ریث بن غطفان برقبیله پدریدر (الاشاجع)
پرمقلرك دیبلرینه دینورکه الك ارقه‌سنده اولان سکیرلره متصل اولور مفردى اشجع‌در احمد وزننده واشجع‌در
اصبع وزننده (الشجع) سجع وزننده برکسه‌یه شجاعتده غالب اولمق معناسنه‌در یقال شجعه شجعا من الباب
الثالث اذا غلبه بالشجاعة (المشجوع) شجاعت جهتنده مغلوب اولان آدمه دینور (الشجعة) شینك ضمى
وفتحى وجیمك سکونیله یورکسز عاجز وزبون ونحیف آدمه دینور یقال رجل شجعة اى العاجز الضاوى
لافؤادله (الشجعة) تمره وزننده و (الشجع) تمر وزننده شول دوه یاوریسنه دینورکه اناسى آنى دلى وچالق کبى
وضع ایلمش اوله‌که مراد خلقى چالق اولاندر (الشجع) ضمتینله آغاجك کوکنده اولان طمرلره دینورکه اطرافه
سوروب کیدر وشول آت لجاملرینه دینورکه جاهلیه‌ده آغاجدن اتّخاذ ایدرلر ایدى (الشجعة) فرحه وزننده
و (الشجیعة) سفینه وزننده شول قارى‌یه دینورکه لساننده وکلامنده دلیر وجسارتلو اوله (مشجعه) مرحله وزننده
بررجل آدیدر (المشجع) مجمل وزننده نهایت مرتبه‌ده مجنون اولانه دینور یقال رجل مشجع اى المنتهى جنونا
(التشجیع) برآدمه قوّت قلب ویروب بهادرلندرمق على قول سن بهادرسن دیو شجاعته نسبت ایلمك معناسنه‌در
یقال شجعه اذا قوّى قلبه اوقال له انك شجاع (التشجع) تفعل وزننده ذاتنده جوهر شجاعت یوغیکن
زوراکى شجاعت کوسترمك معناسنه‌در یقال تشجع الرجل اذا تکلف الشجاعة (الشرجع) جعفر وزننده

اوزون نسنه يه دينور ونعش على قول جنازه ياخود تنشوى تختهسنه دينور و اوزون ناقه يه دينورو اوزون ومربع
تخته يه دينور ﴿المشرجع﴾ مدحرج وزنده اوزونلنمش نسنه يه دينور يقال شئ مشرجع اى مطوّل واطرافنده
كوشه‌لرى اولميان دمورجى چكيجنه دينور يقال ضربه بالمشرجع وهو مطرقة الحدّاد التى لاحروف لنواحيها
﴿الشرجعة﴾ دحرجه وزنده مربع تخته‌نك كنارلرينى اويمق معناسنه‌در يقال شرجع الخشبة المربّعة اذا
نحت حروفها واذا كانت الخشبة مربّعة فامرته بنحت حروفها قلت شرجعها ﴿الشريعة﴾ ذريعه وزنده
حق جلّ وعلا حضرتلرينك عبادينه وضع وتعيين ايلديكى دين وآيينه دينور تاكه اكا سلوك ايليه‌لر يقال عمل
بالشريعة وهى ماشرع الله لعباده وطوغرى وآچق يوله دينور يقال سلك فى الشريعة اى الظاهر المستقيم
من المذاهب وقپو عتبه‌سنه دينور ونهردن صوآله‌جق وصو ايچه‌جك صيواده دينور يقال ورد الشريعة
وهى مورد الشاربة معناى اوّل بو ايكى معنانك برندن مأخوذدر ﴿الشرعة﴾ شينك كسريله شريعه ايله ايكى
معناى اوّللرده مرادفدر وبغرتلق قوشى طوته‌جق دوزاغه دينوركه اوزون ايپلردن يپارلر وكريشه اطلاق
اولنور بونده فتحله‌ده جائزدر ومثل ونظير معناسنه‌در يقال هذه شرعته اى مثله جمعى شرع كلور هاسز
وشينك فتحيله‌ده جائزدر وشرع كلور عنب وزنده وجمع الجمعى شراع كلور شينك كسريله ﴿المشرعة﴾
مرحله وزنده ورانك ضميله لغتدر نهردن وغيرى يردن صوآلوب وصو ايچوب وطواره صو ايچوره‌جك
يره دينوركه صيواد تعبير اولنور ﴿الشرع﴾ شينك كسريله برموضع آديدر ونعلين تصمه‌سنه دينور شراك النعل
معناسنه ولاغوته ديدكلرى سازك تللرينه وكريشلرينه دينور ﴿الشراع﴾ كتاب وزنده يايده چورلمش اولان
كريشه دينور وشراع البعير كمى يلكننه تشبيله دوه‌نك كردننه اطلاق اولنور وشراع كمى يلكننه دينور رفع
معناسنه اولان شرعدن مأخوذدر جمعى اشرعه‌در وشرع كلور عنب وزنده وجمع الجمعى شرع كلور شينك
ضميله وشرع كلور ضمتينله ﴿شراع﴾ غراب وزنده برآدمك اسميدركه مزراق ومزراق تمرنلرى ايشلر ايدى
سنان شراعىّ ورماح شراعىّ اكا منسوبدر وشراع كيج بن نباته دينور ﴿الشراعية﴾ شينك ضمى وكسريله
كردنى اوزون اولان ناقه يه دينور يقال ناقة شراعية اى الطويلة العنق ﴿الشرع﴾ فرع وزنده عرف شريعتده
امر ونهى كبى احكامى مشتمل سلوك ايليه‌جك آيين وعادت وضع ايلمك معناسنه‌دركه همين واضع خداى متعالدر
يقال شرع لهم شرعا من الباب الثالث اذا سنّ وخانه ومنزل اوته‌سى نافذ اولان سوقاق ويول اوزره اولمق
معناسنه‌در يقال شرع المنزل اذا صار على طريق نافذ وشرع وشروع قعود وزنده طوار صويه كيرمك معناسنه‌در يقال
شرعت الدوابّ فى الماء شرعا وشروعا اذا دخلت فيه وبرايشه باشلمق معناسنه‌در يقال شرع فى الامر اذا خاض به
واورغانى ايلكليوب ايكى اوجلرينى قوغه مقوله‌سى نسنه‌نك قولپنه صوقمق معناسنه‌در يقال شرع فلان الحبل شرعا
اذا انشطه وادخل قطريه فى العروة ودريى صويوب چيقارمق معناسنه‌در يقال شرع الاهاب اذا سلخه
وبرنسنه‌يى پك يوقارى قالدرمق معناسنه‌در يقال سرع الشئ اذا رفعه جدّا وبركسه‌يه مزراق طوغرلمق
معناسنه‌در يقال شرعت الرماح اذا تسدّدت وبو معناده متعدى اولور مزراق طوغرلتمق معناسنه‌در تقول
شرعنا الرماح عليه اى سدّدناها وشرع حسب وكافى معناسنه استعمال اولنور كوياكه همان مسلك وآيين
بوايشدر غيره سلوك اولنمسون بو كفايت ايدر ديمكدر ياخود همان شروع ايده‌جك بودر سائرى اقتضا ايتز
بو كفايت ايدر معناسنه مبنيدر ومنه المثل * شرعك مابلغك المحلّ * اى حسبك من الزاد مابلغك مقصدك قليل ايله
قناعت قيل ديه‌جك محلده ايراد اولنور وتقول مررت برجل شرعك من رجل اى حسبك وبونك مفرد وجمعى
مساويدر وباج معناسنه استعمال اولنوركه برصنف وبربابت ديمكدر هركسك شروعى جهت وحدتله اولديغى
تصوّرينه مبنيدر يقال الناس شرع واحد اى باج واحد بونده فتحتينله‌ده جائزدر وبرابر وبى تفاوت معناسنه
مستعملدر هركسك اول امره شروعى وجه واحد ايله اولديغى ملاحظه‌سيله‌در يقال الناس فى هذا شرع اى
سوا يعنى لايفوق بعضهم بعضا بونده دخى فتحتينله زبانزده‌در ﴿الشارعة﴾ شول خانه يه دينوركه سوقاق ويول اوزره
اولوب قپوسى سوقاغه ويوله آچيلور اولەكه مراد ديبسز سوقاقده اولمياندر يقال دار شارعة ومنزل شارع اذا
صار على طريق نافذ قال الشارح وكان بابه شارعا فى الطريق كما فى الحديث * كانت الابواب شارعة الى المسجد *
اى مفتوحة اليه پس اسناد مجازى قبيلندن اولوب ياخود بمعنى مفعول اولور وشارعه بركسه اوزره طوغريلان
مزراقلره دينور يقال رماح شارعة وشوارع اى مسدّدة ﴿الشروع﴾ قعود وزنده برشيئه باشلمق معناسنه‌در
يقال شرع الشئ اذا بدأه وشارع لفظندن جمع اولوركه صويه كيرن دوه‌لره دينور يقال ابل شروع ﴿الشرّع﴾

ركع وزننده بودخی شارعدن جمعدر وباشلرینی صودن یوقاری قالدران بالقره دینور یقال حیتان ركع ای رافعة رؤسها ﴿الاشراع﴾ همزه‌نك كسریله بودخی بركسه اوزره مزراق طوغرلتمق معناسنه‌در تقول اشرعنا علیه الرماح ای سدّدناها واقبلناها ایاه وصوقاغه اوقپوسی آچمق معناسنه‌در یقال اشرع بابا الی الطریق اذا فتحه ویولی آچق وواضح ایلك معناسنه‌در یقال اشرع الطریق اذا بینه ﴿المشروعة﴾ و﴿المشرعة﴾ مكرمه وزننده بركسه اوزره طوغریلان مزراقلره دینور ﴿الشارع﴾ واضع شریعت ذات اجلّ واعلادر جلّ جلاله وپیغمبره اطلاق اولنور وعالم ربّانی عامل ومعلم ذاته اطلاق اولنور یقال هو شارع ای عالم ربّانیّ عامل معلم وطریق نافذه دینور مشروع معناسنه‌در ومطلقا قریب اولان نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال شیءٌ شارع ای قریب ودهناده برطاغك آدیدر وبرقریه آدیدر ﴿شارع الانبار﴾ و﴿شارع المیدان﴾ بغدادده ایكی محله‌در ﴿الشوارع﴾ غروب وغیبته یك قریب اولان كواكبه اطلاق اولنور یقال نجوم شوارع ای دانیة من المغیب ﴿الشراعة﴾ سحابه وزننده بهادرلغه دینور ﴿الشریع﴾ امیر وزننده بهادره دینور یقال رجل شریع ای بین الشراعة یعنی شجیع وایو كتان بزینه دینور یقال عمله من الشریع ای الكتان الجید ﴿الشرّاع﴾ كتان وزننده ایو كتان بزی صتان آدمه دینور ﴿الاشرع﴾ اوجی اوزون وسیوری اولان برونه دینور یقال انف اشرع اذا كان قدامتدّت ارنبته ﴿شراعه﴾ ثمامه وزننده هذیل قبیله‌سنه مخصوص بر بلده‌در وبر رجل اسمیدر ﴿الشرعه﴾ فتحاتله صفه وایوانه دینور جمعی اشراع‌در ﴿التشریع﴾ بودخی یولی آچق وواضح ایلك معناسنه‌در یقال شرع الطریق اذا بینه وطواری بالنفس ایچه‌جك صیواده كتورمك معناسنه‌در كه آنده چرخ ومقاره وقوغه مقوله‌سی آلاته وحوض تعبئه محتاج اولنمز ومنه حدیث علیّ رضی الله عنه ان رجلا سافر فی صحب له فلم یرجع برجوعهم فاتّهم اصحابه فرفعوا الی شریح فسأل اولیاء القتل البینة فلمّا عجزوا الزم القوم الایمان فاخبروا علیاً بحكم شریح فقال * اوردها سعد وسعد مشتمل * یاسعد لاتروی بهذاك الابل * ویروی * ماهكذا تورد یاسعد الابل * ثم قال انّ اهون السقی التشریع ثم فرّقه علیّ بینهم وسألهم فاقرّوا فقتلهم ای مافعله شریح كان هینا وكان نوله ان یحتاط ویستبریٔ الحال بایسر مایحتاط بمثله فی الدماء یعنی بركسه بر قاچ رفیقلر ایله بر طرفه سفر ایدوب بر مدتدنصكره رفیقلری بلده‌سنه عودت ایدوب اول كسه یانلرنده اولمامغله اقرباء ومتعلقاتی سز مزبوری قتل ایلمشسدر سزكه یانكزده برابر عودت ایلمدی دیو اتهام وادّعا ایله قاضی شریح حضورنده مرافعه اولدقلرنده قاضی مزبورلری استنطاق ایدوب انلرده انكار ایلمریله یمین تكلیف ایلمشیدی بو كیفیت امام علیّ رضی الله عنه حضرتلرینه منعكس اولدقده * اوردها سعد وسعد مشتمل بیتنی اوقودقدنصكره * انّ اهون السقی التشریع * مثلنی ایراد ایدوب بو ماده‌ده شریح سهولت جهتنه ذاهب اولدیا كالایق اولان بوكونه قتل وسفك دماء خصوصلرنده وجه یسیر اوزره احتیاطله استبراء حاله سعی واهتمام ایلمكدر دیدی * معلوم اوله كه بیت مزبور امثالدندر سعد نام بركسه دوه‌لرینی صویه كتوروب استقالری خصوصنده اصلا كندیسنی یورمیوب اثوابنی باشنه چكوب اویومشیدی مزبورك بو حالنی بركسه كوردكده بیت مزبوری ایراد ایلمكله من بعد مثل اولدی تعب ومشقتسز ایش كورمك صددنده اولان كسه حقنده ضرب اولنور وان اهون السقی التشریع دخی مثلدر بو دخی مضرب مذكورده ضرب اولنور ﴿الشسع﴾ شینك كسریله نعلین تصمه‌سنه دینور یقال ادنی الیه من الشسع ای من قبال نعله وبونده شسعن دخی لغتدر كه آخرنده نون زیاده‌سیله وشسع دخی لغتدر كه كسر تینله وبر مكانك اوجنه وكنارینه اطلاق اولنور تقول حللنا بشسع الدهناء ای بطرفها وطاره جق یره اطلاق اولنور تقول نزلنا بشسع من الارض ای بضیق منها وبر مقدارجه مال بقیه‌سنه اطلاق اولنور یقال له شسع من المال ای بقیة وعظیم وفراوان اولان ماله اطلاق اولنور یقال اصاب شسعا من المال ای جلاً منه وآزجه ماله دیمكله اضداددن اولور یقال له شسع من المال ای قلیل منه اوقطعة من الابل والغنم قلیلة وشسع بنو شمخ جماعتنه مخصوص بر صو آدیدر وشسع مالی كوروب كوزه‌دوب حسن تقید واهتمام ایدن آدمه اطلاق اولنور كویا كه تصمه كبی اوزرندن آیرلمز یقال رجل شسع مال ای الحسن القیام علیه ﴿الشسع﴾ منع وزننده و﴿الشسوع﴾ قعود وزننده بعید اولمق معناسنه‌در یقال شسع المنزل شسعا وشسوعا من الباب الثالث اذا بعد وشسع ایاق قابنه تصمه ایلك معناسنه‌در یقال شسع النعل اذا جعل لها شسعا ﴿الشاسع﴾ و﴿الشسوع﴾ صبور وزننده بعید معناسنه‌در شسوعك جمعی شسع كاور ضمتینله یقال منزل شاسع وشسوع ای بعید وشاسع ایاق قابینك تصمه‌سی پاره‌لنمش آدمه دینور یقال رجل شاسع اذا صار مقطع الشسع ﴿الاشساع﴾ همزه‌نك كسریله و﴿التشسیع﴾ تفعیل وزننده بونلرده ایاق قابنه تصمه چكورمك معناسنه‌در یقال اشسع النعل وشسعها بمعنی

شسعها ﴿ الشسع ﴾ فتحتينله آتك اوك ديشـلريله رباعيه‌لری ارالغی سـيرك اولمق معناسـنه‌در يقال شسع
الفرس شسعا من الباب الرابع اذا صاربين ثنيته ورباعيته انفراج واياق قابنك تصمه‌سی كسـيلوب پاره‌لنمق
معناسنه‌در يقال شسعت نعله اذا انقطع شسعه ﴿ الشطع ﴾ فتحتينله مرض مثللو عارضه‌دن صبرسزلق ايدوب تلاش
واضطراب ايلك معناسنه‌در يقال شطع الرجل شطعا من الباب الرابع اذا جزع من مرض ونحوه ﴿ الشعشع ﴾ فدفد
وزننده و ﴿ الشعشاع ﴾ ثرثار وزننده و ﴿ الشعشعان ﴾ معمعان وزننده و ﴿ الشعشعانیّ ﴾ مبالغة نفسنه نسبتله پك اوزون
آدمه دینور يقال رجل شعشع وشعشاع وشعشعان وشعشعانیّ ای طويل وشعشاع جست وچالاك آدمه دينور يقال
رجل شعشع ای خفيف يعنی سريع وكوزل ودلبر آدمه دينور يقال رجل شعشع ای حسن وطاغنق نسنه‌يه دينور
يقال شیٔ شعشع ای متفرّق ﴿ الشعاع ﴾ سحاب وزننده طاغتمق معناسنه‌در يقال شعّ بوله شعاعا من الباب الاوّل اذا
فرّقه وطاغيلوب صاچلمق معناسنه‌در يقال شعّ الدّم وغيره اذا تفرّق وپريشان وبی‌نظام رأی وفكر وتدبيره اطلاق
اولنور تسميه بالمصدر در يقال رأی شـعاع ای متفرّق وشعاع السنبل اكين سنبله‌سـنك قلچغنه دينور بونده شينك
حركات ثلاثيله جائزدر يقال طار شعاع السنبل ای سفاه وشعاع اللّبن صويی چوق اولان سوده دينور وهمم وآراء
وافكاری طاغنق اولوب جزم وجمعيت ذهنله برايشه توجّه وتوطين ايده‌مز اولان نفس انسانی‌يه وصف اولنور
يقال نفس شعاع اذا تفرّقت همّها يعنی تفرّقت همّها وآراؤها فلايتجه بجزم لامر بوراده هموما نسخه‌سی غلطدر
وشعاع مطلقا پراكنده وپريشان شيئه اطلاق اولنور يقال ذهبوا شعاعا ای متفرّقين ويقال طار فؤاده شعاعا
اذا تفرّقت همّه ﴿ الشعاع ﴾ و ﴿ الشعّ ﴾ شينلرك ضميله كونشه نظر ايتدكده ناظره طوغری ايپلك كبی تل تل كورينان
ضيالرينه دينوركه پرتو تعبير اولنور علی قول منتشر اولان ضياسـنه دينور علی رأی طلوع ايلدكدنصكره جه
مزراق شكلنده طولانی مخيل اولان ضياسنه دينور مفردی شعاعه‌در جمعی اشعه‌در وشعع‌در ضمتينله وشعاع‌در
شينك كسريله وبو تفرّق معناسـندن منشعبدر تقول اخذ عينی شعاع الشمس وشعها وهو الذی تراه كانه الحبال
مقبلة عليك اذا نظرت اليها او الذی ينتشر من ضوئها او الذی تراه ممتدّا كالرّماح بعيد الطلوع وما اشبهه ﴿ الشعّ ﴾
شينك فتحی وعينك تشديديله شعاع كبی طاغتمق معناسنه‌در يقال شعّ البعير بوله شعّا وشعاعا من الباب الاوّل
اذا فرّقه وطاغيلوب پراكنده اولمق معناسنه‌در يقال شعّ البول او القوم اذا تفرّق وانتشر وناكهانی برطائفه
اوزره شبخون چاپمق معناسنه مستعملدر يقال شعّ الغارة عليهم اذا صبها وشعّ صاچق وطاغنق نسنه‌يه دينور
يقال شیٔ شعّ ای متفرّق وشعّ ايومك معناسـنه‌در شعيع كبی كما سـيذكر ﴿ الاشعاع ﴾ همزه‌نك كسريله بودخی
طاغتمق معناسـنه‌در يقال اشعه اذا فرّقه واكين سـنبله‌سی قلچق چيقارمق معناسـنه‌در يقال اشعّ الزرع
اذا اخرج شعاعه وسنبله‌نك دانه‌لری اوزلنوب قوّتلنمك معناسنه‌در يقال اشعّ السـنبل اذا اكتنز حبه وكونش
آفاق واطرافه نشر پرتو ايلك معناسنه‌در يقال اشعت الشمس اذا نشرت شعاعها ﴿ الشعيع ﴾ هزيز وزننده شعّ كبی
ايومك معناسـنه‌در يقال شعّ فلان شعا وشـعيعا اذا عجل ﴿ الشعّ ﴾ شـينك ضميله اورمجك اوينه دينور بيت
العنكبوت معناسـنه ﴿ الشعشع ﴾ هدهد وزننده عبس قبيله‌سندن بر رجل آديدر ﴿ الانشعاع ﴾ انفعال وزننده
جابجا قيونلره قورد هجوم ايدوب حواله اولمق معناسنه‌در يقال انشعّ الذئب فی الغنم اذا اغار فيها ﴿ الشعشعة ﴾
زلزله وزنـنده شرابه صو قاتمق معناسـنه‌در يقال شعشع الشراب اذا مزجه يعنی بالمـاء وتريدك تپه‌سنی
سوبولدوب كمی ايتمك معناسنه‌در علی قول ياغنی چوغالتمق معناسـنه‌در يقال شعشع الثريدة اذا رفع رأسـها
وطوّله او اكثر ودكها وسمنها وبرشيئی بری برينه قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در يقال شعشع الشیٔ اذا خلط بعضه
ببعض ﴿ التشعشع ﴾ تزلزل وزننده آيك اكثر ايامی كچوب همان بر مقداری قالمق معناسـنه‌در يقال تشعشع الشهر
اذا بقی منه قليل ﴿ الشعلع ﴾ هملع وزننده و ﴿ الشعنلع ﴾ سمندل وزننده مطلقا اوزون شيئه دينور طويل معناسنه
﴿ الشـعلعة ﴾ هايله دالّلری صيق وديرنكلو اولميوب طاغنق وآچق اولان آغاجه دينور يقال شجرة شـعلعة
اذا كانت متفرّقة الاغصان غير ملتفة ﴿ الشفع ﴾ نفع وزننده زوج معناسـنه‌دركه چفت ديمكدر وتر مقابليدركه
تك ديمكدر يقال هو شفع ام وتر ومصدر اولور چفت ايلك معناسـنه‌در يقال شفعه شفعا من الباب الثالث
اذا صيرّه زوجا وشفع يوم اضحی‌يه اطلاق اولنور يوم نظيری اولديغيچون نته‌كه وتر يوم عرفه‌يه اطلاق اولنور
وقيل فی قوله تعالی ﴿ والشفع والوتر ﴾ هو الخلق لقوله تعالی ﴿ ومن كلّ شیٔ خلقنا زوجين ﴾ او هو الله عزّ وجلّ
لقوله تعالی ﴿ مايكون من نجوی ثلاثة الّاهو رابعهم ﴾ يعنی بعض مفسرين آيت مرقومه‌ده واقع وتر كلمه‌سنی
واجب بالذات جلّ شانه حضرتلريله وشفع لفظنی مخلوقاتله تفسير ايلديلر زيرا ومن كلّ شیٔ خلقنا زوجين

مطلب

نصّ مبنی اوزره جمیع اشیاء زوج یعنی هرجنسدن ایکی نوع اوله‌رق خلق اولنمشدر تاکه تعدّد خواصّ
ممکناتدن اولوب واجب بالذات جل شانه تعدّد وانقسام قبول ایلمدیکنی اهل شعور اولنلر ادراك ایلیه مثلا جوهری
جامد و نامی قیلوب و نامی‌یی مدرك و نبات و مدرکی صامت و ناطق خلق ایلدیکی کبی کذلك جمیع اشیاء جوهر
و عرضدن و ماده و صورتدن ترکیب اولنمشدر و بو زوجیت و ترکب مصنوعیتی مقتضیدر و مصنوع صانعه محتاجدر
و برهان تمانع موجبنجه صانع واحد حقیقی جلّ ذاته‌در وشفع کوزك شاشیلغندن یاخود ضعف بصردن
وخیره لنمکدن ناشی برنسنه چفت و چتال کورنمك معناسنه‌در یقال شفعت لی الاشباح علی المجهول ای اری الشخص
شخصین لضعف بصری وانتشاره (الشافعة) برنسنه‌یی ایکی کورن کوزه دینور که شفع مذکوردن مأخوذدر
یقال عین شافعة اذا کانت تنظر نظرین ای تری الشخص شخصین (بنوشافع) فخر انام علیه الصلوة والسلام
حضرتلرینك جدلری اولان مطلب بن عبد مناف اولادندرکه امام شافعی رحمه الله انلردندر نته‌که ابو القاسم
عبد الکریم الرافعیّ اشبو ابیاتنده بیان ایلمشدر * محمد ادریس عباس ومن * بعدهم عثمان ثم شافع * وسائب
کذا عبید سابع * عبد یزید ثامن والتاسع * هاشم المولود ابن المطلب * عبد مناف للجمیع تابع * (الشفاعة)
سماحه وزننده اعانت ایلمك معناسنه مستعملدر تقول انه لیشفع علیّ بالعداوة ای یعین علیّ ویضارّنی یعنی فلان بکا سائر
عداوت ایدنلره اعانت ایدر اولمغله بکا ایراث مضرّت ایدر ودیلك ایلمك معناسنه‌در تقول شفعت له الی فلان ای طالبت
ان یعاونه * مؤلفك بصائرده بیانه کوره شفاعه شفع معناسنه‌در برکسه‌یه ناصر و معین یاخود آندن سائل وطالب
اوله‌رق مقارنت وانضمام معناسنه اولوب بعده مجرم ویامحتاج حقنده دیلك ایلمکده استعمال اولندی ومنه الشفاعة
یوم القیمة وقوله تعالی ﴿من یشفع شفاعة حسنة یکن له نصیب منها﴾ ای یزد عملا الی عمل وقوله تعالی ﴿ولا تنفعها شفاعة﴾
نفی للشافعی ای مالها شافع فتنفعها شفاعته بوراده لازمدن ملزوم ایله تعبیر اولندی یعنی انلر ایچون برشفاعت ایدن
یوقدرکه حتی کندیلره شفاعت ایراث منفعت ایلیه (الشفیع) امیر وزننده صاحب شفاعت اولان آدمه دینور
یقال هو شفیعه ای صاحب الشفاعة له وشفعه صاحبنه دینورکما سیذکر (الشفعة) غرفه وزننده برمطلوبی
عندکده اولان نسنه‌یه ضمّ وزیاده ایلمکه دینورکه واحد ایکن چفت ایلمکدن عبارت اولور وعند الفقهاء
متجدّد الملك اولان شریك اوزره عوض مقابلیله قهرا ثابت اولان حق تملك نصیبدن عبارتدر وبو عقارده جاری
اولور عروضده جاری اولمز مثلا زید و عمرولك ملك منزللرینك قپولری مقابلا برطریق خاصده اولوب حقّ مرورده
خلیط وشریك اولسه‌لر زید منزلنی بکره ثمن معلومه بیع وتسلیم ایدوب عمرولك منزل مزبورده حقّ تملکی اولمغله
استماع ایلدیکی آنده کتب فتاواده مبسوط اولان شروطه رعایت ایلدکده منزل مرقومی بالشفعه بکردن اخذ ایدر
شارح دیرکه مؤلف بوراده معنای مأخذنی قصر ومسامحه ایله بیان ایلدی اصل شفعه زیاده معناسنه‌در

مطلب

بو ملابسه ایله عرف شرعده وجه مذکور اوزره اولان ملك مشفوعه اطلاق اولندی لقمه شیء ملقومه اطلاق
اولندیغی کبی و ملك مرقومی تملك معناسنه‌ده استعمال اولنور وبوندن فعل تصرّف معلوم دکلدر وقول الامام
الشعبیّ الشفعة علی رؤس الرّجال ای اذا کانت الدار بین جماعة مختلفی السهام فباع واحد نصیبه فیکون ما باع لشرکائه
بینهم سواء علی رؤسهم لا علی سهامهم یعنی شفعه قدر ملك اوزره دکلدر بلکه عدد رؤس اوزره ثابت
اولور مثلا برمنزل اوچ کمسه بیننده مشترك اولوب برینك نصف و برینك سدس و برینك ثلث حصه‌لری اولسه
صاحب نصف اولان کندی حصه‌سنی برآخره ثمن معلومه بیع ایلدکدنصکره دیکر حصه دارلر ایشتدکاری
آنده حقّ شفعه ایله ادّعا یه وثوب ایلسه‌لر قاضی اول نصیب مبیعی آنلره نصفین اوله‌رق حکم وتسلیم ایدر * شارح دیرکه
لکن شافعی عندنده مزبوران بیننده حصه‌لری قدر یعنی اثلاثا تقسیم اولنور اکر صاحب سدس بیع ایلمش
ایسه مبیع مزبور اخماسا واکر صاحب ثلث بیع ایلمش ایسه ارباعا تقسیم اولنور اما حنفیه عندنده وجه مذکور
اوزره صورتلرك مجموعنده تنصیف اولنور وشفعه دلیلکه اطلاق اولنور یقال فیه شفعة ای جنون وشفعة
الضحی قوشلق وقتنده ادا اولنان ایکی رکعت صلوة نافله‌یه اطلاق اولنور حنفیه‌یه کوره مندوب اولان
درت رکعت وزیاده‌در وشافعیه عندنده نوافل ایکیشر رکعت ادا اولنمق افضلدر وبو معناده شینك فتحیله‌ده
جائزدر (المشفوع) دلویه دینور یقال رجل مشفوع ای مجنون (الشافع) شول ناقه‌یه وقیونه دینورکه ممه‌امر
یاوریسی وار ایکن ینه کبه اولمش اوله ولدی کندیسنه چفت اولدیغیچون یاخود ولدینی کندیسی چفت
ایلدیکیچون اطلاق اولنمشدر اوّله کوره بمعنی مفعول اولور راضیه ومرضیه کبی عند البعض بونك مصدری
شفع کلمه‌سیدر شینك کسریله نته‌که ضرّه‌دن مأخوذ ضرّ کبی یقال ناقة اوشاة شافع اذا کان فی بطنها
ولد ویتبعها آخر وشافع تکه‌یه دینور علی قول شافع ارکج تعبیر اولنان تکه‌یه دینورکه قیونه نسبت قوج

منزلنده اولور یاخود دائما دیشی یی ایکیز طوتدورر اولان تکه یه دینور (الشافعیّ) طائف قربنده برقریه‌درآنده
برمقدار ناس متمکندر ذکراولنان شافع بن مطلب ذریتندن اولمق اوزره زعم ایدرلر (الشفوع) صبور وزننده شول
ناقه‌یه دینورکه برصاغمده ایکی قابی طولدرر اوله یقال ناقة شفوع اذا کانت تجمع بین محلبین فی حلبة واحدة
(شفیع) امیر وزننده عبد العزیز بن عبد الملك المقری جدینك اسمیدر (شفیع) زبیروزننده ابوصالح ابن اسحق
المحتسب المحدّث اسمیدر (الشفایع) کوناکون نباتاته دینورکه ایکیشر ایکیشر بتمش اوله (التشفیع) برآدمك
شفاعتنی قبول ایلك معناسنه‌در یقال شفعته فیه حین شفع شفاعة ای قبلت شفاعته (الاستشفاع) برکسه‌دن
شفاعت طلب ایلك معناسنه‌در یقال استشفعه الینا ای سأله ان یشفع (الشفلع) شعلع وزننده ومراد فیدرکه
ذکراولندی علی قول بومصحفدر صوابی شعلع‌در عینله (الشقع) شینك فتحی وقافك سکونیله یوزی قویوا کیلوب
قابدن صوایچمك معناسنه‌در یقال شقع فی الاناء شقعا من الباب الثالث اذا کرع فیه وبرکسه‌یه کوز دکورمك
معناسنه‌در یقال شقع فلانا بعینه اذاعانه (الشکع) فتحتینله خسته ودردناك ناله وزارلغی چوغالمق معناسنه‌در
یقال شکع المریض شکعا من الباب الرابع اذا کثر انینه واکینك دانه‌لری فراوان اولمق معناسنه‌در یقال شکع
الزرع اذا کثر حبه وغضبه کلك معناسنه‌در یقال شکع الرجل اذاغضب وبریری آغریوب دردناك اولمق معناسنه‌در
یقال شکع فلان اذا توجع (الشکع) کتف وزننده بخیل ولئیمه دینور یقال رجل شکع ای بخیل لئیم ودرد
ووجعی اولان آدمه دینور یقال فلان شکع ای وجع (الشکع) شینك فتحی وکافك سکونیله دوه‌نك یولارینی سلکوب
یوقری قالدرمق معناسنه‌در یقال شکع بعیره بزمامه شکعا من الباب الثالث اذارفعه (الاشکاع) همزه‌نك کسریله
طارلتمق معناسنه‌در علی قول صقندی ویروب ملول ومتضجر قلمق معناسنه‌در یقال اشکع فلانا اذا اغضبه
اواملّه واضجره (الشکاعة) ثمامه وزننده دوه‌نك آغزینی طولدیران تیکنلکه دینور (الشکاعی) حباری وزننده
وبعضاشینی مفتوح اولور فارسیده بادآورد وبین الاطباء شوکت تعبیر اولنان تیکنلکه شبیه برنوع تیکنلو اوتلق
اسمیدر بغایت اینجه ونحیف اولور حتی پك اینجه ونحیف آدمی اکا تشبیهله کانّه عود الشکاعی دیرلر ترکیده اکاقورلغان
تیکنی وقلقان تیکنی دیرلر حمیات عتیقه‌یه وکوچك دلده اولان قرحه‌لره ووجع اسنانه مفیددر وشکاعی لفظنك
مفردنده شکاعاة دینور علی قول مفردی یوقدر مفرد وجمعی مساویدر یقال شکاعی واحدة وشکاعی کثیرة وهما
شکاعیان وهنّ شکاعیات (الشمع) فتحتینله وبونده میمك سکونی لغت مولده‌در مومه دینورکه کیجه‌لر شمعدانده یانار
علی قول خاصة بال مومنه دینور آندن برپارچه‌یه شمعه دینور هایله یقال جاء بالشمع وهو الذی یستصبح به او موم
العسل وتقول اعطنی شمعة ای قطعة من الشمع عبدالله بن العبّاس بن جبریل وعثمان بن محمد ومحمد بن برکه واحمد
بن محمد البغدادیّ الشمعیون محدثلردر کرچه اهل حدیث میمك سکونیله تکلّم ایدرلر لکن صواب اولان محرّك
اولمقدر (الشمع) لمع وزننده و(الشموع) قعود وزننده و(المشمعة) مشربه وزننده لعب ومزاح ایلك معناسنه‌درکه
برکسه ایله خوراطه ایدوب اوینایوب ارشمکدر یقال شمع فلان شمعا وشموعا ومشمعة من الباب الثالث اذا لعب
ومزح وشموع طاغلمق معناسنه‌در یقال شمع الشیء شموعا اذا تفرّق ومنه قول الفقهاء اذا شمعت الفأرة فی البئر ای
تفرّقت (الشموع) صبوروزننده ارشکن خوراطه‌جی عورته دینور یقال امرأة شموع ای مزّاحة لعوب (المشموع)
عنبر ایله مخلوط مسکه دینور یقال مسك مشموع ای مخلوط بالعنبر بوندن عنبرك بال مومی اولمسی مستفاد در
(شمعون الصفا) شینك فتحیله حضرت یوسفك علیه السلام برادرلری اسمیدر واسکندریه مقوقسی طرفندن فخر انام
علیه السلام درکاهنه اهدا اولنان ماریهٔ قبطیه جنابلرینك پدرلری اسمیدرکه ابراهیم بن نبینا علیهما السلام
آنلردن تولد ایلدیلر واسحق بن ابراهیم بن عباد بن شمعون الدیریّ وبکران بن الطیب بن شمعون محدثلردر
وشمعون بن یزید بن خنافة الازدیّ که اصحابدندر عینك اهمال واعجامنده اختلاف اولنمشدر اصحّ اولان
اعجامیدر * مؤلف عجبیدرکه رسل حضرت عیسادن اولان شمعوندن سکوت ایلدیلر (شمعان) سلمان
وزننده مؤمن آل فرعون اولان ذاتك اسمیدر (الاشماع) همزه‌نك کسریله شعله ویرمك معناسنه‌در یقال
اشمع السراج اذا سطع نوره (التشمیع) برآدمه خوراطه ایدوب اویناتمق معناسنه‌در یقال شمعه اذا العبه
وبزی ارنمش بالمومنه باتورمق معناسنه‌درکه مشمع ایلك تعبیر اولنور یقال شمع الثوب اذا غمسه فی الشمع المذاب
(الشناعة) شینك فتحیله برنسنه حدّ وقیاسدن خارج بدوقبیح اولمق معناسنه‌در یقال شنع الشیء شناعة
من الباب الخامس اذافظع (الشنیع) امیروزننده و(الشنع) کتف وزننده و(الاشنع) حدّی متجاوز بدوقبیح نسنه‌یه
دینور یقال امر شنیع وشنع واشنع ای فظیع ویقال یوم اشنع کریه واشنع بن عمرو بن طریف برجماعتك پدریدر

(الشنعة)

﴿الشنعة﴾ غرفه وزننده اسمدر بك چركنلكه دينور ﴿الشنعاء﴾ حمراء وزننده اشنعك مؤنثيدر ومنه يقال غيرة
شنعاء اى قبيحة مفرطة ﴿الشنع﴾ منع وزننده خرقه مقولەسى نسـنەيى حلاجلنمش يموق كبى طار طغان ايلك
معناسنەدر يقال شنع الخرقة شنعا من الباب الثالث اذا شعثها حتى تنفش وبرنسـنەيى قبيح عدّ ايلك معناسنەدر
يقـال شنع فلانا اذا استقبحه وسوكك معناسـنەدر يقال شنعه اذا شتمه ورسواى ايلك معناسـنەدر يقال شنعه
اذا فضحه ﴿الشنوع﴾ قعود وزننده چركنلك قبح معناسـنەدر يقـال فى فطرته شـنوع اى قبح ﴿الشنع﴾ شينك
ضميله برنسنەيى پك چركنسيمك معناسـنەدر يقال رأى امر اشنع به شنعا من الباب الرابع اذا استشنعه ﴿المشنوع﴾
رسـواى ومشهور معناسـنەدر ﴿الشنعنع﴾ سفرجل وزننده خلقتى نازيبا ياقشقسز آدمه دينور يقال رجل شنعنع
اى المضطرب الخلق ﴿الاشناع﴾ همزەنك كسريله سرعتله يوريمك معناسـنەدر يقال اشنعت النـاقة اذا سرعت
﴿التشنيع﴾ برآدمى پك چوق تقبيح ايلك معناسـنه در يقال شنع فلانا اذا كثر عليه الشناعة يعنى قبحه تقبيحا
وصغنوب چمرنمك معناسـنەدر يقال شنع الرجل اذا شمر ويوريمكده جست درەنوب جدّ وجهد ايلك معناسنەدر
يقال شنع البعير اذا انكمش وجدّ فى السير ﴿التشنع﴾ تفعل وزننده تشنيع ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال تشنع
البعير بمعنى شنع وجنك وقتاله حاضر وآماده اولمق معناسـنەدر يقال تشنع فلان اذا تهيأ للقتـال وآته بنمك
معناسـنەدر يقال تشنع الفرس اذا ركبه وعلاه وسلاحلنمق معناسنەدر يقال تشنع السلاح اذا لبسه وبرقوم
اوزره شبخون چاپدرمق معناسـنەدر يقال تشنع الغارة اذا بثها ولباس يرتلمق معناسـنەدر يقال تشنع الثوب اذا
تفزّر ﴿الشوع﴾ شينك ضميله شجربان على قول ثمرينك اسميدر بوبريّه اشجارندندر تركيده سورقون اغاجى ديرلر
يمشنه حبّ البان وياغنه دهن البان دينور ﴿الشوع﴾ نوع وزننده برآدمك باشـنك قيللرى تيكن تيكن سرتلنوب
اورپرمك معناسـنەدر يقال شوع رأسه شوعا من الباب الخامس اذا اشعانّ اى انتشر شعره وصلب حتى كانه شوك
وبو ابوعمرو روايتيدر قياس اولان باب رابعدن فتحتينله اولمقدر ﴿الشوع﴾ فتحتينله قياس اوزره شوع معناسنەدر
يقـال شوع رأسـه شوعا من الباب الرابع اذا اشعانّ باب رابع افعال طبيعيه يه مخصوص اولديغندن بوقياسه
مخالف اولمشدر وشوع آتك بريكاغى بياض اولمق معناسنەدر يقال شوع الفرس اذا كان احدخدّيه ابيض ﴿الاشوع﴾
شول آدمه دينوركه باشنك قيللرى سرتلنوب تيكن تيكن اورپرمش اوله مؤنثى شوعاء وجمعى شوع در شينك ضميله
وسعيد بن عمرو بن اشوع كه قاضئ كوفه در ثقاتدندر ﴿المشواع﴾ محراب وزنـنده اوجاق اولچرەجك آلته دينور
محراث التنور معناسـنه كوياكه شيع النار مادەسـندن مأخوذدر كماسيذكر بونده واو ايله وياايله مشواع ومشياع
لغتدركه اصلى مشياع در صبيان وصبوان كبى ﴿شع شع﴾ شينلرك ضميله بركسـه صوفيلر كبى صاچنى اوزادوب
دلق مرقع كينوب ترك تجمل وآلايش ايلكله امردر وهمان بوبنيه ايله واردر يقولون شع شع وهو امر بالتقشف
وتطويل الشعر ﴿الشوع﴾ نوع وزننده شـيع لفظنده لغتدر شول ولده دينوركه برولدك آردنجه طوغوب
مابينده ولد آخر اولميه يقال هذا شوع هذا وشيع هذا للذى ولد بعده ولم يولد بينهما شئ ﴿الشيع﴾ بيع وزننده
و﴿الشيوع﴾ قعود وزننده و﴿المشاع﴾ متاع وزننده و﴿الشيعوعة﴾ ديمومه وزننده و﴿الشيعان﴾ فتحاتله برنسنه
ناس ايچره يايلوب فاش وآشكاره اولمق معناسنەدر يقال شاع الخبر يشيع شيعا وشيوعا ومشاعا وشيوعة وشيعانا
اذا ذاع وفشا ﴿الشايع﴾ ناس ايچره فاش وآشكاره اولان نسـنەيه دينور يقال حديث شايع وشاع وبوشايع
لفظندن مقلوبدر سائر وسار كبى وشايع تقسيم اولنمامش حصهٔ مشتركه يه اطلاق اولنور برمنزلده برنيجه خليطك
حصهٔ غيرمقسومەلرى كبى ﴿المشاع﴾ ميمك فتحيله مصدردركه ذكر اولندى وشايع معناسـنه مستعملدر يقال خبر
شايع وشاع ومشاع اى ذايع ويقال سهم شايع وشاع ومشاع اى غيرمقسوم وشاع اسرمش دوەنك بولنه على قول
اركك آشمش ناقەنك منتشر اولان بولنه دينوركه اول اثناده صاچەرق تبوّل ايدر وبونه شايع مقلوبيدر ﴿الشيع﴾
بيع وزننده شوع معناسـنەدركه برولدك اكسەسـندن طوغان ولده دينور على قول مثل معناسـنەدر يقال هذا
شيعه اى شوعه اومثله ومقدار معناسـنه در يقال هذا شيع هذا اى مقداره وارسلان ياوريسـنه دينور وايرته
عقبنده اولان كونه اطلاق اولنور تقول آتيك غدا اوشيعه اى بعده وشيع مصدر اولور برنسـنەيى ناس ايچره
يايوب فاش ايلك معناسـنه وبو وجه مذكور اوزره لازمدر باء ايله متعدى اولور تقول شعت بالشئ شيعا مثل
بعت بيعا اذا اذعته واظهرته وطولدرمق معناسـنەدر يقال شاع الاناء اذا ملأه وتقول العرب شاعكم السلام
كمال عليكم السلام اوتبعكم اولا فارقكم اوملأكم السلام ويقولون شاعكم الله بالسلام واشـاعكم بونلرده تبعيت
معناسى ولد متعاقب معناسـنه اولان شيع لفظندن مأخوذ در ﴿شيع الله﴾ تيم الله كبى برآدمك اسميدر ﴿شيعان﴾

ریحان وزننده یمنده بر موضع اسمیدر (الشیعة) شینك کسریله بر کمسه نك مدار قوّتی اوله جق متفق اتباع و انصارینه دینور یقال هم شیعته ای اتباعه و انصاره اول کمسه طائفهٔ مذکوره ایله متقوّی اولوب نام و شهرت بولدیغیچون اطلاق اولنمشدر وشیعه بشقه باشنه مستقل برفرقهٔ انسانی یه اطلاق اولنور واشبو شیعه لفظنك مفرد و تثنیه وجمعی ومذکر ومؤنثی برابردر بعده لفظ مذکور امام علی المرتضی کرّم الله وجهه حضرتلرینك وخاندان عالیلرینه محبّ ومهربان اولنلره بطریق الغلبه اطلاق اولنوب حتی آنلره اسم خاص اولدی جمعی اشـیاع وشیع در عنب وزنـده (الاشاعة) همزه نك کسریله خبر واسرار مقوله سنی شایع وفاش ایلمك معناسـنه در تقول اشعت الخبر اذا اذعته واظهرته وتابع قلمق معناسـنه در یقـال اشاعکم الله بالسلام ای تبعکم یعنی جعله لکم صاحبا وتابعا وناقه بولنی صاچه رق ایشه مك معناسـنه در یقال اشاعت الناقة ببولها اذا رمته متفرّقا وکیرولنن دوه یه ایلروده سورویه ملحق اولمق ایچون حیقرمق معناسـنه در یقال اشاع بالابل اذا اهاب بهـا ای صاح بها ودعاها اذا استأخر بعضها وناقه بولنی بردن فشقر دوب کسمك معناسـنه در یقال اشاعت الناقة ببولها اذا رمت به وقطعته (المشیع) مبیع وزننده طولدرمق معناسنه اولان شیعدن اسم مفعولدر طولدرلمش قابه دینور وشول حقود کمسه یه اطلاق اولنور که لؤم وخساستله مملو اوله یقال رجل مشیع ای حقود مملوء لؤما (الشاعة) زوجه یه اطلاق اولنور زوجنه مشایعت یعنی متـابعت ایلدیکیچون اصلی شایعه در یقال هی شاعته ای زوجته وناس بینـنده یایلوب فاش اولان اخبار وحوادثه وصف اولور یقال اخبار شاعة ای منتشرة (الشیاع) کتاب وزننده وبعضاشینی مفتوح اولور آتش علولندیره جك اوطون خرده لرینه دینور وچوبان دودکنه اطلاق اولنور که قوال تعبیر اولنور علی قول آنك آوازینه دینور یقال انام الراعی الغنم بالشیاع ای بمزماره او صوته وشیاع دعاة معناسنه درکه داعینك جمعیدر جاغریجی یه دینور بوراده شیاع دوه یه حیقرمق معناسـنه اولان شیعدن اسم فاعل اولان شـایعك جمعیدر (الشیعاء) فقهاء وزننده احدهمـا آخره شیعه یعنی اعوان وانصار اولان جماعت وعسکره دینور یقال هم شیعاء ای کلّ واحد شیع لصاحبه وبوشیع لفظندن جمعدر کیس وزننده مؤنثی شیعه در وشیعه مشـاعه معناسـنه درکه حصهٔ غیر مقسومه در یقال الدار شیعة بینهم ای مشاعة (المشیعة) مکنسه وزنـنده عورتلرك یوق وایپلك قودقلری سپت وقفه مقوله سی قابه دینور (الشیوع) صبور وزننده اوطون طوترغنه دینور وقود وضرام معناسنه (الشیعة) تمره وزننده بر نوع شجردرکه بال آریسی اوتلار آندن یاپدیغی بال بغایت صاف واعلا اولور وچچکلری بك خوشبو اولمغله اثواب ارالغنه وضع ایدرلر (المشیاع) مذیاع وزننده ومرادفیدرکه اصلا کتم اسرار ایلمز اولان آدمه دینور یقـال رجل مشیاع ای مذیاع (التشییع) سوریدن آریلان دوه یه حیقرمق معناسـنه در یقـال شیع بالابل اذا اشاء بهـا وبرسمته کیدن آدمی کوندری کتمك معناسنه در یقال شیع فلانا اذا خرج معه لیودّعه ویبلغه منزله وشهر رمضان عقبنده ستّ شوّال طوتمق معناسـنه مستعملدر یقـال شیع شهر رمضان اذا صام بعده سـتة ایام وبرنسـنه یی آتشله یاقق معناسـنه در یقال شیعه بالنار اذا احرقه وبرآدمه قلب قوّت ویرمکله یورکلندرمك معناسـنه در یقال شیع فلانا اذا شجعه وجرّأه وچوبان قوال چالمق معناسـنه در یقال شیع الراعی اذا نفخ فی الیراع وعلولندرمك ایچون آتشه خرده طوترقلر آتمق معناسنه در یقال شیع النار اذا القی علیها حطبا یذکیها به (المشیع) معظم وزننده دلیر وبهادره دینور کویا که برآخر کمسه ایله یاخود امور هائله تجربه لریله حاصل اولان قوّت قلبله تشجیع اولنمشدر یقال رجل مشیع ای شجاع وایوه کن آدمه دینور یقال رجل مشیع ای عجول (المشیعة) معظمه وزننده شول قیونه وکچی یه دینورکه زبونلقلرندن سوریدن کیروده قالور اولمغله سوق ایدر کمسه یه محتاج اوله (المشیعة) محدّثه وزننده شول قیونه وکچی یه دینورکه زبونلغندن سوریدی کیروده قالور اولمغله کویا که سوری یی سوق ایدر اوله ومنه الحدیث ❊نهی النبی علیه السلام عن المشیعة فی الاضاحی❊ بفتح الیاء وکسرها پس ایکی روایته کوره ده قربان قیونی زبون ومهزول اولمقدن منهی اولور (المشایعة) مفاعله وزننده برکسـه ایله دوستلق ایلمك معناسنه در یقال شایعه اذا والاه وکیروده قالمش دوه یی سوری یه ملحق اولمق ایچون حیقروب چاغرمق معناسنه در یقـال شایع بالابل اذا صاح ودعاها وبرآدمه برماده ده تابع اولمق معناسـنه در یقـال شایعه اذا تابعه علی امر (المشایع) متابع وزننده لاحق معناسـنه در یقـال صار مشایعا لهم ای لاحقا (التشیع) تفعل وزننده شیعه لك ادّعا ایلمك معناسـنه در یقـال تشیع الرجل اذا ادّعی دعوی الشیعة (المتشایعان) و (المشـتاعان) میملرك ضمی وتثنیه بنیه لریله بریرده حصه لری مشاع یعنی غیر مقسوم اولمق اوزره خلیط وشریك اولان ایکی کمسه لردر یقال هما متشایعان ومشـتاعان فی دار ای شریکان یعنی علی وجه المشـاع (الشیعی) شینك کسریله شیعه یه منسوب

دیمکدر محمد بن منصور الشیعی که محدثیندندر منصورك شیعه سندندر (الشیع) شینك کسریله دائما نسوانله انس
ومخالطت اوزره اولان یادکاره دینور یقال هو شیع نساء ای یشیعهن ویخالطهن

فصل الصاد

(الاصبع) همزه نك حرکات ثلاثی وهر حرکه سنده بانك حرکات ثلاثیله لغتدرکه طقوز لغت اولور و (الاصبوع)
اسبوع وزننده که اونجی لغتدر الده و ایاقده اولان پرمغه دینور بونلرك مجموعی کراع اللغوی روایتیدر و بومؤنثدر
بعضا مذکر اولور جمعی اصابع و اصبوعك اصابیع در (الاصبع) درهم وزننده نجد دیارنده بر طاغك آدیدر
(ذو الاصبع) حکیم و شاعر و خطیب اولان حرثان بن محرث العداونی لقبیدرکه معمریندندر برکون ایاغنك باش پرمغی
یلان صوقغله قطع ایلدیکیچون ملقب اولدی وذو الاصبع حبّان بن عبدالله التغلبی شعرادندر وذو الاصبع
متأخریندن بشقه برشاعردرکه ولید بن یزیدك مدّاحندندر وزکی الدین ابن ابی الاصبع شعرای متأخریندندر
حافظ شرف الدین عبد المؤمن الدمیاطی مرقومدن اشعار عدیده سنی املا ایلشدر وذو الاصابع التمیمی
او الخزاعی او الجهنی اصحابدندر واصبع برنسنه ده اولان کوزل اثر ونشانه یه اطلاق اولنورکه پرمقله کوستورلمکه
سزا اوله آلت یاخود سببیت علاقه سیله یقال علی ماشیته اصبع ای اثر حسن یعنی یشار الیها بالاصبع لحسنها
وسمنها (اصبع خفّان) کتان وزننده کوفه یه قریب بر بناء عظیمدرکه ملوك فرس بنالرندندر (ذات الاصبع) بادیه ده
برقیالق اسمیدر (مغلّ الاصبع) میمك ضمی وغین معجمه نك کسریله پك خاین کمسه یه اطلاق اولنور الیله ایدهمزسه
پرمغیله ایدرکه پرمغه وارنجه خایندر یقال هو مغلّ الاصبع ای خائن (اصابع الفتیات) فانك وتانك فتحیله
فرنجمشك دیدکاری خوشبو نباته اطلاق اولنورکه قرنفل بستانی ومسك اوتی دیرلر شامدن مقطر صوینی کتوررلر
قرنفل صوبی تعبیر ایدرلر بعینه قرنفل صوبی ظنّ اولنور رومده اولان نوعنه عشّابلر پلسکن دیرلر
(اصابع هرمس) فقاح السورنجان یعنی سورنجان چچکنه دینور (اصابع العذاری) برکونه اوزومدرکه پلیدشکلنده
اوزون اولور تازه قیزلرك پرمقلرینی تشبیه ایدرلر ترکیده پرمق اوزمی وکلین پرمغی تعبیر ایدرلر (اصابع صفر) صادك
ضمیله بر نبات کوکیدرکه ال ایاسنه شبیه اولور ترکیده مریم انا الی دیرلر کفّ اطفال قدر و بش پرمق شکلنده ورطوبتله
مملو برنباتدر جنون وسموم نافعدر (اصابع فرعون) اینجویه شبیه پرمق مقداری برنسنه درکه حجاز دکزندن
جلب اولنور وبوجر انواعندندر اکا امساك الخراج دخی دیرلر اوچ نوع اولور اعلاسی خفیف وسهولتله
منکسر اولوب واوزرنده خطوط اولنلردر جراحاتی سریعا اوکولدوب بتشدرمکده مجربدر (ذات الاصابع)
برموضعدر (الصبع) طبع وزننده برآدمی فصل وغیبت ایلدیکی حالده پرمغیله آنك طرفنه اشارت ایلمك معناسنه در
یقال صبع به وعلیه صبعا من الباب الثالث اذا اشار نحوه باصبعه مغتابا وبرکمسه یه برآدمی اشارتله دلالت ایلمك
معناسنه در یقال صبع فلانا علی فلان اذا دلّ علیه بالاشارة وبرقابك ایچنده اولان صوبی آخر قابه آقتمق ایچون
پرمغی اول آخر قابك اوزرینه قومق معناسنه در یقال صبع الاناء اذا وضع اصبعه علیه حتی سال علیه مافی اناء آخر
وطاوغك قارننده یمورطه سی وارمیدر یوقیدر بیلمك ایچون پرمقله قارننی یوقلمق معناسنه در یقال صبع الدجاجة
اذا ادخل فیها اصبعه حتی یعلم انها تبیض املا وصبع ومصبعه مرحله وزننده کبر ایلمك معناسنه مستعملدر
کویاکه شیطان پرمقلامغله شیطان کبی اولدخی کبر ونخوت ایدر ومنه من ولاه السلطان صبعه الشیطان
(المصبوع) خودبین ومتکبر آدمه دینورکه شیطان پرمقلامش اولور یقال رجل مصبوع ای متکبر (الصتع) صادك
وتای فوقیه نك فتحیله دوه قوشنك باشنده اولان پکلك وبورغاجلق حالتنه دینور علی قول اوراسنده اولان خوشلغه
ولطافته دینور وصتع قویّ وزورمند دلی قانلویه دینور یقال شابّ صتع ای قویّ ویبان اشکنه دینور
(الصتع) صدع وزننده یره ییقمق معناسنه در یقال صتعه صتعا من الباب الثالث اذا صرعه (التصتع) تفعل
وزننده برخصوصده تردّد وحیرتدن بری اوته کیدوب کلمك علی قول یانده برنسنه اولمیه رق تنهاجه کلمك یاخود
عریان اوله رق کلمك یاخود مطلقا ایاق اولطه سی ایلمك معناسنه در یقال تصتع الرجل اذا تردد فی الامر وجاء
وذهب او جاء وحده لاشیء معه او جاء عریانا او ذهب مرّة وعاد اخری (الصنتع) قنفذ وزننده کوچك باشلو اشکه
دینور وزنی ماده سی قریبا ذکر اولنور انشاءالله تعالی (الصدع) ردع وزننده اوطون وصرچه وحائط
مقوله سی صلابتلو نسنه ده اولان یاریغه وچتلاغه دینور یقال فی العود صدع ای شقّ وبرنسنه دن بربلوکه
اطلاق اولنور یقال صدع منه ای فرقة وبونلر مصدر ایله تسمیه در وخفیف اللحم آدمه اطلاق اولنور بونده فتحتینله
جائزدر ویردن چیقان نباته اطلاق اولنور ومجتمع ومتفق معناسنه مستعملدر کویاکه مجموعی شقّ واحد اوزره
منسقدر یقال الناس علیهم صدع واحد ای مجتمعون بالعداوة کما یقال هم وعل علیه وضلع علیه وصدع مصدر درکه

مطلقا يارمق على قول برنسنه‌يى يارپسندن ايكى يارمق ياخود آيرلمامق وجهيله يارمق معناسنه‌در يقال صدعه صدعا من الباب الثالث اذا شقه اوشقه نصفين اوشقه ولم يفترق وبر آدمه كرم طبعى ايچون قصد وتوجّه ايلمك معناسنه مستعملدر كوياكه كرمنى ياروب ايچنه دخول ايدر يقال صدع فلانا اذا قصده لكرمه وبرنسنه‌يى آشكاره سويلمك معناسنه‌در كوياكه ميانهٔ ناسى ياروب اول سوزى ادخال ايدر يقال صدع بالحقّ اذا تكلم به جهارا وبر ايشى آشكاره‌جه موقعنه اصابت ايتدرمك معناسنه مستعملدر يقال صدع بالامر اذا اصاب به موضعه وجاهر به وقوله تعالى ﴿فاصدع بما تؤمر﴾ اى شقّ جماعتهم بالتوحيد او معناه اجهر بالقرأن او اظهر ماتؤمر به او احكم بالحقّ وافصل بالامر او اقصد بما تؤمر او افرق به بين الحقّ والباطل وصدع صرف وتحويل معناسنه‌در كوياكه وجهه‌سنى شقّ ايله برسمته صرف ايدر يقال صدع فلانا عنه اذا صرفه وقطع بيابان ايلمك معناسنه مستعملدر يقال صدع الفلاة اذا قطعها ﴿الصدع﴾ صادك كسريله ناسدن برجماعته اطلاق اولنور يقال صدع من الناس اى جماعة وبرنسنه‌دن آيرلمش پارچه‌يه دينور يقال صدعه صدعين اى شقتين ﴿الصدعة﴾ هايله دوه ياخود قيون سوريسندن بربلوكه دينور تقول اعطانى صدعة من الابل اى صرمة منها وتقول صدعة من الغنم اى فرقة منها وايكى يارلمش نسنه‌نك يارم پارچه‌سنه دينور يقال صدعة من الثوب اى النصف منه المشقوق نصفين ﴿الصديع﴾ امير وزننده صدعه ايله ايكى معناده مرادفدر وصديع صباح وقتنه اطلاق اولنور ظلمتدن ياريلوب ياخود ظلمتى يارديغيچون اطلاق اولندى يقال طلع الصديع اى الصبح واسكى ثوبه يماتمش يكى رقعه‌يه اطلاق اولنور وايكى پارچه اولمش ثوب مقوله‌سى نسنه‌نك نصف پارچه‌سنه دينور جمعى صدع در كتب وزننده * مؤلف اشبو معناى اخيرى تكرار ايلمشدر وشول تازه صاغلمش سوده دينوركه صاغدقدنصكره بريده قونلغله صوغويوب يوزى قيمق طوتمش اوله يقال لبن صديع اى حليب وضع فبرد فعلته الذوابة وطاغ كچيسنك كنجنه دينور وبنيه وخلقتى نه بيوك ونه كوچك يعنى ميانه اولان شخصه دينور مربوع الخلق معناسنه‌در وشول ثوبه دينوركه جنك كونلرنده زره التندن كيلور زره كوملكى تعبير اولنور وبعضا يك بوقلى چوقه‌دن يابلغله چوقال تعبير ايدرلر ﴿الصدوع﴾ قعود وزننده ميل وتوجّه ايلمك معناسنه‌در يقال صدع اليه صدوعا اذا مال ﴿الصدعات﴾ فتحاتله صدعه‌نك جمعيدركه تفرّق وپريشانلق معناسنه مستعملدر يقال بينهم صدعات فى الرأى والهوى اى تفرّق ﴿الصادع﴾ اوزون اوزادى وجه ارضه ممتدّ اولان طاغه وسيل صوينه ودره‌يه اطلاق اولنوركوياكه يريوزينى يارمشدر يقال جبل وسيل وواد صادع اى ذاهب فى الارض طولا بومناسبتله مشرق جانبنه صبح صادق اطلاق اولنور ﴿المصادع﴾ ميمك فتحيله مصدع لفظندن جمعدر مقعد وزننده ارض غليظه ده اولان سهل وملايم يوللره اطلاق اولنور واوق تمرنلرينه اطلاق اولنور مشاقص معناسنه بونك مفردى مصدع‌در منبر وزننده ومصدع منبر وزننده پك بليغ وفصيح آدمه اطلاق اولنوركوياكه كلاميله سوامع وقلوبى شقّ ايدر يقال خطيب مصدع اى بليغ ﴿الصدع﴾ فتحتينله طاغ كچيسنك وآهونك واشكك ودوه‌نك كنج اولەرق قوتى وتوانا اولنلرينه دينور دالك سكونيله ده جائزدر على قول هر شيئك اورته حاللو اولانه دينور يعنى مثلا نه عظيم ونه صغير اوله ياخود نه طويل ونه قصير اوله ياخود نه كنج ونه قوجه اوله وصدع دمور پاسنه دينور يقال علا على الحديد الصدع اى الصدأ ﴿الصداع﴾ غراب وزننده باش آغريسنه دينور كوياكه باشى شقّ ايدر يقال اخذه صداع اى وجع الرأس ﴿التصديع﴾ باش آغرتمق معناسنه‌در يقال صدّع الرجل على المجهول اذا اصابه الصداع ويجوز فى الشعر صدع كعنى فهو مصدوع ﴿المصدّع﴾ محدّث وزننده زهير بن حذيمه‌نك قلجى آديدر وبرموضع اسميدر ﴿التصدّع﴾ تفعل وزننده پراكنده اولمق معناسنه مستعملدر يقال تصدّع القوم اذا تفرّق ويقال اصّدّع مثل ادّثّر اصله تصدّع قال الله تعالى ﴿يومئذ يصّدّعون﴾ بتشديد الصاد والدّال اصله يتصدّعون قلبت التاء صادا ثم ادغمت وتصدّع الارض بركسه فرار ايده‌رك وجه ارضده غائب ونابديد اولمقدن عبارتدر يقال تصدّعت الارض بفلان اذا تغيب فيها فارّا وبرنسنه ياريلوب چتلامق معناسنه‌در يقال تصدّع الشئ اذا انشقّ ﴿الانصداع﴾ بودخى ياريلوب چتلامق معناسنه‌در يقال انصدع الشئ اذا انشقّ ﴿الصرع﴾ صادك فتحى وكسريله و﴿المصرع﴾ مقعد وزننده يقوب يره چالمق معناسنه‌در يقال صرعه صرعا ومصرعا من الباب الثالث اذا طرحه على الارض وشعرك بيتنى ايكى مصراعلو يعنى ايكى قافيه‌لو قلمق معناسنه‌دركه مصراع اوّلنده دخى قافيه‌يه رعايت ايلمكدن عبارتدر مثنوى ابياتى كبى كذلك قپويى ايكى مصراعلو يعنى ايكى قنادلو قلمق معناسنه‌در يقال صرع الشعر والباب اذا جعله ذا مصراعين وصرع برعلت آديدركه تركيده توتارق تعبير

(اولنور)

او لنور اعضاء نفسیه یی افعالندن یعنی حسّ وحرکتدن منع ایدر لکن تماما منع ایلمز بونك سببی بلغم وسودا مقوله سی
خلط غلیظك یاخود لزوجتلی خلط کثیرك بعض بطون دماغه و محرّك اعضا اولان مجرای اعصابه صعود ونفوذ
ایدن ابخره سندن عارض اولان سدّه در روحك بطون دماغه واعصاب مذکوره یه سلوك طبیعیسنه مانع اولمغله
اعضاء متشنج اولدیغندن حالت مزبوره تحدّث ایدر و صرع صادك فتحی وکسریله مثل ونظیر معناسنه در یقال
ماله صرع ای مثل وفنّ و نوع وکونه معناسنه در جمعی اصرع کلور افلس کبی و صروع کلور یقال صرع منه
ای فنّ وضرب منه ورنك ولون معناسنه در یقال هو ذو صرعین ای ذو لونین ومنه یقال ترکتهم صرعین ای
ینتقلون من حال الی حال و بماج ومقابل معناسنه در یقال هو صرع کذا ای حذاؤه (المصرع) مقعد وزننده
مصدر درکه ذکراولندی واسم مکان اولور یقوب یره چاله جق موضعه دینور یقال لکل جنب مصرع بومناسبتله
مقتله مصرع اطلاق اولنور (الصرعة) صادك کسریله بناء نوعدر برکونه یره چالنمق ویره چالمق معناسنه در
ومنه المثل *سوء الاستمساك خیرمن حسن الصرعة * ویروی بالفتح بمعنی المرّة اصلی بودرکه آت اوزره اوتورمقده
مهارتی اولمیان راکب کندی کندیسنی اولدقجه محافظه ایدوب دوشمسه زمینه دوشوب مصاب اولان کمسه دن
خیرلودر طریقهٔ حقه یه ملازمتله ارشاد ایلمك معرضده ایراد اولنور زیرا رشد واحسان طریقیله عمل ایدنك
خطاسی خرق واساتله عمل ایدنك اصابتندن افضلدرنته که مجتهدك خطاسنده دخی اجروثواب مترتبدر (الصرعة)
غرفه وزننده شول آدمه دینورکه هرکس کندیسنی باصوب یقر اوله که باصقین آدم تعبیراولنور یقال رجل
صرعة اذا کان یصرعه الناس کثیرا (الصرعة) همزه وزننده و (الصرّیع) سکّیت وزننده و (الصرّاعة)
علامه وزننده پهلوانه دینورکه هرکسی باصوب یقر اوله یقال رجل صرعة و صریع وصرّاعة اذا کان یصرع
الناس (الصریع) امیروزننده ییقلمش ویره چالنمش کمسه یه دینور جمعی صرعی کلور مریض ومرضی کبی وآغاجی
یونلمامش یایه دینور علی قول آغاجی کسلمزدن مقدّم شجرنده قوریمش اولانه دینور ویورسمه اولان قامچی یه ده
دینور یقال قوس وسوط صریع ای لم ینحت منه شیٔ اوالذی جفّ عوده علی الشجر وشول آغاج دالنه دینورکه
کرکی کبی یره اکیلوب یوزی قیودوشمش اولمغله اکا اصلا کونش طوقنمیوب دائما کولکه ده پرورده اولمغین پکشمیوب
سائر داللردن یومشق وخوشبوی اوله آندن مسواك اتخاذ ایدرلر جمعی صرع کلور ضمتینله (الصروع) صبور
وزننده ناسله چوق کورش طوتان کورشجی یه دینور جمعی صرع کلور کتب وزننده یقال هو صروع ای الکثیر
الصراع (الصرعة) صادك فتحیله بناء مرّه در وحالت معناسنه مستعملدر یقال یفعله علی کل صرعة ای حالة
(الصرعان) صادك فتحی وتثنیه بنیه سیله ایکی بلوك دوه لره دینورکه کثرتلرندن ناشی بربلوکی صویه کلوب آخر
بلوکی کیدر اوله یقال له صرعان من الابل ای صرمان ترد احداهما حین تصدر الاخری ولیل ونهاره اطلاق اولنور
علی قول ایکی صرع دیمکدرکه بری صباحدن نصف نهاره قدر وبری نصف نهاردن غروبه قدر زماندر تقول آتیه
صرعین ای لیلا ونهارا اوهما الغداة والعشیّ (الصرع) صادك کسریله مثل وحالت معناسنه مستعملدر ومنه تقول
ما ادری هو علی ایّ صرعی امره ای لم یتبین الی امره یعنی فلانك خصوصی فوز وخیبت حالتلرندن قنغی حالتده
اولدیغی بیله میورم وسرع ایپك برقاتنه دینور جمعی صروع کلور وکورشجی یه دینور یقال هما صرعان ای
مصارعان ومصطرعان (المصارعة) مفاعله وزننده و (الاصطراع) افتعال وزننده کورش طوتشمق معناسنه در
یقال صارعا واصطرعا اذا عالجا ایهما یصرع صاحبه (صرّاع) شدّاد وزننده اسامیدندر ابو قیس بن صراع بنی
عجل جماعتندن برکمسه در (المصراع) محراب وزننده قپو قنادینه دینورکویا که آنکله اکسه سنده بولنانی چارپوب
یره چالار تثنیه سنده مصراعان دینور وشعرده مصراعان بیتك ایکی قافیه یی مشتمل ایکی جزؤندن عبارتدر مصراع
بابه تشبیه یاخود مدخل شعر اولدیغی جهتیله اطلاق اولنمشدر هر برینه مصراع دینور * مؤلف مسامحه اوزره
تعریف ایلمشدر ومصراعان ایکی قپویه دینورکه ایکیسیده قپالو اولوب اورته لرنده برمدخلی اولمغله اورادن دخول
وخروج ایدرلر مراد ایکی قنادلو بیوك سرای قپوسیدرکه اورته سنده کوچك قپوسی اولور (التصریع) قپویی
ایکی قنادلو وشعری ایکی مصراعلو قلمق یعنی مثنوی کبی هم قافیه ایلمك معناسنه در یقال صرّع الشعر والباب
اذا جعله ذا مصراعین ویره پك یقوب چالمق معناسنه در یقال صرّعه بمعنی صرعه شدیدا (الصرقعة) قافله
دحرجه وزننده پرمق چیرتداتمق معناسنه در یقال صرقع اصبعه اذا فرقعه (الصرقاعة) صادك کسریله صپانك
سلنان یعنی شاقلدایان اوجنه دینور (المصطع) منبروزننده بلیغ وفصیح وسخنور آدمه دینور یقال خطیب
مصطع ای فصیح بلیغ (الصعصع) فدفد وزننده طاغنق ومتفرّق معناسنه در وبرنوع قوش اسمیدرکه بنك بنك

الاجه سی اولور چکرکه صید ایدر صادك ضمیله ده جائزدر جمعی صعاصعدر (الصعصعة) زلزله وزننده طاغتمق معناسنه در یقال صعصع القوم اذا فرّقهم و برنسنه دن بلکلیوب قورقمق معناسنه در یقال صعصع منه اذا فرق و دپرتمك معناسنه در یقال صعصع الشیٔ اذا حرّكه و باشك صاچنی دهنله چدرمك معناسنه در یقال صعصع رأسه بالدهن اذا روّاه به و صعصعه برنوع نبات آدیدرکه اسهال ایچون قوللنورلر علی قول مطلقا مسهل اولان نباته دینور و صعصعه اسامیدندر صعصعة بن معاویه هوازن قبائلندن برقبیله نك پدریدر و عبد الرحمن بن عبدالله بن عبدالرحمن بن ابی صعصعه تابعیندندر امام مالکك و ابن عیینه نك شیخیدر و بعض محدثین اسمنی قلبله عبد الله بن عبد الرحمن عنوانده ایراد ایلدیلر (الصعاصع) هرطرفه پراکنده ومتفرّق ناسه دینور یقال ذهبوا صعاصع ای نادّة متفرّقة (التصعصع) تزلزل وزننده ارغلنمق معناسنه در یقال تصعصع الشیٔ اذا تحرّك وطاغلمق معناسنه در یقال تصعصع الشعر اذا تفرّق و قورقق اولمق معناسنه در یقال تصعصع الرجل اذا جبن و ذلیل وحقیر اولمق معناسنه در یقال تصعصع فلان اذا ذلّ وخضع وجنكده آلای یرندن قوپوب آیرلمق معناسنه در یقال تصعصعت صفوفهم اذا زالت عن مواقعها وباء حرفیله طاغتمق معناسنه متعدی اولور یقال تصعصع بهم الدهر ای ابادهم وشتتهم (الصفع) نفع وزننده برآدمك اکسه سنه یواشجه یومرقله اورمق علی قول سله وشمار اورمق معناسنه در یقال صفعه صفعا من الباب الثالث اذا ضرب قفاه بجمع کفه لاشدیدا اوهو ان یبسط کفه فیضرب بعضلر عندنده بولغت مولّده در (الصفعان) سکران وزننده و (المصفعانی) مرتبانی وزننده نابیك دائما سله اوردقلری کمسه یه دینورکه مراد مسخره مقوله سیدر یقال رجل صفعان ومصفعانی اذا کان یصفع * مترجم دیرکه نته‌که اشبو قطعه ده واقعدر * لابارك الله دنیانا فقیمتها * لیست تفی عند ذی لبّ بقیراط * دنیا تابّت علی الاحرار قاطبة * وطاوعت کل صفعان وضرّاط * (الصوفعة) صومعه وزننده باش کسوتنك تپه سنه دینور یقال ضربه علی صوفعته ای علی اعلی العمامة والکمة علی قول بوقافله صوقعه دن مصحفدر (الصقع) رقع وزننده اورمق علی قول باشنه اورمق معناسنه در یقال صقعه صقعا من الباب الثالث اذا ضربه او علی رأسه و صقع و صقیع صادك فتحیله و صقاع صادك ضمیله خروس اوتمك معناسنه در یقال صقع الدیك صقعا و صقیعا و صقاعا اذا صاح و صقع برحیوانك یوزینی یاخود باشنی داغلغیله داغلمق معناسنه در یقال صقع الحمار بکیّ اذا وسمه علی وجهه اورأسه واشك یورکی سورەرك طاغنق ظرلتی ایله اوصورمق معناسنه در یقال صقع الحمار بظرطة اذا جاء بها منتشرة رطبة و یره چالمق معناسنه در یقال صقع به الارض اذا صرعه وکتمك علی قول یولدن صاپمق یاخود خیروکرم یولندن صاپمق معناسنه در یقال صقع الرجل اذا ذهب اوعدل عن الطریق اوعن الطریق الخیر والکرم و برکمسه یی یلدرم چالمق معناسنه در یقال صقعته الصاقعة بمعنی صعقته الصاعقة (الصوقعة) حوقله وزننده بودخی برآدمك باشنه اورمق معناسنه در یقال صوقع فلانا اذا ضربت علی رأسه وصوقعه باشه صاریلان عمامه یه دینور وخاتونلرك یشمقلرینی دهندن محافظه ایلیه‌جکاری بزپارەسنه دینور وتریدك تپه سنده اولان دلیکلره دینورکه چرویش اورالرده اکلنور یقال تدور اصبعه فی صوقعة الثرید ای فی قبته وشول جنکاهه دینورکه آنده ضرب کثیر واقع اولمش اوله تقول وقعنا فی صوقعة ای موضع الحرب الذی فیه ضرب کثیر (ذو الصوقعة) ربیعه قبیله سی یوردنده بر وادی اسمیدر (الصاقعة) صاعقه یه اطلاق اولنور (الصقع) فتحتینله برآدمی یلدرم چالمغله بیخود یاخود هلاك اولمق معناسنه در یقال صقع الرجل صقعا من الباب الرابع اذا صعق وآت و قوش مقوله سنك تپه‌لری اورته سی بیاض اولمق معناسنه در یقال صقع الفرس والطائر وغیره اذا کان وسط رأسه ابیض وقویی ایچنه اوبریلوب ییقلمق معناسنه در یقال صقعت الرکیة اذا انهارت وصقع پك اسیلکدن صولوق آلمیه جق درجه ده انسانه مستولی اولان طوتغنلغه دینورکه غم واندوهه شبیه برحالتدر تقول اخذنی الیوم صقع ای شبه غم یأخذ بالنفس لشدّة الحرّ (الصاقع) کذاب کمسه یه اطلاق اولنور معانیٔ مذکوره نك برندن مأخوذدر ومنه تقول العرب صه صاقع ای اسکت یا کذّاب (الصقیع) مصدردرکه ذکراولندی و صقیع برنوع آری یه دینورکه صاریجه اشك آریسی اوله جقدر و قیراغو یه دینور شبنم معناسنه ومنه یقال صقعت الارض علی المجهول فهی مصقوعة (الاصقاع) همزه‌نك کسریله صقع کبی قیراغو یاغمغله برقیراغیلی اولمق معناسنه در یقال اصقعت الارض علی المجهول بمعنی صقعت و یره قیراغو دوشمك معناسنه در یقال اصقع الصقیع الارض اذا اصابها و یاغان قیراغو یه کیرمك معناسنه در یقال اصقع الرجل اذا دخل فی الصقیع (الصقع) صادك ضمیله ناحیه معناسنه در اصقاع جمعیدر یقال ما فی هذا الصقع مثله ای الناحیة (الصقعة) صادك ضمیله بعض آت وقوش مقوله سی حیوانك تپه سی اورته سنده اولان آقلغه دینور (الاصقع) وصفدر تپه سنك

(اورته)

اورته سنده آقلق اولان حیوانه دینور صقعاء مؤنثیدر یقال فرس وطائر اصقع اذا کانت فی وسط رأسه صقعة
ای بیاض واصقع صفارته دیدکلری قوشه دینورکه صاری اصمه تعبیر اولنور (المصقع) منبر وزننده بلیغ وسخندان
آدمه دینور علی قول بلند آواز متکلمه دینور یاخود ضرب لسانه مالك اولوب وحین تکلمده قطعا سکته وانقباض
وانحصار کلیمه رك آب روان کبی منسجم ومسلسل تکلم ایدن صاحب لسانه دینور یقال خطیب مصقع ای بلیغ
او العالی الصوت او هو من لا یرتج علیه فی کلامه ولا یتعتع (الصقعاء) صحراء وزننده کونشه اطلاق اولنور
انسانك تپه سنه ضرب حرارت ایلدیکیچون یقال زالت الصقعاء ای الشمس قال الشارح قال ابن اسود الدئلی
لابیه فی یوم شدید الحر یاابت ماأشد الحر بضم الدال وکسر الراء قال اذا کانت الصقعاء من فوقك والرمضاء
من تحتك فقال اردت ان الحر شدید فقال قل اذن ماأشد الحر بفتح الدال والراء فحینئذ وضع باب التعجب (الصقاع)
کتاب وزننده نقابه دینور برقع معناسنه وناقه نك برونه باغلدقلری شیئه دینورکه درج ماده سنده بیان اولندی
وشول تقیه طرزنده بز پارهسنه دینورکه عورتلر یشمقلرینی تردن وسورندکاری یاغدن حفظ ایچون آلتندن باشلرینه کیررلر
وآت اویانك صولوق دیدکلری حلقه وضع اولنه جغی یرده اولان دمور دن نسنه یه دینور وبر کونه تمغا اسمیدرکه
دوه قسمنك طولولنلرینه باصیلور (الصقعی) نخعی وزننده ناقه قسمنك ابتدا دول ویردکلری وقتده طوغان دوله
دینورکه کونش بهایمك تپه سنه کاوب طوقندیغی وقتدن عبارتدر مراد اول بهاردرکه عربستانده شمسك سمت
رأسه قریب مسامت اولدیغی ایامدر حمل وثور برجلرنده دورانی وقتدر آندنصکره یه قیظی بعده صفری دینور
وصقعی شول دوه دولنه دینورکه صقیع یاغدیغی ایامده تولد ایلمش اوله وبو خیر النتاج زمانیدرکه مراد کوزموسمیدر
(التصقیع) برکسه ایچون برنسنه ضمننده یمین ایلمك معناسنه در یقال صقع لزید اذا حلف له علی شیء (الصلع)
فتحتینله بر آدمك باشی طاز اولمق معناسنه درکه باشك اوکنده یعنی جبهه سنده قیل اولمیوب آچیق اولمقدن
عبارتدر اول یرده مادۀ شعرك ناقص وقاصر یعنی اخلاط دیه نك حدتی ورطوبتی سببیله قیل بتدیکی محل فاسد
اولمغله مسامات شعرك قوت ماسکه سنه ضعف عارض اولدیغندن وکاهجه دماغ کندیسنی احاطه ایدن کاسۀ
سرك کندیسنه مماس اولدیغی یردن اشاغیجه دوشمکله کاسۀ سردماغدن جذب ایلدیکی قوت رطوبتی ضعف
وقلتدن ناشی یوقری یه یعنی کندیسنه ملاقی اولان بشره یه دفع وافاضه ایلدیکندن ناشی یبوستك استیلاسندن
نشئت ایدر یقال صلع الرجل صلعا من الباب الرابع اذا کان منحسرا شعر مقدم رأسه وصلع باشك اوکنده طازلق
اولان یره دینور صادك ضمیله ده لغتدر مفردی صلعه در یقال صکه علی صلعته ای موضع صلعه (الاصلع) احمر
وزننده باشنك اوکی طاز اولان کشی یه دینور فارسیده تویل دیرلر یقال رجل اصلع اذا کان فی رأسه صلع مؤنثی
صلعاء وجمعی صلع وصلعان کلور صادلرك ضمیله واصلع جلا ویرلمش نامملو یه اطلاق اولنور صولع کبی کاسیذکر
(صیلم) صیقل وزننده بر طاغك یاخود بر موضعك اسمیدر (الصلیع) امیر وزننده اصلا نبات اثری اولمیان چبلاق
طاغه وصف اولور یقال جبل صلیع ای ما علیه نبت (الصولع) جوهر وزننده بودخی جلا ویرلمش پرلاق نامملو یه
دینور یقال سنان اصلع وصولع ای مجلو (الاصیلع) مصغر بنیه سیله ذکره اطلاق اولنور وبر جنس یلانه دینورکه
بیونی اینجه وباشی فندق طرزنده یوالق اولور (الصلعاء) حمراء وزننده ال ایاسی کبی آچق وبارز ارض وامکنه یه دینور
یقال خطة صلعاء ای مشهورة بعض نسخه ده خطه خانك ضمیله مضبوط اولمغله امر وماده دیمك اولورکه بین الناس
شایع ومشهور دیمکدر بودخی مجاز ومحتملدر واساسده نزلنا بالصلعاء ای الصحراء الخالیة عبارتی نسخۀ اولایه اقربدر
وصلعاء آفت وداهیه یه اطلاق اولنور یاپشه جق وطوته جق یری اولمدیغندن یقال اصابتهم الصلعاء ای الداهیة
واصلا نباتی اولمیان چبلاق ارضه وقوملغه اطلاق اولنور یقال ارض اورملة صلعاء ای لا نبات فیهما (صلعاء النعام)
بنو کلاب یاخود غطفان دیارنده نقره ایله مغیثه بیننده بر موضع آدیدر آنده بر وقعه اولمغله یوم الصلعاء معروفدر
(الصلیعاء) حمیراء وزننده بر موضع آدیدر وبارز ومکشوف اولان عورت یرینه علی قول داهیۀ شدیده یه دینور
ومنه قول عائشة رضی الله عنها لمعاویة ❊ماشهدت الشهود ولکن رکبت الصلیعاء❊ تعنی ای تریدا دعائه زیادا وعمله
بخلاف الحدیث الصحیح وهو ❊الولد للفراش وللعاهر الحجر❊ وسمیة لم تکن لابی سفیان فراشا بو حدیثده
صلیعاء داهیۀ شدیده دیمکدر وبعضلر شهادت زور ایله بیان ایلدیلر وزیاد ابن سمیه درکه ابوسفیانك
فراشندن متولد زعم ومعاویه اویلجه ادعا ایلمشیدی وسمیه برجاریه درکه اصل ام المؤمنین سوده جنابلرینك
والدی فراشیدر ابوسفیانك فراشی دکلدر (الصلیعیة) زبیریه وزننده بر صو آدیدر (الصلاع) رمان وزننده
یاخود سکر وزننده عریض وشدید یالچین قیایه اطلاق اولنور مفردی ها ایله در وصلع سکر وزننده اصلا منبت اولمیان

پور موضعه اطلاق اولنور يقال مكان صلع او لاينبت شيئا ﴿الصلاع﴾ كتاب وزننده كونشك اسيسنه دينور
تقول احرقنى صلاع الشمس اى حرّها ﴿التصليع﴾ عذر ديلك وعذر بيان ايلك معناسـنه‌در يقال صلع الرجل
اذا اعذروحيه اوزرنده طپراق اولميه‌رق ظهوره چيقمق معناسنه‌در يقال صلعت الحية اذا برزت لاتراب عليها
وبركسـه اكيلوب ايكى آوجنى يره باصديغى حالده قضاء حاجت ايلك معناسـنه‌در يقال صلع فلان اذا وضع
يده مستوية مبسوطة فسلح ﴿الانصلاع﴾ و ﴿التصلع﴾ تفعل وزننده كونش افقدن صيريلوب كورنمك على قول
وسـط سمايه كلك ياخود بلوتدن چيقمق معناسـنه‌در يقال انصلعت الشمس وتصلعت اذا بزغت اوتكبدت
وسط السمـاء اوخرجت من الغيم ﴿الصلفعة﴾ دحرجه وزننده بيون اورمق معناسـنه‌در يقال صلفع علاوته
اذا ضرب عنقه وباش تراش ايلك معناسـنه‌در يقال صلفع رأسه اذا حلقه ومفلس اولمق معناسـنه‌در يقال
صلفع الرجل اذا افلس ﴿الصلقعة﴾ قافله صلفعه وزننده ومعناريله مرادفدر وپك سـسلنمك معناسـنه‌در يقال
صلقع صوته اذا شدّده ﴿الصلنقع﴾ سمندل وزننده شديدسسه‌دينور يقال صوت صلنقع اى شديد ودليروتند
وتيز ايشلك ونافذ آدمه دينور يقال رجل صلنقع اى ماض جرئ شديد وشنلكسز خالى وتنهايره دينور يقال
طريق صلنقع بلنقع اى خال ﴿الصلمعة﴾ زوبعه وزننده ذات ونسبى نامعلوم بيوجود كمسه‌يه دينور يقال هو
صلمعة بن قلمعة اى لايعرف هوولا ابوه وصلمعه مصدر اولور برنسـنه‌يى كوكندن قوپرمق معناسـنه‌در يقال
صلمع الشئ اذا قلعه وتراش ايلك معناسنه‌در يقال صلمع رأسه اذا حلقه وبرنسنه‌يى صيرنجق ايلك معناسنه‌در
يقال صلمعه اذا ملسه ومفلس اولمق معناسنه‌در يقال صلمع فلان اذا افلس ﴿الاصمع﴾ اصلع وزننده كوچك
قولاقلى انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس اصمع اى الصغير الاذن وكسكين قلجه دينور سيف اصمع
اى قاطع واشرف مواضعه مترقى اولان آدمه دينور يقال رجل اصمع اى مترقّ فى اشرف المواضع وسمه‌ودنك
وحيران آدمه دينور يقال رجل اصمع اى سادرولطيف وهموار اولان طپوغه وبوغومه دينور يقال كعب اصمع
اى لطيف ومستو قال فى الاساس قوائم ورماح صمع الكعوب اى لطافها وشول نباته دينوركه يكيجه بمثى ظهور
ايدوب لكن هنوز قبچوغندن ظهور ايلامش اوله واوزونجه ولطيف وموزون اوق يلكنه دينور على قول افضل
وبهتر اولانه دينور جمعى صمعان درواصمع زكىّ ومتوقّد وبيدار كوكله دينور يقال قلب اصمع اى زكىّ متيقظ
﴿الاصمعان﴾ تثنيه بنيه‌سيله زيرك ودانا قلب ايله رأى حازمدن عبارتدر يقال له اصمعان اى قلب زكىّ متيقظ ورأى
حازم واصمع اسامئ رجالدندر عبدالملك بن قريب بن عبد الملك بن على بن اصمع كه ابوسعيد الاصمعى در اديب
معروف ونحوىّ ولغوىّ مشهوردر كنيه‌سى ابو القندين در قافك ضميله ﴿الصمعاء﴾ حمراء وزننده اصمعك مؤنثيدر
كوچك قولاقلى ديشى‌يه دينور يقال امرأة صمعاء اى الصغيرة الاذن وكوچك ولطيف اولوب باشه ياپشقجه اولان
يعنى قنادكبى صالنميان قولاغه دينور يقـال اذن سمعاء اى صغيرة لطيفة منضمة الى الرأس وكردنك بريانده آصق
كوپه كلان يره دينور سالغه معناسنه وبوالق دوزوانجه اولان نباته على قول بويلنوب لكن هنوز طومرجقندن
چچكى آچلامش بمى اوته يعنى چوجقلرك پسى پسى ديدكارى كدى اوته دينور ياخود هنوز چچكى آچلـامش
غنجه چچك قبچوغنه وطومرجغنه دينور جمعى صمع كلور صادك ضميله كلاب قسمنه صمع الكعوب اطلاقى
بومناسبته مبنى‌دركه طپوق كميكلرى خرده اولور ﴿الصومعة﴾ جوهره وزننده و﴿الصومع﴾ جوهر وزننده
رهابنهٔ نصارايه مخصوص عبادتكاه اولان وحدتخانه‌يه دينور تپه‌لرى كمى وانجرك اولديغى باعث تسميه‌دركرچه
قبه اولوب لكن انجه وكمى اولور اواثلده مخصوص اويلجه بنا ايدرلر ايمش بعده مطلقا عبادتكاهلرى اولان حجره‌لرينه
اطلاق اولندى وصومعه طوشنجل قوشنه دينوريك يوكسك طيران ايلديكچون ترقّى معناسندن مأخوذدر وبرنس
ديدكارى باش كسوتنه دينوركه مولوى سكه‌سى طرزنده سيوريجه اولوب سلفده علمايه مخصوص ايدى يقال جاء
وفى رأسه صومعة اى برنس وقابده مدور قونمش تريدك تپه‌سنه دينوركه قبه طرزنده قورلر يقال لاتهوّر صومعة
الثريدة اى ذروتها وصومعه مصدر اولور تريدك تپه‌سنى كمى انجه‌رك ياپمق معناسنه يقال صومع الثريداذادقّق رأسه
وبريكدرمك معناسنه‌در يقال صومع الشئ اذا جمعه ﴿الصمع﴾ فتحتينله بركسه اهتدا واستشاره سزكندى باشنه
لاابالیانه خودر ايلق وخودسرلك ايلك معناسـنه‌در يقال صمع الرجل صمعا من الباب الرابع اذا ركب رأسـه
غيرمكترث وسوزده خطا ايلك معناسنه‌در يقال صمع فى كلامه اذا اخطأ ﴿الصمع﴾ قمع وزننده برنسنه ايله اورمق
معناسنه‌در يقال صمعه بالعصا صمعا من الباب الثالث اذا ضربه بها وكذا بالسيف وبركسـه‌يى مصادف اولديغى
آدم لاقردى‌يه طوتوب يولندن آليقومق معناسنه‌در يقال صمع القوم اذا مرّبهم فحبسهم بالكلام ﴿التصميع﴾ تصميم

معناسـنه‌درکه بر خصوصه عزیمت صادقه و ثابته ایله عزم ومباشرتدن عبارتدر یقـال صمع علی رأیه اذا صمم
﴿المصمع﴾ معظم وزننده بوینوزلرینك اوجلری اینجه‌رك سـیوری اولان آهویه وصف اولور یقال ظبی مصمع
ای مؤلل القرنین ﴿المصمعة﴾ معظمه وزننده‌که مؤنثدر و ﴿المصومعة﴾ مدحرجه وزننده تپه‌سی کمی و اینجه رك
قوتارلمش تریده وصف اولور یقال ثریدة مصمعة و مصومعة ای مدقّقة الرأس ومصمعه افراط صوسزلقدن قرنی
وبوکری بری برینه یاپشمش صغره دینور یقال بقرة مصمعة و بقرات مصمعات ای عطاش ملزقات فیهن ضمر
﴿المتصمع﴾ متفرع وزننده شول اوقه دینورکه یلکی اصلنمش اولمغله بوریشوب یاپشق طوپلنمش اوله یقال سهم
متصمع اذا ابتلت قذذه من الدم وغیره فانضمت ﴿الانصماع﴾ برکسه طارغنلقده مستمرّ اولمق یعنی اویکه‌سی صاوشمیوب
سوروب کتمك معناسـنه‌در یقال انصمع الرجل فی غضبه اذا مضی یعنی استمرّ ﴿الصنبعة﴾ دحرجه وزننده بخیل
و ناکس کسه کندیدن برنسنه طلب اولندقده منقبض اولمق معناسنه‌در یقال صنبع البخیل اذا انقبض عند المسئلة
و تقول رأیته یصنبع لؤما ای ینقبض ﴿المصنبع﴾ مدحرج وزننده سوبو باشلی آدمه دینور یقال رجل مصنبع الرأس
ومصعنبه ای الی الطول ماهو ﴿صنیبعات﴾ صنبعه‌دن مصغردر قنفذه وزننده در بر موضعك آدیدر ﴿الصنتع﴾
قنفذ وزننده باشی بیوك دوه قوشـنه کذلك پك باشلو اشکه دینور علی قول شول اشـکه دینورکه چنه‌لری
وقاشلری یومری وآلنی بیوك اوله یاخود یوزلری یوفقه اولانه دیمکله اضداددن اولور وورب نسنه‌یه
دینور محرّف معناسنه ﴿المصنتع﴾ مدحرج وزننده بودخی وربلنمش نسنه‌یه دینور یقال شیء مصنتع ای محرّف
﴿الصندعة﴾ زبرجه وزننده طاغك برطرفندن بشقه‌جه چیقمش اینجه وکسکین برونه دینور ﴿الصنع﴾ صادك
ضمیله و﴿الصنیع﴾ صادك فتحیله ایشلمك معناسنه‌در یقال صنع الیه معروفا صنعا و صنع به صنیعا قبیحا من الباب
الثالث اذا فعله شارحك تحقیقنه کوره صنع کوزل ایشلمکه موضوعدر فعلدن اخصّ‌در حیوانات وجماداته
منتسب اولمزنه‌که فعل بونك خلافنه‌در انکچون مثالده صنع معروف واحسـانه مترتب اولدی و فعل قبیحه
تغییر صورتله صنیع مترتب اولدی و صنع ایش یاپمق وایش دوزمك معناسنه اولور بونده اکثری فتحله‌در
بو معناده عمل ایله مرادفدر فارسیده معنای اوّلدن کار وکردار کردن وثانیدن ساختن ایله تعبیر اولنور و بعضا صنیع
فعل حسنده دخی استعمال اولنور انتهی * ویقال ما احسن صنع الله و صنیع الله عندك و صنع تربیهٔ حسنه معناسنه
استعمال اولنور یقال صنعت الجاریة علی المجهول اذا احسن الیها حتی سمنت ﴿الصنع﴾ صادك فتحی وضمیله
ایش یاپمق وایش دوزمك معناسنه‌درکه فارسیده ساختن مرادفیدر یقال صنع الشیء صنعا و صنعا اذا عمله ﴿الصناعة﴾
کتابه وزننده حرفت صانعه دینورکه ایشجیلك وایش ایشلیجیلك تعبیر اولنور یقال هو ماهر فی صناعته ای حرفته
﴿الصنعة﴾ ثمره وزننده ایشه دینور فارسیده پیشه دینور تقول ما صنعته ای عمله و صنعة الفرس آته کرکی کبی تقید
ایدوب حسن وجهله رعایت وتیمار دن عبارتدر یقال اجاد صنعة فرسه وهی حسن القیام علیه و صنع و صنعه
مصدر اولورلر آته ایوجه باقوب کوزلجه تیمار ورعایت ایلمك معناسنه‌در یقال صنع فرسه صنعا و صنعة اذا احسن
القیام علیه وصنعه یمنده برقریه آدیدر ﴿الصنیع﴾ امیر وزننده مصدر درکه ذکر اولندی کلك ایشلمك معناسنه و وصف
اولور مصنوع معناسنه‌که ایوجه باقیلوب خوشجه تربیه وتیمار اولنمش پرورده آته دینور و مجلا و مجرّب قلیجه واوقه
اطلاق اولنور یقال سیف وسهم صنیع ای صقیل مجرّب و صنیع باعث بن حویص الطائی فرسنك اسمیدر و طعامه
اطلاق اولنور تقول احضرنا الصنیع ای الطعام و لطف واحسان وکرمه اطلاق اولنور صنیعه دخی دینور هاایله
جمعی صنایع کلور تقول اشکر صنیعه و صنیعته ای احسانه و برآدمك احسانی وتربیه وتمیه‌سیله یتشوب میدانه
کلمش کسه‌یه اطلاق اولنور تقول هو صنیعی و صنیعتی ای اصطنعته وربّیته وخرّجته ﴿التصنیع﴾ حسن تربیه
ایلمك معناسـنه‌در یقال صنعت الجاریة اذا احسن الیها حتی سمنت وتقول صنع الجاریة علی الامر ای احسن
الیها وسمنها باب مزبور تکثیره دالّ اولوب جاریه قسمنك حسن تربیه وتمیه‌لری اشیاء کثیره واعمال وفیره‌یه محتاج
اولمغله معنای تکثیر فاعل طرفنده موافق اولمشدر ﴿الاصناع﴾ همزه‌نك کسریله بودخی آته کرکی کبی باقوب یمنده
وصوینده حسن اهتمام وتقید ایلمك معناسـنه‌در تقول اصنع الفرس علی الامر ای احسن الیه وسمنه و برآدمه
اعانت ایلمك معناسنه مستعملدر یقال اصنع الرجل اذا اعان آخر و نادان وکندذهن آدم کرکی کبی تعلم ایلمك معناسنه‌در
یقال اصنع الاخرق اذا تعلم و احکم ﴿صنع﴾ صادك ضمیله سلیم قبیله‌سی دیارنده برطاغك آدیدر ﴿صنع الیدین﴾
صادك کسریله و﴿صنع الیدین﴾ فتحتینله و﴿صنیع الیدین﴾ امیر وزننده و﴿صناع الیدین﴾ سحاب وزننده صنعتنده
حاذق چیره‌دست اسـتاده دینور یقال رجل صنع الیدین و صنعهما و صنیعهما و صناعهما ای حاذق فی الصنعة

من قوم صنعى الايدى بضم الصاد و بضمتين و بفتحتين و بكسرة و اصناع الايدى و حكى رجال و نسوة صنع * شارح
ديركه مؤلف جعلرى تشويش ايدوب و بعض اسم جمعى دخى جمع صورتنده ثبت ايلمشدر و صنع اللسان فتحتينله
شاعره اطلاق اولنور يقال رجل صنع اللسان اى شاعر و مطلقا بلاغتلو زباندان آدمه اطلاق اولنور و صنع لسانه
دخى وصف اولور يقال رجل صنع اللسان اى بليغ و يقال لسان صنع اى بليغ و صناع اليدين سحاب وزننده
ايكى اليله ايشلمكده اوز و چيره دست اولان پيشه كر خاتونه وصف اولور يقال امرأة صناع اليدين اى حاذقة ماهرة
تعمل باليدين و يقال امرأتان صناعان اليدين و نسوة صنع الايدى ككتب (الصناع الحمصى) سحاب وزننده
بركسه دركه دعبل بن على ايله بينلرنده بر حكايه واقع اولمشيدى (صنعاء) حمراء وزننده يمنده بر شهر عظيم اسميدركه
كثرت مياه و وفرت اشجارده دمشق شامه شبيهدر و باب دمشقده بر قريه اسميدر بونك نسبتنده صنعائى دينور
همزه ايله و شهر مزبورك نسبتنده صنعانى در غير قياس اوزره على قول ايكيسنده دخى نونله صنعانى دينور (الصنع)
صادك كسريله كباب شيشنه دينور سفود معناسنه و سفره و كليم و سجاده و سائر ال ايله ايشلنان خصوصا تزكاه
و كاركاه و قصناق ايشلرينه دينور و ترزى يه دينور خياط معناسنه على قول صنعتنده سبكدست اوز و حاذق آدمه
دينور يقال هو صنع اى خياط او دقيق اليدين و بريانه دينور شواء معناسنه و ثوب و جامه يه دينور و عمامه يه دينور
و صو مصنعه سنه دينور جمعى اصناع كلور يقال اتخذ اصناعا اى مصانع و بر موضع آديدر و اكا صنع قسا دخى ديرلر
(الصنع) صادك فتحيله بر بوجك يا خود بر قوش آديدر (الصونع) جوهر وزننده بو دخى صنع معناسنه در (الصناعة)
علامه وزننده و (الصناع) سحاب وزننده صو طوتمق ايچون اوكنه ارقورى وضع اولنان تخته يه دينوركه صاو وجق
تعبير اولنور (المصنعة) مرحله وزننده احباب و اخوان ايچون ترتيب اولنان دعوت و ضيافته دينور تقول كنا
فى مصنعة فلان وهى الدعوة التى يدعى اليها الاخوان بوراده دعوت مدعاة معناسنه در و مصنعه يغمور صويى
بريكمك ايچون حوض طرزنده ياپلمش صهريجه دينور بركه دخى ديرلر و اكا مصنعه دخى دينور نونك ضميله و مصنع
دينور مقعد وزننده جمعى مصانع در يقال اتخذ مصنعة للماء وهى شبه حوض يجمع فيه ماء المطر و مصانع كويلره
و كوشكلره و بلا نقه لره و قلعه و حصار مقوله سى مبانى يه اطلاق اولنور (الاصطناع) افتعال وزننده ياران ايچون
دعوت و ضيافت ترتيب ايلك معناسنه در يقال اصطنع الرجل اذا اتخذ المصنعة اى الدعوة و صنيعه اتخاذ ايلك
معناسنه دركه بركسه يى پرورش و احسانله آدم ايدوب يتشدرمكدن عبارتدر يقال اصطنع فلان عنده صنيعة اذا
اتخذها اى ادبه و رباه و خرجه و بر آدمى سائرى ميانندن كندى نفسيچون اختيار ايلك معناسنه در يقال اصطنع
فلانا لنفسه اذا اختاره و منه قوله تعالى ❊ واصطنعتك لنفسى ❊ اى اخترتك لخاصة امر استكفيكه فى فرعون
و جنوده و اصطناع فى سبيل الله انفاق و اطعام ايچون ترتيب طعام ايلك معناسنه در يقال اصطنع الرجل اذا
اتخذ طعاما ينفقه فى سبيل الله و بر آدم كنديسيچون برنسنه ياپلمق ضمننده امر ايلك معناسنه در يقال اصطنع خاتما
اذا امر ان يصنع له (التصنع) تفعل وزننده بركسه تكلفله وضع و طورينى كوزل و ظاهرينى مزين كوسترمك
معناسنه در يقال تصنع الرجل اذا تكلف حسن السمت و التزين (المصانعة) مفاعله وزننده رشوت ويرمك
معناسنه در يقال صانعه اذا راشاه و مدارا و مداهنه ايلك معناسنه در يقال صانعه اذا داراه و داهنه و آت عهده سنده
اولان سير و سرعتك مجموعنى بردن كوسترميوب برازينى كتم ايدوب برازينى اظهار ايلك معناسنه در
يقال صانع الفرس اذا لم يعط جميع ما عنده من السير و له صون يصانعك ببذل سيره يعنى وسعنده اولان سير
و سرعت مايه سنى بالكليه اظهار ايتميوب همان بر مقدارينى اظهار ايتمكله كويا كه بذل جمله ء سرعتندن مصانعه
ايدر (الصاع) و (الصواع) صادك كسرى و ضميله و (الصوع) نوع وزننده بر كونه اولچك اسميدركه
احكام مسلمين آنك اوزرينه دائر يعنى كيل خصوصنده معامله ء اهل اسلام آنكله متداول و متعاور اولور
و قرى ء قوله تعالى ❊ قالوا نفقد صواع الملك ❊ باللغات المذكورة و بعضلر عندنده صاع صواعك غيريدر يعنى صاع
ذكر اولنان كيله يه و صواع صو ايچه جك مشربه يه دينور كما سيذكر و ذكر اولنان صاع درت مد غله آلور

مطلب

كيله در و هر مد بر رطل و ثلث وزن مقداريدر و رطل مكك ماده سنده مبيندر * مؤلفك مدى تفسيرى شافعى
و حجازيون اعتبارنه كوره دركه صاع بش رطل ايله ثلث رطلدن عبارت اولور اما امام اعظم و اهل عراق عندنده
ايكى رطل اولمغله سكز رطلدن عبارت اولور انتهى * وداودى ديديكه صاعك مختلف اولميان يعنى معيار موافق
عظيم و صغير اولميان يعنى ميانه ايكى پنجه ايله درت كره آوجلرك مستوعب اولديغى غله در زيرا هر محلده صاع
نبوى بولنمز پس اورته جه آدم ايكى پنجه سنى بردن طولدروب درت دفعه بو يلجه آوجليوب بر يره وضع ايلسه

(ايشته)

ایشته آنك مقداری نسنه استیعاب ایدن کیله صاع نبوی مقداری اولور * مؤلف دیرکه بونی کندم تجربه ایلدم
وصحیح وموافق بولدم وصاع لفظنك جمعی اصوع کلور افلس وزننده واصؤع کلور واوی همزه‌یه ابدالله
واصواع کلور وصوع کلور صادك ضمیله وصیعان کلور صادك کسریله علی قول بوصواعك جمعیدر وصاع الچق
واوتوراقلی یره دینور صاعه دخی اطلاق اولنور یقال رأیته فی صاع وصاعة من الارض وهو مکان مطمئن
وچوکانه دینور یقال یلعبون بالصاع والکرة ای الصولجان وشول موضعه دینورکه سیلنوب سپوریلوب آنده
لعب وبازیچه اولنور اوله ودوه قوشنك یاتدقده کوکسی کلان محله اطلاق اولنور ﴿الصاعة﴾ بودخی آلچق اوتوراقلی
یره دینور وخاتون یموق چکوب یاخود حلاجلق ایچون تهیئه ایلدیکی موضعه دینور ﴿الصواع﴾ صادك حرکات
ثلاثیله صاع دیدیکی کیله‌یه دینورکه ذکر اولندی وصو ایچه‌جك جامه ومشربه‌یه دینور ﴿التصویع﴾ خاتون
یموق چکوب یاخود حلاجلق ایچون یر تهیئه ایلمك معناسنه‌در یقال صوّعت المرأة الموضع اذا هیأته وروزکار
نباتی صراردوب قورتمق معناسنه‌در یقال صوّعت الریح النبات اذا هیّجته وبر نسنه‌نك اطرافنی مدوّر
ایده‌رك اوجنی سیورلتمك معناسنه‌در یقال صوّع الشیء اذا حدّد رأسه ودوّره من جوانبه وحشاری ارکك اشك
دیشی اشکلرك صاغنه وصولنه چکه‌رك برارایه طوپلمق معناسنه‌در یقال صوّع الحمار اذا عدّل اتنه یمنة ویسرة
﴿الصوع﴾ نوع وزننده برنسنه‌یی صاع ایله اولچمك معناسنه‌در تقول صعت الشیء اصوعه صوعا اذا کلته
بالصاع وطاغتمق معناسنه‌در تقول صعته اذا فرّقته وقورقتمق معناسنه‌در تقول صعته اذا خوّفته وافزعته
وعسکرك یاخود برسورینك اطرافندن کلوب طاغنق اولنلرینی دیرنشدروب طوپلامق معناسنه‌در تقول صعت
الاقران وغیرهم ای اتیتهم من نواحیهم وآری بری برینك اردینه دوشوب کتمك معناسنه‌در یقال صاعت النحل
اذا تبع بعضهم بعضا ﴿صوعه﴾ تمره وزننده برمعروف تپه‌نك اسمیدر ﴿الصوع﴾ صردوزننده پارچه پارچه بتمش
اوتلقلره دینور ﴿التصوع﴾ تفعل وزننده نبات صراروب قوریمق معناسنه‌در یقال تصوّع النبت اذا هاج
وصاچ بری برندن آیریلوب بشقه بشقه بری برینه صارمشمق معناسنه‌در علی قول قیللری وتویلری طاغیلوب
یولنمق ودوکلمك معناسنه‌در یقال تصوّع الشعر اذا تشقق وتقبض او انتشر وتمرّط وناس طاغیلوب بری برندن
ایراقلشمق معناسنه‌در یقال تصوّع القوم اذا تفرّقوا وتباعدوا جمیعا ﴿الانصیاع﴾ برکسه کیرو دونوب سرعتله
اکسه‌سنه طوغری کتمك معناسنه‌در یقال انصاع الرجل اذا انفتل راجعا مسرعا ﴿التصیع﴾ تفعل وزننده
صو یر یوزنده اوینایوب چالقنمق معناسنه‌در یقال تصیع الماء اذا اضطرب علی الارض واوت صراروب
قوریمق معناسنه‌در یقال تصیع النبت اذا هاج ﴿الصیع﴾ بیع وزننده طاغتمق معناسنه‌در تقول صعته اصیعه
صیعا اذا فرّقته وعسکر بری برینه حمله وهجوم ایلمك معناسنه‌در یقال صاع القوم اذا حمل بعضهم علی بعض
﴿الانصیاع﴾ انصواع وزننده ومرادفیدرکه واویه ویائیه‌در یقال انصاع الرجل اذا انفتل راجعا مسرعا

فصل الضاد المعجمة

﴿الضبع﴾ ضادك فتحی وبانك سکونیله قوله دینور عضد معناسنه علی قول حمیله
بیله‌جه قولك وسطنه دینور یاخود قولتغه دینور یاخود قولتق ایله قولك یوقاریسندن نصفی مابیننه دینور جمعی
اضباع کلور وضبع مصدر اولور برکسه‌یه اورمق ایچون قول اوزاتمق معناسنه‌در یقال ضبعه ضبعا
من الباب الثالث اذا مدّ الیه ضبعه وبر نسنه‌دن برکسه‌یه حصه افراز ایلمك معناسنه مستعملدر تقول ضبع
القوم الطریق لنا ای جعلوا لنا منه قسما * مؤلف بونی تکرار ایلمشدر زیرا خصائصدن دکلدر وجور وظلم ایلمك
معناسنه‌در یقال ضبع فلان اذا جار وظلم ودعا ایچون قوللرینی اوزادوب اللرینی سمایه قالدرمق معناسنه‌در
یقال ضبع علی فلان اذا مدّ ضبعیه للدعاء علیه وبرآدمه قلجله اورمق ایچون النی اوزاتمق معناسنه‌در یقال
ضبع یده الیه بالسیف اذا مدّها به وضبع وضبوع قعود وزننده وضبعان فتحاتله دابه قوللرینی سوندیره‌رك یوریمك
معناسنه‌درکه قولاجلق تعبیر اولنور یقال ضبعت الخیل والابل ضبعا وضبوعا وضبعانا اذا مدّت اضباعها
فی سیرها وطوار سرعتله یوریمك علی قول قوللرینی اوینادرق یوریمك معناسنه‌در یقال ضبع البعیر اذا اسرع
او مشی فحرّك ضبعیه وآت سکردرکن خشیلدمق معناسنه‌در یقال ضبعت الخیل اذا ضبحت ودشمن مصالحه‌یه
میل ایلمك معناسنه‌در یقال ضبع القوم للصلح اذا مالوا الیه وبر نسنه‌یی حصه حصه بولمك معناسنه‌در یقال
ضبع الشیء اذا اسهموه وضبع آت قسمنه مخصوص برکونه سکرتمکدن عبارتدرکه تقریبدن یعنی نقللق کونه
آهسته‌جه سکرتمکدن زیاده‌جه اولور یقال یجری الفرس ضبعا ای فوق التقریب وضبع طاشی وطپراغی
سیاه اولوب بر مقدارجه طولانی اولان تپه‌یه وبایره دینور وباطل وبیهوده معناسنه مستعملدر یقال ذهب به

ضبعا لبعا ای باطلا وضبع بر موضع یاخود بر تپه اسمیدر وضبع ضادك حركات ثلاثیله بر آدمك سمتنه وزیر
جایه‌سنه اطلاق اولنور قول معناسندن مأخوذدر یقال هو فی ضبع فلان مثلثة ای فی كنفه وناحیته
《المضبعة》 مرحله وزننده قولتق آلتنك ایلریسنده یعنی قوله طوغری اولان اتنه دینور یقال ضرب مضبعته
وهی اللحمة التی تحت الابط من قدم 《التضبیع》 بو دخی طوار قولاجلیه‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال
ضبعت الخیل والابل اذا مدّت اضباعها فی سیرها و بر كسه قورقق اولمق معناسنه‌در یقال ضبع الرجل
اذا جبن و بر كسه اوق وقورشون آتیله‌جق شیء ایله اتان آدمك اراسنه كیروب حائل اولمق معناسنه‌در
یقال ضبع فلانا اذا حال بینه و بین المرمیّ الذی قصد رمیه 《الضابع》 شدید الجری یاخود كثیر الجری اولان آته
دینور یاخود بیونی اكوب برپانی اوزره تك دیزكین كبی سكردر اولانه دینور یاخود ذكر اولنان ضبع لفظندن
مأخوذدركه تقریبدن زیاده اولان سكرتمكدر یقال فرس ضابع ای شدید الجری اوكثیره او یتبع احدشقیه ویثنی
عنقه 《الضبعان》 تثنیه بنیه‌سیله بر موضع آدیدر نسبتنده ضبعانیّ دینور نجرانیّ كبی ویقال هومن اهل الضبعین
كما یقال من اهل البحرین 《ضباعه》 ثمامه وزننده بر طاغك آدیدر وضباعه بنت زفر بن الحارث شول قیزدركه
پدرینك اسیری اولان قطامی نام كسه‌یی قید اسردن اطلاق وتخلیهٔ سبیل الملكه حقنده تحمیل منّ الملك
ضمننده ارشاد واشارت الملكین پدری دخی مرقومی آزاد ویوز عدد ناقه عطیه‌سیله دلشاد ایلمشیدی بوشیوه‌یه
مبنی قطامی مزبوره‌یه خطابا اشبو * قفی قبل التفرّق یاضباعا * فلایك موقف منك الوداعا * بیتنی انشاد ایلمشدر
ضباعا كلمه‌سی ضباعه‌دن مرخّم والفی اطلاقیه‌در قفی ودّعینا ان عزمت علی فرقتنا فلا كان منك الوداع لنافی موقف
سبكنده‌در حاصل معناسنكله وداعمز سائر احباب وداعی كبی وداع فراق اولمسون دیمكدرو بوخلاف مقتضای ظاهر
انواعندن قلبی متضمن دركه موقع مبتداده واقع اولان نكره‌و موقع خبرده واقع اولان معرفه اولمشدر و ضباعه بنت عامر
بن قشیر ضباعة الكبری دیدكلری یدر وضباعة بنت الزبیر بن عبدالمطلب وضباعه بنت عامر بن قرط وضباعه بنت
عمران بن حصین صحابیه‌دندر 《الضبع》 فتحتینله و 《الضبعة》 هایله ناقه قسمی بغور سیمق وكوسنمك معناسنه‌در یقال
ضبعت الناقة ضبعا وضبعة من الباب الرابع اذا ارادت الفحل 《الاضباع》 همزه‌نك كسریله و 《الاستضباع》
ضبع معناسنه‌در یقال اضبعت الناقة واستضبعت بمعنی ضبعت 《الضبعة》 فرحه وزننده كوسنوك ناقه‌یه دینور
جمعی ضباع كلور ضادك كسریله وضباعی كلور حبالی وزننده وماده‌ٔ مزبوره كاهجه نسوانده دخی استعمال
اولنور یقال ضبعت المرأة واضبعت فهی ضبعة ای طالبة للرجال 《الضبع》 ضادك فتحی وبانك ضمیله وسكونیله
صرتلان دیدكلری جانوره دینور یللی قورد دخی دینور ولفظ مزبور مؤنثدر جمعی اضبع كلور افلس وزننده
وضباع كلور ضادك كسریله وضبع كلور ضمتینله وضبع كلور ضادك ضمی وبانك سكونیله ومضبعه كلور مشیخه
وزننده واركگنه ضبعان دینور كسر ایله ودیشیسنه ضبعانه دینور هایله وابن عبّاد نقلی اوزره ضبعه دخی
دینور وضبع اوزره جمعلنور ضادك ضمیله علی قول مؤنثنده ضبعه دیمز جمعنده ضباعین دینور سرحان و سراحین كبی
وضباع وضبعانات دینور ضادلرك كسریله وجانور مذكور قورد شكلنده بر یرتجی جانوردر صول الی قیصه اولمغله
اغسق كبی یكدیره‌رك یورر آنكچون ضبع عرجاء دخی دیرلر وخواصّندندركه الندن ابو جهل قاونی اولان كسه‌دن
فرار ایلر ودیشنی استصحاب ایدنه كوپك قسمی سس ایلمز وجلدی بطن حامله بند اولنسه اسقاط جنینی مانع
وجلدندن كیل دوزوب یاخود كیله‌یه جلدنی قابلیوب حبوباتی آنكله اولچمك فساد مزروعاتی دافعدر
ومراره‌سنی اكتحال حدّت بصر ایراثنده مؤثردر وتقول العرب سیل جار الضبع ای یخرجها من وجارها زیرا
وفرت سیل ضبع قسمنی اینلرندن ازعاج واخراج ایدر اولمغله پك عظیم سیل صوینه اویلجه تعبیر ایدرلر وپك مظلم كیجه‌یه
دلجة الضبع اطلاق ایدرلر زیرا ضبع قسمی دائما نصف لیله قدر یاتمیوب دوران ایدرو ضبع رجل وزننده قوراق وقیتلق
سنه‌یه اطلاق اولنور وآجلغه اطلاق اولنور وبر موضع یاخود بر یوكسك بایر آدیدر * شارح دیركه حسب القاعده
مذكر مؤنث اوزره تغلیب اولنور آنجق ایكی ماده‌ده مؤنث مذكر اوزره مغلبدر بری تاریخ ماده‌سنده‌كه لیالی ایّام
اوزره تغلیب اولنور وبری اشبو ضبع ماده‌سیدركه تخفیفا ضبع ضبعان اوزره تغلیب اولنور پس ضبع مطلق
ذكر اولندقده مذكر ومؤنثه شامل اولور انتهی * 《الضباع》 كتاب وزننده قطب شمالی سمتنده بنات نعش
دیدكلری صورت كواكبه‌نك اسفلنده واقع كواكب كثیره‌یه اطلاق اولنور 《بطن الضباع》 بر موضع آدیدر
《ضبیعه》 سفینه وزننده یمامه‌ده بر موضعدر 《ضبیعه》 جهینه وزننده بصره‌ده بر محله آدیدر وضبیعة بن ربیعة بن
نزار وضبیعة بن اسد بن ربیعة وضبیعة بن قیس بن ثعلبه وضبیعة بن عجل بن لجیم رجال معروفه‌در

(المضبوع) صرتلان اكل ايلمش حيوانه دينور يقال حمار مضبوع اذا اكلته الضباع (المضبعة) معظمه وزننده
شول ناقه يه دينوركه يورركن كوكسى ايلرو چيقوب قوللرى كيرو لنور اوله يقال ناقة مضبعة اذا تقدّم صدرها
وتراجع عضدها (الاضطباع) افتعال وزننده برنسنه يى قولتق وقوله آلمق معناسنه در بو مناسبتله عرف شرعده
اعمال حجدن عمل معهوده اطلاق اولنمشدركه احراملو اولان آدم حين طوافده اموزنده اولان فوطه يى صول طرفندن
ارقه دن كتوروب صاغ قولتغى آلتندن آلوب كوكسندن كتوره رك صول اموزندن آشورى براقمقدن عبارتدر
صاغ اموزى آچيق قالمق حيثيتيله قولتك بريسى كه صاغ قول اوله جقدر آچق قالديغيچون اطلاق اولندى يقال
اضطبع المحرم بردائه فى الطواف وهو ان يدخل الرداء من تحت ابطه الايمن ويردّ طرفه على يساره ويبدى منكبه
الايمن ويغطى الايسر (الضبعان الامدر) قرنى بيوك ويانلرى قبا وشيشكن اركك صرتلانه دينور بونك موقعى
مدر ماده سى اولمغله جوهرى سهوندن ناشى بوراده ثبت ايلمشدر * مترجم ديركه اصل ماده اولان ضبع مناسبتيله موقعى
بو مقام اولمق انسب اولديغى بديهيدر (الضوتع) جوهر وزننده و(الضتع) ضادك فتحيله بربوجك ياخود برقوشك
اسميدر وبون واحمق آدمه دينور على قول بونده صواب اولان ضوكعه اولمقدر (الضجع) ضادك فتحى وجيمك
سكونيله غاسول اسميدركه چوغان تعبير اولنان اوتدر انكله جامه غسل ايدرلر مفردى ضجعه در وضجع ضغابيس
ديدكارى نباته شبيه برنبات اسميدر لكن بو اغلظ ودالارى مربّع اولور صوينى يوغرده صقارلر يوغردى بغايت
خوشمزه ايدر وتقويت جماعده پك مؤثردر (ضجع) عنب وزننده بر موضع آديدر (الضجع) سجع وزننده و(الضجوع)
قعود وزننده يان اوزره اوزانوب ياتمق معناسنه در يقال ضجع الرجل ضجعا وضجوعا من الباب الثالث اذا وضع
جنبه بالارض وكوكب غروبه ميل ايدوب صالنمق معناسنه مستعملدر يقال ضجع النجم اذا مال للغروب (الانضجاع)
انفعال وزننده و(الاضطجاع) افتعال وزننده كه تاى طايه مقلوبدر و(الاضجاع) ضاد مشدده ايله كه تاى ضاده
مقلوب ومدغمدر وعربدن بعضلر الطجع دخى ديرلر تاى طايه وتخفيفا ضادى لامه قلبله بونلرده يان اوزره ياتمق
معناسنه در يقال انضجع الرجل واضطجع واضجع والطجع بمعنى ضجع (المضجع) مقعد وزننده يان اوزره ياته جق
يره دينور بعده مطلقا ياته جق يرده استعمال اولندى تقول طاب مضجعك اى موضع ضجعك وموضعك ومضجع بربلده
آديدركه آنده بنو ابى بكر بن كلاب جماعتنه مخصوص بياض قوملق تپه لر واردركه آنده متمكن اولورلر واكا مضاجع
دخى ديرلر (المضطجع) ميمك ضمى وطانك فتحيله اضطجاعدن اسم مكاندر مضجع معناسنه در (الضجوع)
صبور وزننده پك طلوقربه يه اطلاق اولنوركه حاملى آغرلغندن بريانه طوغرى ميل ايتدرر اوله وبرفرقه اعرابه
مخصوص بر واسع ساحه نك اسميدر وكنيش قوغه يه اطلاق اولنور انكله صو چكنى يوزى قيو اكديكيچون
يقال دلو ضجوع اى واسعة وزوجنه مخالفت اوزره اولان قارى يه اطلاق اولنور خدمتندن يان ويروب ودوشكده
او بريانى اوزره ياتديغيچون يقال امرأة ضجوع اذا كانت تخالف زوجها ورأى وتدبيرى سست وسبك فكر آدمه
اطلاق اولنور غفلت معناسندن مأخوذدركه تنبل ونوّام لازميدر يقال رجل ضجوع اى الضعيف الرأى ويغمور ايله
طپطلو اولمغله آغر آغر حركت ايدن سحابه يه اطلاق اولنور يقال سحابة ضجوع اى بطيئة لكثرة مائها ودائما
برسمتده يالكزجه اوتليان ناقه يه اطلاق اولنور يقال ناقة ضجوع اذا كانت ترعى ناحية وايچريسندن برطرفه
طوغرى اوبرلمش وبريانى ايمش قيويه اطلاق اولنور يقال بئر ضجوع اى دحول (المضجوع) بودخى رأى وفكرى
سست وضعيف آدمه اطلاق اولنور (ضجوع) ضادك ضميله بنى عامردن برجماعتدر (الضجعة) ضادك كسريله
تنبللك واوشنكنلك معناسنه در يقال ماهذه الضجعة اى الكسل وبناى نوع اولوريان اوزره بركونه ياتمق معناسنه
يقـال فلان حسن الضجعة اى هيئة الاضطجاع (الضجعة) فتحاتله اسم جنسدر (الضجعة) ضربه وزننـده
يان اوزره ياتوب اويومغه دينور يقال هو فى ضجعة اى رقدة (الضجعة) غرفه وزننده رأى وتدبيرده اولان سستلكه
وكوشكلكه دينور يقال فى رأيه ضجعة اى وهن وضعف وضادك فتحيله ده لغتدر وخسته لكه اطلاق اولنور يقال
اخذه ضجعة اى مرض وشول كمسه يه دينوركه ناس آنى دائما يانى اوزره ياتورر اوله مراد مسخره ومزاح جهتيله خلقك
دائما ياتوروب يوارلديغى كمسه اوله جقدر يقال رجل ضجعة اذا كان يضجعه الناس كثيرا وتنبل واوشنكن آدمه اطلاق
اولنور صجعى كبى كما سيذكر (الضجيع) اميروزننده بركمسه ايله يان يانه ياتان آدمه دينور هربرى آخره ضجيعدر
يقال هو ضجيعك اى مضاجعك (الضاجع) بنى سليم حرّه سنك اشاغى طرفنده بردره اسميدر وضاجع دره نك
بورغاج يرينه دينور جمعى ضواجع در وبون واحمق آدمه اطلاق اولنور وغروبه مائل كوكبه اطلاق اولنور جمعى
ضواجع در يقال نجوم ضواجع اى مائلة للمغيب وضواجع يصتم طاغلره اطلاق اولنور وبر موضع آديدر (المضاجع)

مقاعد وزننده مضجعك جمعيدر يتاغه دينور بومناسبتله يغمور دوشديكى يرلره مضاجع الغيث اطلاق اولنور يقال
باتت الروض مضاجع الغيث اى مساقطه ﴿الضاجع﴾ و ﴿الضجعة﴾ غرفه وزننده و ﴿الضجعة﴾ همزه وزننده
و ﴿الضجعية﴾ و ﴿الضجعىّ﴾ ضادلرك كسرى وضميله تنبل واوشنكن آدمه دينوركه يرندن قالقميوب دائمايان كلوب
يتار اوله على قول خانه سنه ملازم اولوب اصلا طشره يه چيقمز و بركسه نك هر كز ايشنه يرامز اولا نه ياخود اصلا الندن
خير وشرّ كلمز عاجز وجماد كبى يرندن حركت ايتمز اولان شخصه اطلاق اولنور يقال رجل ضاجع و ضجعة
و ضجعة و ضجعية و ضجعىّ اى كثير الاضطجاع كسلان اولازم للبيت لايكاد يخرج ولا ينهض لمكرمة او عاجز مقيم
﴿الضاجعة﴾ و ﴿الضجعاء﴾ حمراء وزننده فراوان قيونه وكچى يه اطلاق اولنور يقال غنم ضاجعة وضجعاء اى كثيرة
وضاجعه دره نك يتاغنه اطلاق اولنوركه صويى آقوب دوكيله جك يرى اوله جقدر مصبّ الوادى معناسنه وشول
طلو قوغه يه دينوركه قويدن چكوب چيقارر ايكن آغرلغندن برطرفه ميل ايدر اوله يقال دلو ضاجعة اى ممتلئة
تميل فى ارتفاعها من البئر لثقلها بونده متعدى معناسى دخى صالحدر ﴿الضجع﴾ ضادك كسريله ميل وتوجّه
معناسنه در تقول ضجع فلان الىّ اى ميله ﴿الاضجع﴾ افضل وزننده پك مائل نسنه يه دينور بومناسبتله اولك ديشلرى
برطرفه طوغرى ياتق آدمه اضجع الثنايا اطلاق اولنور يقال رجل اضجع الثنايا اى مائلها وخاتوننه مخالفت
اوزره اولان آدمه اطلاق اولنور يقال رجل اضجع اى مخالف لامرأته ﴿الاضجاع﴾ همزه نك كسريله بركسه يى
يانى اوزره ياتورمق معناسنه در تقول اضجعته اى وضعت جنبه بالارض و برنسنه يى اشاغى يه طوغرى چكوب
اكمك معناسنه در تقول اضجعت الشئ اذا خفضته وطلو قابى باش اشاغى ايدوب بوشالتمق معناسنه در يقال
اضجع جوالقه اى كان ممتلئا ففرغه وبين العروضيين اضجاع قافيه اكفاء ياخود اقواء كبيدر واكفاء قافيهٔ بيت
حروفله واقواء رفع وجرّ ايله مختلف اولمقدن عبارتدر وباب حركه ده اضجاع اماله وخفض كبى حالته اطلاق
اولنوركه كسره ايله اماله بيننده برخفيفجه حركه يى ياتورمقدن عبارتدر ﴿الاضطجاع﴾ افتعال وزننده يان اوزره
ياتمق معناسنه در نته كه ذكر اولندى وعرف شرعده اضطجاع فى السجود قولتقلرينى قوغالتميوب صقيليه رق
كوكسنى يره دوشيوب ياپشدرمقدن عبارتدر ومنه كره ابن مسعود الاضطجاع فى السجود وهو ان ينضامّ ويلصق
صدره بالارض ﴿التضجع﴾ تفعل وزننده براشده اوشنكله يرندن قالقميوب اوتورشمق معناسنه در يقال تضجع
فى الامر اذا تقعدو بريرده اكلنوب طورمق معناسنه در يقال تضجع السحاب اذا اربّ بالمكان ﴿التضجيع﴾ برخصوصده
تقصير ايلمك معناسنه در يقال ضجع فى الامر اذا قصر وكونش غروبه كلوب چاتمق معناسنه در يقال ضجعت
الشمس اذا دنت للغيب ﴿الضرجع﴾ جعفر وزننده قپلانه دينور نمر معناسنه ﴿الضرع﴾ فرع وزننده معلومدركه
چتال طرنقلو حيوانك ودوه قسمنك ممه سنه دينور على قول قيون وصغر مقوله سنك ممه سنه مخصوصدر ناقه نك
ممه سنه خلف دينور جمعى ضروع در ﴿الضرعاء﴾ حمراء وزننده و ﴿الضريع﴾ امير وزننده و ﴿الضريعة﴾ ممه سى
بيوك اولان حيوان مذكوره واويلسى خاتونه ده اطلاق اولنور بونك مذكرندن سؤال احاجيدندر يقال شاة وامرأة
ضرعاء وضريع وضريعة اى عظيمة الضّرع وضرعاء برقريه آديدر وضريع شبرق ديدكلرى اوته دينور على قول
اول اوتك قوريسنه دينور ياخود برنباتدركه تازه سنه شبرق وقوريسنه ضريع دينور پك خبيث وبدبوى اولديغندن
اكاطوار ياقلشمز وضريع خرما اغاجنك تيكننه دينور وتازه عوسج آغاجنه ياخود بولانق ومتعفن صولرده نابت بركونه
نباته دينوركه عروقى ارضه واصل اولميوب همان صوايچره اولور على قول جهنمده برنسنه دركه صبر ديدكلرى
دارودن آجى ولاشه دن بدبوى وآتشدن اسّى اولور وبرنبات آديدركه بغايت منتن وبدرايحه اولور درياده نابت
اولوب طالغه كنديسنى ساحله القا ايدر وهر آغاجك قوريمشنه ضريع دينور وباديه يه على قول قويو اولميوب
طوريجه اولانه دينور يقال شرب الضريع اى الخمر او رقيقها وات ايله كميك اراسنده اولان زاركبى انجه
دريجكه دينور ﴿الضروع﴾ ضادك ضميله برنوع آق اوزومه دينوركه دانه لرى ايرى اولور ﴿الضرع﴾ فتحتينله
و ﴿الضراعة﴾ شجاعه وزننده تواضع وتذلّل ومسكنت ايلك معناسنه در يقال ضرع اليه ضرعا وضراعة
من الباب الرابع والثالث والخامس اذا خضع وذلّ واستكان عند البعض باب رابعدن وباب ثالثدن تذلّل معناسنه در
وباب خامسدن ضعيف وزبون اولمق معناسنه در باب رابع ايله باب ثالثدن اسم فاعل ضارع وضرع كلور كتف
وزننده وضروع كلور صبور وزننده وضرعه كلور فتحاتله وباب خامسدن ضرع كلوركه ضعيف ونحيف آدمه
دينور يقال ضرع الرجل وضرع ضرعا من الباب الرابع والثالث اذا خضع وذلّ فهو ضارع وضرع وضروع
وضرعة ويقال ضرع الرجل ضراعة من الباب الخامس اذا ضعف فهو ضرع ككتف وضرع بفتحتين من قوم

ضرع بفتحتين ايضا ﴿ الضرع ﴾ كتف وزننده و صفدركه ذكر اولندى ﴿ الضرع ﴾ فتحتينله بودخى وصفدر ضعيف وزبون شخصه دينور وجمعى دخى ضرعدركه مراد اسم جمعدر وشول طايه دينوركه كوچك اولمغله هنوز سكرتميه مقتدر اولميه يقال مهر ضرع اذا لم يقو على العدو وكوچك ياخود خيره وجوره چوجغه دينور ﴿ الضارع ﴾ متذلّل كمسه يه دينوركه ذكر اولندى ومطلقا كوچك نسنه يه على قول كوچك خيره چوجغه دينور ﴿ الضرع ﴾ فرع وزننده سركش ياخود عجمى آتى يواشيدوب رام ايلك معناسنه‌در يقال ضرع به فرسه ضرعا من الباب الثالث اذا اذلّه ﴿ الضروع ﴾ قعود وزننده يرتجى جانور برنسنه يه كاوب چاتمق معناسنه‌در يقال ضرع السبع من الشئ ضروعا اذا دنا منه وكونش باتمق ياخود باتمغه يقلشمق معناسنه‌در يقال ضرعت الشمس اذا غابت اودنت للمغيب ﴿ التضريع ﴾ بودخى كونش باتمق يا باتمغه كاوب چاتمق معناسنه‌در يقال ضرّعت الشمس اذا غابت اودنت للمغيب وبرنسنه يه دلكوكى اوغورلين واره‌رق يقلشمق معناسنه‌در يقال ضرّع منه اذا تقرّب فى روغان ومربّايى ناتمام طبخ ايلك معناسنه‌در يقال ضرّع الربّ اذا طبخه فلم يتمّ طبخه وچوملكده طعام پشمكه يقلشمش معناسنه‌در يقال ضرّعت القدر اذا حان ان تدرك ﴿ تضرع ﴾ تنصر وزننده برموضع آديدر ﴿ الضرع ﴾ ضادك كسريله مثل ونظير معناسنه‌در يقال ماله ضرع اى مثل وايپك برقاتنه دينور ضروع جمعيدر يقال فتح ضرع الحبل اى قوّته ﴿ الاضراع ﴾ همزه‌نك كسريله بركمسه ايچون بذل مال ايلك معناسنه‌در يقال اضرع له مالا اذا بذله له وذليل وحقير ايلك معناسنه‌در يقال اضرع فلانا اذا اذله ومنه المثل * الحمّى اضرعتنى للنوم * يعنى حمّى بنى اويقويه محتاج وناچار ايلدى ديمكدر لدى الاحتياج بركمسه يه تذلل والتيام وقتنده ضرب اولنور واضراع طوار طوغورمزدن مقدمجه ممه‌سنه سود كلك معناسنه‌در يقال اضرعت الشاة اذا نزل لبنها قبيل النتاج ﴿ التضرّع ﴾ تفعل وزننده بودخى برنسنه يه نهانجه واروب يقلشمق معناسنه‌در يقال تضرّع منه اذا تقرّب منه فى روغان وجان ودلدن تذلّل ايله يلوارمق على قول برحاجت نياز ايلك معناسنه‌در يقال تضرّع الى الله تعالى اى ابتهل وتذلّل اوتعرّض بطلب الحاجة وكولكه چكيلوب قيصالمق معناسنه مستعملدر يقال تضرّع الظلّ اذا قلص ﴿ المضارعة ﴾ مفاعله وزننده مشابهت معناسنه‌در يقال ضارعه اذا شابهه ﴿ تضارع ﴾ تانك وراءنك ضميله وتانك ضمى وراءنك كسريله وتانك فتحى وراءنك ضميله كه بو ابن التيانىّ تأليفى موعب نام كتابدن منقولدر نجد اولكه‌سنده برطاغك آديدر ومنه الحديث ❋ اذا سال تضارع فهو عام خصب ❋ ﴿ المستضرع ﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله ضارع معناسنه‌دركه بالطبع خاضع ومتذلّل آدمه دينور ﴿ الضعضاع ﴾ ثرثار وزننده مطلقا ضعيف وزبون انسان وحيوانه دينور ورأى ورشد وحزمى اولميان كمسه يه دينور ضعضع دخى دينور فدفد وزننده يقال رجل ضعضاع وضعضع اى بلا رأى وحزم ﴿ ضعاضع ﴾ علابط وزننده بركوچك طاغدركه يانده مصنعه طرزنده بربيوك ير واردر انده صو مجتمع اولور ﴿ الضعّ ﴾ ضادك فتحى وعينك تشديديله عجمى دوه‌يه باش اوكرتمك على قول باش اوكردوب تعليم ايلك ايچون ضع ديمك معناسنه‌در يقال ضعّ الناقة والجمل ضعا من الباب الاول اذا ادّبهما وهو ان يقول له ضع ليتادّب ﴿ الضعضعة ﴾ زلزله وزننده بنايى يره برابر ييقمق معناسنه‌در يقال ضعضع البناء اذا هدمه حتى الارض ﴿ التضعضع ﴾ تزلزل وزننده خضوع وتذلّل معناسنه‌در يقال تضعضع له اذا خضع وذلّ وفقير وبى نوا اولمق معناسنه‌در يقال تضعضع الرجل اذا افتقر ﴿ الضفدع ﴾ زبرج وزننده و ﴿ الضفدع ﴾ جعفر وزننده و ﴿ الضفدع ﴾ جندب وزننده و ﴿ الضفدع ﴾ درهم وزننده قوربغه يه دينوركه نهرى وبرّى اولور نهريسنك زيتون ياغى وطوز ايله مطبوخ اولان لحمى ضماد حشراتك لسع ايلديكى اعضادن سمى جاذبدر وبرّيسنك ياغى طلا بلا الم قلع اسنانده غريب الاثردر مفردى ضفدعه‌در جمعى ضفادع كلور وضفادى كلور عينى يايه ابدالله نته‌كه ثعالب وارانب كلمه‌لرنده ثعالى واراني دخى دينور وعربلر نقت ضفادع بطنه ديرلر قارنى آجقدى ديمكدن كنايه ايدرلر ﴿ الضفدعة ﴾ دحرجه وزننده قوربغه‌لر پيدا اولمق معناسنه‌در يقال ضفدع الماء اذا صارت فيه الضفادع ﴿ الضفدع ﴾ زبرج وزننده‌كه قوربغه‌يه دينور وشول كيكه دينوركه آت قسمنك طرنغى ايچره حادث اولور بغا تعبير ايتدكلريدركه يوريمكدن منع ايدر يقال حدث فى حافر الفرس ضفدع وهو عظم فى جوف حافره ﴿ الضفع ﴾ نفع وزننده يستهلك معناسنه‌در يقال ضفع الرجل ضفعا من الباب الثالث اذا جعس وضرطه لمق معناسنه‌در يقال ضفع الحمار اذا حبق وضفع فيل ديدكلرى جانورك ترسنه دينور ﴿ الضفعانة ﴾ ريحانه وزننده سعدان ديدكلرى تيكنلو اوتك يمشنه دينوركه آغرشق كبى مدوّر اولور نبات مزبور صراروب قوريمغه باشلدقده يمشلرى مستلقيا طاغيلوب تيكنندن منكسر اولوب

اوزرینه بصان کسه‌نك اياغنه طوقندیغی وقتده معلوم اولور (الضوكعة) دحرجه وزننده یوریمکدن یوریلوب
درمانده اولمق معناسنه‌در يقال ضوكع فی مشيه اذا اعيا و ضوكعه اسم اولور شيشمان ونادان وثقيل وتنبل وضعيف
الرأی آدمه دینور يقال رجل ضوكعة ای الكثير اللحم الاحمق الثقيل الوانی الضعيف الرأی وشول خاتونه دینور
یوریمکدن یورلمغله ایکی طرفه تمایل ایدر اوله (التضوكع) تدحرج وزننده اياق چبلاق کزمکدن ناشی یوریمکدن
آغرلشوب قالمق معناسنه‌در يقال تضوكع من الحفا اذا ثقل (الضلع) عنب وزننده و (الضلع) جذع وزننده
ایکو کمیکه دینورکه قبورغه تعبیر اولنور فارسیده پهلو دینور ولفظ مزبور مؤنثدر جمعی اضلع‌در افلس وزننده
وضلوع‌در ضادك ضمیله واضلاع‌در وتقول العرب هم كذا علیّ ضلع ای جائرة یعنی فلان طائفه بالجمله همدست
اتفاق اوله‌رق بکا جور وغدر وخصومت اوزره پایدارلردر نته‌که الب واحد وصدع واحد ويد علیّ دخی
بو مقامده مستعملدر وضلع عنب وزننده یالکزجه اولان کوچك طاغه علی قول الجق واینجه‌رك اولان کوچك
طاغه اطلاق اولنور ومنه الحديث * انه عليه السلام لمّا نظر الی المشركين يوم بدر قال كانكم يا اعداء الله بهذه
الضلع الحمراء مقتلين * یعنی بدر غزاسنه تشریفلرنده عسکر کفاره نظر ایدوب ای حقك دشمنلری همان
سزلر اشبو قیرمزی طاغجغزده اشنع وجهله مقتول اوله‌جقسز * قال الشارح وفی النهاية كانیّ اراهم مقتلين
وضلع طائفده برموضع آدیدر وقبورغه طرزنده یصیجه واکریجه تخته پاره‌سنه اطلاق اولنور وقاون
وقارپوز دلیمنه اطلاق اولنور تقول اكلت ضلعا من البطيخ ای حزة منه (الضلوع) صبور وزننده بوکری‌ره یاخود
قاره طاشلق یوللرینه دینورکه اکری بوکری اولور يقال سلك الضلوع وهی ما انحنی من الارض او الطريق
من الحزة (يوم الضلعين) تثنیه بنیه‌سیله ایام عربدن بریوم معروفدر ضلع بنی الشيصبان و (ضلع القتلی) و (ضلع
بنی مالك) و (ضلع الرجام) رای مفتوحه وجیمله برموضع آدیدر (ضلع الخلف) خانك فتحیله‌دوه قسمنك اکسه
قبورغه‌سنه باصیلور برکونه تمغا اسمیدر (الضلعة) عنبه وزننده برنوع بالق اسمیدرکه کوچك ویشل وکمیکلری قیصه
اولور (الضلع) ضادك فتحی ولامك سکونیله برنسنه برطرفه وربلیوب اکیلمك معناسنه‌در يقال ضلع الشیء ضلعا
من الباب الثالث اذا مال وجنف وبرآدمه جور وستم قلمق معناسنه‌در يقال ضلع عليه اذا جار وبرکسه‌نك
ایکو قبورغه‌سنه اورمق معناسنه‌در يقال ضلع فلانا اذا ضربه فی ضلعه ومیل ومحبت وهوا معناسنه مستعملدر
يقال ضلعك معه ای ميلك وهواك ومنه المثل * لا تنتقش الضوكة بالضوكة فان ضلعها معها * یعنی تیکنی تیکنله چیقارمق
سوداسنه دوشمکه بری برینه میل ومحبتی درکاردر مثلا زید عمرو ایله مخاصمه ایدرکن زید کندی هواداری اولان
بکری حکم کونه میانه‌لرینه توسیط ایلمك صددنده اولدقده ایراد اولنور مراد خصمکه معین اوله‌جق کسه‌دن
استعانت ایله دیمکدر کذلك سفهاء وحرامزاده‌لری اولقوله‌نك دفع وتأدیبنه تعیین ایلمکدن منع معرضنده ضرب
اولنور بعضلر دیدیلرکه اشبو میل معناسنه اولان ضلع ماده‌سنده قیاس اولان باب رابعدن فرح وزننده اولمقدر
لكن تخفیفا لامی اسکان اولندی زیرا ضلع فلان ضلعا دیرلر فرح فرحا وزننده وضلع منع وزننده برنسنه صکره‌دن
اکرلمك معناسنه‌در يقال ضلع الشیء اذا اعوجّ وطعامله قارن طپطلو اولمق یاخود قبورغه‌لر ارالغنه دك صو ایله
طولمق وجهیله ایچوب قانمق معناسنه‌در يقال ضلع الرجل اذا امتلأ شبعا اوريّا حتی بلغ الماء اضلاعه (الضلع)
فتحتینله برنسنه اکریلنمك معناسنه‌در يقال ضلع السيف ضلعا من الباب الرابع اذا اعوجّ وبرنسنه خلقی یعنی
عن اصل اکری اولمق معناسنه‌در يقال ضلع الشیء اذا كان اعوج واکریلك معناسنه اسم اولور سکون لامله‌ده
جائزدر ومنه تقول لاقيمن ضلعك بالوجهين وبعضلر دیدیلرکه ضلع دوه قسمنك اياغنه مخصوص صدرکه سائر دابه‌نك
غمزی مثابه‌سنده دریکه‌مك تعبیر اولنان اغسمق اوله‌جقدر يقال ضلع البعير ضلعا وهو فيه بمنزلة الغمز فی الدوابّ
وان لم يكن خلقة يقال ضلع البعير ضلعا من الباب الثالث وضلع فتحتینله زور وقوّت معناسنه‌در يقال له ضلع ای قوّة
وآغر نسنه‌یی یوکلنوب کوتورمکه دینور وضلع الدين بورجلونك ثقلتیدرکه بورجلونك قامتنی یای کبی منحنی ایدر
يقال اخذه ضلع الدين ای ثقله حتی يميل صاحبه عن الاستواء (الضلع) کتف وزننده خلقة یعنی قورومی اکری
اولان شیئه دینور مثلا اياغی خلقا اکریجه اولوب یکه‌رك یوریان دوه‌یه ضلع اطلاق اولنور وبو باب رابعدن وصفدر
(الضالع) باب ثالثدن اسم فاعلدر صکره‌دن اولان اکری نسنه‌یه دینور (الضلاعة) سماحه وزننده برآدمك یاحیوانك
قبورغه‌لری متین ومحکم اولوب کندیسی کوجلو قوّتلو اولمق معناسنه‌در يقال ضلع الرجل والفرس ضلاعة
من الباب الخامس اذا كان قويا شديد الاضلاع (الضليع) امیر وزننده معنای مزبوردن وصفدر جمعی ضلع‌در
ضادك ضمیله وسکیرلری چوق قبورغه‌لری قالین بنیه‌سی تام قوی آته دینور يقال فرس ضليع ای تامّ الخلق غليظ الالواح

کثیر العصب و غلیظ الفم آغزی بیوك یاخود آوردلری ککیش یاخود دیشلری بیوك و منتظم آدمه دینور یقال رجل ضلیع الفم ای عظیمه او واسعه او عظیم الاسنان متراصفها عند العرب وسعت فم ممدوح و صغری مذمومدر و ضلیع مضلوعه معناسنه در کما سیذکر (الاضلع) شدید و غلیظ اولان علی قول دیشلری قبورغه اوجلری کبی هپ اکریجه اولان آدمه دینور جمعی ضلع در ضادك ضمیله یقال رجل اضلع ای شدید غلیظ او سنه شبیهة بالضلع (الضولع) جوهر وزننده هوا و هوسه مائل آدمه دینور یقال رجل ضولع ای مائل بالهوی (المضلوعة) شول یایه دینورکه اغاجنده جابجا اکریلك وطوغریلق اولمغله سائر یرلری بغرینه مماثل اوله ضلیع دخی دیرلر (المضواعة) مجوهره وزننده مضلوعه معناسنه در (الاضلاع) همزه نك کسریله بر نسنه یی بر طرفه اکمك معناسنه در یقال اضلعه اذا اماله (المضلع) محسن وزننده آغر یوکه اطلاق اولنور یقال حمل مطلع ای مثقل و بر نسنه یه کوجی یتن کوجلو قوتلو آدمه دینور یقال هو مضلع لهذا الامر ای قوی علیه و قبورغه لری آغر یوکه متحمل اولمیان دابه یه دینورکه بناسی ازاله ایچوندر یقال دابة مضلع ای لاتقوی اضلاعها علی الحمل (المضطلع) اضطلاعدن که افتعال وزننده در اسم فاعلدر بو دخی بر نسنه یه کوجی یتن کوجلو قوتلو انسانه دینور یقال هو مضطلع لهذا الامر ای قوی علیه (التضلیع) حائك الاجه قاشك نقشنی قبورغه هیئتنده قیلق معناسنه در یقال ضلع الثوب اذا جعل وشیه علی هیئة الاضلاع (المضلع) معظم وزننده بعض یری منسوج و بعض یری متروك اولان ثوبه دینورکه ارالق ارالق قبورغه طرزنده اولور یقال ثوب مضلع اذا کان قد نسج بعضه و ترك بعضه و یول یول ایپکله چتاره طرزنده نسج اولنمش ثوبه اطلاق اولنور یقال ثوب مضلع ای مسیر مخطط (التضلع) تفعل وزننده طعامله قرن طپطلو اولمق یاخود قبورغه ارالغنه وارنجه قدر صویی ایچوب طولمق معناسنه در یقال تضلع الرجل اذا امتلأ شبعا او ریا حتی بلغ الماء اضلاعه (ضلفع) جعفر وزننده بر موضع آدیدر و فرجی و اسع قاری یه دینور ضلفعه دخی دینور هایله (الضلفعة) دحرجه وزننده تراش ایلمك معناسنه در یقال ضلفع رأسه اذا حلقه (الضوع) نوع وزننده بر نسنه یی اوینادوب مضطرب و بیقرار ایلمك معناسنه در یقال ضاعه یضوعه ضوعا اذا حرکه واقلقه و قورقتمق وقورقو ویرمك معناسنه در یقال ضاعه اذا افزعه و بر کسه یی زحمت و مشقته اوغراتمق معناسنه در یقال ضاعه اذا شاقه و سیر و سفر دابه یی آریقلتمق معناسنه در یقال ضاع السفر الدابة اذا هزلها و قوش یاوریسی اغزیله یملك معناسنه در یقال ضاع الطائر فرخه اذا زقه و رایحه لو نسنه تحریك اولنمغله رایحه سی اطرافه یایلمق معناسنه در یقال ضاع المسك اذا تحرك فانتشرت رایحته و کذلك الشئ المنتن و روزکار اغاجك دالنی بر طرفه اکمك معناسنه در یقال ضاعت الریح الغصن اذا میلته و چوجق اغلمقدن او غنمق معناسنه در یقال ضاع الصبی اذا تضور من البکاء (التضوع) تفعل وزننده بو دخی رایحه لو نسنه تحریك اولنمغله رایحه سی اطرافه یایلمق معناسنه در یقال تضوع المسك اذا تحرك فانتشرت رایحته و چوجق اغلمقدن او غنمق معناسنه در یقال تضوع الصبی اذا تضور من البکاء و قوش یاوریسی اناسنك آغزندن یم آلمق ایچون قنادلرینی یایه رق اناسنه طوغری وارمق معناسنه در یقال تضوع الفرخ اذا بسط جناحیه الی امه لتزقه (الضوع) صرد وزننده و عنب وزننده کیجه قوشلرندن بر قوش اسمیدر بعضلر چاغرغان طوی قوشیدر دیدیلر کروان کبی و بعضلر بایقوشك ارککنه دینور و بعضلر قرغه یه شبیه بر سیاه و خوش لحم بر قوشدر دیدیلر جمعی اضواع و ضیمان کلور ضادك کسریله و برهان قاطعده بو اسحق قوشی ایله مبیندر (الضواع) غراب وزننده ضوع دیدکلری مذکور قوشك آوازینه دینور (الضواع) شداد وزننده تلکی یه دینور ثعلب معناسنه صیادی اویناتدیغی ایچون (الضوایع) آریق و مهزول دوه لره دینور یقال ابل ضوایع ای ضوامر (الانضیاع) انفعال وزننده که اصلی واودر چوجق آغلمقدن او غنمق علی قول قوش یاوریسی اناسنك اغزندن یم آلمق ایچون قنادلرینی اوینادوب یایه رق اناسنه طوغری وارمق معناسنه در یقال انضاع الصبی او الفرخ اذا تضور او بسط جناحیه الی امه لتزقه (الضیع) بیع وزننده و ضادك کسریله جائزدر و (الضیعة) ضادك فتحیله و (الضیاع) سماع وزننده تلف و هلاك اولمق معناسنه در یقال ضاع الشئ یضیع ضیعا و ضیعة و ضیاعا اذا هلك و بر نسنه متروك و مهمل قالمق معناسنه مستعملدرکه ضایع مثابه سنده اولور یقال ضاع الشئ اذا صار مهملا (الضیاع) سحاب وزننده کشینك عیالنه اطلاق اولنور علی قول عیال معناسنه اولان ضیع در رکع وزننده و ضیاع بر کونه طیب اسمیدر و مهمل و متروك اولان شیئه اطلاق اولنور کما سیذکر (الضیاع) ضادك کسریله ضایع لفظنك جمعیدرکه یتکه دینور (الضیع) عنب وزننده و (الضیع) و (الضیعة) ضادلرك کسریله بونلرده ارانیوب متروك و مهمل قالمش نسنه یه دینور یقال مات فلان ضیاعا کامر و ضیعا و ضیعة ای غیر مفتقد (الضیعة)

ثمره وزننده غله ومحصولی اولان تارلایه وچفتلك مقولهسی ملك وعقاره دینور تفقداولنمزسه ضایع اولور مصغری ضییعه در یایله ضویعه دیمك جائزدكلدر جمعی ضیع كلور عنب وزننده وضیاع كلور رجال وزننده وضیعات كلور فتحاتله یقال له ضیعة كثیرة ای عقار وارض مغلة * مؤلفك والارض المغلة قولی العقار لفظنی عطف تفسیردر زیرا عقار اعمدر كرچه بعض اهل تحقیق عقاری عرصهٔ مبنیه وضیعهیی عرصه ایله بیان ایلدیلر وضیعه برآدمك حرفت وصناعتنه اطلاق اولنور كه ممارست ایلمزسه ضایع اولور تقول ماضیعتك ای حرفتك وصناعتك وكار وتجارته دینور تقول قم الی ضیعتك ای تجارتك (المضیعة) معیشه وزننده ومهلكه وزننده ضیع وضیاع معناسنهدر یقال هو بدار مضیعة ومضیعة ای ضیاع * شارح دیر كه مضیعه ومضیعه اسم مكان ومصدر میمی اولورلر مثال مزبور ایكیسنده ده صالحدر صفت اعتبار اولنورسه اسم مكان ومضاف اعتبار اولنورسه مصدردر (المضیاع) مصباح وزننده مالی چوق تلف وضایع ایدن كمسهیه دینور یقال رجل مضیاع للمال ای مضیع له (الاضاعة) همزهنك كسریله برآدم چفتلك وتارلا مقولهسی پك چوق عقار واملاك صاحبی اولمق معناسنهدر یقال اضاع الرجل اذا فشت ضیاعه وكثرت وبر نسنهیی حفظنده قصور واهمال ایلمكله تلف وضایع قلمق معناسنهدر یقال اضاع الشیٔ اذا اهمله واهلكه (التضییع) بودخی تلف وضایع قلمق معناسنهدر یقال ضیعه بمعنی اضاعه ومنه المثل * الصیف ضیعت اللبن * خطاب مؤنثه اولمغله تای مكسوردر هرنقدر مذكر وجمعه ده خطاب اولنورسه زیرا امثال وضعندن تغییر اولنمز اصلی بودر كه بر ثروت وسامان صاحبی آدم یاشلوجه اولمغله زوجهسنك كورهٔ شهوتنی كركی كبی اطفایه مقتدر اولمدیغندن امتزاج ایلیوب بالآخره مباینت واقع اولدقدنصكره آرزوسی اوزره بر كنج وتوانا ارهوارهوب لكن زوج ثانی پك فقیر وبینوا اولمغله تعیش خصوصنده ضرورت واضطرابه كرفتار اولدی بركون بر مقدارجه تغذی ایدهجك سود ارزوسنده اولوب بروجهله تداركی ممكن اولمامغله لاجل الطلب زوج اولنه آدم ارسال واستعطا ایلدكده مزبور كلام مرقومی ایراد ایلدی بعضلر عندنده اسود بن هرمز نام كمسه بنی شن جماعتندن عنود نام زوجهسنی بدخویلغندن نفرت واستكراه سببیله تطلیق ایدوب كندی قومندن بر دلبر خاتون تزوج ایلدی بینلرنده معاشرت اولمامغله مفارقت ایدوب ینه اولكی خاتونی اخلاقه عارفه دردیو تزوج ایچون طرفنه آدم ارسال ایلدكده مزبوره اشبو قطعه ایله ادای جواب ایلدی * اترکنی حتی اذا علقت ابیض كالشطن * انشأت تطلب وصلنا فی الصیف ضیعت اللبن * بو روایته كوره تاء مفتوح اولور علقت لفظی تعلیقدن مجهول مخاطبدر وشطن حبل طویله دینور مثل مزبور مرادینی بدنده ایكن فوت ایدوب صكره تحصیلی قیدینه دوشن كمسه حقنده ایراد اولنور (التضیع) تفعل وزننده رایحه اطرافه یایلمق معناسنهدر یقال تضیع المسك اذا فاح (الضایع) القابدندر عثمان بن بلج الضایع محدثیندندر وابن الضایع نحـات عربدندر

فصل الطاء المهملة

(الطبع) نبع وزننده و(الطبیعة) سفینه وزننده و(الطباع) كتاب وزننده انسانك مجبول ومفطور اولدیغی سجیهیه دینور كه سرشت وخلیقهسیدر یقال هو كریم الطبع والطبیعة والطباع ای السجیة التی جبل علیها الانسان وبونلر اصلده مصدرلردر وبعضلر طباعی فرق ایلدیلر یعنی طبع وطبیعه معنای مذكوره اولوب وطباع مطعم ومشرب وشدت ورخا وبخل وسخا مثللو من حیث العاده اومن حیث الخلقة زائل اولمیوب ثابت ومستقر اولان خوی وخلقه دینور ایكیسنه كورهده ختم معناسندن مأخوذدر * مؤلفك بصائرده بیاننه كوره طبع بر نسنهیی بر صورتله تصویر ایلمك معناسنه موضوعدر طبع درهم وطبع سكه كبی پس ختمدن اعم ونقشدن اخص اولور بعده انسانك سجیهٔ مجبولهسنه اطلاق اولندی كه نفس انسانینك من حیث الخلقة اومن حیث العاده صورة ما ایله تنقشندن یعنی متنقش اولدیغی سرشت وخلیقهسندن عبارتدر لكن من جهة الخلقة ده اغلبدر وطبیعة النار وطبیعة الدواء دیدكلری ملابسهٔ مذكوره ایله حق تعالینك آنلره ابداعله متكیف اولدقلری مزاجدن عبارتدر (الطابع) صاحب وزننده بودخی طبیعه معناسنهدر یقال له طابع حسن ای طبیعة بومبالغة اطلاق اولنمشدر (الطبع) نبع وزننده بر نسنهیی مهرلمك معناسنهدر یقال طبع علیه طبعا من الباب الثالث اذا ختم وقلج وبچاق ناملوسی ایشلمك معناسنهدر یعنی ناملو چكمكدن عبارتدر یقال طبع السیف اذا عمله ای صاغه واقچه والتون مقولهسنی ایشلمك معناسنهدر كه اقچه كسوب سكه لمكدن عبارتدر یقال طبع الدرهم اذا عمله ای نقشه وسكه وچامور دن دستی وكوپ وچناق وچوملك مقولهسی یاپمق معناسنهدر یقال طبع الجرة من الطین اذا عملها وقابی صو ایله طولدرمق معناسنه مستعملدر یقال طبع الدلو اذا ملأها وبر كمسهنك اكسهسنه شمار پرلشدرمك معناسنه مستعملدر یقال طبع قفاه اذا مكن الید منها ضربا وطبع بر نسنهنك مثال وصیغهسنه واورنكنه اطلاق اولنور مفعول معناسنهدر تقول اضربه علی طبع هذا ای علی مثاله وصیغته وختم معناسنهدر كه

مراد باصلمش مهرك نقش و صورتيدر تقول للحكاك اعمل لى خاتما على هذاالطبع اى الختم و برخوى و خليقه اوزره
مجبول اولمق معناسنه در يقال طبع الرجل على الشئ على المجهول اى جبل عليه (التطبيع) بر نسنه يى كركى كبى
طولدرمق معناسنه در يقال طبع الدلو اذا ملأ ها و برنسنه يى مردار و ملوّث ايلك معناسنه در يقال طبع الاناء
اذا نجسه (الطبع) طانك كسريله صويى چكيلمش كول يرينه دينور و اولچك وقربه طلوسى نسنه يه دينور يقال اعطاه
طبع الكيل اى ملأه و برنهر مخصوصك آديدر ومطلقا نهره دينور و دمور و آيينه مقوله سنك پاسنه دينور صدأ معناسنه
وكيره و وسخه دينور بونده فتحتينله ده جائزدر جمعى اطباع كلور و عندالبعض فتحتينله تيور مثللو نسنه لرك پاسندن
ناشى اولان چوق كير و وسخه دينوركه بريره سورنمكله حادث اولور (الطبع) فتحتينله كيرلنمك معناسنه در
يقال طبع فلان طبعا من الباب الرابع اذا دنس و معيوب اولمق معناسنه در يقال طبع فلان اذا شين وعيب و يقال
فلان يطبع على المجهول اذا لم يكن له نفاذ فى مكارم الامور كما يطبع السيف اذا كثر الصداء عليه (الطابع) بانك
فتحى وكسريله زكوة سائمه لرينى نشان ايچون تمغاليه جق داغلغى يه دينور بانك فتحنه كوره مايطبع به معناسنه
اولور خاتم كبى (الطبعان) طانك ضميله مهر مومنه دينور فى الاصل چاموردن ايدى يقال هذا طبعان الامير اى
طينه الذى يختم به (الطبّاع) شدّاد وزننده قلج پيانه دينور (الطباعة) كتابه وزننده قلج ياپيجيلق حرفتنه دينور
يقال هو طبّاع اى سياف و حرفته الطباعة حالا آستانهٔ سعادتده بصمه خانه ده طبع كتاب و طباعه بو ماده دن مأخوذ در
(الطبع) كتف وزننده آلچق و لئيم و آلوده و ناپاك اولوب عيب و نقيصه جهتيله بركسه دن عار و حيا ايتمز اولان
شخصه دينور يقال هو طبع طمع اى دنئ الخلق لئيم دنس لايستحيي من سوءة (الطبوع) تنور وزننده بر زهرناك
بوجك آديدر على قول طوارلره ياپشان كنه جنسندندركه اصرديغى يك دردناك ايدر تركيده صقرغه ديدكلريدر
(الطبيع) سكيت وزننده خرما چكنك اوزرينه دينور (المطبعة) معظمه وزننده شول ناقه يه دينوركه كبه اولوب
وضع حملى متقرب اولمغله آغرلشمش اوله يقال ناقة مطبعة اى مثقلة بالحمل (التطبع) تفعل وزننده طبيعتلنمك معناسنه در
يقال تطبع بطباعه اذا تخلق باخلاقه و قاب كركى كبى طولمق معناسنه در يقال تطبع الاناء اذا امتلأ (الطرسعة)
دحرجه وزننده برقورقودن ناشى يك سرعتله سكردوب قاچمق معناسنه در يقال طرسع الرجل اذا عدا عدوا
شديدا من الفزع (الطزع) زاى معجمه ايله كتف وزننده و (الطزيع) امير وزننده ديوّث و بى غيرت كسه يه دينور
يقال رجل طزع و طزيع اى لاغيرة له و اصلا ايشه يراميوب خير و نفعدن عارى شخصه دينور (الطزع) فتحتينله
طسع لفظنده لغتدركه جماع ايلك معناسنه در يقال طزع جاريته طزعا من الباب الرابع اذا نكحها (الطزع)
منع وزننده بودخى طسع لفظنده لغتدر يقال طزع المرأة طزعا من الباب الثالث اذا نكحها و سپاهى جنكه
اشميوب يرنده مكث ايلك معناسنه در يقال طزع الجندىّ اذا قعد و لم يغز (الطسع) طانك فتحى و سينك
سكونيله جماع ايلك معناسنه در يقال طسع جاريته طسعا من الباب الثالث اذا نكحها و سير و سياحت ايتمك معناسنه در
يقال طسع فى البلاد اذا ذهب (الطيسع) صيقل وزننده موضع واسعه دينور يقال موضع طيسع اى واسع و حريص
و طعمكاره دينور يقال رجل طيسع اى حريص (الطسع) فتحتينله بركسه ناموس و غيرتسز اولمق و بى خير و منفعت
اولمق معناسنه در يقال طسع الرجل طسعا من الباب الرابع بمعنى طزع (الطسع) كتف وزننده و (الطسيع)
امير وزننده و صفلردر (المطسع) منبر وزننده اوز و اوستاد قولاغوزه دينور يقال هاد مطسع اى حاذق (الطع)
طانك فتحى و عينك تشديديله دل ايله يلامق معناسنه در يقال طعه طعّاً من الباب الاوّل اذا لحسه (الطعطع) فدفد
وزننده اطرافندن چقور اولوب دوز و اوتوراقلى اولان يره دينور (الطعطعة) زلزله وزننده نسنه اكل ايدركن
دليله طماغى دوكدكده ظهور ايدن چاقرديدن حكايه در تقول ماهذه الطعطعة و هى حكاية صوت اللاطع (الطلوع)
قعود وزننده و (المطلع) مقعد وزننده و (المطلع) منزل وزننده يلدز وكونش ظهور ايلك معناسنه دركه
طوغمق تعبير اولنور يقال طلع الكوكب و الشمس طلوعا و مطلعا و مطلعا من الباب الاول اذا ظهر و طلوع
برنسنه يه واقف اولوب بيلك معناسنه مستعملدر كوياكه اول نسنه يه مستعلى اولمغله ضبط ايلمش اولور يقال
طلع على الامر طلوعا اذا علمه و ناكهانى چيقه كلك معناسنه مستعملدر تقول طلع فلان علينا طلوعا من الباب الاول
و الثالث اى اتانا يعنى هجم و فاجأ و عن ايله غائب اولمق معناسنه مستعمل اولوركه ضدّ اولور يقال طلع عنهم
اذا غاب لكن ضدّيتى منظور فيه در و چوجغك ديشلرى ياروب اوجلرى بلورمك معناسنه مستعملدر يقال طلعت
سنّ الصبىّ اذا بدت شباتها و بريره يتشمك معناسنه مستعملدر يقال طلع ارضهم اذا بلغها و خرمانك طمورجغى
چيقوب كورنمك معناسنه مستعملدر يقال طلع النخل اذا خرج طلعه و بر كسه كندى ديارينه قصد و عزيمت

ایلمك معناسنه مستعملدر یقال طلع بلاده اذا قصدها و یوکسك محله چیقمق معناسنه مستعملدر یقال طلع الجبل و طلع طلوعا من الباب الاول و الرابع اذا علاه (المطلع) مقعد وزننده و (المطلع) منزل وزننده مصدرلردر نته که ذکر اولندی و اسم مکان اولورلر موضع طلوع معناسنه صیغهٔ ثانیه غیرقیاس اوزره در (الاطلاع) همزه نك کسریله بودخی کونش و سائر کوکب طوغمق معناسنه در یقال اطلع الکوکب و الشمس اذا ظهر و خرمانك طلعی ظاهر اولمق معناسنه در یقال اطلع النخل اذا خرج طلعه و برکسه یی برسریه واقف و آکاه قلمق معناسنه در تقول اطلعته طلع امری بکسر الطاء اذا ابثته سرّك و قوصمق معناسنه مستعملدر یقال اطلع الرجل اذا قاء و برکسه یه نعمت و احسان یتشدرمك معناسنه مستعملدر یقال اطلع الیه معروفا اذا اسدی و اوق آتانك اوقی نشان اوزرندن یچوب کتمك معناسنه مستعملدر یقال اطلع الرامی اذا جاز سهمه من فوق الغرض و ایودرمك معناسنه در یقال اطلعه اذا اعجله و برآدمه رازینی آچوب اظهار ایلمك معناسنه در یقال اطلعه علی سرّه اذا اظهره (الاطّلاع) همزه نك و طای مشدده نك کسریله که فی الاصل افتعالدر برنسنه یه واقف اولوب بیلمك معناسنه در یقال اطلع الامر اذا علمه و آنسزین چیقه کلمك معناسنه در تقول اطّلع فلان علینا ای اتانا فجأة * شارحك بیانته کوره بونده افعال بابندن دخی وارددر و برنسنه نك ایچ یوزینه آکاه و خبیر اولمق معناسنه در یقال اطّلع علی باطنه ای ظهر یعنی عنده و بریره یتشمك معناسنه در یقال اطلع هذه الارض اذا بلغها (التطلع) تفعل وزننده برشیئه تکلفله واقف اولمق معناسنه در یقال تطلعه اذا علمه و برنسنه یه منتظر اولوب کوزتمك معناسنه در یقال تطلع الی وروده اذا استشرف و صالنی صالنی یوریمك معناسنه در یقال تطلع فی مشیه اذا زاف و اولچك طولمق معناسنه در یقال تطلع المکیال اذا امتلأ و برآدمك کلامنك نقیصه سنی اراشدروب حرفکیرلکله دخل و اعتراض ایلمك معناسنه در یقولون عافی الله رجلا لم یتطلع فی فك ای لم یتعقب کلامك (التطلیع) بودخی خرما اغاجی طمور جقلنمق معناسنه در یقال طلع النخل اذا خرج طلعه و اولچکی طولدرمق معناسنه در یقال طلع الکیل اذا ملأه (الطلعة) قلعه وزننده رؤیت معناسنه در اسم مصدردرکه بوندن دیدار ایله تعبیر اولنور علی قول یوزه و چهره یه اطلاق اولنور یقال حیاالله طلعته ای رؤیته او وجهه (الطالع) نشانك آرقه سنه دوشن اوقه دینور یقال سهم طالع اذا وقع وراءالهدف و یکی آیه اطلاق اولنور یقال طلع الطالع ای الهلال (الطلّاع) شدّاد وزننده مبالغهٔ فاعلدر ومنه رجل طلاع الثنایا و رجل طلاع الانجد ای مجرّب للامور رکاب لها یعلوها و یقهرها بمعرفته و تجاربه و جودة رأیه او الذی یؤمّ معالی الامور بوراده ثنایا ثنیه نك جمعیدرکه صرپ بلاکه دینور و انجد افلس وزننده نجدك جمعیدرکه یوکسك یره دینور پس طلّاع الثنایاء صرپ بلاکاره و طلاع الانجد یوکسك یرلره صعود ایدیجی دیمکدر عربلر بونلر ایله امور و احوال دهریه ده بالدفعات تجربه سی مسبوق کار آزموده اولوب رشد و عرفان و تجارب کثیره و جودت رأی و اذعانیله امور شدیده یه غالب و مصالح مشکله یه قاهر اولان آدمدن کنایه ایدرلر یاخود امور خسیسه یه اصلا تنزل و ارتکاب ایلیوب دائما علوّ همتله معالیٔ اموره قصد و ابتدار ایدن کمسه دن کنایه ایدرلر (الطلع) طانك فتحیله مقدار معناسنه در یقال الجیش طلع الف ای مقداره و خرما آغاجندن ابتدا ظهور ایدن طمورجغه دینورکه بری برینه قپاقلنمش خرده نعلین شکلنده اولوب اصل یمش بونلرك آرالغنده دیزیلی و اوجی سیوری اولور علی قول ابتدا چیقان یمشنه دینورکه قبوغنه کفریّ دینور ترکیده قبجوق تعبیر اولنور و داخلنده اولان بیاض اولمغله اغریض دیرلر نته که ماده سنده بیان اولندی اکر خرما دیشی ایسه بو یمش اولور و اکر ارکك ایسه یمش اولوب نشاسته کبی برنسنه اولور و بغایت تیز رائحه سی اولور و آنکله دیشی خرمایه آشی ایدرلر (الطلع) طانك کسریله اطلاع لفظندن اسمدر مطلع اوله جق نسنه یه دینور و منه تقول اطلع طلع العدوّ ای امره الذی یطلع و شول یوکسك یره دینورکه اورادن برنسنه یه باقیلوب مطلع اولنور یقال نظر من الطلع ورأی سواد الجیش ای من المکان المشرف الذی یطلع منه و جانب و ناحیه معناسنه در تقول کن بطلع الوادی ای ناحیته بو ایکی معناده فتحیله ده لغتدر و اطرافندن الچق اولوب دوز و اوتوراقلی اولان ارضه دینور علی قول جابجا تپه لو و بایرلو یره دینور و یبلانه دینور حیه معناسنه و راز و سرّه یه اطلاق اولنور تقول اطلعته طلع امری ای ابثثته سرّی (الطلاع) کتاب وزننده برنسنه نك طلوسنه دینور یقال طلاع الشیٔ ای ملؤه جمعی طلع کلور کتب وزننده (الطلعة) همزه وزننده برنسنه یه پك چوق تطلع ایدن یعنی صرف نظر ایدن کمسه یه دینور بو مناسبتله بغایت هواسنه میال و مشتهی اولان کمسه یه اطلاق اولنورکه دائما کوزی نفسنك هوا و هوس و آرزوسنده اولور یقال نفس طلعة اذا کانت تکثر الطلع الی الشیٔ یعنی کثیرة المیل الی هواها تشتهیه حتی

(تهلك)

تهلك صاحبها * قال الشارح ومنه قول الحسن ان هذه النفوس طلعة فاقذعوها بالمواعظ والانزعت بكم الى شرّ
غاية وتقول العرب امرأة طلعة خبأة اى تطلع مرّة وتختبى اخرى يعنى بركرّه كيزلنوب وبركره كورينور ﴿طويلع﴾
قنيفذ وزننده برآدمك علميدر وباديه ده صمان ناحيه سنده بنو تميم يوردنده برصوآديدر ياخود شواجن ناحيه سنده
صويى بغايت يقين وطتلو براسكى قيوآديدر ﴿الطولع﴾ جوهروزننده و ﴿الطلعاء﴾ فقهاء وزننده اسملردر قوصمغه
دينور يقال اخذه الطولع والطلعاء اى القئ * مؤلف عشراء ونفساء ايله وزن ايلسيدى ملايم اولور ايدى
﴿الطليعة﴾ سفينه وزننده عسكرك قراغولنه دينوركه دشمنك سريره ومقدارينه مطلع اولمق ايچون ارسال اولنور
واحد وجمعى برابردر وبو چرقه جينك وجاسوسك غيريدر چرقه جى يه مقدّمة الجيش دينور ومجازا چرقه جى يه ده
اطلاق اولنور فارسيده بوكه تلايه دينور جمعى طلايع كلور بوكه اينجه قراغول تعبير اولنور هم دشمن حالنه
اطلاع وهم ارقه سنى محافظه ايدر وتلايه لفظنك معرّبى طلايه در وبو برسوارى وزياده دخى اولور ﴿المطلعة﴾
محسنه وزننده شول خرما آغاجنه دينوركه سائر خرما آغاجلرينه اوزو نلقده غالب اوله يعنى جمله سندن اوزون اوله
يقال نخلة مطلعة اذا صارت طالت النخيل ﴿المطلع﴾ تشديد طايله مدّخر وزننده اطّلاعدن اسم مكاندر
اطّلاع اولنه جق سمت ومحله دينور بومناسبتله برايشك شروع ايده جك وتشبث وتمشيت ويره جك مناسب
سمت ومحلنه اطلاق اولنور يقال مالهذا الامر مطلع اى مأتىّ يعنى وجه يؤتى اليه ومطلع بر يوكسك يردن
اشاغى يه باقوب مطلع اوله جق موضعه دينور ومنه قول عمر رضى الله عنه * لو انّ لى مافى الارض جميعالا فتديت به
من هول المطلع * يعنى حيطهٔ ارضده كائن جميع اموال واشيا بنم اولسه هول مطلعى مشاهده ايلمك مقابلى
جمله سنى ويررايدم پس موت عقبنده كنديسنه حواله ومشرف ومستولى اولان امر شديد آخرتى موضع اطّلاع
اولان محل رفيع وعالى يه تشبيه ايلمشدر وفى الحديث ❊ مانزل من القرآن آية الالها ظهر وبطن ولكل حرف
حدّ ولكلّ حدّ مطلع ❊ اى مصعد يصعد اليه من معرفة علمه يعنى قرآن كريمدن برآيت نازل اولمدى الّا
اول آيت بروجه ظاهرىيى وبروجه باطنىيى مشتملدر وهرحروفك برحدّى وهرحدّينك برمطلع اوله جق سمت
ومحلى واردركه آنى بيلمك رتبه سنه اول سمت ومحلدن قصد ومبادرت اولنور * مترجم ديركه ارباب تحقيقك بيانه
كوره آيت كريمه نك ظهرندن مراد لفظ متلوّى وبطنندن مراد معنى ومفهوميدر ياخود ظهرى جلىّ ومكشوف
اولان معناسى وبطنى خفى اولوب بين الله وبين عباده المصطفين اولان معناسيدر وظهر وبطندن هرطرف
ايچون برحدّ وهرحدّ ايچون برموضع اطّلاع واردر ظهورك موضع اطلاعى علوم عربيه يى تعلم وممارست ايدوب
وسائر الفاظك متوقف اولديغى علوم واحوالى تتبع وتحصيل ايلمكدر وباطنك موضع اطّلاعى تصفيهٔ نفس
ورياضت واتعاب جوارح ومقتضاسنجه عمل ايلمكدر تاكه ❊ من عمل بما علم ورّثه الله تعالى علم مالم يعلم ❊ وتيره سى
اوزره حصول واطّلاعنه مظهر اولنه ﴿المطلع﴾ تشديد طاء واسم فاعل بنيه سيله قوىّ وزورمند وزبردست
وقاهر آدمه اطلاق اولنور يقال رجل مطلع اى قوىّ عال قاهر وبرنسنه يه واقف وآگاه اولان آدمه دينور
ومنه قوله تعالى ❊هل انتم مطلعون فاطلع❊ اى هل انتم تحبون ان تطلعوا فتعلموا اين منزلتكم من منزلة الجهنميين
فاطلع المسلم فرأى قرينه فى سواء الجحيم اى فى وسط الجحيم وقرأ جماعات مطلعون كمحسنون فاطلع على بناء المجهول
من باب الافعال ﴿الطلاع﴾ قتال وزننده و ﴿المطالعة﴾ مفاعله وزننده برنسنه يه واقف وآگاه اولمق ايچون متصل
نظر ايلمك معناسنه در يقال طالعه طلاعا ومطالعة اذا اطّلع عليه يعنى بادامة النظر وبركمسه يه بيلدرمك ايچون
حال وكيفيتى عرض ايدوب كوسترمك معناسنه در يقال طالعه بالحال اذا عرضها اليه ﴿الاستطلاع﴾ برنسنه يى
كيدرمك وايلتمك معناسنه در يقال استطلعه اذا ذهب به وبرنسنه يه مطلع اولمغى ايسته مك معناسنه در
يقال استطلع رأى فلان اذا نظر ماعنده وماالذى يبرز اليه من امره ﴿الطمع﴾ فتحتينله و ﴿الطماع﴾ طانك فتحيله
و ﴿الطماعية﴾ كراهيه وزننده برنسنه يه حرص ايلمك معناسنه در يقال طمع فى الشئ وبه طمعا وطماعا وطماعية
من الباب الرابع اذا حرص عليه وطمع عسكرى طائفه سنك علوفه لرينه اطلاق اولنور جمعى اطماع در
عند البعض اطماع عسكرى طائفه سنك علوفه آله جق اوقاتلرينه دينور يقال اخذ الجند اطماعهم اى ارزاقهم
اوهى اوقات قبض ارزاقهم ﴿الطامع﴾ و ﴿الطمع﴾ جبل وزننده و ﴿الطمع﴾ رجل وزننده وصفلردر حريص
وطمعكاره دينور جمعلرى طمعون كلور جبلون كبى وطمعاء كلور علماء كبى وطماعى كلور سكارى كبى واطماع كلور
احباب كبى ﴿الطماعة﴾ فضاعه وزننده يك طمعكار اولمق معناسنه دركه مراد طمع ايله مجبول اولمقدر يقال طمع الرجل
طماعة من الباب الخامس اذا كان كثير الطمع * شارحك بيانه كوره بومقام تجبده استعمال اولنور نته كه خرجت

المرأة فلانة ديرلر كثيرة الخروج اولديغى تعجب مقامنده ﴿ الاطماع ﴾ همزه نك كسريله بركسه يى طمعه دوشورمك
معنــاسنه در يقال اطمع فلانااذا اوقعه فى الطمع ﴿ المطماع ﴾ مصباح وزننده شول فلك مشرب خاتونه دينوركه
زندوست چلبى يى طمع وارزويه دوشوروب لكن وصالندن بهره مند ايلمز اوله يقــال امرأة مطمـاع اذا كانت
تطمع ولاتمكن من نفسها ﴿ المطمع ﴾ مقعد وزنــنده طمع اولنه جق نســنه يه دينور يقــال فيه مطمع اى مايطمع
فيه ﴿ المطمعة ﴾ مرحله وزنــنده طمع وحرصه باعث ووسيله اولان شيئه دينور يقــال انّ قول المخاضعة لمطمعة
اوتطمع من اجله ﴿ الطوع ﴾ نوع وزننده منقاد اولمق معناسنه در يقال طاع له يطوع و طاع يطاع طوعا من الباب
الاول والرابع اذا انقــادله ومرعى وسعتلو اولغله هر محلندن اوتلامسى ممكن اولمق معنــاسنه مستعملدر يقــال
طاع له المرتع اذا امكنه اى اتّسع وامكنه رعيه حتى شاء وطوع مبــالغة مطيع ومنقــاد معناسنه مستعملدر يقــال
هو طوع يديك اى منقادلك وديزكنى الده قوللنمسى ويدكه كلمسى سهل ورام اولان آته طوع العنان اطلاق اولنور
يقــال فرس طوع العنــان اى سهل ﴿ الانطياع ﴾ انفعال وزننده بودخى مطيع ومنقاد اولمق معنــاسنه در يقال
انطاع له بمعنى طاع ﴿ الاطاعة ﴾ همزه نك كسريله بودخى منقاد اولمق معناسنه در يقال اطاعه اذا انقاده * شارح
ديركه بونك مصدرى قياس اوزره كرچه همزه ايله اطاعه اولمقدر لكن اسم مصدر اولان طاعه مصدر موضعنه
وضعله استعمال ايلديلر يقولون اطاعه طــاعة ومرعى ككيش اولمغله طواره هر سمتندن اوتلامق آسان اولمق
معناسنه مستعملدر يقــال اطاعه المرعى بمعنى طاع وآغاجك يمشى يتشوب ديوشورلمسى قابليت بولمق معناسنه
مستعملدر يقــال اطاع الشجر اذا ادرك ثمره وامكن ان يجتنى ﴿ المطواع ﴾ محراب وزننده پك مطيع آدمه دينور
يقــال رجل مطواع اى مطيع ﴿ الطــائع ﴾ و ﴿ الطيع ﴾ كيس وزننده بنفسه منقاده دينوركه مكره مقابلدر يقال
رجل طاع وطائع وطيع اى منقاد بوراده طاع كلمه سى طايعدن مقلوبدر يايى محذوفدر وطايعك جمعى طوّع كلور
ركع وزننده ﴿ طوعه ﴾ ثمره وزننده و ﴿ طاعه ﴾ اعلام نسواندندر وحيدبن طاعه شعرادندر وابن طوعة الفزارى
والشيبانى شــاعرلردر ﴿ الطواعية ﴾ كراهيه وزننده طاعه معنــاسنه دركه اسم مصدردر يقال فلان حسن
الطواعية لك اى الطــاعة ﴿ المطاع ﴾ ميمك ضميله افعالدن اسم مفعولدر ومنه الحديث ❊ ثلاث مهلكات وثلاث
منجيــات فالثلاث المهلكات شحّ مطاع وهوى متبع واعجاب المرء بنفسه ❊ فالشحّ المطاع هو ان يطيعه صاحبه
فى منع الحقوق التى اوجبها الله تعالى عليه فى ماله يعنى شحّ مطاع شول بخل صفتنه اطلاق اولنوركه زكات مثللو
حقوق الهيه يى ويرمك خصوصنده متصفى اكا مطيع ومحكوم اوله ﴿ التطويع ﴾ تفعيل وزننده برنسنه يه مطاوعتله
متابعت ايلك معناسنه در ومنه قوله تعالى ❊ فطوّعت له نفسه قتل اخيه ❊ اى تابعته وطاوعته اوشجعته واعانته
واجابته اليه ﴿ الاستطاعة ﴾ برنسنه يه كوج يتمك وطاقت كتورمك معناسنه دركويا اول نسنه يى عهده ٔ اقتدارينه
مطيع ايدر يقال استطاع بحمله اذا اطاق وكاه اولوركه اسطاع يسطيع ديرلر طا ايله مجتمع اولان تايى استثقالا حذف
ايدرلر وسينى تحريكله تايى طايه ادغام ايلمكى كريه عدّ ايلديلر حال بوكه سينك تحريكى اصلا جائز دكلدر وامام حمزه
❊ فما اسطاعوا ان يظهروه ❊ قراءت ايلديلر سينك سكونى وطاى مدغمه نك تشديديله كه ساكنين جمع اولنمش اولور
وبعض عرب استاع يستيع ديرلر استثقالا طايى حذف ايله وبعضلر اسطاع يسطيع ديرلر همزه نك قطعيله اطاع يطيع
معناسنه كه اطاع لفظنك اصلى اولان اطوع كلمه سنك الفه مقلوب اولان واوينك حركه سندن سين حرفنى تعويض
ايدرلر ﴿ التطاوع ﴾ تفاعل وزننده برنسنه يه كوج بلا ايله طاقت كتوروب كوجى يتمكه دورشمك معناسنه در يقال
تطاوع لهذا الامر حتى يستطيعه اى تكلف استطاعته ﴿ التطوّع ﴾ تفعل وزننده تكلفه طاعت ايلك معناســنه در
بومناسبتله واجبه ولازمه دن اولميــان نســنه ده تبرّع ايلك معناسنه استعمال اولندى تنفل كبى يقــال تطوّع به
اذا تبرّع به ومنه صلوة التطوّع اى النافلة ويقــال لكل متنفل خير متطوع ﴿ المطاوعة ﴾ مفاعله وزننده بركسه يه
اويمق معنــاسنه در يقال طاوعه اذا وافقه ﴿ الطيع ﴾ بيع وزننده طوع لفظنده لغتدركه واوى ويائى اولور يقال
طاع له يطيع طيعــا لغة فى طاع يطوع طوعا ﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾ ﴿ الظلع ﴾ ظانك فتحى ولامك سكونيله

﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾

طوار آغسيوب يكه رك يوريمك معناسنه در يقال ظلع البعير ظلعا من الباب الثالث اذا غمز فى مشيه ومنه المثل
* لاربع على ظلعك من ليس يحزنه امرك * اى لايهتمّ لشانك اولايقيم عليه فى حال ضعفك الامن تحزنه حالك
يعنى سنك حال پرملالكدن متأثرّ ومحزون اولميانلر سنك احوالكه تقيد واهتمام ايلمزلر ياخود سكا محبت صميمى اولميانلر
سنك ضعف وناتوانلغك هنكامنده سكا مدد واعانت ايلمزلر ديمكدر بيكانه مقوله سندن استمداد واستعانت اولنماق
معرضنده ضرب اولنور بوراده ربع توقّف وانتظار ياخود اقامت معناسندن مأخوذدر ويقال * اربع على ظلعك *

اى انك ضعيف فانته عمالا تطيقه بركسه عهدهٔ تاب وطاقتندن خارج برنسنه تحملنه ارتكاب وابتدار ايلدكده ايراد اولنور بوراده ربع طاش قالدرمق معناسندن مأخوذدر ويقال ارق على ظلعك يعنى يوكسك يره آغسقلغكه كوره چق ديمكدر ارق كلمه سى رقى لفظندن امردر مراد تحت تكلفه حوصلهٔ تحمل واقتدارك مقدارى دخول ايله ديمكدر كذلك ضعف حالك وار ايكن ينه قدرتك يتشديكى مقدارى سعى وجهد ايله ديمك اولوركه على مع معناسنه اولور ويقال * ارقع على ظلعك * اى اصلح امرك اوّلا يعنى ابتدا كندى ضعف حالكى اصلاح ايله ديمكدركه مراد ابتدا كندى عجز ونقيصه كه باقوب بعده وعيد وتهديد ايله كه تهديد ايلديكك كسه ايله مقامته اقتدارك يوقدر ياخو سنده عيب ونقيصه وار ايكن خلقه زباندراز طعن وتعييب اولمقدن سكوت ايله ديه جك يرده ايراد اولنور خلاصه برآدمى حدّ ووظيفه سندن خارج عمل وحركتدن منع محلنده اولنور ويقال * ق على ظلعك * يعنى احفظ على ظلعك برعيب ونقيصه سى اولان كسه يى لسان ناسدن محافظه ايچون عيب مزبوردن زجر واسكات ضمننده ايراداولنور ويقولون * ارق على ظلعك * بكسر القاف امرا من الرقية آغسقلغكه افسون ايله ديمكدر بنده رقيه وافسونه محتاج آغسقلق يوقدركه بن اكا افسون وتيمار ايده يم يعنى كندى عيب وعلتكه باقوب آنك دفع واصلاحنه سعى ايله بنده سنك كبى دفع واصلاحنه باقيله جق عيب وعلت يوقدر وفى مثل آخر * ارق على ظلعك ان يهاضا * يعنى اغسق اولان اياغكك تحملنه كوره يوكسكه صعود ايله كه صكره بتون شكست اولور وظلع ناسك كثرتندن ناشى برطارالمق معناسنه مستعملدر كويا كه بر كثرت ناسه متحمل اولمامغله آغسق دابّه يه دوندى ياخود زحامدن بردزلرى اوزره اوتورملريله ناس آغسق دابه يه دوندى يقال ظلعت الارض باهلها اى ضاقت بهم لكثرتهم وظلع قانچق كوپك قيزمق وياقمق معناسنه در يقال ظلعت الكلبة اذا استجعلت (الظالع) اياغى آغسيوب يكه رك يورراولان حيوانه دينور يقــال دابّة ظالع اذا كان بها ظلع ومتهم آدمه اطلاق اولنور يقــال رجل ظالع اى متهم وبرطرفه مائل نسنه يه اطلاق اولنور مذكر ومؤنثى مساويدر على قول مؤنثى ظالعه در وظالع ديشى يه قيزمش اركك كوپكه وارككه قيزمش ديشى كوپكه دينوركه قيزغين ويالق تعبير اولنور ومنه المثل * لاانام حتى ينام ظالع الكلاب * بوراده اوج معنايه ده محتملدر پس معنا كوپكلرك آغسغى اويومدقجه بن اويوم ديمكدر زيرا آغسق كوپك صاغ وصحيح كوپكلر وارايكن ديشى يه چاتمغه جرأت ايده مزتاكه منتظراولوب آنلراويودقده صوصه طريقيله ديشى يه چاتوب بعده خوابه وارر ياخود مراد ديشى يه قيزمش اركك كلبدركه قيزغينلغندن ايشى بتورمينجه اويومز ياخود اركككه قيزمش ديشى كلبدركه اركككلراستيلا ايتمكله كنديسنى اويوتمزلر امورنده غفلت واهمال ايتميوب تبصّر وجدّ واهتمام ايدن كسه حقنده ضرب اولنور (الظلاع) غراب وزننده برعلتدركه دابه قسمنك اياقلرنده ظهور ايدوب يكديردرك يوريدر وبوچوق يوريمك وپك يورلمقدن اولمز كنديلكندن محدّث برمرضدر (ظلع) صرد وزننده بنوسليم يورتنده برطاغك آديدر

فصل العين المهملة

(العفرجع) سفرجل وزننده بدخوى كسه يه دينور يقال رجل عفرجع اى سيئ الخلق (العكوكع) سفرجل وزننده بودور آدمه دينور (العكنكع) سمندل وزننده غول وبيابانينك اركككنه دينوركعنكع دخى ديرلر (علع) عينلرك فتحيله اين وزننده قيون وكچى ودوه قسمنه مخصوص زجر وآزار كلماتندندر علعل دخى ديرلرفدفد وزننده (العهعخ) قنفذ وزننده بريه ده نابت برشجر آديدركه كنديسى ويپراغى ادويه يه ادخال اولنور وسئل اعرابىّ عن ناقته فقال تركتها ترعى العهعخ وهى شجرة يتداوى بها وبورقها بعضلر بونى همان خعخع عنوانيله دريديلركه خاى معجمه ايله هدهد وزننده در وبعض فنّ معانى كتابلرنده عين ثانينك تقديميله ترعى العهعخ عنوانده رسم اولنمغله غلطدر * مترجم ديركه بعضيسنده دخى هانك تقديميله مرسوم اولمغله بودخى غلط اولمش اولور (العوعاء) غوغاء وزننده ومرادفيدركه شماطه يه وجغلتى يه دينور (التعييع) تفعيل وزننده برآدم قصد وعزيمت ايلديكى ايشدن عاجز ودرمانده اولمق معناسنه در يقال عيع القوم اذا عيوا عن امر قصدوه وفى كتب التصريف عاعيت عيعاء ولم يفسروه قال الاخفش لانظير لها سوى حاحيت وهاهيت * شارح ديركه بودخى قيون وكچى سورمه جك عاء وعى صوتلرندن مصوغدر

فصل الفاء

(الفجع) سجع وزننده بركسه نك وجودنى آجيدوب آغرتمق معناسنه در يقال فجعه فجعا من الباب الثالث اذا اوجعه بعضلر ديديكه فجع برآدمك سوكيلو وپك مقبول نسنه سنك نابود اولمسى كنديسنى آجيدوب ياندرمق معناسنه در يقال فجع الرجل بماله على المجهول فهو مفجوع وهو ان يوجع الانسان بشئ يكرم عليه فيعدمه قال الشارح ويقال فجعته المصيبة اى اوجعته باعدام شيئه المكرم (التفجيع) فجع معناسنه در يقال فجعه بمعنى فجعه (الفاجعة) ناسى دردناك ايدن حادثه ومصيبته دينور يقال نزلت به فاجعة اى رزيئة تفجع الناس (الفاجع) و (الفجوع) صبور وزننده ناسى دردناك

فصل العين المهملة

فصل الفاء

ایدن شیئه دینور یقال موت فاجع و فجوع ای یفجع الناس بالدواهی و فاجع غراب البین دیدکاری قرغه یه اطلاق
اولنورکه زعم اعراب اوزره خلقی افتراقله محزون ایدر صوتیله تشأم ایدرلر یقال صاح الفاجع ای غراب البین
ومصیبته اوغرامش خاتونه دینور یقال امرأة فاجع ای ذات فجیعة مثل لابن ﴿الفجیعة﴾ سفینه وزننده مصیبته
دینور رزیئه معناسنه‌در ﴿التفجع﴾ تفعل وزننده برمصیبت نزولنده آجیوب دردناك اولمق معناسنه‌در یقال تفجع
الرجل اذا توجّع للمصیبة ﴿الفجاع﴾ غراب وزننده سملقه نام کسه‌نك جدّی اسمیدر ﴿الفدع﴾ فتحتینله انسانك
بیلکی یاخود طپوغی اکری اولمغله یاخود ایاغی بدنی طرفنه طوغری بورق ودورك اولمق علی قول ایاغك
ارقه‌سی اوزره سوررکبی یورر اولمق‌که اوجه قالقق اولور وعلی رأی طبانی یوقری چکك اولمغله طبانی آلتی
قوف ومجوّف اولمق معناسنه‌در شویله‌که برسرچه قوشنك اوزرینه باصسه رنجیده اولمز اوله یاخود الك واوبناق
یرلری بورقیلوب یرلرندن ایرلمش کبی صالقیجه بورق واکری اولمق معناسنه‌در بوحالت اکثری بلکجه‌لرده خلقی
ومادرزاد اولور یاخود انجك کمیکیله طبانك مابینی اکری اولمق معناسنه‌در ومنه حدیث ابن عمر ❁ انّ یهود خیبر
دفعوه من بیت ففدعت قدمه ❁ ویقال فدع الرجل فدعا من الباب الرابع و دوه قسمنده فدع طبانك کوکسی قالقق
اولمغله طرنغیله بلکجه‌سی ارالغنه بصارکبی اولمقدن عبارتدر ﴿الافدع﴾ فدع مذکوردن وصفدر یقال جمل افدع
وناقة فدعاء ﴿الفدعة﴾ فتحاتله بلکجه‌ده یاخود ایاقده فدع صفتی اولان موضعه دینور ﴿التفدیع﴾ انسانی یاخود
حیوانی افدع قلمق معناسنه‌در یقال فدّعه اذا جعله افدع ﴿الفردوعة﴾ عصفوره وزننده طاغك برکوشه‌سنه
دینور زاویة الجبل معناسنه وبوائمهٔ لغتدن عزیزی روایتیدر یاخود صواب اولان قافله اولمقدر ﴿الفرزع﴾ قنفذ
وزننده یموغك چکردکنه دینور ﴿الفرزعة﴾ قنفذه وزننده چایرلق بلوکنه دینور جمعی فرازع‌در وفرزعة
لقمانك سکز نسرندن برینك اسمیدر مؤلف لبد مادّه‌سنده یدی نسر اولمق اوزره تفصیل ایلمشدر ﴿التفرزع﴾
تدحرج وزننده چایرلق بلوك بلوك اولمق معناسنه‌در یقال تفرزع الکلأ اذا صار فرازع ای قطعا ﴿الفرع﴾
زرع وزننده هرنسنه‌نك یوقریسنه دینور یقال فرع الدوحة ظله اورف ای اعلاها وبرجماعتك شریف وذیشاننه
اطلاق اولنور یقال فلان فرع قومه ای شریفهم ومفید ونامی اولان مال حاضر ومحفوظه اطلاق اولنور
جوهری بونی فتحتینله تقیید ایلمکله وهم ایلدی نته‌که شویعر نام شاعرك اشبو * فنّ واستبق ولم یعتصر
من فرعه مالا ولم یکسر * بیتنده رانك سکونیله مثبتدر وفرع تامّ ووافر اولان صاچه اطلاق اولنور یقال امرأة
طویلة الفرع وهو الشعر التامّ وآغاج بداغنك اوجندن دوزلمش یایه دینور تقول رأیت فی یده فرعا حسنا
وهی القوس التی عملت من طرف القضیب وآغاجی یارلمیوب یعنی بتون دالدن دوزلمش یایه دینور علی قول یای
قسمنك پك لطیف وکزیده وبهترینه دینور یقال رماه بالفرع ای القوس الغیر المشقوقة اوهی من خیر القسیّ بوراده
غیر لفظنه حرف تعریف ادخال اولندیغی بالتأویل مجیز اولان قوله مبنی‌در ویقال قوس فرع وفرعة بالوصف
والتأنیث وفرع المرأة خاتونك صاچندن عبارتدر بومعنای سابقدن اعم‌در فرعك جمعی فروع کلور وفرع
دره آقندیسنه صو آقه‌جق یره دینور بونك جمعی فراع‌در فانك کسریله وفرع الاذن قولاغك یوقریسنه
اطلاق اولنورکه اوست کرتلکی اوله‌جقدر یقال قرع فرع اذنه ای اعلاها مؤلف ومن الاذن فرعها عبارتیله
رسم ایلمکله حقّ عباره ومن الاذن اعلاها عنوانیله اولمقدر وفرع مصدر اولور یوکسکه چیقمق معناسنه یقال
فرع الجبل فرعا من الباب الثالث اذا صعد واشاغی انمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال فرع الجبل اذا نزل وقیزلك
قیزلغی ازاله ایلك معناسنه‌در یقال فرع البکر اذا افتضها وبرکسه‌نك باشنه دکنکله یاخود قلجله حواله اولمق
معناسنه مستعملدر یقال فرع رأسه بالعصا اذا علاه بها وفرع وفروع قعود وزننده سائرلره شرف وشان یاحسن
وجمال جهتیله غالب وسرفراز اولمق معناسنه مستعملدر یقال فرع القوم فرعا وفروعا اذا علاهم بالشرف
اوبالجمال وآتك باشنی اویانله سلکوب یوریمکدن آلیقومق معناسنه‌در یقال فرع الفرس باللجام اذا قدعه وکبحه
ونزاع اوزره اولان آدملرك آرالغنه کیروب دفع نزاعله اصلاح ایلك معناسنه‌در یقال فرع بین القوم اذا حجز
وکفّ واصلح ﴿الفرع﴾ فانك ضمیله مدینهٔ منوّره ناحیه‌لرندن اعظمی اولان ناحیه‌ده برموضع آدیدر وعرفاتده
کبکب نام جبلدن متفرّع بردره‌نك اسمیدر بونده فانك فتحیله‌ده زبانزده‌در وبرصویك آدیدر وافرع لفظندن
جمع اولور کما سیذکر ﴿الفرعان﴾ فانك ضمیله بودخی افرع لفظندن جمعیدر ﴿الافرع﴾ احمر وزننده صاچی تامّ
وقرار اوزره اولان آدمه دینور اصلع مقابلیدر وکان ابو بکر افرع وعمر اصلع وافرع وسوسه‌لو آدمه دینور
ومنه الحدیث ❁ لایؤمّنکم الافرع ❁ ای الموسوس ﴿الفرعاء﴾ حمراء وزننده افرعك مؤنثیدر ﴿الفرع﴾ فتحتینله

(ناقه)

ناقه‌نك ياخود قيونك وكچينك الك اوّل طوغرديغى ياوريسـنه دينور جاهليتده آنى صنملرينه قربان ايدرلر ايدى ومنه الحديث ❊ لافرع ولاعتيرة ❊ وبعضلر عندنده جاهليه‌دن برينك دوه‌سى يوزمهاره بالغ اولدقده بر كنج واعلا دوه‌سنى صنمنه قربان ايدرلر ايدى فرع ديدكارى اول قربان ايلدكارى دوه‌در مقدّما اهل اسلام دخى اول منوال اوزره بربنى ذبح ايدراولوب بعده نسخ ونهى صادراولمغله فراغت ايلديلر مفردى فرعه وجمعى فرعدر ضمتينله وفرع بولمكه دينور يقـال تراضوا بالفرع اى بالقسم وبصره ايله كوفه بيننده برموضع اسميدر وافرع لفظندن مصدر اولور باشك صاچى تامّ ووافر اولمق معناسـنه يقال فرع الرجل فرعا من الباب الرابع اذا كان افرع اى تامّ الشعر وفرع كهله‌يه دينور رانك سـكونيله‌ده جائزدر مفردى فرعه‌در قمله كبى رانك سكونيله‌ده لغتدر يقال فى قصيه فرع كثير اى قمل وفرع قربه وطولوم تامّ وكبيراولمامغله بيودوب قرار اوزره قلمق ايچون صكره‌دن زياده قلنمش يامه‌يه دينور ﴿الافتراع﴾ افتعال وزننده بودخى قزك بكارتنى ازاله ايلمك معناسـنه‌در يقال افترع البكر اذا افتضها ﴿الفارع﴾ سروسهى كبى تناسب اوزره بلند وبالا اولان خوب ولطيف وموزون نسنه‌يه دينور يقال شئ فارع اى عال مرتفع هيئ حسن والچق وكمترشيئه ديمكله ضدّ اولور يقال شئ فارع اى مستفل وفارع مدينه‌ده برحصن آديدر ووادى السراة نام محلده برقريه آديدركه سايه قربنده واقعدر وسايه مكه‌يه قريب برواديدر وفارع طائف ترابنده برموضع آديدر وفارع فرعه لفظندن كه فتحاتله‌در مفرد اولور سلطان ووالى وحاكمك اتباع واعوانه دينور يقال هو فارع من فرعة السـلطان اى من اعوانهم ﴿الفوارع﴾ يوكسكده اولان صو آقنديلرينه دينور مفردى فارعه‌در وبرموضعك اسميدر ﴿فريعه﴾ جهينه وزننده اسماء نسـواندندر فريعه بنت ابى امامه وفريعه بنت رافع وفريعه بنت عمر وفريعه بنت قيس وفريعه بنت مالك بن الدخشم وفريعه بنت معوّذ صحـابيه‌لردر وفارعه بنت ابى سـفيان وبنت ابى الصلت الثقفيه وبنت مالك بن سـنان على قول بوجهينه وزننده‌در بونلرده صحابيه‌لردر وحسّان بن ثابت ابن الفريعه ديمكله متعارفدر جهينه وزننده‌كه والده‌سى اسميدر وتميم بن فرع‌كه عنب وزننده‌در تابعيندندر ﴿الافراع﴾ همزه‌نك كسريله بايردن وطاغدن اشاغى‌يه طوغرى ايمك معناسـنه‌در يقال افرع فى الجبل اذا انحدر وقونمق معناسـنه‌در يقال افرع بالقوم اذا انزل بهم وناقه‌نك وجه مشروح اوزره ايلك ياوريسنى قربان ايلمك معناسنه‌در يقال افرع الفرعة اذا نحرها وناقه ايلك ياورى طوغورمق معناسـنه‌در يقـال افرعت الابل اذا انتجت الفرعة ويقـال افرع القوم اذا فعلت ابلهم ذلك اى نتجت الفرعة وصو واوت طلبيله برمحلّه سائردن مقدّم وارمق معناسـنه‌در يقال افرع القوم اذا انتجعوا فى اوّل الناس واهل ومتعلقاتنه كفيل وضامن اولمق معناسنه‌در يقال افرع فلان اهله اذا كفلهم * شارح ديركه مؤلف كرچه بوتعبيرده صغانى‌يه اقتدا ايلدى لكن امّهـات سائره‌ده افرع الوادى اهله اى كفاهم عبارتيله مثبت اولمغله چايك صوينى سـكانه كفايت ايلدى ديمك اولور واقعا اهله كفالتك لطافتى متبين دكلدر وافراع آتك كمى اغزينى قناتمق معناسنه‌در يقـال افرع اللجام الفرس اذا ادماه اى فمه وبر نسنه‌يه بشلمق معناسنه‌در يقال افرع الحديث والشئ اذا ابتدأه وبريرى كزوب خبرينى آلوب بيلمك معناسـنه‌در يقال افرع الارض اذا جوّل فيها فعرف خبرهـا وقيز ايله جماع ايدوب ايشنى بتورمك معناسنه‌در يقال افرع العروس اذا فرغ من غشيانها وخاتون ولادت هنكامنده نفـاس قانى كورمك على قول ايلك حيض قانى كورمك معناسـنه‌در يقال افرعت المرأة اذا رأت الدّم عند الولادة او فى اوّل ما حاضت وقويون سوريسنى صرتلان يارەليوب افسـاد وتباه ايلمك معناسـنه‌در يقال افرعت الضبع الغنم اذا افسـدت وادمت وبرقومك سـيد وسركرده‌سى دشمن طرفندن اخذ واسـير اولمق معناسنه‌در يقال افرع بسـيد بنى فلان على المجهول اذا اخذوه ﴿التفريع﴾ بودخى طاغدن وبايردن سيل كبى اشاغى‌يه ايمك معناسنه‌در يقال فرّع من الجبل اذا انحدر ويوكسكه چيقمق معناسـنه اولمغله افراع كبى ضدّ اولور يقال فرّع الجبل اذا صعد وناقه‌نك ايلك ولدنى بوغزلمق معناسنه‌در يقال فرّع الرجل اذا ذبح الفرع وبراصل مسئله‌دن شاخلر كبى فروع احكام عديده اجتهاد واستخراج ايلمك معناسـنه‌در يقال فرّع الفقيه من هذا الاصل اذا جعلها فروعا ﴿الاستفراع﴾ بودخى برنسنه‌يه باشلمق معناسنه‌در يقال استفرع الحديث والشئ اذا ابتدأه وناقه‌نك ايلك ياوريسنى بوغزلمق معناسـنه‌در يقال اسـتفرع الرجل اذا ذبح الفرع ﴿التفرّع﴾ تفعل وزننده اصل مسئله‌دن احكام عديده منشعب اولمق معناسنه‌در يقال فرّع الفقيه من هذا الاصل مسائل فتفرّعت وبركسـه خلقك اوزرينه حواله اولمق معناسـنه‌در يقال تفرّع فلان القوم اذا ركبهم وعلاهم وبرقومك سـيده‌ٔ نسـوانى تزوّج ايلمك معناسـنه‌در يقـال تفرّع فلان القوم اذا تزوّج سـيدة نسـائهم

واغاجك شاخلرى فراوان اولمق معناسنه‌در يقال تفرّعت الاغصان اذا كثرت ﴿فروع﴾ جدول وزننده برموضع
آديدر ﴿الفيفرع﴾ فيفعل وزننده برشجر آديدر ﴿فريع﴾ زبير وزننده ثعلبة بن معاويه نام كمسه‌نك لقبيدركه عبدالقيس
نسـلندندر وفريع لفظى فرعون لفظنده لغتدر نته‌كه امية بن الصلت نام شـاعرك اشـبو * حىّ داود وابن عاد
وموسى * وفريع بنيانه بالثقال * بيتنده وارد اولمشدركه مراد فرعون ياخود ضرورت شعر ايچون اويلجه وارد
اولمشدر ﴿فرعان﴾ عثمان وزننده اسمادندر فرعان بن الاعرب بنو النزال جماعتندن بركمسه‌دركه احتضارى حالنده
كندى نفسنه اخرجى لكاع ديوجاننك تيزجه خروجنى شتم ايده‌رك الحاح ايلمشدر وبوندن بشقه فرعان بن الاعرف
بنى مرّه‌دن بركمسـه‌دركه هم شاعر وهم سـارق ايدى وعبد الله بن لهيقة بن فرعان كه قاضىٔ ديار مصريّه‌در
محدّثيندندر ﴿المفارع﴾ ميمك فتحيله نزاع ايدنلرك ارالغنه كيروب فصل واصلاح ايدن ميانجيلره دينور مفرع مفرديدر
نبر وزننده ﴿الفرقعة﴾ دحرجه وزننده پك پك يلمك معناسنـه‌در يقال فرقع الرجل اذا عدا شديدا وبركمسـه‌نك
بيوننى بورمق معناسـنه‌در يقال فرقع فلانا اذا لوى عنقه وپرمق چترداتمق معناسـنه‌در يقال فرقع الاصابع
اذا نقضها ﴿التفرقع﴾ تدحرج وزننده پرمق چترداملق معناسنه‌در يقال فرقع الاصابع فتفرقعت ﴿الافرنقاع﴾
احرنجام وزننده تفرقع معناسنه‌در يقال فرقع الاصابع فافرنقعت وبو معناده متعدى اولور يقال افرنقع الاصابع
بمعنى فرقعها وبرنسنه‌دن آچلوب آلارغه اولمق معناسنه‌در يقال افرنقع عنه اذا انكشف عنه وتنحى ﴿الفرقاع﴾
فانك كسريله ضرطه‌لمق معناسنه‌در يقال فرقع فرقاعا اذا اضرط ﴿الفرقعة﴾ قنفذه وزننده كوته دينور است معناسنه
﴿الفرنع﴾ زبرج وزننده وقنفذ وزننده نه بيوك ونه كوچك اولان كهله‌يه دينور قل وسط معناسـنه ﴿الفزع﴾
فانك فتحى وزاى معجمه‌نك سكونيله ابن عبدالله بن ربيعة بن جندل نام كمسه‌نك اسميدر وكلاب قبيله‌سندن بركمسه‌نك
اسميدر وخزاعه قبيله‌سندن بركمسه‌نك اسميدر وابن الفزع شول كمسـه‌دركه منصور عباسى زماننده ابراهيم بن
عبد الله بن حسن بن علىّ رضى الله عنهم ايله خروج ايلمكله برتقريبله دست منصوره كرفتار وبردار اولمشـدر
﴿الفزع﴾ فانك كسريله بنى عاداة جماعتندن اسم ابن المحشردر ﴿الفزع﴾ فتحتينله اسم ابن عقيق دركه تابعيندندر
وبرآدمك دخى اسميدركه منقع جنابلرندن روايت حديث ايلمدى وفزع بن شهران خثعم قبيله‌سى نسبنك رجالندندر
وفزع قورقويه دينور جمعى افزاع كلور حال بوكه فزع مصدردر يعنى فى الاصل مصدر اولوب اسم موقعنده
استعمال اولنور ياخود نوع اراده‌سـنه مبنى‌در يقال كشف عن قلبه الفزع اى الذعر والفرق اشـبو كلمه‌لرك
مدلولى اولان قورقو آدمه برقبح نسنه‌دن عارض اولان قلبك نفار وانقباضى حالتيدركه شرّ ومضرّت توقعندن
نشئت ايدر فارسـيده بوكه هراس وتركيده بلكمه واوچونمه تعبير اولنور اويقو ايچره وناكهان حيقرلدقده
عارض اولان قورقو بوقبيلدندر آنكچون خفت من الله دينور فزعت وفرقت وذعرت من الله ديمك جائز
دكلدر واشـبو فزع كلمه‌سى مصدر اوله‌رق استعمال اولنور يقال فزع فزعا اذا فرق وخاف وبركمسـه‌دن داد
وفرياد ايدوب استغاثه واستمداد ايلمك معناسـنه‌در يقال فزع اليه ومنه اذا استغاثه ومدد وامداد ايلمك معناسنه
اولمغله ضدّ اولور يقال فزع اليه اذا اغاثه وبركمسه‌يه صغنمق معناسنه‌در يقال فزع اليه اذا لجأ واويقودن بلكليوب
اوياتمق معناسـنه‌در يقال فزع من نومه اذا هبّ ﴿الفزع﴾ فانك فتحيله بودخى بلكليوب قورقمق معناسـنه‌در
فانك كسريله وفتحتينله جائزدر يقال فزع منه فزعا من الباب الثالث بمعنى فزع واستمداد معناسـنه‌در يقال فزع
اليه اذا استغاثه وامداد معناسنه‌در يقال فزع اليه اذا اغاثه لكن بونده بنفسه متعدّى اوله‌رق فزعه ديمزو بعضلر
ديريلركه باب رابعدن فزع اليهم استغاثهم معناسنه‌در وباب ثالثدن فزعهم وباب رابعدن فزعهم اغاثهم ونصرهم
معناسنه‌در وبعضلر عندنده باب رابعدن انتصار واستمداد معناسـنه منحصردر ﴿الافزاع﴾ همزه‌نك كسريله
امداده يتشمك معناسنه‌در يقال افزعهم اذا اغاثهم ونصرهم واويقودن بلكلندروب اوياندرمق معناسـنه‌در
تقول افزعته اذا نبهته وقورقتمق معناسـنه‌در يقال افزعه اذا اخافه وبر آدمك دروننده اولان فزع ودهشتى
كيدرمك معناسـنه‌دركه همزه‌سى سلب ايچوندر يقال افزع عنه اذا كشف عنه الفزع ﴿المفزع﴾ و﴿المفزعة﴾
ميمك وزانك فتحيله صغنجق يره دينور مفرد وجمع مذكر ومؤنثده استعمال اولنور على قول مرحله وزننده
شول كمسه‌يه دينور كنديسندن ياخود كنديسيچون خوف اولنور اوله يقال يقال هو المفزع والمفزعة اى الملجأ
او المفزعة من يفزع منه او من اجله ﴿الفزّاعة﴾ علامه وزننده دائما نامى بلكلدوب قورقودراولان آدمه دينور
يقال رجل فزّاعة اذا كان يفزع الناس كثيرا ﴿الفزعة﴾ همزه وزننده شول آدمه دينوركه خلقدن پك چوق خوف
ودهشت ايدر اوله يقال رجل فزعة اذا كان يفزع من الناس ﴿الفزعة﴾ غرفه وزننده شـول كمسه‌يه دينوركه

ناس كنديدن دائما خوف وخشيت ايدر اوله يقال رجل فزعة اذا كان يفزع منه (فزيع) زبير وزننده (فزّاع) شدّاد وزننده اسماء رجالدندر (المفزّع) معظم وزننده دلير وبهادره دينور بونده بناء تفعيل ازاله ايچوندر يقال رجل مفزّع اى شجاع وقورقق آدمه ديمكله ضدّ اولور كويا كه فطرتنه قورققلق ايداع اولنمشدر يقال رجل مفزّع اى جبان (التفزيع) قورقتمق معناسنه‌در يقال فزّعه اذا اخافه وبر آدمك قورقوسنى كيدرمك معناسنه‌دركه بناسى ازاله ايچوندر يقال فزّع عنه على المجهول اذا كشف عنه الخوف (المفازع) مناسب وزننده هر نسنه‌دن قورقيجى اولدق آدمه دينور يقال مفازع اى فزع (الفشع) فانك فتحى وشينِ معجمه‌نك سكونيله مصر بغدايتك اوجلرى قورمق معناسنه‌در يقال فشعت الذرّة فشعا من الباب الثالث اذا يبس اطرافها (الفصع) فانك فتحى وصادك سكونيله تازه خرمانى شيره‌سى چيقمق ايچون صيقمق على قول قبوغندن چيقارمق معناسنه‌در يقال فصع الرطبة فصعا من الباب الثالث اذا عصرها او اخرجها من قشرها و يومشقله ايچنده اولان نسنه‌دن آچيلوب آيرلمق ايچون بر شيئى پرمقله اوغشدرمق معناسنه‌در چكردكلى ميوه اوغشدرمق كبى يقال فصع الشيء اذا دلكه باصبعه ليلين فينفتح عما فيه وبركسه‌يه عطيه ويرمك معناسنه‌در تقول فصع لى بكذا اى اعطانيه وچوجق چوكنك باشنى دريسندن صيروب آچمق معناسنه‌در يقال فصع الصبيّ اذا كشر قلفته عن كمرته وديشى حيوان فرجنك ايچنى بركرّه آچوب بركرّه يوموب قپامق معناسنه‌دركه تبوّل وسفاد عقبلرنده ايدرلر يقال فصعت الدابة اذا ابدت حياها مرّة واخفته اخرى ودلبندنى باشندن آچوب كيدرمك معناسنه‌در يقال فصع عمامته اذا حسرها عن رأسه وبر آدمه مال ويرمك معناسنه‌در يقال فصعه بمال اذا اعطاه ظاهرا بوتكراردر (الافتصاع) بودخى چوجق چوكنك باشنى دريسندن صيروب آچمق معناسنه‌در يقال افتصع الصبى بمعنى فصع وبركسه‌دن كوجله حقنك مجموعنى آلمق معناسنه‌در يقال افتصع منه حقه اذا اخذه كله بقهر (الفصعة) غرفه وزننده سنت‌ير نده اولان دري‌يه دينوركه بول اولمغله خشفه تيز چيقار اوله (التفصيع) بودخى بر آدمه مال ويرمك معناسنه‌در يقال فصعه بمال اذا اعطاه اشبو فصع ماده‌سنده كشف وانكشاف معتبر اولمغله مثلا مال وعطيه ويرمك ويريلان آدمك كدر وقلبنى كشف وازاله ايدر وتفصيع ضرطه‌لمق على قول فصيلتمق معناسنه‌در يقال فصع الرجل اذا ضرط او فسا (الافصع) شول چوجغه دينوركه چوكنك باشنده درى اولميوب سنتلوكبى آچق اوله يقال غلام افصع اى بادى القلفة من كمرته (الفصعاء) حمراء وزننده صيچانه دينور فاره معناسنه (الفصعان) عطشان وزننده شول آدمه دينوركه شدّت حرارتندن دائما باشى آچق طورر اوله وبو اكثرى بغايت حارّ المزاج اولمقدن نشأت ايدر يقال رجل فصعان اذا كان مكشوف الرأس ابدا لحرارة والتهاب (الفضع) فانك فتحى وضاد معجمه‌نك سكونيله يستهلمك معناسنه‌در يقال فضع الصبىّ فضعا من الباب الثالث اذا جعس واوصورمق معناسنه‌در يقال فضع الحمار اذا حبق (الفظاعة) شناعة وزننده بر قضيه حدّ واندازه‌يى متجاوز شنيع وكريه ورسواى اولمق معناسنه‌در يقال فظع الامر فظاعة من الباب الخامس اذا اشتدّت شناعته وجاوز المقدار فى ذلك (الافظاع) همزه‌نك كسريله فظاعه معناسنه‌در يقال افظع الامر بمعنى فظع وبر ايشى پك رسواى وشنيع بولمق معناسنه‌در يقال افظعه اذا وجده فظيعا وبر آدمه برامر عظيم حادث اولمق معناسنه‌در يقال افظع الرجل على المجهول اذا نزل به امر عظيم (الاستفظاع) و (التفظع) تفعل وزننده بونلرده بر ايشى پك شنيع وبدتر بولمق معناسنه‌در يقال استفظعه وتفظعه اذا وجده فظيعا (الفظيع) امير وزننده حدّى متجاوز شنيع ورسواى نسنه‌يه دينور وطتلو خوشكوار صويه دينور ماءعذب معناسنه على قول بغايت خفيف وصافى صويه دينور زلال معناسنه (الفظع) فتحتينله بركسه برنسنه‌يى كوجى يتوب تاب وتحمل ايده‌جكنى كوزينه كسديره‌ممك وجه اوزره استعظام ايلمك معناسنه‌در يقال فظع فلان الامر فظعا من الباب الرابع اذا استعظمه ولم يثق بان يطيقه وطولمق معناسنه‌در يقال فظع الاناء اذا امتلأ وبرقضيه سببيله پك مضايقه‌يه اوغرايوب طاقتى طاق اولمق معناسنه‌در يقال فظع بالامر اذا ضاق به ذرعا (الفعفع) فدفد وزننده كوچك اوغلاغه دينور ويل قوان خفيف وسبكطبع آدمه دينور وجست وسريع انسان وحيوانه دينور يقال هو فعفع اى خفيف وكذا سريع وقيون وكچى قسمنه مخصوص زجر وآزاردن حكايه‌در فعفعه كبى (الفعافع) علابط وزننده بودخى شلفه وخفيف آدمه دينور وقصابه دينور (الفعفعة) زلزله وزننده قيون وكچى قسمنه فعفع ديو زجر وآزار ايلمك معناسنه‌در يقال فعفع الراعى الغنم اذا قال لها فعفع زجرا (الفعفعىّ) و (الفعفعانىّ) فالرك فتحيله و (الفعفاع) ثرثار وزننده قورقق وجبان آدمه دينور وايكى اوّلكى چوبانه اطلاق اولنور (الفعفعان) و (الفيفعىّ) فالرك فتحيله بونلرده

قصابه دینور (التفعفع) تزلزل وزننده تیز تیز یوریمك و تیز تیز ایش طوتمق معناسنه در یقال تفعفع الرجل اذا اسرع (الفقع) وقع وزننده وفانك كسریله لغتدر منتار انواعندن آق و یومشق اولاننه دینورکه طوملان منتاری تعبیر اولنور جمعی فقعه در عنبه وزننده و منه المثل یقال للذلیل * هو اذلّ من فقع بقرقرة * زیرا کندیسی و کوکی پك کوشك اولغله اسهل وجه اوزره دوشوریلور یاخود پك مبذول وغیر مقبول اولغله پك پایمال و خاکسار اولور (الفقع) وقع وزننده برنسنه یی اوغورلمق معناسنه در یقال فقعه فقعا من الباب الثالث اذا سرقه و اصورمق معناسنه در یقال فقع الحمار اذا ضرط و فقع و فقوع قعود وزننده برصاری نسنه نك صاریلغی پك قوی اولمق یاخود خالص اولمق معناسنه در یقال فقع لونه فقعا و فقوعا من الباب الثالث و الاوّل اذا اشتدّت صفرته او خلصت و فقع حوادث و آفات برآدمی برباد و خاکسار ایلمك معناسنه در یقال فقعته الفواقع اذا اهلكته و اوغلان یال و بال صاحبی اولوب یتشمك معناسنه در یقال فقع الغلام اذ ترعرع و هوانك اسیلکندن چتلایوب اولمك معناسنه در یقال فقع فلان اذا مات من الحرّ (الفاقع) و (الفقاعیّ) غرابیّ وزننده پك صاری یاخود قرمزی یه مبالغة وصف اولور یقال اصفر او احمر فاقع و فقاعیّ ای شدید علی قول مطلقا خالص و صافی اولان رنكه وصف اولور كرك صاری و بیاض و كرك سائری اولسون (الفقع) فتحتینله پك قرمزی اولمق معناسنه در یقال فقع الشیء فقعا من الباب الرابع اذا احمرّ (الفقیع) سكیت وزننده پك بیاض اولان شیئه وصف اولور یقال ابیض فقیع ای شدید و آق کوکرجینه دینور (الفقیع) امیر وزننده پنجار كبی قزل چهره‌لو آدمه دینور یقال رجل فقیع ای احمر (الفاقعة) داهیه و آفته اطلاق اولنور جمعی فواقع در (الفقاعّ) رمّان وزننده شربتجیلرك چارشوده صاتدقلری مطلقا شربته دینورکه حبو باتدن و میوه‌لردن و سائردن ترتیب ایدر صاوردقده یوزنده قبرجقلر ظهوری باعث تسمیه در و فقاع بر جنس نبات آدیدرکه قوریدقده بوینوز كبی قاتیلنور (الفقاقیع) صو یك یوزنده پیدا اولان قبرجقلره دینور مفردی فقاعه در رمّانه وزننده * شارحك بیانه كوره فواقع دخی دینورکه مفردی فاقعه در یقال صفق الشراب فطفت علیه الفواقع و الفقاقیع ای النفاخات (الفقاع) شدّاد وزننده پك یاوز و خبیث آدمه دینور یقال رجل فقاع ای شدید خبیث (فقاع) رباع وزننده یاخود ثمان وزننده علی قول امیر وزننده قزل چهره‌لو آدمه دینور یقال رجل فقاع او فقاع كثمان او فقیع ای احمر (الافقاع) همزه‌نك كسریله فقیر و بد حال اولمق معناسنه در یقال افقع الرجل اذا ساءت حاله و افتقر (المفقع) محسن وزننده آدمی خاكسار ایدن فقر و فاقه یه دینور یقال فقر مفقع ای مدقع (التفقیع) اظهار فصاحت داعیه سیله آغزینی اكوب بوكوب آورد چتلاتمق معناسنه در یقال فقع الرجل اذا تشدّق فی الكلام و پرمق چتردادتمق معناسنه در یقال فقع اصابعه اذا فرقعها وصول الك پرمقلرینی بر مقدارجه بوموب حلقه ایتدكدن صكره بر چیچك پیراغنی ابهامله سبابه پرمغنك اوزرینه قویوب اشاغیسی قوف اولغله صاغ الك ایاسیله اكا اوروب یارمقله چاتردادتمق معناسنه در چوجقلر اكثری مارول قبوغنی اویلجه ایدوب سسلندررلر یقال فقع الوردة اذا ضربها ای ورقة منها بالكف فتفقع و تصوّت یعنی اذا انشقت فتسمع لها صوتا و سختیانی قرمزی یه بویه‌مق معناسنه در یقال فقع الادیم اذا حمره (المفقعة) محدّثه وزننده بر كونه سیاه قوش اسمیدركه قوریغنك دیبی آق اولور (المفقع) محدّث و معظم وزنلرنده برونی اوزون جزمه یه دینور یقال خفّ مفقع و مفقع ای مخرطم (التفقع) تفعل وزننده تفقیعدن مطاوعدر یقال فقع الوردة فتفقعت (التفاقع) تفاعل وزننده بر كسه‌نك كوزلرینه آق دوشمكله اغارمق معناسنه در یقال تفاقعت عیناه اذا ابیضتا (الانفقاع) بر نسنه چتلایوب یارلمق معناسنه در یقال انفقع الشیء اذا انشقّ (المتفقع) متفرّع وزننده قوریدقده پكشور اولان نباته دینور یقال نبات متفقع اذا یبس صلب (الافقع) پك آق نسنه یه دینور جمعی فقع كاور احمر و حمر كبی یقال شیء افقع ای الشدید البیاض (الفكع) فانك فتحی و كافك سكونیله و (الفكوع) قعود وزننده حزن و كدردن یاخود غضبدن باشنی اشاغی دیكوب خموش طورمق معناسنه در یقال فكع الرجل فكعا و فكوعا من الباب الرابع اذا اطرق من حزن او غضب و بر محله واروب قالمق معناسنه در یقال ذهب فلان فما یدری این فكع فكعا و فكوعا من الباب الثالث ای غدا (الفلع) فانك فتحی و لامك سكونیله یارمق معناسنه در یقال فلع الشیء فلعا من الباب الثالث اذا شقه و كسمك معناسنه در یقال فلع الشیء اذا قطعه و فلع ایاقده و سائر نسنه‌ده اولان یاریغه و چتلاغه دینور فانك كسریله‌ده جائزدر جمعی فلوع در (التفلیع) بو دخی یارمق و كسمك معنالرینه در (الانفلاع) و (التفلع) تفعل وزننده مطاوعلردر یقال فلعه فانفلع و تفلع (الفالعة) آفت و داهیه یه اطلاق اولنور جمعی فوالعدر (الفلعة) فانك كسریله دوه‌نك اوركجندن كسلمش پارچه یه دینور و كاهجه فرجدن

(كنایه)

كنايه ايدوب شتم موقعنده لعن الله فلعتهادير لر ﴿المفلعة﴾ معظمه وزننده پارچه پارچه دريلردن ديكلمش همیانه
وطولومه دينور يقال مزادة مفلعة اذا صارت قد خرزت من قطع الجلود ﴿الفلوع﴾ صبور وزننده پك كسكين
قلجه دينور جمعى فلعدر فانك ضميله يقال سيف فلوع اى قطاع ﴿الفنع﴾ فتحيتيله برآدمك مالى بركتلنوب دمبدم
كثيرو فراوان اولمق معناسنه‌در يقال فنع الرجل فنعا من الباب الرابع اذا كثرله ماله ونمى قال فى الاساس من قنع
فنع وكرم وخير وفضل وزياده ونيكنام معناسنه در يقال فيه فنع اى خير وكرم وفضل وزيادة وحسن الذكر
ومسك پك تيز وخوش رايحه‌لو اولمق معناسنه‌در يقال فنع المسك اذا ذكت ريحه ﴿الفنع﴾ كتف وزننده مالى
بركتلنوب وافر وفراوان اولان كسه‌يه دينور ﴿المفنع﴾ منبر وزننده حسن ثناو ذكر جميل ايله يادا ولان نيكنامه دينور
يقال فلان مفنع اى الحسن الذكر ﴿الفنقع﴾ قاف ايله قنفذ وزننده فاره‌يه دينور بعضا قافك تقديميله‌ده مستعملدر
﴿الفنقعة﴾ قنفذه وزننده وقافك ضميله دبره دينور است معناسنه ﴿الفنقع﴾ جعفر وزننده اولومه دينور موت
معناسنه ﴿الفوعة﴾ فانك فتحيله طيب قسمنك رايحه سنه دينور تقول وجدت فوعة الطيب اى رايحته وفوعة
السهم اوقك وتمرنك كسكين ويلمانلى سيورى اوجنه دينور يقال طعنه بفوعة السهم اى بحمته وفوعة الليل
وفوعة النهار كيجه‌نك وكوندزك هنوز اوّل هنگاملرينه اطلاق اولنور تقول اتيته فوعة الليل اوفوعة النهار
اى اوّلهما ﴿الفيع﴾ بيع وزننده و﴿الفيعة﴾ ضيعه وزننده برقضيه‌نك اوّلنه دينور يقال فيع الامر وفيعته اى اوّله

فصل القاف

﴿القبوع﴾ رجوع وزننده كرپى باشنى ايچريسنه چكمك معناسنه‌در يقال قبع القنفذ
قبوعا من الباب الثالث اذا ادخل رأسه فى جلده وبركسه باشنى كرپى كبى يقاسنه چكمك معناسنه مستعملدر
يقال قبع الرجل فى قيصه اذا ادخل رأسه فى جيبه ورفيقندن كيرو يه قالمق معناسنه مستعملدر يقال قبع فلان
اذا تخلف عن اصحابه وبرسمته طوغرى چكيلوب كتمك معناسنه مستعملدركه غيبوبتى مستلزمدر يقال قبع
فى الارض اذا ذهب فيها ﴿القبع﴾ طبع وزننده و﴿القباع﴾ كتاب وزننده خنزير قسمى برونى اوتدروب خورلداتمق
معناسنه‌در يقال قبع الخنزير قبعا وقباعا اذا نخر وقبع هارهار صولومق معناسنه‌در يقال قبع الرجل قبعا
اذا انبهر وطولومك ياخود قربه‌نك آغزينى ايچنه قيوروب صو ايچمك على قول قربه‌نك امزكنى آغزه آلوب ايچمك
معناسنه‌در يقال قبع المزادة اذاثنى فمها الى داخل فشرب منها او ادخل خربتها فى فيه فشرب نته‌كه قربه‌نك آغزينى
طشره قيوروب ايچمكه قمع ديرلر كماسيذكر وقبع حيقرمق معناسنه در يقال قبع اذا صاح وفيل سسلنمك
معناسنه‌در يقال قبع الفيل اذا صات وعرف شرعده قبع سجده‌ده باشى يره ديكر كبى اكمك معناسنه مستعملدر
يقال قبع فى السجود اذاطأطأ رأسه * شارح ديركه صواب اولان فى الركوع عنواننده اولمقدر ﴿الاقتباع﴾
افتعال وزننده بودخى قربه‌نك امزكنى آغزى ايچره آلوب صو ايچمك معناسنه‌در يقال اقتبع الرجل اذا ادخل
خربتها فى فيه فشرب ﴿القبّاع﴾ شدّاد وزننده قورقق خنزيره دينور ﴿القباع﴾ غراب وزننده احمق آدمه دينور
يقال هو قباع اى احمق وبرنوع بيوك كيله‌يه دينور وقباع والئ بصره اولان حارث بن عبدالله نام كمسه‌نك لقبيدر
زيرا ابتدا بصره خلقنه مكيال مرقومى اتخاذ ايدن مزبوردر على قول والى اولديغى اثناده اهل بصره مرقوم
حضورينه بربيوك كيله كتوردكلرنده ان مكيالكم هذا لقباع ديمكله ملقب اولدى وقباع بن ضبه رجال جاهليه‌دندر
بغايت احمق ايدى حتى حماقتده ضرب مثلدر وقباع بيوك فرجلو عورته اطلاق اولنوركه كرپى كبى ذكرلرى ايچنه
جذب ايتديكيچون يقال هى قباع اى واسعة وكرپى‌يه دينور ﴿القبع﴾ صرد وزننده بودخى كرپى‌يه دينور ودريا
جانورلرندن بركوجك جانور آديدر ﴿القبعة﴾ همزه وزننده باشنى ايچرى چكيجى ديمكدر وبوطلعه كلمه‌سيله مقارنا
ذكر اولنمغله عربلر امرأة قبعة طلعة ديرلر عورت زندوسته قرشو بركرّه باشنى اورتوسنه چكوب بركرّه آچيلوب
كورينور اولسه وقبعه سرچه‌دن كوچك برقوشجغز آديدر وعربلر بركسه‌يى حماقتله توصيف وآزار ايلدكده يا ابن
قبعة ويا ابن قابعاء ديرلر قباع مذكوردن مصوغدر ﴿القوابع﴾ يارشده قوشى آتلرينك سابق اكسه‌سنده قلان آتلره
دينور يقال خيل قوابع اذا بقيت مسبوقة خلف السابق ﴿القبيعة﴾ سفينه وزننده قلج وبچاق قبضه‌سنك پرازوانه‌سنه
دينوركه كومشدن ودموردن ييارلر يقال لسكينه ولسيفه قبيعة من فضة وهى ما على طرف مقبضه من فضة
او حديدة وقبيعة الخنزير طموزك برونك نصف حلقه شكلنده قلانه دينور على قول بوسكينه وزننده‌در ﴿القوبع﴾
جوهر وزننده بودخى قلج پرازوانه‌سنه دينور واياقلرى قزل برقوش اسميدر وعقيق مدينه‌ده برموضع آديدر
﴿القوبعة﴾ زوبعه وزننده بربوجك آديدر ﴿القبع﴾ قافك ضميله آلا يده چالدقلرى بيوك بورى‌يه ونصارايه مخصوص
ترميته‌يه دينور يقال يسمع صوت القبع اى الشبور ﴿القباعىّ﴾ غرابىّ وزننده بيوك باشلو آدمه دينور يقال رجل

قباعیّ ای الکبیر الرأس (القبعة) قبره وزننده برنس طرزنده برکونه بردن باش کسوتنه دینور حالاقلپاق وبورك دیدکاری اولهجقدرکه بشقه قیافته کیرمشدر ونون زیادهسیله قنبعه دخی لغتدر (الانقباع) قوش یوایه کیرمك معناسنهدر یقال انقبع الطائر فی وکره اذا دخل فیه (القتع) قافك کسری وتای فوقیهنك سکونیله درین اولمیان غاردهواقع بال آریسنك قوانته دینور (القتع) فتحتینله برکونه خرده قورتجغزه دینورکه اغاجلره مستولی اولوب اکل ایدر علی قول اغاج قوردینه دینور ارضهکبی مفردی قتعهدر (المقاتعة) مفاعله وزننده مقاتله معناسنهدر یقال قاتعه اذا قاتله (القتعة) فتحاتله خوار وذلیل آدمه دینور یقال رجل قتعة ای ذلیل (القتوع) قعود وزننده خوار وذلیل اولمق معناسنهدر یقال قتع الرجل قتوعا من الباب الثالث اذا ذلّ (الاقتع) افعل تفضیلدر اذلّ واحقر دیمکدر یقال هو اقتع منه ای اذلّ (القثع) قافك ضمی وثای مثلثهنك سکونیله بیوك بوری یه دینور وبوتایله قتع ونونله قنع لفظندن مصحّف دکلدر لغت مستقلهدر (القدع) ردع وزننده منع ایلمك معناسنهدر یقال قدعه قدعا من الباب الثالث اذا کفّه ومرکوبی اولان آتی دیزکنله سلکوب یاخود چکمکله آلیقومق معناسنهدر یقال قدع فرسه اذا کبحه وبرامری یاخود برنسنهیی یوریدوب انفاذ ایلمك معناسنهدر یقال قدع الشیء اذا امضاه ودوهیی توسکرمك ایچون اوزرینه بنهجك وقتدهمزراغله بروننه چارپمق معناسنهدرکه صوی اولمیان دوهیه چارپارلر یقال قدع الفحل اذا ضرب انفه بالرّمح ومشروبی بولهرك بولك بولك ایچمك معناسنهدر تقول اقدع من هذا الشراب ای اشربه قطعا قطعا (الاقداع) همزهنك کسریله بودخی منع ایلمك معناسنهدر یقال اقدعه اذا کفّه (القدع) فتحتینله کوزك نوری فرسز ضعیف اولمق معناسنهدر یقال قدعت عینه قدعا من الباب الرابع اذا ضعفت وپیرلك هنکامی کاوب چاتمق معناسنهدر تقول قدع لی الخمسون اذا دنت (القدوع) صبور وزننده مقدوع معناسنهدرکه سسلنمکدن وچاغرمقدن ممنوع اولان کمسهیه دینور خوفدن یاآخر عارضهدن ناشی سسلنهمز اولور یقال هو قدوع ای مقدوع کافّ عن الصوت وشول آته دینهرکه پك یوکرك واشکین اولمغله ارالق ارالق دیزکنی سلکوب چکمکله تسکینه محتاج اوله یقال فرس قدوع اذا کان محتاجا الی القدع لیکفّ بعض جریه وبرنسنه اوزره دوکیلور اولان شیئه دینور یقال هو قدوع علیه ای منصبّ ودائما زجر وآزار اولنور اولان ذلیل وخاکسارهدینور یقال رجل قدوع ای ذلیل یقدع (القدعة) فرحه وزننده اوتانجق اولوب آز تکلم ایدن خاتونه دینور یقال امرأة قدعة ای قلیلة الکلام حییة (القدع) کتف وزننده پك اورکك آته دینور یقال فرس قدع ای هیوب وشورلغندن ایچلمز اولان صویه دینور یقال ماء قدع اذا کان لایشرب ملوحة وآغلغان آدمه دینور یقال رجل قدع ای کثیر البکاء (القدعة) قطعه وزننده قیصهجبهیه وزبون واوستلك مقولهسنه دینورکه نیمتن کبی چرك اولور یقال جاء وعلیه قدعة ای مجول (المقدعة) مکنسه وزننده دکنکه اطلاق اولنور یقال قدعه بالمقدعة ای بالعصا (المقدّع) معظم وزننده ییویو یورشمش نسنهیه دینور یقال شیء مقدع ای مغصن (التقادع) تفاعل وزننده برنسنهیه بری بری آردنجه اوششوب دوشمك معناسنهدر کویاکه هربری سبق ایلمك ایچون یولداشنی کیروچکوب دفع ومنع ایدر اولور یقال تقادع الفراش فی السراج اذاتها فتوا وتتابعوا وبری برینی قاقشدروب منع ودفع ایلمك معناسنهدر یقال تقادعوا اذا تکافوّا وپیدرپی ناس اولمك معناسنه مستعملدر یقال تقادع القوم اذا ماتوا بعضهم فی اثر بعض ومزراقله دورتشمك معناسنهدر یقال تقادعوا اذا تطاعنوا (التقدّع) تفعل وزننده برکمسهیه شرّ وکریههایراثنه یاپنوب حاضرلنمق معناسنهدر یقال تقدّع له بالشرّ اذا استعدّ (القذع) قافك فتحی وذال معجمهنك سکونیله برکمسهیه سوکوب فحش وناسزا سوز سویلمك معناسنهدر یقال قذعه قذعا من الباب الثالث اذا رماه بالفحش وسوء القول ودکنکله اورمق معناسنهدر یقال قذعه بالعصا اذا ضربه بها (الاقذاع) همزهنك کسریله بودخی برآدمه فاحش سوزلر ایله سوکمك معناسنهدر یقال اقذعه بمعنی قذعه (القذع) فتحتینله ادب وحیادن خارج فاحش وناسزا سوزه دینور یقال ایّاك والقذع ای الخنی والفحش ومرداره دینور قذر معناسنه (التقذیع) برنسنهیی مردار وملوّث ایلمك معناسنهدر یقال قذّع ثوبه اذاقذّره (التقذّع) تفعل وزننده برکمسهیه شرّ ومکروه ایراثنه یاپمق معناسنهدر تقدّع کبی یقال تقذّع له بالشرّ اذا استعدّ (المقاذعة) مفاعله وزننده بری برینه سوکوب فحش وناسزا سوزلر سویلمك معناسنهدر یقال قاذعه اذا فاحشه وشاتمه (الاقرنباع) احرنجام وزننده کرپی کبی درطوب بوزیلوب بورترمق معناسنهدر علی قول صوغوغك شدّتندن اوتوررکن یاخود کیدرکن بوزیلوب بورتشمغه مخصوصدر یقال اقرنبع الرجل اذا تقبّض اومن البرد فی مجلسه اومسیره (القرنباع) سر طراط وزننده فوق الغایه بخیل وممسك شخصه دینور یقال رجل قرنباع ای منقبض بخیل (القرثع) ثای مثلثه ایله جعفر وزننده

(اوتانمز)

او تانمز صیریق کسـه دن باك و پروا ایلمز سـلیطه قاری یه دینور و حمق و بلاهتی اولان قاری یه دینور و ارکك
دوه قوشنه دینور و ارسلانه دینور و دکزده صدف نوعندن برقابلو بوجك آدیدر والجق و دنی کسـه یه دینور
و شول عورته دینور که دائما یالکزجه بر کوزینه سرمه چکنور اوله و اوستلکنی و فراجه سنی ترس کینور او لان عورته
دینور و طوارك ایری تویلری ار الغنده اولان تفتك طرزنده خرده تویلره دینور قرثعه دخی دیرلر هایله و قرثع تغلب
قبیله سندن برکسنه آدیدر که اوس قبیله سنه انتساب ایلمدی بغایت مبرم سائل وجرّار اولمغله * اسأل من قرثع * ضرب
مثل اولمشدر و ضبه قبیله سندن بر تابعی اسمیدر ﴿ امّ قرثع ﴾ صحابیه در ﴿ القرثعة ﴾ زوبعه وزننده علی قول زبرجه
وزننده شول کسنه یه دینور که دوابّ و مواشیسنه بالنفس تقیدو تیمار ایدوب آخره اینانمز اولمغله بغایت کوزل و توانا اولور
اوله یقال هو قرثعة مال ای یحسن رعیته و یصلحه علی یدیه ﴿ التقرثع ﴾ تدحرج وزننده بریکمك معناسنه در یقال تقرثع الشیء
اذا اجتمع و قیون سوریسی کیجه چوبانسز اوتلامق معناسنه یقال تقرثعت الضائنة اذا تفشت ﴿ القردع ﴾ زبرج
وزننده و درهم وزننده دوه و طاوق قسمنده اولان بتلره دینو قمل الابل والدجاج معناسـنه ﴿ القردعة ﴾ زوبعه
وزننده ذلّ و حقارت معناسـنه در یقال فیه قردعة ای ذلّ ﴿ القردعة ﴾ زبرجه وزننده بیونه دینور یقال اخذ
بقردعته ای بعنقه ﴿ القردوع ﴾ عصفور وزننده خرده قرنجه یه دینور ﴿ القردوعة ﴾ عصفوره وزننده طاغك دره
و یارو شکاف مقوله سی یرلرنده اولان کوشه و زاویه یه دینور ﴿ القرذع ﴾ ذال معجمه ایله جعفر وزننده اوغوز عورته دینور
بلهاء معناسـنه قرتع دخی دینور یقال امرأة قرذعة و قرذع ای بلهاء ﴿ القرشع ﴾ شـین معجمه ایله زبرج وزننده
غضب و حزن یاخود سائر عارضه سببیله انسـانك صدرنده و بوغازنده تحدّث ایدن آجشقلغه و یانقلغه دینور که
اضطراب و یرر یقال اخذه القرشع ای حرّ یجده الانسان فی صدره و حلقه و بدنده طوزدانه سی کبی آقچه آقچه
چیقان نسنه یه دینور که طوزلو بلغم آثاریدر ﴿ المقرنشع ﴾ اقرنشـاعدن اسم فاعلدر بشر و سرورندن باشنی هوایه
دیکوب دیرك کبی دیم دیك طوران کسـه یه دینور تقول رأیته مقرنشعا ای منتصبا مستبشرا و بر شرّ و کریهه یه
یاپنوب حاضر باش طوران کسـه یه دینور یقال هو مقرنشع ای متهیء للشرّ ﴿ الاقرنشـاع ﴾ احرنجام وزننده
مقرنشعك مصدریدر و شادان اولمق معناسنه در یقال اقرنشع الرجل اذا ابرنشق و بر کسه فرط فرح و نشاطندن
شاطر کبی جنبشه کلوب باشنی هوایه دیکوب بری اوته حرکت و شطارت ایلمك معناسنه در یقال اقرنشع الرجل
اذا رفع رأسه و تحرّك و تنشط ﴿ قرصع ﴾ جعفر وزننده بر لئیم و ناکس کسه نك اسمیدر که یمن دیارنده اولور ایدی لؤم
و دنائتله ضرب مثل ایدی یقال * الأم من قرصع او من ابن قرصع او من ابن القرصع * و قصه و بوغون ذکره قرصع دینور
﴿ القرصعة ﴾ دحرجه وزننده بریره درطوپ بوزیلوب کیزلنمك معناسنه در که سینمك تعبیر اولنور یقال قرصع
الرجل اذا انقبض و استخفی و طعامی یواش یواش یمك معناسنه در یقال قرصع الرجل اذا اکل اکلا ضعیفا و برکسه
خستندن طعامی یالکزجه اکل ایلمك معناسنه در یقال قرصع فلان اذا اکل وحده لؤما و یازویی انجه و صیق
یازمق معناسـنه در یقال قرصع الکتاب اذا قرمطه و عورت بد و چرکین یورویشله یوریمك معناسـنه در یقال
قرصعت المرأة اذا مشت مشیة قبیحة و درطوپ بوزیلوب اوتورمق معناسنه در یقال قرصع فی بیته اذا جلس
وتقبض ﴿ الاقرنصاع ﴾ احرنجام وزننده برکسـه لباسـنه بورینوب بوزلمك معناسـنه در یقال اقرنصع الرجل
اذا تزمل فی ثیابه ﴿ القرطع ﴾ زبرج و درهم وزنلرنده قردع کبی دوه و طاوق کهله سنه دینور ﴿ القرع ﴾ فرع وزننده
قپو چالمق معناسنه در یقال قرع الباب قرعا من الباب الثالث اذا دقّه و منه المثل * من قرع بابا ولجّ ولج * یعنی بر قپویی
الحاح و اقدامله چلان آدم البتده آچدیروب ایچریسنه دخول ایدر و قرع دکنکله اورمق معناسنه در یقال قرع رأسه
بالعصا اذا ضربه بها و منه المثل * انّ العصا قرعت لذی الحلم * اك اوّل قرع عصا اولنان کسه ده یعنی مثل مزبورك
منشأنده اختلاف اولنمشدر بعضلر عامر بن الظرب و بعضلر قیس بن خالد و بعضلر عمرو بن جمعه و بعضلر عمرو بن مالك
دیدیلر عند المؤلف عامر مرجحدر مرقوم بغایت پیر یاخود معمر یندن اولمغله او چیوزیاشنه و اردقده کندی رأینه اعتنا
و اعتمادی اولمامغله او غلارینه تنبیه ایلدیکه مصالح ناسی تمشیت و قتنده اکر کلامم اسلوب نظامدن چیقوب بیهوده
و خلاف سمتنه منصرف اولورسه عصا ایله اشبو دیوارده یاخود یرده اولان قلقانی قرع ایدوب بنی آکاه ایده سز مثل
مزبور اهل عقل و رشد اولان آدم ادنی تنبیه ایله متنبه اولور دیه جك یرده ضرب اولنور بوراده حلم حانك ضمیله عقل
و رشد معناسـنه در و قرع جبهه طلو قابك ایچنده اولانی بالجمله سـپوروب ایچمك معناسـنه مستعملدر یقال
قرع الشارب جبهته بالاناء اذا استفّ مافیه و قرع و قراع کتاب وزننده بوغور ناقه یه آشمق معناسنه در صغر جنسنده
یالکز قراع مخصوص صدر یقال قرع الفحل الناقة قرعا و قراعا و الثور البقرة قراعا اذا ضربها و برکسه تأسف و ندامتدن

ناشى ديشلرينى برى برينه سوروب قجرداتمق معناسنه مستعملدر يقال قرع فلان سنه اذا حرقه ندما وقرعه آتمق
باننده سائرلره غالب اولمق معناسنه‌در يقال قرعهم قرعا من الباب الاوّل اذا غلبهم بالقرعة وقرع قبق تعبير اولنان
سبزه‌يه دينور حمل اليقطين معناسنه مفردى قرعه‌در وقرع اساميدندر الشاه بن قرع فضيل بن عياضدن روايت حديث
ايلدى وقرع وقحتينله قرع برآدمك خانمانى دوابّ ومواشيدن تهى قالمق معناسنه‌دركه فلاكت وادباردن كنايه‌در يقال
قرع الفناء قرعا ويحرّك من الباب الرابع اذا خلا من الغاشية ويقال قرع الحجّ اذا خلت اٰيّامه من الناس (المقروع) دولنى آلمق
ايچون اختيار اولنمش آيغره دينور يقال فحل مقروع اى مختار للفحلة ومقروع تميم اولادندن عبدشمس بن سعدك لقبيدر
وقرعه ديدكلرى تمغا ايله تمغالنمش دوه‌يه دينور يقال بعير مقروع اذا كان قدوسم بالقرعة كذلك غرفه وزننده اولان
قرعه ايله تمغالنمش دوه‌يه دينور يقال بعير مقروع اذا كان وسم بالقرعة (القرعة) تمره وزننده دوه‌يه مخصوص بر تمغادركه
قورى انجكنه باصيلور (القرعة) غرفه وزننده بو دخى دوه‌يه مخصوص بر تمغادركه بروننك اورته‌سنه باصيلور وقرعه
معلومدركه برخصوصه مباشرت وبرنسنه‌يى قسمت ايتمك مقوله‌سى اعمالده استعمال اولنور كوناكون وجهله ايدرلر
واكا سهمه دخى ديرلر وقرعه مالك كزيده‌سى واعلاسنه اطلاق اولنور يقال اعطاه قرعة ماله اى خيرته ودغارجغه دينور
على قول كوچك اولوب ككيش اولانه دينور يقال القاه فى القرعة اى الجراب او هو الواسع الصغير جمعى قرع‌در زفر
وزننده وقرعه اساميدندر عمر بن محمد بن قرعه محدّثيندندر (القرع) قافك ضميله شام ديارنده نيچه وادى اسميدر واقرع
لفظندن جمع اولوركه سيذكر وقرع اوتسز طازلق يرلره اطلاق اولنوركه بنه اقرع لفظنك جمعيدر يقال رياض قرع
اى بلا كلاء (قرع) زفر وزننده يمنده برقريه آديدر (القرع) قحتينله قوشى ويارش خصوصنده ميانه‌ده عقد اولنان
اوكدوله دينور يقال اصاب فلان القرع اى الخطر الذى يستبق عليه وبركونه آقچه آقچه سيويلجه طرزنده قبرجقلره
دينوركه دوه كوشكلرنده ظهور ايدر ودوه سودينك اوزرينه كلان يوزيله علاج اولنور ودريدن اولان عرب قلقانه
دينور جحفه معناسنه مفردى قرعه‌در وكوچك دغارجغه دينور على قول ديبى واسع دغارجغه دينوركه ايچنه زاد
وطعام وضع ايدرلر ودوه قسمندن خالى اولان دوه ياتاغنه دينور وقرع مصدر اولور اوق يارشنده غالب اولمق
معناسنه يقال قرع فلان عليه قرعا من الباب الرابع اذا قمر فى النضال وباشك بر عارضه سببيله قيللرى كيدوب كل اولمق
معناسنه‌در يقال قرع الرجل اذا ذهب شعر رأسه وارشاد ومشورتى قبول ايتمك معناسنه‌در يقال قرع فلان
اذا قبل المشورة وخانمان دوابّ ومواشيدن خالى قالمق معناسنه‌دركه ادباردن كنايه‌در يقال قرع الفناء اذا خلا
من الغاشية وكذا الحجّ اذا خلت اٰيّامه من الناس كما ذكر وقرع باشده برآفت سببيله قيللر كيدوب طاز قلان يره دينور
مفردى قرعه‌در (القريع) امير وزننده دوه كوشكنه دينور فصيل معناسنه جمعى قرعى كلور سكرى وزننده
ودول ايچون اختيار اولنان اركك دوه‌يه دينوركه بوغور تعبير اولنور يقال هذا قريع الشول اى فحلها المختار
وجنكده محارب ومضارب اولان بهادره دينور مقارع معناسنه وغالب معناسنه‌دركه بمعنى فاعلدر ومغلوب
معناسنه‌دركه بمعنى مفعولدر وقريع عميرة بن هاجرك قلجى اسميدر وقومنك سيد وذيشاننه اطلاق اولنور يقال
هو قريع قومه اى سيدهم وبر محدّث اسميدركه عكرمه‌دن روايت ايلمشدر امام ذهبى وهمندن ناشى قافك ضميله ضبط
ايلمشدر (القرّيع) سكيت وزننده بو دخى قومنك سيد وذيشاننه دينور (قريع) زبير وزننده تميم قبيله‌سندن
بر بطنك پدرى اسميدركه بنو انف الناقه جماعتيدر واصحابدن ابو الكنود ثعلبة الحمراوى جدّينك اسميدر وابو زياد
الصحابى اسميدر (الاقرع) قرع لفظندن وصفدر باشى كل آدمه دينور مؤنثى قرعاء وجمعى قرع وقرعان‌در قافلرك
ضميله واقرع اسمادندر كما سيذكر واقرع بر كلمه‌دركه خاصّة تامّ اولان بيك عدده وصف اولورنته‌كه هنيده كلمه‌سى
يوز عدد تامّه وصف اولور يقال الف اقرع اى تامّ وصلابتلو متين ومحكم محله وقلقانه وصف اولور يقال مكان
وترس اقرع اى صلب جمعى قرع كلور قافك ضميله وقبوغى صويلمش اغاجه وصف اولور يقال عود اقرع اذا قرع
من لحائه وشول اوقه دينوركه قوملره وطاشلره سورنمكله يول يول يولر بلورمش اوله يقال قدح اقرع اذا كان قدحك
بالحصى حتى بدت سفاسقه اى طرائقه وابو كسكين قلجه اطلاق اولنور يقال سيف اقرع اى جيد حديد
وشول يلانه دينوركه زهرينك كثرتندن ناشى كندى وجودينه دخى تأثير ايلمكله باشنك تويلرى كيدوب قولاق اوله يقال
حية اقرع اى متمعط شعر رأسه لكثرة سمه (القرع) كتف وزننده پند ومشورت قبول ايدن آدمه دينور يقال
فلان قرع اى يقبل المشورة واصلا اويومز اولان آدمه دينور وفاسد اولمش طرنغه دينور (الاقرعان) تثنيه
بنيه‌سيله اصحابدن اقرع بن حابس ايله برادرى مرثده اطلاق اولنور (القرعاء) اقرعك مؤنثيدركه باشى كل
عورته دينور وطريق مكه‌ده برصواد اسميدركه قادسيه ايله عقبه بيننده‌در وطوار مجموعنى اوتلامغله

چبلاق قالمش چایرلغه اطلاق اولنور یقال روضة قرعاء اذا كانت قدرعتها الماشية وحادثه وشديده يه وآفت
وداهيه يه اطلاق اولنور وخانه نك حولوسنه وميدانته اطلاق اولنور ويولك اوست طرفنه دينور وفاسداولمش
پرمغه دينوركه دريسى صويلوب قاولاق قالمش اولور يقال اصبع قرعاء اى فاسدة ﴿القارعة﴾ قيامته اطلاق اولنور
قال الشارح ومنه قوله تعالى ❁ القارعة ماالقارعة وماادريك ماالقارعة ❁ اى القيمة تقرع بالاهوال وسرايای حضرت
نبوی عليه السلامدن برسريه يه اطلاق اولنور سريه رسول اكرم عليه السلام حضرتلرينك غزا ايچون برطرفه
ارسال بيوردقلری عسكردن عبارتدر ومنه قوله تعالى ❁ ولا يزال الذين كفروا تصيبهم بما صنعوا قارعة ❁ اومعناه
داهية تفجؤهم يعنى آنلره عملاری سببيله ياخود عملرينه مقابل ناگهانی ظهور ايدن آفت و داهيه اصابت ايدر
وقارعه نك جمعی قوارع در وقوارع القرأن شول آيات كريمه دن عبارتدركه آنی قراءت ايدنلر شياطين وانس
وجن مضرتندن امين اولورلر گويا كه آنلری قرع ايدر آية الكرسى ومعوّذتين وسورهٔ يس وسورهٔ ملك كبی وتقول
العرب نعوذ بالله من قوارع فلان اى من قوارص لسانه يعنى فلانك قلبی قرع يعنى لدغ وجرح ايديجی كلماتندن
خدايه صغنورز ﴿القروع﴾ صبور وزننده شول اشمه قيويه دينوركه صويی آز اوله مراد طاغك تپه سندن چاق
دينه قدر قازلمش درين قيودركه البته صويی آز اولور ﴿القريعة﴾ سفينه وزننده مالك يعنى مواشينك گزيده
واعلاسنه اطلاق اولنور وشول ناقه يه دينوركه اكا بوغور چوق آشوب گيچ گبه اولور اوله يقال ناقة قريعة
اذا كانت يكثر الفحل ضرابها ويبطئ لقاحها وخانه نك طاوانته دينور سقف البيت معناسنه ﴿الفرّاع﴾ شداد
وزننده اغاج ققان ديدكاری قوشه دينوركه منقاريله متين اغاجلری قاقوب ايچنده ايوا ايدر جمعی قرّاعات گلور
وقراع غزالة السكونى نام كسه نك فرسی اسميدر وقرّاع پك وشديد وسخت اولان شيئه دينور يقال شئ قرّاع
اى صلب شديد ﴿القرّاعة﴾ دبره دينور است معناسنه وآزجه وجزئيجه اوتلاغه دينور ﴿قرعون﴾ حمدون وزننده
بعلبك ايله دمشق ارالغنده برقريه آديدر ﴿المقرع﴾ منبر وزننده دوشوريلان خرما وضع ايلدكلری سپت مقوله سی
قابه دينور ﴿المقرعة﴾ مكنسه وزننده قامچی يه اطلاق اولنور ومطلقا ضرب آلتنه دينور دكنك ودرّه وطپوز كبی
يقال ضربه بالمقرعة اى بالسوط وكلّ ماقرعت به ﴿المقراع﴾ محراب وزننده شول ناقه يه دينوركه ابتدا قراعده
گبه اوله تكراره حاجت قالميه يقال ناقة مقراع اذا كانت تلقح فى اوّل قرعة يقرعها الفحل وطاشچيلرك طاش
قردقلری بيوك كلنكه دينور ﴿الاقراع﴾ همزه نك كسريله بركسه يه مالك گزيده واعلاسنی ويرمك معناسنه در
على قول دول ايچون آيغر ويرمك معناسنه در يقال اقرعه اذا اعطاه خيار المال اوفحلا يقرع الابل وحقه
رجوعله ذلّ وانقياد ايدوب سرفرو قلمق معناسنه در يقال اقرع الى الحق اذا رجع وذلّ وحقدن ابا وامتناع
ايلمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال اقرع فلان اذا امتنع وبر نسنه دن فراغتله گيرو طورمق معناسنه در
يقال اقرع عنه اذا كفّ وبرنسنه يه كوج يتوب طاقت كتورمك معناسنه در يقال اقرع الشئ اذا اطاقه ونصح
ومشورت قبولندن ابا ايلمك معناسنه در يقال اقرع فلان اذا لم يقبل المشورة ومنع ايلمك معناسنه در يقال اقرع
فلانا اذا كفه وبينلرنده قرعه صالمق معناسنه در يقال اقرع بينهم اذا ضرب القرعة ومسافر قوناغه گلوب چاتمق
معناسنه در يقال اقرع المسافر اذا دنا من منزله ويولار ايله ياخود ديزگنله مركبی گيرو توسكروب آليقومق
معناسنه در يقال اقرع الدابّة اذا كبحها بلجامها ويری طوغله ايله ياطاش ايله قالدرم دوشمك معناسنه در يقال
اقرع داره اجرّا اى فرشها به وشرّ وشور دائم اولمق معناسنه در يقال اقرع الشرّ اذا دام وصويك دبينه اينوب
يره يتشمك معناسنه در يقال اقرع الغائص والماتح اذا انتهيا الى الارض واشكلر طرنقلريله بری برلرينی چارپمق
معناسنه در يقال اقرعت الحمير اذا صكّ بعضها بعضا بحوافرها ﴿الانقراع﴾ بودخی حقدن ابا وامتناع ايلمك
معناسنه در يقال انقرع عن الحق اذا امتنع وبر نسنه دن فارغ اولمق معناسنه در يقال انقرع عنه اذا كفّ
وياتاقده تلاشندن اويوميوب بری اوته دونشدرمك معناسنه در تقول بتّ انقرع اى اتقلب لا انام ﴿المقرع﴾
محكم وزننده شول دابّه يه دينوركه راكبی يولارينی يادیزگننی گيرو چالدقده باشنی هوايه ديكر اوله ﴿المقرّعة﴾ محدّثه
وزننده حادثه وشديدهٔ دهره اطلاق اولنور ﴿التقريع﴾ باشه قاقمق سرزنش وتعنيف معناسنه در يقال قرّعه اذا
عنفه وقرع ديدكلری مذكور سيوجه يه اوغرامش دوه كوشكنه علاج وتيمار ايلمك معناسنه در يقال قرّع
الفصيل الاقرع اذا ترّبه وعالجه من القرع وديشی حيوانه اركك چكمك معناسنه در يقال قرّع الناقة اذا انزى
الفحل عليها وبرآدمی تلاشه دوشوروب يوركنی اوينا تمق معناسنه در يقال قرّع للقوم اذا اقلقهم وسودلو دوه
كوشكنك باشنه ممه امركن اورمق معناسنه دركه پك سودلو ناقه نك كوشكی ممه نك برندن امركن آخرندن سود

آقغله سـودی آقتامق ایچون کوشك باشیله اناسـنك قرننه قاقدقده اولدخی باشیله سوسوب اوته قچار یقال
قرّعت الحلوبة رأس فصیلها وذلك اذا كانت كثيرة اللبن فاذا رضع الفصيل خلفا قطر اللبن من الخلف الآخر
فقرع رأسه قرعا ای دفع ﴿الاستقراع﴾ برکسه‌دن دول ایچون آیغر ایستمك معناسـنه‌در یقال استقرع فلانا اذا
طلب منه فحلا ودیشی حیوان کوسنمك معناسنه‌در یقال اسـتقرعت الناقة اذا ارادت الفحل وطوارك طرنغی
یکشمك معناسنه‌در یقال استقرع الحافر اذا اشتدّ واشکنبه‌نك تویلری یولنوب طازلنمق معناسنه‌در یقال استقرع
الكرش اذا ذهب خملها ﴿الاقتراع﴾ اختیار ایلمك معناسنه‌در یقال اقترعه اذا اختاره وآتش یاقمق معناسنه‌در
یقال اقترع النار اذا اوقدها وقرعه آتشمق معناسنه‌درکه مشارکت ایچوندر یقال اقترعوا اذا ضربوا القرعة
﴿التقارع﴾ تفاعل وزننده و﴿المقارعة﴾ مفاعله وزننده بونلرده برنسنه تقسیمنده قرعه آتشمق معناسـنه‌در یقال
تقارعوا وقارعوا اذا ضربوا القرعة ومقارعه هنوز طور وسرکش ناقه‌یی زور ایله بوغورلك اوکنه چوکروب
آشورتمق معناسنه‌در یقال قارع الناقة الصعبة اذا اخذها فربضها للفحل فیسرها وجنکده بهادرلر بری بریله
اورشمق معناسـنه در یقال قارع الابطال مقارعة وقراعا اذا ضارب بعضهم بعضا ﴿التقرّع﴾ تفعل وزننده
بودخی یتاقده اضطرابدن بری اوته آغوب دونمك معناسـندر تقول بتّ اتقرّع ای اتقلب لاانام ﴿التقرفع﴾
تدحرج وزننده درطوب اولوب بوزولمك معناسـنه‌در یقال تقرفع الشیٔ اذا تقبض نته‌که تقرعف دخی
بومعنایه در یقال تقرّعف الشیٔ اذا تقبض ﴿الاقرنفاع﴾ احر نجام وزننده اوغونوب بیخود اولدقدنصکره
آیلوب کندیسـنه کلمك معناسنه‌در یقال اقرنفع الرجل علی بناء المجهول اذا اغمی علیه ثم افاق ﴿القزوع﴾
زای معجمه ایله قعود وزننده جست وچالاك اولمق معناسـنه در یقال قزع الظبی قزوعا من البـاب الثالث
اذا اسرع وخفّ وكاهل وبطیٔ الحركه اولمق معناسـنه اولمغله ضدّ اولور یقال قزع اذا ابطأ ﴿القزع﴾
فتحتینله سحاب قطعه‌لرینه دینور مفردی قزعه‌در ومنه كلام علیّ رضی الله عنه حین ذكر الفتن ۞ فقال اذا كان
ذلك ضرب یعسـوب الدین بذنبه فیجتمعون الیه كما یجتمع قزع الخریف ۞ ای قطع السحاب للخریف لانه اوّل
الشتاء والسحاب یكون فیه متفرّقا غیر متراكم كلام مرقوم كلمات مرتضویه‌دن اولوب جوهری وفی الحدیث عنوانده
ایراد ایلمكله وهم ایلمشدر * شـارح دیرکه حدیث عند الجمهور اثره مرادف اولمغله مرفوع وموقوفه اطلاق
اولندیغی مؤلفك معلومی ایكن جوهری‌یی توهیمی غریبدر وقزع خرده دوه‌لره دینور یقال لم یبق ماله الا القزع
ای صغار الابل وچوجغك باشنك بعض یرلرینی تراش ایدوب وبعض یرلرنده طاغنق بلود پاره‌لری کبی صاچ قونمغه
دینور واول رسمه قونمش طاغنق صاچ پاره‌لرینه دینور یقال حلق رأس الصبیّ علی وجه القزع وهو ان یحلق
رأسه ویترك فی مواضع منه متفرّقة غیر محلوقة وقزع الصوف بهار موسمنده قیوندن یولنوب دوکیلان یوك پاره‌لرینه
دینور ودره‌دن سیل صوینك سیلندیسنه دینور یقال رمی الوادی بالقزع ای الغثاء ودوه‌نك آغزنده وبروننده مجتمع
اولان کپوکه دینور ﴿القزعة﴾ فتحاتله ولدزنایه دینور یقال هو قزعة ای ولد الزنا ورجال اعلامندندر زایك سكونیله‌ده
زبانزده‌در وادنی کیه‌جك جامه‌یه اطلاق اولنور قزع الصوف معناسندندر یقال ماعنده قزعة ای شیٔ من الثیاب
﴿قزیع﴾ زبیر وزننده اسامیدندر قزیع بن قتیان برکسـه‌در وربیع بن قزیع رواة تابعیندندر ﴿الاقزع﴾ شول قوچه
دینورکه بهار ایامنده یوکنك بعضی ارالق ارالق یولنوب وبعضی قالمش اوله یقال كبش اقزع اذا صار قد تناتف
صوفه فی الربیع ذهب بعض وبقی بعض ﴿القزاع﴾ كتاب وزننده بزوپچاوره پاره‌سـنه دینور یقال ماعلیه قزاع
ای قطعة خرقة ﴿القزیعة﴾ شریفه وزننده و﴿القزعة﴾ قبره وزننده کوچك اوغلانی تراش ایلدکدنصکره باشنده
آلیقونیلان پرچه دینور صارقق صاچ هیئتنده اولور علی قول باشنك اورته سـنده قلان پرچه اطلاق اولنور
قزعه دخی دینور کماسیذکر ﴿القوزع﴾ جوهر وزننده ذکر اولنان قزع لفظنده مأخوذدرکه باشه قونیلان پرچه
دینور بین العرب بو مخنثلك علامتلرندن معدوددر بو مناسـبتله خزی وعار وفضیحه‌ده استعمال اولندی یقولون
قلدتم قلائد قوزع ای طوقتم اطواقا لاتفارقكم ابدا ﴿الاقزاع﴾ همزه‌نك كسریله برآدمه حددن خارج زباندرازلق ایلمك
معناسـنه‌در یقال اقزع له فی المنطق اذا تعدّی له فی المنطق ﴿التقزیع﴾ آت یك سكردوب کتمك معناسنه‌در یقال
قزّع الفرس اذا حضر شدیدا وبرآدمی برأسه برخصوص معینه تعیین ایلمك معناسـنه‌در یقال قزّع الشخص اذا
جرّده لامر معین وایلچی کوندرمك معناسنه‌در یقال قزّع فلانا الیه اذا ارسله رسولا وآتی سكرتمكه یاپندرمق
معناسنه‌در یقال قزّع الفرس اذا هیأه للركض وباشی تراش ایدوب اطرافنده ارالق ارالق قیللر قومق معناسنه‌در
یقال قزّع رأسه اذا حلقه وبقیت منه بقایا فی نواحیه ومطلقا برآدمی غیری مشغله ایله اشغال ایلمیه‌رك برماده‌یه

(تخصیص)

تخصیص و تجرید ایلمك معناسـنه درکه بو معنای عامدر یقال قزعه الشیٔ اذا جرّده له ولم یشغله بغیره (المقزّع) معظم وزننده جست و چالاك انسان وحیوانه دینور یقال رجل وفرس مقزع ای سریع خفیف و همان مژده کوتروب و مژده ایلمك ایچون نامزد و مخصص آدمه دینور و شول آته دینورکه آلننك پرچمی یولنوب انجه و نازك قالمش اوله یقال فرس مقزع اذا کان قد نتفت ناصیته حتی رقت و آلننك پرچمی ذاتی و خلقی آزجه و نازکجه اولان آته دینور یقال فرس مقزع ای الخفیف الناصیة خلقة وشول آدمه دینورکه اکثر صاچلری کیدوب جابجا پراکنده برمقدار صاچلری قالمغله باشی آچیق طوردقده روزکار بری اوته صلار اوله یقال رجل مقزّع ای لیس علی رأسه الاشعرات متفرقات تطایر فی الریح (التقزع) تفعل وزننده آت سکرتمکه یاتمق معناسنه در یقال تقزّع الفرس اذا تهیأ للرکض (مقزوع) بر رجل اسمیدر (القشع) قافك فتحی وشین معجمه نك سکونیله اسکی کورکه دینور یقال جاء وعلیه قشع ای فرو خلق کورکك برپارچه سنه قشعه دینور هایله و حمام سپورندیسـنه دینور بونده قافك حرکات ثلاثیله لغتدر وشـاشقین و احمق آدمه دینور عقل وادراکی سحاب کبی منقشع و منکشف اولدیغیچون یقـال رجل قشع ای احمق ودوه قوشنك یلکنه دینور واوکسوررکن صدردن چیقان بلغمه دینور یقال رمی بقشعه ای بنخامته و بادیه نشینلرك دریدن یاپدقلری چادره دینور جمعی قشوع کلور * شارحك امهات سائره تأییدیله بیانی اوزره بوراده و کثامة بیت من جلد نسخه لری غلط صرفدر صحیحی و کثامة یوقری یه مرتب اولوب واو ایله و بیت من جلد قشع لفظنك معنای مخصوصی اولمقدر و قشع میشیندن و سختیاندن اولان مندر ودوشـك و صفره مقوله سـنه دینور تقول زرناه فنطع لناقشعا ای نطعا و بعضلر عندنده نطع عتیق پارچه سنه دینور و قوبقوری قربه یه دینور و پك پیرلکدن وجودینك اتی کیدوب قوری تخته شکلنه کیرمش آدمه دینور مؤنثی قشعه در بونلرده مصدر بمعنی مفعولدر یقال رجل قشع و امرأة قشعة ای متقشع لحمه کبرا و قشع قیا کارینه دینور حرباء معناسنه و سمانك یوزندن صیرلوب کیدن سحابه دینور بونده قافك کسریله ده جائزدر وزنبیله دینور یقال القاه فی القشع ای الزنبیل وارکك صرتلانه دینور و برنسنه اوزره یوققه جه طوکمش زارکبی یوزه دینور و صویی چکیلمش یرده قلان قوری چاموره دینور آندن برپارچه یه قشعه دینور و یریوزندن ال ایله صیرلوب قوپریلان چامور مقوله سنه دینورکه آتیلور و قوری دری یه دینور جمعی قشع کلور عنب وزننـده وقشع مصدر اولور طاغتمق معناسـنه در یقـال قشـع القوم قشـعا من الباب الثالث اذا فرّقهم ویل هوا یوزندن سحابی صیروب آچمق معناسـنه در یقال قشعت الریح السحاب اذا کشفته و ناقه یی صاغمق معناسنه در یقال قشع الناقة اذا حلبها و برنسنه قوریمق معناسـنه در یقال قشع الشیٔ قشعا من الباب الرابع اذا جفّ (القشعة) قافك کسریله و (القشاعة) ثمامه وزننده بونلرده صدردن چیقان بلغمه دینور قشع مذکورکبی یقال رماه بقشعه و بقشعته و بقشاعته ای بنخامته و قشعه هوادن سحاب صیرلوب آچلدقدنصکره باقی قلان پاره سنه دینور قافك فتحیله ده لغتدر و قوری دریدن برپارچه یه دینور جمعی قشع در عنب وزننده قاف مفتوحه ایله اولنك جمعی قشاع درکما سیذکر (القشعة) تمره وزننده صو چکلدنصکره یرنده قلان قوری چامور پارچه سـنه دینور و قشعه کشوثا اسمیدرکه باغ صرمشغی تعبیر اولنـان نباتدر و قوجه قاری یه دینور و سحاب هوادن صیرلوب آچلدقدنصکره قلان پارچه سنه دینور و قوری پوستکی یه دینور جمعی قشاع در جبال وزننده (الاقشاع) همزه نك کسریله طاغتمق معناسـنه اولان قشعدن نادر اولمق اوزره مطـاوعدر کبّ واکباب کبی یقـال قشع القوم فاقشـعوا ای فرّقهم فتفرّقوا ویل هوا یوزندن سحابی صیروب آچمق معناسـنه در یقـال اقشعت الریح السحاب اذا کشفته و سحاب کندی صیرلوب آچیلمق معناسنه در یقال اقشع السحاب عنه ای انکشف و برنسنه دن چکیلوب فراغت ایلمك معناسنه مستعملدر یقال اقشع القوم عنه اذا اقلعوا (الانقشاع) انفعال وزننده و (التقشع) تفعل وزننده بونلرده سحاب هوادن صیرلوب آیازلمق معناسـنه در یقال انقشع السحاب وتقشع اذا انکشف (القشعة) فرحه وزننده بغایت آریق قیونه اطلاق اولنور یقال شاة قشـعة ای غثة (القشع) کتف وزننده قوری نسنه یه دینور یقال شیٔ قشع ای یابس و امر واحد اوزره ثابت اولمیان متلوّن کمسه یه دینور یقال رجل قشع اذا کان لا یثبت علی امر واحد (القشاع) قزاع وزننده و مراد فیدرکه تسترّ ایده جك ادنی کیه جکه دینور یقـال ماعلیه قشـاع ای قزاع (القشاع) غراب وزننده دیشی صرتلان اوازینه دینور (القشیع) امیر وزننده طاغنق پراکنده نسنه یه دینور یقال کلأ قشیع ای متفرّق (الاقشع) افضل وزننده اشرف معناسـنه مستعملدر یقـال هو اقشع منه ای اشرف (القصعة) قافك فتحی و صـادك سـکونیله چنـاغه دینور صحفه معناسنه جمعی قصعات کلور فتحاتله وقصع کلور عنب وزننده وقصاع کلور جبال وزننده یقال اکل من القصعة

اى الصحفة محدّثيندن فضل بن محمد القصاعى قصعه صنعتنه منسوبدر ﴿القصيعة﴾ جهينه وزننده قصعه‌نك
مصغريدر ومصر ديارنده ايكى قريه اسميدر برى شرقيه‌ده وبرى سمنوديه‌ده‌در ﴿القصع﴾ قافك فتحى وصادك
سكونيله صويك يودملرنى يوتمق معناسنه‌در يقال قصع الرجل قصعا من الباب الثالث اذا ابتلع جرع الماء
وطوار كويشنى اغزندن كيرو يوتمق ياخود چيثمك معناسنه‌دركه كويش كومك تعبير اولنور ياخود قورصاقدن
دفع ايلدكدنصكره وهنوز چيثمكدن مقدّمجه‌دركه ارالغه كتومكدن عبارتدر ياخود كويش ايله اغزنى طولدرمق
ياخود پك پك چيثمك معناسنه‌در يقال قصعت الناقة بجرّتها اذاردّتها الى جوفها او مضغتها او هو بعد الدسع
وقبل المضغ او هو ان تملأ بها فاها او شدة المضغ وبركسره خانه‌سندن بريره چيقميوب خانه‌سنى بكليوب اوتورمق
معناسنه‌در يقال قصع البيت اذا لزمه وصو برآدمك صوسزلغنى ازاله ايلمك معناسنه‌در يقال قصع الماء عطشه
اذا سكنه وچبانى ويارهيى قان بوريوب قبقزل اولمق معناسنه‌در يقال قصع الجرح بالدم اذا اشرق به وامتلأ
وطرنقله كهله اولدرمك معناسنه‌در يقال قصع القملة بالظفر اذا قتلها وبركسه‌يى تحقير ايدوب خوارلمق معناسنه‌در
يقال قصع فلانا اذا صغره وحقره واوغلانى جوره قومق معناسنه مستعملدركه تحقير معناسندندر يقال قصع الله
شبابه اى اكداه وچوجغك تپه‌سنه ال اياسيله شمار اورمق معناسنه‌در يقال قصع الغلام او هامته اذا ضربه ببسط كفه
على رأسه بعضلر ديديكه بو كونه اورمق چوجغك بيوميوب جوره قالمه‌سنه سبب اولور ﴿التقصيع﴾ بركسه خانه‌سندن
بريره چيقميوب دائمى ملازمت ايلمك معناسنه‌در يقال قصع البيت اذا لزمه وصوسزلغى تسكين ايلمك معناسنه‌در
يقال قصع الماء عطشه اذا سكنه وعرب طوشانى يواسنك طپراغنى طشره چكوب چيقارمق معناسنه‌در يقال
قصع اليربوع قاصعاءه اذا اخرج تراب قاصعائه واكين طپراغى ياروب چيقمق معناسنه‌در يقال قصع الزرع
اذا خرج من الارض وطاغك لغم كبى مغاره‌سندن طشره ظهور ايلمك معناسنه‌در يقال قصع القوم من نقب الجبل
اذا طلعوا وبركسه لباسنه صارلمق معناسنه‌در يقال قصع الرجل فى ثوبه اذا تلفف ﴿المقصوع﴾ و﴿القصيع﴾
امير وزننده و﴿القصع﴾ كتف وزننده شول اوغلانه دينوركه بوى بوس سورميوب جوره قالمش اوله يقال
غلام مقصوع وقصيع وقصع اى كادى الشباب ويقال جارية مقصوعة وقصيعة وقصعة ﴿القصاعة﴾ سماحه
وزننده و﴿القصع﴾ فتحتينله اوغلان بوى بوس سورميوب جوره قالمق معناسنه‌در يقال قصع الغلام قصاعة
وقصع قصعا من الباب الخامس والرابع اذا صار مقصوعا ﴿القصعة﴾ غرفه وزننده چوجغك چوكنك باشى
دريسنه دينور بوللنوب حشفه‌سى كورينور اولدقده جمعى قصع در صرد وزننده وعرب طوشانك يواسنك
دليكنه دينوركه متعدّد دليكلرى اولور ﴿القصعة﴾ همزه وزننده و﴿القصعاء﴾ ثؤباء وزننده و﴿القصيعاء﴾ حميراء
وزننده و﴿القاصعة﴾ ثمامه وزننده و﴿القاصعاء﴾ نافقاء وزننده بونلرده عرب طوشاننك دليكنه دينور
قاصعاء لفظنك جمعى قواصع در فاعلاء لفظنى فاعله لفظنه تشبيهله‌در الف تأنيث هاء تأنيث منزلنده قلنمشدر
﴿المقصع﴾ معظم وزننده پك كسكين قلجه دينور يقال سيف مقصع اى قطّاع ﴿التقصع﴾ تفعل وزننده چبان
ارينلنوب صارى صو ايله طولمق معناسنه‌در يقال تقصع الدّمل بالصديد اذا امتلاء منه ﴿القصنصع﴾ سمندل وزننده
پك جوره وبودور كسه‌يه دينور يقال رجل قصنصع اى قصير متداخل ﴿القضاعة﴾ ضاد معجمه ايله ثمامه وزننده
صوكوپكنه دينوركه قوندز تعبير اولنور تقول رايت فى الماء قضاعة اى كلبة الماء واون توزينه دينور غبار الدقيق
معناسنه وديوار ديبلرندن توزكبى اينوب دوكيلان طپراق ريزه‌لرينه دينور وپارس ديدكارى جانوره دينور بونكله
عمرو بن مالك بن حمير ملقب اولدى شدّت صولتندن ياخود قومندن منفك ومنقطع اولديغندن ياخود جنكده
قاهر وغالب اولديغندن ناشى ومزبور يمنده برجاعتك پدرى ايدى مشاهيرفحولدن قاضى ابو عبدالله محمد بن
سلامة القضاعى اول جاعتدندر ﴿القضاع﴾ غراب وزننده بودخى اونك توزينه دينور وديوار ديبلرندن توزوب
دوكيلان طپراق توزنديسنه دينور وقرن اغريسنه دينوركه بغرسقلر منقطع اوليور قياس اولور تقطيع دخى دينور
كما سيذكر ﴿القضع﴾ رضع وزننده قهر وغلبه ايلمك معناسنه‌در يقال قضعه قضعا من الباب الثالث اذا قهره
وقرن اغريسنه دينور ﴿التقضيع﴾ تمتين وزننده‌كه اسمدر بودخى كسنتيلى قرن اغريسنه دينور يقال اخذه
القضع والقضاع والتقضيع اى وجع البطن فيه تقطيع ﴿الانقضاع﴾ بعيد اولمق معناسنه‌در يقال انقضع عنه
اذا بعد ﴿التقضع﴾ تفعل وزننده پاره پاره كسلمك معناسنه‌در يقال تقضع الشئ اذا تقطع وطاغلمق معناسنه‌در
يقال تقضع الشئ اذا تفرّق ﴿القطع﴾ قافك فتحى وطانك سكونيله و﴿المقطع﴾ مقعد وزننده و﴿التقطّاع﴾
تانك وقافك كسرى وطانك تشديديله كسمك معناسنه‌در يقال قطعه قطعا ومقطعا وتقطاعا من الباب

الثالث اذا ابانه وقطع وقطوع رجوع وزننده كمى وقايق مقولهسيله صويى اوته چكمك ياخود يوزوب يلدرمقله
چكمك معناسنه مستعملدر يقال قطع النهر قطعا وقطوعا اذا عبره اوشقه وقطع قامچى ايله ياخود اغاج
يارمهسيله اورمق معناسنهدر يقال قطع فلانا اذا ضربه بالقطيع وبر آدمى دليل وبرهانله الزم ايلك
معناسنه مستعملدر يقال قطعه بالحجة اذا بكته وقطع لسان احسان ايله اسكات ايلك معناسنه مستعملدر يقال
قطع لسانه اذا اسكته باحسانه اليه وقطع رحم صلهٔ رحمى ترك وفراموش ايلكدن عبارتدر يقال قطع رحمه اذا هجرها
وعقها وقطع بالحبل كندى بوغازينه ايپ چروب بوغمقدن عبارتدر يقال قطع فلان بالحبل اذا اختنق ومنه
قوله تعالى ❁ فليمدد بسبب الى السماء ثمّ ليقطع ❁ اى ليختنق زيرا كندى كنديسنى صلب واختناق ايدن كمسه
تاوانه ايپى بندايدوب براوجنى كردننه چكورمكله اياغى يردن كسيلوب بوغيلوب هلاك اولور وقطع الحوض حوضى
نصفنه قدر طولدردقدنصكره صوينى كسمكدن عبارتدر يقال قطع الحوض اذا ملاءه الى نصفه ثمّ قطع عنه الماء
وقطع عنق الدابّه طوارينى صاتمقدن عبارتدر يقال قطع عنق دابته اذا باعها وقطع الثوب لباسك كسيمى بدنك
بچمنه راست وتمام كلمكدن عبارتدر تقول قطعنى الثوب اى كفانى لتقطيعى ﴿القطوع﴾ رجوع وزننده قطع كبى
صويى كمى ايله ياخود يوزمكله اوته يقايه چكمك معناسنهدر نته‌كه ذكر اولندى وقطوع وقطاع قافك كسرى
وفتحيله قيونك صويى توكنوب صوغيمق معناسنهدر يقال قطع ماء الركية قطوعا وقطاعا اذا ذهب وقطوع
وقطاع قوش قسمى يايلاقدن قشلاغه كوچك معناسنهدر يقال قطعت الطير قطوعا وقطاعا اذا خرجت
من بلاد البرد الى بلاد الحرّ وقطاع كتاب وزننده اسم اولوركنديسيله ثوب وميشين مقولهسى كسيله جك آلته دينور قاطع
كبى كما سيذكر واقچه‌لره اطلاق اولنور دراهم معناسنه وميوه‌نك كسيمنه دينور يقال هذا زمن القطاع اى الصرام
بونده قافك فتحيله ده جائزدر ﴿الاقطاع﴾ همزه‌نك كسريله بودخى بركمسه‌يى دليل وبرهانله الزام ومبهوت ايلك
معناسنهدر يقال اقطعه بالحجة اذا بكته وثوبك كسيمى بدنك بچمنه راست وموافق كلك معناسنهدر تقول
اقطعنى هذا الثوب اى كفانى لتقطيعى وپادشاه ارض خراجيه‌دن برآدمه برمقدار زمينى مقاطعه وجهيله ويرمك
معناسنهدر يقال اقطعه قطيعة اى طائفة من ارض الخراج وبرآدمه اغاج بوداغه اذن ويرمك معناسنهدر
يقال اقطع فلانا قضبانا اذا اذن له فى قطعها وطاوق يمورطه‌دن كسلك معناسنهدر يقال اقطعت الدجاجة
اذا اقفت وميوه كسيمى وقتى كلوب چاتمق معناسنهدر يقال اقطع النخل اذا اصرم ويغمور ياغمز اولمق معناسنهدر
يقال اقطع القوم اذا انقطعت عنهم مياه السماء وبرآدمى صودن چكورمك معناسنهدر يقال اقطع فلانا اذا جاوز به
نهرا وبركمسه‌نك دليل وحجتى كسيلوب مبهوت اولمق معناسنهدر يقال اقطع الرجل اذا انقطعت حجته
﴿الانقطاع﴾ كسلك معناسنهدر يقال قطعه فانقطع ويقال انقطع به مجهولا اذا عجز عن سفره وقيونك صويى
صوغشمق معناسنهدر يقال انقطع ماء الركية اذا ذهب ﴿القواطع﴾ يايلاقدن قشلاغه نقل ايدن قوشلره دينور
ذهابلرنده واياب‌لرنده اطلاق اولنور يقال طير قواطع اى ذواهب من بلاد البرد الى بلاد الحرّ اوارواجع ﴿القطيعة﴾
فضيحه وزننده قطع كبى بودخى صلهٔ رحمى كسمك معناسنهدر يقال قطع رحمه قطعا وقطيعة اذا هجرها
وعقها وترك وهجران معناسنهدر قطع كبى تقول احذر قطع اخيك وقطيعته اى هجرانه وقطيعه بغداد قضاسنده
برقاچ محللردركه منصور خليفه بعض رجال دولتنه اعمار وابو ايچون بروجه مقاطعه توجيه ايلشلردر ايدى بريسى قطيعة
اسحاق الازرق (٢) قطيعة امّ جعفر زبيدة بنت جعفر المنصوردركه محدثيندن اسحاق بن محمد بن اسحاق آندندر
(٣) قطيعة بنى جداردركه خزرجدن بربطندر بعضا بوقطيعهٔ جدارى ايله نسبتلنور (٤) قطيعة الدقيق‌در احمد
بن جعفر بن حمدان نام محدّث آندندر (٥) ايكى قطيعهٔ ربيع بن يونس‌دركه برى خارجه وديكرى داخله‌در محدّثيندن
اسمعيل بن ابراهيم بن يعمر اورادندر (٦) قطيعهٔ ريسانه‌در (٧) قيطعهٔ زهيردر (٨) قطيعة العجم‌دركه باب الحلبه ايله باب
الازج بيننده‌در حفاظدن احمد بن عمرو ايله اوغلو محمد اورادندر (٩) قطيعة العكى‌در (١٠) قطيعهٔ عيسى بن على‌دركه
منصور خليفه‌نك عموجه‌سيدر ابراهيم بن محمد بن الهيثم اورادندر (١١) قطيعة الفقهاءدركه كرخده‌در ابراهيم
بن منصور نام محدّث اورادندر (١٢) قطيعة ابى النجم‌در (١٣) قطيعة النصارى‌در ﴿القطع﴾ صردوزننده و﴿القطعة﴾
همزه وزننده بالكليه قطع رحم ايدن كمسه‌يه دينور يقال رجل قطع وقطعة اذا هجر الرحم وعقها وقطع قطعه‌نك
جمعى اولوركه غرفه وزننده‌دركما سيذكر ﴿القطعاء﴾ حمراء وزننده مهجور ومنقطع اولان رحم وقرابته وصف اولور
يقال رحم قطعاء اذا لم توصل ﴿التقطيع﴾ قطعه قطعه وپاره پاره كسمك معناسنهدر يقال قطعه اذا قطعه
تكثيرا وقطع كبى بچيلان جامه‌نك بچمى بدنه واندامه اويغون كلك معناسنهدر تقول قطعنى الثوب اى كفانى

لتقطيعي وتقطيع الرجل كشينك قدّ وقامتنه اطلاق اولنور بوندن اصطلاحجزده كسيم ايله تعبير اولنور يقال انّه
لحسن التقطيع اى الحسن القدّ والقامة وتقطيع الشعر شعرى اجزاى عروضيه سيله يعنى افاعيل وتفاعيل ايله جزءا
فجزء اوزن ايلكدن عبارتدر وتقطيع قارن سانجولنمغه دينوركه بغرسقلر پاره پاره طوغرانور قياس اولنور وبو اسم
اولهرق مستعملدر يقال اخذه تقطيع بطن اى مغص كانّ امعائه تتقطع وآت سائر يارش آتلرينى قوشيده چوب
صاوشمق معناسنه مستعملدر يقال قطع فرسه الخيل اذا سبقها وبرآدمه كوناكون وبلوك بلوك عذاب واشكنجه
ايلك معناسنه مستعملدر يقال قطع الله عليه العذاب اى لوّنه وجزّأه وشرابه صو قاتمق معناسنه در يقال
قطع الخمر بالماء اذا مزجها (القطاعة) فضاعه وزننده متكلم ومدّعى كلامه قادر اولميوب مبهوت اولمق
معناسنه در سوزى كسلمك تعبير اولنور يقال قطع الرجل وقطع قطاعة من الباب الرابع والخامس اذا لم يقدر
على الكلام يعنى بكت وزباندراز اولان كمسه نك تعدّىٔ لسانى برطرف اولمق معناسنه مستعملدر يقال قطع
لسانه وقطع اذا ذهبت سلاطته (القطع) فتحتينله و(القطعة) قافك فتحى وطانك سكونيله و(القطع) و(القطاع)
قافلرك ضميله برعلت سببيله برآدمك الى كسلمك معناسنه در يقال قطعت اليد قطعا وقطعة وقطعا وقطاعا
من الباب الرابع اذا انقطعت بداء عرض له وقطع قافك ضميله صولوق كسيلوب هارهار صولومغه دينور يقال
عدا عدوا اخذه القطع اى البهر واقطع كلمه سندنكه الى كسلمش آدمه دينور جمع اولور كذلك قطيع لفظندن جمع
اولور وقطع قافك ضميله وكسريله يك اسّى ايامده قيولرك صويى چكيلوب صوغشمغه اطلاق اولنور قطعه دخى
دينور يقال اصابهم قطع وقطعة اذا انقطع ماء بئرهم فى القيظ (الاقطوعة) اضحوكه وزننده شول نشانه دينوركه
نورسته قيز قسمى دوست وآشناسى اولان قيز طرفنه ارسال ايدركه آنكله ميانه لرنده اولان علاقه ومحبتك
انقطاعنه اشارت ايدر يقال بعثت فلانة اليها باقطوعة وهى شئ تبعثه الجارية الى اخرى علامة انّها صارمتها
(القاطع) كسيجى ديمكدر واكثى سوده اطلاق اولنوركه كسلمش اولور فاعل بمعنى مفعولدر يقال لبن قاطع اى
حامض وقطاع كبى كنديسيله ثوب وسختيان مقوله سى نسنه كسيلوب بچيلان آلته دينوركه صندى تعبير اولنور
يقال قطع الاديم بالقاطع والقطاع وهو المقطع الذى يقطع به الثوب والاديم ونحوهما * شارح ديركه اصول سائره ده
قاطع وقطاع بر نسنه نك اورنكى ومثاليله مفسردر حتى اساسده قطع الاديم على القاطع وهو المثال الذى يقطع
عليه عبارتيله مرسومدر (المقطوع به) شول سفر برآدمه دينوركه برسببله سير وسفردن عاجز وفرومانده اوله
على قول اول سفردن غرض اصلى اولان امل واميدندن مأيوس اوله يقال قطع بزيد على بناء المجهول فهو مقطوع
به اذا عجز عن سفره باىّ سبب كان اوحيل بينه وبين مايؤمله ومقطوع شول شعره اطلاق اولنوركه آنده قطع علتى
جريان ايتمش اوله يعنى آخرنده اولان وتدك ساكنى اسقاط ومتحرّكى اسكان اولنه (القطوع) صبور وزننده شول
ناقه يه دينوركه سودى چابك منقطع اوله يقال ناقة قطوع اذا كانت يسرع انقطاع لبنها (القطّاع) زهّاد وزننده
و(القطّع) ركع وزننده كه قاطعك جمعلريدر يول كسيجى حرامى ورهزنلره اطلاق اولنور يقال هم قطاع
الطريق وقطعها اى اللصوص (القطع) كتف وزننده صوتى منقطع اولمش آدمه دينور يقال رجل قطع
اذا انقطع صوته مؤلّف بوراده مسامحه ايلمشدر (المقطاع) محراب وزننده دوستلقده پايدار اولميان فلك مشرب
كمسه يه اطلاق اولنور تقول لاتثق بمودته فانه مقطاع اى لايثبت على مؤاخاة وصويى چابك كسيلان قيويه دينور
يقال بئر مقطاع اذا كانت ينقطع ماؤها سريعا (القطيع) اميروزننده قيون وكچى ودوه وصغر سوريسندن
بربلوكنه دينور جمعى اقطاع وقطعان كلور قافك ضميله وقطاع كلور قافك كسريله واقاطيع كلور غير قياس اوزره
كوياكه اقطيع لفظندن جمع اولمشدر يقال مرّ قطيع من الغنم او النعم اى طائفة منها واوجى كسلمش قامچى يه دينور
يقال سوط قطيع اى منقطع طرفه ومثل ونظير معناسنه مستعملدر كوياكه شئ مشابهك بچيمى اوزره مقطوعدر
جمعى قطعاء كلور كرماء وزننده يقال هو قطيعه اى نظيره ومثله واوق يونمق ايچون تصميم اولنمش اغاج پارمه سنه
ودال دينور جمعى قطعان كلور قافك ضميله واقطعه كلور اسلحه وزننده وقطاع كلور قافك كسريله واقطع كلور
افلس وزننده واقاطع كلور ضمتينله واغاجدن كسلمش داله دينور وچوق ياريلوب پرتيلور اولان شيئه اطلاق
اولنور يقال شئ قطيع اى كثير الاختراق وپك زبونلقدن ياخود سموزلكدن قيامه قدرتى اولميانه قطيع القيام اطلاق
اولنور يقال هو قطيع القيام اى منقطع مقطوع القيام ضعفا او سمنا وزباندرازلقدن تكففله سليطه اولميوب ايسم
ومضبوط اللسان اولان خاتونه قطيع الكلام اطلاق اولنور يقال امرأة قطيع الكلام اى غير سليطة وشبيه
معناسنه دركه ذكر اولندى يقال هو قطيعه اى شبيهه فى خلقه وقدّه (القطع) قافك كسريله بودخى اغاجدن

كسلمش داله وچبوغه دينور وكوچك ويصيجه تمرنه دينور جمعى اقطعدر افلس كبى و اقطاعدر و قطاعدر قافك
كسريله يقال رماه بقطع اى بنصل صغير عريض وكيجه آخرنده اولان ظلمته على قول كيجه‌دن بربلوكه ياخود
كيجه‌نك اوّلندن ثلثنه قدره دينور يقال ساروا بقطع من الليل وهى ظلمة آخر الليل او القطعة منه او من اوّله
الى ثلثه وكوتو وكمتر اوقه اطلاق اولنور ودوشمه‌يه دينور بساط معناسنه على قول يوز يصديغنه ياخود راكبك
آلتنه يايديغى جهيم وقاليچه مقوله‌سنه دينوركه دوه‌نك كوركلرينه قدر كلوب اوزرلرينى اورتوب بورر جمعى قطوعدر
قافك ضميله واقطاعدر وقطع مقطوع معناسنه كلوركه كسلمش بچلمش ثوبه وصف اولور جمعى اقطاعدر
يقال ثوب قطع اى مقطوع ويقال ثوب اقطاع مثل ثوب اخلاق ﴿القطع﴾ عنب وزننده بودخى كيجه‌دن
بربلوكه اطلاق اولنور يقال سار بقطع من الليل اى قطعة منه ﴿القطعة﴾ قافك كسريله برنسنه‌دن بربلوكه
وبرپاره‌يه دينور يقال اخذ قطعة من المال اى طائفة منه ومعرفه اوله‌رق حرف تعريفسز قطعه بغرتلق
قوشـنك ديشيسنه دينور ﴿القطعة﴾ غرفه وزننده وطانك فتحيله قطع موضعنه دينور مقطع معناسنه‌در
والى كسلمش آدمك كسيلان يرده قلان عضوى بقيه‌سـنه دينور يقال قطعت يده فيسرق بقطعته وقطعته
وهى بقية يد الاقطع وبرنسنه‌دن كسيلان كسنتى‌يه دينور وخاص بياض اتمكه دينور حوارى معناسـنه
وخاص اتمكدن چيقان كپكه دينور وافراز اولنمش ارض قطعه‌سـنه دينور وطىّ قبيله‌سـنه مخصوص
برلحن ولثغه‌يه يعنى بر كلام كسنتيسنه دينوركه مثلا يااباالحكم ديه‌جك يرده ياابا الحكا ديرلرنته‌كه عنعنهٔ تميم دخى
كنديلره مخصوص برلحندر ﴿بنوقطعه﴾ عربدن بربطندر نسبتنده قطعىّ دينور طانك سكونيله ﴿القطاعة﴾
ثمامه وزننده بودخى برنسنه‌دن كسيلان كسنتى‌يه دينور على قول بوميشين وكون وسختيانه مخصوصدر
ولقمه‌يه اطلاق اولنور يقال اخذ منه قطاعة اى لقمة وبرنسنه كسيلوركن دوكيلان تلاشه ونشاره‌يه دينور
يقـال هذه قطاعة اى ماسقط من القطع ﴿المقطع﴾ مقعد وزننده اسم مكاندر محل قطع معناسـنه بومناسبتله
مقطع الرمل قومسـالك نهايت بولوب كسلديكى يره دينور مقاطع جمعيدر يقال هذا مقطع الرمل اى حيث
لارمل خلفه ومقاطع الاوديه دره‌لرك چاق اشاغى اوجلرندن عبارتدركه صولرى اورالردن طشره مندفع اولور
يقـال هم بمقـاطع الاودية اى بمأخيرها ومقاطع الانهار ايرمقلرك كچيت يرلرندن عبارتدر يقـال عبروا
من مقاطع الانهار اى حيث يعبرفيه‌منها ومقاطع القرآن وقف ايليه‌جك يرلريدركه آيت وكلام شريف اخيرلريدر
ومقطع الحق برماده‌ده حكم قاضى ايله حقّ ظاهرلك قاوشديغى يردن عبارتدركه اوراده حق متبين اولمغله اول آنده
حكم ترتب ايلديكى موقعدر يقال نظر فى مقطع الحقّ اى موضع التقاء الحكم فيه وشول نصّ حقه اطلاق اولنوركه
انكله باطل اولان ماده قطع وفصل اولنور يقال عنده مقطع الحقّ اى مايقطع به الباطل ﴿قطيعه﴾ جهينه
وزننده برجماعت پدرينك اسميدركه ابن عبس بن بغيض‌در وعمرو بن عبيدة بن حارث بن سامة بن لوىّ نام
كمسه‌نك لقبيدر ﴿القطعات﴾ قافك ضمى وطانك فتحيله و﴿القطعات﴾ فتحاتله و﴿القطعات﴾ ضمتينله كه مفردلرى
قطعه وقطعه وقطعه‌در وبونلر شجره مضاف اولورلر شول بداق تكمه‌لرينك اوجلرينه دينوركه داللر وبداقلر
اول اوجلردن كسلدكده ظهور ايدر ﴿القطيعاء﴾ جيراء وزننده برنوع خرما اسميدر على قول شهريز ديدكلرى نوعيدر
وقطيعاء ناس برى برندن كسلمك حالتنه دينور يقـال اتّقوا القطيعاء اى ان ينقطع بعضكم من بعض ﴿الاقطع﴾
احمر وزننده الى كسلمش كشى‌يه دينور جمعى قطعان‌در قافك ضميله يقـال رجل اقطع اى المقطوع اليد
وصاغر آدمه اطلاق اولنور يقال هو اقطع اى اصمّ وقرنك تويلرى آق اولان كوكرجينه وصف اولور
يقـال حمام اقطع اذا كان بطنه ابيض واقطع قطع وانقطاعله متصف شيئه دينور بومناسـبتله عربلر فلان
بكا قرابت قربيه ايله متوسّل اولدى ديه‌جك يرده مدّ الينا بثدى غير اقطع ديرلر ومدّ برئه تايله مت دخى ديرلركه
برمعنايه‌در ثديدن قرابت مراد ايدرلر ﴿المقطع﴾ محسن وزننده دليل وحجتى منقطع اولمغله ملزم ومبهوت اولان
آدمه دينور يقـال كان مقطعا اى انقطعت حجته ﴿المقطع﴾ مكرم وزننده شـول اركك دوه‌يه دينوركه
ديشى‌يه اشمقدن كلال كلوب عاجز وفرومانده اوله يقال بعير مقطع اذا كان قد جفر عن الضراب وشول كمسه‌يه
دينوركه سست اندام اولمغله اصلا جماع اراده سـنده اولميه يقـال هو مقطع اذا كان لايريد النسـاء يعنى
لعجزه ودفتر ديوانده اسم ورسمى ووظيفه وعلوفه‌سى وادرارات ميريه‌سى اولميان خامل كمسه‌يه اطلاق اولنور
يقال فلان مقطع اى لاديوان له وهزالدن قورتيلوب قالقمش دوه‌يه دينور واهل وقومندن منقطع اولان غريبه
اطلاق اولنور يقال هو مقطع اى غريب اقطع عن اهله وشول آدمه اطلاق اولنوركه جانب ميريدن اشباه

واقرانه علوفه ووظيفه تقدير وتعيين اولنوب كنديسى مهمل ومحروم اوله يقال رجل مقطع اذا كان قد فرض لنظرائه وترك هو ونهرك انقطاع بولديغى موضعه دينور يقال هو مقطع النهر اى الموضع الذى يقطع فيه النهر (التقطع) تفعل وزنده شراب صو ايله ممتزج اولمق معناسنه مستعملدر يقال قطع الخمر بالماء فتقطعت اى مزجها فامتزجت (المقطعة) معظمه وزنده و(المقطعات) جمع اوله رق قيصه ثوبلره دينور بونك لفظندن مفردى يوقدر بلكه مفردى ثوب لفظيدر يقال جاء وعليه مقطعة او مقطعات اى ثياب قصار فلا يقال للجبة القصيرة مقطعة ولا للقميص مقطع پس مقطعه ومقطعات جملهٔ ثياب قصاره اطلاق اولنور واحدى مراد اولندقده ثوب قصير ايله تعبير اولنور وبعضلر ديديكه مقطعات جابجا نقشى وآلاجه‌سى اولان قماشلره اطلاق اولنور فيقال عليه مقطعات اى برود عليها وشى ومقطعات الاشعار قصيده وغزل تامّ اولميوب ايكيشر ياخود زياده‌جه اياتى محتوى ارجوزه‌لردن عبارتدر يقال جاء بمقطعات من الشعر وهى قصاره واراجيزه وحديد مقطعكه معظم وزنده كنديدن آلات واسلحه اتخاذ اولان دموره اطلاق اولنوروپك بودور آدمه مقطع مجدّر اطلاق ايدرلر يقال رجل مقطع مجدّر اى قصير وطوشانه مقطع الاسحار اطلاق ايدرلر نته‌كه سحر ماده‌سنده بيان اولندى (المتقطعة) متفرّعه وزنده آت قسمنك چهره‌سنده غرّه وصباح الخير تعبير اولنان شول بياضه دينوركه برون دليكلرندن چاق كوزلرينه قدر واروب جبهه‌ده كسلمش اوله يقال غرّة متقطعة اذا ارتفع بياضها من المنخرين حتى تبلغ عينيه (المنقطع) طانك فتحيله انقطاعدن اسم مكاندر بر نسنه‌نك نهايتنك واوجنك كسلديكى يره دينور يقال هذا منقطع الرمل اى حيث ينتهى اليه طرفه (المنقطع) اسم فاعلدر عربلر فلان عديم النظيردر ديه‌جك يرده منقطع القرين ديرلر يقولون هو منقطع القرين اى عديم النظير (المقاطعة) مفاعله وزنده برى برندن كسلمك معناسنه‌دركه ترك الفت ايلمكدن عبارتدر يقال قاطعا ضدّ واصلا وقنقسى كسكيندر ديو برى برينك قلجنه نظر ايلمك معناسنه‌دركه باب مغالبه اولور يقال قاطع فلان فلانا بسيفيهما اذا نظرا ايّهما اقطع (الاقتطاع) افتعال وزنده برنسنه‌دن برپاره بولوب آلمق معناسنه‌در يقال اقتطع من ماله قطعة اذا اخذ منه شيئا (المقطوعات) مقطوعه‌نك جمعيدركه كسلمش نسنه‌لره دينور بومناسبتله سواريلر برى برينك آردنجه سرعتله قوششوب كلديلر ديه‌جك يرده جاءت الخيل مقطوعات ديرلر سراعا بعضها فى اثر بعض معناسنه (القطع) فتحتينله قطعه‌نك جمعيدركه الى كسلمش آدمك كسيك يرنده قلان عضوى بقيه‌سنه دينور نته‌كه ذكر اولندى (القطع) صرد وزنده بالطبع قاطع رحم اولان كمسه‌يه دينور يقال فلان قطع اى قاطع لرحمه وقطعه لفظندن جمعدركه غرفه وزنده‌در مفرز اولان ارض قطعه‌سنه دينور (القعّ) قافك ضمى وعينك تشديله و(القعاع) غراب وزنده پك آجى صويه دينور يقال ماء قعّ وقعاع اى شديد المرارة (الاقعاع) همزه‌نك كسريله قيو حفر ايدركن ذكر اولنان آجى صويه صتاشمق معناسنه‌در يقال اقعّ القوم اذا حفروا فهجموا على ماء قعاع (القعقاع) ثرثار وزنده شول آدمه دينوركه يورركن اياغنك اويناق يرلرينك چتردیسى ايشيديلور اوله يقال رجل قعقاع اذا مشى سمع لمفاصل رجليه تقعقع وقورى خرمايه دينور ودتره ديجى حمّايه اطلاق اولنوركه ايصتمه تعبير اولنور يقال اخذه القعقاع اى الحمّى النافض وشول طريقه دينوركه صرپ اولمغله مشقتلو سلوك اولنور اوله وقعقاع يمامه‌دن كوفه‌يه كيدر بريول آديدر واسماء رجالدندر قعقاع بن ابى حدرد وقعقاع بن معبد بن زراره صحابيلردر وقعقاع بن شور تابعيندندر حسن مجاورتى ضرب مثلدر * شارحك بيانى اوزره بغايت كريم ايدى سمتنده اولنلره وكنديسنه قصد واستعطا ايدنلره عون واحسانى ارزان ايدى (القعقعانىّ) قافلرك فتحيله بودخى يورركن اياغنك مفاصلنك حركت وآوازى ايشيديلور اوله (القعاقع) قافك فتحيله بلاد قيسده شريف نام محلده برموضع آديدر (القعقع) هدهد وزنده صقصغان قوشنه دينور على قول بربشقه يبانى قوشدركه آلاجه اولوب منقارى واياقلرى اوزون اولور مفردات سائره‌نك بيانه كوره قيزقوشى ديدكارى قوشدر (قعيقعان) زعيفران وزنده اهواز ترابنده برطاغك آديدر طاشلرى كوشك اولمغله اندن طاش كسرلر حتى بصره‌ده بنا اولنان جامعك ستونلرى اورادن مقطوع ومجلوبدر وبرقريه اسميدركه مكه‌يه اون ايكى ميل مسافه‌ده يمن جانبنه سالك حوف يولنده واقعدر بغايت مياه ومزروعاتى فراواندر ومكه‌ده برطاغك اسميدركه ابوقبيس نام طاغك يماجنده واقعدر سلفده جرهم قبيله‌سى اسلحه‌لرينى اورايه وضع ايلمرله سلاحلرى آنده متقعقع اولديغى باعث تسميه‌در على قول مكه داخلنده مقيم قطوراء قبيله‌سيله جرهم بيننده محاربه واقع اولوب محل مزبورده سلاحلرينى متقعقع ايلمرله قعيقعان اطلاق اولنمشدر (القعّ) قافك فتحيله برآدم حقنده بى پروا دلازار سوزلر سويلمك معناسنه‌در يقال

(قعه)

قعه قعاً من الباب الاول اذا اجترأ عليه بالكلام ﴿القعقعة﴾ زلزله وزننده سلاح آوازه‌سنی حکایه‌درکه قعشدامق
تعبیر اولنور یقال قعقع السلاح اذا صات وتقول سمعت قعقعة سلاحه ای صوته و برنسنه‌یی شدتله اکل ایلك
حسبیله دیشلر بری برینه طوقنوب قجردامق معناسنه‌در یقال تسمع لاسنانه قعقعة ای صریف لشدة وقعها
فی الاکل وکون ومیشین وکاغد مقوله‌سی قوری ویك نسنه‌یی تحریکله قعشداتمق معناسنه‌در و منه المثل * مایقعقع
له بالشنان * یعنی آنك ایچون قوری اسکی قربه‌لر ودریلر قعشداتمز عربلر دوه‌یی تهییج ایچون قوری طولوم
وقربه مقوله‌سنی تحریك وتصویتله تخویف ایدرلر مثل مرقوم دلیر وقوی القلب اولمغله حوادثات ایامدن خصوصا
واهی وبی اساس اولان عوارضدن قطعا متأثر ومتخدش اولمیان کسه حقنده ضرب اولنور وقعقعه اوکوز قسمنی
قع قع دیو طرد ایلك معناسنه‌در یقال قعقع الثور اذا طرده فقال قع قع وقار اوقلرینی قار اویوننده بری اوته
تحریك ایلك معناسه‌درکه تصویتی مستلزمدر یقال قعقع القداح اذا اجالها فی المیسر و برسمته طوغری چکیلوب
کتمك معناسنه‌در یقال قعقع فی الارض اذا ذهب فیها ورعد وقلقان مقوله‌سنك صوتندن دخی حکایه‌در
وقعقعة العمد ارتحالدن کنایه‌درکما سیذکر ﴿القعاقع﴾ قافك فتحیله قعقعه‌نك جمعیدر پیدرپی ظهور ایدن
رعد کورلتوسندن حکایه‌در یقال دهشتنا قعاقع الرعد ای تتابع صوته ﴿التقعقع﴾ تزلزل وزننده ارغلانمق
معناسنه‌در یقال تقعقع الشیء اذا اضطرب وتحرك وتقعقع للعمد بر طرفه نقل وارتحالدن کنایه‌در چادرلرك
دیرکلری تحریك وقلع اولنمق مناسبتیله قعقعة العمد کبی یقال قعقعت عمدهم وتقعقعت اذا ارتحلوا ومنه المثل
* من یجتمع یتقعقع عمده * ای لابد من افتراق بعد اجتماع او معناه اذا اجتمعوا وتقاربوا وقع بینهم الشر فتفرقوا
اومن غبط بکثرة العدد واتساق الامر فهو بمعرض الزوال والانتشار یعنی برکسه مجتمع الاسباب اولدقده ستون
خیمه‌سی متقعقع اولمق درکاردرکه مراد اجتماع عقبنده البته افتراق رونما اولور اجتماع سببیله بر محلده مکث
طویل اولنمیوب پیدرپی یورد دکشدکاری حسبیله البته ستون خیمه متقعقع اولور یاخود ناس بری برینه تقرب
وجمعیت پیدا ایلدکده عادتا بینلرینه اختلاف دوشوب شر وشوری مستتبع اولمغله افتراقلرینه مؤدی اولور دیمکدر
یاخود هرکمالك زواله سرداده اولمق عادت دهریه‌سنه مبنی بر آدمك حالی منتظم وساز وسامانی ملتئم اولمسی معرض
زواله منجر ومنتهی اولور دیمکدر پس علی الاختلاف بو موقعلرك برنده ایراد اولنور ﴿المتقعقع﴾ اسم مفعول بنیه‌سیله
شول یوله اطلاق اولنورکه پك بعید اولمغله اکاسیر وسلوك ایدنلر جد واقدامه محتاج اوله‌لر علما رسمینك ملازمتدن
مشیخته منتهی یوللر کبی قصرالله تعالی یقال طریق متقعقع ای بعید یحتاج السائر الی الجد ﴿القفنزعة﴾ قافك
وفانك فتحیله جوجه عورته دینور یقال امرأة قفنزعة ای قصیرة جدا ﴿القفعة﴾ تمره وزننده زنبیل طرزنده
قولپسز برکونه ظرفه دینورکه خورما یپراغندن ایشلنور کوفه دیدیکمز اوله‌جقدر علی قول خرما سپدینه دینور
یاخود بردکرمی مخصوص سپت اسمیدرکه اکا خرما مقوله‌سی میوه دوشوروب وضع ایدرلر یقال معه قفعة وهی
کالزبیل من خوص بلاعروة اوجلة التمر او مستدیرة یجتنی فیها الرطب ونحوه وشول دواره‌یه یعنی شیرلغان
معصره‌سنده دولاب محرفی دولیب تعبیر اولنان شیئه دینورکه بعینه کمی بوجورغادی شکلنده اولوب لکن بونك
بیوك دکرمی طاشی اولمغله شیرلغان چیقارنلر اوکونمش صوصمی بری برینك اوزرینه یغوب اول طاشی باغچه
دولابی کبی حیوانله دوندیره‌رك باصدیرمغله یاغی آندن صیزوب اولوغندن اوکنده اولان تکنه‌یه سیلان ایدر
جمعی قفاع‌در قافك کسریله یقال اخرج دهن السمسم بالقفعة وهی الدوارة التی یجعل فیها الدهانون السمسم
المطحون ثم یضع بعضها علی بعض حتی یسیل منها الدهن ﴿القفع﴾ نفع وزننده قلقان طرزنده اغاجدن وتخته‌دن
دوزلمش سپرلنه‌جك برنسنه‌یه دینورکه حصار جنکنده طشره‌ده اولان عسکرك جکردارلری انکله سپرلنه‌رك
حصار دیبنه عزم ایدرلر دبابه‌نك بردرلوسی اوله‌جقدر یقال عملوا فی حرب الحصن قفعا وهو جنة من خشب
یدخل تحته الرجال یمشون به فی الحرب الی الحصون وقفع مصدر اولور مقفعه ایله برآدمه اورمق معناسنه یقال قفعه
قفعا من الباب الثالث اذا ضربه بالمقفعة ومنع ایلك معناسنه‌در یقال قفعه عنه اذا منعه ﴿القفعاء﴾ صحراء وزننده
برنوع ضعیف نبات آدیدر علی قول برشجردرکه خاتم حلقه‌سی کبی یمش طرزنده نسه‌لری اولور ابتدا حلقه حلقه
اولوب نهایت اوجلری بری برینه قاوشمزقور یدقده اول حلقه‌لر دوکیلور وقفعاء شول قولاغه وصف اولورکه آتش
طوقنمش کبی اشاغیسنه طوغری بوزلمش قیورق اوله یقال اذن قفعاء کانها اصابتها نار فتزوت من اعلاها
الی اسفلها وپرمقلری طبانه طوغری بوکلم اولان ایاغه دینور یقال رجل قفعاء اذا ارتدت اصابعها الی القدم
﴿القفع﴾ فتحتینله قولاق وجه مذکور اوزره قیورق اولمق معناسنه‌در یقال قفعت الاذن قفعا من الباب الرابع

اذا كانت قفعاء وقفع مضايقه وزحمت ومحنت معناسنه در يقال الناس فى قفع اى ضيق ونصب (الاقفع) احمر
وزننده وجه مذكور اوزره قيورق قولاقلى كشى يه دينور يقال رجل اقفع اذا كانت اذنه قفعاء واياقلرينك پرمقلرى
طبانه طوغرى دورك اولانه دينور يقال رجل اقفع اذا كانت اصابع رجلها مرتدة الى قدمه ودائما باشنى اشاغى
طوتوب يره بقان آدمه دينور (المقفع) محدّث وزننده اقفع ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال رجل اقفع ومقفع
اى منكس رأسه ابدا (المقفعة) مكنسه وزننده شول اشكنجه اغاجنه دينوركه آنكله پرمقلره اوررلر يقال ضربه
بالمقفعة وهى خشبة تضرب بها الاصابع (القفاعىّ) رفاعىّ وزننده شول قزل چهره لو آدمه دينوركه قزللغنك
شدّتندن بورننك دريسى قبوق قبوق قاولار اوله يقال رجل قفاعىّ اى احمر يتقشر انفه لشدّة حمرته وقفاعى
بعض لغت ضعيفه ده فقاعى معناسنه اولوركه احمر كلمه سنى تاكيد ايچون ايراد اولنور يقال احمر قفاعىّ وفقاعىّ
اى شديد (القفّاع) شدّاد وزننده مالنى دائما حفظ وادّخار ايدوب اصلا فيض وانفاق ايتمز اولان ناكسه
دينور يقال هو قفاع لماله اذا كان لاينفقه (القفاع) غراب وزننده و (القفاع) رمّان وزننده بردرلو علت
اسميدركه قيون قسمنك اياقلرينه عارض اولوب اياقلرينى برطرفه طوغرى اكر بونده لغت اوّل قياس اوزره در
زيرا اسماء علت غراب وزننده اولور وثانى غيرقياس اوزره در لكن وزن مزبور اكثريدر وقفاع رمّان وزننده
براوت اسميدركه هيئتى بورشق وبوينوز كبى صلابتلو اولور قوريسنه كفّ الكلب دينوركه بين الاطباء بدسقان
ديدكلرى اوت اوله جقدر (القفّاعة) رمّانه وزننده خرما جريدندن دوزلمش چتاللو برآلتدركه آنكله قوش قسمنه
آتوب اورمقله صيد ايدرلر (المقفع) معظم وزننده بوزلمش وبورشمش نسنه يه دينور ومنه يقال رجل مقفع اليدين
اى متشنجهما يعنى اللرى بوزلمش كسه در ومقفع اسمادندر مروان بن المقفع تابعيندندر وابو محمد بن عبدالله بن
المقفع مشاهير فصحاء ومعارف بلغادندر اسمى روزبه ياخود داذبه بن داد جسنس ايدى كه كفّار اعجامدن ايدى
بعده شرفياب اسلام اولدقده عبدالله ايله موسوم وابو عمر وايله مكتنى اولدى پدرينى حجّاج ضرب ايلمكله قوللرى
بوزلديكندن مقفع ايله ملقب اولمشيدى (التقفيع) برنسنه يى برقاب ايچره وضع وحفظ ايلمك معناسنه در تقول
قفع هذا على صيغة الامر اى اوعه (الانقفاع) امتناع معناسنه در يقال انقفع عنه اذا امتنع (التقفع) تفعل
وزننده بوريشوب بوزلمك معناسنه در يقال تقفع الشئ اذا تقبض (قلوبع) سفرجل وزننده عربه مخصوص
برلعب اسميدر (القلع) منع وزننده برنسنه يى كوكندن چكوب قوپرمق على قول يرندن برطرفه آيرمق معناسنه در
يقال قلعه قلعا من الباب الثالث اذا انتزعه من اصله او حوّله عن موضعه وقلع چوبانلرك طوربه طرزنده
چانطه لرينه دينوركه ايچنه زادنى وناقه نك ممه لرينى باغليه جق تخته وايپ مقوله سى ادواتنى وضع ايدرلر جمعى
قلوع در ضمتينله واقلع در افلس وزننده ومنه المثل * شحمتى فى قلعى * اكاذيب اعرابندندركه سباعدن قورده ديمشلركه
قيون سوريسنك يانده برغلام اولسه نه يپارسن جوابنده ديمشكه * شعراء فى ابطى * يعنى قولتغمده برسينكدر
مراد سهمندن خوف ايده رم ديمكدر بعده ياير قيز بولنسه نشلرسن ديدكلرنده * شحمتى فى قلعى * ديمش يعنى
چانطه مده حاضر اكل ايده جك ياغمدر مثل مزبور بركسه نك ملكنده اولوب كيفمايشاء ويختار متصرف
اوله جغى نسنه حقنده ضرب اولنور وقلع ديو ارجينك طاش پاره ليجك كوچك كلنكلرينه دينور وبر معدن
اسميدركه آندن رصاص جيد يعنى ايو واعلا قلاى ظهور ايدر قلايه قلعى اطلاق اكا نسبتله دركه كيده رك علم
منزلنده اولمشدر وقلع ايصتمه طوتان آدمى ايصتمه صاليورمكه دينوركه اسمدر بونده قافك كسرى وفتحيله لغتدر
تقول تركته فى قلع من حمّاه اى فى اقلاع منها وقلع عزل ايلمك معناسنه مستعملدر يقال قلع الوالى فلانا اذا عزله (التقليع)
بودخى برنسنه يى كوكندن چكوب قوپرمق معناسنه در يقال قلعه بمعنى قلعه (الاقتلاع) افتعال وزننده بودخى
قوپرمق معناسنه در يقال اقتلعه بمعنى قلعه وبرنسنه قوپمق معناسنه لازم اولور يقال قلعه فاقتلع وبرنسنه يى قاپوب
آلمق معناسنه مستعملدر يقال اقتلعه اذا استلبه (الانقلاع) و (التقلع) تفعل وزننده بونلرده برنسنه كوكندن قوپارلمق
معناسنه در يقال قلعه فانقلع وتقلع (المقلوع) معزول اولان حاكم ووالى يه اطلاق اولنور يقال قلع الامير على بناء المجهول
فهو مقلوع اى معزول وقالع ديدكلرى دائره ونشانه سى اولان آته دينور يقال فرس مقلوع اذا كانت فيه دائرة القالع
(القالع) شول تويدن دائره ونشانه يه دينوركه بعض آتك صرتنده تكلتى كلان يرنده اولور فرسان بيننده مكروه
عدّ اولنور (القلعان) تثنيه بنيه سيله عمرو بن خويلفه نك اوغللرى صلادة ايله شريحه اطلاق اولنور بنو نميردندر
(القلعة) ثمره وزننده وفتحاتله لغتدر بودخى چوبانلرك زاد وادوات وضع ايتدكلرى چانطه يه دينور جمعى قلاع در
قافك كسريله وقلعه در عنبه وزننده * مؤلف بوراده تشويش ايلمكله شارحك ترتيبى اوزره رسم اولندى

وقلعه تمره وزننده خرما اغاجنك دیبندن قوپریلان فدانه دینور علی قول خرما اغاجنك دیبندن آیرلمش اغاجه
دینور واور بجدن کسلمش پارچه‌یه دینور وطاغ باشنده یاپلمش صرپ ومنیع ومتین حصن وحصاره دینور
حالا لسانمزده دخی قلعه دینور لامك فتحیله‌ده جائزدر جمعی قلاع کلور قافك کسریله وقلوع کلور * شارحك
بیانه کوره سحاب عظیم معناسندن مأخوذدر یقال تحصنوا بالقلعة وهی الحصن المنیع علی الجبل وقلعه
هندستانده بربلده آدیدر بعضلر قلای دیدکاری معدنی اکا نسبتله قلعی دیمشدر دیدیلر واول بلده‌ده اعلا قلجلر
یاپلغله سیوف قلعیه اکا منسوبدر واندلس اولکه‌سنده برولایت اسمیدر قلایك اکا نسبتی بعضلرك قولیدر وعنده
برموضع آدیدر ﴿قلعة رباح﴾ بای موحده ایله سحاب وزننده اندلسده برقلعه‌در ﴿قلعة ایوب﴾ بودخی اندلسده‌در
دشمن ثغرنده یعنی سرحدنده واقع اولمغله بوکه نسبتده ثغری دینور ﴿قلعة الجصّ﴾ جیمك فتحیله کازرون قربنده
ارجان قضاسنده برقلعه‌در ﴿قلعة ابوالحسن﴾ صیداء قربنده برقلعه‌در ﴿قلعة ابی طویل﴾ افریقیه اولکه‌سنده‌در
﴿قلعة عبدالسلام﴾ اندلس دیارنده‌در محدثیندن ابراهیم بن سعد القلعی اورایه منسوبدر ﴿قلعة بنی حماد﴾ جبال
بربرزمینده واقعدر ﴿قلعة نجم﴾ نهرفرات اوزره واقعدر ﴿قلعة یحصب﴾ ینصر وزننده اندلس دیارنده‌در ﴿قلعة الروم﴾
بیرة الفرات قربنده‌درکه حالا قلعة المسلمین اطلاق اولنور ﴿القلعة﴾ قطعه وزننده برنسنه‌دن آیریلان یاخود
قوپان پارچه‌یه دینور جمعی قلع کلور عنب وزننده یقال هذه قلعة منه ای شقة ﴿قلیعة﴾ جهینه وزننده حجاز
طرفنده برموضع آدیدر وبحرین اولکه‌سنده برقریه آدیدر وبغداد قضاسنده برموضع آدیدر ﴿القلعة﴾ فتحاتله
شول بیوك وبشقه‌جه قیا پارچه‌سنه دینورکه طاغدن آیریلوب قوپمش اوله واکا چیقمق بغایت دشوار اوله
علی قول یك ایری طاشه دینور جمعی قلاع کلور قافك کسریله وقلع کلور عنب وزننده وهواده طاغ کبی کورینان
سحاب پارچه‌سنه دینور علی قول هوا یوزینك برطرفنی طوتوب قاپلامش سحابه‌یه دینور بونك جمعی قلع‌در
فتحتینله که جمع جنسی‌در وایری جثه‌لو یومری ناقه‌یه دینور وبرموضع آدیدر وحرف تعریفسزینه برموضع آدیدر
﴿مرج القلعة﴾ فتحاتله بادیه‌ده برموضعدرکه اکا اعلا قلجلر نسبت اولنور سیوف قلعیه معروفدر علی قول حلوان
عراقدن اشاغیجه‌ده برقریه‌در وقلعه مصدر اولور قلع کبی که فتحتینله‌در کاسیذکر ﴿القلوع﴾ صبور وزننده
بودخی ایری جثه‌لو یومری ناقه‌یه دینور وشول یایه دینورکه کریشی چکیلدکده کوشك اولمغله ترسنه دونر اوله
جمعی قلع کلور قافك ضمیله یقال قوس قلوع اذا نزع فیها انقلبت ﴿القلع﴾ فتحتینله اویوشمش قانه دینور علق کبی
وایوزك کوده سنده پول پول قبوق طرزنده قاولیان قاورله دینور وایصتمه‌نك کسلدیکی وقتك اسمیدر تقول جاءنی
فی قلع حمّاه ای زمن اقلاعها وقیالرك آلتلرنده اولان جانور دلیکلرینه دینور وقلع مصدر اولور راکبك کوتی ایرده
طورمیوب بری اوته قایمق معناسنه‌درکه یکیجری اوتورشی تعبیر اولنور یقال قلع الراکب قلعا وقلعة من الباب
الرابع اذا لم یثبت علی السرج کذلك کورش طوتان کسه‌نك ایاقلری پایدار اولمیوب بری اوته طایمق معناسنه‌در
یقال قلع الصارع اذا لم یثبت قدمه عند الصراع وبلادتدن ناشی سوزی فهم ایتمیوب کندلك ایلمك معناسنه‌در
یقال قلع الرجل اذا لم یفهم الکلام بلادة اکثر نسخه‌لرده بومعنالر اولفظیله اختلاف لغات اوزره مرسومدر
لکن صواب اولان هربری معنای مخصوصدر ﴿القلع﴾ قافك کسریله و﴿القلع﴾ کتف وزننده و﴿القلعة﴾ طرفه
وزننده و﴿القلعة﴾ همزه وزننده و﴿القلعة﴾ قبره وزننده و﴿القلاع﴾ شدّاد وزننده کوتی ایرده طورمیان
راکبه وایاغی یرطوتمیان کورشجی‌یه وسوز اکلیان بلیده وکند ذهن آدمه دینور وقلع قافك کسریله کمی یلکننه
دینور شراع معناسنه ونیجه زیبونه دینور وچوبانلرك خرت مرت چانطه‌لرینه دینور جمعی قلعه‌در عنبه وزننده
﴿القیلع﴾ حیدر وزننده ایاقلری واندام وبنیه‌سی ایری ویومری عورته دینور یقال هی قیلع ای الضخمة الرجلین والقوام
﴿القلاع﴾ شدّاد وزننده یلانجی‌یه دینور کذاب معناسنه وپزونکه دینور قوّاد معناسنه وکفن صویجی‌یه دینور نبّاش
معناسنه وبکلك ایشلره قاریشن محتسب وصوباشی وشهر ضابطی وکرجی مقوله‌سنه دینور شرطی معناسنه وغمازه
دینور یقال رجل قلاع ای ساع الی السلطان بالباطل بونلرك هربرنده قلع معناسی متصوّردر ﴿القلاعة﴾ کتابه
وزننده بودخی کمی یلکننه دینور یقال رفعوا قلاعة السفینة ای شراعها ﴿القلع﴾ قافك ضمیله یورمك
خصوصنده قوی اولان کشی‌یه دینور یقال رجل قلع ای القویّ المشی وایاغی یردن زیاده‌جه قالدیره‌رق یوریمکه
دینور ومنه فی صفته علیه الصلوة والسلام * اذا زال زال قلعا * روی بالضم وبالتحریك وککتف ای اذا مشی کان
یرفع رجلیه من الارض رفعا بائنا لا کمن یمشی اختیالا وتنعما یعنی فخر انام علیه السلام حضرتلری ایاقلرینی یردن
کرکی کبی یوقری قالدیره‌رق مشی ایدرلر ایدی که قوّتلو قالدیروب وقوّتلو وضع ایدرلر ایدی اصحاب ناز ونخوتك

خطوه‌لری متقارب ایاقلرینی سوریه‌رك یوریدكاری كبی یوریمزلر ایدی و بونده كتف وزننده‌كی روایته كوره وصف اولور ﴿القلعة﴾ قافك ضمیله عزل معناسنه اسمدر یقال تألّم من قلعته ای عزله و عاریتی ماله دینور علی قول دائم و برقرار اولمیانه دینور و شول ضعیف و زبون آدمه دینوركه اصلاحله و هجومه تاب آوراولمیوب مركزنده پایدار اولمیه و اغاجدن قوپارلمش نسنه‌یه دینور میوه كبی و قلعه زوال و عدم ثبات معناسنی متضمن اولمغله عربلر منزلنا منزل قلعة دیرلر منزلمز توطن و تمكن ایده‌جك یردكلدر معناسنی اراده‌ایدرلر و بونده ضمتینله و همزه وزننده دخی مستعملدر یاخود منزل مزبوره مالك اولمزز معناسنی مراد ایدرلر یاخود آندن رحلت و تحولمزدركاردر لكن تحوّل و ارتحال وقتنی بیلمیورز موقعنده‌در كذلك هو مجلس قلعة دیرلر شول مجلسكه صاحبی آنده دفعاتله قالقمغه محتاج اوله بونده ایكی وجه محتملدر بری بودركه صاحب مجلس اوتورركن كندیدن عزیزآدملر كلدكله قالقوب یرد كشمك اقتضا ایده و بو اكراما اوله وبریسی بودركه وقع و حیثیت جهتیله یرینه كلان آدملری اوتورتمغه مضطرّ اوله و تقول العرب الدنیا دارقلعة ای دار انقلاع و یقولون هو علی قلعة ای علی رحلة ﴿القلاع﴾ غراب وزننده شول بالچغه دینوركه صوبی چكلدكده یاریلوب چتلار اوله و منتاریری یاروب ظهور ایده‌جك وقتده تومـوب قلقان كره‌یه دینوركه آنكله منتاره دلالت اولنور وآغزده حادث اولور برمرض آدیدر ودوه صاغ و سالم طوررکن فجأة یقیلوب هلاك اولمغه دینور ﴿القلاعة﴾ ثمامه وزننده دوز و یومشق یرده واقع ایری قیایه دینور و یردن قوپاریلوب آتیلور اولان طاشه و كسكه دینور ﴿القلاع﴾ رمّان وزننده جنبه انواعندن برنباتدركه تازه‌سی و قوریسی طواره پك یرار علف اولور ﴿الاقلاع﴾ همزه‌نك كسریله و ﴿المقلع﴾ مكرم وزننده‌كه مصدر میمیدر برایشدن كیرو طوروب فراغت ایلمك معناسنه‌دركه نفسنی آندن قلع ایتمش اولور یقال اقلع عن الامر اقلاعا و مقلعا اذا كفّ عنه و محموم آدمی حمّا بوشلمق معناسنه مستعملدر یقال اقلعت عنه الحمّی اذا تركته و دوه ثنی كرته‌سندن ربع كرته‌سنه كیرمك معناسنه‌در ثنی و ربع مادّه‌سنده بیان اولندی یقال اقلعت الابل اذا خرجت من اثناء الی ارباع و كمینك یلكننی قالدرمق معناسنه‌دركه یلكننی آچق اوله‌جقدر یقال اقلع السفینة اذارفع شراعها وقلعه یاپمق معناسنه‌در یقال اقلع فلان اذا بنی قلعة ﴿المقالعة﴾ مقاتله وزننده قلعدن مفاعله‌در بین الرماة غرض المقالعه بوندن مأخوذدر و اول شول اوق نشانه‌اطلاق اولنوركه رمی اولنه‌جق نشانه‌لرك اوّل درجه‌سی اولوركه ارضه قریب اولمغله رامی اكا رمی ایتدكده النی پك چكوب سوندرمكه محتاج اولمیه رماة عرب اوضاعلرندندر ﴿القلقع﴾ زبرج ودرهم وزنلرنده قوپوب یاریلور اولان قوری بالچغه دینور ودمورتوپالنه دینوركه تحریفله دمورتوالی تعبیر اولنور دمور قزدریلوب چكیچلندیكی حینده پریشان اولان خرده‌لرندن عبارتدر یقال كلماته كالقلفع بعیدة عن المنافع و هو مایتفلق من الطین و یتشقق و كذلك ماتفرق من الحدید اذا طبع ﴿المقلفع﴾ مدحرج وزننده صراروب كیرلنمش و پاسلنمش یوكه و یپاغی‌یه دینور یقال صوف مقلفع ای قلح ﴿القلفعة﴾ زبرجه وزننده منتار طپراقدن یاریلوب چیقاركن یردن تومـوب یومریلنان كره‌یه دینور و دوه‌نك دریسی اوزره پاره پاره قبوق كبی ظهور ایدن قاوه دینور ﴿القلمعة﴾ زوبعه وزننده ارذال ناسه دینور یقال هم قلمعة ای سفلة و قلمعه مصدر اولور بركسه‌نك جلاد كبی باشنی اوروب دوشورمك معناسنه‌در یقال قلمع رأسه اذا ضربه فاندره و عندالبعض تراش ایلمك معناسنه‌در یقال قلمع رأسه اذاحلقه ﴿المقمعة﴾ مكنسه وزننده دمورچوماغه دینوركه فارسیده كرز دیرلر علی قول چوكان كبی اوجی اكری بردمور آلتدركه آنكله فیل سوار اولنلر فیلی بری اوته قوللنمق ایچون جابجا باشنه اوررلر یقال قمعه بالمقمعة ای العمود من حدید اوكالمحجن یضرب به رأس الفیل و بوزطغان و طویقه تعبیر اولنور اغاجدن آلته دینوركه آنكله آدمك باشنه اوررلر جمعی مقامع كلور ﴿القمع﴾ جمع وزننده مقمعه ایله اورمق معناسنه‌در یقال قمعه قمعا من الباب الثالث اذا ضربه بالمقمعة و ذلیل و مقهور ایلمك معناسنه مستعملدر یقـال قمع فلانا اذا قهره و ذلله و نسنه آقیده‌جق قابك آغزینه خونی قومق معناسنه‌در یقال قمع الوطب اذا وضع فی رأسه قمعا و برآدمی وجهه و مقصدندن صرف ایلمك معناسـنه‌در یقال قمع فلانا اذا صرفه عما یریده و برآدمك باشنه اورمق معناسـنه‌در یقال قمعه اذا ضرب رأسه و برنسنه ایچره كیرمك معناسنه‌در یقال قمع فی الشیء اذا دخل و اوت قسمنی صوغوق چالمغله باصدروب سیندرمك معناسنه‌در یقال قمع البرد النبات اذا ردّه و احرقه و قابده اولان مشروبی شدّتله ایچمك معناسـنه‌در یقال قمع مافی السقاء اذا شربه شربا شدیدا و مشروب یوتقسزین همـان بوغازدن قایوب كتمك معناسنه‌در یقال قمع الشراب اذا مرّ فی الحلق مرّا بغیر جرع و قمع السمع برآدمك سوزینه خوش اوله‌رق قولاق طوتوب دیكلمكدن عبـارتدر یقال قمع سمعه لفلان اذا انصتله و قمع خونی‌یه دینوركه انكله كلابدان

مقوله‌سنه کلاب و دهن کبی نسنه‌لر وضع ایدرکن آغزینه قورلر یقال جعل علیه القمع و هو مایوضع علی فم الاناء
ینصب فیه الدّهن و غیره و خرمادانه‌سنك دیبنده‌پول کبی یاپشق نسنه‌یه دینورکه خرمانك تقیه‌و تاجی منزلنده‌در و قمع
تخمه و امتلاء معناسـنه‌در تقول اخذنی القمع ای التخمة ﴿الاقتماع﴾ افتعال وزننده قابده اولان مشروبی سـپوری
ایچمك معناسنه‌در یقال اقتمع مافی السقاء اذا شربه شربا شدیدا و طولومك اغزنی اغزه آلوب ایچمك معناسنه‌در
یقال اقتمع السقاء اذا اقتبعه و بر نسنه‌یی اختیار ایلك معناسنه‌در یقال اقتمع الشیٔ اذا اختاره ﴿الاقماع﴾ همزه‌نك
کسریله برکسه‌یی ذلیل ومقهور ایلك معناسـنه‌در یقال اقمعه اذا قهره و ذلّله و بر نسـنه یوتقمقسزین بوغازندن
آقوب کتمك معناسـنه‌در یقال اقمع الشراب اذا مرّ فی الحلق امرّ بغیر جرع و دوه کوشکنك اورکجی یاغ باغلیوب
بیوملك معناسنه‌در یقال اقمع الفصیل اذا اجذی فی سـنامه و تمك فیه الشحم و ناکهانی چیقه کلان آدمی کیرو
دوندرملك معناسنه‌در تقول اقمعته ای طلع علیّ فرددته ﴿القمعة﴾ فتحاتله اویاز تعبیر اولنان سیوری سینکه دینورکه
اتسی کونلرده دوه‌لره و آهولره اوشوب تزاحم ایدرلر جمعی مقامع کاور غیرقیاس اوزره شبه ومشابه ولمح وملامح کبی
یقال ذبّ عنه القمعة ای الذباب ترکب الابل و الظباء اذا اشتدّ الحرّ و باشه دینور یقال ضرب علی قمعته ای رأسه
و اورکجك تپه‌سنه دینور بونلرك جمعی قمع‌در فتحتینله و قمعه یمنده برحصن آدیدر و عمیر بن الیاس بن مضرك لقبیدر
خندف ماده‌سنده مذکوره‌در ﴿القمع﴾ فتحتینله هواده توز و دومان شکلنده کورینان نسنه‌یه دینورکه پوسارق تعبیر
اولنور یقال ماهذا القمع فی السماء و هو کالعجاج یثور فی السماء و بوغازده بوغور تلغك اوجنه علی‌قول بوغوم باشنه
دینورکه آق جکره نفس کیره‌جك مجرادن عبارتدر و کوزده کرپك دیبلرنده چیقان خرده سیوجیلره دینور علی قول
کوزك پیکاری فاسد اولمغله قیقزل اولمق یاخود کوزل پیکارینك اتی شیشوب کومکولك اولمق یاخود کوزه عمش عارض
اولمغله نوری فرسز ضعیف اولمق معناسنه‌در یقال قمعت عینه قمعا من الباب الرابع اذا فسـد موقها و احمرّ اوکمد
لحم موقها وورم او عمش وقلّ نظرها و آتك آرد ایاغنك سکیری باشی قبا وقالین اولمق معناسنه‌درکه معایبدندر یقال
قمع عرقوب الفرس اذا غلظ رأسه و آتك بر دیزی آخرندن یوغون اولمق معناسنه‌در یقال قمع الفرس اذا غلظت
احدی رکبتیه عن الاخری و قمع بوغازده حنجره‌ده اولان یومریجه کوچك کیکیجکزه دینور و دوه کوچکنك اورکجی
یاغ باغلیوب قباروب قالقمق معناسنه‌در یقال قمع الفصیل اذا اجذی فی سنامه و تمك فیه الشحم و دوایی سفوف اوله‌رق
آغزه آتمق معناسنه‌در یقال قمع الدواء اذا قمحه و کوزه دوشمش چورچوب و توز مقوله‌سنی خاتم قولپیله و سائر
نسـنه ایله چیقارمق معناسـنه‌در یقال قمعت عینه اذا وقع فیها القذی فاستخرج بالخاتم ﴿القموع﴾ صبور وزننده
و ﴿الاقمع﴾ احمر وزننده کوزنده وجه‌مذکور اوزره قمع عارضه‌سی اولان آدمه دینور جمعی قمع کاور احمر و حمر کبی واقمع
بر دیزی آخرندن قالین اولان آته دینور مؤنثی قمعاء‌در و حنجره‌سنده قمع دیدیکی یومریجه کیکیجکزی بیوك اولان
آدمه دینور یقال رجل اقمع ای عظیم القمع و بر طرفه طوغری اکریجه اولان برونه دینور یقال انف اقمع ای اقمم و آتك
آرد سکیرینه دینورکه عادتدن ازید سیوری اوله یقال عرقوب اقمع ای العظیم الابرة ﴿القمع﴾ کتف وزننده بو دخی
بر دیزی آخرنده یوغون اولان آته دینور و بیوك اورکجلو دوه‌یه دینور یقال بعیر قمع ای عظیم السنام و بیوك اورکجه
دینور یقال سنام قمع ای عظیم و سیوجه‌لو کوزه دینور یقال طرف قمع ای فیه بثر و اورکك حیوانه دینور یقال فرس
قمع ای هیوب ﴿القمیعة﴾ شریفه وزننده دابّه‌نك ایکی قولاغی میاننده اولان یومری‌یه دینورکه یوقاری قالقق اولور
جمعی قمایع کلور و قوریغك اوجنه دینورکه قوریق صوقنك نهایتیدر ﴿القمیع﴾ شریف وزننده دوه اورکجنك
اوکورغه مهره‌لرینك یوقاریسنه دینور ﴿القمعة﴾ فرحه وزننده کوسنمش ناقه‌یه دینور یقال ناقة قمعة ای ضبعة
﴿القمعة﴾ غرفه وزننده دغارجغك بوغازینه صاردقلری باغه دینور و مالك کزیده‌سنه دینور و بونده قافك فتحیله
و فتحتینله جائزدر و بعضلر بونی دوه‌نك کزیده‌سنه تخصیص ایلدیلر جمعی قمع کلور قافك ضمیله * مؤلف بو ماده‌یی
تکرار ایلمشدر ﴿المقموع﴾ مغلوب ومقهور معناسـنه‌در یقال رجل مقموع ای مقهور و ایچندن کزیده‌سی سچیلوب
اخذ و افراز اولنمش دوه سوریسنه دینور یقال ابل مقموع اذا اخذ خیاره‌و تخمه و امتلا اولمش آدمه دینور یقال
رجل مقموع ای متخم ﴿القمع﴾ قافك کسریله‌و ﴿القمع﴾ عنب وزننده بونلرده خرمادانه‌سنك دیبنده کهربا طرزنده
یاپشق پوله دینور و دهن مقوله‌سی وضع اولنه‌جق قابك اغزینه صوقیلان خونی‌یه دینور ﴿القمعان﴾ قافك کسریله
خرما سـپدینك ایکی دیب کوشـه‌لرینه دینور ﴿الاقاعیّ﴾ همزه‌نك فتحیله بر نوع بیاض اوزمدرکه کیده‌رك
زغفران کبی صاپصاری اولور ﴿التقمیع﴾ خرما قوریغنك دیبنده ذکر اولنان قمع دیدکلری نسـنه‌سی قوپمق
معناسـنه‌در یقال قمعت البسرة اذا انقلع قمعها ﴿التقمع﴾ تفعل وزننده بر نسـنه ایچندن کزیده‌سنی سچوب آلمق

معناسنه‌در يقال تقمع الشیٔ اذا اخذ خياره وطوار قمع ديدكاری ذكر اولنان سينككی دفع ايچون باشنی اويناتمق
معناسنه‌دركه سينكلنمك تعبير اولنور يقال تقمع الحمار اذا حرّك رأسه وذبّ القمع وتحير اولمق علی قول يالكزجه
اوتورمق معناسنه‌در يقال تقمع الرجل اذا تحير اوجلس وحده (المتقمع) اسم مفعول بنيه‌سيله طوارك باشنه
ودودقلرينه دينور (الانقماع) انفعال وزننده بركسه كيزلنمك ايچون خانه‌سنه كيروب قپانمق معناسنه‌در يقال
انقمع الرجل اذا دخل البيت مستخفيا (القنبع) قنفذ وزننده سنبله‌ده بغدای دانه‌سنك قبجوغنه دينور وغنی
قبيله‌سی ديارنده بر طاغك آديدر وبودور آدمه دينور (القنبعة) قنفذه وزننده مؤنثيدر وعرب چوجقلرينك
باشلرينه كيدكاری اوزونجه كلاه طرزنده تقيه‌يه دينور وخنبعه معناسنه‌دركه قاريلرك كوچك باش اورتولرينه
دينور علی قول اكا شبيه اولان اورتويه دينور (القنبعة) دحرجه وزننده بركمسه خانه‌سنده قپانوب كيزلنمك
معناسنه‌در يقال قنبع الرجل فی بيته اذا توارى وطارغنلقدن طولوم كبی شيشوب قبارمق معناسنه‌در يقال قنبع
فلان اذا انتفخ من الغضب (المقنبع) اسم فاعل بنيه‌سيله سوبو باشلی آدمه دينور يقال رجل مقنبع الرأس
ای مبرطله (المقنثع) ثای مثلثه ايله واسم فاعل بنيه‌سيله صقالی قبا وطاغنق اولان آدمه دينور يقال رجل مقنثع
اللحية ای عظيمها منتشرها (القندع) قنفذ وزننده ديوّث وقورمساغه دينور يقال هو قندع ای ديوّث
(القنذع) ذال معجمه ايله قندع وزننده ومرادفيدر (القنذعة) قنزعه وزننده ومرادفيدركه ذكر اولنور (القناذع)
قافك فتحيله دواهی وآفاته دينور يقال اصابتهم القناذع ای الدواهی وبد وفحش وناسزا سوزلره دينور يقال
رماه بالقنازع ای الكلام القبيح والفحش (القنزعة) قافك وزای معجمه‌نك ضميله و (القنزعة) قافك وزانك
فتحيله‌و (القنزعة) زبرجه وزننده‌و (القنزعة) جندبه وزننده‌و (القنزع) قنفذ وزننده‌كه بش لغتدر باشك
حوالی واطرافنده اولان صاچه دينور جمعی قنازع وقنزعات كلور بوماده‌نك محلّ ذكری بو موقعدر
زيرا نونی اصليه‌در جوهری زائده اولديغنه ذهابله قزع ماده‌سنده ثبت ايلمشدر لكن غير صوابدر وقنازع باش
تراش اولدقدنصكره جابجا ابقا اولنان صاچ بقيه‌لرينه دينوركه آندن نهی نبوی صادر اولمشدر قال الشارح وفی
الحديث انه عليه السلام * نهی عن القنازع * فهی ان يؤخذ الشعر ويترك منه مواضع وقنزعه اوغلانك باشنده اولان
پرچه دينور علی قول قباروب اوزامش صاچه دينور يقال ترك فی رأسه قنزعة وهی الخصلة من الشعر تترك
علی رأس الصبیّ اوهی ما ارتفع من الشعر وطال وبرمقدار چايرلق پارچه‌سنه دينور يقال ما فی الكلأ الاقنزعة
ای قطعة معرة وقوشك كوكده‌سنده سائر توپلری كيدوب برمقدارجه قلان بقيه‌سنه دينور وقويرق صوقنه دينور
عجب معناسنه وخروسك ايكنه دينور وتپه‌لی جنسنك پرچنه دينور وجوزدن بيوجك يوالق طاشه دينور
يقال رماه بالقنزعة وهی من الحجارة ماهو اعظم من الجوزة وعورتلرك باشلرينه صاردقلری نزكب مقوله‌سنه
دينور وقنازع دواهی وآفاته اطلاق اولنور وبغدايجق اوتنك بقيه‌لرينه دينور (قنزع) قنفذ وزننده مكه ايله
سرين بيننده برنيچه تپه‌لو بر طاغك اسميدر (القنزعة) دحرجه وزننده دوكوشن خروس خصمندن مغلوب
اولوب قاچمق معناسنه‌در يقال قنزع الديك اذا هرب من الديك الذی يقاتله (القنوع) رجوع وزننده تذلل
ومسكنتله ديلنمك معناسنه‌در يقال قنع الرجل قنوعا من الباب الثالث اذا سئل وتذلّل وقسمتنه راضی وخرسند
اولمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال قنع فلان اذا رضی بالقسم * مؤلفك بوراده تحريری بصائرده‌كی تحريرينه
مخالفدر زيرا بوراده وجه مذكور اوزره مصدرلری متحد وباب ثالثدن اوله‌رق رسم ايلمشدر لكن بصائرده ذلّ
وسؤال معناسنه اولان باب ثالثدن قنوع ورضا بالقسمه معناسنه اولان باب رابعدن قناعه اولمق اوزره ثبت
ايلمشدر كرچه بوراده دخی چند سطر صكره‌جه قناعه‌يی باب رابعدن اوله‌رق رسم ايلمشدر لكن وجه مسرود
اوزره باب ثالثدن دخی ورود ايتمك سياقنده ثبت ايلمكله شارحك بيانی اوزره لغت مرجوحه ارتكاب ايلمشدر ومن
دعائهم نسأل الله القناعة ونعوذ بالله من القنوع ای السؤال والتذلّل وفی المثل * خير الغنی القنوع * وشرّ الفقر الخضوع
بوراده قنوع رضا بالقسمه معناسنه‌در وباير وطاغ مقوله‌سی يوكسك يره چيقمق معناسنه‌در يقال قنعت الابل
قنوعا من الباب الثالث اذا صعدت * قال الشارح تقول قنعت الجبل اذا علوته (القانع) ذلّ ومسكنتله سؤال ايديجی
آدمه دينوركه معنای اوّلدن مأخوذدر يقال رجل قانع ای سائل متذلّل وقسمتنه راضی وخرسند اولان آدمه دينور
وبر مكاندن مكان آخره خروج ايدن آدمه دينور (القنيع) امير وزننده بودخی ديلنجی‌يه دينور وقسمتنه راضی اولان
آدمه دينور (القناعة) سماحه وزننده‌و (القنع) فتحتينله و (القنعان) قافك ضميله نحن قسمنا مطبخندن تعيين اولنان
قسمته راضی اولمق معناسنه‌در يقال قنع الرجل قناعة وقنعا وقنعانا من الباب الرابع اذا رضی بالقسم وقنعان

شول شاهده دینورکه عدل و موثوق اولغله رأینه یاخود حکمنه یاشهادتنه قانع و راضی اولنه مذکر و مؤنثی و مفردی
و جمعی مساویدر (القنع) کتف وزننده و (القنوع) صبور وزننده بغایت صاحب قناعت اولان آدمه دینور
و قنوع اشاغی یه نزول ایده جك انکبه یره دینور هبوط معناسنه و بومؤنثدر و یوکسکه چیقه جق یوقشه دینور
صعود معناسنه بوجهتله ضدّ اولور (المقنع) مقعد وزننده قنعان کبی شول شاهده دینورکه رأینه یاحکمنه
یاشهادتنه قناعتله جدل و دعوی حسم و فصل اولنور یقال شاهد مقنع وقنعان ای رضیّ یقنع به او بحکمه او بشهادته
(القنع) منع وزننده طوار اوتلاغه میل و قصد ایلك معناسنه در یقال قنعت الابل قنعا من الباب الرابع اذا مالت
للمرتع و طوار یتاغنه و یوردینه طوغری یونلك معناسنه در یقال قنعت الابل قنعا من الباب الثالث اذا مالت
لمأواها واقبلت نحو اهلهـا و دوه شور اوتلاقدن طتلو اوتلاغه خروج ایلك معناسنه در یقال قنعت الابل
قنعا من الباب المزبور اذا خرجت من الحمض الى الخلة و طولومك و قربه نك آغزینی قیورمق معناسنه در یقال
قنع الاداوة اذا خنث رأسها و حیوانك ممه سی یوقاری قرنته طوغری چکیلمك معناسنه در یقال قنعت الشاة اذا
ارتفع ضرعها ولیس فی ضرعهـا تصوّب (القنعة) تمره وزننده دوه شور اوتلاقدن طتلو اوتلاغه چیقمغه
دینورکه اسمدر (الاقناع) همزه نك کسریله و (الاستقناع) بونلرده حیوانك ممه سی قرنته طوغری چکیلمك معناسنه در
یقال اقنعت الشـاة واستقنعت بمعنی قنعت و فی الحدیث ❊ ناقة مقنعة الضرع التی اخلافها ترتفع الی بطنها ❊
و اقناع قنعه یعنی ایکی سهل تپه ارالغنده اولان دوز یره اوغرامق معناسنه در یقال اقنع الرجل اذا صادف القنعة
و برآدمی برنسنه یه قانع و راضی قلمق معناسنه در یقال انقعه اذا ارضاه و برکسه قیام نمازده ایتدیکی کبی کوزلری
اوکنده وایکی طرفه قطعا میل و التفات ایلیه رك باشنی دیکوب طورمق معناسنه مستعملدر یقال اقنع رأسه
اذا نصبه لایلتفت یمینا و شمالا و جعل طرفه موازیا ای لمابین یدیه و سورویی اوتلاغه اوغراتمق معناسنه در یقال
اقنع الغنم اذا امرّها للمرتع و برکسه یی برنسنه یه محتاج قلمق معناسنه اولغله ضدّ اولور یقال اقنع فلانا اذا احوجه
بونك ضدّیتی اوچنجی معنایه نسبتله در (المقنع) منبر وزننده و (المقنعة) مکنسه وزننده خاتونلرك باش اورتوسنه
دینورکه چارتعبیر اولنور یقال تقنعت بالمقنع و المقنعة وهی ماتقنع به المرأة رأسها (القناع) کتاب وزننده بودخی
عورتلرك باش اورتوسنه دینور لکن بو مقنعه دن اوسع اولور و خرما چبوغندن اورلمش یصی سپده دینور یقال
وضع التمر بالقناع ای الطبق من عسب النخل و یورکك پرده سنه دینورکه اینجه زاردر غشاء القلب معناسنه و یراغه
و سلاحه اطلاق اولنور جمعی قنع در ضمتینله یقال اخذوا قنعهم ای اسلحتهم (قنـاع) غیر منصرف اوله رق
دیشی قیونه تسمیه اولنمشدر خاردیدکاری کبی و بوقطام بابندندر (القنعة) فتحاتله یوکسك نسنه نك تپه سنه دینور
یقال قنعة الجبل و السنام ای اعلاهما (القنع) فتحتینله یوکسك قوم تپه یه علی قول اشـاغیسی زمیندن یانلرینه
طوغری دوزجه و یصیجه اولانه دینورکه لبب دخی دیرلر تقول رأیته علی قنع و هو ما اشرف من الرمل او مااستوی
اسفله من الارض الی جنبه و قنع ثعلبیه نام موضعله جبل مریح بیننده برصویك آدیدر (القنع) قافك کسریله سلاحه
و یراغه دینور جمعی اقناع کلور و قنعه لفظندن جمع جنسی اولورکه طپراغی سهل و ملایم اولان ایکی تپه بیننده واقع
دوز یره دینور جمع الجمعی قنعان در قافك کسریله و برنسنه نك اصل و بنیادینه دینور یقال کریم القنع ای الاصل
و یمامه ده برصویك آدیدر و خرما چبوقلرندن اورلمش یصی سپده دینور بونده ضمله ده جائزدر و چاله جق بوری یه
دینور شبور معناسنه بونده قبع و قثع لفظلرندن مصحف دکلدر * شارحك بیانه کوره رفع معناسنه ندر زیرا رفع صوتی
متضمندر یقال ینفخ فی القنع ای الشبور (قبیع) زبیر وزننده بنوجعفر ایله بنو ابی بکر بن کلاب بیننده برصو آدیدر
(القبیعة) جهینه وزننده بادیه ده ثعلبیه ایله خزیمه بیننده بر برکه آدیدر (القنعة) غرفه وزننده دیلنجیلکه دینور
یقال اعوذ بالله من مجالس القنعة ای من السؤال (الاقنع) احمر وزننده شول دوه یه دینورکه باشی دیك اولوب
و کوپریجك دیدکاری کمیك یرلری باصق و چوکك اوله یقال جمل اقنع اذا کان فی رأسه شخوص و فی سالفته تطامن
(المقنع) مکرم وزننده دیشلری ایچ یوزینه طوغری اکری اولان آغزه وصف اولور یقال فم مقنع اذا کانت اسنانه
معطوفة الی داخل (المقنعة) مکرمه وزننده که راعینك اشبو * زجل الحداء کانّ فی حیزومه * قصبا و مقنعة الحنین
عجولا * بیتنده واقع و نونك فتحیله و کسریله مرویدر فتحنه کوره مرادنایدر زیرا نیزن نایی چالدیغی وقتده باشنی یوقاری
قالدرر و کسره یه کوره مراد رفع حنین ایدن ناقه در بوصورتده و صوت مقنعة الحنین تقدیرنده در (التقنیع) برکسه یی
برنسنه یه راضی و قانع قلمق معناسنه در یقال قنع فلانا اذا رضّاه و خاتونك باشنه قناع اورتدرمك معناسنه در یقال
قنع المرأة اذا البسها القناع و برکسه نك اوزرینه حواله اولوب تپه سنه قامچی و دکنك مقوله سیله هارل هارل

اورمق معناسنه مستعملدر يقال قنع رأسه بالسوط اذا غشاه به وخروس برى بريله دوكشوررکن بيونك تويلرى
تپه لرينه طوغرى قبارتمق معناسـنه‌در يقال قنع الديك اذا ردّ برائله الى رأسه ﴿ المقنع ﴾ معظم وزننده باشـنه
توغلغه كيمش آدمه دينور مغفرپوش معناسنه يقال رجل مقنع اذا كان عليه بيضة الحديد ﴿ التقنع ﴾ تفعل وزننده
خاتون باشـنه چار بورنمك معناسـنه‌در يقال تقنع فلان اذا تغشى بثوب ﴿ القنع ﴾ قنفذ وزننده خسيس وناكس
بودوره دينور يقـال رجل قنفع اى قصير خسيس وفاره‌يه دينور زبرج وزننده دخى لغتدر ﴿ القنفعة ﴾ قنفذه
وزننده كوته دينور است معناسـنه وكرپى‌يه دينور قنفذه معناسنه ﴿ بنوقينقاع ﴾ قافك فتحى ونونك حركات
ثلاثيله يهود قومندن برقبيله اسميدركه مدينه‌ده اولورلرايدى ﴿ القوع ﴾ نوع وزننده و﴿ القياع ﴾ كتاب وزننده اركك
حيوان ديشى‌يه آشمق معناسنه‌در يقال قاع الفحل عليها يقوع قوعا وقياعا اذا نزا وبرنسنه‌دن ياخود بريره كيدركن
چكنليوب دونمك معناسنه‌در يقال قاع فلان اذا خنس ونكص وقوع وخرما وبغداى مقوله‌سى وضع ايتدكلرى
دوزلنمش ال آيه‌سى كبى يره دينور يقال القى التمر بالقوع وهو المسطح يلقى فيه التمر او البرّ جمعى اقواع‌در ﴿ القوعان ﴾
فتحاتله كوپك آغسيه‌رق ويكه‌رك يوريمك معناسـنه‌در يقال قاع الكلب قوعانا اذا ظلع ﴿ القاع ﴾ حال وزننده
چوره‌سنده طاغلر وتپه‌لر كورنميان دوز وانكين صحرايه دينوركه اوه تعبير اولنور فارسـيده دشت دينور جمعى
قيع كلور وقيعه كلور وقيعان كلور قافك كسره‌لريله واقواع كلور واقوع كلور افلس وزننده يقال وعده كسراب
بقاع اى ارض سهلة مطمئنة قد انفرجت عنها الجبال والآكام وقاع مدينه‌ده برقله اسميدر وزباله قربنده برموضع
آديدر ويوم القاع يوم معروفدركه آنده بسطام بن قيس نام كسنه اوس بن حجرى اسير ايلشدر ﴿ قاع البقيع ﴾ سليم ديارنده
برموضعدر ﴿ قاع موحوش ﴾ يمامه‌ده برموضعدر ﴿ تقوع ﴾ تكون وزننده قدس قضاسنده برقريه‌در اكا اعلا عسل
نسبت اولنور ﴿ القاعة ﴾ ساحه وزننده خانه‌نك حولوسنه دينور يقال لدارها قاعة واسعة اى ساحة ﴿ القواع ﴾
غراب وزننده طوشانه دينور مؤنثى قواعه‌در ﴿ القوّاع ﴾ شدّاد وزننده پك اوروبجى قورده دينور يقال ذئب قوّاع
اى صياح ﴿ التقوع ﴾ تفعل وزننده تيكنلى يرده يورركبى قوجنه‌رق وايكى طرفه صاپه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال
تقوّع الرجل اذا مال فى مشيته كالماشى فى مكان شائك وقيا كلرى آغاجه چيقمق معناسنه‌در يقال تقوع الحرباء الشجرة
اذا علاها ﴿ القهقاع ﴾ قافك كسريله آيو قسمى كولر شكلنده صرتمق معناسنه‌در يقال قهقع الدبّ قهقاعا اذا ضحك
﴿ القيع ﴾ بيع وزننده خنزير بوكرمك معناسنه‌در يقال قاع الخنزير يقيع قيعا اذا صوّت ﴿ الاقياع ﴾ همزه‌نك ضمى
وقافك فتحى وياءنك تشديديله مضجع نام محلده برموضع آديدر

فصل الكاف

﴿ الكبع ﴾ نبع وزننده كسمك
معناسنه‌در يقال كبع الشئ كبعا من الباب الثالث اذا قطعه ومنع ايلمك معناسـنه‌در يقال كبعه اذا منعه واقچه‌يى
نقد ايلمك معناسـنه‌در يقـال كبع الدارهم والدنانير اذا نقدها ﴿ الكبوع ﴾ رجوع وزننده ذلّ وخضوع ايلمك
معناسنه‌در يقال كبعه كبوعا اذا ذلّ وخضع له ﴿ الكبع ﴾ صرد وزننده دكز دوه‌سنه دينوركه دوه شكلنده برجانوردر
دكزده اولور تقول رأيت كبعا اى جمل البحر بو مناسبتله بدلقا وتصلق ونازيباعورته دشنام موقعنده ياوجه الكبع ديرلر
﴿ التكبيع ﴾ پاره پاره كسمك معناسنه‌در يقال كبعه اذا قطعه ﴿ الكتيع ﴾ تاى فوقيه ايله امير وزننده لئيم وفرومايه‌يه
دينور يقال رجل كتيع اى لئيم وتمام سنه‌يه مخصوص وصف اولوركه تامّ وكامل ديمكدر يقال حول كتيع اى تامّ
وكتيع وكتاع غراب وزننده احد وفرد معناسنه‌در يقال ما بالمكان كتيع وكتاع اى احد ﴿ الكتع ﴾ قطع وزننده
باء حرفيله متعدى اوله‌رق برنسـنه‌يى ايلتمك وآلوب كتورمك معناسنه‌در يقال كتع به كتعا من الباب الثالث
اذا ذهب به وبرايشه صغنوب حاضر وآماده اولمق معناسنه‌در يقال كتع الرجل اذا شمر فى امره ودرطوپ بوزيلوب
بورترمق معناسـنه‌در يقال كتع الرجل اذا انقبض وانضمّ بوجهتله ضدّ اولور وبعضلر عندنده بو ايكى معناده
صواب اولان باب رابعدن فرح وزننده اولمقدر على قول ايكى بابدن دخى لغتدر وكتع قاچوب كتمك معناسـنه‌در
يقال كتع الرجل اذا هرب ويمين ايلمك معناسنه‌در يقال كتع فلان اذا حلف واشك قسمى يلمك معناسنه‌در يقال كتع
الحمار اذا عدا ﴿ الكتوع ﴾ قعود وزننده پك ايراغه كتمك معناسـنه‌در كرك حسّى ومعنوى اولسون يقال كتع
فى الارض كتوعا اذا ذهب ومنه تقول العرب * كتعت فى المخازى ما كفاك * بو كلام سبّ ودشنام تعبير اتندر خزى
وفضاحت سكا كفايت ايتدكجه سن اكا قناعت ايليوب دخى افراطنه كتدك ديمكدر ويقولون كتعت فى المحامد
ما كفاك وبو مدح وثنا كلماتندر شـانكه لايق محامد ومكارمى اجرا وايفا ايلشـيكن بنه مبالغه ايلدك ديمكدر
﴿ الكوتعة ﴾ جوهره وزننده اشك ذكرينك باشنه دينور ﴿ الكتع ﴾ صرد وزننده برايشه صغانوب چمره‌نوب
حاضر وآماده اولان آدمه دينور يقال هو كتع فى امره اى مشمّر وكرپى كبى طرطوپ بوزلمش كسه‌لره دينور

بوجمع بنیه‌سیدر وتلکی انیکنك یك کتر ینه دینور ولئیم وذلیل وناکسه دینور وسباعدن قورده دینور جمعی
کتعان کلور صردان وزنده (اکتعون) اجعون وزنده واکا تأکیدا اتباع اولور تقول رأیتهم اجمعین اکتعین
تأکیدا بونك تفصیلی بتع ماده‌سنده ذکر اولندی‌و بوانقباض و انضمام معناسندن مأخوذدر (الکتعة) غرفه‌وزنده
کوچك قوغه‌یه دینور جمعی کتع کلور صرد وزنده‌و شیشه‌نك بوغازینه دینور (المکتع) محسن‌وزنده‌و (المکوتع)
اسم فاعل بنیه‌سیله سرعتله یورویجی انسانه وحیوانه دینور یقال جاء مکتعا ومکوتعا ای جاء یمشی سریعا
(المکاتعة) مفاعله وزنده قتل ایلمك معناسنه‌در یقال کاتعه الله ای قاتله (المکتع) مکرم وزنده اجماع اولنمش
رأی وتدبیره دینورکه رأی پریشان مقابلیدر یقال رأی مکتع ای مجمع (الاکتع) اجمع وزنده‌شول آدمه دینورکه
النك پرمقلری ایاسنه طوغری یوموق اولوب پرمقلرك اکاری طشره چیقق اوله یقال رجل اکتع اذا کان
قدر جمعت اصابعه الی کفه وظهرت رواجبه (التکاتع) تتابع وزنده ومرادفیدر یقال تکاتع الشیء اذا تتابع
(الکتعاء) حمراء وزنده جاریه‌یه اطلاق اولنور امه معناسنه (التکتیع) اتی تیکه تیکه طوغرامق معناسنه‌در
یقال کتع اللحم کتعا صغارا اذا قطعه قطعا (الکتع) عنب وزنده کتعه‌نك جمعیدر کافك کسریله قطعه معناسنه
(الکتعة) تمره وزنده کوچك قوغه‌یه دینور جمعی کتاع‌در کافك کسریله (الکثع) کافك فتحی وثای مثلثه‌نك
سکونیله سودك چروشی یوزینه کلمك معناسنه‌در یقال کثع اللبن کثعا من الباب الثالث اذا علا دسمه وخثورته وکثع
وکثوع دوداق قیزارمق علی قول قانی چوغالوب غلظت بولمغله دورکلکه یوز طوتمق معناسنه‌در یقال
کثعت الشفة کثعا وکثوعا اذا احمرت اوکثرد مهاحتی کادت تنقلب (التکثیع) بودخی سودك چروشی یوزینه
چیقمق معناسنه‌در یقال کثع اللبن بمعنی کثع ودوه وقیون وکچی مقوله‌سنك قرنی کوشکلمك علی قول کوشلك
پیدا ایتمکله سورمك معناسنه‌در یقال کثعت الابل والغنم اذا استرخت بطونها او استرخت فثلطت ویاره وچبان
مقوله‌سنك یوقاریلری اوکولمق معناسنه‌در یقال کثع الجرح اذا برأ اعلاه ویرك نباتی ظهور ایلمك معناسنه‌در
یقال کثعت الارض اذا نجم نباتها وچوملك قینار ایکن کفنی وکپوکنی آتمق معناسنه‌در یقال کثعت القدر
اذا رمت بزبدها وصقال بردن ظهور ایتمك علی قول اوزایوب چوغالمق معناسنه‌در یقال کثعت اللحیة اذا خرجت
دفعة اوطالت وکثرت وطولومك یوزینه کلان سودك قیمغنی تناول ایلمك معناسنه‌در یقال کثع السقاء اذا اکل
ماعلاه من الدسم (الکثوع) رجوع وزنده بودخی دوه وقیون مقوله‌سنك قرنی کوشکلمك یاخود کوشکلیوب
سورمك معناسنه‌در یقال کثعت الابل والغنم کثوعا اذا استرخت بطنها او استرخت فثلطت (الکثع) فتحتینله
بودخی دوداق قیزارمق یاخود قانی چوغالوب غلظت بولمغله دورکلکه یوز طوتمق معناسنه‌در یقال کثعت
الشفة کثعا من الباب الرابع اذا احمرت اوکثردمهاحتی کادت تنقلب (الکاثعة) پك قزل دوداغه‌و دیش اتنه وصف
اولور یقال شفة ولثة کاثعة ای محمرة (الاکثع) دوداقلری ودیش اتلری پك قزل وقالین آدمه دینور (المکثعة)
محدثه وزنده دوداقلری ودیش اتلری قالین وپك قزل خاتونه دینور (الکثعة) تمره وغرفه وزنلرنده سود
یوزینه کلان قیمغه وچرویشه دینور وقینیان تنجره‌نك آتدیغی کفه وکپوکه دینور وکثعه غرفه وزنده اوست
دوداغك اورته‌سنده اولان یوه دینور (الکثعة) فتحاتله بالچیغه دینور طین معناسنه (الکداع) کتاب وزنده
معشر بن مالك بن عوف نام کسه‌نك که امام حسین رضی الله عنه ایله برابر اولوب کوفه قربنده طف نام محلده
مقتول اولدی جدی اسمیدر (الکدع) ردع‌وزنده دفع ایلمك معناسنه‌در یقال کدعه کدعا من الباب الثالث اذا دفعه
(الکدعة) غرفه وزنده ذلیل وحقیر کسه‌یه دینور یقال رجل کدعة ای ذلیل (الکربعة) دحرجه وزنده‌یره
ییقمق معناسنه‌در یقال کربعه اذا صرعه وقلجله چالوب کسمك معناسنه‌در یقال کربعه بالسیف اذا قطعه
وبرآدمك پاچاسنی آیرمق معناسنه‌در یقال کربع قوائمه اذا ابانها (الکرتع) تای فوقیه ایله جعفر وزنده بودور
کشی‌یه دینور یقال رجل کرتع ای قصیر (الکرتعة) دحرجه وزنده بیهوده ومالایعنی‌یه دوشمك معناسنه‌در
یقال کرتع الرجل اذا وقع فیما لایعنیه (الکرسعة) و (الکرسوعة) کافلرك ضمیله جماعت انسانی‌یه دینور یقال
جاءت کرسعة من الناس وکرسوعة ای جماعة (الکرسوع) عصفور وزنده بیلك کمیکنك اوجنك سرچه پرمق
طرفنده اولان یومربجه کمیکه دینور علی قول قیون وکچی مقوله‌سنك انجکندن بلکجه‌سنه یقین اوجنده واقع یومربجه
کوچك کمیکجکزه دینور (الکرسعة) دحرجه وزنده بیلك معناسنه‌در یقال کرسع الرجل اذا عدا وبرکسه‌نك
کرسوعنه قلجله چالمق معناسنه‌در یقال کرسع فلانا اذا ضرب کرسوعه بالسیف (الکرع) فتحتینله بریرده ایرکلمش
یغمور صوینه دینورکه اکیلوب آندن آغز ایله ایچمك قابل اوله یقال فی الوادی کرع کثیر وهو ماء السماء یکرع فیه

وطوارك ایاقلرینه دینور قوائم الدابّه معناسنه وكرع مصدر اولور برآدم اینجكلرینك یوقاریلری انجه جك اولمق
معناسنه‌در یقال كرع الرجل كرعا من الباب الرابع اذا دقّ مقدّم ساقیه وفرومایه وذات وزمانی ووقع واعتباری
دون ونكترلكسه‌یه اطلاق اولنور قوائم دابه معناسنه‌در مفرد وجمعی برابردر یقـال رجل ورجال كرع ای سفل
دنیّ النفس والمكان وقیز اركك ایسته‌مك معناسنه‌دركه اره‌قیزمق تعبیر اولنور یقال كرعت الجاریة كرعا اذا اغتلمت
وبرآدم طوارك همان پارچه‌سنی یمكه قناعت ایلمك معناسنه‌در یقال كرع الرجل اذا اجتزأ باكل الكراع وبرآدمك
پاچه‌سی آغریمق معناسنه‌در یقال كرع الرجل اذاشكی كراعه وانسان یاخود حیوان انجه پاچه‌لو اولمق معناسنه‌در
كرك قوللری اوزون وكرك قصه اولسون یقال كرع الرجل والضأن اذا صار دقیق الاكارع والاذرع طویلة كانت
اوقصیرة وبركسه دنیّ وسافل اولمق معناسـنه مستعملدر یقال كرع الرجل اذا سفل وایجك كمیكنك یوقاریسی
اینجه‌رك اولمق معناسنه‌در یقال كرعت الساق اذادقّ مقدّمها وبلوت یغمور یاغدرمق معناسنه‌در یقال كرعت
السماء اذا امطرت وبرقاره طـاشلغك برون كبی تومووب چیقمش یرینه وارمق معناسـنه‌در یقال كرع فلان اذا
صار فی الكراع من الحرة وكركی كبی طیب سورنمكله بدننه یاپشمك معناسـنه‌در یقال كرع الرجل اذا تطیّب بطیب
فلصق به وعورت بغایت اركك قیزوب جماعه دوشكون اولمق معناسنه‌در یقال كرعت المرأة الی الرجل اذا اشتهت
الیه واحبت الجماع ﴿الكرعة﴾ فرحه وزننده اركك قیزغین عورته دینور یقال امرأة كرعة ای مغتلمة ﴿الكرع﴾
صرع وزننده‌و ﴿الكروع﴾ رجوع وزننده صویی آوجله یاخود برقاب ایله ایچمكسزین یرندن اكیلوب آغزیله ایچمك
معناسـنه‌در یقال كرع فی الماء اوفی الاناء وكرع كرعا وكروعا من الباب الثالث والرابع اذا تناوله بفیه من موضعه
من غیران یشرب بكفیه ولاباناء وحیوانك یاخود انسانك پاچه‌سـنه اورمق معناسـنه‌در یقال رماه فكرعه كرعا
من الباب الثالث اذا اصاب كراعه ﴿الكارعات﴾ صو اوزره دیكلمش خرما اغاجلرینه دینور ﴿الكارع﴾ مطلقا
صویه كیرن شخصه دینور كرك صودن ایچسون وكرك ایچمسون ﴿الكرّاع﴾ شدّاد وزننده دائما سفلهٔ ناسله انس
والفت ایدن سفلی طبیعت كسه‌یه دینور یقال رجل كرّاع اذا كان یخادن السفل من النـاس ودوابّ ومواشیسنی
اكثری یغمور صویله اسقا ایدن آدمه دینور یقـال هو كرّاع اذا كان یسقی ماله بماء السماء ﴿الكریع﴾ امیروزننده
شول كسه‌یه دینوركه صوایچه‌جك مشربه‌سی مفقود اولغله نهردن آوجلریله ایچر اوله یقال رجل كریع ای شارب
من النهر بیدیه اذا فقد الاناء ﴿الكراع﴾ غراب وزننده قیون وصغر مقوله‌سنك بجاقلرینك انجه‌رك اولان یرینه دینوركه
آت قسمنده وظیف منزلنده‌در لسـانمزده پاچه تعبیر اولنوركه مخصوص طعـامی اولور وبومؤنثدر جمعی اكرع
واكارع كلور ومنه یقـال اعطی العبد كراعا فطلب ذراعا وهی من البقر والغنم بمنزلة الـوظیف من الفرس
وهو مستدقّ الساق وكراع قاره طاشلق تپه‌نك برطرفه طوغری اوزانمش برونه دینور جمعی كرعان كلور غراب
وغربان كبی وهرشیئك اوجنه اطلاق اولنور یقال كراع الشیء ای طرفه ویقال امش فی كراع الطریق ای فی طرفه
وكراع جمیع آت قسمنه شامل اسم جنس اوله‌رق مستعملدر تقول احبس الكراع فی سبیل الله ای الخیل ﴿كراع الغمیم﴾
غین معجمه‌نك فتحیله عسفان نام محله اوچ میل مسـافه‌ده برموضعك آدیدر ﴿اكرع الجوزاء﴾ رانك ضمیله جوزاء
برجنك مشتمل اولدیغی صورت كواكبه‌نك اواخرینه اطلاق اولنور ﴿اكارع الارض﴾ زمینك پك بعید اولان
اطراف وغایاتندن عبارتدر * قال الشـارح وعن النخعیّ كانوا یكرهون الطلب فی اكارع الارض فی اطرافهـا
القاصیة ﴿الاكراع﴾ همزه‌نك كسریله آو صیادك تولكنه كلمك معناسنه‌در تقول ارم فقد اكرعك الصید ای امكنك
﴿المكرعات﴾ محسنات وزننده شول دوه‌لره اطلاق اولنوركه صوغوقدن باشلرینی اوجاغه صوقلریله بیونلری
ایسدن وتوتوندن قرارمش اوله ﴿المكرعات﴾ مكرمات وزننده صوایچره غرس اولنمش خرما وسائر اشجاره اطلاق
اولنور ﴿مكرع القوایم﴾ مكرم وزننده پاچه‌لری قویّ وشدید حیوانه دینور یقال فرس مكرع القوائم ای شدیدها
﴿التكرّع﴾ تفعل وزننده عرف شرعده آبدست آلمق معناسـنه‌در اطراف اكارعنه امرار ماء ایلدیكیچون یقـال
تكرّع الرجل اذا توضأ للصلاة ﴿الكسع﴾ كافك فتحی وسینك سـكونیله ال ایله یاخود طبانك كوكسیله برآدمك
قیچنه اورمق معناسنه‌در یقال كسعه كسعا من الباب الثالث اذا ضرب دبره بیده اوبصدر قدمه وناقه یاخود دیشی
كیك قویریغنی بجاغی اراسنه قیصدرمق معناسـنه‌در یقال كسعت الناقة اوالظبیة اذا ادخلتا اذنابهما بین ارجلهما
وناقه‌نك ممه‌سندن هنوز تماما چكلمیوب برمقدار دخی وار ایكن سنهٔ آتیه‌ده زیاده‌جه اولمق ایچون بقیه آلیقومق
معناسـنه‌در یقال كسع الناقة بغبرها اذا ترك بقیة من لبنها فی خلفهـا یرید بذلك تغزرها ﴿الكاسع﴾ قویریغنی
بجاغی ارالغنه قیصدریر اولان ناقه‌یه ودیشی آهویه دینور ﴿الكسعة﴾ غرفه وزننده مطلقا دابه‌نك آلننده اولان

آق بنکه و نقطه یه دینور و طوشنجل قوشنك قویرغی آلتنده اولان طوپ بیاض تویلره دینور جمعی کسع کلور
صرد وزننده و قوللنلان اشکاره و صغرلره دینور وکوله وچاکرلره دینور بونلر سوق اولنورکن اکسه‌لرندن
دکنکله اورلدقلریچون اطلاق اولنمشدر و برصنمك اسمیدر ومتحه معناسنه درکه برکسه‌یه صاغملق ایچون و یرلمش
قیونه و ناقه‌یه دینور ﴿الکسع﴾ صرد وزننده اتمك قریغنه دینور کسر الخبز معناسنه و یمنده برکوچك قبیله آدیدر
یاخود بنو ثعلبة بن سعد بن قیس غیلاندن برجاعتدر غامد بن الحارث الکسعی که ندامت خصوصنده ضرب مثلدر
اول جاعتدندر اصلی بودرکه مرقوم برکون دوه‌رعی ایدرکن برمحلده براعلاقاین آغاجنه مصادف اولمغله بغایت
استحسان ایدوب آندن برپای و بش دانه اوق کسوب و افرزمان چالشوب میدانه کتوردی برکیجه برکوملتی ایچره بیان
اشکی شکارینه مترصّدا اختفاو تمکن ایدوب اول اثناده ناکاه برسوری یبان اشکاری ظهور و مرور ایلمکله برینی نشانه
آلوب آتدقده برقیایه تصادف ایلمکله چقماق کبی شراره ظهور ایتدکده خطا ایلدی ملاحظه‌سیله متأسف اولدی
برساعتدنصکره برسوری دخی کلوب کچرکن کذلك برینه اوق صالیوردی اولدخی شیوهٔ سابق اوزره رونمون
اولوب خلاصه اوقلك بشنی دخی آتوب حال منوال مسرود اوزره اولمغله کال انفعالندن همان یایی طاشه چالوب
شکست ایلدی وقتاکه صبـاح اولوب کیجه‌کی آتدقلری اوقلره طوغری متوجه اولدقده کوردیکه هرآتیلان
اوق برشکاره اصابت و بعد النفوذ طاشـه طوقنور اولمغله بش دانه حمـار وحش سرکی کبی سریلوب یاتورلر
بوحالی کوردکده کال تأسفدن باش پرمغنی قطع ایدوب اشبو قطعه‌یی انشـاد ایلدی * ندمت ندامة لو انّ نفسی
تطاوعنی اذا لقطعت خمسی * تبین لی شفاء الرأی منی * لعمر ابیك حین کسرت قوسی * ﴿الکسع﴾ فتحتینله شول
بیاضه دینورکه بعض آتك طپوغنده اولان صـارقق تویلرك اوجلرنده اولور ﴿الاکسع﴾ قویرغی التنده بیاض
تویلری اولان کوکرجینه دینور یقال حمام اکسع اذا کان تحت ذنبه ریش بیض ﴿المکسع﴾ معظم وزننده اصلا
تزوّج ایلمیان آدمه دینور یقال رجل مکسع اذا لم یتزوّج ﴿الاکتساع﴾ ارکك دوه اسرمکله قویرغیله اویلقلرینه
اورمق معناسنه‌در یقال اکتسع الفحل اذا خطر فضرب فخذیه بذنبه وآت وکلب قویرغنی بجاغی ارالغنه قیصمق
معناسنه‌در یقال اکتسع الفرس والکلب بذنبه اذا استثفر ﴿المکتسعة﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله شول قیونه دینورکه
اکابرصه و وحره دیدکلری بوجك اوشمغله برطرفنه یبوست عارض اولور اوله قیون قسمی نسوان بولی اوزره یاتدقده
اول بوجك عارض و مستولی اولور یقال شاة مکتسعة اذا کانت اصابها دابّة یقال لها البرصة والوحرة فییبس برصه
و وحره ماده‌لرنده بیان اولندی ﴿الکشع﴾ کافك وشین معجمه‌نك فتحیله قلب صقندیسنه اوغرایوب بحضور اولمق
معناسنه‌در یقال کشع الرجل کشعا من الباب الرابع اذا ضجر ﴿الکشع﴾ کافك فتحی وشـین معجمه‌نك سکونیله
مقتولك باشنه چوقشوب طوران آدملر طاغلوب کتمك معناسنه‌در یقال کشع القوم عن قتیل کشعا من الباب
الثالث اذا تفرّقوا ﴿الکعوع﴾ قعود وزننده ضعیف القلب وجبان اولمق معناسـنه‌در یقال کعّ الرجل کعوعا
من الباب الثانی ومن الاوّل فهو قلیل اذا جبن وضعف وقیل کععت کنعت وکععت کعلمت یعنی من الباب الثالث
والرابع ﴿الکعّ﴾ کافك فتحیله و ﴿الکاعّ﴾ صفتلردر قورقق و بی‌زهره وضعیف القلب آدمه دینور ومنه یقال کعّ
الوجه ای رقیقه ﴿الکعکع﴾ هدهد وزننده بودخی قورقق بی‌زهره کشی‌یه دینور ﴿الاکعاع﴾ همزه‌نك کسریله برآدمه
قورقوورمکله عزیمت ایده‌جکی مقصدندن آلیقومق معناسنه‌در تقول اکععته ای جبنته وخوّفته وحبسته عن وجهه
﴿الکعکعة﴾ زلزله وزننده اکعاع معناسنه‌در ﴿التکعکع﴾ تزلزل وزننده کعکعه‌نك مطاوعیدر تقول کعکعته فتکعکع
﴿الکعنکع﴾ کافلرك فتحیله عکنکع معناسنه‌درکه غول بیابانینك ارککنه دینور ﴿الکلع﴾ فتحتینله ایاقده اولان چتلاغه
وکیر وچرکه دینور یقال فی قدمه کلع ای شقاق ووسخ وطوار ایاغنه عارض اولان بچلغان علتنه دینور وبو معنالرده
مصدر اولور یقـال کلع قدمه کلعا من الباب الرابع اذا وسخ وتشقق ویقال کلعت قوائم الفرس اذا جرب جربا
شدید وباش کیرلنمك معناسنه‌در یقال کلع رأسه اذا اتسخ وباشده اولان کیرچامور کبی قوریوب قالمق معناسنه‌در
یقال کلع علی رأسه الوسخ اذا یبس وایاق چتلامق وکیر وپاس طوتمق معناسنه‌در نته‌که ذکر اولندی یقال کلعت
رجله اذا توسخت وتشققت وکلع وکلاع صداع وزننده دوه‌نك بقه‌نقلری بچلغان اولوب چتلامق معناسـنه‌در
یقـال کلع البعیر کلعا وکلاعا اذا حصل له شـقاق فی الفرسن ﴿الکلع﴾ قلع وزننده بودخی باشـك کیری قوریمق
معناسنه‌در یقال کلع الوسخ علی رأسه کلعا من الباب الثالث اذا یبس ﴿الکلع﴾ کتف وزننده و ﴿الکلعة﴾
فرحه وزننده صفتلردر ایاغی کیرلو پاسلو چتلاق آدمه و ایاغی بچلغان حیوانه دینور و ایاغده وصف اولور وکلع
شول قابه وقربه‌یه دینورکه اوزرنده کیر وپاس قات قات یغیلوب چکه‌لنمش اوله یقال اناء وسقاء کلع اذا التبد علیه الوسخ

(الاكلاع) همزه‌نك كسريله برنسنه‌نك اوزرينه كيروپاس قات قات چوكمك معناسنه‌در يقال اكلعه الوسخ
اذا علاه و التبد عليه (الكلعة) غرفه وزننده دوه قسمنه مخصوص برمرضدركه صغريسنده حادث اولوب بتون
تويلريني دوكوب و يريني قابقاره ويارق يارق ايدر (الكلع) كافك كسريله مالني ايوجه كوزه‌دوب خوش تقيد
و تيمار ايدن آدمه دينور يقال هوكلع مال‌اى ازآؤه و بدقيافت وزشت هيئت اولان لئيم وفرومايه‌يه دينور جمعى
كلعه‌در عنبه وزننده يقال رجل كلع اى الجافى الهيئة اللئيم (الكولع) جوهر وزننده كيره و پاسه دينور يقال
علاعليه الكولع اى الوسخ (الكلعة) فتحـاتله قيون وكچى سوريسـنه دينور (الكلاع) غراب وزننده قوّت
و بأس وشدّت ومواطن جنك و مخافه‌ده ثبات وشجاعت معناسنه‌در بوسببله دلير و بهادره كلاعىّ دينور يقال
رجل كلاعىّ اى شجاع (كلاع) سحاب وزننده اندلسـده برموضع آديدر (ذوالكلاع) اذواء تعبير اولنان
ملوك يمندن ايكى ملك لقبيدر برى ذوالكلاع الاكبردركه يزيد بن النعمان‌در و بريسى ذوالكلاع الاصغردركه
سميفع بن ناكور بن عمر و بن يعفر بن‌ذى‌الكلاع الاكبردر (التكلع) تفعل وزننده ناس مجتمع ومتفق اولمق اوزره
عهد و يمين ايلمك معناسـنه‌در يقال تكلع القوم اذا تحـالفوا مرقوم ذوالكلاع الاصغرك لقبى بوندن مأخوذدر
زيرا هوازن ايله خراز قبيله‌سـندن ماعدا جمله‌ٔ قبيله‌ٔ حيرمرقوم حضورنده مجتمع و اطاعتى بابنده عهد و پيمان
ايلديلر و قبيلتين مزبورتين ذوالكلاع الاكبرطرفنه تجمع وتحـالف ايلديلر (الكمع) كافك كسريله و (الكميع)
اميروزننده ارقداشه و همفراشه دينور يقال هوكمعه وكميعه اى ضجيعه وكمع قفتانه و قپامه‌يه دينور يقال جاء وعليه كمع
اى قباء وكنارلرى يوكسك اورته‌سى اوبرق اوتوراقلو يره دينور على قول چقوروآلچق يره دينور وكمع الوادى دره‌نك
برجانبنه دينور يقال نزلوا فى كمع الوادى فى ناحيته ومحل وموضع ومسكن معناسنه‌در ومنه يقال فلان فى كمع اى فى بيته
وموضعه (الكمع) فتحتينله قبا اويلقده‌اولان عقده‌يه دينور (الكمع) كتف وزننده هركسه متابعت ايدراولان آدمه
دينوريقال رجل كمع اى امّعة (الكمع) قمع وزننده طوارك اياقلرينى سكيرليوب كسمك معناسنه‌در يقال كمع قوايم الفرس
كمعامن الباب الثالث اذا قطعها وقابده اولان صويك مجموعنى ايچمك معناسنه‌در يقال كمع فى الاناء اذا كرع اى شرب
كله وطوار يابجه يابجه امكليه‌رك يوريمك معناسنه‌در يقال كمعت الدابّة اذا مشت ضعيفة (المكامعة) مفاعله وزننده
بركسه ايله بريورغانده ياخود برثوبده صاريلوب ياتمق معناسنه‌در يقال كامعه اذا ضاجعه فى ثوب واحد وضمه اليه
(الاكتماع) افتعال وزننده قربه‌نك وطولومك آغزندن ايچمك معناسنه‌در يقال اكتمع السـقاء اذا شرب من فيه
(الكنتع) قنفذوزننده بودورآدمه دينور يقال رجل كنتع اى قصير (الكنوع) رجوع وزننده طرطوپ يومولوب
بوزلمك معناسنه‌در يقال كنع الشئ كنوعا من الباب الثالث اذا انقبض وانضمّ وقريب اولمق معناسـنه‌در يقال
كنع الامر اذا قرب و برنسنه‌يه طمع ايلمك معناسنه‌در يقال كنع فيه اذا طمع ولباسه سورينلان طيب اثرى بيلاشوب
ياپشمق معناسنه‌در يقال كنع المسك بالثوب اذا لزق به ورفق وملايمت وخضوع ايلمك معناسنه‌در يقال كنع اليه
اذا خضع ولان ويلدز طولنمق معناسنه‌در يقال كنع النجم اذا مال للغروب وبرنسنه‌دن قورقوب قاچمق معناسنه‌در
يقال كنع عن الامر اذاهرب وجبن وبرآدمك پرمقلرينه اورمقله قوريدوب عملدن آليقومق معناسنه‌در يقال
كنع اصابعه اذا ضربها فايبسها و يمين ايلمك معناسنه‌در يقال كنع بالله تعالى اذا حلف وطوشنجل قوشى سوزيلوب
اينركن قنادلرينى ديوشوروب برى برينه ياشدرمق معناسنه‌در يقال كنعت العقّاب اذا ضمت جناحيها للانقضاض
(الاكناع) همزه‌نك كسريله بودخى رفق وخضوع وتواضع ايلمك معناسنه‌در على قول ذلت وحقارته مشرف
اولمق ياخود ديلنمك معناسنه‌در يقال اكنع الرجل اذا خضع ولان اودنامن الذلّة اوسأل ويقلشدرمق معناسنه‌در
يقال اكنع الابل الىّ اذا ادناها (الكنع) فتحتينله برنسنه قوريمغله چكيلوب بوزلمك معناسنه‌در يقال كنع الشئ
كنعامن الباب الرابع اذايبس وتشنج وبرنسنه دائم وبرقرار اولمق معناسنه‌در يقال كنع الشئ اذالزم اى دام وبرآدم
چنه‌سى اوزره‌يره يقيلوب دوشمك معناسنه‌در يقال كنع الرجل اذا اصرع على حنكه (الكنع) كتف وزننده دريسى
بورشمش قوجه كشى‌يه دينور يقال شيخ كنع اى شنج (الكانعة) يوزه ياپشق اولان برونلره وصف اولور يقال
نوف كانعة اى لازقة بالوجه (الكنيع) اميروزننده الى قيرلمش كمسه‌يه دينور يقال رجل كنيع اى المكسور اليد
وطريقنى قيوب آخر طريقه صاپمش آدمه دينور يقال فلان كنيع اى عادل عن طريقه الى غيره وپك آچلغه دينور
يقال جوع كنيع اى شديد (الكنعانيون) كنعان بن سام بن نوح عليه السلام اولادندن برجماعتدركه لغت
عربيه‌يه مشابه برلغتله تكلم ايدرلرايدى (الاكنع) احمروزننده الى چولاق آدمه دينور يقال رجل اكنع اى اشلّ
وناقص ايشـه اطلاق اولنور جمعى كنع در كافك ضميله يقال امرا كنع اى ناقص (المكنع) مجمل وزننده شول

(قربه)

قربه یه وطولومه دینورکه آغزی چشمه یه یاخود کوله یقین کوتروب طولدریلور اوله یقال سقاء مکنع اذا کان یدنی
فوه الی الغدیر فیملأ ومکنع ومعظم وزننده مکنع قوللری بوزلمش یاخود اللری کسلمش آدمه دینور یقال رجل
مکنع ومکنع ای المقفع الید او المقطوعها (التکنیع) عدول ایدوب صاپمق معناسنه‌در یقال کنع عنه اذا عدل
وبرکسه‌نك النی چولاق ایلمك معناسنه‌در یقال کنع یده اذا اشلها وبرکسه‌نك بیلکجه‌سنی قلجله چالمق معناسنه‌در
یقال کنع فلانا بالسیف اذا کوّعه (الکانع) کندیسنی قیدوبند بغایت صقشدرمش طوتساغه دینور یقال
اسیرکانع اذا ضمه القید (الکنع) کافك کسریله طاغ قویتوسنده قلان صوبقیه‌سنه دینور عنك معناسنه
(الاکتناع) بریکمك معناسنه‌در یقال اکتنع القوم اذا اجتمع وبرکسه‌یه مهربانلق ایدوب اسرکمك معناسنه‌در یقال
اکتنع علیه اذا تعطف واخشام اریشوب چاتمق معناسنه‌در یقال اکتنع اللیل اذا حضرودنا (التکنع) تفعل
وزننده برشیئه تعلق ایلمك معناسنه‌در یقال تکنع به اذا تعلق به وبوزیلوب درطوپ بورشمق معناسنه‌در یقال
تکنع الاسیرفی قدّه اذا تقبّض (الکوع) نوع وزننده هوانك پك اسیلکندن کاب بیلکی اوزره سورینه‌رك یوریمك
معناسنه‌در یقال کاع الکلب یکوع کوعا اذا مشی علی کوعه من شدّة الحرّ (الکوع) کافك ضمیله و(الکاع)
بیلك اوجنك باش پرمقدن طرفنه دینور علی قول قولدن بیلکارك ایکی کمیکلری اوجلرینه دینورکه اصل بیلکه متصل
بریدر یاخود کوع باش پرمق جانبنه اولان اوجنه دینور وکاع کرسوعه دینورکه سرچه پرمقدن یکا اولان اوجندن
عبارتدر یاخود کوع بیلکجه‌نك ایکی طرفنده اولان کمیکارك قطعا حجمی اولمامغله پك بللوسزکبی اولانه دینور
(الاکوع) احمروزننده ذکر اولنان کاعی ایری آدمه دینور یقال هو اکوع ای عظیم الکاع وبیلکجه‌لری اموزدن یکا
اکری اولان آدمه دینور یقال رجل اکوع اذا کان قداقبل رسغاه علی منکبیه واکوع اصحابدن سلمة بن عمرو بن
سنان بن اکوعك جدّی لقبیدر مومی الیه سلمه بغایت دونده وبهادر وتیرانداز ایدی ذی قرد وغطفان غزاسنده
غارتکران کفارك تك وتنها اکسه‌سنه دوشوب * خذها وانا ابن الاکوع * والیوم یوم الرضّع * دیه‌رك رمی سهام وقتی
وافر اشیاء واثواب منهوبه‌یی استرداد ایلمشیدی (الکوع) فتحتینله برآدم اکوع اولمق معناسنه‌در یقال کوع الرجل
کوعا من الباب الرابع اذا کان اکوع (التکویع) برکسه‌نك قلجله چالوب بیلکجه‌سنی اکری قلمق معناسنه‌در یقال
کوع فلانا بالسیف اذا ضربه حتی اعوجّت اکواعه (التکوّع) تفعل وزننده برآدمك بیلکجه‌لری برعارضه
سببیله اکرلمك معناسنه‌در یقال تکوّعت یده اذا اصاب بها الکوع (الکیع) بیع وزننده و(الکیعوعة) شیعوعه
وزننده برنسنه‌دن هیبتلنوب خوف ایلمك معناسنه‌در تقول کعت عنه کیعا وکیعوعة من الباب الثانی اذا هبته
وجبنت عنه (الکایع) برنسنه‌دن هیبت آلوب قورقش آدمه دینور یقال هو کایع وکاع علی القلب والحذف
وهم کاعة مثل بایع وباعة تجز بعونه تعالی

فصل اللام

(اللبع) نبع وزننده باطل وعبث معناسنه‌در یقال
ذهب ضبعا لبعا ای باطلا (الالثع) ثای مثلثه ایله اکتع وزننده شول پپه‌یه دینورکه تکلمده لسانی ثا ایله عین حرفلرینه
چلار اولور یقال رجل الثع اذا کان یرجع لسانه الی الثاء والعین (اللثعة) تمره وزننده دوداغك ایچ یوزینك دیش
دیبلرینه طوقنان یرینه دینور (اللخع) لامك وخای معجمه‌نك فتحیله بدن صالقی وسلپوك اولمق معناسنه‌در یقال لخع الرجل
لخعا من الباب الرابع اذا استرخی جسمه (لخیعه) سفینه وزننده اسامیدندر ذوالشناتر لخیعة بن ینوف رجال
حمیردندر (یلخع) یمنع وزننده یمنده برموضع آدیدر یاخود بای موحده ایله‌در (اللذع) لامك فتحی وذال
معجمه‌نك سکونیله عشق ومحبت یورکی یاقوب آجتمق معناسنه مستعملدر یقال لذع الحبّ قلبه لذعا
من الباب الثالث اذا آلمه وبرنسنه‌یی آتش چالوب کویندرمك معناسنه‌در یقال لذعت النار الشیٔ اذا لفحته
وطوارك کودەسنه داغلغی دمورینك اوجیله دورته‌رك داغ باصوب یاقمق معناسنه‌در یقال لذع البعیر
لذعة اولذعتین اذا وسمه بطرف المیسم رکزة اورکزتین (اللذاع) شدّاد وزننده وعدینه بغایت خلف ایدن
کمسه‌یه دینورکویاکه خلف ایله موعود لهی لذع ایدر یقال رجل لذّاع مذّاع ای مخلاف للوعد بوراده مذّاع
تاکیددر (اللوذع) جوهر وزننده و(اللوذعیّ) نفسنه نسبتله جست وذکی وظریف وزیرك وحدید الفؤاد
وفصیح وسخنور آدمه دینور آتش ذهن وشهاب فطنت اولمغله کویاکه ذهن وذکاسیله اجالهٔ ضمیر ایلدیکی
امور واحواله علوکبی تاثیر ایدر یقال رجل لوذع ولوذعیّ ای خفیف ذکیّ ظریف ذهن حدید الفؤاد لسن فصیح
(الالتذاع) افتعال وزننده بردرد ووجع سببیله یانوب یاقلمق معناسنه‌در یقال التذع الرجل اذا احترق وجعا
(التلذّع) تفعل وزننده صاغه صوله التفات ایلمك معناسنه‌در دردناك آدم کبی یقال تلذّع الرجل اذا التفت
یمینا وشمالا وسرعتلوجه خوش ونازکانه کزوب یوریمك معناسنه‌در یقال تلذّع الغلام اذا سار سیرا احسنا

فی سرعة ﴿اللسع﴾ لامك فتحی وسینك سكونیله عقرب ویلان صوقمق معناسنه‌در یقال لسعت العقرب والحیة
لسعا من الباب الثالث اذا لدغت وبعضلر دیدیكه لسع تیكنی وایكنه‌سی اولان جانورك صوقمسنه مخصوصدر
عقرب وزنبور كبی ولدغ آغز ایله صوقمغه یعنی دیش ایله صوقمغه مخصوصدر حیه كبی نته‌كه عضّ ونهش دخی
دینور ولسع سیر وسیاحت ایلمك معناسنه‌در یقال لسع فی الارض اذا ذهب ﴿الملسوع﴾ و﴿اللسیع﴾ امیر وزننده
ذكر اولنان جانور صوقمش آدمه دینور ﴿اللسعة﴾ همزه وزننده دائما ناسی لسانیله عقرب وحیه كبی صوقوب
آزرده ایدن موذی وبد زبان كمسه‌یه دینور یقال انه لسعة ای قرّاصة للناس بلسانه ﴿لسعی﴾ سكری وزننده برموضع
آدیدر الفك مدیله‌ده زبانزده‌در ﴿الملسع﴾ منبر وزننده اوز واستاذ قولاغوزه اطلاق اولنور یقال هاد ملسع
ای حاذق ﴿اللسوع﴾ صبور وزننده زوجنه بغض وعداوتله دائما یلان كبی دلیله صوقان بدزبان عورته اطلاق
اولنور یقال امرأة لسوع ای فارك یعنی تلسع زوجها بسلاطتها ﴿اللسوع﴾ لامك ضمیله یاریقلره وچتلاقلره
دینور لسعه مفردیدر یقال فیه لسوع ای شقوق ﴿الالساع﴾ همزه‌نك كسریله ناس بینی افساد ایله بری برینه دوشورمك
معناسنه‌در یقال السع بین الناس اذا اغری ﴿الملسعة﴾ محدّثه وزننده بریرده مقیم وجایگیر اولان جماعته دینور
یقال هم ملسعة ای مقیمون ﴿الملسعة﴾ معظمه وزننده بریرده همیشه مقیم اولوب اصلا آخریره كتمز اولان آدمه
دینور هاء مبالغه ایچوندر كویا كه عقرب صوقسه نه مبالات ایتیوب یرندن قلدامز یقال رجل ملسعة ای مقیم
لایبرح * شارح دیركه لفظ مزبور اسم فاعل منزلنه تنزیل اولنمغله آخرینه های مبالغه الحاق اولندی ﴿اللطع﴾
نطع وزننده یلامق معناسنه‌در یقال لطعه ولطعه لطعا من الباب الرابع والثالث اذا لحسه وایاقله برآدمك
قیچنه اورمق معناسنه‌در یقال لطعه ولطعه اذا ضرب مؤخره برجله ودكنكله اورمق معناسنه مستعملدر
یقال لطعه بالعصا لطعا من الباب الثالث اذا ضربه وبركسه‌نك اسمنی دفتردن سیلوب محو ایلمك معناسنه‌در
یقال لطع اسمه اذا محاه وبرآدمك اسمنی دفتره قید واثبات ایلمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال لطع اسمه
اذا اثبته وچهره‌یه شمار اورمق معناسنه مستعملدر یقال لطع عینه اذا لطمها واوقی نشانه دكورمك معناسنه
مستعملدر یقال لطع الغرض اذا اصابه وقویینك صویی صوغشمق معناسنه مستعملدر معنای اوّلدن مأخوذدر
یقال لطعت البئر اذا ذهب ماؤها وبرعارضه سببیله پرمق قوریوب عملدن قالمق معناسنه‌در یقال لطع اصبعه
اذا مات ولطع طماغه دینور جمعی الطاع‌در یقال اشتكی لطعه ای حنكه ﴿الالتطاع﴾ افتعال وزننده بودخی
یلامق معناسنه‌در یقال التطعه اذا لحسه ﴿اللطاع﴾ شدّاد وزننده شول آدمه دینوركه طعام ایدركن پرمقلری
بولاشغی صوروب یلار اوله یقال رجل لطاع اذا كان یمصّ اصابعه اذا اكل ویلحس ما علیها ﴿اللطع﴾ فتحتینله
دوداغك ایچ یوزنده اولان بیاضه دینور اكثری زنجیلرك دوداقلرنده عارض اولور یقال به لطع وهو البیاض
فی باطن الشفة بعضلر لطع دوداقلرك یوفقه‌جه لغنه وبعضلر دیشلر دوكیلوب یرلرنده كوكلری قالمغه دینور دیدیلر
ولطع فرجك اتی آزجه اولمغله خیره‌لغنه وچلمسزلكنه دینور یقال فی فرجها لطع ای قلة لحم ﴿اللطعاء﴾ فرجنك
اتی پك آز وآریق وقوری اولان عورته دینور یقال امرأة لطعاء ای الیابسة الفرج والمهزولة وكوچك فرجلو عورته
دینور یقال امرأة لطعاء ای الصغیرة الفرج ﴿التلطع﴾ تای فوقیه ایله زبرج وزننده پك قوجه‌لقدن دیشلری
دوكلمش دوه‌یه دینور ﴿التلطع﴾ تفعل وزننده دوه‌نك قوجه‌لقدن بتون دیشلری دوكلمش اولمق معناسنه‌در یقال
تلطعت الابل اذا ذهبت اسنانها هرما ﴿اللعاع﴾ غراب وزننده برنوع اوتدركه ابتداء ظهورنده بغایت تروملایم
اولور ﴿اللعاعة﴾ ثمامه وزننده هندبایه دینور واجوزلغه وبوللغه دینور یقال فی بلاده لعاعة ای خصب ودنیایه اطلاق
اولنور نبات مرقومدن مأخوذدر وبرایچیم مشروبه دینور یقال ما فی الاناء الاّ لعاعة ای جرعة وآزجه خفیف او تلاغه
دینور كرك رعی اولنمش اولسون وكرك اولمسون یقال ما بالارض الاّ لعاعة ای كلأ خفیف ﴿الالعاع﴾ همزه‌نك كسریله
یر لعاعه بتورمك معناسنه‌در یقال العت الارض اذا انبتت اللعاعة ﴿التلعی﴾ تجلی وزننده‌كه اصلی تلعع ایدی
عین ثانیه یایه ابدال اولندی لعاعه دیدكلری نبات دیوشورمك معناسنه‌در یقال تلعی الرجل اذا تناول اللعاعة
﴿اللعلع﴾ فدفد وزننده سرابه دینوركه ایراقده صوكبی لمعان ایدر یقال كانّه لعلع ای سراب ولعلع برطاغك علمیدر
مذكردر وبقعه تأویلیله مؤنث اولور وبادیه‌ده برموضعك وبرصویك اسمیدر وسباعدن قورده دینور وبرنوع
شجر حجازی اسمیدر ولع مفرد اوله‌رق ولعلع مركب اوله‌رق لعا معناسنه‌دركه برآدمك ایاغی سورچوب
دوشسه اكا دعا مقامنده سویلنور ضرر اصابت ایلمیه‌رك دوشدیكك یردن صاغلقله قالق دیمكدر یقال
للعاثر لعا ولعلعا بمعنی لعا یعنی دعاءله بالانتعاش ایكنجی لعا لفظی معتل در ﴿اللعلاع﴾ ثرثار وزننده قورقق آدمه

(دینور)

دینور یقال رجل لعلاع ای جبان ﴿اللعة﴾ لامك فتحیله دلبر اولوب یاکدامن اولان خاتونه دینور یقال امرأة
لعة ای عفیفة ملیحة ﴿اللعّاعة﴾ علاّمه وزننده شول بسته خوانه دینورکه موسقیدن بیخبر اولمغله اصول
وآوازه‌لری یکاش ونادرست اوله‌رق تکلفه ترانه وآهنك ایدر اوله یقال مطرب لعّاعة اذا کان یتکلف الالحان
من غیر صواب ﴿التلعلع﴾ تزلزل وزننده ایاغی سورچوب دوشن کمسه‌یه لعا یاخود لعلعا دیمك معناسنه‌در تقول
تلعلعت بالعاثر اذا قلت‌له لعا او لعلعا و برنسنه قیریلوب اوفانمق معناسنه‌در یقال تلعلع الشیٔ اذاتکسر وآجلق
شدّتندن یانوب تلاش واضطراب ایلمك معناسنه‌در یقال تلعلع من الجوع اذا تضوّر واضطرب وکوپك
صوسزلقدن دلنی چیقاروب صولومق معناسنه‌در یقال تلعلع الکلب اذا ادلع لسانه عطشا وسراب
ایلدرامق معناسنه‌در یقال لعلع السراب اذا تلألأ وبرآدم مرضدن یاخود یورغنلقدن زبون وضعیف اولمق
معناسنه‌در یقال تلعلع الرجل اذا ضعف من مرض اوتعب ﴿المتلعلع﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله و﴿المتلعّی﴾ کذلك
اسم فاعل بنیه‌سیله‌که اصلی متلعع ایدی شول رواق باله دینورکه پرمقله یا برنسنه ایله اخذ ورفع اولندقده سونوب
چکیلور اوله یقال عسل متلعلع ومتلعّ اذا کان یمتدّ اذا رفع ﴿اللعیعة﴾ سفینه وزننده طاری اتمکنه دینور
تقول اطعمنا اللعیعة ای خبز الجاورس ﴿اللعلعة﴾ زلزله وزننده کمیك مقوله‌سنی قیرمق معناسنه‌در یقال
لعلع العظم ونحوه فتلعلع اذا کسّره فتکسر وسراب ایلدرامق معناسنه‌در یقال لعلع السراب اذا بصّ
وآجلقدن یانوب یاقلق معناسنه‌در یقال لعلع من الجوع اذا تحزّن وبرنسنه‌دن کوکل صقندی‌یه اوغرایوب
تنکدل اولمق معناسنه‌در یقال لعلع منه اذا ضجر ﴿اللفاع﴾ کتاب وزننده اورتنه‌جك یورغانه یاخود کلیمه علی قول
دریدن یاپلمش مندر ودوشك مقوله‌سنه دینور یاخود بلدن یوقری‌یی ستر ایدن ردایه دینور یقال کانا فی لفاع
ای ملحفة اوکساء اونطع اورداء ونسوان قسمنك اورتنوب بورندکاری اورتویه دینور یقال مالها لفاع ای ما یتلفع به
ولفاع بردوه‌نك اسمیدر وناقه‌نك ممه‌لرینك ایلرو طرفنده اولانه دینور ﴿اللفاعة﴾ کتابه وزننده و﴿اللفیعة﴾ سفینه
وزننده قیصه کوملکه اوزاتمق ایچون اکلدکاری پارچه‌یه دینور ﴿اللفع﴾ نفع وزننده برنسنه‌یه بوریوب اورتمك
معناسنه‌در بومناسبتله آق قیللر اورتوکبی باشی بوریمك معناسنه مستعملدر یقال لفع الشیب رأسه لفعا من الباب
الثالث اذا شمله ﴿التلفیع﴾ تفعیل وزننده لفع معناسنه‌در یقال لفع الشیب رأسه بمعنی لفعه وطعامی چوق یمك
معناسنه مستعملدر یقال لفع الطعام اذا اکثر من الاکل وطولومی وآزیق طغارجغنی ترسنه چویروب باغی اولان
قایشلری اورته‌سنه کتورمك معناسنه‌در یقال لفع المزادة اذا قلبها وجعل اطبتها فی وسطها بوخالی طولوم
وطغارجق سوکیلوب یاخود دیکیله‌جك اولدقلرنده ایدرلر وتلفیع محبوبه‌یی آغوشه چکوب یورغان کبی اوزرینه
صاریلوب قپانمق معناسنه مستعملدر یقال لفع المرأة اذا ضمّها الیه واشتمل علیها ﴿التلفع﴾ تفعل وزننده اورتی‌یه
بورنمك معناسنه‌در یقال تلفعت المرأة بمرطها اذا تلحفت وآتش علولنمك معناسنه مستعملدر یقال تلفعت النار
اذا تلهبت وتمام پیرلك عارض اولوب اثری هر یری قپلامق معناسنه مستعملدر یقال تلفع فلان اذا شمله الشیب
﴿الالتفاع﴾ افتعال وزننده برنسنه‌یه بورنمك معناسنه‌در یقال التفع بالثوب اذا التحف به ولون بیلنمز درجه‌سنده
بوزلمق معناسنه‌در یقال التفع لونه علی بناء المجهول اذا تغیر ﴿اللقعان﴾ قافله جولان وزننده یل کبی سرعتله
مرور ایلمك معناسنه‌در یقال لقع الرجل لقعانا من الباب الثالث اذا مرّ مسرعا ﴿اللقع﴾ منع وزننده آتمق معناسنه‌در
یقال لقع الشیٔ لقعا اذا رمی به وکوز دکورمك معناسنه مستعملدر یقال لقع فلانا بعینه اذا اصابه ویلان صوقق
معناسنه‌در یقال لقعته الحیة اذا لدغته وسینك برونی اوجیله بال مقوله‌سنی اخذ ایلمك معناسنه‌در یقال لقع الذباب
العسل اذا اخذه بمتك انفه ﴿الملقاع﴾ دائما فحش وناسزا سوزلر سویلیجی عورته دینور یقال امرأة ملقاع ای فاحشة
فی الکلام ﴿اللقاع﴾ شدّاد وزننده سینکه اطلاق اولنور لقع عسل معناسندندر ﴿اللقاع﴾ کتاب وزننده قالین
کلیمه دینور ﴿لقاع﴾ غراب وزننده برموضع آدیدر یاخود بولفاع مصحفیدر ﴿اللقعة﴾ همزه وزننده شول کمسه‌یه
دینورکه همان برسوزی بی تأمل آتوب مفهومنی اجرا ایلمك کندی عهده‌سندن کلدیکندن بشقه کیفیتی نه کونه‌در
وحصولی امکانده میدر اسانمیدر دکلمیدر ادراك ایلمز اوله ظاهرا لوقه تعبیری بوندندر یقال رجل لقعة اذا کان
یرمی بالکلام ولاشیٔ وراء ذلك الکلام ﴿التلقاع﴾ و﴿التلقاعة﴾ تانك ولامك کسری وقافك تشدیدیله چوق سوزلو
پرکوی آدمه دینور یقال رجل تلقاع وتلقاعة ای الکثیر الکلام وتلقّاعه شاشقین واحمق آدمه دینور ودائما
ناسه بدلقب وضع ایدن آدمه دینور یقال هو تلقاعة ای احمق وکذا ملقب للناس ﴿اللقّاعة﴾ رمّانه وزننده بودخی
احمق کمسه‌یه وناسه بدلقب وضع ایدن آدمه دینور وشول کمسه‌یه دینورکه دهاتدن اولوب من غیر تأمل بالبداهه

حاضرجواب ومحل كوو نكته كاراوله يقال رجل لقّاعة اى داهية يتلقع بالكلام اى يرمى به رمياو الحاضر الجواب
﴿اللقّاعات﴾ رمّانات وزننده اقصاى حلقدن سويلنان سوزلره دينور يقال فى كلامه لقاعات اذا تكلم باقصى حلقه
﴿الالتقاع﴾ لون بوزلمق معناسنه‌در يقال التقع لونه على بناء المجهول اذا تغير ﴿الملاقعة﴾ مفاعله وزننده ايكى كمسه
حاضرجوابلقده محاوره ايلك معناسنه‌در وبو باب مغالبه‌ده مستعملدر تقول لاقعنى فلان بالكلام فلقعته اى غالبنى به
فلقعته اى فغلبته ﴿الملقعة﴾ مكنسه وزننده فحّاشه وبدكوى قارى يه دينور يقال امرأة ملقعة اى فحّاشة ﴿اللكع﴾
صرد وزننده لئيم وفرومايه يه دينور وتقول العرب فى النداء يالكع وللاثنين ياذوى لكع وبو معرفه اولدقده غير منصرف
اولور زيرا ذكرى آتى لكع لفظندن معدولدر وعربلر اركك آته لكع وقسراغه لكعه ديرلر وبو معرفه اولدقده
منصرف اولور زيرا اوّلكى كبى مؤنثنده لكاع ديدكارى اوزره معدول دكلدر بلكه بو صرد ونغركله‌لرى مثالنده‌در
ولكع قول جنسنه دينور عبد معناسنه واحمق ونادانه دينور يقال هو لكع اى احمق وبرسوز وبرايش بجرمكه
قدرت ولياقتى اولميان همج وپريشان كمسه يه دينور يقال رجل لكع اى لايتجه لمنطق ولاغيره وآتك طاينه دينور
مهر معناسنه وكوچك چوجغه دينور وكيرلو پاسلو سفلى كمسه يه دينور ﴿اللكع﴾ فتحتينله بدنه يالباسه كير وپاس
بولاشوب يرلشمك معناسنه‌در يقال لكع عليه الوسخ لكعا من الباب الرابع اذا لصق به ولزمه ولكع ولكاعه قناعه
وزننده لئيم وناكس اولمق معناسنه‌در يقال لكع فلان لكعا ولكاعة من الباب المزبور اذا لؤم ﴿الالكع﴾ احمر
وزننده و ﴿اللكع﴾ صرد وزننده كه ذكر اولندى و ﴿الملكعان﴾ ميمك ولامك فتحيله لئيم وناكس وفرومايه يه
دينور مؤنثى ملكعانه‌در على قول ملكعان لفظى نداء مقامنه مخصوصدر ﴿لكاع﴾ قطام وزننده لئيمه وخسيسه
عورته دينور يقال امرأة لكاع اى لئيمة ﴿اللكوع﴾ صبور وزننده و ﴿اللكيع﴾ امير وزننده بونلرده لئيم وفرومايه يه
دينور ﴿بنو اللكيعة﴾ سفينه وزننده برقوم وجماعتدر ﴿الملاكم﴾ ميمك فتحيله يكى طوغان ولد ايله بيله‌جه چيقان
صارى صوومردار مقوله‌سنه دينور ﴿اللكع﴾ منع وزننده عقرب ياخود ييلان صوقمق معناسنه‌در يقال لكعه العقرب
لكعا من الباب الثالث اذا لسعته ويبوب ايچمك معناسنه‌در تقول تركته يلكع اى يأكل ويشرب وولدسود امركن
باشيله اناسنك كوكسنه قاقشدرمق معناسنه‌در يقال لكع الولد اذا نهز فى الرضاع ﴿اللكاع﴾ غراب وزننده زيد بن
عبّاس نام كمسه‌نك فرسى اسميدر ﴿اللمع﴾ جمع وزننده و ﴿اللمعان﴾ فتحاتله يلدرامق معناسنه‌در يقال لمع البرق لمعا
ولمعانا من الباب الثالث اذا اضاء وباء حرفيله برنسنه‌يى ايلتمك معناسنه استعمال اولنور يقال لمع بالشئ اذا ذهب به
واليه ياخود ثوب مقوله‌سيله اشارت ايلك معناسنه مستعملدر يقال لمع بيده اذا اشار وقوش اوچاركن قنادلرينى
صالوب اويناتمق معناسنه مستعملدر يقال لمع الطائر بجناحيه اذا خفق بهما وقپودن طشره چيقمق معناسنه
مستعملدر يقال لمع فلان الباب اذا برزمنه ﴿الالتماع﴾ بودخى يلدرامق معناسنه‌در يقال التمع البرق اذا اضاء
وبرنسنه‌يى قاپوب آلمق معناسنه‌در يقال التمع الشئ اذا اختلسه ﴿اللمّاعة﴾ علّامه وزننده طوشنجل قوشنه
اطلاق اولنور بغايت تيز پر اولديغيچون وسراب لمعان ايدن بيابانه اطلاق اولنور يقال فلاة لماعة اذا كانت
يلمع فيها السراب وتازه چوجغك تپه‌سنده بنقلده‌يق ديدكارى يومشق يره دينور پكشدكدنصكره اطلاق اولنمز
﴿اللامعة﴾ بودخى بنقلده‌يق ديدكلرى يومشق يره دينور ﴿اليلمع﴾ يمنع وزننده يغمورسز شمشكه اطلاق اولنور كه
ناسى آلدادر يقال اخدع من يلمع وهو البرق الخلب وسرابه اطلاق اولنور بونلره تشبيهله دروغى كذّاب كمسه يه
اطلاق اولنور ﴿الالمع﴾ اجمع وزننده و ﴿الالمعىّ﴾ و ﴿اليلمعى﴾ بغايت ذكىّ وآتشين ذهن وشهاب فكر آدمه
دينور يقال رجل المع والمعىّ ويلمعىّ اى ذكىّ متوقد والمعىّ ويلمعىّ كذاب ودروغى كمسه يه اطلاق اولنور
يقال هو المعىّ ويلمعىّ اى كذّاب ﴿اليلامع﴾ ياى تحتيه‌نك فتحيله لمعان ايدن اسلحه وآلاته اطلاق اولنور توغلغه كبى
﴿اللمعة﴾ غرفه وزننده شول اوت پارچه‌سنه دينوركه صراروب قوريمغه يوزطوتمش اوله جمعى لماع كلور كتاب
وزننده يقال اصاب لمعة من الكلأ اى قطعة منه اخذت فى اليبس وجماعت انسانى يه اطلاق اولنور يقال جاءت
لمعة من الناس اى جماعة * وعرف شرعده بدنده آبدستده ياخود غسلده صو طوقنميوب قورى قلان يرجكزه
اطلاق اولنور يقال به لمعة لم يصبها الوضوء اى موضع وسدّ رمق ايده‌جك قدر ديرلكه اطلاق اولنور يقال معه
لمعة من العيش اى بلغة ولمعة الجسد بدنك بشره‌سنك پارلدامسندن عبارتدر ﴿الململع﴾ منبر وزننده آلت لمعانه
دينور بومناسبتله قوشك قنادينه اطلاق اولنور ايكيسى ململعان‌در يقال خفق الطائر بململعيه اى بجناحيه ﴿الالماع﴾
همزه‌نك كسريله حيوانك وضع حمل ايلسى قريب اولمغله ممه‌لرينك باشلرى قرارمق معناسنه‌در يقال المع الفرس
والاتان والطباء للبوءة اذا اشرف للحمل واسودت الحلمتان وكبه قالمش قيون كبه قالديغنى بيلدرمك ايچون قوريغنى

قالدرمق معناسنه‌در يقال المعت الشاة بذنبها اذا رفعته ليعلم انها قدلقحت واناسى قرنده ولد دپرنمك معناسنه‌در
يقال المعت الانثى اذا تحرّك ولدها فى بطنها و برنسنه‌يى قاپوب آلمق معناسنه‌در يقال المع بالشئ وعليه اذا اختلسه
و بريرده پارچه پارچه او تلق پيدا اولمق معناسنه‌دركه مراد اوتلق فراوان اولمغله اسكى پارچه‌لرى وارايكن يوسنه‌نك
تازه‌لرى دخى جابجا پارچه پارچه ظهور ايلكدن عبارتدر يقـال المعت البلاد اذا صارت فيها لمعة من النبت
﴿الملمعة﴾ و﴿الملمع﴾ اسم فاعل بنيه‌لريله قوريغنى قالدرن كبه قيونه دينور ﴿التلمع﴾ تفعل وزننده بودخى برنسنه‌يى
قاپوب آلمق معناسـنه‌در يقال تلمع الشئ اذا اختلسه ﴿التلميع﴾ آتك وجودنده اصل رنكنه مخالف الاجه‌لق اولمق
معناسنه‌در يقال فرس ملمع اذا كان فيه تلمع وهو ان يكون فى جسده بقع تخالف سائر لونه ﴿اللوعة﴾ لامك فتحى
و واوك سكونيله عشقدن ياحزن واندوه يامرض كبى عارضه‌دن يوركده اولان يانقلغه دينور يقال فى قلبه لوعة
وهى حرقة فى القلب والم من حبّ اوهمّ اومرض ولوعه مصدر اولور عشق ياخود سائر عارضه‌دن ناشى
يانوب ياقلمق ياخود خسته اولمق معناسنه‌در يقال لاع الرجل يلاع ويلوع لوعة اذا جزع اومرض بونده باب اوّلدن
ورودى ابن القطاع روايتيدر ولوعه لعوه معناسـنه‌دركه خاتونك ممه‌لرى باشلرى قرارمقدن عبارتدر ﴿اللوع﴾
نوع وزننده عشق برآدمك يوركنى ياقوب خسته و دردناك ايلمك معناسنه در يقال لاعه الحبّ يلوعه لوعا اذا
امرضه ولوع ولووع رجوع وزننده صبرسز ياخوذ حريص و بدخوى اولمق معناسنه‌در يقال لاع الرجل يلوع
لوعا ولووعا اذا كان لايعا اى جزعا اوحريصا سئ الخلق ولوع كونش برنسـنه‌يى ياقوب كويندرمكله رنكنى
بوزمق معناسنه‌در يقال لاعته الشمس لوعا اذا غيرت لونه ﴿اللاعة﴾ اصلى لائعه ايدى مقلوب ومحذوف الياءدر
مهر ومحبتدن يوركى يانق كسه‌يه دينور تأنيثى موصوفه ناظردر يقال اتان لاعة الفؤاد الى جحشها اى لائعته وهى
التى كانها ولهى فزعا يعنى ياوريسـنه فرط محبتندن ناشى برحادثه‌يه اوغرار ديو قورقوسندن سمه كبى متحيره‌در
﴿عدن لاعه﴾ يمنده برقريه‌در بو عدن ابين ديدكلرندن بشقه‌در اصل لاعه يمنده صبرنام جبلده بربلده‌در وعدن اكا
مضاف برقريه‌در ولاعه لاع لفظندن جمع اولوركا سيذكر وشول عورته دينوركه شين وشقراق وخوش طبع
اولمغله رجال‌له دائما لاغ ومزاح ايدوب لكن چكى‌يه كلمز اوله وشهامتلو حديدة الفؤاد خاتونه دينور يقال امرأة
لاعة اذا كانت تغازل الرجال ولاتمكنهم ويقال امرأة لاعة اى الحديدة الفؤاد ﴿اللاع﴾ بونكده اصلى لائع ايدى
صبرسز اولوب جزع وفزع ايدن ياخود حريص و بدخوى اولان كسـه‌يه دينور يقال هو لاع اى لائع اى جزع
اوحريص سئ الخلق وهم لاعون ولاعة والواع ولاع قورقق صبرسز آدمه دينور يقـال رجل هاع لاع
اى جبان جزوع ويقال هائع لائع ﴿اللولع﴾ جوهر وزننده خاتونك ممه‌سـنده اولان قرالغه دينور ﴿الالاعة﴾
همزه‌نك كسريله عورتك ممه‌سنك لونى قرامتق اولمق معناسنه‌در يقال الاع ثدى المرأة اذا تغير اى اسودّ ﴿الالتياع﴾
افتعال وزننده اندوه وغصه‌دن يورك يانوب ياقلمق معناسـنه‌در يقال التاع قلبه اذا احترق من الهمّ ﴿اللهيعة﴾
شريفه وزننده و﴿اللهاعة﴾ قناعه وزننده غفلت معناسنه‌در يقال له فيه لهيعة ولهاعة اى غفلة ولهيعه بيع وشرا
خصوصنده غبن وخسرانه مؤدّى اوشنكنلكه وفتور وتكاسـله دينور تقول توقّ من اللهيعة اى الكسل والفترة
فى البيع حتى يغبن ولهيعه اسمادندر عبدالله بن لهيعة الحضرمىّ ثقاة محدّثيندن قاضئ ديار مصريه‌در ﴿اللهع﴾ كتف
وزننده هركس ايله بى‌محابا انس والفت وانبساط ايدن آدمه دينور يقال رجل لهع اى مسترسل الى كلّ احد ﴿اللهع﴾
فتحتينله برآدم لهع اولمق معناسنه‌در يقال لهع الرجل لهعا من الباب الرابع اذا كان لهعا وتكلفله مزين سوزلر سويليوب
سخنورلك اظهار ايلك معناسنه‌در يقال فلان يلهع اى يتشدّق فى الكلام ﴿التلهيع﴾ تدحرج وزننده سوزده تكلفله
نقش ورونق اظهارنده افراط ومبالغه ايتمك معناسـنه‌دركه هذيانه مؤدّى اولور يقال تلهيع فى كلامه اذا افرط
وتبلتع ﴿الليع﴾ لامك كسريله برموضع آديدر ﴿الليعة﴾ لوعه وزننده ومرادفيدركه يوركه حادث اولان يانقلغه دينور
يقال اخذته ليعة الجوع اى لوعته وحرقته ﴿الليعان﴾ فتحاتله ملول وتنكدل اولمق معناسنه‌در تقول لعت اليع ليعانا
اذا ضجرت ﴿الملياع﴾ چابك صوصار اولان دوه‌يه على قول دائما سائر دوه‌لردن ايلرو كيدوب بعده‌بنه آنلره رجوع
ايدر اولان دوه‌يه دينور يقال ناقة ملياع اى السريعة العطش اوهى التى تقدّم الابل سـابقة ثم ترجع اليها
ويقال بعير وابل ملياع ﴿اللياع﴾ كتاب وزننده شـديد روزكاره دينور يقال ريح لياع اى شـديدة

فصل الميم

فصل الميم

﴿المتوع﴾ رجوع وزننده كوندز قبا قوشلق مركزينه وارمق معناسنه‌دركه امتداد معناسندندر
يقال متع النهار متوعا من الباب الثالث اذا ارتفع قبل الزوال وقوشلق وقتى نهايت مركزينه وارمق معناسـنه
مستعملدركه زواله مشرف اولان وقتدن عبارتدر على قول كونش يوكسلوب كوندز كما ليله روشن اولمقده مستعملدر

يقال منع الضحى اذابلغ آخر غايته و هوعندالضحى الاكبر اوترجل و بلغ الغاية وقرشودن سراب يوقرى يوقرى
قالقيق معناسنه مستعملدر يقال متع السراب اذا ارتفع و ايپك بوكى محكم وشديد اولمق معناسنه مستعملدر يقال
متع الحبل اذا اشتدّ وشراب پك قزارمق معناسنه در يقال متع النبيذ اذااشتدّت حمرته وجومردلك ايلك
معناسنه در يقال متع الرجل اذا جاد وظريف اولمق معناسنه در يقال متع الرجل اذا ظرف ﴿المتع﴾ ميمك فتحى
وضميله بركسه ايله مكاذبه ايلك معناسنه در يقال متع بفلان متعاومتعا اذا كاذبه و باء حرفيله برنسنه يى آلوب كوتورمك
معناسنه مستعملدر يقال متع بالشئ اذا ذهب به ﴿المتاعة﴾ قناعة وزننده بركسه ظريف اولمق معناسنه در يقال
متع الرجل متاعة من الباب الخامس اذا ظرف ﴿المتعة﴾ ميمك ضميله متع كبى بو دخى برنسنه يى ايلتمك معناسنه در
يقال متع بالشئ متعا ومتعة من الباب الثالث اذا ذهب به ومتعه ميمك ضمى وكسريله تمتيع معناسندن اسم اولور
يعنى تمتيع مقامنه قائم اولور نفعلندرمكه دينور متاع لفظى كبى يقال ماله متعه اى تمتيع ومتعه كه علم فقهده مذكوردر
فائده معناسندن مأخوذدر بر خاتونى تزوّج ايدوب بر ايام آنكله تمتع وانتفاع ايلدكدنصكره سبيلنى تخليه
ايلكدن عبارتدركه نكاح متعه تعبير اولنور يقال تزوّجها الشيعى بنكاح المتعة * شارح ديركه مؤلفك تعريفى مسامحه يى
متضمندر زيرا اصل متعه بر خاتونى مدّت معينه ده مبلغ معدود ومعين مقابلى تمتع لفظندن مأخوذ بعض تعبيراتله
درعهده ايلكدن عبارتدركه نفسنى ايجار واستيجار ايلك كبى برمعنادر حالا عجم ديارنده بين الروافض جاريدر مثلا بر
كمسه برخاتونه نكاح وتزوّجى مشعر تعبيرات ايراد ايليه رك قرق كون سندن منتفع اولمق ضمننده اون غروشه بكا
كلورميسن ديوب اولدخى راضى اولوب اشبو اشتراط جهتيله قرق كون ار وعورت كبى معامله دنصكره اون غروشى
تسليم ايلكله اطلاق وتسييه دائر برسوز سويلكمزين عورت براقوب كيدر بعينه ايجار واستيجار كبى بر حالتدر
وبو نكاح حرامدر خيبر ملحمه سنده اوچ كون رخصت اولدقدنصكره امام علىّ كرّم الله وجهه برموجب امر عالى
تحريمى بابنده ندا ايلشدر اشبو متعه نكاح موقتدن بشقه در تفصيلى كتب فقهيه ده مبسوطدر انتهى * ومتعة الحج تمتع
وجهيله اولان حجه اطلاق اولنوركه حجه عمره ضم ايلكدن عبارتدر زيرا حجك انواعى اوچدر حجّ افراد وحجّ قران
وحج متعه در * حج افراد معلومدر * وحج قران ميقاتدن عمره ايله حجه بردن تلبيه ايلكدركه عمره ايله حجك بينني جمع ايدر
وحج تمتع سنهٔ واحده ده ابتدا عمره يه احرام وتحليل ايدوب اهل ووطننه نزول صحيحله نزول ايلكسزين حجه احرام
ايلكدن عبارتدر بونده عمره ايله منتفع اولنوركه جاهليه ده اشهر حجده عمره ايلزلر ايدى اهل اسلامه مشروع اولدى وبونده
ميمك كسريله ده لغتدر ومتعه كفايت ايده جك قدر زاد وتوشه يه اطلاق اولنور يقال ماله متعة وهى ما يبلغ به من الزاد
بونده دخى ميمك كسريله جائزدر جمعى متع كلور صرد وزننده ومتع كلور عنب وزننده ومتعه قوغه يه وقربه يه وقيونك
ايننه اطلاق اولنور باعث انتفاع اولدقلرى ايچون وآزجه زاد ومعاشه اطلاق اولنور ومطلقا تمتع وانتفاع اولنه جق شيئه
دينور صيد وطعام كبى بونلرده دخى ميمك كسريله لغتدر ومتعة المرأة تطليق اولنمش خاتونه مهر مثلنك نصفندن زائد
صله وعطيه اولنان شيئه دينور تطليقله توحيش اولنديغنه مقابل جبر وتطييب ايچون اعطا اولنور وبونك
واجب وسنت ومستحب اولانى واردركه مجموعى درت صورتدر مثلا قبل الدخول قبل التسميه واجبدر بعد الدخول
قبل التسميه مستحبدر يقال متع المطلقة بمتعة وهى ماوصلت به بعد الطلاق ﴿الماتع﴾ اوزون نسنه يه دينور يقال
شئ ماتع اى طويل وهر نسنه نك ايوسنه وبهترينه دينور يقال هو ماتع اى جيّد وموزوناتدن سائرلره نسبت آرتق
وزياده ياخود آغر طارتيلو اولانه دينور يقال وزنوه فهو ماتع اى فاضل مرتفع اوراجح وايو ومتين بوكلش ايپه دينور
وپك قيرمزى شرابه ونبيذه دينور وماتع كعب الحبر جنابلرينك پدرلرى اسميدر ﴿المتاع﴾ سحاب وزننده فائده ومنفعت
معناسنه در يقال فيه متاع اى منفعة وصاتيلق قاشه دينور يقال له متاع كثير اى سلعة وقوللنه جق ادات وآلته دينور
ومطلقا مدار انتفاع اولان كركلو شيئه دينور جمعى امتعه در ومنه قوله تعالى ﴿وابتغاء حلية﴾ اى ذهب وفضة ﴿اومتاع﴾
اى حديد وصفر ونحاس ورصاص ومتاع متعه كبى تمتيعدن اسم اولور ومنه قوله تعالى ﴿متاعا الى الحول غير اخراج﴾
اى متعوهنّ تمتيعا فوضع متاعا موضع تمتيع ولذلك عدّى بالى اى انفعوهنّ ﴿التمتّع﴾ تفعل وزننده متعه وجهيله
حج ايلك معناسنه در يقال تمتع الحاجّ اذا حجّ بالعمرة ﴿الاستمتاع﴾ تمتع معناسنه در يقال استمتع بمعنى تمتع
وفائده لنمك معناسنه در يقال استمتع بماله اذا انتفع ﴿التمتيع﴾ تطليق اولنان خاتونه متعه ويرمك معناسنه در يقال متع
المرأة المطلقة اذا اعطاها متعة وفائده لندرمك معناسنه در ومنه يقال متعه الله بكذا اى ابقاه وانشأه الى ان ينتهى شبابه
وبرنسنه يى اوزون اوزادى اوزاتمق معناسنه در يقال متع الشئ اذا طوّله ومعمر قلمق معناسنه مستعملدر * قال الشارح
ومنه قوله تعالى ﴿افرأيت ان متعناهم سنين﴾ اى اطلنا اعمارهم ﴿الامتاع﴾ همزه نك كسريله بودخى فائده لندرمك

مطلب

معناسنه در و منه يقولون امتعه الله بكذا اى ابقاه و انشأه الى ان ينتهى شبابه و برنسنه دن مستغنى اولمق معناسنه در يقال
امتع عنه اذا استغنى و فائده لنمك معناسنه در يقال امتع بماله اذا تمتع ﴿المثع﴾ ميمك و ثاى مثلثه نك فتحيله و ﴿المثعاء﴾ ميمك
كسريله نسوانه مخصوص چركين و بد يورويشه دينور ياخود لغت اخيره ابن فارس سقطه سيدر صواب اولان
همين مثع اولمقدر يقال لها مثع و مثعاء اى مشـية قبيحة ومثع مصدر اولور عورت وجه مذكور اوزره چركين
يورويشله يوريمك معناسـنه در يقال مثعت المرأة ومثعت مثعا من الباب الرابع و الثالث و الاوّل اذا مشى مشية
قبيحة ﴿المثعاء﴾ حمراء وزننده پك بدبوى صرتلانه دينور ﴿المجيع﴾ اميروزننده سودايله يوغرولمش خرمايه دينوركه
طعامدندر يقـال اكلوا المجيع وهو تمر يعجن بلبن وخرمايى اكل ايلدكدنصكره اوزرينه ايچيلان سوده دينور
﴿المجع﴾ ميمك كسرى و فتحيله اوتورديغى يردن آيرلمز اولان احمق و شاشقين آدمه دينور وجاهل و نادانه دينور
مؤنثى مجعه در يقال هو مجع وهى مجعة اى احمق اذا جلس لم يكد يبرح من مكانه وكذا الجاهل ﴿المجعة﴾ غرفه وزننده
بو دخى يردن آيرلميـان احمق آدمه دينور ونادان عورته دينور ﴿ المجعة ﴾ همزه وزننده و ﴿ المجعة ﴾
عنبه وزننده لاابالييـانه اولان عورته دينور يقـال امرأة مجعة ومجعة اى ماجنة ﴿ المجع ﴾ سجع وزننده
و ﴿المجاعة﴾ قناعه وزننده لاابالييانه اولمق معناسـنه در يقال مجع الرجل ومجع مجعا ومجاعة من الباب الخامس
والثالث اذا مجن مصدرلرك ترتيبى نشر مشوّش اوزره در ومجع ومجعه قورى خرمايى سود ايله بيله جه اكل ايلمك
معناسنه در على قول خرما اوزرينه صو ايچمك معناسنه در يقال مجع الرجل مجعا ومجعة من الباب الثالث اذا اكل
التمر اليابس باللبن معا او اكل التمر وشرب عليه اللبن ﴿التمجع﴾ تفعل وزننده بودخى مجع معناسنه در يقال
تمجع الرجل بمعنى مجع وتقول العرب فلان لايزال يتمجع اى يحسو حسوة من اللبن ويلقم عليها تمرة ﴿المجعة﴾ فرحه
وزننده جلعه معناسـنه دركه بى شرم وحيا عورته دينور يقال امرأة مجعة اى جلعة ﴿المجّاع﴾ رمّان وزننده
طوربجه اون چورباسنه و بولامجنه دينور تقول اكلنا مجّاعا وهو حسو رقيق من الماء والطحين ﴿المجاعة﴾ رمّانه
وزننده لاابالييانه طورايله پرده بيرون حركاته مائل كمسه يه دينور ميمك فتحيله ده جائزدر يقال رجل مجّاعة اذا كان يحبّ
المجاعة ومجيع ديدكلرى ذكر اولنان يه جكى چوق اكل ايدن آدمه دينور بونده دخى ميمك فتحيله ده جائزدر يقال
رجل مجاعة اى كثير التمجع ومجاعه اسمادندر مجاعة بن مرارة الحنفى كه اصحابدندر اوغلو سراج وحفيدى هلال
بن سراج رواة احاديثدندر ومجاعة بن سعر رجال عربدندر ﴿المجاع﴾ شدّاد وزننده بودخى مجيع مذكورى چوق
اكل ايدن آدمه دينور ﴿المجاعة﴾ ثمامه وزننده مجيع مذكور بقيه سنه دينور ﴿الماجعة﴾ زانيه عورته دينور يقال
امرأة ماجعة اى زانية ﴿الامجاع﴾ همزه نك كسريله دوه كوشـكنه قاب ايله سود ايچورمك معناسـنه در يقال
امجع الفصيل اذا سقاه اللبن من الاناء ﴿التماجع﴾ تفاعل وزننده و ﴿المماجعة﴾ مفاعله وزننده برى برينه لاابالييانه فحش
وهذيان معامله ايلمك معناسنه در كرك قولى وكرك فعلى اولسون يقال تماجعا وماجعا اى تماجنا وترافثا ﴿المدعة﴾
حمزه وزننده ايچى چيقارلمش قوف هندستان جوزينه دينوركه مشربه كبى آنكه صو ايچيلور ﴿الميدع﴾ صيقل وزننده
برنوع خرده دكز بالغنه دينور ﴿ميدعان﴾ برموضع آديدر ﴿مدع﴾ عنب وزننده يمنده برحصن آديدر ﴿المدعى﴾ شرقى
وزننده نسبى خصوصنده مقدوح ومتّهم كمسه يه دينور مدعه يه منسوبدركه ايچى قوف نارجيلدر ياخود بودعوه
لفظندندركه نسبده اولان ادّعايه دينور بوقول دعوه لفظنده دعيه ديان لغته مبنى دركه ميم زائد اولور يقال رجل
مدعىّ اى متهم فى نسبه ﴿المذع﴾ ميمك فتحى وذال معجمه نك سكونيله و ﴿المذعة﴾ هايله بركلام وخبرك برازينى سويليوب
برازينى كتم ايلمك معناسنه در يقال مذع له مذعا ومذعة من الباب الثالث اذا حدّثه ببعض الخبر وكتم بعضا وفشقرده رق
ايشه مك معناسندندركه چوكديره رك تعبير اولنور يقال مذع ببوله اذا رمى به وآند ايچمك معناسـنه در يقال مذع
يمينا اذا حلف وطاغ تپه لرنده اولان چشمه لردن صولر آقمق معناسـنه در يقال مذعت العيون فى شعفات الجبال
اذا سـالت ﴿المذّاع﴾ شـدّاد وزننده يلانجى يه دينور يقـال رجل مذّاع اى كذّاب ووفاء وحقيقتى اولميوب
وبركمسه يه غائبانه غيرت وحميتى ورعايت حق صحبتى اولميان كمسه يه دينور يقال هو مذّاع اى لاوفاءله ولايحفظ
احدا بالغيب وسر صاقلمز اولان آدمه دينور يقـال رجل مذّاع اى لايكتم السرّ واصلا ثبات واسـتقرارى
اولميوب دور وسير دائم اوزره اولان كمسه يه دينور يقال هو مذّاع اى يدور ولايثبت ومنه يقال ظلّ مذّاع ووقتندن
مقدّم انزال ايدن ياخود بول ايدر اولان آدمه دينور يقال رجل مذّاع اذا كان يرسل منيه او بوله قبل حينه ﴿مذعى﴾
ذكرى وزننده بنى جعفر يوردنده برصو آديدر ﴿المريع﴾ اميروزننده و ﴿الممراع﴾ ميمك كسريله اوتلو صولو مرغزار
يره دينور جمعى امرع وامراع كلور ﴿المراعة﴾ قناعه وزننده بريراوتلو صولو مرغزار اولمق معناسنه در يقال

مرع الوادی ومرع ومرع مراعة من الباب الثالث والرابع والخامس اذا اکلا ‹الامراع› همزه نك کسریله مراعه
معناسنه در یقال امرع الوادی بمعنی مرع ومنه المثل * امرع وادیه واجنی حلبه * یعنی آنك دره سی چایرلندی
وحلب دیدکاری اوتی چوغالوب دیرلمکه یقلشدی بو مثل برآدمك حال ومالی فراوان اولوب ثروت وسامان صاحبی
اولدقده ضرب اولنور وباشه چوق یاغ سورمك معناسنه در یقال امرع رأسه بالدهن اذا اکثرمنه وبر یری چایرلو
بولمق وچایرلو یره اوغرامق معناسنه در یقال امرع فلان الوادی اذا اصابه مریعا ومنه المثل * امرعت فانزل *
یعنی اوتلو چایرلو یر بولدك همان نزول ایله مثل مزبور مراد ومقصودکه نائل اولدك همان متصرّف ومتنعّم اول
مقامنده ایراد اولنور وامراع برکسه نك فرط خوفندن یورکی سورمك یاخود تبوّل ایلك معناسنه در یقال امرع
بغائطه او بوله اذا رمی به خوفا ‹الامروعة› اضحوکه وزننده اوتلو صولو مرغزار یره دینور یقال ارض امروعة
ای خصبة ‹المرع› فرع وزننده بودخی باشی یاغه چمدرمك معناسنه در یقال مرع رأسه بالدهن مرعا من الباب
الثالث اذا اکثر منه وصاچ وصقالی طرامق معناسنه در یقال مرع شعره اذا رجّله ‹المرع› کتف وزننده اوتلو
صولو یر طلبنده اولان آدمه دینور یقال رجل مرع اذا کان یطلب المرع ای الخصب ‹مارعه› بربطن پدریدرکه
وقتنده ملك ایدی خانمانه موارع اطلاق اولنور ایدی میمك فتحیله ‹المرعة› همزه وزننده و ‹المرعة› غرفه
وزننده درّاجه شبیه برقوش آدیدر جمعی مرع در غرف وزننده ومرعاندر میمك کسریله ‹ومرعه› غرفه وزننده
و ‹مراع› کتاب وزننده طولك یاغنه دینور ‹التمرّع› تفعل وزننده سرعتله برسمته کتمك یاخود اوجوزلق بوللق ارامق
معناسنه در یقال تمرّع الرجل اذا اسرع او طلب المرع وبرآدمك غضبدن برونك اوجی اوینامق معناسنه در
یقال تمرّع انفه اذا ترمّع ‹الانمراع› انفعال وزننده سیر وسیاحت ایلك معناسنه در یقال انمرع فی البلاد
اذا ذهب ‹المزع› نزع وزننده و ‹المزعة› هایله سرعتله کتمك علی قول یوریمکی هنوز بوشلیوب سکرتمکه یکیجه
باشلمق یاخود خفیفجه سکرتمك معناسنه در یقال مزع البعیر مزعا ومزعة من الباب الثالث اذا اسرع او هو اوّل
العدو وآخر المشی او العدو الخفیف وپرمقله پموغی دتمك معناسنه در یقال مزع القطن اذا نفشه باصابعه
‹التمزیع› بودخی پرمقله پموغی دتمك معناسنه در یقال مزع القطن بمعنی مزعه وتفریق معناسنه در یقال مزّعه
اذا فرّقه ‹المزعیّ› مرعیّ وزننده قوغجی یه اطلاق اولنور یقال رجل مزعیّ ای نمّام ‹المزّاع› شدّاد وزننده کرپی یه
دینور قنفذ کبی ‹المزاعة› ثمامه وزننده بر نسنه نك یره دوشن دوکندیسنه دینور یقال مزاعة الشیٔ ای سقاطته
‹المزعة› میمك ضمی وکسریله ات پارچه سنه یاخود طوغان وشاهین مقوله سنه اوقونیلان ات تکه سنه دینورکه بك تعبیر
اولنور یقال الحم البازی مزعة وهی القطعة او السقة منه والحمة یضرّی بها البازی وبرایچم صویه
دینور وچرویش یاغندن قالمش بقیه یه دینور یاخود طولك یاغی پارچه سنه دینور ‹المزعة› میمك کسریله برآوج
قوش توینه دینور کذلك برکلچه پموغه دینور ‹التمزّع› تفعل وزننده پاره پاره بولنمك معناسنه در ومنه یقال هو یتمزّع غیظا
ای یتقطع وبولشمك معناسنه در یقال تمزّعوه اذا اقتسموه ‹المسع› میمك کسریله بو یراز یلنه دینور ریح الشمال اسمیدر
‹المسعیّ› میمك فتحیله رونده کمسه یه دینورکه چوق یوریوب ویورمکده بغایت توانا اوله یقال رجل مسعیّ
ای الکثیر السیر القویّ علیه ‹المشع› میمك فتحی وشین معجمه نك سکونیله برنسنه یی قاپمق معناسنه در یقال
مشعه مشعا من الباب الثالث اذا خلسه ویابجه یابجه یوریمك معناسنه در یقال مشع الرجل اذا سار سیرا سهلا
وپرمقله پموق دتمك معناسنه در یقال مشع القطن اذا مزعه وخیار مقوله سی کورك نسنه چینمك معناسنه در
یقال مشع القثاء اذا مضغه وقیون صاغمق معناسنه در یقال مشع الغنم اذا حلبها ومنی آتدرمق یاخود چوکدرمك
معناسنه در یقال مشع بمنیه او ببوله اذا رمی به وبر نسنه ایله برکسه یی دوکمك معناسنه در یقال مشع
فلانا بالحبل وغیره اذا ضرب به ‹المشوع› صبور وزننده قاپچیلقده ماهر وتیزدست شخصه دینور یقال ذئب
مشوع ای خلّاس ‹المشعة› میمك کسریله و ‹المشیعة› سفینه وزننده دیدلمش پموق کلچه سنه دینور ‹التمشیع›
قابده اولان طعامی سپوری یمك معناسنه در یقال مشع القصعة اذا اکل کلّ مافیها ‹التمشّع› تفعل وزننده
برکسه استنجا ایله لوث ومرداری کندیدن ازاله ایلك علی قول خاصّة طاشله استنجا ایلك معناسنه در یقال
تمشع الرجل اذا ازال الاذی عن نفسه او هو الاستنجاء بالحجارة خاصة ‹الامتشاع› افتعال وزننده طوارك ممه سنده
اولان سودك مجموعنی صاغوب آلمق معناسنه در یقال امتشع مافی الضرع اذا اخذه کله وقاپمق معناسنه در
یقال امتشع ثوبه اذا اخلسه وجست وچابك قلج صیرمق معناسنه در یقال امتشع السیف اذا سله مسرعا واخذ ایلك
معناسنه در یقال امتشع من فلان مامشع لك ای خذ منه ما وجدت ‹المصع› میمك فتحی وصادك سکونیله

(شمشك)

شمشك چاقق معناسنه‌در يقال مصع البرق مصعا من الباب الثالث اذا لمع وطوار قويريغنى برى اوته صالوب
اورمق معناسنه‌در يقال مصعت الدابة بذنبها اذا حرّكته وضربت به وبركسه‌يى قلجله ياقامچيله اورمق ياخود
يابجه يابجه اوچ ويادرت دفعه اورمق معناسنه‌در يقال مصع فلانا اذاضربه بالسيف اوبالسوط اوضربه ضربات
قليلة ثلاثا اواربعا وطوغوران قارى چوجغنى قارنندن برده صاليورمك كذلك قوش قسمى صاغنيوب چقرمق
معناسنه‌در يقال مصعت المرأة بالولد ومصع الطائر بذرقه اذا رمىابه وبركسه خوفندن ياخود عجله وتقاصادن ناشى
همان بجاغنه واوكجه‌سنه طوغرى صاليورمك معناسنه‌در يقال مصع الرجل بسلحه على عقبيه اذا سبقه من فرق
اوعجلة ودابه سرعتله مرور ايلك على قول قويريغنى برى اوته صالوب او يناده‌رق شدّتله سكرتمك معناسنه‌در
يقال مصع الفرس فى مروره اذا اسرع اوعداعدوا شديدا محرّكا ذنبه وكتمك معناسنه‌در يقال مصع الفرس اذا ذهب
وقورقودن ياعجله‌دن ناشى يورك يرندن اوينامق معناسنه‌در يقال مصع فؤاده اذا زال من فرق اوعجلة وسودى
چوغالوب اتمك ايچون ناقه‌نك ممه‌سنه صوغوق صوچارپمق معناسنه‌در يقال مصع ضرع الناقة اذا ضربه
بالماء البارد وحوضك ايچنه برمقدارجه صوسرپوب اصلاتمق معناسنه‌در يقال مصع الحوض بماء قليل اذا بله
ونضحه ومصع وصف اولور قلج چالمقده ماهر كسه‌يه دينور كماسيذكر ﴿الامصاع﴾ همزه‌نك كسريله بودخى
عورت چوجغنى قارنندن صقنديله طشره پرتاو ايلك وقوش قسمى چقرمق معناسنه‌در يقال امصعت المرأة
بولدها والطائر بذرقه اذا رمىابه وعوسج ديدكلرى اغاجك يمشى بلورمك معناسنه‌در يقال امصع العوسج اذا
ظهر مصعه وقومك دوه‌لرينك سودى چكلمك معناسنه‌در يقال امصع القوم اذا ذهبت البان ابلهم وبرآدمك
حقنى اقرار ايلك معناسنه‌در يقال امصع له بحقه اذا اقرّ ﴿الامتصاع﴾ افتعال وزننده برطرفه كتمك معناسنه‌در
يقال امتصع الفرس اذا ذهب ﴿المصوع﴾ قعود وزننده ناقه‌نك سودى چكيلوب توكنمك معناسنه‌در يقال مصع
لبن الناقة مصوعا اذا ولّى كذلك برد وسائر نسنه‌نك حكمى واثرى قالميوب چكلمك معناسنه‌در يقال مصع البرد
وغيره اذا ذهب وولّى وسيروسياحت ايلك معناسنه‌در يقال مصع فى الارض اذا ذهب ﴿الانمصاع﴾ انفعال
وزننده كتمك معناسنه‌در يقال انمصع الفرس اذا ذهب ويقال انمصع فى الارض اذا ذهب واشك قولاغنى
ديكوب طورمق معناسنه‌در يقال انمصع الحمار اذا صرّ اذنيه ﴿المصع﴾ كتف وزننده ذكر اولنان مصع كبى قلج
چالمقده ماهر تيغزن آدمه دينور ياخود ياوز وشديد آدمه دينور ياخود صقنديله دفع طبيعى ايدر اولان پيره دينور
ياخود مطراق ايله وطوره ايله اوينيان آدمه دينور يقال رجل مصع ومصع اى ضارب بالسيف اوشديد اوشيخ
زحّار اولاعب بالمخراق ﴿المصوع﴾ صبور وزننده طوشان كبى زهره‌سز بغايت قورقق آدمه دينور يقال رجل
مصوع اى فرق منخوب الفؤاد ﴿الماصع﴾ طوزلو شوراق صويه دينور يقال ماء ماصع اى ملح وآزجه اولوب
بولانق اولان صويه دينور يقال ماء ماصع اى قليل كدر وصافى وبرّاق صويه دينمكله ضدّ اولور يقال ماء ماصع
اى برّاق وبوزلمش نسنه‌يه دينور يقال شئ ماصع اى متغيّر ﴿المصعة﴾ همزه وزننده و ﴿المصعة﴾ غرفه وزننده
عوسج نام شجرك يمشنه دينور جمعى مصع كلور صرد وزننده ومصع كلور قفل وزننده وبركونه يشل قوشه
دينور ﴿المصع﴾ صرد وزننده اركك سرچه قوشنه دينور ﴿التمصيع﴾ تفعيل وزننده كسلمش اغاجى رطوبتى
چكيلوب سيندرمق ايچون قبوغيله كونشه قومق معناسنه‌در يقال مصع القضيب اذا تركه على قشره حتى
يجفّ عليه ليطه ﴿التماصع﴾ تفاعل وزننده جنك وقتاله ايكى طرفلو دورشمك واوغراشمق معناسنه‌در يقال
تماصعوا فى الحرب اذا تعالجوا ﴿المماصعة﴾ مفاعله وزننده قلجله چارپشه‌رق جنك ايلك معناسنه‌در يقال
ماصعوا اذا قاتلوا وجالدوا ﴿المطع﴾ قطع وزننده و ﴿المطوع﴾ رجوع وزننده برطرفه كيدوب ناپديد اولمق
معناسنه‌در يقال مطع الرجل مطعا من الباب الثالث اذا ذهب فلم يوجد وبرنسنه‌يى اوك ديشلرك اوجلريله
يمك معناسنه‌در يقال مطع الشئ اذا اكله بادنى فمه وثناياه وما يليها من مقدّم الاسنان ﴿الماطع﴾ ناطع
معناسنه‌دركه خالص وصافى اولان آق نسنه‌يه دينور يقال بياض ماطع ناطع اى خالص ﴿الممطعة﴾ محدثه
وزننده شول ناقه‌يه دينوركه سودى طاشقن اولمغله ممه‌دن فشقروب سيلان ايدر اوله يقال ناقة ممطعة
الضرع اذا كانت تشخب اطباءها وتعذو لبنها ﴿المظع﴾ ميمك فتحى وظاى معجمه‌نك سكونيله كيريش مقوله‌سى
نسنه‌يى قوريدوب مهره لنمش كبى دوزلتمك معناسنه‌در يقال مظع الوتر وغيره مظعا من الباب الثالث
اذا ملسه وذبله ﴿التمظيع﴾ مظع معناسنه‌در وتمصيع معناسنه‌در وقايش وكون مقوله‌سنى ياغه چديرمك
معناسنه‌در يقال مظع الاديم اذا سقاه الدهن وتريدى چرويشه قاندرمق معناسنه‌در يقال مظع

الثريد بالدسم اذا روّاه به (التمطع) تفعل وزننده برنسنه‌نك مجموعنی سیلوب سپوروب آلمق معناسـنه‌در یقال تمطع ماعندنا اذا تلحسه کله وکولکه نه سمته چکیلورسـه اکا تابع اولمق معناسنه‌در یقال تمطع الظلّ اذا تتبعه من موضع الی موضع و برایشك وقت وهنکامندن تأخّر ایتمك معناسـنه در یقال تمطع فی الرعی اذا تأخّر عن وقته (المظعة) غرفه وزننده سوز بقیه‌سنه دینور تقول اذّیت مظعة الکلام ای بقیته (مع) میمك وعینك فتحیله اسمدر و بعضا عینی اسـكان اولنور وکاهجه منوّن اولور یقال جاؤا معا یعنی بیله‌جه و برابرجه کلدیلر و بعضلر عندنده مع کلمه‌سی حروف جارّه‌دندر و بعضلر عندنده برکلمه‌درکه برشیئی برشیءٔ آخره ضم ایلك معناسنه موضوعدر اصلی تنوینله معا لفظیدر وعند البعض مصاحبت معناسنه موضوعدر * مؤلفك بصائرده بیانه کوره مع کلمه‌سنك آخری ماقبلی متحرّك ایکن متحرّك اولمسی اسمیتنه دلالت ایدرکه بومحمد بن السریّ قولیدر وعینك ساکن اولمسی غنم وربیعه قبیله‌سـنك لغتیدر لکن سیبویه ضرورته حمل ایلمشـدر وکلمهٔ اخری‌یه مضاف اوله‌رق استعمال اولنور بوصورتده ظرف اولوب واوچ معنایه دلالت ایدر بریسی موضع اجتماع معناسنه آنکچون کندیسیله ذواتدن اخبار اولنور نحو ﴿ والله معکم ﴾ ایکنجیسی زمان اجتماعه دلالت ایدر جئتك مع العصر کبی اوچنجیسی عند معناسـنه اولور جئت من مع القوم دیرسن من عندهم معناسنه وتنوینله معا لفظی جمیعا معناسـنه استعمال اولنور کنا معا دیرسن جمیعا معناسنه‌که حال اولور و بعضیلر دیدیکه جاؤا جمیعا قولنده مجیئیت وقت واحدده یاخود وقتینده اولمغی محتملدر لکن جاؤا معا قولنده وقت واحده مختصّ اولورکه مصاحبت خاصه ایچون اولور وشـارح دیرکه راغب مفرداتده دیدیکه مع کلمه‌سی اجتماع معناسنی اقتضا ایدر واجتماع مکانده اولور هما معا فی الدار کبی وزمانده اولور ولدا معا کبی یاخود معنا جهتنده اولور متضایفان کبی‌که مثلا ایکی برادره اخ اطلاق اولندیغی کبی یاخود شرف ورتبه‌ده اولور هما معا فی العلو قولی کبی و بعضا نصرت معناسنی اقتضا ایدرکه مضاف اولدیغی کلمه منصور اولور ﴿ ان الله معنا ﴾ کبی انتهی * وعند معناسنه اولور یقال جاء من مع القوم ای من عندهم و بوراده من ایله مجروردر وکرچه بناء واعرابنده اختلاف اولندی لکن تنوینك دخولی اعرابی جهتنی مقوّیدر حینا کلمه‌سی کبی (المعّ) میمك فتحی وعینك تشدیدیله اریمك معناسنه‌در یقال معّ الشحم معًا من الباب الاول اذا ذاب (المعمع) فدفد وزننده شول عورته دینورکه ایشی مضبوط واحوالی دیرنکلو و مجتمع مدیره ومتصرّفه اولمغله برکسه‌یه مالندن قطعا برنسنه صچراتمز اوله یقال امرأة معمع اذا کان امرها مجتمعا لا تعطی احدا من مالها شیئا و بغایت زیرك ودانا وآتش ذهن چالاك خاتونه دینور یقال امرأة معمع ای ذکیة متوقّدة وامور ومصالح تمشیتنده صبروثبات اوزره اولوب دائما نصب نفس واقدامله دورشوب سعی ایلکه دینور یقال هو ذو معمع ای ذو صبر علی الامور ومزاولة (المعمعیّ) فدفدیّ وزننده شول کسه‌یه دینورکه دائما غالب اولان جانبه همپا اوله کویا که هر غالب اولان کسه‌یه انامعك قولندن اخذ وتصرّف اولنور یقال رجل معمعیّ اذا کان مع من غلب وشول اقچه‌یه دینورکه آنده مع مع کلمه‌سی مسکوك اوله یقال درهم معمعیّ اذا کان کتب علیه مع مع ظاهرا سلفده برکونه درهم مخصوصدر (المعمعان) میملرك فتحیله و (المعمعانیّ) یای نسبتله پك اسّـیلکه دینور یقال جاء فی معمعان الصیف ومعمعانیه ای شدّة حرّه وپك اسّی‌یه دینور یقال یوم معمعان ومعمعانیّ ولیلة معمعانة ومعمعانیة ای شـدید الحرّ (المعمعة) زلزله وزننده محترق سازلق واوتلق مقوله‌سی ینارکن ظهور ایدن چاتردی‌یه دینور تقول سمعت معمعة الحریق فی القصب ونحوه ای صوته و بوحکایه اوله‌رق ومصدر اوله‌رق استعمال اولنور وپك اسّیلکده سیروسفر ایلك معناسنه‌در یقال معمع القول اذا ساروا فی المعمعان ای فی شدّة الحرّ و برایشی عجله ایله ایشلمك معناسنه‌در یقال معمع الرجل اذا عمل فی عجل واثنای کلامده مع لفظنی چوق سویلك معناسنه‌درکه بعضلر حشو کلام ایدرلر لسانمزده بعضلرك نسـته وفلان ومثلا دیدکلری کبی یقال معمع الرجل اذا اکثر من قول مع ومحاربه ومقاتله معناسـنه مستعملدر یقـال معمع القول اذا قاتلوا ویغمور یاغوب یرك یوزینی صویوب صیرمق معناسـنه‌در یقال معمع السماء المطر علی الارض اذا حلبه فقشرها (المعامع) میمك فتحیله حروب وفتن وعظائم امور ووقایعه اطلاق اولنور یقال بینهم معامع ای حروب وفتن وعظائم وناسك بری بری اوزره میل وهجوم وتظالم وغیرت وعصبیت هیجانیله بلوك بلوك تجمع وتحزّبلری حالاتنه دینور یقال ترکتهم فی المعامع ای میل بعض النـاس علی بعض وتظالمهم وتحزّبهم اخزابا لوقوع العصبیة بومعنـالر معمعهٔ ناردن مأخوذدر قال فی النهـایة ومنه الحدیث ﴿ لا تهلك امتی حتی یکون بینهم التمایل والتمایز والمعامع ﴾ وهی شـدّة الحرب والجدّ فی القتال (المقع) نقع وزننده شدّتله ایچمك معناسـنه‌در یقال مقع الشراب مقعا من الباب الثالث اذا شربه شربا شدیدا ومقع نقع

(معناسنه‌درکه)

معناسنه درکه طاغلرده صوایرکیلان یره دینور جمعی امقع کلور افلس وزننده و منه المثل *هو شرّاب بامقع* و بو انقع عنوانیله ده وارددرچوق یردن صو ایچر آدمدر دیمکدر اقصای مرادینه واصل اولنجه قدر امور عظیمه یه تکرار بتکرار معاودت وارتکاب ایدن کسـه حقنده ضرب اولنور تفصیلی نقع ماده‌سـنده مذکوردر ومقع برآدمه بر تهمت وافترا ایلك معناسـنه‌در یقال مقع بشیٔ علی بنـاء المجهول ای رمی به ﴿الامتقاع﴾ افتعال وزننده لون متغیر اولمق معناسـنه‌درکه بکز چکمك تعبیر اولنور یقال امتقع الرجل علی بناء المجهول اذا تغیر لونه من حزن اوفزع ویاوری ممه‌ده اولان سودك جمله‌سنی ایچمك معناسـنه‌در یقال امتقع الفصیل مافی ضراع امّه ای شربه اجمع ﴿المیقع﴾ حیدر وزننده حصبه طرزنده بردرد اسمیدرکه دوه کوشکارنده ظهور واهلاك ایدر ﴿الملیع﴾ امیر وزننده ارض واسعه یه یاخود اصلا نبات اثری اولمیان یاخود برباشندن برشی ایراق دوپدوز ارضه دینور یاخود شول سوقاق طرزنده طاره‌جق اوزونجه یره دینورکه‌در ینلکی برآدم بویی قدر اولور برمقدارجه کتدکدنصکره کسیلوب ینه دوزه چیقار بومثللو بربعض دوزصحراده ومتون ارضده اولورکه‌دربند ایچی کبی ارالقده ظهور ایدر جمعی ملع کلور کتب وزننده وملیع یوکرك ناقه یه دینور ویوکرك قسراغه دینور یقال ناقة وفرس ملیع ای سریعة وبرطریقك اسمیدر حرف تعریفسز ﴿المیلع﴾ حیدروزننده بودخی یوکرك ناقه یه ویوکرك قسراغه دینور واوزون آدمه دینور وبالطبع متحرّك اولوب دائما اویکا بویکا حرکت ایدر اولان آدمه دینور یقال رجل میلع ای متحرّك هکذا وهکذا وبرناقه اسمیدر حرف تعریفسز ﴿الملاع﴾ سحاب وزننده اوت قسمندن چبلاق چول بیابانه دینور یقال اخذوا فی ملاع ای مفازة لانبات بها ﴿ملاع﴾ قطام وزننده وسحاب وزننده وبعضا غیرمنصرف اولور برارضك اسمیدر عقاب ملاع تعبیرنده عقاب اکا مضافدر نته‌که اودت بهم عقاب ملاع دیرلر یعنی آنلری ملاع دیدکاری ارضك عقابی قاپوب اهلاك ایلشدرکه مراد حوادث ناکهانی وآفات آسمانی یه کرفتار اولدیلر دیمکدر * طارت به العنقاء * مثلنه قریبدر وعند البعض ملاع لفظی عقـابك وصفندندر صفتنه مضاف اولمشـدر پس عقاب قادمة ملاع تقدیرنده اولورکه سریعة دیمکدر علی قول عقاب ملاع عقیب یعنی چیلق قوشـیدرکه فارسـیده موشخوار دیرلر قال فی الاساس یقال طار الی بعض القلاع کانه عقاب ملاع ﴿الملع﴾ میمك فتحی ولامك سکونیله برخصوص ضمننده تجمع واتفاق اوزره اولان جماعته اطلاق اولنورید واحده کبی وبو معنای آتیدن مأخوذدر یقال هم علیه ملع واحد اذا تجمعوا علیه بالعداوة وملع مصدر اولور قیونی بیونی طرفندن یوزمك معناسـنه یقال ملع الشاة ملعا من الباب الثالث اذا سلخها من قبل عنقها ﴿الاملاع﴾ همزه‌نك کسریله دوه سرعتله کتمك یاخود عنق دیدکاری یورویشـده سرعت ایتمك معناسـنه‌در یقـال املعت النـاقة اذا مرّت مسرعة اوهو سرعة عنقهـا مترجم دیرکه نهـایه‌ده واساسـده بو معنـالر ثلاثی اولان ملع ایله مرسـومدر ﴿الامتلاع﴾ افتعـال وزننده املاع معناسـنه‌در یقال امتلعت النـاقة بمعنی املعت وبوغزلنمش قیونی بیونی طرفندن یوزمك معناسـنه‌در یقال امتلع الشاة اذا سلخها من قبل عنقها وبرنسنه‌یی قاپوب آلمق معناسـنه‌در یقال امتلع الشیٔ اذا اختلسه ﴿المنع﴾ میمك فتحی ونونك سکونیله برنسنه‌یی دریغ ایلك معناسنه‌درکه ویرمك مقابلیدر یقال منعه الشیٔ منعا من الباب الثالث ضدّ اعطاه وبرکسه‌یی برنسنه‌دن صاومق وکیرو طوردرمق معناسـنه‌در یقال منعه اذا کفّ فامتنع هو ومنع ینکجه دینور سرطان معناسـنه جمعی منوع کلور ﴿التمنیع﴾ بودخی دریغ ایلك معناسـنه‌در یقال منعه بمعنی منعه ﴿المانع﴾و﴿المنّاع﴾و﴿المنوع﴾ صبوروزننده اسم فاعللردر مانعك جمعی منعه کلور فتحاتله ومنه یقال هو فی عزّ ومنعة محرّکة ویسکن ای معه من یمنعه من عشیرته یعنی فلان عزّ وشوکت وحوزهٔ دولتنی حامی متعلقات وعشـیرت صاحبی آدمدر دیمکدر بوراده منعه مانعك جمیدر وانفه وعظمه کبی مصدر دخی اولور وبعضلر نونی اسکان ایدرلرکه ینه مصدر اولورکه سوء قصد ایدنلری دافع زوروقوّت صاحبی دیمك اولور * مترجم دیرکه مانع اسماء حسنادندر قال فی النهایة هو الذی یمنع عن اهل طاعته ویحوطهم وینصرهم وقیل یمنع من یرید من خلقه مایرید ویعطیه مایرید ﴿المنعیّ﴾ یای نسبتله ینکج اکل ایدن آدمه دینور یقال رجل منعیّ ای اکّال السرطانات ﴿المنعی﴾ سکری وزننده امتناع معناسنه اسمدر برنسـنه‌دن کیرو طوروب فراغت ایلکه دینور ﴿مناع﴾ قطام وزننده اسم فعل امردر امنع معناسـنه‌در نزال انزل معناسـنه اولدیغی کبی تقول مناع ای امنع وطیّ قبیله‌سی یوردنده برطاغده بریوکسـك تپه‌نك اسمیدر وآنده واقع ایکی طاغه مناعان دیرلر ﴿المناعة﴾ میمك فتحیله هذیل قبیله‌سی یوردنده بربلده یاخود برطاغك آدیدرکه مصدر ایله مسمادر زیرا مناعه منیع اولمق یعنی صرپلغندن ال ایرشمز اولمق معناسنه‌در یقال منع فلان والحصن مناعة من الباب الخامس اذا صار منیعا ﴿المنیع﴾ امیر وزننده

مناعدن و صفدر ال ایرشمز اولان صرپ یره وقوّت و حیت صاحبی آدمه اطلاق اولنور ومنیع و مانع ومنّاع اسامئ
رجالدندر (الامتناع) افتعال وزننده بر نسنه‌دن فراغت ایدوب کیرو طورمق معناسنه‌در یقال امتنع عنه
اذا کفّ (الممتنع) اسم فاعل بنیه‌سیله قوتی وزورمند اولوب نفسنده زبردست وغالب اولان ارسلانه دینور یقال
اسد ممتنع ای قویّ عزیز فی نفسه (الممانعة) مفاعله وزننده بر نسنه‌یی بر کسه‌دن دریغ ایلمك معناسنه‌در
یقال مانعه الشیء اذا منعه (التمنّع) تفعل وزننده بر نسنه‌دن قورنمق معناسنه‌درکه فی الاصل متین واستوار اولمق
معناسنه‌در یقال تمنع عنه به اذا تقوّی و احتمی به (المتمنعتان) اسم فاعل بنیه‌سیله کنج دوه ایله کنج چپچی‌یه‌که
چبش تعبیر اولنور اطلاق اولنور زیرا کنج و قوتی اولدقلریچون علفلری آز اولورسه‌ده تحمل ایدوب هلاك اولمزلر
یاخود صاحبلری یاشلولرینی ذبح ایدوب آنلری آلیقورلر یاخود کنجلکلرندن وقوّتلرند ناشی نفسلری جهتندن
زمان ایله ممانعه ومقاتله ایدر اولدقلری تصوّرینه مبنی‌در یاخود چابك اکل وبلع ایدر اولملریله بیوکلرندن مقدّم
طویدقلرندن ناشی انلره مخالفت ایتمش اولورلر یقال له متمنعتان ای البکرة والعناق (الموعة) میمك فتحی و واوك سکونیله
جوانلق هنکامنك اوائلنه دینورکه باشده قواق یلی اسدیکی زمانلردر یقال موعة الشباب ای اوّله وشرخه (المهع)
فتحتینله برعارضهٔ مؤثره سببیله چهره بوزیلوب کوناکون رنکه کیرمکه دینور یقال ماهذا المهع فی وجهه وهو
تلوّن الوجه من عارض فادح بعضلر ککیش یوله مهیع اطلاقی بوندن مأخوذدر دیدیلر لکن صواب اولان هیع
ماده‌سندندر زیرا کلام عربده فعیل وزننده کلمه یوقدر وضهید لفظی مصنوعدر (المیع) بیع وزننده صیویق
نسنه یر یوزینه یایجه یایجه یاییلوب آقق معناسنه‌در یقال ماع الشیء یمیع میعا اذا جری علی وجه الارض منبسطا
فی هینة وآت صوکبی بردوزه‌یه سکردوب کتمك معناسنه مستعملدر یقال ماع الفرس اذا جری واریمك معناسنه
مستعملدر یقال ماع السمن اذا ذاب (الانمیاع) انفعال وزننده بو دخی اریمك معناسنه‌در یقال انماع السمن
اذا ذاب (المایعة) صیویق نسنه‌یه دینور تانیثی موصوفه ناظردر بومناسبتله آتك اشاغی‌یه طوغری اوزایوب
صارقان پرچنه اطلاق اولنور یقال مااحسن مایعة هذا الفرس ای ناصیته السائلة الطویلة (المیعة) تمره وزننده
و (المایعة) برنوع عطر اسمیدر بغایت خوشبوی اولور بعضلر عندنده بوبردرلو صمغدرکه روم دیارینه مخصوص
برشجردن حاصل اولور یاخود صبر دیدکاری دارونك تازه‌سنك زفیریدرکه داروی مزبور برمقدار صو ایله سحق
اولندقدنصکره بر انبیق بوغازندن صیقیلان عصاره سیدر علی قول ایوا اغاجنك صمغیدر یاخود المااغاجنه
شبیه براغاجدرکه جوزدن بیوجك بیاض یمشی اولورکه مأکولدر چکردکنك اوزی یاغلو اولمغله صقیلوب چیقان
عصاره‌سنه میعهٔ سائله وشجرینك قشرینه میعهٔ یابسه دیرلر میعهٔ سائله‌نك اکثری مغشوشدر خالصی مسخن
وملین ومنضج وزکام وسعاله نافعدر واوچ وقیه ماء حارّ ایله ایکی مثقالنی استعمال بلااذیت بلغمی مسهل ورایحه‌سی
عفونتی قاطع ووبایی مانعدر میعهٔ یابسه قره کونلك ومیعهٔ سائله عسل لبنی وقره کونلك یاغی دیدکلریدر ومیعه
برنسنه‌نك اوائلنه اطلاق اولنور یقال میعة الشباب والنهار ای اوّلهما (الاماعة) همزه‌نك کسریله صیویق
نسنه‌یی آقتمق معناسنه‌در تقول امعته اذا اسلته (التمیع) تفعل وزننده صیویق نسنه طبیعتیله یایلوب آقق
معناسنه‌در یقال تمیع الشیء اذا تسیل

فصل النون

(النبع) طبع وزننده و (النبوع) رجوع وزننده
پیکار کوزندن صوقینایوب چیقمق معناسنه‌در یقال نبع الماء نبعا ونبوعا من الباب الاوّل والثانی والثالث اذا خرج
من العین ونبع برکونه شجر اسمیدرکه اندن یای واوق دوزرلر بو شجری اوچ درلو ذکر ایدرلر طاغك تپه‌سنده
نابت اولانه نبع وطاغك اتکنده نابت اولانه شریان وچقوروآلچق یرلرده اولانه شوحط دیرلر ترکیده اقچه اغاج
وقاین اغاجی دیرلر بو اغاجك طبیعتنده قطعا ناریّت یوقدر اعراب قسمی چقماغی اغاجدن اتخاذ ایتملریله
بو ماده‌یه دقت ایدرلر نته‌که مرخ وعفار ماده‌لرنده بیان اولندی ومنه المثل * لو اقتدح بالنبع لاوری نارا *
یعنی نبع اغاجندن چقماق اتخاذ ایدوب آنکله چقماق چاقسه البته اندن آتش چیقارر بغایت فطنت وجودت رأی
وذهانت صاحبی آدمدر دیه‌جك یرده ضرب اولنور (الینبوع) ینبوت وزننده پیکاره دینور علی قول صویی چوق
آرقه وجدوله دینور یقال کان عینه ینبوع ای عین او جدول کثیر الماء (ینبع) ینصر وزننده حجاج مصر طریقنده
برحصن اسمیدرکه فراوان چشمه‌لری وخرمالقلری وزروع وعمارات کثیره‌یی مشتملدر حالا مدینه‌نك
اسکله‌سیدر لسان عوامده ینبوع ایله متداولدر (نبایع) نونك ضمیله‌که نبایعات دخی دیرلر بر وادی یاخود
برجبل آدیدر (نبیع) زبیر وزننده برموضع آدیدر (النبعة) تمره وزننده و (النبیعة) جهینه وزننده عرفاتده ایکی
موضع اسمیدر (نابع) مدینه‌ده برموضع آدیدر (النوابع) نابعه‌نك جمیدرکه صو نبع ایدن یره دینور بو مناسبتله

دوه‌نك بدننده ترچیقوب سیلان ایدن یرلره نوابع اطلاق ایدرلر یقال نضحت نوابع البعیر ای مسائل عرقه
﴿النباعة﴾ علامه وزننده دبره اطلاق اولنور است معناسنه ﴿الانبباع﴾ بوع ماده سنده مثبتدر بوراده ذکر
ایدنلر وهم ایلدیلر ﴿التنبع﴾ تفعل وزننده پیکاردن صو آزجه آزجه قینایوب چیقمق معناسنه‌در صزندی کبی
یقال تنبّع الماء اذا جاء قلیلا قلیلا ﴿النتوع﴾ تای فوقیه ایله رجوع وزننده جاری اولان نسنه ازجه ازجه محلندن
چیقوب اقق معناسنه‌در یقال نتع الدم نتوعا من الباب الاول والثانی اذا خرج من الجرح قلیلا قلیلا وکذا یقال
نتع الماء من العین والعرق من البدن ﴿الانتاع﴾ همزه‌نك کسریله چوق ترلمك معناسنه‌در یقال انتع الرجل اذا
عرق کثیرا وبردوزه‌یه قوصمق معناسنه‌در یقال انتع القیٔ اذا لم ینقطع ﴿الاثاع﴾ ثای مثلثه ایله اتاع وزننده
پك چوق قوصمق معناسنه‌در یقال اثع الرجل اذا قاء کثیرا وبروندن پك چوق قان کلمك معناسنه‌در شویله‌که
آدمی بی‌تاب ایلیه یقال اثع الرجل اذا خرج الدّم من انفه فغلبه وقوصرکن بروندن قان کلمك معناسنه‌در یقال اثع
القیٔ والدّم اذا خرجا بوراده آغزدن قوصندی کذلك بروندن یاخود بر محلدن قان چیقمق معناسی دخی محتملدر ﴿النجوع﴾
رجوع وزننده طعام وعلف انسان وحیوانه سکمك معناسنه‌در یقال نجع الطعام نجوعا من الباب الثالث اذا هنأ آکله
وکذا نجع العلف فی الدابّة ویقال هذا طعام ینجع عنه وبه ای یستمرئ به ویسمن عنه وبرآدمه وعظ وخطاب کار
وتأثیر ایلمك معناسنه مستعملدر یقال نجع الوعظ والخطاب فیه اذا دخل فأثّر ﴿الانجاع﴾ همزه‌نك کسریله
بودخی برنسنه برکسه‌یه کار وتأثیر ایلمك معناسنه‌در یقال انجع الوعظ والخطاب فیه بمعنی نجع ومفلح وبرخوردار
اولمق معناسنه‌در یقال انجع الرجل اذا افلح وامزرمك معناسنه مستعملدر یقال انجع الفصیل اذا ارضعه ﴿التنجیع﴾
انجاع ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال نجع الوعظ فیه بمعنی انجع ﴿الاستنجاع﴾ طعام وجوده سیکوب یرامق
معناسنه‌در یقال هذا طعام ینجع عنه وبه ویستنجع به ای یستمرأ به ویسمن عنه ﴿النجوع﴾ صبور وزننده هاضم
وخوشکوار صویه دینور یقال ماء نجوع ای نمیر وتخم ایله یاخود اون ایله بولانج اولمش صویه دینورکه سرینلك
ایچون دوه‌یه ایچوریلور ﴿النجع﴾ نونك فتحی وجیمك سکونیله دوه‌یه نجوع ایچورمك معناسنه‌در تقول نجعت الابل
نجعا من الباب الثالث اذا سقیتها النجوع وهو ماء ببزر اودقیق تسقاه الابل ﴿النجعة﴾ غرفه وزننده اوتلاق
محللرنده اوتلاق اراشدرمغه دینورکه اسمدر جمعی نجع کلور صرد وزننده یقال خرجوا للنجعة ای لطلب الکلأ
فی موضعه * شارح دیرکه نجعه اوتلاقده طلب اولنان اوتلق معناسنه‌ده مستعملدر ﴿النجاع﴾ شجاع وزننده
واکا اتباعا ذکر اولنور یقال شجاع نجاع ﴿النجیع﴾ امیر وزننده دوه قسمنك بوغازینه اقیدیلان اون بولامجنه دینور
وسیاه قانه علی قول انسانك جوفندن کلان قانه دینور یقال طعنة تمجّ النجیع ای دما اسود اوهو دم الجوف ﴿الانتجاع﴾
افتعال وزننده اوتلاق یرلرنده چایر اراشدرمق معناسنه‌در یقال انتجع الرجل اذا طلب الکلاء فی موضعه وبرآدمه
احسان طلبیله کلمك معناسنه مستعملدر یقال انتجع فلانا اذا اتاه طالبا معروفه ﴿التنجّع﴾ تفعل وزننده انتجاع
معنالرینه‌در ﴿المنتجع﴾ اسم مفعول بنیه‌سیله اوتلاق اراشدیره‌جق مکان ومنزله دینور ﴿النخع﴾ نونك فتحی وخای
معجمه‌نك سکونیله اقرار ایلمك معناسنه‌در تقول نخع لی بحقّی نخعا من الباب الثالث ای اقرّ وبو معنای آتیدن
منشعبدر وبوغزلنمش قیونی یوزدکدنصکره یورکنك قانی چیقوب آقق ایچون بوغازینك چقورینه بچاق صوقق
معناسنه‌در یقال نخع الشاة اذا سلخها ثم وجأها فی نحرها لیخرج دم القلب وحیوانی بوغزلقدن عجله‌دن
یاخود بچاغی شدّتله باصمقدن ناشی افراط ایدوب نخاع دیدکلری خیطه قدر کسمك معناسنه‌در یقال نخع الذبیحة
اذا جاوز منتهی الذبح فاصاب نخاعها وبرکسه‌یه محبت ونصیحتی صفوت واخلاص اوزره قلمق معناسنه
مستعملدر یقال نخع فلانا الودّ والنصیحة اذا اخلصهما ﴿الناخع﴾ عالم ودانایه اطلاق اولنور یقال هو ناخع
ای عالم نخع ذبیحه‌دن مأخوذدر قال فی الاساس نخع الامر علما وفلان ناخع ای عالم ﴿النخاعة﴾ ثمامه وزننده
آغزدن آتیلان توکرکه دینور علی قول صدردن چیقان بلغمه یاخود بروندن چیقان سموکه دینور یقال رمی
بالنخاعة ای النخامة اومایخرج من الصدر اومن الخیشوم ﴿النخاع﴾ نونك حرکات ثلاثیله شول بیاض تل کبی
نسنه‌درکه آرقه‌ده اولان اوکورغه کیککنك ایچنده اولور براوجی دماغده اولوب براوجی اوکورغه کیککلری ایچره
اینوب فلیزلری بدنه متفرّق اولور ترکیده قوقار ایلیك تعبیر اولنور یقال جاز فی الذبح الی النخاع وهو مثلثة الخیط
الابیض فی جوف الفقار ینحدر من الدماغ ویتشعّب منه شعب ﴿الانخع﴾ افضل وزننده نخع مذکوردن افعل
تفضیلدرکه قتل مفرط معناسنه‌در پس اقتل واهلك دیمك اولور ومنه الحدیث ❋ انّ انخع الاسماء عندالله
ان یتسمی الرجل باسم ملك الاملاك ❋ ای اذلّها واقهرها بوکه کوره افعل تفضیل مفعولدن مصوغ اولور

زيادەسيله اسمانك عندالله تعالى احقر واقهرى رب العزه يه مخصوص اولان ملك الملوك وشاهنشاه ايله متسمى
اولان كسەنك اسميدر ديمك اولور وفاعلدن دخى مصوغ اولور اسمانك اقتل واهلكى ديمك اولور ﴿المنخع﴾ مقعد
وزنندە باش ايله بيون كيكنك بتشديكى الك واوياق يرينه دينور يقال اصاب منخعه وهو مفصل الفهقة بين العنق
والرأس ﴿ينخع﴾ يمنع وزننده برموضع آديدر ﴿النخع﴾ فتحيتنله اغاجه صويورىمك معناسنه در يقال نخع العود نخعا
من الباب الرابع اذا جرى فيه الماء ونخع يمنده برقبيله آديدركه ابن عمرو بن علة بن جلد بن مالك بن ادد اوله جقدر
﴿التنخع﴾ تفعل وزننده سومكورمك ياخود تخخ ديو بلغم توكورمك معناسنه در يقال تنخع الرجل اذا رمى نخاعته
وايچنده اولان يغمورك مجموعنى سحاب امطار ايلك معناسنه مستعملدر يقال تنخع السحاب اذا قاء مافيه من المطر
﴿الانتخاع﴾ افتعال وزننده تنخع معناسنه در يقال انتخع السحاب اذا قاء مافيه من المطر وبركسه بلده ومقرندن
دور اولمق معناسنه در يقال انتخع الرجل عن ارضه اذا بعد ﴿الانداع﴾ همزەنك كسريله لئيم وفرومايه لرك
اخلاق واطوارينه اويمق معناسنه در يقال اندع الرجل اذا اتبع اخلاق اللئام ﴿الندع﴾ نونك فتحيله بعضلر
صعتر ديدكلرى نباتله تفسير ايلديلر لكن مصحفدر صواب اولان غين معجمه ايله در وبعضلر قيام ناقه ايله بيان ايدوب
انداع لفظنى بو مقامده ثبت ايلديلر لكن بونده دخى صواب اولان باى موحده ايله اولمقدر ﴿الناذع﴾ ذال معجمه نك
كسريله بدندن چيقان تره كذلك منبعندن چيقان صويه دينور ﴿النذع﴾ نزع وزننده بدندن تر ويردن صو چيقمق
معناسنه در يقال نذع العرق والماء نذعا من الباب الثالث اذا اخرجا ﴿النزع﴾ نونك فتحى وزاى معجمه نك سكونيله برنسنه يى
يرندن قوپاروب چكمك معناسنه در يقال نزعه من مكانه نزعا من الباب الثانى اذا قلعه وقوله تعالى ﴿ونزع يده﴾ اى
اخرجها من جيبه وبو تشبيه وجهيله در ونزع ياى چكمك معناسنه در يقال نزع فى القوس اذا مدّها وقويى دن قوغه يى
چكوب چيقارمق معناسنه مستعملدر يقال نزع الدلو اذا استقى بها وآت بردوزيه برباش سكردوب كتمك معناسنه در
يقال نزع الفرس سننا اذا جرى طلقا وقوله تعالى ﴿والنازعات غرقا﴾ الاية ذكر انها النجوم تنزع من مكان الى مكان
او النازعات القسىّ * قال الشارح وقيل الملائكة التى تنزع الارواح عن الاشباح ونزع الحياة روحك بدندن چيقمق
حالتنه اطلاق اولنوركه جان چكشمك تعبير اولنور يقال هو فى النزع وفى نزع الحياة اى قلعها ﴿الانتزاع﴾ افتعال وزننده
بو دخى برنسنه يى يرندن چكوب چيقارمق معناسنه در يقال انتزعه بمعنى نزعه وبرنسنه دن كيرو طوروب فراغت
ايلك معناسنه مستعملدركه آندن كندى نفسنى قلع ايتمش اولور يقال انتزع الشئ اذا كفّ وامتنع وبرنسنه
يرندن قوپوب چيقمق معناسنه اولمغله لازم اولور يقال انتزع الشئ اذا اقتلع ﴿النزاعة﴾ قناعه وزننده و﴿النزاع﴾
كتاب وزننده و﴿النزوع﴾ رجوع وزننده برنسنه يه آرزو ايلك معناسنه دركه كوكل چكمك تعبير اولنور يقال
نزع الرجل الى اهله نزاعة ونزاعا ونزوعا اذا اشتاق ونزوع برنسنه دن فراغت ايدوب كيرو چكلمك معناسنه دركه
واز كلمك تعبير اولنور يقال نزع عن الامور نزوعا اذا انتهى عنها وولد پدر ومادرى مقوله سنه بكزمك معناسنه
مستعملدركه اكا چكمك تعبير اولنور يقال نزع الولد اباه والى ابيه نزوعا اذا اشبهه ﴿المنازعة﴾ مفاعله وزننده
بو دخى آرزو مند اولمق معناسنه در يقال نازع اليه اذا اشتاق وبركسه ايله چكشوب مخاصمه ايلك معناسنه در
يقال نازعه اذا خاصمه وبرنسنه يى چكشمك معناسنه در يقال نازعه الثوب اذا جاذبه ﴿النازع﴾ وطننه ياخود
مرعاسنه اوزليوب چكينور اولان ناقه يه دينور يقال ناقة نازع اذا حنت الى اوطانها ومرعاها وغريب آدمه
اطلاق اولنور يقال رجل نازع اى غريب ﴿النزعة﴾ فتحاتله نازع لفظنك جمعيدر ياى چكمكده ماهر اولان آدمه
دينور ومنه المثل * صار الامر الى النزعة * اهل وارباپى اولان آدملر مصلحتك تمشيت واصلاحنه قيام ايتديلر
ديه جك يرده ضرب اولنور وكذا يقال * عاد السهم الى النزعة * حق اهلنه واردى اربابنك النه كلدى ديه جك يرده
ايراد اولنور ونزعه برموضع آديدر وبر نبات آديدر زايك سكونيله دەزبان زدەدر وطاغده اولان اينجه جك يوله اطلاق
اولنوركه چيغر تعبير اولنور وبو اسمدر يقال اخذ فى النزعة اى الطريق فى الجبل وانسانك باشنده اولان نزع
موضعنه دينوركه جبهه نك ايكى طرفندنكه طولون تعبير اولنور ديك يوقارى صاچ اصلا بتميوب ياخود برعارضه ايله
صكره دن دوكلمش اولان يردر ايكى طرفنه نزعتان دينور ﴿النزيع﴾ امير وزننده غريب آدمه دينور جمعى نزّاع
كلور قطاع وزننده ووالدەسى سبايادن يعنى اسير طائفه سندن اولان كسه يه دينور يقال رجل نزيع اذا كانت امّه
سبية وديو شورلمش يمشه دينور يقال ثمر نزيع اى مقطوف مجنىّ وايراق يره دينور يقال مكان نزيع اى بعيد
وديبى يقين قويى يه دينوركه صويى ال ايله اخراج اولنور يقال بئر نزيع اى القريبة القعر ونزيع بن سليمان الحنفى
شعرادندر ﴿النزوع﴾ صبور وزننده بو دخى ديبى يقين قويى يه دينور ﴿النزيعة﴾ سفينه وزننده شول خاص وپاك

جنس دوه‌لره دینورکه نجابتلرندن ناشی بلاد سائره‌یه جلب اولنور یقال نجائب نزایع اذاکانت تجلب الی غیر
بلادها ومنتجها وشول خاتونه اطلاق اولنورکه قوم وعشیرتندن غیری‌یه کلین چیقارلمش اوله جمعی نزایع کلور ﴿النزع﴾
رکع وزننده ارککت استیان کوسنولک قیونلره وکچیلره اطلاق اولنور یقال غنم نزّع اذاکانت تطلب الفحل ﴿المنزع﴾
منبر وزننده منزل اوقنه دینور یقال رماه بالمنزع ای بالسهم الذی ینتزع به ﴿المنزعة﴾ منظره وزننده کیریشی
بغرندن آچق ومیدانلو اولان یایه دینور وبرکسه‌نك احوال ومصالحی ضمننده مراجعت ایلدیکی رأی وفکر
وتدبیره اطلاق اولنور یقال راجع منزعته وهو مایرجع الیه الرجل من رأیه وامره وقویو کنارنده صوچکن کمسه‌نك
صوچکرکن باصوب طوردیغی بیوك طاشه دینور وهمت معناسنه مستعملدر بونده زانك کسریله‌ده زبانزده‌در
یقال قریب المنزعة ای الهمة وشرابك ایچلسی منقطع اولدیغی وقتده اولان لذته اطلاق اولنورکه دادی آغزده
قالور یقال شراب طیب المنزعة ای طیب منقطع الشرب ﴿الانزع﴾ احمر وزننده شول آدمه دینورکه ایکی طولولرندن
دیك یوقاری باشنك قیلی اولمیوب طاز اوله مؤنثی زعراءدر نزعاء دیمك جائز دکلدر یقال رجل انزع وامرأة
زعراء اذاکان منحسر الشعر من جانبی جبهته ﴿الانزاع﴾ همزه‌نك کسریله برکسه انزاع اولمق معناسنه‌در
یقال انزع الرجل اذا ظهر نزعتاه وبر آدمك دوه‌لری یوردلرینه چکنمك معناسنه‌در یقال انزع القوم اذا نزعت
ابلهم الی او طانها ﴿النزاعة﴾ سحابه وزننده خصومت وجدال معناسنه‌در یقال بینهما نزاعة ای خصومة
﴿المنزع﴾ معظم وزننده کرکی کبی یرندن قوپاریلوب چکیلمش نسنه‌یه دینور یقال ثمام منزع ای منزوع شدّدمبالغة
﴿التنازع﴾ تفاعل وزننده خصومت ایدشمك معناسنه‌در یقال تنازعوا اذا تخاصموا وبر ارض آخر ارضه متصل
اولمق معناسنه مستعملدر ومنه تقول ارضی تنازع ارضکم ای تتصل بها وتناول معناسنه مستعملدر یقال
تنازعوه اذا تناولوه ﴿التنزع﴾ تفعل وزننده برنسنه‌یه سرعتله قوشمق معناسنه‌در یقال تنزّع الیه اذا تسرّع
﴿النسع﴾ نونك کسریله یصی قایشدن اولان سمرقولانه دینور برقطعه‌سنه یعنی برینه نسعه دینور جمعی نسع کلور
نونك ضمیله ونسع کلور عنب وزننده وانساع کلور ونسوع کلور نونك ضمیله واکا نسع اطلاقی طولنه مبنیدر
ونسع بیلکجه ایله ال ایاسی بیننده اولان الك واوبناق یرینه دینور وپویرازیلنه دینور مسع کبی یقال ریح نسعیة
ای شمالیة ونسع بربلده آدیدر یاخود برقاره طاغك آدیدر ﴿النسع﴾ نونك فتحیله و ﴿النسوع﴾ قعود وزننده دیشك
اتلری کوشیوب سولپومکله یوقاری صیرلمق معناسنه‌در یقال نسعت الاسنان نسعا ونسوعا من الباب الثالث
اذا انحسرت اللثة عنها واسترخت ودیشلرك اتلری صیرلمغله دیشلر صرمساق دانه‌لری کبی بلوروب آچلمق
معناسنه‌در یقال نسعت ثنیتاه اذا خرجتا من العمر وسیر وسیاحت ایلمك معناسنه‌در یقال نسع فی الارض
اذا ذهب وخاتونك آرقه‌سی یادیشلری یاخود لحم زائدی اوزون اولمق معناسنه‌در یقال نسعت المرأة اذا طال
ظهرها اوسنها او بظرها * شارح او بطنها نسخه‌سنی تخطئه ایلمشدر ونسوع مطلقا اوزامق معناسنه‌در یقال
نسع الشیء نسوعا اذا طال وعمامه‌ده برقصرك آدیدر ﴿ذات النسوع﴾ بسطام بن قیسك فرسی اسمیدر ﴿التنسیع﴾
بودخی دیش اتلری کوشیوب صیرلمغله دیشلر آچیغه چیقمق معناسنه‌در یقال نسعت الاسنان بمعنی نسعت ﴿المنسع﴾
منبر وزننده بودخی پویرازیلنه دینور ﴿الانساع﴾ همزه‌نك کسریله پویرازیلنه کیرمك معناسنه‌در یقال انسع
الرجل اذا دخل فی النسع ای فی ریح الشمال وبرکسه قومشولرینی چوق رنجیده ایلمك معناسنه‌در یقال انسع
فلان اذا کثر اذاه لجیرانه ﴿الناسع﴾ اوزون کردنه دینور یقال عنق ناسع ای طویل وتوموب طومالوب
طوران نسنه‌یه دینور یقال شیء ناسع ای ناتیء وصرتی یاخود لحم زائدی اوزون اولان یاخود سنتسز اولان
عورته دینور یقال امرأة ناسع وناسعة ای الطویلة الظهر اوالبظر او التی لم تختن ﴿المنسعة﴾ مکنسه وزننده
نباتی چابك نابت اولان ارضه دینور ﴿الینسوعة﴾ یای تحتیهٔ مفتوحه ایله مکه ایله بصره ارالغنده برموضع آدیدر
﴿الانتساع﴾ افتعال وزننده دوه‌لر مرعالرنده پراکنده اولمق معناسنه‌درکه هربری برطرفده طاغنق او تلامقدن عبارتدر
یقال انتسعت الابل اذا تفرّقت فی مراعیها ﴿النشع﴾ نونك فتحی وشین معجمه‌نك سکونیله و ﴿المنشع﴾ مقعد وزننده
برنسنه‌یی زور وعنفله چکوب چیقارمق معناسنه‌در یقال نشعه نشعا ومنشعا من الباب الثالث اذا انتزعه بعنف
وچوجغك بوغازینه علاج آقتمق معناسنه‌در یقال نشع الصبیّ اذا اوجره وبر آدمه سوز تلقین ایلمك معناسنه
مستعملدر یقال نشع فلانا الکلام اذا لقنه ایاه وهنجقرمق معناسنه‌در یقال نشع الرجل نشعا اذا شهق ﴿الانشاع﴾
همزه‌نك کسریله بودخی چوجغك بوغازینه دارو دوکك معناسنه‌در یقال انشع الصبیّ اذا اوجره وکاهنه اجرت
ویرمك معناسنه‌در یقال انشع الحازی اذا اعطاه جعله وصوسزلقدن یانمش کمسه‌یه برایچم صو ایله مدد ایلمك

معناسنه مستعملدر يقال انشع فلانا بشربة اذا اغاثه بها ﴿النشوع﴾ رجوع وزنده بر كمسـه موت صقنديسنه
دوشوب موته مشرف اولمشيكن قورتلق معناسنه‌در يقال نشع فلان نشوعا اذا كرب من الموت ثم نجا ﴿النشوع﴾
صنور وزنده آغز اوتنه دينور وجور معناسنه ونونك ضميله‌ده جائزدر وطبيعتك ايكرنوب ردّ ايلديكى نسنه‌يه
دينور يقال شئٌ نشوع وهو كل ما يردّ النفس ﴿المنشوع﴾ برنسنه‌يه بغايت حريص اولوب دوشكون اولان كمسه‌يه
دينور يقال نشع فلان بكذا على بناء المجهول فهو منشوع اى اولع به ﴿الناشع﴾ طومالوب قالقمش نسنه‌يه دينور
طوپوق كيكى كبى يقال شئٌ ناشع اى ناتئٌ ﴿النشاعة﴾ ثمامه وزنده ال ايله چكيلوب قوپاريلوب آتيلان نسنه‌يه
دينور ﴿الانتشاع﴾ افتعال وزنده برونه دارو چكمك معناسنه‌در يقال انتشع الرجل اذا استعط وبرنسنه‌يى زور ايله
چكوب چيقارمق معناسنه‌در يقال انتشع الشئَ اذا انتزعه بعنف ﴿المنشع﴾ منبر وزنده برونه دارو چكه‌جك آلته
دينوركه خونى طرزنده اولور يقال هذا منشع الصبىّ اى مسعطه ﴿الناصع﴾ صاد مهمله ايله هرشيئك خالصنه
دينور يقال له حسب ناصع اى خالص وطورى وصافى نسنه‌يه دينور يقال ماء وابيض ناصع اى صاف ﴿النصاعة﴾
قناعه وزنده و ﴿النصوع﴾ رجوع وزنده برنسنه خالص اولمق معناسنه‌در يقال نصع الشئُ نصاعة ونصوعا
من الباب الثالث اذا خلص ونصوع برنسنه واضح وعيان اولمق معناسنه مستعملدر يقال نصع الامر نصوعا
اذا وضح ونصاعه ونصوع برشيئك لونى پك آق اولمق معناسنه‌در يقال نصع لونه اذا اشتدّ بياضه وطوغورمق
معناسنه‌در يقال نصعته الامّ به اذا ولدته وصوسز آدم صويه قانوب صوسزلغنى دفع ايلمك معناسنه‌در يقال
نصع الشارب اذا شفى غليله وبر كمسه‌نك حقنى اقرار وادا ايلمك معناسنه‌در يقال نصع بالحق اذا اقرّ به وادّاه ونصع
نونك حركات ثلاثيله آق درى‌يه على قول پك آق اولان ثوبه دينور ونصع نونك فتحيله برقزل طاغك اسميدركه
اسفل حجازده ينبع نام حصنك يسارنده غور اوزره مشرفدر على قول ينبع ايله صفراء بيننده‌در ﴿الانصاع﴾
همزه‌نك كسريله بودخى بر آدمك حقنى اقرار وادا ايلمك معناسنه‌در يقال انصع بالحقّ اذا اقرّ به وادّاه وبر كمسه
برشرّ وشوره تصدّى ايلمك على قول بدنى ايصتمه طوتمش كبى اورپرمك معناسنه‌در وعلى رأى برآدم درونده
اولان مضمرى اظهار ايله جنك وقتاله قصد ايلمك معناسـنه‌در يقال انصع الرجل اذا تصدّى للشرّ او اقشعرّ
او اظهر ما فى نفسه وقصد القتال وناقه اركك‌ه سركشلك ايليوب طورى ويرمك معناسنه‌در يقال انصعت الناقة
للفحل اذا اقرّت ﴿النصيع﴾ اميروزنده بودخى صافى نسنه‌يه دينور ﴿المناصع﴾ منافع وزنده مجالس معناسنه‌در
على قول تبوّل ايچون وقضاى حاجت ايچون چيقه‌جق مواضعه دينور مفردى منصع‌در مقعد وزنده ﴿النصع﴾
عنب وزنده ميشيندن وسختياندن ياپلمش صفره ومندر ودوشك مقوله‌سنه دينور ﴿النطع﴾ نونك كسرى وفتحيله
وفتحتينله وعنب وزنده ميشيندن وسختياندن دوزلمش دوشكه ومندره وسائر بساطه دينور جمعى انطاع ونطوع
كلور ونطع نونك كسريله وعنب وزنده اوست طمـاغك پوتور پوتور اولان صرتنه دينور جمعى نطوع
كلور يقال اشتكى نطعه وهو ما ظهر من الغار الاعلى فيه آثار كالتحزيز ﴿الحروف النطعية﴾ مبدأى ذكر اولنان
نطع فدن اولان حروفدركه طاى مهمله ودال مهمله وتاى فوقيه‌دن عبارتدر ﴿النطاع﴾ نونك كسريله بر قومك
آستان ومنزللرينه ياخود ارضلرينه اطلاق اولنور يقال نطاع القوم اى جنابهم او ارضهم ﴿نطاع﴾ قطام وزنده
صويى طتلو بر اشمه قويو اسميدر وقطام وكتاب وزنلرنده بحرين قضاسنده بنورزاح جماعتنه مخصوص برقريه آديدر
ونونك حركات ثلاثيله برموضع آديدر ﴿نطاع﴾ غراب وزنده برصو آديدر ﴿نطاع﴾ كتاب وزنده يمامه‌ده بروادى
آديدر ﴿النطاعة﴾ ثمامه وزنده شول لقمه‌يه دينوركه نصفى اكل اولندقدنصكره بقيه‌سى سفره‌يه القـا اولنمش
اوله‌كه بدندن خارجدر تقول كل طاعتك وهى اللقمة التى اكل نصفها فردّ الى الخوان ﴿النطع﴾ ضمتينله ازيلوب
بوزيله‌رك تعمق وتكلفله سخنورلك اظهـار ايده‌رك تكلم ايدن كمسـه‌لره اطلاق اولنور ذكر اولنان نطع فدن
مأخوذدر يقال ناطع مفرديدر يقال هم نطع اى متشدّقون ﴿النطاع﴾ شدّاد وزنده طعامى دائما اوست طماغندن
دليله چاله‌رق اكل ايدن آدمه دينور ﴿الناطع﴾ خالص معناسـنه‌در يقال بيـاض ناطع اى خالص ﴿النطع﴾ قطع
وزنده لون بوزلمق معناسنه‌در يقال نطع لونه نطعا على المجهول اذا تغير ﴿التنطع﴾ تفعل وزنده تعمق وتكلفله
اظهار فصـاحت وبيان ايده‌رك تكلم ايلمك معناسـنه‌در كويا كه لسانى نطع فنه چاله‌رق تكلم ايدر يقـال تنطع
فى الكلام اذا تعمق وغالى وتانق كذلك عمل وصناعتده اوزلق اظهار ايلمك معناسنه‌در يقال تنطع فى عمله اذا تحذّق
﴿النعّ﴾ نونك فتحى وعينك تشديديله ضعيف وزبون آدمه دينور يقال رجل نعّ اى ضعيف ﴿النعناع﴾ ثرثار وزنده
و ﴿النعنع﴾ جعفر وهدهد وزنلرنده ياخود جعفروزنده اولمسى جوهرينك وهمنه مبنى‌در سبزهٔ معروف اسميدركه

(تحريفله)

تحريفله نانه تعبير ايتدكلريدر بپراغنى ضماد بواسيرك انفع ادويه سندندر و بپراغنى طوزايله كوپك اصرديغى و عقرب
چالديغى يره ضماد بغايت نافع و چاعدن مقدّم فرزجه سى حمله مانعدر (النعنع) هدهد وزننده اندامى مضطرب سلكى
ياقشقسز اوزون آدمه دينور يقال رجل نعنع اى طويل مضطرب الخلق و اينجه اوزون على قول صالق و سلپوك
اولان فرجه دينور (النعنعة) نونلرك ضميله قورسغه قورسغه دينور حوصله معناسنه (النعانع) نونك فتحيله قوشاغك
اوجنده اولان صارقق اوجلرينه و پوسكول و صچاق مقوله‌لرينه دينور يقال نعانع المنطقة اى ذباذبها (النعاعة)
ثمامه وزننده تر و تازه اولان نباته دينور جمع جنسى نعاع در و برموضع آديدر (التنعنع) تزلزل وزننده ايراقلشمق
معناسنه‌در يقال تنعنع منه اذا تباعد و تنأّى و ايكى طرفه تمايل و اضطراب ايتمك معناسنه‌در يقال تنعنع الشئ اذا
اضطرب و تمايل (النعنعة) زلزله وزننده لسانده اولان پپه‌يلكه دينور على قول لامله لعم ديركن نع لفظنه صپار
اولمغه دينور يقال فى لسانه نعنعة اى رتّة او هى اذا اراد قول لع ذهب لسانه الى نع و آلت تناسل قوند و قوىّ
ايكن سست و ضعيف اولمق معناسنه‌در يقال نعنع غرموله اذا ضعف بعد قوّته (النفع) منع وزننده معلوم مدركه
فائده‌لندرمك معناسنه‌در يقال نفعه نفعا من الباب الثالث ضدّ ضرّه (المنفعة) ميمك و نونك فتحيله و (النفاع)
سحاب وزننده و (النفيعة) سفينه وزننده اسمدر فائده و اصّى يه دينور و منفعه اسمادندر منفعة بن كليب تابعيندندر
و ابو منفعة الثقفىّ اصحابدندر و بو منفعة الانمارى مصحّف دكلدر (الانتفاع) افتعال وزننده فائده‌لنمك معناسنه‌در
يقال نفعه فانتفع (النفوع) صبور وزننده و (النفاع) شدّاد وزننده كثير النفع آدمه دينور جمعى نفع كلور نونك
ضميله (نافع) فخر عالم صلى الله عليه و سلم حضرتلرينك كوله‌لرى اسميدر كذلك ابن عمر رضى الله عنهما
حضرتلرينك كوله‌لرى اسميدر و برزندان اسميدركه بنا كردهٔ حضرت كرّار در مخيس ديدكلريدركه ماده‌سنده بيان
اولندى و يمن ولايتلرندن بر ولايت آديدر (نفيع) زبير وزننده مكه‌ده بر طاغك آديدركه حارث مخزومى آنده
كندى قومنك سفهاسنى حبس ايدر ايدى (النفيعية) حسينيه وزننده سنجار قضاسنده بر قريه آديدر (النفعة)
تمره وزننده دكنكه اطلاق اولنور فى الاصل بناء مرّه‌در بر كرّه فائده‌لندرمك معناسنه‌در بعده هر ضربه‌سى بر
فائده‌يى متضمن اولمغله آنده علم اولدى جمعى نفعات كلور حركات وزننده يقال ادّبه بالنفعة اى العصا (الانفاع)
همزه‌نك كسريله عصا كسوب صاتمق جهتيله تجارت ايتمك معناسنه‌در يقال انفع الرجل اذا اتّجر فى النفعة
(النفعة) نونك كسريله دغارجغك و طولومك ايكى طرفنه تيريزكبى ديكيلان دريه دينور جمعى نفع كلور نونك
كسريله و نفع كلور عنب وزننده (النقع) نونك فتحى و قافك سكونيله فرياد ايتمك معناسنه‌در يقال نقع الرجل نقعا
من الباب الثالث اذا رفع صوته و مصيبت دمنده ياقه يرتمق معناسنه‌در يقال نقع الجيب اذا شقه و قتل ايتمك معناسنه‌در
يقال نقع فلانا اذا قتله و نقيعه بوغزلمق معناسنه‌در يقال نقع الرجل اذا نحر النقيعة و دوه قوشى اوتمك معناسنه‌در
يقال نقعت النعامة اذا صاتت و آغز ايچره توكرك يغمق معناسنه‌در يقال نقع ريقه اذا جمعه فى فيه و نقع بر يرده
ايركلمش صويه دينور معناى اخيردن مأخوذ بمعنى مفعولدر جمعى انقع كلور افلس وزننده و منه المثل * انه لشرّاب
بانقع * يعنى چوق يرك صوينى ايچمشدركه بالدفعات امور و احوال تجربه ايتمشدر ديه جك يرده ايراد اولنور ياخود
بغايت زيرك و فطن و داهى كمسه حقنده ضرب اولنور زيرا اطرافيله بيابانى بيلان دليل نه سمتده او يلجه صو ايركلمش
وار ايسه طريقنه سهولت و حذاقتله سلوك ايدوب واصل اولور و نقع توزه دينور غبار معناسنه جمعى نقاع كلور
جبال وزننده و نقع مكه‌يه قريب بر موضع آديدر و صو ايركيلور اولان طپراغى خالص و صاغ ارضه دينور جمعى
نقاع و انقع كلور جبال و اجبل وزننده و بسيطه كبى دوز اوه‌يه دينور و نقع صويه قاندرمق معناسنه‌در و منه المثل
* الرشف انقع * يعنى صويى آزجه آزجه ايچمك صوسزلغى دفع ايتمكده پك مؤثردر ترك عجله ايله تدريج و تأنى ايتمك
معرضنده ضرب اولنور و نقع موت كثير واقع اولمق معناسنه‌در يقال نقع الموت نقعا اذا كثر و برآدمه شتم قبيح ايتمك
معناسنه مستعملدر يقال نقع فلانا بالشتم اذا شتمه شتما قبيحا و صويه قانمق معناسنه‌در يقال نقع بالشراب اذا اشتفى منه
و بر خبرى كركى كبى هر طرفيله طويوب آكاه اولمق معناسنه مستعملدر يقال نقع بالخبر اذا اشتفى منه و برنسنه‌يى
صويه اصلاتمق معناسنه‌در يقال نقع الدواء فى الماء اذا اقرّه فيه و پيدرپى فرياد و فغان ايتمك معناسنه‌در يقال
نقع الصارخ بصوته اذا تابعه و صوت و آوازه يوكسلمك معناسنه‌در يقال نقع الصوت اذا ارتفع (الانقاع) همزه‌نك
كسريله بو دخى نقيعه بوغزلمق معناسنه‌در يقال انقع الرجل اذا نحر النقيعة و برنسنه‌يى صويه اصلاتمق معناسنه‌در
يقال انقع الدواء فى الماء اذا اقرّه فيه و پيدرپى فرياد و فغان ايتمك معناسنه‌در يقال انقع الصارخ بصوته اذا تابعه
و قاندرمق معناسنه‌در يقال انقعه الماء اذا ارواه و صويك لونى صراروب بوزلمق معناسنه‌در يقال انقع الماء

اذا اصفرّ وتغير وبركسه حقنده كيزلوجه برشرّ وكريهه ترتيب ايلمك معناسنه در يقال انقعله شرّا اذا خبأه وبرونه
يرمقله فسكه اورمق معناسنه در يقال انقع فلانا اذا ضرب انفه باصبعه وميتى دفن ايلمك معناسنه در يقال انقع
الميت اذا دفنه وساكن اولديغى مسكنى زينتلمك على قول يوقاريسنى اشاغى يه چويرمك معناسنه در يقال انقع البيت
اذا زخرفه او جعل اعلاه اسفله وقيز بوزمق معناسنه در يقال انقع الجارية اذا افترعها ﴿الانتقاع﴾ افتعال وزننده
نقيعه بوغزلمق معناسنه در يقال انتقع النقيعة اذا نحرها ولون متغيّر اولمق معناسنه در يقال انتقع لونه على بناء المجهول
اذا تغير ﴿النقعاء﴾ صحراء وزننده طپراغى صاغ وخالص ارضه دينوركه انده صو ايركيلور اوله ودوزاوه يه دينور
وبر موضع آديدركه مدينه نك ارقه سنده واقعدر وبنى مالك بن عمرو يوردنده برقريه آديدر وشامده مرج راهط
ديدكلرى يره كثير نام شاعر اشبو * ابوك تلاقى يوم نقعاء راهط * مصراعنده نقعاء اطلاق ايلمشدر ﴿الناقع﴾ اسم
فاعلدر قتل وارواء واجتماع معنالرندن مأخوذ اولور ومنه يقال سمّ ناقع اى بالغ ثابت بواوچ معنايه ده صالحدر
او چنجى معنايه كوره اصلا بردواء ايله تأثيرى مندفع اولميوب ايچن كمسه نك اجزاى بدنيه سنده مجتمع اوليجى ديمك اولور
وناقع قانديريجى نسنه يه دينور يقال ماء ناقع اى ناجع وتر وتازه شيئه اطلاق اولنور يقال دم ناقع اى طرئ ﴿النقيع﴾ امير
وزننده بودخى قانديريجى نسنه يه دينور يقال ماء نقيع اى ناجع وصويى چوق قويى يه دينور جمعى انقعه كلور
اشربه وزننده يقال بئر نقيع اى الكثيرة الماء وقورى اوزمى صويه اصلاتمقله مرتب اولان شرابه دينور على قول
مطلقا شيره سى النمق ايچون صويه اصلادلمش خرما واوزم وعناب مقوله سنه دينور وخوشاب تعبير اولنان
مشروبه دينور وتبريد اولنمش خالص سوده دينور وخرما اصلتدقلرى حوضه دينور وفرياد وفغان معناسنه در
يقال ماهذا النقيع اى الصراخ وطائف يانلرنده برموضع آديدر ومدينه يه ايكى قوناق مسافه ده بلاد مزينه ده
برموضع آديدركه نقيع الخصمات دخى ديرلر حضرت عمر رضى الله عنه اورايى احا ايله قوريلق ايلمشلر ايدى
على قول هر برى بشقه جه برر موضعدر ونقيع شول كمسه يه دينوركه والده سى كندى قوم وعشيرتندن اولميه يقال
رجل نقيع اذا كانت امّه من غير قومه وبارد ولذيذ على قول نه طتلو ونه شور اولان صويه دينور ﴿النقاعة﴾ ثمامه
وزننده ايچنه برنسنه اصلادلمش صويه دينور تركيده اصلانتى تعبير اولنور ﴿النقوع﴾ رجوع وزننده برسوزه
اينانمق معناسنه در كويا كه صوسز كمسه صويه قانمش كبى اولور تقول مانقعت بخبره نقوعا اى لم اصدّقه
﴿النقاع﴾ شدّاد وزننده متصف اولمديغى فضائل ايله لاف وكذاف ايدن كمسه يه دينور يقال رجل نقاع اى
متكثر بما ليس عنده من الفضائل ﴿النقوع﴾ صبور وزننده شول بويايه دينوركه ايچنه طيبه دائر دارو قاتلمش
اوله وبارد ولذيذ صويه دينور على قول نه لذيذ ونه شور اولان صويه دينور وصويه براقيلوب اصلادلمش
نسنه يه دينور كرك نبيذ وكرك دوا مقوله سى اولسون ﴿نقوع الاذن﴾ هر شيئه اينانور اولان آدمه اطلاق اولنور
كويا كه هر شئ سامعه سنده منقوع اولور يقال رجل تقوع اذن اذا كان يؤمن بكل شئ ﴿المنقع﴾ و﴿المنقعة﴾
ميملرك كسريله دوا مقوله سى نسنه اصلاديلان قابه دينور ومنقع البرم چوملك وضع ايلدكلرى ظرفه دينور ومنقع
البرم كه مكرم وزننده در كوپه اطلاق اولنور دنّ معناسنه وچوملكده قلان فضله وبقيه يه دينور وطاشدن
دوزلمش كوچك طاسه ومشربه يه دينور وچوزيلوب يكيدن اكيرلمش ايپلكه دينوركه عورتلر آنى اكيرد كدنصكره
قويه جق سائر قابى اولماغله چوملك ايچره وضع ايدر ومنقع مكرم وزننده تميمى وصحابيدر پدرينه وسائره منسوب دكلدر
وبونك قافنى تشديد غلطدر ياخود ابن الحصين بن يزيددر ومنقع بن مالك زمان سعادتده وفات ايلمكله مظهر ترحّم
عاليلرى اولمشدر ومنقع برقاب ايچره اصلادلمش نسنه يه دينور وتبريد اولنمش خالص سوده دينور وتربيه اولنمش
زهره دينور يقال سمّ منقع اى مربّى ﴿المنقعة﴾ مكنسه وزننده و﴿المنقعة﴾ مرحله وزننده كه بوكراع لغوى نقليدر و﴿المنقع﴾
منخل وزننده شول كوچك چوملكه دينوركه ايچنده خرمايى سوده اصلادوب اطفاله يدررلر ﴿المنقع﴾ مجمع وزننده
دريايه اطلاق اولنور وصو ايركيلان يره دينور ﴿النقيعة﴾ سفينه وزننده سفردن كلان آدم ايچون مرتب اولان ضيافته
دينور وضيافت ايچون ذبح اولنمش دوه يه دينور جمعى نقايع كلور ومنه قولهم الناس نقيعة الموت وليلهٔ زفافده
داماد ايچون مرتب طعامه دينور ونقيعه بنو سليط ايله قبيلهٔ ضبه بلادى بيننده برموضع آديدر ﴿الانقوعة﴾
اضحوكه وزننده صحن ايچره تريد كومه سنده اولان كوزه نكه دينوركه اوراده چرويش كيريشوب اكلنور
يقال اسرعت يده الى انقوعة الثريد وهى وقبة التى يكون فيها الودك واولوق وسائر نسنه لردن كنديسنه
صو آقوب ايركيلور اولان محله دينور يقال انقوعة الميزاب اى مايسيل فيه ﴿المنقع﴾ مقعد وزننده رأينه وشهادتنه
راضى وقانع اولنور اولان عدالتلو شاهد مقوله سنه دينور. يقال عدل منقع اى مقنع كويا كه سوزآنده ايركيلوب قالور

(ابو المنقعة الانماری) منقعه وزننده اصحابدن بکر بن الحارث کنیه‌سیدر (الاستنقاع) صوت و آوازه یوکسلمك
معناسنه‌در یقال استنقع الصوت اذا ارتفع و صو بریرده چوق زمان طورمقله صراروب بوزلمق معناسنه‌در
یقال استنقع الماء اذا اصفرّ وتغیر وحوضك یاخود کولك ایچنه اینوب یایقنمق معناسنه مستعملدر یقال
استنقع فی الغدیر اذا نزل واغتسل فیه کویا که تبرّد ایچون صو کبی آنده ثابت اولور و صو بر محلده بریکمك معناسنه‌در
یقال استنقع الماء فی الغدیر اذا اجتمع و بدندن جان چیقمق علی قول جان بدندن دیوشوریلوب بریرده صو مجتمع
اولور کبی بتون اجزاسی کلوب آغزده مجتمع اولمق معناسنه مستعملدر یقال استنقعت روحه اذا خرجت او اجتمعت
فی فیه کما یستنقع الماء فی مکان تانیثی نفس تاویلیله‌در و لون بوزلمق معناسنه‌در یقال استنقع لونه علی بناء المجهول
اذا تغیر و برنسنه صو ایچره اصلادلمق معناسنه‌در یقال استنقع الشیء ای انقع (المستنقع) اسم مفعول بنیه‌سیله
حوضده و کولده اغتسال ایلیه‌جك موضعه دینور (المستنقع) اسم فاعل بنیه‌سیله شول طوار ممه‌سنه دینور که
صاغلدقده تمام بوشالوب و برقاچ کون صاغلیوب ترك اولندقده سود ایله مملوّ اوله ذاتنده سودینك قلتنده نشئت
ایدر یقال ضرع مستنقع اذا کان یخلو اذا حلبت و یمتلیء اذا حفلت (النکع) نونك فتحی و کافك سکونیله برآدمی
ایودرمکله ایشنی ایشلمکه قومامق علی قول ردّ و دفع ایلمك معناسنه‌در یقال نکعه عن الامر نکعا من الباب الثالث
اذا اعجله عنه او ردّه و دفعه و برکسه‌یی ایودرمکله یدنده اولان ایشنی ناتمام قومق معناسنه‌در یقال نکعه اذا نغصه
بالاعجال و ایاغك صرتیله برآدمك کوتنه اورمق معناسنه‌در یقال نکعه اذا ضرب بظهر قدمه علی دبره و برکسه‌نك
حقنی ویرمیوب عوق و تاخیر ایلمك معناسنه‌در علی قول حقی ویرمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال نکع
فلانا حقه اذا حبسه عنه او اعطاه و نکع و تنکاع تذکار وزننده ممه‌ده اولان سودی چالشوب جمله‌سنی صاغمق
معناسنه‌در یقال نکع الماشیة نکعا و تنکاعا اذا جهدها حلبا و برایشدن نکول ایلمك معناسنه‌در یقال نکع
عن الحاجة اذا نکل عنها (ماینکع) افعال ناقصه‌دندر مازال معناسنه‌در که دائمی اولدی دیمکدر نکول معناسندندر
یقال ماینکع یفعله ای مازال (الانکاع) همزه‌نك کسریله بودخی برکسه‌یی ایودروب ایشنه مانع اولمق معناسنه‌در
یقال انکع فلانا عن الامر اذا اعجله عنه و ردّ و دفع ایلمك معناسنه‌در یقال انکعه اذا ردّه و دفعه و یوروب عاجز
و درمانده ایلمك معناسنه‌در یقال انکعه اذا اعیاه (التنکیع) برآدمی ایودرمکله ایشنی ناتمام قویوب مصلحتنه خلل
ویردرمك معناسنه‌در یقال نکعه اذا نغصه بالاعجال (النکوع) صبور وزننده بودور عورته دینور جمعی نکع
کلور ضمتینله یقال امرأة نکوع ای قصیرة (النکعة) نونك ضمیله همزه وزننده شاشقین و احمق آدمه علی قول یرندن
اصلا آیرلمز اولان آدمه دینور یقال رجل هکعة نکعة ای احمق او یثبت مکانه فلا یبرح و شول کمسه‌یه دینور که
چهره‌سی پنجار کبی بغایت قزل اولمغله قزللغنـدن برونی قبوق قبوق قاولار اوله انکع دخی دینور کما سیذکر
و نکعة الطرثوث قورلغان تیکنی دیدکاری نباتك باشنده اولان قرمزی چچکه دینور که بستان افروزه شبیه اولور انکله
نسنه بویانور (النکعة) ثمره وزننده طرثوثه شبیه برنوع نبات آدیدر (النکعة) فرحه وزننده قزل بکزلو عورته
دینور یقال امرأة نکعة ای حمراء و پك قرمزی دوداغه وصف اولور یقال شفة نکعة ای الشدیدة الحمرة (الانکع)
احمر وزننده بودخی شول آدمه دینور که چهره‌سی پك قزل اولمغله شدتندن برونك دریسی صویلوب قاولار اوله
یقال رجل نکعة کاحمرّ و انکع اذا کان یتقشر انفه من شدة الحمرة (النکع) فتحتینله برآدم انکع اولمق معناسنه‌در یقال
نکع الرجل نکعا من الباب الرابع اذا کان انکع (النکعة) فتحاتله بودخی نکعة الطرثوث معناسنه‌در و کون تعبیر اولنان
چالی اغاجنك صمغنه دینور و نقاوی دیدکلری نباتك یمشنه دینور و نکعة الانف برونك اوجنه اطلاق اولنور
یقال ضرب نکعة انفه ای طرفه و برجنس اغاجك یمشنه دینور که پك قرمزی اولور و صرد وزننده اولان
نکع لفظندن اسم اولور که چهره‌سی قرامتق قرمزی آدمه دینور (النکع) صرد وزننده پك قزل رنکه دینور
(المنکع) مکرم وزننده کیروسنه طوغری رجعت ایلمش آدمه دینور تقول رأیته منکعا ای راجعا الی وراثه و یصتم
و اتکلو برونه دینور یقال انف منکع ای افطس (النوع) نونك فتحی و واوك سکونیله درلوو کونه و ضرب و صنف
معناسنه‌در و بو جنسدن اخص‌در مثلا حیوان جنس و انسان نوعدر کذلك لون جنس و احمر نوعدر یقال نوع منه
ای ضرب منه و صنف منه و نوع مصدر اولور طلب ایلمك معناسنه یقال ناعه ینوعه نوعا اذا طلبه و طوشنجل قوشی
اشاغی‌یه طوغری سـوزیلوب ایمکه یونلمك معناسـنه‌در یقـال ناعت العقاب اذا اجنحت للانقضاض و ایکی
یکا صالنمق معناسنه‌در یقال ناع الغصن اذا تمایل (النائع) جائع کلمه‌سـنه اتباعدر علی قول زیاده‌سـیله آجلقدن
سرخوش کبی ایکی طرفه یوجه اوران کمسه‌یه دینور یقال جائع نائع اتباع او متمایل جوعا (النوع) نونك ضمیله

صوسزلغه دینور ومنه الدعاء اذادعوا علیه جوعاو نوعا ﴿النياعا﴾ كتاب وزننده برموضع آدیدر ﴿النوعة﴾ تمره
وزننده یاش فاكهه یه دینور ﴿نویعه﴾ جهینه وزننده بردره آدیدر ﴿المنواع﴾ منوال وزننده ومراد فیدركه
جلاهلرك بز صاردقلری سلمن اغاجنه دینور یقال نسجه علی منواعه ای منواله ووجه وطریقه واسلوب
معناسنه مستعملدر یقال علی ایّ منواع هو ای وجه ﴿التنویع﴾ روزكار دالری بری اوته صالمق معناسنه در
یقال نوّعته الريح اذا ضربته وحرّكته ﴿التنوع﴾ تفعل وزننده كونا كون اولمق معناسنه در یقال تنوّع الشئ
اذا صار انواعا واغاجك دالری بری اوته صالنمق معناسنه در یقال تنوّع الغصن اذا تحرّك ویوریمكده
سائره سبق وتقدّم ایلك معناسنه در یقال تنوّع فی السیر اذا تقدّم ﴿الاستناعة﴾ استفاده وزننده تنوع ایله
ایكی معنای اخیرده مرادفدر ﴿المتنوع﴾ اسم فاعل بنیه سیله ایراق یره دینور یقال مكان متنوّع ای بعید كویاكه
ارالقلرنده درلو درلو اراضی یی مشتملدر ﴿النائعان﴾ وادئ بنی جعفر بن كلابده ایكی كوچك طاغك آدیدر ﴿النهوع﴾
رجوع وزننده قوصه جق حالتی یوغیكن تكلفله قوصمق معناسنه در یقال نهع الرجل نهوعا من الباب الثالث
اذا تهوّع ولاقلسله ﴿النيع﴾ بیع وزننده نوع لفظنده لغتدركه ایكی یكا صالنمق معناسنه در یقال ناع الغصن
ینیع نیعا اذا مال ﴿النوایع﴾ ایكی یكا تمایل ایدن داللره دینور یقال غصون نوایع ای موائل نجز بعونه سبحانه وتعالی

﴿ فصل الواو ﴾ ﴿الوبّاعة﴾ واوك فتحی وبانك تشدیدیله دبره دینور است معناسنه ومنه یقال كذبت
وبّاعته اذا حبق ای ضرط ووبّاعة الصبیّ چوجغك باشنده بقلده یق دیدكاری یومشق ومتحرّك یره دینور ﴿التوبیع﴾
تفعیل وزننده ضرطه لمق معناسنه در یقال وبّع بها ای بالمرأة توبیعا اذا حبق ﴿وبعان﴾ واوك فتحی وبانك
كسریله اكناف آرده برقریه آدیدر ﴿الوجع﴾ واوك وجیمك فتحیله آغری یه دینور جمعی اوجاع كلور اجبال وزننده
ووجاع كلور یقال به وجع ای مرض ووجع مصدر اولور آغریوب آجیمق معناسنه یقال وجع رأسه كسمع ووجع
كوعد وهی لغیة ای لغة ردیّة یوجع كیسمع ویجع بقلب الواو یاء ویاجع بقلبها الفاو بنو اسد یقولون یجع بكسر الیاء
الاولی ویقال یجع كیرث وجعا اذا مرض واكر فلان یوجع رأسه دیرایسك ضمیر منصوب كتورمكسزین رأس
كلمه سنی منصوب ایدرسن واكر ضمیر منصوبله كتورر ایسك یوجعه رأسه دیرسن رأس كلمه سنك رفعیله بونك ایكیسیده
یمنع وزننده در كذلك انا ایجع رأسی ویوجعنی رأسی دیرسن یمنع وزننده یوجعنی دیمزسن زیرا یانك ضمی لحن در
شارح دیركه اشبو یوجع رأسه تركیبی كه رأسك نصبیله درسفه رأیه قبیلندندر زمخشری كشافده ﴿ الامن سفه نفسه ﴾
آیت كریمه سنده ذكر ایلدیكنك خلاصه سی بودركه سفه كلمه سی متعدیدر امتهن نفسه معناسنه در یاخود جهل
معناسنی متضمندر یاخود لازمدر ونفسه كلمه سی شذوذ اوزره تمیزدر زیرا معرفه درغبن رأیه والم ووجع رأسه ورشد
امره قبیلندندر یاخود نزع خافضیت اوزره منصوبدر سفه فی نفسه تقدیرنده در پس وجع رأسه وجع من رأسه تقدیرنده
اولوركه باشنك اغریسندن دردناك اولدی دیمكدر ﴿الوجع﴾ خجل وزننده اسم فاعلدر مریض معناسنه در جمعی
وجعون كلور ووجعی كلور سكری وزننده ووجاعی كلور سكاری وزننده كذلك جمع مؤنثنده وجاعی دینور
سكاری وزننده ووجعات كلور ﴿الوجیع﴾ امیر وزننده دردناك ایدیجی نسنه یه دینور الیم مولم معناسنه اولدیغی كبی
یقال ضرب وجیع ای موجع ﴿الوجعاء﴾ صحراء وزننده برموضع آدیدر ودبره اطلاق اولنور وازدقبیله لرندن برقبیله
آدیدر ﴿امّ وجع الكبد﴾ برنباتك كنیه سیدر تناولی جكر اغریسنه شافی اولمغله اطلاق ایلدیلر ﴿الجعة﴾ عده
وزننده اریه دن یاپلمش بوزه یه دینور تقول سقانی الجعة ای نبیذ الشعیر ﴿الایجاع﴾ همزه نك كسریله آغرتمق معناسنه در
یقال اوجعه اذا آلمه ﴿التوجّع﴾ تفعل وزننده برمصیبت سببیله دردناك اولمق معناسنه در یاخود بریری آغریمق
معناسنه در یقال توجّع الرجل اذا تفجع اوتشكی وبركسه نك حالنه اسركیوب آجیوب یانمق معناسنه در
یقال توجع لفلان اذا رثی له ﴿الودعة﴾ واوك فتحی ودالك سكونیله وفتحاتله جائزدر قاطر بونجغی دیدكاری
بونجغه دینوركه دریادن چیقار بیاض واورته سی خرما چكردكنك یاریغی كبی یاریق اولور اصابت عین
ایچون چوجقلره تعلیق اولنور جمعی ودعات كلور حركات وزننده فارسیده خرمهره دیرلر ﴿ذات الودع﴾
فتحتینله بتلره دینور اوثان معناسنه * شارح دیركه مؤلف بوراده اوثان لفظنی تحقیرا مفرد مؤنثله توصیف ایلمشدر
ونوح پیغمبر علی نبینا وعلیه السلام حضرتلرینك سفینه سنه اطلاق اولنور بعض اشعارده واقع اولمشدر
وكعبهٔ معظمه یه اطلاق اولنور سلفده پرده سنه ودعه تعلیق ایلدكلر ایچون كذلك اوثانك دخی وجه تسمیه سی
بودر ﴿ذو الودعات﴾ فتحات وزننده حماقتله ضرب مثل اولان هبنقة بن زید بن ثروانك لقبیدر ضایع اولورم دیو
بعض كیك وخزفپاره وودعه دن برقلاده یاپوب دائما كردننه تعلیق ایدر ایدی وصقالی بغایت اوزون ایدی كه

فصل الواو

مطلب

امارهٔ جملهٔ حماقتندر بر کیجه برادری اول قلاده‌یی چالوب کندی کردننه تعلیق ایلدی صباحدن هبنقه قالقوب
قلادهٔ مزبوری برادرینك کردننده کوردکده * یا اخی انت انا فمن انا * یعنی سن بنم اما بن کیم دیو کندی نفسندن
اشتباهله استکناه ایلدی اکا مبنی حماقتله ضرب مثل اولدی ﴿الودع﴾ ردع وزننده مسافر کیدرکن احباب
ومتعلقاتنی وانلر دخی آنی اسنلمك معناسنه‌در توديع کبی یقال ودعهم المسافر ودعا کوضعه وضعا اذا خلفهم
خافضین ویقال ودعوه اذا دعوا له بان یحمل الله عنه کابة السفر وان یبلغه لدعة کما سیذکر فی التوديع وبونلردن
اسم وداع‌در وودع ووداعه کرامه وزننده بر نسنه آرام بولوب ساکن وبرقرار اولمق معناسنه‌در یقال ودع الشیٔ
وودع ودعا ووداعة من الباب الخامس والثالث اذا سکن واستقرّ وودع ترك ایلمك معناسنه‌در کما سیذکر وبر نسنه‌یی
بر نسنه ایچره حفظ ایلمك معناسنه‌در یقال ودع الثوب بالثوب ودعا اذا صانه وودع قبر ومزاره علی قول قبرك چوره‌سنه
دینورکه حولو وحظیره‌سیدر وعرب طوشانه دینورکه ترلا صچانی دخی دیرلر بر بوع معناسنه بونده دالك فتحیله‌ده
جائزدر ﴿التوديع﴾ تفعیل وزننده بودخی مسافر قلان کمسه‌لری وقلان کمسه‌لر مسافرلری اسنلمك معناسنه‌در یقال
ودّع المسافر الناس اذا خلفهم خافضین وهم ودّعوه اذا سافر تفألا بالدعة التی یصیر الیها اذا قفل ای یترکونه
وسفره پس ترك معناسندن منشعب اولور * لکن راغبك بیاننه کوره دعه معناسندندر بعده مسافری اسنلیه‌رك تشییعده
متعارف اولدی وتوديع ترك ایلمك معناسنه‌در کما سیذکر وتوديع الثوب لباسی جامدان ایچره وضع وحفظ ایلمکدن عبارتدر
یقال ودّع الثوب فی صوان اذا جعله فیه یصونه ﴿الوداع﴾ سحاب وزننده ودع وتوديعدن اسمدر مسافر کیرو
قلانلر ایله وآنلرده مسافر ایله اسنلشمکه دینور واسنه دخی دینورکه فارسیده بدرود دینور ﴿الودیع﴾ امیر وزننده
و﴿الوادع﴾ آرام بولوب ساکن ومستقرّ اولمش نسنه‌یه دینور وودیع عهد وپیمانه اطلاق اولنور ودیعه کبی یقال
بینهم ودیع ووديعة ای عهد والآشه وسرکش اولمیوب سهل وراحت اولان آته دینور مودوع کبی یقال فرس ودیع
ومودوع ای مستریح ﴿الاتّداع﴾ اتفاق وزننده بودخی بر نسنه آرام بولوب ساکن وبرقرار اولمق معناسنه‌در
یقال اتّدع الشیٔ اذا سکن واستقرّ بونك اصلی اوتدع ایدی مؤلف بونی تکرار ایلمشدر ﴿المودوع﴾ سکینه وآرام
وقرار معناسنه اسم اولمشدر تقول علیك بالمودوع ای السکینة والوقار ورام وساکن آته دینور * مؤلف بونی تکرار
ایلمشدر تنه که مودع دخی دینور وهرم بن ضمضم نام کمسه‌نك فرسی اسمیدر ﴿الودیعة﴾ سفینه وزننده امانت قونلمش
نسنه‌یه دینور جمعی ودایع‌در ترك یاخود دعه معناسندندر یقال هو وديعة عنده ای موضوع لیحفظه وودیعة
بن جذام ووديعة بن عمرو صحابیلردر ﴿المودع﴾ مکرم وزننده بودخی اویناق وسرکش اولمیان راحتلو آته دینور
یقال فرس ودیع ومودوع ومودع ای ذو دعة مستریح ﴿التدعة﴾ غرفه وزننده و﴿التدعة﴾ همزه وزننده و﴿التداعة﴾
سحابه وزننده و﴿الدعة﴾ دالك فتحیله امر معاشده اولان بوللغه وحضور وراحت ورفاهیته دینور یقال هو
فی تدعة وتدعة وتداعة ودعة ای خفض وسعة فی العیش ﴿المیدع﴾ و﴿المیدعة﴾ و﴿المیداعة﴾ میملرك کسریله کونده‌یه
کیلان لباسه دینور جمعی موادع کاور ومیدع بر آدمك یرینه ایشنی کوروب آنی ایشلمکدن صیانت واول ایشده
کفایت ایدن آدمه دینور یقال ماله میدع ای ماله من یکفیه العمل یعنی یدعه ویصونه عن العمل وشول کلامه
دینورکه آندن حیا وانقباض ترتب ایلمکله خوشه کلمیوب حزن وانفعالی موجب اوله یقال کلام میدع ای یحزن لانه
یحتشم منه ولا یستحسن ﴿الاودع﴾ احمر وزننده قورسغنك تویلری بیاض اولان کوکرجنه دینور یقال حمام اودع
اذا کان فی حوصلته بیاض وعرب طوشانه دینور یر بوع معناسنه ﴿ثنیة الوداع﴾ مدینهٔ منوره‌نك خارجنده
بر بیلا کدرکه مکه‌یه عزیمت ایدنلری احباب ومتعلقاتی اورایه قدر تشییع واولدخی آنلری اوراده توديع ایدر ﴿وداعه﴾
سحابه وزننده یمن نواحیسنده بر ناحیه آدیدر ووداعه اسمادندر ووداعة بن جذام یاخود ابن حرام ووداعة بن ابی زید
ووداعة بن ابی ووداعة السهمی اصحابدندر ووداعة بن عمر وبر قبیله پدریدر یاخود بو وادعه‌در ﴿وادع﴾ رادع
وزننده اسمادندر وادع بن الاسود الراسبیّ محدثدر ووادع بن عبد الله المعرّی ابو العلاء المعرّی ایله مشتهر شاعر
معروفك برادر زاده‌سندر ﴿دع﴾ دالك فتحی وعینك سکونیله امر حاضردر اترك معناسنه‌در تقول دعه ای اترکه
وبو ودع یدع صیغه‌سندن مصوغدر وضع یضع کبی لکن ماضیسی اماته اولنمشدر یعنی نسیا منسیا استعمالدن
مهجوردر ماضیسنده ودعه دیمزلر بلکه ترکه دیرلر وبعضا ضرورت شعرده ودعه وارد اولمشدر اسم مفعولنده
مودوع دینور اصلی اوزره لکن اسم فاعلنده تارك دینور وقریٔ قوله تعالی شاذا ﴿ماودعك ربك وماقلی﴾ وهی قراءة
النبی صلی الله تعالی علیه وسلم * شارح دیرکه فخر انام علیه الصلوة والسلام حضرتلری افصح وابلغ اولمغله کرك
قراءت مذکوره وکرك ﴿دعوا الحبشة ماودعوکم واترکوا الترك ماترکوکم﴾ حدیثنده قلت استعماله محمولدر زیرا اهر نقدر

استعمالده شاذّ ایسه ده قیاسده صحیحدر وقراءت مذکوره‌یی ما اودعك لفظیله و ماقلی بیننده اولان موافقت
معنویّه تحسین ایلمشدر نته‌كه حدیث مرقومك هر فقره‌لرنده‌اولان ردّ العجز علی الصدر و ترصیع صنعتلری جبر
و تزیین ایلمشدر و دع کلمه‌سی برشیئی قبل العلم ترك ایله امر و ذر کلمه‌سی بعد العلم ترك ایله امردر انتهی ﴿ ودعان ﴾ سلمان
وزننده ینبع قربنده برموضع اسمیدر ﴿ الایداع ﴾ همزه‌نك کسریله برنسنه‌یه برآدمك یاننده امانت قومق معناسنه‌در
تقول اودعته مالا اذا دفعته الیه لیكون ودیعة و امانتی قبول ایلمك معناسنه اولمغله ضدّ اولور تقول اودعته ای
قبلته ماأودعنیه ﴿ المتدع ﴾ متقی وزننده راحت و سکون و رفاهیت صاحبی علی قول اعضاء سائره‌سی صاغ اولوب
همان برعضوی دردناك اولمش آدمه دینور یقال رجل متدع ای صاحب دعة او یشكو عضوا و سائره صحیح
﴿ استیداع ﴾ برنسنه‌یی برکسه‌نك یاننه حفظ ایلمك ایچون امانت قومق معناسنه‌در تقول استودعته ودیعة اذا
استحفظته ایاه ﴿ المستودع ﴾ اسم مفعول بنیه‌سیله ودیعه وضع اولنان مكانه دینور و عباس بن عبد المطلب رضی الله
عنه حضرتلرینك نعت شریف نبوی‌یی متضمّن اشبو * من قبلها طبت فی الظلال و فی * مستودع حیث یخصف
الورق * بیتنده واقع مستودعدن مراد حضرت آدم و حوّانك جنتده اولان قرارگاهلریدر و یخصف الورق
قولی ﴿ وطفقا یخصفان علیهما من ورق الجنة ﴾ آیتنه تلمیحدر بعضلر مراد رحم مادردر دیدیلر کما فی قوله تعالی
﴿ فمستقرّ و مستودع ﴾ ﴿ الموادعة ﴾ مفاعله وزننده عداوتی ترك ایدوب صلح اولمق معناسنه‌در یقال وادعهم
موادعة اذا صالحهم ﴿ التوادع ﴾ تفاعل وزننده بری بریله خصومتی ترك ایدوب ایكی طرف بارشمق معناسنه‌در یقال
توادعا اذا تصالحا ﴿ التودّع ﴾ تفعل وزننده برنسنه‌یی برظرف ایچره صاقلمق معناسنه‌در یقال تودّعه اذا صانه
فی میدع ای صوان و برنسنه‌یی یاخود برکسه‌یی ایشه کوجه سوروب قوللانلمغله مبتذل ایلمك معناسنه‌در یقال
تودّع فلانا اذا ابتذله فی حاجته بو صورتده اضداددن اولور و برکسه‌یه تودیع وقتنده تحیّت و تسلیم ایلمك
معناسنه‌در تقول تودّع منی علی المجهول ای سلم علیّ یعنی للتودیع و مستریح اولمق معناسنه مستعملدر و منه
قوله صلی الله علیه و سلم ﴿ اذا رایت امّتی تهاب الظالم ان یقول انك ظالم فقد تودّع منهم ﴾ ای استریح منهم و خذلوا
و خلی بینهم و بین المعاصی او تحفظ منهم و توقی کما یتوقی من شرار الناس یعنی بر ظالم و ستمكار سطوت و مهابت
صاحبی غدّار اولمغله خوفندن ناشی امّتم اكا سن خلاف شرع ظلم و جور ایده‌یورسن دیمكه جسارت ایده‌مز اولملریله
نصح و ارشاد جهتیله محنت و مشقته كرفتار اولقدن من بعد سکوت و همان قلبلریله انكاره مبادرت ایلملریله آسوده
و مستریح اولورلر ایسه اول مقوله‌لر كندلكه معاصی و طغیانه انهماك ایدرك خزی و خذلانه مستغرق و عقوبت الهیه‌یه
تمام مستحق اولورلر یاخود اول مقوله انكار و ارشاددن سکوت ایدنلردن شرار ناسدن توقی اولندیغی كبی توقی و تحفظ
اولنور مقتضاسی امر معروفده تكاسلدن نهیدر ﴿ الوذع ﴾ ذال معجمه ایله سیلان ایلمك معناسنه‌در یقال وذع الماء
وذعا من الباب الثالث اذا سال ﴿ الواذع ﴾ صافی و خوشگوار صویه دینور و یالچین پرلاق طاشلر اوزره جاری اولان
صافی صویه دینور ﴿ الورع ﴾ فتحتینله صاقنمق معناسنه‌در یقال هو اهل الورع ای التقوی ﴿ الوراعة ﴾ قناعه وزننده
و ﴿ الورع ﴾ زرع وزننده و فتحتینله و ﴿ الوروع ﴾ قبول و رجوع وزنلرنده كناهدن و محارمدن و ناسزا نسنه‌لردن
صاقنوب پرهیز ایلمك معناسنه‌در معنای مذكوردن مأخوذدر یقال ورع الرجل كورث و وجل و ورع كوضع و ورع
ككرم وراعة * و ورعا * و ورعا * و وروعا * اذا تحرّج و وراعه و وروع قورقق اولمق معناسنه‌در كما سیذكر
﴿ الرعة ﴾ و ﴿ الریعة ﴾ رانك كسریله كه لغت اخیره رعه‌دن مقلوبه‌در اتقا و تحرّج معناسندن اسملردر منهیات و محارمدن
صاقنمغه دینور پرهیز معناسنه و منه یقال فلان سیّء الرعة و الریعة ای قلیل الورع و رعه سیرت خوب و هیئت حسنه‌یه
دینور علی قول بونك مخالفنه دینمكله ضدّ اولور یقال له رعة ای هدی و حسن هیئة او سوءها و شان و امر و باره معناسنه‌در
یقال حسن رعتهم ای شانهم و امرهم ﴿ الورع ﴾ كتف وزننده اسم فاعلدر منهیات و محارمدن پك پرهیز و اجتناب
ایدن آدمه دینور و قورقق آدمه دینور یقال رجل ورع ای جبان و اصلا بر ایشه یرامز و اندن خیر و شرّ كلمز اولان صغیر
و حقیر و ضعیف آدمه دینور یقال رجل ورع ای صغیر ضعیف لا غناء عنده * شارح دیركه مؤلّف بو ایكی معناده ورع
لفظنی كتف وزننده اولان ورع ذیلنده ایراد ایلمكله ظاهرا بونلرده كتف وزننده اولورلر لكن صحاحك تقییدینه
كوره فتحتینله اولمغله رأس مادّه اولان الورع التقوی جمله‌سنه معطوف اولوب صورت مصدرده اولورلر ﴿ الوراعة ﴾
قناعه وزننده و ﴿ الوراع ﴾ سحاب وزننده و ﴿ الورعة ﴾ واوك فتحی و ضمیله و ﴿ الوروع ﴾ قعود وزننده و ﴿ الورع ﴾
واوك ضمیله و ضمتینله برآدم قورقق اولمق معناسنه‌در یقال ورع الرجل و ورع وراعة و وراعا * و ورعة *
و ورعة * و وروعا * و ورعا * و ورعا * من الباب الثالث اذا جبن و حقیر و ضعیف و چولپه و ایشه یرامز اولمق

معناسنه‌در يقال ورع فلان وورع اذا صغر وضعف ووراعه وورع واولك ضميله ووروع برآدمك مالى يعنى
دوابّ ومواشيسى حقير وضعيف اولمق معناسنه‌در يقال ورع الرجل وراعة وورعا ووروعا من الباب الخامس
اذا كان ماله اوراعا ووراعه برنسنه‌دن كيرو طوروب فراغت ايلمك معناسنه‌در يقال ورع عنه يرع كورث يرث
وراعة اذا كفّ عنه ﴿الاوراع﴾ همزه‌نك فتحيله ذكر اولنان ورع لفظنك جمعيدركه صغير معناسنه‌در يقال
ماله اوراع اى صغار ﴿الوريع﴾ اميروزننده برنسنه‌دن كيرو طوروب فارغ اولان آدمه دينور يقال هو وريع
اى كافّ ﴿الوريعة﴾ سفينه وزننده احوص بن عمروك فرسى اسميدركه مالك بن نويره بخش ايلمشيدى وبنو فقيم
يوردنده برموضع آديدر ﴿الايراع﴾ همزه‌نك كسريله ايكى نسنه ميانِنه حاجز وحائل اولمق معناسنه‌در يقال
اورع بينهما اذا حجز ﴿التوريع﴾ بركسه‌يى برنسنه‌دن كيرو طوردرمق معناسنه‌در يقال ورّعه عنه اذا
كفه ودوه‌يى صودن كيرو چويرمك معناسنه‌در يقال ورّع الابل عن الماء اذا ردّها ﴿المورّع﴾ محدّث وزننده
اسماندر محاضر بن المورّع محدثدر ﴿الموارعة﴾ مفاعله وزننده سويلشمك معناسنه‌در يقال وارعه اذا ناطقه
وكالمه ومشاوره معناسنه‌در يقال وارعه اذا شاوره ﴿التورّع﴾ تفعل وزننده ناسزا ومنهياتدن بالطبع
پرهيز ايلمك معناسنه‌در يقال تورّع فلان من كذا اذا تحرّج ﴿الوزع﴾ نزع وزننده برآدمى برنسنه‌دن كيرو
طور دروب فراغت ايتدرمك معناسنه‌دركه لسانمزده يساق ايلمك تعبير اولنور تقول وزعته وزعا من الباب الثالث
اذا كففته قال الشارح ومنه الحديث ❋ ما يزع السلطان اكثر مما يزع القرأن ❋ ﴿الاتّزاع﴾ اتفاق وزننده وزعك
مطاوعيدر تقول وزعته فاتزع اى كففته فكفّ ﴿الايزاع﴾ همزه‌نك كسريله برآدمى برنسنه‌يه قندرمق معناسنه‌در يقال
اوزعه بالشئ اى اغراه فاوزع به على المجهول اى اغرى به والهام معناسنه مستعملدر تقول اوزعنى الله شكره اى
الهمنى وناقه بولنى آتمق معناسنه اولان غين معجمه ايله‌در جوهرى غلطندن ناشى عين مهمله ايله ذكر ايلدكدنصكره
صحتنه حكم ايله غين معجمه ايله‌ده ثبت ايلمشدر وتوزيع معناسنه كلور يقال اوزعوه اذا فرّقوه وقسموه ﴿الموزع﴾
مكرم وزننده برنسنه‌يه ترغيب اولنوب قندرلمش كمسنه‌يه دينور يقال هو موزع اى مغرى به ﴿الوزوع﴾ قبول
وزننده اسمدر قندرمغه دينور وبو معناده مصدر اولور وزعه يزعه وزوعا اذا اغراه ﴿الوزعة﴾ فتحاتله
وازع لفظنك جمعيدركه مانع وزاجر معناسنه‌در بو علاقه ايله خداى متعال حضرتلرينك نهى وتحريم ايلديكى
اشياء وافعالدن خلقى منع وزجر ايدن ولاة وحكامه اطلاق اولنور يقال لابدّ للناس من وزعة اى ولاة مانعين من
محارم الله ووازع كوپكه اطلاق اولنور قوردى قيونلرندن منع ايلديكيچون وعسكرك آلاينى يصه‌يوب طابورينى
تسويه مقوله‌سى امورلرينى تدبير وتمشيت پذير ايدن آلاى چاوشى مقوله‌سنه اطلاق اولنور يقال هو وازع الجيش
اذا كان يدبّر امورهم ويردّ من شذّ منهم ووازع اسماندر ووازع بن الذراع ومنسوب اوليه‌رق ديكر وازع اصحابدندر
ووازع بن عبدالله تابعيندندر وابو الوازع النهدىّ وابو الوازع عمير وابو الوازع جابر الراسبىّ تابعيلردر وهذيل
قبيله‌سى وازع لفظنده واوى يايه قلب ايله يازع ديرلر ﴿الاوزاع﴾ همزه‌نك فتحيله جماعات معناسنه‌در يقال بها
اوزاع من الناس اى جماعات وهمدان قبيله‌سندن بربطنك پدرى اولان مرثد بن زيدك لقبيدر امام عبدالرحمن
بن عمرو الاوزاعى بطن مزبوره منسوبدر * ودمشق قضاسنده باب الفراديس خارجنده برقريه آديدر مغيث
بن سمىّ الاوزاعى كه بيك نفر صحابهٔ كرامى ادراك ايلدى اورادندر ﴿موزع﴾ مجمع وزننده يمنده برقريه‌دركه
عدن جاجنك التنجى مرحله‌سنده واقعدر ﴿ازيع﴾ زبير وزننده بر رجل علميدر اصلى وزيع ايدى ﴿الاستيزاع﴾
دركاه حقدن الهام نياز ايلمك معناسنه‌در يقال استوزع الله شكره اذا استلهمه ﴿التوزيع﴾ برنسنه‌يى حصه
حصه بولوب اولشدرمك معناسنه‌در يقال وزّع المال بينهم اذا فرّقه وقسمه ﴿التوزع﴾ تفعل وزننده برنسنه‌يى
حصه حصه بولشمك معناسنه‌در يقال توزّعوه اذا اقتسموه ﴿المتزع﴾ متقى وزننده شديد النفس معناسنه‌در
يقال رجل متزع اى الشديد النفس ﴿السعة﴾ دعه وزننده و﴿السعة﴾ زنه وزننده برنسنه برشيئه ككيش كلمك
معناسنه‌در ضيق مقابليدر يقال وسعه الشئ يسعه كيضعه سعة وسعة من الباب الرابع ضدّ ضاق وتقول العرب
ليسعك بيتك وهو امر بالقرار فيه يعنى سكا مسكنك ككيش اولسون كه آنده قرار وآرام اوزره اول ديمكدن
كنايه‌در وبرنسنه برشيئه بول كلمكله آنى ايچنه آلمق معناسنه‌و برنسنه برقابه صغشمق معناسنه مستعملدر يقال هذا
الاناء يسع عشرين كيلا اى يتسع لعشرين وهذا يسعه عشرون كيلا اى يتسع فيه عشرون ويقال وسعت
رحمة الله كل شئ ولكل شئ وعلى كل شئ اى احاط ويقال اللهم سع علينا اى وسّع يعنى رحمتك پس مفعولى محذوف
اولور متعديدركه وسعه تاب وطاقت وقدرت معناسنه مستعملدر اصلى وسع ايدى هاء واودن عوضدر ومنه تقول

ماسع ذالك اى ماطيقه وسعه آت قسمی وساع اولمق معناسنه در کما سیذکر *شارح دیرکه مصباحك بیانته کوره بو مادّه
باب ثالثدن وباب رابعدن وخامسدن وارد در یقال وسع الاناء المتاع یسعه سعة من الباب الثالث ویقال وسع المکان
القوم ووسع المکان اذا اتسع یتعدّی ولا یتعدّی ویقال وسع المکان من الباب الخامس وبونلردن اسم کذلك سعه
ووسعه در غرفه وزننده یقال فی الموضع سعة ووسعة (الواسع) بول وککیش نسنه یه دینور یقال مکان واسع ضدّ
ضیق وواسع درکاه ربوبیتندن جمیع مسئولاته عطاء واحسانی کافی کثیر العطاء اولان حضرت حق جلّ وعلانك
اسماء حسناسندندر یاخود علمی جملهٔ اشیایی محیط یاخود رزقی جمیع مخلوقاته شامل ورحمتی کافهٔ اشیایی مستوعب
دیمکدر کما فی قوله تعالی ﴿والله واسع علیم﴾ ای الکثیر العطاء الذی یسع لما یسأل او المحیط بکلّ شیء او الذی وسع رزقه
بجمیع خلقه ورحمته کلّ شیء وواسع بن حبّان شرف صحبتنده اختلاف اولندی (الوسع) واولك حرکات ثلاثیله
غنا وثروت ویسار معناسنه مستعملدر یقال هو من اهل الوسع ای الجدة وتاب وطاقت معناسنه مستعملدر سعه کبی
یقال هو لیس فی وسعی وسعتی ای طاقتی (الوساع) سحاب وزننده جست وچالاك خدمتکاره دینور یقال غلام
وساع ای ندب ویوکرك دونده آته علی قول آدیملری ککیش اولوب قولاجلیه‌رق سکردن آته دینور یقال فرس
وساع ای الجواد او الواسع الخطو والذرع (الوسیع) امیروزننده بودخی بول وککیش نسنه یه دینور یقال مکان
وسیع ضدّ ضیق ویوکرك یاخود آدیملری ککیش آته دینور وبنو سعد ایله بنو قشیر بیننده بر صویك آدیدر (الوساعة)
قناعه وزننده و(السعة) سینك فتحیله خدمتکار کذلك آت قسمی وساع اولمق معناسنه در یقال وسع الغلام والفرس
وساعة وسعة من الباب الخامس اذا کانا وساعا (یسع) یضع وزننده اسم اعجمیدر بر پیغمبر ذیشان اسمیدر
واکا حرف تعریف اولان الف ولام ادخال اولنمشدر وبونك نظائرینه حرف تعریف ادخال اولنمز یزید کبی وبعض
قرّاء ایکی لامله اللیسع عنوانده قراءت ایلدیلرکه حمزه وکسائی قراءتیدر * مؤلفك بصائرده بیانته کوره الیسع اسم
اعجمی در غیر منصرفدر وعندالبعض عربیدر نفع وزننده اصلی یسعی ایدی علی قول اصلی یوسع اولمغله وزنی
یعل ایدی وسعت علمی ایچون ومشار الیه حضرت الیاس علیه السلامك خلیفه سیدر * مترجم دیرکه مؤلفك بوراده
ولا یدخل علی نظائره کیزید عبارتنده واقع کیزید قولی منفی یه کذلك نفیه ده مثال اولمق محتملدرکه اشبو مصراعه
اشارت اولور * رایت الولید بن الیزید مبارکا * (الایساع) همزه‌نك کسریله غنا وثروت صاحبی اولمق معناسنه در یقال
اوسع الرجل اذا صار ذاسعة ومنه قوله تعالی ﴿وانا لموسعون﴾ ای اغنیاء قادرون وثروت وسامان صاحبی ایلك معناسنه
مستعملدر یقال اوسعه الله علیه ای اغناه (التوسیع) تفعیل وزننده بول لتمق معناسنه در یقال وسّعه ضدّ ضیقه
وغنا ورفاهیت صاحبی قلمق معناسنه در یقال وسّع الله علیه ای اغناه (التوسّع) تفعل وزننده بول لمق معناسنه در
یقال توسّع المکان ضدّ تضیق ومجلسده مضایقه‌سز وسعت اوزره اوتورمق وهمنشینلری تضییق ایتیوب آچلمق
معناسنه در یقال توسّعوا فی المجلس اذا تفسحوا (الاتساع) اتفاق وزننده و(الاستیساع) بونلرده بول لمق
معناسنه در یقال اتسع المکان واستوسع اذا صار واسعا (الوشیع) شین معجمه ایله امیروزننده بر موضع آدیدر وشول
خرما شاخلرندن یارلمش یارمه اغاجلره دینورکه حصیر کبی دیزوب کارکیر اولرده خطل ومرتك کبی سقفه دوشدکلری
اغاجلر ودیرکلر اوزره دوشرلر وکاه اولورکه اول یارمه‌لری چالی وچرپی اوزره وحصیر اوزره باصوب ارالقلرینی
تمام دیدکلری قتیق ایله سدّ ایدرلر وباغ وبستان اطرافنه چالیدن وچرپیدن چویردکلری حولویه دینورکه
سیاج تعبیر اولنور وتمام دیدکلری اوتلقدن حصیر طرزنده نسج اولنان نسنه یه دینور واغاجدن قوریوب
دوشن برك وشاخلره دینور وقفتانك وفرّاجه مقوله‌سی ثوبك سجفنه دینور وقیو آغزینه قودقلری یوغون اغاجه
دینورکه صوچکن آدم آنك اوستنه باصوب صویی چکر وجلاهلرك سرمین اغاجی دیدکلری آلته دینور یقال
نسج الحائك الثوب بالوشیع ای بالحفّ ویوکسك یرده سرعسکر ایچون مخصوص قوریلان سایبانه وشمسیه یه
دینورکه آنده اوتوروب احوال عسکری تماشا ایدر یقال نصبوا وشیعا وهو عریش یبنی للرئیس فی العسکر
یشرف منه علیه (الوشیعة) سفینه وزننده یول یول توزمش غباره دینور وجلاهلرك الوان ایپلك صاردقلری
اغاجدن آلته دینورکه بوکه کوره اوزرینه یومق صاریلان اغاج اولور کذلك نسّاجلرك ارغاج صاردقلری قامشه
دینور بوکه کوره ماسوره ایچره اولان قامیش اولور ویول یول طوقنمش آلاجه‌ده اولان چبوغه وقلمه دینور
ویموقدن وایپلکدن هر صارلمش صارقی یه وشیعه دینور جمعی وشایع در ومنه یقال برد ذو وشایع ای طرائق
ونسج الحائك الثوب بالوشایع وهی کلّ لفیفة (الوشوع) صبور وزننده طاغلرده پراکنده بتمش اوت پارچه‌سنه
دینور وآغزاوتنه دینور وجور معناسنه (الوشع) واولك فتحی وشینك سکونیله قارشدرمق معناسنه در یقال وشع الشیء

وشعا من الباب الثالث اذا خلطه وطاغه آغمق معناسنه در يقال وشع الجبل اذا صعده ووشع سبزوات چچكارينه
دينور تقول ماالطف وشع البقول اى زهره وبان اغاجنه دينوركه سورقون اغاجى تعبير اولنور ﴿الوشع﴾ ضمتينله
اورمجك اوينه دينور يقال اوهن من الوشع اى بيت العنكبوت ﴿يوشع﴾ يانك ضمى وشينك فتحيله موسى عليه السلام
حضرتلرينك صاحبى اسميدركه قصه لرى قرأن كريمده مذكوردر على نبينا وعليهما الصلوة والسلام ﴿الايشاع﴾
همزه نك كسريله اغاج چچكلنمك معناسنه در يقال اوشعت الاشجار اذا ازهرت ﴿التوشيع﴾ لباسه زنجف ايلمك
معناسنه در يقال وشع الثوب اذا اعلمه وپموغى حلاجلدقدنصكره اكيرمك ايچون دوروب صارمق معناسنه در
على قول نسج اولنه جق ايپلكى باش پرمغه وسرچه پرمغه طولادقدنصكره ماسوره يه صوقمق معناسنه در يقال
وشع القطن اذا لفه بعدندفه اوهو ان يدار الغزل باليد على الابهام والخنصر فيدخل فى القصبة وصاچ وصقاله
پيرلك نشانه سى باصمق معناسنه در يقال وشعه الشيب اذا علاه ﴿التوشع﴾ تفعل وزننده اظهار كثرت ايلمك معناسنه
يقال توشع به اذاتكثربه وطاغك صاغنه وصولنه صاپه رق كتمك معناسنه در يقال توشع فى الجبل اذا اخذ يمينا
وشمالا وقيون اوتلامق ايچون طاغه آغمق معناسنه در يقال توشعت الغنم فى الجبل اذا صعدت لترعاه ﴿الاستيشاع﴾
قويدن وشيعه اوزره طوروب صوچكمك معناسنه در يقال استوشع الرجل اذا استقى يعنى على الوشيع ﴿الوصع﴾
واولك فتحى وصادك سكونيله وفتحتينله سرچه دن كوچك برقوش آديدركه تركيده اسكته تعبير ايلدكاريدر جمعى
وصعان كلور غزلان وزننده وشاعرك دوه سى وصفنده انشاد ايلديكى اشبو * اناخ فنم ماقلولى وخوّى * على
خمس يصعن حصى الجبوب * بيتنده واقع يصعن كلمه سى وصع لفظندن مضارعدر باب ثالثدندر برنسنه يى نابديد
ايلمك معناسنه در واقلولى اقليلاء كلمه سندن ماضيدر يوكسلمك ويوكسك طورمق معناسنه در وخوّى تخويه دن
ماضيدركه اوتوردقده قولتقلريني يانلرينه صقشدرميوب ميدانلو ايلمك معناسنه در وخمسدن مراد دوه نك
اوتوررکن يره كلان بش اعضاسيدركه درت ديز كوزلرى وبريسى كوكسنده اولان مهره سيدر بونلرك هربرينه
ثفنه دخى دينور جمعى ثفنات كلور وجبوب جيمك فتحيله ارض غليظه يه دينور دوه سى رفعت ونمايشله قولتقلرينى
يايه رق چوكوب وثفنات خمسى ايله كمال قوتندن ناشى يك يرده اولان چقل طاشلرينى يره باتورر اولديغنى وصف ايدر
لكن بونده صواب اولان صادك ضميله يصعن اولمقدركه صوع لفظندن مأخوددر تفريق معناسنه در تفرّق
الثفنات الخمس حصى الجبوب تقديرنده اولور ﴿الوصيع﴾ اميروزننده و﴿الوصع﴾ فتحتينله سرچه ياوريلرينك
جولديلرينه دينور يقال يسمع الوصيع والوصع اى صوت العصافير وصغارها بوعباره دخى العجبنى زيد وكرمه
قبيلندندر نته كه بالدفعات بيان اولندى ﴿الوضع﴾ واولك فتحى وضادك سكونيله و﴿الموضع﴾ مجلس ومقعد وزنلرنده
و﴿الموضوع﴾ معقول وزننده قومق نهادن معناسنه در يقال وضع الشئ وضعا وموضعا وموضعا وموضوعا
من الباب الثالث اذا حطه وبركسه يى قدر ومرتبه سندن اشاغيلتمق معناسنه مستعملدر يقال وضع عنه اذا حطه
من قدره ودايندن برمقدارجه ويره جكى اكسمك معناسنه مستعملدر يقال وضع عن غريمه اى نقص مما عليه
شيئا ووضع تذليل وتحقير ايلمك معناسنه مستعملدر يقال وضع فلان نفسه وضعا اذا اذلها وبيون اورمق معناسنه در
يقال وضع عنقه اذا ضربها وبرصوچى برآدم كنديدن ياخود آخر بركسه نك بيونندن اسقاط ايلمك معناسنه در
يقال وضع الجناية عنه اذا اسقطها ووضع وموضوع دوه باشنى يره اكوب سرعتله كتمك معناسنه در يقال
وضع البعير حكمته اذا طامن رأسه واسرع * شارح طاش نسخه سنى تخطئه ايلمشدر ويقال وضعت الناقة
اذا اسرعت فى سيرها وبرآدمك قدرينى پست ايلمك معناسنه در يقال وضعه اذا جعله وضيعا ﴿الوضيعة﴾
واولك فتحيله مصدردر دوه قسمى صو اطرافنده اولان شور اوتلاقدن غيرى يره كتميوب دائما اوراده اوتلامق
معناسنه در يقال وضعت الابل وضيعة اذا رعت الحمض حول الماء ولم تبرح وبومعناده متعدّى اولور تقول
وضعت الابل انا اى الزمتها المرعى وتجارتده زيان ايلمك معناسنه در يقال وضع فى تجارته على المجهول وضيعة
اى خسر ووضيعه شور اوته دينور حمض معناسنه وسرمايه دن حطّ وتنزيل قلنان قيمت بضاعه يه دينور يقال كم
من وضيعة حطيطة وطتلو اوتلاغه چكينان دوه لره دينور يقال ابل وضيعة اى نازعة الى الخلة وجانب ميريدن
اخذ اولنه جق خراج ورسوم واعشار مقوله سنه دينور يقال اعطى فلان وضيعته وهى مايأخذه السلطان
من الخراج والعشور وبركسه نك نسبنه تشبث ادّعا ايدن وآخر قبيله دن معدود اولان واوغوللق اولان كمسه يه دينور
يقال هو وضيعة اى دعىّ وشول كتابه دينوركه آنده حكمته دائر نسنه مكتوب اوله كتب عربيه ايچره كويا كه اجنبى
وضع اولنمشدر جمعى وضايع در وبردرلو طعام اسميدركه بغدايى دوكدنصكره ياغ قاتوب لپا وبولامه كبى ايدرلر

وشول طائفهٔ عسکریه‌نك اسملرینه دینورکه برقضا و ایالت دفتر و دیوانه مخصّصا ثبت اولنوب من بعد اول محلدن خروج و برطرفه و برجنك و غزایه عزیمت ایتمز اوله‌لر بو طائفه یاتقاعد سپاهیسی اولوب کرچه تیماره متصرف لکن اصلا سفر ایتمز اولنلردر یاخود خاصهٔ اول محلك محافظه‌سنه مأمور و معینلردر علوفه‌لری اول محل حاصلاتندن احاله اولنمشدر و وضايع کلمه‌سندن مفرد اولورکه احمال و اثقاله دینورکه آغرلق و یوك یاب تعبیر اولنور و وضايع‌كه شاه عجم اولان کسرایه نسبت اولنور شول طائفه ایدی‌که رهن طریقیله استصحاب اولنان طائفه طرزنده ایدیلرکه آنلری بعض شروط اوزره ارتهان ایدوب بلادندن بعض اراضی‌یی آنلره یورد تعیین ایدر ایدی و وضايع الملك‌كه میمك کسریله‌در اشبو ❁لکم یابنی نهد ودایع الشرك و وضايع الملك❁ حدیثنده وارد اولمشدر مراد جماعت مذکوره‌نك املاکلرینه وضع اولنان زکاتدر معنای شریف ای بنی نهد سزك املاککزه‌ده همان مسلمین املاکنه وضع ایلدیکمز مقداری زکات وضع و توظیف ایدرز آنلردن زیاده‌سزه نسنه تکلیف و تحمیل ایلمزز دیمکدر (الایضاع) همزه‌نك کسریله بو دخی دوه‌لر همان صو چورەسنده اولان شور او تلقلری اوتلامق معناسنه‌در یقال اوضعت الابل اذا رعت الحمض حول الماء ولم تبرح و دوه سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال اوضعت الابل اذا اسرعت فی سیرها و تجارتده زیانه اوغرامق معناسنه‌در یقال اوضع فی التجارة علی المجهول اذا خسر فیها و مرکوبی یلتیوب سرعتله اشدرمك معناسنه‌در یقال اوضع الدابة اذا اسرعها ومنه قوله تعالی ❁ولاوضعوا خلالکم❁ ای حملوا رکابهم علی العدو السریع (الواضعة) و (الواضع) و (الموضعة) محسنه وزننده شول دوه‌لره دینور صو قیینسنده شور اوتلاق اوتلیوب غیری یره کتمیه‌لر و واضع یمنده بر ایالت آدیدر و واضعه چنزاره دینور و ضعه دیدکلری شجر اوتلیان دوه‌لره دینور و روسپی قاری‌یه دینور یقال امرأة واضعة ای فاجرة (الموضوعة) دائما صو کنارنده شور اوتلاق اوتلادیلان دوه‌لره دینور و شول دوه‌لره دینورکه چوبانلر آنلری کوندز اوتلاقده ترك ایدوب بعده کیجه کلوب یوقلدقدنصکره ینه بوشلیوب کیدرلر اوله و احادیث موضوعه طرف حضرت نبویدن صادر اولمیوب صکره‌دن بعضلرك کذبا و افتراء وضع و نسبت ایلدکلری احادیث کاذبه‌دن عبارتدر یقال احادیث موضوعة ای مختلقة (الوضوع) وضوح وزننده و (الضعة) ضادك فتحیله و (الضعة) ضادك کسریله وضع مذکورکبی برکسه کندی نفسنی تذلیل و تحقیر ایلمك معناسنه‌در یقال وضع فلان نفسه وضعا و وضوعا وضعة و ضعة فتحة اذا اذلها و ضعه ضادك فتحیله و ضعه معناسنه‌در کاسیذکر و ضعه ضادك فتحی و کسریله و ضیعه کبی تجارتده زیانه اوغرامق معناسنه‌در یقال وضع فی تجارته علی المجهول ضعة و ضعة و وضیعة اذا خسر و یقال وضع فی تجارته یوضع کوجل یوجل من الباب الرابع و ضعه ضادك فتحیله و کسریله آلچلق لؤم و دنائت معناسنه‌در یقال فی حسبه ضعة ای انحطاط ولؤم و خساسة و بو معناده مصدر اولور یقال وضع حسبه ضعة و ضعة من الباب الخامس اذا لؤم و یقال وضعه غیره کامرّ و ضعه ضادك فتحیله شور نبات نوعندن برشجرك یاخود ثمامه شبیه بر اوتك اسمیدر (الوضعة) فرحه وزننده وضع معناسندن اسم مصدردر برنسنه‌یی قومغه و قونمسنه دینور نته‌که ضعه دخی بو معنایه درکه ذکر اولندی ومنه تقول ضع اللبنة غیر هذه الوضعة و الضعة یعنی کرپچله بنا ایدن کمسه‌یه بویله دیرسن‌که کرپچك شو وضعنی و وضع آخره تبدیل ایله‌که بر بشقه قویش ایله قوی دیمکدر (الوضاعة) قناعه وزننده برکمسه فرومایه اولمق معناسنه‌در ضعه و ضعه کبی یقال وضع الرجل ضعة و ضعة و وضاعة من الباب الخامس اذا لؤم و برنسنه‌یه انتساب ادعاسیله یناشمه اولمق معناسنه‌در یقال وضع فلان وضاعة من الباب المزبور اذا کان وضیعة ای دعیا (الموضوع) قویمق معناسنه مصدردرکه ذکر اولندی و وضع کبی دوه یولارینی چکه‌یه چالوب باشنی یره اکوب سرعتله قوشه‌رق کتمك معناسنه‌در یقال وضع البعیر حکمته وضعا و موضوعا من الباب الثالث اذا طأطأ من رأسه و اسرع و تجارتده زیانه اوغرامش آدمه دینور یقال رجل موضوع فی التجارة ای خاسر و موضوع و دارة موضوع بر موضعلردر (دارة المواضع) و (لوی الوضیعة) بر موضعلردر (الموضع) مجلس وزننده اسم مکاندر معتل الفاء اولدیغیچون عینك کسریله‌در باب ثالث اعتباریله بعضا مفتوح اولور برنسنه وضع اولنه‌جق یره دینور ومنه تقول فی قلبی موضعه و موقعه ای محبته یعنی درونمده آنك یری واردرکه محبتی جایکیردر دیمکدن کنایه‌در (الوضع) و اولك ضمیله و فتحیله و (التضع) تای فوقیهٔ مضمومه ایله‌که اصلی وضع‌در طوغرمق معناسنه مستعملدر یقال وضعت المرأة حملها وضعا و تضعا اذا ولدته و وضع و تضع کذلك تضع‌که ضمتینله‌در خاتون اواخر ایام طهرنده حیض کورمسنه قریب وقتده کبه قالمق معناسنه‌در یقال وضعت المرأة وضعا و تضعا و تضعا اذا حملت فی آخر طهرها فی مقبل الحیضة (الاتضاع) اتفاق وزننده بو دخی برکمسه لئیم و فرومایه اولمق معناسنه‌در یقال اتّضع الرجل اذا لؤم و انحطّ فی حسبه

(ودوهك)

ودوه‌نك بيونه باصوب بتمك ايچون باشنى اشاغى‌يه اكمك معناسنه‌در يقال اتضع البعير وركبه اذا خفض رأسه ليضع قدمه على عنقه (التوضيع) بر آدمى لئيم ايلمك يعنى حسب ونسبنه دخل ايله قدرينى پست ايلمك معناسنه‌در يقال وضعه اذا لأمه وجبه وخرقه مقوله‌سنى پموقلدقدنصكره نكنده‌ليوب قپامه ياپمق معناسنه‌در يقال وضّع الجبة اذا خاطها بعد وضع القطن فيها ودوه قوشى يمورطه‌لرينى كوزيله باصمق ايچون يوه‌سنده استف كبى ديزمك معناسنه‌در يقال وضعت النعامة بيضها اذا رثدها ونضدها (الموضّع) معظم وزننده پاره پاره قيريلوب اكسلمش نسنه‌يه دينور يقال شئ موضّع اى مكسر مقطع وبوتوضيع شجردن مأخوذدركه اغاجك داللرينى قيروب كسمك معناسنه‌در وبومناسبتله مخنث شكل اولان كسه‌يه اطلاق اولنوركه روسبى قارى كبى ايكى طرفه طرح وتمايل ايله قريله‌رق وضع وحركت ايدر اوله يقال هو موضع اى مطرح غير مستحكم الخلق كالمخنث ويقال فى كلامه توضيع اى تخنيث (التواضع) تفاعل وزننده الچقلق كوسترمك معناسنه‌در يقال تواضع الرجل اذا تذلل وتخاشع وبعيد اولمق معناسنه مستعملدر يقال تواضع ماييننا اذا بعد (المواضعة) مفاعله وزننده بر خصوصده بحث ايدوب اوكدل قومق معناسنه‌در يقال واضعه اذا راهنه ومتاركهٔ بيع معناسنه مستعملدر يقال واضع البيع اذا تاركه وبرخصوصده بر كمسه‌نك رأينه موافقت ايلمك معناسنه‌در يقال واضعه فى الامر اذا وافقه واحدهما آخرك رأينه كسب اطلاق ايلمك معناسنه‌در تقول هلمّ اواضعك الرأى اى اطّلعك على رأيى وتطلعنى على رأيك (الاستيضاع) بر نسنه‌نك بهاسندن تنقيص طلب ايلمك معناسنه‌در يقال استوضع منه اى استحطّ (الوعّ) واوك فتحى وعينك تشديديله و(الوعوع) فدفد وزننده چقاله دينور ابن آوى معناسنه ووعوع بليغ وسخنور خطيبه دينور يقال خطيب وعوع اى بليغ وبيابانه دينور مفازه معناسنه وتلكويه دينور وضعيف وزبون آدمه دينور وكوزجى‌يه دينور ديدبان معناسنه (الوعوعة) زلزله وزننده و(الوعواع) واوك فتحيله قورد وكوپك وچقال قميى اورومك معناسنه‌در يقال وعوع الذئب والكلب والوعّ وعوعة ووعواعا اذا صات وتقول سمعت وعوعة الذئب ووعواعه اى صوته ووعوعه بر موضع آديدر وقيس بن حنظله قبيله‌سندن بر رجل آديدر ومنه المثل * هنّا وهنّا عن جمال وعوعه * بو رادهنا كلمه‌سى هانك فتحى ونونك تشديديله دركه تبعيده داللدر ابعد عنها ديمكدر وجمال وعوعه بر مكاندر وبعضلر مثل مزبورا كر سن سلامت بولور ايسك بن غيرى نسنه‌يه مبالات ايتم ديه‌جك يرده ضرب اولنور ديديلر پس *كلّ شئ ولا وجع الرأس* قبيلندن اولوركه وجع رأسدن ماعداسى آساندر ديمكدر ابو زيد ديديكه مثل مزبور *كلّ شئ ماخلا الله جلل* قبيلندندر جلل سهل وحقير ديمكدر پس سن جمال وعوعه‌دن بعيد اولكه آنك هجنتندن سلامته اوله‌سن سائر محللره تقرّب ايلديككه مبالات ايلم ديمك اولور وعوعه ناسه تلاش ويروب شورش واضطرابه دوشورمك معناسنه‌در يقال وعوع القوم اذا زعزعهم ووعواع جماعت انسانى‌يه دينور على قول جغلتى وغلبه وغوغا اوزره اولان جماعته اطلاق اولنور ويكشاق وياوه كو بوش بوغازه دينور يقال رجل وعواع اى مهذار وناسك شماطه‌سنه وجغلتى وغوغاسنه دينور وكوزجى‌يه دينور ديدبان معناسنه مفرد وجمعنه اطلاق اولنور وبر موضع آديدر (الوعاوع) واوك كسريله شديد وقوتى آدملره دينور يقال هم وعاوع اى اشدّاء ودليرو جرى كمسه‌لره دينور يقال قوم وعاوع اى اجرياء ودليران وجنكاوراندن الك اوّل اغاثه وامداد ايدن شهبازلره دينور (الوعوعىّ) ياى نسبتله شهامتلو قوّت قلب صاحبى ظريف آدمه دينور يقال رجل وعوعىّ اى ظريف شهم (الوفعه) واوك فتحى وفانك سكونيله شول پچاوره‌يه دينوركه آتش ياقان كسه ايچنه آتش قويوب كوتورر وشيشه آغزينك طيقاجنه دينور وخرما چپوغندن اورلمش سپده وكوفه‌يه دينور (الوفاع) كتاب وزننده بودخى شيشه طيقاجنه دينور (الوفيعة) سفينه وزننده بودخى طيقاجه دينور وخرما چوپلرندن اورلمش سپده وكوفه‌يه دينور قافله وقيعه ديمك خطادر وكاتبلرك قلم سيله‌جك پچاوره‌لرينه دينور وايوزدوه‌يه قطران سوره‌جك يون پارچه‌سنه دينور (الوفع) فتحتينله و(الوفعة) فتحاتله يال وبال صاحبى نوجوانه دينور يقال غلام وفع ووفعة اى يفعة جمعى وفعان‌در واوك كسريله (الوفع) رفع وزننده يوكسك بنايه دينور يقال بناء وفع اى مرتفع ويغمورى مأمول بولوده دينور يقال سحاب وفع اى مطمع (الوقوع) قافله رجوع وزننده يوقاريدن اشاغى دوشمك معناسنه‌در يقال وقع الشئ وقوعا من الباب الثالث اذا سقط ووقوع القول كه آيات قرآنيه‌ده واقعدر متضمّن اولديغى مادّه‌نك حصولندن عبارتدر ومنه قوله تعالى *وقع القول عليهم* اى وجب وثبوت معناسنه مستعملدر يقال وقع الحقّ اى ثبت ودوه چوكمك معناسنه مستعملدر يقال وقعت الابل اذا بركت وطوار ياتمق معناسنه مستعملدر يقال وقعت الدوابّ اذا ربضت وبره ابتدا يغمور ياغمق معناسنه مستعملدركه بره يغمور دوشدى تعبير اولنور تقول العرب وقع ربيع بالارض اذا حصل

ولايقال سقط وقوش قونمق معناسنه مستعملدر يقال وقع الطير على شجر اوارض اذا نزل ووقوع فى اليد نادم
وپشيمان اولمقدن كنايه‌در سقوط فى اليدكبى يقال وقع فى يده على المجهول بمعنى سـقط فى يده ﴿الوقوع﴾ صبور
وزننده و﴿الوقع﴾ سكروزننده اغاجه ياخود يره قونان قوشلره دينور ﴿الوقعة﴾ واولك كسريله بناى نوعدر قوشك
بركونه قونوشنه دينور يقال انه لحسن الوقعة ﴿الوقع﴾ واولك فتحى وقافك سكونيله بر سرد نسنه‌نك شدتله
برنسنه‌يه چاتردیلی وطاقردیلی طوقنمسنه دينور ايكى طاشك برى برينه طوقنمسى وطوار اياغنك يره طوقنمسى
كبى تقول سمعت وقع حافر دابته ووقع المطر اى شدة ضربه وطاغك يوكسك واوچورم يرينه دينور ويغمورى
دوشمك اوزره اولان ياخود يوققه اولان بلوده وصف اولور وقع دخى دينور كتف وزننده يقال سحاب وقع
ووقع اى مطمع اورقيق وسرعتله كتمك معناسـنه مستعملدر يقـال وقع الرجل وقعا اذا ذهب وانطلق سريعا
وبيلكى طاشـنه بچاق چالمق معناسـنه‌دركه بيلك ايچون چالمقدر تقول وقعت النصل بالميقعة اذا ضربته بهـا
وطوارك ايكى يانجقلرى اوزره داغ باصمق معناسـنه‌در تقول وقعت البعير اذا كويته وقاع ودشمن ايله كركى كبى
اوغراش ايلمك معناسـنه‌در يقال وقع بالعدو اذا بالغ فى قتالهم ﴿الوقع﴾ فتحتينله طاشلره اطلاق اولنور مفردى
وقعه‌در ويالين اياق يوريمك معناسـنه‌در يقال وقع الرجل وقعا من الباب الرابع اذا حفى واياغى يالين اولمغله
طاشرقيوب مجروح اولمق معناسنه‌در يقال وقع الرجل اذا اشتكى لحم قدمه من غلظ الارض والحجارة ﴿الوقعة﴾
واولك فتحى وقافك سكونيله بناى مره‌در جنكده ايكى طرف برى برينه مرة بعد اخرى صواشوب چارپشمق
معناسـنه‌در يقال وقعت منهم وقعة عظيمة اى صدمة بالحرب بعد صدمة وبر نسنه‌يى بر دفعه‌ده يره دوشورمكه
دينوركه اسمدر ومنه يقـال فلان يأكل الوجبة ويتبرز الوقعة اى يأكل مرة ويتغوط مرة ﴿الوقعة﴾ سـفينه
وزننده و﴿الواقعة﴾ وقعهٔ مزبوره‌نك معناى اولندن اسمدر ايكى عسكر بيننده مرة بعد اخرى صواش واوغراشه
دينور تقول شـهدت وقيعتهما وواقعتهما اى مصادمتهما وواقعه‌نك ووقيعه‌نك جمعى وقايع كلور ومنه وقايع
العرب اى ايام حروبها ووقيعه وقيعه لفظنده لغتدركه خرما چبوغندن اورلمش سـپده وكوفه‌يه دينور لكن
مؤلف قاف ايله لخندر ديمشيدى ووقيعه طاغلرده وبعض دوز يرلرده اولان چقوره دينوركه آنده يغمور صويى
ايركيلور جمعى وقاع كلور واولك كسريله ووقايع كلور يقـال اصفى من ماء الوقيعة وهى نقرة فى جبل
اوسهل يستنقع بها الماء وجنك وقتاله دينور وفصل وذم وغيبت معناسـنه مستعملدر يقال وقعوا فى وقيعة
اى غيبة پس وقع لفظندن اولوركه فصل وغيبت معناسنه مستعملدر وشول ارضه دينوركه طپراغى پك وپور اولمغله
صويى ايچمز اوله يقال ارض وقيعة اذا كانت لاتكاد تنشف الماء وواقعه حادثهٔ شـديده‌يه اطلاق اولنور
يقال اصابتهم الواقعة اى النازلة الشديدة وواقعه قيامت اسماسندندر ومنه قوله تعالى ❋اذا وقعت الواقعة❋
اى القيامة وواقعه بهادر آدمه اطلاق اولنور يقال رجل واقعة اى شجاع ﴿المواقع﴾ ميمك فتحيله موقعك جمعيدركه
اسم مكاندر دوشه‌جك يره دينور ومنه مواقع المطر اى مساقطه ﴿الموقعة﴾ ميمك فتحى وقافك فتحى وكسريله بودخى
اسم مكاندر قوش قونه‌جق يره دينور يقال موقعة الطائر اى موضع يقع عليه وموقعه كه مرحله وزننده‌در برطاغك
آديدر ﴿المويقع﴾ مصغر بنيه‌سـيله شام ايله مدينهٔ منوره بيننده برموضع آديدر ﴿الميقعة﴾ ميمك كسريله چربجيلرك
اوزرنده بز چرپدكلرى طومرق كبى قالين اغاجه دينور وبيوك چكيجه وطوقاجه دينور يقال وقعه القين بالميقعة
اى المطرقة وطغان وشاهين اوتوراغنه دينوركه ارقورى آغاجلردن دوزرلركه كنده تعبير اولنور كندره مخففيدر
يقال هذه ميقعة البازى اى الموضع الذى يألفه البـازى واوزون بيلكى طاشنه دينور ﴿الوقيع﴾ امير وزننده بيلكى
طاشنده بيلنمش آلته دينور يقال نصل وقيع اى موقوع بالميقعة وطاشرقله آشنمش طوارطرنغنه دينور موقوع دخى
دينور وصويى چابك چكميان پك يره دينور ﴿الموقوع﴾ بودخى طاشرقله آشنمش طوار طرنغنه دينور يقال حافر
وقيع وموقوع اذا كان قد اصابته الحجارة فوقعته ورققته وموقوع بصره ناحيه‌سنده برصو آديدر وبرموضع اسميدر
﴿وقاع﴾ قطام وزننده طوارك ايكى يانجقلرى اوزره باصيلور بركونه داغ اسميدر ﴿الوقع﴾ ضمتينله وقيع مذكورك
جمعيدركه صويى چابك چكمز اولان پور وپك يرلره دينور يقال امكنة وقع اى بينة الوقايع صلبة لاتكاد تنشف الماء
شارحك بيانه كوره صواب اولان بينة الوقاعه اولمقدر ﴿الاوقع﴾ برشعب جبل آديدر ﴿وقعه﴾ فتحاتله سعد بن بكر
قبيله‌سـندن بربطن اسميدر ﴿الوقاع﴾ شداد وزننده و﴿الوقاعة﴾ هاايله دائما ناسى دلليوب فصل وغيبت ايدن
بدزبان آدمه دينور يقال رجل وقاع ووقاعة اذا كان يغتاب الناس ووقاع فرزدق نام شاعرك غلامى لقبيدر دائما
فرزدقك مواجهه‌سـنده بدكويلق ايلمكله ملقب اولمشيدى ﴿الواقع﴾ وقوع بولان شيئه دينور يقال شئ واقع

(اى)

اى حاصل وربيعة بن جشم النمرى فرسـنك اسميدر وواقع بن سحبان محدّثيندندر ﴿النسر الواقع﴾ صور شمالية
بروجيه‌دن بنات نعش قربنده كركس صورتنده برصورت كوا كبيه‌در كوياكه قونمق صددنده اولمغله قنادلرينى
قصمش هيئتنده اولوب نسر طائر ديدكلرى صورتك حذاسنده كائن‌در ونسر طائر كوياكه اوچق صددنده اولمغله
قنادلرينى بسط ايلمشدر ومنه يقال له صقر يتصيد النسر الواقع والطائر فالنسر الواقع نجم كانّه كاسر جناحيه حيال
النسر الطائر قرب بنات نعش ﴿الايقاع﴾ همزه‌نك كسريله بودخى جنك وقتالده افراط اوزره اوغراشمق
معناسـنه‌در يقال اوقع بالاعداء اذا بالغ فى قتالهم ويرصويه چكميوب امسـاك ايلمك معناسـنه‌در يقال اوقعت
الروضة اذا امسكت الماء وخواننده وسـازنده موسيقى آهنك والحانى پرده‌لرينه ورتبه ومقاملرينه موافق اصول
واصواتله آغازه ايلمك معناسـنه مستعملدر فنّ ادوارده ايقاع موسيقى اصطلاحاتندندركه نقرات والحانى يرلو يرينه
قومقدن عبارتدر يقال اوقع المغنّى اذا بنى الحان الغناء على موقعها وبوقواعد فنّ ادواردن بشقه طبع سليم وذهن
مستقيم ميزاننه راجعدر ﴿موقع﴾ محسن وزننده برقبيله آديدر ﴿التوقيع﴾ تفعيل وزننده برنسنه‌يى واقع ايتدرمك
معناسـنه‌در بو مناسبتله تأثير معناسـنه مستعملدر يقال وقع الدبر ظهر البعير اذا اثره وبو علاقه ايله بروات
ومناشير ومكاتب مقوله‌سنه ترقيم اولنان نشانه اطلاق اولنور فى الاصل مصدردر بعده بروات واوامر سلطانيه‌يه
وضع وكشيده قلنان نشانهٔ پادشاهى‌يه اطلاق اولنمشدر مدار تأثير اولديغيچون خطّ همايون وطغرا وصحّ وزراء
وجتلره يازيلان امضاء حكام كبى ومنه يقال *السرور توقيع جائز* بو تركيبده السرور لفظى مبتدأ وتوقيع خبر وجائز
صفتيدر يعنى كمال فرح وسرور برآدمك تحريرا وتقريرا امرينك نفوذندن عبارتدر وبونك منشأى بودركه قتيبه بن
مسلم بركون مجلس خاصنده وكيع بن الاسوده ما السّرور ديو فرح وسرورك حقيقتندن سؤال ايلمكله اولدخى لواء
منشور وجلوس على السرير فقره‌لريله جواب ايلدى بعده حاضر بالمجلس اولان حصين بن منذر امرأة حسناء فى دار
قوراء اى واسعة وفرس بالفناء ديدى بعده عبدالله بن الاهتمّ رفع الاولياء وحطّ الاعداء ديدى وبريسى توقيع جائز
وامر نافذ ديديكه مؤلف بو فقره‌يى رسم ايلمشدر وبرخاتون زوج يملأ قلبى جلالا وعينى جمالا وفنائى جمالا فقره‌سيله
تحقيق مادّهٔ سرور ايلدى وتوقيع توهّم وكمان ايلمك معناسنه مستعملدر تقول وقّع عليه اى القى ظنّك عليه واوقى
كوياكه برنسنه‌يه اوره‌جق شكلنده يقينه اتمق معناسنه مستعملدر كوياكه آنك اوزرينه براقوركبى وقلج ناملوسنه جلا
ويرن كسه چكيجله كسكين ايلمك ايچون ياپجه ياپجه اوزرينه چكيج كزدرمك معناسنه‌در يقال وقّع الصيقل على السيف
اذا اقبل عليه بميقعته يحدّده ويوله كيدنلر آخر ليلده استراحت ايچون بريره نزول ايلمك معناسنه‌در يقال وقّعوا
اذا عرّسوا وبردرلو يوريمك معناسنه‌دركه تلقيف ديدكلرى يوريمكه شبيه اولوركه قوللرينى قالديره‌رق يوريمكدر
يقال وقّع الرجل اذا مشى شبه التلقيف پس بو قوللرينى كره‌رك يوريمك اولور وتوقيع طاش طوارك طرنغنى
طاشر قدوب پاره‌لمق معناسنه‌در يقال وقّعت الحجارة حافره اذا قطعت سنابكه تقطيعا ويغمور بريره بلوك بلوك
ياخود بعض يرينه ياغوب وبعض يرينه ياغمامق حسبيله نباتى بلوك بلوك بتورمك معناسنه مستعملدر يقال وقّع
المطر الارض اذا اصابها متفرّقا او اخطأ فانبت نباتها متفرّقا ﴿الموقّع﴾ معظّم وزننده بلاياء وشدايده اوغرامش آدمه
دينور يقال رجل موقّع اذا كان قد اصابته البلايا ومسلوك عامّه اولمغله چوق چكنمش اولان يوله اطلاق اولنور
يقال طريق موقّع اى مذلل وصرتنده ياغر وجدا ويرلرى كثير اولان دوه‌يه دينور يقال بعير موقّع اذا كثرت
آثار الدبر عليه وبيلنمش كسكين بچاغه دينور يقال سكين موقّع اى محدّد وچكيجله ترقيق اولنمش ناملويه دينور
يقال نصل موقّع ونصال موقّعة اى مضروبة بالميقعة ﴿الموقّع﴾ محدّث وزننده يورركن يره ياپجه ياپجه بصان
آدمه دينور يقال رجل موقّع اى الخفيف الوطئ ﴿الاستيقاع﴾ برنسـنه‌نك كليشندن وهم واندیشه ايلمك
معناسنه‌در يقال اسـتوقعه اذا تخوّف منه وقلجك بيلمسى وقتى كلوب چاتمق معناسـنه‌در يقال استوقع السيف
اذا انى له الشحذ وبرنسنه‌نك وقوعنه منتظر اولمق معناسنه‌در يقال استوقع الامر اذا انتظر كونه ﴿التوقّع﴾ تفعّل
وزننده بودخى برنسنه‌نك وقوعنه مترقّب اولمق معناسـنه‌در يقال توقّع الامر اذا انتظر كونه ﴿المواقعة﴾ مفاعله
وزننده محاربه معناسـنه‌در يقال واقعه اذا حاربه وجماع ايلمك معناسـنه مستعملدر يقال واقع المرأة اذا باضعها
وخالطها ﴿الوكاعة﴾ قناعه وزننده لئيم وفرومايه اولمق معناسنه‌در يقال وكع الرجل وكاعة من الباب الخامس اذا
لؤم وبرنسنه قاتى وپك اولمق معناسنه‌در يقال وكع الشئ اذا صلب واشتدّ ﴿الوكيع﴾ امير وزننده پك ومتين ومحكم
نسـنه‌يه دينور يقال قلب وفرو وفرس وكيع اى شديد متين كما جاء فى حديث المبعث فشق بطنه وقال ❊ قلب
وكيع ❊ اى وثيق متين ❊ اوقلب وكيع فيه عينان تبصران واذنان سميعتان ❊ بوكه كوره كمال قوّت

وتحقيق و ضبط و محافظه سندن كنايه اولور كو ياكه القا اولنان شيئى رأى العين كوروب و سمع الاذن
ايشتمش كبى ضبط واتقان ايدر ووكيع لئيم وفرومايه يه دينور يقال فلان وكيع لكيع اى لئيم وشول قوچه
دينوركه دائما سورينك اوكنجه كيدوب سائر قيونلر اكا تابع اوله‌كه كوسم تعبير اولنور ووكيع اسماندندر وكيع
بن الجرّاح كبار زهّاد واعيان محدّثيندندر سفيان ثوريدن واول طبقه‌ده اولنلردن روايت احاديث ايلمشدر
و طريق مكه ده فيد نام قلعه خارجنده مسجدى واردركه مشهوردر واوراده وفات ايلدى ووكيع بن محزر
ووكيع بن عدس ياخود حدس محدّثلردر ﴿الوكوع﴾ صبور وزننده بودخى بداصل وفرومايه يه دينور يقال وكوع
لكوع اى لئيم ﴿الوكع﴾ وضع وزننده برآدمك بورننه يومرقله اورمق معناسنه‌در يقال وكع انفه وكعا من الباب
الثالث اذا وكزه وعقرب ويلان صوقمق معناسنه‌در يقال وكعته العقرب اذا لدغته والحية اذا لسعته وطاوق
قسمى خروس باصمق ايچون اوكنه چوكيورمك معناسنه‌در يقال وكعت الدجاجة اذا خضعت ودوه‌يى درد
طوتمغله همان يقيلوب دوشمك معناسنه‌در يقال وكع البعير اذا سقط وجعا وبركسه‌يى تبكيت واسكات ايلمك
معناسنه‌در يقال وكع فلانا بالامر اذا بكته وقيونى صغاركن سودك مجموعى امزكنه كلك ايچون ال ايله يوقرى
طوغرى قاقيورمك معناسنه‌در يقال وكع الشاة اذا نهز ضرعها عند الحلب ﴿الوكع﴾ فتحتينله اياغك باش پرمغى
ياننده اولان پرمغك اوزرينه يك ياتق اولمغه دينور شويله‌كه باش پرمغك ديبى طشره چيقمش كبى كورينور اوله
يقال فلان لايفرق بين الوكع والوكوع فالوكع اقبال الابهام على السبابة من الرجل حتى يرى اصله خارجا كالعقدة
﴿الاوكع﴾ احمر وزننده اياغك باش پرمغى وصف مذكور اوزره اولان كشى‌يه دينور مؤنثى وكعاءدر وبويى
اوزون احمق آدمه دينور يقال رجل اوكع اى طويل احمق كذلك وكعاء شاشقين قارى‌يه دينور ووجعلودر دنالك
قارى‌يه دينور يقال امرأة وكعاء اى وجعاء ﴿الاستيكاع﴾ بر آدمك طبيعتى انقباض اوزره شديد اولمق معناسنه‌در
يقال استوكعت معدته اى اشتدت طبيعته وقربه‌نك وطولومك درزلرى وكوزلرى طوتقون اولوب قطره
واحده صزمق اوزره متين ومحكم اولمق معناسنه‌در يقال استوكع السقاء اذا متن واشتدّت مخارزه ﴿الميكعة﴾
ميمك كسريله اكينجيلرك صبان دمورينه دينور جمع جنسى ميكع درو ميكع مفرد اوله‌رق درزلرى وكوزلرى متين
ومحكم اولان طلومه دينور ﴿ميكعان﴾ ميمك كسريله بنى مازن يوردنده برموضع آديدر ﴿المواكعة﴾ مفاعله‌وزننده
خروس طاوغى باصمق معناسنه‌در يقال واكع الديك الدجاجة اذا سفدها ﴿الايكاع﴾ همزه‌نك كسريله بر آدمك
دوه‌لرى سموروب قوّت وغلظت پيدا ايلمك معناسنه‌در بونك همزه‌سى مصاحبه ايچون اولمغله اويلسى دوه
صاحبى اولمق مراددر يقال اوكع القوم اذا سمنت ابلهم وغلظت واشتدّت وبرآدمك خيرى آز اولمق معناسنه‌در
يقال اوكع زيد اذا قلّ خيره وبر امر شديد پيدا ايلمك معناسنه‌در يقال اوكع الرجل اذا جاء بامر شديد وبرنسنه
متين ومحكم اولمق معناسنه‌در يقال اوكع الامر اذا وثق وتشدّد ﴿الاتكاع﴾ اتفاق وزننده برنسنه قيلنوب سخت
وشدّت پيدا ايلمك معناسنه‌در يقال اتكع الشئ اذا اشتدّ بونك اصلى اوتكع ايدى واو تايه قلب وادغام اولندى
﴿المستوكع﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله اصلا صو صزوب آقز اولان محكم ومتين طولومه وصف اولور يقال سقاء مستوكع
اذا لم يسل منه شئ ﴿الولع﴾ فتحتينله و﴿الولوع﴾ واوك فتحيله برنسنه‌يه يك حريص اولوب دوشكون اولمق
معناسنه‌در يقال ولع بالشئ ولعا وولوعا من الباب الرابع اذا علق به شديدا وبركسه‌يى برنسنه‌يه حرصلندروب
دوشكون ايلمك معناسنه‌در تقول اولعته به اذا حرصته ويقال اولع به على المجهول فهو مولع به وقندرمق معناسنه‌در
يقال اولعه به اذا اغراه به ﴿الولع﴾ واوك فتحى ولامك سكونيله و﴿الولعان﴾ فتحاتله خفت ايلمك معناسنه‌در
يقال ولع الرجل ولعا وولعانا من الباب الثالث اذا استخفّ ويلان سويلمك معناسنه‌در يقال ولع الرجل اذا
كذب وبر آدمك حقنى غائب ايلمك معناسنه‌در يقال ولع بحقه اذا ذهب به وآليقومق معناسنه‌در تقول ماادرى
ماولعه اى ماحبسه ﴿الوالع﴾ يلانجى‌يه دينور جمعى ولعه‌در فتحاتله يقال رجل والع اى كذّاب وكذب معناسنه
اولان ولع لفظنى تأكيد اولور يقال ولع والع اى كذب عظيم وبرموضع آديدر ﴿الولعة﴾ همزه وزننده دائما بيهوده
وبيمعنى نسنه‌لره دوشكون اولان كمسه‌يه دينور يقال رجل ولعة اى يولع بمالايعنيه ﴿بنو وليعه﴾ سفينه وزننده
كنده قبيله‌سندن برجماعتدر ﴿الوليع﴾ اميروزننده خرمانك قبجوقده اولان يمشنه دينور ﴿التوليع﴾ آلاجه‌نسنه‌ده‌كى
آلاجه اوزون اوزادى اولمق معناسنه‌در ﴿المولع﴾ معظم وزننده آلاجه‌سى اوزون اوزادى اولان شيئه دينور
يقال برذون وثور مولّع اذا كان فيه توليع اى استطالة البلق ﴿الموالعة﴾ مفاعله وزننده بودخى اليقومق معناسنه‌در
تقول ماوالعته اى ماحابسته ﴿الوالعه﴾ برنسنه‌يى حبس وعوق ايدن شيئه دينور ﴿الاتلاع﴾ اتفاق وزننده

(بركسه‌يى)

بركسه‌یی برنسنه صوق و نابدید ایلك معناسنه‌در ومنه تقول اتلع فلانا و العة ای خفی علیّ امره فلا ادری احی
هو ام میت (الموتلع) اسم مفعول بنیه‌سیله برطرفه آلنوب كوتورلمش ونابدید اولنمش نسنه‌یه دینور ومنه یقال رجل
موتلع القلب ای منتزعه (الومعة) تمره وزننده بردن بوشانمش صویه دینور یقال ومعة من الماء ای دفعة (الونع)
فتحتینله اهل یمن لسانده شیء یسیر و ناچیزه اشارت اولنور یقولون هذا ونع ای یسیر

فصل الهاء

(الهبركع) سفرجل وزننده بودور كشی‌یه دینور (الهبوع) رجوع وزننده و (الهبعان) فتحاتله بیونی اوزاده‌رق
یوریمك معناسنه‌در یقال هبع الفصیل هبوعا وهبعانا من الباب الثالث اذا مشی ومدّ عنقه علی قول هبوع خاصة
اشك قسمنك یوریمسنه دینور وعند البعض هرطرفدن ناكهانی عسكر چیقه كلمك معناسنه‌در یقال هبعه القوم
اذا فاجأه من كل مكان (الهبع) صرد وزننده اشكه دینور ووقت نتاج اواخرنده طوغمش دوه كوشكنه دینور
جمعی هبعات كلور وهباع كلور هانك كسریله (المهبع) محسن وزننده هبع دیدكلری مذكور دوه كوشكنك
صاحبنه دینور (الاستهباع) دوه‌یی بیوننی سوندیره‌رك یورتمك معناسنه‌در یقال استهبع البعیر اذا حمله علی الهبوع
(الهبقع) جعفر وزننده و (الهباقع) علابط وزننده صیقی و طقناز بودوره دینور (الهبنقع) سمندل وزننده نمایش
و افتخاره مائل اولوب نسوانله صحبت والفته دوشكون اولان احمق كشی‌یه دینور یقال هو هبنقع ای مزهوّ احمق
محبّ لمحادثة النساء و الی دكنكلی دلنجی‌یه دینور یقال فلان هبنقع ای یسأل الناس وفی یده عصا وبریره اوتوردقده
اورادن آیریلوب قالقمز اولان ثقیل كسه‌یه دینور تقول لاتقرّب مجلسك فلانا فانه هبنقع ای اذا قعد فی مكان
لم یبرحه (الهبنقعة) هایله آوردلری بیوك ودوداقلری صارقق دوه‌یه دینور و ایاقلرك پرمقلرینی دیكمك وجهیله
ایكی اوكجه اوزره چوملوب اوتورمغه دینور علی قول اویلقلری قیصوب پاچه‌لری كرمك وجه اوزره چوملمكه
دینور یقال یقعد الهبنقعة وهو القعود علی عرقوبتیه قائما علی اطراف اصابعه اوهو الاقعاء مع ضمّ الفخذین
وفتح الرجلین (الاهبنقاع) احرنجام وزننده ذكر اولنان هبنقعه وجهیله اوتورمق معناسنه‌در یقال اهبنقع
الرجل اذا جلس الهبنقعة (الهبلع) عملس وزننده و (الهبلاع) قرطاس وزننده و (الهبلع) درهم وزننده شول
اكول كسه‌یه دینوركه بوغازی دكرمن بوغازی كبی واسع اولمغله بیوك بیوك لقمه‌لر یودراوله وهبلع درهم وزننده
بیوك ودیزمان كوپكه دینور كلب سلوقی معناسنه اصل كلب سلوقی یمنده سلوق نام قریه كوپكنه دینوركه
پك بیوك اولورلر كیده‌رك مطلقا بیوك كوپكده غالب اولدی وهبلع بعینه بر كلبك اسمیدر (الهتع) هانك فتحی
وتای فوقیه‌نك سكونیله بركسه‌یه سرعت ایده‌رك قرشو وارمق معناسنه‌در یقال هتع الیهم هتعا من الباب الثالث
اذا اقبل نحوهم مسرعا (الهجرع) درهم وزننده و (الهجرع) جعفر وزننده احمق آدمه دینور و اینجه اوزون
آدمه دینور ومجنونه دینور واوزون بویلو آغسق آدمه دینور وجست وچاپك بیوك كوپكه دینور (الهجزع)
زای معجمه ایله درهم وزننده قورقق جبان آدمه دینور (الهجوع) رجوع وزننده و (التهجاع) تذكار وزننده كیجه
وقتی اویومق معناسنه‌در علی قول هجوع مطلقا اویومق وتهجاع خفیف اویومق معناسنه‌در یقال هجع الرجل هجوعا
وتهجاعا من الباب الثالث اذا نام لیلا او الهجوع مطلق النوم و التهجاع النومة الخفیفة (الهاجع) نائم معناسنه‌در
جمعی هجع كلور ركع وزننده وهجوع كلور ساجد وسجود كبی (الهجیع) امیر وزننده كیجه‌دن برمقداره دینور یقال
مضی هجیع من اللیل ای طائفة (الهجع) و (الهجعة) هانك كسریله و (الهجع) صرد وزننده و (الهجع) كتف
وزننده و (المهجع) منبر وزننده غافل وشاشقین همج كسه‌یه دینور و (مهجع) منبر وزننده ابن صالح دركه
اصحابدندر (هجیع) زبیر وزننده ابن قیس دركه بودخی اصحابدندر (الهجم) سجع وزننده آجلغی فی الجمله كسر
وتسكین ایلك معناسنه‌در و بومعناده لازم اولور یقال هجع جوعه هجعا فهجع هو اذا كسره فانكسر (الاهجاع)
همزه‌نك كسریله بودخی هجع معناسنه‌در یقال اهجع الجوع بمعنی هجعه (التهجع) تمنع وزننده ككیش یوله دینور
یقال طریق تهجع ای واسع (هجاع) قطام وزننده برایشه خود رایلقله سلوك ایلك معناسنه كرچه بعضلر
استعمال ایلدیلر لكن بو مصحفدر صواب اولان هجاج اولمقدر قالوا فلان ركب هجاع اذا ركب رأسه و الصواب
هجاج (الهجنع) عملس وزننده ایری و یومری جثه‌لو اوزون آدمه دینور یقال رجل هجنع ای طویل ضخم وطاز
باشلو قوجه‌یه دینوركه هنوز وجودنده اثر قوّت اوله كذلك اول صفتده اولان دوه قوشنه دینور مؤنثی هجنعه‌در
یقال شیخ هجنع ای اصلع و یاز فصلنك پك اسیّ وقتنده طوغمش دوه كوشكنه دینور (هدع) هانك كسری و دالك
فتحی وعینك سكونیله و (هدع) هانك كسری و دالك سكونی و عینك فتحیله بر كلمه‌دركه دوه كوشكلری اوركوب
قاچدقده طوردرمق ایچون سویلنور هدع هدع دیه‌رك طوردررلر و بو وجه‌مذكور اوزره كوشكارینه مخصوص صدر

فصل الهاء

(الهودع) جوهر وزنده دوه قوشنه دینور (الهندلع) هانك ضمی و دالك فتحی و لامك كسریله طاغ سبزه‌لرندن برسبزه‌جك اسمیدر (الهربع) بای موحده ایله عصفر وزنده جست و چابك اوغری‌یه واویلجه قورده دینور یقال لصّ وذئب هربع ای خفیف (الهرجع) جیمله جعفر وزنده طوپال آدمه دینور (الهیرع) ضیغم وزنده الندن خیر و منفعت كلمیان ضعیف و قورقق آدمه دینور و شاشقین و احمق كسه‌یه دینور یقال هو هیرع ای جبان ضعیف لاخیرعنده والاحمق و سرعتله اسوب چوق توزو طپراق صاوران روزكاره دینور وخفت طبعی اولان شلفه عورته دینور (الهورع) جوهر وزنده هیرع ایله معنای اخیرده مرادفدر یقال امرأة هیرع وهورع ای نزقة (الهیرعة) هانك فتحیله چوبان قسمنك قامشدن یاپوب چالدقلری دودكه وقواله دینور و خیضعه معناسنه‌دركه جنك هنكامنده عسكرك غریو وفریادینه وهوایه آغان توزه ودومانه دینور وغول بیابانی‌یه دینور و شهوتی غالب قاری‌یه دینور (الهرعة) فرحه وزنده بودخی شهوتی غالب قاری‌یه دینور علی قول شول قاری‌یه دینوركه جماعده همان انزال ایدر اوله (الهریعة) سفینه وزنده برنوع شجر اسمیدركه شاخلری پك خرده اولور (الهریاع) جریال وزنده روزكارك دوكدیكی یپراقلره دینور (الهرعة) تمره وزنده ورانك فتحیله جائزدر كهله‌یه دینور (الهرعة) فتحاتله بربوجك آدیدر (الهرع) فتحتینله قان چابك آقق معناسنه‌در یقال هرع الدم هرعا من الباب الرابع اذا سال سریعا و سرعتله پریشان ومضطرب یوریمكه دینور هراع كبی كما سیذكر (الهرع) كتف وزنده چابك اقان قانه وصف اولور یقال دم هرع ای جار یعنی سریعا و تیز اغلاغان آدمه دینور یقال رجل هرع ای سریع البكاء (الهراع) غراب وزنده بودخی سلكی وپریشان اوله‌رق تیز تیز یوریمكه دینور یقال یمشی الهرع والهرع وهو مشی فی اضطراب وسرعة (الاهراع) همزه‌نك كسریله سندره‌یه‌رك اضطرابله تیز تیز یوریمك معناسنه‌در یقال اقبل الشیخ یهرع علی المجهول اذا اقبل یسرع مضطربا یعنی كویا كه اكسه‌سندن بری شدتله سوق ایدر اولمغله سندره‌یه‌رك سرعتله كلدی ومنه قوله تعالی ❋ وجاءه قومه یهرعون الیه ❋ ای یستحثون الیه كانه یحثّ بعضهم بعضا و اهراع دترمك معناسنه‌در یقال اهرع الرجل علی بناء المجهول اذا كان یرعد من غضب او ضعف او خوف و سرعتله كتمك معناسنه‌در یقال اهرع الرجل اذا اسرع و مزراغی یوقاری دیكه‌رك چكوب كتمك معناسنه‌در یقال اهرع القوم رماحهم اذا اشرعوها ثم مضوا بها (المهرع) مكرم وزنده غضبدن یاخوفدن ناشی دترمه طوتمش آدمه دینور (یهرع) یمنع وزنده برموضع آدیدر (المهروع) صرع طوتمش مجنونه دینور و افراط جهد ومحنتدن ناشی یقیلوب دوشمش آدمه دینور (المهرع) محسن وزنده و (المهراع) ارسلانه دینور (التهریع) بودخی مزراغی یوقاری طوته‌رق صاوشوب كتمك معناسنه‌در یقال هرّع القوم الرماح اذا اشرعوها ثمّ مضوا بها (التهرّع) تفعل وزنده جنكده عسكر اللرنده مزراقلر دیكیله‌رك طوغریلوب كلمك معناسنه‌در یقال تهرّعت الرماح اذا اقبلت شوارع (مهرع) مقعد وزنده برموضع آدیدر (الاهتراع) افتعال وزنده آغاج قیرمق معناسنه‌در یقال اهترع العود اذا كسره (ذوتهرع) تمنع وزنده برموضع آدیدر (الهرمّع) عملس وزنده چابك بكا ایدن كوزی یاشلو آدمه دینور و یوریمكده اولان خفت و سرعته دینور یقال سیر فیه هرمّع ای سرعة وخفة (الاهرمّاع) اجرمّاز وزنده‌بر آدم سریع البكاء اولمق معناسنه‌در یقال اهرمّع الرجل اذا صار سریع البكاء و یوریمكده سرعت و خفت ایلمك معناسنه‌در یقال اهرمّع الرجل اذا خفّ واسرع فی مشیه و سوزی چوغالتمق معناسنه‌در یقال اهرمّع فی منطقه اذا انهمك و اكثر واصلسز تباكی ایلمك معناسنه‌در یقال اهرمّع الیه اذا تباكی (الهرنع) عصفر وزنده و (الهرنوع) عصفور وزنده خرده كهله‌یه دینور علی قول هرنعه زبرجه وزنده ایری كهله‌یه دینور هرنوع دخی بومعنایه‌در (الهرانع) هانك فتحیله طرثوثه شبیه برنبات كوكیدر (الهزیع) امیر وزنده كیجه‌دن برمقداره دینور یقال مضی هزیع من اللیل ای طائفة علی قول ثلثی یاخود ربعی مقدارینه دینود وشاشقین و احمق آدمه دینور (الهزع) صرد وزنده و (الهزّاع) شدّاد وزنده و (المهزع) منبر وزنده شكاری پاره پاره ایدر اولان ارسلانه دینور یقال اسد هزع وهزّاع ومهزع ای یكثر كسر الفرایس و مهزع هرآغاجی قیروب اوفادیجی آدمه دینور و برنسنه‌یی دوكوب اوفادیجی آلته دینور هاون الی كبی یقال هزعه بالمهزع ای المدقّ ومهزع بر رجل اسمیدر (التهزیع) تفعیل وزنده برنسنه‌یی قیروب اوفاتمق معناسنه‌در یقال هزعه اذا كسره (الانهزاع) انفعال وزنده قیریلوب اوفانمق معناسنه‌در یقال هزعه فانهزع ای انكسر (الاهتزاع) افتعال وزنده سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال اهتزع الرجل اذا اسرع و برنسنه بری اوته دتركبی اوینامق معناسنه‌در یقال اهتزع السیف ونحوه اذا اهتزّ (الهیزعة) حیدره وزنده جنك هنكامنده اولان خوف وخشیته و غریو وغوغایه دینور تقول دهشتنی هیزعة القتال وهی

(الخوف)

الخوف والجلبة فی الحرب ﴿الهزع﴾ منع وزننده سرعت ایلمك معناسنه در یقال هزع الرجل هزعا من الباب الثالث
اذا اسرع ﴿الهزال﴾ کتاب وزننده بردانه اوقه دینور یقال مابقی فی الجعبة الآسهم هزاع ای وحده ﴿الاهزع﴾
افضل وزننده ترکشده الڭ صکره یه قلان اوقه دینور کرك ایو وکرك کوتو اولسون علی قول ترکشده اولان اوقلرك
پك اعلاسنه دینور زیرا حادثهٔ شدیده ایچون حفظ وابقا اولنور یقال ماترك فی الکنانة اهزعا وهو آخر سهم فی الکنانة
ردیئا کان او جیدا او هو افضل سهامها وبعضلر عندنده ترکشده اوقلرك پك کوتوسنه دینور واهزع غیر منصرف
اوله رق کس وکسه معناسنه مستعملدر یقال مافی الدار اهزع ای احد پس بونده وصفیت اوزره اولور ﴿التهزّع﴾
تفعل وزننده یوز اکشیمك معناسنه در یقال تهزّع الرجل اذا تعبس وتبدیل قیافتله تنکر ایلمك معناسنه در یقال
تهزّع له اذا تنکر وعورت چالقنه رق یورمك معناسنه در یقال تهزّعت المرأة فی مشیتها اذا اضطربت ودوه صالنه رق
یورمك معناسنه در یقال تهزّعت الابل فی سیرها اذا اهتزّت ﴿هزیع﴾ زبیر وزننده بر رجل آدیدر ﴿الهزلاع﴾
قرطاس وزننده قورد ایله صرتلاندن متولّد قورد انیکینه دینور وبر رجل اسمیدر ﴿الهزلعة﴾ دحرجه وزننده
هزلاع مذکورك یلوب سکرتمسنه دینور ﴿الهزلّع﴾ عملس وزننده جست وسریع آدمه دینور ﴿الهزنوع﴾ عصفور
وزننده طرثوثه شبیه بر نبات آدیدر یاخود بونده صواب اولان راء مهمله ایله یاغین معجمه ایله اولمقدر ﴿الهسع﴾
هانك فتحی وسینك سکونیله سرعتله یورمك معناسنه در یقال هسع الرجل هسعا من الباب الثالث اذا اسرع
﴿هاسع﴾ و﴿هسع﴾ زفر وزننده و﴿هسیع﴾ زبیر وزننده و﴿مهسع﴾ منبر وزننده اقیال یمندن هميسع بن حمیر بن سبا نام
ملکك اوغللریدر ﴿هیسوع﴾ هانك فتحیله بر رجل اسمیدر ﴿الهوشع﴾ جوهر وزننده دیلم الجیشانیّ السقطی نام
محدّثك پدری اسمیدر ﴿الهطع﴾ نطع وزننده و﴿الهطوع﴾ رجوع وزننده قورقو ایله سکردوب کلمك علی قول بر نسنه یه
کوز دیکوب اصلا نظرینی آندن آیرمیه رق یونلوب کلمك معناسنه در یقال هطع الرجل هطعا وهطوعا من الباب الثالث
اذا اسرع مقبلا خائفا او اقبل ببصره علی الشیٔ لا یقلع عنه ﴿الهطیع﴾ امیر وزننده یول وآچق یوله دینور ﴿الاهطاع﴾
همزه نك کسریله دوه بیونی سوندروب باشنی اکه رك یورمك معناسنه در یقال اهطع البعیر فی سیره اذا مدّ عنقه
وصوّب رأسه ﴿الاستهطاع﴾ اهطاع معناسنه در ﴿المهطع﴾ محسن وزننده کوزینی نظرکاهنه دیکوب اصلا
ایرمامق اوزره ذلّ ومسکنتله باقوب طورر اولان آدمه دینور مجرم وشرمسارلرك باقیشی کبی علی قول سکوت ایده رك
کندیسنی چاغران آدمه طوغری کیدن کمسه یه دینور وخلقی اوله رق بیونی اشاغی یه طوغری اکری ویاتق دوه یه
دینور ﴿الهطلع﴾ عملس وزننده جماعت کثیره معناسنه در وچوق عسکره دینور واوزون اولوب جسامتلو
دیزمان آدمه دینور ﴿الهعة﴾ هانك فتحی وعینك تشدیدیله قوصمق معناسنه در هوع کلمه سنده لغتدر یقال
هعّ الرجل هعة من الباب الاوّل اذا قاء ﴿هع هع﴾ هالرك ضمیله قیٔ ایدن کمسه نك صوتندن حکایه در ﴿الهقعة﴾
هانك فتحی وقافك سکونیله بعض آتك کوکسنك ارقوریسنده اولان دائره طرزنده تویدن نشانه دینورکه یلك
تعبیر اولنور علی قول راکبك اوکجه سی طوقنان یرنده اولورکه بوکورنده اولمش اولور عرب فارسلری آنکله تشأم
ایدرلر وعلی رأی بعض آتك صول یاننده واقع بیاض لمعه یه دینور یقال لاتسم الهقعة وهی دائرة بعرض
زور الفرس او بحیث تصیب رجل الفارس یتشأم به او لمعة بیاض فی جنبه الایسر وهقعه منازل قمردن بر منزل آدیدرکه
جوزاء صورتنك اموزلرندن یوقاری ساج آیغی شکلنده اوچ کوکبدن عبارتدر فجر ایله برابر طلوع ایلدیکی هنکامده
حرّ هوا مشتدّ اولور ﴿الهقع﴾ نقع وزننده آته داغ باصمق معناسنه درکه مراد هقعه دیدیکی یره باصمقدر یقال
هقع الفرس هقعا من الباب الثالث اذا کواه ﴿الهقاع﴾ غراب وزننده انسانه غم وغصه دن یا بر مرضدن ناشی عارض
اولان غفلته دینور یقال اخذه الهقاع ای الغفلة من همّ او مرض ﴿الهقعة﴾ همزه وزننده شول کمسه یه دینورکه مجلسده
طوغری اوتورمیوب اکثری یانکاوب سویکنه رك اوتورر اوله یقال رجل هقعة ای مکثر من الاتکاء والاضطجاع
بین القوم ﴿الهیقعة﴾ هیثمه وزننده قلیج بر نسنه یه طوقندقده ظاهر اولان چاتردیسندن حکایه در یاخود بر قوری نسنه یی
بر آخر قوری نسنه یه صداسی ایشیدلمك قصدیله اورمقدن حاصل اولان صوتدن حکایه در یاخود دمور ایله بر نسنه یه
یوقاریدن اشاغی یه اورمقدن صادر اولان صوتدن حکایه در ﴿الهقع﴾ کتف وزننده حریص آدمه دینور یقال رجل
هقع ای حریص ﴿الهقع﴾ فتحتینله ناقه زیاده سیله یغورسمقله شدّتندن یقیلوب دوشمك معناسنه در یقال هقعت الناقة
هقعا من الباب الرابع اذا وقعت من شدّة الضبع ﴿الهقعة﴾ فرحه وزننده صفت مزبوره اوزره اولان ناقه یه دینور
﴿التهقع﴾ تفعل وزننده هقع معناسنه در یقال تهقت الناقة بمعنی هقعت واظهار سفاهت ایلمك معناسنه در یقال تهقع
الرجل اذا تسفه وکبر ونخوت ایلمك معناسنه در یقال تهقع الرجل اذا تکبر وبد وناسزا ایش پیدا ایلمك معناسنه در

يقال تهقع الرجل اذا جاء بامر قبيح و ناس بالجمله صويه وارمق معناسنه‌در يقال تهقع القوم اذا وردوا كلهم
وسرنكون اولمق معناسنه‌در يقال تهقع الشئ على بناء المجهول اذا نكس ﴿الاهتقاع﴾ افتعال وزننده فرومايه
كمسه‌يى صويسزلغى شرف وشان وفضيلته بلوغدن آليقومق معناسنه‌در يقال اهتقعه عرق سوء اى اقعده
عن بلوغ الشرف والخير و بركمسه‌يى مقصدندن منع ايلك معناسنه‌در يقال اهتقع فلانا اذا صدّه ومنعه و پغور
ناقه‌يى چوكروب آشمق معناسنه‌در يقال اهتقع الفحل الناقة اذا ركبها وتسدّاها وايصتمه بركون صاليورب
بركون طوتمق معناسنه‌در يقال اهتقعت الحمّى فلانا اذا تركته يومافعاودته واثخنته ومطلقا برنسنه معاودت ايتمك
معناسنه‌در يقال اهتقعك التئ اذا عاودك ولون متغير اولمق معناسنه‌در يقال اهتقع لونه على بناء المجهول
اذا تغير ﴿الانهقاع﴾ انفعال وزننده آجلقدن زبونليوب بوكور وقرن ايچرو چكمك معناسنه‌در يقال انهقع الرجل
اذا جاع وخمص ﴿الهكوع﴾ رجوع وزننده حيوان قسمى اغاج آلتنه واروب سكون وحضور ايلك معناسنه‌در
يقال هكع البقر تحت الشجر هكوعا من الباب الثالث اذا سكن واطمأنّ ومقيم اولمق معناسنه‌در يقال هكع الرجل
اذا اقام ودوه اوكسورمك معناسنه‌در يقال هكع البعير اذا سعل وكيجه قراكوسى باصمق معناسنه‌در يقال هكع
الليل اذا ارخى سدوله و برآدمه اخشامدنصكره مهمان اولمق معناسنه‌در يقال هكع فلان بالقوم اذا نزل بهم بعد
مايمسى ويوز اوزره يره قپانمق معناسنه‌در يقال هكع الى الارض اذا اكبّ واعضانك صنمش كيكى اوكولدنصكره
ينه صنمق معناسنه‌در يقال هكع عظمه اذا انكسر بعدما انجبر ﴿الهكعة﴾ همزه وزننده احمق كمسه‌يه دينور
﴿الهكعة﴾ فرحه وزننده شول ناقه‌يه دينوركه پك پغور سديغندن وجودى صالقى اولوب كوشكلنمش اوله يقال ناقة
هكعة اذا كانت مسترخية من شدّة الضبعة ﴿الهكع﴾ فتحتينله صبرسزلق ايدوب جزع وتلاش ايلك معناسنه‌در
يقال هكع الرجل هكعا من الباب الرابع اذا جزع وذلّ وخشوع ايلك معناسنه‌در يقال هكع الرجل اذا خشع
﴿الاهتكاع﴾ افتعال وزننده بودخى خشوع وتذلّل ايلك معناسنه‌در يقال اهتكع اذا خشع واهتقاع ايله معناى اوّلده
مرادفدر يقال اهتكعه بمعنى اهتقعه ﴿الهكاع﴾ غراب وزننده اوكسرك علتنه دينور سعال معناسنه و يورغنلقدنصكره
كلان اويقويه دينور تقول اخذنى الهكاع اى النوم بعد التعب وشهوت جماعه دينور ومنه الهكاعىّ اى كثيرالشهوة
﴿الهلابع﴾ علابط وزننده جثه‌سى ايرى وذاتى لئيم و فرومايه وناكس اولان كمسه‌يه دينور وطعامه حريص كمسه‌يه
دينور وقورده اطلاق اولنور وهلابع بررجلك آديدر ﴿الهلبع﴾ علبط وزننده بودخى اكل وشربه حريص آدمه
دينور ﴿الهلمع﴾ عملس وزننده سريع البكاء آدمه دينور هرمّع لفظنده لغتدر ﴿الهلع﴾ فتحتينله حدّى متجاوز اولان
صبرسزلغه دينور يقال به هلع اى افحش الجزع ﴿الهلع﴾ صرد وزننده حريص آدمه دينور ﴿الهلوع﴾ صبور وزننده
شول كمسه‌يه دينوركه شرّ وكريهه وقوعندن جزع وفزع ايدوب وجمع ماله حريص ومتهالك وبخيل اوله على قول
پك تنك مشرب اولمغله مصائب وبليّات هنكامنده قلبى صيقلوب صبرسزلق ايده‌كه مراد بليه ظهورنده تلاش
واضطراب ايدوب ناسه ضجرت ومحنتندن دمبدم شكايتلنور اولان كمسه‌در يقال رجل هلوع اذا كان يفزع
من الشرّ ويحرص ويشحّ على المال اوالضجور لايصبر على المصائب * شارحك بيانته كوره ﴿خلق الانسان هلوعا﴾
آيتنك ذيلنده وارد اولان ﴿اذا مسّه الشرّ جزوعا واذا مسه الخير منوعا﴾ آيت كريمه‌لر هلوعك تفسيريدر
﴿الهلعة﴾ همزه وزننده حوصله‌سى تنك آدمه دينوركه برعارضه‌دن ياخود آجلقدن همان صبرسزلق ايدوب تيز
تلاش واضطراب ايدر اوله يقال رجل هلعة اذا كان يجزع ويستجيع سريعا ﴿الهولع﴾ جوهر وزننده جست
وچابك انسان وحيوانه دينور ﴿الهيلع﴾ حيدر وزننده ضعيف وزبونه دينور ﴿الهلواعة﴾ هانك كسريله حريص
على قول حدّت ونشاط طبعندن ناشى اله‌كلمز آوجه صغمز نفور وشاطر آدمه دينور يقال رجل هلواعة اى حريص
اونفور حدّة ونشاطا وجست وروندة وآتشلو اولديغى حالده رام ومنقاد اولان ناقه‌يه دينور هلواع دخى دينور
يقال ناقة هلواعة وهلواع اى سريعة حديدة ومذعان ﴿الهالع﴾ يوكرك دوه قوشنه وصف اولور يقال نعام هالع
اى سريع فى مضيه ﴿الهلع﴾ هاء مكسوره ولام مشدده ايله و ﴿الهلعة﴾ هايله امّر وامّره وزننده اركك وديشى
اوغلاغه دينور يقال ماله هلع وهلعة اى جدى ولاعناق ﴿الهلوعة﴾ دحرجه وزننده سرعتله يوريمك معناسنه‌در
يقال هلوع الرجل اذا اسرع ﴿الهلياع﴾ جريال وزننده بركونه كوچك يرتجى جانور اسميدر على قول اوقلو كرپينك
اركككنه دينور ياخود صواب اولان معجمه ايله‌در بونده ابن فارس خطا ايلمشدر ﴿الهمتع﴾ تاى فوقيه ايله عصفر وزننده
تنضب نام شجر حجازينك يمشنه دينور وزنى فعلل‌در ياخود هفعل‌در زيرا متع ماده‌سندن مأخوذدر وبوقاوله همقع
مصحفى دكلدر ﴿الهميسع﴾ سميدع وزننده شول زورمند آدمه دينوركه كمسه آنى باصوب آرقه‌سنى يره كتوره‌مز اوله

يقال رجل سميدع اى قوىّ لايصرع ويك اوزون آدمه دينور وملك يمن اولان حمير بن سباء پدرينك اسميدر (الهمع) لمع وزننده و (الهموع) قعود وزننده و (الهمعان) فتحاتله و (التهماع) تذكار وزننده كوز ياشى آقمق معناسنه در يقال همعت عينه همعا و هموعا وهمعانا و تهماعا من الباب الثالث والاول اذا سالت الدمع وكذا يقال همع الطلّ على الشجر اذا سال (الهمع) كتف وزننده يغمورى سيلان ايدن بولوده دينور يقال سحاب همع اى ماطر (الهوامع) هامعه نك جمعيدر پك آقيجى شيئه دينور يقال دموع هوامع اى سيّالة (الهميع) صيقل وزننده برشجر آديدر وموت سريع معناسنه در (الهميع) خذيم وزننده بودخى موت سريعه دينور يقال اخذه الهيمع والهميع اى الموت الوحىّ ويقال ذبح هميع اى سريع (التهمع) تفعل وزننده مواضعة اغلق كوسترمك معناسنه در يقال تهمع الرجل اذا تباكى (الاهتماع) افتعال وزننده لون متغير اولمق معناسنه در يقال اهتمع لونه على بناء المجهول اذا تغير (الهمقع) زملق وزننده و (الهمقع) علبط وزننده احمق آدمه دينور مؤنثى همقعه و همقعه در و تنضب نام شجرك يمشنه على قول بيوك ميشه اغاجلرينك يمشنه دينور (الهملع) عملس وزننده شول جست رونده كمسه يه دينوركه رونده لكندن ايكى آديمى رايدوب يره پك پك باصه رق يورر اوله و قورده دينور و دوباره جى خبيث و حيله كاره دينور و جبلتنده مهر و وفا وحقيقتدن اثر اولميان متلوّن وفلك مشرب كمسه يه دينور ورونده اركك دوه يه دينور (الهنبع) قنفذ وزننده نسوانك بچه لرى طرزنده شول يوزاور توسنه دينوركه يوقاريسندن ديكلمش اولور كوچك قيزلر يوزلرينه طوتنورلر (الهنبعة) دحرجه وزننده بركونه يورويشه دينوركه هنبله ديدكلرى يوريشندن يواشجه اولوركه آغسه يه رق صرتلان يوريمسنه شبيه بر يوريشدر (الهنعة) تمره وزننده بردرلو تمغايه دينوركه دوه نك بيونك اشاغى طرفنه باصيلور وهنعه منازل قردن برمنزل اسميدركه صره واردى بش كوكبدن عبارتدر بونلر جوز اصورتنك صول اموزنده واقعدر بعينه ترسنه يازلمش جلى لام مفرد صورتنده در عندالبعض كهكشانده جوزا ايله ذراع مقبوضه بيننده واقع چفته ايكى برّاق كوبكدن عبارتدر ياخود قوس صورتنده كورينور سكز كوكب واردركه ذراع الاسد دخى ديرلر اول صورت قوسك قبضه سنده مركوز اولان ايكى كوكبه هنعه ديرلر ياخود هقعه عقبنده ايكى برّاق كوكبدركه كهكشانده واقعدر ميانه لرى برقامچى بويى مقداردر امّا اصل منزل قر هنعه حذاسنده تحايى تعبير اولنور اوچ دانه كوكبدن عبارتدر هر برينه تحياة تانك كسريله (المهنوع) هنعه ديدكلرى تمغاى مذكور باصلمش دوه يه دينور يقال بعير مهنوع اى موسوم بالهنعة (الهنع) منع وزننده بر نسنه يى برى برى اوزره دوروب صرار كبى اكوب بوكمك معناسـنه در ايپلك كلبى وسپت اوره جك چبوقلرى برى برى اوزرينه اكوب بوكمك كبى يقال هنع الشئ هنعا من الباب الثالث اذا عطفه وثنى بعضه على بعض وذكر اولنان منزل هنعه نك سبب تسميه سى بو معنادندركه كويا آنده اولان كوكبلر برى برينك اوزرينه اكيلوب صارلمش صورتنده درلر وهنع تواضع وخضوع ايلمك معناسنه در يقال هنع له اذا خضع (الهنع) ركع وزننده هانعك جمعيدركه خاضع ومتواضع معناسـنه در يقال قوم هنع اى خضع (الهنع) فتحتينله برآدمك قامتنده اولان اكريلكه دينور يقال فى قامته هنع اى انحناء وبو معناده مصدر اولور يقال هنعت قامته هنعا من الباب الرابع اذا انحنت ودوه نك بيونك اشاغى طرفى چوكك واموزى باشلرى چيقق وباشى قالقق اولمق معناسنه در يقال هنع البعير اذا انحدر قصرته وارتفع رأسه واشرف حاركه كذلك آهو قسمنك بيونى وصف مذكور اوزره اولمغه دينوركه قزل صو ينده اولور قرامتق جنسنده اولمز زيرا قزل قسمنك بيونلرى قصه دينور (الاهنع) احمر وزننده قامتى منحنى اولان آدمه دينور وشول راكبه دينوركه اير اوزره ثابت اولميوب صاغه صوله ميلان ايدر اوله يقال راكب اهنع اى مائل فى سرجه يمينا وشمالا ونساء عربيه دن اولان ولد عتيقه دينور (الهنعاء) حمراء وزننده بيونده بورقلق اولان دوه قوشنه دينور يقال نعامة هنعاء اذا كان فى عنقها التواء وآلچق تپه يه وصف اولور يقال اكمة هنعاء اى قصيرة (الاستهناع) بركمسه جوابدن فاتر ومنكسر اولمق معناسنه در يقال استهنع الرجل اذا تكسر من جواب (الهوع) نوع وزننده حدّى متجاوز وجه اقبح اوزره اولان حرص وطمعه دينور يقال فيه هوع اى سوء الحرص واشدّه ودشمنلكه دينور هانك ضميله ده لغتدر يقال بينهما هوع اى عداوة وبر ماده ده صبرسزلقله خفت ايلمك معناسنه در يقال هاع فلان يهاع هوعا اذا خفّ وجزع * شارح حزن نسخه سنى تخطئه وجزع اولمغى تصويب ايلمشدر وهوع ناس برى برينك اوزرينه حمله وهجوم ايلمك معناسنه در يقال هاع القوم بعضهم الى بعض اذا هموا بالوثوب وتكلفسز طبيعتيله قوصمق معناسنه در يقال هاع الرجل يهاع ويهوع هوعا من الباب الرابع والاول اذا قاء من غير تكلف (الهوع) نوع وزننده و (الهواع) غراب وزننده و (الهيعوعة) شيعوعه وزننده اسملردر قوصمغه دينور (الهاع) هائع مقلوبيدر پك حريص آدمه دينور يقال رجل هاع اى حريص

﴿المهوع﴾ منبروزنده و ﴿المهواع﴾ مصباح وزنده جنكده اولان جغلتی یه وغریو وفریاده دینور ﴿هواع﴾ غراب
وزنده شهور عربیه دن شهر ذی القعده نك اسم قدیمیدر جمعی هواعات كاور هانك ضمیله واهوعه كاور اجوبه كبی
﴿التهوّع﴾ تفعل وزنده زوراكی عمل ایله قوصمق معناسنه دريقال تهوّع الرجل القیء اذا تكلفه ﴿التهويع﴾ تفعيل
وزنده قوصدرمق معناسنه در تقول هوّعته ما اكل ای قيأته اياه ﴿الهيعة﴾ هانك فتحیله و ﴿الهايعة﴾ دشمن
طرفندن مسموع اولان قورقنج آوازه دینوركه آندن درونه خوف واندیشه عارض اولور یقال دهشته الهيعة والهايعة
ای الصوت الذی يفزع منه ويخـاف من عدوّ وضعف بدن وضعف حالله اولان سوء حرصه دینور هـاع دخی
دینور ﴿الهاع﴾ و ﴿الهايع﴾ بو اصلی اوزره در اوّلكی ملقوبدر قورقق اولوب ضعیف وناتوان اولان آدمه دینور
يقـال رجل هاع لاع وهايع لايع ای جبان ضعيف وهاع هيعه كبی ضعيف كمسه ده اولان سوء حرصه دینور
يقال فلان به هيعة وهاع ای سوء الحرص مع ضعف ﴿الهيع﴾ بيع وزنده يريوزينه يايلمق معناسنه در يقال هاع
الشیء يهيع ويهاع هيعا من الباب الثانی والرابع اذا انبسط يعنی علی وجه الارض وقورقق اولمق معناسنه در
هيوع كبی كما سيذكر وقورشون اريمك معناسنه در يقال هاع الرصاص اذا ذاب وزوراكی قوصمق معناسنه در يقال
هاع الرجل بمعنی تهوّع ودوه یی صويه كتورمك معناسـنه در يقال هاع الابل الی الماء اذا ارادها وآجقمق
معناسنه در يقال هاع الرجل اذا جاع وضعف حالله بك حريص اولمق معناسنه در يقال هاع الرجل اذا كان
ضعيفا مع حرص وقلب صقنديسنه اوغرامق معناسـنه در تقول هعت اهاع ای ضجرت ﴿التهيع﴾ تفعل وزنده
بودخی برنسنه يريوزينه يايلمق معناسنه در يقال تهيع الشیء اذا انبسط ﴿الهيوع﴾ رجوع وزنده و ﴿الهيعان﴾ فتحاتله
قورقق اولمق معناسـنه در يقال هاع الرجل هيعا وهيوعا وهيعانا اذا جبن ﴿هاعان﴾ اسمادندر مشرح بن هاعان
تابعيندندر وجعثل بن هاعان محدّثيندندر وهاعان بن الشيطان بنو خيثمه دن بركسه در ﴿الهايع﴾ قراكو كيجه يه دينور
يقال ليل هايع ای مظلم ﴿الهياع﴾ كتاب وزنده چابك اسن روزكاره دينور يقال ريح هياع لياع ای سريعة ﴿المهيع﴾
مقعد وزنده بول وآجق يوله دينور يقـال طريق مهيع ای بين جمعی مهايع كاور ﴿مهيعه﴾ مفزعه وزنده حرمين
بيننده جحفه اسميله متعارف موضعه دينوركه حجاج شامك ميقاتيدر ﴿المتهيع﴾ اسم فاعل بنيه سيله جائر وستمكار آدمه
دينور يقال رجل متهيع ای جائر وشرّ وكريهه يه سرعت ايدوب اوشونتی ايدن آدمه دينور ﴿المنهاع﴾ ميمك ضميله
متهيع معناسنه در ﴿الانهياع﴾ انفعال وزنده برنسنه يريوزينه يايلمق معناسنه در يقال انهاع الشراب اذا جری وانبسط

فصل الياء

﴿فصل الياء﴾ ﴿اليتوع﴾ تای فوقيه ايله صبور وزنده و ﴿اليتوع﴾ تنور وزنده مطلقا سودلو اولوب طبيعتی
مسهل ومحرق ومقطع اولان نباته دينوركه سودلكن تعبير اولنور انواعی چوقدر مشهوری يدی كونه نباتدركه (١) شبرم
(٢) لاعيه (٣) عرطنيثا (٤) ماهودانه (٥) مازريون (٦) عشر (٧) پنجكشت ديدكلری نباتدر واشبو نباتلر طريقلريله يعنی
مصلحلرينی مزج واوزانلرينی كتب طبيه ده بسط ايلدكلری اوزره استعمال اولنمز ايسه مهلكدر وبونده تانك تقديميله ده
لغتدرتته كه محلنده ذكر اولندی ﴿يثيع﴾ زبير وزنده اثيع دخی ديرلر تابعيندن زيدك كه رواتندر پدری اسميدر ويثيع بن
بكر عدوان قبيله سی رجالندندر ويثيع بن الارغم اشعريون قبيله سی رجالندندر ويثيع بن ازده لخم قبيله سندندر
﴿يثيع﴾ يضرب وزنده ابن الهون بن خزيمه در ﴿ايثع﴾ احمد وزنده ابن نذيردركه بجيله قبيله سندندر وايثع
بن مليح بن الهون قاره قبيله سنك جماعيدركه اول شعبه لر مزبوره منتهی وآنده مجتمع اولور ﴿الايدع﴾ همزه نك
ودالك فتحيله زعفرانه دينور وبقم چوبنه دينور وايكی قارداش قانی ديدكلری داروية دينور وبشقه برنوع
قرمزی صمغ اسميدركه صبر جلب اولنـان سقطری جزيره سندن جلب وآنكله يارهلره دوا اولنور وبر شجر
اسميدركه اخشابيله ثيـاب صبغ اولنور علی قول حنّادن بر كونه در وبرقوشك اسميدر ﴿يديع﴾ يبيع وزنده
فدك ايله خيبر بيننده برموضع آديدر ﴿يدعه﴾ فتحاتله بين الحرمين بربرّيه آديدر ﴿يدعان﴾ فتحاتله بر وادی اسميدركه
آنده امام الانبياء عليه افضل التحايا حضرتلرينك بر مسجدلری واردر حنين غزوه سنده وادیء مزبور معسكر
حشرات هوازن ايدی ومبدوع كه برفرس اسميدر بای موحده ايله در جوهری وهمنه مبنی یای تحتيه ايله ثبت ايلدی
﴿الايداع﴾ همزه نك كسريله حج ايلمكی كندی نفسنه ايجاب والزام ايلمك معناسنه دركه مراد احرامه كيرمك
ايچون طيب سورنمكله التزام ايلمكدر يقال ايدع فلان الحجّ علی نفسه اذا اوجبه ﴿التيديع﴾ برنسنه يی ايدع
مذكور ايله بويامق معناسـنه در يقال يدّعه اذا صبغه بالايدع ﴿اليراع﴾ سحاب وزنده آتش بوجكنه دينور
وقامشه دينور قصب معناسـنه مفردلری يراعه در ويراع سيوری سينك طرزنده بركونه اوفق سينكه دينوركه
يوزه كوزه اوشونتی ايدر اوياز ديدكلريدر وقورقق جبان كمسه يه اطلاق اولنور ﴿اليرع﴾ فتحتينله بودخی يوزه اوشن

(بردرلو)

بردرلو سيورى سينكه دينور و يرع مصدر اولور قورقق اولمق معناسنه در يقال يرع الرجل يرعا من الباب الرابع اذا كان
يراعا اى جبانا ﴿اليراعة﴾ براعه وزننده يراعك مفرديدر بردانه قامشه دينور واحمق و بيغز كسه يه اطلاق اولنور
وقورقق بى زهره آدمه اطلاق اولنور ودوه قوشنه دينور وسازلغه و بولك تعبير اولنان ميشه لكه دينور ﴿يرعه﴾
فتحاتله فزاره قبيله سنه مخصوص بر موضع آديدر ﴿اليرع﴾ زرع وزننده بوزاغى يه دينور ﴿اليروع﴾ صبور
وزننده قورقويه دينور لكن لغت رديه در كه اهل شحر استعمال ايدرلر يقال اخذه اليروع اى الفزع والرعب
﴿اليعياع﴾ ژثاروزننده عرب اوشاقلرى برى برينه برنسنه آتدقده تكلم ايدرلر بونك ياسى مكسور ايلمك جائز دكلدر
﴿يع﴾ قد وزننده چوجقلره مخصوص كلمهٔ آزاردر برمردارنسنه نك تناولندن زجر ايدرلر اهل فرسك كخ ديدكلرى كبى
﴿اليازع﴾ زاى معجمه نك كسريله وازع لفظندن لغتدركه هذيل قبيله سنه مخصوصدر نته كه خصيب هذلينك
دشمندن فرارينى بيان ضمننده نظم ايلديكى اشبو بيتده وارداولمشدر * لماعرفت بنى عمرو ويازعهم * ايقنت انى لهم
فى هذه قود * ﴿اليفع﴾ يانك وفانك فتحيله و ﴿اليفاع﴾ سحاب وزننده ايوكه و طپراقدن تپه يه دينور تقول علوت اليفع
واليفاع اى التل ﴿التيفع﴾ تفعل وزننده تپه يه وايوكه چيقمق معناسنه در يقال تيفع الرجل اذا صعد اليفاع ﴿اليفوع﴾
يانك ضميله يوكسك يرلره دينور مفردى يفع در يقال امكنة يفوع اى مرتفعة ﴿اليافع﴾ فانك كسريله يتشمش
يال وبال صاحبى اوغلانه دينور يقال غلام يافع اى مترعرع جمعى يفعه در طلبه وزننده ويفعان در كثبان
وزننده ويكرمى ياشنه متقارب جوانه دينور يفع آتيدن مأخوذدر ايفع صيغه سندن اولەرق موفع ديمز ويقال
غلام يفع محرّكة بونك جمعى ايفاع كلور ويقال غلام يفعة محرّكة ايضا ولايثنى ولايجمع ويافع برموضع آديدر
وبنوسودة بن عمروك برادرى اولان والبه نك فرسى اسميدر ورعين قبيله سندن منشعب برقبيله نك پدرى اسميدر
اصحابدن مبرح بن شهاب اليافعىّ الرعينى اول قبيله دندر ويافع بن عامر محدّثدر ﴿اليافعيون﴾ محدّثيندن برجماعتدر
﴿اليفع﴾ نفع وزننده يوكسكه چيقمق معناسنه در يقال يفع الجبل يفعا من الباب الثالث اذا صعده واوغلان يكرمى ياشنه
يقلشمق معناسنه در يقال يفع الغلام اذا راهق العشرين ﴿الايفاع﴾ همزه نك كسريله يفع معناسنه در يقال ايفع الغلام
بمعنى يفع فهو يافع لاموفع يعنى رباعيدن اسم فاعلى مستعمل دكلدر ﴿اليافعات﴾ وسع وطاقتدن خارج اولوب صاحبنى
باصوب مغلوب ايدن امور واحواله اطلاق اولنور يقال امور يافعات وهى ماعلى وغلب منها فلم يطق و پك يوكسك
طاغلره دينور يقال جبال يافعات اى شمخ ﴿الميفعة﴾ مرحله وزننده يوكسك ارضه دينور ﴿ميفع﴾ و ﴿ميفعه﴾ ميملرك
فتحيله يمن ساحلنده ايكى بلده در كه ميانه لرى ايكى مرحله در ﴿ايفع﴾ احمد وزننده رواة احاديثدن بركسه دركه
سعيد بن جبيردن روايت ايلمشدر لكن ضعيف الروايه در وايفع بن عبد الكلاعىّ وايفع بن ناكور ذو الكلاع صحابيلردر
على قول ابن ناكورك اسمى سميفع ياخود اسميفع در ﴿الينع﴾ منع وزننده و ﴿الينع﴾ يانك ضميله و ﴿الينوع﴾ رجوع
وزننده يمش اولغله دوشورمه كلمك معناسنه در يقال ينع الثمر ينعا وينعا وينوعا من الباب الثالث والثانى اذا حان قطافه
﴿الايناع﴾ همزه نك كسريله ينع معناسنه در يقال اينع الثمر بمعنى ينع ﴿اليانع﴾ پك قرمزى نسنه يه دينور يقال دم يانع
اى شديد الحمرة وكويمش و اولمش يمشه دينور يقال ثمر يانع اى ناضج يانعك جمعى ينع كلور صاحب وصحب كبى ﴿الينيع﴾
اميروزننده يانع معناسنه در ﴿الينع﴾ يانك ضميله برنوع اولو اغاج اسميدر ﴿الينع﴾ فتحتينله عقيق ديدكلرى طاشدن
برنوعك اسميدر ﴿الينعة﴾ فتحاتله بركونه قرمزى بونجق آديدر سعيد بن وهب اليناعىّ صحابىّ وزننده تابعيندندر

باب الغين المعجمة

فصل الهمزة ﴿عين اباغ﴾ اضافتله وهمزه نك حركات ثلاثيله شامده برموضع آديدر على قول كوفه ايله رقه بيننده
واقعدر رياشى ديديكه عين اباغ بغداد ايله رقه ايالتنك اسميدر ﴿ارغيان﴾ اصبهان وزننده نيسابور قضاسنده برناحيه اسميدر

فصل الباء الموحدة ﴿الببغاء﴾ باى اولانك فتحى وثانيه نك سكونيله وبعضا ثانيه مشدّد اولور بركونه
يشل قوشك اسميدر تركيده تحريفله پاپاغان ديدكاريدر فارسيده طوطى ديرلر اكثرى يشل اولور قابل تعليم
برمعروف قوشدر وببغاء ابوالفرج عبد الواحد بن نصر المخزومىّ نام شاعرك لقبيدر لسانى پپه يى اولديغيچون
تلقيب ايلديلر ﴿البثغ﴾ بانك وثاى مثلثه نك فتحيله بدنده قان غلبه ايدوب ظهور ايلمكه دينور ﴿البدغ﴾ فتحتينله
مرداره بيلاشوب آلوده اولمق معناسنه در يقال بدغ بالعذرة بدغا من الباب الرابع اذا تلطخ وكذا يقال بدغ بالشرّ
وقيزاق كبى مقعد اوزره سورينه رك يوريمكه دينور ﴿البدغ﴾ كتف وزننده آلوده كسه يه دينور ظاهرى
ومعنوى اولسون وحالى خوش وجودى تاب وطراوتلو آدمه دينور جمعنده بدغون دينور يقال هم
بدغون اى سمان حسنة الاحوال واصحابدن قيس بن عاصم المنقرى لقبيدركه جاهليتده انكله زبانزده ايدى

باب الغين المعجمة
فصل الهمزة
فصل الباء الموحدة

(البدغ) لدغ وزننده جوز و بادم مثللو نسنه قیرمق معناسنه دریقال بدغ الجوز واللوز بدغا من الباب الثالث اذا کسره
(البدغ) بانك کسریله دائما اثوابنه یستهلر اولان کسه یه دینور (البداغة) بلاغه وزننده دائما اثوابنه یستهلر اولمق
معناسنه در یقال بدغ فلان بداغة من الباب الخامس فهو بدغ ای خارئ فی ثیابه (الابدغ) احمد وزننده
بر موضع آدیدر (البرزغ) قنفذ وزننده دلی قانلولق هنکامنك جنبش و نشاطنه دینورکه قواق یلی اسمه تعبیر اولنور
یقال فی رأسه برزغ الشباب ای نشاطه واتنه طلو کوده سی صمصیق کنج دلوقانلویه دینور (البرزوغ) عصفور
وزننده و (البرزاغ) قرطاس وزننده بونلرده اتنه طلو دلوقانلویه دینور (البرغ) بانك فتحی و رانك سکونیله
آغزدن اقان سالیاره دینور یقال یسیل برغه ای لعابه (البرغ) فتحتینله تنعم و ترفه ایلمك معناسنه در یقال برغ الرجل
برغا من الباب الرابع اذا تنعم (البزغ) بانك فتحی و زاینك سکونیله و (البزوغ) قعود وزننده کونش طوغمق علی قول
هنوز طوغمغه باشلمق معناسنه در یقال بزغت الشمس بزغا و بزوغا من الباب الاول اذا شرقت او هو ابتداء الطلوع
بو معنا بزغ بیطاردن مأخوذدر و بزوغ دوه نك آزی دیشی یاروب چیقمق معناسنه دریقال بزغ ناب البعیر اذا طلع
و بزغ نیشتر ایله طمری یاروب قان آلمق معناسنه در یقال بزغ الحاجم والبیطار بزغا اذا شرط (المبزغ) منبر وزننده
نیشتره دینور مشرط معناسنه (البزیغ) امیر وزننده بر معروف فرس اسمیدر و بزیغ بن خالد بر کمسه درکه اشعث
فتنه سنده قتل اولندی (بیزغ) حیدر وزننده عراقده بر قریه آدیدر (الابتزاغ) افتعال وزننده موسم بهارك
اوائلی ظهور ایلمك معناسنه در یقال ابتزغ الربیع اذا جاء اوله (بستیغ) بانك فتحیله نیسابور قضاسنده بر قریه در
شبیب و علی ابنا احمد البستیغیان که محدثلردر اورایه منسوبلردر (البشغ) بانك ضمی و شین معجمه نك سکونیله چسنتی
یغموره دینور یقال بمطر البشغ ای المطر الضعیف (البشغ) بانك فتحیله چسنتی یاغمق معناسنه در یقال بشغت
الارض علی المجهول بشغا ای بغشت (البشغة) تمره وزننده بر مقدارجه چسنتی یه دینور یقال بشغة من المطر
ای بغشة (الابشاغ) همزه نك کسریله چسنتی یاغدرمق معناسنه در یقال ابشغ الله الارض ای ابغشها (البطغ)
بانك و طانك فتحیله بدغ وزننده و مرادفیدرکه ذکر اولندی یقال بطغ بالعذرة بطغا بمعنی بدغ (البغبغ) قنفذ وزننده
ایپی قیصه جق یعنی صویی یقین قویی یه دینور (البغیبغ) آندن مصغر بنیه سیدر بو معنادندرکه عربلر فلان بکجه
ایرافلشمیه رق بر باش سکرتدی دیه جك یرده عدا طلقا بغیبغا دیرلر و بغیبغ ارکك سموز کیکه دینور تقول صدت
بغیبغا و هو تیس الظباء السمین (البغیبغة) هایله مدینه قضاسنده بر چفتلك علی قول صویی فراوان بر چشمه آدیدرکه
اطرافنده قتی وافر نخلستان واردر آل کرام حضرت نبوی یه مخصوصدر (البغ) بانك فتحی و غینك تشدیدیله بدنده
قان قینامق معناسنه در یقال بغ الدم بغا من الباب الاول اذا هاج (البغ) بانك ضمیله کوچك ارکك دوه یه دینور
(البغبغة) زلزله وزننده برکونه دوه کوکره مسندن حکایه درکه بغ بغ دیه رك کوکرر و اویقوده اولان کمسه نك
خورلدایشندن حکایه در تقول سمعت بغبغته ای غطیطه فی النوم و بغبغه ایاقله باصوب چکنمك معناسنه در یقال
بغبغ البساط اذا داسه و وطئه و یقال بغبغهم الجیش اذا داسهم و وطئهم (المبغبغ) اسم فاعل بنیه سیله بر نسنه یی
و بر سوزی قارش مورش ایدیجی کمسه یه دینور یقال رجل مبغبغ ای مخلط و بغایت عجله و سرعت ایدر اولان
آدمه دینور (المبغبغ) اسم مفعول بنیه سیله و فاعل بنیه سیله جائزدر یقین مسافه یه دینور یقال قرب مبغبغ ای قریب
(البلوغ) قعود وزننده ایرشمك و یتشمك معناسنه در کرك زمان و کرك مکان و کرك امور مقدره دن بر امر اولسون
یاخود یتشمکه یقلشوب چاتمق معناسنه در یقال بلغ المکان بلوغا من الباب الاول اذا وصل الیه او شارف علیه
و اوغلان یتشوب کامل اولمق معناسنه مستعملدر یقال بلغ الغلام اذا ادرك و بر آدم فوق الطاقه محنت و مشقته
اوغرامق معناسنه درکه نهایت درجهٔ محنته بالغ اولمقدن عبارتدر یقال بلغ الرجل علی المجهول اذا جهد (الابلغ)
افضل وزننده کندیده مبالغه اولنمش نسنه یه دینور یقال ثناء ابلغ ای مبالغ فیه و بو اسم مفعولدن مصوغدر (البالغ)
ایو نسنه یه دینورکه مراد ایولکده نهایته واصل اوله جقدر یقال شیئ بالغ ای جید و قد بلغ مبلغا یعنی فی الجودة
و یتشمش اوغلانه دینور و یتشمش قیزه ده وصف اولور بالغه کبی یقال غلام بالغ و جاریة بالغ و بالغة ای مدرکة
(التبلغة) تکرمه وزننده شول خرده ایپه دینورکه انکله قویینك ایپی قوغه نك اورته سنده اولان اغاجده باغلو اولان
ایپه اکلنور یقال وصل رشأه بالتبلغة و هی حبل یوصل به الرشأ الی الکرب جمعی تبالغ کلور (البلغ) بانك فتحی
و کسری و لامك سکونیله و (البلغة) تمره وزننده بالغ معناسنه مستعملدر و منه یقال احمق بلغ و بلغة ای مع حماقته
یبلغ ما یریداو نهایة فی الحمق یعنی فلان فی ذاته احمق و نادان ایکن مساعدهٔ بختله مرادینه واصل و بالغ اولقده در یاخود
درجهٔ حماقتك نهایتنه بالغدر دیمکدر و تقول العرب اللهم سمع لا بلغ و سمعا لا بلغا و یکسر السین فیهما ای نسمع به

ولاينم اويقوله من سمع خبرا لايعجبه يعنى عربلر برفنا واصابتندن احتراز واستعاذه اولنه جق بر كلام استماع ايلسه لر
اللهم سمع لابلغ ياخود سمعا لابلغا ديرلركه كلام مزبور استماع ايلديكمز ايله اكتفا اولنوب تمام اولمسون ديمكدركه
صونى چيقمسون تعبير اولنور وعند البعض كلام مزبور بردلنشين اوليه جق بارد وناخوش كلام استماعندن ايراد
اولنور ويقولون امر الله بلغ اى بالغ نافذ يبلغ اين اريد به يعنى خداى متعالك امر وفرمانى مراد شريفلرى اولان محله
بالغ ونافذدر ويقال جيش بلغ اى بالغ وبلغ بليغ وفصيح آدمه دينور كما سيذكر (البلغ) بانك كسريله يك خبيث ديمكدركه
نهايتنه بالغدر يقال رجل بلغ ملغ اى خبيث وبليغ آدمه دينور (البلغ) عنب وزننده و (البلاغى) سكارى وزننده
و (البلاغى) حبارى وزننده بونلرده بليغ آدمه دينور يقال رجل بلغ وبلغ وبلغ وبلاغى وبلاغى اى بليغ فصيح
(البليغ) امير وزننده شول فصيح ومتكلم آدمه دينوركه عبارت وبيان لسانيله كنه ضميرينى ونهايت مرامنى ادا ايدر اوله
يقال خطيب بليغ اى فصيح يبلغ بعبارته كنه ضميره (البلاغة) فصاحه وزننده بر آدم بليغ اولمق معناسنه در يقال بلغ
الرجل بلاغة من الباب الخامس اذا كان بليغا * مؤلفك بصائرده بيانه كوره بلاغه وصول معناسندندركه فصاحت
سببيله كلام ومتكلم كنه ضميرى تعبيره واصل كذلك اقصاى درجهٔ ارتفاعه منتهى اولور وبين العرب ايكى وجه
اوزره دربرى بذاته بليغ اولمقدركه آنده اوصاف ثلاثه مجتمع اولمق لازمدر وصف اوّل موضوع لغتنده صواب اولمقدر
ثانى معناى مقصودده مطابق اولمق ثالث فى نفسه صادق اولمقدر وجه ثانى باعتبار القائل والمقول له بليغ اولمقدركه
قائل اول كلامله بر مرامى قصد ايدوب وآنى مقول له قبول ايده جك وجه اوزره ايراد ايلكدن عبارتدر وفصاحت ايله
بلاغتك تعريف وفرقلرى مفصّلا كتب معانيده مشروحدر خلاصه سى بودركه بلاغت متكلمده تأليف كلام
بليغه قدرت وملكه وكلامده مع شرط الفصاحه مقتضاى حاله وجه مخصوص اوزره مطابقتدن عبارتدر (البلاغ)
سحاب وزننده كفايت معناسنه در * قال الشارح ومنه قوله تعالى ﴿انّ فى هذا لبلاغا لقوم عابدين﴾ اى كفاية
وابلاغ وتبليغدن اسم اولوركه يتشدرمك ايصال معناسنه درلر پس بلاغ يتشديريلان نسنه يه دينور ويتشدرمكه
وايرشدرمكه دينور ومنه الحديث ﴿كلّ رافعة رفعت علينا من البلاغ فلتبلغ عنا﴾ اى مابلغ من القرأن والسنن او المعنى
من ذوى البلاغ اى التبليغ ايكنجى يه كوره اسم مصدر موقعنه وضع اولنمشدر وروى بالكسر اى من المبالغين
فى التبليغ ورافعه دن جماعت ياخود نفس مراد اولمغله كلّ جماعة او نفس تبلغ عنا وتذيع ماتقوله فلتبلغ ولتحك
تقديرنده اولور وبانك كسرينه كوره مفاعله دن مصدر اولور (المبالغة) مفاعله وزننده و (البلاغ) جدال وزننده
برخصوصده قطعا تقصير ايتميوب زياده سيله جدّ وجهد ايلك معناسنه در يقال بالغ فى الامر مبالغة وبلاغا اذا
اجتهد ولم يقصر (البالغاء) لامك كسريله پايها معرّبيدركه فارسيده پاچه لر ديمكدر قيون وصغر پاچه لرى
معلومدر تقول اكلنا البالغاء اى الاكارع (البلاغات) وشايات وزننده ومرادفيدركه وشايه نك جميدر غمز
وسعايه معناسنه در يقال لايفلح اهل البلاغات اى الوشايات (البلغة) غرفه وزننده كفايت ايده جك مقدارى
ديرلكه دينور تقول ماهى الا بلغة اى مايتبلغ بها من العيش (البلغين) بانك كسرى وضمى ولامك فتحيله داهيه
وآفته اطلاق اولنور ومنه قول عايشة رضى الله عنها لعلىّ كرم الله وجهه حين ظفر بها * لقد بلغت منّا البلغين *
اى الداهية ارادت بلغت منا كلّ مبلغ يعنى بزم طرفمزدن هردرلو محنتك نهايتنه بالغ اولدك كه غاية الغايه زحمت
وشدّته دوچار اولدك ديمكدر وبونك اعرابنده ايكى وجه واردر برى مفرد اعرابى كه هر حالده حالى اوزره ابقا ايله
اعراب ياء ونونه جارى اولمقدر مثلا هذه البلغين ولقيت البلغين ومن البلغين كبى وجه ثانى جمع اعرابيله معرب
اولمقدركه دائما نون مفتوح وماقبلى حروفله معرب اولمقدر * شارحك بيانه كوره استعظاما جمع عاقل صيغه سنده
استعمال اولنمشدر (التبليغ) تفعيل وزننده ايرشدرمك معناسنه در يقال بلغه اليه اذا اوصله وآت زياده جه
اشمك ايچون ديزكننى كوشدوب اوزاتمق معناسنه مستعملدر يقال بلغ الفارس اذا مدّيده بعنان فرسه ليزيد
فى جريه (التبلّغ) تفعل وزننده بلغه ايله يعنى برمقدارجه نسنه ايله اكتفا ايدوب چكنمك معناسنه در يقال تبلغ
الرجل بكذا اذا اكتفى به وبرنسنه يه ايرشنجه يه دك رنج ومحنت چكمك معناسنه در يقال تبلغ المنزل اذا تكلّف
اليه البلوغ حتى بلغ وبرعلت پك مشتدّ اولمق معناسنه مستعملدر يقال تبلغت به العلة اذا اشتدّت (البوغاء)
صحراء وزننده توزكبى بغايت خرده ويومشق اولان طپراغه دينور وخفيف ويلقوان احمق ونادان كسه لره
اطلاق اولنور يقال هم بوغاء الناس اى طاشتهم وحمقائهم وقارشقلق شورش معناسنه در يقال بينهم بوغاء
اى اختلاط وبوغاء الطيب رايحه سندن عبارتدر يقال ارتفعت بوغاء الطيب اى رايحته (بوغ) بانك ضميله هود
وزننده ترمد قضاسنده برقريه در (باغ) مرو قضاسنده برقريه آديدر محدّثيندن اسمعيل الباغىّ اورادندر (باغه)

مطلب

مغربده بربلده آدیدر (البوغ) سوغ وزننده غالب اولمق معناسنه مستعملدر کویاکه طپراق توزندیسی کبی اوسته
اغار تقول انك لعالم لاتباغ ولاتباغان فی التثنیة ولاتباغون فی الجمع ای لایقرن بك مایغلبك (التبوّغ) تفعل وزننده
وجودده قان قینایوب غلبه ایلك معناسنه‌در یقال تبوّغ الدم اذا هاج و برکسه برینه غالب اولمق معناسنه‌در
یقـال تبوّغ فلان علیه اذا غلب (البهوغ) قعود وزنـنـده اویومق معناسـنه‌در یقال بهغ الرجل بهوغا
من الباب الثالث اذا نام (الباهغ) اویقوجی آدمه دینور یقال رجل هابغ باهغ ای نوّام (البیغ) بیع وزننده
مزاجده قان غلبه ایلك معناسنه‌در یقال باغ الدم یبیغ بیغا اذا ثار وهلاك اولمق معناسنه مستعملدر یقال باغ
الرجل اذا هلك (البیّاغ) شدّاد وزننده برفارس وجندی اسمیدر (التبییغ) تفعیل وزننده سائر نسنه‌لردن کسیلوب
همان برنسنه‌یه قطعی میل ایلك معناسـنه‌در تقول بیغت به تبییغا ای انقطعت به و برنسـنه قارش مورش اولمق
معناسـنه‌در یقال بیغ به الامر علی المجهول اذا اختلط (التبیغ) تفعل وزننده بودخی برنسـنه قارشق شوریده
اولمق معناسـنه‌در یقال تبیغ علیه الامر اذا اختلط وقان غلبه ایلك معناسـنه‌در یقال تبیغ الدم اذا هاج وغلب
وسود چوغالمق معناسنه مستعملدر یقال تبیغ اللبن اذا کثر (بیغو) بانك کسریله مغربده بربلده آدیدر قاضی عیاض
سلیمانك شیخی وشعراء وزهّاددن علیّ بن محمد البیغیّ اورادندر فصل التاء (التغتغة) زلزله وزننده

فصل التاء

حرفلری سلاستله مخرجلرندن اخراج ایده‌ممکله کلامی حق اوزره اظهار و بیان ایده‌میوب طوتیله‌رق ودوندیره‌رك
سویلك معناسنه‌در اول آدمه لسـان عوامده دغدغی دیرلر داللرك کسریله یقـال تغتغ الرجل کلامه اذا ردّده
ولم یبینه واسم اولور لسانده اولان طوتقونلغه دینور یقال فی لسانه تغتغة ای رتة وثقل وتغتغه حلی وآوادانلق
آوازندن حکایه اولورکه قغشـدی تعبیر اولنور وکولك آوازندن حکایه اولورکه ککردی تعبیر اولنور (تغ تغ)
تالرك کسریله وغینك حرکات ثلاثیله بودخی آهسته‌جه کولك صوتندن حکایه‌در یقال اقبلوا تغ تغ ای مقرقرین
بالضحك یعنی ککر ککر کوله‌رك کلدیلر (المتغتغ) اسم فاعل بنیه‌سیله شول آدمه دینورکه دیشـلری
اولمدیغندن یاخود لسانده لکنت اولدیغندن سوزی برخوشجه سمع وفهم اولنمیه یقال هو متغتغ ای لم یکدیسمع
کلامه فصل الثاء المثلثة (الثدغ) لدغ وزننده باش یارمق معناسنه‌در یقال ثدغ رأسه ثدغا من الباب

فصل الثاء المثلثة

الثالث اذا شدخه (الانثداغ) انفعال وزننده ثدغك مطاوعیدر یقال ثدغ رأسـه فانثدغ (الثروغ) ثانك ضمیله
ثرغ لفظنك جمعیدر وثرغ ثانك فتحیله قوغه‌نك باشنده اولان صلیب کونه ایکی اغاجك ارالغنه دینور (الثرغ)
فتحتینله برآدمك قوغه‌سنك ثرغی‌که صواورادن صبّ اولنور ککیش اولمق معناسنه‌در یقال ثرغ زید ثرغا من الباب
الرابع اذا اتسع ثرغه ای مصبّ دلوه (الثغثغة) زلزله وزننده سـوزی آچق وسـلاستلو سویلیوب قارش
مورش سویلك معناسنه‌در یقال ثغثغ کلامه اذا خلط فیه وهنوز دیشلری بتمامش چوجق برنسنه‌یی اصرمق
معناسنه‌درکه کومه‌لك تعبیر اولنور و پریشان ونامنتظم کلامه دینور یقال کلامه من قبیل الثغثغة ای لانظام له
وتفتیش وتفحص ایلك معناسـنه‌در یقال ثغثغ امره اذا فتشه ودیشـلرینی بری برینه اوروب اوتدیره‌رك
مضطربانه تکلم ایلك معناسنه‌در یقال یثغثغ فی الکلام وهو فعل المتکلم المضطرب المحرّك اسنانه فی فمه (الثغثغ)
فدفد وزننده و (الثغثاغ) ثرثار وزننده کلامی برخوشجه بیان ایده‌میوب قارشق و پریشان سویلیان آدمه دینور
(الثلغ) ثانك فتحی ولامك سـکونیله باش یارمق معناسنه‌در یقا ثلغ رأسـه ثلغا من الباب الثالث اذا شـدخه
(الانثلاغ) انفعال وزننده مطاوعیدر یقال ثلغ راسه فانثلغ وخرما یمشلنمك معناسنه‌در یقال انثلغ النخل اذا ارطب
(الاثلغیّ) احمریّ وزننده آلت تناسله اطلاق اولنور (المثلغ) معظم وزننده اغاجندن دوشوب چتلامش اولان
تازه خرمایه دینور یاخود یغمور ضربه‌سیله دوشوب اوفانمش اولانه دینور (الثمغ) ثانك فتحی ومیمك سکونیله
آق نسنه‌یی سیاه نسنه‌یه قارشدرمق معناسنه‌در یقال ثمغ الرجل ثمغا من الباب الاول اذا خلط البیاض بالسواد
وصاچی قنه‌یه چمدرمك معناسنه‌در یقال ثمغ رأسه بالحنّاء اذا غمسه واکثر وصاچه کرکی کبی دهن سورمك
معناسنه‌در یقال ثمغ رأسه بالدهن اذا بله وبرنسنه‌یی قرمزی بویه ایله کرکی کبی بویه‌مق معناسـنه‌در یقال
ثمغ الثوب اذا صبغه مشـبعا ولایکون الّا من حمرة وثمغ مدینه‌ده برموضع آدیدرکه حضرت عمر رضی الله عنه
بعد التملك وقف ایلدی * شارح دیرکه بوراده مال نسخه‌لری غلطدر لکن نهایه‌ده دخی مال ایله مفسردر قالدیکه
موضوع مملوك دخی مال جمله‌سندندر (الثمغة) ثمره وزننده طاغك تپه‌سنه دینور یقال صعد ثمغة الجبل ای اعلاه
(الثمیغة) سفینه وزننده چرویش یاغیله قارشمش چورباکبی رقیق طعامه دینور تقول اطعمنا الثمیغة وهی مارق
من الطعام واختلط بالودك ویاش واصلاق یره دینور یقال ارض ثمیغة ای رطبة وباشك اتنده اولان یاریغه دینور یقال

شجة ثميغة اذا كانت فى لحم الرأس ﴿المثموغ﴾ صالق وسلپوك شيئه دينور يقال تركه مثموغا اى مسترخيا ﴿التثميغ﴾
تفعيل وزننده باشه قنه یاقق یاخود غالیه سورمك معناسنه‌در یقال ثمغ رأسه اذا علقه ﴿الانثماغ﴾ انفعال وزننده
تازه خرما یره دوشوب یارلمق معناسنه‌در یقال انثمغت الرطبة اذا انفضحت حين تسقط و یاره صولنمق معناسنه‌در
یقال انثمغت القروح اذا ابتلت ﴿الجلغ﴾ جيمك فتحى ولامك سكونيله برى برينى قلجله چالمق معناسنه‌در یقال
جلغ بعضهم بعضا بالسيف جلغا من الباب الاول اذا هبر ﴿الجلغاء﴾ حمراء وزننده دیشلری دوكلمش قوجه ناقه‌یه
دينور یقال ناب جلغاء اى ذاهبة الفم ﴿المجالغة﴾ مفاعله وزننده دیشلری صریده‌رق كولمك معناسنه‌در یقال
جالغ الرجل اذا ضحك بالاسنان و قلجله اورشمق معناسنه‌در یقال جالغ القوم اذا كالحوا بالسيف ﴿جوغان﴾ سلمان
وزننده برموضع آدیدر محدثیندن ابوجعفر احمد بن الحسن الجوغانى اورایه منسوبدر ﴿فصل الدال﴾
﴿الدبغ﴾ دالك فتحى و بانك سكونيله و ﴿الدباغ﴾ كتاب وزننده و ﴿الدّباغة﴾ كتابه وزننده درى‌یى سپیلك معناسنه‌در
فارسیده پیراستن پوست دينور یقال دبغ الاهاب دبغا و دباغا و دباغة من الباب الاول و الثالث و الثانى ﴿الاندباغ﴾
انفعال وزننده مطاوعدر درى دباغتلنمك معناسنه‌در یقال دبغ الاديم فاندبغ ﴿الدباغ﴾ كتاب وزننده و ﴿الدبغ﴾
و ﴿الدبغه﴾ داللرك كسريله كنديسيله درى دباغت اولنه‌جق شيئه دينور پالامود ومازى كبى یقال دبغ الاديم بالدباغ
والدبغ والدبغة اى مايدبغ به ﴿الدباغة﴾ كتابه وزننده دبّاغلق حرفتنه دينور ﴿الدبيغ﴾ اميروزننده دباغتلنمش درى‌یه
دينور یقال مسك دبيغ اى مدبوغ ﴿المدبغة﴾ مرحله وزننده دبّاغخانه‌یه دينور بانك ضميله‌ده جائزدر ودباغنه یاتورلمش
دریلره دينوركه جمع اولور مشيخه كبى یقال جلود مدبغة اذا جعلت فى الدباغ ﴿دابغ﴾ بانك كسريله ربيعه قبيله‌سندن
برمعروف كمسه‌نك آدیدركه صاحب حكايه‌در ﴿الدّبوع﴾ صبور وزننده شول یغموره اطلاق اولنوركه دبّاغ درى
دباغت ایلمش كبى یرى یاقیوب سیلوب سپورراوله یقال مطر دبوغ اذا كان يدبغ الارض بمائه ﴿الدغدغة﴾ زلزله
وزننده برآدمه قوجنه‌جق سوزلر ایله طعن ایلمك معناسنه‌دركه معناى آتیدن مأخوذدر یقال دغدغه بكلمة اذا
طعن عليه بها و زغزغه لفظيله جميع معناسنده مرادفدر كماسيذكر یقال دغدغه بمعنى زغزغه فى معانيها و قجقلمق
معناسنه‌دركه قولتق آلتنه دورتمك و طبانى قاشيمقله قوجندرمقدن عبارتدر و بعض كمسه‌لره بو حالت قطعا عارض
اولمز یقال دغدغ الصبىّ اذا حرّكه وجعله منفعلا بالطعن فى نحو الابط والبضع والاخمص * مؤلف معناى لازمنه
كذلك اسمنه قصر ایلمشدركه قجغه و قوجنمه‌یه ده دغدغه دينور ﴿المدغدغ﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله قجقلنمش
وقوجندرلمش آدمه دينور و حسب و نسبى مدخول و مطعون اولان كمسه‌یه دينور یقال رجل مدغدغ اى مغموز
فى حسبه ﴿الدفغ﴾ دالك فتحى وفانك سكونيله غلالدن دارینك و مصر بغداینك صمانه و توزنديسنه دينور
﴿الدمرغ﴾ علبط وزننده پك قزل بكزلو آدمه دينور یقال رجل دمرغ اى الشديد الحمرة ﴿الدمّرغىّ﴾ دالك ضمى
وميم مشدده‌نك فتحيله قبيطى وزننده بغايت آق نسنه‌یه دينور یقال ابيض دمّرغىّ اى يقق ﴿الدماغ﴾ كتاب وزننده
باشده اولان بينى‌یه دينوركه فارسیده مغز دیرلر على قول امّ الهام یاخود امّ الرأس اسميدر وامّ الدماغ كيسه كبى دماغى
احاطه ایدن انجه زاره اطلاق اولنور ودماغك جمعى ادمغه كلور اكسيه وزننده * مؤلف امّ ماده‌سنده امّ الرأس
لغتنى دماغ یاخود امّ دماغ ایله بيان ايلدى امّ الهام دخى اودر لكن كتب تشريحده بيان اولديغى اوزره امّ الدماغ
غشاء دماغ اوله‌جقدركه دماغك تحتنده و انده منفصل نرم و لطيف زاردر وامّ الهام رأس و قحفه مماس اولان انجه
زاردركه دروزجمجمه‌یه مخالط اولور ﴿الدمغ﴾ دالك فتحى وميمك سكونيله باشى دماغه ایرشنجه قدر یارمق معناسنه‌در
یقال دمغه دمغا من الباب الثالث و الاول اذا شجه حتى بلغت الشجة الدماغ و بركمسه‌نك دماغنه اورمق معناسنه‌در
یقال دمغ فلانا اذا ضرب دماغه و كونشك اسيسى دماغه تأثير ایلمك معناسنه‌در یقال دمغت الشمس فلانا اذا آلمت
دماغه ومنه يقـال دمغهم بمطفئة الرضف اذا ذبح لهم شاة مهزولة ويقال سمينة یعنى عربلر فلان مهمانلرينه آريق
قيون بوغزلدى دیه‌جك یرده * دمغهم بمطفئة الرضف * ديرلر زيرا ات آريق اولدقده یاش درى كبى آتشه یاپشمغله
آتشى یاقزغين طاشى سوندرر و بو سموز قيونده دخى استعمال اولنور زيرا ات سموز اولنجه یاغى ایله آتشى سوندرر
﴿الدميغ﴾ اميروزننده و ﴿المدموغ﴾ دماغنه اورلمش آدمه دينور ﴿الدامغة﴾ شول باش یاريغنه دينوركه دماغه دك
ایشلیوب ایرشمش اوله و بو باش یاريغنك اك آخردرجه‌سيدر زيرا مراتبى اوندر (١) قاشره كه حارصه دخى ديرلر
(٢) باضعه (٣) داميه (٤) متلاحه (٥) سمحاق (٦) موضحه (٧) هاشمه (٨) منقله (٩) امّه (١٠) دامغه‌در ابوعبيد
داميـه‌دن اوّل دامعه‌یى دخى كه عين مهمله ایله‌در زياده ايلدى جوهرى و همنه مبنى داميه‌دنصكره‌در دیو ثبت
ايلدى * شارح دیركه ابوعبيدك نصى اوزره یاريقدن قان سيلان ایلمز ایسه داميه وقان سيلان ایدرسه دامعه‌در

پس رتبه‌سی دامیه دنصکره اولغله جوهری توهمیدن سالمدر و بونلرك هر بری محللرنده ذکر اولنمشدر و دامغه خرما
اغاجنك بینیسی اوزره چچك کبی ظهور ایدر برنسنه درکه اوزون و پك اولور کسلمیوب حالی اوزره ترك اولنسه خرمایی
افساد ایدر و دوه سمرینك اکسه‌سی اوستنده قاقلمش دموره دینور و یابق آصه جق اغاجه دینور (دمیغ الشیطان)
امیر وزننده برمعروف رجل آدیدر (الداموغ) قالون وزننده شول طاشه وطویقه مقوله‌سنه دینورکه آنکله دماغه
اوروب طاغیدرلر یقال حجر داموغ و داموغة للمبالغة وهوالذی یدمغ ویهشم به (الادماغ) همزه‌نك کسریله برنسنه‌یه
مضطرّ و محتاج ایلمك معناسنه‌در یقال ادمغه الی کذا ای احوجه (التدمیغ) ترید اوزره چرویش دوککله
یومشتمق معناسنه‌در یقال دمّغ الثرید بالدسم اذا لبقها به (المدمغ) معظم وزننده احمق و نادانه اطلاق اولنورلکن
الحان عوامدندر صواب اولان دمیغ یاخود مدموغ اولمقدر (الدنغ) نوله کتف وزننده رذیل و فرومایه شخصه
دینور جمعی دنغه‌در فتحاتله یقال هم دنغة ای سفلة الناس ورذالهم (الدوغ) سوغ وزننده خسته‌لك هرکسه عامّ
وشامل اولمق معناسنه‌در یقال داغ القوم یدوغ دوغا اذا عمّهم المرض واسیلك برنسنه‌یی تباه ایلمك معناسنه‌در یقال
داغه الحرّ اذا افسده ویه‌جك مقوله‌سی اوجوزلمق معناسنه‌در یقال داغ الطعام اذا رخص و ناس بری برینه
میل و انس ایله یاقلمق معناسنه‌در یقال داغ القوم بعضهم الی بعض اذا استراحوا (الدوغة) تمره وزننده هرکسه
شامل اولان درد و مرضه دینور یقال هم فی دوغة من المرض ای عامّة منه و صووغه دینور یقال اخذته الدوغة
ای البرد و حماقته دینور یقال فیه دوغة ای حماقة (الدوغ) دالك ضمیله یوغرد آیرانه دینور و بوفارسیدر
عرب دخی استعمال ایلدیلر تقول شربت الدوغ ای المخیض ❊ فصل الذال المعجمة ❊ (الذغّ) ذالك فتحی
و غین معجمه‌نك تشدیدیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال ذغّ جاریته ذغّا من الباب الاول اذا جامعها (الذلغ) فتحتینله
برآدمك دوداغی طشره طرفه دورك اولمق معناسنه‌در یقال ذلغت شفته ذلغا من الباب الرابع اذا انقلبت
(الذلغ) ذالك فتحی و لامك سکونیله جماع ایلمك معناسنه‌در یقال ذلغ الجاریة ذلغا من الباب الثالث اذا جامعها
و بغدادی اکل ایلمك علی قول الث ایله الهمك معناسنه‌در یقال ذلغ الطعام اذا اکله اوسفسفه و بعضیلر دیدیکه
ذلغ اون کبی یومشق نسنه اکل ایلمك معناسنه‌در (الاذلغ) احمر وزننده و (الاذلغیّ) احجریّ وزننده و (المذلغ)
منبر وزننده آلت تناسله اطلاق اولنور کویاکه بنو عامر قبیله‌سندن منشعب بنو اذلغ جماعتنه‌که کثرت جماعله
مشهور برقومدن نسبت اولنمشدر (الذالغ) لامك کسریله بدبدبی نمك خنده ایدن کمسه‌نك خنده ایلدیکی حالده
لقبیدر یقال هو ذالغ و هو لقب الانسان فی سوء ضحکه و بغایت کتر واقبح اولان ایشه دینورکه آندن آلچق
برنسنه دخی اولمیه (المتذلغ) اسم فاعل بنیه‌سیله ذالغ معناسنه‌در یقال امر ذالغ و متذلغ ای لیس دونه شیء
(الانذلاغ) انفعال وزننده خرما اغاجی یمشلنمك معناسنه‌در یقال انذلغ النخل اذا ارطب و یوك چکمکدن دوه‌نك
صرتنك دریلری صویلمق معناسنه‌در یقال انذلغ البعیر اذا انسلخ ظهره من الحمل ❊ فصل الراء ❊ (الربغ)
رانك فتحی و بانك سکونیله دائما رفاه و نعمت وحضور و وسعتده اولمق معناسنه‌در یقال ربغ القوم ربغا من الباب
الاوّل اذا اقاموا فی النعیم و صویه قانمغه دینور یقال فیه ربغ ای ریّ واون کبی خرده و یومشق طپراغه دینور
(الرابغ) وسعت و حضور اوزره اولان رفاه و معاشه دینور یقال عیش رابغ ای ناعم و یقال ربیع رابغ ای مخصب
و دائما ممکن الحصول اولان نسنه اوزره طوررر اولان آدمه دینور یقال هو رابغ و هو من یقیم علی امر ممکن له و رابغ
بین الحرمین بحر احمره قریب بر وادی اسمیدرکه حالا آنده رابغ نامیله برقریه واردر و رابغ بن یحیی الصنهاجیّ
الدمشقیّ متأخریندندر کندیسی و اوغلو محمد روایت حدیث ایلدیلر (الربغ) فتحتینله دیرلك وسعت اوزره اولمق
معناسنه‌در یقال ربغ عیشه ربغا من الباب الرابع اذا اتسع و ربغ برنسنه‌نك تازه‌لکی و طراوتی حالتنه دینور یقال
اخذه بربغه ای بحدثانه قبل ان یفوت (الربغ) کتف وزننده لاابالی و بی پروا اولان فاجره دینور یقال رجل
ربغ ای ماجن فاجر (الاربغ) چوق نسنه‌یه دینور (الرباغة) صحابه وزننده اسمدر چوقلغه دینور یقال شیء اربغ
فیه رباغة ای اکثر فیه کثرة (الیربغ) یرمع وزننده عمان ایله بحرین بیننده بر موضع معروف اسمیدر (الارباغ) همزه‌نك
کسریله دوه‌یی کندی قولاینه صالیورمك معناسنه‌در تاکه وقتلو و قتسز کندی باشنه صولنمق ایچون یقال اربغ
ابله اذا ترکها ترد الماء کیف شائت بلا توقیت (الرثغ) رانك و ثای مثلثه‌نك فتحیله لثغ کلمه‌سنده لغتدرکه پپه یپلکه
دینور یقال فی لسانه رثغ ای لثغ (الردغة) فتحاتله و دالك سکونیله‌ده صولوو صیویق بالچغه دینور و اوزلو قویو
بالچغه دینور جمعی ردغ کاور صحب وزننده و ردغ کاور خدم وزننده و رداغ کاور جبال وزننده یقال ارتطم فی الردغة
ای الماء و الطین و کذا الوحل الشدید (الردغ) کتف وزننده بالچقلو یره دینور یقال مکان ردغ ای کثیر الردغة

﴿ردغة الخبال﴾ رانك فتحی و دالك سكونی و فتحيله و خبال خای معجمه نك كسری و بای موحّده ايله اهل جهنمك
عصاره سیدر مؤلف بونكله اشبو ﴿من شرب الخمر سقاه الله من ردغة الخبال﴾ حديثنه اشارت ايلمشدر
اهل جهنمك قاوريلوب بريان اولان بدنلرينك عصاره سی صولو بالچغه تشبيه اولنمشدر وخبال فی الاصل فساد
معناسنه در بوراده احتراقله فاسد و تباه اولمش ابدان كفره مراد در ﴿الرديغ﴾ امير وزننده يره اورلمش نسنه يه
دینور صريع معناسنه و احمق و نادان كمسه يه دينور يقال رجل رديغ ای احمق ﴿المرادغ﴾ ميمك فتحيله مردغه نك
جمعيدر كه مرحله وزننده در بيون ايله كو يرجك كيكنك ارالغنه دينور سموز دابه نك اوراسی طوشان شكلنده
ياغ باغلر آنكچون ناقة ذات مرادغ ديرلر ناقه بغايت طاولو و سموز اولدقده و مردغه بغايت خوب و لطيف
روضه و چمنزاره دينور روضهٔ بهيه معناسنه * شارح ديركه مرادغ خاصّه بر روضهٔ نبويهٔ مشرفه اسمی اولمغله مؤلفك
كلامی منظور فيهدر و مردغه كوكس كيكاريله اموز طرفندن بازونك نهايت بولديغی يرك بيننده اولان اته دينور
يقال اشتكی مردغته وهی لحمة بين وابلة الكتف وجناجن الصدر ﴿الارتداغ﴾ افتعال وزننده صيويق چامورلغه
اوغرامق معناسنه در يقال ارتدغ الرجل اذا وقع فی رداغ ﴿الارداغ﴾ همزه نك كسريله بريرك صولو صيويق
چاموری چوق اولمق معناسنه در يقال اردغت الارض اذا كثرت رداغها ﴿الرزغة﴾ رانك و زای معجمه نك فتحيله
صولو بالچغه دينور جمعی رزغ كلور خدم وزننده و رزاغ كلور جبال وزننده يقال ارتطم فی الرزغة ای الوحل
﴿الرزغ﴾ كتف وزننده صولو بالچغه صاپلنوب قالمش انسان و حيوانه دينور يقال رجل رزغ ای مرتطم فی الرزغة
﴿الارزاغ﴾ همزه نك كسريله يغمور يری برمقدارجه اصلادوب چامور ايلك معناسنه در شويله كه آقوب كتميه
يقال ارزغ المطر الارض اذا بلها ولم يسل و صو آزالمق معناسنه در يقال ارزغ الماء اذا قلّ و بر كمسه يی لسانله
آزرده ايلك معناسنه در علی قول برآدمی طعن و تعييب ايده رك احتقار ايلك معناسنه مستعملدر و عندالبعض برآدمی
زبونسيوب نسنه سنه طمع ايلك معناسنه در يقال ارزغ فی فلان اذا اكثر من اذاه او احتقره و عابه و طعن فيه او طمع فيه
و استضعفه و يرك صيويق بالچغی چوق اولمق معناسنه در يقال ارزغت الارض اذا كثر رزاغها و قيو قازان
ياش بالچغه ايرشمك معناسنه در يقال ارزغ المحتفر اذا بلغ الطين الرطب و صوغوق روزكارچه مقوله سی رطوبت
صاوروب كتورمك معناسنه در يقال ارزغت الريح اذا جاءت بندی ﴿الاسترزاغ﴾ بودخی بركمسه يی ضعيف و زبون
عدّيله نسنه سنه طمع ايدوب ال اوزاتمق معناسنه در يقال استرزغ فی فلان بمعنی ارزغ فيه ﴿المرازغة﴾ مفاعله
وزننده مراوغه معناسنه در كما سيذكر ﴿الرسغ﴾ رانك ضمی و سينك سكونيله و ضمتينله حيوان قسمنك طرنغيله اللرينك
و اياقلرينك انجكلری قاوشديغی يرك ماييننده اولان موضعه دينوركه خرده و بوقاغيلق تعبير اولنور علی قول
انسانده وجه مذكور اوزره بيلكه كذلك اياقده انجكله طبانك قاوشديغی يرده اولان اويناق يرينه دينوركه الده كی
بيلك يرنده در جمعی ارساغ و ارسغ كلور افلس وزننده و هر دابه نك دخی موضع مذكورينه رسغ دينور يقال بلغ الماء
الرسغ وهو الموضع المستدق بين الحافر و موصل الوظيف من اليد و الرجل او مفصل مابين الساعد والكفّ و الساق
و القدم و مثل ذلك من كلّ دابّة ﴿الرساغ﴾ رانك كسريله تركيده اورك تعبير اولنان ايپه دينوركه براوجی دوه نك
وسائر دوابك خرده لرينه و براوجی قازق مقوله سنه بند ايدرلر تا كه باغلنوب برطرفه كتميه لر و رساغ مفاعله بابندن
مصدر اولور ايكی كورشجی بری برينك بيلكجه لرندن طوتشمق معناسنه يقال راسغه مراسغة و رساغا اذا صارعه
من الرسغ ﴿الرسغ﴾ فتحتينله بعض دوه نك اللرنده و اياقلرنده اولان كوشكلكه و سلپوكلكه دينور يقال فی بعيره رسغ
ای استرخاء فی قوائمه ﴿الرسيغ﴾ امير وزننده رفاه و وسعتلو ديرلكه وصف اولور يقال عيش رسيغ ای واسع و چوق
و فراوان نعمته دينور يقال طعام رسيغ ای كثير ﴿رساغ﴾ غراب وزننده برموضع آديدر ﴿الترسيغ﴾ ديرلكی توسيع
ايلك معناسنه در يقال رسّغ العيش اذا وسّعه و سوزی بلا فاصله بری برينه وصل و نظم ايلك معناسنه در يقال
رسّغ الكلام اذا الفق بينه و يغمور يری نمناك ايلك معناسنه در يقال رسّغ المطر اذا ثرّی الارض ﴿المرسّغ﴾ معظّم وزننده
سست و ضعيف اولان رأی و تدبيره وصف اولور يقال رأی مرسغ ای غير محكم ﴿الاتساغ﴾ افتعال وزننده
اهل و عيالنك نفقه و معاشنی توسيع ايلك معناسنه در تقول ارتسغ علی عيالك ای وسّع النفقة ﴿الرصغ﴾ رانك ضميله
رسغ معناسنه دركه ذكر اولندی ﴿الرصاغ﴾ رساغ وزننده و مراد فيدركه اورك تعبير اولنان ايپه دينور ﴿رصاغ﴾
غراب وزننده رساغ لفظنده لغتدركه اسم موضعدر ﴿الرغيغة﴾ غين معجمه ايله سفينه وزننده خوش ديرلكه
دينور يقال عيشة رغيغة ای صالحة و لوخسه بولامجنه دينوركه اريمش كره ياغنه ياخود سوده اون بولايوب
پيارلر ﴿الرغرغة﴾ زلزله وزننده حضور و رفاهيتله كچنمك معناسنه در يقال يرغرغ فلان اذا كان له رفاغة العيش

وخیرو نعمته مستغرق اولمق معناسنه‌در یقال رغرغ الرجل اذا انغمس فی الخیر و دوه قسمی هر کون دیلدیکی وقتده صویه کاوب صولنمق علی قول برکون صباح و برکون اخشام وقتی صوارمق یاخود نه آز و نه کفایت ایده‌جك قدر صو ایچورمك معناسنه‌در یقال فلان یرغرغ ابله رغرغة وهی ان تردالابل کلّ یوم متی شاءت او ان تسقیها یوما بالغداة و یوما بالعشیّ او ان تسقیها سقیا لیس بتامّ ولا کاف و بر نسنه‌یی کیزلمك معناسنه‌در یقال رغرغ الشیٔ اذا اخفاه و دوه‌نك خواهشی اولمیه‌رق شوراوت اوتلاتمغه جبر ایلمك معناسنه‌در یقال رغرغ البعیر اذا الزمها الحمض وهی لاتریده و دوه صو حوالیسنده اولان شور اوتلری اوتلادقدنصکره صو ایچمك معناسنه‌در یقال رغرغت الابل اذا اصابت من الحمض الذی حول الماء ثم شربت (الرفغ) نفع وزننده درمنك پك فنا وکثرطپراقلو بی‌خیر و منفعت یرینه دینور یقال نزلوا فی رفغ الوادی وهو الأم الوادی وشرّه ترابا و ناحیه و جانب معناسنه‌در یقال هو فی رفغ من قومه ای فی ناحیة جمعلری ارفغ کلور افلس وزننده و یومشق طپراقلو دوز یره دینور ارض سهله معناسنه جمعی رفاغ کلور جبال وزننده و یوقه‌جه و نه پك ایو و نه پك فنا اولان اورته حاللوجه طولومه دینور یقال سقاء رفغ ای رقیق مقارب و طپراغی چوق یره دینور و اوتسز قیر یره دینور و طرنق چرکنه دینور وسخ الظفر معناسنه و بونده رانك ضمیله ده لغتدر علی قول قولتق و اویلق مقوله‌سی بوکلم یرلرده اولان چرکه دینور و اجوزلغه و بوللغه و رفاه و نعمته دینور یقال فی عیشه رفغ ای سعة وخصب و بدنده اویلغك دیبنه دینورکه قصیق تعبیر اولنور و مطلقا بدنده چرك وکیر مجتمع اولان بوکلم یرینه دینورکه کیرپتاغی تعبیر اولنور رانك ضمیله ده زبانزده‌در جمعی ارفاغ و رفوغ کلور و یومشق نسنه‌یه دینور یقال تراب رفغ و طعام رفغ وکاس رفغ ای لین (الرفغ) رانك ضمیله قولتغه دینور ابط معناسنه یقال ضرب رفغه ای ابطه و عورتك فرجنك چوره‌سنه دینور (المرفوغة) میمك فتحیله شول خاتونه دینورکه فرجی پك کوچك اولمغله جماعه قابل اولمیه یقال امرأة مرفوغة ای الصغیرة الهنة لایصل الیها الرجل (الرفغاء) حمراء وزننده شول عورته دینورکه بوطلری خرده و فرجی کوچك وچوره‌سی بوطلرینه یاپشق وطار اوله یقال امرأة رفغاء ای الدقیقة الفخذین الصغیرة الهنة المعیقة الرفغین (الارفاغ) همزه‌نك فتحیله فرومایه و سفله‌ٔ ناسه اطلاق اولنور مفردی رفغ‌در رانك فتحی و ضمیله یقال هو من ارفاغ قومه ای سفلتهم (الارفغ) برموضع آدیدر (الترفغ) تفعل وزننده جماع ایچون خاتونك پاچه‌سی آراغنه کیرمك معناسنه‌در یقال ترفغ المرأة اذا قعد بین فخذیها لیطأها و چپلاق دوه اوزرنده اولان یاخود ردیف اولان کمسه دوه کندیسنی دوشورمکدن خوف اتمکله ایاقلرینی پاچه‌لری آراغنه قصدرمق معناسنه‌در یقال ترفغ فلان فوق البعیر اذا خشی ان یرمی به فلفّ رجلیه عند ثیله بوراده ثیل ثای مثلثه ایله دوه‌نك ذکرینه دینور (الرفغنیة) رانك ضمیله بلهنیه وزننده وسعت زندکانی و رفاه معیشته دینور یقال انّه لفی رفغنیة من العیش ای سعة منه (رماغ) غراب وزننده برموضع آدیدر (الرمغ) قمع وزننده برنسنه‌یی میشین وسختیان اوغوشدرر کبی ال ایله اوغمق معناسنه‌در یقال رمغ الشیٔ رمغا من الباب الثالث اذا عرکه کالادیم (الترمیغ) سوزی بری برینه بلا فاصله وصل و تنظیم ایلمك معناسنه‌در یقال رمّغ الکلام اذا لفقه و صاچی غالیه ایله چمدرمك معناسنه‌در یقال رمّغ رأسه اذا دهّنه و طعامی قاتیغه طویورمق معناسنه‌درکه مراد چوق قاتیقلر ترتیب ایلمك معناسنه‌در یقال رمّغ الطعام اذا روّاه بالادم (الروغ) سوغ وزننده و (الروغان) فتحاتله برنسنه‌دن یانلیوب تلکو کبی بری طرفه و اوته طرفه اوغورلین یمانوب صاپمق معناسنه‌درکه تلکولك ایتمك تعبیر اولنور حیله معناسندن مأخوذدر یقال راغ الرجل والثعلب یروغ روغا و روغانا اذا مال وحاد عن الشیٔ (الرواغ) سحاب وزننده اسمدر بری اوته تلکولکه دینورکه اله چمیوب و طوتلمیوب حیله‌کار تلکو کبی کنارکسوب بری اوته یان چیزمقدن عبارتدر (الروّاغ) شدّاد وزننده تلکویه دینور و روّاغ بن عبدالملك بن قیس که تجیب قبیله‌سی رجالندندر سلیمان الخشنیّ و احمد المصریّ نام کمسه‌لرك پدرلری اسمیدر او چیده محدّثلردر (الرواغة) و (الریاغة) کتابه وزنلرنده کورش میدانه دینور کشتیکاه معناسنه یقال هذه رواغة القوم و ریاغتهم ای مصطرعهم بوراده یاء واودن مقلوبه‌در (الریاغ) کتاب وزننده که بودخی واویّ الاصل‌در اجوزلغه بوللغه دینور یقال بلد فیه ریاغ ای خصب (الرویغة) مصغر بنیه‌سیله حیله و دسیسه‌یه دینور روغ مذکوردن مأخوذدر تقول اخذتنی بالرویغة ای بالحیلة (الاراغة) همزه‌نك کسریله طلب و اراده ایلمك معناسنه‌در یقال اراغه اذا اراده و طلبه (الارتیاغ) افتعال وزننده بودخی تلکو کبی بری اوته اراشدروب کزمك معناسنه‌در یقال ارتاغ الشیٔ بمعنی اراغه (الترویغ) تریدمقوله‌سی طعامه کرکی کبی یاغ آلشدرمق معناسنه‌در یقال روّغ الثریدة اذا دسّمها و روّاها (المراوغة) مفاعله وزننده کورش طوتشمق معناسنه‌در یقال راوغه اذا صارعه و ناس

(بری برینی)

بری برینی اراشدرمق معناسنه در یقال راوغوا اذا طلب بعضهم بعضا ﴿التراوغ﴾ تفاعل وزننده بو دخی کورش
طوتشمق معناسنه در یقال تراوغا اذا تصارعا ﴿التروّغ﴾ تفعل وزننده دابّه یاتوب بری اوته یوالنمق معناسنه درکه
آغنه مق تعبیر اولنور یقال تروّغت الدابة اذا تمرّغت ﴿الريغ﴾ رانك کسریله توزه وطپراغه دینور یقال علاه الريغ
ای الغبار والرهج واورکوب قاچمغه دینور نفار معناسنه وابو محمد عبدالله بن ابراهيم الريغيّ که کندیسی وبعده
نسل وذرّیتی اسکندریه ده قاضی اولدیلر ﴿الترييغ﴾ تفعیل وزننده تریدی یاغه چیدرمك معناسنه در ﴿الترّيغ﴾
تفعل وزننده مطاوعیدر یقال ريّغ الثريدة فتريّغت بمعنی روّغها فتروّغت ﴿المريّغ﴾ معظم وزننده طپراقلنمش
نسنه یه دینور یقال شیٔ مریغ ای مترّب ﴿فصل الزای المعجمة﴾ ﴿الزبغ﴾ فتحتینله برنسنه نك تازه اوله رق
جمله سنه دینور یقال اخذه بزبغه ای بجملته وحدثانه ﴿المزدغ﴾ منبر وزننده یوز یصدیغنه دینور مصدغ لفظنده
لغتدر ﴿التزدّغ﴾ تفعل وزننده یوز یصدیغنه سویکنمك معناسنه در یقال تزدّغ بالمزدغة بمعنی تصدّغ ﴿الزّغ﴾
زانك ضمیله قاره عربلرك قولتقلری ققوسنه دینورکه پك ایتی وبدبوی اولور صنان الحبش معناسنه ﴿الزغزغ﴾
هدهد وزننده برقوش آدیدر وجوجه یه دینور وکوچك جوره چوجغه دینور یقال له زغزغ ای ولد صغیر
﴿الزغزغ﴾ فدفد وزننده جست وچالاك آدمه دینور وشام دیارنده برقریه آدیدر ﴿الزغزغة﴾ زلزله وزننده سوزی
کوشك وضعیف سویلمك معناسنه درکه مخاطب آندن مفهوم ومألی خوشجه استفاده ایلمز یقال زغزغ کلامه
اذا قاله ضعیفا وبرنسنه یی کیزلمك معناسنه در یقال زغزغ الشیٔ اذا خبأه واخفاه وبرکمسه یی هزل وسخریه
ایلمك معناسنه در یقال زغزغ فلانا اذا سخر منه وطولومك آغزینی چوزمکه اوزنمك معناسنه در یقال زغزغ السقاء
اذا رام حلّ رأسه ﴿الزغزغیه﴾ زالرك فتحیله کبولاء اسمیدرکه عصیده دیدکاری طعامدر ﴿الزغزغیة﴾ زالرك
ضمیله عجم طائفه سندن زغزغ دیدکاری قومك لغتنه دینور تقور کلمته بالزغزغیة وهی لغة لبعض العجم ﴿الزلوغ﴾
طلوع وزننده کونش طوغمق معناسنه در یقال زلغت الشمس زلوغا من الباب الاوّل اذا طلعت وآتش
علولنوب قالقمق معناسنه در یقال زلغت النار اذا ارتفعت ﴿التزلّغ﴾ تفعل وزننده ایاق چتلامق معناسنه در یقال
تزلغت رجله اذاتشققت علی قول بو مادّه مجموعنده مهمله ایله در ﴿الازدلاغ﴾ افتعال وزننده دری یه آتش
طوقنوب یاعلو چالمغله کویمك معناسنه در یقال ازدلغ الجلد اذا اصابته النار فاحترق ﴿الزوغ﴾ سوغ وزننده بریکا
میل ایلمك معناسنه در یقال زاغ الشیٔ یزوغ زوغا اذا مال ومیل ایتدرمك معناسنه متعدّی اولور یقال زاغه اذا اماله
ودابّه یی جلبریله یاخود یولاریله چکمك معناسنه در یقال زاغ الناقة اذا جذبها بالزمام ﴿الزوغان﴾ فتحاتله سوزده
حقدن وطوغریدن صاپمق معناسنه در یقال زاغ فی المنطق زوغانا اذا جار ﴿الزیغ﴾ بیع وزننده و ﴿الزیغان﴾
فتحاتله و ﴿الزیغوغة﴾ شیموعه وزننده زوغ کبی برطرفه میل ایلمك معناسنه در یقال زاغ الشیٔ یزیغ زیغا وزیغانا
وزیغوغة اذا مال وکوز خیره لنمك معناسنه مستعملدر یقال زاغ البصر اذا کلّ وکونش زواله آغمق معناسنه در
یقال زاغت الشمس ای مالت فقاء الفیٔ یعنی کونش غرب طرفنه زائل اولمغله کولکه برو طرفه دوندی وزیغ
شكّ وکمان معناسنه مستعملدر یقال مافیه زیغ ای شكّ وحق استقامتدن عدول ایلمك معناسنه مستعملدر
یقال زاغ عن الحقّ اذا جار ﴿الزاغة﴾ زائغك جمعیدرکه مائل معناسنه در یقال قوم زاغة ای زائغون ﴿الزاغ﴾
برکونه قرغه یه دینورکه جثه سی کوچك وبیاضه مائل اولور جمعی زیغان کلور طاق وطیقان کبی فارسیده
زاغ مطلقا قرغه یه دینمکله ظاهرا عربیده دخی لغت مستقله اولمق کرکدر ﴿الازاغة﴾ همزه نك کسریله برطرفه
مائل قلمق معناسنه در یقال ازاغه اذا اماله ﴿التزییغ﴾ اکرینك اکریسنی طوغرلتمق معناسنه در تفعیل ازاله ایچوندر
یقال زیّغ الشیٔ اذا اقام زیغه ﴿التزایغ﴾ تفاعل وزننده برطرفه خود بخود اکلمك معناسنه در یقال تزایغ الشیٔ
اذا تمایل ﴿التزيّغ﴾ تفعل وزننده عورت دوزنوب قوشنمق معناسنه در یقال تزیّغت المرأة اذا تبرّجت وتزیّنت
﴿فصل السين المهملة﴾ ﴿السبوغ﴾ قعود وزننده برنسنه یره طوغری اوزایوب کتمك معناسنه در ثوب
وشعر ودرع کبی یقال سبغ الشیٔ سبوغا من الباب الاوّل اذا طال الی الارض ومعاش ونعمت بول وفراوان
اولمق معناسنه مستعملدر یقال سبغت النعمة اذا اتسعت وبرآدم برسمته میل وعزم ایدوب اکا واصل اولمق
معناسنه مستعملدر یقال سبغ لبلده اذا مال الیه ووصله ﴿السابغة﴾ تامّ ووافی وکامل اولان شیئه دینور تأنیثی
موصوفه محمولدر ومنه یقال ناقة سابغة الضلوع ویقال عجیزة والیة ونعمة ومطرة ودرع سابغة ای تامّة طویلة
ومنظره سی چرکین اولان دیش اتنه اطلاق اولنورکه مراد اشاغی یه طوغری دیشلری قاپلامش اولور یقال لثة سابغة
ای قبیحة ﴿السابغ﴾ اوزون ذکرلو آیغره اطلاق اولنور یقال فحل سابغ ای طویل الجرذان وتوغلغه نك اكسه سنده

﴿فصل الزای المعجمة﴾

﴿فصل السين المهملة﴾

سرپنك تعبيرا ولنان بچه يه دينو يقال بيضة لها سابغ اى تسبغة ﴿التسبغ﴾ تانك فتحى وبانك كسريله و﴿التسبغة﴾
هايله بالرك فتحيله ده جائزدر جعلرى تسابغ كلور بو نلرده توغلغه نك سرپنك ديدكارى اكسه لكنه دينوركه توغلغه يى
بيونه قاوشدير ن بچه سيدر بيونى احاطه ايدر وسرپنك سرپناه محرفيدر يقـال بيضة لها تسابغ وتسبغ وتسبغة
وهى ماتوصل به البيضة من حلق الدرع فيستر العنق بوراده صيغهٔ جمع ايله ده ايرادى هر طرفى اعتباريله در ﴿السبغة﴾
سينك فتحيله معاش بوللغى رفاه وتنعم معناسـنه در يقال انهم لفى سبغة من العيش اى سعة ورفاهية ﴿السبغ﴾ عنق
وزننده شول آدمه دينوركه اكننده بتون وجوديني سرتاپا احاطه ايدن زرهى اوله يقال رجل سبغ اذا كانت عليه
درع سـابغة ﴿الاسباغ﴾ همزه نك كسريله برنسنه يى اتمام واكمال ايلك معناسـنه در يقال اسبغ الله النعمة اى اتمها
واسباغ وضوء بوندن مأخوذدركه صويى هرعضوه كركى كبى حقى اوزره ويروب اتمام واكمال ايلمكدن عبارتدر
يقال اسبغ الوضوء اى ابلغه مواضعه وفى كلّ عضو حقه ﴿التسبيغ﴾ كبه حيوان تويلنمش ياورى دوشورمك معناسنه در
يقـال سبغت الحامل اذا القت ولدهـا وقد اشعر ﴿السدغ﴾ سينك ضميله صدغ لفظنده لغتدر ﴿السرغ﴾ سينك
فتحى ورانك سكونيله اصمه چبوغنه دينور جمعى سروغ در فروع وزننده وحرف تعريفسز سرغ شام قربنده مغيثه
ايله تبوك بيننده برموضع آديدر ﴿سرغى مرطى﴾ سكرى وزننده ديار مصريه دن جزيره ده برقريه آديدر ﴿السرغ﴾
فتحتينله ياش اوزمى سالقمدن چوپلريله بيله جه يمك معناسنه در يقال سرغ القطوف من العنب سرغا من الباب الرابع
اذا اكلها منه باصولها ﴿السغسغة﴾ زلزله وزننده قازق مقوله سى نسنه يى يرندن اوينادوب ارغلامق معناسنه در
يقال سغسغ الشئ اذا حرّكه من موضعه كالوتد ونحوه وبرنسنه يى طپراغه كوموب پنهان ايلك على قول طپراقده
برى اوته يوارليوب اورسه لمك معناسنه در يقال سغسغ الشئ فى التراب اذا دسّه فيه او دحرجه فيه وطعامى ياغه
بولامغله زياده سيله جرب ايلك معناسنه در يقال سغسغ الطعام اذا اوسعه دسما وصاچه كركى كبى دهنى آلشدروب
چدرمك معناسنه يقال سغسغ رأسه اذا روّاه دهنا ﴿التسغسغ﴾ تزلزل وزننده برك نسنه يرندن اوينامق معناسنه در
يقال تسغسغت ثنيته اذا تحرّكـت ويره صوقلمق معناسـنه در يقال تسغسغ الوتد فى الارض اذا دخل فيهـا
﴿السلوغ﴾ سلوك وزننده چتال طرنقلو حيوانك آزى ديشلرى ياروب چيقمق على قول آلتى ياشندنصكره اولان
ديشنى براغوب كالن بولمق معناسـنه در يقال سلغت البقرة والشاة سلوغا من البـاب الثالث اذا خرج نابا هـمـا
اوهوا سقاط السنّ التى هى خلف السديس ﴿السالغ﴾ سنى ذكر اولنان سلوغ درجه سنه وارمش چتال طرنقلو
حيوانه دينور يقال بقرة سالغ ونعجة سالغ مرتبهٔ مزبوره يه حيوان كالنى بولدقده وارر زيرا بقرك ولدينه اوّلكى سنه ده
عجل دينور بعده تبيع بعده جذع بعده ثنى بعده رباع بعده سديس والتى ياشندنصكره سالغ سنه وسالغ سنتين دينور
بوراده سديسدن اعتبار ايله اضافهٔ سنين ايدرلر وقيون قسمنك ولدينه اوّلكى سنه ده حمل وكچينك ولدينه جدى
دينور بعده ايكيسـنه ده جذع بعده ثنى بعده رباع بعده سديس بعده كما فى السابق سـالغ دينور ﴿السلغ﴾ فتحتينله
برنسـنه تاتارى پشمك معناسنه در ﴿الاسلغ﴾ هرندكلو طبخ اولنسه ينه نضج بولمز اولان اته دينور يقال لحم اسلغ
اى بين السلغ يطبخ ولا ينضج وچيك اته دينور يقال لحم اسلغ اى نئ وپك قرمزى نسنه يه دينور يقال الاء ولحم
اسلغ اى شديد الحمرة وابرص آدمه دينور يقال رجل اسلغ اى ابرص ولئيم وفرومايه يه دينور يقال رجل اسلغ اى لئيم
﴿السلغ﴾ سينك فتحيله ثلغ لفظنده لغتدركه ذكر اولندى يقال سلغ رأسه بمعنى ثلغ ﴿السامغان﴾ تثنيه بنيه سيله انسانك
چهره سنده بيغك ايكى يكه لرى تحتندن آغزك صاغلو صوللو ايكى طرفنه دينوركه آوردلرك اشاغيسيدر هر برينه
سامغ دينور وبو صامغان لفظنده لغتدر كماسيذكر * شارح ديركه بنو تميمدن بلعنبر جماعتى سينى صاده قلب ايدرلر لكن
سيندنصكره طاء ياخود قاف ياخود خاء معجمه ياخود غين معجمه واقع اولسه وبو نلر كرك ايكنجى وكرك اوچنجى ودردنجى
اولسون سراط ايله صراط وسيقل ايله صيقل وسخب ايله صخب وسامغان ايله صامغان كبى ﴿السوغ﴾ سينك فتحى
وواوك سكونيله و﴿السواغ﴾ سينك فتحيله طعام وشراب بوغازدن الماسيه كبى سهولتله كچمك معناسنه در يقال
ساغ الشراب يسوغ سوغا وسواغا اذا سهل مدخله وبو معناده متعدى اولور تقول سغته اسوغ بضم العين سوغا
وسغته اسيغ بكسر السين سيغا كماسيذكر وبرنسنه يره كوملك معناسـنه استعمال اولنور يقال ساغت به الارض
اى ساخت بوراده باء ايله تعديه ايلدى وحيوان اشلرندن آريلوب برطرفه بشقه جه اولمق معناسنه در يقال ساغت
الناقة اذا شذّت وجائز وروا اولمق معناسنه مستعملدر يقال ساغ له مافعل اى جاز وسوغ برولدك بى تخلل آردنجه
طوغمش ولده اطلاق اولنور ديشيسنه سوغه دينور يقال هذا سوغ هذا وهذه سوغته اى ولد بعده ولم يولد بينهما
وبو فى الاصل مصدردر ﴿السواغ﴾ كتاب وزننده بوغازه طورمش نسنه يى اشاغى تسهيل وتنزيل ايدن شيئه دينور

مطلب

يقال ادرك بالسواغ وهو ماساغ به الغصة ﴿السائغ﴾ بوغازدن سهولتله كچن طعام وشرابه دینور ﴿الاسوغ﴾
افضل وزننده اصل فعل معناسنه كاوركه سائغ دیمك اولور يقال شراب اسوغ اى سائغ فارسيده بوكه كوارا دینور
﴿الاساغة﴾ همزه نك كسريله بوغازدن برنسنه يى سهولتله كچورمك معناسنه در يقال اساغ الطعام اذا سهل
مدخله وتقول العرب اسغ لى غصتى اى امهلنى يعنى بكا برمقدارجه مهلت وير وبو ابلعنى ريقى ديدكارى كبيدر
ويقولون اساغ فلان بفلان اى تمّ امره به يعنى فلان مشغول اولديغى مصلحتى فلان ايله تمام وكماله رسيد ايلدى مثلا
بركسه برمقدار آدم ياخود برمقدار اقچه صايمق مراد ايدوب صايدقدنصكره بردانه سى ناقص قالمغله اول بردانه يه
محتاج ايكن ناكاه ظهور ايله تكميل معدودات ايلسه اساغ به ديرلر واكر چوقلر ايسه اساغوابهم ديرلر
﴿الاسواغ﴾ همزه نك كسريله كه اصلى اوزره در ولد آخر برادريله ايكيز اوله رق بيله جه طوغمق معناسنه در على قول
ارارينه ولد آخر تخلل ايتميه رك عقبنده طوغمق معناسنه در يقال اسوغ الصبىّ اخاه اذا ولد معه وقيل بعده
﴿التسويغ﴾ تجويز معناسنه در يقال سوّغه اذا جوّزه وبرنسنه يى بركسه يه روا كوروب ويرمك معناسنه در يقول
سوّغ له بكذا اذا اعطاه اياه وتسويغات السلاطين كه توجيهات جهاتدن عبارتدر مولده در بومعنالردن مأخوذدر
﴿السيغ﴾ زيغ وزننده سوغ معناسنه در يقال هذا سيغ هذا اى سوغه وتقول سغت الشراب اسيغه بمعنى سغته اسوغه
﴿سيغ﴾ سينك كسريله خراسانده برناحيه در صيغ دخى دينور اعلام مفسريندن فنّ لغتده كتاب التلخيص مؤلفى امام
ابوبكر محمد بن عمر السيغىّ اورادندر ﴿فصل الشين المعجمة﴾ ﴿الشتغ﴾ شينك فتحى وتاى فوقيه نك سكونيله برسرد
نسنه يى اياقله چكنيوب خشونتنى كيدرمك معناسنه در يقال شتغه شتغا من الباب الثانى اذا وطئه وذلّله
﴿المشاتغ﴾ ميمك فتحيله مهالك معناسنه در مفردى مشتغه در مهلكه كبى يقال وقعوا فى المشاتغ اى المهالك ﴿الاشتاغ﴾
همزه نك كسريله تلف وضايع قلمق معناسنه در يقال اشتغه اذا اتلفه ﴿الشجغ﴾ شينك فتحى وجيمك سكونيله
دابّه يورركن اياقلرينى تيز تيز آتمق معناسنه در يقال الدابّة تشجغ قوائمها شجغا من الباب الثالث اذا اسرعت نقلها
﴿الاشجغ﴾ اقداملو حيوانه دينور يقال جمل اشجغ اى مقدم وبوعزيرى روايتيدر لكن صواب اولان مهمله ايله
اولمقدر ﴿الشرغ﴾ شينك فتحيله كوچك قوربغه يه دينور وبونده شينك كسرى افصح در وفتحتينله جائزدر
وبخارى ايالتنده برقريه آديدر شدّاد بن سعيد ابوحكيم وابوالفضل احمد بن علىّ وعلىّ بن الحسن بن سلام وابوصالح
شعيب وسعيد بن سليمان المحدّثون الشرغيون اورادندر ﴿الشرنوغ﴾ زنبور وزننده قوربغه يه دينور يقال يسمع
صوت الشرنوغ اى الضفدع ﴿الشغّ﴾ شينك فتحى وغينك تشديديله دوه سپه سپه ايشه مك معناسنه در يقال
شغّ البعير ببوله شغا من الباب الاول اذا فرّقه وطاغلمق معناسنه در يقال شغّ القوم اذا تفرّقوا ﴿الشغشغة﴾ زلزله
وزننده برآدمه مزراغى اوردقدنصكره ايوجه يرلشمك ايچون برى اوته اوينادوب ارغلامق على قول مزراق
سانجمق معناسنه در يقال شغشغ الرمح اذا حرّكه بالسنان اوغمزه بالرمح ودوه قسمى بركونه كوكردمك معناسنه در
يقال شغشغ الجمل اذا هدرنوع هدير وبرنسنه يى آزجه آزجه ايچمك معناسنه در يقال شغشغ فى الشرب اذا قلّل
وقيونك صوينى بولاندرمق معناسنه در يقال شغشغ البئر اذا كدّره وايومك معناسنه در يقال شغشغ فى الامر
اذا عجل وقاب وحوض مقوله سنه طولدرمق وجه اوزره صودوكمك معناسنه در يقال شغشغ فى الاناء اذا صبّ
الماء فيه فلم يملأه وراكب بنديكى آت چقلنوب تزيقلندقجه اوصلولنمق ايچون كمنى برى اوته اويناتوب چالمق
معناسنه در يقال شغشغ الفارس اللجام فى فم الفرس اذا ردّده تأديبا ﴿الشلغ﴾ ثلغ وزننده ومرادفيدركه باش
يارمق معناسنه در يقال شلغ رأسه شلغا بمعنى ثلغه ﴿شمغون﴾ شينك فتحيله ابن زيددركه اصحابدندر ياخود صواب
اولان عين مهمله ايله اولمقدر ﴿فصل الصاد المهملة﴾ ﴿الصبغ﴾ صادك كسريله و﴿الصبغة﴾ هاايله و﴿الصبغ﴾
عنب وزننده و﴿الصباغ﴾ كتاب وزننده بويه يه دينوركه انكله نسنه بويانور چويد واصپور كبى يقال صبغ الثوب
بصبغ حسن وصبغة وصبغ وصباغ وهو مايصبغ به وتقول العرب * ما اخذه بصبغ ثمنه * اى لم يأخذه ثمنه بل بغلاء يعنى
فلان شيئى ذكرى بهاسيله المدى بلكه ذكرندن زياده ايله الدى اول شيئك ذكرى بويانمش نسنه نك وافى وكافى بويه سنه
تشبيه اولنمشدر ويقولون * انها لحديثة الصبغ * اى اوّل ماتزوّج بها يعنى فلان خاتون ابتدا زوجك زوجه سيدركه
ايلكيدر ديمكدر تزوّجى بويه يه تشبيه اولنمشدر زوج طرفنى تلوين ايلديكيچون وفقهادن احمد بن اسحق
الصبغىّ بويايه منسوب ايديكه بوياجى ايدى وصبغ اتمك قاتيغنه اطلاق اولنور اتمك بويه كبى آكا باندرلديغيچون
يقال نعم الصبغ الخلّ اى الادام ﴿الصبغ﴾ صادك فتحى وبانك سكونيله و﴿الصبغ﴾ عنب وزننده بويامق معناسنه در
يقال صبغ الثوب صبغا وصبغا من الباب الثالث والثانى والاول اذا لوّنه وبرآدم النى صويه باتورمق معناسنه مستعملدر

﴿فصل الشين المعجمة﴾

﴿فصل الصاد المهملة﴾

يقال صبغ يده بالماء اذا غمسها فيه و برآدمك ياحيوانك بدننده بالق اتى اوزامق معناسنه‌در يقال صبغت عضلته
اذا طالت و برآدمه موضع مطلوبك بودر ديو اشارتله دلالت ايلمك معناسنه‌در يقال صبغ فلان عند فلان او صبغ
فلانا في عينه اذا اشار اليه بانه موضع قصدته به و بركمسه‌يه كوز ايله ياخود ال ايله اشارت ايلمك معناسنه‌در
يقال صبغ فلانا بعينه اذا اشار اليه على قول بومعنالرده عين مهمله ايله‌در نته‌كه ذكر اولندى ﴿الصبوغ﴾ قعود
وزننده ناقه‌نك ممه‌سى سود ايله طولوب كوشكلكى كتمكله لونى خوب ولطيف اولمق معناسنه‌در يقال
صبغ ضرع الناقة صبوغا اذا امتلاء وحسن لونه ﴿الصابغ﴾ ممه‌سى سود ايله طولمغله لونى خوب اولمش ناقه‌يه
دينور ﴿الصبغة﴾ صادك كسريله مصدردركه ذكر اولندى و بناى نوع اولور يقال صبغه صبغة حسنة
و صبغه دين وملته اطلاق اولنور بويه مصبوغك زينتى اولديغى كبى دين وملت دخى اهلنك زينتيدر كذلك بويه‌نك
مصبوغده اثرينك ظهورى كبى اهل دينده ملتك اثرى ظهورى تصورينه مبنيدر وقوله تعالى ﴿صبغة الله
ومن احسن من الله صبغة﴾ اى فطرة الله او التى امر الله تعالى بها محمدا صلى الله عليه وسلم وهى الختانة و فطرتدن
مراد انسانك مفطور ومخلوق اولديغى خلقتدركه انسانك حليه وزينتيدر نته‌كه صبغ مصبوغك زينتيدر
مترجم ديركه صاحب كشاف صبغة الله تركيبنى مصدر مؤكد لنفسه اعتباريله صبغه‌يى تطهير معناسنه حمل ايدوب
و عبارهٔ مذكوره اوزره ايرادى مشاكله بابندن عدّ ايلمشدر زيرا نصارى طائفه‌سى كوچك اولادلرينى ماء معمودية
ديدكلرى صوده تغطيس وتطهير ايدرلر كوياكه نصرانيتله مصبوغ ايدرلر پاپاس اوله‌جق خنّاس كليساده
مرمردن برحوض اتخاذ ايدوب صو ايله طولدردقدنصكره اوزرينه برنيچه انجيل آيتلرى قراءت ايدوب بعده
نهانيچه ايچنه وافرطوز ودهن بلسان القا ايدر تاكه صو امتداد زمان سببيله متعفن اولميه وصويك مدّت
مديده تعفن ايلمديكنى ساده دلان ترسايان پاپاسك وكليسانك اثر وبركتنه حمل ايدرلر بركمسه تنصر ايلدكده
مسفورى ابتدا جمّ غفير ايله اول حوضك باشنه كتوروب زعمنجه تلقينه دائر براز مهملات ايراد اولدخى صورت
قبول اظهار ايلدكدنصكره اول صودن برمشربه آلوب متنصر مسفورك اوزرينه غطستك باسم الأب
والابن والروح القدس مفهومنى تفوّه ايده‌رك صبّ ايدر زعملرنجه انجيلدن برآيت نقل ايدرلركه مفهومى تغطس
ايدن جنته و ايتمين جهنمه داخل ومخلد اولور كذلك برينك ولدى تولدا يلسه سكزنجى كون پدر ومادرى آنى پاپاسه
كتوروب هذيان مذكورى اكا تلقين و پدر ومادرى بالوكاله جواب و اظهار قبول ايدرلر پس نقل ايتدكلرى آيت انجيل
اعتراض مقامنده نبوّتنى اقرار ايلدكلرى حضرت ابراهيم واسحق وسائر انبياى عظام على نبينا وعليهم السلام
متغطس اولمامريله جنتدن حرمانلرى لازم كلور ديندكده ختان خصوصنى تغطيس مقامنه اقامت ايدرلر
وآدم ونوح عليهما السلام حضرتلرى اختتان وتغطس حالتلرينى كورمديلر ديو سؤال اولندقده فبهت الذى
كفر مفهومنجه مبهوت اولورلر انتهى ﴿الاصبغ﴾ پك عظيم سيل صوينه اطلاق اولنور بويه‌كبى هر يره سارى
ومستوعب اولديغيچون وضرب اولنوركن ثيابنه حدثلر اولان كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال رجل اصبغ اذا كان
يحدث ثيابه اذا ضرب وبحرين قضاسنده بروادى اسميدر وقويريغى آق قوشه دينور يقال طائر اصبغ اى المبيض
الذنب وآلنى آق ياخود قولاقلرينك اوجلرى آق اولان آته اطلاق اولنور يقال فرس اصبغ اى المبيض الناصية
او اطراف الاذن واصبغ اعلام ناسدندر اصبغ بن غياث عند البعض صحابيدر واصبغ بن نباته تابعيندندر واصبغ بن
الفرج المصرىّ امام مالك مذهبنك اعلميدر واصبغ بن زيد محدّثدر واصبغ عمرو بن حريث نام كمسه عتقاسندندر
﴿الصبغاء﴾ حمراء وزننده قويريغنك اوجى آق اولان قيونه دينور يقال شاة صبغاء اى مبيض طرف ذنبها و برنوع
شجر آديدركه ثمامه شبيه ويمشى بياض اولور قومساللرده بتروشول نبات قطعه‌سنه دينوركه يوقريسندن
كونشه كلان يرلرى يشل وكولكه طرفلرى آق اوله‌رق نابت اوله ﴿الصبّاغ﴾ شدّاد وزننده بويه‌جى‌يه دينور
وپك يلانجى‌يه اطلاق اولنوركه كلامى تلوين وتغيير ايدر يقال رجل صباغ اى كذاب يلوّن الحديث ويغيره
وابن الصباغ ابو نصر عبدالسيد بن محمد نام فقيه معروفدركه شافعىّ المذهب ومؤلف كتاب شاملدر ﴿الصبغه﴾
غرفه وزننده برازيرى كوكمش اولان خرما قوريغنه دينور ﴿صبيغ﴾ امير وزننده ابن عسيل نام كمسه‌دركه ناسى دائما
متشابهات ومشكلات سؤاليله آزرده ايلمكله حضرت عمر رضى الله عنه كنديسنى بصره‌يه نفى واجلا ايلدى ﴿صبيغ﴾
زبير وزننده بنو منقذ جماعتنه مخصوص برصو آديدر ﴿صبيغاء﴾ حميراء وزننده طائف قربنده طلح نام موضعه
قريب برموضع آديدر ﴿الاصباغ﴾ همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى اكمال واتمام ايلمك معناسنه‌در يقال اصبغ عليه النعمة
اى اسبغها وخرمانك قوريغنده نضج پيدا اولمق معناسنه‌در يقال اصبغت النخلة اذا ظهر فى بسرها النضج

مطلب

(وكبه)

وكبه حيوان تويلنمش ياورى دوشورمك معناسنه‌در يقال اصبغت الناقة اذا القت ولدها وقد اشعر ﴿التصبيغ﴾
اصباغ ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال صبغت الناقة بمعنى اصبغت ﴿الاصطباغ﴾ افتعال وزننده بر نسنه‌يى
اتمكه قاتيق ايدنمك معناسنه‌در يقال اصطبغ فلان بالصبغ اذا ائتدم ﴿التصبغ﴾ تفعل وزننده بر دين ايله مستقرّا
متديّن اولمق معناسنه‌دركه صبغهٔ مذكوره‌دن مأخوذدر يقال تصبغ فى الدين اذا تمكن فيه ﴿الصدغ﴾ صادك ضميله
كوز ايله قولاغك مابيننه دينوركه طلون تعبير اولنور يقال ضربه صدغه وهو مابين العين والاذن وطلون اوزرينه
صارقان صاچه اطلاق اولنوركه زلف وپورچك تعبير اولنور جمعى اصداغ در ﴿المصدغة﴾ مكنسه وزننده
يوز يصديغنه دينور مخدّه معناسنه ﴿الصدغ﴾ لدغ وزننده بركسه يوروركن طلونى رفيقنك طلوننه برابر
ايلمك يعنى طلون طلونه برابر اوله‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال صدغ فلانا صدغا من الباب الثالث اذا حاذى
بصدغه صدغه فى المشى وقرنجه اولدرمك معناسنه‌در يقال صدغ النملة اذا قتلها وبرآدمى برايشدن ردّ وصرف
ايلمك معناسنه‌در يقال صدغه عن الامر اذا صرفه وردّه ﴿الصداغ﴾ كتاب وزننده دوه‌نك صدغنه باصيلور
برتمغا آديدر ﴿الاصدغان﴾ تثنيه بنيه‌سيله ايكى طمردركه صدغلرك آلتلرنده اولور دائما نابضلردر طلون طمرى
ديدكاريدر ﴿الصديغ﴾ امير وزننده يدى كونلك چوجغه اطلاق اولنور طلونلرى اول مدتده پكشديكيچون يقال
صبىّ صديغ اى اتى له من الولادة سبعة ايام بومناسبتله ضعيف وناتوان كسه‌يه‌ده دينور ﴿الصداغة﴾ كرامه
وزننده چوجق يدى كونلك اولمق معناسنه‌در يقال صدغ الصبىّ صداغة من الباب الخامس اذا كان صديغا
وبركسه ضعيف وزبون اولمق معناسنه‌در يقال صدغ الرجل اذا ضعف ﴿المصدوغ﴾ و﴿المصدّغ﴾ معظم
وزننده صداغ ديدكارى ذكر اولنان تمغا ايله تمغالنمش دوه‌يه دينور يقال بعير مصدوغ ومصدّغ اى موسوم
بالصداغ ﴿المصادغة﴾ مفاعله وزننده مدارا ايلمك على قول يوريمكده يارش ايلمك معناسنه‌در يقال صادغه
اذا داراه او عارضه فى المشى ﴿الصردغة﴾ قنفذ وزننده قيون قسمنك بيونيله اوموزلرى ارالغنه دينوركه كوپريجك
كيكى تعبير اولنور انسانده بادره يرنده‌در قيونك بادره‌سى اولماغله اوراسنه صردغه ديديلر وبادره انسانك
بيونيله اوموزلرى بيننده اولان ايكى طرفلو اتلره دينوركه كيكسزاله كاور سكيرلوات اولور وبولغت ابو علىّ الهجرىّ
نام امامك اماليسندن منقولدر ﴿الصغ﴾ صادك فتحى وغينك تشديديله طعامى چوق يمك معناسنه‌در يقال صغّ الطعام
صغا من الباب الاول اذا اكله اكلا كثيرا ﴿الصغصغة﴾ زلزله وزننده صاچ وصقال طرامق معناسنه‌در يقال
صغصغ شعره اذا رجّله وتريدى ياغه چدرمك معناسنه‌در يقال صغصغ الثريدة بمعنى سغسغها ﴿الصفغ﴾ نفع
وزننده بغداى مقوله‌سنى آوچ ايله اوغوب سفوف ايلمك معناسنه‌در يقال صفغه صفغا من الباب الثالث اذا اقمحه
بيده ﴿الاصفاغ﴾ همزه‌نك كسريله بغداى مقوله‌سنى آوجله اوغوب برآدمك آغزينه آتدرمق معناسنه‌در يقال
اصفغ غيره الشىء اقمحه اياه ﴿الصقغ﴾ صادك ضميله صقع لفظنده لغتدركه ناحيه معناسنه‌در ﴿الصلوغ﴾
قعود وزننده سلوغ معناسنه‌دركه ذكر اولندى يقال صلغت الشاة صلوغا بمعنى سلغت ﴿الصالغ﴾ سالغ وزننده
ومرادفيدر على قول صالغ آندن قارح منزله‌سنده دركه ديشلرى تمام بتمش آتدر بش ياشنى تكميل ايلدكده اولور
ياخود بش ياشنه كيرمش چتال طرنقلو يه ياخود التى‌يه داخل اولانه صالغ دينور جمعى صوالغ‌در وصلغ كاور
ركع وزننده يقال كباش صوالغ وصلغ ﴿الصلغة﴾ تمره وزننده بيوك كمى‌يه دينور يقال فى البحر صلغة اى سفينة كبيرة
﴿الصلغة﴾ فتحاتله درت ياشنده على قول التى ياشنده اولان سموز دوه‌يه دينور ﴿الصلغ﴾ فتحتينله قزل طپراقلو تپه‌يه
دينور ﴿الصمغ﴾ صادك فتحى وميمك سكونيله وفتحتينله خاصّة قرظ اغاجنك پوصنه دينوركه صمغ عربى ديدكاريدر
يوخسه جوهرينك وهم ايلديكى كبى مطلق طلح ومغيلان اغاجنك صمغى دكلدر وهر شجرك صمغى اولوركه
اضافتله متعيّن اولور جمعى صموغ‌در ﴿الصامغان﴾ و﴿الصماغان﴾ صادك كسريله و﴿الصمغان﴾ صادك
كسريله اغزك ايكى طرفنه دينوركه آوردك اشاغيسندن دوداقلرك قاوشديغى يردر على قول دوداغك
ايكى طرفنده توكرك يغلان يردر ﴿الصمغان﴾ سكران وزننده و﴿ابو صمغه﴾ صادك كسريله شول كسه‌يه
اطلاق اولنوركه آغزى وقولاقلرى وكوزلرى وبورنى اغاج پوصى كبى پوصلنوب لزوجتلو چركلنور اوله يقال
لقيت اليوم صمغان واباصمغة وهما الذى يصمغ فوه واذناه وعيناه وانفه كما يصمغ الشجرة ﴿الاصماغ﴾ همزه‌نك
كسريله تكلم ايدركن آوردلرك ايچلرى توكركلنوب كپورمك معناسنه‌در يقال اصمغ شدقه اذا كثر بصاقه
واغاج پوصلنمق معناسنه‌در يقال اصمغت الشجرة اذا كان لبنها طريّا وذلك يكون اوّل ما تحلب ﴿المصمغة﴾
محسنه وزننده تازه سود ويرن قيونه دينور يقال شاة مصمغة اى طرىّ لبنها ﴿التصميغ﴾ مركب مقوله‌سى

نسنه یه صمغ قومق معناسنه در یقال صمغ الحبر اذا جعل فیه الصمغ (الصمغة) تمره وزننده چبان مقولهسی
پارهیه دینور (الاستصماغ) اغاجی جیزمقله صمغ استخراج ایلمك معناسنه در یقال استصمغ الصاب اذا شرط
شجره لیخرج منه غراه فینعقد کالصبر و برآدمك بدنند برپاره پیدا اولمق معناسنه در یقال استصمغ فلان اذا صارت
به الصمغة ای القرحة (الصمغ) عنب وزننده و (الصمغة) عنبه وزننده برکونهلز وجتلو یابس نسنه درکه ناقهنك
ممهلری دلیکارنده پیدا اولور ایکنه مقولهسی نسنه ایله شقّ اولنوب آچلدقده سودی پك خوش وادرار اوزره
اولور (صامغان) طبرستان اولکهسنده برایالت آدیدر (الصنغ) رکع وزننده که رؤبه نام شاعرك اشبو * فلا تسمع
للعیّ الصنغ * یمارس الاعضال بالتملغ * بیتنده وارد اولمشدر مصحفدر مع هذا غالب نسخ ارا جیرنده موثوق
و اثبات اولان بعض اعلام خطلریله رسم مرقوم اوزره مرسومدر بعضلر دیدیلرکه بو صیغ مصحفیدر که صاغ یصوغ
صیغهسندن فیعل وزنیدر کذّاب دیمکدر اصلی صیوغ ایدی سیّد کلمهسنك اصلی سیود و صیب کلمهسنك اصلی
صیوب اولدیغی کبی (الصوغ) سوغ وزننده برنسنه دیبه چوکوب کتمك معناسنه در یقال صاغ الماء یصوغ
صوغا اذا رسب فی الارض وکذا یقال صاغ الادم فی الطعام اذا رسب فیه و مثال مستقیم اوزره نسنه دوزمك
معناسنه در قیومجینك قالبده آلتوندن وکومشدن بعض نسنه سبك ایدوب دوزدکاری کبی یقال صاغ الشیء صوغا
اذا هیأه علی مثال مستقیم و یراتمق معناسنه مستعملدر یقال صاغ الله فلان صیغة حسنة ای خلقه وقریء قوله
تعالی ﴿وتفقد صواع الملك﴾ الایه وتفقد صوغ الملك وهو مصدر کقولك درهم ضرب الامیر وقریء صواغ الملك
کغراب کانّه مصدر کالبوال والقوام یعنی صوغ قرائتنه کوره مصوغ معناسنه اولورکه آلتوندن دوزلمش قاب دیمك
اولور کذلك ایکنجی قرائته کورهده معنای مزبور مراد اولور وصوغ برآدمك قرن وهمتاسنه علی قول
یاشداشنه اطلاق اولنور یقال هما صوغان ای سیّان او هما لدة و سوغ معناسنه درکه بلا تخلل متعاقبا توّلد ایدن
برادر در یقال هو صوغ اخیه ای سوغه ویقال ایضا هو صوغة اخیه ای سوغه و صوغ طعام و شراب بوغازدن سهولتله
کچمك معناسنه در یقال صاغ له الشراب صوغا بمعنی ساغ (الانصیاغ) انفعال وزننده آلتون وکومش مقولهسی
نسنه قالبده مقصود اولان صورت اوزره سبك اولنوب دوزلمك معناسنه در یقال صاغ الشیء فانصاغ (الصوّاغ)
شدّاد وزننده و (الصائغ) و (الصیّاغ) قیومجییه دینورکه قالبده آلتون وکومش مقوسنی سبك و صوغ ایدر
(الصیاغة) کتابه وزننده قیومجیلق حرفتنه دینور (الصیغة) صادك کسریله بناء نوعدر اصلی صوغه ایدی
واو یایه قلب اولندی بومناسبتله خلقت معناسنه مستعملدر یقال صاغ الله فلانا صیغة حسنة ای خلقه خلقة
حسنة ویقال سهام صیغة ای عمل واحد یعنی شو اوقلر برآدمك ایشیدر جملهسی برچرپیده و بردوزمدر دیمکدر
و صوی و اصل و نسب مقامنده دخی استعمال ایدرلر یقال هو من صیغة کریمة ای من اصل کریم (الصیغ) سید
وزننده کلامی دوزوب قوشان یلانجییه دینورکه قیومجی کبی ساخته کلام پیدا ایدر یقال رجل صیغ ای کذّاب
مزخرف حدیثه (الصیغة) سیده وزننده تریده دینور (الاصیغ) احمر وزننده بروادی آدیدر (صیغ) صادك
کسریله خراسانده برناحیه آدیدر (التصییغ) تفعیل وزننده طعامی یاغ و پکمز و بال مقولهسی قاتیغه اصلا تمغله
آلشدروب قاندرمق معناسنه در یقال صیغ الطعام اذا انقعه فی الادم حتی ترتّغ تجزبعونه تعالی

فصل الضاد

(الضغیغ) امیر وزننده اجوزلغه و بوللغه دینور یقال بلد ذو ضغیغ ای خصب و تمام زمانه اطلاق اولنور تقول
اقمت عنده فی ضغیغ دهره ای قدر تمامه (الضغیغة) سفینه وزننده لطافتلو طراوتلو چمنزاره دینور یقال روضة
ضغیغة ای ناضرة و صیویق خمیره دینور و مختلط جماعت انسانییه دینور یقال اتی ضغیغة من الناس ای جماعة
مختلطة و پرنج اوندن یاپلمش یوفقه اتمکه دینور و حضور و طراوتلو خوش دیرلکه دینور یقال له عیشة ضغیغة
ای ناعمة غضة (الاضغاغ) همزهنك کسریله حضور و رفاهیتلو خوش دیرلکده اولمق معناسنه در یقال اضغ القوم
اذا صاروا فی الضغیغة و یرك اوتلری تاب و طراوتلو اولمق معناسنه در یقال اضغت الارض اذا ارتوی نباتها
(الاضطغاغ) افتعال وزننده اضغاغ معناسنه در یقال اضطغت الارض بمعنی اضغت (الضغضغة) زلزله وزننده
دیشی اولمیان آدم نسنه چینمك معناسنه درکه کوهلمك تعبیر اولنور یقال ضغضغ الشیخ اللقمة اذا لاکها ولا سنّ له
و سوزی کوهلر کبی خوشجه بیان ایلیهرك سویلمك معناسنه در یقال ضغضغ الکلام اذا لم یبینه و ضغضغه قورد
قسمی اکل لحم ایدرکن اغزینك شاقردیسندن حکایهدر و سوزی چوغالتمق معناسنه در یقال ضغضغ الکلام
اذا زاده وکثره و برنسنهیی آغزده دیشسز یاخود دیشی اغرر آدم کبی ایوجه چینیهمیوب بری اوته چلشدرمك
معناسنه در یقال ضغضغ اللحم فی فیه اذا لم یحکم مضغه

فصل الطاء

(الطغ) طانك فتحی

و غينك تشديديله و (الطغياء) صحراء وزننده اكوزه دينور ثور معناسنه (الطلغان) طانك ولامك فتحيله بر ايشدن عجز
و فتور كلمكله كلال و ملالتله ايشلمك معناسنه در يقال يعمل بالطلغان و هو ان يعيي فيعمل على الكلال و طلغ و طلغان
عاجز اولمق معناسنه در يقال هو يطلغ المهنة طلغا و طلغانا من الباب الثالث اذا عجز (الطمغ) فتحيتيله بر آدمك كوزى
چوق چپاق طوتمق معناسنه در يقال طمغت عينه طمغا من الباب الرابع اذا كثر غمصها ﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾
(الظربغانة) ظانك و بانك فتحيله يلانه دينور حيه معناسنه ﴿ فصل الغين المعجمة ﴾ (الغاغ) حال وزننده حبق
اسميدر كه فودنج ديدكارى نباتدر تركيده يارپوز ديرلر (الغوغاء) صحراء وزننده چكركه يه دينور قنادلرى بتدكدنصكره
على قول الوانى كيدوب قرمز يلندقدنصكره اطلاق اولنور و سيورى سينكه شبيه بر كونه سينكه دينوركه بغايت
خرده و توزكبى ضعيف و بيوجود اولمغله قونديغى يرى ايصرهمز اولور سفلهٔ ناسه بو مناسبتله غوغاء اطلاق اولندى
يقال جائت الغوغاء من الناس اى سفلتهم المسرعين الى الشرّ ﴿ فصل الفاء ﴾ (الفتغ) فانك فتحى و تاى
فوقيه نك سكونيله بر نسنه يه اياقله پك باصوب شكست ايلمك معناسنه در يقال فتغ الشئ فتغا من الباب الثالث اذا وطئه
حتى يتشدّخ (التفتغ) تفعل وزننده بر نسنه باصمقله ياديش ايله قيريلوب يارلمق معناسنه در يقال تفتغ الشئ
تحت الضرس اذا تشدّخ (الفثغ) فانك فتحى و ثاى مثلثه نك سكونيله باش يارمق معناسنه در يقال فثغ رأسه
فثغا من الباب الثالث اذا شدخه (الفدغ) لدغ وزننده بر نسنه يى يارمق ياخود قبق كبى مجوّف نسنه يى قرمغه
مخصوصدر يقال فدغ الشئ فدغا من الباب الثالث اذا شدخه او هو شدخ الشئ المجوّف و طعامى ياغه چدرمك
معناسنه در يقال فدغ الطعام اذا سغسغه (المفدغ) منبر وزننده بر نسنه يى ياروب قيره جق آلته دينور يقال
فدغه بالمفدغ اى المشدخ (الفدغ) فتحيتيله اياقده اولان يورغاجلغه دينور يقال فى قدمه فدغ اى التواء (الافدغ)
قطن نام طاغده بر صو و بر خرمالق آديدر (الانفداغ) قورى نسنه يومشمق معناسنه در يقال انفدغ الشئ
اذا لان عن يبس (الفروغ) قعود وزننده و (الفراغ) فانك فتحيله بر ايشدن اشتغالى ترك ايله قورتلوب بوش
طورمق معناسنه در يقال فرغ من العمل و فرغ فروغا و فراغا من الباب الثالث و الرابع و الاول اذا خلا ذرعه
و بر نسنه يه قصد و آهنك ايلمك معناسنه در كويا كه سائر ايشلردن فراغتله اكا عازم اولور يقال فرغ له و اليه
اذا قصده و فروغ اولمك معناسنه مستعملدر يقال فرغ الرجل فروغا اذا مات (الفرغ) كتف وزننده و (الفارغ)
معناى اوّلدن وصفلردر (الفرغ) فرع وزننده قوغه آغزنده خاج شكلنده دوزيلان اغاجلرك ارالغندن صو
دوكيله جك يره دينور يقال دلو واسعة الفرغ اى مخرج الماء من الدلو بين العراقى و ايچنده پكمز اولان قابه دينور
يقال جاء بالفرغ اى الاناء فيه الدبس (فرغ الدلو المقدّم) و (فرغ الدلو المؤخّر) دلو برجنده ايكى منزل آديدر كه
قمر آنلرده نزول ايدر هر برى كورونشده ارالرى بر مزراق بويى قدر ايكى كوكب ارالغنده ايكى تابدار كوكبدن
عبارتدر * شارح ديركه كويا كه دلو صورتنك فرغلرى مثابه سنده در (فرغ القبه) قافك كسريله و (فرغ الحفر) تميم
قبيله سنه مخصوص ايكى بلده در (الفراغ) كتاب وزننده بودخى قوغه نك آغزنده خاج شكلنده آرقورى اغاجلرك
ارالغنه دينوركه صو اورادن دوكيلور و آدملرى ككيش يورغه آته دينور فريغ كبى و طوار يوكنك بردنكنه دينور
و دريدن ديكلمش حوضه دينوركه باديه ده انكله دوه صواررلر و قابه قجاغه اطلاق اولنور و ممه سى بول سودى
فراوان ناقه يه دينور و شول يايه دينوركه اوقنك تمرنى آچديغى ياره ككيش اوله على قول اوقى ميدانلو سورن يايه
دينور و شول بيوك چناق و قواطه مقوله سنه دينوركه بيوكلكندن كوتورمسى قابل اولميه جمعى افرغه كلور و يصى
تمرنه دينور (الفروغ) فانك ضميله جوزا برجنه دينور ذات الفروغ اولديغى ملاحظه سيله يقال طلع الفروغ
اى برج الجوزاء (فرغانه) فانك فتحيله مشرقده بر ناحيه آديدر (فرغان) سحبان وزننده فارس اولكه سنده بر قريه
آديدر و يمنده بر بلده آديدر و ابو الحسن الموصلى نام محدّثك جدّى اسميدر (الافراغ) همزه نك فتحيله مكهٔ مكرمه
اطرافنده بر نيچه مواضعدر (افراغه) همزه نك فتحيله اندلسده بر بلده در (الفراغة) كرامه وزننده بر كمسه يه اورركن
قول صيق اوليوب كر يملو و ميدانلو اولمق معناسنه دركه قولتق بوش اولور يقال فرغت الضربة فراغة من الباب الخامس
اذا اتّسعت و بر نسنه يه صبرسزلقله تلاش و اضطراب ايلمك معناسنه در يقال فرغ الرجل اذا جزع و قلق (الفريغة)
سفينه وزننده قول كر يملو و ميدانلو اوله رق اوروشه اطلاق اولنور ذكر اولنان فراغه دن مأخوذدر يقال
ضربة فريغة اى متسعة و ايچى واسع اولمغله صويى چوق آلان طولومه دينور يقال مزادة فريغة اى كثيرة الاخذ
للماء (الفريغ) امير وزننده يول كبى دوز و هموار اولان ارضه دينور و آدملرى ككيش يورغه آته وصف اولور فراغ كبى
يقال فرس فريغ و فراغ اى هملاج واسع المشى (الفرغ) فتحيتيله صو دوكلك معناسنه در يقال فرغ الماء فرغا

﴿ فصل الظاء المعجمة ﴾
﴿ فصل الغين المعجمة ﴾
﴿ فصل الفاء ﴾

من الباب الرابع اذا انصبّ * شارح ديركه كرچه مؤلفك سياق ثبتندن فتحتينله مصدرى فرغ اولمق ظاهردر لكن
صواب اولان مصدرى فراغ اولمقدر سماع وزننده (الفراغة) ثمامه وزننده اركشينك نطفه‌سنه اطلاق اولنور
(الفرغ) فانك كسريله برايشى بوشلامغه دينور يقال به فرغ من العمل اى فراغ وهدروتلف معناسنه مستعملدر
فانك فتحيله ده جائزدر يقال ذهب دمه فرغا اى هدرا (الافرغ) افضل وزننده اصل فعل معناسنده ده مستعملدر
ايشسز كوجسز بوش آدمه دينور يقال رجل افرغ اى فارغ (الفرغاء) حمراء وزننده طعنۀ واسعه‌يه وصف
اولور يقال طعنة فرغاء اى واسعة (الافراغ) همزه‌نك كسريله صويى دوكك معناسنه‌در يقال افرغ الماء
اذا صبه وقان آقتمق معناسنه مستعملدر يقال افرغ الدماء اذا اراقها (التفريغ) بو دخى صويى دوكك
معناسنه‌در يقال فرّغ الماء اذا صبه وطلو قابى بوشالتمق معناسنه‌در يقال فرّغ الظرف اذا اخلاه (المفرغة)
معظمه وزننده دوكمه حلقه‌يه وصف اولوركه دائره‌سنده اكلو ويابشق يرى اولميوب بوسبتون اوله يقال حلقة
مفرّغة اى مصمتة (مفرّغ) محدّث وزننده اسمادندر يزيد بن ربيعة بن مفرّغ شعرادندر جدّى اولان مفرّغ
عسّ ديدكارى بيوك چناق طلوسى سود ايچمك ضمننده بحث ايدوب بالتمام ايچوب چناغى بوشالتمغله مفرّغ
تلقيب ايلديلر (المستفرغة) اسم فاعل بنيه‌سيله پك سودلو ناقه‌يه دينور يقال ناقة مستفرغة اى غزيرة وشول
آتلره دينوركه وسعنده اولان سكرتمكى اظهار ايدوب بروجهله تقصير ايلميه‌لر يقال فرس مستفرغ وخيول
مستفرغة اذا كانت لاتدّخرمن حضرها شيئا (الاستفراغ) عمل ايله قوصمق معناسنه مستعملدر يقال استفرغ
الرجل اذا تقيأ وبر خصوصده عهده‌سنده اولان مقدورى بذل ايلمك معناسنه مستعملدر يقال استفرغ مجهوده
اذا بذل طاقته (التفرّغ) تفعل وزننده مشغله‌دن فراغت ايدوب واز كلمك معناسنه‌در يقال تفرّغ الرجل اذا تخلى
من الشغل (الافتراغ) صو دوكنمك معناسنه‌در تقول افترغت لنفسى ماء اى صببته (الفشغ) فانك فتحى وشين
معجمه‌نك سكونيله برنسنه اوستنه آغوب بوريمك معناسنه‌در جبهه‌يه صاچ وبريره طمان آغوب بوريمك كبى يقال فشغه
فشغا من الباب الثالث اذاعلاه حتى غطاه (الفشغاء) حمراء وزننده جبهه اوزره آغوب بوريمش اولاصاچه وصف
اولور يقال ناصية فشغاء اى مغطية (الفاشغة) باشك هرسمتنه يايلمش صاچه دينور (الفشاغ) غراب وزننده
طولومه وقربه‌يه اوريلان ميشين يامه‌يه دينور وفشاغ شول اوتلغه دينوركه صارمشديغى اغاجى تباه ايدر وبو اسم
جنسدر فاشرا وسائر انواعنه شاملدر تشديدر ايله‌ده جائزدر (الفشغة) تمره وزننده خاصة صارمشق تعبيراولنان
اوتلغه دينور وقامشك وقارغينك ايچنده اولان اوزه دينوركه آق پموق كبى نسنه‌در وصوصلاة ديدكارى اوتلغك
توزاغنه دينور * مؤلف كرچه بو اوتلغى معروف ايله تقييد ايدوب لكن بوكتابنده اصلا بيانه تعرّض ايلامشدر
ظاهرا سازلق نوعندن بر توزاقلو اوتدر (التفشيغ) تفعيل وزننده فشغ معناسنه‌در يقال فشغه بمعنى فشغه
واويقو باصمق معناسنه مستعملدر يقال فشغه النوم اذا غلبه (الافشغ) فشغ لفظندن صفتدر برنسنه اوزره
آوريلوب اورتن شيئه دينور بومناسبتله اوك ديشلرى سائرديشلرك نظامندن خارج تومسك اولان آدمه افشغ
الثنية اطلاق اولنور يقال رجل افشغ الثنية اى ناتئها وطاغنق سيرك ديشلويه افشغ الاسنان اطلاق اولنور
يقال رجل افشغ الانسان اى متفرّقها وافشغ بوينوزلرى ايكى طرفه يايوان قوچه دينوريقال كبش افشغ اذاذهب
قرناه كذا وكذا (المفشغ) منبروزننده رفيق وهمدمى يوزينه قباروب ناخوشلقله اويوب اولاشوراولان على قول
زورايله آتك باشنى چكوب ضبط ايدن كسه‌يه دينور يقال رجل مفشغ اذا كان يواجه صاحبه بالمكروه اويقدع
الفرس ويقهره (المفشغ) محسن وزننده خيرونفعى قليل اولان كسه‌يه دينوريقال رجل مفشغ اى القليل الخير
(الافشاغ) همزه‌نك كسريله برآدم قليل الخير اولمق معناسنه‌در يقال افشغ الرجل اذا صارمفشغا وبركسه‌يه
برنسنه ايله اورمق معناسنه‌دركه يوقريدن اشاغى‌يه اورمقدن عبارتدر يقال افشغ زيد السوط اذا ضربه به
(الانفشاغ) برنسنه چوغالوب ظاهروعيان اولمق معناسنه‌در يقال انفشغ الشئ اذاظهر وكثر (التفشغ) تفعل
وزننده قالين وپك خشونتلو لباس كيمك معناسنه‌در يقال تفشغ الرجل اذالبس اخشن ثيابه * شارح ديركه
بوراده اهماله احسن نسخه‌لرى غلطدر صواب اولان اخشن اولمقدركه خشونتدندر كما فى النهاية فى حديث
عمر رضى الله عنه * انّ وفدالبصرةاتوه وقدتفشغوا * اى لبسوا اخشن ثيابهم ولم يتهيأوا للقائه وتفشغ برنسنه
چوغالوب اطرافنه يايلمق معناسنه‌در يقال تفشغ فيه الشيب والدم اذا انتشر وكثروخاتونك پاچه‌سى ارالغنه
كيروب جماع ايلمك معناسنه‌در يقال تفشغ المرأة اذا دخل بين رجليها وافترعها واوبه‌نك واولرك ارالغنه
كيروب نابديد اولمق معناسنه‌در يقال تفشغ البيوت اذادخل بينهاوغاب فيهاوبركسه اوزره حواله اولوب باصمق

(معناسنه‌در)

معناسنه‌در يقال تفشغ فلانا اذا علاه وركبه واوشمك معناسنه‌در يقال تفشغ الرجل اذا كسل ﴿المفاشغة﴾
مفاعله وزننده بر ناقه‌نك ياوريسنى ذبح ايلمك قصديله ابتدا بر تقريبله آخرك ياوريسنه ياقق معناسنه‌در يقال
فاشغ بينهما وفوشغ بها مفاشغة وهى ان يجرّ ولد الناقة وينحر وتعطف على ولد آخر يجرّ اليها فيلقى تحتها فترأمه
﴿الفشاغ﴾ كتاب وزننده شغار معناسنه‌دركه بالمقابله نكاحدن عبارتدركه ماده‌سنده بيان اولندى واوشمك
كسل معناسنه‌در * مؤلفك سياق كلامندن بوراده فشاغ مفاعله‌دن مصدر اولمق ملحوظ غالبدر ﴿الفضغ﴾ فانك
فتحى وضاد معجمه‌نك سكونيله اغاجى قيروب اوفاتمق معناسنه‌در يقال فضغ العود فضغا من الباب الثالث اذا هشمه
﴿المفضغ﴾ منبر وزننده شول بركوو متشدّق كمسه‌يه دينوركه كلامى لحن وخطا ايله اغاج اوفادركبى تكلم ايدر اوله
يقال هو مفضغ وهو من يتشدّق ويلحن كانه يفضغ الكلام ﴿الفغة﴾ فانك فتحى وغينك تشديديله رايحه طاغلمق
معناسنه‌در تقول فغتنى الرائحة فغة اذا تضوّعت ﴿الفلغ﴾ فانك فتحى ولامك سكونيله باش يارمق معناسنه‌در يقال
فلغ رأسه فلغا من البالت اذا ثلغه ﴿الفوغ﴾ فتحتينله آغز ايرى وبول اولمق معناسنه‌در يقال فى فه فوغ
اى ضخم ﴿لافوغ﴾ ايرى آغزلو آدمه دينور ﴿الفوغ﴾ سوغ وزننده رايحه يايلمق معناسنه‌در يقال فاغت الرائحة
تفوغ فوغا اذا فاحت ﴿الفوغة﴾ فوحه وزننده ومرادفيدركه رايحه‌نك يايلمسنه دينور تقول وجدت فوغة الطيب
اى فوحته ﴿الفائغة﴾ دماغى مست ومتكيف ايدن تيز رايحه‌يه وصف اولور تقول اخذتنا رائحة فائغة اى مخشمة
﴿فاغ﴾ حال وزننده سمرقند قضاسنده بر قريه آديدر تجز بعونه تعالى ﴿ فصل الكاف ﴾ ﴿كراغ﴾ سحاب
وزننده خراسانده هراة قضاسنده بر قريه آديدر ﴿ فصل اللام ﴾ ﴿اللتغ﴾ لامك فتحى وتانك سكونيله ال ايله
اورمق معناسنه‌در يقال لتغه بيده لتغا من الباب الثالث اذا ضربه ويلان وعقرب صوقمق معناسنه‌در يقال
لتغته العقرب اى لدغته ﴿اللثغ﴾ لامك وثاى مثلثه‌نك فتحيله و﴿اللثغة﴾ لامك ضميله بعض لسانده اولان پلتكلكه
دينوركه لسان تكلم ايدركن سين حرفندن ثاى مثلثه‌يه ياخود رادن غين معجمه‌يه ياخود لامه ياخود ياى تحتيه‌يه
ياخود مطلقا بر حرفدن حرف آخره تحوّل ايدر وبعضلر ديديكه لسانده بر آغرلقدركه طلاقتله خوشجه رفع واداره
ايلامك جهتيله حادث اولان طوتقنلقدن عبارتدر ايكى صورتده دخى تركيده پلتكلك تعبير اولنور ولثغ فتحتينله
مصدر اولور بر آدم پلتك اولمق معناسنه‌در يقال لثغ الرجل لثغا من الباب الرابع اذا كان فى لسانه لثغ ولثغة وهى تحوّل
اللسان من السين الى الثاء او من الراء الى الغين او اللام او الياء او من حرف الى حرف او لايتمّ رفع لسانه وفيه ثقل

﴿ فصل الكاف ﴾
﴿ فصل اللام ﴾
مطلب

مترجم ديركه سلامة الانبارى بيانه كوره لثغه سين وقاف وكاف ولام ورا وشين حرفلرنده اولور سينده لثغه ثايه
قافده طايه وكاهى كافه وكافده همزه‌يه ولامى يايه وكاهى كافه تبديل اولنور وراء حرفنده لثغه آلتى حرفده اولور
عين وغين وياء ودال ولام وطايه تبديل ايله وكاهى همزه‌يه تبديل ايله اولور وصاحب مزهر ديديكه ذالى زايه وشينى
سينه ولامى نونه تبديل ايله اولور وبو پلتكلك پپه‌يلكدن بشقه‌در پپه‌يلكه رته ورتل وتعتعه دينور مطرّزى
ديديكه پپه‌يلك اشرافده خصوصا زادكانده كثير اولور ﴿الالثغ﴾ احمر وزننده لسانى پلتك آدمه دينور ﴿الالثغ﴾
لامك فتحى وثانك سكونيله بر آدمى الثغ ايلمك معناسنه‌در يقال لثغه لثغا من الباب الاوّل اذا جعله الثغ ﴿اللثغة﴾
فتحاتله آغزه دينور فم معناسنه ﴿اللدغ﴾ لامك فتحى ودالك سكونيله و﴿التلداغ﴾ تذكار وزننده عقرب ويلان صوقمق
معناسنه‌در يقال لدغته العقرب والحية لدغا وتلداغا من الباب الثالث اذا لسعته وبر آدمى لسان وكلام ايله آزرده
قلمق معناسنه مستعملدر يقال لدغه بكلمة اذا نزغه بها ﴿الملدوغ﴾ و﴿اللديغ﴾ امير وزننده عقرب ويلان صوقمش
آدمه دينور لديغك جمعى لدغى كلور سكرى وزننده ولدغاء كلور كرماء وزننده * شارح ديركه مؤنثنه تاء داخل اولماغله
جمع سالمى كلمز ولديغ بمعنى فاعل اولور ناسى دلليوب طعن وفصل ايدن كمسه‌يه دينور يقال رجل لديغ اى وقّاع
للناس ﴿الملدغ﴾ منبر وزننده شول بدزبان كمسه‌يه دينوركه دائما لسانيله خلقى عقرب كبى صوقمق عادتى اوله ﴿اللدّاغ﴾ زنّار
وزننده تيكنك سيورى اوجنه اطلاق اولنور ﴿اللدّاغة﴾ علاّمه وزننده ناسى طعن وفصل ايله آزرده ايدن آدمه دينور
يقال هو لدّاغة اى قارصة ﴿اللصوغ﴾ قعود وزننده بدنك آريقلغندن درى كميكه ياپشمق معناسنه‌در يقال لصغ الجلد
لصوغا من الباب الثالث اذا يبس على العظم عجفا ﴿اللغلغ﴾ فدفد وزننده بر قوش اسميدر وبولقلق قوشنك غيريدر
﴿اللغلغة﴾ زلزله وزننده تريد وخمير ايشى مقوله‌سنى ياغه چدرمك معناسنه‌در يقال لغلغ ثريده اذا روّاه وبعض لسانده
اولان عجميلكه دينوركه كلمه‌يى حق اوزره اخراج ايده‌ميوب طوتقنه‌رق بورقلغله تكلم ايدر يقال فى لسانه
لغلغة اى عجمة ولجلجة ﴿اللوغ﴾ سوغ وزننده بر نسنه‌يى آغزده برى اوته بواليوب دوندردكدنصكره
آتمق معناسنه‌در يقال لاغ الشئ يلوغ لوغا اذا اداره فى فيه ثمّ لفظه وبر آدمه دائمى ملازمت ايلمك معناسنه‌در

يقال لاغ فلانا اذا لزمه ﴿اللائغ﴾ و ﴿الليغ﴾ سيد وزننده سائغ وسيغ كلهلرينه اتباعا ذكر اولنورلر يقال طعام سائغ
لائغ وسيغ ليغ ﴿الاليغ﴾ احمر وزننده لساننده طوتقنلق اولمغله كلامی خوشجه بيان ايليان آدمه دينور على قول
دائما لسانی يائحتيه يه چلان كسه يه دينور يقال رجل اليغ ای لايبين الكلام او يرجع كلامه الى الياء واحمق
كسه يه دينور ﴿اللياغة﴾ كتابه وزننده بو دخی شاشقين احمق كسه يه دينور يقال رجل اليغ ولياغة ای احمق ﴿الليغ﴾
فتحتينله حمق تامّ معناسنه در يقال به ليغ ای حمق تامّ ﴿الليغ﴾ زيغ وزننده بر آدمدن بر نسنه يی ايستيوب ديلمك
معناسنه در تقول لغته الشیٔ اليغه ليغا ای راودته عنه ﴿التليغ﴾ تفعل وزننده اظهار حماقت ايلمك معناسنه در
يقال تليغ فلان اذا تحمق نجز بعونه تعالى

فصل الميم

﴿المرغ﴾ فرع وزننده آغزدن آقان سالياره دينور
وقيون كوبره لكنه دينور وچمزاره ياخود چايری چوق اولان چمزاره دينور مرغه دخی دينور هايله غريبدر كه
فارسيده مرغ چايره وچمنه ديمكله چايرلغه مرغزار ديرلر ومرغ مصدر اولور طوار چاير اوتلامق معناسنه يقال
مرغت السائمة مرغا من الباب الثالث اذا اكل العشب وچايرلقده اكنوب قالمق معناسنه در يقال مرغ فی العشب
اذا اقام فيه ودوه آغزندن كپوك پوسكورمك معناسنه در يقال مرغ البعير اذا رمى باللغام ﴿المرّغ﴾ سكر وزننده
دائما آغزندن كپوك صاچان دوه لره دينور لفظندن مفردی يوقدر يقال بكار مرّغ ای رماة باللغام ﴿المراغة﴾
سحابه وزننده طوارك ياتوب آغنيه جق يره دينور مراغ دخی دينور يقال هذه مراغة الدواب ومراغها ای تمرّغ
فيها ومراغه كوسنيمش قانجق اشكه دينور يقال لفلان مراغة ای اتان لاتمنع الفحولة ومراغه جرير نام شاعرك
والده سی لقبيدر كه فرزدق تلقيب ايلشيدی جوهرينك اخطل تلقيب ايلدی ديمسی وهمدر بعضلر قولنجه
مزبوره دوه مراغه سنده طوغمغله مولدی اسميله تلقيب اولنمشدر ومراغه اذربيجان اولكه سنده بر شهر
مشهور آديدر وعربستانده بنو يربوع جماعتنه مخصوص بر بلده آديدر ﴿بنو المراغه﴾ بر كوچك بطندر ومراغه
دوابّ ومواشيسنی كركی كبی كوروب كوزه دن آدمه اطلاق اولنور كويا كه حيوانلرينك راحتگاهی اولور يقال
هو مراغة مال ای ازاؤه ﴿المرّاغة﴾ علّامه وزننده دائما طپراغه آغنايوب بيلنور اولان طواره دينور يقال دابّة امّرغة
ای متمرّغة ﴿المرايغ﴾ ميمك فتحيله صعيد مصر قضاسنده بر ولايت آديدر ﴿الممرغة﴾ مكنسه وزننده منفذی اولميان
بغرسغه دينور كه ديبسز كيسه طرزنده اولور يبانه آتيلور تركيده كودن بغرسغی ديرلر ﴿المارغ﴾ احمق آدمه دينور
يقال رجل مارغ ای احمق ﴿الامرغ﴾ دائما رذائل اعمال ومكاره افعاله متوغّل وآلوده اولان كسه يه اطلاق اولنور
مرداره آغنيان طواره تشبيه اولنمشدر يقال رجل امرغ ای متمرّغ ﴿المرغ﴾ فتحتينله آلوده اولمق معناسنه در
يقال مرغ عرضه مرغا من الباب الرابع اذا دنس ﴿المرغ﴾ كتف وزننده دهن وغاليه يه قابل صاچه دينور يقال
شعر مرغ ای ذو قبول للدّهن ﴿الامراغ﴾ همزه نك كسريله بر كسه نك آغزندن ساليار آقق معناسنه در يقال امرغ
الرجل اذا سال لعابه وناصواب سوزی چوق سويلمك معناسنه در يقال امرغ فلان اذا كثر كلامه فی خطأ
وخميرك صويی چوق قومغله صيويق ايلمك معناسنه در يقال امرغ العجين اذا اكثر ماءه ﴿التمريغ﴾ بر كسه
دابّه سنی طپراغه آغناتمق معناسنه در يقال مرّغ الدابّة فی التراب اذا قلبها فيه ﴿التمرّغ﴾ تفعل وزننده طوار
طپراغه آغنه مق معناسنه در يقال تمرّغ الحمار فی التراب اذا تقلب ومرداردن صاقنمق معناسنه در يقال تمرّغ
الرجل اذا تنزّه ووجعدن ناشی اضطرابله بوريلوب بوكلمك معناسنه در يقال تمرّغ فلان اذا تلوّی من وجع
يجده وآغزدن سالیار پوسكروب صاچمق معناسنه در يقال تمرّغ الحيوان اذا رشّ اللعاب من فيه وطوار
چايرلقده اوزون اوزادی اوتلايوب قالمق معناسنه در يقال تمرّغ المال اذا طال الرعی فی الروضة وبر خصوصده
تردّد ايلمك معناسنه مستعملدر يقال تمرّغ فی الامر اذا تردّد وبر يرده چوق زمان او يالنوب اكلنمك معناسنه
مستعملدر يقال تمرّغ على فلان اذا تلبث وتمكث وكركی كبی غاليه سورنمك معناسنه در يقال تمرّغ الرجل
اذا صبغ نفسه بالادّهان واياق قايمق معناسنه در يقال تمرّغ فلان اذا زلق ﴿الامّساغ﴾ ميم مشدده ايله و﴿الامتساغ﴾
ايكيسيده افتعال وزنلرنده آلارغه اولمق معناسنه در يقال امّسغ الرجل وامتسغ اذا تنحّی ﴿المشغ﴾ ميمك فتحی
وشين معجمه نك سكونيله خيار وعجور كبی شدّتسز نسنه يمك معناسنه در يقال مشغ الرجل مشغا من الباب الثالث
اذا اكل غير شديد كاكل القثاء واورمق معناسنه در يقال مشغه اذا ضربه وبر آدمی عيبلمك معناسنه در
يقال مشغه اذا عابه ﴿المشغ﴾ ميمك كسريله آشی ديدكاری قرمزی چاموره دينور مغره معناسنه ﴿التمشيغ﴾
بر نسنه يی آشی ايله بويامق معناسنه در يقال مشغ الثوب اذا صبغه بالمشغ وبر كسه نك عرض وناموسنی بعض
نقيصه اسناديله آلوده وتكدير ايلمك معناسنه مستعملدر يقال مشغ عرضه اذا كدّره ولطخه ﴿المشغة﴾ ميمك

(كسريله)

كسريله اسكی بز و اسكی كليم پارچه سنه دينور و عربلرك كتان طراقلرينه دينوركه برمقدار چامور يغوب اكا طراق هيئتنده براز تيكنلك ديكدكدنصكره قورويجه قدر ترك ايدرلر بعده آنكله كتان طرارلر ﴿المضغ﴾ ميمك فتحی وضاد معجمه نك سكونيله آغزده نسنه چينمك معناسنه در يقال مضغ الشیء مضغا من الباب الثالث والاول اذا لاكه بسنه ﴿المضاغ﴾ سحاب وزننده آغزده چينيه جك نسنه يه دينوركه چينمتی تعبيراولنور تقول ماذقت مضاغا وهو ما يمضغ و چينمسی سهل وملايم اتمك قيريغنه اطلاق اولنور يقال اتانی بمضاغ ای كسرة لينة المضاغ بوراده مضاغ اسم مصدر در ﴿المضاغة﴾ ثمامه وزننده آغزده چينمش نسنه يه دينور يقال رمی بمضاغته ای ما مضغ ﴿المضاغة﴾ علامه وزننده احمق آدمه اطلاق اولنور تكلم ومعامله ده دلنی مضغ ايلديكيچون ﴿المضغة﴾ غرفه وزننده برچينم ات وسائرنسنه يه دينور جمعی مضغ در صرد وزننده تقول اطعمنا مضغة منه وهی قطعة لحم وغيره ﴿المضغ﴾ سكر وزننده امورك خرده وصغيراولنرينه اطلاق اولنور يقال مضغ الامور ای صغارها * شارحك بيانه كوره صواب اولان صرد وزننده اولقدر ﴿المضيغة﴾ سفينه وزننده كيك اوزرنده اولان اته دينور وآت قسمنك بازوسی التنده يعنی قره جه سنده اولان اتجكزه دينور و يايك كوشه لرينه صارلمش سكيره دينور علی قول ديش ايله چيندكدنصكره صارلمش سكيره دينور وقولاق ديبنده اولان يومريجه اتجكزه دينور و بدنده اولان بالق اتنه دينور جمع جنسی مضيغ در سفين وزننده وجمع صيغی مضايغ در سفائن وزننده ﴿الماضغان﴾ تثنيه بنيه سيله ايكی چكه نك ديبلرينه اطلاق اولنوركه آزی ديشلری بتديكی محللردر علی قول ايكی چكه ده اولان طمرلرينه دينور ﴿الامضاغ﴾ همزه نك كسريله خرمانك يمشی چينمك قابل اولمق معناسنه در يقال امضغ النخل اذا صار فی وقت طيبه حتی يمضغ وات حق اوزره پشمكله اكلی خوش ولطيف اولمق معناسنه در يقال امضغ اللحم اذا استطيب واكل ﴿المماضغة﴾ مفاعله وزننده جنك وقتالده عسكر ايكی طرفلو كركی كبی چباليوب جدّ وجهد ايلمك معناسنه در كويا كه بری برينی لقمه لقمه ايدوب مضغ ايدرلر يقال ماضغه فی القتال اذا جادّه فيه ﴿المغمغة﴾ زلزله وزننده برنسنه يی آغزده يابجه يابجه چينمك معناسنه در يقال مغمغ اللحم اذا مضغه ولم يبالغ وسوزی خوشجه بيان ايليه رك ميز ميز سويلمك معناسنه در يقال مغمغ كلامه اذا لم يبينه وكوپك قاب يلامق معناسنه در يقال مغمغ الكلب فی الاناء اذا ولغ وثوبی صويه باتروب چيقارمغله اصلاتمق معناسنه در يقال مغمغ الثوب فی الماء اذا غنغثه وتريدی ياغه چدرمك معناسنه در يقال مغمغ الثريد اذا روّاه دسما و برنسنه يی بری برينه قاتوب قارشدرمق معناسنه در يقال مغمغ الشیء اذا خلطه وبرنسنه بری برينه قاتيلوب قارشمق معناسنه در يقال مغمغ الامر اذا اختلط و برايشی كوشك وضعيف وكتر ايشلمك معناسنه در يقال يمغمغ فی عمله ای يعمل ضعيفا رديئا ﴿التمغمغ﴾ تزلزل وزننده برمقدار چايرلق بولمق معناسنه در يقال تمغمغ الرجل والحمار اذا نال شيئا من العشب وطوار سمورمكه باشلمق معناسنه در يقال تمغمغ المبال اذا جری فيه السمن ﴿الملغ﴾ ميمك كسريله دائما فحش وناسزا وهرزه سويلر اولان آلچق ورذيل واحمق كمسه يه دينور جمعی املاغ كلور يقال رجل ملغ ای نذل احمق يتكلم بالفحش ﴿الملوغة﴾ ميمك ضميله معنای مزبوردن اسمدر رذالت وحماقت صفتلريله فحش وهذيان سويلجيلكه دينور يقال رجل ملغ به ملوغة بوراده وهی الملوغة قولنده تانيث ضميرخبره ناظردر ﴿المالغ﴾ فاسق وفاحش وخبيث كمسه يه دينور جمعی ملاغ كلور كفّار وزننده يقال رجل مالغ ای داعر ﴿التمالغ﴾ تفاعل وزننده فحش وهذيان سويليانك سوزينه كولشمك معناسنه در يقال تمالغ بالملغ اذا ضحك به ﴿الممالغة﴾ مفاعله وزننده فحش وناسزا كلماتله خوراطه ايلمك معناسنه در يقال مالغه بالكلام اذا مازحه بالرفث ﴿التملغ﴾ تفعل وزننده حماقتلنمك معناسنه در يقال تملغ الرجل اذا تحمق ﴿منغ﴾ نونله جبل وزننده حلب قضاسنده برناحيه در سلفده عين مهمله ايله زبانزده اولوب صكره دن معجمه ايله متداول اولمشدر ﴿منوغان﴾ ميمك فتحيله كرمان اولكه سنده بر بلده آديدر ﴿المواغ﴾ ميمك ضميله كدی ماولمق معناسنه در يقال ماغت الهرّة مواغا اذا صوّتت

فصل النون

﴿النبغ﴾ نبع وزننده و﴿النبوغ﴾ قعود وزننده ظاهر وعيان اولمق معناسنه در يقال نبغ الشیء نبغا ونبوغا من الباب الثالث والاول والثانی اذا ظهر ويردن صو قينايوب چيقمق معناسنه مستعملدر يقال نبغ الماء اذا نبع وبركمسه نك عرقنده شاعريت يوغيكن كنديسی فصيح وبليغ شاعر قوپمق معناسنه در يقال نبغ فلان اذا قال الشعر واجاده ولم يكن فی ارث الشعر و برآدم ثروت وسامان ورفاهيت صاحبی اولمق معناسنه مستعملدر يقال نبغ فلان فی الدنيا اذا اتسع وباش قوكاقلنمق معناسنه در يقال نبغ رأسه اذا ثار منه النباغة وطغارجق مقوله سی قابك يوقفه يرلندن ايچنده اولان اون طشره سنه صو رشح ايدركبی توزوب چيقمق معناسنه مستعملدر يقال نبغ

فصل النون

الوعاء بالدقيق اذا تطاير من خصاصه مارقّ منه و نبغ ذكرمنده اوكون اون توزينه دينور غبار الرّحى معناسنه
﴿النباغة﴾ كناسه وزننده و بانك شدهسيله جائزدر باشك قيللرى ارالغنده ظهور ايدن توزكبى نسنه يه دينوركه قوكاق
تعبير اولنور هبريّه معناسنه و اوكونمش اونه دينور طحين معناسنه ﴿النباغة﴾ شدّاده وزننده خوارج ديمكدر
ظهور معناسندندر تقول نبغت علينا منهم نباغة اى خرجت منهم خوارج و دبره اطلاق اولنور است معناسنه
و توز توزيديجى اولو و ايشلك يوله وصف اولور يقال محجة نبّاغة اى يثور ترابها ﴿النابغة﴾ عظيم الشان آدمه اطلاق
اولنور ظهور معناسندندر هاء مبالغه ايچوندر يقال فلان نابغة اى العظيم الشان و صوكنده شاعر يت بوغيكن
نفسه ظهور ايدن ياخود اوائل حالنده شاعريتدن ساكت ايكن صكره‌دن هوسكار اولان فصيح و مجيد شاعره
اطلاق اولنور ذكرى آتى شعرانك هر برينه نابغه و مجموعنه نوابغ اطلاقى بوكه مبنيدر و آنلر سكز نفردر (١) زياد بن
معاوية الذبيانىّ (٢) قيس بن عبدالله الجعدىّ (٣) عبدالله بن مخارق الشيبانى (٤) يزيد بن ابان الحارثىّ كه بنو الديّان
جماعتنك نابغه‌سيدر (٥) نابغة بن لأى الغنوىّ (٦) حارث بن بكر اليربوعىّ (٧) حارث بن عدوان التغلبىّ (٨) نابغة
العدوانىّ دركه بو نسبتله توضيح اولنمشدر ﴿النباغ﴾ غراب وزننده نبغ كبى بودخى ذكر من توزينه دينور
﴿النبّاغ﴾ شدّاد وزننده و سحاب وزننده بودخى باشده ظهور ايدوب قوكاغه دينور هبريّه معناسنه ﴿النبغة﴾ فتحاتله
بر قوم و جماعتك كزيده و مختارلرينه اطلاق اولنور يقال جاءت نبغة القوم اى وسطهم يعنى خيارهم ﴿تنبغ﴾ تنصر
وزننده بر موضع آديدر ﴿التنبيغ﴾ خرما آشيلرندن بردرلو آشيلامغه دينوركه اركك خرما آغاجنى سلكوب توزان توزى
يانده اولان ديشى خرمانك هنوز چچك آچان قبجوغى ايچره دخول ايلمكدن عبارتدر و بو تمتين كبى اسمدر يقال لقحت
النخلة بالتنبيغ وهو ان تنفض النخلة فيطير غبارها فى وليغ الاناث و ذلك تلقيح ﴿الانباغ﴾ همزه‌نك كسريله بر يره
چوق كيدوب كلمك معناسنه‌در يقال انبغ البلد اذا اكثر الترداد اليه و اون الينكمه الكك كوزه‌نكلرندن اونى اليه‌رك
چيقارمق معناسنه‌در يقال انبغ الناخل اذا اخرج الدّقيق من خصاص المنخل ﴿النتغ﴾ نونك فتحى و تاى فوقيه‌نك
سكونيله بركسه‌يى متصف اولمديغى اوصاف قبيحه ايله ذكر و تعييب ايلمك معناسنه‌در يقال نتغه نتغا من الباب الثانى
والاول اذا عابه و ذكره بماليس فيه ﴿المنتغ﴾ منبر وزننده دائما افك و افترا ايله ناسى فصل و تعييب ايدن شخصه
دينور ﴿الانتاغ﴾ همزه‌نك كسريله بركسه‌يى استهزا ايدركبى كولمك على قول بللو بللوسزجه كولمك كه ستر يوزندن
برازينى اظهار ايلمكدن عبارتدر يقال انتغ فلان اذا ضحك كالمستهزئ او اخفى ضحكه و اظهر بعضه ﴿النذغ﴾ لدغ
وزننده پرمقله دورتمك معناسنه‌در يقال نذغه نذغا من الباب الثالث اذا نخسه باصبعه و عقرب صوقمق
معناسنه‌در يقال نذغته العقرب اذا لدغته و بر آدمى تكدير وآزرده ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نذغه
اذا ساءه و مزراق ساپجمق و لسانله رنجيده قلمق معناسنه‌در يقال نذغه بالرمح و الكلام اذا طعنه و نذغ
ككيك اوتنه دينور سعتر برّى معناسنه آرى قسمنك بوندن ياپديغى بال بغايت متين و اوزلو اولور ككيك بالى
معروفدر و نونك كسريله لغتدر و نذغ قجقلمق معناسنه مستعملدر يقال نذغ الصبىّ على المجهول اذا دغدغ
﴿الانذاغ﴾ همزه‌نك كسريله بودخى بر آدمى محزون و مكدّر ايلمك معناسنه‌در يقال انذغ به اذا ساءه
﴿المنذغ﴾ منبر وزننده دائما ناسى لسانيله آزرده ايدن بدزبان كمسه‌يه دينور ﴿المنذغة﴾ مكنسه وزننده مفسغه
معناسنه‌دركه اتمكجيلرك قوش يلكلرندن سپوركه طرزنده ياپدقلرى نسنه‌در انكله اتمكك توزينى سيلوب كيدررلر
و كلچه اوزرينه دخى آنكله نقش ايدرلر و طرنغك ديبنده اولان بياضه دينور ﴿النذغة﴾ غرفه وزننده بودخى
طرنق ديبنده اولان بياضه دينور ﴿الانتذاغ﴾ افتعال وزننده كيزلوجه كولمك معناسنه‌در يقال انتذغ الرجل
اذا ضحك خفية ﴿المناذغة﴾ مفاعله وزننده اريشوب او يناشمق معناسنه يقال ناذغه اذا غازله ﴿التنذيغ﴾ تفعيل
وزننده خمير اوزره اوروه اكلمك معناسنه‌در تقول نذّغى عجينك بصيغة الامر المؤنث اى ذرّى عليه الطحين
﴿النذغىّ﴾ عربى وزننده ككيك اوتنك اسمى اولان نذغه منسوب ديمكدر قضاعه قبيله‌سندن عبدىّ بن النذغىّ
اكا منسوبدر ﴿النزغ﴾ نزع وزننده بركسه‌يى طعن و تعييبله فصل و مذمّت ايلمك معناسنه‌در يقال نزغه نزغا
من الباب الثالث اذا طعن فيه و اغتابه * شارح ديركه نزغ دورتمك طعن معناسنه موضوعدر معانى سائره آندن منشعبدر
و نزغ ناس بينينى افساد ايله برى برينه دوشورمك معناسنه‌در يقال نزغ بينهم اذا افسد و اغرى و وسوسه و يرمك
معناسنه مستعملدركه درونى دورتشدرمكدن عبارتدر يقال نزغه الشيطان اى وسوس ﴿المنزغ﴾ منبر وزننده
و ﴿المنزغة﴾ مكنسه وزننده و ﴿النزّاغ﴾ شدّاد وزننده دائما ميانهٔ خلق افساد ايله برى برينه دوشورن مفسده
دينور يقال رجل منزغ و منزغة و نزّاغ اذا كان ينزغ الناس و يفسد بينهم و منزغه مفسغه معناسنه‌دركه اتمكجيلرك كلچه

اوزره نقش ایده‌جكلری قوش يلكنه دينور (النسغ) نونك فتحى وسينك سكونيله دورتمك معناسنه‌در يقال نسغه نسغا من الباب الثالث اذا نخسه و برآدمه افترا ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نسغه بكذا اذا رماه به و برآدمى طعن وتعبير ايله آزرده قلمق معناسنه مستعملدر يقال نسغه بكلمة اذا نزغه و ايكنه ايله دوكون ايدوب نعل كسمك معناسنه‌در يقال نسغت الواشمة اذا غرزت فى اليد بالابرة وسير وسياحت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال نسغ فى الارض اذا ذهب فيها و سوده صو قاتمق معناسنه‌در يقال نسغ اللبن بالماء اذا مذقة و ديشلرك ديبلرى كوشيوب سلپو كاتمك معناسنه‌در يقال نسغت اسنانه اذا استرخت اصولها (التنسيغ) بودخى ديشلرك كوكارى كوشيوب صالقيلنمق معناسنه‌در يقال نسغت اسنانه اذا استرخت اصولها وكسيلان اغاج يكيدن بتمك معناسنه‌در يقال نسغت الشجرة اذا نبتت بعدما قطعت وخرما اغاجنك داللرى برى برى اوزره چيقمق معناسنه‌در يقال نسغت النخلة اذا اخرجت سعفا فوق سعف (المنسغة) مكنسه وزننده منزغه كبى اتمكجيلرك كلچه اوزره نقش ايده‌جكلرى قوش يلكنه دينوركه برقاچنى برارايه باغليوب استعمال ايدرلر وبعضا اغاجدن و دموردن دخى ايدرلر (النسيغ) امير وزننده تره دينور عرق معناسنه (النسغ) نونك ضميله آصمه مقوله‌سى اغاج كسلدكدنصكره ترشح ايدن صويه دينور (الانساغ) همزه‌نك كسريله بودور خرما اغاجى بتمك و يرمك معناسنه‌در يقال انسغت الفسيلة اذا اخرجت قلبها واغاج كسلدكدنصكره يكيدن سوروب بتمك معناسنه‌در يقال انسغت الشجرة اذا نبتت بعدما قطعت (الانتساغ) افتعال وزننده دوه‌لر اوتلاقده پراكنده اولوب ايراقلشمق معناسنه‌در يقال انتسغت الابل اذا تفرّقت فى مراعيها وتباعدت ودوه سينكلنمك ايچون اياله كوكسنده اولان مهره‌يه اورمق معناسنه‌در يقال انتسغ البعير اذا ضرب بيده الى كركرته من الذباب (النشغ) نونك فتحى وشين معجمه‌نك سكونيله آقق معناسنه‌در يقال نشغ الماء نشغا من الباب الثالث اذا سال و دورتمك معناسنه‌در يقال نشغه بالرمح اذا طعنه به وچوجغك بوغازينه آغزاوتى دوكمك معناسنه‌در يقال نشغ الصبىّ اذا اوجره وصويى ال ايله قالدروب ايچمك معناسنه‌در يقال نشغ الماء اذا اشرب بيده و بايغنلق درجه‌سنده هنجقرمق معناسنه‌در يقال نشغ فلان اذا شهق حتى كاد يغشى عليه (التنشغ) تفعل وزننده نشغ ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال تنشغ فلان اذا شهق حتى كاد يغشى عليه و بوحالت انسانه تشوّق ياخود تأسف جهتيله عارض اولور (النشوغ) صبور وزننده آغزاوتنه دينور وجور معناسنه (المنشوغ) بوغازينه آغز اوتى دوكلمش چوجغه دينور يقال نشغ الصبىّ على المجهول فهو منشوغ بى اى اوجربه و برنسنه‌يه بغايت دوشكون وحريص اولان آدمه دينور يقال نشغ بالشئ على المجهول اذا اولع به فهو منشوغ به (النواشغ) ناشغه‌نك جمعيدر درده اولان صواقنديلرينه دينور (الانشاغ) همزه‌نك كسريله الارغه اولمق معناسنه‌در يقال انشغ عنه اذا تنحى (الانتشاغ) افتعال وزننده انتساغ معناسنه‌دركه ذكر اولندى يقال انتشغ البعير بمعنى انتسغ (النغنغ) هدهد وزننده ضعيف واحمق كشى‌يه دينور مؤنثى نغنغه‌در و يومرى وسموز فرجه دينور و بوغازده كوچك دل ايله بوغاز دليكنك بيننده اولان موضعه دينور و بوغازده چكه ديبنك يانده اولان يومريجه اتجكزه دينور ودوه‌نك بيونك يوقريسنده اولوب كويش كتورركن برى اوته اوينار جمعى نغانغ‌در (النغنغة) زلزله وزننده برآدمك نغنغ ديدكارى عضو مذكورنده برمرض حادث اولمق معناسنه‌در يقال نغنغ زيد على المجهول اذا اصابه داء فى نغنغه (النفغ) نفع وزننده و (النفوغ) قعود وزننده كثرت وزحمت عملدن ال ايچى ناسورلنوب قبارمق معناسنه‌در يقال نفغت يده نفغا ونفوغا من الباب الثالث اذا تنفطت وورمت من كدّ العمل (التنفغ) تفعل وزننده نفغ معناسنه‌در (النمغة) فتحاتله تازه چوجغك باشنده بنقلده‌يق تعبير اولنان يومشق ومتحرك يره دينور ونمغة القوم برجماعتك كزيده ومختار وذيشانلرينه اطلاق اولنور يقال هم نمغة القوم اى خيارهم ووسطهم ونمغة الجبل طاغك يوقريسندن عبارتدر وچوق ماله دينور يقال نمغة من المال اى كثرة (التمغيغ) برنسنه سياه وقزل وآق الاجه اولمق معناسنه‌در بوجهتله تلوّن طبعى اولان آدمه ممغ الخلق اطلاق ايدرلر يقال رجل ممغ الخلق اى متلوّن (النهبوغ) عصفور وزننده برقوش آديدر وچكدرى كبى اوزون ويوكرك كمى‌يه دينوركه فارسيده دونى ومعرّبنده دونيج ديرلر

فصل الواو

(الوبغ) نبغ وزننده برآدمى عيبلمك على قول ناموسنه طعن ايلمك معناسنه‌در يقال وبغه وبغا من الباب الثانى اذا عابه او طعن عليه (الاوبغ) بر موضع آديدر (الوبغ) فتحتينله باشده قوكاق تعبير اولنان كپك كبى نسنه‌يه دينور ودوه قسمنه مخصوص برمرض آديدركه دوه‌نك تويلرينى تباه ايدر (الوبغ) كتف وزننده باشى قوكاقلو آدمه دينور يقال رجل وبغ اى ذو هبرية (الوبغة) فتحاتله برقومك يك درنكلو ميانه ومجمعلرينه دينوركه دريانك انكين يرى كبيدر تقول رأيته فى وبغة القوم اى مجتمعهم ووسطهم

﴿الوتّاغة﴾ واوك فتحى وتانك تشديديله دبره دينور است معناسنه ومنه يقال كذبت وتّاغته اى ضرط ﴿الوتغ﴾ واوك
وتاى فوقيه نك فتحيله كنهكار اولمق معناسنه در يقال وتغ الرجل وتغا من الباب الرابع اذا اثم وهلاك اولمق معناسنه در
يقال وتغ فلان اذا هلك وملوم ومعيوب اولمق معناسنه در يقال وتغ الرجل اذا صار ملوما ومن غير تعقّل سوزسويلر
اولمق معناسنه در يقال وتغ الرجل اذا كان قليل العقل فى الكلام وبريرى اغريوب دردناك اولمق معناسنه در
يقال وتغ فلان اذا وجع وبدخوى اولمق معناسنه در يقال وتغ الغلام اذا ساء خلقه وبدكوى اولمق معناسنه در
يقال وتغ الرجل اذا ساء قوله وپك جاهل ونادان اولمق معناسنه در يقال وتغ زيد اذا كان جاهلا مفرطا وعورت
كندى فرجى دردينه دوشوب واريني فرجى اوكنه تلف وتباه ايدر اولمق معناسنه در يقال وتغت المرأة توتغ وتيتغ
اذا كانت مضيعة لنفسها فى فرجها ﴿الايتاغ﴾ همزه نك كسريله هلاك ايلك معناسنه در يقال اوتغه الله اى اهلكه
وبركسه يى حبس ايلك على قول بر بليه يه القا ايلك ياخود بر آغرى يه مبتلا ايلك معناسنه در يقال اوتغ فلانا
اذا حبسه او القاه فى بلية او اوجعه وبركسه كناه ارتكابيله دينى تباه ايلك معناسنه در يقال اوتغ دينه بالاثم اذا افسده
﴿الوثغ﴾ واوك فتحى وثاء مثلثه نك سكونيله باش يارمق معناسنه در يقال وثغ رأسه وثغا من الباب الثانى اذا شدخه
وناقه يه وثيغه ياپمق معناسنه در يقال وثغ ناقته اذا اتخذلها وثيغة ﴿الوثيغة﴾ سفينه وزننده درجه ديدكارى
نسنه دركه كوشكى هلاك اولان ناقه نك فرجنه ادخال ايدرلر تنه كه ماده سنده بيان اولندى وقابده برى برينك اوزرينه
دوندرلمش تريده دينور موثوغه دخى دينور يقال ثريدة وثيغة وموثوغة اى ردّ بعضها على بعض وازجه يغموره
دينور وثغه دخى دينور ثمره وزننده يقال وقعنا وثيغة من المطر ووثغة اى قليلا منه وبهار موسمنده برى برينه
صارمشمش هرجنس اوتلقلر قطعه سنه دينور ﴿الوزغة﴾ واوك وزاى معجمه نك فتحيله سام ابرص اسميدركه
آلاجه كلر وآغولى كلر ديدكارى كلر در جست وچالاك اولديغيچون تسميه اولندى جمع جنسى وزغ در وجمع صيغى
اوزاغ در ووزغان در واوك كسريله ووزاع در واوك كسريله وازغان در همزهٔ مكسوره ايله كه اصلى وزغان ايدى
﴿الوزغ﴾ فتحتينله چاپكلكه دينور يقال به وزغ اى خفة وسرعة ودترمكه دينور يقال اخذه الوزغ اى الرعشة
وزبون وناتوان وجبان كمسه يه دينور يقال هو وزغ اى حارض فسل ﴿الاوزاغ﴾ وزغك جمعيدر ضعيف وزبونلر
ديمكدر يقال هم اوزاغ اى ضعفاء ﴿الوزغ﴾ نزغ وزننده ناقه دفعة دفعة ايشه مك معناسنه در يقال وزغت
الناقة ببولها وزغا من الباب الثانى اذا رمته دفعة دفعة ﴿الايزاغ﴾ همزه نك كسريله بودخى ناقه بردن ايشه ميوب
دفعه دفعه ايشه مك معناسنه در يقال اوزغت الناقة ببولها بمعنى وزغت ﴿التوزيغ﴾ جنين اناسى رحمنده صورتلنمك
معناسنه در يقال وزّغ الجنين على المجهول اذا صوّر فى البطن ﴿الوشغ﴾ واوك فتحى وشين معجمه نك سكونيله ازجه
نسنه يه دينور يقال اعطاه وشغا اى قليلا وچوكديره رك ايشه مك معناسنه در يقال وشغ ببوله وشغا من الباب
الثانى اذا رمى به ﴿الوشوغ﴾ صبور وزننده آغز اوتنه دينور وجور معناسنه ﴿الايشاغ﴾ همزه نك كسريله بودخى
چوكديره رك ايشه مك معناسنه در يقال اوشغ ببوله اذا رمى به وآغزه دوا دوكمك معناسنه در يقال اوشغه اذا
اوجره وآز عطيه ويرمك معناسنه در يقال اوشغ العطية اذا قللها ﴿التوشيغ﴾ لباسه يول يول قان بيلاشدرمق
معناسنه در يقال وشّغ الثوب بالدّم اذا لطخه به حتى يصير عليه طرائق ﴿التوشّغ﴾ تفعل وزننده آلوده اولمق
معناسنه در يقال توشّغ بالسوء اذا تلطخ به ﴿الاستيشاغ﴾ كهنه وپرتق قوغه ايله صو چكمك معناسنه در يقال
استوشغ الساقى اذا استقى بدلو واهية ﴿الولغ﴾ واوك فتحى وضمى ولامك سكونيله و﴿الولوع﴾ قعود وزننده و﴿الولغان﴾
فتحاتله كوپك قسمى دلنك اوجيله قابدن نسنه ايچمك على قول دلنى قابه چاغه صوقوب يلامق معناسنه در يقال
ولغ الكلب فى الاناء وفى الشراب ومنه وبه يلغ كيهب وياالغ وولغ يلغ كورث يرث وولغ يولغ كوجل يوجل ولغا
وولوغا وولغانا اذا شرب ما فيه باطراف لسانه او ادخل لسانه فيه فحرّكه بو ماده نك استعمالى سباعه وصاحب جناح
اولاندن ذبابه مخصوصدر * شارحك بيانه كوره بو ماده باب ثالثدن وباب ثانيدن وباب سادسدن ورابعدن مصوغ
اولور ويقع كلمه سندن واوك سقوطى كبى مستقبلندن واو ساقط اولور وبعضا الفه قلبله ياالغ دخى دينور لكن
باب رابعدن ساقط اولمز ﴿الولوغ﴾ صبور وزننده اكل وشرب ايده جك جزؤى نسنه يه دينور يقال ماولغ ولوغا
اى لم يطعم شيئا ﴿الميلغ﴾ و﴿الميلغة﴾ ميملرك كسريله شول قابه دينوركه اعراب قسمى اكا طعمه ايچون قان قويوب كوپكه
يلادرلر بعده مطلقا كوپكه مخصوص قابده استعمال اولندى بعضا طاشدن دخى ايدرلر تركيده يلاق تعبير اولنور
﴿والغ﴾ احساء ايله يمامه بيننده بر طاغك آديدر ﴿والغون﴾ لامك كسريله بر دره آديدر بونك اعرابى نصيبين كلمه سنك
اعرابى كبيدر ﴿ولغون﴾ جيحون وزننده بحرين ايالتنده بر قريه آديدر ﴿الولغة﴾ ثمره وزننده كوچك قوغه يه دينور

(الايلاغ)

(الايلاغ) همزه‌نك كسريله كلبه نسنه يديروب ايچورمك معناسنه‌در يقال اولغ الكلب اذا سقاه (المستولغ) اسم فاعل بنيه‌سيله شول حوصله‌سى واسع وجبلتى رذيل كمسـه‌يه اطلاق اولنوركه اصلا ذمّ وقدح وعيب وعار جهتندن مبالاتى وتأثر وانفعالى اولميه يقال رجل مسـتولغ اذا كان لايبالى ذمّا ولاعارا (الومغة) ثمره وزننده اوزون صاچه دينور

فصل الهاء

فصل الهاء (الهبوغ) قعود وزننده اويومق معناسنه‌در يقال هبغ الرجل هبوغا من الباب الثالث اذا نام (الهبينغ) هميسغ وزننده احمق آدمه دينور (الهدغ) لدغ وزننده اوروب يارمق معناسنه‌در يقال هدغه هدغا من الباب الثالث بمعنى فدغه (الانهداغ) قورى نسنه‌يو مشمق معناسنه‌در يقال انهدغ الشيء اذا لان بعد يبس وتازه خرما چتلامق معناسـنه‌در يقال انهدغت الرطبة اذا انفضخت (المنهدغ) منهدم وزننده صيويق ويومشجق طعامه دينور چوربا ولاپه كبى (الهدلوغة) هانك كسريله هركوله وزننده وهانك ولامك ضميله جائزدر ياقشقسز اندامى چركين احمق آدمه دينور (الهذلوغ) ذال معجمه ايله عصفور وزننده قالين دوداقلو آدمه دينور يقال رجل هذلوغ اى الغليظ الشفة (الهرنوغ) عصفور وزننده قلغان تيكننه شبيه برمأكول نبات آديدر بونى تكه صقالى ديدكارى اوتلق ايله بيان ايدرلر (الهقوغ) قافله قعود وزننده آجلقدن ياخود برمرضدن ضعيف وزبون اولمق معناسنه‌در يقال هقغ فلان هقوغا من الباب الثالث اذا ضعف من جوع او مرض (الهلياغ) جريال وزننده بركوچك پرنجى جانور آديدر (الهميغ) هانك كسريله غرين وزننده چابك اولومه دينور موت معجل معناسنه (الهمغ) دمغ وزننده باش يارمق معناسنه‌در يقال همغ رأسه همغا من الباب الثالث اذا شدخه (الهيمغ) حيدر وزننده بادنجان اغاجنه دينور شجرة المغد معناسنه (الانهماغ) تازه خرما چتلامق معناسنه‌در يقال انهمغت الرطبة اذا انشدخت ويارة وچبان مقوله‌سى صولنمق معناسـنه‌در يقال انهمغت القرحة اذا ابتلت (الهنبغ) قنفذ وزننده پك آجقمغه دينور تقول اقلقنى الهنبغ اى شدّة الجوع وپك آجلغه دينور تقول اخذنى الهنبغ اى الجوع الشـديد وغبار اولان طپراغه دينوركه ادنى روزكار ايله توزوب كيدر وارسلانه دينور وفرسز ضعيفه خاتونه دينور وهمج وشاشقين عورته دينور يقال هى هنبغ اى الضعيفة البطش وكذا الحمقاء (الهنباغ) هانك كسريله بودخى پك آجلغه دينور (الهنبغة) دحرجه وزننده آجقمق معناسنه‌در يقال هنبغ الرجل اذا جاع وتوزچوغالوب توزمق معناسنه‌در يقال هنبغ العجاج اذا كثروثار (الهينغ) هيكل وزننده روسپى قارى‌يه دينور وهركسه اسرارنى فاش ايدن عورته دينور وبغايت ضحّاكه اولان قارى‌يه دينور يقال هى هينغ اى فاجرة وكذا مظهرة سرّها لكل احد وكذا ضحّاكة (المهانغة) مفاعله وزننده نسـوانله اريشوب اويناشمق معناسنه‌در يقال هانغها اذا غازلها (الهوغ) سوغ وزننده شيء كثيره دينور (الاهيغ) افضل وزننده معاش جهتيله حضور ورفاهيتلو آدمه دينور يقال رجل اهيغ اى ارغد العيش وچوق صويه دينور يقال ماء اهيغ اى اكثر واجوزلق بوللق ييله دينور يقال عام اهيغ اى مخصب معشب (الاهيغان) تثنيه بنيه‌سيله اوجوزلق بوللق ايله حسن حاله اطلاق اولنور واكل وجماعه اطلاق اولنور على قول اكل وشربه اطلاق اولنور (التهييغ) تفعيل وزننده يغمور يرى تمام اصلاتمق معناسنه‌در يقال هيغ المطر الارض اذا جاءها وتريدى ياغه قاندرمق معناسنه‌در يقال هيغ الثريدة اذا اكثر ودكها انجزت الغين بعونه سبحانه وتعالى

باب الفاء

باب الفاء

فصل الهمزة

فصل الهمزة (الاثفية) همزه‌نك ضمى وكسرى وفاى مكسوره وياى مشدده ايله ساج اياغنه دينور مراد براياغى اوله‌جقدر اوچنه بردن اثافىّ دينور صحراده اولدقجه اوچ طاشى مثلث كونه‌كه اوجاق طاشى تعبير اولنور چاتوب اوزرينه تنجره وضع ايدرلر وشهرلرده دموردن اتخاذ ايدرلر جمعى اثافىّ در يانك تشديد وتخفيفيله وبعضا تنجره‌نك برطرفنى طاغدن وقيادن برتومسكه قويوب ايكى يانه ايكى اويغون طاش چاتارلر واول تومسكه ثالثة الاثافىّ اطلاق ايدرلر وآنى داهيهٔ عظيمه معناسنه استعمال ايدرلر مثلا بركمسه سرزدهٔ ظهور اولان شورش وفتنه‌لرده دائما پيشكار وپيشقدم اولسه اكا ثالثة الاثافىّ اطلاق ايدرلر وبرآدمه بددعا موقعنده رماه الله بثالثة الاثافىّ ديرلر حق تعالى آنى بلالردن بلايه دوشوروب اوچنجى مرتبه‌ده اوغراتديغى بلايى بليه انواعنك غاية الغايه اعظمى قلسون * شارحك بيانه كوره اثفيه‌نك وزنى افعوله وعند البعض فعليه‌در واثفيه عدد كثيره دينور وجماعت انسانى‌يه اطلاق اولنور بومعنالرده اوچ اياغك جمعيتى تصوّريله اطلاق اولنمشدر يقال بقيت منهم اثفية اى عدد كثير وكذا جماعة (الاثف) همزه‌نك فتحى وثانك سكونيله برآدمك آردينه دوشوب قوغوب كتمك معناسنه‌در يقال اثفه اثفا من الباب الثانى اذا تبعه وطرده وطلب ايلمك معناسنه‌در يقال اثفه اثفا من الباب الثانى والاول اذا طلبه (اثيفيه) حديبيه وزننده يمامه‌ده جرير بن الخطفى نام شاعرك اولادينه مخصوص برقريه آديدر (ذو اثيفيه) عقيق مدينه‌ده برموضع آديدر

(اثيفيات) برموضع آديدر على قول اثافى طرزنده برنيچه جبال صغاره اطلاق اولنور (المأثّف) معظم وزننده اتنه
طلو يصى كودەلو طقناز بودوره دينور يقـال رجل مأثّف اى قصير عريض تارّ لحيم (الاثف) ثابت وزننده
و مرادفيدر يقال شئ آثف اى ثابت وتابع معناسنه در يقال هو آثف له اى تابع (الاثافىّ) اثفيه نك جمعيدر كه ذكر
اولندى و بالتشبيه فلكده قدر تعبير ايتدكارى كواكب مستديره نك رأسى حذاسنده برنيچه كواكب مجتمعه يه اطلاق
اولنور كه سمت شماليده اولور تركيده دخى ساج اياغى تعبير اولنور (التأثيف) تفعيل وزننده تنجره يى ساج اياغى
اوزره قومق معناسنه در يقال اثّف القدر اذا جعلها على الاثافىّ (التأثّف) تفعل وزننده برنسنه نك چوره سنى
احاطه ايلمك معناسنه در يقال تأثّفه اذا تكنفه و برنسـنه يه ايرلمامق وجه اوزره دائمى الفت وملازمت ايلمك
معناسنه در يقال تاثّف المكان اذا لزمه والفه ولم يبرحه و بركسه نك اوزرينه دوشوب ابرام والحاح ايده رك
برماده يه اغرا ايلمك معناسنه در يقال تاثّفه اذا تبعه والحّ عليه ولم يبرح يغريه (اخيف) خاى معجمه ايله زبير وزننده
ياخود احمد وزننده در مجفر بن كعب بن العنبرس اسميدر قول ثانى يه كوره محلّ ذكرى اشبو فاء بابندن خاى معجمه
فصلى اولور (الاداف) غراب وزننده ذكره دينور وقولاغه دينور يقال اشتكى ادافه اى ذكره وكذا اذنه (ادفيه)
اثفيه وزننده بنو قشير يوردنده بر طاغدر (ادفو) همزه نك فتحى وضمى وفاى مضمومه ايله و بعضا ذال معجمه ايله و بعضا
ثاى مثلثه ايله ذكر ايدرلر اسكندريه قربنده بر قريه آديدر وصعيد ايالتنده بر كوچك بلده آديدر امام محمد بن الادفوىّ
النحوىّ المفسر آندندر قرق جلدده بر تفسير تأليف ايلمشدر و فقهادن جعفر بن ثعلب بن جعفر كه عبد الله بن ثعلب
دخى ديرلر اورادندر (الاذاف) ذال معجمه ايله غراب وزننده ذكره دينور (تأذف) تضرب وزننده حلب شهرينه
بر بريد مسافه ده بر موضع آديدر (الارفة) غرفه وزننده اراضى بيننده اولان حدّ وسنوره دينور جمعى ارف كلور
غرف وزننده * قال الشـارح عن عثمان رضى الله عنه * الارف تقطع كل شفعة * كويا كه بو كلامى شريكنه نظرا
سويلمشدر وتكمه يه دينور عقده معناسنه يقال ارفة شديدة اى عقدة (الارفىّ) قرىّ وزننده خالص سوده دينور
ومساحت اراضى ايدوب حدّ وسنور تعيين ايدن استاد مهندسه دينور (التأريف) اراضى يى بولوب حدّ وسنور
تعيين ايلمك معناسـنه در يقال ارّف على الارض على بناء المجهول اذا جعلت لها حدود وقسمت و برنسنه يه دوكم
دوكمك معناسنه در يقال ارّف الحبل اذا عقده (المؤارف) مخالف وزننده برآدمك سنور داشنه دينور تقول هو مؤارفى
اى حدّه الى حدّى فى السكنى والمكان (الازف) همزه نك وزاى معجمه نك فتحيله و (الازوف) قعود وزننده برنسنه نك
وقتى كلوب چاتمق معناسـنه در يقال ازف الرجل ازفا وازوفا من الباب الرابع اذا دنا وعجله ايلمك معناسـنه در
يقال ازف الرجل اذا عجل و يارە اوكولمك معناسـنه در يقال ازف الجرح وازف وازف ازفا وازوفا من البـاب
الرابع والثانى والخامس اذا اندمل وآزالمق معناسـنه در يقال ازف الشئ ازفا وازوفا من الباب الرابع اذا قلّ
وازف معاش طارلغنه اطلاق اولنور طار نسـنه نك اجزاسى برى برينه قريب اولمق تصوّرينه مبنى در يقال فى
عيشه ازف اى ضيق وسوء حال (الازفة) سـالفه وزننده يوم قيامته اطلاق اولنور قريبة الورود اولديغيچون
ومنه قوله تعالى ❊ ازفت الازفة ❊ اى دنت القيامة (المأزفة) مرحله وزننده مرداره ونجس وقازوره يه دينور
جمعى مأزف كلور مراحل وزننده (الازفى) سكرى وزننده سرعت ونشاط معناسنه در يقال اقبل يمشى الازفى
اى بسرعة ونشاط (الايزاف) همزه نك كسريله ايودرمك معناسنه در تقول آزفنى ايزافا اى اعجلنى (المتآزف)
متفاعل وزننده اعضاء واندامى دير نكلو طقنازه بودوره دينور يقال رجل متآزف اى القصير المتدانى و طاره جق
يره دينور يقال مكان متازف اى ضيق و بدخوى وتنك مشرب آدمه دينور يقال رجل متآزف اى الشئ الخلق
الضيق الصدر (التآزف) تفاعل وزننده آدملرى برى برينه يقين وصق آتارق يورىمك معناسنه در يقال يمشى
متآزفا اى متقارب الخطو وبرى برينه يقين اولمق معناسنه در يقال تازفوا اذا تدانى بعضهم من بعض (الاسف)
همزه نك وسينك فتحيله پك محزون وغمناك اولمق معناسنه در يقال اسف عليه اسفا من الباب الرابع اذا حزن اشدّ
الحزن * مؤلفك بصائرده بيانه كوره اسـف لفظنك حقيقتى انتقام قصديله دم قلبك ثوراندن عبـارتدر تحت — مطلب
اقتدارنده اولان كمسه حقنده منتشر اولورسه حرارت غضبه منقلب اولور تحت قوّتنده اولميان حقنده منقبض
اولمغله حزن وغصه يه منقلب اولور حتى ابن عباس رضى الله عنهما حضرتلرندن بركمسه حزن وغضبك حقيقتندن
سؤال ايلدكده مخرجلرى واحد وتعبيرلرى مختلفدر ديو جواب ايلديلر انتهى * واسف طارلمق معناسنه در يقال
اسف عليه اذا غضب وسئل عليه الصلوة والسلام عن موت الفجأة فقال ❊ راحة للمؤمن واخذة اسف للكافر ❊
ويروى اسف مثل كتف اى اخذة سخط اوساخط يعنى موت مفاجأة دائما مستعدّ موت اولان اهل ايمان حقنده

(راحتدر)

راحتدر زيرا تهيؤ واستعدادى حسبيله تداركلو بولنمغله توبه وانابته محتاج اولماق علاوه‌سيله محنت سكره‌دن دخى سالم اولور امّا كافر حقنده اثر غضب ربّانيدر زيرا توبه وتداركه وقت فرصت بوليوب كفر وضلالتيله اخذ اولنمغين بئس القرار جانبنه عزيمتى دركاردر ﴿الاسافة﴾ كسافه وزننده وجه مذكور اوزره پك محزون وغمكين اولمق معناسندن اسمدر زياده‌سيله محزونلغه دينور يقال به اسافة اى اشدّ الحزن كذلك ذكرى آتى اسيف معناسندن اسمدركه ارغادلغه وكوله‌لكه دينور ويربوفقه طپراقلو اولمغه دينور واويلسى يره دينور كما سيذكر وبر قبيله آديدر ﴿الاسيف﴾ اميروزننده ارغاده دينور اجير معناسنه ومحزون وغمناكه دينور وقوله دينور عبد معناسنه وپيرفانى‌يه دينور وبغرى يوفقه رقّت قلب صاحبى اولان كمسه‌يه دينوركه جزئى عارضه‌دن متأثر ومحزون اولور يقال رجل اسيف اى السريع الحزن الرقيق القلب وبنيه‌سى زبون ونحيف انسان وحيوانه دينوركه هرنقدر پرورش بولسه اصلا سمورمز اوله يقال رجل وفرس اسيف اى لايكاد يسمن ﴿الاسوف﴾ صبوروزننده بو دخى بغرى يوفقه رقّت قلب صاحبى سريع الحزن آدمه دينور ﴿الاسيفة﴾ سفينه وزننده و﴿الاسافة﴾ كناسه وزننده و﴿الاسافة﴾ سحابه وزننده طپراغى يوفقه على قول اصلا نبات بتورمز اولان يره دينور يقال ارض اسيفة واسافة واسافة اى رقيقة او لاتنبت ﴿الاسفة﴾ فرحه وزننده اصلا نبات بتورميان يره دينور يقال ارض اسفة اى بينة الاسافة لاتكاد تنبت ﴿اسف﴾ اسد وزننده نهروان قضاسنده بر قريه آديدر ﴿ياسوف﴾ يامور وزننده نابلس قربنده بر قريه‌در ﴿اسفى﴾ فتحتينله اقصاى مغربده بر بلده‌در ﴿اسفونا﴾ همزه‌نك ضميله معرّه قربنده بر قريه‌در ﴿اساف﴾ كتاب وزننده وسحاب وزننده بر صنم مخصوص اسميدركه عمر بن يحيى الخزاعى نام كمسه آنى صفايه ونائله نام صنمى مروه‌يه نصب ايلشيدى آنلر ايچون مقابلهٔ كعبه‌ده قربانلر ذبح ايدرلر ايدى بعضلر ديديلركه آنلر جرهم قبيله‌سندن ايكى كمسه ايدى برى اساف بن عمرو وبرى نائله بنت سهيل ايدى كعبه‌ده زنا ايتدكلريچون مسخ اولوب طاش اولشلر ايدى مرور ايامله قريش قبيله‌سى آنلره پرستش ايدرلر ايدى واساف كتاب وزننده اسماء رجالدندر اساف بن انمار واساف بن نهيك على قول نهيك بن اساف اصحابدندر ﴿الايساف﴾ همزه‌نك كسريله طارلتمق معناسنه‌در يقال آسفه اذا اغضبه ﴿يوسف﴾ يانك ضمى وسينك حركات ثلاثيله وگاه اولوركه همزه ايله يؤسف دخى دينور على الوجوه اسم ابن يعقوب عليهما السلام در كما قال النبىّ عليه السلام ❋ الكريم بن الكريم بن الكريم بن الكريم يوسف بن يعقوب بن اسحق بن ابراهيم ❋ عليهم السلام مؤلفك بصائرده بيانه كوره اسم اعجميدر يعنى يعقوب وابراهيم كبى سريانيدر ﴿التأسّف﴾ تفعل وزننده تحسر ايله يانوب ياقلمق معناسنه‌در يقال تأسّف عليه اذا تلهف ﴿الاشفى﴾ همزه‌نك كسرى وفانك فتحيله پاپوشجيلرك بيز تعبير ايلدكلرى آلته دينور جمعى اشافى كلور همزه‌نك فتحيله * شارح ديركه اكثر نسخده الاسكاف عنوانده مرسوم اولمغله طغيان قلم ناسخدر صواب اولان للاسكاف اولمقدر وبو مادّه ذو الوجهين اولمغله معتل بابنده دخى مرسومدر ﴿آصف﴾ هاجر وزننده سليمان پيغمبر على نبينا وعليه السلام حضرتلرينك كاتبى اسميدركه اسم اعظم بركاتيله سرير بلقيسى فى الحال حضور سليمانيده احضار ايلدى نته‌كه قرآن كريمده قصه‌سى منصوصدر ﴿الاصف﴾ فتحتينله كبر اسميدركه كبره تعبير اولنان نباتدر ﴿الافّ﴾ همزه‌نك فتحى وفانك تشديديله غم وغصه‌دن ياخود قلب صقندیسندن اوف ديمك معناسنه‌در يقال افّ الرجل افّا من الباب الاول والثانى اذا تأفف من كرب او ضجر ﴿الافّ﴾ همزه‌نك ضميله كلمهٔ تكرّه وتضجردركه لسانمزده اشباع ضمه ايله اوف وبعضا استهجان واستكراه موقعنده توف تعبير اولنور معناى استقذاردن مأخوذدر كما سيذكر واشبو افّ لفظنده قرق لغت واردر * اف ديرلر همزه‌نك ضمى وفانك حركات ثلاثيله وآخره تنوين ادخال ايدرلر وتنوين وبلا تنوين صورتلرنده فايى تخفيف ايدرلر * واف ديرلر طف وزننده * وافّ ديرلر فانك تشديديله كه اجتماع ساكنينله‌در * واُفّى ديرلر اماله‌سزواُفى ديرلر امالهٔ محضه ايله * واُفى ديرلر امالهٔ بين بين ايله وبواوچ صورتده الف تأنيث ايچوندر * واُفى ديرلر فانك كسريله يعنى اضافتله * واُفّوه ديرلر فاى مشدده‌نك اشباع ضميله * واُفّه ديرلر فاى مشدده‌نك حركات ثلاثيله واف ديرلر همزه‌نك كسريله من وزننده واِفّ ديرلر همزه‌نك كسرى وفاى مشدده ايله * واف ديرلر كسرتينله مخفف اوله‌رق * واف ديرلر همزه‌نك كسرى وتخفيف وتنوينله * واف ديرلر همزه‌نك كسرى وفاى مشدده‌نك حركات ثلاثيله * واِفّ ديرلر همزه‌نك كسرى وفاى مشدّده‌نك ضم اوزره بناسيله * واِفّا ديرلر اتّا وزننده * واِفى ديرلر همزه‌نك كسرى وفانك اماله‌سيله وبو اوچده همزه‌نك فتحيله ده لغتدر * واف ديرلر عن وزننده * وافّ ديرلر همزه‌نك فتحى وفاى مشدده‌نك كسريله * وآاف ديرلر همزه‌نك مدّى وفانك كسريله * وآاف ديرلر همزه‌نك مدّى وتنوينله پس مجموعى قرق لغت اولشدر ﴿الافاف﴾ شدّاد وزننده اكثرى اف ديان آدمه دينور

يقال رجل اقّاف اى الكثير التاقّف ﴿التأفيف﴾ و ﴿التأفّف﴾ تفعل وزننده بر كمسه غم واندوهدن ياخود قلب
صقندیسندن یاخود برکمسه‌دن تنكدل وسرکران اولدیغندن ناشی اف دیمك معناسنه‌در یقال اوّف الرجل وتأفّف
اذا قال افّا ﴿الافّ﴾ همزه‌نك ضميله طرنق كسنديسـنه على قول چركنه ياخود قولاق چركنه دينور و يردن
قالدیر یلان اغاج وقامش پارچه‌لرینه دینورکه مهمل نسـنه‌لردر و بعضلر دیدیکه افّ قولاق چرکنه وتفّ تای
فوقیه ایله طرنق چرکنه دینور یاخود افّ کلمه‌سی قلت معناسـنه‌در وتفّ اکا اتباعا ذکر اولنور ﴿الافّه﴾ ققه
وزننده قورقق جبان آدمه دینور واصلا نسنه‌یه مالك اولمیان مقلّ ومعدم ومفلس کمسه دینور ومردار وآلوده
كمسـه‌يه دينور يقال رجل افّة اى جبان وكذا معدم مقلّ وكذا قذر ﴿الافف﴾ فتحتینله قلب صقندیسنه دینور
یقال به افف ای ضجر وپك آز ناچیز نسنه‌یه دینور ووقت وحین معناسـنه‌درکاسیذکر ﴿اليافوف﴾ ياقوت وزننده
قورقق وبی‌زهره آدمه دینور یقال رجل یافوف ای جبان وآجی طعامه دینور یقال طعام یافوف ای مرّ وجست
وچالاك آدمه دینور ودموریورکلی قویّ القلب آدمه دینور یقال هو یافوف ای سریع وکذا حدید القلب ودرّاج
قوشنك ياوريسـنه دينور وبی‌تاب وزبون وعاجز وفرومانده كمسـه‌يه دينور يقال رجل يافوف اى عيّی خوّار
﴿الافوف﴾ صبور وزننده‌بودخی حدید القلب آدمه دینور ﴿الافّ﴾ و﴿الافّان﴾ همزه‌لرك كسریله وثانیده فتحیله‌ده
جائزدر و﴿التئفة﴾ تحله وزننده و﴿الافف﴾ فتحتینله وقت وحین معناسـنه‌در یقال دنی افّه وافّانه وتئفته وافقه
ای حینه واوانه ﴿الافوفة﴾ همزه‌نك ضميله افّ كلمه‌سنى چوق سويليان آدمه دينور بعض نسخه‌ده‌واو ايله او فوفه
عنوانده مرسومدر لكن ظاهر اصواب اولان افوفه اولمقدر صبوره وزننده ﴿الاكاف﴾ كتاب وزننده و﴿الاكاف﴾
غراب وزننده و﴿الوكاف﴾ واولك كسری وضميله مركب پالانه دینور کرك سمر وکرك چولدن اولسون ﴿الاكاف﴾
شدّاد وزننده پالانجی‌یه دینور ﴿الایکاف﴾ همزه‌نك كسریله مرکبه پالان اورمق معناسنه‌در یقال آاکف الحمار
اذا شدّ الاكاف علیه ﴿التأکیف﴾ تفعیل وزننده ایکاف معناسنه‌در یقال اکف الحمار تأکیفا بمعنی آاکفه وپالان
ایدنمك معناسنه‌در یقال اکف الاكاف اذا اتخذه ﴿الالف﴾ همزه‌نك فتحی ولامك سكونیله بیك عدده دینور
فارسیده هزار دیرلر وبومذکردر یقال هذا الف ودراهم اعتباریله مؤنثا استعمالی جائزدر یقال هذه الف جمعی
الوف کلور وآلاف کلور همزه‌نك مدّیله والف مصدر اولور برآدمه بیك عدد نسنه ویرمك معناسنه یقال الفه الفا
من الباب الثانی اذا اعطاه الفا وانس والفت ایلمك معناسـنه‌درکاسیذکر ﴿الالف﴾ همزه‌نك كسریله همدم
وانیسه دینور تقول هو الفی ای الیفی جمعی الآف کلور اقسام وزننده والف والفه طرفیندن انس والفت اولنان
خاتونه دینور یقال هی الف والفة ای تألفه وتألفك والف مصدر اولور انس والفت ایلمك معناسنه‌در یقال
الف الشیء الفا والفا بفتحهما من الباب الرابع اذا انس ﴿الالیف﴾ امیر وزننده مألوف معناسنه‌درکه کندیسیله
الفت اولنمش نسنه‌در جمعی الایف کلور تبیع وتبایع کبی ﴿الالوف﴾ صبور وزننده کثیر الالفه آدمه دینورکه
هرکس ایله بی‌محابا الفت وانسیته آلشق آدمدر جمعی الف کلور کتب وزننده یقال هو الوف ای الکثیر الالفة
﴿الآلف﴾ حالف وزننده الفتدار اولان آدمه دینور جمعی الآف کلور کفّار وزننده مؤنثی آلفه‌در جمعی آلفات
واوالف کلور ﴿المألف﴾ مقعد وزننده محلّ الفته دینور یقـال هذا المکان مألفهم ای موضع الفتهم و یپراقلری
کور ودالاری صیق اغاجه اطلاق اولنورکه شکار حیواناتی آنده الف وآرام بولمغله دائما اطرافنه جزکنوب
واكا اسمّاله ایدرلر ﴿الالفة﴾ غرفه وزننده الف وایتلافدن اسمدر قونشمغه دینور یقال بینهما الفة ای انس ﴿الالف﴾
کتف وزننده ارکن آدمه دینور یقال رجل الف ای عزب وابجاد حروفندن اوّلکی حرفك اسمیدر والف
صفت اولور الیف معناسنه یقال رجل الف ای الیف وقولده قرجه‌لرك ایچ یوزلرنده بر طمره دینورکه ایکی قولده
کنه الفان دینور والف تشـبیه جهتیله یالکزجه شیء واحددن کنایه اولور ﴿الایلاف﴾ همزه‌نك كسریله
بر ناقص معدودی بیکه بالغ ایلمکله تمـام بیك قلمق معناسـنه‌در یقال آلفهم ایلافا اذا کملهم الفـا ودوه قسمی
شجر ایله صو بینی جمع ایلمك معناسنه‌درکه شجر اوتلار ایکن عقبنده صوویرمزلر یقال آلفت الابل اذا جمعت
بین شجر وماء وبر یره آلشمق معناسنه‌در یقال آلف المکان اذا الفه وبر نسـنه‌نك عددینی بیکه ابلاغ ایلمك وعدد
بیکه بالغ اولمق معناسنه متعدی ولازم اولور یقال آلف الدراهم اذا جعلها الفا وآلفت الدراهم اذا صارت الفا
وبرکمسه‌یی برنسنه‌یه یاخود بریره آلشدرمق معناسنه‌در یقال آلف فلانا مکان کذا اذا جعله یألفه والایلاف
فی التنزیل العهد وشبه الاجازة بالخفارة یعنی ❊ لایلاف قریش ایلافهم ❊ آیت کریمه‌سـنده واقع ایلافدن مراد
عهد وامان وقورقنج یولدن ابناء سبیلك امن وسـلامتله ایاب وذهابلری ضمننده یسـاقچیلق طرزنده ویریلان

اجازه كونه امر و رخصتدر معناى القتدن مأخوذدر و ابتدا اولبابده عهد و امانى هاشم بن عبد مناف ملك شامدن
اخذ ايلدى قريش خلق اهل تجارت اولوب لكن تجارتلرى همين اطراف مكه يه منحصر ايدى بردفعه هاشم
مزبور شام طرفنه عزيمت ايدوب بعد الوصول شرف وشانى حكمران شام اولان قيصره مسموع اولدقده
حضورينه دعوت وكما ينبغى رعايت ايلكله هاشم قريش تجارينك بعض امتعهٔ يمن وحجاز ايله شام اولكه سنه
اياب وذهابلرى خصوصنى مناسبت وبالامن والسلامه كلوب كتملرى بابنده عهد و امانه متضمن برقطعه رخصتنامه
نياز ايلكله قيصر دخى وفق مطلوبى اوزره نامهٔ مرسومى اعطا ومن بعد تجار قريشى شام طرفنه تأليف وتسيير
ايلدى نته كه عبد شمس حبشه ومطلب يمن ونوفل فارس طرفنه تأليف وتسبيل اولنور ايدى آنلر دخى تأليف
ايلديكى ملكتك حكمرانلرندن هاشم كبى برقطعه امانامه اخذ ايلمشلر ايدى ايشته قريش قبيله سى اشبو اخوهٔ
اربعه خفارتلريله دائما جوانب مزبوره يه تجارتله تردد ايدرلر ايدى وآيت مرقومه ده معناى مشروحك تأويلى
بورسمه دركه خفارت مرقومه دن مقدم ومؤخر مكه نشين اولان قريش اطرافدن ذخيره جلبى وصيفى وشتوى
تنقللرى خصوصنده حوالئ مكه ده اولان طوائفى نهب وغارتله پريشان ايدن يغماكران اعراب باديه دن مصون
الساحه ايلديلر زيرا اولمقوله حرامى ورهزنه تصادف ايلدكلرى حينده نحن اهل حرم الله ديو سكنهٔ حرم
شريف اولدقلرينى اخبار ايلدكلرنده فرد واحد كنديلره اطالهٔ دست تعرض ايتمزلر ايدى كوياكه اولمقوله لردن
خفارتنامه اخذ ايلمشلر ايدى و بعض مفسرين لايلاف قريش كلمه سنده اولان لامى تعجب معناسنه اخذ ايلكله
اعجبوا لايلاف قريش سبكنده در ديدى ﴿التأليف﴾ تفعيل وزننده الفت وامتزاج ايتدرمك معناسنه در يقال
آلف بينهما اذا اوقع الالفة والف حرفى يازمق معناسنه در يقال آلف الالف اذا خطها و برناقص عددى بيكه
يتشدرمك معناسنه در يقال آلف الالف اذا كمله ﴿المؤلفة﴾ معظمه وزننده تاليفدن اسم مفعولدر تأنيثى موصوف
اعتباريله در وقرآن مبينده واقع ﴿والمؤلفة قلوبهم﴾ كريمه سندن مراد سادات عربدن شول كسه لردركه
سائرلرى دين اسلامه ترغيب وتشويق ايلكه مدار اولمق حكمتنه مبنى فخر عالم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى
آنلر ايله تألف وصدقات وغنائمدن حصه اعطا ايلك بابنده مأمور اولمشلر ايدى بعضلرينه اذى وتعرضلرينك
دفعى ايچون وبعضيلرينك اسلاملرينه ياخود سائرلرينك اسلاملرينه طمعا وبعضيلرينك مركز اسلامده تثبتلرى
امنيه سنه مبنى تأليف قلبلرينه ابتدار اولنمشيدى وآنلر ترتيب آتى اوزره اوتوز برنفركسه ايدى (١) اقرع بن حابس
(٢) جبير بن مطعم (٣) جد بن قيس (٤) حارث بن هشام (٥) حكيم بن حزام (٦) حكيم بن طليق (٧) حويطب
بن عبد العزى (٨) خالد بن اسيد (٩) خالد بن قيس (١٠) زيد الخيل (١١) سعيد بن يربوع (١٢) سهيل بن عمرو
بن عبد شمس العامرى (١٣) سهيل بن عمرو الجمحى (١٤) صخر بن اميه (١٥) صفوان بن امية الجمحى (١٦) عباس
بن مرداس (١٧) عبد الرحن بن يربوع (١٨) علاء بن جاريه (١٩) علقمة بن علاثه (٢٠) ابو السنابك عمرو بن
بعكك (٢١) عمرو بن مرداس (٢٢) عمير بن وهب (٢٣) عيينة بن حصن (٢٤) قيس بن عدى (٢٥) قيس بن مخرمه
(٢٦) مالك بن عوف (٢٧) مخرمة بن نوفل (٢٨) معاوية بن ابى سفيان (٢٩) مغيرة بن الحارث (٣٠) نضير بن حارث
بن علقمه (٣١) هشام بن عمرو ﴿التألف﴾ تفعل وزننده بركمسه يى برآدم كندى طرفنه مائل وانيس ايلك ايچون
اكا مدارا وروى دل اظهار وجلب خاطر ايده جك بعض نسنه لر اعطاسى كبى معامله ايلك معناسنه در يقال تألف
فلانا اذا داراه وقاربه ووصله حتى يستميله اليه وبرارايه كلوب بريكمك معناسنه در يقال تألف القوم اذا اجتمعوا
﴿الايتلاف﴾ افتعال وزننده بريكدرمك معناسنه در يقال ايتلف القوم اذا اجتمعوا ﴿الانف﴾ همزه نك فتحى ونونك
سكونيله معلوم مدركه برونه دينور جمعى انوف كلور همزه نك ضميله وآناف كلور مد ايله وآنف كلور افلس وزننده
وعربلر فلان حقدن اعراض وباطله ميل واقبال ايلدى ديه جك يرده جعل انفه فى قفاه ديرلر ورجل حمى الانف
ديرلر فلان فى ذاته بغايت جنابلو وعار وحميتلو كمسه اولمغله قطعا كندى طرفنه اطالهٔ دست تعرض وتعدى
اولمق حالتلرينى هضم وتحمل ايليه مز معناسنه ويتتبع انفه ديرلر رايحه يى قوهٔ شامه سيله تشمم ايده رك اراشدرسه
واضاع مطلب انفه ديرلر اضاع فرج امه معناسنى مراد ايدرلركه مقام ازدراء ودشنامده سويلرلر * مؤلفك بصائرده
بيانه كوره انف كه جارحهٔ معهوده نك اسميدر بعده بالتشبيه برنسنه نك اوجنه واشرف اولان يرينه اطلاق ايلديلر
انف الجبل وانف اللحيه كبى وحميت وغضب وعزت وذلت انفه نسبت اولنور زيرا حالات مذكوره نك هر برنده
انفده كيفيت مخصوصه متبين اولور انتهى * وانف برقومك سيد وسركرده سنه اطلاق اولنور يقال هو انف قومه
اى سيدهم وبريوقش بيلاك اسميدر وهر نسنه نك اولنه ياخود اشدينه اطلاق اولنور يقال هذا انف عمله اى اوله

او اشدّه و انف الارض كونشه قارشو كلان پك وكونى يرينه اطلاق اولنور يقال قعد فى انف الارض اى ما استقبل الشمس من الجلد و الضواحى و انف الرغيف اتمكك قريغندن عبـارتدر تقول اكلت انف الرغيف اى كسرة منه و انف الناب آزى ديشينك هنوز ياروب سوەلن اوجنه اطلاق اولنور و انف اللحيه صقالك قيسندن عبارتدر و انف المطر يغمورك ايلك اوّل انبات ايلديكى اوله جقدر يقال نبت بانف المطر وهو اوّل ما انبت و انف خفّ البعير دوه طبانندن بقه نقلرى اوجنه اطلاق اولنور الحاصل هر نه كه انفه شبه و مناسبتى اوله بالاضافه اطلاق اولنور ﴿الانفان﴾ تثنيه بنيه‌سيله برونك دليكلرينه اطلاق اولنور يقال تنفس عن انفيه اى منخريه و انفة الصلاة كه اشبو ❊ لكل شئ انفة و انفة الصلاة التكبيرة الاولى ❊ حديثنده واقعدر ابتداء الصلاة و اول الصلاة ديمكدر كرچه همزهٔ مضمومه ايله روايت اولنمشدر لكن صواب اولان مفتوحه ايله اولمقدر و حرف هاء زائده‌در ذئب وذئبه كبى ﴿ذو الانف﴾ نعمان بن عبد اللهك كه طائف ملحمه‌سنده طرف حضرت نبوى يه خثعم قبيله‌سى سواريلرينك قائدى ايدى لقبيدر ﴿ انف الناقة ﴾ جعفر بن قريع نام كسه‌نك لقبيدر كه سعد بن مناة قبيله‌سندن بر بطن پدريدر بركون پدرى بر ناقه ذبح ايدوب اتنى خاتونلرى بيننده تقسيمه مبادرت ايلديكى جعفرك والده‌سى استماع ايلدكده كندى حصه‌سنه عائد اولانى آلوب كتورمك ايچون جعفرى ارسال ايلدى اولدخى كلوب كورديكه اتدن نام و نشان قالميوب همان ناقه‌نك كله‌سيله بيونى قالمش پدرندن حصه ايستدكده نه يا په يم سزك نصيبكزده بو مصيب اولدى ديدى بالاخره جعفر الى كله‌نك برونه صوقوب سوريه‌رك والده‌سنه كتورمكله انف الناقه ايله تلقيب ايلديلر كنديسى وقوم و تبارى لقب مرسومدن بغايت انفعال ايدرلر ايدى وقتا كه خطيئه نام شاعر اشبو * قوم هم الانف و الاذناب غيرهم و من يسوّى بانف الناقة الذنبا * بيتيله مدح ايلدكده لقب مزبور من بعد عنوان مدیحه‌لرى اولدى و بطن مزبوره نسبتده جزؤ ثانى اسقاطله انفىّ دينور و انف لفظى مصدر اولور برونه اورمق معناسنه يقال انفه انفا من الباب الثانى و الاول اذا ضرب انفه و ايچنه كيرديكى صو برونه‌دك چيقوب ايرشمك معناسنه‌در يقال انف الماء فلانا اذا بلغ انفه و طوار اوتلانمامش مرعايه اوغرايوب چكنمك معناسنه‌در يقال انفت الابل اذا وطئت كلأ انفا ﴿الانافىّ﴾ غرابىّ وزننده بيوك برونلو كشى يه دينور يقال رجل انافىّ اى عظيم الانف ﴿الانوف﴾ صبور وزننده ككزينك رائحه‌سى خوش اولان على قول بى خير و منفعت اولان نسنه‌لردن عار و استنكاف ايدن خاتونه دينور يقال امرأة انوف اى طيبة رائحة انفها او تأنف مما لاخير فيه ﴿الانف﴾ عنق وزننده و ﴿المونف﴾ محسن وزننده اصلا اوتلانمامش چايرلغه و چمنزاره دينور يقال روضة انف و مونف اذا كان لم ترع و انف شول كاسه‌يه ده وصف اولور كه مقدّما آندن بركسه صو ايچمامش اوله يقال كاس انف اذا كانت لم تشرب و مقدّمدن اولچوم و قياس و تصويرى مسبوق اولمامش نو پيدا ايشه دينور مستأنف دخى دينور يقال امر انف اى مستأنف يعنى لم يسبق به قدر و كوزل و لطيف يورويشه دينور يقال مشية انف اى حسنة و انف اقرب زمان مستقبله اطلاق اولنور تقول آتيك من ذى انف اى فى اقرب زمان مستقبل كما تقول آتيك من ذى قبل يعنى شمديجك كلورم كويا كه برونك اوجنى مسّ ايدن آن غير منقسمده كلورم ديمكدر ﴿الآنف﴾ صاحب وزننده و ﴿الانف﴾ كتف وزننده حاله مقارن زمان ماضيدن كنايه اولور كه برونك اوجنده صاوشان اشبو آن لطيف ديمك اولور يقال قال له آنفا و انفا اى مذ ساعة اى فى اوّل وقت يقرب منا و قرئ قوله تعالى ❊ ماذا قال آنفا بهما ❊ اى بوزن صاحب و كتف و آنف صاحب وزننده نباتى تيز بتورن صوى و قوتلو يره دينور يقال هى آنف بلاد الله تعالى اى اسرعها انباتا ﴿الانيفة﴾ سفينه وزننده نباتى چابك بتن يره دينور يقال ارض انيفة النبت اذا اسرعت انباته ﴿الآنفة﴾ صاحبه وزننده جوانلق حالتنك اوائلى هنكامنه دينور كه يكى يتشديكى زماندن عبارتدر يقال آنفة الصبىّ اى ميعته و اوّليته ﴿الانيف﴾ امير وزننده ديشى يومشق دموره دينور كه چليك تعبير اولنور يقال حديد انيف اى انيث و نباتى سائر محللردن مقدّم انبات ايدن طاغه دينور ﴿المئناف﴾ محراب وزننده دائما اوّل ليلده يوله كيدن آدمه دينور يقال رجل مئناف اى سائر فى اوّل الليل و طوارى چايرلك ايلك و قتنده رعى ايدن چوبانه دينور يقال راع مئناف اذا كان يرعى ماله انف الكلاء ﴿الانف﴾ فتحتينله و ﴿الانفة﴾ هايله استنكاف معناسنه‌دركه غيرت و حميتدن ناشى ذلّ و نقيصه‌يى موجب ناسزا و نامعقول نسنه‌دن عار و امتناع ايلمكدن عبارتدر يقال انف منه انفا و انفة من الباب الرابع اذا استنكف و كبه خاتون آش يرمك معناسنه‌دركه برنسنه‌يه اشتها ايلميوب هر نسنه‌دن استكراه ايدر اولور يقال انفت المرأة اذا حملت فلم تشته شيئا و دوه‌نك برونى بر نسنه‌لقدن مجروح اولمق معناسنه‌در يقال انف البعير اذا اشتكى انفه من البرة ﴿الانف﴾ كتف وزننده و ﴿الآنف﴾ صاحب وزننده كه اوّلكى لغت ايكنجيدن اصحّ و افصحدر برونى برنسنه‌لقدن آزرده اولمغله دردناك اولان دوه‌يه دينور بونده اوّلكى

لغت باب رابعدن اولمسی موجب صحت وفصاحتدر (انیف) زبیر وزننده اسامیدندر انیف بن جشم وانیف بن
ملة وانیف بن حبیب وانیف بن واثله اصحابدندر وقریظ بن انیف شعرادندر وانیف فرع برموضع آدیدر (الایناف)
همزه نك كسریله مواشی یی اوتلنمامش مرعایه ایلتمك معناسنه در یقال آنف الابل ایناقا اذا تتبع بها انف المرعی
وبرآدمی برنسنه دن حمیت وغیرتله استنکافه قندرمق معناسنه درکه غیرت ویرمك اوله جقدر یقال آنف فلانا
اذا حمله علی الانفة وبرآدمك بورننی آغرتمق معناسنه در یقال آنف فلانا اذا جعله یشتکی انفه وایودرمك وایشی
ایوه رك طوتدرمق معناسنه در یقال آنف امره اذا اعجله وکیردیکی صو بورننه قدر چیقمق معناسنه در یقال
آنفه الماء اذا بلغ انفه (التأنیف) ایناف ایله ایکی معنای اوّلده مرادفدر یقال انّف الابل وانّف فلانا بمعنی آنف
وتمرن مقوله سنك اوجنی سیوری وکسکین ایلمك معناسنه در یقال انّف النصل اذاحدّد انفه واوتلنمامش چایرلق
اراشدرمق معناسنه در یقال انّف الراعی اذاطلب انف الکلأ (الاستیناف) و (الایتناف) افتعال وزننده برنسنه یه
یکیدن باشلمق معناسنه در یقال استأنف الشیء وأتنفه اذا ابتدأه (المؤتنف) اسم مفعول بنیه سیله و (المتأنف)
متوکل وزننده شول طعام مقوله سنه دینورکه آندن هنوز نسنه اکل اولنمامش اوله یقال طعام مؤتنف ومتأنّف
اذا کان لم یؤکل منه شیء (المؤتنفة) اسم مفعول بنیه سیله یکیجه باشلانلمش نسنه یه دینور تانیثی موصوفه ناظردر
ومنه یقال جاریة مؤتنفة الشباب ای مقتبلته یعنی یکیجه جوانلغی باشلمش قیز دیمکدر وبونده اسم فاعل
عنوانیله ده جائزدرکه هنوز یکی یتشمکه باشلمش دیمك اولور (التأنّف) تفعل وزننده برنسنه یه تکلفله یکیجه
باشلمق معناسنه در ومنه یقال انها لتتأنّف الشهوات اذا تشهّت الشیء بعد الشیء لشدّة الوحم یعنی اول خاتون
آش یرمکه باشلغله برنسنه یه طبیعتی اشتها ایلمشیکن درحال آندن فراغت ایدوب غیری نسنه یه اشتها ایدر
(المؤنف) معظم وزننده اوجی سیور یلنوب کسکینلنمش نسنه یه دینور یقال نصل مؤنّف ای محدّد (المؤنفة)
معظمه وزننده اوتلنمامش مرعاده رعی اولنان حیوانا دینور یقال غنم مؤنفة اذا رعت انف الکلأ (الافة)
همزه نك مدّیله بلایه دینور عاهه معناسنه علی قول اصابت ایلدیکی نسنه یی تباه وافساد ایدن عارضه یه دینور
جمعی آفات کلور یقال اصابته آفة ای عاهة اوعرض مفسد لما اصابه (المؤوف) مقول وزننده و (المئیف) مکیل
وزننده آفت اوغرامش نسنه یه دینور یقال ایف الزرع علی المجهول اوفا فهو مؤوف ومئیف اذا اصابته آفة
شارحك بیاننه کوره باب اوّلدن وباب ثانیدن دخی مصوغدر ویقال القوم اوفوا بالواو بین الهمزة والفاء وایفوا
بالهمزة المکسورة وافوا بالهمزة المضمومة وافوا بالهمزة المکسورة وهی ممالة بینها وبین الفاء ای دخلت الآفة علیهم
پس بو درت لغت اولدی واصللری افوا ایدی همزتینله وکلمه مجهوله در اوّلکیده همزهٔ ثانیه واوه وثانیه ده یایه ابدال
اولندی وثالثه ده ضمهٔ یه ورابعه ده کسره یه مماله اولهرق تلفظ اولنور

فصل الباء الموحدة

فصل الباء الموحدة

(برسف)
کرسف وزننده سواد عراقده برقریه آدیدر احمد بن الحسن المقری ومحمد بن بقا البرسفیان الضریران المحدّثان
اورادندر (البرنوف) صعفوق وزننده برنبات معروف اسمیدر دیار مصریه ده کثیر اولور شابانك معربی شابانج ایله
متعارفدر نیلنج محلولیله آمیخته اولان عصاره سنی مفاصل صبیانه طلا صرع وحواله عارضه سنه نافع کذلك
لبن مادریله ایچورمك حادثهٔ مذکوره یی دافعدر ویپراغنی استشمام زکامه وسدّهٔ دماغه مفید وجوف صبیانده
ریاح بارده دن متکون سانجولری واغزلرندن اقان سالیالری قطع ایلمکده بغایت عجیب الاثردر (باف) ناف وزننده
خوارزم اولکه سنده برقریه آدیدر بغدادده فقه وادبه شیخ الشافعیه اولان عبدالله بن محمد البخاری ابومحمد الباقی
اورادندر * مترجم دیرکه باف قبریس جزیره سنده دخی برقصبه آدیدر

فصل التاء الفوقية

فصل التاء الفوقیة

(التحفة) تانك
ضمی وحای مهمله نك سکونیله و (التحفة) همزه وزننده برّ ولطف معناسنه درکه بوندن ارمغان ایله تعبیر اولنور
ونوپیدا طرفنده شیئه دینور طرفه معناسنه جمعی تحف کلور غرف وزننده وبونك اصلی وحفه ایدی تاءکه وحف
ماده سنده مذکوردر * کرچه مؤلف مادهٔ مذکوره ده ذکر وتصریحنه تصدی ایلدی لکن دنو وقرب معناسندن
مأخوذ اولمق اغلبدر (الاتحاف) همزه نك کسریله برکمسه یه ارمغان یاخود طرفنده نسنه ویرمك معناسنه در
تقول اتحفته تحفة اذا اعطیتها ایاه (الترفة) غرفه وزننده نعمت وحضور ورفاهیت معناسنه در یقال هو فی ترفة
ای نعمة وخوش ولطیف طعامه دینور تقول اطعمنا ترفة ای طعاما طیبا وشول ظریف ونازك شیئه دینورکه آنی
برآدم یاروهمدمنه تخصیص وایثار ایدر اوله مراد فاخر اولوب دوسته اهدا ایلمکه شایان اوله یقال اعطاه ترفة
ای شیئا ظریفا یخصّ به الصاحب واوست دوداغك اورته سنده خلق صارقجه یومریجه شیئه دینور (الاترف)
اشرف وزننده اوست دوداغنك اورته سنده ترفه سی بیوك اولان کشی یه دینور (ترف) فتحتینله برطاغك یاخود

 * نی *

برموضعك اسميدر ﴿ذوترف﴾ برموضعدر ﴿الترف﴾ شرف وزننده نعمتلنمك معناسنه‌در يقال ترف الرجل ترفا
من الباب الرابع اذاتنعم ﴿الاتراف﴾ همزه نك كسريله بر آدمی نعمتك فراوانلغی طغيانه دوشورمك معناسنه‌در
يقال اترفته النعمة اذا اطغته و بر آدمی منعم قلمق معناسنه در يقال اترفه اذا نعمه و بغی وضلالته مصرّ ومقيم
اولمق معناسنه در يقال اترف فلان اذا اصرّ على البغی ﴿التتريف﴾ بودخی رفاه ونعمتك كثرتی صاحبنی بغی
وضلالته دوشورمك معناسنه‌در يقال ترّفته النعمة اذا اطغته ﴿المترف﴾ مكرم وزننده شول حالنه ترك اولنمش
مسيب كمسه‌يه دينوركه اصلا كمسه‌دن باك وپرواسی اولمامغله دلخواهنی اجرا واعمال ايدر اوله يقال رجل مترف
ای متروك يصنع مايشاء ولا يمنع وتنعمی جهتنه اصلا مانع ومزاحمی اولميان متنعم آدمه دينور يقال فلان مترف
ای متنعم لا يمنع من تنعمه وجبّار ومستولی كمسه‌يه اطلاق اولنور يقال هو مترف ای جبّار ﴿التترّف﴾ تفعل وزننده
تنعم وترفه وحضور ايلك معناسنه‌در يقال تترّف الرجل اذا تنعم ﴿الاستتراف﴾ كثرت نعمت سببيله فرعون كبی
طغيان ايلك معناسنه‌در يقال استترف الرجل اذاتغترف وطغی ﴿التفّ﴾ تانك ضمی وفانك تشديديله طرنق چركنه
دينور على قول افّ كلمه‌سنه اتباعا ذكر اولنوب مثلا افّالك وتفّا دينور جمعی تففه كلور عنبه وزننده ﴿التفة﴾
ففه وزننده منظره‌سی خوار بی اندام قاری‌يه دينور يقال امرأة تفة ای محقورة وكوپك انيكنه على قول فاره‌يه
شبيه بر جانور آديدركه فارسيده سياه كوش دينور تركيده قاره قولاق ديدكلری جانور اوله جقدر لكن
تشبيهی ملايم دكلدر ومنه المثل * استغنت التفة عن الرّفة * وتخفيف فايله تفه ورفه دخی مرويدر زيرا تفه فانك
تشديدی وتخفيفيله جانور مزبوره دينور ورفّه كذلك فانك تشديدی وتخفيفيله صمانه وصمان اوفانتيسنه دينور
معنای مثل بودركه قاره قولاق صمان يمكدن مستغنی اولدی ديمكدر بر لئيم كمسه شبعان اولديغی وقتده ايراد
اولنور ﴿التففة﴾ همزه وزننده برنوع قورتجغز اسميدركه دری قسمنه مستولی اولور ﴿التفاتف﴾ تای اولانك فتحيله
مقطعاته شبيه شعره اطلاق اولنور * شارح ديركه بوراده مؤلف والتفاتف شبه المقطعات من الشعر عبارتيله مجملا
ثبت ايلكله شعر شينك فتحيله اولمق دخی محتملدر ﴿التفتاف﴾ ثرثار وزننده و﴿المتفتف﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله شول
كمسه‌يه دينوركه دائما شورادن بورادن نسوان خرجی سوزلر ديوشوروب تحديث ايدر اوله تفتافك جمعی تفتافون
وتفاتف كلور يقال رجل تفتاف ومتفتف اذا كان يلقط احاديث النساء ﴿التفّان﴾ تانك كسری وفانك تشديديله حين
وزمان معناسنه‌در تقول اتيتك بتفّانه وعلى تفّانه ای حينه واو انه ﴿التتفيف﴾ بر كمسه‌يه ضجرتدن ناشی تف
ديمك معناسنه‌در يقال تففه اذا قال له تفّا ﴿التلف﴾ فتحتينله تباه وهلاك اولمق معناسنه‌در يقال تلف الشیٔ تلفا
من الباب الرابع اذا هلك وهدر وباطل معناسنه‌در يقال ذهبت نفسه تلفا وطلفا ای هدرا ﴿الاتلاف﴾ همزه‌نك
كسريله تلف وتباه ايلك معناسنه در يقال اتلفه اذا افناه وفرزدق نام شاعرك اشبو * واضياف ليل قد بلغنا
قراهم * اليهم واتلفنا المنايا واتلفوا * بيتنده واقع اتلفنا المنايا واتلفوا كلمه‌سی صاد فناها ذات اتلاف ياخود صيرنا
المنايا تلفا لهم وصيروها تلفا لنا ياخود وجدنا المنايا تتلفنا ووجدوها تتلفهم سبكنده‌در ﴿المتلف﴾ مقعد وزننده
خطرناك ومحلّ هلاك يره دينور يقال وقع فی متلف ای مهلك وچول برّيه وبيابانه اطلاق اولنور يقال ذهبوا
متلفا ای مفازة ﴿المتلف﴾ محسن وزننده اتلاف واضاعت ايديجی كمسه‌در ﴿المتلاف﴾ مبالغه‌در پك تلفكار ديمكدر
يقال رجل مخلف متلف ومخلاف متلاف ﴿التنوفة﴾ تانك فتحی ونون مخففه‌نك ضميله و﴿التنوفية﴾ يای مشدده ايله
چول برّيه وبيابانه دينور على قول واسع اولوب انحاء واطرافی بعيد اولان ارضه ياخود صوسز وشنلكسز
قير وخالی اوه‌يه دينور هر نقدر اوتلغی اولورسه‌ده جمعی تنايف كلور يقال قطعوا تنوفة وتنوفية وهی المفازة
او الارض الواسعة البعيدة الاطراف او الفلاة لاماء بها ولا انيس وان كانت معشبة ويقال تنايف تنف كركع
ای بعيدة الاطراف ﴿تنوفی﴾ جلولی وزننده طیّ قبيله‌سی ديارنده قواعل قربنده بر يوكسك صرپ بلاك آديدر
ينوفی دخی ديرلر يای تحتيه ايله بو صورتده محلّ ذكری نوف ماده‌سی اولور ﴿التوف﴾ خوف وزننده كوز برنسنه‌يه
باقمقدن بلروب حيران قالمق معناسنه‌در يقال تاف بصره يتوف توفا اذا تاه ﴿التوفة﴾ تانك ضميله و﴿التافة﴾ حاله
وزننده عيب ونقيصه على قول زياده ياخود كركلی حاجت معناسنه ياخود كيجكمكه دينور يقال مافيه توفة
ولا تافة ای عيب او مزيد او حاجة او ابطاء ﴿التوفة﴾ تمره وزننده صوچ وذلّه وكناه معناسنه‌در يقال طلب
على توفة ای عثرة وذنبا جمعی توفات كلور تجز بعونه تعالى ﴿فصل الثاء المثلثة﴾ ﴿الثحف﴾ ثانك
كسريله و﴿الثحف﴾ كتف وزننده يول يول وكرته كرته اولان اشكنبه‌يه دينور كويا كه قشقينك طبقه‌لريدر
جمعی اثحاف در ﴿الثطف﴾ فتحتينله حضور وآسايشه دينوركه دلخواه اوزره طعام وشراب ووقتيله

فصل الثاء المثلثة

(خواب)

خواب راحت کبی نازو نعیمه استغراقدن عبارتدر یقال هو فی ثطف ای نعمة فی الطعام و الشراب و المنام و اجوزلق
و بوللق و رفاه و وسعت معاش معناسنه در یقال بلد فیه ثطف ای خصب و سعة (الثقف) ثانك فتحی و قافك
سکونیله و (الثقف) فتحتینله و (الثقافة) کرامه وزننده برکسه تیز کار و چیره دست و هر خصوصده اوز و زیرك
و دانا اولمق معناسنه در یقال ثقف الرجل و ثقف ثقفا و ثقفا و ثقافة من الباب الخامس و الرابع اذا صار حاذقا
خفیفا فطنا (الثقف) حبر وزننده و (الثقف) کتف وزننده و (الثقیف) امیر وزننده و (الثقف) ندس وزننده
و (الثقیف) سکیت وزننده و صفتلردر حاذق و تیز کار و چیره دست و زیرك آدمه دینور و ثقیف امیر وزننده هوازندن
برقبیله پدرینك لقبیدر اسمی قسی بن منبة بن بکر بن هوازن در نسبتنده ثقفی دینور فتحتینله و ثقیف و ثقیف که
امیر و سکیت وزنلرنده در پك جوضتلو سرکه یه دینور یقال خل ثقیف و ثقیف ای حامض جدّا (الثقف) ثانك
فتحی و قافك سکونیله برآدمه راست کلمك یاخود طوتمق یاخود اکا ظفر بولمق یاخود اکسه سندن یتشمك معناسنه در
یقال ثقفه ثقفا من الباب الرابع اذا صادفه او اخذه او ظفر به او ادرکه و ثقف اسمادندر ثقف بن عمرو العدوانی
اصحاب بدردندر و ثقف بن فروة الساعدی احدیاخود خیبر شهداسندندر یاخود بو ثقب در بابله (الثقاف) سحاب
وزننده ذهن و درایت صاحبی زیرك خاتونه دینور یقال امرأة ثقاف ای فطنة (الثقاف) کتاب وزننده اورشمق
و دوکوشمك معناسنه درکه مفاعله دندر یقال ثاقفه ثقافا اذا خاصمه و جالده و ثقاف اسم اولور اکری مزراق
طوغرلده جق نسنه یه دینور حالا توتن چبوقجیلرینك چبوق طوغرلده جقلری کبی که قصاج تعبیر اولنور * شارحك
بیانه کوره منکنه یه و جندره یه دخی دینور یقال سوّی رمحه بالثقاف و هو مایسوّی به الرماح و ثقاف بن عمرو
بن شمیط الاسدی اصحابدندر علی قول بو ثقف در حبر وزننده و ثقاف اشکال رملیه دن برشکل اسمیدرکه برفرد
و ایکی زوج و برفرددن عبارتدر شکلی بودر ⸗ و بوعقله دیدکاری شکلدر (الاثقاف) همزه نك کسریله تقدیر
ایلمك معناسنه در تقول اثقفته علی المجهول ای قبض لی (التثقیف) اکری مزراغی طوغرلتمق معناسنه در یقال
ثقف الرمح اذا سوّاه (المثاقفة) مفاعله وزننده باب مغالبه دندر برکسه ایله حذاقت و فطانتده یارش ایلمك معناسنه در
یقال ثاقفه فثقفه کنصره ای غالبه فغلبه فی الحذق

فصل الجیم

(الجأف) جیمك فتحی و همزه نك
سکونیله یره چالمق معناسنه در یقال جأفه جأفا من الباب الثالث اذا صرعه و برکسه یی بلکلدوب قورقتمق
معناسنه در یقال جأفه اذا ذعره و افزعه و اغاجی کوکندن قوپرمق معناسنه در یقال جأف الشجرة اذا قلعها
من اصلها (التجئیف) تفعیل وزننده بودخی برآدمی بلکلدوب قورقتمق معناسنه در یقال جأفه تجئیفا اذا ذعره
و افزعه (الانجئاف) انفعال وزننده برنسنه کوکندن قوپمق معناسنه در یقال جأف الشجرة فانجأفت ای قلعها
فانقلعت من اصلها (الجأف) شدّاد وزننده حیقریجی صیاح معناسنه در (المجؤف) معروف وزننده آج آدمه دینور
یقال رجل مجؤف ای جایع و برنسنه دن قورقمش کسه یه دینور یقال صار مجؤفا ای مذعورا (الجحف) جیمك فتحی
و حای مهمله نك سکونیله برنسنه نك قبوغنی صویمق معناسنه در یقال جحف الشیء جحفا من الباب الثالث اذا
قشره و برنسنه نك مجموعنی بردن صیروب کورومك معناسنه در یقال جحف الشیء اذا جرفه و بریکدرمك
معناسنه در یقال جحفه اذا جمعه و برنسنه یی ایاقله تپوب آتمق معناسنه در یقال جحف الشیء برجله اذا رفسه بها
حتی یرمی به و میل ایلمك معناسنه در یقال جحف معه اذا مال و برنسنه یه آوجی طالدروب آلمق معناسنه در
یقال جحف له الطعام اذا غرف و اوینادقلری طوپی ال ایله یاچوکانله قاپوب طوتمق معناسنه در یقال جحف الکرة
اذا خطفها و طوپ و چوکان اوینامق معناسنه در جحفه کبی یقال جحف الکرة جحفا و جحفة اذا لعب بها (الجحوف)
صبور وزننده قابك اورته سنده قالمش تریده دینورکه اطرافی صیرلوب غش اولور و شول بیوك قوغه یه دینورکه
همان صوینك مجموعنی صیروب کوتررکبی اوله یقال دلو جحوف اذا کانت تجحف الماء ای تأخذه و تذهب به (جحاف)
شدّاد وزننده نیسابورده برمحله آدیدر (ابو الجحّاف) رؤبة بن العجّاج نام شاعرك کنیه سیدر (ابو جحیفه) جهینه
وزننده اصحابدن وهب بن عبد اللهك کنیه سیدر (الجحفة) تمره وزننده برپارچه صافی یاغه دینور تقول اکلت
جحفة من السمن ای قطعة منه و حوضك اطرافنده و کوشه لرنده قلان صو بقیه سنه دینور جیمك ضمیله ده جائزدر
و بورکده سانجو کبی عارضه یه دینورکه تخم و امتلادن تحدّث ایدر یقال اخذته الجحفة ای شبه المغص فی البطن
و طوپ اوینامق معناسنه درکه ذکر اولندی (الجحفة) غرفه وزننده قیودن چکیلوب کوتریلان صویه علی قول
قیونك دیبنده قلان صو بقیه سنه دینور و قابی طولدرمیه جق قدر آزجه تریده دینورکه قاب ایچره اوله یقال
فی الاناء جحفة من الثرید و هی یسیر منه فی الاناء لا یملأه و مرعانك براوجنده و برکوشه سنده قلان برمقدارجه

چاپرلق پارچەسنە دینور و برآوج یاخود ال طلوسی طعامە دینور تقول اکلت جحفة من الطعام ای غرفة منه اوملئ الید و جحفه شام حجاجنك میقاتی اولان موضعك اسمیدر کە مکەیە سکسان ایکی میل مسافەدە واقعدر سلفدە برجمعیتلو قریە ایدی کە اکا مهیعه دیرلر ایدی اخوهٔ عاد اولان بنو عبیل قبیلەسنی قوم عمالیق یثرب زمیندن اخراج ایتدکلرندە محل مزبورە نزیل اولوب ناکاه برکون سیل الجحاف ظهور و مجموعنی اجتحاف یعنی آلوب کوتوروب تلف وتباه ایلدکلە جحفه تسمیه اولنمشدر (جبل جحاف) کتاب وزننده یمنده بر طاغ آدیدر (الجحاف) غراب وزننده موتە دینورکە اسمدر مراد عموم اوزره اولان موت اولە جقدر نتەکە اساسدە موت جحاف ای جراف عبارتیلە مثبوتدر و اوکنە کلنی صیپروب کوتورر اولان سیل صوینە اطلاق اولنور یقال موت وسیل جحاف ای یذهب بکل شیٔ و تخمه و امتلاء سببیلە عارض اولان اسهال عارضەسنە دینور یقال اخذه الجحاف ای مشی البطن عن تخمة (المجحوف) امتلا سببیلە اسهالە اوغرامش آدمە دینور یقال رجل مجحوف اذا اصابه الجحاف (الاجحاف) همزەنك کسریلە برنسنەیی سپوروب کوتورمك معناسنەدر یقال اجحف به اذا ذهب به و بر آدمی فقیر و بینوا ایلمك معناسنەدر یقال اجحفت به الفاقة ای افقرته الحاجة و پك یقلشمق معناسنەدر یقال اجحف به اذا قاربه ودنا منه (المجحفة) محسنە وزننده آفت و داهیەیە اطلاق اولنور یقال اصابته المجحفة ای الداهیة (الاجتحاف) افتعال وزننده برنسنەیی قاپوب آلمق معناسنەدر یقال اجتحفه اذا استلبه و اوچ پرمقلە ترید قالدرمق معناسنەدر یقال اجتحف الثرید اذا حمله بالاصابع الثلاث و قیونك صوینی هپ چکوب کوتورمك معناسنەدر یقال اجتحف ماء البئر اذا نزحه و نزفه (التجاحف) تفاعل وزننده عسکر بری بریلە دکنك یاخود قلجلە قاوراشوب اوغراشمق معناسنەدر یقال تجاحف القوم اذا تناول بعضهم بعضا بالعصیّ والسیوف وطوپ اوینیانلر طوپی چوکانلر ایلە طوتشمق معناسنەدر یقال تجاحفوا الکرة اذا تخاطفوها بالصوالج (المجاحفة) مفاعلە وزننده ناس بری برینە پك یقلشوب صقشمق معناسنەدر یقال جاحفه اذا زاحمه و داناه (الجحاف) کتاب وزننده حرب و قتال معناسنەدر یقال بینهم جحاف ای قتال و قیودن صو چکرکن قوغه قیونك آغزینە ضربلوجه طوقنغلە چالپانوب صوینی دوکملکە دینور و بعضا یرتیلور یقال تخرّقت الدلو بالجحاف وهو ان تصیب فم البئر فینصبّ ماؤها وربّما تخرّقت (الجحذف) خای معجمه ایلە جعفر وزننده جثەسی پك بیولك دیزمان و فیل هیئت کسەیە دینور یقال رجل جحذف ای نبیل عظیم (الجخیف) امیر وزننده اویقودە اولان خورلدییە علی قول پك شدید و منکر اولانە دینور یقال نام فلان وله جخیف ای غطیط او اشدّ منه و کوەزه لکه و شلفه لکه و خفت طبعە دینور یقال به جخیف ای طیش و خفة و نفس و ذات و روح و جان معنالرینەدر یقال جخیف کریم ای نفس و یقال به ثقلة الجخیف ای الروح و چوق عسکرە دینور و بودور آدمە دینور جمعی جخف در کتب وزننده و خودبین و متکبر شخصە دینور یقال رجل جخیف ای متکبر و انسانك قرنی قورلدیسنە دینور یقال قد جاع وله جخیف ای صوت بطن و جخیف مصدر اولور جخف کبی کما سیذکر (الجخف) جیمك فتحی و خانك سکونیلە جخیف ایلە ایکی معنای اوّلدە مرادفدر و مصدر اولور عهدەسندن و قدرتندن ازید و اکثر نسنە ایلە اوکونمك معناسنە یقال جخف الرجل و جخف جخفا و جخیفا من الباب الاول و الثانی و الرابع اذا افتخر باکثر مما عنده و اویومق معناسنەدر یقال جخف فلان و جخف اذا نام و لسانلە قورقتمق معناسنەدر یقال جخف فلانا اذا تهدّده و جخف مطلقا فخر و شرف معناسنەدر و منه قول عمر اذا التفت الی ابن عباس * جخفا جخفا * ای فخرا فخرا و شرفا شرفا (الجخفة) تمره وزننده خیره و جوره بودور قاریەیە دینور یقال امرأة جخفة ای قصیرة قضیفة (الجدف) جیمك فتحی و دالك سکونیلە کسمك معناسنەدر یقال جدف الشیٔ جدفا من الباب الثانی اذا قطعه و بلود قار یاغدرمق معناسنەدر یقال جدفت السماء بالثلج اذا رمت به و بر آدم قوللرینی اوینادوب بری برینە اورەرق چاپك چاپك یوریمك معناسنەدر یقال جدف الرجل اذا ضرب بالیدین وذلك اذا اسرع فی مشیته ضرب بیدیه وحرّکهما و بعضلر دیدیکە جدف نغمە و سرود ایلە دوە سورن کسە اراالق اراالق نغماتی قطع ایلمکە یعنی کسە کسە نغمات ایلمکە دینور یقال الحادی یجدف ای یقطع صوته فی الحداء و جدف آهو قسمی آدیملرینی قیصە قیصە آتمق معناسنەدر یقال جدف الظبی اذا قصر خطوه (الجدوف) قعود وزننده قنادی قرقلمش قوش اوچغە داورانوب یاتمق معناسنەدر یقال جدف الطائر جدوفا من الباب الاول اذا طار و هو مقصوص کانه یردّ جناحیه الی خلفه (المجداف) محراب وزننده قوشك قنادینە اطلاق اولنور ایکیسنە مجدافان دینور یقال خفق الطائر بمجدافیه ای بجناحیه و منه مجداف السفینة یعنی کمی و قایق کورکنە مجداف اطلاقی بوندندر (الجوادف) جیمك فتحیلە آدیملری قیصە قیصە

اتان کیکلره و جیرانلره دینور یقال ظباء جوادف ای قصیرة الخطا (المجدوف) قنادی قرقلمش قوشه دینور بو جهتله
اثوابنك یکلری قیصه آدمه مجدوف الکمین اطلاق اولنور یقال رجل مجدوف الکمین ای قصیرهما و پاچه‌لری
کسلمش طولومه وصف اولور یقال زقّ مجدوف ای مقطوع الاکارع (الجدافاء) جیمك فتحی والفك مدّیله و (الجدافی)
حباری وزننده و (الجدافاة) هایله غنیمته اطلاق اولنور بولنوب النديغیچون (الجدف) فتحتینله قبرومزاره دینور
یقال وضعه فی الجدف ای القبر و برموضع آدیدر و مشرو باتدن آغزی قپاقلنوب اورتلمیان علی قول اغزی
باغلنمیان نسنه‌یه دینور اغزی آچق طولوم کبی و بعضلر دیدیکه جدف یمنه مخصوص بر نبات آدیدر انی اکل ایدن
صو ایچمکدن مستغنی اولور و جدف مشروباتدن اتیلان کپوك یاخار و خاشاك مقوله‌سنه دینور (المجادف)
میمك فتحیله اوقلره دینور یقال رماه بالمجادف ای السهام (الاجدف) بودوره دینور (الجدفاء) حمراء وزننده
قولاغندن برمقداری کسلمش قیونه دینور یقال شاة جدفاء اذا صارت قدقطع من اذنها شیء (الجدفة) فتحاتله
قوشوب کیدرکن ظهور ایدن سسه و شماته‌یه دینور تقول سمعت جدفة و هی الجلبة و الصوت فی العدو (اجدف)
همزه‌نك فتحی و دالك ضمیله برموضع آدیدر علی قول بو اجدث در ثای مثلثه ایله یاخود احدث در حای مهمله ایله
(الاجداف) همزه‌نك کسریله جغلتی و غریو ایلك معناسنه‌در یقال اجدف القوم اذا جلبوا (التجدیف) کفران
نعمت ایلك علی قول احسان الهی‌یی استقلال ایدوب و بر نسنه‌یه مالك دکلم و مال اطلاق اولنور نسنه‌م یوقدر دیو
انکار ایله نامکورلك ایلك معناسنه‌در یقال جدف فلان اذا کفر بالنعم او استقلّ عطاء الله و قال لیس لی
و لیس عندی (المجدّف) معظم وزننده دیرلکی طار اولان کسه‌یه دینور یقال انه لمجدّف علیه العیش ای مضیق
(الجذف) جیمك فتحی و ذال معجمه‌نك سکونیله کسمك معناسنه‌در یقال جذفه جذفا من الباب الثانی اذا قطعه
و قوش سرعتله اوچق معناسنه‌در یقال جذف الطائر اذا اسرع و آدیملری صیق صیق اتارق بودور کسه‌نك
یورویشی کبی یوریمك معناسنه‌در یقال جذفت المرأة اذا مشت مشیة القصار و قصرت الخطو (الاجذاف)
همزه‌نك کسریله و (الانجذاف) انفعال وزننده بونلرده قوش چابك اوچق معناسنه‌در یقال اجذف الطائر
و انجذف اذا اسرع و اجذاف آدیملری قیصه قیصه اتارق بودور یورویشی کبی یوریمك معناسنه‌در یقال اجذفت
المرأة بمعنی جذفت (المجذوف) پاچه‌لری کسلمش طولوم مقوله‌سنه دینور (المجذاف) کمی و قایق کورکنه دینور
بونلرك جمله‌سنده دال مهمله لغتدر (الجرف) جیمك فتحیله و (الجرفة) هایله بر نسنه‌نك مجموعنی سپوروب کوتورمك
علی قول بر نسنه‌دن چوغنی آلمق معناسنه‌در یقال جرفه جرفا و جرفة من الباب الاول اذا ذهب به او اخذه
اخذا کثیرا و چامور و قار مقوله‌سنی صیروب کوریمك معناسنه‌در یقال جرف الطین اذا کسحه و جرف صامت و ناطق
ماله اطلاق اولنور یقال له جرف لایفی بحسابه حرف و هو المال من الصامت و الناطق و اجوزلق بوللق خصب و رخا
معناسنه‌در و بری برینه صارمشمش اوتلغه و چایرلغه دینور و حماط دیدکاری انجیرك قوریسنه دینور علی قول
افانی دیدکاری نباتك قوریسنه دینور و افانی سکاری وزننده‌در و جرف اونی یاخود اندامی مختلف الاجه نسنه‌یه
دینور یقال عود جرف و قدح جرف ای مختلف (التجریف) و (التجرّف) تفعل وزننده بونلرده بالچق کوریمك
معناسنه‌در یقال جرف الطین و تجرّفه بمعنی جرفه (المجرفة) مکسحه وزننده و مرادفیدرکه بالچق صیره‌جق
آلت معروفه‌یه دینور ترکیده چپا و صیرقی و کورك دیدکلری اوله‌جقدر (الجارف) موت عامّه و طاعون شامله
وصف اولور کذلك ناسی سپوروب کوتوران ادبار و نکبت و بلیه‌یه وصف اولور یقال موت جارف و طاعون و شؤم
او بلیة جارف ای یجترف القوم (الجرفة) جیمك فتحی و ضمیله دوه‌نك اویلغنه مخصوص یاخود مطلقا جسدینه
باصیلور برکونه تمغا اسمیدر علی قول قولاغنك التنده چکه کیکنه باصیلور کذلك دوه‌یه معمول بردر او نشانه
دینورکه بریرندن برمقدارجه دریسنی یوزوب قتل ایلدکدنصکره قوروینجه ترك ایدرلر بعده کرکی کبی قورویوب
بمره‌یه دونر یاخود دوه‌نك قولاغندن ماعدا یرندن بللو اولمیه‌رق برمقدار دریسنی کسمکله اولان نشانه‌دن عبارتدر
و جرفه جیمك فتحیله اینش یوقش و چاقر چقور اولان ارضه دینورکه اجزاسی مختلف اولور یقال ارض جرفة
ای مختلفة (الجراف) غراب وزننده اوکنه کانی بالجمله صیروب کوتورن سیل صوینه دینور یقال سیل جراف ای
جحاف و پك اکول و جمّاع و بی‌فتور و پرجنبش و نشاط آدمه دینور یقال رجل جراف ای اکول جدّا نکحة نشیط
و برنوع اولچك آدیدر بونده جیمك کسریله ده جائزدر (ذو جراف) بر وادی اسمیدر (الجاروف) بودخی اصلا
طبعنده فتور اولمیان اکّال و جمّاع و نشاطمند آدمه دینور و اغورسز کسه‌یه دینور یقال رجل جاروف ای مشؤم
و بغایت حریص لایشبع آدمه دینور یقال رجل جاروف ای نهم (امّ الجرّاف) شدّاد وزننده قلقانك کنیه‌سیدر

وقوغه يه اطلاق اولنور ﴿الجرفة﴾ جيمك كسريله اوزون اوزادي يول كبي قومساله دينور واتمك قيريغنه دينور
﴿الجرفة﴾ غرفه وزننده جرفه علامتنه دينوركه ذكر اولندي وجرفه يمامه ده برصو آديدر ودوه نك اويلغندن
برمقدار دريسني صويوب اويلغي اوزره ييغمقله علامت اولور ﴿المجروف﴾ ذكر اولنان جرفه ديدكاري نشانه ايله
نشانلنمش دوه يه دينور ﴿الجريف﴾ امير وزننده حماط ديدكاري انجيرك ياخود افاني نام نباتك يابسنه دينور ﴿الجرف﴾
جيمك كسريله اغزده آوردك ايچ يوزينه دينور وسيل صويي اوغرامز اولان يره دينور بونده جيمك ضميله ده جائزدر
﴿جرف﴾ جيمك ضميله مكه قربنده كذلك مدينه قربنده بر موضعدر ويمنده برموضعدر محدثيندن احمد ابراهيم
الجرفي اورادندر ويمامه ده برموضع آديدر وجرف يالچين طاغك يالمنه دينور وسيل صويي قازديغي يره دينوركه يار
تعبير اولنور جمعي اجراف كلور ومنه المثل * فلان يبني على جرف هار * وهو ما اكلته السيول وتجرفته من الارض
﴿الجرف﴾ ضمتينله بودخي يار تعبير ايتدكاري يره دينور جمعي جرفه در عنبه وزننده وجره وزننده ﴿الجورف﴾ جوهر
وزننده حماره دينور ودوه قوشنك اركگنه دينور واشكين باركيره دينور واوكنه كاني سپوروب كوتورن سيل صوينه
دينور ﴿الاجراف﴾ همزه نك كسريله دوه يه بري برينه صارمشمش اوتلقلر اوتلاتمق معناسنه در يقال اجرف الراعي
اذارعي ابله الجرف و بريره سيل جراف اوغرامق معناسنه در يقال اجرف المكان اذا اصابه سيل جراف ﴿المجارف﴾
اسم مفعول بنيه سيله شول بدبخت آدمه دينوركه اصلا كسب خير ايليوب ومالنده نما وبركت اولميه يقال
رجل مجارف اي لايكسب خيرا ولاينمي ماله ﴿المتجرف﴾ اسم فاعل بنيه سيله شول طواره اطلاق اولنوركه
بدنندن سموزلك اثري كيدوب نحيف ومهزول قالمش اوله يقال كبش متجرف اذا ذهبت عامة سمنه ومهزول
ومضطرب وپريشان اندام آدمه دينور يقال جاء فلان متجرفا اي هزيلا مضطربا ﴿الجزاف﴾ و﴿الجزافة﴾
جيمك حركات ثلاثيله اشترا اولنه جق نسنه يي وزنسز وكيلسز حدس وتخمينله اوراتمه جهتيله آلمغه
دينور كزاف فارسي معربيدر يقال بيع جزاف وجزافة مثلثة اي مجهول القدر مكيلا كان اوموزونا ﴿المجازفة﴾
مفاعله وزننده وزنسز وكيلسز كيفما اتفق آلوب صاتمق معناسنه در يقال جازفه في البيع مجازفة
اذا عامله بالحدس ﴿الجزيف﴾ امير وزننده جزاف جهتيله عقد اولنان بيع وشرايه واولوجهله آلنان شيئه
دينور ﴿المجزفة﴾ مكنسه وزننده بالق آغنه دينور يقال صاد السمك بالمجزفة وهي شبكة تصادبها السمك
﴿الجزاف﴾ شداد وزننده آوجي يه دينور صياد معناسنه ﴿الجزوف﴾ صبور وزننده ولادتي حدني پچمش كبه يه
دينور يقال حامل جزوف اي متجاوزة حد ولادتها ﴿الجزفة﴾ جيمك كسريله بربلوك دوه يه وبربلوك قيونه وكچي يه
دينور ﴿الاجتزاف﴾ افتعال وزننده برنسنه يي جزاف طريقيله آلمق معناسنه در يقال اجتزف الشيء اذا اشتراه
جزافا ﴿التجزف﴾ تفعل وزننده برنسنه يي اوكورتلمك معناسنه در يقال تجزف فيه اذا تنقد ﴿الجعف﴾ جيمك
فتحي وعينك سكونيله يره چالمق معناسنه در يقال جعفه جعفا من الباب الثالث اذا صرعه واغاج مقوله سني
چكوب قوپرمق معناسنه در يقال جعف الشجرة اذا قلعها وآرتيوب يته جك مقداري اولان زاد وتوشه يه دينور
يقال ماعنده سوي جعف اي القوت الذي لافضل فيه ﴿الاجعاف﴾ همزه نك كسريله بودخي يره چالمق وييقمق
معناسنه در يقال اجعفه اذا صرعه ﴿الاجتعاف﴾ افتعال وزننده برنسنه يي ديبندن چكوب قوپرمق معناسنه در
﴿الانجعاف﴾ اجتعافدن مطاوعدر يقال اجتعف الشجرة فانجعفت اي اقتلعها فاقتلعت ﴿الجاعف﴾ و﴿الجعاف﴾
غراب وزننده اوكنه كاني قوپروب كوتورن سيل صوينه وصف اولور يقال سيل جاعف وجعاف اي جحاف ﴿جعفي﴾
كرسي وزننده يمنده برقبيله پدرينك اسميدركه جعفي بن سعد العشيره در نسبتنده دخي جعفي دينور ياي مشدده يي حذف
وتقدير دنصكره يرينه ياي نسبت الحاقيله وابن احمر باهلي نام شاعرك اشبو * وبذ الرخاخيل جعفيها * مصراعنده
واقع جعفي لفظندن مراد برساقي اوله جقدركه قبيلهٔ مرقومه دندر ﴿الجفة﴾ و﴿الجفة﴾ جيملرك فتحي وضمي وفالرك
تشديديله جماعت انسانيه يه على قول عدد كثيره دينور يقال جاء جفة من الناس وجفة اي جماعة منهم اوعدد
كثير وجفه هپ وجمله معناسنه در يقال جاؤا جفة واحدة اي جملة وجميعا وجفه آلايك وعسكرك جنبش
وحركتلرندن صادر اولان كورلتويه دينور تقول سمعت جفة الموكب اي هزيزه وجف برنسنه يي طوپليوب
كوتورمك معناسنه در يقال جف القوم اموالهم جفا من الباب الاول اذا جمعوها وذهبوا بها ﴿الجفجفة﴾ زلزله
وزننده بودخي عسكر كورلتيسنه دينور وآليقومق معناسنه در يقال جفجفه اذا حبسه وبريكدرمك معناسنه در
يقال جفجف الشيء اذا جمعه ونهب وغارت خوفيله على العجله دوه لري كيرو دوندرمك معناسنه در يقال
جفجف الرجل اذا رد ابله بالعجلة مخافة الغارة وطوارلري بري برينه كيريشوب وبنكشمك درجه سنده صقيجه عنف

وشدتله سورمك معناسنه‌در يقال جفجف النعم اذا ساقه بعنف حتى ركب بعضه بعضا (الجفة) جيمك ضميله
بيوك قوغه يه دينور وهپ وجمله معناسنه‌در ومنه قول ابن عباس لاتقل في غنيمة حتى تقسم جفة اى كلها وروى
حتى تقسم على جفته اى على جماعة الجيش اولا (الجف) جيمك ضميله خرما چچكنك قبجوغنه على قول طومورجغى
بوريان اينجه زارينه دينور ودريدن دوزلمش قابه دينوركه آغزى باغلنمز اوله وجف امير مصر اولان اخشيد محمد بن
طغج نام كسه‌نك جدى اسميدر وشول اسكى قربه‌يه دينوركه اورته‌سندن كسيلوب قوغه طرزنده اولمش اوله
وخرما كوكندن اويولمش قواطه‌يه دينور وپيرفانى يه دينور ومصلى ايله قبله بيننده حائل اولان سدّه دينور محراب
ديوارى كبى ومطلقا ايچى بوش قاوق نسنه‌يه دينور اويولمش جوز وبادنجان كبى ودوابّ ومواشى‌يى كوروب
كوزه‌دوب تيمار واصلاحنه حسن اهتمام ايدن آدمه دينور يقال هو جفّ مال اى مصلحه (الجفان) جيمك فتحيله
وتثنيه بنيه‌سيله بكر ايله تميم قبيله‌لرينه اطلاق اولنور جماعتلرى كثير اولديغيچون (جفاف الطير) غراب الغير وزننده
اسد وحنظله قبيله‌لرينه مخصوص برموضع واسعدركه نيجه كثيرة الطير مواضعى مشتملدر حاى مهمله مكسوره
ايله ده زبانزده‌در (الجفاف) غراب وزننده عمل ايله قوريلمش نسنه‌يه دينور (الجفافة) ثمامه وزننده طاغلمش
اوتلغه ويونجه‌يه دينور (الجفيف) امير وزننده قورى اوتلغه دينور (الجفوف) قعود وزننده و(الجفاف) سحاب
وزننده قورمق معناسنه‌در تقول جففت ياثوب كدببت تجفّ كتدبّ اى بالكسر من الباب الثانى وتعضّ بالفتح
من الباب الثالث وجففت تجفّ كبششت تبشّ من البـاب الرابع جفوفا وجفافا اى يبست (الجفجف) فدفد
وزننده طوپراغى غليظ اولميان يوكسكجه ارضه دينور وشديد وزكاره دينور يقال ريح جفجف اى شديدة وذكرى
كنكيش اوه‌يه دينور واوبرق انكبه يره ديمكله اضداددن اولور يقال نزلوا في ارض جفجف اى القاع المستدير
وكذا الوهدة ويكشاق ياوه كوشخصه دينور يقال رجل جفجف اى مهذار (الجفاجف) جاجم وزننده برآدمك
هيئت ولباسنه دينور تقول اعجبنى جفاجفك اى هيئتك ولباسك (التجفاف) تانك كسريله زره طرزنده بر كيمدركه
جنك كوننده آتلره كيدرلر وبعض دلاورلر كيرلر وجودلرينى آلات حربدن وقايه‌ايچون فارسيده بركستوان وتركيده
چوقال وكچيم تعبير ايدرلر (التجفيف) آته تجفاف كيدرمك معناسنه‌در يقال جفف الفرس اذا البس التجفاف اياه
وهى آلة للحرب يلبسه الفرس والانسـان ليقيه في الحرب وتجفيف وتجفاف تانك فتحيله ياش نسنه‌يى قورتمق
معناسنه‌در يقال جففه تجفيفا وتجفافا اذا يبسه (التجفجف) تزلزل وزننده قوش سلكنمك على قول يومرطه‌سى
اوزره قنادلرينى كروب بوريه‌رك برى اوته اويناوب قلداغق معناسـنه‌در يقال تجفجف الطائر اذا انتفش
اوتحرّك فوق البيضة والبسها جناحيه وياش نسنه في الجمله قوريمش شكلنده اولمق معناسنه‌دركه قوريوب لكن
هنوز برمقدارجه نمناك اولمقدن عبارتدر يقال تجفجف الثوب اذا ابتلّ ثمّ جفّ وفيه ندى * شارحك بيانه كوره
تجفجف كلمه‌سنك اصلى تجفف ايدى (الاجتفاف) افتعال وزننده قابده اولان طعامى سپورى خوره چكورمك
معناسـنه‌در يقال اجتفّ مافى الاناء اذا اتى ماعليه (الجلف) جيمك فتحى ولامك سكونيله برنسنه‌نك قبوغنى
صويمق معناسنه‌در يقال جلف الشئ جلفا من الباب الاول اذا قشره وبرنسنه‌نك مجموعنى صيروب سپوروب
كيدرمك معناسـنه‌در يقال جلفه بمعنى جرفه وقلجله اورمق معناسـنه‌در يقال جلفه بالسيف اذ ضربه به وبر
نسنه‌يى تمامه كوكندن قوپرمق معناسنه‌در يقال جلفه اذا قلعه واستأصله (الجليف) امير وزننده و(المجلوف)
قبوغى صويلمش نسنه‌يه دينور ومجلوف يوزينى فورون ياقش اتمكه دينور يقال خبز مجلوف اذا احرقه التنور
وجليف براوت اسميدركه سهل يرلرده بيتر اوجلرنده اولان يپراقلرى پليده شبيه وداري كبى خرده دانه‌لر ايله مملو اولور
طوار قسمنه بغايت برايوب تسمين ايدر وتصلق وياقشقسز كسه‌يه دينور جلف كبى كما سيذكر (الاجتلاف) افتعال
وزننده بودخى برنسنه‌يى استيصال اوزره قوپرمق معناسنه‌در يقال اجتلف الشئ اذا قلعه واستأصله (الجالفة)
شول باش يارېغنه دينوركه دريى ات ايله برابر قوپرمش اوله يقال شجة جالفة اى تقشر الجلد باللحم وايچرويه
نافذ اولمامش طعنه‌يه دينوركه جائفه مقابليدر يقال طعنة جالفة اذا لم تصل الجوف وبالجمله مواشى‌يى اهلاك ايدن
قيتلق وقوراقلق سنه‌يه وصف اولور يقال سنة جالفة اذا كانت تذهب بالاموال (الجليفة) سفينه وزننده بودخى
دوابّ ومواشى‌يى افنا ايدن قوراق سنه‌يه دينور (الجلف) جيمك كسريله جليف كبى ياقشقسز تصلق ناتراش
كسه‌يه دينور يقال رجل جلف وجليف اى جاف وكوپه دينور دنّ معناسنه على قول بوش كوپه ياخود قريق كوپك
اشاغيسنه دينوركه بيوك علبه طرزنده قالور واركك خرما اغاجنه دينور وغليظ ويابس اتمكه دينور على قول
قاتقسز اتمكه ياخود اتمكك كنارينه دينور وقابه قجاغه دينور وشول دريسى يوزلمش قيون جسدينه دينوركه

ایچریسنده اولان احشاسی اخراج وباشی وایاقلری قطع اولنمش اوله وبر معروف قوشك اسمیدر وباشسز
وایاقسز طولومه دینور ﴿الجلفة﴾ جیمك کسریله قاتقسز قوری اتمك پارچه‌سنه دینور وهر نسنه‌نك قطعه‌سنه
وپارجه‌سنه دینور یقال جلفة منه ای قطعة وقلمك دیشنه وارنجه یونیلان یرینه دینورکه قلمك بجاغی تعبیراولنور
جیمك فتحیله‌ده جائزدر ومنه قول عبدالحمید الکاتب لسلم بن قتیبة وقدرأه یکتب بقلم قصیر البرایة فیجیء خطا ردیئا
ان کنت تحب ان یجود خطك فاطل جلفتك واسمنها وحرف قطتك وایمنها قال سلم ففعلت فجاد خطی * یعنی
کتاب دیوان امویه‌دن براعتله ضرب مثل اولان عبدالحمید نام کاتب سلم بن قتیبه‌یی کوردیکه بر بجاغی قیصه قلم ایله
یازویازوب ویازوسی بغایت فناوناخوش ظهور ایدر تربیه ضمننده دیدیکه ای سلم اکر کتابتم کوزل اولسون دیر ایسك
قلمك بجاغنی اوزونجه واتلوجه یونوب وقطعنی صاغ طرفندن محرفجه ایلیه‌سن سلم بو تربیه ایله عامل اولدیغم
حسبیله من بعد خطم خوب ولطیف اولدی دیو نقل ایلمشدر ﴿الجلفة﴾ غرفه وزننده دوه‌دن نشان ایچون کسیلان
دری‌یه دینور ﴿الجلف﴾ فتحتینله و ﴿الجلافة﴾ کرامه وزننده بر کمسه تصلق وناتراش اولمق معناسنه‌در یقال جلف
الرجل جلفا وجلافة من الباب الرابع اذا کان جلیفا وجلف شول بچی‌یه دینورکه تویلری یك خرده اولمغله
ایشه یرامز اوله ﴿الجلفة﴾ تمره وزننده جرفه لفظنده لغتدرکه دوه‌یه مخصوص بر کونه تمغا اسمیدر ﴿الجلاف﴾ غراب
وزننده بالچغه دینور ﴿الجلافی﴾ حباری وزننده بیوك قوغه‌یه دینور ﴿الاجلاف﴾ همزه‌نك کسریله کوپك یادستینك
آغزندن چاموری صیروب کیدرمك معناسنه‌در یقال اجلف الرجل اذا نحی الجلاف عن رأس الخنبجة ﴿المجلف﴾
معظم وزننده شول کمسه‌یه دینورکه قیتلق وقوراقلق ایام مالك اولدیغی دواب ومواشیسنی تباه وهلاك ایلمش اوله
یقال رجل مجلف اذا کان قد ذهبت السنون باموالە وشول نسنه‌یه دینورکه اطراف وجوانبندن بعض یرلری
صیریلوب آلنمش اوله یقال شیء مجلف اذا کان قد اخذ من جوانبه وشول نسنه‌یه دینورکه آندن برمقدارجه نسنه
بقیه قالمش اوله یقال شیء مجلف اذا بقیت منه بقیة ﴿التجلیف﴾ تفعیل وزننده قوراق سنه ناسك دواب ومواشیسنی
هلاك وتباه ایلمك معناسنه‌در یقال جلفت کحل تجلیفا اذا استأصلت السنة الاموال وکحل کافك فتحیله قیتلق
سنه‌یه دینور ﴿المتجلف﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله مهزول وناتوانه دینور ﴿الجلائف﴾ سفاین وزننده و ﴿الجلف﴾
سفن وزننده و ﴿الجلف﴾ جیمك ضمیله جلیفه‌نك جمعیدر بتون اموال ومواشی‌یی افنا واهلاك ایدن قوراق وقیتلق
ییللره دینور یقال سنون جلائف وجلف وجلف ای تجلف الاموال وتذهبها ﴿الجلنفاة﴾ جیمك ولامك فتحیله
قاتقسز یه‌جکه دینور یقال طعام جلنفاة ای قفار لا ادم فیه ﴿الجنادف﴾ علابط وزننده قالین وایری کوده‌لو
یاقشقسز انسانه ودوه‌یه دینور واموزلرینی اوینادەرق یورر اولان کمسه‌یه دینور یقال رجل جنادف اذا کان یحرك
کتفیه اذا مشی وقالین کوده‌لو بودوره دینور وشول ناقه‌یه وجاریه‌یه دینورکه آرقه‌لو وسموز وتنومند اوله یقال ناقة
جنادف وجنادفة ای سمینة ظهیرة وکذلك امة جنادفة ولا توصف بها الحرة ﴿الجنف﴾ فتحتینله و ﴿الجنوف﴾ قعود
وزننده طوغریدن صاپمق میل وجور معناسنه‌در یقال جنف فلان فی وصیته جنفا وجنوفا من الباب الرابع اذا
مال وجار ویقال جنف عن طریقه جنفا من الباب الرابع وجنف جنوفا من الباب الثانی اذا عدل عنه وبعضلر
دیدیلرکه جنف بدنده کوکسك بر یانی ایچرویه چوکك وبر یانی علی حاله معتدل اولمق وجه اوزره اولان اکریلکه
دینور یقال فیه جنف وهو فی الزور دخول احد شقیه وانهضامه مع اعتدال الآخر ﴿الاجناف﴾ همزه‌نك کسریله
بودخی حقدن وطوغریدن میل وعدول ایلمك معناسنه‌در یقال اجنف فلان اذا مال وعدل وبعضلر دیدیکه
جنف خاصة وصیت ضمننده حقدن عدول ایلمکه مخصوصدر واجناف مطلقا حقدن میل وعدول ایلمکده
مستعملدر واجناف بر کمسه‌یی حقدن مائل بولمق معناسنه‌در یقال اجنف فلانا اذا صادفه جنفا فی حکمه
﴿الاجنف﴾ احمر وزننده وصفدر حقدن عدول ایدن کمسه‌یه دینور یقال هو اجنف ای مائل عن الحق وکوکسنك
بر یانی ایچرویه چوکك اولان آدمه دینور یقال رجل اجنف ای متزاور داخل احد شق الزور منهضمة وبلی اکری
آدمه دینور یقال رجل اجنف ای المنحنی الظهر ﴿المجنف﴾ منبر وزننده قلبی بالطبیع حقدن مائل اولان کشی‌یه
دینور یقال خصم مجنف ای مائل ﴿الجنافی﴾ جیمك ضمیله هر طرفه صالنوب فاحشجه میلان ایدەرك یوریان
متکبر وخودبین کمسه‌یه دینور یقال رجل جنافی ای مختال فیه میل ﴿الجناف﴾ کتاب وزننده اهل واحبابدن
میل وانحراف معناسنه‌در یقال لج فی جناف قبیح ای فی مجانبة اهله ﴿الجنفی﴾ جمزی وزننده و ﴿الجنفی﴾ اربی وزننده
والفلرك مدلریله جائزدر و ﴿الجنفاء﴾ حمراء وزننده فزاره قبیله‌سی یوردنده بر صو آدیدر جوهرینك وهمی کبی
موضع آدی دکلدر ﴿التجانف﴾ تفاعل وزننده تمایل معناسنه‌در یقال تجانف عن طریقه اذا تمایل ﴿الجوف﴾ خوف

وزننده دره اورته سی کبی اطرافنه نسبت دوز و اوتوراقلو چقور یره دینور یقال نزلوا جوفا من الارض وهو المکان المطمئنّ و انسانك قارننه اطلاق اولنور که مراد ایچریسیدر و عمان ناحیه سنده بر موضع آدیدر وعاد قومنك ارضنده بر وادی اسمیدر که آنی حمار نام کمسه حمایت ایدر ایدی نته که حمر ماده سنده ذکر اولندی و اندلس اولکه سنده بر سنجاق آدیدر و ناحیهٔ اکشونیه ده بر موضع آدیدر و ارض مراده بر موضع آدیدر که ❊انا ارسلنا نوحا الی قومه❊ آیت کریمه سنك تفسیرنده مذکور اولان موضعدر و یمامه ده و سعد دیارنده بر موضعدر (درب الجوف) ضرب الحوف وزننده بصره ده بر موضعدر محدّثیندن حیان الاعرج الجوفیّ و ابو الشعثاء جابر بن زیر الجوفی اکا منسوبدر واهل ولایت غور فسطاط عماللرینه یعنی والی و ویوده لرینك خرکاهلرینه و اوتاقلرینه اجواف اطلاق ایدرلرکه جوفك جمعیدر و اشبو سئل النبی علیه السلام ایّ اللیل اسمع ❊قال جوف اللیل الآخر❊ حدیثنده جوف لیلدن مراد ثلث آخریدر که اسداس لیلدن یعنی التی جزؤ فرض اولنان لیلدن جزؤ خامسیدر (الاجوفان) تثنیه بنیه سیله قرن ایله فرجه اطلاق اولنور یقال اهلك النـاس الاجوفان ای البطن و الفرج (الجوف) فتحتینله بوللغه اطلاق اولنور یقال فی بطنه جوف ای سعة (الاجوف) ایچریسی عظیم اولان ارسلانه دینور و صرفیون اصطلاحنده عینی معتل یعنی وسطنده حروف علتدن بر حرف اولان کلمه یه اطلاق اولنور و ککیش نسنه یه دینور یقال اناء اجوف ای واسع (الجوفیّ) کوفیّ وزننده بودخی ککیش و میدانلو نسنه یه دینور وجوفی یانك تشدید و تخفیفیله بر جنس بالق آدیدر (الجوفاء) حمراء وزننده ککیش قوغه یه دینور یقال دلو جوفاء ای واسعة و ایچی بوش اوزسز قارغی وقامش و سائر اغاج مقوله سنه دینور یقال قناة و شجرة جوفاء ای فارغة و معاویه و عوف ابنی عامر بن ربیعه جماعتی یوردنده بر صو آدیدر (الجائفة) مضروبك ایچریسنه ایشلمش اولان طعنه یه وصف اولور یقال طعنة جائفة اذا بلغت الجوف و درین یره دینور یقـال تلعة جائفة ای قعیرة جمعی جوائف کلور (جیفان الیمامه) جیمك کسریله بش موضع اسملریدر که هر بری اضافتله جائف کذا و جائف کذا عنوانیله معبردر (الجوائف) جائفه نك جمعیدر که ذکر اولندی بومناسبتله جوائف النفس انسان و حیوانك ایچریلرنده قرارکاه ارواح اولان عضولرنده چقورجه یرلره و بو جقلره اطلاق اولنور (المجوف) مخوف وزننده عظیم الجوف اولان کمسه یه دینور یقال رجل مجوف ای العظیم الجوف (المجوّف) معظم وزننده ایچی بوش نسنه یه دینور که قوووق تعبیر اولنور مصمت مقابلیدر یقال شیء مجوّف ای فیه تجویف و شول دابّه یه دینور که ایاقلرنده اولان الاجه و چاقرلق بطننه قدر سرپلوب چیقمش اوله و یورکسز قورقق آدمه دینور یقال رجل مجوّف ای لاقلب له جبان (الجواف) غراب وزننده بودخی جوفی دیدکاری بالغه دینور (الجوفان) طوفان وزننده حمار قسمنك آلتنه دینور (الاجافة) همزه نك کسریله ضربه و طعنه یی ایچرویه ایشلتمك معناسنه در تقول اجفته الطعنة اذا بلغت بها جوفه و قپویی کیرو چویروب قپامق معناسنه در تقول اجفت الباب اذا رددته (الجوف) خوف وزننده بودخی طعنه و ضربه یی ایچرویه ایشلتمك معناسـنه در تقول جفته الطعنة اجوف جوفا ای بلغت بهـا جوفه (التجوّف) تفعل وزننده و (الاجتیاف) افتعال وزننده بر نسـنه نك ایچنه نفوذ ایلك معناسنه در یقال تجوّفه و اجتافه اذا دخل جوفه (الاستجافة) بر یری اجوف بولمق معناسنه در یقال استجاف المکان اذا وجده اجوف و بولامق معناسـنه در یقال استجاف الشیء اذا اتسع کما یقـال استجوف علی الاصل (جهافه) ثمامه وزننده بر رجل اسمیدر (الاجتهاف) اجتهاد وزننده بر نسنه دن چوق آلمق معناسنه در یقال اجتهف الشیء اذا اخذه اخذا کثیرا (الجیفة) جیمك کسریله قوقش میت جثه سنه دینور که لاشه تعبیر اولنور جمعی جیف کلور عنب وزننده و اجیاف کلور یقال انتن من الجیفة ای جثة المیت و قد اراح (ذو الجیفة) مدینه ایله تبوك بیننده بر موضعدر (جیاف) کتاب وزننده بصره ایله مکه بیننده بر صو آدیدر (الجیاف) شدّاد وزننده کفن صویجی یه اطلاق اولنور نباش معناسنه (الجیف) حیف وزننده لاشه یك قوقق معناسنه در یقال جافت الجیفة تجیف جیفا اذا انتنت (التجییف) تفعیل وزننده و (الاجتیاف) افتعال وزنـنده بودخی یك قوقق معناسـنه در یقال جیفت الجیفة و اجتافت اذا انتنت و تجییف اورمق معناسنه در یقال جیفه اذا ضربه و قورقتمق معناسـنه در و قورقدلمق معناسـنه در یقال جیفه فـلان فی کـذا و جیف ای فزّع و افزع

❊ فصل الحـاء المهملة ❊

❊ فصل الحاء المهملة ❊

(الحتروف) تای فوقیه ایله عصفور وزننده چالشوب امك چکه رك اهل و عیال بسلیان آدمه دینور یقال رجل حتروف ای کادّ علی عیاله (الحتف) حانك فتحی و تانك سکونیله موت معناسنه در جمعی حتوف در حانك ضمیله و تقول العرب مات فلان حتف انفه * و یقال * حتف فیه * قلیلا و * حتف انفیه * ای علی فراشه من غیر قتل و لا ضرب و لا غرق و لا حرق یعنی بر آدم عملسز یعنی قتل و ضرب و غرق و حرق مثللو عارضه ایله متأثر اولمیه رق دوشکنده یاخود اولدیغی یرده

وفات ايلسه *مات حتف* انفه ديرلر انفه تخصيصى صاحب فراش اولان خسته جانكش اولدقده صولغنى بروندن آلوب
ويره رك قضاى نحب ايدر ياخود عربلر مريضك روحى انفندن ومجروحك يارهسندن خروج ايدر تخيل ايتدكلرينه
مبنى در * شارح ديركه اكثر لغويون بوندن فعل متصرف اولمديغنه ذاهبدر وبعضلرى باب ثانيدن اماته معناسـنه
ورودنى حكايت ايلديلر ومؤلفك حتف فيه قولى كه حتف فه ديمكدر قليلدر وبونلرده حتف لفظى مصدريت اوزره
منصوبدر مات موت انفه سبكندهدر (الحتفة) تمره وزننده يلان قسمنه مبالغة وصف اولور يقال حية حتفة
كما يقال امرأة عدلة (الحنيف) زبير وزننده القابدندر حتيف بن السجف كه اسمى ربيع بن عمرودر شاعر وفارس
مشهور در على قول حنتف در جعفر وزننده وحتيف بن زيد بن جعونه نسّابهٔ معروفدر (الحترفة) حانك وراتك
فتحيله كوزه عارض اولان سردلكه وقزللغه دينور يقال فى عينه حترفة اى خشونة وحمرة وحترفه مصدر اولور
برنسنه يى يردن ارغلايوب صرصمق معناسنه يقال حترفه عن موضعه اذا زعزعه (التحترف) تدحرج وزننده
صاچيلوب طاغلمق معناسنهدر تقول تحترف من يدى اذا تبدّد (الحثف) حانك كسريله وثاى مثلثهنك سكونيله
و(الحثف) كتف وزننده حفث وفحث لفظلرنده لغتدركه قرق بايره دينور (الجروف) عصفور وزننده اوزون
اياقلو قرنجهدن بيوك بربوجك آديدر (الجحف) حانك وجيمك فتحيله جحفهنك جمعيدركه اغاجسز وسكيرسز اولهرق
همان دريدن دوزلمش قلقانه دينوركه عربلر قوللنورلر يقال اتقاه بحجفته وهى ترس من جلد ليس فيه خشب ولا عقب
وكوكسه اطلاق اولنور صدر معناسنه (الجحاف) غراب وزننده جحاف لفظنده لغتدركه تخمهدن اولان اسهاله دينور
(المحجوف) قولاغى توزى آغريان آدمه دينور تقول وجدته محجوفا اى مشتكيا اصل لهزمته (الجحيف) اميروزننده
قرن قورلتيسنه دينور (الاحتجاف) افتعال وزننده برنسنه يى كندى نفسيچون اختيار ايلمك معناسـنهدر يقال
احتجف الشئ اذا استخلصه وبرنسـنه يى كندى طرفنه طوپليوب چكمك معناسـنهدر يقال احتجف الشئ اذا
حازه ونفسى برنسنه ايشلمكدن منع ايلمك معناسـنهدر يقال احتجف نفسه عن كذا اذا ظلفها عنه (المحاجف)
اسم فاعل بنيهسيله سپرلو اولان جنكاوره دينور يقال اقبل محاجفا اى صاحب الجحفة مقاتلا وداثما معارضه اوزره
اولان آدمه دينور يقال رجل محاجف اى معارض (الانحجاف) انفعال وزننده نياز وتضرّع قلمق معناسنهدر يقال
انحجف الرجل اذا تضرّع (المحذرف) ذال معجمه ايله مدحرج وزننده اطرافى دوزلنمش نسـنهيه دينور كنارى
قپارلنمش طوار طرنقلرى كبى وطلو قابه دينور يقال اناء محذرف اى مملوّ (امّ حذرف) زبرج وزننده صرتلانك
كنيهسيدر (الحذرفوت) عنكبوت وزننده خرما دانهسنك باشـنده قبجوق طرزنده اولان نسـنهيه دينور
على قول طرنق كسنديسـنه دينور وبونكله ناچيز نسـنهدن كنايه ايدرلر يقولون ماله حذرفوت اى فسيط
او قلامة الظفر يعنى شئ (الحذف) حانك فتحى وذالك سـكونيله دوشورمك معناسـنهدر يقال حذفه حذفا
من الباب الثانى اذا اسقطه صرفيونك حذف تعبيرلرى بوندندر وصاچ وصقالدن وتويلردن برمقدارجه آلوب
كيدرمك معناسـنه مستعملدر يقال حذف من شعره اذا اخذه وبركمسهيه دكنك آتمق معناسـنهدر يقال حذفه
بالعصا اذا رماه بها ويانلرينى وقيچنى اوينادهرق يوريمك على قول آديملرينى صيق صيق اتارق يوريمك معناسنهدر
يقال حذف فى مشيته اذا حرّك جنبه وعجزه او تدانى خطوه وبرآدمه بخشش ويرمك معناسـنهدر يقال حذف
فلانا بجائزة اذا اوصله بها وسلام وتحيتى اوزاتميوب قصر وتخفيف ايلمك معناسنه مستعملدر يقال حذف السلام
اذا خففه ولم يطل القول به (الحذافة) كناسـه وزننده كون وسختيان مقولهسـندن كسيلوب آتيلان كسنتى يه
دينور وبرمقدارجه يه جكه اطـلاق اولنور يقال مافى رحله حذافة اى شئ من الطعام (حذفه) تمره وزننده
خالد بن جعفرك فرسى اسميدر (الحذفة) همزه وزننده بودورخاتونه دينور * مؤلف بونى تكرار ايلمشدر (حذافه)
ثمامه وزننده قضاعه قبيلهسـندن ربطن اسميدر محدثيندن محمد واسحق ابنا يوسف الحذافيان اندندر (حذيفه)
جهينه وزننده اساميدندر حذيفة بن اسيد وحذيفة بن اوس وحذيفة بن عبيد وحذيفة بن اليمان حسل وازد
قبيلهسـندن وبريسى بارق قبيلهسـندن اولوب اب وجدّ وبلدهيه منسوب اولميهرق ديكر حذيفه نام كسهلر
اصحابدندرلر (المحذوف) شراب طولومنه دينور زقّ معناسـنه وفنّ عروض اصطلاحنده شول جزؤ تفاعيله
اطلاق اولنوركه آخرندن سبب خفيف اسقاط اولنمش اوله مثلا مفاعيلن جزؤندن لن كيدوب مفاعى قالمش اوله كه
فعولن جزؤنه نقل اولنور آنى اسقاط ايلمكه حذف ديدلر (الحذف) فتحتينله برجنس قوشه على قول خرده قازه
دينور وبرجنس قيونه دينوركه سياه وخرده اولور حجاز ولايتنه مخصوصدر عندالبعض يمنده جرش نام محلده
اولور قويرقلرى وقولاقلرى اولمز وجثهلرى خرده اولور وبردرلو قرغهيه دينوركه كوچك ومأكول اولور

اكين قرغەسى تعبير اولنور وحذف اكينك يپراغنه دينور (الحذفاء) شركاء وزننده كرچه عربلر هم حذفاء ابيهم ديرلر لكن بركمسه تفسيرنه تصدّى ايلامشدر ظنّ ايدرمكه على سيرة ابيهم وطريقة ابيهم معناسنى اراده ايدرلر (الحذافة) سبّابه وزننده دره اطلاق اولنور راست معناسنه (الحذفاء) حمراء وزننده شول قولاغه دينوركه يك خرده اولمغله كوياكه كسلمش طرزنده اوله يقال اذن حذفاء كانها حذفت (التحذيف) برنسنه يى دوزوب قوشوب ايشلمكله قيافت بولدرمق معناسنه در يقال حذف الشئ اذا هياه وصنعه (الحرجف) جعفر وزننده سرين اسن يله دينور يقال ريح حرجف اى باردة (الحرشف) شين معجمه ايله جعفر وزننده بالغك پوللرينه دينور فلوس السمك معناسنه وخرده قوشلره خصوصا خرده دوه قوشلرينه دينور وهرشيئك خردهسنه دينور وزره حلقهسنك صرهلرينه دينور يقال سوّى حرشف الدرع اى حبكه وضعيف وناتوانلره وپير واختيارلره وپيادهلره دينور مفردلرى حرشفه در وسلاح اوزرينه تزيين ايتدكارى كومش والتون پوللره وقبورغەلره اطلاق اولنور يقال زيّن سلاحه بالحرشف وهو مازيّن به السلاح وفارسيده كنكر ديدكلرى تيكنلو نبات اسميدركه حالا بين الاطباء كنكرك بستانى نوعنه اطلاق اولنور تركيده انكنار ديرلر (الحرشفة) هايله و (الحرشف) قنفذ وزننده طپراغى قالين يره دينور (الحرف) حانك فتحى وراانك سكونيله هرنسنه نك اوجنه وكنارينه وسيورى وكسكين قيسنه دينور يقال قعد على حرف السفينة اى طرفها وشفيرها وحدّها وحرف الجبل طاغك تپه سنده يلمان كبى سيورى طوريسنه دينور جمعى حرف كلور عنب وزننده وبونك طلّ وطلل كلمهسندن غيرى نظيرى يوقدر وحرف وحروف تهجيدن برينه اطلاق اولنور الف وجيم كبى كلماتك طرفلرنده واقع اولديغيچون وچلمسز اينجه ياپيلو ناقه يه دينور على قول آريق ومهزولنه ياخود جثهسى بيوكنه دينور يقال ناقة حرف اى ضامرة اومهزولة اوعظيمة ايكى اوّلكيده برشيئك كنارينه واوچنجيده طاغك تپهسنه تشبيه اولنمشدر وحرف صو يولنه دينور وقبيلهٔ سليم بلادنده برنيجه سياه مناره اسميدركه قره طاشدن ياپلمشلردر ونحويوّن اصلاحنده حرف ماجاء لمعنى ليس باسم ولا فعل تعريفيله معرّف اولان كلمهدر بوتعريفك ماعداسى فاسددر تفصيلى كتب نحويّهده مبسوطدر (رستاق حرف) شهرانبار نواحيسيدن برناحيهدر وحرف وجه واسلوب معناسنه مستعملدر ومنه قوله تعالى ❊ ومن الناس من يعبد الله على حرف ❊ اى وجه واحد وهو ان يعبده على السرّاء لا الضرّاء او على الشكّ او على غير طمانينة على امره اى لا يدخل فى الدين متمكنا يعنى ناسدن بعضلرى دركاه الهى يه وجه واحد اوزره عبادت ايدرلر يعنى نعمت ومسرت وقتنده عبادت ايدوب غصه ونكبته دوچار اولدقلرنده عبادت ايلزلر ياخود شك وتردّد اوزره ياخود تمكين نفس وتوطين خاطر واطمينان قلب اوزره اولهرق دين اسلامه دخول وعبوديّت معبود حقيقى يى زيب كردن قبول ايلزلر وفى الحديث ❊ نزل القرآن على سبعة احرف كلها كاف شاف ❊ اى على سبع لغات من لغات العرب بوراده احرف كه حرفك جمعيدركه مراد لغات عربدن قريش ويمن وهوازن وهذيل لغتلرى كبى يدى كونه لغتدر يوخسه حرف واحدهده يدى وجه اولمق مراد دكلدر هرنقدر يدى يااون ياخود زياده وجه اوزره محتوى ايسهده پس اشبو لغات سبع قرآن كريمده منشور وموجود ديمكدر وحرف كسب وكار ايلك معناسنهدركه ايش اوجنه ياپشمقدن عبارتدر يقال حرف الرجل لعياله حرفا من الباب الثانى اذا كسب وبرنسنه يى بريكا چوير مك معناسنهدر يقال حرف الشئ عن وجه اذا صرفه (الحرفة) حانك فتحيله كوزه سورمه چكمك معناسنهدر يقال حرف عينه حرفة من الباب الاوّل اذا كحلها وبركمسهنك مالى خسارته اوغرايوب برمقدارى تلف اولمق معناسنهدر يقال حرف فى ماله على المجهول اى ذهب منه شئ (المحرف) مجلس وزننده مصدر ميمى در برجانبه ايرلمق والارغه اولمق معناسنهدر وبومعناده اسم مكان اولور ومنه تقول مالى عنه محرف اى مصرف ومتنحى بوندهو جهينهده صالحدر ومحرف محترف كبى برآدمك دائما كسب وكار ايدوب اشوب يورتديغى وبلوب يوورديغى محله دينور دكان وسائر حرفتگاه كبى يقال هذا محرفه ومحترفه اى موضعه الذى يحترف فيه ويتقلب ويتصرّف (الحرف) حانك ضميله حبّ الرشاد اسميدركه تره تخمى ديدكلرى دانه در محدّثيندن عبدالرحمن بن عبيد الله وپدرى وجدّى وموسى بن سهل وحسن بن جعفر البغداديوّن الحرفيون آنك بيعنه منسوبلردر وحرف محرو ملغه دينور حرفه دخى دينور حانك ضمى وكسريله ومنه قول عمر * لحرفة احدهم اشدّ على من عيلته * يعنى آنلردن برينك محروم وبدبخت وبيحاصل اولمرى فقير ومحتاج اولملرندن ازيدبكا اشدّ واثقل كلور (الحرفة) حانك كسريله مدار رزق اولان جهت صناعته وپيشه يه دينور كتابت وخياطت وپاپوشجيلق صنعتلرى كبى ومطلقا برآدمك دائمى اشتغال ايلديكى عمل وكارهده صنعت وحرفت اطلاق اولنور زيرا دائما اكا مائل ومنحرف اولور پس غمّاً زلق وطالقاو قلق وپزونكك مقولهسى دخى

حرفت اولور يقال فلان حرفته كذا وهى الطعمة والصناعة يرتزق منها وكلّ مااشتغل الانسان به وضرى يسمى صنعة وحرفة (الحريف) امير وزنده بر آدمك همكار وهمصنعتنه دينور يقال هو حريفك اى معاملك فى حرفتك (ابو الحريف) محدّثيندن عبيد الله بن ابى ربيعه نك كنيه سيدر (المحراف) يارە يوقليه جق ميله دينور يقال قايس الجرح بالمحراف اى الميل يقاس به الجراحات (حرفان) عثمان وزنده بر رجل علميدر (الاحراف) همزه نك كسريله بر آدمك مالى نماء وبركت بولمغله اوكوب فراوان اولمق معناسنه در يقال احرف الرجل اذا نمى ماله وصلح وكثر وناقه يى آرقلتمق معناسنه در يقال احرف ناقته اذا هزلها وعيال ايچون امك چكوب كسب وكار ايلمك معناسنه در يقال احرف فلان اذا كدّ على عياله وعوض وجزا ايلمك معناسنه دركرك ايولكه وكرك كلكه مقابل اولسون يقال احرف الرجل اذا جازى على خير اوشرّ (التحريف) تغيير وتبديل معناسنه در يقال حرّفه اذا غيره وقلمى برجانبه محرّف يعنى ورب قطع ايلمك معناسنه در يقال حرّف القلم اذا قطعه محرفا وبرنسنه يى برطرفه مائل قلمق معناسنه در ومنه الحديث ❋ سلط عليهم موت طاعون يحرّف القلوب ❋ اى يميلها ويجعلها على حرف اى جانب وطرف (الاحريراف) اعشيشاب وزنده و (الانحراف) و (التحرّف) برطرفه طوغرى اكيلوب ميل وعدول ايلمك معناسنه در يقال احرورف الرجل وانحرف وتحرّف اذا مال وعدل (المحارفة) مفاعله وزنده مكافات ومجازات معناسنه در يقال حارفه بسوء اى جازاه وجرّاح يارە يى ميل ايله يوقلمق معناسنه در يقال حارف الجرح اذاقايسه بالمحراف (المحارف) اسم مفعول بنيه سيله بدبخت ومحروم وبى نصيب آدمه اطلاق اولنور كويا كه جهت رزقدن ممال ومعدولدر مبارك ومسعود مقابليدر يقال رجل محارف اى محدود محروم بوراده محدود ممنوع عن البخت ديمكدر (الحرقفة) حانك وقافك فتحيله اوجه كميكنك باشنه دينور يقال ضرب حرقفته اى عظم الحجبة اى رأس الورك وحرقفه مصدر اولور آيغر اشك قانجق اشكك اوجه كميكنك باشندن قاوريوب طوتمق معناسنه در يقال حرقف الحمار الاتان اذا اخذ بحرا قفها بوراده جمع صيغه سى يانلرى تصوّرينه مبنيدر (الحرقوف) عصفور وزنده آريق دابه يه دينور وبركوچك بوجك آديدر (الحرنقفة) حانك ضمى وقافك كسريله بودورقارى يه دينور (الحزنقفة) زاى معجمه ايله حرنقفه وزنده ومرادفيدر لكن بو مصحفدر صواب اولان مهمله ايله اولمقدر (الحسف) حذف وزنده خرمايى اوكورتلمك معناسنه در يقال حسف التمر حسفا من الباب الثانى اذا نقاه وحسف تيكنه دينور شوك معناسنه وهواده بلود برىمته طوغرى آقوب كتمك معناسنه در يقال حسف السحاب اذاجرى وحسف وحسيف يلان قسمى اوتمك معناسنه در يقال حسفت الحية حسفا وحسيفا اذا جرست وحسف وحساف غراب وزنده اكين بچمك معناسنه در يقال حسف الزرع حسفا وحسافا اذا حصده وحسف قيون وكچى سورمك معناسنه در يقال حسف الغنم اذا ساقها وخاتونك اويلقلرندن ماعدا يردن جماع ايلمك معناسنه در يقال حسفها اذا جامعها دون الفخذين واعتباردن دوشوب كمقدر وذليل اولمق معناسنه در يقال حسف فلان والشئ على بناء المجهول اذا ذلّ واسقط (الحسافة) كناسه وزنده فاسد وتباه خرما دوكونديسنه دينور يقال فلان لايعطى من التمر الاحسافته وهى ماتناثر من التمر الفاسد وقلبده مضمر اولان كينه وعداوته دينور يقال اضمر فى قلبه حسافة اى غيظا وعداوة وآزجه صويه دينور وطعام بقيه سنه دينور وكومش بورەسنه دينور يقال حسافة الفضة اى سحالته (الحسيفة) سفينه وزنده حسافه ايله ايكى معناى اوّلده مرادفدر ومنه يقال رجع بحسيفة نفسه اى لم يقض حاجتها وبوغيظ وعداوت معناسندن مأخوذدر (الحسيف) امير وزنده مصدردركه ذكر اولندى وطاشلو يرده قازلمش قويى يه دينوركه صويى فراوان اولمغله اصلا صوغشمز اوله يقال بئر حسيف اذا كانت حفرت فى الحجارة فلا ينقطع ماؤها كثرة (الحسفة) تمره وزنده يوفقه بلوده دينور يقال فى السماء حسفة اى سحابة رقيقة (الحسف) فتحتينله برآدمك بركسه يه قلبى قراروب كين وكدورت باغلمق معناسنه در يقال حسف فلان لفلان حسفا من الباب الرابع اذا اجن وحسك (الاحساف) همزه نك كسريله ايو خرمايى كتر خرمايه قاتمق معناسنه در يقال احسف التمر اذا خلطه بحسافته (التحسيف) يعنى تراش ايلمك معناسنه در يقال حسف شاربه اذا حلقه (التحسف) تفعل وزنده توى ويوك يرندن قاوليوب اوچق معناسنه در يقال تحسفت الاوبار اذا تمعطت وتطايرت (المتحسف) متأسّف وزنده شول اكاله دينوركه الى يتشديكى طعامى بالجمله سموروب نسنه ترك ايلمز اوله يقال رجل متحسف اى لايدع شيئا الّا اكله (الانحساف) برنسنه نك اجزاسى يرى يرندن آيريلوب طاغلمق معناسنه در يقال انحسف الشئ اذا تفتت (الحشف) رشف وزنده قورى اتمكه دينور تقول اطعمنا بحشف اى خبز يابس (الحشف) فتحتينله كتر خرمايه على قول چكردكى اولميان

ضعيف ونامقبولنه ياخود قوريمش فاسد وتباهنه دينور وسودى صوغلمش ممه يه دينور بونده شينك كسريله ده
جائزدر (الحشفة) فتحاتله ذكرك سنت ايچون دريسى كسيلان يرك يوقرى باشنه دينوركه كرتكدن يوقريسى
اوله جقدر يقال اشتكى حشفته وهوما فوق الختان واكين بچلدكدنصكره يرنده قلان دينه دينوركه
اكيز تعبير اولنور وپك قوجه قارى يه دينور وقورى خمير پارچه سنه دينور وبردرلو چبانه دينوركه انسانك
ودوه نك بوغازنده حادث اولور وكوفكى طاشى كبى شول يومشق قيايه دينوركه طپراغى يومشق يرده اوله على قول
دكزايچره بتن قيايه دينور بحرقلزمده شاب ديدكارى طاش كبى جمعى حشاف كلور كتاب وزننده (الحشافة)
كناسه وزننده آزجه صويه دينور (الحشيف) امير وزننده اسكى لباسه دينور يقال ثوب حشيف اى خلق
(الاستحشاف) اسكى لباس كيمك معناسنه‌در يقال استحشف الرجل اذالبس الحشيف وقوق وممه مقوله‌سى
اعضا قوريوب بوزلمك معناسنه‌در يقال استحشفت الاذن والضرع اذا يبست وتقلصت (التحشيف) كوزلك
قپاقلرينى قيپوب كرپك اراسندن باقق معناسنه‌در يقال حشف عينه اذاضمّ جفونه ونظر من خلل هدبها
(الحصف) حانك فتحى وصادك سكونيله بغايت ايراق ايلك معناسنه‌در يقال حصفه حصفا من الباب الاول
اذا ابعده واقصاه (الاحصاف) همزه نك كسريله حصف معناسنه‌در يقال احصفه بمعنى حصفه وبرايشى محكم
ومتين ايلك معناسنه‌در يقال احصف الامر اذا احكمه وايپى محكم بوكمك معناسنه‌در يقال احصف الحبل
اذا احكم فتله وسرعتله يچوب كتمك على قول يلوب كيدركن سرعتدن ناشى اياقلريله قوم وچقل طاشلرى صاورمق
ياخود آدملرى صيق صيق اتارق سرعلة يورغالق معناسنه‌در يقال احصف الرجل والفرس اذا مرّا سريعا
اوهوان يثيرالحصباء فى عدوه اوهومشى فيه تقارب خطوومع ذلك سريع (الحصف) فتحتينله قورى كيچيكه
وايوزلغه دينور يقال فى جلده حصف اى جرب يابس وايوز اولمق معناسنه مصدر اولور يقال حصف الرجل
حصفا من الباب الرابع اذاجرب (الحصافة) كرامه وزننده بركسه رأيى متين وعقل ورشدى قوىّ وكامل اولمق
معناسنه‌در يقال حصف فلان حصافة من الباب الخامس اذا استحكم عقله (الحصيف) امير وزننده وصفدر
رأيى متين وعقلى كامل آدمه دينور (المحصف) محسن وزننده و (المحصف) منبر وزننده و (المحصاف) محراب
وزننده رونده وچابك آته دينور يقال رجل محصف ومحصف ومحصاف اى سريع (الاستحصاف) برنسنه
متين واستوار اولمق معناسنه‌در يقال استحصف الشئ اذا استحكم ودهروزمان سخت وشديد اولمق معناسنه‌در
يقال استحصف الزمان اذا اشتدّ وجماع اولنوركن فرج طاره لوب قوبقورى اولمق معناسنه‌در يقال استحصف
الفرج اذاضاق ويبس عند الجماع (الحضف) حانك كسرى وضادمعجمه نك سكونيله يلانه دينور حيه معناسنه
(الحنظف) جندل وزننده بيوك قرنلو آدمه دينور يقال رجل حنظف اى الضخم البطن (الحفوف) قعود
وزننده باشه دهن وغاليه سورمنك وقتى اوزامق معناسنه‌در يقال حف رأسه حفوفا من الباب الثانى اذا بعد
عهده بالدهن ويرك چايرى چنى قوريمق معناسنه‌در يقال حفت الارض اذايبس بقلها وبرآدمك بالكليه ايشتمسى
كيدوب صاغر اولمق معناسنه‌در يقال حفّ سمعه اذا ذهب كله وبركسه نك نظرى پك اصابت ايدر اولمق
معناسنه‌در ومنه رجل حافّ كاسيذ كر (الحف) حانك فتحيله بيغى وصاچى ديبلرندن قرقق معناسنه‌در يقال
حفّ شاربه ورأسه حفّا من الباب الاوّل اذا احفاهما وحفّ وحفاف كتاب وزننده عورت يوزينك تويينى يولمق
معناسنه‌در يقال حفت المرأة وجهها من الشعر حفّا وحفافا اذا قشرته وحفّ منسج معناسنه‌دركه جولهه‌لرك
طراغيدر سرمين اغاجنه حفه دينور هايله وحفّ برجنس آق وقلچقلو بالغك آديدر وايزه دينور اثر معناسنه
كاسيذكر وبرنسنه نك چوره‌سنى دور واحاطه ايلك معناسنه‌دركه قوشاتمق تعبير اولنور ومنه قوله تعالى ۞ حافين
من حول العرش ۞ الآيه كاسيذكر ويقال حفه بالشئ حفا اذا احاط به وايضامنه قوله تعالى ۞ وحففناهما بنخل ۞ اى
جعلنا النخل مطيفة باحفتهما اى جوانبهماومنه المثل * من حفنااو رفّنافليقتصد * اى من طاف بنا واعتنى بامرنا وخدمنا
ومدحنا فلا يغلون يعنى بزم چوره مزه محبت وجهيله طولانوب بزه رعايت واموررمزه اعتناوهمت وخدمت ومدح كبى
اظهار تعلق وخصوصيت ايدنلروجه اعتدال اوزره اولوب مدح وتعظيمده حدّى تجاوز ايلمسونلرورفّ خدمت
ورعايت ايلك معناسنه‌در ومنه قولهم * ماله حافّ ولا رافّ * وذهب من كان يحفه ويرفه * ويقولون حفتهم الحاجة
اى هم محاويج يعنى جمله‌سى مضطر ومحتاجلردر (الحفيف) حانك فتحيله آت قوشوب سكردركن خشيلده مق
معناسنه‌در يقال حفّ الفرس حفيفا من الباب الثانى اذاسمع عند ركضه صوت ويلان فاشيرده مق معناسنه‌در
يقال حفّ الافعى حفيفا بمعنى فحّ فحيحا لكن حفيف يلانك دريسنك فاشيردمسنه وفحيح آغزينك فاشيردمسنده

مستعملدر كذلك قوش اوچاركن قنادلری واغاجه یل طوقندقده شاخلری حاشیرده‌سه حفّ الطائر وحفت الشجرة دیرلر ﴿ الحفاف ﴾ كتاب وزننده مصدردر نته‌كه ذكر اولندی وحفاف جانب معناسنه‌در یقال مابلغ المكیل حفافیه ای جانبیه وایزه دینوركه سـیذكر وطازباشك چوره سنده قلان بلوك بلوك صاچلره دینور جمعی احفه كلور ازمه معناسنه ﴿ الاحتفاف ﴾ افتعال وزننده بودخی یوزك قیللرینی آلمق معناسنه‌در یقال احتفت المرأة وجهها من الشعر اذاقشرته وبرنسنه‌نك چوره‌سنی قوشاتمق معناسنه‌در یقال احتفّ حوله بمعنی حفّ واكین واوتلق بچمك معناسنه‌در یقال احتفّ النبت اذاجزّه وعورت یوزینك تویینی آلان قاری‌یه ایپلكله یاابریشیم تللریله آلمسنی بیورمق معناسنه‌در یقال احتفت المرأة اذا امرت من تحفّ شعر وجهها بخیطین ای لتنتف بخیطین ﴿ الحفة ﴾ حانك فتحیله كرامت تامّه معناسـنه‌دركویاكه هرطرفنی قاپلامش عزّت وحرمتدر یقال به حفة ای كرامة تامة وحفه حلب شهرینك جانب غربیسنده برقضا اسمیدر ومنوال معناسنه‌دركه جلاهلرك سرمین اغاجی دیدكاری آلتدر اوزرینه نسیج اولنان بزی صرارلرپس حفّ طراقلرینه وحفه سرمین اغاجلرینه مخصوصدر ﴿ الحفان ﴾ حانك فتحی وفانك تشدیدیله دوه قوشنك یاوریلرینه دینور ارككنه ودیشیسنه شاملدر مفردی حفّانه‌در وخدمتكارلره دینور خدم معناسنه وطلوقابه علی قول اولچكك ایكی دود اغنه بالغ اولان مكیله دینور ﴿ الحفف ﴾ فتحتینله بودخی ایزه دینور یقال قدجاء علی حفافه وحففه وحفه ای اثره وحفف وحفوف قلت ماله وسوء معیشته دینور یقال هوفی حفف وحفوف ای عیش سوء وقلة مال وحفف الامر برایشك براوجنه وبرسمتنه دینور یقال هوعلی حفف امر ای ناحیة وكوجلو قوتلو بودوره دینور ﴿ الحافّ ﴾ برنسنه‌نك دائرا مادار چوره‌سنی قوشادوب احاطه ایدن كسه‌یه ونسنه‌یه دینور ومنه قوله تعالی ﴿ وتری الملائكة حافّین من حول العرش ﴾ ای محدقین باحفته ای جوانبه واصلانوب سحق اولنمامش قاووده دینور یقال سویق حافّ ای غیرملتوت وزیاده سیله كوزی دكن شخصه دینور یقال هوحافّ ای بین الحفوف شدید الاصابة بالعین ﴿ المحفة ﴾ میمك كسریله نسوانه مخصوص هودج طرزنده برمركبه دینور هودجك اوزرنده قبه‌سی اولور محفه‌نك اولمز یقال ركبت فی محفتها وهی مركب للنساء كالهودج الّا انهالاتقبب ﴿ الحفّاف ﴾ شدّاد وزننده بوغازده كوچك دلك التنده اولان یومشق اتجكزه دینور ﴿ الحفافة ﴾ كناسه وزننده برنده قلان صمان ویونجه بقیه‌سنه دینور ﴿ المحفوف ﴾ فقر واحتیاج بورینمش كسه‌یه دینور یقال قوم محفوفون ای محاویج ﴿ حف حف ﴾ حارك فتحیله طاوق كشلیه‌جك صوتدن حكایه‌در ﴿ الاحفاف ﴾ همزه‌نك كسریله برآدمی ذكر قبحله یادایلك معناسنه‌در تقول احففته اذا ذكرته بالقبیح وباشك صاچنی یاغلمق وقتنی اوزادوب چوزمك معناسنه‌در تقول احففت رأسی ای ابعدت عهده بالدهن وآتی پك سورمكله ایچریسندن خشیلدی چیقارتمق معناسـنه‌در تقول احففت الفرس اذا حملته علی ان یكون له حفیف وجلاه طراقله بزطوقومق معناسنه‌در تقول احففت الثوب اذانسجته بالحفّ ﴿ التحفیف ﴾ بودخی طراقله بزطوقومق معناسنه‌در تقول حففت الثوب بمعنی احففته وبرآدمك مالی توكنوب فقر ومحنته دوشمك معناسنه‌در یقال حفف الرجل اذاجهد وقلّ ماله وبرنسنه‌نك چوره‌سنی قوشاتمق معناسنه‌در یقال حفف حوله بمعنی حفّ ﴿ الاستحفاف ﴾ برآدمك مجموع مالنی سپوروب آلمق معناسـنه‌در یقال استحفّ اموالهم اذا اخذها باسرها ﴿ الحفحفه ﴾ زلزله وزننده برآدمك وجه معاشی طارالمق معناسنه‌در یقال حفحف الرجل اذاضاقت معیشته وقوش اوچركن كذلك صرتلان سـكردركن خشیلده‌مق معنـاسـنه‌در یقال حفحف جناح الطائر والضبع اذاسمع لهماصوت ﴿ الحقف ﴾ حانك كسریله اكری اولان قوم یغننه دینور جمعی احقاف وحقاف كلور حانك كسریله وحقوف كلور وجمع الجمعی حقایف كلور وحقف كلور عنب وزننده وبعضلر عندنده حقف بیوك ودكرمی اولان قوم یغننه دینور علی قول اوزون اوله‌رق یوكسلك اولانه دینور وعند البعض شحر نام بلده ناحیه‌سـنده برنیچه اوزون قوملغه خاصة احقاف دینوركه دیار قوم عاد اوله‌جقدر وحقف قوملغك وطاغك ودیوارك دیبنه دینور لغویوندن لیث دنیایی محیط اولان طاغه احقاف دینور دیو ذكرایلدیكی غلطدر زیرا آنك اسمی قافدر احقاف دكلدر ﴿ الإحقف ﴾ قرنی ایچنه چكیك اولان دوه‌یه دینور یقال جمل احقف ای خمیص ﴿ الحاقف ﴾ شول كیكه دینوركه حقف دیدكاری مذكور قوملقده ارام ایدر اوله علی قول یاتوب اویوركن حقف كبی قیوریلوب بوكیلمور اوله یقال ظبی حاقف ای رابض فی حقف من الرمل اویكون منطویا كالحقف وقدانحنی وتثنّی فی نومه وبرطرفه اكریجه اولان شیئه دینور یقال شیٔ حاقف ای معوّج بین الحقوف ﴿ المحقف ﴾ منبر وزننده اكل وشرب ایلیان كسـه‌یه دینور ظاهرا قلت اوزره اوله‌جقدر یقـال رجل محقف ای لایأكل ولایشرب ﴿ الاحقیقاف ﴾ اعشیشاب وزننده برنسنه اكریلكنه اوزامق معناسنه‌در یقال احقوقف الرمل والظهر والهلال اذاطال واعوج

(الحكوف)

(الحكوف) قعود وزننده ایشده كوشكلك وصالقيلق ايلمك معناسنه در يقال حكف الرجل حكوفا من الباب الاول اذا استرخى فى العمل (الحلف) حانك فتحى وكسرى ولامك سكونيله و (الحلف) كتف وزننده و (المحلوف) و (المحلوفة) ميملرك فتحيله آند ايچمك معناسنه در يقال حلف الرجل حلفا وحلفا ومحلوفا ومحلوفة من الباب الثانى اذا اقسم ويقال لا ومحلوفائه بالمدّ يعنى ابن زبرجدن مدّ ايله محلوفائه مرويدر محلوفه كلمه سنى مدّ ايله تفوّه ايلمشدر يعنى محلوفاء كلمهٔ مخصوصه دكلدر محلوفه موقعنده ضرب لسان ايلمشدر ويقال محلوفة بالله اى احلف محلوفة اى قسما يعنى فعلى محذوف اولوب مصدريتله على الاخبار منصوب اولەرق محلوفة بالله ديرلركه محلوفه وجه مذكور اوزره منصوبدر (الاحلوفة) اضحوكه وزننده حلفدن افعوله در آند ايچديكى نسنه يه دينور (الحلف) حانك كسريله بعض كسه لر بيننده منعقد اولان عهد وپيمانه دينور يقال بينهم حلف اى عهد وخلوص اوزره اولان دوستلغه وصداقته دينور يقال بينهما حلف اى صداقة وشول يار صديقه دينوركه دوستنه غدر وخيانت ايلامك ضمننده عهد ويمين ايليه جمعى احلاف كلور وزهير نام شاعرك اشبو * تدار كتما الاحلاف قدثلّ عرشها وذبيان قدذلت باقدامها النعل * بيتنده واقع احلافدن مراد اسد ايله غطفان قبيله لريدركه برى برينه لدى الاقتضاء تعاون وتناصر ايلمك اوزره عهد ويمين ايلمشلر ايدى وثقيف قبيله سندن برجماعته احلاف اطلاق اولنور ايدى وقريش قبيله سنده احلاف التى قبيله دن عبارتدركه (١) عبدالدار (٢) كعب (٣) جمح (٤) سهم (٥) مخزوم (٦) عدىّ قبيله لريدر سببى بودركه بنو عبد مناف جماعت عبد الداريدلرنده اولان حجابت وسقايت كعبهٔ مكرمه يى اخذ ايلمك داعيه سنده اولدقلرنده عبدالدار جماعتى اباو امتناع ايلمريله قبائل مزبوره دن هربرى عبدالدار كروهنى استصحاب وعون ونصرت ايدوب بنو عبدمنافه مقهور وپايمال ايتدرمك بابنده بالجمله عهد وپيمان ايلديلر كذلك بنو عبدمناف احلافلرى اولان اسد وزهره وتيم قبيله لريله عقد اتحاد ايدوب برچناغى طيب رطب ايله مملو ايلدكدنصكره عادت جاهليت اوزره اللرينى اكا ادخال وطيبله آلوده ايدوب هربرى تاكيدا للقسم اللرينى جدار كعبه يه مسح ايلديلر وفاروق اعظم رضى الله عنه عدوى اولمغله احلافى اطلاق اولنور ايدى پس احلاف انصار لفظى كبى اسم اعتبار اولمشدر (الحليف) اميروزننده بركسه ايله آند ايچوب عهد وپيمان ايدن كمسه يه دينوركه احدهما اخره نسبتله حليف اطلاق اولنور تقول هو حليفى اى محالفى ومعاهدى وحديد اللسان وفصيح البيان آدمه اطلاق اولنور كوياكه اداى مرام ايلمكده لسانى اكا حليف ومطاوعدر يقال رجل حليف اللسان اى حديده ويقال ما احلف لسانه اى ما احدّه وافصحه وشول حليفكه ساعدة بن جؤيّه نام شاعرك اشبو * حتى اذا ماتجلى ليلها فزعت * من فارس وحليف الغرب ملتئم * بيتنده واقعدر سنان حديد ياخود فرس نشيط مراددر وبو مجاز بمرتبتين اولور (الحليفان) تثنيه بنيه سيله بنو اسد ايله طى قبيله سنه كذلك فزاره ايله اسد قبيله سنه اطلاق اولنور (حليف) زبيروزننده نجد بلادنده برموضعدر وحليف بن مازن بن جشم بر معروف كمسه در (ذو الحليفه) جهينه وزننده مدينه يه التى ميل مسافه ده برموضعدركه بنى جشم يوردنده اولان صويك اسمنه مضافدر مدينه وشام حجاجنك ميقاتلريدر وحاده ايله ذات عرق نام محل بيننده براخر موضع آديدر (الحليفات) حانك ضميله برموضعدر (حلف) حانك فتحى ولامك سكونيله ابن افتل دركه افتلك اسمى خثعم بن انماردر (الحلفاء) صحراء وزننده والحلف فتحتينله سازلق نوعندن تركيده قندره وياقى اوتى ديدكلرى اوتلغه دينور مفردى حلفه در فرحه وزننده وحلفه در خشبه وزننده وحلفاءه در صحراءه وزننده وحلفاء چاغرغان شماطه جى جاريه يه دينور جمعى حلف كلور كتب وزننده يقال امة حلفاء اى صخابة (الحلافىّ) غرابى وزننده حلفاء ديدكلرى اوتلق منبتى يره دينور يقال واد حلافىّ اى ينبت الحلفاء (الاحلاف) همزه نك كسريله ذكر اولنان اوتلق بتوب يتشمك معناسنه در يقال احلفت الحلفاء اذا ادركت واوغلان مراهق كرته سنى صاوشمق معناسنه در يقال احلف الغلام اذا جاوز رهاق الحلم * شارح ديركه ازهرينك قولى اوزره احلاف بو معناده خطادر صواب اولان اوغلان بلوغ درجه سنه قريب اولمق معناسنه دركه نظر ايدنك كيمسى بالغدر وكيمسى بالغ دكلدر ديو حلف ويمين ايدر اوله واحلاف بركسه يه يمين ويرمك معناسنه در يقال احلف فلانا اذا حلفه (المحلف) محسن وزننده يمين ويريجى ديمكدر بو مناسبتله شول نسنه يه اطلاق اولوركه آنك حقنده ناس شكّ وتردد اوزره اولوب كيمى شويله در وكيمى بويله در ديو يمين ايدر اوله لر كوياكه لسان حال الله خلقه يمين ويرر عربلرك * حضار والوزن محلفان * قوللرى بوكه مبنيدر حضار قطام وزننده ووزن ايكى كوكبدركه سهيل يلدزندن مقدمجه طلوع ايدرلر انلرك هربرينى كورنلر سهيل يلدزى بودر وكيمى بو دكلدر ديو يمين ايدرلر مشكوك ومختلف فيه اولان نسنه حقنده ضرب اولنور ولونى آل ايله طورى بيننده اولان آته كميت محلف اطلاق ايدرلر كوياكه كيمى طورى وكيمى آلدر ديو يمين ايدرلر يقال كميت

محلف ای غیرخالص اللون ﴿التحلیف﴾ یمین ویرمك معناسنه‌در یقال حلفه بمعنی استحلفه ﴿المحالفة﴾ معاهده
وزننده ومرادفیدر یقال حالفه اذا عاهده وملازمت ومداومت ایلك معناسنه مستعملدر یقال حالفه اذالازمه
﴿التحالف﴾ تفاعل وزننده عهدلشمك معناسنه‌در یقال تحالف القوم اذا تعاهد وا ﴿الحنتف﴾ جعفر وزننده
پشورمك ایچون قنادلری یولنوب تمیزلنمش چکرکه‌یه دینور وحنتف بن السجف بن سعد الیافعی رواتدندر
﴿الحنتفان﴾ حنتف ایله برادری سیف یاخود حنتف ایله حارث ابنا اوس بن حمیری‌یه اطلاق اولنور ﴿حنتف﴾ زبرج
وزننده ابو یزید بن حنتف المازنی اسمیدرکه رواتدندر وحقنده اختلاف علماء واقعدر ﴿الحنتوف﴾ زنبور وزننده
سودا غلبه‌سندن ناشی دائما صقالنی یولمغه مبتلا آدمه دینور یقال رجل حنتوف اذا کان ینتف لحیته من هیجان
المراریه ﴿الخنجف﴾ جعفر وزننده‌و ﴿الخنجف﴾ زبرج وزننده و ﴿الخنجف﴾ قنفذ وزننده و ﴿الخنجفة﴾ قنفذه وزننده
اومجه کمیکنك اوجنه دینور ﴿الخنجوف﴾ زنبور وزننده اوکوزغه‌یه کلان ایکو کمیکنك باشنه دینور جمعی حناجف
کلور یقال ضرب خنجوفه فکسره وهو رأس الضلع ممایلی الصلب ﴿الحنف﴾ فتحتینله طوغریلق استقامت
معناسنه‌در * مؤلفك بصائرده بیانه کوره حنف ضلالدن استقامته میل معناسنه موضوعدر ومجاز استقامتده ومیل
مناسبتیله اعوجاجده دخی استعمال اولنور وایاغك اعوجاجنده اکثریدر انتهی * وحنف ایاق اکری اولمق علی قول
ایاغك باش پرمقلری بری برینه مائل اولمق معناسنه‌درکه صاغ ایاغك باش پرمغی صول طرفه وصولك پرمغی صاغ
طرفه مائل اولمق جهتیله اکریلکدر وعلی رأی سرچه پرمغی طرفنه اولانشق اوزره ایاغك صرتندن یورمك
معناسنه‌درکه اورایی سورییه‌رك یورر یاخود طبانك کوکسی بر طرفه طوغری مائل اولمق معناسنه‌در یقال حنف الرجل
حنفا من الباب الرابع اذا اعوجت رجله او هو ان تقبل احدی ابهامی رجلیه علی الاخری او ان یمشی علی ظهر قدمیه
من شق الخنصر او میل فی صدر القدم ﴿الحنافة﴾ کرامه وزننده حنف معناسنه‌در یقال حنف الرجل حنافة من الباب
الخامس بمعنی حنف ﴿الاحنف﴾ صفتدر ایاغی وصف مذکور اوزره اولان کشی‌یه دینور ابو بحر صخر بن قیس که حلم ایله
مشهور وتابعی کبیردر احنف اطلاقی بوجهتله‌در سیوف حنیفیه تعبیر اولنان قلیجلر اکا منسوبدر زیرا اول قلیجلرك
اتخاذیله ابتدا امر ایدن مرقومدر بونده قیاس ایسه احنفیه دیمکدر ﴿الحنفاء﴾ حمراء وزننده احنفك مؤنثیدر ایاغه دخی
وصف اولنور یقال امرأة حنفاء ورجل حنفاء ای بها حنف وحنفاء یایه اطلاق اولنور قوس معناسنه واستره‌یه
اطلاق اولنور موسی معناسنه وحذیفة بن بدرك فرسی اسمیدر وبنو معاویه‌یه یوردنده برصو آدیدر وبر شجر اسمیدر
وتلون نکار اولان یعنی ایشده کوجده کاه سستلك وکاه هللك ایدوب وکاه عفریت کبی جست وچالاکلك ایدن جاریه‌یه
دینور یقال امة حنفاء ای متلونة تکسل مرة وتنشط اخری وقیاکارینه دینور حرباء معناسنه وقبلوبغه‌یه
دینور وبرکونه بحری بالغه دینورکه اطوم دخی دیرلر ﴿الحنف﴾ حانك فتحی ونونك سکونیله برطرفه وربلنوب
میل ایلك معناسنه‌در یقال حنف الشیء حنفا من الباب الثانی اذا مال ﴿الحنیف﴾ امیر وزننده شول مسلمه دینورکه
دین اسلامه میلی راست ودرست اولوب ملت بیضای اسلامیه‌ده ثابت وبرقرار اوله وبو میل معناسندن
متصوردر واداء حج ایتمش آدمه علی قول دین وملت ابراهیم علیه السلام اوزره اولان آدمه اطلاق اولنورکه
بیت الحرامه استقبال واختتان وجنابتدن اغتسال کبی شریعت ابراهیمیه‌یه اتباع ایدن مسلمدن عبارتدر یقال
مسلم حنیف ای الصحیح المیل الی الاسلام الثابت علیه وکذا کل من حج او کان علی دین ابراهیم علیه السلام ظاهرا
معنای ثانی جاهلیه اصحابنه نظر ایله‌در وحنیف بودوره دینور وپاپوشجی‌یه اطلاق اولنور حذاء معناسنه
دائما ایش ایشلرکن بلنی اکدیکیچون وبردرهنك آدیدر واسامیدندر حنیف بن احمد ابو العباس الدینوری
ابن درستویه نام نحوینك لقبیدر وابو موسی عیسی القیروانی نام محدثك پدری اسمیدر ﴿حنیفه﴾ سفینه وزننده
برجماعتك پدری لقبیدرکه اول آثال بن لجیم نام کمسه‌در مسیلمة الکذاب قومی اوله‌جقدر خولة بنت جعفر الحنفیه‌که
والدهٔ محمد بن علی بن ابی طالبدر انلردندر ﴿ابو حنیفه﴾ یکرمی نفر فقهای عظامك کنیه‌سیدر اشهر واعرفی
امام الفقهاء فقیه العلماء سراج الامه سرمذهب مذهب نعمان بن ثابت الکوفی جوزی بالخیر وکوفی رضی الله
عنه حضرتلریدر بری دخی ابو حنیفه عبد الوهاب بن علی الشافعی‌در ﴿حنیف﴾ زبیر وزننده اسمادندر
حنیف بن رئاب وسهل وعثمان ابنا حنیف اصحابدندر ﴿التحنیف﴾ برکسه‌یی احنف قلمق معناسنه‌در یقال
حنفه ای جعله احنف ﴿التحنف﴾ تفعل وزننده شریعت ابراهیمیه ایله‌که ملت اسلامیه‌در متشرع اولمق معناسنه‌در
علی قول اختتان یاخود عبادت اصنامدن اعتزال ایلك معناسنه‌در یقال تحنف الرجل اذا عمل عمل الحنیفیة
او اختتن او اعتزل عبادة الاصنام وبرنسنه‌یه کرکی کبی میل ایلك معناسنه‌در یقال تحنف الیه اذا مال ﴿الحوف﴾

خوف وزنده دريدن ازار شكانده شقّ اولنمش ثوبه دينوركه حائض نسوان و صبيان كيرلر على قول قرمزى ميشينى
تصمه طرزنده طولانى جابجاديلوب اوزرينه بعض خرده پول و بونجق مقوله سى زينتلر استوار ايلدكدنصكره يكسز
كوملك شكلنده برنسنه اولمغله كوچك قيزجغزلر لباسلرينك اوستندن فراجه كبى كيرلر ياخود ميشيندن يا تختياندن
دوزلمش شول آغسز طونه دينوركه درت پرمق عرضنده جابجا تصمه طرزنده ديلم ديلم اولور عرب قيزجغزلرى قبل
الادراك كيرلر و حوف هودجه شبيه بركونه مركب نسوانه دينور وكويه دينور قريه معناسنه ياخود صومشكنه
دينور قربه معناسنه ظاهرا مأخذده شكّ اولنمشدر و حوف عمان ايالتنده بربلده آديدر و ديار مصريّه دن بلبيس
قصبه سى قارشوسنده برناحيه آديدر ((الحافان)) لسانك التنده ايكى اخضر يعنى مور طمره اطلاق اولنوركه آنلردن
دل آلتى آلنور هربرينه حاف دينور تخفيفله ((الحافتان)) حافه نك تثنيه سيدركه برنسنه نك قييسنه دينور يقال حافتا
الوادى و غيره اى جانباه جمعى حافات در و حافه شدّت معاش و احتياجه دينور يقال به حافة اى حاجة و شدّة من
العيش و خرمن دوكك ايچون برى برينه چاتوب باغلدقلرى اكوزلرك جمله دن طشره كنارده دوران ايدن اكوزه
دينوركه راكس دخى دينور هادى مقابليدر بونك ميدانى واسع اولمغله دورانى سائردن ازيد اولور و حافه
برموضع آديدر ((الحوافة)) كناسه وزننده بونجه ديدكلرى نبات برندن نقل اولندقدنصكره محلنده قلان يپراقلرى
بقيه سنه دينور ((التحويف)) برنسنه يى قييده وكنارده قلق معناسنه در مثلا قايغى كناره چكمك كبى يقال حوّفه
اذا جعله على الحافة و منه الحديث ❁ سلط عليهم طاعون يحوّف القلوب ❁ اى يغيّرها عن التوكل و يدعوها
الى الانتقال و الهرب منه يعنى قلوبلرينى توكّل و تسليمدن تغيير و تخديش و طاعون اولميان جوانب و نواحى يه فرار
و انتقاله تهييج و تحريك ايدر و يروى يحوف كيقول و يروى يحرّف كامرّ و تحويف يغمور برمحلك چوره سنه دائرا
مادار ياغمق معناسنه در يقال حوّف الوسمىّ المكان اذا استدار به ((التحوّف)) تفعل وزننده اكسلتمك معناسنه در
تقول تحوّفت الشىء اذا تنقصته ((الحيف)) سيف وزننده جور و ظلم معناسنه در يقال من كان فيه الحيف حق له
السيف اى الجور و الظلم و اركك بايقوشه دينور وكنارى كسكين طاشه دينور يقال ضربه بالحيف اى
بحدّ الحجر ((الاحيف)) شول يره اطلاق اولنوركه اصلا اكا يغمور اصابت ايلز اوله اسم مفعولدن مبنى در
يقـال بلد احيف و ارض حيفاء اى لم يصبهما المطر ((الحائف)) طاغك كنارينه و قييسنه دينور و ظالم و ستمكاره
دينور يقـال رجل حائف اى جائر جمعى حافه كلور و حيف كلور ركع وزننده ((الحيفة)) حانك كسريله جانب
و ناحيه معناسنه در جمعى حيف كلور عنب وزننده و ياى واوق يونجق قوغوش اغاجنه دينوركه نصف
قامش قدر براغاج اولوب ظهرينه اوجى و كنارلرى كسكين برقامش بند ايدرلر و آكا طريده دخى دينور و كوملكك
اكسه طرفندن اتكنه يمانمش يامه يه دينور اولك طرفندن اولانه كيفه دينور ((ذوالحياف)) كتاب وزننده مكه ايله
بصره بيننده برصو آديدر ((التحيف)) تفعل وزننده برنسنه يى كنارلرندن آلوب اكسلتمك معناسـنه در يقـال
تحيفته اذا تنقصته من حيفه اى نواحيه تجز بعونه تعالى ﴿فصل الخاء المعجمة﴾ ((الخترفة)) دحرجه وزننده
برنسنه يى اوروب كسمك معناسـنه در يقال خترفه اذا ضربه فقطعه ((الخنتف)) قنفذ وزننده سذاب اسميدركه
سدف ديدكلرى شكوفه در ((الجف)) رجف وزننده و ((الجيف)) اميروزننده سبكسر لكه و شلفه لكه دينور
يقـال به نجف و نجيف اى خفة و طيش و نجيف انجه و چلسز نحيف بنيه لى آدمه دينور مؤنثى نجيفه و جمعى
نجاف كلور صحاف وزننده ياخود بونده صواب اولان جخف و جخيف اولمقدر جيمك تقديميله ((الخدف)) خانك
فتحيله آديملرى صيق صيق آته رق تيز تيز يوريمك معناسنه دركه يورغالمق تعبير اولنور يقال خدف الرجل خدفا
من الباب الثانى اذا مشى سريعا متقارب الخطو و خدف كمينك دومننه دينور سكان السفينه معناسـنه و تنم
ايلمك معناسـنه در يقال خدف فلان خدفا اذا تنم و سحاب قارياغدرمق معناسـنه در يقـال خدفت السماء
بالثلج اذا رمت به و لباس بچمك معناسنه در يقال خدف الثوب اذا قطعه ((الاختداف)) افتعال وزننده برنسنه يى
قاپوب آلمق معناسنه در يقال اختدفه اذا اختطفه و اختلسه و اثواب بچمك معناسـنه در يقـال اختدف الثوب
اذا قطعه ((الخدف)) عنب وزننده ديكيله جك كوملكك پارچه لرينه دينور مفردى خدفه در كسره كبى ((الخذروف))
ذال معجمه ايله عصفور وزننده فارسيده فرفر و تركيده طريل و فرلق ديدكلرى چوجق اويناجغنه دينور ال اياسى قدر
قايش ياقامش پاره سنى ايپه چكوروب دوندردكجه فشلديسى ظهور ايدر و سكرتمسى و كتمسى جست و سريع اولان
نسنه يه دينور و دوه سوريسندن آريلوب قلان بلوكه دينور تقول رأيت خذروفا من الابل يهمل اى قطيعا منها
منقطعا عنها و بلوتدن طشره ايلدير ايان شمشكه دينور جمعى خذاريف در و چوجقلره مخصوص بركونه لعب

﴿فصل الخاء المعجمة﴾

اسميدركه چاموری يوغوروب صو بندی طرزنده ايده‌رك بينلرنده متعارف وجه ايله ملاعبه ايدرلر و مطلقا برنسنه دن
طاغلوب آيرلمش پارهیه دينور ﴿الخذاريف﴾ خذروفك جمعيدر پاره پاره نسنه‌لره دينور ومنه يقال تركت السيوف
رأسه خذاريف ای قطعا كلّ قطعة كالخذروف وخذاريف الهودج شول تخته‌لردن عبارتدركه هودجك سقفنه
دوشيوب انكله مربّع الشكل ايدرلر ﴿الخذراف﴾ قرطاس وزننده برنوع نبات آديدركه بهار موسمنده بتشوت يازه
طوغری واردقده قوريمغه باشلر علی قول دوه مرعاسی اولان شور اوتلق انواعندندر بو نبات فارسيده ديوسبلت
وتركيده شيطان بيغی ديدكاری اوتلق اوله جقدر ﴿الخذرفة﴾ دحرجه وزننده سرعت ايلمك معناسنه‌در يقال
خذرف الرجل اذا اسرع و طولدرمق معناسنه‌در يقال خذرف الاناء اذا ملأه و قلجی بيليوب كسكينلتمك معناسنه‌در
يقال خذرف السيف اذا حدّده و قلجله چالوب بركمسه‌نك قوللرينی و اياقلرينی بودامق معناسنه‌در يقال خذرف فلانا
بالسيف اذا قطع اطرافه به و دوه سرعتله يوريدكندن كيروسنه طبانلريله قوم و چقل مقوله‌سی توسكرمك معناسنه‌در
يقال خذرفت الابل اذا رمت الحصی باخفافها سرعة ﴿التخذرف﴾ تدحرج وزننده بركمسه‌يه چكردك آتمق
معناسنه‌در تقول تخذرفته النوی اذا رميت به ﴿الخذف﴾ خانك فتحی و ذالك سكونيله فسكه طاشی آتمق معناسنه‌دركه
خرده طاش و چكردك مقوله‌سنی ايكی سبّابه پرمقلری ارالغنه آلوب صيقه‌رق صاليورمكدن عبارتدر علی قول
مخذفه ايله آتمق معناسنه‌در يقال خذف بالحصی او النواة خذفا من الباب الثانی اذا رمی بهامن بين سبابتيه او بمخذفة
﴿المخذف﴾ منبر وزننده اوق قبورينك قواپنه دينوركه انكله قبوره تركش ربط اولنور ﴿المخذفة﴾ مكنسه وزننده
تخته‌دن دوزلمش كمانكره‌يه دينور وكمانكره زنبورك ديدكاری اوله جقدر يقال رمی به بالمخذفة وهی خشبة يخذف بها
و صپانه دينور مقلاع معناسنه و دبره اطلاق اولنور است معناسنه ﴿الخذوف﴾ صبور وزننده رونده دابه‌يه دينور يقال
دابة خذوف ای سريعة و شول قانجق اشكه دينوركه سموزلكدن كوبكی يره دكمك درجه‌سنده اوله علی قول يك رونده
اولمغله سرعتندن اياقلريله كيروسنه چقل اتار اوله يقال اتان خذوف اذا كانت تدنو سرتها من الارض سمنا او التی
من سرعتها ترمی الحصا ﴿الخذفان﴾ فتحاتله دوه‌يه مخصوص بركونه يورويشه دينور ﴿الخرشفة﴾ شين معجمه ايله دحرجه
وزننده ناس حركته كلوب غريو و هنكامه و هرقفادن برسس كله‌رك قرقشه ايلمك معناسنه‌در يقال ماهذه الخرشفة ای
الحركة و اختلاط الكلام و شول پورو غليظ و كوهی يره دينوركه ديش ديش طاشلقلر اولمغله آنده پياده يوريمك قابل
اولميه تقول وقعنا فی خرشفة ای ارض غليظة من الكذّان لا يستطاع ان يمشی فيها انما هی كالاضراس ﴿الخرشاف﴾ قرطاس
وزننده خرشفه معناسنه‌در و خرشاف رمال و عنه ده بربلده آديدركه خط نام محلك ساحلنده‌و اقعدر ﴿الخرف﴾ حرف
وزننده و ﴿المخرف﴾ مقعد وزننده و ﴿الخراف﴾ خانك فتحی و كسريله اغاجدن ميوه درمك معناسنه‌در يقال خرف الثمار
خرفا و مخرفا و خرافا من الباب الاول اذا جناه و بركمسه ايچون يره دوشمش ميوه ديوشورمك معناسنه‌در يقال خرف
فلانا اذا لقط له الثمر و كوز يغموری اوغرامق معناسنه‌در تقول خرفنا علی المجهول ای اصابنا مطر الخريف و يك
پيرلكدن بونامق معناسنه‌در يقال خرف الرجل خرفا اذا فسد عقله ای من الكبر ﴿الاختراف﴾ افتعال وزننده بودخی
اغاجدن ميوه ديرمك معناسنه‌در يقال اخترف الثمار بمعنی خرفها ﴿المخرفة﴾ مرحله وزننده باغ و بستانه اطلاق
اولنور يقال خرج الی المخرفة ای البستان و ايكی صره ديكلمش خرما اغاجلرينك بيننده اولان اوزون اوزادی
آچقلغه دينوركه خرماديرن آدم قنقی طرفدن مراد ايدرسه ديررو ايشلك آچق يوله دينور مخرف دخی دينور مقعد وزننده
﴿المخرف﴾ مقعد وزننده مخرفه ايله ايكی معنای اخيره‌ده مرادفدر و مخرف تازه ديرلمش خرمايه دينور ﴿المخرف﴾ منبر
وزننده شول كوچك زنبيله دينوركه اكا تازه خرمانك اعلاسنی ديروب قورلر تقول خرجنا الی المخرفة بالمخرف وهو
زنبيل صغير يخترف فيه لطائف الرطب ﴿الخرفة﴾ همزه وزننده سنجار ايله نصيبين بيننده برقريه آديدر احمد بن
مبارك بن نوفل المقریٔ الخرفی اورادندر ﴿الخريف﴾ زبير وزننده اسمادندر ضياء بن الخريف محدثيندندر ﴿الخروفة﴾
و ﴿الخريفة﴾ خالرك فتحيله شول خرما اغاجنه دينوركه برآدم صاحبندن خرماسنی كندی نفسيچون ديرمك ضمننده
استيجار ايلمش اوله جمعلری خرائف كلور علی قول خرائف شول خرما اغاجلرينه دينوركه ديوشوريله جك ميوه‌لری
هنوز اغاجلرنده ايكن تقدير و تخمين اولنه ﴿الخروف﴾ صبور وزننده اركك قوزی‌يه دينور علی قول اوتاريلوب
قوتلنديكی وقتده اطلاق اولنور مؤنثی خروفه‌در و جمعی اخرفه‌در و خرفاندر خانك كسريله و خروف آتك طايينه دينور
برياشنه‌وارنجه‌قدر علی قول التی آيلق ياخود يدی آيلق طايه دينور ﴿الخارف﴾ خرمالق بكجيسنه دينور تقول
منعنا الخارف عن المخرفة ای حافظ النخل و خارف همداندن منشعب برقبيله پدری اولان مالك بن عبد الله‌ك لقبيدر
﴿الخرافة﴾ غرفه وزننده ديوشورلمش ميوه‌يه دينور ﴿الخرافة﴾ كنامه وزننده خرفه معناسنه‌در يقال اتحفه

بخرفة نخلته وخرافتها اى ما اخترف منها (الخريف) امير وزننده فصول اربعه‌دن كوز فصلنه دينوركه يازايله قيشك مابينيدر ميوه ديريمى وقتى اولديغيچون اطلاق اولندى نسبتنده خرفى دينور خانك فتحى وكسرى ورانك سكونيله وفتحتيله خرفى دخى دينور اشبو وجوه ثلاثه‌ده غيرقياس اوزره‌در وخريف كوز موسمنده ياغان على قول شتاء ايامنك اوائلنده ابتدا ياغان يغموره دينور وديوشورلمش تازه خرمايه دينور وباغچه دولابنه دينور ويله دينور سنه وعام معناسنه يقال مضى عليه خريف اى سنة اطلاق الجزء على الكل قبيلندندر وقيس بن صعصعة بن ابى الخريف محدثيندندر (الخريفة) سفينه وزننده شول چقوره دينوركه خرما فدانى ديكنلر حفر ايدرلر چقللو اولوب سيل مجراسى اولان يرده پك طپراغه وارنجه قازدقدنصكره قوم ايله طولدروب فدانى اكا غرس ايدرلر * مؤلفك بوراده تفسيرى مسامحه كونه‌در (الخرفى) سكرى وزننده جلبان ديدكلرى معروف غله‌يه دينور خرباى فارسيدن معربيدر (خرافه) ثمامه وزننده عذره قبيله‌سندن بركسه‌دركه برزمان كنديسنى جن طائفه‌سى قاپوب ايلتمشلر ايدى بعدوقت عودت ايدوب مشاهده ايلديكى عجائبى وعقل قبول اتميه جك غرائبى نقل ايدر ايدى ناس كنديسنى تكذيب ايلمريله من بعد كذب صريحه حديث خرافه اطلاق ايلديلر كذلك همايونامه قصه‌لرى ونصرالدين خواجه داستانلرى كبى لطيف ودلكشا ومعجب اخبار كاذبه وحكاياتده ضرب مثل اولمشدر (الخرف) فتحتيله كتر خرمايه دينور شيص معناسنه وخرف مصدر اولور پك پيرلكدن بونامق معناسنه يقال خرف الرجل خرفا من الباب الرابع اذا فسد عقله وديوشورلمش خرما اكلنه دوشكون اولمق معناسنه‌در يقال خرف فلان اذا اولع باكل الخرفة (الخرف) ضمتيله‌كه جارود رضى الله عنه حضرتلرينك اشبو * يارسول الله قدعلمت مايكفينا من الظهر ذود تأتى عليهن فى خرف * قولنده واقعدر مراد خريفه خروجلرى وقت اوله‌جقدر (الخراف) سحاب وكتاب وزنلرنده ميوه ديريمى وقتنه دينور (الخرافة) كرامه وزننده بودخى پك پيرلكدن بونامق معناسنه‌در يقال خرف الرجل خرافة من الباب الخامس اذا فسد عقله من الكبر (الخرف) كتف وزننده خرافه‌دن وصفدر بونامش فرتوت پيره دينور بومعنا ذكر اولنديغى اوزره ابواب ثلاثه‌دن وارد اولمغله خرف او چندن دخى وصف اولور (الاخراف) همزه‌نك كسريله برنسنه‌يى فاسد وتباه ايلمك معناسنه‌در يقال اخرفه الدهر اذا افسده وميوه‌نك ديرمى وقتى كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال اخرف النخل اذا حان له ان يخرف وحيوان كوز موسمنده طوغورمق معناسنه‌در يقال اخرفت الشاة اذا ولدت فى الخريف وكوز فصلنه كيرمك معناسنه‌در يقال اخرف القوم اذا دخلوا فى الخريف ومصر بغدايى پك بويلنوب اوزامق معناسنه‌در يقال اخرفت الذرة اذا طالت جدا وحاصلنى ديوشوروب اخذ ايلمك ايچون برآدم خرما اغاجنى برآخره ضمانه ويرمك معناسنه‌در يقال اخرف فلان نخلة اذا جعلها له خرفة يخترفها وحيوان كبه اولديغى نه موسم ايسه سنهٔ آتيه‌ده اول موسمده طوغورمق معناسنه‌در يقال اخرفت الناقة اذا ولدت فى مثل الوقت الذى حملت فيه (المخرف) محسن وزننده كبه اولديغى موسمده طوغورن حيوانه دينور (التخريف) بركسه‌يى خرفه نسبت ايلمك يعنى بونامشدر ديمك معناسنه‌در يقال خرفه اذا نسبه الى الخرف (المخارفة) مفاعله وزننده معامله‌يى كوز موسمى قوليله كسشمك معناسنه‌در يقال خارفه اذا عامله بالخريف (المخارف) اسم مفعول بنيه‌سيله بدبخت وبى نصيب ومدبر كمسه‌يه دينور يقال رجل مخارف اى محروم محدود (الخرنف) زبرج وزننده پوغه دينور قطن معناسنه وپك سودلو ناقه‌يه دينور (الخرنفة) زبرجه وزننده مغيلان كبى بيوك ميشه اغاجنك يمشنه دينور جمعى خرانف كلور (الخرنوف) زنبور وزننده نسوانك فرجنه دينور (الخرانف) علابط وزننده پك اوزون شيئه دينور (الخرنفة) دحرجه وزننده قلجله چالمق معناسنه‌در يقال خرنفه بالسيف اذا ضربه به (الخزرافة) خانك كسرى وزاى معجمه‌نك سكونيله مجلسده ياقشغيله اوتورمغى بيلمز نامؤدب كمسه‌يه دينور على قول يكشاق وصالقى ويل قوان آدمه دينور يقال رجل خزرافة اذا كان لايحسن القعود فى المجلس او الكثير الكلام الخفيف الرخو (الخزرفة) دحرجه وزننده صالنه‌رق يوريمك معناسنه‌در يقال يخزرف فى مشيته اى يخطر (الخزف) فتحتيله دستى‌يه دينور جر معناسنه ومطلقا چاموردن ايشلنوب آتشده طبخ اولنان شيئه دينوركه سقسى تعبير اولنور چناق وطبق وكوپ ودستى وچوملك كبى ظروف اولور فقهادن محمد بن على الراشدى الخزفى سقسى بيعنه منسوبدر (ساباط الخزف) بغدادده برموضعدر محدثيندن محمد بن الفضل الناقد الخزفى اورايه منسوبدر ومحمد بن على بن خزفه محدثيندندر (خزيفه) جهينه وزننده بر رجل اسميدر (الخزف) حذف وزننده قوللرينى صاله صاله يوريمك معناسنه‌در يقال خزف فى مشيته خزفا من الباب الثانى اذا خطر بيده (الخسوف) قعود وزننده برمحل يره چكمك معناسنه‌در يقال خسف المكان خسوفا من الباب الثانى اذا ذهب فى الارض وآى طوتلمق

معناسنه‌در یقال خسف القمر ای کسف بعضلر عندنده کسوف شمسه وخسوف قمره اسناد اولنوب کسفت الشمس
وخسف القمر دینور وعندالبعض خسوف شمس وقمرك بعضی وکسوف مجموعی طوتلغه مخصوص مصدر (الخسف)
خانك فتحیله کوز چیقارمق معناسنه‌در یقال خسف عین فلان خسفا من الباب الثانی اذا فقأها و یرتمق و یرتلمق
معنالرینه متعدی ولازم اولور یقال خسف الشیٔ فخسف هو ای خرقه فانخرق و کسمك معناسنه‌در یقال خسفه
اذا قطعه و پکارك صویی صوغلق یاخود یره باتمق معناسنه‌در یقال خسفت العین اذا ذهبت او ساخت و اکسلمك
معناسنه‌در یقال خسف الشیٔ اذا نقص وخسته مرض وعلتدن خروج ایلك یعنی صاغالمق معناسنه‌در یقال
خسف فلان اذا خرج من المرض وکسمه قیو قازوب دائمی وفراوان صو پیدا ایلك معناسنه‌در یقال خسف البئر
اذا حفرها فی حجارة فنبعت بماء کثیر فلا ینقطع و برآدمی محلیله یره کچورمك معناسنه‌در یقال خسف الله بفلان الارض
ای غیبه فیها و اکسکلکه دینور یقال رضی فلان بالخسف ای النقیصة وخسف الرکیة قیونك ایچنده صو قینایوب
چیقان کوزینه دینور یقال انسدّ خسف الرکیة ای مخرج مائها وظاهر ارضده اولان او برقلغه و درین چقورلغه
دینور وجوزه دینورکه معروف میوه‌در بو ایکی معناده خانك ضمیله‌ده جائزدر وقبله لدوسندن نشئت ایدن
سحابه دینور یقال ظهر خسف من السحاب وهو ما نشأ من قبل المغرب الاقصی عن یمین القبلة و برآدمی خورلیوب
خاکسار ایلك معناسنه مستعملدر یقال خسفه اذا اذلّه و یقال سامه خسفا اذا اولاه ذلّا بونده خانك ضمیله‌ده
جائزدر و برکسه‌یه خوشلنمیوب قاچندیغی منفوری تحمیل ایلك معناسنه مستعملدر یقال خسفه اذا حمله ما یکرهه
و دابه‌یی یمسز حبس ایلك معناسنه مستعملدر یقال خسف الدابّة اذا حبسها بلا علف و آجلغه دینور تقول شربنا
علی الخسف ای علی غیر اکل و یقال بات فلان الخسف ای جایعا و ناقه‌نك سودی تیز صوغلور اولمق معناسنه‌در
یقال خسفت الناقة اذا صارت خسیفا و بو معناده متعدی اولور یقال خسفها الله ای جعلها خسیفا (الخسیفة)
سفینه وزننده چیقاردلمش کوزه دینور یقال عین خسیفة ای مخسوفة و صویی دائمی وکور اولان کسمه قیویه
دینور (الخسیف) امیر وزننده و (الخسوف) صبور وزننده و (المخسوفة) بونلرده صویی چوق ودائمی اولان
کسمه قیویه دینور خسیفك جمعی اخسفه کلور وخسف کلور ضمتینله وخسیف صویی یره چکیلوب باتمش
پکاره دینور یقال عین خسیف ای غائرة وشول ناقه‌یه دینورکه پك سودلو اولوب لکن قیش فصلنه طوغری
چاپك کسیلور اوله یقال ناقة خسیف ای غزیرة سریعة القطع فی الشتاء وشول سحابه دینورکه انسانك منظره‌سی
طرفندن یعنی یماجندن ظهور ایدوب و پك یغمورلو اوله (الخسفة) تمره وزننده هجر ترابنده بر فراوان صویك
اسمیدرکه نهر محلم نام نهرك رأس و منبعیدر (الخاسف) آریقلنمش مهزول شخصه دینور و بولا بن و تامر قبیلندندر
یقال رجل و فرس خاسف ای مهزول و متغیر اللون آدمه دینورکه برعارضه سببیله بکزی متغیر اولمشدر وجست
وچالاك وسبکپای اوغلانه دینور یقال غلام خاسف ای خفیف وخسته لکدن یکی قالقمش آدمه دینور جمعی
خسف در کتب وزننده یقال هو خاسف ای ناقه و صویی صوغلمش پکاره دینور (الخسف) خانك ضمیله اسمدر
یره باتمغه دینور ومنه یقال * دع الامر بخسف * ای دعه علی ما هو یعنی ایشی باته جغی حالنده ترك ایله که نه حالده
ایسه اویلجه القا وابقا ایله دیمکدر (خساف) غراب وزننده حجاز ایله شام بیننده بر برّیه آدیدر (الخسف) خانك
کسریله قرشودن ظهور ایدن یغمورلو بلوده دینور (الاخاسیف) طپراغی پك یومشق یرلره اطلاق اولنورکه
صویی چکوب صوغلدر (الخیسفان) خانك فتحی وسینك فتحی وضمیله کمترخرمایه علی قول شول خرما اغاجنه
دینورکه یمشی پك آز طوتوب وقوریغی متغیر اولور اوله (الاخساف) همزه‌نك کسریله کسمه قیو قازان کسه قازدیغی
قیویی خسیف یعنی صوبی دائمی وفراوان بولمق معناسنه‌در یقال حفر بئرا فاخسف ای وجدها خسیفا وکوز کور
اولمق معناسنه‌در یقال اخسفت عینه اذا عمیت (الانخساف) بودخی کوز کور اولمق معناسنه‌در یقال انخسفت عینه
اذا عمیت و یره کچمك معناسنه‌در وقریٔ قوله تعالی * لولا ان منّ الله علینا لانخسف بنا * علی المجهول (المخسف)
معظم وزننده ارسلانه دینور (الخشف) خانك فتحی وشینك سکونیله و (الخشفة) هایله وفتحتینله سسه دینور
صوت معناسنه ودپرنمکه وقلدانمغه دینور حرکه معناسنه علی قول ایکیسیده کیزلوجه و یاپجه سسه دینور
حس خفی معناسنه یاخود خشفه خاصّة یلان قسمنك یوریمسنك طاوشنه وفشلدیسنه دینور وصرتلان قسمنك
سسنه دینور وخشفه شول تپه طرزنده یوکسك یره دینورکه طپراغنده سهولت وملایمت غالب اوله وخشف
وخشفه مصدر اولورلر سسلنمك معناسنه یقال خشف خشفا وخشفة من الباب الاول والثانی اذا صوّت
وسرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال خشف فی السیر اذا اسرع وباش یارمق معناسنه‌در یقال خشف رأسه

بالجر اذا فضحه و خاتون ولدینی سرعتله رحمندن القا ایلك معناسنه‌در یقال خشفت المرأة بالولد اذا رمت به
وخشف ذلّ و حقارته دینور و ایشه یرامیان کتریوکه دینور صوف ردیٔ معناسنه و بونده خانك ضمیله‌ده جائزدر
و یشل سینکه دینور ذباب اخضر معناسنه و بونده خانك حرکات ثلاثیله جائزدر ﴿الخشاف﴾ رمّان وزننده یراسه
قوشـنه دینور خفاش کبی کیجه‌لرده خشفان و جولان ایلدیکیچون وخشّاف طلق نام تابعینك پدری اسمیدر
﴿خشاف﴾ غراب وزننده برموضع آدیدر ﴿خشاف﴾ شدّاد وزننده فاطمه نام تابعیه‌نك که رواتدندر پدری اسمیدر
وزمل بن عمرو نام کسه‌نك که صاحب شرطهٔ معاویه ایدی جدّی اسمیدر ﴿امّ خشّاف﴾ شدّاد وزننده داهیه وآفتك
کنیه‌سـیدر ﴿الخشوف﴾ قعود وزننده و﴿الخشفان﴾ فتحاتله سیر وسیاحت ایلك معناسنه‌در یقال خشف الرجل
خشوفا وخشفانا من الباب الاول اذا ذهب فی الارض و برنسنه‌نك ایچنه کیرمك معناسنه‌در یقال خشف فی الشی
اذا دخل فیه و صو طوکوب بوز اولمق معناسنه‌در یقال خشف الماء اذا جمد و صوغوق مشتدّ اولمق معناسنه‌در
یقال خشف البرد اذا اشتدّ و برکسـه نابود اولوب کیتمك معناسـنه‌در یقال خشف فلان اذا تغیب وخشفان
کیجه وقتی یوریوب کزمك معناسـنه‌در یقال خشف زید خشفانا اذا مشی باللیل و کیجه کزمك و یوله کیتمك
خصوصنده دلیر و جسور اولمق یاخود کیجه‌لرده طورمیوب جولان ایلك معناسنه‌در یقال خشف الرجل اذا کان
جریئا علی السری او جوّالا باللیل ﴿الخاشـف﴾ و ﴿الخشوف﴾ صبور وزننده و ﴿الخشیف﴾ امیر وزننده دائما
سیر و سیاحت ایدن آدمه دینور و برنسنه‌یه صوقیلوب کیرن شیئه دینور و خشوف کیجه‌لر کزمك خصوصنده دلیر
و جسور اولان یاخود کیجه‌لر اصلا طورمیوب کزر اولان آدمه دینور یقال رجل خشوف ای جریٔ علی السری
او جوّال باللیل و خشیف ایری ایری دوشن قاره دینور یقـال ثلج خشیف ای خشن و کوشك بوزه دینور یقال
جمد خشیف ای رخو و قوریمش زعفرانه دینور و خاشف و خشیف و خشوف ایشلك قلیجه دینور و خشوف دائما
امور و مصالحه دخول و اختلاط ایدن آدمه اطلاق اولنور یقال رجل خشوف اذا کان یدخل فی الامور ﴿الانخشاف﴾
انفعال وزننده برنسنه ایچره صوقلمق معناسـنه‌در یقال انخشف فی الشیٔ اذا دخل فیه ﴿المخشف﴾ منبر وزننده
صوقلغان شیئه دینور یقال هو مخشف ای دخّال و ارسـلانه دینور و ایشلك قولاغوزه دینور یقال دلیل مخشف
ای ماض و کیجه‌لر کزمکده دلیر و زهره‌دار اولان یاخود کیجه‌لر کرپی کبی جوّال اولان آدمه دینور ﴿المخشف﴾ مقعد
وزننده بوزلغه دینور یخدان معناسنه کرك موضع و کرك قاب اولسون ﴿الخشافة﴾ لطافه وزننده کوزل استادانه
قولاغوزلق ایلك معناسنه‌در یقال خشف المخشف بالقوم خشافة من الباب الاول اذا دلّ بهم ﴿التخشیف﴾ خشافه
معناسنه‌در یقال خشف بهم بمعنی خشف بهم ﴿الاخشف﴾ شول انسانه و دوه‌یه دینورکه بتون کوده‌سی قابلایی
اویوز اولمغله پیر ناتوان آدم کبی یورر اوله جمعی خشف‌در خانك ضمیله ﴿الخشف﴾ فتحتینله انسانك یاخود دوه‌نك
بتون کوده‌سی قابلایی اویوز اولمق معناسنه‌در یقال خشف البعیر خشفا من الباب الرابع اذا عمه الجرب وخشف
ایری ایری یاغان قاره دینور و کوشـك بوزه دینور خشیف کبی یقال ثلج خشف و خشیف ای خشن ویقال جمد
خشف وخشیف ای رخو ﴿الخشف﴾ خانك حرکات ثلاثیله اناسـنك ایلك یاوریسی اولان آهو بچه‌یه دینور
علی قول هنوز یوریمکه باشلمش یاوریسنه دینور یاخود شول آهو یه دینورکه اولادندن نفرت ایدوب بشقه‌جه
الارغه اولمش اوله جمعی خشـفه‌در قرده وزننده مؤنثی خشـفه‌در ﴿الخشف﴾ صرد وزننده بودخی یشل
سینکه دینور ﴿الخشف﴾ خانك کسریله ابن مالك الطائی‌در ﴿الاخاشف﴾ بغایت پوروپك و محکم اراضی‌یه دینور
تته‌که مهمله ایله یومشق اراضی‌یه دینور ﴿المخشف﴾ محسن وزننده شول دیشی کیکه دینورکه آنك خشف دیدکاری
ولد مذکوری اوله یقال ظبیة مخشف اذا کان لها خشف ﴿المخاشفة﴾ مفاعله وزننده عهد و پیمانی بوزمغه مسارعت
ایلك معناسـنه‌در یقال خاشف فی ذمّته اذا سارع الی اخفارها و بتون کیجه کزوب یوریمك معناسـنه‌در یقال
خاشفت الابل لیلته اذا سارها و اوق نشـانه طوقندقده چتردیسی ظهور ایلك معناسـنه‌در یقال خاشف السهم
اذا سمع له خشفة عند الاصابة ﴿الخصف﴾ خانك فتحی و صادك سـکونیله عربلره مخصوص قات قات دیکلمش
اياق قابنه دینور پاپوش و قلوره دیدکاری کبی یقال جاء وفی رجله خصف ای نعل ذات الطراق و ذکر اولنان
اياق قابنك هر قاتنه خصفه دینور تمره وزننده یقـال خصف لهـا خصفة کثیرة ای طراق و خصف چاریغه
دینورکه چوبانلر کیرلر فارسیده شم دیرلر وخصف مصدر اولور اياق قابی دیکمك معناسـنه‌درکه مراد خصفه
وجهیله دیکمکدر یقال خصف النعل خصفا من الباب الثانی اذا خرزها و اغاج یپراقلرینی چپلاق آدم وجودینه
ذکر اولنان پاپوش کبی قات قات طوتمق معناسـنه‌در یقال خصف العریان الورق علی بدنه اذا الزقها و اطبقا

عليه ورقة ورقة يعنى ليستر عورته و به فسر قوله تعالى ﴿ وطفقا يخصفان عليهما من ورق الجنة ﴾ مترجم دیركه
بعض اهل تحقيق اشبو آيت كريمه تفسيرى ذيلنده بر لطيفه ثبت ايلمكله ايرادى روا كورلدى معلوم اولەكه حضرت
آدم و حوا شجرهٔ منهيه يه تقرب سببيله من جهة الباطن لباس تقوادن متجرد اولمريله اوراقدن لباس ظاهر ايله تستره
محتـاج اولديلر و بو جهتله اول حرفت و صناعت ستر عورت ايچون خياطت رقاع صنعتيدر پس حضرت
ابو البشردن فقراء اولادينه يمالو ثوب تلبسى ميراث اولمشدر و مشايخك فقراء سالكينه الباس خرقه ايتدكلرينك
سرى بورادندر و شجرهٔ منهيه خصوصنده اهل حقيقتك تنصيصى اوزره شجرهٔ محنتدر اكر مراد الهى ابتلاى
آدم اولمسيدى شجرهٔ مزبوره اوزايوب دست آدم اكا واصل اولەمزايدى نتەكه بعدالزله اويلجه اولدى و شيطان
بعد الزله حضرت آدمه نمـايان اولدقده ياشق بكا ايدەجككى ايتدك ديو شيطانه لوم و عتاب ايلمكله شيطان
جوابنده ان كنت شيطـانك فمن كان شيطـانى ديدى فنعوذ بالله من الافتتان ﴿الاخصاف﴾ همزەنك كسريله
و ﴿الاختصاف﴾ بونلرده عريان كمسه بدننه قات قات بپراقلر طوتمق معناسـنەدر يقال اخصف العريان واختصف
بمعنى خصف و اخصاف سرعت ايلمك معناسنەدر يقال اخصف الرجل اذا اسرع ﴿الخصاف﴾ كتاب وزننده
ناقه طقوز آيلق كوشك دوشورمك معناسنەدر يقال خصفت الناقة خصفا اذا القت ولدها وقد بلغ الشهر
التاسع و خصاف سمير بن ربيعة الباهلى نام كمسەنك برشديد الشكيمه آيغر آتنك اسميدر ومنه * اجرأ من فارس
خصاف * و بكر بن وائل قبيلەسندن جل بن زيد بن عوف نام كمسەنك بشقه برآيغرى اسميدر بردفعه امراى عربدن
منذر بن امرء القيس طرفنه كاوب مرسوم آيغرك ذات و زمانى امير مرقومك معلومى اولمغله دولنى آلمق ايچون
مزبوردن طلب ايلدكده ضنت ايلمكله امير مرقومك حضورنده آيغرى انەيوب اكديج ايلدى بو جرأتندن ناشى
بين العرب خاصىٔ خصاف ايله ملقب * واجرأ من خاصى خصاف * ضرب مثل اولدى و عبدالملك بن خصاف بن
اخى خصيف محدثيندندر ﴿الخصوف﴾ صبور وزننده شول ناقه يه دينوركه چكلدكدن برسنه ايكى آى مرورنده
طوغورر اوله يقال ناقة خصوف اذا كانت تنتج بعد الحول من مضربها لشهرين ﴿الخصفة﴾ فتحاتله خرما يپراغندن
ايشلنوب ايچنه خرما قودقلرى سپده دينور يقال جاء وبيده خصفة اى جلة من الخوص يعمل للتمر و پك يوغون بزه
دينور جمعى خصف در فتحتينله و خصاف در خانك كسريله يقال جاء وعليه خصفة اى ثوب غليظ جدا و خصفه
اسمادندر خصفة بن قيس بن غيلان بر جماعتك پدريدر ﴿خصفى﴾ جمزى وزننده بر موضع آديدر ﴿الاخصف﴾
بوكورلرى آق اولان آته و قيونه دينور يقال فرس و غنم اخصف اى ابيض الخاصرين و لونى اقلو قرەلو طاغه
دينور كذلك آقلو قرەلو الاجه دوەقوشنه دينور يقال جبل و ظليم اخصف اذا كان فيه بياض و سواد و اخصف
بر موضع آديدر ﴿الخصيفة﴾ سفينه وزننده شول آلايه و عسكره دينوركه كيملرى و سلاحلرى جهتندن ايكى رنكله
مشـاهده اولنه يقال كتيبة خصيفة اى ذات لونين لون الحديد وغيره ﴿الخصيف﴾ اميروزننده كوله دينور رماد
معناسـنه و قات قات ديكلمش پاپوشه دينور و اوزرينه يوغرد دوكلمش تازه سوده دينوركه كولەمز ديدكلريدر
و خصاف و خصيف ابنى عبدالرحمن محدثيندندرلر ﴿الخصاف﴾ شـداد وزننده يلانجى يه اطلاق اولنور كذاب
معناسنه و پاپوشجى يه و ديكجى يه دينور يقـال هو خصاف اى يخصف النعل و شيخ شروطى حنفى لقبيدر
مؤلف بورادەينه غريب ايجاز ايلمشدر زيرا همان شروطى وصفيله اكتفاء ايلمشدر سبب توصيفى شيخ مرقوم
كتاب الشروط اسميله مسما ايكى جلدده بر كتاب تأليف ايلمكله اكا مسامحه و تخفيف وجهيله ايما ايلمشدر قالديكه
شيخ مرقوم مهتدى بالله خليفه وقتنده شيخ الاصول و الفروع فاضل و فاصل ايدى اسملرى احمد بن عمر و على قول
مهران ابو بكر الخصاف در كتاب ادب القاضى و كتاب الوصايا و غيرهما تأليفات كثيرهٔ مقبوله صاحبى برذات
شريف ايدى ايكيوز التمش برتاريخنده بغداده انتقال ايلدى رحمه الله تعالى ﴿خصاف﴾ قطام وزننده مالك بن
عمرو الغسانى نام كمسەنك فرسى اسميدر * اجرأ من فارس خصاف * مثلى بونك حقندەدخى ضرب اولنور ﴿المخصوفة﴾
شول شيئه دينوركه اصلا خرق و رخنه سى اولميوب يالچين كبى دوبدوز اوله على قول آقلو قرەلو آلاجه نسنه يه دينور
تأنيثى موصوف اعتبـاريلەدر ومنه يقـال سماء مخصوفة اى ملسـاء خلقاء او ذات لونين فيها سواد
و بياض ﴿الخصفة﴾ غرفه وزننده ميشـين و سختيان مقولەسـنك ديكشنه و درزينه دينور خرزه معناسـنه
﴿التخصيف﴾ بدخوى اولمق و بدخويلق ايلمك معناسـنەدر يقال خصف الرجل اذا ساء خلقه و بيهوده يره رنج
و زحمته دوشمك معناسنەدر يقال خصف فلان اذا اجتهد فى التكلف لما ليس عنده و صاچ و صقال بالسويه قير
اولمق معناسـنەدر يقال خصفه الشيب اذا استوى هو و السواد ﴿الخصلفة﴾ دحرجه وزننده خرما اغاجنك

يمشی آزجه طوتمق معناسنه‌در و بو ابن عباددن منقولدر صواب اولان ضاد معجمه ایله اولمقدر (الحضف) خانك
فتحی و ضادك سكونیله و (الحضاف) غراب وزننده ضرطه‌لمق معناسنه‌در یقال حضف الحمار خضفا وخضافا
من الباب الثانی اذا ضرط و طعام يمك معناسنه‌در يقال خضف الطعام اذا اكله (خضاف) قطام وزننده
جوهری و همندن ناشی بر آیغرك اسمی اولمق اوزره ثبت * واجرأ من فارس خضاف * مثلیله تقرین ایلشدر صواب اولان
صاد مهمله ایله اولمقدر نته‌که ذكر اولندی * شارح دیركه جوهری بونی صاد مهمله ایله ثبت ایدوب و ضاد معجمه ایله
ضرط معناسنه رسم ایلمكله جوهری‌یه افترا اولنمشدر (الخیضف) هیكل وزننده و (الحضوف) صبور وزننده
او صورغان آدمه دینور ضروط معناسنه (الخضف) فتحتینله خرده قاو نره علی قول بیوكلرینه دینور (الاخضف)
احمر وزننده یلانه دینور حیه معناسنه (المخضفة) محسنه وزننده باده‌یه دینور خمر معناسنه زیرا شارب‌ك عقلنی
كیدرمكله ترویح ایدر (الخضرفة) قاری قسمی پك قوجیوب دریلری سلپوك و صارقق اولمق معناسنه‌در
یقال خضرفت العجوز اذا هرمت و فضل جلدها (الخنضرف) جنبلق وزننده ممه‌لری طلوم طرزنده بیوك
اولان ایری و شیشمان قاری‌یه دینور (الخضلاف) قرطاس وزننده مقل اغاجنه دینور (الخضلفة) دحرجه
وزننده خرما اغاجنك يمشی آزجه طوتمق معناسنه‌در يقال خضلفت النخلة اذا خف حملها (الخطرفة) دحرجه
وزننده سرعتله یوریمك علی قول ككیش آدیملامقدن ایكی آدیمی بر ایلمك معناسنه‌در یقال خطرف الرجل اذا
اسرع فی مشیه او جعل خطوتین خطوة من وساعته و قلجله اورمق معناسنه‌در یقال خطرف فلانا بالسیف اذا ضربه به
و قاری قسمی یاشلو لنغله دریسی سولپیوب صارقق معناسنه‌در یقال خطرف جلد المرأة اذا استرخی (التخطرف)
تدحرج وزننده خطرفه ایله معنای اولده مرادفدر یقال تخطرف الرجل بمعنی خطرف (الخطریف) قندیل
وزننده جست و چالاك آدمه دینور یقال رجل خطریف ای سریع (الخطروف) عصفور وزننده پك رونده
دوه‌یه دینوركه بیونی سوندیره‌رك صوكی اقوب كیدر و آدیملری سیرك اولان دوه‌یه دینور (المتخطرف) اسم فاعل
بنیه‌سیله خلق واسع متحمل و دریادل كریم و جوانمرد و نازك مشرب آدمه دینور یقال رجل متخطرف ای الواسع
الخلق الرحب الذراع (الخنظرف) خنضرف وزننده پك یاشلو قوجه قاری‌یه دینور بونی اهل لغت ظای معجمه ایله
رسم ایلدیلر وعند البعض صواب اولان مهمله ایله اولمقدر یاخود مادهٔ مزبوره‌نك اهماله او لنلرینك مجموعنده
اعجامله‌ده لغتدر (الخطف) خانك فتحی و طانك سكونیله قاپمق معناسنه‌در یقال خطف الشیء خطفا من الباب
الرابع و یقال خطف من الثانی او هذه قلیلة او ردیئة اذا استلبه یعنی باب ثانیدن ورودی عند البعض قلیل یاخود
لغت مردوده‌در و خطف شمشكك یلابیسی كوزی چالوب قاشدرمق معناسنه مستعملدر یقال خطف البرق
البصر اذا ذهب به و اوغورلین سوزدیكلمك معناسنه مستعملدر یقال خطف الشیطان السمع اذا استرقه
(الاختطاف) خطف معناسنه‌در یقال اختطفه بمعنی خطفه (خاطف ظله) كولكه‌سنی قاپجی دیمكدر بو مناسبتله
بر قوشه اطلاق اولندیكه قچن صوده كولكه‌سنی كوردكده قاپمغه قصد و هجوم ایدر و خاطف سباعدن قورده
اطلاق اولنور (الخطفة) تمره وزننده برتجی جانور قاپدیغی عضوه دینور علی قول آنی برآدم برزنده حیوانك
اعضاسندن قطع ایلمش اوله (خطفی) جمزی وزننده جریر نام شاعرك جدی حذیفه‌نك لقبیدر و خطفی تیز تیز
یوریمكه دینور خیطفی دخی دینور خانك فتحی و قصر ایله یقال یمشی الخطفی والخیطفی ای سریعا (الخیطف)
هیكل وزننده رونده دوه‌یه دینور یقال جمل خیطف ای سریع المشی (الخطفان) فتحاتله سرعتله یوریمك
معناسنه‌در یقال خطف البعیر وخطف خطفانا من الباب الرابع والثانی اذا مشی سریعا (الخاطوف) اكین
اوراغنه شبیه بر نسنه‌دركه انی آهو دوزاغنه بندایدوب انكله آهو صیدو اختطاف ایدرلر (الخطیفة) سفینه وزننده
سود بولامجنه دینوركه سودك اوزرینه اون اكوب طبخ ایدرلر بعده قاشقله اختطاف ایدرلر (الخطاف) رمان وزننده
قرلغج قوشنه دینور و شول اكری چنكال طرزنده دموره دینوركه بكره‌نك ایكی جانبنده اولور بكره اوقی دیدكلری
ارقوری دمور انلرك اوزرنده دوران ایدرلر و عند البعض مطلقا اول كونه اكریجه دمور نسنه‌یه اطلاق اولنوركه
چنكال اولجقدر و بر فرس آدیدر (الخطاف) شداد وزننده بر فرس آدیدر (اخطف الحشی) همزه‌نك فتحیله
(ومخطوف الحشی) اینجه بللی آدمه اطلاق اولنور یقال شاب اخطف الحشی و مخطوفه ای ضامره و مخطوف شول دوه‌یه
دینوركه اكا خطاف دیدكلری ذكر اولنان دمور صورتنده تمغا اورلمش اوله (مخطف البطن) مكرم وزننده اینجه و یصتم
قرنلو انسان و حیوانه دینور یقال بعیر مخطف البطن ای منطویه (خطاف) قطام وزننده بر یصتم یارك اسمیدر
و بر قانجق كلبك آدیدر (الخطف) خانك ضمیله ذكر اولنان خطف معناسندن و اخطاف معناسندن اسمدر

قاپمغه و قاپلمغه دینور و منه یقال * مامن مرض الآوله خطف * ای ییرأمنه یعنی صحت و درمانك قاپوب قوپرمدیغی درد وعلت یوقدرکه مجموعیده برتقریبله عافیت بولور دیمکدن کنایه‌در (الاخطاف) همزه‌نك کسریله محمومی حمّا صالیورمك معناسنه‌در یقال اخطفه الحمی اذا اقلعت عنه ونشانه‌دن خطا ایلمك معناسنه‌در یقال اخطف الرمیة اذا اخطأها (الخفّ) خانك ضمی وفانك تشدیدیله دوه‌نك طبانی دریسنك بریکدیکی یره دینورکه بقه‌نق تعبیر اولنور آت وقاطر قسمنك حافری منزلنده‌در و بونلر جزؤ اعظم اولمغله وجودلرندن کنایه اولنور یقال ماله خفّ ولا حافر وکاه اولورکه خف دوه‌قوشنك طرنغنده دخی استعمال اولنور علی قول دوه ایله دوه‌قوشنه مخصوصدر جمعی اخفاف کلور وخف انسانك ایاغنه کیدیکی جزمه‌یه ومست وادك وچدك وطوماق مقوله‌سی ایاق قابنه دینورکه اوزرینه مسح ممکن اوله فارسیده موزه دینور جمعی خفاف کلور برقات اولمغله خفتندن ناشی اطلاق اولندی بونك اوزرندن کیلان ایاق قابنه جرموق دینورکه سرموزه معرّبیدر حالا بزم مست اوزرندن کیدیکمز جزمه جرموقدر وجزمه سرموزه محرّفی اولمق غالبدر انشاءالله جرموق ماده‌سنده زیاده‌جه تفصیل اولنور ومنه المثل * رجع بخفی حنین * اصلی بودرکه حیره‌ده برجزمه‌جی وار ایدی بر اعرابی کلوب برچفت جزمه اشترا صددنده اولمغله برتقریب حنینی اغضاب ایلدی وحنین ذاتنده متهوّر وبددل شخص اولمغله اعرابی‌یی صاودقدنصکره اول جزمه‌لری الوب اعرابینك کذرکاهنده برینی یول اوزره ودیکرینی برمیل قدر میدانلونه یول اوزره القا ایلیوب وکندیسی برکمینکاهده اختفا ایلدی برایکی ساعت مرورنده اعرابی دوه‌سنه بنمش ظهور ایلدی اوّلکی جزمه‌نك یانینه کلدکده دقت ایدوب اشبو جزمه حنیندن اشترا ایده‌جکم جزمه‌یه پك مشابه وبلکه عینی کبی برمعنادر کاشکی طاق دیکری دخی اولیدی نزول واخذ ایدردم دیو مرلدانه‌رق مرور ایلدی برمقدار کتدکدنصکره اول طاق دیکره‌ده تصادف ایلدکده اوّلکیسنی آلمدیغنه نادم اولمغله بالله غنیمتدر دیوب همان دوه‌دن نزول واوّلکی جزمه‌یه طوغری شتاب ایلدی اوخلالده حنین کمیندن حیه کبی خروج ودوه‌یه رکوب ایدوب همان برطرفه الغار وغیبوبت ایلدی بیچاره اعرابی جزمه‌یی آلوب کلدکده دوه‌دن وحموله‌سندن قطعا اثرونشان بولمیوب بری اوته برزمان پویان اولوب عاقبت خیبت وحرمانله اوبه‌سی طرفنه عزیمت ایلدی وصولنده ماذا جئت به من سفرك دیو پرسان اولنلره جئتکم بخفی حنین دیو جواب ویرمکله بین العرب رجع بخفی حنین ضرب مثل اولدی برحاجت ومطلبدن یأس وحرمانله مراجعت اولندقده ایراد اولنور ابن السکیت دیدیکه حنین نام برتند وشدیدکسه وار ایدی اسدبن هاشم بن عبدمناف اوغلو اولمق ادّعاسنده اولمغله برکون ایاغنه برچفت قرمزی جزمه کیوب عبد المطلب جنابلرینه کلوب یاعم انا ابن اسدبن هاشم دیدکده عبد المطلب لاوثیاب ابی هاشم ماعرف شمائل هاشم فیك دیو نسبتنی انکار ایلدی پس مردود اولوب یأس وخیبتله رجوع ایلمکله خلق آنك حقنده رجع حنین بخفیه دیمکله کیده‌رك مثل اولدی وخفّ ارض غلیظه‌یه دینور تقول نزلنا فی خفّ من الارض ای الغلیظة منها وانسانك طبانینه دینور یقال اشتکی خفه وهو ما اصاب الارض من باطن قدمه وارکك قوجه دوه‌یه دینور (التخفف) تفعل وزننده برآدم ایاغنه خف کیمك معناسنه‌در یقال تخفف الرجل اذا لبس الخفّ (الخفیف) امیر وزننده یینی نسنه‌یه دینور یقال وزن خفیف ضدّ ثقیل وخفیف ابحر عروضیه‌دن بربحرك اسمیدرکه وزنی التی کرّه فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن‌در (الخفّ) خانك کسریله خفیف معناسنه‌در یقال شیٔ خفّ ای خفیف وآزجه جماعته اطلاق اولنور یقال جاء خفّ من الناس ای جماعة قلیلة (الخفاف) غراب وزننده خفیف معناسنه‌در لکن مقتضای صیغه پك خفیف اولمقدر (الخف) و (الخفة) خانك کسریله وفتحیله برنسنه یینی اولمق معناسنه‌در یقال خفّ الشیٔ خفّا وخفة من الباب الثانی ضدّ ثقل ویقال تخوّفا وهذا من غیر لفظه وموضع ذکره فی فصل خوف اشبو تخوف که خف بابندن غیرقیاس اوزره وارد اولمشدر یینی اولمق معناسنه‌در ظاهرینه نظرا موضع ذکری خوف ماده‌سیدر وخف وخفه دیشی حیوان ارککنه رام اولمق معناسنه مستعملدر یقال خفت الاتن لعیرها اذا اطاعته وخف خانك فتحیله دیشی صرتلان اوریمك معناسنه‌در یقال خفت الضبع خفا اذا صاحت وخف وخفه وخفوف عجله وسرعتله کوچمك معناسنه‌در یقال خف القوم اذا ارتحلوا مسرعین (خفاف) غراب وزننده اسمادندر خفاف بن ندبه وخفاف بن ایماء وخفاف بن نضله اصحابدندر (خفان) عفان وزننده کوفه قربنده برارسلانلق آدیدر (الخفوف) تنور وزننده دیشی صرتلانه دینور (الخفخافة) ثرثاره وزننده سوزی کنکزندن سویلر اولان عورته دینورکه حرفلری کویاکه برونی دلیکلرندن اخراج ایدر یقال امرأة خفخافة اذا کانت کانّ صوتها یخرج من منخریها (الخفخوف) خانك ضمیله برقوش آدیدرکه دائما قنادلرینی بری برینه چالوب اصلا بوش طورمز (الخفاخف) اوریوب اولوملری کثیر اولان صرتلانلره دینور مفردی خفخاف‌در یقال ضبعان خفاخف ای کثیروا

(الصوت)

الصوت ﴿الاخفاف﴾ همزه‌نك كسريله برآدم سبكبار اولمق معناسنه‌در يقال اخفّ الرجل اذا خفت حاله و برآدمك طوارينك يوكى يڭنى اولمق معناسنه‌در يقال اخفّ القوم اذا صارت لهم دوابّ خفاف * كرچه شارحك بيانى اوزره ترجمه اولندى لكن طوارينك اياغى چابك اولمق يعنى چابك طوار صاحبى اولمق معناسى اغلبدر و اخفاف برآدمك تمكين و وقارينى ازاله ايله طيش و خفت اوزره حركت ايتدرمك معناسنه‌در يقال اخفّ فلانا اذا ازال حلمه و حمله على الخفة ﴿التخفيف﴾ برآغر نسنه‌يى يڭيلتمك معناسنه‌در يقال خففه ضدّ ثقله ﴿الخفخفة﴾ زلزله وزننده صرتلان و كوپك قسمى نسنه اكل ايدركن ظهور ايدن صوتلردن حكايه‌دركه حافل حافل تعبير اولنور و بو معناده مصدر اولور يقال خفخفت الضباع و الكلاب عند الاكل اذا صاتت و يكى كوملك و قفتان مقوله‌سنى اوينادوب قغشداتمق معناسنه‌در يقال خفخف القميص الجديد اذا حرّكه و اصاته ﴿الاستخفاف﴾ برنسنه‌يى يڭنى عدّ ايلمك معناسنه‌دركه يڭيلتمك تعبير اولنور يقال استخفه ضدّ استثقله و برآدمك فكر و انديشه‌سنى صواب و مصيب عدّ ايتميوب رأينى جهل و خفته حمل ايلمك معناسنه‌در يقال استخفّ فلانا عن رأيه اذا حمله على الجهل و الخفة و ازاله عما كان عليه من الصواب ﴿التخافّ﴾ تفاعل وزننده يڭيلشمك معناسنه‌در يقال تخافّ ضدّ تثاقل ﴿خلف﴾ حرف تعريفسز خانك فتحى و لامك سكونيله ياخود حرف تعريفله جهات ستّ اقسامندندر آرد طرفه دينوركه قدّام مقابليدر يقال جلس خلفه وهو نقيض قدّامه و برقرندن‌صكره كلان قرنه اطلاق اولنور كرك واحد و كرك جماعت اولسون يقال هو خلف سوء و هؤلاء خلف سوء و بر امز و كمترسوزه اطلاق اولنور و منه سكت الفاً و نطق خلفاً و قيودن صو چكمك معناسنه مصدر اولور يقال خلف الرجل خلفا من الباب الثانى اذا استق و خلف بالته‌نك اغزينه ياخود باشنه دينور يقال ضربه بخلف الفأس اى بحدّه اورأسه و اصلا بركسه‌يه خير و منفعتى اولميان آدمه دينور يقال رجل خلف اى لاخير فيه و قبيله‌دن كيدن اوبه‌يه دينور و كتميوب برنده قلان اوبه‌يه‌ديمكله ضدّ اولور جمعى خلوف كلور خانك ضميله يقال هو خلف منهم وهم خلوف اى الذين ذهبوا من الحىّ و كذا من حضر منهم و بيوك بالته‌يه و نجاغه على قول برباشلو بالته‌يه دينور و استره‌نك باشنه دينور و نسل و ذريّه دينور يقال له خلف كثير اى نسل و يانده اولان ايكولرك الك قيصه‌سنه دينوركه اوكسزجه ايكو تعبير اولنور بونكده جمعى خلوف كلور و خرما سروب قوريده‌جق يره دينور مربد معناسنه‌در على قول اوبه‌نك اكسه‌سنده اولانه دينور و آرقه‌يه اطلاق اولنور يقال ضربه خلفه اى ظهره و اسكى قربه‌يه و طولومه دينور و صكره و بعد معناسنه مستعملدر يقال لبث خلفه اى بعده و عوض و يرمك معناسنه مستعملدر كاسيذكر و بركسه‌يى آردندن طوتمق معناسنه‌در يقال خلفه اذا اخذه من خلفه و برينك مقامنه خليفه اولمق معناسنه‌در و منه يقال خلف الله عليك اى كان الله خليفة من فقدته عليك * شارح ديركه اكر مفقود اولاندن عوض ممكن ايسه مزيددن اخلف الله عليك دينور مثلا ولدى وفات ايدن كمسه‌يه بويله دينور و اكر عوض ممكن دكل ايسه وفات پدركبى ثلاثيدن خلف الله عليك دينور انتهى * و خلف چادرك آردينه ديرك قومق معناسنه‌در يقال خلف بيته اذا جعل له عمودا فى مؤخره و بركسه‌دن صكره‌يه قالمق ياخود اكا جانشين اولمق معناسنه‌در يقال خلف اباه اذا صار خلفه او مكانه و يرتق ثوبى يماوب اصلاح ايلمك معناسنه‌در يقال خلف الثوب اذا اصلحه و كيرويه قالمق معناسنه‌در يقال خلف عن اصحابه اذا تخلف ﴿الخلف﴾ خانك كسريله مختلف اولان شيئه دينور برى برينه مختلف اولان ايكى شيئه خلفان دينور مثلا قويى‌دن قوغه‌نك برى صعود و برى نزول ايلسه احدهما آخره نسبتله خلف‌در خلفه دخى دينور و خلف اوتكى كمسه‌يه دينور يقال رجل خلف اى لجوج و اخلاف لفظندن اسم اولوركه قويى‌دن صو چكمكه دينور و ياز موسمنده بتن چايره و اوتلغه دينور و بدنده قرنه طوغرى كلان خرده ايكولره دينور و ناقه‌نك ممه‌سى امجكنه ياخود اوجنه‌كه تكمه‌سى اوله‌جقدر على قول اكسه‌يه كلان امجكنه دينور و عند البعض خلف ناقه‌نك ممه‌سنه مخصوص‌در نته‌كه قيونك ممه‌سنه ضرع خاص‌در و حيوان برسنه اركك و برسنه ديشى طوغورسه اول ياوريلرك هربرينه خلف و ايكيسنه خلفين دينور يقال ولدت الشاة خلفين اذا ولدت سنة ذكرا و سنة انثى ﴿ذات خلفين﴾ خانك كسرى و فتحيله ايكى باشلو يا ايكى آغزلو بالته‌يه دينور جمعى ذوات الخلفين‌در ﴿الخلفة﴾ خانك كسريله بودخى مختلف اولان شيئه دينور خلف كبى و قويى‌دن صو چكمك معناسنه اولان اخلافدن اسم اولوركه صو چكمكه دينور و اختلافدن اسم اولوركه اتفاق مقابليدر على قول تردّد معناسنه اولان اختلافدن اسم اولوركه برى كيدوب و برى كلمكدن عبارتدر و عوض و بدل معناسنه مستعملدر و منه قوله تعالى ﴿وهو الذى جعل الليل و النهار خلفة﴾ اى هذا خلف من هذا اى عوض او هذا يأتى خلف هذا او معناه من فاته امر بالليل ادركه بالنهار او بالعكس

وخلفه يرتيغه اورلمش يامه يه دينور وياز موسمنده نابت چايره دينوركه بهاريسى قوريدقدنصكره نابت اولور
وتخمدن حاصل اولان اكينه دينور بغداى وآرپه كبى تخمدن استخلاف اولنديغيچون ووحشى جانورلك برى اوته
كلوب كتمرينه دينور ودابّه اوزره راكبك اكسه طرفندن تعليق اولنان تركى مقولهسنه دينور وصوغوق
ابتداسنده اغاجدن تكرار ياروب كورينان چچك ويمش مقولهسى نسنه يه دينور على قول اغاجك ميوهسى بردفعه
صاولدقدنصكره تكرار ظهور ايدن ميوه يه دينور ياخود ييراق آردنجه بتن ييراغه دينور واصمهنك اوزمى
رنكلندكدنصكره ظهور ايدن نفرّيه ديدكارى اوزم صوكنه دينوركه اوزم كسيمندهاول هنوز قورق اولمغله برمدّت
مرورنده كسرلر كذلك بورسمه اولان سائر يمشلره اطلاق اولنور على قول اصمه مقدّم اوزم ويردكدنصكره مجدّدا
قورق ويرمكه واول قوريغه ده اطلاق اولنور وخلفه مخالفهدن اسم اولوركه ايكى آدم برى بريله مباصره يعنى
احدهما آخرك غيبتى هنكامنده قائم مقامى اولوب امور بيتنى رؤيت ايدن كمسهدن عبارتدر ولون وهيئتده برى برينه
مختلف اولان دابّهلره دينور وبعد الطعام ديشلرك ارالقلرنده قلان طعام بقيهسنه دينور ومعده فسادينه دينور
يقال اشتكى الخلفة اى الهيضة وبروقتدنصكره كلان وقته دينور ورنبات آردنجه بتن نباته دينور على قول يغمور سز
همان كيجه اواخرينك يعنى سحر وقتنك سرينلكيله بتن نباته دينور ومختلف اولان جماعت انسانى يه دينور
كرك ظاهرا وكرك رأى وتدبير جهتيله اولسون ومخالفه ومضادّه معناسنه اسم اولور بونده خانك ضميله ده
زبانزده در يقال بينهما خلفة اى مخالفة وبرى برينه بكزه ميان كمسهلرك هر برينه دينور يقال له ولدان اوعبدان
اوامتان خلفتان وخلفان اذا كان احدهما مثلا طويلا والاخر قصيرا اواحدهما ابيض والاخر اسود جمعى
اخلاف كلور وخلفه كاور قرده وزننده وبر محلده مجتمع اولان ايكى لونك هر برينه خلفه دينور وخلفة الابل دوهيى
اخشام وقتى خلق صودن كتدكدنصكره صوارمغه دينور يقال يورد ابله خلفة وهى ان يوردها بالعشىّ بعد
مايذهب الناس وصوچكمكه دينور تقول من اين خلفتكم اى من اين تستقون واسهالدن ناشى ممشايه چوق تردّد
ايلمكه دينور يقال اخذته خلفة اذا كثر تردّده الى المتوضأ ((الخلف)) كتف وزننده كبه ناقهلره دينور مخاض
معناسنه مفردى خلفهدر * شارح ديركه بعضلر عندنده خلفهنك جمعى من غير لفظه مخاض در نته كه نساء مرأهنك
جمعيدر وبعضا لفظندن خلفات اوزره جمعلنور بوكه كوزه خلف جمع جنسى اولور انتهى ((الخلف)) فتحتينله
پدرندنصكره قلان ولد صالحه دينور اكر ولد فاسد ايسه لامى اسكان ايله خلف دينور وكاه اولوركه احدهما
آخرك مقامنده استعمال اولنور يقال هو خلف صدق من ابيه اذا قام مقامه على قول ايكيسيده مساويدر
امام ليث ديديكه لامك سكونيله خلف اشرار اولان قائم مقامه وخلف اخيارينه مخصوصدركه فتحتينله در فيقال
بقى منه خلف بالفتحتين اى ولد صالح وخلف اى شرير وخلف فتحتينله استخلاف اولنمش نسنه يه دينور قائم مقام
وعوض وبدل اتخاذ اولنان نسنه كبى ومنه تقول اعطاك الله خلفا عن تلف وهو مايستخلف من شئ وخلف
اخلف لفظندن مصدر اولور برآدم صولاق اولمق معناسنه يقال خلف الرجل خلفا من الباب الرابع اذا كان
اخلف اى اعسر وشاشى كوزلو اولمق معناسنه يقال خلف فلان اذا كان اخلف اى احول وداثما صول يانى
اوزره ينلج كبى يانى يورر كبى اولمق معناسنه در يقال خلف الرجل اذا كان مخالفا عسرا كانّه يمشى على شق
مؤلف معناى ثالثى تكرار ايلشدر وخلف اسمادندر خلف بن ايّوب وخلف بن تميم وخلف بن خالد وخلف بن
خليفه وخلف بن سالم وخلف بن مهدان وخلف بن موسى وخلف بن هشام وخلف بن محمد وخلف بن مهران
محدّثلردر وابوخلف ايكى نفر تابعيلردر وخلف ناقه كبه اولمق معناسنه در يقال خلفت الناقة خلفا من الباب
الرابع اذا كان خلفة اى حاملا ((الاخلف)) احمر وزننده صولاق آدمه دينور يقال رجل اخلف اى اعسر
وشاشى يه دينور يقال صبىّ اخلف اى احول وداثما صول يانى اوزره يورر كبى اولطرفه يمانهرق يوريان آدمه
دينور يقال رجل اخلف اى مخالف عسر كانّه يمشى على شقّ واحمق وبيغز آدمه دينور وسيل صوينه دينور
واركك يلانه دينور وعقلى آزجه چالقسى آدمه دينور ((خلف)) ضمتينله يمنده برقريه آديدر ((الخلف)) خانك ضميله
اخلافدن اسم در امر مستقبل خصوصنده اولان كذب ودروغه دينور نته كه امر ماضيده اولانه كذب مخصوصدر
پس خلف برنسنه يى سويليوب فعله اخراج ايلمامكدن عبارتدر وبعضلر عندنده خلف وعده يه مخصوص
كذبه خاصدركه وعده وفا ايلمامكدن عبارتدر يقال موعده كلّه خلف اى كذب لاينجزه وخلف خليف لفظندن
جمعدر جميع معانيسنده كما ذكر ((خليف)) زبير وزننده اسمادندر خليف بن عقبه تبع تابعيندن راوى احاديثدر
((الخلفة)) خانك ضميله عيب ونقيصه يه دينور يقال به خلفة اى عيب وحمق وبلاهت معناسنه در وبونامغه دينور يقال به

خلفة من الهرم اى عته و خلاف و مخالفه معناسـنه در يقـال بينهم خلفة اى خلاف و مخالفة و طعام طعمنك
بعد الاكل طماقده قلان طعمى صوكنه و بقيه سنه دينور تقول اكلت الطعام و بقيت خلفة منه فى فمى اى آخر
طعمه جمعى خلف در صرد وزننده (الخلافة) سحابه وزننده بودخى حمق و بلاهت معناسـنه در يقال به خلفة
و خلافة اى حمق (الخلفة) خانك فتحيله مرض و علتدن ناشى طبيعتدن طعام اشتهاسنك زائل اولمسنه دينوركه
كوكل طعام ايستمامكدن عبارتدر تقول بى خلفة و هى ذهاب شهوة الطعام من المرض و خلفه مصدر اولور
لباسك اسكى يرينى چيقاروب يامه اورمق معناسنه در يقال خلف القميص خلفة من الباب الاول اذا اخرج باليه
و لفقه (المخلاف) محراب وزننده و عدنده پك خلف ايدن كمسـه يه دينور يقال رجل مخلاف اى كثير الاخلاف
(و مخلاف) كوره معناسنه دركه ايالت و قضا و سنجاق اوله جقدر يمن اهاليسى هر كوره و ايالته مخلاف و مجموعنه
مخاليف اطلاق بوجهتدندر نته كه اهل شام جند ايله تعبير ايدرلر جند فلسـطين و جند قنسرين كبى و اهل عراق
كوره و اهل جبال رستاق و اهل فارس خره و هل اهواز طسوج و بزم اصطلاحزده قضاء و سنجاق تعبير اولنور
(الخالفة) كثير الخلاف آدمه دينور هـاء مبالغه ايچوندر يقال رجل خالفة اى كثير الخلاف و ناس معناسـنه
مستعملدر و منه تقول ما ادرى اىّ خالفة هو و يقال اىّ الخوالف هو على صيغة الجمع و اىّ خافية هو اى اىّ الناس
بونده خالفه لفظى منصرف غير منصرف اولور انصرافى ناس ارادهسـنه مبنى و عدم انصرا فى تانيث و علميت
علتلرينه مبنى در و خافيه جن طائفه سنه ديمكله تنكرى جهتيله ناسدن كنايه اولنور و خالفه و خالف رشد و نجابتى
اولميوب اهل و متعلقاتنه بى خير و منفعت اولان كمسه يه دينور يقال هو خالفة اهل بيته و خالفهم اى غير نجيب لا خير
فيه جمعى خوالف كلور و خوالف نسوانه اطلاق اولنور هر برينه خالفه دينور خانه ده تخلف ايلك شانلرندن اولديغيچون
و منه قوله تعالى ﴿ رضوا بان يكونوا مع الخوالف ﴾ اى مع النسـاء و خوالف شول اراضى يه دينوركه نباتى سائر
ارضلرك انباتلرندنصكره انبات ايدر اوله و خالفه احمق و سبكمغز آدمه دينور و برامّت و جماعت چكدكدنصكره كيرو
قلان امّت و جماعته دينوركه اوّلكيدن بدللردر يقـال امّة خالفة اى باقية بعد الامّة السـالفة و چادر و آلاچق
ديركارندن الك اكسه ده اولان ديركه دينور (الخالف) بودخى نجابتى اولميان بى خير آدمه دينوركه ذكر اولندى
و قويدن صو چكن آدمه دينور سقّاء معناسنه و احمق و همج آدمه دينور و اكشيوب بوزلمش نبيذ و شرابه دينور
و بر آدم ايله بيله جه ياخود آرقه سندن كتميوب يرنده قعود و آرام ايدن كمسه يه دينور قال الله تعالى ﴿ مع الخالفين ﴾
و خالف و خالفه خلاف معناسنه اسم اولهرق استعمال اولنور كما سيذكر (المستخلف) اسم فاعل بنيه سيله بودخى
قويدن صو چكن آدمه دينور سقاء معناسنه (الخليفى) خصيصى وزننده مصدر در بركسه يه خليفه و جانشين اولمق
معناسنه قال الشارح و منه قول عمر رضى الله عنه ﴿ لو اطقت الاذان مع الخليفى لاذنت ﴾ اى الخلافة (الخليف) امير
وزننده ايكى طاغ ارالغنده اولان يوله ياخود دره يه دينور و منه قولهم ذبح الخليف اى ضبعه زيرا محلّ مزبورده
اولان يللى قورد اشدّ و اخبث اولور على قول دره طرزنده قصيق يره دينوركه صو اورادن سرعت و شدّتله طشره
مندفع اولورو طاغده اولان يوله دينور كرك يوره سنده و كرك سائر يرنده اولسون ياخود مطلقا يوله اطلاق اولنور
و پك كسكين تمر نلواوقه دينور و اورته سندن شق اولنوب ايكى اوجلرى بر برينه اكلنمش بزه دينور يقال ثوب خليف
اذا شقّ وسطه و وصل طرفاه و وضع حملنك ايكنجى كوننده مخصوص ناقه يه دينور و منه يقال ركب الناقة فى يوم
خليفها و هى الناقة فى اليوم الثانى من نتاجها و ممه دن آغوز آردنجه كلان سوده دينور مجموعنك جمعى خلف در
كتب وزننده و خليف مكه ايله يمن مياننده بر طاغك و بر قريه نك اسميدر و صاچنى اكسه طرفندن صارقتمش خاتونه
دينور و خليفا الناقه تثنيه بنيه سيله ناقه نك قولتقلرى آلتنه دينور يوخسه جوهرينك و همى كبى قولتقلرينه ديمز
شارح ديركه جوهرى بونده ابو عبيده دن ناقلدر و خليف سلطان اعظمه اطلاق اولنور خليفه كبى (الخليفة) سفينه
وزننده مكه ده بر طاغك اسميدركه اجياد كبير اوزره مشرف و حوالهدر و خليفة بن عدىّ الانصارى صحابيدر ياخود
عينله عليفه در و خليفة بن كعب و خليفة بن حصين و ابو خليفه و خليفة بن خيـاط البصرىّ و فطر بن خليفه
محدّثلردر و خليفه پادشـاه اعظمه اطلاق اولنور جمعى خلائف و خلفاء كلور ظرفاء وزننده * مؤلفك بصائرده
خلاصهٔ بياننه كوره خليفه كه پادشاه اعظمه دينور بمعنى فاعلدر اصلى خليف ايدى مبالغة هـاء ادخال اولندى
پادشاه اوّله جانشين اولديغيچون اطلاق اولندى و بمعنى مفعول اولمق دخى جائزدر زيرا آنى حق جلّ و علا اوّلكينك
مقامنه اقامه ايلدى و هاء اسميه اولور و خليفه خاصّة رجل و صفيدر و بعضلر اصلى ياخود وصف خاصّى اعتباريله
خلفاء اوزره جمعلندرديلر و قالوا ثلثة خلفاء بالتذكير و بعضلر لفظى اعتباريله جمعنده خلائف ديديلر و بو صورتده

عددك تذكير و تأنيثي جائزدر فيقال ثلثة خلائف وثلث خلايف واضافتله خليفة الله اطلاقى مختلف فيهدر جوازى
راجحدر واصل موقع استعمالى پادشاه اسلامدر خلفاء راشدين كبى كه اجراى احكام الهيه ده خليفهٔ رسول
اكرمدرلر عليه الصلوة والسلام و بو صفتده اولان پادشاه اسلامه خليفه اطلاقى مساغدر انتهى (الخلافة) كتابه
وزنده برآدمه خليفه اولمق معناسنه در يقال خلفه خلافة من الباب الاول اذا كان خليفته و خليفه ايلمك معناسنه در
يقال خلفه ربّه فى اهله اى كان خليفة عليهم و بركسه دنصكره يه قالمق معناسنه در يقال خلفه اذا بقى بعده و بركسه
حصرا پدرى مقامنه چكمك معناسنه در يقال خلف مكان ابيه اذا صار فيه دون غيره و برى برينه خلف و بدل
اولمق معناسنه در يقال خلفت الفاكهة بعضها بعضا اذا صارت خلفااى بدلا وعوضا (الخلوف) قعود وزننده
و (الخلوفة) هايله آغز رايحه سى متغير اولوب باشقه رايحه باغلمق معناسنه در يقال خلف فم الصائم خلوفا
وخلوفة من الباب الاول اذا تغيرت رايحته * شارحك بيانه كوره رايحهٔ فم صائمده اكثريدر و سود و طعام
مقوله سنك دخى طعمى ياخود رايحه سى متغير اولمق معناسنه در يقال خلف اللبن و الطعام اذا تغير طعمه او رايحته
وفاسد و تباه اولمق معناسنه در يقال خلف فلان اذا فسد و طاغه و بايره آغمق معناسنه در يقال خلف الرجل اذا
صعد الجبل (الاخلاف) همزه نك كسريله بو دخى آغزك رايحه سى متغير اولمق معناسنه در يقال اخلف فم الصائم
اذا تغيرت رايحته ومنه نومة الضحى مخلفة للفم كذلك سود و طعام مقوله سنك طعمى ياخود رايحه سى متغير اولمق
معناسنه در يقال اخلف اللبن و الطعام اذا تغير طعمه او رايحته و يرتق ثوبى يمايوب اصلاح ايلمك معناسنه در يقال
اخلف الثوب اذا اصلحه وقويدن صو چكمك معناسنه در يقال اخلف لاهله اذا استقى ماء لهم و عوض
و بدل ويرمك معناسنه در يقال اخلف الله عليك ولك خيرا برآدمك پدر و مادرى كبى برينه عوض كلميه جك
نسنه سى هلاك اولسه خلف الله عليك دينور ثلاثى صيغه سيله كان الله عليك خليفة معناسنه كذلك همزه سز خلف الله
عليك خيرا ياخود بخير و همزه ايله اخلف عليك ولك خيرا دينور واكر ولد و مال كبى اعتياضى ممكن ايسه
اخلف الله لك و عليك ديرلر همزه ايله وخلف الله لك ديرلر همزه سز و بعضلر ديديلركه خلف الله عليك مال و ولد
كبى اعتياضى ممكن نسنه هلاكنده دخى جائزدر واشبو خلف لفظنك مضارعى شاذ اوله رق يمنع وزننده كلمك
جائزدر واخلاف خلف وعد ايلمك معناسنه در يقال اخلفه الوعد اذا قال ولم يفعله و بركسه يى خلف وعد ايلمش
بولمق معناسنه در يقال اخلف فلانا اذا وجد موعده خلفا ونجوم يعنى عربلرك اعتبار ايلدكارى نوء كواكب
قوراقلق ايجاب ايلمك معناسنه در زيرا مطر وجدبى انواء كواكبه اسناد ايدرلر يقال اخلفت النجوم اذا امحلت فلم
يكن فيها مطر و برآدمك برنسنه سى ضايع اولدقدنصكره يرينه ديكرينى كسب و بدل قلمق معناسنه در يقال اخلف
فلان لنفسه اذا كان قد ذهب له شىء فجعل مكانه آخر و نبات خلفه يعنى تازه تازه يپراق چقارمق معناسنه در
يقال اخلف النبات اذا اخرج الخلفة وقبندن صيروب چيقارمق ايچون قلجه ال صونمق معناسنه در يقال اخلف
فلان اذا اهوى بيده الى السيف ليسله ودوه نك قاسق باغى ذكرينك اوستنه كلوب افشان ايلمكه مانع اولمغله
خايه لرندن اوته يه صيروب برطرف ايلمك معناسنه در يقال اخلف عن البعير اذا حوّل حقبه فجعله مما يلى خصييه
وذلك اذا اصاب حقبه ثيله فاحتبس بوله و بركسه يى كيرو اكسه سندن چويرمك معناسنه در يقال اخلف فلانا اذا
ردّه الى خلفه وكيدن نسنه يى ردّ ايلمك معناسنه در تقول اخلف الله عليك اى ردّ عليك ماذهب و قوشك اوّلكى
تويلرى دوكلدكدنصكره يكيدن توله مك معناسنه در يقال اخلف الطائر اذا خرج له ريش بعد ريشه الاوّل واوغلان
بلوغه يقلشمق معناسنه در يقال اخلف الغلام اذا رهق الحلم ودواء وعلاج عليلى ضعيفف ايلمك معناسنه در يقال
اخلف الدواء فلانا اذا اضعفه و ناقه بركره چكيلمكله طوتمديغندن ناشى بوغورى تكرار اعاده ايلمك معناسنه در
يقال اخلف الفحل اذا اعاده على الناقة لما لم تلقح بمرة (الاستخلاف) بودخى قويدن صو چكمك معناسنه در
يقال استخلف لاهله اذا استقى ماء و بركسه يى كندى يرينه خليفه وقائممقام ايدنمك معناسنه در يقال استخلف فلانا
اذا جعله خليفة له (الخلافة) صداره وزننده و (الخلوف) قعود وزننده احمق و عاجز اولمق معناسنه در يقال
خلف الغلام خلافة و خلوفا من الباب الاول اذا حمق فهو خالف و خالفة و برآدم پدرينك اخلاق واطوارندن
متغير و اكا مخالف قوپمق معناسنه در يقال خلف فلان عن خلق ابيه اذا تغير عنه و برآدمك خانمانده خليفه سى
اولمق معناسنه در يقال خلف فلانا اذا صار خليفة فى اهله (الخلاف) كتاب وزننده ولامك تشديدى
لحن وخطادر صفصافدن يعنى سكود آغاجندن برنوعك اسميدر بلخى سكود و سالقم سكود ديدكارى
اوله جقدر سيل صويى اغاجندن سوكوب كتورمكله كوكندن غيرى نيره سى اولورسه طپراغه قصيلوب آندن

(يعنى)

يعنى كوكنك غيرى يرندن طوتوب بتديكيچون خلاف تسميه ايلديلر آنك موضع نباتنه مخلفه دينور و خلاف مفاعله
بابندن مصدر اولور مخالفت كبى يقال خالفه مخالفة و خلافا و كوملكك يكنه اطلاق اولنور كم القميص معناسنه
و خلاف و مخالفه برآدم زوجى بيانه كتمش خاتونك امور و لوازمنى رؤيت ضمننده اكا تردد ايلك معناسنه در يقال
هو يخالف فلانة اى يأتيها اذا غاب زوجها و زوجى بيانه كتمش خاتونى محل آخره ملازمت ايتدرمك معناسنه در
يقال خالف المرأة التى غاب زوجها الى موضع آخر اذا لازمها ﴿المخلفة﴾ مأسده وزننده ذكر اولنان سكود نابت
يره دينور و يوله دينور طريق معناسنه و قوناغه دينور منزل معناسنه ﴿مخلفة منا﴾ اضافتله قرب عرفاتده مناده
اولان نزولكاه حجاجه اطلاق اولنور ﴿الخليفة﴾ بطيخه وزننده و ﴿الخلفنة﴾ خانك كسرى و لامك فتحيله
و ﴿الخلفناة﴾ الف زياده سيله دائما ناسه مخالفت ايدر اولان اونكو آدمه دينور يقال رجل خليفة و خلفنة و خلفناة
اى كثير الخلاف و ايكى صيغهٔ اخيره نك نونلرى زائددر مبالغه ايچون زياده اولنمشدر و مذكر و مؤنث و مفرد و جمعلرى
مساويدر و خلفنه و خلفناة خلاف شديد معناسنه مستعملدر نته كه خالف و خالفه و خلفه كه خانك كسرى و ضميله در
بو معنايه مستعمللردر يقال فى خلقه خلفنة و خلفناة و حالف و خالفة و خلفة اى خلاف يعنى شديد ﴿المخلف﴾
مقعد وزننده مناده ممر ناس اولان يوللره اطلاق اولنور ﴿الخلفف﴾ قنفذ وزننده شاشقين و بيغز آدمه دينور يقال
رجل خلفف اى احمق و يقال مرأة خلفف و خلففة اى حمقاء ﴿ام الخلفف﴾ قنفذ و جندب وزنلرنده آفت و داهيه يه
ياخود داهيهٔ عظمايه اطلاق اولنور ﴿المخلف﴾ محسن وزننده آزو يى يارمش حدنى صاوشمش دوه يه دينور
مؤنثنده مخلف و مخلفه دينور على قول مخلفه شول ناقه يه دينوركه ابتدا كبه قياس اولنوب صكره كبه چيقميه
يقال ناقة مخلفة اذا ظهر لهم انها لقحت ثم لم تكن كذلك ﴿التخليف﴾ كيرويه قومق معناسنه در يقال خلفوا
اثقالهم اذا خلوها وراء ظهورهم و ناقه نك آرد ممه لرندن بر يتى صاروب باغلمق معناسنه در يقال خلف بناقته
اذا صر منها خلفا واحدا و بر آدمى كندى مقامنه خليفه قلمق معناسنه در يقال خلف فلانا اذا جعله خليفته
﴿التخلف﴾ تفعل وزننده كيرو لنمك معناسنه در يقال تخلف عن القوم اذا تأخر ﴿الاختلاف﴾ برى برينه مخالفت
ايلك معناسنه در يقال اختلف القوم ضد اتفق و بر آدمك خليفه سى اولمق معناسنه در يقال اختلف فلانا اذا
كان خليفته و بر محله تردد ايلك معناسنه در يقال اختلف الخلأ اذا صار به اسهال و ايكى ياراندن بريسى بيانه
كتدكده آخرى خانه سنك امورينى كورمك ضمننده معاهده ايدشمك معناسنه در بناسى مشاركت ايچوندر يقال
اختلف صاحبة اذا باصره فاذا غاب دخل على زوجته ﴿خليفه﴾ سفينه وزننده ﴿خلف﴾ صرد وزننده ﴿خليف﴾
زبير وزننده اسامىٔ رجالدندر ﴿الخنجف﴾ جندل وزننده پك سودلو ناقه يه دينور ﴿الخندوف﴾ زنبور وزننده
كبر و وجودندن ناشى صالنى بولانى يورر اولان يادكاره دينور يقال رجل خندوف اى متبختر فى مشيه كبرا و بطرا
﴿خندف﴾ زبرج وزننده ليلى بنت خلوان بن عمران نام خاتونك لقبيدركه اياس بن مضرك زوجه سى ايدى فراشندن
عمرو و عامر و عمير نام اوغللرى حاصل اولمشدر بركون الياس دوه لرينى اوتلاغه كوتوروب رعى ايدركن دوه لر
بر طاوشاندن اوركوب اطراف و اكنافه پراكنده اولديلر همان عمرو خيمه دن خروج ايدوب اول طاوشانك
ارقه سندن شتابان اولدى بر مقدار كتدكدنصكره طاوشانه ادراك ايلكله آنى مدركه ايله تلقيب ايلدى و عامر دخى
عمروك اكسه سندن بيله سكرتمكله اول طاوشانى صيد و طبخ ايلديكندن طابخه ايله ملقب اولدى و عمير چيقميوب
خيمه ده انقماع و انزوا ايلكله قمعه ايله ملقب اولدى و والده لرى دخى اكسه لرندن چيقوب سرعتله سكرتدكده
الياس نيره يه خندفه ايدرسن ديو سؤال ايلكله عقبكزدن بن دخى بويلجه خندفه ايله كلدم ديديكندن خندف
ايله تلقيب اولندى و حسين بن ميمون الخندفى روات‌دندر و محمد بن عبد الغنى الخندفى بين المحدثين صاحب
ذكردر ﴿الخندفة﴾ دحرجه وزننده خرام و ادا ايله اولان يورويشدن بركونه يورميكدركه اياقلرك پرمقلرينى
برى برينه قريب و اوكجه لرينى آچق و طبانلرينى دونديره رك بر طرزه روشله يوريمكدن عبارتدر يقال يمشى الخندفه
و هوان يمشى مفاجأ و يقلب قدميه كانه يفرق بهما و هو من التبختر ﴿الخنضرف﴾ جحمرش وزننده ايرى و شيشمان
و ممه لرى بيوك قارى يه دينور ﴿الخنطرف﴾ خنضرف وزننده پك قوجه قارى يه دينور ﴿الخنظرف﴾ خنطرف
وزننده و مرادفيدر على قول خنضرف و خنطرف و خنظرف بر معنايه درلر ﴿الخنيف﴾ امير وزننده ايشه
يراميان پك كتر كتانه دينور على قول بوغون اولان آق كتان بزينه دينور يقال له ثوب من خنيف و هو اردأ الكتان
او ثوب ابيض غليظ من كتان و يوله دينور طريق معناسنه جمعى خنف در كتب وزننده و افراط وجه اوزره
اولان سرور و صفا و نشاطه دينور يقال به خنيف اى مرح و نشاط و ناقه نك قولتغى آلتنه دينور خليف لفظنده

لغتدر و پك سودلو ناقه یه دینور یقـال ناقة خنیف ای غزیرة (الخناف) كتاب وزننده دوه یوررکن اللرینك
طبانلرینی طشره طرفه طوغری دوندره رك یوریمك علی قول یولاردن خوشلنمامغله برونی یولاردن چویرمك
معناسـنه‌در وعند البعض دوه‌نك بلكاری صلابتلو اولمیوب كوشك وملایم اولمق یاخود دابه قسمی سكردركن
باشنی راكبك طرفنه سلكمك معناسـنه‌در یقال خنف البعیر خنافا من الباب الثانی اذا قلب فی مسیره خف یده
الی وحشیه اولوی انفه من الزمام اوهو لین فی ارساغه اوهو امالة رأس الدابّة الی فارسه فی عدوه وخناف ترنج
وآغاج قاونی مقوله‌سنی كسمك معناسـنه‌در یقال خنف الاترج ونحوه اذا قطعه ونسوان قسمی تأسّف وتحسر
مقوله‌سی حالتدن ناشی اللریله كوكسلرینه اوروب دوكمك معناسنه‌در یقال خنفت المرأة اذا ضربت صدرها
بیدها (الخانف) و (الخنوف) صبور وزننده ذكر اولنان خناف ایله متصف دوه‌یه دینور جمعی خنف‌در كتب
وزننده یقال جمل خانف وخنوف وناقة خنوف ای متصف بالخناف وخانف برونی هواده اولان خودبین ومدمّغ
كمسه‌یه دینور یقال رجل خانف ای شـامخ بانفه كبرا (الخنفة) فتحاتله و (الخنفة) خانك كسریله كسلمش ترنج
ولیمون مقوله‌سندن برپاره‌یه دینور (الخنوف) قعود وزننده طارلمق معناسـنه‌در یقال خنف فلان خنوفا من
الباب الثانی اذا غضب (الخنف) كتب وزننده آثار ونشـانه‌لره دینور (خنیف) صیقل وزننده حجازده
برواديء معروف اسمیدر (ابومخنف) منبر وزننده لوط بن یحیانك كنیه‌سیدركه شیعیّ واخباریّ وتالف ومتروك
ایدی (المخناف) محراب وزننده اصلا دولی اولمیـان اركك دوه‌یه دینور یقال جمل مخناف ای لایلقح كالعقیم
من الانسـان وشول كمسه‌یه دینوركه النده آشی ایوجه طوتمز اوله كذلك النده اكین اوكمز اوله كه النده اوغور اولمز
اولور یقال رجل مخناف اذا كان لاینجب علی یده مایأبره من النخل ومایعالجه من الزرع (الخنف) فتحتینله
كوكس یاخود ارقه كمیكننك برجانبی چوقمق معناسـنه‌در یقال خنف صدره اوظهره خنفا من البـاب الرابع
اذا انهضم احد جانبیه (الاخنف) وصفدر یقـال صدر اوظهر اخنف ای فیه خنف (الخنفة) خانك فتحی
وكسریله باعث شرم واستحیا اوله‌جق نسـنه‌یه دینور یقال وقع فی خنفة ای مایستحیي منه (الخوف) خانك
فتحی وواوك سكونیله و (الخیف) حیف وزننده‌كه اصلی واویدر و (المخافة) میمك فتحیله و (الخیفة) خانك
كسریله‌كه اصلی خوفه ایدی قورقق معناسنه‌دركه امن مقابلیدر یقال خاف یخاف خوفا وخیفا ومخافة وخیفة
من الباب الرابع ضدّ امن * قال الشـارح یقال خافه ومنه وخیفه اسم اولور قورقویه دینور جمعی خیف كاور
عنب وزننده یقال اخذته خیفة وهی الحالة التی علیها الانسـان من الخوف وخوف قتل معناسـنه مستعملدر
قیل ومنه قوله تعالی ﴿ولنبلونكم بشیء من الخوف﴾ ای القتل وحرب وقتال معناسنه مستعملدر ومنه قوله تعالی
﴿فاذا جاء الخوف﴾ وعلم ودرایت معناسنه مستعملدركه عادتا قورقق بیلمكك لازمیدر وبو تعبیر هرلسانده شایعدر
توقع وظن غالب علم واطلاع مجراسنه اجرا اولنورنته‌كه لسانمزده دخی قورقرم‌كه شویله اوله تعبیری زبانزده‌در ومنه
قوله تعالی ﴿وان امرأة خافت من بعلها نشوزا﴾ وكذا قوله تعالی ﴿فمن خاف من موص جنفا﴾ ای علم وخوف
حوف لفظنده لغتدركه تصمه تصمه صریم كبی دیلنمش قرمزی سختیانه دینور عرب قزجغزلری اكا بعض زینت
ایدوب كینورلر وخوف باب مغالبه‌ده استعمال اولنور قورقتقده وقورققده اولان یارشده غالب اولمق معناسنه
تقول خاوفته فخفته كفلته ای غلبته بالخوف علی العـاده باب اوّله منقولدر (الخائف) قورقوجی آدمه دینور
جمعی خوّف وخیف كاور سكر وزننده وخیف كاور قنب وزننده وخوف كاور خانك فتحی وواوك سكونیله
علی قول بو اسم جمعدر خائفون معناسـنه (الخاف) حال وزننده پك قورقوجی آدمه دینور یقال رجل خاف
ای شدید الخوف * شارحك بیاننه كوره اصلی خائف ایدی وفعل وزننده صفت اولمق دخی محتملدر (الخافة)
میشیندن دیكلمش برجبه‌دركه قواندن بال صاغانلر كینورلر علی قول بر خریطه‌دركه ایچنه بال صاغارلر یاخود
خریطه‌یه شبیه میشیندن صفره‌دركه كیسه كبی آغزلری یوقری طوتیلوب ایچنه بال صاغیلور (المخوف) مقول
وزننده قورقنج یره دینور یقـال طریق مخوف ای یخاف فیه طریق فی نفسه مخوف اولمیوب بلكه ابناء سبیلك
قطاع طریقدن خوف ایده‌جكاری محل اولمغله طریقه وصف اولمشدر (المخیف) مجیب وزننده اخافه‌دن اسم
فاعلدر قورقودیجی دیمكدر وجمع مخیف اذا اخاف من ینظر الیه وارسلانه اطلاق اولنور وتقول حائط مخیف
اذا خفت ان یقع علیك (التخویف) تفعیل وزننـده قورقتمق معناسـنه‌در یقال خوّفه بمعنی اخافه وبعضلر
عندنده تخویف برنسنه‌یی یا بركمسه‌یی قورقنج قلمق معناسنه‌در یقال خوّفه اذا صیره بحال یخافه الناس (التخوّف)
تفعل وزننده قورقو پیدا ایلمك معناسنه‌در یقال تخوّف علیه شیئا اذا خافه وبر شیئی اكسلتمك معناسنه مستعملدر

كوياكه آنك اطرافندن قورقه‌رق آهسته آهسته آلمغله اكسلمدر يقـال تخوّف الشئ اذا تنقصه ومنه قوله تعالى
﴿اويأخذهم على تخوّف﴾ (خواف) سحاب وزننده نيسا بور قضاسنده بر ناحيه آديدر وخواف غريو وفرياد
وغوغايه دينور يقـال سمع خوافهم اى ضجتهم (الخيفان) ريحان وزننده بر نوع نبـات جبلى آديدر وچوقلق
انسانه دينور وهنوز قنادلرى دوزلمامش چكركه‌يه دينور على قول آق وصارى خطوط مختلفه ايله الاجه اولان
ياخود لون اوّلى سياه ياخود صارى‌يى آتوب قزللغه دونن ياخود بلدركى اولوب بويل قزل ومهزول اولانلرينه
دينور (الخيف) ضيف وزننده ناحيه معناسـنه‌در يقال نزلو اخيف اى بناحية وطوارك ممه‌سنك دريسـنه
ياخود ممه‌سنك برجانب وناحيه‌سنه ياخود خاصّة ناقه‌نك ممه‌سى دريسـنه دينور ودوه‌چاوينك غلافنه دينور
وطاغك اينش اولوب پك وقالين اولان يرينه دينور وصو آقنديسنك يوكسك يرينه دينور وطاغك يوره‌سندن
اينش ويوقش اولان يرينه دينور يقـال نزلوا الخيف وهوكلّ هبوط وارتقاء فى سفح جبل ومكه‌ده ابو قبيس
طاغنك آرقه‌سـنده اولان سياه طاغده كورينان بيـاض يره دينور مناده كأنّ مسجد الخيف اكا تشبيها اطلاق
اولنمشدر ياخود منادن برناحيه اولديغيچون ياخود دامن جبلده واقع اولديغيچون تسميه اولندى (خيف سلام)
عسفان قربنـده بربلده‌در (خيف النعم) نونك وعينك فتحيله بلدهٔ مزبوره‌دن اشـاغيجه‌ده بربلده‌در (خيف
ذى القبر) بوندن اشـاغيجه‌ده بر بلده‌در (خيف الجبل) بر موضعدر (الاخافة) همزه‌نك كسريله حجاج
ذكر اولنـان خيف منايه كلوب قونمق معناسـنه‌در يقال اخاف الحـاجّ واخيف على الاصل اذا اتى خيف
منى فنزله وسيل صويى كلوب طاغ طوريسنده متمكن اولنلرى طاغك اتكنه ايندرمك معناسـنه‌در يقال اخاف
السيل القوم اذا انزلهم الخيف (الاختياف) افتعال وزننده بودخى خيف منايه كلوب قونمق معناسـنه‌در يقال
اختاف الحـاجّ اذا اتى خيف منى فنزله (الخيفة) تمره وزننده بچاغه دينور سكين معناسـنه وارسلان يتاغنه
دينور (الخيف) فتحتينله آت وسائر دوابّك بركوزى كوك وبركوزى سياه اولمغه دينوركه چقر تعبير اولنور ودوه‌نك
ذكرى غلافى وناقه‌نك ممه‌سى دليكى ككيش اولمغه دينور (الاخيف) وصف مذكور اوزره اولان دابه‌يه دينور
يقال فرس اخيف اذا كانت احدى عينيه زرقاء والاخرى سوداء وچاوينك دليكى بيوك اولان دوه‌يه دينور يقال
جمل اخيف اى واسع الثيل جمعى خيف كلور خانك كسر ومديله وخوف كلور خانك ضميله (الخيفاء) حمراء وزننده
اخيفك مؤنثيدر وممه‌سنك دليكى ياخود دريسى بول ناقه‌يه دينور على قول ممه‌سى سودسز اولمغله كيسه كبى سولپيوب
صارقش اولانه دينور جمعى خيفاوات كلور (الاخياف) همزه‌نك فتحيله مختلف طائفهٔ انسانى‌يه اطلاق اولنور
فرس اخيف معناسندن مأخوذ وجمع بنيه‌سـيله مستعملدر يقال الناس اخياف اى مختلفون واناارى بر وپدرلرى
بشقه اولان قرنداشلره اطلاق اولنور نته‌كه پدر ومادرلرى براولنلره بنو الاعيـان وپدرلرى بر ومادرلرى بشقه
اولنلره بنو العلات وبونلره بنو الاخياف اطلاق اولنور يقال اخوة اخياف اى امهم واحدة والآباء شتى (التخييف)
برقوناغه قونمق معناسنه‌در يقال خيف القوم اذا نزلوا منزلا وجنكدن چكنلمق معناسنه‌در يقال خيف عن القتال
اذا نكص وبرنسنه‌يى بين القوم تفريق وتوزيع ايلمك معناسـنه‌در يقال خيف الامر بينهم على المجهول اذا وزّع
وديشلرك ارالقلرنده اولان اوزون اتلر طاغلمق معناسنه‌در يقال خيفت عمور اللثة بين الاسنان اذا تفرقت (التخيف)
تفعل وزننده رنكدن رنكه متغير اولمق معناسنه‌در يقال تخيف الوانا اذا تغير (اخيف) احمد وزننده اسـاميدندر

فصل الدال

﴿ فصل الدال ﴾ (الادرعفاف) اقشعرار وزننده دوه قسمى كندى قولاينه طوغرى چكيلوب كتمك على قول
سرعتله كتمك معناسنه‌در يقال ادرعفت الابل اذا مضت على وجوهها او اسرعت بوماده دال مهمله ومعجمه ايله
لغت اولمغله جوهرينك معجمه فصلنده لغتينه اشارتله انحصارى بوراده بالتفصيل ذكرندن مغنى دكلدر وادرعفاف
جنكده طـابوردن سچيلوب ايلرو وارمق معناسـنه‌در يقال ادرعفّ فلان فى القتال اذا استنتل من الصفّ
(المدرعف) اسم فاعل بنيه‌سيله طوغرى يولنه چكيلوب كيدن انسان وحيوانه دينور يقـال ناس مدرعفون
اى مقلصون فى سـيرهم (الدرف) صرف وزننده ظل وكنف وحمايه على قول جانب وناحيه معناسـنه‌در
يقال هو تحت درف فلان اى كنفه وظله اومن ناحيته فى خيرا وشرّ (الدرنوف) زنبور وزننده جثه‌سى ايرى بيوك
اركك دوه‌يه دينور (الدسفان) عثمان وزننده ايلچى طرزنده اولان آدمه دينوركه بركمسه طرفندن برنسنه طلبى
ضمننده برآدمه كوندريلور ياخود كنديلكندن كيدر على قول پزونكه دينور جمعى دسافى كلور سكارى وزننده
ودالك كسريله دسفان دخى لغتدر بوصورتده جمعى دسافين كلور يقال هو دسفان بينهما وهو شبه الرسول يطلب
الشئ اورسول سوء بين الرجل والمرأة ودسفان دالك ضميله ودسفه غرفه وزننده پزونككه دينور قياده معناسنه

(الادساف) همزه‌نك كسريله برآدم پزونكلك ايله كچنمك معناسنه‌در يقال ادسف فلان اذا صار معاشه من الدسفة
(الدغف) دالك فتحى وغين معجمه‌نك سكونيله برنسنه‌يى چوق آلمق معناسنه‌در يقال دغف الشئ دغفا
من الباب الثالث اذا اخذه اخذا كثيرا (ابودغفاء) حمراء وزننده احمق ونادان كمسه‌يه اطلاق اولنور عربلر
برآدمى تحميق ايلدكلرنده اكاياباد غفاء ولدها فقارا ديرلركه ضمير حمقاء عورته راجعدر وآلدها شيئا لارأس له ولاذنب
معناسنه‌دركه مراد ممكن اولميوب ودائرهٔ طاقتدن خارج نسنه تكليف ايله ديمكدر واحمق عورته دغفاء اطلاقى النك
اوغلى اولميوب وزن وكيلى بيلمديكندن اداره سزاولديغنه مبنى‌در (الدفّ) دالك فتحى وفانك تشديديله هرنسنه‌نك
يانه على قول يانك يوزينه دينور يقال بات يتقلب على دفيه اى على جنبيه اوالدفّ صفحته دفه دخى بومعنايه‌در
هايله ودف بين الحرمين مكه‌يه قريب برموضع آديدر ومصدر اولور برنسنه‌يى باتمام آلوب هوايه صاورمق معناسنه
يقال دفّ الشئ دفاً من الباب الاول اذا استأصله ونسفه ودفّ الرمل ودفّ الارض قوملغك وارضك جوانبنده
اولان سنور كبى تومسكه دينور كوياكه يانلريدر ودفّ ودفيف دوه قسمى ملايم وآهسته جه يورييوب كتمك معناسنه‌در
يقال دفّت الابل دفّا ودفيفا اذا سارت لينا ومطلقا يابجه يابجه يوريمك معناسنه‌در يقال دفّ الرجل دفا ودفيفا
اذا مشى خفيفا ودفّ سازمعروف اسميدركه دائره وبرنوعنه خانقاهلرده مظهر تعبير ايدرلر بونده دالك ضميله
لغت اعلادر جمعى دفوف كلور واحمد بن نصير الدفوفى محدثيندندر ودف قوش قنادلرينى اويناتمق معناسنه‌دركه
طيران حالنده اولور ومنه الحديث ❁ يؤكل مادفّ لاماصفّ ❁ يعنى كوكرچين كبى اوچاركن قنادلرينى اوينادر
اولان قوشلرك لحمى مأكول اولوب نسر وصقر كبى قنادلرينى اويناتميوب بسط ايده‌رك اوچانلرك مأكول دكلدر
بوحديث نهايه‌ده ❁ كل مادفّ ولاتأكل ماصفّ ❁ عبارتيله مثبتدر (الدفة) دالك فتحيله بودخى يانه ياخود يوزينه
دينور دفّ كبى ومنه دفتا المصحف اى صماماه يعنى مصحفك ايكى دفه‌سى ايكى يانينى احاطه ايدن جلدلريدر يقال
احفظ مابين الدفتين وهما صماما المصحف من جانبيه ودفّتا الطبل طاولك ايكى طرفنده چوماق اوره‌جق
دريلرندن عبارتدر (الدفيف) هزيز وزننده دفّ معناسنه‌دركه ملايم وآهسته يوريمكدر نته‌كه ذكر اولندى
وقوش يره يقين يريوزينى صيرده‌رق اوچق على قول اياقلرى يرده اوله‌رق قنادلرينى چالوب اويناتمق معناسنه‌در
يقال دفّ الطائر دفيفا اذا مرّ فوق الارض اوحرّك جناحيه ورجلاه فى الارض (الادفاف) همزه‌نك كسريله
دفيف معناسنه‌در يقال ادفّ الطائر بمعنى دفّ وبركسه اوزره پيدرپى امور ومصالح هجوم ايلمك معناسنه‌در يقال ادفّت
عليه الامور اذا تتابعت (الدفدفة) زلزله وزننده ادفاف ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال دفدف الطائر بمعنى ادفّ وتيزتيز
يورييوب كتمك معناسنه‌در يقال دفدف الرجل اذا اسرع (الاستدفاف) دفدفه ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال استدف
الطائر بمعنى دفدف وبرنسنه تولكه كلوب قولاينى بولمق معناسنه‌در تقول خذ مااستدفّ لك اى ماامكن وتسهل واستره
مقوله‌سنى بيله‌مك معناسنه‌در يقال استدفّ بالموسى اذا استحدّ وبرايش يولنه وقوامنه كلمك معناسنه‌در يقال استدفّ
الامر اذا استقام (الدفادف) دالك فتحيله برارضك اطرافنده سنور طرزنده تومسكلره دينوركه خرده ديوارشكلنده
اولور تقول قطعنا دفادف الارض اى اسنادها مفردى دفدفه‌در (الدافة) فانك تشديديله دشمن طرفنه قدم قدم آهسته جه
توجّه ايدن عسكره دينور يقال دفّت عليهم دافّة من الاعراب وهى جيش يدفّون نحو العدوّ (الدفوف) صبور
وزننده يريوزينى صيرده‌رق سوزيلوب كيدن طوشنجل قوشنه دينور يقال عقاب دفوف اى تدنو من الارض اذا
انقضت (المدفف) محدّث وزننده شول اوركجه دينوركه دوه‌نك ايكى يانلرى اوزره دوشمش اوله يقال سنام
مدفّف اذا سقط على دفتى البعير (المدافّة) مفاعله وزننده مقتولى چابك وفى الحال قتل ايلمك معناسنه‌در تقول
دافقته اى اجهزت عليه ومنه الحديث * دافّ ابن مسعود رضى الله عنه اباجهل يوم بدر * اى اجهز عليه (التدفيف)
مدافّه معناسنه‌در تقول دفقته اذا اجهزت عليه وتيزتيز يورييوب كتمك معناسنه‌در يقال دفّف الرجل اذا اسرع
(التدافّ) تفاعل وزننده ناس مزاحمه ايدوب برى برى اوزره بنكشمك معناسنه‌در يقال تدافّ القوم اذا ركب بعضهم
بعضا (الدقفانة) دالك ضمى وقافك سكونيله مأبون ومخنثه دينوركه مذكر سماعى تعبير اولنور آخرنده‌كى
هاء لطائفه‌دندر يقال فلان دقفانة اى مأبون مخنث (الدقف) و(الدقوف) داللرك ضميله مأبونك توقان تحتانيسى
هيجان ايلمكه دينور يقال اخذه الدقف والدقوف اى هيجان دبّاغته (الادلغفاف) غين معجمه ايله اقشعرار وزننده
برنسنه اوغورلمق ايچون نهانيجه كلمك معناسنه‌در يقال ادلغف الرجل اذا جاء مستترا ليسرق شيئا (الدلف) دالك
فتحى ولامك سكونيله وفتحتينله و(الدليف) دالك فتحيله و(الدلفان) فتحاتله اختيار آدم اياغى بوقاغيلو كمسه‌نك
يوريمسى كبى يابجه يابجه وآغر آغر يوريمك معناسنه‌در يقال دلف الشيخ دلفا ودلفا ودليفا ودلفانا من الباب الثانى

(اذا)

اذا مشى مشى المقيد و هوفوق الدبيب و جنكده طابوردن و قرار كاهدن ايلرو يه تقدم ايلمك معناسنه‌در يقال دلفت الكتيبة فى الحرب اذا تقدمت و تقول دلفناهم اى تقدمنا ﴿الدالف﴾ نشانك بر وجه‌سنه دوشوب بعده اورادن چاووب غيرى يره كيدن اوقه دينور يقال سهم دالف اى يصيب مادون الغرض ثم ينبو عن موضعه و شول كمسه يه دينوركه آرقه‌سنده آغر يوكى اولمغله آهسته آهسته آدملرينى صيق صيق اتارق يورر اوله جمعى دلّف كلور ركّع وزننده و دلف كلور كتب وزننده ﴿الدلف﴾ ضمتينله آغر يوك ايله يرندن قالقان ناقه يه دينور ﴿ابو دلف﴾ زفر وزننده عرب كنيه‌لرندندر دالف لفظندن معدولدر ﴿الدلفين﴾ دالك ضميله بركونه دابهٔ بحريه اسميدركه غريق اولنلرى ساحل سلامته ايصال ايدر شارح ديركه جوهرى سين باننده بو جانوره دخس دخى دينور ديو ثبت ايدوب * لكن مؤلف سكوت ايلمشيدى قالديكه حياة الحيوان صاحبى دور و دراز تعريف ايدوب آق دكزده موجود بر سمك بحرى اولديغنى تنصيص ايلمشدر مترجم ديركه سائر كتب مفرداتده بو جانورى تلقين ديدكارى بالق اولمق اوزره بيان ايدرلر بعضا قره دكز سواحلنده سنه بوغازنده دخى كورلديكى منقولدر ﴿الدلف﴾ دالك كسريله بهادره دينور يقال رجل دلف اى شجاع ﴿الدلف﴾ دالك ضميله دلوف لفظنك جمعيدر جست و تيز پرواز اولان طوشنجل قوشنه دينور ﴿المندلف﴾ و ﴿المتدلف﴾ اندلاف و تدلفدن اسم فاعلدر و قارو سكونت اوزره شيرانه ميرانه يورر اولان ارسلانه وصف اولور يقال اسد مندلف و متدلف اذا كان يمشى على هينته ﴿الاندلاف﴾ بر نسنه‌نك يا بر كمسه‌نك اوزرينه منصب اولمق معناسنه‌در يقال اندلف عليه اذا انصب ﴿التدلف﴾ تفعل وزننده بر نسنه يه طوغرى يابجه يابجه يورى يه رك واروب چاتمق معناسنه‌در يقال تدلف اليه اذا تمشى و دنا ﴿الادلاف﴾ همزه‌نك كسريله درشت و غليظ سوز سويلمك معناسنه‌در يقال ادلف له القول اذا اضخم ﴿الدنف﴾ فتحتينله اوكولمز خسته‌لكه و علته دينور يقال به دنف اى مرض ملازم و دنف دائمى خسته يه دينور بونده مذكر و مؤنث و مفرد و تثنيه و جمع برابردر و نونى مكسور ايلديكك صورتده وصف اولمغله تانيث و تثنيه و جمعى خصوصلرينه رعايت ايدرسن تقول رجل دنف و امرأة دنف و قوم دنف محرّكة وكاه اولوركه فتحتينله‌ده تثنيه و جمعلنور فيقال اخوان دنفان و اخوة ادناف و دنف خسته‌نك خسته‌لكى اغرلنمق معناسنه مصدر اولور يقال دنف المريض دنفا من الباب الرابع اذا ثقل و كونش باتمغه يقلشوب صرارمق معناسنه‌در يقال دنفت الشمس اذا دنت للغروب و اصفرّت و مطلقا بر نسنه يقلشوب چاتمق معناسنه‌در يقال دنف الامر اذا دنا ﴿الادناف﴾ همزه‌نك كسريله بو دخى خسته‌نك خسته‌لكى آغرلنمق معناسنه‌در يقال ادنف المريض اذا ثقل و كونش صراروب باتمغه يقلنمق معناسنه‌در يقال ادنفت الشمس بمعنى دنفت و بر نسنه‌يى يقلشدرمق معناسنه‌در تقول ادنفته اى ادنيته و خسته‌يى مرض آغرلشدرمق معناسنه‌در يقال ادنفه المرض اذا اثقله فهو مدنف بكسر النون و مرضدن خسته آغرلنمق معناسنه‌در يقال ادنف المريض فهو مدنف بفتح النون ﴿الدوف﴾ خوف وزننده بر نسنه يه صو مقوله‌سى قاتوب اصلتمق معناسنه‌در اكثرى دواء و طيب مقوله‌سنده استعمال اولنور تقول دفت الدواء دوفا اذا خلطته و بللته بماء و نحوه ﴿المدوف﴾ مقول وزننده و ﴿المدووف﴾ اصلى اوزره ازيلوب اصلنمش دوايه دينور يقال مسك مدوف و مدووف اى مبلول و مسحوق ثلاثيده اجوف واويه بوندن و مصوون كلمه‌سندن غيرى اسم مفعول تمام اوزره وارد اولمامشدر ﴿الدوفان﴾ طوفان وزننده آغر باصمق كابوس معناسنه‌در ﴿الدهف﴾ دالك فتحى و هانك سكونيله بر نسنه‌يى چوق آلمق معناسنه‌در يقال دهف الشئ دهفا من الباب الثالث اذا اخذه اخذا كثيرا ﴿الداهفة﴾ داهية وزننده غريب آدمه دينور يقال جاء داهفة من الناس اى غريب و دور و دراز يورمك سببيله يوريلوب درمانده اولان دوه‌لره دينور ﴿دياف﴾ كتاب وزننده شام ياخود جزيره اولكه‌سنده بر قريه‌در اهلى انباط شامدندر اورايه اعلا دوه‌لر و قلجلر نسبت اولنور بعضلر ايتديلركه بونك يايى واودن منقلبه‌در نجز بعونه تعالى ﴿ فصل الذال المعجمة ﴾ ﴿الذأف﴾ ذالك فتحى و همزه‌نك سكونيله و ﴿الذؤاف﴾ غراب وزننده چابك يتشن اولومه دينور ﴿الذأفان﴾ ذالك فتحيله و ﴿الذئفان﴾ ذالك كسريله و ﴿الذؤفان﴾ ذالك ضميله و ﴿الذيفان﴾ ريحان وزننده و ﴿الذوفان﴾ ذالك ضمّ و مدّيله و ﴿الذيفان﴾ ذالك كسر و مدّيله و ﴿الذيفان﴾ فتحاتله و ﴿الذؤاف﴾ غراب وزننده سمّ ناقعه ياخود سمّ قاتله دينور و ناقع موقعنده ذكر اولندى و ذأفان فتحاتله اولمك معناسنه‌در و ذؤاف غراب وزننده قتل سريعله اولان اولومه دينور يقال موت ذؤاف اى مجهز بسرعة ﴿الذأف﴾ ذالك فتحيله اولمك معناسنه‌در يقال ذأف الرجل ذأفا من الباب الثالث اذامات ﴿الانذأف﴾ انفعال وزننده نفس كسيلوب يورك دوكنمك معناسنه‌در يقال انذأف الرجل اذا انقطع فؤاد ﴿الاذرعفاف﴾ ادرعفاف وزننده و مرادفيدركه ذكر اولندى يقال اذرعفت الابل لغة فى ادرعفت فى معانيها ﴿الذرف﴾ صرف وزننده و ﴿الذرفان﴾ فتحاتله

فصل الذال المعجمة

و (الذروف) قعود وزننده و (الذريف) ذالك فتحيله و (التذراف) تذكار وزننده كوز ياشي پياپي آقق معناسنه در يقال ذرف الدمع ذرفا و ذرفانا و ذروفا و ذريفا و تذرافا من الباب الثانى اذا سال و يقال ذرفت عينه اذا سال دمعها و كوز ياشني پياپي آقتمق معناسنه اولمغله لازم و متعدّی اولور يقال ذرفت عينه دمعها اذا اسالته (المذروف) و (الذريف) امير وزننده كوزدن سيلان ايدن ياشه دينور (المذارف) ميمك فتحيله مجاریٔ دموعه دينور مفردی مذرفدر يقال سالت مذارف عينه اى مدامعها (الذرفان) فتحاتله فرسز يابجه يابجه يوريمك معناسنه مستعملدر يقال هو يذرف ذرفانا اى يمشى ضعيفا (التذريف) تفعيل وزننده و (التذراف) تانك فتحيله و (التذرفة) تبصره وزننده بر آدم كوزندن متصل ياش دوكمك معناسنه در يقال ذرف فلان دمعه تذريفا و تذرافا و تذرفة اذا صبّه و زياده اولمق معناسنه در يقال ذرّف على المائة اى زاد بو نده تعديه ايله ده جائزدر * قال الشارح و فى حديث علىّ كرّم الله وجهه * هاانا الأن قد ذرّفت على الخمسين * اى زدت و بر آدمى اولوجه ايلمك معناسنه در يقال ذرّف فلانا الموت اذا اشرف به عليه (الذعاف) غراب وزننده آغويه دينور سمّ معناسنه على قول در ساعت هلاك ايدن آغويه دينور جمعى ذعف در كتب وزننده و چابك اولومه دينور يقال موت ذعاف اى ذؤاف (الذعف) سعف وزننده بو دخى آغويه ياخود فى الحال هلاك ايدن آغويه دينور و يقال حيّة ذعف اللعاب اى سريعة القتل و ذعف مصدر اولور بر كسه يه زهر ايچورمك معناسنه يقال ذعفه ذعفا من الباب الثالث اذا سقى الذعاف ايّاه (المذعوف) زهر قاتلمش نسنه يه دينور يقال طعام مذعوف اذا جعل فيه الذعاف (الذعفان) فتحاتله اولمك معناسنه در يقال ذعف الرجل و ذعف ذعفانا من الباب الرابع و الثالث اذا مات (الاذعاف) همزه نك كسريله چابك قتل ايلمك معناسنه در يقال اذعف فلانا اذا قتله سريعا (المذعف) محسن وزننده چابك اولدريجى ديمكدر يقال موت مذعف مبالغة (الانذعاف) صولوق كسيلوب يورك دوكمك معناسنه در يقال عدا فانذعف اى انبهر و انقطع فؤاده (الذعلفة) دحرجه وزننده بر آدمى يابانده ياخود بر طريق ضالّه ده آزدروب تلف و هلاك ايلمك معناسنه در يقال ذعلفه اذا طوّح به و اهلكه (الذفّ) ذالك فتحى و فانك تشديديله و (الذفاف) كتاب وزننده و (الذفف) فتحتينله مجروحى چابك قتل ايلمك معناسنه در يقال ذفّ على الجريح ذفّا و ذفافا و ذففا من الباب الاول اذا اجهز و بر ايشده چابك دپرنمك معناسنه در يقال ذفّ فى الامر اذا اسرع و طاعون و سائر ياره آدمى چابك آلوب كتمك معناسنه در يقال ذفّه الطاعون ذفّا من الباب الثانى اذا اهلكه وحيّا و ذفّ قيونه دينور شاة معناسنه و بر نسنه تولكه كلوب قولايى بولمق معناسنه در تقول خذما ذفّ لك لغة فى الدال (الذفاف) سحاب وزننده معناى اوّلدن اسمدر مجروحك چابك قتل اولنمسنه دينور (الذفيف) امير وزننده چابك هلاك ايدن عارضه يه دينور يقال طاعون ذفيف اى وحىّ مجهز و خفيف لفظنه اتباعا ذكر اولنور يقال خفيف ذفيف اى سريع و بنفسه سريع و چابك اولانه ياخود يريوزنده سيرو جولانده چابك اولان صنفنه دينور (الذفاف) غراب وزننده بو دخى خفاف لفظنه اتباع اولور يقال خفاف ذفاف (الذفاف) كتاب وزننده و (الذفاف) غراب وزننده سم قاتله دينور و آزجه صويه ياخود ياشاردى يه دينور بلبل معناسنه جمعى ذفف در كتب وزننده و ذفاف كتاب وزننده ايشليه جك نسنه يه دينور يقال مافيه ذفاف اى ليس به متعلق يتعلق به (الاذفاف) همزه نك كسريله و (المذافّة) مفاعله وزننده مجروحى چابك قتل ايلمك معناسنه در يقال اذفّه و ذافّه اذا اجهز عليه (التذفيف) و (الذفذفة) زلزله وزننده اذفاف معناسنه در و تذفيف تخفيف معناسنه در تقول ذفّف جهاز راحلتك اى خفف و (ذفذفة) فذفذه كبى صالينه رق يوريمك معناسنه در يقال ذفذف الرجل اذا تبختر (الاستذفاف) بر نسنه نك قولايى بولمق معناسنه در تقول خذما استذفّ لك اى امكن و سهل و بر ايش حاضر و متهیٔ اولمق معناسنه در يقال استذفّ امرنا اذا تهيّاء (الذفوف) صبور وزننده نعمان بن منذر نام اميرك فرسى اسميدر (الذفاف) كتاب و سحاب وزننده شیٔ قليله دينور يقال ماذاق ذفافا اى شيئا (المذفّف) معظم وزننده سريع و خفيف نسنه يه دينور يقال سهم مذفّف اى سريع خفيف (الذلف) فتحتينله برون كوچك و اوجى دوز يصتم اولمق معناسنه در على قول كوچك و انجه رك اولمق ياخود پك سوبو و يوغون اولميه رق قالينجه و اوجى دوزجه اولمق معناسنه در يقال ذلف الرجل و الانف ذلفا من الباب الرابع اذا صغر انفه و استوت ارنبته اوهو صغره فى دقة او غلظ و استواء فى طرفه ليس بحدّ غليظ (الاذلف) و صفدر صفت مذكوره اوزره اولان برونه و صاحبنه دينور ذلفاء مؤنثيدر جمعى ذلف در ذالك ضميله و ذلفاء اسماء نسواندندر (الذوف) خوف وزننده آيشى آيروب آديملرينى صيقجه آتارق آهسته جه يوريمك معناسنه در يقال ذاف الرجل يذوف ذوفا اذا مشى فى تقارب و تفحج (الذوفان) ذالك ضميله زهره دينور سمّ معناسنه (الذاهفة)

(داهفه)

داهفه وزنده ومرادفیدر (الذیفان) ذالك فتحی وكسری وفتحاتله سم قاتله دینور ولعاب الذیفان ذأف
مادّه‌سنده ذكر اولندی

فصل الراء المهملة

(رأف) رانك فتحی و همزه‌نك سكونیله بر موضع یاخود
برقوملق آدیدر وباده‌یه دینور یقال شرب رأفا ای خمرا ورأف وصف اولور رؤف كبی پك اسركیجی مهربان
معناسنه كه‌سیجی (الرأفة) رحمه وزنده و (الرأفة) سماحه وزنده و (الرأف) شغف وزنده اسركاك یاخود
پك اسركك یاخود قلب طیانمامق وجه اوزره اسركك معناسنه‌در انسانده رقّت قلبدن نشأت ایدر حق جلّ
وعلا طرفندن غایتی مراددر یقال رأف الله بك ورأف ورؤف رأفة ورآفة ورأفا من الباب الثالث والرابع والخامس
ای رحم رحمة او الرأفة اشدّ الرحمة او هو ارقّها مجموعنده لازم او لمغله باء حرفیله تعدیه اولندی (المراوفة) واو ایله
مفاعله وزنده بودخی رأفه معناسنه‌درکه واویدر كه‌سیذكر (الرؤف) ندس وزنده و (الرأف) كتف وزنده
و (الرؤف) صبور وزنده و (الرائف) صاحب وزنده وصفلردر بغایت اسركیجی مهربان معناسنه‌در نته‌كه
رأف دخی بو معنایه‌در یقال هو رأف ورؤف ورأف ورؤف ورائف ای رحیم اشدّ الرحمة او ارقّها (الرجف) رانك
فتحی وجیمك سكونیله و (الرجفان) فتحاتله و (الرجوف) قعود وزنده و (الرجیف) ردیف وزنده پك صرصمق
معناسنه‌در و پك صرصلمق معناسنه لازم اولور یقال رجفه رجفا ورجفانا ورجوفا ورجیفا من الباب الاوّل
ورجف هوای حرّك فتحرّك واضطرب شدیدا وارض متزلزل اولمق معناسنه‌در یقال رجفت الارض اذا زلزلت
وعسكرلر ندن اویناوب جنكه حاضرلنمق معناسنه مستعملدر یقال رجف القوم اذا تهیأوا للحرب ورعد
سحاب ایچره بری اوته شدّتله كورلدهمك معناسنه مستعملدر یقال رجف الرعد اذا تردّدت هدهدته فی السحاب
(الارجاف) همزه‌نك كسریله بودخی ارض متزلزل اولمق معناسنه‌در یقال ارجفت الارض وارجفت علی المجهول
اذا زلزلت ودوه‌یك بورغنلغندن درمانده اولمغله قولاقلرینی دوشوروب دتره‌دركلمك معناسنه‌در یقال ارجفت الناقة
اذا جاءت معیبة مسترخیة اذناها ترجف بهما وناس فتنه وحوادث واكاذیب مقوله‌سنه طالمق معناسنه‌در یقال
ارجف القوم اذا خاضوا فی اخبار الفتن ونحوها ومنه قوله تعالی ﴿والمرجفون فی المدینة﴾ ومطلقا برشیئه مشغول
ومتوغّل اولمق معناسنه‌در یقال ارجف القوم فی الشیء وبالشیء اذا خاضوا فیه (الرجفة) تمره وزنده اسمدر
زلزله معناسنه یقال انذرتهم الرجفة ای الزلزلة (الراجفة) جیمك كسریله‌كه ﴿یوم ترجف الراجفة تتبعها الرادفة﴾
كریمه‌سنده واقعدر مراد نفخهٔ صور اوّلدركه انكله جملهٔ مخلوقات مظهر صدمهٔ ممات اولورلر ورادفه‌دن مراد
نفخهٔ ثانیه‌دركه انكله جمیع اموات حائز بلعهٔ حیات اولور (الرجّاف) شدّاد وزنده دریایه اطلاق اولنور اضطراب
ایلدیكیچون ویوم قیامته اطلاق اولنور وكپری‌یه اطلاق اولنور جسر معناسنه * شارح بو نسخه‌یی تصویب
والحشر نسخه‌سنی تخطئه ایلمشدر لكن مؤلف ویوم القیامة والحشر عنوانیله ثبت ایلمكله قیامت اوزره معطوف
اولمق محتملدر زیرا كپری‌یه رجّاف اطلاقی پك ملایم دكلدر مكر اغاجدن قورلمش انجه ومتزلزل كپری دیمك اوله
ورجّاف بركونه یورویشه دینوركه چالقنه‌رق یورویش اوله‌جقدر (الراجف) دترهیجی حمّایه دینوركه ایصتمه
تعبیر اولنور (الارحاف) حای مهمله ایله ارجاف وزنده بچاق وقلج مقوله‌سنی بیله‌مك معناسنه‌در كویا كه حاء
هاءدن مبدلدر یقال ارحف الرجل اذا حدّد سكینا ونحوه (الرخف) رانك فتحی وخای معجمه‌نك سكونیله یوفقه
قیمغه یاخود كوشكجه طوتمش قیمغه دینور رخفه دخی دینور جمعی رخاف كاور رانك كسریله تقول اتانا برخف
ورخفة ای زبد رقیق او مسترخ ورخف بركونه بویه‌یه دینور یقال صبغه برخف وهو ضرب من الصبغ (الرخفة)
تمره وزنده رخف معناسنه‌در وذكری آتی رخافه‌دن اسم اولور خمیرك صیو یقلغنه وكوشكلكنه دینور رانك
ضمیله‌ده لغتدر وكوفكی طاشنه شبیه بركونه كوشك وخفیف طاشه دینور علم لغتده صاحب اتقان اولان ذواتك
دست خطلرندن بویلجه منقولدر وعند البعض ساقسی‌یه شبیه بركونه كوشك وخفیف طاشدر جمعی رخاف كاور
رانك فتحیله ویوفقه وصیوبق چاموره‌ده دینور یقال صار الماء رخفة ای طینا رقیقا (الرخف) رانك فتحی وخانك
سكونیله و (الرخف) فتحتینله و (الرخافة) لطافه وزنده خمیر صیوبق وكوشك اولمق معناسنه‌در یقال رخف
العجین ورخف ورخف رخفا ورخفا ورخافة من الباب الاوّل والرابع والخامس اذا استرخی ورخف فتحتینله
رخفه كبی بو معنادن اسم اولور خمیرك كوشكلكنه دینور (الارخاف) همزه‌نك كسریله خمیری كوشك دوشورمك
معناسنه‌در تقول ارخفت العجین اذا جعلته مسترخیا وخمیری صیوبق وصولو ایلمك معناسنه‌در تقول ارخفت
العجین اذا اكثرت ماءه (الرخیفة) سفینه وزنده كوشك خمیره دینور یقال عجینة رخیفة ای مسترخیة (الردف)
رانك كسریله راكبك اكسه‌سنه بنن آدمه دینور یقال هو ردفه ای راكب خلفه ومطلقا برشیئه تابع وپیرو اولانه

اطلاق اولنور يقال هو ردفه اى تابعله وردف نسر واقع نام صورت فلكيه يه قريب بر كوكبك اسميدر و برايش ضمننده اولان تبعه و مظلمه يه اطلاق اولنور يقال هذا امر ليس له ردف اى تبعة بو نده فتحتيله ده جائزدر و ردف برطاغك آديدر وليل و نهاره ردفان و هر برينه بالنسبه ردف اطلاق اولنور تقول لاافعل ذلك ماتعاقب الردفان اى الليل و النهار و ردف الملك زمان جاهليتده ملوكك وزيرى مقامنده اولان كمسه يه دينور ايدى كه عادتلرى اوزره دائما مجلس شاهيده پادشاهك صاغ جانبنده قعود و پادشاه باده نوش ايلدكده عقبنده اول نوش ايدر ايدى و پادشاه سفره كتدكده قائممقامى اولور ايدى جمعى ارداف در يقال هو من الروادف وليس من الارداف اى من الاتباع و ليس من الذين يجلسون عن يمين الملك و يشربون بعده و يخلفونه اذا غزا و هم الوزراء و ردف عروضيون عرفنده شعرده شول حرف ساكنه دينوركه حرف مدّ ولينّدن اولوب روىّ حرفندن اوّل واقع اوله وكنديسيله حرف روىّ بيننده حرف آخر اولميه مثلا البالى كلمه سنده واقع الف و مشيب كلمه سنده ياء و سرحوب كلمه سنده واو و رمينا كلمه سنده ياء وصوب كلمه سنده واو كبى و شول ردفان كه تثنيه بنيه سيله در لبيدك بر سفينه و صفنده انشاد ايلديكى اشبو * فالتام طابقها القديم فاصبحت * ما ان يقوّم درءها ردفان * بيتنده واقعدر مراد سفينه نك قيچنده اولان ايكى ملّاحدر طابق كمينك دومنه دينور وجرير نام شاعرك اشبو * منهم عتيبة والمحلّ وقعنب * والحنتفان ومنهم الردفان * بيتنده واقع ردفاندن مراد عتاب بن هرمى نام كمسه نك اوغللرى قيس ايله عوفدر ياخود مالك بن نويره ايله بنو رياح بن يربوعدن بر شخص ديكردر ﴿الرديف﴾ امير وزننده ردف ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال هو ردفه و رديفه اى راكب خلفه و نسر واقعه قريب ردفدن بشقه بر كوكب آديدر وشول كوكبه اطلاق اولنوركه رقيبى اولان كوكب مغربدن غروب ايدنجه كنديسى مشرقدن طلوع ايليه كذلك طالعه ناظر اولان كوكبه اطلاق اولنوركه اوّلك عكسى اولور وشول كمسه يه دينوركه قارجيلرك بريسى ياخود ايكيسى فائز اولدقدن صكره او دخى سهمنى كتوروب ارالغه صوقلمق قيدنده اوله ﴿المرتدف﴾ مرتكب وزننده و ﴿الردافى﴾ حبارى وزننده بونلرده راكبك ارديسنه بنن آدمه دينور و ردافى رديف لفظندن جمع اولور حداة و اعوان معنالرينه حداة قضاة وزننده حادينك جمعيدركه نغماتله دوه سوريجيسنه دينور كوچلرك اكسه لرينى آلدقلريچون اطلاق اولنور يقال اين الردافى اى حداة الطعن وله ردافى اى اعوان و توابعه اطلاق اولنور يقال جاؤا ردافى اى يتبع بعضهم بعضا ﴿الرداف﴾ كتاب وزننده راكب آردنده رديف بنه جك يره دينور ﴿الردافة﴾ كرامه وزننده پادشاهه ردف اولمغه دينور خلافه كبى يقال له الردافة مثل الوزارة كما ذكر ﴿الردفى﴾ سكرى وزننده شول قيونه و كچى يه دينوركه سائرلرى طوغوردقدن صكره خريف ياخود صيف ايامنده طوغوره لر ﴿الروادف﴾ خرما اغاجنك بدنندن بتن شاخلره دينور و بدنك شحمنده اولان يول يول اوزون ييولره دينور مفردى رادفه در و ابن عباددن رادوف اولديغى دخى منقولدر راكوب كبى ﴿الردف﴾ رانك فتحيله تابع اولمق معناسنه در يقال ردفه و ردفه ردفا من البـاب الرابع والاول اذا تبعه و برى برينك آردنجه ظهور ايلمك معناسنه در يقال ردفت النجوم اذا توالت ﴿الارداف﴾ همزه نك كسريله بودخى تابع اولمق معناسنه در يقال ارفه اذا تبعه و بر آدمى راكبك اكسه سنه بندرمك معناسنه در تقول اردفته معه اى اركبته معه و دابّه قسمى رديفى حامل اولمق يعنى اكسه سنه آدم بندرمكه متحمل ياقائل اولمق معناسنه در بونده لغت عاليه مفاعله دندر كما سيذكر ﴿المرادفة﴾ مفاعله وزننده پادشاهه ردف اولمق معناسنه دركه ذكر اولندى يقال رادف الملوك اذا كان ردفالهم و مرادفة الجراد اركك چكركه ديشى يه و آنلره ده ثالث بنكشمك معناسنه در يقال الجراد رادفوا اذا ركب الذكر على الانثى والثالث عليهما و دابّه رديف بندرمكه متحمل ياخود قائل اولمق معناسنه در يقال دابّة لاترادف ولا تردف كما ذكر وهى قليلة اومولّدة اى لاتحمل رديفا ﴿الارتداف﴾ افتعال وزننده راكبه رديف اولمق معناسنه در يقال ارتدفه بمعنى ردفه و بر آدمك آردندن يتشوب عنف و شدّتله طوتمق معناسنه در يقال ارتدف العدوّ اذا اخذه من ورائه اخذا ﴿الاسترداف﴾ راكبله آردلشمق ايستمك معناسنه در يقال استردفه اذا سأله ان يردفه ﴿الترادف﴾ تفاعل وزننده ياردملشمق معناسنه در يقال ترادفا اذا تعاونا و اوغلانلر دكشيك چالمق معناسنه در يقال ترادف الغلامان اذا تناكحا و برى برينه تابع اولمق معناسنه در يقال ترادفا اذا تتابعا و برشيئك اسماء متعدده سى اولمق معناسنه در بو معناده لغت مولده در * مترجم ديركه بو مناسبتله سيوطينك مزهرده ثبت ايلديكى اشبو مقاله بو مقامه ترجمه اوله رق نقلى روا كورلدى معلوم اولهكه بر لفظ معينك مدلولى و موضوع لهى اولان معنا كاهى واحد وكاهى متعدّد اولور متعدّد اولديغى صورتده اول لفظه مجموع معناره نسبت مشترك و هر بر معنايه نسبت مجمل اطلاق اولنور و متعدّد اولان معنالر ميانده تباين اولورسه عين الشمس و عين الانسان كبى

مطلب

ياخود تضادّ اولورسه جون كبى كه اسود وابيضه اطلاق اولنور اول لفظلره ضدّ اطلاق اولنور ولفظك موضوع
لهى اولان معنا واحد اولديغى صورتده كاهى برلفظ آخر دخى بعينه اول معنايه موضوع اولور ليث واسد كبى كه
ارسلانه دلالت ايدرلر پس اول لفظلره مترادفان ديرلر وبعضلر الفاظ مترادفه يى رأسا انكار ايلديلر بلكه مترادفان
ظن ايلدكلرى فى الحقيقه متباينلردر زيرا لفظك برى ذاته وبرى صفته ياخود صفتك صفتنه دلالت ايدرلر ديديلر
سيف وصارم كبى ﴿المترادف﴾ اسم فاعل بنيه سيله عروضيّون اصطلاحنده شول قافيه يه دينوركه آخرنده ايكى ساكن
مجتمع اوله فاعلان ومتفاعلان كبى ﴿ردفان﴾ فتحاتله برموضع آديدر ﴿ردفه﴾ رانك كسريله برموضع آديدر ﴿الرزيف﴾
زاى معجمه ايله ازيز وزننده دوه بوكورمك معناسنه در يقال رزف الجمل رزيفا من الباب الثانى اذا عجّ ودوه
سرعتله يلمك معناسنه در يقال رزفت الناقة اذا اسرعت وخبت وبرنسنه كلوب چاتمق معناسنه در يقال رزف
الامر اذادنا وايلرى چكمك معناسنه در يقال رزف اليه اذا تقدّم وقورقودن ناشى سرعتله كتمك معناسنه در يقال
رزف الرجل اذا اسرع من فزع ﴿الارزاف﴾ همزه نك كسريله بودخى دوه بوكورمك معناسنه در يقال ارزف الجمل
بمعنى رزف ودوه يى سرعتله يلدرمك معناسنه در تقول ارزفت الناقة اذا اسرعتها وخببتها وتقدّم ايلمك معناسنه در
يقال ارزف اليه اذا تقدّم وبرآدمه قورقو ويرمكله مضطرب ايلمك معناسنه در يقال ارزف فلانا اذا ارجفه وبر
نسنه دن قورقمغله سرعت وشتابله كتمك معناسنه در يقال ارزف الرجل اذا استوحش واسرع فزعا وشحون
وهزيمت مقوله سى حالاتده عجله وشتاب ايلمك معناسنه در يقال ارزفوا على بناء المجهول اى اعجلوا فى هزيمة ونحوها
﴿الترزيف﴾ بودخى دوه بوكورمك معناسنه در يقال رزّف الجمل اذا عجّ وتقدّم ايلمك معناسنه در يقال رزّف اليه
اذا تقدّم ﴿الرزوف﴾ صبور وزننده اياقلرى اوزون وآدملرى ككيش اولان ناقه يه دينور يقال ناقة رزوف اى طويلة
الرجلين واسعة الخطو ﴿الرزفات﴾ فتحاتله بريرك قربنده اولان مواضعه دينور يقال رزفات بلد كذا اى مادنا منه
مفردى رزفه در واشبو رزف ماده سنك مجموعنده زاى معجمه نك تقديميله ده لغتدر ﴿الرسف﴾ رانك فتحى وسينك
سكونيله و﴿الرسيف﴾ رانك فتحيله و﴿الرسفان﴾ فتحاتله اياغى بوقاغلو كبى يورمك معناسنه در يقال رسف الرجل
رسفا ورسيفا ورسفانا من الباب الثانى والاوّل اذا مشى مشى المقيد ﴿الارساف﴾ همزه نك كسريله دوه يى اياغى باغلو
اولهرق اوته يه قوغمق معناسنه در يقال ارسف الابل اذا طردها مقيدة ﴿ارسوف﴾ همزه نك ضميله ساحل بحر شامده
بر بلده آديدر ﴿الارتسفاف﴾ اكفهرار وزننده يوكسكه آغمق معناسنه در يقال ارتسفّ الشئ اذا ارتفع ﴿الرشف﴾
فتحتينله حوضده قلان ازجه صويه دينور يقال مابقى فى الحوض الآرشف اى ماء قليل يبقى فيه ودوه نك سوزوب
صوره رق ايچديكى صويك بوزينه دينور ﴿الرشيف﴾ اميروزننده صويى دوداقلر ايله چكوب ايچمكه دينور ﴿الرشف﴾
رانك فتحيله صويى صوروب امه رك ايچمك معناسنه در يقال رشف الماء ورشفه رشفا من الباب الاوّل والثانى
والرابع اذا مصه ومنه المثل * الرشف انقع * يعنى صويى آز آز ايچمك صوسزلغى تسكين ايلمكده پك مؤثّردر قناعت
واكتفايه ترغيب موقعنده ايراد اولنور ﴿الارتشاف﴾ و﴿الترشف﴾ تفعل وزننده و ﴿الارشاف﴾ همزه نك كسريله
و﴿الترشيف﴾ بونلرده صويى صوره رق ايچمك معناسنه در يقال ارتشف الماء وترشفه وارشفه ورشفه بمعنى رشفه ﴿الرشوف﴾
صبور وزننده اغزينك رايحه سى خوش خاتونه دينوركه دوداقلرى رشف اولنمغه لايقدر يقال امرأة رشوف
اى الطيبة الفم وفرجى قورى قارى يه دينوركه ذكرى اموب صورار اولور يقال امرأة رشوف اى اليابسة الفرج
ودوداقلريله اوتليان ناقه يه اطلاق اولنور يقال ناقة رشوف اى تأكل بمشفرها ﴿الرصفة﴾ فتحاتله رصف لفظنك
مفرديدر برى برينه بناشى دوشمش قالدرم طاشلرينه دينوركه صو آقنديسنه وسيل اوغراغى يرلره دوشرلر يول اولمق
ايچون يقال جرى الماء على الرصف اى الحجارة المرصوف بعضها الى بعض فى مسيل ورصفه رصاف لفظندن مفرد
اولور اوقك تمرن چكه جك يرندن يوقريجه يه صاريلان سكيره دينور يقال شدّ سهمه رصفة وهى العقب الذى يلوى
فوق الرعظ ﴿الرصافة﴾ ثمامه وزننده و﴿الرصوفة﴾ رانك ضميله بونلرده اوقك تمرن چكه جك يرندن يوقريجه
صاريلان سكيره دينور ﴿الرصف﴾ وصف وزننده برمحلّه قالدرم دوشه مك معناسنه در يقال رصف الحجارة فى مسيل
الماء رصفا من الباب الاوّل اذا ضمّ بعضها الى بعض واوقك تمرن چكه جك يرينه سكير صارمق معناسنه در يقال رصف
السهم اذا شدّ على رعظه رصفة ومصلّى قيام وركوعده اياقلرينى برى برينه بناشدرمق معناسنه استعمال شرعى در
يقال رصف المصلّى قدميه اذا ضمّ احدهما الى الاخرى وبرنسنه برشيئه لايق وموافق اولمق معناسنه مستعملدر
تقول هذا امر لا يرصف بك اى لا يليق ﴿المرصوفة﴾ شول عورته دينوركه فرجى پك كوچك اولمغله ايصالى ممكن
اولميه على قول فرجى پك ضيق اولاننه دينور يقال امرأة مرصوفة اى الصغيرة الهنة لا يصل اليها الرجل او الضيقتها

﴿الرصوف﴾ صبور وزننده و﴿الرصفاء﴾ حمراء وزننده مرصوفه معناسنه‌در ﴿المرصافة﴾ میمك كسریله چكیجه
دینور مطرقه معناسنه ﴿الرصافة﴾ كرامه وزننده بر نسنه متین ومحكم اولمق معناسنه‌در یقال رصف الشیٔ
رصافة من الباب الخامس اذا احكم ﴿الرصیف﴾ رصافه‌دن وصفدر متین ومحكم نسنه‌یه دینور یقال عمل رصیف
ای بین الرصافة محكم وبر كمسه‌یه عملنده معارض اولان یعنی آنك ایشلدیكی كبی ایشلر اولان آدمه اطلاق
اولنور رصفه معناسنه‌در یقال هو رصیفه ای یعارضه فی عمله وبر نسنه ایله یاخود بر كمسه ایله دائمی الفت
ایدن آدمه دینوركه قالدرم طاشی كبی اكا متصلدر یقال هو رصیفه ای یألفه ولا یفارقه ﴿الرصافة﴾ كناسه
وزننده شام اولكه‌سنده بر بلده آدیدر محدثیندن ابومنیع عبدالله ابن ابی زیاد وحفیدی حجاج الرصافی اورادندر
وبغدادده بر محله آدیدر محدثیندن محمد بن بكار وجعفر بن محمد بن علیّ الرصافیّ اورادندر وبصره ایالتنده‌بر
بلده‌در اعلامدن محمد بن عبدالله بن احمد وابو القاسم محسن بن علیّ اورادندر واندلسده بر بلده آدیدر
محدثیندن یوسف بن مسعود ومحمد بن عبدالله بن ضیفون اورادندر وواسط قضاسنده بر قریه آدیدر
محدثیندن حسن بن عبدالمجید اورادندر ونیسابور قضاسنده برقریه‌در وكوفه قضاسنده برقریه‌در وافریقیه‌ده
بر بلده واسمعیلیه‌ده برقلعه آدیدر ﴿عین الرصافه﴾ حجازده برموضعدر ﴿الرصاف﴾ كتاب وزننده رصیف لفظنك
جمعیدر آتك سكیرینه دینور علی قول ایكی یانلرنده اولان صره صره ایكو كمیكارینه دینور ورصیفك جمعی رصف
دخی كلور كتب وزننده ﴿رصف﴾ فتحتینله وضمتینله بر موضع آدیدر ﴿الارصاف﴾ همزه‌نك كسریله مشروبه
رصف صویی یعنی قالدرم دوشنمش آقندی صویی قاتمق معناسنه‌در یقال ارصف الرجل اذا مزج شرابه بماء
الرصف ﴿التراصف﴾ تفاعل وزننده صفّ وطابور باغلقده بری برینه قالدرم طاشلری كبی یناشوب صقشمق
معناسنه‌در یقال تراصفوا فی الصفّ اذا تراصّوا ﴿المرتصف﴾ مرتكب وزننده ارسلانه اطلاق اولنور وقالدرم
طاشی كبی بری برینه یناشی اولان نسنه‌لره دینور ومنه یقال رجل مرتصف الاسنان ای متقاربها ﴿الرضف﴾ رانك
فتحی وضاد معجمه‌نك سكونیله و﴿المرضافة﴾ میمك كسریله شول قزغین طاشه دینوركه بادیه عربلری سودك ایچنه
براقغله سودی قزدررلر یقال اوغر اللبن بالرضف والمرضافة وهی الحجارة المحماة یوغربها اللبن ورضف صوقشدرمه
دیز كمیكارینه دینوركه بری برینه یناشی پرمق طرزنده اولور وبو كمیكلر آت قسمنك كراعی ایله ذراعی بیننده اولور
مفردی رضفه‌در تمره وزننده وفتحاتله لغتدر ورضف مصدر اولور ذكر اولنان قزغین طاشله داغلمق معناسنه یقال
رضفه رضفا من الباب الثانی اذا كواه بالرضفة وچقرمق معناسنه‌در یقال رضف بسلحه اذا رمی وبر نسنه‌یی
بوكوب ایكی قات ایلمك معناسنه‌در یقال رضف الوسادة اذا ثناها ﴿مطفئة الرضف﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله قزغین
طاشی سوندریجی دیمكدر بو مناسبتله شول داهیه‌یه اطلاق اولنوركه اوّلكی داهیه‌لری اونتدرر اوله یقال
اصابته مطفئة الرضف ای داهیة تنسی التی قبلها وشول چرویش یاغنه اطلاق اولنوركه قزغین طاشه طوقندقده
اریوب طاشك قزغنلغنی سوندرر اوله یقال شحمة مطفئة الرضف اذا اصابت الرضفة ذابت فاخمدتها وشول
یلانه اطلاق اولنوركه قزغین طاشلر اوزره كزدكده زهری اول طاشلرك حرارتنی كیدرر اوله یقال حیة مطفئة
الرضف اذا مرّت علی الرضف یطفیٔ سمّها ناره ﴿الرضیف﴾ امیر وزننده رضفه ایله قینامش سوده دینور یقال
لبن رضیف اذا غلی بالرضف ﴿المرضوف﴾ قزغین طاش اوزره پشمش كبابه وبریانه دینور ومطلقا وجه مذكور
اوزره طبخ اولنمش طعامه دینور ﴿المرضوفة﴾ هاایله كمیت نام شاعرك اشبو * ومرضوفة لم تؤن فی الطبخ
طاهیا * عجلت الی محوّرها حین غرغرا * بیتنده واقعدر مراد شول اشكنبه‌دركه اهل سفر آنی اوّلا غسل وتنظیف
ایدوب ایچنی قیمه ایله طولدردقدنصكره توشهٔ راه ایدینوب كوترر تنجره‌لری اولمامغله قوناق یرلرنده قزغین طاشلر
اوزره پشوررلر حالا صوچوق تعبیر ایتدكارینه‌ده اطلاق اولنور * جوهری بونی قدر ایله تفسیر ایلمكله مؤلف
تعریض ایلمشدر ﴿الرضفة﴾ فتحاتله قزغین طاشله باصلمش داغ وتمغایه دینور ﴿رضفات العرب﴾ فتحاتله درت قبیله‌یه
اطلاق اولنور (١) شیبان (٢) تغلب (٣) بهراء (٤) ایاد قبیله‌لریدر ﴿الرعف﴾ رانك فتحی وعینك سكونیله و﴿الرعاف﴾
غراب وزننده برآدمك برونی قانه‌مق معناسنه‌در یقال رعف الرجل ورعف ورعف علی المجهول ورعف رعفا
ورعافا من الباب الاول والثالث والخامس والرابع اذا خرج من انفه الدم ورعف سبق وتقدّم ایلمك معناسنه‌در
یقال رعف الفرس الخیل رعفا من الباب الاول والثالث اذا سبق وقپودن ایچرو كیرمك معناسنه مستعملدر یقال
رعف به الباب اذا دخل كویاكه برون بغتة قان آقیدر كبی قپوآنی ایچرویه ادخال ایلدی قال فی الاساس بینا
نحن نذكرك رعف بك الباب ومطلقا قان آقق معناسنه‌در یقال رعف الدم رعفا من الباب الرابع اذا سال ﴿الرعاف﴾

غراب وزننده مصدردركه ذكرا ولندى و برون قانه دينور يقال سال من انفه الرعاف اى الدم ﴿الاسترعاف﴾
ايلرو كچمك معناسنه در يقال استرعف الفرس اذا تقدم و قويرق وچرويش ياغنى صزدروب قاقردغنى آلمق
معناسنه مستعملدر يقال استرعف الرجل اذا استقطر الشحمة واخذ صهارتها ﴿الارتعاف﴾ بودخى ايلرو كچمك
معناسنه در يقال ارتعف الرجل اذا تقدم ﴿المراعف﴾ بروندائره سنه اطلاق اولنوركه چوره سيله بروندن عبارتدر
تقول للمرأة تلثمى على مراعفك اى على انفك وحواليه ﴿الراعف﴾ برونك اوجنه دينور يقال ماأملح راعف انفه
اى طرف ارنبته و طاغك برون طرزنده چيقان سيوريجه اوجنه اطلاق اولنور و سائر آتلرى سابق اولان يوكرك آته
دينور ﴿المسترعف﴾ بودخى سابق اولان يوكرك آته دينور يقال فرس راعف و مسترعف اى سابق ﴿الرعيف﴾
امير وزننده سائر سحابلردن ايلرو اولان سحابه دينور ﴿الرعافى﴾ غرابى وزننده كثير العطاء آدمه اطلاق اولنور يقال
رجل رعافى اى معطاء ﴿الرعوف﴾ رانك ضميله چسنتى يغمورلره دينور تقول اخذتنا الرعوف اى الامطار الخفاف
﴿الراعوفة﴾ و﴿الارعوفة﴾ اضحوكه وزننده شول قيايه دينوركه قيوبى قازار ايكن آليقورلرتاكه وقت حاجتده قيو
آرتلنور ايكن آرتليان كمسه اول قيانك اوزرنده اوتوروب آرتليه على قول قيونك آغزنده صو چكن كمسه نك
باصوب طوره جغى ايرى طاشه دينور يقال راعوفة البئر وارعوفتها اى صخرة تترك فى اسفل البئر اذا احتفرت
تكون هناك ليجلس المستقى عليها حين التنقية اوتكون على رأس البئر يقوم عليها المستقى ﴿الارعاف﴾ همزه نك
كسريله ايودرمك معناسنه در يقال ارعفه اذا اعجله و طولدرمق معناسنه در يقال ارعف القربة اذا ملأها
﴿الرغف﴾ رانك فتحى وغين معجمه نك سكونيله خميرى ياخود بالچغى ال ايله يوارليوب يومق ايتمك معناسنه در يقال
رغف العجين او الطين رغفا من الباب الثالث اذا جمعه وكتله بيده ودوه يه يومق يوتدرمق معناسنه در يقال رغف
البعير اذا لقمه البزر والدقيق ونحوه ﴿الرغيف﴾ امير وزننده كرده تعبير اولنان اتمكه دينور معناى اولدندر
جمعى ارغفه كلور ورغف كلور رانك ضميله ورغف كلور ضمتينله ورغفان كلور رانك ضميله وتراغيف
كلور تاى فوقيه ايله كه غير قياسدر ﴿الارغاف﴾ همزه نك كسريله برنسنه يه قيه قيه باقمق معناسنه در يقال
ارغف اليه اذا حدد النظر اليه و سرعتله يوريمك معناسنه در يقال ارغف الرجل اذا اسرع فى السير
﴿الرف﴾ رانك فتحى وفانك تشديديله طعامى چوق يمك معناسنه در يقال رف الرجل رفا من الباب الاول والثانى
اذا اكل اكلا كثيرا و دوداق اوجلريله اوپمك معناسنه در يقال رف المرأة اذا قبلها باطراف شفتيه و رعايت
واحسان ايلمك معناسنه در يقال رف فلانا اذا احسن اليه و رف ورفيف برنسنه نك رنكى يلدرامق معناسنه در يقال
رف لونه رفا ورفيفا اذا برق وتلألأ ورف برآدمك آز وچوق وكوچك وبيوك خدمتنده يلوب يوپورمق
معناسنه در يقال رف له اذا سعى له بماعز وهان من خدمة و برنسنه نك اطرافنى چويروب قوشاتمق معناسنه در
يقال رف القوم به اذا احدقوا و دوه كوشكى اناسنى اممك معناسنه در يقال رف الحوار امه اذا رضعها و بركمسه يه
اكرام ايلمك معناسنه در يقال رف بفلان اذا اكرمه و برنسنه يى اوزليوب شوق وآرزو ايلمك معناسنه در يقال
رف الى كذا اذا ارتاح وقوش قنادلرينى ياعمق معناسنه در يقال رف الطائر اذا بسط جناحيه ورف تركيده
راف ديدكلريدركه اولرك ايچ ديوارلرنده ايدرلر پروازه خانه معناسنه جمعى رفوف كلور يقال رفعه على الرف
وهو شبه الطاق فى البيت يجعل عليه طرائفه ورف فراوان دوه سوريسنه دينور رانك كسريله ده جائزدر يقال
اتى بالرف اى الابل العظيمة وصغر سوريسنه دينور وبربلوك قيونه ياخود مطلقا قيون وكچى بلوكنه دينور
واطرافندن يوكسلك قوملغه دينور وقيون آغلنه دينور تقول ادخل الشاء فى رفها اى حظيرتها و حيوان
قسمى آغزلرينى طولدرميه رق اكل ايلمك معناسنه مصدر اولور يقال رفت الابل والغنم البقل رفا من البابين
المزبورين وهو ضرب من اكلها يعنى اكلت ولم تملأ به فاها ورف كوز وقاش مقوله سى سكريمك معناسنه در
تقول مازالت عينى ترف حتى ابصرتك اى تختلج و شمشك چاقمق معناسنه در يقال رف البرق اذا ومض و آغز
يارينه دينور ريق معناسنه و امك معناسنه در يقال رف شفتيه اذا مصها و ايولك ايلمك احسان معناسنه در
مؤلف بونى تكرار ايلمشدر و رف جلب ايله كلان دخيريه دينور ميره معناسنه و يومشق ونازك ثوبه دينور يقال ثوب
رف اى ناعم وهر كون سود ايچمك معناسنه در يقال مازال يرف اللبن اى يشربه كل يوم ولباسك اشاغيسى
طارجه اولمغله توسيع ايتمك ايچون ثوب آخر ايله يامه اوروب كنكشتمك معناسنه در يقال رف ثوبه اذا رفاه باخر
ليوسع من اسفله ﴿الارتفاف﴾ بودخى برنسنه نك رنكى ايلدرامق معناسنه در يقال ارتف لونه اذا برق وتلألأ
﴿الرفرفة﴾ زلزله وزننده بودخى قوش قنادلرينى ياعمق معناسنه در يقال رفرف الطائر اذا بسط جناحيه كرچه

وجه مذکور اوزره رفّ دخی بو معنایه‌در لکن اول غیر مستعملدر رفرفه مستعملدر زیرا وضع مذکور تکراری
متضمندر و رفرفه سسلنمك معناسنه‌در یقال رفرف الشیٔ اذا صات و دوه قوشی برنسنه اوزره قونمق اراده‌سیله
اطرافنی جزکنه‌رك قنادلرینی اوینامق معناسنه‌در یقال رفرف الظلیم اذا حرّك جناحیه حول الشی یرید
ان یقع علیه (الرفرف) کبکب وزننده بو دخی رافه دینور رفّ کبی و شول یشل ثیابه دینورکه آندن پرده‌لر ودوشمه‌لر
اتخاذ اولنور مراد نهالیلر اوله‌جقدر * مؤلفك بصائرده بیاننه کوره مفردی رفرفه‌در و بعضلر عندنده رفرف
مفرددر و منه قریٔ قوله تعالی ﴿علی رفارف خضر﴾ و رفرف قیل چادرلك شقه‌سنه دینور و زرهك اشاغی‌یه صارقان
اتکرینه و اوجلرینه دینور و اغاجك اشاغی‌یه صالنان شاخلرینه دینور و فراشلرك و پرده و نهالیلرك فضله‌لرینه
دینورکه دوشندکده صچاق یرینه کلان آرتق یرلریدر ودوشکاره و مندرلره دینور و هر شیئك کنارلرندن فضله
قالوب بوکیلان و قیوریلان یرلرینه دینور و برجنس سمك بحری آدیدر و یمنه مخصوص بر شجر آدیدر و پنجره‌یه
دینور روشن معناسنه و یصدغه دینور و فرجده دلاق دیدکاری لحم زائده دینور و داللری بید مجنون کبی
اشاغی صارقق اولان تر و لطیف و نازك اغاجه دینور و مرغزار و چمنزارلره دینور و دوشمه‌لره دینور بسط معناسنه
و سایبان و اوبه تعبیر اولنان چادرلك طنابلرینه و اتکارینه دینورکه صکره‌دن چریلور و انجه و نازك دیبا قماشه
دینور و باشه کیلان توغلغه‌نك سرپناه محرّفی سرپنك دیدکاری اتکنه دینورکه بچه طرزنده اولوب توغلغه
کیلدکده اوراسی بیونه کلور (الرفّ) رانك کسریله هرکون سود ایچمکه دینور یقال یشرب الماء رفّاً ای کلّ یوم
و ایصتمه هرکون طوتمغه دینور یقال اخذته الحمی رفّاً ای کلّ یوم (الرفّ) و (الرقّة) رالرك ضمیله صمان
خرده‌لرینه دینور (الرقّة) رانك فتحیله طیقه باصه محکم طعام یمکه دینور یقال یأکل رقّة ای اکلة محکمة (الرفف)
فتحتینله بر نسنه یوفقه اولمق معناسنه‌در یقال رفّ الثوب رففا اذا رقّ (الرفیف) امیر وزننده مصدردرکه
ذکر اولندی و رفیف خانه‌نك تاوانه دینور سقف معناسنه و رطوبتلو و نمناك اولان شجره و سائر نسنه‌یه دینور
و اوکاتلغه و خصب و وفرته دینور و سوسن دیدکاری شکوفه‌یه دینور و پنجره‌یه دینور (الرفراف) ثرثار وزننده
دوه قوشنك ارککنه دینور و خاطف ظله دیدکاری قوشه دینورکه حطف ماده‌سنده بیان اولندی (ذات رفرف)
رالرك فتحی و ضمیله بنی سلیم یوردنده بر وادی آدیدر (دارة رفرف) رالرك فتحی و ضمیله بنو نمیر یوردنده بر وادی‌در
(ذات الرفیف) امیر وزننده سلاطین و امراء عربك چکیت صندللرینه دینورکه طونبازلری بری برینه چاتدقلری
کبی ایکی اوچ صندللری بری برینه چاتوب بند ایدرلر سلاطین و امراء آنکله نهری عبور ایدرلر یقال عبر النهر
علی ذات الرفیف وهی سفن کان یعبر علیها وهی ان تنضد سفینتان او ثلاث للملك (الارفاف) همزه‌نك کسریله
قوش قنادلرینی یمورطه اوزره یایمق معناسنه‌در یقال ارفّت الدجاجة علی بیضها اذا بسطت الجناح علیها
(الرقوف) سقوف وزننده رفوف معناسنه‌درکه رفك جمعیدر رقف مفردیدر یقال فی بیته رقوف ای رفوف
(الارقاف) همزه‌نك کسریله دترمك معناسنه‌در تقول رأیته یرقف من البرد علی المجهول ارقافا ای یرعد وقد
ارقف ارقافا علی المجهول و قرقفه لفظی که دجرجه وزننده‌در دترمك رعده معناسنه‌در بوندن مأخوذدر
اوّلنه قاف زیاده اولنمشدر وزنی عفعل‌در بو جهتله موضع ذکری بو مقامدر جوهری و همندن ناشی قاف
فصلنده ایراد ایلمشدر * شارح دیرکه صاحب العین و سائر ائمه جوهری کبی فصل مرقومده ثبت ایلدیلر
(ترقف) تنصر وزننده بر خاتون اسمیدر و بر بلده آدیدر عبّاس بن ولید الترقفیّ اورادندر (الارتکاف) ارتکاب
وزننده قارباغوب طوتمق معناسنه‌در یقال ارتکف الثلج اذا وقع فثبت فی الارض (الرنف) رانك فتحی و نونك
سکونیله و فتحتینله بیدمشك دیدکاری سکود اغاجنك یبانی نوعنه دینورکه یبانی لیلاق اوله‌جقدر بهرامج برّی
معناسنه (الرانفة) برون کمرتلکنك اوجنه دینور یقـال ضرب رانفة انفه ای طرف غضروفه و الك
بلکیجه‌دن آیا طرفنده اولان یومشغنه دینور یقال اشتکی رانفة یده‌ای الیتها و برون اوجنك دریسنه دینور
و جکرك یوفقه یرینه دینور و رانفة الکمّ اثواب یکنك اوجندن عبارتدر و قیناقلرك قیام حالتنده یردن جانبه کلان
موضعنه دینور و عرب چادرلرینك یاریقلرینه و ارالقلرینه صوقوشدروب اکلدکاری اورتویه دینورکه یره قدر کلور
اصل چادرلك طنابی مثابه‌سنده اولور و رانفه‌نك جمعی روانف‌در (الارناف) همزه‌نك کسریله دوه یورغنلقدن
قولاقلرینی کوشدوب صارقتمق معناسنه‌در یقال ارنفت الناقة باذنیها اذا ارختهما اعیاء و دوه یوررکن دائما باشنی
صالمغله باشنك دریسی اوکنه آتیله‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال ارنف البعیر اذا سار فحرّك رأسه فتقدّمت
جلدة هامته و سرعتله یوریمك معناسنه‌در یقال ارنف الرجل اذا اسرع (المرناف) حوفزان بن شریکك قلجی

آدیدر (الرهف) رانك فتحی وهانك سكونیله قلجك یوزینی یوفقلدوب كسكینلتمك معناسنه‌در یقال رهف السیف رهفا من الباب الثالث اذا رقّقه (الارهاف) همزه‌نك كسریله رهف معناسنه‌در یقال ارهفه بمعنی رهفه (الرهافة) لطافه وزننده و(الرهف) فتحتینله برنسنه رقیق ونازك ولطیف اولمق معناسنه‌در یقال رهف الشیء رهافة ورهفا من الباب الخامس اذا رقّ ولطف (المرهف) مكرم وزننده اینجه قرنلو صیق ایكولو آته دینوركه معایبدندر یقال فرس مرهف ای خامص البطن متقارب الضلوع (الرهافة) ثمامه وزننده بر موضع آدیدر (الروف) خوف وزننده سكون وآرام معناسنه‌در یقال راف الشیء یروف روفا اذا سكن بو ماده مهموز العین اولان رأف ماده‌سندن دكلدر بو معتلّ‌در (الروفة) رانك فتحیله اسركمك رحمت معناسنه‌در یقال راف یروف روفة لغة فی رأف یرأف رأفة (الریف) رانك كسریله اكینلی بچملی یملی یمشلی معمور وآبادن وخصب ونعمتی فراوان ارضه دینور یقال هو من اهل الریف وهی ارض فیها ذرع وخصب وسعة فی المأكل والمشرب وارض عربدن صویه قریب اولان ارضه دینور یاخود چایر وچمن وآب روان ومزارع ومراتعی مشتمل ارضه دینور چول بادیه‌یه نسبت ارض شام كبی یقال ارتحلوا الی الریف ای ماقارب الماء من ارض العرب او حیث الخضر والمیاه والزروع (الریف) حیف وزننده ریف دیدكاری ارض مذكوره‌یه كلمك معناسنه‌در یقال راف البدویّ یریف ریفا اذا اتی الریف وحیوان ریف دیدكاری چایرلو چمنلو یرده اوتلامق معناسنه‌در یقال رافت الماشیة اذا رعت الریف (الارياف) همزه‌نك كسریله و(التریّف) تفعل وزننده بونلر دخی ریف دیدكاری معمور وآبادان یره كلمك معناسنه‌در یقال اریف البدویّ وتریّف اذا اتی الریف ویر اوتلو صولو شن وآبادان اولمق معناسنه‌در یقال اریفت الارض اذا اخصبت ویقال ارافت الارض ارافة بمعنی اریفت (الراف) حال وزننده بادیه‌یه دینور خمر معناسنه (الریفة) كیسه وزننده اوتلو صولو معمور وآبادان یره دینور یقال ارض ریّفة ای خصبة (المرایفة) مفاعله وزننده بركسه‌یه افك وافترا ایلمك معناسنه‌در یقال رایف للظنة اذا قارفها وطنف لها

فصل الزای المعجمة

(الزأف) زانك فتحی وهمزه‌نك سكونیله ایودرمك معناسنه‌در یقال زأفه زأفا من الباب الثالث اذا عجله (الزؤاف) غراب وزننده اسمدر عجله معناسنه‌در ومنه یقال موت زؤاف ای وحیّ (الازآف) همزه‌نك كسریله مضروبی قلداتمیوب علی الفور قتل ایلمك معناسنه‌در یقال ازأف علیه اذا اجهز وكثرت طعام بر آدمی پك آغرلشدرمغله حركتدن آلیقومق معناسنه‌در یقال ازأف فلانا بطنه اذا اثقله فلم یقدر ان یتحرّك (الزحف) زانك فتحی وحای مهمله‌نك سكونیله (والزحوف) قعود وزننده و(الزحفان) فتحاتله یوریمك معناسنه‌در یقال زحف الیه زحفا وزحوفا وزحفانا من الباب الثالث اذا مشی وقنادی بتمدك چكركه ایلری ایلری آتیله‌رق كتمك معناسنه‌در یقال زحف الدبی اذا مشی قدما وزحف دشمن طرفنه طوغری چكیلوب كیدن عسكره دینوركه تسمیه بالمصدردر یقال شذّ عن الزحف وهو جیش یزحفون الی العدوّ وزحف چوجق سورنوب امكلیه‌رك یوریمك معناسنه‌در یقال الصبیّ یزحف قبل ان یمشی ای یدبّ ودوه پك یورلمغله طبابنی سوریه‌رك یوریوب كتمك معناسنه‌در یقال زحف البعیر اذا اعیا فجرّ فرسنه (الزاحف) یورغنلقدن طبابنی سوریه‌رك یوریان اركك دوه‌یه دینور وزاحف بر رجل اسمیدر (الزحوف) صبور وزننده و(الزاحفة) یورغنلقدن طبابنی سوریه‌رك یوریان ناقه‌یه دینور جمعی زواحف كلور (المزاحف) میمك فتحیله مزحفه‌نك جمعیدركه اسم مكاندر سورینه‌رك كیدیلان یره دینور ومنه مزاحف الحیّات ای مواضع مدبّها ومزاحف السحاب بلودك امطار ایلدیكی یرلردن عبارتدر یقال هذه مزاحف السحاب ای حیث وقع قطره (المزیحفة) مصغر بنیه‌سیله زبید قضاسنده بر قریه آدیدر (زحیف) زبیر وزننده برطاغك وبرقیونك اسمیدر (نارالزحفتین) دار الرحتین وزننده یوشان دیدكاری نباتك والاء دیدكاری شجرك آتشلرینه اطلاق اولنور بونلر تیز طوتشوب مشتعل اولمریله سمتلرنده اولنلر بونلردن كیرو كتدكارینه مبنی اطلاق ایلدیلر (الزحنففة) زانك وحانك فتحیله شول كسه‌یه دینوركه یورركن اوكجه سكیرلری بری برینه چالوب سورینور اوله وبیتابلقدن یاخود پیرلكدن سورنوب امكلیه‌رك یورر اولان كسه‌یه دینور * شارحك بیاننه كوره وزنی فعنلله‌در نون وفاء ثانیه زائدلردر یقال هو زحنففة وهو الذی یكاد عرقوباه یصطكّان وكذا من یزحف علی الارض (الزحفة) همزه وزننده شول آدمه دینوركه اصلا سیر وسیاحت ایلمز اوله یقال رجل زحفة ای لایسیح فی البلاد (زحّاف) شدّاد وزننده بر رجل اسمیدر (الازحاف) همزه‌نك كسریله برطائفه عسكر اولمق معناسنه‌در یقال ازحف بنو فلان اذا صاروا زحفا ای جیشا وبرآدم نهایت مطلوبنه نائل اولمق معناسنه‌در یقال ازحف فلان اذا انتهی الی غایة ماطلب ودوه یوریلوب درمانده اولمق معناسنه‌در یقال ازحف البعیر اذا اعیا (المزحف) محسن

وزنده يوريلوب درمانده قالمش دوه يه دينور ﴿المزحاف﴾ يوريلوب بيتاب اولمق عادتى اولان كوشك دوه يه
دينور ﴿التزاحف﴾ تفاعل وزنده عسكر جنك وقتالده برى برينه واروب چاتمق معناسنه‌در يقال تزاحفوا
فى‌القتال اذاتدانوا ﴿الزحاف﴾ كتاب وزنده عروضيون اصطلاحنده ايكى حرف بيننده برحرف ساقط
اولمغه اطلاق اولنوركه احدهما آخره زحف واتصال ايدر يقال فى البيت زحاف وهو ان يسقط بين الحرفين
حرف فزحف احدهما الى الاخر * مترجم ديركه خزرجيه شرحنده بو رسمه مرسومدركه زحاف مشى
معناسندن مأخوذدر عرف عروضيونده مطلقا ثوانئ اسبابه لاحق اولان تغيره اطلاق اولنمشدر كرك حذف
وكرك اسكان ايله اولسون بو صورتده مؤلفك تعريفى قاصر اولور ﴿المزاحف﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله زحاف
عارض اولمش شعره دينور ﴿التزحّف﴾ تفعل وزنده برنسنه‌يه طوغرى ثقلت وتكلفله يوريمك معناسنه‌در
يقال تزحّف اليه اذا تمشى ﴿الازدحاف﴾ افتعال وزنده تزحّف معناسنه‌در يقال ازدحف اليه بمعنى تزحّف
﴿الزحنقف﴾ قافله جحنفل وزنده مقعدى اوزره سورينه‌رك يوريان آدمه دينور كوترم وچوجق كبى وبونده
قياس اولان فايله اولمقدر نته‌كه ذكر اولندى ﴿الزحلوفة﴾ زانك ضميله چوجقلرك تپه‌دن اشاغى يه صيرنوب قايدقلرينك
نشانلرينه ويرلرينه دينوركه يول طرزنده اولوركرك طپراقدن وكرك قاردن اولسون على قول انيش وانكبه اولوب
صيرنجق اولايره دينوركه اوراده اشاغى يه طوغرى قايوب اينرلر حالا قيزاق تعبيرايتدكارينه اطلاقى بومناسبتله‌در
زيرا اول صكره احداث اولنمشدر زمخشرى دخى قول ثانى يه ذاهبدر اذ قال فى الاساس لعبوا بالزحلوفة
وبالزحاليف * وقال المؤلف الزحلوفة آثار تزلّج الصبيان من فوق التلّ الى اسفله او مكان منحدر مملس ﴿الزحلفة﴾
دحرجه وزنده بركسه‌يى يوقاريدن اشاغى يه طوغرى يوارليوب قايدرمق معناسنه‌در يقال زحلفه اذا
دحرجه ودفعه وطولدرمق معناسنه‌در يقال زحلف الاناء اذاملأه وبرآدمه برنسنه ويرمك معناسنه مستعملدر
يقال زحلف لفلان الفا اذا اعطاه اياه وسوزى تيز تيز سويلك معناسنه مستعملدر يقال زحلف فى الكلام
اذا اسرع ﴿التزحلف﴾ تدحرج وزنده معناى اوّلدن مطاوعدر يقال زحلفه فتزحلف اى دحرجه فتدحرج
﴿الزحالف﴾ زحلوفه‌نك جمعيدر وكوچك وقرنجه طرزنده يورر بركونه بوجكلره دينور بونى قرق اياق
ديدكاريله بيان ايدرلر ﴿الازحلفاف﴾ اكفهرار وزنده برنسنه‌دن الارغه اولمق معناسنه‌در نته‌كه لامك تقديميله
ازلحفاف دخى بومعنايه‌در يقال ازحلفّ عنه اذا تنحى ﴿الزخرف﴾ خاى معجمه ايله قنفذوزنده التونه دينور ذهب
معناسنه يالدوزلو نسنه‌يه مزخرف اطلاقى بوندندر * شارح ديركه راغبك بياننه كوره زخرف زينت مزوّقه
معناسنه موضوعدر التونه اطلاقى بوجهتله‌در ومنه قال تعالى ﴿او يكون لك بيت من زخرف﴾ اى ذهب مزوّق
وزخرف برنسنه‌نك كمال حسن ورونق وزينتنه دينور يقال به زخرف اى كمال حسن وزخرف القول كلامى
كذب وتمويهاتله يالدزلمقدن حاصل اولان حسن ورونق وزينت ولطافتنه دينور يقال غرّه بزخرف القول
وهو حسنه بترقيش الكذب وزخرف الارض يرك باعث رونق ولطافتى اولان رنكارنك نباتاتنه اطلاق اولنور
يقال اخرجت الارض زخرفها وزخارفها اى الوان نباتها ﴿الزخارف﴾ زانك فتحيله زخرفك جمعيدر وزخارف
كميلره اطلاق اولنور سفن معناسنه وزخارف الماء صويك يوزنده يول يول كورينان طريقه‌لره دينوركه روزكار
طوقندقده پيدا اولور يقال للماء زخارف اى طرائق وبركونه بوجكاره دينوركه درت اياقلرى واردر سينك طرزنده
صواوزرنده طيران ايدرلر ﴿الزخف﴾ زانك فتحى وخانك سكونيله و﴿الزخيف﴾ زانك فتحيله فخر وتكبر ايلمك معناسنه‌در
يقال زخف الرجل زخفا وزخيفا من الباب الثالث اذافخر وتكبر ﴿الزاخف﴾ و﴿المزخف﴾ منبر وزنده فخر وتكبر
صاحبى كسه‌يه دينور ﴿التزخيف﴾ تفعيل وزنده چوق سويليوب يكشاقلق ايلمك معناسنه‌در يقال زخّف
فى الكلام اذا اكثر منه وبركسنه‌نك الندن پنجه‌سيله طوغان كبى برنسنه‌يى چكوب آلمق معناسنه‌در يقال زخف
من صاحبه اذا اخذ منه باصابعه كالشيذق * شارح ديركه شوذقه دخى بومعنايه‌در بوراده بشيذق نسخه‌لرى
غلطدر قال فى لسان العرب الشوذقة والتزخيف اخذ الانسان عن صاحبه باصابعه كالشيذق اى كالصقر
﴿التزخف﴾ تفعل وزنده دوزنوب قوشنوب حسن ورونق ولطافت باغلمق معناسنه‌در يقال تزخّف الرجل اذا تحسّن
وتزيّن ﴿الازداف﴾ همزه‌نك كسريله كيجه پك قرا كولنمق معناسنه‌در يقال ازدف الليل اذا اظلم كاسدف ﴿الزرف﴾
صرف وزنده صچرامق معناسنه‌در يقال زرف الرجل زرفا من الباب الاول اذا قفز وتقدّم ايلمك معناسنه‌در يقال
زرف اليه اذا تقدّم وسوزى آرتورمق ياخود سوزده سائر اوزره زائد اولمق معناسنه‌در يقال زرف فى الكلام
اذا زادفيه وسرعت ايلمك معناسنه‌در يقال زرفت الناقة اذا اسرعت ويارهٔ اوكولدقدنصكره آزتمق معناسنه‌در

(يقال)

يقال زرف الجرح اذا انتقض بعد البرء (التزريف) تفعيل وزننده بودخی سوزی آرترمق معناسنه‌در يقال زرّف
فى الكلام اذا زاد فيه وتنفيذ ايلك معناسنه‌در يقال زرّفه فيه اذا نفذه وآلارغه ايتمك معناسنه‌در يقال زرّفه
اذا نحّاه وبرنسنه‌يى آرتوروب چوغالتمق معناسنه‌در يقال زرّفه اذا اربأه (الزروف) صبور وزننده رونده
ناقه‌يه دينور يقال ناقة زروف اى سريعة (الزريف) زايك فتحيله سكون ووقار اوزره يورمك معناسنه‌دركوياكه
زرف ايله سرعت معناسنه نسبت ضدّدر يقال زرف الرجل زريفا اذا مشى على هينته (الزرف) فتحتينله يارە
صاغالدقدنصكره آزتمق معناسنه‌در يقال زرف الجرح زرفا من الباب الرابع اذا انتقض بعد البرء (الزرافة)
سحابه وزننده وبعضا راىٔ مشدّد اولور بربلوك جماعته على قول اون نفره دينور تقول اتنا زرافة من بنى فلان
اى جماعة اوعشرة منهم وزرافه برنوع جانور اسميدركه فارسيده اشتركاو پلنك ديرلر اعضاسى دوه واكوز
وقپلان اعضاسنه شبيه اولديغيچون زياده فى الكلام معناسنه اولان زرفدن مأخوذدر بيونى سائر جانور
بيونلرندن على الاعتياد زائداولديغيچون اطلاق اولندى ولغتين‌مز بورتينده زايك ضميله‌ده جائزدر جمعى زرافى‌كلور
شارحك تصحيحنه كوره زرابى وزننده لكن سكارى وزننده اولمق غالبدر بوجانور بلاد حبشه‌ده اولور تركيده
تحريفله زورنپه تعبير ايدرلر كردنى وباشى دوه كردننه وباشنه ولونى آهو لوننه وبياض بنكارى اولمغله قپلان
پوستنه واياقلرى وبوينوزلرى اكوزه شبيه اولور والرى اياقلرندن اطول اولور (الازراف) همزه‌نك كسريله
زرافه صاتون المق معناسنه‌در يقال ازرف الرجل اذا اشترى الزرافة ودوه‌يى اشدرمك معناسنه‌در يقال
ازرف الناقة اذا حثّها وتقدم ايلك معناسنه‌در يقال ازرف الرجل اذا تقدم (الزرافة) كناسه وزننده كدّ اب
كسه‌يه دينور وبررجلك عليدر (الزرّاقات) شدّادات وزننده برموضع آديدر ودولاب قوغەلرينه دينوركه انلر ايله
اكين وبستان صوارمق ايچون صوچكيلور (الانزراف) انجرويه نافذ اولمق معناسنه‌در يقال انزرف الشئ اذا
نفذويل اسوب كذران ايلك معناسنه‌در يقال انزرفت الريح اذا مضت وناس اوتلاق ارامغه كتمك معناسنه‌در
يقال انزرف القوم اذا ذهبوا منتجعين (مزرفه) مرحله وزننده بغداد قضاسنده رمّالى چوق برقريه آديدر
(الازرقفة) قافله دحرجه وزننده و(الازرنقاف) احرنجام وزننده سرعتله كتمك معناسنه‌در يقال زرقف الرجل
وازرنقف اذا اسرع (الزعرف) جعفروزننده صويى چوق بحرونهره‌دينور يقال بحر زعرف اى كثير الماء على قول
غين معجمه ايله‌در (الزعف) زايك فتحى وعينك سكونيله بركسه‌يى قلداتميوب همان طورديغى يرده قتل ايلك
معناسنه‌در يقال زعفه زعفا من الباب الثالث اذا قتله مكانه (الازعاف) همزه‌نك كسريله زعف معناسنه‌در
يقال ازعفه بمعنى زعفه ومجروحى على الفور اولدرمك معناسنه‌در يقال ازعف عليه اذا اجهز (الازدعاف) افتعال
وزننده زعف معناسنه‌در يقال ازدعفه بمعنى زعفه (الزعاف) غراب وزننده‌در حال اهلاك ايدن زهره‌دينور يقال سم
زعاف اى زوأف (الزعوف) زايك ضميله خطرناك مهالكه‌دينور يقال وقعوا فى الزعوف اى المهالك (المزعافة) ميمك
كسريله يلانه اطلاق اولنور رحيه معناسنه (المزعف) مكرم وزننده خوشجه وطتلوجه اولميان چوربايه‌دينور يقال
حسى مزعف اى ليس بعذب (المزعف) محسن وزننده چابك ايشنى بتورن اولومه دينوروبوصفده اولان قلجه دينور
يقال موت وسيف مزعف اى لايطنى اى لايبقى ومزعف برقلچ آديدر ياخود بوراء مهمله ايله‌در (الزعنفة) زايك
ونونك كسره وفتحه‌لريله بودور ارەوبودور عورته دينور يقال رجل وامرأة زعنفة اى قصير وهرنسنه‌دن بربلوكه
وبرطائفه‌يه دينور يقال هى زعنفة منه اى طائفة وميشين وسختيان كبى دريلرك بچاقلرينه دينور وآلچق ورذل
وناكس كسه‌يه دينور يقال هو زعنفة اى رذل وبرقبيله‌دن بولنوب بشقه‌جه آيرلمش اوبه‌يه على قول آخر قبيله‌يه
قاتلمش كوچك قبيله‌يه دينور وثوب پارچه‌سنه ياخود خاصّة ثوبدن برتلمش اتكى طرفنك پارچه‌سنه دينور وآفت
وداهيه‌يه دينور جمعى زعانف كلور وزعانف بالغك قنادلرينه دينوركه يلكن تعبير اولنور واصل ونسبلرى واحد
اولميان جماعته دينور يقال هم زعانف اى جماعة ليس اصلهم واحدا وكوملكك حركت ايدن اتكلرينه دينور
(الازعنفة) دحرجه وزننده كلينى طوناتمق معناسنه‌در يقال زعنف العروس اذا زيّنها (الزغرف) غين معجمه ايله
جعفر وزننده صويى فراوان دكزه دينور مهمله ايله‌ده لغتدر يقال بحر زغرف اى كثير الماء (الزغف) زايك
فتحى وغينك سكونيله يغمورينى دوكوب بوشسونكركبى قالمش اولان قابلايى سحابه دينور يقال فى السماء زغف
اى سحاب قدهراق ماءه وزغف مصدر اولور ساچمق ودورتمك معناسنه يقال زغفه بالرمح زغفا من الباب الثالث
اذا طعنه وقيونك صويى چوغالمق معناسنه‌در يقال زغف ماء البئر اذا كثر وسوزه يلان قاتوب آرترمق
معناسنه‌در يقال زغف الرجل اذا زاد الحديث بالكذب (الزغفة) تمره وزننده وفتحاتله جائزدر ملايم وواسع

ومحكم اولان زرهه دینور علی قول یوفقه ونازك وحلقه‌لری لطافتله سرد وتنظیم اولنمش زرهه دینور یقال
اتانا وعلیه زغفة ای درع لینة واسعة محكمة اورقیقة حسنة السلاسل واكازغف دخی دینور تمر وزننده وزغف
زغفه‌دن جمع جنسی اولور یقال درع زغف ودروع زغف وجمعی ازغاف كلور وزغوف كلور ﴿الزغف﴾ فتحتینله
بودخی زره مزبوره دینور واوطون خرده‌لرینه دینور واغاجك انجه وضعیف اوجلرینه دینور ورمث وعرفج نام
شجرك یوقری اوجلرینه دینور ﴿المزغف﴾ منبر وزننده اصلا طویمق بیلمیان حریص وصوغومسز آدمه دینور
یقال رجل مزغف ای نهم رغیب ﴿الازدغاف﴾ افتعال وزننده برنسنه‌یی چوق آلمق معناسنه‌در ازدغف الشیء
اذا اخذه كثیرا ﴿الزفّ﴾ زاینك فتحی وفانك تشدیدیله و﴿الزفاف﴾ كتاب وزننده كلینی دوزوب قوشوب كیردك ایچون
كویكو خانه‌سنه ایلتمك معناسنه‌دركه مراد كیردكه قومق وكیردكه ایلتمك اوله‌جقدر بیت الزفاف كیردك اوی
ولیلة الزفاف كیردك كیجه‌سیدر یقال زفّ العروس الی زوجها زفّا وزفافا من الباب الاوّل اذا هداها وشمشك یلابمق
معناسنه‌در یقال زفّ البرق اذ المع وزف وزفوف قعود وزننده وزفیف سرعتله كتمك علی قول بونلر وذكری
آتی ازفاف ذمیل تعبیراولنان دوه سیرینه شبیه كتمك عند البعض دوه قوشنك ابتدا سكرتمسنه دینور یقال زفّ
الظلیم وغیره زفا وزفوفا وزفیفا من الباب الثانی اذا اسرع او هو والازفاف كالذمیل او اوّل عدو النعام روزكار
ملایمتله اسوب كتمك معناسنه‌در یقال زفت الریح اذا هبّت فی مضی ای باللین وزفّ وزفیف قوش اوچاركن كندی
كندیسنی كوتوروب آتمق علی قول قنادلرینی یایمق معناسنه‌در یقال زفّ الطائر زفاوزفیفا اذارمی بنفسه اوبسط
جناحیه وزفیف امیروزننده جست وسریع معناسنه‌در یقال رجل زفیف ای سریع ﴿الازفاف﴾ همزه‌نك كسریله
كلینی كویكو خانه‌سنه كوندرمك معناسنه‌در یقال ازفّ العروس بمعنی زفها وسرعتله كتمك معناسنه‌در
یقال ازف البعیر اذا اسرع وسرعته قندروب اشدرمك معناسنه‌در یقال ازفّ البعیر اذاحمله علی الاسراع
﴿الازدفاف﴾ افتعال وزننده بودخی كلینی كویكویه كوندرمك معناسنه‌در یقال ازدفّ العروس اذا ازفه ویوك
یوكلتمك معناسنه‌در یقال ازدف الحمل اذا احتمله ﴿الزفزفة﴾ زلزله وزننده بودخی قوش اوچاركن كندی كندیسنی
براقوب آتمق یاخود قنادلرینی یایمق معناسنه‌در یقال زفزف الطائر اذارمی بنفسه اوبسط جناحیه وروزكار اوتلری
بری اوته اوینادوب سسلندرمك معناسنه‌در یقال زفزفت الریح الحشیش اذا حرّكته وصوّته وبردوزه‌یه شدّتله
سكردوب كتمك معناسنه‌در یقال زفزف الرجل اذا جری شدیدا وعسكر آلایی چكیلوب كیدركن كورلده‌مك
معناسنه‌در یقال زفزف الموكب اذا سمع هزیزه وصرصلق ودترتمك معناسنه‌در یقال زفزف الرجل اذا ارتعد
ومنه الحدیث ❊ انه قال علیه الصلوة والسلام مالك یاامّ السائب تزفزفین قالت الحمی لابارك الله فیها فقال لاتسبی
الحمی فانها تذهب خطایا بنی آدم كما یذهب الكیرخبث الحدید ❊ وقوله تزفزفین بضم اوّله ای ترعدین ویروی بفتحه
ای ترتعدین ویروی بالراء ﴿الزفة﴾ زاینك فتحیله بركرّه دیمكدر تقول جئته زفة اوزفتین ای مرّة اومرّتین ﴿الزفة﴾
زاینك ضمیله زمره وجماعت معناسنه‌در یقال زفة من الناس ای زمرة ﴿الزفزف﴾ فدفد وزننده و﴿الزفزاف﴾
ثرثار وزننده شدیداسن دائمی روزكاره دینور زفزافه دخی دینور یقال ریح زفزف وزفزاف وزفزافة ای الشدید
الهبوب فی دوام وخفیف وچالاك شخصه دینور ودوه قوشنه دینور ﴿الزفوف﴾ صبور وزننده بودخی دوه قوشنه
دینور ﴿الزفّ﴾ زاینك فتحیله دوه قوشی یلكننك خرده‌لرینه دینور علی قول هرقوشك خرده یلكلرینه دینور ﴿الزفف﴾
فتحتینله قوشك یلكلری خرده اولمغله دینور ﴿الازف﴾ همزه‌نك وزاینك فتحیله یلكلری خرده اوله‌رق بری برینه
صارمشق اولان دوه قوشنه دینور یقال هیق ازفّ ای بین الزفف ذوزفّ ملتفّ وزفیف كبی جست وسریع
شخصه دینور ﴿الزفانیّ﴾ زاینك كسریله بودخی جست وچالاك معناسنه‌در ﴿المزفة﴾ میمك كسریله كلین بندردكاری
محفه‌یه وقوچی‌یه دینور یقال زفّ العروس بالمزفة وهی المحفة تزفّ فیها العروس ﴿الاستزفاف﴾ استخفاف
معناسنه‌در استزفه السیل اذا استخفه یعنی فذهب به * شارح السیر نسخه سنی تخطئه ایلمشدر ﴿الزقفة﴾
زاینك ضمی وقافك سكونیله ال ایله قالدیریلان لقمه‌یه دینور * شارحك بیاننه كوره صواب اولان اللقفة اولمقدركه
ومااز دقفتها بیدك قولی آنی تفسیردر یاخود اعجمی زیدوكرمه قبیلندندر ﴿الازدقاف﴾ افتعال وزننده برنسنه‌یی ال ایله
آلمق معناسنه‌در تقول ازدقفته اذا اخذته بیدك وتیز دستلكله برنسنه‌یی قاپوب آلمق معناسنه‌در یقال ازدقفه
اذا استلبه بسرعة ﴿التزقف﴾ تفعل وزننده بودخی تیز دستلكله برنسنه‌یی قاپوب آلمق معناسنه‌در طوپی چوكان‌له
یاال ایله قاپمق كبی یقال تزقفه بمعنی ازدقفه وبرنسنه‌یه ال صونوب چاپك وچالاك آلمق معناسنه‌در یقال تزقف الشیء
اذا تلقفه ﴿الزقف﴾ حقف وزننده بودخی برنسنه‌یه ال صونوب سرعتله آلمق معناسنه‌در یقال زقف الشیء زقفا

(من)

من البـاب الاوّل اذا تلقفه ﴿الزاقفية﴾ سواد عراقده برقريه در محدّثيندن ابوعبد الله بن ابی الفتح ومحمود بن
علی الزاقفیان اورادندر ﴿الازحلفاف﴾ اقشعرار وزننده و ﴿التزحلف﴾ تدحرج وزننده كناره چكيلوب آلارغه
اولمق معناسنه در يقال ازحلفّ الرجل وتزحلف اذا تنحی و ﴿الزحلفة﴾ دحرجه وزننده آلارغه ايلمك
معناسنه در يقال زحلفه اذا نحاه ﴿الزلف﴾ فتحتينله يقينلق معناسنه در يقال له زلف منه ای قربة وپايه ورتبه
ودرجه معناسنه در يقال له زلف رفيع ای درجة وصو ايله طلو حوضلره دينوركه زلفه نك جمعی اولور
علی قول مفرددر طلو حوضه دينور ﴿الزلفة﴾ فتحاتله صو ايله طلو صهريجه ومصنعه يه دينور وبيوك كاسه يه
دينور ويشل صرلی اجاّنه يه دينوركه طپراقدن دوزلمش بيوك طاس كبی قابدر تقول سقانا بالزلفة ای الصحفه وكذا
الاجاّنة الخضراء وايچوقابنه دينور صدفه معناسنه وبالچين قيايه دينور وارض غليظه يه دينور وسپورلمش
يره دينور وطپراغی يومشق دوزطاغه دينور جمعی زلف در فتحتينله وزلفه عورته ياخود يوزينه دينور يقال زلفة
حسنة ای مرأة اوهی وجهها ﴿المزلفة﴾ مرحله وزننده شول قريه يه دينوركه چول بيابانله اوتلو صولو آبادان يرك
ارالغنده اوله جمعی مزالف كلور مدينهٔ منوره طريقنده معان قريه سی كبی يقال اقاموا بالمزالف ای القری التی
تكون بين البرّ والريف ﴿الزلفة﴾ غرفه وزننده سميراء نام محلك شرقيسنده برصويك آديدر وبيوك كاسه يه دينور
يقال شربه بالزلفة ای الصحفة ويقينلق معناسنه در يقال له زلفة منه ای قربة ورتبه ومنزلت معناسنه در يقال عنده
زلفة ای منزلة وكيجه نك اوّلندن بربلوكنه دينور جمعی زلف كلور غرف وزننده وزلفات كلور ضمتينله غرفات
وزننده وزلفات كلور زايك ضميله لامك سكونيله غرفات وزننده وزلفات كلور زايك ضمی ولامك فتحيله غرفات
وزننده وبعضلر ايتديكه ﴿وزلفا من الليل﴾ كريمه سنده واقع زلف كه زلفه نك جمعيدر طول ليال هنكامنده كوندزدن
اخذ اولنان كيجه ساعتلری وكيجه دن طول ايّام وقتنده اخذ اولنان كوندز ساعتلرندن عبارتدر وقریٔ زلفا بضمتين
امّا مفرد كحلم وامّا جمع زلفة كبسرة وبسر بضم سينهما وقریٔ زلفا بضمة وسكون اللام جمع زلفة كدرّة ودرّ
وقریٔ زلفی كحبلی والالف للتأنيث ﴿الزلف﴾ زايك فتحی ولامك سكونيله قربت معناسنه در ورتبه ومنزله معناسنه در
﴿الزلفی﴾ حبلی وزننده بودخی قربت ودرجه ومنزلت معنالرينه در الفی تأنيث ايچوندر علی قول بو اسم مصدر در
﴿الزلف﴾ زايك كسريله چمنزار ومرغزاره دينور روضه معناسنه در ﴿التزليف﴾ سوزه سوز قاتمغله آرترمق
معناسنه در يقال زلف فی حديثه اذا زاد ﴿زليفه﴾ جهينه وزننده يمنده بر بطن آديدر ﴿المزالف﴾ ميمك فتحيله
چيقه جق درجه لره دينور مراقی معناسنه ﴿الزلوف﴾ صبور وزننده ايراق يوقشه دينور يقال عقبة زلوف
ای بعيدة ﴿الزليف﴾ امير وزننده بريردن آخريره تقدّم ايدن آدمه دينور ﴿المزدلف﴾ اسم فاعل بنيه سيله طیّ
قبيله سندن بررجل اسميدركه ابن ابی عمرودر وخصيب نام كسنه نك ياخود عمرو بن ابی ربيعه نك لقبيدر برجنك
هنكامنده نيزه سنی اوكنه قويوب الصلاء ايها الناس ازدلفوا اليه ديمكله تلقيب اولندی ياخود پردل ودلير اولمغله
جنكلرده خصماء واقرانه ازدلاف واقتراب ايلديكيچون ملقب اولدی ﴿الازدلاف﴾ افتعال وزننده تقدّم
ايلمك معناسنه در يقال ازدلف اليه اذا تقدّم وتقرّب ايلمك معناسنه در يقال ازدلف اليه اذا تقرّب ﴿المزدلفة﴾
اسم فاعل بنيه سيله عرفات ايله منا بيننده موضع معروفك اسميدر حجاج آنده دركاه الهی يه تقرّب ايلدكلری ياخود
عرفاتدن افاضه دنصكره خلق منايه قريب اولدقلری ياخود خلق اكا كيجه دن برطائفه ده كلدكلری ايچون
ياخود ارض مذكوره بغايت هموار وسپورلمش پاكيزه اولديغيچون اطلاق اولندی وبو وجه اقربدر ﴿التزلف﴾
تفعل وزننده بودخی تقدّم ايلمك معناسنه در يقال تزلف القوم اذا تقدّم وتقرّب ايلمك معناسنه در يقال
تزلفوا اذا تقرّبوا ﴿الزنحفة﴾ نون وحای مهمله ايله زوبعه وزننده آفات ودواهی اسميدر ﴿الزنف﴾ فتحتينله طارلمق
معناسنه در يقال زنف الرجل زنفا من الباب الرابع اذا غضب ﴿التزنف﴾ تفعل وزننده طارغنلق پيدا ايلمك
معناسنه در يقال تزنف اذا غضب ﴿زنف﴾ عدل وزننده بررجل علميدر ﴿الزوف﴾ خوف وزننده كوكرجين
قنادلرينی وقويريغنی يره يايوب سوريمك معناسنه در يقال زافت الحمامة تزوف زوفا اذا نشرت جناحيها وذنبها
وسحبتها علی الارض وبركسه اعضا واندامی دوشوك وصالق وكوشك اوله رق يوريمك معناسنه در يقال
زاف الرجل اذا مشی مسترخی الاعضاء ﴿وزوف﴾ اساميدندر زوف الجيشانی اكدر نام محدّثدن روايت حديث
ايلدی وزوف بن عدیّ بن زوف پدرندن اولدخی پدرندن روايت ايلدی وزوف بن زاهر ياخود زوف بن ازهر
بن عامر بن عوثيان برقبيله پدريدر ﴿زوفی﴾ طوبی وزننده بردرلو نباتدركه قدس طاغلرنده نابت اولور سكنجبين
ايله مطبوخی كيموس غليظی مسهل وسركه ايله مطبوخی مضمضه وجع اسنانه مفيد وبخوری وجع اذنه نافع در

تركيده تحريفله ظوفا تعبير ايتدكارى نباتدر وزوفى قيون قسمنك قوريغنده واويلقلرى ارالغنده وقرنى آلتنده
اولان يوكلرده مجتمع ومنعقد چقلداغه دينور دهنيتى صويك اوزرينه صعود ايدنجه قينادوب يوكندن تصفيه
ايلدكدنصكره چولمك اوزرنده اولانى تكرار سطر ونيون ديدكارى نبات صويله غسل وطبخ وتصفيه ايدوب
حتى يوكدن بالكليه مفارق اولنجه طبخ وتصفيه يى تكرار ايدرلر اورام صلبه يى محلل وكبدوكلى برودتنه نافعدر
بين الاطباء اوّلكنه زوفاى يابس وبوكه زوفاى رطب ديرلر ﴿الزواف﴾ غراب وزننده چابك اولومه دينور يقال
موت زواف اى مجهزوحىّ ﴿التزاوف﴾ تفاعل وزننده فارسلغه هوسناك اولان نوجوانلر بركونه خفت وچابكلك
تعلم ومشق ايدشمك معناسنه در صورتى بودركه برربر كلوب ترتيب ايلدكارى سدّ وسكى مقوله سى بنانك ركننك
براوجنه برالنى قيوب واياقلرى يره دكميه رك معلق كونه هواده فرل فرل دونه رك چابكلكله مكانلرينه عودت ايدرلر
جانبازلرك هواده معلق كونه دونملرى كبى برمعنادر لكن برخوشجه صورتى معلوم اولمدى يقال الغلمان يتزاوفون
وهو ان يجئ احدهم الى ركن الدكان فيضع يده على حرفه ثمّ يزوف زوفة فيستقل من موضعه ويدور فى الهواء
حتى يعود الى مكانه يتعلمون بذلك الخفة للفروسية ﴿الزهزفة﴾ زلزله وزننده سوز چورمك معناسنه در يقال زهزف
الكلام اذا نفذه وبرنسنه يى تزييف ايلك معناسنه در يقال زهزف الشئ اذا زيّفه ﴿الزهف﴾ فتحتينله يينى
اولمق معناسنه در يقال زهف الشئ زهفا من الباب الرابع اذا خفّ ويل برنسنه يى يينى بولمغله آلوب اوچورمق
معناسنه در يقال زهفت الريح الشئ اذا استخفته ﴿الزهوف﴾ قعود وزننده ذليل اولمق معناسنه در يقال
زهف الرجل زهوفا من الباب الثالث اذا ذلّ وموته مشرف اولمق معناسنه در يقال زهف للموت اذا دناله ويلان
سويلك معناسنه در يقال زهف الرجل اذا كذب وهلاك اولمق معناسنه در يقال زهف فلان اذا هلك
﴿الازدهاف﴾ افتعال وزننده بودخى اولو مجل اولمق معناسنه در يقال ازدهف للموت اذا دناله ويوك يوكلنوب
كوتورمك معناسنه در يقال ازدهف الحمل اذا احتمله ومنحرف اولمق معناسنه در يقال ازدهف الشئ اذا انحرف
وايودرمك معناسنه در يقال ازدهفه اذا استعجله واستخفاف معناسنه در يقال ازدهفه اذا استخفه وبريره
كيرمكده مزاحمه ايله بى محابا صالدروب صوقلمق معناسنه در يقال ازدهف فلان اذا تقحم فى الدخول وسوزه
كندى كيسه سندن سوز قاتوب آرترمق معناسنه در يقال ازدهف فلان اذا تزيّد فى الكلام واعراض ايلك
معناسنه در يقال ازدهف عنه اذا صدّ وبرنسنه يى آلوب كوتورمك معناسنه در يقال ازدهف الشئ اذا ذهب به
وهلاك ايلك معناسنه در يقال ازدهفه اذا اهلكه ورفع صوتله پك پك وايرى ايرى سويلك معناسنه در
يقال ازدهف فى قوله اذا تشدّد ورفع صوته وبرآدمك قولنى كندى قوليله تزييف وابطال ايلك معناسنه در
يقال ازدهف فلانا بالقول اذا ابطل قوله ودابه راكبنى يره اورمق معناسنه در يقال ازدهفت الدابة فلانا اذا اصرعته
وعداوت قزانمق معناسنه در يقال ازدهف العداوة اذا اكتسبها ﴿المزهف﴾ منبر وزننده سويق قارشديره جق
چومچه يه دينور ﴿الازهاف﴾ همزه نك كسريله بركمسه يه شرّ وشور القا ايلك معناسنه در يقال ازهفه اذا القى
اليه شرّا وبرآدمه مزراق چاتدرمق معناسنه در يقال ازهف اليه الطعنة اذا ادناها ويلان سوز كتورمك
معناسنه در يقال ازهف له حديثا اذا اتاه بالكذب وفى الحال قتل ايلك معناسنه در يقال ازهف عليه اذا اجهز
وبرآدمى شرّ وشوره اغرا وتحريك ايلك معناسنه در يقال ازهفه بالشرّ اذا اغراه به وبرآدمك حاجتنى روا قلمق
معناسنه در يقال ازهفه بماطلبه اذا اسعفه به وبرسوزه يلان قاتوب آرترمق معناسنه در يقال ازهف الخبر اذا زاد
فيه وكذب وقوغلمق معناسنه در يقال ازهفه اذا نمه وذليل ايلك معناسنه در يقال ازهفه اذا اذله وخيانت ايلك
منعاسنه در يقال ازهف فلان اذا خان وشرّه صالدرمق معناسنه در يقال ازهف الرجل اذا اسرع الى الشرّ
وبرنسنه يى كيدروب تلف وتباه ايلك معناسنه در يقال ازهف الشئ اذا ذهب به واهلكه وبرنادره نسنه سببيله
خوشلنوب منبسط ومحظوظ اولمق معناسنه در يقال ازهف بالشئ اذا اعجب به وبركمسه يه ناسزا كلام اسناد ايلك
معناسنه در يقال ازهف اليه حديثا اذا اسند اليه قولا رديئا وبرعجيب نسنه برآدمه عجب ويرمك معناسنه در يقال
ازهفت فلانة اليه اذا اعجبته ﴿التزهّف﴾ تفعل وزننده بودخى اعراض ايلك معناسنه در يقال تزهّف عنه
اذا صدّ ﴿الانزهاف﴾ انفعال وزننده دابه برنسنه دن اوركمكله ياخود اورلمغله قالقيوب صچرامق معناسنه در
يقال انزهفت الدابة اذا طفرت من نفار اوضرب ﴿الزهلفة﴾ دحرجه وزننده برنسنه يى اوته ايشلدوب تنفيذ ايلك
معناسنه در يقال زهلف الشئ اذا نفذه وجوّزه ﴿الزيف﴾ حيف وزننده و ﴿الزيفان﴾ فتحاتله صالنى صالنى
يورمك معناسنه در يقال زاف الرجل يزيف زيفا وزيفانا اذا تبختر فى مشيته واركك كوكرچين قوريغنى يره سورريوب

(باشنى)

باشنی قارنی آلتندن اکه‌رك دیشی کوکرچینك چوره‌سنی طولاشمق معناسنه‌در یقال زاف الحمام اذا جرّ الذنابی
ودفع مقدّمه بمؤخره واستدار علیها وزیف قالپ ومغشوش اقچه‌یه دینور جمعی زیاف وازیاف کلور علی قول
بولغت ردیئه‌در اعلا اولان زائف لغتیدر * شارح دیرکه زیف وصف بالمصدردر بعده معنای اسمیت اعتباریله
جمعلنوب زیوف وزیاف دیندی واصلی اوزره زایف دخی لغتدر بونك جمعنده زیّف دینور رکع کبی فیقال درهم
زیف وزایف ودراهم زیاف وازیاف وزیّف وزیف اقچه‌یی کم وقالپ ایلمك معناسنه‌در یقال زاف الدراهم زیفا
اذا جعلها زیوفا ودیواری اوته صیچرامق معناسنه‌در یقال زاف الحائط اذاقفزه وزیف دیوار اوزره اولان چیقمه
صیچاقلره واورتولره دینورکه یغموردن دیواری حفظ ایدر ونردبانك ایاقلرینه وقدمه‌لرینه دینور وبارو ودیوار
اوزره اولان شرفه‌لره وکنکره‌لره دینور مفردی زیفه‌در (الزیوف) قعود وزننده اقچه قالپ وکم ومغشوش اولمق
معناسنه‌در یقال زافت الدراهم زیوفا اذا صارت مردودة لغشّ (الزائف) ذکر اولندیغی اوزره قالپ
اقچه‌یه دینور (التزییف) اقچه‌یی قالپ ایلمك معناسنه‌در یقال زیّف الدارهم اذا جعلها زیوفا (الزیّاف) شدّاد
وزننده ارسلانه دینور فصل السین (السأف) سینك فتحی وهمزه‌نك سکونیله وفتحیله ال چتلایوب
طرنغك چوره‌لری قبوق قبوق صویلق معناسنه‌در علی قول طرنق کندیسی چتلامق معناسنه‌در یقال
سئفت یده وسأفت سأفا وسئفا من الباب الرابع والثالث اذا تشققت وتشعث ماحول الاظفار او هو تشقق الاظفار
نفسها ودوداغك دریسی قاولمق معناسنه‌در یقال سئفت شفته وسأفت اذا تقشرت ولیف فتله آچلوب
دیدك دیدك اولمق معناسنه‌در یقال سئف لیف النخل اذا تشعث وتقشر وسأف فتحیله خرمانك قوری داللرینه
دینور یقال قطع سأف النخل ای سعفه وقوریغك قیللرینه دینور وصچاغه وپوسکوله دینور (السئفة) فرحه
وزننده وصفدر چتلامش وطرنقلرینك چوره‌سی پروزلنمش اله دینور (الانسأف) انفعال وزننده بو دخی لیف
تفتك تفتك اولمق معناسنه‌در یقال انسأف لیف النخل اذا سئف (السؤآف) غراب وزننده دوابّ ومواشی‌یه
عارض اولان قرغینه وهلاك عامّه دینور واو ایله سواف لفظنده لغتدر (السأفة) کرامه وزننده دوابّ ومواشی‌یه
قرغین دوشمك معناسنه‌در یقال سئوف ماله سأفة من الباب الخامس اذا وقع فیه السؤاف (السائفة) قوملغك
اشاغی طرفندن انجلوب کیدن یرینه دینور جمعی سوائف‌در (السجف) سینك فتحی وکسریله و(السجاف) کتاب
وزننده پرده‌یه دینور ستر معناسنه جمعی سجوف واسجاف کلور علی قول سجف شول ایکی پرده‌یه دینورکه بری برینه
چاتلمش اولوب بینلرنده فرجه اوله یاخود شول قپوکه ایکی پرده ایله پرده‌لنور اوله آنك هرشقنه سجف وسجاف دینور
(الاسجاف) همزه‌نك کسریله پرده‌یی صالیورمك معناسنه‌در یقال اسجف الستر اذا ارسله وکیجه پك قرا کو اولمق
معناسنه مستعملدر یقال اسجف اللیل اذا اسدف وبرنسنه اوزره پرده چکمك معناسنه‌در یقال اسجف البیت اذا
ارسل علیه السجاف (السجف) فتحتینله بوکور اینجه اولوب قرن آزجه ودوزجه اولمق معناسنه‌در یقال سجفت
المرأة سجفا من الباب الرابع اذادقّ خصرها وخص بطنها (السجفة) غرفه وزننده کیجه‌دن برساعته دینور یقال
مضت سجفة من اللیل ای ساعة منه (السجف) رجف وزننده و(الاسجاف) همزه‌نك کسریله و(التسجیف)
برنسنه‌یه پرده چکمك معناسنه‌در یقال سجف البیت واسجفه وسجفه اذا ارسل علیه السجف (السجف) سینك
کسریله اسمادندر حنتف بن السجف تابعیندندر وحنیف بن السجف شعرادندر (سجف) سینك فتحیله بر موضع
آدیدر (السحف) سینك فتحی وحای مهمله‌نك سکونیله پوستکینك یوزندن بتون قیللری وتویلری یولوب کیدرمك
معناسنه‌در یقال سحف الشعر عن الجلد سحفا من الباب الثالث اذا کشطه حتی لم یبق منه شیٔ وذبیحه‌نك
صرتندن یاغنی صیروب صویمق معناسنه‌در یقال سحف الشحم عن ظهر الدابّة اذا قشره ویاقمق معناسنه‌در یقال
سحف الشیٔ اذا احرقه وحیوان دیلدیکی قدر علف یمك معناسنه مستعملدر یقال سحفت الابل اذا اکلت ماشاءت
ویل هوایوزندن بلودی صیروب کوتورمك معناسنه مستعملدر یقال سحفت الریح السحاب اذا ذهبت به وتراش ایلمك
معناسنه مستعملدر یقال سحف رأسه اذا حلقه واغاجلرك اوزدکلرنده اولان ایری بداق تکمه‌لرینی ازاله ایچون یاقمق
معناسنه مستعملدر یقال سحف النخلة وغیرها اذا احرقها (السحائف) سحیفه‌نك جمعیدرکه ایکولرك وقبورغه‌لرك
ارالقلرنده اولان دریلره یاپشق اولان یول یول قات قات عریض یاغلره دینور یقال اخذ سحائف الشاة ای طرائق الشحم
الذی بین طرائق الطفاطف ونحو ذلك ممایری من شحمة عریضة ملزقة بالجلد (السحوف) صبور وزننده ذکر
اولنان سحیفه‌سی چوق حیوانه دینورکه سموزلکدن نشأت ایدر یقال جمل وناقة سحوف ای کثیرة السحائف
واوزون ممه‌لو ناقه‌یه دینور وممه‌سنك امزکلرینك دلیکلری طاره‌جق اولان ناقه‌یه دینور وطبانی چکوب سوریه‌رك

يوريان ناقه يه دينور يقال ناقة سحوف اذا كانت تجرّ فراسنها على الارض اذا مشت و قرنى آلتنك يوكارى يوفقه جق
اولان قيونه و كچى يه دينور واوغراديغى يرلرك طپراغنى و طاشنى صيروب كوتورن يغموره دينور يقال مطرة سحوف
اذا كانت تجرف مامرّت به واون اوكنوركن دكرمنك كورلديسنه دينور يقال يسمع سحوف الرحى اى صوتها
اذا طحنت و سود صاغلوركن ظهور ايدن فاشردى يه دينور وقيوده اولان صويى صيروب اخذ ايدن قوغه يه دينور
يقال دلو سحوف اى تجحف مافى البئر من الماء (السحفنية) بلهنيه وزننده باشى بتون تراش اولمش قباق آدمه دينور
حلق معناسنه اولان سحف مذكوردندر يقال هو سحفنية اى المحلوق الرأس (السحاف) غراب وزننده سل
ديدكارى مرضه دينوركه ناس اكاورم وانجه اغرى تعبير ايدرلر (المسحوف) سلّ مرضنه اوغرامش كمسه يه دينور
يقال به سحاف اى سلّ وهو مسحوف اى مسلول (الاسحوف) اسلوب وزننده و (الاسحوف) همزه نك كسرى
و حانك فتحيله ادرون وزننده ممه سى امزكلرينك دليكلرى ككيش اولان ناقه يه دينور على قول سودى پك چوق
و كوراولغله صاغلوركن فاشرديسى ظهور ايدن ناقه يه دينور يقال ناقة اسحوف الاحاليل و اسحوفها اى واسعتها
او كثيرة اللبن يسمع لصوت شخبها سحفة (السحفة) تمره وزننده بو دخى سود صاغيلوركن ظهور ايدن فاشردى يه
دينور وحيوانك صرتنده اولان ايچ ياغنه دينور (الاسحفان) عنفوان وزننده برنباتدركه بوكرجله طرزنده
بوينوزكبى فليزلرى اولور مأكول ومرعى دكلدر عرق نسأ علتنه آنكله تيمار ايدرلر (السيحف) صيقل وزننده
و (السيحف) درفس وزننده و (السيحف) خنفس وزننده يصى تمرنه على قول اوزون تمرنه دينور و پك اوزون آدمه
دينور (السيحفىّ) صيقلىّ وزننده فنون تكلمده دلى اوزون سوز بيلور زبان آور آدمه اطلاق اولنور يقال رجل
سيحفىّ اللسان اى لسن كذلك سيحفىّ مبالغة وتغيير نسب ايله سيحفانىّ صقالى پك اوزون آدمه اطلاق اولنور يقال رجل
سيحفىّ اللحية و سيحفانيها اى طويلها (السحاف) سينك كسريله سحفه لفظنك جمعيدركه ايچ ياغنه دينور يقال
صحاف فيها سحاف اى شحوم (المسحفة) مكنسه وزننده كيكدن ات صيره جق بچاغه دينور (المسحف) مقعد
وزننده يلان قسمنك سورنوب كتديكى ايزينه دينور يقال فى الارض مسحف الحية اى اثرها فى الارض (السحفتان)
سينك فتحى وتثنيه بنيه سيله دوداغك آلتنده بتن كوچك صقال پارچه سنك ايكى طرفنه دينور يقال اخذ من طول
سحفتيه و هما جانبا العنفقة (الاسحاف) همزه نك كسريله ايچ ياغى صاتمق معناسنه در يقال اسحف الرجل
اذا باع السحفة (السخف) سينك فتحى و خاى معجمه نك سكونيله دريلك جهتنك يوفقه لغنه دينوركه پك قلتندن
كنايه در يقال به سخف اى رقة عيش و عقل و ادراك يوفقه لغنه و خفتنه ده دينور كما سيذكر و سخف بر موضع آديدر
(السخف) سينك ضمى و فتحيله و (السخفة) قرصه وزننده و (السخافة) سحابه وزننده عقل و ادراك يوفقه لغنه
دينوركه مراد قلتيدر يقال فى عقله سخف و سخف و سخفة و سخافة اى رقة و سائر نسنه لرك دخى يوفقه لغنه دينور
و عند البعض سخف سينك فتحيله عقلك يوفقه لغنده و سخافه هرشيئك يوفقه لغنده و خفتنده استعمال اولنور
فيقال فى عقله سخف اى رقة و فى هذا الشئ سخافة اى رقة و سخافه مصدر اولور برآدمك عقلى و سائر نسنه يوفقه
اولمق معناسنه يقال سخف الرجل سخافة من الباب الخامس اذا كان رقيق العقل و يقال سخف عقله اذا رقّ
و يقال سخف الغزل اذا رقّ (السخفة) سينك فتحى و ضميله آجلقدن عارض اولان رقت وهزاله دينور يقال
به سخفة من الجوع اى رقة منه وهزال (السخيف) امير وزننده عقلى يوفقه آدمه دينور يقال رجل سخيف
اى رقيق العقل خفيفه و سيرك طوقنمش بزه دينور يقال ثوب سخيف اى قليل الغزل و شلفه و سبكمشرب كمسه يه
دينور يقال رجل سخيف اى نزق خفيف (المسخفة) محسنه وزننده اوتى آزجه اولان يره دينور يقال ارض
مسخفة اى قليلة الكلأ (المساخفة) مفاعله وزننده محامقه معناسنه دركه بركسه نك قلت عقلنه مساعده
ايلكدن عبارتدر كوياكه آنك سخافت عقلنه مبالات ايليوب كندوسى دخى اكا سخافتله معامله ايدر يقال ساخفه
اذا حامقه (السخف) سينك ضميله قربه كهنه لنوب يوفقه لنمق معناسنه در يقال سخف السقاء سخفا من الباب الخامس
اذا وهى (السدفة) سينك فتحى و ضميله تميم لغتنده قراكولغه دينور و قيس لغتنده آيدينلغه دينوركه ضدّ اولور
بعضلر ديديكه ايكيسى اسم واحد ايله تسميه اولنديلر زيرا احدهما آخر اوزره عروض ايدر على قول ضوء و ظلمتك
اختلاطنه دينوركه طلوع فجردن وقت اسفاره قدر اولان اختلاطندن عبارتدر يقال جاء فى السدفة وهى الظلمة
تميمية و الضوء قيسية ضدّ او سميا باسم لان كلا يأتى على الاخر كما سيذكر وكيجه دن بر بلوكه دينور يقال مضت
سدفة من الليل اى طائفة منه (السدف) فتحتينله سدفه معناسنه در يقال جاء فلان فى السدفة و السدف اى الظلمة
او الضوء او سميا باسم لان كلا يأتى على الآخر او السدفة اختلاط الضوء و الظلمة معا لوقت مابين طلوع الفجر

الى الاسفار وسدف صباح وقتنك چاتوب آچلسنه دينوركه صباحه قارشواوله جقدر يقال جاء فى السدف اى الصبح واقباله بوتركيب ينه اعجبنى زيد وكرمه بابندندر وكيجه نك قرارتيسنه دينور يقال جاء فى سدف الليل اى سواده وديشى قيونه دينور وسدف سدف مكررا ديشى قيونى صاغمق ايچون چاغردقلرى صوتدن حكايه در ﴿السدفة﴾ غرفه وزننده قپويه دينور على قول اوزرنده اولان اورتويه دينور سده معناسنه ويغموردن حفظ ايچون قپويه ايتدكارى پرده يه دينور وسواد ليل معناسنه در ﴿سديف﴾ زبيروزننده ابن اسمعيل دركه شعرادندر ﴿السدوف﴾ قعود وزننده ايراقدن كورينان قرالتى يه دينور شخوص معناسنه وبونده صواب اولان معجمه ايله اولمقدر ﴿الاسدف﴾ احمر وزننده سياه نسنه يه دينور يقال شئ اسدف اى اسود ﴿السدافة﴾ كتابه وزننده بر نسنه يه حاجز اولان پرده يه دينور حجاب معناسنه ومنه قول ام سلمة لعايشة رضى الله عنهما قد وجهت سدافته اى هتكت الستر اى اخذت وجهها وقيل ازلتها عن مكانها الذى امرت ان تلزميه وجعلتها امامك ﴿السديف﴾ اميروزننده اوركچ ياغنه دينور ﴿الاسداف﴾ همزه نك كسريله اويومق معناسنه در يقال اسدف الرجل اذا نام وكيجه مظلم اولمق معناسنه در يقال اسدف الليل اذا اظلم وصباح يرى آيدينلامق معناسنه در يقال اسدف الفجر اذا اضاء بو ايكى معنا وجه مذكور اوزره سدفه معناسنك اختلافنه مبنى در وآلارغه وبرطرف اولمق معناسنه در يقال اسدف عنه اذا تنحى وپرده يى قالدرمق معناسنه در يقال اسدف الستر اذا رفعه وآجلقدن ياخود پيرلكدن وهن كلكله كوزلر قرارمق معناسنه در يقال اسدف الرجل اذا اظلمت عيناه من جوع او كبروچراغ اوياندرمق معناسنه در يقال اسدف الرجل اذا اسرج السراج ﴿السرف﴾ فتحتينله برنسنه ده حد واعتدالى تجاوزه دينوركه اسمدر * شارح دير كه زمخشرينك بياننه كوره سرفة شجر معناسندن مأخوذدر وراغبك بياننه كوره على العكسدر وبونك وضعى عموم اوزره اولوب بعده انفاق ومصرفده غالب اولدى يقال فيه سرف اى ضد القصد وجهل وغفلت وخطا ايلك معناسنه مصدر اولور يقال سرفه سرفا من الباب الرابع اذا اغفله وجهله وسرف الخمر شرابه ادمان ايلكدن عبارتدر يقال سرف فى الخمر اذا ضرى وسرف محدثيندن محمد بن حاتمك جدى اسميدر وسرف شان وشرف وقدر واعتبار معناسنه در ومنه الحديث ❊ لا ينتهب الرجل نهبة ذات سرف وهو مؤمن ❊ اى ذات شرف وقدر كبير وروى بالشين ايضا وعربلر ذهب ماء الحوض سرفا ديرلر حوضك صويى اطرفندن طاشوب جريان ايلدكده وبو معناى اولدن مأخوذدر ﴿سرف﴾ كتف وزننده تنعيم قربنده برموضع آديدر وسرف وصف اولور غافل ومخطى معناسنه يقال رجل سرف الفؤاد اى مخطيه وغافله ﴿السرفة﴾ غرفه وزننده بركونه خرده وصغير بوجكه دينوركه اغاج خرده لرينى بريكديروب كندى ايچون براو ياپوب اكا داخل وآنده هلاك اولور ومنه المثل * اصنع من سرفة * مؤلفك بياننه كوره اشبو سرفه ارضه دن بشقه اولور زيرا ارضه يى اغاج اكل ايدن قورتجغز ايله تفسير ايلمش ايدى اشبو سرفه يى وجه مذكور اوزره تعريف ايلدى وزمخشرينك بياننه كوره ايكيسى بردر وراغبك بياننه كوره ارضه اغاج قورديدر وسرفه يپراق اكل ايدن قورتجغزدركه يپراق قوردى تعبير اولنور وواقعا مؤلفك ديديكى كبى اور مجك مثال اويلجه اوياپوب ايچنده ايوا ايدر اغاج يپراغنك دشمنيدر حتى بعضلر ديديكه زمان سابقده ناس حيواناتدن بعض حيل وصنايع اخذ ايدرلر ايدى كورخانه احداثنى دخى سرفه دن تعلم ايتديلر ومثل مزبور دخى قول مذكورى مؤيددر ﴿السرف﴾ صرف وزننده يپراق قوردى اغاجك يپراغنى يمك معناسنه در يقال سرفت السرفة الشجرة سرفا من الباب الاول اذا اكلت ورقها وچوجغه حدى متجاوز سود امدرمكله افساد ايلك معناسنه در يقال سرفت الام ولدها اذا افسدته بسرف اللبن ﴿السرفة﴾ فرحه وزننده يپراق قوردى چوق يره دينور يقال ارض سرفة اى كثير السرفة ﴿المسروفة﴾ سرفه اوشمش اغاجه دينور يقال سرفت الشجرة على المجهول فهى مسروفة ﴿السرف﴾ ضمتينله ايپك قوردينك ايشلديكى اوركويه شبيه برباض نسنه يه دينور ﴿السروف﴾ صبور وزننده شديد وعظيم نسنه يه دينور يقال يوم سروف اى شديد عظيم ﴿السريف﴾ امير وزننده اوزم باغنك تكا كارى صره سنه دينور ﴿الاسرف﴾ همزه نك وراتك ضميله سرب فارسى معربيدركه قورشونه دينور آنك معناسنه ﴿اسرافيل﴾ همزه نك كسريله اسرافين لفظنده لغتدركه نونله در اسم اعجمى در اسماء الهيه دن اولان ايل لفظ شريفنه مضافدر ﴿الاسراف﴾ همزه نك كسريله حدى متجاوز صرف وخرج ايلك معناسنه در على قول طاعت حقدن غيرى يره مال صرف وانفاق ايلك معناسنه در يقال اسرف ماله اذا بذره او انفقه فى غير طاعة ﴿مسرف﴾ محسن وزننده صاحب وقعة الحره اولان مسلم بن عقبة المرى لقبيدر وقعهٔ مزبوره ده حددن تجاوز ايلمكله تلقيب اولندى ﴿سيراف﴾ شيراز وزننده فارس اولكه سنده ساحل بحرده بربلده در ايران اسكله لرينك اعظميدر بالجمله ابنيه سى ساج كراسته لريله صنايع عجيبه اوزره مبنى در ﴿السرعوف﴾

عصفور وزننده كودهسى چليمسزجه يومشق بدنلو تر و نازك ارو عورته دينور يقال غلام وجارية سرعوف اى ناعم
خفيف اللحم واوزون وكريملو آته دينور واوزون بويلو بدنى تر و نازك خاتونه دينور يقال امرأة سرعوف اى طويلة
ناعمة وچكركه يه دينور وكوه يه دينوركه ثيابه استيلا ايدر ﴿السرعفة﴾ دحرجه وزننده چوجغك غداسنى خوب
ولطيف ايدرك پرورده ايلك معناسنه‌در ﴿التسرعف﴾ تدحرج وزننده چوجق كوزل غدالر ايله پرورده اولمق
معناسنه‌در تقول سرعفت الصبىّ فتسرعف اى اصلحت غداءه فانصلح ﴿السرنوف﴾ عصفور وزننده اتمجه
قوشنه دينور باشق معناسنه ﴿السرناف﴾ قرطاس وزننده اوزون آدمه دينور يقال رجل سرناف اى طويل
﴿السرهفة﴾ سرعفه وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى ﴿السعف﴾ فتحتينله خرما اغاجنك دالنه دينور جريد النخل
معناسنه على قول يپراغنه دينور اكثرى قوريسنه دينور ياشنه شطبه ديرلر يقال قطع سعف النخلة اى جريدها
اوورقها واكثر مايقال اذا يبست واذا كانت رطبة فشطبة وسعف مصدر اولور طرنغك چورهسى پروزلنمك معناسنه
يقال سعف حول اظفاره سعفا من الباب الرابع اذا تشعث وسعف كلين جهازينه دينور جمعى سعوف كلور يقال
جهز سعف العروس اى جهازها وبر مرض آديدركه دوه قسمنك اغزلرنده حادث اولور جرب كبى برونك واطرافنك
قيللرى يوزيلوب دوكيلور بو مرض اركك دوه‌لرده قليل اولور همين ناقه قسمنه مخصوصدر وكوله وجاريه وخانه
وعقار مقولهسى مال مملوككه بالغ ونفيس وفاخر اوله سعف اطلاق اولنور ﴿الاسعف﴾ ذكر اولنان سعف علتنه
اوغرامش اركك دوه‌يه دينور مؤنثى سعفاءدر حمراء وزننده يقال جمل اسعف وناقة سعفاء وقد سعفت على المجهول
واسعف جبهه‌سنك تويلرى وپرچمى آق اولان آته دينور يقال فرس اسعف اى الابيض الناصية ﴿السعوف﴾
سينك ضميله بيوك كاسه‌لره دينور واو اسبابنه دينور يقال نقل سعوف البيت اى امتعته وطبايع واخلاق ناسه دينور
كرك مكارم وكرك ذمايم اولسون * شارحك بياننه كوره مفردى مسموع دكلدر ومنه يقال سعوف الناس صنوف
اى طبايعهم ﴿السعف﴾ سينك فتحى وعينك سكونيله صاتلق قاشه دينور سلعه معناسنه وفرومايه ونذل ورذيل
آدمه دينور وسعف مصدر اولور ايش بتورمك معناسنه يقال سعف بحاجته سعفا من الباب الثالث اذا قضاها له
﴿السعفة﴾ تمره وزننده بر كونه چباندركه معصوملرك باشلرنده ويوزلرنده چيقار صولو اولاننه ثور لبنيه وسعفهٔ رطبه
دينوركه صولوجه تعبير اولنور وقورى اولورسه سعفهٔ يابسه ديرلركه قبوقلنور وبعضيسى كپكلنور وسعفه ايوب عجلى
نام شاعرك پدرى اسميدر ﴿المسعوف﴾ باشنده ويوزنده سعفه چيقمش معصومه دينور يقال سعف الصبىّ على المجهول
فهو مسعوف اى به سعفة ﴿الاسعاف﴾ همزه‌نك كسريله بو دخى برآدمك ايشنى بتورمك معناسنه‌در يقال اسعف
بحاجته اذا قضاها له وبرنسنه كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال اسعف الشىء اذا دنا وبرنسنه برآدمك تولكنه
وقولاينه كلمك معناسنه‌در يقال اسعف له الصيد اذا امكنه وبرآدم وطننه كلوب قونمق معناسنه‌در يقال اسعف
باهله اذا المّ ﴿التسعيف﴾ مسك مقوله‌سنه سائر خوشبو طيبلر قاتمق معناسنه‌در يقال سعف المسك ونحوه اذا خلطه
بافاويه الطيب ﴿المساعفة﴾ مفاعله وزننده مساعده ايلك ياخود مصافات ومعاونت خصوصنده موافقت ايلك
معناسنه‌در يقال ساعفه اذا ساعده او واتاه فى مصافاة ومعاونة ﴿المساعف﴾ مساعد وزننده قريب نسنه‌يه دينور
يقال مكان مساعف اى قريب ﴿السفيف﴾ خفيف وزننده بر نوع اوت اسميدر وابليس عليه اللعنه‌نك اسميدر
وپالانه چكيلان قولانه دينور وسفيف مصدر اولور يره يوزنده مرور ايدوب كتمك معناسنه يقال سفّ الطائر سفيفا
من الباب الاول اذا مرّ على وجه الارض وخرما يپراغندن زنبيل ويلپازه مقوله‌سى اورمك معناسنه يقال سفّ الخوص
اذا نسجه ﴿الاسفاف﴾ همزه‌نك كسريله بو دخى خرما يپراغندن زنبيل مقوله‌سى اورمك معناسنه‌در يقال اسفّ
الخوص بمعنى سفه وبركسه سفله طبع اولمغله معالىٔ اموره همت ايليوب ناچيز وخردوات مقوله‌سى امور آردينه دوشمك
معناسنه‌در يقال اسفّ فلان اذا تتبع مداقّ الامور وهمدمندن قاچوب كتمك معناسنه‌در يقال اسفّ الرجل اذا هرب
من صاحبه وسفلى ودون وكمتر ايشلر طلب ايلك معناسنه‌در يقال اسفّ فلان اذا طلب الامور الدنية ودوه‌يه قورى علف
يدرمك معناسنه‌در يقال اسفّ البعير اذا علفه اليبيس وآتى كملك معناسنه‌در يقال اسفّ الفرس اللجام اذا القاه فى فيه
وقوش يره صيرده‌رق اوچوب كتمك معناسنه‌در يقال اسفّ الطائر اذا دنا من الارض فى طيرانه وسحاب يره يقين چوكمك
معناسنه‌در يقال اسفّت السحابة اذا دنت من الارض وقيه قيه باقمق معناسنه‌در يقال اسفّ النظر اذا احدّه ودوه اصرمق
قصديله باشنى يره اكمك معناسنه‌در يقال اسفّ الفحل اذا صوّب رأسه للعضيض ويارهيه دارو اكمك معناسنه‌در
يقال اسفّ الجرح دواء اذا ادخله فيه وبرنسنه‌يه ظفرياب اولمق معناسنه‌در يقال مااسفّ منه بتافه اى ماظفر منه
بشىء وبرآدمك بكزى متغير اولمق معناسنه‌در يقال اسفّ وجهه على المجهول اذا تغير ﴿السفة﴾ سينك ضميله

قفه وزننده خرما يپراغندن اورلمش زنبيل مقداری ياخود بيوك سپت ودنك مقداری ظرفه دينوركه اهل معامله
آنی بينلرنده مقدار معهود اتخاذ ايدرلر يقال اعطاه سـفة منه وهی مايسفّ من الخوص وجعل مقدار الزنبيل
او الجلة وبغدای مقوله‌سندن برآوج نسنه‌يه دينور تقول اخذت منه سفة ای قبضة ونسوان عربك بركونه صاچ
باغلرينه دينوركه انكله صاچلرينی بری برينه بند وپيوند ايدرلر ومنه حديث النخعی ﴿كره ان يوصل الشعر وقال
لابأس بالسفة ولم يكرهه﴾ وهی شیٔ من القرامل تصل بها المرأة شـعرها وغبار اولمش دوايه دينور ﴿السفّ﴾
سينك فتحيله دوايی دوكوب يومشتق علی قول معجون اوليه‌رق استعمال ايلمك معناسنه‌در تقول سففت الدواء سفا
من الباب الاول اذا قمحته او اخذته غير ملتوت وصويی يك چوق ايچوب ينه قانميوب صوسز قالمق معناسنه‌در تقول
سففت الماء ای اكثرت منه فلم ارو وسف اركك خرما فدانلرينك چچكلرينه دينور ودوه قوری علف يمك معناسنه‌در
يقال سفت الابل سـفا اذا اكلت اليبيس ﴿الاستفاف﴾ افتعال وزننده بودخی دوايی سفوف ايلمك معناسـنه‌در
تقول استففت الدواء بمعنی سففته ﴿السفوف﴾ صبور وزننده غبار اولمش دارويه دينور ﴿السقّ﴾ سينك كسری
وضميله آلاجه يلانه دينور علی قول طيران ايدن نوعنه دينور ظاهرا اوق يلانی اوله‌جقدر تقول رأينا سفا ای
ارقم من الحية اوالتی تطير ﴿السفاسف﴾ علابط وزننده پك آجلغه دينور يقال جوع سفاسف ای شديد ﴿السفساف﴾
ثرثار وزننده الچق وكمترنسـنه‌يه دينور يقال شیٔ سفساف ای ردیٔ وخوار وحقير ايشـه دينور تقول تحفظ
من الامر السفساف ای الحقير واون النوركن الكدن قالقان توزه دينور وسفساف الشعر هذيان مقوله‌سی شعردن
عبارتدر يقال شعر سـفساف ای ردیٔ وتوزكبی خرده وانجه طپراغه دينور ﴿المسفسفة﴾ اسم فاعل بنيه‌سـيله
خرده وانجه طپراقلری صاوروب كوتورن روزكاره دينور يقال ريح مسفسفة ای تثير السفساف وتجريه فوق
الارض ﴿السفسفة﴾ زلزله وزننده اون ونشاسته مقوله‌سی نسنه الهمك معناسنه‌در يقال سفسف الرجل اذا انخل
الدقيق ونحوه وبرنسنه‌يی محكم ومتين ايليوب كوشك وسست وضعيف ياپمق معناسـنه‌در يقال سفسف عمله اذا
لم يبالغ فی احكامه ﴿السقف﴾ سينك فتحی وقافك سكونيله و﴿السقيف﴾ امير وزننده اولك تاوانه آسمانهٔ خانه
معناسنه وسقفك جمعی سقوف وسقف كلور ضمتينله وسقف مصدر اولور اوی تاوانلمق معناسنه يقال سقف البيت
سقفا من الباب الاول اذا جعل له السقف بوراده كنعه نسخه‌لری غلطدر صحيح اولان كنصره اولمقدر وسقف
فلكه اطلاق اولنور سماء معناسنه واوزون وصالق چكه‌يه دينور يقال لحی سقف ای طويل مسترخ ﴿التسقيف﴾
تفعيل وزننده بودخی اوی تاوانلمق معناسنه‌در يقال سقف البيت اذا جعله له السقف وبرنصرانی كندی قومنه
اسقف تعيين اولنمق معناسنه‌در يقال سقف النصرانیّ علی المجهول اذ صيرا سقفا ﴿السقف﴾ سينك ضمی وفتحيله
برموضعدر ﴿السقف﴾ فتحتينله اكريجه اوله‌رق اوزون اولمق معناسنه‌در بوصفتله اكثری دوه قوشی وسائری وصفلنور
﴿الاسقّ﴾ همزه‌نك فتحی وضميله اكريجه اوزون نسنه‌يه دينور مؤنثی سقفاءدر ومنه اسقف النصاری ﴿الاسقف﴾
اردن وزننده و﴿الاسقف﴾ تخفيفيله قطرب وزننده و﴿السقف﴾ قفل وزننده نصاری طائفه‌سنك دين وآيينلری
باينده اولان رئيسلرينه دينوركه پاپاس تعبير اولنور علی قول نخوت وحشمت اوزره اولميوب تواضع وآداب وتخاشع
اوزره يورر اولان قراللرينه دينور ياخود عالملرينه دينور وبعضلر عندنده اسقفّ رتبه‌ده قسيس ديدكلرندن
يوقری ومطران ديدكلرندن اشـاغی اولان كشيشلريدر جمعی اساقفه واساقف كلور يقـال هو اسقفّ واسقف
وسقف للنصاری ای رئيس لهم فی الدين او الملك المتخاشع فی مشيته او العالم او هو فوق القسيس ودون المطران
وبو ذكر اولنان سقف معناسـندن مأخوذدركه انحناء معناسنه‌در تخاشـع وتخاضع اوزره اولديغندن اطلاق
اولندی ﴿السقيفی﴾ خليفی وزننده مصدر در اسقف اولمق معناسنه‌در يقال سقف الرجل سقيفا اذا صار اسقفا
﴿اسقفه﴾ همزه‌نك وقافك ضميله اندلس ديارنده برقضا آديدر ﴿السقيفة﴾ سـفينه وزننده اولرده اولان صفه‌يه
دينور ومنها سقيفة بنی ساعدة فی المدينة وقيريق وچيقق صار انلرك صاردقلری تخته‌يه اطلاق اولنور ودوه قسمنك
باشنده اولان صره واردی تختهٔ استخوانه دينور وكمينك تخته‌سنه دينور علی قول مطلقا كمی تخته‌سی كبی يصی
تخته‌يه دينور ياخود سقف اولمغه قابل تخته‌سنك ديدكلری يصی وبيوك طاشه دينور ودوه‌نك ايكوسنه دينور
﴿الاسقف﴾ احمر وزننده اوزون آدمه علی قول كميكلری ايری ويوغون اولان آدمه دينور يقال رجل اسقف
ای طويل او الغليظ العظام العظيمها وتويسز چبلاق دوه‌يه دينور يقال جمل اسقف ای لا وبر عليه وبيونی اكری
دوه قوشـنه دينور مؤنثی سقفاءدر يقال ظليم اسقف ای الاعوج العنق ﴿سقيف﴾ زبير وزننده ابن بشردركه
محدثدر ﴿التسقف﴾ تفعل وزننده برنصرانی پاپاسلغی طاقنمق معناسـنه‌در يقال تسقف النصرانیّ اذا قبل

السقيفى (المسقف) معظم وزننده اوزون آدمه دينور (المستقف) مفعلل يعنى مقشعر وزننده و (المسقفف) مفعلل
يعنى مدحرج وزننده ياتقين وياصق اولميوب دائما ديك وقالقق طوران صاچه دينور يقال شعر مستقف ومسقفف
اى مرتفع جافل (السقفاء) شفعاء وزننده كه حجاج ثقفينك اياى وهذه السقفاء والزرافات قولنده واقعدر شفعاء
مصحفيدركه نزد سلطانده مجرملره شفاعت ايچون مجتمع اولان كسهلردر (اسقف) انصر وزننده برموضع آديدر
(الاسكف) همزهنك وكافك فتحيله و(الاسكاف) همزهنك كسريله و(الاسكوف) اسلوب وزننده و(السكاف)
شداد وزننده و(السيكف) صيقل وزننده پاپوشجى يه وجزمه جى يه دينور فارسيده كفشگر دينور على قول
اسكاف پاپوشجيدن غيرى هر اهل صنعته اطلاق اولنور پاپوشجى يه اسكف دينور وعلى رأى اسكاف دولكره
دينور ومطلقا دمور ايله ايشليان هر صانعه اطلاق اولنور كرك ايكنه وبيز وبچاق وبچقى اولسون يقال هو
اسكف واسكاف واسكوف وسكاف وسيكف اى خفاف او الاسكاف كل صانع سوى الخفاف فانه الاسكف
او الاسكاف النجار وكل صانع بحديدة واسكاف شرابك جرتنه دينور ياخود بو ابن عبادك تصحيفيدر صواب
اولان اسكاب اولقدر باى موحده ايله واسكاف بغداد اعمالندن نهروان نواحيسنده ايكى موضع آديدر برينه
اسكاف اعلى و برينه اسكاف اسفل ديرلر ايكيسنده ده نچه اعلام منسوبلردر واسكاف استاذ وحاذق آدمه
دينور يقال هو اسكاف فى امره اى حاذق ومتكلميندن عبدالجبار بن على الاسفراينى لقبيدر (السكافة) كتابه
وزننده پاپوشجيلق حرفتنه دينور (الاسكفة) طرطبه وزننده قپونك آلت اشيكنه دينور تقول ما وطئت
اسكفة بابه وهى خشبته التى توطأ عليها (الساكف) قپونك اوست عتبه سنه دينوركه آنده قپو زيوانه سى
دوران ايدر (الاسكفة) طرطبه وزننده كوزلرك قپاقلرنده كرپك بتن يرلره دينور على قول آلت قپاغنه دينور
يقال وقفت الدمعة على اسكفة عينه وهى منابت اهدابها او جفنها الاسفل (السكف) سكب وزننده قپويه
اشيك ياپمق معناسنه در تقول ما سكفت الباب سكفا من الباب الرابع اى ما تعتبته (التسكف) تفعل وزننده
سكف معناسنه در تقول ما تسكفت الباب اى ما سكفته (الاسكاف) اسكات وزننده برآدم بشمقجى اولمق
معناسنه در يقال اسكف الرجل اذا صار اسكافا (السلف) سينك فتحى ولامك سكونيله ترلايى زراعت ايچون
آقدرمق على قول سوركو ايله دوزلتمك معناسنه در يقال سلف الارض سلفا من الباب الاول اذا حولها للزرع
او سواها بالمسلفة وسلف وسلوف قعود وزننده تقدم ايلك معناسنه در يقال سلف فلان سلفا وسلوفا اذا تقدم
وسلف طولومى ياغلمق معناسنه در يقال سلف المزادة اذا دهنها وسلف طغار جعه على قول بيوكنه ياخود
اوجه دباغت اولنمامش ميشينه دينور جمعى اسلف وسلوف كلور (المسلفة) مكنسه وزننده اكنجيلرك سوركو
ديدكارى آلته دينوركه آنكله ترلانك طپراغنى دوزلدرلر (الاسلاف) همزه كسريله بودخى ترلايى آقدرمق
ياخود دوزلتمك معناسنه در يقال اسلف الارض بمعنى سلفها وبركسه يه سلف طريقيله اقچه ويرمك معناسنه در
يقال اسلفه اذا اعطاه سلفا (السلف) فتحتينله زمان ماضيده كلوب كچمك معناسنه در يقال سلف الشئ سلفا
من الباب الاول اذا مضى واسلاف معناسندن اسم اولوركه سلم معناسنه اولور معاملاتدن بر كونه دركه قبض
ثمن سلعه اوزره تقديم وتعجيل اولنور يقال اخذه بالسلف اى بالسلم وهو ان يعطى مالا فى سلعة الى اجل معلوم
بزيادة فى السعر الموجود عند السلف وذلك منفعة للمسلف بونك طريقنى مرابحه جيلر خوشجه بيلورلر * شارح ديركه
معامله مرقومه باب مخصوص صدر مجلى مسلم فيه اولان آجلى رأس المال اولان عاجل مقابله سيله بيع ايلكدر صفات
وشروط عديده سى واردر وسلف شول قرض معامله سنه دينوركه آندن قرض ويرن آدمه دنيوى فائده سى
اولميوب استقراض ايدن كسه همان عينى ادا ايده بو قرض حسن تعبير ايتدكلريدر مقرضه شكر وثواب منفعتى
كفايت ايدر يقال اعطاه سلفا وهو القرض الذى لا منفعة فيه للمقرض وعلى المقترض رده كما اخذه وبرآدمك
آخرته تقديم ايلديكى عمل صالحه ياخود صغير ايكن وفاتيله متأثر اولديغى اولادينه اطلاق اولنور وبركسه نك سابقا
كچن آباء واقرباسنه دينور جمعى سلاف كلور سينك ضميله واسلاف كلور محدثيندن عبدالرحمن بن عبدالله السلفى
وسائرلرى سلف مذكوره منسوبلردر (درب السلفى) سينك كسريله بغدادده برمحله در اسمعيل بن عباد السلفى
نام محدث آنده ساكن اولمغله نسبت اولندى (السلفة) فرحه وزننده اغاجلرى آزجه اولان يره دينور يقال ارض
سلفة اى قليلة الشجر (السلفة) غرفه وزننده قهوه التى تعبير اولنان مختصرى طعامه دينور يقال قدم لنا
سلفة اى لمحة وجزمه ايچنه ديكيلان بوقعه ميشينه دينوركه آسترى يرنده اولور وسوركولنمش ودوزلدلمش ترلايه
دينور جمعى سلف كلور غرف وزننده وسلفه ايلريجه كيدن بربلوك جماعته دينور ومنه يقال جاؤا سلفة

سلفة ای بعضهم فی اثر بعض (السلف) صرد وزننده ذو الکلاع قبیله‌سندن بر بطن‌در اعلامدن رافع بن عقیب
السلفیّ وخالد بن معدی کرب وبرادری وسائرلری اکا منسوبلردر وسلف ککلك قوشنك یاوریسنه دینور جمعی
سلفان کلور صردان وزننده وسینك ضمیله‌ده جائزدر (السلافة) ثمامه وزننده سهم قبیله‌سندن برخاتون اسمیدر
وسلافه باده‌یه دینور سلاف کبی یقال شرب سلافة وسلافا ای خمرا * شارح دیرکه اصل سلاف وسلافه شرابك
بغایت خالصنه یعنی ال واپاق طوقمدن اوزمدن تقاطر ایدن شیره‌دن حاصل اولاننه موضوعدر مناسبت تسمیه
بو جهتله‌در بعده علی العموم استعمال اولندی وسلاف العسکر ایلرویه کیدن چرقه‌جی‌یه اطلاق اولنور (سولاف)
سینك ضمیله عجمده خوزستان اعمالندن برقصبه‌در (السلوف) صبور وزننده شول ناقه‌یه دینورکه صویه کلان
دوه‌لرك دائما اوکلرنده کلور اوله واوزون تمرنه دینور یقال نصل سلوف ای طویل ویوکرك واشکین آته دینور
جمعی سلف کلور سینك ضمیله یقال فرس سلوف ای سریع (السالفة) اسم ماضیه‌یه دینور جمعی سوالف‌در
وانسانك بیونك یوقریسندن چاق قولاغك کوپه آصیلان یرندن بر وکو پریجك دیدکاری کیکك چقور اولان
یرینه کلنجه اولان ناحیه‌سنه دینور ایکی طرفنه سالفتان دینور یقال امرأة حسنة السالفة والسالفتین وهی ناحیة
مقدّم العنق من لدن معلق القرط الی قلت الترقوة وسالفة الفرس آت قسمنك بیونك ایلرو طرفنه دینور هادیه معناسنه
(السلف) کبد وزننده و(السلف) سینك کسریله کبد وزننده بدنك دریسنه دینور جلد معناسنه وسلف الرجل
زوجه‌سنك قیز قرنداشی زوجنه دینورکه بجاناق تعبیر اولنور جمعی اسلاف‌در یقال هما سلفان ای متزوجا الاختین
(الاسلوفة) اضحوکه وزننده بجاناقلغه دینور یقال بینهما اسلوفة ای صهر (التسالف) تفاعل وزننده ایکی آدم
بر بریله بجاناق اولمق معناسنه‌در یقال تسالفا اذا اخذ کل منهما اخت زوجه (السلفتان) سینك کسریله ایکی برادر
تحت نکاحنده اولان ایکی زوجه‌یه دینور علی قول رجاله مخصوصدرکه ذکر اولندی مفردی سلفه‌در وسلفه
وسلفه عنبه وزننده نسوان اعلامندندر امّا حافظ محمد بن احمد السلفیّ جدی اولان سلفی سه‌لبه معرّبیدرکه فارسیده
اوچ دوداقلو دیمکدر مرقومك دوداغی مشقوق اولمغله تلقیب وتعریب اولندی (السلف) سینك ضمیله قرق
بش یاشنه وارمش خاتونه دینورکه قدمادن معدوده اولور یقال امرأة سلف ای بلغت خمسا واربعین * شارح
دیرکه نسوانك کهولتی اربعیندر (التسلیف) تفعیل وزننده قهوه التی یمك معناسنه‌در یقال سلف الرجل اذا اکل
السلفة وتقدیم ایلمك معناسنه‌در یقال سلفه اذا قدّمه واسلاف معناسنه‌درکه سلم وجهیله بیع یاخود اقراض
ایلمکدن عبارتدر یقال سلفه بمعنی اسلفه (المسالفة) مفاعله وزننده برآدم ایله سیر ایدشمك معناسنه‌در یقال سالفه
فی الارض اذا سایره فیها وبرخصوصده برابرلشمك معناسنه‌در یقال سالفه فی الامر اذا ساواه وسائری تقدم
ایلمك معناسنه‌در یقال سالف البعیر اذا تقدّم (التسلف) تفعل وزننده برکسه‌دن اودنج اقچه آلمق معناسنه‌در
یقال تسلف منه کذا اذا اقترض وذکر اولنان سلف که ثمنی سلعه‌دن مقدّم قبض ایلمکدر بوندن مأخوذدر (السلحفیة)
بلهنیه وزننده و(السلحفاة) سینك ضمی ولامك فتحیله و(السلحفاء) الفك مدّی وقصر ایله و(السلحفاة)
سینك ضمی ولامك سکونی وحانك فتحی وقصر ایله و(السلحفاة) سینك کسری ولامك فتحیله قبلو بغه‌یه دینور
فارسیده سنك پشت دینور دمی ومرارەسی مصروعه نافع ودمنی تلطخ تشدید مفاصلده مفیددر وارقه‌سی
اوزره اللری واپاقلری هواده اوله‌رق وضع ایلسه‌لر اوحوالی‌یه طلو یاغمدیغی خصائصدن اولمق اوزره
منقولدر (السلحّف) جردحل وزننده متخلخل بنا کبی خلقت واندامی سلکی ومضطرب اولان آدمه دینور
یقال رجل سلحف ای المضطرب الخلق (السلعفّ) جردحل وزننده و(السلحف) حضجر وزننده سلحف معناسنه‌در
(السلعفة) دحرجه وزننده یوتمق معناسنه‌در یقال سلعف اللقمة اذا ابتلعها یاخود صواب اولان غین معجمه
ایله‌در (المسلعف) مدحرج وزننده قالین نسنه‌یه دینور یقال شیٔ مسلعف ای غلیظ (السلعاف) سینك کسریله
براوجی سیوری قالین طویقه‌درکه باغچه‌ده اغاجك اطرافنه نصب ایدوب آنکله اغاجه قصد ایدن جانورلری
وضع معهودلری اوزره قتل ایدرلر (السلغف) غین معجمه ایله جردحل وزننده سلحف معناسنه‌در (السلغف)
جعفر وزننده طقناز وصمصیق آدمه دینور یقال رجل سلغف ای حادر وسلغف وسلغفه هایله طاولو صغره
دینور یقال بقرة سلغفة وسلغف ای سمینة (السلغفة) دحرجه وزننده یوتمق معناسنه‌در یقال سلغفه اذا ابتلعه
(السلغاف) سلعاف وزننده ومرادفیدر (سندفا) سینك ودالك فتحی وبینهما نونك سکونیله دیار مصریه‌ده
ایکی قریه‌در بریسی بهنسا وبریسی سمنودیه ناحیه‌سنده‌در (السنّغف) جردحل وزننده سلحف معناسنه‌در
(السنف) سینك فتحی ونونك سکونیله دوه‌نك کوکسنه سناف باغلمق معناسنه‌در یقال سنف البعیر سنفا من الباب الثانی

والاوّل اذا اشدّ عليه السناف وسائرلره تقدّم ايلك معناسنه در يقال سنفت الناقة اذا تقدّمت الابل ﴿الاسناف﴾
همزه نك كسريله سنف معناسنه در يقال اسنف البعير بمعنى سنفه و يقال اسنفت الناقة بمعنى سنفت ودوه يورركن
بيوننى ايلرى ايلرى سورمك معناسنه كه سرعت شيوه سيدر يقال اسنف البعير اذا قدّم عنقه للسير و يل شدّتله
اسوب توز صاورمق معناسنه در يقال اسنفت الريح اذا اشتدّ هبوبها واثارت الغبار و ايشى متين ومحكم قلمق
معناسنه در يقال اسنف امره اذا احكمه وبرق وسحاب يقين كورنمك معناسنه در يقال اسنف البرق والسحاب
اذا رؤيا قريبين ﴿السنف﴾ سينك كسريله چودار ديدكارى نسنه دركه بغداى وارپه ايچره اولوب آيرتلنور وجماعت
وكروه معناسنه در يقال جاءت سنف من الناس اى جماعة وكونه ونوع وصنف معناسنه در يقال طعام سنفان اى
صنفان جيد وردئ ومرخ آغاجنك يپراغنه ياخود يمشنك قبجوغنه دينور على قول مطلقا شول آغاجه دينوركه
يمشى بقله وبزليه كبى اوزون قبجوق ايچره دانه اوله اول اوزون قبجوقغه ده سنفه دينور جمعى سنف در هاسز
وجمع الجمعى سنفه درقرده وزنده ويپراغى صيرلمش آغاج پارهسنه وجريدنه دينور وايچى اكل اولنمش بقله قبوغنه
دينور ويپراغه دينور جمعى سنوف كلور ﴿السنف﴾ سينك ضميله و ﴿السنف﴾ ضمتينله دوه نك اموزلرى اوزره
آتدقلرى چولتاره دينور سنيف مفرديدر كذلك سناف لفظنك جمعلريدركه كتاب وزنده در دوه نك كوكسلكنه
دينوركه سينه بنديدر لبب معناسنه على قول شول ايپه دينوركه قولانه باغليوب دوه نك كوكسنده اولان مهره نك
وراسندن آلنور قولان يرندن ايرلمامق ايچون ايدرلر وبونى دوه نك قرنى چكيلديكى زمانده ايدرلركه كوكسلكى
كوشيوب بولالمغله مضطرب اولور ﴿السنفتان﴾ سينك ضمى وفتحيله قيوچرخنك ومقاره نك ايكى طرفنده ديكيلان
آغاجلره دينور ﴿المسناف﴾ محراب وزنده دائما پالاننى كيرو سورن قولان طوتمز دوه يه دينور يقال بعير مسناف
اذا كان يؤخّر الرحل كذلك پالاننى ايلرو سورن دوه يه ديمكله ضدّ اولور يقال بعير مسناف اذا كان يقدّم الرحل
﴿السنيف﴾ امير وزنده سنف لفظنك مفرديدركه ذكر اولندى ودوشمه مقوله سنك چورهسنه وحاشيهسنه دينور
﴿السنوف﴾ صبور وزنده شول آته دينوركه دائما يرينى كيرو سورر اوله يقال فرس سنوف اذا كان يؤخّر السرج
﴿المسنفة﴾ محسنه وزنده شول قسراغه دينوركه دائما سائر آتلره سبق وتقدّم ايدر اوله عند البعض نونك فتحيله
ناقه يه مخصوصدر وبعضلر ديديديكه مسنفه شول كنج ناقه يه دينوركه عشراء اولوب ممهسى سودلنديكى ايامده
ممهلرى شيشوب قبارر اوله يقال بكرة مسنفة اذا عشرت تورّم ضرعها ومسنفه قوراق يره دينور وآريق وناتوان
ناقه يه دينور يقال ناقة مسنفة اى عجفاء ﴿السوف﴾ خوف وزنده قوقلمق معناسنه در يقال ساف الشئ يسوفه
سوفا اذا شمّه وصبر ايلك معناسنه در يقال ساف الرجل عليه اذا صبر ودوابّ ومواشى هلاك اولمق ياخود ايچنه
قيرغين كيرمك معناسنه در يقال ساف المال يسوف ويساف سوفا اذا هلك اووقع فيه السواف وسائفه ديدكارى
يعنى قومسال ارضه يقلشمق معناسنه در يقال ساف السائفة اذا دنا منها ﴿السوف﴾ سينك ضميله و ﴿السوف﴾
صرد وزنده سوفه نك جمعلريدركه قومسال يره دينوركه طپراغى نه قوم ونه متين اوله ﴿المساف﴾ و ﴿المسافة﴾
ميملرك فتحيله و ﴿السيفة﴾ سينك كسريله ايراقلق بعد معناسنه در يقال كم مساف هذه الارض ومسافتها وسيفتها
اى بعدها وتقول بيننا مسافة عشرين يوما وبونك اصلى شمّ معناسندن مأخوذدركه قوقلمق معناسنه در زيرا بيابانده
قولاغوز اولان كمسه عزم ايلديكى جهتى تشخيص ايده مديكى صورتده طپراغنى استشمام ايدر تاكه طوغريمى كلدى
يوخسه ياكلديمى معلومى اولور بعده كثرت استعماله ايراقلغه مسافه اطلاق ايلديلر ﴿السائفة﴾ همزه نك
كسريله اينجه قوملغه دينور وسائفة اللحم حذيه منزلهسنده در يعنى اوزاديسنه كسيلان ات پارچهسنه دينور
﴿الاسواف﴾ همزه نك فتحيله مدينه ده برموضعك آديدر ﴿السواف﴾ سحاب وزنده عجوره دينور قناء معناسنه
مترجم ديركه بوراده نسخه لر مضطربدر شارحك نسخهسنده قناء ايله مضبوط اولمغله اكا اقتدا اولندى وبعض
نسخه ده الفناء عنوانده مرسومدر فاى مفتوحه ايله بوكه كوره والموتان فى الابل عطف تفسير اولور وبعض
نسخه ده فانك كسريله مضبوطدركه او اوكنه دينور وجدان حقيرده نسخهٔ ثانيه راجحدر ودوه قيرغيننه دينور
ياخود بوسينك ضميله در على قول انسان ايله مطلقا دوابّ ومواشى قسمنده اولان هلاك عامّه دينور يقال وقع فى ماله
السواف وهو الموتان فى الابل اوهو بالضمّ اوفى الناس والمال ﴿السواف﴾ غراب وزنده دوه قسمنه عارض
اولان مرضه دينور سينك فتحيله ده جائزدر ﴿الساف﴾ ديوار قورينه دينوركه صرهسيدر وطپراق صاوروب
توزيجى يللره دينور مفردى سافه در وسافه قوملق ايله پك يربيننده اولان قومساجه يره دينور ﴿السوفة﴾ سينك
ضميله بودخى قوملقله پك يربيننده اولان قومساله دينور ﴿المساف﴾ ميمك فتحيله برونه دينور شمّ معناسنه اولان

سوفدن مأخوذدر موقع شمّ اولمغله اطلاق اولندی (المسوف) مقول وزننده اسرمش دوه‌یه دینور (السیفة)
کیسه وزننده‌که طلیعه ایله تفسیر ایلدیلر شین معجه ایله‌در (سوف) سینك وفانك فتحیله‌که بونده سف وسو
وسی دخی دینور سینلرك فتحیله بوبر حرفدرکه استیناف معناسنه‌در علی قول کلمهٔ تنفیس‌در هنوز وجوده کلمیان
فعلده استعمال اولنوروتهدیدووعیدووعدفعللرنده‌دخی استعمال‌اولنور * شارح دیرکه راغبك بیانه کوره سوف
کلمه‌سی بر حرفدرکه مدخولی اولان فعل مضارعی حال معناسندن تجرید ایدوب استقباله تخصیص ایدر ومنه قوله
سوف تری اذا انجلی الغبار * بوراده تهدیدی متضمندروسوف کلمه‌سنی اسم قلمق مراد ایدرسك آخرینه تنوین الحاق
ایدرسن وتقول العرب * فلان یقتات السوف * ای یعیش بالامانیّ یعنی دورادور امنیه وآرزو وخولیالر ایله
کچنوب کیدر دیمکدر (الفیلسوف) فانك فتحیله کلمهٔ یونانیه‌دندر محبّ ودوست معناسنه اولان فیلا ایله حکمت
معناسـنه اولان سوف کلمه‌سندن مرکبدر محب الحکمه دیمکدر بوجهتله حکیمه فیلسوف وجمعنده فلاسفه
دیدیلرکه معرّبدر حکماء معناسنه‌در وفلسفه‌که حوقله وزننده‌در اندن اسمدر تصرّف عربیدر (الاسافة) همزه‌نك
کسریله برآدمك دوابّ ومواشیسی قیرلمق معناسنه‌در یقال اساف الرجل اذا هلك ماله وسختیانك دیکشلرینی سوکمك
معناسنه‌در یقال اساف الخارز ای اثأی فانخرمت الخرزتان یعنی دیکیجی سختیانك دیکشنی ایوجه اتمامکله ایکی طرفك
دیکیشی سوکلدی وانقولی بونی بونجق دلمك ایله ترجمه ایلمشدر خرزه‌یی خانك فتحیله اخذ ایلدیکنه مبنی فتبصر
واسافه بر آدمك ولدی اولمك معناسنه‌در یقال اساف الوالدان اذا مات ولدهما ومنه المثل * اساف حتی مایشتکی
السواف * بومثل حوادث ونوائبه معتاد اولان کمسه حقنده ضرب اولنور (المساف) میمك ضمیله وفات ایدن ولده
دینور (المسیف) مجیب وزننده ولدی فوت اولان پدره دینور (المسیاف) ولدی فوت اولان والده‌یه دینور
(التسویف) تأخیر ایلمك معناسنه‌در تقول سوّفته اذا مطلته وبرآدم کندی ایشنی برآخره تفویض ایدوب مرادی اوزره
تصرّفنه مالك ایلمك معناسنه‌در تقول سوّفت فلانا امری ای ملکته ایاه وحکمته فیه (المسوّفة) محدّثه وزننده
شول قیویه دینورکه اکا بوکون یارین صوکلوب بولنور دیه‌رك امید اولنور اوله‌یاخود صویی شمّ اولنمغله ناخوش
اولدیغندن التفات اولنمیه یقال رکیة مسوّفة ای یقال سوف یوجد فیها الماء او یساف ماؤها فیکره ویعاف
(المسوّف) محدّث وزننده شول آدمه دینورکه دلخواهنی ایشلیوب کمسه آنی ردّ ومنع ایلمز اوله یقال رجل مسوّف
اذا کان یصنع ماشـاء لایردّه احد (الاستیاف) افتعال وزننده یك قوقلمق معناسـنه‌در یقال استافه اذا اشتمّه
(المستاف) میمك ضمیله استیافدن اسم مکاندر (المساوفة) مفاعله وزننده قسلدمك معناسنه‌در یقال ساوفه
اذا سارّه ومحبوبه ایله مضاجعه ایلمك معناسـنه‌در یقال ساوف المرأة اذا ضاجعها (السهف) کهف وزننده
مقتول حالت نزعده چبالیوب دپنمك معناسنه‌در یقال سهف القتیل سهفا من الباب الثالث اذا تشحط واضطرب
فی نزعه وسهف بالق پوللرینه دینور (السهف) فتحتینله یك صوصامق معناسـنه‌در یقال سهف الرجل سهفا
من الباب الرابع اذا عطش شدیدا (الساهف) یك صوصامش آدمه دینور باب رابعدن ورودی غیر قیاسدر
یاخود حدث معناسی مراد اولور وهالك معناسنه‌در یقال رجل ساهف ای هالك ویك صوسز یاخود حالت
نزعده مغلوب عطش اولان آدمه دینور یقال رجل ساهف ای عطشان او هو من غلبه العطش عند النزع
وساهف الوجه برعارضه سببیله چهره‌سی بوزلمش آدمه دینور یقال فلان ساهف الوجه ای متغیرّه (السهاف)
غراب وزننده صوصه‌لق علتنه دینورکه هر نه‌دکلو ایچسه قانمیوب ینه صوسز قالور (المسهوف) سهاف علتنه
مبتلا آدمه دینور یقال سهف الرجل علی المجهول فهو مسهوف ای به سهاف ای عطاش کثیر الشرب للماء لایکاد
یروی (المسهفة) محسنه وزننده ملو حیتندن یاخود غلظتندن صویی چوق ایچورن طعامه دینور یقـال طعام
مسهفة اذا کان یسقی الماء کثیرا (الاستهاف) افتعال وزننده استخفاف معناسـنه‌در یقال استهفه اذا استخفه
(السیف) حیف وزننده معلومدرکه قلجه دینور تیغ معناسـنه قلجك اسملری بیکدن زیاده‌در الروض المسلوف
فیما له اسمان الی الالوف نام تالیف مخصوصمزده بالجمله درج وبیان ایلدم وسیف لفظنك جمعی اسیاف وسیوف
کلور واسیف کلور افلس وزننده ومسیفه کلور مشیخه وزننده وسیف مصدر اولور قلجله چالمق معناسنه‌در
یقـال سـافه یسیفه سیفا اذا ضربه بالسیف وتقول سفته اسیفه وبر آدمك الی ایشده تیز وچیره وچابك
اولمق معناسنه‌در یقال سافت یده تسیف سیفا بمعنی سئفت وسیف بر جنس بالق آدیدر * شارحك وصفنه
کوره قلج بالغیدر بو معنـاده سینك کسریله‌ده جائزدر وسیف آتك قوریغی قیللرینه اطلاق اولنور وسیف
اسـامئ رجالدندر سیف بن سلیمان وسیف بن عبد الله ثقاة محدّثیندندر وتوالیف عدیده صاحبی سیف

بن عمر وسيف بن محمد وسيف بن هارون وسيف بن مسكين وسيف بن وهب وسيف بن منير التابعىّ وسيف بن
ابى المغيره وابو سيف المخزومىّ التابعىّ ضعفاء رواتندر ﴿السائف﴾ قلجلو آدمه دينور يقال رجل سائف اى
ذوسيف وبولابن وتامركبيدر ﴿السياف﴾ شدّاد وزننده قلج صاحبنه دينوركه مراد قلج دوزن كمسه‌در جمعى
سيافه‌در على قول سيّافه حصون ومانعه‌لرى سيف اولان تيغزن آدملره دينور يقال هم سيّافة اى حصونهم
سيوفهم يعنى مقاتلة بالسيوف ﴿صدقة السياف﴾ شدّادوزننده‌بر محدثدر ﴿الاسياف﴾ احزاب وزننده ومرادفيدركه
بلوكلر وكروهلر ديمكدر يقال هم اسياف اى احزاب ﴿المسائف﴾ ميمك فتحيله قوراق وقيتلق ييللره دينور يقال
اصابتهم المسائف اى السنون والقحط ﴿السيفان﴾ ريحان وزننده قلج كبى انجه اوزون آدمه دينور مؤنثى
سيفانه‌در على قول لفظ مزبور نسوانه مخصوصدر فيقال امرأة سيفانة اى ممشوقة طويلة ﴿السيف﴾ سينك
كسريله ساحل بحره دينوركه يالى تعبيراولنور يقال نزلوا بالسيف اى بالساحل كذلك ساحل واديه اطلاق
اولنور على قول مطلقا ساحله سيف دينور ياخود سيف همان ساحل بحرعمانه مخصوصدر وسيف خرما داللرينك
ديبلرنه ياپشق اولان ليفه دينوركه ليف قسمنك پك كثيدر وبرموضع آديدر ﴿السيف الطويل﴾ بحر بربر ساحلنك
اسميدركه درياى مغربدر مقد شوه نام محالك اوته‌سنده‌در بغايت اوزون اوزادى برساحلدر ﴿خور السيف﴾
جور وزننده سيراف شهرينه قريب بربلده‌در ﴿المسيف﴾ مجيب وزننده قلج طاقنمش آدمه دينور وقلجلو بهادره
دينور ﴿المسيف﴾ معظم وزننده كنارلرى سلنمش اقچه‌يه دينور يقال درهم مسيف اى جوانبه نقية من النقش
﴿الاسافة﴾ همزه‌نك كسريله واوته‌در نته‌كه ذكر اولندى يائيه اولديغى دخى منقولدر ﴿التسايف﴾ تفاعل
وزننده و﴿المسايفة﴾ مفاعله وزننده و﴿الاستياف﴾ افتعال وزننده قلجله اورشمق معناسنه‌در يقال تسايف
الجيش وسايفوا واستافوا اذا تضاربوا بالسيوف وقد استيف القوم ﴿سيف الغراب﴾ سينك فتحيله دلبوث نام
نبات اسميدركه قوزغون قلجى تعبير اولنور يپراغنك اوجى سيف شكلنده انجه‌رك اولديغى باعث تسميه‌در

فصل الشين المعجمة

﴿الشأفة﴾ تمره وزننده بركونه يارە‌دركه انسانك طبانك آلتنده حادث اولوب
داغلنمغله مندفع اولور على قول قطع اولندقده صاحبى هلاك اولور وشأفه اصل وبنيان معناسنه‌در ومنه يقال
استأصل الله شأفته اى اذهبه كما تذهب تلك القرحة او معناه ازاله من اصله ﴿الشأف﴾ فتحتينله برآدمك اياغنده
ذكر اولنان ياره چيقمق معناسنه‌در يقال شئف رجله شأفا من الباب الرابع وشئف على المجهول اذا خرجت
بها الشأفة ﴿المشؤفة﴾ شأفه چيقمش اياغه دينور ﴿الشأف﴾ و﴿الشأفة﴾ شينك فتحى وهمزه‌نك سكونيله بغض
ايلك على قول بركسه‌دن كوزى دكر ديو احتراز ايلك ياخود برآخر آدمه خوشلنمديغى كمسه‌يى دلالت قلمق
معناسنه‌در تقول شئفته وشئفت له شأفا وشأفة من الباب الرابع اى ابغضته او خفت ان يصيبنى بعين او دللت عليه
من يكره وپرمقده طرنقلرك چوره‌سى چتلايوب پروزلنمك معناسنه‌در يقال شئفت اصابعه اذا تشعث ماحول
اظفارها وتشقق وشأف الجرح ياره اوكولمز درجه‌سنده آزتمق معناسنه‌در يقال اشتكى شأف جرحه اى فساده حتى
لايكاد يبرأ ﴿المشؤف﴾ برنسنه‌دن درونى اوركوب قورقمش آدمه دينور يقال شأف الرجل فهو مشؤف على بناء
المجهول اى فزع وذعر ﴿الشحذوف﴾ ذال معجمه ايله عصفور وزننده سيورى نسنه‌يه دينور طاغ وسائرى اولسون
﴿الشحف﴾ شينك فتحى وحانك سكونيله برشيئك دريسنى ياخود قبوغنى صويمق معناسنه‌در يقال شحفه شحفا
من الباب الثالث اذا قشر جلده وبولغت يمانيه‌در ﴿الشحاف﴾ خاى معجمه ايله كتاب وزننده سوده دينور وبو
حميرلغتيدر ﴿الشخف﴾ شحف وزننده سود صاغيلوركن ظهور ايدن فاشرديسنه دينور ﴿الشدف﴾ صدف
وزننده قرالتى‌يه دينور شخص وسواد معناسنه جمعى شدوف كلور ليث بونى وهمندن ناشى مهمله ايله رسم
ايلمشدر وبعض يكاقده اولان اكريلكه دينور يقال فى خدّه شدف اى ميل ومرح ونشاط معناسنه‌در يقال به
شدف اى مرح وشرف وشان معناسنه‌در وظلمت معناسنه‌در يقال جاء فى شدف الليل اى ظلمته ﴿الشدف﴾
كتف وزننده شول آته دينوركه اوزون وكريملو وجثه‌ثى عظيم اولوب صچرامسى جست وسريع اوله يقال
فرس شدف اى طويل عظيم سريع الوثبة ﴿الشدفة﴾ غرفه وزننده كسلمش پارچه‌يه دينور وكيجه‌دن بربلوكه
دينور سدفه معناسنه يقال مضت شدفة من الليل اى سدفة ﴿الشدف﴾ شينك فتحى ودالك سكونيله پارەلمك
معناسنه‌در يقال شدفه شدفا من الباب الثانى اذا قطعه شدفة شدفة ﴿الاشدف﴾ صولاق آدمه دينور يقال
رجل اشدف اى اعسر وآلاشه‌لغندن وآزغنلغندن يان يان يوريان آته دينور يقال فرس اشدف اى مائل فى احد
شقيه بغيا وجنبش ونشاطندن آرقون آرقون يوريان دوه‌يه دينور يقال بعير اشدف اى معترض فى سيره نشاطا

ويكاغى برطرفه ميللو اولان كشى يه دينور شدفاء مؤنثيدر يقال رجل اشدف اذا كان فى خدّه ميل وجثه وسوادى عظيم اولان آته دينور يقال فرس اشـدف اى العظيم الشخص ﴿الاشـداف﴾ همزه نك كسريله كيجه قرا كو اولمق معناسـنه در يقال اشدف الليل اذا اظلم ﴿الشدفاء﴾ حمراء وزننده قورومى اكرى اولان عجمى يايه دينور جمعى شدف در كتب وزننده يقال قوس شدفاء اى عوجاء فارسية ﴿المتشادفة﴾ متصادفه وزننده برطرفه وربلو مائل اولان شيئه دينور تانيثى موصوف اعتباريله در يقال قوس وخفّ متشادفة اى متعطفة ﴿الشذحوف﴾ شينك ضميله شحذوف لفظنده لغتدر ﴿الشذف﴾ شينك فتحى وذالك سكونيله ادنى نسـنه يه نائل اولمق معناسـنه در تقول ماشذفت منك شيئا اى ما اصبت ﴿الاشرحفاف﴾ اقشعرار وزننده جنككه حاضرلنمق معناسـنه در يقال اشرحفّ له اذا تهيأ لمحـاربته وجست وچالاق اولمق معناسـنه در يقـال اشرحفّ الرجل اذا اسرع وخفّ ﴿الشرحوف﴾ عصفور وزننده دشمن اوزره حمله ايلمكه ياپنوب حاضر وآماده اولان آدمه دينور ﴿الشرحاف﴾ قرطاس وزننده اياغنك صرتى يصى وانلو اولان آدمه دينور يقال رجل شرحاف اى العريض ظهر قدمه ويصى وانلو تمرنه دينور ﴿الشرسوف﴾ عصفور وزننده بدنده ايكو كيكارينك اوجلرنده اولان كمرتلكه دينور على قول ايكونك دوشه كلان اوجنده اولان كمرتلكه دينور يقال اشتكى شرسوفه وهو غضروف معلق بكلّ ضلع او مقطّ الضلع وهو الطرف المشرف على البطن واياغى باغلو دوه يه دينور وبر اياغى سكيرلنمش دوه يه دينور واولو بلايه دينور داهيه معناسنه وشدّت ومحنتك اوّل وابتداسنه دينور يقال اخذه شرسوف الشدّة اى اوّلها ﴿الشرسفة﴾ دحرجه وزننده بدخويلق معناسـنه در يقال به شرسفة اى سوء الخلق ﴿المشرسفة﴾ مدحرجه وزننده شول قيونه دينوركه ايكى يانلرنده شرسوفلرينى قاپلامش آقلق اوله يقال شاة مشرسفة اذا كان بجنبيها بياض قد غشى الشراسيف ﴿الشرعوف﴾ عصفور وزننده بر نوع نبات آديدر على قول جنس نباتك يمشنه دينور ﴿الشرعاف﴾ شـينك كسرى وضميله اركك خرما اغاجنك چچكنك قبجوغنه دينور ﴿الشرغوف﴾ غين معجمه ايله شرعوف معناسـنه در وكوچك قوربغه يه دينور ﴿الشرف﴾ فتحتينله يوكسكلكه دينور يقـال مكان به شرف اى علوّ ومكان عالى يه دينور يقال علا مكانا شرفا اى عاليا واولولق مجد وبزركى معناسنه در على قول شرف آباء واجداد جهتلرندن اولان مجد وعزّته مخصوصدر اصل ونسبنده علوّ ومجادت اولميان اهل شرف اولمز وعلى رأى شرف علوّ حسبه مخصوصدر اصل ونسبنده اولمق لازم دكلدر كنديلنك نفس وزماننده مركوز اولمغه محتاجدر يقال هو اهل الشرف اى المجد ولا يكون الّا بالاباء او علوّ الحسب وشرف البعير دوه نك اوركجندن عبارتدر يقال بعير عظيم الشرف اى السنام وغايته قدر سكرتمك على قول بر ميل مسـافه مقدارى سكرتمكه دينور ومنه فاستنت شرفا او شرفين مؤلف بو لمعه ايله اشبو حديثه تلميح ايلمشدر مانصه ❁ ان الخيل لثلاثة لرجل اجر ولرجل ستر وعلى رجل وزر فامّا الذى له اجر فرجل ربطها فى سبيل الله فاطـال لها فى مرج او روضة فما اصابت فى طيلها ذلك من المرج او الروضة كانت له حسنات ولو انه انقطع طيلها فاستنت شرفا او شرفين كانت له اثارها وارواثها حسنات ولو انها مرت بنهر فشربت منه ولم يردان يسقيها كان ذلك حسنات له فهى لذلك الرجل اجر ❁ وشرف بر امر عظيمه پك يقلشوب كنارينه وارمغه اطلاق اولنور كرك خير وكرك شرّ اولسون يقال هو على شرف منه وهو الاشفاء على خطر من خير او شرّ وشريف نام طاغك قربنده بر طاغك آديدر وشريف ديدكارى بر طاغدركه سيذكر اشبو شرف ديدكارى طاغده حمى ضريّه وربذه ديدكارى حمى ايمن واقعدر ضريّه اوراده بر قيونك اسميدر وشرف اشبيليه ده بر موضعدر قرطبه شهرينك خطيبى وضابطى اولان ابو اسحق ابراهيم بن محمد الشرفىّ اورادندر وخطـابتله ولايتك اجتماعى امر عجيبدر وياقوت بن عبدالله الشرفىّ الموصلىّ كه كاتب معروفدر اورادندر ومصرده بر محله آديدر علىّ بن ابراهيم الضرير الفقيه وسعيد بن سيد القرشىّ وعتيق بن احمد المحدّثون الشرفيون آندندر وشرف اسماندندر شرف بن محمد المغافرىّ وعلىّ بن ابرهيم الشرفىّ محدثلردر ﴿شرف البياض﴾ خولان بلادنده بر بلده در ﴿شرف قلحاح﴾ قافك كسريله زبيـد قربنده بر قلعه در ﴿الشرف الاعلى﴾ قلعهٔ مز بوره حواليسـنده بر طاغدر ودمشق ترابنده بر موضعدر ﴿شرف الارطى﴾ تميم قبيله سى يوردنده بر منزل اسميدر ﴿شرف الروحا﴾ مدينه يه اوتوز التى ميل مسافه ده بر موضعدر امام مسلم قولى اوزره وعلى قول قرق ياخود اوتوز ميل مسافه ده واقعدر وشرف نيچه مواضع اسميدر ومصدر اولور دائما اوركج اتى يمك معناسنه يقال شرف الرجل شرفا من الباب الرابع اذا دام على اكل السنام وقولاق واموز باشلرى يوقارى قالقق اولمق معناسنه در يقال شرف الاذن والمنكب اذا ارتفعا وبر آدم دينى ياخود دنيوى عاليشان اولمق معناسنه در يقال شرف الرجل شرفا من الباب الخامس اذا علا فى دين او دنيا ﴿شريف﴾ زبير

وزننده برجبل آدیدرکه بلاد عربده کائن بالجمله جبالك بلند واعلاسیدر بن اول جبله صعود ایلدم ونجد اولکه سنده
بنو نمیر یوردنده برصو آدیدر آنده برواقعه اولمغله یوم الشریف معروفدر علی قول اول برصودرکه صاغ جانبنده
وصول جانبنده بر صوواردر صاغنده اولانه شرف وصولنده اولانه شریف دیرلر ﴿شرفی﴾ سکری وزننده اسمادندر
اسحق بن شرفی محدثیندندر امام ثوری شیخیدر ﴿الشرافة﴾ لطافه وزننده برآدم صاحب شرف اولمق معناسنه‌در یقال
شرف الرجل شرافة من الباب الخامس اذا کان ذا شرف ﴿الشریف﴾ امیر وزننده شرافه‌دن وصفدرکه حالیا صاحب
شرف اولان آدمه دینورنته‌که شارف عنقریب صاحب شرف اولانه دینور شریفك جمعی شرفاء واشراف کلور وشرف
کاور فتحتینله ﴿الشارف﴾ قریبا اهل شرف اولمق اوزره اولان آدمه آدینور یقال هو شریف الیوم وشارف عن قریب
ای سیصیر شریفا * شارحك بیانه کوره شارف باب اوّلدن مصوغ اسم فاعلدرکه حدثه دالدر وشریف صفتدر
واسکی اوقه دینور یقال رماه بالشارف ای السهم العتیق وپك قوجه ناقه یه دینور شارفه کبی یقال ناقة شارف
وشارفة ای مسنة هرمة کویاکه سنی مرکز والایه وارمشدر جمعی شوارف وشرف کلور کتب وزننده وشرّف
کلور رکع وزننده وشروف کلور عدول وزننده ومنه الحدیث ﴿اتتکم الشرف الجون﴾ ای الفتن المظلمة بوراده شرف
کتب وزننده‌در فتن مظلمه اتصال وامتداد اوقات جهتیله مسنه وهرمه اولان سیاه‌تویلو ناقه یه تشبیه اولنمشدر
ولفظ مرقوم قافله شرق عنوانده دخی مروی اولمغله ناحیهٔ مشرقدن طالعه اولان فتنه‌لر مراد اولور وشرف
ضمتینله شرفاء لفظندن جمع اولورکه حمراء وزننده‌در عالی وبلند ابنیه یه دینور ﴿الشروف﴾ قعود وزننده ناقه
شارف اولمق معناسنه‌در یقال شرفت الناقة وشرفت شروفا من الباب الخامس والاوّل اذا صارت شارفا
﴿الشوارف﴾ شراب قویه جق قابلره دینور دستی وطولوم وکوپ کبی ﴿الشاروف﴾ برطاغك آدیدر وجاروب
فارسی معرّبیدرکه سپورکه یه دینور ﴿شراف﴾ قطام وزننده بنی اسد یوردنده برموضع یاخود برصو آدیدر یاخود
برجبل آدیدر بعضلر بونك انصرافنه ذاهب اولدیلر وبعضلر کتاب وزننده غیر منصرفدر دیدیلر ﴿شراف﴾ غراب
وزننده برصو اسمیدر ﴿الشرف﴾ صرف وزننده برآدمه مجد وشرفده غالب اولمق یاخود حسب ومکارمده اکاز ائد
وعالی کلمك معناسنه‌در یقال شرفه شرفا من الباب الاوّل اذا غلبه شرفا اوطاله فی الحسب وقلعه باروسنه
ودیواره کنکره وضع ایلمك معناسنه‌در یقال شرف الحائط اذا جعل له شرفة ﴿الاشرف﴾ یراسه قوشنه دینور خفاش
معناسنه وبشقه برقوش اسمیدرکه اصلا یوه اتخاذ ایلمز یمورطه سنه طپراق ایچره برمحل ترتیب ایلمدکجه یمورطلمز
ویمورطلدقده طپراقله اوزرینی اورتوب کیدر بردخی اوغرامز یمورطه سی اورادده بنفسه یاریلوب یاوری اخراج ایدر
اول یاوری دخی اوچغه باشلدقده ابوینی روشلری اوزره اولور واشرف قالقق اولان اموز باشنه وصف اولور
یقال منکب اشرف ای عال ﴿الشرفاء﴾ حمراء وزننده اوزون قولاغه دینور یقال اذن شرفاء ای طویلة ﴿الشرفة﴾
غرفه وزننده قلعه باروسی وسائر دیوارلر اوزرنده اولان کنکره یه دینور جمعی شرف کلور صردوزننده ومالك
اعلا وکزیده سنه دینور یقال هذه شرفة المال ای خیاره وکسب فضل وشرف ایلیه جك نسنه یه دینور ومنه
قولهم * اعدّاتیانکم شرفة * ای فضلا وشرفا اتشرّف به یعنی سزلك بکا کلمکزی بن مدار فضل وشرف عدّ
ایدرم وشرفات الفرس که مفردی بنه شرفه‌در آت قسمنك بیونلرینك باشدن طرفه بلند اولان یرلرندن عبارتدر
کذلك صغری طرفندن والماجقلرندن جابجا قالقق اولان یرلریدر کویاکه کنکره‌لریدر ﴿الشرافیة﴾ غرابیه وزننده
یوکسك اوله‌رق اوزون وقیللو اولان قولاغه دینور یقال اذن شرافیة ای شفاریّة وقولاقلری ایری جثه سی بیوك
اولان ناقه یه دینور یقال ناقة شرافیة ای ضخمة الاذنین جسیمة ﴿الشرافیّ﴾ غرابیّ وزننده برکونه بیاض بزلره
علی قول ارض عجمه مقارب اولان ارض عربدن اشترا اولنان بزلره دینور ﴿الاشراف﴾ همزه‌نك فتحیله شریفك
جمعیدرکه ذکر اولندی واشراف الانسان آدمك قولقلرندن وبروننده عبارتدر یقال قطع اشرافهم ای آذانهم
وانوفهم ﴿الشریاف﴾ جریال وزننده شول اکین یپراقلرینه دینورکه پك اوزایوب کور اولمغله اکینی باصوب تباه
ایدر دیو قطع اولنور اوله ﴿المشارف﴾ میمك فتحیله مشرفك جمعیدر یوقاری ویوکسك محللره دینور یقال حلوا
بمشارف الارض ای اعالیها مشارف الشام بوندندرکه ارض عربدن آبادانلغه مقارب اولان قریه‌لردن عبارتدر
سیوف مشرفیة که میمك ورانك فتحیله‌در اکا منسوبدر یقال سیوف مشرفیة ولایقال مشارفیة ﴿ابو المشرفی﴾ که
اسمی عمرو بن جابردر حمیر قبیله سندن برکسه‌در واسط شهرنده ابتدا تولّد ایدن بودر وابو المشرفی امام ثوری
شیخی لیث جنابلرینك کنیه سیدرکه ابو معشردن روایت ایلدی ﴿الاشراف﴾ همزه‌نك کسریله یوکسك
یره چیقمق معناسنه‌در یقال اشرف المربأ اذا علاه وبرنسنه یه یوکسکنکدن واوست طرفندن باقوب مطلع اولمق

معناسنه‌در يقال اشرف عليه اذا اطلع عليه من فوق وخسته اولومه يك يقين اولمق معناسنه‌دركه اولومجل
اولمق تعبير اولنور يقال اشرف المريض على الموت اذا اشفى وبركسه‌يه شفقت ومرحمت ايلمك معناسنه‌در
يقال اشرف عليه اذااشفق ﴿التشريف﴾ اشراف ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال شرّف المربأ اذا علاه
وبرنسنه‌يه تعظيمله شرف وشان ويرمك معناسنه‌در يقال شرف الله الكعبة اى مجدها وقصر وديواره كنكره
ياپمق معناسنه‌در يقال شرّف بيته اذا جعل له شرفا ﴿المشارفة﴾ مفاعله وزننده بودخى يوكسك يره چيقمق
معناسنه‌در يقال شارف المربأ اذا علاه وبركسه ايله شان وشرف بابنده مفاخره ايلمك معناسنه‌در يقال
شارفه اذا فاخره فى الشرف ﴿المشرف﴾ مكرم وزننده اشرافدن اسم مكاندر اوزرينه چيقوب برنسنه‌يه نظر
واطّلاع ايده‌جك موضعه دينور ديده‌بان محلى كبى ﴿مشرف﴾ محسن وزننده دهناده برقوملق آديدر ﴿مشرّف﴾
معظم وزننده برطاغك آديدر ﴿شريفه﴾ سفينه وزننده اسماء نسواندندر شريفه بنت محمد بن الفضل محدّثه‌در
﴿التشرّف﴾ تفعل وزننده مشرّف اولمق معناسنه‌دركه كسب شرف ايلمكدن عبارتدر يقال تشرّف الرجل اذا
صار مشرّفا وبرجماعتك اشرافى قتل اولنمق معناسنه‌در يقال تشرّف القوم على المجهول اذا قتلت اشرافهم
﴿الاستشراف﴾ برآدمه ظلم وجور ايلمك معناسنه‌در يقال استشرف حقه اذا ظلمه وبرآدم كونشدن ايله كوزينى
كولكه‌لر كبى النى قاشلرى اوزره قيوب بصرينى يوقرى قالديرەرق كونشه بقار شكلنده برنسنه‌يه باقق معناسنه‌دركه
دقّت ومبالغه ضمننده اولور يقال استشرف الشئ اذا رفع بصره اليه وبسط كفه فوق حاجبه كالمستظل
من الشمس واشترا اولنه‌جق حيوانك كوزلرينك وقولاقلرينك عيب وسلامتنى يوقلمق معناسنه مستعملدر ومنه
حديث الاضحية عن على رضى الله عنه ۞ امرنا ان نستشرف العين والاذن ۞ اى نتفقدهما ونتأملهما لئلا يكون
فيهما نقص من عور اوجدع اى نطلبهما شريفتين * شارح ديركه مؤلف اشبو حديثى ايكى وجه اوزره
تفسير ايلدى اوّلا استشرف معناسندن توجّه تامّ ودقّت واهتمامى استعاره ايلمكله اضحيه‌نك كوزلرنده كورلك
وقولاقلرنده كسكلك اثرى اولمامق خصوصنه دقّت واهتمام ايلمكله مأمور اولمشزدر ديمك اولور ثانيا
استشرافى شرافتدن استفعالله سينى طلب معناسنه حمل ايلمشدركه هر عضوى تامّ وسالم اولمغله شريف
وافضل اولاننى طلبله مأموراولدق ديمك اولور واستشراف ديكيلوب طورمق معناسنه‌در يقال استشرف الرجل
اذا انتصب ﴿المشترف﴾ اشترافدن اسم فاعلدر اوسته لكلى يوكسك آته دينور يقال فرس مشترف اى مشرف الخلق
﴿الشريفة﴾ دحرجه وزننده اكينك اوزايوب مفسد ومضر اولان زائد يپراقلرينى كسمك معناسنه‌در يقال شريف
الزرع اذا قطع شريافه ﴿الشرناف﴾ نونله شرياف وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى ويقال شرنف الزرع اذاقطع
شرنافه ﴿الشرهفة﴾ سرهفه وزننده ومرادفيدر يقال شرهف فى غذاء الصبىّ بمعنى سرهف ﴿المشرهفّ﴾
مشمعلّ وزننده باشنك صاچلرى قورى وپريشان وكيرلو پاسلو روستايى هيئت آدمه دينور يقال غلام مشرهفّ
اى جافّ الرأس شعث قشف ﴿الشاسف﴾ ضعف وهزالدن دكنك كبى انجلوب قوپقورى اولمش حيوانه دينور
يقال بعير شاسف اى يابس ضمرا وهزالا مطلقا قوپقورى قالمش نسنه‌يه دينور يقال سقاء شاسف اى قاحل
﴿الشسوف﴾ قعود وزننده و﴿الشساف﴾ شينك فتحى وكسريله حيوان ضعف وهزالدن دكنك كبى قوپقورى
قالمق معناسنه‌در يقال شسف البعير وشسف شسوفا وشسافا من الباب الاوّل والثانى والخامس اذا يبس
﴿الشسيف﴾ امير وزننده شاسف معناسنه‌در ورطوبتى چكيلوب قوريمغه يوز طوتمش اته‌وصف اولور يقال
لحم شسيف اى كاديبس وچتلامش خرما قوريغنه دينور ﴿الشسف﴾ كشف وزننده خرما قوريغنى قورتمغله
چتلاتمق معناسنه‌در يقال شسفوا البسر اذا جعلوه شسيفا ﴿الشسف﴾ شينك كسريله قورى اتمك قرصنه
دينور ﴿الشطف﴾ عطف وزننده كيدوب ايراقلشمق معناسنه‌در يقال شطف فلان شطفا من الباب الاوّل
اذا ذهب وتباعد وياپقمق معناسنه‌در يقال شطفه اذا غسله وبوسواد عراق لغتيدر ﴿الشطوف﴾ صبور وزننده
اوزون وايراق نيت وعزيمته وصف اولور يقال نية شطوف اى بعيدة ﴿الشاطفة﴾ مقتلدن برسمته قايوب چاوان
اوق ومزراق مقوله‌سى مرميه‌يه وصف اولور يقال رمية شاطفة اذا زلّت عن المقتل ﴿شطنوف﴾ حلزون وزننده
مصرده برقريه‌در ﴿الشظف﴾ شينك وظاى معجمه‌نك فتحيله و﴿الشظاف﴾ سحاب وزننده ضيق وشدّت ويبوست
معناسنه‌در يقال هو فى شظف وشظاف من العيش اى ضيق وشدّة ويبس وشظفك جمعى شظاف كلور شينك
كسريله وشظف مصدر اولور بركسه شدّت ومضايقه‌لو چكنمكه مبتلا اولمق معناسنه يقال شظف الرجل
شظفا من الباب الرابع اذا كان عيشه ضيقا وشديدا ويابسا ويقال شظف العيش شظفا وبر شخصه اتيلان اوق

دری ایله اتك ار الغنه صاپلنمق معناسنه در یقال شظف السهم اذا دخل بین الجلد و اللحم ﴿الشظف﴾ کتف وزننده
معنای اوّلدن وصفدر و بدخوی آدمه دینور یقال رجل شظف ای السیٔ الخلق و جنکاور و اوغراشجی آدمه
دینور یقال رجل شظف ای الشدید القتال و دائما شدّتله دوه‌لره اختلاط ایدن دوه‌یه دینور یقال بعیر شظف الخلاط
اذا کان یخالط الابل مخالطة شدیدة ﴿الشظیف﴾ امیر وزننده شول اغاجه دینورکه صویی طویمجه ایچمامکله کرکی کبی
رطوبتلنمیوب سینکنجه قالمش اوله یقال شجر شظیف اذا کان لم یجد ریّه فصلب وفیه ندوّته ﴿الشظافة﴾ لطافه
وزننده اغاج شظیف اولمق معناسنه در یقال شظف الشجر وشظف شظافة من الباب الخامس و الرابع اذا صار
شظیفا ﴿الشظف﴾ حذف وزننده منع ایلمك معناسنه در یقال شظفه شظفا من الباب الاول اذا منعه وقوچی انه‌مك
ایچون خایه‌سنی صیروب چکمك یاخود ایکی اغاج ارالغنه قصدروب سکیر ایله صارمغله سیندرمك معناسنه در یقال
شظف الکبش اذا سلّ خصییه او هو ان تضمّا بین عودین و تشدّا بعقب حتی تذبلا وشظف دکنك پارچه‌سنه دینور
﴿الشظف﴾ شینك کسریله قوری اتمکه دینور و اغاجدن اولان چویه دینور جمعی شظفه کلور قرده وزننده
﴿الشظاف﴾ کتاب وزننده ایراقلق معناسنه در یقال بینهما شظاف ای بعد ﴿الشظفة﴾ فرحه وزننده درشت
وخشن یره دینور یقال ارض شظفة ای خشناء ﴿المشظف﴾ منبر وزننده دائما من غیر قصد سوز ارالغنه سوز صوقان
آدمه دینور یقال هو مشظف ای یعرض بالکلام علی غیر القصد ﴿الشعفة﴾ فتحاتله طاغ باشنه دینور جمعی
شعف در هاسز و شعوف در و شعاف در شینك کسریله و شعفات در فتحاتله یقال توقلوا شعفة الجبل ای رأسه و تپه‌ده
اولان صاچه و پرچه دینور و شعفة القلب یورکك باشنه دینورکه یورکك و تینه آصلدیغی طمرلك یاننده اولور یقال
اشتکی شعفة قلبه ای رأسه عند معلق النیاط ﴿الشعف﴾ شینك فتحی و عینك سکونیله عشق و محبت استیلا ایله قلبی
اوستندن بوریمك معناسنه درکه فرط محبتدن کنایه در شعفهٔ مذکوره‌دن مأخوذدر تقول شعفنی حبّه شعفا من الباب
الثالث غشی حبه قلبی من فوقه و قریٔ بهما قوله تعالی ﴿قد شعفها حبّا﴾ یعنی بالاعجام و الاهمال و دوه‌یی قطرانلمق
معناسنه در یقال شعف البعیر بالقطران اذا طلاه به وقوری اوتلق ایچره تازه اوتلقلر بتمك معناسنه در یقال
شعف هذا الیبیس اذا نبت فیه اخضر یاخود بونده صواب اولان معجمه ایله اولمقدر ﴿الشعف﴾ فتحتینله بودخی عشق
و محبت یورکی اوستندن بوریمك معناسنه در تقول شعفت به و بحبه شعفا من الباب الرابع بمعنی شعف و شعف دوه
اورکجنك تپه‌سنه دینور و غاف دیدکاری اغاجك قبوغنه دینور و برمرض اسمیدرکه ناقه قسمنه عارض اولوب
کرپکاری دوکیلور و بو معناده مصدر اولور یقال شعفت الناقة شعفا من الباب الرابع اذا اصابها الشعف و هو داء
یصیب الناقة فیتمعط شعر عینیها ﴿الشعفاء﴾ حمراء وزننده شعف مرضنه اوغرامش ناقه‌یه دینور یقال ناقة
شعفاء ای اصابها الشعف و بو ناقه‌یه مخصوص اولمغله جمل اشعف دینمز یاخود بو سین مهمله ایله در ﴿الشعاف﴾ کتاب
وزننده شعفه‌نك جمعیدرکه تپه صاچنه دینور و منه یقال رجل صهب الشعاف ای صهب شعر الرأس ﴿الشعیفات﴾
شینك ضمیله شعفه‌نك مصغرا جمعیدر و منه یقال ماعلی رأسه الا الشعیفات ای شعیرات من الذؤابة ﴿المشعوف﴾
مجنونه اطلاق اولنور و شول آدمه دینورکه یورکنه عشق یا برخوف یاخود جنون و مراق عارضه‌سی استیلا ایلمش
اوله یقال رجل مشعوف اذا اصیب شعفة قلبه بحبّ او ذعر او جنون ﴿الشعاف﴾ غراب وزننده دلیلك جنون معناسنه در
﴿شعفان﴾ شینك فتحیله غور مملکتنده ایکی طاغه دینور و منه المثل * لکن بشعفین کنت جدودا * اصلی بودرکه
برکمسه ذکراولنان طاغلرده نبذ اولنمش برکوچك قیز جغز بولوب خانه‌سنه کتوردی و بسلیوب بیوتدکدنصکره برکون
کندی اقرانی قیزلر ایله اثنای ملاعبه‌ده درت ایاقلو اولوب * احلبونی فانی خلفة * یعنی بن برسودلو ناقه‌یم بنی صاغك دیدی
اول کمسه بونی ایشتدکده کلام مزبوری ایراد ایلدی یعنی سن موضع مزبورده منبوذه ایکن سودیلك ازقیون ایدك
و بو ماده‌یی جوهری فانك کسریله شعفین عنوانده رسم ایلمکله وهم ایلمشدر ﴿الشعفة﴾ ثمره وزننده چسندی یغموره دینور
و منه المثل * ماتقع الشعفة فی الوادی الرغب * یعنی چسندی یغمور ککیش دره‌یی طولدرمز برکمسه‌نك و یردیکی عطیه
سد ثلهٔ حاجت ایلمدیکی محلده ضرب اولنور ﴿الشغاف﴾ غین معجمه ایله سحاب وزننده یورکك غلافنه دینورکه یوفقه جق
زاردر علی قول پرده‌سنه دینورکه یوفقه جق ایچ یاغیدر لباس کبی بوریمشدر یاخود حبّة القلب و سویداء دیدکاری
دانه‌یه دینورکه نقطه کبی قانجغزدر مردمك دیدهٔ دلدر علی قول بلغم یتاغنه دینور یقال اصاب شغاف قلبه
و هو غلافه او حجابه او حبّته و سویداؤه او مولج البلغم و شغاف سحاب وزننده و غراب وزننده صاغ یاندن ایکولرك
او جلرنده اولان کرتلکلرك آلتلرنده حادث اولور بر علتدر و قرن آغریسنه دینور و یورکك شغافنه حادث اولان درد
و وجعه دینور ﴿الشغف﴾ شینك فتحی و غینك سکونیله شغاف ایله معنای اوّلده مرادفدر فتحتینله ده جائزدر و شغف

(مصدر)

مصدر اولور بر آدمك يوركى غلافنه اورمق ياطوقنمق معناسنه يقال شغفه شغفا من الباب الثالث اذا اصاب
شغافه (الشغف) فتحتينله شغاف قلبه ايلشمك معناسنه در يقال شغف حبه شغفا من الباب الرابع اذا علق
بالشغاف و شغف عمان ترابنده بر موضعدر وغاف اغاجنك قبوغنه دينور (المشغوف) مجنونه اطلاق اولنور (الشفّ)
شينك فتحى وكسرى وفانك تشديديله انجه ونازك ثوبه دينور جمعى شفوفدر يقال جاء وعليه شفّ من الثوب
اى رقيق وشفّ شينك فتحى وكسريله ربح وفضل معناسنه در يقال اصاب منه شفّا اى ربحا وفضلا ونقصان
معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال فيه شفّ اى نقصان وشفّ شينك فتحيله مصدر اولور آرتمق معناسنه يقال
شفّ الشىء شفّا من الباب الثانى اذا زاد وا كسلمك معناسنه در يقال شفّ الشىء اذا نقص و بدنى زبون ايدوب
آريقلتمق معناسنه در يقال شفه الهمّ اذا هزله و دپرنمك معناسنه در يقال شفّ الشىء اذا تحرّك (الشفوف) قعود
وزننده و(الشفيف) شينك فتحيله و(الشفف) فتحتينله ثوب خلهٔ جنت كبى پك انجه و نازك اولمغله ماوراسنده اولان
نسنه يى كوستورر اولمق معناسنه در يقال شفّ الثوب شفوفا وشفيفا وشففا من الباب الثانى اذا رقّ فحكى ماتحته
وشفوف بدن انجلوب نحيف و نزار اولمق معناسنه در يقال شفّ جسمه اذا نحل (الشفيف) امير وزننده صوغوغك
ياقوب قاورمسنه دينور يقال للريح شفيف اى لذع لبردها و برودتله يغان يغموره ياخود بارد اسن روزكاره دينور
تقول اخذنا شفيف اى مطر فيه برد اوريح باردة وكونش اسيلكنك شدّتنه دينور بو جهتله ضدّ اولور يقال للشمس
شفيف اى شدّة حرّ وآزجه نسنه يه دينور يقال مابقى منه الاّ شفيف اى قليل (الشفشاف) ثرثار وزننده بودخى
صوغوقله يغان يغموره ياخود صوغوق روزكاره دينور و محكمجه نسج اولنمامش تفه سز ثوبه دينور يقال ثوب
شفشاف اذا كان لم يحكم عمله (الشفف) فتحتينله بودخى آز نسنه يه دينور (الشفافة) كناسه وزننده قابده قلان
صو بقيه سنه دينور (الشفاشف) شينك فتحيله پك صوسزلغه دينور تقول اخذنى الشفاشف اى شدّة العطش
(الشفّان) شينك فتحى وفانك تشديديله صوغوق ايله و روزكار ايله قارشيق فورتنه يه دينور يقال غداة ذات شفّان
اى ذات بر دوريح (الاشفاف) همزه نك كسريله ترجيح وتفضيل ايلمك معناسنه در تقول اشففتهم اى فضلتهم
(الاشتفاف) افتعال وزننده دوه قارن قاسيق باغنمله قولانى صمصيق طولدرمق معناسنه در يقال اشتفّ البعير
الحزام كله اذا ملأه واستوفاه وقابده اولان مشروبى بالجمله ايچوب سپورمك معناسنه در يقال اشتفّ مافى الاناء
اذا شربه كله (التشافّ) تفاعل وزننده بودخى مشروبك مجموعنى ايچمك معناسنه در يقال تشافّ ما فى الاناء
اذا شربه كله وتقول تشاففته اى ذهبت بشفه اى فضله (الشفشفة) زلزله وزننده دترتمك معناسنه در يقال
شفشف الرجل اذا ارتعد و قارشمق معناسنه در يقال شفشف به اذا اختلط به وبول مقوله سنى سرپمك معناسنه در
يقال شفشف البول ونحوه اذا نضحه ونباتى قراغوچالوب صولدرمق معناسنه در يقال شفشف الصقيع نبت الارض
اذا احرقه ويارهيه دارو اكمك معناسنه در يقال شفشف على الجرح الدواء اذا ذرّه واسّى يا صوغوق بر نسنه يى
قورتمق معناسنه در يقال شفشفه الحرّ او البرد اذا جففه (المشفشف) اسم مفعول واسم فاعل بنيه لريله كم عقل
وچالق وبدخوى كمسه يه دينور يقال رجل مشفشف ومشفشف اى سخيف سيىء الخلق وشول آدمه دينوركه
حرم وناموس وعرضى اوزره غيرت وحميت واشفاقندن ناشى دائما ايچندن ايرليوب سعى ونظارتله تيرل تيرل
دترر اوله يقال رجل مشفشف اى به رعدة واختلاط غيرة واشفاقا على حرمه (الاستشفاف) پرده دن اوته يچه يه
باقمق معناسنه در يقال استشفه اذا نظر ماوراءه (الشقف) شينك وقافك فتحيله سقسى يه دينور خزف معناسنه
على قول سقسى قيريغنه دينور (درب الشقافين) شينك فتحى وقافك تشديديله مصرده ايكى موضعدر (شقيف)
امير وزننده درت موضع اسميدر (الشقذف) ذال معجمه ايله قنفذ وزننده حجاز بلادنده بر مركب معروف آديدركه
هودجدن بيوك اولور وشقنذاف كه كسرتينله در كلام عربدن دكلدر لغت سواديه در اصل بو معناده عربى
شقذفدر (الشلحف) تشديد لامله جردحل وزننده اندامى سلكى ومضطرب آدمه دينور ويومرى كوده لو
ثقيل وناتراش كمسه يه دينور (الشلغف) معجمه ايله سلعف وزننده و آنده لغتدر (الشلاّفة) شدّاده وزننده روسبى يه
دينور يقال امرأة شلاّفة اى زانية (شلف) كتف وزننده يمنده شهر تعز قربنده بر موضع اسميدر آنده عهد صحابه ده
مبنى بر مسجد واردر (الشنحف) حاى مهمله ايله جعفر وزننده و(الشنخف) جردحل وزننده پك اوزون آدمه
دينور (الشنخف) خاى معجمه ايله جردحل وزننده شنخف معناسنه در (الشنخيف) قنديل على قول جردحل
وزننده ايرى ويومرى كوده لو ديزمان آدمه دينور (الشنخفة) دحرجه وزننده كبر ونخوت ودماغ معناسنه در يقال
فيه شنخفة اى كبر وزهو (الشنذف) قنفذ وزننده اوسنه لكلى يوكسك على قول يكاغى بر طرفه طوغرى اكريجه

اولان آته دینور یقال فرس شندف ای مشرف او مائل الخدّ ﴿شنطف﴾ جندب وزننده کلمهٔ عامیه درکرچه ابن درید
جمهره نام کتابنده ذکر ایدوب لکن تفسیر ایلامشدر ﴿الشنظوف﴾ ظای معجمه ایله عصفور وزننده هر نسنه نك فرعنه
دینورکه اصلی مقابلیدر اغاجك یوقاری داللری کبی ﴿الشنعوف﴾ عصفور وزننده و﴿الشنعاف﴾ قرطاس وزننده
طاغلرك یوقاریلرینه علی قول تپه لرینه دینور یاخود شنعاف یوکسك طاغه دینور وصمان چوالی کبی سلپولك و فرسز
عاجز و بی مایه اوزون آدمه دینور ﴿الشنعفة﴾ شینك فتحیله اوزونلق طول معناسنه در ﴿الشنعف﴾ جردحل
وزننده خلقت و اندامی سلکی و مضطرب آدمه دینور ﴿الشنغف﴾ معجمه ایله جردحل وزننده بودخی چارقید بدنلی
سلکی و پریشان اندام آدمه دینور ﴿الشنف﴾ شینك فتحی و نونك سکونیله و بونده شینك ضمیله لحن در
قولاق اوزره طاقیلان کوپه یه دینورکه آصق کوپه تعبیر اولنور علی قول قولاغك اوستنده کوپه چکره جك
حلقه مقوله سنه دینور و بعضلر دیدیکه ذکر اولنان آصق کوپه یه شنف وقولاغك یومشغنه طاقیلانه
قرط دینور جمعی شنوف در یقال جائت وفی اذنها شنف ای القرط الاعلی او معلاق فی فوق
الاذن وشنف مصدر اولور بر نسنه یه معترض کبی یاخود متعجب کبی یاخود خوشنه کلامکله کاره
و مشمئز کبی باقق معناسنه در یقال شنف الیه شنفا من الباب الاول اذا نظر الیه کالمعترض علیه
او کالمتعجب منه او الکاره له ﴿الشنف﴾ فتحتینله بر کسه نك فعلنی پك منکر عدّ ایلمکله اکا بغض ایلك معناسنه در
یقال شنف له شنفا من الباب الرابع اذا ابغضه وتنکره وا کلامق معناسنه در یقال شنف له اذ فطن واوست
دوداق یوقاری کنارندن طشریه طوغری دورك اولمق معناسنه در یقال شنف الصبیّ اذا انقلبت شفته العلیاء
من اعلی ﴿الشنف﴾ کتف وزننده وصفدر ﴿الشانف﴾ برنسنه دن اعراض ایدن آدمه دینور یقال هو شانف
عنه ای معرض عنه وتقول انه لشانف عنا بانفه ای رافع انفه ﴿المشنوفة﴾ یولارلنمش دابّه یه اطلاق اولنور
یقال ناقة مشنوفة ای مزمومة ﴿شنیف﴾ زبیر وزننده تابعیندندر وشنیف بن یزید محدّثیندندر ﴿الاشناف﴾
همزه نك کسریله و﴿التشنیف﴾ آصق کوپه طاقق معناسنه در یقال اشنف الجاریة وشنفها اذا جعل لها
شنفا ﴿التشنف﴾ تفعل وزننده آصق کوپه طاقنمق معناسنه در یقال شنفها فتشنفت ﴿الشوف﴾ خوف وزننده
برنسنه یه جلا و یرمك معناسنه در تقول شفته اشوفه شوفا اذا جلوته و بزنمك معناسنه مجهولا استعمال اولنور یقال
شیفت الجاریة تشاف اذا زیّنت وشوف اکینجیلرك سورکو تعبیر ایتدکاری آلته دینورکه انکله تر لانك طپراغنی
تسویه ایدرلر یقال سوّی الارض بالشوف ای المجرّ وشوف دوه یه قطران سورمك معناسنه در یقال شاف الجمل
بالقطران اذا طلاه به ﴿المشوف﴾ مقول وزننده جلا و یرلمش نسنه یه دینور یقال دینار مشوف ای مجلوّ وقطران
سورلمش دوه یه دینور واسرمش دوه یه دینور یقال جمل مشوف ای هایج و بزنمش و تزیین اولنمش دوه یه دینور یقال
جمل مشوف ای مزیّن بالعهون وغیرها ﴿الشیفة﴾ کیسه وزننده و ﴿الشیفان﴾ بودخی یای مشدده نك کسریله
دشمن عسکرینه اطّلاع ایچون کوندریلان اینجه چرقه جی یه دینور ﴿الشیاف﴾ کتاب وزننده کوز مقوله سی
عضوه مخصوص دوا و داروی یه اطلاق اولنور اسم جنسدر جلا معناسندندر حالا اطبانك شاف تعبیر ایتدکاری که
عین سفلی دواسیدر شیاف محرّفیدر ازالهٔ قبض ایچون استعمال اولنور جلاء منزلنده در ﴿التشییف﴾ تفعیل وزننده
دوایی شیاف ایلك معناسنه در یقال شیف الدواء اذا جعله شیافا ﴿الاشافة﴾ همزه نك کسریله بر نسنه اوزره
مشرف و حواله اولمق معناسنه در یقال اشاف علیه اذا اشرف و برنسنه دن قورقق معناسنه در یقال اشاف منه
اذا خاف ﴿الاشتیاف﴾ افتعال وزننده بر نسنه یه یوقاری اوزانوب باقق معناسنه در یقال اشتاف الیه اذا تطاول
ونظر الیه و یغموری نیره یه واقع اولور دیو شمشکه نظر ایلك معناسنه در یقال اشتاف البرق اذا شامه و یاره
غلظت پیدا ایلك معناسنه در یقال اشتاف الجرح اذا غلظ ﴿التشوف﴾ تفعل وزننده بزنمك معناسنه در یقال
تشوّف المخنث اذا تزیّن و برنسنه یه کوزدیکوب منتظر اولمق معناسنه در یقال تشوّف الی الخبر اذا تطلع الیه
و یوقاریدن اوزانوب باقق معناسنه در یقال تشوّف من السطح اذا تطاول ونظر واشرف ﴿الشیف﴾ شینك
کسریله خرما داللرینك دیبلرنده اولان تیکنلره دینور یقال ازال شیف النخلة ای الشوك بمؤخر عسیبها

فصل الصاد

فصل الصاد ﴿الصحفة﴾ صادك فتحی وحای مهمله نك سکونیله معروفدرکه چناغه دینور قصعه
معناسنه معلوم اوله که چناقلرك اعظمنه جفنه بعده قصعه بعده صحفه بعده مئکله بعده صحیفه دینور
مصغر بنیه سیله ﴿الصحیفة﴾ سفینه وزننده کتاب معناسنه درکه یازیله جق و یازلمش ورقه دن عبارتدر جمعی صحایف
کلور وصحف کلور کتب وزننده و بونادردر زیرا فعیله فعل وزنی اوزره جمعلنمز یقال معه صحیفة ای کتاب

يعنى قطعة من قرطاس يكتب فيه ﴿الصحيف﴾ امير وزننده يرك يوزينه دينور وجه الارض معناسنه ﴿الصحاف﴾
كتاب وزننده صو ايركيله جك كوچك يرلره دينور جمعى صحف كلور كتب وزننده ﴿الصحفى﴾ عربى وزننده صحف
قرائتنده خطا ايدن يعنى يكلش اوقور اولان كمسه يه دينور بونده ضمتيله صحفى ديمك لحن در يقال هو صحفى
اى يخطئ فى قرأة الصحيفة ﴿المصحف﴾ ميمك حركات ثلاثيله صحيفه لرك بين الدفتين مجتمع اولديغى كتاب مشرّزدن
عبارتدر بناء مجهولله اصحف اصحافا تركيبندن مأخوذدر يقال اصحف اذا جعلت فيه الصحف ﴿التصحيف﴾
تفعيل وزننده صحيفه ده خطا ايلك يعنى صحيفه ده مثبت كلمه و كلامى خطأ تغيير ايلك معناسنه در حروفلرك
اشتباهندن نشئت ايدر مثلا خبر لفظنى خير اوقومق كبى يقال صحف الكلمة اذا خطأ فى قراءتها وروايتها
فى الصحيفة ﴿التصحف﴾ تفعل وزننده صحيفه ده خطا واقع اولمق معناسنه در يقال تصحفت عليه الصحيفة اذا تغيرت
فيها عليه الكلمة وتصحف برآدمك قرائتده خطاسنى طوتمق معناسنه استعمال بوندن منشعبدر ﴿الصخف﴾
صادك فتحى و خاى معجمه نك سكونيله مصحفه ايله يرقازمق معناسنه در يقال صخف الارض صخفا من الباب الثالث
اذا حفرها بالمصخفة ﴿المصخفة﴾ مكنسه وزننده دمور چپا يه دينور جمعى مصاخف در ﴿الصدف﴾ فتحتينله
انجو قابنه دينور مفردى صدفه وجمعى اصداف در ومطلقا يوكسك اولان شيئه دينور ديوار وطاغ كبى واموز
باشنه دينوركه بازونك نهايت بولديغى يردن عبارتدر وشهر قيروان قربنده برقريه آديدر وصدف قفا تعبير
اولنان باش كميكى يارلدقده قطرداق كبى ياريق يرنده بتن اتجكزه دينور ونوح بن عبدالله بن سيف البخارى نام
محدثك پدرى لقبيدر وصدف آت قسمنك اويلقلرى ارالغى صيق وقصيق اولوب بلكلرى برطرفه بورق اولەرق
طرنقلرى ارالغى ميدانلو اولمق على قول وصف مذكور ايله طرنقلرى وحشى طرفه كه طشره جانبيدر اكريجه
اولمق معناسنه در وعلى رأى دوه قسمنده صدف طبانلرى وحشى طرفنه اكرى اولمقدن عبارتدر اكر انسى
طرفنه اولورسه فقد دينور واول دوه يه افقد دينور بونك نعتنده اصدف دينور يقال فرس اصدف اذا كان به
صدف وهو فى الفرس تدانى الفخذين وتباعد الحافرين فى التواء الرسغين او ميل فى الحافرين او الخف الى الشق
الوحشى فان مال الى الانسى فهو اقفد وصدف جبل وزننده وعنق وصرد وعضد وزنلرنده طاغك دوكنديكى
يره ياخود طاغك برجانب وناحيه سنه دينور وقرئ بهن قوله تعالى ﴿حتى اذا ساوى بين الصدفين﴾ وهو منقطع
الجبل او ناحيته وبعض مفسرين ديديلركه آيت مرقومه ده واقع صدفان بنى آدم ايله يأجوج ومأجوج قومنك
بينلرنده واقع برى برينه متلاقى ومتلازق ايكى جبلدن عبارتدر ﴿الصدفان﴾ ضمتينله خاصة طاغ بولنك ياخود
درەنك ايكى ناحيه سنه اطلاق اولنور ﴿الصدف﴾ صرد وزننده برقوش ياخود بر ريحى جانور اسميدر ﴿الصدف﴾
صادك فتحى ودالك سكونيله برنسنه دن اعراض ايلك معناسنه در يقال صدف عنه صدفا من الباب الثانى اذا اعرض
وصرف وتحويل ايلك معناسنه در يقال صدف فلانا اذا صرفه وصدف وصدوف قعود وزننده بريكا مائل
ومنصرف اولمق معناسنه در يقال صدف فلان صدفا وصدوفا من الباب الاول والثانى اذا انصرف ومال
﴿الاصداف﴾ همزه نك كسريله بودخى صرف واماله ايلك معناسنه در يقال اصدفه عنه اذا صرفه واماله ﴿الصدوف﴾
صبور وزننده يوزنى كوستروب صكره قاچرر اولان شيوه لى عورته دينور يقال امرأة صدوف اذا كانت تعرض
وجهها عليك ثم تصدف واغز ققوسنه مبتلا آدمه اطلاق اولنور بريله مكالمه ايدركن اندن يوزنى دوندرر
اولديغيچون يقال رجل صدوف اى ابخر وصدوف بلا حرف تعريف نسوان اعلامندندر ﴿صادف﴾ واسط
الجشمى وعبدالله بن الحجاج الثعلبى فرسلرينك اسميدر ﴿الصدف﴾ كتف وزننده كنده قبيله سندن بربطن در
حالا حضرموت شهرينه نسبت اولنورلر وكنديلره نسبتده صدفى دينور عربى وزننده وآنلره صوى ونجيب
دوه لر نسبت اولنور ﴿المصادفة﴾ مفاعله وزننده برآدمه راست كلك معناسنه در كوياكه يوزلرينى سائر سمتلردن
صد ايدوب برى برينه تقابل ايدرلر يقال صادفه اذا وجده ولقيه ﴿التصدّف﴾ تفعل وزننده اعراض ايلك معناسنه در
يقال تصدّف عنه اذا اعرض ﴿صردف﴾ دالله جعفر وزننده ارض يمنك جند شرقيسنده بربلده در اسحق بن
يعقوب الفرضى الصردفى اورادندر ﴿الصرف﴾ صادك فتحى ورانك سكونيله برنسنه يى چويرمك ودوندرمك
معناسنه دركه برنسنه يى برحالتدن حالت اخرايه ردّ ايلكدن عبارتدر كاسيذكر واّما حديثده واقع يعنى ﴿المدينة
حرم مابين عاير ويروى عيرالى كذا من احدث فيها حدثا اواوى محدثا فعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين
لا يقبل منه صرف ولا عدل﴾ حديثنده واقع صرفدن مراد توبه در وعدلدن مراد فديه در ياخود صرفدن مراد نافله
وعدلدن مراد فريضه در ياخود بالعكس در ياخود صرفدن مراد وزن وعدلدن مراد كيل در ياخود صرف

اكتساب وعدل فديه‌در ياخود صرف حيله معناسنه‌در ومنه قوله تعالى ﴿ فما يستطيعون صرفا ولا نصرا ﴾
اى مايستطيعون ان يصرفوا عن انفسهم العذاب * شارح ديركه اشبو آيت كريمه‌ده صرفك حيله معناسنه اولمسنه
دلالت معلوم دكلدر لكن دلالت ضمنيه‌سى دركاردر فلينظر پس بونلرك مجموعنده كرك صرف وكرك عدل معنالرى
مجازدر برر علاقه ايله مستعملدر مثلا توبه تائبى كناهدن برّ وتقوايه صرف ايتديكيچون مبالغة مصدر ايله تسميه
اولندى وفديه نفسه معادل اولديغيچون عدل اطلاق اولندى ونافله برنسنه‌يى زياده طرفنه صارف اولديغيچون
صرف ايله تسميه اولندى وقس البواقى وصرف الدهر زمانك نوائب وحوادثندن عبارتدر اشياء وانسانى
وجوهندن صارف اولديغيچون تقول حفظك الله من صرف الدّهر اى حدثانه ونوائبه وصرفان تثنيه بنيه‌سيله
كيجه وكوندره اطلاق اولنور صادك كسريله‌ده جائزدر تقول لاافعل ذلك مااختلف الصرفان اى الليل والنهار
وصرف الحديث بر كلامى تزيين وتحسين ايده‌رك قدر حاجتدن زياده ادا ايلمكدن عبارتدر رياء وتصنع وتكذيبى
مشتمل اولمغله منهى‌در صرف الدراهم معناسندن مأخوذدر يقال هو مشعوف لصرف الكلام وهو ان يزاد
فيه ويحسن وصرف الدراهم اقچه‌نك بعضنك بعض اوزره قيمت جهتيله فضل وزياده سندن عبارتدر مثلا
برغروشى اوتوز طقوز پاره‌يه آلمق كبى ياخود درهمك بر نوعنك جودت عيارى اولمغله ديكرندن فاضل اولمسى كبى
مصر التونيله اسلامبول التونى كبى يقال للدرهم على الدرهم صرف اى فضل فى القيمة * شارحك بيانه كوره
بوندن اسم فاعل صيرف وصيرفى وصرّاف‌دركه مبالغه‌در كذلك صرف الكلام دخى سوزك بعضنك بعض اوزه
فضل ومزيتندن عبارتدر يقال فلان لايعرف صرف الكلام اى فضل بعضه على بعض وصرف مطلقا فضل
وزيادت معناسنه مستعملدر برنسنه تفضيل اولندقده اشكال واشباهندن صرف اولنديغى علاقه‌سنه مبنى‌در
يقال له عليه صرف اى شفّ وفضل وصرف چويرمك ودوندرمك معناسنه‌دركه معناى اصل موضوعيدر
برنسنه‌يى برحالتدن حالت اخرايه دوندرمك ياخود برغيره ابدال ايلمكدن عبارتدر يقال صرفه صرفا من الباب الثانى
اذا ردّه وشرابه صوقاتميوب خالص قلمق معناسنه‌در يقال صرف الشراب اذا لم يمزجها تأنيث ضمير خمر اعتباريله‌در
وباده ايچمك معناسنه‌در يقال صرف الخمر اذا شربها وخواجه افندى اطفالى مكتبدن آزاد ايلمك معناسنه‌در
يقال صرف الصبيان اذا افلتهم من المكتب ﴿ الصرفة ﴾ تمره وزننده منازل قمردن برمنزل اسميدر واول بر كوكب
تابانندن عبارتدر زبره‌نام منزلك عقبنده طلوع ايدر طلوعنده بردمنصرف اولمغله صرفه اطلاق اولندى * مؤلفك
بوتوجيهى فنّ نجومه مخالفدر وصرفه نسوان عربك افسون ايچون قوللندقلرى بونجغه اطلاق اولنور تأخيذ
وتسخير ايله افسون ايلديكى آدمى وجوه ومسالكندن كويا كه صرف ايدرلر * مؤلف بوراده وناب الدهر الذى يفترّ
عبارتيله كوياكه صرفه لفظنه معناى ثالث اولمق اوزره ثبت ايليوب لكن شارح تهذيبدن ولسان عربدن عبارت
مرقومه صرفه‌يه وصف اولمق اوزره والعرب تقول الصرفة ناب الدهر لانها تفترّ عن البرد عنوانده نقل ايلمشدر
وواقعا مؤلفك نسخه‌لرنده برثمره اولمامغله شارحك نقلى ملايم ومأخذلرده اول رسمه مرسومدر زيرا صرفه طلوعنده
ياخود منجمين قوللرى اوزره شمس صرفه منزلنه حلول ايلدكده حرارت منصرف وبرودت متوجه اولمغله كوياكه
منزل مزبور زمانك دندانى مثابه‌سنده اولوركه كولدكده كه ظهورندن كنايه‌در حرارت برمّته زائل ومنكشف اولور
بلكه ابن كناسه‌نك قولى اوزره منزل مزبور فجردن مقدّمجه طلوع ايلدكده ابتداى خريف وطلوع فجرايله غائب
اولدقده اوّل ربيع اولمغله برودت وحرارت اقباللرينك موسملرى اولان زمانين مذكورين اكا ايكى شفه مثابه‌سنده
اولديغندن شارحك كلامى كلام مرقومك امثالدن اولديغنه دليل واضح اولور انتهى * وصرفه شول يايه اطلاق
اولنوركه آنده بغرينك آچقلغى ياخود اغاجنك عقده يا انحرافى كبى براويغونسز علامت وحالت اولمغله آتلدقده
اوقى نشانه اصابت ايلمز اوله يقال قوس صرفة اى فيها شامة سوداء لاتصيب سهامها اذا رميت وناقه‌يى صباح
وقتى صاغوب فرداسى ينه اول وقتده صاغمغه دينور يقال يحلب ناقته صرفة وهى ان تحلب غدوة فتتركها الى مثلها
من امس ﴿ الصروف ﴾ قعود وزننده و﴿ الصراف ﴾ كتاب وزننده ديشى كلب اركك ايستمك معناسنه‌دركه قيزمق
وياقلمق تعبير اولنور يقال صرفت الكلبة صروفا وصرافا من الباب الاوّل اذا اشتهت الفحل ﴿ الصارف ﴾ اركك
قيزمش كلبه دينور وصف خاصدر ﴿ المصروف ﴾ صو قاتلمامش خالص شرابه دينور ﴿ المصروفة ﴾ هايله باديه
دينور ﴿ الصريف ﴾ صادك فتحيله صوچكركن مقاره ياخود چرخ قجردامق معناسنه‌در يقال صرفت البكرة
صريفا من الباب الاوّل اذا صوّت عند الاستقاء وصريف خالص كومشه دينور وقپو قجرديسنه ودوه‌نك آزى
ديشلرينك قجرديسنه دينور يقال للباب صريف ولناب البعير صريف اى صرير وهنوز صاغلمش تازه سوده

(دينور)

دینور تقول شربت الصریف ای اللبن ساعة حلب و صریف نباج قربنده برموضع آدیدرکه بنو اسد بن عمرو
بن تمیم جماعتنك ملكیدر و صریف قوریمش اغاجه دینورکه فارسیده خذخوش دینور بوندن مراد قوری اغاج
پارچه‌لریدر ظاهرا فارسیسی خس خوش اوله‌جقدر * مؤلف معرّبنی فارسی مقامنده رسم ایلمشدر (الصروف)
صبور وزننده دائما دیشلرینی غجردادر اولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة صروف اذا كان لنابها صریف
(الصریفة) سفینه وزننده قوری خرما داللرینه دینور و بوقده تعبیر اولنان اتمكه دینورکه بازلماج دخی دینور
جمعی صرف كلور كتب وزننده و صراف كلور صادك كسریله وجمع جنسی صریفدر (صریفون) صادك
فتحیله عكبرا قربنده نهر دجیل اوزرنده بر باغلو باغچه‌لو آبادان بیوك قریه اسمیدر و واسط قضاسنده برقریه آدیدر
خمر صریفیه اورایه منسوبدر علی قول خمری صریفیه ایله وصف لبن صریف كبی هنوز كوپدن آلندیغی حسبیله‌در
یعنی كوپدن آلندیغی ساعتده اطلاق اولنور (الصرفان) فتحاتله موت معناسنه مستعملدر حیاتدن انصرافنه مبنی
و باقره اطلاق اولنور نحاس معناسنه و قلایه اطلاق اولنور رصاص معناسنه‌در كویا كه بونلر فضه منزله‌سنه
بلوغدن مصروفلردر و بر جنس پك و چیكنمسی كوج خرما اسمیدركه باغچه صاحبلری اكا التفات ایتمیوب فقراء
و عیالمند و عبید و اجیر مقوله‌سی متنزل اولوب اجرتلری مقابلنده عدّ ایدرلر علی قول حجازده صیحان دیدكاری
خرما اوله‌جقدر و من امثالهم صرفانة ربعیة تصرم بالصیف و تؤكل بالشتیة (الصرف) صادك كسریله بردرلو
قرمزی بویه اسمیدر و شرابدن و سائر نسنه‌دن خالص و صافی اولان شیئه دینور یقال شراب صرف ای خالص
كویا كه غشّ و خلیطه‌دن مصروفدر (الصیرفیّ) حیدریّ وزننده و (الصیرف) حیدر وزننده امور و مصالحده
متصرّف و محتال و سمتنی و قولپنی قولاینی ایو بیلور متبصر و كار كذار آدمه اطلاق اولنور تصرّف و تقلب
معناسندندر یقال رجل صیرفیّ و صیرف ای محتال فی الامور و اقچه صرّافنه دینور جمعی صیارفه‌در هاء معنای
نسبتی افاده ایچون كلمشدر و بعض اشعارده ضرورت ایچون صیاریف عنوانده كلمشدر (الصرفیّ) عربیّ وزننده
صرفه منسوب صوی دوه‌یه دینور یاخود صواب اولان دالله اولمقدركه ذكر اولندی (الاصراف) همزه‌نك كسریله
شاعر شعرنده اقوا ایلمك یعنی روی حرفلرینك حركه‌سنی مختلف ایراد ایلمك معناسنه‌دركه بری منصوب و بری
مجرور اولمق كبی یقال اصرف الشاعر شعره اذا اقوی فیه و عند البعض اصراف نصب ایله اقوا ایلمكدر امام خلیل
بونی تجویز ایلمدی و حالا بعض اشعار عربده وارد اولمشدر * اطعمت جابان حتی استدّ معرضه * وكاد ینقد لو لا انه
طافا * فقل لجابان یتركنا لطیته * نوم الضحی بعد نوم اللیل اسراف * (التصریف) تفعیل وزننده بر نسنه‌یی
پك چویروب دوندرمك معناسنه‌در یقال صرّفه تصریفا بمعنی صرفه مبالغة و اشبو ﴿ولقد صرّفنا الایات﴾
كریمه‌سنده واقع تصریفده مراد تبیین آیاتدر و دراهم و بیاعاتده تصریف انفاق و ترویج ایلمكدر و تصریف
الریاح روزكارلری بر سمتدن سمت دیگره تحویل ایلمكدر مثلا پویرازی لدوسه تحویل كبی و تصریف الخمر خالص
شراب ایچمكدن عبارتدر و تصریف بر كمسه بر آخر آدمه كندی امر و مصلحتنه تصرّف ایلمك بابنده اذن كلی
و یرمكله متصرف قلمق معناسنه‌در تقول صرّفته فی الامر اذا قلبته (التصرّف) تفعل وزننده بر ایشده دونشدرمك
تردّد كبی كه ایلرو كیرو حركت ایلمكدن عبارتدر تقول صرّفته فی مالی فتصرّف ای تقلب (الاصطراف) افتعال
وزننده قزانج طلبی خصوصنده برواوته دونشدرمك معناسنه‌در یقال اصطرف الرجل اذا تصرّف فی طلب
الكسب (الاستصراف) بر نسنه‌نك صرف اولنمسنی ایستمك معناسنه‌در تقول استصرفت الله المكاره ای سألته
صرفها عنی (الانصراف) كیرو دونمك معناسنه‌در یقال انصرف الرجل اذا انكفأ * شارح انكفّ نسخه‌سنی
تخطئه ایلمشدر و انصراف نحویوّن اصطلاحنده بر اسم منصرف اولمقدن عبارتدر زیرا اسم ایكی ضرب اوزره‌در
بری منصرف و بری غیر منصرفدر (المنصرف) اسم فاعل بنیه‌سیله بین الحرمین برموضع آدیدر (الصعف) صادك
فتحی و عینك سكونیله برجنس كوچك قوش آدیدر جمعی صعاف كلور صادك كسریله بونی اوتلكن قوشی ایله
بیان ایدرلركه بوقلوجه بلبل دیدكاریدر و صعف بر كونه شراب اسمیدركه بالدن اتخاذ اولنور یاخود اوزمی ازوب
بر قاب ایچره قویدقدنصكره كندی كندیسنه قینایوب بعده استعمال ایدرلر (الصعفان) سكران وزننده ذكر
اولنان شراب ایچمكه دوشكون اولان بكری‌یه دینور یقال رجل صعفان ای مولع بشرب الصعف (الصعفة)
صحوه وزننده دترتمكه دینور (المصعوف) دترتمه طوتمش لرزان آدمه دینور یقال صعف الرجل علی المجهول
فهو مصعوف اذا اخذته الصعفة ای الثمرة (الصفّ) صادك فتحی و فانك تشدیدیله بر نسنه‌یی صره ایله اوزون
اوزادی دیزمك معناسنه‌در مصلی جماعتی صره وارادی دیزمك و عسكره طابور باغلتمق و اشجاری صره واردی

دیکمك کبی تقول صففت الشیء صفا من الباب الاول اذا نظمته طولا مستویا وتقول صففت القوم اذا اقمتهم فی الحرب
وغیرها صفا و صف صفوف لفظندن مفرد اولورکه نماز وحرب مقوله سی افعالده صره ایله دیزلمش ناسه دینور
جنك طابوری وجماعت صره سی کبی ومنه الحدیث ﴿سوّوا صفوفکم فانّ تسویة الصفوف من تمام الصلواة﴾
وبو تسمیه بالمصدردر * مؤلفك والقوم المصطفون قولی عطف تفسیردر وقوله تعالی ﴿والصّافات صفّا﴾
هی الملائکة المصطفون فی السماء یسبحون لهم مراتب یقومون علیها صفوفا کما یصطفّ المصلون و صفّ ناقه یی
ایکی یا اوچ قابه صاغمق معناسنه مستعملدر اول قابلری صره لدیغیچون یقال صفّ الناقة اذا حلبها فی محلبین او ثلاثة
وقوش هواده قنادلرینی آچوب یایمق معناسنه‌در یقال صفّ الطائر فی السماء جناحیها اذا بسطه یعنی ولم یحرّکه
وفی الحدیث ﴿یؤکل مادفّ ولا یؤکل ماصفّ﴾ وقد تقدّم ذکره فی دف وصف معرّه قضاسنده برقریه آدیدر و صفّ
دوه طورركن ایاقلرینی ایلری کیرو طوتمیوب برابرجه صرالمق معناسنه‌در یقال صفت الابل قوائمها اذا وضعها
صفّا و آت ایرینك قاشلری ارالغنه یاپق ایلك معناسنه‌در تقول صففت السرج اذا جعلت له صفة (التصفیف)
تفعیل وزننده بودخی صره صره دیزمك وطابورلر یصامق معناسنه‌در یقال صففه بمعنی صفّه (المصفّ) میمك
وصادك فتحیله صفّ وطابور باغلیه‌جق موضعه دینور جمعی مصافّ کلور تقول رأیته فی المصفّ ای موضع الصفّ
مصافّ وجه مذکور اوزره جمع اولوب طابور محللرینه دینمکله حالا لسانمزده اوغراش معناسنه استعمال محرّف
یاخود مجاز اولور (الصفوف) صبور وزننده شول ناقه یه دینورکه سودی پك چوق اولمغله صاغیلورکن برقاچ قاب
دیزر اوله مبالغة کندیسنه اسناد اولنمشدر علی قول صاغیلورکن اللرینی نظام اوزره باصوب طورر اوله یقال
ناقة صفوف اذا کانت تصفّ اقداحا من لبنها لکثرته او تصفّ یدیها عند الحلب (الصافة) شول دوه‌لره دینورکه
ایاقلرینی برابرجه باصوب طوررلر اوله جمعی صوافّ در وقوله تعالی ﴿فاذکروا اسم الله علیها صوافّ﴾ ای مصفوفة
وهی فواعل بمعنی مفاعل وقیل مصطفة ای انّها مصطفة فی منحرها (الصفف) فتحتینله زره التنه کیلان خفتانه
وچوقاله دینورکه دمور بدنی آزرده ایلامك ایچون کیلور (الصفة) صادك ضمیله معروفدرکه خانه‌لرده اولان
ایوانه وسدو سکی کبی بو کسکجه نشیمنه دینور تحریفله صوفه تعبیر اولنور اهل الصفة اکا مضافدرکه
مهاجریندن مکان ومنزللری اولمیان بعض ذوات کرام ایدیلر دائما صفهٔ مسجد نبویده ساکن واوراده
بیتوتت ایدوب اغنیای اصحاب وجه معاشلرینی اداره ایدرلر ایدی وصفة السرج ایرك ایکی قاشی ارالغنه
دینورکه ترکانلر یاپق واکثر طولمبازی تعبیر ایدرلرکه طبلباز محرّفیدر وصفة الدهر زماندن برهنکامه اطلاق
اولنور تقول عشنا صفة من الدهر ای زمانا منه (الصفیف) امیروزننده قوریمق ایچون کونشه دیزلمش نسنه یه
دینور یقال لحم صفیف ای صفّ فی الشمس لیجفّ وبریان ایچون آتش قوری اوزره دیزلمش اته دینور یقال
لحم صفیف اذا صفّ علی النار لیشوی (الاصفاف) همزه‌نك کسریله بودخی آت ایرینه صفه یاپمق
معناسنه‌در تقول اصففت السرج اذا جعلت له صفة (الصفصف) فدفد وزننده دوبدوز هموار یره دینور
یقال قاع صفصف ای مستو وطاغك سیوری اوجنه دینور (الصفصفة) زلزله وزننده دوز اووه‌ده تنهاجه کزمك
معناسنه‌در یقال صفصف الرجل اذا سار وحده فی الصفصف وصفصفه اسم اولور اکثی آش دیدکاری طعامه دینور
صفصافه دخی دیرلر تقول اکلنا صفصفة وصفصافة ای سکباجة وصفصفه سرچه قوشلرینك جولدیلرینه دینور
ومواشی یه سکود اغاجی اوتلاتمق معناسنه‌در یقال صفصف الماشیة اذا رعاها الصفصاف (الصفصف) هدهد
وزننده سرچه قوشنه دینور (الصفصاف) ثرثار وزننده شجر خلاف اسمیدرکه سکود اغاجیدر مفردی صفصافه‌در
(المصافة) مفاعله وزننده جنك هنکامنده عسکر الای اولوب طابور باغلمق معناسنه‌در یقال صافّوهم فی القتال
اذا وقفوا مصطفین وبر آدمك خانه سی صفه سی اخرك صفه سنه قرشو اولمق معناسنه‌در تقول هو مصافّی ای صفته
بحذاء صفتی (التصافّ) تفاعل وزننده رو برو صره‌لشمق معناسنه‌در یقال تصافّوا اذا تساطروا (الاصطفاف)
افتعال وزننده عسکر طابورلر باغلمق معناسنه‌در یقال اصطفوا اذا قاموا صفوفا (الصقوف) سقوف وزننده
کولکه‌دوتاوانلره دینور مظالّ معناسنه صقف مفردیدر وبونده اصل اولان سینله اولمقدر (الصلخف) خای معجمه ایله
جردحل وزننده دابه قسمنك اسباب وآلات وادواتنه دینور پالان وپالدم وسائری کبی علی قول پاچه‌لری ارالغنه
دوشمش پالانه دینور (الصلخفة) هاایله یصی ویایوان چناغه دینور یقال قصعة صلخفة ای عریضة (الصلف)
صادك فتحی ولامك سکونیله خرما بنیسنه دینورکه ایچنده اولور صادك حرکات ثلاثیله لغتدر مفردی صلفه‌در
(الصلف) فتحتینله غلال وحبوباتك خیرو نماسی آز اولمق معناسنه‌درکه برکتسز اولمق تعبیر اولنور یقال صلف

الطعام صلفا من الباب الرابع اذا قلّ نماؤه و برکته وخاتون زوجی یاننده وقع و اعتباری اولمیوب حرمتسز اولمق
معناسنه‌در یقال صلفت المرأة عندزوجها اذالم تحظ عنده ومنه المثل * من یبغ فی الدین یصلف * ای من ینکر فی الدین
علی الناس لم یحظ منهم یعنی امر دین باننده ناسه انکار و تکبر و تعصب ایدوب فضل و دیانتی همان کندی نفسنه
حصر ایلك صورتنده اولانك قلوب ناسده وقع ومکانت و حیثیتی اولمز بومثل دینه تمسکله ناسه مخالطت وحسن
معاشرته حثّ و تشویق ایلك معرضنده ضرب اولنور و صلف برآدمه خوشلنمدیغی سوزی سویلك معناسنه‌در
یقال صلف له اذا تکلم له بمایکره و بیهوده لاف و کذاف ایدوب او کنمك علی قول کبرو دماغندن ناشی ظرافت
و رشد و کیاست باننده قدرت و استعدادی مرتبه‌سندن زیاده ادّعا ایلك معناسنه‌در یقال صلف فلان اذا تمدح بما
لیس عنده اوجاوز قدر الظرف وادّعی فوق ذلك تکبرا (الصلفة) فرحه وزننده زوجی عندنده وقع وحرمتی اولمیان
خاتونه دینور جمعی صلفات و صلائف کلور (الصلف) کتف وزننده بیهوده و یعنی لاف و کذاف ایدر اولان
هرزه کویه دینور یاخود مرتبهٔ استعدادندن بیرون ظرافت و رشد و فطانت ادعاسنده اولان یادکاره دینور جمعی
صلافی کلور سکاری وزننده وصلفاء کلور صلحاء وزننده و صلفون کلور و صلف اغر واوقه‌لی قابه دینور یقال اناء
صلف ای ثقیل و لذتسز طعامه دینور یقال طعام صلف ای لاطعم له و ازجه صو آلان قابه دینور یقال اناء صلف
ای قلیل الاخذ للماء و رعدی چوق یغموری آز بلوده دینور یقال سحاب صلف ای کثیر الرعد قلیل الماء و منه المثل
* ربّ صلف تحت الراعدة * تهدیدنی ایقاعه قادر اولمیان کسه حقنده ضرب اولنور یاخود متموّل اولان بخیل حقنده
یاخود بیهوده لاف و کزاف ایدن حقنده ضرب اولنور * شارح دیرکه صلف لفظی فتحتینله اولمقدرکه مصدر اولور
کرك معنای اوّلدن و کرك سحابهٔ مذکوره معناسندن مصدردر (الصلفاء) حمراء وزننده و (الصلفاءة) هایله صادلرك
کسریله ده جائزدر طپراغی پك و قالین یره دینور علی قول یر ایله برابر اولان یالچین قیایه دینور و بعضلر عندنده
اصلف و صلفاء پك و پور اولان ارضه دینور جمعی اصالف و صلافی کلور فانك کسریله (الصلیف) امیر وزننده
بیونك بریاننه دینور ایکی یاننه صلیفان دینور علی قول صلیفان باشه طوغری بیونك ایکی یاننده اولان قبورغه‌لرك
ایکی اوجلرینه دینور ومحفه باغلنه‌جق ایکی یکده ده ایکی ارقوری اغاجلره دینور (الصالف) برطاغ آدیدر اهل
جاهلیت انك یاننده تعاهد و تحالف ایدرلر ایدی (الاصلاف) همزه‌نك کسریله برکسه کابوس کبی کرانجان و ثقیل
النفس اولمق معناسنه‌در یقال اصلف الرجل اذا ثقلت روحه ای نفسه و برکسه قلیل الخیر یعنی خیرسز اولمق
معناسنه‌در یقال اصلف الرجل اذا قلّ خیره و بغض ایلك معناسنه‌در یقال اصلف فلانا اذا ابغضه وخاتونی زوجی
قتنده بی حرمت قلمق معناسنه‌در تقول اصلف الله رفغك ای بغضك الی زوجك (التصلف) تفعل وزننده یلتاقلنمق
معناسنه‌در یقال تصلف له اذا تملق و تکلفله اظهار صلف ایلك معناسنه‌درکه عهدهٔ اقتدارندن خارج ادّعای فضل
و ظرافت ایلمکدن عبارتدر یقال تصلف الرجل اذا تکلف الصلف ودوه طتلو اوتلقدن اوصانوب شور اوتلغه میل
ایلك معناسنه‌در یقال تصلف البعیر اذا ملّ من الخلة ومال الی الحمض وصلفاء دیدکاری ارض مذکوره‌یه اوغرامق
معناسنه‌در یقال اصلف القوم اذا وقعوا فی الصلفاء (المصلف) محسن وزننده شول آدمه دینورکه قتنده نسوان
قسمنك اصلا وقع و اعتباری اولمیه یقال رجل مصلف اذا کان لا تحظی عنده امرأة (الصنف) صادك کسری
وفتحیله کونه و نوع و بابت معناسنه‌در جمعی اصناف و صنوف کلور یقال عنده صنف من المتاع ای نوع وضرب منه
و صنف همان صادك کسریله صفت معناسنه‌در یقال صنفه کذا ای صفته (الصنف) صادك ضمیله اصنف
لفظندن جمعدر کماسیذکر (الصنفی) فتحتینله صنفه منسوب دیمکدر عود صنفی عود اغاجنك زیاده‌سیله کمترینه دینور
علی قول عود قاری نوعندن دون وقاقلی نوعندن افضلدر * شارحك بیاننه کوره صنف نام موضعه منسوبدر (الصنفة)
فرحه وزننده و (الصنف) صادك کسریله و (الصنفة) هایله ثوبك برکنار و جانبنه دینور علی قول صچاقسز طرفنه
یاخود صچاقلو کنارینه دینور یقال صنفة الثوب وصنفه و صنفته ای حاشیته ای جانب کان او جانبه الذی لاهدب له
او الذی فیه الهدب (الاصنف) بجاقلری صویلش ارکك دوه قوشنه دینور جمعی صنف کلور صادك ضمیله که
ذکر اولندی یقال ظلیم اصنف ای المتقشر الساقین (التصنیف) برنسنه‌یی بعضی بعضندن تمیز ایدرك صنف
صنف قلمق معناسنه‌در یقال صنف الشیء اذا جعله اصنافا و میز بعضها عن بعض تصنیف کتاب بوندن مأخوذدر
واغاج یپراقلنمق معناسنه‌در یقال صنف الشجر اذا نبت ورقه ومن هذا المعنی قول عبیدالله بن قیس الرقیات یمدح عبد
العزیز بن مروان * سقیا لحلوان ذی الکروم وما * صنف من تینه ومن عنبه * جوهری تصنیف مرقومی معنای اوّلدن
اعتبار ایلمکله وهم ایلمشدر لکن معنای اوّل وصفده ابلغ اولمغله جوهری‌یی توهیم بعید ظن اولنور (المصنف) محدّث

وزننده میوه‌لرینك یاخود داللرینك كیمی رطب وكیمی یابس اولان شجره وصف اولور یقال شجر مصنف اذا كان مافیه صنفان من یابس ورطب (التصنف) تفعل وزننده دوداغك دریسی قاولمق معناسنه‌در یقال تصنفت شفته اذا تقشرت واغاج ونبات یپراقلنمق معناسنه‌در یقال تصنفت الارطی والنبت اذا تفطّر للایراق (الصوف) صادك ضمیله یوكه دینور وها ایله صوفه صوفدن اخصّ‌در وفی المثل * خرقاء وجدت صوفا * یعنی اوغوز قاری یوك بولدی الندن یوكه دائر عمل كلیان عورت البته یوكی بولدقده بی‌بهره اولمغله افساد وتباه ایلدیكندن ناشی مثل مزبور برماله اصابت ایدوب اداره‌سنی بیلمامكله تلف وتباه ایدن كمسه حقنده ایراد اولنور وتقول * اخذت بصوف رقبته وبصاف رقبته * ای بجلدها او بشعرها المتدلّی فی نقرة قفاه او بقفاه جمعاء او اخذته قهرا بوراده صاف دخی صوف معناسنه مستعملدر نته‌كه طوف وطاف وقوف وقاف دخی بومعنایه‌در صائفدن دخی مخفف اولمق محتملدر مبالغة استعمال اولنور ومثال مذكور بن آنك بیونك دریسندن قاورایوب طوتدم یاخود قفاسی چقورنده اولاق صارقق صاچندن یاپشدم یاخود مجموع قفاسندن طوتدم یاخود قهر وعنفله طوتدم دیمكدر بو كلامی بر كسه‌نك آردندن یتشمك ممكن دكل ظنّ اولنوركن ناكاه یتشلدكده استعمال ایدرلر كرك بیوندن طوتسون وكرك سائر یرندن طوتسون وعربلر اعطاه بصوف رقبته دیرلر جملة ویردی دیمك محلنده یاخود مفت ومجانا ویردی مقامنده (صوفه) صادك ضمیله مضر قبیله‌سندن برجماعتك پدری لقبیدركه اول غوث بن مرّ بن ادّ بن طابخه‌در جماعت مزبوره جاهلیت زماننده كعبهٔ مكرّمه‌یه خدمت وحجّاجی عرفاتدن اجازه وافاضه ایدرلر ایدی عرفاتده وقوفدنصكره مزبورلردن بریسی قالقوب اعلا ندا ایله اجیزی صوفة دیو چاغرر ایدی اول اجازه ایلدكدنصكره اجیزی خندف دیو چاغرر ایدی اولدخی اجازه ایلدكدنصكره بالجمله حجّاجه اجازه ضمننده ندا ایدر ایدی وبعضلر دیدیلركه جماعت مرقومه اطراف قبائلدن مجتمع اولوب یوكك تشبك واختلاطی كبی متشبك اولورلر ایدی جوهرینك ومنه قول الشاعر * حتی یقال اجیزوا آل صوفانا * قولی محض وهم‌در صواب اولان آل صفوان اولمقدركه انلر بنو سعد بن زید مناة جماعتندن برطائفه‌در ابوعبید بیت مزبوری بعد الروایه حتی یجوز القائم بذلك من آل صفوان عبارتیله بیان ایلشدر وبیتك صدری * ولا یریمون فی التعریف موقفهم * مصراعیدر (ذو الصوفه) برفرسك لقبیدركه اكا ابوالخزز واعوج دخی دیرلر (الصوف) خوف وزننده و(الصووف) قعود وزننده قیون یوكلنمك معناسنه‌در یقال صاف الكبش صوفا وصووفا اذا صار ذا صوف واوق نشاندن صاپمق معناسنه‌در یقال صاف السهم من الهدف یصوف ویصیف اذا عدل وبر یكامیل ایلمك معناسنه‌در یقال صاف عنّی وجهه اذا مال (الصاف) و(الاصوف) و(الصائف) یوكلو قوچه دینور یقال كبش صاف بالرّفع وصاف بالجرّ واصوف وصائف ای ذو صوف بوراده صاف صائف مخففیدر ورفع وجرّ صورتلری قاضی لفظنك اختلافی كبیدر (الصوف) فتحتینله قیون پك چوق یوكلو اولمق معناسنه‌در یقال صوف الكبش صوفا من الباب الرابع اذا كثر صوفه (الصوف) كتف وزننده و(الصوفانیّ) صادك ضمیله پك چوق یوكلو قوچه دینور مؤنثی صوفانیه‌در (الصوفانة) صادك ضمیله بردرلو مأكول نبات آدیدركه قصیر وخرده تویلری اولور (الاصافة) همزه‌نك كسریله صاپتمق معناسنه‌در تقول اصاف الله عنّی شرّه ای اماله (صاف) ابن صیّادك اسمیدركه حدیثده مذكوردر صید ماده‌سنده ذكر اولندی علی قول اسمی صافی‌در قاضی كبی یاخود اسمی عبدالله ولقبی صاف ایدی (الصیف) حیف وزننده قیظ معناسنه‌دركه صمیم صیفدر هوانك نهایت درجه‌ده اسّی اولدیغی زماندركه شمسك اسد برجنده اولدیغی مدّتدر علی قول بهار موسمندنصكره كلان ایامه دینوركه شمسك سرطان واسد سنبله‌ده دورانی هنكامدر تركیده یاز تعبیر اولنور فارسیده تابستان دینور جمعی اصیاف‌در * والصیف ضیعت اللبن * مثلی ضاع ماده‌سنده ذكر اولندی وصیفه تمره وزننده صیفدن اخصّ‌در شتوه كبی بونك جمعی صیف كلور بدره وبدر كبی وصیف مصدر ولور برمحلده یاز موسمی مقیم اولمق معناسنه یقال صاف بالمكان یصوف صیفا اذا اقام به صیفا وصیف وصیوفه صادك ضمیله اوق نشاندن صاپمق معناسنه واویه‌ده لغتدر یقال صاف السهم عن الهدف یصیف صیفا وصیوفة لغة فی یصوف صوفا وصیف اعلام رجالدندر (الصائف) صیف لفظنی تأكیدا ایراد اولنور شعر وشاعر كبی یقال صیف صائف توكیدا وصائف وصاف پك اسّی معناسنه مستعملدر صاف صائف مخففیدر یقال یوم صائف وصاف ای حارّ وصائف برموضع آدیدر (الصیف) سید وزننده وتخفیفله جائزدر صیف هنكامنده یاخود ربیعدنصكره یاغان یغموره دینور بوراده صیفدن مرادی معنای اوّلدر صیفیّ دخی دینور نسبتله یقال سقاهم الله الصیف والصیف والصیفیّ وهو المطر یجیء فی الصیف او بعد الربیع (الصائفة) روم

(طرفنه)

طرفنه واقع اولان غزوه وجهاده دینور بلاد روم برف و برد موقعی اولمغله عربلر موسم صیفده غزا ایتدکلریچون اطلاق اولندی یقال هم یغزون الصائفة وهی غزوة الروم ویاز موسمنده مجلوب اولان ذخیره یه اطلاق اولنور ﴿المصیفة﴾ مکیله وزننده و﴿المصیوفة﴾ اصلی اوزره یازیغموری یاغمش یره دینور یقال صیفت الارض علی المجهول فهی مصیفة ومصیوفة ای اصابها مطر الصیف ﴿المصیاف﴾ محراب وزننده شول آدمه دینورکه صقالنه قیر سر پمینجه تأهل ایلامش اوله یقال رجل مصیاف اذا لم یتزوّج حتی یشمط ونباتی اراضیٔ سائره دنصکره بتن یره دینور یقال ارض مصیاف ای مستأخرة النبات ومصیاف ومصیف ومصیفه میملرك ضمیله یانده یاوریسی اولان ناقه یه دینور یقال ناقة مصیاف ومصیف ومصیفة ای معها ولدها ویاز یغموری چوق یغار اولان یره دینور یقال ارض مصیاف اذا کثرلها مطر الصیف ﴿صیفون﴾ جیحون وزننده اعلام ناسدندر ﴿الاصافة﴾ همزه نك کسریله برآدمك پیرلك دمنده اولادی اولمق معناسنه در یقال اصاف الرجل اذا ولدله علی الکبر ویازموسمنه داخل اولمق معناسـنه در یقال اصاف القوم اذا دخلوا فی الصیف وصرف وتحویل ایلمك معناسـنه در تقول اصاف الله عنه شرّه ای صرفه ﴿التصییف﴾ برنسـنه یاز مؤنتنه کفایت ایلمك معناسـنه در تقول صیفنی هذا ای کفانی لصیفتی ﴿التصیف﴾ تفعل وزننده و﴿الاصطیاف﴾ افتعال وزننده برپرده یازلمق معناسنه در یقال تصیفوا بالمکان واصطافوا اذا قاموا به فی الصیف ﴿المصطاف﴾ میمك ضمیله اصطیافدن اسم مکاندر یاز موسمنه مخصوص اقامتکاهه دینورکه یایلاق تعبیر اولنور مصیف دخی دینور ﴿المصایفة﴾ مفاعله وزننده موسم صیف اوزره معامله عقد ایلمك معناسنه در مثلا بریاز خدمت ایلمك اوزره اولان معامله کبی نته که مشـاهره آی اوزره اولان معامله یه اطلاق اولنور یقـال عامله مصایفة ای علی الصیف

فصل الضاد المعجمة

﴿الضرافة﴾ ثمامه وزننده لعلع قرنبده برموضعدر ﴿الضرفة﴾ غرفه وزننده کثرت خیر معناسـنه در یقـال هو فی ضرفة خیر ای کثرته ﴿الضرف﴾ کتف وزننده انجیر اغاجنه دینور مفردی ضرفه در علی قول اشجار جبـالدن برشجر آدیدرکه بیوکلکده ویپراقلرنده اثأب دیدکلری شجره شبیه اولور وحماط انجیری کبی کوچك وآق ویبصی ومدوّر یمشی اولور اکرچه مأکولدر لکن دیشی قاشدرر انسان وقوش ومیمون قسمی اکل ایدرلر ﴿الضعف﴾ ضادك فتحی وضمیله وفتحتینله زبونلغه ومجالسزلغه وفرسزلکه دینور یقال فیه ضعف وضعف وضعف وهو ضدّ القوّة وبعضلر عندنده ضادك فتحیله رأی وفکر وعقلده وضادك ضمیله بدنده اولان زبونلغه مخصوصدر فیقـال فی رأیه ضعف وفی بدنه ضعف وضعف ضادك فتحی وضمیله و﴿ضعافه﴾ لطافه وزننده و﴿ضعافیه﴾ کراهیه وزننده مصدرلردر زبون وفرسز ومجالسز اولمق معناسـنه در یقال ضعف الرجل وضعف ضعفا وضعفا وضعافة وضعافیة من البـاب الخامس والاوّل ضدّ قوی وقوله تعـالی ﴿خلقکم من ضعف﴾ ای من منیّ یعنی مادهٔ حیوانیه اولان نطفه در مبـالغة ضعف ایله تعبیر اولندی یاخود اسم فاعل ایله مأوّل یاخود مضاف مقدّر در وبونی عاصم وحمزه فتحله وسائرلری ضمله قراءت ایلدیلر وضعف برنسـنه نك عددینی مضاعف ایلمکله چوغالتمق معناسـنه در یقـال ضعفهم ضعفا من البـاب الثالث اذا کثرهم فصارله ولاصحابه الضعف علیهم ﴿الضعیف﴾ امیر وزننده و﴿الضعوف﴾ صبور وزننده و﴿الضعفان﴾ سکران وزننده باب خامسدن وصفلردر زبون وبی مجاله دینور جمعلری ضعاف کلور ضادك کسریله وضعفاء کلور کرماء وزننده وضعفه کلور فتحاتله وضعفی کلور سکری وزننده وضعا فی کلور سکاری وزننده مؤنثی ضعیفه وضعوفه در وقوله تعالی ﴿خلق الانسان ضعیفا﴾ ای یستمیله هواه یعنی هوای نفسـانیلرینه مغلوب وپنجه سـنده زبونلردر وضعیف حمیر لغتنده اعمی ونابینایه دینور قیل ومنه قوله تعـالی ﴿لنراك فینا ضعیفا﴾ ای ضریرا ﴿الضعف﴾ ضادك کسریله برنسنه نك مثلنه دینورکه براولقدری وبرقاتی تعبیر اولنور ضعفین تثنیه سـیدر یقال ضعف الشیٔ ای مثله وضعفاه ای مثلاه علی قول ضعف برشیئك مثلنه مقصور دکلدر بلکه زیاده یه شامل اولور مثلالك ضعفه دیرلر ایکی مثلنی واوچ مثلنی مراد ایدرلر زیرا ضعف لفظنك اصل وضعی زیادهٔ غیر محصوره یه در ودقیقه سی زبون وضعیف نسنه البته زیاده لکه وقوّته مائل وطالب اولمسـنه مبنی در وقوله تعالی ﴿یانساء النبیّ من یأت منکنّ بفاحشة مبینة یضاعف لها العذاب ضعفین﴾ ای ثلاثة اعذبة ومجاز یضاعف یجعل الی الشیٔ شیئان حتی یصیر ثلاثة یعنی برکرّه ذات فحشی مرتکبه اولدیغیچون برعذابله یابرکرّه عذابله تعذیب اولنور بعده خاندان نبوتدن اولوب ارتکاب فحش ایلدیکنه زجرا ایکی ضعفله که اوچ عذاب اولور یاخود اوچ کرّه عذاب ایله تعذیب اولنور ومضاعفه نك مفهومی اولمق اوزره برشیئه ایکی مثلنی ضمّ ایله اوچ ایلمك مخاطبات عربده متعارف اولمامغله مجاز جهتیله استعمال اولنور * شارحك بیانه کوره مضاعفه نك مفهومی ابلغدر

فصل الضاد المعجمة

تجوّزه حاجت يوقدر و بومبحثه نيچه مسائل فقهيه متفرعدر و ضعفك جمعى اضعافدر و اضعاف الكتاب مكتوبك
اثناء سطور وحواشيسندن عبارتدركه قاتلنديغى يرلردر يقال هو فى اضعاف الكتاب اى فى اثناء سطوره
وحواشيه و اضعاف الجسد بدنك اعضاسندن ياخود كميكلرندن عبارتدر كويا كه بدنك قاتلريدر ﴿الضعف﴾ فتحتينله
پك يوفقه ثيابه اطلاق اولنور يقال ثياب ضعف اى مضعفة ﴿الاضعاف﴾ همزه‌نك كسريله ضعيف قلمق معناسنه‌در
يقال اضعفه المرض اذا جعله ضعيفا و برنسنه اوزره براولقدر دخى ضمّ وزياده ايلمك معناسنه‌در يقال اضعفه
اذا جعله ضعفين و برآدمك دابه‌سى ضعيف اولمق معناسنه‌در يقال اضعف فلان اذا ضعفت دابّته بونك اسم
فاعلى مضعفدر محسن وزننده ومنه الحديث ۞ من كان مضعفا فليرجع ۞ يعنى دابه‌سى ضعيف اولان
رجوع ايلسون وقول عمر رضى الله عنه * المضعف امير على اصحابه * ارادانهم يسيرون بسيره يعنى دابه‌لرى قوىّ
اولنلر دابه‌لرى ضعيف اولنلرك سيرلرينه تابع اولسونلر و اضعاف مضاعف اولمق معناسنه در يقال اضعف القوم
على المجهول اذا ضوعف لهم ﴿المضعوف﴾ ضعيف قلنمش آدمه دينور بونده قياس اولان مضعف اولمقدر
مكرم وزننده زيرا ذكر اولنان افعال بابندن مصوغدر فيقال اضعفه المرض فهو مضعوف ﴿التضعيف﴾ تفعيل
وزننده بودخى برنسنه‌يه براولقدر دخى زياده قلمق معناسنه‌در يقال ضعفه اذا جعله ضعفين و برنسنه‌يى ضعيف
عدّ ايلمك معناسنه‌در يقال ضعفه اذا عدّه ضعيفا و بر حديث وكلامى ضعفه نسبت ايلمك يعنى ضعيفدر ديمك
معناسنه‌در يقال ضعف الحديث اذا نسبه الى الضعيف وتضعيف اسم اولور تنبيت كبى كيمياجيلرك كيميايه
قاتدقلرى غشه دينور حلان الكيمياء معناسنه ﴿المضاعفة﴾ مفاعله وزننده بودخى برنسنه اوزره برمثلنى دخى
زياده قلمق معناسنه‌در يقال ضاعفه اذا جعله ضعفين * شارحك بيانه كوره مضاعفه‌نك مفهومى تضعيفدن
ابلغدر ومضاعفه لفظى اسم مفعول اولور حلقه‌لرى ايكيشر ايكيشر چورلمش زرهه دينور يقال درع مضاعفة
اذا كانت نسجت حلقتين حلقتين ﴿المضعف﴾ محسن وزننده دابه‌سى ضعيف اولان آدمه دينوركه ذكرى اولندى
وچفتلك وترلا وعقاراتى فروان آدمه دينور يقال رجل مضعف اذا كان قدفشت ضيعته وكثرت ﴿الاستضعاف﴾
بودخى برنسنه‌يى ضعيف عدّ ايلمك معناسنه‌در يقال استضعفه اذا عدّه ضعيفا ﴿التضعّف﴾ تفعل وزننده
استضعاف معناسنه‌در يقال تضعفه بمعنى استضعفه ومنه الحديث ۞ اهل الجنة كل ضعيف متضعف ۞ يريد
الذى يتضعفه الناس ويتجبرون عليه فى الدنيا للفقرور ثاثة الحال ﴿المضعفة﴾ معظمه وزننده مطر ضعيف
ياغمش يره دينور يقال ارض مضعفة اى اصابها مطر ضعيف ﴿التضاعف﴾ تفاعل وزننده برنسنه برمثلى ياخود
ايكى ياخود امثالى قدر زياده‌لنمك معناسنه‌در يقال تضاعف الشئ اذا صار ضعف ما كان ﴿الضغيفة﴾ غين
معجمه ايله ضعيفه وزننده كوناكون نبات وازهار ايله آراسته اولان چمنزاره دينور يقال ضغيفة من بقل وذلك
اذا كانت الروضة ناضرة متخيلة ﴿الضفف﴾ ضادك وفانك فتحيله كثرت عيال معناسنه‌در يقال له ثقل وضفف
اى كثرة العيال وطعامى يالكزجه اكل ايتميوب ناس ايله برابرجه تناول ايلمكه دينور على قول طعام اوزره چوق ال
اوشمكه دينور * قال الشارح ومنه الحديث ۞ انه عليه السلام لم يشبع من خبز ولحم الا على ضفف ۞ وهو التناول
مع الناس اوكثرة الأيدى على الطعام وبعضلر ديديكه ضفف ضيق وشدت وازدحام ناس معناسنه‌در
وعلى قول طعامدن خورنده‌لر اكثر اولمقدن عبارتدر وفقر وحاجت معناسنه‌در يقال به ضفف اى حاجة
وايومك عجله معناسنه‌در وضعيف وزبون اولمغه دينور وكيل اولنان نسنه اولچك طلوسندن آزجه اولمغه دينور
ومطلقا هرطلو نسنه‌دن آزجه اولمغه دينور وصو اوزره خلقك صقشوب مزدحم اولمسنه دينور * شارح ديركه
بومعناده ضفف فى الاصل مصدردر مثلا يقال ضفّ القوم على الطعام او الماء ضفا وضففا اذا ازدحموا پس مصدر
واسم اوله‌رق استعمال اولنور ﴿الضفة﴾ ضادك فتحيله بناء مرّه‌در صو اوزره ناس بركرّه صقشمق معناسنه‌در وضفه
نهرك ووادى وبحرك قييسنه دينور ضادك كسريله ده لغتدر يقال ضفة النهر وضفته اى جانبه وضفتا الوادى
او الحيزوم اى جانباه وضفة البحر اى ساحله وضفة الماء سيل اوكنه دينوركه ابتدا دره‌دن طوپ كبى بوشنوب
آتيله‌رق كلان سيل صويندن عبارتدر وضفة القوم كروه وجماعتندن عبارتدر وممه‌سنك امزكلرى ككيش
قيونه اطلاق اولنور يقال شاة صفة الشخب اى واسعته ﴿المضفوف﴾ اوزرنده ازدحام اولنان صويه دينور يقال
ماء مضفوف اى مزدحم عليه ﴿الضف﴾ ضادك فتحيله صفتدر ضيق وشدّت معناسنه‌ندر ومنه يقال رجل
ضفّ الحال اى رقيقه وضفّ ناقه‌نك ممه‌سنى آوجله صاغمق معناسنه‌در يقال ضفّ الناقة ضفاً من الباب الاول
اذا حلبها بكفه كلّها وبريكدرمك معناسنه‌در يقال ضفّ الشئ اذا جمعه واوشومش كمسه‌ پرمقلرينى يومه‌رق آتشه

طوتوب اصتمق معناسنه‌در يقال ضف المصطلى اذا ضمّ اصابعه فقرّبها الى النار (الضفوف) صبور وزننده
شول ناقه‌يه دينوركه پك سودلو اولمغله ممه‌لرى آنجق آوجله صاغيلور اوله يقال ناقة ضفوف اى كثيرة اللبن
لاتحلب الابالكف (الضفضفة) دبدبه وزننده بودخى كروه وجماعته دينور يقال ضفة القوم وضفضفتهم
اى جماعتهم (الضفيفة) سفينه وزننده ضغيفه معناسنه‌دركه ازهار ايله مزين مرغزار سبزه‌سنه دينوركه
ذكراولندى (الضفيف) اميروزننده بريكمش نسنه‌يه دينور ومنه تقول هو من ضفيفنا ولفيفنا اى ممن نلفه بناو نضفه
الينا اذا حزبته الامور اى نابته واعترته (الضفافة) سحابه وزننده عقل وادراكدن بى بهره آدمه دينور يقال
هو ضفافة اى لاعقل له (الصنفّ) ضادك ضميله كنه طرزنده بر بوجك اسميدركه كول رنكنده بوز اولور بدنى
لسع ايدر زهرناك اولمغله بدن بجشوب قبارر جمعى ضففه‌در قرده وزننده (التضافّ) تفاعل وزننده برنسنه
اوزره كثرت وازدحامله اوشونتى ايلمك معناسنه‌در يقال تضافّ القوم اذا كثروا واجتمعوا على الماء وغيره وبرآدمك
حالى يوفقه اولمق معناسنه‌در يقال تضافّوا اذا خفت احوالهم (المضوفة) ميمك فتحيله همّ وحاجت ومرام
معناسنه‌در يقال له مضوفة اى همّ وحاجة (الضيف) سيف وزننده قونق مهمان معناسنه‌در فى الاصل مصدر
اولمغله مفرد وجمعه اطلاق اولنور وكاه اولوركه اضياف وضيوف وضيفان اوزره جمعلنور وضيف مذكرو مؤنثه
اطلاق اولنور وتاء تأنيث دخى الحاق اولنور يقال رجل ورجال ضيف وامرأة ضيف وضيفة وضيف مصدر اولور
خاتون حيض كورمك معناسنه‌در يقال ضافت المرأة تضيف ضيفا اذا حاضت وضيف وضيافه كتابه وزننده
بركمسه‌يه مهمان اولمق معناسنه‌در تقول اضفته اضيفه ضيفا وضيافة اذا نزلت عليه ضيفا وضيف حرون نام
فرسك نسلندن برفرسك اسميدر واعلام ناسدندر وميل ايلمك معناسنه‌در يقال ضاف اليه ضيفا اذا مال اليه
(الضيفة) ضيفك مؤنثيدركه ذكر اولندى وحائض خاتونه دينور يقال هى ضيفة اى حائض (التضيف) تفعل
وزننده بودخى برآدمه مهمان اولمق معناسنه‌در تقول تضيفته اذا نزلت عليه ضيفا وميل ايلمك معناسنه‌در يقال
تضيفت الشمس اذامالت (الضيف) ضادك كسريله يانه دينور يقال هو فى ضيفه اى جنبه (ضيفون) سحنون
وزننده اساميدندر محمد بن عبد الملك بن ضيفون ابن اعرابيدن روايت ايلمشدر (المضيفة) ميمك فتحى وضميله
غصه واندوه وحزن معناسنه‌در يقال اخذته مضيفة ومضيفة اى همّ وحزن (الضيفن) ضادك وفانك فتحيله
طالقاوق آدمه دينوركه ضيفك قويريغنه نون كبى وعمروك واوى كبى طاقيلوب ضيافته برابرجه كلور فارسيده
كاسه ليس وقبا تركيده يناشمه واويونتى تعبير ايدرلر يقال هو ضيفن لاضيف وهو من يجئ مع الضيف متطفلا
شارح ديركه سيبويه عندنده ضفن لفظندن مأخوذدر (التضييف) تفعيل وزننده بودخى ميل ايلمك معناسنه‌در
يقال ضيف اليه اذا مال وميل ايتدرمك معناسنه‌در تقول ضيفته اليه اذا املته (الاضافة) همزه‌نك كسريله بودخى
برنسنه‌يى ميل ايتدرمك معناسنه‌در تقول اضفته اذا املته وبرنسنه‌يه مضطرّ وملتجئ ايلمك معناسنه‌در تقول
اضفته اليه اذا الجأته وبرنسنه‌دن خوف واندیشه قلمق معناسنه‌در تقول اضفت منه اى اشفقت وحذرت وسرعتله
يلمك معناسنه‌در تقول اضفت اى عدوت واسرعت وقاچمق معناسنه‌در تقول اضفت اى فررت وبرنسنه اوزره
حواله ومشرف اولمق معناسنه‌در تقول اضفت على الشئ اذا اشرفت * شارح ديركه مؤلف اضافه‌نك برآدمى
مهمان ايلمك يعنى قونقلمق معناسندن سكوت ايلدى حتى مصباحده تقول اضفته اذا انزلته عليك ضيفا عبارتيله
مصرحامرسومدر (المضاف) ميمك ضميله جنكاهده اطرافى عسكر ايله قوشادلمش آدمه دينور تقول رأيته مضافا
اى احيط به فى الحرب وفى الاصل برقومدن اوليوب صكره‌دن ملحق اولان آدمه دينور يقال ماهو الاّ مضاف بهم
اى ملزق وبرآدمك قوم وتبار وعشيرتندن دكل ايكن اكانسبت واسناداولنوب قبيله‌سندن معدوداولان كمسه‌يه دينور
يقال هو مضافهم اى دعىّ مسنداليهم وملجأ وپناهه دينور تقول هو مضافى اى ملجأى (المستضيف) مستغيث
وزننده ومرادفيدركه نصرت واعانت طلبنده اولان آدمه دينور ﴿فصل الطاء﴾ (الطحرف) و(الطحرفة)
حاى مهمله ايله زبرج وزبرجه وزنلرنده عصيده‌دن طوريجه اولان يوفقه جه بولاجه دينور ويوفقه جه قيغه دينور
ويوفقه سحابه دينور (الطحاف) سحاب وزننده يوكسك بلوده دينور خاى معجمه‌ده لغتدركه ابن عديسدن
مرويدر (الطخف) طانك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله غم وغصه‌يه على قول قلبى بوريوب قبلامش اولان كدر
وغصه واندوهه دينور تقول غشينى طخف اى غمّ اوشئ من الهمّ يغشى القلب واكثى سوده دينور ويوكسك
بلوده دينور (الطخاف) سحاب وزننده بودخى يوكسك بلوده دينور وطخاف وطخاف كتاب وزننده ارالغندن
كوك يوزى كورينان يوفقه بلوده دينور على قول كتاب وزننده طخاف طخفه لفظندن جمعدركه يوكسك بلودلر

﴿فصل الطاء﴾

دیمکدر ﴿الطخیفة﴾ سفینه وزننده اتلو بولاج آشـنه دینور خزیره معناسـنه ﴿الاطخاف﴾ همزه‌نك کسریله
طخیفه یاپمق معناسنه‌در یقال اطخف الرجل اذا اتخذ الطخیفة ﴿الطخفاء﴾ حمراء وزننده برونی سیاه اولان قانجق
اشکه دینور یقال اتان طخفاء ای سوداء الانف ﴿طخفه﴾ طانك کسری وفتحیله برقزل طاغ اسمیدرکه قرشوسنده
قیولر وچشمه‌سارلر واردر آنده بنویربوع قابوس بن منذر بن ماء السماء نام امیراوزره هجوم وقتال ایلمریله یوم طخفه
معروفدر ﴿ابن طخفه﴾ اصحابدندر وطهف ماده‌سـنده دخی مذکوردر ﴿الطرخف﴾ و ﴿الطرخفـة﴾ زبرج
وزبرجه وزننده یوقفه اولوب سائل اولمیان قیمغه دینور علی قول پك فنا وکثرقیمغه دینور ﴿الطرف﴾ حرف
وزننده کوزه دینور عین معناسـنه وبو فی الاصل مصدر اولمغله واحد وجمع اولمغه صلاحیتیچون جمعلنمز
بعضلرعندنده طرف لفظی بصری جامع اسم جنس اولمغله تثنیه وجمعلنمز علی قول اطراف اوزره جمعلنور
وطرف منازل قمردن برمنزل اسمیدر واول ایکی کوکبدرکه اسد صورتنك کوزلری مثابه‌سنده‌در آنکیچون جبهه‌دن
مقدم طلوع ایدر وجبهه اسـد صورتنك جبهه‌سی یرنده‌درکه درت کوکبدن عبـارتدر منزل مزبور اهل
تقویم بیننده طرفه ایله متعارفدر وطرف ال ایله طبانجه اورمق معناسـنه‌در یقـال طرفه طرفا من الباب
الثانی اذا لطمه بیده وطرف صویی پاك کشی زاده آدمه دینور یقال رجل طرف ای کریم وهر نسـنه‌نك
غایت ومنتهاسنه دینور یقال طرف الشیء ای منتهاه وبنو طرف یمنده برقوم وجماعتدر وطرف صرف وردّ
ایلك معناسـنه‌در یقـال طرفه عنه طرفا اذا صرفه وردّه وکوز قپاغنی یومق یاخود قپاقلرینی اوینآتمق
معناسـنه‌در یقال طرف بصره اذا اطبق احد جفنیه علی الاخر اوطرف بعینه اذا حرّك جفنیها وتقول
العرب مابقیت منهم عین تطرف ای ماتوا وبوکنایه‌در وکوزه برنسنه طوقندرمغله یشارتمق معناسنه‌در یقال
طرف عینه اذا اصابها بشیء فدمعت ویقال طرفت عینه علی المجهول * شارح دیرکه مؤلف باقق معناسـندن
مسامحه ایلدی یقال طرفت العین اذا نظرت ﴿والطرف﴾ طانك کسریله پدر ومادر طرفلرندن اصیل وکریم اولان
آدمه دینور جمعی اطراف کلور یقال هو طرف ای کریم الطرفین کذلك ایکی باشدن صوی وپاك جنس اولان
آت وسائر حیوانه دینور بونك جمعی طروف کلور یقال فرس طرف وخیل طروف وخاصّة جنسی پاك کحیلان آته
دینور علی قول ایکی باشی صوی آته دینور وعلی رأی طرف ارکك آته مخصوص وصف خاصدر قسراغه اطلاق
اولنمز جمعی طروف واطراف کلور وعند البعض طرف صاحبنك قسراغی دولندن یتشدرمه اولمیوب صکره‌دن
استطراف واستحداث اولنان آته دینور مؤنثی طرفه‌در وطرف هنوز قیجوغنده اولان نبات ومیوه‌یه دینور
وصکره‌دن ویکیدن پیدا اولنمش ماله دینورکا سیذکر بونده طانك ضمیله‌ده لغتدر وشول کمسه‌یه دینورکه برآدم
ایله الفتدن چابك اوصانور اولمغله شمس عصر کبی صحبت والفتده دوامی اولمیه یقال فلان طرف ای لایثبت
علی صحبة احد لملله وبراوتلاقده طورمیوب اوتلاقدن اوتلاغه نقل ایدر اولان ارکك دوه‌یه دینور یقال جمل
طرف اذا کان ینتقل من مرعی الی مرعی وشرفی قدیم وذاتی اولمیوب حادث وعرضی اولان کمسه‌یه دینور بومعناده
کویاکه کتف وزننده طرف لفظندن مخففدر یقـال رجل طرف فی نسـبه ای حدیث الشرف وشـول آدمه
دینورکه اویناق کوکلی اولمغله هرکوردیکی شیئه میل ورغبت ایدوب کندیسنك اولمسنی آرزو ایدر اوله یقال رجل
طرف ای الرغیب العین لایری شیئا الّا احبّ انیکون له وطرف الحدیث شول خاتونه دینورکه خوش صحبت
وشیرین زبان اولمغله کلامنی ایشیدنلر بی اختیار آشفته وخواهشکار اوله‌لر یقال امرأة طرف الحدیث ای حسنة
الحدیث یستطرفه من سمعه ﴿الطارف﴾ و ﴿الطریف﴾ امیر وزننده و ﴿المطرف﴾ محسن وزننده بونلرده یکی نائل
اولنمش ماله دینور یقال مال طرف وطارف ومطرف ای حدیث مستحدث بونلر تالد وتلید مقابللریدر وطریف جدّ
اعلاسنه واسطهٔ نسبی کثیر اولان آدمه دینور یقال هو طریف ای ضدّ القعدد وغریب ونادر میوه‌یه وسائر
نسنه‌یه دینور وطریف اسامیدندر طریف بن مجالد تابعیّ موثوق علی قول صحابیدر وطریف بن تمیم العنبریّ
شعرادندر وطریف بن شهاب محدثیندن ضعیف الروایه‌در ﴿الطرف﴾ طانك ضمیله طراف وطریف لفظلرندن
جمع اولور ﴿الطرفة﴾ تمره وزننده برکوکبك اسمیدر لکن بین المنجمین طرفه ذکراولنان منزل قمرده متعارف اولدیغی
اشراب اولنمشدر وطرفه ضربدن یاخود برغیری حادثه‌دن ناشی کوزده حادث اولان قرمزی قاندن نقطه‌یه
دینور ودوه‌یه مخصوص برتمغا آدیدرکه اطرافی اولمیوب همان برجزکیدن عبارت اولور وطرفه بناء مرّه اولور برکرّه
کوزك قپاقلرینی یومق یاخود اوینآتمق معناسنه‌در تقول مایفارقنی طرفة عین ﴿الطرفاء﴾ صحراء وزننده برجنس
شجر آدیدرکه درت صنف اولور برصنفی اثل دیدکلریدر بواغاج ایلغین اغاجی دیدکلریدرکه فارسیده درخت کز

دیرلر و اثل آغجی ایلغین اغاجیدرکه بر نوعیدر کبیری و صغیری و مثمری و غیر مثمری اولور و بونك مفردی طرفاءه‌در
هایله وطرفه درفتحاتله و طرفه ایله بعض کسه‌لر تسمیه و تلقیب اولندیلر ازجمله عمرو بن العبد نام شاعر تلقیب اولندی که
اقبیله متعارفدر و بعضلر دیدیکه مزبور اشبو * لاتعجلا بالبکاء الیوم مطرفا * ولا امیریکما بالدار اذ وقفا * بیتنی انشا
ایلدیکیچون ملقب اولدی و طرفة الخزیمی که شاعردر بنوخزیمة بن رواحه‌دندر و طرفة العامری که بنی عامر بن
ربیعه‌دندر و طرفة بن الادة بن نضلة الفلتان بن المنذر شاعرلردر و طرفة بن عرفجه اصحابدندر یوم الکلاب وقعه‌سنده
برونی قطع اولنمغله کومشدن برون اتخاذ ایدوب بعده کومش تعفن ایلمکله آلتوندن اتخاذینه مرخص اولدی
﴿مسجد طرفه﴾ شهر قرطبه‌ده مسجد معروفدر و تمیم بن طرفه محدثیندندر ﴿المطروفة﴾ شول عورته دینورکه دائما
نظرنی زوجی طرفندن صرف ایدوب سائر رجال طرفنه کوز دیکر اوله یعنی کوزی بیکانه‌لرده اوله علی قول
اصلا زوجی طرفنه باقیوب دائما غیری‌لره بقار اوله یقال امرأة مطروفة بالرجال اذا طمحت عینها الیهم او لاتنظر
الا الیهم و برنسنه طوقنمغله یشارمش کوزه دینور یقال طرفت عینه فهی مطروفة اذا اصابها بشیء فدمعت و ذکری
آتی طریفه دیدکاری نباتی چوق یره دینور ﴿مطروف﴾ اعلام ناسدندر ﴿الطارفة﴾ عین لفظنه مضاف اوله‌رق
مال کثیرده استعمال اولنور یقال جاء بطارفة عین ای بمال کثیر بهرحال کوزی کندیه باقدرر ﴿الطوارف﴾ طارفه‌نك
جمعیدرکه کوزلره اطلاق اولنور عیون معناسنه و شکار قاپجی برتجی جانورلره دینور و طشره‌یه نظر ایچون چادرلرك
دوشوریلان جوانبنه دینورکه اورالردن طشره‌یه نظر اولنور ﴿الطرفة﴾ غرفه وزننده اسمدر کوزه برنسنه طوقنمغله
یشارمغه دینور و طریف و طارف لفظلرندن دخی اسم اولور یکی مال پیدا ایلمکه دینور و اطراف لفظندن اسم اولورکه
غریب و نکره و نادیده نسنه‌یه دینور و مقدما برفرده و یرلمیوب برآدمه مخصوص و یریلان شیئه دینور اطراف
آتیدن اسمدر ﴿الطرافة﴾ ظرافه وزننده مال قدیم اولمیوب یکیدن پیدا اولمش اولمق معناسنه‌در یقال طرف المال
طرافة من الباب الخامس اذا صار طریفا و برآدم جد اعلاسنه واسطهٔ نسبی کثیر اولمق معناسنه‌در یقال طرف الرجل
اذا کان طریفا ای ضد قعدد ﴿الطریفة﴾ سفینه وزننده بغدایجق اوتی دیدکاری اوته اغاردیغی وقتده اطلاق
اولنور یاخود کمالنی بولدقده ﴿طریفه﴾ جهینه وزننده ارمام نام محلك اسفلنده برصو آدیدر و طریفة بن حاجز
اصحابدندر ﴿طریف﴾ زبیر وزننده بحرین مملکتنده برموضعدر و بررجل اسمیدر ﴿طریف﴾ حذیم وزننده یمنده
برموضعدر ﴿الطرائف﴾ طائك فتحیله بادیه‌ده اعلام صحیح دیدکاری جبال متقابله‌یه قریب نیجه بلاده اطلاق اولنور
﴿الطرف﴾ فتحتینله جانب و ناحیه معناسنه‌در یقال کل واحد منهم فی طرف ای فی ناحیة و بر بلوك شیئه دینور یقال
طرف منه ای طائفة و اصیل و کریم آدمه دینور جمعی اطراف‌در و اطراف البدن اللره و ایاقلره و باشه اطلاق اولنور
اطراف الارض علماء و اشرافدن عبارتدر یقال هم اطراف الارض ای اشرافها او علماؤها و اطراف الرجل برآدمك
والدین و اخوه و اعمام و بالجمله اقرباء و محرمندن عبارتدر ﴿الطرفان﴾ تثنیه بنیه‌سیله انسانك ذکر و لسانه اطلاق اولنور
و منه یقال لایدری ای طرفیه اطول ای ذکره او لسانه بعضلر دیدیکه بونده طرفیندن مراد پدر و مادر صویلریدر
و اطول اشرف معناسنه‌در و طرفین ایله فم و مقعد دخی اراده اولنور یقال لایملك فلان طرفیه ای فمه و استه اذا شرب الدواء
او سکر و طرف مصدر اولور ناقه سائرلره قارشمیوب بشقه‌جه اطراف مرعاده اوتلامق معناسنه‌در یقال طرفت الناقة
طرفا من الباب الرابع اذا رعت اطراف المرعی و لم تختلط بالنوق و طرف برنسنه‌نك اوجنه و غایت و منتهاسنه دینور و منه
الحدیث ﴿کان اذا اشتکی احد من اهله لم تزل البرمة علی النار حتی یأتی علی احد طرفیه﴾ ای البرء او الموت لانهما
غایتا امر العلیل ﴿اطراف العذاری﴾ عینك فتحیله برنوع اوزم اسمیدرکه کلین پرمغی دیدکلریدر ﴿ذو الطرفین﴾
برجنس ییلاندرکه برونده و قویریغی اوجنده بر ایکنه‌سی اولمغله ایکیسیله‌ده ضرب و لسع ایدوب درساعت هلاك
ایدر ﴿الطرفات﴾ فتحاتله بنوعدی بن حاتم الطائی‌درکه صفین وقعه‌سنده مقتول اولدیلر امام بالحق علی کرم الله وجهه
طرفنده ایدیلر بری طریف و بری طرفه ایدی فتحاتله و بری مطرف ایدی محدث وزننده ﴿التطرف﴾ تفعل وزننده
بودخی ناقه سائرلره قارشمیوب بشقه‌جه اطراف مرعاده اوتلامق معناسنه‌در یقال تطرفت الناقة اذا رعت اطراف
المرعی و لم تختلط بالنوق ﴿الطرف﴾ کتف وزننده جد اعلاسنه واسطهٔ نسبی کثیر اولان آدمه دینور یقال رجل
طرف ضد قعدد و او یناق کوکللو آدمه دینورکه برخاتون و بردوست اوزره تثبت ایلمیوب یلکن مشرب بلو اوله
یقال رجل طرف اذا کان لایثبت علی امرأة و لا صاحب و طرف مدینه‌یه اوتوز التی میل مسافه‌ده برموضع آدیدر
﴿الطرفة﴾ فرحه وزننده شول ناقه دینورکه برمرعاده قرار ایلمیوب مرعادن مرعایه نقل ایدر اوله علی قول پك قوجه
لقدن دیشلرینك اوجلری اشنوب اوفانمش اوله یقال ناقة طرفة ای لاتثبت علی مرعی واحد او تحات مقدم فیها هرما

(الطراف) كتاب وزننده ميشيندن اولان عرب چادرينه دينور يقال بنى عليها طرافا اى بيتا من ادم واكينك اطرافندن بچيلان نسنه يه دينور وطراف مفاعله دن مصدر اولور نازكانه وغريب غريب سوكشمك معناسنه يقال وقع بينهما طراف اى سباب يعنى طرائف سباب وطراف شرف وشان معناسنه مستعمل اولور يقال توارثوا المجد عن طراف اى عن شرف (المطراف) محراب وزننده شول ناقه يه دينوركه سائر مرعالردن بر مقداراجه قاورهمدقجه مخصوص بر مرعادن اوتلامزاوله (المرف) مكرم وزننده صوقيونك بوكندن ياخود ايپكدن طوقنمش درت طرفى زنجفلى چاركوشه شاله دينور هرطرفى زنجفلى اولمسى سبب تسميه در يقال جاء وعليه مطرف اى رداء من خزّ مربّع ذو اعلام جمعى مطارف در (طرّاف) شدّاد وزننده بر رجل علميدر (الاطراف) همزه نك كسريله بر يرك طريفه ديديكى نباتى كثير اولمق معناسنه در يقال اطرف البلد اذا كثرت طريفته وكوز يومق معناسنه در يقال اطرف الرجل اذا طابق بين جفنيه وبرآدم مقدما بركمسه يه ويرمديكى نسنه يى برآدمه ويرمك معناسنه در يقال اطرف فلان اذا اعطاه مالم يعط احداقبله (مطرف) مكرم وزننده عبدالله بن عمرو بن عثمان بن عفان لقبيدر حسن وجمال جهتيله اطروفه اولمغله ملقب اولمشيدى (المطرّف) معظم وزننده و(المستطرف) يقينده چكن زمانه اطلاق اولنور تقول فعلته فى مطرّف الايام ومستطرفها اى فى مستأنفها ومطرّف شول آته دينوركه باشيله قويريغى اق ياخود باشيله قويريغى سياه اولوب بدنى رنكنه مخالف اوله يقال فرس مطرّف اى الابيض الرأس والذنب او اسودهما (المطرفة) معظمه وزننده شول قيونه دينوركه قويريغنك اوجى سياه وسائر يرى بياض اوله يقال شاة مطرفة اذا كان طرف ذنبها اسود وسائرها ابيض (التطريف) عسكرك ايچنده جنك ايليوب چورهسنده جنك ايلمك معناسنه در يقال طرف فلان اذا قاتل حول العسكر لانه يحمل على طرف منهم فيردّهم الى الجمهور مطرف ديدكلرى آدمه لقب مرقوم وصف مرسومه مبنى در وتطريف دوه نك قوجه لقدن ديشلرى دوكلمك معناسنه در يقال طرف البعير اذا ذهبت سنه وسورينك اطرافنى چويرمك معناسنه در تقول طرف على الابل اى ردّ على اطرافها وعسكرك ايلريسنى كيروسنه دوندرمك معناسنه در يقال طرّف الخيل اذا ردّ اوائلها على اواخرها وخاتون پرمقلرى اوجلرينى قنه لمق معناسنه در يقال طرفت المرأة بنانها اذا خضبت اطراف اصابعها بالحناء (مطرّف) محدّث وزننده القاب واسماءدندر مطرف بن عبدالله بن مطرف امام بخارى شيخيدر * ومطرف بن عبدالله الشخير تابعيندندر ومطرف بن طريف ومطرف بن معقل ومطرف بن مازن محدثلردر (الاطراف) همزه نك وطاى مشدده نك كسريله افتعال وزننده برنسنه يى يقين وقنده يكى اولەرق آلمق معناسنه در تقول اطرفت الشئ اذا اشتريته حديثا (التطاريف) تطريفك جمعيدركه تنبيت كبى اسمدر پرمقلرك اوجلرينه اطلاق اولنور يقال اختضبت المرأة تطاريف اى اطراف اصابعها (الاستطراف) برنسنه يى طرفه ونكره عدّ ايلمك معناسنه در يقال استطرفه اذا عدّه طريفا بوراده طريف يكى مال معناسنه ده محمول اولور وبرنسنه يى صكره دن ويكيدن ايدنمك معناسنه در يقال استطرفه اذا استحدثه (المطرهفّ) مشمعل وزننده اعضاء واندامى تام دلبرآدمه دينور يقال رجل مطرهفّ اى الحسن التامّ (الطعسفة) دحرجه وزننده كوركبى كورلمدن دوشه رك قالقه رق كتمك معناسنه در يقال مرّ يطعسف فى الارض اذا مرّ يخبطها لغت مزبوره مرغوب عنهادر مستعمل دكلدر (طغفه) غين معجمه ايله حمزه وزننده ابن قيس الغفارى دركه اصحابدندر على قول صواب اولان طهفه اولمقدر ياخود طقفه اولمقدر وعنقريب مذكوردر (الطفيف) امير وزننده آزجه نسنه يه دينور يقال شئ طفيف اى قليل وناتمام نسنه يه دينور يقال شئ طفيف اى غير تامّ (الطف) طانك فتحى وفانك تشديديله و(الطفف) فتحتينله و(الطفاف) سحاب وكتاب وزنلرنده اولچكى وقابى تمام اطرافيله طولديرن نسنه يه دينور على قول طلوسى سيلدكدنصكره ايچنده قلان نسنه يه دينور ياخود اولچك باشنه دينوركه باشلو اولچيلان اولچكك باشندن عبارتدر ياخود اولچك طلوسنه دينور تقول اعطانى طفّ المكوك والاناء وطففه وطفافه اى ماملا اضباره او مابقى فيه بعد مسح رأسه اوهو جمامه او ملؤه وبعضلر عندنده طفاف الاناء وطفافة الاناء طالرك ضميله كيله باشنه دينور يقال طفاف الاناء وطفافته اى اعلاه (الطفاف) سحاب وزننده و(الطفاف) كتاب وزننده كيجه قرا كوسنه دينور (الطفان) طانك فتحى وقافك تشديديله باشلو اولچكه دينور يقال اناء طفان اذا بلغ الكيل طفافه (الطفافة) ثمامه وزننده و(الطففة) فتحاتله اولچك طولدقدنصكره يوقريسى اولان اولچك باشنه على قول طفافه قاب طلوسندن اكسك اولانه دينور (الطفّ) طانك فتحيله كوفه قربنده برموضعدر وعراقك آبادان يرلرينه مشرف اولان ارض عربه طفّ اطلاق اولنور وطرف وجانب معناسنه در ونهرك قييسنه دينور شاطئ معناسنه وطف مصدر اولور برنسنه يى ال ايله ياخود اياقله قالدرمق معناسنه يقال طفه برجله او بيده طفا

(من)

من الباب الاوّل اذا رفعه ويقين اولمق معناسنه‌در يقال طفّ الشيء منه اذا دنا و استطفاف معناسنه‌در كه سيذكر
(الطفطاف) ثرثار وزننده بو دخی نهرك قييسنه دينور واغاجك داللرينك اوجلرينه دينور (الاستطفاف) بر
نسنه‌نك سهولتله مرتفع اولمسی تولكه كلوب قولاينی بولمق معناسنه‌در تقول خذ ما طفّ لك واستطفّ ای
خذ ما ارتفع لك وامكن ودنا (الطاقّة) فانك تشديديله جبال ايله‌دوز صحرالرك ما بيننه دينور وطاقّة البستان
حوالیٔ بستانه اطلاق اولنور (الطفطفة) طارك فتحی وكسريله بوكوره دينور خاصره معناسنه على قول
ايكوله متصل اولان يانك اطرافنه ياخود بدنده مضطرب ومتحرّك اولان هرلحمه دينور ياخود بطنك بوفقه اولان
يردن كميكسز يومشق يرينه دينور جمعی طفاطف‌در (الطفّاف) شدّاد وزننده و (الطفّ) طانك فتحيله جست
وچالاك معناسنه‌در يقال رجل طفّاف وطفّ وخفّ ودفّ بمعنى (الاطفاف) همزه‌نك كسريله برنسنه اوزره
حواله ومشرف اولمق معناسنه‌در يقال اطفّ عليه اذا اشرف عليه وكيله‌يی باشلو ايلمك معناسنه‌در يقال اطفّ
الكيل اذا ابلغه طفافه وناقه اكسك ياوری طوغورمق معناسنه‌در يقال اطفت الناقة اذا ولدت لغير تمام ودسيسه
ايله برشيئی پنهان ايلمك معناسنه‌در يقال اطفّ فلان للامر اذا طبن له وبركسه‌يه آتمق ايچون طاش قاورەمق
معناسنه‌در يقال اطفّ عليه بحجر اذا تناوله به وبرآدمی رنك وحيله ايله الداتمق قيدنده اولمق معناسنه‌در يقال
اطفّ له اذا اراد ختله وبرنسنه اوزره آورلمق معناسنه‌در يقال اطفّ عليه اذا اشتمل عليه (التطفيف) برنسنه‌يی
اكسك اولچمك معناسنه‌دركه طفافه‌يی تنقيص ايلمكدر يعنی اكسك اولچك ايله ويرمك ياخود اولچديكی نسنه‌يی
باشلو ياخود آغزينه برابر طولدرمقدن عبارتدر بناسی سلب ايچوندر يقال طفف المكيال اذا نقص المكيال
شارحك بيانه كوره اوزانده دخی مستعملدر وقوش قنادلرينی ياعق معناسنه‌در يقال طفف الطائر اذا بسط جناحيه
وصچراتمق معناسنه‌در يقال طفف به الفرس اذا وثب به (الطفطفة) زلزله وزننده بركسه خصمی الندە سست
وزبون اولمق معناسنه‌در يقال طفطف الرجل اذا استرخى فی يد خصمه (طقفه) طانك فتحی وقافك سكونيله ابن
قيس الغفاری‌دركه اصحابدندر على قول صواب اولان طخفه اولمقدر ياخود طغفه‌در غين معجمه ايله ياخود قيس
بن طخفه ياخود يعيش بن طخفه ياخود عبد الله بن طخفه ياخود طهفة بن ابی ذرّدر (الطلحيف) حای مهمله ايله
قنديل وزننده و (الطلحف) سمند وزننده و (الطلحف) جردحل وزننده و (الطلحف) سجل وزننده و (الطلحفی)
حبركی وزننده و (الطلحاف) قرطاس وزننده ضرب شديد معناسنه‌در تقول ضربته ضربا طلحيفا وطلحفا
وطلحفا وطلحفی وطلحافا ای شديدا وطلحف سجل وزننده وطلحف جردحل وزننده پك آجلغه دينور يقال جوع
طلحف وطلحف ای شديد بوماده‌نك لامی اصليه‌در زيرا اصحاب امّهات حبركی كلمه‌سيله برابر فعلی بابنده ذكر
ايلديلر جوهری لامی زائد وهميله طحف ماده‌سنده رسم ايلدی (الطلخيف) خای معجمه ايله حای مهمله ايله جميع
لغاتده مرادفدر (الطلف) طانك فتحيله وفتحتينله هدر وباطل معناسنه‌در يقال ذهب دمه طلفا وطلفا ای
هدرا وطلف فتحتينله وبركويه دينور وسهل ولين معناسنه‌در وبرنسنه‌نك آرتغنه دينور (الطليف) اميروزننده
اخذ اولنمش مأخوذ معناسنه وهدر وباطل معناسنه‌در يقال شیء طليف ای هدر وباطل (الطلفان) فتحاتله
برايشدن پك يورلمغله يورغون يورغون ناچاری صورتنده ايشلمك معناسنه‌در ياخود بونده صواب اولان غين
معجمه ايله اولمقدر (الاطلاف) همزه‌نك كسريله برنسنه باغشلمق معناسنه‌در يقال اطلفه كذا اذا وهبه وهدر وباطل
قلمق معناسنه‌در يقال اطلفه اذا اهدره وبرآدمك خصمنك انتقامی هدر وبيهوده اولمق معناسنه‌در يقال اطلف
فلان اذا بطل ثار خصمه (التطليف) زياده اولمق معناسنه‌در يقال طلف عليه اذا زاد (الطلنفی) حبركی وزننده
و (الطلنفاء) مدّ ايله چوق سوزلو يكشاق آدمه دينور (الاطلنفاء) اسلنقاء وزننده يره ياپشمق معناسنه‌در تقول
اطلنفأت ای لزقت بالارض ومنه يقال جمل مطلنفیٔ السنام ای لاصقه يعنی اوركجی ديك اولميوب ياپشق وباصق
اولسه (الطنف) طانك فتحی وضمی وفتحتينله وضمتينله طاغك برطرفنه طوغری طومالوب چيقان يرينه دينور
وطاغك قله‌لرندن برقله‌يه دينور جمعی اطناف وطنوف كلور وطنف طانك فتحی وضميله ديوار اوزره ياپيلان كمر طرزنده
صچاغه واورتويه دينور تقول اجعل لحائطك طنفا ای افريزا وهو سقيفة نادرة من اعلاه تقيه المطر وبنادن
خارج يوكسك شهنشين وچيقمه تعبير اولنان يره دينور وقپو اوزرنده اولان صوندرمه‌يه وصچاغه دينور (الطنف)
فتحتينله صندق وسپت اوزره استوار ايتدكاری قرمزی قايشلره وقرمزی دريلره دينوركه زينت ايچون ايدرلر
وطنف تهمت معناسنه‌در ومتهوم اولمق معناسنه مصدر اولور يقال طنف الرجل طنفا من الباب الرابع اذا اتهم
وطنافه معناسنه‌دركه سيذكر (الطنف) كتف وزننده تهمتلو كسمه‌يه دينور يقال رجل طنف ای متهم وپك قليل

الاكل آدمه دینور ودرونی فاسد آدمه دینور یقال رجل طنف ای الفاسد الدخلة ﴿الطنافة﴾ ظرافه وزننده
و﴿الطنوفة﴾ طانك ضمیله و﴿الطنف﴾ فتحتینله برکسه بد درون وفاسدقلب اولمق معناسنه‌در یقال طنف فلان
طنافة وطنوفا وطنفا من الباب الرابع اذا کان فاسد الدخلة وطنافه زهد وپرهیز ایلمك معناسنه‌در ومنه یقال ما اطنفه
ای ما ازهده ﴿المطنف﴾ محسن وزننده تهمتلو کسه‌یه دینور یقال رجل مطنف ای له الطنف وطاغك قله‌سنه
چیقان آدمه دینور ﴿التطنیف﴾ برآدمی متهم قلمق معناسنه‌در یقال طنفه اذا اتهمه واوزرینه چیقلمسون دیو دیوار
اوزره چالی‌وچرپی واغاج مقوله‌سی چویرمك معناسنه‌درکه سیج ایتمك تعبیراولنور یقال طنف الجدار اذا جعل
فوقه شوکا وعیدانا واغصانا وبرکسه برنسنه ضمننده نفسنی اومدروب امیده دوشورمك معناسنه‌در یقال طنف
نفسه الی کذا اذا ادناها الی الطمع ﴿التطنف﴾ تفعل وزننده برنسنه‌یه اومسونمق معناسنه‌در تقول ماتطنفت
نفسی الی هذا ای مااشفت وبوریمك معناسنه‌در یقال هو یتطنفهم ای یغشاهم ﴿الطوف﴾ خوف وزننده و﴿الطواف﴾
سحاب وزننده و﴿الطوفان﴾ فتحاتله برنسنه‌نك چوره‌سنی طولانمق معناسنه‌در یقال طاف حول الکعبة وبالکعبة
یطوف طوفا وطوافا وطوفانا اذا دارحولها وطوف نهرلری عبور ایچون طولوملری اوفوردکدنصکره بری
برینه چاتوب باغلدقلری صاله دینورکه کلك تعبیراولنور نهر فراتده کورلمشدر یقال رکبوا الطوف وعبروا به
وهوقرب ینفخ فیها ویشدّ بعضها الی بعض کهیئة السطح یرکب علیها فی الماء ویحمل علیها وطوف غائطه دینور
یقال تلطخ بالطوف ای الغائط وطوف خلایه چیقمق معناسنه‌در یقال طاف الرجل طوفا اذا ذهب لیتغوّط
﴿الاستطافة﴾ و﴿التطوّف﴾ تفعل وزننده و﴿التطویف﴾ بونلرده طواف معناسنه‌در یقال استطاف حوله
وتطوّف وطوّف بمعنی طاف ﴿المطاف﴾ میمك فتحیله اسم مکاندر موضع طواف معناسنه‌در ﴿الطاف﴾ حال
وزننده طائف مخففیدر کثیر الطواف معناسنه یقال رجل طاف ای کثیر الطواف وقفا چقورنده بتن صاچه دینور
کماسیذکر ﴿الاطّاف﴾ طانك تشدیدیله افتعال وزننده بودخی دفع طبیعی ایچون ممشایه چیقمق معناسنه‌در یقال
اطّاف الرجل اذا ذهب لیتغوّط ﴿الطائف﴾ شهرك صو باشیسنه اطلاق اولنور یقال اخذه الطائف ای العسس
وطائف قبیلهٔ ثقیفك ولایتی اسمیدرکه مکهٔ مکرّمه‌دن ایکی مرحله‌ده‌در برواديده واقع اولمشدر الك اوّل بنا اولنان
قریه‌سی لقیم والك صکره‌سی وهط‌در وجه تسمیه‌سنده بعضلر دیدیلرکه نوح علیه السلام طوفاننده ارض مزبوره
صویك یوزنده دور وطواف ایلدیکنه مبنی‌در علی قول جبریل علیه السلام ارض مذکوره‌یی رفع ایدوب کعبه‌یی
طواف ایتدردی یاخود فی الاصل ارض شامدن اولوب حضرت ابراهیم علیه السلام دعاسیله ربّ العزّة جلت
قدرته ارض حجازه نقل ایلدی یاخود شهر مرقومك ارضنه وجّ اطلاق اولنور ایدی سلفده حضرموت سکّاننده‌ن
صدف جماعتندن برکسه‌نك عهده‌سنه دم ترتّب ایلمکله حضرموتدن فرار وارض مرقومه‌ده متمکن مسعود بن
معتب نام کسه‌یه التجا وتردّد ایدوب مرقوم بغایت مالدار اولمغله سزلره دخل وهجوم عربدن حصن وپناه اوله‌جق
برطوف یعنی برحصار بنا ایلسم مناسب اولمزمی دیو سؤال ایلدکده مسعود واهل قبیله‌سی استحسان ایلرلیه
بلدهٔ مزبوره سورینی بنیاد وایچنه تدریجی خانه‌لر طرحیله آباد ایلدی بوراده طوف طائف معناسنه‌درکه اطرافی
احاطه ایدن حصار مراددر وطائف القوس یای خانه‌سنه علی قول یایك بعرندن یای طوتانك ذراعی کیکنه طوغری
یقین اولان یرینه دینور یاخود یایك کوشه‌سنده اولان اکریدن بروجه‌یه دینور ایکی طرفنه طائفان دینور وطائف
خرمن دوکمك ایچون بری برینه باغلدقلری اکوزلرك جمله‌دن طشره اولاننه اطلاق اولنورکه طوافی میداننلو
اولور هادی مقابلیدر ﴿الطائفه﴾ برنسنه‌نك بربلوکنه وبرقطعه‌سنه دینور علی قول معدودنسنه‌دن واحد ومافوق
واحده وعلی رأی بیکه قدر یاخود بیکدن اقلی ایکی یاخود برنفردر وقول اخیره کوره نفس انسانی مراد اولور
قال المؤلف فی البصائر قوله تعالی ﴿وليشهد عذابهما طائفة من المؤمنين﴾ قال ابن عباس الطائفة الواحد فما فوقه
فمن اوقع الطائفة علی الواحد یرید النفس وقال مجاهد الطائفة الواحد الی الالف وقال عطاء اقلها رجلان اورجل
شارحك بیاننه کوره ابتدا نفوس انسانی‌یه یعنی ناسدن برجماعته طائفه اطلاق اولندی‌که تنها یرلری خوف
ایلیوب سیر ودوران شانندن اوله بوجهتله واحده دخی اطلاق اولنورکه جکردار اولدیغندن مقتدر اولور بعده
بمرتبیین وجهیله سائر اشیادن دخی بربلوکه اطلاق اولندی ﴿ذوطوّاف﴾ شدّاد وزننده وائل الحضرمیّ لقبیدر
﴿الطوّاف﴾ شدّاد وزننده رفق وملایمت واهتمامله خدمت ایدن خدمتکاره اطلاق اولنور یقال رجل طوّاف
ای خادم یخدم برفق وعناية ﴿الطوفان﴾ طانك ضمیله افراط ومبالغه اوزره یاغان یغموره اطلاق اولنور هریری
احاطه ایلدیکیچون یقال اخذهم الطوفان ای المطر الغالب وهر نسنه‌یی بوریوب استیعاب ایدن ماء غالبه اطلاق

(اولنور)

اولنور وجله‌یی سیلوب سپورن موت عامّه و هر یری احاطه ایدن سیل صوینه و مطلقا جماعتی احاطه ایدن پك چوق
نسنه‌یه اطلاق اولنور مفردی طوفانه‌در هاءیله * شارح دیرکه بو سیبویه قولیدر اخفش قولنه کوره فی الاصل مصدر
اولمغله مفرد و جمعه اطلاق اولنور هر حالده وزنی فعلاندر (الطوف) صوف وزننده و (الطاف) صاف وزننده
بیون چقورنده بتن صاچه اطلاق اولنور یقال اخذه بطوف رقبته وطافها کصوفها وصافها کما ذکر
(الاطافة) همزه‌نك کسریله برمحله یك یقین و اوروب قونمق معناسنه‌در یقال اطاف به اذا المّ به وقاربه (الطهفة)
ثمره وزننده تازه جنبه‌نك داللری اوجلرینه دینور وجنبه شجر ایله اوتلق بیننده اولان نباته دینور وطهفه
اسامیدندر طهفة بن ابی زهیر النهدیّ اصحابدندر وطهفة بن قیس طفف ماده‌سنده ذکر اولندی وطهفه کوشك
وصالق طوتمش قیمغه دینور یقال زبدة طهفة ای مسترخیة (الطهف) طانك فتحی وفتحتینله جائزدر برجنس
نباته دینورکه حبوباتی اولور زیاده‌سیله قحط وضرورت ایامنده اکل ایدرلر مفردات طبیه‌ده بونی مصر بغدایی ایله
بیان ایلمشلر (الطهفة) طانك کسریله هرنسنه‌دن برقطعه‌یه دینور تقول اخذت طهفة منه ای قطعة (الطهاف)
سحاب وزننده یوکسك بلوده دینور (الاطهاف) همزه‌نك کسریله چایر کوزل بتمك معناسنه‌در یقال اطهف
الصلیان اذا نبت نباتا حسنا وبرآدمه برکسه مالندن بولوب برپارچه ویرمك معناسنه‌در یقال اطهف له طهفة
من ماله ای اعطاه قطعة منه وسوزی تیزتیز سویلمك معناسنه‌در یقال اطهف فی کلامه اذا خفف یعنی اسرع
وطولوم وقربه سولپیوب کوشکلمك معناسنه‌در یقال اطهف السقاء اذا استرخی (الطهافة) ثمامه وزننده پك
یوفقه زارکبی سود یوزینه دینور دوایه معناسنه (الطیف) حیف وزننده خشم وغضب معناسنه‌در یقال به طیف
ای غضب ودلورمك جنون معناسنه‌در یقال اخذه الطیف ای الجنون واویقوایچره عارض وطائف اولان خیاله
دینور علی قول اول کونه خیال عارض اولمق معناسنه‌در وخیال کندیسی طائف ایکن طیف اطلاقنك وجهی
طیف لفظی طیف مخففیدر میت ومیت کلمه‌لری کبی که مات یموت صیغه‌سندندر یعنی واویّ الاصلدر ومصدر اولور
یقال طاف الخیال یطیف طیفا ویطوف طوفا فهی یائیة وواویّة (المطاف) میمك فتحیله بودخی مصدردر
(ابن الطیفانیه) بنو دارم جماعتندن عمرو بن قبیصه‌در کذلك طیفانیه والده‌سیدر (التطییف) چوق طواف ایلمك
معناسنه‌در یقال طیف تطییفا وطوّف تطویفا اذا اکثر الطواف

فصل الظاء

(الظأف) ظانك
فتحی و همزه‌نك سکونیله طرد ایلمك معناسنه‌در یقال جاء یظأفه ظأفا من الباب الثالث ویظوفه ظوفا کیسوقه
سوقا ای یطرده وبو ظوف ماده‌سنده دخی مرسومدر (الظرف) ظانك فتحی ورانك سکونیله قابه دینور وعاء معناسنه
جمعی ظروفدر یقال عنده ظرف ای وعاء ومنه تقول العرب هو نقیّ الظرف ای امین ورأیته بظرفه ای بنفسه
وظرف وظرافه مصدر اولورلر برآدم ذکی وزیرك اولمق معناسنه یقال ظرف الغلام ظرفا وظرافة من الباب
الخامس اذا کیس لکن ظرافه قلیل الاستعمالدر شعرده جائزدر وعند البعض ظرف وظرافه لسانه مخصوصدرکه
کلامی وجه بلاغت ولطافت اوزره خوش آینده ونازك سویلمکدن عبارتدر علی قول حسن وجه وحسن
هیئت ونزاکت قیافتدن عبارتدر فیقال رجل ظریف ووجه ظریف وهیئة ظریفة یاخود همان وجه ایله لسانه
مخصوصدر یاخود براعت وملاحتله متصف اوله‌رق زیرك وذکیّ القلب اولمقدن عبارتدر یاخود ظرف
وظرافتله همان جوانلق وشبابلق هوا وخفتنده اولان تازه محبوب ومحبوبه‌لر صفتلنورلر پیر وپیرزن قسمی ورؤساء
وسادات اولنلر متصف اولمزلر (الظریف) امیر وزننده وصفدر ظرافتلو آدمه دینور جمعی ظرفاء وظرف کلور کتب
وزننده وظراف کلور کتاب وزننده وظریفون کلور وظروف کلور اشبو صیغهٔ اخیره‌ده کویا که زوائدی حذف
ایلدکدنصکره جمع ایلدیلر یاخود بومذاکیر منزلنده‌درکه ذکرك جمعیدر لکن ذکر بنیه‌سی اوزره جمع اولنمامشدر
(التظرّف) تفعل وزننده فی ذاته ظرافتی اولمیان کمسه تکلفله ظریفلنمك معناسنه‌در یقال تظرّف فلان اذا تکلف
الظرف (الظراف) غراب وزننده و (الظرّاف) رمّان وزننده بونلرده ظریف معناسنه‌در لکن بونلر مبالغه
ایچوندر اوّلك جمعی ظرفاء وثانینك ظرّافون کلور (الاظراف) همزه‌نك کسریله برآدمك ظریف اوغللری اولمق
معناسنه‌در یقال اظرف الرجل اذا ولد بنین ظرفاء وبرنسنه‌یی ظرفلق وظرفه قومق معناسنه‌در یقال اظرف
متاعا اذا جعل له ظرفا (الظفّ) ظانك فتحی وفانك تشدیدیله دوه‌نك درت ایاغنی برآرایه کتوروب چکوب باغلمق
معناسنه‌در یقال ظفّ قوائم البعیر ظفّا من الباب الاوّل اذا شدّ کلّها وجمعها وظفّ ضیق ومحنتله اولان دیرلکه
دینور یقال له عیش ظفّ ای نکد ودائمی اولان پهالولغه دینور یقال بالاشیاء ظفّة ای غلاء دائم (الظفف) فتحتینله
ضفف معناسنه‌درکه ذکر اولندی (المظفوف) مضفوف وزننده ومرادفیدرکه ذکر اولندی (الاستظفاف)

برآدمك ازنه دوشوب كتمك معناسنه‌در يقال استظفت آثارهم اذا تتبعها (الظلف) ظانك فتحيله باطل و بيهوده
معناسنه‌در يقال ذهبت دمه ظلفا و تحرك‌له اى هدرا باطلا و مباح نسنه‌يه دينور يقال شئ ظلف اى مباح و ظلف
مصدر اولور قيون و كچى مقوله‌سنك بقنه غنه اورمق ياطوقنمق معناسنه يقال ظلفه ظلفا من الباب الاول اذا اصاب
ظلفه و برآدم كندى نفسنى برايشى ايشلمكدن ياخود اول ايشه توجه و رغبتدن منع ايلمك ياخود بالكليه آندن
كيرو طور دروب واز كچرمك معناسنه‌در يقال ظلف نفسه عنه ظلفا من الباب الثانى اذا منعها من ان تفعله او تأتيه
او كفها عنه و بركسه آردينه دوشولمامك ايچون ايزينى كيزليوب بلورسز ايلمك ياخود ايزى بللو اولمامق ايچون پك
يرده يوريمك معناسنه‌در يقال ظلف اثره ظلفا من الباب الاول و الثانى اذا اخفاه لئلا يتبع او مشى فى الحزونة كيلا يرى
اثره و برآدمك ايزينه اويوب كتمك معناسنه‌در يقال ظلف القوم اذا اتبع اثرهم (الظلف) ظانك كسريله صغر و قيون
و كچى و آهو مقوله‌سنك بقنه غنه دينور كه انسانك قدمى منزلنده‌در جمعى ظلوف و اظلاف كلور * مؤلف الظلف للبقرة
و الشاة و الظبى و شبهها بمنزلة القدم لنا عنوانيله تعريف ايلمكله اصول سائره‌يه مخالف اولمشدر زيرا مجموعنده كالظفر
للانسان و كالحافر للفرس و كالخف للبعير عبارتيله مرسومدر فلينظر و حاجت معناسنه‌در تقول ما وجدت عنده ظلفى
اى حاجتى و مشى و سائر حالاتده برآدمه متابعت ايلمك معناسنه‌در يقال جاؤا على ظلفه اى متابعاله و مرادو مقصود
معناسنه مستعملدر يقال وجد ظلفه اى مراده و تقول العرب وجدت الشاة ظلفها * اى وجدت مرعى موافقا فلا تبرح
عنه يعنى قيون دلخواهنه موافق او تلاق بولمغله من بعد آندن دور اولمز * شارحك بيانه كوره وجدت مكانا لظلفها
سبكنده‌در (الظلف) ظانك ضميله و (الظلف) ضمتينله ظليف لفظنك جمعلريدر كما سيذكر (الظلف) ركع
وزننده ظلوف لفظنى كه جمعدر تأكيد ايچون ايراد اولنور شدت معناسنى افاده ايدر يقال ظلوف ظلف اى شداد
(الظلفة) فرحه وزننده و (الظلفة) سهله وزننده و فتحاتله جائزدر شول ارضه دينور كه بغايت پك و درشت
اولمغله انده سلوك ايدنلرك ايزلرى بلورميه يقال ارض ظلفة و ظلفة اى غليظة لاتؤدى اثرا و ظلفه فرحه وزننده
دوه‌نك هاويدى اغاجلرينك هربرينه دينور و اول درت آغاجدر كه دوه‌نك ايكى يانلرنده اولور چقن پالان يره قونسه
آنلرك اشاغى اوجلرى يره طوقنور پالانك اوك قاشنده ايكى و اركسه قاشنده ايكى دانه اولور و ظلفه‌نك جمع جنسى
ظلف‌در و جمع صيغى ظلفاتدر (الظلف) فتحتينله يرپك و درشت اولمق معناسنه‌در شويله كه يوريانك ايزى بللو
اولميه يقال ظلفت الارض ظلفا من الباب الرابع اذا كانت ظلفة و ديرلك تنك و شديد اولمق معناسنه مستعملدر
يقال ظلفت معيشته اذا اشتدت و كوترى معناسنه مستعملدر ظليف كبى كما سيذكر و صودن و چامورلقدن يوقارى
ويوكسك اولان يره دينور يقال مكان ظلف اى مرتفع عن الماء و الطين (الظليف) امير وزننده بغايت فقير
و بدحال آدمه دينور يقال رجل ظليف اى سيئ الحال و خوار و ذليل آدمه دينور يقال رجل ظليف اى حقير
و خشونتلو درشت يره دينور يقال مكان ظليف اى خشن و كوج و تند و شديد ايشه دينور يقال امر ظليف
اى شديد صعب و قاتيلق شدت معناسنه‌در يقال امر فيه ظليف اى شدة و ظليف الرقبه بيونك كوكنه اطلاق اولنور
و ظليف النفس نزاهت نفسى اولان آدمه اطلاق اولنور كما سيذكر و مفت و مجان معناسنه مستعملدر يقال ذهب به
ظليفا اى مجانا يعنى بغير ثمن و هبه و كوترى معناسنه مستعملدر يقال اخذه بظليفه و بظلفه كما مر اى اخذه كله و لم يترك
منه شيئا (الظلف) كتف وزننده هوا و هوس نفسانيسندن كنديسنى منع ايدن آدمه دينور و منه يقال هو ظليف
النفس و ظلفها اى نزهها و ظلف ظليف كبى صودن و بالچقدن مرتفع اولان يره دينور (الاظلوفة) اضحوكه وزننده
كسكين چقماق طاشلق اولان يره دينور كويا كه خلقتى كبى اوله كه طاغسى طاشلق ير اولور جمعى اظاليف
كلور (الاظلاف) همزه‌نك كسريله اظلوفه‌ديديكى يره دوشمك معناسنه‌در يقال اظلف القوم اذا وقعوا فى الاظلوفة
(المظالفة) مفاعله وزننده بودخى بركسه ايزينى كيزليوب بلورسز ايلمك ياخود ايزى بلورسز اولمق ايچون پك يرده
كتمك معناسنه‌در يقال ظالف اثره بمعنى ظلفه (الظلفاء) صحراء وزننده يرده دوبدوز اوزون اوزادى يصى يالچين قيايه
دينور يقال بالارض ظلفاء اى صفاة قد استوت فى الارض ممدودة (الظلفة) تمره و فرحه وزننده دوه‌يه مخصوص
بردرلو تمغا اسميدر (ظليف) زبير وزننده برموضع آديدر (التظليف) زياده اولمق معناسنه‌در يقال ظلف على كذا
اذا زاد (الظوف) ظانك ضميله و (الظاف) حال وزننده بيونك دريسنه دينور يقال اخذه بظوف رقبته و بظافها
اى بجلده و تقول العرب تركته بظوف رقبته و ظافها اى وحده (الظوف) خوف وزننده طرد ايلمك معناسنه‌در
مهموز اولان ظأف كبى يقال جاء يظوفه ظوفا كيسوقه سوقا و يظأفه ظأفا اى يطرده

فصل العين

(العتريف)
تاى فوقيه ايله زنبيل وزننده و (العتروف) عصفور وزننده شول شخصه دينور كه خبيث و فاجر و جرى

فصل العين

و بی باك و هرشیئه متداخل و ظالم و بدنفس و درشت مزاج اوله یقال رجل عتریف و عتروف ای خبیث فاجر جری
ماض غاشم متغشرم قال الشارح و فی النهایة فی الحدیث انه علیه السلام ذکر الخلفاء بعده فقال ❁ اوّه لفراخ محمد
من خلیفة یستخلف عتریف مترف یقتل خلفی و خلف الخلف ❁ قال الخطابی قوله خلفی یتأوّل علی ما کان من یزید
بن معاویة الی الحسین بن علی و اولاده الذین قتلوا معه و خلف الخلف ما کان منه یوم الحرّة علی اولاد المهاجرین
و الانصار و یاوز و تند و شدید ارکك دوه یه دینور مؤنثی عتریفه و عتروفه در علی قول عتریفه سودی آز ناقه یه دینور
و عتریفه خرچین و بدرون و متمرّد دوه یه دینور که اصلا زجر و آزاردن مبالات ایلمیه و عتریف بطان نام محلده بنو شمخ
جماعتنه مخصوص بر صویك آدیدر ﴿العترفان﴾ عنفوان وزننده خروسه دینور دیك معناسنه و بر گونه نبات ربعی
اسمیدر که یصی و یابوان تکا کلو اولور ﴿العترفة﴾ دحرجه وزننده شدّت معناسنه در یقال عترف له اذا اشتدّ
﴿التعترف﴾ تدحرج وزننده برنسنه دن تعامی ایلمك معناسنه در یقال تعترف الرجل اذا تغطرش و تعفرت لفظنك
ضدّیدر تعفرت عفر یتلمك معناسنه در یقال تعترف الرجل ضدّ تعفرت ﴿العتف﴾ نتف وزننده و مرادفیدر که
قیل یولمق معناسنه در یقال عتف الشعر عتفا من الباب الثانی اذا نتفه ﴿العتف﴾ عینك کسریله عدف کبی
کیجه دن بر بلوکه دینور یقال مضی عتف من اللیل و عدف ای قطعة منه و طائفة ﴿العجرفة﴾ دحرجه وزننده
و ﴿التعجرف﴾ تدحرج وزننده و ﴿العجرفیّ﴾ و ﴿العجرفیّة﴾ یای مشدّده ایله لاقردیده اولان غلظت و خشونته
و لاقردیی اوطون کبی قالین و اویغونسز بدبد سویلمکه دینور یقال فی کلامه عجرفة و تعجرف و عجرفیّ و عجرفیّة ای
جفوة و کار و عملده اولان نادانلغه و ناأهلیته دینور که بر ایشی لایق و مناسبی وجه اوزره ایشلمامکدن عبارتدر
مثلا اوقی اکری بوکری یونمق کبی یقال فی کل عمله عجرفة ای خرق فیه و بر ایشه یولسز و مناسبتسز کیفما اتفق شروع
و اقدام ایلمکه دینور یقال ما هذه العجرفة ای الاقدام فی هوج و کمال سرعت قصدیله نظام اوزره یوریمیوب چالقسی
لا ابالیانه یورویشه دینور یقال جمل عجرفیّ المشی و فیه عجرفة و عجرفیّة و تعجرف ای قلة مبالاة لسرعته و تعجرف
بیوکلنمك معناسنه در تقول هو یتعجرف علینا ای یتکبر و بی باك و بی پروا برکسه اوزره خوشلنمیوب استکراه
ایلدیکی ماده یی تحمیل ایلمك معناسنه در یقال هو یتعجرف علیهم اذا کان یرکبهم بما یکرهونه و لا یهاب شیئا
﴿العجروف﴾ زنبور وزننده جست و رونده ناقه یه دینور و بر بوجك آدیدر علی قول اوزون ایاقلو قرنجه یه دینور
آتلو قرنجه تعبیر اولنور و قوجه قاری یه دینور عجروفه دخی دینور ﴿العجاریف﴾ و ﴿العجارف﴾ عجرفه نك یا عجروفك
جمعلریدر اویغونسز درشت نسنه لره دینور بو مناسبتله حوادث و نوائب ایامه اطلاق اولنور یقال الدهر
ذو عجارف و عجاریف ای الحوادث و شدّت مطردن کنایه اولنور یقال اخذتهم عجاریف المطر و عجارفه ای شدّته
﴿العجف﴾ فتحتینله بدنك سموزلکی کیتمك معناسنه در که آریقلق تعبیر اولنور یقال عجفت الشاة و عجفت عجفا
من الباب الرابع و الخامس اذا ذهب سمنها و ضعفت ﴿الاعجف﴾ معنای مزبوردن وصفدر عجفاء مؤنثیدر جمعی
عجاف در عینك کسریله و بو غیر قیاس اوزره در زیرا افعل و فعلاء صیغه سی فعال اوزره جمعلنمز بونی ضدّی
اولان سمان اوزره بنا ایلدیلر و بو مطرده در زیرا عربلر بر صیغه یی بعضا ضدّی اوزره بناء و اعتبار ایدرلر نته که
صدیقك مؤنثی اولان صدیقه اوزره بنا ایدوب عدوّه دیرلر حالا که بمعنی فاعل اولان فعوله تاء تأنیث داخل اولمز
و اعجف یوفقه تمرنه اطلاق اولنور یقال نصل اعجف ای رقیق و نصال عجاف ای رقاق و عجفاء خیر و حاصلاتدن
عاری و بی بهره یره دینور یقال ارض عجفاء ای لا خیر فیها و یوفقه جه نازك دوداغه وصف اولور یقال شفتان
عجفاوان ای لطیفتان ﴿ابو العجفاء﴾ هرم بن نسیب کنیه سیدر که تابعیندندر و عبدالله بن مسلم کنیه سیدر که
تبع تابعیندندر ﴿العجاف﴾ کتاب وزننده ابو جهل قرپوزینه دینور و دهر و زمان اسماسندندر ﴿العجاف﴾ غراب
وزننده بر نوع خرما اسمیدر ﴿العجف﴾ رجف وزننده و ﴿العجوف﴾ قعود وزننده برکسه هنوز کندینك اشتهاسی
وار ایکن بر آچ آدم اکل ایلمك ایچون یاخود رفیق و همدمی ایوجه طویمق ایچون نفسنه ایثار ایله کندیسنی طعامدن
آلیقومق معناسنه در یقال عجف فلان نفسه عن الطعام عجفا و عجوفا من الباب الثانی اذا حبسها عنه و هو
یشتهیه لیوثر به جایعا او لیشبع مؤاکله و خسته نك تیمار و خدمتنه بر آدم کندی نفسنی تخصیص و تثبیت ایلمك
معناسنه در یقال عجف نفسه علی المریض اذا صبرها علی التمریض و القیام به و برکسه نك وضع و شیوه سنه
مقابل مؤاخذه ایلمیوب هضم و تحمل ایلمك معناسنه در یقال عجف نفسه علی فلان اذا احتمل عنه و لم یؤاخذه
و آریقلتمق معناسنه در یقال عجف الدابة عجفا من الباب الثانی و الاول اذا هزلها و برکسه دن کناره کیر اولمق
معناسنه در یقال عجف عن فلان اذا تجافاه و نفسی یواشتمق معناسنه در یقال عجف نفسه اذا حملها ﴿التعجیف﴾

مطلب

عجف وعجوف ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال عجف نفسه عن الطعام بمعنى عجفها ومطلقا طويجه طعام اكل
اتميوب يارمجه قالمق معناسنه‌در يقال عجف فلان اذا اكل دون الشبع (الاعجاف) همزه‌نك كسريله بودخى برآدم
خسته خدمتنه نفسنى تثبيت ايلمك معناسنه‌در يقال اعجف بنفسه على المريض اذا صبرها على التمريض
والقيام به وآريقلتمق معناسنه‌در يقال اعجف الدابة اذا هزلها وبركمسه‌نك طوارى آريقلمق معناسنه‌در يقال
اعجف القوم اذا عجفت مواشيهم (المعجوف) ناملوسى جلا ويرلمامش پاسلوقلجه وصف اولور يقال سيف
معجوف اى داثرلم يصقل ومعجوف ومنعجف منكسر وزننده آريقليوب زبونلنمش دوه‌يه دينور يقال بعير معجوف
ومنعجف اى اعجف (العجوف) قعود وزننده طعامى اكل ايدركن چكيلوب فراغت ايلمك معناسنه‌در يقال
عجف فلان عجوفا اذا ترك الطعام (بنو العجيف) زبير وزننده برقبيله‌در (عاجف) شقّ بنى تميمده برموضعدر
(العنجف) جندل وزننده و(العنجوف) زنبور وزننده آريقليوب دكنك كبى قوبقورى قالمش انسان وحيوانه دينور
ووجودى آشق طوربه سنه دونمش اعضاسى برى برينه صوقشمش بودوره دينور بونكله اكثرى قوجه قاريلر
وصفلنور (عجلوف) حيزبون وزننده قرآن كريمده مذكور اولان قرنجه‌نك اسميدر يعنى حضرت سليمان على نبينا
وعليه السلام قصه سنده ﴿وقالت نملة﴾ الآيه كريمه سنده ذكر اولنان قرنجه‌در على قول اسمى طاخيه‌در تتمه كه
ماده سنده مرسومدر (العدف) عينك فتحى ودالك سكونيله آزجه عطيه‌يه دينور تقول اصبنا فى ماله عدفا اى نوالا
قليلا واكل ايلمك معناسنه‌در يقال عدفه عدفا من الباب الثانى اذا اكله وعدف آزجه طوارينمه دينور يقال اعطى
دابته عدفا اى علفا يسيرا وپك آز يه‌جكه دينوركه دادملق وچاشنى تعبير اولنور فتحتينله‌ده جائزدر كما سيذكر
(العدف) عينك كسريله كيجه‌دن بربلوكه دينور يقال مضى عدف من الليل اى قطعة منه وجماعت انسانيه
دينور وبرنسنه‌نك اصلنه دينور يقال عدفه كذا اى اصله واون نفردن اللى يه وارنجه رجاله دينور (العدفة)
عينك كسريله بودخى برشيئك اصلنه واوندن اللى نفره وارنجه رجاله دينور وبريكمكه دينور يقال ماهذه العدفة
اى التجمع وبرنسنه‌نك پارچه سنه دينور يقال عدفة منه اى قطعة وكوكسلك تعبير اولنان زبونه دينور
صدره معناسنه وبزك صچاقسز اوجنه دينور وشجرك زير زمينه سوروب كتمش كوكنه وطمرينه دينور بونده
فتحاتيله‌ده جائزدر جمعى عدف كلور عنب وزننده وعدف كلور فتحتينله (العدف) عينك ضميله عدوف لفظنك
صبور وزننده‌در جمعيدر كماسيذكر (العدف) فتحتينله كوزه دوشن خاروخاشاكه دينور قذى معناسنه (العدوف)
و(العدوفة) عينلرك فتحيله عدف كبى بونلرده دادملق وچاشنى تعبير اولنان ناچيز يه‌جكه دينور عداف
دخى دينور غراب وزننده تقول ماذقنا عدوفا ولا عدوفة وعدفا وعدفا بالتحريك وعدافا اى شيئا يعنى
ذواقا وعدوف طوارينمه دينور يقال دابته بلا عدوف اى بلا علف (العدف) عنب وزننده بودخى اوندن
اللى نفره وارنجه رجاله دينور (العيدف) حيدر وزننده بودخى برشيئك بلوكنه وقطعه سنه دينور
(التعدّف) تفعل وزننده آزجه نسنه داتمق معناسنه‌در تقول ماتعدّفت اليوم اى ماذقت قليلا فضلا
عن كثير (عدفاء) صحراء وزننده برموضعدر (العذوف) ذال معجمه ايله صبور وزننده ذكر اولنان عدوف
معنالرينه‌در ذال معجمه ايله ربيعه‌نك ومهمله ايله سائر عربك لغتيدر (العذف) حذف وزننده اكل ايلمك معناسنه‌در
يقال عذف الطعام عذفا من الباب الثانى اذا اكله (العذاف) غراب وزننده زهر قاتله اطلاق اولنور يقال
سمّ عذاف اى قاتل (العاذف) دادملق آزجه يه‌جك داتمق معناسنه اولان عذفدن اسم فاعلدر تقول
ماذلت عاذفا منذ اليوم اى لم اذق شيئا يعنى غناويره‌جك نسنه اكل ايتمدم (العرجوف) عصفور وزننده ياوز وديزمان
ناقه‌يه دينور (العرصاف) صاد مهمله ايله قرطاس وزننده و(العرصوف) عصفور وزننده عصفور الاكاف
معناسنه‌دركه دوه‌نك هاويدنك اوك قاشى ارالغنه ارقورى صوقيلان ايرى چوى‌يه دينور على قول عرصاف
سكيردن دوزلمش قامچى‌يه دينور واوزون سكيره دينور ياخود برطام سكيره وقايشه دينوركه انكله محفه وهودج
بند اولنور جمعلرى عراصيف‌در وعراصيف الرحل دوه سمرينك قاشنه وضع اولنان درت پيولك چوى‌يه دينوركه
ايكولرينى بربرينه كتورمك ايچون ايدرلر هرايكوسنده ايكى چوى اولوركه سكيرايله بند ايدرلر على قول ايكى اغاجدن
عبارتدركه سمرك آردقاشيله اورته‌سى ارالغنه صاغلو صوللو استوار اولنور وعراصيف السنام اوركچك چوره‌سندن
عبارتدركه ارقه قبورغه‌لرينك اطرافندن عبارتدر وعراصيف الخرطوم برون ايچره ككزه طوغرى مائل ومشرف
اولان كمرتلكلردن عبارتدر (العرصوفان) عينك ضميله چفت دمورينك اناجنه صوقيلان ايكى اغاجه دينور
(العرصفه) دحرجه وزننده برنسنه‌يى چكوب اوزونلغنه يارمق معناسنه‌در يقال عرصفه اذا جذبه فشقّه مستطيلا

(العرصف) جعفر وزننده يونانيده كافيطوس ديدكلرى نبات اسميدركه تركيده برچامى ديرلر ماء عسل ايله ورقنك
مطبوخنى قرق كون شرب عرق النساء علتنه نافع ويدى كون شرب يرقان علتنى دافعدر (المعرفة) ميمك فتحى ورانك
كسريله و (العرفان) و (العرفة) عينلرك كسريله و (العرّفان) كسرتينله وفانك تشديديله بيلمك معناسنه در يقال
عرفه معرفة وعرفانا وعرفة وعرّفانا من الباب الثانى اذا علمه * مؤلفك بصائرده بيانه كوره علم ومعرفت بيننده فرق
واردر زيرا معرفت برشيئى تفكرّ واثرينى تدبر ايله بيلمكدن عبارت اولمغله علمك مفهومندن اخص اولور بونك مقابلى انكار
وعلمك مقابلى جهلدر وعلم وجه كلى ايله بيلمك ومعرفه وجه جزئى ايله بيلمك معناسنه در بوجهتدن حق تعالايه
معرفه اسناد اولنمز كذلك حق تعالى يه علم تعديه اولنمز انتهى * ومعرفه وعرفان اقرار ايلمك معناسنه مستعملدر
اعتراف كبى يقال عرف بذنبه وعرف له اذا اقرّ ومجازات ايلمك معناسنه مستعملدر يقال عرف فلانا اذا جازاه
وقرأ الكسائىّ قوله تعالى ﴿ واذ اسرّ النبىّ الى بعض ازواجه حديثا فلما نباءت به واظهره الله عليه عرّف بعضه ﴾ الاية
مخففة اى جازى حفصة ببعض مافعلت او معناه اقرّ ببعضه واعرض عن بعض ومنه قولهم انا اعرف للمحسن
والمسئ اى لايخفى علىّ ذلك ولا مقابلته بما يوافقه (العرف) عينك فتحيله آتك يليسنى قرقق معناسنه در يقال
عرف الفرس عرفا من الباب الاوّل اذا جزّ عرفه وعرف رايحه يه دينور خوش وناخوش اولسون لكن اكثر استعمالى
خوش رايحه ده در ومنه المثل * لايعجز مسك السوء عن عرف السوء * يعنى بد رايحه اولان پوست رايحهٔ كريهه دن
كيرو قالمز بومثل اصلا قبح افعالندن منفك اولميان لئيم وبدمايه حقنده ضرب اولنور دباغته صلاحيتى اولميان درى يه
تشبيه اولنمشدر وعرف برجنس نبات آديدر على قول ثمام ديدكلرى نباتدركه سموك اوتى تعبير ايدرلر ياخود شور
اولميوب وميشه اغاجلرندن اولميان نباته اطلاق اولنور اسم جنسدر وعرف بركسه ده عرفه ديدكلرى چبان
چيقمق معناسنه در يقال عرف الرجل على المجهول عرفا اذا خرجت العرفة به وطيب قسمنى چوق سورنمك معناسنه در
يقال عرف الرجل عرفا من الباب الرابع اذا اكثر الطيب (العرفة) ثمره وزننده رايحه يه دينور يقال عرفة طيبة اى ريح
وسؤال ايلمك معناسنه اولان اعترافدن اسم اولور سؤال معناسنه كما سيذكر بونده عينك كسريله ده جائزدر
وبركونه چبانه دينوركه ال اياسنده حادث اولور يقال به عرفة وهى قرحة تخرج فى باطن الكفّ (الاعتراف) افتعال
وزننده بيلمك ايچون خبر صورمق معناسنه در يقال اعترف القوم اذا ساءلهم من خبر ليعرفه واقرار ايلمك معناسنه در
يقال اعترف به اذا اقرّ وبرنسنه يه صبر وثبات ايلمك معناسنه در يقال اعترف للامر اذا صبر وبيلمك معناسنه در يقال
اعترف الشئ اذا عرفه ورام ومنقاد اولمق معناسنه در يقال اعترف فلان اذا ذلّ وانقاد وبركسه اسم ورسميله خبر
ويرمك معناسنه در تقول اعترف الىّ اى اخبرنى باسمه وشانه وبرنسنه يه دلالت ايلمك معناسنه در يقال اعترف به
اذا دلّ عليه (المعروف) منكر مقابليدر يقال امر معروف اى ضدّ المنكر * شارحك بيانه كوره معروف شول فعل
وعمله اطلاق اولنوركه عقل ايله ادراك اولنوب وشرع آنى تحسين ايليه ومنكر عقل وشرعك قبول ايتميوب انكار
ايلديكى عملدن عبارتدر ومعروف سلمة الغاضرىّ نام كسه نك فرسى اسميدر ومعروف بن مسكان كعبهٔ مكرّمه يى
بنا ايدن معمار اسميدركه قريش زماننده تجديد بنا اولنديغى وقتده در معروف بن سويد ومعروف بن خرّبون محدثلردر
ومعروف بن فيرزان الكرخىّ كه كبار امتدندر شيخ معروف كرخى ايله متعارفدر ترياق مجرّب اولان مرقد شريفى
بغداده در ومعروف احسان وانعام معناسنه مستعملدر يقال هو اهل المعروف اى الاحسان (معروفه) زبير بن
العوّام رضى الله عنه حضرتلرينك فرسى اسميدر (يوم عرفة) فتحاتله وحرف تعريفسز ماه ذى الحجه نك طقوزنجى
كونيدركه حجاجك عرفاتده وقوفى كونيدر تأنيث وعلميت علتلريله صرفدن ممنوعدر (عرفات) فتحاتله حجاجك
يوم عرفه ده وقوف ايتدكلرى موقفك اسميدر مكه يه اون ايكى ميل مسافه در جوهرى وهمندن ناشى مناده
برموضعدر ديو ثبت ايلمشدر وجه تسميه سنده وجوه عديده بيان ايلديلر ازجمله حضرت آدم وحوّا عليهما السلام
جنتدن ارضه نزول ايلدكلرنده هر برى برطرفه نزول وبعد زمان موضع مزبورده تلاقى وتعارف ايلديلر اول محلّه
عرفات تسميه اولندى ياخود جبريل عليه السلام ابراهيم عليه السلام حضرتلرينه موضع مزبورده تعليم مناسك
ايلدكلرنده * اعرفت اعرفت * ديو استفهام ايتملريله حضرت ابراهيم دخى * عرفت عرفت * ديدكلرى باعث تسميه در
ياخود ارض مرقومه ارض مقدّسهٔ معظمه اولمغله كوياكه تعريف يعنى رايحهٔ طيبه ايله تطييب اولنمش اولديغى
سبب تسميه در واشبو عرفات لفظى جمع صيغه سى اوزره اسم اولمغله جمعلنمز وبومعرفه در هرچند بعض قول
اوزره جمع اولورسه ده زيرا اماكن زائل اولمديغى حسبيله شئ واحد مثابه سنده اولور وبومنصرفدر زيرا آخرنده
اولان تاء حرفى مسلمين ومسلمون كلمه لرينك آخرلرنده اولان ياء وواو منزلنده در وعرفاتك نسبتنده عرفىّ دينور

مطلب

عربیّ وزنده وزنفل بن شدّاد العرفیّ که اتباع تابعیندندر عرفاتده ساکن اولمغله اورایه نسبت اولندی وعرفات
لفظنك صحت اوزره مفردی یوقدر عربلرك نزلنا عرفة دیدکاری کلام مولده شبیهدر * شارح دیرکه ابن حاجب
وسائر اعلام موقف مرقومك علمی عرفه وعرفات اولدیغنه قائللردرنته‌که یوم عرفه اکا مضافدرو ﴿الحج عرفة﴾
حدیثی مولّد اولمدیغی مصحّحدر خلاصه کرك عرفه وکرك عرفات اول موقفك علمیدر وهرطرفك موقفی
اعتباریله جمع اولنمشدر وعرفاتك الفی اشباعیه اولمق دخی محتملدر نته‌که وسط کلمه‌ده الف اشباعیه ذایع
وشایعدر * وشارح بخاری کرمانی مرحومك کلامندن عرفه یوم مزبورك وعرفات محالّ متعدّده اعتباریله
موقف مذکورك اسمی اولمق مستفاد اولور انتهی (العارف) و (العروف) صبور وزننده معرفه‌دن اسم
فاعللردرکه ذکر اولندی وصبور وثابت ومتحمل آدمه اطلاق اولنورکه صبر معناسنه اولان عرفدن مأخوذلردر
نته‌که مؤلفك بعض اشارتلرندن منفهمدر یقال رجل عارف وعروف ای صبور وعارف معروف معناسنه
مستعملدرکه منکر مقابلیدر یقال امر عارف ای معروف (العارفة) احسان وکرم ومعروف معناسنه‌در
عوارف جمعیدر یقال نال منه العارفة ای المعروف والاحسان (العرف) عینك ضمیله بودخی احسان ومعروف
معناسنه‌در یقال ما اغزر عرفه ای معروفه وجود وسخا معناسنه‌در وبذل واعطا اولنان شیئك اسمیدرکه
ویرکی وعطیه تعبیر اولنور یقال ملأه کفه بعرف وهو اسم مایبذله ویعطیه ودریانك موجنه اطلاق اولنور یقال
بحر به عرف عظیم ای موج وعرف تانیغه وبیلکه وبیلشه دینورکه نکر مقابلیدر یقال بینهما عرف ای ضدّ نکر
واقرار ایلمك معناسنه اولان اعترافدن اسم اولور ومنه تقول له علیّ الف درهم عرفا ای اعترافا وعرف آتك یلیسنه
دینور بونده رانك ضمیله‌ده لغتدر یقال ما اطیب عرف هذا الفرس وعرفه ای شعر عنقه وعرف بر موضع آدیدر
وبر رجل علمیدر وعرف یوکسك قوملغه ویوکسك مکانه دینور رانك ضمیله‌ده جائزدر جمعی عرف کلور صرد
وزننده واعراف کلور اقفال وزننده وعرف برجنس خرما اغاجنك اسمیدر علی قول سائرلردن مقدّم یمش ویرن
خرما اغاجنه دینور یاخود بحرین اولکه‌سنده برجنس خرما اغاجیدرکه برشوم دخی دیرلر وعرف اغاج قاونی
اغاجنه دینور وقوملغك یوکسك اولان صرتنه دینور وعرف عروف لفظندنکه صبور معناسنه‌در جمع اولور
کما سیجیئ وعرفاء لفظندن جمع اولورکه صحراء وزننده‌در کما سیذکر واحمر وزننده اعرف لفظندن جمع اولور
کما سیجیئ وعرف پیدرپی وتتابع وتوالی معناسنه مستعملدر عرف فرسدن مستعاردر ومنه یقال جاء القطا
عرفا ای بعضها خلف بعض ویقال جاء القوم عرفا عرفا کذلك ای متتابعا قیل ومنه قوله تعالی ﴿والمرسلات عرفا﴾
وهی الملئکة ارسلت متتابعة او اراد انها ترسل بالمعروف (ذو العرف) کذلك عینك ضمیله ربیعة
بن وائل ذی طوّاف الحضرمیّ لقبیدرکه ربیعة بن عیدان بن ربیعة ذی العرف الصحابیّ آنك نسلندندر
(العرفة) غرفه وزننده بودخی یوکسك قوملغه ویوکسك مکانه دینور واوزون اوزادی صرت یره دینورکه پور
وقیراج اولیوب منبت اوله یقال فی هذا البلد عرفة کثیرة ای ارض بارزة مستطیلة تنبت وایکی نسنه ارالغنده اولان
حدّ وسنوره دینور جمعی عرفدر صرد وزننده یقال بینهما عرفة ای حدّ وعرفه برر موضعه مضاف اولور
کما سیذکر (العرفاء) حمراء وزننده یوکسك اورکجلو ناقه‌یه دینور یقال ناقة عرفاء ای مشرفة السنام ویلیلی
قورده دینورکه صرتلان دخی دیرلر ضبع معناسنه مراد دیشیسی اولمق گرکدر جمعی عرف کلور نته‌که ذکر اولندی
(الاعرف) احمر وزننده یلیسی فراوان آته دینور یقال فرس اعرف ای کثیر العرف وصاچلو یلانه دینورکه
برکونه یلاندر لکن بونده مقتضای صیغه عرفاء اولمقدر بونلرکده جمعی عرف کلورکه ذکر اولندی (عرف) عنق
وزننده بنو اسده مخصوص برصو آدیدر وبرموضع آدیدر (عرفان) عثمان وزننده اسمادندر معلی بن عرفان الاسدیّ
اتباع تابعیندندر (عرفان) ضمتینله وفانك تشدیدیله و (عرفان) کسرتینله عقّتان وزننده برکونه اوجاق چکرکه‌سی
اسمیدرکه اصل چکرکه‌یه شبیه اولور انجق رمثه‌ده یاخود عنظوانه‌ده اولور علی قول برکوچك بوجك اسمیدرکه
عالج ودهناء قوملقلرنده اولور وعرفان عینك ضمیله برطاغك اسمیدر وعرفان عینك کسریله راعیٔ شاعرك
رفیقی اسمیدرکه آنك حقنده اشبو شعری انشاد ایلدی * کفانی عرفان الکری وکفیته * کلوء النجوم والنعاس معانقه
فبان یریه عرسه وبناته * وبتّ اریه النجم این محافقه * وعرفان برشیئك اسم ورسمیله بیان واکا دلالت ایدن آدمه
دینور عینك ضمیله‌ده جائزدر یقال هو عرفان ای معترف بالشیٔ دالّ علیه (عرفان) عینك کسریله عتبان وزننده
برمشهوره چنکی قاری اسمیدر (العرف) صرد وزننده عرفه‌نك جمعیدرکه ذکر اولندی ومفردی اولان عرفه
ایچون اوچ موضعك اسمیدرکه هربری اضافتیله متبین اولور مجموعنه عرف اطلاق اولنور * عرفة صاره عرفة القنان *

عرفة ساق كه *ساق الفروين دخى ديرلر *عرفة الاملح عرفة خجا*عرفة نباط *وغير ذلك * ظاهرا مؤلفك عندنده
سائرى مشتبه اولديغندن بونلر ايله اكتفا ايلدى ﴿الاعراف﴾ همزه نك فتحيله بر جنس خرما اغاجنك اسميدر
جمع بنيه سى اوزره درو اعراف جنت ايله جهنم بيننده واقع سوره اطلاق اولنور * شارحك بيانه كوره اعراف عرفك
جمعيدركه عرف فرسدن مستعاردر ميانهٔ جنت و جهنمده واقع سور وجابك اعاليسى مراددر و اعراف الرياح
يوكسكدن هبوب ايدن روزكارلره اطلاق اولنور ياخود اوائلندن عبارتدر و اعراف بنو سهله يوردنده نيچه نخلستانك
و نيچه طپراغى قزل ياصتم طاغلرك اسميدر و ﴿اعراف لبنى﴾ لامك ضمى و الفك قصريله و ﴿اعراف غمره﴾ تمره وزننده
بر نيچه موضعلردر ﴿العريف﴾ اميروزننده معرفه دن و صفدركه بيلكج تعبير اولنان مرد دانايه دينور وكندى
قومنك رجال واحوال وافعاللرينى بيلكه معين ومخصص اولان كمسه يه اطلاق اولنور جمعى عرفاء كلور يقال هو
عريفهم اى يعرف اصحابه و برقومك رئيسنه اطلاق اولنور رياستله بيلنديكى ايچون على قول قومك نقيبنه دينوركه
پايه سى رئيسدن دون اولور امورو مصالح قومى اول رؤيت و تمشيت ايدوب و اقتضا ايدن مهمهٔ عظيمه ده رئيسه
مراجعت ايدر قومك سوز صاحبى وكتخداسى اوله جقدر يقال هو عريف القوم اى رئيسهم او نقيبهم وهو
دون الرئيس * شارح ديركه عرب قاعده سى اوزره سركرده لرى كه اميردر آندن اشاغيجه كاركذارلرينه نقيب و منكب
و آندن اشاغيجه سنه عريف اطلاق اولنور و عريف اسمادندر عريف بن سريع و عريف بن مازن تابعيلردر و عريف بن
جشم شاعر وفارسدر و ابن العريف ابو القاسم حسين بن الوليد الاندلسى نحوى شاعردر ﴿العرافة﴾ لطافه وزننده
بركمسه قومنه عريف اولمق معناسنه در يقال عرف فلان وعرف عرافة من الباب الخامس و الثانى اذا صار عريفا
﴿العرافة﴾ كتابه وزننده كاهنلك ايتمك معناسنه در يقال عرف الرجل عرافة من الباب الثانى اذا عمل العرافة *شارح ديركه
كاهنه عرّاف ديرلر شدّاد وزننده بعضلر منجم و سائر علم غيب ادّعا ايدنلر ايله تفسير ايلديلركه مرادلاعن استدلال غيبدن
خبر ويرمك صددنده اولنلردر ﴿عريف﴾ زبيروزننده اسمادندر عريف بن درهم و عريف بن ابراهيم و عريف بن
مدرك محدّثلردر وحارث بن مالك بن قيس بن عريف اصحابدندر و عريف بن ابد حضر موت رجالى نسبندندر
﴿العرف﴾ عينك كسريله برنسنه يى الك صكره ياخود صكره دن بيلكه دينور ومنه تقول العرب ماعرف عرفى
الّا باخرة اى ماعرفنى الّا اخيرا و صبر و تحمّل معناسنه در يقال عرف له عرفا من الباب الثانى اذا صبر ﴿العرفة﴾
عينك كسريله بيلكه دينور يقال بينهما عرفة اى معرفة ﴿المعرفة﴾ مرحله وزننده آتك بيوننده يليسى
بتديكى يره دينور ﴿المعارف﴾ ميمك فتحيله چهره نك منظره ده ظاهر و نمايان اولان يرلرينه دينور مفردى
معرفدر مقعد وزننده يقال امرأة حسنة المعارف اى الوجه ومايظهر منها و يقال حيا الله المعارف اى الوجوه و معارف
معروفك جمعى اولور يقال هو من المعارف اى المعروفين ﴿الاعراف﴾ همزه نك كسريله آتك يليسى اوزامق
معناسنه در يقال اعرف الفرس اذا طال عرفه ﴿التعريف﴾ بيلدرمك معناسنه در يقال عرّفه اى اعلمه و عرف
نحويده اسمى معرفه قلمق معناسنه در يقال عرّف الاسم ضدّ نكره و عرفاتده وقوف ايتمك معناسنه در يقال عرّف
الحجاج اذا وقفوا بعرفات ﴿المعرّف﴾ معظم وزننده عرفاتده وقفه موضعنه دينور ﴿الاعريراف﴾ اعشيشاب وزننده
بركمسه شرّه حاضرلنوب ياتمق معناسنه در يقال اعرورف الرجل اذا تهيأ للشرّ و دريا يوكسك يوكسك طالغه لنمق
معناسنه در يقال اعرورف البحر اذا ارتفعت امواجه و خرما اغاجلرى پك كورلكندن صرتلان يليسى كبى
برى برينه چتلقيلنوب صيقلشمق معناسنه در يقال اعرورف النخل اذا كثف و التفّ كانه عرف الضبع و قانك
يوزى كپوكلنمك معناسنه در يقال اعرورف الدّم اذا صارله زبد و راكب آتك يليسى اوزره آغوب آورلمق معناسنه در
يقال اعرورف الفرس اذا علا على عرفه و يوقاريلره چيقمق معناسنه در يقال اعرورف الرجل اذا ارتفع على
الاعرف ﴿التعرّف﴾ تفعل وزننده برنسنه يى جستجو ايده رك بيلمك معناسنه در تقول تعرّفت ماعندك اى تطلبت
حتى عرفت ﴿الاستعراف﴾ بيلمكى طلب ايتمك معناسنه در ومنه تقول ائته فاستعرف اليه حتى يعرفك ﴿التعارف﴾
تفاعل وزننده بيلشمك معناسنه در يقال تعارف القوم اذا عرف بعضهم بعضا ﴿عرفه﴾ فتحاتله و معروف
و عريف اميروزننده و عريف زبير وزننده و عرّاف شدّاد وزننده و عرف قفل وزننده اسامئ رجالدندر
﴿العزوف﴾ زاى معجمه ايله وقوف وزننده برنسنه يه ميل و رغبت ايتميوب آندن يوز چويروب پرهيز ايتمك على قول
اوصنمق معناسنه در تقول عزفت نفسى عنه عزوفا من الباب الثانى اذا زهدت فيه و انصرفت عنه او ملته
﴿العزوف﴾ صبور وزننده معناى مذكوردن وصفدركه برنسنه دن چابك اعراض ايدن ياخود اوصانور اولان آدمه
دينور بو جهتله برآدمك مقام محبتنده ثابت اولميوب چابك ترك وچالى قوشى كبى دالدن داله قونان و فاسزه عزوف

اطلاق ایدرلر یقال فلان عزوف ای لایکاد یثبت علی خلة خلیل (العزف) حذف وزنده و (العزیف) هزیز
وزنده جن طائفه سنك سسلرینه دینورکه کیجه‌لرده تنها برته‌لرده یابجه صیصلق کبی ایشیدیلور تقول سلکت
مفازة یسمع فیها العزف والعزیف ای صوت الجنّ وهو جرس یسمع فی المفاوز باللیل وعزف روزکار کورلدیسنه
دینور ومصدر اولور دائما اکل وشرب استغراقنده اولمق معناسنه یقال عزف فلان عزفا من الباب الثانی
اذا اقام فی الاکل والشرب ودوه‌نك موت حالنده بوغازی اوته‌رك صچرارکبی اضطرابله صولومق معناسنه‌در
یقال عزف البعیر اذا زنت حنجرته عند الموت (العزّاف) شدّاد وزنده بردوزه‌یه آهسته‌جه کورلده‌یجی بلوده
دینور وبنوسعد یوردنده برقوملق یاخود دهناده برطاغك اسمیدرکه مدینه‌یه اون ایکی میل مسافه‌در آنده‌جن
جولدیسی ایشیدیلور اولمغله اطلاق اولندی (ابرق العزاف) بنواسد یوردنده برصوآدیدر حومانة الدرّاج نام
موضعدن اکا وآندن بطن نخل وآندن طرف نام محله وآندن مدینه‌یه واریلور (المعازف) میمك فتحیله ساز قسمنه
دینور نای وطنبور ورباب کبی مفردی عزف‌در عینك فتحی وزایك سکونیله غیر قیاس اوزره یاخود معزف یاخود
معزفه‌در منبرو مکنسه وزنلرنده یقال فلان الهاه ضروب المعارف ای الملاهی کالعود والطنبور عن ضروب
المعارف (العازف) سازنده وخواننده‌یه دینورو برموضع آدیدر آنده جن طائفه‌سی سسلنور اولمغله تسمیه اولندی
(العزف) عینك ضمیله دمکش دیدکلری کوکرجینه دینور حمام طورانیه معناسنه بعضلر بونی هواده تقله بازلق ایدن
کوکرجین ایله بیان ایلدیلر (الاعزاف) همزه‌نك کسریله قوملق خشیردیسنی ایشتمك معناسنه‌در یقال اعزف
الرجل اذا سمع عزیف الرمان (العسف) عینك فتحی وسینك سکونیله یولدن صاپمق معناسنه‌در یقال عسف
عن الطریق عسفا من الباب الثانی اذا مال عنه وعدل وعند البعض عسف یولسز علی العمیا کتمك معناسنه‌در
یقال عسف الطریق اذا خبطه علی غیر هدایة وظلم ایلك معناسنه‌در یقال عسف السلطان اذا ظلم وبرآدمی
استخدام ایلك معناسنه‌در یقال عسف فلانا اذا استخدمه وبرآدمك چفتلك مصلحتی مقوله‌سنی کوروب
تمام ایشنی بتورمك معناسنه‌در یقال عسف ضیعتهم اذا رعاها وکفاهم امرها وبرآدمه ارغادلق ایلك معناسنه‌در
یقال عسف علیه وله اذا عمل له ودوه‌نك بوغازنده اور نوعندن زنبرك دیدکلری عارضه چیقمغله اولوجل اولوب
صقندیسندن اضطرابله هار هار صولومق معناسنه‌در یقال عسف البعیر اذا اشرف علی الموت فجعل یتنفس
فترجف حنجرته وعسف اولومه اطلاق اولنور یقال فرّق بینهما العسف ای الموت وبیوك کاسه‌یه دینور تقول
شربت من العسف ای القدح الضخم وکیجه ایچره برکسه یاخود برنسنه اراشدرمق اوزره عسسلك ایلك معناسنه‌در
یقال فلان یعسف اللیل عسفا اذا اعتسّ یبغی طلبة (الاعتساف) افتعال وزنده بو دخی یولدن صاپمق
معناسنه‌در یقال اعتسف عن الطریق اذا مال وعدل عنه وبرآدمی استخدام ایلك معناسنه‌در یقال اعتسف
فلانا اذا استخدمه (التعسف) تفعل وزنده بو دخی یولدن صاپمق معناسنه‌در یقال تعسف عن الطریق
اذا مال وعدل وظلم ایلك معناسنه‌در یقال تعسفه اذا ظلمه (العسفات) فتحاتله و (العساف) غراب وزنده
اور نوعندن زنبورك دیدکلری مرضه دینورکه دوه‌نك بوغازنده چیقوب قصمغله اولوجل ایدوب متصل زحمت
واضطرابله صولودر (العاسف) ذکر اولنان مرضه مبتلا ناقه‌یه دینور یقال ناقة عاسف ای بها عسفات وعساف
(العسیف) امیر وزنده ارغاده دینور یقال هو عسیف له ای اجیر وکندیدن استعانت اولنان یعنی افندیسنك
ایشنه برایان کوله‌یه دینور عبد مستعان به معناسنه * شارح بو نسخه‌یی تخطئه ایدوب مستهان به اولمغی تصویب
ایلمشدرکه مستخدم اولوب ایشه قوللنیلان کوله‌دیمك اولور وعسیف بو معناده برآدمك ایشنی ایشلمك وارغادلغی
ایلك معناسنه اولان عسفدن فعیل بمعنی فاعلدر یاخود استخدام معناسنه اولان عسفدن بمعنی مفعولدر
(عسفان) عثمان وزنده مکه‌یه ایکی مرحله مسافه‌ده برموضع آدیدرکه مدینه طرفنه دوشر (الاعساف)
همزه‌نك کسریله برآدمك دوه‌سنی اولوم صولومه‌سی طوتمق معناسنه‌در یقال اعسف الرجل اذا اخذ بعیره نفس
الموت وبرکسه کوله‌سنی دشوار عمل وخدمته چاتدرمق معناسنه‌در یقال اعسف فلان اذا اخذ غلامه بعمل شدید
وکیجه وقتی علی العمیا کورلمدن طولشوب کزمك معناسنه‌در یقال اعسف الرجل اذا سار باللیل خبط عشواء ودائما
بیوك کاسه ایله ایچر اولمق معناسنه‌در یقال اعسف فلان اذا لزم الشرب فی القدح الکبیر (التعسیف) برآدمی رنج
وتعبه اوغراتمق معناسنه‌در یقال عسفه اذا اتعبه (الانعساف) ایکی بوکلمك معناسنه‌در یقال انعسف الشیٔ
اذا انعطف (العسوف) صبور وزنده پك ظالم وستمکاره دینور یقال رجل عسوف ای ظلوم (العسقفة) قافله دحرجه
وزنده برآغلیه‌جق ماده‌ده آغلامق معناسنه‌در علی قول آغلامق دیلیوب لکن طیقانمغله آغلامغه قادر

(اولمیوب)

اولميوب اويلجه قالمق معناسنه‌در يقال عسقف الرجل عسقفة وهى نقيض البكاء اوهى ان يريد البكاء فلم يقدر
وبرايشه قصد ايلشيكن ايشليوب قالمق معناسنه‌در يقال عسقف فى الخير اذاهمّ به ولم يفعل (العشوف) عينك
وشين معجمه‌نك ضميله قوريمش شجره ديمكدر (المعشف) محسن وزننده شول كسه‌يه ديمكدر كه كنديسنه اصلا اكل
ايلديكى نسنه عرض اولنوب اكل ايلميه بدوى اعرابنه پالوذه عرض اولنوب ستم قاتل زعميله تناول ايلديكى كبى
تقول وجدت ضيفنا معشفا وهو الذى عرض عليه مالم يكن يأكل فلم يأكله وايلق ايكن يباندن طوتوب كتوردكلرى
وحشى دوه‌يه ديمكدر كه يونجه وچكردك واربه مقوله‌سى اهلى علفلرينى اكل ايلميه يقال هذا البعير معشف
اى اوّل مايجاء به من البرّ لايأكل القتّ والنوى والشعير (الاعشاف) همزه‌نك كسريله ناملايم نسنه اكل ايلمكله
ايكرنوب خسته اولمق معناسنه‌در تقول اكلته فاعشفت عنه اى مرضت ولم يهنأنى وبرنسنه‌دن خوشلنميوب
ايكرنمك معناسنه‌در تقول انا اعشف هذا اى اقذره واكره وبرنسنه معروف ومستحسن اولمق معناسنه‌در
تقول مايعشف لى امر قبيح اى مايعرف وتقول قد ركبت امرا ماكان يعشف لك (العصف) عينك فتحى وصادك
سكونيله هنوز كوك اكين يپراغنه ديمكدر بقل الزرع معناسنه وقوله تعالى ﴿كعصف مأكول﴾ اى كزرع اكل حبه
وبقى تبنه يعنى اصحاب فيلى دانه‌سى ينوب همان صمانى قالمش اكين شكلنده قيلدى اوكورق اخذ ماكان فيه وبقى
هو لاحبّ فيه يعنى ياخود دانه‌سى آلنوب دانه‌سز قالمش اكين يپراقلرى كبى قيلدى اوكورق اكلته البهايم يعنى
بهايم اكل ايدوب قيرنديسى قالمش يپراق كبى قيلدى وعصف مصدر اولور اكينى يتشمزدن مقدّم بچمك معناسنه
يقال عصف الزرع عصفا من الباب الثانى اذا جزّه قبل ان يدرك وعصف وعصوف قعود وزننده يل پك شدّتلو
اسمك معناسنه‌در يقال عصفت الريح عصفا وعصوفا من الباب الثانى اذا اشتدّت وامك چكوب كسب وكار
ايلك معناسنه‌در يقال عصف عياله اذا كسب لهم وبرعسكرى استيصال ايلك معناسنه مستعملدر كه معناى
اوّلدن مأخوذدر يقال عصفت بهم الحرب اذا ذهبت بهم واهلكتهم وبرطرفه طوغرى اكيلمك معناسنه‌در يقال
عصف الشئ اذا مال وسرعتله كتمك معناسنه مستعملدر معناى ثانيدن مأخوذدر يقال عصف الرجل اذا اسرع
(الاعصاف) همزه‌نك كسريله اكين هنوز دانه باغليوب كوك وتازه يپراقلنمق معناسنه‌در يقال اعصف الزرع اذا
صار عصفا ويل قاتيلنوب شدّتله اسمك معناسنه‌در يقال عصفت الريح اذا اشتدّت وبرقومى استيصال ايلك
معناسنه‌در يقال عصفت بهم الحرب بمعنى عصفت بهم وهلاك اولمق معناسنه‌در يقال اعصف الرجل اذا
هلك ويل كبى سرعتله چكوب كتمك معناسنه‌در يقال اعصف الفرس اذا مرّ سريعا ودوه صويه حرصندن قيونك
چوره‌سنى فريل فريل دونه‌رك اياقلريله طپراق توزتمق معناسنه‌در يقال عصفت الابل اذا استدارت حول
البئر حرصا على الماء وهى تثير التراب (العصافة) كناسه وزننده صرارمش اكين سنبله‌سندن دوكيلوب دوشن
صمان چوپلرينه ديمكدر يقال وطأتهم الغارة فصاروا كالعصافة وهى ماسقط من السنبل من التبن (العصيفة)
كنيسه وزننده اكين قبجوغنه ديمكدر كه طوپلنمش يپراقلردن عبارتدر سنبله آنك ايچنده اولور (العاصف)
نشانه‌دن برسمته صاپان اوقه ديمكدر يقال سهم عاصف اى مائل عن الغرض ومطلقا برجانبه صاپوب ميل ايدن
شيئه ديمكدر وعاصف وعاصفه تند وشديد اسن يله ديمكدر يقال ريح عاصف وعاصفة اى شديدة * شارحك بيانه
كوره عاصفك جمعى عواصف وعاصفه‌نك عاصفات كلور عاصف اختصاصله اسم منزلنده‌در وقوله تعالى
﴿فى يوم عاصف﴾ اى تعصف فيه الريح فاعل بمعنى مفعول يعنى معصوف فيه معناسنه مجازدر (العصوف) صبور
وزننده پك شديد اسن يله ديمكدر يقال ريح عصوف اى اشدّ وپك چاپك ناقه‌يه ودوه قوشنه وصف اولور يقال
ناقة ونعامة عصوف اى سريعة (العصوف) عينك ضميله بچلمش اكين طوتاملرينه ديمكدر معناسنه‌در كه
فتحتينله‌در مفردى كدره‌در ظاهرا عصوف عصفك جمعيدر وباده‌لره ديمكدر خور معناسنه فوحان ريحى مناسبتيله
اطلاق اولنمشدر (العصفة) عينك فتحيله شرابك اطرافه يايلان رايحه‌سنه ديمكدر يقال انّ للخمر عصفة اى
ريحا (المعصف) و (المعصفة) محسن ومحسنه وزنلرنده شديد اسن يله ديمكدر يقال ريح معصف ومعصفة اى
شديدة (العطف) عينك فتحى وطانك سكونيله ميل ايلك معناسنه‌در يقال عطف اليه عطفا من الباب الثانى
اذا مال وبركسه‌يى اسركيوب مهربانلق ايلك معناسنه‌در يقال عطف عليه اذا اشفق وبرنسنه‌يى اكوب ايكى
بوكك وايكى قات ايلك معناسنه‌در كه معناى موضوعيدر يقال عطف الوسادة اذا ثناها وبركسه اوزره تكرار
حمله ايلك معناسنه مستعملدر يقال عطف عليه اذا حمل عليه وكرو دونمك معناسنه‌در يقال عطف عنه
اذا رجع وانصرف (التعطف) تفعل وزننده بودخى اسركيوب شفقت ايلك معناسنه‌در يقال تعطف عليه اذا

اشفق ورداء باغلنمق وشال بورنمك معناسنه‌در يقال تعطف بالعطاف اذا ارتدى ﴿التعطيف﴾ تفعيل وزننده
بودخی برنسنه‌یی ایکی بوکمك وایکی قات ایلمك معناسنه‌در يقال عطف الوسادة اذا ثناها وبرثوبی برآدمه ردا
ایلمك معناسنه‌در تقول عطفته ثوبی ای جعلته عطافاله ﴿العطفة﴾ ثمره وزننده نسوان عربك تسخير ایچون
افسون ایدوب قوللندقلری بونجغه اطلاق اولنور وآصمه قوللرينك صارمشديغی اغاجه دينور بونلرده عينك
كسريله‌ده جائزدر ﴿العطفة﴾ عينك كسريله آصمه قوللرينك اوجلرينه دينوركه داللره صارمشور وآصمه‌نك
قوللرينی طولادقلری اغاجه دينور ﴿العطفة﴾ فتحاتله اغاج صارمشغی ديدكلری صارمشق اوتنه دينوركه يپراغی
ودالی بداغی اولمز ايپ كبی اغاجلره صارمشوب چيقار وآنی صغر قسمی رعی ايدر خاصه سندندركه بعض عروقنی
آلوب بوكدكدنصكره اوزرينه افسون ايدوب زوجنه محبتی اولميان عورت اوزره طرح اولندقده محبت ايدر ايمش
﴿العاطف﴾ بوينی اكوب يتان آهويه وصف اولور يقال ظبية عاطف ای تعطف جيدها اذا ربضت ﴿العطاف﴾ كتاب
وزننده و﴿المعطف﴾ منبر وزننده بلدن يوقری طوتندقلری احرام وشاله دينور رداء معناسنه وقلجه دينور وعطاف
بركلب اسميدر وفوطه يه وازار وپشتماله دينور ﴿العطوف﴾ صبور وزننده بوّ اوزره اوزليوب چكنور اولان ناقه يه
دينور وبوّ بانك فتحی وواوك تشديديله شول دری يه دينوركه هلاك اولمش دوه ياوريسندن چيقاروب صمانله
طولدردقدنصكره ياوريسی هيئتنده ناقه يه عرض اولنور تاكه اكاميل وحنين ايدوب ادرار لبن ايليه يقال ناقة عطوف
ای تعطف على البوّ فترأمه واكری وايكی بوكلمش اغاجلردن ترتيب اولنمش قپانه ودوزاغه دينور وشول قار اوقنه
دينوركه سائر اوقلر اوزره ميل ايلمكله فائز اوله‌رق خروج ايليه على قول غرامتی وغنيمتی اولميان اوقه دينور ياخود
تكرار ردّ وارجاع اولنان اوقه دينور ياخود بالدفعات ادخال واخراج اولنان اوقه دينور ﴿العاطوف﴾ بودخی اكری
اغاجلردن مصنوع قپانه ودوزاغه دينور ﴿العطّاف﴾ شدّاد وزننده شول قار اوقنه دينوركه سائر اوقلر اوزره مائل
اولمغله فائز اوله‌رق خروج ايليه وغرامتی وغنيمتی اولميان قار اوقنه دينور على قول شول اوقه دينوركه اوقلرك
مأخذندن برطرفه ميل ايلمكله منفرد قالمش اوله وعطاف عمرو بن معدی كربك فرسی اسميدر وعطاف بن خالد محدّثدر
﴿العطف﴾ فتحتينله برآدمك كرپكلری اوزون اولمق معناسنه‌در يقال فيه عطف ای طول اشفار ﴿عطيف﴾ زبير وزننده
بررجل علميدر ﴿المعطوفة﴾ شول قوس عربيه يه دينوركه كوشه‌لرينی پك اكمكله آوريق ايتمشلر اوله وبونی همان
نشانه آتمق ايچون قوللنورلر ﴿العطف﴾ عينك كسريله برشيئك برجانبنه دينور ايكی جانبنه عطفان دينور وعطف
الطريق قارعهٔ طريق معناسنه‌در تقول تنحّ عن عطف الطريق ای عن قارعته بونده عينك فتحيله‌ده مستعملدر
وعطف القوس يايك كوشه‌سنه اطلاق اولنور وعطف يانه اطلاق اولنور جنب معناسنه ومنه يقال هو ينظر
فی عطفيه ای هو معجب ويقال جاء ثانی عطفه ای رخیّ البال يعنی واسع القلب اولا ويا عنقه اومتكبرا معرضا
ويقال ثنی عنی عطفه ای اعرض ويقال تعرّج الفرس فی عطفيه ای تثنی يمنة ويسرة يعنی آت صاغنه وصولنه
اكيلوب بوكيله‌رك يوريدی نته‌كه آخوردن چيقمش پرورده آتك شيوه‌سيدر وعطف قولتغه اطلاق اولنور ابط
معناسنه ﴿العطف﴾ عينك ضميله عاطف وعطوف لفظلرندنكه ذكر اولندی جمعدر كذلك عطاف لفظندنكه ازار
معناسنه‌در جمعدر ﴿العطيف﴾ اميروزننده شول خاتونه دينوركه ملايم مشرب ونازك طبيعت يوزی يومشق ارينه
منقاد ومهربان اولوب كنديده قطعا بيوكلنمك شائبه‌سی اولميه يقال امرأة عطيف ای لينة مطواع لا كبرلها ﴿المعطفة﴾
معظمه وزننده كوشه‌لری پك اكيلوب بوكلمش اولان يايلره دينور مفرده دخی وصف اولور تشديد تكثير ايچوندر
وياوريلرينه پك ياقلمش اولان سودلو ناقه‌لره دينور وكاه اولوركه برنجه ناقه ياوريه ياقيلوب بوجهتله جمله‌سنی
صاغوب سودلرينی الورلر ﴿الانعطاف﴾ برنسنه ايكی بوكلك وايكی قات اولمق معناسنه‌در يقال انعطف الشیء اذا
انثنى ﴿المنعطف﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله بوكلم وبورغاج يره دينور ومنه يقال منعطف الوادی ای منحناه ﴿التعاطف﴾
تفاعل وزننده بری برينه مهر وشفقت ايلمك معناسنه‌در يقال تعاطفوا اذا عطف بعضهم على بعض وبركسه باشنی
اوينادەرق ايكی طرفه سرخوش كبی پوجه اوره‌رق على قول صالنه‌رق يورمك معناسنه‌در يقال هو يتعاطف
فی مشيته اذا حرّك رأسه وتهادی او تبختر ﴿الاعتطاف﴾ افتعال وزننده ردايه بورنمك معناسنه‌در يقال اعتطف الرجل
اذا ارتدى ﴿الاستعطاف﴾ بركسه‌دن مهر وشفقت نياز ايلمك معناسنه‌در يقال استعطفه اذا سأله ان يعطف عليه
﴿العفّ﴾ عينك فتحی وفانك تشديديله و﴿العفاف﴾ و﴿العفافة﴾ عينلرك فتحيله و﴿العفة﴾ عينك كسريله قبايحدن
ومحرّماتدن پرهيز ايدوب كيرو طورمق معناسنه‌در يقال عفّ الرجل عفا وعفافا وعفافة وعفة من الباب الاول
اذا كفّ عما لا يحلّ ولا يجمل وعفّ وصف اولور كما سيذكر وعفّ ممه‌ده سود ديغلمق على قول ممه‌ده سوددن بقيه قالمق

معناسنه‌در یقال عفّ اللبن عفّا اذا اجتمع فی الضرع اوبقی فیه (العفیف) امیر وزننده عفّ کبی صفتدر قبایحدن
و حرامدن پرهیز و اجتناب ایدن آدمه دینور جمعی اعفاءدر الباء کبی مؤنثی عفیفه‌در جمعی عفایف و عفیفات در
(الاستعفاف) بو دخی حرام و قبایحدن صاقنوب کیرو طورمق معناسـنه‌در یقال استعفّ الرجل بمعنی عفّ
و دابه طپراق اوزرندن دلیله یوقلیوب تمیزلیه‌رك اوتلق مقوله‌سنی آلمق معناسنه‌در یقال استعفّت الابل الیبیس
اذا اخذته بلسانه فوق التراب مستصفیة له (التعفّف) تفعل وزننده بو دخی اصل فعل اولان عفت معناسنه‌در
یقال تعفف بمعنی عفّ وتکلّف ایچون استعمال اولنور تکلف و تصنّعله عفت یاپمق معناسنه یقال تعفف فلان اذا
تکلف العفة و ممه‌ده باقی قلان سـودی ایچمك معناسـنه‌در یقال تعفف الرجل اذا شرب العفافة (الاعفاف)
همزه‌نك کسریله برآدمی عفیف النفس ایلمك معناسنه‌در یقال اعفه الله ای جعله عفیفا و ممه‌ده یاوری امدکدنصکره
برمقدار سود بقیه‌سی قالمق معناسـنه در یقال اعفت الشاة اذا صارت ذاعفافة (عفیف) مصغّرا و مشدّدا ابن
معدی کرب‌درکه اصحابدندر و عفیف بن بجید مشاهیر رجالدندر برادری عفیف‌در امیر وزننده وعطیة بن عازب
بن عفیف زبیر یاخود امیر وزننده‌در اصحابدندر و ابن العفیف زبیر وزننده تابعیندندر صدّیق اکبر حضرتلرندن
حدیث روایت ایلمشدر (العفافة) ثمامه وزننده ممه‌ده باقی قلان سوده دینورکه اکثرینی یاوری امدکدنصکره قالانیدر
(العفة) عینك ضمیله عفافه معناسنه‌در و قوجه قاری‌یه دینور و بر نوع بالق اسمیدرکه آق و پولسز اولور مطبوخنك
لذتی برنج لذتنه شبیه اولور (التعفیف) ممه‌ده قلان سود بقیه‌سنی ایچورمك معناسنه‌در تقول عففته اذا سقیته
العفافة (العفان) عینك کسریله اقّان وزننده و مرادفیدرکه وقت و ساعت معناسنه‌در یقال جاء علی عفانه ای افّانه
(العفاف) کتاب وزننده علاج و دوایه اطلاق اولنور یقال شرب العفاف ای الدواء (عفان) کتّان وزننده
اسمادندر عفان بن ابی العاص عثمان رضی الله عنه حضرتلرینك پدرلریدر و بو غیر منصرفدر و منصرف اولور وزنی
فعال وفعلان اولمق جهتلریله وعفان الازدیّ غیر منسوب اوله‌رق وعفان بن سیار وعفان بن جبیر وعفان بن مسلم
محدثلردر و عفان بن البجیر اصحابدندر و ابو عفان غالب القطان و ابو عفان عثمان العثمانی روایت حدیث ایلمدیلر
(العفعف) جعفر وزننده طلح اغاجنك یمشنه دینور (العفعفة) زلزله وزننده عفعف یمك معناسنه‌در یقال عفعف
الرجل اذا اکل العفعف (التعافّ) تفاعل وزننده علاج وتداوی ایلمك معناسنه‌در تقول تعافّ یامریض ای تداو
و حیوانك سودینی تکرار صاغمق معناسنه‌در تقول تعافّ ناقتك ای احلبها بعد الحلبة الاولی (الاعتفاف) بو دخی
دابه طپراق اوزرندن اوتلق مقوله‌سنی دلیله سلکوب تمیزلیه‌رك آلوب یمك معناسنه‌در یقال اعتفت الابل الیبیس
اذا اخذته بلسانها فوق التراب مستصفیة له (العقف) سقف وزننده تلکویه دینور ثعلب کبی و عقف مصدر اولور
برنسنه‌یی اکوب ایکی بوکمك معناسنه یقال عقفه عقفا من الباب الثانی اذا عطفه (الاعقف) فقیر و محتاج و بی نوایه
دینور یقال رجل اعقف ای فقیر محتاج و بد قیافت وتصلق و ترك و ناتراش بدوی یه دینور یقال اعرابیّ اعقف
ای جاف و اکری و برطرفه بوکری نسنه‌لره دینور (العقفاء) حمراء وزننده برکونه دمور آلتدرکه اوجی چنکال کبی
قیوریلوب وکندیسی بوکری اوله حالا عربلرك عقواء تعبیر ایتدکلری آلت بوندن محرّفدر و عقفاء برجنس اوتك
اسمیدرکه یپراغی سدف یپراغنه شبیه اولور قیون قسمنی هلاك ایدوب دوه‌یه زیانی اولمز واکا عقیفاء دخی دیرلر مصغر
بنیه سیله (العقافة) رمانه وزننده باغچوانلرك ککه تعبیر ایتدکلری اوجی چوکان کبی اکری دکنکه دینورکه آنکله
اغاجك داللرینی اکوب چکرلر (العقاف) غراب وزننده برعلت آدیدرکه قیون قسمنك ایاقلرینه عارض اولوب ایاقلری
اکیلور (العاقف) و (المعقوفة) عقاف علتنه اوغرامش قیونه دینور یقال شاة عاقف ومعقوفة الرجل ای بها عقاف
(عقفان) عثمان وزننده خزاعه قبیله سندن برجماعتدر وحجازده برموضع آدیدر وعقفان قرنجه‌نك قزل نوعنك جدّی
اسمیدر نته‌که سـیاه نوعنك جدّی فارزدر بونلردن مراد ابتدا خلق اولنانلریدر (العقیفان) مصغّر بنیه سیله اتلو
قرنجه‌یه دینورکه ایاقلری اوزون واکثری کورستانده و ویرانه‌لرده اولور (العقوف) صبور وزننده اینکك ممه‌لرنده
شول ممه‌یه دینورکه اکری اولمغله صاغیلورکن یالکز انك سودی صاغیلور اوله (الانعقاف) و (التعقف) اکیلمك
معناسنه‌در یقال عقف الشیء فانعقف و تعقف ای انعوج (العکف) عینك فتحی و کافك سکونیله آلیقومق معناسنه‌در
یقال عکفه عکفا من الباب الثانی و الاول اذا حبسه و برنسنه‌یی اوکاروب اصلاح ایلمك معناسنه‌در یقال عکفه
اذا رعاه و اصلحه (العکوف) قعود وزننده برنسـنه‌یه مداومت اوزره اقبال ایلمك معناسنه‌در یقال عکف علیه
عکوفا اذا اقبل علیه مواظبا و برنسنه‌نك چورەسنده دوران ایلمك معناسنه‌در یقال عکف القوم حوله اذا استدار
وکذا یقال عکف الطیر حول القتیل اذا استدار و یقال عکف الجوهر فی النظم اذا استدار و برمحلده برآدم نفسنی حبس

و توقيف ايدوب اكلنمك معناسنه در يقال عكف فى المسجد اى اعتكف وكيرو لنوب چكلمق معناسنه در يقال عكف الرجل اذا تأخر وعكوف عاكف لفظندن جمع اولور همیشه برنسنه یه اقبال یاخود بر محلده حبس نفسله آرام ایدن کمسه‌لردر یقال قوم عکوف ای عاکفون ‹عكّاف› شدّاد وزننده ابن وداعه‌درکه صحابه‌دندر ‹العكف› کتف وزننده قیورجق صاچه دینور یقال شعر عکف ای جعد ‹عكيف› زبیروزننده بر رجل اسمیدر ‹المعكوف› طرانوت اورلمش صاچه دینور یقال شعر معکوف ای ممشوط مضفور ‹التعكيف› دیزی یه جوهر دیزلمك معناسنه‌در یقال عکف النظم تعکیفا على المجهول اذا نظم فیه الجوهر وصاچ قیورجقلنمق معناسنه‌در یقال عکف الشعر اذا جعد ‹التعكف› تفعل وزننده و ‹الاعتكاف› بر یرده حبس نفسله اکلنوب قالمق معناسنه‌در یقال تعکف الرجل واعتکف فیه اذا تحبّس ولا تقل انعکف ‹العلف› فتحتینله معلومدرکه طوار یمنه دینور جمعی علوفه کلور عینك ضمیله واعلاف کلور وعلاف کلور جبال وزننده علوفه‌خوارانك علوفه‌لری بوندندر ‹المعلف› مقعد وزننده طوارك یم یه‌جك یرینه دینورکه آخور و یملك تعبیر اولنور ومعلف برنیچه کوا کبه دینورکه بری برندن آیروجه ودائره شکلنده اولورلر ‹العلّاف› شدّاد وزننده یم صتان آدمه دینور ‹العلاف› کتاب وزننده ابن طواردرکه رجال علافیه دیدکاری ایری پالانلر اکا منسوبدر ابتدا موجدی اولدر حمید بن ثور رضی الله عنه اشبو * فحمل الهمّ كنازا جلعفا * ترى العليفىّ عليه موكفا * بیتنده تصغیر ترخیمله مصغرا ایراد ایلمشدر وعند البعض علاف اکسه‌سی واورته‌سی پك بیوك اولان پالانه دینور ‹العلف› عینك فتحی ولامك سکونیله چوق ایچمك معناسنه‌در یقال علفه علفا من الباب الثانی اذا شربه کثیرا وطواره یم ویرمك معناسنه‌در یقال علف الدابة اذا اطعمها ‹الاعلاف› همزه‌نك کسریله بو دخی طواره یم ویرمك معناسنه‌در یقال اعلف الدابة اذا اطعمها وطلح اغاجی یمش ویرمك معناسنه‌در یقال اعلف الطلح اذا اخرج علفه وطوار یم یمك معناسنه‌در یقال اعلفت الدابة اذا اكلت ‹العلف› عینك کسریله چوق یه‌كن طواره دینور مجازا اکول کمسه‌یه‌ده اطلاق اولنور یقال حمار ورجل علف ای الكثير الاكل ویمنه مخصوص بر شجر آدیدر یپراغی اوزم یپراغنه شبیه اولور وقتنده دیوشوروب طپراغه دفن وتجفیف ایلدکدنصکره سرکه‌لو طعامده انی سرکه یرینه قوللنورلر ‹العلف› عینك ضمیله و ‹العلف› ضمتینله علوفه‌نك جمعیدر ‹العلوفة› صبوره وزننده طوار یمنه و یه‌جکنه دینور یقال هو يبيع العلوفة ای ما تأكله الدابة ویبانه صالیورلمیوب اوده بملنوب پرورده اولان ناقه‌یه یاخود قویونه دینور یقال ناقة اوشاة علوفة اذا كان صاحبها يعلفها ولا يرسلها للرعى ‹العليفة› سفینه وزننده علوفه معناسنه‌در ‹العلفوف› عصفور وزننده تصلق وناتراش قوجه آدمه دینور یقال رجل علفوف ای جاف مسنّ ووجودی لحیم وقیللو اختیار آدمه دینور یقال شيخ علفوف ای لحيم شعرانىّ وقوجه قاری‌یه دینور وایری ودیزمان آیغر آته دینور وعلفوف السنام شول ناقه‌یه وصف اولورکه اورکچی طوپاج اوله کویا که اوزرینه کلیم چکیلمش طرزنده اوله یقال ناقة علفوف السنام ای ملففة السنام كانها مشتملة بكساء ‹العلوف› جردحل وزننده پك پیر وسالخورده آدمه دینور یقال شيخ علوف ای كبير السنّ ‹العلف› قبر وزننده طلح اغاجنك یمشنه دینورکه تازه بقله شکلنده اولور علفه مفردیدر وعلفه عقیل مرّی نام شاعرك پدریدر عمر بن الخطاب رضی الله عنه زماننی ادراك ایلمشدر وعلفه مستورد نام خارجینك پدری اسمیدر وعلفة بن الحارث بن معاویه ذبیان قبیله‌سندندر ووقعهٔ قادسیه‌ده سرعسکر عجم اولان رستمك قاتلی هلال التیمی پدرینك اسمیدر ‹التعليف› طلح اغاجی یمشلنمك معناسنه‌در یقال علف الطلح اذا خرج علفه وبو معناده تفعیل بنیه‌سی شاذدر زیرا قیاس اولان افعال بابندن اولمقدر نته‌که ذکر اولندی وتعلیف طلح اغاجنك چچکلری دوکیلوب یمش باغلمق معناسنه‌در یقال علف الطلح اذا تناثر ورده وعقد ‹المعلفة› معظمه وزننده کرکی کبی بسلنمکله بغایت تسمین اولنمش قیونه دینور یقال شاة معلفة ای مسمنة ‹العليف› امیر وزننده یبانه صالیورلمیوب خانه‌ده پرورش بولان قیونه دینور یقال شاة علیف ای معلوفة ‹المتعلفة› مختلفه وزننده ابه قادینه اطلاق اولنور قابله معناسنه وبو استعاره وجهیله اطلاق اولنمشدرکه یملکندن اوتلق چکوب اکل ایدن دابه‌یه تشبیه اولنمشدر ‹الاستعلاف› طوار اوقرابه‌رق علف ایستمك معناسنه‌در یقال استعلفت الدابة اذا طلبت العلف بالحمحمة ‹العنجف› قنفذ وزننده و ‹العنجوف› زنبور وزننده ضعف وهزالدن دکنك کبی قوبقوری قالمش آدمه دینور یقال صار عنجفا وعنجوفا ای یابسا هزالا وکوده‌سی قاغشق اعضاسی بری برینه صوقشدرلمش آریق بودوره دینور اکثری بونکله قوجه قاری صفتلنور وبعضلر عندنده نونی زائده‌در یقال رجل عنجف وعنجوف ای قصير متداخل ‹العنف› عینك حرکات ثلاثی ونونك سکونیله سردلك ویوغونلق ایلمك معناسنه‌در یقال عنف علیه وبه عنفا مثلثة العين من الباب الخامس

اذالم یرفق به وعنف اسم اوله‌رق استعمال اولنور یقـال فی وضعه عنف ضدّ رفق ﴿ الاعناف ﴾ همزه‌نك
کسریله و ﴿التعنیف﴾ تفعیل وزننده بونلر دخی عنف معناسـنه‌در تقول اعنفته وعنفته بمعنی عنفت علیه
وتعنیف برآدمه عنف وشدّتله لوم وسرزنش ایلمك معناسـنه‌در یقال عنفه اذالامه بعنف وشدّة ﴿العنیف﴾
امیر وزننده دائما بندیکی آتی عنف وشدّتله قوللنور اولان فارسه دینور یقال فلان عنیف ای لارفق‌له برکوب
الخیل وسردسوزه وسرد یورویشه ومطلقاخشونتلو سرد شیئه‌دینوریقال کلام وسیر عنیف ای‌شدید ﴿العنفة﴾
غرفه وزننده و﴿العنفة﴾ ضمتینله‌و ﴿الاعتناف﴾ افتعال وزننده برنسنه‌یه یکی باشلمغه‌دینور تقول کان ذلك منآ
عنفة وعنفة واعتنافا ای ایتنافا بوراده اعتناف ایتناف معناسـنه مصدر ایکن اسم موقعنده استعمال اولندی
واعتناف بر ایشی عنف وشدّتله طوتمق معناسـنه‌در یقال اعتنف الامر اذا اخذه بعنف وبر نسـنه‌یه باشلمق
معناسـنه‌در یقال اعتنف الشیٔ اذا ابتدأه ویکیدن باشلمق معناسـنه‌درکه ذکر اولندی یقال اعتنفه ای ایتنفه
شارح دیرکه بوعنعنهٔ بنی تمیم‌درکه همزه‌یی عینه تبدیل ایدرلر واعتناف بیلمامك جهل معناسنه‌در علی‌قول بیلمدیکی
نسـنه‌یه بیلیه‌رك اوزنمك معناسـنه‌در یقال اعتنفه اذا جهله‌اواتاه ولم یکن‌له به علم وبرنسـنه‌یی کریه کوروب
ایکرنمك معناسنه‌در یقال اعتنف الطعام والارض اذا کرههما وبریرك هواسی مزاجه‌اویمیوب ناخوش‌کلمك
معناسنه‌در تقول اعتنفتنی الارض ای لم توافقنی ومجلسدن برطرفه دونمك معناسـنه‌در یقال اعتنف المجلس
اذا تحوّل‌عنه وهنوز اوتلنمامش چایر رعی ایلمك معناسنه‌در یقال اعتنف المراعی اذارعی انفها ﴿العنف﴾ عینك
فتحتینله اوّل وابتدا معناسنه‌در ﴿العنفوان﴾ عینك وفانك ضمیله‌و ﴿العنفوّ﴾ عینك وفانك ضمی وواوك تشدیدیله
برنسـنه‌نك اوّل ومقدّمنه علی‌قول بهجت ولطافتی هنکامنك اوّلنه دینور یقال کان ذلك فی عنفوان شـبابه
وعنفوّه‌ای اوّله‌اواوّل بهجته‌ویقال‌هم یخرجون‌عنفوانا ای‌عنفاعنفا ای اوّلافاوّلا ﴿العنفة﴾ فتحاتله صو دکرمنك
چرخنه دینور اکاصو طوقندقده دکرمنی دوندورر واکنلو ترلانك ایکی خطنك ارالغنه‌دینور ﴿المعتنفة﴾ مختلفه
وزننده‌شول دوه‌لره دینورکه اولدقلری یرك هواسی آنلره یرامیه یقال ابل معتنفة اذاکانت فی ارض لاتوافقها
﴿المعتنف﴾ مختلف وزننده طوغری اولمیان یوله دینور یقال طریق معتنف ای غیرقاصد ﴿العوف﴾ جوف وزننده
حال وشان معناسنه‌در یقال نعم عوفك ای حالك وشانك وآلت تناسـله دینور ذکر معناسنه ومهمانه دینور یقال
هو عوفه ای ضیفه وبخت وطالع ونصیب وبهره معناسنه‌در یقال‌له عوف ای جدّ وحظّ وبر قوش آدیدر
وخروسه‌دینور یقال‌صاح العوف‌ای‌الدیك وبر صنم آدیدر وبرطاغك آدیدر وارسلانه‌دینور کیجه طعمه طلبیله
طواشوب کزدیکیچون‌وقورده دخی‌اطلاق‌اولنور ودوابّ ومواشی‌یی ایوجه کوروب کوزه‌دوب کوزل تیمار وتقید
ایلکه دینور یقال‌انه لحسن العوف فی ابله‌ای حسن الرعیة وعیال ایچون امك چکوب کسب وکار ایدن‌آدمه
دینور یقال هو عوف ای‌کادّ لعیاله وبر خوشبو نباتك اسمیدر بومناسبتله بعض کمسه‌لر تسمیه اولندیلر وعوف
مصدر اولور دائما عوف دیدکلری نبات استعمال ایلمك معناسنه‌در یقال عاف الرجل یعوف عوفا اذا لزم العوف
وعوف بن سعد وعوف بن کعب بن سعد عوفان اطلاق ایتدکلری ایکی کمسه‌درکه سعد قبیله‌سندندرلر وعربلرك
* لاحرّ بوادی‌عوف وهو اوفی من‌عوف * قوللرنده واقع‌عوفدن مراد عوف‌بن‌محلم بن‌ذهل‌بن شیبان‌در اصلی
بودرکه مروان القرظ نام‌کمسه عوف مزبورك تحت جوارنده داخل اولمش اولوب امرای عربدن عمرو بن هند
مزبوری طلب ایلدکده عوف تسلیمدن امتناع ایلمکله عمرو کلام مرقومی ایراد ایلدی یعنی وادیٔ عوفه نازل
اولانی عوف زیرتملکه آلمغله کویاکه جمله‌سی اکاقول کبی مطیع ومنقاد اولورلر علی‌قول عوف دستکیری اولان
اسیرلری قتل ایلمك عادتی اولمغله کلام مزبوری حقنده ایراد ایلمشلردر یاخود بوراده عوفدن مرادعوف بن‌کعب
بن سعد بن زید مناة بن تمیم‌در اولوقتده منذر بن ماء السماء نام امیر عربك زهیر بن امیه نام کمسه‌یه بعض عارضه‌یه
مبنی کینه وعداوتی اولمغله مزبوری عوفدن طلب ایدوب اولدخی ویرممکله قول مزبوری حقنده تفوّه ایلدی
وعوف بن‌مالك‌الاشجعیّ اصحابدندر وعوف بن‌مالك‌الجشمیّ وعوف بن‌حارث‌الازدیّ تابعیلردر وعوف‌الاعرابی‌که
غیرمنسـوبدر وعطیة العوفیّ محدثلردر وعوف قوش قسمی برنسنه‌نك یاصویك یالاشه‌نك اوزرنده چورنمك
یاخود اکا قونمق قصدنده اولمغله آیرلیوب اوزرنده تردّد ایده‌رك دونوب طولشمق معناسـنه‌در یقال عافت
الطیرعوفااذا استدارت علی الشیٔ اوالماء اوالجیف اواذا حامت علیه‌تتردّد ولاتمضی ترید الوقوع ﴿ابوعوف﴾
ارکك چکرکه‌نك کنیه‌سیدر دیشیسی امّ عوف‌در ﴿العواف﴾ ثمام وزننده‌و ﴿العوافة﴾ ثمامه وزننده ارسلانك
کیجه‌لرده طولشوب آرایه‌رق بولوب اکل ایلدیکی طعمه‌یه دینور ومطلقا برکمسه‌نك ظفریاب اولدیغی نسـنه‌یه

عواف وعوافه اطلاق اولنور يقال هو عوافه وعوافته اى الشئ الذى ظفر به (بنو عوافه) اسد يا خود سعد بن زيد بن مناة قبيله سندن بر رجل آديدر زفيان ابو المرقال عطية بن اسيدنام راجز آنلردندر (العيف) حيف وزننده و (العيفان) فتحاتله و (العيافة) و (العياف) عينلرك كسريله برطعامى ياخود مشروبى ناخوش كوروب ايكرنمك معناسنه دركه اكل وشربدن امتناع ايدروكاه اولور كه سائر نسنه ده دخى استعمال اولنور يقال عاف الرجل الطعام والشراب وقد يقال فى غيرهما يعافه ويعيفه عيفا وعيفانا وعيافة وعيافا من الباب الرابع والثانى اذا كرهه فلم يأكله اولم يشربه بعضلر عندنده عياف كتاب وزننده مصدردر وعيافه كتابه وزننده اسمدر وعيافه قوش قسميله تطيّر وتفأل ايلك معناسنه دركه اعراب عادتيدر مثلا قوشك اسمى وصوتنى ونزول ومرورى مقوله سى اوضاع واحوالنى اعتبار ايدوب زعملرينه موافق مقتضالرى اوزره تفأل وتشأم ايدرلر تقول عفت الطير اعيفها عيافة من الباب الثانى اذا زجرتها (العايف) اهل عيافه يه دينور وبوفنّ عيافه بين الاعراب علم تعبير وعلم قيافه كبى علم مخصوص صدر بغايت اعتنا ايدرلر (العيف) حيف وزننده قوش برنسنه نك اوزرينه قونمق قصديله چكزنوب چورنمك معناسنه در يقال عافت الطير تعيف عيفا لغة فى عافت تعوف (العيفة) عيبه وزننده معناى مزبوردن اسمدر يقال تحت عيفة الطائر شئ اى حومته وعيفه كه مغيرة بن شعبه رضى الله عنه حضرتلرينك اشبو ولا تحرم العيفة قولنده واقعدر لوغسه خاتونك ممه سنده سودى طيقانوب ادرار ايتمامكله ممه سنك يوللرى آچلق ايچون برآخر امزكلى خاتون بر يودم يا ايكى يودم اول لوغسه يه امزرمك مراد در بورسمه ارضاع مزبوره يه استهجان واستكراهى موجب اولديغندن عيفه اطلاق اولندى پس ابوعبيدك لانعرف العيفة ولكن نراها العفة عنوانيله انكارى محض قصورندن ناشيدر (العيوف) صبور وزننده شول دوه يه دينوركه حالا صوسز ايكن صويى قوقليوب ايچمز اوله يقال بعير عيوف اى يشمّ الماء فيدعه وهو عطشان وعيوف بر خاتونك اسميدر (العيفان) تشديد يايله تيهان وزننده هر نسنه دن ايكرنوب تنسمك خويى وعادتى اولان آدمه دينوركه ايكرنكن وتسنكن تعبير اولنور يقال هو عيفان اى من دأبه وخلقه كراهة الشئ (العيفة) عينك كسريله مالك كزيده وخيارنه دينور (العياف) سحاب وزننده والطريدة عربلره مخصوص ايكى كونه لعبدر على قول عياف لعبة الغميصادركه ماده سنده بيان اولندى وطريده دال بابنده ذكر اولندى (الاعافة) همزه نك كسريله برآدمك طوارى صودن ايكرنوب ايچمز اولمق معناسنه در يقال اعاف القوم اذا عافت دوابهم الماء فلم تشرب به (الاعتياف) افتعال وزننده يول آزيغى طوتمق معناسنه در يقال اعتاف الرجل اذا تزوّد للسفر

فصل الغين المعجمة

(الغترفة) دحرجه وزننده و (التغترف) تدحرج وزننده بيوكلنمك معناسنه در غطرفه وتغطرف كبى يقال غترف الرجل وتغترف اذا تكبر (الغداف) غراب وزننده آغستوس قرغه سى على قول قوزغون تعبير اولنان قرغه يه دينور غراب القيظ معناسنه وتويى چوق اولان كركس قوشنه دينور جمعى غدفان كلور غينك كسريله وغداف بر رجل علميدر وسياه واوزون صاچه دينور وسياه قناده دينور يقال شعر غداف اى طويل اسود ويقال جناح غداف اى اسود (الغادف) كى لوندينه دينور ملاح معناسنه (الغادوف) و (المغدف) منبر وزننده كى كوركنه دينور مجداف معناسنه (الغدف) فتحتينله نعمت ورفاه ووسعت عيش معناسنه در يقال هم فى غدف اى نعمة وخصب وسعة (الغدف) محف وزننده ارسلانه دينور (الغدف) غينك فتحيله چوق ويركى ويرمك معناسنه در يقال غدف له فى العطاء غدفا من الباب الاول اذا اكثر (الاغداف) همزه نك كسريله خاتون يچه سنى يوزينه طوغرى صارقيدوب صاليورمك معناسنه در يقال اغدفت المرأة قناعها اذا ارسلته على وجهها وكيجه ظلمت پرده سنى صاليورمك معناسنه مستعملدركه قرارمقدن عبارتدر يقال اغدف الليل اذا ارخى سدوله وصياد صيد اوزره آغ سرپمك معناسنه در يقال اغدف الصياد الشبكة على الصيد اذا اسبلها وختان ايدركن درى يى ديبندن كسمك معناسنه در يقال اغدف الختان اذا استأصل الغرلة وجاع ايلك معناسنه مستعملدر يقال اغدف بها اذا جامعها (الاغتداف) چوق نسنه آلمق معناسنه در يقال اغتدف منه اذا اخذ منه شيئا كثيرا ولباس بچمك معناسنه در يقال اغتدف الثوب اذا قطعه (الغرضوف) و (الغضروف) ضاد معجمه ايله عصفور وزننده قطرداق وكرتلك تعبير اولنان يومشق كيكه دينوركه اكل اولنور برونك يومشغى ويغرنى كرتلكى وايكولرك اوجلرى وكوكسك اشاغيسنده اولان وقولاغك يوقاريسنك ايچ يوزنده اولان يومشق كيككلر كبى (الغرضوفان) تثنيه بنيه سيله داتّه سمرينك اورته سيله آرد قاشى بيننده صاغلو صوللو مربوط اولان ايكى اغاجه دينور غرضوفك جمعى غراضيف در (الغرنف) نونله زبرج وزننده ياسمين ديدكلرى

شكوفه يه دينور و بوغريف مصحفى دكلدر وغريف كه جذيم وزننده در بردى ديدكارى اوته دينوركه حصير اوتى
ديدكاريدر حاتمك اشبو * رواء يسيل الماء تحت اصوله * يميل به غيل بادناه غريف * بيتى وجهين مزبور ينله روايت
اولندى ﴿الغرف﴾ حرف وفرح وزنلرنده برشجر اسميدركه آنكله درى دباغت اولنور وغرف صرف وزننده
كسمك معناسنه در يقال غرف الشيء غرفا من الباب الاول اذا قطعه وجبهه ده اولان كاكلى قرقمق معناسنه در
يقال غرف ناصيته اذا جزّها وصويى حوض مقوله سندن آوجله طالديروب آلمق معناسنه در يقال غرف الماء
غرفا من الباب الثانى والاول اذا اخذه بيده ﴿الغرفىّ﴾ غربىّ وزننده ذكر اولنان نباتله دباغت اولنمش درى يه
دينور يقال سقاء غرفىّ اذا دبغ بالغرف ﴿الغرف﴾ فتحتينله سموك اوته دينور ثمام معناسنه على قول تازه يشل
ايكن اطلاق اولنور وغرف شتّ وطباق وبشم وعفار وعتم وصوم وحجج وشدن وحيهل وهيشر وضرم
ديدكلرى اشجار ونباتاتك هر برينه اطلاق اولنور وآغاجك يپراغنه دينور يقال ظهر غرف الشجر اى ورقه
وغرف مصدر اولور دوه غرف ديدكلرى نبات واشجارى اوتلامغله قارنى آغريمق معناسنه در يقال غرفت الابل
غرفا من الباب الرابع اذا اشتكت بطونها من اكل الغرف ﴿الغرفة﴾ ضربه وزننده بناء مرّه در جبهه ده اولان
كاكلى بركرّه قرقمق معناسنه در وصويى ال ايله بردفعه چالوب يا طالدروب آلمق معناسنه در ﴿الغارفة﴾ عارفه
وزننده كه اشبو ❋ نهى النبى عليه السلام عن الغارفة ❋ حديثنده واقعدر فاعله بمعنى مفعوله در خاتون جبهه سنه
وضع وتسويه ايلديكى كاكل ديمك اولور لطافت ونزاكت ايچون ايدرلر ياخود لاغيه كبى مصدر در غرف
معناسنه كه جبهه يه كاكل كسمكدن عبارتدر وغارفه جست وروننده ناقه يه اطلاق اولنور يقال ناقة غارفة اى
سريعة جمعى غوارف در ويقال ابل غوارف اى سريعة ﴿المغارف﴾ ميمك فتحيله مغرفك جمعيدركه منبر وزننده در
غوارف معناسنه در يوريمكى كويا كه اللريله طالدروب اخذ ايدرلر ومنه يقال خيل مغارف كانها تغرف الجرى
ويقال فارس مغرف ﴿الاغتراف﴾ افتعال وزننده بودخى طالديروب آوجله صو آلمق معناسنه در يقال اغترف
الماء بمعنى غرفه ﴿الغرفة﴾ غينك كسريله بناء نوعدر ال ايله بركونه صو آلمق معناسنه در وغرفه اسم اولور اياق
قابنه دينور نعل معناسنه جمعى غرف كلور عنب وزننده ﴿الغرفة﴾ غينك ضميله الى چالمغله آلنمش برآوج صويه
دينور اسم مفعولدر زيرا وجه مذكور اوزره آلنمدقجه اول صويه غرفه اطلاق اولنمز واكا غرافه دخى دينور ثمامه
وزننده وغرفه چارداق تعبير اولنان مسكنه دينور فارسيده فرواره ديرلر تقول بناله غرفة اى علية جمعى
غرفات كلور ضمتينله وغرفات كلور رانك فتحيله وغرفات كلور رانك سكونيله وغرف كلور صرد وزننده
وغرفه بربلوك صاچه دينور ودهنك بيوكنه چكوردكلرى اوجى المكلى ايپه دينور ويدنجى فلكه اطلاق اولنور
سماء سابعه معناسنه ﴿الغرافة﴾ ثمامه وزننده غرفه ايله معناى اوّلده مرادفدر ﴿الغراف﴾ نطاق وزننده غرفه نك
جمعيدركه آوجله طالدريلوب آلنمش صو اوله جقدر وغراف مفرد اولور بيوك اولچكه اطلاق اولنور يقال كاله
بالغراف اى بمكيال ضخم ﴿المغرفة﴾ مكنسه وزننده كبجه يه دينوركه تنجره دن آنكله نسنه آلنور فى الاصل مطلقا
كنديسيله طالدريلوب نسنه آله جق شيئه دينور ﴿الغريف﴾ امير وزننده قندره يه وسازلغه دينور و بوكه
وميشه يه دينور يقال كانه اسد الغريف اى الغيضة وبوك ايچنده اولان صويه دينور وزيد بن حارثه رضى الله
عنه حضرتلرينك قليجى اسميدر وچتلق صيق آغاجلق قورولغنه دينور نه جنس اغاجلق اولورسه اولسون
غريفه دخى دينور هايله وحصير اوتى وسازلق جنسندن بوكه واورمانه دينور وبعضا ضالّ وسلم آغاجلرندن
اولان صيق بوكه واورمانه دخى دينور وغريف برعابد يمانى اسميدركه غيرمنسوبدر وغريف بن الديلمى تابعيندندر
وغريف بيوك قوغه يه ياخود قارنلو قوغه يه دينور كما سيذكر ﴿الغريفة﴾ سفينه وزننده بودخى صيق آغاج
قورولغنه دينور واياق قابنه ياخود كهنه سنه دينور وميشيندن كسلمش برقارش مقدارى قايشه دينوركه قلج
قيننك اشاغيسنه باغلنوب وزائد اولمغله صالنور طورر وآنى كيمى منقش وكيمى التون وكومشله مزين ايدرلر
﴿غريف﴾ جذيم وزننده برجنس ضعيف اغاجك آديدر على قول حصير اوته دينور وبنونمير يوردنده برطاغك
آديدر وآنك سمتنده برصو واردركه اكا غريفه ديرلر هايله ﴿عمود غريفه﴾ غنىّ بن اعصر قبيله سى حماسنده
برارضك اسميدر ﴿غرفه﴾ فتحاتله ابن حارث دركه صحابيدر ﴿الغروف﴾ صبور وزننده شول قيويه دينوركه يك يقين
اولمغله صويى ال ايله آلنور اوله يقال بئر غروف اذا كانت يغترف ماؤها باليد وغريف كبى بيوك قوغه يه ياخود
قارنلو قوغه يه دينور يقال غرب غروف وغريف اى كبير اوكثير الاخذ للماء ﴿الغرّاف﴾ شدّاد وزننده واسط ايله
بصره ميانده برنهرك آديدر اوزرنده بربيوك قضا واردر وبراء بن قيسك فرسى اسميدر وغرّاف صويى چوق

ایرمغه وصف اولور یقال نهر غرّاف ای کثیر الماء وسیرك آدیملو اولوب ال ایله نهردن صو آلور کبی طیّ ارض ایده رك روان اولان آته دینور یقال فرس غرّاف ای الرحیب الشحوة الکثیر الاخذ بقوائمه ﴿غریفه﴾ جهینه وزننده برموضع آدیدر ﴿التغرّف﴾ تفعل وزننده برآدمك یانده هرنسی وار ایسه جمله سنی چکوب آلمق معناسنه در تقول تغرّفنی فلان ای اخذ کلّ شیٔ معی ﴿الانغراف﴾ کسلمك معناسنه در یقال غرفه فانغرف ای قطعه فانقطع ﴿الغسف﴾ فتحتینله قرا کولق ظلمت معناسنه در ﴿الاغساف﴾ همزه نك کسریله قرا کولغه کیرمك معناسنه در یقال اغسف القوم اذا اظلموا ﴿الغضروف﴾ غرضوف وزننده ومعنالرنده مرادفدر ﴿الغضف﴾ غینك فتحی وضادك سکونیله برنسنه یی قیرمق معناسنه در یقال غضف العود غضفا من الباب الثانی اذا کسره وکلب قولاغی بوکوب صارقتمق معناسنه در یقال غضف الکلب اذنه اذا ارخاها وکسرها ودابه اصلا ایرکلیوب آب روان کبی بردوزه یه سوروب کتمك معناسنه در یقال غضفت الاتان اذا اخذت الجری اخذا وکذا الفرس وضرطه لمق معناسنه در یقال غضف بها ای بالمرأة اذا خضف بها ﴿الغضف﴾ فتحتینله هندستانه مخصوص برشجردر بعینه خرما آغاجنه ویمشی یمشنه شبیه اولور لکن بونك چکردکی قبوقسز مقشر اولور ودیبندن تپه سنه قدر فدانلری اولور وغضف مصدر اولور حیوانك قولاقلری صالق ودوشوك اولمق معناسنه یقال غضف الکلب غضفا من الباب الرابع اذا صار مسترخی الاذن ﴿الاغضف﴾ صفتدر صالق قولاقلو حیوانه دینور آتده اولورسه کوکچ تعبیر اولنور جمعی غضف کلور غینك ضمیله وقالین یلکلی اوقه دینور یقال سهم اغضف ای الغلیظ الریش وپك مظلم کیجه یه دینور یقال لیل اغضف ای مظلم وخوش وکوزل اویغون دیرلکه دینور یقال عیش اغضف ای ناعم وقولاقلری بوکك یاخود صارقق ارسلانه دینور علی قول طار غنلغندن یاقوجه لغندن اوست قپاقلری کوزلری اوزره صارقوب دوشمش ارسلانه دینور ﴿الغاضف﴾ شول آدمه دینورکه رفاه حالی اولمغله خوشدل ومنتظم ومتنعم اوله یقال رجل غاضف ای الناعم البال ورفاه ووسعت اوزره خوش دیرلکه اطلاق اولنور یقال عیش غاضف ای ناعم وشول کلبه دینورکه قولاقلرینك یوقریلری اوکنه طوغری قیورق ویاتق اوله نته که اغضف آردینه طوغری قیورق اولانه دینور یقال کلب غاضف ای منکسر اعلی اذنه الی مقدّمه کما ان الاغضف الی خلفه ﴿الغضفة﴾ فتحاتله برقوش علی قول بغرتلق قوشنك آدیدر ومادرزاد اولان اعمایه دینور اکه معناسنه ﴿غضیف﴾ زبیر وزننده اسامیدندر غضیف بن الحارث یاخود حارث بن غضیف السمالیّ اوالسکونی اصحابدندر یاخود صواب اولان طا ایله اولمقدر ﴿الاغضاف﴾ همزه نك کسریله کیجه قراروب مظلم اولمق معناسنه در یقال اغضف اللیل اذا اظلم واسودّ وخرما اغاجنك داللری صیق وفراوان اوله رق میوه سی کثر اوله رق علی قول چوق اولمق معناسنه در یقال اغضفت النخل اذا کثف سعفها وساء ثمرها اواوفرت وسحاب یاغدرمق اوزره اولمق معناسنه درکه صچاق کبی صالنمقدن عبارتدر یقال اغضفت السماء اذا اخالت للمطر وماندره ده وآغیلده مواشی کثیر اولمق معناسنه در یقال اغضف العطن اذا کثر نعمه ﴿التغضیف﴾ برنسنه یی اشاغی صارقتمق معناسنه در یقال غضف الشیٔ اذا دلّاه ﴿التغضف﴾ تفعل وزننده تازه نهال کبی ایکی طرفه اکیلوب بوکیلوب قیریلوب قیورلمق معناسنه در یقال تغضفت الجاریة اذا تغصن ای مال وتثنی وتکسر وقویونك چوره سی چوکوب ییقلمق معناسنه در یقال تغضفت البئر اذا تهدّمت اجوالها وکیجه قرا کولغی چوکوب بوریمك معناسنه در یقال تغضف علینا اللیل ای البسنا ودنیا برآدمه توجّه واقبال ایدوب حقنده خیر ومنافعی فراوان اولمق معناسنه در تقول تغضفت علینا الدنیا اذا کثر خیرها واقبلت ویلان قیورلمق معناسنه در یقال تغضفت الحیة اذا تلوّت ﴿الانغضاف﴾ توزایچنه کیرمك معناسنه در یقال انغضفوا فی الغبار اذا دخلوا فیه وقویو چوکمك معناسنه در یقال انغضفت البئر اذا انهارت ﴿غنضف﴾ جعفر وزننده بررجل اسمیدر ﴿الغطریف﴾ قندیل وزننده سید وشریف وعالیشان آدمه دینور یقال هو غطریف القوم ای سیدهم شریفهم وجوانمرد وکریم الطبع وعالیجناب آدمه دینور یقال هو غطریف ای سخیّ سریّ وتازه جوانه دینور جمعی غطارفه کلور وسینکه دینور ذباب معناسنه وطوغان یاوریسنه دینور وکوزل ودلبر ذاته دینور ﴿الغطراف﴾ قرطاس وزننده بودخی جوانمرد وعالیجناب آدمه دینور وتازه جوانه دینور ﴿الغطروف﴾ زنبور وزننده و ﴿الغطروف﴾ فردوس وزننده بونلرده خوب ودلبر آدمه دینور علی قول فردوس وزننده ظریف ونازك ادا جوانه دینور ﴿التغطرف﴾ تدحرج وزننده اولو لنمق معناسنه در یقال تغطرف الرجل اذا تکبر وصالنی بولانی یوریمك معناسنه در یقال تغطرف فلان اذا اختال فی المشی ﴿الغطرفة﴾ دحرجه وزننده بیهوده کبر وفخر ایلك معناسنه در یقال ماهذا الغطرفة ای الخیلاء والعبث ﴿الغطف﴾ فتحتینله دیرلك وسعت

(ورفاه)

ورفاه اوزره اولمغه دینور یقال به غطف ای سعة العیش وکرپکلر اوزون اولمغله بوکیلوب قیورلمق علی قول
قاشك قیللری کوراولمق معناسنه‌در یقال فی صفته غطف وهو طول الاشفار وتثنیها او کثرة شعر الحاجب (غطفان)
فتحاتله قیس قبیله‌سندن برجماعتدر (ابوغطفان) ابن ظریف درکه تابعیندندر ابو هریره‌دن روایت حدیث
ایلمشدر (بنوغطیف) زبیروزننده عربدن برجماعتدر یاخود شام دیارنده برقومدر (الغطیفی) یای نسبتله برفرس
لقبیدرکه بنوغطیفه منسوب اوله‌رق اهل اسلام یدنده ایدی (امّ غطیف الهذلیة) صحابیه‌در وغطیف بن الحارث
صحابیدر غضف ماده‌سنده اختلافی ذکر اولندی ابو غطیف الهذلی تابعیندندر روح بن غطیف محدثیندندر
ضعیف الروایه‌در (غظیف) ظای معجمه ایله زبیروزننده عبد العزیز بن حاتمك فرسی اسمیدر حرون نسلندندر
(الغفّة) غینك ضمی وفانك تشدیدیله یتشه‌جك قدر دیرلکه دینور یقال اصاب غفة من العیش ای بلغة وفاره‌یه
اطلاق اولنور کدینك بلغه‌سی اولدیغیچون ودوه‌نك عجله ایله قاوره‌یوب آغزینه آلدیغی برقاورام نسنه‌یه دینور یقال
الیوم اقتنع البعیر بالغفة وهی ما یتناوله بفیه علی عجلة (الغفّ) غینك فتحیله قوریمش یونجه یپراغنه دینور
(الغفان) غینك کسریله وقت وهنکام معناسنه‌در یقال جاء علی غفانه ای حینه وابّانه یاخود بونده صواب اولان
عینله اولمقدر (الاغتفاف) افتعال وزننده طوار برمقدارجه تازه چایره قاوشمق علی قول براز سموروب تاولنمق
معناسنه‌در یقال اغتفت الدابة اذا اصابت غفة من الربیع او اذا سمنت بعض السمن وبرکسه‌یه جزئیجه نسنه
ویرمك معناسنه‌در تقول اغتففته اذا اعطیته شیئا یسیرا (الغفیفة) سفینه وزننده ضغیفه معناسنه‌درکه ذکر
اولندی یقال عفیفة من بقل ای ضغیفة (المغلندف) اسم فاعل بنیه‌سیله بك قرا کوکیجه‌یه دینور یقال لیل
مغلندف ای شدید الظلمة (المغلنطف) مغلندف وزننده ومرادفیدر (الغلاف) کتاب وزننده معلومدرکه برنسنه‌نك
قابنه دینور قلجك قینی ترکیده تحریفله قلف تعبیر اولنور جمعی غلف کلور غینك ضمیله وغلف کلور ضمتینله
وغلف کلور رکع وزننده وقرأبه ابن محیص قوله تعالی ❋ وقالوا قلوبنا غلف ❋ الایة (الغلف) غینك فتحیله
برنسنه‌یی غلافنه قومق معناسنه‌در یقال غلف القارورة غلفا من الباب الاول اذا جعلها فی غلاف وغلف
غرف کبی برشجر آدیدر (التغلیف) بودخی برنسنه‌یی غلافنه قومق معناسنه‌در یقال غلف القارورة بمعنی غلفها
(الاغلف) احمر وزننده غلافلو نسنه‌یه دینور یقال سیف اغلف ای فی غلاف وکند وبلید قلب ودرونه وصف
اولورکه اصلا برنسنه‌یی فهم وحفظ ایلمز اوله یقال قلب اغلف ای کانما اغشی غلافا فهو لایعی وسنتسز آدمه
دینور یقال رجل اغلف ای بین الغلف اقلف ورفاه ووسعت اوزره اولان دیرلکه دینور یقال عیش اغلف
ای واسع (الغلف) فتحتینله سنتسز اولمق معناسنه‌در یقال غلف الرجل غلفا من الباب الرابع اذا کان اغلف
(الغلفة) غرفه وزننده سنت اولنه‌جق دری‌یه دینور قلفه معناسنه وبرموضع آدیدر (الغلفاء) حمراء وزننده
اغلفك مؤنثیدر یقال قوس غلفاء ای فی غلاف واجوزلق بوللق ییله وصف اولور یقال سنة غلفاء ای مخصبة
واوس بن غلفاء شعرادندر وغلفاء امرأ القیس بن حجرك عموجه‌سی اولان سلمه‌نك لقبیدر ومعدی کرب بن حارثك
لقبیدر زیرا صقالنی ابتدا غالیه ایله غلافلین یعنی غالیه سورینان مرقومدر وغلفاء شول ارضه دینورکه چایری
اصلا اوتلانمامغله هنوز خرده وایری چایرلری موجود اوله یقال ارض غلفاء ای لم ترع وفیها کل صغیر وکبیر
من الکلأ (غلفان) سحبان وزننده برموضعدر (بنوغلفان) بربطندر (التغلف) تفعل وزننده و(الاغتلاف)
غلافلنمق معناسنه‌در یقال تغلف الرجل واغتلف اذا حصل له غلاف بوراده رحل حای مهمله ایله‌در (غنضف)
جعفر وزننده بررجل اسمیدر (غنطف) جعفر وزننده بودخی بررجل آدیدر (الغینف) زینب وزننده قویلرك
وچشمه‌لرك منبعنده اولان خزینهٔ آبه دینورکه سائرلرك ماده‌لری اولوب آندن استفاضه ایله جاری وظاهر اولور
ومنه یقال بحر ذو غینف ای ماده (الغیفان) فتحاتله اغاجك داللری صاغه صوله میلان ایدوب صالنمق معناسنه‌در
یقال غافت الشجرة تغیف غیفانا اذا مالت اغصانها یمینا وشمالا (التغیف) تفعیل وزننده غیفان معناسنه‌در
وآت ایکی طرفه طوغری پوچه اوره‌رق ومیلان ایده‌رك یوریمك معناسنه مستعملدر یقال تغیف الفرس اذا تعطف
(الاغیف) احمر وزننده برطرفه طوغری میل ایدوب اکیلمش آدمه دینور اغید کبی لکن اغیدك مفهومنده اویقویه
وارمغله اکیلمك معتبردر واغیف رفاه وراحت ونعومت اوزره اولان دیرلکه دینور یقال عیش اغیف ای ناعم
(الغیف) سیف وزننده قوش سوریسنه دینور (الغیاف) شدّاد وزننده صقالی پك کور واوزون آدمه دینور
یقال رجل غیاف اذا طالت لحیته وکبرت جدّا (الغیفان) ریحان وزننده و(الغیغان) هیبان وزننده مرخ دیدکلری
اغاجه دینور (الغاف) برشجر آدیدر بغایت لذیذ یمشی اولور علی قول ینبوت اسمیدرکه خرنوب نبطی‌در (الاغافة)

همزه‌نك كسريله برطرفه اكلك معناسنه‌در يقال اغاف الغصن اذا اماله (غيفه) ثمره وزننده بلبيس قربنده برقريه‌در (التغييف) طبانسزلق وزهره سزلك ايلكله قورقوب قاچمق معناسنه‌در يقال غنف الرجل اذا فرّ وجبن وعرّد (المتغيف) اسم فاعل بنيه‌سيله ابوفيد بن حرمل السدوسى نام كسه‌نك فرسى اسميدر

﴿ فصل الفاء ﴾

(الفولف) حوقل وزننده خرما يپراغندن اورلمش بيوك زنبيللره وقوصره سپتلرينه دينور فولفه مفرديدر وهرشيئك اورتوسنه ويوششنه دينور على قول لباس اورتوسنه دينور (الفوف) فانك فتحى وضميله صغر قسمنك مثانه‌سنه يعنى سدك يولنه دينوركه قووق تعبيراولنور وفوف فانك فتحيله مصدر اولور بالاشاره ردّ ايلك معناسنه مثلا بريسى برندن برنسنه ايستدكده باش پارمغنك طرنغنك اوجنى سبّابه پارمغنك طرنغى اوجنه يچوردكدنصكره زوراكى صاليورمك كبى كه اول نسنه يوقدر ياخود ويرمم ديمكى حكايه واشاره‌در نته‌كه زنجره باش پارمغك ايچ طرفندن طرنغى اوجنى اوك ديشه قصدر دقدنصكره عنفله صاليورمكدن عبارتدر بودخى يوق ديمكى حكايه واشاره‌در تقول سألته ففاف عنى بخيرولازنجر وهو يفوف به فوفا وهوان تسأله شيئا فيقول بظفر ابهامه على ظفر سبابته ولاهذا وفوف فانك ضميله كنج دليقانلولرك طرنقلرى اوزره حادث اولان آق بنكلره دينور على قول فانك ضميله فتحندن اكثردر مفردى فوفه‌در وفوف فانك ضميله حرما بنيسنك وچكردكنك يوزنده اولان يوفقه زاره دينور ومطلقا قبوغه فوف وفوفه دينور ويمن قاشلرندن بردرلو الاجه ومنقّش قاش اسميدر ويموق قطعه‌لرينه دينور وفوف كه ابن احمرك اشبو * والفوف ينسجه الدبور * واتلال ملمة القرى شقر * بيت مرهوننده واقعدر مرادكوناكون شكوفه‌دركه ذكراولنان قاشه تشبيه اولنمشدر وفوف شئ ناچيز معناسنه مستعملدر يقال ماذاق فوفا وما اغنى عنى فوفا اى شيئا (المفوّف) معظم وزننده بغايت نازك ولطيف قاشه دينور ياخود يول يول بياضلو اولانه دينور يقال برد مفوّف اى رقيق اوفيه خطوط بيض (الافواف) همزه‌نك فتحيله فوف لفظندن جمعدركه يوفقه ونازك وقاشلره دينور يقال برد افواف مضافة يعنى بالاضافة اى رقيق (فافان) نهر دجله اوستنده برموضعدركه ميافارقين قصبه‌سنك التى يانته دوشر (الفيف) سيف وزننده دوز وهموار يره دينور على قول صوسزچول بيابانه دينور كما سيذكر جمعى افياف در وفيوف در وفياف در فانك كسريله وفيف مختلف يللر اسن يره دينور ومزينه قبيله‌سنه مخصوص بريورد يرينك اسميدر (فيف الريح) دهناده برموضعدر آنده بروقعه اولمغله يوم فيف الريح معلومدر آنده عامر بن طفيلك كوزى چيقمشدر جوهرينك فيف الريح يوم ديمسى غلطدر (الفيفاة) و (الفيفاء) مدّ وقصر ايله فيف ايله معناى اوّلده مرادفدر يقال اخذوا الفيف كما ذكر والفيفاة والفيفاء اى المكان المستوى او المفازة لا ماء فيها (فيفاء رشاد) برموضعدر (فيفاء الخباء) عقيق ترابنده برموضعدر (فيفاء الغزال) مكه‌ده برموضعدر ابطح ديدكلرى وادى‌يه آندن نزول اولنور

﴿ فصل القاف ﴾

(القحف) قافك كسرى وحاى مهمله‌نك سكونيله باشده دماغ اوزره اولان كميكه دينوركه بينى آنده اولور وجمجمه‌دن آيريلان كميك پارچه‌سنه دينور جمجمه‌دن آيريلوب بولنمدقجه ياخود آندن منكسر اولميانه اطلاق اولنمز جمعى اقحاف وقحوف كلور وقحفه كلور عنبه وزننده * مؤلف كرچه جمجمه‌يى ترديداوزره تفسير ايلمشدر لكن جميع امّهاتك بيانى اوزره جمجمه باشى احاطه ايدن چناغه دينوركه كاسهٔ سردر باش چناغى تعبيراولنور وقحف آندن دماغى مشتمل اولان قطعه‌سنه دينوركذلك آندن منفلق يامنكسر اولان پارچه‌سنه دينور تشريح كتابلرندن منفهم اولان بودركه جمجمه كه قفا كميكى تعبير اولنور يدى كميكدن مركبدر دوردى جدران وبرى سطح منزلنده‌دركه اكا قاعدهٔ دماغ اطلاق اولنور وايكيسى سقف منزلنده‌دركه اكا قحف ديرلر ويمين ويسارده اولان جدران مذكوره‌يه صلابتى ايچون حجرى اطلاق ايدرلر وباشك اوك طرفنده اولانه جبهه واكسه طرفنده اولانه قمحدوه ديرلر ومجموعى مدرّز ومؤلف ومدوّر برطرفدركه كاسهٔ سر تعبيراولنور دماغ آنك ايچنده موضوعدر شكل كرى آفاتدن محفوظ اولمغله حكيم مطلق جلّ شانه اول كونه خلق ايلمشدر وتقول الاعراب رماه بالقحاف رأسه اذا اسكته بداهية اوردها عليه اومعناه رماه بنفسه اولطحه عما يحاوله يعنى خصمنه بربلاى عظيم كتوروب اسكات ايلسه ياخود قتل ايلسه زيرا اعظم مذكور ايله رمى ايلك آنى موضعندن ازاله ايلدكدنصكره اولور ياخود ظفرياب اولمق داعيه‌سنده اولديغى ماده‌دن آنى دفع ايتدى ديدجك يرده ضرب اولنور وقحف چناغه وكاسه‌يه دينور على قول شكسته اولان كاسه‌نك برپاره‌سنه دينور وذكر اولنان كميك مثالى اولان اغاج چناغه دينوركه كوياكه نصف كاسه‌در مراد كشكول اولمه‌جقدر ودبرك برقيناغنه اطلاق اولنور ومنه قولهم افلس من ضارب قحف استه اى شقه بمعنى لحف استه ويقال ماله قدّ ولاقحف اى شئ بوراده قدّ دريدن اولان قدحه دينور

مطلب

(القحاف)

(القحاف) كتاب وزننده قحف ديدكلرى كاسهٔ مزبورلر ايله باده ايچوب عشرت ايلمك معناسنه‌در ومنه قول امرء
القيس على الشراب حين قيل له قدقتل ابوك *اليوم قحاف وغدا نقاف* اى الشرب بالقحاف ونقاف قطع رأس
معناسنه‌دركه قتالدن كنايه‌در وعندالبعض قحف وقحاف شدت شرب معناسنه‌در پس بوكون مطايبه يارين محاربه
كونيدر ديمكدر (القحف) قافك ضميله قاحفك جمعيدر كما سيذكر (القحف) قافك فتحيله قحف ديديكى
ذكر اولنان دماغ كميكنى كسمك ياخود اوفاتمق يا اورمق يا اكا طوقنمق معناسنه‌در يقال قحف فلانا قحفا من الباب
الثالث اذا قطع قحفه اوكسره اوضربه اواصابه وقابده اولان مشروبى هپ ايچمك معناسنه‌در يقال قحف الرجل
اذا شرب مافى الاناء وقابده اولان نسنه‌يى طشره‌يه چيقارمق ياخود قابده اولان تريدمقوله‌سى نسنه‌يى طشره جذب
ايلمك معناسنه‌در يقال قحف مافى الاناء اذا استخرجه اوجذب الثريد وغيره وخرمن صاورمق معناسنه‌در يقال
قحف الحب اذا ذراه (الاقتحاف) بودخى قابده اولان نسنه‌نك مجموعنى ايچمك معناسنه‌در يقال اقتحف الرجل
اذا شرب مافى الاناء (المقحوف) دماغ كميكى مقطوع اولان آدمه دينور يقال رجل مقحوف اى مقطوع القحف
(المقحفة) مكنسه وزننده خرمن صاوره‌جق آلته دينوكه يبا تعبير اولنور (القاحف) قابك ايچنده اولان نسنه‌يى
چيقاران آدمه دينور وشول يغموره دينوركه ناكهانى ظهور ايدوب نه كاورسه سيلوب سپوروب كوتوره يقال مطر
قاحف اذا جاء بجأة فيقحف كل شئ اى يذهب به (قحيف) زبير وزننده ابن عمير بن سليم دركه شعرادندر (القحوف)
قافك ضميله كيجه‌لره دينور مغارف معناسنه ظاهرا مفردى قحف در (القحاف) غراب وزننده اوغراديغى
نسنه‌لرى سپوروب كوتورن سيل صوينه دينور يقال سيل قحاف اى جراف (قحافه) ثمامه وزننده اقتحاف اولنان
نسنه‌يه دينور (بنو قحافه) خثعم قبيله‌سندن بر بطن‌در (ابو قحافه) اصحابدن عثمان بن عامرك كنيه‌سيدركه
صديق اكبر رضى الله عنه حضرتلرينك پدرلريدر * شارح ديركه نسل واحددن درت نفر اصحاب اشبو ذوات
اربعده مجتمع اولمشدركه محمد بن عبد الرحمن بن ابى بكر بن ابى قحافه‌در رضى الله عنهم (القحفاء) شول غباره
وصف اولوركه اوكنه كلان نسنه‌لرى سپوروب كوتوره يقال عجاجة قحفاء اذا كانت تقحف الشئ اى تذهب به
(الاقحاف) همزه‌نك كسريله اولك ايچنه طاشلر يغوب اوزرينه اثواب مقوله‌سى قومق معناسنه‌در يقال اقحف الرجل
اذا جمع حجارة فى بيته فوضع عليها متاعه (القدف) قافك فتحى ودالك سكونيله قيودن صو چكمك معناسنه‌در
يقال قدف الماء قدفا من الباب الاول اذا نزحه وصو دوكمك معناسنه‌در يقال قدف الماء اذا صبه وال ايله حوض
وابريق مقوله‌سندن صو آلمق معناسنه‌در يقال قدف الماء اذا غرفه من الحوض اومن شئ يصبه وقدف خرمانك
بداق كسنديسى اولوب برنده قلان اومچه‌نك دبنه دينوركه آنده سيورى سيورى اوجلرى قالمش اوله (القداف)
غراب وزننده بيوك چناغه وقواطه‌يه دينور يقال وضعه فى القداف اى الجفنة وساقسيدن ياپلمش بيوك دستى‌يه
دينور يقال سقاه بالقداف اى الجرة من فخار (القدروف) زنبور وزننده عيب ونقيصه‌يه دينور جمعى قداريف كلور
نته‌كه ابوحزام نام شاعرك اشبو بيتنده واقعدر * زيرزور عن القداريف نور * لايلاحين ان لصون الغسوسا *
بوبيتده برازنسوان وصفنده سوق اولنمشدر زيرزايك كسريله مجالسهٔ رجالدن حظ ايدن خاتونلردر وايكنجى زور
زايك فتحيله زائر معناسنه‌در وقداريف عيوب ونقايص معناسنه‌در ونور نونك فتحيله نوؤر لفظندن كه عيوبدن
نافره اولان خاتونه دينور جمعدر يلاحين ملاحاة لفظندن كه شوق وصداقت معناسنه‌در مأخوذدر لصون كلمه‌سى
لصو لفظندن مأخوذدر محبت معناسنه غسوس غين معجمه‌نك ضميله غس لفظندن كه لئيم ودنى‌يه دينور جمعدر
يعنى اول خاتونلر زيارت وتردد ايدنلر ايله كرچه صحبت وموانستدن حظ ايدرلر لكن عفيفه وپاكدامن اولملريله عيوب
ونقايصدن احتراز ونفرت ايدرلر بوجهتله ادانى وفرومايه قسمنه عرض محبت ايدرلرسه صميمى وحقيقى
دكلدر (القذف) قافك فتحى وذال معجمه‌نك سكونيله آتمق معناسنه‌در يقال قذف بالحجارة قذفا من الباب الثانى
اذا رمى بها واهل عرض خاتونه تهمت زنا ايله بهتان ايلمك معناسنه مستعملدر يقال قذف المحصنة اذا رماها بريبة
وقوصمق معناسنه مستعملدر يقال قذف فلان اذا قاء (القذف) فتحتينله و(القذف) ضمتينله و(القذوف)
صبور وزننده ايراق نسنه‌يه دينور يقال نوى اى جهة القصد ونية وفلاة قذف وقذف وقذوف اى بعيدة
على قول قذف فتحتينله همان نيته وصف مخصوصدر وقذوف پك بعيد ارض وبلده‌يه دينوركه افراط
بعدندن ناشى بركسه اورايه وارمز اوله يقال بلدة قذوف اى طروح لبعدها (القذيف) امير وزننده
شول سحابه دينوركه سمت نظردن نشأت ايليه يقال سحاب قذيف اى تنشأ من قبل العين (القذيفة)
سفينه وزننده رمى اولنان نسنه‌يه دينور (روض القذاف) كتاب وزننده بر موضعدر (القذاف) كتاب

وزنده ال طاشنه دينوركه آوجى طولديران آتيله جق طاشدن عبارتدر ياخود آلوب آتمغه الك متحمّل اولديغى طاشه دينور يقـال رماه بالقذاف وهو ماقبض باليد مما يملاء الكفّ فرميت به اوما اطقت حمله بيدك ورميته وقاذف معناسنـه در ﴿القاذف﴾ و ﴿القذف﴾ عنق وزنده قذاف كبى شول ناقه يه دينوركه افراط سرعتندن ناشى دائما كنديسنى دوه لرك اوكلرينه آتوب جمله سـندن ايلرى كيدر اوله يقـال ناقة قذاف وقاذف وقذف اذا كانت تتقدّم من سرعتها وترمى بنفسها امام الابل وعنق وزنده قذف وقذفه وجبل وزنده قذف شـول موضعه دينوركه آندن اياق قايلوب اشاغى يه دوشيلور اوله يقال موضع قذف وقذف اذا كان زلّ عنه وهوى وجانب معناسنه در ودره نك وچايك بريقاسنه دينور ايكى يقاسنه قذفان دينور جمعى قذفات كلور ضمتينله وقذاف كلور قافك كسريله ﴿المقذف﴾ و ﴿المقذاف﴾ ميملرك كسريله كمى وقايق كوركنه دينور مجداف معناسـنه ﴿القذّاف﴾ شداد وزنده ترازويه دينور ميزان معناسنه ومركبه اطلاق اولنور راكبى محلّ بعيده قذف ايلديكيچون ومنجنيق تعبير اولنان جنك آلتنه دينوركه اسلافده مستعمل ايدى ومطلقا كنديسيله ايراق يره نسـنه آتيلان شيئه دينور كانكره وطوپ وتفك وصپان كبى مفرى قذّافه در وقذّاف يوريمكده چالشقان دويه دينور يقال قرب قذّاف اى بصباص ﴿القذّيفى﴾ خليفى وزنده مصدردر سوكك معناسـنه در يقال قذفه قذّيفى اى سبه وطاش آتمق معناسنه در يقال قذفه قذّيفى اى رماه بالحجارة ﴿القذفه﴾ غرفه وزنده بارو وسراى ديوارلرينك باشلرنده اولان كنكره يه دينور شرفه معناسنه على قول طاغ تپه لرنده اولان يوكسك قله يه دينور جمعى قذاف كلور برام وزنده وقذف كلور غرف وزنده وقذف كلور كتب وزنده وقذفات كلور قربات وزنده ومنه الحديث * كان ابن عمر لايصلى فى مسجد فيه قذاف * وقول الاصمعىّ انما هو قذف كغرف ليس بشىءٔ قال الشارح قال فى النهاية القذاف جمع قذفة وهى الشرفة كبرمة وبرام ﴿المقذّف﴾ معظم وزنده هركس كنديسنه لعن ونفرين ايدر اولان بدكار وتبهكاره دينور يقال رجل مقذّف اى ملعن وپك شيشمان آدمه دينور كوياكه بدننه ات رمى اولنمشدر يقال رجل مقذّف اى رمى باللحم ﴿التقاذف﴾ تفاعل وزنده آتشمق معناسنه در يقال تقاذفوا بالحجارة اى تراموا بها وآت نقللركن ياخود سكردركن سرعت وچابكلكندن اياقلرينى تيز تيز آتمق معناسـنه در يقال الفرس يتقاذف اى يتسارع ركضه ﴿المتقاذف﴾ اياقلرينى تيز تيز آتان آته دينور يقال فرس متقاذف اى سريع الركض ﴿القرصوف﴾ زنبور وزنده كسيجى وقاطع نسنه يه دينور يقال سيف قرصوف اى قاطع ﴿القرصافة﴾ قافك كسريله چوجقلرك طريل وپرلانقج ديدكلرى اويجاغه دينور وشول عورته وناقه يه دينوركه طوپاچ وصيق كوده لو ويوص يوارلق اوله شويله كه طوپ كبى يوارلمسى قابل اوله يقال امرأة وناقة قرصافة اى تتدحرج كانّها كرة ﴿ابوقرصافه﴾ جندرة بن خيشـنه نك كه اصحابدندر كنيه سـيدر وقرصافه تابعياتدن برمجهوله خاتون اسميدركه حضرت عائشه دن روايت حديث ايلدى ﴿قاصّة قرصافه﴾ برلعب آديدر ﴿المقرنصف﴾ اسم فاعل بنيه سـيله جست وچالاك انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس مقرنصف اى مسرع وارسلانه دينور ﴿القرضوف﴾ ضاد معجمه ايله زنبور وزنده چوبان قسمنك صوپه سنه دينور واكول واينهان آدمه دينور يقال رجل قرضوف اى كثير الاكل ﴿القرطف﴾ جعفر وزنده قطيفه يه دينور وبرنوع مأكول اوته ياخود رمث نام نباتك يمشنه دينور ﴿التقرعف﴾ تدحرج وزنده و﴿الاقرعفاف﴾ اقشعرار وزنده بوزيلوب بورتلق معناسنه در يقال تقرعف الرجل واقرعفّ اذا تقبض ﴿القرف﴾ قافك كسريله هرنسنه نك قبوغنه على قول مقل ديدكلرى يمشك ونارك قبوغنه دينوركه بونلره مخصوصدر وقرف الخبز اتمكك صويلوب فرونه ياپشان قبوغنه دينور وقرف الارض يردن چنله قوپاريلان طپراغيدر واغاجك قبوغنه دينور وبرونده ياپشوب قلان سموك قوريسنه دينور ﴿القرافة﴾ كناسه وزنده اغاج قبوغنه دينور ﴿القرفة﴾ قافك كسريله تهمت وافترايه دينور يقال هم اهل قرفتى اى تهمتى وهجنت معناسنه دركه آناجانبندن اولان نقصاندن عبارتدر يقال به قرفة اى هجنة وقزانجه دينور كسب معناسنه يقال يعيش بالقرفة اى الكسب وقبوغه دينور قشره معناسنه خصوصا نارقبوغنه دينور وقرف وقرفه برونده قوريوب قلان سموكه دينور وبرنسنه ايله متهم اولان آدمه دينور يقال هوقرفته اى من اتّهمه بشىءٔ وقرفه دارچينى نوعندن بركونه يه دينور زيرا بهارمرقوم برنيچه درلو اولور بريسى معروف دارچين ديدكاريدركه جسمى اشحم واثخن واكثر التخلخل اولور وبريسى قرفه ديدكاريدركه قرمزى واملس وطتلولغه مائل ظاهرى خشونتلى وخوشبو وطعمى تيز وحرّيفيتلو اولور بوكه تركيده عنبر قبوغى تعبير اولنور وبرنوعى قرفة القرنفل ديدكاريدركه رقيق وپك وقرامتق اولوب اصلا تخلخلى اولمز ورايحه سى قرنفله شبيه اولور تركيده اكا قرنفل قبوغى تعبير ايدرلر ومجموع اقسامى مسخن وملطف ومدرّ ومجفف ومحفظ ومقوىٔ

(جاعدر)

جاعدر و قرفه وجه مذكوراوزره مظنهٔ تهمت اولان محله وآدمه دينور ومنه تقول هم قرفتى اى عندهم طلبتى يعنى
آنلر مطلوبم جهتيله مظنه وكمان ايلديكم كسه‌لردر وتقول سلهم عن ناقتك انهم قرفة اى تجد خبرها عندهم يعنى
غائب ايلديكك ناقه‌كى آنلردن سؤال وتفتيش ايله‌كه مظنه يرى اولمريله خبرينى آنلردن آلورسن ﴿ امّ قرفه ﴾ قافك
كسريله مالك بن حذيفة بن بدرك زوجه‌سيدر ومنه المثل * اعز من امّ قرفة * زيرا خانه‌سنده كندى محرملرينك
اوله‌رق اللى دلاورك اللى قبضه تيغى آصلمشيدى وقرفة بن نهيس زبير وزننده ياخود بيهس كه حيدر وزننده‌در
ياخود قرفة بن مالك تابعيندندر وحبيب بن قرفة العودىّ شعراندندر ﴿ القرف ﴾ صرف وزننده بر شجر آديدركه انكله
دباغت اولنور على قول غرف وغلف ديدكارى جمله‌سى بر شجردركه ماده‌لرنده بيان اولندى وقرف ميشه‌يندن
دوزلمش بردرلو طغارجغه دينوركه نار قبوغيله دباغت اولنور وايچنه حوايج وبهاراتله پخته ات قاورمه‌سى
قورلر وپك قرمزى شيئه قرف دينور احمر قانئ معناسنه وقرف مصدر اولور بغى وستم ايلمك معناسنه‌در يقال قرف
عليهم قرفا من الباب الثانى اذا بغى عليهم وقرنفلك قوريدقدنصكره قبوغنى كيدرمك معناسنه‌در يقال قرف القرنفل
اذا قشر بعد يبسه * شارح ديركه صواب اولان قرف القرحة عنوانده اولمقدركه چبانى قوريدقدنصكره قبوغنى
صويوب قاولتمق ديمك اولور وقرف بركسه‌يى عيبلمك ياخود متّهم ايلمك معناسنه‌در يقال قرف فلانا اذا عابه او اتّهمه
وكسب وكار ايلمك معناسنه‌در يقال قرف لعياله اذا كسب لهم وقارشدرمق معناسنه‌در يقال قرف الشئ اذا خلطه
ويلان سويلمك معناسنه‌در يقال قرف الرجل اذا كذب ﴿ الاقرف ﴾ احمر وزننده پك قرمزى شيئه دينو
﴿ القرف ﴾ فتحتينله مخالطه معناسنه اولان مقارفه وقراف لفظلرندن اسمدر قارشمغه دينور وبركونه مرض اسميدركه
دوه قسمنه عارض اولوب اهلاك ايدر ومرض نكس ايدوب خسته اوزلمكه دينور يقال القرف اشدّ من السلف
اى نكس المرض ووباء علتى اولان محلّه تقرّب ايلمكه دينوركه بيلاشمغى مستلزمدر قال الشارح ومنه الحديث
انّ قوما شكوا اليه عليه السلام الوباء فقال ﴿ تحوّلوا فان من القرف التلف ﴾ وقال فى النهاية انه عليه السلام سئل
عن ارض وبية فقال ﴿ دعها فان من القرف التلف ﴾ القرف مقارفة الوباء والعدوى وقال ليس هذا من باب العدوى
وانما هو من باب الطب فان استصلاح الهواء من اعون الاشياء على صحة الابدان وقرف هواسى وخيم ايصتمه‌لو يره
دينور يقال ارض قرف اى محمة ولايق واويغون معناسنه‌در يقال هو قرف له اى خليق جدير ﴿ القرف ﴾ كتف
وزننده و﴿ القريف ﴾ امير وزننده بونلرده لايق وسزاوار معناسنه‌در يقال هذا قرف له وقريف اى خليق قمن
بعضلر عندنده بو معناده كتف وزننده وامير وزننده مستعمل دكلدر همان فتحتينله قرف‌در وبوندن فعل تعجب
اوله‌رق ما اقرفه واقرف به ديمز على قول تعجب صيغه‌لرى دخى كلور ﴿ المقرف ﴾ منزل وزننده اسم مكاندر اغاجده
قبوق صويلان محله دينور ومنه تقول تركته على مثل مقرف الصمغة ويروى مقلع الصمغة يعنى انى اغاجدن صمغ
قوپريلان يره مماثل محلده ترك ايلدم كه مراد خالى وتنها يرده ترك ايتدم ديمكدر ﴿ القرافة ﴾ سحابه وزننده معافر
قبيله‌سندن بر بطندر ومصرك مقبره‌سنه اطلاق اولنوركه مرقد امام شافعى انده‌در ﴿ قراف ﴾ سحاب وزننده بحر
يمنده جار مقابلنده بر جزيره آيدر ﴿ المقروف ﴾ نهال سروكبى وجودى اينجه ولطيف ونازك آدمه دينور يقال رجل
مقروف اى ضامر لطيف ﴿ الاقراف ﴾ همزه‌نك كسريله برنسنه‌يه يك چاتوب قاتلق وقارشمق معناسنه‌در يقال اقرف له
اذا داناه وخالطه وبرآدمى ديلمك معناسه‌در يقال اقرف فلانا اذا اوقع فيه وذكره بسوء وبرآدمه تهمتله سوء ظن ايراث
ايلمك معناسنه‌در يقال اقرف به اذا عرضه للتهمة وعليل يانته وارمغله علتى بيلاشمق معناسنه‌در يقال اقرف
آل فلان فلانا اذا اتاهم وهم مرضى فاصابه ذلك ﴿ المقرف ﴾ محسن وزننده هجنته مقارب اولان آت وانسان وحيوانه
دينور يعنى اناسى عربى اولوب باباسى عربى اولميه زيرا اقراف فحل طرفندن وهجنه امّ طرفندن اولور پس فحل
عتيق اولوب امّ عتيق اولمسه اكا هجين دينور مقرف اكا مدانى اولانه اطلاق اولنور يقال فرس مقرف اى مدانى
الهجنة ومقرف قزل بكزلو آدمه دينور ﴿ القرفىّ ﴾ عربى وزننده بو دخى قزل بكزلو آدمه دينور ﴿ الاقتراف ﴾
امك چكوب كسب وكار ايلمك معناسنه‌در يقال اقترف الرجل اذا اكتسب وكناه ايشليوب كناه قزانمق معناسنه‌در
يقال اقترف الذنب اذا اتاه وفعله ﴿ المقترف ﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله يقينده النمش دوه‌يه دينور يقال بعير مقترف
اى اشترى حديثا ﴿ المقارفة ﴾ مفاعله وزننده يقينلشمق معناسنه‌در يقال قارفه اذا قاربه وجماع ايلمك
معناسنه‌در يقال قارف المرأة اذا جامعها ﴿ التقرّف ﴾ تفعل وزننده ياره‌نك قبوغى قاوله‌مق معناسنه‌در يقال
تقرّفت القرحة اذا تقشرت ﴿ القروف ﴾ صبور وزننده پك چوق بغى وطغيان ايدر اولان آدمه دينور يقال رجل
قروف اى كثير البغى وطغارجغه دينور جراب معناسنه جمعى قرف‌در قافك ضميله ﴿ القرقف ﴾ جعفر وزننده

﴿والقرقوف﴾ عصفور وزننده باده یه دینور خمر معناسنه شاربنی دترتدیکیچون اطلاق اولندی ظاهرا حدتندن یامرارتندن یاخود بیاضی ابرد اولمغله کیفیت مزبوره یی احداث ایدر بومحلده جوهرینك قال هو اسم وانكر ان تكون سمیت بذلك عبارتی كلام ضایعدر زیرا قول مزبوری بركسه یه اسناد ایلمامكله ابهام ایلمشدر قائل ومنكر ایسه ابو عبید ومنكر علیه ابن الاعرابی درزیرا ابن اعرابی قرقف دترتمك معناسندن مأخوذ صفت اولوب بعده انكله خمر تسمیه اولندیغنه ذاهب اولمشدر * لكن مؤلفك بو ماده كعبنه كوره وضع انكشت ایلمسنه سزاكلدر زیرا قلم نساخدن سقوطی محتمل اغلبدر وقرقوف اقچه یه دینور درهم معناسنه ﴿القرقف﴾ هدهد وزننده برجنس خرده قوشلردر یاخود بوبای موحده ایله قرقبدر ﴿القراقف﴾ علابط وزننده بلند آواز خروسه دینور یقال دیك قراقف ای صیت ﴿القرقفة﴾ دحرجه وزننده دترتمك معناسنه در یقال قرقف الرجل اذا ارعد وتقرقف معناسنه در كما سیذكر وكوكرجینی اوتمكده واسرمش دوه كوكره مكده وكولمكده شدت ایلمك معناسنه در یقال قرقف الحمام فی الهدیر والفحل والرجل فی الضحك اذا اشتد ﴿التقرقف﴾ تدحرج وزننده قرقفه كبی صوغوقدن دیشلر بری برینه طوقنه رق دترتمك معناسنه در یقال قرقف الصرد علی المجهول وتقرقف اذا خصر حتی تقرقف ثنایاه بعضها ببعض ای تصدم ﴿القرقنة﴾ قافلرك فتحی ونونك تشدیدیله ذكرك باشنه دینور كمره معناسنه وبر قوش اسمیدركه قنادلریله قندعك یعنی دیوث وبی غیرت اولان شخصك كوزلرینی صغایوب سیلرمن بعد مز بور خرابات بوآبی كبی حریمنه دخول ایدنلره یول ویرمكه باشلر وبو عین بابنده یعنی قدع ماده سنده بیان اولندی لكن ماده سنده كذران ایلمامشدر وشارح اشبو عباره ایله برحدیث نقل ایلمشدر قدجاء حدیث وهب بن منبه ❊ ان الرجل اذا لم یغر علی اهله بعث الله طائرا یقال له القرقنة فیقع علی مشریق بابه ولو رأى الرجال مع اهله ولم یبصر لم یغیر امرهم ❊ وحیاة الحیوانده بو عباره ایله مرسومدر روی الدینوری فی المجالسة والزمخشری وابن الاثیر من حدیث وهب * اذا كان الرجل لا ینكر عمل السر علی اهله طار طائر یقال له القرقنة فیقع علی مشریق بابه فیمكث هناك اربعین یوما فان انكر طار وذهب وان لم ینكر مسح بجناحیه علی عینیه فصار قندعا دیوثا فلو رأى الرجال مع امراته لم یر ذلك قبیحا فذلك القندع الدیوث الذی لا ینظر الله تعالى الیه ظاهرا تمثیل طریقیله در ﴿القشف﴾ فتحتینله برآدمك كوده سی دائما كیرلو پاسلو مردار وملوث اولمغه دینور هرنقدر تطهر واغتساله اهتمام ایدرسه ده بو حالت بعض كسه لرده خلقی اولور یقال قشف الرجل قشفا من الباب الرابع اذا قذر جلده وبر آدمك اوستی باشی اسكیلی پوسكیلی پریشان قیافت اولمق معناسنه در یقال قشف فلان اذا رثت هیئته وسائت حاله ویقال فیه قشف وتنك معاش اولمق معناسنه در یقال قشف فلان اذا ضاق عیشه ﴿القشافة﴾ لطافه وزننده قشف معناسنه در ﴿القشف﴾ قافك فتحی وشینك سكونیله وفتحتینله وصف مرقوم اوزه اولان آدمه دینور ﴿القشف﴾ كتف وزننده شول آدمه دینوركه چهره سنی كونش یاخود فقر وفاقه تغییر ایلمش اوله یقال رجل قشف اذا لوحته الشمس او الفقر فتغیر ﴿القشاف﴾ رمان وزننده یوفقه طاشلره دینور نه رنكده اولورسه اولسون مفردی قشافه در هایله ﴿الاقشف﴾ بغایت قوراق وقیتلق ییله دینور یقال عام اقشف ای اقشر شدید ﴿المتقشف﴾ اسم فاعل بنیه سیله برخرقه وبرلقمه ایله قناعت وتعیش واكتفا ایدن آدمه دینور یقال رجل متقشف ای متبلغ بقوت والوده لكدن ومردارلقدن اصلا پرهیز ومبالات ایتمز اولان سفلی مشرب كسه یه دینور یقال رجل متقشف ای لا یبالی مما تلطخ بجسده ﴿القصف﴾ قافك فتحی وصادك سكونیله قیرمق معناسنه در یقال قصفه قصفا من الباب الثانی اذا كسره وناس صقشوب ازدحامدن بری برینی قاقشدرمق معناسنه مستعملدر كویا كه بری برینی قیروب اوفادرلر ومنه الحدیث ❊ انا والنبیون فراط القاصفین ❊ بضم الفاء وتشدید الراء وهم المزد حمون كان بعضهم یقصف بعضا ای یدفع شدید الفرط الزحام كانه یكسر بدارا الی الجنة ای نحن متقدمون فی الشفاعة لقوم كثیرین متدافعین وفراط رمان وزننده بر قومدن مقدم بریره واروب مهماته تمشیت ویرنلره دینور وقصف كه لهو ولعبده یعنی چغلتی ایله رقص ایلك معناسنده مستعملدر مولددر قال فی الاساس القصف الرقص مع الجلبة ورأیتهم یقصفون ویلعبون ﴿القصیف﴾ ازیز وزننده بغایت شدتله سسلنمك معناسنه در یقال قصف الرعد وغیره قصیفا اذا اشتد صوته وقصیف اغاجدن قوریوب دوكیلان اوفانتی یه دینور واسرمش دوه نك دیشلری غجردیسنه دینور ونصفندن ایكی پاره اولمش نسنه یه دینور كما سیذكر ﴿القاصف﴾ شدتله سسلنور اولان شیئه دینور یقال رعد قاصف ای صیت ﴿القصف﴾ فتحتینله برنسنه كوشك وسست وضعیف اولمق معناسنه در یقال قصف العود قصفا من الباب الرابع اذا صار خوارا ونبات پك بویلنمغله اوزنلغندن اكیلوب بوكلمك معناسنه در یقال قصف النبت اذا طال حتى انحنى من طوله ومزراق آرقوری یارلمق معناسنه در یقال قصف الرمح اذا انشق عرضا ودیشك یاریسی قیرلمق معناسنه در

(یقال)

مطلب

يقال قصف نابه اذا انكسر نصفه واغاج مقولەسی نسنه آيرلمامق وجه اوزره قيرلمق معناسنەدر يقال قصفت القناة اذا انكسرت ولم تبن ﴿القصف﴾ كتف وزننده كوشك وسست و ضعيف نسنه يه دينور يقال عود قصف اى خوّار ونصفندن ايكی پاره اولمش نسنه يه دينور يقال شیٔ قصيف وقصف وهو ماانقصف نصفين وجلادت وشهامتدن چابك كوشيوب فاتر اولان آدمه دينور يقال هو قصف اى سريع الانكسار عن النجدة وآجقديغی كبی همان سلپوكانوب فری كيدوب بی تاب اولان آدمه دينور يقال رجل قصف البطن اذاجاع استرخی وفتر ولم يحتمل الجوع ﴿الاقصف﴾ اوك ديشينك نصفی قريق آدمه دينور يقال رجل اقصف اى المنكسر ثنيته من النصف ﴿القصوف﴾ قعود وزننده دائما اكل وشربده اولمق معناسنەدر يقال قصف الرجل قصوفا من الباب الاوّل اذا اقام فی اكل وشرب ﴿القصفة﴾ ثمره وزننده نردبان قدمەسنه دينور يقال انكسرت قصفة الدرجة اى مرقاتها وناسك ازدحامله بردن كورلتوسنه دينور تقول سمعت قصفة القوم اى تدافعهم وتزاحمهم وارطی ديدكاری اغاجك انجەلكی حالتنه دينور يقال فی الارطی قصفة اى رقّة وبيوك قوملقدن بولنمش قوم يغيننه دينور جمعی قصف كلور ثمركبی وقصفان كلور ثمران كبی علی قول بوضاد معجمه ايلەدر عنبه وزننده ﴿الاقصاف﴾ همزەنك كسريله ارطی اغاجی انجلمك معناسنەدر يقال اقصف الارطی اذا رقّ ﴿القصاف﴾ كتاب وزننده بر رجل اسميدر وبنو قشيره مخصوص بر فرس آديدر وتنومند يومری عورته دينور ﴿بنو قصاف﴾ بر بطن در ﴿القوصف﴾ جوهر وزننده قطيفه يه دينور ﴿التقصّف﴾ تفعل وزننده پاره پاره قيرلمق معناسنەدر يقال تقصف الشیٔ اذا تكسر وبريكمك معناسنەدر يقال تقصف الشیٔ اذا اجتمع وطعام اوستنده لهو ولعب ايلمك معناسنەدر يقال تقصف علی الطعام اذا لها ولعب ﴿التقاصف﴾ تفاعل وزننده بريكوب صقشمق معناسنەدر يقال تقاصف القوم اذا اجتمعوا وتزاحموا ﴿ابو تقاصف﴾ تانك ضميله خناعه قبيلەسندن بر كمسەدركه قيس بن عجوه يه ظلم ايلمكله اولدخی بد دعا ايدوب حقنده مستجاب اولمشيدی نتەكه عوذ مادەسنده ذكر اولندی ﴿الانقصاف﴾ بردن مندفع اولمق معناسنەدر يقال انقصف السيل اذا اندفع وبر نسنه بی حالی اوزره براقوب كتمك معناسنه مستعملدر كويا كه آندن منكسر وجدا اولور يقال انقصف القوم عن فلان اذا تركوه ومرّوا ﴿القضفة﴾ قافك وضاد معجمەنك فتحيله بر قوش علی قول بغرتلق قوشنه دينور وارضدن شول قطعه يه دينوركه غليظ اولوب اكری بوكری وبر مقدار اوزونجه اوله ويكپاره صوم طاشدن كسلمش هيئتنده طپراق اويوكه دينور جمعی قضفدر فتحتينله وقضاف وقضفان در قافلرك كسريله وقضفان در قافك ضميله بعضلر ديديكه قضفه شول خردەخرده سيوری تپەلره دينوركه ارالقلری دوزجه اولمغله صولر اقار اوله ياخود طاشدن وچاموردن اولان اماكن مرتفعه يه دينور ﴿القضافة﴾ لطافه وزننده و ﴿القضف﴾ فتحتينله و ﴿القضف﴾ عنب وزننده بدن انجه ونحيف ونزار اولمق معناسنەدر يقال قضف الرجل قضافة وقضفا وقضفا من الباب الرابع اذا نحف وقضف فتحتينله بوقه طاشلره دينور مفردی قضفەدر ﴿القضيف﴾ امير وزننده انجه بدنلو نحيف ونزار آدمه دينور چلمسز تعبير اولنور جمعی قضفان كلور قافك ضميله ﴿القضفة﴾ عنبه وزننده بيوك قوم يغيننددن بولنمش يغينه دينور ﴿القطف﴾ عطف وزننده اغاجدن ميوه دیرمك معناسنەدر يقال قطف العنب قطفا من الباب الثانی اذا جناه وطرملامق معناسنه مستعملدر يقال قطف فلانا اذا خدشه ﴿التقطيف﴾ قطف معنالرينەدر ﴿القطاف﴾ كتاب وزننده و ﴿القطوف﴾ قعود وزننده طوارك اشكنی طار اولمق معناسنەدر يقال قطفت الدابّة قطافا وقطوفا من الباب الاوّل والثانی اذا ضاق مشيها علی قول قطاف مصدر دكلدر اسمدر طوارك اشكنسزلكنه دينور يقال فی دابّته قطاف اى ضيق المشی وقطاف اوزم كسيمی وسائر ميوه ديريمی وقتنه دينور كما سيذكر ﴿القطوف﴾ صبور وزننده اشكنی طار دابّه يه دينور يقال دابّة قطوف اى ضيقة المشی بطیٔ وجابر بن مالك الشمخی فرسنك اسميدر ﴿القطوف﴾ قافك ضميله قطفك جمعيدركه فتحلەدر طرمق يرلرينه وطرنق برەلرينه دينور يقال به قطوف اى خدوش ﴿القطف﴾ قافك كسريله صالقمه دينور عنقود معناسنه وديرلمش ميوه يه دينور ﴿القطفة﴾ قافك كسريله بر نوع نباتدركه يپراغی بوزجه وايچی قيرلمش دمور تيكننه شبيه وزمينه منبسط اولور ﴿القطف﴾ فتحتينله و ﴿القطفة﴾ فتحاتله اثر ونشانه اطلاق اولنور وسرمق ديدكاری نباته دينوركه قيون صرمشغی وقاره پازی تعبير اولنور فارسيده اسفناخ رومی ديرلر وبر جنس شجر جبلی اسميدركه اغاجی بغايت صلب ومتين اولمغله اندن صومشكری اطرافنه حلقەلر اتخاذ ايدرلر ﴿القطاف﴾ سحاب وزننده بودخی اوزم كسمی وميوه ديريمی وقتنه دينور يقال هذا زمن قطاف العنب والثمر وقطافه اى وقت قطفه ﴿الاقطف﴾ قطف وقطافەدن افعل تفضيلدر ومنه المثل * اقطف من ذرّة * واقطف من حلمة * واقطف من ارنب *

فالاولان من القطف و هو الاخذ بسرعة والثالث من قطاف الدابّة ﴿القطيفة﴾ سفينه وزننده فارسيده
شادروان تعبير اولنان تويلو وصچاقلو بيوك بچم بچه‌سنه وخاولو وصچاقلو احرامه دينور جمعی قطايفدر
وقطفدر ضمتينله حالا قديفه تعبيراولنان قاشه قطيفه اطلاقی اندن مأخوذدر نحويونك جرد قطيفة مثاللری
تويسز قديفه ديمكدر وقطيفه ثنية العقاب يانده بر قريه آديدركه حمص ناحيه‌سنده‌در طرف بريه‌ده واقعدر
﴿ابوقطيفه﴾ شعرادندر ﴿القطايف﴾ قافك فتحيله‌كه مأكولاتدندر بقلوانك برادريدر عرب طائفه‌سی آكا آشنا
دكلردر ياخود ذكر اولنان قطيفه صچاغنه تشبيه اولنمشدركه عربی اولور اصل عربستانده اكا كنافه ديرلر
اتمك قطايف ويصی قطايف ديدكلری محدثدر وبو ديارلره مخصوصدر تل قطايف قديمدر وقطايف بر جنس
انجه‌رك خرما اسميدركه آقچل اولور ﴿قطيف﴾ شريف وزننده بحرين ايالتنده بر بلده آديدر ﴿قطاف﴾ قطام
وزننده جاريه قسمنه اطلاق اولنور امه معناسنه قطف ثمر معناسندندر ﴿القطافة﴾ كناسه وزننده آصمه‌دن وتكاكدن
اوزم ديريلوركن يره دوكيلان دوكونتی‌يه دينور يقال اخذ القطافة ای مايسقط من العنب اذا قطف ﴿الاقطاف﴾
همزه‌نك كسريله اشكنی طار طوار صاحبی اولمق معناسنه‌در يقال اقطف الرجل اذا صار له دابّة قطوف وباغك
كسيم وقتی كلوب چاتمق معناسنه‌در يقال اقطف الكرم اذا دنا قطافه ﴿المقطفة﴾ معظمه وزننده بودوركشی‌يه
دينور ﴿القعف﴾ قافك فتحی وعينك سكونيله برنسنه‌يی كوكندن قوپارمق معناسنه‌در يقال قعف النخلة قعفا
من الباب الثالث اذا استأصلها وقابده اولان نسنه‌يی هپ ايچمك معناسنه‌در يقال قعف ما فی الاناء اذا قحفه ويره
شدتله بصه‌رق يوريمكله طپراغی توزيدوب كوترمك معناسنه‌در يقال قعف فلان اذا اجترف التراب بقوايمه
من شدّة الوطئ ويغمور شديد اولمغله يريوزنده اولان طاشلری طوپرليوب آلوب كتمك معناسنه‌در يقال قعف المطر
اذا جرف الحجارة عن وجه الارض ﴿القعف﴾ فتحتينله دوشمك سقوط معناسنه‌در علی قول ديوارك يقيلوب
دوشمسنه مخصوصدر يقال قعف الشئ قعفا من الباب الرابع اذا سقط او هو خاص بالحائط وقعف شول خرده طاغلره
دينوركه يری برينك اوزرنده اوله ﴿الانقعاف﴾ يار چوكمك معناسنه‌در يقال انقعف الجرف اذا انهار وديوار
ديبندن قوپوب ييقلمق معناسنه‌در يقال انقعف الحائط اذا انقلع من اصله وبرنسنه يرندن برسمته آيرلمق معناسنه‌در
يقال انقعف الشئ اذا زال عن موضعه ﴿التقعف﴾ تفعل وزننده و ﴿الاقتعاف﴾ افتعال وزننده انقعاف ايله
جميع معانيده مرادفدر واقتعاف برنسنه‌يی يرندن سپورر كبی پك چوق آلمق معناسنه‌در يقال اقتعف الشئ اذا
اخذه اخذا رغيبا ﴿القفيف﴾ امير وزننده مأكول اولان اوتك قارتلنمش اوله‌رق قوريسنه دينور يقال يرعی
المال القفيف ای يبيس احرار البقول وذكورها ﴿القفوف﴾ قعود وزننده اوت قوريمق معناسنه‌در يقال قفّ
العشب قفوفا من الباب الاول اذا يبس كذلك لباس بعد الغسل قوريمق معناسنه‌در يقال قفّ الثوب اذا جفّ
بعد الغسل وخوفدن ناشی بدنك تويلری قبارمق معناسنه‌در يقال قفّ شعره اذا قام فزعا وصرّاف كافری اقچه
صياركن پرمقلری ارالغندن سويشدروب اوغورلمق معناسنه‌در يقال قفّ الصيرفیّ اذا سرق الدراهم بين اصابعه
﴿القفاف﴾ شدّاد وزننده اقچه صياركن پرمقلری ارالغندن سويشدروب چلان صراف ديسزينه دينور يقال
الصيرفیّ الفلانیّ قفّاف ای يسرق الدراهم بين اصابعه ﴿القفان﴾ كتان وزننده قافيه كبی ايزه دينور تقول اتيته
علی قفان ذالك وقافيته ای علی اثره ووقت وهنكام معناسنه‌در يقال هذا قفانه ای حينه واوانه وامين وموثوق
معناسنه‌در يقال هو قفان ای امين وبرنسنه‌يه دائما نظارت وتقيد ومحافظه ايله هميشه اردينه دوشوب كركی كبی
اوته‌سنی اراشدرمغه دينور يقال هو كان علی قفانه ای جماعه واستقصاء معرفته * قال الشارح ومنه حديث عمر قال له
حذيفة انك تستعين بالرجل الفاجر فقال ❊ انی لاستعين بالرجل الفاجر لقوته ثم اكون علی قفانه ❊ ای جماعه واستقصاء
معرفته يعنی حضرت عمر بيورديلركه واقعا بن بعض امورده رجل فاجری استعمال ايدرم لكن انی كندی حالنه ترك
ايلم بلكه اصلا قفاسندن ايرلميوب هر وضع وطورنی تتبع واستقصادن خالی اولم بو وجهله مصلحتم تمشيت بولوب
وتتبع سبيله اول كمسه خيانت وسفاهته رهياب رخصت اوله‌مز پس اول رجل فاجری بو وجهله استخدام
كيده‌رك رشاد واهتداسنه مؤدّی اولور وهم مصلحت دخی رؤيت اولنور * مؤلف بونی نون بابنده دخی ايراد ايلدی
زيرا عند البعض اثر وقافيه معناسندن اولمغله نونی زائده‌در وزنی فعلاندر وعند البعض قفاء لفظنده لغت اولان قفن
ماده‌سندن مأخوذ اولمغله نونی اصليه‌در وزنی فعالدر وبعضلر بو قبّان معرّبيدركه ميزانه وامين ومحافظ آدمه
دينور ديدی ومؤلف بو معناده معرّب اولديغنه ذاهبدر ﴿القفة﴾ قافك حركات ثلاثيله ايصتمه عارضه‌سنده اولان
تويلر اورپروب وجودك دترتمسنه دينور يقال اخذته القفة مثلثة وهی رعدة تأخذ من الحمّی وقشعريرة ﴿القفة﴾

قافك كسريله تازه طوغمش مولودك الك اوّل قرندن چيقان فضله يه دينور ﴿القفة﴾ قافك ضميله تحريفله كوفه
تعبير اولنان ظرفه دينوركه چيتدن وچبوقدن قبق طرزنده اوروب ايچنه نسـنه قورلر وفاره يه دينور وتپه كبي
طومالوب طورن يوكسكجه يره دينور قفّ دخي ديرلر وكوچك آدمه دينوركه جوجه اوله جقدر على قول
ضعيف اوله‌رق جوجه آدمه دينور بونده قافك فتحيله‌ده جائزدر وطاوشانه دينور ونجاغه دينوركه بالته نوعندندر
وچوريمش قوری اغاجه دينور ومنه يقال شيخ كانّه قفة او شجرة بالية يابسة ﴿القفّ﴾ قافك ضميله بودخي هوبلك كبي
طوملان يوكسكجه يره دينور ونجاغه دينور وبودور آدمه دينور وبرنسنه‌نك صرتنه وطشره يوزنه دينور وبالته‌نك
صاپ يچوره‌جك دليكنه دينور وقفّ الناس ديرمه چاتمه اجناس ناسدن عبارتدر يقال قداجتمع عنده قفّ الناس
اى الاوباش والاخلاط وهواده طاغ طرزنده ظهور ايدن يومری عظيم سحابه دينور وشول سنكستانه دينوركه
ايری ايری وبری برينه يناشمش طاشلردن عبارت وزميني بالجمله درشت وغليظ اولوب اصلا يومشق يری اولميه
وكرچه طاغلق اولوب لكن تپه‌سی سيوری اولميوب نهايت اطرافنه حواله وقيالری طپراغندن خارج چوكمش دوه
هيئتنده ودخی بيوك وكوچك اوله وبعض قفّ‌واردركه قيالری بيوت كبي اعظم اولوب وارالقلرنده بعضا هموار
ومرغزار يرلر اولور جمعی اقفاف كلور وقفاف كلور قافك كسريله وقفّ مدينه‌ده بروادی اسميدر زهيرا كا برنسنه
اضافه سيله اشـبو بيتنده تثنيه اوله‌رق ايراد ايلمشدر * لمن المنازل من عام ومن زمن * لآل اسماء فالقفين والركن *
﴿قيس قفه﴾ غير منصرف اوله‌رق بركسـه‌نك لقبيدر ﴿القفقفة﴾ قافلرك فتحيله خاصة دوه‌نك چكه سنه دينور
ايكيسنه قفقفتان ديرلر يقال قفقفتا البعير اى لحياه ومصدر اولور صوغوقدن ياخود ايصتمدن دترمك ياخود چكه‌لری
دتره‌يوب ديشلری چاتر چاتر اوتمك معناسنه‌در يقال قفقف الرجل اذا ارتعد من البرد وغيره او اضطرب حنكاه
واصطكت اسنانه واوت قوريمق معناسنه‌در يقال قفقف النبت اذا يبس ﴿التقفقف﴾ تزلزل وزننده قفقفه معناسنه‌در
﴿الاقفاف﴾ همزه‌نك كسريله طاوق يمورطه‌دن كسلمك على قول قرنده يمورطه دوزوب بريكدرمك معناسنه‌در
يقال اقفت الدجاجة اذا انقطع بيضها او جمعت بيضها فی بطنها وكوزك ياشی كسيلوب رطوبتی قالمامغله سياهی يوقری
چكيلمك معناسنه‌در يقال اقفت العين اذاذهب دمعها وارتفع سوادها ﴿قلطف﴾ زبرج وزننده ابن صعترة الطائیّ
حكام عربك بريدركه هم كاهن وهم موادّ ومحاكمه‌لرنده حكم ايدی ﴿القلطفة﴾ دحرجه وزننده جوجه كبی كسه‌نك
خفت وچالاككلكنه دينور ﴿الاقلعفاف﴾ اقشعرار وزننده‌دری بوزيلوب بورش يارش اولمق معناسنه‌در يقال اقلعفّ
الجلد اذا تشنجت من برد او كبر واركك دوه ديشی‌يه آشوب اوزرينه اوتوردقده آردسكيرلرينه كركی كبی طيانوب چوكمك
معناسنه‌در يقال اقلعفّ البعير اذا انضمّ الى الناقة حين الضراب وصار على عرقوبيه متعمدا عليهما وهو فی ضرابه
﴿المتقلعف﴾ اسم فاعل بنيه سيله عجمی اولان ياخود يورغه اولميوب سلكی يورر اولان مركبه بنمكه مداوم آدمه دينور
يقال رجل متقلعف اى راكب على مركب غير وطیء ﴿القلف﴾ قافك كسريله قوصره سپدی كبی يبولك زنبيله دينور
وخرما دنكنه وقهوه فرده سنه دينور دوخله معناسنه وقبوغه دينور قشر معناسـنه على قول آق كونلكك
قبوغنه ياخود نار قبوغنه دينور يقال قشر قلفه اى قشره او هو قشر الكندر الذی يدخن به او قشر الرمان * مؤلف
بوراده وهی بهاء عبارتنی رسم ايلمشدر عادتی اوزره بوتركيب مخصوصله دائما مؤنثه اشارت ايدر بوراده مؤنثه
حمل اولنمغه صلاحيت اولمامغله مراد وحدته اشارت اولور لكن بوعادتنه مغايردر پس سوق كلام اقتضاسی
بلاهاء قلف قشر رمانه دينوب وها ايله مذكورات سائره‌يه ديمك اغلبدركه هی ضميری مذكورات سـابقه‌يه
راجعدر وقلف چقلو درشت وخشن موضعه دينور ﴿القلافة﴾ ثمامه وزننده قبوغه دينور ﴿الاقلف﴾ احمر وزننده
ختان اولمامش كسه‌يه دينوركه سنتسز تعبير اولنور جمعی قلف‌در قافك ضميله قشر معناسـندندر يقال غلام
اقلف اى لم يختن پس مؤنثی قلفاء اولور واقلف رفاه وراحت اوزره اولان ديرلكه اطلاق اولنور يقال عيش اقلف
اى رغد ناعم وشول قلجه دينوركه برآغزلی اولوب واوجی يلمانسز اوله ظاهرا غداره كبی اولور وبوتشبيهه مبنی‌در
يقال سيف اقلف اى ما فی طرف ظبته تحزيزوله حدّ واحد وبولق واجوزلق زمانه دينور كما سيذكر ﴿القلفة﴾ غرفه
وزننده وفتحتينله جائزدر ذكرك سنتده كسيلان ارتق دريسنه دينور ﴿القلف﴾ فتحتينله سنتسز اولمق معناسنه‌در
يقال قلف الصبیّ قلفا من الباب الرابع اذا صار اقلف ﴿القلف﴾ صرف وزننده سنت ايلك معناسـنه‌در يقال
قلف الخاتن القلفة اذا قطعها بوراده مؤلف والقلف بالفتح اقتطاعه من اصله وقلفها الخاتن قطعها عبارتيله رسم
ايلمكله تشويش ايلمشدر زيرا مقدمجه والقلفه جلدة الذكر عنوانيله ثبت ايلمكله قلفها وقطعها ضميرلری اكا راجعدر
اقتطاعه من اصله ضميرلرينه مرجع يوقدر تفكيك وتاويل تكلفلريله جلده‌يه ارجاع اولنسه دريی ديبندن كسمك

دیمك اولور بالجمله مأخذلرده ایسه همان قلف قطع قلفه معناسنه مرسومدر فلینظر و قلف اغاجك قبوغنی صویمق معناسنه‌در یقال قلف الشجرة قلفا من الباب الثانی اذا نحی عنها لحاءها وكوپك زفتنی و بالچیغنی كیدرمك معناسنه در یقال قلف الدنّ قلفا و قلفة اذا فضّ عنه طینه و برنسنه‌یی ترس چویرمك معناسنه‌در یقال قلف الشیٔ اذاقلبه وكمی‌یی قلفاتلمق معناسنه‌در یقال قلف السفینة اذاخرز الواحها باللیف و جعل فی خللها القار وشیره مقوله‌سی كپوكلنمك معناسنه‌در یقال قلف العصیر اذا ازبد و قلف اسم اولور طرنق دیبندن قوپمغه دینور یقال اقلقه قلف ظفره ای اقتلاعه من اصله (القلفاء) حمراء وزننده اكینلو چایرلو مقبل و بوللق سنه‌یه وصف اولور یقال سنة قلفاء ای مخصبة و یقال عام اقلف (القلفان) فتحاتله و (القلفتان) قافك ضمیله بیقلرك ایكی اوجلرینه دینور (القلیف) امیر وزننده و (المقلوف) زفتی یاخود چاموری صیریلوب صویلمش كوپه و دستی‌یه دینور یقال دنّ قلیف ومقلوف ای مفضوض عنه طینه و قلف و قلیفه خرمادنكنه دینور كه بیوك سپتدر قلیفه‌نك جمعی قلیف‌در پس قلیف مفرد و جنس اولور جمع الجمعی قلف‌در عنق وزننده (التقلیف) بودخی كمی‌یی قلفاتلمق معناسنه‌در یقال قلف السفینة بمعنی قلفها و تقلیف تمتین كبی اسم اولور شول خرمایه دینور كه جكردكی چیقار یلوب طولو ملره وچیتدن و چبوقدن اورلمش بعض سپتلره باصلمش اوله یقال جاء بحمل تقلیف وهو تمر نزع نواه وكنز فی قرب و ظروف من الخوص (القلافة) كتابه وزننده اسمدر كمی‌یی قلفاتلمغه وكمی قلفاتلنمغه دینور یقـال ما احسن قلافة هذه السفینة ای تقلیفها (القلف) قنب وزننده بعض حوض دیبلرنده و سیل اقندیلرنده قورییوب قلان بالچیغه دینور (القلیف) حمیر وزننده عظیم الهیكل دیزمان ناقه‌یه دینور (القلفة) تمره وزننده و (المقلوفة) بحرین دیارنده بركونه قوصره سپتلرینه دینور خرما ایله مملو اولدقلری حالده جعلری قلف كاوركه جنسیدر و مقلوفات كلور (الاقتلاف) وزنسز وكیلسز ذكر اولنان سپتلر ایله خرما آلمق معناسنه‌در تقول اقتلفت منه اربع قلفات اذا اخذتها منه بلا كیل (القلفة) قافك كسریله برجنس یشـل نباتدركه خرده خرده یمشلری اولور دوه قسمی اكا بغایت حریص اولور وقلفه دیبندن قوپمش طرنغه دینور (الانقلاف) انفعال وزننده برآدمك كوبكی بیویوب یومریلنمق معناسنه‌در یقـال انقلفت سرّته اذاتجرت (المقلهفّ) مشمعلّ وزننده یاتق اولیوب سیوركه اوتلغی كبی دیك و یاقشقسز اولان صاچه دینور یقال شعر مقلهفّ ای مرتفع جافل (القلهنف) شمردل وزننده اعضاء و اندامی یاتق و یاصق اولیوب قباو قالقق اولان آدمه دینور (القنصس) صاد مهمله ایله خندف وزننده حصیر اوتنك تپه‌سنده بتن پموق كبی توزاغه دینور (القناف) غراب وزننده و (القناف) كتاب وزننده بیوك برونلو آدمه دینور و قبا صقاللو كمسه‌یه دینور و اوزون بویلو ایری جثه‌لو آدمه دینور و قالین ذكر باشنه دینور (القنافیّ) غرابیّ وزننده بودخی یوغون ذكر باشنه دینور (قنافه) ثمامه وزننده اسامیدندر قبیصة بن هلب بن قنافه و پدری محدثلردر (الاقنف) قفاسی اق اولان آته دینور یقال فرس اقنف ای الابیض القفا (القنف) فتحتینله قولاقلر كوچك و قالین اوله‌رق باشنه یاپشق اولمق معناسنه‌در یقال فی اذنیه قنف ای صغر وغلظ ولصوق بالرأس و اشكك ذكرنده اولان آقلغه دینور و مصدر اولور صحرانك چاموری پاره پاره یارلمق معناسنه‌در یقال قنف القاع قنفا من الباب الرابع اذا تشقق طینه (القنفاء) حمراء وزننده كچی قسمنه مخصوص پاپوج تكی كبی غلیظ اولان قولاغه دینور بوكونه كچی عربستانه مخصوص‌در و انسانده اطرافنك چنبری اولمیان دوز قولاغه دینور یقال اذن قنفاء ای لااطرلها و بیوك ذكر باشنه دینور یقال كمرة قنفاء ای عظیمة ومنه قول بنت همّام بن مرّة * اهمّام بن مرّة انّ همی * لفی قنفاء مشرفة القذال * منقولدركه مزبور همّامك اوچ قیزی وار ایدی بر كمسه‌یه تزویج ایلمامكله مدت مدیده خانه نشین اولوب قالدیلر عاقبت دردعزو بت جانلرینه كار ایلمكله حال پرملاللرینی پدرلرینه اسماع و اشتكاء ضرورتنه ناچار اولوب هر بری بر بیت انشاء و عرض ایلدیلر ابتدا بیوك قیز اشبو * اهمّام بن مرّة انّ همی * لفی اللائی یكون مع الرجال * بیتنی كه ایهامی متضمن‌در انشاد ایلمكله همام مقصود اولان ایهامدن انصراف ایله ظاهر امطلوبك برقلج اولمق كركدر دیو اكا برقلج اعطا ایلدی اورتانجی قیز بیوك قیزه تقریع ایدوب كندیسی دخی اشبو * اهمّام بن مرة ان همی * لفی قنفاء مشرفة القذال * بیتنی انشاد ایلدی پدری قنفاء لفظنی كچینك وصف مذكور اوزره اولان قولاغنه حمل ایلمكله اكا دخی اویلجه بر كچی اعطا ایلدی كوچك قیز ایكیسنه‌ده لوم و عتاب ایلدكدنصكره اشبو * اهمّام بن مرّة انّ قلبی * لفی عرداسدّ به مبالی * بیتنی كه صریحا سدّ ثلمۂ شهوت ایده‌جك آلت طلبنی متضمن‌در انشاد ایلدكده اخزاكن الله دیه‌رك هر برینی براره تزویج ایلدی (القنیف) امیر وزننده جماعات انسانیه‌یه دینور امّهات سائرنك بیانی اوزره جماعت انسانیه‌در و قلیل الاكل اولان آدمه دینور یقال رجل قنیف ای قلیل الاكل و باشـنك قیللری آز اولوب بر ایكیشر شوراده بوراده

(بتمش)

يمش كسـه‌يه دينور يقـال رجل قنيف اى الازعر القليل شعر الرأس وبلوده دينور سحاب معناسـنه
على قول صويى چوق اولانه دينور وكيجه‌دن برمقدار دينور يقـال مضى قنيف من الليل اى هوىّ منه
(القنف) قنب وزننده سـيل صويندن قالوب پاره پاره يارلمش بالچغه دينور (الاقناف) همزه‌نك كسريله
سلپوك وصارقق قولاقلى اولمق معناسنه‌در يقال اقنف الرجل اذا استرخت اذنه وچوق عسكر صاحبى اولمق
معناسـنه‌در يقال اقنف الامير اذا صار ذاجيش كثير وبركسـه‌نك رأى وتدبيرى وامر ومصلحتى پريشان
اوليوب نظام وجمعيت اوزره اولمق معناسـنه‌در يقال اقنف الرجل اذا اجتمع له رأيه وامره (الاستقناف)
اقناف ايله معناى اخيرده مرادفدر (المقنفة) معظمه وزننده بول جحفه‌يه دينور يقال جحفة مقنفة اى موسّعة
بوراده نسخه‌لر متخالفدر كيمنده جيمك تقديميله جحفه‌در كه بيوك قوغه‌در وكيمنده حانك تقديميله حجفه دركه
دريدن اولان عرب قلقانه دينور ايكيسيده صالحدر (التقنيف) قلجله كسمك معناسـنه‌در يقال قنفه بالسيف
اذا قطعه به (القوف) قافك ضميله قولاغك يوقريسنه دينور على قول دليكنك دائره‌سنه دينور وقوف وقوفه
بيون چقورنده بتن صاچه دينور يقال اخذه بقوف رقبته وقوفتها اى بصوفها وصوفتها (بيت قوفى) طوبى
وزننده دمشق قضاسـنده برقريه آديدر (القاف) حروف هجادن برحرفدر وقاف كرهٔ ارضى محيط اولان
طاغك اسميدر بعضلر عندنده مادّه‌سى يشل زمرّد دندر روى زمينده بربلده يوقدر الّا كه انده اول طاغك عرقى
ساريدر واكا برملك مؤكلدر حضرت حق جلّ وعلا برقومى خسف ايله هلاك ايلمك مراد ايتدكده اول فرشته‌يه
امر بيوروب اول عرقى تحريك ايلكله قوم مرقومى خسف واهلاك ايدر * شارح ديركه اول فرشته‌نك اسمى
صلصائيل‌در وبعضلر عندنده قاف قرأن كريمك اسميدر * مترجم ديركه يونان كتابلرنده دخى قافكه كرهٔ ارض محيط
اولان طاغك اسمى اولمق اوزره مرسومدر يونانيده دخى قاف اطلاق اولنور وكوه البرز قافدن برقطعه اولمق اوزره
مرسومدر وسورهٔ قاف اوّلنده مفسرين معانئ عديده دخى بيان ايلمشلردر (القائف) ايزسورمكده ماهر اولان
كمسه‌يه دينور جمعى قافه‌در يقال رجل قائف اى يعرف الآثار (القوف) خوف وزننده و(القيافة) كتابه وزننده
ايزسوروب كتمك معناسنه‌در يقال قاف اثره يقوف قوفا وقيافة اذا تبعه كما يقال قفى اثره يقفوه قفوا (الاقتياف)
بو دخى ايزسوروب كتمك معناسنه‌در يقال اقتاف اثره بمعنى قافه (الاقوف) افضل وزننده ايزسورمكده جمله‌دن
زياده استاد وحاذق اولان آدمه دينور يقـال هو اقوفهم اى اعرفهم بالقيافة (التقوّف) تفعل وزننده برآدمه
كندى مالنى ويرميوب منع ومحروم ايلمك معناسنه‌در تقول هو يتقوف علىّ مالى اى يحجر علىّ فيه وبرآدمك كلامده
نقص وخطاسنى طوتمغله مرادى اوزره سويلكه امر وارشاد ايلمك معناسنه‌در يقال هو يتقوّف فلانا فى المجلس
اى يأخذ عليه فى كلامه ويقوله قل كذا وكذا (ذو قيفان) ريحان وزننده علقمة بن عبس نام امير حميرك لقبيدر

فصل الكاف

ياخود ذو قيفان ابن مالك بن زيد بن وليعة الحميرىّ در ﴿فصل الكاف﴾ (الكتف) تانك كسريله فرح وزننده
و(الكتف) كافك كسريله مثل وزننده و(الكتف) جبل وزننده اموز باشلرينك اردنده اولان يصى كميكه دينوركه
كورك تعبير اولنور فارسيده شانه دينور مشتمل اولديغى عضوه يغرنى تعبير اولنور جمعلرى كتفه كلور قرده وزننده
واكتاف كلور (الكتف) حتف وزننده شول آقسقلغه دينوركه طوارك كوركنه عارض اولان وجعدن نشأت
ايدر يقـال اخذ الفرس كتف اى ظلع يأخذ من وجع الكتف وكتف مصدر اولور تانىّ ايله يابجه يابجه يوريمك
معناسنه يقال كتف الرجل كتفا من الباب الثانى اذا مشى رويدا وبرخصوصده رفق وملايمت ايلمك معناسنه‌در
يقال كتف الرجل اذا رفق فى الامر وسمرك ايكى طرفلو اولان اكرى اغاجلرينك بربنى آخره چكوب باغلمق معناسنه‌در
يقال كتف الرحل اذا شدّ حنوى الرحل احدهما على الاخر وبرآدمك اللرينى كتاف ايله اردينه چكوب باغلمق
معناسنه‌در يقال كتف فلانا اذا شدّيديه الى خلفه بالكتاف وبرآدمك كوركنه اورمق معناسـنه‌در يقال كتف
فلانا اذا ضرب كتفه وآهسته آهسته يوريمك معناسـنه‌در نته‌كه ذكر اولندى على قول كوركارينى اوينادرق
يوريمك معناسنه‌در يقال كتف فلان اذا مشى رويدا او حرّك كتفيه وسمر ياخود ا بر حيوانك كوركنى باصوب
جدا ايلمك معناسنه‌در يقال كتف السرج الدابّة اذا جرح كتفها وبر نسنه‌دن خوشلنميوب ايكرنمك معناسنه‌در
يقال كتف الامر اذا كرهه ودابّه كورك كميكارينك اوجلرينى يوقرى يوقرى سلكه‌رك يوريمك معناسنه‌در يقال كتفت
الخيل اذا ارتفعت فروع اكتافها فى المشى وكتيف ايله قيريق قاب كنادلمك معناسنه‌در يقال كتف الاناء اذا لأمه
بالكتيف وكتف وكتفان فتحاتله قوش قنادلرينى آردينه قصه‌رق اوچمق معناسـنه‌در يقال كتف الطائر
كتفا وكتفانا اذا طار رادّا جناحيه ضامّا لهما الى ماورائه (الاكتف) كوركلرى آغريمقله يكديروب آغسيه‌رق

بوریان ارکك حیوانه دینور کتفاء مؤنثیدر یقال جمل اکتف وناقة کتفاء ای ظالع من وجع الکتف (الکتف) کافك ضمیله اکتف لفظندن جمعدرکه ذکر اولندی وکتاف لفظندنکه کتاب وزننده‌در جمع اولور وکتف لفظندن جمع اولور (ذوالکتف) فرح وزننده ابوالسمط مروان بن سلیما بن یحیی بن یزید بن مروان بن الحکم نام شاعرك لقبیدر کفته‌سی اولان بربیت باعث تلقیب اولمشدر (ذوالاکتاف) شاهان ایراندن شابور بن هرمزك لقبیدر عرب طغیان ایلملریله بیك نفر دلاور انتخاب ایدوب اوزرلرینه قصد وعزیمت واکثرینی اخذ وکورکارینی اویوب چیقارمغله لقب مزبور ایله ملقب اولدی (الکتّاف) شدّاد وزننده کورك کمیکنه نظر ایله احکام استنباط ایدن کمسه‌یه دینور یورك ترکاری وبعض مغربیلر قیونك وکچینك کورکنه نظر ایدوب آندن اول سنه‌نك احکام واحوالنی استخراج ایدرلر وبومعرفته علم الاکتاف دیرلر (الکتف) فتحتینله کورك کمیکی پك یصی اولمق معناسنه‌درکه یصی یغرنیلو اولمق تعبیر اولنور یقال کتف الرجل کتفا من الباب الرابع اذا عرض کتفه وآتك کورکلری اوجلرنده اولان کرتلك ارالقلرنده آچقلق اولمق معناسنه‌درکه بری برینه قاوشق اولمامقدر یقال کتف الفرس اذا حصل فی اعالی غراضیف کتفیه انفراج وآهسته‌جه یوریمك معناسنه‌در یقال کتف الرجل اذا مشی رویدا (الکتاف) غراب وزننده کورك آغریسنه دینور (الکتفان) عثمان وزننده وکافك کسریله لغتدر هنوز اوچغه باشلیان چکرکه‌یه دینور مفردی کتفانه‌در یاخود کاتفه‌در کورکنی اوینادرق صچرامغه باشلدیغیچون اطلاق اولنمشدر (الکتاف) کتاب وزننده شول ایپه دینورکه آنکله مجرملك اللری آرقه‌سنه بند اولنور (التکتیف) تفعیل وزننده بودخی آت کورکلرینك باشلرینی سلکه‌رك وقالدیره‌رق یوریمك معناسنه‌در یقال کتف الفرس اذا ارتفعت فروع اکتافه فی المشی وقیریق قابی کتیف ایله کنادلمك معناسنه‌در یقال کتف الاناء اذا لأمه بالکتیف واتی خرده خرده طوغرمق معناسنه‌در یقال کتف اللحم اذاقطعه صغارا (الکاتف) برنسنه‌دن ایکره‌نن آدمه دینور (الکتفان) فتحاتله تیز تیز یوریمك معناسنه‌در یقال یکتف الرجل کتفانا ای یمشی سریعا (کتیفه) جهینه وزننده بلاد باهله‌ده برموضعدر (الکتیف) امیر وزننده ناملوسی انلو ویصی قلجه دینور یقال سیف کتیف ای صفیح وقریق چناق وسائر قاب کنادلیوب یاپشدیره‌جق تنکه‌یه دینور (الکتیفة) سفینه وزننده قپو اردینه قونیلان یصی دموره وطرقازه‌دینورکه قول دموری تعبیر اولنور تقول سدّ الباب بالکتیفة ای الضبة وقلبده مضمر اولان حقد وکینه‌یه دینور یقال فی قلبه کتیفة ای حقد وسخیمة وجماعت انسانی‌یه اطلاق اولنور یقال جائت کتیفة من الناس ای جماعة ودمورجی قصاجنه دینور کلبتان حدّاد معناسنه (المکتوف) تنکه ایله یاپشدرلمش صنق قابه دینور یقال اناء مکتوف ای مضبب (التکتف) تفعل وزننده هنوز اوچغه باشلیان چکرکه اموزلرینی سلکه‌رك صچرامق معناسنه‌در یقال تکتف الکتفان فی مشیه اذا نزا (المکتاف) شول دابه‌یه دینورکه دائما کورکنی ایر یاخود پالان باصمغله یاغر وجداو اولور اوله یقال دابة مکتاف اذا کانت یعقر السرج کتفها (الکثف) کافك وثای مثلثه‌نك فتحیله جماعت انسانی‌یه دینور یقال جاء کثف من الناس ای جماعة (الکثافة) لطافه وزننده برنسنه قالین اولمق معناسنه‌در یقال کثف الشیء کثافة من الباب الخامس اذ غلظ وبرنسنه صیق وچوق اولمق معناسنه‌درکه کور اولمق تعبیر اولنور یقال کثف النبت اذا کثر والتفّ (الکثیف) امیر وزننده قالین نسنه‌یه دینور یقال شیء کثیف ای غلیظ واجزاسی کور وفراوان نسنه‌یه دینور وبو بر اسمدرکه انکله وصف مذکورده اولان عسکر وسحاب وصو صفتلنور فیقال جیش وسحاب وماء کثیف ای کثیر ملتفّ وکثیف السلمیّ تابعیندندر علی قول زبیر وزننده‌در وزبیر وزننده موءله بن کثیف بن جمل اصحابدندر ورفاعة بن کثیف تجیب قبیله‌سندندر (الاکثاف) همزه‌نك کسریله برنسنه برآدمه پك یقلشمغله تولیکنه کلمك معناسنه‌در یقال اکثف منك الصید اذا قرب وامکن (التکثیف) برنسنه‌یی کثیف قلمق معناسنه‌در یقال کثفه اذا جعله کثیفا (التکاثف) برنسنه صقلشوب بری برینه کیرمکله قالینلشمق معناسنه‌در یقال تکاثف الشیء اذا تراکب وغلظ (الکحوف) کافك وحای مهمله‌نك ضمیله اعضایه دینور ظاهر الکفك جمعیدر (الکدفة) فتحاتله ایاق پاطردیسنه دینورکه ایاق طوشی تعبیر اولنور علی قول صاحبی کورنمیه‌رك ایشیدیلان صوته دینور تقول سمعت کدفة وهی صوت وقع الارجل اوهی صوت تسمعه من غیر معاینة (الاکداف) همزه‌نك کسریله طوارك ایاغی پاطردیسی ایشیدلمك معناسنه‌در یقال اکدفت الدابة اذا سمع لحوافرها صوت (الکرسف) عصفر وزننده و(الکرسوف) زنبور وزننده پموغه دینور یقال له ثوب من الکرسف والکرسوف ای القطن (الکرسفیّ) یای مشدده ایله بردرلو باله دینورکو یاکه بیاضلغندن اطلاق اولنمشدر (کرسفه) طرطبه وزننده برموضع آدیدر (الکرساف) قرطاس وزننده کوز طمانلنمغه دینور یقال

(حدث)

حدث فى عينه الكرساف اى الكدورة والظلمة (الكرسفة) دحرجه وزننده طوارك سكيرينى كسمك معناسنه در يقال
كرسف الدابّة اذا قطع عرقوبتها و دوه نك ديزلرينى پك صيق باغلمق معناسنه در يقال كرسف البعير اذا قيّده فضيق
عليه (التكرسف) تدحرج وزننده برشيئك اجزاسى برى برينه كيرشوب صوقشمق معناسنه در يقال تكرسف الشئ
اذا تداخل بعضه فى بعض (الكرشفة) كافك فتحى وكسريله و (الكرشافة) كافك كسريله طپراغى قالين يره دينور
(الكرف) صرف وزننده اركك طوار ديشينك بولنى قوقليوب باشنى هوايه قالدروب دوداغنى قيورمق معناسنه در
يقال كرف الحمار وغيره كرفا من الباب الاول والثانى اذا شمّ بول الاتان ثم رفع رأسه وقلب جحفلته جوهرى بوراده
وقلب شفته عنوانيله ذكر ايدوب شفه ايسه انسان دوداغنه مخصوص اولمغله وهم ايلمشدر * شارح ديركه ساحهٔ
استعمال واسعدر وربما يقال كرف الحمار الاتان وكرف مطلق قوقلمق معناسنه مستعملدر يقال كرف الشئ اذا شمه
(الاكراف) همزه نك كسريله كرف معناسنه در يقال اكرف الحمار بمعنى كرف و يمورطه ايكدين اولمق معناسنه در
يقال اكرفت البيضة اذا افسدت (المكراف) دائما قانجق مركبك بولنى قوقليوب باشنى هوايه قالدرر اولان
اركك اشكه دينور (الكرفئ) كاف مكسوره و ياى مشدده ايله كرفئ معناسنه دركه قاتلنمش يوكسك بلوت پارەلرينه
دينور جوهرى وهمندن ناشى بونى همزه بابنده ذكر ايلمدى * غريبدركه مؤلف دخى همزه بابنده رسم ايلمشدر
(الكرناف) كافك كسرى وضميله خرما اوزدكنده قلان بداق كسنديسنك ديبلرينه دينوركه بداق باشى تعبير
اولنان عقدەلردر مفردى كرنافه در جمعى كرانيف در (الكرنيفة) كافك كسريله برونك ايريلكنه دينور يقال
فى انفه كرنيفة اى ضخامة (الكرنفة) جندبه وزننده چلمسز قوريمى انجه انسانه و دوه يه دينور (المكرنف) اسم فاعل
بنيه سيله بادنجان كبى ايرى برونه دينور يقال انف مكرنف اى ضخم وفيه كرنيفة اى ضخامة وخرما اغاجنك كرانيف
مذكورەسنه دوشن خرمايى ديوشرن آدمه دينور تقول رأيته مكرنفا اى لاقطا التمر من كرانيف النخل (الكرنفة)
دحرجه وزننده قلجله كسمك معناسنه در يقال كرنفه بالسيف اذا قطعه به و دكنكله اورمق معناسنه در يقال
كرنفه بالعصا اذا ضربه بها و خرما اغاجنك كرانيفنى كسوب دوزلتمك معناسنه در يقال كرنف كرانيف النخل
اذا قطعها (المكرهف) مشمعلّ وزننده قات قات ييغلمش قالين بلوده دينور يقال سحاب مكرهفّ اى غليظ ركب
بعضه بعضا و ياتق اوليوب چالى سپورکەسى كبى ديك اولەرق ياقشقسز صاچه دينور يقال شعر مكرهفّ اى مرتفع
جافل وقوامه كلمش ذكره دينور يقال اير مكرهفّ اى منتشر ناعظ (الكسفة) كافك كسريله برنسنه نك برپارەسنه
دينور جمعى كسف درهاسزدر و كسف درعنب وزننده وجمع الجمعى اكساف وكسوف در يقال هذه كسفة منه اى
قطعة (الكسف) كشف وزننده كسمك معناسنه در يقال كسفه كسفا من الباب الثانى اذا قطعه وطوارى سكيرلمك
معناسنه در يقال كسف عرقوب الفرس اذا عرقبه و دورك يوزلو اولمق معناسنه در ومنه المثل * اكسفا وامساكا * يعنى
هم امساك و بخل ايدر وهم ترش رو كوستررمتعبس و بدچهره اولان بخيل حقنده ضرب اولنور ومنه يقال كاسف الوجه
اى عابس و كسف اهل عروض عرفنده آخر جزؤ متحرّك اولوب اسقاط ايلكه دينور يعنى عروض بيتك متحرّك اولان
آخر جزؤنى اسقاط ايلكدن عبارتدر بونده معجمه ايله كشف مصحّفدر لكن كتب عروضده بوكونه مرسومدركه كسف
بحر سريع و منسرحك مفعولات جزؤندن يدنجى حرف متحرّك اولان تايى اسقاطدن عبارتدر و بو طوارى سكيرلمك
معناسندن مأخوذدر وكسف حق جلّ وعلا كونشى وآيى طوتمق معناسنه در يقال كسف الله الشمس والقمر اى حجبهما
(الكسوف) قعود وزننده كونش وآى طوتلمق معناسنه در يقال كسف الشمس والقمر كسوفا من الباب الثانى اذا احتجبا
والاحسن فى القمر خسف وفى الشمس كسفت ويقال الشمس كاسفة والقمر كاسف جرير نام شاعرك عمر بن عبد العزيز
حقنده انشاد ايلديكى مرثيه ابياتندن اشبو * فالشمس كاسفة ليست بطالعة * تبكى عليك نجوم الليل والقمرا * بيتى
بورسمه مرويدر الشمس بموتك كاسفة تبكى عليك الدهر سبكندەدر لكن جوهرى بونى تغيير ايدوب * الشمس
طالعة ليست بكاسفة * عنوانيله روايت ايدوب وتوجيهنده تكلف ايلكله وهم ايلمشدر * مترجم ديركه غريبدركه
مؤلف بصائرده روايت ثانيه يى نحويونه عزو ايله ليست الشمس تكسف ضوء النجوم والقمر مع طلوعها لقلة
ضوئها وبكائها عليك عبارتيله تحرير مراد ايلمشدر پس كندى اقرارى موجبنجه جوهرينك روايت وتوجيهى
بالجمله نحويونكدر قالديكه روايت اوّله كوره نجوم و قمر لفظلرينك نصبلرى ظرفيت اوزره دوام و استمراردن كنايه در
ماطلع النجوم وما طلع القمر تأويلندەدر نته كه لا آتيك مطر السماء وطلوع الشمس ديرلركه مامطرت السماء
وماطلعت الشمس تأويلنده در وكاسفه كسوفدن مأخوذدركه لازمدر و بو ابن مالك وابن اعرابى مختاريدر
وروايت ثانيه يه كوره كاسفه متعدّى اولان كسفدن مأخوذدر حاصل معنى شمس سنك ماتمك تأثيرندن كريان

و نور و ضیادن دور اولەرق طلوع ایلمكله نجوم و قمری پرتو و شعاعی محو ایلدی دیمك اولورو بوا كثر بصریون
و مبرّد و ابن هشام روایتلری و توجیهلریدر و شواهد شروحنده وجوه عدیده دخی مذكوردر نجوم لفظنی تبكی
كلمەسنه فاعل ایدوب واو و القمری مع معناسنه حمل یاخود تبكی كلمەسنی ابكاءدن اخذ یاخود بكاء مادەسنی باب
مغالبەیه حمل ایلمك كبی انتهی * وكسوف برآدمك حالی فلاكتزده اولمق معناسنه مستعملدر یقال كسفت حاله
اذا سائت ومنه یقال رجل كاسف البال ای سیئ الحال ویقال یوم كاسف ای عظیم الهول شدید الشرّ
وكسوف كوزی اشاغی یه طوغری اكوب طورمق معناسنەدركه تعبس لازمەسیدر یقال كسف فلان اذا
نكس طرفه ﴿الانكساف﴾ انفعال وزننده بودخی آی وكون طوتلمق معناسنەدر یقال انكسف الشمس اوالقمر
اذا احتجبا ﴿كسف﴾ فتحتینله صغد سمر قند قضاسنده برقریه آدیدر ﴿كسفه﴾ ثمره وزننده بنو نعامه یه مخصوص
برصو اولمق اوزره زبانزدەدر لكن بومعجمه ایلەدر ﴿الكشف﴾ كافك فتحی و شینك سكونیله و ﴿الكاشفة﴾ عافیه
وزننده برنسنه یی سترایدن پرده واورتو مقولەسنی كیدرمكله وقالدرمغله آچغه چیقارمق معناسنەدر یقال كشف
عنه الغطاء كشفا وكاشفة من الباب الثانی اذا ازاله عنه واظهره ورسوای ایلمك معناسنه مستعملدر یقال كشفته
الكواشف ای فضحته الفواضح ﴿التكشیف﴾ تفعیل وزننده كشف معناسنەدر یقال كشف عنه بمعنی كشف
وبركمسه یه برنسنه یی زوراكی آچدیروب اظهار ایتدرمك معناسنەدر تقول كشفته عن كذا ای اكرهته علی اظهاره
﴿الكشوف﴾ صبور وزننده كبه ایكن بوغور آشمش ناقه یه دینور وكاه اولوركه قرنی تمام بیومش وحدّینه
طوغری كلمش ایكن آشار واكر ایكی سنه متتابعا ضراب ایلمش ایسه اكا كشاف دینور كافك كسریله كویاكه
اكثری كشف ذنب ایلمسی باعث اطلاقدر ﴿الكشاف﴾ كتاب وزننده وجه مذكور اوزره كبه ناقه یه بوغور
آشمش اولمق علی قول طوغوردیغی زمانده ینه كبه قالمق یاخود بهرسنه بوغوره چكیلمك معناسنەدركه بونتاجك
پك ردیئ و نامقبولیدر یقال كشفت الناقة كشافا من الباب الثانی اذا كانت قد ضربها الفحل وهی حامل اوهو
ان تلقح حین تنتج او یحمل علیها فی كلّ عام ﴿الكشف﴾ فتحتینله ناصیەده اولان صاچك وكاكلك دائره شكلنده
یوقاری طوغری دورلك ویاتقین اولمسنه دینوركه آلنی آچقجه قالور اوراسنه كشفه دینور هایله ﴿الاكشف﴾ وصف
مذكوره اوزره اولان كمسه یه دینور یقال غلام اكشف اذا كان به كشف ای انقلاب من قصاص ناصیته كانها دائرة
وشول آته دینوركه قویرق صوقمی بوروق وقیوریق اوله یقال فرس اكشف اذا كان فی عسب ذنبه التواء وحین
محاربەده قلقانسز اولان آدمه اطلاق اولنور واوغراشده پایدار اولمیوب همان منهزم وروكردان اولان آدمه
دینور یقال رجل اكشف ای لاترس معه فی الحرب وكذا ینهزم فی الحرب ومحاربەده باشنده مغفری اولمیانه
دینور یقال محارب اكشف ای لابیضة علی رأسه ﴿الكشف﴾ فتحتینله جنكده بوزلمق معناسنەدر یقال كشف
الامیر كشفا من الباب الرابع اذا انهزم ﴿كشاف﴾ غراب وزننده زاب موصل ترابنده برموضعدر ﴿الاكشاف﴾
همزەنك كسریله كولركن دوداق اشاغی یوقاری دوریلوب دیشلرك دیبلری كورنمك وجه اوزره آغزی آچمق
معناسنەدر یقال اكشف الرجل اذا ضحك فانقلبت شفته حتی تبدو درادره وناقه ایكی سنه بری بری اوستنه
طوغورمق معناسنەدر یقال اكشفت الناقة اذا تابعت بین النتاجین وبرآدمك ناقەسی كشوف اولمق معناسنەدر
یقال اكشف القوم اذا كشفت ابلهم وناقه یی كشوف قلمق معناسنەدر یقال اكشفت الناقة اذا جعلها كشوفا
﴿الكشفاء﴾ حمراء وزننده شول جبهه یه وصف اولوركه آنده نابت كاكلك یاتمی یوقاری یه طوغری قیورق اوله
یقال جبهة كشفاء اذا كانت قدادیرت ناصیتها ﴿التكشف﴾ تفعل وزننده ظاهر وآشكار اولمق معناسنەدر
یقال تكشف الشیئ اذا ظهر وشمشك هوا یوزینی پارلتی ایله طولدرمق معناسنه مستعملدر یقال تكشف البرق
اذا ملأ السماء ﴿الانكشاف﴾ بودخی برنسنه آچغه چیقمق معناسنەدر یقال انكشف الشیئ اذا ظهر ﴿الاكتشاف﴾
افتعال وزننده عورت حین جماعده پك آچلمق معناسنەدر یقال اكتشفت لزوجها اذا بالغت فی التكشف له
عند الجماع وقوچ دیشی یه آشمق معناسنەدر یقال اكتشف الكبش اذا نزا ﴿الاستكشاف﴾ برنسنەنك كشف
واظهارینی ایستەمك معناسنەدر یقال استكشف عنه اذا سأله ان یكشف له ﴿المكاشفة﴾ مفاعله وزننده برمستور
نسنه یی بری برینه آچغه چیقارمق معناسنەدر یقال كاشفه بالعداوة اذا باداه بها ﴿التكاشف﴾ تفاعل وزننده آچلشمق
معناسنەدر هر برینك سریرەلری آچغه چیقمقدن عبارتدر ومنه الحدیث *لو تكاشفتم ماتدافنتم* ای لو انكشف
عیب بعضكم لبعض ﴿الكف﴾ كافك فتحی وفانك تشدیدیله اله دینور یدمعناسنه كه پرمق اوجلرندن اموز باشنه
وار نجه قدر علی قول كوعه وار نجه قدركه پنجه اولوربش پرمغی مشتمل اولان آوجدن عبارتدر جمعی اكفّ كاور

همزه‌نك فتحى وكافك ضميله وكفوف وكفّ كاور كافلرك ضميله * مؤلف بصائرده كفّ الانسان مابها يقبض
ويبسط عبارتيله بيان ايلمكله بورادن زياده ايضاح ايلمشدر وانساندن اذايى منع ودفع ايلديكيچون مبالغة كفّ
اطلاق اولنمشدر حاصلى كفّ بش پرمغى مشتمل اولان آوجه دينور كه پنچه تعبير اولنور صرتى دخى داخلدر
صرتنه ظاهر كفّ وايچنه باطن كفّ دينور وراحه پنچه‌نك ايچ طرفيدركه آيا تعبير اولنور مصباحده الراحة مع
الاصابع عبارتيله مفسردر يقال مدّاليه كفّه ليسأله اى يده اوهى الى الكوع وكفّ سموزاوتنه دينور ونعمته
اطلاق اولنور يدكبى وعروضيون اصطلاحنده يدنجى حرف ساكنى اسقاط ايلمكه دينور فاعلاتن ومفاعيلن
جزؤلرينك نونلرى كبى‌كه فاعلات ومفاعيل قالور وكفّ مصدر اولور ثوبك اطرافنى ايلدكدنصكره تكرار محكم
ومتين ديكمك معناسنه يقال كفّ الثوب كفّا من الباب الاوّل اذا خاط حاشيته وهو الخياطة الثانية بعد الشلّ
وقابى پك طولدرمق معناسنه‌در يقال كفّ الاناء اذا ملأه ملأً مفرطا واياغه طولاق صارمق معناسنه‌در يقال
كفّ رجله اذا عصبها بخرقة واعمى اولمق معناسنه‌دركه بصرى عملدن ممنوع اولور يقال كفّ بصره بالفتح
والضمّ يعنى معلوما ومجهولا اى عمى وصرف ودفع ايلمك معناسنه‌در تقول كففته عنه اى دفعته وصرفته
وبرنسنه‌دن كيرو طورمق امتناع معناسنه‌در تقول كففته فكفّ هو لازم ومتعدّ (دوالكفين) دوس قبيله‌سنه
مخصوص برصنم اسميدر وانمار بن خلفك قلجى اسميدر وعبدالله بن اصرمك قلجى اسميدر كسر اى عجمه وفودنده
ايكى قبضه قلج وبرمشلر ايدى بريسى مذكوردر وبريسى اسطام ايله بنامدر (ذوالكفّ) مالك بن ابىّ بن كعب
الانصارىّ وخالد بن المهاجر بن خالد بن الوليد قلجلرينك اسميدر (ذوالكفّ الاشل) عمرو بن عبدالله نام كمسه‌دركه
بكر بن وائل قبيله‌سى فرسانندندر (كفّ الكلب) برنباتدر بوبدسقان ديدكلريدركه ايت سيه‌كى تعبير اولنور
(كفّ السبع) ياخود كفّ الضبع برتجيلر اياسى وقوربغه اوتى ديدكلريدركه كبيكج دخى ديرلر (كفّ الهرّ)
كدى اياسى ديرلر براوتدر انجه ودكمجه پپراقلرى اولور (كفّ الاسد) عرطنيثادركه بخور مريم كوكيدر
طموز آغرشغى تعبير اولنور (كفّ الذئب) چنطياناد‌ركه آيو آياسى ديدكلرى اوتدر (كفّ الاجذم) ياخود كفّ
الجذماء برنباتدر سنبل رومى كوكنه وخصى الثعلبه وپنجكشته دخى اطلاق اولنور (كفّ آدم) بعضلر بونى
قزل بهمن ايله بيان ايلديلركه برذراع قدر وورقى مرسين ورقنه شبيه اولور (كفّ مريم) اصابع صفر ديدكلريدر
وعراقده شجرهٔ طلق ومغربده بنطافلونه اطلاق اولنور تركيده مريم انا الى تعبير ايدرلر (كفّة كفّة) ايكيسيده
كافلرك فتحى وآخرلرينك فتح اوزره بنالريله كه بونلر اصلمده ايكى اسم اولوب بعده كلمهٔ واحده قلنوب خمسة عشر
كبى فتح اوزره مبنى اولديلر وكفّة لكفّة اوّلك نصبى وثانينك جرّيله كه فكّ تركيب اوزره‌در وكفّة عن كفّة كذلك
اوّلك نصبى وثانينك جرّيله مواجهه معناسنده مستعملدر تقول لقيته كفّة كفّة وكفّة لكفّة وكفّة عن كفّة اى كفاحا
برى برينه روبرو اولمريله كويا كه كفلرى برى برينه مسّ ايلمشدر ياخود منع معناسندن مأخوذدر كويا كه احدهما
آخرى محلّ آخره نهوض وانصرافدن منع ايلمشدر ونصبلرى بالتأويل حاليت اوزره‌در (كافّة) نصبله جميعا
معناسنه مستعملدركه عموم وشمولى متضمّن‌در يقال جاء الناس كافّة اى كلّهم وبوكه حرف تعريف داخل اولوب
جائت الكافّة ديمك جائزدكلدر بونده جوهرى وهم ايلمشدر وكلمهٔ اخرايه مضاف اولوب جائت كافّة الناس ديمك
صحيح دكلدر * مترجم ديركه حريرى درّة الغوّاص نام كتابنده مؤلف كبى كافّه كلمه‌سنه حرف تعريف دخولنى
واضافت حالتنى منع ايلمشدر وشهاب شرحنده بورسمه بيان ايلمشدركه بعض اسماء واردركه دائما حاليت اوزره
منصوبا استعمالى لازمدر طرّا وقاطبة وكافّة كبى بوجهتدن زمخشرينك مفصل خطبه‌سنده محيطا بكافّة الابواب
كلامنى استهجان ايلديلر زيرا وجه مذكور اوزره هميشه منكرا ومنصوبا استعمال اولنمق لازمه‌دندر كرچه
شرح لبابده بووجه اوزره مشروحدر لكن استعمال مزبور لازمه‌دن دكلدر زيرا بلغاى عرب كلامنده وارد
اولمشدر ازجمله فاروق اعظم بنوكاكله‌يه انها ايلدكلرى مكتوبده اضافتله وارد اولمشدر صورتى بودر * هذا
كتاب عمر بن الخطاب الى بنى كاكلة فانّ فيه قدجعلت هكذا لآل كاكلة على كافّة بيت المال المسلمين لكلّ عام مأتى
مثقال عينا ذهبا ابريزا * بعده نامهٔ مزبورى امام علىّ دخى رؤيت وتقرير ايلدى بناء عليه ابن هشامك وصاحب
قاموسك انكارلرى منكردر پس اضافتى جائز اولمغله حرف تعريفك دخى دخولى جائزدر قالديكه كافّة كلمه‌سى
عندالبعض مصدردر عافيه وعاقبه كبى بوجهتله تثنيه وجمعى جائز دكلدر وعندالبعض اسم فاعلدر هاء مبالغه
ايچوندر راويه وعلّامه كبى وعلى قول تأنيث ايچوندر جماعه كبى وابوالسعودك بيانى اوزره فى الاصل مخالفلرى
كنديلردن كفّ ومنع ايدن جماعتك اسمى اولوب بعده جميعا معناسنه استعمال اولندى وهاء نقليه‌در عامّه

مطلب

وخاصه كبي وكاياتده تحقيق اولنديغي اوزره جمله وجيعك اسميدر مادهٔ مرقومه‌دن منقولدر كويا كه اجتماعلری
سببيله افرادن فرد واحدك كروهدن خروجنی منع ايدرلر انتهى ﴿ الكفوف ﴾ قعود وزننده دوه‌يك ياشلنمغله
ديشلری دوكلمك رتبه‌سنده فرسوده اولوب سيلنمك معناسنه‌در يقال كفت الناقة كفوفا اذا كبرت فقصرت اسنانها
حتى تكاد تذهب ﴿ الكافّ ﴾ و﴿ الكفوف ﴾ صبور وزننده پيرلكدن ديشلری سيلنمش ناقه‌يه دينور ارككنه‌ده
وصف اولور ﴿ المكفوفة ﴾ قولبلری بری برينه چوريلوب ياخود قولبلرندن كركی كبي صاريلوب باغلنمش ياخود
كليدلنمش هكبه‌يه وصف اولور يقال عيبة مكفوفة اى مشرّجة مشدودة وفى الحديث ❋ وانّ بينهم عيبة مكفوفة
مثل بها الذمّة المحفوظة التى لا تنكث او معناه انّ الشرّ يكون مكفوفا بينهم كما يكفّ العياب اذا اشرجت على مافيها
من المتاع كذلك الذحول التى كانت بينهم قد اصطلحوا على ان لا ينشروها بل يتكافّون عنها كانّهم جعلوها
فى وعاء واشرجوا عليها ❋ حديث مزبور حديبيه صلحنده طرف حضرت نبويدن ترقيم بيورلان صلحنامه‌ده
مندرجدر وجه مذكور اوزره كلام مرقوم ايكی كونه توجيه اولنمشدر كه ايكيسنده دخی تمثيل طريقله‌در اوّلا
ميانه‌ده منعقد اولوب نكث ونقض شائبه سندن مصون ومحفوظ اولان عهد وذمّتی مشرّج ومقفل هكبه‌يه تشبيه
بيورديلر ياخود مقفل هكبه درونده اولان متاع مخزونی حافظ ومانع اولديغی كبي من بعد درونلری يكديكره
اولان كينه وعداوتی ظاهره خروجدن مانع وحافظ اوله ديمكدر كويا كه بعد اليوم بغض وعداوتی بر هكبه
ايچره وضع وتقفيل ايليه‌لر ﴿ الكفكفة ﴾ زلزله وزننده بو دخی منع وصرف ايلمك معناسنه‌در تقول كفكفته
عنه اذا دفعته وصرفته ﴿ الكفاف ﴾ سحاب وزننده بر نسنه‌نك مثل ومقدارينه دينور يقال هو كفافه اى مثله
ومقداره وناسه احتياجی كفّ ومنع ايليه‌جك قدر رزق ومعاشه اطلاق اولنور كما سيذكر ﴿ الكفف ﴾ فتحتينله
بو دخی ناسه احتياجی منع ايله يته‌جك قدر دیرلكه دينور يقال عنده كفاف من العيش وكفف اى ما كفّ
عن الناس واغنى * شارحك بيانه كوره بو راده كفف كفافدن مقصوردر وكفف بدنه كسيلان نعللرده
ودوكونلرده اولان دكرمی دكرمی نقشلره دينور وكفف استكفاف معناسندن اسم اولور آوج آچوب ديلنمكه دينور
يقال فلان قد اضطرّ فى المعاش الى الكفف اى مدّ اليد للسؤال ﴿ كفاف ﴾ قطام وزننده بر كلمه‌در كه سن بندن كيرو طور
بكا تعرّض ايله بنده سكا تعرّض ايلميوب كيرو طورەيم معناسنه استعمال اولنور تقول دعنى كفاف اى كفّ عنى
واكفّ عنك * شارحك بيانه كوره مثل ومقدار معناسندن معدولدر ﴿ الكفة ﴾ كافك ضميله كوملك وقفتان
مقوله‌سی لباسك چوره اتكنه وقيور نتيسنه دينور كه قيوروب ديكرلر پروازه معناسنه‌در على قول هر اوزانان شيئه
كفه دينور حاشيهٔ ثوب وحاشيهٔ رمل كبي وبر نسنه‌نك اوجنه وقيسنه اطلاق اولنور زيرا هر نسنه‌كه اوجنه منتهى
اوله البته زياده‌دن منع ايلمش كبي اولور وكفة الثوب بزك يوقری اوجنه دينور كه صچاقسز اوجيدر وهر نسنه‌نك
حاشيه وپروازينه وكنارينه اطلاق اولنور جمعی كفف كلور صرد وزننده وكفاف كلور جبال وزننده وكفة
الشجر اغاجك ديبندن نهايت بولديغی يره دينوركه اورادن كسيلوب توكنور وكفة الناس كثرت وسواد وجماعتدن
عبارتدر ياخود سكا مكان جهتيله اقرب اولنلره اطلاق اولنور وكفة الغيم يغمورلو سحابك صچاق كبي صالنان
اوجلرينه دينور وكفه شول طاشه دينوركه چوره‌سنه تزك وچامور مقوله‌سی چويروب اوجاق طرزنده ياپوب آنده
بدويلر كش طبخ ايدرلر وكفة الليل كيجه وكوندزك ملاقی اولدقلری جزؤ زماندن عبارتدر كرك غرب وكرك شرق
جهتلرندن اولسون وكفه آهو صيد ايده‌جك دوزاغه دينور وكفة الدرع زرهك اتكندن عبارتدر وكفة الرمل
قوملغك دكرميجه اوزانان يرينه دينور ﴿ الكفاف ﴾ كتاب وزننده بر نسنه‌نك كزيده وخيارنه دينور وكفاف السيف
قلجك آغزينه دينور ﴿ الكفة ﴾ كافك كسريله ترازو كوزينه دينور وكافك فتحيله‌ده جائزدر وكفة الصائد دكرمی آوجی
آغنه دينور كافك ضميله‌ده لغتدر ﴿ وكفة الدف ﴾ دائره‌نك قصناغنه اطلاق اولنور وهر دكرمی ومستدير اولان شيئه كفه
اطلاق اولنور ويغمور صويی اير كيلان دكرمی چقوره دينوركه طاغلرده وقيالرده اولور وكفة اللثه ديش ديبنده منحدر
اولان دكرميجه اته دينور كافك ضميله‌ده لغتدر جمعی كفف درعنب وزننده وكفاف كلور كافك كسريله ﴿ الكفف ﴾ عنب
وزننده بدنده كسيلان نعللرده ودوكونلرده اولان دكرميجه نقش وتمغايه دينور وكوزك موضعی اولان اويومه دينور
كذلك پيكارك اويومنه دينور ﴿ الاستكفاف ﴾ ناس بر نسنه‌يه باقق ايچون اطرافنه حلقه اولمق معناسنه‌در يقال استكفّ
الناس حوله اذا احاطوا به ينظرون اليه ويلان چور كلمك معناسنه‌در يقال استكفت الحية اذا ترحّت وصاح طرطوب
بريكمك معناسنه‌در يقال استكف الشعر اذا اجتمع ودلنجی عطيه‌يه ال اوزاتمق معناسنه‌در يقال استكفّ بالصدقة
اذا مدّ يده بها ويقال استكفّ السائل اذا طلب بكفه وكونشه بقار كبي الی قاش اوزره قيوب بر نسنه‌يی اوجه بيلمك

(ايچون)

ایچون نظر ایلمك معناسنه در تقول استكففته ای استوضحته بان تضع یدك علی حاجبك كمن یستظلّ من الشمس (التكفف) تفعل وزننده خلقه آوج آچوب دیلنمك معناسنه در یقال تكفف السائل اذا طلب بكفه (المستكفات) اسم فاعل بنیه سیله پیكارلره دینور كففده یعنی نقره‌لرده اولدیغیچون وطرطوب بریكمش دوه‌لره دینور (التككفف) تزلزل وزننده برنسنه‌دن كیرو طورمق معناسنه در یقال تكفكف عنه اذا امتنع (الانكفاف) ترك وفراغت ایلمك معناسنه در یقال انكفوا عن الموضع اذا تركوه (الكلف) كافك فتحی ولامك سكونیله صاروییه مائل قاره‌لغه دینور یقال به كلف ای سواد فی صفرة (الكلف) كافك كسریله عاشق وآشفته‌یه دینور یقال هو كلف فلانة ای عاشقها (الكلف) كافك ضمیله اكلف وكلفاء لفظلرندن جمعدر (الكلف) فتحتینله صوصم دانه‌سی كبی جابجا یوزده عارض اولان نسنه‌دركه تركیده سیس وچیغت تعبیر اولنور یقال بوجهه كلف وهو شیٔ یعلو الوجه كالسمسم وقرمزی ایله سیاه بیننده اولان لونه دینور وشول قرامتق قزللغه دینوركه بعض كسه‌نك چهره‌سنده عارض اولور بنفسجی تعبیر اولنور یقال علا وجهه الكلف وهو حمرة كدرة تعلو الوجه كتب طبیه‌ده مذكور اولدیغی اوزره اشبو كلف امراض جلدیه‌دندر نمش وبرش كبی وكلف مصدر اولور بركسه‌یه زیاده‌سیله عشق ومحبت ایلمك معناسنه یقال كلف به كلفا من الباب الرابع اذا اولع به (الاكلف) شول انسان وحیوانه دینوركه رنكنده كلف یعنی قرامتق قزللق اوله مؤنثی كلفاءدر یقال رجل اكلف اذا كان به كلف وارسلانه اطلاق اولنور (الكلفاء) حمراء وزننده اكلفك مؤنثیدركه ذكر اولندی وكلفاء بادیه اطلاق اولنور (الكلفة) غرفه وزننده اكلفك لوننه دینور علی قول صاف اولمیوب بولانق اولان قرمزیلغه دینور وزحمت وتعب ایله ایشلنان ایشه وارتكاب اولنان مشقتلو شیئه دینور كرك لحوق اولسون كرك نائبه ونازله مقوله‌سندن ناشی اولسون * شارحك بیاننه كوره كلفه رنج ومشقت معناسنده دخی مستعملدر جمعی كلف كلور ومنه یقال من لم یصبر علی الكلف لم یصل الی الزلف * مؤلف ماتكلفته من نائبة او حق عبارتیله تعریف ایلمكله تكلیف ایله وكندی اختیاریله ارتكاب اولنان فعل وعمله شامل اولور احكام شرعیه كلفت حقیه‌در مصباحده والكلفة ماتكلفته علی مشقة والكلفة المشقة والجمع كلف مثل غرف وغرفة عبارتیله مرسوم اولمغله ایكی معنایی دخی تصریح ایلمشدر وكلفه عامر بن حادث نام كسه‌نك جدّی اسمیدر وكافك فتحیله‌ده زبانزده‌در (كلفی) بشری وزننده غیقه نام محل جنبنده یاخود جار ایله وردان بیننده برقوملق آدیدر آنده واقع بعض طاشلر سببیله لوننده كلف اولمغله تسمیه اولنمشدر اطراف سائره‌سی طاشلقسز جمله سهل وملایم قوملقدر (كلاف) غراب وزننده مدینه‌ده بروادی اسمیدر (الكلافیّ) غرابیّ وزننده برنوع اوزمدر یشله مائل بیاض اولور وقوریمشی كفلو سیاه اولور (الكلوف) صبور وزننده پك رنج ومشقتلو ایشه دینور یقال امر كلوف ای شاقّ (كالف) صاحب وزننده جیحون كنارنده برقلعهٔ حصینه اسمیدر (اكلاف) همزه‌نك كسریله بركسه‌یه برنسنه‌یه حریص وآشفته ایلمك معناسنه‌در یقال اكلفه به اذا جعله مولعا به (التكلیف) برآدمه رنج ومشقتلو برایش ایشلمكله امر ایلمك معناسنه‌در یقال كلف فلانا اذا امره بمایشق علیه (التكلف) تفعل وزننده برآدم اوزرینه رنج ومشقتلو ایش آلمق معناسنه‌در یقال تكلفه اذا تجشمه (المتكلف) اسم فاعل بنیه‌سیله كندیسنه كوره مهمّ اولمیان بیهوده نسنه‌یی همیشه التزام ایدن آدمه دینور یقال رجل متكلف ای عرّیض لمالایعنیه (التكلفة) تكمله وزننده رنج وزحمتله ایش ایشلمكه دینور تقول حملته تكلفة اذا لم تطقه الاتكلفا (الاكلیفاف) احمیرار وزننده كوپك ودستینك رنكی قرامتق قزل اولمق معناسنه‌در یقال اكلافّت الخابیة اذا صارت كلفاء (الكنف) فتحتینله حرز وستر وپناه معناسنه‌در معنای آتیدن مأخوذدر یقال انت فی كنف الله ای فی حرزه وستره وجانب معناسنه‌در یقال هو فی كنفه ای جانبه وكولكه‌یه دینور ظل معناسنه وناحیه معناسنه‌در یقال هو فی كنف الحجاز ای ناحیته وكنف الطائر قوشك قنادینه اطلاق اولنور یقال حرّك الطائر كنفیه ای جناحیه (الكنفة) فتحاتله بو دخی ناحیه معناسنه‌در (كنفی) جمزی وزننده برموضعدركه آنده بین العرب بروقعه اولوب حاجب بن زراره اسیر اولمشیدی (الكنف) كافك فتحی ونونك سكونیله برنسنه‌یی اولچركن طولمش اولچك كنارینی دوكلسون دیو اللریله طوتمق معناسنه‌در یقال كنف الكیّال كنفا من الباب الاول اذا جعل یدیه علی رأس القفیز یمسك بهما الطعام ومواشی‌یه كیجه یاتمق ایچون اغیل چویرمك معناسنه‌در یقال كنف البعیر والغنم كنفا من الباب الاول والثانی اذا عمل لها حظیرة یؤیها الیها وبرنسنه‌دن عدول وانصراف ایلمك معناسنه‌در یقال كنف عنه اذا عدل وبرنسنه‌یی برمحلده حفظ وصیانت ایلمك معناسنه‌دركه كوروب كوزتمك تعبیر اولنور یقال كنف الشیٔ اذا صانه وحفظه وحاطه ومعاونت ویاری قلمق معناسنه‌در یقال كنف فلانا اذا اعانه وكنیف ایدنمك معناسنه‌در یقال كنف كنیفا اذا اتخذه وخانه‌یه كنیف یاپمق معناسنه‌در یقال كنف الدار اذا جعل لها كنیفا (الكنوف)

صبور وزننده شول ناقه‌یه دینورکه سوری‌یه قارشیوب دائما الارغده‌ده کیدر اوله علی قول مخصوص یتاقلرنده یاتیوب الارغده‌ده یاتوب قالقار اوله یقال ناقة کنوف اذا کانت تسیر فی کنفة الابل او تعتزلها او تبرك فی کنفها وشول قیونه وکچی‌یه دینورکه دائما سوریدن ایراق الارغده‌ده کیدر اوله وکبه ایکن ارکك اشمش حیوانه دینور یقال شاة وناقة کنوف اذا صارت قد ضربها الفحل وهی حامل (الکانفة) ارالغه کیرن حاجز ومانعه اطلاق اولنور تأنیثی موصوف اعتباریله‌در یقال انهزموا فما کانت لهم کانفة ای حاجزة تحجز العدوّ عنهم (الکنف) کافك کسریله چوبان طوربه‌سنه دینورکه ایچنه ادواتنی وضع وحفظ ایدر یاخود تاجرك خرت مرت قویه‌جقلری ظرفه دینور (الکنف) کافك ضمیله کنوف لفظندنکه ذکر اولندی جمعدر وکنیف لفظندن جمع اولور امیروزننده (الکنیف) امیروزننده پرده‌لو مستور یره دینور وپرده‌یه دینور ستره معناسنه وستر ایدن نسنه‌یه دینور ساتر معناسنه وقلقانه اطلاق اولنور وبمشابه اطلاق اولنور مستور اولمق حسبیله واغاجدن چورلمش دوه آغلنه دینور یقال اتخذ للابل کنیفا ای حضیرة من شجر وکسلدکدنصکره مجدّدا بتوب بر آرشون قدر اوزامش خرما اغاجنه دینور اکا سیاه اوزون صقالی تشبیه ایدرلر یقال له لحیة کالکنیف وهو نخل یقطع فینبت نحو الذراع (کنیف) زبیروزننده و (کانف) بر کسه‌نك علمیدر وکنیف ابن مسعود حضرتلرینك لقبیدر مخزن علوم وفضائل اولمغله حضرت عمر چوبان طوربه‌سنه تشبیه ایلدی * مؤلفك مرادی اشبو اثردر قال فی النهایة ومنه حدیث عمر انّه قال لابن مسعود ❁ کنیف ملئ علما ❁ وتصغیر بنیه‌سی صغیر الجثه اولدیغیچون یاخود تعظیم ایچوندر (الاکناف) همزه‌نك کسریله بودخی اعانت ایلك معناسنه‌در یقال اکنفه اذا اعانه (ابو مکنف) محسن وزننده اصحابدن زید الخیل کنیه‌سیدر (التکنیف) برنسنه‌نك اطرافنی چویروب قوشاتمق معناسنه‌در یقال کنفه اذا احاطه (المکنف) معظم وزننده اطرافی چویریلوب قوشادلمش نسنه‌یه دینور یقال صلاً مکنف ای احیط من جوانبه وصلاء صادك کسریله ایصنمق ایچون یاقدقلری آتشه دینور ومکنف اللحیه قبا صقال کسه‌یه اطلاق اولنور ولحیه‌یه دخی وصف اولور یقال رجل مکنف اللحیة ای عظیمها ویقال لحیة مکنفة ای عظیمة الاکناف (الاکتناف) افتعال وزننده دوه ایچون آغیل ایدنمك معناسنه‌در یقال اکتنف القوم اذا اتخذوا کنیفا لابلهم وبرنسنه‌نك اطرافنی قوشاتمق معناسنه‌در یقال اکتنف فلانا اذا احاطوا به (التکنف) تفعل وزننده بودخی برنسنه‌نك اطرافنی قوشاتمق معناسنه‌در یقال تکنف فلانا اذا احاطوا به (المکانفة) مفاعله وزننده معاونه معناسنه‌در یقال کانفه اذا عاونه (کنهف) جندل وزننده بر موضع آدیدر (الکنهفة) دحرجه وزننده سرعتله چکوب کتمك معناسنه‌در یقال کنهف عنا فلان اذا مضی واسرع وبعضلر عندنده نونی زائده‌در (الکوفة) کافك ضمیله مدوّر قزل قوملغه دینور علی قول خرده خرده چقللو قوملغه دینور مدینة العراق الکبری‌که قبة الاسلام ودار هجرة المسلمین‌در زمان خلافت فاروق اعظمده سعد بن ابی وقاص رضی الله عنهما تمصیر ایلمشدر مقدّما منزل نوح علیه السلام ایدی ومسجد عظیمی انلرك بنا کرده‌لریدر کوفه ایله تسمیه‌سنده وجوه عدیده بیان ایدرلر دکرمی قوملق کبی طرحی مدوّر اولدیغیچون یاخود قوم یبغنی کبی ناس انده مجتمع اولدیغیچون اوله واکا کوفان دخی دیرلر کافك ضمیله وفتحیله وکوفة الجند دخی دیرلر زیرا ارض عربك خطه‌لری حضرت عثمان خلافتنده سائب بن اقرع الثقفیّ مباشرتیله انده تخطیط وتحدید اولنمشدر پس اولوقت مرکز جند اولمشدر وبعضلر دیدیکه مقدّما زمیننده کوفان نام برکوچك طاغ اولمغله آنی دوزلدوب یرینه شهر مرقومی طرح ایتدکلرندن کوفان ایله‌ده تسمیه اولندی وعندالبعض کیف لفظندن مأخوذدرکه قطع معناسنه‌در زیرا شاه عجم اولان پرویز اول ارضی بهرام نام امیره بروجه مقاطعه توجیه ایلمشیدی یاخود بلاد سائره‌دن قطع وتفریق ایلدیکنه مبنی‌در پس اصلده کیفه ایدی کافك ضمیله یاء ساکن اولوب ماقبلی مضموم اولمغله واوه قلب اولنوب کوفه اولدی یاخود عربلرك هم فی کوفان بضم الکاف وفتحها وکوّفان محرّکة مشدّدة الواو قوللرندن مأخوذدرکه عز ومنعه معناسنه‌در یاخود اطرافنده اولان جبل ساتیذ ما کاف شکلنده شهر مرقومی محیط اولدیغیچون یاخود بانیسی اولان سعد بن ابی وقاص زمین مزبوری سکونت اهل اسلام ایچون طلب وانتخاب ایلدکده اهل اسلامه تکوّفوا ای تجمعوا دیمکله لفظ مزبوردن اخذ ایله کوفه اطلاق اولنمشدر یاخود کوّفوا هذه الرملة یعنی بو قوملغی بر طرف ایلیه‌سز دیمکله لفظ مرقومدن تصرّف اولنمشدر وکوفه عیب ونقیصه‌یه دینور یقال لیست به کوفة ولا نوفة ای عیب (کویفه) جهینه وزننده کوفه‌یه قریب بر موضع آدیدر عبدالله بن عمر رضی الله عنه اورایه قونمغله کاهجه اکا اضافتله کویفة ابن عمر دخی دیرلر (کوفی) طوبی وزننده شهر هرات قربنده بادغیس قضاسنده بر بلده‌در

﴿الكوفان﴾ كافك ضمى و فتحيله و ﴿الكوّفان﴾ هيبان وزنده و ﴿الكوّفان﴾ جلبان وزنده دكرمى قوملغه دينور شهر مرقومه كوفان اطلاقنك وجهى بودر وشدتلو دشوار ايشه ورنج وعناء ومحنته اطلاق اولنور يقال فى كوّفان وكوّفان اى فى امر شديد وعناء بوراده والامر المستدير عبارهسى غلطدر دكرمى قوملق هرطرفى احاطه ايلديكى امر شديد ورنج ومحنت آدمى باصمغله تشبيه اولنمشدر وعزّ ومنعه معناسنه مستعملدر يقال هو فى كوّفان اى عزّ وصيق وكور ساز لغه واغاجلغه دينور وقول العرب ظلوا فى كوفان اى فى عصف كعصف الريح بعضلر بونى قارشقلق وشرّ وهرج ومرج ايله بيان ايلديلر وبعضلر حيرت ياخود مكروه ياخود امر شديد ايله تفسير ايلديلر جملهسى معناى اولدن مأخوذدر ﴿الكوف﴾ خوف وزنده سختيان كنارينى دوروب بوكمك معناسنهدر يقال كاف الاديم يكوف كوفا اذا لفّ جوانبه ﴿الكاف﴾ حال وزنده حروف هجادندر وحرف معنادن حرف جرّ اولور تشبيه معناسنه دلالت ايدر وعندالبعض تعليل ايچون دخى كاور ومنه قوله تعالى ﴿كما ارسلنا فيكم رسولا﴾ اى لاجل ارسالى وقوله تعالى ﴿واذكروه كما هداكم﴾ اى لاجل هدايته لكم واستعلا ايچون كاور كه على مرادفى اولور تقول كن كما انت عليه اى على ماانت عليه وكيف انت قولنك جوابنده دنيلان كخير لفظندهكى كاف دخى على معناسنهدر كه على خير ديمكدر ومبادرت ايچون كاور ما لفظنه متصل اولدقده تقول سلّم كما تدخل وصلّ كما يدخل الوقت و بو تشبيه فروعندندر لسانمزده دخى همان ايچرو كيرديكك كبى سلام وير وهمان وقت كيرديكى كبى نمازى قيل تعبير اولنور وبعضا توكيد افادهسيچون زياده قلنور ومنه قوله تعالى ﴿ليس كمثله شئ﴾ وكاه اولور كه مثل كلمهسنه مرادف اسم جارّ اولور على قول بو محلّ ضرورته مخصوصدر اشبو * يضحكن عن كالبرد المنهم * مصراعنده اولديغى كبى كه عن مثل البرد ديمكدر وكاهجه ضمير منصوب وضمير مجرور اولور كما فى قوله تعالى ﴿ماودّعك ربّك﴾ واسم اشارته لاحق حرف معنا اولور كقولك كذلك وتلك وكاه اولور كه ضمير منفصل منصوبه لاحق اولور اياك واياكما كبى وبعض اسماء افعاله لاحق اولور حيهلك ورويدك والنجأك كبى واخبرنى معناسنه اولان ارأيتك كلمهسنه لاحق اولور تقول ارأيتك هذا الذى كرمت علىّ اى اخبرنى * مترجم ديركه بو معنا مجاز مرسله مبنى استعارهدر زيرا رؤيت اقواى سبب اخباردر وفهم طلبنه موضوع اداتذكر وطلبه موضوع صيغهٔ امر اراده اولنمشدر ﴿تكاف﴾ تانك ضميله خوزجان قضاسنده بر قريه آديدر ونيسابور قضاسنده بر قريه آديدر ﴿التكويف﴾ تفعيل وزنده ميشين وسختيان كسمك معناسنهدر تقول كوّفت الاديم اذا قطعته كما تقول كيفته وكاف حرفى يازمق معناسنهدر تقول كوّفت الكاف اذا كتبتها ﴿التكوّف﴾ تفعل وزنده و ﴿الكوفان﴾ فتحاتله غير قياس اوزره مصدر ثانى اولهرق برنسنه دكرمى اولمق معناسنهدر يقال تكوّف الرمل تكوّفا وكوفانا اذا استدار واهل كوفهيه بكزنمك ياخود آنلره منتسب اولمق معناسنهدر يقال تكوّف الرجل اذا تشبه بالكوفيين او انتسب اليهم ﴿الكهف﴾ كافك فتحى وهانك سكونيله طاغلرده اويولمش اوكبى يره دينور غار ومغاره تعبير اولنور على قول غار طرزنده اولور لكن بوآندن واسع اولور كوچك اولورسه غار وبيوك اولورسه كهف ديرلر جمعى كهوف كلور يقال لجأوا الى كهف وهو كالبيت المنقور فى الجبل أو كالغار فى الجبل الاّ انّه واسع فاذا اصغر فغار وكهف صغنهجق وپناه كتورهجك يره وآدمه اطلاق اولنور يقال هو كهف القوم اى وزرهم وملجأهم وكهف مصدر اولور سرعتله يوريمك وسرعتله سكرتمك معناسنه وبونك فعلى ممات ومهجوردر وذكر اولنان كنهف عنّا صيغهسى كه نونى زائدهدر بوندن متصرّفدر تقول اعجبنى كهفه اى سرعة عدوه ومشيه اصحاب الكهف قرآن عظيم الشانده مذكوردر ضبط اساميلرى خصوصنده بش كونه قول واردر اولا (١) مكسلمينا (٢) امليخا (٣) مرطوكش (٤) بوالس (٥) سانيوس (٦) بطنيوس (٧) كشفوطط درثانيا (١) مليخا (٢) مكسمينا (٣) مرطوس (٤) نوانس (٥) اريطانس (٦) اونوس (٧) كندسلططيوس درثالثا (١) مكسلمينا (٢) مليخا (٣) مرطونس (٤) سونس (٥) ساريونس (٦) كفشططيوش (٧) ذونواس در رابعا (١) مكسلمينا (٢) امليخا (٣) مرطونس (٤) بونس (٥) سارينوس (٦) بطنيوس (٧) كشفوططدر خامسا (١) مكسلنينا (٢) يمليخا (٣) مرطونس (٤) بينونس (٥) ذوانوانس (٦) كشفيطط (٧) نونس در ﴿المكهفة﴾ مصنعه وزنده بنو اسد يوردنده برصو آديدر ﴿اكهيف﴾ مصغر بنيه سيله و ﴿ذات كهف﴾ كافك ضميله و ﴿كنهف﴾ جندل وزنده بر موضع اسملريدر ﴿التكهف﴾ تفعل وزنده طاغ مغارهلو اولمق معناسنهدر يقال تكهف الجبل اذا صار فيه كهوف ﴿الكيف﴾ حيف وزنده كسمك معناسنهدر يقال كافه يكيفه كيفا اذا قطعه ﴿كيف﴾ اين وزنده اسم مبهم غير متمكن درينجه ونه كونه معناسنهدر التقاساكنين ايچون آخرى تحريك اولندى وياء مجاورتنه مبنى فتح اوزره مبنى اولدى وفايى حذف ايلهكى دخى ديرلر سوف كلمهسنه سو ديدكلرى كبى وكيف كلمهسى غالبا استفهام ايچون استعمال اولنور ياحقيقى اولور كيف زيد كبى ياخود غير حقيقى اولور كه تعجب مخرجنه مخرج اولور نحو ﴿وكيف تكفرون بالله﴾

وكاهجه نفي مخرجنه اخراج اولنور نته‌كه اشبو * كيف ترجون سقاطى بعدما * جلل الرأس مشيب و صلع * بيتنده واقعدركه لاترجوني ذلك تأويلنده‌در وكاهجه كنديدن استغنا اولنيه‌جق كلمه‌دن مقدم اكا خبر واقع اولور كيف انت وكيف كنت كبي كه اوّلده مبتدادن ثانيده كان كلمه‌سندن خبردر وكذلك ركن اولوب غير مستغنى عنه اولان كلمه‌دن مقدّم حال واقع اولور وكاهجه مفعول مطلق واقع اولور كقوله تعالى ﴿كيف فعل ربك﴾ و ﴿فكيف اذا جئنا من كل امة بشهيد﴾ وكاهجه شرط اولەرق استعمال اولنور پس لفظ ومعناده متفق وغير مجزوم ايكي فعل اقتضا ايدركه برى شرط وبرى جزاء اولور كيف تصنع اصنع كبي وكيف تجلس اذهب تركيبي جائز دكلدر اتفاق اولمديغيچون وسيبويه كيف كلمه‌سنك ظرف اولسنه ذاهب اولمشدر اما اخفش ظرفيتنى تجويز ايلمز وابن مالك اخفشى تصديق ايلمشدر زيرا نه زمان ونه مكان اولمغله ظرفيته صلاحيتى يوقدر انجق احوالدن سؤاله دالّ اولمغين على ايّ حال لفظيله مفسر اولمغله تجوز طريقيله ظرف اطلاق اولنور وبعضلر عاطفه اولمسنه‌ده ذاهب اولوب واشبو * اذا قلّ مال المرء لانت قناته * وهان على الادنى فكيف الاباعد * بيتيله احتجاج ايلمشدر لكن مطلقا عاطفه اولمسى جائز دكلدر وبيت مرقومده عاطفه اولان فايه مقارنتى عاطفيتى آبى اولديغى ظاهردر بلكه بوراده خبريت اوزره محلّا مرفوع اسمدر ويقال كيف لى بفلان فتقول كلّ الكيف والكيف بالجرّ والنصب ﴿الكيفة﴾ كافك كسريله ثوب قطعه‌سنه دينور وكوملكك اولك طرفندن اتكنه اوريلان يامه‌يه دينور نته‌كه اكسه‌دن اولانه مخيفه دينور ﴿حصن كيفى﴾ ضيزى وزننده آمد شهريله جزيرهٔ ابن عمر بيننده برقلعه‌در ﴿التكييف﴾ تفعيل وزننده پاره پاره كسوب طوغرامق معناسنه‌در يقال كيفه اذا قطعه ومتكلمينك كيف لفظندن اخذ وتصرّفله كيفته فتكيف قوللرى قياسيدر عربدن مسموع دكلدر پس اصطلاحدن معدوددر مقولهٔ كيف وكيفيت كبي ﴿الانكياف﴾ انفعال وزننده كسلمك معناسنه‌در يقال انكاف الشئ اذا انقطع ﴿التكيف﴾ تفعل وزننده اكسلمك معناسنه‌در تقول تكيفته اذا تنقصته

فصل اللام

﴿ فصل اللام ﴾ ﴿اللأف﴾ لامك فتحى وهمزه‌نك سكونيله طعامى خوش وكوزل يشله يمك معناسنه‌در يقال لأف الطعام لأفا من الباب الثالث اذا اكله اكلا جيدا ﴿اللجف﴾ لامك فتحى وجيمك سكونيله يك اورمق معناسنه‌در يقال لجفه لجفا من الباب الثانى اذا ضربه شديدا وآهو وسائر جانور اينلرينك وياتاقلرينك ومغاره‌لرك ديبلرينه چقور قازمق معناسنه‌در يقال لجف الظبى وغيره فى اصل الكناس اذا حفر حفرة ﴿اللجف﴾ فتحتينله اسمدر ذكر اولنان چقوره دينور وقويينك برجانبنده قازيلان وقويى ديبنك چوره‌سندن صويك اويديغى چقوره دينور يقال بئر ذات لجف وهو حفر فى جانبها وما اكل الماء من نواحى اصل الركية ودره‌نك كوبكنه دينوركه حق وسطيدر وسيل صوينك ايركيلوب قالديغى چقوره واويومه دينور جمعى الجاف كلور ﴿اللجاف﴾ كتاب وزننده قپونك آلت اشيكنه دينور اسكفه معناسنه وطاغدن مغاره‌يه حواله اولان قيا مقوله‌سنه دينوركه برون كبي چيقوب مغاره اوزه سووه‌لوب حواله اولور ﴿اللجيف﴾ اميروزننده تمرنى يصى اوقه دينور ياخود صواب اولان نجيف اولمقدر ﴿اللجيفة﴾ سفينه وزننده قپونك برياننه وبرچكه‌سنه دينور ايكيسنه لجيفتان دينور ﴿التلجيف﴾ قويينك اطرافنى قازمق معناسنه‌در يقال لجف البئر اذا حفر فى جوانبها وذكرى فرجك قيلرينه ادخال ايلمك معناسنه‌در يقال لجف فرجها ذكره اذا ادخل فى نواحيها ﴿التلجف﴾ تفعل وزننده قويى ايچرويه اويريلوب چوكمك معناسنه‌در يقال تلجفت البئر اذا انخسفت وقويينك اطرافنى قازمق معناسنه لازم ومتعدى اولور يقال تلجف البئر اذا حفر فى جوانبها ﴿اللحف﴾ لامك فتحى وحاى مهمله‌نك سكونيله بركسه‌يى يورغان مقوله‌سيله اورتوب بورمك معناسنه‌در يقال لحفه لحفا من الباب الثالث اذا غطاه باللحاف ونحوه ويلامق معناسنه‌در يقال لحفه اذا لحسه ﴿الالتحاف﴾ افتعال وزننده يورغان وچارشفلويه بورنوب صارلمق معناسنه‌در يقال التحف به اذا تغطى به ﴿اللحاف﴾ كتاب وزننده بورينه‌جك نسنه‌يه دينور يورغان وچارشب وسائر نسنه كبي لكن يورغانده استعمالى غالب اولمشدر زيرا عربلرده مقدّما يورغان متعارف دكلدر يقال عليه لحاف وهو ما يلتحف به وبر آدمك زوجه‌سندن كنايه اولور يقال هذه لحافه اى زوجته واوستلك لباسه دينور ﴿الملحف﴾ و ﴿الملحفة﴾ ميملرك كسريله بونلرده لحاف معناسنه‌در ﴿اللحيف﴾ اميروزننده ياخود زبيروزننده طويلهٔ خاصهٔ حضرت نبوى فرسلرندن برفرسك آديدر قويريغى كور ويك اوزون اولوب مماس اولديغى محلى چارشف كبي اورتر اولمغله اسم مرقومله تسميه اولندى طرف اشرفلرينه ربيعة بن ابى البراء اهدا ايلمشيدى ﴿اللحفة﴾ لامك كسريله برآدمك مالندن برازى تلف اولمق معناسنه‌در يقال لحف فى ماله لحفة على بناء المجهول اذا ذهب منه شئ ولحفه يورغان مقوله‌سنه بورنمك حالتنه دينوركه بناء نوع اولور آندن بورونش ايله تعبير اولنور يقال انه لحسن اللحفة اى حالة الالتحاف ﴿اللحف﴾ لامك كسريله طاغك كوكنه دينور

اصل الجبل معناسنه وهمدان ونهـا وند طاغلرينك ديبلرنده واقع بر ناحيه وقطرك اسميدر وحجازده بر وادى
اسميدركـه اوزنده جبله وسـتار نام ايكى قريه واردر ولحف دبرك بر شـقنه يعنى بر قيناغنه دينور
يقـال ضرب لحف اسـته اى شقها است كلمه سـنك تأنيثى عجز وحلقهٔ دبر واليه اعتباريله‌در ومنه المثل
* افلس من ضارب لحف استه * زيرا مفلس ومندبور اولان آدم ستر عورت ايده‌جك نسنه بولمامغله قيناغنه
الني وضع ايدر (الالحاف) همزه‌نك كسريله ابرام ايلمك معناسنه‌در يقال الحف عليه اذا الحّ وبركمسه‌يه
ضرر وزيان ايلمك معناسنه‌در يقال الحف به اذا اضرّبه وطرنغى پك درين كسمك معناسنه‌در يقال الحف ظفره
اذا استأصله وطاغ ديبنى طوته‌رق يوريوب كتمك معناسنه‌در يقال الحف الرجل اذا مشى فى لحف الجبل وفخر
واداايله اتكارينى يره سوريه‌رك يوريمك معناسنه‌در يقال الحف الرجل اذاجرّ ازاره فى الارض خيلاء (التلحيف)
الحاف ايله معناى اخيرده مرادفدر (الملاحفة) مفاعله وزننده برآدمه معاونت ايلمك معناسنه‌در يقال لاحفه
اذا كانفه وملازمت ايلمك معناسنه‌در يقال لاحفه اذا لازمه (التلحف) تفعل وزننده يورغان ايدنمك معناسنه‌در
يقال تلحف الرجل اذا اتّخذلحافا (اللخف) لامك فتحى وخاى معجمه‌نك سكونيله يوفقه قيمغه دينور تقول اكلت
اللخف اى الزبد الرقيق ولخف مصدر اولور پك اورمق معناسنه يقال لخفه لخفا من الباب الثالث اذا ضربه
شديدا وككيش نشان وتمغا ايلمك معناسنه‌در يقال لخفه لخفا اذا اوسع وسمه (اللخفة) تمره وزننده دبره دينور
است معناسنه ودوه‌يه مخصوص بركونه تمغا آديدر (اللخيفة) سفينه وزننده بولامج آشنه دينور (اللخاف) كتاب
وزننده آق ويوفقه طاشلره دينور مفردى لخفه‌در تمره وزننده (اللخيف) امير وزننده ياخود زبير وزننده طويلهٔ
جليلهٔ نبويه آتلرندن برآتك اسميدر ياخود حاى مهمله ايله‌در نته‌كه ذكر اولندى (اللصف) لامك وصادك فتحيله
اصف معناسنه‌دركه كبره ديدكارى نباتدر على قول اول نباتك ديبلرنده بتر برنسنه‌در ياخود اذن الارنب ديدكارى
نباتدركه ياپشقان بر اوتدر انكچون لصيق وخذنى معك دخى ديرلر تركيده طاوشانقولاغى وطول عورت يپراغى
تعبير اولنور يپراغى لسان الحمل يپراغنه شبيه واندن ادقّ واحسن وچچكى بياضه مائل كوكجل وشعبه‌لو كوكلرى
اولور كوكنك غسولنى طلا وجهى محمرّ ومحسن‌در ولصف برجنس خرما اسميدر ومغيثه ايله عقبه بيننده بربركه
آديدر ولصف مصدر اولور بدنك دريسى قايش كبى قوپقورى اولوب كيكه ياپشمق معناسنه يقال لصف جلده
لصفا من الباب الرابع اذا يبس ولزق (لصاف) قطام وزننده وسحاب وزننده ولامك كسريله جائزدر تميم يوردنده
بر طاغك آديدر (اللاصف) صادك كسريله سرمه طاشـنه دينور اثمد معناسـنه (اللصف) رصف وزننده
ومرادفيدركه قالدرم طاشى كبى يناشى يناشى ديزمك معناسنه‌در يقال لصفه بمعنى رصفه (اللصيف) امير وزننده
يلدرايجى تابان نسنه‌يه دينور يقال شئ لصيف اى بريق ومصدر اولور يلدرامق معناسنه يقال لصف الشئ
لصيفا من الباب الاول اذا برق (اللطف) لامك ضميله رفق ونوازش وملايمت اوزره معامله ايلمك معناسـنه‌در
يقال لطف به وله لطفا من الباب الاوّل اذارفق به وحق جلّ وعلا طرفندن عبادينه لطف رفق وسهولتله مرادينى
كنديسنه ايصال ايلمكدن عبارتدر يقال لطف الله لك اى اوصل اليك مرادك بلطف يعنى حق تعالى سكا مرادكى
رفق وسهولت وجهيله ايصال ايليه‌كه مرادكه تعب ومشقتسز نائل اوله‌سن ديمكدر ولطف طرف ربّانيـدن
توفيق ايله‌ده تفسير اولنوركه قولك ايشنى راست كتورمكدن عبارتدر يقال حصل بلطفه تعالى اى بتوفيقه
ولطف برنسنه پك يقين اولمق معناسنه‌در يقال لطف الشئ اذادنا ولطف ولطافه كرامه وزننده اوفق وكوچك
اولمق معناسـنه‌دركه ضخامت مقابليدر يقـال لطف الشئ لطفا ولطافة من الباب الخامس اذا صغرودقّ
(اللطيف) امير وزننده معناى ثانيدن وصفدر خرده وكوچك نسنه‌يه دينوركه ضخم مقابليدر يقال شئ لطيف
اى صغير دقيق لسانمزده نازك ومتناسب نسنه‌يه لطيف اطلاقى بومعناندركه قبا وايرى نسنه مقابليدركه اكثرى
تصلق ونازيبا اولور ومعناى اوّلدن اسم فاعل اولوركه عبادينه رفق ولطفله برّوكرم ومخلوقاتنه ايصال منافع ايله
احسان ايديجى ربّ مسـتعانك اسم شريفيدر بعضلر خفاياء ودقايق اموره عالم ودانا معناسـيله تفسير ايلديلر
ومن اسماء الله تعالى اللطيف اى البرّ بعباده المحسن الى خلقه بايصال المنافع اليهم برفق ولطف اوالعالم بخفايا
الامور ودقايقها ولطيف الكلام معناسى غامض وخفى اولان كلامدن عبارتدر يقال كلام لطيف وهو ماغمض
معناه وخفى (اللطف) فتحتينله اسمدر احسان معناسنه‌در وآزجه طعامه وسائر نسنه‌يه اطلاق اولنور يقال
جاء بلطف من الطعام وغيره اى بيسير (اللطفة) فتحاتله ارمغانه اطلاق اولنور يقـال اهدى اليه لطفة اى هدية
(اللطفان) سكران وزننده دائما ناسه ملاطفه وملايمت وجهيله برّ واحسان ايدن آدمه دينور يقال رجل لطفان

ای ملاطف (اللواطف) لوازم وزننده کوکسده دوش تعبیر اولنان یره طوغری کلان ایکو کمیکلرینه دینور قرب
معناسندن مأخوذدر (الالطاف) همزه‌نك کسریله ایولك ایلك احسان معناسنه‌در یقال الطفه بکذا اذا برّه وصاحبی
بوغورلك ذکرینی ناقه‌نك فرجنه ادخال ایلك معناسنه‌در کندیسی مدخل بولمدقده ایدرلر یقال الطف فلان
بعیره اذا ادخل قضیبه فی حیاء الناقة وبرنسنه‌یی یانته یناشدروب قصدرمق معناسنه‌در یقال الطف الشیٔ
بجنبه اذا الصقه (الاستلطاف) بودخی برنسنه‌یی یانته یناشدرمق معناسنه‌در یقال استلطفه بجنبه اذا الصقه
(الملاطفة) مفاعله وزننده واحد وفصاعد ایچون کلور برآدمه احسان ایلك واحسان ایدشمك معنالرینه یقال
لاطفه اذا برّه (التلطف) تفعل وزننده و (التلاطف) تفاعل وزننده برایشی رفق وسهولتله نازکانه ایشلمك
معناسنه‌در یقال تلطفوا فی الامر وتلاطفوا اذا رفقوا فیه (الالعاف) همزه‌نك کسریله ارسلان یاخود آدمجل
دوه‌قان یلامق یاخود خشمه کلوب صالدرمغه یاتمق معناسنه‌در علی قول خشمله باقوب بعده کوزینی چویروب
یومدقدنصکره تکرار خشم وحدّتله اول کمسه‌یه باقمق معناسنه‌درکه کمال خشمندن نشئت ایدر یقال العف الاسد
او البعیر اذا ولغ الدم او حرد وتهیأ للمساورة او نظر ثمّ اغضی ثمّ نظر (التلعف) تفعل وزننده العاف معناسنه‌در
(اللغیف) غین معجمه ایله امیر وزننده خرسز یتاغی اولان کمسه‌یه دینورکه خرسزلر ایله یبوب ایچوب واثواب واسبابلرینی
یاننده حفظ ایدر یقال فلان لغیف ای یأکل مع اللصوص ویحفظ ثیابهم ولا یسرق معهم وبرآدمك محرم اسراری
ومدبر ومستشاری وقوّهٔ عاقله‌سی اولان قریب وهمدمنه دینور یقال هذا لغیف فلان ای خاصّته ودخلله جمعی
لغفاء کلور کرماء وزننده (اللغف) فتحتینله لقمه یوتمق معناسنه‌در یقال لغف الادام لغفا من الباب الرابع اذا لقمه
(اللغیفة) سفینه وزننده اتسز اولان بولاج آشنه دینور (الالغاف) همزه‌نك کسریله العاف معناسنه‌درکه
ذکر اولندی یقال الغف الاسد او البعیر بمعنی العف وسرعت ایلك معناسنه‌در یقال الغف الرجل اذا اسرع
وبرکمسه‌یه بدمعامله وجور وجفا ایلك معناسنه‌در یقال الغف فلانا اذا عامله قبیحة وجار علیه ولقمه‌یی برآدمه
یوتدرمق معناسنه‌در یقال الغفه الادام اذا لقمه ایاه وبرکمسه خرسز یتاغی اولمق معناسنه‌در یقال الغف الرجل
اذا صار لغیفا (التلغّف) تفعل وزننده تلعف معناسنه‌درکه ذکر اولندی (الملاغفة) مفاعله وزننده برآدمه
راست کلمك معناسنه‌در یقال لاغفه اذا صادفه واوپمك معناسنه‌در یقال لاغف المرأة اذا قبلها (اللغفة) لقمه
وزننده ومرادفیدر تقول خذ هذه اللغفة ای اللقمة (الملغفة) مشیخه وزننده اصلا جیت اثری اولمیان خرسز
وحرامی طائفه‌یه دینور رشوان وطاغلو اکرادی کبی یقال قوم ملغفة ای لصوص لا جیة لهم (اللفّ) لامك فتحی
وفانك تشدیدیله برنسنه‌یی دوروب بوکمك معناسنه‌در یقال لفه لفا من الباب الاول ضدّ نشره وایکی عسکری
بری بریله جنکه قویولدوب بری برینه صارمشدرمق معناسنه مستعملدر یقال لفّ بین الکتیبتین اذا خلط بینهما
بالحرب وبرآدمك حق ومطلوبنی ویرمیوب امساك ایلك معناسنه مستعملدرکه حقنی دوروب بوکمش اولور یقال
لفّ فلانا حقه اذا منعه ودرلو درلو طعاملری بری برینه قاتوب چوق یمك علی قول بد وچرکین یشله یمك معناسنه‌در
یقال لفّ فی الاکل اذا اکثر مخلطا من صنوفه مستقصیا او قبح فیه وبرنسنه‌یی برنسنه‌یه یناشدروب یتشدرمك
معناسنه‌در یقال لفّ الشیٔ بالشیٔ اذا ضمّه الیه ووصله به ولفّ لفیف معناسنه‌درکما سیذکر واغاجلر صیق وکور
اولدیغندن بری برینه صارمشق وطولاشق چتلق اولمق معناسنه‌در یقال لفت الاشجار اذا صارت ملتفة وبریکدرمك
معناسنه مستعملدر یقال لفّه اذا جمعه (اللفافة) کتابه وزننده طولاغه وصارقی‌یه دینورکه ایاغه وسائر یره
صاروب طولانور جمعی لفائف کلور ومنه یقال لبس الخفّ باللفافة وهی ما یلفّ به علی الرجل وغیرها (اللفّ)
لامك کسری وفتحیله علی قول حرکات ثلاثیله تعلّق وانتساب معناسنه مستعملدر لفّ شجردن مأخوذدر یقال
جاء القوم ومن لفّ لفهم ای من عدّ فیهم ولفّ لامك کسریله صنف انسانی‌یه دینور یقال جاء لفّ من الناس
ای صنف وحزب وطائفه معناسنه‌در یقال لفّ من الناس ای حزب ومجتمع اولمش جماعت انسانی‌یه دینور
جمعی لفوف کلور وقبائل مختلفه واماکن متفرّقه‌دن مجتمع جماعته دینور شورادن بورادن دیرلمش شهود زور
دیرنتیسی کبی وچایرلری بری برینه صارمشمش باغچه ومرغزاره دینور کذلك اشجاری صیقلغندن بری برینه چاتلمش
وصو قشمش اولان خیابانزاره دینور ویقال حدیقة لفّ ولفة ویفتحان ای ملتفة الاشجار (الالفاف) همزه‌نك
فتحیله صیقلغندن بری برینه چاتوب صارمشمش اشجاره دینور مفردی لفّ در لامك کسری وفتحیله یاخود لفّ در
لامك ضمیله‌که لفاء لفظنك جمعیدر بوکه کوره الفاف جمع الجمع اولور (اللفیف) امیر وزننده قبائل مختلفه‌دن مجتمع
دیرنتی جماعته دینور لفّ کبی‌که ذکر اولندی ومنه یقال جاؤا بلفهم ولفیفهم ای اخلاطهم وقوله تعالی

﴿وجئنا بكم لفيفا﴾ اى مجتمعين مختلطين من كلّ قبيلة و ايكى ياخود زياده درلودن قارشق طعامه اطلاق اولنور يقال طعام لفيف اى مخلوط من جنسين فصاعدا وجوهرينك لفيف صدّيق معناسنه ده كاور كما يقال لفيفه صديقه قولى غلطدر صواب اولان لغيف اولمقدر غين معجمه ايله * لكن مؤلف كلمهٔ مزبوره يى اول معنايه ذكر ايلمامشدر ولفيف علم صرفده بر باب مخصوصدر ايكى نوع اولور برى لفيف مقروندركه ايكى حرف علت مقترن اولان كلمه در طوى كبى و برى لفيف مفروقدركه ايكى حرف علتك بينى حرف صحيح ايله مفترق اولان كلمه در وعى كبى (اللفيفة) سفينه وزننده دوه نك صرتنده كائن سكيرك اتنده اولان اته دينور (الملفّ) ميمك كسريله مقصّ وزننده بورنجك چارشفه ويورغانه دينور يقال الفه بالملفّ اى مايلتفّ به (اللفف) فتحتينله بطائله دلى اغزى طولدره رق سويلكه دينوركه بركونه پپه يلكدر كما سيذكر وال ايله ايش ايشليان كسه نك بلكجه سى طمرى بورلمغله ايشدن معطل قالمغه دينور يقـال لايقدر ان يعمل من اللفف وهو ان يلتوى عرق فى ساعد العامل فيعطله عن العمل (الالفّ) همزه نك و لامك فتحيله لفيف معناسندن وصفدر دلى اغزينى طولدره رق ثقلت وبطائله تكلم ايدن كشى يه دينور يقال رجل الفّ اى بين اللفف عيّ بطئ الكلام اذا تكلم ملأ لسـانه فمه وتنبل وكرانجان آدمه دينور يقـال رجل الفّ اى ثقيل بطئ وچاتيق قاشلو آدمه دينور يقال رجل الفّ اى مقرون الحاجبين والفّ طوارك اينجكنده اولان طمره دينور وشنلكى چوق محله دينور يقال موضع الفّ اى الكثير الاهل وتكلمده دلى آغر اولان آدمه دينور وامور ومصالحده عاجز وهيچ آدمه دينور يقال رجل الفّ اى الثقيل اللسان وكذا العيّ بالامور (اللفاء) حمراء وزننده ايرى اويلقلو خاتونه دينوركه بوطلرى برى برينه بناشى كبى اولور يقال امرأة لفاء اى الضخمة الفخذين وايرى اويلغه ده وصف اولور يقال فخذ لفّاء اى ضخمة ولفّاء الرياض باغچه نك برى برينه صوقشوب صارمشمش اولان داللرينه وچبوقلرينه دينور (اللفّ) لامك ضميله اوزون يويلو اتلوجانلو قيزلره دينور ولفّاء لفظندن جمع اولور والفّ لفظندن جمع اولور ظاهرا اشبو لفّ لفظنك دخى مفردى لفاءدر (لفلف) زمزم وزننده تيما ايله طيّ قبيله سنك طاغلرى بيننده بر موضعدر ولفلف ضعيف وزبون وناتوان كسه يه دينور لفلاف دخى دينور يقال رجل لفلف ولفلاف اى ضعيف (الالفاف) همزه نك كسريله قوش قسمى باشنى قنادلرى آلتنه صوقمق معناسنه در يقال الفّ الطائر رأسه اذا جعله تحت جناحيه وبر كسه باشنى كريبانه چكمك معناسنه در يقال الفّ فلان رأسه اذا جعله فى جبته (التلافيف) تاى فوقيهٔ مفتوحه ايله برى برينه صارمشمش بلوك بلوك نبات كثيره دينور يقال بارضهم تلافيف من عشب اى نبات ملتفّ (الملفف) معظّم وزننده سود طولومنه دينور نته كه ابو المهوّش الاسدى نام شـاعرك اشبو * بخبزا وتمر او بلحم * او الشئ الملفف بالبجاد * بيتنده وارد اولمشدر جوهرينك انشادى مختلّ ومشوّشدر (اللفلفة) زلزله وزننده نهايت درجه ده چوق يمك معناسنـه در يقال لفلف الرجل اذا استقصى الاكل ودوه نك قولنده اولان طمر بورلمغله بلكجه لرى دتره يوب چبالمق معناسنه در يقال لفلف البعير اذا اضطرب ساعده من التواء عرق (الالتفاف) افتعال وزننده بورنمك معناسنه در يقال التفّ فى ثوبه اذا تلفف (اللقف) لامك فتحى وقافك سكونيله و(اللقفان) فتحاتله برنسنه يه ال اوزادوب تيزجك آلمق معناسنه در يقال لقلف الشئ لقفا ولقفانا من الباب الرابع اذا تناوله بسرعة ولقف اوزوجست وچيره آدمه دينور كما سيذكر (اللقف) كتف وزننده و(اللقيف) اميروزننده بونلرده اوزوجست وچيره دست آدمه دينور يقال رجل ثقف لقف ولقف ولقيف اى خفيف حاذق وديبى چوكوب اوپرلمش حوضه دينور على قول كريج ايله مبنى اولوب لكن بناسى كوشك اولان حوضه دينور ياخود شول حوضه دينوركه مملو اولوب ايكى طرفندن چقور قازلمغله يكيدن اوزرينه صو كتوريلوب اياغى اجرا اولنه يقـال حوض لقف ولقيف اى سـاقط الحائط وهائر الاسفل او هو مالم يحكم بناؤه وقدبنى بالمدر او يحفر وهو مملوء فيحمل عليه المـاء فيفجره (اللقف) فتحتينله قيونك وحوضك كنارينه دينور جمعى القاف كلور ولقف حوضك ديبى چوكوب ديوارى اوبرلمق معناسنه در يقـال لقف الحوض لقفا من البـاب الرابع اذا سقط حائطه وانهار اسـفله (التلقف) تفعل وزننده لقف معناسنه در يقال تلقف الحوض بمعنى لقف ويوتمك معناسنه در يقال تلقف الطعام اذا بلعه (لقف) لامك كسريله قوران نام ناحيه نك اوست طرفنده برنيجه طتلو قيولرك صوينك اسميدر (التلقيف) تفعيل وزننده طعامى يوتمق معناسـنه در يقال لقف الطعام اذا بلعه ويوتدرمق معناسـنه در يقال لقفه الطعام اذا ابلعه اياه وآت سكردركن الرينى ايچرويه طوغرى آليوب طولاشق وپريشان آلمق على قول الرينى سوندروب اوزادركبى پك قالدره رق سكرتمك ياخود دوه قسمى الرينى كوكسنه چاله رق يوريمك معناسنه در يقال يلقف الفرس هذا تلقيفا وهو ان يخبط الفرس

بديه فى استنانه لايقلهما نحو بطنه اوشدّة رفعه يديه كانما تمدّ مدّا او ضرب البعران ايديها لباتها فى السير ﴿المتلقف﴾
متوقف وزنده شول دوه يه دينوركه يورركن اللرينك بقنه قلرينى طشره طرفه طوغرى اكوب بوكراوله يقال بعير
متلقف اذا كان يهوى بخفى يديه الى وحشيه فى سيره ﴿اللكاف﴾ كتاب وزنده اكاف لفظنده لغتدركه سمره و پالانه
دينور ﴿لكفو﴾ لامك فتحى وكافك سكونى و فانك ضمّ و مديله زنج طائفه سندن بر جنس اسميدر ﴿اللوف﴾ لامك
ضميله برقريه آديدر و بر نبات اسميدركه اطه صوغانى كبى كوكى صوغانلو اولور و اكا صراخه دخى دينور ثمامه
وزنده زيرا عربلر زعم ايدرلركه مهرجان كونى اندن برسس صادر اولوب ايشيدن كمسه البته اول سنه ظرفنده فوت
اولور صولمش چچكنى قوقلق رحمدن جنينى مسقط وكوكنى اكل ادرار وانعاظده مؤثر ومسحوق اولان كوكى
قيناد لمش ياغى طلا جذام علتنى دافعدر مفردى لوفه در بو نبات تركيده يلان يصديغى ديدكاريدركه اوچ قسم
اولور ﴿اللوف﴾ خوف وزنده طعام يمك على قول چينمك معناسنه در تقول لفت الطعام لوفا اذا اكلته او مضغته
ولوف ناخوش و بيزه اولان طعامه و علفه دينور يقال اطعمه لوفا وهو من الكلأ والطعام مالايشتهى و طوار قورى
چاير يمك معناسنه در يقال يلوف المال لوفا اى يأكل الكلأ يابسا ﴿الملوف﴾ مقول وزنده يغمور ايله ياقانمش پاك
چايره دينور يقال كلأ ملوف اذا صار قد غسله المطر ﴿اللوّاف﴾ شدّاد وزنده زيلوو ولنسه و تويلو احرام ايشليان
آدمه دينور ﴿لوفى﴾ طوبى وزنده بر نباتدركه قياقوريغى ديدكارى نباته شبيه اولور على قول اندن بر نوعدر اسهال
مزمن دفعنده مجربدر مفردات طبيه ده لوفى قنطريون ايله مفسردر ﴿اللهف﴾ فتحتينله بر نسنه يه دريغ و تحسر
چكوب محزون اولمق معناسنه در يقال لهف عليه لهفا من الباب الرابع اذا حزن و تحسر ﴿التلهف﴾ تفعل وزنده
لهف معناسنه در يقال تلهف عليه بمعنى لهف ﴿اللهف﴾ كهف وزنده بر كلمه دركه حرف ندا تسليطيله فوت
اولمش نسنه يه دريغ و افسوس و تحسر مراد اولنور ياحسرة كلمه سى كبى يقال يالهفه و يالهفى عليك و يالهف
بالنصب على الاكتفاء و يالهفا بالالف و يالهف ارضى و سمانى عليك و بو مبالغه در و يالهفاه و يالهفتاه و يالهفتياه
بونده كى ياء متكلم يايدر كلّ ذلك بمعنى ياحسرة عليه ﴿الملهوف﴾ و ﴿اللهيف﴾ اميروزنده و ﴿اللهفان﴾ سكران
وزنده و ﴿اللاهف﴾ مضطرّ و ناچار اوله رق دادخواه اولان مظلومه اطلاق اولنور و بر نسنه يه دريغ و تحسر ايدن
كمسه يه دينور و سوز درد ايله قلبى يانق آدمه لهيف القلب و لاهف القلب و ملهوف القلب اطلاق اولنور و لهيف
اميروزنده اوزون نسنه يه دينور و يوغون غليظ شيئه دينور يقال شئ لهيف اى طويل وكذا غليظ
﴿اللاهف﴾ و ﴿اللاهفة﴾ و ﴿اللهفى﴾ سكرى وزنده ناچار اولوب مددخواه اولان خاتونه دينور يقال امرأة لاهف
و لاهفة و لهفى و نسوة لها فى كسكارى و لهاف بكسر اللام ﴿الالهاف﴾ همزه نك كسريله بر نسنه يه حرص و شره
ايلمك معناسنه در يقال الهف له اذا حرص وشره ﴿التلهيف﴾ تفعيل وزنده دريغ و تحسر ايله و انفساه ياخود
و اامّياه ياخود و الهفاه ديمك معناسنه در يقال لهف فلان نفسه و امّه اذا قال و انفساه و اامّياه و الهفاه و يقال
(نكته) لهف فلان امّيه اى ابويه و الده قسمى كثيرة الشفقه و شديدة الحزن اولمغله بو راده اب اوزره تغليب اولنمشدر
﴿الالتهاف﴾ التهاب وزنده و مرادفيدركه آتش علولنمك معناسنه در يقال التهفت النار اذا التهبت و مجازا انسان
بر درد و مصيبت ضمننده يانوب ياقلقده استعمال اولنور ﴿الليف﴾ لامك كسريله معروفدركه تركيده دخى ليف ديرلر
خرما اغاجنك قشريدر * شارح ديركه سائر اشجاردن اولانه ليف اطلاق اولنمز نتكه مؤلف دخى ليف النخل عنوانيله
اكا تلميح ايلمشدر ﴿الليفة﴾ ها ايله ليفدن بر پارچه يه دينور يقال حبل من ليف و حل جلده بالليفة ﴿الليف﴾ حيف
وزنده طعام يمك معناسنه در تقول لفت الطعام اليفه ليفا اذا اكلته ﴿التلييف﴾ تفعيل وزنده ليف دوزمك
معناسنه در تقول ليفت الليف اذا عملته و خرما دالى يوغونلشوب ليفى كور اولمق معناسنه در يقال ليفت الفسيلة
اذا غلظت و كثر ليفها ﴿الليفانىّ﴾ لحيانىّ وزنده و مرادفيدركه صقالى كور و قبا آدمه اطلاق اولنور يقال رجل
ليفانىّ اى لحيانىّ نجز بحمده تعالى

فصل النون

﴿النأف﴾ نونك فتحى و همزه نك سكونيله نسنه يمك
معناسنه در يقال نئف من الطعام نأفا من الباب الرابع اذا اكل و قانمق معناسنه در يقال نئف فى الشرب اذا ارتوى
و بر نسنه يى ناخوش كوروب ايكرنمك معناسنه در يقال نئف فلانا اذا كرهه و نأف چالشمق معناسنه در يقال نأف
فلان فيه نأفا من الباب الثالث اذا جدّ ﴿المنئف﴾ منبر وزنده چالشقان آدمه دينور ﴿النتف﴾ حتف وزنده قيل
و توى يولمق معناسنه در يقال نتف شعره نتفا من الباب الثانى اذا نزعه و يايى آهسته جه چكمك معناسنه در يقال
نتف فى القوس اذا نزع نزعا خفيفا ﴿التنتيف﴾ تفعيل وزنده بو دخى قيل يولمق معناسنه در يقال نتف الشعر بمعنى نتف
﴿الانتتاف﴾ افتعال وزنده و ﴿التناتف﴾ تفاعل وزنده قيل يولنمق معناسنه در يقال نتفه فانتتف و تناتف ﴿النتافة﴾ ثمامه

(وزنده)

وزنده و ﴿النتاف﴾ غراب وزنده قيل وتوى يولنتيسنه دينور ﴿النتفة﴾ غرفه وزنده برمقلر ايله يولنان اوت
وسائر نسنه‌يه دينور جمعى نتف كلور صرد وزنده تقول نتفت نتفة من النبات وهى ماتنتفه من النبت وغيره ﴿النتفة﴾
همزه وزنده شول كيمسه‌يه اطلاق اولنوركه فنون علميه‌دن بر رنشئه وشمه اخذ ايدوب اصول وضوابطنده
استقصاء واستيفاسى اولمامغله مسئله‌يى اصلى اوزره بيلميه علم محضرى كبى كوياكه هر علمدن وهر كتابدن برمقدار
بضاعه اخذ والتقاط ايلمكله شورادن بورادن اوت يولان آدمه تشبيه اولنمشدر يقال فلان نتفة اى من ينتف
من العلم شيئا ولايستقصيه ﴿المنتاف﴾ منتاش معناسنه دركه جنبستره‌در انكله قيل يولنور وآدمى طار واشكلنسز
اولمغله يره كوشك كوشك خرده خرده بصارق يوريان دوه‌يه دينور يقال جمل منتاف اى مقارب الخطو غير وساع
﴿المنتوف﴾ قيس بن ثعلبه‌نك كوله‌سى اسميدر ﴿النتف﴾ كتف وزنده يولنمش نسنه‌يه دينوركه يولق تعبير اولنور
يقال غراب نتف الجناح اى منتتفه ﴿النتيف﴾ امير وزنده كوده‌سنه قطران سورلمك ايچون تويلرى يولنمش
دوه‌يه دينور يقال جمل نتيف اذا كان قد نتف حتى يعمل فيه الهناء ونتيف اهل اصول وفقهادن ابو عبدالله
الاصفهانى لقبيدر ﴿النجف﴾ نونك وجيمك فتحيله و ﴿النجفة﴾ هايله طپراغى سرد وصرپ اولميه‌رق اوزون
اوزادى يوكسك صو باصمز يره دينوركه دره‌لرك بطننده واقع اولور وكاه اولوركه وسط ارضده دخى اولور
جمعى نجاف كلور نونك كسريله وعندالبعض نجف شول ارضه دينوركه دكرمى اولوب اطرفنده اولان اراضى‌يه
حواله ومشرف اوله اطرافنه نسبت تپه طرزنده اوله ونجف اويوكه دينور تل معناسنه وبغدايجق اوتنك قبوقلرينه
دينور ونجفه هايله بصره ايله بحرين بيننده برموضع آديدر وصو بنديه دينوركه يوكسك كمركبى اولور مسناة
معناسنه وظاهر كوفه‌ده مخصوص برصو بندينك اسميدركه مقابر ومنازلنى صو باصمغه سدّ ومانعدر ونجفة الكثيب
قوم تپه‌لرده روزكار اوروب آلمغله اويولمش يارشكلند اولان اويرق يره دينور يقال قعد تحت نجفة الكثيب
وهوموضع تصفقه الرياح فتنجفه فيصير كانّه جرف منخرق ﴿النجاف﴾ كتاب وزنده فراجه‌يه دينور يقال لبس
نجافه اى مدرعته وقپونك آلت اشيكنه دينور على قول اشيكك اوست طرفندن قپو يماجنه كلان يرينه دينور
ياخود قپو طرقزينه ومندالنه دينور * مؤلف اسكفه‌يى آلت اشيك ايله بيان ايلمشيدى بوراده واسكفة الباب
عبارتيله ثبت ايدوب لكن مقتضاى ماده علوّ ورفعت معناسى اولمغله آلت اشيك اولمق ملايم اولماز ونجاف تكه‌نك
قرنيله ذكرى ارالغنه صاروب باغلدقلرى درى‌يه دينوركه ﭼكى‌يه آشمغه مانع اولور ﴿المنجوف﴾ نجاف باغلنمش
تكه‌يه دينور يقال تيس منجوف اى فيه نجاف وهو جلد يشدّ بين بطن التيس وقضيبه فلا يقدر على السفاد وسويد
بن منجوف تابعيندندر ومنجوف انلو تمرنلو اوقه دينوركه يپراق تمرنلو تعبير اولنور وككيش مغاره‌يه دينور يقال
غار منجوف اى موسّع وقورقق آدمه دينور يقال رجل منجوف اى جبان وجماعدن كسلمش سست اندام آدمه
دينور يقال رجل منجوف اى منقطع عن الجماع وديبى وايچريسى بول ياپوان قابه دينور يقال اناء منجوف اى الواسع
الشحوة والجوف ﴿الانجاف﴾ همزه‌نك كسريله تكه‌يه نجاف باغلمق معناسنه دركه ذكر اولندى يقال انجف التيس
اذا علق عليه النجاف ﴿النجيف﴾ امير وزنده منجوف كبى يصى تمرنلو اوقه دينور جمعى نجف كلور كتب
وزنده ﴿النجف﴾ كتب وزنده اسكى قربه‌لره دينور ونجيف لفظندن جمع اولور ﴿النجف﴾ رجف وزنده
نجيف ديدكلرى اوقى يونمق معناسنه‌در يقال نجف النجيف نجفا من الباب الاول اذا براه وممه‌نك سوديني هپ
صاغمق معناسنه‌در يقال نجف الشاة اذا حلبها جيدا حتى انفض الضرع وآغاجى كوكندن كسمك معناسنه‌در يقال
نجف الشجرة من اصلها اذا قطعها ﴿النجفة﴾ غرفه وزنده آزجه نسنه‌يه دينور تقول اعطانى منه نجفة اى قليلا
﴿المنجف﴾ منبر وزنده زنبيله دينور ﴿التنجيف﴾ يل قوملق تپه‌يى اويوب جابجايارلر ايتمك معناسنه‌در يقال نجفت
الريح الكثيب اذا جرفته وبر آدمه برمقدارجه سود آيروب ويرمك معناسنه‌در يقال نجف له نجفة من اللبن اذا اعزل له
قليلا من اللبن ﴿الانتجاف﴾ افتعال وزنده استخراج معناسنه‌در يقال انتجفه اذا استخرجه وممه‌ده اولان سودى
هپ صاغوب چيقارمق معناسنه‌در يقال انتجف الغنم اذا استخرج اقصى مافى ضرعها من اللبن وروزكار بلودك
يغمورى تمام اولنجه قدر ياغدرمق معناسنه‌در يقال انتجفا لريح السحاب اذا استفرغته ﴿الاستنجاف﴾ انتجاف ايله
معناى اخيرده مرادفدر ﴿النحافة﴾ حا ايله لطافه وزنده آريق ومهزول ونزار اولمق معناسنه‌در على قول خلقة
چبوق كبى چلمسز اينجه قورملى اولمق معناسنه‌در يقال نحف الرجل ونحف نحافة من الباب الرابع والخامس اذا
هزل اوصار قضيفا قليل اللحم لاهزالا ﴿المنحوف﴾ منحوس وزنده و ﴿النحيف﴾ امير وزنده وصفدر نحيفك جمعى
نحاف‌در نونك كسريله ﴿الانحاف﴾ همزه‌نك كسريله نحيف قلمق معناسنه‌در يقال انحفه اذا جعله نحيفا ﴿النحف﴾

نونك فتحی وخای معجمه‌نك سکونیله کچی قسمی تسکرمك یاخود آقسرر کبی پسقرمق معناسنه‌در یاخود برونی سسلنه‌رك سومکورمك یاخود پك‌پك صولومق معناسنه‌در یقال نخفت العنز نخفا من الباب الثالث والاول اذا نفخت اوهو شبیه بالعطاس اوصوت الانف اذا مخط اوالنفس العالی (النخیف) امیر وزننده ککزدن کلان سسه دینور (النخاف) کتاب وزننده جزمه‌یه دینور خف معناسنه جمعی انخفه کلور (النخفة) غرفه وزننده طاغ باشنده اولان اوبرق یره دینور (الانخاف) همزه‌نك کسریله برون چوق چوق جزردامق معناسنه‌در یقال انخف الرجل اذا کثر صوت نخیفه (الندف) نونك فتحی ودالك سکونیله پموق آتمق معناسنه‌در یقال ندف القطن ندفا من الباب الثانی اذاضربه بالمندف وندف وندفان فتحاتله طوار یوررکن اللرینی تیز تیز آلمق معناسنه مستعملدر یقال ندفت الدابة ندفا وندفانا اذااسرعت رجع یدیها وجانور قسمی دلیله صو ایچمك معناسنه‌در کدی وکوپك کبی یقال ندفت السباع اذاشربت الماء بالسنتها وطعام اکل ایلمك معناسنه‌در یقال ندفت الطعام اذااکله وساز چالمق معناسنه‌در یقال ندف بالعود اذاضرب وپارمق اوجلریله سود صاغمق معناسنه‌در یقال ندف الحالب اذافطر الصرة باصبعه وسحاب دانه دانه یغمور سپشدرمك وکلچه کلچه قار دوکمك معناسنه مستعملدر یقال ندفت السماء بالمطر اذا نطفت ویقال ندفت بالثلج اذا رمت به وطواری شدتله هارل هارل سورمك معناسنه‌در یقال ندف الدابة اذا ساقها عنیفا (المندف) و (المندفة) میملرك کسریله حلاج طوقفنه دینور یقال ندف القطن بالمندف والمندفة وهی خشبته التی یطرق بها الوتر لیرق القطن (المندوف) و (الندیف) امیر وزننده آتلمش پموغه دینور (الندفة) تحفه وزننده آزجه سوده دینور تقول سقانی ندفة من اللبن ای قلیلا منه (الانداف) همزه‌نك کسریله بودخی طواری عنف وشدتله سورمك معناسنه‌در یقال اندف الدابة اذاساقها عنیفا ولاغوته ترانه‌سنه مائل اولمق معناسنه‌در یقال اندف الرجل اذا مال الی صوت العود وجانوره ندف وجهیله نسنه ایچورمك معناسنه‌در یقال اندف الکلب اذا اولغه (النزف) نونك فتحی وزای معجمه‌نك سکونیله قیونك صوینی هپ چکمك معناسنه‌در یقال نزف ماء البئر نزفا من الباب الثانی اذا نزحه کله وقیونك صویی هپ چکیلمك معناسنه لازم اولور ویقال نزفت البئر ویقال نزفت علی المجهول اذا نزحت وبیهوش وبیخود اولمق علی قول سرخوش اولمق معناسنه‌درکه عقل وادراکی منزوف اولور یقال نزف الرجل علی المجهول اذاذهب عقله اوسکر ومنه قوله تعالی ﴿ لایصدعون عنها ولاینزفون ﴾ وچوق آغلقدن کوزك یاشی دوکنمك معناسنه‌در یقال نزفت عبرته نزفا من الباب الرابع اذا فنیت وبرکیمسه‌دن افراط اوزره قان آقمق معناسنه‌در یقال نزف فلان دمه علی المجهول اذا سال حتی یفرط وبرآدمدن قان چوق اقمغله ضعف ویروب بیتاب ایلمك معناسنه‌در یقال نزفه الدم نزفا من الباب الثانی اذاخرج منه دم کثیر حتی یضعف وبرآدمك بحث وخصومتده دلیل وبرهانی منقطع اولمق معناسنه‌در یقال نزف الرجل علی المجهول اذا انقطعت حجته فی الخصومة (الانزاف) همزه‌نك کسریله بودخی قیونك صویی بالجمله چکیلوب دوکنمك معناسنه‌در یقال انزفت البئر اذا انزحت کل مائها وپك چوق اغلامغله کوزك یاشی قوریدوب دوکنمك معناسنه‌در تقول انزفت العبرة اذاافنیتها وسرخوش اولمق معناسنه‌در یقال انزف الرجل اذاسکر وبرآدم قیوسنك صویی دوکنمش یاخود کوزینك یاشی قوریمش اولمق معناسنه‌در یقال انزف الرجل اذاذهب ماء بئره اوماء عینه وبرآدمك شرابی دوکنمك معناسنه‌در یقال انزف الرجل اذافنی خمره (النزف) نونك ضمیله اسمدر قیونك صویی هپ چکیلوب دوکنمکه دینور (النزوف) صبور وزننده صویی ال ایله آلنور اولان یقین قیویه دینور یقال بئر نزوف ای تنزف بالید (النزفة) تحفه وزننده آزجه نسنه‌یه دینور صو وسائری اولسون جمعی نزف کلور تحف وزننده (النزف) رکع وزننده قانی اقیان طمرلره دینور نازف مفردیدر یقال عروق نزف ای غیر سائلة (المنزوف) و (النزیف) امیر وزننده قانی پك چوق آقمغله بیتاب وتوان قالمش آدمه دینور ومنه المثل * اجبن من المنزوف ضرطا * اصلی بودرکه ایکی کیمسه بیابانه چیقوب کیدرکن قرشودن برآغاج کورنمکله بری اشبو کورینان سواد حرامیلریدرکه یولمزی کوزه دیورلر دیدی رفیق لا بلکه اول عشره‌در دیدی ضم عینله که مرادی شجره عشره‌در رفیق عینك ضمه‌سنی تلاش واضطرابندن خوشجه فهم ایلمامکله عینك فتحیله عشره دیدی قیاس ایلمکله ایکی آدم اون آدمه نه کونه مقاومت ایده بیلور دیه‌رك وبرطرفدن ضرطه لیه‌رك جانی چیقوب کتدی وبعضلر دیدیکه برقاچ بی زوج خاتونلر وار ایدی ایچندن بریسنی برآدمه تزویج ایتدیلرکه دائما صباح اویقوسی اویور ایدی هر صباح کندیسنه صبوح کتوروب بیدار ایتدکلرنده کاشکی بنی دشمن ظهور ایلدی دیو جنك ایچون بیدار ایلسکزا یدی دیو عرض شجاعت ایدر ایدی حریفك بوادعاسنی استماع ایدنلر بوآدم بهادره بکزر بونی بردفعه امتحان ایدلم دیدیلر پس برصباح وقتنده علی العاده کلوب مزبوری بیدار

ایتدکلرنده ینه کلام اوّلی ایراد ایده‌رك قیامه مباشرت ایلمکله نعم هذه نواصی الخیل دیدکلرنده الخیل الخیل دیوب
و برطرفدن‌هارل هارل ضرطه‌لیه‌رك مرغ جانی پرواز ایدوب کتدی بعضلر دیدیلرکه منزوف ضرطاضادك فتحی
و رانك کسریله بادیه‌ده برجانور آدیدرانی برکسه چاغردقده هلاك اولنجه‌یه‌دك ضرطه‌لیوب کیدرو اشبو مثلك اصلی
خصوصنده ایکی قول دخی واردر امثال میدانیده مشرو حدر ومنزوف ونزیف صوسزلقدن دلی وطمرلری قوریمش
آدمه دینور یقال رجل منزوف ونزیف اذا کان قدیبست عروقه وجف لسانه من عطش ونزیف محموم آدمه اطلاق
اولنور وسرخوشه دینور یقال رجل نزیف ای محموم وکذا سکران وعکرمة بن ابی جهلك قلیجی اسمیدر (المنزاف)
مصباح وزننده سودی وار ایکن کسلمش اولان بچی‌یه دینور (المنزفة) مکنسه وزننده شول کوچك قوغه‌یه
دینورکه قوبی چرخنه باغلو اولان زنجیر وایپ یرینه براوزون اغاج چکروب واکا ارقوری براغاج دخی استوار
ایتدکدنصکره قوغه‌یی اول اوزون اغاجك باشنه طاقوب انکله صو چکرلر لسانمزده حالا طولمبا دیدکلریدرکه
کیده‌رك بوهیئت متعارفه‌یه کیرمشدر دولاب قوغه‌سنه‌ده اطلاق اولنور (نزاف) قطام وزننده اسم فعل امردر
انزف معناسنه‌درکه قیونك صویینی اخراج ایله دیمکدر (التنزیف) تفعیل وزننده خاتون کبه ایکن دم کورمك
معناسنه‌در یقال نزفت المرأة اذا رأت دما علی حملها (النسف) نونك فتحی وسینك سکونیله بنایی دیبندن ییقمق
معناسنه‌درکه مراد تماما خراب وازاله ایلمکدر یقال نسف البناء نسفا من الباب الثانی اذا قلعه من اصله ودابه
اوتی دیبندن قوپرمق معناسنه‌در یقال نسف البعیر النبت اذا قلعه من اصله وطاغی پاره پاره وریزه ریزه ایدوب
صاورمق معناسنه مستعملدر یقال نسف الجبال اذا دکها وذرّاها ونسف ونسوف قعود وزننده اصرمق
معناسنه‌در یقال نسفه نسفا ونسوفا من الباب الاول اذا عضه وبعضلر عندنده نسوف جمعدر اصریق یره‌لرینه
دینور مفردی نسفدر یقال علیه نسوف ای اثار العضّ (الانتساف) افتعال وزننده بو دخی بنایی دیبندن ییقمق
واوتی کوکندن قوپرمق معنالرینه‌در یقال انتسفه بمعنی نسفه فیهما ولون بوزلمق معناسنه‌در یقال انتسف لونه
علی المجهول اذا تغیر (النسوف) صبور وزننده شول دوه‌یه دینورکه اوتلادیغی اوتی کوکندن قوپرر اوله غیر قیاس
اوزره جمعی مناسیف درکویاکه منسافك جمعیدر ونسوف شول آته دینورکه طرنقلرینی یوقریدن آلمیوب یره قریب یعنی
یره‌یاپشدرر طرزنده آله‌رق سکردر اوله علی قول دیرسکلرینی قولانه چاتقین ایدر اوله‌که بودیرسکلری بری برینه
قریب اولمغله اولور آت قسمنده مدیحه‌در یقال فرس نسوف السنبك اذا کان یدنیه من الارض فی عدوه او یدنی مرفقیه
من الحزام وانما یکون ذلك لتقارب مرفقیه محمود وپك صرب اوله‌رق اوزون اوزادی یوقشه دینور یقال عقبة
نسوف ای طویلة شاقة (المنسفة) مکنسه وزننده بنایی دیبندن هدم وقلع ایده‌جك آلته دینور قازمه وکلنك وچپا کبی
(المنسف) منبر وزننده خرمنجیلرك ودکرمنجیلرك ترکیده تیر تعبیر ایتدکلری نسنه‌درکه تخته‌دن دوزلمش کوکسی
انکبه ویوقریسی یوکسکجه وکندیسی اوزون برنسنه‌در انکله غله‌یی اوسوب صماندن وسائر نسنه‌لردن پاك ایدرلر
بودیار اکینجیلری انك یرینه بیوك غربال قوللنورلر پس اکا دخی اطلاق اولنور یقال نسف الحبّ بالمنسف وهو شیٔ
طویل منصوب الصدر اعلاه مرتفع ومنسف اشك قسمنك اغزینه اطلاق اولنور (المنسف) منزل وزننده بو دخی
اشکك اغزینه دینور (النسافة) کناسه وزننده ذکر اولنان منسفدن دوکیلان دوکنتی‌یه دینور وسود کپوکنه
دینور یقال نسافة اللبن ای رغوته (النسیف) امیر وزننده فسلدشمکه دینور یقال بینهما نسیف ای سرار وسرّ ورازه
دینور یقال بینهم نسیف ای سرّ ومرکبك اصریق یرینه‌و بره‌سنه دینور وآتك ودوه‌نك سوروب یاخود سکرتدررکن
ایاقله ایکی جانبدن اوردیغی یرلرده قلان اثره دینور اوزنکی یاره‌سی واوبجه بره‌سی کبی وکیزلو سوزه دینور یقال
کلام نسیف ای خفی (النسفان) سکران وزننده طاشقن طلو قابه دینور یقال اناء نسفان ای ملاّن یفیض (نسفان)
فتحاتله یمنده شهر دثار قربنده برناحیه آدیدر (النسّاف) زنّار وزننده قرلنجه شبیه برقوش آدیدر نساسیف جمعیدر
(نسف) جبل وزننده ماوراءالنهر اولکه‌سنده بربلده‌در اصل نخشب در نسف انك معرّبیدر (النسفة) نونك حرکات
ثلاثی وسینك سکونیله وفتحاتله و(النسیفة) سفینه وزننده ایاق طاشی تعبیر اولنان سیاه طاشه دینورکه خرده
خرده دلیکلری اولور حاملرده دلاکلر ایاغه سوروب کیرینی کیدررلر بدندن کیری نسف ایلدیکیچون اطلاق
اولندی علی قول قره‌طاشلقده اولان محترق شکلنده سیاه طاشه دینور جمعی نسف کلور نونك کسریله کسر وزننده
ونساف کلور سحاب وزننده ونسف کلور کتب وزننده یاخود صواب اولان شین معجمه ایله اولمقدر یاخود ایکیسیده
لغتدر (التناسف) تفاعل وزننده فسلدشمك معناسنه‌در یقال هما یتنا سفان الکلام ای یتسارّان (التنسف) تفعل
وزننده کورشجیلك فننده صرمه دیدکلری منصوبه‌یه کتورمك معناسنه‌درکه خصمك قولندن طوتوب اوغراشورکن

برتقريله اياغنى اياغنه صارمقله ييقمقدن عبارتدر يقال غلبه فى الصراع بالتنسف وهو ان تقبض بيده ثم تعرّض له
رجلك فتعثره ﴿النشف﴾ رشف وزننده ثوب ترى وطپراق وحوض مقوله‌سى صويى كنديسنه چكوب ايچمك
معناسنه‌در يقال نشف الثوب العرق والحوض الماء ونشف نشفا من الباب الرابع والاول اذا شربه وصو يره
باتمق معناسنه‌در يقال نشف الماء فى الارض اذا ذهب ودوابّ ومواشى بالجمله هلاك وتباه اولمق معناسنه مستعملدر
يقال نشف المال نشفا من الباب الاول اذا ذهب وهلك ﴿التنشف﴾ تفعل وزننده نشف ايله معناى اوّلده مرادفدر
يقال تنشف الثوب العرق بمعنى نشفه ﴿النشف﴾ فتحتينله اسمدر ثوبك ترى وطپراغك صويى چكوب ايچمسنه دينور
﴿النشفة﴾ فرحه وزننده طپراغى صويى چكوب ايچن يره دينور يقال ارض نشفة اذا كانت تنشف الماء ﴿النشفة﴾
تمره وزننده شول پچاوره‌يه دينوركه انكله يردن يغمور صويى آلنوب قابه صقيلور ﴿النشفة﴾ نونك ضمى وكسريله قابده
قلان آزجه نسنه‌يه دينور جرعه كبى يقال مابقى فى الاناء الا نشفة وهى الشئ القليل يبقى فى الاناء وتنجره‌دن كبجه
ايله آلنوب ايچيلان اشّى ات صوينه دينور ﴿النشفة﴾ نونك حركات ثلاثى وشينك سكونيله وفتحاتله نسفه معناسنه‌دركه
اياق طاشنه دينور جمعى نشف كلور تمر كبى ونشف كلور تبن وزننده ونشف كلور كسر كبى ونشفه كلور نطفه كبى
ونشاف كلور نطاف كبى ﴿النشافة﴾ كناسه وزننده و﴿النشفة﴾ غرفه وزننده صاغيلوركن سودك يوزنده
ظهور ايدن كپوكه دينور ﴿الانتشاف﴾ افتعال وزننده ذكر اولنان نشافه‌يى ايچمك معناسنه‌در يقال انتشف الرجل
اذا شرب النشافة ولون متغير اولمق معناسنه‌در يقال انتشف لونه على المجهول اذا تغير ﴿الانشاف﴾ همزه‌نك
كسريله برآدمه نشافه ايچورمك معناسنه‌در تقول انشفنى يافلان اى اسقنى النشافة وناقه ديشى ياورى
طوغوردقدنصكره اركك طوغورمق معناسنه‌در يقال انشفت الناقة اذا ولدت ذكرا بعد انثى ﴿النشوف﴾ صبور
وزننده شول ناقه‌يه دينوركه طوغورمزدن مقدّم سودى كلوب صكره ينه چكيلور اوله ﴿النشاف﴾ شدّاد وزننده
شول آدمه دينوركه يارانلرى يانده صبر ايده‌ميوب دمبدم واروب تنجره‌ده طبخ اولنان طعامه اتمك پارچه‌سنى
باتوب اكل ايدر اوله يقال هو نشاف اى يأخذ حرف الجردقة فيغمسه فى رأس القدر ويأكله دون اصحابه ﴿النشافة﴾
شدّاده وزننده بدندن وسائر محلدن ياش سيلنوب قورلنه‌جق شيئه دينور هاولى ومقرمه ومنديل كبى تقول
امسح وجهك بالنشافة وهى منديل يتمسح به ﴿المنشاف﴾ مصباح وزننده شول ناقه‌يه دينوركه ممه‌سى سود ايله
كاه طلو وكاه بوش كورينور اوله يقال ناقة منشاف اذا كانت ترى مرّة حافلا ومرّة مافى ضرعها لبن ﴿التنشيف﴾
تفعيل وزننده تر وصو مقوله‌سنى منديل وسونكر وپچاوره مقوله‌سيله آلمق معناسنه‌در يقال نشف الماء اذا اخذه
بخرقة ونحوها ﴿النصف﴾ نونك حركات ثلاثى وصادك سكونيله برنسنه‌نك ياريسنه دينور فارسيده نيم دينور
جمعى انصاف كلور ونصف نونك حركات ثلاثيله انصافدن اسم اولور تقول ماجعلوا بينى وبينهم نصفا اى انصافا
﴿النصيف﴾ امير وزننده بودخى برنسنه‌نك ياريسنه دينور يقال اخذ نصف المال ونصيفه اى احد شقيه ونسوانك باش
اورتوسنه اطلاق اولنور يقال جاءت وعليها نصيف اى خمار وباشه صاريلان دلبنده وصاريغه دينور عمامه معناسنه
ومطلقا باشه بورينوب اورتيلان شيئه دينور شال ويشمق وكپنك كبى وايكى رنكلو قاشه دينور يقال جاء وعليه نصيف
من البرد وهو ماله لونان منه وبردرلو اولجك اسميدركه تركيده شنك تعبير اولنور بونلرك مجموعنك مفهومنده
نصفيت ملحوظدر ﴿النصفان﴾ سكران وزننده ياريسنه‌دك طولمش قابه دينور نصفى مؤنثيدر سكرى وزننده
يقال اناء نصفان وقربة نصفى اذا بلغ الماء نصفه ﴿النصف﴾ وصف وزننده برنسنه‌نك ياريسنه ايرشمك
معناسنه‌دركه ياريلامق تعبير اولنور يقال نصف الشئ نصفا من الباب الاول اذا بلغ نصفه وبرنسنه يارى
اولمق معناسنه‌در يقال نصف النهار اذا انتصف وبونهاره مخصوص دكلدر ونصف ونصافه نونك فتحى
وكسريله بركسنه‌نك مالنك ياريسنى آلمق معناسنه‌در يقال نصف القوم نصفا ونصافة اذا اخذ منهم النصف كما
يقال عشرهم اذا اخذ منهم العشر وبرنسنه‌نك ياريسنى بولوب آلمق معناسنه‌در يقال نصف الشئ اذا اخذ نصفه
وكاسه‌نك يارى مشروبنى ايچمك معناسنه‌در يقال نصف القدح اذا شرب نصفه وخدمت ايلك معناسنه‌در
كما سيذكر ﴿الانصاف﴾ همزه‌نك كسريله بودخى برنسنه ياريه يتشمك ويارى اولمق معناسنه‌در يقال
انصف النهار اذا بلغ نصفه وبرآدمه خدمت ايلك معناسنه مستعملدر يقال انصفه اذا خدمه وعدل وداد
ايلك معناسنه مستعملدر يقال انصفه اذا عدله * مترجم ديركه بودخى نصف معناسندن مأخوذدر زيرا عدل
وداد تسويه‌يى متضمندر مثلا عدالت فى المعامله بركسه منفعت كورديكى آدمه لااقل مثلى مقدار ايراث منفعت ايدوب
كذلك مضرت كورديكى آدمه اولقدرجه ايراث مضرّت ايلمكدن عبارتدر خدمت خصوصنده دخى بووجه

مطلب

(مركوذدر)

مطلب

مركوزدر درّة الغوّاصده مرسومدركه فلان انصف من فلان كلاملری كه فلانه نسبت فلان پك انصافلودر
ديمكدر اوهامدندر زيرا افعل تفضيل همان ثلاثيدن بنا اولنور زيرا مزيددن بنا اولنسه هدم بنا اولنمق لازم كلور
پس احسن انصافا ديمك لازمدر امّا اكرخدمت معناسـنه اولان نصافتدن اولورسه جائزدر وشهاب شرحنده
ديمشدركه واقعا قياس منوال محرّر اوزره اولوب لكن عربدن افعل مزيد استماع اولنمشدر نته كه هو ايسر منه ديرلرحتى
حضرت حسّان اشبو * اتهجوه ولست له بكفؤ * فشرّكما لخيركما فداء * بيتنى انشاد ايلدكده حاضر اولان اصحاب
يارسول الله هذا انصف بيت قالته العرب ديديلركه اعدل معناسنه در انتهى * وانصاف نصف نهار وقتنده
يوله كتمك معناسـنه در يقال انصف الرجل اذا سار نصف النهار وبرشيئك ياريسنى آلمق معناسـنه در يقال
نصف الشيء اذا اخذ نصفه وسرعت ايلك معناسنه در يقال انصف الرجل اذا اسرع ‹النصوف› قعود وزننده
خرما قورقلرى قزل ويشل الاجه لنمق معناسنه در يقال نصف النخل نصوفا اذا احرّ بعض بسره وبعضه اخضرّ
‹النصاف› و ‹النصافة› نونلرك فتحى وكسريله نصف كبى برآدمه خدمت ايلك معناسنه در يقال نصفه نصفا
ونصافا ونصافة من الباب الاول والثانى اذا خدمه بودخى نصف معناسندندر زيرا خير ونعمت كورديكى كمسه يه
اولقدرجه خدمت وامورنده همت ايلك تسويه يى متضمندر ‹التنصيف› بودخى خرما قورقلرينك كيمى قزاروب
كيمى يشل طورمق معناسـنه در يقال نصف النخل اذا احرّ بعض بسره وبعضه اخضرّ وقيزك باشنه نصيف
يعنى نركب كيدرمك معناسنه در يقال نصف الجارية اذا اخمرها وبرنسنه يى ياريسندن ايكى بلوك ايلك معناسنه در
يقال نصف الشيء اذا جعله نصفين وبرآدمك صاچ وصقالنك نصفى آغارمق معناسـنه در يقـال نصف رأس
فلان اولحيته اذا صار السواد والبياض نصفين ‹المنصف› مقعد وزننده و ‹المنصف› منبر وزننده خدمتكاره
دينور مؤنثى منصفه ومنصفه در جمعى مناصف در يقـال له منصف ومنصف ومناصف اى خادم ومنصف
مقعد وزننده يمامه ده بروادى آديدر ومنصف الطريق يولك تمام نصفندن عبارتدر يقال بلغ منصف الطريق
اى نصفه ‹ناصفه› برموضع اسميدر وناصفه صو مجراسنه دينور جمعى نواصف در على قول شول قيايه
دينوركه درەنك قييسنك نصفنده واقع اولوب كلان صويى ايكى طرفه چالوب آقيدر ‹النصف› فتحتينله خدمتكارلره
دينور مفردى ناصف در يقال له ناصف ونصف اى خادم وخدام واورته ياشلو خاتونه دينور على قول قرق بش
ياخود اللى ياشنه وارمش اولانه دينور نصيف مصغريدر هاسز زيرا صفت اولوب وصفت موصوفيله بيلنوب
فرقه احتياج قالمز جمعى انصاف در ونصف در ضمتينله ونصف در صادك سكونيله ونصف سنّ مرقومه
وارمش مذكره ده اطلاق اولنور يقال هى نصف اى بين الحدثة والمسنة او التى بلغت خمسا واربعين اوخمسين
سـنة وهنّ انصاف ونصف ونصف ويقال هو نصف وهم انصاف ونصفون ونصف ونصفه هايله
انصافدن اسم اولورلر عدل وداد وتسويه معناسنه ‹النصف› نونك كسريله يارم نسنه يه دينوركه ذكر اولندى
ونه كبيرونه صغير اولان آدمه اطلاق اولور كرك حسى وكرك معنوى اولسون مذكر ومؤنثى ومفرد وجمعى برابردر
يقـال رجل وامرأة نصف ورجال ونسوة نصف اى من اوساط النـاس ‹المنصف› معظم وزننده نصفى قالنجه
طبخ اولنمش شرابه دينور يقـال شرب المنصف وهو شراب طبخ حتى ذهب نصفه ‹المنصف› محدّث وزننده
دائما باشنى دلبند ايله ومنديل ايله اورتوب بوريان آدمه دينور ‹الانتصاف› افتعال وزننده برآدم بركمسه دن حقّ
وداديني تماما وكاملا آلمق معناسنه در شويله كه احدهمانك آخر ذمتنده شائبهٔ مطلوبى قالميوب بس برابر اوله لر يقال
انتصف منه اذا استوفى حقه منه كاملا حتى صار كلّ على النصف سواء وقيز باشـنه نركب اورتمك معناسنه در
يقال انتصفت الجارية اذا اختمرت وبرنسـنه برشيئه نصفنه وارنجه كيرمك وصاپلنمق معناسـنه در يقال انتصف
سهمه فى الصيد اذا دخل فيه الى النصف ‹الاستنصاف› انتصاف ايله معنـاى اوّلده مرادفدر يقـال استنصف
منه بمعنى انتصف ‹التنصف› تفعل وزننده استنصاف معناسـنه در يقال تنصف منه بمعنى استنصف وقيز باشنه
نركب اورتمك معناسـنه در يقال تنصفت الجارية اذا اختمرت وبرآدمه خدمت ايلك معناسـنه در يقال تنصف
اليه اذا خدمه وبركمسه يى استخدام ايلك معناسـنه اولمغله لازم ومتعدى اولور يقـال تنصف فلانا اذا استخدمه
وبرآدمدن ياننده اولان نسـنه يى ايسـتەمك معناسـنه در يقال تنصف زيدا اذا طلب ماعنده وخضوع وتواضع
قلمق معناسـنه در يقال تنصف فلانا اذا هضع له وامير وحاكمدن داد خواه اولمق معناسـنه در يقـال تنصف
السلطان اذا سأله ان ينصفه وصاچ وصقال آغارمق معناسنه در يقال تنصف الشيب اياه اذا عمه وبرآدمى ايكى كمسه
ارآلقلرينه توسيط وادخال ايلك معناسـنه در تقول تنصفناك بيننا اى جعلناك بيننـا ‹المتنصف› اسم مفعول

بنيه سيله برنسنه نك يارىلنديغى يره دينوركه تمام اورته سيدر يقال جاء فلان منتصف الشهر اى وسطه ﴿التناصف﴾
تفاعل وزننده ناس برى برينه انصاف ايدشمك معناسنه در يقال تناصف القوم اذا انصف بعضهم بعضا يعنى
هر برى كنديلكارندن انصاف ايدوب حقه قائل اولديلركه مابينلرندن نزاع مرتفع اولدى ﴿المناصفة﴾ مفاعله
وزننده برنسنه يى يارى بولشمك معناسنه در يقال ناصفه اذا قاسمه على النصف ﴿المناصف﴾ ميمك فتحيله برموضع
اسميدر ﴿النضف﴾ نونك فتحى وضاد معجمه نك سكونيله خدمت ايلك معناسنه در يقال نضفه نضفا من الباب الاوّل
اذا خدمه وضرطه لمق معناسنه در يقال نضف الحمار اذا ضرط ونضف ونضف فتحتينله دوه كوشكى
مه ده اولان سودك مجموعنى ايچمك معناسنه در يقال نضف الفصيل مافى ضرع امّه ونضف نضفا ونضفا
من الباب الاوّل والثانى والرابع اذا امتكه وشرب جميع مافيه ونضف فتحتينله صعتر برّى اسميدركه ككيك
تعبير اولنان اوتدر ﴿الانصاف﴾ همزه نك كسريله دائما ككيك اوتى يمك معناسنه در يقال انضف الرجل اذا دام
على اكل النضف وضرطه لتمق معناسنه در يقال انضفه الدّواء اذا ضرّطه ودوه يلك معناسنه در يقال
انضفت الناقة اذا خبت ودوه يى يلدرمك معناسنه در يقال انضف الناقة اذا اخبها ﴿الناضف﴾ و﴿ اكالمنضف﴾
منبر وزننده اوصورغان آدمه دينور يقال رجل ناضف ومنضف اى ضرّاط ﴿الانتضاف﴾ افتعال وزننده
بودخى دوه كوشكى مه ده اولان سودى هپ امك معناسنه در يقال انتضف الفصيل بمعنى نضف ﴿النضفان﴾ فتحاتله
يلكه دينور خبب معناسنه يقال ماسرع نضفان الناقة اى خببها ﴿النضف﴾ كتف وزننده و﴿النضيف﴾ امير وزننده
مردار نسنه يه دينور يقال رجل نضف ونضيف اى نجس وهم نضفون ﴿النطفة﴾ نونك ضميله طورى وصافى صويه
دينور كرك آز وكرك چوق اولسون على قول قربه ده ياقوغه ده قلان آزجه صويه دينور جمعى نطاف كلور نونك كسريله
ونطف كلور صرد وزننده يقال سقاه نطفة وهو الماء الصافى قلّ او كثر او قليل مايبقى فى دلو اوقربة ونطفه دكزه
دينور بحر معناسنه ونطفه رجلك منيسنه اطلاق اولنور بونك جمعى نطف كلور * مؤلف وماءالرجل قوليله تفسير
ايلكله ماءمرأه دن اكتفا ايلشدر ﴿النطفتان﴾ تثنيه بنيه سيله كه حديثده وارد اولمشدر يعنى اشبو ﴿لا يزال الاسلام
يزيد واهله وينقص الشرك واهله حتى يسير الرّاكب بين النطفتين لايخشى جورا﴾ وفى رواية ﴿الاّ جوار﴾ حديثنده
واقع اولمشدر مراد بحر مشرق وبحر مغربدر ياخود بحر روم ايله بحر صيندر ياخود نهر فرات ايله جدّه دكزى
مراددر بحر مشرق هرمز دكزيدركه بصره يه منتهى اولور وبحر مغرب بحر احمردركه سويس وقلزم دكزيدر
وبحرروم آق دكزدر قال ابن الاثير فى النهاية قوله لايخشى جورا اى لايخاف فى طريقه احدا يجور عليه ويظلمه واما
فى رواية لايخشى الاّ جورا اى لايخاف فى طريقه غير الضلال والجور عن الطريق ﴿النطافة﴾ ثمامه وزننده بودخى
قوغه نك ياقربه نك دبنده قلان صوبقيه سنه دينور ﴿النطفة﴾ فتحاتله و﴿النطفة﴾ همزه وزننده كوپه يه دينور قرطه
معناسنه على قول صافى وآبدار اينجويه دينور ياخود كوچك اولان اينجويه دينور جمعى نطف كلور فتحتينله ﴿التنطف﴾
تفعل وزننده كوپه طاقنمق معناسنه در يقال تنطفت المرأة اذا تقرّطت وبرنسنه يه بلاشوب آلوده اولمق معناسنه در
يقـال تنطف الرجل اذا تلطخ وخبر طويمق معناسـنه در يقال تنطف خبرا اذا تطلعه وقاذوراتدن تنزه ايلك
معناسنه در يقال تنطف منه اذا تقزز ﴿المنطفة﴾ معظمه وزننده كوپه لوقزه دينور يقال وصيفة منطفة اى مقرطة ﴿النطف﴾
فتحتينله و﴿النطافة﴾ نونك فتحيله و﴿النطوفة﴾ نونك ضميله تهمتله متهم اولمق معناسـنه در يقـال نطف الرجل
نطفا ونطافة ونطوفة من الباب الرابع ونطف على بنـاء المجهول اذا اتهم بريبة وعيب ونقيصه ايله آلوده اولمق
معناسـنه در يقال نطف الرجل اذا تلطخ بعيب وبرنسنه فاسد وتباه اولمق معناسنه در يقال نطف الشئ اذا فسد
وبرنسنه دن بيقمق واوصانمق معناسنه در يقال نطف الرجل اذا بشم من اكل ونحوه ودوه نك صرتى ياغر اولمق
ياخود قرنده غدّه ديدكلرى پاره چيقمق ياخود ياغرى ايچريسنه ايشليوب يوركنه تأثير ايلك معناسـنه در يقال
نطف البعير اذا دبر اواغدّ بطنه او اشرفت دبرته على جوفه فنقبت عن فؤاده ونطف عيب ونقيصه يه دينور
يقال مابه نطف اى عيب وشرّ وفساد معناسـنه در يقال فيه نطف اى شرّ وفساد وطوار ارقه سنده اولان ياغره
وجداوه دينور وشول علته دينوركه انسانده حادث اولوب داغلنمغله تيمار اولنور اوله ﴿النطف﴾ كتف وزننده ياغرى
ايچريسنه ايشلمش دوه يه دينور مؤنثى نطفه در وآلوده ومرداره دينور يقال رجل نطف اى نجس وهم نطفون
ومظنه كلمش متهم آدمه دينور يقال هو نطف اى مريب وشول باشى يارلمش آدمه دينوركه ياريغى دماغه طوغرى
اوينامش اوله يقال رجل نطف اى اشرفت شجته على الدّماغ ﴿النطف﴾ نونك فتحى وطانك سكونيله و﴿التنطاف﴾
تذكار وزننده و﴿النطفان﴾ فتحاتله و﴿النطافة﴾ كتابه وزننده صو آزجه آزجه آقق معناسنه در يقال نطف الماء

(نطفا)

نطفا و تنطافا و نطفانا و نطافة من الباب الاول و الثانی اذا سال ای قليلا قليلا و برآدمه زنا و فجور ايله افترا ايلمك ياخود
بر عيب ايله آلوده قلمق معناسنه در يقال نطف فلانا اذا قذفه بالفجور او لطخه بعيب و صو دوكمك معناسنه در
يقال نطف الماء اذا صبه ﴿التنطيف﴾ بو دخی برآدمه زنا ايله بهتان ايلمك ياخود بر عيب و نقيصه بيلا شدرمق معناسنه در
يقال نطف فلانا اذا قذفه بالفجور او لطخه بعيب ﴿نطوف﴾ صبور وزننده بر موضعدر ﴿النظافة﴾ لطافه وزننده
برنسنه پاك و پاكيزه اولمق معناسنه در يقال نظف الشیء نظافة من الباب الخامس اذا نقی ﴿النظيف﴾ امير وزننده
و صفدر يقال شیء نظيف ای نقیّ بو جهتله پاكدامن و عفيف الفرج آدمه نظيف السراويل اطلاق اولنور يقال
رجل نظيف السراويل ای عفيف الفرج ﴿التنظيف﴾ برنسنه‌يی پاك و پاكيزه قلمق معناسنه در يقال نظف
الشیء اذا نقاه ﴿التنظف﴾ تفعل وزننده پاكلنمك و پاك اولمق معناسنه در يقال نظفه فتنظف و تكلفله پاكلك
كوستورمك معناسنه در يقال تنظف الرجل اذا تكلف النظافة ﴿الاستنظاف﴾ برنسنه‌يی بتمامه آلمق معناسنه در
سيلوب سپوروب پاك ايلمك تعبير اولنور يقال استنظف الوالی ماعليه من الخراج اذا استوفی و يقال استنظف الشیء
اذا اخذه كله ﴿النعف﴾ نونك فتحی و عينك سكونيله طاغك صرپ يرندن دره‌يه اينه جك پارهٔ دينوركه دره ايله طاغك
بيننده اولان اوچورم انكبه‌در و قوملغك انجه‌رك اولان اوكنه دينوركه كيده‌رك قالنلشمغه باشلر جمعی نعاف كلور
جبال وزننده ﴿الانعاف﴾ همزه‌نك كسريله ذكر اولنان نعف اوزره اوتورمق معناسنه در يقال انعف الرجل اذا جلس
علی النعاف ﴿النعف﴾ ركع وزننده نعاف كلمه‌سنی تأكيد ايچون ايراد ايدرلر يقال نعاف نعف ﴿النعفة﴾ تمره
وزننده پاپوشك وحشی جهتندنكه صاحبنك يبانی يوزيدر تصمه‌سنك ايچ يوزينه دينور اياغك صرتنه كلور
﴿النعفة﴾ فتحاتله كوده‌نك اتنده اولان جابجا فاسد يومری‌يه دينوركه فساد مزاجدن تحدّث ايدر يقال فی لحمه نعفة
ای عقدة فاسدة و دوه هاودينك كيروسنه تعليق اولنان دری پارچه‌سنه دينور علی قول سمر اورتوسنك فضله‌سنه
دينوركه كنارلرينی ديلم ديلم ايدوب سمرك كيروسنده صالنوب اويناروخروسلك ايكننه دينور ﴿الناعفة﴾ و ﴿النعوف﴾
صبور وزننده و ﴿المتنعفة﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله صالقی ودوشوك قولاغه دينور يقال اذن ناعفة و نعوف و متنعفة
ای مسترخية و ناعفه يالم طاغك يوريمكه اسان اولان يرينه دينور يقال سلك ناعفة القنة ای سلك منقادها
﴿المناعف﴾ ميمك فتحيله طاغلرك سيوری تپه‌لرينه دينوركه جابجا كنكره كبی اولور يقال بدت مناعف الجبال
ای شماريخها ﴿النعيف﴾ ضعيف لفظنه اتباع اولور يقال ضعيف نعيف ﴿المناعفة﴾ مفاعله وزننده ايكی كسه
بری برندن اوّل وارمق ايچون هر بری بريوله كتمك معناسنه در تقول ناعفته الطريق اذا عارضته فيه ای سلكا
فی طريقين يريد احدهما سبق الاخر ﴿الانتعاف﴾ افتعال وزننده بلورمك معناسنه در يقال انتعف الراكب اذا ظهر
و ذكر اولنان نعف ديدكاری يره چيقمق معناسنه در يقال انتعف الرجل اذا ارتقی نعفا و برآدمه برنسنه‌يی ترك ايلمك
معناسنه در يقال انتعف الشیء اذا تركه الی غيره ﴿المنتعف﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله يومشق يرايله درشت يربيننده
اولان حدّ و سنوره دينور تقول رأيته قاعدا علی المنتعف و هو الحدّ بين الحزن و السهل ﴿النغف﴾ نونك و غين معجمه‌نك
فتحيله دوه و قيون قسمك برونلرنده تحدّث ايدن قورتجغزه دينور مفردی نغفه‌در ياخود صويه اصلادلمش چكرد كده
حاصل اولان آق قورتجغزه دينور ياخود خنفساء مقوله‌سی بوجكلردن منسلخ اولان بوكری قورتجغزه دينور
و برونلدن چيقان قوری سموك مقوله‌سی فضله‌يه دينور عربلرك استحقار ايتدكاری آدمه يا نغفه خطابلری بو معنالردندر
و نغفه يكاق كميكنك اوجنده اولان شول كميكه دينوركه انك اوينايوب قلدامسيله آدمه آغسريق عارض اولور
ايكی طرفده كنه نغفتان دينور ﴿النغف﴾ فتحتينله دوه‌نك ياخود قيونك برونلرنده نغفه ديدكاری قورتجغز چوق
اولمق معناسنه در يقال نغف البعير نغفا من الباب الرابع اذا كثر نغفه ﴿النفّ﴾ نونك فتحی و فانك تشديديله يره تخم
اكمك معناسنه در يقال نفّ الارض نفا من الباب الاول اذا بذرها و برنسنه‌يی سفوف ايلمك معناسنه در تقول
نففت السويق اذا سففته ﴿النفيف﴾ سفيف وزننده و مرادفيدر ﴿النفیّ﴾ نونك فتحی و فانك و يانك تشديديله سويق
اليه جك قابه و صفره مقوله‌سنه دينور جمعی نفافیّ كلور ﴿النفية﴾ هايله خرما يپراغندن اورلمش دكرمی صفره‌يه
دينور و اكا نفيه و نفیّ دخی دينور نهيه و نهیّ وزنلرنده و بو نلرك موقع ذكرلری معتل بابيدر ﴿النفنف﴾ رفرف وزننده
هواء معناسنه‌دركه مطلقا بوش يره دينور و ايكی طاغ ارالغنده اولان بوشلغه و اوبرغه دينور و طاغك يالمنه دينوركه
يالچين ديوار طرزنده دوبدوز اولور و قيونك اغزندن ديكنه طوغری دينه و ارنجه بريالمنه دينور و طاغه صعود
و هبوط ايده جك يورمه‌سی يالمنه دينور و ديوارك تپه‌سندن دينه دك ديك اشاغی يوزينه و يالمنه دينور و يرايله كوك ارالغنه
دينور و برموضع آديدر و چول بيابانه دينور تقول قطعنا نفنفا بعيدا ای مفازة بعيدة و نفنف دعبل بن علی نام

شاعرك غلامى اسميدركه خواندەسى ايدى ﴿النفانف﴾ شقاشق وزننده بر نسنه نك قيلرينه واطراف ونواحيلرينه
دينور يقال نفانف الدار والكبد اى نواحيهما ﴿النقف﴾ وقف وزننده باشك دماغ اوزره كلان تپەسنى دماغه
وارنجه شكست ايتمك على قول تپه يه شدتله اورمق ياخود مزراق ودكنك مقولەسيله اورمق معناسنه در يقال
نقف هامة فلان نقفا من الباب الاول اذا كسرها عن الدماغ او ضربها اشد ضرب اوبرمح اوعصا ويمورطه
دلمك معناسنه در يقال نقف البيضة اذا نقبها وشرابى طورلتمق على قول صو قاتمق معناسنه در يقال نقف
الشراب اذا صفاه اومزجه وابوجهل قرپوزينى چكردكى كورنجه قدر يارمق معناسنه در يقال نقف الحنظل
عن الهبيد اذا شقه ﴿الانقاف﴾ همزەنك كسريله نقف ايله معناى اخيرده مرادفدر يقال انقف الحنظل بمعنى نقفه
وبركسه يه ايلك چيقارمق ايچون كميك ويرمك معناسنه در تقول انقفتك المخ اى اعطيتك العظم يستخرج مخه
وچكركه يرەچوق يمورطه كومك معناسنه در يقال انقف الجراد الوادى اذا اكثر بيضه فيه ﴿الانتقاف﴾ افتعال
وزننده انقاف ايله معناى اولده مرادفدر يقال انتقف الحنظل بمعنى انقفه وبرنسنه يى چكوب طشره چيقارمق
معناسنه در يقال انتقف الشئ اذا استخرجه ﴿المنقوف﴾ و﴿النقيف﴾ امير وزننده ازلمش ابوجهل قرپوزينه دينور
وقورديمش اغاج اوزدكنه دينور يقال جذع نقيف ومنقوف اذا اكلته الارضة ومنقوف خردەجثه لو اتى آز چلمسز
آدمه دينور على قول چهرەسى آريق وبكزى صرارمش كسه يه دينور يقال رجل منقوف اى دقيق قليل اللحم
او الضامر الوجه والمصفره واخد عين ديدكارى يون طمرلرى خفيف اركك دوه يه دينور يقال جمل منقوف
اى الخفيف الاخد عين وضعيف وزبون شخصه دينور ظاهرا تركيده منقفه ديدكلرى دابه علتى منقوفه محرفيدركه
معانئ مذكورەنك برندن مأخوذدر ﴿النقف﴾ نونك كسريله هنوز يمورطەدن چيقمش قوش ياورسنه دينور
نونك فتحيله ده جائزدر بو صورتده تسميه بالمصدر اولور ﴿النقف﴾ نونك ضميله نقيف لفظندنكه قورديمش اوزدكه
دينور جمعدر ﴿النقاف﴾ شدادوزننده و﴿النقاف﴾ كتاب وزننده رأى وتدبير وفكر ونظر صاحبى كسه يه دينور نقف
بضه معناسندندر يقال رجل نقاف ونقاف اى ذو تدبير ونظر ونقاف شداد وزننده مبرم دلنجى يه دينور على قول
ديلنمكه دوشكون اولانه دينور يقال سائل نقاف اى مبرم او حريص على السؤال وعند البعض نقاف بولديغى
اشيايى محلندن بالجمله چيقاروب آلور اولان اوغرى يه دينور يقال لص نقاف اى ينتقف مايقدر عليه ﴿المنقف﴾ مقعد
وزننده يونلمش اغاجك خوشجه يونلمامش يرينه دينور يقال نحت النجار العود وترك فيه منقفا اذا لم ينعم نحته
﴿المنقاف﴾ منقار وزننده ومرادفيدركه قوشك برونه دينور وبركونه قاطربوجغنه دينور على قول برجنس كوچك
جانور بحرى كميكنه دينوركه انكله بز وكاغد مهرەلنور بودخى كوش ماهى ديدكلرى مهره اوله جقدر ﴿المنقوفة﴾
قان بوريمكله قزارمش كوزه وصف اولور يقال عينان منقوفتان اى محمرتان ﴿النقفة﴾ فتحاتله طاغك تپەسنده
اولان اوبروجق يره دينور ﴿الانقوفة﴾ اغلوطه وزننده ايپلك خيطنه دينوركه ايپلك مادەسى اولان يموغى ايكده
بوردكدنصكره يكيدن چكديكى تلدن عبارتدر طشره نسوانلرى لساننده سويوم تعبير اولنور سينك ويانك
ضمەلريله ﴿النقاف﴾ كتاب وزننده اسلوب وطريقه معناسنه در يقال جاء الرجلان فى نقاف واحد اى فى نقاب
ومفاعلەدن مصدر اولور مناقفه كبى كه قلجله باشه اورشمق معناسنه در يقال ناقفه اذا ضاربه بالسيف
على الرأس ﴿المنقف﴾ مكرم وزننده زبونلقدن كميكلرى جابجا بلورمش كسه يه دينور يقال رجل منقف العظام
اى باديها ﴿النكف﴾ فتحتينله عار وحميتدن ياخود كبر ونخوتدن ناشى برنسنه دن امتناع ايلمك معناسنه در يقال
نكف عنه نكفا من الباب الرابع اذا انف منه وامتنع وبرنسنه دن تبرى قلمق معناسنه در يقال نكف منه اذا تبرأ
منه وبرآدمك الى آغريمق معناسنه در يقال نكفت يده اذا اصابها وجع ونكف چهرەده چكه اوجيله قولاق
يومشغنك ارالغنده اولان خرده خرده بزلره ويومريلره دينور مفردى نكفه در ﴿النكف﴾ نونك فتحى وكافك
سكونيله نكف ايله معناى اولده مرادفدر يقال نكف عنه نكفا من الباب الاول بمعنى نكف ويغمورى قطع ايلمك
معناسنه دركه مراد يغمور كنديدن منقطع اولمقدر وبويول قطع ايلمك كبيدر تقول نكفت الغيث اذا اقطعته
يعنى انقطع عنك ويقال غيث لا ينكف ومانكفه احد سار يوما ويومين اى ماقطعه وقولهم غيث لا ينكف
اى لا ينقطع ويقال بحرا وجيش لا ينكف اى لا يبلغ آخره ولا يقطع ولا يحصى ونكف اقان كوز ياشنى پرمقله يوزدن
برطرفه چالوب سيلمك معناسنه در يقال نكف الدمع اذا نحاه عن خده باصبعه وبرنسنه دن عدول ايلمك
معناسنه در يقال نكف عنه اذا عدل وبرآدمك ايزينى غائب ايتدكدن صكره يومشتق يرده ينه بولوب ايزينه
دوشمك معناسنه در يقال نكف اثره اذا اعترضه فى مكان سهل لانه اذا على ظلفا من الارض لا يؤدى اثرا ﴿الناكف﴾

نكف لفظندن فاعلدر عار وحميتدن ياخود دماغ ونخوتدن ناشى برنسـنه‌دن امتناع ايدن آدمه دينور ﴿ ينكف ﴾
يمنع وزننده برموضع آديدر وحمير قبيله‌سندن برامير اسميدر ﴿ ذات نكيف ﴾ اميروزننده يلملم ناحيه سنده برموضعدر
﴿ يوم نكيف ﴾ بين العرب بريوم مشهوردر آنده برمحاربه اولمغله قريش قبيله‌سى بنوكنانه‌يى منهزم ايلدى ﴿ الانتكاف ﴾
افتعال وزننده بودخى يغمورى كسمك يعنى سندن كسلمك معناسنه‌در تقول انتكفت الغيث بمعنى نكفته وغائب
اولان ايزى يومشق يرده يبه بولوب سورمك معناسنه‌در يقال انتكف اثره بمعنى نكفه وبرارضدن ارض آخره نقل
وخروج ايلك معناسـنه‌در يقال انتكف القوم اذا خرجوا من ارض الى ارض وبرسمته ميل ايلك معناسنه‌در يقال
انتكف اليه اذا مال وايپك بوكمى چوزلمك معناسنه‌در يقال انتكف الحبل اذا انتكث ﴿ النكفتان ﴾ نونك ضمى وفتحى
وكافك سـكونيله وفتحاتله عنقفه‌نك صاغ وصول جهتلرندن ايكى سـيورى چكه كميكلرينه دينوركه چكه‌نك
منتهاسنده اولور وعنقفه چكه‌نك اوست طرفنك اكسه‌يه كلور يريدركه آنده قيل بتمز ﴿ النكاف ﴾ غراب وزننده
بورورم اسميدركه دوه‌نك نكفتان ديدكارى يرنده تحدّث ايدر على قول برمرضدركه دوه‌نك بوغازنده حادث اولوب
درساعت هلاك ايدر تركيده زنبرك مرضى ديرلر ﴿ المنكوف ﴾ نكاف علتنه اوغرامش دوه‌يه دينور مؤنثى منكوفه‌در
﴿ التنكيف ﴾ دوه‌نك بوغازنده نكف ديدكارى يومريلر بلورمك معناسنه‌در يقال نكفت الابل اذا ظهرت نكفاتها
﴿ المنكفة ﴾ اسم فاعل بنيه‌سيله بوغازنده خرده خرده يومريلرى ظهور ايدن دوه‌لره دينور ﴿ الانكاف ﴾ همزه‌نك
كسريله برآدمى عار وحميت اولنه‌جق نسنه‌دن تنزيه ايلك معناسـنه‌دردر تقول انكفته اى نزّهته عما يستنكف
عنه وحضرت حق جلّ وعلا جهتنده انكاف انداد واشـباهدن ونقايص صفاتدن ذات اجلّ واعلايى
تنزيه وتقديس ايلكدن عبارتدر مؤلف بونكله اشبو حديثه اشارت ايلمشدر قال فى النهاية ومنه انّه عليه السلام
سـئل عن قول سبحـان الله فقال ﴿ انكاف الله من كلّ سوء ﴾ اى تنزيهه وتقديسـه ﴿ التناكف ﴾ تفـاعل
وزننده تداول كلام معناسـنه‌در يقال تناكفا الكلام اذا تعاوراه ﴿ الاستنكاف ﴾ اسـتكبار معناسـنه‌در يقال
استنكف الرجل اذا استكبر وايزى ياوى قلدقدنصكره يومشق يرده يبه ارقوريدن بولمق معناسنه‌در يقال استنكف
اثره اذا اعترضه فى مكان سهل ﴿ منكف ﴾ مجلس وزننده برموضع آديدر ﴿ النوف ﴾ جوف وزننده يوكسك اوركچه
دينور سنام عالى معناسنه انواف جمعيدر ونسوانك لحم زائدينه دينور ولحم زائد مذكوردن ختانجينك كسديكى
پاره‌يه دينور وسسه على قول صرتلان سـسنه دينور تقول سمعت نوفا اى صوتا او هو صوت الضبع ومصدر اولور
ممه‌دن سود امك معناسنه يقال ناف الصبىّ من الثدى ينوف نوفا اذا مصّ ودوه يوكسلوب بالابلند اولمق معناسنه‌در
يقال ناف البعير اذا طال وارتفع ونوف همدان قبيله‌سـندن بربطن آديدر ونوف بن فضالة البكالى تابعيندندركه
امام دمشق ايدى ونوف برنسنه يوكسلوب اطرافنه حواله ومشرف اولمق معناسنه‌در يقال ناف الشئ عليه نوفا
اذا اشرف ﴿ ينوفى ﴾ ياى تحتيه‌نك فتحيله على قول تنوفى ياخود تنوف طىّ قبيله‌سى جبالنه قريب برموضع آديدر
﴿ مناف ﴾ ميمك فتحيـله برصنم آديدر ﴿ عبدمناف ﴾ جدّرابع حضرت نبويدركه هاشمك وعبد شمسـك ومطلبك
وتماضرك وقلابه‌نك پدريدر نسبتنده منافى ديرلر قياس ايسه عبدى ديمك ايدى لكن عبدالقيس مثلو‌يه التباس
انديشه‌سنه مبنى قياسدن عدول اولندى ﴿ منوف ﴾ ميمك فتحيله مصر اولكه‌سنده برقريه آديدر ﴿ النياف ﴾ كتاب
وزننده بالابلند اولان دوه‌يه دينور يقال جمل وناقة نياف اى طويل فى ارتفاع وبونك اصلى نواف ايدى ﴿ النيّاف ﴾
شدّاد وزننده نياف معناسنه‌در وبونك اصلى نيواف ايدى فيعال وزننده ﴿ النيف ﴾ كيس وزننده ويانك تخفيفيله
جائزدر آرتق زياده معناسنه‌در يقال عشرة ونيف ويقال هو نيف عليه اى زائد ومراتب اعداددن عقد ثانى‌يه وارنجه
برعقدك اوزرينه زائد اولانه نيف اطلاق اولنور يقال عشرة ونيف ومائة ونيف والف ونيف يعنى اوندن يكرمى‌يه
كذلك يكرميدن اوتوزه وارنجه حتى يوزه قدر برعقددن ديكر عقده وارنجه قدر كذلك يوزدن بيكه قدر وبيكدن
اوته دخى بويله‌جه‌در واشبو نيف كلمه‌سنك اصلى نيوف ايدى فيعل وزننده واو يايه قلب وادغام اولندى ونيف فضل واحسان
معنالرينه‌در وبردن اوچه قدر نيف استعمال اولنور نته‌كه بضع برقولده درتدن طقوزه وارنجه قدر درپس آحاده‌ده
اوچدن عقد اوّله قدر نيف استعمال اولنمز اوراده بضع استعمال اولنور تاكه عقد اوّله واردقده اوته‌لرنده نيف
استعمال اولنور وبضع ماده‌سنك اختلافى محلنده بسط اولندى * شارح ديركه مؤلفك بيانى مبردقوليدر وتهذيبده
نيف كلمه‌سنك تخفيفى لحن اولمق اوزره مصرحدر ﴿ الانافة ﴾ همزه‌نك كسريله برنسـنه يوقرى اغمق ويوكسلوب
اطرافنه حواله ومشرف اولمق معناسنه‌در يقال اناف الشئ عليه اذا اشرف عليه وزياده اولمق معناسنه‌در يقال
اناف عليه اذازاد ﴿ المنيف ﴾ مجيب وزننده عالى وبلند نسـنه‌يه دينور وبرطاغك آديدر ويمنده شهر تعز اعمالندن

صبر نام طاغده بر قلعه آدیدر کذلك یمنده لحج اعمالندن بر قلعه آدیدر (المنیفة) نجد ایله یمامه بیننده تمیم قبیله‌سی
یوردنده برصویك آدیدر (التنییف) تفعیل وزننده زیاده وافزون اولمق معناسنه‌در یقال نیف علیه اذا زاد جوهری
انافه وتنییف ماده‌لرینی یائی وهمیله بونلر ایچون ترکیب مخصوص افراد ایلمشدر صواب اولان بزم ترتیبمزدر زیرا
بو ماده‌لرك مجموعی واویدر * شارح دیرکه جوهری لفظلرینه نظر ایلدیکندن بشقه امام خلیله اتباع ایلمشدر
(النهف) نونك فتحی وهانك سکونیله حیران اولمق معناسنه‌در یقال نهف الرجل نهفا من الباب الثالث اذا تحیّر
نجز بعونه تعالی فصل الواو (الوثف) واوك فتحی وثای مثلثه‌نك سکونیله چولمکی ساج ایاغی اوزره بندرمك
فصل الواو
معناسنه‌در یقال وثف القدر یثفها وثفا اذا جعل لها اثافیّ (الایثاف) همزه‌نك کسریله و(التوثیف) وثف معناسنه‌در
یقال اوثف القدر واوثفها بمعنی وثفها (الوجف) واوك فتحی وجیمك سکونیله و(الوجیف) واوك فتحیله و(الوجوف)
وقوف وزننده برنسنه دپرنوب مضطرب اولمق معناسنه‌در یورك اوینامسی کبی یقال وجف الشئ یجف وجفا
ووجیفا ووجوفا اذا اضطرب ووجف ووجیف آت ودوه‌نك برکونه یورویشنه دینورکه مراد سلکه سلکه یوریمسیدرکه
لنکه قالقمق تعبیر اولنور منزل بارکیری کبی یقال وجف الفرس والبعیر وجفا ووجیفا وهو ضرب من سیر الخیل
والابل (الایجاف) همزه‌نك کسریله آتی یاخود دوه‌یی وجه مزبور اوزره یورتمك معناسنه‌در یقال اوجفه اذا اسری
بالوجیف (الاستیجاف) عشق عاشقك کوکلنی المق معناسنه‌در یقال استوجف الحبّ فؤآده اذا ذهب به (الوحف)
واوك فتحی وحای مهمله‌نك سکونیله سیاه اولوب چوق وکور اولان صاچه دینور وفتحتینله ده‌در یقال شعر وحف
ووحف ای کثیر اسود وتویی چوق قوش قنادینه دینور ووحف عامر بن الطفیل نام کمسه‌نك قلیجی آدیدر وصویه
قانمش کرکی کبی تاب وطراوتلو نباته دینور یقال نبات وحف ای ریّان وبرآدم یاخود برحیوان کندیسنی یره اورمق
معناسنه‌در یقال وحف البعیر یحف وحفا اذا ضرب بنفسه الارض ویقین اولمق معناسنه‌در تقول وحف منّا ای دنا
وبرکمسه‌یی اوزلیوب اکا نزیل ومهمان اولمق معناسنه‌در تقول وحف الینا ای قصدنا ونزل بنا وسرعت ایلمك
معناسنه‌در یقال وحف الیه اذا اسرع (الواحف) یلکی وتویی چوق قناده دینور یقال جناح وحف وواحف
ای الکثیر الریش وشول قوغه‌یه دینورکه درت کوشه‌سنك باغلری اولان قایشلرك ایکیسی قیریلوب ایکیسیله
قالمش اوله وواحف بر موضع آدیدر (الوحافة) لطافه وزننده و(الوحوفة) واوك ضمیله اوت وصاچ کور وفراوان
اولمق معناسنه‌در یقال وحف النبات والشعر ووحف وحافة ووحوفة من الباب الخامس والرابع اذا غزر واثت
اصوله (الوحفاء) حمراء وزننده قره طاشلو یره دینور لکن حرّه اولمیه یعنی یورد اولان قره طاشلق اولمیه جمعی
وحافی کلور صحاری وزننده وقزل طپراقلو ارضه دینور یقـال ارض وحفاء ای حمراء (الموحف) میمك ضمی
وحانك کسریله اغاج وچادر مقوله سندن تستّر ایده‌جك نسنه‌سی اولمیان آدمه وآغیل واورتمه آلتی کبی آرام ایلیه‌جکی
اولمیان دوه‌یه دینور وشول دوه یتاغنه دینورکه ناموافق اولغله اورایه بروك ایدن دوه‌یه راحت ویرمدیکندن
مضطرب ایدوب چاپك قالدرر اوله یقـال مناخ موحف اذا کان یوحف البـارك (وحیف) زبیر وزننده عقیل
یاخود عمر بن الطفیل نام کمسـه‌نك فرسی اسمیدر (الوحفة) واوك فتحیله سسه دینور تقول سمعت وحفة
ای صوتا وسـیاه قیایه دینور جمعی وحاف کلور واوك کسریله وعلاثة بن جلاس نام کمسـه‌نك فرسی اسمیدر
(وحاف القهر) واوك کسریله برموضعدر (التوحیف) انسان یاخود دوه کـندیسنی قالدروب یره اورمق
معناسـنه‌در یقال وحف البعیر اذا ضرب بنفسـه الارض وسرعت ایلمك معناسـنه‌در یقال وحف الرجل
اذا اسرع ودکنکله اورمق معناسنه‌در یقال وحّفه اذا ضربه بالعصا وقربان پاینی چوقجه کسمك معناسنه‌در یقال
وحّف عضو الجزور اذا وفره (الایحاف) همزه‌نك کسریله بودخی سرعت ایلمك معناسنه‌در یقال اوحف الرجل
اذا اسرع (المواحف) میمك فتحیله موحفك جمعیدرکه دوه یتـاجق یره دینور یقال مواحف الابل ای مبارکها
(المیحاف) میمك کسریله یتاغندن ایرلمیان ناقه‌یه دینور یقال ناقة میحاف اذا کانت لاتفارق مبرکها (واحفان)
برموضع آدیدر (وحیف) امیر وزننده مکه‌ده برموضع آدیدرکه اورایه لاشه القا ایدرلر (الموحّف) معظم وزننده
آریق ومهزول دوه‌یه دینور (الوخف) واوك فتحی وخای معجمه‌نك سـکونیله خاتمی چکنی دوکوب لزوجتلی
لعابنی چیقارمق معناسنه‌در یقال وخف الخطمیّ یخفه وخفا اذا ضربه حتی تلزّج ونبات مذکورك لعابی بنفسـه
چیقمق معناسنه‌درکه لازم ومتعدی اولور یقال وخف الخطمیّ اذا تلزّج وبرآدمی ذکر قبیحله یاد ایلمك معناسنه‌در
یقال وخف فلانا اذا ذکره بقبیح (الایخاف) همزه‌نك کسریله وخف ایله معنای اوّلده مرادفدر یقـال اوخف
الخطمیّ بمعنی وخفه وسرعت ایلمك معناسنه‌در یقال اوخف الرجل اذا اسرع (الوخیفة) سفینه وزننده خطمی

(لعابنه)

لعابنه دینور یقال کانّ لغامهـا وخیفة الخطمیّ وهی ما اوخفته من الخطمیّ ﴿ الموخف ﴾ محسن وزننده احمق
ونادان کسه یه اطلاق اولنور خاتم چچکنی دوکن کسه آنی خلط ایلدیکی کبی کندی مهملاتنی خلط ایدر اولدیغیچون
اطلاق اولندی یقال رجل موخف ای احمق یعنی یوخف زبله کایوخف الخطمیّ و موخف برکونه اعراب طعامیدرکه
یوغرد قوریسنی سوده ازدکدنصکره اوزرینه صافی یاغ دوککله ترتیب ایدرلر علی قول اتسزاولان بولامج آشنه
دینور یاخود خرمایی قایغه قاتمغله ترتیب ایتدکاری طعـامدر وموخف چاموری غالب اولان صویه دینور
وجلاهلرك بزه سوردکاری آهاره دینورکه حشیل تعبیر اولنور ﴿ الوخفة ﴾ تمره وزننده میشیندن دیکلمش چانطه یه
وجورهزن مقولهسنه دینور ﴿ الاتّخاف ﴾ اتکال وزننده اپاق قاتمق معناسنه در یقال اتّخفت رجله اذا زلت وبونك
اصلی اوتخفت ایدی ﴿ الودف ﴾ واولك فتحی ودالك سکونیله ایچ یاغی اریوب آقق معناسنه در یقال ودف الشحم
یدف ودفا اذا ذاب وسال وطاملق معناسنه در یقال ودف الاناء اذاقطر وآزویرکی ویرمك معناسنه مستعملدر یقال
ودف له العطاء اذا اقله ﴿ الودفة ﴾ تمره وزننده و ﴿ الودیفة ﴾ سفینه وزننده یم یشل چمنستانه دینور ﴿ الودفة ﴾
فتحاتله بغدایجق اوتنه دینور ونسوانك لحم زائدینه دینور ﴿ الوداف ﴾ غراب وزننده ذکره اطلاق اولنور کندیدن
منی ومذی مقولهسی سیلان ایتدیکیچون ﴿ الاستیداف ﴾ ایچ یاغنی طاملتمق معناسنه در یقال استودف الشحمة اذا
استقطرها وخبر تفتیش ایلمك معناسنه در یقال استودف الخبر اذابحث عنه وارك منیسنی خاتون رحمنده جمع ایلمك
معناسـنه در یقال استودفت المرأة اذا جمعت ماء الرجل فی رحمها وسود قابنك قپاغنی قالدروب کیفیت وکیتنه
اطلاع ایلمك معناسـنه در یقال استودف لبنا فی الاناء اذا فتح رأسه فاشرف علیه ونبات اوزامق معناسـنه در
یقال استودف النبات اذا طال ﴿ التودّف ﴾ تفعل وزننده برخبری صوروشدرمق معناسنه در یقال تودّف الخبر
اذا بحث عنه وطاغ کچیلری طاغك تپهسـنه آغوب چیقمق معناسـنه در یقال تودّفت الاوعال فوق الجبل اذا
اشرفت ﴿ الوذفة ﴾ واولك وذال معجمهنك فتحیله نسوانك لحم زائدینه دینور ﴿ الوذف ﴾ حذف وزننده برنسنه سیلان
ایلمك معناسـنه در یقال وذف الشحم وغیره وذفا من الباب الثانی اذا سال ﴿ الوذفان ﴾ سلمان وزننده برنسنهنك
اوّلنه وهنوز ظهورینه دینور ومنه الحدیث ❊ نزل علیه السلام بامّ معبد وذفان مخرجه الی المدینة ❊ ای حدثانه
وسرعانه ﴿ التوذیف ﴾ تفعیل وزننده و ﴿ التوذّف ﴾ تفعل وزننده صالنی صالنی آدیملری صیقجه واموزلری اویناده رق
یوریمك معناسنه درکه زهو وادا یوریشیدر علی قول تیزتیز یوریمك معناسنه در یقال یوذّف فلان ویتوذّف اذاکان
یمشی مقارب الخطو ومحرّکا منکبیه متبخترا او یسرع ﴿ الوذاف ﴾ غراب وزننده ذکره دینور ﴿ الورف ﴾ صرف
وزننده و ﴿ الوریف ﴾ ورید وزننده و ﴿ الوروف ﴾ وقوف وزننده کولکه قویو اولمق معناسنه در یقال ورف الظلّ
یرف ورفا ووریفا وورفا اذا اتسع وطال وامتدّ وورف چکرك کنارلرینك یوفقه یرلرینه دینور ﴿ الایراف ﴾ همزهنك
کسریله و ﴿ التوریف ﴾ بونلرده کولکه قیولنمق معناسنه در یقال اورف الظلّ وورّف بمعنی ورف وتوریف برنسنهیی
اموب صورمق معناسنه در تقول ورّفته اذا مصصته وبری بولمك معناسـنه در تقول ورّفت الارض اذا قسمتها
﴿ الرفه ﴾ ثبه وزننده صمانه دینور تبن معناسنه ﴿ الرفة ﴾ عده وزننده تاب وطراوت تلوتازهاوته دینور * شارحك بیانه کوره
مصدردن منقولدر ﴿ الوزف ﴾ واولك فتحی وزای معجمهنك سکونیله و ﴿ الوزیف ﴾ وریف وزننده عجله وسرعت
ایلمك معناسنه در یقال وزف الرجل یزف وزفا ووزیفا اذا اسرع وایودرمك معناسنه اولمغله لازم ومتعدّی اولور
یقال وزف فلانا اذا استعجله ﴿ الایزاف ﴾ همزهنك کسریله بودخی عجله وسرعت ایلمك معناسنه در ﴿ التوزیف ﴾
ایزاف معناسنه در ﴿ الموازفة ﴾ مفاعله وزننده و ﴿ التوازف ﴾ تفاعل وزننده برابرجه یارفانه قاتیه دوزشمك معناسنه در
نیچه رفیقلر برصحبتده یاسیر وسفرده قاتیه ایدرلر یقال وازفوا وتوازفوا اذاناهدوا فی النفقات ﴿ الوسف ﴾ واولك فتحی
وسینك سکونیله دوهنك سموروب تاولندقده اویلغنده وصغریسنده جابجاپیدا اولان چتلاقلره دینورکه کیدهرك
بتون کودهسنه یایلور ﴿ التوسّف ﴾ تفعل وزننده برنسنه قولیوب قبوغی صویلق معناسنه در یقال توسّف الشیء
اذا تقشر ودوهنك یك سموزلکندن اویلقلری وصغریلری جابجا یاریلوب چتلامق معناسـنه در علی قول بغایت
طاولنمغله اسکی تویی دوکیلوب یکیدن تویلنمك معناسـنه در یقال توسّف البعیر اذا ظهر فیه الوسف او اخصب
وسمن وسقط وبره الاوّل ونبت الجدید ﴿ الوصف ﴾ واولك فتحی وصادك سکونیله و ﴿ الصفة ﴾ عده وزننده برنسنهیی
صفتلق معناسنه درکه خلقا وخلقا علایمنی تعداد وبیان ایلمکدن عبارتدر یقال وصف الشیء یصفه وصفا وصفة
اذا نعته * شارح دیرکه وجه مذکور اوزره وصف وصفه مصدرلردر وعد وعده کبی بعده نحویون ومتکلمون
بونلری اسم اوله رق استعمال ایلدیلر وبعضلر نعت ایله وصف بینینی فرق ایدر لکن مؤلفه کوره مرادفدر انتهی

وهنوز مركوب اولان طاى خوشخوى اولمغله كورديكى نسنه‌لردن اصلا اوركوب وايركليوب اكاتوجهله راست
يولنه كيدر اولمق معناسنه مستعملدر كوياكه مشى وسيرى وصف واجاده ايدر يقال وصف المهر اذا توجه لشئ
من حسن السيرة * قال الشارح وفى الاساس يقال للمهر اذا توجه واخذ فى حسن السيرة هذا مهرقد وصف اى
وصف المشى واجاد ﴿الاتصاف﴾ اتصال وزننده صفتلنمق معناسنه در كرك ابتداء وكرك وصفا اولسون يقال
وصفه فاتصف ويقال اتصف بالصفات الحميدة ﴿الوصّاف﴾ شدّاد وزننده برنسنه‌يى وصف وبيان خصوصنده
عارف وآكاه اولان آدمه دينوركه مقتضاسى اوزره كما ينبغى وصف وبيان ايدر يقال هو وصّاف اى عارف
بالوصف ووصّاف سادات عربدن برينك لقبيدر بعضلر ديديكه اسمى مالك بن عامردر محدّثيندن عبدالله بن
الوليد الوصّافى آنك اولادندندر ﴿الوصيف﴾ امير وزننده خدمتكاره دينور كرك اوغلان وكرك قيز اولسون
جمعى وصفاء كلور كرماء وزننده وكاه اولوركه مؤنثنده وصيفه دخى دينور جمعى وصائف كلور يقال هذا وصيف
فلان اى خادمه وخادمته ويقال هذه وصيفته اى خادمته ﴿الوصافة﴾ لطافه وزننده و﴿الايصاف﴾ همزه‌نك
كسريله وصيف لفظلندن اسملردر خدمتكارلغه دينور يقال هو وصيف اى بين الوصافة والايصاف ووصافه
مصدر اولور خدمتكارلق كرته‌سنه ايرشمك معناسنه‌در يقال وصف الغلام وصافة من الباب الخامس اذا بلغ
حدّ الخدمة ﴿التواصف﴾ تفاعل وزننده برنسنه‌يى برى برينه وصف ايدشمك معناسنه‌در يقال تواصفوا الشئ
اذا وصفه بعضهم بعضا ﴿الاستيصاف﴾ بركسه‌دن برنسنه‌يى وصف وبيان ايلمكى طلب ايلمك معناسنه‌در يقال
استوصفوا لدائه اذاسألوه ان يصف له مايتعالج به ﴿الصفة﴾ عده وزننده مصدركه ذكراولندى وبرآدمك ذاتيله
قائم معنايه اطلاق اولنور علم وسواد كبى وصفت ايله نحويّون آنى مراد ايلمزلر بلكه نعتى اراده ايدرلركه اسم فاعل
واسم مفعول ياخود معنا جهتيله انلره راجع اولان كلماتدن عبارتدر مثل وشبه كلمه‌لرى كبى * شارح ديركه معناى اوّل
متكلّمين عندنده‌در اهل لغت عندنده وصف ووصفه مصدرلردر بعده صفه اسم اولەرق دخى استعمال اولندى
جمعى صفاتدر ونحويّين قتنده صفتده تقرّر وثبات وحالده انقلاب معتبردر * مترجم ديركه مؤلف بيع مواصفه‌دن
سكوت ايلمشدركه كتب فقهيه احكامندندر برآدم كندى مال موجودى اولميان برشيئى وصف ايده‌رك بركسه‌يى
اكا مشترى ايتدكدنصكره اول شيئى يكيدن اشترا وتدارك ايدوب اول مشترى‌يه بيع ايلمكدن عبارتدر قال فى النهاية
وفى الحديث ❊ نهى عن بيع المواصفة ❊ هو ان يبيع ماليس عنده ثم يبتاعه فيدفعه الى المشترى قيل له ذلك لانّه باعه
بالصفة من غير نظر ولا حيازة ملك ﴿الوضف﴾ واوك فتحى وضاد معجمه‌نك سكونيله و﴿الايضاف﴾ همزه‌نك
كسريله دوه سرعت ايلمك معناسنه‌در يقال وضف البعير يضف وضفا واوضف ايضافا اذا اسرع وايضاف دوه‌يى
چقليوب اقدام ايلمكله سرعتله يورتمك معناسنه‌در تقول اوضفت البعير اذا اوجفته فى الركض ﴿الوطف﴾ فتحتينله
برآدمك قاشلرى وكرپكلرى كور وفراوان اولمق معناسنه‌در يقال وطف الرجل يوطف وطفا اذا كثر شعر حاجبيه
وعينيه ويغمور يردن نزول ايلمك معناسنه‌در يقال وطف المطر اذا انهمر ﴿الوطفة﴾ وجبه وزننده برمقدارجه
صاچه دينور يقال عليه وطفة من الشعر اى قليل منه ﴿الاوطف﴾ صفتدر قاشلرى وكرپكلرى كور اولان آدمه
دينور يقال رجل اوطف اى الكثير الحاجبين والعينين ومطلقا كثرت ووفرت اوزره اولان شيئه اطلاق اولنور
ومنه يقال ظلام اوطف اى محيط ويقال عيش اوطف اى رخىّ ﴿الوطفاء﴾ اوطفك مؤنثيدر وشول سحابه وصف
اولوركه يغمورينك كثرتندن اتكلرى صچاق صچاق اولوب صارقش اوله على قول ياغدرمسى دوام وجهى
اوزره اوله كرك يغمورى خيليجه ممتدّ اولسون كرك اولمسون يقال سحابة وطفاء اى مسترخية لكثرة مائها اوالدائمة
السحّ الحثيثة طال مطرها اوقصر ويقال فيها وطف محرّكة اذاتدلت ذيولها ﴿الوظيف﴾ ظاى معجمه ايله امير وزننده
آتك ودوه وسائر دابه‌نك قولنك وانجكنك اينجه‌رك يرينه دينوركه بلك ايله ديزلرى مابينيدر مراد قورى انجك
اوله‌جقدر جمعى اوظفه ووظف كلور ضمتينله يقال ضرب وظيفه وهو مستدقّ الذراع والساق من الخيل والابل
وغيرها وصرپ يرلرده يوريمك خصوصنده قوىّ وتوانا اولان آدمه دينور يقال رجل وظيف اى قوىّ على المشى
فى الحزن ووظيف معناى اوّلدن مأخوذ اوله‌رق صره‌لنمش وقطارلنمش وتيره وطريقه معناسنه مستعملدر ومنه
يقال جائت الابل على وظيف اى تبع بعضها بعضا نته‌كه ساق دخى بومعناده مستعمل اولور ﴿الوظف﴾ واوك
فتحى وظانك سكونيله دوه‌نك اياغى باغنى قيصه قلمق معناسنه‌در يقال وظف البعير اذا قصر قيده وطوارك وظيفنه
اورمق ياخود طوقنمق معناسنه‌در يقال وظف البعير اذا اصاب وظيفه وبركسه‌يه تابع اولوب كتمك معناسنه‌در
يقال وظف القوم اذا تبعهم ﴿الوظيفة﴾ سفينه وزننده برآدمه يوميه معين اولان طعام ورزق مقوله‌سى علوفه‌يه

مطلب

دینور وظیف مرقومدن مأخوذدر وتیره اوزره اولدیغیچون یقال علیه کلّ یوم وظیفة وهی مایقدّرله فی الیوم
من طعام اورزق ونحوه فارسیده اکا ورستاد دینور ووظیفه عهد وشرط وپیمان معناسنه‌در جمعی وظائف
ووظف‌در ضمتینله یقال بینهما وظیف ای عهد وشرط ﴿التوظیف﴾ برکسه‌یه وظیفه تعیین ایلمك معناسنه‌در یقال
وظف‌له اذا عیّن‌له فی کلّ یوم وظیفة ﴿المواظفة﴾ مفاعله وزننده برنسنه‌یه اویمق واویغون کلمك معناسنه‌در یقال
واظفه اذا وافقه ومعاونت معناسنه‌در یقال واظفه اذا وارزه وملازمت معناسنه‌در یقال واظفه اذا لازمه
﴿الاستیظاف﴾ قابلامق معناسنه‌در یقال استوظفه اذا استوعبه ﴿الوعف﴾ واوك فتحی وعینك سکونیله شول
طپراغی قالینجه یره دینورکه صویی چکمیوب اوزرنده ایرکیلوب قالور اوله جمعی وعاف کلور واوك کسریله
﴿الوعوف﴾ وقوف وزننده بصر ضعیف اولمق معناسنه‌در یقال وعف بصره وعوفا من الباب الاوّل اذا ضعف
﴿الوغف﴾ واوك فتحی وغین معجمه‌نك سکونیله شول پوستکی یاخود کچه پارچه‌سنه دینورکه کندی بولنی ایچمامك
یاخود کچی‌یه آشمامق ایچون ارکچ اوغلاغك وتکه‌نك قرنلری التنه ارقوری چکوب بندایدرلر ووغف ووغوف
ضعف بصر معناسنه‌در یقال وغف بصره یغف وغفا ووغوفا اذا ضعف ووغف سرعتله سکرتمك معناسنه‌در یقال
وغف الرجل اذا اسرع وعدا ﴿الایغاف﴾ همزه‌نك کسریله عورت حین جماعده ارك آلتنده واروب کلمك معناسنه‌در
یقال اوغفت المرأة اذا ارتهزت عند الجماع تحت الرجل * غریبدرکه مؤلف بوراده ایغافی وجه مذکور اوزره
ارتهاز ایله تفسیر ایلدی ارتهاز ماده‌سنی ایسه محلنده ثبت وبیان ایلمدی دیباجه‌ده جوهری‌یه افاتهٔ مواد
خصوصنده اطاله ایلشیکن جابجا کندوسی دخی الجزاء من جنس العمل مجازاتنه مظهر اولمقده‌در قالدیکه
اشبو ارتهاز ماده‌سی امّهات سائره‌ده مثبوتدر ازجمله مقدّمة الادبده ثلا ثیسی اولان رهز جنبیدن در مجامعت
عنوانیله واساسده ارتهز لامر کذا ورایته مرتهزا له اذا تحرّك له واهتزّ ونشط من الرهز وهو الحرکة فی الجماع وغیره
عبارتیله مرسوم اولمغله وجه مرقوم اوزره ترجمه اولندی وایغاف سرعتله سکرتمك معناسنه‌در یقال اوغف
الرجل اذا عدا واسرع ومتعب ودرمانده ایدن یورویشله یوریمك معناسنه‌در یقال اوغف الرجل اذا سار سیرا
متعبا وکوزك نوری فرسز اولوب قاشور اولمق معناسنه‌در یقال اوغف الرجل اذا عمش ویته‌جك قدر طعام یمك
معناسنه‌در یقال اوغف الرجل اذا اکل من الطعام مایکفیه وکلب دلنی صارقیدوب صولومق معناسنه‌در
یقال اوغف الکلب اذا الهث وخطمی دیدکاری نباتك لعابنی چیقارمق معناسنه‌در یقال اوغف الخطمیّ اذا اوخفه
﴿الوقف﴾ واوك فتحی وقافك سکونیله فیل کمیکندن دوزلمش بلازکه دینورکه نسوان عرب بیلکجه‌لرینه طاقنورلر
ووقف حلهٔ مزیدیّه‌ده وبغدادك شرقیسنده خالص قضاسنده برر قریه آدیدر وبلاد بنی عامرده برموضع آدیدر
ووقف قلقانك چورەسنه قاپلتان بوینوز ودمور مقوله‌سنه دینورکه قلقانك پروازه‌سی اوله جقدر ووقف مصدر اولور
برکسه‌یی آلیقویوب طوردرمق معناسنه‌در تقول وقفته وقفا ای فعلت به ما وقف یعنی اوقفته بو ماده‌نك موضوعنده
ایاقده طوردرمق وایاقده طورمق دقیقه‌سی معتبردر کاسیصرّح وچولمکی اوجاق اوزره یاخود ساج ایاغی اوزره
ایچنده‌کی قیناد قدنصکره دکلندرمك معناسنه مستعملدر یقال وقف القدر اذا ادامها وسکنها بوراده ادامه چولمکی
ساج ایاغی اوزره بعد الفراغ دکلندرمك معناسنه‌در وبرآدمی کندی کناهنه مطلع ایلمك معناسنه مستعملدر یقال وقف
فلانا علی ذنبه اذا اطلعه وبرملکی بیع وشرادن علی وجه التابید آلیقومق معناسنه‌درکه مالنی وقف ایلمك تعبیر اولنور
یقال وقف الدار ای حبسها ﴿الوقوف﴾ قعود وزننده اکلنوب ایاقده طورمق معناسنه‌در یقال وقف الرجل یقف
وقوفا اذا دام قائما ﴿الایقاف﴾ همزه‌نك کسریله طوردرمق معناسنه‌در یقال اوقفه ای وقفه وبرکسه مالنی وقف ایلمك
معناسنه‌در یقال اوقف الدار اذا حبسها لکن بو معناده ایقاف لغت ردیه‌در وطنمایوب ساکت واپسم اولمق
معناسنه‌در یقال اوقف الرجل اذا سکت ومطلقا ایشلدیکی ایشدن چکیلوب وازکلمك معناسنه‌در یقال اوقف
عن الامر اذا امسك واقلع وکلام فصیحده ایقاف ماده‌سی معنای اخیردن ماعداده واقع اولمامشدر ﴿التوقیف﴾
برآدمی ایاقده آلیقویوب طوردرمق معناسنه‌در یقال وقّفه اذا اقامه وخاتونه وقف دیدکاری بلازك طاقمق
معناسنه‌در یقال وقّف المرأة اذا جعل فی یدیها الوقف وخاتون اللرینی قنه ایله بنك بنك نقشلمق معناسنه‌در یقال
وقّفت المرأة یدیها بالحناء اذا نقطتهما وپایك بغرینه کیك قانندن مرتب توتقال سورلمش سکیردن دوزلمش بلازك
یکورمك معناسنه‌در یقال وقّف القوس اذا جعل علی طائفها بضایغ من عقب جعلهنّ فی غراء من دماء الظباء
وقلقانه وقف یعنی دموردن یاخود بوینوزدن پرواز ایلمك معناسنه‌در یقال وقّف الترس اذا جعل له وقفا وآتك
صرتنی باصوب یاغر وجدا وایلامك ایچون اکرینی وتکلتوسنی خوشجه اوکارمق معناسنه‌در یقال وقّف السرج

اذا اصلحه وتوقيف الحديث بركلام وخبرى كركى كبى بيان ايلمك معناسنه مستعملدر تقول وقفت الحديث
اذا بينته وتوقيف شرعده نصّ شريف منزلنده استعمال اولنور * شارح ديركه مثلا اسماء الله توقيفية ديرلركه اطلاق
اسم الهى يى نصّ شريعت طرفنه احاله ايدرلر يعنى اذن شارع صادر اولميان اسمك اطلاقى جائز دكلدر پس
اطلاقدن توقيف وتوقّف اولنور وتوقيف فى الحج حجّاج وقفه يه طورمقدن عبارتدر يقال وقّف الناس اذا وقفوا
فى المواقف وتوقيف الجيش عسكرك واحدا بعد واحد طورملرندن عبارتدر يقال وقّف الجيش اذا وقفوا واحدا
بعد واحد وتوقيف القداح قمار اوقلرنده اولان نشانلره اطلاق اولنور وتوقيف بلازك چكره جك موضعى قطع ايلمك
معناسنه در * شارحك بيانه كوره مؤلفك وقطع موضع السوار عبارتى خطاء مشوّشدر صواب اولان وبياض
موضع السوار اولمقدركه مراد دابه نك بوقاغيلق تعبيراولنان يره عارض آقلغه ديمك اولور نته كه ابو عبيده اذا اصاب
الاوظفة بياض فى موضع الوقف ولم يعد الى اسفل ولا فوق فذلك التوقيف عبارتيله مصنّف نام كتابنده ثبت ايلمشدر
اساسده دخى بووجه اوزره مرسومدر پس بو معناده توقيف اسم ومصدر اوله رق استعمال اولنور (الوقيفى) خليفى
وزننده مصدردر نصرانى كليسا خدمتنده اولمق معناسنه يقال وقف النصرانىّ وقّيفى اذا خدم البيعة (الموقف)
مجلس وزننده اسم مكاندر محلّ وقوف معناسنه يقال هذا موقف من مواقفه اى محل وقوفه وموقف مصرده
بر محله آديدر وموقف الفرس آتك بوكورلرنده اولان ايكى چوكك يرلره دينوركه بوش بوكورلرى اوله جقدر على قول
بوكورده بوكركك باشى اوزره كلان چقور جغزه دينور ايكى طرفنده اولانه موقفان ديرلر وموقفان نسوانك بوزينه
والنه على قول كوزينه واللرينه وسائر اظهارى لازم اولان اعضاسنه اطلاق اولنور يقال امرأة حسنة الموقفين
اى الوجه والقدم او العينين واليدين وما لابدلها من اظهاره ومقعدده يوج كميكنى احاطه ايلمش ايكى طمره اطلاق
اولنوركه چكيلوب بوزلدكده صاحبى كوترم اولور وكسلدكده هلاك اولور (واقف) انصاردن بر بطن پدرى اولان
مالك بن امرأ القيس لقبيدر هلال بن امية الواقفى كه غزادن تخلف ايلدكدنصكره توبه سى مقبول اولان اوچ نفر
متخلفينك بريدر آنلردندر (ذو الوقوف) نهشل بن دارمك فرسى اسميدر (الوقّاف) شدّاد وزننده اصلا امور
وخصوصده عجله ايتميوب دائما رفق وتأنى اوزره اولان آدمه دينور يقال رجل وقّاف اى متأنّ ومحاربه دن هربار
كيرولنوب اعراض ايدن آدمه دينور يقال هو وقّاف اى محجم عن القتال وبرشاعر عقيلى اسميدر (الوقعة) وجبه
وزننده بناء مرّه در بركره طورمق معناسنه در واسم اولور يايه صاريلان سكيره دينور واوست بوكركك اوزرنده
اولان ايكى سكيرك هر برينه وقفه وايكيسنه وقفتان دينور (الميقف) و(الميقاف) ميملرك كسريله چوملك قارشدره جق
اغاج پارهسنه دينوركه قينايوب طاشه جق چوملكى آنكله قارشديروب حدّتنى تسكين ايدرلر (الوقيفة) سفينه وزننده
شول بيان كچيسنه دينوركه آنى تازيلر صقشدرمغله برقيا باشنه فرار والتجا ايدوب وآندن اينمكه قادر اولمامغله ناچار
شكار اولنه (الموقّف) معظم وزننده شول آته دينوركه قولاقلرينك اوجنه طوغرى آق بنكلر ايله الاجه وابرش
اولوب سائر يرلرينك لونى حالى اوزره اوله يقال فرس موقّف اذا كان اعلى اذنيه ابرش كانهما منقوشتان ببياض ولون
سائره ما كان وقوللرى دكرمى تمغا ايله تمغالنمش اشكه دينور وشول بيان كچيسنه واكوزه دينوركه قوللرنده كوده سنك
لوننه مخالف جرت اوله واشمش يورتمش احوال عالمى تجربه ايتمش دقايق وحقايق كونيه يه آكاه اولمش آدمه
دينور يقال رجل موقّف اى مجرّب محنك وقمار اويوننده ضرب قمار اولنان اوقه دينور (التوقّف) تفعل وزننده
تلوّم كبيدركه برنسنه يه منتظر اولوب طورمق معناسنه در يقال توقّف بمكان كذا اذا تلاّم وبريرده اكلنوب قالمق
معناسنه در يقال توقّف عليه اذا تثبت (الوقاف) واوك كسريله و(المواقفة) مفاعله وزننده برمحلده ياخود
برخصومتده قرار وآرام ايدشمك معناسنه در يقال واقفه فى حرب او خصومة اذا وقف معه ويقف هو معه وبرآدمى
برخصوصده قرار وآرام ايتدرمك معناسنه در تقول واقفته على كذا اذا ثبتته عليه (التواقف) تفاعل وزننده
بودخى قرار ايدشمك معناسنه در يقال تواقفا فى القتال اذا وقفا (الاستيقاف) برآدمك وقوفنى ايستمك معناسنه در
تقول استوقفته اذا سألته الوقوف (الوكف) واوك فتحى وكافك سكونيله ميشيندن اولان صفره يه ودوشمه يه دينور
نطع معناسنه ووكف ووكيف وتوكاف تذكار وزننده برنسنه طامليوب آقمق معناسنه در يقال وكف البيت يكف
وكفا ووكيفا وتوكافا اذا قطر (الايكاف) همزه نك كسريله وكف معناسنه در يقال اوكف البيت بمعنى وكف وبرآدمى
كناهه قومق معناسنه در يقال اوكفه اذا اوقعه فى الاثم ومركبه سمر اورمق معناسنه در يقال آكف الحمار ايكافا
اذا وضع عليه الاكاف بوراده واوك الفه انقلابى بنو تميم لغتنه مبنيدر (الوكوف) صبور وزننده سودى پك چوق
ناقه يه اطلاق اولنور يقال ناقة وكوف اى غزيرة (الوكف) فتحتينله حقدن ميل وعدول ايلمك معناسنه در يقال

وكف فلان يوكف وكفا من البـاب الرابع اذا مال وجار وعيب ومنقصه معناسـنه‌در تقول ليس لك فيه وكف
اى عيب وكناهكار اولمق معناسنه‌در يقال وكف الرجل اذا اثم ووكف طاغك يورەسـنه دينور وتره دينور
عرق معناسـنه وابن فارس عندنده فرق معناسـنه‌در فايله لكن عرق مصحّفى اولمق ملحوظدر وقوملغه
بتشك ارض صلبه‌دن اشـاغى اينه‌جك يورەيه وانكبه‌يه دينور وفساد وضعف معناسـنه‌در يقال فيه وكف
اى فسـاد وضعف وآغرلق ثقل معناسـنه‌در وقتيلق شدّت معناسـنه‌در ويغموردن حفظ ايچون اولرك
اطرافنه قنـاد طرزنده يايدقلرى صوندرمه‌يه وصچـاغه و پروازه دينور جمعى اوكاف در وفى الحديث
﴿خيار الشهداء اصحاب الوكف﴾ اى الذين انكفأت عليهم مراكبهم فى البحر فصارت فوقهم مثل اوكاف البيت
هكذا فسره النبىّ صلى الله عليه وسـلم يعنى خيار وافاضل شهداء شول كسه‌لردركه درياده كيلرى موجهٔ بحر
صدمه‌سيله دوريلوب كمينك كوپشـته‌سى اوكاف بيت كبى اوزرلرينه قپانوب آلتنده غرق اوله‌لر (الوكاف)
كتاب وزننده و(الوكاف) غراب وزننده پالانه دينور اكاف معناسنه (التوكيف) تأكيف وزننده ومرادفيدركه
مركبه پالان اورمق معناسنه‌در يقال وكف الحمار واكفه اذا وضع عليه الوكاف (الاستيكاف) طاملتمق معناسنه‌در
يقال استوكف المـاء اذا استقطره (المواكفة) مفاعله وزننده خصميله رو برو جنك ايدشمك معناسـنه‌در يقال
واكفه فى الحرب اذا واجهه وعارضه (التوكف) تفعل وزننده برآدمك امور ومصالحنى درعهده ايدوب نظارت
وتمشيتنه اهتمام ايتمك معناسـنه‌دركه كوروب كوزتمك تعبير اولنور يقال هو يتوكف لهم اى يتعهدهم وينظر
فى امورهم وبرخبرك ظهورينه منتظر اولمق معناسـنه‌در يقال يتوكف الخبر اى ينتظر وكفه اى قطره وهو كناية
عن الظهور كما يقال استقطر الخبر وبرآدمه بولشنجه‌يه دك كيدوب كلوب تعرّض ايلمك معناسـنه‌در يقـال
يتوكف لفلان اى يتعرّض له حتى يلقاه (التواكف) تفاعل وزننده برى بريندن ميل وانحراف ايلمك معناسنه‌در
يقـال تواكفوا اذا انحرفوا (الولف) حلف وزننده و(الولاف) كتاب وزننده و(الألاف) واوى همزه‌يه
ابدالله (والوليف) اليف وزننده شمشك پيدرپى چاقمق معناسنه‌در يقال ولف البرق ولفا وولافا والافا ووليفا
من الباب الثانى اذا تتابع ووليف پيدرپى چاقان شمشكه دينور ولوف كبى يقال برق وليف وولوف اى المتابع اللمعان
ووليف وولاف طواره مخصوص بركونه سكرتمكه دينوركه درت اياقلرينى بردن قالديروب قومقله اولان سكرتمكدن
عبارتدر يقال يعدو الفرس وليفا وولافا وهو ضرب من العدو ويقع القوائم معا وجاءت بالمعيه مجتمعا كلمك معناسنه‌در
يقـال ولف القوم وليفا اذا جاؤا معا (الولاف) قتال وزننده و(الموالفة) مفاعـله وزننده الفت ايدشمك الاف
معناسنه‌در يقال والفه ولافا وموالفة بمعنى آلفه واعتزاء وانتساب معناسـنه‌در يقال والفه اذا اعتزاه واتصال
معناسـنه‌در يقال والفه اذا اتصله (الوهف) نهب وزننده و(الوهيف) وليف وزننده نبـات تازه يپراقلنمق
معناسـنه‌در يقال وهف النبات يهف وهفا ووهيفا اذا اورق واهتزّ وپك يقين كلمك معناسـنه‌در يقال وهف
فلان اذا دنا وبركسه‌يه برمقدار دنيالق ظهور ايلمك معناسـنه‌در يقال وهف لهم شئ من الدنيـا اى عرض لهم
وبدا * قال الشارح ومنه كلام قتادة كلما وهف لهم شئ من الدنيا اخذوه ولا يبالون حلالا كان او حراما اى عرض لهم
وبدا وبرنسنه يوقارى آغوب يوكسلمك معناسنه‌در مثلا اولچيلان غله كيله‌نك آغزينه قدر قالقوب چيقمسى كبى
وحوضك صويى كنارينه‌دك يوكسلمسى كبى يقال وهف الشئ الى كذا اذا طفّ ونصرانى كليسايه خدمت ايلمك
معناسـنه‌در يقال وهف النصرانىّ وهفا اذا خدم الكنيسة (الايهـاف) همزه‌نك كسريله وهف كبى برنسـنه
يوقارى آغوب يوكسلمك معناسـنه‌در يقال اوهف الشئ بمعنى وهف (الواهف) كليسانك قيم وفرّاش مقوله‌سى
خدمتكارينه دينور (الوهافة) واوك كسرى وفتحيله و(الوهفية) اثفيه وزننده و(الهفية) هانك وفاى مشدده‌نك
كسريله اسملردر كليسا خدمتكارلغنه دينور ووهـافه واوك كسريله مصدر اولور وهف كبى كليسـايه خدمت
ايلمك معناسنه‌در يقال وهف النصرانىّ وهفا ووهافة اذا خدم الكنيسة ﴿فصل الهاء﴾ (الهتف) حتف
وزننده سسلنمك معناسنه‌در اكثرى كوكرجين آوازنده استعمال اولنور يقال هتفت الحمامة هتفا من البـاب الثانى
اذا صاتت وبرآدمى مدح ايلمك معناسـنه‌در يقال هتف فلانا وبفلان اذا مدحه وبرمحبوب حسن وجمـاله ياد
اولمق معناسنه مستعملدر يقال فلانة تهتف بها اى تذكر بالجمال (الهتاف) هانك ضميله برآدمى چاغرمق معناسنه‌در
يقال هتف به هتافا اذا صاح (الهتافة) شدّاده وزننده و(الهتوف) صبور وزننده و(الهتفى) جمزى وزننده پك
طنقرد ايديجى يايه دينور يقال قوس هتافة وهتوف وهتفى اى ذات صوت (الهجفّ) هانك كسرى وجيمك فتحى
وفانك تشديديله ياشلو اركك دوه قوشنه دينور على قول تصلق وياقشقسز وكرانجان آدمه ودوه قوشنه دينور

﴿فصل الهاء﴾

تقول رأيت هجفا اى ظليما مسنا او هو الجا فى الثقيل منه ومنا وايچريسى ككيش اكال آدمه دينور (الهجفجف)
سفرجل وزننده بودخى ايچريسى ككيش اكاله دينور يقال رجل هجفّ و هجفجف اى الرغيب الجوف (الهجف)
فتحتينله آجلقدن قرنى سولييوب صارقق معناسنه در يقال هجف الرجل هجفا من الباب الرابع اذا جاع واسترخى
بطنه ويرده اولان نسنه لر طاغيلوب صاچلمق معناسنه در تقول هجفت ارضنا اى تناثر مافيها (الهجفة) هانك
كسريله رطوبتلو نمناك ناحيه يه دينور مرج كبى (الهجفة) فرحه وزننده آريق كوده لو چلمسز خاتونه دينور يقال
امرأة هجفة اى بجفة (الهجفان) عطشان وزننده ومرادفيدر (الهجنف) هجنع وزننده يصى اوزون شيئه دينور
يقال شئ هجنف اى طويل عريض (الهدف) فتحتينله مطلقا بلند ويوكسك نسنه يه دينور كرك بناء وكرك قوم
تپه سى وكرك طاغ اولسون واوق نشانه سنه دينور يقال رموا فى الهدف اى الغرض وعظيم الهيكل آدمه
دينور وبرايشه يراميان تنبل واويقوجى وكرانجان آدمه دينور يقال رجل هدف اى عظيم وكذا ثقيل نوؤم
(هدف هدف) مكررا بركلمه دركه قيون قسمنى صاغمق ايچون چاغررلر (الهدف) هانك فتحى ودالك سكونيله
بريرده بركسه بلوروب پيدا اولمق معناسنه در ومنه قوله هل هدف اليكم هادف اى هل حدث ببلدكم احد
سوى من كان به وكيرمك معناسنه در يقال هدف اليه اذا دخل وبرنسنه يه يقلشمق معناسنه در يقال هدف
للخمسين اذا قاربها وسست وضعيف اولمق معناسنه در يقال هدف الرجل هدفا اذا كسل وضعف
(الهادفة) جماعت معناسنه در (الهدفة) هانك كسريله ناسدن وبيوت ومساكندن برقطعه يه دينوركه
يرلرنده اقامت اوزره اوله لر (الاهداف) همزه نك كسريله برنسنه يه كلوب چاتمق معناسنه در يقال اهدف
للخمسين اذا قاربها وبرنسنه اوزره چيقمق معناسنه در يقال اهدف على التلّ اذا اشرف عليه وصغنمق معناسنه در
يقال اهدف اليه اذا لجأ وبرشيئه برنسنه عارض اولمق معناسنه در يقال اهدف له الشئ اذا عرض له وبرنسنه يه واروب
چاتمق على قول قارشوسنه واروب ديكيلوب طورمق معناسنه در يقال اهدف منه اذا دنا او انتصب واستقبل وحيوانك
وانسانك صغريسى هدف طرزنده بويوب ايريلنمك معناسنه در يقال اهدف الكفل اذا عظم حتى صار كالهدف
(الهدف) هانك كسريله تنومند وجسيم آدمه دينور يقال رجل هدف اى جسيم (الاستهداف) قارشوده هدف
كبى ديكيلوب طورمق معناسنه در يقال استهدف الرجل اذا انتصب ويوكسلوب قالقمق معناسنه در يقال
استهدف الشئ اذا ارتفع (المستهدف) اسم فاعل بنيه سيله عريض كوشه يه دينور يقال ركن مستهدف اى عريض
(الهذوف) ذال معجمه ايله وقوف وزننده سرعت ايلمك معناسنه در يقال هذف الرجل هذوفا من الباب الثانى
اذا اسرع (الهذّاف) شدّاد وزننده و (المهذف) محسن وزننده و (الهذف) نجل وزننده يك چابك وچالاك
معناسنه در (الهذروف) عصفور وزننده چابك وسريع معناسنه در جمعى هذاريف در يقال هو هذروف
اى سريع (الهذرفة) دحرجه وزننده سرعت ايلمك معناسنه در يقال هذرف الرجل اذا اسرع (الهرف)
صرف وزننده اعجاب ايچون برآدمى حددن افزون مدح ايلمك على قول برآدمك صفات وخصائلنه وقوفى
اولميه رق خود بخود مدح ايلمك معناسنه در يقال هرف بفلان هرفا من الباب الثانى اذا اطرأ فى المدح اعجابا به
او مدحه بلاخبرة ومن المعنى الثانى المثل * لاتهرف بمالاتعرف * (الاهراف) همزه نك كسريله برآدمك مالى فضل ونما
بولوب بركتلنمك معناسنه در يقال اهرف الرجل اذا نمى ماله وخرما اغاجى ميوه سنى چابك ويروب سلفلمك
معناسنه در يقال اهرفت النخلة اذا عجلت اتاءها اى ثمرها (التهريف) اهراف ايله معناى ثانيده مرادفدر يقال هرّفت
النخلة بمعنى اهرفت وبرايشه عجله وشتاب ايلمك معناسنه در يقال هرّفوا الى الصلاة اذا عجلوها وبعضلر ديديلركه
وجه مذكور اوزره تعجيل معناسنه تفعيل بابندن ورودى صوابدر جوهرينك افعالدن ثبتى غلط اولور (الهرجفّ)
قرشبّ وزننده پك ضعيف وعاجز وناتوان آدمه دينور يقال رجل هرجفّ اى خوّار (الهرشفة) اردبّه وزننده
قوجه قارى يه دينور وشول پچاوره يه دينوركه آنكله يردن يغمور صوينى الوب جفّ ايچره صقررلر يونى صويك قلتى
هنكامنده ايدرلر بوراده جفّ جيم مضمومه ايله دريدن قوغه ياخود خرما اغاجينك دبنه ايتدكلرى چقوره دينور
وهرشفه ديويت ايچره اولان قورى ليقه يه دينور يقال فى الدواة هرشفة وهى صوفة الدواة اذا يبست (الهرشفة)
دحرجه وزننده و (الاهرشفاف) اقشعرار وزننده ليقه قوريمق معناسنه در يقال هرشفت الهرشفة واهرشفت
اذا يبست (التهرشف) تدحرج وزننده برنسنه يى آزجه آزجه تدريجله صوروب ايچمك معناسنه در يقال
تهرشف الماء اذا تحسى قليلا قليلا (هرصيف) قنديل وزننده بررجل علميدر (الهرنفة) نونله دحرجه وزننده
فرمنز فرسز كولمك معناسنه در يقال هرنف الرجل اذا ضحك فى ضعف (المهرنفة) اسم فاعل بنيه سيله صوتى

(وبكاسى)

و بكاسى فرسز ضعيف اولان خاتونه دينور يقال امرأة مهرنفة اى ضعيفة فى صوتها و بكائها ﴿الهزروف﴾ زاى معجمه
ايله زنبور وزننده و ﴿الهزارف﴾ علابط وزننده و ﴿الهزراف﴾ قرطاس وزننده و ﴿الهزروف﴾ برذون وزننده پك
جست و چابك اركك دوه قوشنه دينور ﴿الهزرفة﴾ دحرجه وزننده سرعت ايلك معناسنه در يقال هزرف الرجل
اذا اسرع ﴿الهزرفة﴾ زبرجه وزننده و ﴿الهزروفة﴾ برذونه وزننده قوجه ناقه يه و قوجه قارى يه دينور ﴿الهزفّ﴾
خدبّ وزننده قارت و ياشلو اوله رق چابك اركك دوه قوشنه دينور على قول اوركك ياخود اوزون تويلو ياخود تصلق
و بد اندام اولانه دينور ﴿الهزف﴾ حذف وزننده روزكار برنسنه يى اوكنه آلوب يونقه كبى برى اوته اوينا تمق ياخود
كوتورمك معناسنه در يقال هزفته الريح هزفا من الباب الثانى اذا استخفته ﴿الهطف﴾ عطف وزننده سود صاغمق
معناسنه در يقال هطف الراعى هطفا من الباب الثانى اذا احتلب و بلو ديغمور ياغدرمق معناسنه در يقال هطفت السماء
اذا امطرت و هطف صاغلان سودك فاشر ديسنه دينور ﴿الهطف﴾ كتف وزننده پك چوق يغموره دينور يقال
مطر هطف اى غزير ﴿بنو الهطف﴾ كنانه ياخود اسد قبيله سندن برجماعتدر الك اوّل نحت جفان ايدن انلردر
﴿هطيف﴾ زبير وزننده يمنده جبل واقره ده برحصن آديدر ﴿الهفّ﴾ و ﴿الهفيف﴾ هالرك فتحيله يل كورلتولى
ياخود صزليه رق اسمك معناسنه در يقال هفت الريح هفاً وهفيفا من الباب الثانى اذا هبت فسمع صوت هبوبها
﴿الهفّ﴾ هانك كسريله يغمورسز بوش بلوده دينور يقال سحابة هفّ اى بلاماء و بالهمز كومجه دينور يقال
شهدة هفّ اى لاعسل فيها وشول اكينه دينوركه بچيى چكمكله دانه لرى دوكيلور اوله يقال زرع هفّ اذا كان
قدا آخر حصاده فينتثر حبه و چاغان خرده بالقره دينور بونده هانك فتحيله ده جائزدر و بيوك ايت بالقرينه دينور
مفردى هفه در و جست و چالاك آدمه دينور يقال رجل هفّ اى خفيف و يوفقه خفيف اولوب بالى ازجه اولان
كومجه دينور و مطلقا خفيف اولوب جوفنده نسنه اولميان شيئه دينور يقال شئ هفّ اى خفيف لاشئ فى جوفه
﴿زقاق الهفه﴾ بطيحه ده برموضعدر آنده سفينه اوغراغى محل وار در ياخود بو طريق الهفه دركه بصره ده برموضعدر
﴿الهفاف﴾ شدّاد وزننده جست و شاطر اشكه دينور يقال حمار هفاف اى طيّاش و سرين كولكه يه على قول قويو
و ساكن اولانه ياخود قويو و ممتدّ وشامل اوليانه دينور يقال ظلّ هفاّف اى بارد او ساكن او مالم يكن ظليلا
و جست و چابك قوش قنادينه دينور و يوفقه و نازك و شفاّف كوملكه دينور و برّاق و شفاّف اولان نسنه يه دينور
﴿الهفهاف﴾ ثرثار وزننده بو دخى جست و خفيف قوش قنادينه و يوفقه و شفاف كوملكه دينور و انجه قرنلو آدمه دينور
و صوسز عطشان معناسنه در ﴿الهفاّفة﴾ شدّاده وزننده خوش و لطيف و ساكن روزكاره دينور يقال ريح هفافة
اى طيبة ساكنة ﴿الهفيف﴾ امير وزننده مصدركه ذكر اولندى و سرعتله يوريمك معناسنه در يقال هفّ الرجل
هفيفا اذا اسرع السير ﴿اليهفوف﴾ يعفور وزننده قورقق جبان آدمه دينور و حديد القلب آدمه دخى دينور و احمق
آدمه دينور يقال رجل يهفوف اى جبان و كذا حديد القلب و كذلك احمق و اوتسز صوسز قيريره دينور ﴿المهففة﴾
و ﴿المهفهفة﴾ اسم مفعول بنيه لريله بلى انجه قرنى آزجه پهلولرى خرده جه خاتونه دينور يقال جارية مهففة و مهفهفة
اى ضامرة البطن دقيقة الخصر ﴿الهفهفة﴾ زلزله وزننده تازه جوانك وجودى فدان كبى سرپلوب سهى و راست
و موزون اولمق معناسنه در يقال هفهف الغلام اذا مشق بدنه فصار كأنّه غصن ﴿الاهتفاف﴾ افتعال وزننده
باديه ده سراب ايلدرامق معناسنه در يقال اهتفّ السراب اذا لمع و قولاغك ايچى كورلدمك معناسنه دركه بخارلك
يل كبى حركتندن نشأت ايدر يقال تهتفّ سامعته اذا حدث فيها دويّ ﴿هفان﴾ هانك فتحى و كسريله اسماء عربدندر
﴿الهفاّن﴾ هانك كسريله اثر و عقب معناسنه در يقال جاء على هفاّنه اى على اثره ﴿الهقف﴾ هانك و قافك فتحيله
طعامه اشتها ازجه اولمغه دينور تقول اليوم فىّ هقف اى قلة شهوة الطعام ﴿الهكف﴾ فتحتينله سرعتله
سكردر و يورر اولمق معناسنه در يقال هكف الرجل هكفا من الباب الرابع اذا اسرع فى العدو و المشى ﴿هنكف﴾
جندل ياخود صيقل وزننده برموضع آديدر نونى زائده در ﴿الهلغف﴾ غين معجمه ايله جردحل وزننده بنيه سى
مضطرب پريشان اندام آدمه دينور يقال رجل هلغف اى المضطرب الخلق ﴿الهلقف﴾ قافله جردحل وزننده
يومرى كوده لو ثقيل و ناتراش آدمه دينور يقال رجل هلقف اى فدم ضخم ﴿الهلوف﴾ جردحل وزننده
تصلق و ثقيل و نازيبا كسمه يه على قول شيشمان قرنلى اصلا ايشه كوجه يرامز آدمه دينور يقال رجل هلوف اى الثقيل
الجافى او العظيم البطن لا غناء عنده و پك يلانجى آدمه دينور كذوب معناسنه و قبا صقاله دينور هلوفه دخى
دينور سنوره وزننده يقال لحية هلوف و هلوفة اى ضخمة و كچى كبى بدنى قيللو تصلق ناتراش آدمه دينور
يقال رجل هلوف اى الكثير الشعر الجافى و قبلايى بولودلى كونه دينوركه كونش كورنمز اوله يقال يوم هلوف اذا كان

يسترغمامه شمسه وجثه‌سی بیوك اركك دوه‌یه دینور یقال جمل هلوف ای كبیر ﴿الهلفوف﴾ زنبور وزننده بودخی كوده‌سی قیللو یاقشقسز تصلق آدمه دینور واشبو هلوف ماده‌سی بالجمله ضخامت معناسنه دال اولان هلف لفظندن مشتق اولوب لكن اندن فعل تصرّف مهجوردر ﴿الاهناف﴾ همزه‌نك كسریله فرسز فرسز فتور ایله كولمك معناسنه‌در برآدمی هزل واستهزا ایدنك كولمسی كبی وبونسوانه مخصوصدر یقال اهنفت المرأة اذا ضحكت فی فتور كضحك المستهزئ وسرعت ایلمك معناسنه‌در یقال اهنف الرجل اذا اسرع وچوجق اغلامغه یاقلاشمق معناسنه‌در یقال اهنف الصبیّ اذا تهیأ للبكاء ﴿المهانفة﴾ مفاعله وزننده و﴿الهناف﴾ قتال وزننده و﴿التهانف﴾ تفاعل وزننده بونلرده فرسز فرسز خاتون كولمك معناسنه‌در یقال هانفت المرأة مهانفة وهنافا وتهانفت بمعنی اهنفت ومهانفه اویناشمق معناسنه‌در یقال هانفه اذا لاعبه ﴿التهنیف﴾ بودخی سرعت ایلمك معناسنه‌در یقال هنف الرجل اذا اسرع ﴿الهوف﴾ هانك فتحی وضمیله اسّی اسن یله وصوغوق اسن یله دیمكله ضدّ اولور یقال ریح هوف ای حارّة وكذابارد ةالهبوب ﴿الهوف﴾ هانك ضمیله ایچریسی جوهرسز ومایه‌سز اولوب اصلا ایشه یارامز قوف كمسه‌یه دینور واحمق ونادانه دینور وقورقق جبان آدمه دینور یقال هو هوف ای الخاوی الذی لاخیر عنده والاحمق والجبان ویمورطه زاری طرزنده یوفقه نسنه‌لره دینور وهیف لفظنده لغتدركه یمن جانبندن اسن یله دینور ﴿الهیف﴾ سیف وزننده پك صوصه‌مق معناسنه‌در یقال هاف الرجل یهیف هیفا اذا عطش شدیدا وهیف شول اسّی یله دینوركه اصول اربعه‌دن خارج نكباء اولوب یمن طرفندن جنوب ایله دبور میانندن هبوب ایدر نباتی قوریدر وحیوانلری بغایت صوصادوب وصولری بالجمله نشف ایدر قبله لدوسی اوله‌جقدركه ارض عربده حكمی اویلجه‌در بادیه‌ده اكا سموم وسام یلی تعبیر ایدرلر اشدّی فی الحال قتالدر ومنه المثل * ذهبت هیف لادیانها * ای لعاداتها لانها تجفف كلّ شیٔ بومثل ناسدن هركس كندی امر وهواسنه اقبال وتفرّق ایلدیكی موقعده ایراد اولنور عندالبعض عادت قدیمه‌سنه ملازمت ایدوب اصلا مفارقت ایلمیان كمسه حقنده ضرب اولنور بوراده هیف اسم جنسدر لام لادیانها الی معناسنه‌در ذهبت رجعت معناسنه‌در وهیف یمنده بر وادی اسمیدر وهیف اینجه بللی اولمق معناسنه‌در هیف كبی كه فتحتینله‌در یقال هیف الغلام یهیف كفرح یفرح وهاف یهاف كخاف یخاف هیفا وهیفا اذاضمر بطنه ورقت خاصرته وهیف حیف وزننده قول قاچمق معناسنه‌در یقال هاف العبد یهاف هیفا اذا ابق ﴿الاهیف﴾ وصفدر اینجه بللی محبوبه دینور هیفاء مؤنثیدر جمعلری هیف‌در هانك كسریله وهیفاء فرسه‌ده صفت اولور یقال غلام اهیف وامرأة وفرس هیفاء من هیف ﴿التهیف﴾ تفعل وزننده هیف دیدكلری مذكور بادسمومه اوغرامق معناسنه‌در یقال تهیف الرجل كمایقال تشتی من الشتاء ﴿الهافة﴾ و﴿المهیاف﴾ مصباح وزننده تیز صوصزاولان ناقه‌یه دینور یقال ناقة هافة ومهیاف ای السریعة العطش وهافه‌نك اصلی هیفه‌در فرحه كبی یاخود هائفه‌در ومهیاف صوی دوه‌یه دینور معتاق معناسنه بعض نسخه‌ده نونله معناق اولمغله بیونی كوزل ویاقشقلو دوه دیمك اولور وتیز صوصیان آدمه علی قول پك صوصه‌مش آدمه دینور یقال رجل مهیاف ای السریع العطش او الشدیده ﴿الهیاف﴾ هانك كسری وضمیله دوه‌لر پك صوسزلقدن هیف دیدكلری روزكاره قارشو آغزلرینی آچه‌رق یونلمك معناسنه‌در یقال هافت الابل تهیف هیافا اذا استقبلت هبوب الهیف بوجوهها فاتحة افواهها من شدّة العطش ﴿الهائفة﴾ ذكر اولنان روزكاره آغزلرینی آچه‌رق متوجّه اولان دوه‌لره دینور ﴿الهائف﴾ و﴿الهیوف﴾ صبور وزننده و﴿الهیفان﴾ ریحان وزننده بونلرده تیز صوصیان آدمه دینور وهیفان صوسز كمسه‌یه دینور ﴿المهتاف﴾ مشتاق وزننده بودخی صوسز آدمه دینور یقال رجل هیفان ومهتاف ای عطشان ﴿الاهافة﴾ همزه‌نك كسریله برآدمك دوه‌سی صوسز اولمق معناسنه‌در یقال اهاف القوم اذا عطشوا ابلهم

﴿ فصل الیاء ﴾ ﴿الیسف﴾ فتحتینله سینكه دینور ذباب معناسنه ﴿یساف﴾ یانك كسری وقلیلا فتحیله تابعیّ كوفیّ هلال‌ك پدری اسمیدر اشجع جنابلرینك موالیسندندر نجز بعونه تعالی

﴿ فصل الیاء ﴾

﴿ باب القاف ﴾

﴿ باب القاف ﴾

﴿ فصل الهمزة ﴾ ﴿الابق﴾ همزه‌نك فتحی وبانك سكونیله وفتحتینله ﴿والاباق﴾ كتاب وزننده قول افندیسندن خوف واندیشه‌سی یاخود اعمال شاقّه‌دردی اولمیه‌رق هواسنه تبعیتله قاچمق معناسنه‌در علی قول كیزلنوب بعده برسمته قاچوب كتمك معناسنه‌در یقال ابق العبد وابق ابقا وابقا واباقا من الباب الرابع والثانی والثالث اذا ذهب بلاخوف ولا كدّعمل او استخفی ثم ذهب * شارح دیركه باب ثالث بلاشرط وارداولمشدر واباق كتاب وزننده اسم اولور انتهی ﴿الآبق﴾ صاحب وزننده و﴿الابوق﴾ صبور وزننده اسم فاعللردر قاچان قوله دینور آبقك جمعی اُبّاق واُبّق

﴿ فصل الهمزة ﴾

كاور كفّار وركع وزنلرنده لكن مقتضاى مادّه ابوق قاچاغان قوله اطلاق اولنمقدر ﴿الابق﴾ فتحتينله قنب يعنى
كندر ديدكارى نباته دينور على قول قبوغنه دينوركه آندن ايپ دوزيلور ﴿اباق﴾ شدّاد وزننده برشاعر دبيرى
اسميدر ﴿التأبق﴾ تفعل وزننده كيزلنمك على قول بر يرده اويالنوب قالمق معناسنه‌در يقال تأبّق الرجل اذا استتر
او احتبس وكناه ارتكاب ايلمك معناسنه‌در يقال تأبّق فلان اذا تأثّم وانكار ايلمك معناسنه‌در يقال تأبّق الشئ
اذا انكره ﴿الارق﴾ فتحتينله كيجه اويوميوب اويقوسز قالمق معناسنه‌در يقال ارق الرجل ارقا من الباب الرابع
اذا سهر بالليل ﴿الائتراق﴾ افتعال وزننده ارق معناسنه‌در يقال ائترق الرجل بمعنى ارق ﴿الارق﴾ كتف
وزننده و ﴿الآرق﴾ طارق وزننده اسم فاعللردر كيجه اويوميوب بيدار اولان آدمه دينور * شارح ديركه اشبو
ارق كه سهر اوله‌جقدر بين الاطبّاء علتدر اكر علتدن ناشى ايسه اول آدمه ارق وآرق دينور كتف وطارق
وزنلرنده واكر لالعلة عادتى ايسه ارق دينور ضمتينله ﴿الارقان﴾ همزه‌نك كسريله برجنس قرمزى شجر اسميدر
تركيده قزل اغاج ديدكلريدر وقنه‌يه دينور حناء معناسنه وزعفرانه دينور و قرداش قانى ديدكلرى داروىه
دينور وبركونه آفته دينوركه اكين قسمنه عارض اولوب اوزينى تباه ايلمكله صراردوب برباد ايدر تركيده صالك
ديرلر صاغركافله واول اكينه صالك اورمش ديرلر واول آفت انسانه دخى عارض اولور واكا ارقان دخى
دينور فتحاتله وارقان دينور كسرتينله وارقان دينور همزه‌نك فتحى وراءنك ضميله وارق وارقان دينور همزه‌نك
فتحيله وراءنك سكونيله واراق دينور غراب وزننده ويرقان دينور ياى تحتيه ايله وبو اشهر لغاتدر بين الاطباء يرقان
ايله مشهوردر تركيده صاريلق تعبير ايدرلر خلط اصفر ياخود سوداء دريىه ودرينك آلتنه طوغرى بلا عفونة
جريان ايلمكله بدنك لونى صفرته ياخود سواده مائل بغايت متغيّر اولور بو علت ايكى نوع اولور برى يرقان اسود
وبرى يرقان اصفردر اسودك سببى طحالك جاذبه‌سنك ضعفيدركه سودايى بدنه دفع ايدر واصفر مراره‌دن حادث
اولور بو يرقانك بر نوعى دخى واردركه يرقان اخضر ديرلر هندستانه مخصوصدر ممالك سائره‌ده نادر اولور
وجمله‌سنك شعبه‌لرى واسباب وعلاماتى كتب طبيه‌ده مشروحدر واكين قسمنه عارض اولان بر فناء ووخيم
هوايه دينوركه اكينى صاپصارى ايدر ﴿المأروق﴾ و﴿الميروق﴾ يرقان حادثه‌سنه اوغرامش زرع وآدمه دينور
يقال زرع ورجل مأروق وميروق اى مؤف ﴿اريق﴾ زبير وزننده برموضع آديدر واريق اورق لفظندن مصغر
اولور نته‌كه اسودك مصغرنده سويد دينور اكرچه مصغرى وريق‌در لكن واو همزه‌يه ابدال اولنمشدر واورق
فى الاصل قرامتق تويلو دوه‌يه دينور تعظيم ايچون تصغير ايدوب داهيهٔ عظيمه‌يه وريق اطلاق ايلمديلر ومنه
قولهم جاءنا بامّ الربيق على اريق اى بالداهية العظيمة كوياكه بر آدم بر جمل اورق اوزره بر غول بيابانى كورمكله
كلام مزبورى ايراد ايلمشدر امّ الربيق غولك كنيه‌سيدر ﴿الايراق﴾ افعال وزننده و﴿التأريق﴾ تفعيل وزننده
بر آدمى كيجه اويوتميوب اويقوسز قومق معناسنه‌در يقال آرقه وارّقه اذا اسهره ﴿مؤرّق﴾ محدّث وزننده
بر رجل عَلَميدر ﴿الازق﴾ همزه‌نك فتحى وزاى معجمه‌نك سكونيله و﴿الازق﴾ فتحتينله بر عارضه سببيله قلب
صقيلوب طارالمق على قول جنكك غلبه وشدّتندن صقيشوب مضايقه‌ده قالمق معناسنه‌در يقال ازق صدره وازق
ازقا وازقا من الباب الرابع والثانى اذا ضاق او تضايق فى الحرب ﴿التأزّق﴾ تفعل وزننده ازق معناسنه‌در يقال
تازّق صدره بمعنى ازق ﴿المأزق﴾ مجلس وزننده تنك محله دينور تقول وقعنا فى مأزق اى مضيق ﴿الاستيزاق﴾
بركسه‌يه بر ير طار كلمكله صقلمق معناسنه‌در يقال استوزق على فلان اذا ضاق عليه المكان ﴿الاشق﴾ شين معجمه
ايله سكر وزننده وبونده وشق واشج دخى ديرلر خيار شكلنده بر نباتك صمغيدركه چادر اوشاغى تعبير ايدرلر
بونى بعضلر طرثوث صمغى ظن ايتمرليه غلط ايلمديلر وصمغ مزبور مليّن ومدرّ ومسخن وعرق النسأ وسائر وجع
مفاصل وقالچه‌لرده اولان اوجاع ايچون بر مثقاله قدر شربى ترياق اكبر حكمنده‌در ﴿الافق﴾ همزه‌نك ضميله
و﴿الافق﴾ ضمتينله جانب وناحيه معناسنه‌در جمعى آفاق كلور همزه‌نك مدّيله على قول فلكك جوانب واطرافندن
ظاهر ومرئى اولان قيسمنه واتكنه دينور وعلى رأى جنوب وشمال ودبور وصبا ديدكارى رياح اربعك مهبنه
دينور پس قول اوّله كوره مطلق اولور ثانى‌يه وثالثه كوره فلكه مخصوص اولور وثالث ثانيدن اخص اولوركه
درت قطره مخصوص اولور بونلره كوره عمومده استعمالى مجاز اولور يقال مافى الافق سحابة وهى الناحية
او ما ظهر من نواحى الفلك او مهبّ الجنوب والشمال والدبور والصبا وبيوت اعرابك ستقدن اشاغى‌يه چكيلان
پرده‌نك ايلريسنده واقع ايكى تكمه‌نك ارالغنه‌ده افق اطلاق اولنور وافق ضمتينله اشكيلكده ويوكركلكده سائره
غالب اولان آته اطلاق اولنور مذكر ومؤنثنه دينور يقال فرس افق اى رائع ﴿الافقّ﴾ فتحتينله و﴿الافقّ﴾ ضمتينله

آفاق ارضه منسوب دیمکدرکه مراد اطراف ارضدن اولان کمسه در یقال هو افقیّ وافقیّ ای منسوب الی الافق شارح دیرکه فتحتینله افقی غیرقیاس اوزره در فتحتینله فعل وضمله فعل وزنی اکثری کلام عربده معنای واحد اوزره مجتمع اولدقلری ملاحظه سنه مبنی در عرب وعرب وعجم وعجم کبی وقالدیکه اصل اولان نسبت برماده نك مفردینه متعلق اولمقدر واکر جمع اولورسه علم ایسه مفرد حکمنده اولمغله اکا نسبت اولنور انصاری کبی پس بوراده فقهانك حج مسئله سنده آفاقی تعبیرلری آفاق مخصوصه یعنی خارج مواقیته علم اعتباریله صحیح اولورکه ملحق بالعلم اولمش اولور (الافّاق) شدّاد وزننده اطراف عالمی تجارتله کشت وگذار ایدن آدمه دینور یقال رجل افّاق اذا کان یضرب فی الافاق مکتسبا (الافق) فتحتینله برآدم کرم یاخود علم ومعرفت یاخود فصاحت وبلاغت وسائر فضیلت جهتنده نهایت درجه یه بالغ اولمق معناسنه در یقال افق الرجل افقا من الباب الرابع اذا بلغ النهایة فی الکرم او فی العلم او فی الفصاحة وجمیع الفضائل وافق یولك یوزینه یعنی سالکك قرشو طوغریسنه کلان سمت وجهتنه دینور جمعی آفاق کلور یقال افق الطریق ای سننه ووجهه (الافق) صاحب وزننده و(الافیق) امیروزننده کرم یاخود علم یافصاحت وبلاغت کبی فضائل وکمالاتده مرتبهٔ نهایته واصل آدمه دینور مؤنثی آفقه وافیقه در حدوث معناسی اراده سیله اسم فاعلی آفق کلوب وثبوت تصوریله افیق کلمشدر وآفق فقیم بن جریرك فرسی اسمیدر وافیق پك بیوك قوغه یه دینورکه سائرندن صویی آرتق اوله وحوران ایله غور بیننده برقریه آدیدر ومنه عقبة افیق وبونده بلا همزه فیق جائز دکلدر وافیق بنو یربوع جماعتنه مخصوص بر موضع آدیدر یاخود یمنده ذمار ناحیه سنده برقریه در وافیق شول دری یه دینورکه دباغتی تامّ اولمیه که میشین وسختیان کرته سنه وارمامش اولور اکا ادیم دینمز علی قول شول ادیم اسمیدرکه مدبوغ اولوب لکن هنوز دیکلمامش اوله یاخود شقّ اولنمامش اوله که هنوز بتون میشین یاسختیان اولور جمعی افق کلور فتحتینله وافق کلور ضمتینله وبعضلر عندنده فتحتینله افق اسم جمعدر زیرا فعیل فعل اوزره جمع تکسیر ایله جمعلنمز کذلك جمعی آفقه کلور مد ایله رغیف وارغفه کبی (الافق) وفق وزننده برکمسه کندی باشنه آفاق واطرافی کزمك معناسنه در یقال افق الرجل افقا من الباب الثانی اذا رکب رأسه وذهب فی الافاق وبعض آدمی بعض اوزره ترجیحله اکا بخششی زیاده ویرمك معناسنه در یقال افق فی العطاء اذا اعطی بعضا اکثر من بعض ودری یی دباغت ایدوب افیق ایلك معناسنه در یقال افق الادیم اذا دبغه الی ان صار افیقا بوراده ادیمدن جلد مراددر ویلان سویلك معناسنه در یقال افق الرجل اذا کذب وغالب اولمق معناسنه در یقال افق علیه اذا غلب وسنت ایلك معناسنه در یقال افق الصبیّ اذا ختنه (الافیقة) سفینه وزننده و(الافق) کتف وزننده بونلرده افیق دیدکاری ذکر اولنان دری یه دینور وافیقه پك منکر وعظیم اولان داهیه یه دینور یقال رماه بالافیقة ای الداهیة المنکرة (الافقة) فتحاتله بوش بوکره دینور خاصره معناسنه ودباغت اولنه جق دری یی یومشیوب تویلری یولنمغه کلنجه طپراق آلتنه دفن ایلمکه دینور (الافقة) صاحبه وزننده بودخی بوش بوکوره دینور (الافقة) غرفه وزننده ختان اوله جق دری یه دینور قلفه معناسنه (الآفق) افعل وزننده سنتسز آدمه دینور یقال رجل آفق ای لم یختن (افاقه) کناسه وزننده کوفه ده برموضع آدیدر یاخود بنو یربوعه مخصوص برصو آدیدر (افاق) غراب وزننده بر موضع آدیدر (التأفّق) تفعل وزننده آفاق ارضدن برآدم کلمك معناسنه در تقول تأفّق بنا ای اتانا من افق (الالق) خلق وزننده و(الالاق) کتاب وزننده شمشك آلداتمق معناسنه درکه یغمورسز چاقمق مراددر یقال الق البرق القا والاقا من الباب الثانی اذا کذب ودلورمك معناسنه در یقال الق الرجل علی المجهول اذا جنّ (الالّاق) شدّاد وزننده و(الالاق) کتاب وزننده یغمورسز چقان شمشکه دینور یقال وما هو الّا آلّاق والالاق ای برق کاذب لامطر له (الالق) همزه نك کسریله ارکك قورده دینور ذئب معناسنه ودیشیسنه القه دینور یقال ماهی الّا القة ای ذئبة والقه دیشی میمونه دینور قرده معناسنه بونك ارککنه قرد دینور الق دینمك جائز دکلدر وجرأتلو دلیرخاتونه دینور یقال هی القة ای جریئة (الاولق) جوهر وزننده دلورمکه دینور جنون معناسنه افکل کبی اسمدر یقال به اولق ای جنون * مؤلف بونی ولق ماده سنده دخی ثبت ایلمشدر همزه سنك زیاده واصلیتی خصوصنده اختلافه بناء پس اصلی دینورسه وزنی فوعل اولور زائد دینورسه افعل اولور وخالد بن الولیدك قلجی آدیدر (المألوق) دلویه دینور یقال الق الرجل فهو مألوق ای مجنون ومحرّق بن عمروك فرسی اسمیدر (المأولق) مدحرج وزننده بودخی مجنونه دینور بوماده اولق صیغه سنده متصرّفدر (المئلق) منبروزننده احمق وشاشقین یاخود بونامش فرتوت آدمه دینور یقال رجل مئلق ای احمق او معتوه (الّق) جمزی وزننده قورد کبی برندن

(چابك)

چابك صحرا يوب آتيلور اولان عورته دينور يقال امرأة الق اى سريعة الوثب ﴿الاق﴾ غراب وزننده تيه صحراسنده
برطاغك آديدر ﴿الالق﴾ امّع وزننده پرلاق ودرخشان نسنه يه دينور يقال شئ الق اى متألق ﴿الالوقة﴾ الوكه
وزننده بردرلو خوشخور طعام آديدر على قول قايمق ايله خرمادن ترتيب ايدرلر تقول اطعمنا الوقة وهو طعام طيب
اوزبد برطب ﴿التالق﴾ تفعل وزننده ايلدارمق معناسنه در يقال تألق الكوكب اذا التمع وخاتون دوزنوب قوشنمق
معناسنه مستعملدر على قول برى بريله منازعه يه صغانوب باشنى قالدروب ياتمق معناسنه در يقال تالقت المرأة اذا
تبرّقت وتزيّنت اوشمرت للخصومة واستعدّت للشرّ ورفعت رأسها ﴿الايتلاق﴾ افتعال وزننده بودخى ايلدرامق
معناسنه در يقال ائتلق البرق اذا التمع ﴿الامق﴾ همزه نك فتحى وميمك سكونيله كوزك پيكارنه دينور ماق العين
معناسنه ﴿الانق﴾ همزه نك ونونك فتحيله فرح وسرور معناسنه در يقال به انق اى فرح وسرور ومصدر اولور
شاد ومسرور اولمق معناسنه يقال انق به انقا من الباب الرابع اذا فرح وانق چايره اطلاق اولنور كلأ معناسنه
وبرنسنه يى سومك معناسنه در يقال انق الشئ اذا احبّه وبر نسنه دن پك خوشلنوب عجبلنمك ومحظوظ اولمق
معناسنه در يقال انق به اذا عجب به ﴿الانوق﴾ صبور وزننده طوشنجل قوشنه دينور عقاب معناسنه وقرتال
قوشنه دينور رخم معناسنه على قول بركونه سياه قوشدر كه باشنده وبيوننده آت يلليسى طرزنده اوزون تويلرى
اولور عند البعض تويلرى سياه وباشى تويسزكل ومنقارى صارى اولور * مترجم ديركه معوّل اولان قول اوّلدركه
مثل آتينك ملايميدر ايكنجى قول ايله اولكى بردر زيرا وصف مذكور قرتالك صفيدر وقول ثالثه كوره كركسك سياه
نوعى اولور حياة حيوان صاحبى قول اوّل ايله ثانى يى برعدّ ايلمشدركه قرتال اولور قال المؤلف وفى المثل * هواعزّ
من بيض الانوق * مذكور قرتال قوشى بغايت صرپ طاغلر باشنده يالچين قيالرده يوه ياپوب يمورطلديغيچون
وصولى مشكل اولان نسنه لر حقنده ضرب اولنور منقولدركه اول قوشده اون خصلت حميده واردر نته كه
عربلر اشبو مقالهٔ مسجعه ده جمع وبيان ايلديلر (١) * تحصن بيضها * يمورطه سنى وجه مذكور اوزره حصين يرلرده
محافظه ايدر (٢) * تحمى فرخها * ياوريلرينى بغايت حمايه ايدر (٣) * تألف ولدها * ياوريلرى بيودكدنصكره سائر
قوشلر كبى بيكانه معامله سى ايتميوب اولاد معامله سى ايدر (٤) * ولا تمكن نفسها غير زوجها * كندى اشندن غيرى يه
نفسنى اصلا تسليم ايدوب چفتلنمز (٥) * تقطع فى اول القواطع * معلومدركه صيادلر قوش يوريلرينى انالرى يمدن
كسدكدنصكره صيده مباشرت ايدرلر ذكر اولنان قوش بودقيقه يى مدرك اولمغله جمله دن اوّل كسوب
اوچوروب كوتورمكه ابتدار ايدر (٦) * ترجع فى اوّل الرواجع * يايلاق وقشلاقدن سائر طيوردن اقدم رجعت ايدر
بودخى جهت سلامتى موجبدر (٧) * لا تطير فى التحسير * تويلرينى دوكوب توله ديكى هنكامنده اوچمز بودخى حزم
واحتياطدن ناشيدر زيرا اوزون اوزادى اوچمغه قدرتى اولميوب شايد سقوط واقع اوله (٨) * لا تغترّ بالشكير *
توله دكدنصكره يلكلرى هنوز خرده ويومشق ايكن اكاغرّه ايدوب اوچمغه مبادرت ايلمز بلكه قامش كبى پكشوب
تمام قوتلنمدكجه اوچمز (٩) * لا ترِبّ بالوكور * دائما آشيانه سنده كسل وتوانى ايله اقامت ايلمز (١٠) * لا تسقط على الحفير
بالشكير * توله دكدنصكره هنوز قنادلرى قامش كبى مستحكم اولمقسزين چقور يرلره دوشمزكه معناى سابعك
مقتضاسيدر بعض نسخه ده جيمله جفير اولمغله اوق قبورلرى اوزره ضرورى دوشمز يعنى مهلكه لره ساقط
اولمز ديمك اولور * كرچه مؤلفك اطلاقندن انوق ديشى قرتال اولديغى لايحدر ووجه تسميه خواص مسروده
سببيله ذات انق اولمسيدركه اعجب ديمكدر دميرى حياة حيوانده قرتال ايله بيان ايلدكدنصكره ديديكه سهيلى
انوق ديشى قرتاله اطلاق اولنور وعالى قولنه كوره اركك نه ده ديشيسنه ده عامدر لكن خليل اركك نه تخصيص
ايلمكله اركك قسمى يمورطلمديغندن محاليت اول جهتدن نشئت ايدر پس اكا كوره مثل مزبور برمحال نسنه طلبى
معرضنده ضرب اولنور ﴿الايناق﴾ همزه نك كسريله و﴿النيق﴾ نونك كسريله كه خلاف قياس اوزره اسم مصدر
افعالدن مصدر منزلنده اولدى برنسنه پك خوش ونكره وعجيب اولمغله ناسى عجبه كتورمك معناسنه در تقول آنقنى
ايناقا ونيقا اى اعجبنى وازهرى ديديكه انوق الرجل ديرلر اصطاد الانوق معناسنه پس مصدرى اولان انواق
قرتال صيد ايلمك معناسنه اولور لكن بوتركيب اجوف اولديغى صورتده مستقيم اولور يوخسه مادهٔ مزبوره دن
صحيح اولمز وقولهم ما آنق فى كذا اى ما اشدّ طلبه له بوتركيب ما آبله وما افرسه تركيبلرى كبى انوق ماده سندن
فعل تعجب اولمق اغلبدر زيرا انوق قسمنك شدّت طلبى معروفدر ومتعجب منه معلوم اولديغندن ياخود مؤلف
ايجاز ايچون اكتفا ايلمشدر ما آنق فى كذا زيد اتقديرنده در سياق وسباق عباره دن وتفسير معنادن دخى منفهم
اولان صيغهٔ تعجب اولمقدر يوخسه ايناق ماده سندن ماضى اولمقده ملايمت ولطافت يوقدر هم تفسير دخى ملايم

كلز (الانيق) امير وزننده شول نسنه‌یه دینورکه بغایت حسن ولطافتندن وغرابتندن تماشا ایدنلری عجبه
کتورر اوله یقال شیٔ انیق ای حسن معجب (الاناقة) همزه‌نك فتحی وکسریله اسمدر برنسنه کمال حسن وغرابتندن
نظر ایدنلری عجبه کتوره‌جك درجه‌ده خوب وبدیع اولمسنه دینور یقال‌له اناقة ای حسن معجب (التانیق)
برنسنه‌یی نکره وعجیب قلمق معناسنه‌در یقال انقه اذا عجبه (التأنق) تفعل وزننده برنسنه‌یی دقت وملاحظه
ایده‌رك حکمت واتقان وجهیله عمله کتورمك معناسنه‌در یقال تانق فیه اذا عمله بالاتقان والحکمة کتنوق تنوقا
وبریری خوشلنوب محظوظ اولمق معناسنه‌در یقال تانق المکان اذا احبه (الاوق) فوق وزننده آغرلق
معناسنه‌در تقول القی علی اوقه ای ثقله واغورسزلغه دینور یقال به اوق ای شؤم واوق برموضع آدیدر
واوق مصدر اولور برنسنه اوزره حواله اولمق معناسنه‌در یقال آق علیه یؤوق اوقا اذا اشرف علیه وبرنسنه
اوزره میل ایدوب آغمق معناسنه‌در تقول آق علینا ای مال واغورسزلق کتورمك معناسنه‌در یقال آق
علیهم اذا اتاهم بالشؤم (الاوقة) همزه‌نك فتحیله جماعت معناسنه‌در یقال اوقة من الناس ای جماعة
(الاوقة) همزه‌نك ضمیله کاریز طرزنده دیبی یقین اطرافی اورلمش قیویه دینورکه اکثری باغچه‌لرده
اولور وطاغ قله‌لرنده اولان صرپ قوش یوه‌لرینه دینور (الاوقیة) همزه‌نك ضمیله اوق ماده‌سندن
فعلیه‌در وقی ماده‌سنده دخی مثبت اولمغله اوراده معلوم اولور انشاالله تعالی پس بعضلر عندنده ثقلت
معناسنه اولان اوق مذکوردندر وعند البعض وقایه ماده‌سندندر (یوم الاواق) غراب وزننده بین العرب
یوم معروفدر یوم یؤیؤ دخی دیرلر (الاواق) همزه‌نك فتحیله جلاه ماسوه‌سنه دینورکه آنده نسج اولنه‌جق
ایشلك لحمه‌سی صاریلور (التأویق) تفعیل وزننده برکسه‌نك طعامنی آزالتمق معناسنه‌در یقال اوق فلانا
اذا قلل طعامه وبرآدمی برکریهه‌یه ورنج ومحنته اوغراتمق معناسنه‌در یقال اوقه اذا حمله علی المشقة والمکروه
وتعویق ایلمك معناسنه‌در یقال اوقه اذا عوقه وتذلیل ایلمك معناسنه‌در یقال اوقه اذا ذلله (المأوق) محدث
وزننده دائما طعامنی وقتندن تأخیر ایدن آدمه دینور یقال رجل مأوق اذا کان یؤخر طعامه (التاوق)
تفعل وزننده اویالنوب کیجکمك معناسنه‌در یقال تأوق الرجل اذا تعوق (الایهقان) همزه‌نك فتحی وهانك
ضمیله برنوع نباتدرکه قرمزی چیچکلری اولور ویپراقلری عریض ومأکولدر بعضلر عندنده جرجیر بری اسمیدر
چیچکلری وتخمی لهنه چیچکنه وتخمنه شبیه ویمشی سرمقی الشکل یعنی مور اولور بونبات یبانی تره دیدکلریدرکه
ایکی درلو اولور مفردی ایهقانه‌در (الایق) همزه‌نك فتحیله طوارك بلك کمیکنه علی قول بوقاغیلغنه دینور (الایقان)
تثنیه بنیه سیله طوارك ایکی طرفنده اولان بوقالقلرینه دینور

فصل الباء

(البؤوق) صبور وزننده برآدمه
بلا ومصیبت اوغرامق معناسنه‌در یقال بأقتهم الداهیة بؤوقا من الباب الاول اذا اصابتهم (الانبیاق) انفعال
وزننده برآدمه آفت وبلا ایصالیله هجوم ایلمك معناسنه‌در یقال انبأق علیهم الدهر اذا هجم علیهم بالداهیة
(البثق) بانك فتحی وثای مثلثه‌نك سکونیله و (التبثاق) تذکار وزننده چایك کنارینی برغیری یره آقتمق ایچون کدوب
یارمق معناسنه‌در یقال بثق النهر بثقا وتبثاقا من الباب الاول اذا کسر شطه لینبثق الماء وبثق ذکر اولنان
کدکه دینور بانك کسریله‌ده جائزدر جمعی بثوق کلور یقال سدوا البثق ای موضع شق النهر قال فی الاساس
البثق الموضع المکسور فعل بمعنی مفعول اوتسمیة بالمصدر ویقال هؤلاء اهل الوثوق فی سد البثوق وبثق وتبثاق
کوزدن سرعتله یاش آقمق معناسنه‌در یقال بثقت العین اذا اسرع دمعها وبثق بانك فتحی وکسریله صوچاغلیوب
چیقان یرلره دینور (التبثیق) تفعیل وزننده بودخی چایك کنارینی برطرفه صوصاومق ایچون کدوب یارمق
معناسنه‌در یقال بثق النهر بمعنی بثقه زمخشری مقدمة الادبده بثق وتبثیق * ویران کردن سیل بندآب را * عبارتیله
تفسیر ایلمکله اکا کوره صویك بندینی سیل خراب ایتمك معناسنه اولور (البثوق) قعود وزننده قیو اغزینه دك
طلوب طاشمق معناسنه‌در یقال بثقت الرکیة بثوقا اذا امتلأت وطمت (الباثقة) آغزینه قدر سرشار اولان
قیویه وصف اولور یقال رکیة باثقة ای ممتلئة طامیة بومناسبتله کرم واحسانی طاشقین آدمه باثق الکرم اطلاق
اولنور یقال هو باثق الکرم ای غزیره (الانبثاق) انفعال وزننده صوقینایوب آقمق معناسنه‌در یقال انبثق الماء
اذا انفجر وناکهانی سیل صویی ظهور ایلمك معناسنه‌در یقال انبثق السیل علیهم اذا اقبل علیهم ولم یحتسبوه وبرکسه
اوزره بغتة سوزایله آتیلوب بوشانمق معناسنه مستعملدر یقال انبثق علیهم بالکلام اذا اندرأ (باجربق) جیمك وبانك
فتحیله برقریه آدیدر فقها واتقیادن عبدالرحیم بن عمرو بن عثمان الباجربقی اورادندر وآنك تقی الدین محمد نام
برولدی اولوب حقنده قبایح یعنی ضلال وزندقه ایله حکم اولنمغله فتوا ایله قتل اولندی (البحدق) حای مهمله ایله

عصفر وزننده بزرقطونا اسميدركه قارنى ياريق تخمى ديدكلرى داrodر ﴿البخق﴾ بانك وخاى معجمه نك فتحيله
كوزك برى قتى چركين كور وچپاقلو اولمق على قول بركوزك قپاقلرينك كنارلرى حدقه يه قاوشق اولميوب آرق
ودوشوك اولمق معناسنه مصدر واسم اولور يقال بخق الرجل وبخق بخقا من الباب الرابع والاول وبه بخق وهو
اقبح العور واكثره غمصا اوان لايلتقى شفر عينه على حدقته * شارح ديركه ترديد ثانيده مؤلف مسامحه ايلمشدر زيرا
آنده دخى عور معتبردركه وجه مذ كور اوزره كور اولمقدر وبعضلر عندنده بخق كوزك برينك يورطه سى ايچرويه
باتقين اولهرق كور اولمق معناسنه درانتهى ﴿البخقاء﴾ حمراء وزننده و﴿الباخقة﴾ و﴿البخيق﴾ اميروزننده و﴿البخيقة﴾
كور اولان بركوزه دينور عوراء كبى يقال عين بخقاء وباخقة وبخيق وبخيقة اى عوراء * مؤلفك اطلاقندن وصف
سابق معتبراولميوب همان كور اولمسى لايحذر وقال فى المغرب البخقاء فى الاضاحى العوراء وقيل المنخسفة العين
وبخيق وباخق العين ومبخوق العين يكچشم آدمه دينور ﴿البخق﴾ سحق وزننده بركسه نك بركوزينى كور ايلك
معناسنه در يقال بخق عينه بخقا من الباب الثالث اذا عوّرها وكوزك يورطه سى يرندن اويناوب طشره
اوغرامق معناسنه دركه مراد پطلاق اولهرق كور اولمقدر يقال بخقت العين اذا ندرت ﴿الابخاق﴾ همزه نك
كسريله برآدمك كوزينى چيقارمق معناسنه در يقال ابخق عينه اذا فقأها ﴿البخاق﴾ غراب وزننده اركاك قورده
دينور ﴿البخنق﴾ جندب وزننده و﴿البخنق﴾ عصفر وزننده شول بز پارچه سنه دينوركه قيزلر باشلرينه اورترلر
باشلرينه باغلدقلرى چنبر ومنديل مقوله سنى صاچلرينه سور يلان ياغدن وياغى توزدن حمايه ايچون اوجلرينى
چكه لرى آلتندن چكوب باغلنورلر وكوچك نقابه دينور وبرنس صغيره دينور وچكركه نك بيونى كوكنده اولان
قبلايى قابنه دينوركه اورانك كوملكى منزلنده در ﴿البذرقة﴾ ذال معجمه ايله ودال مهمله ايله دحرجه وزننده يول
يساقجيلغى خفاره معناسنه در ﴿المبذرق﴾ اسم فاعل بنيه سيله يساقجى يه دينوركه ابناء سبيلك اوكنه دوشوب
رهزندن حمايه ايدر خفير معناسنه * شارح ديركه اصل بدرقه دال مهمله ايله فارسيده قلاغوزه ورهبره دينور بعده
عربلر اعجامله تعريب وخفاره معناسنده تصرّف ايلديلر ﴿الباذق﴾ ذال معجمه نك كسرى وفتحيله اوزم صويندن
ادنى طبخله مطبوخ اولان يعنى برمقدارجه قيناغله قيولنوب شدّت بولمش سجى يه دينوركه حالا ديار رومده
شراب تعبير ايتدكلرى اوله جقدر * شارحك بيانه كوره بادهٔ فارسى معرّبيدر يقال يجب الحدّ على من شرب
الباذق وهو ماطبخ من عصير العنب ادنى طبخة فصار شديدا وباذق ذالك كسريله حاذق لفظنه اتباع اولور
يقال رجل حاذق باذق ﴿البياذقة﴾ هياطله وزننده رجّاله معناسنه دركه پيادكان ديمكدركه يايلر تعبير اولنور
شارح ديركه پيادهٔ فارسيدن تعريب وتصرف اولنمشدر مفردى بيذق در حيدر وزننده ومنه بيذق الشطرنج
﴿البذق﴾ بانك فتحى وذالك سكونيله قولاغوزه دينور دليل ورهبر معناسنه در بيذق دخى دينور وصغير الجثه
اولهرق جست وچالاك آدمه دينور جمعى بذوق كلور ﴿المبذّقة﴾ محدّثه وزننده كلامى فعلندن افضل
اولان آدمه دينوركه لسانيله وعدلر ايدوب نتيجه سز صفا باغشلر اولان كسه اوله جقدر كوياكه مخاطبه باده
اشراب ايدر هاء مبالغه ايچوندر يقال هو مبذّقة اى كلامه افضل من فعله ﴿البرق﴾ شرق وزننده ابن
العرقه نام كسه نك فرسى اسميدر وبروق لفظندن مفرد اولوركه شمشكه دينور حقيقت شرعيه سى سحاب
اوزره مؤكل اولان فرشته نك امطارى مأمور اولان محله انسياقى ايچون سحابى شدّتله ضرب وتحريكندن
تكوّن ايدن آتشلردركه لمعان ايدر وحكميه سى ابخره نك كه سحاب اوله جقدر شدّتله تصادمندن حاصل
اولان شعلهٔ ناردر چقماغك تصادمندن حاصل اولديغى كبى وبرق مصدر اولور شمشك چاقق معناسنه
يقال برق البرق برقا من الباب الاوّل اذا بدا وبر آدمى شمشك كبى قاقيوب قورقنج سوزلر ايله قورقتمق
وقورقويه دوشورمك معناسنه مستعملدر يقال برق فلان لفلان اذا تهدّده وتوعّد وبرق وبريق
وبرقان فتحاتله يلابيق معناسنه در يقال برق الشئ برقا وبريقا وبرقانا اذا لمع وبرق طعامه برمقدارجه
زيتون ياغى ياخود صافى ياغ قومق معناسنه دركه طعامى پارلادر يقال برق طعامه بزيت اوسمن اذا جعل فيه منه
قليلا ويلدز طوغمق معناسنه در يقال برق النجم اذا طلع وخاتون بزنمك معناسنه در يقال برقت المرأة اذا تحسنت
وتزينت وناقه كبه دكل ايكن قويريغنى قالدروب كبه لك صورتنى كوسترمك معناسنه در يقال برقت الناقة
اذا شالت بذنبها وتلقحت وليست بلاقح وپارلادمق معناسنه در يقال برق بصره اذا تلألأ وبرق وبرق فتحتينله
وبروق قعو وزننده پك موحش حالت سببيله كوزبلروب بقه قالمق على قول افراط حيرت ودهشتدن قوهٔ باصره سى
قالميوب برنسنه يى كورمز اولمق معناسنه در يقال برق بصره وبرق برقا وبرقا وبروقا من الباب الرابع والاوّل اذا تحير

حتى لايطرف اودهش فلم يبصر بو حالتلر باصرهٔ نفسانيه درك وعملدن قالمغله بيخود مثابه‌سنده اولمقدن نشئت
ايدركه بغايت موحش ومدهش حالات وقوعنده اولور وبرق طولومه اسى طوقنمغله ايچنده اولان كره ياغى
اريوب لقمه لقمه بولنمك معناسـنه‌در يقال برق السقاء اذا اصابه الحرّ فذاب زبده فتقطع ولم يجتمع وبروق
وبرقان بلود پارلدامق ياخود شمشك پيدا ايدوب يلاپمق معناسنه‌در يقال برقت السماء بروقا وبرقانا اذا لمعت
اوجائت ببرق ﴿الابراق﴾ همزه‌نك كسريله بو دخى شمشك كبى قاقيوب شاقيه‌رق تخويف وتهديد ايلك معناسنه
مستعملدر يقال ارعد الرجل وابرق اذاتهدّده واوعد * مؤلف بونى تكرار ايلشدر وعورت دوزنوب قوشنوب بزنمك
معناسنه‌در يقال ابرقت المرأة اذاتحسّنت وتزينت وكبه اولميان ناقه قويريغنى قالدروب كبه‌لك صورتنى كوسترمك
معناسنه‌در يقال ابرقت الناقة اذا شالت ذنبها وتلقحت وليست بلاقح وارعاد ماده‌سيله بالمعيه ذكر اولنوب رعد
وبرقه صتاشمق معناسـنه اولور يقال ارعد القوم وابرقوا اذا اصابهم رعد وبرق وسحاب رعد وبرق پيدا ايتمك
معناسـنه اولور يقال ارعدت السماء وابرقت اذا اتت بالرعد والبرق وقلج پرلاتمق معناسنه‌در يقال ابرق بسيفه
اذا المع به وبر ايشى ترك ايلك معناسنه‌در يقال ابرق عن الامر اذا تركه وعورت كندى چهره‌سنى آچمق معناسنه‌در
يقال ابرقت المرأة عن وجها اذا ابرزته وياقدن شكار اوركيدوب قوومق معناسنه‌در يقال ابرق الصيد اذا اثاره
وبرقاء ديدكلرى قيون قربان ايلك معناسنه‌در يقال ابرق المضحى اذا اضحى بالشاة البرقاء ﴿التبريق﴾ تفعيل وزننده
بودخى عورت دوزنمك معناسنه‌در يقال برقت المرأة اذا تحسّنت وتزينت وكوزلرينى ايروب ديكه ديكه باقمق
معناسنه‌در يقال برّق عينيه اذا وسّعهما واحدّ النظر وبعيد يره سفر ايلك معناسـنه‌در يقال برّق فلان اذا سافر
بعيدا وخانه‌يى نقش ونكار ايله وسائر اسباب زينتله تزيين ايلك معناسنه‌در يقال برّق منزله اذازينه وزوّقه ومعاصى‌يه
دورشمك معناسنه‌در يقال برّق فى المعاصى اذا لجّ فيها وبرماده‌يك چتين وچيره‌شك اولمغله صاحبنى تعب ومحنته
كرفتار ايلك معناسنه‌در تقول برّق بى الامر اى اعيى علىّ ﴿البروق﴾ صبور وزننده و﴿المبرق﴾ محسن وزننده كبه دكل
ايكن قويريغنى قالدروب كبه‌لك صورتنى كوستورن ناقه‌يه دينور مبرقك جمعى مباريق كلور ﴿البرق﴾ فتحتينله بودخى
فرط حيرتدن كوزبله‌روب بقه قالمق ياخود افراط دهشتدن كوره‌مز اولمق معناسنه‌در نته‌كه ذكر اولندى يقال
برق البصر برقا من الباب الرابع اذاتحيرّ حتى لايطرف اودهش فلم يبصر كما ذكر وطولومك حرارتدن ايچنده اولان
كره ياغى اريوب پاره پاره بولنمك معناسنه‌در يقال برق السقاء اذا اصابه الحرّ فذاب زبده وتقطّع فلم يجتمع وقيون بروق
ديدكلرى اغاجك يپراغنى يمكدن قارن اغريسنه مبتلا اولمق معناسـنه‌در يقال برقت الغنم اذا اشتكت بطونها
من اكل البروق وبرق قوزى‌يه دينور حمل معناسنه وبو بره معرّبيدركه فارسيدر جمعى ابراق كلور وبرقان كلور
بانك كسرى وضميله وبرق بلكلمك فزع معناسنه‌در يقال برق منه اذا فزع ومتحيرّ ومدهوش اولمق معناسنه‌در يقال
برق فلان منه اذادهش وتحيرّ ﴿اليرق﴾ كتف وزننده شول طولومه دينوركه ايچنده اولان كره ياغى ياخود دقيق حرارت
هوادن پاره پاره آيرلمش اوله ﴿البرقان﴾ سلطان وزننده بدنى بللور كبى پارلاق آدمه دينور يقال غلام برقان اى البرّاق
البدن وآقلو قره‌لو الاجه چكركه‌يه دينور مفردى برقانه‌در وجعفر بن برقان كه كلاب قبيله‌سندندر محدثيندندر
بانك كسريله ده زبانزده‌در ﴿برقان﴾ بانك كسريله خوارزم اولكه‌سنده كذلك جرجان ناحيه‌سنده برقريه آديدر
﴿المبرق﴾ مقعد وزننده اسم زماندر يقال جاء عند مبرق الصبح اى حين برق ﴿برق نحره﴾ بانك ورانك فتحيله فى الاصل
فعل وفاعلدن مركب جمله‌در بعده بركشى‌يه تلقيب ايلديلر كردنى يلابيدى ديمكدر ﴿ذوالبرقه﴾ بانك فتحيله على بن
ابى طالب رضى الله عنه حضرتلرينك لقبلريدر حنين ملحمه‌سنده حضرت عباس تلقيب ايلدى ﴿البرقه﴾ بانك
فتحيله دهشت معناسـنه‌در يقال لكل داخل برقة اى دهشة وايرانده شهر قم قضاسنده برقريه‌در وشهر واسط
القصب قارشوسنده برقريه‌در وروان نواحيسنده برقلعهٔ حصينه‌در واسكندريه ايله افريقيه بيننده براقليم ياخود برناحيه
آديدر ﴿بريقه﴾ جهينه وزننده صاغمغه چاغريلان چپينك اسميدركه اولوقت بريقه ديه‌رك چاغررلر سائر وقتا اطلاق
اولنمز ﴿ذوبارق الهمدانى﴾ جعونة بن مالكك لقبيدر ﴿البارق﴾ طارق وزننده شمشكلى بلوده دينور يقال سحاب
بارق اى ذو برق وكوفه‌ده برموضع آديدر ويمنده برقبيله پدرى اولان سعد بن عدىّ نام كمسه‌نك لقبيدر ﴿البارقة﴾
قلجلره اطلاق اولنور قال الشارح ومنه حديث عمار ❊الجنة تحت البارقة❊ اى السيوف ﴿البروق﴾ جرول زننده برجنس
ضعيف وخرده شجر اسميدركه بلودى كورنجه تازه‌لنوب يميشل اولور مفردى بروقه‌در ومنه اشكر من بروقة زيرا
نبات مزبور وجه مذكور اوزره صويه متوقف اولميوب سحابك رطوبتيله طراوت بولور ﴿البرواق﴾ بانك فتحيله
برنبات اسميدركه خنثى ديمكله متعارفدر تازه ساقنك سركه وزيتون ياغيله خفيفجه قيناتمشى اكل يرقان علتنك

(ترياقيدر)

ترياقيدر وكوكنى طلابهق علتنك ايكى نوعى مزيلدر (الابريق) همزه نك كسريله معروف امزكاور قابدركه انكله توضى اولنور لسانمزده دخى ابريق دينور وبو آب رى معربيدركه فارسيدر جمعى اباريق كلور * مترجم ديركه آب رى معربى ديمكدن آبريز معربى ديمش اولسيدى انسب ايدى زيرارى كلمه سى تغوط معناسنه اولان ريدندن وصفدر وابريق ايشيليوب پارلدايان يايه اطلاق اولنور وخوب ودلبر اولوب چهره سى الماس كبى تابان اولان محبوبه يه اطلاق اولنور تقول شربت قهوة بالابريق من يد الابريق اى المرأة الحسناء البراقة و براق وتابان قلجه اطلاق اولنور (الابرق) ازرق وزننده شول سخت وغليظ ارضه دينوركه قارشق طاش وقوم وبالچقدن عبارت اوله برقاء دخى دينور صحراء كبى ابرقك جمعى ابارق وبرقاء جمعى برقاوات كلور وايكى لونله متلون اولان طاغه دينور على قول ابرق مطلقا شول شيئه دينوركه آقلو قره لو الاجه اوله يقال تيس ابرق اذا كان فيه سواد وبياض ويقال عنز برقاء وشاة برقاء وهى التى تشق صوفها الابيض طاقات سود وابرق بردواء فارسى اسميدركه قوت محافظه ايراثنده بغايت جيد ونافعدر وبرقوش آديدر (ابرقازياد) تثنيه واضافتله برموضعدر (الابرقان) تثنيه بنيه سيله ذكر اولندقده اكثرى ابرقا حجر اليمامه مراد اولوركه بصره دن مكيه سالك يولده رميلة اللوى نام محلدنصكره اولان قوناق يرى اوله جقدر وابرقان بنو جعفر يوردنده برصو آديدر وابرق ايله صفتلنمه رق واكامضاف اوله رق عربستانده مواضع عديده واردركه بونلردر * الابرق البادى * ابرق ذى الجموع * ابرق الحنان * ابرق الدءات ابرق ذى جدد * ابرق الربده * ابرق الروحان * ابرق ضحيان * ابرق * الاجدل * ابرق الاعشاش * ابرق اليه * ابرق الثوير * ابرق الحزن * ابرق ذات سلاسل * ابرق مازن * ابرق العزاف * ابرق عمران * ابرق العيشوم * الابرق الفرد ابرق الكبريت * ابرق المدى * ابرق المردوم * ابرق النعار * ابرق الوضاح * ابرق الهيج در (ابراق) همزه نك فتحيله نجد اولكه سنده برجبل آديدر (الابرقة) همزه نك فتحيله نمله صولرندن برصو آديدر (الابروق) اطفور وزننده بلاد رومده برموضعدركه آنى دائما مسلمون ونصارى زيارت ايدرلر (ابارق) همزه نك فتحيله كرمان ولايتنده برموضعدر (ابارق الثمدين) و(ابارق طلخام) و(ابارق النسر) و(ابارق اللكاس) و(هضب الابارق) برموضعدر (براق) شداد وزننده سميراء ايله حاجر مياننده برطاغدر وعمرو بن براق عدائيوندندر (البراقة) شداده وزننده حسن ولمعانله همرنك الماس اولان محبوبه يه وصف اولور يقال امرأة براقة اى ذات بهجة وبريق (البراق) غراب وزننده ليلهٔ معراجده مظهر قرب او ادنى عليه افضل التحايا حضرتلرينك سوار اولدقلرى دابه نك اسميدر هيئتى قاطردن كوچك ومركبدن بيوجك ايدى * شارحك بياننه كوره رنكنك بريق ولمعانى ياخود برق كبى سرعتى سبب تسميه در وبراق حلب قضاسنده برقريه آديدر (البرقة) غرفه وزننده ابرق كبى مختلط طاشلو وقوملو وجابجا بالچقلو يره دينور جمعى برق در غرف وزننده وبرق العرب كه بالجمله برقه ايله مذكور ومشهور در يوزدن متجاوزار ضدر از انجمله * برقة الاثماد * برقة الاجاول برقة الاجداد * برقة الاجول * جميله * برقة اجار * برقة احدب * برقة احواذ * برقة احزم * برقة ارمام * برقة اروى * برقة اظلم برقة اعيار * برقة افعى * برقة الامالح * برقة الامهار * برقة انقد * برقة الاوجر * برقة ذى الاوداد * برقة اير * همزه نك كسريله برقة بارق * برقة ثادق * برقة ثمثم * برقة الثور * برقة ثمد * برقة الجبا * برقة حارب * برقة الحرض * برقة حسله * برقة حسمى حانك كسريله ياخود حسنى در * برقة الحصا * برقة حليت * برقة الحمى * برقة حوزه * برقة خاخ * برقة الخال * برقة الخبيبه برقة الخرجاء * برقة خنزير * برقة خو * برقة خينف * برقة الدأث * برقة دمخ * برقة رامتين * برقة رحرحان * برقة رعم برقة الركاء * برقة رؤاوه * برقة الروحان * برقة سعد * برقة سعر * برقة سلمانين * برقة سمنان * برقة شماء * برقة الشواجن برقة صادر * برقة الصراة * برقة الصفا * برقة ضاحك * برقة ضارج * برقة طحال * برقة عاذب * برقة عاقل * برقة عالج برقة عسعس * برقة ذى علق * برقة العناب * برقة عوهق * برقة العيرات * برقة عيهل * برقة عيهم * برقة ذى غان برقة الغضا * برقة غضور * برقة قادم * برقة ذى قار * برقة القلاخ * برقة الكبوان * برقة كفكف * برقة لعلع * برقة اللكيك برقة اللوى * برقة مأسل * برقة مجول * برقة مرورى * برقة مكتل * برقة منشد * برقة ملحوب * برقة النجد * برقة نعمى برقة النير * برقة واجف * برقة واسط * برقة واكف * برقة الوداء * برقة هارب * برقة هجين * برقة هولى * برقة يثرب برقة اليمامه نام موضعلردر (البرق) بانك ضميله ضباب معناسنه دركه ضبك جمعيدر كاره دينور ظاهرا بلا مفرد مستعملدر (البريق) اميروزننده مصدردركه ذكر اولندى واسم اولور پارلدى به دينور يقال فيه بريق اى تلألؤ (البريقة) سفينه وزننده بردرلو طعامدركه سوده برمقدار چرويش ياغى ياخود صافى ياغ دوكوب خلط ايلكه ترتيب ايدرلر جمعى برائق كلور (البورق) بانك ضمى ورانك فتحيله بوره تعبير ايتدكلريدركه برقاچ صنف اولور مائى وجبلى وارمنى ومصرى اولوركه نطرون ديدكلرى بودر مسحوقنى بطن اوزره ضماد ايدوب آتش قرشوسنده جلوس

صوغلجانلری ازعاج و بالله یازنبق یاغیله ذکروعانه یه طلاقوام آلتده عجیب الاثردر *شارحك بیانه کوره بورق بورهٔ
فارسی معربیدر ﴿الاستبرق﴾ همزه‌نك کسری و تاءفوقیه‌نك فتحیله قالین دیبایه دینور دیباج غلیظ معناسنه و بو استروه
معربیدر علی قول استبرق التونله یعنی صرمه و قلابدانله معمول زربفت دیبایه دینور یاخود دیبا کبی صیق و تفه‌لو
حریر قاشه دینور یاخود دلیم دلیم اوزنلغنه دیلنمش قرمزی قاشـدرکه هردلیمی کریش قطعه‌سی کبی اینجه اوله
مصغرنده ابیرق دینور * مترجم دیرکه استروه لفظی یونانیدر و بعضلر عندنده استبرك معرّبیدرکه فارسیدر و تصغیر
مزبور عربیتنی مؤیددرکه برق لفظندن اولور پارلدامق معناسـنه‌در قالدیکه تعریب ماده‌سنده اشعار اولندیغی
اوزره قرأن کریمده الفاظ معربه‌وقوعنده اختلاف اولندی اکثر اعلام عدم وقوعنه ذاهب اولمشدر پس واقع اولان

مطلب

بعض الفاظ توارد لغات قبیلندن اولور بو صورتده مثلا دیباج غلیظه فارسیده استبره و عربیده استبرق دینورکه
برق ماده‌سندندر همزه و سین و تاء زائد اولور ازهری دخی بو قوله امضا ایلمشدر ﴿البریق﴾ زبیروزننده ابن عیاض درکه
برشاعر هذلیدر ﴿البرازیق﴾ بانك فتحیله جماعات انسانیه دینور مفردی برزیق در زنبیل وزننده و بو فارسیدن
معربدر علی قول سوارلره دینور فرسان معناسنه یاخود موکبدن آز اولان سواری بلوکنه دینور * مؤلفك فارسیدن
معربدر دیدیکی برزین لفظندن دیمکدرکه سواره دینور بعده تعریب و تصرّف ایدوب برازیق دیدیلر و برازیق او لو
یوللك اطرافنده کیدن صره صره یوللره دینور ولیث روایتی اوزره برزق که جعفروزننده‌در بر نبات آدیدر لکن صواب
اولان بروق اولمقدر و ایله نتدکه ذکر اولندی ﴿البرشقة﴾ شین معجمه ایله دحرجه وزننده‌دات طوغرامق معناسنه‌در
یقال برشق اللحم اذا قطعه و قامچی ایله اورمق معناسنه‌در یقال برشق فلانا بالسوط اذا ضربه به ﴿الابرنشاق﴾
احرنجام وزننده شاد اولمق معناسنه‌در یقال ابرنشق الرجل اذا فرح و سرّ و اغاج چچك آچمق معناسـنه‌در یقال
ابرنشق الشجر اذا ازهر و چچك یاروب چیقمق معناسنه‌در یقال ابرنشق النور اذاتفتق ﴿البرقوق﴾ قافله عصفور
وزننده خرده ارکه دینور اجاص صغار معناسنه و قیسی یه دینور مشمش معناسنه لکن قیسی یه اطلاقی اندلس و ارکه
اطلاقی مصر و شام لغتیدر ﴿البرنیق﴾ زنبیل وزننده ایرمغك زمینه باتدیغی یره دینور و برکونه منتاره دینورکه اوزون
و قرمزی اولور علی قول خرده و سیاه اولور ﴿بنو برنیق﴾ عربدن بربطندر یاخود برنیق بنو سعددن برکمسه‌در بطن
مزبور اکا منتسب اولور ﴿ لبزاق﴾ زای معجمه ایله غراب وزننده توکرکه دینور ﴿البزق﴾ بانك فتحیله توکرمك معناسنه‌در
یقال بزق الرجل بزقا من الباب الاول اذا بسق و یره تخم اکمك معناسـنه‌در یقال بزق الارض اذا بذرها و کونش
طوغمق معناسـنه‌در یقال بزقت الشمس اذا بزغت ﴿الابزاق﴾ همزه‌نك کسریله ناقه طوغرمزدن اقدم ممه‌سـنه
سود کتورمك معناسنه‌در یقال ابزقت الناقة اذا انزلت اللبن ای قبل ولادتها ﴿البستق﴾ تای فوقیه ایله جعفر
وزننده خدمتکاره دینور خادم معناسنه یقال له بستق ای خادم * شارح دیرکه بو بستهٔ فارسی معربیدرکه بنده کبی
قوله و خدمتکاره اطلاق اولنور ﴿البستقان﴾ بانك و تانك فتحیله شارحك تصویبنه کوره بستقانی اولمقدر یایله بستان
صاحبنه علی قول بستان بکجیسنه دینور * شارحك بیانه کوره بستقانی بوستانی معربیدر ﴿البستوقة﴾ بانك ضمیله
بستوی فارسی معربیدرکه کوچك کوپه و خمره‌یه دینور ﴿البساق﴾ غراب وزننده توکرکه دینور بصاق معناسنه‌در
و عرفاتده بر طاغك آدیدر و حجازده برشهرك اسمیدر ﴿البسق﴾ بانك فتحی و سینك سکونیله توکرمك معناسنه‌در یقال
بسق الرجل بسقا من الباب الاول اذا بصق ﴿البسوق﴾ قعود وزننده خرما اغاجی بویلنوب اوزامق معناسـنه‌در
یقال بسق النخل بسوقا من الباب الاول اذا طال و برآدم اقرانه فائق اولمق معناسـنه‌در یقال بسق علیهم اذا علاهم
یعنی طالهم فی الفضل ﴿البسقة﴾ تمره وزننده قره طاشلق تپه یه دینور جمعی بساق کلور قصاع و قصعه کبی ﴿البسوق﴾
صبور وزننده و ﴿المبساق﴾ مصباح وزننده ممه‌سنك امزکاری اوزون اولان قیونه دینور ﴿الباسق﴾ صاحب وزننده
برجنس صاری خرمادرکه بغایت خوش و لطیف اولور و بغداد قضاسنده بر قریه آدیدر ﴿الباسقة﴾ صاحبه وزننده
بیاض و صافی سحابه دینور و آفت و داهیه دینور ﴿الابساق﴾ همزه‌نك کسریله ناقة طوغرمزدن اقدم ممه‌سـنه
آغوز کتورمك معناسـنه‌در یقال ابسقت الناقة اذا وقع فی ضرعها اللبأ قبل النتاج ﴿المبسـق﴾ محسن وزننده
طوغرمزدن مقدم ممه‌سنه آغوز کتورمش ناقه یه دینور جمعی مباسیق کلور ﴿التبسیق﴾ اوزاتمق معناسنه‌در یقال
بسقه اذا طوّله و تقول لاتبسق علینا ای لاتطول یعنی لاتتطول ﴿البشق﴾ بانك فتحی و شین معجمه‌نك سکونیله دکنکله
اورمق معناسنه‌در یقال بشقه بالعصا و بشقه بشقا من الباب الرابع و الثانی اذا ضربه و قیه قیه باقمق معناسنه‌در یقال
بشق فلان اذا احدّ النظر و فی حدیث الاستسقاء من صحیح البخاری ﴿ لما دعی النبی علیه الصلوة و السـلام بالمطر
استمرّ اسبوعا فاتی رجل الیه فقال یارسول الله بشق المسافر و منع الطریق ﴾ ای تاخّر و لم یتقدّم او حبس او ملّ او عجز

عن السفر لكثرة المطر كعجز الباشق عن الطيران فى المطر او كعجزه عن الصيد فانه ينفر ولا يصيد او الصواب لشق
باللام او لثق بالثاء المثلثه اومشق يعنى يغمورك كثرتندن ابناء سبيل كيرو لنديلر ياحبس اولنديلر ياخود اكلنمكدن
او صانديلر ياخود يغمورده آتماجه قوشنك اوچقدن عجزى كبى يا شكاردن بالذات عجزى كبى خلق سير و سفردن
عاجز اولديلر ياخود بوروايت لحن اولمغله صواب اولان لشقّ اولمقدر لامله ياخود لثق اولمقدركه چاموره باتديلر
ديمكدر ياخود مشق اولمقدركه قعوددن اويلقلرى برى برينه ياپشوب قالديلر ديمكدر * شارح ديركه مؤلف لشق
مادهسنى موضعنده ذكر ايلمامكله سين مهملهدن مصحف اولوركه لسوقدن مأخوذ اولور ياپشوب قالديلر ديمكدر
پس وجه اوّله كوره بشق تأخر و حبس و ملال و اتماجه لنمق معنالرينه اولور ﴿الباشق﴾ هاجر وزننده اتماجه قوشنه
دينور باشهٔ فارسى معربيدر ﴿بشق﴾ فتحتينله جرجان قضاسنده بر قريه آديدر ﴿ابشاق﴾ همزهنك فتحيله صعيد
مصر قضاسنده برقريهدر ﴿البصاق﴾ غراب وزننده توكركه دينور بساق و بزاق كبى كه آغزدن چيقان رطوبتدر
وآغزده اولدقچه ريق دينوركه ساليار تعبير اولنور و بصاق بر جنس خرما اغاجنه دينور و خاص و كزيده دوه يه
دينور مفرد و جمعى برابردر و مصر ايله مدينه بيننده بر طاغك آديدر ﴿البصق﴾ بانك فتحيله توكرمك معناسنهدر
يقال بصق الرجل بصقا من الباب الاوّل اذا بزق و كبه قيونى صاغمق معناسنهدر يقال بصق الشاة اذا حلبها
وفى بطنها ولد ﴿بصاقه﴾ قامه وزننده ياخود غراب وزننده مكهيه قريب بر موضعدر و بصاقة القمر صافى بياض
طاشه اطلاق اولنور صماقى بياض مرمر كبى لكن مفردات طبيهده بصاقة القمر حجر القمر ايله مفسردركه آى
كيوكى ديدكلرى طاشدر قرك زيادهلكى او قاتده مغربده و ديار عربده طاشلر اوزرنده بولنور بياض و خفيف و جزئى
شفاف نسنهلردر ديو مرسومدر لكن جائزدركه بصاقة القمر عند العرب بياض و برّاق طاشه اطلاق اولنوب
و اطباء انلردن اخذ و حجر معهوده اطلاق ايلمش اولهلر ﴿البصقة﴾ قصعه وزننده يوكسك قاره طاشلغه دينور جمعى
بصاق كلور قصاع كبى ﴿البصوق﴾ صبور وزننده سودى يك آز اولان قيونه و كچى يه دينور ﴿الابصاق﴾ همزهنك
كسريله ناقه طوغورمزدن مقدّمجه سنه سود كتورمك معناسنهدر يقال ابصقت الناقة اذا انزلت اللبن ﴿البطريق﴾
كبريت وزننده قوّاد رومدن بر قائده اطلاق اولنور يعنى روم لغتنده روم سرعسكرلرندن شول سرعسكر و سنجاق
بكنه دينوركه تحت ضبطنده اون بيك نفر سپاه اوله بوندن اشاغيجه اولانه طرخان دينوركه بش بيك نفر باشبوغيدر
بعده قومس دينوركه ايكيوز نفر باشبوغيدر * شارحك بيانه كوره بو معنا لغت مجازى اوزرهدر و قال فى النهاية فى حديث
هرقل ❊ فدخلنا عليه و عنده بطارقته من الروم ❊ هى جمع بطريق و هو الحاذق بالحرب و امورها بلغة الروم و هو
ذو منصب و تقدّم عندهم الحاصل عند العرب بطريق وجه مذكور اوزره سرعسكر اولان جنرال اولور و برهانده
بيان اولنديغى اوزره ابتدا خليفهٔ حضرت عيسى اولان كمسهيه پاپ ديرلركه روميه شهرنده اقامت ايدر بين الناس
ريم پاپا تعبير ايدرلر بعده بطريق دركه بين النصارى مجتهد و صاحب مذهب منزلهسندهدر و بو پاتريك معرّبيدركه حالا
معرّبيله زبانزده اوائلده انطاكيهده اقامت ايدر ايدى حالا دار السلطنة العثمانيهده اقامت ايدر و مطران قاضى
و اسقف مفتى و قسّيس مقرئ و جاثليق امام و شماس مؤذن مثابهسندهدر و بطريق فخر و جناب و ادا و تعزّز صاحبى
كمسهيه اطلاق اولنور معناى مذكوردن مأخوذدر و سموز قوشه اطلاق اولنور جمعى بطارقهدر ﴿البطريقان﴾
تثنيه بنيهسيله پاپوش تصمهلرندن اياقلرك صرتنه كلان يرلرينه دينور ﴿البطارق﴾ علابط وزننده يك اوزون آدمه
دينور ﴿التبطرق﴾ تدحرج وزننده آيغر حشارى آتك يوريشنه دينور يقال هو يتبطرق اى يمشى مشى الحصان
﴿باطرقان﴾ طانك كسريله اصفهان قضاسنده برقريه آديدر ﴿البطاقة﴾ كتابه وزننده كوزل بيوك قارهسنه دينور
حدقه معناسنه و شول كوچك پوصلهيه و يافتهيه دينوركه بز و قماش طوپلرينك صچاغنه بند اولنور انده اول
طوپلرك قيمتى تحرير و بيان اولنمش اولور و اكا بطاقه ديدكلرى اول طوپك بهاسنى يازدقدنصكره آنى طوپك صچاغنك
بر طاقهسنه بند ايلدكلرينه مبنيدر * شارح ابن سيدهدن نقل ايدركه اوّلا حدقه لفظى محرّفدر صواب اولان ورقه
اولمقدر بعده بطاقه شول يافتهيه و پوصلهيه دينوركه اكا عين اولان اشيانك وزن و مقدارينى و امتعهنك بهاسنى تحرير
ايدوب اول اشياء و امتعه ايچره وضع اولنور نتهكه ديار آخرده اولان شركاء تجار بو منوال اوزره معامله ايدرلر
يعنى اكا كوره بطاقه لفظندهكى باء جوهر كلمهدن لفظ عربىّ اولور * قالديكه مؤلفه كوره وجه تسميهده لانّها تشدّ
بطاقة من هدب الثوب عبارهسنده واقع بطاقه كلمهسنده اولان باء جوهر كلمهدن اولميوب فى الاصل وجه
مذكور اوزره حرف جرّ ايدى بعده كيدرك عربلر اويلجه استعمال ايلديلر و كلام عربده بو وجهله اخذ و اكتفاء
متعارفدر قال فى النهاية البطاقة رقعة صغيرة يثبت فيها مقدار ما يجعل فيه ان كان عينا فوزنه او عدده

مطلب

وان كان متاعا فثمنه قيل سميت بذلك لانها تشدّ بطـاقة من الثوب فتكون البـاء حينئذ زائدة وهى كلة كثيرة
الاستعمـال بمصر (البعثقة) ثاى مثلثه ايله دحرجه وزننده حوضك ياخود كويك منحرف ياخود رخنه دار
اولان طرفندن صو چيقوب آقق معناسـنه‌در بوراده بعثقه اسم ومصدر اولمق محتملدر زيرا مؤلف البعثقة
خروج المـاء من غائل حوض اوخابية عبـارتيله رسم ايلشدر (التبعثق) تدحرج وزننده حوضك برطرفى
رخنه لنمكله صو فشليوب آقق معناسـنه‌در يقـال تبعثق المـاء من الحوض اذا انكسرت ناحية فخرج منهـا
(البعزقة) زاى معجمه ايله زعبقه وزننده ومراد فيدركه پراكنده وپريشـان ايلك معناسـنه‌در يقـال بعزق
الشئ اذا زعبقه * شارحك بيانه كوره مقلوبدر (البعاق) غراب وزننده شدّت صوت معناسنه‌دركه صوت
شديد ديمكدر وناكهانى شدتله ظهور ايدن يغموره دينور تقول اخذنا بعاق اى مطر يفاجئ بوابل وشدتله
آتيله‌رق واوكنه كلنى طوپارليه‌رق كلان سيل صوينه دينور واشبوايكى معناده نونك حركات ثلاثيله لغتدر وبعاق
مصدر اولور شديد يغمور يرى صيروب يارمق معناسنه يقال بعق الوابل الارض بعاقا من الباب الاوّل اذا شقها
(الباعق) بعاق ايله ايكى معناى اخيرده مرادفدر يقال مطرباعق وسيل باعق اى بعاق (البعق) صعق وزننده
دوه بوغزلمق معناسنه‌در يقال بعق الجمل بعقا اذا نحره * مؤلفك قاعده‌سى اوزره بودخى باب اوّلدن اولمق كركدر
لكن حرف حلقه نظرا ثالثدن دخى محتملدر وبرنسنه‌يى كشف ايلك معناسنه‌در يقال بعق عن كذا اذا كشفه
وقويوقازمق معناسنه‌در يقال بعق البئر اذا حفرها (البعنقات) بانك وعينك فتحيله عقنبات معناسنه‌دركه تيز
پنچه اولان طوشنجل قوشنه دينور يقال عقاب بعنقاة اى عقنباة (التبعيق) تفعيل وزننده برنسنه‌يى پك يارمق
معناسـنه‌در يقال بعقه اذا شققه (الانبعاق) انفعال وزننده برنسنه ناكهانى على الغفله ظهور وورود ايلك
معناسنه‌در يقال انبعق عليهم المخوف اذا فاجاءهم وهم لايشعرون وسحابدن يغمور شدتله براوغوزدن بوشانمق
معناسنه‌در يقال انبعق المزن اذا انبعج بالمطر وپركويلق ايدوب هارل هارل سوزه بوشانمق معناسنه مستعملدر
يقال انبعق فى الكلام اذا اندفع (التبعق) تفعل وزننده و(الابتعاق) افتعال وزننده انبعاق معناسنه‌در (البقة)
بانك فتحى وقافك تشديديله سيورى سنكه دينور بعوضه معناسنه سائر امّهاتده بيوكنه تخصيص اولنمشدر وبصيجه
جثه‌او قرمزى وزياده سيله بد بوى بربوجك آديدركه تخته بتى ديدكارى كافراوله جقدر تقول اقلقتنى البقة فى هذه
الليلة اى البعوضة وكذادويبة مفرطحة حمراء منتنة بونك برنوعى دخى واردركه حصيرلرده تكوّن ايدر حصيربتى تعبير
اولنور وحيره ياخود هيت قربنده برموضع آديدر واولادى چوق عورته بقه اطلاق اولنور وبقه برعورتك اسميدر
(البق) بانك فتحيله بول وفراوان عطيه ويرمك معناسنه‌در يقال بقّ الرجل بقا من الباب الاوّل اذا اوسع فى العطية
بوراده العظمة نسخه‌سى لحن‌در وهكبه وخورج مثللو محرز محلده اولان نسنه‌لرى طاغيدوب يايمق معناسنه‌در
يقال بقّ عيابه اذا نشرها اى نشرما فيها بوراده عياله نسخه‌لرى غلطدر وبرنسنه‌يى تارمار ايلك معناسـنه‌در
يقال بقّ ماله اذا فرّقه ويرلرندن اوتلر قينايوب ظهوره باشلمق معناسنه‌در يقال بقّ النبت اذا طلع وطغارجغى يارمق
معناسنه‌در يقال بقّ الجراب اذا شقه وخاتونك اولادى چوق اولمق معناسنه‌در يقال بقت المرأة اذا كثرت اولادها
وبقّ وبقاق سحاب وزننده بركسه عليهنه چوق سوزلر سويلك معناسنه‌در يقال بقّ على القول بقا وبقاقا اذا كثر
كلامه وبقّ وصف اولور چوق سوزلو پركوى آدمه دينور كاسيذكر (التبقيق) تفعيل وزننده بودخى برنسنه‌يى
طاغيدوب تارمار ايلك معناسـنه‌در يقال بقق الشئ اذا فرّقه (البقاق) سحاب وزننده مصدردركه ذكر اولندى
واسم اولور خرت مرت او اسبابنه دينور يقال رحلوا وبقى بقاق بيتهم اى اسقاط متاعه وچاغرغان قوشه دينور
مفردى بقاقه‌در وبق كبى چوق سوزلو كسه‌يه دينور بقاقه دخى دينور يقال رجل بق وبقاق وبقاقة اى مكثار
(الابقاق) همزه‌نك كسريله بودخى عورتك اولادى كثير اولمق معناسنه‌در يقال ابقت المرأة اذا كثر اولادها وبركسه‌نك
حقنده چوق سوز سويلك معناسنه‌در يقال ابقّ على القول اذا كثر كلامه وبرنسنه‌يى چوق وفراوان ايلك
معناسنه‌در يقال ابقهم خيرا وشرا اذا اوسعهم ودره‌نك اوتلرى قينايوب تمكه باشلمق معناسنه‌در يقال ابق الوادى
اذا خرج نباته بوراده بقاقه نسخه‌سى محرّفدر وقيون وكچى قوراق ييلده اريق ومهزول ايكن دول دوكك معناسنه‌در
يقال ابقت الغنم فى الجدب اذا ولدت وهى مهاذيل (المبقّ) مجنّ وزننده چوق سوزلو پركوى آدمه دينور
(البقباق) ثرثار وزننده بودخى اوزان وهرزه‌چانه كسه‌يه دينور بق كبى يقال رجل لقّ بقّ ولقلاق بقباق اى
مكثار وبقباق آغزه اطلاق اولنور فم معناسنه (البقبقة) زلزله وزننده بردق مثللو نسنه‌يى صويه طالدروب ياخود
قمقمه‌لو سنه صو طولدرركن ظهور ايدن صوتدن كذلك تنجره قينادركن ظهور ايدن صوتدن حكايه‌در وبقبقه

(مصدر)

مصدر اولور سوزی صاچوب طاغتمق معناسنه یقال بقبق علینا الکلام اذافرّقه ومظفر بن عبدالقاهر بن البقّی که حرکاتله در محدّثدر وانك نسبیی اولان فتح احمد بن البقّی زندقه ضلالتنه مبنی قتل اولنمشدر ومرقوم بققه نسبت اولنمشدر که یکشاق کسه‌لره دینور (البلاثق) بانك فتحی وثای مثلثه‌نك کسریله بریره بریکمش صولره دینور علی قول یریوزینه یایلمش صولره دینور بلثوق مفردیدر عصفور وزننده یقال فی الارض بلاثق کثیرة وهی المیاه المستنقعة او المنبسطة علی الارض (التبلصق) صاد ایله تدحرج وزننده کیزلوجه پس پرده‌دن مکر و نزاکتله برنسنه طلب وتجسس ایلمك معناسنه در یقال یتبلصق فلان ای یطلب الشیء فی خفأ ولطف ومکروناس وجماعته متقرّب اولمق معناسنه در یقال فلان یتبلصق ای یتقرّب من الناس (البلعق) جعفر وزننده عمان شهرندن حاصل اولان خرما جنسنك اعلاسی اولان برنوع خرما اسمیدر (البلاعق) بانك فتحیله واسع مکانلره دینور یقال امکنة بلاعق ای واسعة ظاهرا مفردی بلعق در (البلق) فتحتینله و (البلقة) بانك ضمیله آقلو قره‌لو الاجه لغه دینور یقال به بلق و بلقة ای سواد و بیاض و بلق آتك ایاغنده اولان سکیلی او یلقلرینه قدر وارمغه دینور و بو معنالرده مصدر اولور یقال بلق الشیء و بلق بلقا من الباب الرابع والخامس اذا کان فیه سواد و بیاض و یقال بلق الفرس و بلق اذا ارتفع تحجیله الی فخذیه و بلق قره چادره اطلاق اولنور فسطاط وخرگاه معناسنه و سهلجه اولان حماقته دینور یقال به بلق ای حمق غیر شدید و صماقی مرمر طاشه دینور رخام معناسنه و قپویه دینور باب معناسنه و یمن دیارنده برجنس آق و برّاق طاشلره دینور که صرچه و بللور کبی اوته طرفنده اولان نسنه کورینور و (بلق) آشفته و حیران اولمق معناسنه در یقال بلق الرجل بلقا من الباب الرابع اذا تحیر (الابلق) احمر وزننده و صفدر آقلو قره‌لو آلاجه نسنه‌یه دینور و ایاقلرینك سکیلی او یلقلره قدر وارمش ارکك آته دینور الابجاق تعبیر اولنور مؤنثی بلقاء در و من امثالهم * طلب الابلق العقوق * بوراده ابلق الاجه ارکك آته و عقوق کبه‌یه دینمکله کبه اولان ارکك آت طلب ایلدی دیمك اولور حصولی ممکن اولمیان نسنه طلب ایدن کمسه حقنده ضرب اولنور بعضلر دیدیکه ابلق عفوق صباح و قتندن مستعار در عق لفظندندر که شقّ معناسنه در انشقاق صبح مناسبتیله اخذ اولنمشدر * قال الشارح و منه قول الشاعر * طلب الابلق العقوق فلما * لم یجده اراد بیض الانوق * (الابلق الفرد) ارض تیماده برحصن آدیدر که وفای عهد و پیمانده ضرب مثل اولان سموأل بن عادیاء نام یهودی مقرّیدر پدری عادیانك علی قول حضرت سلیمانك بنا کرده سیدر حیره ملکه‌سی زبّاء حصن مزبوری و سمتنده اولان مارد نام قلعه‌یی فتح و تسخیره سعی کثیر ایدوب لکن برو جهله ظفریاب اولمدی بالآخره * تمرّد مارد * و عزّ الابلق * دیه‌رك خیبت و خسرانله عودت ایلدی مؤلف بوراده قصده الزباء عنوانده فعلی مذکر اوله‌رق ایراد ایلمکله * شارح دیرکه مؤنث حقیقی‌یه مسند اولان فعلك فاعلیله مابینی فصل اولندیغی محلده تذکیر و تأنیثی جائزدر نته‌که جاء القاضی امرأة و جاءت القاضی امرأة ترکیبلری جائزدر (بلیق) زبیر وزننده برصو آدیدر و بریوکرك آتك اسمیدر که جمله آتلری سبق ایدرکن یینه ذمّ و تعییب اولنور ایدی و فیه المثل * یجری بلیق و یذمّ بلیق * جمیل الفعل ایکن ذمّ و قدح اولنان کمسه حقنده ایراد اولنور (البلقاء) حمراء وزننده ابلقك مؤنثیدر که ذکر اولندی و بلقاء شام اولکه‌سنده بر بلده آدیدر و بنو ابی بکر یوردنده برصو آدیدر و احوص بن جعفرك و عیزاره‌نك فرسلری اسمیدر (البلوّقة) عجوزه وزننده و بانك ضمیله جائزدر بیابانه دینور مفازه معناسنه علی قول طپراغی یومشق دوز اوه‌یه دینور یاخود همان رخامی دیدکاری اوت بتورر اولان صحرایه دینور یاخود اصلا اوت قسمی اولمیان قیر اوه‌یه دینور بلوق دخی دینور تنور وزننده جمعی بلاقیق کلور و بلوقه بحرین ناحیه سنده کاظمه‌دن یوقریجه‌ده برموضع آدیدر عربلر آنی جنّ طائفه سنك قرارگاهی زعم ایدرلر و عمارة بن طارت اشبو * فوردت من ایمن البلالق * مصراعنده ضرورت ایچون یاخود هر جزؤنی بر محلّ اعتباریله جمع اوله‌رق ایراد ایلمشدر (البلوق) قعود وزننده سرعت ایلمك معناسنه در یقال بلق الرجل بلوقا من الباب الاوّل اذا اسرع (البلق) خلق وزننده سیل صوینی طاشلری یواریلوب کوتورمك معناسنه در یقال بلق السیل الاحجار بلقا اذا جحفها و قپونك هر یرینی اچمق علی قول شدّتله اچمق معناسنه در یقال بلق الباب اذا فتحه کله او فتحا شدیدا و قپویی قپامق معناسنه اولمغله ضدّ اولور یقال بلق الباب اذا اغلقه و قیزك بکرینی بوزمق معناسنه در یقال بلق الجاریة اذا اقتضها (الابلاق) همزه‌نك کسریله آقلو قره‌لو الاجه اولمق معناسنه در یقال ابلق الشیء اذا صار ابلق و قپونك هر یرینی آچمق علی قول شدّتله آچمق معناسنه در یقال ابلق الباب بمعنی بلقه و آیغرك الاجه طایی اولمق معناسنه در یقال ابلق الفحل اذا ولد بلقا (الانبلاق) انفعال وزننده قپو تماما آچلمق معناسنه در یقال ابلق الباب فانبلق (بالقان) لامك کسریله مرو قضاسنده

برقریه‌در (بیلقان) پهلوان‌وزننده دربند و باب‌الابواب قربنده بربلده‌در (التبليق) تفعيل وزننده طپراغی کوشك
ملایم برده قازلمش قویو چوکامك ایچون ایچنه ودوارینه متین ساج تخته‌لریله رنختم ایدوب اوکارمق معناسنه‌در
یقال بلق البئر السهلة اذا اصلحها بتوابيت من ساج (المبلقة) معظمه وزننده وجه مذکور اوزره اصلاح
اولنمش قیویه دینور یقال رکیة مبلقة ای مصلحة بالتبليق (الابلقاق) احمرار وزننده و (الابليقاق) احميرار
وزننده آت ابلق اولمق معناسنه‌در لکن البته مبالغه‌یی متضمندر یقال ابلقّ الفرس ابلقاقا وابلاقّ ابليقاقا اذا صار
ابلق (الابلنقاق) احنكاك وزننده یول سائر محلدن آچیغه چیقوب آشکاره‌لنمك معناسنه‌در یقال ابلنقق
الطريق اذا وضح من غيره (بلهق) جعفر وزننده برموضعدر (البلهق) زبرج وزننده چوق سوزلو یکشاق
عورته دینور و پك قزل چهره‌لو عورته دینور بهلق کبی (البندق) بانك و دالك ضمیله تفك وکمانکره‌مقوله‌سیله
آتیله‌جق خرده یوالق دانه‌لره دینورکه مهره تعبیراولنور مفردی بندقه‌در و فندق تعبیراولنان یمشه دینور جلوز معناسنه
بومعناده لفظ فارسیدر بازویه تعليق عقرب صوقمسنی مانع و مسحوقنی زیتون یاغیله سود امن اطفالك یافوخلرینه
طلا کوزلرینك کوکلکنی وقیللرینك قزللغنی دافعدر و بندق هندی‌که رته‌دیرلر منافعی کثیر تریاق منزلنده‌در
خصوصا کوزلره عارض اولان عارضه بابنده عجيب الاثردر (بندقه) هایله ابن مطه‌درکه برقبیله پدر پدرنته‌که
حدٔ ماده سنده ذکر اولندی (البندقیّ) عصفریّ وزننده برجنس اعلا کتان بزینه اطلاق اولنور (البندقة)
دحرجه وزننده برنسنه‌یی فندق کبی خرده خرده یوالق ایلمك معناسنه‌در یقال بندق الشیٔ اذا جعله بنادق
و برنسنه‌یه حدتله قیه قیه باقمق معناسنه‌در یقال بندق اليه اذا حدّد النظر اليه (بنارق) بانك فتحیله بغداد ایله
نعمانیه بیننده واقع نهرماری اعمالندن برقریه آدیدر (بنیرقان) بانك فتحیله مروقضاسنده برقریه‌در (البنيقة)
سفینه وزننده و (البنقة) عنبه وزننده کوملك وقفتان مقوله‌سنك قولتقلری آلتنه اوریلان مربع بزپاره سنه
دینورکه ترکیده فارسی تعبیرایله خشتك وقولتق آلتی تعبیر اولنور عربیده لبنه دخی دیرلر یاخود یقانك اکندرکنه
دینور جربان معناسنه یقال قمیص واسع البنيقة و البنقة ای لبنته او جرّبانه و بعض آتك کوکسندن بوقریجه بوغازی
اوزرنده واقع تویدن ایکی دائره‌نك برینه دینورکه آنلره ده چفته تعبیر ایدرلر ایکیسنه بنیقتان دیرلر و آصمه‌نك
کوزینه دینور و آتك بوکوری چقورینك اورته سنده بتن بیکانه تویلره دینور (البنق) بانك فتحیله اکلیوب
یتشدرمك معناسنه‌در یقال بنق الشیٔ اليه بنقا من الباب الاوّل اذا وصل ومنه یقال ارض مبنوقة ای موصولة
باخری وصره واردی فدانلر دیکمك معناسنه‌در یقال بنق فلان اذا غرس شراکا واحدا من الوديّ (الابناق)
همزه‌نك کسریله بودخی صره ایله خرما فدانی دیکمك معناسنه‌در یقال ابنق الرجل بمعنى بنق (التبنيق) ابناق
معناسنه‌در یقال بنق بمعنى ابنق و بریرده مقیم اولمق معناسنه‌در یقال بنق بالمكان اذا اقام وسوزی پراکنده
وشوریده سویلیوب منتظم وجمعیتلو وهموار سویلمك معناسنه‌در یقال بنق کلامه اذا جمعه وسوّاه و یلان دوزوب
ایناندرمق ایچون خوشجه زینتله صورت ویرمك معناسنه‌در یقال بنق کذبة اذا صنعها وزوّقها و برکسه‌نك
صرتنه قامچی ایله اوروب بالق اغزی کبی اوزون یارمق معناسنه‌در یقال بنق ظهره بالسوط اذا قطعه و برنسنه‌یی
تقلید ایلمك معناسنه‌در یقال بنق الشیٔ اذا قلده وکوملك یاقفتانك قولتقلری آلتلرینه خشتك تعبیراولنان
مذکور پارچه اورمق معناسنه دریقال بنق القمیص اذا جعل له بنيقة واوق ترکشنك یوقاریسنی ککیش وآچق
ایدوب اشاغیسنی طار ایلمك معناسنه‌در یقال بنق الجعبة اذا فرّج اعلاها وضيق اسفلها (البوق) بانك ضمیله
بوری یه ونفیره دینورکه دودك کبی چلارلر و باطل و بیهوده نسنه‌یه اطلاق اولنور یقال جاء بالبوق ای بالباطل
ودوزمه صرف یلان سوزه اطلاق اولنور یقال نطق بوقا ای زورا واصلا سرصاقلامز اولان شخصه
اطلاق اولنور بونده فتحله‌ده زبانزده‌در ودکرمنجیلرك قوش منقاری شکلنده چالدقلری بوری‌یه دینور
بکتاشیلرك بوینوزلری کبی مفردلری بوقه‌در و بوقه بردن نزول ایدن بوغانقلو یغموره دینور یاخود پك شدید
ومنکر یغموره دینور جمعی بوق کلور صرد وزننده تقول اصابتنا بوقة من المطر ای دفعة منه شديدة
ومنكرة (البائقة) آفت وداهیه‌یه دینور جمعی بوائق کلور یقال اصابته بائقة ای داهية (البوق)
سوق وزننده شرّ وخصومت پیدا ایلمك معناسنه‌در یقال باق الرجل يبوق بوقا اذا جاء بالشرّ والخصومات
و برکسه‌یه بلا وداهیه ایرشمك معناسنه‌در یقال باقت البائقة القوم اذا اصابتهم و برکسه برآدم اوزره
کورنمز سمتندن ناکهانی چیقه کلمك معناسنه‌در یقال باق بك الرجل ای طلع عليك من غيبة و برآدمك یا برنسنه‌نك
چوره‌سنی قوشاتمق معناسنه‌در یقال باق به اذا احاق وناس بریکوب برآدمی ناحق یره قتل ایلمك معناسنه‌در

يقال باق القوم عليه اذا اجتمعوا فقتلوه ظلما و مال فاسد و تباه و هلاك اولمق معناسنه‌در يقال باق المال اذا فسد
وبارو برآدمه تعدّى ايلمك على قول برمجلسه ياخود برجمعيته دستورسز همان صالدرمق معناسنه‌در يقال
باق فلان اذا تعدّى على انسان اوهجم على قوم بغير اذنهم و بركسه‌دن برنسنه اوغورلمق معناسنه‌در يقال
باق القوم اذا سرقهم ﴿الانبياق﴾ انفعال وزننده بودخی بركسه‌يه آفت و داهيه ايرشمك معناسنه‌در يقال انباقت
البائقة على القوم اذا اصابتهم * مؤلف بونی تكرار ايلمشدر و برجمعيته دستورسز بی‌محابا صالدرمق معناسنه‌در
يقال انباق فلان اذاهجم على قوم بغير اذنهم و برآدمه ظلم ايلمك معناسنه‌در يقال انباق به اذا ظلمه ﴿الباقة﴾
طاقه وزننده برباغ سبزه‌يه واوته دينور يقال بيده باقة من البقل اى حزمة ﴿البائق﴾ مفت و بی قيمت نسنه‌يه
دينور يقال متاع بائق اى لاثمن له ﴿الخاق باق﴾ خای معجمه ايله وسكون وكسر اوزره بناريله جماع هنكامنده
فرجدن صدور ايدن صوتی حكايه‌در ﴿المبوّق﴾ معظم وزننده بيهوده و باطل سوزه دينور يقال كلام مبوّق اى
باطل ﴿التبوق﴾ تفعل وزننده مواشی‌يه قيرغين كيرمك معناسنه‌در يقال تبوّق فى الماشية اذا وقع فيها الموت وفشا
﴿البهق﴾ فتحتينله انسانه عارض اولور برعلت آديدر ايكی كونه اولور بياضی اولوركه ظاهر بشره‌يه عارض بوقه‌جه
بياضدر عضوك سوء مزاجدن برودته واروب و بلغمك دم اوزره غلبه سندن نشئت ايدر و برنوعی اسود اولوركه
مرّهٔ سودانك دمه مخالطتندن عارض اولوب بشره‌يی قيرمتق ايدر اشبو بهق و برص علتلری ظاهر بشره‌يه
عارض علتلردر عضوه غدا اولان نسنه‌ده لزوجتلی بلغم اولسه دائما عضوانی غدالنوب دفع ايلمسه آندن بهق
و برص حاصل اولور ايكيسيده بنك بنك اولور و فرقلری بودركه برصك ماده‌سی عضوك ايچنده اولوب جميع لحمی
افساد و تغيير ايدر و بهقك ماده‌سی دريده و ظاهر بدنده اولور وكاهجه دم سوداويدن بهق اسود عارض اولور
وكاه صرويه وكاه قرمزی‌يه مائل اولور و اوزرينه برايكنه صوقلدقده اكر قان چيقارسه بهق و اكر بياضه مائل
و يا بياض چيقارسه برصدر ايكيسنه‌ده تركيده ابرشلق تعبير اولور * شارحك بيانه كوره بهك فارسی معرّبيدر
﴿بهق الحجر﴾ برنبات آديدر على قول جوز جندم اسميدركه صغر منتاری تعبير اولنور نخود قدر و صفرته مائل آق
دانه‌لردر لكن جميع مفرداتده حزاز الصخر ايله مفسردركه قياقنه‌سی ديدكاری نسنه‌در ﴿بيهق﴾ صيقل وزننده
نيسابور قربنده برناحيه‌در امام احمد بن الحسين البيهقی و ولد مكرّملری امام اسمعيل اورادندر و قومس ارضنده
بر موضع آديدر ﴿البهلق﴾ زبرج وزننده و ﴿البهلق﴾ جعفر وزننده و ﴿البهلق﴾ عصفر وزننده پك قزل چهره‌لو عورته
دينور و پك چوق سوزلو يكشاق عورته دينوركه سوزی دوكلمز اوله و بهلق عربدن برجماعت آديدر و ﴿بهلق﴾
زبرج وزننده تنك مشرب و چاغرغان شماطه‌جی كسه‌يه دينور يقال هو بهلق اى صخب ضجور و بهلق جعفر
وزننده آفت و بلايه دينور و بانك كسری و فتحيله آشكاره مواجهة سويلنسان سوزه دينور و منه يقال جاء بالكلمة
بهلقا اى مواجهة لايستتر ﴿البهالق﴾ باطل و بيهوده نسنه‌لره دينور مفردی بهلق‌در يقال جاء بالبهالق اى
الاباطيل ﴿البهلقة﴾ دحرجه وزننده تكبرلك ايلمك معناسنه‌در يقال يتبهلق فلان اى يتكبر و بيهوده لاف و كزاف
ايلمك معناسنه‌در يقال بهلق فلان اذا طرمذ و بهلقه آفت و داهيه‌يه دينور يقال اصابته البهلقة اى الداهية
و برآدمه خوش آينده و نوازش و مطايبه ايده‌رك بولشوب كورشمك معناسنه‌در تقول بهلقنی فلان اى لقينی
بكلامه و لسانه و يلان سويلمك معناسنه‌در يقال بهلق الرجل اذا كذب ﴿التبهلق﴾ تدحرج وزننده بودخی
يلان سويلمك معناسنه‌در يقال تبهلق الرجل اذا كذب ﴿جامع بلهق﴾ بای مفتوحه والف مقصوره ايله بغداد
غربيسنده برجامع آديدر ﴿البيقية﴾ بانك كسريله برنوع اوتدركه مرجكدن اوزون اولور اكينلر ايچره نابت وقوّتی
مرجك قوتنده اولور و جميع مفاصل و قيل و فتق علتلرينه نافعدر ﴿البيقة﴾ بانك كسريله برنوع دانه دركه
بورچقدن بيوك و يشل اولور آندن اتمك ايدوب و بعض طعام پيارلر تركيده مردمك تعبير ايدرلر تمّ بعونه تعالى
والحمدلله

فصل التاء

﴿التأق﴾ تانك و همزه‌نك فتحيله طولمق معناسنه‌در يقال تئق السقاء تأقا من الباب الرابع
اذا امتلأ و پرغضب ياخود پركدر اولمق معناسنه مستعملدر يقال تئق زيدا اذا امتلأ غضبا او حزنا ﴿الاتآق﴾
همزه‌نك كسريله طولدرمق معناسنه‌در تقول اتأقت السقاء اذا ملأته و يايی قوروب طولدرمق معناسنه‌در يقال
اتأق القوس اذا اغرق السهم فيها ﴿التئق﴾ كتف وزننده و ﴿المتئق﴾ منبر وزننده شرّ و شوره سريع و حاضرباش
كسه‌يه دينور يقال رجل تئق و متئق اى سريع الى الشرّ و پرجنبش و شطارت اولان اويناق كنج آته دينور
يقال فرس تئق و متئق اى ممتلیٔ نشاطا و شبابا ﴿التأقة﴾ فتحاتله پك طارغنلغه دينور شدّت غضب معناسنه
و چابكلكه دينور يقال به تأقة اى شدّة الغضب وكذا السرعة ﴿الترياق﴾ تانك كسريله بردوای مركبدركه ماغنيس

حكيم اختراع ايدوب اندر وماخس نام حكيم قديم اكا افعى لحومنى زياده ايلمكله تكميل ايلمشدر وآندن عرض
ومطلوب لحوم مزبوره ايله كامل اولدى وترياق ايله تسميه ايدن مرقومدر زيرا ترياق لفظى فى الاصل يونانى اولان
تريا كلمه سيله قاءا كلمه سندن مركبدر تريا هوام سبعيه لدغنه نافع اولان شيئه دينور وقاءا مدّ ايله ادويهٔ سميهٔ
مشروبه يه نافع نسنه يه ديمكله داروى مزبورده بو خاصه‌لر موجود اولديغندن تركيب ايدوب تريا قاء ايله تسميه
ايلدى بعده تخفيف وتعريبله ترياق ديديلر وترياق مزبور بعد العمل التى آيه قدر طفل منزلنده اولوركه حكمى
وتأثيرى اولمز بعده بلاد حارّه‌ده اون سنه يه قدر وبلاد بارده‌ده يكرمى يه قدر تازه جوان قوّتندن اولوركه دمبدم
حكمى وتأثيرى مزداد اولمقده اولور بعده بلاد حارّه‌ده اون سنه وغير حارّه‌ده يكرمى سنه مدت سنّ وقوف
كبى على حاله اولور بعده موته مضاف اولوب سائر معاجين حكمنده اولور * مؤلف اندر وماخس حكيمى قديم ايله
توصيفى اندر وماخس ايكى حكيم اولوب برى مزبور وبريسى اندن بيكيوز سكسان سنه صكره كلمشدر مراد اوّل
اولديغنى بيان ايچوندر وترياق سمّ ايله بدن بيننى فرق وفصل ايلديكيچون فاروق ايله وصف ايدرلر وترياق خراسانده
هرات قضاسنده برقريه آديدر وخزرج قبيله سنه مخصوص برآتك اسميدر وباديه‌ده ترياق اطلاق اولنور
ترياقه دخى دينور ‹ الترقوة › تانك فتحى وقافك ضميله وبونده تانك ضمى جائزدكلدر بوغازك چقوريله اموز باشنك
بيننده اولان كميكه دينوركه بيون چنبرى وكوپريجك كميكى تعبير اولنور جمعى تراقى كلور وترايق كلور يانك تقديميله
وبونك وزنى فعلوه‌در زيرا عربلر ترقيته ترقاة ديرلر اصبت ترقوته معناسنه وهى العظم بين ثغرة النحر والعاتق ‹ التيفاق ›
تانك كسريله قرشو ويماج معناسنه‌در يقال تيفاق الكعبة اى تجاهها بو ماده‌نك محل ذكرى وفق ماده‌سى اولوب
تانك اصليه اولمق مظنه سيله‌ده مؤلف بوراده دخى ثبت ايلدى ‹ التفروق › عصفور وزننده خرما دانه سنك
باشنده پول كبى ياپشق نسنه يه دينوركه چوپى بتديكى يرده اولور قمع التمره معناسنه ‹ التفتاق › تانك فتحيله
و ‹ التفاتق › تانك ضميله و ‹ المتفتق › اسم فاعل بنيه سيله جست ورونده دوه يه دينور يقال قرب تفتاق وتفاتق
ومتفتق اى سريع ‹ التفتقة › دحرجه وزننده حركت معناسنه‌در يقال له تفتقة سريعة اى حركة وعنف
وشدتله يوريمك معناسنه‌در يقال هو يتفتق اى يسير عنيفا ويوكسك يردن برنسنه دوشمك معناسنه دركه حكايهٔ
صوتندن متصرّفدر يقال تفتق الشئ من الجبل اذا وقع وكوز چقورلنوب ايچرو باتمق معناسنه‌در يقال
تفتقت عيناه اذا غارت ‹ التفلق › زبرج وزننده برنوع صوقوشيدر ‹ التوق › سوق وزننده و ‹ التووق › قعود
وزننده و ‹ التياقة › كتابه وزننده و ‹ التوقان › فتحاتله مشتاق وآرزومند اولمق معناسنه‌در يقال تاق اليه توقا وتووقا
وتياقة وتوقانا من الباب الاول اذا اشتاق وقمار اوقلرينى برى اوته قارشدرر ايكن مطلوب اولان اوق چيقمق
معناسنه‌در يقال تاق القدح فى الميسر اذا خرج عند الاجالة وبر ايشى ايشلمكه قصد وسرعت ايلمك معناسنه
مستعملدر يقال تاق الى الشئ اذا همّ بفعله وخفّ وحذر ايلمك معناسنه مستعملدر يقال تاق منه اذا اشفق
وتوقان وتوق جان ويرمك معناسنه‌در يقال تاق بنفسه توقانا وتوقا اذا جاد بها وكوز ياشى منبعى اولان باش
چاتيسى كميكلندن قينايوب چيقمق معناسنه‌در يقال تاقت الدموع اذا خرجت من الشئوون وقورلمش يايك
كريشنى قوّتله چكمك معناسنه‌در يقال تاق القوس اذا شدّ نزعها ‹ الاتآق › همزه‌نك كسريله توق ايله معناى
اخيرده مرادفدر يقال اتاق القوس بمعنى تاقها ‹ التوقة › فتحاتله خسته‌لكدن يكى قورتيلوب قالقمش كمسه‌لره
دينور تائق مفرديدر يقال هم توقة اى ناقهون من المرض ‹ التوق › تانك ضميله دكنكده اولان اكريلكه دينور
‹ التيقان › ياى مشدده ايله هيبان وزننده شدتله آتيلوب صچرايجى آدمه دينور بونك اصلى تيوقان ايدى واو يايه
قلب وادغام اولندى يقال هو تيقان اى شديد الوثب ‹ المتوّق › معظم وزننده بغايت اشتها اولنه‌جق نسنه يه
دينور يقال شئ متوّق اى مشهى

فصل الثاء المثلثة

‹ الثبق › ثانك فتحى وبانك سكونيله كوزدن باش
سرعتله چيقمق معناسنه‌در يقال ثبقت العين ثبقا من الباب الثانى اذا اسرع دمعها وثبق وتثباق تذكار
وزننده نهرك صويى چوغالوب سرعتله آقمق معناسنه‌در يقال ثبق النهر ثبقا وتثباقا اذا اسرع جريه وكثر ماؤه
‹ ثادق › صاحب وزننده منقذ بن طريفك فرسى اسميدر وبنو عقيل يوردنده بروادى وديكر بروادى اسميدر
وثادق آقيجى نسنه يه دينور يقال سحاب ثادق اى سائل ‹ الثدق › ثانك فتحيله يغمور شدّت وسرعتله ياغمق
معناسنه‌در يقال ثدق المطر ثدقا من الباب الاول اذا جدّ ودره صو ايله طلوب آقمق معناسنه‌در يقال ثدق الوادى
اذا سال وآتلرى قوشى يه ياخود بيانه صاليورمك معناسنه‌در يقال ثدق الخيل اذا ارسلها وذبيحه‌نك قرننى
يارمق معناسنه‌در يقال ثدق الشاة اذا شقها ‹ الانثداق › انفعال وزننده قيونلرك قرنلرى صالقيلنوب سلپو كلمك

(معناسنه‌در)

معناسنه‌در يقال انثدقت بطون الشاة اذا استرخت و برآدمك اوستنه ناس اوشونتى ايلك معناسنه‌در يقال انثدق
عليك النـاس اذا انهدّوا ومنه يقال وجدت الناس منثدقين اى مغيرين يعنى ناسى بالجمله نهّاب و يغماكر بولدم
(ثروق) جعفر وزننده دوس قبيله‌سـنه مخصوص بر بيوك قريه اسميدر (الثفروق) فايله عصفور وزننده قمع
التمره معناسـنه‌دركه خرمانك ديبنده پول طرزنده ياپشق نسنه‌يه دينور على قول اول پولك ياپشديغى يره دينور
جمعى ثفاريق كلور وثفروق ايله ناچيز نسنه‌دن كنايه اولور يقال ماله ثفروق اى شئ (المثفرق) اسم فاعل
بنيه‌سيله هنوز او يمامش يعنى يوغورد حدّينه وارمامش سوده دينور يقال لبن مثفرق اى لم يرب بعد (التثفرق)
تدحرج وزننده سود مثفرق اولمق معناسنه‌در يقال تثفرق اللبن اذا صار مثفرقا (الثقثقة) قافله زلزله وزننده ابلهانه
سوز سويلك معناسـنه‌در يقال يثقثق الرجل اى يتكلم بكلام الحماقة

فصل الجيم

معلوم اوله‌كه كلام
عربيده جيمله قاف حرفى كلمهٔ واحده‌ده مجتمع اولمزمكركه معرّب ياخود صوت اوله (جوبق) جوهر وزننده وجيمك
ضميله زبانزده‌در نسف ناحيه‌سنده برقريه‌در اديب مشهور احمد بن علىّ بن طاهر الجوبقىّ اورادندر ومروشاهجان
قضاسنده برموضعدر اعلامدن ابو بكر تميم بن علىّ الجوبقىّ اورادندر (جوبقه) جوهره وزننده نيسابور ترابنده
برموضعدر محدّثيندن محمد بن احمد بن ايوب الجوبقىّ اورادندر (الجنبثقة) جيم مضمومه وباى مفتوحه وثاى مثلثهٔ
ساكنه ايله اوبثقه وزننده برامز تبهكار عورته دينور يقال هى جنبثقة اى المرأة السوء ظاهرا لفظ مزبور يامعرّبدر
يامولددر زيرا الفاظ عربيه‌ده جيم وقاف مجتمع اولمديغى آنفا ذكر اولندى پس بو وسـائر كلمات آتيه معرّبلردر
(جابلق) بانك فتحيله مشرقده بر بلده آديدر نته‌كه جابلص ماده‌سنده ذكر اولندى بونلر عالم مثالده ايكى بلده‌در
جابلقا مشرق وجابلسا مغرب جانبنده‌در صوركونيه‌نك جمله‌سى آنده موجوددر (الجاثليق) ثاى مثلثه‌نك فتحيله
نصارى طائفه‌سنك بلاد اسلامدن مدينة السـلامده يعنى بغدادده متمكن اولان رئيسلرينه دينوركه انطاكيه‌ده
اولان پطريقك تحت يدنده يعنى آنك طرفندن منصوب اولور سـلفده دار الخلافه بغداد دار السـلام اولمغله
انطاكيه‌ده متمكن اولان باش پاپاس يعنى پطريق طرفندن بغدادده بركشيش اقامت ايدر ايدى وجاثليقدن رتبه‌سى
دون اولان پاپاسـه مطران دينوركه جاثليق طرفندن منصوب اولور واندنصكره اسقف دركه مطران طرفندن
هر بلده‌يه ارسـال اولنان كشيشدر بعده قسّيس بعده شماس‌در * شارحك بياننه كوره جاثليق كاتوليك معربيدر
وحالا قنثل يعنى قونسلوس تعبير ايتدكلريدر ظاهرا الفاظ مذكوره‌نك مجموعى معرّبدر مثلا پطريق پاتريك وشماس
زانقوز معرّبيدر حالا روم لساننده بونلرك كيمنه پسقپوس وكيمنه دسپوت ديرلر وكيمنه مترهپوليد ديرلر غالبا مطران
بونك معرّبيدر وقسيس كشيش معربيدر (الجردقة) جيمك ودالك فتحيله كرده تعبير اولنـان اتمكه دينور رغيف
معناسنه كردهٔ فارسى معربيدر (الجرندق) فرزدق وزننده برشاعردر (الجرذقه) ذال معجمه ايله جردقه وزننده
ومرادفيدر (الجورق) جورب وزننده اركك دوه قوشنه دينور (الجراقة) كناسه وزننده آريق وجوره آدمه
دينور يقال رجل جراقة اى هزيل وجزؤى ات پارچه‌سنه دينور يقال ماعليه جراقة لحم اى شئ منه * شارحك
بياننه كوره بونلرده معرّبدر لكن بيان ايلامشدر ظاهرا جرّهٔ فارسى معرّبيدر كوچك وخرده شيئه دينور (الجرامقة)
جلالقه وزننده عجمدن برقوم ايدى كه اوائل اسلامده موصل شـهرنده متمكن ايديلر جرمقانى مفرديدر ارمغانى
وزننده (الجرموق) عصفور وزننده خفّ اوزره كيلان جزمه‌يه دينور معلوم اوله‌كه اهل لغتك بيانلرينه كوره خفّ
طپوغه قدر اولوب اياغك ارقه‌سنى ستر ايدن اياق قابنه دينوركه حالا كيديكمز مست اوله‌جقدر سـلفده عربلر
مست طرزنده قونجى قيصه بركونه اياق قابى كيرلر ايدى فارسيده اكا موزه وعربيده خفّ وتعريبله موق ديرلر
وتركيده صوقان وادك وطوماق ديرلر وجرموق سرموزه معرّبيدركه خفّ اوزره كيلور فارسيده اكا چيداز
دخى ديرلر تركيده جزمه ونسوانلر چدك تعبير ايدرلر واناطولينك سيواسدن اوته يرلرده تراكمه وروستايى طائفه‌لرينه
مخصوص پوستال تعبير اولنور بركونه اياق قابى دخى واردر واول جزمه اقسامندن معدوددر والحاصل برقات اياغه
كيلانه خف دينور خفتندن ناشى حالا كيديكمز مست كبى موق دخى بودر آنك اوزرينه هركونه اياق قابى كيلورسه

مطلب

جرموق دينور بزم جزمه كبى وجزمه سرموزه محرّفى اولمق ملحوظدركرچه خفّ ماده‌سنده جزمه خفّ اقسامندن
تحرير اولندى لكن جبلاق كيلديكى اعتبارينه مبنى در يوخسه مست اوزرندن كيلورسه حف اطلاق اولنمز
جرموق دينور پس برى برى اوزرندن ايكى مست كيسه ايچنده‌كى خف وموق اوستنده‌كى جرموق اولور صحاحك
ومؤلفك موق ايله جرموق شئ واحد اولمق اوزره تفسيرلرى ملايم دكلدر زيرا موق موزه وجرموق سرموزه معرّبيدر
سرموزه فارسـيده اوست ادك ديمكدر درّ مختار وسـائر بعض كتب فقهيه‌ده دخى بوماده تخليط اولنمشـدر

مکرکه استعمال مخصوص وتیره‌سیله موق اوسته کیلان وجرموق انك اوستنه کیلانه تخصیص واطلاق ایلیه‌لر
وماوراء النهرده خارچین دیرلرکه بزم قالچین دیدیکمز آندن مأخوذ ومحرّفدر بونلر اوزره مسحك جوازی وعدم
جوازی کتب فقهیه ده مشروحدر بونك بیانی ضمننده تخالف کثیر اولمغله تقریرمز اوزره ضبط وعمل اولنه
﴿الجرماق﴾ جیمك کسریله پایه صاریلان سکیره دینور ﴿الجرمقّ﴾ جیمك کسریله برنوع کلیمه دینور ﴿الجوزق﴾
زای معجمه ایله جوهر وزننده پموق قوزه‌سنه دینور کوزهٔ فارسی معرّبیدر ونیسابور قضاسنده برناحیه آدیدر
فنّ حدیثده المتفق والمختلف نام کتابك مؤلفی اولان محمد بن عبد الله الجوزقیّ اورادندر وهرات قضاسنده
برقریه‌در محدثیندن اسحق بن احمد الجوزقیّ اورادندر ﴿جوزقان﴾ پهلوان وزننده همدان قضاسنده برقریه‌در
واکراد طائفه‌سندن برعشیرت اسمیدر ﴿الجوسق﴾ جیمك وسینك فتحیله کوشکه دینور قصر معناسنه یقول رأیته
فی الجوسق ای القصر * مترجم دیرکه بوجوسهٔ فارسی معرّبیدر وجوسق محدثیندن محمد بن مسلم لقبیدر ودجیل
قضاسنده برقریه‌در وبغداد قضاسنده برقریه‌در ونهروان قضاسنده برقریه‌در خلیل بن علیّ بن ابراهیم الضریر
المقرئ الجوسقیّ اورادندر وبلبیس قارشوسنده برقریه‌در و برقلعه آدیدر ونهر الملك ترابنده برقریه‌در وری
قضاسنده ایکی قریه‌در وبغدادده برسرای اسمیدرکه مقتدر خلیفه ایچون بنا اولندی وسطنده قورشوندن
معمول بر برکه واردرکه یکرمی ذراع عرضی واوتوز ذراع طولی مشتمل ایدی ﴿جواسقان﴾ جیمك ضمی وسینك
فتحیله اسفراین قضاسنده برقریه‌در ﴿جعثق﴾ ثای مثلثه ایله جعفر وزننده اسماء رجالدندر ﴿الجعفلیق﴾ فایله
زنجبیل وزننده عظیمة الهیکل دیزمان عورته دینور بودخی معرّبدر لکن مأخذی بیان اولنمامشدر یقال امرأة
جعفلیق ای عظیمة ﴿جفلق﴾ جعفر وزننده لحیم شیشمان قوجه قاری‌یه دینور یقال عجوز جفلق ای کثیرة اللحم
﴿الجفلقة﴾ دحرجه وزننده مشی وتکلّم حالتلرنده خلقه کوستورش ایلمك معناسنه‌درکه مراد زرق وریاء وجهیله
یوریمك وتکلم ایلمکدر یقال فلان یجفلق فی الکلام والمشی ای یرائی ﴿الجقّة﴾ جیمك کسری وقافك تشدیدیله
پك قوجه ناقه‌یه دینور ﴿الجقّ﴾ دقّ وزننده قوش قسمی حدثلمك معناسنه‌در یقال جقّ الطائر جقا من الباب
الاول اذا ذرق ﴿جلوبق﴾ سفرجل وزننده بنومهره‌دن برحرامی آدیدر وچاغرغان شلتاق آدمه دینور یقال هو
جلوبق ای مجلب ﴿الجلبقة﴾ دحرجه وزننده چاغروب باغرمق معناسنه‌در یقال ماهذه الجلبقة ای الجلب
والصیحة ﴿الجلفق﴾ جعفر وزننده فارسیده دارابزین دیدکلریدرکه تحریفله طرابزان تعبیر اولنور تخت وسدّ
کنارلرینه چویررلر ﴿الجوالق﴾ جیمك ولامك کسریله وجیمك ضمی ولامك فتحی وکسریله وعاء معلومدرکه ترکیده
چوال دیدکلری ظرفدر چواله وکوالهٔ فارسی معرّبیدر جمعی جوالق‌در صحائف وزننده وجوالیق‌در وجوالقات‌در
﴿جلّق﴾ جیمك ولام مشدّده‌نك کسریله حمص وزننده وجلق قنب وزننده دمشق شامك یاخود غوطه‌سنك
اسمیدر وجلق حمص وزننده یمنده برجنس غله اسمیدرکه بغدایه شبیه اولور واندلسده برناحیه آدیدر وارکك دوه‌یه
مخصوص زجر وآزار اصواتندندر ﴿الجلق﴾ حلق وزننده باش تراش ایلمك معناسنه‌در یقال جلق رأسه جلقا
من الباب الثانی اذا حلقه ونسوان عورت یرینی یاخود صریدوب کولمکله اوك دیشلرینی آچق معناسنه‌در یقال
جلقت المرأة عن متاعها وثنایاها اذا کشفت ومنجنیق ایله طاش آتمق معناسنه‌در یقال جلقهم اذا رماهم
بالمنجنیق وجلق صلح معناسنه استعمال اولنور لکن مولّده‌در ظاهرا کشف معناسندن مأخوذدر ﴿الجلقة﴾
فتحاتله جلعه وزننده ومرادفیدرکه پرده‌سز بی‌حیا قاریلره دینور یقال جاءت جلقة من النساء ای جلعة ﴿الجلاقة﴾
ثمامه وزننده جزؤیجه ات پارچه‌سنه اطلاق اولنور یقال ما علیه جلاقة لحم ای جراقة اصل جلاقه جلق
معناسندن قازنتی‌یه دینور تراشه معناسنه ﴿الجلقة﴾ جیمك ولام مشدّده‌نك کسریله حصه وزننده وبعضا لام
مخفف وقاف مشدد اولور پك قوجه قاری‌یه وپك قوجه ناقه‌یه دینور ﴿جلیقیه﴾ افریقیه وزننده روم اولکه‌سنده
بربلده آدیدر ﴿جالقان﴾ لامك فتحیله سجستان اعمالندن بربلده‌در ﴿المنجلیق﴾ منجنیق وزننده ومرادفیدرکه سلفده
اعظم آلات جنك ایدی آنکله ایری طاشلر آتارلر ایدی صکره طوپ اکا بدل اولمشدر پس بوکه کوره کشف
معناسندن مأخوذ اولورکه طاشی دوشدیکی یرلر باچه کبی آچلور یاخود منجنیق کبی معرّبدر یاخود منجنیقك نونی
لامه مبدله‌در ﴿المجلیق﴾ مسکین وزننده شول آدمه دینورکه کولرکن آغزینی پاپوج کبی آیروب آچار اوله یقال رجل
مجلیق اذا کان یجلق ای یکشف فمه عند الضحك ﴿التجلق﴾ تفعل وزننده کولرکن دیشلرك اوته‌سی ظاهر اولنجه
قدر آیروب آچق معناسنه‌در یقال هو یتجلق عند الضحك ای یفتح فمه فی الضحك حتی یبدو واقصی الاضراس
مترجم دیرکه عامه‌نك استمناء معناسنه تجلق استعماللری کشف معناسندندر ﴿الجوالق﴾ جوهر وزننده چالی نوعندن

(برتیکنلی)

برتیکنلی اغاج اسمیدر و بودار شیشعان دیدکلری دکلدر دار شیشعان عود فرنکی وقندیل اغاجی دیدکلریدر
مؤلف اشبو قاموسك سمر ماده‌سنده جلالقه عنوانده مبهم برطائفه ذکر ایدوب لکن کرك اوراده وکرك موقع
ذکری اوله‌جق بوموضعده ذکر و بیان ایلمامکله بوفقیری خیلیجه تخدیش ایدوب تتبعه ناچار ایلدی تقویم تاریخنده
همان ظهورلری سنه‌سنی بیانله اکتفا ایدوب سائر تاریخلرده اصلا تصدّی ایلمامشلر نهایت ملك مؤید تاریخنده
اشبو عباره ایله ظفریاب اولندی * ومن امم النصاری الجلالقة وهم اشدّ من الافرنج وهم امّة یغلب علیهم الجهل
والجفاء ومن زیّهم انهم لایغسلون ثیابهم بل یترکونها علیهم الی ان تبلی و یدخل احدهم دار الآخر بغیر استیذان وهم
کالبهائم ولهم بلاد کثیرة فی شمالیّ الاندلس * خلاصه سلفده ایکیوز تاریخندن صکره جه اندلس شمالیسنده‌که
فرانسه وفلمنك جهتلریدر جلالقه طائفه‌سی ظهور ایلمشدر و انلر فرنك طائفه‌سندن اشدّ و بهائم کبی عقل وعرفاندن
دور ناتراش وخودسر ومردار برقوم ایدیلر ولفظ مزبور البته عمالقه وبطالسه وجرامقه قبیلندندر نهایت جلق
اندلسده برناحیه اولمغله ظاهرا اول طائفه اورادن نشأت ایتمك کرکدر بعده جغرافیا کتابنك برنده دانیمارقه
طائفه‌سی اولدیغی کورلمشدر پس جلالقه دانیمارقه معرّبی اولور (الجلماق) جرماق وزننده ومرادفیدرکه یایه
صاریلان سکیره دینور (الجلمقة) دحرجه وزننده یایه سکیر صارمق معناسنه‌در یقال جلمق القوس اذا عصب
علیها الجلماق (الجلامق) جیمك فتحیله یلامق معناسنه‌درکه یلقك جمعیدر قپامه تعبیر اولنان قفتانه دینور و یلمق یلمه
معرّبیدر ظاهرا جلمق دخی یلمه معرّبیدر (الجلاهق) علابط وزننده بندق معناسنه‌درکه خرده بو القدر مهره
تعبیر اولنور سلفده کمانکره ایله وحالا تفك ایله اتارلر واصلی فارسیده جله ایدی‌که ایپلك بومغنه دینور جمعنده جلها
دینور وحائك‌که جولهه تعبیر اولنور جلاهق اطلاقی بوندن مأخوذدر مهرهٔ مذکور ایله یومق بیننده مناسبت
صورت جهتیله‌در (جلنبلق) جیمك ولاملرك وبانك فتحه‌لریله بیوك قپویی آچیلوب قپانورکن ظهور ایدن
طراقه سندن حکایه‌در و بو ایکی کلمه‌دن منحوتدر بری جلن‌درکه آچلمه‌سنك و بری بلق‌درکه قپانمه‌سنك صوتندن
حکایه‌در (الجنبقة) قنفذه وزننده بدخوی و بدمشرب عورته دینور یقال امرأة جنبقة ای السیئة الخلق (الجنفلیق)
قندفیر وزننده جعفلیق معناسنه‌درکه ذکر اولندی (المنجنیق) میمك فتحی وکسریله جائزدر سلفده برآلتدرکه جنك
هنکامنده انکله طاش اتارلر ایدی حالا طوپ آنك بدلیدر منجنوق دخی دیرلر و بونلر معرّبدر و بعضا فارسی اولان
من چه نیك * لفظندن معرب اولمق اوزره ذکر اولنور ماجودنی معناسنه بن نه عجب ایونسنه‌یم دیمکدرکه حاصل
معنادر جمعی منجنیقات ومجانق ومجانیق کلور * مؤلفك وقد تذکر فارسیتها عبارتنده وقد تذکر لفظی ذکردن
مجهول مستقبل اولمق محتملدرکه فارسیتها لفظی نائب فاعلی اولور و بواغلبدر زیرا الامله منجلیق دخی لغت اولدیغی
ثبت ایلمشیدی وعندنده مرضیّ اولمامغله تقلیل صیغه‌سیله ممرضا ذکر ایلدی و تذکیردن مجهول مستقبل اولمق
دخی محتملدرکه منجنیق کلمه‌سی مؤنث سماعیدر آلت تأویلیله وقلیلا مذکر اولور دیمکدرکه بودخی صحیحدر کما سیذکر
پس فارسیٔ معرّب اولدیغنه کوره حال معلومدر وعربیتنه ذاهب اولنلرك کیمی میمك اصلیه اولوب نونك زائده
اولمسنه ذاهب اولدی زیرا جمعنده مجانیق دینور نونك سقوطیله نته‌که عیضمورك جمعنده عضامیر دینور وکیمی
میمك زائد ونونی اصلیه اولمسنه ذاهب اولدی وکیمی میمك ونونك زیاده‌سنه قائل اولدی‌که جنق ماده‌سندن اولور
لکن جیم وقافك وجودی عربیتنه مانعدر وفرّاء منجنوق عنوانیله ثبت ایلدی وبعضلر منجنون فارسیدن
معرّبدر دیدیلرکه دولابه دینور بودخی چرخ کبی برمعنادر وبوقول منجنوق قولنه ملایمدر وبعضلر * منچك نیك
لفظندن معرّبدر دیدیلر ومنچك برکونه شعبده‌یه دینور نته‌که برهان قاطعده مشروحدر وآنده منجنیك معرّبی
اولمق اوزره مثبتدر کیده‌رك تخفیف وتعریبله منجنیق دیدیلر و بواقرب احتمالاتدر و بوراده انا کلمه‌سیله انا
ماجودنی نسخه‌سی غلطدر ومصباحده فنعلیل وزننده اولوب تأنیثی تذکیرندن اکثر اولمق اوزره مرسوم
وفیقال هی المنجنیق وهو المنجنوق وهو معرب ومنهم من یقول المیم زائدة ووزنه منفعیل فاصله جنق وقال ابن الاعرابی
هقال منجنیق ومنجنوق کما یقال منجنین ومنجنون وربّما قیل منجنیق بکسر المیم لانه آلة والجمع منجنیقات
ومناجق عبارتیله مرقومدر * مترجم دیرکه بومنجنیق منکننهٔ فارسی معرّبی اولمق ملحوظدر و یقال قدجنقوا یجنقون
جنقا وجنقوا تجنیقا اذا رموا بالمنجنیق و یقال مجنقوا مجنقة عند من جعل المیم اصلیة پس جنق وتجنیق ومیمی
اصلیه‌در دینلره کوره مجنقه دحرجه وزننده منجنیق ایله طاش آتمق معناسنه اولور وفقهادن ابومحمد عبدالله بن
علیّ المنجنیقی اکا منسوبدر (جنقان) عثمان وزننده خوارزم اولکه‌سنده برموضعدر وفارس اولکه‌سنده برناحیه
آدیدر (اجنقان) همزه‌نك فتحی ونونك کسریله سرخس قضاسنده برقریه‌در (الجوّقة) جیمك فتحیله جماعت

انسانی یه دینور یقال جائت جوقة من الناس ای جماعة (الجوق) فتحتیله یوز اکیلك معناسنه‌در یقال جوق
وجهه جوقا من الباب الرابع اذا مال (الاجوق) احمر وزننده و (الجوق) کتف وزننده معنای مزبوردن و صفدر
یوزی برطرفه طوغری اکری ودورك آدمه دینور واجوق یوغون بوینلی کشی‌یه دینور یقال رجل اجوق
ای غلیظ العنق (التجویق) تفعیل وزننده ناسی بریکدرمك معناسنه‌در یقال جوّقهم اذا جمعهم و حیقرمق
معناسنه‌در یقال جوّق علیه اذا جلب وضجّ (المجوّق) معظم وزننده چکه‌لری اکری آدمه دینور یقال رجل
مجوّق ای معوجّ الفکین (التجوّق) تفعل وزننده ناس بریکمك معناسنه‌در یقال تجوّقوا اذا اجتمعوا (الجیهبوق)
حیزبون وزننده فاره نجسنه دینور خرء الفار معناسنه * مؤلفك سرمادده بیانه کوره بونلرك مجموعی عربی
خالص اولمیوب کیمی معرّب وکیمی نبطی اولمق ملحوظدر نجز بتوفیقه تعالی

فصل الحاء المهملة

(الحبثقة) بای موحده و ثای مثلثه ایله دحرجه وزننده بخل یاخود بر صیقندی سببیله تنکدل اولوب قلب صیقلمغه
دینور یقال اخذته الحبثقة وهی ضیق النفس من بخل او ضجر (الحبق) فتحتیله بر خوشبو نبات آدیدر که فارسیده
فوتنج دینور نمام دیدکاری نباته شبیه اولور بو نبات یارپوز دیدکاری نباتدر (حبق الماء) و (حبق التمساح) فوتنج
نهری اسمیدر که صو یارپوزی و بستان نانه‌سی دیدکاریدر (حبق الفتا) فای مفتوحه ایله یاخود حبق الفیل
مرزنجوش اسمیدر که مرجانکوش دیدکاریدر (حبق الراعی) برنجاسف درکه وارتیقه دیدکاری نباتدر (حبق البقر)
بابونج درکه پاپادیه در بلکه صغر کوزی وصاری پاپادیه دیدکاریدر (حبق الشیوخ) مرو اسمیدر که قوجه یارپوزیدر
(الحبق الصعتری) و (الحبق الکرمانی) شاهسفرم درکه سلطانی فسلکن دیدکاریدر (الحبق القرنفلیّ)
فرنجمسك درکه قرنفل یارپوزی ومسك اوتی دیدکاریدر (الحبق الریحانیّ) مقل مکیدن مأکول اولان نوعیدر
(الحبق) حانك کسریله و (الحباق) غراب وزننده اوصورغه دینور اکثری دوه وقیون وکچی قسمنده مستعملدر
وحباق مصدر اولور کاسیذکر (الحبق) سبق وزننده و (الحبق) کتف وزننده و (الحباق) غراب وزننده
اوصورمق معناسنه‌در یقال حبق البعیر حبقا وحبقا وحباقا من الباب الثانی اذا ضرط وحبق جریده اورغان
وقامچی مقوله‌سیله اورمق معناسنه‌در یقال حبق فلانا اذا ضربه بالجرید وبالحبل وبالسوط (الحبقة) ضرطه
وزننده ومرادفیدر یقال مایساوی حبقة عنز ای ضرطة عنز (حباق) قطام وزننده اوصورغان عورته دینور
ویقولون للامة یاحباق (عذق حبیق) زبیر وزننده برجنس کمتر خرمایه دینور (حباق) کتاب وزننده یاخود غراب
وزننده تمیمدن بر بطن آدیدر (الحبّق) زمکّی وزننده سرعتله یوریمکه دینور (الحبقة) فتحاتله جاهل ونادانه دینور
یقال رجل حبقة ای جاهل (الحبقّة) کسرتینله وقافك تشدیدیله بودور آدمه دینور (الحبق) صرد وزننده قلیل العقل
اولان آدمه دینور مؤنثی حبقه‌در (الاحباق) همزه‌نك کسریله بر آدم برنسنه ضمننده ملایمت وسهولت ایدوب
انقیاد ایدر اولمق معناسنه‌در یقال احبق القوم بما عندهم اذا سلسوا وانقادوا (التحبیق) تفعیل وزننده بر آدم
پریشان وپراکنده اولان مال ومتاعنی بریکدروب ایشنی کرکی کبی محکم ومتین ایلمك معناسنه‌در یقال حبق متاعه
اذا جمعه واحکم امره (المحبق) محدّث وزننده القابدندر سلمة بن المحبق اصحابدندر (الحبلق) عملس وزننده برجنس
جوره وخورده قیونلردرکه بویوب اریلمز علی قول کچی قسمنك خرده وجثه‌سز اولانه دینور (الحدبق) عصفر
وزننده کوده‌سی طوپاج طقناز بودوره دینور (الحدقة) فتحاتله و (الخندوقة) صندوقه وزننده و (الخندیقة)
زنبیله وزننده کوزك قره‌سنه دینور سواد العین معناسنه حدقه‌نك جمعی حدق کلورکه جمع جنسیدر واحداق
کلور وحداق کلور حانك کسریله (الحدق) حانك فتحیله برنسنه‌نك اطرافنی احاطه ایدوب قوشاتمق معناسنه‌در
یقال حدق القوم به حدقا من الباب الثانی اذا اطافوا به وبرنسنه‌یه باقمق معناسنه‌در یقال حدق الشیء اذا نظر
الیه وبرکسنه‌نك کوزینك سیاهنه اورمق یاطوقنمق معناسنه‌در یقال حدق فلانا اذا اصاب حدقته (الاحداق)
همزه‌نك کسریله و (الاحدیداق) افعیعال وزننده بونلرده برنسنه‌نك اطرافنی احاطه ایلمك معناسنه‌در یقال
حدق القوم به واحدودقوا به اذا اطافوا به واحداق برچمنزار اغاجلو باغچه اولمق معناسنه‌در یقال احدقت
الروضة اذا صارت حدیقة (الحدوق) قعود وزننده اولومحل خسته کوزلرینی بلردوب قپاقلرینی بری اوته اویناده‌رق
باقمق معناسنه‌در یقال حدق المیت حدوقا اذا فتح عینیه وطرف بهما بوراده المیت قولی مجازدر اساسده المریض
عنوانیله مرسومدر (الحدق) فتحتیله بادنجانه دینورکه معروف سبزه‌در (الحدیقة) سفینه وزننده صولو
اغاجلو باغچه‌یه دینور جمعی حدائق درعلی قول خرما وسائر اغاجلق اولان بستانه دینور یاخود اطرافی دیوار ایله
محاط اولان بستانه دینور یاخود خرمالق قطعه‌سنه دینور مجموعی حدقة عیندن مأخوذدر یقال رأیته فی الحدیقة

اى الروضة ذات الشجر او البستان من النخل و الشجر او كلّ ما احاط به البناء او القطعة من النخل وحديقه
اعراض مدينـه دن برقريه آديدر وحديقة الرحمن يمامه ده مسيلمة الكذابك بر بستانى آديدر آنك يانده قتل
اولنمغله حديقة الموت اطلاق ايلديلر اول ملعون كندى نفسنه رحمن ايله تسميه ايلمشيدى ﴿حديقه﴾ جهينه وزننده
بنو يربوع يوردنده برموضع آديدر ﴿التحديق﴾ تفعيل وزننده برنسنه يه دقتله باقمق معناسنه دركه كوزك قارهسنى
اوينا تميوب منظوره ديكوب طورر يقال حدّق اليه اذا شدّد النظر اليه ﴿الحدولق﴾ صنوبر وزننده اعضاسى دير نكلى
صيق طوپاج بودوره دينور ﴿الحدلقة﴾ علبطه وزننده بيوك اولان كوز قارهسنه دينور على قول بدندن برعضو مبهمه
دينور قنقى عضو اولورسه اولسون ياخود كوزه دينور * مؤلف بونكله عربلرك اكل الذئب من الشاة الحدلقة
قوللرينه ايما ايلشـدر ﴿الحذرقة﴾ ذال معجمه ايله طرطبه وزننده اتسز بولامج آشنه دينور خريره معناسـنه
﴿الحذق﴾ حانك فتحيله و﴿الحذاق﴾ و﴿الحذاقة﴾ حالرك فتحيله برعمل وصنعتى كركى كبى اوكرنوب مهارت پيدا ايلمك
معناسـنه دركه اوز و استاذ اولمق تعبير اولنور قطع معناسـندن مأخوذ در يقـال حذق الصبى القرأن او العمل
وحذق حذقا و حذاقا وحذاقة من الباب الثانى و الرابع اذا تعلّمه كله و مهر فيه بونلرده حالرك كسريله ده جائزدر
وحذاقه وحذق برنسنه يى كسمك على قول دهره وبچق مقولهسيله كسمك ايچون اوزاتمق معناسنه در يقال حذق
الشئ اذا قطعه اومدّه ليقطعه بمنجل ونحوه وحذاق اكشيمك معناسـنه در كماسيذكر حانك كسريله ده جائزدر
و باغ طوارك اياغنه اوتوروب يرايلمك معناسنه در يقال حذق الرباط يد الشاة اذا اثّر فيها و سركه وخمر مقولهسى نسنه
اغزى ياقوب و بوروب بورترمق معناسنه در يقال حذق الخلّ فاه اذا حزه وقبضه ﴿الحذاقه﴾ كتابه وزننده
اسمدر اوزلغه و استاذلغه دينور ﴿يوم الحذاق﴾ كتاب وزننده ختم كوننه اطلاق اولنور يقال هذا يوم حذاقه
اى يوم ختمه للقرأن ﴿الحذيق﴾ اميروزننده و ﴿المحذوق﴾ كسلمش نسـنه يه دينور ﴿الحذوق﴾ قعود وزننده
اكشيمك معناسنه در حذق كبى يقال حذق الخلّ حذوقا وحذقا من الباب الثانى اذا حمض وكذا اللبن وغيره حذاقه
ثمامه وزننده ابودوأد نام شاعرك جدّيدر و اياد قبيلهسندن بربطن پدريدر وحذاقه جزئيجه نسنه يه دينور يقـال
ماعنده حذاقة اى شئ من طعام ﴿الحذاقىّ﴾ غرابىّ وزننده مركب صوپه سنه دينور وسخنور وفصيح اللسان آدمه
اطلاق اولنور يقال انه لحذاقىّ وحذاقى اللسان اى فصيحه وكسكين بچاغه دينور و محمد واسحق الحذاقيان وحذاقى
بن حميد بن حذاقى محدثلردر ﴿الحذاق﴾ كتاب وزننده و ﴿الحذاق﴾ غراب وزننده كسلمش ايپ پارچهلرينه دينور
مفردى حذقه در قطعه وزننده كه ومراد فيدر تقول تركت الحبل حذاقا و حذاقا اى قطعا و يقـال حبل احذاق
كاخلاق كانه جمع حذق اى قطع جعلوا كلّ جزء منه حذقا ﴿الانحذاق﴾ انفعال وزننده ايپ كسيلوب پارچه پارچه
اولمق معناسـنه در يقـال حذق الحبل فانحذق اى قطعه فانقطع ﴿الحذلقة﴾ دحرجه وزننده اوزلق واستاذلق
كوسترمك ياخود عهدهٔ اقتدارندن زياده حذاقت ادّعا ايلمك معناسـنه در ﴿التحذلق﴾ تدحرج وزننده حذلقه
معناسـنه در يقال حذلق الرجل وتحذلق اذا اظهر الحذق او ادّعى اكثر مما عنده ﴿الحرزقه﴾ دحرجه وزننده
برآدمى حبس وتضييق ايلمك معناسـنه در يقال حرزقه اذا ضيقه وحبسه ﴿الحرق﴾ غرق وزننده برنسنه يى
دورپو ايله دورپولمك معناسنه در يقال حرقه حرقا من الباب الاول اذا برده يعنى بالمبرد و برنسنه نك اجزاسنى
برى برينه سورتوب اوغشدرمق معناسنه در يقال حرق الشئ اذا حك بعضه ببعض * شارح ديركه كرچه صحاحده
و بوراده بوايكى معنا متحد صورتنده مرسوم اولوب لكن هربرى معناى مخصوصدر زيرا اشبو حرق مادهسى
برشيئه من غير لهيب ايقاع حرارت معناسنه موضوعدر وديشلرى برى برينه سورتوب غجرداتمق معناسنه در
يقال حرق نابه حرقا من الباب الثانى و الاول اذا سحقه حتى سمع له صريف وياقق معناسـنه در يقال حرقه بالنار
اذا اوقعها فيه ﴿الحارقتان﴾ اويلق باشلرينه دينوركه يان باشلرنده اولور على قول يان باشلرنده اولان ايكى سكيره
دينوركه اويلق اوجلرنده اولور ﴿المحروق﴾ او يلغى باشى يعنى اوجهسى يرندن ايرلمش اولان آدمه دينور كرك
خلقى وكرك عارضى اولسون وكباب شيشنه دينور ﴿الحارقة﴾ آتشه اطلاق اولنور ورحمنك برى اوجنده اولان
شعبلرى طاره جق خاتونه دينوركه فرجنك ايچريسى طار اولور يقال امرأة حارقة اى الضيقة الملاقىّ ودائما يانى
اوزره ياتوب جماع ايتدرر اولان عورته دينور وشول شهوتلو عورته دينوركه حين جماعده شهوتنك فرط تموّجندن
ناشى بى اختيار فرياد ايلمكدن ياخود خورلدامقدن ياخود بايلمقدن حذر و انديشه ايلمكله زور و حرصندن ناچار
ديشلرينى برى برينه سورر اولهوقو مشولرينه دائما دلازار وزباندراز اولان عورته دينور و حارقه عورتى يانى اوزره
ياتديغى حالده اولان جماعه دينوركه يانبكى جماع تعبير اولنور و بو اسمدر ياخود طوما لتمغله اولان جماعه دينور

(الحاروق) نسوانه مخصوص وصف محموددرکه فرجی طار اولوب شهوت انکیز اولمغله مجامعتی لذیذ اولان خاتونه
دینور (الحرق) حانك کسریله آتشی قلنه دینورکه آغاج آشیلنور (الحرق) فتحتینله آتشه علی قول یالکنه دینور
تقول اعوذ بالله من الحرق ای النار اولهیبها وچربچیلرك چوق دوکوب چرپمسندن بزه عارض اولان یانقلق اثرینه
دینورکه کویمه تعبیر اولنور یقال فی الثوب حرق ای اثر احتراق من دقّ القصار وحرق مصدر اولور بدندن قیللر
بولك بولك بولنوب دوکلمك معناسنه‌در یقال حرق شعره حرقا من الباب الرابع اذا تقطع ونسل (الحرقانیة)
فتحاتله شول دلبنده دینور که آتش یانغی لوننده قرامتق اوله یقـال عمامة ای علی لون مااحرقته النـار
(الحرق) کتف وزننده قیللرینك اوجلری بولنوب دوکیلور اولان آدمه دینور یقال رجل حرق الشعر ای متشقق
الاطراف وشمشکی شدید اولان سحابه دینور یقال سحاب حرق ای الشدید البرق (الحروق) صبور وزننده
و (الحروق) ثبور وزننده و (الحروقاء) جلولاء وزننده و (الحراقة) کناسه وزننده و (الحراق) غراب وزننده
بوایکیده رانك تشدیدیله‌ده جائزدر علی قول حراقه‌ده تشدید لحن‌در قاوه دینورکه چقماق چاقیلور (حراق) سحاب
وزننده بر رجل آدیدر (الحراق) غراب وزننده پك طوزلو صویه دینور یقال ماء حراق ای الشدید الملوحة وبونده
رانك تشدیدیله‌ده جائزدر وآتشلو تیزدونده آته دینور کویا که شدت عدوندن محترق اولور یقال فرس حراق ای عداء
وهرشیء بوزوب افساد وتباه ایدر اولان آدمه دینور حراق دخی دینور کتاب وزننده وخرما اشلایه‌جك قلنه دینور
(الحراق) کتاب وزننده بودخی هرنسنه‌یی افساد وتباه ایدر اولان آدمه دینور وآتشی قلنه دینور وشول آتشه
دینورکه دوشوب واوغرادیغی نسنه‌دن اثر قومز اوله یقال نار حراق اذا کانت لاتبقی شیئا وبرنسنه‌یی زور وشدتله
اتمغه دینور یقال رمی حراق ای شدید (الحروق) حانك فتحی وضمیله آتشی قلنه دینور (الحرقة) حانك فتحی
وضمیله و (الحریقة) سفینه وزننده حرارت معناسـنه‌درکه کوینك تعبیر اولنور یقال فی جوفه حرقة وحریقة
ای حرارة (الحرّاقات) شدّادات وزننده حرّاقه‌نك جمعیدر قاورمه قاوران وآتش یقان خلاصه دائما آتشـله
اوغراشان کسه‌نك طوردیغی یره دینور وحراقه بصره‌ده بردرلو کمی اسمیدرکه ایچنده اعدایه آتیله‌جق آتش
ایشـلری اولور آتش کمیسی وآتش قایغی تعبیر اولنور یقـال رکبوا فی الحراقة وهی سـفینة بالبصرة وفیهـا
مرامی نیران یرمی بها العدو (الحرقة) غرفه وزننده احتراقدن اسمدر یانغه ویانقنه دینور وقضاعه قبیله‌سـندن
برجماعتك اسمیدر (الحریق) امیر وزننده بودخی اسمدر یانغه ویانقنه دینور یقـال وقع الحرقة فی داره والحریق
ای الاحتراق (الحرقة) همزه وزنـنده بنت النعمان بن المنذردرکه امیر مشهوردر وایشلك کسکین قلجه دینور
(الحرّاقة) رمّانه وزننده و (المحروقة) ماموسه وزننده بونلرده ایشلك قلجه وصف اولورلر هاء مبالغه ایچوندر
(الحرقتان) حانك ضمیله تیم وسعددرکه قیس بن ثعلبة بن عکابه‌نك اوغللریدرکه والده‌لری نعمان بن منذرك دختریدر
وعلاء بن عبدالرحمن الحرقی حرقهٔ مزبوره‌نك غلام معتقیدرکه تابعیندندر (الحریقة) و (الحروقة) حالرك فتحیله
بردورلو طعامدرکه چوربادن اغلظ اولورکه قویو بولاج آشیدر علی قول بردرلو طعامدرکه صویی برمقدار اون ایله
بولاج ایدوب طبخ ایدرلر قینار ایکن قباروب قالقار (الاحراق) همزه‌نك کسریله حریقه دیدکاری طعام مذکور
یاپمق معناسنه‌در یقال احرق الرجل اذا اتخذ الحریقة ویاقق معناسنه‌در یقال احرق الثوب بمعنی حرقه (الحرقان)
حانك ضمیله یوررکن اویلقلری بری برینه سورنمکله بجاقلرك آجشوب یانمسنه دینور تقول اخذنی الحرقان ای اصطکاك
الفخذین یعنی احتراقهما به (حریق) زبیر وزننده ذکر اولنان حرقه‌نك برادریدر (الحرقوة) ترقوه وزننده بوغازده
کوچك دلك اوست طرفنه دینورکه طماق اوزریدر (الحرقریقة) حانك ضمی ورانك فتحیله حدّتلو آتشین آدمه
دینور یقـال رجل حرقریقة ای حدید (الحارق) صاحب وزنـنده یرتجی جانورك دیشـنه دینور (التحریق)
برنسنه‌یی پك یاقق معناسـنه‌در یقال حرّقه بمعنی احرقه وپك صوصاتمق معناسـنه‌در یقال حرّق المرعی الابل
اذا عطشها (الاحتراق) افتعال وزننده و (التحرّق) تفعل وزننده یانمق معناسـنه‌در یقـال احرقه وحرّقه
فاحترق وتحرّق (المحرّق) محدّث وزننده بکر بن وائل قبیله‌سنه مخصوص برصنم آدیدر ومحرّق بن النعمان بن
المنذر شاعر لخمی‌در وعمارة بن عبدنام شاعر مدنیّ لقبیدر وعمرو بن هندك لقبیدرکه بنوتمیمدن یوز نفر آدمی آتشله
احراق ایلمشدر وملك شام اولان حارث بن عمرك که آل جفنه دندر لقبیدر کندی دیارلرنده عرب طائفه‌سنی ابتدا
آتشله اول احراق ایلدی آنکیچون انلره آل محرّق اطلاق ایتدیلر ومحرّق امرؤ القیس بن عمروك لقبیدر اسود بن یعفر
نام شاعرك اشبو * ماذا اؤمل بعد آل محرّق * ترکوا امنازلهم وبعد ایاد * بیتنده محرّقدن مرادمز بوردر (المحرّقة)
معظمه وزننده یمامه‌ده برقریه‌در (المحارقة) مفاعله وزننده عورتی یان اوزره یاتوروب جماع ایلمك معناسـنه در

(یقال)

يقال حارق المرأة اذا جامعها على الجنب (الحزرقة) دحرجه وزننده حرزقه معناسنه دركه حبس وتضييق ايلمكدر يقال حزرقه بمعنى حرزقه (الحزق) حانك فتحى وزايك سكونيله ضرطه‌لمق معناسنه در يقال حزق الحمار حزقا من الباب الثانى اذا حبق وباغ وياى كريشى مقوله‌سنى محكم چكوب پكشدرمك وپك وصيق باغلمق معناسنه در يقال حزق الرباط والوتر اذا جذبهما شديدا وبرعضوه محكم صارقى صارمق معناسنه در يقال حزق رجله اذا عصبه وبر آدمى يابر نسنه‌يى برطاره‌جق يره قصوب صقشدرمق معناسنه در يقال حزق الشيء اذا عصره وضغطه ومحكم باغلمق معناسنه در يقال حزقه بالحبل اذا شدّه (الحازق) صاحب وزننده اياغنى طار جزمه مقوله‌سى صقمش آدمه دينور فاعل بمعنى مفعولدر ومنه يقال لارأى لحازق اى من ضاق عليه خفه فحزق رجله اى ضغطها (المحزوق) صقشدرلمش ديمكدر ومنه يقال ابريق محزوق العنق اى ضيقها (الحزق) حانك كسريله و (الحزقة) خرقه وزننده و (الحازقة) و (الحزبق) و (الحزيقة) سفينه وزننده و (الحزاقة) علامه وزننده مطلق جماعته دينور كرك انسان وكرك سائردن اولسون (الحزيقة) حديقه وزننده ومرادفيدركه باغچه‌يه دينور وهرنسنه‌دن برقطعه‌يه وبرپارچه‌يه دينور جمعى حزائق كلور وحزيق كلوركه جنسدر وحزق كلور ضمتينله (الحزق) عتلّ وزننده و (الحزقة) عتله وزننده بودور كشى‌يه دينور ياخود جوره‌و خيره اولديغندن آديملرينى خرده خرده آته‌رق يوريان آدمه دينور يقال رجل حزقّ وحزقّة اى قصير او من يقارب خطوه لضعف بدنه * قال الشارح ومنه الحديث ❊ انه عليه السلام يرقّص الحسن او الحسين ويقول حزقة حزقة ترقّ عين بقة ❊ وطار نسنه‌يه دينور وشول قرنى بيوك بودوره دينوركه قيناقلرينى چالقيه‌رق وچويره‌رك يورر اوله‌و بدخوى آدمه دينور وايچى طار صقنديلى آدمه دينور وحزقه بركونه لعب اسميدر (الاحزقة) طرطبه وزننده و (الحزقة) حانك فتحى وزايك ضميله بونلرده يورركن قيناقلرينى چالقيوب چويرر اولان قرنى بيوك بودوره دينور وبعضلر ديديلركه حزق وحزقه حارك فتحى وزارك ضميله ياخود حارك ضميله شول بودوره دينوركه بودورلغندن ياخود ضعف بدنندن ناشى آديملرينى صيق صيق اتارق يورر اوله ياخود زياده‌سيله الى صيق بخيل وممسك شخصه دينور بو معنادن اسم حزق در فتحتينله (حازوق) فاعول وزننده برخارجى اسميدركه قيرزى ياخود قيز قرنداشى مزبورك مرثيه‌سنده ضرورت وزن ايچون حزاق ايله تعبير ايلمشدر والدهسى دكلدر نته‌كه جوهرى وهم ايلمشدر ومرثيه‌دن مراد اشبو بيتدر * اقلب عينى فى الفوارس لاارى * حزاقا وعينى كالحجارة من القطر * (الحزق) حانك كسريله بركونه مركب اسميدركه كوچك هاويده شبيه اولور اعراب طائفه‌سى دوه اوزره چاتوب راكب اولورلر (الحزاق) كتاب وزننده قالين بلازكه دينور سوار غليظ معناسنه (الاحزاق) همزه‌نك كسريله منع ايلمك معناسنه در يقال احزقه اذا منعه (المتحزّق) اسم فاعل بنيه‌سيله بغايت بخيل وناكس جرى‌يه دينور يقال رجل متحزق اى بخيل جدّا (الحزولق) فدوكس وزننده اعضاسى دير نكلى طقناز طوپاج بودوره دينور يقال رجل حزولق اى قصير مجتمع الخلق (الحفلق) عملس وزننده و (الحفلق) جعفر وزننده عقلى ضعيف احمق وشاشقين كمسه‌يه دينور (الحقّ) حانك فتحى وقافك تشديديله اسماء حسناى الهيه‌دن براسم شريفدر عند البعض اسماء صفاتيه‌دندر * مترجم حقير ديركه ابن اثير نهايه‌ده الموجود حقيقته المتحقق وجوده والهيته عبارتيله بيان ايلمشدر وحين ترجمه‌ده قائممقام بولنان وزير فضائلسمير احمد شاكر پاشا يسر الله له مايشاء حضرتلرى نظم وتأليف ايلدكلرى اسماء حسنى شرحنده اشبو وتيرهٔ اثيره ايله بيان وتفسير ايلمشدر

❊ اهل حق اولدى دائما الحق ❊ اول كروه حقيقته ملحق ❊
❊ اولدى الله ثابت بالذات ❊ هم محق اولديغى قيل اثبات ❊
❊ آنى يوز كرّه كونده احصا ايت ❊ يسر ايله كندى ذاتك اغنا ايت ❊

وقالديكه مؤلفك الحق من اسماء الله تعالى او من صفاته عباره‌سى علم كلامده بر مبحث عظيمه تلميحدر معلوم اوله‌كه اهل كلامك كيمى اسم مسمانك عينى ياخود غيرى اولمقده اختلاف ايلديلر لكن مرجع نزاعلرى لفظيدر وشيخ ابو الحسن الاشعرى عندنده اسم ذاته دال اولان نسنه‌دن عبارتدر كرك مشتق وكرك غيرى اولسون ومشتق اولان صفة حقيقية قديمة قائمة بالذات ايله ذات مسمادن خارج نسبته دالّ اولانه منقسم اولور قسم اوّل عالم وقادر كبى وقسم ثانى خالق ورازق كبى كه بو صفتدر واشعرينك غيرينك عندنده صفت اسماء مشتقه‌دن عبارتدركه معناى معين اعتباريله ذات مبهمه‌يه دال اولان نسنه‌در ضارب ومضروب كبى پس حق اسم شريفى معناى مذكوره نظرا بعضلر عندنده اسم وبعضلر عندنده صفتدر * ومؤلفك بصائرده بيانه كوره اصل حق مطابقت وموافقت معناسنه در ودرت وجه اوزره استعمال اولنور * اوّلا شيئى بسبب ماتقتضيه الحكمة موجد اولان ذاته اطلاق اولنور

ولهذا قيل فى الله هو الحقّ *ثانيا بحسب مقتضى الحكمه موجد اولانه اطلاق اولنور و لهذ يقال فعل الله كله حق
ثالثا نفس الامر مطابق اولان اعتقاده اطلاق اولنور كقولنا اعتقاد فلان فى البعث والثواب والعقاب والجنة
والنار حق* رابعا بحسب مايجب وبقدر مايجب وفى الوقت الذى يجب واقع اولان قول وفعله اطلاق اولنور كقولنا
فعلك حقّ وقولك حقّ انتهى* وحقّ قرأن كريمه اطلاق اولنور و ثابت و متحقق اولان شيئه دينوركه بيهوده
وباطل مقابليدر يقال هو حقّ اى ثابت اصيل ليس بباطل وحكم وفصل وقضا اولنمش امر وماده يه اطلاق
اولنور يقال امر حقّ اى مقضىّ وقال الشارح وبه فسر قوله تعالى ﴿ماننزل الملائكة الّا بالحقّ﴾ الاية وعدل وداد
معناسنه مستعملدر يقال هو اهل الحقّ اى العدل واسلام معناسنه مستعملدر ومال وملكه اطلاق اولنور ثبوتى
اعتباريله وواجب معناسنه در يقال هو حقّ عليك اى واجب وموجود وثابت وواقع اولان شيئه دينوركه
انكارى بردرلو روا وصحيح اولميه يقال هو حقّ اى موجود ثابت لايحوم جومه الانكار وصدق معناسنه دركه
نفس الامره مطابق اولان قول وعملدن عبارتدر يقال قوله حقّ اى صدق ويقال هو امين حقا اى صدقا
قال الشارح ومنها الحديث ﴿من رأنى فقد رأى الحقّ﴾ اى رؤيا صادقة واولومه اطلاق اولنور موت معناسنه بودخى
ثبوت ووقوعى اعتباريله در وحزم ورشد وبصيرت معناسنه مستعملدر برنسنه نك ثبوتنه سبب اولمق تصوريله در
وحقوق لفظندن مفرد اولوركه بركسه اوزرينه واجب وثابت اولان نسنه دن عبارتدر تقول لى عليه حقّ طلبة
ثابتة واجبة عليه وحقّ حاقّه كبى برنسنه نك تمام اورته سنه اطلاق اولنور نقطهٔ مركز كبى كماسيذكر وحق
مصدر اولور خصمه حقّ اوزره غالب اولمق معناسنه كه حق كندى طرفنده ظاهر اولهرق غالب اولمقدن عبارتدر
يقال حقه حقا من الباب الاوّل اذا غلبه على الحقّ *شارح ديركه اساسده بومعنا باب مغالبه دن اولهرق مرسومدر
وهو تقول حاققت صاحبى لحققته احقه اى خاصمته وادّعى كلّ واحد منا الحقّ فغلبته وبرنسنه يى واجب
وثابت قلمق معناسنه در يقال حقّ الشئ اذا اوجبه ويولك تمام اورته سنده كتمك معناسنه در يقال حقّ
الطريق اذا ركب حاقّه وبرآدمك تپه سنك اورته سنه ياخود اوموزى باشنده اولان چقوره اورمق معناسنه در
يقال حقّ فلانا اذا ضربه فى حاقّ رأسه اوفى حقّ كتفه وبرايشه وجود ويروب فعله كتورمك معناسنه در تقول
حققت حذره اى فعلت ماكان يحذره وبرنسنه نك حقيقتنه مطلع اولوب يقينا ادراك ايلمك معناسنه در تقول
حققت الامر اذا تحققته وتيقنته وبركسه يه كلمك معناسنه در تقول حققت فلانا اذا اتيته وبرايشى ايشلمك برآدمه
روا وسزا اولمق معناسنه در تقول حقّ لك ان تفعل ذا على بناء المجهول وتقول حققت ان تفعله من الباب الرابع
اى كان فعله حقيقا بك وكنت حقيقا بفعله وحقّ حقيق كبى روا ولايق وجسبان معناسنه وصف اولور يقال
هو حقّ به اى جدير وقولهم عند حقّ لقاحها ويكسر حاؤها اى حين ثبت ذلك فيها يعنى عربلر بر ماده نك ثبوتى
وقتنى بيان ضمننده كان ذلك عند حقّ لقاحها ديرلر حانك فتحى وقليلا كسريله وبوراده ضمير ناقه يه راجع اولمغله
اول ماده ناقه نك حملى صورتياب وقوع وثبات اولديغى وقتده اولمشيدى ديمك اولوركه حقّ ثبوت واستقرار
معناسنه وارد اولمشدر وحانك كسريله اسم اولمش اولور (الحقة) حانك فتحى وآخرده هاايله حقوق مفردى اولان
حقّ لفظندن اخص در هاء وحدت خصوصه مصروفدر تقول هذه حقتى اى حقى المخصوص وبرايشك
وبرنسنه نك حقيقتنه دينور تقول وقفت على حقة ذلك الامر اى على حقيقته وحاقه كبى برآدمه نازل ومصيب
اولان حادثه وبليهٔ ثابته يه اطلاق اولنور كماسيذكر وبرنسنه يى واجب ولازم وثابت قلمق معناسنه در يقال
حقّ الله الامر حقا وحقة من الباب الاوّل والثانى اذا اثبته واوجبه وبرنسنه واجب وبى شك وشبهه ثابت
وواقع اولمق معناسنه در يقال حقّ الامر اذا وجب ووقع بلا شكّ ومنه قوله تعالى ﴿ولكن حقت كلمة العذاب
على الكافرين﴾ (الحاق) تشديد قافله حقّ كبى برنسنه نك تمام اورته سنه اطلاق اولنور ثبوت اعتباريله يقال
سقط على حقّ رأسه وحاقه اى وسطه وكرچك وصادق معناسنه دركه صدق معناسندن مأخوذدر تقول
اخذنى حاقّ الجوع اى صادقه ويقولون رجل حاقّ الرجل وحاقّ الشجاع وحاقهما اى كامل فيهما يعنى مرؤت
وانسانيتده ياخود شجاعتده كامل آدمدر وبونك مرجعى صدقدر لسانمزده دخى كرچكدن آدم وكرچكدن بهادر
تعبير اولنور (الحاقّة) قافك تشديديله حقه كبى نازل وواقع اولان حادثه وبليهٔ ثابته يه اطلاق اولنور يقال اخذتهم
الحقة والحاقة اى النازلة الثابتة ويوم قيامته اطلاق اولنور زيرا آنده حواقّ امور يعنى ثواب وحساب وعقاب كبى
ثوابت احوال واقع اولور پس ملابسه اسناد مجازى جهتيله ياخود ذو الحاقه تأويليله اولور ياخود هر قومك
اعماللرينى اظهار واثبات ايلديكيچون قيامته حاقه اطلاق اولندى ومنه قوله تعالى ﴿الحاقة﴾ اى القيمة لان فيها حواقّ

(الامور)

الامور اوتحق لكلّ قوم عملهم لكن يوم قيامت بنفسها وجوب وثبوت ووقوعله متصفه اولمغله ارتكاب مجازه
حاجت يوقدر ظنّ اولنور ﴿الاحقاق﴾ همزه‌نك كسريله بودخی خصمه حقّ اوزره غالب اولمق معناسنه‌در يقال
احقّ فلانا اذا غلبه على الحقّ وبرنسنه‌يی واجب ولازم قلمق معناسنه‌در يقال احقّ الشیٔ اذا اوجبه وكنج
دوه حقه اولمق معناسنه‌در كاسيذكر يقال احقت البكرة اذا استوفت ثلاث سنين وصارت حقة وشكاری اوردیغی
ساعت اولدرمك معناسنه مستعملدركه يرندن قلداتميوب اثبات ايلمش اولور يقال احقّ الرمية اذا قتلها يعنی
ساعة الرمی ﴿التحقيق﴾ تفعيل وزننده بودخی برنسنه‌يی واجب ولازم قلمق معناسنه‌در يقال حقق الشیٔ اذا
اجبه وتصديق ايلمك معناسنه‌در يقال حققه اذا صدّقه ﴿الحقّ﴾ حانك ضميله اموز باشنده اولان چقوره دينور
يقال ضربه حقّ كتفه ای الحفرة التی فی رأس كتفه واورمجك اوينه دينور يقال امرّ فلان اوهن من حقّ الكهدل
ای بيت العنكبوت وقالچه‌ده اوجه باشنه ويان باشنه دينوركه اويلق باشنك كيكی اورادە اولور يقال ضرب
حقّ وركه ای رأسه الذی فيه عظم الفخذ وبازونك اوجنه دينوركه اموزك باشی قاوشدیغی يردن عبارتدر يقال
اشتكی حقّ عضده ای رأسه الذی فيه الوابلة ودائره كبی دكرمی يره علی قول آلچق اولوب اطرافنه نسبت دوز
واوتوراقلی يره دينور يقال زرع فی كل حقّ ولقّ ای الارض المستديرة او المطمئنة واللق المرتفعة ويرده اولان
جانور اينلری كبی دليكاره وچقورلره دينور ﴿الحقيق﴾ اميروزننده لايق وروا معناسنه‌در وبو ذكر اولنان حققت
ان تفعله معناسندن مأخوذدركه باب رابعدندر كذلك حقّ لك ان تفعل ذا تركيبندن دخی مأخوذ اولور كويا كه
مقدّر باب خامسدن متصرّف اولمش اولور فقير كلمه‌سی كبی وباب ثانيدن اولور ايسه محقوق اولور يقال هو
حقيق به ای خليق وجدير ﴿الحقيقة﴾ سفينه وزننده ثابته وواقعه معناسنه‌در تأنيثی موصوف اعتباريله‌در بومناسبتله
برشيئه مشتمل اولان كنه واصل ومنتهاسنه اطلاق اولنور يقال حقيقة الشیٔ ای منتهاه واصله المشتمل عليه واهل
بيان اصطلاحنده اصل وضع اوزره ثابت ومستعمل اولان كلمه‌دن عبارتدركه مجاز مقابليدر ثبوت معناسندن
فعيلدر هاء نقليه‌در وحقيقه آدمه رعايت وحمايتی حقّ ولازم اولان نسنه‌يه اطلاق اولنور عرض وناموس
ووفاء ومودّت كبی ومنه يقال فلان حامی الحقيقة وهی مايحقّ عليه ان يحميه لسانمزده فلان حقيقتسز كيمسه‌در
تعبيری بومعنادندر وحقيقه سنجاغه اطلاق اولنور رايه معناسنه ﴿بنات الحقيق﴾ زبيروزننده برجنس خرمايه
دينور وسلام بن ابی الحقيق بريهوديدركه امر حضرت نبویّ ايله مسفوری عبدالله بن عتيك رضی الله عنه قتل
ايلمشدر ﴿الحقحاق﴾ ثرثار وزننده يوريمكده جدّ وجهدايدن دوه‌يه دينور حقحقه بوندن مأخوذدر يقال قرب
حقحاق ای حادّ ﴿الحقة﴾ حانك ضميله قوطويه دينور جمع جنسی حقّ درو حقوق وحقق كلور صردوزننده واحقاق
كلور وحقاق كلور حانك كسريله * شارح ديركه * كانّ ثدياه حقان * مصراعنده حقان لفظی حقه‌نك تثنيه‌سيدر
اصلی حقتان ايدی خلاف قياس اوزره تاء حذف اولندی انتهی * وحقه آفت وداهيه‌يه اطلاق اولنور بونده
حانك فتحيله‌ده جائزدر وعورته اطلاق اولنور مرأه معناسنه ﴿الحقّ﴾ حانك ضميله برنوع خرما اسميدر ﴿الحقّ﴾
حانك كسريله شول دوه‌يه دينوركه اوچ ياشنی تكميل ايدوب دوردنه داخل اولمش اوله مؤنثنه‌ده حق اطلاق
اولنور حقه كبی اول كرته‌ده دوه قسمی ركوب واستعماله ياخود ضرابه لايق وصالح اولديغيچون اطلاق اولنمشدر
جمعی حقق كلور عنب وزننده وحقاق كلور حانك كسريله وجمع الجمعی حقق كلور ضمتينله وحقّ معنای مزبورده
مصدر اولور كاسيذكر واسم ايله مصدرك موافقتی بابنده كلمهٔ مزبوره‌نك نظيری يوقدر وحقّ كبه ناقه وضع
حمل خصوصنده سنه سنی زياده ايلمك معناسنه‌دركه سنه‌سی بچوب هنوز وضع حمل اتمامكدن عبارتدر
ومنه يقال جازت الحقّ واتت علی حقها ای الوقت الذی ضربت فيه عام اوّل ويقال وضعت علی الحقّ وهو
ان تزيد الناقة علی الايّام التی ضربت فيها وبك قوجه لقدن ديشلری دوكلمش ناقه‌يه دينور يقال ناقة حق اذا صارت
قد سقط اسنانها هرما ﴿الحقة﴾ حانك كسريله حق لفظنك مؤنثيدركه درت ياشنه كيرمش ديشی دوه‌يه دينور
وحقّ كبی مصدر اولور دوه حقه اولمق معناسنه يقال حقت الابل حقة وحقا من الباب الثانی وهی حقّ وحقة
ای بينة الحقة وبونلرك نظيری يوقدر نته‌كه ذكر اولندی وحقه واجب ولازم اولان حقه دينور تقول هذه حقتی
وهذا حقی بمعنی واحد وبلاهاء حانك فتحيله‌ده لغتدركه اخصّ اولور نته‌كه ذكر اولندی ﴿امّ حقه﴾ برخاتونك
اسمی يعنی كنيه‌سيدر وحقه جرير نام شاعرك والده‌سنك لقبيدر ﴿حقاق العرفط﴾ حانك كسريله عرفط ديدكاری
ميشه آغاجنك خرده وصغير اولنلرينه اطلاق اولنور عربلر خرده وصغير نسنه‌يه حقهٔ ابله تشبيها حقه وجمعنده
حقاق اطلاق ايدرلر نته‌كه خرده وناچيز نسنه‌لر ايچون بركسه نزاع ومخاصمه ايدر اولسه انه لنزق الحقاق ديرلر

مخاصم فی صغار الاشیاء معناسنه (الحقاق) حانك كسریله حقه‌نك جمعیدركه ذكر اولندی وحقاق مفاعله‌دن
مصدر ثانی اولور ومنه حدیث علیّ رضی الله عنه ﴿ اذا بلغن ای النساء نصّ الحقاق اونصّ الحقایق كما فی روایة
اخری فالعصبة اولی ﴾ ای اذابلغن الغایة التی عقلن فیها وعرفن فیها حقایق الامور اوقدرن فیها علی الحقاق
ای الخصام اوحوّق فیها ای خوصم فقال كل من الاولیاء انا احقّ به اوالمعنی اذابلغن نهایة الصغار ای الوقت
التی ینتهی فیه صغرهنّ معلوم اوله‌كه حدیث مرقوم نكاح صغیره‌ده اشتراط اولیاء بابنده صادر اولدی اوّلا حقاق
روایتنه كوره‌كه مفاعله بابندن مصدردر مخاصمه معناسنه‌در پس مراد بالنفس مرافعه ومخاصمه‌یه قدرت پیدا
ایده‌جك كرته‌یه بالغ اولقدر یاخود تزویجی خصوصنده ولیلری استحقاق دعواسیله مخاصمه ایلیه‌جكاری
درجه‌یه بالغ اولقدر یاخود حقاق بوراده حقه‌نك جمعیدركه درت یاشنه وارمش ناقه‌دركه ركوب واستعماله
حقیق اولور پس معناقیز تزویجه صلاحیت وبنفسها امورنده تصرّفه تحصیل قدرت ایلك مرتبه‌سنه بالغ اولنجه
دیمكدركه حقهٔ ایله تشبیه اولنمشدر وبوراده نصّ غایت ومنتها معناسنه‌در ونصّ الحقایق روایتنه كوره صغیره
حقایق امور واحوالی درك واذعان ایلیه‌جك مركزه واردقده دیمك اولور پس حاصل معنا صغیره‌نك صغری
حالنده تعهدی خصوصنه والده‌سی اولادر وذكراولنان مركزه بلوغنده تعهد وتزویجی خصوصلرنده عصبه‌سی
احقّ واولادر دیمكدر (الأحقّ) حقیق لفظندن افعل تفضیلدر یقال هواحقّ به منه ای حقیق وحقه آكد منه
واحقّ شول آته اطلاق اولنوركه یوروركن ایاقلری الرینك باصدیغی موضعه باصوب اصلا آرتورمز اوله‌كه
معایبدندر ثبوت معناسندن مأخوذدر یقال فرس احقّ اذاكان یضع حافر رجله موضع یده واصلا ترلمز اولان آته
اطلاق اولنور یقال فرس احقّ اذاكان لایعرق (الحقق) فتحتینله مصدردر آت احقّ اولق معناسنه‌در یقال
حقق الفرس حققا من الباب الرابع اذاكان احقّ بالمعنیین المزبورین (المحقّ) احقاقدن اسم فاعلدر دائما احقاق
ایدر اولان آدمه دینور یقال هومحقّ ای غیر مبطل (المحاقّ) میمك فتحیله شول دیشی مواشی‌یه دینوركه كچن سنه
نه طوغورمش ونه سودی صاغلمش اوله (المحقق) معظم وزننده بیضهٔ فولادكبی بغایت متین ومحكم كلامه
وصف اولور یقال كلام محقق ای رصین وتفه‌لو صیق ومحكم نسیج اولنمش ثوبه دینور یقال ثوب محقق
ای المحكم النسج (الاحتقاق) افتعال وزننده مشاركت ایچوندر نزاع وخصومت ایدشمك معناسنه‌دركه هر بری
حقانیت ادّعاسیله مجادله ایلمكدن عبارتدر یقال احتقا اذا اختصما وذلك ان یقول كل واحد منهما الحقّ بیدی
ومعی وطوارسموروب طاولنمق معناسنه‌در یقال احتقّ المال اذاسمن وبرآدمی ضاربك اوردیغی یاخود سانجدیغی
نسنه فی الحال اولدرمك علی قول قالچه‌سی باشنه اصابت ایلمك معناسنه‌در یقال احتقت به الطعنة اذا قتلته
او اصابت حقّ وركه وآت آریقلمق معناسنه‌در یقال احتقّ الفرس اذاضمر (المحتقة) مشتقه وزننده شول طعنه‌یه
وصف اولوركه اصلا شاشمیوب وبرّمته صاپمیوب مقصود اولان عضوه واروب ایچریسنه نفوذ ایلیه یقال طعنة
محتقة ای لازیغ فیها وقدنفذت (الانحقاق) انفعال وزننده دوكم كركی كبی دوكلنوب پكشمك معناسنه‌در یقال
انحقت العقدة اذا انشدّت (الاستحقاق) استیجاب معناسنه‌دركه سزاوار اولقدن عبارتدر یقال استحق الشیٔ
اذااستوجبه (التحقق) تفعل وزننده برنسنه درست وصحیح اولمق معناسنه‌در یقال تحقق الخبر اذاصح (الحقحقة)
زلزله وزننده مركوبك صرتنی اتعاب وبیتاب ایده‌جك مرتبه‌ده بغایت تند وشدید یورتمك علی قول اصلا تنفس
ایتمیه‌رك بردوزه‌یه هارل هارل اقدام ایلمك یاخود كیجه‌نك اوّلنده سیر ایلمك معناسنه‌دركه بودخی حیوانه اذا
وزحمتدر یاخود راحله هلاك اولوب یافرومانده اولنجه قدر اقدام ایلمك معناسنه‌در ومنه الحدیث ﴿ شرّ السیر
الحقحقة ﴾ وهی ارفع السیر واتعبه للظهر اواللجاج فی السیر اوالسیر اوّل اللیل اوان یلجّ فی السیر حتی تعطب
راحلته اوتنقطع (التحاقّ) تفاعل وزننده بری بریله خصومت ایدشمك معناسنه‌در یقال تحاقوا اذا تخاصموا
(المحاقة) مفاعل وزننده بركیمسه ایله مخاصمه ایلمك معناسنه‌دركه حقانیت ادّعاسیله منازعه ایلمكدن عبارتدر یقال
حاقه اذا خاصمه (الحلفق) عصفر وزننده درابزینه دینوركه تحریفله طرابزان تعبیر اولنور (الحلقة) حانك
فتحی ولامك سكونیله زرهه اطلاق اولنوركه جنك لباسیدر جزؤك اسمیله كله تسمیه قبیلندندر یقال جاء وعلیه
حلقة ای درع واپه اطلاق اولنور حبل معناسنه وبوشالمش قابه اطلاق اولنور وحلقة الحوض كنارینه قدر
طلولغندن یاخود طلودن اكسكجه لكی هیئتندن عبارتدر حلقه هیئتنده كورندیكیچون وحلقه دوه‌یه مخصوص
بركونه دكرمی تمغا اسمیدر وحلقة الباب كه قپو حلقه‌سیدر وحلقة القوم كه دائرهٔ مجلسدر لسانمزده دخی حلقه تعبیر
اولنور بونلرده قلیلا لامی مفتوح ومكسور اولور وبعضلر دیدیكه كلام عربده لامك فتحیله حلقه یوقدر الاّ حالقك

جمعی اولمق اوزره مستعملدر یاخود لغت ضعیفه در و حلقه نك جمعی حلق كلور فتحتینله و حلق كلور حانك كسری
و لامك فتحتینله بدره و بدر كبی و حلقات كلور فتحاتله بونده حانك كسریله ده زبانزده در ﴿الحلقتان﴾ تثنیه صیغه سیله
نسوانك رحملرنده اولان ایكی حلقه دن عبارتدركه بریسی فرجك اغزینه طوغری رحمك اوجنده اولور و بری
نطفه نك قابیدركه نطفه آنك ایچنه نازل اولوب و حیض و قتنده منفتح اولور و عربلر بن فلانی سبق و تقدم ایلدم
دیه جك یرده انتزعت حلقته دیرلر سبقته معناسنه بوراده حلقه دن مراد زرهدر و بوكنایه در و قولهم للصبی اذا تجشأ
حلقة ای حلق رأسك حلقة بعد حلقه یعنی كوچك معصوملر ككردكاری وقتده عربلر حلقة دیرلر بوراده حلقه
حلق لفظندن مصدر و مفعول مطلقدر سقیا ورعیا كبی پس كلام مزبورده مجهول حلق لفظی محذوف مقدر
اولمغله مرة بعداخری باشك تراش اولسون دیمكدركه معمر اولمسنی طلب ایلمكدن كنایه در ﴿الحلق﴾ خلق وزننده
و ﴿التحلاق﴾ تذكار وزننده تراش ایلمك معناسنه در یقال حلق رأسه حلقا و تحلاقا من الباب الثانی اذا ازال شعره
مترجم دیركه راغبك مفرداتده بیاننه كوره حلق بوغاز معناسنه موضوعدر و بوغازی قطع معناسنه مصدر
اوله رق اخذ و استعمال اولندی بعده قطع شعر معناسنه دركه تراش ایلمكدر استعمال اولندی و طولدرمق معناسی
بوغاز معناسندن اخذ اولندی و حلقه دخی حلق هیئتنه تشبیها اخذ اولندی و تحلیق طیر اول هواده ارتفاع
و دوران معناسنه مستعمل اولوب بعده مطلق ارتفاعده استعمال اولندی و سائرلری دخی بر مناسبت تصوریله
تعبیر و استعمال اولندی انتهی * و حلق بر كمسه نك بوغازینه اورمق یاطوقمق معناسنه در یقال حلقه حلقا من الباب الاول
اذا اصاب حلقه و حوضی یاخود بر قابی طولدرمق معناسنه مستعملدر یقال حلق الحوض اذا ملأه و بر نسنه یی
تقدیر و تخمین ایلمك معناسنه مستعملدركه حلقهٔ نظاره یه آلمش اولور یقال حلق الشیء اذا قدره و حلق اوغورسزلغه
اطلاق اولنور كویاكه مال و اقبالی تراش ایدوب ازاله ایدر یقال غشیهم الحلق ای الشؤم و بوغازه دینور حلقوم
معناسنه و اشبو قال علیه السلام لصفیة بنت حیی حین قیل له یوم النفر انها نفست او حاضت فقال ﴿عقرا حلقا﴾
بالتنوین ای اصابها الله بوجع فی حلقها یعنی حق تعالی آنك بوغازینه بر درد ویرسون و بونلر متروك اللفظ اولان عقر
و حلق افعللرندن مصدرلردر عقرها الله عقرا و حلقها حلقا سبكنده در بونده تنوینك تركیله غضبی وزننده استعمالی
قلیل یاخود لحن محدثیندندر و بوكونه دعاء تربت یداه و قاتله الله قبیلندندركه حقیقته محمول دكلدر حشو كلام
منزلنده در معنادن مجرد الفاظ مهمله عدادندر اكثری تعجب مقامنده مسرود اولور * و حلق آصمه یه شبیه بر نوع اغاج
اسمیدر تركیده كردنكج دیرلر صوینی عصفر ایچره قورلر و صوی حب الرمان صویندن خوش ولطیف اولور بمضلر
دیدیكه بو شجرك شاخلرینی جمع ایدوب آتشی سونمش و كولدن تطهیر اولنمش تنوره وضع ایلدكده سیلان ایدن
رطوبتی كشك بابلی كبی پاره پاره منعقد اولمش لونی سیاه و طعمی بغایت آكشی نسنه لر اولور شربی صفرایی و التهاب
معده یی تسكین ایچون بی عدیلدر ﴿الحلق﴾ فتحتینله حلقه دیدكلری تمغای مذكور باصلمش دوه لره دینور مفردی
حلقه در و حلق مصدر اولور آنك یاخود اشكك ذكری دیشی یه چوق آشمق سببیله قیزاروب و قاولیوب تباه اولمق
معناسنه در یقال حلق الفرس و الحمار حلقا من الباب الرابع اذا فسد فاصابه فساد فی قضیبه من تقشیر و احمرار
﴿المحلقة﴾ معظمه وزننده بودخی حلقه دیدكلری تمغا باصلمش دوه لره دینور و عبیدالله بن حر نام كمسه نك فرسی اسمیدر
﴿التحلیق﴾ تفعیل وزننده بودخی تراش ایلمك معناسنه در لكن بناسی تكثیر ایچوندر یقال حلق رأسه بمعنی حلق
و خرما قوریغی حلقان اولمق معناسنه در كه سیذكر یقال حلق البسر اذا صار حلقانا و قوش هوا النوب یوكسكدن
اوچق معناسنه در یقال حلق الطائر اذا ارتفع فی طیرانه و حیوانك ممه سنك سودی یوقری آغمق یعنی چكیلوب
بتمك معناسنه در یقال حلق ضرع الناقة اذا ارتفع و طوارك زبونلقدن كوزلری ایچرو باتوب چقورلنمق معناسنه
مستعملدركه حلقه حلقه اولور یقال حلقت عیون الابل اذا غارت و آی آغیللنمق معناسنه مستعملدركه حلقه
طرزنده اولور یقال حلق القمر اذا صارت حوله دوارة و كوكب درجهٔ ارتفاعه وارمق معناسنه در یقال حلق النجم
اذا ارتفع و برآدمه بر نسنه آتمق معناسنه در یقال حلق بالشیء الیه اذا رمی به و بر نسنه قرنی قباردوب شیشورمك
معناسنه در تقول شربت صواحا فحلق بی ای نفخ بطنی ﴿الاحتلاق﴾ افتعال وزننده بودخی تراش ایلمك معناسنه در
یقال احتلق رأسه بمعنی حلقه ﴿الحلاق﴾ كتاب وزننده اسمدر تراش معناسنه در یقال رأس جید الحلاق و حلقه
لفظندن جمع اولور و منه قولهم ضربوا بیوتهم حلاقا ای صفا یعنی اولرینی بری برینه متصل حلقه لر طرزنده صره اوزره
قوردیلر ﴿الحلیق﴾ امیر وزننده محلوق معناسنه دركه تراش اولمش دیمكدر و منه یقال لحیة حلیق ای محلوقة و لا یقال
حلیقة قاعدهٔ مقرره دركه فعیل بمعنی مفعول اولورسه تذكیر و تأنیثی مساوی اولور و شعر قسمنه حلق و صف مخصوص

اولمغله عربلر همیشه صفتنی مذکر اولەرق استعمال ایلدیلر نته‌که شعر حلیق وشعرة حلیق دیرلر لکن مثلا تویی
حلق اولنمش کچی و صغنده عنزة محلوقة دیدیلر حلیقة دیمدیلر و بو راده حلیق مقدّر باب رابعدن متصرّ فدر ﴿الاحلاق﴾
همزه‌نك کسریله بودخی حوضی یاخود قابی بوغازینه قدر طولدرمق معناسنه‌در یقال احلق الحوض اذا ملأه
﴿الحلوق﴾ حانك ضمیله بوغاز معناسنه اولان حلقك جمعیدر بو مناسبتله یرده اولان مجراره و دره‌لره و دربندلره
و طار بوغازلره حلوق الارض اطلاق ایدرلر یقال حلوق الارض ای مجاریها واودیتها ومضایقها ﴿یوم تحلاق اللمم﴾
لامك کسریله بین العرب بر یوم معرو فدر و اول تغلب قبیله‌سنك بکر بن وائل اوزره هجوم ایلدکاری ملحمه کونیدر اول
کونده شعار و علامتلری صاچلرینی تراش ایتمك ایدیکه مجموعی محلوق الرأس ایدیلر ﴿الحالقة﴾ قطیعهٔ رحم معناسنه
مستعملدر مبالغة اطلاق اولنمشدر قال الشارح ومنه الحدیث ❋دبّ الیکم داء الامم البغضاء الحالقة❋ وهی قطیعة الرحم
و حالقه ماتم ومصیبت هنکامنده صاچنی تراش ایدن عورته دینور یقال هی حالقة ای تحلق شعرها فی المصیبة واوغورسز
مشؤم نسنه‌یه دینور حالق کبی ﴿الحالق﴾ سودایله طوپطلو ممه‌یه دینور یقال ضرع حالق ای ممتلیٔ واطرافنده اولان
اغاج داللرینه وسائر چبوقلره صارلمش اصمه‌یه دینور وپك یوکسك طاغه دینور یقال سقط من الحالق ای الجبل المرتفع
واغورسز مشؤم نسنه‌یه اطلاق اولنور حلق اقبال ایلدیکیچون مبالغة حالقه دخی دینور یقال شخص حالق وحالقة
ای مشئوم ﴿الحالوقة﴾ بغایت کسکین وایشلك قلجه وآدمه وصف اولور یقال سیف ورجل حالوقة ای ماض
﴿الحلقیة﴾ فتحاتله شول قانجق مرکبه اطلاق اولنورکه راست کلان ارکك مرکبلر اشمغله وفرتندن رحمنده علت حادث
اوله یقال اتان حلقیة ای تداولتها الحمر حتی اصابها داء فی رحمها ﴿الحواق﴾ جوهر وزننده برکونه علتدرکه
انسانك بوغازنده حادث اولورکه بوغاز آغریسی اوله جقدر یقال اصابه الحولق وهو وجع فی حلق الانسان وآفت
وداهیه‌یه اطلاق اولنور و بر رجل اسمیدر ﴿الحیلق﴾ صیقل وزننده بودخی آفت وداهیه‌یه اطلاق اولنور یقال
رماه الله بالحولق والحیلق ای الدّاهیة ﴿الحلق﴾ حانك ضمیله اناولدینی یاوی قلمغه دینور زیرا اول هنکامده اناسی
ماتمله صاچنی تراش ایدر یقال لامه الحلق ای الثکل ﴿الحلق﴾ حانك کسریله ملك وامارت خاتمنه دینورکه سلفده
پادشاه وامیر اولنلر مخصوص مهر اتّخاذ ایدوب وناس برکسه‌یی کندیلره شاه وامیر اتّخاذ ایلدکده شاهلغنی ناطق
مهر قازدروب بعد البیعه پادشاه وامیره اعطا ایدرلر ایدی وحالا سلاطین عظام حضراتنه مخصوص طغرالی مهر
اول قاعده اوزره‌در و وزیر اعظملره اعطا ایلدکاری مهر صدارت دخی اول قبیلدندر بعضلر دیدیکه خاتم مزبورك
قاشی اولمیوب ساده کومشدن اولور ایدیکه اسم ورسمی اکا محکوك اولور ایدی یقال فلان اعطی الحلق ای خاتم
الملك یعنی آمر وحلق مال کثیره یعنی مواشیٔ کثیره‌یه اطلاق اولنور حلاقك قیللری تراش ایلدیکی کبی نباتاتی تراش
ایدر اولدقلری باعث تسمیه‌در ﴿المحلق﴾ منبر وزننده اوستوره‌یه دینور موسی معناسنه وبغایت درشت وخشن
لباسه اطلاق اولنورکه خشونتندن بدنی سوروب قیللری ازاله ایدر یقال کساء محلق ای خشن ﴿خلاق﴾ قطام
وزننده و﴿الحلاق﴾ سحاب وزننده اولومه اطلاق اولنور یقال سقوا بکأس حلاق وحلاق ای المنیة ﴿الحلاقة﴾
ثمامه وزننده تراش اولنمش قیللره دینورکه تراشه تعبیر اولنور ومنه یقال خذ حلاقة المعزی ای ماحلق من شعره
﴿الحلاق﴾ غراب وزننده بوغاز آغریسنه دینور یقال اخذه الحلاق ای وجع الحلق وقانجق اشك کذلك نسوان
قسمی جماعه طویمیوب یعنی هارل هارل کندیسنه ارککلر اشار ایکن ینه کبه قالمیوب قسیر اولمق حالتنه دینور
رجلری آشمغله دول طوتمز اولور ﴿الاستحلاق﴾ قانجق اشك وعورت قسمی ذکر اولنان حلاق حالتنه اوغرامق
معناسنه‌در یقال استحلقت الاتان والمرأة اذا کان فیها حلاق وهو ان لاتشبع من السفاد ولاتعلق علی ذلك
وکذلك المرأة ﴿الحلقان﴾ عثمان وزننده و﴿المحلقن﴾ مدحرج وزننده وبونك نونی زائده‌در ثلثانی رطب اولمش
الاجه خرما قوریغنه دینور مفردی حلقانه‌در ﴿التحلق﴾ تفعل وزننده بودخی آی آغیللنمق معناسنه‌در یقال
تحلق القمر اذا صارت حوله دوّارة وناس حلقه حلقه مجلس اولمق معناسنه‌در یقال تحلق القوم اذا جلسوا
حلقة حلقة ﴿المحلّق﴾ معظم وزننده جاجلك مناده تراش اولدقلری موضعه دینور وعبدالعزّی بن خنتم لقبیدر
بر آیغر آت مزبورك یوزینی اصروب یری حلقه طرزنده قالدیغندن یاخود چهره‌سنه اوق طوقنوب بردمور حلقه ایله
داغلندیغندن تلقیب اولندی ﴿المحلّق﴾ محدّث وزننده لبریز اولمیوب اکسکجه یعنی بوغازینه‌دك طولمش قابه
اطلاق اولنور یقال اناء محلق ای دون الملئ و برمقدار یری یعنی ثلثانی رطب اولمش خرما قوریغنه دینور حلقان کبی
وآریق ومهزول قیونه اطلاق اولنور یقال ضأن محلق ای مهزول * شارح دیرکه مؤلف حولقه ماده‌سندن
سکوت ایلدی ظاهرا عربی صحیح اولمدیغنه بناء زیرا حولقه منحوت اقسامندندر لاحول ولاقوّة الا بالله دیمکدر

(حکایه)

حكايه‌در بسمله وحمدله كبى ﴿الحمرقة﴾ زبرجه وزننده قيون يوكنه دينور يقال ماعلى الشاة حمرقة اى صوف
﴿الحمق﴾ حانك ضميله و﴿الحمق﴾ ضمتينله و﴿الحماقة﴾ كرامه وزننده بركسه‌نك عقلى آز اولمق معناسنه‌در كه اوغوز
اولمق و بون اولمق تعبير اولنور يقال حمق الرجل وحمق حمقا وحمقا وحماقة من الباب الخامس والرابع اذا كان
قليل العقل و بازار كاسد اولمق معناسنه مستعملدر يقال حمقت السوق حماقة من الباب الخامس اذا كسدت
شارحك بيانه كوره حماقه اسم دخى اولور يقال فيه حماقة اى قلة عقل ﴿الانحماق﴾ انفعال وزننده حمق وحماقه
كبى بودخى برآدم احمق اولمق معناسنه‌در يقال انحمق الرجل واستحمق بمعنى حمق * شارحك بيانه كوره انفعال
اكرچه مطاوعته موضوعدر لكن بوانعدام كبى شاذدر و انحماق ذل و تواضع ايلمك معناسنه مستعملدر يقال
انحمق الرجل اذا ذل و تواضع و لباس اسكيمك معناسنه مستعملدر يقال انحمق الثوب اذا خلق و بازار كساده
وارمق معناسنه مستعملدر يقال انحمقت السوق اذا كسدت و اوغوزجه‌سنه عمل و حركت ايلمك معناسنه‌در
اوغوزلنمق تعبير اولنور كرك تصنع و كرك جهلندن ناشى اولسون يقال انحمق فلان اذا فعل فعل الحمق ﴿الاستحماق﴾
انحماق ايله معناى اول و اخيرده مرادفدر يقال استحمق الرجل بمعنى انحمق ﴿الاحمق﴾ احمر وزننده باب
خامسدن صفتدر اوغوز و بون آدمه دينور فارسيده كول ديرلر مؤنثنده حمقاء دينور حمراء وزننده يقال رجل احمق
وامرأة حمقاء و قوم و نسوة حماق و حمق بضمتين و حمق كسكرى و حماقى كسكارى و يضم * شارح ديركه باب رابعدن
وصف حمق در كتف وزننده ﴿الحميق﴾ زبير وزننده احمق لفظندن مصغر ترخيمدر و بونكله بركسه مسما اولمشدر
ومنه المثل * عرف حميق جمله * اى عرف هذا القدر وان كان احمق مزبور حميقك بر اركك دوه‌سى اولوب و كنديسى
فى ذاته برشاشقين آدم ايكن بنه دوه‌سنى تانور ايدى بومثل فلان هرنه‌قدر احمق ايسه ده بنه دوه‌سنى ادراك ايده‌جك
قدر شعورى واردر ديه‌جك يرده ضرب اولنور بعضلر عرف حميقا جمله عبارتيله روايت و اصلنى بو وجه اوزره
حكايت ايلديلركه مزبور حميقك بر اركك دوه‌سى اولوب و آنكله بغايت انس و الفت ايلمشيدى بركون حميق اوزره هجوم
و زجردار ايلمكله بوكلامى ايراد ايلديلر و بعضلر دوه حميقك قدرينى بيلدى ديو تفسير ايلديلر قول اوله كوره نادان
قميله الفت بالاخره مستلزم ضرر و خسارت اوله‌جغى بيان ضمننده ايراد اولنور و تفسير ثانى‌يه كوره التفات و الفت
كائنا من كان هدر و هبا اولمز ديه‌جك موقعده ضرب اولنور و عندالبعض روايت اوله كوره بركسه برآدمى
استضعاف و استحقار ايله دائما اكا اذا و ستم ايدر اولدقده ايراد اولنور ﴿الحمق﴾ كتف وزننده وجه مذكور اوزره
باب رابعدن وصفدر اوغوز آدمه دينور و خفيف اللحيه يعنى صقالى يك سيرك آدمه دينور و عمرو بن الحمق اصحابدندر
﴿الحمق﴾ حانك ضميله مصدردركه ذكر اولندى و حمق باده‌يه اطلاق اولنور وصف بالمصدر در ازالهٔ عقل و رشد
ايلديكيچون اطلاق اولندى يقال من كان احمق يشرب الحمق اى الخمر ﴿الحمق﴾ فتحتينله فرجدن خروج ايدن آق
نسنه‌يه دينوركه مذى شكلنده اولور ﴿الاحموقة﴾ اضحوكه وزننده و ﴿الحميقة﴾ ميمك تشديديله جميزه وزننده
و ﴿الحموقة﴾ لكونه وزننده هبنقه و جحى كبى نهايت درجه‌ده احمق اولان آدمه دينور ﴿المحمق﴾ محسن وزننده
قورومى ايجه ضامر آته دينور على قول دولى مسبوق اولميان يعنى سائرلردن اقدم طوغورر اولان قسراغه دينور يقال فرس
محمق اى ضامر او التى لايسبق نتاجها او احمق ولد طوغورن عورته دينور محمقه دخى دينور يقال مرأة محمق و محمقة اى تلد
الحمق ﴿المحماق﴾ مصباح وزننده احمق ولد توليد ايلمك معتادى اولان عورته دينور ﴿الاحماق﴾ همزه‌نك كسريله برآدمى
احمق بولمق معناسنه‌در يقال احمق فلانا اذا وجده احمق ﴿بقلة الحمقاء﴾ اضافتله و ﴿البقلة الحمقاء﴾ نعت اوله‌رق سموز
اوتنه دينور رجله معناسنه دائما پايكاه اولان يرلرده بتديكيچون اطلاق اولندى ﴿الحماق﴾ غراب وزننده و ﴿الحماق﴾ سحاب
وزننده و ﴿الحميق﴾ حانك ضمى و الفك قصريله و ﴿الحميقاء﴾ مدايله و ﴿الحمقيق﴾ حمطيط وزننده چچك علتنه دينور
جدرى معناسنه على قول چچك طرزنده سيوجه‌لردركه بدن انسانده جابجا ظهور ايدر ﴿الحميق﴾ اميروزننده بر نبات
آديدر ﴿الحميقيق﴾ حانك ضميله برجنس آق قوش آديدر ﴿المحمقات﴾ محسنات وزننده شول كيجه‌لره اطلاق اولنوركه
بتون مهتاب اولوب لكن آيك اوكنده برمقدارجه سحاب اولمغله آيك جرمى حقّ اوزره مرئى اولمديغندن صباح
اولمش قياس اولنه تقول غرّنى غرور المحمقات وهى الليالى التى يطلع القمر فى جميعها وقد يكون من دونه غيم فتظن
انك قد اصبحت ﴿التحميق﴾ تفعيل وزننده برآدمى حماقته نسبت ايلمك يعنى احمقدر ديمك معناسنه‌در يقال
حمقه اذا نسبه الى الحمق و باده ايچمك معناسنه‌در يقال حمق الرجل على بناء المفعول اذا شرب الخمر ﴿الحملاق﴾
حانك كسرى و ضميله و ﴿الحملوق﴾ عصفور وزننده كوزك ايچ چوره‌سنه دينوركه سرمه چكيلدكده اوراسى سياه ايدر
على قول كوز قپاقلرى يومولدقده دائر امادار آلتلرنده قلان بياض چوره‌سنه دينور و على رأى قپاغك ايچ يوزنده

اولان قزل یره دینورکه قپاق دونوب دورلدکده قزللغی کورینور یاخود کوزك ایچندن سرمه چکیلان یرلك کوزه بتشـك اولان یرینه دینورکه قپاغك ایچ یوزینك دیبی اوله‌جقدر جمعی حمالیق کلور ﴿الحملقة﴾ دحرجه وزننده کوزلری بلردوب برنسنه‌یه دیکه دیکه شدّتله باقق معناسنه‌در یقال حملق الیه اذافتح عینیه ونظرشدیدا ﴿الحندقوق﴾ قافله فنعلول وزننده و﴿الحندقوقی﴾ قصرایله و﴿الحندقوقاء﴾ مد ایله وقلیلا حانك کسریله وقافلرك ضمی وفتحیله ذرق دیدکاری نباته دینورکه فارسیده ازورد دیرلر برّی وبستانی اولور برّیسنه ترکیده بیانی ترفیل وقاره یونجه دیرلر وبستانیسنه صاری یونجه وترفیل دیرلر وحندقوق اوزون مضطرب الخلقه سلکی آدمه دینورکه اعضاسی قاغشمش طرزنده اولور وشاشقین واحمق آدمه دینور یقـال هو حندقوق ای طویل مضطرب وکذا احمق ﴿الحنق﴾ فتحتینله غیظ وکینه علی قول شدیدنه دینور جمعی حنـاق کلور حانك کسریله یقال عقد قلبه علی حنق ای غیظا واشدّه وحنق مصدر اولور برکسه‌یه غیظ وکین ایلك معناسنه‌در یقال حنق علیه حنقا من الباب الرابع اذا اغتاظ ﴿الحنق﴾ کتف وزننده و﴿الحنیق﴾ امیروزنـنده غیظ ایدیجی آدمه دینور وحنیق کیندارو مغتاظ آدمه دینورکه دوه کبی بالطبع کیندار اولور یقال رجل حنیق ای مغتاظ ﴿الحنق﴾ ضمتینله سموز وطاولو حیوانلره اطلاق اولنور کویاکه غیظ وغضبدن منتفخلردر حنیق مفردیدر یقال ابل حنق ای سمان ﴿الاحنـاق﴾ همزه‌نك کسریله برآدمی خشمه کتورملك معناسـنه‌در یقال احنقه اذا اغضبه وزائل اولمامق کرته‌سـنده کین وعداوت طوتمق معناسـنه‌در یقال احنق الرجل اذا حقد حقدا لا ینحلّ واکینك سنبله‌سی قبجوقلندقدنصکره قلچقلری اوجلنوب یرلو یرینه یاتلمق معناسنه‌در که مراد بتون قلچقلنمق اوله‌جقدر یقال احنق الزرع اذا انتشر سفاسنبله بعد مایقنبع وشدّت هزالدن ارقه قرنه یاپشمق معناسـنه‌در یقال احنق الصلب اذا لزق بالبطن واشك دیشی‌یه پك چوق آشمقدن زبونلمق معناسـنه‌در یقال احنق الحمار اذا ضمر من کثرة الضراب ﴿التحنیق﴾ تفعیل وزنـنده بودخی اکینك سنبله‌سی تمام قلچقلنمق معناسـنه‌در یقال حنق الزرع بمعنی احنق ﴿المحانیق﴾ میمك فتحیله سموز دوه‌لره دینور علی قول آریق دوه‌لره دینمکله ضدّ اولور یقال ابل محانیق ای سمان او ضمر لکن اختلاف قول اوزره اولمغله ضدّیتی غیرظاهردر * شارحك بیاننه کوره مفردی محنق در مکرم وزننده پس محانیقك یایی اشباع اولور ﴿الحوق﴾ شوق وزننده سپورملك معناسنه‌در تقول حقت البیت احوقه حوقا ای کنسته وبرنسـنه‌یی اوغوب خشونتنی کیدرمکله دوزلتمك معناسنه‌در بورشق نسنه‌یی اوغوب دوزلتدکاری کبی یقال حاق الشیء اذا دلکه وملسه وحوق جمع کثیره دینور واحاطه ایلك معناسـنه‌در حیق کبی یقال حاق به حوقا اذا احاط به وحوق محوق معناسنه اولورکه سپورلمش نسنه‌یه دینور کذلك خشونتی کیدریلوب دوزلنمش وهموار اولمش نسنه‌یه دینور ومنه یقـال ترکت النخلة حوقا اذا اشعل فی الکرانیف اسـاسك بیاننه کوره برغلام خرما اغاجنك کرانیفنی یعنی اوزدکنده قلان کسلمش بداقلرك دیبلری اولان تکمه‌لرینی دوزلتمك ایچون چراغ ایله طوتشدروب احراق وازاله ایدر ایدی برآخرغلام بونی بو حالله کوردکده سحفت النخلة حتی ترکتها حوقا دیدی که حوق بوراده محوقه معناسنه اولمغله اغاجی تمام استیصال ایدوب برك وشاخلرینی تمام سپورلمش یاخود دوزلمش براقدك دیمکدر ﴿المحیق﴾ مقیل وزننده ﴿المحوق﴾ مقول وزننده اسم مفعوللردر سپورلمش واوغوشدریلوب دوزلمش نسنه‌یه دینور وبونلر مقیل ومقول قبیلندندر ﴿الحوق﴾ حانك ضمیله ذکر باشنك چوره‌سنه دینور حانك فتحیله ده لغتدر علی قول حانك فتحیله ذکرك دکرمیلکنه دینور ﴿حوق الحمار﴾ حانك ضمیله فرزدق نام شاعرك لقبیدر ﴿الاحوق﴾ احمق وزننده و﴿المحوق﴾ معظم وزننده ذکرینك باشی بیوك اولان آدمه دینور ﴿الحوقاء﴾ حمراء وزننده بیوك ذکرکله‌سنه دینور یقال فیشـلة حوقاء ای عظیمة ﴿المحوقة﴾ مقوله وزننده شول ارضه دینورکه اکا یغمور آز یاغمله نبـاتی آزجه اوله یقال ارض محوقة ای قلیلة النبت لقلة المطر ﴿الحوقة﴾ حانك فتحیله جماعت مخرقه معناسـنه‌در * مخرقه ماده‌سـنده مؤلف خرق فصلنده تصدّی ایلیوب لکن شارحك بیـاننه کوره مخرقه یلان سوزدوزملك معناسـنه کلمهٔ مولّده اولمغله مخرقه یلان دوزوب کذب اختراع ایدن جماعت دیمك اولور ﴿الحواقه﴾ کناسه وزننده ومرادفیدرکه سپورندی‌یه دینور ﴿المحوقة﴾ مکنسه وزننده ومرادفیدرکه سپورکه‌یه دینور ﴿الحواق﴾ کتاب وغراب وزنلرنده برموضع آدیدر ﴿التحویق﴾ تفعیل وزننده برکسه حقنده کج وشوریده وخلطیات سوزلر سویلك معناسنه‌در کویاکه حواقه کبی قارش مورش کلمات ایتمش اولور یقال حوّق علیه اذا عوّج علیه الکلام ﴿الحیق﴾ حانك فتحی ویانك سکونیله و﴿الحیوق﴾ قعود وزننده و﴿الحیقان﴾ فتحاتله احاطه ایلك معناسنه‌در یقال حاق به یحیق حیقا وحیوقا وحیقانا اذا احاط به وقلج طوقندیغی یره ایشلك معناسنه‌در یقال حاق فیه السیف اذا حاك وبرکسه‌یه برحادثه نازل ومصیب اولوب اصلا آندن

فصل الخاء المعجمة

منفك اولميه رق دائمى لازم اولمق معناسنه در يقال حاق بهم الامر اذا لزمهم و وجب عليهم و نزل وحيق انسانه كندى
عمل مكروهى مقتضاسى عروض واصابت ايدن عارضهٔ كريهه يه دينوركه وصف بالمصدر در يقال اصابه الحيق
وهو مايشتمل على الانسان من مكروه فعله ويمنده بر وادى آديدر ﴿الاحاقة﴾ همزه نك كسريله بودخى احاطه ايلك
معناسنه در يقال احاق به اذا احاط به و برحادثه يى بركمسه او زره انزال و الزام ايلك معناسنه در يقال احاق الله بهم مكرهم
اى انزله عليهم و الزمهم ﴿الحيقة﴾ حانك فتحيله ياو شانه شبيه بر نوع او تلقدر خرما ايله اكل اولنور ﴿المحايقة﴾ مفاعله
وزننده بركمسه يه بغض وحسد ايلك معناسنه در يقال حايقه اذا حسده وابغضه تجز بعونه تعالى فصل الخاء المعجمة
﴿الخبراق﴾ قرطاس وزننده اوصورغه دينور ضراط معناسنه ﴿الخبرقة﴾ دحرجه وزننده يرتمق معناسنه در يقال
خبرق الشئ اذا شقه ﴿الخبق﴾ سبق وزننده ضرطه لمق معناسنه در يقال خبق الحمار خبقا من الباب الثانى
اذا حبق و بركمسه يى خوارسمق معناسنه در يقال خبق فلانا اذا صغره الى نفسه يعنى كندى نفسنه نسبت
خوارسندى ﴿الخبوق﴾ صبور وزننده شول عورته دينوركه جماع اولنوركن فرجندن پاللمه طرزنده صدا ظهور
ايدر اوله يقال امرأة خبوق اذا كانت يسمع لها خبق عند النكاح اى صوت تماهنالك ﴿الخبق﴾ هجف وزننده
﴿والخبق﴾ فلز وزننده اوزون نسنه يه دينور على قول رجاله مخصوصدركه اوزون كشى يه دينور وجست وچالاك آته
دينور وصچراغان آدمه دينور وثاب معناسنه وامق لفظنه كه طويل معناسنه در اتباعا ذكر اولنور مبالغه ايچون
يقال امق خبق اى طويل وفى المثل * خبقة خبقة ترق عين بقة * بورادة ترق كلمه سى ترقيدن امر در * شارح ديركه
بو مثل * حزقة حزقة ترق عين بقة * عنوانيله ده مرويدر رسول انام عليه السلام حضرتلرى حسنين جنابلرينى
طفل ايكن بويله ديه رك نوازش ايدرلر ايدى وخبقه خبق كبى سيرك آديملو ناقه يه دينور كاسيذكر ﴿الخبق﴾ زمكى
وزننده بودخى يوكرك وسريع آته دينور وسيرك آديملو ناقه يه دينور يقال ناقة خبقة وخبق اى وساع وبركونه
يورويشه دينوركه مراد سرعتله آتيله رق يورويشدر ﴿الخبقاء﴾ كسرتينله بدخوى قارى يه دينور يقال امرأة
خبقاء اى سيئة الخلق ﴿خباق﴾ سحاب وزننده مرو قضاسنده برقريه در ابو الحسن الصوفى الخباقى اورادندر
﴿التخبق﴾ تفعل وزننده يوكسلك معناسنه در يقال تخبق الشئ اذا ارتفع وعلا ﴿الخدرنق﴾ سفرجل وزننده ذكره
دينور واورمجكه على قول ايرى و بيوك اولانه دينور * شارح ديركه كرچه جميع نسخه لرده الذكر والعنكبوت عبارتيله
مرسومدر لكن بو طغيان قلم نساخدر صواب اولان ذكر العنكبوت اولمقدركه اركك اورمجك ديمك اولور ﴿الخدنق﴾
عملس وزننده خدرنق معناسنه در ﴿الخذرنق﴾ ذال معجمه ايله خدرنق معناسنه در ﴿الخذرقة﴾ دحرجه وزننده
اسهال اولمق معناسنه در يقال خذرق الحمار اذا سلح ﴿الخذراق﴾ قرطاس وزننده و ﴿المخذرق﴾ اسم فاعل
بنيه سيله يوركى چوق سورن آدمه دينور يقال رجل خذراق ومخذرق اى سلاح ﴿خذارق﴾ علابط وزننده
تهامه ده برشوراق اشمه صويدركه ايچنلرى البته اسهاله اوغرادر ﴿الخذق﴾ خانك فتحى وذالك سكونيله قوش
چقرمق معناسنه در يقال خذق الطائر خذقا من الباب الاول والثانى اذا ذرق بعضلر بونى طوغان قسمنك چقرمسنه
تخصيص ايلديلر وخذق طوارى يورتمك ايچون اوكندره مقوله سيله دورتمك معناسنه در يقال خذق الدابة
اذا نخسها بحديدة وغيرها لتجد فى سيرها وخذق فشقيه دينور يقال رماه بالخذق اى الروث ﴿الخذاق﴾ شداد
وزننده بر جنس بالق اسميدركه تل تل صاچلرى اولور صيد اولندقده صويه خذق ايدر وخذاق يزيد العبدى
نام شاعرك پدرى اسميدر ﴿المخذقة﴾ مرحله وزننده دبره اطلاق اولنور است كبى ﴿الخربق﴾ جعفر وزننده برنباتدركه
يپراغى لسان الحمل يعنى سكيرلى يپراق ورقنه شبيه اولور وايكى نوع اولور برى ابيض و برى اسوددر بو نبات تركيده
چويلمه ديدكاريدر ابيض نوعنه آق چويلمه ونباتنه ماروجلق وقارچچكى ديرلر واسود نوعنه قره چويلمه وقره جه
اوت ديرلر وقورد قسمنى مهلك اولمغله عربلر خانق الذئب وقاتل الذئب دخى ديرلر ايكى نوعيده جالى يعنى ماده ايله
سطح عضوك بينه كيروب ياپشمش وقوريمش رطوبتلرى مزيلدر وامراض بارده يه نافع وصرع وجنون واوجاع
مفاصل وبهق وفالج علتلرينه مفيد وفضول لزجه يى مسهل ومقدار شربتندن اكثرى تشنج ايراثيله قاتلدر وكلاب
وخنازيرى مهلكدر وجنب وجوارنده بتديكى آصمه نك اوزمندن معمول شراب البته مسهل اولور ﴿ابو خربق﴾
سلام بن روح كنيه سيدركه محدثدر ﴿الخربق﴾ زبرج وزننده صوترازوسنه دينور يقال اجرى الماء من الخربق وهو
مصعد الماء وبرحوض مخصوص اسميدر ﴿الخرباق﴾ سربال وزننده بويى پك اوزون اوله رق ايرى كوده لو خاتونه
دينور على قول چاپك يورراولان خاتونه دينور وخرباق برروايتده ذو اليدين ايله ملقب اولان صحابى اسميدر وخرباق
خربقه كبى مصدر اولور تيز تيز يوريمك معناسنه يقال خربق الرجل خربقة وخرباقا اذا اسرع فى المشى

وضرطه لمق معناسنه در يقال خربق الحمار اذا ضرط وخربقه وخرباق برنسنه يى يرتمق معناسنه در يقال خربق الثوب اذا شقه وكسمك معناسنه در يقال خربق الشيء اذا قطعه وبرايشى فاسد وتباه ايلك معناسـنه در يقال خربق العمل اذا افسده ويغمور يرى خندق خندق ايدوب يارمق معناسنه در يقال خربق الغيث الارض اذا شققها وخربقه ديشى كچى قسمنه مخصوص زجر وآزاردن حكايه در (المخربقة) اسم مفعول بنيه سيله وقت جماعده كمال شهوت والتذاذندن بيخود اولور اولان عورته دينور يقال امرأة مخربقة اى ربوخ (الاخرنباق) احرنجام وزننده بر تهمت ضمننده مظنه وكمان ترتب ايدن كسه كيرو چكيلوب يره سيكوب ياپشمق معناسنه در يقال اخرنبق المريب اذا انقمع ولصق بالارض ومنه المثل * فلان مخرنبق لينباع * يعنى وقت فرصتده ايلرى سونوب صچرامق ايچون يعنى متخيله سنده تصوير وتصميم ايلديكى داهيه يى ايراد واجرا ايچون شمديكى حالده كيرو چكيلوب طورطوپ خوش واپسم طورمقده در (الخردق) جعفر وزننده شوربايه دينور مرقه معناسنه وبومعرّبدر * شارحك بيانته كوره خوردك فارسى معرّبيدر كاف تصغير ايچوندر شوربايه علم مخصوص اولمشدر (الخرديق) خانك ضميله فعلل وزننده بر درلو طعام اسميدر * شارحك بيانته كوره بودخى خورديك فارسى معرّبيدر لكن نهايه ده خرديق شوربا ايله مفسردر (خرندق) سمندل وزننده بر رجل اسميدر (الخرفق) فايله جعفر وزننده لغت شاميه ده خردل فارسى اسميدركه مصر ديارنده حشيشة السلطان ديمكله معروفدر تره ديدكارى نباتدن برنوعدر تركيده آق خردل وتره تخمى تعبير اولنور وركى عريض وچچكى آق اولور (الخرفقة) دحرجه وزننده و (الاخرنفاق) احرنجام وزننده اخرنباق معناسنه در يقال خرفق المريب واخرنفق بمعنى اخرنبق (الخرق) حرق وزننده برنسنه يى يروب يرتمق معناسنه در يقال خرق الشيء خرقا من الباب الاول والثانى اذا جابه ومزّقه * مؤلفك بصائرده بيانته كوره خرق برنسنه يى فكر ورويتسز فساد طريقى اوزره قطع ايلك معناسنه موضوعدر معانئ سائرهٔ آندن منشعبدر وخرق يلان سويلك معناسنه مستعملدر كوياكه صدقى خرق ايدر يقال خرق الرجل اذا كذب وقطع مسافه ايلك معناسنه مستعملدر كوياكه بيابانى دلوب اوته چكمش اولور يقال خرق المفازة اذا قطعها ويارمق معناسنه در يقال خرق الثوب اذا شقه ويكيدن يلان دوزمك معناسنه مستعملدر يقال خرق الكذب اذا صنعه وخرق اوتسز صوسز قيريره دينور تقول وقعنا خرقا اى ارضا قفرا وشول ككيش صحرايه اطلاق اولنور كه آنده رياح متخرّق يعنى پراكنده اولور جمعى خروق كلور وخرق قسط ديدكارى نباته شبيه بر نبات آديدر ونيسابورده بر موضع آديدر * شارحك بيانته كوره خرق اسم اولهرق دخى استعمال اولنور كه يرتغه دينور ومنه المثل * اتسع الخرق على الراقع * لسانمزده دخى * دليك بيوك يامه كوچك * مثلى زبانزده در (الخروق) قعود وزننده بريرده اصلا آيرلمامق وجه اوزره اقامت ايلك معناسنه در يقال خرق فى البيت خروقا من الباب الاول اذا اقام فلم يبرح (الخرق) فتحتينله خروق معناسنه در يقال خرق فى البيت خرقا من الباب الرابع اذا اقام فلم يبرح وخوف وحياء كبى عارضه دن ناشى مدهوش وحيران اولمق معناسنه در على قول كوزلرى بلردوب جماد كبى مبهوت ودمبسته قالمق معناسنه در يقال خرق الرجل اذا ادهش من خوف او حياء او بهت فاتحا عينيه ينظر وصيادلر اطرافى چويرمكله آهو وقوش مقوله سى كندى يتاغنده قورقوسندن قلدانميوب يره ياپشوب جسم بيجان كبى طاش ياتور اولمق معناسنه در يقال خرق الغزال اذا فرق فعجز عن النهوض وكذا الطائر فلم يقدر على الطيران وخرق مرو قضاسنده بر قريه آديدر خره معربيدر محدّثيندن محمد بن احمد بن ابى بشر المتكلم ومحمد بن موسى ومحمد بن عبيدالله الخرقيون اورادندر وخرق غلظت وخشونت معناسنه در كه رفق وسهولت مقابليدر خرق كبى كه ضميله در كما سيذكر ومصدر اولور اخرق اولمق معناسنه يقال خرق الرجل اذا كان اخرق كما سيذكر (الخراقة) كرامه وزننده طوتديغى ايشى بلميوب فناء وناخوش ييار اولمق معناسنه در كه اول ايش الندن كلمامكدر يقال خرق بالشيء خراقة من الباب الرابع اذا جهله ولم يحسن عمله واحمق وبيغز اولمق معناسـنه در يقال خرق الرجل اذا كان اخرق (الخرقاء) صحراء وزننده شول اوهيه دينوركه وسعتندن آنده روزكارلر پراكنده ومتفرق هبوب ايدر اوله يقال ارض خرقاء اى واسعة تتخرّق فيها الرياح وخرقاء اخرق لفظندن مؤنث اولور همج وچولپه بيغز ونادان عورته دينور وفى المثل * لاتعدم الخرقاء علة * اى العلل كثيرة تحسنها الخرقاء فضلا عن الكيس يعنى علل واعذار پك چوق اولمغله رشد ورويت صاحبى عاقل ودانادن بشقه نادان وسبكسر قارى دخى بر عذر وبهانه ايرادينه مقتدره اولمغين بورسمه عذر وعلت داعيه سنى ارتكاب بروجهله لايق وسزاوار دكلدر بو مثل بر ماده ضمننده سرد اولنان اعتذارى نهى واستقباح موقعنده ايراد اولنور وخرقاء زنكى جنسندن بر خاتون اسميدر كه دائما مسجد شريف نبويده عليه السلام فراشت خدمتنه پويان ايدى رضى الله عنها وبنو البكاء جماعتندن

(بر بشقه)

بربشقه عورت اسميدركه ذو الرمّه نام شاعر اشعارنده آنكله تشبيب وتغزّل ايدر ايدى وخرقاء قولاغنده دليك
اولان قيونه دينور يقال شاة خرقاء اى فى اذنها خرق وشديدله دينور يقال ريح خرقاء اى شديدة وباصدبغى يرى
كوزتميان همج وسرسرى ناقه يه وصف اولور يقال ناقة خرقاء اذا كانت لاتتعاهد مواضع قوائمها وبر موضع
آديدر وعذار بن خرقاء محدّثيندندر ومالك بن ابى الخرقاء عقيل قبيله سندندر (الخرق) خانك كسريله سخى
وجوانمرد على قول سخى وجوانمرد اوله‌رق ظريف اولان آدمه دينور وخوب ودلبر وخوشمنظر نازك وكريم
الخليقه جوانه دينور يقال هو خرق اى سخىّ او ظريف فى سخاوة وكذا فتى حسن كريم الخليقة جمعى اخراق در
وخراق كلور وخروق كلور خالرك ضميله (الخرّيق) سكيت وزننده خرق معناسنه در وپك كريم وجوانمرد
كثير السخاوه آدمه دينور جمعى خرّيقون كلور (المخرق) مقعد وزننده برّيه وبيابانه دينور ومخرق الحوض حوض
ومصلق مقوله سنى طقايه جق دليكلى طاشه دينوركه ديلدكارى وقتده اندن صو اخراج ايدرلر (المخروق) آوجى
دليك تعبير اولنان آدمه اطلاق اولنوركه بركونده النه بر خزينه ويرلسه تلف وتباه اولوب اخشامه براقچه قالمز
اوله يقال رجل مخروق اى محروم لايقع فى كفه غنى (الخرقة) خانك كسريله چكركه بلوكنه دينور يقال وقعت
فى الارض خرقة من جراد اى قطعة وبز پارچه سنه دينوركه پچاوره تعبير اولنور جمعى خرق كلور عنب وزننده
محدّثيندن شيخ الحنابله ابو القاسم ووالد صاحب المختصر ابو الحسين ابن عبد الله بن احمد وعبد العزيز بن جعفر
وعبد الرحمن بن على وابراهيم بن عمر ومسند اصبهان اولان عبد الله بن احمد بن ابى الفتح وبنه اصفهانىّ الاصل
عمر بن محمد الدلّال واحمد بن محمد بن احمد الخرقيون ائمهٔ محدّثيندندركه بيع خرقه يه منسوبلردر (ذو الخرق) عنب
وزننده نعمان بن راشدك لقبيدر جنك اوقاتنده علامت ايچون قرمزى وصارى خرقه‌لر باغلنمغله تلقيب اولندى
كذلك خليفة بن حمل نام شاعرك لقبيدر اشبو * لمّا رأت ابلى جاءت حمولتها * غرثى عجافا عليها الريش والخرق *
بيتى باعث تلقيب اولمشدر وذو الخرق قرط ياخود ابن قرط الطهوىّ برشاعر قديم يعنى جاهليه شعراسندندر
وذو الخرق ابن شريح بن سيف شاعردر وذو الخرق يربوع قبيله سندن بشقه برشاعر جاهلىّ در وعباد بن حارثك
فرسى لقبيدر وخرقه اسود بن قرده نك وغنى قبيله سندن معتب نام كمسه نك فرسلرى اسميدر وخرقة بن شماث شعرادندر
شماث والده سى اسميدر پدرى نباته در (المخراق) مصباح وزننده بدنى خوب اندامى كوزل دلبر آدمه دينور كرك
اوزون بويلو اولسون كرك اولمسون يقال رجل مخراق اى الحسن الجسم طال اولم يطل وامور ومصالحده
متصرّف ومدبر وكاركذار آدمه دينوركه يرتوب سوكيجى تعبير اولنور يقال رجل مخراق اى متصرّف فى الامور
وبيان اوكوزينه دينور ثور برّى معناسنه وسيد وعاليقدره دينور * شارح ديركه كرچه جميع نسخه‌لرده السيد
عنوانيله مرسومدر لكن صواب اولان السيف عبارتيله اولمقدر كما قال فى الاساس واستعار المخراق للسيف قالديكه
مخراق اصل آلت خرق ديمكدر بو معنالرك مجموعى مجازدر خرق امور ياخود خرق ميانهٔ ناس ايلديكيچون سيده
دخى اطلاق اولنمق بعيد دكلدر ومخراق سخى وجوانمرد آدمه دينور وبر رجل اسميدر وطوره يه دينوركه منديل
وپشتمال مقوله سنى بوكوب چوماق طرزنده ايدرلر يقال ضرب به بالمخراق وهو منديل يلفّ ليضرب ومعناى
مذكوردن مأخوذ اوله‌رق جنكاور ومحارب بهادره مخراق حرب اطلاق اولنور يقال هو مخراق حرب اى صاحب
حرب (الخربق) اميروزننده چايرلو چمنلو اولان دوز اوتوراقلو ارالق يره دينور جمعى خرق كلور كتب وزننده
تقول مررت بخريق اى مطمئنّ من الارض وفيه نبات وپك اسن صوغوق يله دينور ويومشق لطيف ومعتدل
اسن يله ديمكله ضد اولور على قول بردوزه يه ترسنه اسن يله دينور ياخود اوزون اوزادى اسن يله دينور ومنه يقال
كانه خربق فى خربق اى ريح باردة شديدة هبابة وكذا لينة سهلة او الراجعة المستمرّة السير او الطويلة الهبوب
وشول قيويه دينوركه ديبنده اولان قياسى ياخود پك يرى صودن اويولمش اوله جمعى خرائق كلور وخرق كلور
ضمتينله وخريق ولد يرتمغله دول طوتمز اولان رحمه دينور منخرقه كبى ودرين اولميان صو آرقنه دينوركه جابجا
اغاجلق اوله ودره نك نهايتنده اولان آچقلق ككيش يره دينور (الخروق) صبور وزننده بودخى صفوق اولوب
شدّتله اسن يله دينور (المنخرقة) محرفه وزننده يرتق اولمغله دول طوتمز اولان رحمه دينور يقال رحم
خريق ومنخرقة اذا كانت قد خرقها الولد فلا تلقح (الخرق) كتف وزننده كوله دينور رماد معناسنه
آتش يقانلر كيدوب كنديسى يرنده ثابت اولديغيچون اطلاق اولنمشدر وخرق اياقلرى ضعيف وكوشك
اولان آهو بچه يه دينور وشول آهو وقوش مقوله سنه دينوركه اطرافنده صيادلر اولمغله خوفندن
حركته مجالى اولميوب طاش ياتور قاله مؤنثى خرقه در والندن ايش كلميان همج ومزكلدك آدمه دينور

يقال رجل خرق اى لايحسن الصنعة (الخرق) ركع وزننده برجنس قوش آديدر على قول سرچه جنسندندر
جمعى خرارق كلور (الخرق) خانك ضميله غلظت وخشونت معناسنه دركه رفق وملايمت مقابليدر خرق كبى كه
قحتيله در يقال فيه خرق وخرق اى خلاف رفق وبر ايشى كوزل بجره ميوب فناء ونادرست ايدر اولمغه دينور
وهمجلكه وچولپه لغه وحمق وبلاهته دينور خرقه دخى دينور هايله يقال فيه خرق وخرقة اى حمق وخرق
اخرق وخرقاء كلمه لرندن جمع اولور (خرقان) سحبان وزننده بسطام قضاسنده بر قريه در رانك فتحى لحن در
(خرّقان) خانك وراى مشدده نك فتحيله همدان قضاسنده بر قريه در (خريق) زبير وزننده اسمادندر زبير بن خريق
تابعيندندر (الاخرق) احمر وزننده سبكمغز احمق ونادان كسه يه دينور ياخود الندن بر صنعت وعملى كوزلجه
بجرمك كلمز اولان همج وچولپه آدمه دينور يقال رجل اخرق اى احمق او هو لايحسن الصنعة ويورركن طبانى
بقنه غندن مقدم يره وضع ايدن دوه يه دينوركه نجابتى آثارندندر يقال بعير اخرق اذا كان يقع منسمه على الارض قبل
خفه يعتريه ذلك من النجابة (الخرق) ندس وزننده بو دخى صفتدر همج وچولپه و پريشان كار آدمه دينور
(الاخراق) همزه نك كسريله برآدمى مدهوش وحيران ايلمك معناسنه در يقال اخرقه اذا ادهشه (التخريق)
برنسنه يى پاره پاره يرتمق معناسنه در يقال خرّقه اذا مزّقه ويلانى چوق سويلك معناسنه در يقال خرّق فلان اذا
اكثر الكذب (التخرّق) تفعل وزننده قريحه دن يلان پيدا ايلك معناسنه در يقال تخرّق الكذب اذا اختلقه وتخريق
لفظندن مطاوع اولور يرتلق معناسنه يقال خرّق الثوب فتخرّق وبذل وسخاوتده توسع ايلك معناسنه مستعملدر يقال
تخرّق فى السخاء اذا توسع فيه (الانخراق) انفعال وزننده بو دخى يرتلق معناسنه در يقال خرّق الثوب فانخرق
(المتخرّق) متحرّك وزننده و(المنخرق) منسلك وزننده يرتق نسنه يه دينور بو معنادندركه عربلر سير وسفرى ممتد
اولمغله ثيابى پاره لنمش اولان آدمه متخرّق السربال ومنخرق السربال اطلاق ايدرلر يقال هو متخرق السربال
ومنخرقه اذا طال سفره فتشققت ثيابه (الاخريراق) افعيعال وزننده برنسنه يك يرتلوب چاكچاك اولمق معناسنه در
يقال اخرورق الثوب اذا تخرق (المخرورق) اسم فاعل بنيه سيله دوه قسمنك تعهد ورعايتى خصوصنده جست
وچالاك اولوب دائما اطرافنى طولشوب تقيد وتيمارنده اهتمام ايدن آدمه دينور يقال رجل مخرورق اذا كان
يدور على الابل ويخفّ ويتصرف (الاختراق) افتعال وزننده برارضه مرور وكذران ايلك معناسنه در يقال
اخترق الارض اذا مرّ فيها ويلان پيدا ايلك معناسنه در يقال اخترق الكذب اذا اختلقه (المخترق) اسم مفعول
بنيه سيله يل اوغراغى يره دينور يقال مخترق الرياح اى مهبها وعبد الكريم بن ابى المخارق محدّث لين در يعنى
نه موثوق ونه متروكدر (الخرنق) نوله زبرج وزننده كنج طوشانه على قول ياورسنه دينور يقال هذا الصبى
كانه خرنق وهو فتىّ من الارانب او ولده وصوصهرنجنه دينور مصنعة الماء معناسنه وبر موضع آديدر وبر شاعره
قادين اسميدر وسعيد بن ثابت الانصارى لقبيدر (الخرانق) خانك فتحيله خرنق لفظنك جمعيدر وملأ ايله اجا نام
جبل بيننده بر درشت وغليظ يرك آديدر على قول بلعنبر قبيله سى يوردنده بر صو آديدر (الخورنق) فدوكس
وزننده عراقده نعمان اكبر نام اميره مخصوص بر قصرك اسميدر خورنكاه فارسى معرّبيدركه طعام يه جك محل
ديمكدر مترجم ديركه تفصيلى برهان قاطع ترجمه مزده مشروحدر وخورنق كوفه ده بر نهر ومغربده بر بلده اسميدر
وبلخ قضاسنده بر قريه آديدر اعلامدن ابو الفتح محمد بن عبدالله الخورنقى اورادندر (الخزرانق) خانك ضمى وزاى
معجمه نك سكونيله بر جنس آق بزه على قول مطلقا آق بزلره دينور * شارحك بياننه كوره فارسيدن معرّبدر وبعضلر
ديديكه خزرانق بر يللق دوه يوكنه دينور (الخزرنق) سفرجل وزننده اورمجكه دينور عنكبوت معناسنه
(الخزق) خانك فتحى وزايك سكونيله دورتمك وسانجمق معناسنه در يقال خزقه خزقا من الباب الثانى اذا طعنه
واوق نشانه صاپلنوب ايشلمك معناسنه در يقال خزق السهم الهدف اذا قرطس ونفذ وقوش صاغنمق معناسنه
مستعملدر يقال خزق الطائر اذا ذرق (الانخزاق) انفعال وزننده مطاوعدر دورتلمك معناسنه در يقال خزقه
بالرمح فانخزق (الخازق) مزراق تمرنه دينور يقال انفذ من خازق اى سنان ونشانه صاپلنوب ايشليجى اوقه دينور
يقال سهم خازق اى مقرطس (خازق ورقه) يعنى يپراغه صاپلنيجى ديمكدر كنايه وجهيله كنديدن خير ومنفعت
وبر مصلحته لياقت مأمول اوليمان كسه يه على قول جرئ واوز وحاذق اولان آدمه اطلاق اولنور هر برينك مناسبتى
معلومدر يقال هو خازق ورقة اذا كان لايطمع فيه او جرئ حاذق (خزاق) قطام وزننده نسوانه مخصوص
سبّ ودشنام كلماتندندر خزق طائردن معدولدر صچاغان ديمكدر يقولون ياخزاق شتم للنساء (الخزوق) صبور
وزننده شول ناقه يه دينوركه يورركن قوّت وشدّتندن بقنه غيله يرى چقور چقور ايدر اوله على قول يورركن بقنه غى

(دوز)

دوز اولمغله دوريله رك يرى يرتوب يارار اوله يقال ناقة خزوق اذا كانت تخرق الارض بمناسمها واذا مشت انقلب منسمها فخدّ فى الارض ﴿المخزق﴾ منبرو زننده برصريق اسميدركه براوجنده تمرن طرزنده كسكين وسيورى برميخ قاقلمش اولور اطفاله اغاج اوزره اولان خرما قوريغيله چكردك مبادله ايدن خرماجيلر قوللنورلر ويانلرنده آندن برقاج دانه اولور خرما قوريغى استيان اطفال چكردك دوشوروب كتوررلر اول صريقله قورق اولان چوبه بركرّه اوروب نصيبنه دوشن دانه لرى بينلرنده بش ياخود اون عدد چكردك ويرمك اوزره شرط ايلدكدنصكره خرماجيدن اول صريغى آلوب باشنده اولان دمور ايله چوپه اوررلر آز وچوق هر نه دوشر ايسه آلوب مشروط اولان چكردكارى ويرر واكر خطا ايدرسه همان اورمغه يازار اولمغله ينه چكردكارى ويروب كنديسى محروم قالور ﴿الخيزقة﴾ خانك وزايك فتحيله برنبات مأكول آديدر ﴿الاختزاق﴾ افتعال وزننده قلج قنندن صيرلمق معناسنه در يقال اختزق السيف اذا انسلّ ﴿الخسق﴾ خانك فتحى وسينك سكونيله اوق نشانه دكلك معناسنه در يقال خسق السهم خسقا من الباب الثانى اذا قرطس ﴿الخسوق﴾ خزوق وزننده ومرادفيدركه ذكر اولندى يقال ناقة خسوق اى خزوق ﴿الخيسق﴾ صيقل وزننده درين قيويه ودرين قبره دينور وبررجل اسميدر وباديه ده برمعروف قره طاشلق آديدر ﴿الخساق﴾ شدّاد وزننده كذّاب كمسه يه دينور يقال رجل خسّاق اى كذّاب ﴿الخسقات﴾ فتحاتله بيع وشرا معامله سنده بركرّه عقد وانفاذ ايدوب بردفعه مراجعت ايلمكه دينور مفردى خسقه در نفوذ معناسنه در يقال انه لذو خسقات فى البيع اى يمضيه مرّة ثمّ يرجع فيه اخرى ﴿الخشتق﴾ شين معجمه وتاى فوقيه ايله جعفر وزننده كتان بزينه دينور على قول ايپكه دينور ابريسم معناسنه ياخود خشتجه فارسى معربيدركه لباسك قولتغى آلتنه اوريلان مربّع پارچه در فارسى وتركيده خشتك دينور وقولتق آلتى تعبير اولنور ﴿الخيفق﴾ فايله صيقل وزننده كڭيش اوه يه دينور فلاة واسعه معناسنه وجست وچابك آته وناقه يه ودوه قوشنه دينور وشول خاتونه دينوركه قالچه لرى اوزون وكميكارى خرده وآديملرى سيرك اوله يقال امرأة خيفق اى الطويلة الرفغين الدقيقة العظام البعيدة الخطو وآفت وداهيه يه دينور يقال رماه الله بالخيفق اى الداهية وبنى ضبيعه دن برآدمك فرسى اسميدر ﴿الخيفقان﴾ زعفران وزننده سيار نام كمسه نك لقبيدركه متعينان عربدن عوف بن خليلك برادرى عوينى قتل ايلمكله عوفك خوفندن ابغوان نام محله طوغرى باشنى الوب فرار ايلدى اثناء راهده عوفك عمزاده سنه تصادف ايلمكله جهت سيرندن استفسار ايلدكده قصه يى نقل ايلدى وعجله ايله پياده وبى زاد ونوا چيقمش اولمغله مزبور اكا رحم ورعايتله مستصحبى اولان ايكى ناقه نك برينى وتوشه سنك نصفنى اعطا ايدوب يولنه عزيمت ايلدى برمقدار مفارقت ايلدكدنصكره خيفقان فى ذاته غدّار اولمغله دونوب على الغفله مزبوراوزره سيفله حمله وقتل وناقهٔ اخرى ايله بقيهٔ زادينى دخى آلوب ابغوانه طوغرى روبراه اولدى وصولنده هاتف غيبيدن اشبو * ظلمك المنصف جور * فيه للفاعل بور * نشيده سنى استماع ايلدكدنصكره ينه طرف هاتفدن برسهم سهمناك ظهور وغدرينك جزاسنه مظهر ايلدى من بعد * ظلم ظلم الخيفقان وظلم لا كظلم الخيفقان * كلاملرى مثل اولدى فقرهٔ اولى جملهٔ فعليه وثانيه اسميه در ﴿الخنفقيق﴾ قندفير وزننده بغايت چابك ورونده ناقه يه ودوه قوشنه دينور وآت قسمنك چالقنه رق وسيلكنه رك يورويشندن حكايه در ﴿الخفق﴾ خانك فتحى وفانك سكونيله ذكرى بالتمام فرج ايچره كوموب غائب ايلمك معناسنه در يقال خفق القضيب فى الفرج خفقا من الباب الثانى اذا غيبه فيه وطوره ايله يابريعسى نسنه ايله اورمق معناسنه در يقال خفقه اذا ضربه بدرّة او بعريض ويورركن اياق قابى سسلنمك معناسنه در يقال خفقت نعله اذا صوّتت قال الشارح ومنه الحديث ❋ ان الميت اذا وضع فى قبره انه ليسمع خفق نعالهم اذا انصرفوا ❋ وخفق وخفقان فتحاتله برنسنه برى اوته دپرنوب اوينامق معناسنه در يورك اوينامسى كبى يقال خفقت الراية خفقا وخفقانا من الباب الاول والثانى اذا اضطربت وتحركت وكذا خفق السراب ورؤبه نام شاعر اشبو * وقاتم الاعماق خاوى المخترق * مشتبه الاعلام لمّاع الخفق * بيتنده خفق لفظنك فاسنى ضرورت ايچون تحريك ايلمشدر وخفق اويوقليان آدم باشنى برى اوته صالوب دپرتمك معناسنه در يقال خفق فلان اذا حرّك رأسه اذا نعس وكيجه نك چوغى كچمك معناسنه در يقال خفق الليل اذا ذهب اكثره وقوش اوچمق معناسنه در يقال خفق الطائر اذا طار وحيوان ضرطه لمق معناسنه در يقال خففت الناقة اذا ضرطت وقلج ايله آهسته جه اورمق معناسنه در يقال خفق فلانا بالسيف خفقا من الباب الثانى والاول اذا ضربه ضربة خفيفة ﴿الاختفاق﴾ افتعال وزننده بودخى برنسنه برى اوته دپرنوب اوينامق معناسنه در يقال اختفق السراب اذا اضطرب وتحرّك ﴿الخفوق﴾ قعود وزننده يلدز باتمق معناسنه در يقال خفق النجم خفوقا من الباب الثانى اذا غاب ﴿الاخفاق﴾ همزه نك كسريله بودخى اويوقليان آدم باشنى برى اوته اوينادوب صالمق معناسنه در يقال

اخفق فلان اذا حرك رأسه و قوش اوچاركن قنادلرینی قاقق معناسنه در یقال اخفق الطائر اذا ضرب بجناحیه
و بركسه یه اشارت ایچون ثوبنی بری اوته صالوب اوینا تمق معناسنه در یقال اخفق الرجل بثوبه اذا لمع به و یلدز طوتمق
معناسنه در یقال اخفقت النجوم اذا تولت للمغیب و غازی غزادن و صیاد شكاردن برغنیمت و صیده ظفریاب اولیوب
تهی دست رجعت ایلك معناسنه در یقال اخفق الرجل اذا غزا و لم یغنم و الصائد رجع و لم یصد و برآدمی یره چالوب
ییقمق معناسنه در یقال اخفق فلانا اذا صرعه و مطلوبه دسترس اولیوب خائب اولمق معناسنه در یقال طلب حاجة
فاخفق ای لم یدركها ﴿الخفوق﴾ صبور وزننده دائما ضرطه ایچی ناقه یه دینور ﴿ایام الخافقات﴾ عباسیه دن
ابو العباس و ابوجعفر خلیفه لرك زمانلرنده واقع اولان تناثر نجوم ایامنه اطلاق اولنور بركیجه جو سماده اولقدر
شهاب ظهور ایلدیكه كواكب بری برینه كیروب منتشر اولدی خلق قیامت قوپدی قیاس ایتدیلر ﴿الخافقان﴾ فانك
كسریله برموضع آدیدر و خافقان كه تثنیه بنیه سیله در مغرب ایله مشرقه اطلاق اولنور علی قول افقلرینه اطلاق اولنور
لیل و نهار انلرده مضطرب و متحرك اولدیغیچون اطلاق اولنمشدر حال اسمیله محله تسمیه قبیلندندر و عند البعض
خافقان سماء و ارضك ایكی طرفلرینه یاخود نهایت بولدقلری یره دینور یقال ملأ بین الخافقین شهرته و هما المشرق
و المغرب او افقاهما لان اللیل و النهار یختلفان فیهما او طرفا السماء و الارض او منتهاهما ﴿الخوافق﴾ خافقه نك جمیدر
خوافق السماء آفاق فلكیه دن ریاح اربعك ظهور ایلدكاری جهتلردن عبارتدر ﴿المخفق﴾ منبر وزننده ناملوسی
یصی قلیجه دینور یقال ضربه بالمخفق ای السیف العریض ﴿المخفقة﴾ مكنسه وزننده طوره یه و قیرباجه دینور
درّه معناسنه علی قول اغاج قامچی یه دینور یقال عزّره بالمخفقة ای الدرّة او سوط من خشب ﴿الخفقة﴾ خانك كسریله
كندیسیله ضرب اولنه جق نسنه یه دینور كرك طوره و قیرباج و كرك قایشدن دوزلمش قامچی كبی نسنه لر اولسون
یقال ضربه بالخفقة و هو شیء یضرب به نحو سیر او درّة و شول دوزاوه یه دینوركه آنده چابجا سراب لمعان ایدر اوله
﴿الخفاق﴾ شدّاد وزننده طبانك كوكسی یصی اولان آدمه دینور یقال رجل خفّاق القدم ای صدر قدمه عریض
﴿الخفاقة﴾ شدّاده وزننده چلمسز اینجه و دوزقارنلو خاتونه دینور یقال امرأة خفاقة الحشی ای خمیصته و دبرو مقعده
اطلاق اولنور ﴿الخفقة﴾ خانك فتحیله یورك اوینامق معناسنه اولان خفقاندن اسمدر یوركك اوینایشنه و اوینامسنه
دینور تقول اخذتنی خفقة ای اضطراب القلب و بناء مرّه اولور ﴿المخفوق﴾ یورك اوینامسنه مبتلا كسه یه دینور
یقال رجل مخفوق ای ذو الخفقان و مجنونه دینور ﴿الخفق﴾ كتف وزننده و فرحه وزننده و رطب و رطبه وزنلرنده
اینجه بللی آته دینور یقال فرس خفق و خفقة ای اقبّ جمعی خفقات كلور خانك فتحی و فانك كسریله و خفقات كلور
خانك ضمی و فانك فتحیله و خفاق كلور و آت قسمنده اشبو صفت مذكوره كاهجه یراندروب یراق ایلكدن و بعضنده
شیوءخلقتندن و كاهجه پك اوستنه وارلغله ضعف و بیتابلكندن عارض اولور ﴿مخفق﴾ محدّث وزننده برموضع آدیدر
﴿الاخفیق﴾ قافله ازمیل وزننده و ﴿الاخفوق﴾ اسبوع وزننده یرده اولان یاریغه و دلیكه دینور جمعی اخافیق كلور
﴿الخق﴾ خانك فتحیله اخفیق معناسنه در جمعی اخقاق و خقوق كلور بعضلر جمع الجمعی اخافیق كلور دیدیلر ﴿الخقیق﴾
ازیز وزننده جماع ایدركن فرج اوتمك معناسنه در یقال خق الفرج خقیقا من الباب الثانی اذا صوّت و تنجره قینار كن
واق واق ایده رك سسلنمك معناسنه در یقال خقت القدر اذا غلت و صوّتت ﴿الخقوق﴾ صبور وزننده دبری واسع
اولان دیشی مركبه دینور و صالقیلقدن و ضعف و هزالدن فرجی اوتكن قانجق مركبه و عورته دینور ﴿الخقاقة﴾ شدّاده
وزننده خقوق معناسنه در یقال اتان و امرأة خقوق و خفاقة اذا كانت یسمع صوت حیائها ﴿الاخقاق﴾ همزه نك كسریله
قویی چرخنك و بكره نك دلیكاری یاخود اوقك اوجلری وضع اولنه جق میللرك دلیكاری بولامق معناسنه در یقال اخقت
البكرة اذا اتسع خرقها عن المحور و اتسعت النعامة عن موضع طرفها من الزرنوق و جماع اولنوركن فرج اوتمك معناسنه در
یقال اخقّ الفرج اذا صوّت عند الجماع ﴿الخلق﴾ خانك فتحی و لامك سكونیله اورانلمق و اولچومك تقدیر معناسنه در
كما سیجیء * مؤلفك بصائرده بیاننه كوره خلق تقدیر معناسنه علی قول تقدیر مستقیم معناسنه موضوعدر یقال
خلق الادیم اذا قدّره او مستقیما بعده برنسنه یی اورنكسز و اصل و مثالسز ابداع ایلك معناسنه استعمال اولندیكه
همان صفت ربانیه در لسانمزده آندن یراتمق ایله تعبیر اولنور كما فی قوله تعالی ﴿خلق السموات و الارض﴾ ای ابتدعهما
و برنسنه دن برنسنه یی پیدا ایلك معناسنه استعمال اولنور قال تعالی ﴿خلقكم من نفس واحدة﴾ و خلق ناس
طرفنه اسنادا ذكر اولنورسه همان ایكی وجهله استعمال اولنور بری تقدیر و تخمین و بریسی احداث كذب معناسنه
و ﴿فتبارك الله احسن الخالقین﴾ كریمه سی احسن المقدّرین معناسنه در یاخود زاعملرك زعملرینه مبنی در انتهی
و خلق یلان پیدا ایلك معناسنه در یقال خلق الافك خلقا من الباب الاول اذا افتراه و برنسنه یی بومشدوب

دوپدوز وهموار ایلمك معناسنه‌در یقال خلق الشیٔ اذا ملسه ولینه وبر نسنه‌یی دوزمك ساختن معناسنه‌در
یقال خلق الکلام وغیره اذا صنعه و سختیان مقوله‌سنی اورانلیوب بچوب دیکمك علی قول بچمزدن اوّلجه
اورانلمق معناسنه‌درکه معنای موضوعدر بچمکه فری دینور یقال خلق الادیم ونحوه خلقا وخلقة اذا قدّره
وخرزه او قدره قبل ان یقطعه فاذا قطعه قیل فراه * شارح دیرکه مؤلف تشویش ایلمشدر زیرا بومثال ابتداء ماده‌ده
لازمدر وخرز معناده داخل دکلدر وخلق اغاجك بداقلرینی وتکمه‌لرینی کیدروب دوزلتمك معناسنه‌در یقال
خلق العود اذا سوّاه (الخالق) اورنکسز ومثالسز اشیایی یکیدن ابداع وایجاد ایدیجی آفریننده‌ٔ جهان جلّ
شانه حضرتلرینك اسماء صفاتیه‌سندن بر اسم شریفدر * وهوالله الخالق ای المبدع للشیٔ المخترع علی غیرمثال
سبق وتقدیر وتخمین معناسندن اخذ ایله میشین و سختیان مقوله‌سی نسنه‌نك صانعنه‌ده اطلاق اولنورکه اولچوب
بچن کسه‌دن عبارتدر (الاختلاق) افتعال وزننده و (التخلق) تفعل وزننده بونلرده یلان پیدا ایلمك معناسنه‌در
یقال اختلق الافك وتخلقه اذا افتراه وتخلق ذکری آتی خلوق سورنمك معناسنه‌در یقال تخلق الرجل اذا
تطیب بالخلوق وخویی اولمیان نسنه ایله تکلف ایدوب خویلنمق معناسنه‌در یقال تخلق بغیر خلقه اذا تکلفه
(التخلیق) بو دخی بر نسنه‌یی دوزلتمك معناسنه‌در یقال خلق العود اذا سوّاه وبر آدمه خلوق سورمك
معناسنه‌در یقال خلقه اذا طیبه بالخلوق (الخلق) فتحتینله برنسنه مهره تخته‌سی وتبسی کبی دوبدوز یالچین
اولمق معناسنه‌در یقال خلق الشیٔ خلقا من الباب الرابع اذا املاسّ وثوب اسکیمك معناسنه‌در خلوقه کبی کاسیذکر
وپیریمش اسکی ثوبه دینور فی الاصل مصدر اولمغله تذکیر وتأنیثی مساویدر یقال ثوب خلق وملحفة خلق
ای بال جمعی خلقان کلور خانك ضمیله ومصغرنده خلیق دینور زبیر وزننده نته‌که فتحتینله نصف لفظنك
مصغرنده نصیف دینور هاسز یقال امرأة نصف ونصیف زیرا هاء حرفی تصغیر صفاته لاحق اولمز بونلر ایسه
صفتلردر (الاخلق) احمر وزننده مهره تخته‌سی کبی دوبدوز ویالچین طاشه دینور مؤنثنده خلقاء دینور یقال حجر اخلق
ای املس مصمت وصخرة خلقاء ای ملساء واخلق فقیر وبینوایه اطلاق اولنور یقال رجل اخلق ای فقیر وخلقاء
شول دوه طبانه اطلاق اولنورکه اصلا چتلاغی اولمیوب دوبدوز طبق طرزنده اوله وفرجی بتشك اولان عورته اطلاق
اولنورکه آصلق تعبیر اولنور یقال امرأة خلقاء ای رتقاء ودوه‌نك وسائر حیوانك یانه وصفحه‌سنه دینور
تقول ضربت علی خلقاء البعیر ای علی جنبه وتقول ضربت علی خلقاء جنبه ای صفحته وخلقاء الغار مغاره‌نك
ایچنه دینور وخلقاء الجبهه آلنك دوز وبصی یرینه دینور (الخلیق) امیر وزننده برنسنه‌یه یاراشق وجسبان اولان
شیئه اطلاق اولنور کویاکه آنکچون خلق اولنمشدر یقال هو خلیق له ای جدیر (الخلوقة) خانك ضمیله و (الخلاقة)
کرامه وزننده برنسنه مهره تخته‌سی کبی دوبدوز یالچین اولمق معناسنه‌در یقال خلق الشیٔ خلوقة وخلاقة
من الباب الخامس اذا املاسّ وبرنسنه یاراشق اولمق معناسنه‌در یقال خلق الشیٔ له اذا کان خلیقا له وخلاقه
کوزل خویلو اولمق معناسنه‌در یقال خلقت المرأة خلاقة اذا حسن خلقها وخلوقه ذکر اولنان خلق کبی
اسکیوب پیریمك معناسنه‌در یقال خلق الثوب وخلق وخلق خلوقة وخلقا کامرّ من الباب الاوّل والخامس
والرابع اذا بلی (المخلوقة) احداث کذب معناسندن اخذ ایله شاعرینك غیریه معزوّ اولان یعنی خرسزلق
اولوب بمدر دیو ادّعا اولنان قصیده‌یه دینور یقال قصیدة مخلوقة ای منحولة (الخوالق) خالقه‌نك جمعیدرکه
یالچین قیالره وطاغلره دینور نته‌که لبیدك اشبو * والارض تحتهم مهادا راسیا * ثبتت خوالقها بصمّ الجندل *
بیتنده واقعدر جبالها الملس دیمکدر (الخلیقة) سفینه وزننده انسانك سرشتی اولان طبیعته دینور یقال کریم
الخلیقة ای الطبیعة وناس معناسنه‌درکه مخلوقلر دیمکدر نته‌که خلق دخی دینور مخلوق معناسنه‌در یقال هو ممدوح
بین الخلق والخلیقة ای الناس وبهایمه اطلاق اولنور وقازلدیغی هنکامده قویی‌یه اطلاق اولنور وحجازده بر موضع
آدیدر ومکه ایله یمامه بیننده بر صو آدیدر وحجاج بن مقلاصك زوجه‌سی اسمیدرکه محدّثه‌در ویغمور نشانه‌سی
اولان سحابه دینور کماسیذکر (الخلائق) خلیقه‌نك جمعیدر طبایع معناسنه وخلایق عالج نام محلده صمّان
دیدکلری موضعك ذروه‌سنده برنیچه قله‌لره دینورکه آنلرده یغمور صولری ایرکیلوب قالور (المخلقة) مرحله
وزننده برشیئك برنسنه‌یه یاراشقلغنه باعث اولان شیئه دینور یقال هو مخلقة لذلك ای مجدرة (الخلقة) فرحه
وزننده یغمور نشانه‌سی اولان بلوده دینور خلیقه کبی یقال سحابة خلقة وخلیقة اذا کان فیها اثر المطر (الاخلاق)
همزه‌نك فتحیله خلق لفظنك‌که فتحتینله‌در جمعیدر اسکی نسنه‌یه دینورکه ذکر اولندی وبونکله مفرد صفتلنور
اکر بونك جمیع اجزاسی کهنه اولور ایسه کویاکه هر جزؤی بر ثوب مخصوص اعتبار اولنور یقال ثوب اخلاق

کما یقال برمة اعشار و ارض سباسب (الخلوق) صبور وزننده و (الخلاق) کتاب وزننده بردرلو طیب آدیدر عربلره
مخصوصدر ترکیبنك جزؤ اعظمی زعفراندر (الخلاق) سحاب وزننده خیر جهتندن اولان نصیب وافره دینورکه
حسب الخلیقه اکتساب ایلدیکی فضیلتدن عبارتدر یقال ماله منه خلاق ای نصیب وافر (الخلق) خانك ضمیله
و (الخلق) ضمتینله خوی وطبع وسجیه معناسنه‌در یقال له خلق وخلق حسن ای سجیة وطبع * شارح دیرکه
خلق وخلق که خانك فتحی وضمیله‌در فی الاصل بر معنایه‌در شرب وشرب کبی بعده اوّل بصر ایله مدرك اولان
هیأت وصور واشکاله وثانی بصیرت ایله مدرك اولان قوی وسجایایه مخصوص اولدی واول انسانده بر ملکه‌درکه
نفسده حاصل اولوب اول ملکه سببیله افعال آندن من غیر تکلف ولا طلب حاصل اولور پس بو خلق اکتسابی
یاطبیعیدر حکماء اختلاف ایلدیلر (الخلقة) خانك کسریله یرادیلش فطرت معناسنه‌در خلق دخی بو معنایه‌در
هاسنز یقال کریم الخلقة والخلق ای الفطرة (الخلقة) خانك ضمیله خلوقه وخلاقه کبی دوزلکه ویالچینلغه دینورکه
اسمدر ملاست معناسنه پس خلوقه وخلاقه ده اسم اولورلر یقال به خلقة وخلوقة وخلاقة ای ملاسة (الخلقة) فتحاتله
شول دو بدوز قابلایی بلوده دینورکه آنده یغمور علامتی اوله یقال بدت فی السماء خلقة ای سحابة مستویة
مخیلة المطر (الخلق) رکع وزننده فرجی بتشك آصلق عورته دینور (الخلیقاء) مصغر بنیه‌سیله خلقاء کبی مغاره‌نك
ایچنه دینور وجبهه‌نك دوز ویصی یرینه دینور خلقاء کبی یقال ضرب علی خلقاء جبهته وخلیقائها ای مستواها
وآت قسمنك برونك جبهه‌دن یکا اولان یرینه دینورکه انسانده عرنین منزلنده‌در (الاخلاق) همزه‌نك کسریله
بر آدمه کهنه لباس کیدرمك معناسنه‌در یقال اخلقه اذا کساه ثوبا خلقا (المخلقة) معظمه وزننده رجاده
تامّة الخلق اولمش دوله دینور یقال مضغة مخلقة ای تامة الخلق (المخلق) معظم وزننده تسویه واصلاح وتلیین
اولنمش اوقه دینورکه هنوز تمرن چکورلمامش اوله (المختلق) اسم فاعل بنیه‌سیله هر اعضاء واندامی تامّ وکامل
ومعتدل اولان آدمه دینور یقال غلام مختلق ای التامّ الخلق المعتدله (الاخلیلاق) اعشیشاب وزننده بلود هواده
دو بدوز قاپلایی اولوب یاغدرمغه متهیئ اولمق معناسنه‌در یقال اخلولق السحاب اذا استوی وصار خلیقا
للمطر وبنانك رسم واثری خاك یکسان اولمق معناسنه‌در یقال اخلولق الرسم اذا استوی بالارض وآتك صرتنك
تویلری کیدوب یالچین اولمق معناسنه‌در یقال اخلولق متن الفرس اذا املس (المخالقة) مفاعله وزننده ناس
ایله حسن معامله ایدوب خوشجه چکنمك معناسنه‌در یقال خالقهم اذا عاشرهم بخلق حسن (الخنبق) قنفذ
وزننده زیاده‌سیله بخیل وناکسه دینور یقال رجل خنبق ای بخیل ضیق (الخندق) جعفر وزننده حصار
شهرك دائرا مادار اطرافنده قازلمش چقوره دینور کندهٔ فارسی معرّبیدرکه محفور معناسنه‌در یقال وقع
فی الخندق وهو حفیر حول اسوار المدن وجرجان شهرنده بر محله آدیدر شیوخ علمادن کامل بن ابراهیم الخندقیّ
اورادندر وباب قاهرهٔ مصره قریب بر قریه آدیدر اعلامدن موسی بن عبدالرحمن الخندقی اورادندر وبر حفره
اسمیدرکه شابور نام شاه عجم بریهٔ کوفه‌ده حفر ایتدرمشیدی وخندق بن ایاد الدبیریّ بر راجز اسمیدر
(الخندقة) دحرجه وزننده لفظ مزبوردن مأخوذ ومتصرفدر خندق قازمق معناسنه‌در یقال خندق
الخندق اذا حفره (الخنق) کتف وزننده مصدردر بوغمق معناسنه یقال خنقه خنقا من الباب الاول اذا عصر
حلقه حتی یموت * شارح دیرکه بونك مصدری بورسمه واردر بعضا نونی تخفیف ایچون اسکان ایدرلر وخنق
صفت اولور بوغلمش کسه‌یه دینور (الخنیق) امیر وزننده و (المخنوق) بونلرده بوغلمش کسه‌یه دینور
(التخنیق) تفعیل وزننده خنق معناسنه‌در یقال خنقه بمعنی خنقه وسراب وفرت ورفعتندن طاغلرك تپه‌لرینه
قدر واروب قپلامق درجه‌سنه بالغ اولمق معناسنه مستعملدر کویا که طاغلرك بوغازلرینی قصمش اولور یقال
خنق السراب الجبال اذا کاد یغطی رؤسها وبر آدم قرق یاشنه طوغری واروب یقلشمق معناسنه مستعملدرکه
شبابك بوغازینی قصمش اولور یقال خنق فلان الاربعین اذا کاد یبلغها وطولدرمق معناسنه مستعملدر یقال
خنق الاناء اذا ملأه (الاختناق) افتعال وزننده بوغلمق معناسنه‌در یقال خنق فلانا فاختنق (الانخناق) انفعال
وزننده حیوان کندی بوغلمق معناسنه‌در مثلا قیونك بیوننده اولان ایپ بوغازینی قصمغله بوغلمسی کبی یقال انخنقت
الشاة بنفسها (الخانق) خنق ایدیجی آدمه دینور بوملابسه ایله کوهستانده اولان دربنده وطار بوغازه وطار یوله
خانق اطلاق اولنور تقول اخذنا فی الخانق وهو الشعب الضیق وصوقاغه اطلاق اولنور زقاق معناسنه (خانق
الذئب) و (خانق النمر) و (خانق الکلب) و (خانق الکرسنه) درت کونه نبات آدیدر خانق الذئب خانق النمردن
بر نوعدر قورد بوغان دیرلرکه قاره چوپله دیدکلریدر وخانق النمر اداداى سیاهدرکه قپلان بوغان وقپلان اوتی

(دیدکلری)

دیدکاریدر وخانق الکلب کوپك بوغان وقرغه بوکن دیدکاریدر وخانق الکرسنه دیدیکی یالکز کرسنه دخی
دیدکاریدر نون فصلنده مرسومدر (خانقین) و(خانقون) سواد بغدادده بر بلده‌در عراق والیسی نعمان اوراده
عدیّ بن زید العبادی‌یی خنق وقتل ایلمکله آنکله تسمیه اولندی مبالغة جمع بنیه‌سیله اطلاق اولنمشدر اوّل
حالت نصب وجرّینه وثانی رفعنه اشارتدر وکوفه قضاسنده بر بلده آدیدر (الخانوقة) نهر فرات اوزرنده
بر بلده‌در (الخناق) کتاب وزننده آدم بوغه‌جق ایپه واورغانه دینور یقال خنقه بالخناق ای الحبل الذّی یخنق به
(الخناق) غراب وزننده معروف علتدرکه بوغازده ظهور ایدر نفس آلمق ویوتقمق متعذّر اولور آق جکرك
ویورکك مجرای نفسلرینی سدّ ایدر وخناق خانك کسری وضمیله بوغازده بوغیله‌جق یره دینور یقال اخذه بخناقه
ای بحلقه (المخنّق) معظم وزننده بودخی بوغازده بوغیله‌جق یره دینور وبوغازه اطلاق اولنور (مخنق الخصر)
اینجه بللی مومیان محبوبه اطلاق اولنور یقال غلام مخنق الخصر ای اهیف (الخناقیة) غرابیه وزننده بر مرضدرکه
قوش وآت قسمنك بوغازلرنده ظهور ایدر ترکانلر قوش قوریغی تعبیر ایدرلر (الخنق) ضمتینله طاره‌جق فرجلره
اطلاق اولنور مفردی خنق‌در کتف وزننده (خنوقاء) جلولاء وزننده بر موضعدر (الخنوقة) تنوفه وزننده عقیل
دیارنده بر وادی آدیدر (المخنقة) مکنسه وزننده قلادەیه اطلاق اولنور ترکیٔ قدیمده بوغمق دیرلر یقال فی جیدها
مخنقة ای قلادة (المختنق) مفترق وزننده جبهه‌سنك غرّه‌سی چنه‌لرینه یایلمش اولان آته اطلاق اولنور یقال
فرس مختنق اذا اخذت غرته لحییه (المخنوق) بوغلمش کسه‌درکه ذکر اولندی ومنه المثل * افتد مخنوق * یضرب
فی تخلیص نفسك من الشدّة افتد کلمه‌سی افتداء لفظندنکه بر کسه بر آدمدن کندی نفسنی فدیه ایله اشترا ایلمك
معناسنه‌در امر حاضردر ومخنوق کلمه‌سی منادادر حرف نداء محذوفدر برکسه ناکاه بر آدمك اوزرینه چوکوب
بوغازینی صیقوب بوغمق کرته‌سنه کتوردکده مغلوب امان طلب ایلمکله خانق بو کلامی ایراد ایلدی بلا وشدّته
کرفتار اولمش آدمه بر وجهله نفسکی تخلیص ایله دیه‌جك یرده ضرب اولنور (خانقاه) اسفراین ایله جرجان
بیننده بر قریه آدیدر وفاراب قضاسنده بر قریه آدیدر (الخوق) فوق وزننده قولاق کوپه‌سنك وصالقم کوپه‌نك
حلقه‌سنه دینور وخوق مصدر اولور ذکر فرجه کیروب چیقارکن اوتدرمك معناسنه‌در یقال خاق الرجل المرأة
اذا فعل بها الخاق باق کما سیذکر (الخوق) خانك ضمیله آتك خایه‌سی چوره‌سنده اولان صالقی دری‌یه دینورکه ذکری
چکیلدکده اکا بورینور (الخوق) فتحتینله بوللغه دینور یقال فیه خوق ای سعة وایوزلغه دینور جرب معناسنه
(الاخوق) احمر وزننده وصفدر ککش نسنه‌یه دینور مؤنثی خوقاءدر یقال خوق اخوق ومفازة خوقاء ای واسع
وایوز حیوانه دینور ینور یقال بعیر اخوق ای اجرب ویکچشم شخصه دینور یقال رجل اخوق ای اعور وبر رجل
اسمیدر بعض نسخه‌ده واسم لفظی تکرار اردر (الخوقاء) اخوقك مؤنثیدر وشاشقین وهمج عورته دینور جمعی خوق
کلور خانك ضمیله (المنخاقة) میمك ضمیله ککیش بیابانه دینور یقال مفازة منخاقة ای واسعة (الانخیاق) انفعال
وزننده‌که اصلی واویدر بولالمق معناسنه‌در یقال انخاقت المفازة اذا اتسعت (خق خق) خالرك ضمیله خوق
لفظندن امردرکه قولاغه کوپه طاقق معناسنه‌در یقولون خق خق ای حلّ جاریتك بالقرط (الخاق باق) خازباز
وزننده ومرادفیدر وخاق باق حرف تعریفسز فرجك اسمیدر وسعتندن یاخود صوتندن ناشیدرکه خاق باق ذکر فرجه
کیروب چیقارکن ظهور ایدن صوتندن حکایه‌در ترکیده لارق لارق ایله معبردر (خیوق) خانك کسری وواوك
فتحیله خوارزم اولکه‌سنده بر بلده‌در خیوه معرّبیدر (الاخاقة) همزه‌نك کسریله سیر وسیاحت ایلمك معناسنه‌در
یقال اخاق الرجل اذا ذهب فی الارض (التخوّق) تفعل وزننده ایراقلشمق معناسنه‌در یقال تخوّق عنه اذا تباعد
وبولالمق معناسنه‌در یقال تخوّق الشیٔ اذا اتسع (التخویق) تفعیل وزننده بولالتمق معناسنه‌در یقال خوّقه
اذا وسّعه نجز بعونه تعالی

﴿فصل الدال﴾

(الدبق) دالك کسریله و(الدابوق) و(الدبوقاء) دالك فتحی
ومدّ ایله ترکیده اوکسه ویلم قره دیدکاری لزوجتلو نسنه‌یه دینورکه آنکله قوش صیداولنور ودبوقاء انسان نجسنه
اطلاق اولنور عذره معناسنه ومطلقا لزوجتلو اولمغله چکیلوب سوز اولان شیئه اطلاق اولنور (دابق) صاحب
وهاجر وزنلرنده حلب قضاسنده بر قریه آدیدر فی الاصل بر نهرك اسمیدرکه اول قریه آنکله تسمیه اولندی پس
مذکر ومتصرف اولمسی اغلبدر فاتح عربستان سلطان سلیم خان علیه الرحمه حضرتلرینك سلطان غوری ایله
جنك ایلدیکی محلدر (دوبیق) مصغر بنیه‌سیله دابق قربنده بر قریه‌در (الدبوّق) تنور وزننده اطفال عربه
مخصوص بر لعب آدیدر (الدبوّقة) تنوره وزننده اورلمش صاچه دینور وبو مولّده‌در * مترجم دیرکه غالبا بودبوقة
فارسی معرّبیدر (دبق) سکری وزننده مصر دیارنده بر قریه‌در (دبیق) امیر وزننده بودخی مصرده بر قریه‌در

ثياب دبيقيه اكا منسوبدر ﴿الدبقية﴾ كتفيه وزننده بغداد غربيسنده نهر عيسى اعمالندن برقريه‌در ﴿الدبق﴾ فتحتينله برنسنه‌يه ايلمامق وجه اوزره تعلق ايلك معناسنه‌دركه دادانمق تعبير اولنور يقال دبق به دبقا من الباب الرابع اذا ضرى به يفارقه ويقال ما دبقه اى ما اضراه ﴿الادباق﴾ همزه‌نك كسريله بر شيئى بر نسنه‌يه ياپشدرمق معناسنه‌در يقال ادبقه به اذا الصقه به ﴿التدبيق﴾ تفعيل وزننده اوكسه ايله قوش طوتمق معناسنه‌در ﴿التدبّق﴾ تفعل وزننده اوكسه ايله قوش طوتلمق معناسنه‌در يقال دبّق العصفور فتدبّق اى اصطاده بالدبق فاصطيد ﴿الدثق﴾ دالك فتحى وثاى مثلثه‌نك سكونيله صودوكلك معناسنه‌در يقال دثق الماء دثقا من الباب الاوّل اذا صبه ﴿الدحق﴾ سحق وزننده طرد وابعاد ايلك معناسنه‌در يقال دحقه دحقا من الباب الثالث اذا طرده وابعده ورحم اركككك منيسنى قبول ايتميوب طشره آتمق معناسنه‌در يقال دحقت الرحم بالماء اذا رمته ولم تقبله وطوغورمق معناسنه مستعملدر يقال دحقت الامّ به اذا ولدته وبرنسنه‌يه ال يتشميوب قاصر اولمق معناسنه‌در يقال دحقت يده عنه اى عن تناوله اذ قصرت ودحق ودحاق كتاب وزننده ناقه ياوريى طوغردقدنصكره رحمى طشره صارقوب چيقمق معناسنه‌در يقال اصاب الناقة دحق ودحاق وهو ان تخرج رحمها بعد ولادها ﴿الادحاق﴾ همزه‌نك كسريله بو دخى طرد وابعاد ايلك معناسنه‌در يقال ادحقه اذا طرده وابعده ﴿الدحيق﴾ امير وزننده طرد وابعاد اولنمش كسه‌يه دينور يقال هو دحيق اى مطرود مبعد ولقمه كوزكبى بلرجن كوزه دينور يقال عين دحيق اى شبيه بالمطروفة ﴿الداحق﴾ و﴿الدحوق﴾ صبور وزننده طوغردقدنصكره رحمى طشره اوغرامش ناقه‌يه دينور وداحق خشمناك آدمه دينور يقال رجل داحق اى غضبان واحمق وبغز آدمه دينور جمعى داحقون‌در وبرجنس ايرى وصارى خرمايه دينور جمعى دواحق‌در ودحوق كوزلرى جام كبى پارل پارل پارلدايان آدمه دينور يقال رجل دحوق اى الرأراء العين ﴿الاندحاق﴾ انفعال وزننده ناقه‌نك رحمى بعد الولاده طشره اوغرامق معناسنه‌در يقال اندحقت رحم الناقة اذا اندلقت ﴿الدحموق﴾ عصفور وزننده بيوك قرنلو على قول ايرى جثه‌لو تنومند آدمه دينور يقال رجل دحموق اى العظيم البطن او الخلق ﴿درنجق﴾ سفرجل وزننده مرو قضاسنده ايكى قريه آديدر ﴿الادرنفاق﴾ احرنجام وزننده ايلرو چكمك معناسنه‌در يقال ادرنفق الرجل اذا تقدّم وسرعتله يوريمك معناسنه‌در على قول يورغه‌لمق معناسنه‌در يقال ادرنفق الفرس اذا اسرع او هملج ﴿الدرنفق﴾ سفرجل وزننده سير سريع معناسنه‌در يقال مرّ درنفقا اى سريعا ﴿الدرّاق﴾ رانك تشديديله و﴿الدرياق﴾ و﴿الدرياقة﴾ دالك كسرى وفتحيله ترياق لفظنده لغتدر وخمره اطلاق اولنور ﴿الدرقة﴾ فتحاتله دريدن اولان قلقانه دينور جحفه معناسنه جمعى درق درهاسز وادراق ودراق كلور دالك كسريله ودرقه دريچهٔ فارسى معرّبى اولوركه مراد ايرمق كنارنده صو آلمق ايچون آچدقلرى كوچك قپو طرزنده كدكدر ومنه قول الفقهاء اصلاح الدرقة على صاحب النهر الصغير اى الخوخة ﴿الدرق﴾ فرق وزننده پك نسنه‌يه دينور ﴿التدريق﴾ تفعيل وزننده بو مشتق معناسنه‌در يقال درّقه اذا لينه بونك بناسى ازاله ايچوندر ﴿الدردق﴾ جعفر وزننده اطفاله دينور يقال لفلان دردق اى اطفال ودوه‌نك وسائر نسنه‌لرك صغيرلرينه وخرده‌لرينه دينور دردقه مفرديدر وبر درلو شراب اولچكنه دينور * شارح ديركه صواب اولان دورق اولمقدر جوهر وزننده‌كه فارسيدن معرّبدر شرب شرابدن برمقدار معهوده اطلاق اولنور ظاهرا دوره معرّبى اولمق كركدر ﴿الدورق﴾ جوهر وزننده قولپلى دستى‌يه دينور * شارحك بيانته كوره دورهٔ فارسى معرّبيدر يقال جاء بدورق وهو الجرّة ذات العروة ودورق خوزستان اعمالندن برقريه آديدر اعلامدن بشير بن عقبة الدورقىّ اورادندر ودجله‌دن منصبّ برنهراوزرنده برحصن اسميدر ﴿دورقه﴾ جوهره وزننده اندلسده بربلده‌در على قول رانك تقديميله‌در شيوخدن ابو الاصبع عبد العزيز بن محمد اورادندر ﴿دورقستان﴾ عبادان ايله عسكر مكرم بيننده بربلده‌در ﴿الدرداق﴾ دالك فتحيله شول يصيجه خرده تپه‌يه دينوركه حفر اولندقده طپراق يرينه هپ خرده قوم چيقار اوله ﴿الدرقاء﴾ صحراء وزننده بلوده دينور سحاب معناسنه ﴿الدرمق﴾ جعفر وزننده النوب اغاردلمش خاص اونه دينور يقال خبز من الدرمق اى الدقيق المحوّر اشبو درمق لفظى كرچه معرّب ظن اولنور لكن نهايه‌ده اصلى درمك اولوب كافى قافه مبدل اولمق اوزره مبيندر ودرمك عربيدر نته‌كه ماده‌سنده مؤلف دخى ثبت ايلمشدر وفى النهاية ذكر خالد بن صفوان الدرهم فقال يطعم الدرمق ويكسو اليرمق الدرمق هو الدرمك وهو الدقيق الحوارىّ فابدل الكاف قافا ﴿دزق﴾ زاى معجمه ايله عنب وزننده مرو قضاسنده برقريه‌در وبوزرق مصحفى دكلدركه اولدخى اوراده برقريه‌در نته‌كه امام ذهبى اوبلجه حكايت ايلدى شيخ السمعانى ابو جعفر الدزقى اورادندر لكن بوقول وهمدر صواب اولان واقعا دزق

مرو قضاسنده برقريه‌در اعلامدن علیّ بن‌خشرم الدزقی اورادندر كذلك پنجده ناحيه‌سنده برقريه‌در سمعانیٔ
مومی اليه ابو جعفر محمد بن علی الدزقیّ اورادندر وسمرقند قضاسنده برقريه‌در ابو بكر احمد بن‌خلف الدزقی
اورادندر وبوندن ماعدا مروقضاسنده دزق نام اوچ قريه دخی واردر ﴿دزق‌العليا﴾ مروروود قضاسنده‌در
محدثيندن حسن بن محمد بن جعفر الدزقی اورادندر ﴿الدسق﴾ دالك وسينك فتحيله حوض طاشنجه قدر طولمق
معناسنه‌در يقال دسق الحوض دسقا من‌الباب الرابع اذا امتلأ حتی يفيض وحوضده اولان صو الماس كبی
پارلدامق معناسنه‌در يقال يدسق ماء الحوض ای يبرق ﴿الديسق﴾ صيقل وزننده كومش تپسی‌يه دينور
علی قول طشتخوان فارسيسی معرّبيدركه طعام يه‌جك تپسی‌يه دينور سينی دخی ديرلر يقال جاؤا بديسق من
فالوا ذای خوان من فضة اوهو معرّب طشتخوان واوزون اوزادی يوله دينور تقول اخذنا ديسقا ای طريقا
مستطيلة وبلعدويه قبيله‌سنه مخصوص برفرس اسميدر وطپطلو حوضه دينور يقال حوض ديسق ای
ملآن وطارق نام شاعرك پدری اسميدر وپيرو سالخورده آدمه دينور يقال صار ديسقا ای شيخا واوكوزه
دينور ثور معناسنه وعربلره مخصوص بركونه چوال طرزنده ظرفك اسميدر وكومشدن دوزلمش نسوان زينتنه
دينوركه صافی‌قار كبی آق وبرّاق اوله وكوزل وبياض نسنه‌يه دينور * مؤلف بو معنايی والحسن والبياض عنوانيله
بالمسامحه بيان ايلمشدر سائر امهاتده حسن وابيض ايله مفسردر يقال شیٔ ديسق ای حسن وابيض بونلرك مجموعی
دسق مذكوردن مأخوذدركه پارلدامق شانندن اولور اختيار آدمك آق صقالی واوكوزك تويی دخی اول نوعدندر
﴿ديسقه﴾ هايله بررجل آديدر وبربلده آديدر ويوم الديسقه يوم معروفدر ﴿الدواسق﴾ دالك فتحيله بررجل آيدر
﴿الادسق﴾ احمق وزننده كه‌كيش آغزلی آدمه دينور يقال رجل ادسق ای افوه ﴿الادساق﴾ همزه‌نك كسريله طولدرمق
معناسنه‌در يقال ادسق الاناء اذا ملأه ﴿الدوشق﴾ اعجامله جوهروزننده نه بيوك ونه كوچك اولان اورته‌جه اوه
واوطه‌يه دينور علی قول بيوك اوه دينور وعلی رأی ايری ويومری اركك دوه‌يه دينور ﴿الدصق﴾ دالك فتحی
وصادك سكونيله صرچه وبلور وفنجان مقوله‌سنی قيرمق معناسنه خاصدر يقال دسق الزجاج وغيره دصقا من الباب
الاوّل اذا كسره ﴿الدعسقة﴾ دحرجه وزننده بركسه اوزره حمله وهجوم ايلمك معناسنه‌در يقال دعسق عليهم
اذا حمل ودهلر ازدحامله حوضی چكنيوب بوزمق معناسنه‌در يقال دعسقت الابل الحوض اذا وطئته وكسرته
ودوه‌لر برسمته صاپميوب طوغری يولنه چكيلوب كتمك معناسنه‌در يقال دعسقت الجمال اذا استقام وجهها وبر
خصوصده رنج وتعب چكوب چالشمق معناسنه‌در يقال دعسق فيه اذا دأب وبری اوته اياق اولطه‌سی ايلمك
معناسنه‌در يقال يدعسق فيه ای يقبل ويدبر وطرد ايلمك معناسنه‌در يقال دعسقه اذا طرده ﴿الدعسقة﴾ طرطبه
وزننده اوزون كيجه‌يه دينور شب يلدا كبی يقال ليلة دعسقة ای طويلة ﴿الدعسوقة﴾ دالك ضميله بربوجك آديدر
﴿الدعشوقة﴾ شين معجمه ايله دعسوقه وزننده ومراد فيدر ياخود خنفسايه شبيه بربوجكدر بومناسبتله عربلر
كوچك قيزجغزلره وبودور عورتلره زجر معرضنده يا دعشوقه ديرلر ﴿الدعفقة﴾ دالك وفانك فتحيله حمق
وبلاهت معناسنه‌در يقال به دعفقة ای حمق ﴿الدعق﴾ صعق وزننده يره پك‌پك باصوب چكنمك معناسنه‌در يقال
دعق الطريق دعقا من‌الباب الثالث اذا وطئه شديدا وباصقن ايچون دشمن اوزره عسكر چاپدرمق معناسنه‌در
يقال دعق الغارة اذا بثهاو آت قوپرمق معناسنه‌در يقال دعق الفرس اذا ركضه واوركيدوب قالدرمق معناسنه‌در
يقال دعقه اذا هاجه ونفره ودوه‌لر ازدحامدن حوضی چكنيوب هر طرفنی رخنه‌دار ايدوب بوزمق معناسنه‌در
يقال دعقت الابل الحوض اذا خبطته حتی تثلمه من جوانبه ودعق مدعوق معناسنه‌در كما سيذكر ﴿الادعاق﴾
همزه‌نك كسريله بودخی آتی اشديروب قوپرمق معناسنه‌در يقال ادعق الفرس اذا ركضه وسكردوب قوشمق
معناسنه‌در تقول ادعقت ای احضرت علی رجلیّ بوراده علی رجلیّ عبارتی احضاری معنای آخره التباسدن
دفع ايچون مذكوردر ﴿الدعقة﴾ دالك فتحيله دوه بلوكنه دينور ويغمور بورهسنه دينور تقول اخذتنا دعقة
ای دفعة من المطر ﴿المداعق﴾ ميمك فتحيله مدعقك جمعيدركه مقعد وزننده‌در دره‌نك صويی بوشنوب آقه‌جق
يرلرينه دينور يقال نزلوا مداعق الوادی ای مدافعه ﴿المداعيق﴾ مصابيح وزننده شبخونده پايمال ايدن سواريلره
دينور يقال خيل مداعيق ای تدوس القوم فی الغارة بوراده خيلدن افراس مراد اولمق دخی ملحوظدر ﴿المدعوق﴾
دعق كبی بغايت چكنمش يوله دينور يقال طريق دعق ومدعوق ای موطوء ﴿داعق﴾ بنی اسده مخصوص
برفرس اسميدر ﴿الدعلقة﴾ دحرجه وزننده ايراق كتمك معناسنه‌در يقال دعلق فی الوادی اذا ابعد وآلچقلق
معناسنه‌در تقول ماهذه الدعلقة ای الدناءة وبرنسنه‌نك آرقه‌سنه دوشوب جستجو ايلمك معناسنه‌در يقال

دعلق الشیٔ اذا تتبعه (المدعلق) اسم فاعل بنیه‌سیله امور و مصالحده یوفقه یقالرده کزمیوب دورا دور قعرینه
غوص ایدن اهل دقت کارکذار آدمه دینور یقال رجل مدعلق ای داخل فی الامور مغمض فیها (الدغفقة) غین
معجمه ایله دحرجه وزننده صویی چوق چوق دوکمك معناسنه‌در یقال دغفق الماء اذا صبه صبا کثیرا ویغمور
ابتدای امرده شدتله یردن یاغمق معناسنه‌در یقال دغفق المطر اذا اشتد فی بدائه (الدغفق) جعفر وزننده بول
دیرلکه دینور یقال عیش دغفق ای واسع ویقال عام دغفق ومدغفق ای مخصب یعنی اوجوزلق بوللق سنه‌در
(الدفق) دالك فتحی وفانك سکونیله صو دوکمك معناسنه‌در یقال دفق الماء دفقا من الباب الاول والثانی اذا
صبه * شارح دیرکه بونك معناسی سرعتله مقیددرکه یردن چابك دوکمك معناسنه‌در نته‌که مغربده وسائر امهاتده
صبه صبافیه دفع وشدة عبارتیله مفسردر ودفق الروح اولدرمك معناسنه مستعملدر یقال دفق الله روحه
ای اماته وقابك ایچنده اولان صویی یردن صاچوب بوشلتمق معناسنه مستعملدر یقال دفق الکوز اذا بدد مافیه
بمرة ودفق ودفوق قعود وزننده لازم اولور صو یردن دوکلمك معناسنه یقال دفق الماء دفقا ودفوقا من الباب الاول
اذا انصب بمرة وبو معنا همان امام لیث روایتیدر یعنی جمهوره کوره متعدی کلور لاغیر (الدافق) معنای اولدن
اسم فاعلدر مدفوق معناسنه‌در زیرا دفق ماده‌سی جمهور عندنده همان متعدیدر یقال ماء دافق ای مدفوق * شارح دیرکه
امام لیث عندنده منصب معناسنه اولور وخلیل وسیبویه ذو دفق ایله تفسیر ایلدیلر یعنی لابن وتامر قبیلندن نسب
اوزره اسم فاعلدر دیدیلر واهل حجاز محل نعتده مفعولی فاعله تحویل ایدرلر آنلره کوره‌ده معنا ماء مدفوق دیمك اولور
نته‌که سر کاتم دیرلر مکتوم معناسنه (الادفاق) همزه‌نك کسریله بودخی قابك ایچنده اولان صویی یردن صاچوب
دوکمك معناسنه‌در یقال ادفق الکوز بمعنی دفقه (الدفاق) کتاب وغراب وزنلرنده و (الدیفق) صیقل وزننده
جست ورونده ناقه‌یه وصف اولور یقال ناقة دفاق ودفاق ودیفق ای سریعة (دفاق) غراب وزننده براوغوردن
کلوب دره‌یی طوپطلو ایدن سیل صوینه اطلاق اولنور وبر موضع یاخود بر دره‌نك اسمیدر ودفاق دالك کسریله
چابك دوه‌یه دینور وصوکبی آتیله‌رق یورر اولان صوی قسراغه دینور کما سیذکر (الادفق) احمق وزننده
سرعتله اولان یورویشه وصف اولور یقال سیر ادفق ای سریع واوراق کبی اکری نسنه‌یه دینور ویك پیرلکدن
یاخود غم ومحنتدن بلی بوکلمش دوتا قد آدمه دینور یقال رجل ادفق ای المنحنی کبرا او غما ودیشلری طشره او غرامش
علی قول دیرسکاری یانلرندن پك آچق یعنی قولتقلری ککیش ومیدانلو دوه‌یه دینور یقال بعیر ادفق ای المنتصب
الاسنان الی خارج اوشدید بینونة المرفق عن الجنبین وشول هلاله دینورکه برطرفی صالق اولمیوب تقویس
وتوتیری بس برابر اوله‌رق نورانی وواضح اوله یقال هلال ادفق ای مستو ابیض غیر متنکب علی احد طرفیه
(الدفق) هجفت وزننده جست وچابك دوه‌یه دینور وصوکبی آتیله‌رق اشوب یوریان صوی آته دینور کما سیذکر
(الدفق) زمکی وزننده سرعتله یوریمکه علی قول کاه بریان وکاه اوبریان اوزره آغارق یوریمکه یاخود آدیملری
سیرك سیرك آته‌رق یوریمکه دینور یقال جمل مشی الدفقی اذا اسرع او تمشی علی هذا الجنب مرة وعلی هذا مرة کذلك
او باعد خطوه وجست ورونده صویی پك ناقه‌یه علی قول اصلا طوغورمامش اولان ناقه‌یه دینور بونده فانك فتحیله ده
جائزدر (الدفق) طمر وزننده دفق کبی بودخی صوکبی آتیله‌رق یوریان صوی آته دینور یقال فرس دفق ودفق
ای جواد یتدفق فی مشیه مؤنثنده دفوق ودفاق ودفقه ودفقه ودفقی دینور زمکی وزننده یاخود فانك فتحیله
(الدفقة) دالك ضمیله براوغوردن یکپاره دیمکدر یقال جاؤا دفقة ای دفعة واحدة ای بمرة (التدفیق) تفعیل
وزننده صویی یکپاره شدتله دوکمك معناسنه‌در ومنه یقال دفقت کفاه الندی اذا صبتاه یعنی عطیه‌یی یردن نثار
ایلدی (الاندفاق) انفعال وزننده تدفیقك مطاوعیدر یقال دفق الماء فاندفق ای انصب (التدفق) تفعل وزننده
صو کندی دوکلمك معناسنه‌در یقال تدفق الماء اذا تصبب (الدق) دالك فتحی وقافك تشدیدیله برنسنه‌یی قیروب
اوفاتمق علی قول دوکوب اوفاتمق معناسنه‌در اون ویبروقرنفل مقوله‌سنی دوکوب اوفاتدقلری کبی یقال دقه دقا
من الباب الاول اذا کسره او ضربه فهشمه وبرنسنه‌یی اظهار ایتمك معناسنه‌در یقال دق الشیٔ اذا اظهره (الاندقاق)
انفعال وزننده برنسنه دوکیلوب اوفانمق معناسنه‌در یقال دق الدواء فاندق (المدق) و (المدقة) میملرك کسری
ودالرك فتحیله و (المدق) ضمتینله نادر اوله‌رق کندیسیله نسنه دق اولنان شیئه دینور هاون ودیبك وچلتك
دنکی کبی یقال دقه بالمدق والمدقة والمدق ای بما یدق به الشیٔ * شارح دیرکه بونلر اسم آلتلردر لکن صیغهٔ اخیره
شاذدر نته‌که مدهن ومسعط ومشط ومنخل ومکحله ومحرضه ومنصل وملاء وفی لغة مغزل کلمه‌لری دخی شاذ
اوله‌رق مضموما وارد اولدیلر انتهی * وبونلرك جمعنده مداق دینور میمك فتحیله مصغرنده مدیق دینور زبیر وزننده

(الدققة) فتحاتله مسلمانلرك عيوب ونقايصلرينى دائما اظهار ايدن اشخاصه دينور يقال هم دققة اى المظهرون
عيوب المسلمين (الدقيق) امير وزننده اونه اطلاق اولنور طحين معناسنه وانجه نسنه يه دينور يقال شئ دقيق
اى ضدّ غليظ وخفى وغامض امر وخصوصه اطلاق اولنور يقال امر دقيق اى غامض وناسه خير ومنفعتى قليل آدمه
اطلاق اولنور يقال رجل دقيق اى قليل الخير (الدقاق) شدّاد وزننده اونجى يه دينور يقال هو دقاق اى بائع
الدقيق (الدقة) دالك كسريله برنسنه انجه وباريك اولمق معناسنه در يقال دق الشئ دقة من الباب الثانى ضدّ
غلظ ودقه بناء نوع اولور بركونه دوكمك معناسنه دركه بوندن لسانمزده دوكوش ايله تعبير اولنور يقال هو حسن
الدقة وهى هيئة الدق والچقلغه وكترلكه دينور يقال به دقة اى خساسه وخردهلكه وجورهلكه دينور يقال به دقة
اى ضدّ عظم (الدقيقة) سفينه وزننده دقيقك مؤنثيدر وحيوان نوعندن قيون وكچى قسمنه اطلاق اولنور
نته كه دوه قسمنه جليله اطلاق اولنور ومنه قولهم ماله دقيقة ولا جليلة اى غنم وابل ودقيقه اهل نجوم اصطلاحنده
التمش جزؤ اعتبار اولنان بر درجه نك التمش جزؤندن بر جزؤه اطلاق اولنور يقال مضت دقيقة من الدرجة
اى جزء من ستين جزءا بعض نسخه ده من ثلثين جزء واقع اولمغله طغيان قلم ناسخدر ومحمد بن عبد الله الدقيقى ابن
ماجه نك شيخيدر وابو محمد الدقيقى كه تصغير بنيه سيله در متأخريندندر (الدقّاقة) شدّاده وزننده چلتك وبغداى
مقوله سى دوكجك آلته دينوركه طوقوق تعبير اولنور يقال دق الارزّ بالدقاقة وهى مايدق به الارز ونحوه (الدقوقة)
جوله وزننده خرمن طپانليان صغرلره واشكلره اطلاق اولنور دوائس معناسنه (الدقوق) صبور وزننده كوزه
چكيلك ياخود اكلك ايچون سحق اولنمش داروه دينور وبغداد ايله اربل بيننده بر بلده آديدركه دقوقى دخى
ديرلر قصر ايله ودقوقاء ديرلر مد ايله محدّثيندن عبد المنعم بن محمد بن محمد المضاء الدقوقىّ اورادندر كذلك محدث
بغداد محمود بن علىّ بن محمودكه متأخريندن وعذب القراءه در اورادندر (الدقاق) دالك كسرى وضميله اغاج
اوفانتيسنه وقرنتيسنه دينور يقال دقاق العيدان اى كسارها ودقاق غراب وزننده هرنسنه نك اوفانتيسنه دينور
وانجه نسنه لره دينور (الدق) دالك كسريله بودخى انجه نسنه يه دينور ومنه حمى الدق تركيده اكا انجه آغرى
تعبير ايدرلر (الدقة) دالك ضميله روزكارك يردن آلوب صاوردیغى انجه ويومشق طپراغه دينور وتبجره حوايجنه
دينور طوز وبوبر وقرنفل ونخود كبى يقال القى الى القدر الدقة اى التوابل من الابزار وابزار ايله يعنى نخود ومرجك
مقوله سى حوايجله قارشق طوزه دينور ياخود دوكلمش يومشق طوزه دينور ومنه قولهم مالها دقّة او هى قليلة
الدقّة اى غير مليحة يعنى اول محبوبه بى نمكدركه آن وملاحتى يوقدر ديمكدر ودقّه نسوان مكه يه مخصوص بركونه
حلى وپيرايه اسميدر وحسن وجماله اطلاق اولنور يقال به دقة اى جمال وحسن ودقة بن عبابه برمجنون ايدى كه
جنونى ضرب مثل اولمشدر يقال * اجنّ من دقة * (الدقداق) ثرثار وزننده انجه قوم يغلرينه دينور (الادقاق) همزه نك
كسريله برنسنه يى دقيق ايلمك معناسنه در يقال ادقّه اذا جعله دقيقا وبرآدمه قيون وكچى ويرمك معناسنه در يقال
ادق فلانا اذا اعطاه غنما (التدقيق) تفعيل وزننده برنسنه يى كركى كبى دوكوب خردخشخاش ايلمك معناسنه در
يقال دقّق الشئ اذا انعم دقّه (المدققة) معظمه وزننده كوفته تعبير اولنان طعامه دينور وبومولده در (المداقة)
فى الاصل مفاعله وزننده بركمسه ايله انجه انجه وخرده خرده حساب كورمك معناسنه در يقال داقه فى الحساب
مداقة اذا حاسبه بالدقة (الاستدقاق) برنسنه انجلمك معناسنه در يقال استدق الشئ اذا صار دقيقا (المستدق)
اسم مفعول بنيه سيله برنسنه نك اينجلن يرينه دينور پس مستدق الساعد بلكجه يه منتهى بازونك اينجه رك يرينه
دينور يقال ضربه مستدق ساعده وهو مقدّمه ممايلى الرسغ (التداق) تفاعل وزننده برى بريله معارضه بالدقه
ايلمك معناسنه دركه اينجلشمك تعبير اولنور يقال تداقّا اذا عارضا بالدقة (الدقدقة) زلزله وزننده ناس فرياد
وغريو ايلمك معناسنه در يقال دقدق الناس اذا جلبو ويورركن طوار اياغى پاطرده مق معناسنه در يقال
دقدقت الدوابّ اذا سمعت اصوات حوافرها * شارح ديركه اصوات مذكوره دن دخى حكايه اولور طقطقه كبى
(الدلفق) جعفر وزننده و(الدلفاق) قرطاس وزننده آچق وآشكاره يوله دينور يقال طريق دلفق ودلفاط
اى مهيع (الدلنفق) درنفق وزننده ومرادفيدركه مرور سريع معناسنه در يقال مرّ دلنفقا اى سريعا (الدلق) خلق
وزننده قلجى قيندن صيرمق معناسنه در يقال دلق السيف من غمده دلقا من الباب الاوّل اذا اخرجه (الدلق) كتف
وزننده و(الدلوق) صبور وزننده و(الدلقاء) حمراء وزننده قيندن صيريلوب چيقمسى سهل وآسان اولان قلجه
دينور يقال سيف دلق ودلوق ودلقاء اى سهل الخروج من غمده بوراده غالبا برسقطه واردر زيرا مؤنث اولان دلقاء
كلمه سى سيفه وصف اولمق بروجهله ملايم دكلدر ودلوق غارات شديده يه دينوركه تند وشديد چاپقينلردن

وآقنجيلردن عبارتدر يقال غارة دلوق اى شديدة ودلوق ودلقاء يك پيرلكدن ديشلرى اوفانوب فرسوده اولمش ناقه يه دينور يقال ناقة دلوق ودلقاء اى المتكسرة الاسنان كبرا (الدالق) صاحب وزننده عمارة بن زياد العبسى لقبيدر كثرت غاراتندن ناشى تلقيب اولندى بوراده لكثرة غلطاته نسخه لرى غلط فاحشدر (الدلق) ضمتيله غارت ومحاربه ده قلج كبى پرتاب ايدوب دشمن اوزره بردن هجوم ايدن سواريلره دينور دلوق ودالق مفرديدر يقال خيل دلق اى شديد الدفعة (الدلقم) زبرج وزننده بودخى پيرلكدن ديشلرى خرد اولمش ناقه يه دينور ميمى زائده در (الدلق) فتحتينله دله فارسى معرّبيدركه سموره شبيه بركوچك جانور آديدر پوستى كورك اولور تركيده سكسار ديدكاريدر برنوع كورك دخى واردركه تركيده زرداوه ديرلر اول سمور نوعندندركه اشقر نوعيدر سموردن دوندر زيرا سمور سياه اولور بوزرداوه خزر ولايتنده اولان سموردر بعضلر اورايه مخصوص سكسار نوعندن اولمق اوزره بيان ايدرلر (الادلاق) همزه نك كسريله و(الاستدلاق) اخراج ايلمك معناسنه در يقال ادلق السيف واستدلقه اذا اخرجه (الاندلاق) انفعال وزننده برنسنه يرندن صيريلوب چيقمق معناسنه در يقال اندلق الشئ اذا خرج من مكانه وبرآدم غافل وبيخبر ايكن اوزرينه سيل يوريوب باصمق معناسنه مستعملدر يقال اندلق السيل عليه اذا اندفع وقلج قيندن بنفسه صيريلوب چيقمق معناسنه در صاحبى چيقرمدن كندى صيريلوب آقق ياخود قينى ياروب چيقمق كبى يقال اندلق السيف اذا انسلّ بلا سلّ اوشقّ جفنه فخرج منه (التدلّق) تفعل وزننده بودخى برآدم غافل ايكن بردن سيل صويى بوشنوب اوزرينه يوريمك معناسنه در يقال تدلّق السيل عليه اذا اندفع (الدحق) حاى مهمله ايله جعفر وزننده كپجه دن قالمش بيات سوده دينور تقول شربت دحقا اى لبنا بائتا (الدحق) قنفذ وزننده برون طاسى وخونى ديدكلرى نسنه يه دينوركه آنكله برونه دوا چكيلور مسعط معناسنه بودخى شواذاولان اسم آلتندندر تقول اجعل الدواء فى الدحق اى المسعط (الدحوق) عصفور وزننده دحوق معناسنه دركه قرنى بيوك آدمه دينور (الدمحقة) دحرجه وزننده نسج اولنه جق بزه كپك صويى يعنى خشيل سورمك معناسنه در يقال دمحق الثوب اذا سقاه ماء النخالة (الدمخقة) خاى معجمه ايله دحرجه وزننده آغر آغر يوريمك معناسنه در يقال دمخق فى مشيه اذا اثقل (دمشق) حضجر وزننده وبعضا ميمى مكسور ايدرلر قاعدهٔ مملكت شام اولان شهرك اسميدر بانيسى اولان دمشاق بن كنعان اسميله مسمادر على قول مزبورك اسمى دامشقيوس ايدى كه تغيير وتخفيفله دمشق ديديلر *شارح ديركه حماوحمص وطرابلسون وصيدون مرقوم ك برادرلرى ايدى (دمشقين) فلسطين وزننده مصرده برقريه آديدر (الدمشق) جعفر وزننده و(الدمشق) حضجر وزننده و(الدمشق) زبرج وزننده و(الدماشق) علابط وزننده يك جست وچالاك انسان وحيوانه دينور مذكر ومؤنثى برابردر يقال جمل ورجل وناقة وامرأة دمشق ودمشق ودمشق ودماشق اى سريع ودمشق جعفر وزننده الى چابك چيره دست آدمه دينور يقال رجل دمشق اليدين اى سريع العمل بهما (الدمشقة) دحرجة وزننده برايشى سرعت وشتابله طوتمق معناسنه در تقول دمشقوا الامر اى اتوه بالعجلة (المدمشق) مدحرج وزننده تاتارى پشمش ياخود كونشده پشمش كباب وبريانه دينور يقال شواء مدمشق اى مصهب (الدموق) قعود وزننده برمجلسه ياآخر بريره دستورسز بغتة صوقيلوب كيرمك معناسنه در يقال دمق عليه دموقا من الباب الاول اذا دخل بغير اذن (الدمق) دالك فتحى وميمك سكونيله برآدمك ديشلرينى قيرمق معناسنه در يقال دمق فاه دمقا اذا كسر اسنانه وبرنسنه يى برشئ ايچره صوقمق معناسنه در يقال دمق الشئ فى الشئ دمقا من الباب الثانى والاول اذا ادخله فيه ونسنه اوغورلمق معناسنه در يقال دمقه اذا سرقه ويقال بجبلته دمق اى سرقة (الاندماق) انفعال وزننده بودخى بريره دستورسز ناكهانى صوقلمق معناسنه در يقال اندمق عليه اذا دخل بغير اذن ويرندن آيرلمق معناسنه در يقال اندمقت الحاركة اذا زالت عن مكانها (الادماق) همزه نك كسريله و(التدميق) تفعيل وزننده برنسنه يى برشئ ايچره صوقمق معناسنه در يقال ادمقه فيه ودمّقه اذا ادخله فيه وتدميق اله ياپشمامق ايچون خميره اوروه تعبير اولنان اون صاچمق يااونه بله مك معناسنه در يقال دمّق العجين اذا دسّ فيه الدقيق لئلا يلزق بالكفّ (الدميق) امير وزننده و(المدموق) برنسنه ايچره ادخال اولنمش نسنه يه دينور (الدمق) فتحتينله قارلى صوغوق هوايه دينوركه دپى تعبير اولنور دمهٔ فارسى معرّبيدر كذلك دمقة الحدّاد دخى معرّبدركه دمورجى كوركيدر يعنى دمه لفظندن معرّبدر دمه كيردن دخى معرّب اولمق اولور اوّله كوره آخرنده كى هاء دمق اوّلدن فرق ايچون اولور (المداموق) حالوق وزننده بغايت اسىّ كونه دينور *شارح ديركه بودخى دمكيردن معربدركه نفسى طوتيجى ديمكدر يقال يوم دقامو اى حاجدّا (الدامق) صاحب وزننده و(الدموق) صبور وزننده فاسد وتباه اولمش نسنه يه دينوركه اصلا ايشه يرامز اوله يقال شئ دامق ودموق

اى فاسد لاخير فيه ﴿المندمق﴾ اسم مفعول بنيه‌سيله صوقيلوب كيره‌جك يره دينور مدخل معناسنه ﴿الدملق﴾
علبط وزننده و ﴿الدمالق﴾ علابط وزننده و ﴿الدملوق﴾ عصفور وزننده و ﴿المدملق﴾ مدحرج وزننده قلعه
يوالغى كبى دوپدوز پالچين مدوّر يوالق طاشه دينور بو مناسبتله يكى تراش اولمش آدمه دمالق الرأس اطلاق اولنور
يقال رجل دمالق الرأس اى محلوقة ودمالق بول فرجه اطلاق اولنور يقال فرج دمالق اى واسع ودملوق
عصفور وزننده برنوع منتاره دينوركه عرجون ديدكارى نباتدن اصغراولور قومساللرده وچايرلو چمنلو يرلرده بتر
﴿دندانقان﴾ دالك فتحيله مرو نواحيسنده بربلده آديدر ﴿الدنيق﴾ اميروزننده شول جرى وناكس ومردار حريفه
دينوركه مهمان مقوله‌سى كورمك ايچون طعامى كوندزلر يالكزجه وكيجه‌لر اشق ياقيوب آى آيدننده اكل ايدر اوله
يقال رجل دنيق اذاكان يأكل وحده بالنهار وبالليل فى ضوء القمر لئلا يراه الضيف ﴿الدانق﴾ صاحب وزننده احمق
وبيغز آدمه دينور يقال رجل دانق اى احمق واوغرى‌يه دينور سارق معناسنه وضعف وهزالدن عملانده
اولان زبون ومهزول آدمه وناقه‌يه دينور وبر درهمك سدسنه دينوركه التى حصه‌ده برحصه‌سيدر وبونده نونك
فتحيله ده زبانزده‌در نته‌كه داناق دخى دينور الف زياده‌سيله‌كه اشباعدر لسانمزده تحريفله دنك تعبير اولنور يقال
اعطى منه دانقا وداناقا وهو سدس الدرهم * شارحك بيانه كوره دانك معرّبيدركه فارسيدر كاف تصغير ايله
دانه‌جك ديمكدر مصباحده مرسومدركه ازهرينك بيانه كوره نون مكسوره ايله افصحدر بونك جمعى دوانق‌در
ومفتوحه‌نك جمعى دوانيق‌در يا ايله وبعضلر ديديكه فواعل ومفاعل وزننده اولان جمعلرده فواعيل ومفاعيل
جائزدر ﴿الدنوق﴾ قعود وزننده بركمسه معالئ اموره همت ايتميوب خردوات اموره تنزل واشتغال ايلمك معناسنه‌در
يقال دنق الرجل دنوقا من الباب الثانى والاول اذا اسفّ لدقايق الامور ﴿الدنقة﴾ تمره وزننده قرموق وزوان
ديدكارى بيكانه شيئه دينوركه بغداى ايچره اولور ﴿الدنق﴾ فتحتينله شيلم اسميدركه دلوجه ديدكارى در آرپه‌دن
اينجه‌رك واصغر وآجى وحرته مائل اولور ﴿دونق﴾ جوهر وزننده نهاوند قضاسنده برقريه آديدر ﴿الدنق﴾
ضمتينله عيالنك نفقه ومؤنتنده تقصير وتضييق ايدن ناكسلره دينور ظاهرا مفردى دنيق‌در يقال هم دنق اى مقترون
على عيالهم ﴿التدنيق﴾ تفعيل وزننده برنسنه‌نك اوته‌سنى اراشدوب تجسسده مبالغه ايلمك معناسنه‌در يقال
دنّق الشئ اذا استقصاه وبرنسنه‌يه كوزديكوب وافر زمان دقتله باقمق معناسنه‌در يقال دنّق اليه النظر
اذا ادامه وكونش غروبه يقين اولمق معناسنه‌در يقال دنّقت الشمس اذا دنت للغروب وچهره‌دردده ومحنتدن
ياخود برعلتدن ناشى هزال اثرى پيدا اولوب آريقلمق معناسنه‌در يقال دنّق وجهه اذا ظهر فيه اثر الهزال من نصب
اومرض وكوز چقوره لنوب ايچرو باتمق معناسنه‌در يقال دنقت عينه اذا غارت ﴿الدوق﴾ ذوق وزننده و ﴿الدواقة﴾
سماحه وزننده و ﴿الدووق﴾ و ﴿الدووقة﴾ دالك ضميله احمق وسبكمغز اولمق معناسنه‌در يقال داق الرجل دوقا
ودواقة ودووقا ودووقة من الباب الاول اذا حمق وطوار آريقليوب زبون اولمق معناسنه‌در يقال داق المال اذا هزل
وكوجك انامنك سودندن بيقوب امز اولمق معناسنه‌در يقال داق الفصيل من اللبن عن امّه اذا عدل عنها حتى
سنق وطاتمق معناسنه‌در يقال داق الطعام اذا ذاقه ﴿الدائق﴾ معناى اوّلدن فاعلدر احمق وسبكمغز آدمه
دينور ومفت وكمبها نسنه‌يه دينور كرك نوعنك وفرتى سببيله اوجوزلغندن ياخود كسادندن اولسون يقال متاع
دائق تائق اى لاثمن له رخصا اوكسادا ﴿المديقة﴾ مكيله وزننده علفدن بيقمش مواشى‌يه دينور تقول ديقت غنمك
فهى مديقة اذا اخذها الابى ﴿المداق﴾ ميمك فتحيله اسم مكاندر يلانك كزديكى يره دينور ظاهرا دوق طعامدن
مأخوذدر يقال مداق الحية اى مجالها ﴿الدوقة﴾ و ﴿الدوقانية﴾ دالك فتحيله فساد وتباهى معناسنه‌در يقال به
دوقة ودوقانية اى فساد واوغوزلغه دينور حمق وبلاهت معناسنه ﴿الاداقة﴾ همزه‌نك كسريله برنسنه‌نك اطرافنى
چپ چوره قوشاتمق معناسنه‌در يقال اداقوا به اذا احاطوا ﴿الانداق﴾ انفعال وزننده قرن شيشوب قبارمق
معناسنه‌در يقال انداق بطنه اذا انتفخ ﴿الدهدقة﴾ دحرجه وزننده قيرمق معناسنه در يقال دهدق الشئ
اذا كسره ودهدقه ودهداق دالك فتحى وكسريله اتك كيكلرينى قيروب طوغرامق معناسنه‌در يقال دهدق اللحم
دهدقة ودهداقا اذا قطعه وكسر عظامه وتنجره ايچره ات قينار ايكن برى اوته دونشدرمك معناسنه‌در يقال
دهدقت البضعة اذا دارت فى القدر اذا غلت ودهداق دالك فتحيله چوملكك قينامسنه وقينايشنه دينور يقال
يسمع دهداق القدر اى غليانها وبك چركين وبى نمك كولمكه دينور يقال ماهذا الدهداق وهو اسوء الضحك
ولنك تعبير اولنان يورويشه دينور يقال يمشى الدهداق وهو فوق العنق ﴿الدهق﴾ دالك فتحى وهانك سكونيله
برداغى طولدرمق معناسنه‌در يقال دهق الكأس دهقا من الباب الثالث اذاملأه وصويى بردن دوكوب برقطره

قالمامق اوزره بوشالتمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال دهق الماء اذا افرغه افراغا شديدا و برآدمه بر بلوك نسنه
و يرمك معناسنه در تقول دهق لى دهقة من المال اى اعطانى منه صدرا و برنسنه يى قيروب خرده خرده طوغرامق
ياخود برطاريره قصدروب پك صيقمق معناسـنه در يقال دهق الشئ اذا كسره و قطعه او غمزه شديدا و اورمق
معناسـنه در يقال دهق فلانا اذا ضربه ﴿الادهاق﴾ همزه نك كسريله دهق ايله ايكى معناى اوّلده مرادفدر يقال
ادهق الكأس اذا ملأه و يقال ادهق الماء اذا افرغه افراغا شديدا و ايودرمك معناسـنه در يقال ادهقه اذا اعجله
﴿الدهقة﴾ تمره وزننده برپارچه ماله اطلاق اولنور ﴿الدهاق﴾ كتاب وزننده طلو برداغه على قول پيدرپى صونيلان
برداغه دينور يقال كأس دهاق اى ممتلئة او متتابعة و چوق صويه دينور يقال ماء دهاق اى كثير ﴿الدهقان﴾ دالك
كسرى و ضميله دهخان معرّبيدر موقع ذكرى باب نوندر ﴿الدهق﴾ فتحتينله طومرغه دينوركه اكا مجرملرك
اياقلرينى قصدروب عذاب ايدرلر فارسيده اشكنجه ديرلر يقـال غمز ساقه بالدهق وهو خشبتان يغمز بهما الساق
﴿الادّهاق﴾ همزه نك و دال مشدده نك كسريله افتعـال وزننده برنسـنه كثرتندن برى برينه كيريشوب صقشمق
معناسـنه در يقال ادّهقت الحجارة اذا تلازمت و دخل بعضها فى بعض ﴿المدّهق﴾ مفتعل وزننده برى برينه صقشمغله
قيريلوب پاره پاره اولمش نسنه يه دينور يقال شئ مدّهق اى مكسر معتصر ﴿الدهلقة﴾ دحرجه وزننده دابّه نك
دريسـنه ياپشوب طاز باش كبى سيويشك اولنجه قدر قازيمق معناسـنه در يقـال دهلق جلد الدابّة اذا اخذه
بحلقه حتى يراه يتملص ﴿الدهمقة﴾ دحرجه وزننده برنسـنه يى قيروب طوغرامق معناسنه در يقال دهمق الشئ
اذا كسره و قطعه و كيريشى يومشتمق معناسـنه در يقال دهمق الوتر اذا لينه و طعامى خوش و نازك و ملايم ياپمق
على قول ناخوش ياپمق معناسنه اولمغله ضدّ اولور يقال دهمق الطعام اذا طيبه و رققه و لينه اولم يجوّده لكن
ضدّيتنده نظر واردر ﴿الدهامق﴾ علابط وزننده يومشق طپراغه دينور ﴿المدهمق﴾ مدحرج وزننده شول
اوقه دينوركه بغايت كوزل يونيلوب دوز و لطيف و هموار اوله يقال قدح مدهمق اى نقئ من العيوب المستوى المتن
و چتلاق اوقه دينور يقال قدح مدهمق اى مشقق و طبخى كوزل اولميوب ناخوش اولان طعامه دينور يقال طعام
مدهمق اى غير محمود و لطيف و زيبا كتابه وصف اولور يقـال كتاب مدهمق اى لطيف و يومشق كيريشه
دينور يقـال وتر مدهمق اى لين ﴿المدهمق﴾ اسم فاعل بنيه سيله مدرك الفقعسىّ لقبيدر فصاحت و بلاغتندن
ناشى ملقب اولدى دهمقهٔ طعام و قدحدن مأخوذدر ﴿الدهنقة﴾ دهمقه وزننده و جميع معنالرنده مرادفيدر ﴿الديق﴾
دالك فتحيله قازيق مقوله سى نسنه يى يردن چكوب قوپرمق ايچون بر طرفه اكوب آيرمق معناسنه در يقال داقه يديقه
ديقا اذا ازاغه ليتزعه تجز بعونه تعالى فحمداله دائما ﴿فصل الذال المعجمة﴾ ﴿الذرق﴾ فرق وزننده
قوش قسمى صاغنمق معناسنه در يقال ذرق الطائر ذرقا من الباب الاول و الثانى اذا زرق ﴿الاذراق﴾ همزه نك
كسريله ذرق معناسنه در يقال اذرق الطائر بمعنى ذرق و برحندقوق ديدكلرى نبات بتورمك معناسنه در يقال اذرقت
الارض اذا انبتت الذرق ﴿الذرق﴾ صرد وزننده خندقوق ديدكلرى نباته دينوركه ماده سنده بيان اولندى ﴿المذرّق﴾
معظم وزننده صو قارشمش سوده دينور يقال لبن مذرّق اى مذيق ﴿التذرّق﴾ تفعل وزننده و ﴿الاذّراق﴾ همزه نك
و ذال مشدده نك كسريله افتعال وزننده كرچه جميع نسخه لرده و تذرّقت و اذرقت اكتحلت به عنوانده مرسوم
اولوب * شارح المرأة بالكحل عبارتيله فاعل و مفعولى تصريح ايلكله مطلقا سرمه چكمك معناسنه اولور لكن مقتضاى
ماده ذرق استعمال ايلك معناسنه اولديغى خفى دكلدر و ذرقكه وجه مذكور اوزره حندقوق ديدكلرى نباتدر تداوى
ايچون عصاره سى سرمه كبى كوزه چكيلور لكن ينه شارحك قولى معتنا اولمغله تذرّق و اذراق كوزه سرمه چكمك
معناسـنه ضبط اولنمق ازمدر ﴿الذعق﴾ صعق وزننده بركسه يى حيقروب بلكاتمك معناسـنه در يقال ذعق
فلانا ذعقا من الباب الثـالث اذا صاح به و افزعه ﴿الذعاق﴾ غراب وزننده طوزلو صويه دينور يقال ماء ذعاق
اى زعاق و قاتل نسنه يه دينور يقال داء ذعاق اى قاتل ﴿ذعلوق﴾ عصفور وزننده پراصه يه شبيه برخوش نبات
آديدر * شارحك بيانه كوره تكه صقالى ديدكلرى نباتدر و ذعلوق خفيف الروح جست و تيزمغز آتشپاره اوغلانه
دينور يقـال غلام ذعلوق اى الحارّ الرأس الخفيف الروح و بركوچك قوشجغز آديدر و برنوع منتاره دينور
و جست و خفيف اوله رق اغزى طار اولان ديشى قيونه دينور * مؤلف و الخفيفة الضيقة الفم من الضأن عبارتيله
رسم ايلكله وجه مذكور اوزره ترجه اولندى بوكونه قيون ظاهرا برجنس قيوندر و ذعلوق خالد بن سعيد بن العاصك
قلجى آديدر رضى الله عنه و ذعلوق مكررا قيون قسمنى صاغمق ايچون چاغره جق كلمه تدر و نسير بن ذعلوق
تابعيندندر ﴿الذفروق﴾ ثفروق وزننده و مرادفيدر ﴿الذقداق﴾ قافله ثرثار وزننده تيز تيز تكلم ايدن حديد اللسان

فصل الذال المعجمة

آدمه دینور یقال رجل ذقداق ای الحدید اللسان الذی فیه عجلة (الذلق) خلق وزننده بچاق مقوله‌سنی بیلیوب
کسکینلتمك معناسنه‌در یقال ذلق السکین ذلقا من الباب الاوّل اذا حدّده وآریقلادوب زبون قلمق معناسنه
مستعملدر یقال ذلق السموم او الصوم فلانا اذا اضعفه وقوش صاغنه‌مق معناسنه‌در یقال ذلق الطائر اذا زرق
ولسان بلیغ وسخنزان اولمق معناسنه‌در یقال ذلق اللسان اذا کان ذلیقا وذلق وصف اولور کما سیذکر فی الطلق
وذلق هر شیئك کسکین اولان یرینه دینور کما سیجیئ ذلقه دخی دینور وبونده فتحتینله ده لغتدر (التذلیق) تفعیل
وزننده بودخی برنسنه‌یی کسکینلتمك معناسنه‌در یقال ذلق السکین اذا حدّده وآت قسمنی یراندرمق معناسنه‌در
یقال ذلق الفرس اذا ضمّره وکار یوه‌سنه چقسون دیو صو دوکمك معناسنه‌در یقال ذلق الضب اذا صبّ الماء
فی جحره لیخرج (الاذلاق) همزه‌نك کسریله بودخی برنسنه‌یی کسکین قلمق معناسنه‌در یقال اذلقه اذا حدّده
وبرآدمی آریقلادوب زبونلتمق معناسنه‌در یقال اذلقه اذا اضعفه وقوش صاغنه‌مق معناسنه‌در یقال اذلق
الطائر اذا ذرق وبرآدمی مضطرب وبیقرار ایلمك معناسنه‌در یقال اذلقه اذا اقلقه وچراغ اویاندرمق معناسنه‌در
یقال اذلق السراج اذا اضاءه واوقده وکار طشره چیقسون دیو یوه‌سنه صو دوکمك معناسنه‌در یقال اذلق
الضب اذا صبّ الماء فی جحره لیخرج (الذلاق) فتحتینله برنسنه کسکینلنمك وکسکین اولمق معناسنه‌در یقال
ذلق اللسان والسنان ذلقا من الباب الرابع اذا ذرب وچراغ اویانوب آیدنلق ویرمك معناسنه‌در یقال ذلق
السراج اذا اضاء وکار قسمی یکقومسالدن مرج وملایم چپل یره چیقمق معناسنه‌در یقال ذلق الضب اذا خرج
من خشونة الرمل الی لین الماء وبرکمسه صوسزلقدن اولو مجل اولمق معناسنه‌در یقال ذلق فلان من العطش
اذا اشرف علی الموت (الذلق) کتف وزننده و(الاذلق) احمر وزننده باب رابعدن وصفلردر کسکین نسنه‌یه
دینور یقال سنان ولسان ذلق واذلق ای حدید وذلق طلاقتلو وفصاحتلو سخنور آدمه اطلاق اولنور یقال
خطیب ذلق ای فصیح ویقال امرأة ذلقة واذلق کلمه‌سنك جمعی ذلق کلور ذالك ضمیله یقال اسنة ذلق
ای حداد (الذلاقة) حماقه وزننده بودخی برنسنه کسکین اولمق معناسنه‌در یقال ذلق اللسان ذلاقة
من الباب الخامس اذا کان حدیدا (الذلیق) امیر وزننده و(الذلق) صرد وزننده و(الذلق) عنق وزننده بلیغ
وفصیح وسخنزان اولان لسانه وصف اولور ذلق کبی یقال لسان ذلیق وذلق کامر وذلق وذلق ای حدید بلیغ
بین الذلاقة والذلق وذلیق کاه اولورکه صاحب لسانه دخی وصف اولور یقال خطیب ذلیق وعقیلة ذلیقة ای فصیح
(الذولق) جوهر وزننده ذلق وذلقه کبی بودخی هرنسنه‌نك کسکین وکسیجی اولان یرینه دینور بچاغك وقلجك
آغزی کبی یقال قطعه بذلق السکین وذلقته وذولقه ای حدّه وبرنسنه‌نك سیوری وکسکین اولان اوجنه دینور تمرن
یلمانی کبی یقال کانّه ذولق اللسان والسنان ای طرفهما (الحروف الذلق) ذالك ضمی ولامك سکونیله طرف لسان وشفه‌دن
خروج وصدور ایدن حروفه اطلاق اولنورکه انلر التی حرفدن عبارتدر اوچنه ذولقیه دینورکه لام وراء ونون
حرفلریدر واوچنه شفهیه دینورکه باء وفاء ومیم حرفلریدر بونلر لسانك اوجیله دودقلردن خارج وناشی اولورلر
شارح دیرکه سیبویه حروف ذولقیه‌نك هربرینه بر مخرج اعتبار ایلدی ویحیی وفرّاء وقطری اوچنه بر مخرج
اعتبار ایلدی وانلره لثوی دخی دیرلرکه دیش اتنه نسبت اولنور واشبو حروف ستّه‌ده برسرّ لطیف مندرجدرکه
کلمات عربیه‌دن رباعی مجرّد وخماسی مجرّد اولان کلمه البتّه بو حرفلرك بریندن خالی اولمزو کیمنده ایکی واوچ دخی بولنور
جعفر وقرطعب وهمرجل کبی پس بررباعی وخماسی‌که انده بونلردن برحرف بولنمیه عربیّ الاصل اولمیوب کلام
عربه دخیل اولان کلماتدن اولور انکیچون بونلردن ماعدا حروفه مصمته اطلاق اولنورکه رباعی وخماسی بناسندن
مصمت دیمکدر لکن سائر امّهاتده فاء یرینه واو مرسومدر (المذاق) معظم وزننده صو ایله قارشق سوده دینور یقال
جاء بالمذلق ای اللبن المخلوط بالماء ابن المذلق عبد شمس قبیله سندن برکمسه درکه افلاس ایله ضرب مثلدر
نه کندیسی ونه آباء واجدادی بیت لیله‌یه یعنی برکیجه‌لك سدّرمق ایده‌جك نسنه‌یه نائل اولامشلر ایدی ومنه المثل
* افلس من ابن المذلق * (الانذلاق) انفعال وزننده اغاج دالنك اوجی یلمانلو اولمق معناسنه‌در یقال انذلق الغصن
اذا صارله ذلق ای حدّه (الذملق) عملس وزننده یلتاق آدمه دینور یقال رجل ذملق ای ملاق وخفیف وحدید
اللسان کمسه‌یه دینور یقال رجل ذملق ای خفیف حدید اللسان وبیلنمش وزاغنی بولمش کسکین قلجه دینور یقال
سیف ذملق ای محدّد (الذملقانی) ذالك ولامك فتحیله سوزی تیز تیز سویلنان آدمه دینور یقال رجل ذملقانیّ
ای سریع الکلام (الذملقیّ) عملسی وزننده فصیح وسخنور آدمه دینور یقال رجل ذملقیّ ای فصیح (الذملقة) دحرجه
وزننده یلتاقلنوب خوش آمدجیلك ایلمك معناسنه‌در یقال ذملق فلانا اذا تملق الیه ولاطفه (الذوق) سوق

مطلب

وزننده ﴿والذواق﴾ سحاب وزننده و ﴿المذاق﴾ میمك فتحیله و ﴿المذاقة﴾ هایله طاتمق معناسنه در یقال ذاقه یذوقه
ذوقا وذواقا ومذاقا ومذاقة اذا اختبر طعمه وپكلكنی وكوشكلكنی دنه مك ایچون یایك كریشنی چكمك معناسنه
مستعملدر یقال ذاق القوس اذا جذب وترها اختبارا وذواق سحاب وزننده طادیله جق جزؤیجه شیئه دینور كه
طادملق تعبیر اولنور ومنه یقـال ماذاق ذواقا ای شیئا ﴿الاذاقة﴾ همزه نك كسریله طاتدرمق معناسـنه در
تقول اذقته فذاق وبر نسنه دن بهره مند اولمق معناسنه مستعملدر كه همزه سی صیرورت ایچوندر تقول اذاق زید
بعدك كرما ای صار كریما ویقال اذاق الفرس بعدك عدوا ای صار عدّاءا ﴿التذوّق﴾ تفعل وزننده بر نسنه یی
تكرار بتكرار طاتمق معناسـنه در یقال تذوّقه اذا اذاقه مرّة بعد مرّة ﴿التذاوق﴾ تفاعل وزننده بر نسـنه یه
هر طرفدن ال صونوب آلشمق معناسنه مستعملدر یقال تذاوقوا الرماح اذا تنا ولوها ﴿ فصل الراء ﴾

فصل الراء

﴿الربرق﴾ جعفر وزننده عنب الثعلب اسمیدر كه ایت اوزمی دیدكاری نباتدر ﴿الربق﴾ رانك كسریله طویله ایپی كبی
شول اوزون نجه ایپه دینور كه جابجا ایلكلری اولغله هر برینی قوزینك واوعلاغك صره واردی بیونلرینه چكروب بند
ایدرلر هر برایلكنه ربقه دیرلر رانك كسری وفتحیله جمعی ربق كلور عنب وزننده وارباق ورباق كلور اصحاب
وجبال كبی بو معنادندر كه فلانك فلان كدر وكربتنی دفع وتفریج ایلدی دیه جك یرده * حلّ ربقته * دیرلر یقولون حلّ
ربقته ای فرّج عنه كربته ﴿الربق﴾ سبق وزننده قوزینك واوعلاغك بیونتی ذكر اولنان ربقه یه چكورمك معناسنه در
یقال ربق الجدی ربقا من الباب الاول والثانی اذا جعل رأسه فی الربقة وبر آدمی بر چیره شك ایشـه یاخود
بر ورطه یه اوغراتمق معناسنه مستعملدر یقال ربق فلانا فی الامر اذا اوقعه وربق رانك فتحی وكسریله بر نسنه یی
محكم چكوب باغلمق معناسـنه در یقال ربقه ربقا وربقا اذا شدّه ﴿الارتباق﴾ افتعال وزننده ربق لفظندن
مطاوعدر بر كمسه بر چیره شك ایشه طولاشمق یابر ورطه یه اوغرامق معناسنه در یقال ربقه فی الامر فارتبق ای اوقعه
فوقع فیه وآهو آغه ایلشوب طوتلمق معناسنه مستعملدر تقول ارتبق الظبی فی حبالتی اذا علق ﴿الربیقة﴾ سفینه
وزننده ذكر اولنـان ربقه ایله باغلنمش قوزی یه واوغلاغه دینور یقـال بهمة ربیقة ای مربوقة فی الربقة
﴿اربق﴾ همزه نك فتحی و بانك ضمیله رامهرمز قضاسنده برقریه آدیدر ﴿ربیق﴾ زبیر وزننده جازده بر وادی اسمیدر
﴿امّ الربیق﴾ آفت وداهیه كنیه سیدر یقال وقع فی امّ الربیق ای الداهیة ﴿التربیق﴾ تانك كسریله قیون باغلیه جق
اوزون ایپه دینور ﴿التربیق﴾ تفعیل وزننده قوزینك واوغلاغك بیونلرینی ربقه ایله باغلمق معناسنه در ومنه المثل
* رمّدت الضأن فربّق ربّق * ای هیّئ الارباق فانها تلد عن قریب یعنی قیونلرك ممه لری بیو یوب طوغورملری
كلوب چاتدی قوزیلری باغلمق ایچون باغلر حاضر ایله وكچی قسمنده رنق رنق دیرلر نونله كه انتظر معناسنه در زیرا
كچی قسمی ممه سـنه سود كتورمك كبی طوغرمق علامتنی اظهـار ایلدكدنصكره درعقب طوغورمیوب بر مقدار
فاصله ویررو بونده رمّق رمّق دخی دیرلر میمله مثل اوّل انتظار مدید ایله منتظر اولمیان نسنه حقنده ضرب اولنور
ومثل ثانی بونك مقابلیدر وتربیق الكلام سوزه فاصله و یرمیوب ارتباطله متصل ومنتظم سویلمكدن عبارتدر یقال
ربّق الكلام اذا لفقه ﴿المربّقة﴾ معظمه وزننده شحم ایله طبخ اولنمش چوركه دینور تقول اطعمنی خبزة مربّقة
ای مشحمة ﴿التربّق﴾ تفعل وزننده بر نسنه یی قلاده كبی بیونه طاقمق معناسنه در تقول تربّقته فی عنقی اذا تعلقته
ای تقلدته ﴿الرتق﴾ فتق وزننده بر نسنه نك شقنی قاوشدروب بتشدرمك معناسنه در یقال رتق الشیء رتقا من الباب الاول
ضدّ فتقه ﴿الرتق﴾ فتحتینله رتقه لفظندن جمعدر كه فتحاتله در پرمقلرك ارالقلرنده اولان فرجه یه دینور دیلری
بتشك اولمق حسبیله ورتقه مصدر اولور رتق كبی كه فتحتینله در خاتون رتقاء اولمق معناسنه یقال رتقت المرأة
رتقا ورتقة من الباب الرابع اذا كانت رتقاء ﴿الرتقاء﴾ حمراء وزننده فرجی بتشك اولان عورته دینور كه جماعی قابل
اولمیه علی قول فرجنده تبوّل ایده جك دلیكدن غیری دلیك اولمیه تركیده آصلق تعبیر اولنور یقال امرأة رتقاء
ای بینة الرتق لایستطاع جماعها اولا خرق لها الا المبال خاصة * مترجم دیركه قول اوّله كوره مدخل اولوب لكن

مطلب

اوته سی بتشك اولمغله نفوذ ممكن اولمیه وقول ثانی یه كوره اصلا مدخل اولمیه مطرّزی قول ثانی یه حصر ایلمشدر بر دخی
عفله واردركه بر شیشدر بعض نسوانك وناقه نك فرجلرنده حادث اولور بعض آدمك خایه لرنده حادث اولان
دبه لك كبی مطرزینك بیانه كوره بو حادثه ابكارده اولمز ولدكتوردكدنصكره ظهور ایدر مدوّر ورم كبی بر نسنه در
بر دخی قرن واردر بو دخی مطرزینك بیانه كوره سلوكه مانع بر حادثه در یا بر غدّهٔ غلیظه در یاخود لحمهٔ مرتقه در
یاخود ماده سی بر كمیكدركه فرجك ایچنده ظهور ایدوب منفذی سدّ ایدر وصاحب نهایه نك بیانه كوره قرن وعفله
بر ماده در دیش طرزنده بر كمیكدر وبونلرك كتب فقهیه ده نكاح بابنده احكامی واردر ﴿الرتاق﴾ كتاب وزننده

بری برینه دیکلمش ایکی پارچه بزه دینورکه جارکبی ارقه یه آلورلر ﴿رتقة السّرین﴾ رانك ضمی و سین و راء مشدده نك
کسریله بحر یمنده بر لیمان آدیدر ﴿الرتوق﴾ رانك ضمیله منعه یه دینورکه بر آدمك عشیرت و اقارب و حماتندن
وعزّ وشرف و جنابندن عبارتدر یقال انه فی رتوق ای فی منعة وعزّ وشرف * شارحك بیاننه کوره تقدیرا مفردی
رتق در و بورادہ خای معجمه ایله الخنعة نسخه‌لری غلط صرفدر ﴿الارتتاق﴾ افتعال وزننده بتشمك معناسنه‌در
یقال ارتتق الشیٔ اذا التأم ﴿الرحیق﴾ حای مهمله ایله تحیق وزننده خمره دینور علی قول پك خوش اولاننه یاخود
افضلنه دینورکه اسکی اولمق جهتیله نشئه‌سی پك زیاده اولاندن عبارتدر یاخود خالصنه یاخود عین الدیك کبی صافی
اولاننه دینورکه بادهٔ ناب تعبیر اولنور و رحاق دخی بو معنایه‌در غراب وزننده یقال سقاه الرحیق و الرحاق ای الخمر
او اطیبها او افضلها او الخالص او الصافی و رحیق برکونه طیب اسمیدر آنی رحیق زاده بیلور ﴿رحقان﴾ عثمان
وزننده مدینه یه قریب بر موضعدر ﴿الردق﴾ فتحتینله ردج معناسنه‌درکه تازه طوغمش قوزینك و اوغلاغك فضله‌سنه
دینور ﴿الروذق﴾ ذال معجمه ایله جوهر وزننده یوزلمش دری یه دینور و اسّی صوده خشلنوب پوستیله بیلجه بریان
اولمش قوزی بریاننه دینور تقول اکلنا الروذق ای الحمل السمیط و بغرسق کبی اخلاطیله طبخ اولمش قاورمه مقوله‌سنه
دینور جمعی روادق کلور * مترجم دیرکه بورودهٔ فارسی معرّبیدر ﴿الریق﴾ صیقل وزننده و ﴿الزیرق﴾ رانك کسریله
ایت اوزمنه دینور عنب الثعلب معناسنه ﴿الرزداق﴾ رانك ضمی و زای معجمه نك سکونیله شهرك اطراف و نواحیسنده
اولان سواد و قراسندن عبارت شنلکنه دینورکه لسانمزده ایل و قضا تعبیر اولنور و بورستای فارسی معرّبیدر
رستاق دخی دینور زاء سیندن مبدله‌در ﴿الرزدق﴾ جعفر وزننده انسان قسمنك صفّ وطابورینه وخرما اغاجلرینك
صره‌سنه دینورکه مسطر و اری دیزلمش اولور رستهٔ فارسی معرّبیدر ﴿الرزق﴾ رانك کسریله مطلقا کندیسیله
انتفاع اولنان شیئه دینورکه اسمیدر جمعی ارزاق کلور یقال له رزق کثیر وهو ماینتفع به و یغموره اطلاق اولنور
سببیت علاقه‌سیله و ازدلغتنده شکر نعمت معناسنه کلور و منه قوله تعالی ﴿وتجعلون رزقکم انکم تکذّبون﴾ ای شکرکم
قال الشارح وقیل شکر رزقکم علی حذف المضاف وقیل تجعلون نصیبکم ان النعمة مجری الکذب راغبك
بیاننه کوره رزق معنای مزبوره موضوعدر بعده بعضا عطاء جاری وغیر جاریده استعمال اولنورکرك دنیوی وکرك
اخروی اولسون و بعضا نصیب معناسنده استعمال اولنور و بعضا جوفه و اصل اولان غداء و قوتده استعمال
اولنورکه بوکه فارسیده روزی و ترکیده اولوش دینور نته‌که ترك بیننده مثلدرکه * ایلدن کلان اولوش اولمز اولسه‌ده
وقتنده کلمز * دیرلر و بعضا مادهٔ حیات اولان مطره اطلاق اولنور ﴿المرتزق﴾ اسم مفعول بنیه‌سیله رزق معناسنه‌درکه
منتفع به اولان شیئه دینور ﴿الرزق﴾ رانك فتحیله مصدر حقیقیدر رزق و یرمك معناسنه‌در یقال رزقه الله رزقا
من الباب الاول اذا اوصل الیه رزقا * شارحك بیاننه کوره رانك کسریله اسم اولدیغی کبی مصدر دخی اولور و رزق
ازدلغتنده نعمته شکر ایلمك معناسنه‌در یقال رزق فلانا اذا شکره ﴿الرزقة﴾ ضربه وزننده بناء مره‌در برکرّه رزق
و یرمك معناسنه‌در جمعی رزقات کلور حرکاتله و رزقات عسکر ایچون تعیین اولنان علوفه‌لره اطلاق اولنور یقال
اخذ الجند رزقاتهم ای اطماعهم ﴿المرزوق﴾ بخت و اقبالو آدمه اطلاق اولنور یقال رجل مرزوق ای مجدود
﴿الرازقیّ﴾ یای مشدده ایله ضعیف وزبون آدمه اطلاق اولنور اکتسابه قدرتی اولمامغله رازق طرفنه منحصر
اولدیغیچون و پرمق اوزمنه دینور شامده رزاقی دیدکاری رازقی اوله جقدر و منه اتانی رجل رازقیّ برازقیّ ای ضعیف
بعنب ملاحیّ ﴿الرازقیة﴾ ها ایله آق کتان بزینه دینور و خمره اطلاق اولنور عنب رازقی یه منسوبدر ﴿مدینة الرزق﴾ عجم
سرحدلرندن بر سرحد اسمیدر بصره‌یی اهل اسلام اختطاط ایلزدن اقدم محل مزبور عجمه مخصوص ایدی ﴿رزیق﴾
زبیر وزننده یاخود امیر وزننده مرو ترابنده بر نهرك آدیدر ابن مبارك اصحابندن احمد بن عیسی الرزیقیّ اوراندر
و زبیر وزننده یمنده بر حصن آدیدر و ایکی تابعی اسمیدر ورزیق بن سوّار ورزیق بن حکیم ورزیق بن ابی سلمی
ورزیق ابو عبدالله الالهانیّ ورزیق الثقفیّ ورزق الاعمی ورزیق ابو جعفر ورزیق ابو بکار ورزیق ابو وهبه
ورزیق که موالیٔ عبدالعزیز بن مرواندر ورزیق بن حیان الایلیّ ورزیق بن حیان الفرازیّ ورزیق بن سعید
ورزیق بن هشام ورزیق بن عمرو بن مرزوق ورزیق بن نجیح ورزیق بن کریم ورزیق بن ورد * و پدرلری رزیق
اولنلرکه حکیم بن رزیق و عبیدالله وهیثم وسفیان وعمار و حسین و جعد و علیّ و محمد بن رزیق وجدلری یاخود اب
جدلری رزیق اولنلرکه سلیمان بن ایوب بن رزیق و احمد بن عبدالله بن رزیق و یزید بن عبدالله و سعید بن القاسم
بن سلمه وطاهر بن الحصین بن مصعب وحسین بن محمد بن مصعب و ابورزیق که علیّ بن عبدالله بن عباسدن روایت
ایلمشدر و محمد بن احمد بن رزقان که رانك کسریله‌در و احمد بن عبد الوهاب بن رزقون الاشبیلیّ المالکیّ که رای

مضمومه ايله در متأخريندندر واحمد بن علي بن رزقون المرسيّ ورزق الله الكلواذانيّ ورزق الله بن الاسود وابن سلام وابن موسى ومرزوق الحمصيّ ومرزوق الباهليّ ومرزوق التيميّ بونلر بالجمله محدثين كرام وعلمام اعلامدندر (الارتزاق) افتعال وزنده رزق وعلوفه المق معناسنه در يقال ارتزقوا اذا اخذوا ارزاقهم (الرستاق) و (الرسداق) رزداق وزنده ومرادفيدركه شهرك يوره سنده اولان سواد وقرادن عبارتدر اصطلاحمزده ايل وقضا تعبير اولنور سنجاق قضايي مشتملدر وولايت سنجاغي مستملدر مثلا حالا قراركاهمز اولان اسكدارك رستاقي بكقوز وبلغورلي وقرتال

مطلب

وشيله ونردبانلي كوي وقاضي كويي وسائر قرا وسوادندن عبارتدر وبونلر نواحي يه منقسمدر لسان تركيده ايل وقضا رستاق ديمكدر مثلا اسكدار ايلي واسكدار قضاسي تعبير اولنور شهر وقضا سنجاق اعتبار اولنور مع سائر الملحقات ولايت اعتبار اولنور ورستاق ورزداق روستاي فارسي معرّبيدر (الرشق) مشق وزنده آتمق معناسنه در اوق وسائر نسنه اولسون يقال رشقه بالنبل رشقا من الباب الاول اذا رماه به (الرشق) رانك كسريله اسمدر آتيلان اوقه دينور واوق آتيلان سمت وجهته دينور فاذا رموا كلهم في جهة قالوا رمينا رشقا ويازو يازاركن ظهور ايدن قلم جزرديسنه دينور بونده رانك فتحيله ده جائزدر تقول سمعت رشق قلمه ورشقه اي صريره (الرشاقة) حماقه وزنده محبوب رشيق القدّ اولمق معناسنه در يقال رشق الغلام رشاقة من الباب الخامس اذا كان رشيقا (الرشيق) امير وزنده وصفدر قامتي سرو سهي كبي خوب ولطيف وموزون اولان آدمه دينور جمعي رشق كلور فتحتينله يقال رجل رشيق اي حسن القدّ لطيفه ورشيق اسمادندر حسن بن رشيق محدثيندندر (الرشق) فتحتينله شول يايه دينوركه كنديسي لطيف وموزون اولوب واوقي سرعتله چيقوب كيدر اوله يقال قوس رشق اي السريعة السهم الرشيقة ويقال ما ارشقها اي ما اخفها واسرع سهمها يعني معناي مذكورده فعل تعجب متصرّف اولور (الارشاق) همزه نك كسريله برنسنه يه ديكه ديكه دقتله باقق معناسنه در يقال ارشق اليه اذا حدّد النظر اليه ويالكز برجهته آتمق معناسنه در يقال ارشق الرامي اذا رمى وجها وآهو حسّ ايتديكي نسنه يه طوغرو بيوني اوزاتمق معناسنه در يقال ارشقت الظبية اذا مدّت عنقها (ارشق) احمد وزنده موقان نواحيسنده برطاغك آديدر (المراشقة) مفاعله وزنده برآدم ايله سيرايدشمك معناسنه در يقال راشقه اذا سايره (رشيق) زبير وزنده برزاهد مصري اسميدر ومتأخريندن ابو عبدالله بن محمد بن عبدالله بن احمد بن رشيق المالكيّ الفقيه جدّيدر (الارتصاق) التصاق وزنده ومرادفيدركه ياپشمق معناسنه در يقال ارتصق اليه اذا التصق (المرصق) مكرم وزنده و (المرتصق) ملتصق وزنده ايچي عسرتله چيقان چتين جوزه دينور يقال جوز مرصق ومرتصق اي متعذر خروج لبه (الرعيق) امير وزنده و (الرعاق) غراب وزنده دابه لنك يورركن ياخود سكردركن قرنندن جلق جلق ظهور ايدن صوته دينور بعضلر عندنده دابه نك ذكري قابي اولان درينك ايچنده چالقنديغندن اول صوت ظهور ايدر (الرعق) صعق وزنده دابّه سكردركن قرني ياخود قابي ايچره ذكري اوتمك معناسنه در يقال رعق بطن الدابة او جرذانها اذا تقلقل في قنبه رعقا من الباب الثالث اذا صوّت (الرفق) رانك كسريله كندوسيله استعانه اولنان شيئه دينور يقال هو رفق له اي ما استعين به ولطف وسهولت وملايمت معناسنه دركه عنف وشدّت مقابليدر يقال فيه رفق اي لطيف ليس فيه عنف ورفق رانك كسريله ومرفق مجلس وزنده ومرفق مقعد وزنده ومرفق منبر وزنده مصدرلردر برايشك قولاي طرفني بيلمكله لطف وسهولتله طوتمق وبرآدمه سهولتله معامله ايلمك معناسنه در يقال رفق به وعليه ورفق ورفق رفقا ومرفقا ومرفقا ومرفقا من الباب الاوّل والرابع والخامس اذا لطف ولم يعنف شارحك بيانه كوره منبر وزننده مصدر شاذدر ورفق بركسه يه نفع ويرمك وفائده لندرمك معناسنه در يقال رفق فلانا اذا نفعه ودير سكه اورمق معناسنه در يقال رفقه اذا ضرب مرفقه ودوه قاچوب كتمامك ايچون قولني باغلمق معناسنه در يقال رفق الناقة اذا شدّ عضدها اذا خيف ان تنزع الى وطنها (المرفق) منبر وزنده و (المرفق) مجلس وزنده مصدرلردركه ذكر اولندي وهر بري دير سكه دينور يقال ضرب به مرفقه ومرفقه وهو موصل الذراع في العضد وبو نفع معناسندن مأخوذدر وبنيهٔ اولي آلته تشبيه اولنمشدر جملري مرافقدر ومرافق الدار خانه نك مدار منفعت اولان يرلرندن عبارتدر متوضأ ومطبخ وبئر وكاريز مقوله سي كبي بونك مفردي همان منبر وزننده دركه آلته تشبيه اولنمشدر يقال ما في داره مرفق من المرافق وهي مصابّ الماء والمطبخ ونحوه (المرفقة) مكنسه وزنده قولتق يصديغنه دينور يقال توكأ على المرفقة اي المخدّة (الرفقة) رانك حركات ثلاثي وفانك سكونيله و (الرفاقة) ثمامه وزنده يولداش وهمراه اولديغك جماعته دينور رفقه نك جمعي رفاق وارفاق ورفق كلور كتاب واصحاب وصرد وزنلرنده تقول خرجت مع رفقة مثلثة الراء ورفاقة وهي جماعة ترافقهم (الرفيق) امير وزنده يولداشه دينور

همراه ومرافق معناسنه جمعی رفقاء کلور امراء وزننده وچون که یولداشلری بری بریندن آیرلسه رفقه اسمی زائل اولور لکن رفیق اسمی زائل اولمز ورفیق مفرد وجمعه اطلاق اولنور صدیق وخلیط کبی وعلی قول رفقه اسم جمعدر رهط کبی جمعی رفق کلور عنب وزننده ورفق کلور صرد وزننده تقول هو رفیقی فی الطریق ای مرافقی وتقول هم رفیقی ورفیق اوصلو واذعانلو سهل ولین الجانب آدمه دینور یقال رجل رفیق ای ضدّ الاخرق ﴿الرفاقة﴾ کرامه وزننده یولداش اولمق معناسنه در یقال رفق به رفاقة من الباب الخامس اذا صار رفیقا ﴿الارفاق﴾ همزه نك کسریله برکسه یه نفع ویرمك معناسنه در یقال ارفقه اذا نفعه * مؤلف بونی تکرار ایلمشدر وبرایشی سهولت وملایمت وجهیله طوتمق معناسنه در یقال ارفقه اذا رفق به ﴿الرفاق﴾ کتاب وزننده دوه نك قولنی باغلیه جق ایپه دینور ﴿المرفوق﴾ دیرسکی دردناك اولان شخصه دینور یقال بعیر مرفوق اذا کان یشتکی مرفقه ﴿الرفق﴾ فتحتینله دوه نك دیرسکی یانندن بوریلوب دونمش کبی اولمغه دینورکه برزوره کلدکده وزورلدقده اولور برتشمك وبورقولمق تعبیر اولنور انسانده دخی اولور یقال اصابه الرفق ای انفتال المرفق عن جنبه * شارحك بیاننه کوره بومعناده رفق مصدر دخی اولور یقال رفق البعیر رفقا من الباب الرابع اذا انفتل مرفقه عن جنبه وو فق ناقه نك ممه سنك دلیکی طوتلمغه دینورکه سودی آقزاولور وعلی قول سود صاغان کمسه نك اوزلقله صاغمیوب وسهولتله طوتمامسندن ناشی فاسد وتباه اولمسنه دینور یاخود سودی صاغارکن کرکی کبی سلکوب ممه یی افراغ ایلمامکله سودکیرو قاچوب قانه یاخود خرطه منقلب اولمغه دینورکه کیریش پارچه لری کبی اویوشمش سودلر چیقار ورفق نائل اولمسی سهل وآسان اولا صویه دینور یاخود قویی پك یقین اولمغله ایپی قیصه اولدیغندن تیز وآسان تناول اولنه یقال ماء رفق ای سهل اوقصیر الرشأ وسهل المطلب ویسیر الظفر اولان حاجت ومرامه اطلاق اولنور یقال حاجة رفق البغیة ای سهلة ﴿الارفق﴾ احمق وزننده ذکر اولنان رفق زحمتنه مبتلا دوه یه دینور یقال بعیر ارفق ای بین الرفق منفتل المرفق عن جنبه ﴿الرفقاء﴾ حمراء وزننده و﴿الرفقة﴾ فرحه وزننده ممه سنه رفق عارضه سی اوغرامش ناقه یه دینور یقال ناقة رفقاء ورفقة ای منسدّ احلیل خلفها ویقال بها رفق ﴿المرفاق﴾ میمك کسریله یوررکن دیرسکی یاننه چلان دوه یه دینور یقال جمل مرفاق اذا کان یصیب مرفقه جنبه وممه سنه باغ صارلدقده رنجیده ایدر اولان ناقه یه دینور یقال ناقة مرفاق اذا کانت یوجعها الصرار وسودی صاغیلورکن قان چیقان ناقه یه دینور یقال ناقة مرفاق اذا حلبت یخرج منها دم ﴿رفیق﴾ زبیر وزننده اسمادندر رفیق بن عبید وابو رفیق محدّثلردر ﴿الرافقة﴾ نهر فرات اوزره بربلده در حالا رقّه دیمکله متعارفدر منصور عباسی بنا ایلمشدر اشبو رقّه دیار بکره مجاور اولان رقّه دن بشقه در وبحرین قضاسنده برقریه آدیدر ورافقه لطف وملایمت وسهولت وحسن صنیع واحسان معناسنه در یقال به رافقة ای رفق ولطف وحسن صنیع ﴿المرفقة﴾ معظمه وزننده شول قیونه دینورکه قوللری دیرسکلرینه قدر آق اوله یقال شاة مرفقة ای یداها بیضاوان الی مرفقیها ﴿الارتفاق﴾ افتعال وزننده برکسه دیرسکنه یاخود قولتق یصدیغنه یصلانمق معناسنه در یقال ارتفق الرجل اذا اتکأ علی مرفق یده او علی المخدّة وطولمق معناسنه مستعملدر یقال ارتفق الاناء اذا امتلأ ﴿المرتفق﴾ مرتفع وزننده برنده دائم وثابت اولوب طوران شخصه اطلاق اولنور کویا که دیرسکنه طیانوب قالمش اولور یقال بات مرتفقا فی الرمل ای واقفا ثابتا دائما ﴿الترفّق﴾ تفعل وزننده رفق وسهولتله معامله ایلك معناسنه در یقال ترفّق به اذا رفق ﴿المرافقة﴾ مفاعله وزننده برکسه یه یولداش اولمق معناسنه در یقال رافق فلانا اذا صار رفیقه ﴿الرق﴾ رانك فتحی وکسری وقافك تشدیدیله یاز ویازه جق یوفقه دری یه دینور سلفده کاغد یرینه اکا یازارلر ایدی اکثر جیران دریسندن ایدرلر وحالا بعض روزنامه مقوله سی رسم ایدرلر یقال کتبه فی الرقّ ای الجلد الرقیق یکتب فیه ورقّ یوفقه نسنه یه دینور رقیق کبی یقال شیء رقّ ای ضدّ غلیظ وبیاض صحیفه یه دینور یقال رقه فی رقّ ای صحیفة بیضاء وبیوك قبلوبغه یه دینور علی قول صو جانورلرندن برکوچك جانور اسمیدر جمعی رقوق کلور مفردات سائره ده ذکر قبلوبغه سیله مفسردر ﴿الرقّ﴾ رانك کسریله ملك معناسنه درکه مملوکیتدن عبارتدر مؤلفك بصائرده بیاننه کوره رق عبودیّت جهتیله اولان ملك معناسنه درکه قول وجاریه نك مملوکیتلریدر اسم ومصدر اولور ومنه یقال عبد الشهوة اذلّ من عبد الرقّ ویقال رقّ الشخص رقا ویقال ضرب الرقّ علیه وبوضعف ورقّت معناسندندر علی قول مالکنه رقّت وخضوع وانقیادی تصورینه مبنی در * پس مؤلفك بوراده الملك عنواننده اطلاقی قاصر یاخود اشتهارینه مبنی در ورق برنوع تیکنلو نبات اسمیدر واغاج یپراغنه اطلاق اولنور یاخود طوارك اوتلامسی سهل اولان چالی واغاج بداقلرینه اطلاق اولنور یقال ترعی الماشیة الرقّ ای ورق الشجر اوما سهل علی الماشیة من الاغصان ورقاق معناسنه درکه سحاب وزننده درکما سیذکر

(الرق) رانك ضميله دكزده ياخود دره‌ده جارى يوفقه صويه دينوركه درين اولميه رانك فتحيله‌ده جائزدر تقول عبرنا
عن الرّق وهو الماء الرقيق فى البحر او الوادى و رقاق معناسنه‌دركه سحاب وزننده‌دركاسيذكر (الرّقة) رانك فتحيله
شول ارضه دينوركه دره وچاى يانده اولمغله طاشقنلقلرنده آنى صو باصوب بعده چكيلور اوله اول يرك اكينى خاصة
بستانى يك قوتلى مقبل اولور فرات ونيل كنارلرنده اويلجه زرع ايدرلر جمعى رقاق كلور رانك كسريله يقال
زرعوا فى الرقة وهى الارض الى جنب الوادى ينبسط الماء عليها ايام المدّ ثم ينضب و رقّه فرات اوزرنده بربلده
آديدركه ديار ربيعه‌نك واسطه‌سيدر حالا شهرينه رها اطلاق اولنور و بغداد غربيسنده برشهر آخر اسميدر رقّهٔ
واسط ديدكارى اوله‌جقدر واول شهردن برفرسخ اشاغيجه‌ده برقريه آديدر وايرانده قهستان ايالتنده بربلده آديدر
وايكى موضع آدلريدر هپ وجه تسميه لرى ارض مرسومه‌ده واقع اولدقلرينه مبنى در * مترجم ديركه مسائل
رقيات اوّلكى رقه‌ده امام محمد قاضى ايكن جمع وافتا ايلدكارى مسائل وفتاوادن عبارتدر نته‌كه حديثيه حديثه
شهرنده قاضى ايكن افتا ايلدكارندن عبارتدر (الرّقتان) تثنيه بنيه‌سيله رقّه ايله رافقه نام بلده‌يه اطلاق اولنور
ورافقه ماده‌سنده مفسردركه رقّه تعبير ايتدكارى شهر آخردر (الرّقة) رانك كسريله رحم و شفقت معناسنه‌دركه
قلب يوفقه‌لغندن نشئت ايدن مهربانلقدر تقول رققت له ارقّ رقّة من الباب الثانى اذا رحمت واوتمق معناسنه
مستعملدر يقال رقّ منه اذا استحيى و يوفقه اولمق معناسنه‌در يقال رقّ الشيءُ اذا دقّ * مؤلفك بصائرده بيانه
كوره دقّت و رقّت برمعنايه‌در لكن دقّتده برنسنه‌نك جوانبى اعتباريله‌دركه اندن اينجه لكله تعبير اولنور و رقّتده
عمق اعتباريله‌دركه اندن يوفقه‌لق ايله تعبير اولنور پس رقت حالتى جسمده اولسه صفاقته مضادّ اولور مثلا
ثوب رقيق دينور ليس بصفيق ديمكدر ونفس وذاتده اولسه جفوت وغلظته مقابل اولور مثلا زيد رقيق القلب
ديرلر ليس بقاسى القلب ديمكدر انتهى (الرقيق) امير وزننده رقّه‌دن صفتدر يوفقه نسنه‌يه دينور يقال شيءٌ رقيق
اى ليس بغليظ و مملوكه دينور قول وجاريه كبى مفرد وجمعه اطلاق اولنور وكاهجه رقاق اوزره جمعلنور رانك
كسريله يقال هو رقيق وعبد رقيق وعبيد رقيق اى مملوك بين الرقّ ويقال عبيد رقاق * شارح ديركه مصباحده
ذكر وانثايه‌ده اطلاق اولنمق اوزره مرسومدر (الرقاق) غراب وزننده وقافك تشديديله جائزدر بودخى يوفقه
نسنه‌يه دينور رقيق كبى وسهولتله آهسته‌جه اولان يورويشه اطلاق اولنور يقال مشى البعير مشيا رقاقا اذا
رقّ المشى اى مشيا سهلا و يوفقه اتمكه دينور مفردى رقاقه در رقاقه جائز دكلدر رانك كسريله وجمعنده رقاق
دينور رانك كسريله تقول اكلت رقاقة اى خبزة رقيقة (الرقاق) سحاب وزننده شول دوزصحرايه ياخود ارضه
دينوركه اوستى ملايم والتى يك اوله ياخود دره وچاى كنارنده صو باصقنى يره دينوركه صو چكيلدكده اكين
و بستان ايدرلر نته‌كه رقّه دخى بومعنايه‌در و رانك ضميله‌ده جائزدر على قول طپراغى يومشق اولان ككيش ارضه
دينور نته‌كه رقّ دخى ديرلر رانك كسرى و ضميله و رقق دخى دينور فتحتينله و يك اسى كونه دينور يقال يوم رقاق
اى حارّ (المرقاق) مفتاح وزننده اوقلاغويه دينوركه اتمك آچلور يقال حوّل الرقاق بالمرقاق وهو ما يرقّ به الخبز
(الرّقى) رتّى وزننده پرورده وسموز قيونه ونازك ايچ ياغنه دينور ارقّ الشحم تركيبندن مأخوذدركه شحم زياده‌سيله
نازك اولمغله هركس تناولنه اشتها ايدر ومنه المثل * وجدتنى الشحمة الرقى عليها المأتىّ * يعنى سن بنى نه پرورده ونازك
سموز بولدك كه هركلان اكل وتناوله خواهشكر اولور مرادبن اويله پرورده ونازك شحمه‌يه شبيهم ديمكدر بومثلى
استضعاف اولنان كمسه استضعاف ايدن آدمه ايراد ايدر تعجب واستنكارى متضمندر (حدث الرقاق) رانك كسريله
شامده برموضعدر (الرقيقان) ايكى قوجاغه اطلاق اولنور حضنان معناسنه و بيون طمرلرينه اطلاق اولنور
اخدعان معناسنه ورقيقا المنخرين برون دليكارينك ايكى طرفلو قنادلرى كنارلرندن عبارتدركه يوفقه دريلردر
وايكى طرفلو قولتق آلتلريله بوكورلك ارالقلرينه اطلاق اولنوركه بوش بوكرلردر (رقيقه) جهينه وزننده
اسماء نسواندندر اميمة بنت رقيقه صحابيه در (المراقّ) ميمك فتحى وقافك شدّه‌سيله قرنك يوفقه وملايم اولان
يرلرينه دينوركه اسافل طرفلريدر دريلرى يوفقه اولور مفردى مرقّ در على قول مفردى يوقدر يقال طعنه
فى مراقّ بطنه وهى مارقّ منه ولان (الرقق) فتحتينله بودخى يومشق طپراقلو ككيش ارضه دينور وضعيفلكه
وزبونلغه دينور يقال فيه رقق اى ضعف وآزلق قلت معناسنه‌در يقال فى ماله رقق اى قلة (الرقراقة) رانك
فتحيله شول محبوبه‌يه دينوركه چهره‌سندن صو جريان ايدر كبى اوله كه مراد حسن وجمالندن الماس كبى آب وتاب
ورونق صاحبى اوله يقال جارية رقراقة اذا كانت كانّ الماء يجرى فى وجهها (الرقراق) ثرثار وزننده سعد
بن عباده‌نك قلجى آديدر رضى الله عنه وقادسيه‌دن يوقاريجه‌ده برصو آديدر وذوّاد الغطفانىّ نام شاعرك

بدری اسمیدر ﴿الرقارق﴾ علابط وزننده کثرتی وعمقی اولمیان یوفقه‌جه صویه دینور دکزده ودره‌ده اولسون ویوفقه شراب وشربته دینور وزاغلی آبدار قلجه دینور یقال شراب رقارق ای رقیق ویقال سیف رقارق ای الکثیر الماء ﴿الرقرقان﴾ رانك ضمیله یلدرایان سرابه دینور ﴿الارقاق﴾ همزه‌نك کسریله برنسنه‌یی یوفقه ایلك معناسنه‌در یقال ارقّ الشیء ضدّ اغلظه وبرکسه‌یی مملوك ایدنمك معناسنه‌درکه صاتون آلوب یاخود اسیر ایلکله قول ایدنمك معناسنه‌در یقال ارقّ المملوك اذا ملکه وبرآدم یوفقه حاللو اولمق مناسنه مستعملدر یقال ارقّ فلان اذا ساءت حاله وآق اوزم نضج تامّ بولوب اولمق معناسنه‌در وبوآق اوزمه خاصدر یقال ارقّ العنب الابیض اذا تمّ نضجه ﴿الترقیق﴾ تفعیل وزننده بودخی برنسنه‌یی یوفقه ایلك ویوفقالتمق معناسنه‌در یقال رقّقه ضدّ غلظه * بونی مؤلف تکرار ایلمشدر وبرکلامی نزاکتله ادا ایلك معناسنه مستعملدر بومناسبتله نازکانه برمعنادن کنایه ایلمکده استعمال اولنور کویا کلامی بروجهله رقیق ونازك ایدرکه برطرفندن اوبرطرفی کورینور ومنه المثل *اعنّ صبوح ترقق *ای تکنّی عن الصبوح بونك اصلی بودرکه جابان نام کمسه برقومه اخشام وقتنده مهمان اولمغله صاحب خانه‌لر اکا غبوق ویردیلر بعدالفراغ صاحب خانه‌یه اذا صبحتمونی کیف اخذ فی طریق یعنی بنی بوکیجه خانه‌کزده مسافر ایدینوب صباحلتدیککزده یولیمه نه‌کونه سلوك ایده‌یم دیدیکه مرادی اخشام غبوق ویردکاری کبی یارین کندیسنه صبوح ویرملرینی اشراب ایلك ایدی صاحب خانه دخی جوابنده کلام مزبوری ایراد ایلدیکه بوسوزکله نازکانه صبوح استیورسن دیمکدر مثل مزبور کنایه موقعنده ایراد اولنور ﴿الاسترقاق﴾ برکسه‌یی مملوك ایدنمك معناسنه‌در یقال استرقّ المملوك اذا ملکه وبریردن صوچکیلوب همان یوفقه‌جه برمقدار قالمق معناسنه‌در یقال استرقّ الماء اذا نضب الّا یسیرا وبرنسنه یوفقلمق معناسنه‌در یقال استرقّ الشیء ضدّ استغلظ ﴿المرقّ﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله طرنغی یوفقه آته دینور قرق یقال فرس مرقّ ای رقیق الحافر ﴿الترقّق﴾ تفعل وزننده یوفقلمق معناسنه‌در یقال ترقّق الشیء اذا صار رقیقا وبرآدمك حالنه رقتلنوب آجیوب مهربانلق ایلك معناسنه‌در یقال ترقّق له اذا رقّ له قلبه ﴿الرقرقة﴾ زلزله وزننده صومقوله‌سی نسنه‌یی یوفقه‌جه دوکمك معناسنه‌درکه پارلدایرق دوکیلور یقال قرق الماء وغیره اذا صبه رقیقا ویقال رقرق الثرید اذا فعله کذلك ﴿الترقرق﴾ تدحرج وزننده ارغلنمق معناسنه‌در یقال ترقرق الشیء اذا تحرّك وجاء وذهب وکوز یاشی کوزك ایچ چوره‌سنده جولان ایلك معناسنه مستعملدر یقال ترقرق الدمع اذا دار فی الحملاق وبرنسنه پارل پارل ایشیلیوب پارلدامق معناسنه‌در یقال ترقرق الشیء اذا لمع وکونش دوران ایدرکبی تخییل ایلك معناسنه مستعملدرکه افقه قربی وابخره‌نك بینها وبین الابصار اعتراضی سببیله‌دم طلوعده افقدن اویلجه تخیل اولنور یقال ترقرقت الشمس اذا صارت کانها تدور ﴿المترقرق﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله سمورمکه یاخود زبونلغه آماده اولان حیوانه وصف اولور حرکت معناسندن مأخوذدر یقال مال مترقرق للسمن او للهزال ای متهیّئ له ﴿الرمق﴾ فتحتینله وجودده قلان بقیهٔ حیاته دینور جمعی ارماق کلور یقال ما به الّا رمق ای بقیة حیاة وپچی وقیون سوریسنه دینور بونده رمه فارسی معرّبیدر یقال رمق من الغنم ای قطیع ورمق یتشه‌جك قدر یاخود اولمیه‌جك قدر قوت وغدایه دینور رمقه کبی کاسیذکر ﴿الرمق﴾ کتف وزننده امساك رمق ایده‌جك قدر یعنی اولمیه‌جك قدر دیرلکه ومعیشته دینور بزم معیشت کبی یقال عیش رمق ای یمسك الرمق ﴿الرمق﴾ رانك فتحی ومیمك سکونیله برنسنه‌یه نظر خفیفله باقمق معناسنه‌در یقال رمقه رمقا من الباب الاوّل اذا لحظه لحظا خفیفا ﴿الیرموق﴾ یربوع وزننده ضعف بصره مبتلا آدمه دینور یقال رجل یرموق ای ضعیف البصر ﴿الرامق﴾ صاحب وزننده دوزاق اوزره اوتوردیلان قوشه دینورکه آنکله طوغان صید ایدرلر وحشی طوغان اکا صالدردقده دوزاغه ایلشوب اول طریقله صید اولنور ترکیده بلك وپرلاق تعبیر اولنور ورامق رمق لفظندنکه ضمتینله‌در مفرد اولور کاسیذکر ﴿الرمقة﴾ رانك ضمیله و﴿الرماق﴾ و﴿الرمق﴾ کتاب وسحاب وجبل وزنلرنده یتشجك قدر یاخود اولمیه‌جك قدر آزجه دیرلکه دینور یقال ما فی عیشه الّا رمقة ورماق ورماق ورمق ای بلغة او قلیل یمسك الرمق ورماق کتاب وزننده منافقلغه دینور نفاق معناسنه یقال اضمر فی قلبه الرماق ای النفاق وبرآدمه خصمانه خشم وغضبله باقمغه دینور یقال لازال ینظره رماقا ای شزرا نظر العداوة وطار وصیق دیرلکه دینور یقال به عیش رماق ای ضیق ﴿الارماق﴾ همزه‌نك فتحیله فرسز ضعیف ایپه دینور یقال حبل ارماق ای ضعیف * شارحك بیاننه کوره بوثوب اخلاق قبیلندندر ﴿الرومقان﴾ رانك ضمیله کوفه‌ده برموضعدر ﴿الرمق﴾ ضمتینله سدّ رمق ایده‌جك ناچیز دیرلکه قناعت اوزره چکنور اولان فقرایه دینور مفردی رامق ورموق در صبور وزننده یقال هم رمق ای فقراء یتبلغون

بالرماق اى القليل من العيش و حاسد كمسه‌لره اطلاق اولنور كوزلرى غيرك حالنده اولمق حسبيله يقال هو رامق ورموق اى حاسد من قوم رمق اى حسدة ﴿الرمق﴾ ركع وزننده ضعيف و بى مجال آدمه دينور يقال رجل رمق اى ضعيف * مؤلف بونى سكر ايله وزن ايلسه احلى ايدى ﴿الترميق﴾ تفعيل وزننده بر ايشى دقت و حسن و استحكام اوزره ايشليوب همان برى بكزرجه اولديغيله اكتفا ايلك معناسنه‌در يقال رمق عمله اذا عمله ولم يحسنه كويا كه حسن و استحكامندن بقيه ابقا اتمش اولور و بر نسنه‌يى آزجه آزجه تدريجى قوللنمق معناسنه‌در و منه يقولون رمقت المعزى فرمق رمق اى اشرب لبنها قليلا قليلا زيرا بچى قسمى طوغورمزدن مقدّم ممه‌لرينه سود كلدكده قيون كبى على الفور طوغورميوب براز فاصله ويردكدنصكره طوغورر نته‌كه ربق ماده سنده مرور ايلدى و ترميق كلام تركيب و تنظيم و تأليف كلامدن عبارتدر يقال رمق كلامه اذا لفقه ﴿المرمق﴾ معظم وزننده و ﴿المرمق﴾ محمرّ وزننده ديرلكى طار اولان ياخود دون وكمتر نسنه‌لر ايله كچنور اولان آدمه دينور يقال هو مرمق العيش و مرمقه اى ضيقه او خسيسه دونه ﴿الارمقاق﴾ احمرار وزننده بر نسنه‌يك يوفقلق معناسنه‌در يقال ارمق الاهاب اذا رقّ و ضعيف اولمق معناسنه‌در يقال ارمق الشئ اذا ضعف و مواشى قيرلمق معناسنه‌در يقال ارمقت الغنم اذا ماتت ﴿الترمق﴾ تفعل وزننده برنسنه‌يى آزجه آزجه تدريجى ايچمك معناسنه‌در يقال ترمق اللبن اذا شربه قليلا قليلا و ارالق ارلق مرّة بعد اخرى ايچمك معناسنه‌در يقال ترمق المـاء وغيره اذا حسّاه حسوة بعد حسوة ﴿المرامق﴾ ميمك ضميله شول آدمه دينوركه برآشناسى اولديغى آدمه دروننده جايكير اولان مهر و محبتندن رمق يسير قالمش اوله يقال هو مرامق له اذا كان لم يبق فى قلبه من مودّته الا قليلا ﴿المرامقة﴾ مفاعله وزننده بر ايشى تامّ و محكم ايليوب ناقص براقق معناسنه‌دركه اتمام و احكامندن رمق ابقا اتمش اولور يقـال رامق الامر اذا لم يبرمه و منه هذه النخله ترامق بعرق اى لاتحيي ولاتموت يعنى يالكزجه برعرق ايله ابقـاى رمق حيات ايده‌يور بنـاء عليه نه تاب و طراوت بولور و نه قوريوب برباد اولور ﴿الارميقاق﴾ احميرار وزننده ضعف و هزالدن هلاك اولمق معناسنه‌در يقال ارماق الرجل اذا هلك هزالا و ايپ فرسز لنمك معناسنه‌در يقال ارماق الحبل اذا ضعف ﴿الرنق﴾ فحتينله و ﴿الرنق﴾ رانك فتحى و نونك سكونيـله و ﴿الرنوق﴾ قعور وزننده صو بولنمق معناسـنه‌در يقال رنق الماء و رنق رنقا و رنقا و رنوقا من الباب الرابع والاوّل اذا كدر ورنق عدل وزننده صفت اولور كما سيذكر ﴿الترنق﴾ تفعل وزننده بودخى صو بولنمق معناسـنه‌در يقال ترنّق الماء اذا كدر ﴿الرنق﴾ كتف وزننده و ﴿الرنق﴾ عدل وزننده و ﴿الرنق﴾ جبل وزننده و صفلردر يقال ماء رنق و رنق و رنق اى كدر ﴿الترنوق﴾ تانك فتحى و ضميله و ﴿الترنوقاء﴾ تانك ضميله چايلرده و صو آقنديلرنده صولر چكيلدكدنصكره قالمش چاموره دينور ﴿الرونق﴾ جوهر وزننده برنسنه‌نك آب و تابنه و حسن و صفاسنه دينور يقال رونق السيف و الضحى اى ماؤه و حسنه ﴿الرنقة﴾ تمره وزننده چامورى غالب اولمغله پك بولانق اولان صويه دينور يقال صار الماء رنقة اى غلب الطين عليه * شارحك تصيصنه كوره رونقه نسخه‌لرى غلطدر ﴿الرنقاء﴾ حمراء وزننده يمورطه اوزره يتان قوشه دينور قال الشارح و منه مافى النهاية حديث سليمان عليه السلام * احشروا الطير الا الرنقاء * وهى القاعدة على البيض و رنقاء بنو تميم الادرم بن ظالم جماعتنه مخصوص بر صو آديدر بونده تانيث ماءه اعتباريله‌در و اصلا منبت اولميان ارضه دينور جمعى رنقاوات كلور يقال ارض رنقاء اذا كانت لاتنبت اصلا ﴿الريانق﴾ رانك فتحيله رنقه‌نك جمعيدركه بالچغى غالب پك بولانق صويه دينوركه ذكر اولندى و بورنايق مقلوبيـدر ﴿الارناق﴾ همزه‌نك كسريله دشمن اوزره يكباره حمله ايلك ايچون سنجاغى تحريك ايلك معناسـنه‌در يقال ارنق فلان اذا حرّك لواءه للحملة و سنجاق كنديسى دپرنمك معناسـنه‌در يقال ارنق اللواء اذا تحرّك و صويى بولاندرمق معناسنه‌در يقال ارنق الماء اذا كدّره ﴿الترنيق﴾ تفعيل وزننده بودخى صويى بولاندرمق معناسـنه‌در يقال رنّق الماء اذا كدّره و صويى طورلتمق معناسـنه اولمغله ضدّ اولور يقـال رنق الماء اذا صفاه ايكنجى معناده بناسى سلب ايچوندر و يقال رنق الله قذاتك اى صفاها قذاة كوزه دوشن خار و خاشاكه دينمكله بوراده غم و محنتدن كنايه‌در پس تصفيهٔ قذاة غم و كدردن سلامتى اولوركه ديده‌سى روشن اولمقدن عبارتدر و ترنيق برمكانده اقامت ايلك معناسنه‌در يقال رنق القوم بالمكان اذا اقاموا به و برخصوصده رأى و فكر و تدبيرى قارشق و شوريده ايلك معناسنه مستعملدر يقال رنقوا فى الامر اذا خلطوا الرأى و قوش هواده اوچيوب قنادلرينى قاقه‌رق طورر كبى اولمق معناسنه‌در يقال رنق الطائر اذا خفق بجناحيه و رفرف ولم يطر و صويه بالچق قاريشور كبى كوزه اويقو قارشمق معناسنه مستعملدر يقال رنق النوم فى عينيه اذا خالطهما و بدن ياخود كوز ياعقل و رأى ضعيف اولمق معناسنه‌در يقال رنق جسمه و عينه و رأيه اذا ضعف و برنسنه‌يه وافر زمان باقق معناسنه‌در

(يقال)

يقال رنّق النظر اليه اذا ادامه وقوشك قنادى اوق وقورشون مقولەسيله ياخود برمرض سببيله قيريلوب
دوشمك معناسنەدر يقال رنّق جناح الطائر اذا انكسر برمية اوداء حتى سقط وهو مرنّق الجناح وعربلرك رمّدت
المعزى فرنّق رنّق كلاملرى ربق مادەسندە سبق ايلدى يعنى نونله رنق روايتى نظرمعناسندن اولور ﴿الروق﴾
ذوق وزننده بوينوزه دينور يقال طعنه بروقه اى بقرنه وكيجەنك بربلوكنه دينور يقال مضى روق من الليل
اى طائفة ورواق معناسنەدر كاسيذكر وروق الشباب جوانلق هنكامنك اوّلنه دينور يقال مضى روق الشباب
اى اوّله وعمر وزندكانى معناسنەدر ومنه يقال اكل روقه اى اسنّ وتصوير كبى خلقت واندامى بغايت خوب
ولطيف ودلكش اولان آته دينوركه تماشا ايدنلر عجبه قالور اوله ربق دخى دينور وپردەيه دينور يقال القى الروق
اى الستر وصياد كوملتيسنه دينور واواوكنه دينور مقدّم البيت معناسنه * شارحك بياننه كوره پايكاه خانەدركه
پاپوش چيقارەجق يرى اولەجقدر يقال قعدروق البيت اى مقدّمه وپك بهادره دينوركه اكا كمسه مقاوم اولميه يقال
رجل روق اى شجاع لايطاق وقيل چادره واوبەيه دينور وعزم وهمت وفعال معناسنەدر ومنه القى عليه
ارواقه كاسيذكر وبر قومك سيّد وعاليشاننه دينور يقال فلان روق قومه اى سيّدهم وصافى نسنەيه دينور صو
وسائرى اولسون يقال ماء وشئ روق اى صاف وطبعەيك خوش كلان معجب نسنەيه دينور يقال هو روق اى معجب
ونفس النزع معناسنەدركه آلوب ويريلان صولوقدن عبارتدر ومصدر اولور برخوش ونكره نسنەيى مطبوع
اولديغندن عجبلمك معناسنەدر يقال راقه يروقه روقا اذا اعجبه وجماعت معناسنەدر يقال جاء روق من الناس
اى جماعة وريا ونفاقدن عارى خالص وصافى دوستلغه ومحبتە دينور يقال بينهما روق اى حبّ خالص وبرنسنه
اوزره فضل ومزيّت جهتيله زائد وافزون اولمق معناسنەدر يقال راق عليه روقا اذا زاد عليه فضلا وروق
محدثيندن محمد بن حسن الروقى جدّينك اسميدر وبرنسنەنك بدلنه دينور يقال هو روق منه اى بدل وكودەيه دينور
جثه معناسنه وروق الفرس شول مزراغه اطلاق اولنوركه فارس آنى آتك قولاقلرى ارالغنه طوغرى اوزاتمش اوله
بوينوز معناسندن مأخوذدر تقول راقنى روق الفرس وهو الرمح الذى يمدّه الفارس بين اذنيه واول آته اول آنده
اروق دينور واكراويلجه اولمزسه اجمّ دينور بوينوزسز قيونه تشبيها ﴿الروقان﴾ روق لفظندن تثنيه در ايكى بوينوز
ديمكدر بومناسبتله داهيهٔ عظيمەيه ذات الروقين اطلاق اولنور يقال داهية ذات روقين اى عظيمة ﴿الارواق﴾
همزەنك فتحيله روقك جمعيدر پردەلره دينور ومنه يقال رمى فلان بارواقه على الدابة اذا ركبها ويقال رمى بارواقه
عن الدّابة اذا نزل عنها ويقولون القى فلان ارواقه اذا عدا فاشتدّ عدوه زيرا پك سكرتمكه باشليان آدم اوستنده
اولان لباسلرى صويونوب چيقارر ويقولون القى ارواقه اذا اقام بالمكان مطمئنا كانّه ضدّ وبوبسط سجاده قبيلندندر
ويقولون القى عليك ارواقه وهوان تحبه شديدا بوراده محبت خالصه معناسندن مأخوذدر وعزم وهمت وفعال
معناسندن دخى اولور كوياكه جملهٔ عزم وتوجه وقصدى اكا مصروف اولور ويقال القت السحابة ارواقها
اى مطرها ووبلها اومياهها الصافية پس شئ صافى معناسندن مأخوذ اولور واوراق الليل كيجەنك پردە شكلنده
منسدل اولان ظلمتندن عبارتدر واوراق العين كوزلرك جوانب واطرافنه اطلاق اولنور ويقولون اسبلت العين
ارواقها اذا سالت دموعها ﴿الريق﴾ رانك فتحيله روق كبى پك خوش اندام وخوب وناز كخرام آته دينوركه تماشا ايدنلرى
عجبه كتورر اوله وربق الشباب وريّق كه كيس وزننده در روق كبى دلوقانلولق چاغنك اوائل هنكامنه دينور يقال
فعله فى ريق شبابه وريّقه اى اوّله وريّق كلمه سنك اصلى ريوق ايدى فيعل وزننده واو يايه قلب وادغام اولندى
وظاهرا ربق كه زيد وزننده در ريّق مخففدر ميت وميّت كبى وريق برنسنەيه آزجه يغمور طوقنمغه ديمكله ضدّ
اولور كوياكه جوانلق اوائلى قوّت هنكامى اولوب آزجه يغمور طوقنمسنده ضعف ملحوظ اولمغله ضدّ اولمش اولور
﴿الرواق﴾ كتاب وزننده و﴿الرواق﴾ غراب وزننده قيل اوبه شكلنده عرب اوينه دينور ياخود اواوكنده كى سقفه يعنى
پاپوشلق تعبير اولنان بوش يرك اوزرينه مبنى اولان شيروان مقولەسنه دينور بومناسبتله حالا بوديار بيوتنده نردبان
باشلرينك اوزرلرنده بنا قلنان نشيمن وشهنشين مثللو جايكاهلرەدە اطلاق اولنور تقول رأيته يقعد فى الرواق
والرواق وهو بيت كالفسطاط او سقف فى مقدّم البيت مقدّمة الادبده مقدّم البيت پايكاه خانه ايله مفسردركه اوك
اوكى يعنى پاپوشلق ديدكلرى يرى اولەجقدر ورواق البيت روق كبى عرب چادرلرينك اوست شقەسندن
اشاغيجه اولان شقەسنه دينور * شارح ديركه مغربده كساء مرسل على مقدّم البيت من اعلاه الى الارض ويقال
روق البيت ورواقه اى مقدّمه عبارتيله مرسوم اولمغله اكا كوره عرب اوينك يوقريدن يره قدر صاليويريلان
پردەدن وكذلك اوك پاپوشلق تعبير اولنان خالى محلندن عبارت اولور واول پردەنك وراسى بشقه برخزينه چادرى

كبي محلّ اولور وحالا مصرده جامع ازهرده رواق ديدكلری نشيمن معنای اوّلدندر ورواق العين قاشه اطلاق اولنور يقال هی زجّاء رواق العين ای الحاجب ورواق الليل كيجه نك اوّل اوجنه اطلاق اولنور يقال رواق الليل اى مقدّمه وجانبه ورواق لفظنك جمعی اروقه كلور اشربه كبي وروق كلور رانك ضميله ورواق بوينوزلو ديشی قيونه دينور نعجة روقا معناسنه بوراده بعض نسخه مشوّشدر صحيح اولان ومن الليل مقدّمه وجانبه والنعجة الروقاء عنوانده اولمقدرنته كه اويلجه ترجه اولندی (روّاق) شدّاد وزننده عقيل قبيله سندن بر رجل آديدر (الراووق) فاعول وزننده سوزكی يه دينور مصفاة معناسنه وباطيه يه دينور وشراب سوزه جك خونی يه وجرغاتو تعبير اولنان قابه دينور وكاسه يه دينور (الروقة) رانك ضميله رائق لفظنك جمعيدر حسن وبها ايله عجيب اولان نسنه لره دينور يقال غلمان روقة ای حسان ويقال غلام وجارية روقة ايضا وآزجه ناچيز نسنه يه دينور شیٔ يسير معناسنه وپك خوب ودلبر نسنه يه دينور (الروقة) رانك فتحيله بغايت عجيب ومعجب حسن وجماله دينور يقال له روقة ای جمال رائق (روق) ذوق وزننده جرجان قضاسنده بر قريه در (الروق) فتحتينله اوك ديشلری يوقاريلری اشاغی ديشلردن اوزن اولمغه دينور (الاروق) احمر وزننده اوك ديشلرينك يوقريلری اشاغيلرندن اوزون اولان آدمه دينور جمعی روق كلور رانك ضميله يقال رجل اروق ای بين الروق وهو ان تطول الثنايا العليا السفل ويقال قوم روق بوراده بعض نسخه لرده وكذلك قوم روق ورجل اروق عبارتی واقع اولمغله طغيان قلم ناسخدن معدوددر (تروق) تكون وزننده بر يصتم بايرك اسميدر (الاراقة) همزه نك كسريله صو مقوله سنی دوكمك معناسنه در يقال اراقه اذا صبه بونك همزه سی هايه ابدال ايله هراق يهريق دخی دينور نته كه ماده سنده مرسومدر (الترويق) تفعيل وزننده برنسنه يی سوزوب طورلتمق معناسنه در يقال روّق الشراب اذا صفاه وبر متاعی صاتوب يرينه آندن ايوسنی آلمق معناسنه در يقال روّق سلعته اذا باعها واشتری اجود منها وسرخوش ياخود چوجق كندی اوستنه باشنه ايشه مك معناسنه در يقال روّق السكران اذا بال فی ثيابه وبركمسه آخرك متاعنی اشترا ايلك مرادی دكل ايكن ترويج ايچون قيمتنی آرترمق معناسنه در يقال روّق لفلان فی سلعته اذا رفع له فی ثمنها وهو لا يريدها (المروّق) معظم وزننده رواقلو وشيروانلو اوه دينور يقال بيت مروّق ای له رواق (المراوقة) مفاعله وزننده برآدم ايله خانه لری رواق بارواق اولمق معناسنه دركه آنك صوندرمه وشيروانی بونك صوندرمه وشيروانه مقابل اولمقدن عبارتدر تقول هو مراوقی ای رواقه بحيال رواقی (ريوقان) رانك كسريله مرو قضاسنده بر قريه در (الرهق) فتحتينله برنسنه يی بوريمك معناسنه در يقال رهقه رهقا من الباب الرابع اذا غشيه وبرآدمك ارقه سندن يتشمك علی قول يقلاشوب چاتمق معناسنه در يقال رهقه اذا لحقه اودنا منه سواء اخذه اولم يأخذه ورهق سفاهت وحمق وخفت معناسنه در يقال فيه رهق ای سفه ونوك وخفة ودائما شرّ وشور وظلم وجفا ارتكابنه دينور يقال هو مولع بالرهق ای ركوب الشرّ والظلم ومحرّمات ومنهياته دوشوب هميشه آنكله اوغراشمغه دينور يقال رجل فيه رهق ای غشيان المحارم وارهاق لفظندن اسم اولوركه برآدمی عهدهٔ طاقتندن خارج كلفته تحميلدن عبارتدر يقال ماهذا الرهق ای تحميله علی مالا يطيقه ويلان سويلك معناسنه در يقال رهق زيد رهقا من الباب الرابع اذا كذب وايومك معناسنه در يقال يرهق فيه ای يعجل ومقدّم ذكر اولنان معنالرك جمله سندن دخی مصدر اولور (الرهق) جمزی وزننده برآدم اكسه سندن كنديسنه يتشمك قصد ايدنی درمانده ايده جك درجه ده پك سرعتله يوريمكه ويلكه دينور يقال هو يمشی ويعد والرهقی ای يسرع فی مشيه وعدوه حتی يرهق طالبه (الرهيق) امير وزننده خمره اطلاق اولنور (الرهوق) صبور وزننده شول آديملری سيرك رونده ناقه يه دينوركه يولاردن چكوب يدن آدمك همان اوكچه سنی باصوب اوستنه آورلمق درجه سنده كلور اوله يقال ناقة رهوق ای وسّاع جواد اذا قدتها رهقتك حتی تكاد تطأك بخفيها (الريهقان) رانك فتحی وهانك ضميله زعفرانه دينور (الرهاق) و (الرهاق) غراب وكتاب وزنلرنده برنسنه نك همعدد وهمقدرينه دينور يقال الناس رهاق مائة ورهاقها ای زهاؤها (الارهاق) همزه نك كسريله بركمسه يه طغيان وتعدّی حواله والحاق ايلك معناسنه در يقال ارهقه طغيانا اذا اغشاه اياه والحق ذلك به وبركمسه يه كوجلك ورنج ومحنت تكليف ايلك معناسنه در يقال ارهقه عسرا اذا كلفه اياه ونمازی نماز ديكرك وقتی چاتوب يتشنجه قدر تأخير ايلك معناسنه مستعملدر يقال ارهق الصلوة اذا اخّرها حتی كادت تدنو من الاخری وايودرمك معناسنه در تقول ارهقته ان يصلی ای اعجلته عنها وبرآدمی تضييق ايدوب كوجلكه ورنج ومحنته كرفتار ايلك معناسنه در تقول لا ترهقنی لا ارهقك الله ای لا تعسرنی لا اعسرك الله (المرهق) مكرم وزننده آرقه سندن يتشلش آدمه دينور (المرهّق)

معظم وزننده رهق ايله يعنى جهل وحمق وسفاهتله بالطبع موصوف اولان كمسه‌يه دينور يقال رجل مرهّق
اى موصوف بالرهق وكنديسنه دائما سوء ظنّ اولنان آدمه دينور يقال هو مرهّق اى يظنّ به السوء وآينده
ورونده‌سى چوق آدمه دينوركه مكرم ومضياف اولديغندندر يقال هو مرهّق اذا كان يغشاه الناس (المراهقة)
مفاعله وزننده اوغلان بلوغ هنكامنه يقلشمق معناسنه‌در يقال راهق الغلام اذا قارب الحلم (المراهق) موافق
وزننده بلوغه قريب اولمش اوغلانه دينور يقال كان الغلام مراهقا اذا كان مقارب الحلم وبوقرب معناسندندر
ومنه حديث سعد * انه اذا دخل مكة مراهقا خرج الى عرفة قبل ان يطوف بالبيت وبين الصفا والمروة ثمّ
يطوف بعدان يرجع * اى مقاربا لاخر الوقت كانّه كان يقدّم يوم التروية اويوم عرفة فيضيق عليه الوقت
حتى كاد يفوته التعريف (الريق) رانك فتحى ويانك سكونيله ريوزنده صو برى اوته چالقنمق معناسنه‌در چقل
مقوله‌سنه اوغرامق سببيله يقال راق الماء يريق ريقا على وجه الارض اذا تردّد من الضحضاح ونحوه وباطل
وبيهوده‌يه دينور يقال هوريق اى باطل وهرشيئك اوّلنه ونو ظهورلغنه دينور روق دخى دينور يقال ريق
الشباب اى اوّله وپارلدامق معناسنه‌در يقال راق الشيء ريقا اذا لمع وصويه اطلاق اولنور لمعانندن ناشى
وقاتقسز اتمكه دينور رائق كبى وصودوكلك معناسنه‌در يقال راق الماء ريقا اذا انصبّ وسراب يلدرامق معناسنه‌در
يقال راق السراب اذا تضحضح فوق الارض (الريّق) تنور وزننده بودخى هرنسنه‌نك اوّلنه دينور يقال
ريق الشباب وريّوقه اى اوّله (الرائق) بودخى قاتقسز اتمكه دينور يقال خبز ريق ورائق اى قفار وخالص وصافى
شيئه دينور ريق كبى يقال شيء رائق اى خالص وآج قرن اوزره اكل اولنان شيئه دينور يقال شيء رائق وهوكل
ما اكل اوشرب على الريق وتهى دست آدمه دينور يقال رجل رائق اذا لم يكن فى يده شيء وآج قرن اوزره طوران
آدمه دينور يقال هو رائق اى على الريق (الريق) رانك كسريله آغزيارنه دينور وآغزدن اقان سالياره دينور
رضاب معناسنه جمعى ارياق كلور وريقه هايله آندن اخص‌در يقال مصّ ريقه وريقته اى رضابه وماء فمه وزوروقوّت
معناسنه‌در يقال مابه ريق اى قوّة وبقية حياته دينور رمق معناسنه (الترّيق) تفعل وزننده سراب يلدرامق
معناسنه‌در يقال تريّق السراب اذا تضحضح فوق الارض (ريقان) رانك كسريله بر بلده آديدر (الريّق) كيس
وزننده بودخى هنوز نسنه اكل ايتمامش آج قرن اوزره طوران آدمه دينور يقال رجل ريّق اى على الريق (الريوق) قعود
وزننده جان ويرمك معناسنه‌در يقال يريق بنفسه ريوقا اى يجود بها عند الموت ريق الماء معناسندندر (الاراقة) همزه‌نك
كسريله صومقوله‌سنى دوكمك معناسنه‌در يقال اراق الماء اذا صبه پس بو معناده واوى ويائى اولور (المريّق) معظم وزننده
هرنسنه‌دن خوشلنوب عجبلنور اولان آدمه دينور يقال رجل مريّق اى لا يزال يعجبه شيء

فصل الزاى المعجمة

فصل الزاى المعجمة

(الزئبق) درهم وزننده و (الزئبق) زبرج وزننده ژيوه فارسى معرّبيدركه معروفدر تركيده جيوه دينور
ايكى كونه اولور بريسى معدندن استخراج اولنور وبرنوعى زنجفره‌يه شبيه برحجرى نار ايله اذابه‌دن حاصل اولور
بخورى حيات وعقاربى خانه‌دن ازعاج ايدوب وكتميوب قالدقلرى صورتده هلاك ايدر (زئبقه) هايله اسمادندر
هبة الله بن علىّ بن زئبقه وابو احمد بن محمد بن زئبقة التمّار واسمعيل بن عبد الملك واحمد بن عبدة الزئبقيان محدثلردر
(الزبرقة) دحرجه وزننده ثوبى قرمزى‌يه على قول صارى‌يه بويامق معناسنه‌در يقال زبرق ثوبه اذا صبغه بحمرة
اوصفرة (الزبرقان) زانك ورانك كسريله آيه دينور قمر معناسنه يقال طلع الزبرقان اى القمر وآزجه صقاللو آدمه
دينور يقال رجل زبرقان اى الخفيف اللحية واصحابدن حصين بن بدرك لقبيدر حسن وجمالندن ياخود دائما صارى
عمامه صارينور اولديغندن مقلب اولمشدر ياخود اكننه برحله كيوب مجلس احبابه وارمغله زبرق حصين ديملريله
لقب مزبور ايله ملقب اولدى (الزباريق) زانك فتحيله زبرقانك جمعيدر اقمار ديمكدر ومنه يقال زباريق المنية
اى لمعانها بورادة اقماردن مرادى لمعانلريدر جمع صيغه‌سيله ايرادى شاننه تشنيع ايچوندر (الزبعبق) سفرجل
وزننده و (الزبعباق) سرطراط وزننده بدخوى وبدمشرب آدمه دينور تقول لاتصحب فلانا فانه زبعبق وزبعباق
اى السيء الخلق (الزبق) زانك فتحى وبانك سكونيله صقالى يولمق معناسنه‌در يقال زبق لحيته زبقا من الباب الاول
والثانى اذا نتفها وبرنسنه‌يى برنسنه‌يه قاتوب قارشدرمق معناسنه‌در يقال زبق الشيء بالشيء اذا خلطه وحبس ايلك
معناسنه‌در يقال زبق فلانا اذا حبسه (الزبيقة) سفينه وزننده و (المزبوقة) يولنمش صقاله دينور يقال لحية
زبيقة ومزبوقة اى منتوفة (الزابوقة) بصره‌يه قريب برموضع آديدر وزابوقة البيت اوطه‌نك زاويه‌سنه دينور
على قول خانه‌ده زاويه‌لرى اكرى چاتمه صلاچ طرزنده ياپلمش يره دينور (الانزباق) انفعال وزننده اوطه‌يه كيرمك
معناسنه‌در يقال انزبق فى البيت اذا دخل (الزحلق) حاى مهمله ايله زبرج وزننده شدّتله اسنبله دينور (الزحلقة)

دحرجه وزننده یوارلمق معناسنه در یقال زحلق الجراذادحرجه ﴿التزحلق﴾ تدحرج وزننده یوالنمق معناسنه در
یقال زحلقه فتزحلق ﴿الزحلوقة﴾ زانك ضمیله زحلوفه وزننده ومرادفیدرکه طاینه جق انکبه یه دینورکه آندن
چوجقلر اشاغی قایوب اینرلر بیلرلرنده اکاصیرنباج اویونی وقیزاق تعبیرایدرلر بودیارلرده قیزاق ایله قایوب اینمرلیله
زحلوقه قیزاغه ده اطلاق اولنور وزحلوقه قبرومزاره دینور واطفاله مخصوص برلعب آدیدرکه بزم سمتلرده دوه چوك
اویونی تعبیرایدرلر صورتی بودرکه بردیرك کبی اغاجی برمرتفع یراوزره اورته سندن اوزادرلر ایکی طرفی بوشه کلوب
ترازو کفه سی کبی اولور بعده هرطرفنه آردلشه رق برنیچه اطفال راکب اولورلر بارو تخانه طوقمغی کبی نوبتله اینوب
قالقارلر آغرلشوب اینن طرفی یك چوکدکده هوایه اغان طرفی قواق دیکلمه یه باشلمغله اوزرنده اولنلر بروطرفه طوغری
یوز اوزره اولدقده الاخلوا الاخلوا دیوفریاد ایدرلر ﴿الزدق﴾ زانك کسریله صدق معناسنده لغتدر ﴿الازدق﴾
اصدق وزننده ومرادفیدر تقول اناازدق منه ای اصدق ﴿الزرق﴾ فتحتینله و﴿الزرقة﴾ زانك ضمیله کوك ومائی رنکه
دینور فارسیده کبود دینور یقال فی عینه زرق وزرقة وزرق مصدراولور برنسنه کوك رنکلو اولمق معناسنه یقال
زرقت عینه زرقا من الباب الرابع اذاکانت ازرق واعمی اولمق معناسنه مستعملدر یقال زرق الرجل اذاعمی وآت
قسمنك بوقاغیلغندن ماعدا قولنك هربری سکیل اولمق معناسنه در یقال بالفرس زرق ای تحجیل دون الاشاعر
وینه آتك ایاقلرینك کیکك مجموعنه یاپلمیه رق بعض یرنده اوله رق بیاضه دینور یقال بقوائمه زرق ای بیاض لایطیف
بالعظم کله لکنه وضح فی بعضه ﴿الازرق﴾ وصفدر کوك ومائی رنکلو نسنه یه دینور جمعی زرق در زانك ضمیله واعمی
آدمه دینورکما فی قوله تعالی ❋ونحشر المجرمین یومئذ زرقا❋ ای عمیا وبغایت صافی ناملویه وترنه دینور یقال نصل ازرق
ای شدید الصفاء ﴿الزرّق﴾ سکر وزننده برجنس شکاری قوش آدیدر جمعی زراریق در بوقوش اسبری طوغانك
جورهسی اوله جقدر وبعضلر آق طوغان ایله بیان ایلمدیلرکه صنقور دیدکلریدر وزرق آت قسمنك ناصیه سنده اولان
بیاضه دینور ﴿الزرقم﴾ زانك وقافك ضمیله چهره سی کومکوك اولان آدمه دینور مذکر ومؤنثه اطلاق اولنور یقال
رجل وامرأة زرقم ای الشدید الزرق ﴿الازارقة﴾ همزه نك فتحیله خوارجدن برطائفه در نافع بن ازرقه منسوبلردر
﴿الزرق﴾ زانك ضمیله ازرقك جمعیدرکه ذکراولندی وناملولره وتمرنلره اطلاق اولنور یقال رماح لهازرق ای نصال
وزرق دهناء نام موضعده برقاچ قوم یغنلرینه دینور ﴿مجر الزرقان﴾ محشر العربان وزننده حضرموت دیارنده
برموضعدر ﴿الزرقاء﴾ ازرقك مؤنثیدر کوك کوزلو خاتونه دینور ویمامه ده جدیس قبیله سندن برعورتك لقبیدر
اوچ کونلك مسافه ده واقع سواد واشباحی رؤیت وتشخیص ایدرایدی ومنه المثل * ابصر من زرقاء الیمامة * وزرقاء
شام اولکه سنده برموضع آدیدر عین زرقاء معروفدر ونافع بن عبد العزّی فرسنك آدیدر ﴿الزریقاء﴾ مصغر بنیله سیله
سودوزیتون یاغیله مرتب تریده اطلاق اولنور وکدی یه شبیه برجانور اسمیدر ﴿المزراق﴾ محراب وزننده ارقه سنده
اولان یوکی دائما کیروسلکر اولان دوه یه دینور یقال بعیر مزراق اذاکان یؤخر حمله الی مؤخره وقیصه جق سکویه
وکونده ره دینور یقال زرقه بالمزراق ای بالرمح القصیر ﴿الزرق﴾ غرق وزننده برکسه یه مزراق آتمق معناسنه در یقال
زرقه بالمزراق زرقا من الباب الاوّل اذا رماه به وقوش صاغنه مق وچقرمق معناسنه مستعملدر یقال زرق الطائر
زرقا اذا ذرق ونظرایدرکن کوز دوریلوب آغی طشره اوغرامق معناسنه در یقال زرقت عینه نحوی اذا انقلبت
وظهر بیاضها ﴿الازراق﴾ همزه نك کسریله زرق ایله معنای اخیرده مرادفدر یقال ازرقت عینه نحوی بمعنی
زرقت ودوه ارقه سنده اولان یوکنی کیروسنه سلکوب آتمق معناسنه در یقال ازرقت الناقة حملها اذا اخرت
﴿الازرقاق﴾ احمرار وزننده ازراق ایله معنای اوّلده مرادفدر یقال ازرقت عینه نحوی بمعنی ازرقت ﴿الزرقة﴾ تمره
وزننده نسوان عربك تسخیر ایچون قوللندقلری بونجغه دینور ﴿زرق﴾ جبل وزننده مرو قضاسنده برقریه در
محدّثیندن محمد بن احمد بن یعقوب الزرقیّ اورادندر ﴿زرقان﴾ عثمان وزننده محدّثیندن ابوجعفر الزیّات لقبیدر
واصمعی شیخی اولان عمروك پدری لقبیدر ﴿زریق﴾ زبیروزننده برقوش آدیدر وزریق الحمصیّ عباد بن عبّادك
استاذیدر وطیّ قبیله سندن بر رجل آدیدر وزریق بن ابان وزریق الجنابری وزریق بن محمد الکوفی وزریق
بن الورد وزریق بن عبدالله المخزومیّ محدّثیندندر وپدرلری زریق که بونلردر عمار بن زریق وعبدالله بن
زریق وعمرو والمحمدان الموصلیّ والبلدی یعنی محمد بن زریق الموصلیّ ومحمد بن زریق البلدی وحسن بن زریق
واسحق ویحیی وعلیّ بن زریق کذلك محدّثلردر واجدادی زریق اولنلرکه بونلردر یوسف بن مبارك بن زریق
وحسن بن محمد بن زریق وحسن بن عبدالرحمن ومحمد بن احمد وعبدالملك بن حسن بن محمد بن زریق محدّثلردر
ومسلم بن زریق نام محدّثده اختلاف اولندی بعضلر راء مهمله نك تقدیمیله روایت ایلمدیلر ﴿الزریقیّ﴾ زبیریّ وزننده

برشاعر معروفدر ﴿ بنوزريق ﴾ انصار كرامدن برجماعتدر نسبتنده زرقىّ دينور جهنىّ كبى ﴿ الزورق ﴾ جوهر
وزننده قايغه دينور سفينهٔ صغيره معناسنه تقول عبرنا النهر بالزورق اى السفينة الصغيرة ﴿ التزورق ﴾ تدحرج
وزننده يسته‌لك معناسنه‌در يقال تزورق الصبىّ اذا رمى مافى بطنه ﴿ الانزاق ﴾ انفعال وزننده ارقه اوزره ياتمق
معناسنه‌در يقال انزرق الرجل اذا استلقى على ظهره وداتبه‌نك صرتندن يالان كيرويه سورلمك معناسنه‌در يقال
انزرق الرحل اذا تأخر واوق آتلديغى نسنه‌يه ايشليوب اوته‌سنه چيمك معناسنه‌در يقال انزرق السهم اذا نفذ
ومرق ﴿ الزرمانقة ﴾ زايك ضميله يوكدن ياپلمش جبه‌يه دينوركه تركيده كبه وعبا تعبير ايدرلر وبواشتربانهٔ فارسى
معرّبيدركه دوه‌جى‌يه مخصوص متاع يعنى لباس ديمكدر * شارح ديركه بعضلر بونك عبرانى اولسنه ذاهب اولديلر
يقال جاء وعليه زرمانقة اى جبة من صوف ﴿ الزرنوقان ﴾ زايك ضمى وفتحيله قويينك آغزينك ايكى يكه‌سنده
اولان طاشدن ميل كبى ايكى ديركه دينوركه چرخك اوقلرى آنلره وضع اولنور هربرينه زرنوق دينور وزرنوق
كوچك ايرمغه دينور نهر صغير معناسنه ﴿ دير الزرنوق ﴾ جزيرهٔ ابن عمرده دجله اوزره مشرف برطاغك تپه‌سنده
برمناستر آديدر ﴿ الزرنيق ﴾ زايك كسريله زرنيخ فارسى معرّبيدركه تركيده دخى بواسمله متعارفدر صاريسى
وقرمزيسى اولور ﴿ التزرنق ﴾ تدحرج وزننده برنسنه‌يى عينه وجهيله صاتون آلمق يعنى ويره‌سى‌يه دكرندن
زياده‌يه آلمق معناسنه‌در يقال تزرنق الرجل اذاتعين اى اشترى بالعينة واجرتله زرنوقان ديدكلرى ذكر اولنان ميللر
اوزره صو چكمك معناسنه‌در يقال تزرنق فلان اذا استق على الزرنوق بالاجرة قال الشارح ومنه حديث علىّ
كرّم الله وجهه * لاادع الحجّ ولو تزرنقت * وفى رواية ولوان اتزرنق اى ولو استقيت على الزرنوقان وحججت
باجرة الاستقاء وقيل لو تعينت من الزرنقة بمعنى العينة يعنى بن اجرتله قويدن صو چكوب آندن المه كيرن اقچه ايله
ياخود ويره‌سى‌يه زياده‌سيله آلوب اول اقچه ايله اولسون بهمه حال حج ايده‌رم بروجهله حجى فراغتم متصوّر دكلدر
بعضلر وجه مذكور اوزره تزرنقى زرنوقدن تصريف ايله اويلجه تفسير ايلديلر وبعضلر زرنهٔ فارسى معرّبى اوله‌رق
زرنقه‌دن تصريف ايلديلركه عينه معناسنه‌در اصل زرنه التون يوقدر ديمك اولغله مراد اقچه‌سى يوغيسه ده عينه
وجهيله معامله ايلمكدر انتهى * وتزرنق لباس كيمك معناسنه مستعملدر يقال تزرنق فى الثياب اذا لبسها واستتر فيها
كوياكه لباس ايچره زرنوق هيئتنى باغلمش اولور ﴿ الزرنقة ﴾ دحرجه وزننده برآدمه لباس كيدرمك معناسنه‌در تقول
زرنقت اللباس ايّاه اذا البسته وزرنقه اسم اولور بورجه دينور دين معناسنه وبو زرنه معرّبيدركه التونم يوقدر
ديمكدر بومناسبتله بورج اقچه‌ده استعمال ايلديلر وفضل وزياده معناسنه‌در وحسن تامّ وجمال كامل معناسنه‌در
وبر ارضى نهر صغير ايله صوارمق معناسنه‌در يقال زرنق الارض زرنقة اذا سقاها بالزرنوق وقويينك آغزينه
زرنوق ديكمك معناسنه‌در يقال زرنق على البئر اذا نصب الزرنوق عليها وعينه معناسنه‌دركه برمتاعى ويره‌سى‌يه
دكرندن زياده‌يه آلمقدن عبارتدر يقال اشتراه بالزرنقة اى بالعينة وبو معرّب مذكور معناسندن منشعبدر ﴿ الانزراق ﴾
انفعال وزننده برطارجه يره كيروب پوصمق معناسنه‌در يقال انزرق فى الجحر اذا دخله وكمن فيه واوريلان نسنه‌يه
مزراق ايشلمك معناسنه‌در يقال انزرق الرمح اذا نفذ * شارح ديركه بونلر زرق ماده‌سندن اولغله بوراده تكرار اركونه
ايرادينك وجهى معلوم دكلدر ﴿ الزعبقة ﴾ دحرجه وزننده پراكنده وتارمار ايلمك معناسنه‌در يقال زعبق القوم
والشئ اذا فرّقه وبدده‌نته‌كه بعزقه دخى بو معنايه‌در ﴿ الزعفوق ﴾ فايله عصفور وزننده بدخوى كمسه‌يه دينور يقال
رجل زعفوق اى السيئ الخلق ﴿ الزعاق ﴾ غراب وزننده شول آجى وغليظ صويه دينوركه ايچلمسى عهدهٔ طاقتدن
خارج اوله دكز صويى كبى يقال ماء زعاق اى مرّ غليظ لايطاق شربه وزعاق اوركمكه دينور يقال به زعاق
اى نفار واوركك حيوانه دينور يقال وعل زعاق اى نفور ﴿ الزعاقة ﴾ حماقه وزننده صو ايچلمز درجه‌ده آجى وغليظ
اولمق معناسنه‌در يقال زعق الماء زعاقة من الباب الخامس اذا كان زعاقا ﴿ المزعوق ﴾ پك طوزلو طعامه دينور يقال
طعام مزعوق اذا كثر ملحه وقورقودلمش آدمه دينور زعيق كبى ﴿ الزعق ﴾ زايك فتحيله بركمسه‌يى بلمكلدوب قورقتمق
معناسنه‌در يقال زعقه وبه زعقا من الباب الثالث اذا ذعره وطوارى اكسه‌سندن پك سوروب قوغمق معناسنه‌در
يقال زعق بدوابّه اذا طردها وتنجره‌يه طوزى چوق آتمق معناسنه‌در يقال زعق القدر اذا اكثر ملحها ويل طپراغى
صاورمق معناسنه‌در يقال زعقت الريح التراب اذا اثارته وعقرب صوقمق معناسنه‌در يقال زعقته العقرب اذا لدغته
وحيقرمق معناسنه‌در يقال زعق الرجل اذا صاح ﴿ الازعاق ﴾ همزه‌نك كسريله بو دخى بركمسه‌يى قورقتمق معناسنه‌در
مؤلف بونى تكرار ايلمشدر يقال ازعقه اذا ذعره وچولمكه طوزى چوق آتمق معناسنه‌در يقال ازعق القدر
اذا اكثر ملحها ويرى قازوب آجى صويه وارمق معناسنه در يقال ازعقوا اذا حفروا وهجموا على ماء زعاق

و پك عجله و سرعتله كتمك معناسنه‌در يقال ازعقوا السير اذا عجلوا به (الزعيق) امير وزننده قورقودلمش آدمه
دينور يقال رجل زعيق و مزعوق اى مذعور (المزعوقة) صاغانقلو شديد يغمور ياغمش ارضه دينور يقال ارض
مزعوقة اذا اصابها مطر وابل (الزعق) فتحتينله برآدم كيجه وقتى قورقار اولمق معناسنه‌در يقال زعق فلان
زعقا من الباب الرابع ويقال زعق على المجهول اذا خاف بالليل و نشاطلنوب جنبش و شطارت اوزره اولمق معناسنه‌در
يقال زعق الرجل اذا انشط (الزعق) كتف وزننده و صفدر كيجه وقتى قورقار اولان آدمه دينور يقال رجل
زعق اى خائف بالليل و جنبشلو خوشطبع شاطر آدمه دينور يقال هو زعق اى نشيط (الزعّاق) شدّاد وزننده
تيز تيز يورر اولان رونده آته دينور يقال فرس زعّاق اى مشّاء عجول (المزعق) منبر وزننده سرعتلو عمله وصف
اولور يقال سير مزعق اى سريع ويقال نزع فى القوس نزعا مزعقا اى سريعا و چفتجيلرك ترلاسو كوب آقدردقلرى
بيوك صبانه و طربانه دينور (الزعقوقة) عصفوره وزننده ككلك قوشنك فريكنه دينور فرخ القبج معناسنه
(الانزعاق) انفعال وزننده طوار سرعتله كتمك معناسنه‌در يقال انزعقت الدوابّ اذا اسرعت و ايلرو چكمك
معناسنه‌در يقال انزعق الفرس اذا تقدّم و كيجه وقتى قورقمق معناسنه‌در يقال انزعق الرجل اذا خاف بالليل
(الزعلوق) عصفور وزننده جنبشلو شاطر آدمه دينور يقال هو زعلوق اى نشيط و برنبات آديدر ياخود بونده
صواب اولان ذالله اولمقدر (الزقّ) زانك فتحى و قافك تشديديله قوش چغرمق معناسنه‌در يقال زقّ الطائر زقا
من الباب الاول اذا رمى بذرقه و قوش آغزيله كندى ياوريسنى يملك معناسنه‌در يقال زقّ الطائر فرخه اذا اطعمه
بفيه (الزقزقة) زلزله وزننده زقّ ايله ايكى معناده دخى مرادفدر يقال زقزقّ الطائر بمعنى زقّ و آهسته‌جه فرسز
كولمك معناسنه‌در يقال زقزق الرجل اذا ضحك ضعيفا و خفيفلك ايلك معناسنه‌در يقال يزقزط الرجل اى يخفّ
و سحر وقتنده قوشلر جولدشمك معناسنه‌در يقال زقزق الطائر اذا صات عند الصبح و زقزقه و زقزاق چوجقلرى
الده اوينادوب داندين ايلك معناسنه‌در يقال زقزق الصبيّ زقزقة و زقزاقا اذا رقصه و زقزقه كلب قبيله‌سنه
مخصوص بركونه لغتدركه كلامى تيز تيز برى برينه متصل سويلكدن عبارتدر (الزقّ) زانك ضميله خمره دينور
جمعى زققه‌در فتحاتله يقال سقاه زقّا اى خمرا (الزقّ) زانك كسريه طولومه دينور على قول توپى يولنمدق
طولومه دينوركه اكا شراب مقوله‌سى نسنه قورلر جمعى ازقاق و زقاق كلور ذئاب وزننده و زقّان كلور ذؤبان وزننده
يقال شرب الزقّ بالزقّ اى الخمر بالسقاء اوهو جلد يجزّ ولا ينتف للشراب ونحوه (المزقوق) تمام طولوم چيقمش قويون
وكچى پوستنه دينور يقال كبش مزقوق اذا سلخ من رأسه الى رجله و اكر اياغى طرفندن يوزلمش ايسه اكا مرجول ديرلر
(زقيق) زبير وزننده اسمادندر يزيد بن محمد بن زقيق محدّثيندندر (الزقاق) سحاب وزننده شول كسه‌يه دينوركه
سفره باشنده هنوز طعام آغزنده ايكن صو ايچر اوله يقال رجل زقاق اذا كان يشرب الماء على المائدة و فى فمه طعام
(الزقاق) غراب وزننده صوقاغه دينور و بو مذكر در مؤنث دخى اولور سكه تأويليله و جمعى زقاق كلور زانك ضمى
و قافك تشديديله و ازقه كلور همزه‌نك فتحى و زانك كسريله يقال طاف فى زقاق المدينة اى سكتها و زقاق مغربده
جزيرهٔ خضرا ايله شهر طنجه ميانده اولان بحرك كذركاهنه دينوركه حالا سبته بوغازى تعبير ايتدكلرى بوغازدر اورادن
اوقيانوسه خروج اولنور (الزقة) فتحاتله اوكيك قوشلرينه دينور فواخت معناسنه (الزقة) زانك ضميله
بر كوچك قوش آديدر قره بتاق نوعندن پك خرده بر طالقچ قوشدر (الزقزق) زبرج وزننده برجنس قرنجه آديدر
(الزقزاقة) ثرثاره وزننده خفيفة المشى اولان خاتونه دينور يقال امرأة زقزاقة اى الخفيفة المشى (زقوقى) شرورى
وزننده فارس ايله كرمان بيننده بر موضع آديدر (الزقاق) رمّان وزننده و (المزققه) معظمه وزننده بيوك و تنومند
ناقه‌يه دينور (المزقق) معظم وزننده شول باشه اطلاق اولنوركه قيللرى يولنميوب قرقلمش طولوم هيئتنده اوله يقال
رأس مزقق اى مطموم شبيه بالجلد المزقق وهو الذى يجزّ ولا ينتف شعره (الزقية) زانك ضميله باش اوستره ايله تراش
اولنميوب طولوم كبى قرقه و جهيله تراشه اطلاق اولنور يقال حلق رأسه زقية اى منسوبا الى التزقيق
(المزقزق) اسم مفعول بنيه‌سيله سرعتله ايشلنان ايشه دينور يقال عمل مزقزق اى يقضى سريعا (زقيقه) جهينه
وزننده اسمادندر محمود بن عمر النسأى كه ابن زقيقه ديمكله معروفدر طبيب و شاعردر (الزلق) فتحتينله اياق قايمق
معناسنه‌در يقال زلق قدمه و زلق زلقا من الباب الرابع والاول اذا زلّ و برآدم بريردن اوصانمغله آلارغه اولمق
معناسنه مستعملدر يقال زلق بمكانه اذا ملّ منه فتنحى عنه و زلق فتحتينله و زلق كتف وزننده و زلق نجم وزننده
و (زلّاقه) علّامه وزننده و (مزلق) مقعد وزننده و (مزلقه) معركه وزننده طاينه‌جق و صيرنجق يره دينور
و (زلق) فتحتينله دابه‌نك صغريسنه اطلاق اولنور (الزلقة) فتحاتله يالچين قيايه اطلاق اولنور و آيينه‌يه اطلاق

(اولنور)

اولنور ﴿الزلوق﴾ صبور وزننده جست و رونده ناقه یه وصف اولور یقال ناقة زلوق ای سریعة و ایراق عقبه یه
وصف اولور یقال عقبة زلوق ای بعیدة ﴿الزلاقة﴾ علّامه وزننده قرطبه قضاسنده بر ارض اسمیدر وواسط
ترابنده بر نهرك آدیدر ﴿زالق﴾ صاحب وزننده سیستان ایالتنده بر بیوك قضا اسمیدر ﴿الزلق﴾ حلق وزننده
بر نسنه‌یی یرندن ایروب الارغه ایلمك معناسنه‌در یقال زلقه عن مكانه زلقا من الباب الثانی اذا بعده ونحّاه و بر آدمی
سورجدروب قایدرمق معناسنه‌در یقال زلق فلانا اذا ازلّه و باش تراش ایلمك معناسنه مستعملدر یقال زلق رأسه
اذا حلقه ﴿الازلاق﴾ همزه‌نك كسریله بو دخی قایدرمق معناسنه‌در یقال ازلقه اذا ازلّه وحیوان ناتمام دول دوشورمك
معناسنه‌در یقال ازلقت الناقة اذا اجهضت و ازلاق بصر غضوبانه باقمقدن كنایه اولور یقال ازلق فلانا ببصره
اذا نظر الیه نظر متسخط و باش تراش ایلمك معناسـنه مستعملدر یقال ازلق رأسه اذا حلقه ﴿المزلاق﴾ مزلاج
وزننده و مرادفیدر كه انختسز آچیلان كلیده دینور و اكثری دولنی دوشورر اولان قسراغه دینور یقال فرس
مزلاق ای الكثیر اسقاط الولد ﴿الزلیق﴾ امیر وزننده ناتمام دوشمش ولده اطلاق اولنور ﴿الزلق﴾ كتف وزننده
طاینه‌جق یره دینور نته‌كه ذكر اولندی و بلی كوشك آدمه دینور كه قبل الادخال همان ازال ایدر اوله یقال رجل
زلق اذا كان ینزل قبل ان یولج و چابك اویكلنوب طاریلور اولان تیز مشرب آدمه دینور سریع الغضب معناسنه
یقال رجل زلق ای سریع الغضب ﴿الزّلیق﴾ قبیط وزننده شفتالو انواعندن تویسز شفتالویه دینور تقول اكلت
زلّیقا وهو الخوخ الاملس ﴿التزلیق﴾ تفعیل وزننده بو دخی باش تراش ایلمك معناسنه‌در یقال زلق رأسـه اذا
حلقه و بدنه دهن مقوله‌سی سورمكله مهره تخته‌سی كبی طاینه‌جق ایلمك معناسـنه‌در یقال زلق بدنه اذا ادهنه
حتی یصیر كالمزلقة و ناملو و بچاق مقوله‌سنی دائما بیلیوب كركی كبی كسكین قلمق معناسنه‌در یقال زلّق الحدیدة
اذا ادمن تحدیدها و بر یری طاینه‌جق ایلمك معناسنه‌در یقال زلق الموضع اذا جعله زلقا ﴿مزلق﴾ مكرم وزننده
مغیرة بن خلیفه‌نك فرسی اسمیدر ﴿التزلق﴾ تفعل وزننده كركی كبی دوزینوب و بزه‌نوب و بدننه تاب وطراوت
و یرمك معناسنه‌در شویله كه لون و بشره‌سی یاقوت كبی رونق و لطافتله لمعان ایدر اوله یقال تزلّق الرجل اذا
تزیّن وتنعم حتی یكون للونه و بیص ولبشرته بریق بو حالت اكثری محبوبه‌لرك حامدن چیقوب زر وز یورینی
طاقندقدنصكره صورت اندامنه نظر اولنورسه تصویر و تحقیق اولنور ﴿الزمق﴾ زاینك فتحی و میمك سكونیله صقال
یولمق معناسنه‌در یقال زمق لحیته زمقا من الباب الاول والثانی اذا نتفها و كلید آچمق معناسـنه‌در یقال زمق
القفل اذا فتحه ﴿الزمیقة﴾ سفینه وزننده و ﴿المزموقة﴾ یولنمش صقاله دینور یقال لحیة زمیقة و مزموقة ای منتوفة
﴿الزمقة﴾ فتحاتله جزؤیجه شیئه اطلاق اولنور معنای اوّلدن مأخوذدر یقال ماغنی عنه زمقة ای شیئا ﴿الزملق﴾
علبط وزننده و ﴿الزمالق﴾ علابط وزننده و ﴿الزمّلق﴾ زاینك ضمی و میم مشدده‌نك فتحیله بلی كوشك آدمه دینور كه
قبل الادخال انزال ایدر اوله ﴿الزنبق﴾ جعفر وزننده یاسمین یاغنه دینور یقال ادّهن بالزنبق ای بدهن الیاسمین
مؤلفك عندنده وزنی فعلل‌در جوهری عندنده فنعل‌در كه نونی زائده‌در و بو اسمله معروف چچك آدیدر و دودكه
ونایه دینور مزمار معناسـنه ﴿امّ زنبق﴾ خمرك كنیه‌سیدر ﴿الزنباق﴾ زاینك فتحیله بر جنس نباتدر كه بغایت حارّ
و حرّیفیتلو و مصدّع اولور ﴿بنو زنبقة الواسطیون﴾ واسطیّ الاصل بر جماعتدر محدّثیندن ابو الفضل محمد بن
محمد بن عبد الكریم بن محمد بن ابی زنبقة و اوغلو حسین و حفیدی یحیی آنلردندر ﴿الزندوق﴾ زاینك ضمیله صندوق
وزننده و مرادفیدر عربیّ خالص اولمغله مؤلف افراد بالذكر ایلمشدر ﴿الزندیق﴾ زاینك كسریله ثنویه طائفه‌سندن
اولان شخصه دینور علی قول نور و ظلمته قائل اولان و علی رأی آخرته و ربوبیته ایمان و اعتقادی اولمیان دینسزه
دینور و عند البعض درونده كفری اضمار و اخفا ایدوب صورتا ایمان و اسـلام اظهار ایدن منافقه دینور و بعضلر
عندنده زندیق زندین فارسی معرّبیدر كه ناقصة العقل اولان نسوان دینلو دیمكدر جمعی زنادقه و زنادیق گاور
یقال هو زندیق ای من الثنویّة او القائل بالنور و الظلمة او من لایؤمن بالاخرة و بالربوبیة او من یبطن الكفر
ویظهر الایمان اوهو معرّب زن دین ای دین المرأة * معلوم اوله‌كه ثنویه اثنینه منسوبلردركه مشركلردر شهرستانی
بیانی اوزره نور و ظلمتك ازلی و قدیم اولملرینه ذاهبلردر * مجوس بونلرك خلافنجه‌در زیرا آنلر ظلمت حادثدر دیرلر * ومجوسدن
بر طائفه واردركه نور و ظلمت اصلان متضادّاندر كذلك یزدان واهرمن اصلان متضادّاندر و بونلر موجودات
عالمك مبدألریدر و تراكیب بونلرك امتزاجلرندن حاصل اولدی و صور تراكیب مختلفه‌دن حادث اولدی دیرلركه
بونلر زردشتیه طائفه‌سیدر * و بر طائفه دخی واردركه مانویه اطلاق اولنور مانی نام حكیمك اصحابیدر عالم ایكی اصل
قدیمدن مصنوعدر بری نور و بری ظلمتدر خیر نوردن و شر ظلمتدن حادث اولور دیرلر * و بر طائفه واردركه مزدكیه

مطلب

دیرلر مزدك نام كمسه یه منسوبلردر اكثر مذهبلری مانویّه كبیدر نهایت نور قصد و اختیار ایله وظلمت خبط واتفاقله
ایشلرونور عالم وحسّاس و ظلمت جاهل اعمادر ودیرلر *و بر طائفه واردركه دیصانیه در دیصان نام كمسه یه منسوبلردر
بونلر دخی ایكی اصل اثبات ایدرلر بری نور وبری ظلمتدر نور قصدا واختیارا خیر ایشلر و ظلمت طبعا واضطرارا
شر ایشلر هرخیر ونفع وحسن و طیبكه واردر اول نوردندر و هرشرّ وضرّوفتن وقبحكه واردركه اول ظلمتدندر
دیرلر *و بر طائفه واردركه مرقونیّه دیرلر بونلرده دیصانیه یه قریبلردر قالدیكه زندیق كلمه سی برهان قاطعده تحقیق
اولندیغی اوزره زندین فارسی معرّبیدر زندكلمه سی زردشت نام حكیمك بكا آسماندن نازل اولدی دیو ادّعا واظهار
ایلدیكی كتابك اسمیدر مزبور حدود سیلاتده برغارده برمدّت منزوی اولوب كتاب مزبوری لسان الطیر كبی
فهم واستخراجی متعذر لغت مصنوعه اوزره تألیف وآنده اختراع ایلدیكی دین مجوسی یه متعلق احكاملر درج
ایلدی بعده شاه ایران اولان كشتاسب شاهی ادّعای نبوّتله دینینه دعوت ایلدی آندن معجزه طلب ایتدكارنده بكا
اصلا آتش تأثیر ایلز دیدی مقدّمجه ایسه دفع تأثیر نار ایچون بركونه دهن ترتیب وادّهان ایلمشیدی پس كشتاسب
اكا تبعیت ایتمكله دین مجوسی یی ترویج ایلدی وكتاب مزبوری ینه كندیسی شرح ایدوب پازند ایله تسمیه ایلدی
پس اول كتاب موجبنجه عمل ایدنلره فارسیده زندین وزندیك دیدیلر آخرنده كی یاء نسبیه ونون وكاف تاكیدنسبت
ایچوندر بعده تعریب ایدوب زندیق وحركۀ داله اتباعا كسر ایله زندیق دیدیلر وزند كلمه سی كه زانك كسریله در
فرس قدیم لساننده جانه دینوركه روح حیوانیدر جانلویه زنده وزندین دینور زندیق كلمه سی بونك معرّبی اولمق
دخی ممكندر آخرته ایمانی اولمیانلره كه بقای دهره قائللردر زندیق اطلاق ایدنلر بووجهه ذاهب اولمشدر پس
زندیق مجوس طائفه سنه اطلاق اولنمش اولور وثانی یه كوره قدم عالمه ذاهب اولنلردن عبارت اولوروبرهان
قاطعده جابجا زند وپازند لغتنده مادّه لر مرسومدر فلیطالع ﴿الزندقة﴾ دحرجه وزنده اسمدر زندیقلغه دینور یقال
فیه زندقة ﴿التزندق﴾ تدحرج وزنده زندیق اولمق معناسنه در یقال تزندق الرجل اذا صار زندیقا ﴿الزندق﴾
جعفر وزننده و﴿الزندقیّ﴾ جعفریّ وزننده بغایت بخیل وناكس جری یه دینور یقال رجل زندق وزندقیّ ای شدید
البخل بوراده زندیق نسخه لری غلطدر ﴿الزنق﴾ فتحتینله اوق تمرننك سیوری اوجنه دینوركه یلمان تعبیر اولنور
جمعی زنوق كلور وآتك اویاننده زناق دیدكاری باغ باغلیه جق یره دینور ﴿الزنق﴾ ضمتینله عقول تامّه معناسنه در
یقال لهم زنق ای عقول تامّة وبو زناق آتیدن جمع اولمغله مجازا عقل كاملده استعمال اولندی ﴿الزنق﴾ زانك فتحیله
عیالی نفقه سنی بخل یاخود فقر وفاقه سببیله تضییق ایلك معناسنه در یقال زنق الرجل علی عیاله زنقا من الباب
الثانی اذا ضیق بخلا اوفقرا وآتك باشنده اولان اویانه زناق باغلمق معناسنه دركه باشی سرد اولانه وباشنی یوقری
سلكر اولانه ایدرلر یقال زنق فرسه اذا جعل حنكه الاسفل حلقة فی الجلیدة ثم جعل فیها خیطا وطوارك ایاغی
كوستكلمك معناسنه در یقال زنق البغل اذا شكله فی قوائمه ﴿الازناق﴾ همزه نك كسریله و﴿التزنیق﴾ تفعیل
بونلرده نفقۀ عیالی تضییق ایلك معناسنه در یقال ازنق علی عیاله وزنق بمعنی زنق ﴿الزناق﴾ غراب وزننده
آتك باشنده اولان اویانه چكه التندن باغلدقلری باغه دینوركه كل افسر وكوستك تعبیر اولنور ﴿المزنوق﴾ عامر
بن طفیلك وعتاب بن ورقاء نام كمسه نك فرسلری اسمیدر ﴿الزناق﴾ كتاب وزننده كردانلق تعبیر ایتدكاری نسوان
زینتنه دینور یقال جائت وفی عنقها زناق ای مخنقة من الحلیّ ﴿الزنیق﴾ امیر وزننده محكم واستوار اولان شیئه
دینور یقال رأی زنیق ای محكم رصین ﴿الزوق﴾ زانك ضمیله دجله اوزرنده جزیره ایله موصل میاننده
برقریه در قربنده بو اسمله برقریه دخی اولمغله زوقان اطلاق اولنور ﴿الزوق﴾ صرد وزننده جیوه یه دینور
زئبق معناسنه ﴿الزاووق﴾ راووق وزننده بودخی جیوه یه دینور ﴿التزویق﴾ تفعیل وزننده برنسنه یی
نقش ونكار ایله تزیین وتحسین ایلك معناسنه در زاووق معناسندن مأخوذدر زیرا یالدزلك مجموعنده استعمال
اولنور مثلا برناملویه التون قاقق مرار ایتدكارنده اكا جیوه قاتوب بعده آتشه ادخال ایدرلر پس جیوه محو
اولوب التون اوراده نقش اولندیغی اوزره قالور بعده مطلقا نقش وتزیین ایلكده تزویق لفظنی تصرّف
واستعمال ایلدیلر وهر منقش ومزین نسنه یه مزوّق دیدیلر یقال زوّق الشیء اذا زینه وحسنه فهو مزوق
﴿الزهزقة﴾ زلزله وزننده پك كولمك معناسنه در یقال زهزق الرجل اذا ضحك شدیدا وچوجغی الده اوینادوب
داندین ایلك معناسنه در یقال یزهزق الصبیّ اذا كان یرقصه ﴿الزهزاق﴾ زانك فتحیله معنای ثانیدن اسمدر داندینه
دینور ﴿الزهوق﴾ قعود وزننده كیك صمصیق چوق وطولغون ایلكلی اولمق معناسنه در یقال زهق العظم زهوقا
من الباب الثانی اذا اكتنز مخه وایلكك كندیسی چوق وصمصیق اولمق معناسنه در یقال زهق المخ اذا اكتنز وباطل

(وبیهوده)

وبيهوده نسنه محو ومضمحلّ اولمق معناسنه در يقال زهق الباطل اذا اضمحلّ وزهوق وزهق نهق وزننده سبق
وتقدّم ايلك معناسنه در يقال زهقت الراحلة زهوقا وزهقا اذا سبقت وتقدمت امام الخيل وزهوق اوق يوته يى
صاوشوب اوته سنه دوشمك معناسنه در يقال زهق السهم اذاجاوز الهدف وجان بدندن چيقمق معناسنه در يقال
زهقت نفسه اذا خرجت وبرنسنه باطل اولوب هلاك ونابود اولمق معناسنه در يقال زهق الشئ اذابطل وهلك
﴿الزهق﴾ نهق وزننده بودخى جان بدندن چيقمق معناسنه در يقال زهقت نفسه زهقامن الباب الرابع اذاخرجت
﴿الازهاق﴾ همزه نك كسريله بو دخى كميك چوق وصق ايلكلى اولمق معناسنه در يقال ازهق العظم اذا اكثر
مخه وباطلى محو ومضمحلّ ايلك معناسنه در يقال ازهق الله الباطل اى ابطله ومحاه وطولدرمق معناسنه در يقال
ازهق الانآء اذا ملأه واوقى نشانك اوته طرفنه صاوشدرمق معناسنه در يقال ازهق السهم من الهدف اذا اجازه
وكتمكده سرعت ايلك معناسنه در يقال ازهق فى السير اذااغذّ ودابه اكرى وپالانى ايلرو سوروب بيوننه كتورمك
معناسنه در يقال ازهقت الدابّة السرج اذاقدّمته والقته على عنقها ﴿الزاهق﴾ و ﴿الزهوق﴾ صبور وزننده اسم
فاعللردر اوّل باب ثالثدن ثانى رابعدندر باطل ومضمحلّ اولان شيئه دينور وزاهق آريق وكودەسى قورى دابه يه
دينور يقال فرس زاهق اى يابس وايلكلى سموز وتوانا دابه يه دينور يقال فرس زاهق اى سمين مخّ وبغايت آريق
وبى درمان دابه يه دينمكله ضدّ اولور يقال فرس زاهق اى الشديد الهزال بومعنا محو وبطلان معناسندندر وصنمش
كسه يه دينور جمعى زهق كلور زايك ضميله وضمتينله يقال رجل زاهق اى منهزم ويقال قوم زهق وزهق اى منهزمون
وزور وشدتله آقان صويه دينور نهر زاب كبى يقال ماء زاهق اى الشديد الجرى وزهوق صبور وزننده ديبى درين
قويويه دينور يقال بئر زهوق اى قعيرة ويوكسك طاغده پك انكبه ويالم ايشلك يوله دينور ﴿الانزهاق﴾ انفعال
وزننده بودخى سائرلرى سبق وتقدم ايلك معناسنه در يقال انزهق فلان اذا سبق وتقدّم ويقال انزهقت الدابّة
من الضرب او النفار اذاتقدّمت ﴿الزهق﴾ فتحتينله اطرافنه نسبت آلچق اولوب دوزو اوتراقلو اولان ارضه دينور
﴿الزهق﴾ كتف وزننده صچراغاق چابك انسان وحيوانه دينور يقال رجل وفرس زهق اى نزق ﴿الزهاق﴾ غراب
وكتاب وزنلرنده مقدار معناسنه در يقال زهاق مائة وزهاقها اى زهاؤها ﴿الازهق﴾ جزى وزننده دائما سائر آتلرى
سبق وتقدم ايدن آته دينور يقال فرس زهقى اى يتقدّم الخيل ﴿الازاهيق﴾ اساليب وزننده ازهوقه نك جمعيدركه
سرعتله صوكبى پك عجيب يوريشه وكيديشه دينور يقال فرس ذات ازاهيق اى ذات جرى سريع وازاهيق زياد بن
هندابه نام كسه نك فرسى اسميدر وهندابه زيادك والده سيدر پدرى حارثه در ﴿الزهلوق﴾ عصفور وزننده سموز
انسان وحيوانه دينور جمعى زهالق كلور يقال حمر زهالق اى سمان ﴿الزهلق﴾ زبرج وزننده جست وچالاك آدمه
دينور يقال هو زهلق اى سريع خفيف وتند وتيزاسن روزكاره دينور وقنديل ايچره اولان چراغه ياخود شعله لو
فتيله دينور قنديل ايچنده اولدقجه تقول اطفأ الزهلق وهو السراج مادام فى القنديل ﴿الزهلقّ﴾ زبرجّ وزننده
زملق معناسنه دركه قبل الادخال انزال ايدر اولان آدمه دينور وبرآيغر آتك اسميدركه صوى آتلر اكا نسبت اولنور
﴿الزهلقة﴾ دحرجه وزننده بزآغارتمق معناسنه در يقال زهلق الثوب اذا بيضه وبركونه يورويشه دينوركه مراد
جست وچابك يوريش اوله جقدر ﴿التزهلق﴾ تدحرج وزننده بزاغاروب صافى اولمق معناسنه در يقال تزهلق
الثوب اذا ابيضّ وصفا وسمورمك معناسنه در يقال تزهلق الرجل اذا سمن ﴿الزهمق﴾ جعفر وزننده وجودى
دېرنكلى طقناز بودوره دينور يقال رجل زهمق اى قصير مجتمع ﴿الزهمقة﴾ دحرجه وزننده بدن كيردن وپاسدن
ومردارلقدن بدرايحه باغليوب قوقمق معناسنه در يقال ماهذه الزهمقة فى بدنك وهى زهوقة رايحة الجسد من ضنان
اونتن ﴿الزبق﴾ زايك كسريله كوملكك يقاسنك كنارينه دينوركه بيونى احاطه ايدر *شارحك بياننه كوره فارسى اولان
زه معرّبيدر وزبق بن بسطام بن قيس الشيبانىّ بركسه در وشهر نيسابورده بر محله آديدر واما زبق الشياطين
ديدكارىكه ايازلق كونده هواده قرنجه اياغى وقلج جوهرى كبى قويل قويل اوينايوب طيران ايدرشكلنده كورينان
نسنه لره اطلاق اولنور بوراء مهمله ايله در اكالعاب الشياطين دخى ديرلر * مؤلف بونكله امام ليثه تعريض ايلشدر
﴿التزيق﴾ تفعل وزننده بزنمك معناسنه در يقال تزيق الرجل اذا تزين واكتحل

فصل السين المهملة

﴿السأق﴾ سينك فتحى وهمزه نك سكونيله ساق لفظنده لغتدركه بالدره دينور جمعى سئوق كلور وسووق كلور واوايله
﴿السبق﴾ سينك فتحى وبانك سكونيله بركسه يى صاوشوب ايلرو سنه چكمك معناسنه در يقال سبقه سبقا من الباب الثانى
والاول اذاتقدّمه وخاصة قوشى ميدانده اوكدله قوشيلان آت سائرلرى چوب محلنه جمله دن اقدم كلك معناسنه در
يقال سبق الفرس فى الحلبة اذا جلى وقوله تعالى ﴿فالسابقات سبقا﴾ الاية هم الملائكة تسبق الجن باستماع الوحى

فصل السين المهملة

﴿السبق﴾ فتحتيله و﴿السبقة﴾ غرفه وزننده اوكدله دينوركه يارش وقوشى ايدنلر ميانه يه قورلر جمعى اسباق كلور
يقال اخذ فلان السبق والسبقة وهو الخطر يوضع بين اهل السباق قال الشارح ومنه الحديث ❊لا سبق الا فى خف
وحافر ونصل❊ ﴿السابقة﴾ تقدم معناسنه مستعملدركه بوندن فارسيده پيشينى وتركيده اوكجه لكله تعبير اولنور
برايشى جمله دن مقدم وسلف ايشلكدن عبارتدر بوعاقله وزننده مصدر در ياخود يدسابقه سبكنده در ومنه يقال له
سابقة فى هذا الامر اى سبق الناس اليه ﴿سابق﴾ اساميدندر سابق بن عبدالله امام ابوحنيفه دن روايت ايلدى
﴿السبّاق﴾ شدّاد وزننده مبالغه در دائما سائرلرى سبق وتقدّم ايدن يوكرك آته دينور عربلر قوشى ميدانك نهايتنه
برقارغى صريق ديكوب عقد ايلدكلرى اوكدلى اكا تعليق ايدرلر مقدّم واران آته سباق الغايه وداڠابويلجه تقدّم
ايدنه سباق الغايات ديرلر اول آتك صاحبى اول اوكدلى اخذ واحراز ايدر يقال هو سباق الغايات اى حائز قصبات
السبق بومناسبتله فضائل ومأثر ومناقب جهتيله جمله دن فائق وراجح آدمه ده سبّاق الغايات وحائز قصبات السبق
اطلاق ايدرلر يقال هو سبّاق غايات اى حائز قصبات السبق وعبيد بن السباق وولدى سعيد محدثلردر
﴿السباق﴾ كتاب وزننده طوغان قسمنك اياقلرينه چوردكارى باغه دينوركه كنده تعبير اولنور
وتخريفله شباق دخى تعبير ايدرلر وايكى اياغنك باغنه سبافان دينور يقال سباقا البازى وهما قيداه من سيراو غيره
﴿السبقان﴾ سينك كسريله سبق لفظندن تثنيه در قوشى يارشى ايدن ايكى آدمك هر برينه دينور يقال هما سبقان
فيه اى يستبقان ﴿التسبيق﴾ تفعيل وزننده حيوان خلقتى ناتمام ياورى دوشورمك معناسنه مستعملدر يقال
سبقت الشاة اذا القت ولدها لغير تمام وقوشى يارشنده اوكدل آلمق معناسنه در يقال سبق فلان اذا اخذ السبق
ومسبوق اولمغله اوكدل ويرمك معناسنه در بوجهيله ضدّ اولور يقال سبق الرجل اذا اعطى السبق ﴿الاستباق﴾
افتعال وزننده برى برينه تقدّم ايچون يارشمق معناسنه در سكردشمه وقوششمه واوق آتشمه كبى يقال استبقا الرجلان
اذا تسابقا وباختصام كبى مشاركت ايچوندر ويقال استبقا الصراط اى جاوزاه وتركاه حتى ضلاّ * شارح ديركه
بوراده مؤلف وتركاه حتى ضلّا قولى زائددر يعنى تتميم قبيلندندركه مادهٔ تفسيردن خارجدر ومنه قوله تعالى
❊ فاستبقوا الصراط ❊ الاية صاحب كشاف ديركه استباقك صراطه تعلق حذف الجارّ وايصال الفعل قبيلندندركه
استبقوا الى الصراط سبكنده در ياخود استباقه ابتدار معناسنى تضمينه محتاجدر فاستبقوا فابتدروا ديمك اولور
ياخود تجوّز واتساعله مسبوق اليهى مسبوق منزلنده قلمغه محتاجدر يعنى استباق برسابق وبرمسبوق وبرمسبوق
اليه اقتضا ايدر پس بوراده صراطكه مسبوق اليه در استعاره بالكنايه جهتيله مسبوقه تشبيه اولنوب اكا استباقى
اثبات تخييل اولور ياخود صراط على قول ظروف مكانيهٔ غير مختصه دن اولمغله ظرفيت اوزره منصوبدر ﴿الستوق﴾
تنوّر وزننده و﴿الستّوق﴾ قدوّس وزننده و﴿التستوق﴾ تانك ضميله چمز وقلب اقچه يه دينوركه التى باقر ويوزلرى
كومش اولور يقال درهم ستوق وستوق وتستوق اى زيف بهرج ملبس بالفضة * شارحك بيانه كوره سه توقى
فارسى معرّبيدر اوچ قات ديمكدركه باقر وقلاى وكومشدن مركب اولور اورته سى باقر ويوزلرى كومش اولور
وقال فى المغرب الستوق اردأ من البهرج وعن الكرخى الستوق عندهم ما كان الصفر او النحاس هو الغالب الاكثر
﴿المستقة﴾ ميمك ضمى وتانك ضمى وفتحيله يكلرى اوزون اولان قونطوش كوركه دينور وبو معرّبدر * شارحك بيانه
كوره مشتهٔ فارسى معرّبيدر ياخود پوسته دن معرّبدر يقال جاء وعليه مستقة اى فروة طويلة الكمّ وصنج يعنى زيل
مقوله سى ساز چاله جق آلته دينور بو دخى مشته معرّبيدر ﴿السحق﴾ سينك فتحى وحاى مهمله نك سكونيله برنسنه يى
ازمك على قول دوكوب يومشتق ياخود سهلجه ازوب يومشتمق معناسنه دركه سورتمكله يومشتمق كبى نته كه عطارلر
هوانده وطاشده ايدرلر لعل وزنجفره ازمك كبى يقال سحق الشئ سحقا من الباب الثالث اذا سهكه او دقّه او دون الدقّ
ويل شدّت اوزره اسمكله يرك آثار ونشانلرينى محو ايلك على قول طپراغى سحق ايدر كبى اوغرايوب چكمك معناسنه
مستعملدر يقال سحقت الريح الارض اذا عفت آثارها او مرّت كانها تسحق التراب ولباسى اسكتمك معناسنه
مستعملدر يقال سحق الثوب اذا ابلاه وبرقتى نسنه يى يومشتمق معناسنه در يقال سحق الشئ الشديد اذا لينه
وكهله اولدرمك معناسنه مستعملدر يقال سحق القملة اذا قتلها وباش تراش ايلك معناسنه در يقال سحق رأسه
اذا حلقه وكوز ياشنى تماما آقيدوب بتورمك معناسنه در يقال سحقت العين دمعها اذا انفدته ودابه يك يلمك على قول
سكرتمكدن اشاغى ويوريمكدر يوقارى وجه اوزره يلك معناسنه در لنك يوريمك تعبير اولنور يقال سحقت الدابّة
اذا عدت شديدا او فوق المشى دون الحضر وسحق اسكى ثوبه اطلاق اولنور مسحوق معناسنه يقال ثوب سحق
اى بال ويوفقه جه بلوده دينور يقال سحاب سحق اى رقيق ﴿الانسحاق﴾ انفعال وزننده بر نسنه ازيلوب

یومشمق معناسنه‌در یقال سحق الشیٔ فانسحق و بولالمق معناسنه‌در یقال انسحق الشیٔ اذا اتسع ﴿السحوقة﴾ سینك ضمیله ثوب اسکیمك معناسنه‌در یقال سحق الثوب سحوقة من الباب الخامس اذا بلی ﴿الاسحاق﴾ همزه‌نك کسریله سحوقه معناسنه‌در یقال اسحق الثوب اذا بلی و دوه‌نك طبانی آشنمق معناسنه‌در یقال اسحق خفّ البعیر اذا مرن و ممه‌نك سودی توکنوب جلق دری قالمغله چکیلوب قرنه یاپشمق معناسنه‌در یقال اسحق الضرع اذا ذهب لبنه و بلی و لصق بالبطن و ایراق ایلمك معناسنه‌در یقال اسحق فلانا اذا ابعده ﴿المنسحق﴾ اسم فاعل بنیه‌سیله براوغوردن دوکیلان کوز یاشنه دینور جمعی مساحیق کلورکه نوادردندر یقال دمع منسحق ای مندفع ودموع مساحیق ای مندفعة ﴿السحق﴾ سینك ضمیله وضمتینله ایراق اولمق معناسنه‌در یقال سحق الرجل وسحق سحقا من الباب الخامس والرابع اذا بعد و خرما اغاجی پك بوی سوروب اوزامق معناسنه‌در یقال سحقت النخلة سحقا من الباب الخامس اذا طالت ﴿السحیق﴾ امیروزننده وصفدر بعید معناسنه‌در یقال مکان سحیق ای بعید ﴿السحوق﴾ صبوروزننده اوزون خرما اغاجنه دینور کذلك کریملواوزون ارکك‌ودیشی اشکه‌وصف اولور جمعی سحق کلور سینك ضمیله وعبدالله بن سحوق محدّثدر ظنمه کوره سحوق والده‌سی اسمیدر پدری اسحق‌در ﴿السوحق﴾ جوهروزننده‌اوزون‌نسنه‌یه‌دینور ﴿ساحوق﴾ بررجل علمیدر و برموضع آدیدرکه آنده بنو ذبیان جماعتی عامر بن صعصعه قبیله‌سنه اغاره ایلدیلر ﴿السحّاقة﴾ شدّاده وزننده نسوانه مخصوص اوصاف سیئه‌دندر مراد زیبقچی وسورتشجی قاری اوله‌جقدر * مترجم دیرکه سحاقه‌یه فارسیده چرمینه و سعتری دخی دیرلر ترکیده‌سورتشجی وزیبقچی دیرلر زیبقچی زیبکجی محرّفیدرکه زبّ مصغریدر ﴿السحیقة﴾ سفینه وزننده شول عظیم و شدید یغموره دینورکه اوغرادیغی یرلری کوریوب صیررراوله یقال مطرة سحیقة اذا کانت تجرف مامرّت به ﴿اسحاق﴾ همزه‌نك کسریله علم اعجمیدر یعنی سریانیدر غیرمنصرفدر واکر اسحقه السفر کلامندنکه ابعاد معناسنه‌در منقول اولوب عربیدر دینورسه منصرف اولور ﴿السیداق﴾ سینك فتحیله برجنس شجردرکه بغایت متین اولور وقبوغندن قاودوزیلور یانمش کراسته‌سنك کولیله کتان ایپلکی اغاردرلر ﴿السودق﴾ دال مهمله ایله جوهر وزننده چاقر دیدکلری طوغانه دینور ابن عدلینك باهر نام کتابندن بویلجه منقولدر یقال جاء وفی ساعده سودق ای صقر سائر مفرداتده بلبان‌دیدکلری طوغان ایله مفسردر ﴿السذق﴾ سینك و ذال معجمه‌نك فتحیله لیلة الوقود اسمیدرکه سدهٔ فارسی معرّبیدر یعنی نصارا طائفه‌سنك و مجوسك آتش کیجه‌سی دیدکلری مخصوص کیجه‌نك اسمیدرکه قتی وافرآتشلر یاقوب شنلك‌وشطارت ایدرلر بونك مأخذی‌وسببی برهان‌قاطعده مشروحدر ﴿السوذق﴾ جوهروزننده بلازکه دینورسوار معناسنه ویکپاره‌اولان‌بدوی بلازکنه‌ده‌دینور قلب‌معناسنه و چاقرطوغانه‌دینور صقرمعناسنه بونده سینك ضمیله‌ده لغتدر و بوقاغو حلقه‌سنه دینور ﴿السیذاق﴾ سینك فتحیله و ﴿السیذقان﴾ زعفران وزننده و ﴿السیذقان﴾ ریهقان‌وزننده‌بونلرده‌چاقرطوغانه‌دینور ﴿السوذقیّ﴾ جوهریّ وزننده‌قورنازآدمه‌دینوریقال‌رجل سوذقیّ ای نشیط حذر محتال ﴿السوذنیق﴾ زنجبیل وزننده وسینك ضمیله جائزدرو ﴿السیذنوق﴾ حیزبون وزننده و ﴿السوذانق﴾ سینك ضمی‌وفتحی کذلك نونك کسری و فتحیله و ﴿السنذانق﴾ سینك فتحی و ضمی‌ونونك‌فتحیله چاقره دینور صقر معناسنه علی‌قول‌شاهینه‌دینور ﴿السرادق﴾ علابط وزننده صحن بیتك‌یوقری طرفنه‌ارقوری‌چکیلان سراپرده‌یه دینور جمعی سرادقات کلور و پنبه‌زاردن جبنلك طرزنده بیته دینور تقول رأیته یقعد وراء السرادق وهوالذی یمدّفوق صحن البیت وکذا البیت من الکرسف معنای اوّله کوره اوی ایکی بولوب مثلا یوقری بلوکی صاحب‌خیمه‌یه‌واشاغی بلوکی‌اتباعه مخصوص‌اولور * شارحك بیانی‌اوزره‌بوسراپرده‌معرّبیدرکه اوتاغ‌شاهی‌یه وچادر توزلغنه ووراسنده حرم خاص اقامت ایلك ایچون خیمه ایچره چکیلان پرده‌یه وچادر اطرافنه چکیلان صوقاغه‌اطلاق اولنور‌فی‌الاصل پردهٔ سرادر وصف ترکیبی اوزره مضاف‌الیه تقدیم اولندی معرّبنده سرادق دیدیلر وعنـد البعض سراطاق معرّبیدر وسرادق هوایه آغمش عظیم غبـاره اطلاق اولنور وهوایه آغوب برنسنه‌یی اورتوب بوریان دخانه اطلاق اولنور ﴿المسردق﴾ مدحرج وزننده یوقریسی اشاغیسی سراپرده‌لو چادره واوتاغه‌دینور یقال بیت مسردق ای اعلاه واسفله مشدود کله ﴿السرق﴾ فتحتینله و ﴿السرق﴾ کتف وزننده و ﴿السرقة﴾ فتحاتله و ﴿السرقة﴾ فرحه وزننده و ﴿السرق﴾ غرق‌وزننده اوغورلمق معناسنه‌در یقال سرق منه الشیٔ سرقا وسرقا وسرقة وسرقة وسرقا من الباب الثانی اذا جاء مستترا الی حرز فاخذ مالا لغیره ﴿الاسترق﴾ افتعال وزننده سرق معناسنه‌در یقال استرقه بمعنی سرقه ﴿السرقة﴾ سینك فتحی ورانك سکونیله و ﴿السرقة﴾ فرحه وزننده و ﴿السرق﴾ کتف وزننده اسملردر اوغریلغه دینور ﴿السرق﴾ فتحتینله نهان اولمق

معناسنه‌در يقال سرق الشئ سرقا من الباب الرابع اذا خفي وسرق بياض حرير شقه‌لرينه على قول مطلقا
حرير شقه‌لرينه دينور مفردى سرقه‌در يقال جاء وبيده سرق اى شقق الحرير الابيض اوالحرير عامّة * شارحك
بيانه كوره سره فارسى معربيدركه بيراق اوجنه بنداولنان حرير شقه‌يه دينور وسرق بدنك الدواويناق يرلرى
ضعيف وكوشك اولمق معناسنه‌در يقال سرقت مفاصله سرقا من الباب الرابع اذا ضعفت (سرقه) فتحاتله
عاليه‌ده اولان صولرك الك نهايتنده واقع صويك آديدر (مسروق) اعلامدندر مسروق بن الاجدع تابعيندندر
ومسروق بن المرزبان محدثدر (سرّق) سكر وزننده سنجارده برموضعدر واهواز ايالتنده بر ولايت آديدر وسرّق
بن اسد الجهنى اصحابدندر اصل اسمى حباب ايدى بركون بر بدوى عربدن ايكى دوه اشترا ايدوب بهالرينى اداايتك
ايچون بابعله برابر چكوب برخانه‌نك قپوسنه كتوردى بابعى قپوده قيوب كنديسى اقچه چيقارەيم ديودوه‌لرى چكوب
ايچرو كوتوردى مكر اول خانه ايكى قپولى اولمغله ديكر قپودن دوه‌لرى كندى خانه‌سنه اوچوردى بو طرفده بيچاره
بدوى وافر زمان منتظر اولدقدنصكره ايچرويه داخل اولوب كيفيت حاله مطلع اولدقده ديوان رسالتعنوان
حضرت پيغمبري‌يه عرضحال ايلدى برموجب امرعالى حباب احضار اولنوب انت سرّق عنوانيله خطاب
بيورلمغله من بعد سرّق ايله مشتهر اولدى وكنديلرى آنكله تبرك واتبهاج ايدرايدى واحمد بن سرّق المروزىّ
اهل سير وتواريخدندر (السوارقية) سينك فتحيله بين الحرمين برقريه‌در (السرقين) سينك كسرى وقليلا فتحيله
سركين فارسى معربيدركه فشقيه دينور (السوارق) سارقه‌نك جمعيدر بوقاغولرده ولاله‌لرده اولان زنجيرلرى
برارايه طوپليوب بريكدرن حلقه‌لره وسائر دمورلره اطلاق اولنور يقال عضت به السوارق اى الجوامع وبعض
كليدپرده‌لرنده اولان زوائد نسنه‌يه اطلاق اولنوركه اول كليده خرسزلى كليد تعبير ايدرلر اكا انختر اويدرمق
وسائر كونه آچق متعذر اولور (ساروق) روم ديارنده بربلده‌در (سراقه) ثمامه وزننده اسمادندر سراقة بن كعب
وسراقة بن عمرو وسراقة بن الحارث وسراقة بن مالك المدلجىّ وسراقة بن الحباب وسراقة بن عمركه ذوالنون
ايله ملقبدر صحابيلردر وجوهرينك سراقة بن جعشم ديديكى وهمدرزيرا جعشم آنك جدّيدر (سارق) و(سرّاق)
شدّاد وزننده اسمادندر (التسريق) تفعيل وزننده بركمسه‌يى اوغريلغه نسبت ايتك معناسنه‌دركه فلان اوغريدر
ياخود اول نسنه‌يى فلان اوغرلدى ديمكدن عبارتدر يقال سرّق فلانا اذا نسبه الى السرقة (المسترق) اسم
فاعل بنيه‌سيله بنيه وتركيبى ناقص وضعيف اولان آدمه اطلاق اولنوركويا كه سائردن تتمهٔ اعضاء استراقنه محتاجدر
يقال رجل مسترق اى ناقص ضعيف الخلق وداءما نهانى سوزلره قولاق طوتوب ديكلر اولان كمسه‌يه دينوركه
ديكيجى تعبير اولنور يقال رجل مسترق اى مستمع مختفيا وقيصه بويونلو كوتوز آدمه مسترق العنق اطلاق اولنور
يقال هو مسترق العنق اى قصيرها (المسارقة) مفاعله وزننده بركمسه اوغورلين باقق معناسنه‌دركه نكاه دزديده
تعبير اولنور يقال هو يسارق النظر اليه اى يطلب غفلة منه لينظر اليه (الانسراق) انفعال وزننده بو دخى اعضاء
واندام فاتر وضعيف اولمق معناسنه‌در يقال انسرقت مفاصله اذا فترت وضعفت * مؤلف بونى تكرار ايلمشدر
وبرآخركمسه كنديسنى كورميوب صاوشوب كتسون ديو كيرو چكيلوب كيزلنمك معناسنه‌دركه اوغورلنمق تعبير
اولنور يقال انسرق عنه اذا خنس ليذهب (التسرّق) تفعل وزننده خرسزلقله اوغراشمق معناسنه‌دركه
برشيئ چالوب اوغورلدقدنصكره آخر شيئى دخى اوغورلمق معناسنه‌در يقال تسرّق فلان اذا سرق شيئا
فشيئا (استبرق) همزه‌نك كسريله‌كه قالين ديبايه دينور برق ماده‌سنده بيان اولندى (السرمق) جعفر وزننده
نبات القطف اسميدركه قره‌پازى وقيون صرمشغى ديدكلرى اوتدر مسحوقى اولان تخمندن اوچ هفته هر كون ايكى
درهم مقدارينى شرب استسقاء علتنك ترياقيدر لكن اكثارى مهلكدر* شارحك بيانه كوره سرمه وسرج معرّبيدر
وسرمق خراسانده اصطخر ايالتنده بربلده‌در (سرمقان) پهلوان وزننده هرات قضاسنده برقريه‌در وسرخس
وفارس قضالرنده دخى برر قريه‌در (السعلق) صهصلق وزننده غول بيابانى ديدكلرى جادولرك آنالرى اسميدر
(السعلوق) عصفور وزننده ابن طريف بن تميم اسميدر ياخود پدرينك لقبيدر (السنعبق) سينك ونونك فتحى وبانك
ضمى وفتحيله بربدرايحه اوتك اسميدر (السفسقة) زلزله وزننده قوش چقرمق معناسنه‌در يقال سفسق الطائر
اذا ذرق وسفسقه فرند السيف معناسنه‌در كاسيذكر (السفسوقة) سينك ضميله آچق وايشلك يوله دينور
محجه معناسنه يقال اخذ السفسوقة اى المحجة وبركسه پدرينه چكمكه اطلاق اولنور معناى آتيدن مأخوذدر
يقال فيه سفسوقة من ابيه اى شبه (السفاسق) علابط وزننده مطلقا اوزون اوزادى شيئه دينور يقال شئ
سفاسق اى ممتدّ (السفسقة) سينلرك فتحيله و(السفسقة) سينلرك كسريله (السفسيقة) قنديله وزننده

(والسفسوقة)

و (السفسوقة) عصفوره وزننده قلجك جوهرينه وصوينه دينور على قول قلجك يوزنده مشاهده اولنان اوزون اوزون طريقه‌لره دينوركه جوهرلر آنلرده لمعان ايدرلر وعلى رأى قلجك يوزنده اولان اوزون اوزادى يول كبى ييوله دينور ياخود قلجك يوزلرنده اولان اويلجه اوزون اوزادى ايكى بيوجك ييو ارالغنه دينوركه بعض طبان وخراسانى قلجلرك يوزلرنده اوزون اوزادى يول كبى اويلجه ييو كبى خيال چكيلمش اولورجمعى سفاسق كلور * شارحك بيانه كوره شوشهٔ فارسى معرّبلريدر (السفق) سينك فتحى وفانك سكونيله قپويى كيرو چويروب قپامق معناسنه‌در يقال سفق الباب سفقا من الباب الاول اذا ردّه وچهره‌يه شمار اورمق معناسنه‌در يقال سفق وجهه اذا لطمه (الاسفاق) همزه‌نك كسريله بودخى قپويى كيرو چويروب قپامق معناسنه‌در يقال اسفق الباب اذا ردّه (السفاقة) جاقة وزننده بز تفه‌لو وصيق ومحكم طوقنمق معناسنه‌در يقال سفق الثوب سفاقة اذا صار سفيقا (السفيق) امير وزننده وصفدر تفه‌لو صيق ومحكم طوقنمش ثوبه دينور يقال ثوب سفيق اى صفيق بو مناسبتله پك يوزلو اوتانمز آدمه سفيق الوجه اطلاق اولنور يقال رجل سفيق الوجه اى وقح (السفيقة) سفينه وزننده بر يصيجه اينجه اوزون تخته‌يه دينوركه حصير طوقيانلر حصيرى طوقودقجه اكالفت ايدرلر وآلتون وكومش مقوله‌سندن چكجله تنكه كبى يصلنمش اينجه سبيكه‌يه دينوركه آندن بعض نسنه‌لر دوررزلر يقال عنده سفيقة من الذهب وهى الضريبة الدقيقة الطويلة من الذهب والفضة ونحوهما (السفقة) صفقه وزننده ومرادفيدركه ال اله آلمقله اولان عقد مبايعه‌يه اطلاق اولنور ومنه يقال اعطاه سفقة يمينه اذا بايعه ويقال اشتراه فى سفقة واحدة اى بيعة (السقق) سينك وقافك ضميله ناسى دائما فصل وغيبت ايدن بد زبانلره دينور يقال هم سقق اى مغتابون للناس (السقّ) شقّ وزننده قوش قسمى چقرمق معناسنه‌در يقال سقّ الطائر سقّا من الباب الاول اذا ذرق (السقسقة) زلزله وزننده سقّ معناسنه‌در (المسقسق) اسم فاعل بنيه‌سيله شول آدمه دينوركه برمرتفعجه سكى ونشيمن اوزره كرسى شيخى كبى اوتوروب وبرآخر كمسه دخى آنك كبى قرشوسنده اوتوروب نوبت بنوبت برى بريله مناشدهٔ اشعار ايدر اوله بونلرك هر برينه اطلاق اولنور وبولغت مولّده‌در يقال اسمع هذا المسقسق وهو من يصعد فى دكة وآخر فى اخرى وينشد كلّ منهما بيتا بالنوبة (سق سق) سينلرك فتحى وكسريله اوكوز قسمنه مخصوص زجر وآزار كلماتندندر (السلق) حلق وزننده برآدمى سوزايله انجيدوب آزرده قلمق معناسنه‌در يقال سلقه بالكلام سلقا من الباب الاول اذا اذاه واتى كميكدن صويمق معناسنه‌در يقال سلق اللحم عن العظم اذا التحاه ودروتمك وساپجمق معناسنه‌در يقال سلق فلانا بالرمح اذا طعنه ونباتى صوغوق چالوب كويندرمك معناسنه‌در يقال سلق البرد النبات اذا احرقه وبركمسه‌يى ارقه‌سى اوزره يره ييقمق معناسنه‌در يقال سلق فلانا اذا صرعه على قفاه وصو طولومنى ياخود آزيق طغارجغنى ياغلمق معناسنه‌در يقال سلق المزادة اذا دهنها وبرنسنه‌يى آتشله قيناتمق معناسنه‌در يقال سلق الشئ اذا اغلاه بالنار وچوال مقوله‌سنك قولپنه آغاج كچورمك معناسنه‌در يقال سلق العود فى العروة اذا ادخله ودوه‌يى سراپا قطرانلمق معناسنه‌در يقال سلق البعير اذا هنأه اجمع وبلك معناسنه‌در يقال سلق فلان اذا عدا وحيقرمق معناسنه‌در يقال سلق الرجل اذا صاح وخاتونى ارقه‌سى اوزره ياتروب جماع ايلك معناسنه‌در يقال سلق المرأة اذا بسطها فجامعها وبركمسه قامچى مقوله‌سيله اوروب دريسنى صيروب قوپرمق معناسنه‌در يقال سلق فلانا بالسوط اذا نزع جلده وپوستكى مقوله‌سنى اسّى صوده خشليوب تويدن اثر قالمق وجه اوزره تويلرينى كيدرمك معناسنه‌دركه عن قصد امعان اتمامكدن ياخود مسامحه‌دن ناشى اولور يقال سلق شيئا بالماء الحارّ اذا اذهب شعره ووبره وبقى اثره وسلق دوه‌نك صرتنده اولان ياغر اوكولوب يرى بياض قالمق معناسنه‌در يقال سلقت الدبرة البعير اذا برأت وابيضّ موضعها من اثرها * مؤلف بونى مسامحه وجهيله تفسير ايلمشدر ودوه‌نك يانلرينى قولان صيقوب برايلك معناسنه‌در يقال سلق النسع فى جنب البعير اذا اثّر ويوله كيدنلرك اياقلرى وطرنقلرى يولده تأثير ايلك معناسنه‌در يقال سلقت الاقدام والحوافر الطريق اذا اثّرفيها (السلقاء) سينك كسريله بودخى دورتمك وساپجمق معناسنه مصدردر يقال سلقاه سلقاء اذا طعنه * شارح ديركه جعب كلمه‌سنده ياء زياده‌سيله جمعى جعباء ديدكلرى كبى بونده دخى ياء زياده ايلديلر انتهى * وبركمسه‌يى صرتى اوزره دوشورمك معناسنه‌در تقول سلقيته اذا القيته على ظهره (الاسلاق) همزه‌نك كسريله بودخى چوالك قولپنه اغاج كچورمك معناسنه‌در يقال اسلق العود فى العروة اذا ادخله وديشى قورد صيد ايلك معناسنه‌در يقال اسلق الصياد اذا صاد ذئبة (السلق) فتحتينله بودخى دومنك صرتنده ياغر صاغالوب بياض نشان ايلك معناسنه‌در يقال سلقت الدبرة البعير سلقا من الباب الرابع اذا برأت وابيضّ موضعها وسلق

موصلده بر یوکسك طاغك آدیدر و یمامه ده بر ناحیه آدیدر و طپراغی و چاموری پاك دوپدوز اوه یه دینور جمعی اسلاق وسلقان کلور سینك ضمی وکسریله ﴿السلیقة﴾ سفینه وزننده دوه نك صرتنده یاغری وجداوی اوکولدقدنصکره قلان آقلغه دینور کذلك دوه نك یانلرنده صیق قولان یرینه دینور ویولده اولان ایاق وطرنق آثارینه دینور جمعی سلائق کلور وسرشت وطبیعت معناسنه در یقال الکرم سلیقته والسخاء خلیقته ای طبیعته ویقال فلان یقرأ بسلیقته ای بطبیعته لا بتعلم ودوکولوب اصلاح اولنمش مصر بغدایته دینور علی قول ایچنه قولغان تیکنی دیدکاری نبات قاتلمش یوغرد کشنه دینور یقال اطعمنا بالسلیقة وهی الذرّة التی دقت واصلحت اوالاقط الذی خلط به طراثیث وامتی صوایله خشلنمش سبزه وسائر نسنه لره دینور ورفدان پشمش یمورطه یه دینور ودوه نك قولان چیقاره جق یرینه دینورکه قولان سورتمکله تویلری کتمش اوله ﴿السلق﴾ سینك کسریله صویولنه دینورکه مراد سیل صویو آقوب کیده جك یولدر جمعی سلقان کلور عثمان وزننده وسلق پازی تعبیر اولنان نباته دینور جالی ومحلل وملین ومفتح ومفرّح ونقرس علتنه ووجع مفاصله نافع وعصیری خمر اوزره صبّ اولنسه ایکی ساعت مرورنده سرکه یه مقلب وسرکه اوزره صبّ اولنسه دورت ساعتدنصکره خمره محوّلدر وکوکنك عصیرینی سعوط دیش وقولاق اغریلرینك وشقیقه نك تریاقیدر وسلق البرق وسلق الماء ایکی کونه نباتلردر مفرداتده سلق برّی وسلق جبلی حماضدن برقسم وسلق الماء صوپازیسی دیدکاری نبات اولمق اوزره مرسومدر سلق سباعدن قورده دینور ذئب کبی جمعی سلقان کلور عثمان وزننده وسینك کسریله جائزدر مؤنثی سلقه در علی قول سلقه خاصّة دیشی قورده دینور ارککنه سلق اطلاق اولنمز وتشبیه طریقیله بی شرم وحیا فاحشه دیلی زفیر عورته اطلاق اولنور یقال هی سلقة ای سلیطة فاحشة بونك جمعی سلقان کلور سینك ضمی وکسریله ودیشی قورد اسمی اولانك جمعی سلق کلور هاسز وسلق کلور عنب وزننده ﴿المسلق﴾ منبر وزننده و﴿المسلاق﴾ محراب وزننده و﴿السلاق﴾ شدّاد وزننده ضرب لسانه مالك بلاغتلو سخنور آدمه دینور یقال خطیب مسلق ومسلاق وسلاق ای بلیغ ﴿السالقة﴾ لامك کسریله شول عورته دینورکه ماتم ومصیبت هنکامنده بلند آواز ایله صیحه وفریاد ایدر اوله یاخود یوزینه شمار اورر اوله یقال امرأة سالقة اذا کانت رافعة صوتها عند المصیبة او لاطمة وجهها ﴿السلیق﴾ امیر وزننده کوچك اغاجلردن ومیشه لردن دوکلمش قرنتی وچورچوپ مقوله سنه دینور وشبرق دیدکاری اوت قوریسنه دینور وآرینك قوانده اوزونلغنه یاپدیغی کومجه دینور جمعی سلق کلور سینك ضمیله وسلیق یولك برقیسنه دینور یقال اخذ من سلیق الطریق ای من جانبه ﴿سلوق﴾ صبور وزننده یمده بر بیوك قریه آدیدر آنده اعلا زرهلر چیقار ویاوز کلاب اکا نسبت اولنور ومنه السلوقیة کالکلاب السلوقیة بعضلر ارمینیه طرفنده بر بلده در دیدیلر علی قول زرهلر وکوپکلر سلقیه یه منسوبلردرکه فتحاتله در روم اولکه سنده بر بلده در نسبتلرنده سلوقیه عنوانی تغییر نسب قبیلندندر واعلامدن احمد بن روح السلقیّ اول بلده یه منسوبدر * شارحك بیانه کوره سلقیه فی الاصل ساحل انطاکیه ده بر بلده ایدی حالا خرابه در ﴿السلوقیة﴾ سینك فتحیله سفینه ده ربّان اوتوردیغی یره دینورکه رئیس قاره سی اوله جقدر نته که دیوسه قپودان قاره سیدر ﴿السلقاءة﴾ سینك کسریله عورتی آرقه سی اوزره یاترمق وجهیله اولان جماعه دینور یقال الذّ البضاع السلقاءة وهی ما کانت علی الظهر ﴿الاسالق﴾ همزه نك فتحیله بوغاز اوجنده کوچك دلك چوره یانلرینه دینور ﴿السیلق﴾ صیقل وزننده چابك وروننده ناقه یه دینور ﴿السلقلق﴾ سفرجل وزننده دبرندن حیض کورر اولان خاتونه دینور یقال امرأة سلقلق اذا کانت تحیض من دبرها * شارح دیرکه عرف شرعیده اکا حائض اطلاق اولنمز ﴿السلقلقة﴾ هایله چاغرغان شماته جی عورته دینور یقال امرأة سلقلقة ای صخابة ﴿السلاق﴾ غراب وزننده برکونه سیوجیلره دینورکه دلك دیبنده ظهور ایدر علی قول دیش دیبنك اتلری ضویلغه دینور یقال ظهر فی فه سلاق وهو بثر تخرج علی اصل اللسان او هو تقشر فی اصول الاسنان وسلاق کوز علتلرندن بر علت آدیدر سببی بورقیتلی وحدّتلی رطوبتدر اکثری کوز پکارنده ظهور ایدر کیده رك یاییلوب کوزك فسادنی مؤدّی اولور قاندن ورمد مثللو مرضلردن کوزك مزاجی فاسد اولدیغندندر علامتی کوز قپاقلری قزل قزل اولوب قالکشمق وکرپکلر دوکیلوب بتن یرلری متقرّح اولمقدر ﴿سلاقة﴾ ثمامه وزننده ابن وهبدرکه بنو سامة لؤی جماعتندندر ﴿السلاّق﴾ رمّان وزننده نصارایه مخصوص بر پصقلیه آدیدرکه حضرت عیسی نك آسمانه عروج ایتدکاری کون اوله جقدر شارحك بیانه کوره فطرلرندن قرق ایکنجی کوندر وسلاّق کلمه سی سریانیدر صعود ایتدی معناسنه در اصلی سیلاقدر ﴿المسلوق﴾ ایّام عربدن بر یوم معهوددر مسلوق بر موضعك اسمیدر ﴿الاستلقاء﴾ و ﴿الاسلنقاء﴾ ارقه اوزره یاتوب اویومق معناسنه در اوّلکی افتعلاء

ایکنجی افعنلاء وزنلرنده‌در یقال استلق الرجل واسلنق اذا نام علی ظهره ﴿التسلّق﴾ تفعل وزننده دیواره
طرمشوب چقمق معناسنه‌در یقال تسلق الجدار اذا تسوّر ویتاقده غم واندیشه‌دن یاخود درد و وجعدن ناشی
بری اوته دونوب چبالمق معناسنه‌در یقال تسلق علی فراشه اذا قلق همّا او وجعا ﴿السمحاق﴾ قرطاس وزننده
باش کمیکنك اوزرنده بوقفه‌جه زارکبی دریجکزه دینور اول دری‌یه بالغ اولان باش یاریغنه سمحاق اطلاقی
بوملابسه‌یه مبنی‌در معروض اسمیله عارض تسمیه اولنمشدر یقال بلغت الشجة السمحاق وهو قشرة رقیقة
فوق عظم الرأس ویقال فی شجة السمحاق کذا ﴿السمحوق﴾ عصفور وزننده یك اوزون خرما اغاجنه دینور
﴿السماحیق﴾ سمحاقك جمعیدرکه ذکراولنان اینجه زارکبی دریجکزه دینور تشبیه جهتیله سماده بوقه بوقفه
ظهور ایدن بلود پاره‌لرینه اطلاق اولنور یقال فی السماء سماحیق ای القطع الرقاق من الغیم وایچ یاغنك اوزرنده
اولان اینجه اینجه زارلرده سماحیق الشحم اطلاق اولنور یقال علی ثرب الشاة سماحیق من شحم ای شیٔ رقیق
کالقشر ﴿السمسق﴾ جعفر وزننده و ﴿السمسق﴾ زبرج وزننده و ﴿السمسق﴾ قنفذ وزننده و ﴿السمسق﴾ جندب
وزننده یاسمینه دینورکه معروف شکوفه‌در ومرزنجوش اسمیدرکه تحریفله مرجانکوشك دیدکاری نباتدر ﴿السموق﴾
قعود وزننده بویلنوب اوزامق معناسنه‌در یقال سمق النبت والشجر سموقا من الباب الاوّل اذا علا وطال ﴿السمیق﴾
امیر وزننده زیوله دیدکاری اغاجدرکه بیوندرقده اولور واول ایکی اغاجدرکه اکوزلك بیوننی طوق کبی احاطه ایدر
ایکیسنه سمیقان دینور * شارحك بیاننه کوره سمهٔ فارسی معرّبیدر ﴿الاسمقة﴾ اجوبه وزننده کرپچ طاشیه‌جق
تسکره‌نك ماده‌سی اولان اغاجلره وتخته‌لره دینور ﴿السماق﴾ غراب وزننده خالص نسنه‌یه دینور ومنه یقال کذب
سماق ای خالص واسحاق بن ابراهیم السماقی که محدّثیندندر خالصه منسوبدر ﴿السماق﴾ رمّان وزننده و ﴿السموق﴾
صبور وزننده ترکیده دخی سماق دیدکاری اکشی دانه‌لره دینور صالقم صالقم اغاجده بتر طعامی مشتهیّ واسهال
مزمنی قاطع ومنقوعیله اکتحال کوزده عارض اولان سلاق ورمد علتلرینی دافعدر محدّثیندن محمد بن احمد السماقی که
احمد بن ابی الحواریدن تحدیث ایلدی وعبدالمولی ابن السماقی که بزلر انك اصحابندن روایت ایدرز بیعنه منسوبلردر
﴿السملق﴾ جعفر وزننده بغایت دوز وهموار اوه‌یه دینور ﴿السنبوق﴾ عصفور وزننده برکونه صغیر زورقه دینور
فارسیده ناو وترکیده چرنیق دیدکاریدر * مترجم دیرکه سنبکدن معرّبدرکه فارسیدر ﴿السندوق﴾ صندوق وزننده
ومرادفیدر ﴿السنسق﴾ جعفر وزننده مرسین اغاجنك خرده‌لرینه دینور ﴿السنعبق﴾ سفرجل وزننده قریبا
ذکراولندی ﴿السنق﴾ سینك ونونك فتحیله طعامدن امتلا اولوب بیقمق معناسنه‌درکه حیوانده تخمه اولمق تعبیراولنور
یقال سنق الفصیل من اللبن سنقا من الباب الرابع اذا بشم واتخم * شارح دیرکه اجم انسانده وسنق حیوانده
مستعملدر ﴿السنیق﴾ قبیط وزننده کرچله صوانوب بطانه اورلمش اوه دینور یقال رأیته یقعد فی سنیق ای بیت
مجصّص جمعی سنیقات وسنانیق کلور وسنیق برآق یلدز اسمیدر وبرمعروف تپه‌نك آدیدر ﴿الاسناق﴾ همزه‌نك کسریله
برآدمی نعمت واقبالك وفرتی کراهلغه القا ایلك معناسنه‌در یقال اسنقه النعیم اذا ترّفه ﴿الساق﴾ طپوق ایله دیزلك
ارالغی اولان عضوه دینور ترکیده اینجك ولحم وشحمی بوزینه بالدیر تعبیراولنور ساده کمیکنه قوری اینجك ومجوّفنه
دودك وقلم تعبیراولنور وبجاق قاسیقدن طبانه وارنجه قدردر جمعی سوق کلور سینك ضمیله وسیقان کلور سینك
کسریله واسؤق کلور افلس وزننده بونده ضمه‌یی متحمّل اولمق ایچون واو همزه‌یه منقلب اولدی یقال ضربه
ساقه ای مابین کعبه ورکبته * شارحك بیاننه کوره ساق مؤنثدر مصغری سویقه‌در واصلی سوق ایدی وقوله تعالی
﴿یوم یکشف عن ساق﴾ ای عن شدّة وقوله تعالی ﴿والتفت الساق بالساق﴾ الایة ای آخر شدّة الدنیا باوّل شدّة
الاخرة عربلر برامر وماده بغایت فظیع وشدید وسهمناك اولورسه آنك هول وشدّتندن ساق تعبیریله اخبار
ایدرلر کویا که آنکله مقاومته یاخود اندن فرار ونجاته بالدیرینه تقویه ویرمکه محتاج اولور وکشف ساق ایله که
چرنمك اوله‌جقدر فرار سمتنه صغانوب چرنمکدن کنایه ایدرلر بوجهتله کشف ساقك سببی البته هول وشدّت
اولور بوندن بشقه برناقه‌نك رحمنده ولدی هلاك اولدقده مذمّر یعنی اول خصوصك کاردانی الینی ناقه‌نك جوفنه
ادخال ایدوب ولدهالکك ساقندن اخذ وطشره اخراج ایدر بوماده ناقه‌یه وصاحبنه شدید اولدیغندن وعملی دخی
دشوار اولدیغندن هرشدّت ومحنتدن کشف ساق ایله تعبیر ایلدیلر وآیت ثانیه‌ده التفاف ساقکه بالدرلر بری برینه
طولاشمقدن عبارتدر مرادموت حالنده شدّتدن بجاقلر بری برینه طولاشمق یاخود کفن ایچره وضع اولنور کن طولاشمق
یاخود ایاقلرده شدّت خوفدن جان قالمیوب طوتمز اولمقدن یاخود محنت دنیانك آخری محنت آخرتك اوّلیله مؤتلف
اولمقدن کنایه‌در * مؤلفك بصائرده بیانی وجه مذکوراوزره‌در وبعض مفسرینك بیاننه کوره کشف ساق صعوبت

وشدت امرده مثلدر اصلی بودرکه مخدّرات اولان نسوان بهمه حال بالدرلرینی بجاقلرینی ستر ایتمکده پك اهتمام ایدرلر
وشبخون کبی بر خوف وشدیده عروضنده خلاص اولمق ایچون فرار ایتدکارنده خفت قصدیله البته بجاقلرینی
صیغایوب کشف ایدرلر اصحاب غیرت وناموس عندنده نسوانلرینك اول رسمه بالدرلری بجاقلری کشاده
اوله‌رق طاغه طاشه دوشملری شدیدهٔ عظیمه‌در بو مناسبتله کیده‌رك مثل مجراسنه اجرا اولنوب
ساق متصوّر اولمیان امر مهول وقوعنده استعمال اولندی پس استعارهٔ تمثیلیه قبیلندن اولور یاخود
ساق شجردن یاساق انساندن استعاره اولنمغله یوم یکشف عن اصل الامر وحقیقته بحیث یصیر عیانا
تأویلنده اولور مدار قوام ومعتمد علیه اولان ساق اصل ماده‌یه مستعار اولور انتهی*وعربلر ساق واحد ایله تتابع
واتفاقدن کنایه ایدر ومنه یقولون *ولدت ثلاث بنین علی ساق*ای متتابعة لا جاریة بینهم یعنی بری بری آردنجه
ارالقلرنده قیز اولمیه‌رق اوچ نفر اوغلان تولد ایلدی وساق الشجر اغاجك اوزدکنه اطلاق اولنور فارسیده
تنهٔ درخت دینور یقال قطع ساق الشجرة ای جذعها وساق حرّ قری قوشنك ارککنه اطلاق اولنور حکایهٔ
صوتیله تسمیه اولنمشدر کویاکه ساق حرّ ساق حرّ دیه‌رك اوتر علی قول ساق کوکرجن قوشنه وحرّ یاوریسنه
دینور مفردات سائره‌دن تلخیصمزه کوره بوقوش یبانی حمامه نوعندن قوسقووق دیدکاری الاجه قوش
اوله‌جقدرکه بهارده باغچه‌لره کلوب قوسقووق قوسقووق دیه‌رك اوتر بودیارلرده قوق تعبیر ایدرلر خوشمنظر
حزین اوازلو برقوشدر بعینه صوتیله مسمادر وساق برموضع آدیدر «ساق الفروا» فانك فتحیله یاخود ساق الفروین
ایکیسیده واو ایله اسد قبیله‌سی دیارنده برطاغك آدیدرکه کیك بوینوزی کبی سوه‌لوب چیقمشدر «ساق الفرید»
برموضع آدیدر وساق یمنده برحصن آدیدر «ساق الحواء» حانك فتحیله برموضعدر «الساقة» سائقك جمعیدر قاده
وقائدکبی عسکرك دمدارلرینه اطلاق اولنور یقال فلان فی ساقة الجیش ای فی مؤخّرهم معلوم اوله‌که عسکر
اصول خمسه اوزره ترتیب اولنور مقدّمه‌درکه چرقه‌جی تعبیر اولنور وقلب ومیمنه ومیسره وساقه‌دن عبارتدر
انکیچون مرتب عسکره خمیس اطلاق اولنور ومیمنه ومیسره‌یه ایکی جناح دخی ضم اولنور حین اقتضاده امداد ایچون
«السوق» سینك فتحیله و «السیاقة» سینك کسریله و «المساقة» میمك فتحیله دابه‌یی آردندن سورمك معناسنه‌در
یقال ساق الماشیة یسوق سوقا وسیاقة ومساقة ضد قادها وسوق وسیاق کتاب وزننده محتضر جان ویرمکه
باشلمق معناسنه مستعملدرکه کویاکه سوق روح ایدر یقال ساق المریض سوقا وسیاقا اذا شرع فی نزع الروح
وسوق برآدمك انجکنه وبالدرینه اورمق یاطوقنمق معناسنه‌در یقال ساق فلانا اذا اصاب ساقه وخاتونه مهرینی
کوندرمك معناسنه مستعملدر یقال ساق الی المرأة مهرها اذا ارسله «الاستیاق» افتعال وزننده بودخی طوار سورمك
معناسنه‌در یقال استاق الماشیة بمعنی ساقها «السائق» و «السوّاق» شدّاد وزننده سوریجی‌یه دینور ومحمد بن
عثمان بن السائق وبرادری علی روایت حدیث ایلدیلر «الاساقة» همزه‌نك کسریله بودخی خاتونه مهر کوندرمك
معناسنه‌در یقال اساق المهر الی المرأة اذا ارسله وبرکسه‌یه طوار سوردرمك معناسنه‌در تقول اسقته ابلا اذا جعلته یسوقها
«السیاق» کتاب وزننده مصدردرکه ذکر اولندی وخاتونك مهرینه اطلاق اولنور فی الاصل مهر ایچون بدوی
توره‌سی اوزره سوق وارسال اولنان دوابّ ومواشی‌یه دینور ایدیکه مسوق معناسنه اولورکه کیده‌رك مهرده
علم غالب اولدی «الاسوق» احمق وزننده بالدرلری اوزون آدمه دینور علی قول بالدرلری یاقشقلو خوب
وموزون اولانه دینور مؤنثی سوقاء در یقال غلام اسوق وجاریة سوقاء ای الطویل الساقین او حسنهما «السوق»
فتحتینله اسوط معناسندن اسمدر بالدرك اوزونلغنه یاخود کوزلکنه دینور «السیقة» کیسه وزننده دشمنك چته
وچاپل طریقیله سوروب کتوردکاری دواب ومواشی‌یه دینور یقال نحیّ العدوّ السیقة وهی ما استاقه من
الدوابّ وصیادك صیده آتمق ایچون سپرلندیکی حائله دینورکه اکثری ایکی طرفی اغاجلو پرده‌یاپوب آنی اوکلرنده
یاپچه یاپچه سوره‌رك صیدك تولك پرینه کلوب اتارلر جمعی سیائق کاور «السیق» کیس وزننده یغمورسز بلوده
دینور یقال سحاب سیق ای لاماء فیه «السوق» سینك ضمیله چارسویه وپازاره دینور سوق الناس معناسندندر
وبو مؤنثدر مذکر دخی اولور «سوق الحرب» اوغراش یرینك معرکه کاهنه اطلاق اولنور تقول رأیته
یکرّ فی سوق الحرب ای فی حومة القتال «سوق الذنائب» زبید قضاسنده برقریه‌در «سوق الاربعاء»
خوزستان ایالتنده بر بلده‌در «سوق الثلاثاء» بغدادده برمحله‌در «سوق حکمه» فتحاتله کوفه‌ده برموضعدر
«سوق وردان» مصرده برمحله‌در «سوق کرام» افریقیه‌ده بر بلده‌در «سوق العطش» بغدادده برمحله‌در
بنا اولندقده مهدیٔ عباسی سوق الرأی ایله تسمیه اولنمق بابنده امر ایدوب لکن سوق العطش تعبیری کیده‌رك

(غالب)

غالب اولدی ﴿سويقه﴾ جهينه وزننده برموضعدر وجمی ضریّه ده بربيلاك آديدر وينبع ايله مدينه بيننده بر طاغك
اسميدر وسياله ده برموضع آديدر وبطن مكه ده برموضع آديدر ونواحی مدينه ده برموضع آديدركه آنده آل علیّ
بن ابی طالب رضی الله عنهم ساكن اولديلر ومر وقضاسنده برموضعدركه محدّثيندن احمد بن محمد السويقی كه
ابوداود جنابندن استماع حديث ايلمشدر اورادندر وسويقه واسط ترابنده برموضعدر عبدالرحمن بن محمد الواعظ
الاديب السويقی اورادندر ومغربده برموضع آديدر وبغدادده طقوز مواضع آديدر ﴿السوقة﴾ سينك ضميله رعيت
وزيردستان قسمنه اطلاق اولنور مفرد وجمعی مذكر ومؤنثی برابردر علی قول جمعی سوق در صرد وزننده يقال
مطلب
هو من السوقة ای الرعية حريری مرحومك درّه ده بيانی اوزره سوقه لفظنی اهل سوق معناسنه استعمال
غلطدر زيرا سوقه رعيت وزيردستانه دينور شاه ووالی آنلری اراده ايتدكاری سمت ومحله سوق ايتدكاری ایچون
اطلاق اولنمشدر قالديكه اهل سوق اولانه سوقی دينور يای نسبتله وجمعنده سوقيون دينور انتهی * وسوقة
الطرثوث قولغان تيكنی ديدكاری نباتك برپرمق مقداری يوقاريسندن اشاغيجه سنه دينور ومحمد بن سوقه
تابعيندندر تحديث خصوصنده مبالاتی اولمامغله عصياندن خالی اولمز ايدی ﴿السويق﴾ امير وزننده قاود تعبير
اولنان نسنه يه دينور اونی ياخود حبوباتی قاوردقدنصكره نفخ وريحنی تقليل ایچون برقاچ دفعه اسّی صو ايله
بعده ماء بارد ايله غسل ايدرلر بدويلرك اكثری زاد راهلريدر طغارجغه باصوب يولده تغدّی ايدرلر وميوه لرك سويقی
بعد التجفيف قاوروب سحق ايلمكله اولور وسويق باده يه اطلاق اولنور يقال شرب سويقا ای خمرا وسويق
خليص ايله قديد بيننده بربوقشچه بيلان آديدر ﴿السوّاق﴾ زنّار وزننده انجكی اوزون آدمه دينور يقال رجل سوّاق
ای الطويل الساق وخرما آغاجنك برقارش مقداری چيقان طومورجغنه دينور ويره دوشمش اولميوب اوزدكاو
اولان نباته دينور ﴿المسوق﴾ محسن وزننده دائما شكار آردينه دوشوب سوريلان يوكرك معلم دوه يه دينور يقال
بعير مسوق ای يساوق الصيد ﴿الاساقة﴾ همزه نك فتحيله اوزنكی دوالنه وطوقق قايشنه دينور يقال قطع اساقة
الركاب ای سيره ﴿التسويق﴾ تفعيل وزننده آغاج قسمی اوزدكلمك معناسنه در يقال سوّق الشجر اذا صار ذاساق
وبر آخر كيمسه يه كندی امور ومصالحنی تمليك وتسليم ايلمك يعنی تصرّفنی اكاسپارش ايلمك معناسنه در يقال
سوّق فلانا امره اذا ملكه اياه ﴿المنساق﴾ ميمك ضميله برنسنه يه تابع وپيرو اولان كذلك برنسنه يه قريب اولان شيئه
اطلاق اولنور يقال هو منساق له ای تابع ويقال هو منساق له ای قريب واوزون اولوب اوزونلغنه طوغری
سهل وآسان اولان طاغه دينور ﴿المساوقة﴾ مفاعله وزننده طوار سوقی خصوصنده بری بريله مفاخره
ومباحثه ايلمك معناسنه در يقال ساوقه اذا فاخره فی السوق ﴿التساوق﴾ تفاعل وزننده دوه لر قطار كبی
پيدرپی يديلوب سورلمك معناسنه در يقال تساوقت الابل اذا تتابعت وتقاودت ومواشی سوريسی سوريلوب
كيدركن بری برينه صقشوب مزاحمه ايلمك معناسنه در يقال تساوقت الغنم اذا تزاحمت فی السير ﴿السهوق﴾
جرول وزننده يلانجی يه دينور كذّاب معناسنه يقال رجل سهوق ای كذاب وصويه قانمش تاب وطراوتلو شجر
ونبات اوزدكی مقوله سنه دينور وبجاقلری اوزون آدمه دينور يقال رجل سهوق ای طويل الساقين وبورمه بورمه
توزقوپران شديد روزكاره دينور يقال هبت ريح سهوق ای تنسج العجاج ﴿السوهق﴾ جوهر وزننده بودخی
كركی كبی صويه قانمش آغاج اوزدكی مقوله سنه دينور يقال جذع سهوق وسوهق ای ريّان ﴿السهوّق﴾ عملس
وزننده آديملری سيرك آدمه دينور يقال رجل سهوّق ای البعيد الخطو

فصل الشين المعجمة

﴿الشبرق﴾
زبرج وزننده ضريع ديدكاری نباتك تازه ويشلنه دينور مفردی شبرقه در وضريع ماده سنده بيان اولندی
وكدی ياوريسنه دينور يقال فی حجره شبرق ای ولد الهرّة وعوذ بن شبرق وعاصم بن شبرقه محدّثلردر ﴿الشبارق﴾
و﴿الشباريق﴾ شينلرك فتحيله پاره پاره ديمكدر قطع معناسنه يقال صار الثوب شبارق وشباريق ای قطعا وبعضلر
ديديلركه شبرق جعفر وزننده وشبارق علابط وزننده وشبارق عنادل وزننده وشبراق قرطاس وزننده
وشباريق قناديل وزننده بتمامه پاره پاره كسلمش نسنه يه دينور يقال ثوب شبرق وشبارق وشبارق وشبراق
وشباريق ای مقطّع كله * شارح ديركه مفرد وجمعلری معناده متحدلردر وشبراق مطلقا قتی وشديد اولان نسنه يه
دينور يقال شیء شبراق ای شديد وشبارق علابط وزننده وشبارق عنادل وزننده بربلند شجرك اسميدركه دفع
نظر ایچون بداقلرينی آت ودوه مقوله سی حيوان بيونلرينه تعليق ايدرلر وشبارق علابط وزننده زبيد ايالتنده
برقريه آديدر وشبارق عنادل وزننده قاورمه يه دينوركه اتی خرده خرده طوغرايوب تنجره ده قاوررلر وبو معرّبدر
شارحك بيانه كوره بيشپاره معرّبيدركه چوق قطعه لو ديمكدر وسيپاره معرّبی وششپاره معرّبی اولمق دخی محتملدر

فصل الشين المعجمة

اوتوز یاخود التی پارچه‌لو دیمکدرکه کثرتدن کنایه‌در پس‌پاره پاره معناسی بوندن‌مأخوذاولور وشبارق جماعت
انسانی‌یه اطلاق اولنور یقال جائت شبارق من الناس ای جماعة ﴿الشبرقة﴾ دحرجه وزننده آلیجی قوش صید
ایتدیکی قوشی پاره‌لیوب دتمك معناسنه‌در یقال شبرق البازی الصید اذا نهشه وثوبی کسوب بچمك معناسنه‌در
یقال شبرق الثوب اذا قطعه وآدملری سیرك سیرك آته‌رق شدتله یلمك معناسنه‌در یقال شبرق الفرس اذا عدا
وخدا ﴿المشبرق﴾ مدحرج وزننده فنا ونادرست نسج اولنمش ثوبه دینور یقال ثوب مشبرق اذا فسد نسجا
﴿الشبزق﴾ زای معجمه ایله جعفر وزننده طوتارقلی کیمسه‌یه دینور یقال هوشبزق اذا کان یتخبطه الشیطان من المس
بونی ابو الهیثم فارسی تعبیراوله‌رق * دیوکدخزیده کرده *عبارتیله تفسیرایلمشدر * مترجم‌دیرکه بالجمله نسخه‌لرده
بوعنوانله مرسومدر لکن چندان ذوق وملایمتی اولمدیغی نامستوردر اصل تحقیقمزه کوره شبزق کلمه‌سی شبزده
معرّبیدر جن طوقنمش وطوتارقلی آدمه فارسیده سایه‌زده دیدکاری کبی شبزده دخی دیرلر اکثر اول حالت
قراکولقده واقع اولدیغیچون ونصرالله بن موسی بن شبزق الموصلی محدّثدر ﴿الشبق﴾ فتحتینله برآدمك شهوتی
غالب اولمق معناسنه‌در یقال شبق الرجل شبقا من الباب الرابع اذا اشتدّت غلمته وات یمکدن بیقوب دتسمك
معناسنه‌در یقال شبق من اللحم اذا بشم ﴿ذات الشبق﴾ شینك کسریله برموضعدر ﴿الشوبق﴾ شینك ضمی وبانك
فتحیله اوقلاغویه دینور یقال حوّل الخبز بالشوبق وهی خشبة الخباز وبو معرّبدریعنی چوچه وچوپه معرّبیدر
﴿الشدق﴾ شینك کسری وفتحیله آورده دینورکه آغزك ایکی طرفلو ایچ یوزنده اولان کوشه‌لریدر ایکیسنه شدقان
دینور یقال هو واسع الشدقین وهو طفطفة الفم من باطن الخدّین وشدق الوادی دره‌نك بریقاسنه اطلاق اولنور
یقال نزلوا بشدق الوادی وبشدقیه ای عرضه وناحیته جمعی اشداق کلور ﴿الشدیق﴾ امیروزننده شدق
معناسنه‌در ﴿شدیق﴾ زبیروزننده طائفده بروادی اسمیدر ﴿الشدق﴾ فتحتینله آورد ککیش اولمق معناسنه‌در
یقال شدق الرجل شدقا من الباب الرابع اذا اتسع شدقه ﴿الاشدق﴾ احمر وزننده آورد بیوك آدمه دینوریقال
رجل اشدق ای واسع الشدق ویقال امرأة شدقاء وبلیغ ومتکلم وسوزبیلور زبان‌آور آدمه اطلاق اولنور جمعلری
شدق کلور شینك ضمیله یقال خطیب اشدق وامرأة شدقاء ای بلیغ ﴿التشدّق﴾ تفعل وزننده فصاحت وسخندانلق
اظهار ایلمك ایچون آوردینی بوروب بوکه‌رك تکلم ایلمك معناسنه‌درکه آورد چتلاتمق وآورددن سویلمك
تعبیراولنور متفصح وخامکویان حالیدر یقال تشدّق الرجل اذالوّی شدقه للتفصح ﴿الشوذق﴾ ذال معجمه ایله
جوهر وزننده بلازکه دینور سوار معناسنه ﴿الشیذق﴾ صیقل وزننده و﴿الشیذقان﴾ و﴿الشیذاق﴾ شینلرك
فتحیله و﴿الشوذانق﴾ شینك ضمی ونونك کسریله صقر اسمیدرکه چاقر طوغاندر علی قول شاهینه دینور وبونك
ضبط لغاتی‌سین مهمله‌ده مرور ایلدی ﴿الشوذقة﴾ دحرجه وزننده برنسنه‌یی طوغان کبی پنچه ایله‌قاپوب آلمق
معناسنه‌در یقال شوذق الشیٔ اذا اخذه‌باصابعه کالصقر ﴿الشربقة﴾ دحرجه وزننده شبرقه معناسنه‌درکه ذکر
اولندی یقال شربق الثوب بمعنی شبرقه ﴿الشرشق﴾ زبرج وزننده شقراق اسمیدرکه ماده سنده مذکوردر
﴿الشرق﴾ خرق وزننده ورانك فتحیله کونشه اطلاق اولنور یقال طلع الشرق ای الشمس وکونشك آیدنلغنه
دینور تاب آفتاب معناسنه یقال جاء فی شرق الشمس ای اسفارها وکونش اشراق ایتدیکی محله دینورکه کون
طوغوسی سمتنده اولان امکنه‌دن عبارتدر بودیارلره نسبت‌چین وایران اولمه‌لریدر یقال جاء من دیار الشرق ای
حیث تشرق الشمس ویارمق معناسنه مصدر اولور یقال شرق الشیٔ شرقا من الباب الاول اذاشقه ومشرق
معناسنه‌درکه کون طوغدیغی جانبدن وفلکدن کونشك طلوع ایلدیکی درجه‌دن عبارتدرکه اسم مکان معنالرینه‌در
یقال اتی من جهة الشرق ای من المشرق وطلعت الشمس من شرقها ای مشرقها وقپو یاریغندن کیرن ایشغه
وآیدنلغه دینور بونده شینك کسریله‌ده جائزدر وشرق چیلق ایله چاقر بیننده برقوش آدیدرکه سباع طیوردندر
بوقوشه بعض دیارده دلوجه طوغان وبعض یرده هبجه دیرلر وشرق اشبیلیه‌ده براقلیم آدیدر کذلك باجه‌ده
براقلیم آدیدر بوراده حرف تردید ایله اولان نسخه‌لر غلطدر وشرق وشروق کونش طوغمق معناسنه‌در یقال
شرقت الشمس شرقا وشروقا من الباب الاول اذا طلعت وشرق خاصة قیونك قولاغنی دیلمك معناسنه‌در یقال
شرق الشاة شرقا اذاشقّ اذنها وخرما قوریغی چچك کبی رنکلنمك معناسنه‌در یقال شرق النخل اذا ازهی وآغاجدن
میوه‌کسوب دیوشورمك معناسنه‌در یقال شرق الثمرة اذاقطفها ﴿الاشراق﴾ همزه‌نك کسریله کونش طوغمق
معناسنه‌در یقال اشرقت الشمس اذا طلعت وخرما آغاجنك قورقلری رنکلنمك معناسنه‌در یقال اشرق النخل
اذاازهی وبرآدم کونشلکه کیرمك معناسنه‌در یقال اشرق الرجل اذادخل فی شروق الشمس وکونش پرتوصالمق

(وروشن)

و روشن ايلمك معناسنه در يقال اشرقت الشمس اذا اضاءت اشراق بو معناده متعدّى و لازم اولوركه بنفسه
روشن و تابدار اولمق معناسنه و سائرى روشن و تابدار ايلمك معناسنه اولور نته‌كه اضاءه دخى بويلجه‌در
يعنى همزه‌لرى تعديه و صيرورت ايچون اولور قال الشارح و منه ﴿ اشرقت الارض بنور ربّها ﴾ و اشراق قيويورنك
بويه‌مق و رنكه طويورمق معناسنه در يقال اشرق الثوب فى الصبغ اذا بالغ فى صبغه و برآدمى غصه نالك
ايلمك معناسنه در يقال اشرق عدوّه اذا اغصه بو معنا غصّ ريق معناسنه اولان شرق آتيدن مأخوذدر
و قال فى الاساس تقول اشرقت فلانا بريقه اذا لم تسوّغ له مايأتى من قول او فعل ﴿ المشرق ﴾ مجلس
وزننده كونش طلوع ايده‌جك سمت و جهته دينوركه فارسيده خاور و تركيده كون طوغوسى تعبير
اولنور * مؤلّفك بصائرده بيانته كوره مشرق و مغرب لفظلرى صيغهٔ افراد ايله ذكر اولندقده مراد شرق
و غرب جهتلريدر و تثنيه بنيه‌سيله ذكر اولنورسه شتاء و صيف مطلع و مغربلرى اراده اولنور و جمع صيغه‌لريله
ذكر اولنورسه هر كونك ياخود دهر فصللك درجهٔ مطلع و مغربى اراده اولنور و منه قوله تعالى ﴿ رب المشرق والمغرب ﴾
و قوله تعالى ﴿ رب المشرقين و رب المغربين ﴾ و قوله تعالى ﴿ ربّ المشارق و المغارب ﴾ و مشرق مغربده بر طاغك
اسميدر ﴿ مخلاف المشرق ﴾ يمنده بر ايالت آديدر و ضحّاك بن شراحيل المشرقىّ تابعيندندر ياخود صواب اولان
منبرىّ وزننده اولمقدر كه همداندن بر بطن آديدر ﴿ الشرقىّ ﴾ شرقه منسوب ديمكدر انسان و حيوان و سائر اشياء
اولسون و بر محله نسبتله كون طوغوسى جانبنده اولانه دينور و جهتى شرقه طوغرى اولان شيئه دينوركه همان
طلوع ياخود ضحى يا نصف نهار و قتلرينه قدر اكا كونش طوقنور اوله نته‌كه غربىّ بونك مقابليدر و منه قوله تعالى
﴿ يوقد من شجرة زيتونة لاشرقيّة و لاغربيّة ﴾ الآية اى لاتطلع عليها الشمس عند شروقها فقط او وقت غروبها فقط
و لكنها شرقية غربية تصيبها الشمس بالغداة و العشىّ فهو انضر لها و اجود لزيتونها يعنى اول شجرهٔ مباركه
شرق طرفنه طوغرى قويتو يرده كذلك غرب جانبندن يكايرده واقع اولوب و سائر جهتلرى مسدود اولمغله كونش
اكا بر وقتده طوقنوب اوقات سائرده طوقنمز دكلدر بلكه قلهٔ جبلده و صحراى وسيعه‌ده اولان نسنه‌لركبى طول
نهارده كنديسنه كونش اصابت ايلكده‌در زيرا اذن ربّانى ايله شمسك تميه و تنضير اشجار و نباتاتده مدخل عظيمى
اولمغله شمس اصابت ايدن نباتات و اشجار طراوت و نماء و نضارت اوزره اولوب اثمارلرى نضج تامّ بولور اولديغندن
شجرهٔ مربوره دخى انضر و زيتونى اجود و بهتر و ياغى بغايت صافى و قوّتلو اولور و شرقىّ بر محدّث لقبيدركه ابو وائلدن
روايت ايلمشدر و شرقىّ بن القطامىّ اسمى وليد ايدى مجالددن روايت ايلدى ﴿ الشرقة ﴾ ثمره وزننده و ﴿ المشرقة ﴾
ميمك فتحى و رانك حركات ثلاثيله و ﴿ المشراق ﴾ محراب وزننده و ﴿ المشريق ﴾ منديل وزننده قيش وقتى اصنمق ايچون
كونشه قرشو اوتوره‌جق يره دينوركه كونى تعبير اولنور دائما او رايه كونش طوقنور يقال قعدوا فى الشرقة و المشرقة
و المشراق و المشريق اى فى موضع القعود فى الشمس بالشتاء و مشريق منديل وزننده كونش طلوعنده پرتوى
دوشن قپو ياريغنه دينوركه آندن ايچرويه نفوذ ايدر تقول نظر الىّ من مشريق الباب و هو الشقّ الذى يقع
فيه ضحّ الشمس عند شروقها و مشريق آسمانده توبه قپوسنك اسميدر و منه حديث ابن عباس رضى الله عنهما
﴿ فى السماء باب للتوبة يقال له المشريق و قد ردّ حتى ما بقى الا شرقه ﴾ اى الضوء الذى يدخل من شقّ الباب ﴿ التشرق ﴾
تفعل وزننده كونى محلده كونشه قرشو اوتورمق معناسنه در يقال تشرق الرجل اذا قعد فى المشراق ﴿ الشارق ﴾
كونشه اطلاق اولنور طلوعى وقتنده يقال طلع الشارق اى الشمس حين تشرّق و بر يرك كون طوغيسى طرفنه
دينور مثلا طاغك كون طوغيسى طرفنده اولان يرينه شارق الجبل ديرلر نته‌كه مقابلنه غارب الجبل ديرلر جمعى
شرق كلور قفل وزننده تقول نزلنا من شارق الجبل اى جانبه الشرقىّ و شارق جاهليتده بر صنم اسميدر و قيس بن
معدى كربك لقبيدر و عبد الشارق بن عبد العزّى بر شاعردر ﴿ الشرقة ﴾ ثمره وزننده و ﴿ الشرقة ﴾ فرحه وزننده
و ﴿ الشريق ﴾ امير وزننده بونلرده كونشه اطلاق اولنور طلوعى هنكامنده ﴿ الشرقية ﴾ مصر اقليمنده بر اولكه آديدر
و بغداده بر محل آديدر احمد بن الصلت نام محدّث اورادندر و واسط شهرنده بر محله در اعلامدن عبد الرحمن بن
محمد بن المعلم اورادندر و نيسابورده بر محلّه در ابو حامد محمد بن الحسن كه امام مسلم تلميذيدر اورادندر و بغداد قضاسنده
بر قريه در حالا خرابه‌در ﴿ شارقه ﴾ اندلس ديارنده بر حصن آديدر ﴿ الشرق ﴾ فتحتينله قيونك قولاغى اوزنلغنه يارلمق
معناسنه در يقال شرقت الشاة شرقا من الباب الرابع اذا انشقت اذنها طولا و بوغازه توكرك طيقانوب طورمق
معناسنه در يقال شرق الرجل بريقه اذا غصّ و كوزه قان اوتوروب قيزل اولمق معناسنه در يقال شرق الدم فى عينه
اذا احمرّت و كونشك پرتوى غبار مقوله‌سى عارضه سببيله ضعيف اولمق على قول كونش صالنوب باتمغه كلوب

چاتمق معناسنه‌در یقال شرقت الشمس اذا ضعف ضوءها او دنت للغروب و فی الحدیث وقد اضافه علیه الصلوة
و السلام الی الموتی فقال ﴿ لعلکم ستدرکون اقواما یؤخرون الصلوة الی شرق الموتی ﴾ بوراده مراد ایکندی نمازیدر
یعنی نمازی کونشك حیطان و جدران مدینه اوزرندن صیریلوب مقبره‌لر اوزره دوشدیکی وقته قدرکه غروبه لمعهٔ
یسیره قالمش اولورلر تأخیر ایدرلر پس اضافت ادنی ملابسه ایچون اولور و بعضلر جمعه نمازیله بیان ایلدیلر یوکسك
طاغلردن صیریلوب نزول و مقابر اوزره دوشنجه قدر دیمك اولورکه ایکندی وقتی حلول ایدر و عند البعض بوراده
شرق لفظی بوغازه نسنه طیقانمق معناسنه‌درکه نفسك انسداد و انقطاعنی مستلزمدر پس حاصل معنا کندی
ریقی بوغازینه طیقانمغله اولو مجل آدمك نفسندن رمق یسیر قالدیغی کبی کونشك پرتوندن دخی او یلجه لمعهٔ یسیره
قالنجه قدر تأخیر ایدرلر دیمك اولور بوکه کوره‌ده مراد ایکندی نمازیدر ﴿ الشرقة ﴾ فتحاتله قولاغی دلیك قیون
تمغالیه‌جق تمغایه دینور ﴿ الشریق ﴾ امیروزننده فرجی کوچك عورته دینور علی قول ایکی دلیکی براولانه
دینور یقال امرأة شریق ای الصغیرة الجهاز او المفضاة و بر رجل اسمیدر و یمنده برموضع آدیدر و خوب و دلبر
تازه اوغلانه دینور جمعی شرق کلور ضمتینله یقال غلام شریق ای حسن ﴿ التشریق ﴾ چهره بغایت خوب و تابدار
اولمق معناسنه‌در یقال شرّق الغلام اذا کان جمیلا مشرق الوجه و شرق طرفنه طوغری عزم و توجّه ایلمك
معناسنه‌در یقال شرّق الرجل اذا اخذ فی ناحیة الشرق و کونشده ات قورتمق معناسنه‌در یقال شرّق اللحم
اذا قدّده فی الشمس و منه ایام التشریق یعنی یوم نحردنصکره اولان اوچ کونه ایام تشریق اطلاق ایلدکلری اعراب
طائفه‌سی قربانلرینك اتلرینی اول کونلرده قورتدقلرینه مبنی‌در یاخود قربانلر کونش اشراق ایلدکجه ذبح اولنمدیغندن
ناشیدر ﴿ المشرّق ﴾ معظّم وزننده منا‌ده واقع مسجد خیف اسمیدر و نمازکاهه اطلاق اولنور یقال خرجوا الی المشرق
ای المصلی صاحب نهایه‌نك بیانه کوره مراد مصلی العیددر و هذیل قبیله‌سنه مخصوص برطاغك آدیدر و طائف
شهرینك بازاری اسمیدر و قرمزی‌یه بویانمش ثوبه دینور یقال ثوب مشرّق ای مصبوغ بالحمرة و آلچی ایله صیوانمش
و بطانه‌لنمش حصن و حصاره دینور یقـال حصن مشرّق ای مطین بالشاروق ﴿ الشاروق ﴾ صاروج وزننده
و مرادفیدرکه آلچی‌یه دینور ﴿ الانشراق ﴾ انفعال وزننده یای چتلایوب یارلمق معناسنه‌در یقال انشرقت القوس
اذا انشقت ﴿ الاشرِیراق ﴾ اعشیشاب وزننده کوز یاشنه غرق اولمق معناسنه‌درکه مبالغه‌در یقال اشرورق بالدمع اذا
غرق ﴿ الشرنقة ﴾ دحرجه وزننده کسمك معناسنه‌در یقال شرنق الشیء اذا قطعه ﴿ الشرانق ﴾ شینك فتحیله ییلان قاونه
دینورکه قاولیوب صویلمش دریسندن عبارتدر * شارحك بیانه کوره مفردی مسموع دکلدر و پاره پاره اولمش کهنه ثیابه
دینور یقال ثیاب شرانق ای متخرّقة ﴿ الشفشلیق ﴾ فالیه زنجبیل وزننده بدنی قاغشق صالقی قوجه قاری‌یه دینور یقال
تعوّذوا من الشفشلیق ای العجوز المسترخیة ﴿ الشفق ﴾ فتحتینله کونش غروبندنصکره عشاء اخیره‌یه قدر افقده ظاهر اولان
حمرته دینور علی قول عشاء اخیره‌یه قریب وقته قدر یاخود ابتداء لیلدن یاتسو نمازی قریب اولنجه قدر ظاهر اولان حمرته
دینور یقال غاب الشفق و هو الحمرة فی الافق من الغروب الی العشاء الاخرة او الی قریبها او الی قریب العتمة * شارح دیرکه
اصل شفق شمس غروب ایتدکده نهارك ضیاسنك لیلك سوادینه اختلاطندن عبارتدر لکن ابن اثیرك تحقیقنه کوره
اضداددندر قرء لفظی کبی شمس غروب ایتدکده افقده ظاهر اولان حمرته و اول حمرتدنصکره افق غربیده پیدا
اولان بیاضه اطلاق اولنور * قول ثانی‌یی امام ابو حنیفه و قول اوّلی امام شافعی و محمد و ابو یوسف اخذ ایلدی
و ابو حنیفة قول متاخرنده حمرت اولمسنه تنصیص ایلدی انتهی * و شفق کوتو و کمترشیئه اطلاق اولنور یقال
شیء شفق ای ردیء و کوندزه اطلاق اولنور نهار معناسنه و خوف و احتراز و مهر و مرحمت معنالرینه‌در بو ایکی
معنا متحد اوله‌رق استعمال اولنورکه برکسه‌یه برکریهه حلولندن خوف و حذر ایده‌رك آنی اسیرکیوب مهر و رقت
ایلمکدن عبارتدر ملخصی خوفه مختلط عنایه‌در اختلاط الضوء بسواد اللیل معناسندندر شفقه دخی بو معنایه‌در
فتحاتله تقول لی علیه شفق و شفقة ای خوف و رحمة و رقّة و کاه اولورکه یالکز خوف معناسنده و یالکز مهر و رقت
معناسنده استعمال اولنور تقول اخذنی منه شفق ای خوف و لی علیه شفق و شفقة ای رحمة و شفق ناحیه و جانب
معناسنه مستعملدر جمعی اشفاق‌در و مصدر اولور پند و نصح ایدن کمسه نصیحت و یردیکی آدمك اصلاحی بابنده
حرص و اقدام ایلمك معناسنه یقال شفق الناصح علیه شفقا من الباب الرابع اذا حرص علی اصلاحه و هو مشفق
و شفیق پس اشفاق دخی بو معنایه اولمش اولور ﴿ الشفیقة ﴾ سفینه وزننده بادیه‌ده ایلی نام محل یاننده برقویی
آدیدر ﴿ الشفق ﴾ دفق وزننده و ﴿ الاشفاق ﴾ همزه‌نك کسریله صاقنمق معناسـنه‌در یقال شفق منه و علیه شفقا
من الباب الثانی و اشفق اشفـاقا اذا حاذر و علی قول ثلاثیدن مستعمل دکلدر * شارحك بیانه کوره من ایله

(صله)

صاقنورسه خوف معناسنه اولوب على ايله اولورسه مهر و عنايت معناسنه اولور نته كه تفسيرى اولان محاذره دخى بويلجه در و اشفاق برنسنه يى آزالتمق معناسنه در يقال اشفق الشئ اذاقلله (التشفيق) تفعيل وزننده بو دخى ازالتمق معناسنه در يقال شفقه اذاقلله و بز و قماش مقوله سنى فناء وكمتر نسج ايلمك معناسنه دركه مراد تفه سز بوققه نسج ايلمكدر يقال شفق الثوب اذا نسجه رديئا (الشفلقة) عملسه وزننده اطفال بيننده بركونه لعب اسميدركه برآدمى اكسه سندن على الغفله واروب ال ايله ياخود اياقله اوروب يره چالمقدن عبارتدر يقال يلعبون الشفلقة و هى لعبة صورتها ان يكسع انسانا من خلفه فيصرعه (الشقراق) شينك فتحى وكسرى وقاف مكسوره وراء مشدده ايله و (الشقراق) قرطاش وزننده و (الشرقراق) شينك و رانك فتحه وكسره لريله و (الشرقرق) سفرجل وزننده برمعروف قوش آديدركه يشل و قرمزى و بياض بنكار ايله آلاجه و منقش اولور ارض حرم شريفده دخى اولور بوقوش آرى قوشى ديدكاريدر و بعضلر اخيل ايله بيان ايلديكه بيون بوران ديدكارى قوشدر لكن بونك بنكارى سياه اولمغله بودكلدر بلكه آرى قوشيدر فارسيده كاسكينه و سبزك دخى ديرلر (الشقّ) شينك فتحى و قافك تشديديله يارمق معناسنه در يقال شقّ الشئ شقا من الباب الاوّل اذا صدعه وآزى ديشى ياروب چيقمق معناسنه مستعملدر يقال شقّ ناب البعير اذاطلع وكذا ناب الصبىّ * شارح ديركه شقّ ناب البعير و شقّ الصبح و شقّ بصر الميت مقوله سنده مفعول به نسيا منسيا مهجور اولمغله فعل متعدّى لازم منزلنه تنزيل اولنمشدر نزع كلمه سى كبى انتهى و شقّ العصا جماعتدن مفارقت ايلمك معناسنه مستعملدر يقال فلان شقّ العصا اذا فارق الجماعة و عصا فى الاصل ائتلاف و اجتماعدن عبارتدر و شقّ و مشقه ميمك وشينك فتحيله برنسنه برآدمه يك كوچ ودشوار اولمق معناسنه مستعملدر كوياكه اول آدمك وجودينى شقّ و كسر ايدر يقال شقّ عليه الامر شقا و مشقة اذا صعب عليه و برآدمى رنج و مشقته اوغراتمق معناسنه در يقال شقّ على فلان اذا اوقعه فى المشقة و ميتك كوزلرى بلروب قالمق معناسنه مستعملدر يقال شقّ بصر الميت اذا نظر الى شئ لا يرتدّ اليه طرفه ولاتقل شق الميت بصره آنفابيان اولنديغى اوزره مفعول به فاعل و فعل متعدّى لازم منزلنده قلنمغله كوياكه اولوقتده اعمال اعضايه قدرت مسلوب اولديغندن بى اختيار كوزلرى اول رسمه چتلاق شكلنده بلروب قالور * مؤلفك نكتهٔ نهى دخى بودر و شق ياريغه اطلاق اولنور جمعى شقوق در يقال بالقدح شق و شقوق اى خرق و صدع معناسنه مستعملدركه طلك يرينك اغار مسندن عبارتدر كوياكه افقلرى شق ايدر و يارلمش و چتلامش يره دينوركه مشقوق معناسنه اولور ونسوانك فرجنك اوزونجه يارىغنه اطلاق اولنور و طاغتمق تفريق معناسنه در يقال شقّ الشئ شقا اذا فرّقه و منه قولهم شق عصا المسلمين اى فرّق جمعهم و كلمتهم و اذا فارق الجماعة يقال شقّ العصا و رنج و محنت و مشقه معناسنه در بونده شينك كسريله ده جائزدر ياخود شينك كسريله اسمدر و فتحيله مصدردر و شق شمشك ايكى طرفه صاچيوب هو افشكى كبى وسط سمايه طوغرى اوزون اوزادى آقمق معناسنه مستعملدر يقال شقّ البرق اذا استطال الى وسط السماء من غير ان يأخذ يمينا و شمالا (المشقة) ميمك و شينك فتحيله مصدردركه ذكر اولندى و اسم اولور رنج و محنت معناسنه (المشق) ميمك و شينك فتحيله بو دخى عورت فرجنك اوزونجه يارىغنه دينور و بو اسم مكاندر (الشق) شينك كسريله ايكى يارلمش نسنه نك برپارچه سنه دينور احدهما آخره نسبتله شق اولور يقال احذ احد شقيه اى شقيقه و جانب و ناحيه معناسنه مستعملدر يقال قعد فى شق من الدار اى فى ناحية و مطلقا برآدمك نظر ايلديكى نسنه يه اطلاق اولنور كوياكه اشياء سائره بيننده آنى شق ايدوب نظر ايتمش اولور و خيبرار ضنده برموضع ياخود بر وادى اسميدر بونده فتحله ده زبانزده در ياخود شينك فتحيله لغتدر يعنى ذكر اولنان معناره مخصوص صدر اسم دكلدر و برموضعك دخى اسميدر قيل و فيه الحديث ❊وجدنى فى اهل غنيمة بشقّ❊ اومعناه بمشقة بونده فتح و كسر ايله مروى اولمغله كسره روايتنه كوره موضع اسمى و فتحه روايتنه كوره مشقه معناسنه اولور و شقّ بركاهل معروف اسميدركه نوشروان زماننده ايدى نيم وجود انسانى برطرفه هيكل ايدى كه برالى و براياغى و بركوزى وارايدى و شقّ جن طائفه سندن برجنس جن اسميدر * مترجم ديركه ظاهرا نيمتن تعبيريله حكايه ايلدكارى طائفه اوله جقدر و هرشيئك آيرلمش بشقه جه نصفنه دينور بونده فتحله ده جائزدر قال الشارح و منه الحديث ❊تصدّقوا و لو بشق تمرة❊ اى نصفها و يقال المال بينى و بينك شق الشعرة اى نصفان سواه (الشق) شينك ضميله اشقّ و شقاء كلمه لرينك جمعيدر كاسيذكر (الشقة) شينك كسريله تخته لردن طسمه كبى ياريلوب چيقان يارمه يه دينور يقال طارت شقة من اللوح اى شظية و دكنك و ثوب مقوله سندن اوزونلغنه ياريلوب چيقان يارمه يه و پارچه يه دينور و ياريسنه ايكى ياريلان نسنه نك نصفنه دينور شقّ دخى دينور و برموضع آديدر و ايراقلق معناسنه در يقال فيه شقة اى بعد (الشقية)

شينك كسريله بركونه جماعه دينوركه خاتونى يان اوزره ياترمق وجهيله اولان جماع اولهجقدر يانبكى جماع
تعبير اولنور باهنسامه مسائلندندر ﴿الشقة﴾ شينك ضميله وكسريله ايراقلق معناسنه در يقال فيه شقة
اى بعد ومسافرك قصد وعزيمت ايلديكى سمت وناحيهيه دينور مسافه اولهجقدر يقال بعدت عليهم الشقة
اى الناحية يقصدها المسافر وسفر بعيد معناسنهدركه مجموعى مشقتى مستلزمدر ورنج ومشقه معناسنهدر
جمعى شقق كلور صرد وزننده وشقق كلور عنب وزننده يقال فيه شقة اى مشقة وشقه اوزون بز وقماش
پارچهسنه دينوركه اصطلاحمزده دخى پارچه تعبير اولنور و بو يرتلمش پارچه اولميوب بلكه تزكاهدن
چيقوب طوپ اولان پارچه وطونلق اولهجقدر نتهكه قاشجى مثلا اون پارچه قماش كتوردى تعبير اولنور
فى الاصل نصف ثوبهدينوب بعده اوزون طوپ كوياكه اوزونلغندن بولنمش هيئتنده اولمغله بتون برطوپ بزوقماش
مقولهسنه اطلاق اولندى ﴿الاشقّ﴾ همزهنك وشينك فتحيله برموضع آديدر وشول آته اطلاق اولنوركه سكردركن
كاه صاغ يانه وكاه صول يانه ميلان ايدر اوله على قول صتانى وقولتق ايچلرى بعيد يعنى آچق وميدانلو اوله يقال
فرس اشقّ وهو مايشتقّ فى عدوه يمينا وشمالا او البعيد مابين الفروج واوزون وكرملو شيئه اطلاق اولنور يقال
شئ اشقّ اى طويل ﴿الشقق﴾ فتحتينله ذكر اولنان اشقّ معنالرندن اسمدر ﴿الشقّاء﴾ سقّاء وزننده اشق لفظندن
مؤنثدر وضبيعة بن نزاره مخصوص برقسراغك اسميدر وفرجى واسع حيوانه دينور يقال فرس شقّاء اى الواسعة
الفرج ﴿الشقيق﴾ امير وزننده ياريسندن يارلمش نسنهنك بشقهجه برپارچهسنه دينور هربرى آخره نسبتله
شقيقدر يقال هو شقيقه اى نصفه المشقوق بومناسبتله برآدمك اوز قرنداشنه اطلاق اولنور كوياكه نسبى
آنك نسبندن شقّ اولنمشدر يقال هو شقيقه اى اخوه وتمام قوّتلنديكى وقتده صغر بوزاغيسنه اطلاق اولنور
وبنواسيد يوردنده برصو آديدر وعبدالله بن حارث بن نوفلك قلجى اسميدر ﴿الشقيقة﴾ سفينه وزننده ايكى قوم
تپهلرى ارالغنده اولان آچق يره دينوركه انبات نبات ايدر جمعى شقايق كلور وبرقوشك اسميدر شقوقه دخى ديرلر
مصغرى شقيقهدر وبورهلى فراوان يغموره دينور سحاب آندن منشقّ اولديغيچون وآفاقه لمعانى منتشر اولان
شمشكه دينور ويارمجه ديدكلرى آغرىيه دينوركه باشك ويوزك برطرفىدردناك اولور يقال اخذته شقيقة اى وجع
يأخذ نصف الرأس وشقيقه نعمان بن منذرك جدهسى وعبادبن زيد بن عمرو بن شيبانك دخترى اسملريدر
﴿شقايق النعمان﴾ معروف چچكدر فارسيده لالهٔ كوهى وتركيده كلنجك چچكى ديدكلرى قرمزى وخوشمنظر شكوفهدر
اصل اسمى شقايقدر مفرد وجمعنه اطلاق اولنور حمرتندن ناشى شقيقهٔ برقه تشبيهله اطلاق اولنمشدر امير حيره
اولان نعمان بن منذر بركون حدم وحشميله دشت وصحرايى كشت ايدركن برمفرّح مرغزاره وارديكه زمينى صارى
وقرمزى كوناكون شكوفه ونباتله آراسته اولمش ايچلرنده مزبور شكوفه دخى اولمغله ذاتنده خوشمنظر اولديغندن
اندن بغايت محظوظ اولمغين شو شقايق نهكوزلدر ديوفردواحد دست دراز اولمامق ايچون حمايتى باينده امر ايلمكله
حمايتى جهتنه اهتمام ايلديلر شكوفهٔ مزبورك بووجهله نعمان مومى اليه ابتداى حاميسى اولمغله من بعد اسمنه
اضافتله شقايق النعمان ايله مشتهر اولمشدر * شارحك بيانه كوره لفظندن مفردى يوقدر وبعضلردن مفردى
شقيقه اولديغى منقولدر ﴿الشقّان﴾ رمّان وزننده سرّين ايله جدّهنك اراسنده اولان ارضك اسميدر ﴿الشقاق﴾
غراب وزننده دابه قسمنه مخصوص برمرض آديدركه بلكلرى جابجا چتلايوب يارلور پس بوچلغان ديدكلرى
عارضه اولور يقال اصابه الشقاق وهو تشقق يصيب ارساغ الدوابّ ﴿الشقشقة﴾ زبرجه وزننده اسرمش دوهنك
آغزندن چيقان آق جكر طرزنده نسنهيه دينور يقال اخرج البعير شقشقته وهو شئ كالرية يخرجه البعير من فيه
اذا هاج ﴿الخطبة الشقشقية﴾ شينلرك كسريله امام على رضى الله عنه حضرتلرينه منسوب اولان خطبهدركه
قراءت خطبهدن فارغ اولدقده ابن عباس رضى الله عنهما ياامير المؤمنين لواطردت من حيث افضيت ديدكلرنده
يا ابن عباس هيهات تلك شقشقة هدرت ثم قرّت * عبارتيله جواب ويرمهلريله خطبهٔ مزبورهيه شقشقية اطلاق
اولنمشدر بدايع وحكمى حاوى وانواع بلاغتى محتوى برخطبهٔ بديعه در كتب سيرده مشروحدر ﴿التشقيق﴾
تفعيل وزننده برنسنهيى پاره پاره يارمق معناسنهدر يقال شقق الحطب اذا شقه وكلامى كوزل ودانه دار
وحروفلرى مقتضاى مخرج اوزره مرتب وبين وآشكار سويلمك معناسنه مستعملدر يقال شقق الكلام اذا اخرج
احسن مخرج ﴿التشقق﴾ تفعل وزننده پاره پاره چتلايوب يارلمق معناسنهدر يقال شقق الحطب فتشقق ﴿المشقق﴾
معظم وزننده بروادى ياخود برصو آديدر ﴿الانشقاق﴾ انفعال وزننده يارلمق معناسنهدر بومعنادندركه عربلر
انشقاق عصا ايله تفرّق اموردن كنايه ايدرلر يقولون قدانشقت العصا اى تفرّق الامر ﴿الاشتقاق﴾ افتعال

(وزنده)

وزنده يارلمش نسنه‌نك برشقنى اخذ ايلك معناسنه‌در يقال اشتقّ الشئ اذا اخذ شقه وتكلم وخصومت مقوله‌سى
اوضاعده راست واستقامته سلوك ايلميوب كاه صاغه وكاه صوله ميلان ايلك معنـاسنه مستعملدركه يانله‌مق تعبير
اولنور يقال اشتقّ فى الكلام والخصومة اذا اخذ يمينا وشمالا يعنى وترك القصد وصرفيون عرفنده بركلمه‌دن كلمهٔ
اخرى اخراج ايلكه اطلاق اولنور يقال اشتقّ ضرب من الضرب اى اخذ واخرج منه (المشاقّة) مفاعله وزنده
و(الشقاق) نفاق وزنده عداوت ومخالفت معناسنه مستعملدركه دوستلغى شقّ ايتمش اولورلر يقال شاقه مشاقة
وشقاقا اذا خالفه وعاداه (الشقشقة) زلزله وزنده دوه‌اسروب كوكره‌مك معناسنه‌دركه اولوقتده شقشقه‌سنى
اخراج ايدر يقال شقشق الفحل اذاهدر وسرچه اوتمك معناسنه‌در يقال شقشق العصفور اذا صوّت (الشلق)
خلق وزنده قامچى وقيرباج مقوله‌سيله اورمق معناسنه‌در يقال شلقه شلقا من الباب الثانى اذاضربه بالسوط
وغيره وجماع ايلك معناسـنه مستعملدر يقـال شلق الجارية اذا جامعها وقولاغى اوزونلغنه ياروب ديلك
معناسنه‌در يقال شلق اذنه اذا خرقها طولا (الشلق) شينك كسريله و(الشلق) كتف وزنده بركونه كوچك
بالق على قول انكليس ديدكلريدركه * شارحك بيانه كوره يابن بالغيدر (الشولقّ) جوهرىّ وزنده شول
آدمه دينوركه حلوّيات مقوله‌سنى پك سومكله دائما آنى تتبع ايدراوله يقال رجل شولقّ اذا كان يتتبع الحلاوة وقال
فى الاساس محبّ للحلاوة مولع بها (المشليق) منديل وزنده كولركن پاپوج كبى آغزينى آيروب آچار اولان
آدمه دينور يقال فلان مشليق اى يفتح فاه اذا ضحك (الشلاّق) شدّاد وزنده دلنجى طوربه‌سنه دينور (الشلقة)
فتحاتله آت وعجمى تعليم ايدن سراخورلره دينور يقال هم شلقة اى راضة (الشلقاء) حرباء وزنده بچاغه دينور
سكين معناسنه (الشلقة) شينك كسريله كلر يمورطه‌سنه دينور براقديغى وقتده (شلقان) فتحاتله مصر ديارنده
ايكى قريه آديدر (الشملق) جعفر وزنده پك ياشلو قوجه قارى‌يه دينور يقال تزوج فلان شملقا اى عجوزا
كبيرا (الشماريق) شينك فتحيله و(الشماريق) و(المشمرق) مدحرج وزنده پاره پاره اولمش اسكى ثوبه
دينور يقال ثوب شمارق وشماريق ومشمرق اى قطع (الشمشقة) شينلرك كسريله شقشقه معناسنه دركه اسرمش
دوه‌نك اغزندن چيقان قزل طغارجغه دينور (الشمشليق) زنجبيل وزنده قيرتشمش سلپوك قوجه قارى‌يه دينور
يقال عجوز شمشليق اى مسترخية وچاپك چاپك يوريان آدمه دينور (الشمق) فتحتينله مجنون كسه‌نك بى اصل
نشا طلنوب فرحناك اولمسى كبى ديوانه‌جه طاشغين اظهار سرور ايدوب فرحناك اولمق معناسنه‌در يقال شمق
الرجل شمقا من الباب الرابع اذا نشط ومرح مرح الجنون (الاشمق) احمق وزنده اركك دوه‌نك قانايله قارشق
اغزى كپوكنه دينور وبوافكل وزنده اسمدر (الشمقّ) فلزّ وزنده اوزون آدمه دينور مؤنثى شمقه‌درهايله (التشمق)
تفعل وزنده كنديسنه نشاط پيدا ايدوب نشاطلنمق معناسنه‌در يقال تشمق الرجل اذا تنشط ويره باتمق
معناسنه‌در يقال تشمق الشئ اذا غار (الشمقمق) سفرجل وزنده اوزون آدمه دينور يقال رجل شمقمق اى طويل
ودائما نشاطمند شن وشاطر شقراق آدمه دينور يقال هو شمقمق اى نشيط (ابو الشمقمق) مروان بن محمد نام شاعرك
كنيه‌سيدر (الشملق) جعفر وزنده پك ياشلو قوجه قارى‌يه دينور (الشنتقة) قنفذه وزنده شول بالق آغى طرزنده
مشبك اولمش تقيه دركه نسوانلر ايچنه پموق دوشيوب باشلرينه كيررلر يشماق وباش اورتولرينى ياغدن حفظ ايچون
مؤلف ناقص تعريف ايلكله شارحك بسط وبيانى اوزره ترجمه اولندى زيرا مؤلف هما نالشبكة يجعلون فيها
القطن عبارتيله تفسير ايلدى كه ايچنه پموق قويه‌جق شبكه طرزنده ظرف ديمك اولور * لكن شارح وجه مذكور
اوزره افاده ايلدى وعربىّ محض اولميوب ظاهر انبطى ياخود سوادى اولمق غالبدر ديدى (الشنق) شينك فتحى
ونونك سكونيله دوه‌نك راكبى شدّتله يولارينى چكوب قولاقلرى طوزلرى هاو يدك اولك اغاجلرينه طيانمق وجه
اوزره كيرو توسكورمك على قول يولارينى كيرو چكمكله باشنى قالدرمق معناسنه‌در يقال شنق البعير شنقا
من الباب الاوّل والثانى اذا كفه بزمامه حتى الزق ذفراه بقادمة الراحلة اورفع رأسه وهو راكبه وقربه‌نك
وطولومك اغزينى باغلدقدنصكره باغك اوجنى قربه‌نك ياطولومك قوللرينه باغلمق معناسنه‌در يقال شنق القربة
اذا اوكاها ثم ربط طرف وكائها بيديها وآتك باشنى يوكسكجه اغاج وقازق مقوله‌سنه باغليوب باشنى يوقرى كرمك
معناسنه‌در يقال شنق رأس الفرس اذا شدّه الى شجرة اووتد مرتفع ودوه‌يى شناق ديديكى قربه باغيله باغلمق
معناسـنه‌در يقال شنق الناقة او البعير اذا شدّه بالشناق وآرى قوانك ايچنه شنيق ديدكارى تحته‌يى قومق
معناسنه‌در يقال شنق الخلية اذا جعل فيها شنيقا وبرنسنه‌يه كوكل ويروب اكادلبسته وعلاقه‌دار اولمق معناسنه‌در
يقال شنق فلان شنقا من الباب الثانى اذا هوى شيئا فصار معلقا به (الاشناق) همزه‌نك كسريله بودخى دوه‌نك

باشنی یولار ایله سلکوب کیرو توسکور تمکله یوقاری قالدرتمق معناسنه‌در و بو معناده لازم اولور لکن نادردر
یقال اشنق البعیر بمعنی شنقه فاشنق ذلك البعیر نادرا و قربه‌نك آغزینی باغلمق معناسنه‌در یقال اشنق القربة اذا
شدّها بالشناق و مرهم بها آلمق علی قول برکسه ذمتنه مرهم بها ویرمسی لازم اولمق معناسنه‌در یقال اشنق الرجل
اذا اخذ الارش او وجب علیه الارش پس اضداددن اولور لکن ضدّیتی منظور فیه‌در و برکسه‌یه استیلا ایله
حواله وشرکیر اولمق معناسنه‌در یقال اشنق علیه اذا تطاول ﴿الشنیق﴾ امیر وزننده شول تخته‌یه دینورکه آری
قسمی اوغل چیقاردقده آری صاحبی آنی قووان ایچره اولان کومجك آلتنه صوقوب کومجلری آهسته‌جه
قالدرقدنصکره قووان ایچره آرقوری طیایوب وضع ایدر ﴿التشنیق﴾ تفعیل وزننده بو دخی آری قووانی ایچره شنیق
وضع ایلك معناسنه‌در یقال شنق الخلیة بمعنی شنقها و برنسنه‌یی پاره پاره کسمك معناسنه‌در یقال شنق الشیءَ اذا
قطعه و بزه‌مك معناسنه‌در یقال شنقه اذا زیّنه ﴿الشنقاء﴾ حمراء وزننده شول قوشه دینورکه یاور یسی هنوز پك
کوچك اولمغله اغزیله یم ویروب بسلر اوله قال الشارح وفی قصة سلیمان علی نبینا وعلیه السلام * احشروا الطیر
الا الشنقاء * وهی التی تزقّ فراخها ظاهرا مذکری اشنق یاخود شنق‌در ﴿الشناق﴾ کتاب وزننده اوزون انسان
وحیوانه دینور مذکر ومؤنث ومفرد وجمعی برابردر یقال رجل وامرأة شناق ای طویل و قربه آغزینی باغلدقلری
باغه دینور صریم اولسون کرك ایپ اولسون و یالك کریشنه دینور وشناق مفاعله‌دن مصدر اولور کاسیذکر
﴿الشنق﴾ فتحتینله جراحت دیتنه دینورکه مرهم بها تعبیر اولنور یقال استوفی شنقه ای ارشه و تلف اولان نسنه
مقابلنده ویریلان شیئه دینورکه اودك تعبیر اولنور وعمل وکردار معناسنه‌در و زکات نصابنده ایکی فریضه‌نك ماییننه
دینور مثلا قیون قسمنده قرق ایله یوز یکرمی بر ماییننه دینور وسائری اکا قیاس اولنه یقال لازکوة فی الشنق
وهو مابین الفریضتین فی الزکاة ففی الغنم مابین اربعین ومائة واحدی وعشرین * شارح دیرکه مؤلفه کوره وقص
دخی شنق کبی علی الاطلاق‌در کرچه بعضلر شنق ایله ووقص بقره مخصوصدر دیدیلر وفی النهایة ومنه الحدیث
﴿لاشناق﴾ ای لایؤخذ من الشنق حتی یتمّ وهو مثل قوله لاخلاط خلاصه نصابین ارالغندن زکات لازم دکلدر
نصاب آتی حلول ایتمدکجه وشنق دیت مرتبه‌سندن ادنی اولان ارش جنایته دینور یعنی دیته متحمل اولان عاقله
دیتی کاملا سوق ایلدکده بیله‌جه دیات جراحات دخی اولسه اکا شنق دینور کویا که اول دیت عظمایه متعلقدر
ودیتده اولان فضله‌یه دخی دینور یعنی برمتعین آدم مثلا دیت کامله اولمق اوزره یوزدوه ویردکدنصکره فضله بش
دوه دخی اکرام ایلسه اول بش دوه‌یه شنق دینور بعضلر دیدیکه شنق کرك دیت و کرك زکات خصوصنده ایکی
کونه‌دربری شنق اعلی و بریسی شنق اسفل‌در * اما دیتده شنق اعلی یکرمی جذعه و یرمکدر وشنق اسفل یکرمی
بنت مخاض ویرمکدر وزکاتده شنق اعلی یکرمی بش دوه‌ده بر بنت مخاض ویرمکدر واسفل بش دوه‌ده برقیون
ویرمکدن عبارتدر وشنق ایپه دینور حبل معناسنه ویوکك بردنکنه دینور عدل معناسنه وشنق مصدر اولور
شنق کبی برنسنه‌یه کوکل ایلشوب مهرو محبتیله علاقه‌دار اولمق معناسنه‌در یقال شنق الرجل شنقا من الباب الرابع
اذا هوی شیئا فصار معلقا به ﴿الشنق﴾ کتف وزننده هرنسنه‌یه آشفته اولوب نظر ومهر ومحبت ایدن ایلشکن آدمه
وکوکله وصف اولور یقال رجل وقلب شنق ای مشتاق طامح الی کل شیءٍ ﴿الشنیقة﴾ سکینه وزننده دائما ارکك
قسمیله لاغ ولطیفه ایدیجی شوخ وکشاده مشرب عورته دینور یقال امرأة شنیقة ای مغازلة ﴿الشنیق﴾ سکین
وزننده خودبین وخودپسند جوانه دینور یقال شابّ شنیق ای معجب بنفسه ﴿الشنقناق﴾ سرطراط وزننده جن
طائفه‌سنك رئیسلری اسمیدر وآفت وداهیه‌یه دینور ﴿المشنق﴾ معظم وزننده پاره پاره کسلمش وطوغرانمش
نسنه‌یه دینور یقال شیءٌ مشنق ای مقطع و زیتون یاغیله یوغورلمش تکه تکه خمیر یوالقلرینه دینورکه طعام ایدرلر
﴿المشانقة﴾ مفاعله وزننده و﴿الشناق﴾ قتال وزننده برکسه دواب ومواشیسنی آخرك دواب ومواشیسنه قاتوب
قارشدرمق معناسنه‌درکه اداء زکاتده حیله صورتیدر یقال شانقه مشانقة وشناقا اذا خلط ماله بماله وزکات مترتب
اولمیان ایکی فریضه بینندن زکات المق معناسنه‌در مثلا سائمه دوه‌نك نصابی بش اولمغله آنده برشاة آلنور نصاب
ثانیسی اون اولمغله انده ایکی شاة آلنور ثالثی اون بش اولمغله انده اوچ شاة آلنور پس شناق بش ایله اون واون
ایله اون بش ماییننده المقدرکه بونلرده نسنه لازم کلز ومنه الحدیث ﴿لاخلاط ولا وراط ولا شناق﴾ وبونلر
ماده‌لرنده بسط وبیان اولندی ﴿الشوق﴾ شوق وزننده آرزو معناسنه‌درکه نفس وقلبك برنسنه‌یه چکمسندن
عبارتدر جمعی اشواق‌در تقول برّح بی الشوق الیه وهو نزاع النفس وحرکة الهوی و بو فی الاصل مصدردر و اصلی
اوزره استعمال اولنورکه نفس وقلبی برنسنه‌یه چکندروب آرزومند قلمق معناسنه‌در تقول شاقنی حبها یشوق شوقا

(ای هاجنی)

ای هاجنی وتقول شق شق فلانا علی بناء الامر ای شوقه الی الاخرة و برنسـنه‌یی برشیئه محکم چکوب باغلق
معناسـنه‌در یقال شـاق الطنب الی الوتد اذا شـدّه واوثقه به و طلو قربه‌یی قالدروب دیکنه دیواره طیـامق
معناسنـه‌در یقال شاق القربة اذا نصبها مسندة الی الحائط (التشویق) تفعیل وزننده آرزومند ایلمك معناسنه‌در
شوق کبی تقول شوّقنی ای هیّجنی (الشوق) شینك ضمیله شائق لفظنك جمعیدر محبوبنه کمال آرزوسی اولان عشاقه
اطلاق اولنور یقال هم شوق ای عشاق پس شائق نسب اوزره اولور لابن کبی وشوق لفظندن دخی جمع اولور
کماسیذکر (المشوقة) میمك فتحیله دیواره دیکنه طیانمش قربه‌یه دینور (شوقه) شینك فتحیله اسمادندر یونس بن
احمد بن شوقة الاندلسی محدّثیندندر ابن شقّ اللیل آندن روایت حدیث ایلمشـدر (الاشوق) احمق وزننده پك
اوزون آدمه اطلاق اولنور جمعی شوق کلور شینك ضمیله یقال رجل اشوق ای طویل وقوم شوق (الشیاق) کتاب
وزننده چادر ایپی کبی نسـنه‌یه دینور که انکله برنسـنه چکیلوب برشیئه ربط اولنور یقال شـدّه الیه بالشیاق
وهوالذی یمدّ به الشیء لیشـدّ الی شیء (الشیق) کیس زننده پك مشـتاق و آرزومند اولان آدمه دینور یقال
رجل وقلب شیق ای مشتاق (الاشتیاق) افتعال وزننده برنسنه‌یه کوکل چکنوب آرزومند اولمق معناسنه‌در
یقال اشتاقه واشتاق الیه اذا انتزعت نفسه الیه (التشوّق) تفعل وزننده تکلف شوق ایله آرزومندلك کوستورمك
معناسـنه‌در احباب زمانه اوضاعی کبی یقال تشوّق الیه اذا اظهره الشوق تکلفا (شهبذق) شـینك وباء وذال
معجمه‌نك فتحیله بربلده آدیدر ابن‌قطاع تصحیف ایدوب شهشذق عنوانیله ثبت ایلدیکه فعفلل وزننده اولور (الشهیق)
شینك فتحیله و (الشهاق) شینك ضمیله و (التشهاق) تذکار وزننده بکا ایدن کمسـه هنجقرمق معنـاسـنه‌درکه
اطفال بکاسی اول رسمه اولور یقال شهق الرجل وشهق شهیقا وشهاقا وتشهاقا من الباب الثالث والثانی والرابع
اذا تردّد البکاء فی صدره و برنسنه‌یه کوزدکورمك معناسنه مستعملدر یقال شهقت عین الناظر علیه اذا اصابته بعین
وشهیق وتشهاق اشك آکرمق معناسنه‌در یقال شهق الحمار شهیقا وتشهاقا اذا نهق * مؤلفك بصائرده بیاننه کوره
شهیق اسم اوله رقده استعمال اولنور که زفیر مقابلیدر صولوغی ایچری آله‌رق سسلنمکدن عبارتدر اشك آکیرمسنك
صوکی کبی که آکیرمسی آنکله تمام ایدر واول صدا آهسته و نرم اولور انساننده ایچنی چکمك وایچنی کویندرمك تعبیر
اولنور بکا ایدن اطفال حالیدر وبو معناده مصدر دخی اولور پس شهیق وزفیر سسلنه‌رك صولوغی آلوب ویرمکدن
عبارت اولور (الشاهق) شهوق لفظندن که ارتفاع معناسنه‌در اسم فاعلدر یوکسك طاغ وبناء واغاج مقوله‌سنه
وصف اولور یقال جبل شاهق ای مرتفع ویوقاری یوقاری آتان طمره اطلاق اولنور یقال عرق شاهق ای ضارب
الی فوق وشاهق ایچریسندن صوتنی تردید ایدن آدمه دینور ومنه یقال هو ذوشاهق اذا کان یشتدّ غضبه اساسده
هوذ وشاهق وصاهل اذا اشتدّ غضبه عبارتیله مرسومدر وبو مبالغه‌یی متضمن درکندیجه خشم وغضبی مشتدّ
اولان آدمك کویا که جوفنده برشاهق پیدا اولور (شهاق) غراب وزننده برطاغك آدیدر (الشیق) شینك کسریله
طاغك یوقریسنه وپك صرپ اولان یرینه دینور علی قول یالچین یرینه دینورکه صعودی ممکن اولمیه یقال اخذ الظبی
شیق الجبل ای اعلاه واصعب مواضعه اوهو سقعه المستوی لایرتقی وذکرك کله‌سنه دینور وبرجنس
بالق آدیدر وجانب معناسنه‌در وآت قویریغنك قیللرینه دینور مفردی شیقه‌در * وبرك دیدکلری
قوشه دینورکه سقا قوشی یاخود مارتی قوشیدر * مؤلف بونی مفردی اولان شیقه ایله
تکرار ایلمشدر * وشیق طاغده یاخود تپه‌سنده اولان طاره‌جق یاریغه وچتلاغه
دینور * علی قول ایکی قیـا ارالغنده اولان طاره‌جق چتلاغه دینور
واوزون طـاغه دینور * وبرموضع آدیدر (الشیقان) تثنیه
بنیه‌سـیله ایکی طـاغك آدیدر * علی قول قرب
مدینه‌ده برموضعك آدیدر (ذوالشیق)
شینك کسریله برموضع آدیدر

م

قد تقاعس سبّاح قلم الطبع والتمثیل من عوم عیلم الجلد الثانی من الاوقیانوس بتیسیر الربّ الجلیل فی اواخر
جمادی الاولی لسنة خمس وثلاثمأة والف ثانیا عطفه الی مافی داماء الجلد الثالث فکذلك یتیسر له الاتمام
ان شـاء الله الملك المعین * والحمد له فی الابتداء والانتهاء * والصلوة علی من هو خیر الرسل وافضل الانبیاء

قد طبع فی المطبعة العثمانیة

